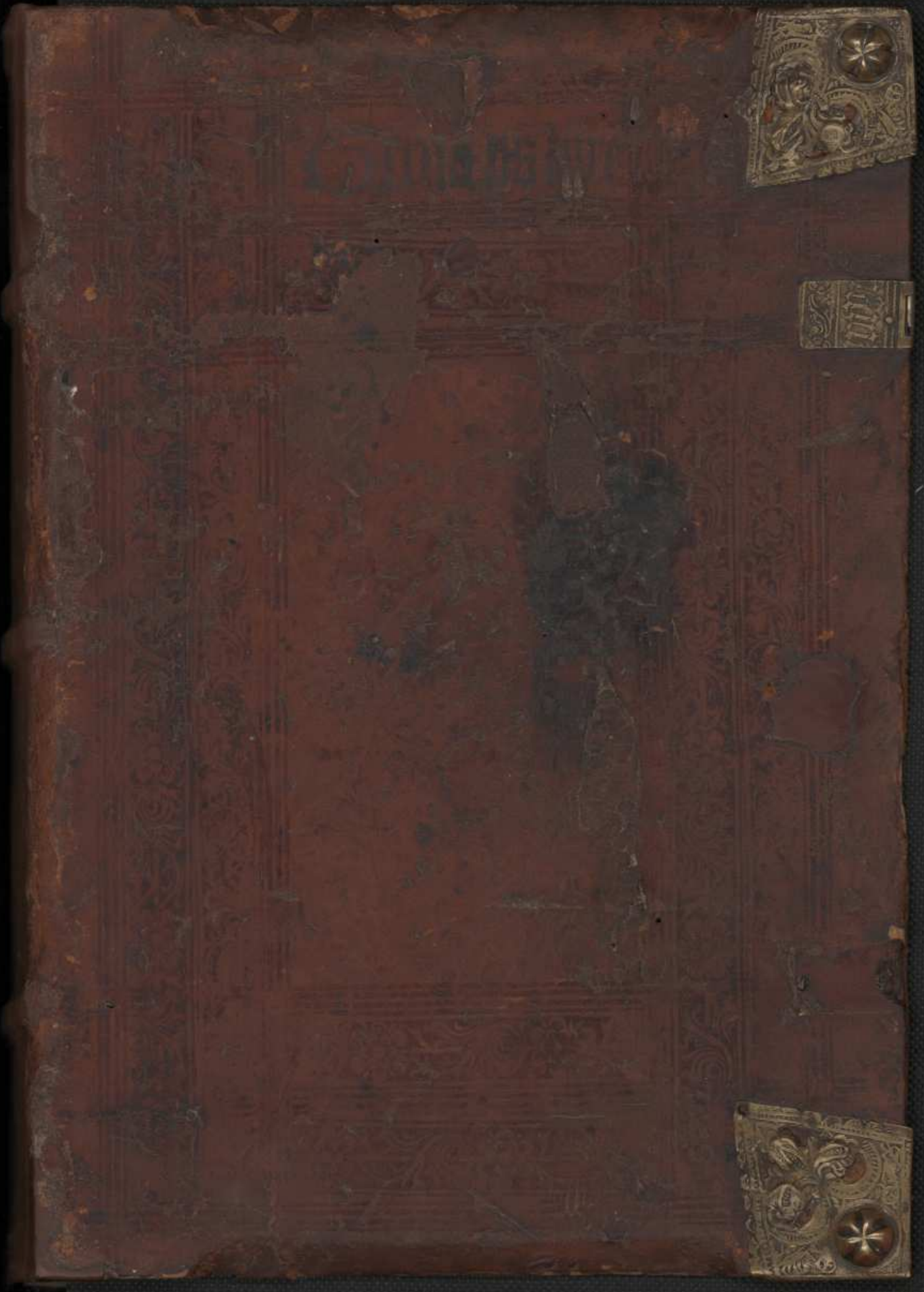

X.34
XV.3.
Cam. Amp. 3
GW 4294

Ysaias
Exceca cor populi huius
Ve michi quia tacui ysa vi
De extremo Iudicio ysa 24
De Passione Christi et Antichristi ysa 26
De sacerdotibus ysa 28
eo quod appropinquat populus iste ore suo et labiis
Peribit enim sapiencia a sapientibus
Ve qui profundi estis corde 29
Quis videt nos et quis novit nos [illegible]
et hec cogitacio vestra [illegible]
Populus enim ad iracundiam provocans est et filii
mendaces filii nolentes audire legem dei 30
Hec est via ambulate in ea et non declinetis
neque ad dextram neque ad sinistram
Et dabit pluviam semini tuo ubicunque
[illegible] in terra et panis frugum terre erit
uberrimus et pinguis
Erit lux lune sicut lux solis et lux
solis erit septempliciter
Ve qui predaris nonne [illegible] 33
Ubi est litteratus ubi legis verba ponderans
Cui aperient oculi videncium et aures
audiencium [illegible] 32
Cur saliet sicut cervus claudus et
aperta erit lingua mutorum
Quid [illegible] fletus [illegible] 38
Ysaias [illegible] Ezechias 39
Vox clamantis in deserto parate 40
Verbum domini manet in eternum
Omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo 40
Annunciate que ventura sunt in futurum
et sciemus quia dii estis vos 41
Dedi te in fedus populi in lucem gencium ut aperires oculos cecorum
gloriam meam alteri non dabo et laudem
meam sculptilibus 42
Confundantur omnes qui confidunt in sculptili
[illegible] conflatili vos dii nostri
Cum transieris per aquas tecum ero et flumina non
operient te cum ambulaveris in igne non combureris 43
Ante me non est formatus deus et post me
non erit
Ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter
me et peccatorum tuorum non recordabor 43
Idola 44
Rorate celi desuper et nubes pluant 45
Michi curvabitur omne genu
Sculptilia non sunt adoranda per deum 46
Gloriam meam [illegible] et non resistit michi homo 47
Sapiencia tua et sciencia tua hec decepit te [illegible]
Veniet super te malum et nescies ortum eius
et irruet super te calamitas quam non poteris
expiare [illegible]
Stent et salvent te augures celi qui
contemplabantur sidera 47
Audite insule et attendite populi de
longe 49 [illegible]
In [illegible] super plantis [illegible] te et in die salutis
Numquid oblivisci potest mulier infantem ut non
misereatur filio uteri sui
Ecce in manibus meis descripsi te 49

C l est de passione
Ecce eum in iniquitatibus vir vidit eum
corpus meum dedi percucientibus
faciem meam non averti ab increpantibus
Nolite timere obprobrium hominum et eorum blasphemias
Quis tu ut timeas ab homine mortali 51
gratis venundati estis et sine argento redimemini
Quam pulchri super montes pedes annunciantis et predicantis
pacem annunciantis bonum 52
Non est species ei neque decor 53
Et vidimus eum et non erat aspectus
Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit 53
Et nos reputavimus eum quasi leprosum et percussum a deo
Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras
Omnes nos quasi oves erravimus 53
Oblatus est quia ipse voluit et non aperuit
os suum
Sicut ovis ad occisionem ducetur 53
Et cum sceleratis reputatus est 53
Omnes sicientes venite ad aquas et qui non habetis
argentum properate 55
Querite dominum dum inveniri potest invocate eum
dum prope est 55
Derelinquat impius viam suam et vir iniquus
Quia sicut exaltantur celi a terra sic exaltate sunt
vie mee a viis vestris et cogitaciones mee a cogitacionibus 55
Custodite iudicium et facite iusticiam 56
Domus mea domus oracionis vocabitur 56
Omnes declinaverunt unusquisque ad avariciam suam a
summo usque ad novissimum 56
Non est pax impiis 57
Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem 58
Me de die in diem querunt et scire vias meas
Ieiunium [illegible] 58
Sabbati observacio si averteris a sabbato
pedem 58
C lix dicit de peccatis
Opera eorum opera inutilia
Multiplicate sunt iniquitates nostre coram te
et peccata nostra responderunt nobis 59
Surge illuminare Ierusalem 60
Non erit tibi amplius sol ad lucendum per diem
nec splendor lune 60
Spiritus domini super me eo quod unxerit me 61
Propter Syon non tacebo et propter Ierusalem
non quiescam 62
C lxiii de antichristo
Quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus 63
Induravisti cor nostrum ne timeremus te 63
Utinam disrumperes celos et descenderes 64
Ne irascaris domine satis et ne [illegible] memineris
iniquitatis nostre 64
Expandi manus meas tota die ad populum 65
Ecce servi mei comedent et vos esurietis 65
Quia oblivioni tradite sunt angustie priores 65
Ecce ego creo celos novos et terram novam 65
Lupus et agnus pascentur simul et leo et bos comedent 65

Nō 15.

Tercia pars Lyre.

Libri Biblie cū postillis: additōibus ꝛ replicis cōtenti i tercia pte Lyre.

Liber		Folio
Esaias		II
Hieremias		LXXVII
Trenorū		CXXII
Baruth		CXXIX
Ezechiel		CXXXVI
Daniel		CXCII
Osee		CCXXIIII
Johel		CCXXXV
Amos		CCXL
Abdias		CCXLVII
Jonas		CCXLIX
Micheas		CCLI
Naum		CCLVI
Abacuc		CCLIX
Sophonias		CCLX[illegible]
Aggeus		CCLXVI
Zacharias		CCLXVIII
Malachias		CCLXXX
Machabeorū	I	CCLXXXIIII
	II	CCCII

Licet deus nō sit actor mali culpe: est tamē actor mali pene

Ysa lxvi
Celum sedes mea terra autem scabellum pedum meorum

Incipit prologus in Eſaiam ꝓphetam.

Nemo cum ꝓphetas ⁊c̄. Iſte prologus diuiditur in quinq̄ partes. In quarum prima errorem ponentium ꝓphetas apud hebꝛeos metrice eſſe conſcriptos eliminat. ibi. Nemo cum prophetas verſibus ⁊c̄. In ſecunda opus ⁊ auctorem multipliciter cōmendat: per quod auditorū attentionem excitat: ibi. Primū de Eſaia ſciendum ⁊c̄. In tercia opis difficultatē: ⁊ laboris immenſitatē inſinuat: per quod auditorum beniuolentiā captat ibi. Nec ignoro quāti laboris ſit ⁊c̄. In quarta locum ⁊ tempus ⁊ materiā ꝓphetie determinat. vt ꝑ hoc auditores dociles reddat: ibi. Prophetauit autē. Locus determinat̄ cum dicit̄. In hieruſalē ⁊ in Iudea. Tēpus cum dicit̄. Necdū. x. tribubus in captiuitatē ductis. Materia tangit̄. ſ. cōtra quos dirigit̄ ꝓphetia cum dicit̄. Ac de vtroq̄ regno ⁊c̄. In quīta parte a paula euſtochio: q̄bus ſcribit ſuffragia orationū poſtulat: ibi. Quā quanto plus amatis ⁊c̄. His viſis expoſitioni lr̄e inſiſtamꝰ. a Nemo cū ꝓphetas. i. libꝛos ꝓphetaꝝ. b Verſibus viderit ⁊c̄. i. diſtinctos breuibꝰ clauſulis. q2 ꝑ cola diſtinguunt̄ ⁊ comata ſic inferius exponet̄ plenius. c Metro eos ⁊c̄. exquiſitū modū loquēdi habꝫ hic Hieronymus Metrū em̄ certis menſuris atq̄ ſpacijs terminatur: nec vltra diuiſione tempoꝝ cōſtitutā progredit̄. ⁊ ita qui metrice loquit̄ metro quaſi quodā vinculo alligat̄. ⁊ dr̄ metrū a metros grece qd̄ eſt menſura latine. q2 habet certā mēſurā ſyllabarum ⁊ temporū: et nemo exiſtimet prophetas. d Aliq̄d ſimile ⁊c̄. vt. ſcꝫ metris ligent̄. aut metrice ſcribātur. ſicut em̄ dicit orator. Pſalteriū lyrici cōpoſuere pedes In epiſtola ad paulinū vbi exponit̄ lr̄a illa. Dauid ſymonides noſter ⁊c̄. inuenies iſtū verſum cum expoſitiōe ſua. Itē finis ꝓuerbioꝝ ab illo loco. ſcꝫ Mulierē fortē q̄s inueniet. metrice ſcribit̄. vide. ē. in prologo ſuꝑ libꝛos Regū ab illo loco. ſꝫ etiā pſalmi vſq̄ ad locū. Porro q̄nq̄ lr̄e. ⁊ inuenies ſatis de metris iſtis. Item in ſcd̄o ꝓlogo ſuꝑ Iob dicit Hiero. Oīa fere ſcripturarū cantica ſub metro compꝛhendi. i. metrice ſcribi. Sed potius eſtimet fieri in ꝓphetꝭ. e Qd̄ in demoſthene ⁊c̄. i. in ſcꝛipturis demoſthenis ⁊ tullij: qui proſaice ſcripſerūt ⁊ nō metrice. f Vt per cola ⁊c̄. ꝓphete ſcꝫ ſicut opa Tullij ⁊ Demoſthenis. g Qui vtiq̄ proſa ⁊c̄. In ſcd̄o prologo ſuꝑ Iob circa mediū dictū eſt quid ſit proſa: ⁊ q̄d verſus. Cola ⁊ comata appellat maiores ⁊ minores diſtinctiōes. Colon em̄ grece mēbꝛū latine. Coma aūt interpꝛetat̄ articulus ſiue particula. Articulus autē dicit̄ paruū membꝛū. Sicut aūt in corꝑe articulus minor eſt mēbꝛo qd̄ maius eſt: ſic coma minus eſt colo qd̄ dicit̄ membꝛū orōnis. Coma vo ſe hꝫ per modū articuli. ⁊ dicūt quidā qꝫ coma eſt qñ nec eſt ꝑfecta ꝯſtructio nec ꝑfecta ſnīa. ⁊ fit ibi pūctus rotūdus vel flexus. Colon vel colum vbi eſt ꝑfecta ꝯſtructio ſꝫ nō ꝑfecta ſnīa. ⁊ ibi fit pūctus eleuatus. Periodus vo eſt qñ ꝑfecta eſt cōſtructio ⁊ perfecta ſnīa. ⁊ ibi fit vſus verbi gr̄a Eſa. j. Or ſi nolueris ⁊ me ad iracūdiā ꝓuocaueritis: ecce coma. Gladius deuorabit vos: ecce colon vel colū qd̄ cōſtat ex duobus comatibus. Quia os dn̄i locutū eſt. ecce terminat̄ ſnīa: ⁊ fit periodus in fine verſus. ⁊ dr̄ a peri qd̄ eſt circū. ⁊ odos qd̄ eſt cantus: quaſi circularis ⁊ ꝑfectus cantus. ⁊ concordant ſatis vba Iſid̄. in. ij. ethymol̄. vbi dicit. Coma particula eſt ſentētie. colon membꝛū. periodus ambitus vel circūitus. ſm̄ ip̄m dicitur periodus a peri quod eſt circū ⁊ odos quod eſt via. quia in fine verſus perfecta eſt via prolationis. ⁊ ſubdit Iſid̄. Fit autem ex coniunctione verborū coma: ex comate colon. ex colon periodus. coma eſt iuncture finitio. ſcꝫ articulus vt puta. ⁊ ſi vereor iudices: ecce vnū coma. Sequitur ⁊ aliud coma: ne turpe ſit pro fortiſſimo viro dicere: ⁊ factū eſt colon. i. membꝛū. quod intellectū ſenſui preſtat ſed adhuc pēdet oratio. Sicq̄ deinde ex pluribus mēbꝛis fit periodus. id eſt extrema ſnīe clauſula. Ita veterem iudiciorū morem req̄runt. periodus autē longior eſſe non debet. q̄ꝫ vt ſpiritu vno proferatur. Plenius loquitur Iſido. in. j. ethymol̄. de iſta materia. Dicit enim ibi Poſitura eſt figura ad diſtinguēdos ſenſus per cola: comata ⁊ periodos. que dū ordine ſuo apponit̄ ſenſum nobis lectionis oſtendit. Dicte aūt poſiture vel quia punctis poſitis annotant̄. vel quia ibi vox pro interuallo diſtinctionis deponit̄: has greci theſis vocant. latini poſituras. Prima poſita ſubdiſtinctio dr̄: eadē eſt ⁊ coma. Media diſtinctio ſequēs eſt: ipſa eſt ⁊ colon. Vltima diſtinctio eſt q̄ totā ſententiā claudit: ip̄a eſt periodus. cuius vt diximꝰ ptes ſunt cola ⁊ comata. quarū diuerſitas punctis diuerſo loco poſitis demonſtrat̄. vbi em̄ i initio pronūciatiōis: necdū plena ſenſui pars eſt. ⁊ tn̄ reſpirare oportet fit coma. i. pticula ſenſus. punctuſq̄ ad imā lr̄am ponit̄. ⁊ vocat̄ ſubdiſtinctio: ab eo qꝫ punctū ſubtus. i. ad imā lr̄am accipit. Vbi autē in ſequētibus iam ſnīa ſenſum preſtat: ſꝫ adhuc ſupereſt aliq̄d de ſententie plenitudine fit colon. i. media diſtinctio mediamq̄ litterā puncto notamus. i. ad mediam litterā punctū ponimus. Vbi vo iam per gradus pronunciando plenam ſantentie clauſulam facimus fit periodus. punctūq̄ ad caput littere ponimus. ⁊ vocatur diſtinctio. id eſt diſiunctio. quia integram ſeparat ſententiam. Hoc quidem apud oratores. ceterum apud poetas: vbi in verſu poſt duos pedes ſyllaba remanet: vt ibi. Arma virūq̄ cano. coma eſt. q̄a ibi poſt ſcanſionem preſciſſio verbi facta eſt. Vbi vo poſt duos pedes de parte orationis nihil ſupereſt: vt ibi. Anglia. Flandria: colon eſt. totus autē verſus periodus eſt. aliq̄ exponunt. Per cola. i. per maiores deciſiones: ⁊ per clauſulas quaſdam ex duabus vel pluribus dictionibus conſtantes. vt Eſa. j. Dereliquerunt dominū blaſphemauerūt ſanctum iſrael: abalienati ſunt retrorſum. Et comata. id eſt minores deciſiones. vt Eſa. ix. Vocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius. deus fortis ⁊c̄. h Interpretationē nouam. iſtam ſcꝫ tranſlationem. que iam noua dicitur quia de primo vaſe tranſlata. ſcꝫ de hebꝛeo in latinum. non ſicut alie que primo de hebꝛeo in grecum. poſt de greco tranſferebant̄ in latinum. Vel ideo dicit nouam. quia ante eū nemo de hebꝛeo tranſtulit in latinum. i Nouo ſcribēdi genere. id eſt proſaice. quia antiqui phyloſophi et poete metrice ſolebant ſcribere ⁊ non proſaice. vnde Iſido. j. ethymol̄. dicit tam apud grecos q̄ꝫ apud latinos longe antiquiorem curam fuiſſe carminū q̄ꝫ proſe. omnia enim prius verſibus condebantur. proſe autem ſtudiū ſero viguit. ⁊ ideo appellatur nouū genus ſcribendi. k Diſtinximus. id eſt diſtincte ⁊ aperte ſcripſimus. quod multum prodeſt legentibus. l Ac primū de Eſaia ſciendum ⁊c̄. diſertus. id eſt diſcretus et loquens.
m Quippe. id eſt quid mirum. n Vir nobilis. genere ⁊ nobilior mente. o Et vrbane eloquentie. id eſt curialis ⁊ elegantis eloquentie. Aliqui libri habent vrbane elegantie. quaſi diceret: ſicut vrbani excellunt rurales in eloquentia ⁊ curialitate: ſic Eſaias habet preeminentiam eloquij pre ceteris prophetis.

Incipit prologus in Eſa iam prophetam.

a Nemo cum prophe
b tas verſibus vide
rit eſſe deſcriptos
c metro eos eſtimet
d apd̄ hebꝛeos ligari ⁊ aliq̄d
ſile hr̄e de pſalmis vel opi
e bus ſalomonis Sed quod
in Demoſthene et Tullio
f ſolet fieri vt per cola ſcribā
g tur: ⁊ comata qui vtiq̄ pro
ſa et non verſibus conſcri
pſerunt. Nos quoq̄ vtili
tati legentium prouidētes
h i interpꝛetationem nouā no
k uo ſcribendi genere diſtin
l ximus. Ac primū de eſa
ia ſciendū qꝫ in ſermōe ſuo
m n diſertꝰ ſit quippe vt vir no
o bilis et vrbane elegantie:

Colon
Coma

p nec hñs quicꝙ in eloquio
q ruſticitatis admixtuꝫ. Vñ
r s accidit vt pre ceteris florē
t v ſermonis eius trãſlatio nõ
x potuerit ꝯſeruare. Deinde
y etiã hoc adijciendũ ꝙ non
z tam ꝓpha dicẽd⁹ ſit ꝙ euã
a geliſta. Ita enim vniuerſa
xp̄i eccleſieꝙ myſteria ad li
b c quidũ ꝓſecut⁹ ē vt nõ putes
d eũ de futuro vaticinari ſed
de p̄teritis hyſtoriã texere.
e f Vñ ꝯijcio noluiſſe tũc tp̄is
ſeptuagita interp̄tes fidei
g ſue ſacrã ꝑſpicue ethnicis
Mat.7.a. h i ꝓdere ne ſctm̃ canibus: et
margaritas porcis darent:
k l q cũ hanc editionē legeritis
m ab illis aiaduertetis abſcõ
n dita. Nec ignoro quãti la
boris ſit ꝓphas intelligere
o nec facile quempiam poſſe
iudicare de interpretatõne
p q niſi intellexerit añ q legerit
r s Nos quoꝙ patere morſi-
t bus plurimoꝝ: q ſtimulan
v x te inuidia qd cõſequi nõ va
y z lent deſpiciunt. Sciens er-
a go ꝛ prudens in flãmã mit
b to manũ et nihilomin⁹ hoc
c a faſtidioſis lectorib⁹ pre-
d e cor vt quõ greci poſt ſeptu
aginta tranſlatores aquilã
ꝛ ſymmachũ ꝛ theodotõeꝫ
f g legũt vel ob ſtudiũ doctri-
h ne ſue vel vt ſeptuaginta
i mag' ex collatiõe eoꝝ itelli
k l gant ſic et iſti ſaltem vnum
m poſt p̄ores hic dignent inter
n o pretē. Legãt p̄us et poſtea
p deſpiciãt ne videant nõ ex
iudicio: ſed ex odij preſum
ptione ignorata damnare.
q Prophetauit autem Eſa-
r ias in hieruſaleꝫ ꝛ in iudea
a b necdũ decē tribubus in ca-
c ptiuitatē ductis: ac de vtro
ꝙ regno nũc ꝯmixtum nũc
d e ſeꝑatum texit oraculuꝫ. Et
f cum interdum ad preſenteꝫ

p Nec hñs quicꝙ ꝛc. Nullã em̄ incõpoſitione vel inordinatione hꝫ in ſuis verbis: ſꝫ ſemꝑ ordinate loquit ꝛ ornate. q Vñ quia. ſ. ita diſerte ꝛ ornate loquit in hebreo. r Accidit. hoc qd ſequit. s Vt pre ceteris ꝓphetis. t Florē ſermonis eius. i. ornatũ quē hꝫ in hebreo ꝛc. v Tranſlatio non potuerit ꝛc. In latino ſic r̄ndet ad antipophoram q̄ poſſet ei fieri q̄re. ſcꝫ ſua tranſlatio nõ hꝫ tantũ ornatũ libroꝝ quantũ hꝫ ipſum hebraicũ. multa em̄ bene ſonant in vna lingua q̄ nõ ita bene ſonant ſi ad aliam linguã fuerint trãſlata. x Deinde ꝛc. Precedenti ꝓphete commendationē. y Q nõ tam. i. intantum. z Propheta. dicendus ſit ꝙ. i. quantuꝫ etiã. z Euãgeliſta. q. d. q2 iam facta manifeſte narrat: mag' dicẽdus eſt euãgeliſta ꝙ ꝓpheta: q ſub enigmate et obſcure veritatē futurã p̄nũciat. a Ita em̄ vniuerſa xp̄i ꝛc. i. clare ꝛ expſſe. b Proſecutus eſt ſcribendo. c Vt nõ eũ ꝛc. i. ꝓphetare. d Sed de p̄teritis ꝛc. i. cõſtruere vel ordinare Eſa. ix. Paruulus em̄ natus eſt nobis: ꝛ filius dat⁹ eſt nobis. Ecce ꝙ expſſe p̄dicat de xp̄o. Item de eccia di Eſa. x. ca. Vinea facta eſt dilectio ꝛc. e Vñ cõijcio. i. opinor vel q̄buſdã cõiecturis ꝑpendo f Noluiſſe tunc tp̄is ꝛc. i. trinitatis. incarnationis ꝛ paſſionis ſecreta myſteria. g Perſpicue ethnicis. id eſt gentilibus qui erant in egypto quando tranſtulerũt. h Prodere al's pandere. id eſt mãifeſtare. vide in opuſculo de vocabulis biblie vbi exponit ethnicus. i Ne ſanctũ canib⁹ ꝛc. Math. vij. k Que. ſacramẽta o paula ꝛ euſtochium. m Aiaduertitis abſcõdita. i. de induſtria omiſſa ab illis lxx. interp̄tibus. l Cum hanc edi. legeritis. ſ. in qua exprimunt. vñ Eſa. ix. vbi. lxx. tranſtulerãt magni conſilij angelus. Hiero. tranſtulit ſicut erat in hebreo: ꝛ vocabit nomē eius admirabilis cõſiliarius. deus fortis. pater futuri ſeculi. princeps pacis. Item multa omiſerunt vel obſcure tranſtulerunt: ſicut patꝫ in epiſtola ad Deſideriũ ſuprapoſita. n Nec ignoro ꝛc. ꝑ hoc inſinuat ſe mltũ laboraſſe. In iſta tranſlatiõe hoc dicit: quia prius oportuit eũ addiſcere hebraicũ anteꝙ ꝓphetarũ plenũ habuerit intellectũ: et ſic multũ laborauit in addiſcendo hebraicũ ꝛ transferẽdo poſtea in latinũ. o Nec eſt facile vtrum ſit vera: falſa: completa aut diminuta. p Niſi intellexerit. ꝓphetas ſm linguagiũ hebreuꝫ. q Ante que legerit. tranſlatos in latinũ Per hoc reprehendit quoſdaꝫ emulos: q reprehendebant eius tranſlationem: non intelligentes hebraicã veritatem. r Nos quoꝙ patere. id eſt expoſitos eſſe. s Morſibus id eſt detractionibus. t Plurimorũ mihi. inuidentium. v Quod. i. cuius ſententiã vel intellectũ. x Conſeq nõ valent. id eſt nequeũt habere vel adipiſci. y Deſpiciunt quaſi maledictũ. z Sciens ergo. id eſt ſcienter ꝛ prudenter. a In flãmam mitto manũ. id eſt expono me periculo ſcꝫ detractionibus emuloꝝ. ꝛ videt alludere facto Sceuole: qui cum vellet ſyllam romani imperij inimicũ occidere occidit cinnam cõſortem ꝛ amicũ ſuum. ꝛ quia ſic errauit: manũ tamdiu in igne tenuit donec cõbuſta fuit. vel eſt vulgaris modus loquendi. b Et nihilominus ꝛc. id eſt tedioſis vel faſtidio plenis. c Lectoribus p̄cor. qui faſtidiũt. id eſt horrēt vel ſpernũt tranſlationē meam: vel q̄s tedet eam audire. Verſus. Faſtidit tedet: faſtidit ſpernit ꝛ horret. d Vt quõ. i. ſicut. e Greci poſt. lxx. ꝛc. id eſt eorũ tranſlationes. f Legũt. de iſtis tribus inuenies ſupra in ſcdo ꝓlogo ſuꝑ Iob circa principiũ. Legũt inquam g Vel ob ſtudiũ doctrine. i. exercitũ ingenij ſui: vel vt multa legentes multa ſciant ꝛ doceant alios. h Vel vt. lxx. interpretũ tranſlationeꝫ. i Magis ex collatione ꝛc. conferendo tranſlationē tranſlationi: q2 collatio pluriuꝫ magis valet ad melius intelligendũ k Sic et iſti emuli vel lectores faſtidioſi. l Saltem vnũ. nõ plures ſicut greci. m Poſt priores ꝛc. me. ſ. qui poſt eos q de hebreo trãſtulerunt in grecum de hebreo tranſtulit in latinũ. n Legant prius editionē meam. o Et poſtea deſpiciant ſi reprehenſibilē viderint. p Ex iudicio diſcretionis: ſed non ex odioſa p̄ſumptione: vt fiat endiadis. q Prophetauit autem ꝛc. in hieruſalē. metropoli iudee. r Et in iudea. videt hoc ſuꝑfluũ. per hoc em̄ qd ſupra dixerat euꝫ ꝓphetaſſe in hieruſalē: ſatis videt dixiſſe eũ in iudea ꝓphetaſſe. Ad hoc dicendũ ꝙ iudea qñꝙ dicit tota terra ꝓmiſſionis. Vñ in pſ. Notus in iudea deus. qñꝙ dicit terra duarum tribuũ: Math. ij. g. Audiens aũt ꝙ Archelaus regnaret in iudea. quãdoꝙ ponit pro ſorte iude. ſecundo Paral'. xx. ca. O iuda ꝛ hieruſaleꝫ nolite timere. i. ſors iude ꝛ ſors beniamin: in qua erat p̄mo hieruſalem. ꝛ ſic accipit hic. ponitur ergo hic hieruſalem pro ſorte beniamin. et iudea pro ſorte iude. a Necdum. id eſt nondum. b Decem tribubus in captiuitatem ductis. ſcꝫ quas poſtea captiuauit ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ. Vnde. iiij. Regũ. xvij. d. tranſlatus eſt iſrael de terra ſua in aſſyrios. Contrarium tamen videtur. iiij. Regum. xx. et in multis alijs locis ꝙ Eſaias prophetauit vſꝙ ad Manaſſen qui occidit eum ꝛ conſtat ꝙ nunc captiuate erant decem tribus. ſcilicet ſeptimo anno Ezechie patris manaſſe. Vnde. iiij. Regum. xviij. b. anno ſexto Ezechie capta eſt ſamaria ꝛ tranſtulit rex aſſyrioꝝ iſrael in aſſyrios. Ad quod reſpondendũ eſt exponendo. Prophetauit. id eſt prophetare inchoauit. c Ac de vtroꝙ regno. id eſt. x. tribuum ꝛ duarum: q2 ſciſſum eſt. ſicut habetur. iij. Regum. xij. c. d Texit. i. ordinauit. e Oraculũ. prophetiam que eſt diuinum reſponſum vel diuinũ eloquium. f Et cum interdum. Hic tangitur materia huius libri. ſcꝫ opera iuſticie ꝛ miſericordie Iuſticie ibi. Et poſt babylonie captiuitateꝫ. Miſericordie ibi. Reditum populi ſignificet in iudeam. et ſequitur.

g Tamē omis eius cura.i.ꝑncipalis intentio eſt. b De vocatione gentiū.ad fidē. i Et de aduentu xpi.in carnē. k Quē xp̄m. l Quāto plus amatis rc̄. vt pro obtrectati one pꝫiti.i.pro emulatiōe pn̄ti:vel pro ſuſtinētia pn̄tis ob trectatōis. m Laniāt.i.detrahēdo diſcerpunt. n Qui ſcit me rc̄.i. hebree ⁊ chaldaice. o Eruditiōe ſudaſſe.i.multum laboraſſe.Dicit em̄ ꝙ propter hoc ꝙ poſſet loq̄ chaldaicū fecit ſibi limare dentes. p De falſitate ſcripturaꝝ. qꝛ ante tranſlationē hieronymi dicebāt nos habere falſas biblias ⁊ corruptas. q Inſultarent.i.improperarent. Inſultare autē aduerſarioꝝ proprie dicit cum quadam cauillatiōe ⁊ deriſione deridere.

Explicit qualiſcū ꝗ expoſitio iſti⁹ prologi.

reſpiciat hyſtoriam: ⁊ poſt babylonie captiuitatē reditū ppl̄i ſignificet in iudeam g tn̄ oīs eius cura devocatio h ne gentiū et de aduentu xp̄i i eſt. k Quē l quanto plus amatis o paula et euſtochium: tāto magis ab eo petite vt ꝓ obtrectatōe pn̄ti q̄ me in m deſinenter emuli laniāt ip̄e mihi mercedē reſtituat i fu n turo qui ſcit me ob hoc i pe o regrine lingue eruditiōe ſu p daſſe: ne iudei de falſitate ſcripturaꝝ eccleſijs ei⁹ di q utius inſultarent.

Explicit prologus.

Poſtilla Nicolai de Lyra ſuꝑ Eſaiam incipit.

Hierusalem euangeliſtā dabo:Eſa.xlj.ſm ꝙ dicit. b Hieronymus in epiſtola ad Paulinū de omnibus ſacre ſcripture libris.Eſaias nō videt ꝓphetiam ſed magis euangeliū texere ꝓpter qđ dicit idē Hiero.in prologo ſuper librū Eſaie:ꝙ nō tam ꝓpheta dicēdus eſt q̄ euangeliſta.Et ideo cōuenienter dicit verbū ꝓpoſitū de ipſo hieruſalē rc̄. In quo tangunt quattuor cauſe huius libri Eſaie.quē ꝑ manibus habemus.ſ.efficiēs materialis formalis ⁊ finalis.Efficiens aūt cauſa duplex eſt. Vna ꝑncipalis.ſ.ſpūſſanctus:quo inſpirāte locuti ſunt ꝓphete:ſm ꝙ dr̄.ij.Petri.j.Non em̄ ex voluntate humana allata eſt aliqñ ꝓphetia.ſed ſpūſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei homies.Et hec cauſa tangit cum dr̄. Dabo.quia cognitionē ꝓpheticā dedit Eſaie.de quo pōt accipi qđ dicit.j.xlij.Dedi te in fedus ppl̄i.Eſaias em̄ inter alios prophetas clarius deſcripſit myſteriū xp̄i per qđ genus humanū eſt ipſi deo federatū.Alia vͦo cauſa efficiēs inſtrumentalis eſt.ſ.Eſaias:qui ſpūſctō dictāte hūc librū cōſcripſit q̄ notat cū dr̄ Euangeliſtā.Et cum hoc notat etiā cā materialis ⁊ formalis.Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ euangeliſta dr̄ ab eu qđ eſt bonū ⁊ angelus qđ eſt nuncius. Dicit autē bonus nūcius triplici rōne.Vna ratio accipit ex ꝑte mittentis.ſ.quia a bono dn̄o mittit.⁊ ſm hoc ſub nomie euangeliſte tangit cā efficiēs inſtrumentalis huius libri.ſ. Eſaias a ſpūſancto deſtinatus ad nunciandū verbo ⁊ ſcripto illa q̄ continent in hoc libro.de quo pōt accipi quod dicit infra.xlj.Spiritus dn̄i ſuꝑ me:eo ꝙ vnxerit me ad euāgelizandū pauperibus miſit me.Hec eſt lr̄a ſm tranſlationē lxx.⁊ eadē eſt ſnia in tranſlatione nr̄a que hic hꝫ.Spiritus dn̄i ſuꝑ me:eo ꝙ vnxerit me ad annunciandū māſuetis miſit me.Scđo modo dr̄ aliquis bonus nuncius ſeu euangeliſta rōne boni qđ per ip̄m nunciat. ⁊ ſm hoc noīe euangeliſte materia huius libri deſignat:in quo myſteriuꝫ ipſius xp̄i qđ non ſolū eſt bonū:ſed etiam optimū deſcribitur.qꝛ ſicut dictū eſt magis videt euangeliū q̄ prophetiam texere.vn̄ pōt dicere illud Luc.j. Euangelizo vobis gaudium magnū qđ erit om̄i populo. Tercio mō dr̄ quis euāgeliſta ſeu bonus nūcius rōne modi nūciandi.⁊ hoc eſt quādo nō ſolū nūciat bonū:ſed etiā bono modo:videlicet lucide ⁊ ornate.Et ſic ſub nomie euangeliſte tangitur forma huius libri.Sciendū tamē ꝙ duplex eſt forma libri.ſ.forma tractādi ⁊ forma tractat⁹.Forma tractādi eſt modus agendi ſeu loquendi:qui in hoc libro eſt valde lucidus ⁊ ornatus.De claritate autem eius dicit Hiero.in prologo ſuper librum iſtū de Eſaia. Ita em̄ vniuerſa xp̄i eccleſieq̄ myſteria ad liquidū proſecut⁹ eſt vt nō putes eum de futuro vaticinari: ſed de ꝓteritis hyſtoriaꝫ texere.De ornatu vero ipſius dicit in eodē prologo de eſaia. Sciendū ꝙ in ſermone ſuo diſert⁹ ſit q̄ppe vt vir nobilis et vrbane eloquentie: habēs quicq̄ in eloquio ruſticitatis admixtū. vnde accidit vt pre ceteris florem ſermonis ei⁹ tranſlatio nō potuerit conſeruare. Sic igit forma tractandi huius libri q̄ eſt ideꝫ quod modus loquendi deſignat ſub noīe euāgeliſte eo ꝙ talis modus eſt optim⁹:vtpote lucidus ⁊ ornatus: ꝓpter quod dr̄.j.xl. Exalta vocem tuam qui euangelizas hieruſalē.ille enim exaltat vocē ſuā qui ornate ⁊ lucide annūciat ſuā intentionem . Forma vͦo tractatus eſt diuiſio libri:de qua dicet lr̄am proſequendo. Cauſa vͦo finalis huius libri tangit ſub noīe hierl̄m. Hieruſalē em̄ in ſcriptura aliquādo accipit pro eccl̄ia militante:Apoc.xxj.Vidi ciuitatē ſanctā hierl̄m deſcendenteꝫ de celo rc̄.Aliquādo vͦo pro eccleſia triumphante:Gala.iiij. Illa que ſurſum eſt hieruſalē libera eſt.Finis aūt huius libri duplex eſt. Vnus ꝓpinquus.ſ.inſtructio ſeu edificatio eccl̄ie militantis ſub noīe hierl̄m deſignate.ꝓpter qđ dicit infra.lx.Surge illumiare hierl̄m.qꝛ venit lumē tuū.i.ꝓphetia Eſaie illuminās totū ſtatū eccl̄ie.Alius aūt eſt finis vltimus ⁊ remotus videlꝫ cōſecutio ſupne beatitudinis in eccleſia triūphante q̄ ꝑ hierl̄m intelligit.ꝓpt qđ dr̄.j. xxxiij. ca. Oculi tui videbūt hierl̄m ciuitatē opulentā tabernaculū qđ nequaq̄ vltra transferri poterit . ꝑ ꝓphiam em̄ Eſaie videm⁹ nūc ꝑ ſpeculū ⁊ i enigmate.ſed poſtea in futuro lucide videbimus ⁊ aperte.qđ nobis cōcedat rc̄.

Incipit argumentum.

Esaias in hieruſaleꝫ nobili genere ortus eſt ibiq̄ prophetauit ſub Manaſſe rege ſectus in duas partes occubuit. Sepultuſq̄ eſt ſub q̄rcu Rogel: iuxta tranſitum aquarum: quas olim Ezechias rex iacto obſtruxerat puluere.

Explicit argumentum.

Incipit Eſaias propheta.

Caplm I

a Visio b Eſaie c filij amos: quā vidit

Visio Eſaie. Hic accedendū eſt ad formā tractatus q̄ eſt diuiſio libri qui diuidit in duas ꝑtes: quia ꝑmo ꝓmittitur quedā breuis ꝓfatio.ſcđo ſubdit narratio:ibi.Audite celi. Circa libri huius expoſitionē intēdo q̄ntum potero proſequi ſenſum lr̄alem vitando multiplicationē particulariū ⁊ concordantiarū.qꝛ ꝑ talia magis impedit intellectus hoīs q̄ iuuetur. In locis vͦo quoꝝ intellect⁹ a iudeis deprauat intēdo diutius imorari:ſicut ⁊ feci exponēdo librū pſalmoꝝ. Igit in ꝓfatiōe huius libri q̄ttuor manifeſtant. Primū eſt ordo huius libri inter alios libros canonicos:cū dr̄. a Viſio. id eſt ꝓphetia.ꝑ qđ pꝫ ꝙ liber iſte in ordine libroꝝ ꝓphetaliū cōputat.Sciendū tn̄ ꝙ viſio ꝓprie dicta eſt cognitio ꝓphetica q̄ fit in vigilia:prout dictū fuit diffuſius i ꝑncipio libri pſalmoꝝ:vbi dictū fuit de diuerſis gradib⁹ ꝓphetie. Scđm eſt ſcptor miſterialis huius libri q̄ manifeſtat h ex duob⁹.ſcꝫ ex noīe:cū dicit. b Eſaie.qui inter alios ꝓphetas fuit notabilis ⁊ famoſus.Scđo ex genere:cum dicitur c Filij amos.⁊ vt dicit Ra.Sal.iſte amos ⁊ amaſias rex iuda fuerunt fratres.⁊ ſic Eſaias fuit de genere regio. Vnde ⁊ dicit Hierony. in prologo ꝙ fuit vir nobilis et vrbane eloquentie.: vt ſupra allegatum eſt, Et per hoc patet ꝙ

d ſuper iudam et hieruſalem
e in diebus Ozie Joathan
achaz: ⁊ ezechie regum iu-
f g da. Audite celi et auribus
h percipe terra qm̄ dn̄s locu-
i k tus eſt: filios enutriui ⁊ ex-
l altaui ipſi autē ſpreuerunt
m me. Cognouit bos poſſeſ-
n ſorem ſuum ⁊ aſinus preſe
o pe domini ſui. Iſrahel au-
p tem me non cognouit ⁊ po
q pulus meus non intellexit

r s Ve genti peccatrici popu-
t lo graui iniquitate ſemini
v nequā: filijs ſceleratis. De
x reliquerunt dn̄m ⁊ blaſphe
y mauerūt ſctm̄ iſrael abalie
z nati ſunt retrorſum Super
a quo pcutiā vos vltra addē
b tes puaricatōem. oē caput
c d lāguidū ⁊ oē cor merēs. A
e plāta pedis vſq ad 𝔳ticez
f g nō ē in eo ſanitas. Vuln⁹
h i k ⁊ liuor ⁊ plaga tumēs non

iſte Amos eſt alius ab illo q̄ inter duodecim ꝓphas ponit tercius. qr ille fuit paſtor ⁊ ruſticanus vt hr̄ in pncipio ſue ꝓphie. Hoc etiā patʒ p lr̄as hebraicas q̄bus ſcribunt. quia amos pr̄ eſaie hʒ primā lr̄am aleph ⁊ vltimā ſade: ⁊ iō robuſtus interptat. Alius aūt hamos hʒ primā lr̄am aym ⁊ vltimam ſamech. ꝓpter qd̄ auulſus interpretat. Terciū qd̄ i hac pfatione manifeſtat eſt pplus cui Eſaias ꝓphauit cum dicit. d Sup iu. ⁊ hie. ita q p hirlm̄ q̄ erat ciuitas metropol' intelligitur rex ⁊ ſacerdos ſummus aliiq ſacerdotes notabiles ⁊ ceteri ibidē habitātes Per iudam vo reliquus ppl's de regno iude. qd̄ dr̄ regnū duarū tribuū. Quartuʒ aūt eſt hui⁹ ꝓphetie tempus cum dr̄. e In dieb⁹ Ozye. Tpe em̄ huius regis cepit ꝓphetiʒare: licet aūt tpe manaſſe filij ezechie ꝓphetauerint. tn̄ de tpe eius nō facit mētionē tū qr ille peſſimus fuit in cultu ydolor ⁊ in occiſione ⁊ pſecutione innocētiū vt hr̄. iiij. Reg. xxi. tum qr ab eo occiſus fuit: eo q peccata ipſius ⁊ ppl'i arguebat: ⁊ ad colorandū ſuā maliciā fecit eū adduci corā ſe: vt hr̄ in quodam li. hebraico q̄ vocat iethamoth. ⁊ dixit ei. dn̄s dixit moyſi. Nūm videbit me hō ⁊ viuet Exo. xxxiij. Et tu dixiſti. Vidi dn̄m ſedentē ſup ſolium excelſum: vt hr̄. i. vi. Itē moyſes dixit Deut. iiij. Non eſt alia natio tamgrādis q̄ habeat deos appropinquātes ſibi: ſicut dn̄s deus noſter adeſt oibus obſecrationib⁹ nr̄is. Et tu dixiſti. Inuocate eū dum ꝓpe eſt. i. lv. p h inſinuans q parū ſit nobis ꝓpinqu⁹. ⁊ ſic ↄdēnauit eū ad mortē. et tūc ꝓpha inuocauit dn̄m q̄ aperuit cedrū in illo loco exn̄tem: ⁊ intra ſe occultauit ꝓphetā: ſed Manaſſes hoc miraculo nō fuit retractus a malicia ſua: ſed vnacū arbore fecit eum ſecari ſerra. f Audite. Hic ↄn̄r ponit narratio. Circa qd̄ ſciendū: q intētio huius ꝓphetie eſt narrare xp̄i myſteriū vt dictū eſt ſupra qd̄ quidē myſteriū fuit ad deiectionē ſuperbor ⁊ exaltationē humiliū ſicut dicit in cātico bt̄e virginis Luce, i. Depoſuit potētes de ſede ⁊ exaltauit humiles. Propter qd̄ ſanctus ſymeon Lu. ij. dixit. Ecce poſit⁹ eſt hic in ruinā ⁊ reſurrectionē multor in iſrael. Et iō Eſaias denūciando ⁊ ſcribendo xp̄i myſteriuʒ ſimul denūciat ⁊ ſcribit deiectionē pctōr ſupbientiū ⁊ ſe extollentium et erectionē humiliū ⁊ iuſtor. Et fm h pceſſus huius libri in duas partes diuidit. Quia primo cum xp̄i myſterio deſcribit peccatorū deiectio. ſcd̄o iuſtor erectio. Scd̄a incipit. xl. Conſolamini ⁊c̄. Prima in duas. qr p cū ptinētibus ad xp̄i myſteriū deſcribit punitio pctōr q̄tuʒ ad diuerſos ppl'os ſpāliter. ſcd̄o q̄tum ad oēs generaliter. xxiij. ca. Prima in duas. qr pmo ponit punit punitio q̄tum ad iudeos ſcd̄o q̄tum ad ppl'os extraneos. c. x. ibi. Ve aſſur 𝔳ga ⁊c̄. Prima adhuc in duas: qr p cū myſterio xp̄i deſcribit punitio regni iude ſiue duarū tribuū. ſcd̄o eius liberatio a pſecutiōe duor regū: vt poſt vinū mordificatiuū apponatur oleum lenitiuū. Scd̄a pars incipit. vij. cap. Et factum eſt. Prima in duas. qr pmo ponit ꝓphie denūciatio. ſecundo eiuſdē ↄfirmatio. vi. ca. Prima adhuc in duas. qr pmo deſcribit regni iude punitio. ſcd̄o p aduentū xp̄i eccleſie promotio ca. ſeq̄n. Sciendū tn̄ q h diuiſio nō eſt ita pciſa: q̄n mēbra diuiſionis coincidāt freq̄nter: ita q in vna parte dr̄ ponit etiā in alia: lʒ alijs 𝔳bis ⁊ alio mō. ⁊ ideʒ eſt dr̄m de alijs ſbdiuiſionib⁹: q̄ fient p magna pte. Pn̄s autē capl'm in duas ptes diuidit. qr p oñdit ppl's puniēdus p pctis in deū. ſcd̄o p pctis in ꝓximū: ibi. Quō facta eſt. Prima in tres. qr p oſtendit ppl'i culpa. ſcd̄o ſubdit pena: ibi. Terra via. Tercio cōſulit medela: ibi. Audite 𝔳bū. Circa pmum declarat p pcti grauitas. ſcd̄o incorrigibilitas ibi. Sup q̄. Circa pmum dicit. f Audite celi. i. angeli qui ſunt ciues celeſtes. g Et auribus ⁊c̄. i. hoies habitātes in ea vtrāq em̄ naturā. ſ. angelicā ⁊ humanā voluit habere in teſtem.

h Qm̄ do. ⁊c̄. cuius verbū attente eſt audiendū. Quid auteʒ dixit ſubditur.

i Filios enutriui. ſ. ppl'm iſrael paſcēdo manna in deſerto: ⁊ terram lacte ⁊ melle fluentē ei ↄferēdo. B

k Et exaltaui. regnū amorreor ⁊ chananeor eis tribuendo: vt ptʒ in libro numeror ⁊ Joſue.

l Ipſi aūt ſpre. me. ydolis ſeruiendo. ad qd̄ declinauerūt poſt mortē Joſue: vt ptʒ in libris iudicū. Regū. ⁊. ſ. Paral. quor cecitatem arguit ↄn̄r cōparando eos ad bruta aialia rudiſſima dicens.

m Cognouit bos ⁊c̄. qr ſeruiēdo ei in aratro recognoſcit pabuli ſibi exhibiti beneficiū. n Et aſinus ⁊c̄. inq̄tū ſerui dn̄o in deportādis oneribus p palulo qd̄ recipit in pſepio ſuo. o Iſrael aūt ⁊c̄. mihi ſeruiēdo p tot ⁊ tātis beneficijs a me ſibi impenſis. p Et p[illegible]s meus. i. populus iſrael q̄ a deo recepit legē ſpecialem. q Nō intellexit. ſ. mea bñficia ⁊ pcepta intra ſe legēd[illegible] recolēdo. iō ſubdit.

r Ve genti peccatrici. id eſt peccato a[illegible]ete: ſicut dicitur aliquis artifex ex arte iam acq̄ſita per opis exercitium.

s Populo graui iniquitate. qr pctm̄ quod per penitentiam non diluitur:: mox ſuo pondere ad aliud trahit.

t Semini nequā filijs ſceleratis. qr p talia hoies efficiūtur ſemē dyaboli ⁊ eius filij: ſicut per cōtraria bona opera efficiunt filij dei: ⁊ illa peccata mahis explicat in ſpāli. di.

v Dereliquerūt dn̄m. eius vultū debitū negligentes.

x Blaſphemauerūt ſctm̄ iſrael. eius bonitati detrahētes ⁊ dr̄ hic ſanctus iſrl' ipſe deus q̄ eſt ſctūſſanctor. ⁊ dicebat ſctūs iſrl' ſpāli mō: eo q illū ppl'm elegerat ad ſuū cultum

y Abalienati ſunt retrorſum. a deo recedētes ⁊ honorem ſibi debitum dijs alienis tribuentes.

z Super quo. Hic ↄſequēter tangit peccatorum incorrigibilitas cum dicit. Super quo ⁊c̄. q. d. fruſtra. quia nō ſequeret correctio veſtra: ideo ſubdit. a Addentes puaricationē. q. d. ex pcuſſionibus meis nō eſtis emendati: ſed magis ⁊ magis peiorati ſicut pharao rex egypti. qd̄ oñdit cōſequēter in diuerſis populi ſtatibus cum dicitur.

b Omne caput. ⁊ per caput intelligit rex et pncipes qui ſunt capita populor. ⁊ dicit.

c Languidum. quia languor eſt infirmitas incurabilis. ⁊ per hoc oſtendit eor vita mala incorrigibilis.

d Et omne cor merens. per cor intelligunt doctores ⁊ ſacerdotes: qr ſicut ex corde pcedit ſenſus ⁊ motus ad alias partes corporis: ſic p doctores ⁊ ſacerdotes debēt alij accipere bonū ſenſum bone cognitionis ⁊ morum ſancte operationis: accipiēdo ab eis doctrinā ⁊ exemplum virtutis: ſed ecōtrario dicit hic. d Omne cor merēs. nō merore cōtritionis de peccatis: ſed merore qui eſt defectus doctrine ⁊ virtutis. e A planta pedis ⁊c̄. p hoc intelligit reliquus ppl's pcedendo a minoribus vſq ad maiores.

f Non eſt in eo ſanitas ſcʒ gratie ⁊ virtutis. ⁊ per hoc intelligitur q ibi ſit contrarium ſcʒ infirmitas culpe ad mortem gehenne deducentis. ⁊ hanc infirmitatē ſpecificat. di.

g Vulnus id eſt peccatum patens.

h Et liuor ſcʒ inuidia latens. i Et plaga tumēs. i. peccatum ſuperbie inflatiuum k Non eſt circūligata. ligatura legis diuine a pctō retrahentis.

l Nec cu.medi.i.vbo ꝛ exēplo ſacerdotum ꝛ doctoꝝ. m Neqꝫ vo.oleo.i.opib⁹ mie q̄ impetrāt remiſſionē culpe Dañ.iiij. Pctā tua eleˀynis redime. n Terra vr̄a. Hic cō ſeq̄nter ſubdit debita pena. Circa qḋ ſciendū ꝙ ſicut dicit Ra.Sa. Eſaias dixit iſta duabus tribub⁹ tpe ezechie decē tribub⁹ iā captiuat̄ ꝛ de terra ſua trāſlatis in aſſyrios: vt hr̄ iiij.Reg.xviij. Et iō ꝓpha pmo reduč ad mēoriā illā deſtructionē.ſcḋo cōminat̄ regno iude ſilem: ibi. Et derelinquet. Circa primum dicit.

C

n Ter.ve.i.fra decē tribuū q̄ dr̄ hic ptinere ad regnuꝫ iude qꝛ ſibi debebatur de iure:eo ꝙ fuit de regno dd̄ ꝛ ſalomonis ꝫ tpe Roboā rebellauit: vt hr̄.iij. Re.xij. Ro.9.f. Geñ.19.c.

o Deſerta eſt.i. derelicta ab hitatorib⁹ ſuis in aſſyrios trāſlatis vt dictum eſt.

p Ciuitates vr̄e ꝛc̄. ab aſſyrijs terrā iſrael deſtruētib⁹. Et d[…] cunt hic ciuitates illius terre ptinere ad regnū iude rōne d[…] eodē mō intelligit qḋ ſubdit. Hiere.6.c.

q Regionē vr̄am ꝛc̄.i.ſamaritani:q̄ erāt gētiles illuc adducti p regē aſſyrioꝝ vt hr̄ iiij.Reg.xvij. r Et deſolabit ꝛc̄.i.hoſtes remanebunt in ea.ꝛ ita factū eſt:qꝛ filij iſrael in aſſyrios tranſlati:nūqꝫ poſtea redierūt ad terrā illā.vñ lr̄a hebraica ſic hꝫ. Et deſolabit ſicut in euerſione extraneoꝝ: qꝛ illa terra fuit ſimplicit̄ verſa ad extraneos q̄ nō erāt de gente iſrl̄. s Et derelinquet.Hic ꝓpha ꝯſilem penam q̄ntum ad aliq̄d cōminat̄ regno duarū tribuū dicēs.Et derelinquet filia ſyon.i. hirlm metropol̄ in regno iude derelinquet a ſuis hitatorib⁹ trāſferēdis in babylonē p Nabuch.regē.ꝛ p ꝯñs alie ciuitates eiuſdē regni. t Ut vmbraculū ꝛc̄.derelinquit a cuſtode ſpius vindemia collecta.qꝛ nō habitat ibi vltra. v Et ſicut tuguriū ꝛc̄.cucumeribus collectis derelinquit a cuſtode.Eſt aūt cucumerariū locus vbi creſcūt cucumeres.

x Sicut ciuitas ꝛc̄.ciuibus inde captiuatis: ꝫ qꝛ iſta captiuitas reducta fuit in terrā iude p Cyrum regē: q̄ dedit ppl̄o iude licentiā redeundi in terrā ſuā.ideo ſubditur.

y Niſi dñs exercituū.id eſt angeloꝝ. z Reliq̄ſſet nobis ſemē.i.aliquos de regno iude redeūtes ſub zorobabel duce ꝛ ieſu ſacerdote:q̄ reedificauerūt templū et poſtea ciuitatē tpe Neemie. a Quaſi ſodoma fuiſſemus.i.deſtructi irreꝑabiliter ſicut ſodoma ꝛ gomorra ꝛ alie tres ciuitates fuerunt ſubmerſe abſqꝫ reꝑatione.Geñ.xix.

b Audite.Hic ꝯñr ponit medela ꝫ p̄dicta mala.ꝛ p̄ falſuꝫ remedium excludit:ſcḋo verū ꝯſulit:ibi.Lauamini. Circa primū ſciendū ꝙ hitatores regni iude q̄ ꝓ maiori pte erāt ita mali vt p̄dictū eſt.tñ credebāt maliciā ſuā expiari ſacrificijs ꝛ alijs hmōi q̄ fiebant in tēplo qḋ erat in hierl'm. ꝛ h̄ eſt falſum:ſicut dr̄ Prouer.xv. Victime impioꝝ abomiabiles dño.ꝛ h̄ eſt qḋ hic dicit ꝓpha ſatis diffuſe ꝛ p̄ excludit ſacrificia.ſcḋo feſta ſolēnia ibi. Neomeniā.tercio oratiōnū ſuffragia:ibi.Et cū extēderitis.Circa pmū excitat maiores ppl̄i ad intelligendū di. b Audite ver.dñi principes ſodomoꝝ.i.ſil̄es illis. qꝛ publice ꝛ inuerecunde faciebāt mala ſupradicta ſicut ſodomite vt hr̄ Geñ.xix.ꝛ iō dr̄ infra.iij.ca. Peccatū ſuū ſicut ſodoma p̄dicauerūt nec abſconderūt.Conſeq̄nter excitat minores dicēs.

l eſt circumligata nec curata
m medicamine neqꝫ fota oleo
n o Terra vr̄a deſerta ciuitates
p q vr̄e ſuccenſe igni Regionē
veſtrā corā vobis alieni de
r uorant ꝛ deſolabitur ſicut i
s vaſtitate hoſtili.Et dereli
t q̄tur filia ſyō vt vmbraculū
v i vinea:ꝛ ſic tuguriū i cucu
x y merario ſic ciuitas q̄ vaſtat̄
z Niſi dñs exercituum reli
a quiſſet nobis ſemen: quaſi
ſodoma fuiſſemus:et quaſi
b gomorra ſimiles eēm⁹ Au
dite verbum domini princi
c pes ſodomoꝝ ꝑcipite auri
bus legem dei veſtri popu
d l⁹ gomorre.Quo mihi multitudinem victimarum ve
ſtrarum dicit domin⁹ Ple
nus ſum.Holocauſta arie
tum ꝛ adipem pinguium et
ſanguinem vituloꝝ ꝛ agno
g rū ꝛ hircorum nolui. Cum
venireti s ante conſpectuꝫ
h meū q̄s queſiuit hec d̄ ma
i nibus veſtris vt ambulare
k tis in atrijs meis. Ne offe
ratis vltra ſacrificium fru
l ſtra. Incenſum abomiatio
m n eſt mihi Neomeniaꝫ ꝛ ſab
o batum et feſtiuitates alias
p q non feram. Iniqui ſunt ce
r s tus vr̄i. Calendas vr̄as et
t ſolēnitates veſtras odiuit
aīa mea. Facta ſūt mihi mo
leſta. Laboraui ſuſtinens.
v Et cū extenderitis manus
x vr̄as auertam oclos meos
y a vobis. ꝛ cum multiplicaueritis orōneꝫ:nō exaudiā
z a Man⁹ eñ vr̄e ſanguie ple[nę ſunt.]

c Percipite auribus ꝛc̄. ꝛ vtit̄ h̄ mō loq̄ndi.qꝛ ſicut populus erat ſubiectus pncipibus:ita ciuitas gomorra erat ſubiecta ſodome q̄ erat metropolis in quinqꝫ ciuitatibus ſubuerſis. vlterius ꝓponit intentū dicēs. d Quo mihi ꝛc̄.i.in quo placēt mihi.q.d.nullo mō.ideo ſubditur.

e Plenus ſum.i. talib⁹ nō indigeo ꝫ magis abhorreo:ſic homo plenus cibo abominat̄ ipm.iō ſubdit B

f Holocauſta arietum ꝛ adipeꝫ ꝛc̄. De iſtis eñ ſpecieb⁹ aīaliū fiebant ſacrificia maiora. Et ꝑ reprobationē iſtoꝝ intelligit etiaꝫ reprobatio minoꝝ que fiebāt de turturib⁹ ꝛ colūbis. Amos.5.f. Dicebant aūt holocauſta q̄ totaliter incendebant ad honorē diuinū. De ſacrificijs aūt ꝓ pctō vna pars cedebat i vſum ſacerdotū. Et ſil̄r de ſacrificijs pacificoꝝ vna pars erat in vſū ſacerdotum.ꝛ alia in vſum offerentiū:ſed in omibus ſacrificijs eius adipi' ꝛ ſāguis erat totaliter ꝓhibitus.qꝛ adeps cremabat̄ in altari holocauſtoꝝ ꝛ ſanguis effundebat̄ ad crepidinē illius altaris: vt habet̄ in leuitico. Hiere.6.c. Prouer.21.d. I.59.a.

g Cum venire tis ꝛc̄.i.ad talia offerendū ſacerdotibus in introitu atrij ſacerdotū qḋ dicebat̄ eſſe in conſpectu dñi eo ꝙ erat añ templū vbi dabant̄ diuina rñſa. h Quis queſiuit ꝛc̄.q.d.ego q̄ſiui. i Ut ambularetis ꝛc̄.h̄ dr̄ qꝛ p̄ter atriū ſacerdotū in quo offerebant̄ ſacrificia: erāt duo alia. vnū in quo orabāt mūdi.ꝛ aliud in quo orabant immūdi. k Ne offeratis ꝛc̄.q.d.talis oblatio vobis non valet. ſed magis nocet:eo ꝙ polluti pctis ad loca ſctā acceditis.

l Incenſum obomiatio eſt mihi.i. oblatio thymiamatis in altari incēſi intra templū:q̄ oblatio erat ſacrificioꝝ oblatorū ſub diuo ꝯſummatio.ſm ꝙ dr̄ Heb.ix. In priori q̄dem tabernaculo ſemp introibāt ſacerdotes ſacrificiorū officia ꝯſummātes. m Neome.Hic excludit ſolēnitat̄ feſta dicēs. Neomeniā.i.qḋ fiebat i nouilunio apḋ iudeos ꝓpt̄ bñficiū diuie gubnatiōis:eo ꝙ i nouilunio.freq̄nt̄ appet mutatio tpis ꝛ dr̄ a neos qḋ ē nouū.ꝛ mene defect⁹ eo ꝙ tunc renouat̄ lumē lune qḋ defecerat. n Et ſab.qḋ eſt feſtum apḋ iudeos i mēoriā bñficij creatōis.vt hr̄ Geñ.ij. o Et feſti.ali.i.paſche:pēthecoſtes:tubaꝝ expiatōis ꝛ tabnaculoꝝ.de q̄b⁹ dcm̄ fuit plen⁹ Leui.xxiij. p Nō ferā.loquit̄ ſcptura de deo ad modū hoīs agḡuati onere.Et ꝑ h̄ oīa et ſil'ia oñdit ꝙ talia nō erāt deo placita:ꝫ magis diſplicētia q Iniq̄ ſūt ꝛc̄.in octauo eñ die feſti tabnacl'oꝝ fiebat feſtū cet⁹ ſiue collecte. r Kalēdas vr̄as.i.pncipia mēſium. ꝑ qḋ ſignat̄ idē qḋ.ſ̄.ſignatū eſt ꝑ Neomeniā. s Et ſolēnitates vr̄as.oēs gn̄aliter. t Odiuit aīa mea ꝛc̄.ꝛ pꝫ ex dictis ſnīa. v Et cū extēderitis.Hic ꝯcludit orōnum ſuffragia.d.Et cū extēderitis ꝛc̄.ad me dep̄candū. x Auer. ocu.ꝛc̄.ſicut hō auertit faciē ſuā ab eo quē nō vult exaudire.iō ſubdit. y Et cū m'tiplicaueritis orōnē nō exaudiā. ꝛ ſubdit oīm p̄dictoꝝ rōnem. z Man⁹ eñ vr̄e.i.opa vr̄a que ꝑ manus deſignant̄:eo ꝙ manus eſt organū organoꝝ ſm̄.de aīa. a Sanguine plene ſunt.i. pctis enormibus. Erant eñ homicide ꝛ ydolatre et pauperum oppreſſores. Predicta eñ.i.ſacrificia ꝛ huiuſmodi: non habebant efficatiam ex opere operato, ſicut ſacrificium noue legis.ſed

tm̃ ex fide ⁊ deuotiõe offerentiũ. Fides aũt erat i eis amorta p ydolatriã: ⁊ deuotio p maliciã obſtinatã. b Lauamini. Hic põit vera medela ↄſulit. ſ. p verã pniam ⁊ boni operationẽ. ⁊ hoc eſt qd̄ dı̄. Lauamini. a pctõꝝ maculis lachrymis ↄtritionis. c Mundi eſtote. i. recidiuo cauete.

z Argentum tuum. i. lingua doctorum et ſacerdotum ſm̄ illud Prouer. x. ca. Argentũ electũ. i. lingua iuſti.
a Verſum eſt in ſcoriã. i. a veritate in falſitatem p malã legis expoſitionẽ. b Uinũ tuũ. i. correctio pplꝛoꝝ p doctores ⁊ ſacerdotes ſm̄ q̄ dı̄ Luce. x. in parabola ſauciati.

d Auferte malũ ⁊c. q2 nõ ſufficit mundicia exterior ſine interiori. e Ab oculis meis. Hõ em̃ videt ea q̄ patent ſ; de⁹ intuet cor. i. Reg. xvj. f Quieſcite agere pu̇erſe. a malo declinando. g Diſcite benefacere. in bonis opib⁹ vos exercẽdo. Iſte em̃ ſunt due ptes iuſticie. ſ. declinare a malo ⁊ facẽ bonum. h Querite iudicium. i. executionem debite iuſticie. i Subuenite oppſſo eum releuando. k Iudi. pu. i. p pupillo in cã ſua iuſta. l Defendite viduã. ↄtra eã calumniantẽ Iſtas aũt pſonas exprimit. q2 frequẽter iniuſte patiunt calũniam: eo q̄ nõ põt ſe defendere: ⁊ ideo indigẽt iudicũ ⁊ potẽtum ſuſtentatione. m Et venite. i. ſi ita feceritis tunc poteritis ↄqueri niſi a deo releuemini. pp̄ter h̄ ſubdit de releuatione a pctis: cum dı̄. n Si fuerint peccata ve. vt coc. ⁊c. Iſti duo colores hic poſiti ſunt valde tenaces ⁊ manſiui. ⁊ ideo p hoc intelligit q̄ pctã q̄tumcũq; ſint grauia ex genere ⁊ habituata ex ↄſuetudie: diuina gr̄a purgabunt. ſcđo ſubdit de releuatione a corpalibus miſerijs cũ dı̄. o Si volueritis ⁊c. p̄ceptis meis obediendo p Bona terre comedetis. p hoc etiã intelligũt alia bona ſpũalia: q̄ in talibus promiſſis ſunt p̄ncipaliter intellecta: q2 p̄mium non debet eſſe minus bonũ q̄ meritũ: ſ; maius. bona aũt tpalia ſunt minora bona q̄ opera virtutum.
q Qꝫ ſi nolueritis ⁊c. precepta mea tranſgrediendo.
r Gladius. aduerſarioꝝ veſtroꝝ. s Deuorabit vos. mortem tpalem inferendo. ⁊ ad mortẽ gehẽne deducendo: que ſub morte tpali intelligit. Gentes aut rudes quales erant in veteri teſtamento potiſſime non attendũt niſi bona et mala ſenſibilia. ⁊ ideo in diuinis pmiſſionibus ⁊ cõminationibus pphete mala ⁊ bona ſenſibilia exprimebãt. ſub illis intelligẽdo ſpũalia ⁊ eterna. t Quõ facta eſt. Hic cõſequẽter oñdit ppl's iuſte puniendus p pctis in primum. et p̄mo deſcribit culpa. ſcđo pena: ibi. Propter hoc. Circa p̄mum p̄mo deſcribit hoim vulgarium culpa cum dicit.
t Quõ facta eſt meretrix. i. plena meretricio p peccatum adulterij: ſm̄ q̄ dı̄: Hiere. v. ca. Equi amatores in feminas ⁊ emiſſarij facti ſunt: vnuſquiſq; ad vxorẽ pximi ſui hinniebat. Et hoc eſt valde graue peccatũ ↄtra proximum: quia fit ſibi iniuria in re ſibi chariſſima. ſ. in vxore que ẽ vna caro cum ipo: Geñ. ij. Et in prole que ſubſtituit falſa.
v Ciuitas fidelis. i. prius fidelitatẽ matrimonij.
x Plena iudicij. tpe Dauid ⁊ ſalomonis: ideo ſubditur.
y Iuſticia habita. ⁊c. vt expoſitũ eſt ſupra. Conſequẽter deſcribit culpa doctoꝝ ⁊ ſacerdotum cum dicitur.

b c ne ſunt. Lauamini: mundi
d eſtote: auferte malũ cogita
e tionum veſtrarum ab ocu-
f lis meis. Quieſcite agẽ p-
g h uerſe diſcite bñfacere Que
i k rite iudiciũ: ſubuenite op-
l preſſo iudicate pupillo de-
m fendite viduam: et venite
⁊ arguite me dicit domin⁹
n Si fuerint peccata veſtra
vt coccinum: quaſi nix de-
albabunt: et ſi fuerint ru-
bra quaſi vermiculus: ve-
o lut lana alba erunt. Si vo
p lueritis ⁊ audieritꝭ me bo-
q na terre comedetis. q̄ ſi no
lueritis ⁊ me ad iracundiã
r s prouocaueritis gladi⁹ de-
uorabit vos: quia os do-
t mini locutum eſt. Quomo
v do facta ẽ meretrix ciuitas
x y fidelꝭ plẽa iudicij. Iuſticia
habitauit i ea: nũc aũt ho-
z a micide. Argentũ tuũ ver-
b c ſuz ẽ in ſcoriã vinũ tuũ mi-
d xtũ ẽ aq̄. Pricipes tui infi-
e f deles ſocij furũ. Oĩs dili-
g gũt mũera: ſequũt retribu-
h tõnes. Pupillo nõ iudicãt
i et cã vidue nõ ingredit ad
k illos. Propt hoc ait domi
l nus exercituũ de⁹ fortꝭ iſrꝭ
m n Heu ego ↄſolabor ſup ho-
o ſtib⁹ meis ⁊ vindicabor de
p inimicis meis. Et cõuertã
q r manum meã ad te et exco-
quã ad purũ ſcoriã tuam et
s auferã oẽ ſtãnũ tuũ ⁊ reſti-
tuã iudices tuos vt fuerũt
t prius: et conſiliarios tuos
v ſic antiq̄t⁹. Poſt hec voca
x beris ciuitas iuſti vrbs fi-
y delis. Syon i iudicio redi-
z met ⁊ reducẽt eã in iuſticia
a Et ↄteret ſceleſtos ⁊ pecca
tores ſimꝭ: et q̄ dereliq̄runt
b dñm ↄſumet. Cõfundet ei
ab idolis q̄b⁹ ſacrificauert
c Et erubeſcetis ſup hortis
d q̄s elegeratis cum fueritis

Infundẽs oleum et vinum. vbi per vinũ intelligit correctio. eo q̄ eſt mortificatiuum. c Mixtum eſt aq̄. i. relaxatum a correctiõe debita. q2 doctores culpabiles nõ hñt frontẽ corrigendi pctõres. Conſequẽter deſcribitur culpa p̄ncipiũ cũ dı̄. d Principes tui infideles. in regimine pplꝛi. e Socij furuz. ſuſtẽtantes eos eo q̄ cõicant furtis eoꝝ. f Omẽs diligunt munera. p auariciã. g Sequunt retributões. puertẽtes iuſticiã: iõ ſbdit. h Pupillo non iudicãt. dãdo p eo ſententiã iniuſtam. i Cã vidue ⁊c. quia nõ vidẽt inde lucrũ tempale ↄſurgere. k Propter h̄. Hic ↄſñter deſcribit pena debita cum dı̄. k Propter hoc ⁊c. id ẽ angeloꝝ l Fortis iſrꝭ. i. potens ad puniẽdũ malos iſrꝭ.
m Heu. pro malo pplꝛi mei. n Ego ↄſolabor ⁊c. ⁊ ſubdit modus ↄſolationis. o Et vindicabor ⁊c. Et accipit hic ⁊ pro id ẽ. Paſſiones em̃ iraſcibilis terminant in paſſionibus ↄcupiſcibilis. Iratus em̃ delectat cum punit iniuriam ſibi illatam: ⁊ ſic ira terminat in delectatione. p Et ↄuertã manũ meã. i. poteſtatẽ meam punientẽ. q Ad te debite puniendũ: iõ ſubdit. r Et excoquã ad purũ ſcoriam tuã ⁊c. Loquit de deo ad modũ aurifabri q̄ p vtutez ignis ↄſumit quicq̄d eſt impuritatis in auro vel argento: ⁊ ſic purgat. Sic in pp̄oſito p ignẽ tribulationis immiſſe a deo iudeis p regẽ babylonis fuit purgatus ppl's iudeoꝝ q2 purgatiõe facta reductus eſt a captiuitate babylonica. iõ ſubdit. s Et reſtituã ⁊c. ſ. zorobabel ⁊ ieſum filium ſedechie. machabeos ⁊ ſiles. t Et ↄſiliarios ⁊c. ſ. Eſdrã et Neemiã. Aggeũ ⁊ zachariã pphas. v Poſt hec vocaberis ⁊c. ſ. dei. x Urbs fidelis. in diuino cultu. y Syõ in iudicio redimet. p ſyon vbi erat templũ ad qđ ppl's tenebat ter in anno ↄuenire intelligit ipſe ppl's q̄ redẽpt⁹ fuit de babylone p viã iuſticie: inq̄tum p culpa ſuſtinuit penã debitã. Et q̄ p ſyon intelligat ppl's oñdit p hoc qđ ſubdit. z Et reducẽt eã. mons em̃ ſyon q̄ eſt immobilis non fuit trãſlatus nec reductus ſ; ppl's. a Et cõteret ſceleſtos et pctõres ſimul ⁊c. q2 illi q̄ erãt in pctis ſuis obſtinati fuerũt mortui partim in captione hirl'm ⁊ terre in circuitu: ⁊ partim in captiuitate babylonis. b Confundent em̃ ab idolis ⁊c. vidẽtes p experientiã q̄ nõ poterãt eos iuuare ↄtrã babylonios. c Et erubeſcetis ⁊c. ad colendũ ibi ydola in locis amenis ⁊ delicioſis. vbi etiam ſuã luxuriã exercebãt in veneratione ydoloꝝ ⁊ priapi maxime vñ et dicebat deus hortoꝝ. d Cũ fueritis ⁊c. i. morti ppinqui: ſicut folia defluunt a quercu cũ incipit mortificari.

Hiere. 5. g.
Rom̃. 6. d.

c Et velut hortus ⁊c̄. in q̄ mortificant̄ ſeminata ⁊ plātata. f Et erit fortitudo ⁊c̄ id ē applicata debite pene. g Et opus ⁊c̄. q2 opus demeritoꝝ generat tribulatiōis incēdiū. h Et ſuccendet̄ vtrūqꝫ. ſimul in igne gehēne ꝯtuz ad obſtinatos in malis. i Et nō erit q̄ extinguat. q2 ille ignis eſt ꝑpetuus. Poteſt etiam hoc referri ad ignez q̄ nabuzardan incēdit domū dn̄i: et domum regis: ⁊ domos hierl'm ꝑ circuitū. iiii. Reg. vlti. Et ſic ille ignis nō fuit extinctus ab hoīe: ſ3 ſolū ꝑ ꝯſumptōz cōbuſtibus materie.

ſ.29.b.

velut quercus defluētibus e ſolijs ⁊ velut hortus abſqꝫ f aq̄ [Et erit fortitudo veſtra g vt fauilla ſtuppe: ⁊ op9 veſtrū quaſi ſcintilla ⁊ ſuccen h i det̄ vtrūqꝫ ſimul ⁊ non erit qui extinguat.

In capi. j. Eſaie vbi dr̄ in poſtilla. Tercium qđ in hac ꝑfatione manifeſtat̄ eſt ppl's cui Eſaias ꝓphetauit. Additio. j.

Q Uerit̄ hic quare nō fecit mentionē in hac ꝑfatiōe de regib9 iſrl' vt de hieroboā filio Joas q̄ fuit cōtēꝑaneus ozee regi iude. ſicut oſeas fecit in ſua ꝑfatione. Simil'r quare Eſaias nō facit mentionē de ſamaria nec de iſrael ſicut oſeas fecit: l3 multa eſaias de his ꝓphauerit: ꝓut. j. vij. ca. ⁊. xvij. ⁊ in alijs. ad qđ ſolet dici ꝙ eſaias ꝓphauit ꝑncipaliter ꝯ duas tribus. ⁊ iō earū reges ⁊ ſuā metropolim. ſ. hierl'm tm̄ in titulo h3. ſ3 oſeas ꝯ vtroſqꝫ ꝓphauit. Sed vlterius circa h̄ poſſet dici ꝙ cū Eſaias ꝓut dr̄. Hieronym9 in ꝓlogo de aduētu xp̄i ⁊ vacatione gentiū ⁊ alijs myſterijs noue legis q̄ſi hyſtoriaz euangelicā videt̄ texere ideo de iuda a quo xp̄s deſcendit ſm̄ carnē ⁊ de iudea in q̄ natus eſt: paſſus ⁊ ſepultus ⁊c̄. de quibus principaliter intendit tm̄modo facit mentionē alijs dimiſſis. q̄ſi incidēaliter ab eo introductis.

In eodē capi. p̄ vbi dr̄ in poſtilla. Circa ꝑmum dicit̄ ꝓpha. Audite celi. i. angeli. Additio. ij.

Q Uod in hoc capitulo ꝯtinet̄ circa deiectionē ppl'i iudaici ⁊ cā ipſius ⁊ eius medela: poſtillator expoſuit de captiuitate babylonica ⁊ ei9 cauſa ſil'iter ⁊ remedio vt p3 in poſtilla. Que quidē expoſitio videt̄ a plano ſenſu lr̄e deuiare. nā cā ꝑcipua ꝑdicte captiuitatis fuit pctm̄ ydolatrie. vt p3. iiij. Reg. ⁊. ij. Para. tm̄ in p̄nti capitulo nō exprimit̄ hoc pctm̄ vt cā ſ3 vt defectus diuine cognitionis et alia hmōi. l3 em̄ in fine ca. dicat̄. Cōfundent̄ em̄ ab ydolis q̄bus ſacrificauerūt h̄ nō ponit̄ vt cā: ꝓut ibidē declarabit̄ Item q2 iudei in captiuitate babylonica fuerūt purgati a pctis ꝑdictis ſm̄ poſtillatorē anteqꝫ reducerent̄ ad terram ꝓmiſſionis: qđ eſt ꝯtra illud qđ dr̄. Sup q̄ pcutiā vos vltra addētes ꝑuaricationē: qđ exponit̄ etiam ſm̄ eum de incorrigibilitate eoꝝ vt p3 in poſtilla. Itē manifeſtū eſt ꝙ iudei redeūtes de captiuitate babylonica ꝓ maiori pte nō fuerunt purgati ſeu mundati a pctis ſ3 erant implicati abominationibus chananeoꝝ ⁊ amorreoꝝ vt h3 expſſe Eſdre ix. qđ nō cōſonat huic qđ in hoc loco dr̄. Et ecce excoquaz ad purum ſcoriam tuā: ⁊ auferam om̄e ſtannū tuum. qđ exponit̄ in poſtilla ſic. ꝙ ſicut ꝑ virtutē ignis cōſuanit̄ q̄cq̄d eſt impuritatis in auro ⁊ argēto: ſic ꝑ ignē tribulatiōis immiſſe a deo iudeis ꝑ reges babylonis fuit purgatus ppl's iudeoꝝ. q2 purgatione facta reductus eſt a captiuitate babylonica. hec in poſtilla. Ex q̄bus ⁊ alijs q̄ patebūt ꝓ ſeq̄ndo verā expoſitionē videt̄ p̄ns caplm̄ exponendū de iudeis circa finem templi ſecundi in iudea ⁊ hierl'm reſidentibus q̄ xp̄m negātes dereliquerūt dn̄m et blaſphemauerūt ſctm̄ iſrael ⁊ alienati ſunt retrorſum: ꝓut lr̄a ſonat ⁊ hyſtorie euāgelice teſtant̄ ⁊ etiā experiētia certificat. Ad cui9 expoſitionis vlteriorē declaratiōez ꝯſiderandū eſt ꝙ Eſaias tanqꝫ ꝓpha euāgelicus ꝓſequit̄ in principio ſue ꝓphetie. vbi intēdit agere de eiectione ppl'i iudaici ⁊ vocatiōe gentiū: eund̄ ordinē quē xp̄s in euāgelio ꝑnoſticauit. ſ. ꝙ abiectio iudeoꝝ ex eoꝝ demeritis ꝑcedere debebat vocatiōz gentiū. vn̄ Math. xxj. Xp̄s loquēs cū doctoribus ⁊ ꝑncipibus ſacerdotū eis ꝓpoſuit parabolam de patrefamilias: q̄ plantauit vineā ⁊ ſepe circūdedit ⁊c̄. Ex qua parabola ⁊ eius expoſitione cōcludit. ideo dico vobis ꝙ auferet̄ a vobis regnū dei: ⁊ dabit̄ genti faciēti fructus eius. vn̄ ⁊ Eſaias ſequens modū euangelicū de ſimili parabola vinee iudeis improperauit. j. v. ca. vt ibidē patebit. Et iō in hoc loco in q̄ denunciat vocationē gentium. vt p3 in ꝑncipio ſequētis capituli. ꝑmiſit expſſam reprobationē iudeoꝝ. Circa qđ. xix. facit. Primo em̄ teſtimonia inuocat celeſtium ⁊ terreſtrium dicēs. Audite celi ⁊ auribus ꝑcipe terra. Cui9 ratio ſm̄ glo. talis eſt. nam ſicut ppl'o iſraeli ꝑ Moyſen dictum fuit. Audite celi que loquar: ⁊ audiat terra ūba oris mei. ſic poſt ꝑuaricationē ppl'i eoſdem vocat Eſaias in teſtimonium vt cognoſcāt deū in vltionem mandatoꝝ ſuoꝝ ad iracundiā concitatū. vn̄ aduertenti vtrūqꝫ capitulū. ſc3 illud Deu. xxxij. ⁊ ꝑmum eſaie: ſatis patet: ꝙ ea que in illo capitulo ꝑnoſticant̄ per modum ꝓphetie monitionis in preſenti capitulo denunciantur tanqꝫ ꝓcedentia ad executionem. Conſequēter oſtendit ſecundo breuiter ſue atteſtationis materiam dicēs. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipſe autem ſpreuerunt me. In quibus verbis epilogat compendioſe multa que fuerunt in carmine moſaico ſupradicto: tanqꝫ preambula ad deiectionem populi illius dictum eſt em̄ ibi. Nunq̄d non ipſe eſt pater tuus qui poſſedit. fecit ⁊ creauit te ⁊c̄. in q̄ oſtēdit̄ ipſos fuiſſe filios dei per creationē. ſimiliter ⁊ per adoptionem cum dicit. Pars autem domini populus eius. Similiter ibi fecit mentionem de educatione: nutritione ⁊ exaltatione eorum cum dicit. Circūduxit eum ⁊ cuſtodiuit ⁊c̄. Conſtituet eos per excelſam terram ⁊c̄. ad que verba alludit Eſaias dicēs. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipſi ūo ſpreuerunt me. Conſequenter tercio: quia ſm̄ apoſtolum Roma. xj. ca. Cecitas ex parte contigit in iſrael vt plenitudo gentium intraret. ideo oſtēdit ꝙ predictum peccatum pertinet ad cecitatem. ⁊ de hoc dicit. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum ⁊c̄. quaſi diceret. etiam ſi non haberent lumen naturalis rationis ſed ſolum ſenſualem cognitionem ſicut bruta: adhuc debuiſſent cognoſcere ex inſtinctu naturali benefēctorem ſuum ⁊ nutritorem: cum bos ⁊ aſinus rationem non habentes hoc cognoſcūt ⁊ ſic manifeſte concludit̄ ꝑdictum peccatum pertinere ad cecitatem non ſolum mentis ſed etiam ſenſus. Conſequenter quarto oſtendit: ex quibus deuenerunt ad tantam cecitatem. ⁊ de hoc dicit: Ue genti peccatrici. vbi tria aſſignat vt cauſas ſeu occaſiones incurrēdi predictū cecitatis peccatum. ſ. de non cognoſcendo xp̄m. Prima eſt. quia gēs illa pro maiori parte tantam conſuetudinem habebat peccādi: ꝙ iam inerat eis habitus vicioſus per peccati actum acquiſitus: inclinans per modum nature: ⁊ de hoc dicit. Ue genti peccatrici ⁊c̄. vnde non dicit ve genti peccanti: ſed peccatrici vt ſignificet actum cōuerſum in habitu3. Scđa. q2 vt dicit Grego. Peccata grauia ex ſuo pondere in alia trahūt. Et hoc dicit. Populo graui iniq̄tate. q. d. pctā huius ppl'i tam grauia fuerunt ꝙ ex magno pondere ad tam magnā cecitatē eos deduxerūt. Tercia q2 licet ille ppl's a ſanctis patriarchis deſcēderit: tm̄ tota fere multitudo ppl'i deſcendebat ſm̄ carnē ab illis q̄ frequenter ⁊ enormiter in deū peccauerunt: vt illi qui fecerunt vitulū in oreb Exođ. xxxij. ca. Similiter in ſepulcro cōcupiſcētie ⁊ apud aquas ꝯtradictionis ⁊ in pluribus alijs: vt pa3 in libris moſaice legis Judicū ⁊ Regum. Et de hoc dicit. Semini nequā filijs ſceleratis. quaſi diceret. nō immerito ad tantā cecitatē deuenit ille populus. quia quaſi a natura ſm̄ ſuam generationem ineſt eis peccare in deum. Conſequēter quinto declarat illud qđ prius dixerat. ſpreuerunt me. ⁊ de h̄ p̄ dicit̄ Dereliquerunt dominum. quia dixerunt Joh. xix. Nō habemus regem niſi ceſarem. ſecundo quia blaſphemauerūt ſanctum iſrael: quia dixerunt Johan. viij. capi. Samaritanus es ⁊ demonium habes. tercio quia cū ipſi a veris prophetis eruditi ſemper ſpectabant meſſyam de genere Dauid: cum tm̄ eis adeſſet ꝑſentialiter dicētes Mat. xiij. cap. Nōne hic eſt filius fabri: de quo dicit. Alienati ſunt retror

ſum.q2 ſpreto vero xp̄o adheſerunt cuidam pſeudo. Meſ-
ſye qui vocabatur bencozba: vt p3 in thalmud. Vel aliter
in quodā libro qui dicitur cabrind. Ex qua adheſione fue
runt ex eis multa milia interfecti: vt ibidem habetur: et ſic
ſunt alienati retrorſum. Conſequenter ſexto oſtendit ip̄os
eſſe incorrigibiles per flagella ſeu tribulationes ſibi a deo
inflictas ſeu infligendas. de quo dicit. Super quo percuti-
am vos ꝛc. Ad qd̓ ſciendū. ꝙ in tempibus que ante xp̄i ad
uentū ſeu paſſionē p̄ceſſerunt: cum ille populus frequēter
peccaſſet: deus puniebat eum varijs ꝛ diuerſis modis ad
finē vt ad penitentiā reuerterent. vnde Deut. viij. ca. Sicut
pater corrigit filiū ſuū. ſic dominus deus tuus corrigit te.
Pater eñ flagellat filium vt corrigat: ſ3 in hoc peccato qd̓
in xp̄o cōmiſerūt: qd̓ eſt ſummū peccatū: iā deus nō punit
illos tanq̄ filios vt corrigant ſed tanq̄ hoſtes. vt penā pro
p̄dicto peccato ſm ordine3 ſue iuſticie patiant: iuxta illud
Math. xxj. Malos male perdat: ꝛ vineā ſuā locabit alijs
agricolis: ideo dicit. Sup quo percutiam vos. q. d. qua de
cā habeo vos ꝑcutere. quia iā nō cauſa correctionis: cū ex
ꝑcuſſione magis deteriores eſtis effecti. Quia omne caput
languidu3. ꝛ exponat prout in poſtilla: vſq3 ibi. Terra vr̄a
deſerta. In quo cōſequēter ſeptimo deſtructionē hieruſa-
lem ꝛ templi ꝛ totius regionis iude ꝑ romanos ꝓprie p̄no
ſticat: ideo dicit. Et deſolabit ſicut in vaſtitate hoſtili. ſ. ir-
reparabiliter: iuxta illud Dan. ix. Et finis eiꝰ vaſtitas. Et
ſubdit. Et derelinquet filia ſyon. ſ. hieruſalē vel templū: q̄
nō ſolum ab hominibus: ſed a deo fuit derelicta: iuxta illud
Math. xxiij. ca. Relinquet vob̄ domꝰ vr̄a deſerta. Conſe-
quēter octauo vt oſtenderet. ꝙ lic3 maior pars ꝛ principa-
lior apud iudeos p̄dicta ſcelera ꝛ penas incurriſſent nihilo
minus aliq̄ reliq̄e parue vt ſemina ad ſalutē remanſerūt. iō
ſequitur. Niſi dominus reliquiſſet nobis ſemē ꝛc. vbi glo
ſa. Hic oſtendit que contra iudam ꝛ hieruſalem dicta ſunt
ad captiuitatem romanorū eſſe referenda quādo in apoſto
lis reliquie ſalue facte ſunt: ꝛ in vna die crediderūt tria mi-
lia. ꝛ in toto orbe euangelium ſeminatū eſt. hec in glo. Cō-
ſequenter nono vt oſtendat ꝙ predicte reliquie ſeminales
nō erant de maioribus ſeu p̄ncipalibus ſeu in tanta quan-
titate vt dicerent populus: ideo ſubdit. Audite verbū do-
mini principes ſodomorū percipite legem dei veſtri popu
lus Gomorre. q. d. Lic3 dn̄s reliquerit ſemen ex vobis: ad-
huc tamen principes veſtri principes ſodomoꝝ ſunt. ꝛ po
pulus cōiter pplꝰs Gomorre. vnde gloſa in hoc ſaluaris re
liquijs per apoſtolos ad ſcribas ꝛ phariſeos ꝛ populū cla-
mantē. Crucifige: ſermo cōuertitur dicens. Audite verbu3
domini principes ſodomorū ꝛc. ſicut enim ſodomite publi
ce peccabant ꝛ ſine verecundia dixerūt ad Loth. Educ vi
ros q̄ ingreſſi ſunt ad te vt abutamur eis Geñ. xix. ca. Sic
iſti inuerecūde cōtra xp̄m dixerunt p̄ncipes. Reus eſt mor
tis. ꝛ populus. Crucifige eum: vnde de ip̄is dicitur infra.
Iniquitatem ſuam quaſi ſodomam p̄dicauerunt. vt in ter-
cio capitulo. hec in gloſa. Conſequenter oſtendit decimo ꝙ
non ſolū predicti p̄ncipes ꝛ populus erant a deo eiecti: ſ3
etiam cerimonialia ꝛ obſeruantie legales erant euacuan
da poſt paſſionē xp̄i. quod declarat in duobus. primo in vi
ctimis ꝛ holocauſtis ꝛ alijs ſacrificijs. ꝛ hoc cū dicit. Quo
mihi multitudinē ſacrificiorū ꝛ victimarū veſtraꝝ ꝛc. ſecū
do in obſeruantijs feſtiuitatē ve. le. ibi. Neomeniam ꝛ ſab-
batū ꝛc. Circa primū ſciendū ꝙ lic3 in dictis quorundam
ꝓphetarū inueniant aliqua dicta que vident ſonare ꝙ ſacri
ficia veteris legis nō erant deo accepta: vt in pſ̄. Nō in ſa
crificijs tuis arguā te ꝛc. ꝛ Hiere. vij. dicit. Holocauſtoma
ta veſtra addite victimis veſtris. ꝛ comedite carnes. nō ta-
men expreſſe legunt hmōi ſacrificia prohiberi ſic vt nō of-
ferent vt in hoc loco: vbi non ſolum Eſaias dixit. Quo mi-
hi multitudinē ſacrificiorum ꝛ victimarum veſtraru3. In
quo oſtenditur ꝙ deus eis nō indigeret: ſed etia3 ſuperad-
dit expreſſam prohibitionem ne vltra talia offerrent. Vñ
dicit. Ne offeratis vltra ſacrificium fruſtra. In quo oſtēdi
tur manifeſte ꝙ poſt tēpus iſtud de quo ꝓpheta hic loqui-
tur nō erat licitū offerre ſacrificia legalia ꝛ hmōi ꝛ ſic opor

tet ꝙ hoc intelligat de vltima deſtructione tēpli per roma-
nos: qñ obſeruatio legaliū erat mortifera ſm doctores. nō
aūt de deſtructiōe chaldaica qñ legalia nō erant euacuata.
vnde gloſa in hoc loco vltimam templi deſtructionē indi-
cat. Poſt babylonicam eñ captiuitatē a zorobabel templū
edificatum eſt: ꝛ in eo diu ſacrificatum eſt deo. hec in gloſa.
Circa ſcd̄m dicitur. Neomeniā ꝛ ſabbatū ꝛ feſtiuitates ve
ſtras non feram ꝛc. vſq3 ibi. Laboraui ſuſtinens in quo oſtē
dit obſeruantiarū euacuationē circa feſtiuitates quas non
dicit ſolum fore inutiles: ſed ꝛ nociuas. vnde de eis dicit.
Odiuit anima mea ꝛc. Et ſic patet ꝙ iſta intelligunt poſt
paſſionē xp̄i ꝛ diuulgationē euangelij: qñ hmōi obſeruan-
tie ſunt mortifere. Conſequenter vndecimo dicitur. Cū ex
tenderitis manus veſtras ꝛc. vbi notandū ꝙ nō prohibu-
it eis orare ſicut fecit in ſacrificijs dicens. Non offeratꝭ vl
tra. Nam orare deum nō pertinet ad cerimonialia veteris
teſtamenti ſeu ad eius obſeruantias: nec fuit determina-
tus certus modus ſeu forma orādi in veteri lege: vt ſic eēt
cerimoniale ſeu figuratiuū: ſed orare pertinet ad preceptū
caritatis ſeu religionis. et ideo non fuit euacuatum per no
uam legem: ſicut ſacrificia ꝛ feſtiuitates: vnde nō prohibet
eorum orationes: ſed ſolum comminat ꝙ non eſſent impe-
tratiue. vnde dicit. Cum multiplicaueritis orationē nō ex
audiam: cuius rationem ſubdit dicens. Manus veſtre ple
ne ſanguine ſunt. vbi glo. ſanguine prophetarū tande3 do
mini eorum. Unde implete menſurā patrum veſtrorū: hec
in gloſa Math. xxiij. ca. et ſubditur. Ut veniat ſup vos om
nis ſanguis iuſtus qui effuſus eſt ab Abel iuſto ꝛc. Conſe-
ſequenter duodecimo ponit remedia ad predicta dicens.
Lauamini ꝛ mundi eſtote. quod intelligitur ſm gloſam de
lotione baptiſmi: per quem rite ſuſceptum omnia peccata
mundant. ꝛ quia poſt baptiſmū oportet facere dignos fru
ctus penitentie: in qua primo requirit recedere a malo: idō
dicit. Auferte malum cogitationū veſtrarū ab oculis meis
ꝛc. vbi notandum ſm gloſam ꝙ malum nō ſolum debet au
ferri a cōſpectu hominū: ſed etiam a conſpectu dei quē ni-
hil poteſt celari. in quo agitur de directo contra hypocri-
ſim phariſeorum ꝛ ſcribarum quorū malicia tempore paſſi
onis xp̄i maxime vigebat. de quibus ipſe dicit Math. xx-
iij. ca. Omnia opera ſua faciunt vt videant ab hominibus
cetera exponantur prout in poſtilla vſq3 ibi. Quia os do-
mini locutum eſt. Conſequenter tredecimo dicit. Quomo
do facta eſt meretrix ciuitas fidelis. in quo ſermonem ſuu3
dirigit ad ciuitatem ſicut direxerat ſermonem ad iudā cum
dixit. Audite verbum domini principes ſodomorum ꝛ po
pulus Gomorre. ꝛ ſic videtur tenere ordine3 ſui tituli vbi
dicitur. Uiſio Eſaie quam vidit ſuper iudam ꝛ hieruſalem:
et procedit admiratiue dicens. Quomodo facta eſt mere-
trix vbi gloſa non tam corpore q̄3 mente recedendo a deo:
qui quidem receſſus lic3 poſſit intelligi per ydolatriā. vel
alia peccata que ſeparant hominem a deo: que contigerūt
etiam tempore Eſaie: tamē ſm glo. ſpālius ad tempus in-
carnationis xp̄i refertur quando penitus receſſerūt ab ip̄o
xp̄o vero deo. ꝛ barrabā vt liberaretur eligendo: filiu3 dei
interfecerunt. qd̓ maxime admiratione dignū eſt. ꝛ ideo di
cit. Quomodo. Et quia iſtud ſcelus precipue proceſſit a fal
ſa ſuggeſtione ſacerdotum ſeu ſcribarū vel doctorum. ideo
ſubditur. Argentum tuū verſum eſt in ſcoriam. per falſas
legis interpretationes et traditiones iniquas. vnde eis di
cebat xp̄s Math. xxv. ca. Irritū feciſtis mandatū dei pro
pter traditiones veſtras. Cetera exponantur prout in po-
ſtilla vſq3 ibi. Et cōuertam manū meā ꝛ excoquam ad pu-
rum ſcoriā tuam. qd̓ non intelligit impletu3 fuiſſe in capti
uitate babylonica. quia ibi populus nō fuit purgatus: vt
patet ex ſupradictis: ſed debet intelligi de purgatione fa-
cta poſt paſſionē xp̄i per ignē ſpūſſancti. de quo ꝓprie po-
teſt dici. Excoquā ad purū ſcoriā tuam: quia tūc diſcipuli
fuerunt omnino purificati a ſorde peccati quod per ſcori-
am intelligitur: vel per ſtannū argento mixtū. Conſequen
ter decimoquarto dicit. Et reſtituā iudices tuos vt fuerūt
priꝰs. ſcilicet vt Moyſes Aaron et Joſue: vt in gloſa. Et

conſiliarios tuos ſicut antiquitus. Et intelligunt̃ ſm glo-
ſam q̃ cõſilia dei ꝛ ſecreta ppl'o aperiũt. qđ ꝓprie pertinet
ad apl'os: nõ aũt ad zorobabel nec Eſdraz ꝛ hmõi: q̃ nulla
ſecreta conſilia legunt̃ apuiſſe ppl'o: ſꝫ ſolũ legem moſaycaꝫ
plene legiſſe. Sequit̃ decimoq̃nto. Poſt hoc vocaberiſ ciui
tas iuſti. vrbs fidelis: q̃a poſtea p̃dicta eccl'ia q̃ intelligit̃ p
Hieruſalẽ vocat̃ ciuitas iuſti. ſ. chriſti. ꝛ vrbs fidelis. ſcꝫ in
eius fide fundata. Conſequenter decimoſexto. Syon in iu-
dicio redimet̃ ꝛ reducet eam in iuſticiã. que quidẽ redem-
ptio nõ põt intelligi de babylonica. qꝛ nõ fuit p iuſticiã fa-
cta: ſꝫ p dei miſcõiam. Vñ Zach. j. de reedificatõe tẽpli ſcđi
dr̃. Hec dicit dñs reuertar ad hierl'm i miſericordijs: domꝰ
mea reedificabit̃ in ea. Cuiꝰ ratio eſt. Nã Eſdre. ix. de po-
pulo iã reducto in hierl'm legit̃. Nõ eſt ſeparatus ppl'us iſrl'
ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite a ppl'is terrarũ: ꝛ de abomiatiõibꝰ eo
rũ chananeis vicꝫ ꝛ etheis ꝛc. Et ibidẽ. j. Eſdra cõfitendo
pctã populi tpe ſacrificij veſptini deo dicebat. A diebꝰ pa
trũ noſtroꝝ ꝛ noſipſi peccauimꝰ grauit̃ vſq; ad diem hãc.
Malachias etiã q̃ fuit de redeuntibus a captiuitate baby
lonica in p̃mo tpe tẽpli ſecũdi de multis grauibꝰ increpa-
bat ppl'm dicẽs in p̃mo ca. ſacerdotibꝰ. O ſacerdotes q̃ de-
ſpicitis nomẽ dñi. ꝛ in ſcđo ca. Vos aũt receſſiſtis devia ꝛ
ſcãdalizaſtis plurimos i lege. ꝛ ibidem arguebat ppl'm de
pctõ infidelitatiſ ſeu blaſphemie dicẽs eis ca. iij. in eo ꝙ di
citis. Ois q̃ facit malũ bonꝰ eſt in cõſpectu dñi. ꝛ tales pla
cent ei. Que q̃dem verba manifeſte derogant diuine boni-
tati ꝛ iuſticie. qꝛ ſunt blaſphemie. ex q̃bus ꝛ alijs ſimilibus
ſatis patꝫ ꝙ ppl'us ille nõ fuit redemptus a captiuitate ba-
bylonica per viam iuſticie: ſꝫ in miſeratiõibus dei: vt dictũ
eſt. Redemptio autẽ de qua hic agitur ꝓprie intelligenda
eſt ad l'ram de redemptione eccleſie p mortẽ xp̃i. Que qui
dem redemptio fuit in iudicio diuino. ſ. diſcretionis q̃ iudi
cio iuſto licꝫ nobis occulto quos elegit vocauit ꝛc. ſm apo
ſtolũ. Ro. viij. ca. ꝛ de hac ꝓprie intelligit̃. Syon i iudicio
redimet̃. ꝛ qꝛ hec redẽptio ſyon. ſ. eccl'ie p mortẽ xp̃i fuit fa
cta p iuſticiã nõ p potentiã: vt magiſter in tercio p auctori
tatẽ Auguſtini declarat. ideo ſubdit. Et reducet eã in iuſti-
cia. quod nõ poteſt competere reductis a captiuitate baby
lonica: vt dictũ eſt. Unde ꝛ alij expoſitores hebreorũ mo-
derni. vt tam ra. Dauid q̃ꝫ Hu. omia iſta applicant ad tem
pus meſſye. nõ ad redẽptionẽ babylonice captiuitatis. Cõ
ſequenter decimoſeptimo dicit. Et cõteret ſceleſtos. i. ſce-
leratos ꝛ peccatores ſimul. ꝛ qui derelinquũt dominũ con
ſument̃. que verba referunt̃ ad ea q̃ prius dixerat circa prin
cipium ca. vbi dixit. Ve genti peccatrici ꝛc. filijs ſceleratis
ꝛc. derelinquerunt dominũ ꝛc. ꝛ eſt ſenſus. ſicut iudicio di
ſcretionis diuine ſyon redimet̃: vt dictum eſt. quod intelli
gitur de electis. ſic eodem iudicio conterent̃ ſcelerati ꝛ cõ-
ſument̃ q̃ dereliquerũt dominũ. quod impletur in p̃fidis iu
deis ꝛ alijs xp̃m malicioſe negantibus q̃ quotidie conſu-
munt̃: vt. j. dicet̃. Conſequenter decimooctauo dr̃. Confun-
dentur eñ ab ydolis q̃bus ſacrificauerũt ꝛc. quod p̃ma fa-
cie videt̃ contra p̃dictã expoſitionẽ. nam vt dictũ eſt in tẽ-
plo ſcđo ꝓ maiori ꝛ p̃ncipali parte nõ fuerũt ydolatre. Ad
qđ dicendũ ꝙ hoc intelligit̃ ſm falſam aſſertionẽ iudeorũ
qui cũ interrogãtur de cauſa huius diuiturne captiuitatis
in qua ſunt: reſpondent ꝙ cauſa eſt ydolatria quam cõmi-
ſerunt patres eorũ in templo p̃mo. ꝛ etiã pctm̃ vituli qđ fe
cerũt in oreb. qđ eſt manifeſte falſum. Nõ eñ punit deus
filios ꝓ p̃ribus vltra quartã generationẽ. vt pꝫ Exo. xx. ca.
p̃ſertim cũ filij non ſunt imitatores paternoꝝ ſcelerũ: vt eſt
in ꝓpoſito. Judei eñ i hac captiuitate exñtes nõ ſunt ydo
latre ſꝫ ꝓprie imitant̃ ſcelus patrũ approbãtes occiſionem
xp̃i: ꝛ h̃ eſt qđ dr̃ hic. Cõfundent̃ eñ ab ydolis q̃bus ſacrifi
cauerũt. q. d. hi q̃ dereliq̃runt dñm cõſument̃: eo ꝙ nõ con-
fundunt̃. ſ. penitẽtes de h̃ ꝙ xp̃m dereliq̃rũt. ſꝫ potius ꝯfun
dunt̃ ab ydolis q̃bus ſacrificauerũt. h̃ malicioſe fingẽtes ra
tione p̃dicta. ꝛ eodẽ mõ intelligendũ eſt qđ ſubdit̃. Et eru-
beſcetis ſup hortis q̃s elegeratis. Cõſequẽter decimonono
dr̃. Cũ fueritis velut quercꝰ defluẽtibus folijs. ꝛ velut hor
tus abſq; aq̃. vbi declarat illud qđ dixerat parũ ſupra. Qui
derelinquerũt dñm cõſument̃. que q̃dem cõſumptio fit tribꝰ
modis. quorũ duo ſunt in hac vita. Conſumunt̃ eñ p̃fidi iu
dei in ſua malicia pſeuerantes velut quercus defluentibus
folijs. quia ſtatus eorum quaſi vetuſtate conſumit̃. iuxta il
lud Hebre. viij. quod veteraſcet ꝓpe interitũ eſt. Conſumit̃
tur etiã alio modo velut hortus abſq; aqua. ſ. ſapientie ſeu
gratie. Tercio modo conſumit̃ ſtatus p̃dictorũ finaliter in
igne gehẽne inextinguibili. de q̃ dicit. Et erit fortitudo ve
ſtra ꝛ fauilla ꝛc. ꝛ exponat̃ ſm primam expoſitionẽ que po
nitur in poſtilla.

Replica.

Circa Eſaiam ꝓphetã ꝛ primũ eius capitulũ. Cũ po
ſtillator exponit de iudeis tpe p̃mi templi peccan-
tibus: ꝛ punitis ꝓ peccatis ſuis: ꝛ reductis ad capti
uitatẽ babylonicã. Qualiter etiã ſanctus Thomas hoc ca
pitulũ exponit Burg. immemor ꝓlogi ſui valde redarguit
poſtillatorẽ. quia ſepe dicta ſancti Thome declinat. q̃ tamẽ
vt ipſe dicit ſunt igne caritatis examiata: ꝛ naturalis ratio
nis dictamine multipliciter purgata. ipe hic eum ꝛ poſtil-
latorẽ redarguit tanq; eos qui a plano ſenſu l're deuiarunt
pro eo quia vt dicit culpa deiectõnis hic deſcripta fuit ydo
latria q̃ in hoc capitulo nõ aſſignat̃. Hoc ꝛ quedã alia mo-
uent ip̃m ad exponendũ p̃ns capl'm de iudeis circa finẽ tẽ
pli ſecũdi i iudea ꝛ hierl'm reſidẽtibus: q̃ xp̃m negãtes de-
reliquerũt dñm: blaſphemauerũt ſanctũ iſrl' ꝛc. prout litte
ra ſonat ꝛ euangelice hyſtorie teſtant̃ ꝛ experientia certifi-
cat. Sed huic expoſitioni obuiãt multa q̃ p̃mo ponent̃. de-
hinc reſpondebit̃ ipſius motiuis. Quo ad p̃mũ p̃mo obui-
at. qꝛ dicit̃ in l'ra de tempe huius deiectionis: ꝙ eo tpe ob-
lationes. feſtiuitates. ſabbata ꝛc. enũerata fuerint deo mo
leſta. eiecta ꝛ reprobata. Tempe autẽ ſecundi templi deo
fuerunt accepta tanq; grata: vt patet a ca. x. Neemie et in-
fra. ꝛ Eſdre. ij. libro a capitulo octauo vſq; ad finẽ libri. Et
de redeũtibus a captiuitate babylonica exponit̃ ibideꝫ ad
litteram id quod in hoc capitulo cõtinetur. videlicet. Niſi
reliquiſſet nobis dominus ſemen. quia dicit̃ capitulo octa
uo. ꝙ orauit Eſdras dicens. Et nunc quanta miſericordia
facta eſt ſuper nos abs te domine deus vt relinqueres radi
cem noſtram ꝛc. que in illo capitulo cõtinentur. Similiter
in iſto capitulo continetur. Conuertam manũ meam ad te
ꝛ excoquam ad plenum ſcoriam tuam Eſdras ad litterã ex
ponere videtur de redeuntibus a babylonica captiuitate:
vt patet ca. vlti. ij. Eſdre. vbi cũ Eſdras nihil reprehenſibi
le in populo repperiſſet niſi ꝙ haberent vxores alienige-
nas. ad eius perſuaſionẽ dimiſerunt eas cũ prole q̃bus fa-
ctis ꝛ ſacrificijs cõſummatis dixit Eſdras. Ite manducate
nũc. ſanctus eñ hic dies eſt dño. Nolite cõtriſtari. dñs eñ
clarificauit vos. Ex quibus patꝫ ꝙ deiectio de q̃ dicit hoc
capl'm: fuit dicta de captiuitate babylonica et clarificatio
de reditu ab ipa captiuitate. Nã reuera deiectio ꝛ ſacrifici
orũ ꝛ feſtiuitatũ deteſtatio ꝓut hic enũerant̃ nõ p̃nt intel-
ligi de tꝑe ſcđi templi ꝛ circa eius finẽ ꝓut Burg qꝛ ſtatim
ante xp̃i natiuitatẽ cerimonialia legis erãt accepta deo: vt
patꝫ Luc. j. de Zacharia p̃re Johãnis baptiſta: cuius ora-
tio tpe incenſi fuit exaudita qñ meruit etiã angelũ videre:
imo ꝛ dñs noſter ieſus xp̃s tpe tẽpli ſcđi nõ venit ſoluere
legem ſed implere: et ipſe iuſſit diſcipulos ad diem feſtum
aſcendere et ipſe aſcendit: opera legis fecit paſcha mandu-
cauit: prout in hyſtoria euãgelica clare continet̃. et apoſto-
li poſt mortẽ xp̃i multa legalia ſeruauerunt: vt patꝫ in epi
ſtolis Pauli ꝛ actibus apoſtolorũ. Nam etſi in morte xp̃i
legalia fuerunt mortua. ante publicationẽ tamen euangelij
non erant mortifera. prout haberi poteſt. ex epiſtola ad
Gal'. et alibi. Legalia enim toto tempore templi et vſq; ad
mortem chriſti valuerunt: aſſiſtẽte opere operante. ſ. fide
et deuotione. quo tempore ydolatria publica non per-
mittebatur. Deteſtatio igitur legalium de qua in hoc ca-
pitulo dicitur tempore ſecundi templi non habuit locum
Sed tempore primi templi quando reges et populi fue-
runt ydolatrie dediti: tunc deficientes fide. Secundum
quod obuiat expoſitioni Burgeñ. trahitur ex hoc capitu-
lo in quo dicitur. Quomodo facta es meretrix ciuitas fide

lra. Meretriciũ aũt ⁊ adulteriũ in ſcriptura pro ydolatria
ponit̃. que tpe ſecundi templi locũ nõ habuit: immo preſi-
des illius tpis eã ex corde perſequebant̃. Qꝫ autẽ Burgñ.
meretriciũ illud exponit de iudeis negãtibus xp̃m ⁊ peten
tibus Barraban nõ videt̃ rõnabile. qꝛ meretrix ⁊ adultera
dimiſſo vero ſponſo adheret alieno: iudei aũt xp̃o abiecto
ex malicia petierũt barraban: nõ vt ei ex amore adhererẽt
vt adultere cõſueuerũt. ⁊ hoc innuit̃ cum dicit̃. Ciuitas fi-
delis. nõ enim fidelitatem quã ad deum habere debuerunt
ad barrabã conuerterũt: cũ eũ nõ fidelitate ſꝫ malicia ſalua
runt a morte. Tempore aũt primi templi ille paſſus locuꝫ
habet: qꝛ tempe Dauid fuit ciuitas fidelis per cultũ vnius
dei veri: ſed tempibus multorũ aliorũ regum facta eſt me-
retrix ⁊ infidelis defluens ad ydola: ideo aſſignat̃ pro Ba
bylonice deiectionis culpa ⁊ cauſa. ¶ Terciũ qð obuiat expo
ſitioni Burgñ. dicit̃ in hoc capitulo. Et reſtituam iudices
tuos ſicut prius: ⁊ conſiliarios tuos ſicut antiquitus quia
apoſtoli de qbus Burgeñ exponit non erant tales iudices
⁊ populi cõſiliarij: ſed potius a populo reputati aduerſarij
qui etiã non fuerunt ſicut prius ⁊ antiquitus. qꝛ populus
antiquitus cõſenſit in iudices ⁊ ſtetit eorum ſentẽtie ⁊ di-
ctamini. apoſtolis autem ⁊ verbis et factis manifeſte con-
tradixerunt. Item iudices antiquitus ⁊ conſiliarij cũ po-
pulo remanſerant ⁊ pro populo ꝗ̃tumcunqꝫ ꝑuerſo inter
ceſſerant. ſicut Moyſes qui dixit domino. Aut dimitte no
xa͂m populo: aut dele me ⁊c̃. apoſtoli autẽ monitu ſpiritus-
ſancti ab eis receſſerũt dicentes. Quia indignos vos feci-
ſtis regno dei: ecce cõuertimur ad gentes. actu. xiij. Non
eñ eſt bonorũ iudicũ ⁊ cõſiliariorũ bona cõditio: eos qui-
bus conſulendũ eſt relinquere: ſed vſqꝫ ad mortẽ conſulen
do non deficere: ita fecit ⁊ docuit apoſtolorũ magiſter dñs
ieſus. Exponit̃ igitur hic paſſus de hieruſalẽ terreſtri ⁊ iu-
dicibus zorobabel: neemia ⁊ ceteris. nam exponere de ec-
cleſia prout Burg. ⁊ glo. ordinaria eſt potius litteram my
ſticare ꝗ̃ ad litterã ſenſum exponere ⁊c̃. Quo ad ſcðm vi-
dendũ de motiuis Burgeñ. Non eñ cõcludit primũ eius
motiuũ cum dicit cãm huius deiectionis fore. qꝛ nõ cogno
uerunt dominũ. igit̃ non ydolatria. Illa enim cõſequentia
non valet. qꝛ potius ex antecedente infertur oppoſituꝫ ꝗ̃
propoſitũ. cũ eñ deus a viatore cognoſcit̃ per fidẽ: ⁊ in lit-
tera aſſignat̃ defectus cognitiõis. igit̃ ⁊ fidei. Defectus au
tem fidei reducit̃ ad ydolatriã. qꝛ nemo latrie colit niſi euꝫ
quẽ deum fore fide cognoſcit. Nihil eñ amatũ niſi cogni-
tum. qꝛ igitur verũ deum fide nõ cognouerũt: ſequit̃ ꝙ nec
verum deũ coluerũt. ⁊ ꝑ cõſequẽs ydola qð eſt propoſitũ.
veritas huius cõſequẽtis patꝫ ex lr̃a huius capituli vbi di
cit̃. Confundent̃ ab ydolis quibus ſacrificauerũt ⁊c̃. Sed
Burg. huius dicti extortã ponit expoſitionẽ dicens ꝙ iu-
dei cõfundunt̃ ab ydolis nõ qbus ipſi ſed patres eorũ ſa-
crificauerũt tempe primi templi. Iſta aũt expoſitio ledit fi
dem noſtrã. qꝛ fauet iudaiſmo moderno: qui falſam excuſa
tionẽ huius extreme eiectionis ſumũt ab ydolis patrũ ſuo
rũ: vt etiam Burgñ. dicit. Qñ eñ querit̃ a iudeis cauſa tã-
extreme ⁊ protenſe captiuitatis eorꝫ reſpondent vt Burg.
ꝙ eſt ex culpa patrum colentiũ ydola. ſic autẽ ſe falſe excu-
ſando nõ erubeſcunt ſed gloriant̃: ꝙ nõ ſit ex demeritis eo
rũ iſta captiuitas. ⁊ per hoc ꝑſuadent ſimplicibus ꝙ ꝑ pa-
tientiã ſuſtinẽt hanc captiuitatẽ pro peccatis nõ ſuis: ſꝫ ali
orum. ⁊ ſic ꝑ falſam excuſationeꝫ ſibi formant vanã ſpem:
cui Burgeñ hic ſeruit. Non igitur cõfundunt̃ ⁊ erubeſcũt
ab ydolis ſic expoſitis: ſed potius vt dictum eſt ſperant et
gloriantur. Nec valet Burgeñ. ſcðm motiuũ. quia dicit̃ in
littera. Excoquam ad purum ſcoriam tuam. Ex quo arguit
quia iudei in captiuitate babylonica non fuerunt emenda
ti: ſed manſerunt incorrigibiles. propter hoc quod dicit̃ in
eodem capitulo. Sup quo percutiam vos vltra addentes
preuaricationẽ. Dicta igit̃ depuratio ſcorie non habet lo-
cum in babylonica captiuitate. Reſpondeo hic: ꝙ Burgñ.
hic ſicut multotiens facit littere tranſpoſitionẽ. Nam il-
lud. Super quo percutiam vos pertinet ad iudeorũ capti
uandorũ incorrigibilitatem. hoc autẽ quod dicit̃ in fine ca

pituli. Excoquam ad purũ ſcoriaꝫ tuã. ſm glo. nihil ꝑtinet
ad purificationẽ reductorũ de captiuitate. de q̃ purificatio
ne allegatũ eſt ſupra vltimũ capitulũ Eſdre. ij. Nũc autẽ
nitit̃ Burg. improbare emẽdationẽ reductorꝫ a captiuitate
ꝑ incorrigibilitatẽ nondũ captiuorꝫ: videat Burgñ. grandi
penſor quantũ valeat. Ex mutatiõe eñ temporꝫ cauſarũ et
circũſtantiarũ ſepe in ſcripturis taliter incõſonantia repe-
riunt̃: ſicut Math. xxvij. ca. Statim correpto Petro ⁊ di
ſcipulis qꝛ dormierũt: poſtea ſequit̃. Dormite iam ⁊ requi
eſcite. ⁊ ſtatim ſequit̃. Surgite eamus. Nec valet replica
Burgñ. ꝙ pplꝰs reductus nõ fuit purgatus ſꝫ potius im-
plicatus abominationibus chananeorũ. qꝛ dictum eſt ſupra
ꝙ ad perſuaſionẽ Eſdre dimiſerunt vxores cũ prole. et ſic
clarificati fuerũt: prout dr̃ in loco ꝑ Burgñ. allegato. ſcꝫ. ij.
Eſdre vlti. ca. Cũ aũt Burg. dicit illam purificationem ad
aplꝰos ꝑtinere. nõ videt̃ verũ ad litterã. qꝛ lr̃a dicit de puri
ficatione ciuitatis hieruſalẽ: ideo ſubdit̃ poſt purificationẽ
Ciuitas inſtar: vrbs fidelis. cuius ciuitatis ad litterã apo-
ſtoli nec erant ciues nec pars principalis nec forsaſſis inte
gralis nec quãtitatiua. Si dixeris ꝙ ciuitas accipit̃ pro ec
cleſia cuius ciues ⁊ ꝑ̃ncipes erãt aplꝰi nõ nego ſm ſenſum
allegoricũ: ſꝫ nõ ad lr̃am. Nec valet terciũ motiuũ Burgẽ.
ſumptũ ex hoc ca. cũ dr̃. Syon in iudicio redimetur ⁊ redu
cet eaꝫ in iuſticia: arguendo ſic. Captiuitas babylonica nõ
eſt reducta ꝑ iuſticiã: ſꝫ potius ꝑ miſcðiam. Rñdeo ꝙ hͦ ar-
gumentũ fundat̃ ſup falſa imaginatione. ſonat eñ q̃ſi mi-
ſericordia ⁊ iuſticia in oĩbus opibus diuinis nõ cõcurrãt.
qð eſt cõtra mgr̃m in. iiij. di. xlvj. vñ ⁊ ſi vna videat̃ reluce-
re in vno effectu: alia in alio: manẽt tñ ſemꝑ inſeꝑabilia ſm
ſanctos doctores. miſcðia exhibet̃ ſine meritis. iuſticia aũt
pro meritis aut demeritis. Nũc igit̃ genꝰ humanũ nõ me
ruit redemptionẽ ꝑ xp̃m factã. idͦ dicit aplꝰus ad Tytũ. iij.
Secundũ miſcðiam ſuã ſaluos nos fecit nõ ex opibus iu-
ſticie q̃ fecimꝰ nos. male igit̃ nitit̃ probare Burgñ. ꝙ ſit fa-
cta ꝑ xp̃i iuſticiã nob occultã: qꝛ cõtradicit aplꝰo in multis
locis dicẽti ꝙ ſolũ ſm ſuã miſcðiam. Id igit̃ qð hic dr̃ ſm
expoſitionẽ poſtil. populũ de babylonica captiuitate in iu
dicio ⁊ iuſticia redemptũ eſt verũ: inq̃ꝫtum ꝓ ſua culpa ſu
ſtinuit penã debitã: cõcurrente tñ miſcðia in punitione ci-
tra condignũ. Et cũ Burg. in hac materia vltimo adducit
ꝙ vicꝫ pplꝰus reductus a captiuitate babylonica nõ fuit im
munis a pctõ. idẽ poteſt argui de pplꝰo ꝑ xp̃m redempto in
eccl'ia q̃ nõ fuit ſine pctis. ſic patꝫ de ꝑ̃mo redempto latro-
ne. et hodie in ſagena eccl'ie capiunt̃ piſces boni cuꝫ malis
admixti: qui omẽs ſunt ꝑ xp̃m ſufficienter redempti.

Capitulum. ij.

V Erbũ qð vidit. Poſtꝗ̃ ꝓpheta deſcripſit regni iude
deiectionẽ. Hic ꝯ̃iter deſcribit regni xp̃i. ſ. eccleſie
erectionẽ. Et diuidit̃ in duas ptes. qꝛ primo hec ere
ctio deſcribit̃. ⁊ ſcðo ꝓpheta ad deſcribendũ ꝑ̃dictã deiecti
onẽ reuertit̃: ibi. Proieciſti eñ. Prima ps a xp̃ianis ⁊ iu-
deis de tpe xp̃i exponit̃: cõtrario tamẽ modo. quia chriſtia
ni dicunt hanc ſcripturam fuiſſe impletum in aduentu Ie
ſu nazareni: quem cõfitentur eſſe xp̃m in lege ⁊ prophetis
ꝓmiſſum. Iudei vͦo dicunt ipſam implendam fore tempo
re meſſye quem expectant. quia Ieſum nazarenum chriſtũ
eſſe negant: ⁊ arguũt ex littera huius partis primo: quia di
citur hic. Erit in nouiſſimis diebus preparatus mons do-
mus domini ⁊c̃. ⁊ ſic i nouiſſimis diebus lr̃a huius partis
eſt implenda. Dies autem Ieſu nazareni non fuerunt no-
uiſſimi. quia poſt mortẽ eius fluxerũt multi anni. ſcꝫ. M.
cc. xciij. ergo nõ fuit xp̃s: ſed alius expectat̃ qui erit in no-
uiſſimis. Itẽ ſubdit̃. Mons domus dñi in vertice monti-
um ⁊ eleuabit̃ ſuꝑ colles: ⁊ ſic in aduẽtu xp̃i mons ſyon ele
uabit̃ in altũ. qð non eſt adhuc factũ. ergo ⁊c̃. Itẽ ſequitur
Et fluent ad eum omẽs gentes ſ. per credulitatem in chri-
ſtum hoc autem non eſt factum de Ieſu nazareno. qꝛ ſara-
ceni: tartari. ⁊ plures gentiles alij. ⁊ etiam iudei pro maio-
ri parte nõ crediderũt in ieſum nazarenũ. ergo ⁊c̃. Itẽ ſeq-
tur. Et cõflabũt gladios ſuos in vomeres: ⁊ lanceas ſuas in
falces. nõ leuabit gens contra gentẽ gladiũ ⁊c̃. Ex q̃ videt̃

VErbuʒ qđ vidit eſaias fili⁹ Amos Ca.II b ſup iudeā ⁊ hirlm̄. Et erit i nouiſſimis diebus p̄patus c mons domus dn̄i in verti d ce montiū ⁊ eleuabiꝛ ſuper e colles. Et fluent ad eū omnes gentes: ⁊ ibunt popu f li multi ⁊ dicēt. Venite aſcēdamus ad montem dn̄i et g ad domū dei Jacob et docebit nos vias ſuas et ambulabimus in ſemitis eius h qꝛ de ſyon exibit lex: ⁊ ꝟbū i dn̄i de hirlm̄. Et iudicabit k gētes ⁊ arguet pp̄los mul l tos. Et ꝯflabūt gladios ſuos i vomēs ⁊ lāceas ſuas i

ꝙ in aduētu meſſye debeaꝛ tanta pax eſſe in mūdo ꝙ ceſſet vſus armoꝝ ⁊ materia coꝝ in inſtrumēta ꝓ agricultura cōuertaꝛ. Iſta nō ſolū pn̄t ſolui: ſ; etiā in aduerſarios torquetiſalſē pro magna pte. Ad p̄mū dicendū ꝙ nouiſſimū vno mō accipiꝛ ſimplr̄ ⁊ abſolute. ⁊ ſic tp̄s nouiſſimuʒ ſeu dies

A nouiſſimi dr̄ tp̄us futurum ꝓpe iudicium Alio mō accipiꝛ reſpectiue. et ſic tēpus

Mich.4.a. gr̄e ſeu aduētus xp̄i dr̄ nouiſſimū. qꝛ legi euangelice alia non ſuccedet ꝓpter qđ argumētū nō valet: q2 iſtud tp̄s nouiſſimū hꝫ longū tractuꝫ. ſic

Ibidem. vltima etas hoīs aliqn̄ tantū durat q̄ntū omēs alie p̄cedētes.

Itē Gen̄. xlix. dr̄. Cōgregamini filij iacob vt annunciē que vētura ſunt vobis in diebus nouiſſimis ⁊c. ⁊ oīa illa ſunt diu adimpleta. etiā ſm opi. iudeoꝝ: ſic ibidē fuit expoſituꝫ ꝓpter qđ ex illo ꝟbo in nouiſſimis diebus nō hn̄t argumētū. ibidē ſubdiꝛ. Nō auferet ſceptꝝ de iuda. ⁊ dux de femore eius donec ve. q̄ mit. eſt. i. xp̄us. vn̄ in trāſlatiōe chaldaica q̄ tāte auctis eſt apō hebr̄. ꝙ nullus vnq̄ȝ fuit auſus ei ꝯ dicere. hr̄ meſſyas. i. xp̄s vbi nos hēmus q̄ mittendus eſt. Cū igiꝛ ſceptrū ⁊ dn̄atio ſint totaliꝛ ablata a iudeis: ⁊ iam diu eſt. ſequiꝛ ꝙ aduētus xp̄i trāſit i p̄teritū. ⁊ cū fuerit ablatū tp̄e herodis ad quē deuolutū fuit regnū iudeoꝝ cū eēt alienigena. ⁊ tp̄e ip̄ius nat⁹ fuit ieſus nazaren⁹. ſequiꝛ ꝙ fuit ⁊ eſt vere xp̄us. qꝛ illo tp̄e nullus ali⁹ appuit q̄ ex doctrina ⁊ opibus dici poſſet xp̄s. ⁊ ſic argumentū reduciꝛ ad ꝓpoſitū nr̄m. Ad ſcdm̄ dr̄m ꝙ rōne illi⁹ dicti aliq̄ doctores hebrei dixerūt ꝙ in aduētu meſſye mons ſynai ⁊ mōs thabor ⁊ carmeli q̄ ſunt ꝓpe montē ſyon ſunt adducendi diuina virtute. ⁊ ſup illos mons ſyon dꝫ poni. vt ſic impleaꝛ qđ dr̄. Erit mons domus dn̄i in vertice montiū ⁊c. ſed hoc dictū reprobat Ra. ſal. ſup locū iſtū. d. ꝙ talis eleuatio nō eſt intelligenda ſm loci mutationē ſ; per ſignoꝝ opationē: qꝛ maiora ſigna fienda ſunt tunc in monte ſyon q̄ȝ in alijs tribus ſint facta. ⁊ i hoc dicit veritatē: ſ; in h̄ deficit ꝙ dicit futurū qđ p ieſum nazarenū fuit factum qđ ſic patꝫ. Maius ſignū factū in monte ſynai fuit datio legis p angelū loquētē in perſona dn̄i: Act. vij. Maius ſignū ſine cōpatione fuit ꝙ xp̄s verus homo verus deus in templo docuit legē euangelicā: in quo legiꝛ pluries docuiſſe ꝙ quidē templū erat in monte ſyon: vt frequēter dictū eſt: vbi etiā cecos et claudos curauit et multa alia miracula fecit. vbi etiā ianuis clauſis ad diſcipulos intrauit: ſuā reſurrectionē manifeſtādo. ⁊ ibi ſup apoſtolos alioſq̄ȝ diſcipulos ſp̄m ſanctū in die penthecoſtes miſit: qđ fuit maximū miraculū. ſ. ꝙ homines ſimplices ⁊ illeterati oīs ſcp̄turas intelligerent et linguis oīm gentiū loquerenꝛ. Et p hoc pꝫ ꝙ maiora fecit ieſus nazarenus in monte ſyon: q̄ȝ vnq̄ȝ fuerunt facta in tribus mōtibus p̄dictis. Ex q̄bus cōcludiꝛ xp̄m veniſſe in pſona ieſu nazareni. Ad terciū dicenduꝫ ꝙ hoc ſignū oīs nō diſtribuit ꝓ ſingulis geneꝝ ſ; pro generib⁹ ſinguloꝝ. qꝛ de oībus gentibus aliq̄ cōuerſi ſunt ad fidem xp̄i etiā a tēpore apoſtoloꝝ: ſicut diffuſius declaratū fuit pᷤ. xviij. ſup illud verbū. In oēm terrā exiuit ſonus coꝝ. ſicut hec ꝓpoſitio vera eſt. Omne aīal fuit in archa Noe. qꝛ aliqua īdiuidua de ſingulis generibus aīaliū fuerūt ibi. Ad fideꝫ ꝟo xp̄i nō ſolū aliqui de gētibus ſingulis: ſ; multi ſunt cōuerſi. ⁊ qꝛ ſm expoſitores catholicos ⁊ hebreos p̄dicta diſtributio ſic eſt intelligenda. ex hoc cōcluditur ieſum nazarenū eſſe verū xp̄m. Ad quartū dicendū ꝙ per hoc qđ diciꝛ. Non exercebunꝛ vltra ad p̄liū. nō habeꝛ ꝙ poſt aduentum xp̄i nullū debeat eſſe p̄liū. ſed ꝙ debꝫ eſſe magna pax tp̄e ſui aduētus. ⁊ ita fuit. qꝛ xp̄s natus fuit tp̄e ceſaris Auguſti ſubiectis omibus gētibus romano īp̄io: ⁊ pacatis intantū ꝙ ſub eo nūeratus fuit totus orbis: vt hr̄ Luce. ij. et durauit iſta pax per magnū ſpaciū tēporis. nec plus habeꝛ per illā dictionē vltra: loco cuius poniꝛ in hebreo od. et ſimiliter. iiij. Reg. vj. habemus. ⁊ vltra nō venerūt latrones ſyrie in terrā iſrl̄. qꝛ ceſſauerūt venire p aliquod tēpus. tn̄ poſtea pluries venerunt. vt patet ex. iiij. Regum. Similiter Gen̄. xxxv. dr̄ ad iacob. Non vocaberis vltra Jacob ſ; iſrael. ⁊ tn̄ poſtea vocatus eſt iacob multotiens Per hoc concludiꝛ ieſum nazarenū eſſe verū xp̄m qꝛ natum

B tp̄e maxime pacis et tp̄ibus a ꝓphetis p̄nūciatis. Et p̄dictis patet ſnīa huius partis. tamen adhuc ad maiorē intellectū diſcurrendū eſt breuiter applicando ad propoſitū. ſcꝫ de eccleſie promotione. et p̄mittiꝛ breuis p̄fatio: cum diciꝛ.

a Verbū quod vidit Eſaias ⁊c. q. di. verbum quod ſubditur eſt notabile. quia de maxima re. et ideo maxime attendendū. Et quid ſit illud oſtendiꝛ cum dr̄. b Et erit in nouiſſimis diebus. i. tempe gratie: quod dr̄ nouiſſimū: vt p̄dictum eſt. ⁊ hoc modo diciꝛ p̄ma Joh. ij. Nouiſſima hora eſt. c Mons domus dn̄i. i. eccl̄ia que dr̄ hic domus dn̄i. tum qꝛ fundata fuit per p̄dicationē xp̄i ⁊ eius miracula in monte ſyon vbi erat templū dn̄i: vt p̄dictū eſt. tum qꝛ eccleſia q̄ eſt domus dn̄i dignitate excellit omnē aliā congregationē a principio mundi ad dei cultū ordinatā. d Et eleuabiꝛ ſuper colles. i. ſuper terre principes qꝛ a tempore cōſtantini ceperunt ſe ſupponere iugo xp̄i. e Et fluent ad eum omēs gentes. id eſt aliqui de omnibus gentibus vt p̄dictum eſt: vel poteſt dici ꝙ eſt locutio hyperbolica ad deſignandū multitudinē gentiliuꝫ que fidem xp̄i ſuſcepit iudeis pro maiori parte excecatis in infidelitate. ſm illud ad Roma. xj. Cecitas ex parte contigit in iſrael: donec plenitudo gentium intraret ſicut dicitur. Omēs de ciuitate currunt ad tale ſpectaculum: ad deſignandum multitudinem currentium: licꝫ aliquando maior pars remaneat. f Et dicent venite aſcendamus ⁊c. quia illi qui recipiebant fidem xp̄i hortabantur alios ad ſimiliter agendum. g Et docebit nos vias ſuas ⁊c. quia adulti veniētes ad fidem xp̄i anteq̄ȝ baptizarentur cathezizabanꝛ et inſtruebantur de his que pertinent ad fidem. h Quia de ſyon exi. lex ⁊c. hoc eſt referendum ad credentes quaſi ſit verbū ipſorum. ſ; eſt verbum Eſaie reddentis cauſam ⁊ modū de dicta multitudine gentium ad fidem xp̄i cōuertenda: quia de hieruſaleꝫ ⁊ iudea exierunt apoſtoli alijq̄ȝ diſcipuli ad predicandum gentibus fidem xp̄i. propter quod dr̄ Act. xiij. Vobis oportebat primū loqui verbum dei. ſed quia repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes. ſic enim precepit nobis dn̄s. i Et iudicabit gen. iudicio diſcretionis quo p predicationē apoſtoloꝝ aliquos de gentibus vocauit ad fideꝫ: alijs in infidelitate dimiſſis. qđ quidem iudicium iuſtum eſt: licꝫ nobis occultū. k Et arguet pop. mul. de infirmitate et alijs malis ſuis. ſicut patet in actibus apoſtoloꝝ ⁊ legendis ſanctorum. l Et conflabūt gla. ſu. ⁊c. hoc diciꝛ ad deſignandū diuturnitatē pacis q̄ fuit vbiq̄ȝ natiuitatis xp̄i tempe: vt p̄dictū eſt. ⁊ durauit in iudea de qua terra Eſaias principaliter loquebaꝛ. a. xx. annis ⁊ plus ante natiuitatē xp̄i vſq̄ȝ poſt mortē eius per xl. annos vel circiter ſub dominio romanoꝝ: vt pōt colligi ex dictis Joſephi ⁊ aliorū hyſtoriographoꝝ ſ; iudeis finaliter rebellantibus romanis deſtructi ſunt ⁊ captiuati per Tytum anno. xlij. a paſſione xp̄i. Veriſimile autē eſt ꝙ in in pace tam longa ceſſantibus bellis multa arma ⁊ inſtrumēta bellica fuerunt cōuerſa in inſtr̄a agriculture apta. ſicͭ ſenſibiliter vꝫ in terris vbi poſt bella ſeq̄tur pax diuturna.

m falces. l Non leuabit gens ꝯtra gentē gladiū: nec exercebuntur vltra ad prelium n Domꝰ iacob venite ⁊ ambulemus in lumine dei no- o ſtri. Proieciſti enim populum tuum domum Jacob: p q quia repleti ſunt vt olim: ⁊ r augures habuerunt vt phi- s liſtijm: ⁊ pueris alienis ad- t heſerunt. Repleta eſt terra argento ⁊ auro ⁊ non eſt v finis theſaurorum eius Et repleta eſt terra eiꝰ equis: ⁊ innumerabiles quadrige x eiꝰ. Et repleta ē terra eius ydolis. Opus manuū ſuarum adorauerūt. qđ fecerūt y digiti eorū. Et incuruauit z ſe hō: ⁊ hūiliatus ē vir Ne a ergo dimittas eis. Ingredere i petrā: ⁊ abſcōdere in b foſſa humo a facie timoris c dñi: et a glīa maieſtatis eiꝰ e Oculi ſublimis hominis: f humiliati ſunt et incurua-

m Nō leuabit ⁊c. hyꝑbole eſt ad deſignandū pacis diuturnitatē: ꝓut cōiter dr̄ de aliq̄ negocio qđ ꝓtrahit vltra modū ꝯſuetū. iſtud negociū nunq̄ terminabit: lꝫ aliqn̄ terminet infra annū vl̄ infra mēſem ſeu etiā in minori ſpacio ſm̄ ꝯditōes negocij. Et hic modus loq̄ndi hyꝑbolicus frequēs eſt in ꝓphetis.

Mich.4.b. n Domꝰ iacob. hic poſt cōuerſionē gentiliū ponit cōuerſio iudeoꝝ: q̄ circa finē mūdi recipient fideꝫ xp̄i gn̄aliter et a tp̄e xp̄i vſq꜄ nunc recipiunt eā aliq̄ particulariter. Et q2 ad h̄ inducti ſūt per doctores cōuerſos ad fideꝫ de gentilitate vel in ſe. ſicē pꝫ de auguſtino ⁊ Ambroſio et alijs multꝭ: vel in gentibꝰ ſuis. ſicut eſt de illis doctoribꝰ q̄ nati ſunt de gentibꝰ xp̄ianis: tn̄ gentes eoꝝ ꝓpinqui vel lōginqui fuerūt de gētilibꝰ cōuerſi ad fidē xp̄i. ⁊ in ꝑſona taliū dr̄ hic iudeis. n Domus iacob ⁊c. i. in lumine fidei xp̄iane. o Proieciſti. Aliq̄ doctores nr̄i hanc litterā ⁊ ſequentē vſq꜄ ad ſextū cap̄lm exponūt ꝯn̄r ad p̄cedētem: referēdo eā ad tp̄s xp̄i dicētes q̄ in iſtis capitulis deſcribit pena iudeoꝝ ꝓpter mortē xp̄i: ſed hoc nō videt mihi. q2 hic p̄mittit culpa pene q̄ deſcribit in ſequētibꝰ. Culpa aūt iſta eſt p̄ncipaliter multiplicatio ydolatrie: vn̄ ſubdit. Et repleta eſt terra eius idolis ⁊c. A tp̄e aūt xp̄i ⁊ ante per longū tp̄s vſq꜄ ad deſtructionē ciuitatis hierl̄m per romanos q̄ fuit inducta ꝓpter mortē xp̄i: vtꝫ Luce. xix. Non fuit idolatria apud iudeos: immo etiā mirabiliter horruerunt: intantū q̄ cū herodes ſub quo natus fuit xp̄s ſupra portā templi poſuiſſet aquilā aureā: qđ eſt ſignum romani dominij. eo q̄ regnū iude receperat a romanis: nō ad hoc q̄ illa aquila adoraret: ſꝫ ſolum ad porte decorem ⁊ imꝑatoris honorē: ⁊ tn̄ iudei zelo legis accenſi dicētes nō eſſe licitum aliquā imaginē quacūq꜄ de cā eſſe in templo vel circa templū illā ad terrā deiecerūt ſcientes tn̄ q̄ ex hoc imminebat eis mortis periculū ſicut ⁊ ꝯtigit. q2 plures ratione huius facti fuerūt ab herode occiſi. Item tp̄e tyberij ſub q̄ paſſus eſt xp̄s: pylatus iudee p̄fectus imaginē ceſaris portari fecit in hierl̄m. qđ cū cognitū fuiſſet a iudeis i magna multitudine venerunt ad pylatū rogantes vt illā auferret: aſſerētes eis nō eſſe licitū aliquā imaginē eſſe intra ciuitatem: ⁊ pylatus videns multos eſſe paratos magis mori q̄ ꝑmittere imagines in ciuitate fecit illas in ceſariā deportari ad p̄cauēdū diſſenſionē ppl̄i. Et ſimile factū legit tp̄e Gaij q̄ ſucceſſit Tyberio: eo q̄ petronius iudee p̄fectus volebat imaginē ceſaris ad hierl̄m portare: vt refert Joſephus libro de iudaico bello: ⁊ ideo ſaluo meliori iudicio mihi videt q̄ hec l̄ra ⁊ ſequens vſq꜄ ad ſeptimū cap̄lm referēda ē ad tp̄us p̄cedens captiuitatē babylonicā: que fuit inducta ſup iudeos maxime ꝓpter ydolatriā que tūc in eis multuꝫ viguit: vtꝫ ex. iiij. Reg. ⁊. ij. Paral. Igit ſm̄ hanc ſn̄iam littera iſta in qua Eſaias reuertit ad deſcribendā punitioneꝫ regni iude: quam deſcribere ſupra inceperat vt ſupra dictū eſt: prima in duas partes diuidit. q2 p̄ exp̄mit culpa: ſcđo ſubdit pena debita: ibi. Non ḡ dimittas. Circa p̄mū dicit ꝓpha. o Proieciſti em̄ ppl̄m tuū domū iacob. i. ꝓijcies Loquit em̄ de futuro per modū p̄teriti ꝓpter certitudinem ꝓphetie que fuit impleta qn̄ Nabuchodonoſor iudeos de hieruſalem ⁊ de iudea eiecit ⁊ captiuos in babylonem duxit. Conſeq̄nter oñdit rō dicte captiuitatis: cum dicitur. p Quia repleti ſunt vt olim. In hebreo habet. Repleti ſunt ab oriente. id eſt magica arte que reperta fuit in parte orientali reſpectu iudee. vnde ⁊ Balaam ariolus et magus habitabat in partibus orientis vt hr̄ Nume. xxiij. et eadē ſententia eſt in tranſlatione cōmuni cum dicitur.

p Repleti ſunt vt olim. quia a tp̄e iudicium iudei ceperunt magicis vti. q Et augures. id eſt diuinos diuinatione ſuperſtitioſa. tamen augurium ꝓprie eſt diuinatio ꝑ garritum ⁊ volatum auiū r Habuerunt vt philiſtijm. qui talibus intendebant. Sciēdū tn̄ q̄ aliq̄ diuinatio per garrituꝫ ⁊ motū auium eſt licita: vicꝫ inq̄ꜩū ſe extendit cognitio naturalis. Aues ei ⁊ bruta aīalia citiꝰ ſentiūt immutationē aeris: eo q̄ nō hn̄t intellectū diſtrahentē vim ſenſitiuam ⁊ ſm̄ talē immutationē incipiunt garrire vel moueri de loco ad locum aliter q̄ ante. ad qđ ſequit pluuia vel ſiccitas vel ventus vel huiuſmodi ſm̄ diuerſitatem nature auium vel brutoꝝ. ⁊ ex tali experiētia cognoſcunt hoīes q̄ talis garritus ſeu volatus eſt ſignum effectus naturalis ſequentis. ⁊ hoc modo etiam naute p̄noſticant de futura tēpeſtate ꝑ motum delphinorum in ſupficie maris: ſed ſi diuinatio talis extendat ad actus humanos qui depēdēt ex libero arbitrio: ſupſtitioſa eſt talis diuinatio qua vtebant iudei ſicut ⁊ philiſtei. s Et pueris ⁊c. exercētes in eis viciū ſodomiticum. vt dicūt cōiter expoſitores nr̄i. Rabi Salomon vō exponūt aliter dicēs. q̄ iudei accipiebāt vxores alienigenas ydolorum cultrices. ſicut dicit de Salomone. iij. Regum. xj. Et filij qui naſcebant ex eis ſequebantur ydolatriam matrum. ⁊ ſic iudei faciebāt filios alienos a cultu dei. t Repleta eſt terra argēto ⁊ auro ⁊c. in hoc tangit pctm̄ auaricie ad qđ iudei ſemꝑ fuerūt proni.

v Et repleta eſt terra eius equis ⁊c. in hoc tangit peccatum diffidentie. quia in defenſione ꝑ talia contra aduerſarios magis confidebāt q̄ de diuino auxilio.

x Et repleta eſt ter. eius idolis ⁊c. Hic tangit peccatum eoꝝ multiplicis ydolatrie. ⁊ q̄ꜩum ad idoloꝝ fabricationē ⁊ q̄ꜩum ad venerationem. ideo ſubdit. Opus manuum ſuarum adorauerunt. ⁊ ſubdit. y Et incuruauit ſe hō ydolis inclinādo. Omnia em̄ iſta pctā multiplicata fuerūt inter iudeos ante captiuitatē babylonicā: vt pꝫ. iiij. Regum ⁊ maxime tp̄e Manaſſe. iiij. Regum. xxj.

z Ne ḡ dimittas eis. Premiſſa culpa. hic ꝯn̄r deſcribitur pena. ⁊ p̄mo in generali. ſcđo magis in ſpeciali ca. ſequēti. Prima in duas. q2 p̄mo deſcribit penā: ſcđo oñdit medelā ibi. Quieſcite. Circa p̄mum dicit ꝓpheta. z Ne ḡ dimittas. q. d. ex quo faciunt iſta turpia vt p̄miſſum eſt non eſt dimittendum tantum dedecus culpe ſine decore iuſticie. Conſequēter ꝯuertit ſermonem ſuū ad ppl̄m dicens.

a Ingredere in petrā ⁊ abſcondere ⁊c. quia multi de populo timore regis nabuch. ⁊ exercitus eius abſconderunt ſe in cauernis petrarum ⁊ in foſſis terre. b A facie timoris dñi. i. ipſius nabuch. a deo miſſi ad puniendū predicta peccata: qui fuit in hoc flagellum dñi. c Et a glīa maieſtatis eius. i. a maieſtate eius glorioſa: q2 fecit nabuch. venire cum valde magna ⁊ excellenti poteſtate cui nullus de regno iude potuit reſiſtere. ideo ſubdit. d Oculi ſublimis hominis. id eſt Sedechie regis qui eleuatus in ſuperbiam rebellauerat chaldeis. e Humiliati ſunt. quia fuit captus ⁊ exoculatus: vt hr̄. iiij. Regum. xxv.

f Et incuruabitur altitudo virorum. quia viri bellatores fuerunt occiſi ⁊ captiuati.

E

g Exaltabit aũt ꝛc.ſ. tunc apparebit eius potentia in puniendo peccatores.ideo ſubdit. h Quia dies dñi .i.tempus vindicte eius. i Sup oẽm ſupbũ.i.corde elatũ. k Et excelſum.ſ.ex ambitione. l Et ſup oẽm arrogantẽ id eſt ſuperbe loquentẽ ꝯ deũ. m Et ſup oẽs cedros libani ꝛc.i.machinamenta ex talibus lignis nõ potuerũt eos defendere.

ydola que ſunt ab eo facta ſunt min⁹ appreciãda: vt exponit ra. Sal. ⁊ rõnabiliter q̃tum ad h. q: effectus non excedit ſuã cauſaꝫ efficientẽ:ẜ magis deficit ab ea. Additio.

Conſeq̃nter dr̃.ij.ca. Verbũ qđ vidit ꝛc. In quo ꝓpheta poſtq̃ deſcripſit deiectionẽ iudeoꝝ poſt mortẽ xp̄i deſcribit electõeꝫ eccĩe xp̄i que eidẽ ſucceſſit.⁊ exponat totum ſicut in poſtilla. Luc.23.c.

n Et ſu. oẽs mõ.excelſos ꝛc. id eſt fortalicia in rupibus et locis quaſi inacceſſibilibus deſtruent per regẽ babylonis quãtumcũq̃ ſint fortia in muris.ido ſubdit. Et ſuper omnẽ turrem excelſam ꝛc. o Et ſuper oẽs naues ꝛc. q: ſedechie ⁊ pplo ſuo defecerũt oĩno victualia Hiremie.lij. q̃ ſolebãt apportari in copia ꝑ naues tharſis. p Et ſup omne qđ ꝛc. q: caldei abſtulerũt de regno iude quicq̃d erat ꝓcioſuꝫ ⁊ pulcrũ. q Et incuruabit ꝛc.i. deijcietur ꝑ captiuitatem et mortẽ. r Et eleuabit dñs ꝛc. exponatur vt.ſ. s Et idola ꝛc. q: caldei cõfregerũt ipa portantes ſecũ aurũ argentum et alia metalla.

B

Leui.24.d.
Apoc.6.d.

I.31 d.

g bit altitudo viroꝝ. Exaltabit aũt dñs ſolus i die illa
h q: dies dñi exercituũ ſup
i
k oẽm ſupbuꝫ ⁊ excelſuꝫ ⁊ ſu
l per oẽm arrogantẽ: ⁊ hũilibit ⁊ ſup oẽs cedros libani
m ni ſublimes et erectas ſup
n omẽs quercus baſan ⁊ ſuper oẽs montes excelſos ⁊ ſup oẽs colles eleuatos et ſup omnẽ turrem excelſam
o et ſup oẽm murũ munitũ et
p ſup oẽs naues tharſ: ⁊ ſuper oẽ qđ viſu pulcrum eſt.
q Et incuruabit oĩs ſublimitas hoĩm ⁊ humiliabit alti
r tudo virorũ. Et eleuabitur
s dñs ſolus in die illa ⁊ ydo
t la penit⁹ ꝯterent Et intro ibũt in ſpelũcas petrarũ et
v in voragines t̃re a facie formidis dñi: ⁊ a g̃lia maieſta
x tis ei⁹ cũ ſurrexerit ꝑcute
y re terrã In die illa ꝓijciet hõ ydola argẽti ſui ⁊ ſimulacra auri ſui que fecerat ſi
5 bi: vt adoraret talpas ⁊ ve
a ſpertiliones Et ingredietur ſciſſuras petrarum ⁊ in cauernas ſaxoꝝ a facie formidinis domini: ⁊ a gloria maieſtatis eius cum ſurre
b xerit percutere terraꝫ. Qui
c eſcite ergo ab homine cui⁹
d ſpiritus in narib⁹ eius eſt
e q: excelſus reputat⁹ eſt ipe

Caplm. III

Ecce enim dominator dominus exercituum
d auferet ab hieruſalem et a
f iuda validũ ⁊ fortem omne
g robur panis ⁊ omne robur aque: ⁊ fortem ⁊ virum bel
h latorem et iudicem ⁊ ꝓphe
i tam ⁊ ariolum ⁊ ſenẽ prin
k
l m cipem ſuper quinquaginta ⁊ honorabilem vultu ⁊ cõ
n ſiliarium: et ſapientem de
o architectis: et prudentem
p eloquij myſtici. Et dabo

Caplm.iij.

Ecce eñ dñator. Hic ꝯñr deſcribit pena cõminata magis in ſpeciali. Et p̃ propheta oñdit ꝓpoſitũ ſcđo ad h inducit exemplũ ꝑabolicũ c.v. tercio ꝯfirmat dictũ ſuũ.ca.vj. Prima in duas: q: p̃ pena deſcribit: ſcđo ab ea ꝑs ppl̃i excipit ſequẽti c.ibi. In die illa erit germen dñi. Prima adhuc in duas.quia ꝑmo deſcribit pena in ſexu virili.ſcđo in muliebri: ibi. Dixit dñs deus ꝓ eo. Prima adhuc i duas. q: ꝑmo deſcribit pena. ſcđo ſubditur cã: ibi Ruit eñ hierl̃m. Circa ꝑmum ꝑmittit pena trãſmigrãtium.et ſcđo ſubdit pena remanentiũ ibi. Et dabo pueros ꝛc. Circa ꝑmnm dr̃.

A

Hiere.lij. t Et introibũt in ſpelũcas ꝛc. ibi.fugientes ⁊ ſe abſcõdentes a caldeis vt ꝓdictũ eſt.nã et ipe ſedechias rex fugit per viã ſubterraneã. vt dictũ fuit.iiij. Regũ.xxv. v A facie formidinis dñi.ſic eſt in hebreo. ⁊ exponat vt.ſ. x Cum ſurrexerit ꝑcutere terrã.ſ.iude ꝑ Nabuchodonoſor tanq̃ ꝑ ſuũ flagellũ. y In die illa ꝓijciet ꝛc. q: plures de pplo fugiẽtes portabãt ſecũ talia.ẜ q: ꝓpter põdus impediebant a velocitate fuge: ꝓiecerũt ea ne caperent a caldeis ſicut ꝓijciunt merces in mari ne hoĩes ſubmergãt 5 Vt adorarẽt talpas ꝛc. in talibus eñ imaginibus ꝑ artem nigromãtie factis demones aliq̃n dabant reſponſa.
a Et ingredient ſciſſuras petrarũ exponat vt.ſ. q: eſt replicatio eiuſdẽ ſnĩe ad maiorẽ errorẽ. b Quieſcite. Hic ꝯñr oñdit medelã ꝯ ꝓdicta mala pene.ſ. ceſſatione a ꝓuocatione ire diuine maxime per pctm̃ ydolatrie. et hoc eſt qđ dr̃. b Quieſcite ẽ ab hoĩe.i.a deo eius offenſionẽ cauendo. Scriptura eñ veteris teſtamenti ſacra freq̃nter loquit de deo more humano: ⁊ ſilr̃ vocat eũ aliq̃n hoĩem vel virũ et maxime q: erat humanãdus. vñ dr̃ Exodi.xv. Dñs q̃ſi vir pugnator. In hebreo hr̃. dñs vir pugnator ſine q̃ſi ⁊ ſicut ibi vocat vir pugnator: ita hic hõ iratus q̃ſi ad vindictã paratꝰ. iõ ſbdit. c Cui⁹ ſpi.i. anhelit⁹. d In nar. ei⁹ ẽ. hõ ei iratus emittit anhelitũ fumoſuꝫ ꝑ nares. e Quia excelſus ꝛc. ab angelis ſctĩs q̃ eũ ſumme reuerent: ⁊ multo fortius dꝫ timeri ⁊ reuereri ab hoĩbus cauẽdo ab offenſa ipius ẜm hebreos lr̃a eſt iſta. Quieſcite ab hoĩe cui⁹ ſpũs in naribus eius ẽ: q: in q̃ appreciatus eſt ipe. ⁊ ẜm ipos nõ itelligit de dõ ẜ de hoĩe mortali. ⁊ iõ nõ eſt ponẽda ſpes in eo: ẜ in deo ⁊ h eſt qđ dr̃. Quieſcite ẽ ab hoĩe cui⁹ ſpũs in naribus eſt.i.q̃ viuit ꝑ reſpirationẽ aeris. ⁊ ſic ẽ fragilis ⁊ mortalis ſicut alia aĩalia reſpirãtia. q: in q̃ appreciatus eſt ipſe q.d. in nihilo reſpectu dei. Et ex hoc ſubintelligit ꝙ adhuc

a Ecce eñ dñator. q̃tũ ad actũ gubernãdi. b Dñs q̃tum ad poteſtatẽ. c Exercituũ.i. angelorum qui ſunt executores diuine voluntatis. d Auferet per chaldeos in hoc ſibi miniſtros. e Ab hieruſalem ⁊ a iuda validum. q̃tum ad agilitatem mẽbrorum. f Et fortẽ q̃tum ad robur. g Omne robur panis ꝛc. q: in hierl̃m obſeſſa a caldeis defecit omnino cibus ⁊ potus vnde deberet robur bellatoꝝ ſuſtentari. h Et iudicem.i. iudices: ad quos referebant caſus varij in hieruſalem de alijs ciuitatibus. i Et ꝓphetam.i. ꝓphetas falſos qui decipiebant Sedechiam regem ⁊ populum: aſſerentes ꝙ non traderent in manu regis babylonis: vt hr̃ Hiere.xxxvij.ca.
k Et ariolum.id eſt ariolos: qui immolando demonibus in aris diuinabant. l Et ſenem. quia chaldei non deferebant etati aut dignitati.ideo ſubditur.
m Principem ꝛc. in agibilibus dubijs.
n Et ſapientẽ de architectis.i.ꝓncipales i mechanicis.
o Et prudentẽ eloquij myſtici.id eſt doctores magnos q̃ intelligebant legem ⁊ ꝓphetas: non tm̃ ẜm ſenſus lr̃ales: ẜ etiam myſticos. Vt autem de omnibus ſtatibus predictis multi fuerunt ducti in babylonem cum Joachim rege iuda: patet.iiij. Regum.xxiiij.cap. Et dicitur illa captiuitas proprie trãſmigratio. q: Joachim reddidit ſe regi babylonis. p Et dabo. Hic conſequenter ponitur pena remanentium. et primo tranſmigratione Joachim vſq̃ ad deſtructionem ciuitatis ſub Sedechia. ſcđo poſt deſtructionem: ibi. Apprehendet. Circa primum ſciendum ꝙ tũc populus remanẽs fuit peſſime gubernatus propter quod in populo ſurrexerunt contentiones ⁊ diuiſiones ⁊ alie miſerie: ita ꝙ illi qui ducti fuerant in babylonem iudicabantur melioris conditionis q̃ illi qui remanſerant. et hoc eſt qđ dicitur.

p Et dabo pueros principes eoꝝ.q꞉ post ioachim predictũ regnauit fili⁹ eius.xviij.annoꝝ.ꝛ post illũ Sedechias xxj.annoꝝ.ꝛ sic fuerũt iuuenes etate ꝛ iuniores moribus ꝛ ꝑ ꝯñs fuerũt pessimi. q Et effeminati ꝛc.quia fuerunt ignorantes ꝛ mutabiles sicut mulieres.vterꝗ; em̄ rebellauit regi babylonis i malũ suũ:ꝛ toti⁹ populi.

o Pplm meũ exacto.sui.i.supiores q̄ erãt tyrãni nõ pncipes. p Spoliauerunt.bonis suis. q Et mulieres dñate sunt eis.q꞉ ꝯtrahebãt viros suos ad ydolatriam. r Popule me⁹ ꝛc. Isti erãt falsi ꝓphe ꝓmittẽtes eis prospera ex q̄ꝝ ꝓmissione ppl'us rebellauit regi babylonis. ꝛ sic cũ ciuitate periit.

r Et corruet ppl'us. in peccata et miserias.ꝓpter defectũ regiminis.fm ꝙ dr̄ Prouerbi.xi. vbi non est gubernator populus corruet. s Vir ad virum.i.ꝯtra virum.ideo subditur. t Tumultuabit puer ꝯ senẽ subtracta om̄i reuerẽtia ꝛ honore. v Et ignobilis ꝯ nobilem subtracto timore ex defectu regentium. x Apprehẽdet.hic describit miseria remanentiũ post ciuitatis destructionem q꞉ illi qui euaserãt ꝑ diuersas societates: fugiebãt ad loca deserta:ꝛ erãt positi in tanto timore et miseria ꝙ nullus volebat recipe curã regiminis alicui⁹ turme seu societat̄.ꝛ h̄ est qđ dr̄. x Apprehẽdet em̄ ꝛc. vt sit sub cura et ꝓtectione ei⁹.ïõ subdit. y Et dicet.vestimentũ tibi est ꝛc. q̄ sumus oĩbus denudati.i ciuitate em̄ cecorum monocul⁹ est rex regni. z Ruina hec.s.ppl'i nostri.

pueros principes eorum: q ꝛ effeminati dominabũtur r eis.Et corruet ppl's vir ad virũ:ꝛ vnusq̄sꝗ; ad ꝓximũ t suũ.Tumultuabit puer cõ v tra senẽ: et ignobilis cõtra x nobilẽ. Apprehendet enim vir fratrẽ suum domesticum y patris sui:et dicet. Vestimentũ tibi ẽ: princeps esto z nosterruina autem hec sub b manu tua. Rñdebit in die c illa dicẽs Nõ sum medicus d ꝛ in domo mea nõ ẽ panis neꝗ; vestimẽtũ. Nolite cõstituere me principem ppl'i e Ruit em̄ hirl'm:ꝛ iudas cõ g cidit quia lingua eoꝝ et ad inuentões eoꝝ cõtra dñm: vt ꝓuocarent oculos maie h statis eius. Agnitio vult⁹ i eoꝝ rñdebit eis ꝛ peccatum suũ quasi sodoma p̄dicaue k runt:nec absconderũt. Ve l aĩe eoꝝ q̄m reddita sũt eis m mala Dicite iusto q̄m bene quoniam fructum adinuen n tionũ suarum comedet. Ve impio in malum. Retributio em̄ manuum eius fiet ei. o Populum meũ exactores

p q sui spoliauerũt ꝛ mulieres r dñate sunt eis. Ppl'e me⁹ q̄ te btĩ dicũt ipsi te decipiunt:ꝛ viã gressuum tuorũ s dissipant. Stat ad iudicandum dñs:ꝛ stat ad iudicã t dos populos Domin⁹ ad iudiciũ veniet cũ senib⁹ po v puli sui ꝛ pricipib⁹ e⁹.vos em̄ depasti estis vineã meam ꝛ rapina paupis in do x mo vr̄a. Quare atterit̄ po y pulũ meũ: ꝛ facies pauperũ ꝯmolitis dicit dñs exer z cituum.Et dixit dñs deus. a ꝓ eo ꝙ eleuate sunt filie syb on: ꝛ ambulauerũt extento c collo ꝛ nutib⁹ oclo̅ꝝ ibant d e ꝛ plaudebãt et ambulabãt ꝛ pedib⁹ suis ꝯposito gra f du incedebant: decaluabit dñs verticem filiarũ syon: g ꝛ dñs crinem eaꝝ nudabit h In die illa auferet dñs or i namentũ calciamentorũ et k l lunulas ꝛ torq̄s ꝛ monilia m n ꝛ armillas ꝛ mitras et di o p scriminalia ꝛ perichelides q r ꝛ murenulas ꝛ olfactoriola ꝛ inaures ꝛ anulos ꝛ gẽ v mas in fronte pendentes

Et q꞉ h̄ factũ fuit iudicio diuino.ïõ sb̄dit. C
tur. s Stat ad iu.dñs.i.ad punitiones maloꝝ patus. Et q꞉ ista mala erunt principalr̄ in supioribus vt dictũ est sequitur. t Dñs ad iu.ve.ꝛc.i.vt iudicet eos đ suis tyrannidib⁹:ideo subdit verbũ ipsius dei ad eos dicẽtis. Luc.xx.f.
v Vos em̄ depas.ꝛc.i.pplm isrl' q̄ dicitur vinea dñi.s.c.v. cui⁹bona deuorabãt pncipes: et ppl's remanebat paup ꝛ nudus.ïõ subdit. Et rapina paupis i domo vr̄a. x Quare atte.po.meũ.angarijs et iniurijs. y Et fa.paupe.ꝯmo.i.macie attenuat̄: q꞉ intãtũ rapiebãt bona ppl'i ꙗ non remanebat ei sufficientia victus. B
z Et di.do. hic ꝯñr describit pena in sexu muliebri.ꝛ p̄ q̄tũ ad subtractionem ornamẽtoꝝ. scđo q̄tũ ad mortẽ viroꝝ:ibi. Pulcerrimi q̄ꝗ; viri Circa p̄mum p̄mittit insolẽtia mulieꝝ cũ dr̄. a Pro eo ꙗ ele.ꝛc. elatõe mẽtis:

B

a Sub manu tua.i.sub cura tua sit. b Rñdebit.h̄ renuendo.d. c Nõ sum me.i.nõ habeo potestatẽ nec sciam vos saluãdi. d Et in do.mea nõ est pa.ꝛc.i.in tanta paupertate sum sicut ꝛ vos.ideo nolo vobis p̄esse. e Ruit. Hic ꝯñr ponit cã pene p̄dicte. lꝫ em̄ sit superi⁹ posita causa:tñ hic replicat et adducit alia. Cã aũt ista fuit multiplicatio pctõꝝ:inter q̄ p̄mo ponunt pctã ꝯ deum.scđo contra ꝓximũ ibi.Populũ meũ.Circa primum dr̄. e Ruit em̄ hierl'm.q̄tum ad ciuitatẽ ꝛ pplm. f Et iudas ꝯcidit.i.regnũ iude cuius metropolis erat hierl'm.ꝛ subdit cã cũ dr̄. g Quia lingua eoꝝ ꝛc.per h̄ ꙗ dr̄ Lingua:ostẽdit ꙗ erãt blasphemi. Per h̄ aũt qđ subdit.Et adinuentiones.ostẽdit ꙗ nõ peccabãt ex passione vel ignorãtia: ꝫ studiose et ex certa scia siue malicia qđ erat grauissimũ. h Agnitio vultus ꝛc.i.ita erũt excecati in malis ꙗ malicia relucebit in vultib⁹ suis:sicut luxuria meretricis relucet in facie ei⁹: ꝛ nõ solũmõ in eoꝝ vultib⁹:ꝫ etiã in v̄bis ꝛ gestib⁹ ïõ subdit. i Et pcm̄ suũ q̄si ꝛc.inuerecũde ꝛ publice peccãdo. k Ve aĩe eoꝝ.ꝓpter culpã ꝛ etiã penã sequentẽ ïõ sb̄dit. l Q̄m red.sunt in eis mala.s.mala pene ꝓ malis culpe. veruntñ q꞉ q̄ fuerĩt iusti inuenerũt tũc babylonios ꝓpicios vt patꝫ de hieremia Hiere.xl.ideo subdit. m Dicite iusto q̄m bñ sibi erit ꝛc.i. retributionẽ bonoꝝ suoꝝ percipiet Etiã ꝯ'iũ dr̄ de ipo cũ dr̄. n Ve impio ꝛc.ꝛ patꝫ snĩa. o Pplm meũ.Hic ꝯñr ponunt pctã ꝯ ꝓximũ cum dr̄.

b Et ambu.extẽ.col.qđ est indiciũ interioris elationis. c Et nu.ocu.ibãt.ipudice respiciẽdo. d Et plau.dissolute ludẽdo. e Et am.ꝛc. curiose ꝛ lasciue incedẽdo per q̄ ꝓuocabant hoĩes ad luxuriã.ïõ sb̄dit pena debita cũ dr̄ f Decal.dñs ꝛc.auferẽdo nãle ornamẽtum.q꞉ crines a nã dati sunt mulieri in ornatũ. g Et dñs cri.ea.nu.declarãdo falsitatẽ capilloꝝ extneoꝝ ad cõpositõꝫ capit̄ additoꝝ. g In die il.s.diuine punitiõis. h Auferet dñs ꝛc.q꞉ mulieres sotularib⁹ curiosis vtebant. i Et lunulas incisiones ad modũ lune factas in sotularib⁹ vt dicũt aliq̄. Alij v̄o dicũt:ꙗ lunule erant q̄dã pue bulle auree dependẽtes circa collum. k Et torq̄s.i.ornamẽta in superiori pte vestimentoꝝ facta circa collũ ꝛ descẽdentia vsꝗ; ad pect⁹ sicut ꝛ diuisio vestiũ erat in superiori parte pectoris. l Et monilia.ad cõiungendũ illam diuisionem. m Et armillas.q̄ sunt ornamenta brachioꝝ circa scapulas ideo dicunt ab armo. n Et mitras.i.cucufas. o Et discriminalia.i.pectines. p Et perichelides.q̄ sunt ornamenta brachioꝝ vel ꝓpe manuũ. q Et mure.q̄ fiebãt in finibus vestimentoꝝ cõtexte ex diuersis coloribus: ïõ vocabãt murenule. r Et olfa.i. vasa parua argẽtea vel aurea vbi reponebant redolẽtia ad mag̃ hoĩes ꝓuocãdũ s Et inaures.i.ornamẽta auriũ. t Et anulos.i.ornamẽta digitoꝝ. v Et gẽmas.in fronte pendẽtes.habebant em̄ serta in q̄bus erãt gemme posite pendẽtes in fronte.

x Et mutatoria.i.diuerſa veſtiū paria. y Et palliola.i.ex teriora veſtimenta. z Et lintheamina.i.interiora iuxͣ car nē. a Et acus ⁊ ſpecula.inſtrumenta ſunt cū qbus mulie res aptabant ornamēta corpibus ſuis. b Et ſindones.id eſt ſubtilia velamina:qbus operiunt humeri in terra illa.
c Et vittas.i.pepla.
d Et theriſtra. Eſt autē theriſtrū veſtis linea q vtunt mulie res i eſtate:et dicit a tero.is. q̄a terunt vt ibi figāt ruge multe: et tenues ad curioſi tatē. e Et erit.mu lieribus pdictis.
f Pro ſuaui odore fetor ex infirmitate ⁊ miſeria ⁊ qr multe fuerūt incarcerati in locis fetidis. g Et pro zona funiculus. quo ligabant vt cap ptiue. h Et p criſ
A pante crine caluiciū qr trahebant p capil los ⁊ ex infirmitati b⁹ ⁊ miſerijs fluebāt capilli de capitibus ſuis. i Et pro faſcia ⁊c.Eſt aūt faſcia pectoralis vitta te nuis ⁊ delicata cū qua ſtringunt māmille:ne ex ſua groſſi cie turpitudinē ingerant. Oīa em̄ iſta inflicta ſunt mulie rib⁹ tpe captiuitatis babylonice. k Pulcerrimi.Hic ↄſe quenter deſcribit eaꝝ pena ex morte viroꝝ.⁊ pmo circa h oñ dit ppoſitū.ſcdo infert quoddā correlariū:ibi. Et apphen dent.Circa pmū dr. k Pulcerrimi quoq viri tui.i.iuue nes cū qbus mulieres impudice delictabant. l Gladio ca dent ſ.p chaldeos. m Et fortes tui in prelio.nō potentes ſe defendere. n Et merebunt ⁊c.ſ.hieruſalē ⁊ aliarū ciui tatū q dicunt lugere metaphorice ppter populi deſtructio nē:ſicut pratū ridere dr qñ floret. o Et deſolata in terra ſedebit.qr muri p chaldeos fuerūt ad terrā deiecti.

In ca.iij.vbi dr in poſtilla.Et prophetam. id eſt prophe tas falſos.

Additio.

Hoc qd dr hic.Et pphetam. ⁊ ſm gloſam intelligit de vero pphera.put plane lrā ſonat. qr exponit ſm illud qd ponit in pſalmo. Iā nō eſt ppha: ⁊ nos nō cognoſcet amplius.vñ ſm h hec pphetia q incipit ab illo loco.Ecce dñator dñs:nō ptinet ad ſtatū babylonice capti uitatis in q multi fuerūt pphete.vt Hiere. Ezechiel.Dani el.⁊ hmōi.vñ aſpicienti bñ ſingula q de hac materia conti nent in hoc capitulo magis vident ptinere ad ſtatū h⁹ ca ptiuitatis in q nullū robur hñt ſeu valitudinē.nec pphetaz nec ariolū.⁊ ſic de ſingulis hic cōtentis.hec in gloſa pprie applicant huic ſtatui eorū hodierno.⁊ ſpāliter cum reddit cauſa hmōi penarū:cū dr. Ruit hierlm.⁊ cōcidit iudas.qa lingua eorū ⁊ adinuentōes eoꝝ ↄtra deū pprie videt cōpe tere iudeis modernis.q quotidie i ſuis expōnibus ⁊ ſcptu ris conant adinuenire aliq falſa cōtra xpm. Similit qd ſe quit. Peccatū ſuū quaſi ſodoma pdicauerūt nō niſi eis p prie cōpetit q publice approbāt qntuz in eis eſt occiſionē xpi:nō abſcondētes aliqd de malicia ibidē ppetrata.vñ ex pleta miſeria eorū tā in ſexu virili q feminco ſtatim pbe tat de felicitate eorū q ſaluati ſunt de iſrael abiectis nō cre dētibus.⁊ h cū dicit in ca.ſeq.ſ.iiij. In die illa erit germen dñi in magnificētia ⁊ glīa ⁊c.⁊ exponat prout in poſtilla.

Replica.

In capi.tercio poſtilla.⁊ Burg.differūt in applica tione:qr poſtilla.applicat ad captiuitatē babyloni cā.ſiliter ⁊ ſctūs Thomas. Burgū.aūt applicat ad captiuitatē iudeoꝝ hodiernā ſ cū poſtil.exponit pmā par tem huius capit. Qꝫ deus auferet a hierlm fortē validū et

x et mutatoria ⁊ palliola ⁊ li
y theamina et acus et ſpecu
z la ⁊ ſindones : ⁊ vittas et
a theriſtra et erit pro ſuaui
b odore fetor et p zona funi
c culus et p criſpāti crine cal
d uicium:⁊ p faſcia pectorali
e ciliciū. Pulcerrimi quoq
f viri tui gladio cadēt:⁊ for
g tes tui in plio. Et merebūt
h bunt atq lugebunt porte
i eius et deſolata in terra ſe
k debit. Caplm IIII
l Et apphēdēt ſeptē mu
m lieres virū vnū in die
n illa dicētes. Panē nrm co
o medem⁹:⁊ veſtimētis nris
c opiemur tm̄modo inuocet
d nomen tuū ſuper nos aufer
e obprobriū noſtruz. In die
f g illa erit germen dñi in ma
h gnificētia et gloria fructus
i terre ſublimis: et exultatio his q ſaluati fuerint de iſrl
k Et erit omnis qui relictus fuerit in ſyon ⁊ reſiduus in hieruſalem.ſanctus voca
l bitur oīs q ſcript⁹ eſt in vi
m ta in hieruſalē. Si abluerit
n dñs ſordē filiaꝝ ſyon ⁊ ſan guinē hieruſalez lauerit de medio ei⁹ in ſpiritu iudicij

pphetam.ſ.falſum in quo ↄfidere ſolebāt ⁊ fuerunt decepti. Burg.dicit ſm glo.intelligi debere de vero ppha. Et ex h arguit q hoc capitulū in captiuitate babylonica locū non habuit in q qꝫplures ſcti pphete fuerūt.ſ. Hieremias ba ruth ezechiel: daniel.⁊c.Soluat h argumentū thomiſta: q exponit de captiuita te babylonica ⁊ cum h de ppha de inſtin ctu diuino. Poſtilla tor aūt exponit de p pheta falſo. iō argu mentū eſt ↄ euz. niſi qntum eſt de gloſa p Burg.allegata.quaz ⁊ Hur. ⁊ poſtillator nō reputāt autēticā

Caplm.iiij.

Et apprehen dēt. Hic ex dictis cōclu dit correlariū.Circa qd ſciendū q in he breo non incipit hic caplm. ſ lrā iſta. Et B apprehendēt ⁊c.im mediate cōiungit cū pcedēti abſq aliquo ſpacio vacuo inter medio:qd eſt ſignū alterius ſentētie ſeu capituli apud he breos:ideo eſt ↄcluſio ſequēs ex pdictis.Ex hoc em̄ qd di ctum eſt q viri interficerent in plio:ſequit q multe rema nerent mulieres ſine viris.quia mulieres non ſic interfici untur in prelijs et hoc eſt quod dicit. a Et apprehen dent ⁊c.querentes eum habere ſponſum et qr ad ſponſum ptinet pruidere vxoribus ⁊ filijs de neceſſarijs:qd eſt diffi cile p tot vxorib⁹.⁊ ſic vnus vir renueret cōiungi tot vxo ribus.ideo hoc remouet cū ſubdit. b Panē nrm come demus ⁊c.id eſt pruidebimus nobis ⁊ filijs de victu ⁊ ve ſtitu. c Tantūmodo inuocet ⁊c.ſcꝫ q ſimus vxores tue. d Aufer obpro.no.ſ.ſterilitatis.⁊ nihil plus petim⁹ a te. e In die illa. Hic incipit capitulū in hebreo.quia ibi pre mittit ſpacium vacuū. Superius em̄ deſcripta eſt punitio maloꝝ:⁊ hic ↄūr ponit ↄſolatio bonoꝝ fienda p xpm.quia ſicut dictū eſt.ſ.modus eſaie eſt cū alijs que tractat ſimul deſcribere myſteriū xpi qd intēdit pncipaliter.⁊ hebrei re ſiduum huius ca.referunt ad tempus meſſie. Vñ qd dicit hic. In die illa erit germē dñi ⁊c. In tranſlatione chaldai ca q apud hebreos dicit targū. ⁊ eſt autētica: apud hebre os dicit. In tpe illo erit meſſias dñi ⁊c.⁊ ideo expoſitores latini hoc exponētes de pſperitate redeuntiū de captiui tate babylonica magis iudaizant qꝫtum ad hoc qꝫ hebrei. Igit ſm hanc ſniam hec lrā in duas partes diuidit.qr pri mo ponit dicta cōſolatio bonoꝝ qꝫtum ad eoꝝ exaltationē ſcdo qꝫtum ad diuinā protectionem:ibi.Et creauit.Circa pmum dicit. e In die illa erit id eſt tpe grē q dicit dies ppter claritatem noticie:ad Roma.xiij. Nox pceſſit:dies aūt appropinquauit. f Germen dñi.i.xps qui dicit ger men dñi:quia non fuit conceptus virili ſemine ſed virtute ſpūſancti. g In magnificētia. in miraculoꝝ operatio ne:in ſua reſurrectione ⁊ aſcenſione. h Fructus terre. ſcꝫ vginis:de qua dicit.ſ.xlv. Aperiat terra ⁊ germinet ſal uatorem. i Et exultatio his qui ſaluati fuerint ⁊c.i.apo ſtolis ⁊ alijs fidelibus.qui poſt xpi reſurrectionē viſo dño gauiſi fuerūt Ioh.xx.⁊ in die pēthecoſtes recepto ſpiritu ſancto.Act.ij. k Hiis qui relictus fuerit in ſyon ⁊c.i. in eccleſia.vt dictū eſt.ſ.ij.ca.ſed hoc eſt intelligendū de il lis q in eccleſia ſunt numero ⁊ merito.ideo ſequit. l Ois q ſcriptus eſt in vita.i.in libro vite ppter qd Rab. Sa.ſic gloſat ois ſcriptus.ſ.ſeculi venturi. m Si abluerit.Hic accipit ſi pro qr. n Sordē filiarū ſyon.i. eccleſie in ſpū iudicij. quia chriſtus per viam iuſticie pro nobis ſatiſfecit

o Et ſpū ardoris.q2 h fecit ex maxio feruore charitatis. p Et creauit.h ɔñr ponit ɔſolatio bonoꝝ q̄tū ad diuinam ꝓtectōem.Circa qd̄ ſciēdū:ꝙ in exitu de egypto dñs protexit filios iſrl̄ ꝑ colūnā ignis ꝛ nubis Exo.xiiij.Tolleſq; angel⁹ dñi q̄ ꝑcedebat caſtra filioꝝ iſrl̄ abijt poſt eos.ꝛ cū

lecto meo in ꝑſona ei⁹ loquēs ſicut appebit infra.ꝛ iſte dilectus intelligit deus.q̄ ſic vocaƚ in libro canticoꝝ q̄ſi per potū. c Cāticū patruelis ꝛc̄.i.qd̄ cantauit de vinea ſua in ſcriptura aliq̄n accipiūtur ꝑabole ſeu ſilitudies ex reb⁹ geſtis.ꝛ iō dicūt aliq̄ ꝛ ſatis ꝓbabiliter:ꝙ q̄dam patruelis

Exo.14.c eo pariter columna nubis.ſeqtur.Et erat nubes tenebroſa ꝛ illuminās noctem ita ꝙ ad ſeiuicem toto noctis tpe accedere nō valerent. Fuit etiā poſtea columna nubis i protectōe ꝯ contra eſtū ſolis de die et colūna ignis contra tenebras de nocte.ꝛ h fuit in figura gr̄e ſpūſſancti dāde
A xp̄i diſcipulis in ſigno viſibili Act.ij. que ꝓtegit cōtra ardorē ɔcupie ꝛ illūinat contra tenebras ignorātie.q̄ tāto melior eſt illa columna ignis ꝛ nubis: q̄to
Hiere.2.D veritas ē melior vmbra:ꝛ ad lr̄am ſignū
Par.21.D illud gr̄e apoſtoꝶ data:habuit ſpēz ignis lucētis nō ɔburētis

o p et ſpū ardoris. Et creauit
q dñs ſuper oēm locū mōtis
r s ſyon et vbi inuocat⁹ eſt nu
bem ꝑ diē:ꝛ fumū ꝛ ſplēdo
rē ignis flāmātis in nocte.
t v Sup oēm eñ glīaꝫ ꝓtectio
x et tabernaculum erit in vm
y braculum diei ab eſtu: ꝛ in
z ſecuritatem et abſconſionē
z a turbine ꝛ a pluuia. Ca.V

a Cantabo dilecto meo
b cāticū patruelis mei
d vinee ſue. Uinea fa
e cta eſt dilecto meo in cornu
f g filio olei. Et ſepiuit eam.et
h i lapides elegit ex ea ꝛ plan
k tauit vineā electā. Et edifi
l cauit turri i medio ei⁹ ꝛ tor
m cular extruxit in ea. Et ex

n pectauit vt faceret vuas et
o fecit labruſcas. Nūc ergo
habitatores irl̄m ꝛ viri iu
da iudicate inter me ꝛ vine
p am meam. Quid eſt qd̄ vl
tra debui facere vinee mee
ꝛ nō feci ei. An ꝙ expecta
ui vt faceret vuas ꝛ fecit la
q bruſcas. Et nūc oſtendam
vobis q̄d ego faciam vinee
r mee. Auferē ſepem eius et
t s erit in direptōem. Diruam
v maceriā eius et erit in con
x culcatōem ꝛ ponā eā deſer
y z tā. Nō putabiƚ ꝛ nō fodie
a tur et aſcēdent ſup eam ve
b pres et ſpine. ꝛ nubib⁹ mā
dabo ne pluāt ſup eā hym
c brē. Uinea aūt dñi exerci

eſaie.i.filius patrui ſui habuerat vineam cū magno ſumptu ꝛ labore excultā et acq̄ſitam:ꝛ tñ fuit ſterilis.ꝓpter qd̄ de ſpa ſicut de re inſolita fecit dictamen.qd̄ vocatur h canticum:q2
Hiere.2.D eſaias ſilr̄ locut⁹ eſt hic de pplo iſrl̄ ſub
B noie vinee. Jō ſbdiƚ d Uinea fctā eſt ꝛc̄ id eſt do q̄ di dilcūs ratōne dcā e In cornu.i.i loco celſo ꝛ eminēti.q2 irl̄m metropolis i iudea erat in alto loco reſpectu terre adiacētis.ſaltē q̄tum ad illā partez. in q̄ erat tēplū ꝛ domus regia in monte ſyō f Filio olei.id eſt in loco pleno oliuis.Ex quoꝝ fructu exp̄miƚ oleū.vñ ꝛ iuxta hieruſalē eſt mōs oliueti ſic noiatus a fertilitate olei.

Pōt etiā ꝓbabiliƚ dici ꝙ apparuit ibi nebula lucida in ſignū diuie p̄ſētie ſpēalis ꝑ gr̄am.ſicut i dedicatōe templi ſalomonis.iij.Regum.viij.ꝛ in erectōe tabernaculi Exod.xl. De quo pōt exponi qd̄ di Act.ij.Et impleuit totam domū vbi erant ſedētes.ſm hoc igiƚ di. p Et creauit domin⁹.i.creabit.loq̄ndo de futuro ꝑ modum ꝑteriti ꝓpƚ certitudinē ꝓphetie. q Sup oēm locū ꝛc̄.i.eccleſie militantis q̄ ſyon di.vt oſtenſum eſt ſupra.ij.ꝛ q2 ad lr̄am in mōte ſyō fuit miſſio ſpūſſancti:i ſigno viſibili ſup apl̄os in die pēthecoſtes vt dic̄ Hiero.i ep̄la ad paulinū de oib⁹ ſacre ſcpture libriꝭ r Et vbi iuocat⁹ ē.ꝛ ꝓ.i. Ubi iuocat⁹ eſt:a fidelibus.q2 eſt locus orōnis. s Nubem ꝑ diem ꝛc̄.i.gr̄am ſpūſſancti mō predicto ꝓtegentē. t Super oēm eñ glīam.colūne ignis ꝛ nubis date filijs iſrael. v Protectō ſcꝫ ſpūſſcti.q2 excedit eā.vt veritas vmbrā. x Et tabernaculū erit.ſ.ſpūſſcti. y In vmbraculū cōtra ɔcupie eſtum. z Et i ſecuritatē ꝛc̄.ſ.ſupbie. z Et a pluuia:carnalis laſciuie.Uel a turbine ꝑſecutōis quam nō timebāt ſpūſctō roborati.ꝛ a pluuia ꝓſperitatis tpalis ne per eam mollificeƚ homo ad vicia.Ra.ſa.dic̄ hic ꝙ per turbinē ꝛ ignē ꝛ hmōi intelligūtur iehēne pene.inducēs ad hoc iſtud pſ.x.Pluet ſup peccatores laqueos ignis ſulphur ꝛ ſpūs ꝓcellarum ꝛc̄.q̄tum ad hoc ɔuenit mecū q2 gr̄a ſpūſſcti protegit ab illa pena.ꝛ maxie gr̄a conſūmata que eſt ipa gloria.

Capl̄m.v.

Cantabo. Poſtq̄ ꝓpheta deſcripſit punitōeꝫ regni per verbū narratiuū.h ɔñr hoc idē facit ꝑ exēplū ꝑabolicū.ꝛ diuidiƚ i duas ꝑteſ.q2 prio poiƚ ꝑabola Scdo arguiƚ mltiplex ppl̄i culpa.ibi.Ue q̄ ɔiūgitiꝭ.pria i duas.q2 prio ſb ꝑabola vinee deſcribiƚ ingratitudo ppl̄i. ꝛ ſcdo rectitudo diui iudicij.ibi.Et nūc oſidā.Circa pmū ſciēdū ꝙ ꝑabola iſta ē de vinea cū magno ſumptu ꝛ diligētia exculta:q̄ tñ fructū nō fecit.ꝛ ſic a dño vinee ɔtempta fuit ꝛ derelicta.ꝛ ꝑ hāc vineā intelligiƚ ppl̄s iſrl̄.vt hr̄ infra eo.ca.Uinea eñ dñi exercituū dom⁹ iſrl̄ eſt.quam vineam deus excoluit ſuis bñficijs.ꝛ tamē ad idolatriā declinauit:ꝛ ſic eam ɔtempſit ſubtrahēdo ſuū auxilium.ꝛ ꝑ ɔſequens tradidit i manibus aduerſarioꝝ. Dicit igitur. a Cantabo.i.alte pronūciabo. b Dilecto meo.i.ꝑ di

et tali mō loquendi dī aliq̄s filius mortis.q2 plenus ē ſcelere pro qua dignus eſt morte. g Et ſepiuit eam:mandatis legis ꝛ ſua ꝛ angelica protectōe h Et lapides ꝛc̄ Chananeos cultores lapidū de terra illa deijciēdo.vt habetur li. Joſue. i Et plātauit ꝛc̄.i.ppl̄m iſrael quem ad cultum ſuū pre ceteris ppl̄is elegit i terra ꝓmiſſiōis plātauit. k Et edificauit turrim.i.templū ad modū turriꝭ factum.ſic̄ dcm̄ fuit.iij.Regum.vj.c.qd̄ fuit edificatū ꝑ ſalomonem in irl̄m i medio iudee exñte tanq̄ metropoli. l Et torcular ꝛc̄.i.altare holocauſtoꝝ.qd̄ di hic torcular. eo ꝙ ibi effundebaƚ ſāguis victimaꝝ ſicut i torculari ſanguis vuarū. m Et expectauit ꝛc̄.i.opera bona deū colendo. n Et fecit labruſcas:id ē opa iutilia ꝛ nociua ad idolatriā declinādo. o Nūc ergo hitatores irl̄m ꝛc̄. h dic̄ inducēdo ppl̄m ad cōſideratōem ꝑdictoꝝ bñficiorum p Quid ē qd̄ ꝛc̄.q̄ſi di.nihil defuit ex parte mea q̄n deberet facere optima opa ꝛ fecit peſſima. q Et nūc oſidaꝫ Hic ɔñr deſcribiƚ rectitudo diui iudicij:q2 ꝓpter ingratidinē debet ɔtēni:ꝛ i manus aduerſarioꝝ dimitti. Jō ſubditur. r Auferā ſepem ei⁹.i.verū legis intellectū.non q2 deus inducat aliquē ad errorem ſeu falſum eſtimādum. ſʒ q2 ſacerdotes ꝛ legiſperiti declinauerūt ad vicia.ꝓpƚ qd̄ de⁹ iuſte retraxit ab eis lumē ſue gr̄e:ꝛ ſic ex ſua defectibilitate ceciderūt i erroꝝ cecitatē. s Et erit i direptōneꝫ q2 demones ex hoc habuerūt ſuper eos ꝑtātem diripiēdo ſpūalia bona ꝛ diſpōnes ad ipa ſcꝫ bona. t Diruā maceriam eius.ſ.meā protectōem ꝛ angelicā cuſtodiā ſubtrahendo. v Et erit i cōculcatōem.i.i depreſſiōem ab aduerſarijs ꝛ maxie a babylonijs q̄ terram deſtruxerūt ꝛ populū parti occiderūt:ꝛ ꝑtim captiuauerūt. x Et ponā eā deſertam:a ꝓtectōe mea. y Nō putabiƚ.q2 ad vba ꝓphetaꝝ noluerūt ſe corrigere auferendo mala vite ſue. z Et nō fodieƚ.q2 foſſorio diui timoris non fuerūt retracti ab iniq̄tatibus ſuis. a Et aſcēdent ꝛc̄.i.calamitates pungētes ꝛ miſerie.ꝛ q2 ad lr̄am pplo ducto i captiuitatem vepres ꝛ ſpine creuerūt i terra pro defectu culture. b Et nu.mādabo ꝛc̄.q2 in terra illa ſecuta ē ſiccitas mgna c Uinea dñi ꝛc̄.i hoc oſidiƚ ꝙ ꝑabola ꝑdcā intelligitur

de pplo iſrael.⁊ ſic eſt expoſita. d Et viri iuda ⁊c̄.hoc
potiſſime dr̄ ꝓ xp̄o q̄ erat de tribu illa ſm carnez naſcitu-
rus. e Et expectaui vt faceret iudiciū.iuſtam ſnīam ꝓ
ferendo.qđ ptinet ad iudices quoꝝ eſt iudicare. f Et
ecce iniq̄tas.i.iniuſticie ineq̄litas.q꞉ puertebāt iudicia i
fauorē ptis꞉⁊ ꝓpter
mūera. g Et iuſti
ciā.i.opa iuſticie in
pplo cōi viuendo iu
ſte adinuicem.
h Et ecce clamor
de iniurijs vni⁹ con
C tra alteꝝ. i Ve q̄
ꝯiūgit꞉.h ꝯn̄r arguit
ppli mltiplex culpa.
et p̄mo ꝓpha arguit
culpā ⁊ ꝯminat penaz
ꝯiūcti. Scđo ꝓſeq̄t
penam ſepatim.ibi.
Ideo iratus eſt.pri-
ma i tres.q꞉ p̄mo ar-
guit pplm̄ de cupidi
tate. Scđo de carna
litate.ibi. Ve q̄ ꝯſur-
gitis. Tertio de ſup
bie vanitate.ibi.ve q̄
trahitis.⁊ i q̄libet p-
te ꝯminat penā. Cir
ca p̄mū dic̄. i Ve
q̄ ꝯſurgit꞉. Iudei eī
ſemp fuerūt ad aua-
riciā ꝓni.⁊ ideo in
illo pplo multi p po
tentiā auferebāt poſ
ſeſſiōes alioꝝ.⁊ aliq̄
per fraudulentias.
k Nūq̄d hitabitis
q̄ſi dr̄.videmi hoc q̄-
rere꞉⁊ tamē terra fuit data a deo filijs iſrael cōiter pro ha-
bitatōe paupeꝝ ſicut ⁊ diuitū.⁊ ſubdit cōminatio pene cū
dr̄. l In auri.me.⁊c̄.q꞉ exaudit iniuſte oppſſos ad vin
dicandū. Iđ ſubdit ibi. m Niſi domus mul.deſer.fue.
⁊c̄.ſicut fuerāt male acq̄ſite.⁊ hoc ipletū eſt qn̄ pplus du-
ctus fuit captiuus. n Decē eī iuge.vine.⁊c̄.i.ſicut vi
nee ⁊ agri fuerūt male acq̄ſita꞉ita efficient ſteriles i penā.
Eſt aūt iugerū ſpacium terre qđ par boū i die errare ꝯſue
uit. o Ve q̄ ꝯſur. Hic ꝯn̄r arguit populū de carnalita-
te dicēs. Ve q̄ ꝯſurgit꞉ mane ⁊c̄. Sic eī ſolent facere illi
qui fuerūt ebrij p̄cedenti veſpere꞉eo ꝙ i mane ſunt ſitibū
di. p Ad ebrietatē ſectā.⁊c̄.ſicut de decedētib⁹. Ideo
ſbdit. q Et potā.⁊c̄.⁊ q꞉ ex tali potatōe caleſit caro ⁊ i-
ducit ad luxuriā ⁊ ad alia mala.ſ.ad rixas ⁊ ad hoicidia et
cōſilia. Iđ ſubdit. r Vt vino eſtuet꞉.⁊ pt teneri h ly vt
vno mō cauſalr̄ q̄tum ad illos q̄ ſic vacabant potatōni.vt
ad mala ſequētia eēnt magis apti ⁊ proni. Alio mō conſe-
cutiue.q꞉ talia mala nata ſunt ſeq̄ ex ebrietate.etiam ſi ine
brians ſe inebrietare nō intēdat. s Cythara ⁊ lyra ⁊c̄.
ad excitādum luxuriā per diſſolutōem. t Et vinum.ſ.
forte ⁊ electum. v Et opus dn̄i ⁊c̄.nihil agendo ad ei⁹
honorē ſiue obſequm.cū tn̄ ab eo habeat꞉ abūdantiā tpa-
lium. x Nec opa ma.⁊c̄.ſcz q̄liter puniuit acriter viciū
carnalitat꞉ ꝓpter ip̄m mūdum diluuio ſbmergēdo Geneſ
vij.⁊ q̄nqꝫ ciuitates igne ⁊ ſulphure ſuccendēdo Gen̄.xix.
Conſequēter ſubdit pena꞉cum dr̄. y Propterea capti
uus ⁊c̄.i.ducetur. Eſaias eī loquebat de futuro per mo-
dum p̄teriti꞉ꝓpter certitudinem euentus. z Quia non
habuit ſciam.applicādo ingeniū ſuū ad diuū obſequm.et
ad iudicia ſua ꝯſiderādum i punitōne carnalitatū.vt dcm̄
eſt. a Et nobiles eius interierūt fame ⁊c̄.q꞉ in obſidio
ne ciuitat꞉ ſub ſedechia defecerūt oīno victualia.vt habe-
tur.iiij.Regum.xxv. b Propterea dilatauit ⁊c̄.i.capa

d tuū domus iſrl̄ eſt ⁊ viri iu
da ger̄mē eius delectabile
e Et expectaui vt facēt iudi-
f ciū ⁊ ecce iniq̄tas.⁊ iuſtici
g h am꞉⁊ ecce clamor. Ve q̄ cō
i iungitis domū ad domū꞉⁊
agruz agro copulatis vſqꝫ
k ad terminū loci. Nūq̄d ha
bitabitis vos ſoli i medio
l terre. In auribus meis ſūt
hec dicit dn̄s exercituum.
m Niſi domus multe deſer-
te fuerit grandes ⁊ pulcre
n ⁊ abſqꝫ hitatore. Decē eī
iugera vineaꝝ faciēt lagun
culā vnā.⁊ triginta modij
ſemēt꞉ faciūt modios tres
o p Ve q̄ cōſurgitis mane ad
q ebrietatē ſectādā꞉⁊ potan
r dum vſqꝫ ad veſpam꞉vt vi
s no eſtuetis. Cythara et ly-
t ra et tympanū ⁊ tybia ⁊ vi-
v nū in ꝯuiuijs vr̄is et opus
x dn̄i nō reſpicit꞉꞉ nec opera
y manuū ei⁹ ꝯſiderat꞉. Pro-
pterea captiu⁹ duct⁹ ē po-
z pul⁹ me⁹ q꞉ nō hūit ſciam
a ⁊ nobiles ei⁹ interierūt fa-
me꞉⁊ multitudo ei⁹ ſiti ex-
b aruit꞉ Propterea dilatauit
infernus aīam ſuaz ⁊ apuit
os ſuū abſqꝫ vllo termino.
Et deſcendēt fortes ei⁹꞉et
ſblimes gl̄oſiqꝫ ei⁹ ad euz
c Et incuruabit hō et hūilia
bitur vir ⁊ oculi ſblimiū de
d primenł. Et exaltabit dn̄s
exercituū i iudicio ⁊ de⁹ ſā
ctus ſctificabit in iuſticia.
e Et paſcent agni iuxta ordi
f nē ſuū ⁊ deſerta i vbertatē
g v̄ſa aduene comedēt. Ve
h q̄ trahit꞉ iniq̄tatē in funicu-
i lis vanitatis ⁊ q̄ſi vinculū
k plauſtri peccatū. Qui dici-
l tis feſtinet ⁊ cito veiat op⁹
eius ⁊ videam⁹ et appro-
piet vt veniat cōſiliū ſancti

citatem ſuā.⁊ eſt locutio metaphorica.q꞉ infernus nō ha-
bet aīam ꝓprie. Accipit aūt infern⁹ in ſcriptura dupliciť.
Vno mō pro foſſa vbi ponūtur mortuoꝝ cadauera. Alio
mō ꝓ loco vbi deſcēdūt aīe damnatoꝝ ad purgādum.et
generalit illoꝝ q̄ nō admittūtur ſtatim ad gl̄iam.⁊ q꞉ tūc
null⁹ ad eā admitte-
batur q̄tūcūqꝫ iuſt⁹
Iđ tunc oēs mortui D
q̄tū ad aīas ad infer
nū deſcēderūt.⁊ cor
pora coꝝ ptim fuerūt
ſepulta꞉⁊ ptim i foſ-
ſatis ꝓiecta꞉⁊ putre
facta.⁊ ſic infernus
vtroqꝫ mō h accipit Abacuc.2.b
Cetera patēt vſqꝫ ibi.
c Et incur.hō ⁊c̄.i.
deijcietur totaliter a
ſua ſuperbia.
d Et exaltabit ⁊c̄.
id ē p h ꝙ iudicium
p̄dcm̄ faciet de pctō
ribus manifeſtabit
celſitudo ipſius.
e Et paſcent agni.
id ē comedent agni
filioꝝ iſrl̄ ab hoſtib⁹
vt exponūt doc.nr̄i.
f Et deſerta ⁊c̄. Ho E
ſtes.ſ.q꞉ non ſolū co
mederunt babylonij
aīalia iudeoꝝ꞉ſ; etiā
terrenaſcētia.ra.ſal.
ad ꝯriū ſenſuz expo-
nit iſtam lr̄am ſic. Et
paſcētur agni.i.iuſti
q꞉ filij iſrael ducti in
babylonē habebant
victū ſufficiētem ſm ordinem ſuū.id eſt ſm ſui ſtatus de-
centiam. Hoc de Daniele patz ⁊ ſocijs eius Dan̄.vj.⁊ de
Ioachim rege.iiij.Regū vlt.⁊ idem ē dr̄m de alijs iuſtis
ſaltem ꝓ maiori pte. Et deſerta i pinguedinem verſa.i.do-
mos peccatoꝝ pinguib⁹ plenas. Aduene comedēt.i.iuſti
de iſrael inter gentiles vt aduene hitātes.ſ; melius videt
intelligi de filijs iſrael reuerſis de captiuitate babylonica vt
ſit ſenſus. Deſerta i pinguedinē verſa.i.fructus terre iſrl̄
que fuit deſerta tpe captiuitat꞉.q꞉ māſit inculta꞉⁊ ideo qn̄ in
cepit coli a reuertētib⁹ de captiuitate ꝓtulit fructus vberio
res ⁊ meliores aduene comedēt.i.filij iſrl̄ de captiuitate re-
uerſi q̄ fuerāt aduene i babylone. g Ve q̄ trahit꞉.hic
ꝯſequēter ꝓpheta arguit pplm̄ de pctō ſuperbie꞉que tra-
hit hoiem ad alia pctā.ſm ꝙ dr̄ Eccli.x. Iniciū oīs pec
cati ſuperbia.⁊ hoc eſt quod dr̄. g Ve qui trahitis ini-
quitatem꞉vobis aggregando eam. h In funiculis va-
nitatis꞉id eſt ſuperbie que eſt occaſio alioꝝ peccatorum.
vt dcm̄ eſt. i Et quaſi vinculum ⁊c̄ id eſt procedendo
vlterius ad peccata grauiora. Vinculū eī plauſtri ē groſ
ſius q̄ funiculus.⁊ ſic per hanc ſimilitudinez deſignatur
ꝙ ſuperbia primo eſt occaſio peccatorū minorum.et po-
ſtea maiorum.⁊ ſic erat in populo regni iude꞉intantum
ꝙ inciderat in errorem circa diuinam prouidentiam.tenē
do ꝙ deus nō haberet prouidentiam de iſtis inferiobus.
nec per cōſequens inferre propter ea que fiūt hic aliquaz
penam. Ideo ſubditur. k Qui dicitis diuinam iuſti-
ciam deridendo. l Feſtinet et cito veniat ⁊c̄. Prophe
ta eī cōminabatur eis penam a deo inferendam pro ma-
lis ſuis.⁊ ipſi deridendo reſpondebant. l Feſtinet ⁊c̄.
id eſt pena quam cōminamini nobis.quaſi dicat.nō time
mus eam. Vnde de ipſis dicitur Ezechielis.ix. Dixerunt
dereliq̄t dominus terram ⁊ non videt nos. Et ex hoc er-
rore ceciderūt vlterius in aliud malum dicētes ꝙ cultus

diuinus nō erat alicuius valoris hoībus. hoc em̄ ſeq̄batꝛ ex eo ꝙ ponebāt deū nō hr̄e ꝓuidētiā de hūanis actibꝰ. ⁊ ecōtrario cultū idoloꝝ dicebāt eē bonū. q2 i illis dabātꝛ aliq̄n reſpōſa hoībus de agibilibꝰ ⁊ tanq̄ eēt ibi aliquid numīs habens ꝓuidētiā de actibus hūanis. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄. m Ve q̄ dicitꝭ

rex iuda fuit deciſus. ⁊ cadauer eius extra muros irlm̄ ꝓiectū. ſicut dixerat hieremias de eo. xxij. c. Sepultura aſini ſepelietꝛ. ⁊ ita fuit de pluribꝰ alijs. r In his oībꝰ. h̄ ꝯn̄r deſcribitꝛ pena babylonice captiuitatꝭ. cū dr̄. In his oībus. i. ex penis p̄dcis a deo illatꝭ. s Nō ē auerſus furor eius. q2 ex penis illis pplꝰs non fuit emēdatꝰ. ſꝫ magꝭ ob ſtinatꝰ i malo. vtꝫ ex iiij. Reg. et. ij. Paralyp. iō ſbdīt. t Sꝫ adhuc manus ⁊c̄. ad puniēdū ppl'i obſtinatiōeꝫ p exercitū regꝭ babylonis. Iō ſbdīt v Et eleuabit. i. faciet eleuari. x Signū. i. vexillū ad cōgregatōem bellatoꝝ y In natōibꝰ ꝓcul q2 ex lōginq̄s ptibꝰ venit ille exercitꝰ cōtra irlm̄. a Et ſibilabit ⁊c̄. i. faciet eū venire. b Et ecce feſtinus ⁊c̄. q2 ille exercitus q̄uis fuerit valde magnꝰ: tn̄ fuit in breui tpe ꝯgregatus: ⁊ cito venit ad irlm̄: q2 nō fuit impedimētū in via: qḋ declarat ꝯñter dicens. c Nō eſt deficiens ⁊c̄. ex tāta em̄ voluntate veniebāt cōtra irlm̄ ꝙ q̄ſi nō ſentiebāt laborē. ⁊ ſic tollitꝛ impedimētū laſſitudis. d Non dormitabit ⁊c̄. i. cum

malū. i. cultū idoloꝝ
Prouer.20.c n Bonū. i. vtile homibꝰ. o Et bonū ſcꝫ diuinū cultū: q̄ eſt bonus ſm̄ veritatē. p Maluꝫ. i. eē nullꝰ vtilitatꝭ. p Ponentes tene. erroris
Prouer.3.a r Lucē. ſ. veritatis
Rom.12.d s Et lucē ſcꝫ fidei. t Tene. eē igr̄ātie. v Ponē. ama. id ē idolatriā q̄ ducit ad ieh̄ēne amaritudinē
Prouer.17.c. x In dulce tanq̄ p eā hō ꝯſeq̄tur optatū finē. y Et dul id ē ipam latriā que ꝯiūgit ſummo bono z In ama. ꝙ ſit ibi labor inutilis ⁊ expenſe: ⁊ ex h̄ ſequebatꝛ ꝙ iſti ſic errātes ſuam ſciam p̄ferebāt noticie ꝓphaꝝ ꝯtriū aſſerētiū. Iō ſubditur.
Nume.11.g z Ve q̄ ſapiē. eſtis: id ē ꝯgnoſcētes diuina nō ſm̄ veritatē: ſꝫ tn̄ ſm̄ opionē vr̄am: iō ſubdīt. a In oculis vr̄is. ſ. ⁊ ſic ſe eſtimabāt ſciētes circa diuina: ītā ⁊ circa hūana falſo tn̄. Iō ſubditur

m iſrł. et ſciemus illud. n Ve q̄ dicitis malū bonū et bonū o malū p ponētes tenebras lu q cem ⁊ lucē tenebras ponē r tes amarū in dulce ⁊ dulce s in amarū. t Ve q̄ ſapiētes eſtꝭ v in oculis vr̄is ⁊ corā vobiſ x metipis prudētes. y Ve qui z potētes eſtis ad bibēdū vi a nū: et viri fortes ad miſcen b dā ebrietatē. c Qui iuſtifica d tis impiū ꝓ muneribus: et iuſticiā iuſti aufertis ab eo e Propter hoc ſicut deuorat ſtipulā lingua ignis: et ca f lor flamme exurit: ſic radix g eoꝝ q̄ſi fauilla erit ⁊ germē h eoꝝ vt puluis aſcēdit. i Abiecerīt ei legē dn̄i exercituū k et eloquium ſancti iſrahel. l blaſphemauerūt. m Iō iratꝰ n eſt furor dn̄i i pplm̄ ſuū: et o extēdit manū ſuā ſup euꝫ ⁊ p pcuſſit eū. Et cōturbati ſūt q mōtes et facta ſunt morticina coꝛuꝫ q̄ſi ſtercus in me

r dio plateaꝝ. In his oībꝰ s nō eſt auerſus furor eiꝰ ſed t adhuc manꝰ eiꝰ extēta. v Et x eleuabit ſignū in natiōibꝰ y ꝓcul ⁊ ſibilabit ad eū de fi a nibꝰ t're ⁊ ecce feſtinꝰ velo b citꝛ veniet. c nō ē deficiēs neq̄ d laborās in eo nō dormita e bit neq̄ dormiet: neq̄ ſoluetꝛ cingulū renū eiꝰ nec rūpetꝛ corrigia calciamēti eiꝰ. Sagitte eiꝰ acute ⁊ oēs arcus eius extenti. Vngule f eq̄ꝝ eiꝰ vt ſilex ⁊ rote eius g q̄ſi ipetus tēpeſtatis. h Rugitus eiꝰ vt leonis rugiet i vt catuli leonum ⁊ frendet k et tenebit p̄dā: ⁊ āplexabitꝛ l ⁊ nō erit q̄ eruat et ſonabit ſup eū i die illa ſicut ſonitꝰ m maris. Aſpiciemꝰ in terrā et ecce tenebre tributionis n et lux obtenebrata eſt in caligine eius. Cap. VI

a IN anno quo mortuus eſt rex Ozias

Iſa.9.c. et.10.a
Iſa.11.g
G
A

b Et corā ⁊c̄. Prudentia em̄ eſt ꝓpe circa agibilia hūana. Ex predcis aūt erroribꝰ ſeq̄batꝛ: ꝙ abſq̄ vllo timore implicarēt ſe peris carnalibꝰ. Iō ſubdīt. c Ve q̄ poten. ⁊c̄. de hoc em̄ iactabāt ſe ꝙ vnus poterat tm̄ bibere q̄ꝫtum plures alij. ⁊ ſic poterāt eos inebriare. d Qui iuſtificatis impium ꝓ mūeribus ⁊c̄. dādo ſniam iniquā ꝓ eo ꝯtra iuſtū paupem. ꝯñr ꝓpter p̄dcā ſbdīt debita pena. cū dr̄. e Sicut deuorat ⁊c̄. In hebreo ⁊ libris correctꝭ habetꝛ. ꝓpter h̄ ſicut deuorat ſtipulā lingua ignis. q̄n em̄ ignis modicum tāgit ſtipulā q̄ſi labēdo ſtati exuritꝛ. ⁊ ſic dic̄ ꝓpheta ꝙ pena p̄dictoꝝ peccātiū cito veniet a deo. Iō ſbdīt. f Sic radix ⁊c̄. i. totalitꝛ extermiabitꝛ: ſic arbor cuiꝰ radix ē totaliter incinerata. g Et germē eoꝝ. i. ꝓles eoꝝ. h Vt pul. aſcēdit. q2 ſicut puluis eleuatꝰ in aere p vētū ad aliuꝫ locū diſpgitꝛ: ſic filij eoꝝ extra terrā ſuā fuerīt ducti i captiuitatē. cuiꝰ cā adhuc reperitꝛ in gn̄ali. cū dr̄. i Abiecerūt em̄ ⁊c̄. eā abſq̄ timore trāſgrediēdo. k Et eloq̄um ſcti iſrł. i. ipſiꝰ dei: qḋ p ꝓphas eis mādabat. l Blaſphemauerīt: v̄ba eoꝝ d'ridēdo. ſm̄ ꝙ hr̄. ij. Paralꝭ. vl. m Iō iratus ē. h̄ ꝯñr ꝓpha ꝯmiatꝛ penā ppl'i ſepati. ⁊ p̄io penā que p̄ceſſit captiuitatē babylōis. Scdo penā huiꝰ captiuitatꝭ. ibi. In his oibus. Circa p̄mū dr̄. m Iō iratꝰ eſt ⁊c̄. ꝓpter pctā p̄dcā in pplm̄ ſuū. i. ꝯtra regnū iude vbi erat tēplum dn̄i. n Et extēdit manū ⁊c̄. multiplr̄ affligēdo pplm̄ et p̄ncipes p reges aſſirioꝝ ⁊ babylōis an̄ captiuitatē babylonicā. vt ptꝫ. iiij. Reg. ⁊. ij. Paralꝭ. o Et pcuſſit eū. ſ. populū. p Et ꝯturbati ⁊c̄. i. p̄ncipes. Nā ⁊ manaſſes rex iuda tūc fuit captꝰ ⁊ cathenatꝰ: ductꝰ extra terrā ſuā p regē aſſyrioꝝ. vt hr̄. ij. Paralꝭ. xxxiij. ⁊ ſilr̄ Ioathā filꝰ oſie: p regē egypti. iiij. Reg. xxiij. q Et fa. ſūt ⁊c̄. Iechonias

magna ſollicitudie feſtinatōis veniet ⁊ ſic tollitꝛ impedimētū pigritie. e Neq̄ ſoluetꝛ cingulū renū eiꝰ ⁊c̄. ⁊ ſic tollitꝛ ipedimētū qḋ aliq̄n ꝓuenit i exercitu ex diſſipatōe armoꝝ ad ſuſtinēdū. Silr̄ ⁊ ipedimētū armoꝝ ad inuadēduꝫ cū ſbdīt. Sagitte eiꝰ acute ⁊c̄. Silr̄ tollitꝛ impedimētum qḋ aliq̄n ꝓuenit ex defectu equoꝝ. cū dr̄. Vngule equoꝝ eius vt ſilex. q. d. i via nō ledentꝛ q̄uis cū feſtinatōe veniant. f Et rote eiꝰ. i. currꝰ eiꝰ in q̄bꝰ pugnabāt antiq̄tꝰ g Quaſi ipetus tēpeſtatꝭ. i. terribiles ad modū tēpeſtatꝭ cui nō p̄t reſiſti hūana v̄tute. h Rugitꝰ eiꝰ ⁊c̄. q̄ſi d. nō flectetꝛ mia. vn̄ ⁊ rex babylōis filios Sedechie regꝭ occidi fecit i eiꝰ oculis: ⁊ poſtea oclos eius eruit: ⁊ nobiles d' regno iude captos occidit. iiij. Reg. vlt. Sedechiā autē excecatū duxit ligatū in babylonē ⁊ pplm̄ terre captiuū. vn̄ ſubdīt. i Et frendet: p iracūdiā. k Et tenebit p̄daꝫ ⁊c̄. q2 nec a deo nec ab homie fuerūt de manibꝰ eiꝰ ſaluati l Et ſonabit ſup eum ⁊c̄. q2 in tāta deſtructōe fuit magnꝰ clamor ⁊ terribilꝭ tam ex pte babylonioꝝ ſe ad ſedem ppl'i exhortātium: q̄ꝫ ex pte moriētium ⁊ alioꝝ in captiuitatē ductorū. Iō ſubdīt. m Aſpiciemꝰ in terrā: pre ꝯfuſione nō potētes oculos ſurſum leuare. ⁊ aſſociat ſe ꝓpheta cum eis: eo ꝙ erat ps illius ppl'i: q̄uis mortuꝰ fuerit diu ante iſtā captiuitatē. ſ. tpe manaſſe regꝭ. vt dcm̄ ē. ſ. c. j. n Et lux obtenebrata ⁊c̄. q2 tribulatio illiꝰ captiuitatꝭ fuit tāta: ꝙ tota gl'ia q̄ fuerat i pplo iſrł videbatꝛ ſimplr̄ extincta.

IN āno. h̄ ꝯñr eſaias ꝯfirmat dcm̄ ſuū. Nā poſſꝫ aliq̄s dicē: ꝙ v̄bū eius nō eēt autēticū: eo ꝙ predcā nō dixiſſꝫ a ſpū ſctō: ꝓpter qḋ in h̄ ca. oñdit ſe locutū fuiſſe ſpū diuino. Et diuidit in duas partes. q2 p̄io ponitꝛ diuina apparitō. Secūdo eſaie legatō. ibi Capl'm. vj.

Et dixi. Ad intelligētiā p̄ne pꝛtis ſciēdū: ꝙ eſaias viſione imagiaria vidit dñm i ſpecie cuiuſdā magni viri ſedentis cuius ſedile erat i celo: ⁊ ſcabellum pedum eius i templo: ſm ꝙ dicit infra. lxvj. Celum mihi ſedes eſt: ⁊ terra ſcabellum pedum meoꝝ: ⁊ duos angelos ſtā̄tes in vtroq; latere eius: ⁊ intellexit ſignificatōnem viſionis. Aliter nō eſſ; viſio ꝓphetica. ſic pharao qui vidit ſpicas Genes. xlj. ⁊ balthaſar q̄ vidit manū ſcribentem i pariete Danie. v. viſione imaginaria: ille dormiens iſte vigilās: neuter tamen fuit ꝓpheta: ſed Joſeph ⁊ Daniel q̄ viſiones intellexerūt vñ dr̄ Dan. x. Intelligētia opus eſt i viſione. ſicut diffuſius dcm̄ fuit i principio libri pſalmoꝝ. Ubi dcm̄ fuit de modis ⁊ gradibus ꝓphetie tanq̄ pambulū ad om̄es libros ꝓphetaꝝ. Igit circa iſtā viſionem eſaie q̄ fuit intellectualis ⁊ imagiaria pꝛimo ponit apparitio dina. Scdo angelica. ibi. Seraphin. Circa pmū pmo notat tēpus: cum dr̄. a In āno ⁊c. ſm ꝙ dicit Ra. ſa. iſte nō fuit ānus mortis ozie regis: accipiēdo mortē ꝓ ſepatione anie a corpe. ſʒ ānus quo fuit a deo pcuſſus lepra: eo ꝙ voluit ſibi officiū ſacerdotale vſurpare. vt hr̄. ij. Paral. xxvj. qꝛ extūc mūdo reputatus fuit mortuus. qꝛ extūc hītauit in domo ſequeſtrata. ⁊ Joathā fili⁹ eius regebat palaciū ⁊ iudicabit ppl'm terre. vt hr̄. iiij. Regū. xv. ⁊. ij. Paral. xxvj. Huic aūt dicto ra. Sa. ꝯſonat lra ſequēs i hoc cap̄. vt videbit Cōſequēter ponit ipa apparitio dei. cū dr̄. b Uidi dñm. ſm Dyoniſiū. iiij. ca. celeſt. hierarchie angelus fuit. tñ dñs noiatur: eo ꝙ ad repn̄tandum pſonā dñi apparebat. ⁊ in eius pſona loq̄bat ſicut et angelus loquēs moyſi i monte ſynai: dñs noiatur. vt pꝫ in Exodo i pluribus locis. Qꝛ autē fuerit angel⁹ habetur Actuū. vij. vbi dr̄ de moyſe. hic eſt q̄ fuit i eccleſia i ſolitudine cū angelo q̄ loquebat ei i monte ſynai: ⁊ cuꝫ pr̄ibus nr̄is. qꝛ pcepta decalogi dedit audiēte ppl'o. vt hr̄ Exodi xx. c. c Sedētem. ſedere aūt ꝓprie ē iudicātis. illa autē appitio fiebat ad ꝓferēdum ſniam ꝯtra Oziā regem thurificare volētem de pſenti: qꝛ tūc lepra fuit pcuſſus: vt dictum eſt. ⁊ ꝯtra ppl'm de regno iude de futuro: vt videbit infra. Et ideo illa appitio fuit i effigie hoīs ſedētis. p illaꝫ etiā appitōem i effigie homis ſedentis ſignificabat deus humanādus in perſona filij. ⁊ hoc eſt quod dicit Johānis xij. Ubi allegatur in ſcriptura que ponitur infra i hoc capitulo. Excecca coꝛ populi huius ⁊c. Et ſubdit euāgeliſta. hoc dixit Eſaias quādo vidit gloriā eius. ⁊ locutus eſt de eo. d Super ſolium excelſum. hoc eſt ſupꝛa expoſitum e Et plena erat domus: id eſt templū a Salomone edificatum. ibi em̄ fiebat iſta viſio. f A maieſtate eius. qꝛ ab illa effigie videbatur fulgoꝛ mirabilis pꝛocedere. Sciendum ꝙ iſtud Et plena erat domus eius a maieſtate: nō eſt in hebꝛeo: nec in libꝛis coꝛrectis. g Et ea que ſub ipo erant replebant templū. In hebꝛeo habetur. Ex oꝛe eius replebat templū. ⁊ accipit hic oꝛe ꝓ finib⁹ veſtimētoꝝ ſeu veſtimēti ſui. Illa em̄ effigies appebat q̄ſi induta ad honeſtatem. ⁊ finis veſtimēti deſcēdebat vſq; ad tēpli pauimētum. ſicut cōiter fit de oꝛis veſtimētoꝝ hoim ſedētium. h Seraphin. Hic ꝯſequēter deſcribit appitio angelica: cum dr̄. Seraphin ſtabāt. ſic em̄ appebant tanq̄ parati ad miniſtrādum deo ⁊ exequēdum eius imperium Sciendū tamen ꝙ nō erāt de ſuperioꝛi oꝛdine: qui dr̄ oꝛdo ſeraphin. ſed erant de angelis qui mittūtur in miniſterium ad exterioꝛa. Nominātur tamen ſeraphin ab effectu pꝛopter purgatōem labioꝛum Eſaie p incēdium: ſicut dictum eſt de alio angelo: ꝙ nominabatur dominus. eo ꝙ loquebat in pſona eius. i Super illud: id ē ſup templum vt dicūt expoſitoꝛes nr̄i. tamē in hebꝛeo habet. De ſuper ei: id eſt dño: qꝛ ſtabāt ſuper templū parati ei obſeq̄. Ideo ſic appebāt ꝙ vnus erat ad dexteram dei: alius ad ſiniſtram. k Sex ale vni ⁊c. per alam cōtemplatio deſignatur. vt dr̄ Gregoꝛi⁹ ſup Ezech. igit p duas alas ſuperi⁹ erectas intelligit cōtemplatio dinoꝝ q̄ ſunt ſupꝛa naturam angelicā. Per duas ꝓtenſas inferius ad cooperiēdum coꝛp⁹ ⁊ pedes eoꝛum ſeraphin cognitio eoꝝ que ſūt inferioꝛa angelis deſignat. Per duas medias ad volandā extenſas ꝯgnitio angelice nature. Ideo ſubdit. l Duabus velabant faciem ⁊c. In hebꝛeo habet. Faciem ſuam ſcʒ ipoꝝum ſeraphin ſm hebꝛeos: nō ꝙ eſſent extenſe añ facies eoꝝum: ſʒ ſuper capita quaſi trāſuerſaliter: ⁊ ſic velabant caput ſuperius: ⁊ p conſequēs faciem que eſt pars capitis. m Et duabus velabāt ⁊c. In hebꝛeo habet. Pedes ſuos: id eſt ipoꝝum ſeraphin. qꝛ tranſuerſaliter verſus inferioꝛa pꝛotendebātur: ⁊ ſic coꝛpoꝛa ſeraphin ⁊ pedes velabāt. ⁊ hoc ad quādam decētiam ⁊ honeſtatem. appebat em̄ in figura humana que honeſtioꝛ apparet operta q̄ nuda.

n Et duabus ſcʒ alis medijs. o Uolabant: ad deſignādum ꝙ angeli ſemper ſunt parati ad diuina aſcendere: ⁊ ad inferioꝛa deſcēdere ſm domini volūtatem. Ideo volatus in medio loco diſponitur quaſi ad vtrumq; paratus. Et ad melius capiendum poſuit hic figuram ſm intentionem hebꝛeoꝛum. p Et clamabāt alter ad alterū ⁊c. id eſt ſimul ⁊ cōcoꝛditer: vel qꝛ vnus pmo dicebat: et poſtea idem alius repetebat: ſicut duo choꝛi in eccleſia aliquando idem dicūt alternatim.

q Sāctus. Sanctus. Sāctus. Scd'm hebꝛeos dr̄ ter ſanctus: ad maioꝛem dine ſanctitatis expꝛeſſioneꝫ. ſicut Hieremie. xxij. dr̄. Terra: terra: terra: audi verbum dñi ad excitandum maioꝛem attentōem. Scd'm vero catholicos hic dicitur ter ſanctus: ad deſignandum in deo perſonarū trinitatem. ⁊ ſubditur. r Dominus deus exercituum: ad deſignandum eſſentie vnitatem. s Plena eſt omnis terra gloꝛia eius: quia in om̄ibus creaturis relucet virtus ⁊ bonitas ipſius. t Et cōmota ſunt ⁊c. quia hec viſio facta eſt die perſecutōis Ozie: vt dictum eſt ſupꝛa. ⁊ tunc fuit motus terribilis: ſm ꝙ habetur Zacharie xiiij. Et fugietis ſicut fugiſtis a facie terremotis in die Ozie regis iuda: qui terremotus factus fuit ad oſtendēdum indignationem domini contra pꝛeſemptōem Ozie. Ex illo autem terremotu moti fuerūt parietes templi. ⁊ per conſequēs ſupliminaria ⁊ cardines oſtioꝛum.

u A voce clamātis: quia talia fiunt in inferiobus per angelos. x Et domus ⁊c. Ad deſignādum incendium futuruꝫ domus domini per chaldeos. vt habetur. iiij. Reg. vlt. y Et dixi. Hic cōſequenter deſcribitur Eſaie legatio. Et pꝛimo deſcribitur diſpoſitio debita. Secūdo legatio ſibi iniuncta. ibi. Et audiui. Diſpoſitō autēꝫ iſta facta eſt pꝛimo per Eſaie contritōem de eo ꝙ peccauerat p omiſſionem. Ideo dicit.

z Ue mihi quia tacui: a repꝛehenſione vel repꝛeſſione Ozie regis de ſua pꝛeſumptōne. Erat enim Eſaias de genere regio. vt dictum eſt ſupꝛa pmo capitulo. ⁊ pꝛopter hoc magis poterat ad regem accedere: ⁊ defectus ſuos ſibi oſtendere q̄ alius de populo. ideo peccauit hoc omittendo. Ideo ſubditur.

a Quia vir ⁊c. Sicut enim polluūtur labia: loquendo quod nō decet. ita etiam tacendo quod dici debet.

3. Reg. 22. c
2. Pa. 18. d

b c [V]idi dñm ſedētē ſup ſoliū
d e excelſum et eleuatum ⁊ ple
f na erat domus a maieſtate
g ei⁹ ⁊ ea q̄ ſb ipo erāt reple
h bāt tēplū Seraphin ſtabāt
i k ſup illō ſex ale vni. ⁊ ſex ale
l alteri. Duabus velabant
m faciē ei⁹. ⁊ duab⁹ velabāt
n o pedes ei⁹ et duabus vola
p bāt ⁊ clamabāt alt ad alte
q rū ⁊ dicebāt. [S]ctūs ſctūs
r ſanctus dominus deus ex
s ercituū: plena eſt om̄is ter
t re gloꝛia eius. Et commo
ta ſunt ſuperliminaria car
u dinum a voce clamantis.
x y et domus repleta eſt fumo
z a et dixi. Ue mihi quia tacui

Apoc. 4. c
B

b Et i medio ppl'i ꝛc̃.nõ ſolũ ꝑ omiſſiõem ſ; etiã per cõmiſſionẽ.q: multi de pplo illo erãt blaſphemi.vt dcm̃ ẽ ſupra. c Et regẽ ꝛc̃.i.angeloꝝ d Uidi oculis meis.q̃ſi di.ex q̃ ſum pctõr iſta viſio nõ eſt mihi ad ꝑfectu;: ſ; ad interitũ.ꝛ ſic etiã dixerat Manue ad vxorẽ ſuã Judi.xiij. Morte moriemur.

dr expſſe Job.xij.ꝓpterea nõ poterãt credere:q: dixit eſaias excecauit oculos eoꝝ.ꝛ indurauit cor eoꝝ ꝛc̃.ꝛ ſequit Hoc dixit eſaias qñ vidit gl'iam eius.ſ.xp̃i.ꝛ locutꝰ eſt de eo.Cognouit em̃ tũc trinitatẽ ꝑſonaꝝ ꝛ filium incarnãdũ vt ꝑdictũ eſt:ꝛ ſic tũc vidit gl'iam xp̃i.i.eius diuinitatem.

q: vidimus dñm.ſecũdo facta ẽ eſaie diſpoſitio ꝑ angelum purgãtem eiꝰ pctã.ſ; tñ fuit ſolũ inſtrumẽtalit.q: ſolius dei eſt purgare pctã principalit.Dic igr e Et volauit ꝛc̃.ꝑ iſtũ volatũ intelligit velocitas angelica ad exequẽdũ dñi mãdatũ ſeu beneplacitu;.
C
f Et i manu eiꝰ calculus.i.carbo ignitꝰ Calculꝰ em̃ plura ſignificat. Uno ei mõ ſignat lapidẽ ꝑuulũ Alio mõ nũeratõem q: antiq̃tus ſolebant hoies cum lapill' numerare.ſiḡt etiã carbonẽ ardentẽ.ꝛ etiã quedã alia.vñ ꝟſus. Calculus eſt rõ nũerus ſnia carbo. Calculus ẽ pondus:mi-

Mat.13.b
Mar.4.d
Luc.8.b
Act.24.f
Rom.11.b

a q: vir pollutus labijs ego
b ſum.et in medio ppl'i pollu
c ta labia hñtis ego hito ꝛ re
d ge; dominũ exercituũ vidi
e oculis meis.Et volauit ad
f me vnus de ſeraphin:et in
g manu eiꝰ calculꝰ quẽ forci
h pe tulerat de altari:et tetigit os meũ et dixit.ecce tetigi hic labia tua:et auferetur iniq̃tas tua:et pctm̃ tuũ
i mũdabit. Et audiui voce;
k dñi dicẽtis. Quẽ mittã.et
l q̃s ibit nob? Et dixi. Ecce
m ego mitte me.et dixit.
n Uade et dices pplo huic. Au
p dite audientes ꝛ nolite intelligere ꝛ videte viſionem
q et nolite cognoſcere.Exce

r ca cor ppl'i huius:et aures eius aggraua et oculos eiꝰ claude:ne forte videat oculis ſuis ꝛ auribꝰ ſuis audiat et corde ſuo intelligat:et
s cõuertat ꝛ ſanem eũ:ꝛ dixi
t Uſq;quo dñe? ꝛ dixit.Donec deſolẽt ciuitates abſq; hitatore:et domꝰ ſine hoie Et t'ra relinquet deſerta:ꝛ
v longe faciet dñs hoies.Et mltiplicabit que derelicta
x fuerat i medio t're ꝛ adhuc
y in ea decimatio.Et ꝯuerte
a tur:et erit i oñſionẽ ſicut terebinthus ꝛ ſicut quercus
b q̃ expãdit ramos ſuos. Semen ſanctum erit id quod ſteterit in ea.

s Et dixi.vſq;quo dñe.ſ.durabit hec excecatio ꝛ obduratio ꝛ dixit. t Donec deſolent ꝛc̃.qð impletũ fuit tpe tyti.q̃ deſtruxit ciuitatẽ et terrã iudeoꝝ ꝛ duxit ppl'um captiuũ.ꝛ diſpſit ꝑ orbẽ vt nõ habitarẽt amplꝰ in iudea.iõ ſbdit.Et longe faciet dñs hoies. B
v Et multiplicabitur ꝛc̃.h ꝯñr ꝓpheta denũciat ꝯſolatõem credentiũ qð freq̃nt fit i h ꝓpha ꝛ i alijs.ſc; denũciatio ꝯſolationis bonoꝝ iuxta denũciatõe; deſolationis maloꝝ.vt oppoſita iux' ſe poſita magl' eluceſcant.ꝛ h eſt qð dr.v. v Et multiplicabit ꝛc̃.q̃a añ aduẽtũ exercitus romanoꝝ ꯇtra iude- Luce.1.a.

nimus lapis enſis acutus.Per calculũ aũt iſtũ ſignificabat prophetie donũ tũc eſaie datũ. g Quẽ forcipe ꝛc̃.ſc; holocauſtoꝝ vbi erat ignis ꯇtinuus.vt hr Leuiti.vj. Sciendũ tamẽ q nõ accipit h altare ſeu carbo materialr. q: iſta fiebãt viſiõe imagiaria:ſic dcm̃ eſt.qua videbat angelus accipe carbonem de altari holocauſtoꝝ. h Et teti.os meum:ad deſignãdum purgatõem peccati ſui ꝑ taciturnitatem predcãm.Jo ſbdit.Et auferet iniq̃tas tua ꝛc̃. i Et audiui.h ꝯñr deſcribit legatõ iniũcta eſaie a dño q̃tum ad illud qð ꝑtinet ad afflictõem maloꝝ.Scðo q̃tum ad ꝯſolatõem bonoꝝ.ibi.Et multiplicabit. Primũ deſcribit.cũ dr. i Et audiui vocẽ dñi:appentis i effigie ꝑdcã k Dicẽtis quẽ mittã ꝛc̃.h nõ q̃ſiuit ex ignorãtia.ſ; ad cõueniẽtius iniũgendũ negociũ eſaie ſe offerẽti ad obediẽdu;.ſic Genes iij.dixit dñs.Adam vbi es.vt ex eiꝰ rñſiõe cõueniẽtius argueret eũ de trãſgreſſiõe. l Et dixi ꝛc̃. paratꝰ ad obediẽdũ. m Mitte me.nec ſe offerẽdo peccauit.q: añ diſpoſitũ ſe vidit ꝑ purgatõem predcãm.
n Et dixit vade.ad arguẽdũ pctã regũ iude. Ex h dicũt hebrei ꝛ rõnabilit vt videt q iſtud qð dr i hoc cap.ꝑceſſit tpe ea q̃ ſcpta ſũt ſupra a ꝑncipio hꝰ li.i q̃bꝰ eſaias arguit multipl'r pctã eiꝰ ppl'i.Ad q̃ arguẽda miſſus fuit a deo ſicut alij ꝓphete.Et i hoc ca.ponit ꝑma eius miſſio.vt dicit nec obſtat qð vltimo ſcribitur.q: frequẽter i ſacra ſcptura ſcribunt poſteriꝰ prius facta.ꝛ ecõuerſo.vt freq̃nt dcm̃ ẽ ſupra i alijs libris canonicis. o Et dices pplo ꝛc̃.auribus corpis. p Et nolite itelligere.i.noletis.nõ em̃ incitauit eos ꝓpheta ad nõ intelligẽdũ ꝛ nõ obediẽdũ.ſ; predixit h futuꝝ ꝑnũciãdo.ſ.ppl'i obſtinatõem i malo. Jõ ſbdit. q Exceca cor ppl'i huiꝰ ꝛc̃.i.denũcia ad excecãdũ per errore; in intellcũ. r Et aures eius aggraua.i.aggrauãdas denũcia i affectu ꝑ obſtiatõem.Circa qð tal' excecatio ꝛ obduratio nõ eſt a deo directe.ſ; ex liberi arbitrij defectibilitate.hõ em̃ auertens ſe a deo:meret vt iuſte deus retrahat gr̃am ſuã ab eo.cuiꝰ effectus ẽ illuminare intellectũ:ꝛ mollificare affectũ.ꝛ iõ ipa ſubtracta hõ excecatur ꝛ obdurat ex ſua malicia.h ad l'ram fuit impletũ qñ ad ꝑdicatõem xp̃i iudei ꝓ mĝna ꝑte fuerũt obdurati.ſm qð

am xp̃iani q̃ erãt ibi ꝑ admonitõe; angeli trãſiert i regnũ agrippe.q̃ erat ꝯfederatꝰ romanis.ꝛ ſic fuerũt derelicti a-lijs ꝑtim captiuatis.ꝑ ꝑtim trucidatl'.q̃ poſtea multiplicati ſunt ꝑ orbẽ vniuerſum.vt; ad ſenſum. x Et adhuc decimatio i ea.q: decime dant a fidelibꝰ eccie. y Et ꝯuertetur ab abiectõe ꝛ paucitate ꝛ ꝑſecutõe quã paſſa ẽ eccia. Primo a ꝑncipibꝰ iudeoꝝ.vt; Act.viij.ꝛ in pluribꝰ locl' alijs eiuſdẽ libri.ꝛ poſtea ab impatoribus romanis:ꝛ coꝝ ꝑfectis.vt i ſctõꝝ legẽdis ꝛ i chronicis habet. a Et erit i oſtẽſionẽ ſic terebinthus ꝛc̃.qð impletũ videmꝰ maxime a tpe Cõſtantini.i quo incepit eccia notabilit ꝛ mirabilit exaltari ꝛ dilatari. b Semẽ ſctm̃ ꝛc̃.q: fideles nõ multiplicant ꝑ gñatõem carnalẽ.ſ; ꝑ gr̃am ſctificantẽ i baptiſmo.verũtñ q: excecatõis ꝛ obſcuratõis iudeoꝝ tpe ꝑdicatõis xp̃i ꝛ apl'oꝝ eiꝰ figura fuit obduratõ ꝑdeceſſoꝝ ſuoꝝ tpe ꝑdicatõis Hiere.ꝛ alioꝝ ꝓphetaꝝ q̃ fuerũt iuenti tpe deſtructõis facte ꝑ nabu.regẽ babylõis. Jõ l'ra iſta põt exponi ꝓ illo tpe.l; ꝑncipal' intentio ꝓphete ferat ad obſtiatõem iudeoꝝ tpe ꝑdicatõis xp̃i ꝛ apl'oꝝ.Et ſm iſtã ſniam dr.Et dixi vſq;quo dñe.ſ.durabit iſta excecatõ ꝛ obduratio.Et dixit.donec deſolate ſint ciuitates abſq; habitatore.qð adimpletũ fuit tẽpore Sedechie qñ rex babylonis deſtruxit ciuitates regni iude.ꝛ ppl'm duxit captiuũ i babylonẽ.Jõ ſubdit.Et lõge faciet dñs hoies.ꝛ multiplicabit.Hic ꝯñr ꝓpheta denũciat ꝯſolatõem bonoꝝ.ꝛ iſtud fit freq̃nt i hoc libro ꝛ i alijs librl' ꝓphalibꝰ iuxta deſolatõnem bonoꝝ.vt oppoſita iuxta ſe poſita magl' eluceſcant. ꝛ hoc eſt qð dr:Et multiplicabit q̃ derelicta fuerat.i.terra iuda q̃ derelicta fuerat a ſuis hitatoribꝰ in captitatẽ ductis:multiplicabit adhuc i hoibus.aialibus.ꝛ alijs bonis qð impletũ fuit poſt captitatl' reditũ ſub zorobabel ꝛ neemia ꝛ machabeis.In medio terre.h dr q: iudea eſt i quarto clymate terre hitabilis.Et adhuc i ea decimatõ.i.adhuc dabunt ibi decime bonoꝝ ſacerdotibꝰ ꝛ leuitl' deo miſtrãtibus.ſicut habet Neemie.x.Et ꝯuertetur.a captiuitate i proſperitatẽ.Et erit i oſtẽſionem ſic terebinthꝰ ꝛc̃.q: proſperitas eorum poſt tantã captitatem fuit magis admirabilis.ꝛ hoc tpe machabeoꝝ quãdo recupauerũt ciuitatẽ

ꝓphete nō ſūt locuti niſi ſup annos redēptionis

⁊ templū contra anthiochū regem tūc valde potētē. Semen ſctm̄ erit id qd̄ ſteterit i ea. qꝛ poſt reditū captiuitat͛ babylonice nō legit͛ iudeorum ppl's ad idolatriā declinaſſe. niſi aliq̄ pauci ex violētia regis antiochi. vt hr̄. i. Mach. et. ij. ⁊ tūc etiā aliq̄ lʒ pauci compatiue reſpcū tocius ppl'i acceperūt aliq̄s ɔditiones gentiliū faciendo ſibi ꝓpucia paleſtrā ⁊ ephebian. vt hr̄. i. Mach. i. nō tn̄ dr̄ ibi ꝙ declinauerit ad idolatriā In. c. vj. vbi dr̄ in poſtilla. Poſſʒ em̄ aliq̄s dicere: ꝙ verbū eius nō eſſʒ autēticuʒ.

A

4. Regū. 16. a

a Et factū eſt i Ca. VII
b diebꝰ achaz filij Joathā filij ozie regis iuda: aſcēdit raſin rex ſyrie ⁊ facee filiꝰ romelie rex iſrl' i
c irlm ad pliādū ɔ eā ⁊ n̄ po-
d tuerit debellare eā: et nūcia
e uerūt domui dauid dicētes.
f g Reqeuit ſyria ſup ephra-
h im: ⁊ cōmotum eſt cor eius

Additio. j.

Eſaias in ꝑncipio ſue ꝓphetie dixit. Audite celi ⁊ auribꝰ percipe terra. q̄m dn̄s locutꝰ eſt ⁊ iō nullus poſſʒ dicē ei. ꝙ v̄ba illa dixiſſʒ ſpū ſuo ⁊ nō ſpū di. niſi tal' ɔdicēt ſpū ꝓphetie quā q̄ negaret ſil'r poſſʒ negare pn̄tē viſiōeʒ. ⁊ iō nō opʒ dicē ꝙ h̄ viſio ponit͛ ad ɔfirmatiōeʒ ꝑdictoꝝ. ſʒ ē viſio ꝑ ſe reuelata ꝓphe. In eo. c. vbi dr̄ i poſtil. ſic Hier. xvij. dr̄. Terra. terra. terra.

Additio. ij.

Quod legit͛ in hieremia. terra. terra. terra audi v̄bū dn̄i. nō opʒ vt vt intelligat͛ ad excitādā maiorē attētionē ſic iudei dicūt: ſʒ ad denotādū terre cui loq̄bat͛ expſſam diſtinctōeʒ. Erat em̄ t̄ra cui loq̄bat͛ tripꝑtita. cuiꝰ vna ps dicebat͛ terra iudee. alia galylee. alia v̄o trās iordanē. vtʒ i libro q̄ dr̄ cāchedrin. vn̄ ad denotādū talē diuiſionē ter noīat terrā. ⁊ iō in h̄ loco cū ſeraphin ter ſctūs clamabāt. ad lr̄aʒ plane itelligēdū ē ad deſignādā trinā diſtictōeʒ i dn̄is ꝑ'onis. ꝑut fides catholica tradit. vn̄ ⁊ q̄libet iſtoꝝ triū noīm i ɔcreto ſignificat ſctitatem: vt denotet͛ pl'alitas ſuppoſitoꝝ q̄ ɔcretie itelligunt͛ Verbū aūt ſb̄ſtātiuū ibi ſbintellcm̄ i ſingl'ari ponit͛. vt eēntie vnitas itelligat͛. Et notādū: ꝙ q̄dā expoſitores hebreorū attēdētes: ꝙ i vnitate dina q̄ ſūma ē ꝑiculū eſſʒ iterare noīa q̄ oīno ſil'ia eēnt. ex q̄ neceſſe eſſʒ vt intelligeret͛ aliq̄ pl'alitas. iō alit͛ interꝑtati ſūt hec dcā. ſ. vt ſctūs q̄ i p̄ loco dr̄. ⁊ etiā ſctūs q̄ i ſcđo loco dr̄: intelligunt͛ in vtō caſu. ſic ꝙ vterq̄ ſeraphin clamabat ad alteꝝ dr̄. O ſctē ſctūs dn̄s deꝰ exercituū ⁊c̄. ⁊ h̄ audēt dicē eo ꝙ i lingua hebraica in his noībꝰ nō eſt differētia caſual'. ſʒ h̄ nō valet aſpicienti ꝓprietatē haꝝ diſtictionū ꝑut h̄ ponūtur. Vn̄ trāſlatō chaldaica iſta tria noīa de d̄o itelligit. ⁊ iō he due expōnes q̄s poſtillator poit nō debēt itelligi q̄ſi indifferent͛ ɔſonēt lr̄e ſʒ pria expoſitio nō eſt v̄e lr̄alis. ſʒ q̄ſi a v̄itate lr̄e fugitiua Scđa aūt catholica ⁊ ꝓprie lr̄alis. Vn̄ mgr̄ in. j. diſtin. ij. Inter alia teſtionia trinitat͛ q̄ in vete. teſt. inueniūtur. hāc auctoritatē tanq̄ a lr̄ali ſenſu ſumptā allegat.

In eodem capl'o vbi dr̄ in poſtil. Et dixit vade ad arguendum pctā regni iude.

Additio. iij.

Licet eſaias i precedētibꝰ argueret multipl'r ppl'm de pctis eoꝝ: nūq̄ tn̄ eoꝝ obſtinatōeʒ prenūciauit que obſtiatio i hac viſiōe fuit ꝑmo ſibi reuelata. cū dr̄. Audite ⁊ nolite itelligere ⁊c̄. exceca cor ppl'i huiꝰ. Vn̄ nō eſt neceſſe dōm ꝙ hec viſio ꝑcedat alias ꝓphetias ꝑdictas ſic hebrei: minus rōnabilit͛ dicūt. Nā in ꝑcedentibꝰ arguebat pctā ⁊ ſcelera ppl'i de mādato dei: vt dcm̄ eſt. In hac āt viſione ſibi iniūctum ē vt excecatōem ⁊ induratiōnē eoꝝ futurā tp̄e aduētus xp̄i eis ꝓnūciaret In eo. ca. ſexto vbi dr̄ in poſtil. Et adhuc decimatio i ea. qꝛ decime dātur a fidelibus eccleſie.

Additio. iiij.

Vbi nos hēmus. Et adhuc decimatio i ea. habetur quedā dictio que licet deriuet͛ a decem: tamen nō ſignificat decimatōem: ſed ſignificat denam. id eſt numerum denarium i genere feminino. Et eſt ſenſus ſm hebreos. ꝙ a tempore huius viſionis adhuc remanebant decem reges in iuda: vſq̄ ad trāſmigratōnem babylonis incluſiue. Qui quidem reges apud eos ſunt Jonathan. Achaz. Ezechias. Manaſſes. Ammon. Ozias. Joaz. Joachim. Jechonias. Sedechias. Poteſt etiam aliter intelligi iſte numerus denarius: vt referat͛ ad illud qd̄ legitur Geñ. xviij. vbi deus ɔceſſit abrae ꝙ ſi inuenirent͛ in ſodomis decem iuſti: pceret toti ciuitati ꝑ eis. vn̄ i h̄ loco dn̄s dicebat Eſaie: ꝙ lʒ ppl'us eſſʒ ita malus ſic ppl'us ſodomorum. ꝑut ſupra dixerat. j. ca. Audite verbum dn̄i ꝑncipes ſodomoꝝ: tn̄ adhuc remanebat i ea. ſcʒ i iudea ⁊ hieruſalem dena. videlicet iuſtoꝝ qua volebat eos ſuſtinere ⁊ tolerare: donec ɔuerterent͛.

Capl'm. vij.

Et factū eſt. Poſtq̄ Eſaias denūciauit regni iude punitōem. h̄ denūciat eius liberatōem a ꝑſecutōe duorum regum. vt tanq̄ bonus ſamaritanꝰ poſt vinū mortificatiuū infundat oleum lenitiuū. Sciendum tn̄ ꝙ ꝑncipal' intentio ꝓphe eſt denūciare xp̄i aduentum: q̄ interponit͛. Vnde dic̄ Ra. ſa. ſup nonū capl'm Zach. ꝙ vniuerſi ꝓphe non ſunt locuti niſi ſuper ānos redemptōis: ⁊ ad dies meſſie. quod eſt intelligēdum de ꝑncipali intento ⁊ ideo pars iſta i tres diuidit͛. qꝛ ꝑmo ꝑ ſignū dicte liberationis denūciatur xp̄i incarnatō. Secūdo eius reſurrectō ſequēti capl'o. Tertō eius aſcenſio capl'o nono. Sciendum tn̄ ꝙ hec diuiſio non eſt preciſa. qꝛ i ſecūda ⁊ tercia pte fit mentō de content͛. In ꝑma q̄tum ad aliud. qꝛ prophe frequent͛ replicant idem alio tn̄ modo: qꝛ modo exhortatiuo loquūtur. Preſens autem capl'm i tres partes diuidit͛. qꝛ primo ponitur regni iude iminens periculum. Secundo promittit͛ liberatōnis beneficium. ibi. Et dixit dn̄s. Tertio datur huius liberatōnis ſignum. ibi. Et adiecit. Circa ꝑmum premittit͛ tempus: cum dr̄.

a Et factum eſt. qꝛ q̄rto anno regni ſui factum eſt qd̄ ſeq̄tur. b Filij ioathā filij ozie. ſm ꝙ dic̄ Ra. ſa. Hic exprimūtur pr̄ ⁊ auus ipſiꝰ achaz: ad oſtendendū ꝙ beneficiuʒ dinū factū ipſi achaz. ꝑut i hoc ca. deſcribit͛ nō fuit factū ꝓpter bonitatē ipſiꝰ achaz: cum eſſʒ idolatra peſſimꝰ. vt hr̄ iiij. Regum. xvj. ⁊ per ɔn̄s indignus dino beneficio. ſʒ fcm̄ eſt ꝓpter meritum patr͛ ſui Joathā: q̄ fuit bonus. vt habetur. iiij. Regum. xv. ⁊ ozie aui ſui q̄ dcūs eſt etiā Azarias: q̄ fuit etiam bonus ⁊ iuſtus. vt habet͛. iiij. Regum. xv. Verūtamē poſtea āno xxij. regni ſui ſuperbiuit. Ideo officium ſacerdotale ſibi vſurpare voluit. propt͛ quod a deo lepra percuſſus fuit. quā patiēter portauit habitās in domo ſequeſtrata. ⁊ ſic peccatuʒ eius purgatum fuit ꝑ pniam et penam illatam. c Aſcendit raſin rex ſyrie ⁊ facee filius romolie ⁊c̄. Iſti duo reges nō venerūt tunc ſimul contra regem achaz. ſed quilibʒ per ſe ⁊ ſucceſſiue. ⁊ lʒ non expugnauerit hieruſalem ciuitatē regiam. tamē de regno achaz duxerūt magnam predā. qꝛ non poterat eis reſiſtere i campo. ſm ꝙ dr̄. ij. Paral' xxviij. Tradiditq̄ eum dn̄s deus in manu regis ſyrie: q̄ percuſſit eum magnāq̄ predam cepit de eius imperio. Et ſubdit͛ ibidem. Manibus quoq̄ reg͛ iſrael traditus eſt. ⁊ percuſſus eſt plaga grandi. d Et nūciauerūt. i. achaz q̄ deſcenderat de domo dauid ⁊ populo eius. e Dicentes. qꝛ exercitus duoꝝ regum nō poteſt ſic cōgregari: q̄n currat rumor ⁊ potiſſime ad illos contra quos intendūt bellare. ⁊ q̄s fuerit ille rumor ſubdit͛.
f Requieuit ſyria. id eſt rex ſyrie.
g Super ephraim. id eſt ſuper regnuʒ iſrael. ſiue decem tribuum. quia hieroboam primus rex fuit de tribu ephraim. vt habetur. iij. Regum. xj. et alij poſt eum cōmuniter. per hoc autem quod ſubditur. Requieuit ſyria ⁊c̄. intelligitur confederatō duorum regum ad veniendū ſimul cōtra regnum iuda. ex hoc em̄ ꝙ q̄libet eorum ꝑ ſe victoriā habuerat contra achaz cogitauerūt ꝙ ambo ſimul poſſent deſtruere regnū ⁊ trāſferre ad alium. vt habet͛ infra.
h Et commotum eſt cor eius. ſcʒ regis achaz.

i Et cor ppl'i eius. pre nimio timore. k Sic mouent ligna ꝛc. eo eni ꝙ fuerāt debellati a quolibȝ rege p ſe. vt di. ctū eſt i cāpo: fuerūt valde territi credentes ꝙ nō poſſent reſiſtere ambob⁹ ſil' etiā in ciuitatib⁹ munitis ꝛ fortalicijs l Et dixit dñs. h ↄ̄ñr pmittit liberatōis beneficiū. cū di. gnit achaȝ cui loqbat fluxerūt tm̄. xxij. anni. Achaȝ eni regnauit. xvj. ānis tm̄. vt hr̄. iiij. Reg. xvj. cui ſucceſſit ezechias. i cuius āno. viij. captus fuit ozee. vt hr̄. iiij. Regum xviij. Et ideo dic ra. ſa. ꝙ numerādi ſunt a tpe q̄ Amos cepit ꝓphare. q̄ ꝓphauit ↄtra regnū ſyrie. ꝛ ↄtra regnū iſrl'.

Et dixit dñs. ad eſaiā ꝓ ↄſolatōne regis ꝛ ppl'i. lȝ non meruiſſȝ vt predcm̄ eſt.
m Egredē in occ. ꝛc. Dicūt aliq̄ expoſitores nr̄i: ꝙ rabſaces erat fili⁹ Eſaie: q̄ nō fuit honorat⁹ a rege iuda ſm̄ decentiā ſui ſtatus: cuȝ eſſȝ de gñe regio ſic ꝛ pr̄ ſuus. vtō. dcm̄ eſt. ꝓpt qḋ indignus trāſtulit ſe ad regē aſſyriorum q̄ poſuit euȝ int pncipes ſui exercit⁹ ſm̄ ꝙ hr̄. iiij. Reguȝ xviij. ꝛ ideo ſubdit h Tu ꝛ q̄ derelict⁹ eſt in iaſub. a frē ſuo ad alienigenas trāſeunte. Et dicūt iſti expoſitores h dcm̄ rabſacis hr̄i ab hebreis. ſȝ vbi habeatur neſcio Vn̄ ꝛ Ra. ſa. alit exponit ſm̄ interptationē hui⁹ nois Iaſub. q̄ interptat reuerſus. ꝛ ſic dixit dñs Tu ꝛ q̄ derelict⁹ eſt iaſub filius tu⁹. q. d. dñs pauci de populo iude q̄ reuertent ad me p pniam ad dcm̄ tuū erūt tibi ſic filius tu⁹ iaſub. In ſcptura ei ſacra ille q̄ p doctrinā ſuā aliq̄s ↄuertit ad deuȝ. di pr̄ eorum. ꝛ ipſi eius filij. ſm̄ hūc modum dic aplus. j. Cor. iiij. In xp̄o eni Ieſu p euāgeliū ego vos genui. n Ad extremū aqueductus ꝛc. Erāt eni ibi due piſcine vbi colligebant aque: ꝛ vna erat ſupior altera. ita ꝙ de ipa fluebat aqua i aliā. ſic frequēter fit i ſtagnis. o In via agri fullo. i. p quā itur ad agrum illū vbi fullones pānos ab eis lotos i piſcina extendebāt ad deſiccādum. p Et dices ad eū. ex pte mea. q Vide vt ſileas. i. ſis i bona pace ꝛ q̄ete. Ideo ſubdit. Noli timere ꝛc. ſeq̄tur. r A duab⁹ cau. i. exercitibus reges ſequētibus. s Tycionū fumigātium ꝛc. tyciones fumigāt qñ extinguit flāma. ꝛ q: gl'ia regis ſyrie ꝛ regis iſrael erat extiguēda: ſic denūciat ꝓpha in h capl'o. Iō eq̄parat eos tycionib⁹ fumigātib⁹. t In ira furoris ꝛc. i. regni eius. v Et filij rome. i. reg' ꝛ regni iſrl'. ſuppl' e i ira iſto ruȝ ↄtra te. Noli timē: eo ꝙ ↄſiliū inierit ↄtra te ſyria i malum ꝛ ephraim. i. regnū iſrl'. x Et fili⁹ romelie. i. rex ei⁹ y Dicētes. Aſcēdam⁹ ad iudaȝ ſimul ꝛ ↄcordit. et dicit. z Aſcēdam⁹. eo ꝙ regnū iuda ē in eminētiori loco q̄ regna ſyrie ꝛ iſrl'. a Et ſuſci. eū. a ſua q̄ete ipm impugnādo. b Et auel. eū ad nos. i. auferam⁹ ꝛ ditōni nr̄e ſbijciamus. c Et ponam⁹ ꝛc. i. romelie q̄ vocat h tabeel. vt dic ra. ſa. d Hec dic dñs ds. cui⁹ v̄bū nō pt eē falſum. e Nō ſtabit. i. conſiliū eorum nō habebit effectum.
f Et nō erit iſtō. ſ. ꝙ trāſferat ad eos regnū tuū. g Sȝ caput ꝛc. i. ꝛ nō irl'm. h Et caput damaſci raſin. q̄ſi d. nō erit caput ſeu dñs irl'm. vn̄ ſubdit. i Et adhuc. lxv. anni ꝛc. i. regnū decem tribuū. k Eſſe ppl's ꝛc. i. ſamaria deſinit eſſe metropol' in regno ephraim. l Et caput ſamarie ꝛc. i. filius romelie deſinet eſſe caput in regno ephraim. q: i fine. lxv. āni ozee rex iſrl' ſat' cito fuit capt⁹ ꝛ in captiuitatē duct⁹ cū ppl'o ſuo p ſalmanaſar regē aſſyriorȝ vt hr̄. iiij. Reg. xviij. Sciēdū tñ ꝙ iſti. lxv. āni nō ſunt nūerādi ab illo āno quo eſaias loquebat iſta. q: a pncipio re-

i et cor ppl'i ei⁹: ſic mouent
k ligna ſiluarȝ a facie vēti. Et
l m dixit dñs ad eſaiam. Egredere i occurſuȝ achaȝ: tu et
q̄ derelict⁹ eſt i iaſub filius
n tu⁹: ad extremū aqueduct⁹
o piſcine ſupioris i via agri
p fullonis: et dices ad eum.
q Vide vt ſileas. noli timere
r et cor tuū formidet a dua-
s bus caudis titionum fumi-
t gantiuȝ iſtorȝ in ira furoris
v raſin reg' ſyrie et filij romelie: eo ꝙ ↄſiliū īerit ↄ te ſy-
x ria i malū ꝛ ephraim ꝛ fili⁹
y z romelie dicētes. Aſcenda-
a mus ad iudā ꝛ ſuſcitemus
b eum ꝛ auellam⁹ eū ad nos
c ꝛ ponam⁹ regē i medio ei⁹
d filiū tabeel. Hec dicit dñs

e f deus. Nō ſtabit ꝛ nō erit
g iſtō: ſȝ caput ſyrie damaſc⁹
h et caput damaſci raſin.
i Et adhuc ſexaginta ꝛ quin
k q̄ āni ꝛ d̄ſinet ephraim eē
ppl'us ꝛ caput ephraim ſa-
l maria: et caput ſamarie fili
m us romelie. Si nō credide
n ritis nō pmanebitis. Et ad
o iecit dñs loq̄ ad achaȝ di-
p cēs. Pete tibi ſignū a dño
q deo tuo in pfundū inferni:
r s ſiue i excelſuȝ ſupra. Et di-
t xit achaȝ. Nō petā: et non
tentabo dñm. Et dixit. au-
v dite ergo dom⁹ dauid Nū
q̄d parū vob̄ ē moleſtos eē
x hoīb⁹. q: moleſti eſtis ꝛ do
y meo. ꝓpt h dabit dñs ipe
z vobis ſignū Ecce v̄go cō

ꝛ cepit ꝓphare p duos ānos añ tremotū qñ ozias voluit thurificare: vt dcm̄ ē. ſ. ꝛ ſic ꝓphauit duobus ānis anq̄ȝ ozias percuteret lepra. Vixit āt leproſus. xxv. ānis. cui ſucceſſit ioathā fili⁹ eius in regno. xvj. ānis. ꝛ poſt ipm achaȝ. xvj. ꝛ ezechias ſex ānis añ captōem ſamarie: q̄ ſil' iuncti faciūt. lxv. annos. Alij vero dicūt iſti āni ſunt nūerādi a tpe quo ozias fuit lepra percuſſus eo ꝙ extūc reges iſrl' ꝛ ſyrie acceperūt frontē infeſtādi regnum iuda: eo ꝙ rex eſſȝ percuſſus lepra: ſȝ dicūt eum vixiſſe leproſuȝ xxvij. ānis. ꝛ ſic i idē redit q̄ſtum ad nūerum ānorȝ. ꝛ añ fili⁹ C Mat. j. d. Luce. j. c.
romelie fuerat occiſus ab ozee. ꝛ ſic deſierat eſſe caput ſamarie. m Si nō crediderit ꝛc. ſ. i veritate h dixit eſaias q: ſciebat achaȝ idolatrā peſſimū: v̄bis ſuis nō crediturū. qḋ ptȝ in hoc q: t de dīno auxilio diffiſus refugit ad auxiliū regis aſſyriorȝ. vt hr̄. iiij. Reg. xvj. n Et adiecit. h dicte liberatōis ꝓponit ſignū. ꝛ diuidit in duas ptes. quia p̄io ponit ſignū liberatōis ab hoſtib⁹ tēpore achaȝ. Secūdo tpe filij ſui ezechie. ibi. Adducet dñs. Pria in duas. q: p̄io pmittit ſignum. Scd̄o datur ibi. Ecce v̄go. Circa primū di. n Et adiecit ꝛc. p eſaiā. o Dicēs. pete tibi ſignū liberatōis tue ꝛ ppl'i tui vt pdixi. p A domino deo tuo: ꝛ nō ab idolis q̄ tu colis. q In pfundum inferni. ſm̄ ra. ſa. h accipit infernus ꝓ foſſa ſiue ſepulcro. id eſt pete tibi ſignum per reſuſcitatōem alicuius mortui.
r Siue i excelſum ſupra. ſic factum fuit tpe Ioſue p ſtatione ſolis. Ioſue. x. s Et dixit achaȝ ꝛc. ꝛ ſm̄ ꝙ dic ra. ſa. cū eſſet idolatra peſſim⁹ ſignū renuit: nolēs ꝙ aliq̄d ad dei gl'iam mōſtraret. Iō ſbdit. t Et nō tentabo dñm. fuit excuſatō ficta ad coopendū malū ſuū. ꝓpter qḋ eſaias intulit dicēs. v Nūq̄d parū ꝛc. i. ꝓphetas q̄s ſepe moleſtabāt: deridēdo: affligēdo ꝛ aliq̄ñ occidēdo. vtȝ. iiij. Regū. et. ij. Paral'. in plurib⁹ locis. x Quia moleſti eſtis ꝛc. ſignū ab eo oblatū renuēdo ne nomē ei⁹ glorificetur.
y Propt hoc. i. ad declaratōem nominis ſui pr̄ncipaliter.
y Dabit dñs ipe vob ſignū. ſ. liberatōis vr̄e. ↄñr q̄uis ſitis ingrati: q: deus multa bona facit ingrat' ꝛ iniuſtis. Vn̄ di Mat. v. Pr̄ veſter celeſtis ſoleȝ ſuū oriri facit ſup bonos ꝛ malos. z Ecce v̄go. h ↄñr ponit ſignū ꝛ q: ſcriptura iſta multiplr̄ puertit a iudeis: intēdo h aliq̄tuluȝ imorari ꝛ ſic pcedam. q: p̄mo ponā obiectōes q̄bus nitūtur oñdere ꝙ nō poſſit itelligi de xp̄o ad l'raȝ. Scd̄o ponā falſas expoſitōes eorum: ꝛ eas excludam. Tertō ponam expoſitionē catholicam ꝛ veram. Quarto obiectōes iudeorȝ ſoluā. Circa pmū arguūt ex h qḋ di h. Dabit dñs ipe vob ſignū. ſ. liberatōis achaȝ ꝛ ppl'i ſui: a duob⁹ regib⁹ regnū eius deſtruere volētibus. vt dcm̄ eſt. Ieſus aūt nazaren⁹ natus fuit poſt tp̄s achaȝ p q̄ngentos annos ꝛ ampli⁹. vt poſſet de facili oñdi p tpa regnorȝ: ſȝ dimitto ꝓpter plixita

satis statio

5 cipiet ⁊ piet filiū et vocabi-
a tur nomē ei⁹ emanuel. Bu-
b tyrū ⁊ mel comedet vt sciat
reprobare malū et eligē bo-
c nū. Quia anteq̄ sciat puer
reprobare malum ⁊ eligere
bonū derelinquet terra quā
d tu detestari a facie duoꝝ re

tem vitādam. ⁊ q: hoc ꝯcedit ab oībus xpianis. ergo ꝯcep-
tio seu natiuitas Jesu nazareni nullo mō fuit signū dicte li-
beratōis. Itē ex hoc qḋ dr̄. Ecce vgo ⁊c̄. arguūt. q: i heb.
habet. Ecce alma ⁊c̄. qḋ nomē nō significat vginē: ſꝫ adole-
scētulā. qḋ nomē indr̄nter dr̄ de vgine ⁊ corrupta: qḋ xpia-
ni negāt de Maria: quā dicūt vginē ꝯcepisse. Itēꝫ ex h̄ qḋ
sequitur. Et vocabitur nomē eius emanuel. Et i hebreo habetur. Et vocabit ipa. s. alma nomē eius emanuel. Jesus āt naza-
renus nō fuit vocat⁹ a mr̄e sua: nec etiā ab aliis emanuel:
ſꝫ Jesus. vtꝫ i euāgeliis eoꝝ. ergo hec lr̄a nō pt̄ itelligi de
xpo. Itē arguūt ex h̄ qḋ ſbdit i h̄ ca. Anteq̄ puer sciat voca-
re patrē ⁊ matrē ⁊c̄. Ex quo ptꝫ ꝙ in puero de q̄ fit h̄ ser-
mo fuit ignorātia ꝙ xpiani negāt de Jesu nazareno: dicē-
tes eum habuisse plenitudinē scie ab instāti ꝯceptōis in
q̄tum hō: ⁊ inq̄tū deus ab eterno. Circa scḋm sciēdum
ꝙ ꝓpter ista que dcā sunt aliq̄ hebrei exponūt scpturā istā
de ezechia filio regis achaꝫ q̄ post dcm̄ ꝓphete natus fuit:
vt dicūt i signū liberatōnis regni iude a p̄dcis regib⁹. Et
ad hoc inducūt quod habetur infra sequenti capitulo. Et
erit extensio alaꝝ eius iplens latitudinē terre tue o ema-
nuel. Ezechias aūt fuit dn̄s terre post achaꝫ prēm suū. sed
hoc dcm̄ reprobat Ra. sa. p hoc ꝙ ezechias erat. xxv. ānoꝝ
qn̄ cepit regnare post achaꝫ prēm suū imediate. vt h̄r. iiij.
Regū. xviij. Achaz vero regnauit ānis. xvj. tm̄. vt h̄r. iiij.
Regū. xvj. ergo i pricipio regni achaꝫ anteq̄ diceret ista
ꝓphetia ezechias iā erat natus. ⁊ erat. ix. ānoꝝ. ⁊ sic nō pt̄
hec scriptura intelligi de ezechia. ⁊ adhuc ad dcm̄ Ra. sa.
pt̄ addi: q: scḋm ipm̄ ⁊ scḋm doctores catholicos ꝓphetia ista
fuit dcā q̄rto ānō regni Achaz. ⁊ sic Ezechias tūc nō solū
habuit nouē ānos. ſꝫ etiā. xiij. ergo nō pt̄ intelligi de eo. ꝓ-
pter qḋ ra. sa. dic̄. ꝙ hec ꝓphetia itelligēda ē de filio esaie.
Dic̄ em̄ ꝙ Esaias accepat i vxorem q̄ndā iuuēculā. ⁊ ꝙ iā
conceperat de eo. vn̄ dic̄ ꝙ talis est lr̄a. Ecce adolescētula cō-
cepit ⁊ pariet filium. Et denūciatio hui⁹ ptis fuit signum
ab eo predcm̄. ꝙ de puero existēte i mr̄is vtero: nescit an
sit masculus vel femia. ⁊ ideo quādo certitudialiter pre-
dicitur signum est credibile: ꝙ illud quod premittit ad ta-
le signum sit futurum. vt sit sensus verbi Esaie. Ecce ado-
lescentula concepit ⁊ pariet filium. ⁊ quādo i natiuitate ei⁹
videbis vbum meū verificatum. scias te a duobus regib⁹
te iuadere disponētibus cito liberādū. ⁊ ita fuit vt iste ra.
sal. prosequtur. q: cito ad petitōem Achaz rex assyrioꝝ venit
in damascū ꝯtra rasin regē syrie: ⁊ eū interfecit ⁊ pplm̄ ei⁹
trāstulit i cyrenē. vt h̄r. iiij. Reg. xvj. ⁊ eodē ānō vt dic̄ osee
filius hela ꝯiurauit ꝯtra phacee filiū romelie regē isrl̄. ⁊ e-
um interfecit. vt h̄r. iiij. Regū. xvj. Ad suū autē ꝓpositum
confirmādum: adducit illud qḋ scribit caplō sequenti. Et
accessi ad ꝓphetissam ⁊ ꝯcepit ⁊ peperit filium. Ex q̄ ptꝫ
ꝙ ista adolescētula de cuius ꝯceptu ⁊ partu fit hic sermo
fuit vxor esaie ad quā accessit maritali affectu ⁊ puer con-
ceptus ⁊ natus de ea fuit filius eius. ſꝫ ista expositō nō pt̄
stare. q: ca. se. dr̄ de puero nato. Et erit extensio alarū eius
id est exercitus regis assyriorū implens latitudinem terre
tue o emanuel. ⁊ loq̄tur ibi de terra regni iude. cuius nū-
q̄ fuit domin⁹ esaias nec filius eius. Et sic emanuel de cu-
ius ꝯceptōne ⁊ natiuitate fit hic sermo nō fuit filius esaie.
Item ꝙ dic̄ denūciatōem natiuitatis pueri in sexu masculi-
no esse signum a domino promissum. videtur falsum. q: de
mādato domini dixit Esaias. Pete tibi signum a domino
deo tuo in profundū inferni ⁊c̄. per resurrectōem mortui.
vel per aliquā mutatōem notabilem ⁊ supnaturaleꝫ i cur-
su celesti. vt dcm̄ est supra. Et idem dic̄ ra. sa. ⁊ sic illud si-
gnum debuit esse aliq̄d valde magnū ⁊ excedēs totā crea-
ture facultatē. cuiusmōi nō est talis denūciatō. qm̄ aliq̄n-
do medici experti p aliq̄ signa ⁊ experientias p̄cognoscunt
sexum pueri nascituri. ⁊ si dicat ꝙ nō cognoscūt p certitu-
dinem: tamē negari nō pōt q̄n demones p̄noscāt certitu-
dinaliter: cum ad hoc se extendat eoꝝ noticia naturalis: q̄
remansit integra i eis. ⁊ per ꝯn̄s tale signū pōt certitudi-
naliter p̄dici a diabolo. Item. iiij. Regum. xvij. dr̄. ꝙ ozee
filius Hela regnare cepit āno. xij. achaꝫ: et scḋm hoc phacee fi-
lius Romelie vixit vsq̄ ad duodecimuꝫ annū achaꝫ. ⁊ sic fal-
sum videt qḋ dic̄ ra. sa. ipum interfectum ab ozee eodem anno
quo natus fuit emanuel. q̄ scḋm eum natus fuit āno Achaꝫ
iiij. vel. v. ad tardius. Item ca. viij. dr̄. Anteq̄ sciat puer vo-
care patreꝫ ⁊ mr̄em auferet fortitudo damasci ⁊ spolia sa-
marie corā rege assyrioꝝ. sed nō legit samaria spoliata a re-
ge assyrioꝝ an̄ nonū ānū regni ozee. i quo fuit capta a sal-
manaser rege assyrioꝝ. vt h̄r. iiij. Regū. xviij. licet ozee an̄
fuerit tributarius regis assyrioꝝ. ⁊ sic a natiuitate pueri de
quo est h̄ sermo ꝙ fuit filius Esaie scḋm dcm̄ Ra. sa. vsq̄ ad
captōeꝫ samarie: fluxerūt ānī. xvij. scꝫ octo de regno achaꝫ
⁊ nouē de ozee: vt ptꝫ p predcā. q: fuit nat⁹. iiij. āno achaꝫ
vel. v. ad plus. ⁊ ozee cepit regnare. xij. āno achaꝫ. vt dcm̄
est. an̄ vero. xvij. annos puer scit vocare pr̄em ⁊ mr̄em. Si
aūt dicat ꝙ Ozee cepit regnare q̄rto āno Achaꝫ vt dicūt
aliq̄. adhuc seq̄tur ꝙ puer i spoliatōne samarie habuit no-
uem ānos. ante quos puer scit vocare pr̄em ⁊ matrem ad
tardius. Item ꝙ assumit ad ꝯfirmatōem sui propositi cū
dicitur. Et accessi ad prophetissam ⁊c̄. magis est ad oppo-
situm: vt ostendet ca. se. Circa terciū accipiēdum est qḋ
dicit Math. j. Hoc aūt totuꝫ factū est vt adimpleret quod
dcm̄ est a domino per ꝓphetā dicētem. Ecce virgo habebit
in vtero ⁊ pariet filiū. ⁊ vocabit nomen ei⁹ emanuel. Ex h̄
ptꝫ ꝙ ista scriptura esaie loq̄tur de dn̄o Jesu xpo: cū Ma-
theus apostol⁹ ⁊ euāgelista spūsctō plenus magis q̄ fue-
rūt prophete vete. testa. dicat eam fuisse impletam i nati-
uitate xpi. ⁊ scḋm hoc sic exponitur a doctorib⁹ catholicis
5 Ecce vgo ⁊c̄. id est beata vgo Maria a prophetis de-
nūciata que concepit ⁊ peperit manēs virgo. 5 Et vo-
cabitur ⁊c̄. quia vocatus est xpus. quod est nomen signifi-
cans duplicem naturam i vno supposito. diuinam. s. ⁊ hu-
manam. ⁊ hoc idem signat Emanuel. quod est interpreta-
tum nobiscum deus. a Butyrum ⁊ mel comedet. hoc
dicitur ad denotādum veram eius humanitatē. que talib⁹
nutritur maxie in puericia. b Vt sciat reprobare ma-
lum ⁊c̄. ly vt: non tenetur causaliter. sed consecutiue. quia
ab infantia sua habuit plenitudinem scientie ad reprobā-
dum malum: ⁊ eligendum bonum. loquendo de scientia
humana. ⁊ quia istam habuit ab instāti conceptōnis ⁊ nō
ante. Ideo subditur.
c Quia anteq̄ sciat puer reprobare malum ⁊c̄. derelin-
quetur terra ⁊c̄. id est odio habes tanq̄ tibi nociuam. scꝫ
terram israel. ⁊ terram syrie.
d A facie duoꝝ regum suoꝝ. q: rex assyrioꝝ regem syrie
interfecit. ⁊ populū eius transtulit in cyrenem. vt dcm̄ est
est supra. ⁊ postea ozee regē isrl̄ cepit ⁊ pplm̄ eius trāstu-
lit in assyrios. vt h̄r. iiij. Regum. xviij. Circa q̄rtū dōm
ad primū: ꝙ in sacra scptura ponit duplex signū alicuius
euētus. Vnū pronosticū qḋ est indicatiuū effect⁹ futuri. si-
cut Judi. vj. datū fuit signū gedeoni i vellere indicatiuū
sue victorie future. ⁊ tale signū frequētius datur i scriptu-
ra. Aliud est signū rememoratiuū effectus p̄teriti. sic̄ Exo-
di. iij. dixit dn̄s moysi. Hoc habebis signum ꝙ miserim te
cum eduxeris pplm̄ meū de egypto: imolabis deo super
montē istum. i. imolabis deo de ista missione que tibi im-
ponitur ad liberatōem populi reddēdo gr̄as deo. ⁊ sic pꝫ
ꝙ istud fuit signū rememoratiuū missionis preterite. nec
obstat magna distantia temporis. q: signum rememoratiuū
ita respicit preteritūꝫ in magna distātia sicut i parua. sicut

e gẽ ſuoꝝ. Adducet dñs ſuꝑ
f te ꝛ ſuꝑ pplm tuũ ꝛ ſuꝑ do-
g mũ pr̃is tui dies q̄ nõ vene
rũt a dieb⁹ ſeꝑatiõis ephra
h im a iuda cũ rege aſſyrioꝝ.
i Et erit in die illa: ſibilabit
k
l
m dñs muſce que eſt in extre-
o mo fluminum egypti et api
o que eſt in terra aſſur: et ve-
nient ꝛ requieſcent omnes
in torrenribus valliuꝫ et in
caruernis petrarũ ꝛ in om-
nibus frutectis ꝛ in vniuer
p ſis foramib⁹. In die illa ra
q det dñs in nouacula cõdu-
r cta in his q̄ trãs flumẽ ſunt
s
t in rege aſſyrioꝝ caput: ꝛ pi
v
x los pedũ: ꝛ barbã vniuer-
y
ʒ ſam. Et erit in die illa nu-
triet homo vaccam boum

ꝛ ſignũ ꝓnoſticũ reſpectu futuri. Sciendũ etiã ꝙ libera-
tio regni iude a ꝑſecutorib⁹ fuit ſignũ figuratiuũ ſaluatio
nis mundi fiende ꝑ xp̄m: ꝛ qꝛ achaꝫ erat icredulus verbo
ꝓphete: vt dictũ eſt.s. ꝯuenienti⁹ fuit vt ſibi dareť ſignuꝫ
rememoratiuũ futurũ longinquũ: vt ipſe in ꝓpria perſona
non videret: ſicut in
mẽte nõ credebat: il
lud tñ q̄ deſcẽdunt de
eo viderũt: vt maria
ꝛ ioſeph: iõ ſignanť
ꝓpheta non direxit
verbum ad achaꝫ di
cens: audi achaꝫ: ſed
ad domuꝫ dauid di-
cẽs. Audite ḡ dom⁹
dauid de qua domo
fuerũt ioſeph ꝛ ma-
ria. non tñ ad eos re
ferť qḋ ibi dĩ. Nun-
qd parũ vobis ẽ ꝛc.
ſ; illud qḋ ſubdiť. Dabit dñs vobis ſignũ. Ad ſecũduꝫ di-
cẽdũ: ꝙ almuth i heb. ſignat abſcõſionẽ: ꝛ inde diciť alma
abſcõdita qḋ ſignat iuuẽculã aſpectib⁹ hoim abſconditaꝫ
ita ꝙ de eius pudicitia ꝛ integritate non dubitať: maxime
qñ ꝑponiť he. tũc ſic ſonat haalma: nec inueniunť in to
ta ſacra ſcriptura alique ſic ſcripte. niſi tm̄ tres. ſcꝫ rebecca
Geñ. xxiiij. vbi diciť de ea. Puella decora nimis: ṽgo pul-
cerrima: ꝛ incognita viro. Et ſequiť ibidẽ. Puella q̄ egre-
dieť ad hauriẽdã aquã. i hebreo hĩ. Haalma que egredieť
ꝛc. ꝛ maria ſoror Moyſi Exo. ij. vbi dĩ de ea. Et iuit puel-
la ꝛ vocauit matrẽ pueri. in hebreo hĩ. Juit haalma ꝛc. et
iſta que ſcribiť in hoc ca. ꝛ ideo cuꝫ due prime fuerint vir-
gines puriſſime qñ noiate fuerũt noie haalma. idem tenẽ-
dũ eſt de iſta. Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ duplex eſt nomẽ alicui⁹
ſcꝫ impoſitionis ꝛ nature. ſicut ſortes eſt nomẽ impoſitio-
nis: homo vel hoc nomẽ homo nomen nature. Jeſus fuit
nomẽ impoſitũ ipſi xp̄o. vt pꝫ Luc. ij. Emanuel aũt ẽ no
men nature ſeu ꝓprietatis. ſignat eñ nobiſcum deus: vt di
ctum eſt ſupra. ꝛ hoc eſt ꝓpriũ nomẽ ipſius xp̄i in q̄ diuia
natura ꝛ humana ſunt cõiuncte in eodem ſuppoſito: ꝛ hoc
modo vocatus ẽ plurib⁹ alijs noibus ꝓprietates ei⁹ ſigni
ficãtibus: ſic vocatus eſt lapis Dañ. ij. ꝛ Dauid Oſee. iij.
ꝛ noie dñi thetragrãmaton Hiere. xxiij. Et hoc ẽ nomẽ qḋ
vocabũt cuꝫ dñs iuſtus nr̃. vbi habem⁹ dñs: in hebreo ha
beť nomẽ dñi thetragrãmaton: ꝛ plurib⁹ alijs noibus cõ-
ſimiľr noiať i ſcriptura. Ad quartũ iã ſolutũ eſt ex his que di
cta ſunt: q̄a licet in xp̄o nõ fuerit aliq̄ ignorãtia: tñ factus ẽ
hõ in tpe: ꝛ ſic habuit ſciam infuſam in tpe ꝛ anteq̄ꝫ illã ha
beret liberatio ppli ꝑ eſaiã denũciata fuit ipleta. e Ad
ducet dñs. Sciẽdũ ꝙ ps iſta ad finẽ ca. multiplicíter expo
niť a diuerſis. ſ; vnã tm̄ expoſitionẽ intẽdo ꝓſequi: q̄ erat
rõnabiliter mihi videť ꝛ eã ꝓſequiť Ra. ſa. videlꝫ ꝙ in hac
parte deſcribiť ſignũ liberatiõis a deo facte tpe ezechie fi-
lij achaꝫ: qꝛ rex aſſyrioꝝ cum magno exercitu venit ꝯ eum:
cui ezechias reſiſtere nõ potuit via humana: ꝛ ideo cõuer-
tit ſe ad diuinũ auxiliũ implorãdũ: ꝛ iõ miſit dñs angeluꝫ
ſuum q̄ vna nocte percuſſit in exercitu regis aſſyriorum.
clxxxv. milia bellatoꝝ. qḋ vidẽs rex mane territus ꝛ cõfu-
ſus fugit ad terrã ſuã cũ paucis: ꝛ ibi interfect⁹ fuit a filijs
ſuis. iiij. Reg. xix. igiť ſm̄ hoc reſiduũ hui⁹ ca. in duas par
tes diuidiť qꝛ ꝑmo tangiť hoc factũ in generali. Secũdo
explicãdo ꝑtes ei⁹ in ſpãli. ibi. Et erit. Circa primũ dĩ ipſi
achaꝫ. e Adducet dñs ſuꝑ te. q̄a theglatphalaſſar rex
aſſyrioꝝ vaſtauit terrã eius nullo reſiſtente. ꝛ cum afflixit:
vt hĩ. ij. Paraly. xxviij. f Et ſuꝑ domũ patris tui. i. ſu
per ezechiã filiũ tuuꝫ ꝛ ei⁹ pplm. Ezechias eñ fuit iuſtus
ꝛ bon⁹. ꝛ iõ magis deſignať hic ꝑ auũ ſuuꝫ ioathan q̄ fuit
iuſtus q̄ꝫ ꝑ achaꝫ patrẽ ſuũ q̄ fuit peſſimus cũ dĩ. Super
domũ patris tui. i. ioathan de qua domo exiet ezechias fi-
lius tuus. g Dies qui nõ venerũt ꝛc. iſta ſeꝑatio fuit fa
cta tpe roboã. vt hĩ. iij. Regũ. xij. ꝛ a tpe illo vſq̄ ad tẽpus

ezechie nõ venerũt dies ita terribiles ꝛ ꝯſolabiles diuerſis
reſpectib⁹ ſicut venerũt tpe ezechie qñ ſennacherib venit
vltimo ad deſtruẽduꝫ ei⁹ regnũ: iõ ſubdiť. h Cum rege
aſſyrioꝝ: qm̄ i aduẽtu ei⁹ ad irl'm fuerũt illi dies rõne eius
ꝛ formidinis exercit⁹: ꝛ ꝓ rabſacis blaſphematõibus fue
runt terribiles ꝛ tri-
ſtabiles. ſ; rõne mi-
raculoſe liberatiõis
fuerũt conſolabiles.
i Et erit. Hic dſcri
biť factũ ꝑ ꝑtes i ſpe
ciali. ꝛ ꝑ̄ q̄tuꝫ ad ad-
uentũ exercit⁹. ſcḋo
q̄tuꝫ ad ꝑcuſſionem
ipſius ibi. Jn die il-
la radet. tertio q̄tuꝫ
ad ꝓuiſionẽ victus
ezechie ꝛ ppli ei⁹. ibi
Et erit. Circa primũ
dĩ. k Jn die illa
.ſ. in tpe illo. qꝛ ꝯgregatio tãti exercit⁹ nõ potuit fieri vno
die. l Sibilabit dñs. i. inſpirabit volũtatẽ veniẽdi cõ-
ezechiã. m Muſice q̄ eſt ꝛc. ꝑ muſicã intelligiť h̄ ppl's
egypti q̄ cuꝫ magna turba venit cũ ſennacherib ꝯ ezechiã
vt dicũt aliq̄ ſ; hoc videť falſum: qꝛ rabſaces tũc volẽs ter-
rere ezechiam ꝛ pplm ei⁹ dixit. iiij. Reg. xviij. Jn quo ꝯfi-
dis vt audeas rebellare an ſperas in baculo arũdineo atq̄
ꝯfracto egyptio: hoc aũt nõ dixiſſet ſi ppl's egypti eſſet in
exercitu cũ ſennacherib ꝯtra ezechiã. ꝛ ideo alij exponunt
de rege egyptij q̄ alio tpe venit ꝯ iudeã .ſ. tpe ioachaz filij
ioſie quẽ vinxit ꝛ ipoſuit terre centũ talenta argenti ꝛ ta-
lentũ auri. iiij. Reg. xxiij. Sed videť mihi ꝙ meli⁹ põt ex-
poni de ppl'o lybie q̄ erat ſubiect⁹ regi aſſyrioꝝ: ꝛ iõ venit
ad ei⁹ exercitũ: vñ nõ dĩ hic. Sibilabit dñs muſce q̄ eſt in
egypto. ſ; q̄ eſt in extremo fluminũ egypti. Et vocatur ille
ppl's muſca. ad deſignãdũ ꝙ venit cũ magna turba ſicut mu-
ſce. Diciť aũt hic fluminũ egypti: qꝛ in egypto raro pluit
ſ; terra irrigať ꝑ irrigationẽ nili q̄ ad hoc ab incolis ꝑ mul
tos diuidiť riuos: vt hĩ Deut. xi. n Et api ꝛc. Vocať ille
ppl's aſſyrioꝝ apis nõ a dulcedine mellis ſ; ab aculeo: q̄a
ille ppl's pupugit alias nationes in circũitu eas perſeq̄n-
do. pt habeť. iiij. Reg. xviij. o Et veniẽt ꝛ req̄eſcẽt oẽs
in torrẽtib⁹ ꝛc. ꝑ hoc deſignať ꝙ eſſent occupaturi ꝛ deua
ſtaturi oĩa loca regni iude. ſicut factũ fuit tpe ezechie exce
pta irl'm in quã ſennacherib nõ cepit deo exercitũ ei⁹ ꝑcu-
tiente. p Jn die illa. Hic ꝯñr deſcribiť iſta ꝑcuſſio. q̄a
dñs miſit angelũ ꝛ ꝑcuſſit in caſtris aſſyrioꝝ. clxxxv. milia
ita ꝙ corpa redacta fuerunt in cineres in tactis veſtibus ꝛ
armis: quo viſo rex ſennacherib fugit diuino iudicio i ter-
ra ſua gladio filioꝝ ſuoꝝ interfectus fuit. iiij. Reg. xix. ꝛ h̄
eſt qḋ dĩ hic. p Jn die illa. i. in tpe quo ſennacherib ve
niet ꝯtra irl'm vt deſtruat eam. q Radet dñs ꝛc. i. acu-
ta: qꝛ illud qḋ acuiť ſuꝑ cotem deduciť: ꝑ nouaculã acutam
que velociter ſcindit multitudinẽ piloꝝ intelligiť diuina
potẽtia: ꝑ quã velociť cecidit rex ſennacherib ꝛ exercitus
ei⁹. r Jn his q̄ ꝛc. ſ. euphraten vltra qḋ erat terra aſſy-
rioꝝ reſpectu irl'm. s Jn rege aſſyrioꝝ: h̄ dĩ ad excipiẽ-
dũ alios ppl's q̄ hitabãt vltra euphraten q̄ nõ venerũt cuꝫ
ſennacherib ad deſtruẽdũ iudã. t Caput. i. regẽ qui a fi
lijs ſuis interfectus fuit: vt dictũ eſt. v Et pi. pedũ. i. pe-
dites de ſuo exercitu. x Et barbã vniuerſam. i. eq̄tes q̄
erãt circa regẽ adherẽtes ei ſicut barba capiti. y Et erit
Hic ꝯñr deſcribiť ꝓuiſio victus circa ezechiã ꝛ pplm ei⁹.
qꝛ lꝫ exercit⁹ ſennacharib terraꝫ iudee in circũitu irl'm de
ſtruxerit ꝛ bona ꝑtim vaſtauerit ꝛ ꝑtim rapuerit: tñ dñs d̄
victu ezechie ꝛ ppl'o ſuo ꝓuidit vt dictũ fuit. iiij. Reg. xix
exponẽdo illud. Hoc erit ſignũ. comede h̄ ãno qḋ reppe-
ris ꝛc. ꝛ q̄tũ ad h̄ dĩ h̄. y Et erit i die illa. i. tpe p⁹ deua-
ſtationẽ ꝑ ſennacherib. ʒ Nutriet homo ꝛc. i. vaccã vni
cam ſibi remanentẽ de magno armento boum. i. ceteris ra
ptis ꝛ conſumptis ab exercitibus ſennacherib.

a Et duas oues. ſibi remanẽtes de magno grege ouium ceteris ꝯſũptis ab aſſyrijs. b Et p̃ vbertate τc. q: dñs dabit bñdictionẽ ſuã. τ ſic habebũt tñ de lacte ꝙ ſufficiet ei ad ſuſtentionẽ domus ſue: intñ ꝙ non ſolũ comedet lac ſ; piguedinẽ lactis que colligiƚ in butyro. Aliqui autem exponũt hoc ad oppoſitũ dicẽtes ꝙ ꝑ hoc exprimiƚ defect⁹ victus illo tp̃e ꝓpƚ vaſtationẽ terre ſic exponentes. Comedet butyrũ ꝓpter panis defectuz. ſ; lr̃a precedens videƚ repugnare vbi dĩ. Et p̃ vbertate. ſilr̃ ſubſequens cum dr̃. c Butyrum τ mel comedet vel mãducabit vbicũq; em̃ iſta duo cõiungunƚ in ſcriptura. ſignat abundantiã bonoꝝ terre: vñ τ terra ꝓmiſſionis ad ſui cõmẽdationẽ freq̃nter dicíƚ ĩ ve. te. fluẽs lacte τ melle. d Oĩs hõ τc. i. hoies iuſti viuẽtes vita hũana τ nõ beſtiali: iſti fuerũt relicti in medio terre iudee euadentes gladiũ ſennacherib: ſ; mali q̃ erãt in peccat; obſtinati fuerũt ꝑ eũ exterminati: τ iſtis iuſtis remanẽtib⁹ fuit ſufficiẽter ꝓuiſum de victu. e Et erit in die τc. valẽtes mille argenteos. f Et in ſpinas τc. ꝓpter defectũ colẽtiũ. q: ſicut dictũ eſt. multi pierãt ꝑ exercitũ aſſyrioꝝ. Ra ſa. aliƚ exponit dicens ꝙ tp̃e ezechie poſt mirabilẽ liberationẽ ab exercitu ſennacherib vt p̃dictũ eſt: ezechias induxit pplm ad legis ſtudiũ: τ vt magis poſſent in hoc ꝓficere abſtraxerunt ſe a vino: ita ꝙ parũ aut nihil bibebãt: τ ſic remãſerunt vinee inculte. g Cũ ſagittis τc. ꝓpter feras τ ſerpẽtes ĩbi latẽtes inƚ frutecta ibidẽ creſcẽtia: iõ ſubdiƚ. Vepres em̃ τ ſpine τc. h Et oẽs mõtes τc. i. ſpinis τ vepribus purgabunƚ. ad hoc ꝙ poſſit ibi bladum ſeminari. i Nõ veniet τc. q: deo faciente ſeruabiƚ terra in puritate ſua vt ſic faciat fructũ bonũ τ multũ: iõ ſubdiƚ. k Et erit in paſcua bouis τc. i. ita erit fertilis in fructu ꝙ non ſolum ſufficiet ad ſuſtẽtationẽ hoim ſ; etiã aialium domeſticoꝝ.

In capitulo ſeptimo vbi dr̃ in poſtilla. Et dixit achaz. Non petam. Additio. j.

In hac rñſione achaz recte intellecta nõ recuſauit petere ſignũ: timẽs ne aliq̃d ad dei gloriã mõſtrareƚ. vt ra. ſa. dicit potuiſſet em̃ eſaias virtute diuia oñdere aliq̃d ſignũ etiã achaz nolẽte: ſ; hec rñſio aliter exponi põt τ planius. Pro quo ſciendũ ꝙ aliqui q̃rũt a deo ſigna nõ tẽtãdo quaſi dubitãtes de diuina potẽtia: ſed vt firmius verbis diuinis adhereãt vt p; de gedeone Judi. vj. c. τ de ezechie infra. xxxviij. ca. τ de multis iuſtis. Alij ṽo ſigna q̃rũt q̃ſi volẽtes expientiã ſumere de diuina potẽtia: de qua dubitãt: τ hoc eſt ꝓprie tẽtare deũ: ſic legitur de iſraelitis Nume. xiiij. cap. tentauerunt me decies. Alij ṽo in tanta infidelitate ſunt excecati ꝙ nolũt tẽtare deum ſed quaſi certificati de ĩpotẽtia ſeu ĩprouidẽtia dei: credũt ꝙ de hoc nõ req̃riƚ tẽtatio: ſic nullus ſenſat⁹ tẽtat an ignis calefaciat: cũ ſit cert⁹ de h̃. Et iſto mõ achaz peſſim⁹ tanq̃ nõ ſolũ dubi⁹ de fide: ſ; tanq̃ cert⁹ de oppoſito dic̃ nõ petã τ nõ tẽtabo dñm. q. d. nec p̃ mõ qd̃ eſt petere ſignũ: nec ſecũdo modo qd̃ eſt tentare: ego volo ſigna: in quo manifeſte oñdebat nullã hre fidẽ nec ꝯfidentiã de deo. Unde notãdum ꝙ cũ eſaias dixerat ſibi. Pete tibi ſignũ a dño deo tuo. correſpõdẽter debuiſſet dicere. Nõ petam τ nõ tẽtabo dñm deũ meũ: ſed in ſua rñſione peſſima reſcindit deũ meum vt manifeſte oñderet ꝙ dñs de q̃ eſaias loq̃baƚ nõ erat deus ſuus ſc; achaz ex q̃ eſaias ꝯñr intulit. Nũquid parũ vobis τc. Infidelitas em̃ quã achaz oñdebat in p̃dicta reſpõſione maxima offenſa dei erat.

In eodẽ cap. vij. dr̃ in poſtilla. Et ſi dicaƚ ꝙ nõ cognoſcunt ꝑ certitudinem. Additio. ij.

Poſito ꝙ demones ꝓcognoſcũt certitudinaliƚ ĩ aliqua muliere ꝓgnãte: an ſit paritura maſculũ vel feminam ex eoꝝ noticia naturali que integra in eis remãſit vt poſtillator dicit: adhuc põt negari ꝙ de muliere que nõdũ concepit: demones ex ſua noticia nãli ꝓcognoſcant: an conceptura ſit τ paritura: cum demonũ cognitio nãlis nõ ſe extẽdit ad futura mere ꝯtingẽtia: τ ideo cu; in ꝓpoſito eſaias loquebaƚ de virgine q̃ nondũ ꝯcepat ſ; conceptura erat. Nõ. n. dixit. Ecce virgo cõcipit ſeu cõcepit ſed concipiet. Non obſtante rõne poſtillatoris adhuc videtur cauillatio iudeoꝝ ĩ ſuo vigore: ad quaz euacuandã videƚ aliƚ dicẽdum. Pro quo attẽdendũ eſt ꝙ ex ꝯtingẽtibus que equaliter ad vtrũlibet ꝯſueuerũt ſe habere: nõ põt ſumi rõnabiliter certificatio alicuius ꝓpoſiti dubij: etiã ſi ab aliq̃ anq̃ ꝯtingant ꝓnoſticeƚ: verbi gratia. Si aliq̃s dicat alicuƚ de aliqua re dubitãti: crede mihi hãc rem tibi dubiã: in cui⁹ ſignũ do tibi ꝙ ſemel ꝓijcias taxillos τ in illa electione vnica tua puncta erunt paria: manifeſtũ eſt ꝙ poſito ꝙ paria eijcianƚ dubitãs ſi ſit diſcretus: nõ certificabiƚ de dubio ſuo q: ad talem ꝓnoſticationẽ nõ req̃riƚ aliq̃ ſupnaturalis cognitio: ſed põt rõnabiliter eſtimari ꝙ fuit caſualiter facta vnde in ꝓpoſito ꝙ mulieres cõmuniter pariũt maſculos vel feminas: caſualiƚ poſſet quis verã partẽ ꝑdicere ſine hoc ꝙ ſibi credaƚ in alijs dicẽdis. vnde ridiculu; videƚ ꝙ in materia tam ardua τ dubia tale ſignum offerreƚ ad certificatiõem.

a τ duas oues τ p̃ vbertate
b lactis comedet butyrum.
c Butyrũ em̃ τ mel mãducabit
d oĩs hõ q̃ relict⁹ fuerit in
e medio terre. Et erit in die illa oĩs loc⁹ vbi fuerint mil
f le vites: mille argenteis: et in ſpinas in vepres erunt.
g Cũ ſagittis τ arcu ingredienƚ illuc. Vepres em̃ τ ſpine erunt in vniuerſa terra.
h Et oĩs mõtes q̃ in ſarculo
i ſarrienƚ: nõ veniet illuc ter
k roꝛ ſpinaru; τ veprĩũ τ erit in paſcuã bonis: et in conculcationem pecoꝛis.

In eo. cap. vbi dr̃ in poſtil. Ut ſciat reprobare malum. Additio. iij.

Notandũ ꝙ in h̃ qd̃ dĩ hic. Ut ſciat reprobare malũ τ eligere bonũ: videƚ ꝓpheta alludere ad hoc ꝙ dĩ Geñ. iij. Eritis ſicut dij ſcientes bonũ τ malũ. ꝑmus em̃ adam ſciam boni τ mali illicite appetiuit. ſ. vt eſſet ſicut de⁹. vñ ibidẽ dr̃. Eritis ſicut dij ſciẽtes bonũ τ malũ: τ ſic lapſus eſt in peccatũ ſupbie: volens ſe adequare deo. Secũdus aũt adam. ſ. emanuel de quo h̃ agiƚ non habuit ſciam boni τ mali niſi vt ſciret reprobare malũ τ eligere bonum. q. d. licet iſte filius virginis de quo loquoꝛ butyrum τ mel comedet tanq̃ verus homo: in hoc tñ differt a ꝑmo hoie. q: ille bonũ τ malũ ſcire appetiuit. vt vt equareƚ deo: iſte vero vt ſciret reprobare malũ τ eligere bonũ. qd̃ intelligiƚ de malo culpe qd̃ eſt ſimpliciter τ vere malũ. malum ṽo pene eſt malũ ſm q̃d tm̃. Et notãdũ ꝙ ſi ſcire intelligaƚ hic de ſcia expimẽtali: ſic in p̃dictis verbis inueniƚ impeccabilitas xp̄i etia; ſm humanã naturã. Iſto em̃ modo nõ ſciuit xp̄us malum: q̃a peccatum nõ fecit: nec inuẽtus eſt dolus ĩ oꝛe eius. ĩ. pe. ij. ſ; tñ ſciuit reprobare malum culpe. Itẽ notãdum ꝙ vbi nos habemus. Ut ſciat reprobare malu; τc. hebraica lr̃a h; q: ſcit. vel eo ꝙ ſcit ſm ꝙ inueniƚ ꝙ ſcia eligẽdi bonũ τ reprobãdi malu; fuit in ipſo emanuel anq̃ butyꝝ τ mel comederet. ſc; añ natiuitatẽ ſuã ſicut cã ꝓcedit effectũ: τ ſic virtute hui⁹ lr̃e habeƚ ꝙ añ natiuitatem ſuã habuit ſciam reprobãdi malũ τ eligẽdi bonum quod nõ competit alij puro homini.

In eo. ca. vbi dr̃ ĩ poſtil. Circa q̃rtũ dicẽdũ ad ꝑmũ ꝙ in ſacra ſcriptura poniƚ duplr̃ ſignũ. Additio. iiij.

Signũ indicatiuũ alicui⁹ effect⁹ duplr̃ daƚ in ſcptura. vno mõ cũ ſignũ daƚ in p̃nti: vt aliq̃d credaƚ τ h̃ ſecũdu; ĩ futuro: vt de ſigno dato gedeoni τ ſilibus. vel iam factũ in p̃terito: ſicut aptio terre deglutiẽtis dathan τ abyron fuit ſignũ vt populus crederet ꝙ de⁹ miſerat moyſen ad ꝓbãdum τ gubernãdum pplm Nume. xvj. Alio modo cũ ſignum daƚ in futuro vt qd̃ in futuro venerit credaƚ. vñ Joh. xiiij. ca. Et nũc dixi vobis anq̃ fiat: vt cũ factũ fuerit credatis. τ iſto ſcdo mõ itelligiƚ h̃ qd̃ dr̃ h. Ecce dabit dñs ipſe ſignum. Nõ em̃ iſtud ſignum dabaƚ ĩ p̃nti: nec p̃ntib⁹

ꝫ futuris de domo dauid: qbus hoc ſignū innotuit.ſ.beate
virgini ⁊ ioſeph: ⁊ ſic non reqritur vt h̄ ſignum dicat̄ me-
moratiuū: ꝫ vere ꝑnoſticū. Sed ꝯ hoc dicūt iudei ꝙ hoc ſi-
gnū impꝑtinēter ſeu inutilit̄ ponit̄ in hoc loco: cū ſolū i fu-
turo ī magna diſtātia tp̄is erat dādū: nec ē rememoratiuū
ꝑteritoꝝ ſm̄ hāc poſitionē. Ad qd̄ dicēdū. ꝙ hoc interpo-
nit̄ hic ad exprobratōem maiorē icredulitat̄ ipſius achaz
q̄ oīpotētiaʒ diuinā ⁊ ei⁹ ꝓuidētiā intm̄ ꝯtēpſit vt ſignum
petere a deo: ⁊ etiaʒ tentare dedignaret̄ vt.ſ̄. in ꝑma addi-
tione iſti⁹ capli. vnde q: oppoſita iuxta ſe poſita clari⁹ elu-
ceſcūt. ꝓpheta introduxit h̄ ſignū.q.d. O domus dauid q̄
nūc tam incredula es ꝙ dedignaris petere ſignū a deo ⁊c̄.
adhuc erit tp̄s i quo dabit̄ domui dauid ſignū altiſſimū et
ꝓfundū.ſ. Ecce virgo cōcipiet ⁊c̄. qd̄ ſignum ſimplr̄ ab an-
gelo ꝓpoſitū tā miriſſimū ⁊ ſupnaturale: illa v̓go de radi-
ce ieſſe electiſſima per fidem puriſſimā maxime meritorie
acceptauit. vnde de illa dr̄ Luc.j.ca. Beata que crediſti
⁊c̄. ⁊ ſic in domo dauid incredulitas ſeu infidelitas ipſi⁹
achaz iux̄ fidelitatē ſinceriſſimā v̓ginis glorioſe poſita cla-
rius illuceſcit. Itē ꝑdicta ꝑnoſticatio eſaie ⁊ ſi nō eēt vtil̄
ipſi achaz ⁊ etiā ſuis cōtēporaneis: fuit tn̄ maxime vtilita-
tis futuris: ꝑſertim his qui fuerunt cōtēporanei xp̄i ⁊ po-
ſteris qbus ab ipſo dr̄. Scrutamini ſcripturas in qbus pu-
tatis vos vitā eternā hr̄e ⁊c̄. Jo.v.ca. hmōi em̄ ſcrutantes
cuʒ inueniūt cōcordantiā hui⁹ dicti ꝓphetici. Ecce virgo
ꝯcipiet cum dicto euangelij. Ecce cōcipies in vtero ⁊c̄. ad
verā fidē attrahūtur vel in ip̄a fortius ꝯfirmant̄: ⁊ ideo no-
tanter dixit Matheus in hoc loco: vt impleret̄ qd̄ dictuʒ
eſt per ꝓphetam. q.d. attendite cōcordantiā ꝓphetici va-
ticinij cum euāgelico teſtimonio.

In eodē cap̄. vbi dr̄ in poſtilla. Ad ſecundū dicendum.
Alma ſignificat abſcōſionē. Additio.v.

Circa hoc qd̄ dr̄ in hebreo haalma. Attendendū ē
ꝙ alma ſignificat virginē abſcōditā: vt dr̄ in poſtil-
la: ſed hoc qd̄ addit̄ ha: ē quoddā ſincathegorema
cōnotās ꝙ virgo illa de qua agit̄ aliq̄ rōne eſt notior cete-
ris ꝓpter aliquā ꝑeminētiam vel q: de ea iam facta ē men-
tio ꝓut ſup pſalteriū in additionib⁹.ſ̄. pē. viij. largius eſt
expoſitū. Ex q̄ aliq̄ difficultas in ꝓpoſito videt̄ emerge-
re circa ſignificationē ꝓpriā hui⁹ dictōis haalma. Dicūt
em̄ aduerſarij ꝙ tp̄e eſaie nō erat nota btā virgo cū nōdū
eēt in rerū natura: nec de ea iā eſſet facta aliqua mentio in
ſcripturis ſacris. vn̄ nō de illa ꝓprie pōt intelligi li haal-
ma. ſed d̓ alia tp̄e eſaie apud eos quib⁹ loquebat̄ nota: ſeu
ceteris notior. Ad qd̄ rn̄dendū ſm̄ Ray. martini. in pugio-
ne in tertia pte di.iij.ca.viij. ꝙ iam longe ante eſaiam. Sa-
lomon de cuius ſtirpe naſcitura erat: expꝛ̄ſſam de ipſa fecit
mentionē.ſ. Prouer.xxx. vbi dr̄. Tria ſunt mihi difficilia
quartū penit⁹ ignoro. Viam aquile in celo ⁊c̄. ⁊ viam vi-
ri in alma.i. in virgine abſcōdita ſeu ſecreta vbi ꝑdict⁹ au-
ctor ꝑdictas q̄tuor vias applicat q̄tuor vijs xp̄i.ſ. aſcēſſio-
ni viam aquile. viaʒ quoqꝫ xp̄i de cruce ad ſepulcrū quod
erat exciſum in petra. de quo tertia die reſurrexit vie colu-
bri ſupra petrā applicat. Viā etiā xp̄i ꝑ tēpeſtates ⁊ fluctu-
ationes hui⁹ mūdi trāſeūtis vie nauis in medio maris ap-
plicat. Viā v̓o xp̄i in vtero virginis icarnati vie viri in al-
ma: quā viaʒ ipſe ſalomon dicit ſe penitus ignorare .ſ. quō
abſqꝫ hūano ſemine virgo poſſet cōcipe ꝑfectū deū et ho-
minē. vnde eſaias nō dixit. Ecce alma cōcipiet: ꝫ haalma
tāqꝫ de nota de q̄ ſalomon longe ante fecerat mentionem
loqueret̄. Sed ex hac expoſitione lʒ vera ⁊ rōnabili iudei
ſumūt occaſionē ſubſannādi ſeu blaſphemandi puritatem
⁊ ſctitatē v̓ginis glorioſe. Dicūt em̄ ſic. legat̄ ſeries text⁹
ꝓut iacet in lr̄a Prouer.xxx. ⁊ ibi inuenit̄. qd̄ cuʒ dixiſſet
ſapiēs: viā viri in alma. ſtatim ſequit̄. Sic eſt via mulieris
adultere: q̄ comedit ⁊ tergit os ſuū: ⁊ ait nō feci iniquita-
tē. ecce inquiūt oñdit̄ manifeſte ꝙ alma in h̄ loco non pōt
eſſe niſi corrupta: eo ꝙ mulieri adultere compat̄. Ad quam
obiectionē ꝑdictus auctor rn̄det ꝙ verba ſalomonis in di-
cto libro ꝑabolice intelligi debēt ſicut ip̄e liber. Parabo-
le ſalomonis intitulat̄. vn̄ frequēter videt̄ vnū ꝑtēdere: et
aliud intēdere: vt ꝑtinet ad ꝑabolicā locutionē. Unde via
mulieris adultere intelligi dʒ hic nō femina adulterās: ſed
plebs iudaica de q̄.ſ̄. Eſaie.lvij. Accedite filij huc augura-
tricis ſemē adulteri ⁊ fornicarie. Ex q̄ ⁊ alijs ſilib⁹ patʒ ꝙ
mulier adultera ī ſacra ſcriptura ſepe accipit̄ ꝓ ſynagoga
iudaica: qd̄ ex multis rōnib⁹ ꝑdictus auctor ibidē ꝯfirmat.
Vn̄ queādmodū vie aq̄le in celo: ⁊ via ſerpentis in petra.
⁊ via nauis in aq̄s: ⁊ via viri in alma mirabiles ſeu diffici-
les fuerunt ſalomoni atqꝫ diſtātes ab intellectu ei⁹: ſic fuit
apud eū mirabilis ⁊ valde diſtās a rōne via iſti⁹ adultere
neq̄ſſime.ſ. ſynagoge: nō em̄ ſalomonis rō debuit aut po-
tuit cape malicie imēſitatē: impietatis ꝓfunditatē ⁊ perfi-
die ꝑtinacitatē qua hec adultera verū meſſiā xp̄m dn̄m in-
nocētem ꝯdēnaret ⁊ barrabam ſeditioſum ⁊ homicidā pe-
teret: qua etiā fatuitate ſeu inſania: vel qua inuidia dyabo-
lica ſtimulata potuit meſſiam repellere. cecos illuminantē
claudos curantē. mortuos reſuſcitātem: ⁊ innumerabilia
miracula facienteʒ: barrabam v̓o q̄ nihil tale vnqꝫ fecit ꝓ
meſſia ſuſcipe. bene igit̄ ſalomō celſitudinē ſupradictoruʒ
quatuor: ⁊ ꝓfunditatē ⁊ imenſitatē fatuitatis hui⁹ adulte-
re ꝯſiderans vehementer admiratus ſubiunxit. Sic eſt via
mulieris adultere. ſic.ſ. admirāda ⁊ ad intelligēdum diffi-
cilis ⁊ vltra modū ſtupēda: que panē tot mēdacioꝝ come-
dit: ⁊ comedē tā auide nō deſinit: ⁊ tn̄ q̄ſi tergens os ſuū:
ac ſi nihil inſanie vel iniq̄tatis fuit opata erubeſcere neſcit
vnde Hiere.iij. ei dr̄. Frons mulieris meretricis facta eſt
tibi: renuiſti erubeſcere q̄ ⁊ alia ad hec pertinētia largi⁹ po-
nunt̄ a predicto auctore li.ij.di. vbi ſupra.

In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Et erit in die illa oīs locus
vbi fuerunt mille vites. Additio.vj.

Ad intelligētiaʒ hui⁹ qd̄ dr̄. Et erit i die illa oīs loc⁹
vbi fuerunt mille vites mille argenteis ⁊c̄. Atten-
dēdū ꝙ in vaſtatiōe facta ꝑ exercitū ſennacherib:
fuerūt vinee deciſe intm̄ ꝙ nō poterāt icole ab eis hr̄e fru-
ctum vſqꝫ ad longū tp̄s: ⁊ iō dimittebant̄ inculte: ⁊ ſic cre-
ſcebāt in eis ſpine ⁊ vepres ⁊ fere ſiluarū q̄ in eis degebāt
⁊ h̄ ē qd̄ dicit. Oīs i loc⁹ vbi fuerūt mille vites mille argen-
teis.i. dato ꝙ vites fuerint ita bone ꝙ aīs valerēt mille ar-
gēteos: tn̄ ex defectu culture in ſpinas ⁊ vepres erūt. q̄ rō-
ne cū ſagittis ⁊ arcubus ingredient̄ illuc.ſ. timore feraruʒ.
Et q: h̄ non tm̄ erat in vineis: ꝫ etiā in oībus locis planis
terre: iō dicit. Vepres.n. ⁊ ſpine erunt in vniuerſa terra.ſ.
plana: ꝫ q: multi tp̄e belli relictis cāpeſtrib⁹ metu hoſtiuʒ
ad mōtē ꝯfugerūt ⁊ aſpera mōtiū ꝓpria manu excolebant
iō in his locis mōtuoſis in ꝑmis refugiuʒ habuerūt ſemi-
nandi bladum ⁊ ꝓ paſcuis aīalium eo ꝙ illa loca alta erant
⁊ culta etiā tp̄e belli: ſic ꝙ non erāt ſpine ibi ⁊ vepres ⁊ hoc
eſt qd̄ dic̄. Et oēs mōtes q̄ in ſarculo ſarient̄ nō veniet il-
luc terror ſpinaꝝ ⁊ vepriū rōne iaʒ dicta ⁊ erit i paſcuā bo-

In eodē ca.vij. cū poſtil. illū paſſuʒ . . . uis ⁊c̄. Replica
nō petā ⁊ nō tentabo dn̄m ⁊c̄. exponit ſicut cōit̄ ex-
ponit̄. Burgē. tanqꝫ yſmael ꝯ oēs exponit ꝙ achaz
iō petere noluit: q: ꝓ certo tenuit deū iſrl̓ nihil poſſe. Sed
illa expoſitio nō videt̄ veriſil̓is. Nam auus ⁊ pater achaz
ozias ⁊ ioathan fuerāt boni cultores dei. vt hr̄. iiij. Regū.
xv. Et achaz.xx. annoꝝ erat anteqꝫ pater eius moreret̄: et
fortaſſis adhuc viuebat ozia auus achaz qui fuit a domino
lepra ꝑcuſſus qd̄ etiā achaz latere nō potuit. Et.iiij. anno
regni achaz hec recuſatio ſigni oblati facta eſt vt ꝑʒ: nō ē
igit̄ veriſil̓e ꝙ infra tam breue tp̄s de noticia dei ⁊ ei⁹ po-
tentia ꝑ patrē ꝓculdubio inſtructus q̄a dr̄ bon⁹. iiij. Reg.
xv. potuerit tranſire ad illā certitudinē impotētie dei quā
Burgeñ. deſcribit in achaz fuiſſe. Stat em̄ ydolatrie dedi-
tos de dei bonitate potentia ⁊ auxilio diffidere: immo et
deſperare ſine tali certitudīe. Non em̄ poteſt in intellectu
quātumcunqꝫ deprauato talis poni certitudo ſine ratione
manifeſta vel auctoritate que in ꝓpoſito aſſignari nō poſ-
ſunt: certum enim eſt ꝙ achaz ydolatrādo habuit affectum
deprauatū: ſed non intellectū: q̄a nulla ratio eum ad ydo-
latriam mouit: ſed ſola malicia que eſt prauitas voluntat̄
contra dictamē recte rōnis: ideo dr̄ de ipſo. iiij. Reg.xvi.

ꝙ ambulauit in vijs regū iſrl' q̄ cūctis eſſent ydolatre. h̄ nō
ꝓceſſit ex rōnis prauitate: ſꝫ affectōis q꞉ fecerunt vitulos
colendos ne ppl's iret irl'm ad cultū veri dei: ⁊ rediret ſic
ꝑ aſſuefactionē ad regnū dom⁹ regis dauid, put habet. iij.
Reg. xij. imo ⁊ ioram fili⁹ achab cū eſſet cultor idolorū ſci
uit tñ dñm ⁊ ei⁹ potētiā quē tñ nō coluit. vñ dixit heu heu
heu. Cōgregauit nos dñs tres reges vt traderet in manu
moab, put dr̄. iiij. Reg. iij. Modicū igr̄ valet qđ Burgeñ.
hic exponit. Sed nihil ꝓbat. Cap'm. viij.

Et dixit dñs ⁊c̄. Anteq̄ deſcēdā ad diuiſionē hui⁹
ca. ⁊ ei⁹ expoſitionē ꝑ ptes. ꝓ vidēduꝫ ē q̄d ſit tenē
dū de quo fit ſmo in hoc ca. cū dr̄. Et acceſſi ad ꝓ-
phetiſſam ⁊ ꝯcepit filiuꝫ ⁊c̄. Et dixerūt aliq̄ ꝙ iſte fuit fili⁹
eſaie de ſua vxore q̄ vocat hic ꝓphetiſſa: ⁊ hoc videt ſequi
Tho. de aq̄no i quadā poſtilla q̄ ſibi attribuit tāq̄ ex eius
dictis reportata: vbi ſoluunt argumēta que ſolent fieri ad
ꝯtrariū. Ad qđ p̄mo arguit ꝑ illud qđ dicit hic. Dicit em̄
hic. Adhibui mihi teſtes ⁊ acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c̄. Eſai-
as aūt cū eēt honeſtus ⁊ ſanctus nullo modo induxiſſet te
ſtes ſui cōcubitus cum vxore. Item ꝑ hoc qđ dr̄. Adhibui
mihi teſtes fideles vriam ſacerdotē ⁊c̄. Iſte em̄ vrias fuit
ydolatra: q꞉ fecit altare ad ſilitudinē altaris qđ erat in da-
maſco ad cultū ydoli ⁊ ſup iſtud offerebat holocauſta ⁊ vi
ctimas. vt hr̄. iiij. Reg. xvj. ⁊ ſic nō pōt ad l'ram dici teſtis
fidelis. Itē q꞉ ſubdit. Et zachariā filium barachie: qui fuit
in duodecim ꝓphetis vndecimus: ⁊ nōdū erat natus: quia
ꝓphetauit tpe darij regis pſarū: cuius tpe cōſummatū eſt
tēplū. vt habet. j. Eſdre. vj. A quarto aūt āno regni achaꝫ
in quo dicta fuit iſta ꝓphetia vel cito poſt vſq̄ ad illud tp̄s
fluxerūt anni. cclxvij. ⁊ ſic nullo mō in tpe eſaie potuit in
duci teſtis ⁊ aſſumptū declarat ſic: q꞉ achaꝫ regnauit. xvj.
annis. iiij. Reg. xvj. ⁊ ſic a tpe huius ꝓphetie de regno ei⁹
remanebāt. xij. anni. Cui ſucceſſit ezechias regnās. xxix.
iiij. Reg. xviij. Poſt quem manaſſes regnauit. lv. annis.
iiij. Reg. xxj. Poſt quē amon duobus. iiij. Reg. xxj. Poſt
quē ioſias. xxxj. iiij. Reg. xxj. Poſt quē ioachim. xj. iiij.
Reg. xxiij. Poſt quem ſedechias. xj. iiij. Reg. xxiiij. Po-
ſtea ſecutū eſt tēpus captiuitatis babylonice. lxx. annorū
ſm cōem cōputationē vſq̄ ad annū primuꝫ cyri. a q̄ etiam
vſq̄ ad cōſummatōem templi poſt reditū captiuitatis ba-
bylonice fluxerūt anni. xlvj. Ioh. ij. xl. ⁊. vj. annis edifica-
tū eſt templū hoc ⁊c̄. qui ſimul iuncti faciūt numerū p̄di-
ctū. Ex q̄ arguit ꝙ nō potuit eſaias ipm adducere in teſti-
moniū. Scđm aūt cōputationē hebreoꝝ quam frequēter
ſecut⁹ ſum fluxerūt pauciores anni: ſꝫ ꝑ hoc nō infringit
argumentū q꞉ ſm breuiorē cōputationē a tpe q̄ eſaias di-
xit. Et adhibui mihi teſtes ⁊c̄. vſq̄ ad zachariā filiū bara-
chie fluxerunt. cc. anni ⁊ plus: nec pōt dici ꝙ zacharias fi-
lius ioiade qui Math. xxiij. dr̄ fili⁹ barachie fuerit ille te-
ſtis. q꞉ ante mortuus erat ꝑ. c. annos ⁊ ampli⁹: qđ patꝫ ſic
q꞉ poſt ioas q̄ interfecit hunc zachariaꝫ regnauit amaſias
fili⁹ ei⁹. xxix. annis. iiij. Reg. xiiij. Et poſt eū ozias. lij. an-
nis. iiij. Reg. xv. Poſt euꝫ ioathan. xvj. iiij. Reg. xv. Poſt
eum achaꝫ quatuor annos anteq̄ eſaias diceret ꝓphetiā iſtā
vt dictū eſt ſ. Qui anni ſimul iūcti faciūt annos. cj. Item
arguit ꝑ hoc qđ ſubdit. Anteq̄ ſciat puer vocare patrem ⁊
matrē auferet fortitudo damaſci ⁊ ſpolia ſamarie ⁊c̄. q̄ ſpo
liatio facta fuit. vj. anno ezechie. vt dictum eſt ca. precedē-
ti. Et ſic puer natus tūc habuit. xviij. annos ad minus. xij
de regno achaꝫ vt p̄dictū eſt ⁊. vj. de regno ezechie. Puer
aūt ſcit vocare patrē ⁊ matrem anteq̄ habeat tot annos. ⁊
ſic nō eſſet verū qđ dr̄: anteq̄ ſciat puer vocare patrem et
matrē ⁊c̄. Igit ꝓpter iſta tenent doctores catholici cōmu-
niter ꝙ illud quod dicit in hoc ca. de puero p̄dicto non ſit
intelligendum ad l'ram de filio eſaie. Sed hoc ſoluit Tho
mas ſic. Ad primū dicit ꝙ inductio teſtiū nō fuit ad vidē-
dum concubitū eſa. ſed ſcripturā eius q꞉ dictum fuit ſibi a
domino. Sume tibi librū grandem ⁊ ſcribe in eo ⁊c̄. Ad ſe
cundū dicit ꝙ vrias ſacerdos fuit teſtis fidelis non rōne
vite: ſed officij dignitate: ⁊ quia a rege achaꝫ fidelis repu-
tabat q꞉ ſimilia erat ydolatra. Ad tertium dicit ꝙ iſte zacha

rias neuter fuit illoꝝ q̄ allegati ſunt: ſꝫ alius ill⁹ tpis qui
ſic noiabat. Cuius rō potuit eſſe duplex vt dicit: vna quia
fuit de genere zacharie ꝓphete: quē interfecit ioas rex iu-
da: vt habet. ij. Paral'. xxiiij. q̄ dr̄ filius barachie Math.
xxiij. ⁊ ſic iſte q̄ fuit tpe achaꝫ fuit noiatus eodē nomie: q꞉
cōſuetudo fuit apud hebreos nominibus eoꝝ qui fuerunt
autentici in illo genere pueros nomiare. Alia quia iſte za
charias fuit ſilis in ſctitate ⁊ auctoritate illi queꝫ interfec
Ioas: et ſic appellatus ē noie illius: q̄uis habuerit aliud
nomē ꝓprium: ſicut in euāgelio Io. baptiſta vocat helyas
ꝓpter ſilitudinē officij: q꞉ iohānes p̄uenit xp̄i primū ad-
uentū: ſicut helyas p̄ueniet ſecūduꝫ. Ad quartum dicit ꝙ
iſta ſpoliatio ſamarie de qua hic agitur: nō fuit illa que fa-
cta fuit nono anno oſee ⁊. vj. ezechie: ſed illa que facta fuit
ꝑ theglatphalaſſar q̄ p̄ceſſit illā q꞉ fuit facta in dieb⁹ pha-
cee ſm ꝙ dr̄. iiij. Reg. xv. In dieb⁹ phacee regis iſrl' venit
theglatphalaſſar rex aſſur ⁊ cepit abyon ⁊c̄. ⁊ h̄ fuit anteq̄
puer natus ſciret vocare patrē ⁊ matrē. Hoc dictuꝫ videt
nimis fauē errori hebreoꝝ q̄ dicūt ꝙ i iſtis tribus ca. ſ. vij.
viij. ⁊. ix. nō fit mētio de xp̄o. Ad excludendū vō hanc fal
ſitatē ⁊ ad declarādum veritatē: ꝓ ponēda eſt hic trāſlatio
chaldaica q̄ apđ hebbreos dr̄ thargūꝫ: ⁊ eſt tāte auctorita-
tis apud eos ꝙ nullus fuit ei auſus ꝯdicere: eſt etiā in paſ
ſibus obſcuris: qualis eſt iſta declaratiua veritatis hebra
ice. Sciendū igit vbi nos habemus hic. Et adhibui mihi
teſtes fideles vriā ſacerdotem ⁊ zachariā filiū barachie. et
acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c̄. Illā trāſlatio ſic hꝫ: Et conteſta
tatus ſum ex pte mea teſtificationes malas quas dixi vē-
turas in ꝓphetia vrie ſacerdotis. Ecce futurum eſt q̄ꝫ ſic
oēm cōſolationē quā dixi venturā in ꝓphetia zacharie fi-
lij barachie ego adducturus ſum: ⁊ acceſſi ad ꝓphetiſſam
⁊ cōcepit ⁊c̄. Ex iſta trāſlatione pꝫ ꝙ nō eſt verbū eſaie cū
in ꝓphetijs iſtoꝝ duoꝝ teſtiū nihil dixerit vel fecerit: nec
in impletione eoꝝ: ſꝫ ipſe deus q̄ illuſtrādo mētes ꝓphas
ꝯſtituit: ⁊ predicta ab eis impleri facit. ⁊ ꝑ ꝯñs illud qđ lo
co illius habemus. Et adhibui m̄ teſtes fidedeles vriā ⁊c̄.
nō eſt verbū eſaie teſtes ad ſcripturā ſuā ſeu cōcubitū in-
ducentis. ſꝫ magis ipſi⁹ dei introducentis dictos ꝓphas
ad p̄nūciandum iſtud qđ p̄ordinauit futurū: ⁊ ꝑ ꝯñs illud
qđ ſubdit in eadē ſerie: ⁊ acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c̄. non eſt
verbū Eſaie ad ſuā vxorē carnaliter accedētis. ſꝫ ipſi⁹ dei
q̄ ſicut ꝓphetas illuſtrando teſtes ſuos conſtituit: ita ſua
gr̄a virginē fecūdauit. vt ptꝫ Luc. j. Scđo ex thargū p̄di-
cto ptꝫ ꝙ vrias q̄ h̄ teſtis inducit nō eſt ille vrias ſacerdos
q̄ fuit tēpore achaꝫ: q꞉ fuit peſſim⁹ ydolatra. iſte aūt dicit h̄
dñi ꝓpheta: ⁊ hoc ꝯcedit Ra. ſa. ſuper locū iſtum di. ꝙ iſte
vrias q̄ hic teſtis inducit fuit vrias filius ſemei q̄ ꝓpheta
uit in nomie dñi tpe ioachim filij ioſie: vt hr̄ Iere. xvj.
Dicit etiā ꝙ zacharias q̄ inducit hic teſtis ſecūdus fuit il
le q̄ in duodeci ꝓphetis ē vndecim⁹: de quoꝝ teſtimonijs
poſtea dicet. Sed ex dictis ſeq̄tur ꝙ iſta inductio teſtium
nō ē corpalis nec in p̄nti facta: ſꝫ ſpūalis ⁊ de futuro i lon-
ginquū q꞉ a q̄rto anno regni achaꝫ in q̄ eſaias dixit illa q̄
ponunt in hoc ca. ⁊ p̄cedēti vt. ſ. dictū ē vſq̄ ad principiū
regni ioachim ſub quo vrias ꝓphetauit: vt predictū ē: flu-
xerunt anni. cxxix. vt pōt videri ꝑ tpa regū ſuppoſitoꝝ in
hoc ca. ⁊ multo plures fluxerūt vſq̄ ad tēpus ſecūdi teſtis
ſcꝫ zacharie filij barachie. ſ. anni. cclxvij. ſm cōem compu-
tatōem ⁊ ſm breuiorē. cc. anni ⁊ plus vt. ſ. declaratū ē. ⁊ ꝑ
ꝯñs cum teſtes debeāt rñdere rei teſtificate acceſſus ad ꝓ-
phetiſſam non fuit corporalis nec de p̄nti: ſed ſpūalis ⁊ de
futuro in longinquū ſm ꝙ habet Luce. j. Spūſſctūs ſup-
ueniet in te: ⁊ virtus altiſſimi obumbrauit tibi. Qꝫ autem
beata virgo maria ꝓphetiſſa fuerit. ptꝫ Luc. j. vbi prophe-
tauit de ſua veneratione futura dicēs. Beatam me dicent
oēs generationes: q꞉ de omnibus gētibus ſunt aliq̄ xp̄ia-
ni dicēres eam beatā: ⁊ nō ſolū a xp̄ianis dr̄ beata: ſꝫ etiam
a ſarracenis. Scriptuꝫ eſt enim in alchorano machometi.
Dixerūt angeli o maria vtiq̄ deus elegit te: vt purificaret
te: et elegit te claram ſuper mulieres ſeculorum. Item ibi-
dem. Dixerūt angeli o maria deus annunciet tibi verbuꝫ

Machometus de Virgine Maria in alchorano

ex ipſo nomen eiꝰ ieſus filiꝰ marie: ⁊ erit honorabilis in h
ſeculo ⁊ in futuro. Itē ibidē. Dixit ipa: deꝰ meꝰ quō erit
mihi filius: ⁊ nō tetigit me hō dixit: ſicut deꝰ creat qđ vult
cum decreuit vtriq; acq̄rat. dicit em̄ eſto ⁊ erit ⁊ hoc modo
dixit gabriel marie Luc. j. Nō erit impoſſibile apđ deum
A oē verbū. Itē in eo
dē cantico ꝓphetauit maria de futura
reprobatōe iudeorū
⁊ vocatiōe gentium
d. Depoſuit potētes
de ſede et exaltauit
humiles: ⁊ ſic p̄z eā
fuiſſe ꝓphetiſſam.
Nūc vidēda ſunt teſtimōia teſtiū ſupra
inductoꝝ ⁊ q2 ꝓphetiā vrie nō habemus
ſcriptam explicite: ſicut nec ē multis alijs
ꝓphetis: vt p̄z ex decurſu libri Regum:
iō recurrēdū eſt ad
illud qđ de eo dicit
Hiere. xxvj. fuit q̄q;
vir ꝓphetās in noīe
dn̄i vrias filiꝰ ſemei: ⁊ ꝓphetauit aduerſus ciuitatem iſtā
⁊ aduerſus terram hanc iuxta vniuerſa verba Hieremie.
Ex q̄ h3 ꝙ ꝓphetauit deſtructionē ciuitatis irlm ⁊ iudee p
chaldeos futurā ſicut ⁊ hiere. ⁊ hoc eſt qđ d2 in trāſlatiōe
chaldaica ſuprapoſita: ⁊ ꝯteſtatꝰ ſum ex pte mea teſtificationes
malas q̄s dixi venturas in ꝓphetia vrie ſacerdotis
ꝓphetiā aūt zacharie filij barachie habemꝰ in libro. xij. ꝓphetarū
in quo zacharie. ix. d2. Exulta ſatis filia ſyon. iubila
filia irl'm: ecce rex tuus venit tibi iuſtus ⁊ ſaluator: ipſe
paup ⁊ aſcēdens ſup aſinā ⁊c̄. qđ intelligit de xp̄o etiā ſm
hebreos vt pleniꝰ oñdet qñ ad locū illū deuenerimꝰ dn̄o
cōcedēte: ⁊ hoc eſt qđ d2 in tranſla. chaldaica ſupra allegata.
Ecce futurū eſt quoq; oēm ꝯſolatōem quam dixi venturam
in ꝓphetia zacharie filij barachie ego adducturꝰ ſum
que cōſolatio implenda d2 in aduētu meſſie: ab ipo zacharia
vt dictū eſt: iō ſtatim ſubdit de aduētu eius i mundum.
Et acceſſi ad ꝓphetiſſam. i. beatā virginē ⁊ cōcepit ⁊ peperit
filium. Et ex dictis p̄z ꝙ impletio ꝓphie vrie de deſtructiōe
ciuitat' fuit certū ſignū de impletōe ꝓphetie zacharie
futura ꝑ xp̄i aduentu. His igit p̄dictis p̄z ꝙ ſolutiōes
thome ad rōnes ſupra inductas ad ꝓbandum ꝙ lr̄a huius
ca. nō poſſet de filio Eſaie intelligi non valent: q̄a falſum
aſſumunt: diſcurrendū tñ eſt p ſingulos ad maiorē declarationē
veritatis: cū em̄ d2 in p̄ma ꝙ teſtes fuerūt inducti
ad vidēdū ſcripturā: p̄z falſum: q2 nōdū erāt nati: nec fuerūt
vſq; ad tp̄s poſt valde longū. Itē ſi fuiſſent preſentes
adhuc nō valeret: q2 poſtq̄ dixerat. Adhibui mihi teſtes
vriam ⁊c̄. non dixit ⁊ ſcripſi: ſed acceſſi ad ꝓphetiſſam ⁊c̄.
Silr' cū d2 in ſcd̄a ꝙ vrias fuit teſtis fidelis rōne officij et
reputatōis regis: q̄a ille vrias nō ponit hic teſtis: vt p̄z p
p̄dicta: ⁊ ſic falſum aſſumit: nec fidelitas quam elegat ē ſm
veritatē ſ3 ſm falſam hominū eſtimationē: que a ꝓphetis
ſanctis nō reputat. Qd̄ ſilr' in tertia d2 tp̄e achaz fuiſſe quēdam
ꝓphetam noīe zachariā filiū barachie: vr ficticiū: q̄a
de ſcripturis nō h3 auctoritatē: ⁊ ideo eadē facilitate contemnit
qua ꝓbat: ⁊ dato ꝙ talis tūc fuiſſet tamē nō fuit ille
q̄ hic teſtis inducit: vt p̄z p p̄dicta. Similiter qđ in q̄rta
d2. Teglatphalaſſar ſpoliaſſe ſamariā. Ad qđ ꝓbandum
allegat. xv. ca. iiij. Reg. Ex eodē loco apparet falſitas huiꝰ
dicti: q2 ibidē d2 qđ cepit aliquas ciuitates in extremitatibus
regni iſrael exn̄s. ſed ad ſamariā que erat metropolis
nō acceſſit: nec p ꝯn̄s ſpoliauit. His p̄libatis ad expoſitionem
huius ca. accedamus in quo ſupra dictū eſt: denūciatur
xp̄i reſurrectio futura ad ſpoliationē inferni principaliter:
⁊ p ꝯn̄s ad ſignificandū tāq̄ p ſignū rememoratiuū
ſpoliationē duoꝝ regnoꝝ . ſ. iſrl' ⁊ ſyrie. Et diuidit in duas
ptes: q2 p̄mo ponit denūciatio ſigni: ſecūdo occultatio
myſterij: ibi. Liga teſtimoniū. Prima adhuc in duas: q̄a
primo ponit ſigni denunciatio. ſecundo ad ꝓpoſitum applicatio:
ibi. Et dixit. Circa primum dicit eſaias.

a Et dixit dn̄s VIII
ad me. Sume tibi librū
grādē et ſcribe in
c eo ſtilo hōis velociter ſpo-
d lia detrahe cito p̄dare. Et
adhibui mihi teſtes fideles
vriam ſacerdotem ⁊ zacha
e riā filiū barachie. Et acceſ-
ſi ad ꝓphetiſſam ⁊ concepit
f ⁊ peperit filiū. Et dixit do
g minus ad me. Voca nomē
h eiꝰ accelera ſpolia detrahe
i feſtina: predari quia anteq̄
ſciat puer vocare patrē ſuū
k ⁊ matrē ſuā auferet fortitu-
l do damaſci: ⁊ ſpolia ſama-
rie coram rege aſſyriorum.
m Et adiecit dominus loqui
n ad me adhuc dicens. Pro
eo ꝙ abiecit populꝰ iſte a-
o quas ſyloe que vadūt cum
p ſilentio et aſſumpſit magis
q raſin ⁊ filium romelie: pro-
r pter hoc ecce dominus ad-
ducet ſup eos aquas fluminis
s fortes ⁊ multas: regem
aſſyriorum ⁊ omnem gloriā
t eius. Et aſcēdet ſuper omnes
riuos eius: ⁊ fluet ſuper
vniuerſas ripas eius:

a Et dixit dn̄s ⁊c̄. in hebreo habet. Rotulū grandem q̄ dicitur
grandis: q̄a ibi ſcribendū
erat myſteriū
xp̄i reſurgētis: quod
eſt maximū. b Et
ſcribe in eo ſtilo hominis.
id eſt. clare et B
plane ita ꝙ quilibet
hō etiā paꝝ litteratꝰ
poſſit legere ⁊ intelligere.
vnde ⁊ i trāſlatōne
chaldaica habet. Scribe in eo exposite.
Sciendū tñ
ꝙ hoc nō intelligit
quātum ad myſteriū
reſurrectōnis chriſti
q2 q̄tū ad hoc ponitur
hic. Breuiter et
zelate: ſed nō q̄tum
ad captiuationem et
ſpoliationem regū
iſrl' ⁊ ſyrie que clare ⁊ lucide ponunt infra eodē capitulo.
ſicut enim dictum eſt ca. precedēti hoc decens fuit vt regi
achaz incredulo daretur ſignum cuius nō intelligeret p̄ncipale
intentum: ⁊ tamen cum hoc ex dei liberalitate perciperet
de ꝓpinquo liberationis ſue effectum quia ſecreta
fidei incredulis ſunt celanda: vnde dicit ſaluator Mathei.
vij. Nolite ſctm̄ dare canibus ⁊c̄. c Velociter ſpolia
detrahe. iſtud cōuenit xp̄o reſurgēti qui tunc celeriter
ſpoliauit infernū: ⁊ im hoc fuit ſignū rememoratiuū ſpoliationis
duoꝝ regū: ⁊ ecōuerſo hec ſpoliatio fuit ſignum
p̄noſticū ſpoliationis fiende p xp̄m. d Et adhibui mihi
teſtes fideles: verbū eſt ipſius dei: vt p̄dictū eſt: ⁊ de fidelitate
⁊ teſtimonijs ipſoꝝ teſtiū dictū eſt. e Et acceſſi
ad ꝓphetiſſam. i. virginē mariā vt p̄dictū eſt. f Et dixit
dn̄s ⁊c̄. Hic ꝯſequēter ponit ſigni adaptatio. ⁊ ſecūdo
ſubdit rō dicti: ibi. Et adiecit. Circa primū d2. g Voca
nomē eius. ſ. pueri nati. loquitur tamen hic ſcriptura de
futuro p modū preteriti: ꝓpter certitudinē ꝓphetie vt frequenter
ſupra dictū eſt. h Accelera ſpolia detrahe ⁊c̄.
quia hec ꝓprietas competit xp̄o vt dictum eſt. i Quia
anteq̄ ſciat puer vocare ⁊c̄. ſ. ſcia creata vt dictum eſt cap.
precedenti. vnde idem eſt ac ſi diceret. Anteq̄ fiat homo.
k Auferet fortitudo damaſci que eſt ciuitas metropolis
in regno ſyrie. l Et ſpolia ſamarie coram rege aſſyriorum
qui cito poſt interfecit raſin regem ſyrie: ⁊ poſtea cepit
oſee regem iſrael ⁊ ſamariā: vt dictum eſt ca. precedēti.
m Et adiecit. Hic ꝯſequenter ponitur ratio dicti: videl3
quare regnū iſrael fuit ita vaſtatū. ⁊ p̄mo ponit deſtructōnis
rō: ſcđo regni iude afflictio quaſi p quādam redundātiam:
quia erat immediate cōiunctum regno iſrael: ibi. Et
ibit. tertio vtilis monitio ibi. Hec enim. Ratio ṽo vaſtationis
regni iſrl' fuit quia receſſerat a regno iuda: ⁊ a dei
cultu: colendo vitulos aureos: ⁊ cōfitendo in regibus ydolatris.
ſ. ſyrie: ⁊ hoc eſt qđ dicitur. n Pro eo ꝙ abiecit
populus iſte. i. populus iſrael. o Aquas ſyloe ⁊c̄. i. regimen
regni iuda: ⁊ dei cultū que erat vt magis in quiete
⁊ manſuetudine: maxime tempore regum bonorum vt dauid
ſalomonis et ſimilium. p Et aſſumpſit magis raſin.
regem ſyrie. q Et filium romelie. de ꝓtectione eorum
magis confidendo q̄ de deo. r Propter hoc ecce
dominus ⁊c̄. i. aduerſarios cum fortitudine ⁊ impetu venientes.
propter hoc ſubditur exponendo. s Regem
aſſyriorum ⁊c̄. id eſt. potentiam exercituum eius.
t Et aſcendet ſuper omnes riuos eius ⁊c̄. id. eſt deſtruet
totum regnum iſrael ſicut inundantia aquarum deſtruit
omnia que inuenit.

v Et ibit. Hic ↄ̄ſter ponit᷑ regni iude afflictio ꝑ redundā
tiā cū dr̄. Et ibit ꝑ iudā inundans. q᷑ exercit⁹ aſſyrioꝝ qui
deſtruxit ſamariā in regno iude multa vaſtauit: quaſi per
quandā redundantiā. x Et trāſiens vſq̄ ⁊c̄. i. intm̄ affli
get regnū iuda ꝙ vix poterit ſuſtinere: qd factum fuit tꝑe
ezechie: vt dictū eſt
ca. p̄cedēti. y Et
erit ⁊c̄. i. exercituum
eius: q᷑ ad lrām co
hortes pugnatorum
vocant᷑ ale. z Im-
plēs latitudinē ter-
re tue. i. iudee quam
aſſyrij vaſtauerunt.
z O emanuel. id ē
xp̄e vt dictū eſt ca. p̄
cedēti. cui⁹ dicit᷑ illa
terra ſpāliter: q᷑ ibi
fuit natus: ↄuerſat⁹:
⁊ paſſus: ſ᷑ q᷑ ſenna
C cherib rex aſſyrioꝝ
cū ſuo exercitu fuit
diuinit⁹ debellatus
vt dictū ē: iō ſubdit᷑.
a Congregamini ⁊c̄.
q̄a ſennacherib po-
pulos multos addu
xit ſecū: qui fuerunt
deuicti ꝑ angelum.
b Et audite ⁊c̄. Il
lud. n. factum tanq̄
valde mirabile fuit
diuulgatū valde lon
ge. c Cōfortami
ni: ↄfidētes in v̄tute
vr̄a. i. ↄfortabimini
q᷑ ꝓpheta non indu
xit eos ad p̄ſumptio
nē de ſua virtute ſ᷑ e aꝫ p̄dixit futurā. d Et vincemini.
virtute diuina. e Accingite vos. ad vincendum ſm̄
eſtimationē vr̄am. f Et vincemini: ſm̄ v̄itatē. g Ini-
te ↄſiliū. de captōe irl'm. h Et diſſipabit᷑. ſ. ↄſiliū vr̄m
a deo cuius cā ſubdit᷑. i Quia nobiſcū deus. i. adiuto-
riū nr̄m vos debellās ꝑ angelū ſuū. k Hec. n. h̄ ↄſ̄r po
nit᷑ vtilis monitio vicꝫ ꝙ ppl's iude nō timeat ab hūana ꝑ
ſecutiōe: ſ᷑ ſolū deū: ⁊ h̄ eſt qd dr̄. k Hec eīm ⁊c̄. i. oſtē-
dit mihi fortitudinē ſuā qua pōt ꝓtegere oēm hoīem in ſe
confidentē. l Ne irem in via ⁊c̄. i. timēdo aduentū du-
orum regū ſicut ppl's regni iude timuit valde: ſicut dictuꝫ
eſt ca. p̄cedēti de achaꝫ ⁊ pplo ei⁹. Et cōmotū eſt cor ei⁹ et
cor ppli ei⁹ ſicut mouent᷑ ligna a facie venti. m Dicēs
.ſ. dn̄s. n Nō dicatis ↄiuratio. i. nō timeatis a cōiuratō
ne regū iſrl' ⁊ ſyrie ↄ̄ vos. o Oia eīm ⁊c̄. i. populus iu-
de. p Cōiuratio eſt. i. multū loquit᷑ de cōiuratōe duoꝝ
regū ↄ̄ ſe: ſicut hoīes multū timentes de ꝑiculo aliq̄ ſuper
ſe vēturo. quaſi ↄtinuo loquūtur de ipſo ⁊ quia iſte timor
erat malus: iō ſubdit᷑. q Et timor ei⁹. i. illi⁹ ↄiuratōnis
r Ne timeat᷑. ſ᷑ q̄d ſit timēdū oñdit᷑ cū ſubdit᷑. s Do
minū exercituū. i. angeloꝝ. t Ipm ſctificate. ei ſeruien
do. v Ipſe pauor vr̄ ⁊c̄. offenſam illi⁹ ſollicite cauēdo.
x Et erit vo. i ſctificationē. vos ↄfirmādo i bono ſi ei cre-
detis. y In lapidē ⁊c̄. q̄s iuſto iudicio fecit ruere: ⁊ iſte
due domus fuerāt domus phacee filij romelie: quam fecit
ruere ꝑ ozee filiū hela. iiij. Regū. xv. ⁊ dom⁹ ozee filij hela
quā cū toto regno iſrl' fecit ruere ꝑ ſalmanaſar regē aſſyri
oruꝫ. iiij. Reg. xviij. ⁊ q᷑ in regno iude erāt aliq̄ mali ⁊ incre
duli q̄ ruerunt gladio ſennacherib ex diuino iudicio: ideo
ſubdit᷑. z Et in laqueū ⁊ in ruinā habitantibus irl'm q̄a
eīm boni remāſerūt ſalui tꝑe ezechie. iō ſubdit᷑. z Et of-
fen. ex eis plurimi. nō dicit oēs q᷑ ſicut dictū eſt boni ſūt
ſaluati. a Liga teſtimoniū. Hic ponit᷑ occultatio my-

x ⁊ ibit ꝑ iudam inundans et
transiens vſq̄ ad collū ve-
y niet. Et erit extēſio alarum
z eius implēs latitudinē ter-
z re tue o emanuel. Cōgrega
b gamini ppli ⁊ vincemini et
audite vniuerſi ꝓcul terre.
c Cōfortamini et vincemini:
d accingite vos ⁊ vincemini
e inite cōſiliū ⁊ diſſipabit᷑ lo-
f quimini verbū et nō fiet q̄a
g nobiſcū deus. Hec eīm ait
h dn̄s ad me. Sicut in manu
i forti erudiuit me: ne irē in
k via ppli huius dicēs. Nō
l dicatis: cōiuratio. Oia eīm
m que loquit᷑ populus iſte cō
n iuratio eſt. Et timore eius
o ne timeatis neq̄ paueatis.
p Dn̄m exercituū ipm ſancti
q ficate: ipſe pauor veſter et
r ipſe terror veſter: et erit vo
s bis in ſanctificationem in
t lapidem autē offenſionis ⁊
v petrā ſcādali duab⁹ domi-
x
y

z bus iſrl': ⁊ in laqueū ⁊ i rui-
z nā habitātibus irl'm Et of-
fendent ex eis plurimi ⁊ ca-
dent ⁊ conterent᷑ ⁊ irretien-
a tur ⁊ capient᷑. Liga teſtimo
b niū: ſigna legem in diſcipu-
c lis meis expectatio dn̄m q̄
d abſcondit faciē ſua a domo
e iacob et preſtolabor eum.
f Ecce ego ⁊ pueri mei quos
g dedit mihi dn̄s in ſignuꝫ et
h in portentū iſrl' a dn̄o exerci
i tuum qui habitat in monte
k ſyon. Et cum dixerint ad
l vos querite a phitonibus
m et a diuinis qui ſtrident in
n incantationibus ſuis. Nū-
o quid non populus a deo
ſuo requiret viſionem pro
p viuis ac mortuis? Ad le-
gem magis ⁊ ad teſtimoniū
q ꝙ ſi non dixerit iuxta ver-
r bum hoc: non erit eis ma-
s tutina lux. Et tranſibit per
t eam ⁊ corruet ⁊ eſuriet ⁊ cū

ſterij xp̄i in p̄ncipio hui⁹ ca. ſ. poſit᷑. Et p̄ p̄cipit iſta occul
tatio. ſecūdo ꝓhibet᷑ ſupſtitioſa inq̄ſitio: ibi. Et cū dixerit
Circa primū dr̄ eſa. a dn̄o. Liga teſtimoniū. i. inuolue ꝓ-
phetiā obſcuritatib⁹ ꝓpt᷑ incredulos q̄b⁹ talia ſunt celāda
vt dictū eſt. ſ. b Signa legē ⁊c̄. i. deſigna legē euāge-
licā dandā diſcipu-
lis meis. i. apoſtolis
alijſq̄ xp̄i diſcipulis
q̄ p̄dicādo legē euā-
gelicaꝫ obſcuritates
ꝓpheticaruꝫ aperue-
rūt ⁊ declarauerunt
oſtēdētes eas i xp̄o
impletas: vt pꝫ in
actib⁹ aploꝝ: ſic fue-
rat a deo p̄ordinatū
⁊ hoc mō fuit dictū
B Dan. xij. cap. Uade
Heb. 2. c daniel: q᷑ clauſi ſunt
ſignatiq̄ ſermones
vſq̄ ad p̄finitū tꝑus
c Expectabo dn̄m
⁊c̄. v̄bū eſt Eſaie re-
ſpōdēt᷑. Expectabo
dn̄m ⁊c̄. ſcꝫ ibim xp̄m
in carnem venturū.
d Qui abſcōdit ⁊c̄.
a domo iacob. id ē. a
pplo iudaico deſcen-
dēte a iacob: q᷑ i ad-
uentu ei⁹ ppl's ille ꝓ
maiori pte fuit ceca-
tus per infidelitateꝫ.
ſm̄ qd dr̄ Roma. xj.
Cecitas ex pte contī
git iſrl' ⁊c̄. e Et p̄-
ſtolabor eū. i. patien
ter expectabo ei⁹ ad-
uētu: lꝫ differat᷑ in tꝑs longū. f Ecce ego ⁊c̄. Aliq̄ expo
nūt h̄ de duob⁹ filijs eſaie. ſ. de iaſub ⁊ de eo q̄ vocatus eſt
accelera ſpolia detrahe in p̄ncipio hui⁹ ca: quē dicūt fuiſ-
ſe filiū eſaie: ſ᷑ iſtud oſtenſum eſt eē falſum. Itē iſti magis
iudaizāt in h̄ q̄ Ra. ſa. hebreus q̄ dicit h̄ eē intelligēdū de
diſcipulis ꝓphetarum q̄ dicunt᷑ eoꝝ pueri ſeu filij: q᷑ ſunt ab
eis in lege diuia inſtructi: ⁊ ꝑ talē modū dicit apl's. j. Cor.
iiij. i xp̄o ieſu ꝑ euāgeliū ego vos genui: ⁊ ſm̄ h̄ h̄ dic eſaias
f Ecce ego ⁊ pueri mei. i. diſcipuli quoꝝ aliq̄ habuerunt
ſpm̄ ꝓphetandi: iō ſubdit᷑. g Quos dedit mihi dn̄s. a q̄
eſt ꝓphie ſpūs. h In ſignū ⁊ portētū. fuerūt. n. ꝓphe
cōtēpti ⁊ vilipēſi: ⁊ mlti eoꝝ occiſi: de quoꝝ numero fuit
eſaias in ſignū xp̄i paſſuri cui⁹ erāt nūcij. i A dn̄o ex
ercituū. i. angeloꝝ. k Qui habitat ⁊c̄. ibi eīm tunc erat
templū in quo erat ꝓpitiatoriū qd ſedes dei dicebat᷑: vt di
ctū fuit Exo. xxv. ⁊ inde diuia reſpōſa dabant᷑. l Et cuꝫ
dixerint. Hic ↄ̄ſr ſupſtitioſa inq̄ſitio ꝓhibet᷑ cuꝫ dicit᷑. Et
cum dixerint ad vos. ſcꝫ homies ydolatre ⁊ ſupſtitioſi.
m Querite a phitonib⁹ ⁊ a diuinis rn̄ſum de occultis ⁊
futuris. Dicunt᷑ aūt phitones q̄ diuināt quodāmodo ſpe-
ciali. ſ. ꝑ apparentē ſuſcitationē alicui⁹ mortui. ſicut dictū
fuit diffuſi⁹. j. Reg. xxviij. Dicunt᷑ aūt diuini gn̄aliter di-
uinatores ſupſtitioſi. n Qui ſtridēt ⁊c̄. q᷑ vtunt᷑ q̄buſdā
noibus ⁊ verbis ignotis: ⁊ ſubdit᷑ rn̄ſio populi fidelis.
o Nūq̄d ⁊c̄. q. d. ſic rn̄debit᷑ talibus malis ꝑſuaſionib⁹
Nūq̄d nō ⁊c̄. q. d. ſic. q᷑ infideles requirunt hoc a deo ſuo
falſo: ⁊ ſic debēt fideles q̄rere a deo ſuo vero. ideo ſubdit᷑.
p Ad legē magis ⁊c̄. i. ad legē diuinit⁹ datā ⁊ ad teſtimo
niū ꝓphetarū a deo inſpiratoꝝ magis eſt recurrenduꝫ q̄
ad phitones ⁊ diuinos. q Q᷑ ſi nō dixerint. i. fecerint
r Iuxta verbū hoc. recurrendo. ſ. ad phitones ⁊ diuinos
ↄ̄ verbū h̄. s Nō erit ⁊c̄. i. vera dei cognitio ⁊ diuia cō-
ſolatio. ſic accidit tꝑe regis ſedechie. iō ſubdit᷑. t Et cū

eſurierit iraſcet: q2 tūc ꝓpter obſidionē longam ſennacherib ꝑualuit fames in ciuitates. iiij. Reg. xxv. v Et maledicent ⁊c. q2 multi valde de pplo iuda ducti impatientia maledicebant ſedechie ſub quo venerat eis iſta miſeria. et etiam dimittendo legem eius ad ritum gentiliū trāſeūdo.

x Et ſuſpiciet ſurſum. quaſi querens a deo auxiliū neceſſitate cōpulſus: ⁊ h dr ꝓ pplo qui cū ſedechia remāſit in ciuitate ⁊ in lege.
y Et ad terram intuebit. ꝓ confuſiōe ⁊ deſperatōe: iō ſubditur. z Et ecce tribulatio: ꝙtum ad afflictionē corporum.

v eſurierit iraſcetur et maledi
x cet regi ſuo ⁊ deo ſuo. Et ſu
y ſpiciet ſurſum et ad terram
z intuebit: et ecce tribulatio
a ⁊ tenebre et diſſolutio ⁊ an
b gu-
c ſtia
d ⁊ caligo perſequens
e ⁊ nō poterit auolare de anguſtia ſua.

a Et tenebre. ꝙtuȝ ad deiectionē mentiū. b Et diſſolutio. viriū ex timore. c Et anguſtia. ſ. mētis eo ꝙ nō apparebāt via euaſionis. d Et caligo perſequēs: q2 ſedechias ⁊ viri bellatores de nocte fugerūt et chaldei eos inſecuti ſunt. e Et nō poterit auolare: q2 ſedechiā comprehenderunt. iiij. Reg. xxv.

In ca. viij. vbi dr in poſtil. Hoc dictum videtur fauere nimis errori hebreorum. Additio. j.

Ea que cōtinētur in poſtilla ſancti Tho. vel q̃ ei attribuunt nō videt fauere errori hebreoꝝ in aliquo. Nā in hoc loco poſtꝗ͂ poſuit expoſitionē hebreorū intelligētiū ꝙ iſte puer qui vocat. Accelera ſpolia detrahe ⁊c. intelligit fuiſſe fili9 Eſaie. Cōſequent ponit ꝯtra eos obiectiōes que in hac poſtilla cōtinent: poſtea ponit expoſitionē gloſe cōis. ſ. ꝙ hoc intelligat de xp̄o: qua poſita ſubiūgit hec verba. Hec autē expoſitio non eſt tante auctoritatis ſicut ſuperior q̃ fuit ſupra ca. vij. de alio ſigno q2 magis extorta eſt ⁊ ex ſcripturis non hȝ auctoritatē. vn̄ quidā dicūt nō eſſe incōueniēs ſi hoc intelligit ad lrām de filio eſaie: ita tamē ꝙ puer ille ſit figura xp̄i. Hec ille. Ex q̄bus v̄bis ptȝ manifeſte ꝙ ipe nō ip̄robat illā expoſitionē que dicit iſta intelligi de xp̄o ad lrām ſȝ dicit ꝙ nō ē tante auctoritatis ſicut ſupior: cuius rōnē reddit manifeſtā: nā p̄ma hȝ auctēm ex euāgelio Math. j. hoc totū factū eſt vt impleret qd̄ dictū eſt ꝑ ꝓphetā. Ecce v̄go cōcipiet: ſed expoſitio huius nō hȝ tantā auctoritatē: cū in ſacra ſcp̄tura nō cōtineat ꝙ hoc qd̄ dr hic. Acceſſi ad ꝓphetiſſam. intelligit de btā virgine: ⁊ ſic manifeſtū eſt ꝙ nō eſt tāte auctoritatis ſicut p̄cedēs. Itē principale fundamentū quod ponit poſtillator ad firmādū hāc expoſitionē: eſt illud qd̄ cōtinet in trāſlatōne chaldaica ex qua concludit ⁊ bene ꝙ hoc qd̄ dr hic. Acceſſi ad ꝓphetiſſam: nō eſt verbū eſaie. ſȝ ipſius dei: ⁊ q2 hoc fundamētū lȝ ſit verū nō eſt tāte auctoritatis: ſicut ſi in lrā cōtineret: iō verba ſancti Tho. p̄dicta vel eidē attributa ſunt manifeſte rōnabilia: nec in hoc fauet errori hebreoꝝ. Naȝ illa que cōtinent in. vij. ⁊. ix. ca. neceſſe eſt vt intelligātur de xp̄o ad lrām. ſed ea que continent in h ca. viij. nō hn̄tur ex neceſſitate lre vt intelligāt de xp̄o ad lrām: ſȝ auctē chaldaice trāſlatiōis: vt dictum ē.

In codē ca. vbi dr in poſtilla. Sīr qd̄ in iiij. Regū dr. Theglatphalaſſar ſpoliaſſe ſamariā: vt in quarto Regū dicitur. Additio. ij.

Licet theglatphalaſſar nō expoliaſſet ſamariā q̄ tñ aliquas ciuitates regni iſrl̄ cuius ſamaria ē metropolis cepit: ſatis vere poſſet dici ꝙ expoliauit ſamariā lȝ nō totam nec totū regnū expoliaſſet ſicut qui expoliat aliquem de aliq̄b9 bonis ſuis: dr ip̄m expoliaſſe ꝙuis non eſt ex toto.

In eo. ca. vbi dicit in poſtilla. In quo vt ſ. dictū eſt denūciat xp̄i reſurrectio futura. Additio. iij.

Ea q̃ ꝯtinent in h ca. nō vident ꝑtinere ad ſignū indicatiuū nec rememoratiuū: nō eñ in h ca. dr. Dabit vobis ſignū ſic in p̄cedēti vtȝ diſcurrēti lrām: ⁊ iō lȝ expoliatio duoꝝ regū fuit figura expoliatōis inferni ꝑ xp̄m fiēde ſic hyſtorie ve. te. fuerūt figure eoꝝ q̄ ꝯtigerūt in nouo: nō tñ ex h dicūt fuiſſe data tāꝗ͂ ſigna indicatiua ſeu rememoratiua. In eo. cap̄. vbi dr in poſtil. Et erit vobis in ſanctificationem. Additio. iiij.

Hoc qd̄ dr hic. Et erit vobis in ſanctificationē ⁊ in laqueū ⁊c. ꝓprie videt referēdū ad tp̄s aduēt9 xp̄i in carnē in q̄ tp̄e fuit xp̄s i ſctificatōeȝ credētibus: ⁊ in lapidē offenſionis: ⁊ petrā ſcādali duab9 domib9 iſrl̄ ſcȝ regali ⁊ ſacerdotali: quas ꝓpter ſuā incredulitatē iuſto iudicio fecit ruere: ⁊ vtraꝗ͂ earū cōſueuit dici domus i ſcriptura. Vn̄ in p̄cedēti ca. Audite nūc dom9 dauid. qd̄ intelligit de domo regali. ⁊ in pſal. Dom9 aaron benedicite domino. intelligit ð domo ſacerdotali. Dicere aūt ꝙ iſte due domus intelligunt de domo phacee filij romelie ⁊ ð ozee filio hela. q̄ fuerūt reges iſrl̄ nō vr̄ ꝯuenieter dictū: nā ſic in regno iuda lȝ fuerint mlti reges ſucceſſiue: nō tñ ꝓpter hoc dicūt multe dom9: ſȝ dom9 dō tm̄: ſic dicēdū eſt de regib9 iſrl̄. Seqtur. Et in laqueū ⁊ ruinā hitātib9 irl̄m: q2 in ciuitate irl̄m vbi xp̄s paſſus fuit multi ruerūt ꝑ infidelitatē ⁊ nō tñ oēs ⁊ iō ſeqtur. Et offendēt ex eis plurimi. i. nō oēs ſm iſtā expōem ꝓprie ſequit imediate. Liga teſtimoniū ⁊c. qd̄ intelligit de occultatione myſterij xp̄i: de q̄ ſtatim in precedētibus agitur: ⁊ exponat ſicut in poſtilla.

In eo. ca. viij. vbi dr in poſtil. Nō erit eis matutina lux. Additio. v.

Secūdū glo. ꝙ dr hic matutina lux intelligit ipe xp̄s: ⁊ hoc eſt ꝓprie dictū. Nā xp̄s ē lux vera q̄ illuminat oēm hoiem Ioh. j. Et dr matutina q2 ante oēm lucē creata. Unde hic ꝓpheta reuertitur ad declarationē eoꝝ q̄ ſupra dixerat. Erit in ſanctificationem. ſ. credētib9. Et in lapidē offenſionis. ſ. nō credētibus Et p̄ agit de ſcdo vſꝗ͂ ad finem. ſcdo v̄o de p̄ a p̄ncipio ſequētis ca. vſꝗ͂ ibi. Zelus dn̄i faciet hoc. Vn̄ circa primum cū dixiſſet. Nō erit ei. ſ. populo non credenti. Matutina lux. i. xp̄s. ne forte q̄s eſtimaret ꝙ hoc ꝯtingeret illi populo incredulo eo ꝙ nō habuiſſent p̄ntiā predicte lucis: ideo dicit. Trāſibit ꝑ eā. vn̄ Luc. iiij. ca. Ihs trāſiens ꝑ mediū illoꝝ ibat: ⁊ hoc qd̄ dr ꝑ eā: intelligit iudeā vel irl̄m de qua dicit. Et corruet ⁊ eſuriet: qd̄ pōt intelligi ad lrām de tp̄e obſidiōis irl̄m ꝑ romanos. ⁊ ſequit. Et cū eſuriet iraſcetur ⁊ maledicet regi ſuo ⁊ deo ſuo: qd̄ ꝓprie intelligit de xp̄o cui maledicebāt ſicut ⁊ hodie: ⁊ ſeqtur. Aſpiciet ſurſum. i. ꝓ auxilio diuino ſeu celeſti. Et ad terrā intuebit. ꝓ ſubſidio terreno. Et q2 neutrū iueniebāt: iō ſeqtur. Et ecce tribulatio ⁊ tenebre. ſ. igrātie ⁊ infidelitat. Et diſſolutio. ſ. viriū ſeu virtutū. Et anguſtia. p̄cipitatōnis ſeu ꝑplexitatis. Et caligo. ꝑſequēs. ſ. cecitas indurati cordis. Et nō poterit auolare de anguſtia. quocūꝗ͂ remedio: ⁊ ſic ꝓpheta declarat illud qd̄ dixerat de xp̄o. Qr erit in lapidē offenſionis ⁊ in petrā ſcādali habitātib9 irl̄m vt. ſ. Et ſequit in ſequēti ca. Primo tp̄e alleuiata eſt ⁊c. in quo declarat primū quod dixerat. ſ. Et erit in ſctificationē. ſ. credētibus q̄bus per oppoſitū dicit. Viderūt lucē magnā ⁊ lux orta ē eis. ⁊ incipit a tp̄e p̄dicatōnis xp̄i ⁊ ab initio miraculoꝝ eius de quo dicit. Primo tp̄e alleuiata eſt ⁊c. ⁊ exponat ſicut i poſtilla. Replica.

IN ca. viij. cū poſtillator amore veritatis fidei xp̄iane ꝑmot9 diceret ſan. Tho. nimis fauere errori iudeoꝝ exponēdo p̄ncipiu hui9 ca. de filio eſaie quēadmodū iudei faciūt: qd̄ tñ vere exponi dȝ ð xp̄o ſpoliāte infernū ⁊c. Burgeñ. aſſumit certamen pro ſctō Tho. aſſerens ꝙ in nullo fauet iudeoꝝ falſe expoſitōi: qd̄ ꝙuerum ſit ptȝ ex hoc: p̄mo q2 friuolis ⁊ falſis aſſertionib9 nititur ſoluere argumēta catholicoꝝ q̄ fieri ꝯſueuerūt ꝯ illum iudeoꝝ errorē. Scdo q2 nō roborauit argumēta catholicoꝝ nec aliquid facit ꝓ vera xp̄ianorum expoſitione: ſed litterā preſentē diuidit: exponit: cōcordat ꝙtū pōt ꝓ ꝑfidia iudeorum. Tertio q2 dicit catholicā expoſitionem extortā: demū q2 dicit eam non eſſe tāte auctoritatis ſicut illam ſupra ca. vij. vbi ille paſſus. Ecce virgo ꝯcipiet. exponit de xp̄o auctoritate euangeliſte. Sed quero. iſta auctoritas

A
Mat.4.c

IX
Primo tpe alle-
uiata eſt terra zabulō
b ⁊ terra neptalim ⁊ nouiſſi-
c mo aggrauata eſt via ma-
d ris trās iordanē galilee gē-
e tiū. Pplꝰ q̄ ambulabat in
f tenebris vidit lucē magnā
g habitātibus in regiōe vm-
h bre mortis lux orta eſt eis.
i Mulṫplicaſti gētē: nō ma-
k gnificaſti leticiā. Letabunt
corā te ſicut q̄ letant̄ i meſ-
ſe ſicut exultāt victores ca-
pta p̄da qn̄ diuidūt ſpolia.
l m Iugū em̄ oneris eiꝰ ⁊ vir-
n gā humeri eius ⁊ ſceptrum

quaꝫ p̄fert an ſit apud iudeos autentica magis aut apud xp̄ianos. ſed certū eſt q̄ nō apud iudeos: q2 trāſlatio chaldaica cui innitit̄ expoſitio huius lr̄e eſt apud iudeos: maxime auc̄tis. Exemplū aūt cui innitit̄. vij. ca. expoſitio nullius auctoritatis ē aput hebreos. igr̄ maioris auctoritatis eſt apud iudeos expoſitio huiꝰ loci q̄ꝫ. vij. ca. Ad faciendū em̄ fidē infidelibus ꝑ euāgeliū qd̄ nō recipiūt nihil concludimꝰ: niſi cū h̄ innitamur coꝝ fundamētis q̄ negare nō ꝯſueuerūt. Nec valet qd̄ Burg. ponit ꝯtra replicā poſtil. de ſpolio facto ꝑ theglatphalaſſar: q2 ꝑ hoc ſpoliū nō eſt ablata fortitudo damaſci ⁊ ſamarie ꝓut innitit̄ in lr̄a ꝫ fuit ꝑticularis inuaſio facta tp̄e ozie ⁊ ioathan. Quid aūt hoc ꝑtinet ad filiū eſaie de q̄ iudei falſe exponūt ⁊ ſanctus Tho. approbat. Sed q2 poſtil. hic expoſitionē ſan. Tho. ꝑtractat. Burg. oppido offenſus neſcit in hoc ca. pacifice loqui: quia neſcit tolerare theologicū modū loquēdi poſtil. quo dicit deſtructionem duoꝝ regnoꝝ fore ſignū p̄noſticū deſtructōis ⁊ ſpoliationis inferni. Spoliationē aūt inferni fore ſignū rememoratiuū ſpoliationis de quibꝰ hic dicit̄ ad lr̄am. quod egrefe rēs burg. facit argumētū ſuū ꝯſuetū a modernis hereticis receptū hoc nō ponit̄ in textu: igit̄ nō eſt ⁊c̄. quia vt inq̄t de ſigno nulla fit mentio. Quis aūt in lr̄a etiam non fit mentio de figura. dicit t̄n Burg. q̄ vna ſpoliatio ē figura alterius. Nunc aūt figura eſt ſignificatiua figurati. Significatiuū autē ⁊ ſignum quātum diſtant dicat Burgen. grandiſpenſor.

Capl̄m. ix.

Primo tpe. Anteq̄ꝫ deſcendā ad diuiſionē huiꝰ capituli. Sciendū q̄ iudei ⁊ aliq̄ expoſitores catholici in hoc eos nimis ſequētes exponūt p̄ncipiuꝫ huius capitnli ad lr̄am de captiuitate duplici filioꝝ iſrael. Prima aūt fuit facta ꝑ theglatphalaſſar regē aſſyrioꝝum: qui captiuauit duas tribus vltra iordanē: ⁊ trāſiēs iordanem captiuauit multos de terra zabulon ⁊ neptalim: vt habetur. iiij. Reg. xv. ⁊ de hoc exponunt quod dr̄ in p̄ncipio huiꝰ capituli. Primo tpe. i. prima captiuitate. Alleuiata eſt terra zabulon ⁊ terra neptalim. ſ. a pōdere peccatoꝝ habitatoribus ſuis in captiuitatē ductis. poſtea v̄o ſalmanaſar rex aſſyrioꝝ cepit oſee regem iſrael ⁊ reſiduū populi qd̄ remāſerat trāſtulit in aſſyrios. vt h̄r. iiij. Regū. xviij. ⁊ de hoc exponūt qd̄ ſubdit̄. Et nouiſſimo aggrauata ē via maris trās iordanē galilee gentiū: q̄a aggrauata fuit tota terra ꝑ dn̄i flagella i captiuitatē ducta: dr̄ aūt illa terra via maris: quia eſt ibi via publica ad portandū merces a iordane ad mare mediterraneū ⁊ ecōuerſo. Sed iſta expoſitio videt̄ incōueniēs. p̄mo q2 implicat ꝯtria ſaltem i modo loquēdi: q2 primā captiuitatē noiat alleuiatōem: ⁊ ſecūdā aggrauationē cuꝫ t̄n fuerūt eiuſdē rōnis. Itē q2 ſi loqueret̄ de ſecūda captiuitate cum dr̄. Et nouiſſime aggrauata eſt ⁊c̄. nō fieret ibi mentio de galylea que in prima captiuitate fuit captiuata ſaltē in magna ꝑte. ſed magis de ſamaria que erat ciuitas metropolis regni. ⁊ principaliter fuit obſeſſa ⁊ capta per ſalmanaſar. Tertio q̄a Matheus. iiij. ca. dicit hanc ꝓpheciam fuiſſe completā ad lr̄am in xp̄o dicēs ſic de xp̄o. Et relicta ciuitatate ſua nazareth venit ⁊ habitauit i ciuitate capharnaū maritima in finibꝰ zabulon ⁊ neptalim vt adimpleret̄ qd̄ dictū ē per Eſaiam prophetā. Terra em̄ zabulon ⁊ terra neptalim via matris trans iordanem galilee gentiū. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam ⁊c̄. Item cum omnes expoſitores catholici dicant q̄ neceſſe eſt de chriſto intelligi illō quod dr̄ ſupra. vij. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium ⁊c̄. eo q̄ dr̄ Math. j. Hoc aūt totū factū eſt vt adimpleret̄ qd̄ dictū eſt a dn̄o ꝑ ꝓphetā dicentē. Ecce virgo hēbit in vtero ⁊ pariet filiū ⁊c̄. eadem neceſſitate cōpellit̄ quilibet doctoꝝ catholicus exponere de xp̄o qd̄ dr̄ hic. Primo tēpore alleuiata eſt ⁊c̄. cū matheꝰ dicat hoc impletū eſſe in xp̄o Igit̄ ſequēdo ſn̄iam beati mathei p̄ns cap̄. in q̄ ponit̄ myſteriū xp̄i q̄ꝫtum ad eius exaltationē in ſignum liberatōis regni iude. in duas ꝑtes diuidit̄: q2 p̄mo ponit̄ xp̄i exaltatio: ſc̄do dicta liberatio ibi. Verbuꝫ miſit dn̄s. Circa primū ſciendum q̄ xp̄s fuit exaltatꝰ p̄mo q̄ꝫtū ad declarationē ſue deitatis in predicatione ſua et miraculis. ſc̄do q̄ꝫtuꝫ ad exaltationem humanitatis ad dexterā patris. Primo igit̄ ponit̄ primū. ⁊ ſecundo ſecūdū ibi. Paruulus. Circa primū ſciēdū q̄ ad p̄dicatōeꝫ xp̄i aliq̄ iudei crediderūt ⁊ in fide ꝑmāſerūt. aliq̄ aūt obſtinati in ſua malicia remāſerunt: ⁊ aliq̄ a principio credentes poſtea ad vomitū reuerſi ſunt: ⁊ de iſtis mixtim loquit̄ hic ꝓpha. Circa p̄mū dr̄. a Primo tpe ⁊c̄. q2 ibi xp̄us circa p̄ncipiū ſue predicatōis publice frequēter docuit: ⁊ miracula fecit vt dic̄ Math. ⁊. ſ̄. allegatū ē: ⁊ ſic fuit terra illa alleuiata a iugo dyaboli ꝑ ꝑtātē xp̄i. Verūtamē q2 plures eoꝝ reuerſi fuerut ad vomitū: ideo ſubditur. b Et nouiſſimo. i. circa finē predicatōis xp̄i. c Aggrauata ē via maris: q̄re aūt illa terra dicat̄ via maris: ſupra expoſitū eſt. de illa aūt aggrauatōne h̄r Math. xj. vbi dr̄. Tunc cepit exprobare ciuitatibꝰ in q̄bus facte ſunt v̄tutes: ⁊ iō ſubdit̄. Ve tibi coroſaim. ve tibi bethſaida: q̄m ſi in tyro et ſydone facte eſſent virtutes: q̄ facte ſunt in vobis: olim in cilicio ⁊ cinere p̄niam egiſſent. Iſte aūt ciuitates erāt ſupra mare galilee in finibus zabulon ⁊ neptalim. Et poſtea ſubdit̄ de capharnaū vbi xp̄s habitauit circa predicatōis ſue p̄ncipiū vt. ſ̄. dc̄m eſt. Et tu capharnaū nūq̄d exaltaberis vſq̄ ad celū ⁊ vſq̄ in infernū deſcēdes: q2 ꝑ p̄dicatōem xp̄i p̄ fuit diſpoſita ad cōſecutionē b̄titudinis credēdo: et poſtea dep̄ſſa ꝑ demeritū dānatiōis ad vomitū redeundo ſic dc̄m fuit plenꝰ ſup Math. d Galilee gētiū. Salomon em̄ dedit hyrā regi tyri. xx. oppida i galilea. iij. Reg. xix. ⁊ iō illa ꝑs vocata ē galilea gentiū q2 hyrā erat gētil̄. e Ppl̄s ⁊c̄. ignorātie ⁊ erroris. f Vidit lu. magnā. ſ. xp̄m q̄ eſt lux mūdi per p̄dicatōem ⁊ miracula ꝓpria v̄tute faciēte. g Habitātibꝰ ⁊c̄. error. n. ⁊ ignorātia ſūt q̄ſi mortis vmbra. h Lux orta ē eis. ſ. v̄itas euāgelica. vel pōt hec lr̄a referri ad p̄res detētos in lymbo inferni q̄bus lux orta fuit: qn̄ xp̄s ad eos deſcēdit poſt paſſionē ſuam. i Multiplicaſti ⁊c̄. h̄ refert̄ ad illos q̄ xp̄o p̄dicāte p̄ crediderūt ⁊ poſtea ad vomitū reuerſi ſunt: vt predictū eſt: ⁊ ideo ex eis nō fuit materia leticie. Et ꝯn̄r ſubdit̄ de credētibus ⁊ i fide p̄manētibꝰ. k Letabunt corā ⁊c̄. Meſſores. n. i plenitudie meſſis: ⁊ victores in ſpolijs diuidēdis valde letāt̄. Et ita fuit d̄ diſcipl̄is xp̄i qn̄ i die pēthecoſtes receperūt plenitudinē ſp̄ūſſcti alta voce et varijs linguis loquētes magnalia dei. Act. ij. Et huiꝰ leticie ſb̄dit̄ rō cuꝫ dr̄. l Iugū ⁊c̄. i. veter̄ legis. de q̄ onere dr̄ Act. xv. q̄ h̄ eſt onꝰ q̄ nec nos nec p̄res nr̄i portare potuimꝰ. m Et virgā ⁊c̄. i. ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ q̄ ſupra onꝰ legis addebāt ordinatiōes ppl̄o graues ſ̄m q̄ dr̄ math. xxiij. Alligāt em̄ onera ḡuia ⁊ iportabilia ⁊ imponūt ea ſup hūeros hoim. digito aūt ſuo nolūt ea mouē. Ab iſt̄ aūt oneribꝰ fuit libatꝰ fidelis ppl̄s ꝑ libtatē ſp̄ūſſcti q̄ ē i lege noua. n Et ſceptrū ⁊c̄. ſ̄m q̄ dic̄ ioſephꝰ li. de iudaico bello poſt aſcēſionē xp̄i iudea fuit multis diſſenſiōibus intraneis diſſipata ⁊ erāt ibi aliq̄ tyrāni q̄ pplm̄ vexabāt mltiplr̄ ⁊ rebus ſuis ſpliabāt: ⁊ maxiē pplm̄ credētē in xp̄m vt patꝫ in actibus apl̄oꝝ a q̄bꝰ fidelis ppl̄s fuit liberatꝰ ꝑ exercitū romanuꝫ veniētē ꝯ iudeā: q2 tūc ꝯadmonitꝰ fuit ꝑ angelū vt trāſiret i regnū agrippe q̄ erat ꝯfederatꝰ romanis: vt h̄r i eccl̄iaſtica

hyſtoria. ꝛ exactores ꝓdicti fuerũt deſtructi. ꝛ ciuitates eorũ ſuccẽſe igne. o Sicut in die madiã. iſta fuit victoria gedeonis. de q̃ hꝛ iudic. vij. q̃ fuit ſibi pnũciata p ãgelũ ſicut ꝛ fidelis ppl's liberatus fuit p denũciatõez ãgeli in regno agrippe. vt dictũ ẽ. ꝛ exactores eoꝝ occiſi p exercitum romãoꝝ ꝛ ciuitates

nob ꝛ recipiet ſup ſe legẽ ad ſeruandũ eã ꝛ vocabit nomen eius abante mirabil' ꝯſilio ds fortis pmanẽs in ſecula ſeculoꝝ: Meſſyas in cuius diebus multiplicabit pax ſup nos Ex h pꝫ manifeſte ꝙ paſſus iſte loquit ad lraꝫ de xp̃o q̃ expectabat in lege ꝛ ꝓphetis ad ſalutẽ mũdi venturus. Qđ aũt

eoꝝ ſuccẽſe ꝛ bona eorũ. ideo ſubditur. p Quia oĩs ꝛc. i. acq̃ſita cuꝫ clamore ꝛ rapina. q Et veſtimentũ ꝛc. i. veſtimentũ occidentis ꝛ occiſi. qꝛ nõ ſolũ veſtimẽta occiſoꝝ inq̃nãtur ſanguine. ſꝫ et cũ h veſtimẽta occidentiũ. r Erit in cõbuſtionẽ ꝛc. qꝛ romani incẽdẽtes hieruſalẽ ꝛ alia loca vbi erãt predicti exactores ꝛ tyranni ſit cõ-

o exactores eius ſuperaſti ſi-
p cut in die madian. Quia
omĩs violenta predatio cũ
q tumultu. ꝛ veſtimentum mi
r xtũ ſanguie erit in cõbuſtio
s nẽ. ꝛ cibus ignis. Paruu-
t lus eñ natus eſt nobis. ꝛ fi
v lius dat' ẽ nobis. Et fact'
x eſt principatus ſup humeꝝ
y ei'. ꝛ vocabit nomẽ ei' ad-
z mirabilis. cõſiliari' de' for
a tis: pater futuri ſeculi prin-
b ceps pacis. Multiplicabi-
c tur eius imperium: ꝛ pacis
d non erit finis: ſup ſoliũ da-
e uid et ſuper regnum eius:
f vt confirmet illud ꝛ corro
g boret in iudicio et iuſticia
h ammodo et vſq₃ im ſempi-
i ternum: zelus domini ex-
k ercituum faciet hoc. Verbũ miſit dominus in iacob

in hac trãſlatiõe ponit Et recipiet ſup ſe legem ad ſuandũ eã loco cuius in hebreo habet. Et erit principatus ſup hũeꝝ eius ꝯuenit ipi xp̃o q̃ factus eſt ſb lege vt dictũ eſt ad Gal. iiij. ꝛ q̃ dic de ſeipo Mat. v. Nõ veni ſoluere legẽ ſꝫ adimplere. Qꝛ etiã in ea di Et vocabitur nomen eius ab ante mirabilis ꝛc. cõuenit xp̃o q̃ vocatus fuit ab angelo Jeſus añq₃ in vtero ꝯcipet — I. 59. d.

buſſerũt veſtimẽta illoꝝ tyrãnoꝝ ꝛ ea q̃ rapuerant ab aliis q̃ꝝ multos interfecerãt. vt hꝛ libro de iudaico bello. Ex h aũt qđ dr h. Et erit i cõbuſtionẽ ꝛ cib' ignis. Illi q̃ exponũt hũc paſſum de exercitu ſennacherib ab angelo pcuſſo vt ſupradictũ ẽ. vij. c. videtur ꝯdicere textui. dicũt. n. ꝙ angelus pcuſſit exercitũ plaga ignea. ſic tñ ꝙ corpa bellatoꝝ erãt incinerata. arma tñ ꝛ ſpolia remãſerunt intacta. ita ꝙ ppl's ezechie exiẽs ad colligendũ ſpolia valde facilit accipiebat ea remanẽtib' cinerib'. Illud aũt qđ cõburit eſt cibus ignis nõ tñ remanet intactũ ſꝫ ꝯuertit in ignẽ ſicut cibus in cibatũ. s Paruul'. Hic ꝯñr ponitur exaltatio xp̃i ſm hũanitatẽ i ſua aſcẽſiõe. Sciẽdũ tñ ꝙ ra. ſa. ꝛ iudei moderni ſeq̃ntes ipm exponũt hũc paſſum de ezechia rege iuda lraꝫ corrũpẽdo. Dic. n. ꝙ h ẽ lra hebraica. infans nat' ẽ nobis fili' dat' ẽ nobis ꝛ erit principat' ſup humerũ ei'. ꝛ vocabit nomẽ ei' admirabilis. ꝯſiliari' de' fortl'. pr ſempitern'. pncipẽ pacis. ꝛ talis corruptio põt defacili fieri in hebreo. qꝛ h dictio. victare. q̃ ſignat ꝛ vocabit. ꝛ vagitra. q̃ ſignat ꝛ vocabit eiſdẽ lris penitus ſcribũtur in hebreo. ſꝫ varie ſonãt ꝓpt aliã ꝛ aliã pũctuatiõem. Itẽ ſilr. ꝙ dicit principẽ pacis in accuſatiuo ꝑ nto facilter fit in hebreo. qꝛ noia ſunt apud eos idecliabilia ſic apud latios cornu ꝛ gelu. igit ſic exponit auctoritatẽ pdictã. Infans nat' ẽ nob. ꝛ fili' dat' ẽ nobis. q. d. ꝑpha licꝫ achaꝫ ſit idolatra peſſim'. tñ fili' ei' ezechias q̃ erit rex nr p' cũ erit bon' ꝛ iuſt'. Et vocabit nomẽ ei' admirabil' ꝛc. i. de' nr q̃ ẽ admirabil'. ꝯſiliari'. de' fortl'. pr ſempitern'. vocabit. ſ. ezechiaꝫ pncipẽ pacis. qꝛ faciet pacẽ in dieb' ſuis. ita ꝙ noia deitatem exprimẽtia nõ referũtur ad puerũ natũ. ſꝫ ꝙ iſte corrũpat lram ponẽdo vocabit ꝑ vocabit. pꝫ ex trãſlatõne. lxx. interptũ q̃ fuerũt hebrei ꝛ valde litterati. quoꝝ tranſlatio talis ẽ. Puer nat' ẽ nobis ꝛ fili' dat' ẽ nobis. c' imperiuꝫ ſup hũerũ ei' ꝛ vocabit nomẽ ei' magni cõſilij ãgelus. ita ꝙ ꝑ iſtis dictionib'. admirabil'. ꝯſiliari'. de' fortis. pater futuri ſeculi princeps pacis. poſuerũt h ſolũ. magni conſilij angel'. cui' cã fuit ſm ꝙ hiero. dic in ep'la ad deſideriũ q̃ ꝓponit in biblijs pncipio Geñ. qꝛ trãſtulerãt libros veteris. ptolomeo regi q̃ erat pħs ꝛ vni' dei cultor. ꝛ ideo vbi in hebreo fit mentio de deitate xp̃i ſic fit in hoc loco tacuerũt vel alit trãſtulerũt. ne ptolome' crederet eos ponẽ duplicẽ deitatẽ. ꝛ vt ſecretũ fidei ñ apirẽt gẽtili. pꝫ tñ ex eorũ trãſlatõe ꝙ i hebreo hꝛ. ꝛ vocabit ꝛ nõ vocabit. Et ꝙ illud qđ ſeq̃t. Admirabilis ꝯſiliari'. de' fortl' ꝛc. refert ad pueꝝ natũ. ꝛ qđ i fine auctis nõ hꝛ principẽ pacis in accuſatiuo. ſed princeps pacis in nominatiuo. qꝛ loco oim iſtaꝝ dictõnũ ponit in trãſlatõne. lxx. magni conſilij angelus. in nto Itẽ h idẽ pꝫ p trãſlatõꝫ chaldaicã q̃ autẽtica ẽ apud hebr. vt dictũ ẽ. ſ. p. c. q̃ talis ẽ. Infans nat' ẽ nobis ꝛ fili' dat' ẽ

vt dr Luc. ij. in q̃ nomine qđ ſalus interptat omnes ꝯditiones h tacte implicite ꝯtinent. Igit remota falſa expoſitõe accedamus ad verã q̃ eſt de dño Jeſu xp̃o cuius h introducit pncipatus verũtñ pmittitur eius natiuitas cum dr. s Paruul' eñ ꝛc. q̃ vere fuit puul' in hũanitate: ꝛ loquit h ꝓpheta de futuro p modũ pteriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie: ꝛ ſbdit eius magnitudo in deitate. t Et filius ſcꝫ natural' ipius dei pris ꝛ p ꝯñs ſibi eq̃lis v Datus eſt nobis ſm ꝙ dr Joh. iij. Sic deus dilexit mundũ vt filiũ ſuũ vnigenitũ daret ꝛc. x Et factus eſt pncipatus ꝛc. crucẽ ſibi baiulando vt dr Joh. ix. p quam poteſtates aereas debellauit: ꝛ regnum ſuum potenter intrauit Luc. vl. Oportuit pati xp̃m ꝛ reſurggere a mortuis ꝛ ita intrare gloriaꝫ ſuam. y Et vocabit ꝛ ꝛc. miracula faciendo z Cõſiliari' ꝯſilia euangelica pceptis decalogi ſupaddendo a De' fortis infernum ſpoliãdo b Pater futuri ſeculi. electos ad ciuitatem celeſtem admittendo c Princeps pacis ſcꝫ interne q̃ꝫtum ad conſcientiam: ꝛ ſupne q̃ꝫtum ad celeſtem gloriã ꝓpter qđ in eius natiuitate angeli cantauerũt Gloria in altiſſimis deo: ꝛ in terra pax hominibus bone voluntatis Lu. ij. d Multiplicabit ei' impiũ vñ dixit Mat. vl. Data ẽ mihi omnis ptãs in celo ꝛ in terra. e Et pac' ꝛc. ſcꝫ pacis celeſtis ab eo date q̃ eſt etna. ꝛ ex h pꝫ ꝙ h lra non põt intelligi de ezechia rege iuda: qꝛ pax paꝝ durauit ſb eo ſcꝫ p. xv. ãnos vel circit. qꝛ Manaſſes filius eius fuit peſſim' in pncipio regni ſui ꝓpt qđ turbata fuit pax regni ꝛ ipe fuit in captiuitatẽ duct' vt hꝛ. ij. Paral'. xxxiij. Sciẽdũ aũt ꝙ vbi dr h multiplicabit eius impiũ ꝛc. In hebreo hꝛ lemarbe. qđ ſignificat ad multiplicandũ. ꝛ ponit ibi lram mem clauſa in medio dictõis ꝯ naturam ſuam qꝛ ſemp ponit in fine dictõis ꝛ nunq₃ in medio nec in pncipio. ꝛ h ad denotãdum ꝙ xp̃s de q̃ ſcriptura h loquit natus fuit ꝯ curſum nature de vgine clauſa. f Sup ſolium dauid ꝛ ſup ꝛc. videlicet celeſte figuratuꝫ per ſolium Dauid. Vel f Sup ſoliũ dauid. i. ſup eccl'aꝫ militantẽ p regnũ Dauid figuratã. g Vt ꝯfirmet illud ꝛc. Ex h pꝫ ꝙ nõ eſt h ſmo de regno Dauid nec de regno ezechie ad lram. qꝛ illud regnum nõ fuit ꝯfirmatũ h In iudicio ꝛ iuſticia amodo ꝛ vſq₃ ꝛc. ſꝫ eccleſia ſic eſt a xp̃o ꝯfirmata non ſolũ triũphãs ſꝫ etiam militans ꝓpter qđ dicit xp̃s Math. vlt. Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus vſq₃ ad finem ſeculi. i Zelus dñi ꝛc. Zelus ẽ amor ſingularis. ex amore autem ſingulari ipius dei ad genus hũanũ impletũ eſt xp̃i myſterium ꝓpter qđ dicit ad Hebreos. ij. Nuſq₃ angelos apphẽdit ſꝫ ſemen abrae. k Verbum miſit. Deſcripta xp̃i exaltatione hic ꝯſequenter liberatio ponitur regni iude a regibus iſrael ꝛ Syrie ipm ꝓſequentibus ꝛ deſtruere volentibus vt ſupra dictum eſt cap. vij. Et remouet h ꝓpheta

c

tria in quib⁹ ꝯſidebāt illi reges ſ. prio eoꝝ adinuicē ꝯfederationē ꝛ ſcdo pſonaꝝ reputatōnem. ibi. Et diſperdet. tercio ppl'i multiplicatōez. ibi. Succēſa ē. Circa primū dicit. k Verbū miſit ꝛc. p hoc verbū intelligit ꝓphetia Eſaie ꝯ regnū iſrael ꝛ qꝛ iacob vocatus fuit iſrael ideo ſubditur.

do. qđ excludit cū dr. i Et caudā ꝛc. Dicūt aūt ꝓphete falſi cauda. qꝛ ꝓpt lucrꝫ pncipib⁹ adherebāt ſicut vulgariter adherētes alicui principi dicunt ei⁹ cauda. ꝛ i iſta cauda p mendacia ſua incuruabat eos a rectitudine iuſticia. ꝛ refrenabat eos a dei reuerentia ꝛ timore. k Et erunt q̄ ꝛc. ſ. ꝓphe falſi promittētes eis pſpera

l Et cecidit in iſrael. tanq̄ pōd⁹ deſtruens illud regnum. m Et ſciet. p experientiā ſue deiectōis. n Ois ppl's ephraim. i. regni iſrl' q̄ ſic nomiat eo q̄ prim⁹ rex hieroboam fuit de tribu ephraim. o Et hitātes ſamariā. q̄ erat metropol' in illo regno quā cepit ſalmanaſar ꝛ populū captiuauit. iiij Re. xviij. p In ſupbia ꝛc. anq̄ p ſalmanaſar caperētur. q Lateres ceciderūt. p lateres h' intelligūtur reges iſrael, ſub quib⁹ regnū fuerat attritū. vicꝫ tempore ioachaꝫ ꝛ ante ſm q̄ dr. iiij. Reg. xiij. Attriuerat eos rex ſirie. ꝛ hoc pdixerat heliſe⁹. iiij. Regū. viij. dicēs aſahel. Scio q̄ facturus ſis filijs iſrl' mala ciuitates eoꝝ mūitas igne ſuccēdes. ꝛ iuuenes eoꝝ interficiēs gladio. ꝛ puulos eoꝝ elides. ꝛ pregnātes diuides.

C

ȝ.ſ.c.ſ.co.

l Et cecidit in iſrael. et ſciet
m n o ois ppl's ephraim ꝛ hitan-
p tes ſamariā in ſupbia ꝛ ma
gnitudine cordis dicentes.
q r Lateres ceciderunt. ſ; qua-
dris lapidib⁹ edificabim⁹
s t ſycomoros ſucciderunt. ſed
v cedros imutabim⁹. Et ele-
uabit dn̄s hoſtes raſin ſup
x eum. ꝛ inimicos eius in tu-
y multū vertet. ſiriā ab orien-
ȝ te. ꝛ philiſtijm ab occiden-
a te. ꝛ deuorabunt iſrael toto
b c ore. In oib⁹ his nō ē auer
d ſus furor eius. ſ; adhuc ma
e nus eius extenta. Et ppl'us
f g nō eſt reuerſus ad pcutien-
tē ſe. ꝛ dn̄m exercituum non
h inquiſierūt. Et diſpdet do-
i min⁹ ab iſrael caput. ꝛ cau-
dam incuruantem ꝛ depra-
uanteꝫ die vna. Longeuus
bonorabilis ipe eſt caput ꝛ
ꝓpha docens mendacium
k ipe eſt cauda. Et erūt q̄ bea
tificāt populū iſtū ſeducen-
l tes. ꝛ qui beatificantur pre
m cipitati. Propter hoc ſuper
doleſcētulis ei⁹ non letabi
n tur dn̄s. ꝛ pupilloꝝ eius et
o viduarū nō miſerebit. quia
p ois hypocrita eſt. ꝛ neq̄. et
vniuerſum os locutum eſt
q ſtulticiaꝫ. In oibus his nō
ē auerſus furor eius. ſed ad
r huc man⁹ eius extēta. Suc
cenſa ē eni q̄ſi ignis ipietas
s veprem et ſpinam vorabit.
t Et ſuccendetur in denſitate
v ſaltus. ꝛ ꝯuoluetur in ſuper
x bia fumi. In ira dn̄i exerci-
tuum conturbata eſt terra ꝛ
y erit ppl'us quaſi eſca ignis.
ȝ Vir fratri ſuo non parcet. ꝛ
a declinabit ad dexteram et
eſuriet. et comedet ad ſini-
b ſtrā ꝛ nō ſaturabitur. vnuſ-
quiſq̄ carnē brachij ſui vo-
c rabit Manaſſes ephraym.
ꝛ Ephraym manaſſen. et ſi
mul ipi contra iudam. In
omnibus his non eſt auer-
ſus furor eius. ſed adhuc
manus eius extenta.

l Et q̄ beatificant pcipitati. qꝛ vterq̄ fuerūt captiuati. m Propter hoc ꝛc. qꝛ ań etatē adultam fuerūt ptim occiſi. ꝛ partim captiuati. n Et pupilloꝝ ꝛc. ꝛ multominꝰ aliorū qꝛ iſtis ꝓpter debilitatē ꝛ impotētiā eēt magis parcendum. o Quia omis. ſcꝫ de populo iſrael. p Hypocrita ꝛc. p iuſticie ſimulationē qꝛ ſm q̄ dicit hiero. Simulata ſanctitas duplex ē iniq̄tas. et dicit ꝓpha. Ois ꝛc. qꝛ lꝫ i ppl'o illo eēnt aliq̄ boni vt thobias ꝛ ſiles ei. tń erant ita pauci q̄ nō ꝯputantur. qꝛ illud qđ modicū ē non reputat vt hr. ij. phiſicoꝝ. q In oib⁹ his ꝛc. exponatur vt ſupra r Succenſa ē ꝛc. h' excludit terciū de q̄ ꝯſidebāt. ſ. ppl'i multitudineꝫ. cū dr. ſuccenſa ē enim quaſi

D

ū.co. ꝛ ū.ſ.f.ꝛ 10.a.

r Sꝫ q̄dris ꝛc. i. reges fortiores habebim⁹ ſicut mur⁹ de lapidib⁹ q̄dris fortior ē q̄ lateriti⁹. qđ dicebāt de phacee ꝛ filio ei⁹ quē intendebant facere regē in regno iuda. vt dictū ē. ȝ. viij. ca. Et idē ſignificat qđ ſubdit. s Sycomoros ſucciderūt. i. reges pui valoris tranſierūt t Sꝫ cedros imutabim⁹. i. altiores ꝛ potētiores ſtatuemus. Intendebāt eń ſibi ſbiugare regnū iuda. vt dictū ē ſupra. ꝛ qꝛ talia pſumebant ex cōfidentia raſin regis ſirie q̄ erat eis ꝯfederatus. iō hāc ꝯfidentiā remouet ꝓpha dicēs v Et eleuabit dn̄s hoſtes ꝛc. ſ. aſſirios q̄ interfecerunt eū vt hr. iiij. Reg. xvi. x Et inimicos eius i tumultū vtet hoc eſt in plū ꝯ eū qđ cōmittit cū clamore ꝛ tumultu ꝛ qꝛ capta ſiria aſſirioꝝ rex adduxit in bellatores ꝯ regnū iſrael. ideo ſbditur. y Syriam ab oriente ſup. faciet dn̄s venire. ꝛ dicit ab oriēte. qꝛ ſiria eſt in pte oriētali reſpectu regni iſrael. ȝ Et philiſtijm ab occidente. qꝛ terra philiſtinoꝝ exńs ſup mare mediterraneū eſt in pte occidentali reſpectu dicti regni. a Et deuorabūt ꝛc. i. deſtruēt ipſum toto affectu ꝛ conatu. b In his oib⁹. ſ. pcuſſionib⁹ regni iſrael. c Nō ē auerſus furor ei⁹. ſ. dn̄i. d Sed adhuc ꝛc. ad amplius puniendū. ſ. p ſalmanaſar regē qui poſtea captiuauit regnū iſrael. iiij. Reg. xviij. e Et ppl'us ſcꝫ iſrael. f Nō ē reuerſus p pniam ꝛ emendationem. g Ad pcutientē ſe. ſ. ad dn̄m cui⁹ volūtate ꝛ pmiſſione fiebat punitio illa. h Et diſperdet. Hic ꝯñr ꝓpheta cōcludit. ſcdm de quo confidebant. ſ. perſonarum reputationem quia confidebant de principibus ꝛ militibus ꝓuectis etate ꝛ fortibus armis. qđ excludit cuꝫ dr. Et diſpdet dn̄s ab iſrael caput. Scdo etiā ꝯfidebāt in ꝓphis falſis. q̄ ꝓpt queſtū ſeq̄bant principes ꝛ milites falſo eis pſpera ꝓmittē-

ignis impietas. i. impietas populi iſrael ꝓuocauit iraꝫ dei contra ſe quaſi ignem ardentem. s Veprem ꝛc. id ē populum omnē. t Et ſuccendetur in denſitate ſaltus. q. d. denſitas multitudinis eis non valebit. v Et conuoluet ꝛc. i. maiores de populis in fumo ſuperbie laborantes ſimul punientur cum populo. ꝛ quia nō ſolum imminebat eis malum ab aduerſarijs extrinſecis. ſed etiam ex diſſenſionibus intrinſecis que ſunt magis periculoſe. ideo ſubdit. x In ira domini exercituum conturbat eſt terra. in ſeipa. y Et erit ppl'us ꝛc. i. materia diuine vltionis. ȝ Vir fratri ſuo non parcet. ꝓpter intrinſecam diſſenſionē. a Et declinabit ꝛc. in h' cōminat eis ꝓpheta maluꝫ famis qđ aliq̄n magis nocet q̄ gladius. vt dicit Vegetius libro de re militari. b Vnuſquiſq̄ ꝛc. ſ. filiū de quo prius cōfidebat. ſicut de brachio. ꝛ h' ꝓpter diſſenſionē intrinſecam. idō ſubditur. c Manaſſes ephraim. iſte enim due tribus deſcenderūt de duobus filijs Joſeph. Cetera parent ex dictis.

In capi. ix. vbi dicitur in poſtilla. Item hoc idem patet per tranſlationem chaldaicam.

Additio.

Rabi moy. egiptius in quadā ſua epiſtola in qua tractat de meſſia dicit q̄ ſex nomina hic q̄ ponūtur. ſ. admirabilis. ꝯſiliator ꝛc. ſunt noia pueri nati. Idē tenet Rabi abenhazra in ſua expoſitione. licꝫ poſtea extorte referant ſignificata horum nominū ad ezechiam.

Replica.

Circa principiū. ix. ca. vel ſm aliq̄s biblias circa finem. viij. capi. circa illū paſſum. prio tpe alleuiata ē terra zabulon. Burgē. fortaſſis penitentia ductus.

vel in defenſionē iudaiſmoꝝ attediatus cōmēdat ꝑter im-
mo Iſuū morē expōnem poſtil. ⁊ ad eū dirigit. non obſtan
te ꝙ poſtil. in ea pte ſanctus Thomas ſatis repͤhendit.
E qui concludūt. Hic ꝯñr ꝓpheta Capi. x.
b H ꝯcludit ex p̄dictis cōcluſionē. ſ. ppl'i iſrael extermi-
natiōꝫ pp qd̄ iſta lr̄a in aliqb⁹ bi-
bliis antiqs ē de ca. ix. in q̄ ꝓphā primo
A rememorat pncipū iſrl' maliciā dicens.
a Ve qui condunt ⁊c. eas inſtituendo.
b Et ſcribētes eas in poſteꝝ ꝯfirmādo ⁊ h ad depͤſſionē ſb̄ iectoꝝ qd̄ ē ꝓpriū ty rannoꝝ ideo ſubdit
c Ut opprimerent ⁊c. ⁊ ptꝫ lr̄a vſqꝫ ibi.
d Quid facietis. vbi denūciat penaꝫ debitā.
e In die viſitatōis. q̄ dn̄s viſitabit pctā vr̄a ca p aſſyrios puniendo. io ſb̄dit.
ō.ſ.f.⁊ 9.c.⁊.d.
f Et calamitatis ⁊c. qꝛ exercit⁹ aſſyrioꝝ venit d̄ B lōge ꝯ regnū iſrael.
g Ad cuius ⁊c. ad euadendū aſſyrioꝝ gladiū.
h Et vbi derelinqtis ⁊c. ſper modū cuſtodie ⁊ depoſiti ⁊ ſaluationis
i Ne incuruemini ⁊c. ducti i captiuitatē vinculis alligati.
k Et cū iterfectis cadatis. qꝛ ppl's iſrl' ab aſſyriis pti captiuat⁹ fuit et pti occiſus. ⁊ dic̄ ꝓpha. Ad c⁹ cōfugietꝭ auxiliū ⁊c. q. d. null⁹ poterit vos liberare ab iſtis malis qꝛ deus ſic decreuit.
l Sup oib⁹ his ⁊c. ſ. dei ꝯ vos.
m Sꝫ adhuc ⁊c. ad vlteriorē punitōem. qꝛ x. trib⁹ in captiuitateꝫ ducte ibi fuerūt in magna afflictōe. nec iñ poſtea redierūt ad terram ſuā vt dicūt iudei.
n Ve aſſur. ibi ſm aliq̄s incipit ca. x. in q̄ ꝓpha incipit deſcribere punitiōem exneoꝝ. Et p̄ aſſyrioꝝ q̄ captiuauerūt regnū iſrael. Scd̄o babiloniorum qui captiuauerūt regnū iuda. xiiij. ca. Tercio alioꝝ de afflictōne iudeoꝝ gaudentiū. xiij. ca. ibi. In anno q̄. Prima in duas. qꝛ p̄ ꝓpheta deſcribit aſſyrioꝝ exterminiū. ſecundo reuertit ad deſcribendū xp̄i myſteriū. qd̄ erat ſuū pncipale intentū. ca. ſe. Prima in duas. qꝛ p̄ deſcribit aſſyrioꝝ punitōnē. ſcd̄o ppl'i iude ꝯfortatōem. ibi. Propter h̄ dicit dn̄s. Prima adhuc in duas. qꝛ p̄ deſcribit aſſyrioꝝ culpa. ⁊ ſecūdo pena. ibi. Propt hoc mittet. Circa primū ſciendū ꝙ culpa aſſyrioꝝ fuit in hoc ꝙ ptāte ſibi a deo conceſſa ad puniendū ppl'i iſrael ⁊ etiā alioꝝ pctā abuſi fuerunt dupliciter. vno mō attribuēdo victorias illas ṽtuti ſue. ⁊ non diuine. Secūdo qꝛ illa ptāte vtebant cū magna crudelitate. Primo ergo deſcribit cauſa dicte ptātis a deo. in cuius pſona dicit.
n Ve aſſur ⁊c. qꝛ inſtrumentum fuit dei ad puniendū illos q̄ p peccata ſua enormia ꝓuocauerāt iram dei.
o Ad fallacē gentē. ſ. ad pplm iſrl'. vbi erāt falſi ꝓphete decipiētes pncipes. ⁊ pncipes defraudabāt inferiores p iniq̄s leges vt p̄dictū eſt.
p Mittā eū vt puniat eū ſpoliādo bonis ⁊ annihilando. Ideo ſb̄dit.
q Et ponat illū ⁊c. qd̄ ſine reſiſtentia ꝯculcat. Conſequenter tāgit abuſus huius ptātis cū di.
r Ipe aūt nō ſic arbitrabit ꝙ ſua victoria ſit ṽtute mea.
s Sed ad conterendum erit cor ei⁹ ⁊c. abutēdo ſibi cōceſſa ptāte ex nimia crudelitate. Et ſecūdo hoc attribuendo poteſtati ſue Ideo ſb̄ditur.
t Dicet eīm corde ⁊ ore iactando. C
v Nunqd nō pncipes ⁊c. i. eq̄les regibus vel maiores. vn̄ dixit Rabſaces ezechie regi. iiij. Reguꝫ xviij. Quomō poteſtis reſiſtere an̄ vnuꝫ ſatrapāꝫ de ſuis dn̄i mei minimis.
x Nunqd non vt Archamis ⁊c. Noīa ſunt ciuitatū regaliū q̄s cepat rex Aſſyriorum.
y Quomodo inuenit manus mea ⁊c. ea mihi ſbij ciendo.
z Sic ⁊ ſimulachra eoꝝ de hieruſalem ⁊c. Nam in Hierl'm tēpe ezechie nō erant ſimulachra ſm ṽitatē: qꝛ ezechias eas abſtulerat: ſꝫ tm̄ ſm reputationeꝫ regis aſſur: qꝛ idē reputabat cultum q̄ fiebat in templo domini ⁊ cultum ydoloꝝ in aliis terris. B
z Nunqd nō ſicut feci ſamarie ⁊ ydolis ei⁹: qꝛ iā eā deſtruxerat ⁊ ide ſimulachra aurea abſtulerat.
a Sic faciā Hierl'm quā ꝓponebat deſtruere ⁊ templum dn̄i: ſꝫ qꝛ fruſtratus fuit ab intento: vt h̄r. iiij. Reg. xix. Ideo ſb̄dit ꝓpheta.
b Et erit ſcꝫ aliter q̄ꝫ cogitet.
c Cum impleuerit dn̄s cuncta opa ſua in monte ſyon ⁊c. affligendo ꝓpter aliq̄ peccata.
d Viſitabo ſup fructum. i. opa mala.
e Magnifici cordis. i. ſupbi.
f Regis Aſſur puniendo eum de ſua malicia: ⁊ mutat h̄ ꝓpheta modum loquendi de pſona ꝓpria ad dn̄m: quod frequenter fit in ꝓphetis: q̄ a deo inſpirati loquebant: ⁊ ideo loccutio ꝓphetaꝝ eſt locutio diuina: ſicut opatio inſtrumenti eſt etiam opatio artificis.
g Et ſup gloriam ⁊c. Hoc di qꝛ ſuperbia citius ⁊ magis apparet in oculis q̄ꝫ in aliis ptibus corpis.
h Dixit eīm ex ſupbia cordis.
i In fortitudine ⁊c. ⁊ non diuine.
k Feci ſcꝫ victorias p̄dictas.
l Et in ſapientia mea intellexi: qualr̄ talia eſſent agēda.
m Et abſtuli ⁊c. adiungēdo regno meo.
n Et detraxi q̄ſi potens. i. ꝓpria potentia captiuaui.
o In ſb̄limi reſidentes. i. in ſolio regali.
p Et inuenit ⁊c. i. ita faciliter cos debellaui ſic̄ pulli exñtes in nido capiunt.
q Et ſic colligunt ⁊c. ſcꝫ a mr̄e fouēte q̄ colligunt abſqꝫ difficultate.
r Sic vniuerſam ⁊c. i. hitatores ⁊ diuitias vniuerſe terre.
s Et nō fuit ⁊c. i. manū ꝯ me. ꝓſeq̄t metaphorā ſuā d̄ auiculis inuētis in nido.
t Et aperiet os ad ꝯdicendum

Capitulum X

a V E qui condunt leges
b iniquas. et ſcriben-
tes iniuſticiaꝫ ſcripſe
c runt vt opprimerēt in iudi-
cio pauperes. ⁊ vim facerēt
cauſe humiliuꝫ ppl'i mei. vt
eſſent vidue p̄da eoꝝ ⁊ pu-
d pillos diriperent. Quid fa-
e f cietis in die viſitatōis ⁊ ca
lamitatis delōge venientis
g Ad cuius ꝯfugietis auxiliū
h ⁊ vbi derelinqtis gl'iam ve-
i ſtrā. ne incuruemini ſub vin
k culo ⁊ cum interfectis cada
l tis. Sup oīb⁹ his nō eſt
m auerſus furor ei⁹: ſꝫ adhuc
n manus ei⁹ extēta. Ve aſſur
Virga furoris mei. ⁊ bacu-
culus ipſe ē. In manu eius
o p indignatio mea. Ad genteꝫ
fallacem mittā eū. ⁊ ꝯtra po
pulū furoris mei mandabo
illi. vt auferat ſpolia ⁊ diri-
q piat p̄dam et ponat illum in
culcationē quaſi lutum pla-
r tearū. Ipe aūt nō ſic arbitra-
bit ⁊ cor ei⁹ nō ita eſtimabit
s ſꝫ ad ꝯterendū erit cor eius
⁊ ad internitionē gentiū nō
t v paucaꝝ. Dicet eīm. Nunqd
non principes mei ſit reges
x ſunt? Nunqd non vt carcha
mis ſic calāno: ⁊ vt arphat
ſic emath? Nunquid non vt
y damaſc⁹ ſic ſamaria? Quo-
modo inuenit manus mea
z regna idoli: ſic ⁊ ſimulachra
eoꝝ de hieruſalem ⁊ de ſa-
z maria. Nunqd nō ſicut feci
a Samarie ⁊ ydolis eius: ſic
faciam hieruſalem ⁊ ſimula
b c chris eius. Et erit cum im-
pleuerit dn̄s cuncta opera
ſua in mōte ſyon ⁊ in hieru-
d ſalem viſitabo ſup fructum
e f magnifici cordis regis aſ-
g ſur ⁊ ſuper gloriam altitudi
h nis oculoꝝ eius. Dixit eīm.
i In fortitudine manus mee
k l feci ⁊ in ſapia mea intellexi.
m Et abſtuli terminos popu-
lorum: et principes eorum
n depredatus ſum: et detra-
o xi quaſi potens in ſublimi
p reſidentes. Et inuenit qua-
ſi nidum manus mea for-
q titudinem populorum: et
ſicut colliguntur oua que
r derelicta ſunt: ſic vniuer-
ſam terram ego congrega-
s ui: et non fuit qui moueret
t pennam: et aperiet os:

v Et gāniret.i.cōqueri auderet. Conſeq̄nter arguit eius ſupbia cū dr̄. x Nūq̄d gl'iabit ſecuris ⁊c̄.attribuendo ſibi ſectionē.⁊ nō artifici mouenti eā.q.d. ſic ē in ꝓpoſito. rex em̄ Aſſur attribuebat ſibi victorias diuina virtute factas cū tn̄ ipſe nō eſſet niſi ſolū inſtrm̄ dei vt ſupra dictū ē. de amico fact⁹ inimicus inuaſit regnū iuda ꝑ ſe ſennacherib. y Et innitet ⁊c̄.q: viſa mirabili ꝑcuſſiōe ſennacherib extūc firmit ꝯſiſi fuerūt de deo q̄ ſctificat iſrael. iō ſubdit. z In ꝟitate ⁊c̄.q: iudei q̄ remāſerāt ad deū ꝟaciter ꝯuerſi ſunt. a Si em̄ fuerit ⁊c̄.i.i magna mltitudine.

y Propt hoc. premiſſa aſſyriorū culpa. hic ꝯſr denūciatur pena cum dicit. y Propter h.i.ꝓpter ſupbiā ꝓdictā ⁊ gloriatōez falſam z Mittet dn̄ator. ⁊c̄.i. angelor. ⁊ per ꝯñs nullus ꝑt ei reſiſtere. cum etiā angeli ſibi ſeruiāt. z In pinguib⁹ ei⁹ i.principibus ſuis ⁊ bellatorib⁹ robuſtis a Tenuitatē.i. defectū roboris ꝑ āgelū ſuū q̄ vna nocte interfecit in caſtris aſſirior.clxxxv.milia bellator.vt habetur iiij.Regum.xix. b Et ſubt⁹. gl'iam ei⁹.i.ſub armis ⁊ veſtibus. c Succenſa ardebit ⁊c̄.q: corꝫ corpa ſic cōbuſta fuerūt ꝙ in cineres fuerūt redacta itactis armis et veſtib⁹ ſm̄ aliq̄s.vt dictū eſt ſ̄. ca.vij. d Et erit lumen iſrael.i. angelus cuſtodie illius ppl'i deputat⁹ q̄ dr̄ fuiſſe michael.Dan. xij. e In igne.i.in ꝑcuſſione aſſyrior ꝑ ignez mō dicto f Et ſanctus ei⁹.i.idem angelus. g In flama.i. per flamā eos interficiet. h Et ſuccēdetur ⁊ deuorabit. ſpina ei⁹.i.maiores ſui exercitus. i Et vepres.i.minores.
k In die vna.i.ſſt.illa ei ꝑcuſſio fuit de nocte. q: tn̄ ē ꝑs diei nālis dr̄ hic. In die vna. l Et gl'ia ſalt⁹ ei⁹.i.principes ſui exercit⁹. m Et carmeli eius.i.acies bellator. n Ab aīa vſq: ad carnē cōſumet. q: aīe corū deſcenderūt ad ignē gehēne.⁊ carnes fuerūt incinerate. q: tn̄ veſtes remāſerūt intacte.iō dr̄ hic. o Vſq: ad carnē.i.incluſiue q: cōbuſtio illa non ꝓceſſit vſq: ad veſtes ⁊ arma. p Et erit terrore ꝓfugus.q: ſennacherib vidēs in mane plagā illā territus fugit ad terrā ſuā cū paucis.iō ſubdit. q Et reliquie ⁊c̄.i.reſidui de ſuo exercitu q̄ non fuerūt percuſſi. r Pre paucitate numerabūtur.cito ⁊ defacili.iō ſubdit s Et puer ſcribet eos.i.ſcribere poterit.q: ꝑt facere vnū modicū ſimplicē tractū cuius figure eſt lr̄a Ioth apud hebreos q̄ in numeris ſignat.x.apud eos. ⁊ tot euaſerunt cū ſennacherib t Et erit in die illa.i.in tpe illo ſennache. fugato. v Nō adijciet ⁊c̄.i.illi q̄ euaſerāt manū ſalmanaſar q̄n cepit ſamariā ⁊ regē iſrael ⁊ non audebāt intrare regnū iuda ꝓpt inimicias q̄ fuerāt inter regnū iſrl' ⁊ iuda. ſed poſt receſſum ſennacherib Ezechias aſſecurauit eos ꝑ epl'as ⁊ ſic venerūt in irlm̄ in deo ꝯfidētes. ꝓpt ꝑcuſſionē ꝓdictā. Vel aliter ⁊ meli⁹ vt credo exponit hoc de regno iude q̄tū ad ciuitates alias a irlm̄. vn̄ hitatores fugerant timore ſennacherib.⁊ plures eorꝫ nō fuerant auſi venire in irlm̄.vl' nō poterāt.⁊ ſic alibi latebāt.ſed fugato ſennacherib redierūt ad loca ſua de dn̄o ꝯfidētes audito miraculo. x Inniti ſup eo ⁊c̄.i.ſup regē aſſyrior i q̄ tpe achaz ⁊ popul⁹ iuda fuit ꝯfiſus ⁊ ad petitōz achaz regē ſirie interfecit ⁊ regnū iſrael in tpe ſpoliauit. vt hr̄.iiij.Reg.xvj.ſ; poſtea

x et gāniret. Nūq̄d gloriabitur ſecuris contra eū qui ſecat in ea. aut exactabit ſerra contra eum a quo trahitur? Quō ſi eleuet virga contra eleuantem ſe. ⁊ exaltetur baculus qui vtiq: lignum eſt. y Propter hoc mittet dn̄ator dn̄s exercituum z in pinguibus eius a tenuitatem. et b c ſubtus gloriā eius ſuccenſa ardebit quaſi ꝯbuſtio ignis d e ⁊ erit lumen iſrael in igne. f g ⁊ ſctūs ei⁹ in flama. ⁊ h ſuccēdetur et deuorabitur ſpina i k ei⁹ ⁊ vepres in die illa vna l m ⁊ gloria ſalt⁹ ei⁹. ⁊ carmeli n o eius ab aīa vſq: ad carnem p ꝯſumetur. Et erit terrore ꝓ q fugus ⁊ reliquie ligni ſalt⁹ r eius ꝑ paucitate nūerabūt s t ⁊ puer ſcribet eos. Et erit v in die illa. non adijciet reſiduū iſrl'. ⁊ hi q̄ fuerint de do x mo iacob initi ſup eo qui ꝑ y cutit eos. ſ; innitet ſup do z minū ſctm̄ iſrael. In veritate reliquie cōuertentur. reliquie inq: iacob ad deuz for a te. Si em̄ fuerit pplus tu⁹ iſrael quaſi arena maris. re b c liquie ꝯuertētur ex eo. Conſummatō abbreuiata inūda d bit iuſticiā. Cōſūmatōz ei ⁊ abbreuiatōz dn̄s de⁹ exercituū faciet i medio oīus e f terre. Propt hoc hec dicit g dn̄s de⁹ exercituum. Noli timere ppl's me⁹ hitator ſyō h i ab aſſur. In ꝟga em̄ ꝑcutiet k m te. ⁊ baculū ſuū leuabit ſu l n per in via egypti. adhuc ei paululum modicūq: ⁊ conſummabit indignatio mea o ⁊ furor me⁹ ſup ſcelus eorꝫ p Et ſuſcitabit ſup eum dn̄s

b Reliq̄e ꝯuertēt ex eo q: pauci remanebūt.i.ad deū vere ꝯuerſi.q: p⁹ captiuitatē regni iſrl' ꝑ ſalmanaſar regē aſſyriorū.⁊ p⁹ vaſtatōnez regni iude ꝑ ſennacherib remāſerūt pauci iudei reſpectu mltitudinis eorꝫ q̄ fuerat tempib⁹ preteritis Ro.9.f.
c Cōſummatio abbreuiata ⁊c̄. quia exterminatio exercit⁹ ſennacherib q̄ facta I.28.f.
ē in breui tpe.i.i vna nocte fecit inūdare i.abūdare iuſticiam i iudeis. q: viſo miraculo laudauerunt deū fidelit ⁊ ex corde. Aliq̄ ꝟo libri habēt inūdabit. ⁊ falſe ex vicio ſcriptorꝫ ꝓpter ſimilitudinē litterarū. Et q: illa exterminatio facta fuit virtute diuīa.vt ꝓdictū ē iō ſubdit. Judic.7.g.
d Conſummatōez em̄ ⁊c̄.i.in iudea q̄ ē in q̄rto climate terre hitabilis.q̄ diuidit i.vij.climata.⁊ ibi fuit ꝑcuſſus exercitus ſennache.ex diuīa iuſticia.ſic em̄ pat pius caſtigato filio ꝓijcit ꝟgā in ignē.ſic pr̄ miarū deus ſennacherib cuz ſuo exercitu qui erat virga dn̄i ad caſtigandū ppl'm ſuū vt ꝓdictū eſt.facta debita caſtigatōne fuit ꝓiectus in ignem māle.⁊ in ignē gehenne vt ꝓdictū eſt.ſennacherib tn̄ in ꝑſona ꝓpria nō fuit cōbuſtus corpaliter.ſ; fugiēs ad terram ſuā ibi interfect⁹ fuit a filijs ſuis miſerabilit.iiij. Reg.xix.
e Propt h. Poſita aſſyrior punitōe.h ꝯſr pōit ezechie ⁊ ppl'i ſui ꝯſolatio. ſcd̄o ponit redit⁹ ſennache. in iudeā.⁊ ſui exercitus ꝑcuſſio ibi. veniet.circa primū dr̄. e Propter hoc.i.ꝓpt punitōem aſſyrior a deo ꝓdictā. f Hec dr̄ dn̄s ⁊c̄.cui⁹ ꝟbū eſt infallibilit verꝫ. g Noli timere ⁊c̄.q: ibi vigebat diuin⁹ cultus.iō ſpālit dr̄ dei ppl'us.
h Ab aſſur.i.a.rege aſſyrior ⁊ ei⁹ ꝟtute. i In ꝟga em̄ ꝑcu.te.ex mea ordinatōne ad tuā caſtigatōz. ⁊ non ad delectionē. k Et bacu.ſuū ⁊c̄.i.ſup irlm̄. l In via egypti. Sennache. em̄ cū eēt in iudea eā deuaſtās audiuit nūciū de tharacha rege ethiopū.ꝙ egreſſus erat de terra ſua ad pugnādū ꝯ eū. vt hr̄.iiij.Re.xix. ⁊ tūc receſſit de iudea. vt iret obuiā ei.⁊ ſic via ſua erat ꝟſus egiptū.⁊ tūc miſit nūcios ⁊ lr̄as q̄b⁹ cōminabat ezechie ⁊ ppl'o ei⁹ de deſtructione eorꝫ i ſuo reditu.⁊ h ē q̄d dr̄. m Et baculū ſuū leuabit ſup te in via egipti.i.exn̄s in via ꝟſus egiptū ꝯminabitur tibi. verūtn̄ q: illa ꝯminatio nō habuit effectū.q: in illo reditu exercit⁹ ſennache.fuit ꝑcuſſus ꝑ angelū. vt hr̄ infra ideo dicitur. Leuabit baculū ſuū. ⁊ non dr̄ ꝑcutiet. q: illa ꝯminatio non habuit effectum.ideo ſubditur.
n Adhuc enim ⁊c̄.quia poſt paucos annos rediit ſennacherib.ſ.poſt duos vt dictum fuit.iiij. Regum.xix. ⁊ tunc fuit percuſſus exercitus eius.ideo ſubditur. o Et conſummabitur indignatio mea.i.vindicta. p Et furor meus ⁊c̄.i.ſennacherib ⁊ ſui exercitus.

q Et ſuſcitabit ꝛc̄.i.angelū ꝑcutientem ſpm. r Iuxta plagā madian.qꝛ ꝑcuſſio exercitus ſennacherib fuit miraculoſa.ſicut ꝛ ꝑcuſſio madianitaꝝ.de q̄ hr̄ Iudic̄.vj.Et ꝑcuſſio egiptioꝝ in mari rubꝛo.de q̄ hr̄ Exo.xiiij.ideo ſb̄dit s Et leuabit eā in via egipti.hoc eſt ſicut leuauit potētiā ſuam ad percutiēdū egiptios perſequentes hebꝛeos in via maris rubꝛi exeuntes de egipto.vt hr̄ Exo.xiiij. t In die illa.ſ.ꝑcuſſionis exercitus ſennacherib. v Auferetur onus ꝛc̄.i.ḡuamia q̄ tibi inferebat. x Et cōputreſcet ꝛc̄.i.diuine mie q̄ dn̄s cō deſcendens ezechie interfecit exercitum
G ſennacherib ꝑ angelū. ꛛ ipm ſennacherib ꝑ filios ſuos. vt dictū ē ſ. y Veniet i aioth.Hic deſcribit redit⁹ ſennacherib in iudeā vbi tūc fuit ei⁹ exercit⁹ ꝑcuſſus cuꝫ dicitur. y Veniet in aioth ꝛc̄. noīa ſunt ciuitatū ꝑ q̄s veniebat ꝯ hierl̄m. ʒ Apud magmas cōmendabit vaſa ſua.ibi em̄ in quodā foꝛtalicio repoſuit partē ſuppellectilis ſue.vt expeditius veniret ad deſtruendū irl̄m. ideo dr̄. ʒ Tranſierūt curſim.qꝛ feſtināter ibāt verſus irl̄m. a Gabee ſedes noſtra.id eſt illuc poterimus venire ad figēdū tētoꝛia.h̄ dicebat ſennach.ad incitādū exercitum de feſtinatōne ꝯ irl̄m. b Obſtupuit rama.i. habitatoꝛes ei⁹ audientes aduentū ſennacherib. qꝛ rama eſt ciuitas ꝓpe gabaa. c Gabaa ſaulis fugit.i. habitatoꝛes ei⁹ nō audētes expectare aduētū ſennach. Et dr̄ gabaa ſaulis qꝛ ſaul eā inhabitauit vt hr̄.j.Reg.xxij.ꝛ tpe eius fuit ibi. ſedes regia. d Hinni voce tua.i.geme pꝛe anxietate ex aduētu ſennacherib. e Filia gallim.gallim ē mōs in q̄ ē ciuitas q̄ dr̄ filia montis illi⁹ eo q̄ ē ibi foꝛtaliciū vn̄ ciuitas illa defendit ſicut filia ꝑ matrem. f Attēde laiſa.ſcꝫ aduentū ſennacherib vt tibi caueas. g Paupcula anathot.ciuitas ē vnde fuit hieremias ꝓpheta q̄ dr̄ paupcula qꝛ fuit ab exercitu ſennacherib ſpoliata. h Migrauit medemena.i.habitoꝛes ei⁹ fugerūt ꝑ timoꝛe ſennacherib. i Habitatoꝛes gebin.ſimilit fugerūt. qd̄ aūt ſequit dr̄ in ꝑſona ſennacherib feſtinātis verſus hierl̄m. dicentis exercitui ſuo. k Cōfoꝛtamini ꝛc̄.talis em̄ mutatio in mō loquēdi fit freq̄nter in ꝓphetis.Eſt aūt nob locus ꝓpe irl̄m ad quā euertendā feſtinabat.iō ſubdit. l Agitabit manū ſuā.i.ſui exercitus virtutē. m Sup montē ꝛc̄. qꝛ ciuitatē ꝛ tēpliū intendebāt deſtruere qd̄ erat in monte ſion. ſꝫ qꝛ fuit defraudatus ab intento ex ꝑcuſſiōe ſui exercit⁹ ꝑ angelū.etiā añꝗ obſideret irl̄m.vt dictū fuit.iiij.Reg.xix. iō ſb̄dit. n Ecce dn̄atoꝛ ꝛc̄.i. exercit⁹ ſennacherib ꝯteretem.Laguncula em̄ fit de tra.ꝛ iō ſignificat hūana coꝛpa q̄ a dn̄o ſunt de tra.coꝛpa ꝟo bellatoꝝ ſennache. fuerūt in cineres redacta. o In terroꝛe.qꝛ ſennache.mane conſurgens.ꝛ ꝯtritionē ſui exercitus vidēs tritus fugit. q Et excelſi ſtatura.i.pncipes ſui exercit⁹. q Succident.i.iterficientur ab angelo ſicut arboꝛ q̄ ſuccidit. r Et ſublimes humiliabūtur.i.ſcꝑbi.qꝛ ſennacherib cū paucis fugit a ſua ſupbia delectus. s Et ſubuertētur ꝛc̄.id ē mltitudo ſui exercitus deſtruet virtute āgeli. q̄ h̄ dr̄ ferrū methapboꝛice.qꝛ ferrū domat oīa. vt hr̄ Dan̄.ij.c. Et nulla virt⁹ hūana pōt reſiſtere ꝟtuti āgelice. t Et liban⁹ ꝛc̄.i.ſen-

r exercituum flagellum.iuxta plagā madian in petra oꝛeb
s ꝛ ꝟgā ſuā ſup mare ꝛ leuabit eā in via egipti. Et erit
t v in die illa auferet onus ei⁹ de humero tuo.ꝛ iugū eius
x de collo tuo. et cōputreſcet
y iugū a facie olei. Veniet in aioth tranſibit in magron.
ʒ apud magmas commendabit vaſa ſua. Tranſierūt cur
a b ſim gabee ſedes nr̄a. Ob-
c ſtupuit rama gabaa ſaulis
d e fugit Hinni voce tua. filia
f g gallim.attende laiſa paup-
h cula anathot.migrauit me-
i demena. habitatoꝛes ge-
k bin confoꝛtamini. Adbuc
l dies eſt vt in nob ſtet. Agi
m tabit manum ſuam ſup mōtem filie ſyon collem hieru-
n ſalem. Ecce dn̄atoꝛ dominus exercituum confringet
o p lagunculam in terroꝛe ꝛ ex-
q celſi ſtatura ſuccidentur:et
r ſublimes humiliabuntur.
s Et ſubuertent ꝯdenſa ſalt⁹
t eius ferro:ꝛ lybanus cū excelſis cadet. Caplm XI

a ET egredietur virga de radice yeſſe et flos de radice eius aſcendet:
c ꝛ requieſcet ſuper eum ſpiri
d tus domini:ſpiritus ſapien
e tie ꝛ intellectus:ſpiritus cō ſilij ꝛ foꝛtitudinis:ſpiritus

nacherib cū pncipib⁹ ſuis fugiēs em̄ ad terrā ſuā interfect⁹ fuit ibidē. In cap̄.x.vbi dr̄ in poſtil. Quod autem ſequitur. Additio.

HOc qd̄ dr̄.Cōfoꝛtamini adhuc dies eſt ꝛc̄.Similiter pōt intelligi in ꝑſona eſaie fuiſſe dictū ſic̄ ꝛ ꝑcedentia ꝛ ſequentia vſq; ad finē capituli. Ad qd̄ ſciendum q̄ poſtꝗ ꝓpha denūciauit reditū ſennacherib in iudeā noīando ciuitates ꝑ q̄s veniebat ꝯ hierl̄m dr̄. Veniet in aioth: ꝛ oſtēdit quō ciuitates obſtupebūt ꝛ aliq̄ fugiebant ꝑ timoꝛe ſuoꝝ vt cū dr̄. Obſtupuit rama gabaa Saul fugit migrauit medemena.ſilr ꝛ habitatores Gabin ſcꝫ fugerunt ꝑut in poſtill. A
Cōſequenter reuertitur ꝓpheta ad ꝯfoꝛtādū eos.ſilr ad ꝯſolāduꝫ a ꝑdicto timoꝛe ꝛ fuga dicēs. Cōfoꝛtamini adhuc dies ē vt in nob ſtet. Et eſt ſenſus. Nolite timere tumalū h⁹ inimici Sennacherib:qꝛ adhuc ē dies.ſ.in ꝓpinq̄ vt in nobe:q̄ ē q̄dā villa pua q̄ erat ſacerdotuꝫ. Stet ſcꝫ ſecure ꝛ ſine fuga ſublato timoꝛe.ꝛ quō h̄ fiat declarat ſb̄dēs. Agitat manū ſuā.ſ.dn̄s ds ſup mōtē filie ſyō ꝛ collem Hirl̄m.ſ.ad ꝓtegēdū eū.ꝛ q̄lit h̄ ꝓtectio fiat oñdit dr̄.Ecce dn̄atoꝛ dn̄s exercituū ꝯfringet lagūculā.ſ.exercitū Sennacherib.ꝛ exponant cetera ſic̄ in poſtil. Caplm.xj.

ET egredietur. Hic ꝓpha reuertit ad deſcribēdū xp̄i myſteriū qd̄ erat ſuū pncipale intentū. Et diuidit in duas ꝑtes.qꝛ ꝑ̄ ponit h⁹ myſterij deſcꝑtio. Secūdo ſb̄dit grarūactio ꝓ tāto bn̄ficio ca.ſeq̄. Pꝛia in tres. qꝛ ꝑ̄ deſcribit ipſius xp̄i natiuitas. Scd̄o eius ſctitas:ibi. Et req̄eſcet.Tercio ſb̄limitas ibi. In die illa. Circa pmuꝫ ſciendum q̄ iſtud cap̄.exponit ad lrām de xp̄o a doctoꝛib⁹ hebꝛeis ꝛ catholicis.vn̄ in tranſlatōe chaldaica ſic hr̄.Exibit rex de filijs Iſai ꝛ Meſſyas de filijs filioꝝ eius ꝛc̄. Iudei tn̄ h̄ expectāt futuꝝ.Xp̄iani ꝟo h̄ dicūt eſſe impletū in Ieſu nazareno.ꝛ ſm̄ h̄ dr̄ h.
a Egredieī ꝟga.i. ꝟgo Maria q̄ ꝟga dr̄ ḡcil paupꝑtate ꝛ hūilitate:flexibil pietate. b Et flos de radice eius aſcendet.i.xp̄s q̄ dr̄ flos rōe puritat:qm̄ nullū pctm̄ actuale ſeu oꝛiginale hūit in eo locū:ꝛ qꝛ ꝓtulit fructū nr̄e ſalut. Hebꝛei āt exponūt vtrūq; de xp̄o q̄ dr̄ h ꝟga ꝓpter regiam dignitatem:ꝛ flos ꝓpter vite puritatem. Et dr̄ aſcendiſſe de radice yeſſe:qꝛ pr̄ Dd̄ vocatus fuit Iſai ꝛ yeſſe. Xp̄s auteꝫ deſcendit de Dd̄ ſm̄ eos. c Et req̄eſcet.Hic ꝯn̄r deſcribit ſpi⁹ xp̄i ſctitas.ꝛ ꝑ̄ in ſeipo. Scd̄o in coꝛpe ei⁹ myſtico: ibi.Et erit iuſticia. Circa pmū dr̄. c Et req̄e. ſup eum ſpūs dn̄i.qꝛ in baptiſmo ei⁹ apparuit ſpūſſctus in ſpē colūbe ſup eū Math.iij.ad deſignādum plenitudinem oīs grē in eo. Iō ſb̄dit. d Spūs ſapie.i.datoꝛ ſapie vel ſpūs q̄ ē ſapia.ꝛ ſic intelligit de alijs cū dr̄ e Et intellect⁹ ꝛc̄ ꝛ enūerant h̄ ſeptē dona ſpūſſcti q̄ꝝ ſufficiētia ſic accipit. Dona em̄ ſpūſſcti ꝑficiūt aiaꝫ ad h̄ q̄ ſit bn̄ mobilis ſm̄ inſtinctū ipſius dei tanꝗ a q̄dā motiuo pncipio ſupioꝛi.ſm̄ illud Ro.viij.Quicūq; em̄ ſpū dei agunt:hi filij dei ſunt ꝛ iō dona ſūt in rōe ꝛ volūtate. Rō ꝟo ſpeculatiua ē ꝛ practica:ꝛ in vtraq; ꝯſiderat apphēſio ꝟitat q̄ ꝑtinet ad inuētionē ꝛ iudiciū d̄ ꝟitate. Ad apphēſionē igit ꝟitat ꝑficit ſpeculatiua rō ꝑ donū intellectus. Practica ꝟo ꝑ donū ꝯſilij

ſcie ⁊ pietatis ⁊ replebit eũ
f ſpũs timoris domini. Non
g ſm viſionem oculorum iu-
h dicabit neq̃ ſm auditum
i aurium arguet. Sed iudi-
cabit in iuſticia pauperes.
k et arguet in equitate pro
l manſuetis terre. Et percu
m tiet terram virga oris ſui. ⁊
n ſpiritu labiorum ſuoꝝ inter
o ficiet impium. Et erit iuſti-
cia cingulum lumborũ eius
p q et fides cinctorium renum
r s eius. Habitabit lupus cuꝫ
t v agno. ⁊ pardus cum hedo
x y accubabit. Uitulus et leo
z et ouis ſimul morabuntur
a et puer paruulus minabit
b c eos. Uitulus et vrſus pa-
d e ſcentur. ſimul requieſcent
f catuli eorum: et leo quaſi
g bos comedat paleas. Et
delectabitur infans ab vte-
h ro ſuper foramina aſpidis:
i et in cauernam reguli qui
ablactatus fuerit. manum
k ſuam mittet. Non noce-
bunt et non occident in
vniuerſo monte ſancto
l meo. quia repleta eſt ter-
m ra ſcientia domini. ſicut
aque maris operientis.

Ad recte vo iudicandũ ſpeculatiua rõ pficit p donũ ſapie practica vo p donũ ſcientie. Uolũtas aũt in his q̃ ſunt ad alteꝝ pficit p donũ pietatis. In his aũt q̃ ſunt ad ſeipm p ficit p donũ fortitudis ꝯ terroꝛẽ piculoꝝ. Cõtra ꝯcupiam vo inordinatã delectabiliũ pficit p donũ timoris. ſm illud ꝓuerbio.xvj. In tiore dñi declinabit a malo. ⁊ ſic patꝫ ꝙ dona ſe extẽdũt ad oia ad q̃ ſe extẽdũt vtutes intellectuales ⁊ morales. iſta ãt dona pfectiſſime fuerũt i aia xpi. q̃ fuit pfectiſſima i oĩb⁹ donis ⁊ chariſmatib⁹ ſpũſſancti. f Non ſm viſionẽ oculoꝝ.ſ. corporaliũ. g Iudicabit. qð expõit ra. ſa dicẽs. ꝙ meſſias iudicabit p ſciaꝫ dei in eo exñtem. p quã cognoſcet q̃s ſit inõcens ⁊ q̃s re⁹ ⁊ in h bñ dicit. Sꝫ ſm catholicos iſta ſcia dei exñs in xpo duplex ẽ. vna increata q̃ cõ uenit ei inq̃ꝫtũ de⁹. de q̃ dr.j. Regũ.xvj. Hõ videt ea q̃ patẽt de⁹ aũt intuet coꝛ. Alia creata q̃ ei ꝯpetit inq̃ꝫtũ hõ diuinit⁹ tñ ei data. ⁊ iſta ſcia ſe extẽdit ad oĩa q̃ ꝯgnoſcit de⁹ ſcia viſiõis.ſ. ad oĩa q̃ ſũnt. fuerũt vel erũt ſm quãcũq; differentiã tpis q̃ntũcũq; ſint occulta. ⁊ ſic de vtraq; ſcia verificat i xpo. ꝙ p ſciam dei in eo latentẽ cognoſcit cordiũ occulta. ⁊ ad idẽ refert qð ſubdit. h Neq; ſm auditũ ⁊c̃.ſ. nõ indigebit edoceri de veritate ab aliq̃. qꝛ p ſeipm cognoſcet. ⁊ h impletũ fuiſſe in xpo dr Io.ij. Op⁹ ei nõ erat vt q̃s teſtimoniũ phiberet de hoie. ipe ei ſciebat q̃d eẽt i hoie i Sed iudicabit ⁊c̃.ſ. euãgelicos iudicãs eos diuitijs celeſtib⁹ dignos. Mat.v. Beati paupes ſpũ qm ipo. ẽ re. ce. k Et arguet ⁊c̃. qð fuit iple. qñ phariſeos arguit ꝓ apoſtolis. q̃s falſo notabãt de trãſgreſſiõe ſabbati. Mat.xij.c. l Et pcutiet trã.i. hoies trenos. m Uirga oris ſui.i. doctria ſua arguẽdo coꝝ pctã. n Et ſpũ labioꝝ ſuoꝝ interficiet impiũ.i. antixpm. ſm ꝙ dr.ij. Theſſal.ij. Tunc reuelabit ille iniqu⁹ quẽ dñs ihus interficiet ſpũ oris ſui. ⁊ deſtruet illuſtratõe aduẽt⁹ ſui. o Et erit. h ꝯñr dſcribit ſctitas in xpi corpe myſtico. cũ dr. Et erit iuſticia cingulũ lumboꝝ eius. p Et fides cinctorium ⁊c̃.i. iuſti ⁊ fideles adherebũt ſibi ſicut cingulũ ⁊ lũbare adherẽt hoi. vñ tranſlatio chaldaica h hꝫ. Et erũt iuſti circũcirca ei ⁊ agẽtes fidelit appropinq̃ntes ei. ⁊ h pꝫ impletũ i aplis aliiſq; diſcipulis ⁊ fidelibus ſibi p fidẽ ⁊ charitatẽ adherentibus.

q Habitabit lup⁹ cũ agno ⁊c̃. Et h em ⁊ ſeq̃ntib⁹ dicunt hebrei ꝙ in aduentu meſſie ſiue xpi aialia quãtũcũq; ferocia ſic domeſticabunt ꝙ nõ nocebũt adinuicẽ nec etiã hominib⁹. ⁊ ex h arguũt. ꝙ ihs nazaren⁹ nõ fuit xpus in lege ⁊ ꝓphis ꝓmiſſus. qꝛ iſta domeſticatio nõ ẽ adipleta tẽporib⁹ ei⁹. Sꝫ rabi moy. iſtud dcm̃ iprobat q̃tũ ad domeſticatõꝫ aialiũ dicẽs. Nõ aſcẽdat ſupra coꝛ ꝙ in dieb⁹ meſſie deficiebat aliq̃d de via h⁹ ſeculi. vel innouet aliq̃d de operib⁹ ſex dieꝝ. ſꝫ ibit mõs iuxta ſolitã viã. ⁊ p ꝯñs aĩalia remanebũt in ꝯditõib⁹ ſuis nãlib⁹. ⁊ ſic ex dicto Rabi moyſi pꝫ defect⁹ argumẽti. Siſr pꝫ ex textu q̃ a pncipio huius capituli loq̃t metaphorice cũ dr. Egredier vga de radice yeſſe. ⁊ flos d radice ei⁹ aſcẽdet ⁊c̃. vbi dicũt hebrei. Et botr⁹ de radice ei⁹ aſcẽdet. ⁊ ſm eos meſſias ibi noiat vga ⁊ botr⁹ metaphorice. Siſr ꝙ dr. Et erit iuſticia cingulũ lũboꝝ ei⁹ ⁊ fides cinctoriũ renũ ei⁹. ſm hebreos. iuſti ⁊ fideles meſſie adherentes dicũt metaphorice ⁊ ei⁹ cingulum ⁊ cinctoriũ. vt allegatũ eſt ſupra per tranſlatõnem chaldaycam. ⁊ eadem ratione quod immediate ſequit. Habitabit lupus cũ agno ⁊c̃. eſt metaphorica locutio. p quã intelligit pacifica conuerſatio et cohabitatio fidelium in primitiua eccleſia. ſm ꝙ dicit Act.iiij. Multitudinis autem credentium erat coꝛ vnum ⁊ anima vna nec q̃ſq̃ eorum que poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat. ſꝫ erant illis omnia communia. ⁊ ſic quantũcũq; fuiſſent añ diſcordes in actibus ⁊ moribus vel modo viuendi. recepta fide xpi ⁊ grã ſpiritusſancti fiebãt concordes in actibus moribus et modo viuendi. et hoc ẽ quod dicitur. q Habitabit lup⁹ id ẽ iſte q̃ prius fuit raptoꝛ ſeuerus. r Cum agno.i. cuꝫ innocente ⁊ mãſueto poteſt etiam hoc exponi ſpecialit de paulo q̃ fuit de tribu beniamin. Phil.iij. beniamin vo vocatur lup⁹. Gene.xlix. Beniamin lupus rapax ⁊c̃. ⁊ paulus poſt ꝯuerſioneꝫ ſuam habitauit quiete cum anania ſimplice et innocente. Nõ em homies nominentur nominibus animalium patꝫ Geñ.xlix. vbi iudas vocatur leo. dan coluber. ⁊ Beniamin lupus. hoc etiã pꝫ ex cõmuni mõ loquendi hominum. quo raptoꝛ vocatur lupus. iracundus canis. ⁊ mitis agnus. ⁊ ſic de alijs ſm diuerſas ꝯditões. s Pardus.i. hñs maculas diuerſas ex diuerſis erroꝛibus. t Cum hedo. id eſt cum ſimplici fideli. v Accubabit.i. ꝯmorabit pacifice poſt ſuã ꝯuerſionẽ ad fidem xpi. ⁊ ſic intelligitur de ſeq̃ntib⁹ cũ dr. x Uitulus.i. hõ pri⁹ petulãs ⁊ diſſolutus y Et leo.i. prius ſupb⁹. z Et ouis.i. innocẽs. a Et puer paruulus ⁊c̃.i. xps q̃. ſ. ix.c. vocat puulus. ducet eos ad volũtatem ſuã qð adimpletũ eſt in illis q̃ obediunt ei p fidem. b Uitulus.i. petulans vt dictum ẽ. c Et vrſus.i. ille q̃ prius fuit guloſus. ⁊ poſt fidem ſobrius.

d Paſcentur. vniformiter viuẽdo. qꝛ ſicut dictũ eſt i primitiua eccleſia. oĩa erãt illis cõia. e Simul requieſcẽt catuli eorum.i. filij ⁊ familie ipoꝝ. f Et leo ⁊c̃. id eſt ſuperbus prius ⁊ delicatus. cum ruſticano fideli victu ſimplici erit contentus. quod impletum fuit in primitiua eccleſia. vt dictum eſt. ⁊ quotidie impletur in religionibus vbi nobiles ⁊ ignobiles. litterati ⁊ illiterati victu ſimplici vniformiter ſunt contenti. g Et delectabit ⁊c̃. id eſt de nouo renatus per baptiſmũ. h Super foramina aſpidis. id eſt ſuper perſonas a demonibus obſeſſas inde demones eijcieudo. ſm ꝙ dicitur Mar.vlti. Signa aũt eos qui crediderint hec ſequent. in noie meo demõia eijcient. linguis loquentur nouis. ſerpents tollent.

i Et in cauerna reguli ⁊c̃. Repetitio eſt eiuſdem ſententie per alia verba. quia demon qui prius vocabatur aſpis. hic iam vocatur regulus q̃ ẽ ſerpẽs venenoſus. k Non nocebũt ⁊c̃.i. in eccia q̃ dicitur mons ſanctus. vt dictum ẽ ſupra.ij. cap. In primitiua em eccleſia credentibus dabat poteſtas ſup demonia ſicut dictum eſt. ⁊ quia iſta ꝓcedebant ex receptõne fidei ad pdicatõem apoſtoloꝝ per orbẽ ideo ſubditur. l Quia repleta ẽ ⁊c̃. id eſt euãgelio xpi. m Sicut aque maris operientis. quia tempore apoſtolorum fuit publicata fides catholica per orbem vniuerſum. ſicut declaratum fuit Pſal.xviij. ſup illud. In omnẽ terraꝫ exiuit ſonus eorum ⁊c̃.

2. Theſſa.2.b.

ſ.65.d.

B

n In die illa. Hic ꝯñr deſcribiť ſublimitas xp̄i ad quam ꝑuenit inq̄ntū hō ꝑ ſuā bn̄dictā paſſionē. ſm̄ ꝙ dr̄ Phil'. ij. Humiliauit ſemetipm̄ factus obediēs vſ ad mortem. mortē aūt crucis. ꝓpť qđ ⁊ deus exaltauit illū. ⁊ dedit illi nomē qđ ē ſuꝑ om̄e nomē ⁊c̄. ⁊ deſcribiť p̄ eius exaltatio. ſecūdo exaltatōnis diuulgatio. ibi. Et

C erit. Circa p̄mū dicitur. n In die illa

Roma.15.c. radix yeſſe .i. xp̄us egrediens de radice yeſſe. vt dictum ē in p̄n.h9.c. Et ad h̄ de notandū vbi tranſlator ſm̄ ꝓprietatē grāmatice debuit dicere q in feminino. dixit q i maſculino q2 xp̄s naturā hūanā accepit in ſexu ꝑfecto. iđ ſubditur.

o Qui ſtat i ſignū populoꝝ. i. in ſignū ſalutis gētiū. ⁊ h̄ fuit in ſua paſſiōe impletū. qn̄ fuit eleuatus i cruce. ꝓp qđ dixit ſaluator Jo. iij. Sicut exaltauit moyſes ſerpentē i heremo in ſigno. ita oportet exaltari filiū hoīs. vt oīs q credit in eū nō pereat ſꝫ habeat vitā eternā. De exaltatōne autē ſerpētis a moyſe dr̄ Nu. xxi. Fac ſerpētē eneū ⁊ pone eū ꝓ ſigno. ⁊ q ꝑcuſſus aſpexerit eū viuet. q ſerpens eneus fuit figura xp̄i paſſuri. qm̄ ſicut ꝑ aſpectū illi9 ſerpentis ſaluabanť homies a morſibus ſerpentū. ſic q fide intuenť mortē xp̄i ſanatur a morſibus pctōꝝ. ſicut dictum fuit plenius Nume. xxj. ⁊ Joh. iij. p Ipm̄ gētes deꝑcabūť q2 poſt xp̄i reſurrectōem ⁊ aſcēſionē gētiles ꝯuerſi ad fidē ꝑ p̄dicationē apl'oꝝ deꝑcati ſunt ipm̄ deuote q Et erit ſepulcrū ⁊c̄. tū q2 licꝫ mors xp̄i fuerit cōtemptibilis. ſepultura tn̄ eius fuit honorabilis. tū q2 in ſepulcro nouo lapideo et cū lintheaminibus ⁊ aromatib9 p̄cioſis. vt hr̄ Johan. xix. tū q2 fideles ꝑ orbē exiſtētes. etiā magni ⁊ nobiles vadūt ad ei9 ſepulcrū venerandū r Et erit in die illa. Hic conſequēter deſcribiť dicte exaltatōis diuulgatio. q facta eſt ꝑ p̄dicationē apl'oꝝ aliorūq xp̄i diſcipulorū ꝑ orbē cum dr̄. s Adijciet dn̄s ſecūdo. q2 p̄ p̄dicauerat ꝑ ſeipm̄. ⁊ ſecūdo p̄dicauit ꝑ apl'os ſuos alioſq diſcipulos. t Manū ſuā id ē ỽtutē ſuā p̄dicatōem iſtā cōfirmādo miraculis. ſm̄ ꝙ dr̄ Mar. vl. Illi aūt profecti p̄dicauerūt vbiq dn̄o cooperante ⁊ ſermonē cōfirmāte ſeqntib9 ſignis. v Ad poſſidendū. ꝑ fidē ⁊ charitatē. x Reſiduū populi ſui. i. electos q ſunt pauci reſpectu alioꝝ. y Relinqueť ab aſſyrijs ⁊ ab egipto ⁊c̄. noīa ſunt diuerſaꝝ traꝝ ⁊ locoꝝ. ex quibus ꝑ p̄dicationē apl'oꝝ aliq ſunt vocati ad fidē xp̄i. ⁊ per iſta intelligūtur alia loca q nō exp̄mūtur. ad q ꝑuenit p̄dicatio eoꝝ. Hebrei ỽo exponūt h̄ de ꝯgregatione in iudea tp̄e meſſie quē expectāt. ſꝫ huic expoſitiōi q falſo innititur fundamēto. cū aduentus xp̄i trāſierit in p̄teritū repugnat textus. p̄ ꝑ h̄ qđ dr̄ hic. Adijciet dn̄s ſecundo ⁊c̄. q2 p̄ iudei fuerūt adducti in iudeā de egipto. ⁊ ſecundo de babilone. Si aūt reducerenť iteꝝ ab hac diſꝑſione in qua ſunt diceretť. Adijciet tercio. ſecūdo q2 iſta diſꝑſio in qua ſunt facta fuit ꝑ romanos q tn̄ nō numerāť hic inť ppl'os cū dr̄. Ab aſſyrijs ⁊ egipto. principaliť em̄ tūc nomiarenť romani.

z Et leuabit dn̄s ⁊c̄. i. ỽtutē crucis faciet p̄dicari ꝑ apl'os alioſq diſcipulos. quā p̄dicationē etiā ſignis confirmabit qđ iā ē impletū vt dictū ē. a Et ꝯgregabit ꝓfugos ⁊c̄. i. illos q fuerāt pri9 fidē ꝓfeſſi ⁊ p9ea facti ꝓfugi a cultu di ⁊ diſꝑſi ꝑ varios errores colliget i vnitate fidei catholice.

n/o In die illa radix yeſſe qui
p ſtat in ſignū populoꝝ. ipſum
q gentes deꝑcabuntur. ⁊ erit
ſepulcrum eius glorioſum.
r/s Et erit in die illa. adijciet
t dominus ſecūdo manū ſuā
v/x ad poſſidendū reſiduū po-
y puli ſui. qđ relinqtur ab aſ-
ſyrijs ⁊ ab egypto ⁊ a phe-
tros ⁊ ab ethiopia ⁊ ab elā
et a ſennaar et ab emath et
z ab inſulis maris. Et leua-
bit dominus ſignum in na-
a tiones. ⁊ cōgregabit profu-
gos iſrl' ⁊ diſꝑſos iuda col-
b/c liget a qtuor plagis terre et
auferetur zelus ephraym et
hoſtes iuda ꝑibunt. Ephra
im non emulabitur iudā et
iudas non pugnabit contra
d ephraim. Et volabunt in
humeros philiſtijm per ma
e re ſimul predabuntur fili-
f os orientis. Idumea ⁊ mo
ab preceptum manus eorū
⁊ filij āmō obediētes erunt
g Et deſolabit dominus lin-
h guam maris egypti ⁊ leua-
i bit manū ſuā ſuꝑ flumen in
k fortitudīe ſpūs ſui ⁊ ꝑcutiet
l eū in ſeptē riuis ita vt trāſe
mant ꝑ eum calciati. Et erit
n via reſiduo populo meo q
o relinquetur ab aſſyrijs ſicut

b A qtuor plagis terre. i. ex omni pte terre. c Et auferet zelus ephraym ⁊c̄. ꝑ h̄ itelligiť mutua ꝯcordia ⁊ amicicia xp̄ianoꝝ maxime in p̄mitiua eccleſia vt dictū ē. ſ. d Et volabūt ⁊c̄. Poſt reſurrectōeꝫ em̄ xp̄i ⁊ aſcenſionem Philippus p̄dicauit in ciuitatib9 Phyliſtinoꝝ: vt hr̄ Act. viij. vbi dr̄. Philippus āt inuētus eſt in azoto q ē ciuitas phiſtinoꝝ ⁊ tranſiens euāgelizabat ciuitatibus cunctis ⁊c̄. Terra aūt Phyliſtinorū eſt ſupra mare mediterraneum: ⁊ ſunt ibi portus ⁊ naues in quibus aliq de apl'is ⁊ diſcipul' xp̄i fuerunt deportati ad p̄dicandū in alijs terris: vt pꝫ de Paulo ⁊ Barnaba ⁊ plurib9 alijs. Et h̄ eſt quod dr̄ h̄. B

d Et volabūt ⁊c̄. i. expedite nauigabāt in eoꝝ nauibus q dicunť h̄ humeri metaphorice: eo ꝙ ſuꝑ humeros portanť onera ſicut ⁊ ſuꝑ naues. Exodi.14.g. Pōns em̄ caplm̄ vbiq loquiť metaphorice. e Simul p̄dicabunť ⁊c̄. q2 aliq eoꝝ nauigauerūt verſus orientē: ⁊ p̄dicantes ibi fidē rapuerūt inde p̄dā ꝯuertētes aliqs ad fidē: q p̄us erāt in poſſeſſione dyaboli. f Idumea ⁊ Moab ⁊c̄. q2 in terr' iſtis ad p̄dicatōs apl'oꝝ aliqi crediderūt ad obediētiā fidei veniētes. g Et deſolabit dn̄s ⁊c̄. i. Nylū q ingrediť mare mediterraneum tranſiēs ꝑ egyptum. Iđ ſbdiť qſi expoſitiue. h Et leuabit ⁊c̄. ⁊ accipiť h̄ ⁊ ꝑ. i. ita ꝙ illud qđ p̄us dictū eſt. Deſolatio lingue maris. dr̄ h̄ ꝑcuſſio flumis. i In fortitudine ⁊c̄. q2 dedit ỽtutē h̄ faciēdi qđ ſbdiť. k Et ꝑcutiet eū ⁊c̄. Alexander em̄ magnus ꝑ magnum tp̄s poſt Eſaiā: ⁊ ꝑ aliqđ tp̄us an̄ xp̄i aduētum vt facilius cum exercitu ſuo accederet ad Alexādriā ⁊ ad aliqs alias ciuitates egypti fec̄ diuidi Nylū in ſeptē portōes itra mare medit̄raneum ſeꝑatim cadētes. l Ita vt ⁊c̄. i. ꝑ ipm̄ poſſint homies trāſire faciliť. ⁊ iſtud fuit p̄noſticum ꝙ p̄dicatores euāgelij trāſirēt ꝑ orbem remotis impedimētis ỽtute diuina quod pꝫ ex hoc ꝙ adhuc viuente btō Petro fides catholica diuulgata eſt ỽſus occidētē vſq ad mare oceanum. Qđ pꝫ ex hoc ꝙ miſſi a btō Petro ad p̄dicandū fundauerunt eccleſiam Senonis: que tunc erat metropolis Frācie in honore bti Petri viui. Cum igiť apoſtoli alijq diſcipuli exiuerūt de Hieruſalem ad p̄dicandum ꝑ orbem q eſt in quarto clymate: ⁊ ſic medio terre habitabilis: ſicut tunc viuēte Petro diuulgata eſt fides catholica verſus occidētem vſq ad occeanum q eſt terminus terre habitabilis: ita tenēdum eſt eam fuiſſe ſilr̄ diuulgatā ad alias ꝑtes orb: ⁊ ꝓpť velocitatē huius diuulgatōis dr̄. m Et erit via ⁊c̄. i. elect' meis ad fidē vocādis. n Qui relinqueť ab Aſſyrijs. i. a demonijs eū p̄us poſſidētibus. o Sicut fuit iſraeli ⁊c̄. id eſt ſicut diuina ỽtute remota fuerūt impedimēta exitus iſrl' d egypto: ſic diuina ỽtute remouebunť impedimēta ab electis exeundo de ignorātia ⁊ erroꝝ tenebris: qđ impletum eſt in p̄dicatione apl'oꝝ aliorūq xp̄i diſcipuloꝝ vt viſuꝫ ē. Aliť exponiť ab illo loco Et deſolabiť ⁊c̄. ita ꝙ ꝑ linguā mar' egypti intelligiť ipa egyptus q ē ꝓpe mare ⁊ ſic lingit ipm̄. Per flumen poteſtas regia que fuit fortis ⁊ magna ꝓpť qđ ceſar auguſtus ſb quo natus fuit xp̄s diuiſit eā in ſeptē p̄ncipatus: ⁊ ſic fuit multū diminuta ne poſſent rebellare. ⁊ tal' ſbiugatio huius regni ⁊ alioꝝ impio Romano fuit qdam diſpoſi

[manuscript] ecclesia fundata fuit ad honorē petri vo viui

tio ad hoc ꝙ p̄dicatio euāgelij fieret libere ꝑ orbē. vñ dicit Leo papa in ſmone de apl'is petro ⁊ paulo. Diſpoſitioni diuini opis maxie cōgruebat. vt multa regna vno ꝯfedera tet̄ imperio vt cito puios hr̄et ppl'os p̄dicatio generalis q̄s vni⁹ tenebat regimē ciuitatis. iō ſbditur. Et erit via re ſiduo ⁊c. exponatur vt ſupra. ⁊ h̄ marie

A fuit ipletū tp̄e cōſtā tini q̄ voluit ꝑ orbē eccleſiā licite fabri- cari ⁊ fidem xp̄i pre dicari. In cap. xi. vbi dicitur in poſtil la. Et egrediet̄ ⁊c.

Additio prima.

Licȝ materia hu⁹ ca. q̄ eſt de myſterio xp̄i

Exodi.15.a. ſm oēs expoſitores

Psal.117. multū diſtat a tp̄e et rōe a materia imme diate precedēti in q̄ agit̄ de interitu ſennacherib ⁊ ſuoꝝ cōtinuat̄ tñ in lr̄a per interpoſitōem hui⁹ ꝯiūctōis copulatiue et. cū dr̄. Et egre- diet̄. non em̄ dixit ſolū. Egrediet̄ ṽga. ȝ cū additōne dicit. Et egrediet̄ vñ hui⁹ copulatiue ſupaddite aliqualis rō ē q̄ renda q̄ videt̄ talis eē. Nā in p̄cedenti capitulo ꝓpħa p̄no ſticabat populo liberatōnem a ſennacherib ⁊ exercitu ſuo ꝑ quā habituri erant pacē tp̄alē ⁊ trāquillitatē. qꝛ lȝ eſſȝ val de grata ⁊ miraculoſa. nō tñ erat̄ tam excellēs nec fructuo ſa ſicut liberatio ſiēda ꝑ xp̄m in q̄ pax ꝑpetua ⁊ ſpūalis dā na erat. ⁊ iō ꝓpħa poſtq̄ deſcripſit primā liberatōem adiū git ſc'dam. q. d. hec liberatio a ſennache. licet magna ad mo dicū tñ reputat̄ reſpectu alteri⁹ liberatōis ꝑ xp̄m ſiēde. de q̄ dr̄. Et egrediet̄ ⁊c. eo mō q̄ xp̄s dixit diſcipulis ⁊ apl'is Lu. x. c. Ecce dedi vobis ptātem ⁊c. ȝ in h̄ nolite gaudere ⁊c. iō gr̄arūactionē in ſequēti ca. ſubdit ꝓ h̄ vltimo bñficio.

In eodem capi. vbi dicit̄ in poſtilla. Et enumerant̄ hic ſeptem dona ſpūſſancti. Additio ſecūda.

Sufficiētia donoꝝ ſcti ſpūs quam poſtillator hic po nit ē vera ⁊ ꝓpria. ⁊ ponit̄ ſb eiſdē verbis in prima ſcd'e. q. lxviij. arti. iiij. ſm quem hmōi dona ſe exten dūt ad oīa ad q̄ ſe extēdunt virtutes intellectuales ⁊ mo rales ꝓut dr̄ i poſtilla. Sȝ ſtatim aīm pulſat q̄dam inquiſi tiua q̄ſtio. ſ. talis. cur nō ponūtur aliq̄ ꝑtinētia ad theolo- gicas virtutes. naȝ virtutes theologice maxime ordinant nos ad deū. Ad qd̄ dr̄m ſm tho. ibidē ꝙ virtutes theolo- gice p̄ſupponūt̄ ad dona ſicut radices q̄dā donoꝝ non em̄ mouet̄ anim⁹ a ſpūſcō. niſi ei ſm aliquē modum vniatur ſicut inſtr̄m nō mouet̄ ab artifice niſi ꝑ cōtactū vel aliquā aliā vnionē pria aūt vnio ad deū ē ꝑ fidem. ſpem. ⁊ charita tē. vñ oīa dona ꝑtinēt ad has tres v̄tutes tāq̄ ab eis deri- uata. Conſeq̄nter circa h̄ qd̄ dic̄ poſtil ꝙ iſta dona ꝑfectiſ ſime fuerūt in aīa xp̄i ⁊c. videt̄ q̄rendū ꝙ lȝ hoc ſit veriſſi mū. quō tñ hoc poſſet oñdi ꝑ lr̄am cū de q̄libet viatore in gr̄a exn̄te verificat̄ ꝙ requieſcet ſup eū ſpūs dñi ſapie ⁊ intel lectus ⁊c. Ad quod videt̄ dr̄m ꝙ plenitudo hoꝝ donoꝝ in xp̄o ex h̄ ꝯſiderat̄ ꝙ ab ip̄o gr̄a ſpūſſancti deriuat̄ in mem bris ſuis. ſ. in corꝑe ſuo myſtico. vñ cū Joh. dixiſſet de eo. Plenū gr̄a ⁊ veritatis. ſubiunxit. Et de plenitudine eius oēs accepim⁹. Jo. j. quā quidē plenitudinē ꝓpħa oſtendit infra cū dixit. Erit iuſticia cingulū lūboꝝ eius ⁊c. quod ex ponit̄ de iuſtis ⁊ fidelibus adherētib⁹ xp̄o ſicut cingulū ⁊ lūbare adherēt hoī. Ex q̄ metaphora ſatis pȝ ꝙ oēs iuſti ſeu fidēles hn̄t v̄tutē fidei ⁊ iuſticie ⁊ alia hmōi ex adherē tia ad ip̄m. Ex quo pȝ intentū. ſ. ꝙ iſta hȝ xp̄s plenarie. vt ab ip̄o in alijs deriuent̄. Conſequenter vr̄ querendū quare ſex dona hic primo enumerata ponūtur vniatim. Non em̄ dicit ſpūs ſapie ⁊ ſpūs intellectus. ȝ ſpūs ſapie ⁊ itellect⁹. Sil'r nō dicit ſpūs cōſilij ⁊ ſpūs fortitudis. ȝ ſpūs conſilij ⁊ fortitudinis. ⁊ ſic de alijs duobus. Ad qd̄ dicendū ꝙ in cōbinatōne innuitur cōnexio donoꝝ adinuicē, eo mō quo virtutes cardinales vno mō ꝓbāt̄ cōnexe. ex h̄ ꝙ vna ea- rū q̄dammō ꝑ aliā ꝑficit̄. vñ Grego. in. j. moraliū de hmōi donis ſpūſſancti loquēs dicit. Minor ē ſapia ſi intellectu careat ⁊ valde inutilis ē intellect⁹ ſi ſapia nō ſubſiſtit. Vi le ē ꝯſiliū cui op⁹ fortitudinis deeſt. ⁊ valde fortitudo de- ſtruit̄. niſi ꝑ cōſiliū fulciat̄. nulla etiam eſt ſcientia ſi vtilita tem pietatis non ha

B beat ⁊ valde inutilis eſt pietas ſi ſcientia Psal.104.

diſcretionis careat. timor quoq̄ ip̄e ſi ñ has virtutes habue 1.Para.16.b.

rit ad nullū op⁹ bo- ne actōnis ſurgit. h̄ ille.

In eodem vbi di citur in poſtilla. Et auferetur zel⁹ ephra im.

Additio tercia.

Exemplificat propheta mutuam cōcordiam ſeu ami ciciam chriſtianorum adinuicem per hoc quod di- cit. Auferetur zelus ephraim. quia ſm gloſam quā- do Eſaias hoc predicebat. inter duas ⁊ decē tribus diſcor- dia execrabilis erat. credentes autem pacifici ſunt in xp̄i fi de ⁊ vnitate charitatis prout patuit in primitiua eccleſia. quando multitudinis credentium erat cor vnum ⁊ anima vna. Actu. iiij. capi. Capitulū. xij.

Et dices. Deſcripto xp̄i miſterio. Hic conſequēter deſcribitur gratiarūactio pro tanto beneficio cum dicitur. a Et dices in ⁊c. id ē tempore gr̄e xp̄i reuelate quod tempus vocatur dies. Roma. xiij. Nox pre ceſſit. dies autem appropinquauit. b Cōfitebor tibi do mine cōfeſſione laudis ⁊ gr̄arūactionis. c Qm̄ iratus es mihi. ꝓpter pctā mea me puniēdo in captiuitate babilo- nica. ⁊ in perſecutione antiochi illuſtris ⁊ pluribus tp̄ib⁹. alijs. d Conuerſus ē ⁊c. in manſuetudinē. e Et cō ſolatus es me. per tuam benedictam incarnationem. iō ſub ditur. f Ecce deus ⁊c. viſibiliter apparens in carne aſ- ſumpta fiducialiter agam ⁊ non timebo amplius retarda ri a vita beata q̄ ꝑ xp̄m fuit apta. Sic em̄ cōfitebat̄ primiti ua eccleſia ſb apl'is in hieruſalem congregata. q̄ ꝓ maiori ꝑte erat de gente iudeoꝝ. vt patet in actibus apoſtolorum g Quia forti. ⁊c. id eſt dans mihi fortitudinem in aduer- ſis. h Et laus mea dominus. quia virtute diuina in pri- mitiua eccleſia fideles non ſolum patienter ſuſtinebāt tor menta. ſed gaudenter ⁊ cum laudibus diuinis.

i Et factus ē ⁊c. qꝛ immediate trāſibāt ad vitā celeſtem quod non fiebat ſanctis veteris teſtamenti. k Haurie- tis aquas ⁊c. id ē vos catholici haurietis dona ſpūſſancti. de ſacramentis noue legis. in quibus confertur gratia qd̄ non fiebat in ſacramentis vetere legis.

l Et dicetis ⁊c. exhortādo vos mutuo ad laudē diuinā.

m Confitemini domino. eius beneficia recognoſcendo.

n Et inuocate nomen eius. ip̄m deuote laudando.

o Notas facite in populis. id eſt in omnibus gētibus ꝑ predicationem euangelice veritatis.

p Adinuentiones eius. id eſt modos mirabiles humane ſalutis. quos adinuenit diuina ſapiētia in filij dei incarna tione predicatione. paſſione. reſurrectione. ⁊ aſcenſione.

q Mementote quoniā excelſum eſt nomē eius ⁊c. Phi lippen. ij. Dedit illi nomen quod eſt ſuper omne nomē. vt in nomine illo flectatur omne genu celeſtium terreſtriū et infernorum. ⁊ omnis lingua confiteatur. quia domin⁹ no- ſter ieſus xp̄us in gloria eſt dei patris.

r Cantate domino quoniam magnifice fecit. ponēdo na- turam humanam in xp̄o ad patris dexteram.

s Annunciate hoc in vniuerſa terra. quod impletum eſt per predicationem apoſtolorum aliorumq̄ xp̄i diſcipuloꝝ per orbem vniuerſum.

fuit iſraeli in die illa q̄ aſcen dit de terra egipti.

Capitulum XII

a Et dices in die illa.
b Cōfitebor tibi dñe
c qm̄ iratus es mihi.
d cōuerſus ē furor tu⁹. ⁊ ꝯſo-
e f lat⁹ es me. Ecce de⁹ ſalua-
tor meus fiducialiter agaȝ
g ⁊ nō timebo. Quia fortitu
h do mea ⁊ laus mea domi-
i nus ⁊ fact⁹ ē mihi i ſalutem
k Haurietis aquas in gaudio
l de fontib⁹ ſaluatoris. ⁊ di-
m cetis in illa die. Cōfitemi-
n ni domino: et inuocate no-
o men eius. Notas facite in
p populis adinuentōes eius
q mementote qm̄ excelſum ē
r nomen eius. Cantate domi
no quoniam magnifice fecit
s annunciate hoc in vniuer-

s Exulta in corde. v Et lauda ore. x Habitatio ſyō.i. eccl'a q̄ vocat̄ ſyō. Heb.xij. Acceſſiſti ad ſyō mōtē ⁊ ciuitatē dei viuētis celeſtē hirl'm ⁊c̄. y Quia magnꝰ in medio tui ſcūs iſrl'.i. xp̄s ſcificās fidelē pp̄l'm noie iſrl' appellatū: vt freq̄nt̄.s̄. dictū ē. Pōt etiā h̄ l'ra referri ad mōtē ſyō in q̄ erat templū vbi legit̄ xp̄s freq̄nt̄ p̄dicaſſe ⁊ miracula feciſſe: ibi etiā ap̄l'is ſuā reſurrectōez māifeſtauit: ⁊ ſup eos ſp̄mſcm̄ in ſigno viſibili miſit:

f Ego mādaui ⁊c̄. Hebrei dicūt citat̄ meis. Dictio em̄ hebrayca q̄ ponit̄ h̄ eq̄uoca ē ad citatōez ⁊ ſcificatōez. Hebrei tm̄ vident̄ h̄ meliꝰ dicere: q: exponētes trāſlatōez nr̄am dicūt. Mādaui ſctificat̄ meis.i. miſtris meis. Inſpirauit em̄ dn̄s volūtatē ⁊ audaciā pſis ⁊ medis pugnādi ꝯ babylonē

A vt dic̄ Hiero. in ep̄la ad Paulinū de omibus ſacre ſcripture libris.

In cap̄.xij. vbi dr̄ in poſtil. Haurietis aq̄s de fōtibus ſaluatoris. Additio.

Hoc qd̄ dr̄. Haurietis aq̄s cū gaudio de fōtibꝰ ſaluatoris poſſit exponi magis ꝓprie ad l'raz de aq̄ baptiſmi q̄ eſt ianua ſacrop̄ in q̄ grā ſaluatoris ꝯfert̄ ⁊ dona ſpūſſci dant̄.

Replica.

In ca.xij. vbi poſtil. exponit illum paſſu. Hauriet̄ aq̄s de fōtibꝰ ſaluatoris: de grā ſpūſſcti ⁊ donis q̄ in euāgelio dicūt̄ aq̄ viue q̄ hauriūt̄ d̄ fōtibꝰ.i. ſacris q̄ fōtes ſaluatoris h̄ dicūt̄. Burgē. dic̄ qꝫ mag̃ ꝓpria ē expoſitio d̄ aq̄ baptiſmi q̄ ē ianua ſacrop̄. Sz expoſitio Burgeñ. quā dic̄ magis ꝓpriā poſſumus dicere magis extortaz rōne illius termini aq̄s. Nā nō refert an aq̄ baptiſmi hauriat̄ ex fōtibus vel fluminibus. Et q: vult ſuaz expoſitōez fore magis ꝓpriam cuz dic̄ baptiſmum fore ianuā ſacrop̄. Idcirco ſenſus eēt Haurietis ianuā ex fontibus. q̄ꝰta ſit hmōi expoſitōis ꝓprietas ptz etiā paꝝ intelligēti. Et cum oēs cōit̄ catholici exponāt ly fontibus ſaluatoris ꝓ ſacris impropriſſima eēt Burgeñ. expoſitio. Haurietis aquā.i. baptiſmū ex fontibꝰ ſaluatoris.i. ſacris. q̄ rōe em̄ baptiſmꝰ hauriri deberet ex aliꝭs ſacris eadem rōne ⁊ fortiori alia ſacramenta hauriri deberent ex baptiſmo. q: omnia alia ſacramenta rite ſuſcepta baptiſmum p̄ſupponunt: cū baptiſmus ē vnus de fontibꝰ ſacralibꝰ. impropriſſima igit̄ videt̄ expoſitio Burgeñ. q̄ ſignificat̄ hauriet̄ fōtē ex fōtibꝰ. ſic igit̄ Burgeñ. ſepe mouet̄ lana caprina.

ſa terra. Exulta ⁊ lauda habitatio ſyon: quia magnus in medio tui ſanctus iſrael.

Capitulum XIII

a Onus Babylonis qd̄ vidit Eſaias filius amos. b Super montem c caliginoſum leuate ſignum: e exaltate vocem: f leuate manum: ⁊ g ingrediantur portas h duces. Ego mandaui k ſanctificatis meis et vocaui l fortes meos in ira mea m exultantes in gloria mea. n Vox multitudinis in montibus quaſi populorum frequentium: o vox ſonitus regum gentium congregatarum. p Dominus exercituum precepit militie belli venientibus q de terra procul. A r ſummitate celi dominus: ⁊ s vaſa furoris eius vt diſperdat omnem terram. t Vlulate: v quia prope eſt dies domini. quia vaſtitas a domino veniet. x Propter hoc omnes y manus diſſoluentur: et omne cor hominis tabeſcet ⁊ z conteretur. Torſiones et dolores tenebunt: quaſi parturiens z dolebunt. Vnuſquiſqꝫ ad proximum ſuum a ſtupebit facies cōbuſte vultus b eorum. Ecce dies c domini d veniet crudelis et indignationis plenus: et ire furoriſqꝫ ad ponendam terram e in ſolitudinem: et peccatores eius ꝯterēdos d̄ ea f qm̄ ſtelle celi ⁊ g ſplēdor eaꝝ h nō expādent lumē ſuū i Obtenebratus ē ſol in ortu ſuo: k et luna non ſplendebit in l lumine ſuo. Et viſitabo ſu m per orbis mala: et contra

k Et vocaui fortes meos dādo eis fortitudinem. l In ira mea.i. ad exeq̄ndum punitōez a me diſpoſitā. m Exultātes in glīa mea.i. in victoria glo'ſa a me ꝯcedēda. vl' q: cyrꝰ rex pſarū illā victoriā attribuit glīe diuie: vt hr̄ vl. Paral'. ⁊ j. Eſdre j. h̄ dic̄ cyrꝰ rex pſaꝝ oia reḡ t're dedit mihi dn̄s ⁊c̄. n Vox mltitudis.i. maximi exercitꝰ ꝯ babylonez venietis. o Vox ſonitꝰ regū ⁊c̄.i. cyri regis pſaꝝ ⁊ darij regis medoꝝ: ⁊ q: forte iſti aliq̄s alios reges adduxerūt ſecum p Dn̄s exercituū ⁊c̄ q: militibꝰ ⁊ bellatoribꝰ inſpirauit volūtatē ⁊ audaciā veniēdi ꝯ Babylonem. q De t'ra lōginq̄. al's ꝓcul. nō abhorrētes laborē itineris. ⁊ q: nō ſolū hoies fuerūt executores diuine iuſticie ꝯ Babylonē ẜ angeli. Ideo ſbditur r A ſummitate celi dn̄s ⁊ vaſa furoris eius.i. angeli qui ſunt quedā inſtrumenta ad exequendū diuina iudicia s Vt diſpdat omnē terrā. ſcz Babylonis. Et eſt locutio hyꝑbolica ad denotādum magnitudinem ciuitatis Babylonice ⁊ pp̄l'i multitudinē: ſic aliq̄n dr̄ pſiꝰ ē totꝰ mūdꝰ. t Vlulate. h̄ ꝯnr̄ deſcribit̄ Babyloniop̄ afflictio. Et p̄ q̄ꝰtū ad eop̄ anxietatē. Scd̄o q̄ꝰtū ad eop̄ pene acerbitatem: ibi. Ecce dies dn̄i. Tercio q̄ꝰtū ad aduerſariop̄ ferocitatez ibi. Ecce ego. Circa p̄mū dr̄ t Vlulate. ſcz o vos babyloniꝭ vlulatꝰ q̄ ē clamor ꝯfuſus indiciū ē magni timoris ꝓhibētis formare vocē diſtinctā. v Quia ꝓpe ē ⁊c̄.i. punitionis eiꝰ ſuꝑ vos. x Propt̄ h̄ ⁊c̄. a ſua v̄tute p̄ cordis timore: q: timor retrahit ſpm̄ ⁊ calorē a mēbris exteriorībꝰ ⁊ ſic remanēt frigida ⁊ tremētia ⁊ ꝑ ꝯn̄s inualida. y Et oē cor hois ta. ⁊ ꝓ id ē. Cōteret̄ p̄ triſticia. z Torſiōes ⁊c̄.i. babyloniꝭ affligēt̄ p̄ āguſtia ſic illi q̄ patiūt̄ talia. z Vnuſq̄ſqꝫ ⁊c̄. nō potēs eū iuuare nec ab eo iuuari. a Facies ꝯbuſte vultꝰ eoꝝ. q: pſe ⁊ medi incēderūt babylonē ⁊ multi fuerūt ibi ꝯbuſti. b Ecce dies. h̄ ꝯnr̄ deſcribit̄ afflictio Babyloniop̄ ex pene acerbitate cū dr̄. b Ecce dies dn̄i.i. punitionis eius. c Veniet cru. ipſis Babyloniꝭs p̄ acerbitate punitōis ad qd̄ deſignādū ſbdit̄. d Indignatōis plenꝰ ⁊c̄. ad h̄ em̄ ponunt̄ tot v̄ba q̄ſi idē ſignificātia vt deſignēt maiorē exaggeratōez pene ad puniēdū terrā ſcz babylōis. e In ſolitu. occiſis incol'. f Qm̄ ſtel. ce.i. p̄ncipes magni g Et ſplē. eaꝝ.i. ſapia eoꝝ. h Nō expā. lu. ſuū. q: fugiet ab eis mens ⁊ ꝯſiliū ꝯ iminēs piculū. i Obtenebra. ē ſol ⁊c̄.i. Baltbaſar rex q̄ occiſus fuit Dan̄.v. ⁊ tm̄ adhuc erat ꝓpe p̄ncipium regni ſui. k Et luna ⁊c̄.i. regina nō ꝓcedet vlterius in apparatu regio.

l Et viſitabo. h̄ dr̄ in pſona dn̄i. m Sup orbis mala. id eſt Babylonis. ⁊ ꝓpter hoc aliqui dicunt hic vrbis. ⁊ male: quia in hebreo eſt orbis. ⁊ dicit̄ de Babylone hyper-

Capl'm.xiiij.

Onus babylonis. Poſtq̄ ꝓph̄a denūciauit punitiōnē aſſyriop̄ q̄ captiuauerūt decē tribꝰ h̄ ꝯnr̄ denūciat punitōz babyloniop̄ q̄ captiuauerūt regnū duaꝝ tribuū. Et p̄ denūciat babyloniop̄ deſtructōez. Scd̄o iudeop̄ ꝯſolatōez ca.ſe. Pr̄ia in tres ptes: q: p̄ deſcribit̄ vaſtātis exercitꝰ ꝯuocatio. Scd̄o babyloniop̄ afflictio: ibi. Vlulate. Tercio ſeq̄ns deſolatio ibi. Et erit. Circa p̄mum dr̄

a Onꝰ Babylonis.i. miſeria eā oppimēs qd̄ vidit eſaias id ē p̄uidit in ſpū futuꝝ. b Sup mōtē.i. ꝯ babylonē tumore ſupbie eleuatā. c Caliginoſum.i. erroribus obtenebratā. d Leuate ſignū.ſ. vexillū p̄cedēs exercitū. e Exaltate vocē exhortādo ad p̄liū. f Leuate manū in ſignū ꝯfidētie ⁊ victorie obtinēde. Iō ſbdit̄. g Et ingrediant̄ portas.ſ. babylonis tāq̄ victores. h Duces.ſ. medorū ⁊ pſaꝝ: q: cyrus rex pſaꝝ ⁊ Darius rex medoꝝ cuz ſuis exercitibꝰ babylonē ceperūt. vt hr̄ Dan̄.v.

B Nu.2.c. Ezech.32.b

bolice. ſic pariſius dr̃ totus mūdus: q: Babylō erat valde mag. vñ dic̃ Phs in lib. Polyt. q erat magis regio clauſa muris q̃ ciuitas: eo q excedebat notabilit magnitudinē ciuitatis. Dic̃ eñ Hiero. q muri erāt in q̄dro edificati ꝛ qd̄libet lat⁹ hēbat. xvi. miliaria q̄ faciūt octo leucas. n Et requieſcē ꝛc̃. q: babylonij erant ydolatre. vt pz in Dañ. o Et arrogātiā ꝛc̃. Jactabāt eñ ſe d̄ fortitudine. p Precioſior erit vir auro. i. rarior: eo mō loq̄ndi q̄ dr̄ oē rar̄ p̄cioſu: q: valde pauci d̄ Babylonijs remāſerūt viri. q Et hō mūdo obryzo. i. auro puro ꝛ rutilāte. ꝛ dr̄ obryzū ab ob ꝛ radio radias. r Sup̄ h̄ celū turbabo ꝛc̃. locutio ē hyp̄bolica ad deſignādū magnitudinē ire dei ꝯ babylonem. s Et erit q̄ſi damula fugiēs leonē ſcz exercit⁹ q̄ venerat aliūde ad auxiliū balthaſar. t Et quaſi ouis. fugiēs lupum. v Et nō erit q̄ ꝯgreget. ad reducendum eos in babylōis auxiliū. Jō ſb̄dit. x Unuſq̄ſq ad pp̄lm ſuū ꝯuertet ꝛc̃. q: nō erāt d̄ terriri fugerit ad loca ſua vñ venerāt. y Ois q̄ inuēt⁹ fuerit remanēs cū babylonijs occidet a pſis ꝛ Medis. z Et omnis q̄ ſupuenerit vt Babylonios adiuuet. a Cadet in gladio. aduerſarioꝝ b Jnfantes coꝝ. ſcz babylonioꝝ

piunt ꝓ hoībus ſilueſtrib⁹ q̄bus multitudo ꝛ magnitudo pyloꝝ ē ꝓ indumētis. Alij vō dicūt q pyloſi h̄ accipiunt ꝓ demonibus incub. Sz iſtud nō eſt veriſile: cum locus ille ſit inhītabilis nature humane: vt p̄dictū eſt. Demones āt nō habitāt int beſtias q̄ peccare nō p̄nt: ſ; int homines eos ad pctm̄ ꝓtrahere n̄tētes.

C impios iniquitatem eorum n Et requieſcere faciam ſuper o biam infidelium. ꝛ arrogantiam fortium humiliabo. p Precioſior erit vir auro: q ꝛ homo mūdo obrizo. r Super hoc celum turbabo: et mouebitur terra d̄ loco ſuo: propter indignationem domini exercituum: ꝛ propter s diem ire furoris eius. Et t erit quaſi damula fugiens: v ꝛ quaſi ouis: ꝛ non erit qui x congreget. Unuſquiſq ad populum ſuum conuertetur ꝛ ſinguli ad terram ſuam y Omnis qui inuentus fuerit z occidetur. Et omnis qui a ſuperuenerit cadet in gladio. b Jnfantes eorum alli- c dentur in oculis eorum. d e Diripientur domus eorum ꝛ vxores eorum violabuntur. f Ecce ego ſuſcitabo ſu- g per eos medos: qui argen-

B tum non querant nec aurum h velint. ſed ſagittis paruulos interficient: ꝛ lactantibus vteris non miſerebuntur: et ſuper filios non par- i cat oculus eorum. ꝛ erit babylon illa ciuitas glorioſa k l in regnis: inclyta in ſuper- m bia chaldeorum ſubuerſa n ſicut ſubuertit dominus ſo- o domam ꝛ gomorram. Non p habitabitur vſq in finem: ꝛ non fundabitur vſq ad generationem ꝛ generationē q Nec ponet ibi tētoria arabs nec paſtores requieſcent ibi r s ſed requieſcent ibi beſtie: ꝛ replebuntur domus eorum draconibus. Et habitabūt t ibi ſtrutiones et piloſi ſal- v tabunt ibi: ꝛ reſpondebunt x ibi vlule in edib⁹ ei⁹: ꝛ ſyre- y ne in delubris voluptatis.

Caplm XIIII

v Et reſpondebūt ꝛc̃. Aues ſunt magnitudis coruine ſ; maculis reſperſe que fixo in palude roſtro ſtridēt horrēde. Jdo dicunt vlule ab vlulatu dicte. x Et ſyrene. Dicit Hiero. q ſunt ſerpētes alati ꝛ criſtati Alij vō dicūt q ſūt piſces marini in forma muliebri in p̄te ſupiori apparētes. Sed quicquid ſit de talibus piſcibus: tñ non accipiunt h̄ ſyrene ꝓ eis: q: ſi ſint tales piſces habitāt in mari ꝛ nō in ciuitatib⁹ deſtructis. y Jn delubris voluptatis. i. in tēplo ydoloꝝ in quibus gentiles exercebāt voluptatem carnis: vt in tēplo pryapi ꝛ veneris. Gen̄.19.c.

Jn cap̄. xiiij. vbi dr̄ in poſtil. Et pyloſi ſaltabūt ibi. i. vulpes ꝛ lupi

c Allident ꝯ parietes. d Jn ocul coꝝ. qd̄ videre ē grauiſſimum. e Diripient domus coꝝ. i. opes ꝛ vtēſilia domoꝝ f Ecce ego. h̄ deſcribit afflictio Babylonioꝝ ex p̄ſequētium ferocitate cum dr̄. Ecce ego ſuſcitabo ſup̄ eos. i. babylonios. g Medos q̄ argētum nō q̄rant ꝛc̃. ita q p̄ deſiderio occidendi retardabunt p̄dari. Jō ſb̄dit. h Sz ſagittis p̄uulos inficient ꝛc̃. ꝛ tñ talibus pſonis ad ſe defendendum inualidis ſolz parci in bellis. ꝛ p̄ hoc arguit maior crudelitas ꝯ viros defendere ſe potentes. i Et erit. h̄ poſt occiſionem Babylonioꝝ deſcribit ciuitatis deſtructio total abſq ſpe reedificatōis cum dr̄ i Et erit Babylō ꝛc̃. q: de ea gl̄iabant babylonij ꝓpter muroruz fortitudinē ꝛ ppl̄i multitudinē k Jn regnis inclyta. i. noiata ꝓpt nobilitatē ſuā in oib⁹ regnis. l Jn ſup̄bia chaldeoꝝ: q: d̄ ipa ſe iactabāt. m Subuerſa. i. deſtructa ꝛ deiecta a ſtatu ſuo. n Sic ſb̄uertit dñs Sodomā ꝛ Gomorrā. i. irrep̄abilit: Jō ſb̄dit. o Nō hītabit ab hoībus. p Et nō fundabit ad ſui reedificatōz. q Nec ponet ibi ꝛc̃. Arabes tūc tp̄is hītabāt in tabernacul frequent mutātes loca ꝓ paſtu animalium. Per h̄ ḡ qd̄ dic̃ Nec ponet ꝛc̃. deſignat deſtructio Babylonis talit: q: ſicut erit incepta hītatōi hominū: ita ꝛ paſcuis domeſticoꝝ animalium Jō ſb̄dit r Sz requieſcēt ibi beſtie ſcz feroces ꝛ mōſtruoſe ꝛ etiā venenoſe. Jō ſb̄dit. s Et replebunt ꝛc̃. Aues ſūt magne ſolitudinē amātes. t Et pyloſi ſaltabūt ibi. i. vulpes ꝛ lupi vt dicūt aliq. Alij vō dicūt q pyloſi h̄ accipiunt ꝓ q̄buſdā animalibus mōſtruoſis q̄ in p̄te hñt effigiem hoīs: ꝛ in p̄te beſtie. Alij vō dicunt q pyloſi h̄ acci

Additio.

In hebreo ponit q̄dā dictio q̄ ſonat cohyrim qd̄ ē plurale huius nomis Cohyr. ꝛ hz multiplicem ſignificatōez. Uno mō ſignificat pyloſum. vñ Gen̄. xxvij. de Eſau q̄ erat vir pyloſus. Jn hebreo dr̄ cohyr. Alio mō ſignificat idem qd̄ hyrcus capraꝝ. Uñ Leuit. xvj. vbi dr̄. Et a multitudine filioꝝ iſrl̄ accipiet hyrcos. vbi in hebreo habet cohyri. Alio mō ſignificat demonem Leui. xvij vbi dr̄. Non immolabunt vltra victimas demonibus. Jn hebreo dr̄ cohyrim. Jn hoc vō loco dr̄ cohyrim ſaltabunt ibi. q: ſm tranſlatōnez ſeptuaginta interp̄tum intelligunt tercio mō ſcz demones idē ſm tranſlatōez chaldaycā. Jdē etiā ſm omnes expoſitores hebreoꝝ. Nec obſtat qd̄ obijcit poſtillator dicēs q cum ille locus ſit inhabitabilis nature humane demones non habitarent ibi ꝛc̃. Nam lz ciuitas Babylonie fuerit penitus deſtructa ꝓut habet in h̄ caplo: terra tamen Sennaar vbi ſita erat Babylon non legit h̄ deſtruenda: immo fuit habitata a multis hominibus ſpecialiter a iudeis qui remanſerunt ibi poſt captiuitatem Babylonicā. ꝛ etiā qui ibi redierunt poſt paſſionem xp̄i: ꝛ ibidem fabricauerunt illud opus catholice fidei inimicum ſcz Talmud babylonicum ꝓut plenius domino concedēte declarabit Zach. v. vbi de hoc ad lr̄am agit. ꝛ quia illud opus fuit maxime dyabolicum: ideo congrue dicit ꝓpheta q in illa regione Babylonis demones ſaltabunt ſcz ꝓcurātes fieri illud p̄niocioſum opus

Replica.

In capitulo. xiiij. pyloſos exponit Burgenſis ſaltantes in terra Sennaar ꝓ demonibus habitantibus ibi vbi vt dicit fabricatum eſt opus dyabolicū Thalmud Babylonicū. tranſeat illud ꝯ iudeos.

Capitulum. xiiij.

Prope ē. Hic ꝯñr ꝓpħa denūciat iudeoꝝ ꝯſolatio
nē. Circa qđ p̄ nūciat eoꝝ liberatio de captiuita
te babylonica. Scđo ꝯ hoſtes inſultatio ibi. Et e-
rit. Tercio inſultatōis ꝯfirmatio ibi. Nō vocabit. Circa p̄-
mū dic. a Prope ē ⁊c̄. i. liberatōis iudeoꝝ de Babylone

a Prope eſt vt veniat tē-
pus eius ⁊ dies eius
non elongabunt. Mi-
ſerebitur enim dominus ia-
c cob ⁊ eliget adhuc de iſrael
d ⁊ requieſcere eos faciet ſup
e humum ſuam. Adiungetur
aduena ad eos ⁊ adherebit
f domui Jacob. Et tenebunt
g eos populi ⁊ adducent eos
h in locum ſuum. Et poſſide-
bit eos domus iſrael ſuper
i terram domini in ſeruos et
k ancillas. ⁊ erunt capientes
eos qui ſe ceperant ⁊ ſubij-
l cient exactores ſuos. Et e-
m rit in die illa cum requiē de-
derit tibi deus a labore tuo
n o ⁊ a concuſſione tuo: ⁊ a ſer-
p uitute dura qua ante ſerui-
ſti ſumes parabolam iſtam
contra regem babylonis et
q dices. Quomodo ceſſauit
r exactor quieuit tributum.

s Contriuit dominus bacu-
t v lum impiorum virgam do-
x minantium cedentem popu
y los in indignatione plaga
z inſanabili ſubijciētem in fu
rore gentes perſequentem
a crudeliter. Conquieuit ⁊ ſi-
b luit omnis terra: gauiſa eſt
c ⁊ exultauit: abietes quoq̄
d letate ſunt ſuper te ⁊ cedri
e f lybani. Ex quo dormiſti nō
aſcendit qui ſuccidit nos.
g h Infernus ſubter te ꝯturba-
i tus ē in occurſuꝫ aduentus
k tuis ſuſcitauit tibi gigantes
l m Oēs principes terre ſurre-
xerūt de ſolijs ſuis: oēs pri
n o cipes nationū. Uniuerſi rñ
debūt ⁊ dicēt tibi. Et tu vul
neratus es ſicut ⁊ nos: no-
ſtri ſimilis effectus es. De
tracta eſt ad inferos ſuper-
p bia tua concidit cadauer tu
q um. Subter te ſternetur ti-

q̄ facta ē in pncipio
regni Cyri: vt pꝫ Eſ-
A dre. j. ſꝫ q: h̄ fuit Cy-
ro inſpiratū a deo vt
ibidē dr̄. Suſcitauit
dñs ſpm̄ Cyri regis
Perſaꝝ ⁊c̄. Jō ſb̄dit
b Miſe. eñ ⁊c̄. i. po
puli regni iude deſcē
tis a Jacob. c Et
eliget adhuc de iſrł
paucos de regno iſrł
cū Zorobabel redu-
cēdo. capta eñ ſama
ria ⁊ tranſlato inde
pplō p Salmanaſar
aliq̄ euadētes manū
eius intrauerūt reg-
num iude ibidē hitā
tes vſq̄ ad captiuita
B tēꝫ Babylonis: ⁊ ſic
cū illis ꝯ regno iude
fuerūt captiuati ⁊ cū
redeūtibus de capti
uitate redierunt. d
Et requieſcere eos ⁊c̄.
tpe Zorobabel eſdre
Neemie ⁊ Macha-
beo. e Adiūget ad
uena ad eos: q: aliq̄
de gētilibus ꝯuerte-
bant ad iudayſmū p
vni⁹ dei cultuꝫ. ⁊ iſti
dicebant aduene f Et tenebūt eos pplī. i. dabūt eis in via
ſecuritatē. g Et adducēt eos in locū ſuū. q: cyr⁹ dedit eis
ꝯdactū. h Et poſſidebit eos ⁊c̄. i. in iudea q̄ erat diuino
cultui deputata. i In ſuos ⁊ ācillas. h̄ dr̄ ꝯtū ad paupe
res gentiles q̄ iūcti ſunt eis ad ſuiēdum. k Et erūt capi-
tes eos q̄ ſe cepant ⁊c̄. Hoc fuit impletum tempe Macha
beoꝝ q̄ regnum iudee recupauerūt a grecis multis eoꝝ oc
ciſis ⁊ captis aliq̄bus eoꝝ in ſuitutem redact̄. vt pꝫ pmo
Machab. ⁊. ij. l Hic ꝯñr ponit inſultatio ꝯ hoſtes. Et p̄
inſultatio viuoꝝ. ⁊ ſecundo mortuoꝝ ibi. Infernus. Circa
pmum dr̄. l Et erit in die illa. i. tpe reductōis captiuita-
tis Babylonice. m Cū requiem ⁊c̄. ſcꝫ itineris qñ ductus
fuiſti in Babylonem. n Et a ꝯcuſſione tua. q: captiui du
cunt impellendo ⁊ ꝯcutiendo. o Et a ſuitute ⁊c̄. ſcꝫ in
Babylone. p Sumes pabolā iſtā que ſequit ꝯ regē Ba-
bylonis. Et dic̄ regē indefinite: q: aliq̄ de his que ſequunt
verificant de vno rege: ⁊ aliq̄ de altero. q Quō ceſſa
uit exactor. q: rex Babylonis p violētiā bona alioꝝ rapie-
bat. r Quieuit tributū. qđ impoſuerat ſup alias gētes
⁊ regna. ⁊ h̄ fuit potiſſime tpe Nabucħ. q̄ fuit potētiſſim⁹
int reges Babylonis. s Cōtriuit dñs baculū. i. ꝟtutem
t Impioꝝ. i. Babylonioꝝ: ⁊ h̄ fuit impletum in Baltha-
ſar quē dñs p Cyꝝ ⁊ Dariū expugnauit ⁊ occidit Dañ. v.
v Uirgā dñantium. i. ſceptꝝ Babylonioꝝ q̄ dominaban
tur multis gētibus x Cedentē pplos ⁊c̄. i. ſupbe
y Plaga inſanabili. q: nō poterāt ei reſiſtere. z Subij-
cientem in furore gentes ⁊c̄. q: victorijs ſibi a deo cōceſſis
abutebant in crudelitate nimia. a Conq̄euit ⁊ ſiluit
oīs terra. i. hītatores oīs terre: hītauerūt in pace regno ba-
bylonis deiecto. b Gauiſa ē in corde. Et exultauit in ſi-
gno exteriori. Exultatio eñ dr̄ q̄ſi extra ſaltatio.
c Abietes qꝫ. i. pncipes magni terre. d Letate ſunt
ſup te. i. ex tua deiectōe dicētes. e Ex q̄ dormiſti. Som

no mortis f Nō aſcēdit q̄ ſuccidat nos. i. impiguet. ꝓſeq̄
tur eñ pabolā de arborib⁹ magnis pncipes ſignificātibus
vt dictū ē. g Infernus. h ꝯñr ponit inſultatio mortuoꝝ.
Et p̄ ꝯ aiaꝫ. Scđo ꝯtū a.l corpis ſepulturā ibi. Oēs reges
al's pncipes. Pria in duas. q: p̄ ponit inſultatio ꝯ regē ba
bylonis. Scđo occa-
ſione huius fit trāſi-
tus ad caſum demo-
nis ibi. Quō corrui-
ſti. al's cecidiſti. Cir-
ca pmū ſciendum q̄
hebrei ⁊ aliq̄ expoſi-
to. es catholici expo
nūt locū iſtuꝫ de aia
Nabucħ. deſcenden
te ad penas dānato-
rū. Sꝫ ſaluo meliori
iudicio iſtud nō vi-
det mihi ꝯuenienter
dictū: q: Dañ. iiij. na
buchodo. reuerſus ꝯ
amētia videt extunc
vixiſſe in cōfeſſione C
laudis diuine. vñ ibi
dem dr̄. Igit poſt fi-
nem dieꝝ ego nabu-
chodo. oculos meos
ad celū leuaui ⁊ ſen-
ſus meus redditus ē
mihi: ⁊ altiſſimo bñ-
dixi. Et poſtea ſb̄dit
in fine capituli. Nūc
igit ego Nabucho.
laudabo ⁊ glorifica-
bo ⁊ magnifico regē
celi: q: opa eius vera
⁊ oms vie eius iudi-
cia: ⁊ gdiētes in ſup-
bia pōt humiliare: ⁊ ſic videt vitam ſuam in bono termi-
naſſe: quia vlterius non fit mentio de recidiuo ad malum.
vnde ⁊ in Decretis. xxiij. q. iiij. ca. Nabuchodonoſor dr̄ q̄
fecit penitentiam fructuoſam. ⁊ ideo dicendum ē q̄ hoc re
fert ad Balthaſar nepotem ſuum: qui in ꝯtemptum dei fe
cit apportari vaſa ꝯſecrata diuino cultui ⁊ bibit in eis: ⁊.
pncipes eius vxores ⁊ ꝯcubine. ꝓpt qđ interfectus fuit ea-
dem nocte Dañ. v. ⁊ ſm hoc dr̄.
g Infernus. i. dyabolus qui p̄eſt inferno. h Sub-
tus. q: infernus dr̄ eē in terre ꝓfundo i Cōturbatus ē
⁊c̄. i. cōmotus ⁊ intētus: eo mō loq̄ndi q̄ cōiter dr̄ qñ aliq̄s
magnus ⁊ peſſimus hō morit q̄ demōes ſunt multū occu-
pati circa receptōeꝫ ⁊ deductōneꝫ aie eius. ꝓ h̄ eñ aliq̄ñ
vtebant modis iſtis cōmunibus loquēdi.
k Suſcitauit tibi gygātes. i. aias gygātū in inferno exiſ
tes q̄ fuerūt mali homines Geñ. vj. ad inſultādū tibi.
l Omnes pncipes terre. ſcꝫ defuncti. m Surrexe-
rūt de ſolijs ſuis. i. ꝺ locis in inferno ſibi deputatis. ⁊ eo-
dem mō exponit qđ ſb̄dit. Oms pncipes nationū ⁊c̄
n Et dicent tibi inſultādo. o Et tu vulneratus ⁊c̄. i.
deiectus in infernū ab honore tuo mūdano. p Conci-
dit cadauer tuū p mortem corpis q Subter te ſternet
tynea ⁊c̄. q: cadauer hominis mortui vermificat circumcir
ca. Aliq̄ tñ referunt h̄ ad vermem ꝯſcientie q̄ ꝯtinue rema
net in damnatis. Si autem aliq̄s vellet exponere p̄dicta
ad lram de anima Nabucħ. Dicendum eſſet q̄ iſta ꝓphe-
tia Eſaie nō fuit p̄deſtinationis que ſemp implet: ſꝫ cōmi-
nationis que non ſemper impletur. ſicut Joſue. iij. dr̄. Ad-
huc q̄draginta dies ⁊ Niniue ſubuertetur: que tamen non
fuit ſbuerſa. Talis eñ ꝓphetia non denunciat ꝓut eſt in
diuina p̄ſcientia que eſt immutabilis. Sꝫ ſm merita vel de
merita hominum que mutabilia ſunt. ſcđm enim demeri-
ta Niniuitaꝝ Niniue erat ſubuertenda: ſed quia egerunt

nea:et operimentum tuum
r erunt vermes. Quomodo
s
t cecidiſti de celo lucifer qui
v mane oriebaris. Corruiſti
x in terram qui vulnerabas
y gentes:qui dicebas in cor-
z de tuo. In celum conſcen-
dam ſuper aſtra dei exalta-
a bo ſolium meum:ſedebo in
b monte teſtamenti:in lateri-
c bus aquilonis. aſcendam
ſuper altitudinem nubium:
d
e ſimilis ero altiſſimo. Ve-
runtamen ad infernum de-
traberis in profundum la-

f
g ci. Qui te viderint ad te in-
clinabuntur:teq; proſpici-
h ent. Nunquid iſte eſt vir
i qui conturbauit terram:qui
k concuſſit regna:qui poſuit
l orbem deſertum:et vrbes
m eius deſtruxit:vinctis eius
n nō apuit carcerē. omnes re-
ges gentiū vniuerſi dormie
o runt in gloria:vir in domo
p ſua. tu aūt proiectus es de ſe
q pulcro tuo quaſi ſtirps inu-
r tilis pollutus ⁊ obuolutus
s cū his q̄ iterfecti ſūt gladio
t ⁊ deſcēderūt ad fundamēta

pniaꝫ ad p̄dicatōeꝫ Jone nō fuit ipleta ↄminatio ſb̄uerſionis dicte ſic in ꝓpoſito. Nabuch. eñ an̄q̄ ꝓꝑ pctā ſua peuteret amētia meruerat penā gehēne: ⁊ q̄ ſibi fleret tal' inſultatio a dānat'. Verūtñ qꝛ pᵒ amētiā recognouit dei potentiā ⁊ egit pniaꝫ fructuoſaꝫ. vt dictū ē. ſ. ic pēa p̄ eſaiā ↄminata nō fuit ipleta ⁊ lꝫ ſic poſſꝫ dici. videt tñ mihi q̄ pma expoſitio melior ē ⁊ magl' ↄſona textui. r Quō cecidiſti. h̄ pn̄r occaſiōe reg' Babylonis agit de caſu demonis ſm regulā exponēdi ſacrā ſcpturā que dr̄ de dyabolo ⁊ eius corpe quā inter alias ponit Aug. iij. de doct. xp̄ia. ⁊ Iſy. de ſum. bo. xx. c. ⁊ illas ego poſui in pncio Geñ. p̄ expoſitione totius ſcripture. Iſta aūt regula q̄ h̄ vtendum ē intelligit p̄ h̄ q̄ dyabolus ē caput omniū iniquoꝝ. ſm q̄ dic̄ Greg. omel' x. ⁊ ideo ꝓꝑ ↄnexionem capitis ad membra ⁊ ecōuerſo. Scriptura ſacra aliqñ ſb̄ vno ↄtextu d̄ vno trāſit ad aliud ⁊ ecōuerſo. ⁊ h̄ mō eſaias h̄ loq̄ns de rege Babylonis q̄ erat dyaboli mēbꝝ ſimpl'r q̄tum ad ip̄m Balthaſar. ⁊ ad tp̄s ↄtrū ad ip̄m Nabuch. trāſit ad loquēdum de demone dicēs. r Quō cecidiſti de celo. ſ. empyreo. s Lucifer. i. pulcrior int̄ angelos:ſic Lucifer que eſt ſtella matutina pulcrior ē int̄ ſtellas. Ideo alio noīe vocat venus a venuſtate. t Qui mane oriebaris. quia int̄ creatōeꝫ eius que dr̄ h̄ ortus ⁊ lapſum fuit tp̄us modicum v Corruiſti in terrā. qꝛ ꝓiectus fuit in h̄ aere caliginoſo x Qui vulnerabas gētes. i. angelos alios q̄bus ip̄e fuit occaſio cadēdi. Angeli eñ boni ⁊ mali frequent' apparuerunt in ſpē humana. ⁊ ideo nomine gētium ⁊ hominū nominant'. ſic Act. j. de duobus ſctis angelis dr̄. Ecce duo viri aſtiterūt iuxt' illos in veſtibus alb̄ ⁊c. ⁊ de dyabolo dicit ſaluator Mat. xiij. Inimicus hō ſupſeminauit zyzaniā in medio tritici. y Qui dicebas in corde tuo. ſupbiēdo. z In celū aſcendā ſup aſtra celi ⁊c. i. ſup alios āgelos. ſic eñ voluit p̄eſſe alijs āgelis indebite. ſ. vt ſibi exhiberēt honorē ſoli deo debitū. ⁊ nulli ſb̄eſſe nō ſimpl'r cum ſciret ſe nō poſſe eē abſq; dei manutenētia:ſ; q̄tum ad regulā agēdoꝝ. a Sedebo in mōte teſtamenti. i. in celo empyreo vñ ꝓcedūt oīa q̄ in terris fiūt tanq̄ de aula ſūmi imꝑatoris. b In lateribus aq̄lo. qꝛ lꝫ ſm Phm altitudo mundi ſit in polo ātartico:tñ ſm apparētiā hoīuꝫ ē in polo oppoſito ſcꝫ artico:qꝛ iſte polus eſt nob̄ ſp mālfeſtus ⁊ ſup nr̄m emiſpiū eleuatᵒ ⁊ circa ip̄m vident' moueri ſtelle. Polᵒ āt ātarticus ē ſp nob̄ occultus. Vel alit'. a Sedebo in mōte teſtamēti. i. ſup eccl'aꝫ q̄ dr̄ mōs. ſ. c. ij. ⁊ ſic dr̄ mons noui teſtamēti. Sup pſonas eñ eccl'aſticas appetit dyabolus maxime dn̄ari. b In lateribus aq̄lonis. i. in cordibus frigidis ex defectu charitatis. c Aſcendā ſup altitudineꝫ nubium. i. āgeloꝝ q̄ dicunt' nubes metaphorice ꝓꝑ velocitatē motus ſic ⁊ ſupra dicunt' aſtra ꝓꝑ claritatem n̄alis intellectus. d Si'lis ero altiſſimo. Appetijt eñ ſi'litudineꝫ diuinā vt p̄dictū ē. e Veruntñ ad infernū ⁊c. qꝛ ſic culpa eius fuit grauior ita pena maior. f Qui te viderunt. i. angeli ſcti q̄ viderūt eū cadētem ⁊ vidēt eius dānationem g Ad te inclinabunt'. p̄ ↄſideratōꝫ diuine iuſticie dicētes h Nūq̄d ē ⁊c. i. celū empyreū qd̄ dr̄ terra viuētium i Qui ↄcuſſit regna. i. ordines angeloꝝ:qꝛ de oībus ordinibus aliq̄ ceciderūt cū eo. Angeli vō in ſcriptura dicunt' reges:qꝛ p̄ eos regit' tota corporalis creatura. ⁊ p̄ ↄñs ordines āgeloꝝ dicunt' regna. Vel pōt iſtud intelligi de terra hitatōi hoīuꝫ deputata cuiᵒ pacē dyabolᵒ nitit' ꝑturbare:⁊ freq̄nt' ꝑturbat. k Qui poſuit orbē deſtū. qꝛ añ mortem xp̄i oēs decedētes trahebat ad infernū. l Et vrbes eius deſtruxit. i. loca diuini cultus que freq̄nt' deſtruxit a deo p̄miſſus. m Vinctis eius nō apuit carcerē. i. eos d̄tinuit. q̄ āt inde aliq̄ ſunt amoti in reſurrectione xp̄i fuit ↄ eiᵒ volūtatē. Aliq̄ vero expoſitores exponūt de rege Babylonis ad l'ram dicentes ſic Quō cecidiſti Lucifer. i. tu rex Babylonis glioſior regibus alijs ſic lucifer alijs ſtell' q̄ māe oriebaris qꝛ lꝫ regnū Babylonis fuit valde glioſuꝫ tñ in hac glia durauit tp̄s modicū:qꝛ p̄mus rex gl'oſus legit' fuiſſe nabuch. cui ſucceſſit euilmerodach filius eius. ⁊ iſti ſucceſſit Balthaſar eius filius vt declaratum fuit diffuſius Dañ. ij. Et in iſto defecit regnum Babylonie. ⁊ tranſlatum fuit ad Medos ⁊ Perſas Dañ. v. Corruiſti in terrā deiectus a regni dignitate. Qui vulnerabas gentes ex nimia crudelitate. Qui dicebas in corde tuo in celum aſcendā ⁊c. Opinio eñ erat gentiliū q̄ poſt dignitatem regni in vita pn̄ti trāſferebant' ad celū ſm q̄ dr̄. ij. Machab. xj. Pr̄e nr̄o int' deos trāſlato. Sedebo in monte teſtamēti. i. ſup Hierl'm extēdā regnū meū. ſic ⁊ factū eſt qñ cepit Sedechiā. In lateribus aq̄lonis:qꝛ Hierl'm dr̄ eē in latere aq̄lonari mōtis ſyō. Aſcēdā ſup altitudinē nubiū. i. ꝓphetaꝝ. ſi'lis ero altiſſimo. i. monarcha in mūdo ſic ip̄e ē in celo. Veruntñ ad infernū detraberis inuitus in ꝓfundū laci:qꝛ q̄ plus ſe exaltat p̄ ſupbiā magis deijcit' p̄ penā. qd̄ impletū fuit in Balthaſar vt. ſ. dictum ē. Qui te videbūt ad te inclinabunt'. q. d. ita ꝓfunde deijcieris q̄ q̄ te voluerit videre opte bit ſe inclinare. Nunq̄d ē iſte q̄ ↄturbauit terrā. i. hitatores terre. Qui ↄcuſſit regna ſb̄ijciendo ea violent' ſuo impio. Rex eñ Babylōis multa regna impio ſibi ſubiecit armoꝝ violentia. Qui poſuit orbē deſtum ꝓ magna pte int'fectis incol' ⁊ vrbes eius deſtruxit. ſic pꝫ de Hirl'm ⁊ de multis alijs q̄s deſtruxit rex Babylonis. Vinctis eius. i. ab eo nō apuit carcerē dimittēdo eos etiā poſt longā maceratōeꝫ. Et ſm iſtam expoſitōeꝫ l'ra iſta dr̄ d̄ demone figulariter tm̄. Prima tamen expoſitio magis conſonat dict' ſanctoꝝ.

n Oēs reges. Hic ponit' inſultatio ↄ regē Babylonis q̄tū ad ſepulturā. Et intelligat' p̄s iſta de Nabuchodonoſor de quo dicūt hebrei q̄ ip̄o mortuo euilmerodach filᵒ quē incarcerauerat ꝓꝑ mala que tp̄e amētie pr̄is fecerat timēs ne reſurgeret a morte ſicut redierat de amētia. ↄſilio Joachim fecit eum de ſepulcro extrahi ⁊ pticulatim etiam diuidi ⁊ vulturibus dari:vt ſic ipſis euolantibus partes nō poſſent iterum cōgregari. ⁊ ſm hoc dr̄.

n Omnes reges gentium ⁊c. Somno mortis.

o In gloria. i. honorifice ſepulti. p Tu autem ꝓiectus ⁊c. modo p̄dicto. q Quaſi ſtirps inutilis. qui ad nihilum eſt vtilis. r Pollutus ſcꝫ ſanie:quia cadauera ſic extracta ſanie ſunt polluta.

s Cum his q̄ interficiunt' gladio quoꝝ cadauera remanent inſepulta:⁊ ſic a beſtijs ⁊ auibus deuorant'.

t Deſcenderunt vſq; ad fundamenta laci quia carnibus deuoratis oſſa remanentia per inundantiam pluuiarum trahuntur ad lacus ⁊ paludes; ⁊ deſcendunt ad fundum.

ſ.51.d

Cetera patent ex dictꝫ. v Tu eñ. Poſita inſultatõe ꝯ regẽ Babylõis. h ꝯñr ponit inſultatõis ꝯfirmatio p h qḋ denũciat terminatio regni. ꝛ p̃ ꝯfirmat ꝟbo. Scḋo exemplo ibi Jurauit dñs. Circa p̃mũ dic. v Tu eñ terrã ꝛc. i. eiꝰ pditiõez meruiſti. ꝛ ſilr exponit qḋ ſbdit Tu ppl'm tuum ꝛc.
x Nõ vocabit inetnũ ſcꝫ regnũ Babylonicũ ſaltẽ q̃tũ ad ꝓgenie Nabuch. iõ ſbdit. y Preparate filios eiꝰ occiſiõi. qꝛ balthaſar fuit interfectꝰ ꝛ tota cogñio eiꝰ ꝛ trãſlatũ fuit regnũ vt p̃dictum ẽ. ꝛ ſic pꝫ l'ra vſqꝫ ibi. z Et ponã eã. i. Babylonẽ. a In poſſeſſionẽ hericij: qꝛ facta ẽ inhabitabilis hoĩbus. Eſt eñ hericiꝰ aĩal ſpinoſum b Et ſcopabo eã auferẽdo pctõres de eã ſicꝫ ꝺ domo auferunt ſordes cũ ſcoba. c Jurauit. h ꝓphetie ꝟitas de deſtructiõe

F Babylonica ꝯfirmat exẽplo ſcꝫ regꝫ Aſſyrioꝝ quem ds̃ deſtruxit añ deſtructõez regni Babylonis. ꝛ vtrãqꝫ deſtructõẽ p̃dixit eſaias in pluribꝰ locꝫ. Et h deſtructio regꝫ Aſſyrioꝝ ponit ab eo p̃ma in ſignuꝫ certũ deſtructõis babylonice future. q. d. Cũ videritis dictum meũ impletũ de rege Aſſyrioꝝ ſciatꝫ ipm certitudinaliter implendum de regno Babylonioꝝ. ꝛ ſm hoc dicit. c Jurauit dominus. id eſt firmiter ſtatuit.
d Si non vt putaui. id eſt in p̃ſcientia mea diſpoſui.
e Sic eueniet. Et q̃d ſit illud ſbdit.
f Ut ꝯteram Aſſyrium in terra mea. id eſt in iudea vbi viuebat diuinus cultus. ꝛ ideo dr̃ terra dei ſp̃alit.
g Et in mõtibus meis. qꝛ iudea ẽ terra mõtuoſa.
h Cõculcẽ eũ. qꝛ ãgelus dñi ꝺ exercitu aſſyrioꝝ exeũte in iudea pcuſſit. clxxxv. milia bellatoꝝ vt pꝫ. iiij. Regũ. xix.
i Et auferet ab eis iugũ eius. ſ. ab Ezechia ꝛ pplo ipius.
k Hoc ꝯſiliũ qḋ cogitaui ſup oẽꝫ terrã. ſ. ab aſſyrijs depꝛſſam ꝛ guatã ꝙ ab eo auferat iugũ aſſyrioꝝ. Et p h qḋ dr̃ h Hoc ꝯſiliũ qḋ cogitaui. pꝫ ꝙ eſt h ꝓphetia p̃deſtinatõis: ꝛ p ꝯñs infallibiliter implenda. vt pꝫ ex p̃dictis.
l Et h manus. i. ꝟtus dñi. m Extenta ſup oẽs gẽtes ad liberandũ eas de opp̃ſſione aſſyrioꝝ. Cetera patent.
n In ãno. Poſtq̃ ꝓpha denũciauit punitõez Aſſyrioꝝ q̃ captiuauerũt regnum iſrl' ꝛ Babylonioꝝ q̃ captiuauerunt regnum iuda. Hic ꝯñr denunciat punitiõez aliaꝝ gentium de afflictõe vtriuſqꝫ regni gandentiũ. ꝛ affligẽtes adiuuãtiũ. Et p̃ denũciat punitõez Phyliſtinoꝝ. Scḋo alioꝝ capitulo ſeq̃nti. ꝛ vltra ꝓut patebit ꝓſeq̃ndo. Circa p̃mũ ſciendũ ꝙ tpe Achaz fortitudo regni iude fuit multũ debilitata ꝓpt eiꝰ maliciã: qꝛ phacee filiꝰ Romelie occidit ꝺ regno iuda. cxx. milia. ꝛ ꝓpt h phyliſtini intrauerũt regnũ iuda ꝛ acceperũt plures ciuitates ꝛ hitauerũt in eis. ij. Para. xxviij. ꝛ de e h letabant. Sꝫ mortuo Achaz ezechias filꝰ eiꝰ q̃ fuit bonus ꝛ iuſtus fortificauit regnũ ꝛ p̃ualuit aduerſus phyliſteos ſm qḋ dr̃. iiij. R. c. xviij. ipe eñ pcuſſit phyliſte-

laci. Quaſi cadauer putridum non habebis conſortium neqꝫ cum eis in ſepultu-
v ra. Tu eñ terram tuam diſperdidiſti tu populum tuuꝫ
x occidiſti. Non vocabit ineternum ſemen peſſimorum.
y Preparate filios eius occiſioni in iniquitate patruꝫ eorum. Non ꝯſurgent nec hereditabunt terram: neqꝫ implebunt faciem orbis ciuitatum. Et conſurgam ſup eos dicit dominus exercituum: ꝛ perdam babylonis nomẽ ꝛ reliquias ꝛ germen ꝛ pro-
z geniem dicit dominus. Et
a ponam eam in poſſeſſionem hericij: ꝛ in paludes aqua-
b rum: ꝛ ſcopabo eam in ſcopa terẽs dic dñs exercituũ.
c Jurauit dominꝰ exercituũ
d dicens. Si non vt putaui ita erit: ꝛ quomodo mente
e f tractaui ſic eueniet vt conte-
g ram aſſyrium in terra mea: ꝛ
h in montibus meis concul-
i cem eum ꝛ auferetur ab eis iuguꝫ eius ꝛ onus illius ab
k humero eorum tollet. Hoc conſilium quod cogitaui ſu-
l per omnem terram: ꝛ hec ẽ
m manus extenta ſuper vniuerſas gentes. Dominus exercituum decreuit ꝛ quis poterit infirmare. Et manus eius extẽta ꝛ quis auer-
n tet eam. In anno quo mor-
o tuus eſt rex achaz factum
p eſt onꝰ iſtud. Ne leteris phi-
q liſtea omnis tu: quoniam
r comminuta eſt virga percuſ-
s ſoris tui. De radice eñ co-
t v lubri egredietur regulus et
x ſemen eius abſorbens volu-
y crem. Et paſcentur primo-
z geniti pauperum ꝛ pauperes fiducialiter requieſcent
a ꝛ interire faciam in fame radicẽ tuam: ꝛ reliquias ꝯ tuas in-
b terficiam. Ulula porta: clama ciuitas ꝓſtrata ee eſt philiſtea omnis. Ab aq̃lone eñ fumus veniet: ꝛ non eſt qui

os vſqꝫ ad Gazã ꝛ oẽs terminos eoꝝ a turre cuſtoduꝫ vſqꝫ ad ciuitatẽ munitã. Et p̃ denũciat h ꝓpha futuꝝ ad ppl'i iude ꝯſolatõez ꝛ phyliſtinoꝝ deſolatõez. Et p̃ notat tp̃us dicẽs n In ãno ꝛc. i. ãno p̃ ezechie: q̃ mortuo Achas regnauit imediate. o Factũ ẽ onus iſtud. i. facta ẽ reuelatio eſaie ꝺ phyliſtinoꝝ punitõe. Jõ ſbdit. p Ne leteris phyliſtea oĩs tu. id ẽ nulla ciuitas tua letet: qꝛ oĩs nõ ꝛ nullus eq̃pollent. vñ qḋ dr̃ h oĩs ciuitas non letet ſm ordinem cõſtructõis idem ẽ: ac ſi diceret nulla ciuitas phyliſtinoꝝ letet ſcꝫ de h qḋ ſbdit. q Qm̃ cõminuta eſt ꝟga. i. potentia.
r Percuſſoris tui. i. regni iude qḋ añ tp̃s Achaz ꝯſueuit te pouere ꝛ ſbijcere. ſic pꝫ tpe Dd. ij. Reg. v. ꝛ Ozye vt hr̃. ij. Paraly. xxvj. vbi dr̃ ꝺ ozia Egreſſus ẽ ꝛ pugnauit ꝯ phyliſthijs: ꝛ deſtruxit muꝝ Geth ꝛ murũ Jamnie: murũqꝫ Azoti: ita ꝓpt maliciam Achaz tpe eiꝰ diminuta fuit potẽtia regni: ſꝫ iteꝝ fortificata tpe ezechie. Jõ ſbdit. s De radice eñ colubri. i. de ipo Dauid ꝛ alioꝝ regũ potentũ. t Egredietur. nõ naſcendo: qꝛ iam erat in p̃ ãno regni ſui: ſꝫ ad bellãduꝫ

G ꝯ vos o phyliſtei. v Regulus. i. ezechias qui plus nocebit vob q̃ p̃cedentes ſicut regulus: q̃ idem eſt ꝙ Baſiliſcus: q̃ſi rex ſerpentum. A baſileos grece qḋ eſt rex latine. plus nocet q̃ alij ſerpentes: qꝛ interficit flatu ꝛ viſu. Nec mirandum eſt ꝙ Dauid ſanctus ꝛ ezechias deuotus nominant colubri ꝛ reguli nominibus: quia hoc eſt ꝓpter nocumenta que fecerunt infidelibus. ſicut ꝛ Samſon qui in cathalago ſanctorum ponitur Hebreo. xj. nominatur coluber ꝛ ceraſtes Geñ. xlix. ſm omnes expoſitores. x Et ſemen eius abſorbens volucrem. i. depmens phyliſtinorũ ſupbiam pnimis eleuatam ex victoria tempe Achaz habita. y Et paſcentur p̃mogeniti pauperum. i. iudei tẽpe Achaz depaupati releuabuntur tempe Ezechie. z Et paupes fiducialiter requieſcent. interfecto exercitu Sennacherib per angelum: ꝛ Phyliſteis per Ezechiam depreſſis. Jdeo ſubdit.
a Et interire faciam ꝛc. i. virtutem Phyliſtinoꝝ in obſidione ꝓpter defectum victualium. b Ulula porta clama ciuitas ꝛc. id eſt cuſtodes portarum ꝛ hal itatores ciuitatum propter miſeriam in vobis futuram. Ab aquilone enim fumus veniet. id eſt exercitus Ezechie tendens ad terram Phyliſtinorum: quia Geth ꝛ alie ciuitates phyliſtinorum ſup̃apoſite quas deſtruxit Ezechias declinant verſus auſtralem partem reſpectu Hieruſalem: vnde nouit ſe exercitus Ezechie. vt dicit Rab. ſa. Alij vero exponunt de exercitu Aſſyriorum ꝛ Babyloniorum qui venerunt a parte aquilonari ad deſtruendam terram iudeorum. Sꝫ p̃ma expoſitio magis conſonat precedentibus ꝛ ſubſequentibus. Unde ſubdit.

c Et q̄d rñdebit nūcijs eiꝰ gētꝭ.i.nūcijs ezechie ⁊ pñcipū eiꝰ q̄ diſcurrētes ꝑ iudeā ꝑdicabāt dicētes. Reuertimi ad dñm deū abraā ⁊ yſaac ⁊ iſrael: ⁊ reuertet ad reliq̄as q̄ effugerūt manꝰ regꝭ Aſſyrioꝝ ⁊c̄.ij. Paral.xxx. ⁊ ſbdit rñſio.
d Quia dñs fundauit ſyō eligēs locū illū ad ſuū cultum.
e Et in ipo ſpabunt pauperes ppli eiꝰ: q̄r nō ſolū illi de regꝭ iude: etiā multi de regꝭ iſrꝭ venerūt ad ezechiā in hirlꝫm ꝯfidētes d̄ diuīa ꝓtectōe: vt ibi dē ſbdit. ſic exponit Ra.ſa. Aliq̄ ꝟo expoſitores nr̄i exponūt A de nūcijs Sēnacherib q̄s miſit in hirlꝫm ad terrēdū ezechiā ⁊ pplm eiꝰ vt hꝫ.ij. Paral.xxxij. ⁊ rñſuꝫ fuit eis ꝙ nō traderent ſe regi Aſſyrioꝝ ſꝫ magis ꝯfiderēt de diuina ꝓtectōne ꝯ eum Ezechia ad h̄ adhortāte pplm vt hꝫ ibidē.

c effugiat agmen eius. Et q̄d reſpondebitur nuncijs gen d tis. Quia dominus funda e uit ſyon ⁊ in ipſo ſperabunt pauperes populi eius.

Caplm XV

a O b Nus Moab. Quia nocte vaſtata eſt ar: c moab cōticuit: q̄r no d cte vaſtata eſt murus: mo

In cap.xiiij vbi dꝛ in poſtil. Qui mane oriebaris: q̄r int creatōeꝫ eius. Additio.j.

D Uplex eſt opinio circa h̄. An aliq̄ mora fuit inter creatōeꝫ ⁊ lapſum āgeli: ꝓbabilior tñ ē ⁊ magis ſāctoꝝ dictis ꝯſona ꝙ ſtati poſt pmū inſtās ſue creatiōis dyabolꝰ peccauit. vñ d̄ eo Joh.viij. dꝛ ꝙ in ꝟitate nō ſtetit. Nec obſtat ꝙ int q̄libet duo inſtantia tēpoꝝ eſt dare tps mediū ꝓut ꝓbat in.vj. Phyſicoꝝ. Nā h̄ hꝫ veritatē d̄ tpe ꝯtinuo. in āgelis tñ q̄ nō ſunt ſbiecti celeſti motui q̄ pmo ꝑ tps ꝯtinuū menſurat: tpus accipit ꝓ ipa ſucceſſione opationū intellectus ſeu affectus. ⁊ iō int opatōes tales lꝫ nō ſint ſil nō req̄rit dare tps mediū: vt in pma pte.q.lxiij. ar.vj. in rñſione ad vltimum argumentum.

In eodem cap. vbi dꝛ in poſtilla. Sic eñ voluit preeſſe alijs angelis. Additio.ij.

L Jꝫ cet āgelꝰ malꝰ ſciret ſe nō poſſe eſſe abſq̄ dei manutenētia nihil tñ ꝓhibet vt ipe vellet nulli ſbeſſe ſimplr. Uoluntas eñ q̄nq̄ ē impoſſibilium ꝑſtim voluntas dānata ſicut in dyabolo. In eodē ca. vbi dꝛ in poſtil. Aliq̄ ꝟo expoſitores exponunt de rege Babylonis. Additio.iij.

H Oc q̄ꝺ dꝛ. Quō cecidiſti Lucifer magis ꝓprie videt exponēdū de āgelo lapſo q̄ꝫ de Nabuch. Cuius rō ē. Nā Nabuch. ꝓut dicūt hyſtorie fuit ꝑ hō infime ꝯditōis: ⁊ iō nimiꝝ ſi poſt ſuā magnā exaltationē cecidiſſet cū res facilit ꝯuertunt in naturā ſuā: ꝑſtiꝫ cū bōa fortune ſint valde mutabilia ſm Phm. vñ non videt dignū tāte admiratōis ꝙ cecidiſſet: vt de eo diceret. Quō cecidiſti Lucifer. ſꝫ potius eſſet admirandum quō aſcendiſſet ad tantā ſblimitatē. ſꝫ de angelo ꝑ peccāte valde ꝓprie ꝯuēit admirari q̄ fuit in tāta puritate nature ꝙ ceteras creaturas excedebat. ꝑſtim cum ſm quoſdā in gr̄a fuit creatus. ⁊ de eo legit Ezech.cap.xxviij. Tu ſignaculū dei fuiſti ⁊c̄. De tali igit merito admirat ꝓpheta dicens. Quomō cecidiſti Lucifer. Nō eñ eſt modice admiratōis vt creatura tā pura in nālibus ⁊ etiā in gr̄a creata q̄ nullū hēbat impedimentū nec ꝯriū ſic cecidiſſet ab altiſſimo loco in ꝓfūdiſſimū. Sꝫ de Nabuch. rōnabilit ꝯtigit ꝑ oppoſitū admirari. Uñ de eo ꝓprie intelligit illud q̄ꝺ infra dꝛ. Nūq̄d iſte eſt vir q̄ ꝯturbauit terrā: q̄ ꝯcuſſit regna ⁊c̄.q.d. nō modice admiratōis ē ꝙ natura tā ꝯtemptibilis attingeret ad faciēdum tā magna ⁊ inſolita q̄ q̄dem admiratio ē oppoſita admiratōi ꝑdicte. Replica.

I N cap.xiiij. Burgenſis circa caſum ⁊ ortum Luciferi voluit aliq̄d dicere cum ſuo auctore quō ſtatiꝫ poſt pmum inſtās ſue creatōis peccauit q̄ſi motꝰ ſpirituū menſuret tpe: in euo eñ nō ponit cōmuniter pus ⁊ poſterius inſtans niſi nature ꝑfectōis vel originis. nō ſucceſſionis: quia eadem eſt menſura opationis rei que eſt nature. Cū igit natura angeli ſm eſſe ſit indiuiſibilis: erit etiā indiuiſibilis ſm opari quo ad menſuram ſucceſſiuam que indiuiſibilis ē ⁊ ex diuiſibilibus eſſe non poteſt. Ponentes igit morulas aut duas aut tres aut q̄tuor inter creatōeꝫ ⁊ lapſum āgeli opꝫ hꝛe reſpectum ad ordinem nature qui eſt ordo pmanentium: q̄r ſm illum ordinem prius eſt eſſe q̄ꝫ bene eſſe: nam non conuertitur ſubſiſtendi conſequentia: ⁊ ita non eſt apud intelligentem terminos capabile angelum fuiſſe bonum vel malum niſi ꝑintelligatur fuiſſe. Si igitur accipitur illa bonitas ⁊ malicia tanq̄ꝫ moralis: tūc eſt ſolū bonus vel malus vſus liberi arbitrij ⁊ ſic habemus duas morulas ante appoſitionem vel negationē gr̄e: q̄ appoſita vel negata oportet ponere terciā: quia non poteſt intelligi aliquem eſſe bonum bonitate ꝯtuita niſi ꝑintelligatur bonus bonitate naturali: ⁊ ſic de malicia. In hac autem tercia morula omnes tam boni q̄ꝫ mali fuerunt in via: quia in ſtatu merendi ⁊ demerendi: quia meritum beatitudinis non eſt ſine gr̄a. Oportet igitur aſſignare q̄rtam morulam in qua fuerunt in termino meriti vel demeriti: q̄r non eſt intelligibile ſtante lege ordinata ꝙ quis ſit in termino premij niſi prius fuerit in via meriti: niſi quis cum Hug. ⁊ magiſtro velit dicere in angelis premium preceſſiſſe meritum: ſꝫ in hoc magiſtri illi non tenent. De quo vide circa q̄rtā di.ij. libri ſententiaꝝ. Illas aūt omnes morulas poſſibile eſt eſſe in eodem inſtāti temporis: etiā ſi plures ponerent ſm ordinem nature ꝑfectionis vel originis: ſꝫ de angeloꝝ motibus ⁊ opationibus per tempora ⁊ loca dicendum ꝙ non menſurarentur ſucceſſionibus: ſed ſolum coexiſtentijs ⁊ preſentijs: ſicut fluxus aquarum circa palum ⁊ motus ſperici in plano. Uide Scotum circa di.iiij. ⁊.v. lib.ij. ⁊ cum poſtil. vult Luciferum ſic ſuꝑbiſſe ꝙ nulli voluit ſbeſſe hoc intelligendum eſſe non ſimpliciter: q̄r ſciuit ſe ſine dei manutenentia eſſe non poſſe. Burgenſis autem dicit ꝙ voluit ſimplr ex hoc medio. q̄r voluntas eſt impoſſibilium. Ad h̄ medium rñdet poſtil. ꝙ poteſt eſſe verum in ordine agendi ſꝫ non eſſendi ſciens eñ modū eſſendi ſm ordidem eſſentialis dependentie qui immutabilis ē ille ſcit fore ens prohibitum vt in illo ordine nolit ſbeſſe. Non eſt igit ad illud voluntas ſꝫ in ordine agendoꝝ ſunt multa impoſſibilia nō ſimplr ſꝫ ſibi: ⁊ ad ea bñ fert ꝑſumptio voluntatis q̄lis fuit in propoſito ⁊c̄. In locis medijs vſq̄ ad cap.xxvj. multa dicit Burgeñ. que q̄uis ſint alie applicatōes non tñ ꝯ poſtil. q̄r eadem lr̄a varijs expoſitionibus ſine abſurditate applicari varie pōt.

Capitulum.xv.

O Nus Moab. Hic poſt denunciatōeꝫ punitionis phyliſtinoꝝ ꝓpheta denunciat punitōeꝫ Moabitaꝝ qui deſcenderūt a Loth cui Abraam pater iudeoꝝ fecit multa bona educendo eum de Haran: ⁊ inde ducendo eum in egyptum ⁊ reducendo Geñ.xij. ⁊ liberando eum de manu Amraphel q̄ duxerat eum captiuuꝫ Geñ.xiiij. ⁊ per preces ſuas liberando eum de ſbuerſione ſodomoꝝ Geñ.xviij. ⁊ ideo Moabite debebant filios iſrꝭ diligere: ſꝫ ipi econtrario tanq̄ꝫ reddētes malum ꝓ bono gaudebant de eorum afflictionibus: ⁊ fauebant eorum afflictoribus. ⁊ ideo ꝓpheta hic denunciat eorum vaſtationem. Et circa hoc pmo vaſtationem eorum denunciare incipit. Secundo cauſam cuiuſdam dicti ſui reddit in pncipio ſequentis capituli. Tercio ad ꝓpoſitum redit: ibi. Audiuimus. Circa pmum incipit denunciare eoꝝ vaſtationē duplicem. Primo ꝑ Aſſyrios. Secundo ꝑ Babylonios: ibi. Ad torrentē. Circa pmum dicit.
a Onus Moab. i. eius vaſtatio mihi reuelata ſupra eſt que ſequitur b Quia nocte vaſtata eſt ar. Nomen ē ciuitatis regie in regno illo Moab
c Conticuit. tanq̄ꝫ ꝯfuſus non potens rebellare. ⁊ accipit hic Moab ꝓ populo moabitaꝝ
d Quia nocte vaſtatus eſt murus. id eſt fractus ab Aſſyrijs: eo ꝙ cuſtodes muri non poterant ita defendere de nocte ſicut de die.

e Aſcēdit dom⁹ regia.i.reg. familia. f Et dybō.i.bita-tores dybō g Ad excelſa.vbi erāt coꝝ ydola. h In plā ctū.q.d.nō ad ſacrificādū ꝓ victoria:ſ ad flēdū ꝓ deiecti-oue ſua. i Sup nabo ⁊ ſup medaba Noīa ſūt ciuitatū ab aduerſarijs captaꝝ: k Moab vlulabit ꝑ dolore emittēs ſcȝ ſonū ꝯfuſū l In cūctis capi.ei⁹ cal.⁊c̄ ſcȝ ſanguis:q꞉ p⁹ effuſionē ſanguis ꝑ aſſyrios addita ē effu ſio ꝑ babylonios: Jō ſb̄dit. i Leonē ⁊c̄.i. Nabuch.q̄ vo caf leo Hiere.iiij. Aſcēdit leo de cubili ſuo:⁊ h ꝓpf crudeli tatē eius ⁊ audaciā:⁊ q꞉ forſitā portabat leonē in armis ſu-is depictū ſic̄ rex Romanoꝝ aq̄lā. Capl̄m.xvj.

q꞉ in ſignum triſticie depōebanf capilli ⁊ barba ſic̄ di de Job Tōſo capite corruit in frā: vel q꞉ ātiq̄tus capita ⁊ barbe capti uoꝝ radebanf vñ di

Hiere.48.f. Ezech.7.e.

B Deut.xxxij. De cruo re occiſoꝝ ⁊ de capti uitate nudati inimi-coꝝ capit. m In triuijs eius accincti ſunt ſacco in ſignum triſticie vel captiuita tis ſic̄ dictū eſt de ca pill.q ēm hoīes in ſi gnum triſticie indue

C rent ſe ſacco pȝ Heſter.iiij. vbi di. Que cū audiſſet Mardo cheus ſcidit veſtimē ta ſua ⁊ indutus ē ſac co:⁊ in plurib⁹ alijs locis ſilr ſacco veſtie banf captiui bonis veſtibus ſpoliati. n Sup tecta eius ⁊c̄. In h tāgif magni tudo doloris ex ma-gnitudine clamoris. o Vſq iaȝa q̄ ē ciui tas in extremitate re gni Moab p Sup

e ab conticuit. Aſcendit do-
f g mus ⁊ dybon ad excelſa in
h i planctum:ſuper nabo ⁊ ſu-
k per medaba moab vlulabit.
l In cūctis capitibus eius
caluicium ⁊ omnis barba ra
m detur. In triuijs eius accin
n cti ſunt ſacco:ſup tecta eius
⁊ in plateis eius omnis vlu
latus deſcendit in fletū. Cla
o mauit eſebon ⁊ eleale: vſq
iaȝa audita eſt vox eorum.
p Super hoc expediti moab
vlulabunt. anima eius vlu-
q labit ſibi. Cor meum ad mo
r ab clamabit: vectes eius vſ
s q ad ſegor vitulam conſter
t nantem: per aſcenſum enim
v luith flens aſcendet: ⁊ in via
oronaym clamorem contri-
x tionis leuabunt. Aque eñ
y z neimrym deſerte erunt: quia
aruit herba defecit germen
a viror omnis interijt. Secū
dum magnitudinem operis

b c ⁊ viſitatio eorum. Ad tor-
d rentem ſalicum ducent eos
e quoniam circūibit clamor
terminum moab. Vſq ad
gallim vlulatus eius: ⁊ vſq
ad puteum Helym clamor
f g eius: quia aque dybon re-
h plete ſunt ſanguine. Ponaȝ
enim ſuper dybon addita-
menta qui fugerint de Mo-
i ab leonem et reliquijs ter-
re.

Caplm XVI

a Mitte agnum domi
b ne dominatorem ter
c d re: d petra deſerti ad
e montem filie ſyon. Et erit ſi
cut auis fugiens: ⁊ pulli de
f nido auolantes ſic erunt fi-
g lij moab ab in tranſcenſu ar
h i non. Ini conſilium. coge cō
k cilium pone quaſi noctē vm
l bram tuam in meridie. Ab-
m ſconde fugientes ⁊ et va-
n gos ne prodas habitabunt

Mitte. Hic ꝓñr reddit rō cuiuſdaȝ B dicti in ca.pce. Dixe rat ei eſaias. Cor me um ad moab clama-bit ſcȝ ꝑ ꝯpaſſionē:⁊ iō h reddit ꝯpaſſiōis cāȝ ſcȝ ꝓpf xp̄m quē ꝓpha videbat naſci-tuꝝ d pplo Moab ꝑ ruth moabitidē quā accepat booȝ i vxorē ex q̄ genuit obeth:⁊ obeth yeſſe ſiue yſai q̄ fuit p꞉ Dd. Ruth vl. de q̄ deſcēdit xp̄s igif circa hūc eſaias ꝑ denūciat xp̄i nati

A uitatē.⁊ ſcdo eius re glā dignitatē ibi. Et ꝑpabif. Pria in du-as:q꞉ ꝓpha ꝑ fac qd dictā ē. Scdo qd daȝ correlariū infert ibi. Et erit. Circa pmuȝ ſciendū q ātiq̄ pres multuȝ deſiderabant xp̄i aduētū: iō ꝓpha denūciat xp̄m ꝑ mo-duȝ dep̄cātis dicens a Emitte agnū dñe ⁊c̄.i.o tu dñe p꞉ emit te xp̄m q̄ di agn⁹ Jo han.j. Ecce agn⁹ dei

h expediti Moab vlulabūt. Et dicunf h expediti iuuenes fortes carētes vxoribus ⁊ liberis:⁊ ex clamore iſtoꝝ intel-ligif maior clamor alioꝝ. q Cor meum ad Moab clama-bit. vbū eſt ꝓphe cōpatiētis ei⁹ miſerie: cuius cā dicef ca-pitulo ſeq̄nti r Vectes ei⁹ vſq ad ſegor.i. fortes illi⁹ ppli q̄ deberēt eſſe clauſura ⁊ defenſio alijs fugerūt vſq ad Se-gor vitulā ꝓpf luxurie petulātiā. Et di vitulā in feminino q꞉ ſexu maſculino vtebanf hitatores eius ꝓ feminino infe cti vicio ſodomitico. s Cōſternātem. q꞉ terremotu cor ruit in ſbuerſione ſodome. Hebrei dicūt Vitulā baroniſſaȝ ⁊ dic̄ Rab.ſa. q ē ciuitas fortis in terra Moab ꝓpter qd di baroniſſa: ad quā moabite fugiebāt ꝓpf ei⁹ fortitudinē ⁊ h videf verius: q꞉ alia Segor erat ſbuerſa
t Per aſcēſuȝ ēm luith. Nomē eſt mōtis ad quē fugit ps ppli Moab. v In via oronaym. nomē ē loci ꝑ quē ſcede bāt fugiētes ⁊ clamātes x Aq̄ ēm neimrym. nomē ē ter-ritorij abūdāter in fontibus.⁊ ꝑ ꝯñs bñ habitabilis.
y Deſerte erunt ab hitantibus inde fugiētibus. q.d. multo forti⁹ alia loca remāebūt deſta.⁊ ſb̄dif cā. z Quia aru it herba defecit germē ⁊c̄.i. iuuenes fortes ⁊ robuſti de mo ab ꝑierūt. a Scdm magnitudinem opis.i. malicie coꝝ ꝑ culpam. b Et viſitatio coꝝ ſcȝ ꝑ penā ex vindicta diuina q̄ corrūdef malicie. c Ad torrentē. Hic ꝯñr denūciaf va ſtatio moabitaꝝ ꝑ babylonios cū di. c Ad torrentem ſa-licū.i. ad terrā Babylonis q̄ abūdat fluminibus ⁊ ſalicib⁹ ſm q di pſ.cxxxvj. Sup flumina Babylonis ⁊c̄. Sequif In ſalicib⁹ in medio ei⁹ ⁊c̄. d Ducēt eos ſcȝ Babylonij e Qm̄ circūibit clamor ⁊c̄. q.d. in tota terra moab erit cla mor ꝑtim morientiū: ꝑtim fugiētiū. Jō ſb̄dif. f Quia aq̄ dybō nomē ē fluminis in terra Moab. g Replete ſūt ſan guine interfectoꝝ. h Ponā ēm ſup dybon additamenta

⁊c̄. b Dñatorē terre ꝓpf q̄ di Math. vl. Data ē mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. c De petra deſti. Loc⁹ ē in ter ra Moab de q̄ fuit Ruth. Vñ dic̄ Hiero. in epl̄a ad Pau-linū de omnibus ſacre ſcp̄ture libris: Ruth moabitis eſaie explet vaticiniū dicentis. Emitte agnum dñe ⁊c̄.
d Ad mōtē filie ſyō.i. ad Hierl̄m in q̄ erat tēplū in monte ſyō vbi btā ṽgo obtulit filium ſuū Lu.ij. e Et erit. Hic ꝓpha ex dictis infert correlariū videlȝ q ſic̄ ipſe cōpatie-baf pplo moabitaꝝ ꝓpf xp̄m ita ecōuerſo ppl's Moab de bebat cōpati pplo iudeoꝝ ex q̄ deſcēdit xp̄s ꝑ booȝ ſic̄ ⁊ ex moab ꝑ Ruth vt dictū ē. Addit etiā ꝓpha aliā rōeȝ ꝯpatiē di ſcȝ ꝓpf quā āguſtiā moabite erāt paſſuri. Afflicti ēm ſo-lent alijs afflictis cōpati:⁊ hāc rōnem ꝑmittit dicēs.
e Et erit ſicut auis fugiēs ⁊c̄. ſcȝ timore ne capiaf
f Sic erūt filij moab ſcȝ fugiētes ne capianf ab aſſyrijs ⁊ babylonijs. g In trāſcenſu arnon. fluuius q̄ eſt in fi nibus Moabitaꝝ. h Ini ꝯſilium cum ſapiētibus mo ab. i Coge ꝯcilium.i. ꝯgrega in loco ſecreto ad videndum quō poſſis effugere manus vaſtatoris:⁊ ꝯñr dat mo-dum dicens k Pone q̄ſi noctem ⁊c̄.i. fac latibula in q̄-bus poſſis filios iſrl' fugientes abſcōdere in meridie ita q ibi lateāt ac ſi eſſet tp̄s noctis:⁊ ideo ſb̄ditur.
l Abſcōdere fugiētes eis compatiēdo. m Et vagos ne ꝓdas ſcȝ ꝑſecutoribus tradēdo:⁊ qd de filijs iſrl' intelli gat ſb̄dit. n Habitabunt apud te ꝓfugi mei.i. fugien-tes de populo meo timore Sennacherib: q꞉ lȝ non ceperit Hierl̄m tamen vaſtauit alias ciuitates iudee, vt habef.iiij Regum.xviij.⁊ de illis multi fugerunt ad terram Moab. Et vlterius denunciat ꝓpheta caſum Sennacherib de ꝓ-pinquo futuꝝ vt Moabite non retrahanf a receptōe ppli iſrl' timore Sennacherib dicens.

apud te profugi mei Moab
eſto latibulum eorum a fa-
o cie vaſtatoris. Finitus eſt
p enim puluis: conſummatus
q eſt miſer defecit qui concul-
r cabat terram. Et prepara-
bitur in miſericordia ſolium
et ſedebit ſuper eum in ve-
ritate in tabernaculo Da-
s uid iudicans ꝛ querens iu-
t dicium: et velociter reddēs
v quod iuſtum eſt. Audiui-
mus ſuperbiam moab: ſu-
x perbus eſt valde. Super-
y bia eius ꝛ arrogantia eius:
z et indignatio eius: pluſq̄
a fortitudo eius. Idcirco vlu
b labit moab: at moab vniuer
c ſus vlulabit. His qui letan
d tur ſuper muros cocti late-
e f ris loquimini plagas ſuas
g quoniam ſuburbana eſebon
h i deſerta ſunt. Et vineam ſa-
k bama domini gentium exci
l m derunt. Flagella eius vſq̄
n ad iazer peruenerunt: erra-
o uerunt in deſerto. propagi-
p q nes eius relicte ſunt tranſi-
r erunt mare. Super hoc plo
s t rabo in fletu Jazer et vi-
v x neam ſabama. Inebriabo
te lachryma mea Eſebon
y et eleale. quoniam ſuper vin
demiam tuam ꝛ ſuper meſ-
z ſem tuam: vox calcantium
a irruit. Et auferetur leti-
cia et exultatio de carme-
b lo: et in vineis non exul-
tabit neq̄ iubilabit. Vi-
nū in torculari non calcabit
qui calcare conſueuerat vo-
cem calcantium abſtuli.

o Finit⁹ ē eñ puluis. i. in ꝓ̄ńq̄ ē exercit⁹ Sennacherib terminād⁹ q̄ dr̄ hic puluis: eo ꝙ corpa bellatoꝝ fuerūt redacta in cinerē vt dictū ē. s. p Cōſūmat⁹ ē miſer. i. Sennacherib ē in ꝓ̄xio occidēd⁹ a filijs ſuis in t̄ra ſua q Defecit q̄ ꝯculcabat t̄rā. i. ſennacherib q̄ ſbijciebat ſibi hītatores t̄re r Et pparabit. hic deſcribit ipi⁹ xp̄i regia ptās cū dr̄. Et ꝑparabit in mīa ſoliū: qꝛ p⁹ reſurrectōꝫ xp̄s aſcēdit in celū ꝛ ſedet ad dextrā pr̄is vt habet Mar. vl. cui⁹ regnū

B eſt in dulcore mīe vſq̄ ad iudiciū extremū in q̄ erit xp̄s iuſticie: Jdō ſequit. s Iudicās ꝛ q̄rēs iudiciū ſcꝫ extremuꝫ. t Velocit reddens qđ iuſtum ē: qꝛ in breui

Hiere. 48. c tpe dabit ſnīa ꝓ iuſtis. Venite bn̄dicti ꝛc̄. ꝛ ꝯ̄ iniuſtos. Ite maledicti in ꝛc̄. Math ei. xxv. c. vn̄ vſus Mortis vel vite breue vbū ite veīte. Dicet reprobis ite veni te ꝓbis. Totū autē iſtud ō caplo pn̄ti exponit Rab. ſa. de moab ad lr̄am ꝯtinuādo cap. p̄. Ad cui⁹ intellectū ſciendū ꝙ Meſa rex Moab ſoluebat ꝓ tributo regi iſrael centum milia agnoꝝ: vt habet. iiij. Regum. iij. Tñ poſtea mortuo Achaz negauit. ꝛ qꝛ extūc pp̄ls Moab erexit ſe in ſupbiam. De q̄ dr̄ in pte ſeqn̄ti. Audiuimus ſupbiā Moab ſupbus ē valde. Jdō eſaias volēs eius ſupbiā repellere improperet ei tributum iſtud dicēs. Emitte agnū dn̄e dn̄ator terre. Nomina eñ hebrea ſunt indeclinabilia: idō de facili dici pōt dn̄ator ꝓ dn̄atore. ſic̄ hec nomina cornu ꝛ gelu indifferenter accipiunt in caſu accuſatiuo ꝛ nōīatiuo apud latinos: ꝛ eſt ſenſus ſm Rab. ſa. Emitte agnū. q. d. ꝓpha qđ ſupbis popule Moab ꝯ̄ regnū iuda ꝯdemnēdo: qꝛ ille q̄ fit dn̄ator ꝛ dn̄s in terra vr̄a ſcꝫ rex veſter aliq̄n miſit ꝓ tributo regi iſrael Agnū. i. agnos accipiēdo ſingłare ꝓ pł̄ali ſic̄ Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcaꝝ. De petra deſerti id eſt de tali loco terre Moab vnde mittebant agni p̄dicti Ad montē filie ſyō. i. ad Samariā que edificata fuit in mōte empto a ſomer. iij. Reg. xvj. ꝛ erat metropol' in reḡ iſrł. ꝛ dr̄ mons filie ſyō: qꝛ omnes ciuitates totius iudee fuerūt ſb Hierłm in q̄ ē mons ſyō vſq̄ ad diuiſionem regni tēpe Roboā. ꝛ erit ꝓpt ſupbiā Moab. ſic̄ auis fugiens ꝛc̄. qꝛ vaſtatio hec fuit eis inflicta ꝓ ſupbia ſua cum alijs mał. Cōſequēter oñdit ꝓpha modum euadendi hāc penam ſcꝫ p cōpaſſionē ſcꝫ ad filios iſrł dicens. Ini ꝯſiliū ꝛc̄. exponat vt ſupra vſq̄ ibi. Finit⁹ ē eñ puluis ꝯſūmatus ē miſer. defecit q̄ ꝯculcabat terrā vbi Rab. ſa. dic̄ ꝙ hec eſt lr̄a hebrayca. Defecit ſuctio: ꝯſummata eſt mām̄illa: defecerunt mobilia de terra quam lr̄aꝫ ſic exponit Defecit ſuctio. i. animalia q̄ añ abundabāt in terra Moab nō ſugent āplius lac matꝝ ſuarū. Cōſummata ē mām̄illa. i. defecit lac ō mām̄illis animaliū. vn̄ Moabite in lacte ꝛ butyro ſolebāt abūdare. Defecerūt mobilia de t̄ra. i. animalia q̄ ḡdiunt ſup terrā: qꝛ hoſtes deduxerūt ea p p̄dā. Hāc eñ penā cōminat eis eſaias ꝛ tūc ꝯuertit ſe ad nunciādū fortificatōnēꝫ regni iudee tpe ezechie dicēs. Et ꝑparabit in mīa ſoliū: qꝛ ex dei mīa exercitus Sennacherib ab angelo pcuſſus fuit: ꝛ ipe fugiens ad terram ſuam ibi interijt: ꝛ tunc Ezechias in pace ꝛ gloria regnit: vt hr̄ ij. Paraly. xxij. Et ſedebit ſup illō in vitate. vn̄ dixit Fiat pax ꝛ vitas in dieb⁹ meis. iiij. Re. xx. In tabnaculo Dō. i. in ciuitate q̄ ſuā edificauit dō iudicās ꝛ q̄rēs iudiciū ꝛc̄. qꝛ ipe fuit iuſt⁹ ꝛ in alijs iuſticiā fuauit. v Audiuim⁹. qꝛ ſm expoſitores hebraycos ꝛ latinos moabite nō fecerūt ſm monitōēꝫ eſaie de ꝯfuādo fugitiuos ō pplo iſrł: idō nō euaſerit penā cōminatā. ꝛ ad hoc deſignāduꝫ reuertit hic ꝓpha ad deſcribendū eoꝝ penā ꝛ culpā ꝛ p̄ p̄dic̄ exterminiū

C Scđo excludit eoꝝ remediuꝫ ibi. Et erit Circa p̄mū dicit. v Audiuimus ſupbiaꝫ moab ꝑ famā volātē x Supbia eius. in factis. y Et arrogātia in vbis. z Et indignatio ei⁹ in exterioribus ſignis. a Pluſq̄ fortitudo eius. Eſt eñ mod⁹ ſupbi plus eſtimare de ſe q̄ ſit in veritate. b Idcirco. i. ꝓpter

Hiere. 4[8] iſtā ſupbiā. c Vlulabit Moab at. ꝛc̄. q̄rētes ab inuicē auxiliū ꝛ nō inuenient. d His q̄ letant ſup muros ꝛc̄. Tales eñ muri fiebāt antiq̄tus ſcꝫ ō lateribus coctis ꝛ in fortitudine taliū muroꝝ gloriabant Moabite. e Loq̄mini o vos ꝓphete. f Plagas ſuas. i. miſerias eis ſuperuenturas g Q̄m ſuburbana eſebon. nomē eſt ciuitatis famoſe in terra illa. h Deſta ſunt. a ſuis habitatoribus inde fugientibus. i Et vineā ſabama. ciuitas erat in moab abūdās in vineis. k Dn̄i gētiū exciderūt. i. aſſyrij p̄. ꝛ poſtea babylonij ꝛ dicunt vtriq̄ dn̄i gentiū: qꝛ tpibus ſuis multas gentes ſbiecerūt dn̄ijs ſuis. l Flagella eius. i. palmites q̄ vulgarit vocant flagella. ꝛ ſic ē in hebreo tn̄ accipiūtur hic palmites metaphorice ꝓ pplo illi⁹ ciuitatis q̄ abūdabat in vineis vt dictū eſt. m Vſq̄ ad iazer puenerūt fugiēdo aduerſarios. n Errauerūt in deſto. Homines eñ p̄ timore fugiētes de facili errāt ꝓpt mētis pturbationem. o Propagines ei⁹. i. viri fortes. p Relicte ſūt ſcꝫ a deo tāq̄ inutiles q Trāſierūt mare. i. eupbratē ducti in captiuitatem ad terram alienam. ꝛ vocatur hic fluuius eupbrates mare ꝓpter eius magnitudinem ſm morem hebrayci ſmonis quo congregatio aquarum mare vocatur ſm illud Geneſis. j. Congregationeſq̄ aquaꝝ appellauit maria.
r Super hoc plorabo. Hoc dicit ꝓpheta cōpatiēs pplo Moab ratione ſupradicta. s In fletu. i. veraciter ꝛ nō ficte compatiens. t Jazer eſt nomen ciuitatis in Moab. v Et vineam ſabama. i. ſup Sabama ciuitatem vineis abundantem: quia ille ciuitates fuerunt deſtructe. Et eodem mō exponitur qđ ſbditur
x Inebriabo te ꝛc̄. Eſebon eñ ꝛ eleale ſunt nomina ciuitatum in Moab: ꝛ cauſam ſue compaſſionis ſbdit.
y Q̄m ſup vindemiā ꝛc̄. vn̄ debebas viuere.
z Vox calcantium irruit ſcꝫ hoſtium ſibi rapientiū
a Et auferet leticia ꝛc̄. Locus ē in Moab fertilis in vino ꝛ blado. b Et in vineis nō exultabit ꝛc̄. Q̄n eñ vindemia eſt abundans ꝛ meſſis colligit pacifice homines exultant ꝛ cantāt. Et ideo q̄n ab aduerſarijs ptim occidunt ꝛ ptim fugant: ꝛ meſſis ꝛ vindemia ab aduerſarijs capit: tūc habet materia triſticie ꝛ ploratus.

c Sup hoc venter meus .ſ. mens mea: eo mõ loquẽdo ꝗ dĩ de aliquo parũ lꝛato: parũ habet in vẽtre. d Ad moab quaſi cythara ſonabit: emittẽdo vocẽ lugubꝛem gemitus: ſicut in fletu moꝛtuoꝛum aliqñ cantabať carmen lugubꝛe in cythara. e Et viſcera mea. mouebunť ꝑ compaſſionem.

talem punitionem .ſ. pugnatio filioꝛum iſrael fugientium: ⁊ etiã ſuꝑbia ipſius moab ꝗ maximum pctm̃ eſt: vñ qđ dĩ Extunc. melius exponiť ſm̃ poſtil. .ſ. ab eterno .ſ. ſm̃ diuinam ꝑſcientiam. Cap. xvij.

Onus damaſci. Hic poniť punitio ſyroꝛũ pplm̃ iſrł ad pctm̃ inducentiũ

B f Ad murũ cocti lateris .i. ad moabitas ꝗ habitabant in ciuitatibus clauſis talibus muris: vt ſupꝛa dictum eſt.
g Et erit. Hic ꝓñr ꝓpħa excludit remediũ dĩ. g Et erit cũ apparuerit qđ laboꝛauit moab. ſcꝫ in uanũ ad defendẽdũ
h Sup excelſis ⁊c. .i. ad ydola in montibus poſita: ꝗ reputauit ſancta: ideo diciť hic ſctã ſua: non ſimpliciter ⁊ abſolute: ſꝫ cum determinatõne eius qđ eſt ſua.
i Vt obſecret pro ſua liberatione.
A k Et non valebit. qꝛ ydola nullam hñt virtutem adiuuãdi.
l Hoc verbũ ⁊c. .ſ.

c d Sup hoc venter meus ad
moab q̃ſi cythara ſonabit
e f et viſcera mea ad murũ co
g cti lateris. Et erit cũ appa
ruerit qđ laboꝛauit moab
h ſuper excelſis ſuis: ingre
i diet ad ſancta ſua vt obſe
k l cret ⁊ nõ valebit. Hoc ver
bũ qđ locutꝰ ẽ dñs ad mo
m n ab extunc et nũc locutꝰ eſt
o dicens. In tribus annis
p q q̃ſi anni mercennarij aufe
ret gloria moab ſuper om
r ni populo multo et relinq̃
tur in eo ſicut racemꝰ par
uus: et modicus nequaq̃
multus. XVII
a Onus damaſci. Ecce
damaſcus deſinet eẽ
ciuitas: et erit ſicut aceruꝰ
b lapidũ in ruina. Derelicte
c ciuitates aroer gregibus
d erũt ⁊ requieſcent ibi: ⁊ nõ
e erit qui exterreat. Et ceſſa
f bit adiutoꝛiũ ab ephꝛaim:
g ⁊ regnũ a damaſco: ⁊ reli
quie ſyrie ſicut gloꝛia filio
rum iſrael erunt dicit dñs
h exercituum. Et erit in die
illa attenuabitur gloꝛia ia
i cob ⁊ pinguedo carnis eiꝰ
k emarceſcet: ⁊ erit ſicut con
gregans in meſſe qđ reſti
terit: ⁊ bꝛachiũ eiꝰ ſpicas
leget Et erit ſicut querens
l m ſpicas in valle raphaim: ⁊
relinquet in eo ſicut race
n mus ⁊ ſic excuſſio olee du

ad pctm̃ inducentiũ qꝛ phacee rex iſrł fuit confederatus regi ſyrie: vt dictũ eſt ſupꝛa ca. vij. ⁊ ſicut cõlcauit ei in amicicia: ita in ydolatria. Similiter achaz rex iuda fecit ſibi fieri altare holocauſtoꝛum in hirłm ad ſilitudinẽ altaris quod erat damaſco: vt habeť .iiij. Reg. xvj. Diuiditur autem pñs caplm̃ in tres ptes: qꝛ pꝛimo deſcribiť punitio ſyroꝛũ filios iſrael ad pctm̃ trahẽtiũ: ſcđo filioꝛum iſrł in ipſis cõfidentium. ibi. Et erit. ⁊ tercio aſſyrioꝛum vtroſq̃ vaſtantiũ: ibi. Ve multitudini. Circa pꝛimũ dĩ B
a Onus damaſci. .i. punitõ ſyrie a deo

de punitõe moab abſq̃ retractõe. m Extunc .i. ab eterno. qꝛ extunc omnia futura diſpoſuit. Ra. ſal. exponit. Extunc .i. ex tp̃e ꝗ moabite cõduxerũt balaam ad maledicendum pplo iſrł Num. xxij. Diſpoſuit deus hãc penam ſup moabitas futuraꝫ nõ tñ intelligit ꝑ hoc ꝙ aliqua nouitas ſit in deo: ſed qꝛ illud factum fuit diſpſitiuum ſeu meritoriuꝫ reſpectu pene ꝗ hic deſcribiť. n Et nunc locutus eſt dñs .ſ. ꝑ me ꝓphetam ſuũ dĩ. o In tribus annis ⁊c. Aliqui numerant iſtos tres annos a moꝛte achaꝫ: ſꝫ h̃ nõ videť verũ qm̃ vaſtatio moabitarũ fuit poſt deſtructionẽ regni iſrł: vt pꝫ ex ſupꝛadictis. Samaria ẽo metropolis in regno iſrł fuit capta ⁊ ppłs captiuatus ſexto anno ezechie iiij. Reg. xviij. ⁊ ꝑ ꝯñs ſexto anno poſt moꝛtẽ achaꝫ: et iõ alij numerãt a captiuitate regni iſrł. Alij a captiuitate regni iude. Ra. ſa. aũt exponit aliter dĩ. ꝙ ſalmanaſar tribꝰ annis pugnauit cõtra ſalmariam ⁊ tandem eam cepit. iiij. Reg. xviij. ⁊ in ſuo exercitu erãt moabite ſtipẽdiarij: ⁊ ſic exponit qđ dĩ hic. o In tribus annis .i. ꝓ tribus annis quibus moabite cũ ſalmanaſar impugnauerũt filios iſrł. p Quaſi anni mercennarij .i. anni qui fuerunt moabitis quaſi mercẽnarij: eo ꝙ ꝓ ſtipendijs erant ibi. q Auferet gloꝛia moab. ꝑ vaſtationem terre ſue. q. dĩ. illud factũ eoꝝ i tribꝰ annis dictũ fuit cã punitõis ſue a deo: ⁊ ſic ꝑ h̃ qđ dĩ hic in tribus annis nõ ꝑfigiť tp̃s iue punitõis ſꝫ aſſignať eius cauſa partialis: qꝛ conductio balaam ꝑdicta: et iſta impugnatio ppł: iſrael cõcurrerunt ad hoc ⁊ etiã moabitarum ſuꝑbia: vt dictum eſt. r Et relinqueť ⁊c. quia pauci ſic moabitis effugerũt manus vaſtatoꝛum: vel quia aliqui peuci vel paupes a vaſtatoꝛibus fuerũt dimiſſi pꝛo cultura terꝛe: ſicut nabuzardã deſtructa hierłm duxit populum reputatõis in babylonem: ⁊ de paupꝛibus terꝛe reliquit viniroꝛes ⁊ agricolas: vt habeť Hiere. vlt. In capitulo. xvj. vbi dĩ in poſtila. Extunc .i. ab eterno: qꝛ extunc oĩa futura diſpoſuit. Additio.

Expoſitio Ra. ſa. videť irrõnabilis: tum qꝛ deus vſq̃ ad terciã ⁊ quartã generationẽ punit pctã patrũ in filios: vt pꝫ Exo. xx. ⁊ ideo iam tranſiuerãt multo plures generatões a tp̃e cõductõnis balaam vt manifeſtum eſt: tum qꝛ alia pctã hic exꝑſſa ſufficiũt ad ꝓmerẽdã

ꝑuiſa: qꝛ damaſcus erat metropolis in ſyria. Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas .ſ. notabilis: vt exponũt aliqui: eo ꝙ teglatphlaſſar qui interfecit raſin regem ſyrie nõ legiť eã deſtruxiſſe: ſꝫ illud qđ ſubdiť videť repugnare: ⁊ erit ſicut aceruus lapidũ in ruina: ⁊ ideo dicendũ ꝙ damaſcus fuit deſtructa ꝑ theglatphalaſſar vel alium ſibi ſuccedẽtem: ⁊ poſtea reedificata ſicut de hierłm legiť ꝙ fuit bis deſtructa: ⁊ bis reedificata. b Derelicte ciuitates aroer: nomẽ eſt regionis in regno ſyrie in ꝗ ſunt plures ciuitates. Aroer aũt ꝓut eſt nomen vnius ciuitatis eſt in iudea.
c Gregibus erunt .ſ. gregibus aduerſarioꝛũ: d Et requieſcẽt. ibi. ⁊ nõ erit qui exterreat .ſ. de ſyris: qꝛ ppłs ſyrie fuit tranſlatus cyrenẽ: vt hʒ Amos. j. ⁊ qꝛ ſyri erant ꝯfederati regno iſrahel: vt dictum eſt. vij. capitulo. ideo ſubditur e Et ceſſabit adiutoꝛiũ ab ephꝛaim. id eſt a regno iſrael nominato ab ephꝛaim: eo ꝙ hierobam pꝛimus rex fuit de illa tribu. f Et regnum a damaſco. eo ꝙ nomen regium fuit ablatũ ꝑ theglatphalaſſar. g Et reliquie ſyrie ⁊c. .ſ. iſti ⁊ illi captiuabunť paucis euadẽtibus fugiẽdo: ⁊ ſic factũ eſt: qꝛ ſicut theglatphalaſſar captiuauit pplm̃ ſyrie: ſic ſalmanaſar regnũ iſrł: vt hʒ. iiij. Re. h Et erit. Hic ꝯñr deſcribiť punitio regni iſrł: eo ꝙ cõfidebat de adiutoꝛio ſyroꝛum plus q̃ꝫ de deo ⁊ ad eoꝛum ydolatriã trahebať. Et diuidiť in tres ptes: qꝛ pꝛimo ꝓpheta denũciat punitiõis effectum: ſcđo eius fructum: ibi. In die illa inclinabiť: tercio redit ad denũciandum deſtructionẽ regni iſrł: ibi. In die illa ciuitates. Circa pꝛimũ dĩ. h Et erit in die illa ⁊c. .i. regnum iſrł ⁊ hoc ꝑ deſtructionẽ ſyroꝛum de quoꝛum cõfidentia gloꝛiabať. i Et pinguedo carnis eis marceſcet .i. diuicie eius deficiẽt. Vñ de aliquo diuite hoĩe diciť cõiter ꝙ eſt pinguis: ⁊ h̃ fuit qñ ſalmanaſar cepit ſamariã ⁊ pplm̃ captiuauit: ⁊ ſic diuitias regni ſibi rapuit.
h Et erit ſicut cõgregans ⁊c. .i. pauci de pplo iſrł euadẽt ſicut ſpice remanẽtes poſt terga metentium pauce ſunt.
l In valle raphaim. locus eſt i iudea: vbi philiſtei venerunt ad pugnandum contra dauid. ij. Regum. v.
m Et relinqueť in eo ⁊c. Qui remanent poſt vindemiatoꝛes. n Et ſicut excuſſio olee ⁊c. Eſt aũt olea fructus oliue: ꝑ iſta intelligiť ꝙ pauci numero euaderent manus

arū vel triū oliuaꝝ in ſūmi
tate rami: ſiue quatuoꝛ aut
quinq; In cacuminib⁹ ei⁹
fruct⁹ eius: dicit dn̄s de⁹
o iſrl̄. In die illa iclinabitur
hō ad factorē ſuum: ⁊ oculi
eius ad ſctm̄ iſrl̄ reſpicient
⁊ nō inclinabit ad altaria
q̄ fecerūt manus eius: ⁊ q̄
opati ſunt digiti ei⁹ nō re-
ſpicient lucos et delubꝛa.
p In die illa erunt ciuitates
q foꝛtitudinis ei⁹ derelicte:
r ſicut aratra ⁊ ſegetes q̄ de-
relicte ſunt a facie filioꝛum
s iſrl̄. Et eris deſerta: q: ob-
lita es dei ſaluatoꝛis tui: ⁊
foꝛtis adiutoꝛis tui nō es
t recoꝛdata. Propterea plā-
tabis plantationē fidelem
v x ⁊ germen alienum ſemina-
y bis. In die plantationis
z tue labꝛuſca: ⁊ mane ſemē
a tuū floꝛebit. Ablata ē meſ-
b c ſis in die hereditatis ⁊ do-
d lebit grauiter. Ve multu-
e dini populoꝛū multoꝛū vt
multitudo maris ſonātis:
⁊ tumult⁹ turbarū ſicut ſo-
nitus aq̄rū multaꝝ. Sona-
bunt ppl̄i ſicut ſonit⁹ aqua-
f rū inundantiū: ⁊ increpa-
g bit eum et fugiet pcul. Et
rapiet ſicut puluis monti-
um a facie venti ⁊ ſicut tur-
babo coꝛā tempeſtate. In
tpe veſpe: ⁊ ecce turbatio
in matutino: ⁊ nō ſubſiſtet
Hec eſt pars eoꝛū qui va-
ſtauerūt nos: ⁊ ſoꝛs diripi-
entum nos. Cap. XVIII
a Ve terre cymbalo ala-
rū: q̄ eſt transflumen
d ethiopie qui mittit in ma-
e re legatos ⁊ in vaſis pagy-
f ri ſup aquas. Ite angli ve-
g loces ad gentē cōuulſam
h ⁊ dilaceratam ad populū
i terribilē poſt quem nō eſt
k alius ad gentem expectan-
l m tem ꝑ conculcatam cuius
n dirupuerūt flumina terraz
eius. Ad montē nominis
dn̄i exercituū montē ſyon.

ſalmanaſar ſic̄ poſt vindemiatoꝛes remanēt pauci racemi ⁊ pauce olee poſt excuſſionē oliuaruz. o In die illa. Hic oñdit h⁹ punitōis fruct⁹: q: illi q̄ euaſerūt fugiēdo: poſtea venerūt in regnū iuda ſub Ezechia rege: ⁊ ſeruierūt dn̄o idolis dimiſſis: ⁊ h̄ eſt qđ dr̄. o In die il. ⁊c̄. ſ. ad dn̄m. ⁊ pz l̄ra ex p̄dictis.

p In die illa. Hic redit ꝓpħa ad denū-ciandū deſtructionē regni iſrl̄ d. p In

C die illa erunt ⁊c̄. ſ. ſa-maria ⁊ alie ciuitates munite. q Erunt derelicte. ab habita-toꝛib⁹ ſuis in capti-uitatem ductis.

r Sicut aratra ⁊ ſe-getes: q: ſicut filij iſ-rael nō potuerūt de-fendere ea q̄ erant in campis: ita nec ſeip-ſos in ciuitatib⁹ mu-tatis. Et hui⁹ deſtru-ctionis cā ſubdit.

s Et eris deſerta q: oblita es dei ſaluato-ris tui ⁊c̄. t Pro-pterea plātabis plā-tationē fidelē ſm ex-poſitoꝛes nr̄os ꝓpħe-ta irriſoꝛie hoc dicit eo ꝙ ſubdit.

v Et germē alienū ſcʒ a fide ⁊ moꝛibus.

x Seminabis: ⁊ ad

B hoc cōcoꝛdat qđ ſub-dit. y In die plā-tatōis tue la. i. vitis ſilueſtris ⁊ inutilis: ⁊ ꝑ iſta deſignat po-puli iſrahel malicia.

Rabi ſa. aliter expo-nit dicēs ꝙ ꝓpħeta hic loquit de p̄terito ꝑ modum futuri cum dr̄. Propterea plantabis plantatione fidelē q: ppl̄us iſrl̄ fuit plantatus in ſanctis patriarchis: ſʒ poſtea declina-uit ad ydolatriā: iō ſubdit. Et germen alienū ſeminabis. In die plantatōis tue. i. receptiōis legis diuine in monte ſynai: q: dn̄s plantauit iſrl̄ tanq̄ vitem ſpālem ꝑ legis da-tionem: ita ꝙ plantatio hic accipit aliter q̄ꝫ primo. Labꝛu-ſca. q: tunc fecit ſibi vitulum cōflatilem. z Et mane ſe-men tuū floꝛebit. i. ante tp̄s debitum: ⁊ ſic fructu carebit: hoc mō ppl̄s iſrl̄ gloꝛiās de cōfidentia ſyroꝛum incōuenie-ter effloꝛuit: ⁊ iō pena ſecuta fuit: vt p̄dictū eſt: iō ſubdit.

a Ablata eſt meſſis. ſ. iſrl̄ ab aſſyrijs. b In die heredi-tatis. Hebꝛei dicūt. In die infirmitatis. q: virtus ppl̄i iſrl̄ tunc fuit infirmata ⁊ adnihilata. iō ſubdit. Et dolebit gra-uiter: ſm aūt tranſlationē noſtrā ſic exponit. b In die hereditatis. i. tpe quo debebat colligi meſſis ⁊ recondi in hoꝛreis: ⁊ ſic vt hereditas poſſideri. c Et dolebit gra-uiter. i. iſrl̄ ex malis ſibi illatis: cā autē diuerſitatis huius l̄re eſt: q: dictio hebꝛaica q̄ ponit hic. ſ. vahela equiuoca ē. ad infirmitatem ⁊ hereditatē. d Ve multitudini. Hic deſcribit punitio aſſyrioꝝ regna iſrl̄ ⁊ ſyrie vaſtantiū cū dr̄. Ve multitudini ppl̄oꝝ multoꝝ: qui venerūt cū ſenna-cherib ꝯtra hierl̄m: ⁊ ponit ve ꝓ onere: q: idem impoꝛtāt in ꝓpoſito. e Vt multitudo maris ſonātis ⁊c̄. ⁊ in pro-ceſſu eni͂ exercitus fit magnus tumultus: ex colliſione ar-moꝝ: ⁊ motu curruū: ⁊ ſonitu buccinarū: maxime qn̄ exer-citus eſt valde magnus qualis erat exercit⁹ ſennacherib.

f Increpabit eū. ꝑ angelū tuū ꝑcutiēdo eius exercituū. iiij. Regū. xviij. g Et fugiet pcul. q: ſennacherib viſa plaga cum paucis fugit ad terrā ſuā velociter. iō ſubdit. Et rapiet ſicut puluis ⁊c̄. in tēpe veſpe ⁊ ecce turbatio: q: ꝑcuſſio dicta facta fuit de nocte q̄ incipit a veſpe. In ma-tutino: ⁊ nō ſubſiſtet. q: ſennacherib in mane vidēs plagā ſui exercitus fugit: vt dictū eſt: ⁊ cōcludit ꝓpħeta. Hec eſt ps ⁊c̄. i. pena dicta ē illud qđ iuſte reddit in inimicis noſtris.

Capl'm. xviij

V Ve terre cym-balo. Ra. ſal. exponit h̄ ca. de de-ſtructōne exercitus gog ⁊ magog ꝑ regē meſſiā quā iudei ex-pectāt venturū: ſʒ h̄ expoſitio innitit fal-ſo fundamēto cū ad-uentus xp̄i trāſierit in p̄teritū: ⁊ iō expo-ſitoꝛes nr̄i dicunt ꝙ Eſa. incipit h̄ deſcri-bere punitionē egy-ptioꝛum q̄ tpe ſede-chie fecerūt ppl̄m d̄

A regno iuda cōfidere in ſuū auxiliuz: ⁊ ſic rebellauit ꝯ regē ba-byloniꝛū: ꝓpter qđ captiuat⁹ fuit ppl̄s ⁊ deſtructa ciuitas ⁊ templū. Sic igr̄ pn̄s ca. in duas ptes diui-dit: q: p̄ deſcribitur egyptioꝛū p̄uarica-tio: ſcđo pene cōmi-natio: ibi. Oēs habi-tatoꝛes. Circa p̄mū dr̄. a Ve terre. ſ.

B egypti. b Cymba-lo alarū. Dicit autē egyptus alarū cym-balū: q: rex egypti denūciādo regno iude magna ꝓmiſſa faciebat ipm̄ inuanū ꝯfidere ſub alarū ſuarū vmbꝛa.

c Que eſt trās flu. eth. iſtud flumen eſt nilus diuidens egyptū ab ethiopia ⁊ ipm̄ trāſiuit alex. magn⁹ de eth. i egi-ptū. d Qui mittit in mari leg. i. nūcios ꝑ mare ad regē iude ipm̄ aſſecurādo. e In vaſis papyrei. i. in nauibus de papiro factis. eſt eni͂ papyrus ſpēs iūci: ita magni ꝙ in de poterāt fieri nauicule: vt dicūt aliqui. vel dicunt alij.

e In vaſis papyri. i. l̄ris in papiro ſcriptis q̄s poꝛtabāt dicti nūcij. videt tn̄ mihi ꝙ papirus nō accipit hic ꝓ iūco realr̄. ſʒ tm̄ ſilitudinarie. ſ. ꝓ ligno ꝯplanato. ſic̄ iūcus hʒ ſupficiē planā ⁊ abſq; nodis. vn̄ ⁊ Geñ. vj. vbi dr̄. Fac tibi archā de lignis leuigatis. i. dolatis ⁊ ꝯplanatis. vt dictuʒ fuit ibidē. In heb. hr̄ de lignis Gofer. Et iſta eadē dictio ponit hic vbi nos habemus. In vaſis papyri. in heb. hr̄. In vaſis gofer: ⁊ ſm hebꝛeos ſignat iuncū. nō tn̄ realr̄ ſʒ ſilitudinarie accipit h̄ ⁊ ibi mō dicto. Archa eni͂ noe q̄ fuit tāte q̄ntitatis nō potuit fieri de iūcis. f Ite angeli velo-ces. i. nūcij. g Ad gētē ꝯuulſā ⁊c̄. i. ad gētē regni iude vt patebit ex fine h⁹ ptis. h̄ eni͂ gens fuit mul. ipl'r ꝯuulſa ⁊ di-lacerata. ⁊ frequēter. ſ. a regib⁹ iſrl̄ egypti. ſyrie. aſſyrioꝝ. ⁊ babylonioꝝ. vtꝫ. iiij. Reg. h Ad ppl̄m terribilē nō a po-teſtate. ſʒ a miſeria ſibi ſupueniēte. q: ppl̄s cadēs in infoꝛ-tunijs ⁊ miſerijs ex ſui ꝯſideratōe incutit terroꝛē alijs ne ſilr̄ eis ꝯtigat. i Poſt quē nō ē ali⁹. ſ. mirabilioꝛ k Gē-tē expectātē. ſ. auxiliū ab egiptijs ꝯ regē babilonis. ſʒ q: il-la expectatio fuit fruſtra. iō ſubdit. l Et ꝯculcatā. ab ex-ercitu babilonis. m Cuius dirupuerūt flumina. i. impe-tus aduerſarioꝝ. n Terrā eius ⁊ q̄ ſit illa terra ſubdit

ad monte nois dñi ⁊c̃. q2 in hirl'm erat templũ noi dei dedicatũ. o Oẽs habitatores. Hic ɔ̃ñr ponit egyptiorum punitio. Circa quã ſciẽdũ ꝙ punitio egyptioꝝ poſita in h caplo ⁊ duob9 ſequẽtibus cõiter exponit a doctorib9 nr̃is de punitõe egypti q̃ facta ẽ p aſſyrios: ſꝫ ſaluo meliori iudicio videt mihi: ꝙ melius exponat de triplici punitõe egipti quarũ prima ſm ordinẽ hyſtorie facta fuit p aſſyrios. ſcd̃a p babylonios: tercia p romanos. ⁊ primo hic ponit ſcd̃a: ſcd̃o tercia ca. ſe. ⁊ tercio pma. c. xxi. Scriptura em̃ ſacra nõ ſp p cedit ſm ordinẽ hyſtorie: ⁊ maxime in pphetis: ſꝫ frequenter prius facta poſteri9 ſcribunt: vt pꝫ q̃ſi in oĩbus libris ſcripture. ſꝫ õnaliter etiã p mo ponit ꝓpha punitionẽ p babyloni-

C

o Omes habitatores orbis
p qui moramini in terra cuꝫ
q eleuatũ fuerit ſignũ in mõ-
r s tibus videbitis ⁊ clango-
rem tube audietis: q2 hec
t dicit dñs ad me Ego quie
v ſcam ⁊ cõſiderabo in loco
x meo ſic meridiana lux cla-
y ra eſt ⁊ ſicut nubes roris i
z die meſſis Añ meſſem em̃
a b totus effloruit: ⁊ immatu-
c ra pfectio germinauit: ⁊ p
ciden t ramuſculi eius fal-
cibus: ⁊ q̃ derelicta fuerit
d abſcindent. Excutiet: ⁊ re
linquẽt ſimul auibus mõ-
e tiũ ⁊ beſtijs terre et eſtate
f ppetua erunt ſup eum vo-
g lucres: ⁊ omnes beſtie ter
re ſuper illum hyemabunt
h i In tempore illo deferetur
k munus dño exercituum a
l populo diuulſo ⁊ dilacera
to: a populo terribili poſt
quem non fuit alius a gen-
te expectante: ⁊ conculca-
ta: cuius diripuerunt flu-
mina terram eius: ad locũ
nominis dñi exercituũ mõ
tem ſyon.

os factã ɔtinuando ſe ad partẽ pcedentẽ in qua poſuerat puaricationẽ egyptiorũ pbendo ɔfidentiã falſam iudeis rebellandi ɔ babylonios: ⁊ iõ immediate ſubiũxit punitionem egyptiorũ p ipſos. Et diuidit in duas ptes: q2 primo ponit egyptiorũ punitio: ſcd̃o iudeorũ ɔſolatio: ibi. In illo tpe. Circa primũ dicit ꝓpha. o Oẽs habitatores orbis. i. egipti: ⁊ eſt locutio hypbolica. ad denotandũ magnitudinẽ illius regni: ⁊ multitudinẽ ppl'i ſicut dr̃ pariſius ẽ totus mũdus. p Cum eleuatũ fuerit ſignũ. i. vexillum regis babylonis. q In mõtibus. i. in fortalicijs in alto ſituatis. r Videbitis ad deſolationẽ veſtraꝫ. s Et clangorẽ tube audietis. ad ɔcitandũ bella ɔ totã terrã egypti reſiduã. t Ego quieſcã a ꝓtectiõe egiptioꝝ. v Et ɔſiderabo in loco meo. i. in meipſo. x Sicut meridiana lux clara eſt. q2 oĩa nuda ⁊ apta ſunt oculis dñi. y Et ſicut nubes ⁊c̃. q̃ refrigerat meſſores a labore ⁊ calore: ita refrigerabo babylonios a labore belli: vt de facili poſſint vos deuincere ⁊ detruncare. z Ante em̃ meſſem. i. ante pfectionẽ. a Totus effloruit. ſ. ppl's egypti. b Et immatura pfectio germinauit. i. ante tp̃s debitũ: ⁊ ſic cito corrũpet: ideo ſubdit. c Precident ramuſculi eius falcib9 ⁊c̃. i. ppl's egypti etiã vſqꝫ ad minimos interficiet. d Et relinquent ⁊c̃. ſ. cadauera egyptiorũ ab eis deuorãda. e Et eſtate ppetua. i. vna eſtate integra. f Erũt ſup eũ volucres. q2 inde ſatis habebũt ad comedendũ p illo tpe g Et oẽs beſtie terre ⁊c̃. i. ſatis ad comedendũ p totã hyemẽ habebũt: p eſtatem em̃ hic poſitã ⁊ hyemẽ intelligitur tp̃s vnius anni: vt dicit Ra. ſa. h In illo tpe. Hic ɔ̃ñter deſcribit ɔſolatio iudeorũ facta p cyrum regẽ pſarũ: q̃ dedit licentiã iudeis redeũdi in iudeam: ⁊ vaſa templi remiſit cum eis: vt habet primo Eſdre. j. ⁊ hoc eſt q̃d dr̃. In illo tpe: q2 poſtq̃ nabucho. debellauerat egyptũ tpe balthaſar nepotis ſui: regnũ babylonie fuit ad medos ⁊ pſas trãſlatum. i Deferet mun9. i. vaſa a cyro remiſſa. vt dictũ eſt. ⁊ etiã q2 iudei remanẽtes in babylone miſerũt ad locũ diuini cultus p iudeos illuc redeuntes munera plurima: vt habet. j. Eſdre. j. k A ppl'o. ſ. regni iude. l Diuulſo ⁊ dilacerato: mõ ſupra expoſito.

In cap̃. xviij. vbi dr̃ in poſtil. Circa primũ dr̃. Ue terre ſcꝫ egypti.

Additio.

Hoc ca. xviij. q̃d incipit. Ve terre cymbalo alarum videt ꝓprie exponendũ de filijs iſrl' qui fuerũt trãſmigrati p ſalmanaſar regem aſſyriorũ: vt habetur iiij. Reg. xvij. vbi dr̃. Et tranſtulit iſrl' in aſſyrios poſuitqꝫ eos in haylã ⁊ in habor iuxta fluuiũ goſam in ciuitatibus mẽdorũ: q2 tpe alexandri magni recluſi fuerũt miraculoſe ad orõnẽ ipſius alexandri vt narrat ioſephus: ita ꝙ locus in q̃ ſunt eſt immeabilis: egredient tñ circa finẽ mũdi magnã hoim ſtragẽ facturi, put habet in hiſtoria ſcholaſtica vñ de iſtis videt agere ꝓpha in h cap̃. cum dicit. Ve terre cymbalo alaruꝫ. De gente em̃ ſeu terra q̃ eſt in valde remotis ſeu in locis cõiter intranſibilibus nõ habet noticia niſi ex ſono cymbali: q̃ de longinq̃ ſentit. ⁊ qñ q̃s ex illa pte lõginqua venit q̃ſi etiã volare dr̃. vñ Deut. xxviij. ca. dr̃. Adducet dñs ſup te gentẽ de longinquo in ſilitudinẽ aquile volantis: ⁊ h eſt q̃d dicit. Ue terre cymbalo alaruꝫ. i. ve terre ita remote ⁊ recluſe a ɔuerſatõe hominũ cõi: q̃d q̃ſi cymbalo ſonus eius euenit p volatũ alarũ. Et ſequit. q̃ eſt tranſflumina ethiopie. alludẽdo ad illud q̃d dr̃ ca. ſupradicto. iiij. Reg. xvij. ꝙ fuerunt tranſmigrati trans flumina goꝫan q̃ hic vident vocari flumina ethiopie: vñ ꝓpha hic nõ noiat ꝓprio nomie terrã nec ciuitates in q̃bus erãt. ſicut nec fuerunt noia in ꝓpria hyſtoria ſue tranſmigratõis ſupra dicta. Et ſequit. Que mittit in mari legatos ⁊ in vaſis papyreis ſup aq̃s. Pro q̃ ſciendũ ꝙ illi de decẽ tribubus ſic exterminati ⁊ recluſi veriſilr credit ꝙ deſiderãt ſcire ea q̃ gerũt circa illos qui in his ptibus remãſerũt i iudea: tum q2 multi de illis decẽ tribubus remãſerũt i in iudea ⁊ in alijs diſpſi ptibus fugiẽtes a rege aſſyriorũ: vtꝫ de thobia q̃ erat de tribu neptalim: ⁊ ſic de alijs: tum q2 illi licet p maiori pte fuerunt idolatre tñ ſpectabãt ſaluatorẽ ſeu meſſiã ſicut ⁊ alij ⁊ e genere iacob: ⁊ iõ aliq̃ñ mittebãt nũcios verſus hirl'm vt aliq̃d ſcirẽt ex pdictis. ſꝫ q2 hoc nõ poterãt facere p terrã propter recluſionẽ nitebant h facere p aliq̃s aquas ſubterraneas ſeu ocultas. Et in vaſis papyreis. i. in fiſcellis ſcirpeis. Dictio em̃ hebraica q̃ hic ponit nõ ɔſonat in aliq̃ dictioni q̃ ponit Gen̄. vj. cũ dr̃. Fac tibi archam de lignis leuigatis: ibi em̃ dr̃ de lignis Goffer hic aũt de lignis gome: ⁊ eſt dictio eadẽ oĩno ei q̃ ponit Exo. ij. vbi dr̃. Fecit fiſcellam ſcirpeam ⁊ liniuit eam. Uñ dictio gome q̃ hic ⁊ ibi in Exo. ponit ſignificat iuncũ. ſunt em̃ aliqui iunci marini ita duri ꝙ poſſent ex eis fieri aliqua vaſa ad nauigandũ p flumine. Et q2 hmõi iunci licet duri nõ tñ habẽt duriciem lignorũ ⁊ ex q̃bus nauigia fiunt: ⁊ iõ dicunt hebrei ꝙ tutius nauigat in eis p aliquas ripas fluminũ eo ꝙ nõ ita cito frangunt: ſꝫ q̃ñqꝫ cedent tangenti: ⁊ iõ talibus nauigijs mittebãt legatos ſuos vt ſecurius p loca ſubterranea ſeu occulta tranſire poſſent. Hoc aũt q̃d dr̃ in mari. intelligendum eſt de ɔgregatõe aquarũ, put ſepe conſueuit dici in ſcriptura: q̃d aũt deberẽt facere iſti nuncij. ſubdit cũ dicit Ite ad gentẽ ɔuulſam ⁊ dilaceratã. i. ad gentẽ iudeorũ, put in poſtilla declarat. Et ſequit. Ad ppl'm terribilẽ. Gens em̃ iudeorũ licet ꝓpria ptãte non eẽt terribilior alijs. ptãte tñ diuina frequẽter mirabilia p eis opante terribilis erat vtꝫ Joſue. ij. c. de raab dicẽte exploratoribus ꝙ oẽs habitatores terre chanaan timebãt eos ꝓpter trãſitũ iordanis ⁊ hmõi. Et ideo dicit. Poſt quẽ nõ eſt ali9. ſ. terribilior in ſignis ⁊ pdigijs. Et ſequit. Gentẽ ſpectantẽ. ſ. ſaluatorẽ ⁊ redẽptorẽ. Et ɔculcatã cuius diripuerũt flumina terrã eius. q. d. q̃uis ſicqꝫ cõculcata eſt impetu aduerſariorũ ſp ẽ ſpectãs ſuã liberationẽ a deo: ⁊ vt oſtẽdat in qua terra eẽt illa gens ɔuulſa ⁊ dilacerata ⁊ ſpectãs: ſubdit. Ad locum

B

nois dñi exercituũ montẽ ſyon. In illo eñ loco vbi eſt in
uocatũ nomen dñi habitabat illa gens ad quã mittebãt il
li qui trãs flumina ethiopie recludebant. Et ſequit. Oẽs
habitatores orbis q̃ moramini in terra rc̃. Que quidẽ ver
ba fm oẽs expoſitores intelligunt eſſe dicta p ꝓphetã in
pſona dñi. Ad quorũ declarationẽ attẽdendũ q̃ in his q̃
dicta ſũt exprimit rõ huius legatióis. Dicit eñ. Ite ange
li veloces ad gentẽ ↄuulſam: nõ aũt dicit q̃d illi angeli ſeu
nuncij debebãt nũciare illi genti cui mittebant: vel q̃d ab
eis debebãt ſcire: ſ; h aliqualiter inuenit in h qð dixit ẽ.
Ad gẽtẽ ſpectantẽ. q. d. ſciatis ab eis ſi illud qð ſpectãt a
deo habeãt in re vt ꝛ noſipſi pticipemus eorũ redemptio
nem. Ad qð rñdet in pſona dei. Oẽs habitatores orbis q̃
moramini in terra cum eleuatũ fuerit ſignũ in mõtibus vi
debitis ꝛ clangorẽ tube audietis. Cuius ſenſus eſt. q̃ redẽ
ptio veri meſſie. ſ. xpi quã oẽs fideles expectabãt oſtẽden
da erat publice oibus habitatoribus orbis in duobus p̃n
cipal'r. primo eñ in leuatõe ſigni crucis vñ. Si exaltatus
fuero a terra oia trahã ad meipm. Ioh. ca. xij. ſcd̃o in p̃di
catõe vniuerſali apl'oꝝ ꝛ diſcipulorũ xpi p orbẽ diuulgata
de q̃ dicit. Et clangorẽ tube audietis. q. d. nũcijs miſſis p̃
dictis: nõ oportet vos mittere ad inquirẽdũ de tpe ſpecta
tionis redemptõis vr̃e: qꝛ h publicabit oibus cõmorãti
bus in terra p̃dictis duobus modis. Põt etiã referri hoc
qð dĩ. Cum eleuatũ fuerit ſignũ in mõtibus videbitis ad
exaltationẽ crucis p victoriã ↄſtantini impatoris: q̃ p totũ
orbẽ ſalutifere fuit diuulgata: ꝛ ſic in h quod dĩ. Oẽs ha
bitatores orbis rc̃. oñdit q̃ ſaluator non erat ſic expectan
dus vt circuiret p orbẽ ad ſaluãdos eos q̃ ſaluãdi erãt, ꝑ
ut quidam hebreorũ erronee putabãt: ſ; p eleuationem ſi
gni ꝛ auditũ clangoris tube ſupradictis: ſalus erat p orbẽ
ꝛ vſq; ad recluſos p̃dictos extendẽda. Ad qð amplius de
clarandũ ſubdit. Quia hec dicit dñs ad me. quieſcã ꝛ ↄſi
derabo in loco meo. Et eſt ſenſus: qꝛ poſtq̃ paſſio xpi fuit
celebrata nõ oportebat vt xp̃s p mundũ diſcurreret: ſ; vt
iam quieſceret a laboribus de q̃ dicit. Quieſcã ꝛ cõſidera
bo. i. q̃ ꝓuideret ſue eccleſie ipſo ſurſum in loco ſuo ad de
xtram p̃ris exñte: de q̃ dicit. Et cõſiderabo in loco meo. Et
qꝛ hec ↄſideratio ſeu ꝓuiſio fit mediãte lumine fidei ꝛ fer
uore caritatis ab ipſo deo infuſis: iõ ſubdit. Sicut lux cla
ra eſt ꝛ meridiana vt p h qð dĩ. Lux clara intelligat lumẽ
fidei: ꝛ p h q̃ dicit meridiana: feruor charitat' ſicut feruor
diei viget p̃cipue ſole exñte in meridie. Et qꝛ ex iſtis virtu
tibus que a deo quieſcẽte ꝛ ↄſiderante in ſuo loco in eccle
ſia infundunt deriuant dona ſp̃ũſſancti, q̃ ſui roris aſpſio
ne eccleſiã fecũdat: ideo ſubdit. Et ſicut nubes roris i die
meſſis. Et ſequit. Ante meſſem eñ totus effloruit: in quo
ꝓpha inſinuat iſtis trans flumina ethiopie exñtibus quo
tpe ꝛ mõ ad xpm acceſſuri erãt: ꝛ h erat ſuũ principale in
tentũ: qð quidẽ tp̃s erit circa finẽ mũdi: vt dictũ ẽ. Finis
eñ mũdi dĩ meſſis Math. xiij. Sinite vtraq; creſcere vſ
q; ad meſſem. Et eſt ſenſus. Ante meſſem. i. añ finale iudi
ciũ: ille ppl's florebit. i. tẽdet ad fructificãdũ i bonis opib⁹
ꝛ cultu dei: ſicut flos tẽdit in fructũ ꝛ dicit effloruit p̃teri
tũ ꝓ futuro. ꝛ ne cum dĩ totus intelligat ꝓ toto illo ppl'o
nemine deficiẽte: iõ ſubdit. Et in matura pfectio germina
uit: qꝛ nõ oẽs venient ad maturitatis pfectionẽ. Preſcin
dent ramuſculi eius falcibus rc̃. qꝛ illi ramuſculi qui ſũt q̃
ſi inutiles p̃ſcindent: ꝛ q̃ derelicta ſunt abſcindent. ſ. a cor
pore eccleſie: ꝛ excutient. i. de terra ſua in qua ſunt recluſi
Et ſequit. Derelinquent ſil' auibus montiũ vſq; ibi ſup eũ
hyemabũt in q̃ p̃dicit ſtrages ꝛ morticinia q̃ debẽt fieri in
ſua excuſſione ꝓut dictũ fuit in principio huius expoſiti
onis: ꝛ qꝛ tam de exñtibus q̃ de obuiantibus erant multi
mortui: iõ dicit. Derelinquent ſil. ſ. ab vtraq; pte pugnan
tium. ſequit. In tpe illo deferet munus rc̃. in quo ꝓpheta
poſtq̃ p̃dixit modũ ſue egreſſionis ſiue excuſſiõis ſubdit
tp̃s ſue cõuerſionis ad xpm dicẽs. In tpe illo. ſ. ante meſ
ſem vt expoſitũ fuit deferet munus dño exercituũ. ſ. p la
trie cultũ. A ppl'o diuulſo ꝛ dilacerato rc̃. a reliquijs ppl'i
iudeorũ ꝛ etiã ab illis qui excutiẽdi ſunt a terra trans flu
mina ethiopie ſupradicta. de vtriſq; eñ p̃ſit ꝓpheᷓ ponit il
la q̃ hic tradunt. Nam tam illi de decẽ tribubus qui vltra
flumina p̃dicta exiſtũt: vt eſt dictũ q̃ illi de duabus tribu
bus: ꝓpᷓe pñt dici gẽs ↄuulſa ꝛ dilacerata ſpectãs ꝛ hmõi
vꝫ intuẽti. Et ſequit. Ad locũ nois dñi in ſyon. ſ. ad eccle
ſiã. ↄcordat aũt huic
ſnie ſeu expoſitioni
qð legit Sophonie A
iij. vbi ſic vltra flu
mina ethiopie inde
ſupplices mei filij di
ſperſorũ meorꝫ de
ferent munus mihi.
Ad qð ſciendum. q̃
ibi loquit de ſtatu fi
nali: quõ oẽs gentes
reducẽde ſunt ad ve
rum cultũ diuinum
vñ immediate añ dĩ
Tunc reddã ppl'is
labiũ electũ vt vocẽt
oẽs in noie dñi ꝛ ſer
uiat ei humero vno.
Et ibidẽ vocat illos
qui ſunt extra flumi
na ethiopie. ſ. illos d̃
decẽ tribubus p̃di
ctis ſupplices dei in
q̃tũ ei humiliabunt
p pniam de p̃teritis
dicit etiã eos filios
diſpſoꝝ meorũ eo q̃
deſcẽdunt ab illis q̃
diſpſi fuerũt p aſſy
rios ex ſnia diuina:

O Nus egy- Ca. XIX
pti Ecce dñs aſcẽdet
c ſup nubem leuẽ: ꝛ ingredi
d etur egyptum: ꝛ mouebũ
tur ſimulacra egypti a fa
f cie eius ꝛ cor egypti tabe
g ſcet in medio eius. Et con
currere faciã egyptios ad
uerſus egyptios: ꝛ pugna
bit vir ↄ fratrẽ ſuũ: ꝛ vir ↄ
amicũ ſuũ: ciuitas aduer
ſus ciuitatẽ: regnũ aduer
h ſus regnũ ꝛ dirũpet ſpũs
i egypti i viſcerib⁹ ei⁹ ꝛ cõſi
k liũ ei⁹ p̃cipitabo: ꝛ interro
gabũt ſimulachra ſua: ꝛ di
uinos ſuos: ꝛ phitones: ꝛ
l ariolos: ꝛ tradã egyptũ in
m manu dñoꝝ crudeliũ ꝛ rex
fortis dñabit coꝝ ait dñs
n exercituũ. Et areſcet aqua

de quibus cõcludit q̃ deferẽt deo munera pſformia ſicut
hic dĩ. In illo tpe deferet munus dño exercituũ a ppl'o di
uulſo rc̃. Capl'm. xix.

a O Nus egypti. Hic ↄñr denũciat punitio egyptiorũ
p romanos: ꝛ primo dicta punitio. ſcd̃o iudeorũ cõ
ſolatio: ibi. In die illa erũt. Circa primũ ſciẽdũ: q̃
antoni⁹ collega auguſti ceſaris ſub q̃ natus fuit xp̃s amo
re cleopatre regine egypti captus. repudiauit vxorẽ ſuam
auguſti ſororẽ ꝛ cleopatrã accepit: ꝛ auguſto bellũ indixit
a q̃ tñ fuit debellatus ꝛ capta egypt⁹: ꝛ qꝛ tpe auguſti xp̃s
fuit natus in ꝛ in egyptũ portatus. ideo ad h incipit pro
pheta dicẽs. b Ecce dñs aſcẽdet ſup nubem leuẽ. aſſu
mendo ſibi carnẽ humanã: q̃ dĩ nubes. qꝛ formata fuit ſpi
ritusſcti virtute: ſicut nubes ſurſum generant in aere vir
tute ſolis. Et leuis. qꝛ nõ fuit aggrauata pondere pcti ori
ginalis. c Et igredit egyptũ: fugiẽs pſecutionẽ hero
dis Math. ij. d Et mouebũt ſimulacra egypti a facie
eius. qꝛ eo ingrediẽte egyptũ ſimulacra corruerunt: vt dĩ
in ſcholaſtica hyſtoria in ſignũ deſtructiõis ydolatrie p p̃
dicationẽ euãgelij deſtruẽde. e Et cor egypti rc̃. h re
fert ad anthoniũ regem ꝛ cleopatram reginã: qꝛ ſicut cor
mouet alia mẽbra ſic ppl'm egypti mouebat rex ꝛ regina.
ꝛ bñ dĩ. f Tabeſcet in medio ei⁹. qꝛ exercitu egypti de
bellato antonius fugiẽs ſeipm interfecit: ne capet ab au
guſto: ꝛ ſil'r cleopatra excitauit ſerpentẽ venenoſum ad ſe
mordendũ: ꝛ ſic morſu ſerpẽtis interijt. g Et ↄcurrere
faciã egyptios rc̃. qꝛ aliqui eorũ timẽtes auguſti ptãtẽ tũ
xerũt ſe ei: ꝛ ſic pugnabãt ↄ alios egyptios q̃ erant cũ an
tonio. h Et di. ſpũs egy. rc̃. i. fortitudo ei⁹. i Et cõ.
eius rc̃. qꝛ antonius intẽdebat auguſtũ deijcere: ab impio
ꝛ accidit ↄrio. k Et int. ſi. ſua. qꝛ antoni⁹ ꝛ cleopatra
in talib⁹ cõfidebãt. l Et tra. egy. rc̃. qꝛ mlti egyptij i illo
bello fuerũt occiſi: ꝛ qꝛ capta egypto a romanis fuerit ibi
poſiti p̃fecti romanoꝝ: q̃ ſup eos ponebãt graue iugum.
m Et rex fortis dñabit coꝝ. ſ. auguſt⁹ q̃ impator fuit potẽ
tiſſimus. n Et areſcet aqua rc̃. p h intelligit deſolatio

terre egypti q̄ ex vna pte ē ſupra mare: ⁊ ex alia ſupra nilū
o Calamus ⁊ iuncus marceſcet ⁊c̄. ꝑ h̄ deſignat ꝙ gau-
diū ⁊ leticia deficiēt de egypto: q2 viror iunci ⁊ calami le-
ticiā ſignificat. vñ pratū virēs cōiter dr̄ ridere. p Et me
rebūt piſcatores ⁊c̄. multi em̄ illi⁹ artis erāt in egypto: co
ꝙ abūdat aq̄s. habet
eīm mare ex vna pte
⁊ nilum ex altera.
q Cōfundent ⁊c̄. i.
q̄ faciebāt opa ſubti
lia de lino.
r Et erunt irrigua
eius ⁊c̄. i. arentia.
s Oēs q̄ faciebant
B lacunas. i. vinaria ꝑ
iſta q̄ dicta ſūt intel-
ligit ꝙ oēs artifices
egypti per romanoſ
ſpoliarent ⁊ vaſtarē
tur Et ꝯñr idē oñdit
de principibus ⁊ ma
ioribus cum dr̄.
t Stulti principes
thaneos. dicti a tha
nis ciuitate egypti
valde nobili.
v Sapiētes cōſili
arij pharaonis. An-
toniū vocat pharao
nē: q2 oēs reges egy
pti ab antiq̄ ⁊ tpe eīa
ſe vocabant pharao
nes. x Dederunt
ꝯſiliū inſipiēs. ſ. an-
tonio de mouēdo ꝓ
liū ꝯ auguſtum.
y Quō diceris ⁊c̄.
allegabāt em̄ ꝙ i egi
pto viguerat ſapien
tia ab antiquo vt hr̄. j. Meta. ⁊ qȝ illud regnū erat valde
antiquū: et antiquius ſatis q̄ȝ regnū romanū qȝ incepit tpe
achaȝ regis iude: vt hr̄ in hiſtoria ſcholaſtica: ⁊ ſic dicebāt
ꝙ nomen monarchie ibi poneret. ⁊ q2 accidit ꝯtriū iō ſub-
dit. v Vbi nūc ⁊c̄. q̄ſi dicat apparet coꝝ inſipientia.
x Annūciēt tibi ⁊c̄. q̄ſi diceret nō poterit: ⁊ pȝ lr̄a vſq; ibi
y Deceperūt egiptū. ſ. ꝯſiliarij ꝑdicti. Et ſubdit modus
deceptiōis. z Angulū pplȯꝝ eius: angulus q̄ duabus
lineis ꝯcurrētibus efficit. Hic dr̄ ꝯiunctio antonij ⁊ cleo-
patre: ⁊ ſic ē ſenſus: ꝙ decipiēdo cleopatrā ⁊ antoniū dece
perūt ⁊ ꝑ ꝯñs totā egyptū. a Dñs miſcuit ⁊c̄. i. cōfro-
uerſie ⁊ erroris: h̄ em̄ fecit dñs ꝑmiſſiue ꝓpter mala egy-
ptiorum puniēda. b Et nō erit egypto opus ⁊c̄. i. pplȯs
egypti nō habebit ſe intromittere de rege ꝑficiēdo: q̄ ꝑ ca-
put deſignat: nec de familia eū ſequēte q̄ dr̄ cauda. nec de
iudicibus ⁊ ꝑfectis pplm̄ gubernātibus eū refrenādo ab
iniurijs inferēdis. ⁊ penis in irrogādo ꝓ illatis. q2 capta
egypto ꝑ auguſtum: gubernatio egypti deuoluta ē ad im-
perium romanū: ꝙ ponebat ibi ꝑfectos ⁊ iudices.
c In die illa ⁊c̄. i. egyptij erūt totaliter ſubiecti romanis
ſicut mulieres viris. d Et timebūt ⁊c̄. i. ꝓtātis ei⁹ quā
tribuit auguſto ꝯ egyptū: q2 omnis poteſtas a deo eſt.
e Et erit terra iuda ⁊c̄. imputādo vaſtationem ſuam eue
niſſe ꝓpter mala q̄ fecerat antonius in terra iuda q̄ antigo
nium deſcēdentem a machabeis interfecit ⁊ herodē alienī
genam regem iudee inſtituit: vt hr̄ in ſcholaſtica hyſtoria
f Omnis qui recordatus fuerit. de malis q̄ fecerat anto
nius in iudea: ⁊ de illis q̄ ꝓpter h̄ venerunt in egypto.
g Pauebit a facie ⁊c̄. timēs eius iudicia. h In die il-
la. Hic ꝯñr deſcribit egyptiorū releuatio ꝑ ſuſceptionē fi-
dei ⁊ cultus diuini: q̄ ꝓualēt oībus tpalibus bonis. Et di-
uidit in duas: q2 ꝑ̄ deſcribit iſta receptio fidei ab egyptijs

de mari: ⁊ fluui⁹ deſolabit
atq; ſiccabit: ⁊ deficiēt flu
mina. Attenuabūt ⁊ ſicca
o būt riui aggerū. Calamus
⁊ iūcus marceſcet: nudabi
tur alueus riui a fonte ſuo
Et omnis ſemētis irrigua
ſiccabit areſcet ⁊ non erit.
p Et merebūt piſcatores: et
lugebūt oēs mittētes ī flu
mē hamū: ⁊ expādētes re-
te ſup faciē aq̄ꝝ emarceſcēt
q Cōfundēt q̄ opabant linū
plectētes ⁊ texentes ſubti
r lia. Et erūt irrigua ei⁹ flac
s cētia: oēs qui faciebant la-
cunas ad capiēdos piſceſ
t Stulti pricipes thaneos:
v ſapiētes cōſiliarij pharao
x nis dederūt cōſiliū inſipi-
y ens. Quō dicetis pharao
ni: fili⁹ ſapientiū ego fili⁹
v regū antiquoꝝ. Vbi nunc
x ſunt ſapiētes tui? Annūci
ent tibi ⁊ indicent quid co
gitauerit dñs exercituū ſu
per egiptū Stulti facti ſūt
pricipes thaneoſ: emarcu
y erūt pricipeſ mēphcos de
z ceperūt egyptum anguluȝ
a pplȯꝝ eius. Dñs miſcuit
in medio eius ſpm̄ vertigi
nis: ⁊ erraee fecerunt egy-
ptū in oī tpe ſuo: ſicut erat
b ebrius ⁊ vomens. Et non
erit egypto opus quod fa-
ciat: caput ⁊ caudā incur-
c uantē ⁊ refrenantē. In die
illa erit egyptus quaſi mu
d lieres: ⁊ ſtupebūt: ⁊ time-
būt a facie cōmotōnis ma
nus dñi exercituū: quā ipe
e mouebit ſup eā: ⁊ erit ter-
ra iuda egypto in pauoreȝ
f Ois q̄ illius fuerit recor-
g datus: pauebit a facie con
ſilij dñi exercituū: qȝ ipſe
h cogitauit ſup eam. In die
i illa erunt quinq; ciuitates
in terra egypti loquentes

ſcdo ab aſſyrijs: ibi. In die illa. Circa pmū ſciendū ꝙ ali
qui hebrei ⁊ ſilr aliq̄ catholici in h̄ eos ſequētes exponūt
ptē illā de onia ſacerdote: q̄ de iudea ex pluribus alijs in-
trauit egyptū dicēs ſe velle implere ꝓpheciā Eſaie q̄ po-
nit hic. ⁊ cū rex egypti honorifice eū recepiſſet ⁊ ciuitateȝ
ad habitandū cōceſ-
ſiſſet: erexit ibi alta-
re dñi hoſtias ⁊ ob-
latōes offerēs ſup il
lud: ȝ h̄ nō videt ve-
rū. ꝓ q2 dr̄ hic Erunt
quinq; ciuitates ⁊c̄.
Hiero nō legit niſi
ſi vna tm̄ ciuitas aſſi
gnata. Scdo q2 illō C
factum onie nō fuit
laudabile: ȝ magis
vitupabile ſm̄ ꝙ dr̄
Dañ. x. Filij q̄ȝ ꝓua
ricatorū ppl̄i tui ex-
tollent: vt impleāt vi
ſionē ⁊ corruēt. qȝ
exponit de h̄ facto.
onie: non em̄ licebat
iudeis erigere altare
et ſacrificare: niſi in
hierl̄m ⁊ maxie poſt
templi Salomonis
edificationē factum
aūt qȝ hic dr̄ cōmen
dabile eſt ⁊ deo acce
ptū vt patebit lr̄am
ꝓſequendo. Ra. ſal.
aliā expoſitionē po
nit d. ꝙ ſennacherib
vltimo veniēs ꝯtra
hierl̄m adduxit ſecū
aliquos pricipes de
egypto q̄s ceꝑat in
bello cōtra tharatham regē ethiopie quē iuuabāt: de quo
bello hr̄. iiij. Reg. xix: ⁊ illos principes adduxit ſecum cō
peditos. vt oñderet eos Ezechie ⁊ pplȯ eius ad terrendū
eos: ȝ q̄ñ exercitus ſennacherib fuit ꝑcuſſus ab angelo ip
ſi fuerūt ſaluati: ⁊ ꝑ Ezechiam a vinculis liberati: ⁊ ſic re-
uertētes in terrā ſuam fecerūt altaria ad colenduȝ deū iſrl̄
qui eos liberauerat de manu ſennacherib: ⁊ ſic exponit lit
terā iſtam. i Erunt quinq; ciuitates in terra egypti ⁊c̄.
ȝ ꝯtra h̄ ē qȝ ſubdit. Loq̄ntes linguā chanaan ⁊c̄. i. hebra
icam. q2 terra chanaan tunc ⁊ a longo tpe ante ab hebreis
habitabat: ſi aūt dictum Ra. ſa. eſſet verum: ꝓpheta diceret
Loquētes linguam egyptiacam ⁊c̄. ſi aūt dicat ꝙ duxerit
ſecum hebreos ad faciēdum diuinū officium in egipto: nō
valet q2 nō erat eis licitum ibi erigere altare: vt dictum ē.
⁊ ſic factum eorum eſſet vitupabile. Nulla etiā ſcriptura
canonica nec hyſtoria famoſa de hoc aliq̄d dicit: ⁊ iō illud
dictum videt eſſe ficticium. Propter qȝ ps iſta exponit d̄
receptōe fidei xp̄iane ab egyptijs: quam beatus Symon
apl̄us ꝑdicauit in egypto q̄ eis ſorte aduenit: vñ habet in
legēda ſua. ⁊ ſilr Marcus euangeliſta ſm̄ ꝙ dicit Hiero.
lib. illuſtrium virorum. ⁊ tunc ipſi ordinauerūt ibi eccleſi-
as ⁊ erexerūt altaria in nomine dñi ieſu xp̄i. Et ſm̄ h̄ dr̄
hic. In die illa. i. tpe xp̄i qui natus fuit ſub auguſtō.
i Erunt quinq; ciuitates ⁊c̄. i. hebraicā. In egypto enim
erāt multi iudei qui fuerūt diſpſi tpe machabeoꝝ ⁊ ante
qui credētes ad ꝑdicationē Symonis apl̄i: ⁊ Marci euā
geliſte fuerūt ab eis ordinati ⁊ diſpoſiti ad regimen ⁊ do-
ctrinam egyptiorū in xp̄m credentiū: ⁊ ad celebrandū di-
uinū officium in lingua hebraica. Poteſt etiā dici ꝙ egy-
ptij ad fidem cōuerſi deū laudabāt hebraica lingua: q2 in
primitiua eccleſia baptizatis ꝑ impoſitionē manuū aplȯ
rū dabat ſpūſſanctus in ſigno viſibili: ⁊ loquebant varijs

linguis: vt habet Actuū. viij. ⁊. xix. Fit aūt hic mētio ma
gis in ſpāli de lingua hebraica q̄ȝ de alijs: q2 illa eſt lingua
prima: ⁊ fuit oībus cōis vſq3 ad edificationē turris babel:
vt habet Geñ. xj. Et exprimunt hic quinq3 ciuitates tan
q̄ȝ principales in q̄bus euāgeliū p̄dicatū eſt in egypto: li
cet in pluribus alijs
locis eiuſdē regni p̄
dicatū fuerit tempe
aploꝝ. k Ciuitas
ſolis vocabitur vna.
Dicūt aliqui q̄ h̄ eſt
alexandria q̄ dr̄ ciui
tas ſolis. i. xp̄i q̄ eſt
ſol iuſticie eo q̄ fides
xp̄i ibi viguit tempe
B marci euāgeliſte ſb̄
quo fideles viuebāt
in alexādria: h̄ntes
oīa cōia eo mō q̄ le
gunt vixiſſe ſub Pe
tro in hīrl'm Actuū
iiij. ꝓpter qd̄ philo
diſertiſſimus iudeo
rū librū cōpoſuit ad
ꝯmēdationē vite ip
ſoꝝ: vt dicit Hiero.
in libro illuſtriū viro
rum. Alij vō dicunt
q̄ ciuitas ſolis h̄ dr̄
elyopolis q̄ eſt ciui
tas in egypto. Et dr̄
ab elyos: qd̄ eſt ſol: ⁊
polis qd̄ eſt ciuitas
⁊ de hac hic fit ſpeci
alis mentio: eo q̄ ſa
cerdotes ibi māſerūt
ab antiq̄: vt h̄r Geñ.
xlj. l In die illa
erit altare ⁊c̄. dedica
tum in honore xp̄i.
ideo ſubdit.
m Et erit titulus.
iſtud pōt referri ad
xp̄m: ita q̄ iſte titu
lus ſit ieſus nazare
nus rex iudeorū: qui in termino vite xp̄i paſſibilis fuit po
ſitus ſup crucē: ſignū aūt crucis ponit in altaribus ⁊ locis
xp̄i noīe dedicatis pōt etiā referri ad terram egypti: vt ſit
ſenſus q̄ fides xp̄i fuerit p̄dicata p totam egyptū vſq3 ad
terminos eius. n Clamabūt eñ̄ ad dñm. ſ. egyptij.
o A facie tribulantis. ſ. demonis. p Et mittet eis ſal
uatorē videlicet ieſum xp̄m ab eis receptū p verā fidē ab
aplis ab eo miſſis p̄dicatā. p Qui liberet eos. de tene
bris erroris ⁊ ptāte demonis: ideo ſubdit. r Et cogno
ſcet dñs ⁊c̄. hoſtia noui teſtamēti ē eucbariſtia q̄ dr̄ hoſtie
in plurali: q2 ſuccedit oībus hoſtijs ⁊ ſacrificijs veteris te
ſtamēti. pōt etiā h̄ referri nō ſolū ad eucbariſtiā ſ3 ad orō
nes ⁊ ſuffragia eccleſie: q̄ dicunt hoſtie Pſ̄. xlix. Sacrifi
ciū laudis honorificabit me ⁊c̄. s Et pcutiet ⁊c̄. ſ. tpali
pena vt dictū eſt ad eius caſtigationē. t Et ſanabit eā.
p veram fidē. v Et reuertēt ad dñm veraciter ⁊ pfecte
ideo ſubdit. x Et placabit. eis. y In die illa erit via
de egypto in aſſyrios ⁊c̄. q2 p̄dicatores euāgelij de vna ter
ra diſcurrebāt ad aliā ⁊ econuerſo: vt3 in actibus aploꝝ in
pluribus locis. z Et ſeruiēt egyptij aſſyrijs. ex mutua
charitate: q2 in primitiua eccleſia fideles vndecūq3 eſſent
qn̄ ꝯueniebāt ad inuicē viuebāt in maxima cōcordia: vt3
Act. iiij. ⁊ ad h̄ refert qd̄ ſubdit. a In die illa erit iſrael
tercius. q2 apli fuerūt de iſrl': ⁊ p p̄dicationē euāgelij ꝯiun
xerūt diuerſos pplos ad inuicē mutua charitate: ideo ſb̄dit.

lingua chanaan: ⁊ iurātes
k p dñm exercituū. Ciuitas
l ſolis vocabit vna. In die
illa erit altare dñi i medio
terre egypti ⁊ titul⁹ dñi iu
m xta terminū ei⁹: ⁊ erit in ſi
gnū ⁊ i teſtimoniū dño ex
n ercituū in terra egypti Cla
o mabūt eñ̄ ad dñm a facie
p tribulātis: ⁊ mittet eis ſal
q uatorē ⁊ ꝓpugnatorē q̄ li
r beret eos Et cognoſcetur
dñs ab egypto: et cogno
ſcēt egiptij dñm in die illa
⁊ colēt eū in hoſtijs ⁊ i mu
neribus ⁊ vota vouebunt
s dño et ſoluent. Et pcutiet
t dñs egyptū plaga ⁊ ſana
v bit eā et reuertent egyptij
x ad dominū ⁊ placabit eis
y ⁊ ſanabit eos. In die illa
erit via de egypto in aſſyri
os: ⁊ intrabit aſſyrius egy
ptū ⁊ egyptius in aſſyrios
z a ⁊ ſeruiēt egyptij aſſur. In
die illa erit iſrl' tercius egy
b ptio ⁊ aſſyrio: bñdictio in
medio terre: cui benedixit
dñs exercituū dicēs. Be
nedictus ppl's meus egy
pti: ⁊ opus manuū mearū
aſſyrius: hereditas autem
mea iſrael. Cap. XX

a In anno quo ingreſ
ſus eſt thartan in azo
tū cū miſiſſet eū ſargō
rex aſſyrioꝝ et pugnaſſet
b cōtra azotū ⁊ cepiſſet eā in
tpe illo locutus eſt dñs in
manu eſaie filij amos di
c cens. Vade ⁊ ſolue ſaccū
de lumbis tuis ⁊ calciamē
ta tua tolle de pedibus tu
is. Et fecit ſic: vadens nu
dus ⁊ diſcalciat⁹. Et dixit
dñs ſicut ambulauit ſeru⁹
me⁹ eſaias nudus ⁊ diſcal
d ciatus: triū annorū ſignū ⁊
portentū erit ſup egyptū ⁊
ſup ethiopiā: ſic minabit
rex aſſyriorū captiuitatem
egypti: ⁊ tranſmigrationē
ethiopie iuuenem: ⁊ ſenē
nudam ⁊ diſcalciatā diſco
optis natibus ad ignomi
e niam egypti. Et timebūt ⁊
f cōfundent ab ethiopia ſpe
g ſua ⁊ ab egypto gloria ſua
h Et dicet habitator inſule
huius in die illa. Heccine

b Benedictio in medio terre. q2 bñdictio dei dat exiſti
bus in charitate ⁊ his dictis p3 ſnia lr̄e ſequentis.
In ca. xix. vbi dr̄ in poſtil. Dñs miſcuit in medio eius
ſpiritum vertiginis. Additio.
V Ertigo put in hoc loco cōpetit ſignificat ꝯuolutio
nem ſeu ꝯgyrationē
que qñq3 fit in cere
bro a morbo ſicut in
terra fit a vento put
medici tradūt: vn̄ q̄
talē morbū patit nō
pōt recte iudicare d̄ A
agēdis ſed erat ſicut
ebrius put dr̄ in lr̄a
Capl'm. xx.
I N anno. Hic
ꝯñr ponit pu
nitio egyptiorum fa
cta p aſſyrios. Et di
uidit in duas ptes.
q2 primo ponit puni
tio egyptiorū. ſc̄do
ex h̄ ſequēs ſtupefa
ctio iudeorū: ibi. Et
timebūt. Circa p̄mū
p̄mittit tp̄s reuelati
onis facte de iſta pu
nitione cum dr̄.
a In anno ⁊c̄. que
eſt ciuitas philiſti B
noꝝ quā cepit iſte
tharthan princeps
militie reg' aſſyrioꝝ.
b In tpe illo ⁊c̄. de
punitōne egyptiorū
c Vade ⁊ ſolue ſac
cū ⁊c̄. ꝓphete eñ̄ ali
qn̄ denūciabāt ꝓphe
tiam ſuā nō ſolū ver
bis. ſ3 etiam ſenſibili
bus ſignis ſicut hie
re. poſuit cathenas
collo ſuo ad deſignā
dum q̄ ſic ducerent
cōcatenati illi cōtra
quos ꝓphetabat Hiere. xxvij. Et ſic Eſaias iuit nudus et
diſcalciatus ad deſignandū q̄ egyptij ⁊ ethiopes nudi et
diſcalciati ducerent in captiuitatē p regē aſſyriorū. Et p3
lr̄a hoc excepto. d Triū annorū ⁊c̄. qd̄ exponit ſic qd̄
hoc fecit Eſaias p tres annos añq3 acciderit iſtud factū.
quorum numerus incipit ab illo tpe q̄ tharthan intrauit
azotū. Rex eñ̄ aſſyriorū vi exñs in iudea ⁊ eam deuaſtās
audiuit de rege ethiopū q̄ egreſſus erat ad impugnandū
ipm ⁊ cum eo erat rex egypti: ⁊ tunc receſſit de iudea: ⁊ il
los reges debellauit: ⁊ pplm duxit captiuū in fine triū an
norum poſtq3 eſaias p̄dixerat hoc. Ra. ſa. dicit q̄ li triū an
noꝝ nō ſolū refert ad tp̄s reuelatōis facte eſaie vſq3 ad ei⁹
impletionē: vt dictū eſt. ſ3 etiam refert ad factum eſaie. ſ.
q̄ tribus annis iuit ſic nudus ⁊ diſcalciatus: ſ3 h̄ nō eſt ve
riſile: q̄ dñs tamdiu faceret eum incedere taliter: maxime
cum eſſet de ſtirpe regia: ⁊ ideo alij expoſitores dicūt q̄ iuit
ſic tm̄ tribus diebus in ſignū triū annoꝝ dictoꝝ: ſicut dr̄
Ezech. iiij. Diem p anno dedi tibi. e Et timebūt. Hic
ꝯñr ponit ſtupefactio iudeorū q̄ ꝯfidebāt in adiutorio re
gum egypti ⁊ ethiopie ꝯ regem aſſyriorū: ⁊ ideo qn̄ ſciuerūt
eos captiuatos a rege aſſyriorū fuerūt territi ⁊ ſtupefacti
⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. e Et timebūt ⁊ cōfundent. ſ. iudei.
f Ab ethiopia ſpe ſua. i. de cuius auxilio ſperabant.
g Et ab egypto gloria ſua. i. de cuius auxilio gloriabat.
h Et dicet ⁊c̄. id eſt ppl'us regni iu de. quod dicit inſula

eo q̄ eſt inter duo maria.ſ.mare mortuũ ab oriẽte:⁊ mare mediterraneũ ab occidente.Dicunt tñ aliqui q̄ dr̄ inſula eo q̄ cõcutiebat hinc ⁊ inde tribulationibus: ſicut inſula fluctibus:ſ3 prima expoſitio ẽ magis lr̄alis. Cetera patẽt ex dictis.

Capl'm.xxj.

O [o]Nus deſerti maris. Pn̄s capl'm in tres ptes diuidit:q2 ꝓpha primo loqt ꝯ babyloni-os.ſcdo ꝯ idumeos: ibi.Onus duma.ter cio ꝯ agarenos:ibi.

A Onus i arabia. Circa primũ ſciendũ.q̄ ſpũs ꝓphetie non ſp adeſt ꝓphetis.⁊ qñ tangit mentẽ ꝓphete

Abacuc.2.a. de aliq̃ negocio futu

Job.3.d. ro.nõ ſemp reuelat oẽs cõditões ſicut plenius dictũ fuit in principio libri pſal-morũ cum ageret de vario tactu ſpũſſan cti circa mẽtes ꝓphe tarũ ⁊ inde eſt q̄ de eodẽ negocio pluri-bus vicibus tangit aliqñ mẽtes ꝓphetarũ reuelando vna vice qd̄ nõ erat in alia reuelatum.⁊ ſic ꝓphete frequẽter idem repetũt addẽdo ad ea q̃ prius dixerãt:vel magis ex plicãdo q̃ prius fecerant:⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. Supius eñ eſaias deſtructionẽ babylonis denũciauerat.xiij.c.⁊.xiiij ⁊ hic eandem deſtructionẽ repetit explicãdo aliqua q̃ nõ fuerãt prius taliter explicata.Et diuidit in duas ptes:ſm duo q̃ hic explicant.Scdm ponitur ibi.Babylon dilecta. Prima in duas.q2 primo ponit dicta explicatio.ſcdo ꝓphete ꝯpaſſio:ibi.Propterea.Circa primũ dr̄. a Onus deſerti maris.i.babylonis.vt p3 ex ſequẽtibus ⁊ ſm aliqs dr̄ hic mare ꝓpter ppl'i in ea exiſtẽtem multitudinẽ Et ma re deſertum.eo q̄ ꝓpheta denũciabat eam deſerẽdam a ſu is habitatoribus. Sed mihi videt melius hic dici:deſertum maris:vel mare deſertum ad explicãdum modum ca ptiõis babylonice q̃ non fuerat ſupius explicatus. Perſe eñ ⁊ medi obſidẽtes babylonem ⁊ non potẽtes eam cape ꝓpter murorũ altitudinẽ ⁊ ſpiſſitudinẽ longe a ciuitate di ui erũt fluuiũ euphraten q̃ p arcus tranſibat p mediã ciui tatẽ in mltos riuos ita q̄ intrauerũt ciuitatẽ p arcus illos ⁊ ſic dr̄ babylon deſertũ mare ꝓpter attenuationẽ euphra tis qui eſt magnus fluuius:ꝓpter qd̄ dr̄ hic mare more he braici ſermonis:q̃ ꝯgregatio magna aque mare vocat ſm illud Geñ.j.Congregationeſq3 aquarũ appellauit maria b Sicut turbines ab aphrico veniũt.Aphricus eſt ven-tus lateralis inter meridiẽ ⁊ occidentẽ.⁊ dicũt hic aliqui expoſitores q̄ pſe ⁊ medi ex illa pte venerũt ꝯ babylonẽ. ſed h̄ non videt verum.q2 regiones medie ⁊ pſidis magis declinãt ad oppoſitam ptem:⁊ iõ p h̄ qd̄ dr̄ hic. c Ab aphrico ⁊c̄.nõ deſignat terminus ſeu plaga vñ venit exer citus ꝯ babylonem.ſi magis deſignat modus veniẽdi.q2 aphricus eſt ventus tempeſtuoſus generans turbines ful gura ⁊ tonitrua.q̃ ſunt valde terribilia. et ex h̄ pſe ⁊ medi venerũt ꝯ babylonẽ quã deſtruxerũt ⁊ ppl'm occiderũt:vt p̄dictum eſt ſ.c.xiij. d De deſerto venit.q2 inter baby lonem ⁊ locũ vñ venit exercitus erat quoddã deſertũ per qd̄ tranſijt. e De terra horribili.i.de media et pſide q̃ erãt horrẽde babylonis. f Viſio dura ꝯ babylonios. g Nunciata eſt mihi.⁊ q̃ ſit illa ſubdit.Qui incredulus eſt infideliter agit.⁊ qui depopulator eſt vaſtat.in hebreo habet.Contemnẽs cõtemneris:vel decipiens deciperis deuaſtãs deuaſtaris:qd̄ exponit Ra.ſa.de regno babylo-nis ⁊ regno pſarũ.q2 poſt regnũ babylonie qd̄ cõtempſit

erat ſpes nr̄a:ad q̃s cõfu-gimus in auxiliũ:vt libera rent nos a facie regis aſſy riorũ.Et quõ effugere po-terimus nos.

Cap. XXI

a O [O]Nus deſerti maris.
b Sicut turbines ab a-
c phrico veniũt de de-
d
e ſerto venit de terra horri-
f bili.
g Viſio dura nunciata
h eſt mihi. Qui incredulus
i eſt:infideliter agit:⁊ q̃ de-
k populator eſt vaſtat. Aſcẽ
l de elam:obſide mede om
m nem gemitum eius ceſſare
n feci. Propterea repleti ſũt lumbi mei dolore ⁊ angu-ſtia poſſedit me ſicu angu-ſtia parturiẽtis.Corrui cũ audirem conturbatus ſu3 cum viderẽ.Emarcuit cor
o meum tenebre ſtupefecerũt
p me. Babylon dilecta mea poſita eſt mihi in miracu-
q r lum. Pone menſam contẽ
s plare in ſpecula. Comedẽ tes ⁊ bibẽtes:ſurgite:pri-
t cipes arripite clipeũ.Hec enim dixit mihi dominus
v Vade ⁊ pone ſpeculatorẽ et quodcunq3 viderit an-

ſeu decepit ⁊ deuaſtauit multas ꝓuincias:ſurrexit rex pſarum ſub cyro q̃ ſibi ſubiecit regnũ babylonie ⁊ deuaſta-bit:ſm qd̄ dr̄.ĩ.xxxiij. Ve qui ſpernis:nõne ⁊ ipſe ſperne ris. Ve qui p̄dabis nõne ⁊ ipſe p̄daberis ⁊c̄.ad eundẽ ſen ſum reducit tranſlatio nr̄a. b Qui incredulus eſt infi deliter agit h̄ dr̄ de Balthaſar rege ba-bylonis q̃ fuit idola tra peſſimus: vt ha-bet Dañ.v.⁊ ſic fuit incredulus:vel q2 di ctu3 Hiere.xxix.de regni ſui terminatio ne credit eſſe falſum ꝓpter qd̄ fecit illud cõuiuium magnum. Dañ.v.Egit etiã in-fideliter q2 vaſa diui no cultui dedicata ap plicauit vſibus cõi-bus in illo cõuiuio. **B**
i Et q̃ depopulator eſt vaſtat.qd̄ intelli-git cyro q̃ babylonẽ ⁊ multas alias ꝓuin cias depopulauit et vaſtauit. k Aſcẽ de elã.regio ẽ pſidis cuius bellatores cum cyro aſcẽderũt cõtra babylonem.
l Obſide medeba.in heb.⁊ in libris correctis h̄r Mede qñ pſe ⁊ mede obſederũt babylonẽ. m Omnẽ gemitũ ⁊c̄.i.faciã de ꝓpinq̃ eo q̄ babyloniȷ̃ a vobis capti nõ aude ant corã vobis cõqueri p̄ nimio timore ⁊ depſſione.
n Propterea.Hic pñr ponit ꝓphe compaſſio:q2 l3 odi-ret babyloniorũ maliciã::diligebat tñ naturã:⁊ iõ cõpatie bat miſerie eius quã videbat futurã.Et ꝓpter hoc dicit ꝓ pheta. Propterea repletti ſunt lumbi mei dolore ⁊c̄.Et p3 lr̄a vſq3 ibi. o Tenebre ſtupefecerũt me.i.miſerie ven ture ſup babylonem ſtupefecerũt me p̄ admiratione.
p Babylon.Hic ponit ſcdm explicãs captõnis babylo nice modum:⁊ primo ex de merito Balthaſar regis: ſcdo q̃tum ad modum exercitus ꝯtra eã veniẽtis:ibi. Hec eñ dixit.Circa primũ dr̄. q Pone menſam.in h̄ alloquit Balthaſar q̃ fecit grãde ꝯuiuiũ Dañ.v. Dicũt eñ aliqui q̄ cyrus ⁊ darius fuerũt in h̄ ꝯuiuio inuitati a Balthaſar eo q̄ doloſe ſimulauerunt ſe velle pacificare cum eo.⁊ ſic recedere cũ amicicie federe:ꝓpter qd̄ Balthaſar fecit eis ꝯuiuiu3:ſ3 h̄ nõ videt verum:q2 Dañ.v.dr̄.Balthaſar rex fecit grãde ꝯuiuium optimatibus ſuis mille.ſi aũt feciſſ3 illud ꝯuiuium cyro ⁊ dario regibus:principaliter fuiſſent expſſa coru3 noĩa:ꝓpter qd̄ dicũt hebrei qd̄ fecit illud cõ uiuiu3 ſuis principibus:eſtimãs dictum Hiere.fuiſſe fal-ſum de terminatõe regni ſui.q2 terminũ poſitũ Hieremie xxix.credidit eſſe tranſactũ:ꝓpter qd̄ in dei ꝯtemptum fe cit apoꝛtari vaſa dei in illo ꝯuiuio.⁊ q2 ex h̄ meruit a deo ꝯdemnari:vt ibidem dr̄.iõ ſequit. r Cõtemplare in ſpe cula.ſ.manũ ſcribentẽ ſnĩam dei ꝯ te:cõtra candelabrũ in ſupficie parietis aule regie.cuius ſcriptura ⁊ expoſitio dif fuſe ponunt Dañ.v. s Comedentes ⁊ bibẽtes ſurgite principes ⁊c̄.q.d.ꝓpha nõ eſt tp̄s feſtinãdi:ſi magis vos defendẽdi.q2 eadem nocte pſe ⁊ medi intrauerũt ciuitatẽ mõ ſupradicto:⁊ interfectus fuit Balthaſar cũ ppl'o ſuo. Dañ.v. t Hec eñ dixit mihi ⁊c̄.Hic pñr ꝓpheta expli cat modum veniẽdi pſarum et medorum cõtra babylonẽ dicens.Hec eñ dixit mihi dñs:cuius verbum nõ põt eſſe falſum. v Vade et pone ſpeculatorem ⁊c̄:Dicũt hebrei q̄ fuit Aacuc ꝓpheta.eo q̄ ſubdit infra.Sup ſpeculã dñi ego ſum ſtans ⁊c̄.Cuius ſententia ponit Abacuc.ij.ex di-cta perſona ipſius:ſed melius intelligitur de ipſomet eſa ia.vt habetur ex fine huius partis.Sic igitur exponitur
v Vade et pone ſpeculatorem.ſcilicet teipſum ad viden

dum ⁊ nūciādum pplo tuo q̄ vētura ſunt ſup babylonem x Et vidit. loquit̄ de ſeipſo q̄ſi de altero. ⁊ hic modus loquēdi frequēs eſt in pph'is, ⁊ etiā in euāgelijs. y Curr̄um duoꝝ equitū. i. cyri regis pſarū ⁊ darij regis medoꝝ qui erāt iuncti q̄ſi due roꝛe in vno curru ad currendū ſup babylonē. z Aſcēſoꝛem aſini ⁊c. vidit eīn viſione imaginaria duos eq̄tes. quorum vnus equitabat aſinū ⁊ alter camelū ⁊ intellexit q̄ eq̄tans aſinū ſignificabat cirū p̄ſidentē regno pſarū. qḋ vſq̄ ad tp̄s cyri fuerat humile ⁊ ſubiectū ⁊ q̄ aſcēſoꝛ cameli qui ē aial nobile ⁊ magnificū ſignificabat dariuꝫ p̄ſidentē regno medoꝝ qḋ a lōgo tp̄e fuerat nobile ⁊ magnum.

C

Abacuc. 2. a.

Hiere. 51. a.

Apocal. 14. b.

a Et cōtemplatus eſt diligenter. ad p̄cipiendū reuelationeꝫ diuinā ſicut bon⁹ diſcipulus ad intelligēdū magr̄i ſui doctrinam. vn̄ dicit. ī. l. ca: Mane erigit mihi aurē vt audiā eū q̄ſi mgr̄m. b Et clamauit vt leo. q: ſicut rugitus leonis eſt terribilis: ſic pphetia ſua erat terribilis. c Sup ſpecu. dn̄i ego ſum ſtans ⁊c. paratus ad videndū illud qḋ mihi oſidit̄. d Et ſup cuſtodiā meā. vt p defectuꝫ ſeu pcīn meū diuinis reuelationibus nō ponā impedimentū. ⁊ ſubdit̄ viſio ſibi oſtenſa. e Ecce iſte venit. ſ. cōtra babylonē. f Aſcēſoꝛ vir ⁊c. ſ. cyrus in pximo accepturus ſup duo regna dn̄iū. vel alit̄. f Aſcēſoꝛ vir. i. viri aſcēſoꝛes: accipiēdo ſingulare p plurali. ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. ⁊ iſti viri ſūt. cyrus ⁊ darius: ita q̄ p bigā equitum idem intelligit̄ qḋ ſup currū duoꝛum equitū. g Et rn̄dit. ⁊ dixit. ſ. eſaias ppheta. q̄ noiatus eſt hic ſpeculatoꝛ. vt dictum eſt. h Cecidit cecidit babylon. ⁊ duplicat̄ cecidit ad maioꝛē affirmationē vt cōiter exponit̄. Ra. ſa. dicit q̄ duplicatur ad ſignificādum duplicem babylonie caſum: vnū a cyro ⁊ dario a q̄bus capta fuit ⁊ incenſa. aliud a dn̄o: a q̄ poſtea ſubuerſa eſt taliter q̄ eſt inhabitabilis facta: vt dictum eſt ſupra. xiij. Erit babylon ſubuerſa ſicut ſubuertit dn̄s ſodomam ⁊ gomorrā. i Et oia ⁊c. q: pſe ⁊ medi ea ɔfringentes. aurum ⁊ argētum aſpoꝛtauerūt. Conſequēter eſaias conuertit ſe ad loquēdum regno iude dicēs. k Tritura mea ⁊c. In heb. habet̄ filius idem tn̄ ſignificat̄ vtroq̄ vocabulo. ppha em̄ ppl'm regni iude vocat triturā ſuā: ⁊ filiū ſeu filiā aree ſue. p qḋ intelligit̄ granū purū a palea excuſſum. Intētio em̄ eius erat excutere a pplo illo oēm maliciam ⁊ caſtigare eos p alioꝛū flagellationē ab eo denūciatā iō ſubdit̄. l Que audiui ⁊c. q̄ fallere nō pōt nec falli. m Annūciaui vobis. in veritate p vr̄a correctiōe. Et per hoc pꝫ q̄ tota ps iſta a loco illo. Vade ⁊ pone ſpeculatoꝛē ⁊c. intelligit̄ de eſaia ⁊ nō de alio ppha. n Onus duma Hic pphera ſcribit ꝫ idumeos q̄ poſt captiuitatē regni iude fuerūt captiuati a nabuch. et poſtea liberatis iudeis p cyrum ipſi nō fuerūt liberati pp̄ter qḋ cōquerebant̄ cum deſcēdiſſent de yſaac p eſau: ſicut filij iſr'l p iacob: ſꝫ h̄ non valebat. q: nō fuerāt ita penitētes ⁊ ɔuerſi ad deum ſicut iudei: ⁊ hoc eſt qḋ dr̄. n Onus duma. i. edom. nomia em̄ hebraica aliq̄ñ variāt̄ a p̄te pincipij ⁊ a p̄te finis ſicut ⁊ latina. vn̄ ſicut idem nomē eſt colinus ⁊ nicolaus: ſic edom ⁊ duma. o Ad me clamat ex ſeyr. i. ppl's idumeoꝝ in captiuitate detētus. Edom em̄ ⁊ ſeyr noia ſūt eiuſdē terre o Ad me clamat. p ſua liberatiōe. Ra. ſal. dicit q̄ iſte clamoꝛ intelligit̄ oꝛō angeli p̄ſidētis pplo idumeoꝛum. Angeli em̄ ſancti deum dep̄cant̄ p pplis q̄ꝝ cuſtodie ſunt p̄fecti. vt h̄r Dan. x.

B

nunciet. Et vidit currum duoꝛum equitum aſcenſoꝛem aſini ⁊ aſcenſoꝛem cameli ⁊ ɔtēplatus eſt diligēter multo intuitu. Et clamauit vt leo. Sup ſpeculā dn̄i ego ſum ſtās iugit̄ p diē: ⁊ ſup cuſtodiā meā ego ſum ſtans totis noctib⁹. Ecce iſte venit aſcenſoꝛ vir bigē equitum. Et rn̄dit ⁊ dixit. Cecidit cecidit babylon: ⁊ oia ſculptilia deoꝝ eius ɔtrita ſūt in terrā. Tritura mea ⁊ filia aree mee: q̄ audiui a dn̄o exercituuꝫ: deo iſr'l annūciaui vobis. Onus duma ad me clamat ex ſeir. Cuſtos quid de nocte. Cuſtos q̄d de nocte. Dixit cuſtos. Venit mane et nox. Si queritis querite cōuertimini et venite. Onus in arabia. In ſaltu ad veſperam doꝛmietis: in ſemitis dodanim. Occurrentes ſitienti ferte aquam qui habitatis terrā auſtri: cū panib⁹ occurrite fugiēti. A facie em̄ gladioꝛum fugerūt a facie gladij imminētis: a facie arcus extenti: a facie grauis p̄elij: q̄m hec dicit dn̄s ad me. Adhuc in vno anno quaſi mercennarij: ⁊ auferetur omnis gloꝛia cedar: et reliquie numeri ſagittarioꝛum foꝛtium de filijs cedar imminēt. Dn̄s em̄ deus iſrael locutus eſt

p Cuſtos. id ē dn̄e q̄ es cuſtos oim̄: ſm̄ illud pſ. cxxvj. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatem ⁊c. q Quid de nocte. i. quātū remanet nobis de nocte hui⁹ captiuitatis r Dixit cuſtos. id ē dn̄s loquēs p eſaiā. s Venit mane ⁊ nox. i. mane ɔſolatōis. et nox tribulationis inducūt̄ a deo ſm̄ emerita ⁊ demerita hoim q̄ſi diceret. ſi vultis exire de captiuitatis nocte. t Conuertimini ad me veracit̄ ⁊ ex coꝛde. iō ſubdit̄ Si queritis: q̄rite ⁊c. v Onus in arabia Hic ppha ſcribit ꝫ agarenos. q̄ magis pp̄rie ſic noiant̄ q̄ꝫ ſaraceni: eo q̄ deſcēderunt ab abꝛaam p yſmaelem ancille agar filium: ſꝫ ipſi vſurparunt ſibi nomen a ſara q̄ fuit libera. tp̄e em̄ q̄ nabuch. vaſtauit iudeā: multi de iudeis fugerūt verſus arabiā vbi habitāt agareni. credētes ſe ibi h̄re aliqḋ refugium: eo q̄ deſcenderant ab abꝛaā ſicꝫ ⁊ ipſi: ſꝫ ipſi ecōtrario fuerūt eis duri. pp̄t qḋ ppha denūciat eoꝛum punitionem dicens. v Onus in arabia. Circa qḋ ſciēdum q̄ duplex eſt arabia. ſ. ſupioꝛ ⁊ inferioꝛ. inferioꝛ aūt ppinqua eſt iudee. ad quā fugerunt iudei: ⁊ illa fuit captiuata a nabuchodonoſoꝛ: pp̄ter duriciā p̄dictā. ⁊ nō alia. ⁊ ad hoc denotādum dr̄ hic. v Onus in arabia. i. in vna p̄te arabie. ⁊ nō in tota: ⁊ nō dicit onus arabie ſicut onus babylonis ⁊ aliarum. Conſequenter deſcribit fugā iudeoꝛum dicēs. x In ſaltu ad veſperā doꝛmietis. pp̄ter defectū hoſpitij. q: nō recipiēt vos agareni y In ſemitis dodanim. nomen eſt loci. ad quem eſt via p ſaltum illum. z Occurrētes ſitiēti ⁊c. i. o vos agareni qui habitatis i plaga auſtrali reſpectu iudee: occurrite miſericoꝛditer iudeis fugiētibus: q̄ ſunt cognati veſtri. z A facie em̄ gladioꝛum fugerūt ⁊c. q. d. iſta fuga nō pcedit ex puſillanimitate: ſꝫ ex neceſſitate: pp̄ter qḋ debetis eis magis compati, ⁊ q: hoc nō feciſtis: ideo ſubdit̄ pena vr̄a cum ſubdit̄. a Q̄m hec dicit dn̄s. cuius dictum nō pōt eſſe falſum. b Adhuc in vno anno. i. captiuitatē iudeoꝛum p vnū annum tm̄ ſtabitis in gloꝛia ⁊ p̄tāte veſtra. c Quaſi mercēnarij. i. ſicut mercēnarius cōſideret finem anni in q̄ locatus eſt ad ſeruiēdum ⁊ recipiēdum p̄mium ſic ego cōſidero reddere vobis penā p vr̄a duricia ⁊ neq̄cia ſtatim illo anno tranſacto: ideo ſubdit̄. d Et auferetur omnis gloꝛia cedar. i. terra agarenoꝛum ſic noiata a cedar filio yſmaelis. p vnum em̄ annum poſt captiuitateꝫ regni iude captiuauit eos nabuch. e Et reliquie numeri ſagittarioꝛum foꝛtium ⁊c. erant em̄ agareni exercitati in arte ſagittādi: ſicut yſmael eoꝝ pat̄: vt dicit̄ Gen̄. xxj. Factuſq̄ eſt iuuenis ſagittarius. f Dn̄s em̄ deus ⁊c. cui⁹ verbum eſt ſtabile ⁊ firmū. ⁊ in hoc oſtēdit ppha q̄ h̄ eſt pphetia p̄deſtinatōis. que infallibiliter adimplet̄.

Capitulum xxij.

Onus vallis. Hic inter punitiones aliarũ gentiũ reſumit ꝓpheta punitionẽ regni iude addẽdo aliqua q̄ nõ fuerũt ſupius dicta. Et diuidit in duas ptes. q2 pͥmo ꝓpheta loquit ꝯtra regnũ. ſcdo cõtra ſacerdotium: ibi. Hec dicit dominus. Prima in duas q2 primo deſcribitur regni iude punitio.
A
ſecũdo ſubdit punitionis ratio ibi. ⁊ reuelabitur. Prima adhuc in duas quia primo ponit denũciatõ pene. ſecundo ſubdit cõpaſſio ꝓphete: ibi. Propterea dixi. Circa primum dicitur.
a Onus vallis licz enĩ hieruſalẽ q̄tũ ad vnã partẽ ſit in monte. tñ vna pars eiꝰ eſt
B
in valle. ⁊ q2 ꝓpheta hic denũciat futuraz eius deiectionẽ ꝑ nabucħ. regẽ. idõ potiꝰ noiat eaz noĩe vallis q̄ʒ montis. b Viſionis. q2 multi ꝓphete viſiões habuerũt de eius deſtructione. c Quidnã tibi q̄ʒ ẽ. i. q̄ de cã. d Quia aſcẽdiſ. ⁊c̄. i. ad ſacrificãdũ ydolis ſup tecta domorũ vt dicũt cõit expoſitores nr̄i.

a Onus vallis XXII
o viſiõis. Quidnã tibi
b q̄ʒ eſt q2 aſcẽdiſti ⁊ tu
c omis in tecta clamorꝫ ple
f na vrbs frequens ciuitas
g
h exultãs. Interfecti tui non
interfecti gladio: nec mor
i tui tui mortui in bello. Cũ
cti pricipes tui fugerũt ſiꝰ:
k dureq̄ʒ ligati ſunt. Omes
qui inuenti ſunt vincti ſunt
l pariter ꝓcul fugerũt. Pro
pterea dixi recedite a me:
amare flebo. Nolite ieum
berevt ꝯſolemini me ſuper
m vaſtitate filie ppl̄i mei. Di
es ei interfectiõis ⁊ ꝯculca
n tionis et fletuũ dño deo ex
ercituum in valle viſionis.
o
p Scrutãs murũ: et magnifi
q cus ſup montẽ. Et elã ſum
r pſit pharetram. Et currum
s homis equitis: ⁊ parietem
t nudauit clypeus. Et erunt
v electe valles tue plene qua
v drigarũ: ⁊ equites ponent
y
z ſedes ſuas in porta ⁊ reue
a labitur opimentũ iude. Et
videbitis in die illa arma
b mentariuz domus ſaltus ⁊
ſciſſuras ciuitatis dd̄ vide
c bitis. q2 mĺtiplicate ſunt et
cõgregaſtis aquas piſcine
d iferioris: et domos hirĺem
e nũeraſtis: et deſtruxiſtꝭ do
mos ad muniendũ murũ.
f
g Et lacũ feciſtis inter duos
h muros: ⁊ aquam piſcine ve
i teris: et non ſuſpexiſtis ad
k eum qui fecerat eam: ⁊ ope
l ratorem eius de longe: nõ
n vidiſtis. Et vocabit dñs
n deus exercituum in die il
o la ad fletum ⁊ ad planctum
ad caluiciũ ⁊ ad cingulum
p ſacci: ⁊ ecce gaudium ⁊ leti

⁊ in h tangit culpa ciuitatis ꝓpter quã deſtructa fuit. ſ. ydolatria. Ra. ſa. exponit ꝙ appropinquãte exercitu nabucħ. ad hirĺem hoĩes aſcendebãt ſup tecta domoꝝ que ſunt plana in terra illa ad ꝯſiderandũ inde magnitudinẽ exercitus. et ad ꝓiiciendũ inde cõtra aduerſarios lapides ⁊ ſpicula cuz machinis ad h ſibi diſpoſitis. e Clamoris plena. q2 in tali ꝑparatione fit clamor ppl̄i. f Vrbs frequẽs ⁊c̄. i. q̄ ꝑus fuiſti exultãs ex frequẽtia ppl̄i in te habitantis. g Interfecti tui. i. de ppl̄o tuo. nõ iterfecti gladio. q̄ ẽ mors breuis ſʒ fame q̄ ẽ mors diuturnior. ſm qd̄ dr̄. iiij. Reg. vl. preualuit fames in ciuitate. i Cũcti principes ⁊c̄. ſ. ſedechias ⁊ viri bellatores. vt hr̄ ibidẽ. k Dureq̄ʒ ligati ſunt q2 exercitus regis babylonis ꝯprehẽdit ſedechiam ⁊ eos q̄ erãt cũ eo. l Proptẽa dixi. h ꝯñr ponit ꝯpaſſio eſaie ꝓpt malũ qd̄ videbat futuꝝ gẽti ſue cũ dr̄. Propterea dixi. recedite a me. q. d. nolo ꝯſolationẽ hũanã. et patet lr̄a vſq̄ʒ ibi. n Dño deo exercituũ. i. a dño deo exercituũ ordinata ẽ. m Dies interfectiõis ppl̄i mei. o Scrutãs murũ. ſ. dñs faciẽs ſcrutari ꝑ chaldeos ⁊ deſtrui. p Et magnificꝰ ſup mõtẽ. ſ. ſyon vbi erat templũ ⁊ domus regia cum magnis ſumptibus ⁊ laboribus edificata. que omnia in momẽto deſtructa fuerunt a chaldeis. magis virtute diuina q̄ʒ humana ꝓpter ydolatrie peccata. Rab. ſalo. dicit ꝙ ab illo loco. Propterea dixi ⁊c̄. verba ſunt ipius dei compatientis populo ſuo in afflictione poſito. vnde ⁊ in libro qui apud hebreos dicitur berskoch. id eſt benedictionũ dicitur ꝙ quando deus recordatur de deſtructione templi ⁊ captiuatione iudeorum flet et lachryme eius cadunt in mare. ſed hoc dictum falſum eſt ⁊ puerile. q Et elam ſumpſit pharetram. id ẽ elamite q̄ ſunt optimi ſagittarij. ſumpſerunt pharetras ad veniendum cum nabucħ. contra hieruſalem. r Currũ. id eſt currus ad portandũ arma ⁊ alia neceſſaria exercitus s Et parietem ⁊c̄. id eſt clypei pendentes ad parietes inde fuerunt aſſumpti a bellatoribus nabucħo. vt venirẽt ad bellandum contra hieruſalem. t Et erunt ⁊c̄. id ẽ in quibus creſcebat triticum ⁊ vinum in abundantia. v Plene quadrigarum. omnia terrenaſcentia conterentium. x Et equites ⁊c̄. id ẽ cuſtodias ſuas. y In porta. id eſt in portis hieruſalem. itaq̄ nullus poſſet ingredi ad auxiliũ duz ne exire ad alijs ſignificandum alias fugiendum. z Et reuelabit. Hic ponit deſtructionis hieruſalem ratio duplex. ſecũda ponitur ibi. Et vocauit. Prima ratio fuit quia nõ cõfidebãt de deo ſʒ magꝭ de ꝓpria virtute ⁊ induſtria ad reſiſtẽdũ nabucħ. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. z Et reuelabitur ⁊c̄. ſ. templuz qd̄ ꝓpter ſanctitatez ſui ſic erat opertum ꝙ ſoli ſacerdotes intrabant. ſed tunc fecerunt inde fortaliciuz a Et videbitis i die illa armamentarium id ẽ locum vbi reponebãtur arma a tempore ſalomonis. vt illis te munias contra
C
chaldeos. b Et ſciſ
B
ſuras ciuitatis dauid ad reparandum ⁊ ponendum ibi defenſores contra chaldeos propter loci debilitatem. c Et congregaſtis aquas piſcine ⁊c̄. ad prouidendum hominibus et iumentis de potu in tempore obſidionis. d Et domos hie. ⁊c̄. ad ſciendũ quot eſſent ibi perſone. ⁊ qualiter poſſent eis victualia ſufficere. e Et deſtruxiſtis ⁊c̄. i. muros hieruſalem ad fortificandũ eos de lapidibus ⁊ lignis inde aſſumptis. ⁊ etiaz ne hoſtes poſſent ibi habere latibula. loquitur tñ hic de domibus que erant in ſuburbijs. que ſolẽt deſtrui ꝓpter aduentũ aduerſarioꝝ ne ſint ciuitati obſeſſe in nocumẽtum. f Et lacum feciſtis. id eſt foſſam in qua aqua curreret. g Inter duos muros. ad murorum maiorem fortitudinem. ciuitas enĩ diuiſa erat triplici muro. h Et aquam piſcine veteris ſcꝫ in ſtatum priſtinum reſtituiſtis. In obſidiõe enim plus indiget ciuitas aqua. eo ꝙ plures conueniunt ibi ad defenſionem ciuitatis. ⁊ idõ quedam piſcina que alio tempore nõ erat neceſſaria. ꝓpter quod fuerat derelicta imminente obſidione fuit reparata. i Et non ſuſpexiſtis ⁊c̄. ſcilꝫ hieruſalem. k Et operatorẽ eius de longe. q2 ab eterno preordinauit ibi ponere templum ſuo nomini dedicatum. l Non vidiſtis ad eius auxiliũ recurrẽdo. hoc ponitur ad oſtendendum ꝙ alias talis preparatio pugne eſſet licita ⁊ bona ſicut ezechias diligenter ſe preparauit ad reſiſtẽdum ſennacherib: vt habeꝭ. iiij. Regũ. ⁊. ij. Paralip. quia principaliter de deo confidit ⁊ illud qd̄ erat humane prouidentie non omiſit. ſed iſti diuinum auxilium totaliꝭ neglexerant: in ſua virtute ac ꝓuidentia confidentes. m Et vocabit. Hic ponitur ſecunda cauſa deſtructionis hieruſalem ſcꝫ tempus verbi diuini ꝑ ꝓphetas eis dicti. ⁊ h eſt qd̄ dicit. m Et vocabit dñs. ſ. ꝑ ꝓphetas. o In die illa. ſ. ante deſtructionem hieruſalem. o Ad fletum ⁊ planctum ⁊c̄. id eſt debitam contritionem ⁊ ſatiſfactionẽ de peccatis vt euitaretur pena diuine vltionis. p Et ecce gaudium et leticia. per contrarium in cõtemptu verbi ꝓphetarum eos ad penitentiam reuocantium.

q Comedam⁹ ⁊c̄. h̄ em̄ int̄ ep̄l'as deriſorie dicebāt. eo q̄ ꝓphete ꝯminabāt eis captiuitatē ⁊ mortē niſi peniterēt ⁊ q: talis ꝯtēptus malū eoꝝ aggrauabat ſupra modū. ideo ſubditur. r Et reuelata ē ⁊c̄. ꝓuocati ꝑ talē contemptum. s Si dimittet iniq̄tas hec. i. nō dimittet accipiēdo ſi pro nō. t Donec moriemini. nō ſoluʒ corpor̄ morte. ſʒ etiā gehenne. ⁊ accipit h̄ do nec abſq̄ tp̄is determinatione. ſicut pſ. cix. Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedum tuorum.

Sap.2.b. 1.Cor.15.d. ſ.56.d.

v Hec dicit. h̄ ꝯñr loquit ꝓpha ꝯ ſacerdotiū. ⁊ primo ꝯ ſobnā in ſpeciali. ſcđo ꝯ alios magis in generali: ibi. In die illa.

E

4.Reg.19.a.

Prima in duas q: p̄mo ponit ip̄i⁹ ſobne deiectio. ſcđo eliachim ſubſtitutio ibi. Et erit. Circa p̄mū ſciēdū q̄ iſte ſobna et ei adherētes ſuadebāt Ezechie q̄ redderet ſe ⁊ ciuitatē ſennacherib. vt dicūt hebrei. eſaias autē ꝑſuadebat cōtrariū. ⁊ q: ſobne nō fuit factū cōſiliū. iō part'm motus indignatiōe ꝑtim timore ne ſennacherib ex magnitudine potētie tp̄alis ciuitatē caperet armis finalit̄ cum ſuis occulte exiuit ⁊ ſe reddidit aſſyrijs ⁊ inde ductus in eoꝝ terrā ibi mortu⁹ fuit ⁊ h̄ ē qđ p̄dicitur hic eſaie a dño.

F

x Vade ad ſobnā ꝑpoſitū tēpli. i. ſummū ſacerdotē. vt dicūt aliq̄ hebrei. Alij v̄o dicūt q̄ erat theſaurari⁹ ⁊ cuſtos vaſoꝝ templi dñi. p̄mi tamen vident̄ melius dicere. q: infra dicit̄ q̄ eliachim fili⁹ elchie fuit ſubſtitutus loco eius qui eliachim fuit ſacerdos ſummus tempore ezechie. vt dicit hic Rab. ſalo. ⁊ ſcriptura hoc ſatis innuit in hoc ca. ⁊. iiij. Regū. xix. capi. y Quid tu hic. ſcʒ agis in templo dei indigne miniſtrādo. z Aut q̄ſi quis hic. q. d. facto te oſtēdis ac ſi eſſes de genere regis dauid: ideo ſubditur. a Quia excidiſti tibi ſepulchrū hic ⁊c̄. Edificauerat em̄ ſibi ſepulcrū notabile in ciuitate dauid int̄ ſepulcra regia. vt poſt mortē eſſet in memoria celebri. ſicut ioiada ſummus ſacerdos fuerat ibidē ſepultus ꝓpter bonitatē ipius. vt habet̄. ij. Paral. xxiiij. ſʒ non erat ſimile de iſto. ꝓpter quod priuatus fuit intento. iō ſubdit̄. b Ecce dñs ⁊c̄. ab aſſyrijs. c Sicut aſportat̄ ⁊c̄. i. ꝑ caſtrationē in puſillanimitatē galline reductus. ⁊ in hoc deſignat ꝓph̄eta q̄ partim erat ex timore ſe aſſyrijs redditurus. e d Et quaſi amictū ⁊c̄. i. faciliter ⁊ ſine reſiſtentia. e Coronās ⁊c̄. i. vndiq̄ ſuſcitabit tibi tribulationes ſicut corona caput circūdat. f Quaſi pilam mittet te. que a ludentibus proijcitur de manu ad manū ſic iſte ſobna primo reddit⁹ manibus maioꝝ fuit poſitus ad manus minorum. q̄ ducerent eum ad terram aſſyrioꝝ. g Ibi morieris. ⁊ non hic vbi ſtatuiſti tibi ſepulcrū. h Ibi erit ⁊c̄. cōuerſus in ignominiam. i Et ignominia do. ⁊c̄. quia eius ignominia redundabat in templum domini cui fuerat prepoſitus.

cia: occidē vitulos: et iugu
lare arietes: comedere car
q nes et bibere vinū. Come
dam⁹ et bibam⁹ cras ei mo
r riemur. Et reuelata eſt i au
ribus meis vox dñi exerci
s tuū. Si dimittet iniquitas
t hec vobis donec moriami
ni dicit dominus deus ex-
v ercituū. Hec dicit dñs de-
x us exercituū. Uade ingre-
dere ad eū q̄ habitat in ta-
bernaculo ad ſobnā ꝑpoſi
tū templi: ⁊ dices ad eum.
y z Quid tu hic: aut quaſi q̄s
a hic. Quia excidiſti tibi hic
ſepulcrū: excidiſti in excel-
ſo memoriale: diligent̄ i pe
b tra tabernaculū tibi. Ecce
c dñs aſportari te faciet: ſi-
cut aſportatur gallus galli
d natius: et quaſi amictuʒ ſic
e ſubleuabit te. Coronās co
f ronabit te tribulatōne qua
ſi pilam mittet te in terram
g latam ⁊ ſpacioſam. Ibi mo
h rieris: ⁊ ibi erit currus glo
i rie tue: ⁊ ignominia dom⁹
k domini tui. Et expellam te
de ſtatione tua: et de mini-
l ſterio tuo deponam te. Et
m erit in die illa. vocabo ſer-
uum meum eleachim filiuʒ
n helchie: ⁊ induam illū tuni
o ca tua: et cingulo tuo cōfor
tabo eum: et ptātem tuam
p dabo in manu eius: et erit
quaſi pater habitantibus
q hierl'em et domui iuda. Et
dabo clauē domus dauid
r s ſup humerū eius. ⁊ aperiet
⁊ non erit q̄ claudat: ⁊ clau
t det et nō erit q̄ aperiat. Et
figā illū paxillum in loco fi
deli: ⁊ erit in ſolium glorie
v domui patris ſui: ⁊ ſuſpen
dam ſuper eū omnem glo-
riam domus patris eius.
x Uaſorum diuerſa genera
omne vas paruulum a va-
y ſis craterarum vſq̄ ad om
z nes vas muſicorum. In die
a illa dicit dñs exercituū au
feret paxill⁹ qui fixus fue-
rat in loco fideli ⁊ franget̄ ⁊
b cadet: et ꝑibit qđ pepende
rat i eo q: dñs locut⁹ ē

Onus tyri Ca. XXIII

k Et expellā ⁊c̄. i. de dignitate ſacerdotali in q̄ credis ſtabiliri. l Erit. h̄ ꝯñr deſcribit ipſi⁹ eliachim ſubſtitutio: cū dr̄. m Uocabo ſeruū ⁊c̄. i. mihi fidelit̄ ſuientē. n Et induā ⁊c̄. i. tunica ſacerdotali hyacinthina. o Et cingulo tuo. de ꝑcioſitate materie ⁊ ſpecioſitate forme iſtorū ornamentoꝝ ſummi ſacerdot̄ dictū fuit diffuſe Exodi. xxviij. p Et erit ⁊c̄. i. hn̄s curā de eis paſtoralem q Et dabo ⁊c̄. i. templū qđ dr̄ h̄ dom⁹ dd̄ eo q̄ ꝑcepit ipm fieri ꝑ ſalomonē filium ſuū. ⁊ ꝑparauit expēſas ꝓ magna parte ⁊ tradidit ſalomoni deſcriptionē tēpli ⁊ edificioꝝ circa ipm vt hī. j. Paral. xxviij.

Job.12.c. Apoca.3.b.

r Sup hu. ei⁹. q. habens on⁹ cure tēpli ⁊ totius ppl'i. s Et apiet ⁊c̄. h̄ dī ad oſtēdendū ſupioritatem ei⁹ ad diſponendū d̄ ingreſſu tēpli ⁊ miniſterij ibidēʒ exercēdi ex q̄ ſatis oñdit̄ q̄ fuit in ſūmo ſacerdotō ꝯſtitut⁹. t Et figā ⁊c̄. in p̄ncipalē i templo dñi. v Et ſuſpendā ſup eū omneʒ gloriā ⁊c̄. i. omēs alij ſacerdotes innitentur ei⁹ ptāti. ſic appenſa i paxillo innitunt̄ ei. x Uaſoꝝ diuerſa genera ⁊c̄. ꝑ h̄ innuens q̄ oīa eēnt ſub ordīatiōe ⁊ poteſtate ſua. y Uſq̄ ad om̄e vas muſi. Uaſa muſicoꝝ dicuntur hic inſtrumenta in quibus cantores cantabāt diuinas laudes. mō loquēdi hebraico. q̄ inſtrm̄ cuiuſlibet artificis dr̄ vas ei⁹. Un̄ ⁊. j. Reg. xx. vbi dicit̄. Dedit ḡ Jonathas arma ſua puero. In hebreo vero habet̄. vaſa ſua.

G

A

z In die illa. hic loquit̄ ꝓpheta etiā contra alios ſacerdotes in generali ſm̄ q̄ dicūt expoſitores noſtri cōiter dicentes. q̄ h̄ ꝓphetizat de abiectione ſacerdotū tp̄e ſedechie. qn̄ templū fuit cōbuſtū ⁊ ſacerdotes in captiuitatē ducti. cum dr̄. a Auferet̄ pax illi⁹. i. ioſedech q̄ tūc fuit ſumm⁹ ſacerdos. b Et ꝑibit ⁊c̄. i. alij ſacerdotes ⁊ miniſtri innitentes ei ſicut principali. Ra. ſa. v̄o hoc exponit de eiectiōe ſacerdotij nimis generaliter. referēs hāc ſcripturā ad ipſum ſobnā de q̄ ſupra fecerat mentionē in ſpeciali. ⁊ hic iteꝝ vt oñdat deiectionē alioꝝ ſibi adherentiū cū eo. ⁊ ſm̄ hoc dr̄ Auferet̄ paxill⁹ itelligit̄ ip̄e ſobna q̄ fuit ſacerdos ſummus Qui fixus fuerat i loco fideli. i. ꝯſtitut⁹ i ſummo ſacerdotio tēpli: ⁊ ꝓpt̄ h̄ ablat⁹ a dño. q̄ miſtrabat ifideliter ⁊ indigne. Et ꝑibit qđ pepēderat in eo. i. adherētes ſibi. ⁊ videtur iſta expoſitio melior q̄ꝫ prima. q: magis l're p̄cedenti conſonat.

Onus tyri. Ad itelligentiā hui⁹ ca. Cap. xxiij.
O ſciēdū q̄ tyrus fuit ciuitas ſita i mari mediterraneo vndiq̄ mari circūcluſa. tamen ex vna parte nō multū diſtabat a littore. ⁊ iō erat aptiſſima ad receptionem nauiū ꝓpter qđ auferebant̄ ibi multa mercimonia. vnde proceſſu temporis fuit multū ditata ⁊ in ſuperbiam eleuata ꝓpter quod diuino iudicio bis fuit euerſa. primo ꝑ nabuchodo. qui vt eam facilius poſſet capere. voluit eam contigua

b c Ululate naues maris quia
d e vaſtata eſt domus vñ veni
f re ꝯſueuerat: de terra cethi
g reuelata ē eis tacete qui ha
h bitatis in inſula negociatō
i ſidonis. Trāſfretātes ma
k re repleuerunt te in aquis
l multis ſemē nili meſſis flu
minis fruges eius: ⁊ facta
m eſt negociatio gentiū. Eru
beſce ſidon ait mare: forti
n tudo maris dicēs Nō par
turiui ⁊ non peperi ⁊ nō enu
triui iuuenes: nec ad īcre
o mentū perduxi v̄gines cū
p auditū fuerit in egypto: do
lebūt cū audierint de tyro.
q r Tranſite maria vlulate qui
s t habitatis i inſula. Nunqd
v non hec vr̄a eſt: q̄ glorifica
batur a dieb⁹ priſtinis i an
x tiquitate ſua? Ducēt eam
pedes ſui lōge ad peregri
y nandum. Quis cogitauit
z hoc ſuper tyrum quondam
a coronatā. Cuius negocia
tores principes. inſtitores
b eius incliti terre. Domin⁹
c exercituum cogitauit hoc:
vt detraheret ſupbiam oīs
d glie: et ad ignominiā dedu
ceret vniuerſos īclitos ter
e re. Tranſi terram quaſi flu
f g uium filia maris nō eſt cin
h gulum vltra tibi. Manum
i ſuam extendit ſuper mare
k l conturbauit regna. Domi
n⁹ mādauit aduerſus cha
m naan vt contereret fortes:
n o eius et dixit. Non adijci
p as vltra vt glorieris calum
q niam ſuſtinens virgo filia
r ſidonis. In cethim conſur
s gens tranſfreta: ibi quoqꝫ
t non erit requies tibi. Ec
v ce terra Chaldeorum ta

re terre implēdo ſpaciū intermediū lapidib⁹ ⁊ lignis et terra. ſꝫ h' nō potuit. verūtñ nauigio eam cepit ⁊ ſubuertit. poſtea reedificata iterū p Alexandrū magnū fuit euerſa. qui p multitudinē ppl'i cū eo exiſtētis cōtiguauit eā terre et ſic eam cepit ſine nauigio. De prima ṽo euerſione agit̄ i hoc ca. ⁊ ſpecialit̄ rōe captiuitatis iudaice q᷑ regnū tyri ⁊ regnum iude fuerunt adinuicē ꝯfederata tp̄e ſalomonis. iij. Reg. v. ⁊ ideo captiuatis iudeis debuerūt ꝯpati rōne antique ꝯfederationis. ſꝫ ecōtrario magis gauiſi fuerūt eos deridētes. ꝓpter qđ ꝓpheta h' denūciat tyri deiectionē. Et diuidit̄ in duas ptes q᷑ pmo denunciabit̄ hmōi deiectio. ſecundo a qbus debeat deſtrui: ibi. Ecce t̄ra caldeoꝝ. Prima adhuc in duas. ſcđm duo q̄ ſimul ꝓpheta deſcribit cū tyri deſtructione. Primū eſt triſti-

B cia amantiū: ſcđm fuga inhabitantiū: ibi. Tranſite maria. Circa primū dicitur. a Onus tyri .i. ei⁹ depſſio. que ſubdit̄. b Ululate. p̄ triſticia. c Naues maris .i. o vos naute. q᷑ ponit̄ h' ꝯtinens p ꝯtento. ſicut freqnter in ſcriptura accipit̄ domus vel ciuitas p habitantib⁹ in domo vel ciuitate. ⁊ ſubdit̄ cauſa hui⁹ triſticie. cum dicitur d Quia vaſtata ē domus .i. tyrus in cui⁹ domibus ſolebat̄ recipi. e Vñ venire ꝯſueuerat ſupple vobis ꝯſolatio. nauigātes em̄ p mare multū ꝯſolant̄. qñ veniūt ad portū bonū ⁊ quietū. ⁊ ē hic modus loquēdi trūcatus. quē oportꝫ pficere p aliquā ſuppletionē. ⁊ tali mō loquēdi vtit̄ h' ꝓpheta. q᷑ modus loquēdi dolentiū eſt in trūcatione verboꝝ dolore impediēte pfectā expſſionē. f De terra cethim ⁊c̄. in illa em̄ terra tyri habebāt amicos. vt videbit̄ infra. ⁊ illi pſcientes apparatū nabuch. ad veniendū ꝯtra tyrū. prenūciauerūt eis vt ſe munirēt. tñ q᷑ hoc nō valuit eis. iō ſubdit̄ g Tacete q̄ ⁊c̄ .i. in tyro mari circūcluſa. q.d. nō loquamini de defenſione. q᷑ nō valebit vobis. h Negociatio ſidonis. multi em̄ mercatores de ciuitate ſidoni freqntabāt tyrū. ꝓpt̄ qđ dr̄ hic negociatio ſei⁹. i Trāſfretātes ⁊c̄. diuitijs ⁊ mercimonijs in ſuis manib⁹ apportatis. k In aqs multis .i. veniētes p multas ptes maris. l Semē nili meſſis fluminis fruges ei⁹ ⁊c̄. in egypto raro fit pluuia. ſꝫ fluuius nili diuidit̄ p riuos ad hoc ꝙ fructificēt ſemina in terra ꝓiecta vt habet̄ Deut. xi. ⁊ iō fruges egypti dicūtur fruges fluminis nili. ⁊ q᷑ ibi creſcūt in magna abundantia ferebant̄ inde ad tyrū p nauigiū m Erubeſce ſidon ait mare ⁊c̄ .i. tyrus que vocat̄ h' mare. eo ꝙ erat mari circūcluſa. m Erubeſce ſidon: q᷑ deiectio ciuitatis metropol' cuiuſmodi erat tyrus reſpectu ſidonis. cedit in ꝯfuſionē aliarū ciuitatū. ⁊ modus deſtructiōis ſubditur. cū dr̄ in pſona tyri. n Nō parturiui ⁊ nō peperi ⁊c̄. q᷑ in ei⁹ obſidione ⁊ deſtructione multe mulieres paſſe fuerūt aborſū. ⁊ multi de pueris natis. ⁊ de iuuenib⁹ ⁊ v̄ginibus mortui fuerūt ante etatē adultā ⁊ debitū incrementū. o Cum auditū ⁊c̄. ꝙ deſtructa fuerit tyrus. p Dolebūt. eo ꝙ habebant cū tyris amicitiā ꝓpter abundantiā frugū. quam ibi adducebant ad vendendū. q Tranſite hic. Hic cum deſtructione tyri denunciatur fuga inhabitantium. cum dicitur. q Tranſite maria fugiendo per nauigiū ad diuerſa loca r Ululate. pre cōfuſione et triſticia. s Qui habita. ⁊c̄. id eſt in tyro que dicit̄ inſula ratione p̄dicta. t Nunqd nō ⁊c̄. ſupple ciuitas ⁊ eſt modus loquendi trūcatus eadē ratione qua ſuperius. v Que gloriabatur ⁊c̄. quia multa tēpora cucurrerant a ſua fundatione. et null⁹ potuerat eam debellare. x Ducēt eā ⁊c̄ .i. habitatores ei⁹. y Quis cogitauit ⁊c̄ q.d. nullus homo cogitaſſꝫ ꝙ ſic poſſꝫ deſtrui. cui⁹ rō ſubdit̄. C

z Quondā coronatā .i. ſup alias ciuitates reginā ꝓpter diuitias eius ⁊ fortitudinē. a Cui⁹ negociatores pncipes .i. equales magis pncipibus terra vel maiores. b Dñs exercituū ⁊c̄. inſpirando nabuch. audaciā inuadendi eā. ⁊ ſubdit cauſam. c Ut detraheret ⁊c̄ .i. tyri que dr̄ h' oīs gloria hyperbolice. ad deſignādū magnitudinē ſupbie eius ſicut de aliqua ciuitate in qua multū viget ſuperbia. dicitur vulgariter. ꝙ in ea eſt ſuperbia totius mundi. et eodem modo intelligitur. quod ſubditur de nobilibus tyri. d Et ad ignominiā ⁊c̄. Conſequenter denūciat velocitatem fuge habitantiū in tyro dicens. e Tranſi terram. id eſt ad modum fluminis ⁊ cōtinue ⁊ velociter currentis. f Filiam maris. eo ꝙ erat mari circūcluſa vt dictum ē ſupra. g Non eſt cingulum vltra tibi. id eſt fortitudo reſiſtendi que deſignatur per cingulū militarem. h Manum ſuā. id eſt poteſtatem ſuā. i Supra ma. extendit .ſ. tyrus que per nauigiū ſuum habebat in mari magnā poteſtatem. k Conturbauit regna. p potentiam ſuam iniuſte depmendo ⁊ q᷑ hec fuit vna cauſa ſue ſubmerſiōis. ſubditur. l Dominus mandauit ⁊c̄ .i. aduerſus tyrū que ſita eſt in terra chanaan. filij em̄ iſrael non potuerūt expellere totaliter chananeos. vnde dicit̄ Math. xv. Jeſus receſſit in partes tyri ⁊ ſidonis. ⁊ ecce mulier chananea a finibus illis egreſſa ⁊c̄. m Ut contereret fortis eius p nabucho. n Et dixit. ſcꝫ domin⁹. o Non adijcies ⁊c̄. id ē in tantā ſupbiam eleuata. p Calumniā ſuſtinens. a nabuc. q Uirgo filia ſidonis. Dicit̄ aūt filia ſidonis q᷑ ſidonij exiſtentes ꝓpe illam inſulam edificauerunt eam de p̄cepto regis aſſyrioꝝ. cui tota terra illa fuit ſubiecta lōgo tempe. ⁊ ideo vnus rex aſſyrioꝝ conſiderās ꝙ illa inſula erat aptiſſima ꝓ portu fecit eam edificari p populum ꝓpe exiſtentem. r In cethim ⁊c̄. fugiendo: ibi enim habebant tyri amicos ⁊ ideo ibi fugerāt aliq̄ ꝓ receptaculo habendo. q᷑ tamen hoc non valuit eis. ideo ſubdit̄. s Ibi q̄ꝙ ⁊c̄. q᷑ nabuch. miſit ad terrā illā vt redderent̄ ſibi fugitiui de tyro ⁊ terra illa non fuit auſa eos retinere. t Ecce terra. Hic conſequent̄ ꝓpheta denunciat a quibus tyr⁹ foret deſtruenda. ſcilicet a chaldeis. ⁊ hoc eſt quod dicitur t Ecce terra chaldeorū. parata ad inuadendum tyrum. v Talis populus non fuit. id eſt tam fortis et crudelis.

x lis pplꝰ nõ fuit. aſſur fun
y dauit eam In captiuitateꝫ
traduxerũt robuſtos eius
ſuffoderũt domus eius po
z ſuerũt eã in ruinã Vlulate
a naues maris. quia deuaſta
b ta ē fortitudo vr̃a Et erit in
c die illa: in obliuiõe eris o
d tyre ſeptuaginta annis ſi-
e cut dies regis vniꝰ. Poſt
f ſeptuagīta annos erit tyro
q̃ſi canticũ meretricis. Su
me tibi citharã: circue ciui
tatē meretrix obliuioni tra
dita bñ cane freq̃nta canti
g cum: vt memoria tui ſit. Et
erit poſt ſeptuagīta annos
h viſitabit dñs tyrũ: et redu-
i cet eã ĩ merces ſuas: et rur
ſum fornicabitur cũ vniuer
ſis regnis t̃re ſup faciē ter-
re ⁊ erũt negociationes eiꝰ
k ⁊ merces eiꝰ ſcti̅ficate dño
Nõ ɔdēt̃ neqꝫ reponēt̃ q̃a
bis q̃ habitauerit coraꝫ do
mino erit negociatio eiꝰ vt
mãducēt in ſaturitatē. ⁊ ve

ſtiantur vſqꝫ ad vetuſtatē.
a E Cce dñs Ca. XXIIII
diſſipabit terram ⁊ nu
c dabit eaꝫ et affliget fa
d ciē eius ⁊ diſpget habitato
e res eiꝰ. Et erit ſicut pplꝰ
ſic ſacerdos: ⁊ ſicut ſeruus
ſic dñs eius: ⁊ ſicut ancilla
ſic dña eius. Sicut emens
ſic ille qui vendit ſicut fene
rator ſic is q̃ mutuũ accipit
ſicut q̃ repetit ſic qui debet
Diſſipatõne diſſipabit̃ ter
ra ⁊ direptiõe p̃dabit̃. Do
minus em̄ locutus eſt ver-
f g bum hoc. Luxit et defluxit
terra et infirmata eſt: deflu
h xit orbis et infirmata eſt al
i titudo ppl̃i terre et terra in
k terfecta eſt ab habitatori-
l bus ſuis: q꞉ trãſgreſſi ſunt
m leges: mutauerũt ius. diſſi
pauerũt fedus ſempiternũ
n o Propt̃ h̃ maledictio vora
p bit t̃rã: ⁊ peccabũt h̃itato-
res eiꝰ ideoqꝫ iſanient culto
res eiꝰ ⁊ relinq̃nt hoies pau

x Aſſur funda. eam. Aliq̃ expoſitores p ly eaꝫ intelligũt chaldeoꝝ terrã ſꝫ h̃ nõ ē verũ. q꞉ Gen̄. x. dicit̃. De terra illa egreſſus ē aſſur. ſ. de chaldea ⁊ iſte aſſur fuit filiꝰ ſem. et ab eo denoiatus eſt populus aſſyrioꝝ. vt dictũ fuit diffuſius Gen̄. x. Sed p ly eã potius accipiendũ ē tyrum. ⁊ q꞉ pcedē te tpe quidã rex aſſy rioꝝ fec̄ edificari eaꝫ ⁊ ideo dicit̃ hic de ea x Aſſur fundauit eã ſꝫ q꞉ deſtructa fuit po ſtea p chaldeos. ſcd̃o ſubdit̃. y In capti uitatē traduxerũt ⁊c̄. ⁊ pꝫ l̃ra. z Vlulate naues maris. i. naute vt expoſitũ ē in pnci pio huius capituli.
a Quia deuaſtata ē ⁊c̄. id ē tyrꝰ in q̃ erat

B portus ſolēniſſimus
b Et erit. Hic pñr agit̃ de tyri reedifica tione. ⁊ pmo in tpali bus. ſcd̃o in ſpũalibꝰ ibi Et erũt. Circa pri mũ tangit̃ primo va ſtationis tyri duratõ cũ dicit̃. c In ob liuione eris ⁊c̄. q꞉ nõ venient ibi hoies ad habitandũ. d Sic dies vnius regis. ſcꝫ ſpiꝰ dauid vt dixit ra. ſa. q̃ vixit. lxx. annis vt hr̃. ij. Regum. v.
e Poſt. lxx. annos ſcilꝫ vaſtationis tyri.
f Erit tyro q̃ſi can ticũ meretricis. mere tetrix em̄ derelicta a ſuo amaſio ſolet cona ri ad cãtãdũ melodi oſe ad reuocandũ amaſiũ ad ſe. ⁊ ĩ hac metaphora itelligit̃ deſideriũ illoꝝ q̃ remãſerãt d̃ fugitiuis tyri ad reedificatio nē ipiꝰ vt ſic mercatores de diuerſis regnis ĩterũ venirent ad tyrũ. id̃ ſubdit̃. g Et erit poſt. lxx. annos ⁊c̄. faciēs eã reedificari. h Et redu. ⁊c̄. illic apportatas de diuerſ̃ re gnis. i Et rurſum fornicabit̃ ⁊c̄. q̄d põt intelligi de for nicatione corpali q꞉ mercatores elongati a ſuis vxoribꝰ ſic ſolēt fornicari. ⁊ de fornicatiõe ſpũali. q꞉ illa ciuitas ydola trie fuit dedita vſqꝫ ad tpa xp̄i. k Et erũt. Hic incipit ver ſus in hebreo. in q̃ deſcribit̃ reedificatio tyri in ſpũalibꝰ. cũ dr̃. Et erũt negociatiões eiꝰ ⁊ mercedes eiꝰ ſanctificate do mino ⁊c̄. qd̃ dicũt aliq̃ impletũ fuiſſe tpe neemie poſt redi tũ captiuitatis babylonice dicētes ꝙ tũc in tyro fuerũt ho mines deuoti ⁊ offerētes munera dño in hirl̃m ad eiꝰ obſe quiũ ⁊ ſuſtentationē miniſtroꝝ. ſꝫ q꞉ h̃ nõ apparet ex his q̃ ſcp̃ta ſũt in eſdra et neemia. nec ex hyſtoria ioſephi ſeu alia hyſtoria autētica. ideo videt̃ mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ i pletio huiꝰ ꝓphetie reduci debeat ad tp̄s xp̄i in q̃ multi de tyro deuote venerũt ad audiēdũ p̄dicationē xp̄i vt hr̃ Ma thei. iij. ⁊ Lu. vj. ⁊ reliq̃ de tyro poſtea crediderũt ad p̄dica tionē diſcipuloꝝ xp̄i ſe ⁊ ſua ad obſequiũ dei deuote offerē tes huic etiã expoſitiõi ɔcordat ra. ſa. q̃tũ ad aliq̃d dicens ꝙ hec ꝓphia implēda ē ĩ aduētu regis meſſie. q̃ diuitias dei cultoribus applicabit. ſed in h̃ diſcordat ꝙ dicit implendũ de futuro. qd̃ in rege xp̄o de p̄terito eſt adimpletũ.

Capitulum xxiiij.

e E Cce dñs. Aliqui expoſitores dicunt ꝙ hoc capitu lũ. exponendũ ē ad l̃ram de deſtructione idumeoꝝ quã ſupra tetigit ꝓpha breuiter ca. xxj. Sꝫ h̃ reſumit vt dif fuſius ɔtractet̃. ſꝫ hoc dictũ nõ hꝫ apparētiaꝫ q꞉ ex l̃ra huiꝰ cap̄. nec ex circũſtãtia hr̃ aliq̃d p qd̃ intelligi debeat de idu mea. ꝓpter qd̃ beatꝰ Hiero. dicit ꝙ ꝓpha hic loquit̃ ad lit terã de euerſione generali totius mũdi in iudicio finali. ita ꝙ in p̄cedentibus ꝓpheta locutꝰ fuerat de ſubuerſione di uerſarũ gentiũ ĩ ſpe ciali. ſ. iudeoꝝ. baby lonioꝝ. ⁊ egyptioruꝫ ⁊ hmõi. vt pꝫ ex p̄ce dentibꝰ hic aũt loq̃t

A generaliter de ſubuer ſione mundi circa fi nale iudiciũ ⁊ quia il lud iudicium erit ad ignominiã iniquorũ ⁊ gloriã iuſtoꝝ. ideo ſic ꝓcedit̃ q꞉ p̄ ponũ tur ptinētia ad iſtud iudiciũ. ſcd̃o ꝓpheta iſurgit ad dei preco niũ ca. ſe. Prima ĩ du as. q꞉ p̄ ponũt̃ q̃dam iudiciũ ãtecedētia: et ſcd̃o ɔſeq̃ntia ibi. Et erit. Prima in duas. q꞉ primo deſcribitur tribulationis circa fi nē mundi acerbitas. ſecũdo eiꝰ ineuitabi litas: ibi. Formido. Osee. 4. d.

Circa primũ ſciendũ ꝙ tribulatio mũdi p̄ cedēs iudiciũ licꝫ fu tura ſit horribilis in iuſtis tamen erit iu ſtis materia conſola tionis ꝓpter qd̃ ſal uator Luce. xxj. de h̃ loquens dixit ap̄lis. His aũt fieri incipiē tibus reſpicite et le uate capita veſtra. i. exhilarate corda. vt exponit Gregorius homelia prima. Et ideo hic primo ponitur malorum tribulatio: ſecũdo iuſto rum conſolatio ibi. Quia hec erunt. Prima in duas. quia primo ponitur malorum afflictio. ſecũdo leticie ſubtractio ibi. Luxit vindemia. Circa primũ dicitur. a Ecce dñs diſſipauit terram. quia p ignem conflagrationis p̄cedentē iudicium a ſtatu ſuo immutabitur. b Et nudabit eam. herbis ⁊ arboribus. c Et affliget faciem eiꝰ. quia igne predicto ſuperficies eius cremabitur. Et accipitur afflictio ibi metaphorice. ſicut ⁊ per oppoſitum dicitur terra vl̃ pra tum ridere quando vireſcit. d Et diſperget habitato res eius. quia tunc omēs morient̃ vt reſurgant in iudicio. e Et erit ſicut populus ſic ſacerdos ⁊c̄. i. q̃tum ad hoc nõ erit ibi acceptatio cõditionis ſtatus aut ſexus. f Luxit ⁊ defluxit terra. id eſt habitantes in terra. g Defluxit or bis a ſtatu ſuo. h Et infirmata eſt ⁊c̄. quia defecit in hoi bus dominiũ ⁊ p̄ncipatus. i Et terra interfecta eſt. id eſt habitatores terre. k Ab habitatoribus ſuis. i. ꝓpter peccata inhabitantiũ. ideo ſubdit̃. l Quia trãſgreſſi ſũt leges ⁊c̄. bone cõſuetudinis que eſt ius humanũ. m Diſſi pauerunt fedus ſempiternum. facientes contra ius nature quod in mentibus humanis indelebiliter eſt ſcriptum.

B n Propter hoc maledictio. ſcilicet dei. o Vorabit ter ram. i. homines terrenos. p Et pecca. habitatores eius quia appropinquante iudicio habundabit iniquitas. et re frigeſcet charitas Math. xxiiij. q Luxit. Hic ɔſequē ter deſcribit̃ ſubtractio gaudij. et primo ex defectu vini qd̃ ſolet eſſe materia gaudij. ſm̄ illud Pſalmi. ciij. Vinum le tificet cor hominis. ideo ſubditur.

q Luxit vindemia. ſcđo ex ſubtractiōe ludi recreatiui cū dr̄. r Ceſſabit gaudiū tympanoꝝ rc̄. ⁊ pꝫ lr̄a. tercio ex deſtructione habitaculi cū dr̄. s Attrita ē ciui. vanitatis .i. q̄libet ciuitas mūdi. q̄ dr̄ vanitas: Eccl'ſ.j. Uanitas vanitatū dicit eccleſiaſtes rc̄. t Clauſa ē rc̄. q: deficient homines. v Clamor erit ſup vino .i. ex defectu vini. p qđ intelligit defect⁹ cuiuſlibet potus. x Deſerta ē oīs leticia i p̄ſenti vita. y Trāſlatū eſt gaudiū terre ad locuꝫ beatoꝝ. vbi ſolū remanebit gaudiū. z Relicta ē in vrbe ſolitudo .i. in vrbib⁹ accipiēdo ſingulare p plali Exo. viij. Uenit muſca grauiſſima .i. multitudo muſcaꝝ. Sciendum etiā q̄ ꝓpha loq̄t de futuris p modū p̄teriti ꝓpt certitudineꝫ ꝓphetie ⁊ q: tal' modus loq̄ndi frequent eſt in ꝓphetis.

n Et dixi ſecretū meū mihi. ⁊ duplicat ad maiorem affirmationē. vel quia duplex ꝯtinebatur ſecretū: ibi. Unum pſone. in quo duplex ꝯiungit natura .ſ. diuina ⁊ humana qđ eſt valde arduū. Aliud temporis quia determinatū temp⁹ ſui aduentus erat valde occultū. o Ue mihi. Hec ē pars incidētalis in qua ꝓpheta deplorat caſuꝫ populi ſui. quo in aduētu xp̄i pauci iudei crediderunt. ⁊ multi manſerūt cecati. et ꝯſequens ſorte gaudio electorum priuati. quod p̄uidēs propheta dicit. o Ue mihi ex caſu populi mei. p Preuaricantes rc̄. Hic quat ponitur p̄uaricat o. quia primo preuaricati ſūt iudei xp̄i humanitatē blaſphemātes Ecce hō vorat ⁊ potator vini publicanorū ⁊ peccātorum amicus Mathei. xj. ca. ſecūdo eius diuinitatem ꝓpter miracula virtute diuinitat' facta demonibus attribuētes Luce. xj. In beelzebub p̄cipe demonioꝝ eijcit demonia. tercio morteꝫ ei⁹ ꝓcurātes. q̄rto ipſuꝫ in ſuis diſcipulis perſequentes. vt patꝫ in actibus apoſtoloruꝫ in pluribus locis. Hiere.48.g.

a Quia hec erunt. Hic ꝯſūr deſcribit iuſtorū ꝯſolatio. q̄ nunc ſunt depreſſi. ſꝫ in iudicio erunt exaltati. Et diuidit in duas ptes. i partē p̄ncipalē ⁊ incidentalē ſcđa ibi. ve mihi. Circa primum ſciendum q̄ electi ad gloriam erunt valde pauci reſpectu dānatoꝝ. ſm q̄ dicit ſaluator Mat. vij. Lata porta ⁊ ſpacioſa via q̄ ducit ad pditiōeꝫ ⁊ multi ſunt q̄ intrant p eā. q̄ anguſta porta ⁊ arta via q̄ ducit ad vitā ⁊ pauci ſunt q̄ inueniūt eam. ⁊ hoc ē qđ dicit hic. C

q ci. Luxit vindemia: infir-
mata eſt vitis: ingemuerūt
omnes qui letabant corde
r Ceſſauit gaudiū tympano
rum: quieuit ſonitus letan
tiū: cōticuit dulcedo citha
re. Cū cantico nō bibent vi
nū: amara erit potio biben
s tib⁹ illā. Attrita ē ciuitas
t vanitatis. Clauſa ē omnis
v domus nullo introeūte cla
mor erit ſup vino in plate-
x is: deſerta ē omnis leticia
y tranſlatū ē gaudium terre.
z Relicta eſt in vrbe ſolitu-
do: et calamitas opprimet
a portas. Quia hec erunt in
medio terre: i medio pplo-
b rum. Q̄uō ſi pauce oliue q̄
remāſerūt excutiāt ex olea
⁊ racemi cū fuerit finita vin
c demia. Hi leuabūt vocem
d e ſuā atq̄ laudabunt: cū glo
f rificatus fuerit dn̄s. Hin-
g h niēt de mari. Propter hoc
i in doctrinis glorificate do
k minum in inſulis maris no
l mē dn̄i dei iſrael. A finib⁹
m terre laudes. Audiuimus
n gloriā iuſti. Et dixi ſecretū
meū mihi: ſecretū meuꝫ mi
o p hi. Ue mihi Preuaricātes
p̄uaricati ſunt: et p̄uaricati
one tranſgreſſoꝝ p̄uaricati
q ſunt. Formido ⁊ fouea ⁊ la
que⁹ ſuper te: q̄ habitator
es terre. Et erit q̄ fugerit a
facie formidinis: cadet i fo
r ueā: et q̄ ſe explicauerit de
s t fouea: tenebitur laqueo: q:
chataracte de excelſis apte
v ſunt ⁊ ꝯcucient fundamēta
terre. Cōfractione confrin
get terra contritione conte
retur terra. Cōmotione cō
mouebitur terra: agitatio-
x ne agitabit terra ſicut ebri-
us: et auferetur quaſi ta-
bernaculum vnius noctis.
y Et grauabit eam iniqui-
a tas ſua et corruet: et non
b c adijciet vt reſurgat. Et erit
in die illa viſitabit domi-
nus ſuper militiā celi in ex

a Quia hec erūt rc̄. iudiciū em̄ vltimū dr̄ futurū ꝓpe hieruſalē q̄ ē in medio terre habitabilis. q: ē in quarto climate. b Q̄uō ſi pauce oliue rc̄. fructus ei remanētes i oliua poſt excuſſionē. ⁊ racemi remanētes in vinea p⁹ vindemiationē ſunt valde pauci reſpectu collectoꝝ ſic electi i iudicio erūt valde pauci reſpectu alioꝝ. ⁊ de iſtis paucis ſubdit. c Hi leuabūt vocē ſuā ex magno affectu. d Atq̄ laudabūt cū toto conatu. e Cū glorificatus rc̄ .i. cuꝫ dn̄s ieſus xp̄s in iudicio apparuerit in forma humanitat' glorioſa. f Hinniēt .i. ſigna leticie oſtendēt ſicut equ⁹ hinniens ex leticia. g De mari .i. q: tūc trāſferent de hō mūdo q̄ ē ad modū maris tempeſtuoſi ad portū glīe in aīa ⁊ corpe. ⁊ q: hoc ē valde deſiderabile. ideo admonet ꝓpha fideles. vt ſe ⁊ alios ⁊ hō diſponāt p p̄dicationē ⁊ ſuſceptionē fidei catholice dicens. h Propter hoc .i. cū electis in iudicio exulteris. i In doctrinis rc̄. qđ fecerūt apoſtoli aliiq̄ diſcipuli xp̄i. k In inſulis maris. q: p̄dicauerūt nō ſolū habitātib⁹ in arida. ſꝫ etiā i inſulis maris: vt pꝫ de paulo in actib⁹ apoſtoloꝝ. ⁊ in plurib⁹ locis. ⁊ q: publicatio euangelij ꝓceſſit ad omēs ptes orbis. ideo ſubditur. l A finib⁹ terre laudes .ſ. diuinas. m Audiuim⁹ gloriā iuſti .ſ. xp̄i cui⁹ gloria vbiq̄ terraꝝ ē p̄dicata. ⁊ q: myſteriū xp̄i erat occultū ⁊ ſecretū tpe ve. teſta. ꝓpter qđ. lxx. interp̄tes ꝓ eo qđ habet ſupra ix. cap̄. de xp̄o ⁊ vocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius deus fortis. pater futuri ſeculi princeps pacis. tranſtulerūt. Et vocabitur nomen eius magni conſilij angelus, ideo dicit hic ꝓpheta.

q Formido. Poſt q̄ ſupra circa malos deſcripta eſt pene acerbitas. Hic conſequēter deſcribitur eius immutabilitas. vel ineuitabilitas: cū dicit. q Formido rc̄. generaliter etiā dicitur hic. Formido ex pſecutione antixp̄i. quā aliqui nimis formidantes cadent in foueā tranſgreſſionis ei obedientes. ideo ſubditur. Qui fugerit a facie formidinis rc̄. r Et qui ſe rc̄. poſt mortem antixp̄i de tranſgreſſione penitendo. quia ſm ſanctos ⁊ doctores noſtros poſt mortem eius dabitur aliquod tempus penitētie deceptis ab eo. s Tenebitur laqueo .i. igne cōflagrationis q̄tum ad omnes generaliter. vel ſentētia damnationis q̄tum ad reprobos partialiter. t Quia chataracte rc̄. id eſt talis punitio veniet a deo cui reſiſti non poteſt. v Et concutient rc̄. q: p terremotū montes adeq̄bunt terre plane: ideo ſubditur. Confractione cōfringetur terra rc̄. Et patet littera vſq̄ ibi. x Et auferetur rc̄. qđ non habet ſtabilitatem. q̄ſi diceret firmitas terre non poterit reſiſtere voluntati diuine. y Et grauabit eam iniq̄tas rc̄. a ſuo ſtatu priſtino. a Et non adijciat vt reſurgat. ad hoc q̄ ſit apta habitationi hominum ⁊ animalium. quia ceſſabit motus celi. ⁊ generatio ⁊ corruptio in elementis tamen terra innouabit ⁊ meliorabitur. ſicut ⁊ cetera elementa. b Et erit. Hic ponūtur cōſequentia ad diuinū iudicium. ſcilicet retruſio demonum ⁊ damnatoꝝ in īfernū et deductio electorū ad celū empyreum. primum ponit cū dicitur. c In die illa rc̄ .i. ſuper demones in quibus remanſerunt naturalia integra. ⁊ in quibus conuenerūt cum angelis ſanctis ⁊ ſic ſunt de militia celi. vel quia habitant in hoc aere caliginoſo. vnde dicuntur aeree poteſtates. Et hoc modo poſſunt dici militia celi. ſicut dicuntur aues celi eo q̄ volitant per celum aereum. B

4.v

d Et ſup reges tre.i.ſup tyrānos. ⁊ ꝑ ꝯñs ſup oēs alios malos. e Et ꝯgregabūt ⁊c̄. i.i infernū vbi ſimꝉ detrudenꝉ demones ⁊ dānati ſm ꝙ dr̄ Mat.xxv. Ite maledicti in ignē eternum.q̄ paratus ē dyabolo ⁊ angelis eius ⁊c̄.
f Et claudenꝉ ibi in carcere. qꝛ inde nō poterint egredi.
g Et poſt mul. ⁊c̄. viſitatio dei aliquando accipiꝉ i bonū ſic Lu.i. Viſitauit ⁊ fec redemptionē plebis ſue. ⁊ ħ mō dr̄ hic eā accepiſſe. Origenes dicit ꝙ poſt magnū circulu annoꝝ ſaluabunꝉ dānati ⁊ demones qđ ē ꝯtra dictū ſaluatoris allegatū: Mat.xxv. Ite maledicti in ignē eternū ⁊c̄. Alio mō accipiꝉ viſitatio dei in malū pene.ſicut.ſ.xxvij. Viſitabit dñs in gladio ſuo duro ⁊c̄. et ħ mō accipiꝉ ħ ſm doctores catholicos ⁊ ē ſenſus. g Poſt multos dies viſitabūtur .i.poſt qūcunq̄ tp̄us datū in pena detinebunꝉ. Sciendū tñ ꝙ ſic in hebreo hr̄. De dieb⁹ multis vl' a dieb⁹ viſitabunꝉ.i.ꝓ peccatis dieb⁹ multis ꝑpetratis puniēꝉ.i.ꝓ peccatis ꝑpetratis a ꝑncipio mūdi. Cōſequēꝉ ponit ſcđm de gloria bonoꝝ:cū dr̄. h Et erubeſcet lu.⁊c̄. nō qꝛ tūc lumē coꝝ minuaꝉ.ſꝫ magis augmētabiꝉ. vt hr̄ īfra xxx. Erit lux lune ſicut lux ſolis ⁊ lux ſolis ſeptēplicꝉ. ſed dicunꝉ ħ erubeſcere metaphorice. qꝛ lumē coꝝ q̄ſi nullum erit reſpectu luminis patrie ſm ꝙ dr̄ Apoca.xxj. Ciuitas nō eget ſole. neq̄ luna vt luceat in ea. ſꝫ claritas dei illuminabit illā. ⁊ lucerna ei⁹ agnus. i Cū regnauerit ⁊c̄.i.angelorū. k In mōte ſyon ⁊ hirl'em.ſ.celeſti de q̄ dicꝉ Gala.iiij. Illa q̄ ſurſū ē hirl'em libera ē.q̄ ē mater noſtra. l Et in conſpectu ſenū ſuoꝝ.ſ.patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ aliorum ſanctorū. Fuerit glorificatus.

Luce.21.c.

A

In cap.xxiiij. vbi dr̄ in poſtilla. ideo ſubdiꝉ. A finib⁹ terre laudes.ſ.diuinas ⁊c̄.

Additio.

Hoc qđ dicꝉ a finibus terre laudes audiuim⁹ ⁊c̄. ſecūdo expoſitionē poſtill'.q̄ eſt vera. poteſt referri ad hoc qđ dixerat pauloante. qꝛ hec erūt in medio terre. Pro quo ſciendū ꝙ hic ꝓpheta volet de ħ ꝙ pauci d̄ gente ſua ſcꝫ iſrael adheſerūt doctrine xp̄i. cū tñ in medio coꝝ xp̄us ꝯuerſatus eſt. ⁊ illi q̄ longe erant.ſ. in inſulis et extremis terre in magna copia ipi xp̄o adheſerūt. vnde cū dixit ſupra. qꝛ hec erunt in medio terrē.ſ. hieruſalē q̄ vt dicitur in glo. eſt vmblicus terre a q̄ pauci excluſi ſunt.ſ.apoſtoli de q̄bus dicit. Hi leuabunt vocem ſuā ⁊c̄.ꝑ quoꝝ doctrinā glorificatus eſt deus etiā in inſulis maris.ſ.in remotis. Nunc autem ſubdit. A finibus terre laudes audiuim⁹ gloriā iuſti.q.d. admirādo in medio terre. vbi ſalus fuit celebrata. iuxta illud pſal. Operatus ē ſaluꝉē in medio terre nō fuerunt niſi pauci inuenti. ſicut racemi finita vindemia ⁊ tamen a finib⁹ terre.i. ab extremis laudes audiuim⁹ gloriā iuſti.ſ.xp̄i. ⁊ qꝛ hoc ꝯtigerat eo ꝙ ꝓpter p̄ctā illi⁹ populi ſecretum xp̄i a ſeculis nō cognouerant. iđ ſubdit. Secretū meū mihi. ⁊ ē ſenſus ſecretū.ſ. myſteriū. xp̄i meū.ſ. qđ ego ꝓphetizo mihi.i. eis nō ꝓfuit ſed mihi iuxta illud quod habeꝉ ſ.vj.cap̄. Exceca cor ppl'i hui⁹. ⁊ duplicaꝉ iſta verba.ſ. ſecretū meū mihi quia non ſolum verbis. ſed etiam rerū figuris huiuſmodi ſecretum ꝓphetauerat. Et ſequiꝉ. Ve mihi ex compaſſione gētis ſue. vt dictum eſt. Cetera exponātur prout in poſtilla.

d celſo: ⁊ ſup reges terre qui
e ſunt ſup terrā. Et cōgrega
bunꝉ in cōgregatione vni⁹
f faſcis in lacū et claudentur
g ibi in carcere ⁊ poſt multos
h dies viſitabūtur. Et erube
i ſcet luna: ⁊ ꝯfundeꝉ ſol: cū
regnauerit dñs exercituū
k in monte ſyon ⁊ in hirl'em:
l ⁊ in conſpectu ſenum ſuoꝝ
fuerit glorificat⁹. XXV

a b c d e Domie de⁹ me⁹ es tu
et exaltabo te: et con-
f fitebor nomi tuo: qm̄ feciſti
g mirabilia cogitationes an-
h i tiquas fideles amē. Quia
poſuiſti ciuitatem in tumul
tū vrbem fortē in ruinā do
k mū alienoꝝ: vt non ſit ciui
tas ⁊ in ſempiternū nō edi
l ficeꝉ. Sup hoc laudabit te
m ppl's fortis: ciuitas gentiū
n o robuſtaꝝ timebit te. Quia
factus es fortitudo paupi
p fortitudo egeno in tribula
q tione ſua ſpes a turbine.
r s vmbraculū ab eſtu. Spūs
t em̄ robuſtoꝝ quaſi turbo
v impellens parietē. Sicut
eſtus i ſiti: tumultū alieno
x rū humiliabis: ⁊ q̄ſi calore
ſub nube torrente ꝓpaginē
y fortium marceſcere facies.
z Et faciet dñs exercituum.

Domine de⁹. ħ ꝯñr inſurgit ꝓpha ad dei ꝑconiū ex viſione ꝑdicta. ⁊ ꝑ̄ ponit ꝓphe ꝑconiū. ſcđo celeſtiū ciuiū: ibi. Sup ħ laudabit. Capitu xxv. Circa p̄mū dicit ꝓpha. a Dñe rōne general' gubernatiōis. b De⁹. rōne creatiōis. c Meus. rōe ſpecialis illuminationis. d Es tu. ⁊ nō ali⁹. e Exaltabo te. collaudando te aſſidue. f Qm̄ feciſti mirabilia.i. dāmnatione maloꝝ. ⁊ glificatione iuſtorum. g Cogitatiōes antiquas. qꝛ iſta diſpoſuiſti ab eterno. h Fideles. qꝛ vniuerſe vie dñi. miſcđia ⁊ ꝟitas. i Quia poſui ⁊c̄. qđ exponūt aliq̄ doctores nr̄i de deſtructione hirl'em facta ꝑ tytū et veſpaſianū. ſed huic dicto obuiat qđ ſequiꝉ. k Vt non ſit ciuitas ⁊c̄. hirl'em aūt reedificata ē poſt illā deſtructionē. ſed ad ħ reſpondēt ꝙ eſt alia penit⁹ ciuitas. ⁊ in alio ſitu. qđ arguitur ex ħ ꝙ xp̄s paſſus fuit extra hirl'm. vt hr̄ Ioh.xix. ⁊ hebreo.xiij. Loca aūt vbi paſſus fuit ⁊ ſepult⁹ ſunt clauſa intra hirl'em q̄ nūc ē. Sed ħ nō videꝉ valere. qꝛ hyſtoriographi dicūt hirl'em q̄ nunc eſt eſſe in eodē ſitu cū ꝑcedenti ħ excepto qđ a parte aquilonari murus eſt dilatatus ad icludendū loca ꝑdicta. ⁊ iđ noīe hui⁹ ciuitatis intelligunꝉ oēs ciuitates mūdi. accipiēdo ſingulare ꝓ plurali que oēs deſtruenꝉ in fine mūdi ſicut dictū ē ca. ꝑcedenti ꝓpha em̄ in ħ ca. gratias agit de viſione ſibi facta ꝓut ꝯtineꝉ ꝑcedenti ca. ⁊ ad talem deſtructionē nō ſequeꝉ alia reedificatio.
l Sup ħ. Hic ꝯñr ponꝉ gratiarūactio celeſtiū ciuiū et ꝑ̄mo de ſua ꝓmotione. ſecūdo de demonū depreſſione capi. xxvij. Prima in duas. q̄a ꝑ̄mo ponitur gratiarūactio d̄ beneficijs collatis in terra ſecūdo de collatis in celeſti patria ca ſequēti. Circa primū ponꝉ gratiarūactio de q̄druplici beneficio.ſ. de duplici euaſione mali. ⁊ de duplici ꝯſecutione boni. Et ſm hoc ps iſta in quatuor diuidiꝉ. ⁊ patebunt ꝑtes ꝓſequēdo. Primū malū eſt ꝑſecutio tyrannoꝝ hui⁹ mūdi a q̄ ſunt penitus liberati. ⁊ hoc eſt quod dicitur hic.
l Sup hoc ⁊c̄.i. celeſtis q̄ nō pōt amplius a ſuo ſtatu deijci. m Ciuitas gen. robuſtarū.i. ciuiū celeſtiū. ⁊ ē replicatio eiuſdē ſentētie ad maiorē affirmationē. n Timebit te.ſ. timore filialis reuerētie. q̄ timor remanebit i patria ſm illud pſ̄.xviij. Timor dñi ſanctus ꝑmanet in ſeculū ſeculi. ⁊ hui⁹ laudis ⁊ reuerētie ſubditur ratio cum dicitur.
o Quia factus ⁊c̄. ꝑſtans ei patientiā ꝯ tyrannos paupes ſpoliātes. p Fortitudo egeno ⁊c̄. qꝛ conculcabaꝉ a diuitib⁹ in p̄nti vita. q Spes a tur.ſ. ſuperborum rabie.
r Vmbraculū ab eſtu cupiditatis iniq̄rū. vñ ſubdiꝉ q̄ſi ꝑ expoſitiōe ꝑcedentiū. s Spūs em̄ robuſtoꝝ.i. tyrānorū potentiū. t Quaſi turbo ⁊c̄. qꝛ impellūt iuſtos ⁊ innocētes ꝑ tyrannidē. v Sicut eſtus in ſiti. ſicut em̄ hōſitiēs ab eſtu aggrauaꝉ ſic paupes ꝑ tyrannidē iniq̄ꝝ. q̄ tñ a deo deſtrueꝉ. iđ ſubdiꝉ. x Et q̄ſi. ca. ⁊c̄.i. tyrannorum
y Marceſcere facies.i. deficere facies. nubes ei mſtū calefacta ſub ſole imittit calorē īferi⁹ ſub terrenaſcētia ex q̄ aliq̄n ſubito marceſcūt ⁊ deſiccāꝉ ſic ꝟtus diuīa aliq̄n repente deſtruit potētiā iniq̄ꝝ. z Et fa. Hec ē ſcđa ps i q̄ ponitur ꝯſecutio ꝑ̄mi boni qđ reſpicit refectionē aīe i ſacro eucharīſtie qđ iſtituit dñs i cena iminēte ſua paſſione ⁊ q̄tū ad ħ dicit ꝓpheta. z Et fa. do. exer.i. xp̄s rex angelorū.

B

C

a Omnibꝰ pplis.ſ.electis ſuis q̄ aſſumunt̄ ex oibꝰ popu
lis. b In monte h.i.in mōte ſyon vbi dr̄ dn̄s feciſſe cenā
diſcipul' ſuis. c Cōuiuiū pinguiū ⁊c̄.i. cōuiuiū excellen-
tiſſimū hn̄s in ſe om̄e ſpūale delectamētū.qd̄ deſignat̄ per
delectabilia corpalia h̄ expſſa.tūc em̄ dedit diſcipulis ſuis
corpꝰ ſuū in cibum ⁊
ſanguinē in potum ⁊
hoc ſacr̄m ē aīe maxi
me refectiuum ⁊ per
aplo's ſuos ⁊ diſcipu
los fecit ⁊ fac̄ h̄ cōui
uiū miniſtrari oibus
xpianis p orbē diffu
ſis. Aliqui aūt expo-
nunt iſtud conuiuiū
d̄ conuiuio a iudeis
facto ꝓ gaudio d̄ in-
terfectione holofer-
nis ſ; h̄ non videt̄ bn̄
dictū.tū qꝛ illa hyſto
ria nō eſt de canone
nec apud hebreos hr̄
tum qꝛ iſta expoſitio
nō ſe hꝫ pn̄r ad prece
dētia. ⁊ iō melius ex
ponit̄ p̄ mō ſequēdo
alexandrum.

Apoca.7.d. et.21.a

a omnibꝰ pplis in monte hoc
b
c cōuiuiū pinguiū: conuiuiū
videmie: pinguiū medulla
d torū videmie defecate. Et
e pcipitabit in monte iſto fa-
ciē vinculi colligati ſup oēs
f pplos: et telā quā orditus
eſt ſuper omnes nationes.
g Precipitabit mortē in ſem
h piternū. Et auferet domi
nus deꝰ lachrymā ab om̄i
i facie: et obprobriū ppli ſui
k auferet de vniuerſa terra qꝛ
l dn̄s locutꝰ eſt Et dicent in
m die illa. Ecce deus nr̄ iſte
n expectabimꝰ eū et ſaluabit
o
p nos. Iſte dn̄s ſuſtinuimꝰ
q
r eū ⁊ exultabimus et letabi
s
t mur in ſalutari eiꝰ quia re
v
x quieſcet manus domini in
y monte iſto. Et triturabitur
z moab ſub eo: ſicuti terūtur
z palee in plauſtro. Et exten
a det manus ſuas ſub eo: ſi-
cut extendit natans ad na-
b tandum: ⁊ humiliabit glo
c
d riam eius cum alliſione ma
e nuum eius. Et monumen-
ta ſublimiū murorum tuoꝝ
f concident ⁊ humiliabūtur
et detrahentur in terram vſ
qꝫ ad puluerem.

Capitulum XXVI

a In die illa cantabitur
b
c canticum iſtud in terra
d iuda. Urbs fortitudinis

B d Et precipitabit.
Hec ē tercia pars in
qua ponit̄ euaſio ſe-
cundi mali.ſ.perſecu
tionis antixpi q̄ gra
uior erit oibus precedētibꝰ.cū d̄r. d Et pcipitabit ⁊c̄.i.
i mōte ſyon in q̄ fuit tēplū vbi ſtatuet antixps ſedē ſuā ſm̄
q̄ d̄r.ij.Theſſa.ij.de antixpo q̄ extollet̄ ſupra oē qd̄ d̄r deꝰ
aut qd̄ colit̄.ita vt i tēplo dei ſedeat.⁊ xps eū ibi interficiet
vn̄ ibidē ſubdit apl's.q̄ dn̄s ieſus iterficiet eū ſpū oris ſui.
ſm̄ alios v̄o h̄ erit in mōte oliueti in illo loco.vn̄ dn̄s aſcē-
dit in celū.⁊ iſtud cōius tenet̄. e Faciē vinculi ⁊c̄.i.fa
ciē antixpi q̄ erit q̄ſi quoddā vinculū ꝯſtringēs oēs popu
los ſub ſua poteſtate. f Et telā quā orditus ē.i. ꝓceſſū
ſuū ⁊ intentionē. g Precipitabit. Hec ē q̄rta pars in q̄
ponit̄ ꝯſecutio ſcd̄i boni.ſ.in incorruptiōe corpis. Et diui
dit̄ in duas ptes.qꝛ p̄ ꝓpheta deſcribit ꝯſecutionē huiꝰ bo-
ni ſcd̄i. ſcd̄o redit ad deſcribendū deiectionē antixpi:ibi.
Et triturabit̄. Circa primū dicit. g Precipitabit ⁊c̄. qꝛ
in iudicio oēs reſurgent ad vitā immortalem. iſta tamē im
mortalitas corporis erit in augmentū pene damnatoꝝ ſi
cut erit in augmentū glorie beatoꝝ. g Et auferet dn̄s
deus ⁊c̄.quod partim habet veritatē in reprobis ſicut ⁊ in
electis.tūc em̄ ceſſabit ois generatio ⁊ corruptio. ⁊ ideo nō
erit reſolutio lachrymarū a cerebro. nec defluxus earū per
oculos.tn̄ in eis erit turbatio cerebri.⁊ dolor capitis.et tri
ſticia mētis ⁊ ꝯſilia q̄ poſſunt eſſe abſqꝫ corruptione. ⁊ ſm̄
iſtū intellectū d̄r Math.viij. Ibi erit fletus ⁊ ſtridor den-
tiū.ſ; in electis nō erūt lachryme corpales ſeu mētales: nec
dolor aliqs in corpe ſeu mente.ſ; plena delectatio vtroꝝqꝫ
ideo ſubdit̄. i Et obprobriū populi ſui.i.electoꝝ. q̄m
frequēter obprobria ſuſtinent in pſenti. k Auferet ⁊c̄.
ꝯferendo eis honorem celeſtē. l Et dicent in illa die.ſ.
iudicij quādo videbūt xp̄m in forma glorioſa. et dicentem
eis. Uenite benedicti patris mei ⁊c̄. Math.xxv. m Ecce
deus noſter iſte. viſibilis in demōſtrata humanitate.
n Expectabimꝰ eū p verā ſpem. o Et ſalua.nos ſic ꝓ
miſit. p Iſte dn̄s.ſ.oim. q Suſtinuimꝰ eum.i.patien
ter ſuſtinuimus aduerſa ꝓpter ipſum. r Exultabimus
gaudio exterius.quia exultatio dicit̄ quaſi extra ſaltatio.
s Et letabimur. interiꝰ. t In ſalutari eiꝰ.ſalute eter-
na nobis ab eo cōceſſa. v Quia requieſcet manus dn̄i
.i.poteſtas eius. x In monte iſto.i.in monte ſyon qui
imminet valli ioſaphat.vbi tenebit̄ finale iudiciū.vt hr̄ Io-
helis.iij. Et tūc requieſcet ibi xpi ptās q̄ dānati detrudentur
in infernū.⁊ electi in aīa ⁊ corpe trāſferent̄ ad celū. y Et
triturabit̄. Hic reddit ꝓpha ad deſcribendū deiectionē an-
tixpi quā ſupra tetigerat in breui. dicit igit̄. y Et tritura
bit̄ moab.i.antixps nec mirandū ſi ſic noiat̄ qꝛ ꝓphe ⁊ ma-
xime eſaias frequent̄ metaphorice loquūtur:nō em̄ erit an-
tixps totalit̄ a demo
ne obſeſſus ſ; opa eiꝰ
fient v̄tute demonis:
⁊ iō noiat̄ h̄ moab. q̄
interp̄tat̄ ex p̄re. qa
erit filiꝰ pditionis: vt
dicit apl's.ij. Theſſa
lo.ij. ⁊ ſic erit ex dya
bolo.ſicut ex p̄re. eo
mō loquendi q̄ ſalua
tor dixit iudeis i Io
han.viij. Uos ex p̄re
dyabolo eſtis. z Si
cuti terunt̄ palee. q̄a
v̄tus eius totalit̄ an
nihilabit̄. z Et ex
tēdet.ſ.antixpus.
a Manꝰ ſuas ſub eo
⁊c̄.p h̄ ei intelligit̄ q̄
valide a xp̄o pcutiet̄
ſicut aliq̄n iter hoies
alicui d̄r.ego pcutiā
te ita valide q̄ exten A
det̄ ad modū natāt̄
tis rane. ꝓphete em̄
frequēter vtūtur cōi
mō loquēdi. b Et hūiliabit̄.ſ.xps. c Gloriā eiꝰ.ſ.anti
xpi q̄ ſe oſidet tanq̄ ſit deꝰ p̄ nimia ſupbia. vt d̄r.ij.ad theſ
ſalo.ij. d Cū alliſione manuū eiꝰ.i. miniſtrorum eius.
e Et munimē.⁊c̄.o antixpe. f Cōcident oia.p q̄ crde-
bat ſtabiliri i poteſtate ſua deficiēt.cetera patent.

In ca.xxv. vbi d̄r in poſtilla. Quia poſuiſti ciuitatē in
multū. Additio.

Hoc qd̄ d̄r. Quia poſuiſti ciuitatē in tumultū ꝓprie
poteſt intelligi de deſtructione hieruſalem per ro-
manos ꝓut doctores noſtri exponunt. nec obſtat
quod dicit poſtillator dicens. q̄ hieruſalem fuit reedifica-
ta ab hadriano.quia hoc non fuit in ſtatum priſtinum.ſcilꝫ
vt ibi fieret cultus dei.ꝓut in vete.teſta. ad quē cultū tem-
plum in illa ciuitate conſtructū fuit ⁊ ordinatū. vt habetur
iij. Regū.viij. Un̄ ſm̄ phm vnūquodqꝫ eſt ſm̄ illud quod ē
principale in eo.⁊ ſm̄ hanc expoſitionē hoc quod ſequitur
Sup hoc laudabit te pplus fortis ⁊ ciuitas gētiū robuſta-
rū tenebit te. ꝓpe intelligit̄ de eccl'ia militāte.q̄ ē fortis ꝓ
pter tollerantiā martyrioꝝ ꝓ noie xpi: q̄ quidē fortitudo
nō ita fuit inuenta ꝓ populo ve.teſta. que q̄dem expoſitio
videt̄ magis ꝯſona l're. Cetera aūt exponāt̄ ꝓut in poſtilla
corrn̄det pdictis. Capitulum xxvj.

In die illa. Hic ꝯſequenter ponit̄ gratiarūactio de
beneficijs collatis in celo ⁊ p̄mo oſtendit̄ ꝓpoſitū
ſecūdo ꝯcludit̄ duplex correlariū:ibi. Morientes.
p̄ma in duas.quia primo ponit̄ apertio ianue electis.ſecū-
do eiuſdem clauſio reprobis ibi. Cum feceris iudicia. Et p̄
ma in duas quia primo ponitur apertio beatitudinis:ſecū
do ratio huius aptionis:ibi. Semita iuſti. Circa primum
dicit̄. a In die illa.ſ.pacto iudicio. b Cātabit̄ canti
cū iſtud ab electis. c In terra iuda.q̄ interp̄tat̄ confeſ
ſio.i.in terra viuentiū vbi eſt iugis ꝯfeſſio diuine laudis ſm̄
illud pſ.lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e.in ſecu-
la ſeculoꝝ laudabūt te. Et ideo terra iuda ſm̄ ſenſum l'ralē
h̄ metaphorice accipitur.⁊ ſequit̄ forma cantici cū dicitur.
d Urbs fortitudinis noſtre.i.ciuitas celeſtis. cuius ex-
cellentia non poteſt exprimi verbis humanis ꝓpter quod
nō nominat̄ hic. Qr em̄ in aliq̄bus libris ponit̄ ſyon addi-
tum fuit ab aliquo expoſitore ſm̄ ſuā ymaginationē. quia
non eſt in hebreo nec in libris correctis.

e Saluatoꝛ ponetˀ in ea ⁊c̄.i.erit nobis ꝓ oĩmoda ꝓte
ctione. f Apite poꝛtas ⁊ ingrediaꝭ.de plano ⁊ libere.
g Gens iuſta.ꝑ q̄ dabitˀ diuiã ſnĩa. Venite bñdicti ⁊c̄.lo
quēdo de ingreſſu electoꝝ generalitˀ in coꝛpe ⁊ aĩa.tñ a tpe
paſſionis xp̄i apta fuit ianua. ⁊ ingreſſi ſūt electi defuncti
q̄ītū ad aĩas.⁊ aliqui
etiā q̄ītū ad coꝛpoꝛa
ex grã ſpeciali vt pie
creditˀ de btã v̄gine:
etiaȝ de btō Johāne
eius miniſtro ab ali
q̄bꝰ. h Cuſtodiēs
veritatē.vite ⁊ doctri
ne. l Vetus erroꝛ
abijt. q̄ȝdiu ei hoīes
ſtī p̄ñti vita poſſūt er
rare ſꝫ i beatꝭ deū cla
re videtibꝰ h̄ ē ipoſſi
bile. ⁊ q꜡ nō ſoluȝ ibi
ē clara viſio ſꝫ etiaȝ ꝑ
fecta fruitō totaliter
quietās appetitū: iō
ſubditˀ. k Seruabis
pacē ⁊ ē vox ſanctoꝝ
ad xp̄m ⁊ pacē dupli
catˀ ꝓpˀ quietē dupli
B cis appetitꝰ itellecti
ui ⁊ ſenſitiui ꝑ gloꝛiā
coꝛpoꝛis ⁊ anime.
l Quia i te ⁊c̄.tā q̄ȝ
i redēptoꝛē noſtrū ⁊
gloꝛificatoꝛem.
m Sperastis i dño
vox ē ꝓphe alloquētis ſanctos. n In ſeculis eternis.i.
ad ꝯſequendū ab couitā eternā. o In dño deo ⁊c̄.ꝑ cuiꝰ
foꝛtitudinē repꝛobi tenebūtˀ in penā ꝑpetuam ideo ſubditˀ.
p Quia incuruabit ⁊c̄.i.ſupbos demones ⁊ tyrannos. et
potiſſime antixp̄m ſupbiſſimū ⁊ ſibi adherētes. q Ci
uitatem ⁊c̄.i.ciuitates accipiēdo ſingulare ꝓ plurali.vt fre
quenter dictum eſt.in q̄bus abūdat ſupbia et alia vicia
r Conculcabit eam pes.i. pedes ⁊ quoꝝ ſunt iſti pedes
ſubdit. s Pes pauperis ſic eſt in hebꝛeo ⁊ in libris coꝛ
rectis ⁊ iſte pauper eſt chꝛiſtus.etiam ſm q̄ exponit h ra.
ſalo.adducens ad hoc ꝓ concoꝛdia illud zacha.ix.Ecce rex
tuus venit tibi iuſtus:⁊ ſaluatoꝛ ipe paup ⁊c̄.ſed reducit h
ad pꝛimum xp̄i aduentum in quo dicit oꝛbem ei ſubiugan
dum.Sed in hoc falſum dicit quia pꝛimus eius aduentus
tranſijt in pꝛeteritum. ⁊ fuit in humilitate.ſecūdus autem
erit in poteſtate de quo loquitur ſcriptur cum dicitˀ.Cōcul
cabit eaȝ pes pauperis.ſ.xp̄i. q̄ in p̄mo ſuo aduentu duxit
vitam pauperem. t Greſſus egenoꝝ.i.apoſtoloꝝ qui
ꝓpter xp̄m oīa tp̄alia reliquerūt ꝓpter q̄ꝺ ei in iudicio aſ
ſeſſoꝛes erunt.ſm q̄ ipe dicit Math.xix.Ecce nos reliqui
mus oīa ⁊c̄.ſequitˀ.Sedebitis ſup ſedes iudicantes.xij.tri
bus iſrael.Et ſic ſupbi huius mūdi erunt pedibus eoꝝum
ſubiecti. v Semita iuſti. Hic ꝯñr ponitˀ ratio aparitio
nis ianue celeſtis q̄ duplex eſt. Pꝛima ⁊ pꝛincipalis ē me
ritum xp̄i.ꝑ quod apta eſt generaliter quantū eſt ex p̄te dei
qui vult oēs homines ſaluos fieri.ſecūda eſt meritum ele
ctoꝝum quo aperitur electis ſe diſponentibꝰ ad ingreſſum.
⁊ non repꝛobis.pꝛimū tangitur cum dicitˀ. v Semita iu
ſti.i.via xp̄i quā tenuit ⁊ docuit. ⁊ dicitˀ ſemita ꝓpter arti
tudinē conſilioꝝ.dicitur autem xp̄s iuſtus abſolute. quia
ꝑ excellentiam.ſ.foꝛmaliter ⁊ effectiue.quia alios iuſtificat
x Recta eſt.diſtoꝛtionem nullā habens a rectitudine vir
tutis.oēs eñ alie leges ab euangelica ꝑmittunt aliq̄ ma
la:ſicut manifeſte patȝ de legibus hūanis que ꝑmittūt me
retrices in ciuitatibus et plura alia que non poſſunt coꝛri
gi lege humana.vt dicit Augꝰ. Siſr de lege moſayca que ꝑ
mittit vſuras cum extraneis. ⁊ libellum repudij.ex parua
cauſa ſicut diffuſius declaraui in p̄ncipio mathei.Lex aūt

e nr̄e ſaluatoꝛ ponetˀ i ea mu
f rus et antmurale. Aperite
g poꝛtas ⁊ igredietˀ gens iu
h ſta cuſtodiēs veritatē. Ve
k tus erroꝛ abijt ſuabiſ pacē
l m pacē q꜡ i te ſperauimꝰ.ſpe
n raſtis in dño i ſeculis eter
o nis: i domino deo foꝛti im
p perpetuum. Quia incurua
bit habitantes in excelſo:
q ciuitatem ſublimē humilia
bit. Humiliabit eā vſq̄ȝ ad
terrā:detrahet eaȝ vſq̄ȝ ad
r puluerē Cōculcabit eā pes
s t pes pauperis greſſus ege
v x norū Semita iuſti recta eſt
rectꝰ callis iuſti ad ambu
y landum. Et in ſemita iudi
z ciorum tuorum domine ſu
a ſtinuimus te:nomen tuum

b et memoꝛiale tuū in deſide
c rio anime. Anĩa mea deſi
derauit te i nocte:ſed et ſpi
ritu meo in p̄coꝛdijs meis
d e de mane vigilabo ad te Cū
feceris iudicia tua in terra
f iuſticiam diſcent habitato
g h res oꝛbis Miſereamur im
i pio ⁊ non diſcet iuſticiam.
k In terra ſanctoꝛum iniqua
l geſſit ⁊ nō videbit gloꝛiam
m domini Domine exaltetur
n o manus tua vt nō videāt:vi
p q deant et confundantˀ zelan
r s tes populi:et ignis hoſtes
t tuos deuoꝛet. Domine da
v bis pacē nobis oīa eñ ope
ra nr̄a operatus es nobis.
x Domine deꝰ noſter poſſe
derūt nos domini abſq̄ȝ te

euãgelica nullā pfectionē v̄tutis omittit. nec aliq̄d illicitū
ꝑmittit.ſcd̄m aūt tangitˀ cū dᷓ i pſona electoꝝ. y Et in ſe
mita iudicioꝝ tuoꝝum dñe.i.in via euãgelica te ſequendo.
z Suſtinuimꝰ te.i.ꝓpter te ſuſtinuimꝰ tribulationes et ob
pꝛobꝛia. a Nomē tuū.ſ.ieſus. b Et memoꝛiale tuuȝ
in deſiderio aīe. vn̄ꝺ
dicit Bernar. Jeſus
mel in oꝛe. melos in
aure.iubilꝰ in coꝛde.
iō ſubditˀ in perſona
cuiuſlibet iuſti.
c Anĩa mea deſide
rabit te in nocte.ſ.p̄
ſentis vite.in q̄ vide
mus ꝑ ſpeculū in enī
gmate deſideriū ei ꝓ
p̄e loquēdo ē rei nō
habite.ſicut delecta
tio rei p̄ñtis ⁊ iō ele
cti in vita p̄ñti ꝓp̄e
loquēdo deū deſide
rāt.cui deſiderio ſuc
cedit fruitio. d De
mane vigilabo ad te
.i.a mane iuuētutis i
cipiam te querere.
e Cū feceris deſcri C
pta apertione ianue
celeſtis electis. Hic
ꝯñr deſcribitˀ eiuſdeȝ
clauſio iniuſtis.Clau
ditˀ aūt aliq̄bus iniu
ſtis ſimpl̄r.aliq̄bꝰ ad
tempus. Pꝛimo ergo ponitˀ p̄mū:ſecūdo ſcd̄m:ibi.Domi
ne dabis. Circa p̄mū ſciendū q̄ clauditˀ ſimpl̄r ⁊ ad ſemper
malis in ſua malicia pſeuerantibus ⁊ ſic moꝛientibꝰ.et iſti
ſunt ꝓp̄ie q̄ non coꝛrigūtur diuinis flagellis.nec etiā bene
ficijs.⁊ hoc ē q̄ꝺ dicitˀ p̄ de flagellis. e Cum feceris iudi
cia tua in terra flagellādo pctōꝛes. f Juſticiā diſcent.iꝺ
ē iuſticiā tuā diſcent ꝑ experientiā flagelli.nō tñ ꝑ emendati
onē peccati.ſicut pharao expertus fuit diuina flagella.nō tñ
ad ſui coꝛrectionē ſꝫ magis ad obdurationē. ſcd̄o de benefi
cijs cū dᷓ in pſona dei. g Miſereamur.⁊ loquitˀ in plura
li ꝓpˀ trinitatē pſonarū. vl̄ ē ſermo dei ad angelos q̄ ſūt ex
ecutoꝛes ſuoꝝ beneficioꝝ. h Jmpio.obſtinato. i Et
nō diſcent iuſticiā.reuertēdo ad ipſam ꝓ bñficijs diuinis.
ſicut ptȝ de pharaone a q̄ deus frequēter ex ſua miſericoꝛ
dia retraxit penas iflictas.⁊ tñ ex hoc nō fuit reuerſus ad
ſtatū iuſticie. k Jn terra ſanctoꝝ iniq̄ geſſit non retra
ctus ex loci ſanctitate.q꜡ talis peccat ex ꝯtemptu:⁊ iō ſub
ditˀ. l Et nō videbit gloꝛiā dñi. q꜡ nunq̄ȝ admittetur ad
gloꝛiā paradiſi. m Dñe exaltetur manus tua.iꝺ ē po
teſtas tue iuſticie. n Vt non videant.i.vt nō illuminē
tur a te ꝓpter ſuū demeritū. o Videāt.ſ.meritū ſancto
rū. p Et confundantur.ſicut de Cayn dicitur Geñ.iiij.
Jratus eſt cayn vehementer ⁊ concidit vultus eius. quia
deus reſpexerat ad abel ⁊ ad munera eius. vt ibi pꝛemititˀ
q Zelantes populi.i.illi qui inuident fraterne gratie.
r Et ignis.ſcȝ infernalis. s Hoſtes tuos deuoꝛet nō
per coꝛum conſumptionem:ſed per continuam afflictionē
t Domine dabis ⁊c̄. Hic conſequenter oſtenditur quibꝰ
malis ianua celeſtis ad tempus clauditur ſcilicet q̄ȝdiu ma
nent in peccatis.ſed cum penitent a deo viſitati eis aperitˀ.
⁊ hoc eſt quod in eoꝛum perſona dicitur. t Domine da
bis pacem nobis nos reconciliando: et quia hoc pꝛouenit
ex diuina gratia ſubditˀ. v Omnia enim opera noſtra.
ſcilicet meritoꝛia. Operatus es nobis. quia non ſunt meri
toꝛia niſi ex acceptatione diuina:et gratia per quam ſūt ac
ceptabilia a ſolo deo in nobis efficitur. x Domine deus
⁊c̄.i.ſpūs maligni qui ſūt alieni a te poſſederūt nos vt ſer
uos quia qui facit peccatum ſeruus eſt peccati Johā.viij.

tñ in te recordemur nomi
nis tui. Morientes nõ vi-
uant gigãtes nõ reſurgant
Propterea viſitaſti ⁊ con
triuiſti eos: ⁊ ꝑdidiſti om-
nem memoriã eoꝝ. Indul
ſiſti genti domĩe indulſiſti
genti. Nunquid glorifica
tus es elongaſti omẽs ter
minos terre. Dñe in angu
ſtia requiſierunt te in tribu
latiõe murmuris doctrina
tua eis. Sicut q̃ ↄcepit cũ
appropinq̃uerit ad partuꝫ
dolẽs clamat in dolorib⁹
ſuis ſic facti ſumus a facie
tua dñe. Cõcepim⁹ ⁊ qua-
ſi parturiuim⁹ et pepimus

ſpm̃. Salutes nõ fecim⁹ in
terra. iõ nõ ceciderũt habi
tatores terre. Viuẽt mor-
tui tui interfecti mei reſur-
gent. Expgiſcimini ⁊ lauda
te q̃ habitatis in puluere: q̃a
ros lucis ros tu⁹ ⁊ terrã gi
gãtũ detrahes i ruinã Va
de ppl's me⁹ intra i cubicu
la tua claude oſtia tua ſup
te. Abſcõdere modicũ ad
momẽtũ. donec ptranſeat
indignatio mea. Ecce eñ
dominus egrediet de loco
ſuo vt viſitet iniquitatẽ hi
tatoris tre ↄ eũ ⁊ reuelabit
terra ſanguinẽ ſuuꝫ. et non
opiet vltra interfectos ſuos

y Tñ in te recordemur nois tui. ita q decetero nõ ſerui amus niſi tibi. z Moriẽtes. hic ex ꝑdictis cõcludit du plex correlariũ. ſcðm ponit ibi. Dñe in anguſtia. ſupi⁹ locut⁹ fuerat ꝓpha de reſurrectiõe gñali oim q̃ nõ erit ſilis in reprobis ⁊ i electis vtꝫ ex ſupradictis. iõ cõcludit q reprobi non reſurgent ad gloriã. ſꝫ ad ignominiã ⁊ penã: ⁊ hoc eſt q dicit ꝓpheta.
z Morientes non viuant. vita glorie. h̃ dicit optando ex cõformitate ſue voluntatis ad diuinã iuſticiam. ſm illud pſal. Letabit iuſtus cũ viderit vindictã. ⁊ loq̃tur hic de morientibus in pctõ mortali.
a Sigã. q̃ fuerũt in cõpoſiti morib⁹ ⁊ tyranni. b Nõ reſur. ſ. ad gloriã ſꝫ magis ad penã. iõ ſbdit
c Propterea viſi. ⁊ cõtriuiſti eos. per penam durã. d Et ꝑdidiſti oẽm ⁊c. ſm illud Prouer. x. cap. Nomẽ impiorũ putreſcet. q: ſi remanet aliq̃ eoꝝ memoria nõ fit eis ad honorem: ſꝫ ad ↄfuſionẽ. e Indulſiſti ⁊c. punitionẽ eoꝝ differendo: vt haberẽt locũ puniẽdi. ſꝫ q: tales dilatiõis beneficio abuſi ſunt ſubdit. f Nunq̃d glorificat⁹ es. ſ. ab eis ꝑ pniam. q. d. nõ. ideo ſubdit. f Elongaſti. ſ. a te.
g Omẽs terminos terre. i. obſtinatos in pctis in quacũq̃ parte orbis. h Dñe. Hic ponit ſcðm correlariũ. ſ. q electi ſurgẽt ad gloriã: ⁊ diuidit in tres ptes. q: ꝓpheta p̃mo deſcribit circa reſurrectionẽ iuſtoꝝ deſideriũ. ſcðo reſurrectiõis actũ: ibi. Viuent mortui. tercio terminum: ibi. Vade ppl's me⁹. Deſideriũ autẽ reſurrectiõis ad vitã beatam cõſurgit p̃ncipaliter ex duobus. Primũ eſt afflictio quã iuſti ſuſtinẽt de cõi curſu in p̃nti vita. ſm q dr̃. ij. Timo. iij. Omẽs qui pie volũt viuere in xp̃o ꝑſecutionẽ patientur ꝓpter qð dic̃ Greg. Mala q̃ nos h̃ cõprimũt ad deũ ire cõpellunt. ⁊ hoc eſt qð dicit hic. h Dñe in angu. poſiti electi tui in vita p̃ſenti. Requiſierunt te deſiderantes vitã futurã ex toto corde i In tribulatiõe murmuris. i. in tribulatiõe que de cõi curſu eſt occaſio murmuris in tribulatis k Doctrinã tua eis. ſ. valet in dando eis patiẽtiã. q: tñ nõ aufert totaliter triſticiã ſenſibilem licet diminuat: iõ ſubdit. Sicut q̃ cõcepit ⁊c. l Sic facti ſum⁹. et aſſociat ſe ꝓpheta iuſtis poſitis in tribulationib⁹. ⁊ merito: q: poſt multas tribulatiões fuit ſerrat⁹. vt dictũ fuit s̃. ca. j. m A facie. Hic ponit ſcðm ex q̃ ↄſurgit deſideriuꝫ vite future. ſ. claritas faciei diuine. cuius aſpectus eſt deſiderabilis. intantum q in eam deſiderant angeli ꝓſpicere j. Petri. j. ⁊ hoc ẽ qð dr̃. m A facie tua dñe. i. ex pulcritudine faciei tue. n Concepimus ⁊ quaſi ⁊c. Hic eſt pũctus. In hebreo ⁊ in libris correctis ⁊ ꝑ ſpm̃ hic intelligit feruẽs deſideriũ. ⁊ bñ dicit. Parturiuimus ⁊ pepimes. in partu eñ eſt afflictio ⁊ tũc ſequit delectatio. ſm illud Jo. xvj. Mulier cum parit triſticiã habet. cũ aũt pepit pueruꝫ iam nõ meminit p̃ſſure ꝓpter gaudiũ. ſic deſideriũ viſionis diuie in p̃nti hꝫ aliq̃d afflictiõis. rõne dilationis. quia ſpes q̃ differt affligit aiam Prouerb. xiij. ⁊ hꝫ aliq̃d delectatiõis ꝓpter ſpeꝫ ↄſequẽdi optatũ. ſꝫ cũ venerit viſio diuina tũc erit delectatio ſũma abſq̃ vlla triſticia. o Salutes nõ fe. in ter. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correctis. Et ẽ ſenſus. ꝑ ea q̃ fecim⁹ nõ obtinem⁹ nec obtinere poſſum⁹ in terra. Salutes. i. aie ⁊ corpis btitudines. q: p̃ requirit mors generalis oim. ad quã ſequet reſurrectio mortuorũ q̃ in electis erit ad gloriã aie ⁊ corpis. ꝓpter qð ſubdit.
p Ideo nõ ceciderũt. ꝑ mortẽ corpalẽ. q Habitatores tre. generaliter. ⁊ tenet hic li ideo ↄſecutiue ⁊ nõ cauſaliter
r Viuent mortui. Poſtq̃ deſcripſit ꝓpheta deſideriũ reſurrectiõis in electis Hic ↄñter deſcribit eiuſdeꝫ reſurrectõis actum dicens. B
r Viuent mortui. vita glorie q̃tum ad electos. de quorũ reſurrectiõe fit hic ſermo: ideo ſubditur.
s Interfectiq̃ mei ꝓpter deũ ⁊ iuſticiaꝫ t Reſurgẽt. ⁊ dicit mei. ſe eis ↄnumerãdo. q̃ſi de ſua morte ꝓphetãdo. quia fuit ſerratus ſicut dictuꝫ eſt in principio hui⁹ libri. de precepto manaſſe regis ydolatre peſſimi eo q ipſum ⁊ alios idolatras arguebat. Cõſequẽter cõuertit ſermonem ad electos reſuſcitãdos dicens. v Expgiſcimini. a ſomno mortis x Et laudate deũ de vr̃a glificatiõe futura. y Qui habi. in pul. q̃tuꝫ ad corpa in cinerem redacta. Cõſequẽter alloquit deũ. ex cui⁹ virtute fit et reſurrectio mortuorũ dicẽs. z Quia ros lucis ros tuus. i. ſicut ros celeſtis ẽ ſuauis terrenaſcẽtib⁹ q̃ facit ea de terra reſurgere. ſic benignitas tua erit ſuauis elect' dormientib⁹ q̃s faciet ad gloriã reſurgere. ⁊ ecõtrario hec reſurrectio erit terribilis dãnatis. iõ ſubdit. a Et terra gigã. id ẽ pctõꝝ q̃ ꝑ potentiã fideles oppſſerũt. b Detrahes in ruinã. i. in gehennã ⁊ accipit hic terra ꝓ pctõrib⁹ in ea habitãtib⁹ eo mõ loquẽdi q̃ dr̃ mõ cõi loquẽdi terra deſtructa qñ ei⁹ habitatores deſtruunt. c Vade. Hic ↄñr deſcribit reſurrectiõis tp̃s. poſſet eñ aliq̃s credere ex p̃dict' q eẽt ꝓpinquũ tp̃s reſurrectiõis qð nõ eſt verũ: ſꝫ erit in fine tpis. iõ dr̃. c Vade ppl's me⁹. pri⁹ recedẽdo de vita p̃ſenti. d Intra in cubi. tua. i. ſepulcrũ q̃tũ ad corpus ⁊ purgatoriũ. ⁊ q̃tum ad aias electorũ. q̃ tñ hñt aliq̃d purgandũ in futuro. vel lymbũ patrũ q̃tum ad purgatas ⁊ añ aptionẽ ianue ꝑ mortẽ xp̃i. vel celũ empyreũ q̃tuꝫ ad purgatas poſt aptionẽ ianue. e Abſcõdere. q: defuncti ab hoibus hui⁹ vite ſunt abſcõditi. f Modicũ ad momẽ. q: tp̃s vſq̃ ad iudiciũ reſpectu eternitatis ẽ modicũ ⁊c. hoc mõ dr̃ aiabus electoꝝ deſiderantib⁹ vltimũ iudiciũ Apocal'. vj. Et dictũ eſt illis. vt requieſcerẽt adhuc tp̃s modicum donec cõpleant ↄſerui eoꝝ ⁊ frẽs eoꝝ. g Donec ptranſ. indig. i. electoꝝ pturbatio ꝑ tribulatiões tyrãnoꝝ ⁊ maxie antixp̃i tpe. In aliquibus libris addit. mea. ſed non eſt in hebreo. nec in libris correctis. h Ecce enim dñs ieſus xp̃s. i Egrediet de loco ſuo. i. de celo empyreo ad iudiciũ veniẽdo. q̃tum eñ ad humanitatẽ egrediet ⁊ veniet ꝑ localẽ motũ. q̃tum vo ad deitatẽ q̃ eſt vbiq̃. egrediet per nouũ effectũ. k Vt vi. iniqui ⁊c. i. iniquitates pctõꝝ terrena amantiũ. l Et reuelabit ter. ſang. ſuũ. i. mortẽ et depreſſiões fideliũ. q: tũc manifeſtabunt oĩa latentia.
m Et nõ operiet ⁊c. quia decetero nõ cõmittent talia.

J.54.c. Mich.1.a.

In capitulo. xxvj. vbi dicitur in poſtilla. Nomen tuuꝫ ſcilicet ieſus ⁊ memoriale tuum.

Additio prima.

Quomõ deus nomen ſuũ ꝓpriũ. ſ. tetragrãmaton reſerauit Moyſi Exod. iij. legitur ſic. Hoc eſt nomẽ meum ineternũ ⁊ memoriale meum in generatione

tetragrammaton

⁊ generationē. vbi in additiōe ibidem fuit notandū ꝙ hoc qḋ dicit. Hoc eſt nomē meū. refert ad nomē dn̄i tetragrāmaton. qḋ ꝓprie ſignificat eſſentiā diuinā ꝑut ibidem fuit expoſitū. ⁊ qḋ ſequit. Hoc ē memoriale meū refert ad nomē ieſus qḋ eſt conforme maxime tetragrāmaton. ꝑut ibidē fuit declaratuz. ⁊ de h̄ ꝓprie intelligit illud ad Phil. ij. et
A donauit illi nom̄ qḋ eſt ſuper omne nomē vn̄ in pſona expectātium ſeu deſiderātiū xp̄i aduentuz eſaias dicebat i h̄ loco. Domine ſuſtinuimus te nomē tuū ⁊ memoriale tuū deſideriū aīe quaſi di. deſideram⁹ noticiā nō ſolū nois tui. ſ. tetragrāmaton nobis in vet. te. ꝓpoſiti. ſed etiā noticiā memorialis tui. qḋ. ſ. eſt hoc nomē ieſus. vt dictuz eſt de quo plenius h̄r in ꝑdicta additione.

In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Indulſiſti dn̄e gēti. Addi. ij.

V Bi in tranſlatiōe nr̄a dr̄. Indulſiſti dn̄e genti ⁊c̄. In hebꝛeo h̄r ſic. Addidiſti dn̄e genti addidiſti. gloꝛificatus es elongaſti oīa extrema terre. ⁊ ſm̄ iſtam lr̄az ꝓpheta loquit de additiōe gentiū ad ppl̄m iſraeliticū. ⁊ eſt ſenſus. Addidiſti dn̄e genti. ſ. iſraelitice gentes aliaꝝ natōnū. ⁊ qꝛ ex hac additiōe deus fuit magis gloꝛificat⁹ inq̄ntū nō ſolū laudatus eſt in iudea. ſ; etiā a ſolis oꝛtu vſq₃ ad occaſum. iō ſubdit. Addidiſti glꝛificat⁹ es. Et ne ex h̄ intelligeret ꝙ oīa indifferēter fuerūt additi ꝑ vere fidei ſuſceptōnē iō ſubdit. Elōgaſti omia extrema terre. ſ. infideles ⁊ reꝓbos. In eodē vbi dr̄ in poſtilla. Uade. Hic cōſequēter deſcribit reſurrectiōis tēpus. Additio. iij.

N I ꝓpheta in hoc qḋ dicit. Uade ppl's me⁹ intra in cubicula tua ⁊c̄. intēdiſſet excludere ne aliqs crederet ꝓ inquū eſſe tēpus reſurrectiōis. vt poſtil. dicit ſic valde impꝛoꝑe diceret. Abſcondere modicū ad momētum. Iſte em̄ dictiōes ſignificāt bꝛeuitatē tꝑis. nō aūt ꝑlixitatē ſeu dilatōez. Hoc aūt qḋ dr̄. Claude oſtia tua ſuper te nō videt ptinere ad intrantē in ſepulcro vel i lymbo vl' in empyreo. vnde meli⁹ videt dicendū ꝙ qꝛ ꝓpheta imediate ante locutus fuerat de reſurrectiōe electoꝝ dicens. Uiuent moꝛtui ⁊c̄. qḋ in magnū gaudiū vertit electoꝝ. iō de ꝑſecutiōe antixp̄i q̄ modicū aū tēpus reſurrectiōis futura eſt q̄ inter alias ē maxīa vt h̄r Dan̄. xij. ca. eos monet. q. d. eis de hoc qḋ vobis ꝓphetizo debetis exultare cū tremoꝛe vt ſitis ꝑati ad ꝑſecutōes futuras paciēter tolerādas: q̄ ſunt ꝓpinque ꝑdicte reſurrectiōi. ⁊ qualit debeāt ſe ꝑpare oñdit dicēs. Uade ppl's me⁹. intra i cubicula tua. ſ. ad orādū deū eo mō quo dr̄ Math. vj. Intra cubiculū tuū ⁊ ora prēm tuū. ōro em̄ eſt maximū remediū in tribulationibus. iuxta illō ps̄. Ad dn̄m cū tribularer clamaui. Item monet eos vt a deo petant ne ex vehemētia tribulatiōis aliq̄ verba ꝓrūpent in dei offenſam ſeu in vere fidei derogationez ⁊ de h̄ dicit. Claude oſtia tua ſup te. que quidem clauſura a deo impetrat. iuxta illud ps̄. Pone dn̄e cuſtodiaz oꝛi meo ⁊ oſtiū circūſtantie labijs meis. Itē monet eos vt abſcondant ſe a ſeuiſſimis contradictiōibus aduerſantiū. qḋ non niſi virtute diuia fieri poſſet. iuxta illud ps̄. Abſcōdiſti eos in abſcōdito faciei tue a ꝯdictiōib⁹ hoim ⁊c̄. ⁊ qꝛ tꝑs hmōi ꝑiculoſiſſime ꝑſecutiōis de⁹ abbꝛeuiabit ꝓpter electos. vt Marc̄. xiij. iō ꝓprie ſbdit. Modicū ad momētū. Repli.

I N ca. aūt. xxvj. cū poſtil. dic̄ circa illū paſſum. Abſcōdere modicū ad momētū de tꝑe iudicij exponēdo qḋ a tꝑe ꝓphetie ē modicū reſpectu etne duratōnis. Burg. dicit ipꝛopꝛijſſime ſic dici qꝛ ille dictiōes ſignificāt bꝛeuitatē tꝑis ſ; illa obiectio eſt ꝯ rotundū textum in mltis locis ſacre ſcꝑture. Dicit em̄ ū. c. ij. de tꝑe xp̄i. Erit i nouiſſimis dieb⁹. poſt q̄s tn̄ multa centena annoꝝ fluxert ⁊ Ioh. in canonica. Filioli nouiſſima hoꝛa eſt que tn̄ pꝛo-

a XXVII In die illa
b viſitabit dn̄s in gla-
c d dio ſuo duro et grandi et forti. ſuper leuiathā. ſerpē-
e tem vectem et ſuper leuia-
f thā ſerpentem toꝛtuoſum
g et occidit cetum qui in ma-
h i ri e. In die illa vinea me-
k ri cātabit ei. Ego domin⁹
l qui ſeruo eam: repente ꝓ-
m pinabo ei. ne foꝛte viſitet
n contra eā. Nocte et die ſer-
o uo eam: indignatio nō eſt
p mihi. Quis dabit me ſpi-
q nam et vepꝛem. In pꝛelio
r s gradiar ſuper eam. ſuccen

pꝛiſſime ab oībus exponunt de multis centenis annoꝝ q̄ reſtant ⁊ ſic de alijs locis ſcripture. Ca. xxvij.

I N die illa. Poſtq̄ deſcripta eſt gratiarūactio de ꝓmotiōe electoꝝ. hic cōſequēter ponit grārūactio de deiectiōe demonū. ⁊ diuidit in duas ptes. qꝛ primo ponitur hmōi delectio. ſcd̄o ſoluit duplex q̄ſtio: ibi. Ego dn̄s. Circa primū dr̄ a In die illa. ſc₃ iudicij generalis. b In gladio ſuo duro q̄ntū ad pene aſꝑitatem. c Et grandi. q̄ntum ad eius latitudinem. d Et B
foꝛti. q̄ntum ad imutabilitatē. e Super leuiathan ⁊c̄. ꝑ leuiathan qui hic bis ponit ⁊ ꝑ cetum idem intelligit. ſ. dyabolus. vt dictum fuit Iob. xl. ⁊ dicit hic leuiathan vectē ꝓpter eius foꝛtitudinē. ſm̄ ꝙ de eo dr̄ Iob. xlj. Nō eſt poteſtas ſuper terrā que ei cōparetur. ſc₃ leuiathan. f Toꝛtuoſuz. ꝓpter eius calliditatē ad decipiendum g Et occidet cetum ⁊c̄. id eſt dyabolum q̄ habitat in hoc aere caliginoſo tanq̄ in mari tempeſtuoſo. nō tamē intelligit eius occiſio ꝑ moꝛtē nature. cū hoc modo ſit imoꝛtalis. ſed ꝑ moꝛtez gehēne. quia tūc ibi retrudetur. nec poterit inde exire ⁊ hoies tētare. ſeu ad pctm̄ inducere qḋ erit ſibi graue. ⁊ in h̄ creſcet pena ei⁹. q̄ etiā poꝛtat mōignē ſuū ſecū. creſcet etiā pena ſua accidentalis ex dānatōne hoim quos inducit ad peccatū. ſicut ⁊ gloꝛia ſanctoꝝ angeloꝝ ex gloꝛia electoꝝ. q̄s inducunt ad bonū h In die illa. deiectōis demonis. i Uinea meri. In hebꝛeo h̄r vinea vinoſa. Ex quo patet ꝙ meri hic nō eſt nomē ꝓpꝛiū ſ; cōe. ⁊ ſignificat purū vinū ⁊ optimū. Uinea igitur meri hic accipit ſocietas ſupnoꝝ ciuiū in quibus nihil erit im purū ⁊ ipſi deū laudabūt de deiectiōe demonū. k Ego dominus. Hic conſequēter ſoluit duplex queſtio oꝛtēs ex ꝑdictis. ſecūdo ſoluit ibi. Quis dabit me. Prima queſtio oſtendit ex hoc qḋ hic dicit. Uinea meri ſocietas electoꝝ quia exquo fuerūt a deo ita electi ⁊ dilecti ab eterno. videret alicui extraneū. quō deus pmittit eos tribulari in hoc mundo. ſm̄ ꝙ dicitur. ij. Thimo. iij. Omnes q̄ pie volunt viuere in xp̄o perſecutionē patiētur. Et reſpōdit domin⁹ ad hoc ꝙ talis permiſſio nō eſt ex odio. ſed magis ex dilectione. ne ex pꝛoſperis in ſuperbiā eleuent. ⁊ per exercitiū patientie in bono cuſtodiātur. ſm̄ dictū ſaluatoꝛis Luce xxj. In patiētia veſtra poſſidebitis animas veſtras. ⁊ hoc eſt qḋ dicit hic. k Ego domin⁹ qui ſeruo eam. ſ. vineā meam que eſt vniuerſalis eccleſia: eo ꝙ a pꝛimo abel iuſto vſq₃ ad vltimū electū qui in fine mundi naſciturus ē. quot electos pertulit. tot palmites miſit. vt dicit Grego. omel. vij. l Repente pꝛopinabo ei. ſcilicet potū tribulatiōis rationibus pꝛedictis. ideo ſubditur.
m Ne foꝛte viſitetur ⁊c̄. i. ex pꝛoſperis inſoleſcat. ⁊ ſic ꝓ inſolentijs viſitet contra eam in die iudicij. n Nocte ⁊ die ⁊c̄. id eſt tēpoꝛe aduerſitatis ⁊ ꝓſperitatis ſub paterna diſciplina. o Indignatio nō eſt mihi. id eſt hoc nō facio ex ira ſeu indignatiōe. ſed ex paterna coꝛrectione.
p Quis dabit. Hic ſoluitur ſcd̄a queſtio: quia videret alicui. ꝙ pꝛo merito iuſtoꝛum de populo iſrael ⁊ maxime apoſtoloꝝ parcendū fuiſſet alijs eiuſdē populi de captiuitate que facta ē per romanos. ⁊ ſic in hac q̄ōne ꝓceditur. quia pꝛima ponitur ad vtranq₃ partē ratio ſecūdo ponit q̄ſtionis ſolutio: ibi. Nunquid iuxta eſt. Primo arguitur ꝙ nō debuit parci. ſed magis pꝛo multitudine maloꝝ iuſti cum eis debuerunt affligi ſicut frequenter factum fuit in veteri teſta. ⁊ hoc eſt quod dicitur in pſona domini. p Quis da. ⁊c̄. ad ſuccedendū ciuitatē hierl'm. q In pꝛelio. ſc₃ romanoꝝ q̄ captā ciuitatē incēderūt. r Gradiar ⁊c̄. cā calcādo ꝑ rōmanos s Succē. ⁊c̄. ſ. fideles i xp̄m tūc credētes

cū infidelib⁹ in ſua cecitate obſtinat?.q.d.ῤ videreꝶ decēs
iuſticie mee ſic̄ ſuccenſa fuit irl̄m.p chaldeos ⁊ multi iuſti
fuerūt ibi mortui ⁊ captiuati occuſiōe iniuſtorū. t An
poti⁹.hic ponit argumentū ad oppoſitū.ſ.ꝙ debeat parci
malis.cū dr̄.An potius tenebo.i.retinebo. v Fortitu
dinē meā. ceſſando
a punitione ſub ſpe-
cie correctiōis: ideo
ſubdit. v Faciet
pacē mihi. ⁊ p apl̄o
rū aliorūq; xp̄i diſci
puloꝝ meritis: ꝓpt̄
qd̄ ſubdit. x Qui
egredient.ſ.ad predi
candū fidem catholi
cam per orbem.
y Impetu. id ē cū
feruenti deſiderio.
z A iacob.id ē a po
pulo iſrael. cuiuſmo
di fuerunt apl̄i ⁊ alij
lxx. diſcipuli. qui p
maiori pte fuerūt iu-
dei. z Florebit ⁊c̄
C in apl̄is.ſ.florib⁹ ſan
cte vite ⁊ doctrine.
a Et implebunt ⁊c̄
ſcȝ verba euangelice
doctrine ſm̄ ꝙ dr̄ in
pabola ſeminantis.
Luc̄.viij.Semen eſt
verbū dei. b Nū
qd̄. h ponit ſolutio i
q̄ ſic pcedit. qr p̄ ſol
uit q̄ſtum ad malos.ſcd̄o q̄ſtum ad bonos:ibi.Et erit. Cir
ca primū p̄ oñdit ꝙ p pdictis nō eſt malis parcēduȝ.ſcd̄o
ſoluit argumētū.ibi. Idcirco.⁊ tercio ponit malorū exter
miniū:ibi.Ciuitas.Circa primū dr̄. b Nunqd ⁊c̄.i.po-
puli iudaici dū xp̄m tamcrudeliter affligerēt. c Per-
cuſſit eū.q.d.nō añ ciuitatis deſtructōeȝ. d Aut ſic̄ occi
dit ⁊c̄.i.apl̄os xp̄iq; diſcipulos a iudeis occiſos.q̄s occide
rūt iudei ⁊ pſecuti ſunt grauiter vtȝ Act. vij. de ſtephano
⁊.xij.de iacobo.⁊.viij.de pſecutiōe gn̄ali xp̄ianoꝝ.⁊ i plu
ribus locis de pſecutōe pauli ⁊ alioꝝ apl̄oꝝ. e In mē
ſura con.men.⁊c̄.q.d.nō ꝯuenit diuine iuſticie ꝙ tanta fa-
cinora trāſeāt abſq; debita pena. iō ſubdit. f Medita
tus eſt ⁊c̄.i.diſpoſuit diffinitiue iſta punire. g Idcirco
Hic ſoluit argumentū ad oppoſitū de merito apl̄oꝝ: cum
dr̄. g Idcirco ſup h.i.ꝓpter meritū apl̄oꝝ. h Dimit
teꝶ iniquitas.pdicta. i Domui iacob.i.iudeis i ſua ma
licia obſtinatis. k Et iſte ois fru.⁊c̄.i. ne totus fruct⁹
meriti apl̄oꝝ.ꝙ dimittaꝶ alijs iudeis dictū pctm̄.⁊ vlteri⁹
ſpecificat meritū iſtō.d. l Cū poſuerit.ſ.pdicatio apl̄oꝝ
m Oēs la. al.i.altariū ydoloꝝ. n Sicut la.ci. alli p
predicationē apl̄oꝝ fuit cult⁹ ydoloꝝ multū deſtructus p
orbē.etiā ipſis viuētibus ⁊ q̄ſi totaliter ablat⁹ p ſucceſſo-
res eoꝝ.iō ſubdit. o Nō ſtabūt luci ⁊ delubra.vbi ex-
ercebaꝶ ydolatria.nec pōt illud intelligi ō ydolatria iude
orū.q̄ a reditu captiuitatis babylonice nō legiꝶ in ppl̄o iu
daico fuiſſe.niſi ad tp̄s modicū.⁊ p violentiā ⁊ in paucis.
ſcȝ tp̄e antiochi illuſtris q̄ cogebat iudeos ydolis imolare
vtȝ.j.⁊.ij.Mach.Nec qd̄ dr̄.Cū poſuerit oēs lapides alta
ris ⁊c̄.pōt cōuenieñter exponi de deſtructiōe templi per ro
manos:vt volūt aliqui dicere qr ſtatim ſubdit.Nō ſtabūt
luci ⁊ delubra.p qd̄ intelligiꝶ ydolatria que nullo mō tūc
erat apud iudeos:⁊ ideo intelligitur de deſtructiōe ydola
trie gentiliū p predicationē apl̄orum vt dictum eſt.
p Ciuitas ⁊c̄.Hic ponit iudeoꝝ exterminiū q̄tū ab ob-
ſtinatos cū dr̄. p Ciuitas em̄ mȳni.ſ.irl̄m. q Deſo
lata erit.p romanos q̄ eā deſtruxerūt. r Spacioſa re-
linqueꝶ.i.irl̄m q̄ añ erat ciuitas ſpecioſa relinq̄ꝶ a ſuis ha-

t dam eā piter. An poti⁹ te
v nebo fortitudinē meā. Fa-
ciet pacem mihi. pacem fa
x ciet mihi? Qui egredientur
y z impetu a iacob florebit et
a germinabit iſrael ⁊ imple-
b būt faciē orbis ſemie. Nū
quid iuxta plagaȝ pcutien-
c d tis ſe pcuſſit eū. Aut ſic̄ oc
cidit īterfectos ei⁹ ſic occi
e ſus ē. In mēſura ꝯtra men
ſurā cū adiecta fuerit iudi-
f cabit eā. meditat⁹ ē in ſpū
g ſuo duro p dieȝ eſtus. Id-
h circo ſup hoc dimitteꝶ ini-
i quitas domui iacob: ⁊ iſte
k omis fructus vt auferatur
l m pctm̄ ei⁹. Cū poſuerit om-
n nes lapides altaris ſic̄ la-
o pides cineris alliſos non
p ſtabūt luci ⁊ delubrā: Ciui-
q tas enim munita deſolata
r s erit ſpacioſa relinqueꝶ: et
t dimitteꝶ q̄ſi deſertuȝ. Ibi
v paſceꝶ vitulus. ⁊ ibi accu-
x babit. ⁊ ꝯſumet ſummita-
y tes eius. In ſiccitate meſ-
z ſis illius ꝯterenꝶ mulieres
a venientes ⁊ docentes eaȝ
b Non ēſt em̄ ppl̄s ſapiens
c ꝓpterea nō miſerebiꝶ ei⁹ q̄
fecit eum. ⁊ q̄ formauit euȝ
d e nō parcet ei. Et erit in die
illa pcutiet dominus ab al
ueo fluminis vſq; ad torrē
f tem egypti. et vos congre
g gabimini vnus ⁊ vnus fi-
h lij iſrael. Et erit in die illa
clangetur in tuba magna.
i ⁊ veniēt q̄ pditi fuerant de

bitatorib⁹.qr a pncipio obſidionis vſq; ad finē multi fuerꝶ
mortui gladio ⁊ fame ⁊ peſte.ſ.decies centū milia. vt dicit
Egeſipp⁹ li.v. s Et dimit.q̄ſi deſer.qr alij fuerūt in ca
ptiuitate ducti ⁊ ciuitas fuit deſtructa ita ꝙ nō erat habi-
tatiōi hoim apta. t Ibi paſceꝶ vitu.ſ.ppl̄s romanus.
qui dr̄ hic vitul⁹. p-
pter carnis petulan-
tiā: ibi em̄ fuit paſt⁹
.i.diuitijs ciuitat? re
plet⁹. v Et ibi accu
labit.i.poterit ſecure
dormire quia eorum
aduerſarij erāt mor-
tui vel captiuati: vt
dictū eſt. x Et cō
ſumet ſum. eius. id ē
templuȝ ⁊ edificia in
circuitu q̄ erāt i mō-
te ſyō q̄ eſt ſupior ps B
ciuitatis. y In ſic i.45.a.
citate meſſis illius.i.
ex defectu victus in
irl̄m. z Cōterenꝶ
mu. ven.ſ.in irl̄m ad
diē feſtum. vñ refert
egeſipp⁹ lib. vi. ꝙ q̄
dam mulier de vltra
iordanem venerat in
irl̄m: ⁊ cuȝ alijs fuit
ibi obſeſſa: et angu-
ſtia famis conſtricta
coxit ꝓpriū filiū ⁊ co
medit: ⁊ idē credibi-
le ē de plurib⁹ alijs,
liceꝶ nō fuerūt dephenſe.qr talia enormia fiūt in clanculo.
a Et docētes eā ſic ē in hebreo ⁊ libris correctis ⁊ accipi
unꝶ hic docētes ipi ſacerdotes.q̄ ex officio hēbant docere
ppl̄m.⁊ iſti tūc fuerūt ꝯſtricti.qr cū a tyto poſtularēt miſe-
ricordiā.iuſſit eos occidi.dicēs eos degeneres eſſe animi
qr templo ⁊ numini cupent ſupuiuere. ⁊ eā ſbdit. b Nō
eſt em̄ po.ſa.i.hñs dei ſapiaȝ q̄ ſapida ē ſȝ tm̄ terrenā ſapiaȝ
q̄ eſt aialis ⁊ dyabolica Iaco.iij. c Propterea nō miſe
rebiꝶ ⁊c̄.Et pȝ lr̄a. d Et erit ⁊c̄.Hic ſoluit qd̄ q̄ſtum ad
bonos q̄ de iudeis crediderūt xp̄o. q̄ deſtructa iudea fue-
rūt ſaluati in vita.iō dr̄.Et erit.ſ.qd̄ ſequiꝶ. e In die il
la pcutiet ⁊c̄.Et dr̄ hic alue⁹ fluminis loc⁹ vbi oriꝶ iordanis
Torrēs aūt egypti dr̄ rinocorula.q̄ eſt paru⁹ fluuius in ex
tremitate iudee in pte auſtrali verſus egyptū.ortus auteȝ
iordanis ē in terminio iudee in pte aq̄lonari i radicib⁹ mō
tis libani. vt dicit Hiero. ⁊ ſic deſignaꝶ hic tra iudee pcuſ-
ſa a romanis. f Et vos ꝯgregabimi vn⁹ ⁊ vnus.i.pauci
reſpectu multitudinis pcuſſe ⁊ captiuate. g Filij iſrl̄.i.
vos in xp̄m credētes fidē pr̄iarche iacob q̄ in alio noie dꝶ
iſrl̄ imitātes.Scribiꝶ in eccl̄iaſtica hiſtoria ꝙ añ obſidio-
nem irl̄m p romanos.fideles q̄ erāt in irl̄m ⁊ iudea fuerāt
admoniti p angelū. vt trāſirēt in regnū agrippe q̄ erat cō-
federat⁹ romanis. ⁊ ſic fuerunt ibi ſaluati h Et erit in
die ⁊c̄.p hāc tubā intelligiꝶ edictū belij hadriani impato-
ris romani q̄ irl̄m deſtructā p Tytū reedificauit. ⁊ ſuo no-
mie belyā appellauit. ſȝ poſtea mag? tenuit nomē antiquū
⁊ ipe edicto publico ꝓhibuit ne aliq̄s iude⁹ ibidē bitareꝶ
ſed fuit pmiſſa ipſis xp̄ianis ad habitandū. vt dicit Hug.
floriacenſis li.iiij.Et tūc in irl̄m ꝯfluebāt vndecūq; iudei
ad xp̄m cōuerſi.eo ꝙ diligebāt locum illum: ideo ſubdit.
i Et venient qui pditi fuerant de terra ⁊c̄.qr in iſtas ter-
ras p captiuitates precedentes multi iudei fuerant ducti
⁊ habitabant ibidem. qui p predicationē apoſtolorum et
aliorū diſcipuloꝝ fuerunt cōuerſi ad fidem. ⁊ ſic veniebāt
in hieruſalē rōne dicta. ⁊ per iſtas duas terras intelliguntꝶ
etiam alie in quibus iudei captiuati habitabāt.poteſt eti-
am hec littera intelligi de eccleſia noie hieruſalē ſignifica

ta.ſm ꝙ dr̄ apoca. xxi. Vidi ciuitatē ſanctā hr̄lm nouā deſcendentē de celo ⁊c̄. ad quā ꝑuenerūt ꝑ fidem multi de oībus terris qui prius erāt perditi ꝑ errores ⁊ ydolatriā deum adorātes fideliter ⁊ deuote. ⁊ hoc eſt adoratiōe latrie.

ſiduo ppl'i ſui. i. duabus tribubus q̄ remāſerant alijs captiuatis. n Et ſpūs iudicij. i. inſpirantis voluntatē iudiciū faciendi. o Sedēti ſup iudiciū. ſic eſt in hebreo ⁊ i libris correctis. i. ezechie regi q̄ fuit iuſtus p Et fortitudo ⁊c̄. i. ppl'o ezechie q̄ exit ad colligendū ſpolia aſſirioꝝ vt p̄dictū eſt. Et rediijt ad portā ciuitatis hierl'm plenus diuitijs aduerſariorū. ⁊ ideo dicit hic. q Reuertentib⁹ de bello ⁊ nō bellātib⁹ quia illam victoriaꝫ nō fecit dn̄s ꝑ homines ſed ꝑ angelum. r Verū ⁊c̄. Hic premiſſo bn̄ficio denunciatur interitus rōne ingratitudinis ⁊ primo ponit interitus duarū tribuū factus ꝑ chaldeos. ſcdo per romanos: ibi. Propter h̄ audite. Prīa in duas. q: p̄ ꝓpheta deſcribit eoꝝ culpaꝫ ſcdo debitā penā: ibi Et erit. Circa primū dr̄. r Verū hi. i. illi de duabus tribubus. s Pre vino neſcierunt. q: expoſuerūt ſe epulis ⁊ potibus ⁊ alijs malis ⁊ cito dei beneficiū obliti fuerunt. ideo ſubditur. t Sacerdos ⁊ ꝓpheta. qui deberēt alios de dei beneficijs inſtruere ⁊ ad dei laudē inuitare. v Neſcierūt p̄ ebrietate. Et loquit hic Eſaias de ꝓphetis falſis. x Abſorpti ſūt a vino ⁊c̄. incalcatio eſt verborū idem ſignificantiū ad oſtendendū magnitudinē exceſſus eorū in talib⁹. y Neſcierunt videntē. id ē verū ꝓphetam. ſm ꝙ dr̄. j. Reg. ix. Qui eñ hodie dr̄ ꝓpheta olim appellabat videns. Sacerdotes eñ mali ⁊ ꝓphete falſi veros ꝓphas dn̄i cōtemnabāt: ideo ſubdit. z Ignorauerūt iudiciū. q: nolebāt dirigi ꝑ verba ſctōꝝ ꝓphaꝝ. ꝫ Oēs eñ mēſe ⁊c̄. ex nimio epulationis ⁊ potatiōis exceſſu. a Ita vt nō eſſet loc⁹ vltra. ſ. mūdus a talib⁹ ſordib⁹. ⁊ q: talis exceſſus cauſat cecitatē intellect⁹. ſic ecōtrario abſtinētia clarificat. ſm ꝙ dr̄ Dan. j. de ipo ⁊ ſocijs ei⁹ q̄ fuerūt valde abſtinētes. ⁊ idē dr̄ Pueris aūt his dedit de⁹ ſciāꝫ ⁊ diſciplinā in oī verbo ⁊ in oī ſapia ⁊c̄. iō ſubdit. b Quē docebit ſciam. i. ꝑ ſacrarum ſcpturaꝝ ſtudiū. c Et quē itelligere ⁊c̄. i. v̄ba doctoꝝ vl' etiā angeloꝝ reuelantiū. ⁊ rn̄dit d Ablactatos a lacte ⁊c̄ id ē ſegregatos a delectatōib⁹ carnalib⁹ q̄ ſunt circa cibos ⁊ venerea ⁊ q: detēti delectatōib⁹ carnalib⁹ ſunt ad h̄ inepti. iō ſubdit. e Māda remā. ⁊c̄. ſic eñ loq̄bant ſacerdotes mali ⁊ ꝓphe falſi deridēdo v̄ba ꝓphaꝝ ſctōꝝ q̄ nō itelligebāt ꝫ falſa reputabāt. Circa qđ ſciendū ꝙ ꝓphe nitebant ppl'm detrahere a malis aliq̄n cōminādo eis mala ſi in malis ꝑſeuerarēt. ⁊ tunc vtebant verbo mādati ſicut ſupra ca. v. Mandabo nubibus meis ⁊c̄. ⁊. xiij. Mādabo militie belli. aliq̄n v̄o ꝓmittendo bona ſi a malis deſiſterent ⁊ tunc vtebant verbo expectationis ſicut Abacuc. ij Si moram fecerit expecta eum ⁊c̄. ⁊ ideo ſacerdotes mali ⁊ prophete falſi eos deridendo dicebant. Manda remando. expecta ⁊c̄. Et ſubditur. f Modicum ibi. quaſi dicant de cōminationibus eorum ſeu ꝓmiſſionibus modicū aut nihil vidimus impletum.
g In loq̄la eñ labij. In hebreo habet ſic in balbuciendo bulbuciēs eñ ſatis mouet labia. ꝫ tn̄ loq̄t male itelligibl'r.

1.Cor.14.d.

Capitulum. xxviij.

Ve corone ſuperbie. Superi⁹ locutus eſt ꝓpheta ꝯtra duarū tribuū ꝑſecutores. hic ꝓphetat cōtra ꝓphetarum cōtemptores

A Et diuidit in duas. quia primo ꝓphetat cōtra cōtēptores ꝓphetarū p̄ntium: ſecūdo futurorūꝫ. xxx. cap. Prima in duas q: primo ꝓphetat cōtra ꝯtēptores de decem tribub⁹. ſecūdo cōtra eos de duabus ibi In die illa. Circa primū dicit. a Ve corone ſuperbie. id ē regno decem tribuū ꝙ intantū ſupbierat ꝙ ꝓphetas dn̄i omnino cōtempſerat ⁊ ꝓphetis ydolorum adheſerat ebrijs ephraim. quia illud regnuꝫ

B nō ſolū infectuꝫ erat per peccatū ſupbie. ſed etiā gule ⁊ luxurie. ⁊ denominat ab ephraim illud regnū q: primus rex. ſ. hieroboā fuit de tribu ephraim.

b Et flori decidēti ⁊c̄. ꝑ hoc deſignans ꝙ deſtructio illi⁹ regni erat propinqua. que facta fuit ꝑ ſalmanaſar regē aſſyriorū. ix. anno. Oſee regis iſrael. iiij. Reg. xviij. c Qui erāt ⁊c̄. Iſta vallis ſm Rab. ſa. eſt vallis cenereth fertiliſſima exiſtens in regno decē tribuū. d Ecce validus ⁊ fortis dn̄s. cui nullus pōt reſiſtere. e Sicut impetus grādinis ⁊c̄. ꝑ hoc intelligitur exercitus ſalmanaſar inſtinctu diuino venturus cuꝫ magna fortitudine ad deſtruendum regnum iſrael. ita ꝙ in iſraelite non poſſent reſiſtere. ſicut factū fuit. iō ſubdit. Pedibus cōcalcabit ⁊c̄. ⁊ patet ex dictis lr̄a vſq; ibi. f Quaſi tēporaneū. i. p̄mitiuū. g Añ maturitatē autumni. i. ante maturitatē de curſu cōmuni. h Quod cū aſpexerit ⁊c̄. Et eſt ſentētia ꝙ ſicut aliq̄s videns fructū aliquē maturū ante alios: vt pomū vel ficum vel hmōi. ex deſiderio nouitatis ſtatim accipit ⁊ comedit. ſic ſalmanaſar ⁊ ei⁹ exercitus cū magna auiditate deſtruēdi regnū iſrael venturi erant de ꝓpinquo ⁊ ſic contigit. q: populū partim occiderūt ⁊ partim captiuū duxerant in aſſyrios. ⁊ terram populauerūt alienis gētibus. iiij. Regum xviij. i In die illa. Hic ꝯſit ꝓphetat ꝯtra ꝯtemptores q̄ erāt de duabus tribubus. ⁊ p̄mo ꝯtra maiores ppl'i. ſpāliter. ſcdo ꝯ totū ppl'm cōiter ca. ſe. Prima in duas. q: primo vt appareat ꝯtēptus grauior p̄mittit dei beneficiū exhibitū. ſecūdo ꝓpheta p̄dicit eorū interitū: ibi. Verum hi Circa primū ſciendū. ꝙ captiuitatis decē tribubus per ſalmanaſar ſennacherib voluit deſtruere regnū iude. ꝫ angelus dn̄i ꝑcuſſit exercitū. ita ꝙ oportuit eū fugere ad terraꝫ ſuā vbi a filijs ſuis fuit interfect⁹. iiij. Reg. xix. Et tūc ezechias rex iude cū ppl'o ſuo đ ſpolijs mortuoꝝ fuerīt valde ditati. ⁊ ſic habuerūt duplicē materiam gaudij. ſ. de morte aduerſariorū ſuorū ⁊ de ſpolijs eorū. ⁊ hoc eſt quod dicit i In die illa ⁊c̄. i. angeloꝝ: k Corona gl'ie. q̄ntū ad maiores. l Et ſertū exultatiōis. q̄ntū ad minores q: corona fit de auro. argēto ⁊ gēmis. ſertū v̄o de florib⁹. m Re

fra aſſyrioꝝ. ⁊ q̄ eiecti erāt
de terra egypti ⁊ adorabūt
dn̄m in mōte ſancto in hie
ruſalem. Ca. XXVIII
Ve corone ſuperbie e
brijs ephraim: ⁊ flori
decidēti glie exultatō
c nis ei⁹. qui erāt in vertice
vallis pinguiſſimi errātes
d a vino. Ecce valid⁹ ⁊ fortis
e dn̄s. ſic īpet⁹ grādinis tur
bo ꝯfringēs ſic īpet⁹ aq̄rū
multaꝝ inundātiū ⁊ emiſſa
rū ſup terrā ſpacioſaꝫ. Pe
dib⁹ cōculcabit corona ſu
ꝑbie ebrioꝝ ephraī Et erit
flos decidēs glorie exulta
tiōis ei⁹ q̄ eſt ſuper verticē
f vallis pinguiū. q̄ſi tēporaneū
g ante maturitatē autūni qđ
h cū aſpexerit vidēs: ſtatim
vt manutenuerit deuorabit
i illud in die illa. erit domi
k nus exercituū corona glie
l m ⁊ ſertum exultationis reſi
n duo populi ſui et ſpirit⁹ iu
o p dicij ſedēti ſup iudiciuꝫ: et
q fortitudo reuertētib⁹ đ bel
r lo ad portā. Verū hi q̄ꝫ p̄
s vino neſcierūt ⁊ pre ebrie
t tate errauerūt. Sacerdos
v et ꝓpheta neſcierūt p̄ ebrie
x tate: abſorpti ſūt a vino: er
y rauerūt in ebrietate: neſcie
z rūt videntē. ignorauerīt iu
ꝫ diciū. Omēs eñ menſe re
plete ſunt vomitu ſordium
a ꝙ: ita vt nō eſſet loc⁹ vltra
b c Quē docebit ſciaꝫ. ⁊ queꝫ
intelligere faciet auditum
d Ablactatos a lacte: auul
e ſos ab vberib⁹ q: māda re
e māda. māda remāda expe
cta reexpecta. expecta reex
f pecta: modicum ibi: modi
g cum ibi. In loq̄la eñ labij

C

h Et in lingua altera.id ē extraneā. i Loquet̄ ad po
pulū iſtum.ꝛ eſt ſenſus.ꝙ ſicut loquela balbucientis et lo
quētis alicui in lingua ſibi extranea.nō eſt ſibi intelligibi
lis.ſic verbū dn̄i per ꝓphetas loquētis nō intelligebat̄ ſal
tem ꝗtum ad effectum a cōtemptoribus p̄dictis. Et poni
tur exemplū cū ſub-
ditur. k Cui di-
xit.ſ. dn̄s. l Hec
eſt requies mea. id ē
impletio mee volun
tatis. m Reficite
laſſuz.id eſt afflictis
impendite opa miſe
ricordie. n Et h
eſt refrigeriū meum
ſm illud Mat. xxv.
Qd̄ vni ex minimis
meis feciſtis mihi fe
ciſtis. o Et nolue
rūt audire.mihi obe
diendo.ꝛ ſic factum
eſt eis verbum domi
ni quaſi nō intelligi-
bile. p Et erit.h
cōſequēter ponit̄ pe
na debita ex dei iu-
ſticia ꝑ chaldeos in-
flicta. Circa qd̄ ſcien

h i et lingua altera loquet̄ ad
k l pplm iſtū.cui dixit. Hec ē
m requies mea reficite laſſuz
n o ꝛ hoc eſt refrigeriū meū et
p noluerunt audire. Et erit
q eis verbum dn̄i manda re
r manda manda remāda: ex
pecta reexpecta expecta re
s expecta.modicum ibi mo-
t v dicum ibi. vt vadant ꝛ ca-
x dant retrorſum: ꝛ cōteran
y tur ꝛ illaqueent̄ ꝛ capiant̄
z a Propter hoc audite ver-
b bum dn̄i viri illuſores qui
dominamini ſup pplm me
c um qui ē in hieruſalē. Di-
d xiſtis em̄: ꝑcuſſimus fedus
cum morte. ꝛ cum inferno
e fecimus pactū. Flagellum
f inundans cū tranſierit. nō
g veniet ſuper nos: qꝛ poſui
mus mendacium ſpem no
ſtram. et mendacio ꝓtecti
h i ſumus. Idcirco hec dicit
k dominus deus. Ecce ego
k mittā in fundamētis ſyon
l m lapidē: lapidem ꝓbatū. an
n o gularē. ꝑcioſuz i fundamē
p to fundatū. Qui credide-
q r rit. nō feſtinet. Et ponā i pō
dē iudiciū. ꝛ iuſticiā in mē
s ſura. Et ſubuertet grando

dum ꝙ zedechias rebellauit regi babylonis ex cōfidentia
adiutorij ꝑ regem egypti.ꝛ ideo veniente rege babylonis
cōtra eum miſit pluries ad regem egypti ad habendū au-
xiliū.ꝛ ille pluries ꝓmiſit ꝛ de terra ſua exiuit ad h agen-
dum ſed nō ꝑfecit.qꝛ rediit in egyptū vt habet̄ Hiere. xxx
vij.ꝛ ſic ſedechias fuit defraudatus a ſuis petitiōib⁹ ꝛ ꝓ-
miſſis regis egypti.ꝛ hoc ſibi improperat̄ hic.ſicut ipſe et
ſui improperabāt ꝓphetis dn̄i ꝙ verba eorū nō haberent
effectū vt predictū eſt.ꝛ hoc eſt qd̄ dicitur hic.
p Et erit eis verbū dn̄i.eos deridendo. q Manda re
manda.regem egypti ꝓ ſuccurſu habendo. r Expecta
reexpecta.ei⁹ aduentū.ſicut dixit ꝓmittendo. s Mo-
dicū ibi modicū ibi.ſ.nullū remediū habebis ab eo: iō ſub
ditur. t Ut vadant.in rebellione ſua ꝓcedendo.
v Et cadant retrorſum.tanꝗ̄ victi. x Et cōterant̄ fame
ꝛ gladio.ꝗtum ad mortuos. y Et illaqueent̄ ꝛ capien
tur.ꝗtum ad ceteros in captiuitatē babylonicam in vincu
lis deductos. z Propter hoc. Hic ꝯn̄r cōtra illuſores
veritatis p̄dicit̄ afflictio ꝑ romanos. Circa qd̄ ſciendū ꝙ
illa afflictio fuit quedaz figuratio iudicij finalis. ꝓpter qd̄
apl̄i ſimul queſierūt de tp̄e vtriuſq;. Math. xxiiij. Dic no
bis qn̄ hec erūt.ſ.deſtructio ciuitatis ꝛ templi.ꝛ qd̄ ſignū
aduentus tui ꝛ cōſummatiōis ſeculi: ꝛ chriſtus ad vtrūq;
ſimul reſpondit Math. xxiiij. ꝛ Marci. xiij. et Luce. xxi.
Et ideo p̄ ponit hic afflictionez primā. ſcd̄o ſcd̄am: ibi. Et
nūc. Circa primū ſciendū ꝙ prima afflictio facta eſt ꝓpter
maliciā iudeoꝝ ꝯtra xp̄m. vt habet̄ manifeſte Luc. xix. Et
ideo hic p̄ ponit̄ ꝯtra xp̄m iudeoꝝ malignitas. ſcd̄o ipſius
xp̄i firma ſtabilitas. ibi. Idcirco. tercio pene iudeoꝝ acer-
bitas. ibi. Et ponā. Circa primū dr̄. z Propter h.i.ꝓ-
pter deſtructionē ciuitatis ꝑ chaldeos q̄ cōtigit ꝓpter illu
ſores ꝓphetarū: vt dictū eſt. a Audite verbū dn̄i viri il
luſores.ſ. veritatis quales fuerūt ſacerdotes ꝛ legis docto
res tp̄e xp̄i. ꝓpter qd̄ dixit eis Math. xv. Irritū feciſtis
mandatū dn̄i ꝓpter traditionē vr̄am. doctrinā etiā xp̄i ve
riſſimā illudebāt. b Qui dn̄amini ꝛc̄. tunc em̄ ſacerdo-
tes ꝛ ſcribe regebāt pplm. c Dixiſtis em̄.i.facto oſten-
diſtis. d Percuſſim⁹ fedus cū morte ꝛc̄. Ille em̄ q̄ ha-
bet fed⁹ vel pactū cum alio nō timet ab eo. Eſt igit̄ ſenſus
Uos oſtendiſtis ꝑ facta ꝙ nō timeretis mortē nature nec ge-
henne. qꝛ ita obſtinate ꝑſecuti ſunt xp̄m innocentez vſq; ad
mortē. ac ſi nullā penā timerēt inde ſeq̄ in p̄nti vel in futu
ro. iō ſbdit̄. e Flagellū inundās ꝛc̄. ſup alios ꝛ itelligit̄
hic flagellū inundās. exercitus romanoꝝ qui afflixit to
tum mundū. f Nō veniet ſup nos. deſtruēdo nos ꝛ ca
ptiuando. g Quia poſuim⁹ mēdaciū ſpem noſtrā ꝛc̄.
ad hoc em̄ ꝓcurauerūt mortē xp̄i vt euaderent flagellum
exercitus romani: vt habet̄ Ioh. xi. Si dimittimus eū ſic
omēs credent in euz
ꝛ veniēt romani ꝛ tol
lent noſtrū locum et
gentē. hanc aūt mor Amos.9.c.
tem ꝓcurauerūt per
mēdacia accuſantes
eum coraz pylato. eo
ꝙ ꝓhibebat tributa
dari ceſari.ꝛ ꝙ vole-
bat ſe facere regem.
vt habet̄ Luce. xxiij. Ro.9.g.
Sciebant autez iſta 1. Pet.2.a.
eſſe falſa. qꝛ reſpon- Ro.10.b.
derat eis cōtrarium.
Math. xxij. Reddi-
te q̄ ſunt ceſaris ceſa
ri ꝛc̄. ꝛ ꝙ fugerat po
pulū q̄ volebat̄ eum
regē ꝯſtituere Ioh.
vj. Hoc ei fuerat ita
publicū. ꝙ non pote
rat eos latere. ꝛ ſic ꝑ
talia mendacia ꝓcu-
rando mortem xp̄i credebāt euadere inſultus romanorum
ꝑ hoc tamē accidit eis contrariū. vt predictū eſt. h Id
circo. Hic ponit̄ ꝯn̄r ipſius xp̄i ſtabilitas. qꝛ ꝑ afflictionez
ꝛ mortē a iudeis ſibi ꝓcuratā ꝑuenit ad ſtabilitatē imorta
litatis corpis ꝛ hoc eſt qd̄ dicit̄ hic. h Idcirco. id pro
pter nequiciā iudeoꝝ p̄dictā. i Hec dicit dn̄s de⁹ cui⁹
verbū nō pōt caſſari. k Ecce ego. verbū illud ē patris
de filio vel totius trinitatis de hoie xp̄o. Scd̄m em̄ oēs ex
poſitores hebraicos ꝛ latinos ſcriptura hec loquit̄ de xp̄o
k Mittā in funda. ſyon.i. eccl̄ie: militantis que fundata
fuit in ſyon ꝑ p̄dicationē xp̄i. qꝛ pluries in templo exñte i
monte ſyon p̄dicauit. ꝛ qꝛ in monte ſyon ſuā reſurrectionē
diſcipulis manifeſtauit ꝛ ibidē ſup apl̄os ſpm̄ſctm̄ i ſigno
viſibili miſit. l Lapidē.i. xp̄m. qui dr̄ lapis Dan. ij. La
pis qui ꝑcuſſerat ſtatuā factus eſt mons magnus.
m Lapidē ꝓbatū. multis ꝑcuſſiōibus in ſua paſſione. ꝛ
approbatū a deo pr̄e. ꝛ ꝙ h intelligat̄ de xp̄o ad lr̄am etiā
ſm iudeos pz ꝑ tranſlatiōz chaldaicā que ſic hz. Ecce ego
ſtatuēs in ſyon regē meſſiā. regē potentez angularē. qꝛ ex
iudeis ꝛ gētibus tanꝗ̄ ex duob⁹ parietib⁹ ſimul iūctis fe
cit vnā eccl̄iaz. ſm ꝙ dr̄ Ioh. x. Alias oues habeo que nō
ſunt ex h ouili. ꝛ illas opꝫ me adducere. ꝛ fiet vnuz ouile
ꝛ vn⁹ paſtor. n Precioſum. humanitas em̄ xp̄i ex con
iunctiōe ad deitatē habet quadammō infinitū valorem.
o In funda. fun. hoc dicit̄ qꝛ apl̄i aliqn̄ dicunt̄ eccl̄ie fun-
damenta Apoc. xxi. Murus ciuitatis habēs fundamenta
duodecim. tn̄ h eis ſolū cōuenit inꝗ̄tum innitunt̄ ipi xp̄o
p Qui crediderit ꝛc̄. hoc pōt referri ad dictū Eſaie. ꝛ ſic
eſt ſenſus. p Qui crediderit. mihi denunciati aduētuz
xp̄i primū. q Nō feſtinet. ſic intelligēdo verbū meū.
ꝙ xp̄s ſtatim ſit vēturus. qꝛ adhuc eſt longū tp̄s. a tp̄e em̄
Eſaie vſq; ad tp̄s xp̄i fluxerūt anni quingenti vel circiter.
Alio mō pōt referri ad ipm xp̄m. Et ſic ē ſenſus. Qui cre-
diderit.ſ. doctrine xp̄i. qꝛ pluries locut⁹ fuit d aduētu ſuo
ad iudiciū: vtz ex p̄dictis. Non feſtinet. imo expectet pati
enter tp̄s a deo determinatū. vnde ꝛ apl̄is querētibus de
tp̄e huius aduētus Actuū. j. reſpōdit. Nō eſt veſtrū noſſe
tēpora vel momenta ꝛc̄. r Et ponā. Hic ꝯn̄r deſcribit̄
pene iudeorū acerbitas. pro morte xp̄i nequiter ꝓcurata.
cum dicit̄. r Et ponā in pondere iudiciū ꝛc̄.i. puniaz
eos ſm demerita. s Et ſubuertet grando. id exercit⁹
Romanorū cum magno ſtrepitu veniens ad modum grā-
dinis deſcendentis.

t ſpem mēdacij ꝛ protectio- v x y nē. Aque inundabūt ꝛ de
z lebit fedus vr̄m cū morte
a ꝛ pactū veſtrū cū inferno
b non ſtabit. Flagellū inun
c d dans cū trāſierit: eritis ei i
e cōculcatōez. Q̄ñcūq3 per-
f trāſierit tollet vos. qm̄ ma
ne diluculo ptrāſibit in die
g ꝛ in nocte. ꝛ tm̄mō ſola ve
xatio intellectū dabit audi
h tui. Coangustatū ē em̄ ſtra
i tū ita vt alter decidat ꝛ pal
k liū breue. vtrūq3 opire nō
l pt. Sic em̄ in mōte diuiſio
nū ſtabit dn̄s: ſic in valle q̄
m eſt in gabaon iraſcet vt fa-
n ciat op⁹ ſuū. Alienū opus
ei⁹ vt opet op⁹ ſuū. Pere
o grinū eſt op⁹ ei⁹ ab eo. Et
p q nūc nolite illudere ne forte
r ꝯſtringāt vincula vr̄a. Cō
ſūmatiōez em̄ ꝛ abbreuiati
s onē audiui a dn̄o deo exer
t cituū ſup vniuerſam terrā

v Auribus pcipite ꝛ audite
vocem meā attendite et au
x dite eloquiū meum. Nun-
y quid tota die arabit arans
z a vt ſerat pſcindet: ꝛ ſarciet
b humum ſuam. Nonne cū
c adequauerit faciem ei⁹ ſe-
d ret gith. ꝛ cyminū ſpget. et
ponet triticū p ordinem et
hordeum ꝛ milium ꝛ viciā
in finibus ſuis. Et erudiet
illū in iudicio deus ſu⁹ do
e cebit illum. Non em̄ in ſer
ris triturabit gith nec rota
plauſtri ſup cyminū circui
bit. ſed in virga excutietur
gith. ꝛ cyminum in baculo
f g panis aūt ꝯminuet. Verū
nō imperpetuum triturās
triturabit illum neq3 vexa
bit eū rota plauſtri: nec vn
h gulis ſuis ꝯminuet eū ꝛ h
a dn̄o deo exercituū exiuit
i vt mirabile faceret cōſiliū
k et magnificaret iuſticiam.

t Spem mendacij q2 ſperabāt euadere inſultū exercitus romani mendaciter pcurando mortē xp̄i vt predictū eſt v Et ptectionē. ex h mēdacio ſperatā. x Aque. ſ. tribulationū. y Inundabūt. i. ſimpliciter auferēt. ſicut aq̄ inundātes rapiūt q̄ inueniūt. iō ſubdit. z Et delebit fedus vr̄m cū morte quia vos inuadet ineuitabiliter. a principio enim obſidionis p romanos fuerunt occiſi decies centū milia mortuorum. vt dictum eſt ſupra. a Et pactū veſtrū ꝛc̄. q2 obſtinati i ſua īfidelitate detracti fuerunt ſm animas ad penam gehenne. b Flagellum inundans. i. exercitus romanoꝝ valde potēs c Cum tranſierit ad terrā vr̄am. d Eritis incōculcatiōez q̄ntum ad mortuos.

F e Q̄ñcunq3 pertrāſierit tollet vos quātum ad captiuos. f Qm̄ mane diluculo ꝛc̄. id eſt quocunq3 tpe vel hora venerit cōtinget vobis ſine dilatiōe iſta miſeria.

ſ.10.f. g Et tm̄modo ꝛc̄. pdixit em̄ xp̄s hanc deſtructiōez plurics vt patet in euāgelijs ſed noluerūt credere donec ſenſerūt p experientiā. h Coangustatū eſt em̄ ſtratū. ſ. cor humanū nō pōt capere ſimul deū ꝛ diabolū. ſ3 ſuſcepto diabolo per pctm̄ exit de⁹ ꝛ ecōuerſo ſuſcepto deo exit diabol⁹. i Et palliū bre. ſ. amoris. k Vtrūq3 opire nō pōt. q2 diabol⁹ nō pōt opiri pallio charitatꝭ. nec de⁹ pallio amoris male inflāmātis. ꝛ q2 iudei a ſe eiecerant deū hūanatū ꝛ p ꝯñs recepērāt diabolū in dn̄m Exq̄ merito debebat ſeq̄ dicta punitio. l Sicut em̄ in monte diuiſionū ꝛc̄. Hic tangūtur breuiter due hyſtorie. Prima habet. ij. Reg. v. vbi dr̄ q2 virtute diuina philiſtei veniētes ꝯ dauid fuerūt debellati. ꝛ fugerunt relinquētes ydola ſua. ꝛ tunc dixit dauid. Diuiſit dn̄s inimicos meos ſicūt diuidunt aque. ꝛ pp̄ter h vocat⁹ eſt loc⁹ ille baalpharaſim. i. cāpus diuiſionū ſm hebreos. Scd̄a hyſtoria habet Joſue. x. vbi dixit ioſue. Sol ne moucaris cōtra gabaon: ꝛ ſic ſtetit ſol imobilis donec fuerūt eius aduerſarij totaliter debellati. Eſt ergo ſenſus q2 ſicut tunc dn̄s oſtēdit iram ſuā tpe dauid ꝯtra philiſteos. ꝛ tpe ioſue cōtra chananeos. ſic oñdit irā ſuā ꝯtra illuſores veritatis pdictos. iō ſubdit. m Vt faciat opus ſuū. i. vindictam de peccatoribus. q2 tn̄ punire nō eſt ſibi pp̄riū. ſ3 magis miſereri ꝛ pcere. ſm q2 dicit Eccl̄ia. Deus cui pp̄riū eſt ſp miſereri ꝛ pcere. punire aūt cōuenit ei p accidens. ſ. pp̄t hoim maliciam. ideo ſubdit. n Alienum em̄ eſt op⁹ ꝛc̄. quaſi di. opus puniēdi nō ineſt ei ex ſua cōditione. ſed ex malorū tranſgreſſiōe. o Et nūc. Hic ꝯñter agit de punitiōe que erit in finali iudicio. cum dr̄. o Et nūc. i. poſt deſtructiōz ciuitatis p romanos. p Nolite illudere. veritatē euāgelice pdicatiōis. q Ne forte ꝛc̄. pena irremediabili in iudicio finali. iō ſubdit. r Cōſūmatiōez em̄. ſ. mūdi ꝛ abbreuiationē. i. infra breue tēpus reſpectu eternitatis. s Audiui a dn̄o. q̄ eſt regula veritatis. t Sup vniuerſaz terrā. malos generaliter puniēdo pena irremediabili. ꝛ bonos pmiando gloria interminabili. v Auribus pcipite ꝛc̄. i. attendite diligēter iſta ꝛ ponit exemplū ad hoc ſenſibile. ꝛ pmo q̄ntū ad pmiationē bonorū dicens x Nunquid tota die. id eſt ſingulis diebus cōtinue. y Arabit arans. vt ſerat ſemen ſuū in agro. z Proſcindet cum aratro vel ligone. a Et ſarciet. i. purgabit a ſentibus ꝛ herbis nociuis q. d. nō ideo ſubdit. b Nonne cū adeq̄uerit faciemus. id ē ſupficiē terre pfecte diſpoſuerit ad recipiendum ſemina. G c Seret gith. ſm gloſam genus eſt leguminis cymino ſimile. d Et ponet triticū. i. ponet ſemina ordinate ſm variam diſpoſitionē terre cui⁹ vna ps eſt apta vni ſemini. altera alteri. Per h intelligit q2 xp̄s q̄ eſt agricola agri ſui. qui eſt eccleſia pacto finali iudicō ponet electos ſuos in diſtinctꝭ māſionibus glorie. ſm varia eorum merita. pp̄ter qd̄ dicit Joh. xiiij. In domo patris mei multe manſiōes ſunt. e Non em̄ in ſerris ꝛc̄. Hic ponit exemplum de punitione malorū quia terrenaſcētia collecta nō ſilr triturant. ſeu excutiūt vniformit. ſ3 aliqua cū leuiori inſtrō. vtpote cū vga. vt cyminū ꝛ ſilia. Alia aūt triturant cū inſtrīs ferreis ꝛ pōderoſis. ſilr in finali iudicio vbi erit vniuerſalis pctōꝝ collectio. non oēs vniformit puniēt ſ3 aliq̄ grauius: ꝛ alij minus grauit ſm eorū demerita ꝛ ſm h intelligit iſta pabola. nec mirandum q2 p eadē ſemina intelligant iuſti pmiandi ꝛ pctōres puniēdi q2 h eſt pp̄ter idēptitatē nature in ipſis ſ3 eſt varietas in meritis ꝛ demeritis. f Panis aūt cōminuet. ſ. triticū vn̄ fit panis qd̄ cōminuit int molas. g Verum nō imppetuū ꝛc̄. h refert ad penas tpales q̄b⁹ de⁹ ſm ordinē ſapie ſue aliqñ punit pctōres ad correctiōz coꝝ vel ad terrorē alioꝝ. ꝛ talis punitō ceſſabit i iudicio ꝛ ſuccedet pena et̄na. qm̄ de⁹ ꝯmittet executōe demonū q̄b⁹ erūt ſbiecti in pena. q̄ añ fuerāt eis ſbiecti i culpa. h Et h a dn̄o deo ꝛc̄ tāq3 vbū irretractabile i Vt mira. face. cōſi. ſuū. q2 null⁹ ſcit in q̄ pte ſit futurus. ſ. pmij. vel pene finalis. k Et magnificaret iuſticiā. q2 finale iudiciū oībus apparebit iuſtū

In ca. xxviij. vbi dr̄ i poſtil. Qui crediderit nō feſtinet.

Vbi dr̄ in trāſlatiōe nr̄a. nō feſtinet. Additio. i.

v In hebreo hr̄ quoddā vbū qd̄ ſignificat indifferēter nō feſtinet vel nō feſtinabit ꝛ in ſcd̄o ſignificato eſt ſenſus. Qꝛ q̄ crediderit doctrine xp̄i de q̄ hic loquit nō feſtinabit ad credendū. eo q2 doctrina xp̄i maxie ē ſupra ſenſum hois. vn̄ ꝛ diſcipuli xp̄i q̄ ei⁹ doctrinā ꝯtinue audierāt ꝛ ei⁹ miracula viderūt nō tn̄ feſtinauerunt credere. vn̄ eis dr̄ etiā poſt reſurrectionē. O tardi corde ad credendum.

In eodem ca. vbi dicitur in poſtilla. Sicut enim in mōte diuiſionum. Additio. ij.

a Ad vlteriorē declarationē huius qd̄ dicit hic. Sicut em̄ in monte diuiſionū vſq3 ad finē ca. cōſiderandū q2 he due hyſtorie q̄ hic tangunt. ſ. de mōte diuiſio-

nis ⁊ de valle gabaon. videnť ꝓprie referende ad duos ad
uentus xp̄i in quoꝝ vtroq; iudiciū mūdi cōſiderať. Naʒ
in primo fuit iudiciū diſcretiōis ſeu ſepationis ſm qḋ ſe-
pati fuerūt credētes ab infidelibus. de quo iudicio Joh.
xij. Nunc iudiciū eſt mundi. ⁊ ad hoc iudiciū referť qḋ di-
ciť hic. Sicut in monte diuiſionuʒ ſtabit dñs. i. in iudicio
diſcretiōis ſeu ſeparatiōis. In ſecūdo v̄o aduētu erit vni-
uerſale iudiciū in valle ioſaphat. in quo iudicio finaliter re
probi punienť. Ad qḋ iudiciū referť illud qḋ hic diciť. Si
cut in valle que eſt in gabaon iraſciť. qꝛ in eodē iudicio ſol
iuſticie ſtans ad iudicandū cōtra dānatos iraſceť. ſ. ſigna
ire oſtendēdo. ⁊ qꝛ in primo aduētu opus redemptiōis hu
mani generis expleuit ꝑ paſſionē quā ſuſtinuit que nō cō-
uenit eius deitati. ideo ſubdit. Ut faciat opus ſuū. alienū
eſt opus eius. vbi glo. ⁊ eſt Greg. In mundū venit vt faci
at opus ſuū. ſ. redimet genus humanū: ſed ab ipſo alienuʒ
eſt opus eius. nō eñ cōuenit deitati cōſpui. flagellari. cru
cifigi. hec in glo. Et notandū ꝙ iſte modus exponēdi huiꝰ
qḋ di. Alienū eſt opus eiꝰ ⁊c̄. vr̄ verioꝛ q̄ʒ dicere ꝙ punire
nō eſt ꝓpriū deo: ſed magis parcere ⁊ miſereri. ꝓut in po
ſtil. tum qꝛ licet verū eſt ꝙ dei ꝓprium eſt miſereri inq̄ʒtuʒ
ad ipſum ꝓprie ꝑtinet releuare defectus alioꝝ. nō tamē vi
detur cōcedendū ꝙ opus puniēdi peccatores eſt alienum
a deo. cum hoc opus ꝑtineat ad veritatē iuſticie q̄ deo ma
xime cōpetit: vt ſacra ſcriptura in q̄ʒplurimis locis teſtať.
tum qꝛ opus puniēdi tranſgreſſores eſt bonū ſimpliciter.
licet ſm qd. ſ. reſpectu puniti habeat rationē mali. ſ. pene.
Cōſtat autē ꝙ omne opus bonū deo maxime cōpetit. et ſic
patet ꝙ punire delinquētes ſm ordinē diuine iuſticie non
eſt dicēdum eſſe alienū opꝰ a deo licet miſereri ſit deo ma
xime ꝓpriū. In ſecūdo v̄o aduētu qꝛ iudicium vniuerſale
cōpetit xp̄o etiā ſm ꝙ homo. Unde Joh. v. Poteſtatē de
dit ei iudiciū facere qꝛ filius hoīs eſt. que quideʒ poteſtas
etiam ſe extēdit ad angelos. Uñ apl's. j. Coꝛ. vj. Neſcitis
qm̄ angelos iudicabimꝰ. ſ. auctē xp̄i. ideo ſequiť. Ut ope-
reť opus ſuū. ꝑegrinū eſt opus eius. Nam ſicut alienū eſt
id eſt nō adueniens deitati. flagellari. ⁊ crucifigi. ita pere-
grinū eſt humanitati oēs hoīes ⁊ angelos iudicare niſi ex
vnione ad verbuʒ ⁊ alijs gratijs in xp̄o ſingularibꝰ hec ei
cōpeterēt. ⁊ qꝛ iſta ſic ſunt alta ſupra ſenſum hoīm. vt in in
fidelibus lumine fidei carētibus quādoq; ludibria videan
tur: ideo ſubdit. Et nūc nolite illudere ne forte cōſtringāť
vincula veſtra: cōſummatiōʒ eñ ⁊ abbreuiationē audiui a
dño. q. d. ꝓpter tales illuſiones ordinara eſt a deo conſum
matio abbreuiata. qḋ intelligiť de captiuitate babylonica
vel romana. ⁊ qꝛ ad credēda illa que dixerat de xp̄o eē alie
na ⁊ ꝑegrina vidētur requiri diſpoſitiōes humane ⁊ diui-
nā auxilia: iō ſubdit. Auribꝰ ꝑcipite ⁊c̄. Nūquid tota die
arabit arans ⁊c̄. qḋ quidē exemplū nō videť referendū ad
finalē premiatiōeʒ bonoꝝ. tum quia in futura remunerati
one valde improprie electi dicerētur poni vt ſemia. Semi
na eñ in ſcriptura dicūtur eſſe in hac vita. vt cū diciť i pſ̄.
Euntes ibant ⁊ flebāt mittentes ſemina ſua. Fructus v̄o
ſeminū ꝓprie dicūtur eſſe in vita alia in qua manipuli rex
ſeminatarū portātur: vnde dicit. Uenietes veniēt cum ex-
ultatiōe portātes manipulos ſuos. tum qꝛ hic dicit ꝓphe-
ta. Et ponet triticū ꝑ ordinē ⁊ hordeū ⁊c̄. ſtatim ſubiungit
Et erudiet illum deus ſuus in iudicio docebit illum. Con
ſtat aūt ꝙ in finali ſtatu beatoꝝ ceſſat eruditio ⁊ doctrina
qꝛ tūc omēs electi erūt perfecti ⁊ in dño docti vt. ſ̄. liiij. ca.
Et ideo hoc exemplū videť potius eſſe referēduʒ ad illa q̄
facit deus miſericorditer circa genus humanū. vt credant
q̄ ad ſalutē pertinēt. ⁊ bonū fructū afferāt more boni agri-
cole q̄ multa ⁊ diuerſa opera in agrū ſuū facit vt bñ fructi
ficet. vnde i hoc gloſa ſic dicit. Pius ⁊ miſericors dñs ge-
nus humanū vt fructū boni opis afferat: arat vt agricola
vomere predicatōnis p̄ſcindit. verbere tribulatōnis. nunc
peſte. nunc captiuitate corrigit. et hoc eſt ꝙ dicit. Nunq̄d
tota die hec in gloſa. Ubi notandum ꝙ in hoc quod diciť.
Nunq̄d tota die. ſm expoſitōnem que eſt valde propria ꝓ
ꝑhera mouet auditores quos ante ad attentionē excitaue
rat ſupra dicens. Auribus percipe ⁊c̄. vt eſtiment ꝙ ſicut
agricola non tota die arat. ſic deus non ſemꝑ faciet diſpo
ſitiones iſtas. ſed tm̄ vſq; ad tempus futurum ex qua conſi-
deratiōe auditores diſcreti ad penitētiaʒ reuocātur. quod
autē ſequiť in littera. Nō eñ in ſerris triturabiť gith ⁊c̄.
referēdum videť ad diuerſum modū mortis electoꝝ. Poſ
ſet eñ aliquis querere ex quo omnes iuſti cum de hac vita
trāſeunt ſunt in ſtatu gratie per quā vitam merētur. quare
aliqui moriūtur in maximis tormētis. ⁊ alij leuiter hāc vi-
tam trāſeunt. Ad qḋ reſpondēdum per exemplū de colle-
ctione fructuū diuerſoꝝ: quoꝝ aliqui cum duritia ⁊ aſpe
ritate colligūtur ſicut bladum de quo fit panis. Alij v̄o le-
uiter ꝑ leuem excuſſionē virge vl' baculi. ⁊ hoc eſt qḋ diciť
Nō eñ in ſerris triturabiť gith. nec rota plauſtri ſuper cy
minū circumibit. ſupple ſicut ſuper bladuʒ. ſed in virga ex
cutieť gith ⁊ cyminū in baculo. ſcʒ leuiter. panis aūt cōmi
nueť. ſcʒ ſerris ⁊ plauſtris ꝓut i gloſa. Sed poſſet quis di
cere. ꝙ licet res que deducit in exemplū ſit vera. tamen ad
ꝓpoſituʒ nō videtur ꝑtinere. eo ꝙ videť iuſticie dei eſſe in
cōſonum. ꝙ in his qui in ſtatu gratie exeūt de hac vita. tā
ta inueniať diuerſitas in ipſo modo mortis. Ad qḋ dupli
citer reſpōdet Primo dicēdo. Ueruntamē nō imꝑpetuuʒ
triturās triturabit. quaſi di. momētanea ſunt iſta tormēta
reſpectu ꝑpetue premiatiōis. in qua oīa reducētur ad ve
ram iuſticiam. Secūdo reſpōdet ſic. Et hoc a domio deo
exercituū exibit vt mirabile faceret cōſilium ⁊ magnifica-
ret iuſticiē. quaſi di. ſm cōſilium diuinū mirabile iſta exe-
unt. vt magnificet iuſticiā. gloſa interlinearis ſm quā pluꝰ
exigit ab eis qui plura acceperūt.

Replica.

In capitulo. xxviij. circa illum paſſum. Alienū opꝰ
eſt. Poſtillatoꝛ dicit ꝙ per hoc intelligiť opus iu-
ſticie dei quod eſt alienum inquātum alienū diſtin
guiť contra propriū. idcirco ſicut deo propriū eſt miſereri
ita punire. Diciť hic deo alienum. quia etiā punit citra cō-
dignum. Burgen. inſtat ratiōibus que ex dicto poſtillato
ris ſunt ſolute. Nam cum dicit. iuſticiā ⁊ veritatē ſm quā
puniť iniquus bonū ſimpliciter ⁊c̄. Nō negat poſtillatoꝛ
ſed loquiť ſolum ſm cōparationē ꝓprij vt diſtinguiť cō-
tra alienum qui ſunt modi dicendi. Diciť ergo ꝙ ſm eſſe
iuſticia ⁊ veritas ⁊ miſericordia ſunt vnū in deo ⁊ eque ꝓ
pria ſm eſſe. ſed nō ſm dici. Argumētuʒ igitur quod facit
Burgen. contra poſtillatorem ⁊ ſanctum Thomā optime
reduciť cōtra expoſitionē Burgen. quam dicit veriorē q̄ʒ-
uis incontinuam. Exponit eñ Burgen. illum paſſum de
opere redemptiōis dicens. Id opus deo eſſe alienū: nam
nō conuenit deitati. conſpui. flagellari. crucifigi. tūc argui
tur ſic. Ita vere ⁊ catholice dicimus deum cōſputum. fla-
gellatum ⁊ crucifixum. ſicut de virgine natum ⁊ neutrum
eſt alienum niſi vt diſtinguitur cōtra propriū idioma. Cō
municatiōe eñ idiomatū ita verum eſt deum cōſpui ſicut
a puero ſm Damaſce. ſtellas creari. Et mirandum ꝙ tam
ſolubili ratiōe Burgen. contra ſuū magiſtrū ſanctū Tho-
mā laborat. quē tamē pre cunctis colere ꝯſueuit. Burgen.
etiam notat poſtillatorē exponentē ſeminationē pro retri
butione finali. Burgen. eñ vult ꝙ ſemen ſerendo vt faciat
fructū ꝑtinet ad p̄ſentē vitam nō futuram. ⁊ maxime. quia
de ſignificato per ſemē ſequiť. Erudiet illum deus ⁊ doce
bit illum. nam eruditio ⁊ doctrina prout ipſe vult ceſſabūt
ꝓ futura vita quādo omēs erūt perfecti. Sed ⁊ illud vide
tur improprie appropriari p̄ſenti ſtatui. nam ſi modi ſemi
nādi ⁊ plantādi ꝓpter fructum qui venit a fruitiōe habent
aliquam appropriationē ad ſtatum vie i quo eſt fructus et
fruitio imꝑfecta multo maiorē habent appropriationē ad
ſtatum glorie in quo eſt fructus ⁊ fruitio ꝑfectiſſima. et ſi
chriſtus ſeminat iuſtos in terra morientiū. ꝓpriiſſime eos
plantat ⁊ ſeminat in terra viuentiū. Et ſaluo iudicio meli-
ori minus erudite videť dictum in vita beata eruditionē ⁊
doctrinā ceſſare. quia ſic dicēs deſtruit actꝰ hierarchicos
qui actus nō diſtrahunt a perfectiōe. vt dicit beatus Dyo
niſius de celeſti hierarchia. nec dič imꝑfectionem in vita

beata accipe doctrinã ſic nec eẽ: iõ ſicut xp̃s accepit a p̃re eſſe ita ⁊ doctrinã. ⁊ in hoc ſenſu dixit Joh. viij. Mea doctrina nõ eſt mea ſm̃ expoſitõez bea. Hyla. ab hoc loco vſqꝫ ad cap. xliij. Multa dicit burg. q̃ nõ ſunt ꝯtraria poſtil. niſi ſm̃ aliã applicationẽ q̃ vt dictũ eſt ſ. nõ variat catholicam varietatem.

Capitulum. xxix.

A v Ve ariel. Hic ꝯñr loquit᷑ ꝓpheta contra illuſores veritat᷑ generaliter. Et diuidit᷑ in duas partes: quia p̃mo declarat ſuũ ꝓpoſitum. ⁊ ſecũdo remouet dubiũ: ibi. ꝓpter hoc. Prima adhuc in duas. q: p̃mo pp̃lo cõminat᷑. ſecundo ipm̃ aliqualit᷑ ꝯſolat᷑ more ſamaritani poſt vinũ mortificatiuũ infundens oleũ lenitiuũ. ſcd̃a ibi. Et erit. Circa p̃mũ dicit᷑

B a Ve ariel. ⁊ quid ꝑ ariel intelligat᷑ oñditur cum dicit᷑.

ō.i.g. b Ariel ciuitas. ſcꝫ hieruſalẽ quaꝫ expugnauit in p̃ncipio regni ſui iude eijciens iebuzeos. ij. Reg. v.

c Additus eſt annus ad annum. q. d. appropinquat finis durationis hieruſalez quia chaldei deſtruxerũt eã t̃pe ſedechie regis.

XXIX

v Ve ariel. Ariel ciuitas quã expug-
c nit dauid. Addit⁹ ẽ ann⁹
d ad annũ. ſolẽnitates euolu
e te ſũt. Et circũuallabo ari
f el. ⁊ erit triſtis ⁊ merens: ⁊
g erit mihi quaſi ariel. Et cir
i cũdabo q̃ſi ſperã in circui
k tu tuo ⁊ iaciã ꝯtra te agge-
l rẽ ⁊ munimẽta ponã in ob
m ſidionẽ tuã. Humiliaberiſ
n de terra loq̃ris ⁊ de humo
o audiet᷑ eloquiũ tuũ Et erit
q̃ſi phitonis d̃ t̃ra vox tua
⁊ d̃ humo eloquiũ tuũ mu
p ſitabit. Et erit ſicut puluis
q tenuis: multitudo vẽtilan
tiũ te. ⁊ ſicut fauilla ꝑtran-
ſiẽs multitudo eoꝝ ꝙ̃ te p̃-
ualuerũt. Eritqꝫ repẽte cõ
r feſtim a dño exercituũ viſi
tabit᷑ i tonitruo. ⁊ cõmotõ
ne t̃re ⁊ voce magna turbi
s niſ ⁊ tẽpeſtat᷑ ⁊ flãma igniſ
t deuorãt᷑. Et erit ſicut ſom
niũ viſionis nocturne mul
titudo oim̃ gẽtiũ q̃ dimica
uerũt cõtra ariel: ⁊ om̃s q̃
militauerũt ⁊ obſederũt et
p̃ualuerunt aduerſus eam
Et ſicut ſomniat eſuriẽs ⁊
comedit: cũ aũt fuerit expge
fact⁹ vacua eſt anima eius
Et ſicut ſomniat ſitiens et
bibit. ⁊ poſtqꝫ fuerit exper
gefactus laſſus adhuc ſitit
et anima eius vacua eſt. ſic
erit multitudo omniũ gen
tium que dimicauerũt con
v tra montem ſyon. Obſtu-
x peſcite et admiramini. flu-
y ctuate ⁊ vacillate: inebria-
z mi ⁊ nõ a vino. mouemi et
a b nõ in ebrietate qm̃ miſcuit
c vobis dñs ſpiritum ſopo
d ris. Claudet oculos v̄ros
e f ꝓphetas ⁊ principes v̄ros
qui vidẽt viſiones opiet.

d Solennitates euolute ſunt. quia deſtructo tẽplo per chaldeos ceſſauerũt. vnde in hebreo habet᷑. Precise ſunt. Et loquit᷑ ꝓpheta de futuro ꝑ moduꝫ p̃teriti ꝓpter qð ſubdit᷑. e Et circũuallabo ariel. id eſt hierl̃m que a chaldeis fuit obſeſſa in circuitu. iiij. Reg. vlti. f Et erit triſtis ⁊ merens. ex fame ⁊ gladio ſuperuenĩẽte. g Et erit mihi. ſ. hierl̃m. h Quaſi ariel. hoc dĩ ad exprimẽduꝫ quare hierl̃m hic vocat᷑ ariel in loco iſto. Ariel eñ ſm̃ hebreos ſignificat altare holocauſtoꝝ. Et h̃ etiam h̃r Ezech. xliij. ꝑ hoc aũt qð dĩ de irl̃m hic. Erit mihi quaſi ariel. itelligit᷑ ꝙ ſicut altare holocauſtoꝝ erat opertũ ⁊ circũdatum carnibus animaliũ imolatoꝝ q: vna ps ponebat᷑ ſup altare ibi cremanda. alie aũt p̃tes dimittebant᷑ circa altare diſtribuẽde ſacerdotibus ⁊ leuitis miniſtrãtibus ⁊ aliq̃ etiã offerẽtibus. ſ. de hoſtijs pacificis. ſic in deſtructõe hierl̃m ꝑ chaldeos ciuitas fuit plena cadauerib⁹ mortuorũ intus ⁊ circa. ⁊ ſic exponit Ra. ſa. i Et circũdabo. q. ſperã ⁊c̃. Reuertit᷑ ꝓpheta ad deſcribendũ obſidionis modũ q̃a ſic fuit obſeſſa a chaldeis ꝙ nullus poterat egredi ad fugiendum. nec aliquis exterior intrare ad ciuitatis auxilium.
k Et faciã ⁊c̃. terram lapides ⁊ ligna ad implendum foſſata. l Et munimẽta ponã. id eſt machinas ad ſtruẽdũ muros. m Humiliaberis. deiecta a regno. n De terra loqueris ⁊c̃. quia vulnerati ad terram cadẽtes gemitus emittebant. o Et erit quaſi ⁊c̃. Vox eñ exquiſita ꝑ artem phitonicam eſt vox mortuorũ. vel potius demonũ ad ſimilitudinẽ mortuorũ apparẽtium ⁊ loquentiũ vt dictuꝫ fuit. j. Regum. xxviij. ⁊ ꝑ hoc dat intelligere populi mortalitatẽ. ita ꝙ nõ audiretur vltra vox eius niſi per modum phitõnicũ. p Et erit. Hic ꝯñter ꝓpheta populũ regni iude aliqualiter conſolat᷑. denũciando babyloniorũ deſtructionem. Qui q̃uis ſm̃ ordinem diuie iuſticie hieruſalem deſtruxerint magis virtute diuina q̃ humana. tñ hoc infiqua volũtate fecerũt. ⁊ factum illud ꝓprie virtuti attribuerũt ꝓpter qð poſtea ꝑ perſas ⁊ medos etiaꝫ deleti fuerunt ⁊ hoc eſt qð dicit᷑. p Et erit ſicut puluis tenuis. qui a vento rapitur ⁊ diſpergit᷑. q Multitudo ⁊c̃. id ẽ chaldeorum in captiuitatem te ducẽtiũ. ⁊ ꝑ totã litteram vſqꝫ ibi.

r Viſitabit᷑ ⁊c̃. per hoc itelligitur multitudo et fortitudo et crudelitas exercitus perſarũ ⁊ medorũ vẽturi i breui contra babylonẽ. s Et flãma ⁊c̃. q: capta babylone incenderũt eaꝫ. C
t Et erit ſicut ſomnium ⁊c̃. q: ſicut ſomniãs aliquando ſomniat ſe comedere ⁊ bibere ⁊ in delitijs eẽ. ⁊ in hoc delectat᷑ ſed hec delectatio modicum durat. quia vigilans ſentit ſe eſurientem ⁊ ſitientẽ. ſic gloria regni babylonis modice tẽpore durauit reſpectu aliorum regnorũ quia incepit eſſe glorioſuꝫ ſub nabuch. et ſub nepote eius balthaſar defecit illud regnum. B Et ſm̃ iſtam ſententiam patet l̃ra ſequens.
v Obſtupeſcite. H̃ cõſequenter ꝓpheta cõminat᷑ deſtructionẽ per romanos que facta fuit. xlij. anno poſt paſſionẽ chriſti. ⁊ illo tẽpore aliqui de iudeis licet pauci compatiue receperũt fidem xp̃i. ⁊ alij remanſerũt in ſua infidelitate excecati. Primo igit᷑ ꝓpheta denunciat dictam deſtructõnem. ſcd̃o malorũ excecationẽ: ibi. Claudet oculos v̄ros. tercio bonorũ illumiatiõnẽ ibi. Nõne adhuc. Circa p̃mũ dicit ꝓpheta. v Obſtupeſcite ⁊c̃. ꝓ magnitudine mali ſuper vos vẽturi. x Fluctuate ⁊ vacillate q: ſicut dicit ioſephus iminente obſidione hieruſalẽ a romanis. iudea diſſenſiõibus interius erat lacerata ⁊ aliqui ſequebant᷑ vnũ tyrannũ ⁊ alij alium. appropinquantibus etiã romanis. aliqui ꝯſulebant ꝙ ciuitas redderet᷑ eis. alij autẽ cõtrariũ. ⁊ ſic totus pp̃l's erat in quadam fluctuatiõe ⁊ vacillatiõe. y Inebriamini. ꝑ defectũ ſenſus ⁊ cõſilij. z Et nõ a vino. ſed a ſtupore vos cõturbante. a Mouemi. de vno ꝓpoſito ad aliud. b Et nõ in ebrietate ſed. ſ. ex ꝑplexitate. c Qm̃ miſcuit vobis ⁊c̃. i. mortis que ſopor noiatur. ⁊ iſte potus fuit eis ꝓpinatus a romanis. q̃ pp̃l'm in maxia multitudie occiderũt ⁊ reſiduũ captiuauerũt. vt dictũ eſt ſupra ca. xxvij. d Claudet. Hic cõſequẽter ponit᷑ malorũ excecatio. Et primo q̃tum ad maiores. ſecũdo q̃tum ad vulgares: ibi. Ve qui ꝓfundi eſtis. Prima in duas. q: primo ponit᷑ malorũ excecatio. ſecundo excecatiõis rõ. ibi. Et dixit dñs. Circa primũ dĩ. d Claudet oculos v̄os. i. excecabit ſacerdotes ⁊ ſcribas. q̃ debent eos dirigere ſicut oculi cetera corpis mẽbra. Sciendũ tñ ꝙ de⁹ nõ eſt cauſa excecatõis directe. ſꝫ indirecte in q̃tum iuſte a malis ſbtrahit gr̃aꝫ ſuã mẽtis illumiatiuã. e Prophetas. iminẽte eñ euerſiõe irl̃m appuerũt plura ſigna huius euerſiõis. vt dicit ioſeph⁹. q̃ tñ ꝓphe falſi interpretabãt in ꝯtrariũ. ſ. in bonũ ciuitatis futuꝝ. f Et p̃ncipes v̄os q: decepti a talibus prophetis rebellauerũt romanis.

g Et erit ⁊c̄.ſ. ꝓphetaꝝ antiquoꝝ q̄ ꝓphetauerūt de aduē tu xp̄i: ⁊ de deſtructiōe ciuitatis ⁊ templi ꝓpt̄ ei⁹ mortem. h Sicut v̄ba ⁊c̄. q̄ nō pōt legi q̄diu eſt ſigillatus. iō ſubdit. i Quem cū dederint ſcienti l̄ras ⁊c̄. Sic em̄ rn̄dēt iudei moderni. multi em̄ doctores coꝝ q̄ p̄ceſſerūt determinauerūt t̄p̄us aduent⁹ meſſie vn⁹ poſt aliū. ⁊ oēs defecerūt q: tēꝑa ab eis p̄fixa tranſierūt ſm̄ ꝙ dic̄ Rab. ſa. ſup Dan̄. ⁊ cauſam hui⁹ defect⁹ dicūt doctores moderni. ſ. q: ſermones ꝓphetaꝝ ſunt clauſi k Et dabit liber. ſ. apert⁹ p̄dicatiōe xp̄i ⁊ apl̄oꝝ. l Neſcienti l̄ras ⁊c̄. q: quando ſimplicib⁹ iudeoꝝ fit mentio de aduentu xp̄i p̄terito. ⁊ de ſimilib⁹: dicūt ſe nō eſſe peritos in lege: ſꝫ magiſtri eoꝝ ſcirēt de talib⁹ rn̄dere. quoꝝ erroꝛib⁹ firmiſſime adherent. m Et dixit dn̄s. h ponit cauſa dicte excecatiōis. ſ. hypocriſis. ſiue ſimulata ſanctitas. q̄ ſm̄ Hiero. eſt duplex iniquitas ⁊ maxime etiā vigebat in ſacerdotibus ſcribis et phariſeis tp̄e xp̄i: vtꝫ ex decurſu euangelij. ⁊ hoc ē qđ dr̄. a Eo ꝙ appropinquat ⁊c̄. falſe ſimulando iuſticiam. b Et timuerunt me mandato hoim̄ ⁊c̄. ꝓpter quod xp̄us improperat eis Mathei. xv. Irritū feciſtis mandatum dei ꝓpter traditionem veſtram. c Ideo ecce ego addā ad cecitatē eoꝝ ꝓpter quod ſubditur. d Peribit aūt ⁊c̄. i. ab illis q̄ ſūt in ſtatu ſapientum ſicut erant ſacerdotes ſcribe ⁊ phariſei e Ve q̄ ꝓfundi. hic ꝯñr ponit excecatio vulgarium. tempora em̄ xp̄i in iudeis erat vna ſecta ſaduceoꝝ q̄ negabant ſpm̄ ⁊ angelū. ⁊ ꝑ ꝯñs reſurrectionem futurā Act. xxiij. et ꝑ ꝯñs negabant punitionē omnē poſt vitā iſtam: ⁊ ex hoc ꝓceſſit erroꝛ in vulgaribus hominib⁹ ꝙ deus non intromitteret ſe de humanis actibus puniendis. neq̄ agnoſceret. ⁊ hoc eſt qđ dr̄. e Ve qui ꝓfundi ⁊c̄. intantum ſm̄ eſtimationem v̄ram. ꝙ diuina ſcientia nō attingit ad ipm̄ f Quoꝝ ſunt in tenebris oꝑa intantū ꝙ ſunt deo occulta ſm̄ erroꝛē veſtrū. ⁊ abſurditatem hanc arguit propheta dicens. g Peruerſa eſt ⁊c̄. ꝓpter qđ hiere. xviij. dicit. Sicut lutum in manu figuli. ſic vos in manu mea domus iſrael. h Nonne. Hic ꝯſequenter ponit ſimplium illuminatio. ſicut em̄ in aduentu xp̄i ſacerdotes ⁊ ſcribe qui erāt literati fuerunt ſuis demeritis excecati. ſic apoſtoli aliiq̄ diſcipuli xp̄i qui prius erant ſimplices ⁊ illiterati fuerunt diuinitus illuminati. ꝓpter quod dicit ſaluatoꝛ Math. xi Cōfitebor tibi domine pater celi ⁊ terre. q̄ abſcondiſti hec a ſapientib⁹ ⁊ prudentibus. et reuelaſti ea paruulis: ⁊ hoc eſt qđ dicit hic. h Nonne adhuc ⁊c̄. illuminatio apl̄oꝝ fuit ſtatim poſt xp̄i reſurrectionem. tunc enim aperuit eis ſenſum: vt intelligerent ſcripturas Lu. vl. i Conuertet li. ⁊c̄. In hebreo habet. in nemus reputabit. ꝑ chermel intelligit hic mons carmeli vbi helyas interfecit ꝓphas baal. q̄ locus ē arid⁹ ⁊ ſterilis. Liban⁹ aūt eſt nem⁹ vbi arbores ſunt pulcre ⁊ aromatice. ꝑ hāc igit ꝑabolā intelligit ꝙ ſacerdotes ⁊ ſcribe q̄ erāt magne reputatiōis ⁊ auctat̄ ad nihilarent ꝑ excecationē. ⁊ tandē ꝑ occiſionē in deſtructione ciuitat̄ ꝑ romanos: ⁊ apl̄i aliiq̄ diſcipuli xp̄i q̄ nullius erāt reputatiōis eleuarent ꝑ illuminationes diuinas ⁊ operatōes miraculoſas vtꝫ in actib⁹ apl̄oꝝ in pl̄ib⁹ locis. ⁊ qui ꝑ eoꝝ p̄dicatiōꝫ cōuerſi ſūt gentiles ad fidem: ideo ſubdit k Et audiēt in illa die ſurdi. i. gentiles q̄ pri⁹ erāt ydolatrie deditī. l Verba l̄bri. ſ. veteris ac no. teſtamēti. m Et de tenebris ⁊c̄. errorum. ſ. ignorantie. n Oculi cecoꝝ. i. gentiliū. o Vi debūt. Et addēt mites. i. apl̄i q̄bus dixit xp̄s Mathei. xi Diſcite a me q: mitis ſum ⁊c̄. p In dn̄o leticiā. de cōuerſione gentiū ad fidē a Et pauperes homines. i. pauptatem euāgelicā ſequētes. q: in p̄mitiua eccl̄ia oīa erāt fidelib⁹ cōia q̄ſi renūciando proprietati Act. iiij. b Qm̄ defecit q̄ p̄ualebāt. cetus ſacerdotum ſcribarū ⁊ phariſeorum. q̄ in deſtructōne ciuitatis fuit occiſus. c Cōſummat⁹ eſt illuſoꝛ. illuſerūt em̄ multipliciter doctrinā xp̄i. d Et ſucciſi ſunt ⁊c̄. q: tota eoꝝ intentio v̄ſa erat in auariciā ⁊ rapinam. e Qui peccare ⁊c̄. q: querebant de oꝛe xp̄i diſcipulorūq̄ ei⁹ aliq̄d calūniabile rapere. vtꝫ in euangelio ⁊ in actib⁹ apl̄oꝝ in plurib⁹ locis. b Et argu. ⁊c̄. i. xp̄m arguentē eoꝝ vicia in palā. g Et declina. ⁊c̄. i. a xp̄o q̄ dicit iuſt⁹ anthonomatice. eo ꝙ alios iuſtificat quē negauerūt corā pylato. h Propter hoc. Hic remouet quoddā dubiū circa p̄dicta d̄ excecatiōe ſapientū ⁊ illuminatiōe ſimpliciū ne forte crederet aliq̄s ꝙ h̄ deberet accidere ꝓpe tp̄s eſaie: iō remouet hoc dicens. i Nō mō con. ia. i. ppl̄s iudaic⁹ q̄ ꝓ maiori pte in aduentu xp̄i fuit excecat⁹: ⁊ ꝑ romanos ꝑ oꝛbē in captiuitate diſperſus vbi multas cōfuſiōes ſuſtinet: ⁊ iō determinatio hui⁹ tp̄is ſubdit: cum dr̄. k Sꝫ cū vid. fil. ſu. i. apl̄os q̄ fuerunt de gente illa. l Opa ma. meaꝝ. q: ꝑ infuſionē ſpūſſancti de ideotis ⁊ timentib⁹ fecit eos ſapientiſſimos ⁊ cōſtantes. m In medio ſui ⁊c̄. ⁊ h̄ fiebat potiſſime in die pethecoſt. Act. ij. n Et ſctificabūt. i. ſcm̄ p̄dicabūt. o Sctm̄ iacob. i. xp̄m quē iacob patriarcha p̄dixit venturum ad ſanctificandū mundū Gen̄. xlix. Nō auferet ſceptrum de iuda ⁊ dux de femoꝛe eius. donec veniat q̄ mittendus eſt: ⁊ ipſe erit expectatio gentiū. p Et deum iſrael p̄dicabunt. gentib⁹ ꝑ oꝛbem diſperſis q Et ſci. erran. ſpiritu. i. gentiles prius multis erroꝛibus implicati. intellectu legis ⁊ euangelij. r Et muſſitatores. id eſt qui prius erant ocioſi ⁊ vanis occupati.

Mat. 15. a.
Mar. 7. a.
E
Abdie. 1. c.
1. Coꝛ. 1. c.
Ecci. 23. c.

g Et erit vobis viſio omniū
h ſicut v̄ba libri ſignati: quem
i cum dederint ſcienti l̄ras:
dicent: lege iſtū: et rn̄debit
k nō poſſū. ſignat⁹ eſt em̄. Et
l dabit liber neſcienti l̄ras:
dicetur q̄ ei: lege: ⁊ reſpon
m debit: neſcio l̄ras: et dixit
a dn̄s. eo ꝙ appropinquat populus iſte oꝛe ſuo ⁊ labijs ſu
is gloꝛificat me coꝛ aūt ei⁹
b longe ē a me: ⁊ timuerūt me
mandato hoim̄ ⁊ doctrinis:
c ideo ecce ego addā: vt ad
miratōem factā pp̄lo huic
miraculo grandi ⁊ ſtupēdo
d Peribit em̄ ſapiā a ſapien
tib⁹ ei⁹: ⁊ intellectus pru
e dentiū ei⁹ abſcondet. Ve
qui ꝓfundi eſtis coꝛde vt a
dn̄o abſcondatis cōſilium
f quoꝝ ſunt in tenebris oꝑa
⁊ dicūt. Quis videt nos:
g ⁊ quis nouit nos. Peruer
ſa eſt hec v̄ra cogitatio q̄ſi
ſi lutū ꝯtra figulū cogitet ⁊
dicat opus factoꝛi ſuo non
feciſti me ⁊ figmentū dicat
fictoꝛi ſuo: non intelligis:

g Nōne adhuc in modico ⁊
i in breui ꝯuertet libanus in
chermel: ⁊ chermel i ſaltuz
k reputabit. ⁊ audient in die
l illa ſurdi verba libri: et de
m
n tenebris ⁊ de caligine ocu
o li cecoꝝ videbunt. Et ad
p dent mites i dn̄o leticiam:
a ⁊ pauperes hoīes in ſctō iſrl̄
b exultabūt qm̄ defecit q̄ p̄re
c ualebat ꝯſummat⁹ eſt illu
d ſoꝛ ⁊ ſucciſi ſūt oēs q̄ vigi
e labāt ſup iniquitatem: qui
peccare faciebant hoīes in
f verbo: ⁊ arguentē in poꝛta
g ſupplantabant ⁊ declinaue
h runt ſiniſtra a iuſto. Pro
pter h̄ hec dicit dn̄s ad do
mū iacob qui redemit abra
i ham. Non modo cōfunde
tur iacob nec modo vultus
k eius erubeſcet: ſed cum vi
l derit filios ſuos oꝑa manu
m um meaꝝ in medio ſui ſan
ctificantes nomen meum:
n ⁊ ſanctificabūt ſanctum ia
o
p cob ⁊ deū iſrl̄ p̄dicabūt. et
q ſcient errantes ſpiritu in
r tellectum: et muſſitatores

F
i. 32. d.
Hiere. 2. b.
G

s Diſcent legē: moſaicā ꝛ euāgelicā. ꝛ h̄ pꝫ impletū iā ꝑ orbē q̄ſi vniuiuerſum. In capi. xxix. vbi dī in poſtil. Propt̄ h̄ hic remouet̄ qḋdā dubiū ꝛc. Additio.

De eo qḋ dr̄. Propt̄ h̄: hec dicit dñs ad domū iacob. b ꝓpha videt̄ remouere quandā opinionē erroneam. Poſſet ei qs dicere ꝙ cū phariſei ꝛ ſcribe de qb⁹ ſtatī ſupra agit. q̄ tantum errauerūt declinando a xp̄o ꝛ eū negādo ꝛ hmōi deſcenderūt de iacob ſm carnā ꝙ hec redūdaret in confuſionē iacob patris coꝝ. ſicut dr̄ Prouerbi. xvij. ca. Sꝫ h̄ ꝓpha improbat dicēs. Propter hoc. i. ꝓpt̄ pctā ꝛ ſcelera phariſeoꝝ ꝛ ſcribarū non mō. i. non hac rōne confundet̄ Iacob. i. patriarcha pater coꝝ. Nec mō vultus ei⁹ erubeſcet ꝛ eſt eadē ſnīa ſb diuerſis verbis cuius rōem ſubdit dicens. ſꝫ cū viderit filios ſuos. ꝛc. ſic eſt in heb. ꝛ eſt ſenſus. Nō hꝫ iacob rōnem q̄ cōfundat̄ ex hoc nec erubeſcat qꝛ cum viderit filios ſuos. ſcꝫ apl'os ab eo deſcēdentes tam ſm carnē: q̄ȝ ſm fidē ſanctificantes nomen meū. qꝛ repleti ſpūſancto loquebant̄ magnalia dei Act. ij. Et ſanctificabūt ſanctū iacob ꝛ deū iſrl'. Pdicabūt. i. p̄dicabūt ꝙ xp̄s ſanctusſanctoꝝ de Iacob deſcendit ꝛ ipſe fuit ꝓmiſſus. qḋ in magnā gl'iam ipſius iacob vertit̄. nō aūt in cōfuſionē. p̄ſertim cū ꝑ hmōi p̄dicatiōnē ydolatre venerunt in cognitionē veritatis. de q̄ dic̄. Et ſciant errantes ſpū intellectum. Sil'r ꝛ muſitatores. ſ. plurimi ex iudeis ꝯ deū murmurantes. Diſcent legem. ſcꝫ ſpūalem ꝑ apl'os p̄dicataꝫ.

A

Capitulū .xxx.

V Ve filij. Hic ꝯñr Eſaias loquit̄ ꝯ irriſores ꝓphetaꝝ futuroꝝ. ꝛ potiſſime hieremie q̄ ꝓphetauit tpe captiuitatis babylonice. Eſaias ṽo ante ꝓphetauit ꝑ plures annos interfectus eñ fuit circa p̄cipiū regni manaſſe. vt dictū fuit. ſ. ca j. A principio ṽo regni Manaſſe vſq̄ȝ ad deſtructionē ciuitatis ierl'm ꝑ chaldeos fluxerunt anni. cx. qꝛ manaſſes regnauit. lv. annis. Amon. xj. Ioſias xxxj. Ioachim. xj. Sedechias. xj. Sciendū igit̄ ꝙ regnuꝫ iſrl' ꝛ regnū iuda fuerūt deſtructa ex ꝯfidētia adiutorij regis egypti. Expoſitores igit̄ nr̄i cōiter exponūt h̄ capl'm ad lr̄am de iudeis q̄ euaſerūt man⁹ regis babylonis. ſꝫ interfecto godolia quē rex babylonis p̄fecerat t̄re iuda tranſierunt in egyptū timore chaldeoꝝ ꝯ mandatū dñi factum eis ex ore hiere. vt hr̄ Hiere. xliij. Sed h̄ nō videt̄ verum qꝛ de ipſis deſcendentib⁹ in egyptū dr̄. ſ. cap. iſto. Nuncij tui vſq̄ȝ ad anes ꝑuenerūt. q̄ eſt ciuitas egypti. illi aūt qui interfecto godolia tranſierūt in egyptū nō iuerunt illuc ſicut nuncij ad redeundū ſed ſicut fugitiui ad illuc manendū. ꝓpter qḋ Ra. ſa. exponit hoc ca. de oſee rege iſrl'. q̄ miſit nuncios ad regē egypti ꝓ auxilio habendo ꝯ regē aſſirioꝝ. vt ſic liberaret̄ a tributo qḋ ſibi reddebat ſingulis annis. vt hr̄. iiij. Reg. xvij. ꝛ lꝫ lr̄a poſſet ad hoc applicari. videt̄ tñ mihi ꝙ melius debeat intelligi de ſedechia rege iuda. q̄ ex cōfidentia regis egypti rebellauit nabuchod. regi contra conſilium hiere. vt hr̄ Hiere. xxxvij. Et ꝓ iſto auxilio habendo miſit frequenter ſedechias ſolennes nuncios ad regem egypti. ſed defraudatus fuit ab intento quia rex egypti non adimpleuit ꝓmiſſum de ferendo ei auxiliū

s diſcent legem.

Capl'm XXX

a Ve filij deſertores dic
b dñs: vt faceretis cōſi
c lium ꝛ nō ex me: ꝛ ordiremi-
d
e ni telā ꝛ non ꝑ ſpm̄ meum:
f vt adderetis pctm̄ ſuꝑ pec
g catū: q̄ ambulatis vt deſcē
datis in egyptū ꝛ os meuꝫ
nō interrogaſtis: ſperātes
auxiliū in fortitudine pharaonis ꝛ hn̄tes fiduciaꝫ in
h vmbra egypti ꝛ erit vobis
fortitudo pharaonis in cō
fuſionem: et fiducia vmbre
i egypti in ig̃nominiā. Erāt ei
k in taphnis principes tui ꝛ
l nuncij tui vſq̄ȝ ad anes ꝑ
m uenerūt. Oēs cōfuſi ſt̄ ſuꝑ
pp'lo qui eis ꝓdeſſe nō potuit. Nō fuerūt in auxiliuꝫ
ꝛ in aliquā vtilitatē: ſꝫ in cō
fuſionem ꝛ in obprobrium
n Onus iumentorum auſtri
o In terra tribulatiōis ꝛ an
p
q guſtie leena ꝛ leo ex eis vi
r pera ꝛ regulus volans portantes ſuper humeros iumentorum diuitias ſuas ꝛ
s ſuper gibbum camelorum
theſauros ſuos ad populum qui eis prodeſſe nō poterit. Egyptus eñ fruſtra
et vane auxiliabit̄. Iō clamaui ſuꝑ hoc ſuꝑbia tm̄ eſt
t
v
x q̄eſce. Nūc ergo ingreſſus

Igit̄ ſm hanc ſnīam ꝓcedit hic ꝓpha. qꝛ p̄mo cōminat̄ penam regno iude ꝓpter cōfidentiā in egyptijs. ſecundo idem facit regno iſrael ca. ſeq̄n. Et prima in duas. qꝛ p̄mo cōminat̄ illis de regno iuda afflictionē. ſecundo denunciat eis cōſolatōnē oleum infundens poſt vinū. ſecunda ibi ꝓpterea expectat dominus. p̄ma in duas qꝛ p̄mo arguit culpam. ſecundo ſubdit debitā penā: ibi. propterea hec dicit. prima adhuc in duas. qꝛ p̄ arguit cōfidentiā coꝝ ſuꝑ egyptuꝫ ſecundo dei cōtemptū ibi. Nūc ingreſſus. Circa p̄mū dic̄. a Ve filij deſertores. cōſilij hieremie ꝛ alioꝝ ꝓphetaꝝ dñi b Vt faceretis cōſilium de requirendo pharaonis auxilium. c Et nō ex me. qꝛ ꝓphete dñi h̄ nō cōſulebāt ſꝫ magis diſconſulebant. d Et ordiremini telam. i. faceretis proceſſum ad rebellandum chaldeis. e Et non ꝑ ſpm̄ meū. ſed ꝑ ſpm̄ mendacem in ore ꝓphetarum falſarū Hiere. xxvij. f Vt adderetis ꝛc. qꝛ p̄ diffiſi fuerunt de diuino auxilio. ſcd̄o minus cōfiſi de humano. iō ſubdit̄. g Qui ambulatis. ꝛ pꝫ litera ex dictis vſq̄ȝ ibi. h Et erit vobis ꝛc. qꝛ ex confidētia eius falſa rebellauerunt chaldeis. q̄ venientes deſtruxerunt ciuitatem ꝛ templum. ꝛ partim occiderunt ꝛ ptim captauerunt confuſibiliter pp'lm i Erant eñ ꝛc. aliqui libri habent. Ierant. qḋ fuit ſic dictū ab aliquibus correctoribus. eo qḋ ſubditur vſq̄ȝ anes ꝑuenerunt. ꝛ male quia in hebreo ꝛ in libris correctis habet̄. Erant enim taphnis que eſt ciuitas nobilis egypti k Pricipes tui. miſſi tanq̄ȝ ſolennes nuncij l Vſq̄ȝ ad anes peruenerunt. primo enim inuenerunt regem egypti in taphnis. ſed anteq̄ȝ reſponderet eis tranſtulit ſe ad anes. q̄ etiam eſt ciuitas egypti. ꝛ ſic ſecuti ſunt eum ad habendum eius reſponſum. m Omnes confuſi ſunt. ſ. dicti nuncij. quia non habuerunt inde aliquod remedium: ſed confuſionem. ꝛ cum hoc magnum damnum. ideo ſubditur. n Onus iumentoꝝ auſtri id eſt iumentorum portantium onera verſus egyptum. que eſt in parte auſtrali reſpectu regni iude. Munera multa ꝛ magna pro habendo eius auxilio. ꝛ vnde portarentur ſubditur. o In terra tribulationis ꝛc. id eſt in regno iude. cui imminebat magna tribulatio ꝛ anguſtia a Nabuchodonoſor rege p Leena ꝛ leo. id eſt rex Sedechias ꝛ regina. q Ex eis vipera ꝛc. id eſt filij ex eis nati veneno malicie pleni. r Portātes ſuper ꝛc. Filij eñ regis aliquando mittuntur ad querendum tale auxilium. vel poteſt exponi de quibuſcunq̄ȝ nuncijs a rege ꝛ regina miſſis. ꝛ propter hoc dicuntur eſſe ex eis s Super gibbum cameloruꝫ. habet eñ camelus gibbum ſuꝑ dorſum ſuper quē ponit̄ ſella ꝛ on⁹. Cetera patent ex dictis vſq̄ȝ ibi. t Superbia tantum eſt. ex magna enim ſuperbia procedebat ꝙ ipſe ſedechias et populus eius nolebant ſeruire regi babylonis ſm conſilium Hieremie a domino ſibi reuelatum. v Quieſce. a querendo tale auxiliū ab egyptijs contra regem babylonis et ſeruias ei in pace.

x Nunc ergo ingreſſus. Hic conſequenter arguitur populus de contemptu dei ꝛ prophetarum ſuorum. p̄mo tamen introducit̄ de⁹ loq̄ns ipſi Eſaie di. x Nūc ingreſſus. ſ. tu eſaia locum vbi ſcribis tibi a domino reuelata.

B

y Scribe ei.i.pplo iude. z Sup buxũ.in heb.hr̃. ſup
tabulã.ſ; hiero.tranſtulit buxũ eo ꝙ tabule ad ſcribendũ
fiũt cõiter de buxo. z Et in li.diligenter ꝛc̃.i.p notariũ
tuũ.hẽbant eni ꝓphe aliqñ notarios ſicut baruch fuit no
tari⁹ Hieremie.vt hr̃ Hiere.xxxvj.ꝛ magis ꝓbabile ẽ de
eſaia q̃ fuit nobilis,

tes ſedechiã fugiẽtẽ ipm cõphenderẽt.iiij.Reg.vltimo.
c Donec relinq̃.q.mal⁹ nauis in ſignũ naufragij ꝑterit
d Et q̃ſi.ſi.ſu.col.vbi aliqñ in ſblimitate arboris magne
aſcendit ſpeculator ad videndũ ſi hoſtes veniãt:ꝛ ex q̃ ꝑ
te:ꝛ ſic dat ſignũ fugiẽdi illis ꝑ q̃b⁹ ſpeculat.ꝛ ad quã ptẽ

y/z ſcribe ei ſup buxum:ꝛ in li
a bro diligẽter exara illud et
erit i die nouiſſimo i teſtio
b/c niũ vſq; ineternũ. Ppl̃s ei
ad iracundiã ꝓuocans eſt.
ꝛ filij mendaces.filij nolẽ
d tes audire legem dei. Qui
dicũt vidẽtib⁹ nolite vidẽ
et aſpiciẽtib⁹ nolite aſpice
re nob̃ ea q̃ recta ſt̃. Loqui
mini nob̃ placẽtia: videte
nob̃ errores : auferte a me
viã:declinate a me ſemitã
e ceſſet a facie vr̃a ſanct⁹ iſrl̃
f Propterea hec dic̃ ſanct⁹
g iſrl̃. Pro eo ꝙ reprobaſtis
h vbũ h̃ ꝛ ſperaſtis in calũ
i niam ꝛ in tumultu:ꝛ innixi
l eſtis ſup eo ꝓpterea erit vo
m bis iniq̃tas hec:ſic̃ interru
ptio cadens:req̃ſita in mu
ro excelſo. Qm̃ ſbito dum
nõ ſperat veniet ꝯtritio e⁹
ꝛ ꝯminuet ſic̃ ꝯterit lagena
n figuli ꝯtritione ꝑualida:et
nõ inueniet de fragmentis
eius teſta:in q̃ portet igni
culus de incẽdio:aut hau
o riat pax aq̃ de fouea: quia
p/q hec dic̃ dñs de⁹ iſrl̃. Si re
r/s uertamini et q̃eſcatis ſalui
t eritis. In ſilentio ꝛ in ſpe
v erit fortitudo vr̃a. Et nolu
x/y iſtis ꝛ dixiſtis. Neq̃q; ſed
z ad equos fugiemus Ideo
a fugietis. Et ſuper veloces
b aſcendem⁹. Ideo velocio
res erunt q̃ ꝑſequent vos.
Mille homines a facie ter
roris vnius:et a facie ter
c roris quinq; fugietis:do
nec relinquamini q̃ſi mal⁹
d nauis in vertice montis:ꝛ
quaſi ſignum ſuper collem
e Propterea expectat domi
f/g nus vt miſereatur veſtri:ꝛ
iõ exaltabit ꝑcens vobis.
h q: de⁹ iudicij dñs. Beati
i oms q̃ expectãt eũ. Ppl̃s
k eni ſyon habitabit in irl̃m.

et de ſtirpe regia ꝙ
habuit notariũ ſcri
bentẽ in volumine.
illud qd̃ ꝓpha prius
ſcripſerat in tabula
ꝑ exẽplari. a Et
erit in die no.in te
ſtimoniũ.ꝛ vocatur
ibi dies nouiſſima
dies in q̃ ciuitas fu
it deſtructa ꝑ calde
os. tũc eni ipleta fu
it cõminatio pene h̃
poſita. b Vſq; in
eternũ.i. vſq; ad fi
nẽ mundi.q: ſꝑ erit
ꝓphetia Eſaie in te
ſtimoniũ malicie il
lor ꝯ q̃s loq̃bat: iõ
ſubdit. c Popu
lus eni ad iracundiã
ꝓuocans eſt.ſ.ipm
deũ ꝑ maliciã ꝛ con
temptũ d Qui di
cũt vidẽtib⁹.i.veris
ꝓphetis.q: verba eo
rũ veriſſima reputa
bant inania ꝛ falſa.
ꝛ ptꝫ lr̃a vſq; ibi.
e Ceſſet a facie ꝛc̃.
id ẽ de⁹ ſanctificans
iſrl̃.ex tali ei cõtem
ptu vbis ꝛ factis oñ
debant ꝙ de⁹ deberet eos dimittere ꝓpter ſuã maliciã.
f Propterea.deſcripta ppl̃i malicia.hic ꝯñr denũciat de
bita pena:cũ dicit. g Pro eo ꝙ repro.ver.hoc.i.vbũ
dñi ꝑ ꝓphetas dictũ. h Et ſpe.in calũ.queren.occaſio
nẽ recedendi a ſeruitute babylonis.cui tñ ſedechias ꝛ ꝑn
cipes iurauerũt fuiſſe. vt hr̃.ij. Paral.vlt. i Et in tu.ſ.
exercitus regis egyptior.quem ſperabant venire ad eor
auxiliũ. In magno fragore armor ꝛ pompa.ꝛ innixi eſtis
ſup eo:magis q̃ ſup diuino auxilio. l Propterea erit
vobis iniquitas.hec de tranſgreſſione iuramenti ꝛ cõtem
ptu dei. m Sicut interru.ꝛc̃.q̃ quanto cadit a loco alti
ori.tanto magis opprimit illa ſup q̃ cadit.ꝛ ꝑ hoc intelli
git ꝙ iniquitas ꝑdicta ceſſet cã deſtructionis ciuitatis et
ppl̃i.ꝛ pꝫ litera vſq; ibi. n Et nõ inueniet ꝛc̃.i.nõ rema
nebunt aliq̃ reſidui de pplo in terra iuda q̃ poſſint eã opa
ri.q̃ illi q̃s dimiſit nabuzardan ad colendũ terrã.mortuo
godolia fugerũt in egyptũ timore chaldeor o Quia h̃
di.do.de.iſ.q̃ nõ põt mentiri. p Si reuertamini.ꝑ pe
nitentiã ad dei miam. q Et q̃eſcat.ſ.a rebellatiõe ꝯ re
gẽ babylonis. r Salui eritis.ita eni ꝑdicauit Hiere.re
gib⁹ ꝛ pplo regni iude. vtꝫ in multis locis ſue ꝓphetie.
s In ſilẽtio.i.humiliter ꝛ pacifice ſeruiendo regi baby
lonis ſm dñi voluntatẽ. t Et in ſpe.diuini auxilij non
hũani v Erit for.ve.ꝯſeruans ciuitatẽ ꝛ ppl̃m a deſtru
ctiõe.ſ; q: ſedechias noluit credere hiere.ꝛ ppl̃s ei⁹:iõ ſb
dit.Et noluiſtis. x Et dixi.neq̃q;.ſ.faciem⁹ hiere.ꝯſili
um. y Sꝫ ad equos fugiem⁹.i.ab equitib⁹ egypti refu
giũ ꝛ auxilium q̃remus. z Iõ fugietis.q: deficiẽte au
xilio egypti.ꝛ rupta ciuitate ſedechias rex ꝛ viri bellato
res fugerunt nocte.iiij.Regũ.vlti. a Et ſu.ve.aſcen.i.ſi
rex babylonis aduerſus nos ꝑualuerit ꝑ velocitatẽ equo
rum noſtror euademus manum eius qd̃ excludit dicens.
b Ideo velo.erunt q̃ ꝑſequent vos.q: chaldei inſequen

dẽant fugẽ ne cadãt
in manib⁹ hoſtiũ.et
ipſe etiã velocit de
ſcẽdẽs fugit cũ alijs
ſic erũt ꝛ illi q̃ remã
ſerũt d̃ pplo iuda.q̃r
aliq̃ fuerũt ducti i ba
bylonẽ i ſignũ victo
rie caldeor.ꝛ deſtru
ctõis iudee.ſic̃ mal⁹
eſt ſignũ naufragij
ꝑteriti.Fugerũt i egi
ptũ timẽtes ꝯ ſe ad
uentũ caldeor. e
Propterea exp.h̃ ꝯñr
ꝓpha p⁹ vinũ morti
ficatiuũ ifundẽs ole
um lenitiuũ denũci
ans ppl̃i cõſolatiõꝫ.
Circa qd̃ ſciendũ ꝙ
hãc ptẽ exponũt do
ctores nr̃i cõiter ad
lr̃am de redemptõe
ppl̃i iude de captiui
tate babylonica.fa
cta ꝑ cyrũ deſtructo
regno chaldeor: vt
hr̃ Eſdre.j. Sꝫ huic
expõni nõ vr̃ lr̃a bñ
ꝯſonare in plrib⁹ lo
cis vtpote qd̃ dr̃.ſ.
Plorãs neq̃q; plo
rab̃.i.p⁹ reditũ d̃ ca
ptiuitate babyloni
ca miam triſticie nõ hẽbis: vt iſti exponũt.ꝯtriũ vr̃ Neemie
j.vbi dr̃.ꝙ ppl̃s reuerſus a babylone erat in afflictiõe ma
gna obprobrio itẽ qd̃ ſubdit poſtea. Et dabit tibi dñs pa
nẽ artũ ꝛ aquã breuẽ.i.in redeũdo de babylone ſuſtinebis
penuriã vict⁹:ſm iſtos h̃ nõ bñ ꝯſonat ꝑdictis ab eis.ſ. ꝙ
nõ hrẽnt miam triſticie. Itẽ ei qd̃ poſtea ſubdit. Et dabit
pluuiã ſemini tuo ꝛc̃.qd̃ exponũt de magna abũdantia in
terre fructib⁹ ꝛ aĩalib⁹ cui⁹ ꝯtriũ vr̃ p⁹ reditũ Neemie. v.
ca.vbi dr̃ ꝙ multi de pplo diſponebãt vendẽ filios ꝛ filias
ſuas in ſuos ꝛ ancillas ꝑ victu hñdo. Itẽ qd̃ dr̃.ꝛ nõ faci
et vltra auolare doctorẽ tuũ a te.ſ.Eſdrã.vt dicũt qd̃ nõ vr̃
verũ.q: Eſdras nõ ſꝑ ſtetit cũ eis:ſ; pauco tꝑe q: p⁹ alios
longo tꝑe venit de babylone. ꝛ nõ multũ ſuꝑuixit. Itẽ qd̃
ſ.dr̃. Et erit lux lune ſic̃ lux ſolis ꝛc̃.exponũt di.ꝙ h̃ intel
ligit de maiori leticia quã habuerũt poſt captiuitatẽ q̃ añ
tant⁹ tñ exceſſus leticie nõ vr̃ bñ ꝑdictis ꝯcordare.ꝛ maxi
me q: nunq̃ redierũt ad tantã ꝓſperitatẽ ſic̃ fuerãt añ de
multo.maxime tꝑe dd̃ ꝛ ſalomonis ꝛ alior regũ plrimor.
ꝛ iõ ſaluo meliori iudiciõ.vr̃ ꝙ iudei meli⁹ q̃ ꝯtrũ ad aliq̃d ex
ponũt ptẽ iſtã.ſ.de redẽptiõe eor fienda ꝑ xp̃m.ſ; in h̃ er
rãt:qd̃ expectãt futurũ qd̃ iã trãſijt in ꝑteritũ.igit accipiẽ
do ab eis qd̃ eſt verũ ꝛ falſum reſpuentes.exponam⁹ lr̃am
de redẽptione facta ꝑ xp̃m. Et diuidit in duas ptes.q: pri
mo ponit redemptio facta ꝑ xp̃m in ſuo aduentu ꝑ̃.ſcd̃o fi
enda in ſcd̃o.ibi. Et erit. Prima h̃ ꝑdicit ab eſaia:cũ dicit
e Propterea.i.ꝓpter mala vr̃a multiplicata. f Expe.
dñs ꝛc̃.i.differt redẽptiõꝫ vr̃am ꝑfectã ꝑ xp̃m fiẽdã. verũ
tñ q: nõ aufert eã.ſubdit etiã. g Iõ exalt.ꝑ.vo.q: tꝑs
ſui aduẽt⁹ erit tꝑs magne miſcdie.verũtñ ñ erit ſine iuſti
cia q̃ ſꝑ dei miam ꝯcomitat.iõ ſbdit. Quia de⁹ iudicij dñs
h Bti oms ꝛc̃.firmit credendo ei⁹ aduentũ. i Ppl̃us
eni ſy.i.fidelis ꝛ catholic⁹. k Vita.in irl̃m.i.in eccia ſm
ꝙ dr̃ ad Heb.xij. Acceſſiſtis ad mõ.ſy.ꝛ ci.d.vi.irl̃m cele

ſtem. ⁊ qꝛ ad lr̃am in monte ſyon incepit fides catholica ꝑ pdicatoꝝ xp̄i in ꝓpria pſona ⁊ ꝑ miſſionē ſpũſſancti ſuper apoſtolos vt dictū fuit. ſ. ij. ca. l Plorans nequaq̄ plorabis. ꝓ dilatiōe xp̄i venturi. ꝓ q̄ ſuſpirabāt: ingemiſcentes pſesvc. tc. m Miſerās miſerebit tui. intantū ꝙ exponet ſe morti.

b Et erūt ⁊c̃. ꝑ mōtes excelſos intelligunt apl̃i. ꝑ colles q̄ ſunt mōtes minores pdicatores alij. i Riui currētiū aquaꝝ. i. abundātia ſane doctrine eo mō loq̄ndi q̄ dicit. ſ. xi Repleta ē terra ſcīa dñi ſic aque maris operientis. k In die interfectiōis ⁊c̃. i. tpe deſtructiōis irlm in q̄ erāt multe turres. q̄ cū muris deſtructe fuerit ꝑ romanos ⁊ illo tempe multū viguit pdicatio euāgelij ꝑ apl̃os alioſq̄ diſcipulos xp̄i.

n Ad vocē clamoris tui ⁊c̃. i pmittitur eccia ⁊ ꝑ longū tp̄s poſtea ſcti viri habebāt freq̄ntiſſime ad votū diuina rñſa. o Et dabit tibi dominus ⁊c̃. i. ex dei grā erit cōtent9 ꝑuo victu al's parco. ſic pꝫ in decurſu eccleſie i viris ꝑfectis ⁊ religioſis. p Et nō faciet auolare ⁊c̃. i. xp̄s q̄ dic de ſeipo Mathei. xxiij. Unus ē magiſter vr̃ xp̄s. ⁊ d̄ ſua ꝑmanentia dicit Math. vl. Ecce ego vobiſcū ſuꝫ oib9 diebus vſq̄ ad cōſūmationē ſeculi. ſcḋm em̄ diuinitatē vbiq̄ ē ꝑ eſſentialē pñtiaꝫ ⁊ potentiā. ⁊ i eccl̃ia ſua ꝑ ſpālēꝫ grām. ⁊ ſcḋm hūanitatē in eucbariſtie ſacro. in q̄ corpus eſt ex vi ſacramenti. aīa ⁊ diuinitas ex

E

l Plorans neq̄q̄ plorabis
m miſerans miſerebitur tui.
n Ad vocē clamoris tui ſtatim vt audierit reſpōdebit
o tibi. Et dabit tibi dñs pa-
p nē artū ⁊ aquā breuē: ⁊ nō faciet auolare a te vltra do
q ctorē tuū: ⁊ erunt oculi tui
r videntes ꝑceptorē tuū ⁊ au
s res tue audient verbū poſt
t tergum monentis. Hec eſt
v via: ambulate in ea: et non declinetis neq̄ ad dexterā
x neq̄ ad ſiniſtram. Et cōtaminabitis laminas ſculptilū argenti tui ⁊ veſtimētuꝫ ꝯflatilis auri tui ⁊ diſpges ea ſic imundiciā mēſtruate
y
z Egredere dices ei. Et dabit pluuiā ſemini tuo vbicū
a q̄ ſeminaueris i terra ⁊ panis frugū terre erit vberri-
b mus et pinguis. Paſcetur in poſſeſſione tua i die illo
c agnus ſpacioſe et tauri tui
d
e ⁊ pulli aſinoꝝ q̄ opant̄ traꝫ
f cōmixtū migma comedent
g ſicut in area ventilatum eſt
h Et erunt ſup oēm montem excelſū ⁊ ſup oēm collē ele
i uatū riui currentiū aquarū
k in die interfectōis multoꝝ
l cū ceciderit turres. Et erit lux lune ſicut lux ſolis ⁊ lux ſolis erit ſeptēplicit̄ ſic lux ſeptē dierū in die q̄ alligauerit dominus vulnus populi ſui ⁊ percuſſuram pla-
m ge eius ſanauerit. Ecce no
n mē dñi venit de longinquo
o
p ardens furor ei9 ⁊ grauis
q ad portandum. Labia ei9 repleta ſunt indignatione.
r et lingua eius quaſi ignis
s deuorans. Spiritus eius
t velut torrēs inundās vſq̄

l Et erit ⁊c̃. Hic denunciat̄ liberatio fideliū in ſecūdo aduētu xp̄i. tunc em̄ liberabunt̄ a penalitatib9 vite pñtis Et diuidit̄ in duas. qꝛ p̄ ponit̄ hmōi liberatio. ſcḋo demonis abiectio: ibi. Ecce nomē. Circa primū ſciendum. ꝙ ſcḋm ſctōs doctores ⁊ catholicos in finali iudicio mund9 innouabit̄ et meliorabit̄ ad augmentum gl̃ie electoꝝ. q̄ in elementis ⁊ corporib9 celeſtib9 melioratꝫ videbunt clarius relucētiā diuine vtutis et bonitatis. ſcḋm illud Sap. xiij. a magnitudine ſpeciei creature poterat cognoſcibilit̄ creator hoꝝ videri. decor autem corpoꝝ celeſtiū maxime cōſiſtit in luce: ⁊ iō tūc augebit̄: ⁊ hoc eſt qḋ dr̃. l Et erit lux lune ſicut lux ſolis ⁊c̃. in die q̄ alligauerit vuln9 ppl̃i ſui. qꝛ fideles reſurgent in corporib9 glorioſis ab omī corruptiōe ⁊ penalitate liberatis.

F

cōcomitantia inſepabili poſt reſurrectionē. In tranſlatōe chaldaica ſic hr̃. Et nō recedet vltra diuinitas ei9 ex q̄ pꝫ ꝙ nō pōt cōuenient̄ intelligi de eſdra doctore. ſꝫ xp̄o cōuenit optime. q Et erunt oculi tui ⁊c̃. i. xp̄m q̄ apparuit viſibilis etiā oculis corꝑalib9 in forma hūanitatis ⁊ in ſacramento ſub ſpecie panis. r Et aures tue ⁊c̃. ſ. euāgelicū s Poſt terga monentis. i. ad ſeq̄ndū veſtigia xp̄i pdicantis in pſona ꝓpria p̄ ⁊ poſtea in apl̃is alijſq̄ diſcipulis. t Hec eſt via. ſ. fides catholica. v Ambulate in ea ⁊c̃. qꝛ eccl̃ia nunq̄ declinabit generaliter a fide catholica. x Et cōtaminabitis ⁊c̃. qꝛ gentiles ad pdicationē apl̃oꝝ cōfregerūt ydola ſua materiā ⁊ ornamenta ydoloꝝ pauperib9 erogātes. y Egredere dices ei. i. ydolatrie q̄ ceſſauit q̄ſi in vniuerſo orbe. z Et dabit pluuia ſemini tuo ⁊c̃. ſemē parabolice dr̃ hic vbū euāgelicū: ſcḋm ꝙ dicit ſaluator in pabola ſeminantis Luc. viij. Semen eſt verbum dei. ⁊ recipientib9 ipm ꝑ fidē data eſt pluuia grē dei. ⁊ per talē modū dr̃ Deu. xxxij. Cōcreſcat vt pluuia doctria mea a Et panis frugū ⁊c̃. iſte eſt panis eucbariſtie q̄ dr̃ panis frugū terre. qꝛ materia hui9 ſacramenti eſt panis triticeus de terra ꝓduct9: ⁊ ꝯtinet iſte panis pinguedinē grē diuine b Paſcet̄ in poſſeſſionē ⁊c̃. i. xp̄s de quo dr̃ Joh. j. Ecce agn9 dei q̄ tollit ⁊c̃. Paſcit̄ ſpacioſe. in dilatatiōe caſtitatꝫ eccl̃ie: ſcḋm ꝙ dr̃ Cañ. ij. Qui paſcit̄ in lilijs donec aſpiret dies. ⁊ inclinent̄ vmbre. c Et tauri tui. i. apl̃i. d Et pulli aſinoꝝ. alij inferiores pdicatores e Qui operantur terrā. laborando in agro dñico vbo ⁊ exēplo. f Cōmixtū migma comedēt. glo. ſup locū iſtū dic ꝙ migma ē hordeū mixtū cū pallea: ⁊ eā ſequunt̄ expoſitores noſtri. ſed huic dicto videt̄ ꝯtrariari qḋ ſubdit̄. g Sicut i area ventilatū eſt. i. purgatū a palea: q̄d aūt intellexerit hiero. ꝑ migma neſcio: ſꝫ in hebreo hr̃ ſic. Mixtū forte comedēt. i. ad cōmixtionē diuerſoꝝ granoꝝ abſq̄ aliqua corruptione in ſua bonitate manentiū. ꝑ qḋ methaphorice intelligit̄ congregatio fideliū ex iudeis ⁊ gētilib9 ⁊ varijs natiōib9. q̄ incorpati ſunt eccie ꝑ pdicatoꝝ apl̃oꝝ alioꝝq̄ pdicatorum.

m Ecce nomē. Hic ꝯtīr apit̄ de deiectione demonis. Sciendū tñ ꝙ hebrei ⁊ expoſitores nr̃i expoſuūt ꝑtē iſtā ad literā de deiectione ſennacherib regis aſſirioꝝ venientis ꝯ hierl̃m. qñ exercit9 eius ꝑcuſſus fuit ab angelo. ſic ꝙ corpora bellatoꝝ fuerunt incinerata intactis veſtib9 ⁊ armis ſicut dictū fuit. ſ. vij. ⁊ ad hoc ſatis poſſet applicari litera Sꝫ ꝯ hoc vr̃: qḋ dr̃ hic in pn. Ecce nomen dñi venit de lōginquo. Ex quo vr̃ Eſaias loq̄ de tpe longinquo: qḋ ē tp̄s iudicij final' ⁊ nō de ꝓpinq̄ ſeu pñti cuiuſmōi dicta ꝑcuſſio ſennacherib fuit: qꝛ fuit tpe Eſaie vt hr̃. iiij. Reg. xix. Iteꝫ qḋ dr̃ in fi. h9 ca. Preparata eſt em̄ ab heri tophet ⁊c̃. i. pena gehennalis. ſcḋm qḋ dr̃ ab omibus expoſitorib9 hebreis ⁊ latinis. ⁊ iō vr̃ eſaias hic loquit tpe finalis iudicij. in quo demones cum damnatis retrudent̄ in inferno. ⁊ hanc ſententiā ſequit̄ hic mgr̃ alexāder de ales q̄ fuit maxim9 theologus temporib9 ſuis. Igit̄ ſcḋm hanc ſniam hec ps in tres diuidit̄. qꝛ p̄ deſcribit̄ aduent9 iudicis terribilis impijs. ſecūdo delectabilis iuſtis. ibi. Canticū erit. ⁊ tercio vt abiectiu9 demonis: ibi. Et auditam. Circa primū dicit eſaias. m Ecce nomen dñi. qꝛ in iudicio apparebit dñs qui iudicatus fuit coram pylato vt ſeruus ⁊ abiectus. n Venit de longinquo. qꝛ a tpe eſaie erat magna diſtantia vſq̄ ad tp̄s iudicij. o Ardens furor eius. qꝛ ignis cōflagrationis pcedit aduentū iudicis. p Et grauis ad portanduꝫ qꝛ terribilia ſigna apparebunt ꝓpe iudicium. q Labia ei9 ⁊c̃. ꝯtra reprobos. ꝯtra quos ꝓfert illā ſniam. Ite maledicti ⁊c̃. Math. xxv. r Et lingua eius. q̄ſi ignis deuorans. qꝛ ꝑ ſententiam ab eo ꝓlatam deducent̄ ad ignē gehenne interminabilem. s Spiritus eius. i. eiuſdem indignatio contra reprobos. t Velut torrens inundans quia non poterunt punitionem eius euadere.

v Ad pdendas gentes.ſ.q̄ſtū ad reprobos x Et frenū
erroris.q꞉ cognoſcent ſe erraſſe.illa tñ ꝯgnitio nō erit eis
vtilis:ſʒ magis afflictiua.p remorſum ꝯſcie.de q̄ dr̄.ī.vl.c.
Uermis eoꝝ ñ morieẗ. y Canticū.Hic deſcribiẗ.dict⁹
aduent⁹ delectabilis electis.q̄ tunc letabunẗ non ſolū de
ſua glificatōe:ſʒ etiā
de reproboꝝ puniti
one applaudēdo di-
uine iuſticie.ꝛ h̄ eſt
qđ dr̄. y Canticū
erit vobis.ſ.electis.
B z Sicut vox.ſic eſt
in hebreo. a Sā
ctificate ſolennitatꝭ
ſ.ſolēnitatis paſcha
lis.in q̄ filij iſrl̄ lau-
dauerūt dñm ꝓ ſuo
exitu de egypto in q̄
figurat⁹ fuit exit⁹ ele
ctorū de omi penali
tate.qñ ad celū trāſ
ferenẗ glorioſi ī aia
ꝛ corpe. b Et leti
cia cordis ꝛc̄.li ſicut
importat hic eq̄lita
tē.q꞉ leticia electoꝝ
tūc excedet oēm leti
tiā q̄ pōt exprimi a
nobis:ſʒ ꝓbat vtitur
talib⁹ exēplis hoīb⁹ cognitis:q꞉ ſm ꝙ dicit Greg. balbu-
tiendo ꝓut poſſum⁹ excelſi dei facta reſonam⁹. c Et au
ditā.Hic ꝯſr oñdiẗ dict⁹ aduent⁹ vt demonis abiectiuus.
q꞉ tūc auferet ei⁹ ptās inducēdi homies ad pctm̄.ꝛ q꞉ tūc
cū reprobis retrudeẗ in infernū.ex quoꝝ pena augebiẗ pe
na demonū ſicut gloria angeloꝝ augmētabiẗ ex gloria ele
ctoꝝ.q̄s induxerūt ad meritū.iō dicit. c Et auditā fa-
ciet dñs gl̄iam vocis ſue dicens electꝭ.Uenite bñdicti ꝛc̄.
d Et terrorē brachij ſui oñdet in demonū eiectione.
e In cōminatōe furoris cū dicet.Ite maledi.in ignē eter
nū:q̄ parat⁹ eſt dyabolo ꝛ angelis ei⁹ Math.xxv. f Et
flāma ignis.ſ.gehenne. g Allidet in turbine ꝛ lapide
grandinis.p iſta q̄ ſunt hominib⁹ terribilia intelligiẗ ter-
ror iudicis. h A voce em̄ dñi.i.ſnīa iudicij. i Pa-
uebit aſſur.ſ.dyabolus.q̄ hic ad lr̄am intelligiẗ ſub noīe re
gis aſſur q̄ multū afflixit pplm̄ dñi ſ.ē.ſ.xiiij.ca. ſub noīe
regis babylonis ſignaẗ dyabol⁹ ad lr̄am vt dictū fuit ibi-
dem. k Uirga pcuſſus.i.virga diuine ſnīe l Et erit
tranſit⁹ ꝛc̄.i.firm⁹ ꝛ ſtabilis.q꞉ illa ſnīa erat irrefractabilis
iō ſequiẗ. m Quā requieſcere ꝛc̄.q꞉ pena illi⁹ ſnīe tene
bit eū depſſum in ppetuū. n In tympa.ꝛ cy.ꝛc̄.p iſta
intelligiẗ electoꝝ leticia de ptāte demonū electa.ſm ꝙ dr̄
Apocalip.xij.Audiui vocē magnā de celo dicentē.Nunc
facta eſt ſalus ꝛ virt⁹ ꝛ regnū dei nr̄i.ꝛ ptās xp̄i ei⁹.q꞉ ꝓ-
iectus eſt accuſator fratrū nroꝝ ꝛc̄. o Prepata eſt em̄
ꝛc̄.i.gehenne pena ſm expoſitores Heb.ꝛ latinos. To-
phet em̄ vno mō ſignat laxatiōeʒ vel ampliationē:ꝛ iō ſic
noiaẗ gehenna.q꞉ ois hō q̄ nō reſtringit fomitē ſuū ſʒ ma
gis laxat ei habenas.cadit in gehennā vt diciẗ glo.hebrai
ca.diciẗ aūt pparata ab heri.i.a ſecunda die creatiōis mū
di:vt dicunẗ aliq̄.q꞉ ab illa die nō fuit nudiuſterci⁹:ſʒ tm̄
heri.ſʒ hoc nō eſt veriſil̄e.q꞉ ſcđa die facta fuit diſtinctō ce
li ſyderei ab aquis inferiorib⁹ ꝛ ſupiorib⁹:vbi nō eſt gehē-
na ſʒ circa centrū terre vt dicunt ſancti doctores.Itē ratō
eoꝝ magis cōcludit ꝯtrium.q꞉ ſi ſcđa dies fuit prima hūs
heri.ſequiẗ ꝙ nō ipſa fuit primū heri:ſed magis dies p̄ce-
dens ꝛ iō melius diciẗ ꝙ heri hic accipiẗ ꝓ principio tpis
in quo de⁹ creauit celū ꝛ terrā.ita ꝙ ſicut tunc fecit celum
empyreū ꝓ electis:ita infernū pro reprobis. p A rege
preparata.i.a deo q̄ regit vniuerſa.q꞉ ſicut fecit habitatio
nē electis in celo empyreo. ſic etiam reprobis in inferno.
in heb.hr̄.regi pparata.i.demoni ꝛ angelis ei⁹.qui dicitur
rex ſup oēs filios ſupbie Iob.xlj. q Profunda.q꞉ diciẗ
eſſe circa centrū terre r Et dilata.q꞉ multi va dunt ad ꝑ
ditionē:ſm dictū ſaluatoris Math.vij. s Nutrimen-
ta ei⁹ ꝛc̄.p h̄ deſignaẗ acerbitas pene. t Flat⁹ dñi.i.effe
ct⁹ ſue iuſticie. v Sicut torrens ſulphuris ꝛc̄.p h̄ etiaʒ
oñdiẗ horror illi⁹ pe
ne.ꝛ ꝙ impediri nō
poſſit eo ꝙ procediẗ
ſm ordinē diue iuſti
cie.

v ad mediū colli ad pdēdas
x gentes in nihilum ꝛ frenuʒ
erroris qđ erat in maxillis
y ppl̄oꝝ. Canticum erit vo-
z a bis ſicut vox ſanctificate ſo
b lennitatis:ꝛ leticia cordis
ſicut qui pgit cum tibia vt
intret in montē dñi ad for-
c tem iſrl̄.Et auditam faciat
d dñs gloriā vocis ſue ꝛ ter-
e rorē brachij ſui oñdet i cō
f minatōne furoris et flāma
g ignis deuorantis.Allidet
in turbine ꝛ in lapide gran
h i dinis A voce em̄ dñi paue
k l bit aſſur virga pcuſſus:et
erit tranſit⁹ ꝟge fundatus
m quā reqeſcē faciet dñs ſup
n eū in tympanis et citharis
in bellis p̄cipuis expugna
o bit eos. Prepata eſt ei ab
p heri tophet a rege p̄pata:
q r profunda:ꝛ dilatata. Nu-
s trimēta eius ignis ꝛ ligna
t v multa flatus dñi ſicut tor-
rens ſulphuris ſuccēdens
eam. Cap. XXXI

a Ve qui deſcendunt in
egyptum ad auxiliuʒ
in equis ſperantes:ꝛ
b habentes fiduciam ſup q̄-
c drigis q꞉ multe ſunt:ꝛ ſup

In ca.xxx.
vbi dr̄ i poſtil. Plo-
rans nequaq̄ plora-
bit. Additio.j.
T Icet patres
ve.te.deſide-
raſſent aduē
tum xp̄i:nō tñ legū
tur ꝓ dilatiōe hui⁹
aduent⁹ ploraſſe.vñ
h̄ qđ dr̄. Plorās ne
quaq̄ plorabit.vide
tur intelligendū de
A ſctis eccie xp̄i q̄ pſe-
cutōes aduerſarioꝝ
ꝓ amore xp̄i gaudē
ter tolerabant ſic de
apl̄is loq̄ẗ Act.v.c.
Ibāt apl̄i gaudētes
ꝛc̄.Et de ſanctꝭ mar
tyrib⁹ legiẗ.ꝙ tormenta ſibi illata letanter ſuſtinebāt ꝛ de
iſtis dicit. Plorans nequaq̄ plorabis.patres ꝟo ve.te.tri
bulationib⁹ aduenientibus anxiebanẗ ꝛ q̄nq̄ plorabant.
vt ptʒ de iacob Geñ.xxxvij.ꝛ de ezechia.ī.xxxviij. Ratio
aūt hui⁹ differentie videẗ eſſe paſſio xp̄i.quā ſancti eccle-
ſie cōſiderant vt iam expti.Antiq̄ ꝟo cōſiderauerūt vt fu
turū:nō vt factū.Conſtat aūt ꝙ ea que ſunt in actu magꝭ
mouent q̄ȝ ea que ſunt in potentia.
In eodem cap.vbi diciẗ in poſtill.Et frenū erroris.quia
cognoſcant ſe erraſſe. Additio.ij.
H Oc qđ dr̄.Et frenū erroris qđ erat in maxillis po-
puloꝝ canticū erit vob ꝛc̄.ꝛ cōtinuaẗ ſub vna ſnīa
Ad qđ ſciendū ꝙ dyabol⁹ añ ei⁹ eiectionē ſeu recla
ſionē ſic dñabaẗ ſuis poſſeſſis.ꝙ trahebat eos ad libitum
ſuū ſicut aſcenſor trahit equū cū freno:vñ in glo.vbi diciẗ
Et frenū erroris.diciẗ dñatiōeʒ dyaboli q̄ ſubditos trahiẗ
ad ruinam.qđ q̄dem frenū erroris in canticum erit vobis
ſcʒ electis.eo mō q̄ diciẗ.Cantem⁹ dño gl̄ioſe em̄ honori-
ficat⁹ eſt equum ꝛ aſcenſorē ꝓiecit in mare.Cetera expo-
nanẗ ꝓut in poſtil. Capl̄m.xxxj.
V E qui deſcendunẗ. Poſtq̄ȝ locutus eſt eſaias ꝯtra
regnū iude.eo ꝙ ex diffidentia diuini auxilij recur
rerunt ad humanum tempore regis ſedechie. h̄ ex
ſimili cauſa loquiẗ contra regnum iſrl̄ tempe Ozee qui vt
euaderet reddere tributum aſſyrioꝝ.quod regi aſſyrioruʒ
dare conſueueraẗ miſit nuncios ad ſeſach regem egypti.ꝛ
ſic ex eius cōfidentia rebellauiẗ.ꝓpter qđ ſalmanaſar rex
aſſyriorum venit ꝯtra eum ꝛ regnū eius deſtruxit.vt habe
tur.iiij.Regū.xvij.ſm hoc igiẗ iſtud cap̄.diuidiẗ in duas
partes.quia primo ponitur deſtructio regni iſrael ex di-
cta cauſa.ſecundo ſaluatio regni iude protunc ratione op-
poſita:ibi.Quia hec dicit.Circa primum ſciendū ꝙ ſicut
regnum iſrl̄ fuit deſtructū ex mala cōfidentia ſup egyptū
ſic rex egypti cum ſuo exercitu fuit deuictus a Nabucho
donoſor rege babylonis.iiij.anno ioachim filij ioſie vt hr̄
Hiere.xlvj.ꝛ hoc quia falſam fiduciam dederat regi iſrael
ꝛ vtrunq̄ iſtorum denunciat Eſaias hic.ꝛ patet littera ex
dictis paucis exceptis. a Ve qui deſcendunt in egy-
ptum.ſ.de populo iſrael. b Habentes fiduciam ſuper
quadrigis.quia multe ſunt ad portandum arma:ꝛ omi ex
ercitui neceſſaria. c Et ſuper equitibus.quia preuali-
di tunc egyptij erant in ꝛ armis famoſi.

Seſach rex Egipti

d Et nō ſt cōſiſi.&c.i.ſup deū q̄ ſanctificat iſrl'. e Ipſe aūt ſapiens.i.ipſe de⁹ cui⁹ ſapie nō eſt numer⁹. f Addu xit malū.ſ.pene ſup regnū iſrl'. g Et verba ſua.q̄ p ꝓphetas dixit de deſtructōe regni iſrl'. h Nō abſtulit.ſ. ab effectu:ſ₃ ea impleuit. i Et cōſurget &c.i.regnū iſrael q̄ vitulos aureos adorabāt. k Et ꝯ auxiliū.i.ꝯ regē egypti regi iſrl' auxiliū ꝓmittenti. l Egyptus hō. & ſic eſt ſb deo ad puniendū illū ꝓ libito ſue volūtatis. m Et non de⁹.vt poſſet ſaluare regē iſrl' ꝯ ordinationes dei. n Et equi eoꝝ caro & non ſpūs.i.ſpūales ſubſtantie cuiuſmodi ſt angeli q̄ ſunt exercitus dei. o Et dominꝰ inclinauit manū ſuā.ad accipiendum de vtroq₃ rege vindictā:iō ſubdit. Et corruet &c.

aliis accipiebant. a Et fortitudo eius &c. q: ampli⁹ nō terrebit populos in circuitu ſed magis ecōuerſo.iō ſubditur. b Et pauebunt &c.ſ.cum rege ſennacherib vt dcm̄ eſt. c Dixit dn̄s &c.quia in altari holocauſtoꝝ qd̄ erat in monte ſyon erat ignis perpetuus: q̄ nutriebat a ſacerdotib⁹ Leui.vi.

B

C

p Simulq₃ omnes conſument.ly ſimul nō importat identitatē tpis.q: duo reges predicti:tunc.ſ. eodē tpe nō fuerunt debellati. vt p₃ ex p̄dictis.ſ₃ deſignat ſimilitudinem pene vtriuſq₃ regis.

B q Quia hec dicit

ſ.2.d. Hic ꝯn̄r ponit ſalua tio regni iude ꝓ tūc ex cā oppoſita.ſ. ex vera cōfidentia i dn̄o. Ezechias eīm q̄ tpe oſee regnauit

equitib⁹:q: ꝑualidi nimis
d & non ſunt ꝯfiſi ſup ſanctū
e iſrl' & dn̄m nō req̄ſierūt. Ipſe
f aūt ſapiēs adduxit malum
g h & v̄ba ſua non abſtulit. Et
i ꝯſurget ꝯ domū peſſimoꝝ
k & ꝯ auxiliū opantiū iniq̄ta-
l m tē. Egyptus hō & nō deus
n et equi eoꝝ caro & nō ſpūs
o Et dominꝰ inclinabit manū ſuā corruet auxiliator &
p cadet cui p̄ſtat auxiliū: ſil'
q q₃ oēs cōſument:q: hec dicit dn̄s ad me Quō ſi rugiat leo & catulꝰ leonis ſup p̄dam ſuam:cū occurrerit ei mltitudo paſtoꝝ a voce eorū nō formidabit:& a mltitudine eoꝝ nō pauebit ſic deſcēdet dn̄s exercituū vt p̄liet ſup montē ſyon & ſup collē eius. Sicut aues volantes ſic ꝓteget dn̄s exercituū ierlm:ꝓtegens et liberans tranſiens & ſaluās
r Cōuertimini ſicut in ꝓfun
s dū receſſeratis filii iſrl'. In die eīm illa abiiciet vir ydola argenti ſui:& ydola auri

ſui que fecerūt vobis manꝰ
t veſtre in peccatum & cadet
v aſſur in gladio non viri: et gladius non hominis vo-
x y rabit eum:et fugiet non a
z facie gladii & iuuenes eius
a vectigales erunt: & fortitudo eius a terrore tranſibit:
b et pauebunt fugiētes prin
c cipes eius. Dixit dominꝰ
d cuius ignis ē in ſyon.& caminus eius in hieruſalem.

Capitulū XXXII

a E
b Cce in iuſticia regnabit rex et principes in
c iudicio preerūt. Et erit vir ſicut qui abſconditur a vento et celat ſe a tempeſtate ſi
d
e cut riui aquarū in ſiti.& vmbra petre prominētis i terra deſerta. Non caligabūt
f
g oculi videntium: et aures audientium diligenter au-
h ſcultabunt et coꝛ ſtultoꝛū
i k intelliget ſciam & ligua bal
l boꝝ velociter loq̄t & plane
m Nō vocabit vltra is:q̄ inſi
n piēs eſt princeps neq₃ fraudulēter appellabit maioꝛ.

d Et caminus ei⁹ i ierlm.hoc dr̄ ꝓ altari incenſi ad qd̄ ingrediebant omi die ſacerdotes vt ibi cōburerent thymiama ad cōſummandū ſacrificia vt habet ad Hebre.ix.

Capitulū.xxxii.

a E
c Cce in iuſticia. Hic ꝓſequit p̄dictū magis in ſpāli.& diuidit in duas ptes. q: p̄mo deſcribit iuſticia ezechie. ꝓpter quā facta fuit tūc dicta ſaluatio. ſecūdo malicia ſennacherib ꝓpter quam facta ē eius deiectio ca. ſe. Prima diuidit i duas partes.quia primo deſcribitur iuſticia ezechie que meruit dictam ſaluationem.ſecundo malicia manaſſe que demeruit regni iuō deſtructionē ibi. Stultus. Circa primum dicitur a Ecce in iuſticia regnabit rex ſc₃ ezechias.qui fuit iuſtus b Et p̄ncipes in iudicio preerunt.ab eo informa

A

vt hī.iiii.Reg.xviii.totā cōfidentiā ſuam poſuit in dn̄o.& ad hoc induxit etiā pplm ſuū. ꝓpter qd̄ dn̄s mō mirabili liberauit eū de manibus ſennacherib regis aſſyrioꝝ.iiii.Reg.xix.& hec ſaluatio deſcribit h̄ diffuſe.& p̄ ꝓphetice.ſecundo hyſtorice ca.xxxvi. Prima in duas.q: p̄ ponit modus dicte ſaluatiōis in generali.ſcd̄o magis in ſpāli ca. ſequen. Prima in duas.q: p̄ ponit regni iude ſaluatio.ſcd̄o ſennacherib deiectio:ibi.Et cadet.Circa primū ponit exemplū de leone.q̄ nō dimittit predā timoꝛe paſtoꝝ ſibi occurrentiū.ſic dn̄s conſtant & ſine īpedimento ꝓteget & ſaluabit ierlm cōtra ſennacherib regis & ei⁹ exercitū & ſicut aues volantes non habent timere arcū ſagittatoris ſic nec habitantes in ierlm imperū ſennacherib regis.& ſic p₃ lr̄a vſq₃ ibi. r Conuertimini ſicut in ꝓfundū receſſeratis filii iſrl'.hoc dr̄.q: ppl's iſrl' dum transferebat in aſſyrios ꝑ ſalmanaſar regem.aliqui de illo regno euaſerūt latitantes vbi poterant.ſ₃ poſtea venerūt ad ezechiā regē & recti ab ſecta ydolatria cōuerſi fuerant ad verū dei cultū.iō ſubdit s In die illa abiiciet &c.i.deſpiciet p̄ amore. t Et cadet. Hic conſequenter ponit ſennacherib deiectio:que facta fuit ꝑ hoc q₃ angelus domini ꝑcuſſit in exercitu eius. clxxxv.milia quod videns ſennacherib cum paucis fugit territus:& hoc eſt quod dicitur. t Et cadet aſſur.i.exercitus aſſyriorum. v In gladio non viri ſed angeli. x Et fugiet ſc₃ rex ſennacherib. y Non a facie gladii ſc₃ aduerſariorum ſuorum ſed ex terrore ſupradicto. z Et iuuenes &c.id eſt tributarii qui antea tributum ab

ti & inducti. c Et erit vir &c.ſm hanc lr̄am ly vir refertur ad quemlibet de populo iude q̄ fuit protect⁹ ab impetu & tempeſtate ſennacherib meritis ezechie In heb. aūt habet.Et erit vir ſicut abſconſio a vento &c.& ſic ly vir refertur ad ezechiam q̄ dicitur vir a virtute.& abſconſio.id ē ꝓtectio a vento.i.tempeſtate ad ipſius ſennacherib pplm ſiue exercitū.vt dictū eſt. d Sicut riui aquarum in ſiti ſunt valde amabiles & vtiles.ſic Ezechias populo ſuo. e Et vmbra &c.ex ſiccitatib⁹ & caloꝛib⁹ maximis.nā talis vmbra eſt valde delectabilis hoībus ibi quieſcentib⁹: ſic Ezechias pplo ſuo. f Nō caligabūt oculi videntiū. q̄a Eſaias illo tpe multas habuit diuinas reuelationes & claras & alii ꝓphete q̄ tunc tpis erant. g Et aures audientiū &c.q: ezechias & eius ppl's v̄ba eſaie deuote receperūt h Et coꝛ ſtultoꝝ.i.illoꝛum q̄ fuerant ſtulti tpe p̄cedenti. ſc₃ tpe achaz patris ezechie q̄ fuit ydolatra peſſimus. i Intelliget ſciam.tpe ezechie q̄ fuit deuot⁹ & ſtudioſus k Et lingua balboꝛum.i.illoꝛū qui tpe achaz non audebant deum laudare manifeſte & ydolatriam deteſtari. l Velociter loquetur & plane.id eſt prompte deum confitendo & ydolatriam manifeſte deteſtando. m Nō vocabitur &c.ſc₃ achaz.qui a vera ſapientia decidit per ydolatriam. n Neq₃ fraudulentus &c.i.achaz qui fraudulenter reſpondit Eſaie.ſupra.vii. Non petam & non tentabo dominū.in hoc fraudulenter ſimulans dei reuerentiā cum tamen ob hoc recuſaret ſignum a deo dari. ne ex hoc gloꝛificaret nomen domini vt dictum fuit ibidem.

o p Stultus eñ fatua loqueť.
q ⁊ cor ei⁹ faciet iniquitatem
r vt perficiat ſimulationem.
s ⁊ loquať ad dñm fraudulẽ
t ter: ⁊ vacuam faciat animã
eſurientis: ⁊ potum ſitien-
v ti auferet fraudulenti vaſa
x y peſſima ſunt. Ipſe eñ co-
a gitatões cõcinnabit ad ꝑ-
dendos mites in ſermone
b mendacij: cũ loquereť pau
c per iudiciũ. Princeps vo
d ea q̃ digna ſunt principi co
e gitabit ⁊ ipſe ſup duces ſta
f bit. Mulieres opulẽte ſur
gite ⁊ audite vocez meam.
g h filie ꝯfidentes ꝑcipite auri
i bus eloquiũ meũ. Poſt di
k es ⁊ annos ⁊ vos ꝯturbe-
l mini cõfidentes. Conſum
mãta eſt eñ vindemia: col-
m lectio vltra nõ veniet. Ob
ſtupeſcite opulente contur
n bamini confidentes: exui-
o p te vos ⁊ confundemini: ac
q cingite lumbos vr̃os. Su
r per vbera plangite: ſuper
regione deſiderabili ſuper
s vinea fertili. Super humũ
t populi mei ſpine ⁊ vepres
v aſcendent: quantomagis
ſuper omnes domos gau-
x dij ciuitatis exultãtis. Do
mus eñ dimiſſa ẽ multitu
y do vrbis relicta ẽ: tenebre
z ⁊ palpatio facte ſunt ſuper
a ſpeluncas vſq; ineternum
b Gaudiuz onagroꝝ paſcua
c gregũ: donec effundať ſup
d nos ſpiritus de excelſo. Et

o Stult⁹. Hic ꝯñr poniť malicia manaſſe filij ezechie. ꝓpter cui⁹ maliciã deſtructa fuit ciuitas ꝑ chaldeos. iiij. Regũ. xxv. ⁊ ꝑ deſcribiť ei⁹ tranſgreſſio. ſcd̃o ciuitatis deſtructio ibi. Mulieres. Circa pmũ ſciendũ ꝙ ſicut Eſaias deſcribendo iuſticiã ezechie ſiľ tetigit maliciã achaz pr̃is ſui ſic deſcribendo maliciã

B manaſſe tangit iuſticiã ioſie nepotis ſui vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcant. dic̃ igiť. o Stult⁹. ſ. manaſſes q̃ ad idolatriã declinauit ſup oĩs: quia idolatria nõ ſolũ eſt ſtulticia: ꝫ magis inſania p Fatua loqueť. qꝛ ꝑ verba ſua ſeduxit principes et habitatores ir̃lm vt declinarent cum eo ad idolatriã. ij. Paralip. xxxiij. q Et cor ei⁹ faciet iniquitatem. qꝛ ex magna libidine talia faciebat. r Vt ꝑficiat ſimulationẽ. oſtẽdẽdo ſe q̃rere bonũ cõ

C mune vt ꝑ cultũ omniũ idoloꝝ impetrareť a multis dijs auxiliũ ſicut de ciuitate romana dicit Leo papa. ꝙ magnã arbitrabať ſe ſuſcepiſſe religionẽ. cũ nulli⁹ gentis reſpueret falſitatẽ s Et loquať ad dñm fraudulenť. qꝛ cũ hoc ꝙ adorabat ydola. adorabat etiam deum: vt ſic haberet gratiam aliquorũ principum. qui a cultu dei nõ totaliter receſſerant. t Et vacuã faciet animã ⁊c̃. qꝛ ad cultũ multoꝝ deoꝝ dicebat req̃ri magnas expenſas: ⁊ ſub iſto ꝑtextu leuabat a ppl'o magnas pecunias: vñ paupes grauabanť v Fraudulenti vaſa peſſima ſunt. i. miniſtri Manaſſe regis ſunt peſſimi. apud eñ hebreos inſtrumenta cuiuſlibet artis dicunť vaſa. ⁊ qꝛ manaſſes rex ꝑ miniſtros ſuos ſuã maliciã exercebat tanq̃ ꝑ inſtrumenta: iõ dicunť hic vaſa peſſima.

x Ipſe eñ. ſ. manaſſes. y Cogitatiões cõcinnabit. i. machinationes ſuas malis verbis iuſticie apparentis colorabit. a Ad ꝑdendos mites. i. innoxios. ſm ꝙ dr̃. iiij Reg. xxj. Sanguinẽ multũ innoxiuz effudit manaſſes in ſermone mendacij. ꝑ mendacia ſermonib⁹. i. iuſtis ⁊ apparentibus colorata. ſicut dictũ fuit. ſ. j. ca. ꝙ Eſaiã cõdẽnauit ad mortẽ q̃ſi zelo legis. ⁊ idem credendum ꝙ fecerit de multis alijs. b Cum loquereť paup iudiciũ. i. diceret veritatẽ. eo eñ ꝙ eſaias ⁊ alij ꝓphete ei⁹ maliciã veraciť arguebant. querebat occaſiones interficiendi eos. Conſeq̃nter tranſit ꝓpheta ad deſcribendũ iuſticiã Ioſie q̃ ꝑ duos annos poſt mortẽ Manaſſe regnauit dicens. c Princeps vo. i. ioſias. d Ea q̃ digna ſunt ⁊c̃. qꝛ a iuuentute ſua cepit eſſe multũ ſollicit⁹ de cultu dei. ⁊ cõi bono regni ſui. e Et ipſe ſup duces ſtabit: qꝛ nobiles iuda ad cultũ dei induxit ⁊ toto tp̃e regni ſui in hoc eos ſtabiliuit.

f Mulieres. Hic ꝯñr ſubdiť ciuitat̃ ⁊ regni iude deſtructio. ⁊ ſecundo reſtitutio: ibi. Et erit. Circa pmũ dicitur.

f Mulieres opulente. habitatores eñ ir̃lm tp̃e ſedechie vocat mulieres: eo ꝙ non habuerũt v̓tutẽ ſe defendendi velut effeminati. g Filie cõfidentes. in fortitudine muroꝝ. ⁊ in auxilio egyptioꝝ. vtz ex ſupradictis capi. xxx.

h Percipite au. ⁊c̃. q. d. cordibus veſtris deberet eſſe impꝛſſum. ⁊ q̃d ſit illud ſubdiť. i Poſt dies ⁊ an. ꝑ h̃ nõ intelligiť aliqd̃ tp̃s certũ ⁊ determinatũ vt dicit Ra. ſa. ꝫ eſt ſenſus. ſicut dies addenť ad dies ꝑcedentes ⁊ annus ad annum: ſic multiplicabunť veſtre iniquitates. quſq; veni-

at deſtructio ꝑ chaldeos k Et vos ꝯtur. ꝯñ. i. vos q̃ modo ꝯfidit̃ vt ſecuri eritis vltra modũ ꝯturbati. l Cõſũmata eſt ei vin. qꝛ duceť ppl's in captiuitatẽ. ⁊ ſic nõ erit q̃ vltra colat terrã. nec ꝑ ꝯñs q̃ fruct⁹ colligat. m Obſtupeſcite. ꝑ nimio terrore vob̃ iminente n Exuite vos. veſtibus gl'ioſis o Et ꝯfundemini. induentes vos vilib⁹ ⁊ aſperis: iõ ſubdiť. p Accingite lũbos vr̃. ſcz cilicijs. q Super vbe. plã. i. ſignũ planctus ⁊ doloris oſtendite: hebrei dicunt h̃. Sup agros plangite q̃ dimitteť inculti ⁊ deſerti ⁊ cõſonat h̃ l're ſeq. cum dr̃. r Sup regione deſide. ⁊c̃. i. iuda q̃ freq̃ter in ſcriptura dr̃ fluens melle et lacte ꝓ ſua fertilitate. s Sup hu. po. mei. i. ſup terrã habitantiũ in loc̃ cãpeſtrib⁹ vbi ſolent eſſe hoies inocẽtes ⁊ ſine malicia t Spine ⁊ vepres aſcẽ. ꝓpter cultoꝝ abſẽtiaz

B

q̃ duceť in captiuitatẽ. v Quãtomagis ſup ⁊c̃. i. hoim vacantiũ gaudijs ⁊ delicijs q̃les de cõcurſu ſť habitãtes in ciuitatib⁹ magnis. In heb. ſic habeť Sup humũ ppl'i mei ſpine ⁊ vepres aſcẽdẽt. ⁊ etiã ſup omnes domos ⁊c̃. Et ſic eſt ſenſus ꝯtrario mõ. q. d. nõ ẽ mirũ: ſi ſup terrã iude inducã talẽ deſtructõz. qꝛ etiã h̃ faciã i ir̃lm meo cultui electa: ⁊ in domib⁹ templi vbi ſolent leuite canere in dño exultantes x Dom⁹ eñ dimiſ. ẽ. ſ. dom⁹ regis a ſedechia fugiente relicta. ⁊ loquiť de futuro ꝑ modũ ꝑteriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. y Tenebre ⁊c̃. a volentib⁹ introire z Sup ſpe. h̃ eſt cellaria ⁊ foueas ex ruina edificioꝝ. a Vſq; ineternũ. In heb. hť vſq; in ſeculũ. i. vſq; ad tp̃s a deo ꝑordinatũ de ei⁹ reedificatiõe. b Gaudiũ. Hic ꝯñr agiť de ppl'i repatione vſq; ad fi. hui⁹ ca. ⁊ exponunt aliqui doctores nr̃i: totũ iſtud de tp̃e reedificatiõis templi ⁊ ciuitatis ꝑ zorobabel: neemiã ⁊ alios ſctõs patres eiuſdẽ tp̃is. ꝫ ꝯ hoc vr̃: qꝛ in reditu captiuitatis popul⁹ nunq̃ fuit in tanta ꝓſperitate tp̃ali ⁊ ſpũali: q̃lis deſcribiť in hac ꝑte. vt videbiť ꝓpť qd̃ ra. ſa. exponit ꝑtẽ iſtã de tp̃e magne felicitatis ⁊ ꝓſperitatis. quã expectãt iudei habere in aduentu meſſie: ⁊ iõ de dict̃ ei⁹ qd̃ falſum ẽ relinq̃ndo. ſ. ꝙ xp̃s in mundũ ſit venturus: vr̃ mihi loc⁹ iſte exponend⁹ de ſtatu ꝓſpero quẽ fecit nobis xp̃s oriens ex alto. ꝓpħa tñ cõtinuando dicenda dictis. recolit afflictiones ppl'i a tp̃e ſuo futuras vſq; ad aduentũ xp̃i di. b Gaudiũ onagroꝝ paſcua gregũ. Greges hic dicunť iudei q̃ ꝙuis q̃tum ad multos ẽẽnt ydolatre. ⁊ pctis alijs implicati: tñ multi de illis erant boni ⁊ cultores dei. Onagri aũt dicunť hic reges infideles. q̃ eos ſeruituti ſubiecerũt ⁊ afflixerunt. ſ. ꝑ babylonij. poſtea pſe ⁊ medi. tercio greci et q̃rto romani ita ꝙ a tp̃e captiuitatis babylonice vſq; ad tẽpus xp̃i fuerẽt ſubiecti alicui iſtoꝝ ſucceſſiue ⁊ ſi fuit aliqd̃ interuallũ: fuit tñ ita modicũ reſpectiue ꝙ q̃ſi nõ eſt cõputandũ. Et iſti onagri gaudebãt rape bona iudeorũ vñ deberent viuere c Donec effun. ⁊c̃. qd̃ fuit impletũ qñ p⁹ reſurrectionẽ ⁊ glorificationẽ xp̃i ſpũſſanct⁹ effuſus ẽ ſup apl'os alioſq; diſcipulos in ſigno viſibili Act. ij. q̃ eſt ſpũs ꝑfecte libertatis: ſm illud. ij. Cor. iij. Vbi ſpiritus domini ibi libertas. d Et erit deſertum ſcz gentilitas que fuit inculta ⁊ deſerta non habens legem diuinam ⁊ ꝓphetas.

ꝫ. 29. f.

e In chermel.ſ.abundans in bonis ſpūalib⁹. ſicut iudea q̄tū ad bonos. vñ accipit̄ h̄ chermel ꝓ carmelo q̄ eſt in regno iude. ⁊ erat locus fertilis. f Et chermel in ſaltū reputabit̄.i. iudea melioꝛabit̄ q̄tū ad ſuſcipientes xp̄i fidē: q2 apl'i ⁊ alij.lxx. diſcipuli q̄ fere oēs fuerūt iudei. fuerunt magne arboꝛes ī eccleſia dei que dr̄ ei⁹ ſaltus: ꝑ eos eīm publicata eſt fides per oꝛbem: iō ſubdit̄. g Et habi.in ſoli.i. in gentilitate.q̄ p2ius erat iculta: vt dictū eſt. h Judicium.i. executio iuſticie.q̄ eſt ꝑ fidē. i Et iuſticia.ſ. euangelica. k In chermel ſedebit.i. incredētib⁹ ex iudea: ex q̄bus ⁊ gētilib⁹ facta eſt vna eccleſia.
l Et erit opus iuſticie pax. quā xp̄o nato angeli clamauert̄ Luce.ij. Gloꝛia in altiſſimis deo ⁊ in terra pax hoibus bone volūtatis. m Et cultus iuſticie ſilentiū.in pꝛoſperis cauendo verbis iactātiis. ⁊ in aduerſis a murmuratoꝛijs.
A
n Et ſecuritas ⁊c. q2 in pꝛimitiua eccleſia ita erāt firmati v̄tute ſpūſſancti. ꝙ toꝛmenta nō timebāt: ſꝫ magis in eis gaudebāt Act.v. Et q2 ex hac vita tranſibant ad ſecuritatē ⁊ gaudiū celeſte amoto impedimento ꝑ xp̄m: iō ſubdit̄. o Et ſedebit popul⁹ ⁊c. q2 pax celeſtis ex nulla ꝑte impedietur ſeu obſcurabitur. p Et in tabernaculis.i. in māſiōib⁹ diuerſis ſm varietatē meritoꝝ de q̄b⁹ dr̄ Joh.xij. In domo pr̄is mei manſiones multe ſunt. q Fiducie. q2 oēs ſunt ibi certi de ſue beatitudinis eternitate r Et in requie opulenta q2 ibi totaliter quietabit̄ appetit⁹: ſm illud pſ̄.xvj. Satiaboꝛ cum apparuerit gloꝛia tua. ⁊ q2 poſt glꝛificationē xp̄i deſtructa fuit ierl'm in vindictam moꝛtis xp̄i. iō ſubditur. s Grando aūt.i. multitudo exercitus romani. t In defenſione ſalt⁹.i. in deiectiōe templi ⁊ dom⁹ regie q̄ dicitur ſaltus eo ꝙ ligna illius edificationis appoꝛtata fuerūt de ſaltu libani. v Et humilitate humiliabit̄ ciuitas.ſcʒ hierl'm q̄ fuit deſtructa ⁊ ꝓiecta ad terrā ⁊ q2 illo tp̄e fides catholica fuit valde publicata ꝑ oꝛbem iō ſubdit̄. x Beati q̄ ſeminatis.ſ. verbū euangelicū Luc.viij. Semē ē verbum dei. y Sup oēs aquas.i. ſup oīs pp'los gentiles ⁊ iudeos Apoca.xvij. Aque multe pp'li multi: ptʒ aūt ꝙ ꝓpheta loquit̄ hic metaphoꝛice. q2 ſemen materiale nō ſeminat̄ ſup aquas materiales. z Et immittentes pedem ⁊c. id ē indifferent̄ ⁊ ſine acceptatione docentes foꝛtes ⁊ debiles. l'ratos ⁊ ſimplices ⁊c. Caplm.xxxiij.

Ve q̄ ꝑdaris. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ in ꝑticulari ſaluatio ꝑdicta regni iude q̄tū ad maliciā ſennacherib. ⁊ q2 in exercitu ei⁹ fuerūt idumei q̄ ſꝑ fuert̄ iudeis infeſti. ſic̄ eſau a q̄ deſcēdert̄ iudei. iō ꝓpha ꝑ̄ inuehit̄ ꝯ aſſyrios. ſcd̄o ꝯ idumeos ca.ſe. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ pn̄s ca. ab expoſitoꝛib⁹ nr̄is ſm l'ram refert̄ totū ad tp̄s ezechie in q̄ deiect⁹ fuit ſennacherib ⁊ pp'ls iude liberat⁹. Ra.ſa. v̄o exponit ad l'ram totū iſtud ca. reducendo ad tp̄s meſſye. in q̄ expectāt iudei de oīb⁹ gentib⁹ triūphare. ⁊ eis ſimpliciter dn̄ari. videt̄ aūt mihi ꝙ expoſitoꝛes nr̄i meli⁹ dicant. ⁊ ſm

e erit deſertum in chermel: f ⁊ chermel in ſaltuʒ reputa- g bitur ⁊ habitabit in ſolitu- h i dine: iudicium ⁊ iuſticia in k chermel ſedebit. Et erit o- m pus iuſticie pax ⁊ cult⁹ iuſti n cie ſilentiū ⁊ ſecuritas vſq3 o in ſempiternuʒ. Et ſedebit populus meus in pulcritu p dine pacis ⁊ in tabernacu- q lis fiducie: ⁊ in requie opu r s t lenta. Grādo aūt in defen v ſione ſaltus ⁊ hūilitate hu x miliabitur ciuitas. Beati y q̄ ſeminatis ſup oēs aquas z ⁊ immitentes pedem bo- uis ⁊ aſini. XXXIII

Ve q̄ ꝑdaris. Nonne ⁊ ipſe ꝑdaberis? Et qui b ſpernis: nonne ⁊ ipſe ſperneris? Cum ꝯſumaueris depdationē: depdaberis: cū fatigatus deſieris ꝯtemnere ꝯtemneris. Domine miſe- rere noſtri: te eīm expectauimus eſto bꝛachiū nr̄m i mane ⁊ ſalus nr̄a in tp̄e tribu- e latōis. A voce angeli fuge f g rūt populi ⁊ ab exaltatōne h i tua diſperſe ſūt gentes. Et congregabuntur ſpolia veſtra ſicut colligitur bꝛucus velut cū foſſe plene fuerint k l de eo magnificatus eſt dominus quoniam habitauit m in excelſo impleuit ſyon iu n dicio et iuſticia ⁊ erit fides o in tempoꝛibus ſuis. Diui- p q tie ſalutis ſapientia ⁊ ſcien r tia: timoꝛ dn̄i. ipſe eſt the- s ſaurus eius. Ecce vidētes t clamabunt foꝛis: angeli pa v x cis amare flebunt. Diſſipa y te ſunt vie: ceſſauit tranſi- z ens per ſemitam: irrituʒ fa a ctum eſt pactum: ꝓiecit ci- b uitates nō reputauit homi c nes. Luxit ⁊ elanguit terra

h pn̄s ca. diuidit̄ in duas ꝑtes q2 ꝑ̄ ponit̄ ſennacherib deiectio. ſcd̄o ſtat⁹ ierl'm melioꝛatio ibi. Reſpicite ſyon. Pria in duas. q2 ꝑ̄ deſcribit̄ deiectio ſennacherib reg̃.ſcd̄o ſob ne ſibi adherētis: vt.ſ. dcm̄ fuit.xxij. ſcd̄a ibi. Audite. Circa ꝑmū ſciendū.ꝙ ad deiectionē ſennacherib ſecuta ē exaltatio pp'li iude. ⁊ iō ꝓpha mixtim loquitur de vtroq3. ꝑ̄ tn̄ inuehit̄ ꝯ ſennacherib di. a Ve q̄ ꝑdar̃ ſcʒ pp'lm dn̄i. b Nōne ⁊ ipe ꝑdaberis.q.d.ſic. q2 exercitu ei⁹ ꝑcuſſo ab angelo.iiij. Regū.xix. pp'ls ezechie exiuit ad colligēdū ſpolia. c Et q̄ ſpnis.ſ. ſpnis deū ꝯ quē blaſphemias dixit ⁊ ſcpſit: vt hr̄.iiij. Reg.xix. d Nōne ⁊ ipe ſperneris.ſ. a dn̄o ⁊ populo tuo: q2 ꝑcuſſo ſuo exercitu fugit cōfuſus ad terrā ſuam vbi fuit interfect⁹ a filijs ſuis. Cōſeq̄nt̄ ꝓpha ꝯuertit ſermonē ad deū ꝓ liberatione pp'li di. Dn̄e miſerere nr̄i ⁊c. ⁊ ptʒ l'a vſq3 ibi. e A voce ange. ꝑcutientis exercitū ſennacherib. f Fugert̄ pp'li. q2 ſennacherib cum illis q̄ remanſerant fugit. g Et ab exal. tua.ſ. oñſione tue v̄tutis in angelo ꝑcutiente h Diſpſe ſunt gentes.ſ. ſennacherib cū exercitu ſuo. q2 aliq̄ moꝛtui remanſerūt ⁊ alij fugerunt. in heb̄ ſic hr̄. A voce multitudinis fugert̄ pp'li. ⁊ ſm h̄ iſtud refert̄ ad exercitū ſennacherib quē pp'li audiētes fugientes: nō audebāt expectare. q2 plīmos deuicerat ⁊ expugnauit. g Ab exaltatōe tua.i. a ꝑtātis tue oñſione: o tu ſennacherib. h Diſpſe ſ̄t gentes ꝑ diuerſas vias fugiētes i Et ꝯgregabunt̄ ſpolia ⁊c.i. faciliter ⁊ in magna copia: q2 exercit⁹ ſennacherib fuit ſic ꝑcuſſus ꝙ coꝛpa erant incinerata ſub veſtib⁹ ⁊ armis illeſis. ⁊ iō faciliter ⁊ copioſe colligi poterant k Magnifica. ē do. ī ꝑcuſſiōe ſennacherib mirabili l Qui habi. in ex.i. in celo empyreo. vbi ſpālit̄ relucet excellentia ſue glꝛie. lʒ ſm potētiā pn̄tiam ⁊ eēntiā ſit vbiq3. m Imple. ſyon ⁊c. in dieb⁹ ezechie q̄ fuit iuſt⁹ ⁊ ꝑncipes ſuos ad iuſticiā induxit. vt hr̄ in ꝑnc ꝑce. capi. n Et erit fi.i. fidelitas. o In tpi. ſu.ſ. ezechie. h̄ ei petiuit. vt hr̄.ſ̄.xxxix. Fiat tm̄ pax ⁊ v̄itas in dieb⁹ meis.
B
p Diuitie ſalu. ſapi.i. in cognitiōe rex diuinaꝝ. q Et ſcia. in cognitiōe humanoꝝ. r Timoꝛ dn̄i ⁊c.i. ezechie q̄ ꝑpoſuit iſta oīb⁹ bonis tp̄alib⁹. ꝯn̄r reuertit̄ ꝓpha ad narrandū afflictionē pp'li ſennacherib di. s Ecce vidē. ⁊c. l'ra ē intricata. q2 ly foꝛ̃ reducit̄ ad vidētes. ſpeculatoꝛes ei exñtes in alto videbāt foꝛis longi⁹ exercitū ſennacherib ⁊ ſic denunciabāt ezechie regi ⁊ pp'lo ſuo. vt ſe ꝑſeruarent t Ange. pa.i. nūcij ezechie q̄s miſit ad loq̄ndū cū rabſace de pace: vt hr̄.ſ̄.xxxvj. ca. v Amare flebūt: q2 ꝓpter blaſphemias ꝯ deū dictas a rabſace ſciſſis veſtib⁹ flētes ad ezechiā redierūt x Diſſi. ſ̄t vie. ab exercitu ſennacherib y Ceſſa. trāſi.ſ. de pp'lo iude. q2 null⁹ audebat timoꝛe aſſirioꝝ ꝑ terrā ire. z Irritū fa. ē pactū. ꝑ̄ eni ſennacherib fecit pactū cū ezechia: ſꝫ fregit illud vt dictū fuit.iiij. Reg. xviij. a Pꝛoiecit ciuita. q̄ erāt in regno iude circa ierl'm b Non re. ho.ſ. ꝙ poſſent ibi in aliq̄ reſiſtere. c Luxit

et elanguit terra.ſ.iuda. d Cōfuſus ē lybanus ⁊ obſur duit. In heb.hꝫ.Et pciſſus fuit.q: ibi exercit⁹ Sennacherib pſcidit multa ligna ad faciēdū machinamēta.⁊ ex tali deciſione fuit lybanus deturpat⁹. e Et fctūs eſt ſaron ⁊c. Iſta eñ loca erāt fertilia:ſʒ per exercitum Sēnacherib deuaſtata. Sciēdum etiā: q carmelus nō accipit h pro monte carmeli.i quo helyas occidit ꝓphas baal:⁊ erat i regno iſrl.ſʒ accipit ꝓ carmelo vbi maēbat nabal:q erat mōs fertilis ⁊ erat i regno iuda.⁊ ꝯñr ponit vindicta de maleficijs Sennacherib. f Nūc ꝯſurgaʒ dīc dñs.ad pcutiēdū ſennacherib ⁊ exercituʒ ei⁹.q: nūc eſt tēpus g Cōcipietis ardorem ⁊c.ex maleficijs eñ vrīs ſeqtur demeritū. h Et parietis ſtipulā.i.vt efficiamini ſicut ſtipula applicata igni. i Spūs vr̄.i.volūtas veſtra mala. k At ignis vorabit vos.i.merēt vt igne conſumami.⁊ ita factum fuit.q: exercit⁹ Sēnacherib ſic pcuſſus fuit ab angelo q corpa coꝝ fuerūt redacta i cineres:ac ſi

pparatio. Sūmo aūt ſacerdoti debebātur pmitie fructuū ⁊ aialiū. e Regē in deco. vide.ſ.ezechiā glīoſe regnātē poſt Sēnacherib deiectōem.vt hꝫ.ij. Para xxxij.⁊ i hac gloria viderūt ipm elyachim pontifex ⁊ alij miſtri templi f Oculi ei⁹.ſ.elyachi. g Cernēt ter.de lōge.q: de mōte ſyon vbi erat eius hitatio poterat videri iudea ꝑ mḡna pte

d cōfuſus eſt lyban⁹ ⁊ obſur
e duit. Et factus eſt ſaron ſicͥ
deſertū:et ꝯcuſſa ē baſan et
f carmelus. Nūc cōſurgam
dicit dñs:nūc exaltabor et
g nūc ſublimabor. Cōcipietis
h ardorem et parietis ſtipu-
i lam:ſpūs vr̄ vt ignis vora
k l m bit vos:et erūt ppl̄i q̄ſi de
n incēdio cinis ſpine congre-
o p gate igni cōburent. Audi-
te q longe eſtis q̄ fecerim et
cognoſcite vicini fortitudi
q nē meā. Conterriti ſunt in
r ſyō peccatores:poſſedit ti-
s mor hypocritas. Quis po
terit hitare de vob̄ cū igne
deuorante? Quis hitabit
t ex vobis cū ardorib⁹ ſem-
v piternis? Qui ambulat i iu
x y ſticijs ⁊ loqtur veritateʒ q
ꝓijcit auariciā ex calūnia:
⁊ excutit manus ſuas ab oi
z mūnē. Qui obturat manus

a ſuas ne audiat ſanguinē et
claudit oculos ſuos ne vi-
b deat malū. Iſte in excelſis
c habitabit munimēta ſaxoꝝ
d ſublimitas eius. Panis ei
dat⁹ ē aque ei⁹ fideles ſūt.
e Regem in decore videbūt
f g oculi ei⁹ cernēt terrā delō-
h i gē. Cor tuū meditabit timo
k l rē. Ubi ē lr̄atus:vbi legis
vba pōderans vbi eſt do-
m ctor puuloꝝ? Pplm impru
n o dentē nō videbis pplm al-
ti ſermōis.ita vt nō poſſis
intelligere diſertitudinem
p lingue ei⁹ in q nulla ē ſapia
q Reſpice ſyō ciuitatē ſolen
r nitatis nr̄e. Oculi tui vide
būt irlm hitatōem opulen-
s tā tabnaculū qd neq̄ꝗ trāſ-
t ferri poterit nec auferentur
v claui ei⁹ in ſempiternū.et
oēs funiculi ei⁹ nō rūpent
x q: ſolūmō ibi magnificus

b Cor tuum.o elyachim mutat.n.ꝓpha modum loquēdi de tercia pſona ad ſecūdā.qd fit freqnter in ꝓphetis. i Medi tabit timorē.ſ.dñi ex caſu pdeceſſoris tui.⁊ ideo ſubditur. k Ubi ē lr̄atus ⁊c. id ē vbi ē mō ſobna pdeceſſor tu⁹ in officio pōtificis.ꝓpt qd debuit eſſe lr̄atus ad pōderādū. l Legis verba.ad docendū ignorātes q dicūtur h puuli.q.di perijt i terra aliena. vt hꝫ.ſ.xxij. Iō ſbdit. m Pplm iprudentē.i.ſobnā ⁊ ſibi adherētes. n Nō videb. ampli⁹ in tēplo dñi. o Pplm alti ſermonis ⁊c.id eſt ꝓfundi.ſic dī Iobā.iiij. Pute⁹ altus ē.⁊ dī h ꝓfund⁹ ſmo:q ꝓpter excelſitateʒ nō

1.Cor.1.d

Prouer.21.b

C

B

fuiſſent igne materiali cōbuſta. Iō ſubditur. l Et erūt populi.exercit⁹ Sēnacherib. m Qua ſi de incē.cinis id ē vt cinis remanēs de incēdio. n Spine congregate.i.bellatores Sēnacherib:q pungebāt populum dñi. o Igni comburētur:nō ſolum ex pcuſſione angeli:vt dictum ē.ſʒ etiam igne inferni. p Audite.h ꝯñr deſcribit deiectio ſobne pontificis:q cōſulebat ciuitateʒ reddi aſſyrijs:⁊ q: hoc nō fuit factū.ptim indignatōe:ptim timore: cum ſibi adherētibus ad aſſyrios trāſiuit occulte:⁊ ei ſucceſſit in pontificatu eliachim.vt dcm̄ fuit.ſ.xxij.⁊ h eſt qd dī hic. p Audite q ⁊c.⁊ in h notat magnitudinē rei nūciande. q Conterriti ſunt ⁊c.i.ſobna ⁊ ei adherētes. r Poſſedit ti.hypo.q: erāt i ſtatu miſtrādi dño.⁊ ſic apparebāt boni ⁊ deuoti exteri⁹.ſʒ ipſi nihil habebāt interi⁹ dignū ſacerdotio. Et ꝯñr ꝯqrit de iſta dignitate ſacerdotali.cū dī. s Quis po.ha.⁊c.i.digne miniſtrare i altari holocauſtoꝝ.vbi erat ignis ppetu⁹ Leui.vj. Et eadē ſnia replicat.cū ſbdit. t Cū ardori.ſempit.⁊ ſubdit rñſio. v Qui ambulat i iuſticijs.qūtū ad pfectōem vite. x Et lo.veritatē.qūtū ad ſanitatē doctrne. y Qui proij.aua. ⁊c.ita q nullā hʒ notā auaritie capiēdo aliena p violētiā. nec etiā capiēdo dona ꝯtra iuſticiā. z Qui obtu.au.ſuas ⁊c.i.ſmonē de ſanguie effundēdo p mortē innocentis. vel ei⁹ mutilatōem. a Et claudit oculos ⁊c.i.mulier eʒ alienā ad ꝯcupiſcēdū. b Iſte i excel.hitabit.i.talis dignus ē fungi ſūmo ſacerdotio i monte ſyon vbi erat templū.⁊ talis fuit iſte elyachim q in h officio ſucceſſit Sobne. c Munimēta ſaxoꝝ ⁊c. Salomō ei edificauit templū in mōte moria de lapidib⁹ mḡnis ⁊ pcioſis.iij.Reg.v et edificia ad tēplū ptinentia.⁊ ibi erat hitatio ſūmi ſacerdotis. d Panis datus ē ei ⁊c.noie panis ⁊ aque intelligit ois pot⁹ ⁊ cibus i ſcptura.vñ.iiij.Reg.vj. Pone eis panem ⁊ aquā.⁊ ſbdit. Et appoſita ē eis magna ciborum

eſt intelligit. Et pplm talis ſermonis vocat hic propheta Sēnacherib ⁊ aſſyrios qs intēdebat ſobna introducere i tra ciuitatem ⁊ templū:ſʒ defecit a ꝓpoſito. p In quo nulla eſt ſapia.ſ.in Sēnacherib ⁊ pplo eius q: vera ſapia nō pōt eſſe i infidelib⁹. q Reſpice.h ꝯñr deſcribit ciuitatis melioratio.q: p deiectōem Sēnacherib fuit mutata de timore i ſecuritatē.de triſticia i leticiā.⁊ de penuria in abūdātiā. Pmo igit hec melioratio deſcribit.ſcdo ꝓphetiſat ꝯtra Sēnacherib.itē ꝯtra eū iuebit.ibi. Laxati ſt. Circa pmū tāgit pmo melioratō qūtū ad diuū cultum.cuʒ dī. q Reſpice ſyō ⁊c.vocabat eñ illa ps ciuitatis irlm vbi erat mons ſyon ciuitas dauid.⁊ in illa erat templum vbi celebrabantur ſolēnitates per annū.ſcʒ paſche.penthecoſtes.⁊ tabernaculoꝝ.in qbus populus de tota terra debebat cōuenire.quod nō poterat propter exercitum Sennacherib exiſtentem in iudea.ſʒ ipſo deiecto venerūt vndiqꝫ gaudēter. Scdo ponit melioratio qūtū ad abūdantiā cum dī. r Oculi tui videbūt ⁊c.q: de ſpolijs exercit⁹ Sēnacherib oēs de ciuitate fuerūt repleti ⁊ ditati. Tertiō qūtum ad ſecuritatē.cum dī. s Tabernaculum qd neq̄ꝗ trāſferri poterit. Uocat h templum Salomonis tabernaculū.quod dī imobile ad differētiā tabernaculi Moyſi qd trāſferebat de loco ad locū.vtʒ in li. Nume.⁊ ad idem ptinet qd ſubdit. t Nec auferent claui ⁊c. In tabernaculo eñ moyſi parietes erāt de tabul' ſimul ꝯiūctis per incaſtraturas ⁊ clauos q amouebātur de locis ſuis qñ tabernaculū deponebat ⁊ portabat ad aliū locū. In templo eñ ſalomonis parietes erant interius de lignis laminis aureis opertis.⁊ erant ibi claui poſiti.vnde inſeparabiliter manerent ibi. v Et omēs funiculi ⁊c.id eſt ſtabilitas templi per impetū Sēnacherib nō diſſoluet.⁊ cauſa ſubditur. x Quia ſolūmodo ibi magnificus ⁊c.q: magnifice deiecit Sēnacherib cum exercitu ſine ope humano.

y Locus fluuioꝝ ⁊c̄. h̄ refert ad illud qđ fecit ezechias ꝓpter exercitū Sēnacherib. q: aquā de ciuitate irl'm egredientē ex. iſe retinuit: ad iplēdum foſſata ⁊ piſcinas magnas. ſic ſtagna ⁊ reſiduū aque: qđ nō poterat ibi capi. fecit ibi decurrē p aliū locū: vt ſic exercit⁹ aſſyrioꝝ nullū inde hr̄et ſolaciū. iō ſbdit. z No trāſibit p eū ⁊c̄. q: ſic dī ſpoſuit ezechias aq̄s illas: q erāt ad munimētū ciuitat. ⁊ i nullum auxiliū aduerſarijs: q: non deſeruiebāt eis ad potuz nec ad nauigiū: vt ſic cū nauigio poſſent obſidere vel itrare ciuitatē. ⁊ q: oia iſta erāt attribuēda bonitati dine pncipalr. Iō ſbdit. a Dñs iudex noſter. i. iudicabit ꝓ nobis cōtra Sēnacherib i monte ſynai. b Dñs legifer noſter. q: ab eo recepim⁹ legem i monte ſynai. vt habet Exod. xx. ⁊ Deut. v. c Dñs rex noſter. reges em̄ iuda nō erāt niſi eius vicarij. d Ipſe ſal. nos. i aliq̄bus libr interponit veniet. ſ nō eſt i hebreo nec i libr correct. e Laxati ſunt. Hic ꝓpheta iterū inuehitur cōtra Sēnacherib. cuius exercit⁹ pcuſſus fuit ab angelo anq̄ obſederat irl'm. vt dcm̄ fuit. iiij. Regum. xviij Diſponebat tñ de ꝓpinquo obſidere eaz figendo tentoria ibidē. Ideo dī. e Laxati ſunt fu. tu. id ē diſpoſiti vt cū eis figātur tentoria circa irl'm. f Sed non pualebūt. q: nō obſedit eā. g Sic erit mal⁹ tu⁹ ⁊c̄. malus h̄ dī lignū lōgū qđ i medio tentorij erigit. ſic mal⁹ i medio nauis. ⁊ q: deſup ponit ſignū vł vexillū illi⁹ cui⁹ eſt tētoriū. ſic in ſūmitate mali nauis ponit ſignū aliqđ. Ligna āt tētorioꝝ Sēnacherib circa irl'm nō fuerunt erecta: nec ſigna ſupra dcā. Ideo dī. Ut dilatare ſignū ⁊c̄. h Tūc diui. ſpolia ſcꝫ aſſyrioꝝ. q: hītatores irl'm pcuſſo exercitu Sēnacherib exierunt ad pdam. i Predā multarum. tū q: mḡna fuit multitudo pcuſſorum. ſ. clxxxv. milia. Tum q: apportauerāt ibi ſpolia que i alijs locis iudee rapuerāt. Tum q: rex Sēnacherib ⁊ fugiētes cum eo nihil ſecum aſportauerūt vt velocius fugerent. ⁊ q: ad tale lucruz cucurrerūt hoies etiā debiles. Ideo ſbdit. k Claudi etiā diri. rapinā. ſ. illud qđ aſſyrij aliūde rapuerāt. l Nec dī. vi. elāgui. i. ex longa infirmitate pcedente nō detinebit. qn cum alijs vadat ad pdā ꝓut poterit. m Popul⁹ q̄ habi. i ea. i. i irl'm n Auferet ab eo iniq̄tas. ſ. idolatrie q̄ ibi viguerat an̄ tēpus ezechie. ꝓpter quā ciuitas meruerat ſbuerti. ſ ppt bonitatē ezechie q̄ abſtulit idolatriā: ⁊ reduxit pplm ad dei cultum dcā pena nō fuit inflicta ⁊c̄. In. c. xxxiij. vbi dī in poſtil. Audite. h̄ ꝯñr deſcribit.

Additio.

A hoc loco vbi dī. Audite q̄ longe eſtis. Incipit ca. ſm heb. ⁊ cōtinuat vſq ibi. Auferet ab eo iniq̄tas. qđ quidā ca. ꝓprie videt exponēduz de electōne phariſeoꝝ reſpuētium doctrinā xp̄i. ⁊ de proſpitate ad heretiū xp̄o. ⁊ de q̄buſdā ad hoc ptinētibus. dicit em̄. Audite qui longe eſtis. ſ. poſt longa tēpa. Que fecerim. Glo. inimicis meis iudeis. Et cognoſcite vicini. ſ. cōtēporanei Fortitudinē meam. in hac vltōne. Conterriti ſunt in ſyō pctōres. In heb. hr̄. Timuerūt i ſyō pctōres. q: vt i Iob. xj. c. dī. Timuerūt ne perderēt gētem ⁊ regnū ſi xp̄o adheſiſſent: poſſedit tremor hypocritas. ſcꝫ phariſeos ⁊ ſcribas. quos frequēter xp̄s hypocritas noiat. ꝓut i mult locis euāgelij hr̄. q̄ pricipalr pdcm̄ timorem habuerūt. ⁊ q: in hoc trepidauerūt timore vbi nō erat timor: q: poti⁹ debuiſſent timere offenſam dei. ⁊ penas ppetuas q̄s ꝓpter hoc incurrebant. Iō q̄ſi i pſona eoꝝ ꝓpha ſbdit dī. Quis poterit hītare ⁊c̄. ex vob cū ardorib⁹ ſempitnis. q. d. ꝓpha magis eēnt timēdi ardores iehēne ſempiterni: q̄ bona tēporalia pdere p romanos pſerti. cū ille q̄ nō ficte ſic phariſei: ſ recte in iuſticijs ambulat. Et loq̄t veritatē ſcꝫ abſq̄

7 eſt dñs de⁹ nr̄. Loc⁹ fluui-
orū riui latiſſimi. ⁊ parētes
z nō trāſibit ſup eū nauis re-
miguz: neq̄ trieris magna
a trāſgrediet eū. Dñs enim
b iudex noſter: dñs legifer
c/d noſter dñs rex nr̄. Ipſe ſal-
e uabit nos. Laxati ſunt fu-
f niculi tui ſed nō pualebunt
g Sic erit mal⁹ tuus: vt dila
h tare ſignū nō queas. Tunc
i diuident ſpolia pdarū mul
k tarū: claudi diripient rapi-
l nam: nec dicet vicin⁹ elan
m gui. Popul⁹ qui habitat i
n ea auferetur ab eo iniq̄tas.

hypocriſis fictōe ſecutus ē ab aduerſitatib⁹ periculiſ q̄ſi ad ſpūalia inducētib⁹. de q̄ dic̄. Iſte i excelſis hītabit munimēta ſaxoꝝ. ſ. exempla ſctōrum. Sublimitas eius. i. protectio eius apud deū. Si āt queraf. i quo reficit talis anq̄ hītet in excelſis. ſbdit dicēs. Panis ei dat⁹ eſt. ſ. panis viuus q̄ de celo deſcendit. Aque ei⁹ fideles ſūt. ſ. doctne ſpūales Iux illđ Iob. vij. c. Aque viue fluent de ventre eius: q̄ aūt ſit iſta pmiſſio hui⁹ iuſti de q̄ loq̄t. cum dic̄ hītabit i excelſis. ſubdit dī. Regē in decore ſuo videbūt oculi tui. ſ. regez xp̄m i deitate. i qua viſiōe clara tota merces ꝯſiſtit ſm aug. Uel pacto iudicio oculi ei⁹ videbūt regem xp̄m indutū decore humanitat aſſumpte. Et q: hoc maxie longe eſt a ſtatu hui⁹ vite. Ideo ſubdit. Oculi eius cernēt terrā de longe. ſ. terrā viuētiū. ⁊ ſeq̄tur Cor tuū meditabit timorē. ſ. admiratōis. que q̄dem admiratio cōſurgit ex hoc q illi q̄ videbant prudentes ⁊ ſpeculatiui i preſenti ſtatu: nō vident attingere ad cernēdā illā terrā delōge. Et de hoc dic̄. Ubi ē lrātus. i. phus ſm glo. Ubi eſt verba legis ponderās. ſ. phariſe⁹ ⁊ ſcriba. q̄ verba legis poti⁹ q̄ mētē legis ponderabāt. vñ Math. xij. ⁊ Luce. xiij. c. Curare hoiem i ſabbato dicebāt illicitū eſſe. Ubi eſt doctor puuloꝝ. ſ. legiſperit⁹ q̄ dī doctor puulorū. eo q dī ad Gal. iij. c. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit i xp̄o. Populū imprudentē. ſ. incōpoſitū in moribus. Nō videbis. ſ. i illa terra longinq̄. Populū alti ſmonis. ita q nō poſſis intelligere diſertitudinē lingue ei⁹. qđ ſm glo. intelligit de rhetoricis. vt Tulli⁹ cuius facūdiā ⁊ ſbtilitatez ſmōis ſm glo. pauci intelligūt. In q̄ nulla eſt ſapia. ſ. q̄tuz ad dina. que oia ponūtur ad deſignādū q doctna xp̄i nō in pſuaſibilibus hūane ſapie verbis ſit. ſ i doctna ⁊ veritate. vt i. j. ad Coꝝ. ij. Conſequent dic̄. Reſpice ſyon. i quo ꝓpheta alloq̄tur peccatores ⁊ phariſeos q̄ timuerūt gentē perdere ⁊ regnum: propt adheſionē xp̄i. oſtendēs eis hūc timorē eſſe vanum. cum eccleſia xp̄o adherens opulentiā ⁊ firmitatē nō obſtantibus aduerſarijs. ⁊ de hoc dicit. Reſpice ſyon. ſcꝫ o phariſee hypocrita. Reſpice ſyon ciuitatem ſolēnitatis noſtre. ſ. eccleſiā militātem. Oculi tui videbūt irl'm. ſ. hmōi eccleſiā. Hitatōem opulentā. ſ. i qua nihil deficit de neceſſarijs ad ſalutem. Tabernaculū quod nequaq̄ transferri poterit ⁊c̄. Eccleſia em̄ militans lꝫ tabernaculū dicat reſpectu triūphantis. nō tamē trāſfertur de loco ad locuz. ſicut tabernaculū iudeoꝝ factum i deſerto. q: imobilis eſt tanq̄ fundata ſuper firmā petrā. qđ intelligit de eccleſia ſpūali pſenti: que i fide xp̄i fundata eſt ⁊ ideo rōnē h⁹ imobilitat ſubdit dī. Quia ſolūmodo ibi magnificus dñs deus noſter. ſupple ē ꝓpriū fundamētū. ⁊ q: i hac eccleſia viget ſana doctna plana ⁊ perens ſine aliquo artificio ſeu induſtria humana. Ideo ſubdit. Locus fluuioꝝ riui latiſſimi ⁊ patentes: nō intrabit per eū nauis remigū: nec trieris magna trāſgrediet eum. q: nō p artificia magna nec p ua hmōi doctna acq̄renda eſt. Dñs em̄ noſter iudex. dñs legifer nr̄ ⁊c̄. q̄ſi d. totū regimē h⁹ tabernaculi ſeu eccleſie eſt i deo a q̄ ſpam⁹ ſalutē. ⁊ iō h̄ tabernaculū eſt intrāſferibile: q: nō p induſtriā hūanā. ſ p ꝓuidētiā dinā regit. ꝯñr dic̄. Laxati ſunt funiculi tui. ſ nō pualebūt ⁊c̄. q. d. O phariſee ꝯtrium pdictoꝝ tibi ꝯtigit. q: cū magis reſpiceres ad hūana ſubſidia q̄ ad dina. funiculi tabernaculi tui ſic laxati ſunt q iā nō pñt vlteri⁹ pualē. Sic erit mal⁹ tu⁹. qđ itelligit de tēplo. i quo vela pcioſa pēdebāt. qđ deſtructū fuit irrepabilit p romanos ⁊ ſpoliatū. de q̄ dic̄. Tūc diuident ſpolia pdaꝝ multaꝝ. q̄ q̄dē ſpoliatō deuenit ad tātā facilitatē: q etiā infirmi vł debiles eam diripient. ⁊ de h̄ dic̄. Claudi diripiēt rapinā. ⁊ q: i hac vaſtatōe irl'm ⁊ tēpli per tho

manos diſcipuli xp̄i nõ fuerũt leſi.q2 inſpiratõne diua receſſerũt ad terrã agrippe. Jõ dic̃. Nõ dicet vicin⁹ elãgui, diſcipulos em̃ xp̄i vocat vicinos illi⁹ trl̃m materialr̃.nõ ãt ciues:q2 nõ erãt cũ eis vniti.q̃ q̃dã diſcipuli nõ ſolũ fuerũt leſi i illa pſecutõe irl̃m:ſ3 indulgẽtiã pctõ2 ibidẽ cõſecuti ſunt. Jõ ſubdit. Populus q̃ hitat i ea auferetur ab eo iniq̃tas ſc3 ex merito paſſionis xp̄i ibidem celebrate. Et attẽdendũ: q2 predcẽ expõ nõ ſolũ eſt pp̄a ⁊ vera:ſ3 mag̃ lr̃alis q̃3 illa q̃ ptinet i poſtil. Nã h q2 dr̃ in pnci.hui⁹ phetie. Poſſedit timor hypocritas.p̄prius verifica.ur de phariſeis q̃ hoc nomie ſepe a xp̄o vocãtur.⁊ q̃ pernicioſi timuerũt ne tollerent ab eis regna p̄ romanos q̃3 de Sobna.de q̃ nõ legit q2 timuiſſ3 nec q2 fuiſſ3 hypocrita. Sil'r magis pp̄e dr̃ tabernaculum qd̃ nequaq̃3 trãſferri poterit d̃ eccleſia q̃3 de templo ſalomõis.qd̃ nõ poſt multa tẽpora fuit penit⁹ deſtructu3.⁊ ſic de alijs.vt patet intuenti.

futura pnoſticantes nõ poterãt ſibi videre infortunia ſuuẽtura p̄ nabuch. i Et ois mili.co2 influet.i.influẽtia ſtella2 eis nõ pficiet. k Qm̃ inebri.ẽ in ce.gla.me⁹.i. gladius vidicte mee.ex ordiatõe celeſti ſeu diua extẽr⁹ eſt ad afflictõem gentiũ ⁊ effuſionẽ multi ſanguis eorum.

A

Capitulu3.xxxiiij.

Accedite gentes.h pp̄heta cõminatur idu

Accedite gẽtes ⁊ audite ⁊ ppl̃i attẽdite: audiat terra et plenitudo eius orbis ⁊ oẽ
b germen eius:q2 indignatio
c dñi ſup oẽs gentes ⁊ furo2 ſup vniuerſam militiã eo2
d Interfecit eos ⁊ dedit eos
e in occiſionẽ Interfecti eo2 p̄
ijcient ⁊ de cadauerib⁹ eo
f rũ aſcẽdet feto2. Tabeſcent
g mõtes a ſanguie eo2 et ta
h beſcet ois militia celo2 et
ↄplicabũtur ſicut liber celi
i et ois militia eo2 defluet ſicut defluit foliũ de vinea ⁊
k de ficu:qm̃ inebriat⁹ eſt in
l celo gladi⁹ me⁹. Ecce ſup idumeã deſcẽdet ⁊ ſup populũ interfectiõis mee ad iudiciũ. Gladi⁹ dñi repletus eſt ſanguie incraſſat⁹ ẽ adi
m
n pe de ſanguie agno2 et hir
o corũ ⁊ de ſanguie medulla
p to2 arietũ. Victima ei dñi
q in boſra ⁊ interfectio magna

XXXIIII

r in terra edon. Et deſcẽdẽt
s vnicornes cũ eis:et thauri
t cũ potentib⁹. Inebriabit terra eorũ ſanguie ⁊ hum⁹
v eo2 adipe pinguiũ q2 dies vltiõis dñi:ãnus retributõ
x nis iudicij ſyon. Et cõuer
y tent torrẽtes ei⁹ i picẽ ⁊ hu
z mus eius i ſulphur. Et erit tra ei⁹ i picẽ ardẽtẽ nocte ⁊
z die nõ extinguet i ſempitnũ Aſcẽdet fum⁹ ei⁹ a generatiõe in generatõem deſola
a bit in ſecula ſeculorũ. Nõ
b erit trãſiẽs p̄ eã et poſſide
c bũt eũ onocrotalus ⁊ heri
d tius ⁊ ibis ⁊ coru⁹ hitabũt
e in ea. Et extẽdet ſup eã mẽſura ⁊ redigat ad nihilũ:et ppẽdiculũ in deſolationem
f Nobiles ei⁹ nõ erũt ibi re
g
h ge3 poti⁹ inuocabũt ⁊ oẽs pricipes eius erũt i nihilũ.
i
k Et orĩẽt i domib⁹ ei⁹ ſpine ⁊ vrtice ⁊ paliur⁹ i mũitio
l nib⁹ ei⁹ et erit cubile draco

l Ecce ſup idumeã Hic ↄñr pp̄heta iuehitur ↄtra idumeos ſpẽalit.⁊ diuiditur i tres ptes.q2 p̄mo cõminatur eis hoim occiſiõem. Scd̃o terre deſtructõem.ibi. Et ↄuertent.⁊ tertõ ponit vtriuſq3 dicti cõfirmatõem.ibi. Req̃rite diligẽter. Circa p̄mũ dic̃ i pſona dñi Ecce ſup idumeã ⁊c̃ ⁊ pt3 lr̃a vſq3 ibi. I.63.a.
m De ſãguie agnorũ.i.mino2. n Et hirco2.i. mediocriũ C
o Et de ſang.me. arietũ.i.maio2 i potentia ⁊ diuitijs. Soph.2.d.
p Victia em̃ dñi.i. interfectõ pctõ2 ex ſnia dñi. q In boſra.de hac em̃ ciuitate fuit iobab rex edõ Geñ.xxxvj. r Et deſcẽdẽt vnicornes. id ẽ ſupbi ⁊ ceruicoſi. s Et thauri cũ potẽtib⁹.i.indomiti. t Inebriabit terra eoru3 ſanguie. In hoc notat mgñitudo effuſionis ſanguis hnmani.cuius cã ſubdit.cum dr̃. v Quia di.vlti.

B

meis q̃ fuerũt ↄrij iudeis.cũ tñ debuiſſent eos iuuare:eo q2 a duob⁹ frib⁹ gemell' deſcẽderãt.ſ.Eſau ⁊ iacob.p̄io tñ pp̄ha cõmiat oib⁹ exñtib⁹ i circuitu regni babylonis gñalit. Scd̃o idumeis ſpẽalit. ibi. Ecce ſup idumeã. Circa p̄mũ dic̃. a Accedite gẽtes ⁊c̃.⁊ p̄ h inſinuat q2 vult dicere magna. Jõ ſbdit. b Quia indig.dñi ſup oẽs gentes q̃s ſc3 rex babylonis ṽtute armo2 ſibi ſbiecit.que fuerũt multe valde.ſm q2 diffuſius exp̄mit Hiere.xxv. c Et furo2 ⁊c̃.q2 nõ poterũt ſibi reſiſtere ṽtute armo2.⁊ hñ ponit hic. Indignatõ dñi.q2 nabuch.nõ fecit illas victorias ṽtute pp̄ria:ſ3 inq̃ntum erat flagellũ dei ad puniẽdũ pctã illius tp̄is. d Interfecit eos.i.interficiet loquẽdo de futuro p̄ modũ p̄teriti. e Interfecti eo2.proijcient beſtijs ⁊ auib⁹ inſepulti. f Tabeſcẽt montes ⁊c̃. h hoc deſignat multitudo interficiẽdo2. g Et tabe.ois mili.celo2.qd̃ exponit Ra.ſa.de angel' prefect' ad cuſtodiã deo2um gentiũ q̃s dicit ſimul puniri ⁊ cõtriſtari cũ gentib⁹ q̃bus pſunt.qd̃ eſt erroneũ. Jlli em̃ ſunt angeli bñi.⁊ iõ nõ põt eis aliq̃d cõtigere.qd̃ ſit ↄtrariũ volũtati ipo2ũ.⁊ iõ in nullo triſtant nec grauãt de punitõe tp̄ali ſeu eterna gẽtiũ q̃s cuſtodiũt.q2 talia pcedũt ſm ordinẽ diue iuſticie. cui per oia ⁊ ſimpl'r aſſentiũt.⁊ iõ aliq̃ expoſitores h exponũt de demonib⁹.ſ3 nõ videt dcm̃ rõnabil'r.q2 de talibus occiſionib⁹ nõ triſtant.ſed magis delectant.⁊ ideo p̄ militiã celi ſol ⁊ luna ⁊ alia aſtra notabilia intelligũtur:q̃ frequẽter i ſacra ſcp̄tura militia celi dicũtur. Hmõi vero aſtra multi gentiles antiq̃tus colebãt ſic̃ deos.⁊ ideo methaphorice dicũtur tabeſcere i deſtructõe gentium ea adorãtiũ.eo q2 apparet manifeſte q2 nõ poterãt eas ſaluare. h Et cõpli.q̃ſi li.celi.i libro em̃ plicato q̃cũq3 ſcp̄ta ſunt nõ pñt legi.⁊ codẽ mõ dr̃ hic.q2 gẽtiles ex cõſtellatiõibus

guis hnmani.cuius cã ſubdit.cum dr̃. v Quia di.vlti. dñi ⁊c̃.ſic em̃ fuerũt puniti idumei.eo q2 fuerũt moleſti ⁊ aduerſarij iudeis.quo2 ciuitas metropolis fuit irl̃m in q̃ erat mons ſyon. x Et ↄuertent.h ↄñr pp̄heta cõmiat eis terra deſtructõem.cum dr̃. Et ↄuertent torrẽtes eius i picem.i.i corruptõem ⁊ amaritudinẽ ex multitudie ſãguinis ibidem decurrent' ⁊ cadauerum ibidem proiecto2. y Et hu.eius i ſulphur. h eſt i fetorem ex cadauerib⁹ exalantem. z Et erit terra eius ⁊c̃.q2 hitacula illius terre fuerũt ↄbuſta ab aduerſarijs.ita facil'r acſi eſſent linita pice. z Nõ exti.i ſempit.ope humano.ignis em̃ ille non fuit extictus ab incolis.q̃ erant p maiori pte interfecti.⁊ reſidui fugitiui vel capti.nec ab aduerſarijs q̃ igne3 accẽderãt.ſed ſolum ceſſauit p̄ defectum materie ↄbuſtibilis. Vel põt dici q2 i aliqua pte illius terre i ſignum diue vindicte appuit ignis exiens de venis ſulphureis terre q̃ adhuc pſeuerat ſic̃ eſt i ſicilia i mõte ethne.iõ ſubditur. Aſcẽdet fumus eius ⁊c̃. a Nõ erit ⁊c̃.q2 euacuabit ab incolis. b Et poſ.eã onocro.auis.ẽ imũda.⁊ dicat ab onos qd̃ eſt aſin⁹.eo q2 hẽat faciẽ aliq̃ mõ ſil'em aſino.vt hr̃ i libro q̃ dr̃ catholicon. Hebrei tñ dicũt h. Noctua q̃ eſt auis volãs de nocte. c Et heriti⁹.aial eſt paruũ ſpinoſum. d Et ibis.i.ciconia Hebrei dicũt monedula.p̄ iſta deſignat vaſtatio tre.q2 iſta hitãt i locis deſert'. e Et extẽdet ⁊c̃.i.deſtructio erit ⁊ vaſtatõ ſm mẽſurã pctõ2. Jõ ſequit. f Nobiles ei⁹ ⁊c̃.q2 erũt interfecti vl' capti. Jõ ſbdit. g Regẽ po.iuocabũt.i.regẽ babylõis cui erũt ſbiecti. h Jnuocabũt.vt eo2 miſereat.q2 tñ nõ iueniẽt apd̃ eũ miam.ſbdit. Et erũt oẽs pncipes ei⁹ i nihilũ. i Et ori.i do.ruinoſ ⁊ derelict'. k Spine ⁊ vrti.⁊ pali. Carduus ẽ ſpinoſus cũ quo paratur pãni. l Et erit cubile

m nũ ⁊ paſcua ſtruthionũ: ⁊ oc-
curret demonia onocẽtau-
n ris ⁊ piloſus clamabit alt'
o ad alterum. Ibi cubauit la-
mia ⁊ inuenit ſibi requiem.
Ibi habuit foueã heriti⁹ et
enutriuit catulos ⁊ circũfo-
dit ⁊ fouit i vmbra ei⁹. Il-
lic ꝯgregati ſũt milui. alter
p ad alteꝝ. Reqrite diligẽter
q i libro dñi ⁊ legite: vnuz ex
r eis nõ defuit alter alteꝝ nõ
s t
v qſiuit qꝛ qd̃ ex ore meo ꝓce-
x dit ille mãdauit ⁊ ſpũs ei⁹
y z ipſe cõgregauit ea ⁊ ipſe mi-
a ſit eis ſortẽ. ⁊ manus eius
diuiſit eam illis i mẽſuram
b Uſq; ineternũ poſſidebunt
eã in generatõnem ⁊ gene-
ratione habitabũt in ea.

draconũ ⁊c. p oĩa iſta intelligit q terra ad ſolitudinẽ redi-
get. m Et occur. demo. onocentauris. ſm expoſitores
nr̃os dicũtur h̃ demonia. demões incubi: vel hoĩes ſilue-
ſtres. Onocẽtauri aũt aĩalia mõſtruoſa i parte ſupiori ſili-
tudinẽ hoĩs hñtia: ⁊ i inferiori aſini. Ideo dĩ ab onos qd̃
eſt aſin⁹. Hebrei di-
cunt. Et occurrunt
martine catis ſilue-
ſtrib⁹. ⁊ dicũt marti-
ne apud eos aĩalia ſi-
militudinẽ hñtia cuz
ſimijs. ſunt tñ cauda-
B ta. n Et pilo. cla.
alt' ad alteꝝ. i. vlula-
bit. ⁊ dicũt hic piloſi:
ſm heb. aĩalia fero-
ciora ⁊ piloſa: ſic lu-
pi ⁊ hmõi. o Ibi
cuba. lamia ẽ aĩal mõ-
ſtruoſuz hñs i ſupio-
ri pte ſilitudinẽ mulierꝭ. ⁊ i inferiori pedes eqnos. Cete-
ra patẽt ex dcis. p Reqrite diligẽter. h̃ ꝯñr ponit p̃di-
ctoꝝ cõfirmatio. cum dr̃. Reqrite diligẽter i li. dñi. i. i hoc
libro Eſaie. q ſcripſit ipm ſpũſctõ dictãte. ꝓut dcm̃ fuit in
pñci. h⁹ libri. q Et legite. ſ. futurꝭ tpibus ⁊ iuenietꝭ q
r Unũ ex eis q predixi vẽtura. ſupra eo. s Non de-
fuit. qn ſit adiplerũ. t Alt' alteꝝ ⁊c. hoc ẽ dcm̃ h̃ nõ cõ-
tingit ex caſu nec ex hũana iduſtria. ſ; ex ordiatõne dina.
Jõ ſbdit. q Quia qd̃ ex ore meo ꝓcedit. ꝓphetando.
x Ille. ſ. deus. y Mãdauit mihi. inſpirãdo. z Et
ſpũs eius. ipſe ꝯgregabit ea. ſ. aĩalia mõſtruoſa predicta.
z Et ipſe miſit eis ſortem. ſ. ad locũ hitãdũ. a Et ma-
nus eius ⁊c. i. ſingul' ſm ſue nature ꝯueniẽtiã. b Uſq;
ineternũ. i heb. hr̃. Uſq; i ſclm̃. qd̃ ꝓprie ſignat tẽpus qn-
quagita ãnoꝝ. aliqñ accipit tñ in ſcptura ꝓ maiori tpe. ali-
qñ ꝓ miori. vñ nõ accipit h̃ ꝓ duratõe ꝑpetua. qꝛ idumea
poſt deſtructõem dcãm p nabuch. fuit poſtea hitata ab ho-
minibus. ⁊ predcã aĩalia inde eiecta.

In ca. xxxiiij. Accedite gẽtes. Additio.

Illud ca. i quo ꝓpheta iuitat oẽs gẽtes ad audien-
dum: ⁊ indignatõem dñi ſup oẽs gẽtes cõmiat. Et
ꝯñr reſtrigit ſe ad idumeã tm̃. de cui⁹ vaſtatõe plu-
ra ⁊ pñcipalia q in hoc ca. ꝯtinẽtur denũciant ſm poſtil. i
poſtilla ſua pñcipalr̃ expoit de idumeis ab Eſau deſcẽdẽ-
tibus eo q fuerũt ꝯrij iudeis cũ debuiſſent eos iuuare. eo
q a duobus gemell' frĩbus deſcẽderãt. ꝓut i poſtil. largi⁹
ꝯtinet. qd̃ nõ videt rõnabilr̃ dcm̃. Tum qꝛ p p̃ambulũ hu-
ius ꝓphetie datur itelligi q indignatio dei de q hic agit.
ſit maxia reſpectu predcãrũ. que i prophetijs p̃cedẽtibus
fuerũt tradite. Dic em̃. Accedite gẽtes ⁊c. Audiat terra et
plenitudo eius orbis terrarũ ⁊ oẽe germẽ eius. q verba
q tãmaximã attẽtõem denũciãt. ⁊ totũ orbẽ terraꝝ ad au-
diẽdũ excitãt nõ legũtur i alijs ꝓphetijs Eſaie. i qb⁹ de de-
ſtructõe babylonioꝝ. aſſyrioꝝ. egyptioꝝ. ⁊ alioꝝ agit. Ex
quo videt q i hoc ca. de acerbiori ⁊ duriori indignatõe dĩ
tractat. Tũ qꝛ fratnitas gemella eſau ⁊ iacob quã allegat
ad hoc q debuiſſent idumei adiuuare iudeos: nunq; fuit
cauſatiua amicitie. ſ; potius cauſauit int' eos magnam ini-
micitiã tam i ſuis p̃mordijs. vt pz Gen. xxv. vbi de ipſis
gemellis i vtero exñtibus dĩ. Collidebãtur i vtero eius p-
uuli q; in ꝓceſſu i ſuis poſteris. vñ Exo. c. xvij. Prim⁹ ad-
uerſari⁹ q exiuit obuiã pplo iſrl' ad pugnãdum cũ eis cuz
exiret d' egypto fuit amalech fili⁹ elyphaz p̃mogeniti eſau
vñ. ij. Regũ. viij. dĩ de dd̃. Poſuit i idumea cuſtodes. ſta-
tuitq; p̃ſidiũ. ⁊ facta ẽ vniuerſa idumea ſeruiens dd̃. Ex q
pz q iſte due gẽtes iſrl'. ſ. ⁊ idumei nõ habebãt ſe adiuicẽ
vt frẽs: ſ; potius vt aduerſarij. ꝓut fuit ꝓphetatum de eis
Gen. vbi ſupra. Duo ppli ex vẽtre tuo diuident. populus
q; pplm̃ ſupabit. Non ergo ex tali fratnitate videt ſeq; q
idumei tã acerrime debuiſſent puniri. eo q nõ adiuuiſſent
iſraelẽ. vñ aliq expoſitores nr̃i h̃ ca. vident exponere p̃nci-
palit' de finali iudicio: i quo oẽs rẽprobi punient ex oĩbus
natõibus. Et lz huic expõni pluria que in hoc ca. ꝯtinent
ꝯcordẽt: tñ nõ ꝯſonat ei h̃ qd̃ dĩ infra. Regẽ potius iuoca-
bũt. cũ in iudicio nec poſt iudiciũ nõ ſit aliud regnũ: niſi
regnũ xp̃i: quẽ nõ p̃nt iuocare dãnati. i qbus malignitas
odij ſp ꝑmanet. vt in
iiij. ſen. di. xlvij. Ra.
ſa. vo ⁊ cõit oẽs he-
breoꝝ expoſitores h̃
ca. exponũt de roma
no impio ſeu regno.
vñ glo. nr̃a p boʒra ⁊
edom hebreoꝝ mgr̃i
romã volũt intelligi
⁊ oĩa de ipſa dici que
ꝯtinent i ſequẽti ca.
hec i glo. Circa quaz
attẽdendũ. q p rho-
mã intelligũt ecciaz
romanaz. cui⁹ caput
in terrꝭ eſt roma quã dicũt eſſe deſtruẽdam p meſſiam ab
eis ſpectatũ. qd̃ qdẽ regnũ eccie dicũt eẽ p̃figiratũ per qr-
tã beſtiã Dañ. iiij. c. q deſtruẽda eſt p vnũ regnũ incorru-
ptibile a deo ſuſcitãdum: ꝓut ibidẽ hr̃. In q expõne duo
falſa p̃ſupponũt. Primũ. ſ. q regnũ xp̃i ſeu eccie ſit p̃figu-
ratũ p qrtã beſtiam i viſiõe Dañ. ꝯtẽtã: qd̃ ẽ manifeſte fal-
ſum. ꝓut plene fuit expoſitũ i additõib⁹ ſup Dañ. c. ſupra
dicto. Scdm̃ p̃ſuppoit q ppl's xp̃ian⁹ ſit idume⁹. ⁊ ſic te-
nẽt i oĩbus ſuis librꝭ tam thalmudicꝭ q; alijs. Uñ in h̃ ca.
Ra. cãbi ſic dic. q regnũ hũanũ ⁊ oẽs q tenẽt legẽ nazare-
ni: ꝓ maiori pte ſunt idumei. lz eis fuerũt aliq natõ es ad-
mixte. Silr̃ dic q ceſar ⁊ oẽs reges q fuerũt añ eũ in rho-
ma ſũt idumei. Ad qd̃ ꝓbãdũ nihil allegat: ſ; ſolũ ſuã fabu-
loſam narratõez p̃ſuppoit tanq; verã. cui⁹ falſitas tñ ẽ ma-
nifeſtiſſima. Xp̃iani ei ſi dicant deſcẽdere ſm fidẽ: tũc p̃n-
cipalr̃ deſcẽdũt a xp̃o. cui⁹ fidẽ ⁊ denoĩatõez tenẽt. qui de
Dauid ⁊ per ꝯñs de Jacob deſcẽdit. non aũt de Eſau. Si
aũt loquant de deſceſu ſm carnem. tũc de oĩbus natõibus
ſunt indifferẽter. vt petrus apl'us Act. x. c. In veritate cõ-
peri. q nõ eſt acceptor pſonarum deus. ſ; i oĩni gẽte. Pau-
lus etiã ad Rom. x. ca. inqt. Nõ eſt diſtictio iudei ⁊ greci.
Dicere ergo q p idumeã intelligat xp̃ianitas ſeu eccia ro-
mana: nõ ſolũ nõ hz fundamẽtũ: ſ; etiã manifeſte ẽ falſum.
Et notãdum. q i hoc loco ſic in aliqbus alijs: verificat de
eis. Illud p̃s. Gladi⁹ eoꝝ intret i corda ipſoꝝ. Nã ſi bene
ꝯſiderent ſcpture idumea i h̃ loco ⁊ i alijs ſilib⁹ ſigt ad lit-
terã ſynagogã iudeoꝝ. q p pctm̃ negatõis ⁊ occiſiõis xp̃i
fctã eſt eccie dei inimica. ſic idumea ab Eſau deſcẽdẽs ad-
uerſatrix fuit ipſi irlm̃. Ad cui⁹ declaratõez oñdẽdum ẽ q-
modo idumea qñq; ſub methaphora lr̃alit' ſignificet predi-
ctam ſynagogã iudeoꝝ. Scdo qlit' lr̃a h⁹ ca. applicet idu-
mee i hoc ſenſu ſumpte. Circa p̃mũ ſciẽdum. q ſm Iſido.
vij. ethymo. q Eſau p̃mogenita ſua ꝓpter eſcã frĩ ſui mio-
ri vẽdidit. ac poſtmodũ p̃rna bñdictõe ſibi promiſſa priua-
tus eſt. ſignificat eũdẽ populum iſrahelīticũ qui a deo vt
exod. narrat liber priogenitus filius nũcupatus eſt. q etiã
ꝓpter p̃ntis ſeculi lucra nõ ſolum primat⁹ ſui honorẽ ami-
ſit. verũetiã ⁊ regni celeſtꝭ premiũ p̃parũ adipiſci non me-
ruit dño exprobrãte. cũ dic. Auferet a vobis regnũ dei: et
dabit gẽti faciẽti volũtatẽ eius. Hec ille. Exq p locum ab
oppoſitis p quẽ ſic propoſitũ de ꝓpoſito. ſic ⁊ oppoſituz
de oppoſito verificat. q ſic p̃mogenitura ⁊ bñdictõ Eſau
priogeniti ſm carnẽ trãſiuit i iacob miorẽ. ſic priogenitu-
ra ⁊ bñdictõ ſynagoge ſathane priogeniti ſm carnẽ trãſi-
uit i ecciam etate miorẽ. ⁊ ſic i iſrahelīticã dignitatẽ genti-
um trãſiuit plenitudo. intm̃ q gentes verã fidem ipſi⁹ Ja-
cob recipiẽtes ppl'us iſrl' dicat. vñ infra. xliiij. de gẽtili ad
fidẽ accedẽti legit. Et i noĩe iſrl' aſſimilabit ſic eadem rõne
deſcẽdẽs a Jacob ſm carnẽ: ⁊ ab eius fide recedentes: ſic
eſt ſynagoga iudeoꝝ xp̃m negãtium ⁊ crucifigẽtiũ in ab-
iectõem tranſeũt idumeticã. Unde ⁊ nomen idumee ſibi

Incubi

Lamia

Idumei ad Esau

vendicauerūt q̄ ab exordio fuit iſraeli inimica. ⁊ ſc̄o Apocal. ij. de ipſis dr̄. Qui dicūt ſe iudeos ⁊ nō ſūt. ſ; ſūt ſynagoge ſathane. Et notādū. ꝙ exordiū hui⁹ diſtīctōis. ſ. ſynagoge ⁊ eccl'ie ꝓpe figurat̄ in exordio hoꝝ duoꝝ fratꝝ. ſcȝ eſau ⁊ iacob Gen̄. xxv. Si diligent̄ attēdat̄ oia em̄ hoꝝ fratrū geſta: p̄ncipal'r fuerūt figuratiua. vt ibidem i addictōe dcm̄ fuit. Sic em̄ ibidē collidebant̄ i vtero paruuli. ſic h̄ i vtero m̄rno. ſ. i gremio ſacre ſcꝑture: q̄ m̄r eſt vtriuſq;. cuȝ ex ipa ſacra ſcꝑtura materiā vite ſpūalis ſumit: i quo q̄dē vtero tā ſynagoga q̄ eccl'ia ꝯtinue collidūtur repugnātes ſibi īuicem i eius intellectu. ſic etiaȝ p̄mo egreſſus ē eſau ſc̄do vero Jacob. ſic ⁊ h̄ ſynagoga patꝝ ſcȝ eccl'ia antiq̄ teſtamēti p̄mo egreſſa ē. Sc̄r vero eccl'ia xp̄i. ſ. noui teſtamēti. ſic etiā ibi Jacob egrediēs plantam fr̄is tenebat manu. ſic eccl'ia i p̄mo ſuo exordio. q̄ incepit a paſſiōe xp̄i: q̄dammodo ritū ſynagoge tenebat i obſeruātijs legalib⁹. Nā a tp̄e paſſiōis xp̄i vſq; ad diuulgatōem euāgelij ſm̄ Aug. lȝ legalia mortua erāt nō tñ mortifera. Vñ et Paul⁹ circūcidit Thymotheū: ſic aūt ibi poſt egreſſum totalit̄ ſūt diuiſi vñ dr̄ duo ppl'i ex vētre tuo diuident̄. ſic ⁊ h̄ eccl'ia ⁊ ſynagoga oīno ſūt diuiſe i fide ⁊ morib⁹. ſic etiā ibidē dr̄. Popul⁹ ppl'm ſupabit. ⁊ maior minori ſeruiet. ſic ſynagoga q̄ ē maior natu eccl'ie: q̄ minor ē natu ſeruit. Ex q̄bus ptȝ intētū. ſ. ꝙ ſic vl'is eccl'ia gētiū in vnitate fidei xp̄i adunata dr̄ ⁊ ꝓp̄rie dr̄ iſrael ⁊ dom⁹ iacob. de q̄ angel⁹ ad v̄ginē. Regnabit i domo iacob ineternū Luc. j. ſic ⁊ ſynagoga ſathane. ſ. iudeoꝝ. q̄ domui iacob. ſ. vere eccl'ie ē inimica idumea dici debet. Itē ad hāc veritatē ꝯfirmādā facit q̄ddā valde notabile. qd̄ habet̄ ex codicib⁹ eoꝝ valde autēticis. Tradūt em̄ ⁊ firmiter credūt ꝙ doctrīa thalmudica nephāda eoꝝ fuit data moyſi a deo i monte ſynai oreten⁹: q̄ q̄dē doctrina falſa ⁊ phariſaica redacta fuit i ſcꝑtis ꝑ quendā qui dr̄ apd̄ eos Ra. iudanaſci. q̄ totā illā doctnā accepit a q̄dā qui dicebat̄ Rabi mayr. a cui⁹ auctoritate depēdet illa doctrina. ſ; conſtat ꝑ eos ꝙ Rabi mayr ille q̄ fuit p̄cipalis actor erat idume⁹ natōne. ⁊ recepit fidem ⁊ ritū iudeoruȝ per tēpus poſt paſſiōem xp̄i. Vñ ⁊ proſelit⁹ idume⁹ apud eos dr̄. q̄ oia habent̄ in diuerſis locis i thalmud. ⁊ epylogātur per ordinē in ſūma Rabi moy. egyptij. q̄ apud eos eſt ſolēniſſima i prologo ſuo vbi agit de auctoritate thalmudice doctne. Ex q̄ ptȝ ꝙ ſic eccl'ia xp̄i dr̄ eccl'ia poſtolica eo ꝙ doctrinā euangelice legis recepit a xp̄o mediātibus apl'is. ſic ſynagoga iudeoꝝ q̄ doctrinā thalmudicā habēt pro lege dicēda eſt idumetica. eo ꝙ recepit doctrinā illam mediāte Rabi mayr idumeo. ⁊ ſic habet̄ p̄mū intētum.

Circa ſc̄om dr̄ in l'ra. Accedite gentes ⁊ audite ppl'i attēdite. audiat terra ⁊ plenitudo eius. In quo īuitat ꝓpheta oēs gētes ad audiēdū ſn̄iam latā ꝯtra idumeā. ſ. ſynagogam. Nā ſic paſſio xp̄i ꝑ ſynagogā malicioſe ꝓcurata. fuit diuulgata ꝑ orbem ꝑ predicatōem apl'oꝝ. ſic ꝯdecēs eſt: vt pena ydumee. ſ. ſynagoge oībus gētib⁹ inſinuaret̄ ad laudem diuine iuſticie. ⁊ ſeq̄tur. Quia indignatō dñi ſup oēs gentes. Ad qd̄ ſciēdū. ꝙ ſic cū iſrahele de egypto exeunte multū vulgus promiſcuū exiuit. vt h̄r Exod. xij. ca. ſic cū ipſis aſcēdētibus de babylonia multi ſe miſcuerūt. vt ptȝ Eſdre. v. c. Idcirco tp̄e paſſiōis xp̄i dicunt̄ fuiſſe i irl'm de cūctis natōnibus. vt h̄r Act. ij. c. Et q: de ipſis multi adhe ſerūt ſynagoge. Vñ in lapidatōe ſtephani Act. vij. c. Surrexerūt q̄dā de ſynagoga q̄ appellabat̄ libertinoꝝ. Jō dr̄ Indignatō dñi eſt ſuper oēs gētes: vt intelligat̄ diſtributio pro generib⁹ ſinguloꝝ: nō ꝓ ſingulis generꝝ. Fuit etiā ſynagoga poſtmodū ꝑ orbem terraꝝ ignominioſe diſꝑſa. ꝓut fuit p̄noſticatū ꝑ moyſen Deut. xxviij. ⁊ ſic vīdicta dei ipſis inflicta publicat̄ ꝑ oēs gētes. Qualis aūt fuerit hec vīdicta declarat d. Interfecit eos ⁊c̄. qd̄ p̄mū impletū fuit ꝑ romanos. q̄ capta ciuitate irl'm inūerabiles occiderūt. Cōſequēter poſt modicum tēpus i ciuitate q̄ dicit̄ bicher: vbi falſuȝ meſſyam ſuꝑ ſe poſuerūt. ⁊ poſtea a romanis obſeſſi ⁊ capti multa milia ex eis cū ſuo meſſia fuerūt occiſi. ꝓut i hyſtoria Joſephi ⁊ i alijs thalmudicis hyſtorijs narrat̄. Et q: taliū cadauera: ꝓpter eoꝝ multitudineȝ inſepulta remanebāt. Jō ſubdit. Interfecti eoꝝ proijciētur. ⁊ de cadauerib⁹ eoꝝ aſcēdet fetor. q̄ q̄dem interfectō ſeu occiſio nō ceſſat. ſ; quodāmō cōtinue durat: cum ꝑ interualla tēpoꝝ q̄nq; in gallia. q̄nq; i anglia. aliq̄n in hyſpania. ⁊ ſic de alijs natōibus multa milia occidūtur a regib⁹ ſeu a popul'. Nam vt hec vīdicta eēt in mēoria hoim: ⁊ nō traderet̄ obliuioni: diſpoſuit deus ꝙ i proceſſu tp̄m et i diuerſis natōnibus ſeu regionib⁹ exerceret̄: ⁊ nō ſimul de terra delerent̄ ꝓut ꝓpha orauit in p̄s. dicēs. Ne occidas eos. ſ. ſimul: ne forte obliuiſcant̄ popl'i mei. ꝓut fuit ibi expoſitū in additōe. Seq̄tur i l'ra. Et tabeſcet oīs milicie celoꝝ. ſ. demonū aereoꝝ ſm̄ glo. q: deficiētib⁹ membris eorū quodāmodo vident̄ tabeſcere vel annihilari. De q̄ dr̄ Et complicabunt̄ ſicut liber celi. q: ſic in libro complicato nihil appet legēdum. ſic nō apparebūt hmōi aeree poteſtates. acſi eēnt vetuſtate ad conſumptōem tendētes. de quo dr̄. Et oīs militia eoꝝ defluet ⁊c̄. Et ſeq̄tur. Quoniaȝ inebriatus eſt i celo gladius meus. q: ſcȝ ꝑ celeſteȝ ſn̄iam inebriatus ē ſanguie interfectoꝝ gladius diuine vindicte modo p̄dicto. ⁊ ſeq̄tur. Et deſcēdet. ſ. gladius meus de celo. ſuꝑ idumeam. ſ. ſynagogam p̄dictā. Et ſuꝑ populum interfectōnis mee. ſ. q̄ me interfecerūt ad iudiciū. ſ. diuinum manifeſtādū. Et q: hec vltio ſe habebat extēdere ad oēs tam maiores q̄ miores. Jō ſeq̄tur. Gladius dñi replet⁹ eſt ſanguie ⁊c̄ vſq; ibi. Victima em̄ dñi i bozrha. Ad qd̄ ſciendum. ꝙ bozrha eſt ciuitas regia in terra idumea. vt habet̄ Gen̄. xxxvj. Et ſic hic pro ſynagoga accipit̄ idumea rōnibus iam dcīs. ſic bozrha pro eodē accipit̄. ſub alia tamē ratione. Bozrha em̄ interp̄tat̄ vindemiata. Nam vatyr i hebreo ſignificat vindemiā. ſynagoga em̄ ante aduentū xp̄i dicebat̄ vinea dñi. ſupra. v. ca. Vinea dñi domus iſrael. q̄ q̄dem vinea lȝ ante habuiſſȝ palmites cū racemis ſeu fructū. nihil tamē poſt paſſionem xp̄i in ea remanſit boni fructus. ſic in vinea poſt vindemiā nihil fruct⁹ remanet. qua cōſideratōe ꝓp̄rie dicit̄ bozrha. ſ. vindemia cetera patent ex dcīs vſq; ibi. Quia dies vltōnis dñi. ſ. ſanguis xp̄i. ꝓut in glo. Annus. ſ. tempus retributionū iudicij ſyon. q: non ſolum idumea. ſ. ſynagoga ꝑſecuta eſt xp̄m caput. ſ; etiam mēbra ſue eccleſie: que ꝑ ſyon deſſignātur. Vnde Matth. ca. xxiij. Cū reprobaſſȝ ſynagogam iudeoꝝ ex ꝑſecutōe ꝓphetarū ⁊ hmōi dicēs. Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊c̄ Et ex illis occidetis i ſynagogis vr̄is. ſbdit. Vt veniat ſuper generatōem iſtā oīs ſanguis inoxius: q̄ effuſus ē a ſanguine abel iuſti ⁊c̄. Ex quo ptȝ. ꝙ vindicta oīs ſanguis effuſi iuſtorum eccleſie ab abel incipiētis: deſcendere debet ſuper ſynagogam q̄ per idumeā hic intelligit̄. ⁊ ſeq̄tur. Et cōuertentur torrentes eius in picem. ⁊ humus eius in ſulphur ⁊c̄. Et aſcendet fumus eius in generatōne ⁊ generationem. Per torrētes em̄ intelligūtur doctrine: que a ſacra ſcriptura fluūt per veros doctores. ſicut ſupra cap̄. xxxiij. de ſimili dicit̄. Locus fluuiorū riui latīſſimi ⁊ in ſequēti capitulo dr̄. Et torrentes i ſolitudine. Vnde torrentes ſynagoge que i antiquis fluebant a ſanctis ꝓphetis ⁊ doctoribus i aquas ſaluberrimas. poſtea cōuerſi ſunt per doctrinam phariſaicam ⁊ thalmudicam in picem ⁊ ſulphurem. q̄ generant fetorem. Ad cui⁹ intellectū notanda ſunt aliqua de multis ⁊ innūerabilibus que i eorū doctrinis abſurda ⁊ nephanda legūtur. Ad qd̄ ſciendū. ꝙ ſynagoga iudeorū poſt paſſiōem xp̄i intantū fuit excecata: ꝙ i ſua thalmudica doctna quam falſe dei legem vocant: multa tradiderūt maxime abſurda de deo. Vñ in libro q̄ dicit̄ barathoch rabi eoꝝ plane dicūt. ꝙ deus i qualibet vigilia noctis dolēs de deſtructōne templi ſui ⁊ captiuitate iudeoꝝ rugit vt leo. vt dr̄ de ſeipo. Ve mihi q̄ deſtruxi domum meam. ⁊ combuſſi templum meum. ⁊ captiuaui filios meos inter gētes ſeculi. Et hanc ſn̄iam multis ⁊ varijs modis replicāt. In p̄cipio etiā libri abodozera. querūt q̄d facit deus i. xij. horis diei. Ad qd̄ reſpōdent ꝙ i tribus horis p̄mis ſedēs ſtudet in lege. ⁊ in tribus ſecūdis iudicat vniuerſum mūdū. in tribus tercijs paſcit totū mūdum. in tribus q̄rtis ludit cū leuiathan. Juxta illud Job. Leuiathan iſtū quem formaſti

barathoch
125

nō de thalmud

maſti ad illudendū ei. Dicūt tn̄ q a die qua templū eſt deſtructū nō fuit ludus nec riſus corā deo. ſ; fletus ⁊ planctꝰ. Iuxta illud Eſaie. Vocauit dn̄s exercituū in die illo ad fletum ⁊ planctū ⁊c̄. Conſequent ibidem querunt q̄d facit in .xij. horis nocturnis. Et reſpōdent alia ſilia in fatuitate. Vn̄ quilibet habēs vſum rōnis admirari debꝫ de tanta cecitate q̄uo illi q̄ gloriant ſe habere legem dei: attribuāt vero deo q̄ nec i dijs habet ſimilē paſſionem fletus ⁊ planctꝰ ⁊ hmōi. q̄s peſſimi idolatre ſuis dijs nō attribuūt: ⁊ q detetſus eſt q rabi eoꝝ determināt i libro q̄ dicit hulin. q deus peccauit faciendo lunam miorem ſole i quātitate. ꝓ cuius peccato. ſ. dei expiādo dicūt q offerebat .iij. kal. hircus caprarū. De q̄ habet Nūeri .xxviij. O mira ⁊ brutalis inſania q̄ deo audet attribuere qd̄ etiam btīs mime competit ꝓut eſt ve. qd̄ miſeriā ſigt: q̄ aliena eſt a quolibet btō. ſimilr ⁊ peccare ⁊ expiatōe ꝓ pctō indigere ⁊ hmōi. q̄ horrenda ſunt ⁊ ſtupenda. Sed ſunt nōnulli modernoꝝ: q̄ ad has inſanias colorādas dicūt q predcā ⁊ multa ſilia q̄ in thalmud de q̄ dicunt ſūt metaphorice intelligenda: eo mō quo ſacra ſcriptura deo attribuit penitere. vt Geneſ. vj. ⁊ iraſci Nūeri .xxij. ⁊ i alijs q̄pluriūis locis: q̄ ⁊ ſilia intelligenda ſūt ſilitudinarie. ſ. q ſe habet i effectibꝰ ſuis. De q̄bus i illis locis agit ad modū tales paſſiones habentis: que q̄dem cauillatio nō valet. Tum q: lꝫ in ſacra ſcriptura ꝓut ꝓphete q̄nq; more hūano loquūtur: talia q̄nq; tradantur i dictis. tamē expoſitoꝝ ſacre ſcripture talia nō ſūt admittenda: cū ad expoſitores ptineat: vt ſacram lr̄am exponant: nō aūt q talia tradant i actibus ſuis q̄ ſunt errorum inductiua: ſic̄ predicta. Tum q: penitere vel iraſci aut moueri ⁊ hmōi: que i ſacra ſcṗtura deo attribuūtur: importāt aliq̄d quod i homibꝰ eſſꝫ laudabile. Penitere eni in hoīe qui pctm̄ cōmiſit laudabile eſt. Iraſci etiā ſm moderatiōnē rōnis: vt iuſticia exerceat eſt laudabile. Moueri etiam ad bona ꝓſequenda ⁊ mala fugienda laudabile eſt. ⁊ talia deo attribuūtur. vt bonū qd̄ importāt homies conent imitari. ſ; miſerum eē: vel peccare: nihil boni importat. ad qd̄ imitandū homīes prouocari debeant. ⁊ ſi talia deo attribuere ſtultiſſimū eſt. Sunt etiā in predcā thalmudica doctrina nephāda quedā fetida: que aures cuiuſcūq; modeſti offendūt. quoꝝ multa epilogat magiſter Raymūdus i pugione tercia pte diſt. iij. cap̄. xx. Et q: talia non ſunt digna repetitōe ſeu relatōne. iō illa omitto. Sꝫ ſolum ex his infero: q talis doctna manifeſte eſt abſurda ⁊ fetida. de q̄ ꝓprie dicit hic. Et aſcendet fumus eius. ſcꝫ horridus ⁊ fetidus modo p̄dicto. Sunt etiā in iuribus decoꝝ thalmudicis multa iniq̄ſſima ⁊ naturali dictamini rōnis oīno incōſona. vt plenius declarabit ſuper Zach. c. v. ⁊ ſeq̄tur. Et deſolabit in ſecl'a ſeclorū. ſcꝫ hieruſalē illa materialis a iudeis. ſm glo. Non erit trāſiens per eā. q: romani decreuerūt. vt nemo ex iudeis reuerteret in terrā ſuā. ꝓut in glo. Et poſſidebit illā onocrotalꝰ ⁊ hericiꝰ per aues ⁊ aīalia: que in hoc capl'o ponūtur intelligūtur vicioſi homies ſic̄ cōiter exponit Deut. xiiij. vbi horū ⁊ ſimiliū eſus prohibebat. ſic̄ per coruū intelligūtur illi q̄ ſunt voluptatibꝰ denigrati. Vel q̄ ſunt expertes bone afflictōnis. q: coruus ſemel emiſſus ab archa nō eſt reuerſus. ⁊ i miluo q̄ maximis vtit inſidijs deſignant fraudulenti. Iſta eni vicia ⁊ ſimilia frequenter in ſynagoga iudeoꝝ inueniūtur. q̄ poſtq̄ a xp̄o receſſit nunq; ad eū reuerſa eſt ſaltem vniuerſalr. ⁊ q̄ fraudulentijs frequēter vtitur. ⁊ ſic de alijs aīalibus h expreſſis intelligēda ſunt vicia q̄ in ipſis remanſerūt poſtq̄ xp̄m non receperūt: ⁊ non ſolum vicia q̄ per aīalia hic expreſſa deſignant. ſ; etiam alia q̄ hic non exprimūtur intelligant ineſſe eis. Ideo ſubdit. Req̄rite diligenter in libro dn̄i. ſcꝫ moſayce legis. Et legite vnū ex eis nō defuit. ſcꝫ ex auibꝰ ⁊ aīalibus immūdis contētis in lege. q: oīa ſm eoꝝ ſignificata modo p̄dicto ibi manēt. q̄ oīa dicūtur i eis durare in ſecl'a ſeculoꝝ. ſcꝫ durāte eorū pſidia. ſicut Prouer. xxxi. dr̄ de bibēte vinū. q doloris eius nō recordat amplius. ſ. ebrietate durāte. Et ſm hoc exponi pōt reſiduū huiꝰ capl'i conformiter ad p̄dicta. exceptis duobus paſſibus. q̄ ſpēaliter ſunt exponēdi. Primus eni dicit. Nobiles eius nō erūt ibi regem potius iuocabūt. ⁊ erūt oēs p̄ncipes i nihilū. Ad qd̄ ſciēdum. q iudei ſciētes ſe ↄfuſos i negatōne xp̄i p ꝓphetiā pr̄iarche iacob di. Non auferet ſceptꝝ de iuda: ⁊ dux de femore eius: donec veniat q̄ mittēdus ē ſcꝫ xp̄s. ꝓut in eoꝝ thargū. ſ. i trāſlatōe chaldaica exponitur. eo q iā a magnis tp̄ibus ablatū eſt ab eis ſceptꝝ ⁊ ducatus. ⁊ tn̄ meſſyam nō hn̄t. Iō fingūt q illi q̄ regūt eos i hac captiuitate p thalmudicā doctnā dicitur habere ſceptꝝ ⁊ ducatū. ꝓut tradūt i libro q̄ dr̄ cāhedrim. qd̄ tamen euacuat ꝓpheta di. Nobiles eiꝰ nō erūt ibi. q. d. Ad ducē ſeu ceptrū habērē nobilitas ptinet: quā tamē ipſi nō habēt. ſ; regem potius iuocabūt. maifeſte eni cōfeſſi ſunt corā pylato. Non habemꝰ regem niſi ceſarem. ⁊ etiā extūc vbicūq; ſint: ſunt ſub poteſtate regia alicuiꝰ domināti ſeu regenti. Et ſic ptꝫ q falſum ē dicere ſe habere ſceptꝝ ⁊ ducatū: preſertim cū etiā ſcribe ⁊ phariſei ſb̄ cuiꝰ doctna ſunt iā a lōgo tpe defuerūt. Et de hoc ſb̄dit. Et erūt oēs p̄ncipes eiꝰ in nihilū. glo. ſcribe ⁊ ſacerdotes ⁊ phariſei. Scd̄s paſſus eſt. cum dic̄. Et piloſus clamabit alter ad alteꝝ. Circa qd̄ ſciendū. q piloſus i hoc loco intelligēdus eſt demon. Eadem eni dictō ponit h ⁊ Leuit. xvij. vbi dr̄. Non imolabūt vltra victimas demonibꝰ. ⁊ ē ſenſus. nam fabricatores thalmudice facultatis vel potiꝰ falſitatis. habebāt demōes maxime ſibi familiares. quoꝝ vnus vocabat bēthamaleon. ⁊ alius ioſepſeda: ⁊ cū iſtis maxie ↄuerſabant. ꝓut i multis alijs locis ipſiꝰ thalmud habet. Et etiā narrat ab eis q ſemel fuerat a ceſare prohibitū ne illā thalmudicā doctnam diuulgarēt. ⁊ tamē ad ↄſiliū ⁊ ꝓcuratōem p̄dictoꝝ demonū hmōi prohibitō fuit reuocata. ⁊ ſic thalmudica doctna recupata fuit demonū ꝓcuratōe. que q̄dem hyſtoria narratur p extēſum i libro textuali ipſiꝰ thalmud. q̄ dr̄ mehila q̄ eſt autēticus apud eius: ſm q ꝓprie dr̄ i idumea. ſ. ſynagoga ſathane. Et piloſus clamabat alter ad alteruꝫ. ſ. vnus demon ad alium cōſociū ad opus ſuū explendū ſeu recuperādum. Poſſꝫ etiā hoc intelligi de duobꝰ diabolicis hominibus. q̄ inter ceteros pſecutores xp̄i ⁊ eccleſie pniciōſiores cēſent. Primꝰ ſeu pricipalior i pmitiua vicꝫ ſynagoga ſathane fuit ſcariothes. de quo xp̄s. Qui tradidit me tibi. ⁊c̄. vn̄ a xp̄o diabolꝰ nomiat. Ioh. vj. Nōne. xij. elegi ⁊c̄. Alt vero piloſus pt̄ itelligi antixp̄s q̄ pricipalior erit i pſecutōe vltia eccleſie ⁊ v̄tute demonū miracula faciet ſaltem appentia. De quo dic̄ aplꝰs ad Theſſal. ij. q ſm opatōeꝫ ſathane ⁊c̄. ⁊ ſic piloſi clamāt alter ad alteꝝ: lꝫ valde remoti i tēpore. q: affectōes eoꝝ diabolice adiuicem correſpondent. nitētes. ſ. xp̄m ⁊ eccleſiā ſb̄uertere. alter. ſ. in capite. alter vero i oibꝰ mēbris vlr ſibi contēporaneis. Si autem obijcit ↄtra expoſitōem p̄dcām q videt eſſe myſtica nō lr̄alis: eo q idumea ꝓprie ſigt illā terrā ſeyr. quā Eſau poſſedit. ſilr boſra ciuitas p̄ncipal' in ea exiſtēs. Vn̄ q per iſta intelligat ſynagoga videt ptinere ad ſenſum myſticū ſeu ſpūalem. ⁊ ſic de multis i hoc capl'o ↄtentis ſm predcām expōnem. Dicendum igr̄. q in dcis ꝓpharum multa tradūtur pabolice ſeu metaphorice. ſic̄ ſupra q̄nto capl'o. Vinea dn̄i accipit pro domo iſrl'. ⁊ .xxv. p moab intelligit antixp̄s ad lr̄am. vt ibidem hr̄ in poſtil. Vn̄ ⁊ in h loco q: lr̄a huiꝰ capl'i non bene adaptat nec ꝓprie idumee nec rome: nec alijs de q̄bus dcm̄ eſt. ſ; ſynagoge ſathane modo predicto. Idcirco de illa exponit ad lr̄am. q: i locutōne pabolica vt dcm̄ fuit ſupra i queſtiōe ſupra ꝓlogum Geñ. Senſus lr̄alis eſt nō ille q̄ ſignificat p̄rio p vocem: ſ; illo q̄ intēditur ſignificari p̄ſertim cum i hoc loco multa iueniūtur huic veritati ↄſona. Vnde ⁊ i alijs locis frequent accipit idumea pro ſynagoga predcā. vt infra. lxiij. Quis eſt iſte q̄ venit de edom tinctis veſtibus de boſra: ⁊ in alijs locis. et eadem eſt rō de alijs i hoc capl'o pabolice ↄtētis.

Replica.

Sed in ca. xxxiiij. recedit a poſtil. q̄ expoit hoc capitulū ad lr̄am Burg. Ipſe autem per allegoriā ſatis extenſam ponit ꝓpōnes thalmudicas ⁊ alia mira. de q̄bus non iudico.

a Letabit deſer XXXV r Ecce deus noſter vltionē
b ta ⁊ inuia: ⁊ exultabit s adducet retributionis de-
c d ſolitudo ⁊ florebit q̄ſi us ipſe veniet et ſaluabit
e liliū. Germinās germina- t vos. Tūc aperientur ocu-
f bit et exultabit letabunda li cecorum: et aures ſurdo-
g h ⁊ laudās. Gloria lybani da rum patebunt. Tunc ſaliet
ta eſt ei: decor carmeli ⁊ ſa ſicut ceruus claudꝰ: ⁊ aper
i ron. Ipſi videbūt gloriā v ta erit lingua mutorum q̄a
dn̄i et decorem dei noſtri. x ſciſſe ſunt in deſerto aque:
k Cōfortate manus diſſolu- y et torrentes in ſolitudine:
l m tas: et genua debilia robo- z et que erat arida in ſtagnū
n o rate. Dicite puſillanimes: et ſitiens in fontes aquarū
p q cōfortami et nolite timere. z a In cubilibꝰ in q̄bus prius

Letabit deſerta. Andreas ⁊ aliq̄ expoſito xxxv. res catholici ī hoc ipm ſequētes exponūt iſtud ca. ad lrām nimis iudaice: ſcʒ de ꝓſperitate iudeorū poſt reditum de babylone. ſꝫ hoc nō videt rōnabilit dictū. q2 ab illo tp̄e vſq3 ad xp̄m fuerūt in ſeruitute: ꝯ̄uis ī terra ſua: ſicut dcm̄ fuit. ſ. xxxij. Fuerūt etiā in multis afflictōibꝰ et
A anguſtijs: vt pꝫ ī li. Eſdre. ⁊ Neemie. et Dan̄. ⁊ ideo ꝓſpitas ⁊ iocūditas q̄ in hoc ca. deſcribunt ad tē-
i.6.c. pus illō nullo mō referri vident. Si aūt dicat ꝙ imo: q2 h̄ eſt hypbolica locutio. ſi-
i.40.b cut dr̄ de alba muliere ꝙ ē albior niue ꝯ̄uis multū deficiat a niuis albedie. h̄ mō
B videt couenient dictuʒ ī ꝓpoſito: q2 magnificū ⁊ piuʒ decet plus cōferre ꝙ̄ ꝓmittere vel ſaltem nō minus: ⁊ minꝰ punire ꝙ̄ cōminari. deus aūt magnificētiſſimꝰ ⁊ piiſſimus eſt. ⁊ iō eius ꝓmiſſiones de bonis nō vident rōnabiliter exponi ꝑ reſtrictōnem: niſi aliq̄n appeat manifeſte ꝙ ſic debeāt exponi: vt ꝓpter demeritū manifeſte ſupueniens: ꝓpter qd̄ bonū ꝓmiſſum iuſte reſcindit vel totaliter aufertur. cōminatōes tn̄ de malis rōnabilit aliq̄n per exceſſuʒ ſiue reſtrictōem exponūtur ſm̄ q̄litatem ⁊ menſurā peccatoꝝ ipoꝝ delinquētiuʒ. ꝓpter qd̄ Ra. ſa. hoc ca. exponit de felici ſtatu quem expectāt iudei ī aduentu meſſie. Igr̄ dimittēdo qd̄ falſum eſt ī dcis eius. ſ. ꝙ xp̄s ſit adhuc venturus in mūdum. ⁊ accipiēdo qd̄ verum eſt. ſ. ꝙ hoc ca. ſit ad tēpus xp̄i referēdum. Pōt ſic ꝯtinuari ca. p̄cedenti ī quo ꝓpheta denūciauit deſtructōem idumee ad cōſolationem iudeoꝝ. h̄ ꝯn̄r denūciat eis ꝯſolatōem pfectam xp̄i tēpore credentibꝰ affuturā. Et diuidit in tres ptes. q2 pmo cōſolat eos de futura multiplicatōe. Scdo de credētiū roboratōe. ibi. Cōfortate manꝰ. Tertiō de demonū deiectōe ibi. In cubilibꝰ. Ad euidētiā pmi ſciendū. ꝙ ī ſenhedrim hieroſolymitano q̄ apud hebreos eſt liber autēticus dr̄ ꝙ q̄nq3 res notabiles defuerūt ī ſcdo templo per zorobabel edificato que fuerāt ī templo ſalomōis. Primū eſt ignis cōtinuus in altari holocauſtoꝝ. qui tūc per pluuiam vel ventū nō extinguebat: ꝯ̄uis eēt ſub diuo. Scdm̄ ē archa teſtamenti. vn̄ dr̄ Hiere. iij. In illis diebus nō dicent vltra. archa teſtamēti dn̄i. nec aſcendet ſuper cor. nec recordabūtur illiꝰ ⁊c̄. Tertiū eſt vnctio regū ⁊ pōtificū. q2 pōtifices q̄ fuerūt poſt captiuitatē babylonicā nō fuerūt inſtituti ꝑ vnctōem ſacrā. ſꝫ inſtituebātur frequent per reges q̄bus iudei erāt tributarij. q̄ frequēter vendebāt ſummū ſacerdotiū. ſilr̄ toto tp̄e iudei reges nō habuerūt niſi aliquos paucos parū an̄ tēpus xp̄i. ⁊ illi nō fuerūt ꝑ vnctionem inſtituti. Quartū eſt ſpūſſctūs ſeu diuitas q̄ pro tāto dicebat in tēplo ſalomōis habitare. q2 ibi a ſummo ſacerdote audiebātur diuina reſpōſa: nō aūt in ſcdo tēplo. Quintum eſt vrim ⁊ thumi. ꝓ quo ponit in latino doctrina ⁊ veritas Exod. xxviij. Et ſm̄ Ioſephū erat q̄dā fulgor ſubito ꝓſiliens de lapidibus rōnalis ⁊ hūeralis qn̄ deus acceptabat p̄ces ſūmi ſacerdotis. de quo dic Ioſephus. iij. li. antiq̄tatis iudaice. ꝙ defecit ꝑ. cc. annos anteq̄3 incepit ſcribere libꝝ illum quē incepit ſcribere āno. xlij. a paſſione xp̄i vel circit. q2 libꝝ illū obtulit veſpaſiano impatori: qui cepit impare Anno dn̄ice incarnatōis. lxxj. ⁊ ſic ſm̄ ipm ceſſauit ꝑ magnū tp̄s ante xp̄m. ⁊ adhuc ꝑ maius tēpus an̄ ceſſauit ſm̄ libꝝ p̄allegatū. ⁊ ſm̄ hoc dr̄. a Letabit deſerta. ſ. iudea q̄ fuit deſerta a deo ꝙ̄tū ad q̄nq3 p̄dicta. b Et inuia. tp̄e em̄ primi tēpli ꝓphete diſcurrebāt per iudeam populū a malis retrahendo. ⁊ ad bonum exhortādo. Tēpore vero ſcdi templi nō legūtur habuiſſe niſi aggeū zachariā ⁊ malachiā: q̄ ꝓphetauerūt tp̄e reedificatōis templi ſecūdi. ſꝫ poſtea populꝰ iudaicus caruit ꝓphetis talibus ꝑ. ccc. ānos ⁊ amplius: vſq3 ad tēpus Ioh. baptiſte: q̄ cepit pn̄iam p̄dicare ⁊ aduētum xp̄i nūciare.

a Letabit deſerta. id ē iudea que fuerat p̄dicto mō deſerta. b Et inuia. i. aduētu xp̄i habebit materiā gaudij ꝙ̄tum ad defunctos quos xp̄us de lymbo patꝝ tranſtulit ad gloriā: ⁊ ꝙ̄tum ad viuos credētes ī eum qd̄ potiſſime fuit iupletū qn̄ recepto ſpūſctō in die pēthecoſtes cōfidenter ⁊ mḡna voce laudabāt dn̄m Act. ij. Mat.15.c
C c Et exultabit ſolitudo. i. gētilitas que ad modum ſolitudis caruerat cultu legis ⁊ ꝓphetaꝝ. ⁊ cuʒ gaudio ſuſcepit fidē xp̄i ad p̄dicatōem apl'oꝝ d Et florebit q̄ſi lyliū. decore ſctitatis: ⁊ odore bone fame. e Germinās germinabit. ꝑ talem replicatōem ⁊ reduplicatōnem intelligit multitudo gētilium recipiēs xp̄i fidem. f Et exultabit. letabūda. corde. g Et laudās: ore. h Gloria lybani ⁊c̄. ꝑ iſta tria loca que pre alijs ī iudea fuerūt amena ⁊ fertilia. intelligit ꝙ q̄cq̄d erat pulcritudis ⁊ amenitatis ī ſctitate ⁊ honeſtate ī ſynagoga trāſlatū eſt ad eccleſiā ex iudeis ⁊ gentibus cōgregatā. i Ipſi videbūt gloriā dn̄i. i. ipiꝰ xp̄i quē viderūt apl'i alijq3 diſcipuli ocul' corporeis ꝙ̄tum ad hūanitatē: ⁊ oculis mētis ꝙ̄tum ad deitatē Ioh. j. Vidimus gloriā eius: gloriā q̄ſi vnigeniti a p̄re ⁊c̄. Viderūt etiam gloriā eius ī miraculoꝝ opatiōe. ⁊ reſurrectōem eius ⁊ aſcēſionem. gentiles etiā poſtea ad fidē couerſi viderūt gloriā eius ī miraculis factī ꝑ apl'os ī nomie xp̄i. k Cōfortate. Hic ꝯn̄ter denūciat materia gaudij ex roboratiōe credentium. cum dr̄. Confortate ⁊c̄. ⁊ eſt v̄bum ꝓphete ad apl'os. k Confortate manus diſſolutas. i. gentilium q̄ ante erāt tardi ⁊ pigri ad opus bonum. l Et genua debilia. gentilium. m Roborate: verbo ⁊ exēplo ad quecūq3 aſpera pro xp̄o ſuſtinēdum. n Dicite. i. cōmuniter p̄dicate. o Puſillanimes tēpore p̄cedēti. p Confortami. in virtute xp̄i. q Et nolite timere. ſcʒ tormēta tyrānorum. cuius cauſa ſubdit. r Ecce deus noſter vltionem ⁊c̄. ſup veſtros pſecutores. s Ipe veniet ⁊ ſaluabit vos ꝑ paſſiones modicas ad gloriā deducēdo. ⁊ ſic factum fuit ī primitiua eccleſia. ⁊ per longū tēpus poſtea: q2 multi gentiles ad xp̄m couerſi ita erant ī domio cōfortati ꝙ nō timebant tormēta ſed magis appetebāt. vt patꝫ in legendis multoꝝ ſctōrum. t Tūc aperient oculi cecorum ⁊c̄. Iſta em̄ miracula fuerūt facta corpaliter ꝑ xp̄m ⁊ poſtea ꝑ apl'os ⁊ alios credētes in nomie xp̄i. vt patꝫ in euāgelijs ⁊ actibus apl'orum. Et fuerūt facta ſpūaliter ī illumiatione infidelium fidē recipiēdo. Et aures eorum fuerūt aperte mādatis xp̄i obediēdo. Et claudi ſanati ꝑ viam moꝝ incedendo. Et muti loquelā receperūt fidem libere confitēdo. cuius cā ſubditur. v Quia ſciſſe ſunt in deſerto iudee: ⁊ gentilitatis. vt patet ex ſupradictis.
x Aque. ſ. ſacri baptiſmi. y Et torrentes ī ſolitudine. id ē varie gr̄e ſpūſſcti. de q̄bus dr̄. ij. Coꝝ. xij. Alij dat ſmo ſapie ⁊c̄. z Et que erat arida ī ſtagnum ⁊c̄. ꝑ hoc notat plenitudo gr̄e data tp̄e eccleſie p̄matiue. z In cubilibus. Hic ꝯn̄r denūciat materia gaudij ex demonū deiectione. cū dr̄. In cubilibꝰ. i. in phanis ⁊ templis idolorum. a In q̄bus prius dracones habitabant ⁊c̄. i. demones in idolis rn̄ſa dantes: et aliq̄n in talibus locis appuerunt demones ī ſpecie draconum.

b draconēs habitabāt oriē
viro: calami et iunci ⁊ erit
d ibi ſemita ⁊ via ſancta vo-
cabit. Nō trāſibit per eam
e pollutus ⁊ hec erit vobis
f directa via: ita ⁊ ſtulti non
g errent p eam. Non erit ibi
h leo et mala beſtia nō aſcen-
det p eam: nec inuenietur
i ibi. Et ambulabūt qui libe
a rati fuerint: et redempti a
b dño conuertent et venient
c in ſyon cum laude: ⁊ leticia
ſempiterna ſup caput eorū
Gaudiū ⁊ leticiam obtine-
bunt. ⁊ fugiet dolor ⁊ gemi
tus. Capl. XXXVI

a ET factū eſt quartode-
cimo anno regis Eze-
chie: aſcēdit Sennacherib
b rex aſſyrio⁊ ſup oēs ciuita-
tes iuda munitas: et cepit
c eas. Et miſit rex aſſyriorū
rabſacē de lachis in irlm
d ad regem ezechiā in manu
e graui et ſtetit in aqueductu
f piſcine ſuperioris: in viā agri
g fullonis. Et egreſſus eſt ad
h eū eliachim fili⁹ helchie: q
i erat ſup domū et ſobna ſcri
k ba et iohae fili⁹ aſaph acō-
l mentarijs. Et dixit ad eos
rapſaces. Dicite Ezechie.
Hec dicit rex magn⁹ rex aſ
m ſyrio⁊. Que eſt iſta fiducia
qua confidis: aut quo con-
ſilio vel fortitudie rebella-
re diſponis. Sup quem ha
bes fiduciam quia receſſiſti
a me. Ecce cōfidis ſup ba-
culū harūdineū cōfractum
iſtum ſup egyptū cui ſi inni
xus fuerit homo intrabit in
manū eius et pforabit eam
ſic pharao rex egypti oib⁹
n qui confidūt in eo. q ſi re-
ſponderis mihi in dño deo
o nro cōfidimus: nonne ipſe
eſt cuius abſtulit ezechias
excelſa et altaria ⁊ dixit iu
de et hieruſalem coram al-
p tari iſto adorabitiſ. Et nūc
trade te domino meo regi
q aſſyriorū et dabo tibi duo
r milia equorum: nec pote-
ris ex te prebere aſcenſo-
s res eorum. Et quomodo
ſuſtinebis faciem iudicis
vnius loci ex ſeruis domi-
t ni mei minorib⁹? Quod ſi

b Oriet viro⁊ ⁊c. q2 idolis inde abiectis falſa loca freqn ter p apl'os alioſq3 diſcipulos dino cultui applicabant. c Et erit ibi ſemita. q̄tum ad obſeruatōnem ↄſiliorum. d Et via. q̄tum ad obſeruatōem mādato⁊. e Et hec erit vobis via directa. pueniēdi ad btitudinem. f Ita vt ſtulti. i. ſimplices ⁊ illitterati etiam. g Nō errēt p eam. frequēter em̄ contingit q ſimplices direc- B ctius incedūt p hāc viā. vn̄ cū Aug⁹. legiſſ3 vitā Pauli monachi ſimplic. dixit Simplices ⁊ illrati rapiūt celum: ⁊ nos cum lris nris trahimur ad infernu3. Et f.51.d. non trāſibit p eā pollutus. ex h pat3 q p pheta nō loqtur hic de via materiali: per quā indifferēter trāſit pollutus ⁊ mūd⁹ ⁊ ſic metaphorice loquit i precedētib⁹ ⁊ ſequētibus cum diſ. A h Non erit ibi leo. ⁊c. p hoc intelligunt 4. Re. 18. c. 2. Pa. 32. a. demones qui i pmitiua eccia fugabātur per credētes Marci vltio. Signa eos q crediderit. hec ſequent. In noie meo demonia eijcient ⁊c i Et ambulabūt p viā iuſticie q liberati fuerūt a demonis ſeruitute. a Et redēpti a domio. Ieſu xpo ſuo ſanguie pcioſo. b Cōuertent ⁊ veniēt in ſyon. i. ad eccleſiā militātē primo: poſtea ad triūphātē3. ſm q di heb. xij. Acceſſiſtis ad ſyon mōtem ⁊ ciuitatem dei viuētis irlm celeſtem ⁊c. c Et leticia ſempiterna ⁊c. ex hoc ⁊ plurib⁹ alijs i hoc capi. poſitis: videt q h caplm referri nō poſſit ad tēpus iudeorum de captiuitate babylonica redeūtium.

In ca. xxxv. vbi di in poſtil. Igit dimittēdo qd falſum eſt i eius dictis. Additio.

PResens ca. bene ⁊ pprie videt exponi a poſtil. ſed circa eius cōtinuatōem ad pterita attēdendū ē q in ca. xxxiij. pcedēti ab illo loco i quo di. Audite q longi eſtis ⁊c. vt dcm̄ eſt incipit ca. ſm heb. vſq3 ad finē illi⁹ capli pppheta tractauit de delectōe ⁊ reprobatōe phariſeorū doctrinā xpi reſpuētiū: ⁊ de pſpitate adherētiū xpo. ⁊ de qbuſdā ad h ptinētibus vt ibidem fuit oſtēſu3. In ca. vero ſequenti. ſ. xxxiiij. ſpēalius agit de deſtructōe ſynagoge iudeo⁊: que p idumeam ibi deſignat. ⁊ de plurib⁹ ad h pertinētibus. vt ibidem fuit large oſtenſum. In pſenti vero ca. tractat de ↄſolatōe ⁊ ſtatu credentiū in xpo. ⁊ exponat totū pñs ca. put i poſtilla. Capl'm. xxxvj.

ET factū eſt. Supius eſaias deſcripſit liberatōnem ezechie ⁊ ppl'i ei⁹ p modū pphetie. h ↄñr eā deſcribit p modū hyſtorie. Circa qd ſciendū: q ezechias miſit magnas pecunias regi aſſyrio⁊ tali pacto: q a tra ei⁹ recederet ⁊ ipm i pace dimitteret. vt dcm̄ fuit. iiij. Regum xviij. ſ3 accepta pecunia pactū fregit: nitens irlm deſtruere ⁊ ppl'm in aſſyrios trāſferre: ⁊ ad terrēdum ezechiam ⁊ pplm ſuū verbis cōminatorijs: miſit rabſacē cū magno exercitu añ irlm. Circa h igit ſic pcedit. q2 primo ponit dicta cōminatio. ſcdo ezechie liberatō ca. ſe. Prima diuidit i tres ptes. q2 pmo ponit dcā cōminatio. Scdo cōminati poſtulatō ibi. Et dixit eliachim. Tertiō petitōis refutatio. ibi. Et dixit ad eos. Prima i duas. q2 pmo pmittunt qdam pambula. Scdo cōminatio dcā. ibi. Et dixit ad eos rabſaces. Circa pmū primo pmittit tēpus. cum di. a Et factu3 eſt qrtodecimo anno ⁊c. Secūdo locus ibi. b Super omes ci. mu. excepta B irlm ⁊ paucis fortalicijs. c Et miſit rex ⁊c. vbi remanſit cum pte exercit⁹ ad expugnādū locu3 illū. d In ma. graui. i. in tanta ptāte q ezechias ſe nō poterat i cāpo ſuſtinē. idō tenebat ſe int muros irlm. e Et ſtetit i ⁊c. illū em̄ aqductu3 q exibat extra ciuitatem diuerterat Ezechias: vt dcm̄ eſt ſupra. xxxiij. tn̄ loc⁹ retinebat nomē aqductus. f In via ⁊c ſic noiati: eo q fullones extēdebāt ibi veſtes ad deſiccādum. g Et egreſ. ē ad eū eliachim: ad tractandum de pace de conſenſu vtriuſq3 ptis. h Qui erat ſup domū ſc3 dñi: q2 erat ſūmus ſacerdos. vt dictum eſt ſupra. xxxiij. i Et ſobna ſcriba. i. ſcriptor ānaliū: ⁊ iſte ē alius ab alio. de q h ſupra. xxij. q añ eliachim fuit ſūmus ſacerdos. k Et ioahe fili⁹ aſaph acōmētarijs. i. cācellari⁹ regis. ⁊ ē acōmētarijs vnū nomē indeclinabile ⁊ cōis gñis. In heb. tn̄ h Recordator. ⁊ vt dicit Ra. ſa. hēbat officiū reducēdi ad mēoriā caſus tractādos corā rege. ⁊ ſm debitū ordinē put caſus debeāt prius vel poſteri⁹ expediri. l Et dixit. Poſitis qbuſdā preambulis. h ↄñr deſcribit cōminatio rabſacis ex pte regis aſſyrio⁊ loquētis. m Que eſt iſta ⁊c. ſ. poſſe reſiſtere. q. d. nulla eſt. q2 ſi cōfidis de auxilio hūano p regem egypti illud nullū eſt. Idō ſubdit. Ecce ↄfidis ſup baculū arūdineū ⁊c. ⁊ pt3 lra vſq3 ibi. n Q2 ſi rñderis mihi i dño ⁊c. vbi excludit ab ezechia auxiliū diuinū di. o Nōne iſte ⁊c qſi di. nō debet a deo ſpare auxiliū. cuius diminuit cultum. Iſte tn̄ rapſaces dicebat falſum. q2 poſt edificatōem templi p ſalomonē nō fuit iudeis licitum alibi offerre ſacrificia: niſi in caſu ex diſpēſatōe dina. ſicut helyas obtulit in monte carmeli. iij. Regum. xviij. p Et nūc trade te ⁊c id eſt obliga te p cautōem ſufficiētem. q Et dabo tibi ⁊c. vñ in heb. h. Sis vadiat⁹. ſ. p duob⁹ milib⁹ equorum qs tradā tibi. r Nec pote. ex te ⁊c. q. d. in toto populo tuo nō iuenies tot hoies q ſciāt ⁊ poſſint eqtare. s Et quō ſuſti. ⁊c. q. d. nullo mō: q2 qlib3 co⁊ h3 ſatis plures eqtes in acie ſua. t Q2 ſi ↄfidis in egypto ⁊c. i. in adiutorio dei ⁊ regis egypti. ſimul excludit hoc dicēs.

confidis in egypto in q̃dri-
gaꝛ in eq̃tib⁹ ꝛ nūc nunq̃d
ſine dño aſcēdi ad terrā iſtā
v vt diſꝑderē eaꝫ? Dñs dixit
ad me. Aſcēde ſuper terraꝫ
x iſtā: ꝛ diſꝑde eam. Et dixit
eliachim ꝛ ſobna: et iohae
x ad rabſacē. Loq̃re ad ſer-
uos tuos ſyra lingua intel-
ligim⁹ eñi ne loq̃ris ad nos
iudaice in aurib⁹ ppli: q̃ eſt
y ſup muruꝫ. Et dixit ad eos
z rabſaces. Nunq̃d ad dñm
a b tuuꝫ ꝛ ad te miſit me domi
nus me⁹ vt loq̃rer oia v̄ba
iſta ꝛ nō poti⁹ ad viros qui
c ſedēt in muro vt comedant
d ſtercora ſua: ꝛ bibāt vrinaꝫ
pedū ſuoꝝ vobiſcū? Et ſte-
e tit rabſaces ꝛ clamauit vo-
ce magna iudaice: et dixit.
Audite v̄ba regꝭ magni re-
f gis aſſyrioꝝ. H̄ dičrex. Nō
vos ſeducat ezechias: quia
nō poterit eruere vos ꝛ nō
vob̄ tribuat fiduciā ezechia
ſup dño dicēs. Eruēs libe
rabit nos dñs: nō dabit ci-
uitas iſta in manu regis aſ-
ſyrioꝝ. Nolite audire eze-
chiam. hec eñi dicit rex aſſy
g rioꝝ. Facite mecū bñdictio
h nem ꝛ egredimini ad me et
comedite vnuſq̃ſq; vineam
ſuā: ꝛ vnuſq̃ſq; ficū ſuam et
bibite vnuſq̃ſq; aquā ciſter
i k ne ſue: donec veniam ꝛ tol
lā vos ad terrā q̃ eſt vt ter-
ra vr̄a: terrā frumenti ꝛ vini
l terrā panū ꝛ vinearū. Nec
m ꝯturbet vos ezechias dicēs
n Dñs liberabit nos. Nun-
q̃d liberauerūt dij gentium
vnuſq̃ſq; terrā ſuā ď manu
regis aſſyrioꝝ? Ubi ē deus
emath ꝛ arphad vbi ē deus
ſepharuaī? Nunq̃d libera-
uerūt ſamariā de māu mea
Quis ē ex oib⁹ dijs terraꝝ
iſtarū q̃ eruerit terrā ſuā de
manu mea vt eruat dñs ie-
o ruſalē de manu mea? Et ſi-
luerūt ꝛ nō rñderūt ei v̄bū
Mādauerat eñi rex dicens
p ne rñdeatꝭ ei. Et ingreſſus
eſt eliachim fili⁹ helchie q̃
erat ſup domū ꝛ ſobna ſcri-
ba ꝛ iohae fili⁹ aſaph a cō-
mentarijs ad ezechiaꝫ ſciſ-
q ſis veſtibus: ꝛ nunciauerūt
ei verba rabſacis.

Ca. XXXVII

a Et factū eſt cū audiſſet rex eze-
chias ſcidit veſtimen-
b ta ſua et obuolutus ē ſacco
c ꝛ intrauit in domum domi
d ni. Et miſit eliachim q̃ erat
ſup domū: ſobnam ſcribam
ꝛ ſeniores de ſacerdotibus
opertis ſaccis. ad eſaiam fi
e lium amos ꝓphetam: ꝛ di-
xerūt ad eum. Hec dicit eze
f chias. Dies tribulationis
g ꝛ correptionis ꝛ blaſphe-
h i mie dies hec: quia venerūt
filij vſq; ad ꝑtuꝫ ꝛ v̄tus nō
k eſt pariendi. Si quō audi-
l at dñs deus tuus verba ra

v Dñs dixit ad me. Aſcēde ſup terram ꝛc. hoc falſo dicebat ad terrendū ezechiā. x Et dixit eliachi: hic ꝯñr ponit ezechie petitio ꝑ nūcios ſuos facta cum dr. x Loquere ad ſer. tuos ſyra lingua. q̃ nō erat intelligibilis pplo cōi ꝛ erat petitio rōnabilꝭ: qꝛ talꝭ tractat⁹ dꝫ eē ſecretus q̃uſq; ſit ꝑfect⁹ ꝛ firmatus. y Et dixit rabſacē. Hic ꝯñr ponit dicte petitōis refutato. cum ſubditur z Nūq̃d ad dominū tuū .ſ. ezechiam. a Et ad te. ei⁹ nūcium. b Miſit me dñs me⁹ ꝛc. q. d. nō. ſꝫ magis ad populū.
C c Ut comedāt ſtercora ſua .ſ. niſi reddāt ſe volūtarie: ita diu erūt obſeſſi: ꝙ ſi habebūt aliquid ad comedendū ꝛ bibendum. d Et bibāt vrinā peduꝫ ſuoꝝ. i. fluētem ad pedes ſuos. hoib⁹ eñi in timore ꝛ anguſtia magna poſitis ſolet fluere vrina v̄ſus pedes. ꝛ ꝑ h̄ innuit famem ꝛ anxietatē eis futurā in obſidiōe: niſi redderēt ſe. e Et clamauit voce mag̃ iudaice. Ex hoc dicūt doctores ꝙ iſte erat apoſtata a iudaiſmo f Non vos ſeducat ezechias ꝓmittēdo vobis auxiliū a dño futurū. g Facite mecū benedictioneꝫ
B ad reddendum vos mihi voluntarie.
h Et comedite ꝛc. id eſt. habitate pacifice ꝛ q̃ete in t̃ra iſta i Donec veniā ꝛc. q. d. hic ē modus regū aſſyrioꝝ .ſ. transferre gentē ſibi ſbiectā de t̃ra ſua natiua ad aliā vt de ei⁹ obediētia ſit magꝭ ſecurus: iam eñi ante fecerat hoc rex aſſyriorum de oſee rege iſrl̃ ꝛ eius pplo. vt hr̃. iiij. Reg. xvij. k Et tollā vos ad terram ꝛc. i. ſilẽs in fertilitate ꝛ amenitate ꝓpter qō talis trāſlatio nō debet vobis eē grauis. l Nec ꝯturbet vos ezechias. retrahēdo vos ab iſto qō vob̄ offero. m Dicēs Dñs liberabit nos. q. d. nō poterit. qō nitit ꝓbare. cuꝫ dr. n Nuq̃d liberauerit dij gētiū ꝛc. q. d. cū eēnt multi dij nō potuerūt defendē cultores ſuos ꝯ regē aſſyrioꝝ: ḡ deus nr̄ q̃ vnic⁹ eſt. vt dicitꝭ: nō poterit vos defendē: ſꝫ iſtud argumentū nullū eſt. qꝛ illi nō erāt dij veri: ſꝫ falſi ꝛ nulli⁹ v̄tutis. deus aūt verus vnicus eſt ꝛ potentie infinite. o Et ſiluerūt. de mādato regis ezechie. timebāt eñi ne ſi rñderent ꝙ rabſaces multiplicaret v̄ba blaſphemie cōtra deuꝫ p Et egreſſus eſt eliachim ꝛc. vt referrēt ezechie rabſacꝭ verba. q Sciſſus veſtib⁹: h̄ erat modus iudeoꝝ ꝙ ſcindebant veſtimenta ſua in ſignum doloris: qñ cōtra deum blaſphemiā audiebāt. vnde ꝛ ſummus ſacerdos imponēs xp̄o ꝙ blaſpemaſſet. ſcidit veſtimenta ſua vt hr̄ Mar. xiiij.

In capi. xxxvj. vbi dicitur in poſtilla. Et nunc trade te domino meo ꝛc.

Additio.

Dictio hebraica q̃ hic ponitur vbi nos habem⁹. Nūc trade te. ꝓprie ſignificatꝭ mixtionē ꝛ ē ſenſus Et nunc admiſce te dño meo. i. ſis de ſocietate ei⁹. ꝛ ipſe dabit tibi plus de eq̃s q̃ꝫ tu poteris hr̄e de aſcēſorib⁹. ꝛ ptꝫ lr̄a.

Capitulū. xxxvij.

Et factū ē. H̄ ꝯñr deſcribit ipſi⁹ ezechie liberatio. ꝛ ꝑ ponit eius liberatio ab hoſte. ſcḋo ab infirmitate ca. ſe. ꝑma i duas: qꝛ ꝑ circa hoc ponit ꝓphetica denunciatio. ſcḋo angelica executio ibi. Egreſſus eſt. ꝑma in duas ſm duplicē denūciationem. ſcḋa ibi. Reuerſus ē. ꝑma in duas: qꝛ ꝑ ponitur ezechie humilis petitio ſcḋo eſaie ꝯſolabilis reſponſio ibi. Et dixit. Circa primū dr̄. 4. Re. 16. A
a Et factū ē ꝛc. eadē cā q̃ ꝛ nūcij ſui vt dictū ē. b Et obuolutus ē ſacco. id ē veſte cilicina humiliando ſe corā domino: iō ſubdit c Et intra. in do. dñi ad ipſum deprecanduꝫ humiliter ꝛ deuote. d Et miſit eliachiꝫ qꝛ magꝭ ꝯfidebat de meritꝭ eſaie q̃ꝫ ď ſuis e Filiū amos prophete. ita hñt aliq̃ libri qō factū eſt ab aliq̃bus correctorib⁹ eo ꝙ iſte amos fuit ꝓpha ſic dictū fuit i ꝑn. hu⁹. ſꝫ meli⁹ dr̄ h̄ ꝓpham vt referat ad eſaiam ſicut. iiij. Reg. xix. in ꝑn. vbi tractat iſta hiſtoria. f Dies tribulꝭ. ꝛ correctōis. ſ. mei ꝛ totius pplī. g Et blaſphemie. cōtra deū. h Dies h̄. ſ. in q̃ rabſaces dixerat ꝑdicta que erant in afflictionē regis ezechie ꝛ pplī ꝛ vituperiū dei.
i Quia venerūt filij vſq; ad partū ꝛc. in tanta afflictione poſiti vt mulier exiſtens in afflictione ꝑtus cui deficiunt vires pariēdi. k Si quō audiat dñs ꝛc. ſic legenda eſt iſta lr̄a: ibi incipiēdo. Leua ergo ad dñm orōnem ꝓ reliquijs que reperte ſunt. i. ꝓ iudeis q̃ remanſerūt in regno iude: q̃ ſunt valde pauci ꝯpatiue ad tpa ꝑterita: qꝛ iam. x. tribus erant captiuate. k Si quō audiat dñs de⁹ tuus. i. quē tu colis ſollicite. l Uerba rabſacis. vt ſic moueat ꝯ aſſyrios pro verbis blaſphematorijs: ꝛ liberet nos ab eis.

m Et dixit. Hic ꝯñr ponit eſaie ꝯſolabilis rñſio cū ſubdit. n Ne timeas ⁊c̄.i.ꝓpter verba rabſacis. o Qui bus blaſphemauerūt ⁊c̄.q꞉ ꝟba illa exp̄mebant deū iſrael eſſe impotētē eo ꝙ nō pōt ſaluare ezechiā de manu regis aſſyrioꝝ ⁊ ſic ſequebat̄ ꝙ eſſet impotētioꝛ homīe mortali.

rium eīn qꝺ ſedes dei dicebat̄ ſuꝑ alas cherubin ponebatur vt dictū fuit Exo.xxv. ⁊ ꝑ hoc deſignabat̄ qꝺ ꝑerat oī angelice creature. i Inclina aurē ⁊c̄.i.effectū tue iuſtitie oñde ꝯtra ſennacherib te blaſphemantē: cetera patent vſq꞉ ibi. k Cognoſcant oia regna ⁊c̄.cōterendo ſennacherib q̄ deos aliarū gentium deſtruxit.

p Ecce ego dabo ⁊c̄.i.ꝑturbatōꝫ mētꝭ
q Et audiet nūciū de taracha rege ethyopū iuadēte regnuꝫ ſuū.vt hꝫ ꝑteſeq̄ntꝭ
r Et reuertet̄ in terrā ſuā. ad eaꝫ defendendā. s Et corruere eū faciam gladio. h nō fuit in iſta reuerſiōe q̄ redijt ꝓ defenſione terre ſue ſꝫ in alia: q꞉ debellato rege ethyopū.poſtea venit in iudeam ad deſtruendaꝫ irl̄m et ꝑcuſſo ſuo exercitu ab angelo fugiēs redijt in terraꝫ ſuam et tūc filij eiꝰ interfecerūt eū gladio.vt hꝫ i fi.hꝰ ca. t Reuerſus eſt. h ponit̄ ſcꝺa denūciatio ꝓphetica de liberatiōe ezechie ⁊ ppl̄i ſui. Et ꝓpterea h ponit̄ ꝯminatio ezechie ꝑ regem aſſyrioꝝ. ſcꝺo eiꝰ deuota oꝛo coraꝫ rege celoꝝ ibi.⁊ tulit ezechias.tertio ꝯſolatō eius per ꝓphām conſciū ſecretoꝝ diuinoꝝ ibi.Et miſit Eſaias.Circa p̄mū nota-
C tur locus cum dicit.
t Reuerſus eſt aūt rabſaces. ꝑacto ſuo nūcio. v Et inuenit regē aſſyrioꝝ ⁊c̄. vbi erat̄ fortalicium
x Audierat.n. ⁊c̄. ipa expugnā. y Et audiuit.ſ. ſennacherib. z De taracha rege ⁊c̄.i.nuncios q̄ ad h venerāt ad eum dicentes qꝺ ſequit̄.
z Egreſ.ē ⁊c̄.qꝺ cū audiſſet miſit nuncios ad ezechiā ne gloriaret̄ aut aſſecuraret̄ in aliq̄ ꝑꝑt̄ receſſum ſennacherib de iudea aſſerens ꝓ certo ꝙ rediret ꝯ eū ⁊ ppl̄m ſuū in tanta fortitudine ꝙ nō poſſet ei reſiſtere:nō ſoluꝫ ꝟtute hūana. ſꝫ etiā diuia:iō ſb̄dit̄. a Nō te decipiat ⁊c̄. ⁊ ſic blaſphemauit deū tanq̄ falſiloquū ⁊ impotentē ⁊ ad h inducit rōnem:cū ſb̄dit̄. b Ecce tu au. ⁊c̄.al̄a noſti ⁊ ē eadē rō q̄ poſita ē ca.ꝑc.a rabſace dicta. c Et tulit ezechias: h ꝯñr ponit̄ ipſiꝰ ezechie deuota dep̄catio cū di.⁊ tulit.i.accepit d Libros.i.lr̄as regꝭ aſſyrioꝝ q̄ ei ꝯminabat̄ lr̄is ⁊ ꝟbis ad maiorē aſſertionē. e Et aſcēdit ⁊c̄.ad deuotius dep̄canduꝫ ex ſctitate loci. f Et expā.eos ⁊c̄.ſ. ezechias q̄ ꝯtinebāt blaſphemias ꝯ ip̄m vt ſic indigret̄ ꝯ regē aſſyrioꝝ g Dñe exercituū.i.angeloꝝ. h Deus iſrl̄ ⁊c̄. ꝓpiciatorium

bſacis quē miſit rex aſſyrio
rū dñs ſuꝰ:ad blaſpheman
dū diūm deū viuētē:⁊ ex ꝓ
brāduꝫ ſmōibꝰ q̄s audiuit
dñs deus tuus.Leua ergo
oꝛonem ꝓ reliq̄s q̄ reꝑte ſūt
Et venerūt ſui regis ezechie
m ad eſaiā:⁊ dixit ad eos eſa-
ias. Hec dicetꝭ dño vr̄o h
n dic̄ dñs. Ne timeas a facie
o ꝟboꝝ q̄ audiſti:q̄bus blaſ-
phemauerūt pueri regꝭ aſ-
p ſyrioꝝ me. Ecce ego dabo
q ei ſpiritū ⁊ audiet nuncium
r ⁊ reuertetur ad terram ſuā.
s ⁊ corruere eum faciā gladio
t in t̄ra ſua. Reuerſus ē autē
v rabſaces ⁊ inuenit regē aſſy
rioꝝ ꝑliantē aduerſus ſob-
x nā. Audierat eīn:q꞉ ꝓfectꝰ
y eſſet de lachis: et audiuit
z ꝺ taracha rege ethyopie di
z centes: egreſſus eſt vt pu-
gnet ꝯ te. Qꝺ cū audiſſꝫ mi
ſit nūcios ad ezechiam di-
cēs. Hec dicetis ezechie re
a gi iude loquentes. Non te
decipiet deꝰ tuꝰ in q̄ tu ꝯfi
dis dicēs:nō dabit̄ irl̄m in
b manu regis aſſyrioꝝ. Ecce
tu audiſti oia que fecerūt re
ges aſſyrioꝝ oibus terris
q̄s ſubuerterūt. ⁊ tu pote-
ris liberari. Nūq̄d eruerūt
eos dij gentiū q̄s ſubuerte
rūt patres mei gozā ⁊ arā ⁊
reſeph ⁊ filios edeꝫ q̄ erāt i
thalaſſar. Ubi ē rex emath
⁊ rex arfad ⁊ rex vrb ſephar
c uaiꝫ ana ⁊ ana. Et tulit eze-
d chias libros de manu nun-
e cioꝝ ⁊ legit eos ⁊ aſcēdit in
f domum dñi et expādit eos
corā dño: ⁊ orauit ad dñm
g h dicēs. Dñe exercituū deꝰ
iſrl̄ q̄ ſedes ſuper cherubin:
tu es deꝰ ſolus oīm regno
rū terre: tu feciſti celū ⁊ ter
i ram. Inclina dñe aurē tuā
⁊ audi. aperi oc̄los tuos et
vide:⁊ audi oia verba ſen-
nacherib que miſit ad blaſ-
phemandū deum viuentē.
Uere eīn dñe deſertas fece
runt reges aſſyrioꝝ t̄ras et
regiones eaꝝ ⁊ dederūt de
os eaꝝ igni. nō eīn erāt dij
ſꝫ oꝑa manuū hoīm ligňuꝫ
⁊ lapis ⁊ ꝯminuerūt eos. ⁊
nūc dñe deus nr̄ ſalua nos
k de manu eius ⁊ cognoſcant
oia regna t̄re: q꞉ tu es dñs
l ſolus. Et miſit eſaias filiꝰ
m amos ad ezechiā dicens. h
n dicit dñs deus iſrl̄. Pro q̄-
bꝰ rogaſti me de ſennache-
rib rege aſſyrioꝝ hoc ē ver-
bū qꝺ locutꝰ ē dñs ſuꝑ euꝫ
o p Deſpexit te ⁊ ſubſannauit
q r te ꝟgo filia ſyon:poſt te ca-
s put mouit filia hieruſalem.
Cui exprobaſti:quem blaſ-
t phemaſti ⁊ ſuꝑ quē exaltaſti
vocē tuā ⁊ leuaſti altitu-
v dinē oculoꝝ tuoꝝ. Ad ſan-
x ctū iſrl̄. In manu ſeruoꝝ tu
y orū exprobraſti dño ⁊ dixi-
ſti. In multitudine q̄driga-
z rum mearū ego aſcēdi alti-
a tudinem montium: iuga li-

l Et miſit.h ꝯſeq̄nter ponit̄ ezechie cōſolatio ꝑ eſaiā ruinā ſennacherib de ꝓpinquo futurā denūciādo ⁊ ꝑ dicta ruina ꝑ dicit̄.ſcꝺo ad hoc ſignū mirabile inducitur ibi. Tibi autē Circa p̄mū dirigitur p̄mo verbum ad ezechiā cum ſubditur. Baruth.z.
m Hec dicit dñs ⁊c̄. cuius verbū non poteſt eſſe falſum.
n Pro quibus ⁊c̄. ſunt exaudita.
B
o Deſpexit te.i.cordē ſuo. virtutē tuam ꝓ nihilo reputando
p Et ſubſannauit te.ſenſibili ſigno.ſb̄ſannatio ei ꝓprie dr̄ cōtemptus qui fit ꝑ rugationem naſi.
q Uirgo filia ſyon id eſt.hitatio templi in mōte ſyō mihi dilecta ſicut filia: ⁊ dr̄ ꝟgo ꝓpter integritatē fidei q̄ ſemꝑ remāſit ibi in aliq̄bus et maxime etiā tūc vigebat tēpore ezechie
r Poſt te caput mouit.ꝯminando alōge. s Filia hieruſalē. q̄ dicit̄ virgo ⁊ filia rōne iaꝫ dicta q̄a irl̄m fuit ciuitas electa ad dei cultum vt habet̄.ij. Paral̄. vj. Cōſequēter eſaias dirigit ſermoneꝫ ad ſennacherib di.
E
t Cui exprobraſti. ⁊c̄. ꝯminādo et blaſphemando ex nimia ſuꝑbia ⁊ rñdet ꝓpha
v Ad ſan.iſrl̄.i.ad deū ſctificātē iſrl̄. vl̄ ſic. Ad illū quē iſrl̄ adorat vt ſctm̄ ſctōꝝ. ⁊ ſic ſuꝑbiſti contra deū ⁊ nō ꝯ hoiem tm̄. x In ma.ſer.⁊c̄.vtꝫ ꝺ rabſace ꝑce.ca.⁊ ꝺ alijs nūcijs a ſenna.miſſis vt hꝫ i iſto ca. ⁊ iſte fuit maior ꝯtēptus q̄ſi ſennacherib h feciſſet i ꝓpria ꝑſona ſic dare alapā alicui ꝑ ꝑſonā vilē q̄ſi notabilis hoc faceret manu ꝓpria. y Et dixiſti ꝑſumptuoſe attribuendo tibi victorias:q̄s diuina ꝟtute habuiſti:iō ſubdit̄. In multitudine ⁊c̄. z Ego aſcendi in altitudines montiū.i. iudee q̄ eſt terra mōtuoſa. a Iuga libani.i.mōtē ſyō vbi erat tēplū.qꝺ di hic libanus eo ꝙ erat edificatū de lignis libani.vt hꝫ.iij. Reg.v.⁊ loq̄tur de futuro ꝑ modū ꝑteriti q꞉ ꝓ ſuꝑbia credebat certitudinaliter h futuꝝ eē ac ſi iā feciſſet verūtm̄ q꞉ realit̄ nō erat factū: ideo ſubdit̄ ꝑ moduꝫ futuri.

h Et ſuccidā excelſa ⁊c. templū eīm erat edificatū ptim de lignis cedrinis. ⁊ ptim d abiegnis. c Saltū carmeli ei⁹ ad paſcendū animalia que ibi paſcebant in magna copia. d Ego fodi.ſ.puteos ⁊ ciſternas de nouo. ⁊ cauſa ſubdit e Et ſiccaui veſtigio pedis mei ⁊c.q.d. tāta eſt multitudo exercit⁹ mei in hoībus ⁊ aīalibus φ aq̄ ꝑexīntes ibi nō ſufficerēt. f Nūqd nō audiſti. tu ſennacherib. g Que olim fecerim. creādo mundū de nihilo. vel aliṫ ⁊ melius vt videtur g Que olim fece. trāſferēdo regna de gēte in gētē,p voluntate mea. q.d. ſic. vt ex annalib⁹ ⁊ cronicis in ꝯſpectu tuo lectis. ſicut ⁊ de aſſuero legiṫ Heſter. vj.c in aliqb⁹ libris additur Ei. ſ; nō eſt in hebreo nec. iiij. Regū xix. vbi poniṫ iſta hiſtoria ſi tñ addaṫ nō eſt referēdū ad regē aſſyriorū vt aliq expoſitores dicūt. ſed ad gen⁹ hūanū: cui⁹ deus tranſtulit poteſtates ⁊ reg. vt dcm̄ ē h Ex diebus antiquis. id ē. ab eterno. i Ego plaſmaui illud.i. diſpoſui fiēdū qcq̄d fit ſucceſſione tpm. k Et nūc adduxi.i. victorias q̄s p p̄res tuos ⁊ te feci ꝑpter pctā hoim puniēda. ſm qd dr.x. Ve aſſur virga furoris mei ⁊ bacul⁹ ipſe eſt. l Et factū eſt ⁊c.i. principum adinuicē diſcordantiū

b bani: ⁊ ſuccidam excelſa ce
drorū ei⁹ et electas abietes
illi⁹: ⁊ introibo altitudinē
c ſūmitatis ei⁹ ſaltū carmeli
d eius ego fodi ⁊ bibi aquam
e Et ſiccaui veſtigio pedis
f mei oēs riuos aggerū. Nū
g qd nō audiſti q̄ olim feceri
h ei. Et dieb⁹ ātiqs ego plaſ
i
k maui illud et nūc adduxi. ⁊
l factum eſt in eradicationē
collium cōpugnātiū: et ciuita
m tū munitarū. Hitatores ea
rū breuiata manu ꝯtremue
n runt ⁊ cōfuſi ſunt: facti ſunt
ſicut fenū agri: ⁊ gramē pa
o ſcue: ⁊ herba tectorū q̄ exa
p ruit añq̄ matureſceret. ha
q bitationem tuam ⁊ egreſſū
r
s tuū ⁊ introitū tuum ego co
t gnoui: ⁊ inſaniā tuā ꝯ me,
v Cum fureres aduerſum me
x
y ſupbia tua aſcēdit in aures
z meas. Ponā ergo circulū
z in narib⁹ tuis ⁊ frenū in la
a
b bijs tuis: ⁊ reducā te in via
c p quā veniſti. Tibi aūt hoc
d erit ſignū. Comede hoc an
e no q̄ ſpōte naſcunṫ: ⁊ in an
no ſecundo pomis veſcere.
f In anno aūt tertio ſemina
te ⁊ metite ⁊ plantate vine

as ⁊ comedite fructū earū
Et mittet id qd ſaluatū fue
rit de domo iuda ⁊ qd reli
g
h quū ē radicē deorſū ⁊ faci
i et fructū ſurſum q: de irlm
k exibūt reliq̄e et ſaluatio de
l mōte ſyon zelus dñi exerci
m tuum faciet iſtud. Propte
rea hec dicit dñs de rege aſ
a ſyriorū. Nō intrabit ciuita
b tē hanc ⁊ nō iaciet ibi ſagit
c tā: ⁊ nō occupabit eam cly
d peus: ⁊ non mittet in circui
e tu ei⁹ aggerē. In via q̄ ve
nit p eā reuerteṫ et ciuitatē
hāc nō ingredieṫ dicit dñs
Et ꝑtegā ciuitatem iſtā vt
f ſaluē eā: ꝑpter me et ꝑpter
g dauid ſeruū meū. Egreſſus
eſt aūt āgelus dñi ⁊ ꝑcuſſit
in caſtris aſſyriorū centūocto
gintaq̄nq̄ milia. Et ſurrexe
runt mane ⁊ ecce oēs cada
h uera mortuorū. Et egreſ
ſus eſt et abijt. Et reuerſus
eſt ſennacherib rex aſſyrio
rum: et habitauit in niniue
i Et factum eſt cum adora
ret in templo neſrach deū
ſuum. Adramelech et ſa
reſar filij eius percuſſerunt
k eum gladio: fugeruntq̄

F

ſe facerent ramos ita magnos. φ de fructibus ibi naſcentibus ppl'us anno ſcdo poterit ſuſtentari. f In anno aūt tertio ſeminate ⁊c.q.d. O tu ezechia cū videris h duo ſigna ſcias ruinā ſennacherib futurā in principio anni tertij. qñ reuertiṫ ab obſidendū irlm φ ipo deiecto poteris tute ſeminare ⁊ metē ⁊. viuere q̄ete: iō ſeq̄tur. Et mittet ⁊c. ſubdiṫ g Radicē deorſum id eſt ſtabilieṫ i terra h Et faciet fructū ſurſū.i. opera ſancta i Quia de irlm ⁊c. id eſt. due trib⁹ q̄ remāſerāt alijs decem captiuatis: ⁊ iſte due tribus timore ſennacherib intrauerūt ierlm fugiendo de circūſtātib⁹ locis timore ſennacherib. ſ; exercitu ei⁹ percuſſo exierunt inde ſecure ad loca ſua redeuntes. k Et ſaluatio de monte ſyon quia oōnes ezechie ibidem in tēplo ſtantis ⁊ ſacrificia ſacerdotū cū ꝑcib⁹ eſaie meruerūt illam ſaluatōnem populi de manu ſennacherib. l Zelus domini exercituū ⁊c. vindicās blaſphemiam ſennacherib. m Propterea hec dicit dñs cui⁹ vbū nō pōt falſum eſſe. a Non intrabit ciui. hāc. vt credit. b Et non iaciet ibi ſagittā: q̄a ſi pmitteṫ tm̄ appropinq̄re vt hoc poſſit facere. c Et non occupabit eā clype⁹ id eſt bellatores clypeati adiuadēdū ciuitatē pati. vñ. iiij. Reg. xix. dr. Et non occupabit eā munitio. q: ſicut dicit ra. ſa. adhuc exercitus ſennacherib nō erat añ irlm: q: fuit ꝑcuſſus i nobe q̄ ñ multū diſtat a irlm. ⁊ huic ꝯſonat qd dictū ē.x. Adhuc dies ē vt in nob ſteṫ. ⁊ dr ibi nob locus ille quē ra. ſa. vocat nobe. d Et nō mit. in circui. eius aggerē. adimplēdum foſſata. e In via q̄ venit ⁊c. q: ꝯpulſus fuit fugiēdo redire i terrā ſuā. vt hr̄ pte ſeq̄nti. f Propṫ me.i. ꝑṫ mea iuſticiā demōſtrādā i ſennacherib deſtructōe ⁊ gl'iā meā i tēpli ꝑtectiōe g Egreſſus ē. pmiſſa denūciatōe ꝓphica de ruina ſennacherib. h ꝯñr poniṫ executio angelica. vbi p̄ poniṫ ꝑcuſſio exercit⁹ cū dr. Egreſſus ē aūt ⁊c. ſcdo ꝑcuſſio regis cū dr. h Et egreſ. ē de iudea ꝯfuſibiliṫ fugiēs. i Et factū ē ⁊c. dicūt aliq̄ φ h fuit q: ordinauerat aſſerēdo regna tū p⁹ ſe: iſtis duob⁹.ſ. adramelech ⁊ ſaraſar filijs ſuis poſtpoſitis. ⁊ ſic interfecerūt eū deſiderio regnādi: ſ; huic vr̄ obuiare qd ſubdiṫ. k Fugerūtq̄ in terrā ararath.i. armenie. ⁊ ſic vr̄ φ nō interfecerūt eū cupiditate regnādi. ꝑpter qd ra ſa. aliā cauſam aſſignat dicēs. φ principes regni ſui erāt turbati contra eū. eo φ filij eorū ⁊ amici fuerant mortui ꝑpter eius ſupbiam ⁊ blaſphemiam ꝯtra deū iſrl' vt dictū eſt ꝑpter qd tractabāt de morte ipſius. qd cum ad aures ei⁹ ꝑueniſſet. intrauit templū dei ſui orans et promit

G

4. Reg. 19. g
Eccl. 48. b

q: aliqui volebant ſe reddere. alij do contradicebant. m Habitatores eaꝝ ⁊c.i. ptāte eorū diminuta. n Facti ſūt ⁊c. in q̄ nō eſt potētia reſiſtēdi o Et herba tectorū q̄ deficit añq̄ veniāt ad pfectionē. p Habitationē tuā in regno tuo. q Et egreſſum tuū. ad veniēdū ꝯtra populū meū. r Et introitū tuū. intra iudeā. s Ego cognoui.i. añ diſpoſui. t Et inſaniā tuā ꝯ me. vt pmitterē hoc te facē: q: de⁹ nō eſt actor mali culpe. niſi tm̄ pmiſſiue. v Cū fureres aduerſus me. meā maieſtatē blaſphemādo x Supbia tua qua facta predicta attribuiſti tue virtuti. y Aſcēdit in aures meas. q.d. tps eſt te reprimēdi ⁊ puniendi. iō ſubdiṫ. z Ponā ergo ⁊c. ſicut fit bubalis vt iugo ſupponanṫ. z Et frenū in labijs tuis. ſicut equis indomitis. a Et reducā te. malis gribus tuis. b In via p quā veniſti. vt hr̄ infra eo. ca. c Tibi aūt. h ad predictorū ꝯfirmatōē daṫ mirabile ſignū: cū ſubdiṫ. d Comede h ⁊c.i. ſine cultura hoīs ⁊ illa fuerūt q̄ germinauerūt ex granis ꝯtritis ab exercitu ſennacherib. q̄ vaſtauit ⁊ diripuit bona terre. qñ iuit ad pugnādū ꝯtra regē ethiopie. vt dcm̄ ē. q: ſic dicūt hebrei ex illis granis tot bona creuerūt φ totus ppl's ezechie potuit vno anno ex illis viuē. e Et in anno ſcdo ⁊c. dicit ra. ſa. φ exercitus ſennacherib ꝑcidebat arbores fructuoſas. ⁊ ipſi ezechie ꝑmittiṫ. φ miraculo

ſtens ꝙ ſi ꝑiculū hoc euaderet. in eius honorem duos fili-
os ꝑdictos ſacrificaret. qḋ intelligētes filij eū interfecerūt
ne ab eo occiderent. ⁊ huic ꝯſonat qḋ dr̄ Cum adoraret ⁊c̄.

In diebus illis. Poſt liberationē. Ca. xxxviij.
ezechie ab hoſte. h̄ ꝯn̄r ponit eiꝰ liberatio ab infir-
mitate. Circa
qḋ p̄ ponit eiꝰ mira-
bilis ſanatio. ſcḋo re
ꝑmit et h̄ inſurgēs
A elatio ca. ſe. prima in
4. Reg. 20. a tres. q2 p̄ denunciat
2. Pa. 32. f ſanatio. ſcḋo inſpo-
niter ezechie oratio
ibi. Scꝑtura. tertio
ſanationis executio
ibi. Et iuſſit. Prima
in duas: q2 p̄ ſanatō
nūciat. ſcḋo ad hoc
ſignū mirabile dat
ibi. Hoc autē. Circa
primū ꝑmittit infir-
mitas. ſcḋo nunciat
ſanitas ibi. Et factū
eſt. Circa primū dr̄.
a In diebus illis
egrotauit ⁊c̄. i. taliter
ꝙ nō poterat curari
ꝑ naturā. Dicūt aūt
aliq̄ ꝙ h̄ ꝯtigit ei eo
ꝙ nō reddiderat gra
tias dn̄o ſufficienter
de ꝑcuſſiōe exercitꝰ
ſennacherib. Sed h̄
iprobat ra. ſa. ꝑ hoc
ꝙ Eſa. dixit ſibi po-
B ſtea. Et de manu re-
gis aſſyriorū eruā te
⁊ ciuitatē iſtā. Ex q̄
videt ꝙ illa ꝑcuſſio
1. Reg. 2. g. exercitꝰ fuit poſt in-
Luc. 2. c firmitatē ezechie. et
Eccl. 48. d nō aū tp̄t qḋ dic̄ h̄ ei
accidiſſe eo ꝙ nolue
rat vxorē accipe qḋ
tn̄ facere tenebat vt
linea dauid i regno
ꝑ ipm̄ ꝯtinuaret. ꝓpter qḋ ꝯualeſcēs accepit vxorem de q̄
genuit manaſſen ⁊ huic dicto ꝯcordare videt qḋ habetur
.iiij. Reg. xxj. vbi dr̄ ꝙ manaſſes erat. xij. annorū cū regna
re cepiſſet imediate poſt mortē ezechie q̄ vixit. xv. ānis pꝰ
ſanationē iſtā. idō dicit ra. ſa. qḋ illud qḋ ſequit. b Di-
ſpone domui tue ⁊c̄. i. fac teſtamētum tuū dixit eſaias eze-
chie tertia die ante ꝑcuſſionē exercitus ſennacherib ⁊ ter-
tie die ſeq̄nti q̄ fuit illa ꝑcuſſio facta ezechias ſanatus aſcē
dit in domum dn̄i. vt h̄r. iiij. Reg. xx. c Et ꝯuertit eze-
chias ⁊c̄. vt oraret ſecretiꝰ ⁊ deuotiꝰ ⁊ nō impediret ab aſ-
ſiſtentibus. d Obſecro dn̄e memēto ⁊c̄. hoc non dixit
ad iactantiā ſ3 magis ad gratiarūactōnē recognoſcēs ꝙ h̄
ꝓceſſiſſet ex bonitate diuina. vt ſic ḡtus de ꝑcedētibꝰ vlte
riorē grām ipetraret. e Et factū ē. h̄ ꝯn̄r denūciat eius
ſanitas ⁊ p3 lr̄a vſq3 ibi. f Ecce ego adijciā ſuꝑ dies tu
os. q̄s iā ꝑfeciſti g Quindecim an. iſta fuit ꝓphia ꝑde-
ſtinatōis que ē qn̄ fit reuelatio ꝓphe alicuius futuri ꝓut ē
in diſpōe diuia. ⁊ eiꝰ ꝑſcia: ⁊ h̄ infallibilit implet q2 diuina
preſcia eſt imutabilis: ꝓphia aūt ſuꝑapoſita q̄ dixit. Mo-
rieris tu ⁊ nō viues. fuit ꝓphia cōminatōis q̄ ē qn̄ reuelat
aliq̄d futurū nō ꝓut ē in mēte diuia. ſ3 ꝓut ē in cauſis infe
rioribus ⁊ ſic erat de infirmitate ezechie q̄ erat incurabil
ꝑ nām. nō tn̄ ꝑ h̄ excludebat q̄n diuia v̄tute curaret ⁊ idō ta
lis ꝓphia nō ſꝑ implet. h Hoc aūt. h̄ ꝯn̄r datur ſignū

in terram ararath: ⁊ regna
uit aſaraddon filiꝰ eiꝰ ꝓ eo.
a In diebꝰ XXXVIII
illis egrotauit ezechi-
as vſq3 ad mortē et in
troiuit ad eum eſaias filius
amos ꝓpha et dixit ei. hec
b dicit dn̄s. Diſpone domui
tue q2 morieris tu ⁊ non vi-
c ues. Et ꝯuertit ezechias fa
ciē ſuā ad ꝑietē et orauit ad
d dn̄m et dixit. Obſecro dn̄e
memento q̄ſo quō ambula-
uerim corā te i v̄itate ⁊ in cor
de ꝑfecto: ⁊ qḋ bonū ē in o-
culis tuis fecerim. Et fleuit
e ezechias fletu magno. Et
factū ē v̄bū dn̄i ad eſaiā di-
cens. Uade et dic ezechie
Hec dicit dn̄s deus dauid
patris tui. Audiui oratio-
nem tuam: ⁊ vidi lacrymas
f tuas. Ecce ego adijciā ſu-
g per dies tuos q̄ndecim an-
nos ⁊ de manu regis aſſyri-
orū eruā te: ⁊ ciuitatē iſtā:
h ⁊ ꝓtegā eam. Hoc aūt tibi
erit ſignum a dn̄o: q̄a faciet
dn̄s v̄bum hoc qḋ locutus
i eſt. Ecce ego reuerti faciam
vmbram linearum ꝑ q̄s de

mirabile ad ꝯfirmationē dicte ꝓphetie q̄ erat ꝑdeſtinatio-
nis cū dr̄ in ꝑſona dn̄i. i Ecce ego ⁊c̄. ex h̄ p3 ꝙ illud ho
ralogiū erat ad ſolē ad cognoſcēdū horas diei ꝑ vmbrā et
dicūt aliq̄ ꝙ due linee faciebant vnā horā. ⁊ ſm̄ h̄ illa dies
artificialis fuit augmentata. x. horis tm̄. ſ. q̄nq3 horis in re
greſſu ſolis v̄ſus ori
entē. ⁊ q̄nq3 horis re
redeūdo ad locū vbi
incepat retroceſſio.
Alij v̄o dicūt ⁊ ꝯue-
niens vr̄ ꝙ q̄libet li-
nea faciebat vnā ho-
rā. ⁊ ſic illa dies arti
ficialis fuit augmētata. xx. horis. x. retrocedēdo ad oriēte.
⁊. x. redeundo ad locū pꝛiſtinū ⁊ ſic illa dies artificialis fuit
. xxxij. horarū: q2 anq3 ſol retrocederet habuerat. x. horas
⁊ poſtea ꝑ retroceſſū ⁊ regreſſionē. xx. ⁊ tandē duas hūit
ſole tēdēte ad occaſum. ⁊ h̄ vr̄ opinio Dyo. i epl̄a ad Poli-
carpū vbi loquēs de iſta retroceſſione ſolis dic̄ ſic. Sol cū
decima hora eſſet deo ꝑcipiēte repedauit ad orientē aliis
decē horis deſignatis. deinde rurſus. x. horis aliis ad occi
dentem currēte ſole. ſed reſiduis diei duabus horis ⁊c̄.

ſcēderat i horalogio achaz
in ſole retrorſum. x. lineis ⁊
reuerſus ē ſol. x. lineis per
gradus quos deſcenderat

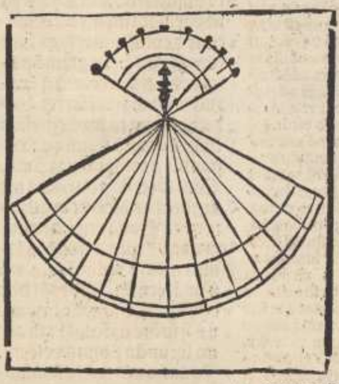

k Scriptura Ezechie regis
iuda cū egrotaſſ3 ⁊ cū ꝯualu
l iſſet de iſirmitate ſua. Ego
m dixi in dimidio dierū meo-
n rū vadam ad portas inferi
o q̄ſiui reſiduū annorū meorū
p q Dixi nō videbo dominum

k Scꝑtura. h̄ infer
ponit orō ezechie ꝓ
grārūactōe de ſua ſa
natione ⁊ p̄ ꝑmittit
titulꝰ cū dr̄. l Ego
dixi. ⁊ diuidit in du-
as ꝑtes. q2 p̄ ezechi-
as recolit anxietatē
animi in q̄ fuerat. ſe-
cūdo bonū qḋ deus
ſibi ꝑ eſaiā ꝓmiſerat
ibi. Tu aūt eruiſti. Circa ꝑmū dic̄. m In dimi. die. me.
Tūc em̄ ezechias erat i. xxxix. an vite ſue qḋ ſic p3. q2. iiij.
Re. xviij. dr̄ ꝙ ezechias erat. xxv. an. qn̄ regre cepit. ⁊. xxix
annis regnuit. q̄ ſil' iūcti faciūt. liiij. an. a q̄bꝰ ſubtrahāt. xv.
q̄bꝰ regnuit pꝰ iſirmitatē iſtā rēanēt. xxxix. ⁊ ſic erat i. xxxix
an. qn̄ iſirmatꝰ fuit qḋ ē q̄ſi mediū vite hois ſm̄ curſū nāe.
n Uadā ad por. infe. in heb. hr̄ Scol. ꝙ aliqn̄ accipit pro
foſſa vel ſepulcro. ⁊ ſic accipit q̄ntū ad corpus ezechie. Ali
qn̄ aūt accipit ꝓ iferno. ⁊ ſic accipit h̄ ꝓ aīa eiꝰ. accipien-
do tn̄ iferniū ꝓ limbo patrū: ⁊ idō nō dr̄ h̄ ad ifernū ſ3 ad por
tas iferi. q2 limbus ille a ſctis dr̄ eſſe in ſuꝑiori ꝑte inferni.
o Queſi. reſi. an. meorū. i. mecum cōſiderabā: quot annis
poſſem viuere ꝑ naturā. p Dixi. audito v̄bo eſaie morie
ris tu ⁊c̄. q Nō videbo dn̄m deū. i. templum domini.

r In terra viuentiū.i.inter oēs viuētes nō aſpiciā hoīez vltra in pñti vita. s Et habitatorē quietis.i. pp̄lm regni mei habitantem in pace mortuo ſennacherib. hoc dicebat ezechias:q2 iam eſaias ibi dixerat hoc añ ruinā ſennacherib ꝛ liberatiōnē ciuitatꝫ ꝛ ppl̄i vt pꝫ ca.p̄cedēti.ꝛ ideo graue erat ezechie illud bonū tp̄s nō videre. t Generatio mea ablata ē.i.ſi habeo filiuꝫ mihi ſuccedentem in regnoꝛ hoc ꝯſonat dicto ra. ſa. ſupraposito ꝙ nō hēbat adhuc filium. v Et ꝯuo. ne extendatur vltra per generationes futuras:ſicͭ palliū plicatū nō extendiꝭ. x Quaſi ta. pa. ꝙ qñ mutant locum deponunt et plicant ad alibi portandū. y Preciſa eſt ve.a te vi. mea ꝛc̄.i. in medio p̄ceſſus ſui ſicut tela aliqñ ſcindiꝭ a texente dū adhuc eſt in fieri ꝫ Sic pu. hyrūdinis. clamās p̄ paſtu recipiendo a matre. a Meditabor.i gemitib⁹ mſtꝫ. v Ut colūba q̄ hꝫ gemituꝫ p̄ cātu. c Atte.ſt oc.mei ꝛc̄. q2 ex diutiua attentione aculoꝝ ad aliq̄d debilitatur virtus viſiua. d Dñe vim patior.rōne infirmitatis ad mortē me ducentis. e Rñde p̄me.ſic ē in heb.ꝛ libris correctis.q.d. nō poſſum mortē euadere niſi negociū meū accipias ſuper te f Quid dica.creatori meo. g Aut q̄d rñdebit mihi. ſicut figulus luto.q.d.non habeo de factis ſuis contendere. h Cū ipſe fecerit.me creādo vel aīr.C ñ ipſe fecerit hāc infirmitatē ſuo iuſto iudicio mihi inferēdo p̄ delictis meis. ꝛ ideo nō habeo niſi illa referre hūiliꝭ corā ipſo:iō ſubditur.Recogitabo ꝛc̄. i Dñe ſi ſic viuiꝭ ꝛc̄. vt.ſ.cōſtitut⁹ ſim in tali anguſtia. k Corripies me.i.corripias: ita ꝙ hec infirmitas nō ſit mihi ad mortē. ſꝫ ad correctionem. l Et viuificabis me.i.viuifices: hebrei eñ non habent futurum tp̄s optatiui:ſꝫ loco eius vtunꭁ futuro indicatiui. m Ecce in pace.i.tp̄e pacis mihi annūciate p̄ eſaiā ſuper deiectione ſennacherib de p̄pinq̄ futura. n Amaritudo mea ama.i.amaritudo mortis mihi iminētis:niſi tu iuues me.valde augmentabiꭁ: eo ꝙ p̄ mortem p̄uabor ab aſſecutione ꝛ bñficio dicte pacis. o Tu aut. hic ꝯñr ezechias recolit beneficiū a deo ſibi p̄ſtitū de p̄longatōe ſue vite dicens. o Tu autē eruiſti aīam meā.i.vitā meā. p Ut nō p̄iret. p̄ mortē. q Proieciſti ꝛc̄.q̄ſi nolēs ea videre amplius ad puniendū: ꝛ ſic viuificaſti me nō ſolum corporaliter ſꝫ etiā ſpūaliter. r Quia nō infernus ꝛc̄.poſt mortem eñ nō hꝫ locū ꝯfeſſio pctōꝝ. s Nō expecta. q̄ deſcendūt in lacū.i.infernū dānatoꝝ. t Veri.tuā.i.effectum tue v̄itatis q̄ p̄miſiſti ſalutē hūani generis p̄ xp̄m.q2 nō eduxit illos q̄ ibi detinebanꭁ. v Viuēs vi.ip̄e ꝯfitebitur tibi.ad ꝯfeſſionē eñ pcti reqriꭁ vita pñs: quia nō habet locū poſt mortē.vt dictū eſt.Ad confeſſionē laudis reqriꭁ vita gr̄e: q2 nō ē ſpecioſa laus in ore pctōris Eccl.xv. ca:iō duplicaꭁ ly viuens. x Sicut ego ꝛ hodie confitebor vtroq3 mō. Fecit eñ hanc orōnem poſt ꝯualeſcētiā de infirmitate:vt p̄dictū ē. y Pater.ſ.q̄cūq3 de ppl'o iſrł. ꝫ Filijs.ſ.ſuis. a Notā faciet veritatē tuā,qua ſanaſti me ſicut dixiſti p̄ eſaiam: ꝛ hoc narrabūt patres filijs ſuis ad gloriā tuā: ꝛ q2 ezechias ſp̄ indigebat diuino auxilio etiā poſt ſanationē: iō ꝯcludit i fine. b Dñe ſaluū me fac:q̄a ex te pendet ſalus corpis mei ꝛ aīe. c Et pſal. nr̄os cāta.ego ꝛ miniſtri tui. d Cūctis dieb⁹.ſ.in aliq̄ p̄te dierū ſingulorū. e In do.dñi. vbi ē locus deputat⁹ orōni ꝛ ſic orō ceterꝫ paribus ē magis exaudibilis ibi q̄ꝫ alibi. f Et iuſſit. h̄ poniꭁ executio ſanationis ezechie. q̄ tñ ordine tp̄is p̄ceſſit orōnem p̄dictā vtꝫ ex p̄cedētib⁹ ꝛ etiam ex ſeq̄ntibus: dicit igitur. f Et iuſſit eſaias ꝛc̄. Dicūt aliqui ꝛ ſatis apparēter ꝙ emplaſtrū de ficis de natura ſua erat aggrauatiuū illi⁹ infirmitatꝫ ꝛ iō iuſſit p̄pha apponi vt ſanatio mirabilior appareret. g Et dixit ezechias ꝛc̄.iſtud referꭁ ad illud qđ poniꭁ.ſ. hoc autē tibi erit ſignum vbi p̄pha rñdet ad q̄ſtionē ezechie h̄ motā. ſcp̄tura eñ ſacra nō obſeruat ordineꝫ tp̄is ſꝫ frequēter priꝰ dicta vel facta poſterius ſcribuntur.et econuerſo.

Job.4.d

C

r deū in terra viuētiū nō aſpi
s ciam hominē vltra ꝛ hitato
t rē q̄etis. Generatio mea ab
v lata eſt ꝛ cōuoluta eſt a me:
x quaſi tabernaculū paſtorū.
y Preciſa eſt velut a texēte vi
ta mea dum adhuc odirer
ſuccidit me. De mane vſq3
ad veſpam finies me ſpera
bam vſq3 ad mane. Quaſi
leo ſic cōtriuit oīa oſſa mea
De mane vſq3 ad veſpam fi
ꝫ nies me. Sicut pullus hy
a rūdinis ſic clamabo medi
b c tabor vt colūba. Attenua
ti ſunt oculi mei ſuſpicien
d tes in excelſum. Dñe vim
e patior: reſponde pro me.
f g Quid dicā aut q̄d rñdebit
h mihi cum ip̄e fecerit. Reco
gitabo tibi oēs annos me
os in amaritudine aīe mee
i Dñe ſi ſic viuiꭁ ꝛ in talibus
k vita ſpūs mei. Corripies
l m me ꝛ viuificab̄ me ecce i pa
n ce amaritudo mea amariſſi
o ma. Tu aūt eruiſti aīam me
p q am vt ñ p̄iret: p̄ieciſti p̄⁹ter
r gū tuū oīa pctā mea. Quia
nō infernus cōfitebitur tibi
s neq3 mors laudabit te: non
expectabūt q̄ deſcēdunt in
t v x y lacū v̄itatē tuā. Viuēs vi
uēs ip̄e ꝯfitebiꭁ tibi ſicut et
ꝫ a ego hodie. Pater filijs no
b tā faciet v̄itatē tuā. Domi
c nē ſaluuꝫ me fac et pſalmos
d nr̄os cātabim⁹ cūctꝫ dieb⁹
e f vite nr̄e in domo dñi. Et
iuſſit eſaias vt tollerēt maſ
ſam de ficis ꝛ cathaplaſma
g rēt ſup vulu⁹ ꝛ ſanareꭁ. Et
dixit ezechias. Qđ erit ſi
gnū q2 aſcēdā i domū dñi.

B

In ca.xxxviij.vbi dꭁ in poſtilla.Hic ꝯſequēter datur ſignum mirabile. Additio.

Licet cōis expoſitio doctoꝝ ſctōꝝ circa hoc ſignuꝫ factuꝫ ezechie ſit ꝯformis huic qđ exponiꭁ i poſtilla.multa tamē occurrūt in h̄ maxima admiratōe digna p̄ut in additione ſup.iiij.Reg.xx. ca. vbi de h̄ eodem ſigna ſilr̄ tractaꭁ fuit large oñſum.vñ ad p̄dictas admirationes tollēdas ꝛ ad veritatē lr̄e p̄ut plane ſonat ꝯſequendam ſalua ſemp̄ ſctōꝝ auctē ꝛ abſq3 aliq̄ temeraria aſſertione.Hoc ſignū aliter videꭁ exponēdum p̄ut ibidem plane fuit declaratum.

In eodem cap̄.vbi dicitur in poſtilla. Et dicit ezechias.

Licet frequēter in ſacra ſcriptura Additio. nō ſeruet ordo tp̄is vt dꭁ in poſtil. tñ ꝙ q̄ſtio iā determina ꝛ ſatiſfacta ſtatim ſine medio itereꭁ non recolo me vidiſſe.Unde de hoc qđ diciꭁ hic.Dixit ezechias aliter videtur poſſe exponi.Ad quod ſciendum ꝙ vbi nos habemus hoc interrogatiuū ſcꝫ qđ erit ſignum.in hebreo habeꭁ hec dictio ma que,vno modo ſignificat hoc idem ꝙ in tranſlatione noſtra ſcꝫ interrogationē de ſigno habendo.Alio modo hec dictio ma accipiꭁ comparatiue ſeu admiratiue ſicut ibi.Q̄ dilecta tabernacula tua.vbi loco q̄ꝫ ponitur hec dictio ma.ꝛ eſt ſenſus.ſunt valde dilecta. ꝛ ſimilis dictio ſcilꝫ ma et ſub eodem ſenſu ponitur ibi. q̄ꝫ dulcia faucibus meis ꝛ ibi.Q̄ꝫ bonum ꝛ q̄ꝫ iocundum. Et in multis alijs. Unde in hoc loco hec dictio ma non videꭁ tranſferenda ſub primo ſenſu ſcꝫ interrogatiuo:ſed ſub ſecundo ſic ſcꝫ Dixit ezechias ꝙ ſignum ꝙ aſcendam in domuꝫ domini.id eſt q̄ꝫ mirabile ſeu notabile ſignum eſt quod datur mihi ad hoc ꝙ aſcendaꝫ in domum domini.ꝛ ſic verba ezechie in hoc loco poſita non ſignant queſtionem ſeu petitionem ſigni:cum iam illud habuerat ſed potius ſignificāt acceptionem ſigni iam dati.ſeu admirationem de tanto ſigno,ꝛ ſic enarrationens in proprio loco ponuntur.

In tpe illo. Poſtꝙ deſcripta eſt. Cap.xxxix.
i Ezechie mirabilis ſanati o. h ↄñr deſcribit ex hoc ↄſurgẽs elatio ꝛ diuidit in duas ptes: qꝛ p̃ hmõi elatio deſcribit ꝛ ſcđo reprimit ibi. Introiuit aũt. Circa primũ ſciẽdũ ꝙ babylonij circa curſum ſyderũ erant intenti.

cio ex eius veritate.xliiij.ca. pma in duas: qꝛ p̃ denũciat cõſolatoris pſonã. ſcđo declarat eius potẽtiam ibi. Quis mẽſus eſt. prima adhuc in tres: qꝛ p̃ alloquit pplm verbis cõſolatorijs. ſcđo denũciat pſonam pcurſoris ibi. Vox clamantis. tertio perſonam xp̄i ↄſolatoris ibi. Sup montem

vñ ꝛ aſtronomia ibi-
A dẽ p̃ fuit inuẽta. ſ. in
4.Reg.20.c chaldea cui⁹ metro-
polis eſt babylon: et
iõ qñ pceperũt retro
ceſſionẽ ſolis pdictã
cõtra curſum nature
fuerũt ſolliciti q̃rere
q̃liter h acciderat: et
cum audiſſent h acci
diſſe in ſanatiõe eze-
chie. de ↄſilio ſapiẽ-
tũ rex babylonis mi
ſit libros .i. lr̃as ad
ezechiam ad ſciẽduꝫ
de retroceſſione ſo-
lis mirabili ſm ꝙ di
B cit.ij.paly.xxxij. vbi
dr̃ ꝙ nũcij regis ba-
bylonis miſſi fuerũt
ad ezechiã vt interro
garent ipſum de por
tento qđ acciderat
ſuper terram ꝛ miſit
munera in ſignũ re-
uerentie. b Leta
tus eſt aũt ꝛc̃. Leti-
cia inepta pcedente
ex elatione ex h ꝙ ta
lis rex ꝛ tantus ꝛ de
C tamlonginq̃s ptibus
miſiſſet ſibi nũcios
ſolẽnes ꝛ mũera. vñ
ſbdit. c Et oñdit
eis ꝛc̃. dicit Ra.ſa. ꝙ
nõ ſolũ oñdit eis di-

a In tpe illo XXXIX
miſit merodach bala-
dã fili⁹ baladã rex ba
bylonis libros et munera
ad ezechiã. Audierat enim
ꝙ egrotaſſet ꝛ conualuiſſet
b Letat⁹ ẽ aũt ſup eis ezechi
c as ꝛ oñdit eis cellaꝫ aroma
tũ ꝛ argenti ꝛ auri ꝛ odora-
mentoꝝ ꝛ vnguẽti optimi.
ꝛ oẽs apothecas ſuppelle-
ctilis ſue: ꝛ vniuerſa q̃ iuen
ta ſunt in theſauris ei⁹: nõ
fuit ṽbũ qđ nõ oñderet eis
ezechias in domo ſua. ꝛ in
d omni ptãte ſua. Introiuit
autẽ eſaias pphetа ad eze-
chiã regeꝫ: ꝛ dixit ei. Quid
dixerũt viri iſti ꝛ vñ venerũt
ad te. Et dixit Ezechias.
e De terra longinq̃ venerunt
ad me de babylone ꝛ dixit.
Quid viderũt i domo tua
Et dixit ezechias: oĩa que
in domo mea ſunt viderũt.
Nõ fuit res quã non oñde-
rim eis in theſauris meis.
Et dixit eſaias ad ezechiaꝫ
Audi ṽbum dñi exercituũ
f Ecce dies veniẽt ꝛ auferen
tur oĩa q̃ in domo tua ſunt
et q̃ theſaurizauerunt pr̃es
tui vſq̃ ad diem hãc: in ba-
bylonẽ. Nõ relinquet quic
g ꝙ̃ dicit dñs. Et de filijs tu
is q̃ exibũt de te q̃s genue-
ris tollẽt: ꝛ erũt eunuchi in
h palatio regis babylonis. ꝛ
dixit ezechias ad eſaiam.
Bonũ ṽbuꝫ dñi qđ locut⁹
i eſt ꝛ dixit. Fiat tãtuꝫ pax et
veritas in diebus meis.

Capitulum XL

a Onſolamini ↄſolami-
ni popule meus dicit
b deus veſter. Loqui-
c mi ad coꝛ irl̃m et aduocate
d e eam: qm̃ ↄpleta eſt malicia
f eius: dimiſſa eſt iniq̃tas il-
g lius. Suſcepit đ manu dñi
duplicia p omnibus pecca
h tis ſuis. Vox clamantis

Circa primum dicit.
a Cõſolamini ↄſo-
la. replicat h ṽbũ. qꝛ
pmittit eis duplicẽ
ↄſolationẽ. ſ. i bonis
tpalib⁹ ꝛ ſpũalibus.
b Loq̃mi. vos pro
phete. c Ad coꝛ
irl̃m. i. ad ↄſolatiõeꝫ
fideliũ. d Quoni
am cõpleta ẽ. ſ. termi
nata. e Malicia B
ei⁹ q̃ a pctm̃ adẽ per
xp̄m fuit amotum.
f Dimiſſa ẽ iniqui
tas illi⁹ qꝛ xp̄s ↄ pec
cata pſonalia attulit
remediũ et loq̃tur h
pph̃a đ futuro p mo
dũ pteriti ppter cer-
titudinem pphetie.
g Suſcepit de ma-
nu dñi duplicia ꝛc̃. i.
duplicem cõſolatio- A
nem p xp̄m. ſ. in col
latiõe gr̃e ꝛ aptione
gl̃ie. ſicut p peccatꝰ
accepat duplicẽ pe-
nã ſcꝫ corpis ꝛ anĩe.
h Vox clamantis.
Hic introducit pſo-
na pcurſoris. ſcꝫ Jo-
hannis baptiſte. de
quo intelligit ad li- Math.3.a
terã hec ſcriptura vt Mar.1.a
patꝫ Joh.j. ꝛ Mar.j.

uitias regni ſui ad ſuã iactantiã. ꝫ etiã ea ſecretiſſime ꝛ reuerẽdiſſime ſeruabant in templo. ſ. ſacrã vnctionẽ regum et pontificũ tabulas teſtimonij ꝛ legẽ. que nõ erãt gentilibus oñdenda: ꝛ hoc notat cuꝫ ſubdit. Nõ fuit ṽbũ ꝛc̃. Et ſubdit. In omni ptãte ſua. d Introiuit. hic ↄñr repmit dicta elatio p rephenſionẽ pphete cũ dr̃. Quid dixerũt viri iſti ꝛc̃. nõ q̃ſiuit ex ignorãtia qꝛ totũ erat ſibi a deo reuelatum. ꝫ vt ex reſpõſione ezechie ↄuenientius argueret eũ. e De terra longinq̃ ꝛc̃. q.d. hoc mihi fuit ad magnam gloriam: ꝛ iõ oñdi eis totius regni magnificentiã. f Ecce veniẽt ꝛc̃. Iſtud fuit ↄpletũ qñ nabu. rex babylonis tẽpore ſedechie in babylonẽ trãſtulit de irl̃m q̃cq̃d erat ibi precioſum. vt hr̃. iiij. Regũ. vlti. g Et de filijs tuis ꝛc̃. hoc fuit impletũ in daniele ꝛ ſocijs eius q̃ fuerũt de ſemine regis iude. ꝛ ducti i babylonẽ tpe ioachin ꝛ ibi nutriti ꝛ eruditi vt poſſent ſtare in palatio regis. vt habetur Dañ.j.
h Et dixit ezechias ꝛc̃. Penituit eñ de ſua elatõne: ꝛ ſic acceptauit dñi ſniam ſupra ſe ꝛ ſupra regnũ ſuuꝫ ppter qđ pena iſta nõ fuit inducta tpibus ſuis: ꝫ fuit dilata vſq̃ ad tp̃s ioachin regis ꝛ ſedechie qđ poſtꝙ ſibi dictuꝫ fuit per eſaiam: rñdit. i Fiat tm̃ pax ꝛc̃. recognoſcẽdo in h bñficiũ diuinũ de pdicte pene dilatõe. Capi.xl.

c Onſolamini. In pcedẽtibus huius libri eſaias cũ myſterio xp̄i denũciauit peccatorũ punitionẽ. hic ↄñr deſcribendo idẽ myſteriũ denũciat iuſtorũ cõſolationẽ. Et diuidit in duas partes. qꝛ primo inducit eos ad expectãduꝫ pmiſſa diuina. ſcđo magis in ſpãli pſequitur illa. xlv. ca. Prima adhuc diuidit in tres. ſm tria ex q̃bus inducit rõem hac dicta pmiſſa expectandũ q̃a primo inducit hoc c ex diuina ptãte. ſcđo ex ei⁹ charitate ca. ſe. ter

ꝛ Math.iij. ppter qđ aliqui doctores catholi male videntur dicere exponẽdo hunc paſſum ad lr̃am de reditu captiuitatis babylonice. in hoc magis iudaizãtes ꝙ̃tum ad aliquid ꝙ̃ hebrei q̃ hũc paſſum ꝛ totum capitulũ exponũt ad lr̃am referendo ad tp̃s meſſie: dicẽtes ꝙ ſupficies tr̃e habitabilis ↄplanabit diuinitus p eleuatione valliũ ꝛ depſſionem montiũ. vt ſic amotis oĩbus impedimentis iudei per orbem diſpſi poſſint faciliter in iudea ↄgregari. ꝛ ſic exponũt qđ dr̃ hic. Omnis vallis implebit ꝛc̃. ꝫ deficiũt dupliciter. pmo qꝛ aduentum xp̄i dicunt futurũ qui iam tranſijt in pteritũ. ſecundo quia litteralẽ ſenſum hic accipiunt ſm ſignificata vocum cum dicitur. Omnis vallis implebitur ꝛc̃. quod non eſt verum in locutione pabolica ſicut Judicum.ix. cum dicitur. Ierunt ligna ad arborem rãnum ꝛc̃. ſenſus litteralis ibi non eſt de arboribus materialib⁹ per voces ſignificatis. quia ſic ſcriptura eſſet falſa. ſed eſt de abimelech et viris ſichẽ qui ibi per arbores metaphorice ſignantur. Qꝫ aũt ſit hic metaphorica locutio patet nõ ſolum per dicta doctorum catholicoꝝ ſed etiam per dicta ra. moyſi dicentis. nõ aſcendat ſup coꝛ ꝙ in diebus meſſie deficiat aliquid de via huius ſeculi. vel innouet aliq̃d de opibus ſex dierum: ſed ibi mundus iuxta ſolitam viam. ꝛ per ↄſequens non eſt intelligendum ꝙ in aduentu meſſie ſit talis cõplanatio montium ꝛ vallium: niſi intelligatur de aduentu xp̄i ad iudicium: quia tunc innouabit mundi ſtatus ſed iudei hoc modo non intelligunt: ſed de aduentu eius in mundum: vt ſatis patet ex predictis. Igitur ſequendo ſententiam euangeliſtaruꝫ paſſus iſte exponendus eſt ad lr̃am de Johãne baptiſta ꝛ eius predicatione cum dicitur
h Vox clamantis. id eſt. iohannis predicantis.

i In deſerto.i.in iudea que dicitur deſertū rōne dicta ſu perius in pncipio.xxxv.cap. ⁊ q2 ad lr̄am iohānes incepit pdicare in deſerto iudee. vt habetur Math.iij. vbi dr̄. In diebus illis venit iohānes baptiſta pdicās ⁊c̄. k Para te viā dn̄i. Predicatio em̄ eius ⁊ ſuus baptiſmus erāt que dam diſpoſitōes po puli ad ſuſcipiēdum de ꝓpinquo fidē xp̄i venturi. vt pȝ ex de curſu euāgelij. ⁊ dic̄

Luc.3.c
Ioh.1.c

l Viā dn̄i: ꝗtuȝ ad mandata decalogi. m Semitas dei no ſtri.ꝗtū ad conſilia euāgelica. n Ois vallis id eſt humilis

B

o Ois mons ⁊ col. id ē. ſupb⁹ ⁊c̄. q2 ſic dictū fuit in pncipio hui⁹ libri p aduentū xp̄i.ſupbi deiecti ſūt et humiles exaltati.

ſ.55.a

p Et erūt praua.i. hoies deprauati ex cōſuetudine peccan di. q In directa. id eſt ad rectitudinē iuſticie reducti.

Eccl.14.c
Iaco.1.b
1.Pe.1.d

r Et aſpa.i. crude les et duri. s In vias planas.id ē.ad manſuetudinem de ducti. ſicut patet de paulo q̄ factus fuit agnus de lupo. Po teſt etiaȝ hoc alit̄ ex poni de opibus pe nitentie. que vident̄ dura ⁊ aſpera. ſed p gr̄am xp̄i facta ſunt credētibus leuia. vn̄ dicit Aug⁹. Omnia ſeua et imania leuia ⁊ ꝓpe nulla fac̄ amor

C
I.62.d

k in deſerto. Parate viaȝ do
l mini rectas facite in ſolitu-
m dine ſemitas dei noſtri.
n o Omis vallis exaltabit̄ ⁊ om
nis mons et collis humili-
p abitur: ⁊ erunt praua in di-
q r recta: ⁊ aſpera in vias pla-
s t nas. Et reuelabit̄ gloria
v dn̄i: ⁊ videbit ois caro pa-
x riter ꝙ os domini locutum
y a eſt. Vox dicentis. Clama.
Et dixi. Quid clamabo.
b c Ois caro fenū: et ois gl'ia
eius quaſi flos agri. Exic-
catū eſt fenuȝ et cecidit flos
d quia ſpiritus domini ſuffla
e uit in eo. Vere fenum ē po
pulus. Exiccatū eſt fenū et
f cecidit flos. Verbū autem
g dn̄i manet ineternum. Sup
montē excelſum aſcēde: tu
h qui euangelizas ſyon: exal-
ta in fortitudine vocem tu-
am qui euangelizas irl'm.
i Exalta noli timere. dic ci-
k uitatibus iude. Ecce deus
l vr̄. Ecce dn̄s de⁹ i fortitu
m dine veniet: ⁊ brachiū eius

n dn̄abit̄. Ecce merces eius
o cū eo: ⁊ opus illius coram
p illo. Sicut paſtor gregem
q ſuuȝ paſcet: in brachio ſuo
ꝯgregabit agnos: ⁊ in ſinu
ſuo leuabit: fetas ipſe por-
r tabit. Quis menſus eſt pu
s gillo aquas: ⁊ celos palmo
t ponderauit? Quis appen-
dit tribus digitis molē ter-
re ⁊ liberauit in pōdere mō
v tes ⁊ colles i ſtatera. Quis
x audiuit ſpm̄ dn̄i: aut quis
ꝯſiliarius eius fuit ⁊ oſten-
dit illi. Cum quo iniit conſi
lium ⁊ inſtruxit eū ⁊ docuit
eum ſemitam iuſticie ⁊ eru-
diuit eū ſcia: ⁊ viā pruden-
y tie oſtēdit illi. Ecce gentes
z quaſi ſtilla ſitule ⁊ quaſi mo
mentū ſtatere reputate ſunt
a Ecce inſule q̄ſi puluis exi-
b guus ⁊ libanus nō ſufficiet
ad ſuccēdēdū: ⁊ aialia eius
nō ſufficiēt ad holocauſtū.
c Oēs gētes q̄ſi nō ſint: ſic ſt
corā eo: ⁊ q̄ſi nihilū ⁊ inane
d reputate ſunt ei. Cui ergo

ſtitit a cōſtāti veritatis denūciatione. k Ecce deus nr̄ id eſt. deus hūanatus. ſic em̄ denūciauit iohes. Ioh.j. di cēs. Ecce agnus dei q̄ tollit pctā mūdi. noie agni exp̄mēs hūanitatē. ⁊ p ablatione pcti ei⁹ diuinitatē. l Ecce dn̄s deus ⁊c̄. In aduētu em̄ ſuo xp̄s egit miracula ſtupēda. q̄ fi eri nō poterant niſi virtute infinita.

m Et bra. ei⁹ dn̄a. p brachia em̄ ei⁹ in cruce extēſa puenit ad gl'iam ſue reſurre ctiōis ⁊ ſic ad domi niū plene ptātis. ꝓpt̄ qd̄ tūc dixit Math. .vl. Data ē mihi ois ptās in celo ⁊ in t'ra. n Ecce mer. ei⁹ cuȝ eo. q2 v̄tute diuinitat̄ de ſe poterat dare gr̄ ciam in pn̄ti. ⁊ gl'iaȝ in futuro. o Et o pus illi⁹ coraȝ illo.i. in ei⁹ volūtate ⁊ po teſtate. p Sicut paſtor ⁊c̄. Vn̄ dicit de ſeipo Ioh.x. ego ſum paſtor bonus. q In brac. ſuo ⁊c̄. p h̄ deſignat̄ xp̄i pie tas ad fideles ſuos. ꝓpt̄ qd̄ ibidem dicit Et aiam meaȝ pono pro ouibus meis. r Quis mēſus eſt h̄ ꝯn̄r ponit̄ ptās cō ſolātis ad oñdēdum ꝙ de eius ꝓmiſſiōe nullus debeat dubi tare cuȝ ſit potēs ad implere. ⁊ diuiditur in duas q2 p̄ declara tur eius ptās ꝯ ido latras ei creaturam adeq̄ntes ſcdo ꝯtra

Sap.9.c
Ro.11.d

C

B

t Et reuelabit̄ gl'ia dn̄i.i. filius dei qui dr̄ gl'ia patris. eo ꝙ gl'ia ſm̄ Tulliū ē clara noticia cū laude. vn̄ gl'ia dr̄ quaſi queda claria c. mutata in g. illa aūt q̄ ad noticiā ptinent in diuinis filio appropriant̄: ⁊ iō ſicut dr̄ ſapia patris ita ei⁹ gl'ia. v Et videbit ois caro.i. poterit videre. x Q2 os dn̄i locutū eſt. cuius verbū deficere nō pōt ab impletōe y Vox dicētis.ſ. dn̄i loquētis ad eſaiam vel ad iohannē baptiſtam. a Clama.i. publice denūcia. b Omnis caro fenū.i. nullā firmitatē ſeu ſtabilitatē ex ſe hn̄s. ⁊ acci pitur hic caro ꝓ omni homie carnaliter viuēte. ſm̄ qd̄ dr̄ .j. Corinth.xv. Caro ⁊ ſanguis: regnū dei nō poſſidebunt̄. c Et ois gl'ia ⁊c̄. qm̄ repēte deficit ex modico calore febri li ex volūtate dei: ideo ſubdit̄. d Quia ſpūs domi ⁊c̄. e Vere fenū eſt ppl's. p hoc oñdit̄ manifeſte ꝙ ꝓpheta lo quit̄ metaphorice vt pdixi. f Verbū aūt dn̄i ⁊c̄. qd̄ po teſt intelligi de verbo increato ſm̄ ꝙ dr̄ Ioh.j. In princi pio erat verbuȝ ⁊c̄. ⁊ de verbo creato p ꝓphetas dicto. qd̄ infallibiliter implet̄ in ꝓphetia pdeſtinationis vt dictum eſt ſupra frequenter. g Sup montē. h̄ ꝯn̄r introducitur per. ona cōſolatoris ſcȝ domini noſtri ieſu xp̄i. ⁊ eſt verbuȝ domini ad eſaiā vel potius ad iohānem baptiſtā cum dr̄. g Sup mōtem excel. aſcē.i. ad pemināciam ſctitatis vite tu.ſ. iohānes de q̄ dicit ſaluator Math.xj. Int̄ natos mu lierū nō ſurrexit maior iohāne baptiſta. h Qui euāge lizas ſyon.i. ppl'o iudaico. ⁊ dixit euangelizas. q2 pdicatio iohis ad euāgeliū ptinet. i Exalta noli timere. Iohā nes em̄ timore herodis aut phariſeoꝝ ⁊ ſacerdotū non de

puſillanimes iudeos de ipſo minus debito ꝯfidentes ibi. Leuate. pma in duas: q2 primo dicta poteſtas oſtēdit̄. ſcdo ex hoc idolatria arguit̄ ibi. Cui ḡ. Circa primum dicitur. r Quis men. eſt pugil.i. valde faciliter aquas. ꝗuis ſint multe ⁊ magne. s Et celos ⁊c̄. id eſt. ſine difficultate a liqua. ſic̄ illud qd̄ ꝯtinet̄ in palma. t Quis appēdit ⁊c̄. id eſt. valde faciliter qn̄ em̄ aliq̄s vult leuare aliqd̄ ponde roſum apponit̄ duas manus: ſȝ qn̄ eſt ſibi valde leue appo nit tm̄ duos vel tres digitos: p h̄ aūt oñdit̄ ptās xp̄i q̄ v̄tu te diuinitatis oia iſta fecit. Vtit̄ aūt h̄ ſcriptura v̄bis pōde ris ⁊ ſtatere: q2 de⁹ oia diſpoſuit i nūero ⁊ pōdere ⁊ i mēſu ra: Sap.xj. ⁊ ꝓpt̄ dictā potētiā ſubiūxit. v Quis adiu uit ſpm̄ dn̄i. q̄ſi min⁹ potētē. q.d. nullus. x Aut q̄s cōſi li. eius fu. ⁊c̄. q̄ſi hr̄et ſapiam diminutā. ⁊ ptȝ lr̄a vſq3 ibi. y Ec. gen. q̄ſi ſtil. ſitu.i. cadēs de ſitula q̄ nulli⁹ momenti reputat̄. z Et q̄ſi mo. ſta. q̄ valde defacili ad vtrāq3 ptem mouet̄ de ſe nullā hn̄s ſtabilitatē. a Ecce inſule ⁊c̄. in ꝯſpectu ei⁹. b Et liban⁹ ⁊c̄.i. ſi aliq̄s vellet facē ſibi ſa crificiū debitū. oia ligna nō ſufficerēt ad ipȝ cremādū. nec p ꝯn̄s oia aialia ſufficerēt ad offerēdū ſibi debitū holocau ſtum. c Oēs gen. q̄ſi nō ſint. q2 ex ſe nō hn̄t aliqd̄ eſſe. Oia iſta inducunt̄ ad oñdēdū ꝙ in nullo indiget alterius auxilio ſeu ꝯſilio. d Cui ḡ. hic ꝯn̄r ex dictis idolatria re prehēdit̄. in qua cultus ſoli deo debitus creature impēdit̄ Et ſic ei ſm̄ reputationē idolatre adequat̄. ꝓpter quod di citur. d Cui ergo ⁊c̄. hoc dicitur cōtra idolatras credē tes aliquid diuinitatis eſſe in imaginibus factis.

c ſilem feciſtis deū: aut quaȝ
f imaginē ponetis ei. Nun-
qd ſculptile ꝯflabit fab aut
aurifex auro figurabit illud
ꝛ laminis argēteis argenta
rius. Forte lignū ꝛ imputri
bile elegit artifex ſapiens
q̄rit quō ſtatuat ſymulacrū
g qd nō moueat. Nunqd nō
h ſcietis. Nūqd nō audiſtis.
Nūqd nō annūciatū eſt vo
i bis ab initio. Nūqd nō in-
tellexiſtis fundamēta terre
k Qui ſedet ſup gyrū terre. ꝛ
l ꝛ hitatores ei⁹ ſūt q̄ſi locu-
m ſte. Qui extēdit velut nihi-
n li celos: ꝛ expandit eos ſic
tabernaculū ad inhitandū.
o Qui dat ſecretoꝝ ſcrutato-
p res q̄ſi non ſint iudices ter-
q r re velut inanes fecit et qui
s dem neq plātato neq ſato
neq radicato in t̄ra trunco
eoꝝ. Repēte flauit in eos.
ꝛ aruerūt ꝛ turbo q̄ſi ſtipu-
t lā auferet eos. Et cui aſſi-

milaſtis me ꝛ adeq̄ſtis dic
v ſctūs. Leuate in excelſum
x oculos vr̄os ꝛ videte quis
y creauit h̄. Qui educit i nu-
z mero miliciā eoꝝ: ꝛ oēs ex
a noīe vocat. Pre mltitudīe
fortitudinis ꝛ roboris vir-
b tutiſq ei⁹: neq vnum reli-
c quū fuit. Quare dicꝭ iacob
d ꝛ loq̄ris iſrael: abſcōdita ē
e f via mea a dn̄o: ꝛ a dō meo
g iudiciū trāſibit? Nunqd ne
h ſcis aut non audiſti? Deus
i ſempiternus dn̄s q̄ creauit
k terminos terre: ꝛ nō defici
l m et neq laborabit nec eſt in
n ueſtigatio ſapiē eius. Qui
dat laſſo v̄tutē ꝛ his qui nō
ſūt fortitudinē ꝛ robur mlti
o plicat. Deficient pueri ꝛ la
p q borabūt ꝛ iuuenes i īfirmi-
r tate cadent. Qui aūt ſpant
s in dn̄o mutabūt fortitudinē
t aſſumēt pēnas ſicut aquile
current ꝛ nō laborabūt am-
bulabūt et non deficient.

e Aut quam imaginem ꝛc̄. ꝛ hoc dicit ꝯtra idolatras: qui imaginibus nō attribuebāt aliqd numinis ſ; qbuſdā dijs inuiſibilib⁹ in imaginib⁹ repn̄tatis ponebāt tn̄ pluralitatē deoꝝ. f Nunqd ſculp. ꝛc̄. oīa iſta inducunt h̄ ad oſtendendū q̄ idola nullā ſtabilitatē hn̄t a ſe. ſ; magis ab artifice. Et cuȝ oēs gētes q̄ſi nihil reputate ſūt reſpectu dei. vt p̄dictū ē. ex hoc ꝯcludit q̄ idola adhuc min⁹ ſunt reputanda. Ideo ſubdit. g Nūqd non ſcietis. illud qd̄ dictū eſt d̄ idolis qd̄ ſenſibilit̄ poteſtꝭ experiri. h Nūqd nō audiſtis. q. d. ſic: q2 i libris gentiliū ꝛ cronicꝭ ſp fuit facta mētio de ortu idolatrie p opus hoīm vt magis videbit ca. ſeqn. i Nūquid nō itel. ꝛc̄. q. d. intelligere debuiſtis q̄ a ſolo deo hēat ſtabilitatē. cuȝ nihil ſit ſub ea ſuſtētans eaȝ. k Qui ſedet ꝛc̄. tanq̄ princeps terren⁹ l Et habi. ei⁹. i. homines ei ſubditi ſunt quaſi locuſte reſpectu dei m Qui exten. ꝛc̄. cū ſint nature vl' materie ſubtilis. q̄ di q̄ſi nihil eo q̄ ñ ē palpabilis eo mō loqn- di q̄ aer nihil vocat ꝓpter ſuā ſtabilitatē
F
ī.46.b
Mat.27.b

Vn̄ dicitur cōiter nihil in boto eſſe. cū ſit plenus aere. In hebre. hr̄. Qui extendit velut telam celos. ꝛ ſic plana eſt lr̄a ꝛ ſequētib⁹ conſona cū ſubdit. n Et expan. eos ſicut ꝛc̄. Loquit hic de celo ſm̄ apparentiā viſus: q2 extrema celi in circuitu orizōtis nr̄i videnſ ſup terrā figi. ꝛ mediū qd̄ eſt ſup capita nr̄a in altum erigi. ꝛ ſic habet appentiā tabernaculi extenti. o Qui dat ſecretoꝝ ſcrutatores. id eſt. ſapientes in ſpeculabilibus. p Judices terre. id eſt prudentes in agibilibus. q Velut inanes fecit. id eſt nullius reputatiōis in dei compatione quod oſtēdit per ſimile cum dicitur. r Et quidem. i. certe. s Neq plātato ꝛc̄. id eſt. ſic vt plātula non radicata adhuc nec firma in terra a modico vēto eradicat: ſic etiam oēs p̄dicti q̄tūcunq magni ad nutum dei eradicant ꝛ tollunt de vita preſenti: ꝛ ideo in fine cōcludit. t Et cui aſſimilaſtis me ꝛc̄. q. d. talis aſſimilatio eſt valde erronea. v Leuate. h̄ ꝯſequēter oſtēditur dei poteſtas ꝯtra iudeos de deo minus debite ꝯfidentes. Et primo ad ꝯſiderationem diuine maieſtatis inducuntur cum dicit. v Leuate in excelſum oculos vr̄os. i. ad corpora celeſtia. x Et videte q̄s creauit hec. i. ex h̄ ꝯſiderate magnitudinē creatoris ſm̄ q̄ dr̄ Sap. xiij. A magnitudine eī ſpēi ꝛ creature poterat cognoſcibilit̄ creator eorū videri. y Qui educit ꝛc̄. i. multudinē ſtellarū ordinate in ſuo curſu ꝓcedentiū. z Et omnes ex nomie vocat q̄a oīa pfecte cognoſcit vſq ad minima. a Pre multitudine ꝛc̄. iſta tria in deo ſunt vnū. tn̄ in nobis differūt fortitudo eī reſpicit magnitudinē ꝛ correſpōdētiā membroꝝ robur fortitudinē oſſiū ꝛ neruoꝝ. v̄tus magnitudinem effectuum. b Neq vnū reliquū fuit. i. nulla res q̄tūcunq modica exit potentiā et ſciam diuinam: ideo concludit.

c Quare dicis iacob. i. pp̄le iudaice deſcendens a iacob. d Abſcōdita eſt via mea. id eſt. opera mea. e A domino. id eſt. non reddet ꝓ eis mercedem. f Et a deo meo iudiciū ꝛc̄. i. non faciet vindictam de iniurijs mihi illatis. Ex hoc videt q̄ in populo illo erant aliqui qui deciderant in illum errorem. q̄ dei ꝓuidētia ad act⁹ humanos nō ſe extēderet. vel dōm q̄ ꝓpheta vtitur cōi mō loquendi quo hoīes in afflictione longa poſiti dicūtur ideo derelicti ꝛ traditi oblivioni. g Nūqd neſcis aut non audiſti ꝛ qd ſit illud ſubdit. h Deus ſempiternus. i. ſua deitate. i Dn̄s q̄ ꝛc̄. et ſic dr̄ ex tp̄e q̄ hūit creaturā ſbiectā. q. d. iſta debuiſti ſcire. q̄a moyſes tibi annūciauit in p̄ncipio geñ. k Nō deficiet. i opere gubernationis l Neq laborauit. q2 laſſitudinē opando non incurrit. m Nec eſt inueſtigatio ſapiē ei⁹. ſ. ad pfectū: q2 excedit inueſtigationē humanā in ifinitū. Ro. xj. O altitudo diuitiarum ſapiē et ſciē dei ꝛc̄. n Qui dat laſſo virtutē ꝛc̄. ꝓducē do eos d̄ nō eē ad eē o. Deficient pueri ſcȝ moribus ꝛ ſen. p Et iuuenes. id eſt. inſolentes. q In infirmi. ca. p̄ in culpā: ꝛ poſtea in penā. r Qui aūt ſperant in dn̄o. ꝛ nō in ſeipſis p̄ſumptuoſe. s Mutabūt fortitudinē: quia q̄ erant p̄us debiles ad grauia ſuſtinendum gr̄a diuina efficient fortes. t Aſſumēt pennas vt aquile ꝛc̄. i. q̄ p̄us erāt tardi ꝛ pigri ad bona opa. efficiētur veloces ad ip̄a. ꝛ hoc videt impletum in veteri et nouo teſtamēto p ſucceſſiones generationū in illis qui veraciter cōuerſi ſunt ad deum.
G
Eccs.8.

In ca. xl. vbi dr̄ in poſtil. Sup mōtem. Hic ꝯſiter introducitur perſona ꝯſolatoris. Additio.

Licet expoſitio poſtillatoris de hoc qd̄ dr̄. Super montē excelſum ſit ſatis ꝯſona lr̄e ꝛ v̄itati ſm̄ trāſlationē nr̄am. ſm̄ tn̄ hebraicā veritate nō totaliter cōſonāt lr̄e. Pro q̄ ſciēdum q̄ grammatica hebraici ſermonis a multꝭ deuiat a grāmatica latina. ꝛ ſpālīter in h̄ q̄ ſm̄ grāmaticā hebraicā in v̄bis hr̄ differētia inter ſexum maſculinum ꝛ femininū ſicut nos habem⁹ in noībus. ꝛ h̄ ſm̄ quālibet dr̄itiam trium p̄ſonarū. Verbigratia aliter dicitur a femina: ego comedo q̄ a maſculo. ꝛ ſic in ſecūda ꝛ tertia p̄ſona. Similiter in hoc ꝓnoīe tu tui ꝛc̄. differentia eſt inter ſexum maſculinū ꝛ femininum, loquēs eī cum maſculo aliter ꝓnominat tu q̄ ſi cum femina loqueretur. Et hoc ē valde manifeſtū cuicūq habēti aliqualē noticiam in illa lingua. vñ in hoc loco vbi dr̄, Sup montem excelſum aſcende. ly aſcende eſt femini generis. non maſculini. Similiter ly tu. ꝛ ly euāgelyzas. ꝛ ly exalta. ꝛ ſic de ceteris verbis ꝛ ꝓnominibus hic contētis que oīa ptinent ad femininum genus vſq ibi. Ecce de⁹ veſter. ꝛ ideo magis ꝓprie hec verba ſm̄ verā lr̄am hebraicam intelligant: referenda

Capitulũ. XLI

b T Taceant ad me inſule
c ⁊ gentes mutẽt forti
d tudinẽ. Accedant ⁊ tũc lo
e quanẽ ſil' ad iudiciũ ꝓpinq
f m⁹. Quis ſuſcitauit ab ori
g ente iuſtũ vocauit eũ vt ſe
h querẽ ſe. Dabit i ꝯſpectu
ei⁹ gentes: ⁊ reges obtine
i bit. Dabit q̃ſi puluerẽ gla
dio eius ſicut ſtipulã vẽto
k raptã arcui ei⁹. Perſequeẽ
l m eos trãſibit in pace: ſemita
in pedib⁹ eius nõ appare

ſunt ad beatã virginẽ: ⁊ ad ſanctã Elyzabet: ſm ea q̃ tradũtur de eis Luce. j. ca. vt ſit ſenſus ꝙ Eſa. in pſona dñi dicit beate virgini. Sup montẽ excelſum aſcẽde tu q̃ euãgelizas ſyon. ſ. beata virgo: qđ impletũ eſt qñ conceptio filio dei in vtero virginali maria exurgẽs pregit in montana: vbi manifeſte patet ꝙ aſcendit i montẽ excelſuz. nã iudea vbi zacha-

A rias manebat erat altior: galylea a q̃ receſſit maria. xp̃s em̃ de galylea i hierl'm pergens dicebat. Ecce aſcendim⁹ hieroſolymam. ⁊ q: de galylea in hierl'm beata ṽgo nõ ꝑ planã viã: ſ; per mõtana iuit: iđ ꝓprie ei dĩ. Sup montẽ excelſum aſcẽde. et q: in ſalutatiõe ad Elyzabeth nõ ſolũ mater: ſ; etiã infans in vtero eius xp̃m inſtinctu ſpũſſancti cognouit: q: vt dicitur Luc. j. Factum eſt. vt audiuit ſalutationẽ marie Elyzabeth: exultauit infans cũ gaudio. in q̃ deſignaẽ gaudiuz de pñtia dñi: iđ de beata ṽgine in ipſa ſancta ſalutatione proprie intelligiẽ. Qui euangelizas ſyon. ſ. q̃ nũcias bona ſanctis aĩabus. ſ. Elyzabeth ⁊ Johãni. Cõſequenter ꝓpheta in pſona dñi alloquiẽ ipam elyzabeth. dĩ. Exalta vocẽ tuaz q̃ euangelyzas hierl'm: qđ impletũ eſt qñ elyzabeth exclamauit voce magna euãgely;ãdo ipis hierl'm vicz beati virgini dicẽdo. Beata q̃ credidiſti qm̃ ꝑficienẽ in te ea que dicta ſunt tibi a dño. Cõſequẽter ꝓpheta in pſona dñi alloquitur virginẽ dicens. Exalta noli timere. in quo innuit canticũ eius altiori voce formandũ q̃; cũ pmo: ſoluz ſalutando euangelyzauit quaſi diceret. nõ ſolũ loquere voce ſubmiſſa prout ſufficit ad cognate tue ſalutationez: ſed etiã exalta vocẽ. ſ. prout requiẽ ad modũ cantici: ꝑ quod canticũ ciuitatibus inde. i. eccleſijs pñtibus ⁊ futuris annũcies pſentiam filij dei in te incarnati. ⁊ hoc eſt qđ dicit. Dic ciuitatib⁹ inde. Ecce deus veſter. qđ cõtinue impleẽ in eccl'ia cũ per canticũ p̃dictũ ſolenniter memoraẽ ſeu annũciaẽ aduẽtus dñi in eadẽ virgine. interpoſuit tñ ibi ꝓpheta. Noli timere q: virginalis pudicicia pauida eſt ⁊ timida. vñ angelus ei dixit. Ne timeas Maria: ⁊ etiã vt innueret ꝙ tãta erat humilitas virginis ꝙ nõ pſumebat canticũ publice cãtanduz formare niſi ſpũſſancti inſtinctus eã tangeret ſeu moueret. De quibuſdã aũt in cantico virginis cõtentis quedã innuendo ꝓpheta hic ponit: vt cum dicit. Ecce dñs in fortitudine veniet ⁊ brachiũ eius dominabiẽ. que q̃dem verba videtur correſpondere huic qđ diciẽ in cantico. Fecit potentiã in brachio ſuo. vtrobiq; em̃ datur intelligi ꝙ incarnatio filij dei pertinet ad infinitatẽ diuine potentie. ⁊ ſequiẽ. Ecce merces eius cũ eo. in ꝓpheticis em̃ locutionibus promittebaẽ incarnatio filij dei quaſi merces a deo danda in futurũ ſicut Geñ. xxij. Abrae dictum fuit. Benedicenẽ in ſemine tuo omẽs gentes. ſed in predicto cãtico hec merces vt iam data annũciatur. vnde dicit. Suſcepit iſrael puerũ ſuũ. cui correſpondẽt verba ꝓphete dicentis. Ecce merces eius cuz eo. Et quia vt dicit Greg. In benedictione cerei. Nihil nobis naſci profuit: niſi redimi profuiſſet. iđ ſubdit. Et opus illius coram illo. ſ. opus redemptionis. quod maxime ptinet ad diuinã miſericordiã que inter diuina opa p̃eminet: vnde in pſ. Miſerationes eius ſup omĩa opera eius. ⁊ ideo in cantico cum dixiſſet. Suſcepit iſrael puerũ ſuuz: ſubdit. Recordatus eſt miſericordie ſue. ſequiẽ. Sicut paſtor gregem ſuũ paſcet. in quo innuit ꝓpheta ꝙ xp̃s ſe haberet vt paſtor ad gregem ſuũ non vt ad gregem alienũ ſicut mercẽnarius: cui nõ eſt cura de ouibus Job. ca. x. qđ correſpondet huic qđ dĩ in cantico. Sicut locutus eſt ⁊c. ad prẽs em̃ ſemꝑ ſe habuit deus vt paſtor cum ꝓprio grege. Vñ in pſ. Nos autẽ po. eius ⁊c. Cetera exponanẽ vt in poſtilla. que quidẽ expoſitio non ſolum videẽ conſona lr̃e ſed in ſe rationabilis. Eſa. em̃ qui euangelicus ꝓpheta diciẽ vt in ꝓlogo ⁊ in prohemio: ſicut de voce baptiſte in deſerto clamãtis hyſtoriã ꝓphetice texuit vt ſtatim ſupra ſic nõ immerito de voce virginis ſalutãtis ⁊ cantantis ꝓpheticam hyſtoriã p̃dicere debuit: premittit tñ hyſtoriam de voce baptiſte q̃uis ordine tẽpis poſterior fuit: eo ꝙ illa fuit omnibus notior: a notioribus em̃ incipit proceſſus diſcipline.

In eo. ca. vbi dicitur in poſtilla. Pre multitudine fortitudinis ⁊ roboris.

Additio. ij.

V Ubi nos habemus. Pre multitudine fortitudinis. hebraica lr̃a ſic habeẽ. Pre multitudine ⁊ fortitudine roboris ⁊ ṽtutis nec vnus defuit. cuius ſenſus põt eſſe talis: ꝙ militia celeſtis que in tanta multitudine eſt conſiderari debet ꝙ quelibet ſtella habet fortitudinẽ. ſ. potentiã ⁊ virtutem actiuam ad influendũ in iſtis inferioribus: vnde Geñ. j. de ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis dicit. Poſuit ea in firmamẽto celi ⁊c. ⁊ in pſalmo. Solẽ in poteſtatẽ diei ⁊c. ⁊ ſic diuinũ potentiã ⁊ ſciẽtiã cõmendat ꝓpheta nõ ſolũ ex nũeroſa multitudine celeſtis militie. ſ; etiã ex fortitudine ⁊ robore: ⁊ virtute influxiua eis a deo collata: a quibus nulla ſtella quantũcunq; modica deficit quin habeat aliqualẽ potentiã. ex quibus excitatur magis hũana mens ad cõſiderandũ magnitudinem potentie creatoris.

Capl'm. xlj.

T Taceanẽ. Poſtq̃; ꝓpheta induxit populũ iſrl' ad certã expectationẽ promiſſorũ ex diuina veritate. Hic cõſequenter idem facit ex eius caritate que amicos nõ defraudat a promiſſi cõſecutione. ⁊ diuidiẽ in duas partes: q: pmo oſtendiẽ dei dilectio ad dictũ populũ ex beneficijs que ei in patribus cõceſſit. ſecũdo ex ꝓprio filio quez ei promiſit capitulo ſequenti. Prima in tres ſm tria beneficia. ſecundũ poniẽ ibi. Et tu iſrael. tercium ibi. Prope facite. Circa primũ ſciendũ ꝙ primũ beneficiũ fuit collatum in Abraam: quẽ deus ſeperauit ab infidelibus: educendo eum primo de hur chaldeorũ Geñ. xj. ca. ⁊ ſecundo de haram Geñ. xij. ⁊ per cõſequẽs populũ ab eo deſcendentez ꝑ Iſaac ⁊ Jacob ab infidelibus ſeparauit: ꝓpter qđ legez in monte ſynai ſpãliter ei cõceſſit: ꝓpter quod dicitur pſalmo cxlvij. Non fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia ſua nõ manifeſtauit eis. Et diuidiẽ in duas: q: primo poniẽ hmõi ſeparatio ſecũdo cõtra ydolatras inuectio: ibi. Vnuſquiſq;. Circa primũ pmo ad huius cõſiderationẽ inducit dicens. b Taceant ad me inſule. i. habitatores inſularũ. c Et gẽtes. terrã aridam habitantes. d Fortitudinẽ mutent. vt qui erant fortes ad mala ſint fortes ad bona. Accedant et e Tunc loquãtur ſimul. ſi habent aliq̃d iuſtũ pro ſe. ſecundo beneficiũ recolit dicens. f Quis ſuſcitauit ab oriente iuſtum. i. abraaz: vt exponit cõmuniter catholici ⁊ hebrei quem dominus vocauit primo a chaldea: vt dictũ eſt ⁊ poſtea ab haram: ⁊ vtraq; regio vergit ad orientẽ reſpectu iudee quam dominus ei repromiſit: Geñ. xij. g Vocauit eum. per viã fidei ⁊ obedientie. Vnde ⁊ ex fide ſm mãdatum dei voluit filiũ immolare: Geñ. xxij. ⁊ ad Hebreos. xj. ⁊ ideo dñs ei aſtitit ipm protegendo: ꝓpter quod ſubditur h Dabit in conſpectu ⁊c. Et loquiẽ hic ꝓpheta de preterito per modũ futuri. ſicut frequẽter fit in ꝓphetis: ⁊ hoc fuit impletũ quãdo abraã cum. ccc. vernaculis ſuis quattuor reges fortes debellauit Geñ. xiiij. i Dabit quaſi puluerem ⁊c. quia eos faciliime debellauit diuina virtute ſibi aſſiſtente. k Perſequetur eos. q: perſecutus fuit fugientes vſq; ſoba ⁊ phenicẽ Geñ. xiiij. l Tranſibit in pace. q: nullus de ſuis in bello illo cecidit. m Semita pedibus eius non apparebit. quia valde faciliter ad bellum iuit et rediit: ſicut de homine faciliter tranſeunte ⁊ leniter diciẽ: ꝙ non figit veſtigium in terra: vel non tangit terram.

a Quis hec opatus eſt ⁊c̃.quaſi diceret deus ⁊ nō homo. ideo ſubdit. o Vocās generatiōes.ſ.ad fidē ⁊ amicicia3 ſuā. p Ab exordio.ſ.tēporis qđ patʒ in Abel iuſto: Seth Noe: Abraā. Et ſic de alijs. q Ego dñs.⁊ ideo poſſuʒ vocare ad meā amiciciā quos volo ſine iniuris cuiuſcunqꝫ: cū nulli tenear: ꝗ omne id quod ſunt tenēt a
B me. ideo ſubdit. Primus ⁊ nouiſſimꝰ ego ſum ⁊c̃. q Vnuſqſ-
Ī.44.a. qꝫ. Hic cōſequēter ꝑ
¶.48.b. oppoſitū ponit inue
Apoc.2.c. ctio cōtra factores ⁊ cultores ydolorum. Circa qđ ſciendū ꝙ ſicut dicit Euſebius in chronica ſua āno vij. abrae Ninus rex aſſyriorum condidit Niniuen: ⁊ ipſe incepit ydolatriam: quia fecit imaginē Belo pīt ſuo defuncto: cui exhibebat tantaʒ re-
Ī.44.a. uerentiā ꝙ parcebat reis fugientibus ad ipam. vt dicit in ſcolaſtica hyſtoria: propter quod dicti cōfugiētes inceperūt ad-
C orare illā imaginē: ⁊ ꝗd imitationē huius facti alij fecerūt ima-
Ī.43.c gines charis ſuis defunctis. Et ſicut imago facta a nino vocabat belus ⁊ fuit primū ydolum: ſic hoc nomē deriuatum eſt ad alia ydola: vtpote Bel. baal. baalim. beelphegor ⁊ beelzebub: et hmōi ꝓm diuerſitates gentiū ⁊ linguarū: ⁊ qꝛ hoc fuit multiplicatū tēpore Abrae: vt dictū eſt. ideo iuxta ipſius fidelitatē arguit hic ydolatria iſtorū. Et hoc eſt quod dicit. Viderunt inſule ⁊c̃.i. habitatores inſularū ⁊ aliarū terrarū viderunt reuerentiā ydolis a potētibus exhibitā ⁊ ſic in timore poſiti cōfugerūt ad ipſa venerāda: vt ſic eis parceret. ideo ſubdit. appropinquauerūt ⁊ acceſſerūt.ſ.ad ydola. q Vnuſquiſqꝫ proximo ſuo ⁊c̃. qꝛ qn̄ aliqꝰ habebat amicū in piculo poſitū: conſulebat ſibi refugere ad ydolū. ⁊ ꝗa exemplo Nini alij potentes fecerūt ydola ꝑ manus tn̄ artificū: ideo ſubditur. r Cōfortauit faber ⁊c̃. ad cuius intellectū ſciendū ꝙ in fabricatiōe ydoli de metallo ꝑ malleationē tres operarij ſunt neceſſarij. Primus eſt ille ꝗ materiā in igne calefactā cum martello ducit ad formā partiuʒ ydoli. Secūdus eſt ꝗ partes ſic formatas cuʒ martello cum lima polit. Tercius eſt ꝗ partes ſic pparatas ad inuicē conſolidat ⁊ cōiungit: ⁊ hoc notat cum dicit. r Confortauit ⁊c̃. Et conſtruat ſic lr̄a. Faber erarius.i. metallicus. percutiens malleo.i. martello.ſ. materiā ducendo ad ydoli formā. Cōfortauit.i. efficiter monuit. Eum qui cudebat.i. cum lima poliebat. Cudere em̄ in vna ſignificatione ideʒ eſt quod polire: vt dicit in libro qui vocat catholicon. Tūc tempis.i. tpe abrae quo fabricatio ydolorū cepit multiplicari: vt dictum eſt. Dicens iſte ꝗ poliebat erat dicens ſupple cōſolidatori: glutino bonū eſt.i. bonū eſt ptes ydoli formatas ⁊ politas adinuicem cōiungere. Glutino.i. forti iunctura: ita ꝙ accipit hic glutinū pro illo metallo ꝗ cōſolidant ptes adinuicem. Et vocat gallice ʒonadeure. vn̄ in hebreo ſic habet. Dicens cōſolidari bonū hoc.ſ. ꝙ fortiter cōſolides ptes ydoli ſic pparatas: ſic em̄ mutuo ſe exhortabant artifices ꝓpter maius lucrū habendū: ⁊ ꝓpter grām dñorꝫ. s Et tu iſrael. Hic recolit ſecundū bñficiū exhibitū pplo tpe moyſi.ſ. eductio de ſeruitute egypti. ⁊ diuidit in tres partes: qꝛ pmo deſcribitur h exitus. ſcđo aduerſariorū caſus: ibi. Ecce cōfundent. tercio hebreorū profectus: ibi. Egeni. Circa primū dicitur in pſona dei. s Et tu iſrael ſeruus meus.q.d. ex quo eduxi te de ſeruitute egypti factus es ſpāliter ſeruꝰ mihi. t Iacob quē elegi. Eſau reprobato
B ſm ꝙ dī Malachie .j. Iacob dilexi: eſau aūt odio habui: ⁊ accipit hic iacob ꝓ populo deſcendente ab eo. v Semē abraā amici mei. qꝛ amore mei paratus fuit filium vnigenitū imolare. x In quo apprehēdi te.i. mihi appropriaui eius meritis. y Ab extremis terre ⁊c̃. qꝛ abraam fuit vocatus de chaldea: vt dictum eſt ſupra. ʒ Seruꝰ meꝰ exponat vt.ſ. a Ne timeas. minas pharaonis. b Quia ego tecū ſum. te ꝓtegens
E ⁊ defendēs. c Ne declines. a vbis moyſi fui mei. d Quia ego deus tuus cōfortaui te.ſ. per eū. iō ſubdit. e Et ſuſcepit te dextera iuſti mei id eſt moyſi ad extrahendū te de ſeruitute egypti. f Ecce cōfundent. Hic ꝯñter ponit aduerſariorū caſus cum dicit. Ecce cōfundent ⁊c̃. quia pharao cū ſuo exercitu pſequens hebreos ſubmerſus fuit in mari rubro. Exo. xiiij. g Queres eos. quia ſicut dictū fuit Exo. xiiij. Mare ꝓiecit egyptios mortuos ad littus ad quos tranſierant filij iſrael: vt ſic eſſent certi de morte eorū ⁊ vt haberent ſpolia: ideo dicit. g Queres eos. inueſtigando pcioſa que erant ſup defunctorū corpora. h Et non inuenies viros rebelles ⁊c̃. nō dicit. Non inuenies eos abſolute. ſed: Nō inuenies rebelles tuos.i. te pſequentes: quia iā erant mortui: ⁊ ſic non poterant amplius eos perſequi: ⁊ ſic patet littera vſqꝫ ibi. i Noli timere vermis iacob. id ē qui fuiſti inter egyptios reputatus vilis ſicut vermis. k Qui mortui eſtis ex iſrael.i. reputati vt mortui in ſeruitute egypti: ꝗa ſeruitus eſt mors ciuilis. ⁊ quia nō ſolum egyptij aduerſarij erant hebreorū: ſed etiam chananei qui poſtea ab hebreis fuerunt debellati: vt patet libro Ioſue. ideo ſubdit. l Ego poſui te quaſi plauſtrum ⁊c̃. ſicut em̄ tale plauſtrū ductum ſuper ſegetes cōterit eas ſic populus iſrael cōtriuit chananeos: ideo ſubditur. m Triturabis montes.i. maiores. Ioſue enim debelleuit. xxxj. reges. Ioſue. xij. n Et colles.i. minores principes. o Et tu exultabis in domino. expulſis chananeis de terra promiſſionis. p Egeni. Hic deſcribitur profectus filiorum iſrael per deſertum: vbi filij iſrael pmo paſſi ſunt aque defectum: ſed dominus ſuppleuit nō ſolum ſemel: ſed pluries: vt patet Exod. xv. et. xvij. capitulis

n bit. Quis hec operatus eſt
o ⁊ fecit vocās generatiōes
p q ab exordio? Ego dominus
primus ⁊ nouiſſimꝰ ego ſum.
Viderūt inſule ⁊ timuerūt
extrema terre obſtupuerūt
appropinquauerūt ⁊ acceſ-
q ſerūt. Vnuſquiſqꝫ proximo
ſuo auxiliabit: et fratri ſuo
r dicet cōfortare. Cōfortauit
faber erariꝰ ꝑcutiens mal-
leo eū ꝗ cudebat tūc tpis:
dicens glutino bonū eſt: et
cōfortauit euʒ clauis vt nō
s moueret. Et tu iſrael ſerue
t v meꝰ iacob quē elegi ſemen
x abrahā amici mei: in ꝗ ap-
y prehendi te: ab extraneis ter
re ⁊ a longinꝗs eius voca-
ʒ ui te: et dixi tibi. Seruus
meus es tu: elegi te et non
a b abieci te. Ne timeas quia
c ego tecū ſum: ne declines:
d qꝛ ego deus tuus. Confor-
taui te: ⁊ auxiliatꝰ ſum tibi:
e et ſuſcepit te dextera iuſti
f mei. Ecce cōfundent ⁊ eru
beſcēt oēs ꝗ pugnēt aduer
ſum te. Erunt q̄ſi nō ſint: et
peribūt viri ꝗ ꝯtradicūt tibi.
g h Queres eos ⁊ nō inuenies
viros rebelles tuos. Erūt
q̄ſi nō ſint: ⁊ veluti cōſum-
ptio hoīs bellātis aduerſū
te: qꝛ ego dñs deꝰ tuꝰ apprehendēs manū tuā dicenſqꝫ
tibi. Ne timeas: ego audi-
i ui te. Noli timere vermis
k Iacob: qui mortui eſtis ex
iſrael. Ego auxiliatus ſum
tui dicit dñs: ⁊ redemptor
l tuꝰ ſanctus iſrael. Ego po
ſui te quaſi plauſtrum tritu
rās nouū: hñs roſtra ſerrā
m tia. Triturabis montes et
n cōminues: et colles q̄ſi pul
uerē pones. Ventilabis eos
⁊ ventꝰ tollet: ⁊ turbo diſ-
o perget eos ⁊ tu exultabis i
dño: in ſancto iſrael letabe
p ris. Egeni ⁊ paupes q̄runt
aquas ⁊ nō ſunt: lingua eo
rū ſiti aruit. Ego dñs exau
diā eos: deꝰ iſrl̄ nō derelin
quā eos. Aperiā i ſupinis
collibus flumia: et i medio

ꝛ Numeri.xx. Et hoc eſt qđ dicit: Egeni ꝛ pauperes querūt aquas ꝛc. ꝛ ptꝫ littera vſqꝫ ibi. p Dabo in ſolitudinē. in deſerto eīm illo vigebat ardoꝛ ſolis: ſed dn̄s prouidit de vmbꝛaculo per colūnam nubis Exo.xiij. ꝛ ſm hoc dicitur. p Dabo in ſolitudinē cedrū.i.vmbꝛaculū: ita bonum vel melius q̄ facerēt arboꝛes iſte. vmbꝛaculū eīm nubis erat excellentius qꝛ datū diuina v̄tute nō nature: iđ ſubdit. q Et intelligāt pariter. q̄a manus dn̄i fecit hoc r Prope facite. hic recolit terciū beneficiū pplo exhibitū tēpoꝛe Zoꝛobabel. ſ. liberatio de captiuitate babylonica. ꝛ diuidit in duas ptes: q̄a pmo contra ydola q̄ vigebant in babylone ponit inuectio. ſecūdo ſbdit ppli liberatio: ibi. Suſcitaui. Circa primū dicitur r Prope facite iudiciū v̄rm. i. declarate iuſticiā v̄ram ſi habetis o babylonij. s Afferte ſiq̄d habetis. ſ. iuſticie ꝛ veritatis. t Accedant et nūcient vobis ſ. ydola v̄ra de q̄bus confiditis. v Quecūqꝫ vētura ſunt. qđ eſt ꝓpriū diuinitatis. iđo ſubdit. x Et ſciemus. quia dij eſtis vos. o ydola. y Bene quoqꝫ aut male ꝛc. q.d. nō poteſtis: quia ſenſu ꝛ intellectu caretis. iđ cōcludit. z Ecce vos eſtis ex nihilo. vos. ſ. babylonij. a Et opus veſtrū. i. ydola veſtra que feciſtis. b Ex eo ꝙ non eſt. i. nullū habens firmamentū. ꝛ cōuertit ſermonē ad ydola dicens. c Abominatio eſt. i. ſupꝛa modū abominabilis deo. ideo dicit abominatio in abſtracto: ſicut excellens in liberalitate dr̄ liberalitas. d Qui elegit vos. id eſt q̄cunqꝫ reputauit vos tanq̄ deos ſuos. e Suſcitaui. Hic cōſequēter ponit liberatio populi de babylone q̄ facta fuit ꝑ Cyrū: ꝛ hoc eſt quod dr̄: e Suſcitaui. ſ. Cyrū ei voluntatē inſpirādo pugnādi cōtra babylonē. f Ab aq̄lone ꝛc. regio eīm ꝑſidis eſt q̄ſi in medio aq̄lonis ꝛ oriētis. mediū aūt ab vtroqꝫ termīo noīatur. ꝛ ideo aduētus cyri cōtra babylonē dr̄ hic eſſe ab aquilone et ab oriente: vel quia Darius rex medoꝝ venit cum Cyro contra Babylonem ꝛ regnum vnius magis declinat ad orientē: alterius autem ad aquilonem. g Vocabit nomen meū. i. confitebitur. confeſſus eīm fuit cyrus ſe obtinuiſſe monarchiā virtute dei celi: vt patet. j. Eſdre. j. Hec dicit cyrus rex perſaꝝ Omīa regna terre dedit mihi domin⁹ deus celi ꝛ terre ꝛc. h Et adducet magiſtratus. i. potētes babylonis. . Quaſi lutū. cōculcans eos ꝛ deijciens. k Quis annunciauit ab exoꝛdio ꝛc. i. anteq̄ fieret. q.d. hoc nō fecerūt ydola babylonie. qꝛ non ꝓdixerunt caſū illius terre: ideo ſubditur. l Nō eſt annūcians ꝛc. Conſequēter oſtendit q̄s annūciauit. m Primus. i. ipſe deus q̄ eſt pmus ꝛ nouiſſim⁹: vt dictū eſt. s̄. eo. ca. n Ad ſyon dicet. i. ad pplm iude denoīatū a loco principalioꝛi in quo vigebat cultus dei. o Ecce aſſum. ad veſtram liberationē per cyrū ſeruū meū. p Et hieruſalē euāgeliſtā dabo. i. ꝓphetā hoc bonū ꝓnunciantē. ꝛ ponit hic euāgeliſta in ſingulari pro plurali: ſicut Exod. viij. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcaꝝ. qꝛ deus ꝑ plures ꝓphetas hanc liberationē ꝓnūciauit. q Et vidi ſcꝫ reuelationē dn̄i mihi factā: eſt verbum Eſaie cui plures reuelationes fuerunt facte. de iſta liberatione: vt patuit ex precedētibus: ꝛ magis apparebit ex ſequētibus. r Et nō erat ex iſtis. id eſt ex babylonie ydolis. s Quiſq̄ q̄ iniret conſiliū pro liberatione cultoꝝ ſuoꝝ t Et interrogatus. a ſuis cultoꝛib⁹. Reſponderet verbū: iđ concludit. v Ecce omnes iniuſti. ſcꝫ babylonij. x Et vana opera eoꝝ. ſ. ydola ab eis facta: ideo ſubditur. Ventus ꝛ inane ſimulacra eoꝝ.

camporū fontes. Ponam deſertū in ſtagna aquarū: ꝛ terrā inuiā in riuos aquarū
p Dabo in ſolitudinē cedrū et ſpinā et myrtū et lignum oliue. Ponā i deſerto abietem vlmū et buxū ſimul vt videat ꝛ ſciant et recogitēt
q et intelligāt parit: qꝛ man⁹ dn̄i fecit hec: et ſanct⁹ iſrael
r creauit illud. Prope facite iudicium veſtrū dicit dn̄s:
s afferte ſiq̄d forte hētis di-
t xit rex Jacob. Accedant et nūcient vobis quecūqꝫ vētura ſunt. Pꝛioꝛa q̄ fuerūt nūciate: ꝛ ponemus coꝛ noſtrū et ſciem⁹: nouiſſima eo-
v rū et q̄ ventura ſunt indicate nobis. Annūciate q̄ ven-
x tura ſunt i futurū: et ſciem⁹
y q̄a dij eſtis vos. Bene q̄ꝫ aut male ſi poteſtis facite: et loquamur et videamus
z ſimul. Ecce vos eſtis ex ni-
a b hilo: et opus v̄rm ex eo qđ
c d nō eſt. Abomiātio eſt qui
e f elegit vos. Suſcitaui ab aq̄lone: ꝛ veniet ab oꝛtu ſo-
g h lis. Vocabit nomē meū: ꝛ
i adducet mḡratus q̄ſi lutū ꝛ velut plaſtēs ꝯculcās hu-
k mū. Quia annunciauit ab exoꝛdio vt ſciam⁹: et a principio vt dicam⁹: iuſtus es
l Non eſt annūcians neqꝫ ꝓdicens: neqꝫ audiēs ſermo-
m n nes veſtros. Primus ad
o p ſyon dicet: ecce adſum: et hierl̄m euangeliſtā dabo.
q r Et vidi: et non erat ex iſtis
s t quiſq̄ q̄ iniret cōſiliū: ꝛ inf
v rogatus reſpōderet verbū
x Ecce omēs iniuſti: et vana opera eoꝝ: ventus et inane ſimulacra eoꝝ.

Capitulū XLII

a Ecce ſeruus meus:

In ca. xlj. vbi dicitur in poſtilla. Bene quoqꝫ aut male ſi poteſtis facite.

Additio.

Si nos habemus. Bene q̄ꝫ aut male ſi poteſt⁹ facite. In hebꝛeo habet. Bñ quoqꝫ aut male poteſtis facere. cuius ſenſus eſt ꝙ ꝓpheta ydola alloquebat. Sic nunciētis nobis quecunqꝫ ventura ſunt ꝛ faciem⁹: quia dij eſtis vos: ꝛ ſciemus etiā ꝙ bene ꝛ male poteſtis facere ratio quia ſicut ꝑ annūciatiōes futuroꝝ ſi hoc feciſſent ydola ſciretur ꝙ eſſent dij: cū ſcire futura ſit ꝓpꝛiū diuinitatis. eadē rōne ſciret ꝙ poſſent bene vel male facere ſicut dij. vñ cū dicit. Et ſciemus ꝙ dij eſtis Iſta copulatiua ꝛ cōiungit ſiſes oꝛones ſ. ꝙ dij eſtis vos. ꝛ ſciemus ꝙ bene ꝛ male poteſtis facere: ſꝫ ꝓpheta cōcludit ꝙ quodlibet ꝓdictoꝝ eſt falſū. d. Ecce vos eſtis ex nihilo ſcꝫ ydola. ꝛ opus veſtrū ex eo qđ nō eſt: qꝛ ſcꝫ nec indicatis futura nec poteſtis bene facere: ꝛ ideo cōcludit: Abominatio eſt qui elegit vos. exponatur vt in poſtilla.

In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Primus. id eſt ipſe deus.

Additio. ij.

Vbi in tranſlatione nr̄a dr̄. Ecce adſum. qđ eſt verbū ꝓme ꝑſone ſingularis nūeri: in hebꝛeo habet. Ecce adſunt qđ eſt tercie ꝑſone plr̄is numeri: ꝛ eſt ſenſus ſm glo. ꝙ primus. ſ. deus. ad ſyon. ſ. eccl̄iam dicet: Ecce adſunt. ſ. filij tui quos ꝑ fidē meā dedi tibi. ſ. apl̄i quoꝝ ꝓdicatione nati ſunt tibi filij: ꝛ ſic qđ ſequit: Et euāgeliſtā dabo, intelligit ꝓꝓꝛie de euāgeliſtis xp̄i. q̄ a deo fuerūt dati hieruſalē. ſ. eccl̄ie ad annūciandū bona ſpūalia a xp̄o ſibi data: ꝛ ſequit. Et vidi ꝛ nō erat ꝛc. qꝛ nullus fuit ex ydolatris: nec ex incredulis q̄ iniret cōſiliū ad redemptionē aīaꝝ nec rn̄deret verbū. Cū oēs eſſent iniuſti ꝛ vana opa eoꝝ: ꝛ ſequitur. Ecce ſeruus me⁹ ſuſcipiā eū electus meus. qđ exponit de xp̄o ad lr̄am prout in poſtilla.

Capitulū. xlij.

Ecce ſeruus. In ꝓcedēti capitulo oſtēſa eſt dilectio dei ad pplm iudaicū ex bñficijs q̄ ei in patribus cōceſſit. Hic ꝯñr idē oñdit ex filio quē ei ex dilectione miſit: ſm ꝙ dr̄ Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū ſuū daret vnigenitū ꝛc. ꝛ diuiditur in duas ptes: qꝛ pmo agit de filij miſſione. ſcđo de fidei multiplicatiōe ca. ſequē. Pꝛima adhuc in duas ptes: qꝛ pmo deſcribit huius bñficij magnitudo. ſecundo maloꝝ ingratitudo: ibi. Hec verba. pꝛima in tres. qꝛ pꝛimo ꝓdicit filij dei aduētus. ſecūdo malo-

B F G A Mat. 12. b.

rū caſus: ibi. Dñs ſicut fortis. tercio iuſtoꝝ proſper ſtatus ibi. Et deducā. ꝑma adhuc i tres: q2 ꝑmo deſcribit filij mittendi cōditio. ſecūdo ꝓdicit eiuſdē miſſio: ibi. Hec dic dñs tercio inducit gr̄arumactio: ibi. Cantate dño. Circa primū ſciendū ꝙ lr̄a iſta ſm latinos ⁊ hebreos eſt de xp̄o ad lr̄am intelligenda. ⁊ hoc patet Mat. xij. vbi iſta lr̄a allegat impleta i ⁊ hoc etiā patz ꝑ tranſlationē chaldaicā: q̄ vocat thargū apud hebreos: ⁊ eſt tāte auctoritatꝭ apud eos: ꝙ nullus fuit auſus ei ꝯtradicere: ꝓpter qḋ aliq̄ doctores catholici exponentes paſſum iſtū ⁊ totū capitulū de Cyro rege: q̄ iudeos libauit a captiuitate babylonica male dicunt etiā ꝙtum ad hoc magis iudaizāt q̄ hebrei exponētes ipm de tpe xp̄i. tñ hoc expectāt in futurū: ⁊ hoc male: q2 tranſijt in p̄teritū. igit ſcḋo dictū beati Mathei apl'i ⁊ euāgeliſte exponatur de xp̄o: vt ſit verbū patris cū dicitur

b/c ſuſcipiā eū: electus meus:
d cōplacuit ſibi i illo aīa mea
e Dedi ſpiritū meū ſuꝑ eum
f/g iudiciū gētibꝰ ꝓferet. Nō
h clamabit: neq̄ accipiet ꝑſo
i nā: nec audiet vox eius fo-
k ris. Calamū quaſſatū non
l/m cōteret: et linū fumigās nō
n extinguet. In veritate edu
o cet iudiciū: non erit triſtis
p neq̄ turbulētus donec po-
q nat in terra iudiciū: ⁊ legē
r eiꝰ inſule expectabūt. Hec
dicit dñs deꝰ creans celos
⁊ extendēs eos: firmās ter
ram et que germinant ex ea
dans flatū populo qui eſt
ſuꝑ eam: et ſpiritū calcanti
s bus eam. Ego dñs vocaui
t te in iuſticia: ⁊ apprehendi

u/x manū tuā: et ſeruaui te. Et
y dedi te in fedus populi: in
z lucē gentiū vt apires ocu-
a los cecoꝝ: ⁊ educeres ḋ cō
cluſiōe victū: de domo car
b ceris: ſedētes in tenebris.
c Ego dñs: hoc eſt nomē meū.
d/e Gloriā meā alteri non da
bo: et laudem meā ſculpti-
f libus. Que prima fuerunt
g/h ecce venerunt: noua quoq̄
i ego annūcio anteq̄ oriant
k/l audita vobis faciam. Can
tate domino canticū nouū
m laus eiꝰ ab extremis terre.
Qui deſcenditis in mare ⁊
plenitudo eiꝰ inſule ⁊ habi
n tatores earū. Leuet deſer-
o tū ⁊ ciuitates eiꝰ i domibꝰ
p hitabit cedar. Laudate ha

a Ecce ſeruus meus. q2 licz ab eterno fuit in forma dei: in tpe tamē accepit formā ſerui: vt habet Phil. ij. b Suſcipiam eū. q2 hūanitas xp̄i aſſumpta eſt in vnitatē ſuppoſiti diuini. ꝑ hoc eñ qḋ dr̄: ſuſcipiā eū. nō eſt intelligendū ꝙ pater naturā humanā aſſumpſit. q2 ſolus filius eſt humanatus ſ3 hanc aſſumptionē tota trinitas fecit. c Electus meus. ad redimendū humanū genus. d Cōplacuit ſibi in illo ⁊c. ꝑ hoc intelligit patris ad filiū dilectio ꝑfecta. e Dedi ſpm meū ſuꝑ eū. i. plenitudinē gratie ſpūſſancti in aīa xp̄i Joh. j. Vidimus eū quaſi vnigenitū a pr̄e plenū gratie ⁊ veritatis. f Judiciū gentibus ꝓferet. iudiciū eñ extremū denūciauit hoibus futurū vt patz Math. xxv. Itē in forma hūanitatis in qua iudicatus fuit corā pylato feret ſententiā in vltimo iudicio. hoc excepto ꝙ tunc apparebit in forma glorioſa Act. j. Hic ieſus q̄ aſſumptus eſt a vobis ſic veniet. ſ. ad iudiciū ſicut vidiſtis eū aſcendentē. i. in forma humanitatis glorioſa in q̄ aſcendit in celū. g Nō clamabit. clamore cōtentionis: licz clamauerit clamore predicatiōis Joh. vij. in nouiſſimo feſtiuitatis die ſtabat ihs ⁊ clamabat ⁊c. Et clamore oratiōis ad Hebreos. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis offerens ⁊c. h Neq̄ accipiet ꝑſonā. ſm ꝙ dicit Math. xxij. Nō reſpicis ꝑſonā hominū. i Nec audietur vox foris. ſ. vox ꝑdicatiōis extra iudeam quia in ꝑſona ꝓpria nō predicauit p̄terq̄ iudeis. niſi raro: vtpote ſamaritanis Joh. iiij. q̄ tamen erant in parte iudei: quia recipiebant quinq̄ libros Moyſi. ⁊ propter hoc dicit Math. xv. Non ſum miſſus niſi ad oues que perierūt domus iſrael. k Calamū quaſſatum nō conteret. id eſt populū gentilē vacuū a fide ad modum calami ⁊ cōquaſſatū varijs erroribus ydolatrie. Hunc calamū nō contriuit: ſ3 magis reſartiuit vocando ad fidem ꝑ apoſtolorū ꝑdicationē. l Et linū fumigans. i. populū iudaicū modice aut nullius poteſtatis cōtra exercitū romanorū. m Non extinguet. quia ignis per romanos accenſus in hieruſalem nō fuit extinctus niſi per conſumptionem combuſtibilis materie. n In veritate edu. iudiciū. qḋ intelligit de iudicio diſcretiōis quo aliq̄s vocauit ⁊ vocat ad fidem ſuo iuſto iudicio alijs dimiſſis. et de iudicio extreme examinationis: in quo

procedet ſm lineā equitatis. o Nō erit triſtis. in animo p Neq̄ turbulētus in exteriori ſigno. hoc tñ nō eſt intelligendū de triſticia naturali q̄ eſt paſſio exiſtēs in ꝑte ſenſitiua illā eñ aſſumpſit ad oſtendendū in ſe veritatē hūane nature Math. xxvj. ca. Triſtis eſt aīa mea vſq̄ ad mortē: ſ3 de triſticia obnubilāte rōnem q̄ in eo nō habuit locū. vñ vbi habemꝰ Nō erit triſtis. in hebreo habet Non obſcurabit donec ponat in terra iudiciū. qḋ pōt intelligi de duplici iudicio ꝑdicto. q Et legem eius inſule expectabūt. qḋ ptz impletū in ſicilia. anglia. cypro: ⁊ alijs inſulis q̄ legē euangelicā receperūt. etiā aliq̄ a tpe apl'oꝝ: vt ptz in actibus apl'oꝝ in pluribus locis: quō Paulus ꝑdicauit in inſulis. r Hec dic. Hic ꝯñ deſcribit ipa promiſſio cū dr̄. Hec dicit dñs deus creans celos ⁊c. q. d. ſic creauit oīa de nihilo ſua ꝟtute infinita: ita eadē ptāte mittet filium in mundū. iō ſequit. s Ego dñs vocaui te in iuſticia. q2 xp̄s mundū redemit ꝑ viam iuſticie ſatiſfaciēs ꝓ peccato pleniſſime. t Et apphēdi manū tuā. hūanitas enim xp̄i eſt inſtrumentū diuinitati cōiunctū. ⁊ iō nō mouet ad aliq̄d niſi ſm motū diuinitatis. v Et ſeruaui. te recipiendo animā tuā in morte ſm ꝙ ſaluator petijt Luc. xxiij. Pater in manus tuas cōmendo ſpm meū. x Et dedi te in fedus populi. q2 per mortē eius ſumꝰ deo recōciliati. y In lucē gen. recipiētiū fidē ad apl'orū ꝑdicationē. z Ut aperires ocu. cecoꝝ. i. gentiliū qui ꝑus erant erroribus excecati. q2 ad lr̄am xp̄us multos cecos illuminauit corporaliter. a Et educeres de conclu. vinctū. i. patres de limbo q̄ ibi tenebant ſicut in carcere recluſi. b Sedentes in tene. q2 carebant claritate diuine viſionis. c Ego dñs ⁊c. ſ. ſimpliciter ⁊ abſolute. Alij aūt dicunt dñi diminutiue ⁊ participatiue d Gloriā meā. i. honorē mihi ſoli debitū. e Alteri non dabo. cōcedendo ꝙ hoc poſſit licite fieri. f Que prima fuerūt. ſ. nunciata ꝑ moyſen. g Ecce venerūt. ſic patz de ingreſſu terre promiſſionis ⁊ pluribus alijs ꝑ Moyſen nunciatis: que impleta ſunt a tempe Eſaie. ⁊. ſ. h Noua quoq̄ ego annūcio. ſ. de miſſione filij in carnē. i Anteq̄ oriat. i. incipiant fieri. k Audita vobis faciā ꝑ Eſaiam ⁊ alios ꝓphetas. l Cantate. Hic ꝯñter ponit gr̄arumactio pro tanti beneficij ꝓmiſſione cū dr̄. Cantate dño canticum nouū. ꝓ nouitate tanti myſterij vñ ⁊ nato xp̄o nouū canticū cantauerūt angeli Luc. ij. m Laus eius ab extremis terre. q2 in oibꝰ terre ptibꝰ ſunt aliq̄ fideles xp̄m laudātes: ⁊ q2 xp̄s laudādus ē nō ſolū in arida ſ3 etiā i mari ⁊ eius inſulis. iō ſubdit Qui deſcēditis i mare. n Leuet deſertū. i. gentilitas exurgat ad fidei xp̄iane ſtatū. o In domibus hitabit cedar. cedar fuit filius yſmaelis Ge. xxv. ⁊ iō per ipm deſignat ppl'us yſmahelitarū q̄ antiq̄tus hitabat i tabernaculis vagando de loco ad locū: ⁊ ꝑ hoc metaphorice deſignant ppl'i gētiles i diuerſis erroribus vagātes: q̄ mō ꝑ fidē habitant in domibus xp̄i. i. eccleſijs: ꝑ fidē caritate formatā. p Laudate ha. petre. Dicit Ra. ſa. ꝙ ꝑ hoc intelligunt mortui ſepulcra lapidea inhabitātes. q̄s dicit ſuſcitandos in aduentu meſſye: ſed hoc iam eſt adimpletū: q̄a

B
I. 49. b.
I. 48. b.
I. 45. c.
Ps. 149.

bitatores petre: de vertice
q montiũ clamabũt. Ponent
dño gloriã: ⁊ laudẽ eius in
r inſulis nũciabunt. Dñs ſicͣ
s fortis egredieꝛ ſicut vir pli
t ator ſuſcitabit zelum. Vo-
ciferabiꝛ et clamabit ſuper
inimicos ſuos cõfortabiꝛ.
v x y z Tacui: ſemꝑ ſilui: patiens
fui ſicut parturiens loquar
a Diſſipabo et abſorbebo ſil'
b deſertos faciã mõtes ⁊ col
c les ⁊ oĩe germẽ eorũ exic-
d cabo. Ponã flumia in inſu
e las: ⁊ ſtagna areſaciam. Et
f educã cecos in viã quã ne-
g ſciũt: et in ſemitis q̃s igno-
rauerũt ambulare eos faci
h am. Ponam tenebras co-
i k rã eis in lucẽ: et praua in re
l m cta. Hec verba feci eis: et
n non dereliqui eos. Conuer
o ſi ſunt retrorſum. Confun-
danꝛ ꝯfuſiõe q̇ ꝯfidũt i ſcul
ptili: q̇ dicũt conflatili vos
p dij noſtri. Surdi audite.
q et ceci intuemini ad videndũ
r Quis cecus niſi ſeru⁹ me⁹
et ſurd⁹ niſi ad quẽ nũcios
s meos miſi? Quis cec⁹ niſi
t q̇ venũdat⁹ ẽ? Et q̇s cecus
v niſi ſeruus dñi? Qui vides
x multa: et nonne cuſtodies?
y Qui apertas habes aures
z a nonne audies? Et dñs vo-
b luit vt ſanctificaret eum: et
magnificaret legem ⁊ extol
c leret: ipſe aũt populus dire
d ptus ⁊ vaſtatus. Laqueus
e iuuenũ oẽs: ⁊ i domib⁹ car
f cerũ abſcõditi ſũt. Facti ſꝛ
in rapinã: nec eſt q̇ eruat in
direptionẽ: nec ẽ qui dicat
g redde. Quis eſt i vobis q̇
audiat hꝰ? attẽdat ⁊ auſcul-
h tet futura. Quis dedit i di
reptionẽ iacob: ⁊ iſrl' vaſtã
i tibus. Nõne dominus ipẽ
k cui peccauimus? Et nolue
l rũt i vijs eius ambulare et
m nõ audierũt legẽ eius. Et
effudit ſuꝑ eũ indignationẽ
n furoris ſui: et forte bellũ et
o cõbuſſit eũ in circũitu et nõ
cognouit: et ſuccendit eũ ⁊
nõ intellexit. Ca. XLIII

a b ET nunc hec dicit dñs
c creans te iacob: ⁊ for-

xp̄us lazarũ ſuſcitauit de monumẽto: ⁊ eo reſurgẽte multa corpa ſanctorũ reſurrexerũt de monumẽtis Math. xxvij. Põt etiã aliter exponi de terra Moab q̇ petra nomiaꝛ ſupra. xvj. ca. Emitte agnũ dñe dñatorẽ terre de petra deſerti ⁊c. ⁊ de terra illa aliq̇ crediderũt ad ꝑdicationẽ diſcipulorꝝ xp̄i in dño exultan-
tes. q Ponent domino gloriaꝫ. ſ. diſcipuli xp̄i gloriaꝫ eius ꝑdicantes. r Dñs ſicut fortis. Hic ꝯñr ponit malorũ caſus cũ dĩ. Dñs ſicut fortis egredieꝛ. in exercitu romanorũ ꝓpter incredulitatẽ iudeorũ. s Sicut vir plia
C
tor ⁊c. ſcꝫ i romanis ad deſtruenduꝫ ciuitatem ⁊ populum. t Vociferabitur ⁊c. et quid dicat ſubdiꝛ. v Tacui. coraꝫ pylato ſacerdotib⁹ accuſatus falſo. x Semꝑ ſilui. d̃ iniurijs ⁊ obprobrijs mihi illatis. y Patiens fui. expectans eorum pniam. z Sicut parturiens loquar. q. d. non poſſum nec debeo vltra continere me a punitione eorꝝ: iõ ſubdiꝛ. a Diſſipabo ⁊c. deſertos faciã montes. id eſt maiores. b Et colles. i. mediocres. c Et omne gemen eorum exiccabo. i. minores de populo deſtruam. d Ponã flumia in inſulas ⁊c. ſubtrahẽ
do ab eis omẽs delectatiões ⁊ diuitias. e Et deducã. hic ꝯñter deſcribiꝛ ſaluatio credentiũ: cum dĩ. Et deducam cecos. i. gentiles erroribus cecatos. f In viã quã neſciũt ꝑ obſeruantiã mandatorꝝ. g Et in ſemitis. ꝑ obſeruantiam cõſiliorũ. h Ponã tenebras ⁊c. per diuinorꝝ cognitionẽ. i Et praua. ex cõſuetudine peccãdi. k In recta. ꝑ operũ rectificationẽ. l Hec verba. Suprapoſita eſt diuini beneficij magnitudo in filij miſſione: hic ꝯñter poniꝛ malorũ ingratudo ex ſua obſtinatione: cũ dĩ. l Hec ver. fe. eis. Filium. ſ. eis mittendo. m Et non dereliqui eos: ſed ipſi me. ideo ſubdiꝛ. n Conuerſi ſunt retrorſum per infidelitateꝫ: ⁊ quia aliq̇ de gẽtilibus fuerũt cõtra fidẽ xp̄i obſtinati propter ydola xp̄m pſequentes: iõ ſubdiꝛ. o Confundanꝛ cõfuſione. ⁊ aliqui de iudeis: ideo ſubdiꝛ. p Surdi audite. ſcꝫ verba ꝓphetarũ ad vos miſſorũ: qui annũciauerũt xp̄i aduentũ. q Et ceci intuemini ad videndũ. ſ. impletioneꝫ ꝓphetarũ in ieſu nazareno. Et qꝛ iudei ꝓ maiori ꝑte remãſerũt in ſua cecitate: ideo ſubdiꝛ. r Quis cecus ⁊c. i. populus iudaicus diuine ſeruituti ſpãliter obligatus a tꝑe ſuſcepte legis: ⁊ ſubdiꝛ. s Niſi q̇ venũdatus eſt. ſ. populus iudaicus in deſtructione hierl'm ꝑ Tytũ in vindictaꝫ mortis xp̄i. Dicit eñ Hugo floriacẽſis: q romani multa cede iudeorũ feſſi querebant q̇bus captiua mancipia venderẽt: ſed q̇a plurimi venales et pauci inueniebantur emptores: nõ defuere qui. xxx. mancipio vno nũmiſmate mercarenꝛ: ſicut ecõuerſo xp̄m emerant. xxx. nũmiſmatib⁹. t Quis cecus niſi ſer. dñi. i. ppl'us iudaicus q̇ fuit ſpãliter ad ſerui-
tutẽ dei obligatus: ab illo tꝑe quo deus ꝑcuſſit ꝓmogenita egyptiorũ. v Qui vides multa. in lege ⁊ ꝓphetis ſcripta. x Nõne cuſtodies q. di. melius deberes cuſtodire q̃ alij: ſed tu magis deuiaſti. y Qui apertas habes aures. id eſt q̇ frequẽter aperuiſti aures ad audiendũ legẽ et pro-
phetas. z Nonne audies. q. di. audiſti aure corporis: ſꝫ nõ mẽtis. a Et dñs voluit vt ſanctificaret eũ
B
ſcꝫ populuꝫ iudaicũ mittẽs eis filiũ ſuũ. b Et magnificaret legẽ. in xp̄o implens eam: ſm q ipſe dixit Math. v. Non veni ſoluere legẽ. ſꝫ adimplere. c Ipẽ auteꝫ ppl'us direptus ⁊ vaſtatus ꝑ romanos ꝓpter incredulitatẽ ſuam. d Laqueus iuuenũ oẽs. i. a iuuenibus ducti ſunt ligati id eſt a bellatoribus. e Et in domib⁹ carcerũ. pro magna parte poſiti. f Facti ſunt in rapinam. nec eſt qui eruat: adhuc eñ ſunt in hac captiuitate q̇ iã durauit ꝑ annos mille. cclij. ſcꝫ anno dñi. M. cccxxvij. quo liber iſte fuit ſcriptus. g Quis eſt in vobis q̇ audiat hoc auribus mẽtis. q. d. pauci. h Quis dedit in direptioneꝫ iacob ⁊c. ⁊ reſpõdet. Nõne dñs ihs xp̄s.
A
i Ipſe cui peccauimus. cũ negando coram
pylato ⁊ mortẽ eius ꝓcurando: ⁊ loquiꝛ de futuro ꝑ modũ ꝑteriti in ꝑſona iudeorũ: q̇ poſt deſtructionẽ ciuitatis non crediderũt in xp̄m. k Et noluerũt in vijs eius ambulare ſcꝫ increduli ſequẽdo xp̄m ꝑ opa bona vite. l Et nõ audierũt legẽ eius. ſ. euãgelicã: ſꝫ magis reſpuerunt eã. m Et effudit ſuꝑ eũ indignationẽ. ꝑ exercitũ romanorũ. n Et cõbuſſit euꝫ in circũitu. qꝛ romani nõ ſolũ cõbuſſerunt hieruſalem. ſed ⁊ alias ciuitates in circũitu. o Et nõ cognouit. q hoc eſſet in vindictã mortis xp̄i. Et ſic etiã in infidelitate ꝑmanſit. Capitulum. xliij.

a ET nũc hec dicit dñs. Poſtq̃ actũ eſt ca. ꝑcedẽti de miſſione filij dei: hic ꝯñter agiꝛ de multiplicatiõe fidei. Et diuidiꝛ in duas ꝑtes: qꝛ ꝓmo poniꝛ gentiuꝫ illumiatio. ſcđo iudeorũ excecatio: ibi. Hec dic. Prima in duas. qꝛ ꝓmo poniꝛ multiplicatio fideliũ ſcđo ei⁹ multiplicatiõis effectiuũ ꝑncipiũ: ibi. Quis in vobis. Circa ꝓmuꝫ ſciendũ q fides multiplicata eſt ꝑ opa miraculoſa ꝟtutẽ totius nature trãſcendẽtia: q̇bus viſis infideles cõuertebanꝛ ad xp̄m: vtꝫ in actib⁹ aplorꝝ in pluribus locis: ⁊ in ſanctorꝝ legẽdis. Et iõ ꝓmo poniꝛ hꝰ talis opatio. ſcđo fideliũ multiplicatio: ibi. Dedi ꝓpiciationẽ. Circa ꝓmũ dĩ. b Hec dicit dñs ⁊c. ſicut eñ fides patrũ ſanctorꝝ a iudeis tranſit in xp̄ianos: ſic ⁊ noia ſm q dĩ ca. ſeq. Ille vocabiꝛ in noie Iacob: ⁊ hꝰ ſcribet manu ſua dño: ⁊ in noie iſrl' aſſimilabiꝛ: vt plení⁹ ibi diceꝛ: ⁊ iõ noibus iacob ⁊ iſrael intelligiꝛ hꝰ ppl's xp̄ian⁹: cũ dĩ. c Creans te iacob. i. deducẽs te ad eſſe gr̃e ꝑ fidei ſuſceptionẽ. d Et formans te iſrael. in moribus ꝑ

apl'orum ꝑdicationē. c Noli timere.inter ꝑſſuras ꝑmiti ue eccleſie. d Quia redē te.ſāguine meo. e Et vocaui te noīe tuo.ſ.noīe xp̄iano. f Cū tranſieris ꝑ aquas.i.ꝑ tribulatiōes tp̄ales. g Tecū ero.ſ.ad lr̄am multi xp̄iani ſuper aquas ambulauerāt ac cōfirmationē fidei. h Cū ambulauer̄ ⁊c̄. dic̄ Ra. Sa. ꝙ tp̄e futuro qd̄ vocat tp̄s meſſye:ac cendet ignis diuini tus comburēs alios ppl'os:et nō ledens iudeos:ſed qd̄ expectat futurū:iaʒ trāſit in ꝑteritū:q̄a multi xp̄iani ab infidelib⁹ in igneʒ proiecti fuerūt et diuinit⁹ liberati:et frequēter carnifices cōbuſti. i Dedi ꝓpiciationē. Hic ꝯn̄r ponit fideliū mlt̄iplicatio:cū dī. Dedi ꝓpiciationē tuam egyptū. Gloſa dic̄ et mgr̄ ſimiliter Alexā-

ī.41.c. der de hales.ꝙ h̄ intelligit ad lr̄aʒ de cōuerſatione egypti et ethiopie ad fidē xp̄i: et ſic eſt ſenſus. i Dedi ꝓpiciationē tuā egyptum.i. dedi egyptū ſimilē tibi in ꝓpiciatiōe incorꝑando eū xp̄o ꝑ fidē:q̄ ē ꝓpiciatio ꝓ peccat̄ totius mūdi.j. Ioh. ij.et in hoc alloquit

B deus eccleſiaʒ ꝑmitiuā q̄ primo fuit in iudea collecta: et inde ad alias nationes dilatata:ſicut dictū fuit ca.ij. Noīatur aūt h̄ ſpālit̄er ter egyptus ⁊ ethiopia: q: ibi ſatis cito fides fuit multiplicata in egypto:ſub marco in Alexandria:⁊ per beatū Matheū in ethiopia rege cuʒ vxore ⁊ filio baptizato:⁊ ppl'o ſuo:iō ſubditur. k Ethiopiā ⁊ ſaba.nomen eſt ciuitatis in ethiopia vt dicit hic gloſa. l Pro te.ſ.dilatanda dedi:et per iſtas duas terras intelligunt alie:ad q̄s dilatata eſt fides eccleſie. m Exquo honorabilis factus es.tu popule me⁹. hoc potiſſime impletū fuit in xp̄i incarnatione.accipiēdo.ſ. naturā humanā de iudeis in vnitate ꝑſone quē honorē nō fecit angelis:ad Hebreos.ij. Nuſq̄ angelos apꝑhendit:ſed ſemen abrae. n Dilexi te.dando animā pro te. o Et dabo homies.ſ.ad mortē multofortius. p Pro te cōſeruanda ⁊ dilatāda:ſicut patet de Juliano impatore q̄ cum magna p̄te exercitus romani periȷt in bello ꝯtra perſas:eo ꝙ firmiter ſtatuerat in ſuo reditu deſtruere ciuitatē ceſaream cū ppl'o xp̄iano ibideʒ exiſtente ſub ſancto Baſilio ep̄o.et etiā impatores romani:vt Nero Domician⁹ et plures aliȷ perierūt.eo ꝙ mouerāt ꝑſecutiones cōtra eccl'iam:iō ſubditur. q Noli timere ꝑſſuras.que in ꝑmitiua eccl'ia fuerūt magne. r Quia ego tecū ſum.te protegēdo ⁊ multiplicādo.vnde ⁊ in illis ꝑſſuris multū creuit eccl'ia in gentib⁹ cōſtantiā martyrū ⁊ miracula dei que circa eos fiebant admirantibus.⁊ ſic ad fidem xp̄i cōuertebant.iō ſubdit. s Ab oriente adducā ſemē tuū ⁊c̄.iſta adductio ſeu congregatio fideliū non eſt intelligenda ꝑ localē motū:ſ; q: ſunt aggregati xp̄o capiti ꝑ vnitatē fidei ⁊ caritatis:iō dī Math.viij. Multi veniēt ab oriente ⁊ occidēte ⁊c̄. t Affer filios ⁊c̄. Hic accipit longinq̄tas nō ſm̄ diſtantiā loci ſ; peccati:qd̄

c mans te iſrl'. Noli timere:
d q: redemi te et vocaui te no
e f mine tuo. Meus es tu. Cū
g trāſieris ꝑ aq̄s:tecū ero:et
h flumina non operiēt te. Cū
ambulaueris in igne:nō cō
bureris:⁊ flāma non ardebit in te: q̄a ego dn̄s deus
tuus ſanct⁹ iſrl' ſaluator tu-
i us. Dedi ꝓpiciationē tuaʒ
k egyptū: ethyopiam ⁊ ſaba
l m pro te. Exquo honorabilis
factus es in oculis meis:⁊
n o glorioſus:ego dilexi te. Et
p dabo hoīes ꝓ te: et ppl'os
q r pro aīa tua. Noli timere q:
s ego tecū ſuʒ. Ab oriēte adducam ſemē tuū:⁊ ab occidente cōgregabo te. Dicā
aq̄loni da:et auſtro noli ꝓ-
t hibere. Affer filios meos
de lōginquo:⁊ filias meas
v ab extremis terre. Et omnē
qui inuocat nomen meū in
x y gloriā meā creaui eum:for
z a maui eum ⁊ feci euʒ. Educ
b c foras populū cecū:et ocu-

d e los habētē: ſurdū:⁊ aures
f ei ſunt. Oēs gentes cōgre
gate ſunt ſil':et collecte ſunt
g a trib⁹. Quis in vobis annū
ciet iſtud et q̄ ꝑma ſunt au-
b c dire eos faciet? Dēt teſtes
d e eoꝝ ⁊ iuſtificent: ⁊ audiant
f g et dicant. Vere vos teſtes
h mei dicit dn̄s ⁊ ſeru⁹ meus
i quem elegi:vt ſciatis et credatis mihi et intelligatis:
k q: ego ipſe ſuʒ. Ante me nō
eſt format⁹ deus:⁊ poſt me
l nō erit. Ego ſū ego ſū dn̄s
et nō eſt abſq̄ me ſaluator.
m n Ego annunciaui et ſaluaui
o auditū feci:⁊ non fuit in vo
bis alien⁹. Vos teſtes mei
dicit dn̄s:⁊ ego de⁹. Et ab
initio ego ipſe:⁊ nō eſt q̄ de
manu mea eruat. Opabor
p et q̄s auertet illud. Hec dicit dn̄s redēptor vr̄ ſanct⁹
q r iſrl'. Propt̄ vos emiſi babylonē:et detraxi vectes vni
t uerſos:⁊ chaldeos in naui
b⁹ ſuis gloriātes. Ego do

facit hoīes a deo elōgari. v Et omnē q̄ inuocat no.meū. Ex quo pꝫ ꝙ nō loquit de ppl'o iudaico tm̄:ſed de omi ad ueniēte ad fidē. x Creaui eū in eſſe grē:q̄ eſt ꝑ creationē. y Formaui eū morib⁹. z Et fe.eū deducēdo ad ꝑfectōis ſtatū.iō ſubdit. a Educ foras.i.extra errorē. b Populū cecū. ꝑus. c Et oculos h̄ntem.nūc ꝑ fidei ſuſceptionem. d Surdū.ſ.ꝑus per inobedientiā. e Et aures ei ſunt.nunc ꝑ obedientiā ⁊ intelligentiā.⁊ intelligitur hoc de iudeis ad fidē xp̄i cōuerſis:q̄ precedenti ca. vocati ſunt ceci ⁊ ſurdi. et q: eccleſia nō ſolum ex iudeis eſt collecta:ſed etiā de oībus gentib⁹.iō ſubdit. f Omnes gen. cōgre.ſunt ⁊c̄.ſ. in vnitate fidei xp̄iane: et cū dī hic. Omēs gentes.eſt diſtributio pro generibus ſingulorū:q̄a in ea cōgregati ſunt ali qui de oībus gētib⁹. g Quis in vob. hic ꝯn̄ter deſcribit dicte cōgregatiōis effectiuū ꝑncipiū.ſ.ip̄e deus q̄ talia pōt ꝑdicere ⁊ ſic efficere: non aūt ydola q̄ a gentibus colebant.⁊ h̄ eſt qd̄ dī. g Quis i vobis.i.in diȷs gentiū. a Annunciet illud. q.dī. nullus.q: futura cōtingentia certitudinalit ꝑdicere eſt ꝓpriū dei ꝑ ſe vel ꝑ ꝓphetas ſuos:iō ſubdit. b Dent.ſ.diȷ gentiū. c Teſtes eorū.i.ꝓphetas eorū. d Et iuſtificent.i.examinent vtrū ſint veri vel falſi. e Et audiāt.a diȷs ſuis futura cōtingētia. f Et dicāt ea aliȷs ex noīe deorū ſuorū.q.d.nō poterunt ſed ego potero.ideo ſubdit. g Vere vos teſtes ⁊c̄.eſt verbū dei ad ꝓphetas ſuos.⁊ maxime ad apl'os q̄ fuerunt teſtes eius: ſm ꝙ dī Act.j. Eritis mihi teſtes in hieruſalē ⁊ in omni iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq̄ ad vltimū terre. h Et ſeruus meus queʒ elegi.i.quēcunq̄ elegero ad ſeruiendū mihi:ſupple erit teſtis meus. i Ut ſciatis ⁊ credatis mihi.cū viderit̄ impleta q̄ ante denūciaui. k Ante me nō eſt for.deus.q: ip̄e eſt ſolus etern⁹ a p̄te ꝑncipiȷ.⁊ etiā a parte finis ꝓprie loquendo de eternitate. l Ego ſum.nō habēs eſſe aliunde:ſ; ex me. Ego ſum dn̄s.q: oīa alia habēt a me eſſe. m Ego annūciaui.ſ.ſalutē generis hūani ꝑ ꝓphetas. n Et ſaluaui ꝑ xp̄m.ſicut promiſerā. o Et nō fuit in vobis alienus.ſ. deus q̄ talia nūciaret:cetera patēt ex dictis. p Hec dicit Hic ꝯn̄ter ponit iudeorū excecatio ex ingratitudine ꝓcedens.⁊ iō diuidit in duas p̄tes:q: ꝑmo ponit bn̄ficiorū dei magnitudo.ſcd̄o iudeoꝝ ingratitudo:ibi. Ne me inuocaſti ꝑma in duas:q: ꝑmo ponunt beneficia ve. te. ⁊ ſcd̄o noui: ibi. Ne memineritis.inter bn̄ficia exhibita iudeis tp̄e vete. teſta.iſta fuerūt magis famoſa ⁊ nota.ſ.liberatio de ſeruitute egyptiaca:⁊ liberatio de captiuitate babylonica. Primo igit hic recolitur ſcd̄m:cū dī. q Propter vos.ſ. liberādos. r Emiſi in babylonē.ſ.Cyrū ⁊ Dariū cū exercitibus ſuis. s Et detraxi ve.vniuer.ſ.clauſuras in quibus cōfidebant. t Et chaldeos i na.ſuis glo. q: debellauerūt

2.Cor. ēpoc. ī.4

Oſee.3.b

ī.

C

minus ſanct⁹ vr̄: creās iſrl'
v rex vr̄. Hec dicit dñs q̄ de
x dit i mari viā ꝛ i aq̄s torrē
y tib⁹ ſemitā. Qui eduxit q̄
drigā ꝛ equū: agmen et ro
z buſtum. Simul obdormie
rūt nec reſurgēt: cōtriti ſūt
ʒ q̄ſi linū: ꝛ extincti ſunt. Ne
memineritis priorū ꝛ antiq̄
a ne intueamini. Ecce ego fa
cio noua: ꝛ nunc orient: vti
b q̄ cognoſcetis ea Ponā in
c deſerto viā ꝛ i inuio flumia
d Et glificabit me beſtia agri
dracones ꝛ ſtrutiōes: quia
dedi i deſerto aq̄s ꝛ flumia
e in inuio vt darē potū pp̄lo
f meo electo meo. Populuʒ
iſtū formaui mihi: laudem
g meā narrabit Nō me inuo
h caſti iacob nec laboraſti in
i me iſrl'. Nō obtuliſti mihi
arietē holocauſti tui: et vi
ctimis tuis nō glificaſti me
Nō te ſeruire feci i oblatio
ne: nec laborēʒ tibi p̄bui in
k thure. Non emiſti mihi ar
gēto calamū: et adipe victi
maꝝ tuaꝝ nō inebriaſti me
l Verūtñ ſeruire me feciſti i
m peccatis tuis: p̄buiſti mihi
laborē in iniquitatib⁹ tuis
n a Ego ſum; ego ſum ipē q̄ de
leo iniq̄tates tuas ꝓpt̄ me:
ꝛ pctōꝝ tuorū non recorda
b bor. Reduc me in memo
c riā ꝛ iudicemur ſil': narra ſi
q̄d habes: vt iuſtificeris.
d Pater tuus p̄m⁹ peccauit
e f et interpretes tui p̄uaricati
g ſunt in me. Et cōtaminaui
h i principes ſanctoſ: dedi ad
k internitionē Jacob: et iſrl'
in blaſphemiā.

B

plura regna nō ſolū bellis cāpalibus: ſʒ etiā naualib⁹. Conſequēter recolit primū bñficiū cū dī. v Hec dicit dñs ꝛc. diuidēdo mare rubrū: vt p̄beret filijs iſrael trāſitū ꝑ ſiccū. x Et in aq̄s torrētibus ſemitam. deſiccādo iordanē in fluuiū tranſitu arche. vt habet Joſue. iij. y Qui eduxit quadrigam ꝛ equū. i. currus ꝛ equites egyptiorū ad inſequēdū filios iſrl' intra mare rubrum. z Simul obdormierunt ſomno mortis: q̄a fuerūt ſubmerſi in aquis: Exodi. xiiij. ʒ Ne memineritis. Hic recolunt bñficia noui teſtamēti: cuʒ dī. Ne meminerit priorū ꝛc. id eſt p̄dictorū bñficiorū. q. d. licʒ fuerit magna: tñ in compatiōe ad bñficiū incarnatiōis ſunt modica aut nulla. Subdit. a Ecce ego facio noua. Fm ꝙ dī Hiere. xxxj. Creauit dominus nouū ſup terraʒ mulier circūdabit virū. i. xp̄m i vtero ſuo ab inſtāti incarnatiōnis virū ꝑfectū virtutibus et ſcientijs. b Ponā in deſerto viā. ſ. ꝑfectiōis et iuſticie. ꝛ vocat h̄ deſertū gentilitas ꝛ iudea: ſic dictuʒ eſt. ſ. xxxv. c Et in inuio flumia. i. ſpūſancti dona. vñ dicit ſaluator Joh. vij. Qui credit in me flumia de ventre eius fluent aq̄ viue. q̄d exponēs euāgeliſta ſubdit: hoc aūt dicit de ſpū quē accepturi erāt credētes in eum. d Et glo. me. beſtia agri ꝛc. i. illi q̄ ante cōuerſionē beſtialiter ꝛ crudelit viuebant. e Ut darē potū populo meo xp̄iano. f Electo meo. ad vitā beatā: hoc addit. q̄ nō oēs xp̄iani ſaluabunt: ſed tm̄ electi. g Non me inuocaſti Jacob. Hic ponit iudeorū obſtinatorū ingratitudo: cū dicit. Nō me inuocaſti iacob. gr̄as agendo de tantis beneficijs. h Nec laboraſti in me iſrael. i. nec laborē magnū ſuſtinuiſti. In hebreo habet Quia laboraſti. Exponit tamē ad eundē ſenſum ab hebreis ſic. i. Quia laboraſti. i. cito attediat⁹ ꝛ fatigatus fuiſti ſeruiendo mihi i Non obtuliſti mihi arietē ꝛc. hoc refert ad bñficiū liberationis de egypto. Fm ꝙ dī Hiere. vij. Non p̄cepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti de vbo holocauſtomatū ꝛ victimarū ꝛc. k Non emiſti mihi argento calamū ꝛc. ſ. in exitu de egypto. Eſt autēʒ calamus vna de quattuor ſpeciebus aromaticis q̄ ponebant in thymiamate. l Veruntamē ſeruire me feciſti in peccatis tuis. i. pro peccatis tuis expiādis. hoc ꝑfectiſſime fuit impletū in deo ꝛ homie xp̄o q̄ formā ſerui accepit: vt pro peccatis noſtris ſatiſfaceret. m Prebuiſti mihi laborē. id eſt fuiſti mihi occaſio vt laborem paſſionis ſuſtinerē. n Ego ſum. ꝛ nō alius. a Qui deleo iniquitates ꝛc. i. ex miſcdia mea ꝛ charitate: ꝛ ideo non ꝓpter tua merita. ideo ſubdit. b Reduc me i memoriā. ſ. alicuius meriti. ꝓpter q̄d deberet talia pati. q. d. non potes. ideo ſubdit. c Narra ſiquid habes ꝛc. ſi autē dicat ꝙ patres hoc meruerūt. cōſequēter hoc excludit cū dicit. d Pater tuus primus peccauit. Dicit Ra. Sal. ꝙ iſte pater fuit abraam q̄ peccauit qñ dixit Gen. xv. dñe deus vñ ſcire poſſum ꝙ poſſeſſurus ſum eā: dubitans de diuino promiſſo. ſed quia ibi tenui cōtrariū ego ſicut et alij doctores catholici: ꝛ maxime quia ibidem premittitur. Credidit Abraā deo ꝛ reputatū eſt ei ad iuſticiā. iō melius ſubdit: ꝙ iſte pater p̄mus intelligit adā. de quo certū eſt ꝙ peccauit trāſgrediendo dei mandatū Gen. iij. ꝛ q̄ peccatū eius tranſijt ad poſteros: nō ſic aūt peccata aliorū parentū ideo fit hic ſpecialis mētio de eius pctō. e Et interpretes tui. i. moyſes ꝛ aaron: q̄ verba dñi referebant ad populū: et econuerſo vba populi ad deū. f Preuaricati ſunt i me. aarō in fabricatiōe vituli Exo. xxxij. et vterq; ſimul ad aq̄s contradictiōis Nume. xx. g Et cōtaminaui. i. cōtaminatos oſtēdi. h Principes ſctōs ſcʒ Dauid in adulterio berſabee ꝛ homicidio viri eī Ezechiā in elatōne qñ nuncij regis babylonis fuerūt ad euʒ miſſi. iiij. Regū. xx. i Dedi ad internitionē Jacob. ꝑ reges aſſyriorū ꝛ babylonis vt pʒ ex ſupradictis. ꝛ hoc ꝓpter peccata populi ꝛ principū. k Et iſrael in blaſphemiā Ex h̄ eñi ꝙ deus iſrael nō liberauerat eū: gentiles dicebāt euʒ impotentem. Aliqui etiā de populo iſrael impatientiā fracti ꝓrumpebant in blaſphemiam dei.

2. Cor. 5. d. Apoc. 21. b. ī. 42. b. Oſee. 3. b. ī. 25. d.

In capitulo. xliij. vbi dicitur in poſtilla. Primus. id eſt ipſe deus. Additio.

Sicut apoſtoli fuerūt veri teſtes xp̄i prout allegatur in poſtilla ꝑ illud q̄d dī Act. i. Eritis mihi teſtes in hieruſalē: ſic ꝛ potius xp̄s teſtis dei dicit. Unde de xp̄o ad lrām dicit. Ecce teſtem gentium dedi eum. ꝛ in euāgelio. Ego ad hoc veni in mundū ꝛc. vñ q̄d dicit hic. Et ſeruus meus quē elegi. ſ. erit teſtis meus. intelligendum eſſe proprie ad litteram de xp̄o.

In eo ca. vbi dicitur in poſtilla. Cōſequenter hoc excluditur cū dī. Pater tuus. Additio. ij.

Quod aūt dī hic. Pater tuus p̄mus peccauit recte exponit de adā ſicut in poſtilla prout verba plane ſonant. Adā eñi fuit primus pater ſimpliciter ꝛ peccauit Gen. iij. Sed quod ſequit. Et interpretes tui preuaricati ſunt in me. non bñ exponit de moyſe ꝛ aaron: tū quia moyſes ꝛ aaron ꝓphete dñi dicunt nō interp̄tes. gr̄a enim ꝓphetandi diſtinguit a gratia interp̄randi. vt patet ꝑ apoſtolum. j. Corinth. xij. tū q̄ licʒ moyſes ꝛ aaron peccaſſent nunq̄ tñ p̄uaricati dicunt fuiſſe in deum. p̄uaricati eñi addit ſup rationē peccandi: ſic ꝙ p̄uaricari importat tranſgreſſionē legis pre alijs: vt habet in catholicon: q̄d non poteſt dici de moyſe: cuius peccatū ad quā cōtradictiōis nō fuit ita graue vt oſtenſum eſt in additiōe Nume. xx. ꝛ iō videt aliter hic dicendū. Pro q̄ attendendū eſt: ꝙ ꝓpheta h̄ facit mētionē de duobus peccatis q̄ ad poſteros tranſierunt: et de penis illis peccatis correſpōdentibus. p̄mū eſt peccatū ade quod tranſijt ad poſteros ꝑ originē. ſecundū eſt peccatum phariſeorum legem diuinam peruerſe interp̄trantiū: quibus chriſtus Mathei. v. cap. Irritum feciſtis mandatum dei ꝛc. quod quidem peccatū tranſijt ad poſteros non per originem: ſed per doctrine ſucceſſionem. falſa eñi interpretatio legis per phariſeos primo inuenta tranſijt in poſteros. ſcilʒ in iudeos hodiernos eam ſuſcipiētes. vnde iſti phariſei ꝓprie dicunt interpretes. non eñi ſuam doctrinam

tradĩt vł ꝓphete: ſed vt legis expoſitores ſeu interpretes qui q̃dem ꝓprie dicũtur preuaricati in deũ: quia pre alijs tranſgreſſionẽ legis cõmittunt per falſam interpretationẽ de quorum falſa ⁊ ꝑuerſa doctrina dictum fuit ſupra in additione capitu. xxxiiij. de pena autem primo peccato corre ſpondente. ſcʒ ade di
A cit ꝓpheta. Et conta
ẽ.41.b. minaui pn̄cipes ſanctos. vbi in hebr̃. habetur. Et ꝓphanaui principes ſanctos. et eſt ſenſus ꝙ propter peccatũ Ade principes ſancti ſcʒ patriar
Hiere.30.b. et.46.g. che ⁊ alij iuſti: q̃ debuiſſent gaudere diuino cõſortio fuerũt
Joelis.2.g. Act.2.g. a deo ꝓphanati carẽtes diuina viſione q̃ſi ꝓphani. De pena autẽ correſpondente ſecũdo peccato dicit. Et dedi ad interpretationẽ iacob. ſcʒ per romanos: qui exequentes vindictã ſanguinis chriſti q̃ per maliciam phariſeorũ fuit effuſus recipientiũ ipm̃ ſanguinẽ ſup ſe ⁊ filios ſuos. Ipſum Jacob. id eſt populũ iſraeliticũ. Ad internitionẽ dederunt: ⁊ pn̄cipes iſrael in blaſphemiam: quia ſunt a deo condemnati tanq̃ blaſphemi dei. Cõſequenter autem vt oſtendat ꝓpheta: ꝙ Jacob qui datus eſt ad internitionem ⁊ iſrael in blaſphemiã diſtinguit a vero Jacob qui eſt populus fidelis: et a vero iſrael qui eſt a deo electus: ideo ſubdit in principio huius capituli ſequentis. Et nunc audi Jacob ſerue meus ⁊ iſrael quem elegi. q. d. tu Jacob ſerue meus. ſcʒ ppl'us fidelis: qꝛ infideles iſrael nõ vult vt in glo. Et iſrael quẽ elegi. i. ꝑdeſtinando q̃ſi diceret nõ loquor Jacob predicto in ꝑcedentibus q̃ tm̃ ſm carnẽ Jacob dicitur qui datus eſt ad internitionẽ: nec iſraeli qui in blaſphemiam: ſed Jacob ſeruo meo ⁊ iſrael quẽ elegi. Et huic ſententie cõcordat gloſa. ⁊ ſequit. Hec dicit dñs. in quo predicit quõ Jacob ſeruus ⁊ iſrael electus a deo erant ſaluandi. ſcʒ per aquã baptiſmi ⁊ infuſionẽ ſpũſſancti dicens. Effundam enĩ aquas ſuper ſitientẽ ⁊c. Effundam ſpiritũ meũ ſuper ſemen tuum. exponat totum ſicut in poſtilla.

Replica.

In ca. igit. xliiij. cum dicit. Vere teſtes mei eritis ⁊ ſeruus meus quem elegi. Burgñ. dicit illud vltimũ ad litteram proprie intelligi de xp̄o contra expoſitionem poſtilla. Sed hoc videtur periculoſum ſicut periculoſum eſt dicere xp̄m ꝓprie creaturam: quemadmodũ arrius qui ꝓpter hoc crepuit: ⁊ eius diffuſa ſunt viſcera: ita dicere xp̄m ſimpliciter ⁊ ꝓprie ſeruũ cum ſit filius ⁊ heres ꝑ deum ad Gal. iiij. Nam ad Phil. ij. dicit accepiſſe formam ſerui: ex hoc non dʒ dici ſeruus: ſicut miſſus i ſimilitudinẽ et formã carnis peccati: nullo modo dicendus eſt peccator Et ſi aliquãdo dicit ſeruus: vt infra. xlix. ex hoc debet accipi ſpecificatiue. ſcʒ inq̃tum homo vel ſm ſimilitudinẽ: ſed ꝓpter hoc non debet concedi ſimpliciter ſeruus: ſicut nec creatura niſi cũ reduplicatõne ſpecificatiue tenta. In eodem capit. Burgeñ. notat poſtilla ⁊c. quia dicit moyſen et aaron interpretes. Primo: quia fuerunt vere ꝓphete dñi: ſed ex hoc nõ bene infert. igitur nõ ſunt interpretes. Nam dñm ieſum ꝓphetã oim̃ ꝓphetarũ euãgeliſta nõ dedignatur dicere interꝑtem: qꝛ interꝑtabat ſcꝑturas Luce vlt. ſecũdo obijcit Burg. qꝛ hic dicunt ꝑuaricati qd̕ de moyſe et aaron dici nõ poteſt. Rñdeo ꝙ aaron ꝑuaricator fuit in fabricatione vituli. ⁊ vterq; ad aquas cõtradictiõis quorum peccata ſic fuerũt grauia vt eorũ occaſione terrã ꝓmiſſionis ingredi nõ ꝑmittebant a deo: vt patʒ Numeri. xx. Nec Burgñ. his motiuis inualidis ſolũ impugnat poſtillatorẽ ſed etiã ſanctũ Tho. cum poſtilla in hoc concordem.

Capitulum. xliiij.

Et nunc audi. Superius Eſaias induxit populũ ad expectationẽ diuinorũ promiſſorũ ex diuina pote

a Et nunc Ca. XLIIII
audi iacob ſerue meuſ
⁊ iſrael quẽ elegi. Hec
dicit dñs faciẽs formãs te
ab vtero auxiliator tuus.
b Noli timere ſerue me⁹ ia
c cob: ⁊ rectiſſime quẽ elegi.
d Effundã enĩ aq̃s ſup ſitien
e f tẽ ⁊ fluẽta ſup aridã. Effun
g dam ſpiritũ meũ ſup ſemen
h tuũ et bñdictionẽ meã ſup
i ſtirpẽ tuã: et germinabit int
berbas q̃ſi ſalices iuxta ꝑ
k terfluentes aquas. Iſte di
l cet dñi ego ſũ ⁊ ille vocabit
m in noie Jacob. Et h' ſcribit
n manu ſua dño: et i noie iſrl'
o aſſimilabitur. Hec dicit do

ſtate ⁊ caritate: hic facit iſtud idem ex diuina veritate: cui⁹ eſt implere promiſſa. Et diuidit in tres ptes: qꝛ p̄mo declarat diuina veritas ex impletione ꝓmiſſi. ſc̄do ex defectiõe ydoli: ibi. Hec dicit dñs. tercio ex liberatiõe ppli: ibi. Hec dicit dñs rex. Circa primã partẽ ſciendũ ꝙ aliqui doctores catholici eam exponũt de liberatiõe populi a captiuitate babylonica quã promiſerat deus ante ꝑ ꝓphetas: ⁊ de ꝓſperitate eius tpali ⁊ ſpirituali poſt illã reditũ: ſʒ qꝛ ppl'us non legit tũc tantã ꝓſperitatẽ habuiſſe: ſic dictũ fuit. ſ. xxxv. cap. ideo Ra. ſa. exponit eã magis catholice q̃ntum ad hoc de impletiõe ꝓmiſſiõis facte ipi Jacob: Geñ. viij. Erit ſemen tuũ quaſi puluis terre: dilataberis ad orientem ⁊ occidentẽ ⁊c. quã ꝓmiſſionẽ Ra. ſa. dicit implendam tempe meſſye ꝑ cõuerſionẽ aliorũ ad eius fidẽ: ⁊ in hoc verum dicit ſed quod expectat futurũ iam tranſit in preteritum vt oſtendet: igitur ſic exponat. a Et nunc audi ⁊c. Primo excitat attentionẽ ꝑ hoc inſinuans ꝙ denunciaturus ſit aliquid magnũ. b Noli timere ſerue meus iacob. alloquit populũ nomie Jacob a quo deſcendit. Et rectiſſime Jacob dictus eſt altero nomie iſrael q̃ interpretat directus cum deo: vt plenius oſtendi Geñ. xxxij. ideo loco iſrael dicit dicit hic. c Rectiſſime quẽ elegi. Eſau reprobato d Effundam enĩ aquas ſup ſitientẽ. ſ. iudeam. e Et fluenta ſane doctrine. f Sup aridã. i. gentilitatẽ. vtraq; enĩ ſupra nomiata eſt deſerta: ⁊ ſolitudo. xxxv. ⁊ eadẽ rõne dicitur hic ſitiẽs ⁊ arida: ⁊ ꝙ per aquas iſtas intelligat diuina gratia oſtendit: cũ ſubdit. g Effundã ſpm̃ ⁊c. i. ſup hominẽ xp̄m: qui ſm carnẽ deſcendit de ſemine Jacob: ⁊ ab inſtanti incarnatõnis fuit repletus ſpũſancto. h Et benedictionẽ meã ⁊c. id eſt ſuper apl'os ⁊ alios xp̄i diſcipulos qui fuerũt iudei i pn̄cipio: ſuper quos effuſa eſt diuina benedictio in effuſione ſpũſſancti ſuper ipos in ſigno viſibili. i Et germinabũt inter herbas. qd̕ gloſat ſic Ra. ſal'. id eſt in medio Eſau: per quem intelligit romanũ imperium. k Iſte dicet dñi ego ſum. iſti erunt iuſti ꝑfecti. l Et ille inuocabit in nomie Jacob. iſti ſunt paruuli filij impiorum id eſt iudei deſcendentes a malis patribus: ⁊ ſic paruuli ſunt in noticia legis tanq̃ male edocti a parentibus: vel q̃a cõmuniter romanos deſignat ſub nomie impiorum: paruulos intelligit filios romanorũ tempore meſſye crediturorũ. m Et hic ſcribet ⁊c. iſti viri ſunt penitentie ſeu reuerſiõis n Et in nomie iſrael aſſimilabit. In hebreo habet pronomiabit. iſti ſunt cõuerſi de gentibus. hec eſt glo. Ra. ſal'. et patʒ ꝙ lr̃a iſta etiam accipiendo ſm expoſitionẽ ſuã eſt impleta: licʒ hoc nõ intendat: quia in ciuitate romana que eſt metropolis romani imperij: tantum creuit fides catholica ꝙ romana ſedes facta eſt caput populi chriſtiani. Viri aũt ꝑfecti veraciter dicunt apoſtoli q̃ fuerunt in gr̃a confirmati: ⁊ de quolibet iſtorũ dr̃. Iſte dicet dñi ego ſum. ſ. apoſtolus ad euangeliũ eius ꝑdicandum: ſimiliter multi filij iudeorum ⁊ etiã romanorũ fidem xp̄i receperũt ꝑ baptiſmũ Item a pn̄cipio eccleſie multi delicati facti ſunt viri penitentie accipientes religioſum ſtatũ conuerſi etiã ex gentibus apparent per totũ mundũ. Patet etiam: ꝙ nomia iſrael ⁊ Jacob cõmunicant gẽtilibus conuerſis ad fidem.
o Hec dicit Hic ꝯſiter oſtẽdit diuina veritas ex defectu ydolorum. ⁊ p̄mo oſtendit ydolum defectum. ſecũdo reuocat iudeos ad verum dei cultum: ibi. Memento horum. ꝑma adhuc in duas: qꝛ p̄mo oſtendit ydolorum defectus. ſecundo fabricandi modus: ibi. Quis formauit. Circa p̄mũ vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcant. primo ponit diuine excellentie ſingularitas: cum dicitur.

minus rex iſrl' et redēdtor
p eius dn̄s exercituū. Ego
primus et ego nouiſſimus
q ⁊ abſq; me nō ē de⁹. Quis
r ſimilis mei. Uocet ⁊ annū
ciet et ordinem exponat mi
hi. Ex quo ↄſtitui mihi po
s pulū antiquū. Uentura et
que futura ſunt annunciet
eis. Nolite timere: neq; cō
t turbemini. Extunc audire
v te feci et annunciaui. Uos
x eſtis teſtes mei. Nunquid
eſt de⁹ abſq; me: ⁊ forma
tor quē ego non nouerim.
y z Plaſte idoli oēs nihil ſūt
a ⁊ amantiſſima eoꝝ nō ꝓde
b rūt eis. Ipſi ſunt teſtes eo
rū. q2 nō vidēt neq; intelli
c gūt vt confundant. Quis
formauit deū ⁊ ſculptile cō
flauit ad nihilū vtile. Ecce
omēs participes eius con
d fundent. Fabri eñ ſunt ex
e hominib⁹. Conuenient oēs
f g ſtabunt et pauebunt. ⁊ con
fundent ſimul. Faber ferra
h rius lima operatus eſt in
prunis ⁊ in malleis forma
uit illud. ⁊ opatus ē in bra
i chio fortitudinis ſue. Eſu
riet ⁊ deficiet non bibet aq̄
k ⁊ laceſcet. Artifex lignari⁹
l extēdit normam: formauit
m n illud in runcina. Fecit illud
in angularib⁹. et in circino
tornauit illud: et fecit ima
ginē viri q̄ſi ſpecioſum ho
minē habitātem in domo.
o Succidit cedros: tulit ili
cem: ⁊ quercū q̄ ſteterat in
ter ligna ſaltus. Plātauit
pinū quā pluuia nutriuit:
⁊ facta eſt hoīb⁹ i focū. Sū
pſit ex eis et calefactus eſt

et ſuccendit et coxit panes
de reliquo autē opatus eſt
deum ⁊ adorauit. fecit ſcul
ptile ⁊ curuat⁹ eſt an̄ illud.
Mediū eius cōbuſſit igni.
⁊ de medio eius carnes co
medit: Coxit pulmētū ⁊ ſa
turatus eſt: ⁊ calefactus eſt
⁊ dixit. Uah calefact⁹ ſum
vidi focū. Reliquū aūt ei⁹
deum fecit ⁊ ſculptile ſibi.
Curuat an̄ illud. et adorat
illud. ⁊ obſecrat dicēs. Li
bera me. q2 deus meus es
tu. Neſcierunt neq; intel
lexerūt. Obliti eñ ſunt ne
videant oculi eorū: ⁊ ne in
telligant corde ſuo. Nō re
cogitent in mente ſua: neq;
cognoſcunt neq; ſentiūt vt
dicant. Medietatē ei⁹ cō
buſſi igni ⁊ coxi ſup carbo
nes eius panes: coxi car
nes ⁊ comedi: ⁊ de reliquo
eius idolum faciam. Ante
truncū ligni ꝓcidā. Pars
p eius cinis eſt. Cor inſipiēs
adorabit illō ⁊ ñ liberabit
q aīam ſuā: neq; dicet: forte
mēdaciū ē in dextera mea.
r Memēto horū iacob ⁊ iſrl'
s q̄m ſeru⁹ meus es tu. For
t maui te: ſeruus me⁹ es tu
iſrael: nō obliuiſcaris mei
v Deleui vt nubem iniqui
tates tuas: ⁊ quaſi nebulā
peccata ſua. Reuertere ad
x me: q̄m redemi te. Lauda
te celi q̄m miſericordiam fe
y cit dn̄s: iubilate extrema
z terre. Reſonate montes
a laudationē. ſaltus ⁊ oīe li
b gnū eius. Q̄m redemit do
min⁹ iacob: et iſrl' gliabit.
c hec dicit dominus redem

p Ego p̄mus ⁊c. vt p h magis appareat idoloꝝ defectibilitas cum deo. q Quis ſilis mei. q. d. nullus. Sz ſunt dij falſi. qd̄ ꝓbat p h qd̄ ſubdit. r Uocet ⁊ annū. ⁊c. i. ordinate referat illa que feci a p̄ncipio mūdi an̄ hoīs conditionē. q̄ non potuerūt ſciri p hoīem niſi ex diuina reuelatione ſicut factū eſt moyſi qui in principio Geneſis ordīate narrat creationem mundi.

Eſa.41.b.et.f. 48.b. Apoca.1.d. et.12.c.

s Uentura ⁊c. i. cōtingentia futura que ſoli deo ſunt nota. q. d. hec non potuerūt facere idola. ſed ego poſſum. ideo ſubdit t Extūc audire te feci. i. ante per lōgū tp̄s. ſ. illō quod erat ſic futurum.

v Uos ſcz ꝓphete eſtis teſtis mei q̄ talia ante aduentū vobis nūciaui. x Nū q̄d eſt de⁹ ⁊c. q. d. nō. (B)

y Plaſte idoli. i. formatores idolorū ⁊ declinatur hic plaſtes huius plaſte.

Baruch.6.a. Hiere.10.a. Eſa.42.b.

z Oēs nihil ſunt. i. nullius ℣tutis ad faciendū aliq̄d numis a Et amantiſſi. eorū. i. idola ſua.

b Ipſi te. eo ſunt ⁊c Ex hoc eñ q̄ fecerit ea de mā ſenſibili et inanimata pñt veraciter teſtificari: q̄ in eis nō eſt virtus viſiua nec intellectiua: ⁊ ſic debēt in ſeipſis cōfundi de cultu eoꝝ.

c Quis formauit. Hic ↄñr ponit circa idola formatiōis modus. vt per hoc quilibet aduertat q̄ nihil eſt ibi diuinitat̄. q2 illud qd̄ fit per artificiū hoīs non pōt eſſe nobilius ipſo ħ eſt vilius ⁊ defectibilius: idolū eſt hm̄ōi: g ⁊c. ℣tutē huius rationis deducit h diffuſe. ⁊ p̄ in formatione idoloꝝ metallicorum cum dicit. (C)

Sap.15.c.

c Quis for. deū ⁊c. q. di. nullus. niſi ſm reputationē ſuam q̄ idolū reputat deum verum. d Fabri. i. idoloꝝ ſunt ex hominibus. i. de numero hoīm. ⁊ ſic nō pñt facere aliquid maius hoīe. e Conuenient. omnes homies ad iudiciū extremum. f Et pauebūt. a facie iudicis. g Et confundētur ſimul. per eius ſniam. h Faber fer. ⁊c. totū hoc inducitur ad oñdendū quō idolum de metallo formatur labore hominis. ⁊ p̄t ↄſequēs eſt aliquid minus ipſo. i Eſuriet ⁊ deficiet. i. faber ferrarius. ⁊ p hoc oñdit diligētia artificū ad faciendū idola: tū ꝓpter lucrū tū ꝓpt grām dñoꝝ. k Artifex lignarius. Hic inducit ℣tus p̄dicte rationis q̄tū ad idola lignea labore artificū facta. ⁊ p3 ſnia aliq̄bus paucis exceptis q̄ diſcurrent. l Extē. normam. in hebreo hr̄ Lineā. q2 p̄mū in factione idoli lignei eſt extēdere lineam ſuper lignum ſm quantitatem idoli formādi. m Formauit illud in runcina. Eſt autē runcina inſtrumētū ad cauandū ligna. n Fecit illud in angu. in idolis eñ ſiūt multe figure angulares. cetera patēt vſq; ibi. o Succidit cedros ⁊c. iſta inducūtur ad oſtendendum q̄ idola aliquādo fiunt de vili mā et applicabili voco pro neceſſarijs bonis. et iō nō ē applicabilis ad h q̄ fiat ibi aliq̄d numinis. ⁊ ſic patet fatuitas colentiū propter quod in fine cōcluditur. p Cor inſipiēs adora. illud adoratione latrie. q Neq; dicit ⁊c. ſ. idolū quod de ſe eſt mēdacium. quia eſt fictio eius quod non eſt. r Memento. Hic ex predictis inuitat populum ſuū ad verum dei cultū di. Memento horū iacob. i. hm̄ōi errorū ad euitandum idolatriam. s Quoniam ſeruus meus es tu. eo q̄ eduxi te de egypti ſeruitute. t Formaui te. dando tibi legem in mōte ſynai. v Deleui vt nubē ⁊c. quādo veraciter penituiſti. ideo ſubditur. Reuertere ad me ⁊c. (B) x Laudate celi. i. angeli ſancti q̄ eſtis ciues celeſtes. y Iubilate extrema terre. id eſt vulgares homines q̄ ſunt extremi in populo. z Reſonate montes. i. maiores. a Saltus et omne lignū. i. mediocres. b Q̄m redemit dn̄s iacob redemptione perfecta per filium ſuum ⁊ loquitur de futuro per modum preteriti. propter certitudinem prophetie. c Hec dicit dominus. Hic cōſequenter oſtenditur diuina veritas ex liberatione ppl'i de captiuitate babylonica quā p̄dixit per ꝓphetas ⁊ ſic adimpleuit. Et p̄mo oſtenditur dei potentia ad hoc agendum dicitur.

Nota Belum

aſtrologos

d Ego ſum dñs fa.oia.q.d.multoplus poſſum ꝙ ppl'm liberare de captiuitate babylonica. e Irrita faciēs ⁊c.q̄ɜ carent effectu. f Et ariolos in furorē vertēs adducens ↄtrariū illius qđ ꝑdicunt. g Conuertēs ſapiētes retrorſum.i.aſtrologos q̄ de futuris cōtingētibus aſſerūt ꝑ eſcōſtellationes ⁊ deficiunt. h Suſcitans id ē implēs i effectu. i Verbū ſerui ſui.i. moyſi.cuiꝰ verba ad impleuit in educēdo ppl'm d̄ egypto. ⁊ ad terrā ꝓmiſſionis introducēdo. k Et conſilium ⁊c.i. illud qđ ſecrete reuelauerat ꝓphetis ſuis.
l Qui dico. longe anteq̄ꝫ veniat.
m Hieruſalē habitaberis ꝑ neemiam..
n Et ciui.iuda. edificabimini ꝑ populū de babylone redeuntem ad ciuitates ſuas ⁊ loca. o Qui dico ꝓfundo deſolare.i.fluuio ꝑ babylonē trāſeunti.quē exercitus cyri longe a ciuitate diuiſit i plures partes.Et ſic intrauit ꝑ eius alueum ciuitatē vt dictū eſt ſupra.xxj.capi.
p Qui dico cyro. nomē eius ꝑdicēdo longe ante eius conceptionē. q Paſtor meus es.curā gerens de oībus ouibus meis.ſ. iudeis.
r Et oēm vo.meā cōplebis. puniēdo babylonios ꝓ peccatis ⁊ ppl'm meum liberando Eſdre.ſ. In ca.xliiij.vbi dr̄ in poſtil.Quis formauit.hic ↄñr. Additio.

A

1.Eſdre.1.a.

heb̄reorū ꝑ cyrū hic introductū liberatorē ppli de babylone ꝓncipaliter intelligit xp̄s mūdi ſaluator.Et ꝑ ſaluationē ppl'i de babylone partialē intelligit ꝓncipalit ſaluatio mūdi generalis. Sciendū tñ ꝙ figura nō corrn̄det in omnibus figurato.q̄ɜ tūc nō eſſet figura vl' ſilitudo ſꝫ idētitas ⁊ ideo cyrus nō fuit xp̄i figura in oībus q̄ de eo dicunt. vtpote in illis q̄ ſunt imꝑfectionis.vt cum dr̄. Nō cognouiſti me. qđ dr̄ de cyro tm̄: et ecōtra illa q̄ ſunt perfectiōis ſimplicit intelligēda ſūt de xp̄o ſolū.Et ſic in hoc capitulo aliq̄ dicuntur ad lr̄am de Cyro tm̄ aliq̄ de xp̄o ſeu tēꝑe xp̄i tm̄:⁊ aliq̄ d̄ vtroq̄ꝫ.ſ. illa in q̄bus cyrus fuit xp̄i figura.⁊ verificant de vtroq̄ꝫ ꝓncipalit tñ de xp̄o ſiue de redēptiōe facta per xp̄m.

ptor tuus ⁊ formator tuus
d ex vtero.Ego ſum dñs faciēs oia:extēdēs celos ſolus ſtabiliēs terrā :⁊ nullꝰ
e mecū. Irrita faciens ſigna
f diuiorꝫ:⁊ ariolos i furorēꝫ
g vertēs.conuertens ſapientes retrorſuꝫ:⁊ ſciam eorū
h ſtultā faciēs.Suſcitās ver
i k bū ſui ſui:⁊ cōſiliū nūciorū ſuorū ↄplens.Qui dico
l m n irl'm habitaberis:⁊ ciuitatibꝰ iudee edificabimini et
o deſerta eiꝰ ſuſcitabo. Qui dico ꝓfūdo:deſolare ⁊ flu
p mina tua arefaciam . Qui
q dico cyro paſtor meus es:
r ⁊ oēm volūtatē meā cōplebis.Qui dico irl'm edificaberis ⁊ tēplo fundaberis.

Capitulum XLV

a b Ec dicit dñs chriſto
c meo cuius apprehendi dexterā vt ſubijciā ante faciem eius gentes et dor
d ſa regum vertam. Et aperiam corā eo ianuas ⁊ porte non claudent. Ego añ te
f ibo:⁊ glorioſos terre hūmi
g liabo. Portas ereas cōteram:et vectes ferreos con
h frigaꝫ. Et dabo tibi theſau
i ros abſconditos et archa
k na ſecretorū vt ſcias. quia ego dominꝰ q̄ voco nomen
l tuū deus iſrael ꝓpter ſuuꝫ meū iacob ⁊ iſrl' electū meū
m n Et vocaui te noie tuo aſſi
o milaui te et nō cognouiſti me me. Ego dñs ⁊ ñ ē ampliꝰ
p Extra me non eſt deus:ac
q cinxi te ⁊ nō cognouiſti me
r vt ſciant hi qui ab ortu ſo
s lis et qui ab occidente:qm̄ abſq̄ꝫ me nō eſt deus. Ego dominus et non eſt alter:
t v formans lucem et creans
x tenebras:faciens pacem:
y ⁊ creans malum. Ego do
z minꝰ faciēs oia hec. Rora

b Cuius.ſ.cyri.
c Apꝑhendi dexterā.dans ei fortitudinem ad babyloniorꝫ ⁊ aliarū gentiū ſubiectionē. d Aperiā co.eo ia.i. faciam aperiri. q̄ɜ dñs tātuꝫ immittebat timorem aliq̄bꝰ ꝙ recipiebant cyrū in dn̄m ſine cōtradictione. e Ego ante te ibo. formidinē tuā ppl'is incitiēdo. f Et glori.ter.humilia. eos tibi ſubijciēdo. g Portas ere.ↄte.ſ. ciuitatū tibi reſiſtentiū. h Et da.⁊c.a regibꝰ babylonis ⁊ alijs. i Et ar.ſe.i.p̄cioſiſſima mag' ſecrete ſuata. k Vt ſci.q̄ɜ ⁊c.trāſferēs regē ⁊ ꝑtātes de gēte in gentē ſm volūtatē meā.H̄ eñ recognouit cyrus:vt hr̄.j.Eſdre.j.Hec dicit cyrus rex pſarꝫ. oia regna tre dabit m̄ dñs celi ⁊ tre ⁊c. l Propter ſer.⁊c.i.ꝑꝑ ppl'm deſcēdentē a iacob ꝑ te liberandū. m Et vo.te ⁊c.i.nom tuū reuelaui lōge añ tp̄s tuū. n Aſſi'laui te.notabilibus ꝑſonis q̄rū noia ꝑdixi añ tp̄a eorꝫ. vt yſmahel: Geñ.xvj. et Joſie.iij. Reg.xiij. o Et nō co.me.q̄ɜ adhuc nō eras.
p Accinxi te.fortitudine ad debellandū gētes ⁊ regna.
q Et nō co.me.etiā poſtq̄ꝫ dedi tibi fortitudinē. q̄uis eñ cyrus recognouerit oia regna a deo ſibi data vt ꝑdictū eſt tñ nō cognouit eū tanq̄ꝫ ſolū adorandū q̄ɜ colebat ydola.
r Vt ſciāt. Hic ↄñter ponit ꝑtātis cyri ſequēs fructus.ſ. in liberatiōe ppl'i iude de babylone in ↄfeſſione ꝑtātis diuine.q̄ɜ ſicut hr̄.j.Eſdre.j.cyrus v̄bis ⁊ lr̄is ſignificauit ꝑ totū ſuū iperiū monarchiā a deo ſibi datā.⁊ ab eo ſibi mādatū fuiſſe de tēpli reedificatiōe.⁊ ad h̄ faciendū ppl'm iude ad terrā ſuā remittere.⁊ hoc eſt qđ dr̄. r Vt ſciāt ⁊c.ſ. ꝑ totū imperiū cyri ꝑ lr̄as eiꝰ miſſas mō ꝑdicto. s Qm̄ abſ.me nō eſt deꝰ.q̄ poſſit tot ⁊ tāta facere. t Formans lucē.iudeis ip̄os de carceribꝰ educēdo. v Et cre.te.babylonijs ip̄os ꝑ cyrū deſtruēdo. x Faciēs pa iudeis reuertētibꝰ in hirl'm. y Et cre.ma.ſ.pene ad punitōꝫ pctōꝝ.
z Rorate celi deſup. hic ↄñr deſcribit liberatoris natiuitas ſicut dictū eſt. ꝓncipalis intentio ꝓphete eſt hic deſignare xp̄m ꝑ cyrū.⁊ ſic deſignatur xp̄i natiuitas per natiuitatem cyri. Primo ergo exponat figura. Ad cuius intellectum ſciendum ꝙ Aſtrages rex medorum ⁊ perſarum vidit in ſomnis de genitalibꝰ ſue filie vitem oriri que totam

B

C Um gentiles nō ſolū idola manu facta colebant: ſed etiā ſolē ⁊ lunā ⁊ ſtellas Deut.iiij. nō videt rō ꝓphete ꝙ ex formatione ydolorꝫ ꝑ artificiū hois ſumit ſufficere.cū ꝑdicta corpa celeſtia nō ſunt ꝑ manus hoim fabricata.Ad qđ dicendū ꝙ colētes talia ſemꝑ faciebāt aliq̄ humano artificio q̄bus credebāt influētias celeſtes ad ſe trahere.⁊ iō ratio ꝓphete ↄ̄ eos militat. Capl'm.xlv.
H Ec dicit. Poſtq̄ꝫ Eſaias induxit ppl'm ad expectādū diuina ꝓmiſſa tanq̄ꝫ certitudinaliter adimplenda.Hic ↄñr ꝓſequit magis in ſpāli illa beneficia et primo q̄tum ad liberationē a malis.ſcđo q̄tū ad cōſeruationē in bonis ca.lvj. Prima in duas.q̄ɜ ꝑ̄ ꝓmittit eis liberatiōis bñficiū.ſcđo excludit huiꝰ liberationis impedimētū. ca.l. Prima adhuc in tres.q̄ɜ ꝑ̄ ꝑſignat liberatorē. ſcđo detinētiuꝫ deſtructionē.ca.ſe.⁊ tercio ꝑdicit iudeorꝫ liberationē ca.xlviij. Prima in tres.q̄ɜ ꝑ̄ ꝓnūciat liberatorē. ſcđo refellit ↄtradictorē ibi: Ve q̄ ↄtradicit. ⁊ tercio denunciat liberationē ibi:Hec dicit. Prima in duas.q̄ɜ ꝑ̄ deſcribit liberatoris ꝑtās.ſcđo eiꝰ natiuitas ibi:Rorate celi. Prima adhuc in duas.q̄ɜ ꝓmo ponit liberatoris virtus.ſcđo cōſequēs fructus ibi:Vt ſciāt.Circa ꝓmum ſciendū ꝙ Ra.ſal. exponens hanc lr̄am. a Hec dicit dñs xp̄o meo.ſic eñ eſt in hebreo.dicit Ra.Sa.mgr̄i noſtri ſic dixerūt. id ē ſic expoſuerunt.⁊ vocat mgr̄os ſuos doctores hebreoꝝ antiquos quorꝫ plures fuerunt ante xp̄i aduentum.Deꝰ ſanctus ⁊ bñdictus dicit meſſie ſuo.id eſt meſſie in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſo. Apponens ego te ip̄i cyri. id ē deſignans te per cyrum. Ex quo patet ꝙ ſm intētionem antiquorum

aſiam occupabat. Et dictũ fuit a ꝯiectoribus de ea filiũ na ſciturũ: qui totã terram illam occuparet: qđ impletum fuit in cyro filie aſtriagis filio: ⁊ iđ natiuitas cyri hic deſcribit ſub metaphora vitis ſeu plante orientis de terra. ad quam requirit influentia celeſtis ⁊ diſpoſitio terre ꝑ deſcenſum ſuper eam pluuie et roris. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄.

ꝑmo q̄tum ad iudeos. ſcđo q̄tũ ad gētiles ꝯuerſos ibi: Congregamini. Prima in duas. qꝛ ꝑmo ponit iudeoꝝ liberatio. ſcđo huius liberationis confeſſio. ſcđa ibi: Vere tu es deus. Circa ꝑmum ꝑmo declarat ꝑtās diuina ad ſuſcitandũ cyrum liberatorem iudeorum cum dicitur.

Roma. 9. d.

Luc. 23. c.

5 Rorate celi deſuper. rorē ⁊ influentiam emittendo: ⁊ nubes pluāt iuſtũ. i. diſponāt materiã ad ortũ iuſti. i. cyri q̄ vocatur hic iuſtus inq̄tũ fuit executor diuine iuſticie erga babylonios, aperiat terra. i. aſtriagis filia. ⁊ germinet ſaluatorē. i. cyrum ad ſaluandũ populuz iude a babylonica captiuitate. Et iuſticia oriat ſimul. id eſt ꝟtus exequēdi iuſticiã meã. ego dominus creaui eũ. dãdo ei imperium ſicut papa vel imperator dr̄ creari quãdo promouet ad talē dignitatē. Cōſequēter exponat lr̄a de re figurata. i. de xp̄i natiuitate. 5 Rorate celi ⁊c̄. terra iſta germinans ſaluatorē eſt beata virgo cōcipiens ſaluatorē mũdi: non ex virili ſemine ſ; virtute ſpũſſancti tanq̄ȝ rore celeſti. Et qꝛ ꝑncipalis intētio ꝓphete eſt hoc ſignificare: iđo ſub iſto ſenſu hanc auctoritatē allegaui in aliq̄bus locis.

te celi deſup ⁊ nubes pluãt
iuſtũ: apiat terra et germi-
a net ſaluatorē: ⁊ iuſticia ori-
b atur ſimul. Ego dñs crea-
c ui eũ. Ve q̄ ꝯtradicit facto-
d ri ſuo teſta de ſamijs terre
e Nunq̄d dicet lutũ figulo
ſuo: q̄d facis ⁊ opus tuum
f abſq; manib⁹ ē. Ve q̄ dicit
patri q̄d generas? ⁊ mulie-
g ri q̄d ꝑturis? Hec dic dñs
ſanctus iſrael: plaſtes ei⁹.
Vētura interrogate me ſu
per filios meos ⁊ ſup op⁹
manuũ mearũ mandate mi
h hi. Ego feci terrã et hoīem
ſuper eam creaui ego. Ma
nus mee tetenderũt celos
i ⁊ omni militie eoꝝ manda-
k ui. Ego ſuſcitaui euȝ ad iu-
ſticiam: ⁊ oēs vias ei⁹ di-

l rigam. Ipſe edificauit ciui-
m tatem meã: ⁊ captiuitatem
n meã dimittet non in precio
neq; in muneríb⁹ dicit do-
minus deus exercituum.
o Hec dic dñs. Labor egy-
p pti ⁊ negociatio ethiopie:
q ⁊ ſabaim viri ſublimes ad
r te tranſibunt et tui erunt.
s Poſt te ambulabunt vin-
t v cti manicis ꝑgēt: ⁊ te ado-
x rabunt teq; deꝑcabuntur:
y Tm̄ in te ē deus: ⁊ non eſt
z deus abſq; te. Vere tu es
deus abſconditus: deus
a iſrael ſaluator. Cōfuſi ſunt
⁊ erubuerunt omēs ſimul:
abierunt in confuſione fa-
b bricatores errorum. Iſra-
c el ſaluatus eſt in dño ſalu-
d te eterna. Nō ꝯfundemini

h Ego fe. ter. ⁊c̄. ⁊ ꝑtȝ lr̄a. i Et omni mi. eoꝝ mãdaui. id ē curſum ſyderum diſpoſui ⁊ ordinaui. k Ego ſuſci. eum. ſ. cyrũ eadeȝ ꝑtāte ad iuſticiã. ſ. faciendam de babylonijs. l Ipſe edificabit ciuitatē meã. i. licētiabit reedificare. ⁊ loq̄tur de reedificatione hierl'm. Circa qđ ſciendũ q̄ hec reedificatio pōt dupl'r intelligi. vno mō q̄tũ ad domos inhabitãtiuȝ. Et ſic cyrus dedit licentiã reedificãdi hierl'm. qꝛ mandauit reedificari tēplũ ad dei cultũ ⁊ ſic cōceſſit q̄ ſacerdotes ⁊ miniſtri ⁊ alij indifferēter habitarēt ibi alio mō accipit reedificatio q̄tũ ad muros ciuitatis et portas. ⁊ hoc mō fuit reedificata ꝑ neemiã de licētia ⁊ volũtate reg' artaxerxis.

a Et iuſti. ori. ſil'. i. gr̄a iuſtificãs Ioh. j. Gr̄a et veritas ꝑ ih̄m xp̄m facta eſt. b Ego dñs creaui eũ. q̄tũ ad humanitatē que eſt creatura dei. Ve qui ꝯtradicit. Hic ꝓpha increpat cōtradictorē ſeu impeditorē. Aſtrages eñ audiens expoſitionē ſom[illegible] ꝑdicti timēs ne regno priuaret: filiam ſuã dedit vxorē cuidã plebeo militi. vt ſi filius de ea naſceret nō haberet amicos potētes: q̄ iuuarēt ipm ad obtinendũ regnũ. cũ hoc eñ fecit diligēter obſeruari tp̄s impꝑgnationis filie ſue ⁊ partus: ⁊ puerũ natuȝ fecit ſibi apportari quē cuidã ꝑncipi occidendũ tradidit. ille aũt cōpaſſus tradidit eũ cuidã famulo vt ſecreto eũ ad nemora portaret: et eũ ibi dimitteret. qđ cũ factũ fuiſſet canicula paſtoꝝ iuxta nemora habitantiũ q̄ catulos nutriebat diuina ꝓuidentia horis cōpetētibus accedebat ad puerũ ⁊ eũ lactabat quaȝ ſequens paſtor mirãs ad quid nemora intraret. inuenit puerum quē vxori ſue tradidit nutriendum vocãs eũ ſpartacum. qꝛ ſpartes lingua ꝑſica canē ſignificat. ſ; poſtea ab eodem ꝑncipe cui traditus fuerat occidendus vocatus fuit chores. qđ ſignat heredē in illa lingua. q. d. q̄tũcunq; reluctet aſtrages iſte erit heres. ⁊ hoc mō ſcribit in hebreo. ſed qñ transfert ad latinũ vocat cyrus. ſicut hoc nomen Saul tranſlatũ ad latinũ ꝓnunciat ⁊ ſcribit ſaulus. ⁊ iſte cyrus poſtea obtinuit monarchiã. ⁊ illa que dicta ſunt de aſtrage ⁊ cyro habent in ſcolaſtica hiſtoria. igit eũ dr̄. c Ve q̄ cōtradi. fa. ſuo. in hoc increpat aſtrages: q̄ volebat diuinã ꝓuidentiã impedire. d Teſta de ſa. terre. i. opus terreũ ſeu teſteũ qđ dr̄ de ſamijs: eo q̄ in ſamos inſula ꝑmo fuit repꝑtum. e Nunquid di. lu. fi. i. ſic lutũ non pōt aliq̄d cōtra figulũ: ſic nec tu potes impedire voluntatē meã ⁊ ꝓpoſitũ f Ve qui dicit pr̄i ⁊c̄. In hoc increpatur aſtrages q̄ generationē ⁊ educationē cyri nitebat impedire vt dictũ eſt. g Hec dicit dñs. Hic ꝯñr ponit liberatoris vtilitas. Et

m Et capti. meã. i. iudeoꝝ in me credentium. n Dimittet gratis. ⁊ qꝛ ex hoc facto ꝑtās cyri fuit ampliata. iđ ſubdit. o Labor egypti. i. ꝑcioſa pro quibus egypti laborauerũt. p Et negociatio ethyopie. i. ꝑcioſe diuitie ethyopũ q̄ delonge ꝑ mercatores ibi apportate ſunt. et qꝛ nō ſolũ diuitie iſte ſ; etiã dñi earũ facti fuerunt ſubiecti cyro in ꝑmiũ liberatiōis iudeoꝝ de babylone. iđ ſubdit. q Viri ſublimes. i. reges ⁊ ꝑncipes dictarũ terrarum. r Ad te tranſibũt. i. ſub dñio tuo. s Poſt te ambulabũt. te ſequētes vt dñm. t Vincti manicis. i. cōpedibus manualibus. v Pergēt. qꝛ aliq̄ eoꝝ ſic ducebant cōpediti ad declarationeȝ victorie cyri. x Et te adorabunt. ſuppliciter poſtulando a te miam. z Vere tu es. Hic ꝓpheta conuertit ſermonē ad deũ. per modũ gratiarũ actionis confitendo eius diuinitatem ⁊ poteſtatem pro liberatione populi ſui dicens. y Tm̄ in te eſt deus. i. nullus eſt deus niſi tu qui potes facere talia. ⁊ qꝛ diuinitas dei non patet hominũ oculis. ideo ſubdit. Vere tu es deus abſcōditus. ⁊ ex hoc conſequēter inuehit cōtra idolatras dicēs a Confuſi ſunt fabricatores erroꝝ. id eſt idoloꝝ. Et vocãtur hic fabricatores non ſolum artifices facientes ydola. ſ; etiaȝ illi qui faciunt fieri. vt adorēt ea. ⁊ iſti dicunt hic confuſi. qꝛ ꝑ idola ſua nō potuerũt ſaluari de manu cyri. b Iſrael ſalua. eſt in dño. i. ꝑ virtutē dñi omnipotentis. c Salute eterna. ex hoc vr̄ q̄ iſtud ſit referendum ad ſalutem factam per xp̄m. quia illa que facta fuit tempore cyri non fuit talis. quia poſtea populus iſrael fuit multũ afflictus tempore anthiochi illuſtris. et poſtea captiuatus per romanos. et ſi dicat q̄ hic in hebreo hr̄. Salute colamim. i. ſalute ſeculoꝝ: que non importat eternitatē ſed tp̄s longũ. hoc remouet per illud quod ſubditur. d Nō ꝯfunde. ⁊c̄. in hebreo hr̄: vſq; in ſecula ⁊ vltra. ⁊ talis locutio vbiq; in ſacra ſcriptura importat eternitatem a parte finis ſm̄ doctores hebreoꝝ. et q̄ deus ſit potens ad dandũ talem ſalutem oſtendit cum ſubditur.

e Quia hec dicit dñs creãs celos. de nihilo virtute ſua in finita. ⁊ patet lr̃a vſq₃ ibi. f Nõ in abſcon. lo. ſum. dando filijs iſrael leg̃ ſ₃ in mõte ſynai in aperto. a Nõ dixi ſe mini ⁊c̃. adimplẽdo p̃cepta mea, p modico p̃mio ſ₃ pro ma gno valde. ſ. eterna ſalute. ſicut em̃ frequẽter. ſ. dictum eſt vbicũq₃ lex vet⁹ pro virtutũ operibus de q̃bus ſunt mãdata le gis ꝓmittit ꝓ p̃mio bona tp̃alia: ſub illis intelliguntur eterna bona p̃ncipaliter ꝓ miſſa: q₂ diuinum p̃ mium p̃ncipale non eſt minoris bonitat̃ q̃₃ meritũ ſed maio ris. Bona aũt tp̃alia ſunt minora bona q̃₃ opera v̓tutum ꝓpter qd̃ non ſunt eoꝝ p̃n cipale premium.

b Congregami. Hic p̃ñr agit̃ de ſalute gẽ tium. ⁊ exponũt par tem iſtam aliqui do ctores noſtri de gen tilibus ↄuerſis ad iu daiſmũ. q̃n viderunt liberationẽ eoꝝ p cy rum. ⁊ ſic cum eis ve nerũt in hiert̃m: ſed hoc nõ videt̃ bene di ctũ q₂ illi fuerũt pau ci. vt p₃. li. j. Eſdre. Cõuerſio aũt iſtoꝝ de q̃bus eſt hic ſermo ſe extẽdit ad om nem nationẽ ⁊ linguã. vt patebit ꝓſequẽdo lr̃am. ⁊ ido in telligẽda eſt de ↄuerſione gentiliũ ad fidẽ xp̃i p p̃dicatio nẽ apl̃oꝝ. ⁊ ſm̃ h̃ dr̃. b Cõgregamini ⁊ venite. i. venite p fidẽ ⁊ ↄgregamini p charitatẽ. c Qui ſal. eſtis ex genti bus. ⁊ q₂ non oẽs crediderũt ad p̃dicationẽ apl̃oꝝ ſed mul ti in idolatria remanſerũt. iõ ſubdit̃. d Neſcierũt. intel ligere veritat̃e fidei. e Qui leuãt ⁊c̃. in hebreo h̃r: q̃ leuãt lignũ ſculpture ſue: ⁊ credo q̃ aliquis ſcriptoꝝ poſuit ſ ꝓl tñ eſt eadẽ ſn̄ia. q₂ p lignũ vel ſignũ intelligit̃ idolum ſcul ptum qd̃ a ſuis cultoribus leuat̃ in altũ vt reuerẽtius ado retur. f Annũciate ⁊c̃. adinuicẽ cõferendo. g Quis au. fe. hoc ab initio. i. euentũ futuri ↄtingẽtis longe anteq̃₃ veniret. h Ex tũc p̃dixi illud. i. inuenietis p dicta ꝓphe tarũ q̃ ego ſolus talia p̃dixi. q̃ ſum ſolus deus ſaluãs. ⁊ iõ ↄſequẽter inducunt̃ oẽs generaliter ad cultũ vnius veri di cu₃ dr̃. i Cõuertimini ad me ⁊c̃. i. habitãtes in oĩbus fi nibus terre. k In memetip̃o iuraui. hoc dr̃ ad oñdendũ certitudinẽ illius quod denunciat̃. vñ adhuc ſubdit̃.

l Nõ reuertet̃. ſ. incaſſum: ſ₃ implebit̃. ⁊ q̃d ſit illud ſb̃dit̃

m Quia mihi curuabit̃ oẽ genu. p adoratonẽ latrie cui⁹ ſignũ exterius eſt genuũ flexio. vt dictũ fuit plenius Heſter. iij. ca. n Et iurabit oĩs lingua. Iſta nũc ſunt adim pleta: q₂ p orbem ceſſauit idolatria. ⁊ ab oĩbus colit̃ vnus deus. l₃ vario mõ a xp̃ianis iudeis ⁊ ſaracenis ⁊ alijs. alio mõ põt intelligi de ſolis xp̃ianis. q₂ de oĩbus gẽtibus ⁊ lin guis aliq̃ credũt in xp̃m ip̃m venerãtes tanq̃₃ verũ deũ: et adhuc plures credẽt circa finẽ mũdi. ex dictis ↄcludit̃.

o Ergo in dño dicẽt. i. poterũt dicere. p Hec ſunt iu ſticie ⁊ imperiũ. q₂ p̃ncipes mũdi ꝓ magna p̃te ſubmiſerũt colla iugo xp̃i. ⁊ obediũt eius vicario ſũmo põtifici. ⁊ quia adhuc plures veniẽt ad fidẽ ipoſterũ. vt dictũ eſt. iõ ſb̃dit̃

q Ad eũ veniẽt ⁊c̃. de ſuis priſtinis erroribus.

r Oẽs q̃ repugnãt ei. p infidelitatẽ ſeu malã vitam.

s In dño iuſtificabit̃ ⁊c̃. Semen iſrael dr̃ hic omnis fide lis qui imitat̃ fidem ipſius iſrael qui de aduentu xp̃i ꝓphe tizauit Geñ. xlix. ꝓut dictũ eſt ca. p̃cedenti.

⁊ nõ erubeſcetis vſq₃ in ſe
c culũ ſeculi: q₂ hec dicit do
minus creans celos. Ipſe
deus formãs terram ⁊ fa
ciẽs eam. ip̃e plaſtes eius.
Non inuanum creauit eã:
ſed vt habitaretur forma
uit eam. Ego dominus et
f non eſt alius. Non in ab
ſcondito locutus ſum: in lo
a co terre tenebroſo. Nõ di
xi ſemini iacob fruſtra: q̃ri
te me. Ego dñs loquẽs iu
ſticiam: annuncians recta.
b Cõgregami ⁊ venite: et ac
c cedite ſimul q̃ ſaluati eſtis
d e ex gẽtib⁹. Neſcierũt qui le
uant ſignũ ſculpture ſue: et
rogãt dñm non ſaluantem
f Annũciate ⁊ venite ⁊ cõſi
g liamini ſimul. Quis audi
h tum fecit hoc ab initio? Ex
tunc p̃dixi illud. Nunquid
nõ ego dñs. ⁊ non eſt vltra
de⁹ abſq₃ me. Deus iuſtus
i ⁊ ſaluãs nõ eſt p̃ter me. Cõ
uertimini ad me ⁊ ſalui eri
tis oĩs fines terre. q₂ ego
k de⁹ ⁊ nõ ẽ ali⁹. In memet
ip̃o iuraui. egredient̃ de ore
l meo iuſticie verbũ. ⁊ nõ re
m uertet̃: q₂ mihi curuabitur
n omne genu ⁊ iurabit oĩs
o lingua. Ergo in domino di
p cent. Hee ſunt iuſticie et
q imperium. Ad eum veniẽt
r et cõfundentur omnes qui
s repugnãt ei. In domino iu
ſtificabitur ⁊ laudabit̃ om
ne ſemen iſrael.

In ca. xlv. vbi dr̃ in poſtil. Aſſi'laui te. Additio. j.

V Vi trãſlatio noſtra h₃: aſſimilaui te. in hebreo h̃r. Cognominaui te. ⁊ eſt ſenſus non ſolũ deus nomen cyri reuelauit longe ante tp̃s ſuũ ſ₃ etiã cognomẽ vocans eũ paſtorẽ. vt. ſ. xliiij. qui dico cyro paſtor meus ⁊c̃.

In eo ca. vbi dr̃ in poſtil. Et h̃ ẽ qd̃ dr̃. Rorate celi deſup.

Additio. ij.

R De qd̃ dicit̃. Rorate celi. valde extorte exponit̃ de natiuitate cyri in qua nihil noui euenit preter il lud qd̃ in ceteris ho minum natiuitatib⁹ contingit. Illud em̃ qd̃ narrat̃ de canicu la eũ nutriẽte ſeu la ctãte qd̃ videt̃ in eo ſingulariter cõtigiſ ſe nõ ꝑtinet ad eius natiuitatẽ ſ₃ ad eius educationẽ. et iõ qd̃ hic dr̃. Rorate celi deſup. de nullo pla ne põt intelligi niſi de xp̃i ↄceptiõe que₃ rorãte ſpũſancto be ata virgo germinauit. Nec etiã qd̃ ſequit̃: ⁊ iuſticia oriat̃ ſimul põt de ortu cyri in q̃ nulla eſt iuſticia orta intelligi. Unde hec auctoritas nullo mõ eſt applicabilis niſi ad ortũ xp̃i. ⁊ ido ab vniuerſali ec cleſia in diuinis officijs ſolũ ad iſtud trahit̃ ꝓpoſitum qd̃ ꝓp̃ie ↄtinuat̃ ad immediate ſequẽtia. Ad qd̃ ſciendũ q̃ cõ tra myſteriũ xp̃i duplex impugnatio ſurrexit. Prima. ſ. p corpalẽ ꝑſecutionẽ q̃ incepit ab herode volente xp̃m occi dere ne ꝑderet regnũ iudee. ſcd̃a eſt ꝑſecutio ſpũalis: q̃ in cepit a phariſeis doctrinã xp̃i impugnantibus. ſ. negando eius diuinitatẽ: ſimiliter ⁊ matris virginitatem. Unde ꝓ pheta in hoc loco alludẽs iſtis duabus impugnationibus Circa p̃mam dicit. Ve qui contradicit factori ſuo: qd̃ pro p̃ie exponit̃ de herode qui audiens natiuitatem xp̃i mira culoſe magis oſtenſam. ⁊ ore ſuo confitens ſe adoraturum xp̃m. temerarie niſus eſt contradicere diuine ordinationi per occiſionẽ pueroꝝ. ⁊ hec fuit prima perſecutio xp̃i cor poralis. De perſecutione aũt ſpũali dicit: Ue qui dicit pa tri quod generas: ⁊ mulieri quod parturis. quod denotat̃ impugnationem iudeoꝝ ſeu hereticorum cõtra duplicem natiuitatem xp̃i. ſ. eternam ⁊ temporale₃. In hoc em̃ q̃ di cit. Ue qui dicit patri quod generas. intelligitur ille q̃ pa tri omnipotenti dicit. Quid generas. ſ. equalem tibi filiũ. et eſt error negantium generationem eternam: in diuinis In hoc autem quod ſequitur. Et mulieri quid parturis. in telligitur ille qui negat natiuitatem xp̃i temporalem fuiſſe ſine ſemine virili. Talis enim dicit mulieri ſc₃ Marie. q̃d parturis ſc₃ ſi hominem nõ cognouiſti. q. d. hoc nullo mo do poſſet eſſe. ⁊ patet q̃ expoſitio horum verſuum p̃dicta magis propria eſt ⁊ litteralis q̃₃ alia que de aſtrage ⁊ ſom no eius loquitur.

Replica.

I N ca. xlv. Burg. ſingulariter mouet̃ ↄ poſtil. ipſum ca. exponentẽ multũ diſtincte. d. q̃ in eo quedam di cunt̃ tm̃ de cyro in q̃bus nõ gerit figurã xp̃i: ſic cum dr̃. Non cognouiſti me. qd̃ ſine abſurditate xp̃o non põt applicari. quedam autem dicuntur de xp̃o tm̃. quedam de vtroq₃ principaliter tamen de xp̃o tanq̃₃ per Cyrum figu rato. et ſic exponit illum paſſum. Rorate celi deſuper ⁊c̃.

Ꝯfractus XLVI
a
c C eſt bel ꝯtrit⁹ eſt nabo:
facta ſunt ſimulachra
d eoꝝ beſtijs ⁊ iumētis. one
e ra vr̃a graui pondere vſqꝫ
f ad laſſitudinē: cōtabuerūt
et cōtrita ſunt ſiꝉ. Nō potu
g erūt ſaluare portantē: ⁊ aīa
h eorum in captiuitatem ibit
i Audite me domus Jacob
⁊ omne reſiduū dom⁹ iſrael.
k Qui portamini a meo vte-
ro: q̇ geſtamini a mea vul-
l ua. Vſqꝫ ad ſenectam ego
ipſe: et vſqꝫ ad canos ego
portabo. Ego feci ⁊ ego fe
rā: ego portabo ⁊ ſaluabo.
m Cui aſſimilaſtis me ⁊ ade
quaſtis: et cōparaſtis me:
n et feciſtis ſimilē. Qui con-
fertis aurum de ſacculo: et
argentū ſtatera pōderatis
Conducentes aurificem vt
faciat deū: ⁊ ꝓcidūt ⁊ ado-
rant. Portant illum in hu-
meris geſtātes et ponētes
in loco ſuo. ⁊ ſtabit ac de lo
co ſuo nō mouebiꝉ. Sed ⁊
cū clamauerint ad eum nō
audiet: de tribulatione nō
ſaluabit eos. Mementote
o iſtud et fundamini: redite
p preuaricatores ad cor. Re
q cordamini prioris ſeculi:
r qm̄ ego ſum deus et nō eſt
vltra deus: nec ē ſilis mei
s annuncians ab exordio no
uiſſimū: ⁊ ab initio que nec
t dum facta ſunt dicēs. Cōſi
liū meū ſtabit: ⁊ oīs volun-
v tas mea fiet. Vocās ab ori
ente auē ⁊ de terra longin-
x qua virum volūtatis mee.
Et locutus ſum et adducā
y a illud creaui ⁊ faciam illud.
b Audite me duro corde: q̇
c longe eſtis a iuſticia. Pro-
d pe feci iuſticiā meā: et non
elongabiꝉ et ſalus mea nō
e morabiꝉ. Dabo in ſyon ſa-
f g lutē: ⁊ in iſrꝉ gl̄iam meam.
Capl̄m XLVII
a b
d D Eſcende: ſede in pul-
uere virgo filia baby
lon ſede in terra. Nō
e eſt ſolium filie chaldeorū:
f quia vltra non valeberis
g mollis et tenera. Tolle mo

Quia nihil abſurditatis eſt in vtraqꝫ expoſitōe. Burgen. aūt dicit ꝙ nihil ꝓbat ꝙ de cyro exponi nō poſſint. Qꝛ aūt ſīgt eccīa vtiꝉ illo paſſu in diuino officio. Si illa rō valeret pſ̄. Dn̄e ꝓbaſti me. in officio diuino aſſumi nō deberet qui de dauid ab oībus exponiꝉ tanqꝫ figura. ⁊ ſic de q̄pluribus alijs locis pſalmoꝝ ⁊ ſacre ſcpture

A

Capl̄m. xlvj.

c C Onfractus ē. Poſt liberatoris p̄ſignatione. Hic ꝯñr ꝓpha denūciat hoſtiū. ſcꝫ babyloniorū deſtructionē. Et diuidiꝉ in duas partes. qꝛ p̄ denunciaꝉ deſtructio idolatrie ⁊ ppl'i. ſcd̄o ceſſatio regni. ca. ſe. Prima in tres. quia pmo dicta deſtructō denūciaꝉ. ſcd̄o ppl's ad cultū latrie reuocaꝉ: ibi. Audite me. tercio liberatio ei ꝓmittiꝉ ibi: Recordamini. Circa pmū premittiꝉ idoloꝝ deſtructio cū dī. a Conſract⁹ eſt bel. al's cōflatus qd̄ erat pncipale idolū babyloniorū. ⁊ loquiꝉ de futuro ꝑ modum pteriti. b Contritus eſt nabo. Aliud ydolū minus pncipale Dicūt tñ aliq̇ ꝙ nabo nō ē nomē ꝓpriū ſꝫ appellatiuū. ⁊ ſignificat ꝓphetiā ſiue diuinationē. ⁊ ſic eſt ſenſus. cōfracto ydolo Bel cōfracta eſt ꝓphetia ſeu diuinatio quam ſacerdotes belis fingebant. vel qꝛ demones in idolis aliqñ dabant reſpōſa. c Facta ſunt ſimulachra ⁊c̄. i. ſiꝉia eis. qꝛ carētia intellectu: ꝯñr denunciatur deſtructio idolatrantiū. Circa qd̄ ſciendum ꝙ ſacerdotes idoloꝝ querētes fugere de babylone qñ capta fuit per cyrū ſecū portabāt idola. ⁊ ſic ꝓpter pōdus a veloci curſu fuerūt impediti. ⁊ ſic cū idolis capti ⁊ deſtructi. et hoc eſt qd̄ dī. d Onera vr̃a. i. idola. e Graui pōdere ⁊c̄. vos a curſu impedientia. f Contabuerūt ⁊ ꝯtri. ſunt ſiꝉ. i. vna vobiſcū. g Aia coꝝ. i. ſacerdotū ⁊ idolatrarū. h In capti. ibit. qꝛ aliqui coꝝ fuerūt capti viui ⁊ in captiuitatē ducti. i Audite me. Hic ꝯñr reuocat ppl'm iude ad verum cultum. qꝛ multi fuerūt idolatre añ captiuitatē babylonicā. vt pꝫ. iiij. Reg. in pluribus locis. ⁊ ex hoc ꝓbabile videtur ꝙ ⁊ hi q̇ fuerunt ducti in babylonem ſequebanꝉ babylonioꝝ ydolatriam. ⁊ ad reuocandū eum pmo oſtēdiꝉ affectus dei ad ipm cum dī in pſona dei. Audite me domus iacob ⁊c̄. ſequiꝉ. k Qui por. a meo vtero. i. q̇ afficior ad vos ſicut mater ad filios. l Vſqꝫ ad ſenectā ego ipſe. i. iſtam affectōē: ego ꝯtinuabo: ꝯñr reuocat ppl'm ab idolatria. d. m Cui aſſiꝉaſtis me. fabricādo vobis idola. id̄ ſubditur. n Qui cōfer. au. de ſacculo. q. d. q̄uis diligatis aurum ſicut auari. tñ ita fuiſtis ad idolatriā ꝓni ꝙ ibi poſuiſtis aurum veſtrū. ideo ſubdiꝉ. Conducētes aurificem ⁊c̄. Et ꝯñr oſtendit idoloꝝ impotentiā. dī. Portāt illum in humeris ꝓpter quod in fine concludiꝉ. o Redite preuaricatores id eſt idoloꝝ fabricatores ⁊ cultores.

B

E.40.f.

Baruch.6.c.

C

p Ad cor. cogitādo ꝙ in idolis nihil numinis ſiꝉ aut virtutis. q Recordamini. Hic denūciaꝉ liberatio ppl'i pmo tñ oſtenditur dei potentia ad hoc agendum cum diciꝉ. q Recordamini prioris ſeculi. i. creationis mūdi. qui a me creatus eſt. ideo ſubdiꝉ. r Qm̄ ego ſum deus ſolus. creator. ⁊ id̄o poſſum populū meum liberare ⁊ liberationem p̄dicere. ideo ſubditur. s Annuncians ab exordio nouiſſimuꝫ. id ē anteqꝫ fieret annunciaui principiuꝫ rei ⁊ terminuꝫ. ſicuꝉ patet Geñ. xv. vbi ſimul denunciauit abrae deſcenſum iacob ⁊ filiorū eius in egyptum ⁊ afflictionem eorum ibidem ⁊ liberationem. ⁊ eodē modo eſaie reuelauit futuram captiuitatem populi per nabuch. ⁊ liberationem ꝑ cyrum. ⁊ ꝙ iſtud ſit certum oſtenditur conſequēter cum diciꝉ. t Conſilium meuꝫ ſtabit. de liberatione populi per cyrum. v Vocans ab oriente auē. id eſt cyruꝫ ad modum auis velociter venturum. x Virum voluntatis mee. id eſt executorem mee voluntatis. y Creaui. id ē creādum diſpoſui. a Et faciam illud. quia voluntas mea non poteſt impediri ⁊ ad huius conſiderationem excitat iudeoꝝ attentionem dicens. b Audite me duro corde. i. q̇ habetis durū cor ꝓpter qd̄ dicit dn̄s Exo. xxxij. Cerno ꝙ ppl's iſte dure ceruicis ſit. c Prope feci. id eſt fiendā diſpoſui. d Iuſticiam meā. in babyloniorum deſtructione ⁊ veſtra liberatione. e Dabo in ſyon ſalutem. reedificando ibi templum ad nominis mei cultum. per quem cultores conſequunꝉ ſalutē. f Et in iſrael. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correctis. id ē in populo imitante fidem eius. g Gloriam meam. qd̄ fuit impletum imperfecte i liberatione facta per cyrum et perfecte in liberatione facta per xp̄m de qua eſt pncipalis intentio huius capituli. vt dictum eſt ſupra.

B

Cyrus vocat aue

A

Capl̄m. xlvij.

d D Eſcende: ſede in puluere ⁊c̄. Hic cōſequenter deſcribitur deiectio babyloniorum q̄ntum ad ceſſationem regni. Et diuidiꝉ in tres partes. quia pmo poniꝉ huiuſmodi ceſſatio. ſcd̄o ſubdiꝉ huius pene ratio ibi: Iratus ⁊ tercio excludiꝉ eius euaſio ibi. Sta cū incantatorib⁹ ⁊c̄. Circa pmum dicit. a Deſcende. de dignitate regni. b Sede in puluere. tanqꝫ vilis ⁊ abiecta. c Virgo fi. babylon. i. ciuitas babylonis. ⁊ dī virgo: quia al's non fuerat violata ſiue capta ab aduerſarijs. d Non eſt ſolium. i. regni thronus. e Filie chaldeoruꝫ id eſt babylonis que erat metropolis in chaldea. f Quia vltra nō valeberis ⁊c̄. i. regina ſeu dn̄a que ſolent eſſe delicate: ſed magis ſeruituti ſubiecta. id̄ ſubditur. g Tolle molam ⁊ mole. quod eſt officiū ancille.

b Denuda turpitudinē tuā. In hebreo hꝫ. denuda ligaturā tuā. i. ornamentum capitis qḋ deſcēdit vſqꝫ ad humeros. iō ſubdiꝫ. l Diſcooꝑi humerū. ꝑ iſta deſignaꝫ applicatio ad opus ſeruile. cū eīn ancille ad talia ſe applicāt tales coopturas amouent. ꝛ eadē ſnia importaꝫ ꝑ lrām cōem cū dꝫ. Denuda turpitudinē tuam. qꝛ ornamēti ablatio eſt ꝙdā turpitudinis denudatio. k Reuela crura. tranſi flumina ꝛc̄. q. d. in captiuitatē duceris peditādo. ꝛ ſic oportebit te eleuare veſtes. ꝛ diſcooꝑire ꝑtes inferiores ad trāſeundū aqͣs et flumina. l Ultionē capiā. de malis tuis. m Redemptor nr̄. Prius locutus eſt ꝓpheta in ꝑſona dn̄i: nūc loquiꝫ in ꝓꝑria ꝑſona. d. Redēptor nr̄ de egypto ꝛ babylone. n Dn̄s exercituū. i. angelorum. o Sanctus iſrael. i. ſanctificans iſrael. p Sede tace. tanqꝫ cōfuſa. ꝛ redit hic ꝓpheta ad loquenduꝫ in ꝑſona domini. q Et intra in tenebras. qꝛ multi de babylonijs in captiuitatē ducti fuerunt et incarcerati in locis tenebroſis. r Iratus ſum. hic ꝯſir ponīt dicte punitionis rō ꝙ triplex eſt. Prima accipiꝫ ex crudelitate quā babylonij exercuerūt in ppl̄m regni iude. ꝛ hoc eſt qḋ dī in ꝑſona dn̄i. r Iratus ſum. de ꝓterito. s Sup populū meū. ꝓpter eiꝰ pctm̄. t Contaminaui heredi. meaꝫ. i. cōtaminari permiſi hierl̄m ꝛ templū a babylonijs ingredientibus ꝛ ſuccedētibus vtrūqꝫ. iiij. Regū. vlti. cap.

Eze.16.e.

Naum.3.b.

B

Iere.51.f.

C

b lam ꝛ mole farinaꝫ. Denu-
i da turpitudinē tuaꝫ. Diſco-
k operi humerum. l Reuela
crura: tranſi flumina. Re-
uelabitur ignominia tua et
videbitur obꝓbriū tuuꝫ
l Ultioneꝫ capiam: ꝛ non re
m ſiſtet mihi homo: Redem
n ptor noſter dominus exer
o tuuꝫ nomen illius ſanctus
p q iſrael. Sede tace ꝛ intra in
tenebras filia chaldeorum
quia non vocaberis vltra
r dn̄a regnorū. Iratus ſum
s t ſup ppl̄m meū: contamina-
ui hereditatem meā: ꝛ de-
v di eos in manu tua: Non
x poſuiſti eis mīas. Sup ſe-
nem aggrauaſti iugū tuum
y z valde: ꝛ dixiſti. In ſempi-
a ternū ero dn̄a. Non poſui
ſti hec ſup cor tuū; neqꝫ re-
cordata es nouiſſimi tui.
Et nunc audi hec delicata
ꝛ habitans cōfidēter: ꝙ di-
cis in corde tuo ego ſum:
ꝛ nō ē ꝓter me ampliꝰ. nō
ſedebo vidua et ignorabo
ſterilitatē. veniēt tibi duo
b hec ſubito in die vna: ſte-
c rilitas ꝛ viduitas: vniuer-
d ſa venerūt ſup te ꝑ multi-
e tudinē maleficioꝝ tuoꝝ: et
ꝑ duritiā incātatoꝝ tuo-
f rū vehementē. et fiduciam
g habuiſti in malicia tua: et
dixiſti. Nō eſt qui videat
h me. Sapiētia tua ꝛ ſciētia
tua hec decepit te. et dixi-
ſti in corde tuo. Ego ſum.
i ꝛ ꝓter me nō eſt altera. ve-
k niet ſup te malū et neſcies
ortū eius: ꝛ irruet ſup te ca
lamitas quam non poteris
expiare. Ueniet ſup te re-
pente miſeria quā neſcies.
l Sta cū incātatoribꝰ tuis ꝛ
cū multitudine maleficioꝝ
m tuoꝝ in ꝙbus laboraſti ab
n adoleſcētia tua. ſi forte ꝙd
o proſit tibi aut ſi poſſis fieri
fortior. Defeciſti in multi-
p tudine cōſilioꝝ tuoꝝ. Stēt
ꝛ ſaluent te augures celi ꝙ
ꝯtemplabāꝫ ſydera: ꝛ ſup-
putabāt menſes: vt ex eis
q annūciarēt vētura tibi. Ec-
r ce facti ſūt ꝙſi ſtipula: ignis
cōbuſſit eos Nō liberabūt
aīam ſuam de manu flame
s nō ſunt prune ꝙbus calefi-
ant. nec focus vt ſedeāt ad
t eū. Sic facta ſunt tibi: in ꝙ-
v buſcunqꝫ laboraueras. Ne-
gociatores tui ab adoleſcē-
x tia tua: vnuſꝙſqꝫ in via ſua
y errauerūt. Nō ē ꝙ ſaluet te

Capitulum XLVIII

a A Udite hec domus ia-
cob ꝙ vocamini noīe

ꝛ ſic tollitur timor domini. h Sapiētia tua ꝛc̄. ꝛ bū dicitur tua. qꝛ non erat vera ſcia nec ſapia ſed deceptio. i Preter me nō eſt altera. ſ. ſilis in ꝑtāte ꝛ dignitate. k Ueniet ſup te malū ꝛc̄. ꝛ iō non poteris tibi ꝓuidere. In hebreo hꝫ. Et neſcies reꝙrere ipm̄. hoc eſt non preuidebis: et ſic remedium querere non poteris cetera patēt ex dict̄. l Sta. Hic ꝯſir excluditur dicte pene euaſio. ꝛ hanc excludēdo ponit tria: per ꝙ regnuꝫ babylonis cōfidebat manere in ſua potētia. Primū erat multitudo incātatoꝝ ꝛ maleficorū. ꝑ quoꝝ artes ꝛ opera credebāt ſe poſſe ſcire occulta ꝛ futura. ꝛ ſic cauere pericula. hoc autē excluditur cum dicitur. l Sta cū incā. tuis ꝙſi dī. cū ꝑ eos non ſtabis. m In quibus laboraſti ꝛc̄. hoc eſt a ꝓncipio ex quo babylon fuit fundata. vñ ꝛ nigromācia cepta fuit i chaldea. n Si for. ꝙd ꝓſit tibi coꝝ ſcia. q. d. nō ꝓderit. o Aut ſi poſ. for. fieri. te muniēdo ꝯ futura pericula tibi per eos ꝓenūciata. q. d. non. qꝛ te ꝓmunire nō poterūt. ideo ſubdiꝫ. Defeciſti ꝛc̄. p Stēt et ſaluent te ꝛc̄. Hic excludiꝫ ſecundū de quo ꝯfidebāt ſcꝫ ſcia aſtrologoꝝ ꝛ diuinorū ad ꝓcognitioꝫ futuroꝝ h̄ excludit. d. p Stent ꝛc̄. i. diuinātes de futuris per motū celi. q. dī. nihil poterunt indicare tibi. ideo ſubditur.

Iere.4

B

A

v Nō poſuiſti ꝛc̄. crudeliter vtens victoria a me tibi data x Sup ſe. aggrauaſti. cui ꝓpter etatē oēs debēt cōpati. y Et dixiſti. Hic poniꝫ ſcd̄a ratio ꝙ accipiꝫ ex babyloniorum ſuꝑbia cum dꝫ. Et dixiſti. pre nimia elatione. z In ſempiternū ero dn̄a. aliorum regnorum. a Non poſui. hec ſu. cor tuum. ſ. ꝙ in momēto deijcere te poſſum a dignitate ꝛ confidentia tua. ꝛ ptꝫ lrā vſqꝫ ibi. Ueniēt tibi hec duo ſubito: ꝛ que ſint illa ſubditur. b Sterilitas. i. carētia ꝓlis ꝑ interfectionē habitantiū in te. c Et viduitas. i. carētia dominij. d Uniuerſa. hic poniꝫ tercia rō ꝙ accipiꝫ ex maleficioꝝ multiplicatione cū dicitur. d Uniuerſa venerūt ꝛc̄. ꝛ dicunꝫ malefici qui vtunꝫ inuocationibꝰ demonū. e Et ꝓpter duriciā ꝛc̄. ꝙ deludunt ſenſus humanos. f Et fiduciā habuiſti ꝛc̄. in ipſa ꝑſeuerando abſqꝫ timore. cuius ratio ſubditur. g Et dixiſti nō eſt ꝛc̄. ille eīn error erat tunc in babylone. ſcꝫ ꝙ diuina ꝓuidētia ad actus humanos ſe non extēdat.

q Ecce facti ſunt ꝙſi ſtipula. i. mā ad incendiū parata. r Ignis cōbu. eos. qꝛ perierūt in incēdio babylonice ciuitatis. s Non ſunt pru. ꝙ cale. ꝛc̄. i. ille ignis non erit ad recreationē ſicut ille qui fit in camino in hyeme ſed ad exterminationē. t Sic facta ſunt tibi ꝛc̄. i. data ꝯbuſtōi v Negociatores. hic excludiꝫ terciū de quo ꝯfidebāt babylonij. ſ. multitudo ꝛ potētia mercatoꝝ ꝙbus abundabat illud regnū. ꝙ diſcurrebāt ad diuerſas partes ꝑ mare et ꝑ terrā ꝛ inde diuitias multas apportabāt ad numerandum regnū babylonicū. explorabāt etiā ꝯditiones aliarū gentium. qḋ multū faciebat ad ſtabiliendū regnū ſuū. hoc igiꝫ excludiꝫ cū dꝫ. v Negocia. tui ꝛc̄. i. quos habere ꝯſueuiſti a fundatione tua. x Unuſquiſqꝫ in via ꝛc̄. i. in itineribus ſuis ꝛ oꝑibus. ꝛ iō ex ſupradictis ꝯcludiꝫ. y Non eſt ꝙ ſal. ſ. in oībus illis ꝑ ꝙs ꝯfidebas ſaluari ꝛ ſtabiliri. vt ptꝫ per excluſionē coꝝ ex ꝓdictis. Caplm̄. xlviij.

A Udite hec. Poſtqꝫ Eſaias ꝓpħa denunciauit babyloniorꝫ deſtructionē. hic conſeꝙnter denūciat populi iude liberationem. ꝙ captiuus a babylonijs teneba-

tur ⁊ diuidit in duas partes. q̄ p̄mo excitat audientiū intellectū. ſcđo pſequit ꝓpoſitū ibi: Priora. Circa p̄mū recolit duo de q̄bus gloriabant. ⁊ q̄ debebāt eos mouere ad bonū. Primum eſt nobilitas ortus q̄ debet mouere ad bonum. vnde dicit Boeti⁹. iij. de cōſola. Si ī nobilitate generis iſtud eſt optimū. q̄ per hoc eſt impoſita ipſis nobilibus q̄dam neceſſitas ne a maiorū ſuoꝝ pbibitate degenerent: ⁊ q̄ntum ad hoc dicit.
a Audite me do. iacob. i. qui deſcendiſtis a tanto patriarcha. et ab eo vocati eſtis filij iſrael.
b Et de aquis iudā exiſtis. i. de tribu nobiliori filiorū iſrl'. q̄ erat regia. Secundū eſt ſanctitatis cult⁹. q̄ ſoli iudei dicebantur p̄ alijs cultores dei. ⁊ q̄ntū ad h̄ dicit.
c Qui iu. in nomie dn̄i. q̄ſi ad eius reuerentiā. hoies em̄ per maiorē ſui iurāt He bre. vj. ſ3 q̄ reuerentia debita nō eſt in illicito iuramēto ſ3 magis irreuerētia. iō ad remouendū coꝝ falſam gloriam ſubdit.

B

d Nō in veritate neq̧ in iuſticia. ⁊ ſic eos notat de iuramē to falſo qđ caret veritate. ⁊ de iuramēto iniquo quod caret iuſticia.

b iſrael: ⁊ de aquis iuda exi-
c ſtis q̄ iuratis in nomie dn̄i
d ⁊ dei iſrael recordami: non
in veritate neq̧ in iuſticia.
e De ciuitate em̄ ſancta vo-
f cati ſūt. ⁊ ſup deū iſrael cō-
g ſtabiliti ſunt. Dn̄s exerci-
h tuū nomē eius. Priora ex-
i tūc annūciaui ⁊ ex ore meo
exierunt: et audita feci ea.
repente opatus ſum et ve-
k nerunt. Sciui em̄ q̄ durus
es tu ⁊ neruus ferreus cer-
uix tua. et frons tua erea.
l Predixi tibi extunc anteq̄
m venirent indicaui tibi: ne
forte diceres. Idola mea
fecerūt hec: ⁊ ſculptilia mea
et conflatilia mandauerūt
n o iſta. Que audiſti: vide oia
p Vos aūt nō annunciaſtis
q Audita tibi feci noua ex-
r tunc: et cōſeruata ſunt que
s neſcis. Nunc creata ſunt
t ⁊ nō extūc: ⁊ an̄ diē. et non
v audiſti ea: ne forte dicas:
x ecce ego cognoui ea. Ne-
y q̧ audiſti neq̧ cognouiſti:
neq̧ extūc apta ē auris tua
z Scio em̄ q̄ puaricās puari
a caberis: ⁊ tranſgreſſorē ex
b vtero vocaui te. Propter
nomē meū longe faciā furo
c rem meum: et laude mea in
d frenabo te ne intereas. Ec-
e ce excoxi te: ſed non quaſi
f g argentū: elegi te in camino
pauptatis. Propter me p
h i pter me faciā: vt non blaſ-
k l phemer: ⁊ gloriā meā alte
m ri non dabo. Audi me ia-
cob ⁊ iſrael quē ego voco
n o Ego ipſe ego prim⁹ ⁊ ego
p nouiſſimus. Manus quo
q q̧ mea fundauit terram: et
dextera mea menſa ē celos
r s Ego vocabo eos: ⁊ ſtabūt
t ſimul. Congregamini om-

e De ciui. em̄ ſctā. i. hierl'm ad cultū dei electa. f Vocati ſunt. i. denoiati ciues de q̄ ſilr glīabant. g Et ſup deū iſrl' ⁊c̄. q̄ legē eius ſeruare pmiſerūt. ⁊ h̄ etiā debebat eos mouere ad bonū. h Priora. Hic exequit ꝓpoſitum ſc3 de ppl'i liberatione. Circa quā p̄mo ponit liberātis conditio. ſcđo ſubdit ipa liberatio: ibi. Congregamini. Cōditio aūt liberātis eſt q̄ ſit ſciens ⁊ potēs ad h̄. ⁊ iō p̄mo oñdit ipius dei ſcia. ⁊ ſcđo ipius potētia ibi: Audite me. Prima in duas. q̄ p̄mo dei ſcia oñdit. ſcđo quedam obiectio ſoluit ibi: Propter nomē meū. Circa p̄mum ſciendū q̄ dei ſcientia oñdit dupliciter. vno mō ex certa reuelatione cōtingētiū futuroꝝ. alio mō ex occultatione coꝝ. ſcđm ponit ibi: Audita feci. Circa p̄mum dr̄ in pſona dn̄i. h Priora extūc. i. anteq̄ fierent. i Annūciaui ſicut pz Gen̄. xv. vbi denūciauit abrae pegrinationē ſeminis ſui futurā in egyptum. ⁊ inde redituraꝫ quarta generatione. ⁊ ſicut denūciauit. ita poſtea in effectū pduxit. ideo ſubdit. Repente operatus ſum ⁊c̄. ⁊ cā huius reuelationis ⁊ conſiliū ſubdit.
k Sciui em̄ q̄ durus es tu. ſ. ad credendū veritatē ⁊ pn⁹ ad ydolatrie falſitatē. ideo. l Predixi tibi extūc. ſ. lōge an̄ factū. m Ne for. di. ⁊c̄. ſi euenisſent abſq̧ mea denūciatione. n Que au. p me reuelata. o Vide oia. ſicut p̄dixi adimpleta. ⁊ ſic potes ſcire q̄ ego feci ⁊ non ydola.
p Vos aūt nō annūciaſtis. ſ3 ego q̄ hec reuelaui abrae et alijs ꝓphetis. q Audita feci. hic oñdit ꝓpoſitū ex aliq̄ꝝ occultatione. ſicut em̄ deus aliq̄ reuelauit iudeis an̄q̄ fierent. ne idolis coꝝ aſcriberent: vt dictū eſt. ita aliq̄ nō reuelauit eis. ne p̄cognitio idolis aſcriberet. ⁊ hoc eſt qđ dicit.
q Audita fe. ti. no. extūc. i. an̄q̄ fierēt. vt dictū eſt pte p̄cedēti. ⁊ ſic ꝯtinuat ſe ad p̄cedētia. r Et cōſerua. ſunt. i. nota apud me tm̄. s Que ne. nūc cre. ſunt. i. in effectu poſita

t Et nō extūc ⁊c̄. i. longe an̄q̄ eſſent. nec etiam an̄ diem vel horā in qua facta ſunt illa cognouiſti. cui⁹ rō ſubdit.
v Ne for. di. ec. ego cog. ea. p me vel p ydola anteq̄ fierēt ideo ſubdit. x Neq̧ au. ab idolis tuis. y Nec cog. per teipm̄. Neq̧ extunc apta eſt auris tua. ⁊ ſubdit cauſa.
z Scio em̄ ⁊c̄. i. ſcio pnitatē tuā ad ydolatriā. a Et trāſ. de ventre al's ex vtero vocaui te. i. de deſerto. in q̄ portabam te. q̄ſi mr̄ puerū ī vētre. ibi em̄ fabricauit ppl's iſrl' vitulū ꝯflatilem ⁊ adorauit hoſtias imolādo. Exo. xxxij. ⁊ iō aliq̄ ſunt illi ppl'o celata vl' velata vſq̧ ad horā euētus: ne ex pronitate eius ad idolatriā attribueret idolis iſtā precognitionem.
b Propt no. meū. Hic remouet q̄dam obiectio. q̄ poſſ3 aliq̄s dicere: ex q̄ de⁹ p̄ſciuit maliciā ⁊ pnitatē hui⁹ ppl'i nō debuit eis tot bona feciſſ3 h̄ remouet. di. q̄ illa nō fecit ꝓpt populū ſ3 ꝓpt nomē ſuum ⁊ h̄ eſt qđ dicit. ē.42.b. ē.41.b. ē.44.a.

E

b Propt no. meuz lō. fa. ⁊c̄. i. feci. ⁊ loq̄t de p̄terito p modum futuri ſicut freq̄nter fit in ꝓphetis. quia tūc penitus nō te deleui vt ſeruarē pmiſſu3 meū ad abraā yſaac ⁊ iacob de ꝯſeruādo ſemē coꝝ. ꝓpter qđ dicente dn̄o moyſi Exod. xxxij. Cerno q̄ ppl's iſte dure ceruicis ſit: dimitte me vt iraſcat furor meus ꝯ eos ⁊ deleā eos. moyſes orauit dn̄m. d. Quieſcat ira tua ⁊ eſto placabilis ſup nequitiā ppl'i. Recordare abraā yſaac ⁊ iſrl' ſeruoꝝ tuoꝝ q̄bus iuraſti ⁊c̄. c Et lau. mea infre. te. i. in frena ſubigā occupando te in cerimonijs. d Ne inte. offerēdo. ſ. idolis. iſta fuit vna de cauſis multiplicatōis cerimonialiū. e Ecce excoxi te. p tribulatōes multiplices in deſto: ⁊ poſtea in t̄ra pmiſſionis p reges aſſyrioꝝ ⁊ babylonie. f S3 nō q̄ſi ar. q. d. ſp in te remāſit impurū. g Elegi te in ca. pau. i. ī egypto vbi in pauptate ⁊ afflictiōe coq̄bas lateres in camino. Propt me. i. ꝓpt honorē meū ſeruandū. ⁊ duplicat li ꝓpt me ad maiorē aſſertionē. h Faciā. ſ. liberatōe3 tuā ⁊ ſaluationē. i Vt nō blaſphemer. a dicētib⁹ q̄ non tenerē ad pr̄es p̄dictos fidelitatē. k Et glo. meā. i. cultū m̄ debitū.
l Alteri nō da. i. dare licite nō ꝯcedā. m Audite. h̄ ꝯn̄r oñdit potētia dei liberātis. ⁊ hoc ex creatione rerū de nihilo ad quā requirit potētia infinita. q̄ inter nihil ⁊ aliq̄d nō eſt ꝓportio aliq̄. ⁊ h̄ eſt qđ ſubdit. n Ego ipe. ⁊ nō alius ſup. eſt creator. o Ego pri. ⁊c̄. a q̄ depēdet oē eē creatū p Man⁹ q̄ ⁊c̄. h̄ dr̄. q̄ t̄ra eſt pars infima mūdi ſic fūdamētū in domo. q Et dex. mea mē. eſt celos. in hebreo h̄t Palmizauit celos. i. palmo mēſurauit: p qđ intelligit facilitas mēſurationis ſicut in eo q̄ menſurat palmo homis.
r Ego vo. eos. i. corpa celeſtia imponēdo eis ꝓpria noia pſal. cxlvj. Qui numerat multitudinē ſtellarū ⁊ omi. ⁊c̄.
s Et ſta. ſit. i. parati ſunt ad obſequiū meū. ⁊ ſic oñdit dī ptās nō ſolū ex rerū creatione ſ3 etiā ex eaꝝ gubernatiōe.
t Cōgregami. poſtq̄ eſa. denūciauit dei liberātis ꝯditionē. hic ꝯn̄r denūciat ipam liberationē. ⁊ ſcđo liberationis

modū ⁊ ordinē ibi. Egredimini. Circa pmum ſciendum ꝙ liberatio ppli de babylone facta p Cyrum figura fuit liberationis a ptāte demonis facte p xpm. ⁊ ideo p̄ ponit liberatio pma. ⁊ ſcda ibi: Accedite ad me. modus eſt em̄ iſtius ꝓphe. vt freq̄nter dictū eſt. ſ. denūciādo ſtatū illꝰ ppli ſic denūciare myſteriuȝ xpi. Circa pmū dr. t Congregami oēs vos. i. vos iudei. v Et audite vocem dn̄i loquētis p os ꝓphete. x Quis de eis. i. de chaldeis de q̄bus. ſ. fecerat mentionē. annunciauit h̄ ſcȝ mala eis futura p Cyrū. q. d. nullus etiam de ydolis hec annunciare potuit. y Dn̄s dilexit eum ſcȝ cyrum. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ diligere eſt velle alicui bonū deus aūt ꝓmouit cyrū ad dignitatē regni de ſtatu infimo et vili. vt dictū fuit ſupra. xlv. ⁊ ſic dilexit eū q̄ntum ad bonuȝ regni ⁊ monarchie. non tn̄ q̄ntum ad bonū grē ⁊ glīe. qꝛ lȝ deū celi cōfeſſus fuerit. vt hr̄. j. Eſdre. j. tn̄ cū hoc idola coluit. vt dictū fuit ſupra. xlv. ȝ Faciet vo. ſuā. ſ. dei in babylone chaldeos ꝓpter pctā ſua puniēdo ſm ordinem diuine iuſticie ⁊ iudeos inde liberando. a Ego lo. ſum. in perſona dei. hoc dr̄: qui mentiri non pōt. b Et vocaui eū ad dignitatē regni. c Adduxi eū. cōtra babylonem. d Et directa eſt via eius. per victoriam ſequentem.. e Accedite. hic ꝯñter denunciat liberatio a poteſtate demonis figurata p liberationē a captiuitate babylonis. hec aūt liberatio facta eſt p miſſionē filij dei in mundū. idō primo deſcribit hec miſſio. ſcdo facta p eū liberatio: ibi. Hec dicit. Circa pmū eſt aliquantulū immorandū. qꝛ ibi exprimit ſcte trinitatis myſteriū. Sciēdū igr̄ ꝙ illud qd̄ hic dr̄ f Nō a pnci. in abſcon. lo. ſum. ſm doctores catholicos ⁊ hebreos intelligit de datione legis in monte ſynai. que nō fuit data occulte ſȝ manifeſte: intantū ꝙ totus ppl's audiebat vocē dn̄i loquētis: q̄ntum ad decē p̄cepta decalogi. vt hr̄ Exo. xx. ⁊ ſic qd̄ dr̄ hic. Nō a pncipio in abſcōdito locutus ſum. nō eſt verbū Eſaie q̄ legē nō dedit: ſȝ ipſius dei. et in hoc ꝯueniūt catholici ⁊ hebrei. quod aūt ſubdit. Ex tpe anteq̄ fierēt ibi erā. i. anteq̄ lex daret. Et in hebreo hr̄. In pncipio ſui eſſe ego ibi. i. a pncipio dationis legis. qd̄ exponunt aliqui hebrei de pſona Eſaie dicentes ꝙ oēs ꝓphete fuerunt in monte ſynai. et ibi acceperūt a deo ꝓphetias ſuas: ſicut moyſes legē. futuris tn̄ tpibus ſm ordinationē dei ab eis ꝓnunciandas. ⁊ ſm hoc ſubdit Eſaias. Et nunc miſit me dn̄s deus ⁊ ſpūs eius. ſcȝ ad denunciandū ꝓphetiam quam tūc acceperā. ſ. ipſo tpe dationis legis. ſed iſtud dictum eſt falſum. quia poſt dationem legis eſaias fuit natus. ſ. per. dc. annos: ⁊ amplius. multi etiam prophete adhuc poſterius. ſ. Hiere. ezechiel daniel: Aggeus ⁊ zacharias ⁊ plures alij. Si aūt dicat ꝙ anime prophetarum extūc vel ante fuerunt create. ⁊ ſic fuerunt ibi prophete ſm animas. hoc non ſolum eſt contra doctores catholicos ⁊ philoſophos. qui dicunt animam hominis non precedere corpus duratione. ſed etiam contra aliquos doctores hebreos. vnde ſuper illud Zacha. xij. Ego formans ſpiritum hominis in medio eius. vbi tranſlatio noſtra habet. Fingēs ſpiritum eius in eo. dicit quedam glo. hebraica. ꝙ creator creat animam cum perfectione figure corporis humani. et ita dicūt phi. quia anima eſt actus primus corpis phiſici organici ⁊c̄. ij. de anima. hoc etiam apparet Gen. j. vbi dicitur: ꝙ formato corpore ade deus inſpirauit in faciē eius ſpiraculum vite. Ergo quod dicitur hic: Ex tempore anteq̄ fierent ibi eram. vel a principio ſui eſſe ego ibi. non po-

x nes vos ⁊ audite. Quis de
y eis annūciauit h̄. Dn̄s di-
ȝ lexit eū faciet volūtatē ſuā
in babylone ⁊ brachiū ſuū
a in chaldeis. Ego ego locu
b tus ſum ⁊ vocaui eū: addu
c d xi eū ⁊ directa eſt via eius
e Accedite ad me ⁊ audite h̄
f Non a principio in abſcon
g dito locutus ſū. Ex tempo
h re anteq̄ fierent ibi eram:
i k ⁊ nūc dn̄s deus meus mi-
l m ſit me ⁊ ſpūs eius. Hec di-
n cit dn̄s deus redēptor tuꝰ
o ſanctus iſrl̄. Ego dn̄s deꝰ
p q tuus: docēs te vtilia gub-
r nās te in via qua ambulas
s Utinā attēdiſſes mādata
t mea facta fuiſſet ſicut flu-
v men pax tua: ⁊ iuſticia tua
x ſicut gurgites maris ⁊ fuiſ
y ſet quaſi harena ſemen tuū
ȝ ⁊ ſtirps vteri tui vt lapilli
a eius. Non interijſſet et nō

teſt intelligi de eſaia. hoc etiā patȝ in quodā libro apud hebreos autētico vbi iſta lr̄a inducit dicta in pſona dei ſicut ⁊ p̄cedens immediate. ſ. Nō a pncipio in abſcōdito locutus ſum. ⁊ eodem modo quod ſubdit in eodem contextu ⁊ ſub eodem verſu. Et nunc miſit me dominus ⁊c̄. in perſona dei dicitur Si em̄ ad pſonam Eſaie referret eēt ibi pncipium noui verſus. vt eſſet diſtinctio inter perſonas loquentes nūc auteȝ in hebreo vnicus eſt verſus q̄ incipit. Accedite ad me ⁊c̄. Et terminat ibi. Et nūc dominus deus miſit me ⁊ ſpiritus eius incluſiue Ex dictis ptȝ myſterium ſancte trinitatis. quia hic expreſſe dicitur deus miſſus a deo ⁊ ſpiritu eius. inter miſſum ⁊ mittētem eſt perſonalis diſtinctio. ⁊ ſic apparet diſtinctio pſonalis ipſius filij miſſi a patre et ſpiritu ſancto a quibus miſſus eſt in carnē pro mundi ſalute. reſumat ḡ lr̄a a pncipio cum dr̄. e Accedite ad me ⁊ audite hoc verbū eſt filij dei. vt ptȝ ex p̄dictis. q̄ excitat attētionē audientiū ad ſignandū ꝙ vult dicere aliquid magnū. ſ. ſancte trinitatis ⁊ incarnationis filij myſteriū. f Nō a pncipio. ſ. dationis legis. g In abſcō. lo. ſum. qꝛ in manifeſto eas dedi. Circa qd̄ ſciendū ꝙ lȝ lex iſta fuerit data a tota trinitate cuiꝰ opa ſunt indiuiſa. tn̄ illa datio appropriat filio. Sicut em̄ illa q̄ ptinēt ad potentiā appropriant pr̄i: ⁊ q̄ ad bonitatē ſpūiſctō ita q̄ ptinent ad ſapiam filio cuiuſmodi eſt datio legis ⁊ ꝓphetice cognitionis ⁊ ſimilium. h Ex tpe anteq̄ fi. ibi erā. cū pr̄e ⁊ ſpūſctō ſm diuinitatem. i Et nūc. i. tpe grē. k Miſit me. ad humanitatis aſſūptionē. l Dn̄s. i. deus pater. m Et ſpūs eius. qui eſt tercia in trinitate pſonarū. n Hec di. dn̄s. hic ꝯñr deſcribit liberatio facta p filiū incarnatū. ⁊ hoc p ſuā ſctām doctrinā ⁊ opera cum dr̄. n Hec di. dn̄s deꝰ redē. tuꝰ. i. dei filius incarnatus. q̄ redēptor eſt mūdi: ⁊ vnus deus ⁊ dn̄s cū pr̄e ⁊ ſpūſctō. o Sanctus iſrl̄. i. ſanctificans iſrael. p Ego dn̄s deus tuꝰ. rōne deitatis. q Docēs te vtilia id ē euāgelica ⁊ ꝯſilia q̄ lȝ nō ſint neceſſaria ad ſalutē. diſponūt tn̄ ad pfectionē. xps em̄ q̄ntum ad moralia precepta nō addidit niſi ꝯſilia. r Gubernās te in via q̄ ambulas. i. in pn̄ti vita q̄ eſt via ad patriā. ⁊ qꝛ lȝ doctrinā xpi plures acceperint tn̄ multoplures recuſauerūt vt ptȝ in euāgelijs ⁊ actibus aplor̄. idō ſubdit. s Utinā attēdiſſes ⁊c̄. q̄ntuȝ em̄ ad credēda xps plura docuit tanq̄ de neceſſitate ſalutis. vt de articulo ſctē trinitatis ⁊ incarnationis: de baptiſmo ⁊ ꝯſilibus. t Facta fuiſſet ⁊c̄. vicȝ q̄ntum ad pacem tpalē: qꝛ romani nō veniſſent ad deſtruendū locū ⁊ gentē q̄ deſtructio fuit in vindictā mortis xpi. ⁊ q̄ntū ad pacē internā ꝯſciētie: ⁊ pacem ſuperne glīa finaliter conſequendā ſicut angeli clamauerūt in natiuitate xpi credentibꝰ affuturā Luce. ij. Gloria in altiſſimis deo. ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis ⁊c̄. v Et iu. tua. ſi. gur. maris. i. valde abundās. qꝛ iuſticia q̄ eſt p fidem xpi: illa eſt iuſticia abundās. x Et fuiſſet quaſi hare. ſemē tuū. i. filij tui ⁊ filie fuiſſent multoplures q̄ ſunt. qꝛ in deſtructione hierlm ꝓpter xpi mortē multi iudei fuerunt interfecti. vicȝ decies centū milia a pncipio obſidionis ad finē. ⁊ in captiuitatē ducti nonagintaſeptē milia. vt dic̄ Egyſippus illor̄ tpor̄ vicinus li. v. y Et ſtirps vteri tui. i. filij ⁊ filie. ȝ Ut lapilli eius. i. maris. Repetitio eſt eiuſdē ſnie. Uocant etiaȝ hic ſemen ⁊ filij ⁊ filie omēs qui credidiſſent ad doctrinā iudeor̄ ſi fidem xpi recepiſſent. a Et non interijſſet ⁊c̄. id eſt non fuiſſet deſtructio iam dicta.

b Egredimini. Poſtq̃ eſaias denūciauit duplicē libera-
tionē.ſ.p cyrū ⁊ p xp̄m. Hic ꝯñr deſcribit vtriuſq̃ ordinē
ſiue modū.⁊ p̄ p̄me ſcd̄o ſcd̄e ca. ſeq̄nti. Circa primū dicit
b Egredimini de babylone.q.d.p̄pe eſt deſtructio eius p
Cyrū ⁊ exercitū ipſius. c Fugite a chaldeis.q: nō ſolū

facre ſcp̄ture.tp̄e āt,pſp̄itatis defluxerūt ad ydola.ió dr̄ de
codē. Populus hic labijs me honorat ⁊c̄. Vñ alia eſt laus
dei,q̄ p̄cedit a libera voluntate cū q̄ a ſeruili obligatiōe.pri-
ma nō h̄z rōnē freni ſed libertatis q: fit amore iuſticie. Se-
cūda h̄z rōnem freni. q: fit timore pene.p̄ma nō retrabit a

ciuitas metropol' fu-
it capta a cyro ſ₃ etiā
tota regio. d In
voce exultatiōis an-
nunciate.ſ. hanc de-
ſtructionē applaudē-
do diuine iuſticie:et
etiā liberatiōi iudeo-
rum que poſt deſtru-
Exo.17.e. ctionē facta eſt p cy-
Nūe.20.b. rum. e Dicite re-
Sap.11.a. demit dñs ſeruū ſuū
iacob.ſ.in liberatiōe
de captiuitate baby-
lonica reducite ēt eā
ad mēoriā tāq̃ grati
liberationē de ſerui-

fuiſſet attritum nomē eius
b a facie mea. Egredimini d̄
c babylone: fugite a chalda-
d is. In voce exultationis
annunciate: auditum faci-
te hoc et efferte illud vſq̃
e ad extrema terre. Dicite.
Redemit domin⁹ ſeruum
f ſuum iacob Non ſitierunt
in deſerto cū educeret eos
g Aquaz de petra produxit

eis ⁊ ſcidit petram ⁊ fluxe-
b runt aque. Nō eſt pax im-
pijs dicit dominus.

Capitulum XLIX

Audite inſule ⁊ atten-
dite pp̄li de lōge. Do-
min⁹ ab vtero vocauit me
de vētre matris mee recor-
c datus eſt nōis mei. ⁊ poſu-
it os meum q̄ſi gladiū acu-
d tum. in vmbra manus ſue

malo ſ₃ tēdit i bonū
qd̄ fit libere ſine fre-
no. Secunda aūt re-
trabit a malo.ſ₃ ñ af- ſ.57.d;
ficit ad bonū. Et qd̄
de p̄ma h̄ nō dicat ſ₃
de ſcd̄a,p̄bat.s.tho. A
exponēs hunc locū ſ.42.b.
⁊ dicens. Infrenā.i.
obligā te ad cerimo-
niales laudes meas
ne ſacrificia ydol' of-
ferēs intereas. ⁊ ad- ſ.51.e.
ducit ad id cōcordā-
tiā pſal. In chamo ⁊
freno maxillas eorū
conſtringe. puto hic

tute egypti. f Nō ſitierūt.in deſerto.cū exirēt de egy-
pto.p hoc nō excludit ſitis generaliter.q: filij iſrael exeun-
do de egypto paſſi ſunt plurīes ſitim in deſerto:vt₃ Exo.
xv.⁊.xvij.⁊ Nu.xx.ſed excludit ſitis ducēs ad periculum
mortis ⁊ q: dñs ſubuenit eis.ideo ſubdit. g Aquaz de
petra p̄duxit eis.vt p₃ Exo.xvij.⁊ Nu.xx. h Nō eſt
pax ⁊c̄.q: q̄tūcūq̃ dñs p̄ſtaret eis hec bñficia ⁊ plura alia
fuerūt tñ multi mali in pp̄lo iſrl' ꝯtra dñm murmurātes. q̄
mortui fuerūt vagabūdi in deſerto: vt h̄r Nu.xiiij. Nō ei
pōt iſtud de p̄ductiōe aque de petra exponi cōuenient̄er de
reditu captiuitatis babylonice.q: nō legit tunc dñs talia
feciſſe.⁊ nō eſt veriſimile q̄ Eſdras ⁊ alij q̄ illum reditum
deſcripſerūt hoc tacuiſſent: ⁊ ió melius exponit mō dicto
de reditu de egypto. In cap̄.xlviij.vbi dicit in poſtilla.
Propter nomen meū longe faciā. Additio.j.

Quod in p̄pheticis ſcripturis frequenter fit ſermo de
futuro p modū p̄teriti.rō eſt pp certitudinē p̄phetie
vt cōiter dicit.ſed qd̄ de p̄terito p modū futuri fit
ſermo.hec ratio nō ſufficit ſed aſſignāda eſt alia.

In eodem capitulo vbi dicit in poſti... Et laude mea
infrenabo te. Additio.ij.

Per diuinā laudē hō aſcēdit in deū p affectū: intātū
q̄ p hoc retrabit ab his q̄ ſunt ꝯ deū ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit
p̄pheta. Laude mea infrenabo te ne intereas ſm ſan-
ctū Tho.in ſcd̄a ſcd̄e.q.xcj.que videt magis p̄p̄ria expo-
ſitio q̄ illa q̄ in poſtilla dicit de laude. In eo.ca. vbi dr̄
in poſtil. Et dextera mea mēſa eſt celos. Additio.iij.

Per hoc qd̄ dr̄. Dextera mea palmizauit celos. ſm he-
braicā lr̄am nō ſolū intelligit facilitas mēſuratōnis
ſ₃ etiā mēſuratiōis debita cōgruētia ſeu coadaptatō
ad rē que edificari intendit.ſicut ille q̄ palma aliq̄d mēſu-
rat.ſic vt nō excedat nec deficiat ab intēto ſm illud Sapi.
ca.xj. Omia fecit dñs numero pondere ⁊ menſura.

In ca.xlviij.poſtil.exponit illū paſſum. Replica.
Propter nomē meū furorē meū longe faciam.i.feci
ponēdo futurū p p̄terito. Burg.dicit vſitatū in pro-
phetis ponere p̄teritū p futuro p̄pter certitudinē p̄phie.
ſ₃ ponē futurū p p̄terito h₃ aliā rōnē.quā tñ nō aſſignat.p₃
āt p̄ter alias rōnes dici q̄ p̄p̄he vtūt ⁊ ſacra ſcp̄tura d̄ deo
loq̄ntes v̄bo oim tp̄m indifferēter.q: eternitas ſoli deo cō-
ueniēs coexiſtit oib⁹ differētijs tp̄m.ſicut dcm̄ eſt ſ.Exo.
xxx.c. In eo.ca.vbi dr̄. Et laude mea īfrenabo te ne itere-
as.h̄ frenū dicit poſtil.cerimoniales obligatiōes q̄b⁹ po-
pul⁹ tenebat:ne ad ydola deflueret. Burg aūt h̄ factū pui-
pendēs dicit illā laudē fore aſcēſuz mēt' i deū p affectū tā
feruidū vt p hūc tāq̃ p frenū retrabat ab his q̄ ſunt ꝯ deū
S₃ manifeſtū ē ex lr̄ā.q̄ illi iudei de q̄b⁹ h̄ dr̄ hmōi affcm̄
ñ habuerūt ad deū.q: coluerūt deū timore ſuili.dū em̄ tribu-
larent ad dñm clamauerūt vt dr̄ de h̄ pp̄lo in multis locis

⁊ alibi oculos Burg.odio ⁊ liuore cecatus: vt videre non
potuit. q̄ vilipēdēdo po.ſ. Tho. vilipēdit cui⁹ tñ dicta di-
xit in p̄logo ſui opis igne charitatis examiata. ⁊ nālis rō-
nis dictamie mltiplicit purgata ⁊ tñ h̄ Bur. p ſui erroris
cōfirmatiōe allegat ſanctū Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.xcj.vt euz ſic
relinquat in cōtradictiōe. Capitulū.xlix.

Audite inſule. Hic ꝯñr deſcribit mod⁹.ſ. ſecūde libe-
ratiōis facte p xp̄m. Sciendū tñ q̄ aliqui doctores
catholici totū iſtō capitulū exponūt de liberatōe fa-
cta p cyrū ſ₃ iſtud nō videt verū q: pp̄l's de babylone redi-
ens nō fuit in tāta p̄ſperitate quāta deſcribit h̄. imo fuit i
multa anguſtia ⁊ paup̄tate ſic̄ dcm̄ eſt ſupra.xxxv.⁊ in plu-
rib⁹ alijs locis. Preterea ſic exponētes magis iudaizant
q̄tū ad h̄ q̄ doctores hebreoꝝ antiq̄ q̄ aliq̄ dicta in h̄ capi-
tulo referūt ad tp̄s xp̄i.ſ.illud. Dedi te ī lucē gentiū vt ſis
ſalus mea vſq̃ ad extremū t̄re.⁊ p ꝯñs alia q̄ annectuntur
huic ſnie ꝯñr vel añcedēter.q̄ āt ita ſit.p₃ in glo.magna ſu-
per Geñ.xlj.ca.vbi mouet talis qd̄ de meſſia. Poterit ne
dici q̄ redēptor cū venerit.ſit leuās facies.i.acceptor p̄ſo-
narū ſm modū loq̄ndi hebraicū.⁊ rñdetur ibi. Abſit. ſed
oēs ꝯfitētes ei corde ⁊ ore ⁊ opib⁹ ſaluabit.ſicut ſcriptū ē
Hiere.xxiij. In diebus illis ſaluabit iuda ⁊ iſrl' ⁊c̄. ac ſi di-
cat. Cōfitētes ei.⁊ ſic dr̄ Eſaie.xlix. Dedi te in lucē gentiū
vt ſis ſalus mea vſq̃ ad extremū terre.h̄ glo.ſm omēs do-
ctores catholicos intelligit ad lr̄am de xp̄o.vt pleni⁹ vide-
bit q̄ñ erim⁹ ibi dño cōcedente. ⁊ p ꝯñs alia q̄ ad idē indu-
cunt de ca.iſto. Dedi te in lucē gentiū ⁊c̄.ſm auctorem vel
auctores illi⁹ intelligit ad lr̄am de xp̄o. Itē₃ Act.xiij.hec
auctoritas. Dedi te in lucē₃ ⁊c̄. a paulo ⁊ barnaba inducit
tanq̃ dicta ad lr̄ā₃ de ꝯuerſiōe gētiliū ad fidē xp̄i. Itē ra.
ſa.dicit q̄ illud qd̄ h̄r v̄ſus finē hui⁹ capituli. Nunq̄d tol-
let a forti p̄da ⁊c̄.intelligit de eſau p quē intelligit romanū
imperiū.q: cum alijs iudeis expectat p meſſiā futurū libe-
rari de ſeruitute in qua ſunt ⁊ ſic ſm eum referendū eſt ad
tēpus xp̄i qd̄ verū eſt.ſed expectāt futurū qd̄ p Ieſum na-
zarenū impletū eſt.p̄pter qd̄ dicit Math.xvij. Ergo libe-
ri ſunt filij.⁊ loquit de tributo romano impatori reddēdo
Igit exponēdo capitulū ſm hunc ſenſum in duas p̄tes di-
uidit.q: primo ponit modus ſaluatiōis. ſcd̄o tollit met⁹
deſperatōis ibi. Et dixit ſyon. Prima in duas.q: p̄mo po-
nit ſaluatoris cōditio.ſecūdo ſubdit ſalutis opatio ibi. Et
ego dixi. Circa primū dicit. a Audite inſule. Hic ex-
citat attentio.vt p hec deſignet nunciāde rei magnitudo.
b Dñs ab vtero vocauit me.hoc dicit in p̄ſona xp̄i hoīs
de quo adhuc exñte in vtero matris dixit dñs p angelum
ſuū ad Ioſeph. Vocabis nomē eius ieſum. Ipſe em̄ ſaluū
faciet populū ſuū a peccatis eorum Math.j.
c Et poſuit os meū q̄ſi ⁊c̄. In q̄ notat efficacia verbi xp̄i
ad p̄ſcindēdū vicia. d In vm.ma.ſue.id ē p̄tātis ſue.

e Protexit me. nõ eñ fuit capt⁹ a iudeis. niſi qñ voluit ⁊ ſe obtulit Ioh. xviij. Dixi vobis q: ego ſum ſi ḡ me q̄ritis. ſinite hos abire. f Et poſuit me ſic̄ ſagittã electam in hebreo hr. Clarã. i. limatã ꝑ ħ intelligit̄ puritas ⁊ claritas doctrine xp̄i. g In pharetra ſua. i. in ſua ꝓuidẽtia ꝙ dr̄ abacuc. ij. ca. Iuſt⁹ aũt ex fide viuit. v Et feces iſrael. i. vicia. x Cõuertẽdas. in virtutes. y Dedi te in lucẽ gentiũ ꝑ ſuſceptiõez luminis fidei. z Ut ſis ſalus mea. i. a me miſſa ⁊ data z Uſq̧ ad extremũ t̄re. ⁊ hoc mõ dixit xp̄s ap̄lis Act. j. Eritis mihi teſtes i ir̄lm ⁊ i omī iudea ⁊ ſamaria ⁊ vſq̧ ad vltimũ terre.

h Abſcõdit me. vſq̧ ad tẽpus reuelatõnis mee. i Et dixit mihi ſeruus me⁹ es tu. ratõe humanitatis in qua accepit formã ſerui. Phil. ij. Semetipm exinaniuit formã ſerui accipiens ⁊c̄. k Iſrael. ſic noĩatur xp̄s. q: de populo iſrael natus eſt ⁊ rõne interꝓtationũ quarũ vna ē̄ vidẽs deũ q: aĩa xp̄i vidit diuinã eſſentiã ab inſtanti ſue creationis. Alia inꝑpretatio eſt. Directus cũ deo. qd̄ optie ꝯuenit xp̄o hoĩ. q: ei⁹ humanitas eſt inſtr̄m diuinitatis ꝯiunctum ei. ⁊ ſic in omib⁹ mouet̄ ſm deitatis inſtictũ l Quia in te glorificabor. ꝑ miracula diuine ꝑtãtis ⁊ excellẽtie demonſtratiua.

B

Ꝫ.42.b. Act.15.g.

m Et ego dixi. hic ꝯñr põit ſalutis operatio. ⁊ primo reſpectu iudeoꝝ. ſcd̄o reſpectu gentiliũ: ibi. Et glorificat⁹ ſum. Circa primũ ſciendũ ꝙ labores xp̄i ieiunãdo. vigilãdo. docẽdo. p̄dicãdo. ⁊ oĩa alia erãt ad nr̄az ſalutem ordinata. ſm ꝙ dr̄ pſ̄. lxxiij. Operatus eſt ſalutez in medio terre. ⁊ q̄uis p̄ncipalit̄ miſſus fuerit ad p̄dicãdũ iudeis in ꝑſona ꝓpria. ꝓpter qd̄ dicit Math. xv. Nõ ſum miſſus niſi ad oues que ꝑierant domus iſr̄l. tñ pauci iudei compatiue ad alios crediderũt. ⁊ q̄tum ad illos dicit.

c ꝓtexit me. ⁊ poſuit me ſi-
f g cut ſagittã electã. In pha-
h i retra ſua abſcõdit me ⁊ di-
xit mihi. Seru⁹ me⁹ es tu
k l iſrael q: in te glorificabor.
m Et ego dixi: inuacuũ labo
n raui: ſine cã ⁊ vane fortitu
o dinẽ meã conſumpſi. ergo
iudiciũ meũ cũ dño: ⁊ op⁹
meũ cũ deo meo. Hec di-
p cit dñs formans me ex vte
q ro ſeruũ ſibi: vt reducã ia-
r cob ad eũ: ⁊ iſrael nõ ꝯgre
s gabit̄ Et glorificatus ſum
in oculis dñi. ⁊ deus me⁹
factus eſt fortitudo mea.
t ⁊ dixit parũ eſt vt ſis mihi
ſeru⁹ ad ſuſcitãdas tribus
v x iacob ⁊ feces iſr̄l ꝯuerten-
y das Dedi te in lucẽ gẽtiũ
z vt ſis ſal⁹ mea vſq̧ ad ex-
a tremũ terre. Hec dic̄ dñs

b c redẽptor iſrael ſctũs eius
d ad cõtemptibilem animaz
e f ad abbominatã gentẽ. ad
g ſuũ dñorũ. reges videbũt
h i ⁊ ꝯſurgẽt p̄ncipes: ⁊ ado-
k l rabũt ꝑꝑ dñm. q: fidel' ẽ. ⁊
m n ſctm̄ iſrael q̄ elegit te. hec
o dicit dñs. In tꝑe placito
p q exaudiui te ⁊ i die ſalutis
r s auxiliat⁹ ſuz tui. Et ſuaui
t v te ⁊ dedi te i fedus ppl̄i vt
x ſuſcitares t̄rã ⁊ poſſideres
y hereditates diſſipatas. vt
z dicẽs his q̄ vincti ſr̄. exite
a ⁊ his q̄ i tenebris. reuela-
b mini. Sup vias paſcentur
c d ⁊ i oib⁹ planis paſcua co-
e rũ. Nõ eſuriẽt neq̧ ſitient
⁊ nõ ꝑcutiet eos eſt⁹ et ſol
q: miſerator eoꝝ reget eos
f ⁊ ad fontes aq̄ruz potabit
g eos. Et ponã oẽs montes

a Hec dicit dominus. ſcz deus pater. b Redẽptor iſrael q: dedit filiũ ꝓ eius redemptione. c Sctũs ei⁹. i. ſanctificator ipſius. d Ad cõtemptibilẽ animã. i. xp̄m denominãdo a parte totũ qui in humanitate aſſumpta cõtẽptibilis apparuit. ĩ. liij. quaſi abſcõditus vult⁹ ei⁹ ⁊ deſpectus ⁊c̄. e Ad abominataz gentem. i. primitiuã eccleſiã quam ſupra modũ abomiati ſūt p̄ncipes iudeorũ vtz in actib⁹ ap̄loꝝ i plurib⁹ locis. ſilr̄ poſtea multi romani imperatores: vt nero. domicianus. dioclecianus. maximianus. et multi alij eaz totalit̄ extermiare q̄rentes. f Ad ſer. dñorũ. i.

C

2.Cor.6.

Apoc.7.

B

n Inuacuũ laboraui. ꝓpt̄ incredulitatẽ iudeoꝝ. ⁊ ad idez facit qd̄ ſequit̄. n Sine cauſa ⁊ vane fortitudinẽ meam ꝯſumpſi. lz eñ mortu⁹ fuerit in etate virili. tñ ex laboribus videbat̄ iã antiqu⁹ ⁊ in ꝑte ꝯſumpt⁹. ꝓpt̄ qd̄ dixerũt ei iudei Ioh. viij. Quinq̄ginta ãnos nõ dũ hẽs ⁊c̄. o Ergo iudiciũ meũ cũ dño ⁊c̄. q: ipe videt ꝙ nihil omiſi de cõtingẽtibus ad ſalutẽ iudeoꝝ. p Formãs me ex vtero ſeruũ ſibi. q: ab inſtanti incarnatõis fuit diuinitus corp⁹ xp̄i formatũ ⁊ aĩatũ. ⁊ ſic extũc ꝑfect⁹ fuit xp̄s omibus ſcientijs ⁊ cariſmatib⁹. q Ut reducã iacob ad eũ. i. populũ iſr̄l deſcendentẽ a iacob ad quẽ docendũ fuit miſſus. vt dictum eſt. r Et iſrael nõ ꝯgregabit̄. in ouili dñi ꝑ ſuſceptionẽ fidei. q: ꝓ maiori ꝑte in infidelitate ſua ꝑmãſit. ſic̄ eñ iacob ⁊ iſrael ſunt duo noĩa vni⁹ ꝑſone. Geñ. xxxij. ita ſunt hic noĩa vni⁹ ppl̄i ab illo deſcẽdẽtis. põt etiã ħ lr̄a exponi vt qd̄ dr̄ hic. q Ut reducã iacob ad eũ. intelligat̄ de illis q̄ crediderũt ex ppl̄o iudeorũ. ſicut fuerũt ap̄li. alijq̧ diſcipuli multi. vt habet̄ in actib⁹ ap̄loꝝ. ⁊ qd̄ ſubditur. r Iſrael aũt nõ ꝯgregabit̄. intelligit̄ de illis q̄ remãſerũt increduli. s Et glorificat⁹ ſum. Hic ꝯñr deſcribit̄ opatio ſalutis q̄tum ad gẽtiles cũ fidẽ xp̄i receperũt. ⁊ diuiditur in duas ꝑtes. q: ꝑmo deſcribit̄ hui⁹ ſalutis opatio. ⁊ ſecundo ſubdit̄ grãrũactio: ibi. Laudate celi. Circa primuz dr̄ in ꝑſona xp̄i. s Et glorifi. ⁊c̄. int̄ gẽtes credẽtes nomẽ meũ. qd̄ factũ eſt virtute dei patris: iõ ſbdit̄. t Et dixit parũ eſt vt ſis mihi ſeruus. in hũanitate aſſumpta ad ſuſcitãdas tribus iacob de morte infidelitatis ad vitã fidei. ſm

ppl̄m catholicũ. q: tũc xp̄iani freq̄nter ꝯdẽnabant̄ ad metalla fodiẽda. ⁊ alia opa ſeruilia faciẽda. g Reges videbũt miracula in virtute noĩs xp̄i fiẽda ꝑ ap̄los ⁊ eorũ ſucceſſores. h Et ꝯſurgẽt p̄ncipes. ad ſtatum fidei xp̄iane qd̄ maxime patuit tꝑe cõſtãtini. i Et adorabũt ꝓpter dñm. i. p̄rem. k Quia fidelis ẽ. mittẽdo redẽptorẽ mũdo ſic̄ p̄rib⁹ ꝓmiſerat. l Et ſctm̄ iſr̄l. i. ſanctificatorẽ ei⁹ m Qui elegit te. i. xp̄m hoĩem ad op⁹ redẽptõis humane n Hec dicit dñs. i. deus pater. o In tempore placito. id eſt gratie. p Exaudiui te. Omnis eñ oratio xp̄i ad patrẽ fuit exaudita que ꝓceſſit ſm deliberatiuã volũtatẽ. q Et in die ſalutis. id eſt in die paſſiõis qua opatus eſt ſalutem in medio terre. r Auxiliatus ſum tui. dando cõſtantiã patiendi. s Et ſeruaui te. recipiẽdo animã tuaz in morte ⁊ preſeruando corpus a corruptione. t Et dedi te in fedus populi. vt per te deo federaretur. v Ut ſuſcitares terrã. i. habitãtes in terra a morte culpe ad vitam gratie. x Et poſſideres hereditates diſſipatas. id eſt natiões gentiũ diuerſis erroribus laceratas. y Ut diceres his q̄ vincti ſunt. conſuetudine peccandi. z Exite. per veritatẽ ꝑnie. de his q̄ in tenebris ſr̄ ig̃rãtie. a Reuelami. in veritatis cognitiõe. b Sup vias paſcẽtur. i. in obſeruatiõe mãdatoꝝ ⁊ ꝯſilioꝝ. c Et in oibus planis. i. in ſanctoruz exẽplis que ſunt ita plana ꝙ poſſunt ab omibus videri. d Paſcua eoꝝ. q: magis edificant exempla q̄ verba. e Non eſuri. neq̧ ſiti. ⁊c̄. Ex ħ eñ patet ꝙ nõ intelligitur de reditu captiuitatis babylonice. q: nunq̧ ſic eſt impletũ ſed de redẽptiõe facta ꝑ xp̄m. que quidẽ habet effectũ in cõſecutiõe vite beate. vbi null ũ ſentitur malum ⁊ habet̄ omne bonum: ideo ſubdit̄. f Et ad fon. aquarũ potabit eos. ꝑ qd̄ deſignat̄ quies appetit⁹ in bono adepto. g Et ponã omẽs mõtes ⁊c̄. ꝑ hoc intelligit̄ remotio impedimentorũ publicatiõis euangelij ꝑ diſcurſum apoſtolorũ aliorũq̧ diſcipulorũ. vt fuit dictum ſupra. xl. capitulo. ideo ſubditur.

meos in viā: ⁊ ſemite mee
b exaltabūt. Ecce iſti ōlōge
i veniēt. ⁊ ecce illi ab aqlo-
ne. ⁊ mari. ⁊ iſti de t̄ra au-
k l ſtrali. Laudate celi ⁊ exul-
m ta t̄ra. iubilate mōtes lau-
n dē. q2 ɔſolatꝰ ē dn̄s pplm
ſuū ⁊ pauperū ſuoꝝ miſere
o p bit: ⁊ dixit ſyon dereliquit
me dn̄s ⁊ dn̄s oblitꝰ ē mei
q Nūqd obliuiſci pt mulier
īfantē ſuū: vt ñ miſereat fi-
lio vteri ſui. Et ſi illa obli-
ta fuerit. ego tñ nō obliui-
r ſcar tui. Ecce i manibꝰ me
s t is deſcpſi te muri tui coraȝ
v ocul' meis ſp. Venerūt ſtru
x ctores tui: deſtruētes te et
y diſſipantes a te exibunt.
a Leua i circuitu oculos tu-
b c os ⁊ vide. oēs iſti cōgrega
ti ſunt venerūt tibi. Viuo
d ego dic̄ dn̄s q2 oībꝰ his ve
lut ornamēto veſtierl ⁊ cir
cūdabis tibi eos q̄ſi ſpōſa
e Quia deſerta tua ⁊ ſolitu-
dines tue ⁊ terra ruine tue
f nūc anguſta erūt p̄ habita-
g torib꜄. ⁊ lōge fugabunt q̄
h abſorbebāt te. Adhuc di-
cēt in auribꝰ tuis filij ſteri
i litatl tue. Anguſtꝰ ē mihi
locꝰ. fac ſpaciū mihi vt ha
k bitē Et dices in corde tuo

Quis genuit mihi iſtos?
Ego ſterilis ⁊ nō pariens
l tranſmigrata ⁊ captiua: et
iſtos q̄s enutriuit. Ego de
ſtituta ⁊ ſola ⁊ iſti vbi h erāt
m Hec dic̄ dn̄s deꝰ. Ecce le-
n uabo ad gētes manū meā
o ⁊ ad populos exaltabo ſi-
p gnū meū. Et afferent filios
ſuos in vlnis ⁊ filias ſuas
ſuper humeros portabūt.
q Et erunt reges nutricij tui
r ⁊ regie nutrices tue. Vul
tu in terra demiſſo adora-
bunt te: ⁊ puluerem pedū
s tuorum lingēt. Et ſcies q2
t ego dn̄s. ſup quo nō ɔfun
v dentur qui expectant eum
Nūquid tollet a forti pre-
da aut quod captū fuerit a
robuſto ſaluum eſſe pote-
rit? Quia hec dic̄ dominꝰ
x Equidē ⁊ captiuitas a for-
ti tolletur. ⁊ quod ablatū
fuerit a robuſto ſaluabitur
y z Eos ꝟo qui iudicauerunt
a te ego iudicabo ⁊ filios tu
b os ego ſaluabo Et cibabo
hoſtes tuos carnibus ſu-
is. et quaſi muſto ſangui-
c ne ſuo inebriabuntur. Et
d ſciet omnis caro. quia ego
e dominus ſaluās te ⁊ redē
f ptor tuus fortis iacob.

h Ecce iſti delōge veniēt. i. ad fidē ꝑ p̄dicationē. i Et ecce illi q̄ ab aqlone ⁊c̄. i. d' oī pte terre habitabilis aride ⁊ inſulaꝝ maris. k Laudate celi. Hic ɔñr ponit huiꝰ beneficij grāꝝ actio: cuȝ dr̄. Laudate celi. i. angeli q̄ ſūt ciues celi ⁊ xp̄o nato grās agētes cantauerūt: glīa in altiſſimis deo ⁊c̄. Luce. ij.

l Et exulta terra. i. habitātes in terra q̄ꝝ tū ad minores ⁊ mediocres. m Iubilate montes laudem q̄ꝝtum ad maiores. n Quia cōſolatus eſt dn̄s popu. ſuuȝ. ꝑ modum p̄dictum.

I. 52. c. o Et dixit ſyō. hic ɔñr tollit metus deſperationis. ⁊ primo reſpectu redēptiōis fiēde ꝑ cyruȝ. ſecūdo reſpectu redēptiōnis fiende ꝑ xp̄m. q̄a iſte due ſimul tāgūtur a ꝓpheta. vt dictuȝ eſt ſ. ſecūda ibi. Leua i circuitu. Circa p̄muȝ dicit. o Et dixit

E ſyon. i. illi qui fuerāt habitatores ſyon.

p Dereliqt me dominꝰ h dicebāt iudei

I. 60. a. in babylonem ducti poſt deſtructionē ciuitatis ⁊ tēpli qd remouet cum ſubditur q Nunqd obliuiſci pōt ⁊c̄. ⁊ patet lr̄a.

r Ecce in manibus meis deſcripſi te. in memoria. ſicut illud quod tenetur manu. s Muri tui. ſ. ciuitatis ⁊ templi.

t Corā oculis meis ſp. q2 p̄uideo eorū reparationē. v Venerūt ſtructores tui. id ē cito veniēt. ſ. zorobabel ⁊ ieſus filiꝰ

F ioſedech ad reedificādū tēplū. ⁊ neemias ad reedificatiōȝ ciuitatis. x Deſtruētes te. i. conātes te deſtruere. y A te exibūt. qd pȝ impletū de ſamaritanis q̄s noluerāt reuerſi de captiuitate aſſociare ſibi ad tēpli reedificationē. vt hr̄. j. eſdre. iiij. ⁊ ſil'r de edificatiōe ciuitatis dixerūt eis Neemie. ij. Vobis nō ē ps ⁊ iuſticia ⁊ meōria in ir'lm. a Leua. Hic remouet metꝰ deſperatiōis reſpectu redēptiōis fiēde ꝑ xp̄m. In p̄mitiua eñ eccleſia erāt credētes pauci ⁊ de humili plebe. ⁊ ꝑſecutōibꝰ p̄ncipū opp̄ſſi. vtȝ in actibꝰ aplo꜄ ꝓpter qd eſtimari poſſȝ de facili qd totū cito deberet annihilari. ⁊ iō denunciat eccleſie p̄mitiue multiplicationē magnā fideliū. ⁊ p̄ denūciatur h multiplicatio. ſcd̄o mouet q̄dā obiectio: ibi. Nūqd tollet. Circa p̄mū dr̄. a Leua in circuitu oc'los tuos. i. ad oēs ptes orbis. b Et vide. multitudineȝ ppl'i ad te ꝑ fidē veniētis. c Oēs iſti ɔgregati ſt. i fide formata charitate. d Oibus his velut ornamēto veſtieris. mltitudo ei fideliū ē eccl'ie ornamētū. e Quia deſerta tua ⁊ ſolitudines tue ⁊c̄. ſic vocat terrā iudee. q2 pꝰ paſſiōeȝ xp̄i a romanis fuit deſtructa. f Nūc anguſta erūt. i. oēs fideles nō poſſet ibi capi ꝑꝑ qd apl'i alijq3 diſcipuli pro maiori parte egreſſi ſt inde ad alias ptes mūdi ꝓ dilatiōe fidei. g Et lōge fuga. q̄ abſor. te. i. nitebāt abſorbē. q2 p̄ncipes iudeorū q̄ conebāt eccl'iaȝ naſcentē abſorbere: vtȝ act. iiij. ⁊. v. et viij. ⁊ i pluribꝰ alijs locis ꝑ ramāos ptim fuerūt trucidati. ⁊ ptim captiuati. h Adhuc di. in au. tuis filij ſteri. tue. id ē paucitatis fideliū. i Anguſtꝰ ē lo. mihi ⁊c̄. q2 ſic dictū eſt exierūt apl'i ꝑ vniuerſum orbē ꝓ multiplicatōe fideliū. k Et dices i cor. tuo. p̄ admiratōe tāte mltiplicatōis. l Trāſmigrata ⁊ captiua. q2 tpe ꝑſecutiōis que facta ē ſb ſtephano oēs fideles q̄ erāt i ir'lm diſgſi ſt ad alias regiōes p̄ter aplos. Act. viij illi etiā q̄ poterāt capi trahebāt ad carceres: vt captiui: actu. ix. ⁊ modꝰ hꝰ multiplicatiōis oñdit. cuȝ ſubditur. m Hec dic̄ dn̄s deꝰ. ecce le. ad gētes. q. d. nō fiet ꝟtute hūana ſ3 diuina. n Manū meā in opibus miraculoſis q̄bus viſis gentiles cōuertebātur.

G o Et ad po. exal. ſi meū. i. ſignū crucis. p Et affe. fi. ſuos ⁊c̄ q2 ſe ⁊ ꝓlē ſuā afferebant apl'is alijſq3 diſcipulis: vt fierēt filij eccl'ie ꝑ ſuſceptioneȝ ſacri baptiſmatis. q Et erūt reges ⁊c̄. h pȝ īpletū i mlt̄is regibꝰ ⁊ regnis: q̄ fidē catholicā ſuſcipiētes paſcebant pauꝑes fideles. r Vultu int. de ado. te. i. habebūt te i maxia reuerētia. qd pȝ īpletū tpe conſtātini ⁊ alioꝝ regū xp̄ianoꝝ. s Et ſcies q2 ego dn̄s. ꝑ expientiā tanti boni. t Sup qd nō ɔfun. ⁊c̄. q2 finalit ɔſequūt expectata. v Nūqd tollet ⁊c̄. h remouet obiectōȝ q̄ poſſet fieri. ⁊ p̄ ponit eā di. Nūqd tollet a forti p̄da ⁊c̄. tāta ei erat ptās p̄ncipū iudeoꝝ in p̄mitiua eccl'ia. q̄ p̄ conati ſt eccl'iaȝ abſorbē: ⁊ mlto maior ipatoꝝ romāoꝝ q̄ poſtea idē attētauerūt vt ſ. dcm̄ ē: qd nō videbat poſſibile eccl'iaȝ erui de manibꝰ eoꝝ: et ꝑ fortē: h intelligit ptās iudeoꝝ. ꝑ robuſtū ptās romanorū. Cōſeq̄nter remouet hāc obiectōeȝ. d. x Eq̄dē ⁊ captiuitas a forti tollet ⁊c̄. q2 i vtraq3 ꝑſecutiōe nō ſolū eccl'ia fuit ſaluata ſ3 etiā mirabilit multiplicata. y Eos ꝟo. i. iudeos ⁊ romāos. z Qui iudicauerūt te. iniuſte. a Ego iudicabo: inferēdo penā debitaȝ ꝓ pctō. iō ſb̄dit. b Et cibabo ho. tu. car. ſuis ⁊c̄. i. iſtos ſatiabo de carnibꝰ illoꝝ: q2 romāi multū ſāguinē iudeoꝝ effuderūt: iudei ēt int ſe mlta bella intriſeca tūc tpis habuerūt: vt dic̄ ioſephꝰ mlti ēt ipatores romāi ꝑſeq̄ntes eccl'iam ꝑ ſenatū ad mortē cōdēnati ſt: vtȝ de nerone q̄ p̄mā mouit ꝑſecutione ⁊ de domiciano q̄ mouit ſecundā. c Et ſciet oīs caro. i. ſcire poterit oīs hō. d Quia ego dn̄s ſaluās te: tātas eñ ꝑſecutiōes ſuſtinuit eccl'ia q̄ q̄libȝ rōnabilit ſcire pōt q̄ ſteterit ſola ꝟtute diuina. e Redēptor tuꝰ. ꝓprio ſanguie. f Fortis iacob

forꝭs ſupplãtatoꝛ dyaboli.ꝛ ſic iacob nõ ẽ noĩatiui caſus Uel fortis ad defendendũ ppl̃m meũ catholicum. ꝛ ſic iacob eſt gti caſus vel dti.noia eñ iacob ꝛ iſrael trãſlata ſũt ad populũ catholicũ vt oſtenſum eſt ſupꝛa ca.xliiij.

In ca.xlix. vbi dr̃ in poſtil. Reges videbũt miracula ỽtute xp̃i. Additio

A Hec vſus Reges videbunt pũctuaꝛ ſic in hebꝛeo. Reges videbũt ꝛ ꝯſurgẽt.ibi pũctus. ꝛ eſt ſenſus ꝙ reges videntes miracula xp̃i ſeu diſcipulorũ eiꝰ. Cõſurgẽt.ſ. ad venerandã doctrinam xp̃i eo mõ q̃ dr̃ Leui.ix.ca. Corã cano capite ꝯſurge: pn̄cipeſ adoꝛabũt dñm deũ tuũ ꝛ eſt ſenſus pn̄cipes videbũt miracula ſupꝛadicta.et adoꝛabũt deũ.ſ.q̃ pꝰ adoꝛabant ydola ꝛ eſt quaſi repetitio eiuſdẽ. Capit.l. Is.59.b.

B Hec dicit dominus ſapius deñũciata ẽ ppl̃i dei liberatio.hic cõſeq̃nter poniꝛ impedimenti remotio. Et diuidiꝛ in tres ptes. ſm triplex impedimentũ. ſcdã ibi incipit ſeq̃n.ca.tercia.lij.

Capitulum L

a Hec dicit dominus. b Quis ẽ hic liber repudij mr̃is vr̃e quo c dimiſi eã. Aut q̃s eſt creditoꝛ meus.cui vẽdidi vos? d Ecce eñ in iniquitatibus e veſtris venditi eſtis. et in f ſcelerib9 vr̃is dimiſi mr̃ez g vr̃am.qꝛ veni ꝛ nõ erat vir h i vocaui ꝛ nõ erat q̃ audiret k l Nũqd abbreuiata ꝛ puulla facta ẽ manꝰ mea vt non poſſim redimere: aut nõ ẽ in me virtus ad liberandũ m Ecce in increpatione mea n deſertũ faciã mare ponam flumia in ſiccũ. ꝯputreſcẽt piſces ſine aq̃. ꝛ moꝛieꝛ i ſiti. o Induã celos tenebꝛis. p ꝛ ſaccũ ponaꝫ opimentum q eorũ. Dominꝰ dedit mihi r linguã eruditã: vt ſciã ſuſtẽtare eũ q̃ laſſus eſt ỽbo s Erigit mane: mane erigit mihi aurẽ: vt audiaꝫ quaſi t magiſtrũ. Dominus deuſ u x aperuit mihi aurẽ: ego aũt y nõ ꝯtradico.retroꝛſum nõ a abij. Coꝛpus meum dedi b ꝑcutiẽtibꝰ et genas meas c vellentibꝰ. Faciẽ meaꝫ nõ auerti ab increpantibus ꝛ d cõſpuẽtibus in me. Domi e nus deus auxiliatoꝛ meꝰ. f g ꝛ iõ nõ ſũ ꝯfuſus. Jo poſui faciẽ meã vt petrã duriſſimã ꝛ ſcio qm̃ nõ cõfundar h i Juxta ẽ q̃ iuſtificat me.q̃s ꝯtradicet mihi? ſtemꝰ ſimꝛ q̃s ẽ aduerſariꝰ meꝰ? Ac k cedat ad me. Ecce dominus deus auxiliatoꝛ meꝰ. l Quis eſt qui cõdẽnet me?

facta mare.i.ſiccũ poꝛero facꝫ cũ voluero.ſicꝫ fecit in exitu de egypto. o Induã celos tenebꝛis.ſic eñ fecit tpe ſue paſſionis. p Et ſaccũ po.ꝛc.i.nigredinẽ.ſcdo declaraꝛ ꝓpoſitũ q̃ſtũ ad excluſionẽ igꝛãtie cũ dr̃. q Dñs dedit mihi ꝛc.i.loq̃ntẽ ex iterioꝛi ꝯgnitiõe. ꝙ hũanitas xp̃i fuit plena oibꝰ ſciẽtijs et ỽtutibꝰ. r Ut ſciã ſu.ꝛc. ſic ẽ in hebꝛeo ꝛ libꝛis coꝛrectis.id ẽ monere eũ ad tolerãtiã patientie verba ꝑdicationis mee.ꝛ q̃a in xp̃o eſt duplex ſcientia. vna diuina et eterna alia tempoꝛalis ꝛ humana. ꝛ vtraꝙ eſt a patre in filio ſm duplicẽ naturam ideo ſubdiꝛ. s Erigit mane. ma.eri. ꝛc. ita ꝙ primũ mane accipiꝛ pꝛo eternitate: in qua filꝰ habet ſcientiam diuinã a patre.ꝛ ſcdm ꝓ inſtanti incarnatiõis i quo habuit ſcientiã infuſam. tercio declaraꝛ ꝓpoſitum q̃ſtum ad excluſionem inimicitie ex parte voluntatis: per hoc ꝙ ſaluatoꝛ ieſus chꝛiſtus ex maxima charitate ſuſtinuit paſſiões multas pꝛo omibus cum C Job.30.b. Mat.26.g. B

pit ſeq̃n.ca.tercia.lij. Circa pmũ ſciendũ ꝙ impedimentũ ſic excludiꝛ ex pte dei ꝙ ecõuerſo cõcludiꝛ ex pte ppl̃i incredulí. Diuidiꝛ ergo in tres ptes.qꝛ pmo excludiꝛ ipedimẽtum.ſcdo declaraꝛ ꝓpoſitũ: ibi.in increpatiõe. tercio ꝯcludiꝛ increduloꝝ interitꝰ: ibi. Quis ex vobis.impedimentũ aũt poſſet eẽ ex pte ſaluatoꝛis tripl̃r.vtpote ſi eẽt nolẽs vl̃ neſciẽs aut impotẽs ad ſaluandũ.ꝛ iõ ꝑ excludiꝛ ab eo defectꝰ volũtatis cuꝫ dr̃. a Hec di.dñs.ſaluatoꝛ nr̃ ieſus xp̃s alloquẽs iudeos incredulos. b Quis ẽ h liber repudij ꝛc.q.d.nõ poteſtis oñdere ꝙ ego dimiſerim ſinagogã mr̃em vr̃aꝫ ꝓpter odiũ ſicꝫ in lege veteri vir dimittebat vxoꝛẽ rõne odij nec ẽt ꝓpꝛ lucrũ meũ.iõ ſubdiꝛ. c Aut q̃s ẽ creditoꝛ meꝰ.cui vẽ.vos a me alienãdo: ꝛ iõ ꝯñr verũ ipedimẽtũ ꝯcludiꝛ ꝯ incredulos cũ dr̃. d Ecce.n.in iniq̃tatibꝰ vr̃is.i.ꝓ iniq̃tatibꝰ vr̃is. e Uẽditi eſtis.in ſuos ꝛ ãcillas a romãis. f Et in ſce. ꝛc.i.ſinagogã. Sciẽduꝫ ꝙ ſcelꝰ ꝓpꝛie accipiẽdo ẽ pctm̃ ꝯ deũ. Iniq̃tas aũt ꝯ ꝓximũ eo ꝙ ſit ꝯ eq̃tatẽ iuſticie.iudei ãt ꝑ peccaueꝛt in xp̃m: vt ꝯ ꝓximũ dicẽtes. Ecce hõ voꝛax ꝛ potatoꝛ vini ꝛc.ꝛ iterum qñ ꝓditoꝛie emerũt ipm̃ vt moꝛti traderẽt ſm hũanitateꝫ qꝛ diuinitas moꝛi nõ poterat. ꝛ ꝓpꝛ h vẽditi furũt ꝑ romanos in ſuos ꝛ ãcillas: intm̃ ꝙ nõ defueꝛt aliq̃ vẽditoꝛes.q̃ xxx.ꝓ vno numiſmate darent: vt dicꝫ hugo floꝛiaceñ.ſicut ecõuerſo xp̃m.xxx.denarijs emerãt. Peccaueꝛt ẽt i xp̃m tãq̃ in deũ opa miraculoſa diuinitatis oñſiua demõibꝰ attribuẽtes. Lu.xj. In beelzebub pn̄cipe demõloꝝ eijcit dmonia.ſcdo remoueꝛ impedimẽta igꝛãtie.cũ dr̃. g Quia veni: in hũanitate ꝑfecta ſciẽtijs ꝛ ỽtutibꝰ. h Et nõ vir. qꝛ pauci ỽtutes opeꝝ xp̃i imitabanꝛ. i Uocaui: ꝑ predicatõeꝫ clarã ꝛ efficacẽ. k Et nõ erat q̃ audiret: cuꝫ effectu: qꝛ ꝯpatiue multoplures ñ crediderꝛ ei.tercio remoueꝛ ipedimẽtũ ipotẽtie cũ dr̃. l Nũq̃d abbꝛe.ꝛc.q.d. ñ ꝛ pꝫ lr̃a m Ecce in increpa.ꝛc.h ꝯñr declaraꝛ ꝓpoſitũ.ꝛ ꝑ poniꝛ hmõi declaratio: ſcdo ſoluiꝛ q̃dã obiectio: ibi.iuxta eſt Declaratio ỽo poniꝛ ꝑ q̃ſtũ ad excluſiõeꝫ ipotẽtie: cũ dr̃. m Ecce in increpa.mea.i.in ỽbo meo. n Deſertum

dicitur. t Dominꝰ deꝰ.ſ.pater. v Aperuit mihi aurem: inſinuãdo mihi futurã ꝓ populo paſſionẽ meam.

x Ego autem nõ cõtradico. immo dixit. Fiat voluntas tua Math.xxvj. loquẽs de paſſione ſua.

y Retroꝛſum nõ abij.immo querẽtibus ipm̃ ad moꝛtem fuit obuiam. Johan.xviij. a Coꝛpus meũ dedi percutiẽtibus.vt pꝫ in euagelijs. b Et genas meas vellentibus.licꝫ nõ ſit ſcriptũ in euangelijs ꝙ euellerẽt eius barbam: tamen paratus fuit hoc ſuſtinere ſicut alia maioꝛa.ꝛ foſitan ſuſtinuit quia nõ omnia ſunt ſcripta.

c Faciẽ meã nõ auerti.hoc pꝫ in euangelijs. d Dñs deus.ſcꝫ pater. e Auxiliatoꝛ meus. ꝑbens mihi voluntatem ꝛ cõſtantiã patiendi. f Et ideo nõ ſum cõfuſus. quia ꝑ paſſionẽ ſuam tranſijt ad gloꝛiã ſue reſurrectionis. coꝛpus etiam eius moꝛtuũ fuit honoꝛifice ſepultum.

g Ideo poſui ꝛc.i.me expoſui ad ſuſtinenduꝫ quecunq̃ aſpera. h Juxta ẽ. Hic ſoluiꝛ q̃dã obiectio: iudei eñ dixerunt xp̃o Johã.viij. Tu de teipo teſtimoniũ perhibes teſtimoniũ tuũ nõ eſt verum.ꝛ ſaluatoꝛ reſpõdit. teſtimoniũ ꝑhibet de me qui mecum eſt pater: ꝛ iſta reſpõſio preuiſa in ſpũſancto poniꝛ hic: cum diciꝛ. h Juxta eſt qui iuſtificat me.ſ.pater.q̃ dr̃ eſſe iuxta filiũ ꝓpꝛ vnitatẽ eſſentie ꝛ diſtinctionẽ ꝑſone. Juſtificauit filiũ faciẽdo opera diuina ꝑ ipſum ꝓpter qđ ibideꝫ dicit ſaluatoꝛ Joh.x. Opera que ego facio in noie pr̃is mei illa teſtimoniũ ꝑhibent de me. i Quis cõtradicit mihi.ſm veritateꝫ. q.d.nullus veſtrũ.xp̃s eñ frequẽter legiꝛ impoſuiſſe iudeiſſ ſilentium propter veritatis euidentiam.

k Ecce dñs deus auxiliatoꝛ meus.in mea paſſione modo ꝑdicto. l Quis eſt qui condemnet me.ſ.iuſte. quaſi.d. nullus.fuit eñ iniuſte ad moꝛtẽ cõdemnatus.pmo ꝑ ſacerdotes.poſtea per pylatũ.ſed ex hoc depoꝛtauerũt exterminium intãtũ ꝙ pylatus ꝑ tyberiũ impatoꝛẽ fuit miſſus in exilium: ꝛ ibi ignominoſe moꝛtuꝰ. ꝛ ſacerdotes ꝑ tytũ fuerunt interfecti in deſtructione templi. Dixit enim iuſtum eſſe ſacerdotes cum templo pire: ideo ſubditur.

m Ecce oēs q̄ſi veſtimētū ꝯterenť q̄ſtum ad mortuos in exilio. n Et tinea come. eos q̄ſtū ad interfectos gladio ſicut tinea cōſumit veſtimentū quadam violentia. o Quis ex vobis. h̄ ꝯñr ꝯcludiť incredulorꝫ interit⁹. ⁊ arguit eorꝫ culpā dī. Quis ex voƀ timēs dn̄m audiens vocē ſerui ſui. i. xp̄i ratiōe forme ſerui aſſūpte.

gelica cū dř. m Quia lex a me exiet. ⁊ q̄ de lege xp̄i intelligať. oñdiť cū ſubdiť. n Et iudiciū meū. ſ. ſm legē meam o In lu. pplo requieſcet. qḋ nō pōt itelligi de lege moſaica q̄ fuit data vni pplo tm̄. ſ̄ lex xp̄i diffuſa ē p orbeꝫ vniuerſum. Ra. ſa. etiā dic̄ hic q̄ iſtud erit qñ dictū ſophonie iplebiť. iij. capitulo vbi dicit domin⁹.

p Quis ābu. i te. ſ. igꝛātie. q Et nō e lu. ei. ſi credidit verbis xp̄i. q. d. null⁹. iō ſubditur. r Speret i noīe dn̄i. ſ. quilibet fidelis. ſcḋo ſubiungit penā cū dicit s Ecce vos oēs accendētes ignē. i. ex incredulitate vr̄a meremini q̄ ſuccendamini cum ciuitate ⁊ regiōe vr̄a. ⁊ ſic fuit factū ꝑ exercitū romanorꝫ. ⁊ q̄ factū ē ſm ordinē diuīe iuſticie ſubdiť. t De manu mea factū ē hoc vobis: in doloribus dormietis. id ē moriemini. nūq̄ eñ ppl's iudaic⁹ tot ⁊ tantos dolores ſuſtinuit. ſicut in obſidione ⁊ deſtructiōe irl'm p tytū vel p ioſephū lib. de iudaico bello. ⁊ alios hyſtoriographos illis tpib⁹ vicinos. lj.

A Pſ.101.

m Ecce oēs q̄ſi veſtimentum
n ꝯterenť: tinea comedit eos
o Quis ex voƀ timens dn̄m
p audiēs vocē ſerui ſui? Quis
q ābulauit i tenebris ⁊ n̄ ē lu
r mē ei? Speret i noīe dn̄i ⁊
s innitať ſup deū ſuū. Ecce
vos oēs accēdentes ignē
accincti flāmis. Ambulate
i lumie ignis vr̄i. ⁊ i flāmis
t quas ſuccēdiſtis. De manu mea factum eſt hoc vobis In dolorib⁹ dormietis.

Capitulum LI

a Udite me qui ſeq̄mini
qḋ iuſtum eſt ⁊ q̄ritis
b dn̄m. Attēdite ad petram
vn̄ exciſi eſtis ⁊ ad cauernā
c laci d̄ q̄ p̄ciſi eſtis. Attēdite ad abraā p̄reꝫ vr̄m. ⁊ ad
d ſarā que pepit vos. Quia
e vnū vocaui eū. ⁊ bn̄dixi ei
f g ⁊ multiplicaui eū. Cōſola
h biť ergo dn̄s ſyon: ⁊ cōſo
i labiť oēs ruinas eius. Et
ponet deſertū ei⁹ q̄ſi deliti
as ⁊ ſolitudinē ei⁹ q̄ſi hor
k tū dn̄i. Gaudiū ⁊ leticia in
ueniet in ea. grāꝫ actio et
l vox laudis. Attendite ad
me pple me⁹: et trib⁹ mea
m me audite. Quia lex a me
n o exiet: ⁊ iudiciū meū i luceꝫ
p pplorꝫ requieſcet. Prope eſt
iuſt⁹ me⁹: egreſſus ē ſalua
q tor me⁹: ⁊ brachia mea po
r pulos iudicabūt Me inſu
s t le expectabūt: ⁊ brachium
v x meū ſuſtinebūt. Leuate in
celuꝫ ocl'os vr̄os. ⁊ videte
y ſub terra deorſū. q̄ꝛ celi ſic
fum⁹ liq̄ſcēt. ⁊ t̄ra ſic veſtim
z attereť. et h̄itatores ei⁹ ſic
a hec iteribūt. Sal⁹ āt mea i
b ſempiternū erit: et iuſticia
c mea non deficiet. Audite
me q̄ ſcitis iuſtū ppl's me⁹
d e lex mea i coide eorꝫ. Noli
f te timere obprobriū hoim
⁊ blaſphemias eorꝫ ne me

nie iplebiť. iij. capitulo vbi dicit domin⁹. Tunc reddaꝫ pplis meis labium electuꝫ vt iuocēt oēs nomē dn̄i: ⁊ ſuiēt ei humero vno. qḋ ſm omēs expoſitores catholicos ⁊ hebreos referť ad tēpus xp̄i. ex hoc patꝫ q̄ aliq̄ expoſitores catholici in vno magis iudaiꝫāt h̄ q̄ſtū ad h̄ q̄ hebrei exponentes qḋ dř hic. Quia lex a me exiet ⁊c̄. dicēdo q̄ intelligiť d̄ edicto cyri per totū impiū ſuum publicato q̄ iudei redirēt libere i terrā ſuaꝫ Conſeq̄nť exp̄miť legiſlator cū ſubditur. p Prope eſt iuſt⁹ me⁹. i. xp̄s qui dř iuſtus abſolute ⁊ antonomatice eo q̄ nō ſolū eſt iuſtus formaliť vt alij. ſ̄ ēt effectiue alios iuſtificando. q Et brachia mea pplos iudicabunt. i. apl'i q̄ dicūť brachia corporis eccl'ie. ſicut ⁊ xp̄s caput. q̄b⁹ diciť

B C Pſ.56. Act.5.

A Udite me. hic remoueť ſcḋm ipedimētuꝫ ex dilatiōe ꝓmiſſi. ex h̄ eñ q̄ liberatō p xp̄m fiēda tm̄ differebať. eſtimabāt aliq̄ iudei q̄ illa liberatio nulla foret. iō h̄ remouet in h̄ ca. ⁊ p̄ ꝯferť ſpes aſſeq̄ndi ꝓmiſſū. ſcḋo auferť timor circa malū pene huic liberatōi ānexū: ibi. audite me p̄mū fac̄ dupl'r. ſ. exēplo ⁊ v̄bo. ſcḋꝫ ibi. attēdite ad me. Circa p̄mū ſciēdū q̄ abrae fcā fuit ꝓmiſſio d̄ obtētu t̄re chanaā Geñ. xv. ⁊ tm̄ iſta ꝓmiſſio n̄ fuit impleta tūc. ſ̄ p⁹. cccc. annos vt hř ibidē. tn̄ finaliť fuit ipleta pp̄ fidē abrae ⁊ ſare q̄ eiuſdē fidei fuit. ⁊ ex h̄ ꝯcludiť q̄ dilatio aduētus xp̄i nō debuit iudeis diſ̄aꝫ inducē. Prio igř circa h̄ poniť exēplū cū dř. b Attēdite ad pe. i. ad abraā ⁊ ſara vt exponiť poſtea cū dř. c Attēdite ad abraā ⁊c̄. ⁊ vocať abraaꝫ petra ꝓpter fidei firmitatē. d Quia vnū vo. eū. i. ſolū ſine ꝓle. e Et bn̄di. ei. ꝯferēdo ei bona tpalia ⁊ ſpūalia. f Et multi. eū. in m̄ltitudinē pplorꝫ p yſaac y̆maelē ⁊ alios filios ei⁹. ꝯñr ꝯcludiť intentū. ſ. de ꝯſolatōe ppl'i p xp̄m cū dř. g Cōſolabiť ergo dn̄s ſyō. i. eccl'iaꝫ q̄ vocať ſyō. eo q̄ ibi incepit vt dcm̄ eſt ſ̄. ij. ca. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. h Et cōſolabiť oēs rui. ei⁹. ex diuerſ errorib⁹ ortas in populo iudeorꝫ. ⁊ ex mala doctrina doctorꝫ. q̄s amouit xp̄us p ſuā doctrinā pp̄ qḋ dīc ſaluator de eis Mat. xv. Ceci ſunt ⁊ duces cecorꝫ. i Et ponet deſer. eius q̄ſi delitias. q̄ꝛ iudea bonis ſpūalib⁹ erat deſerta. ſ̄ p xp̄m fuit adipleta potiſſime p infuſionē ſpūſſcti ſup credētes in ſigno viſibili. act. ij. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. k Gaudiū ⁊ leticia ⁊c̄. q̄ꝛ ſpūſancto repleti loq̄banť magnalia dei letāter manifeſte ⁊ cōſtanter. l Attēdite. hic ꝯñr remoueť dictū impedimentū verbo. ⁊ p̄mo remoueť impedimentū. ſecūdo cōfirmať dictū: ibi. Leuate. Remoueť aūt impedimētū in h̄ q̄ aſſeriť aduēt⁹ xp̄i de ꝓpinq̄. ⁊ p̄mo excitať attētio cū diciť l Attendite ⁊c̄. q̄ꝛ nunciať hic magna ⁊ ardua. ſ. lex euangelica cū dř.

Math. xix. Cū ſederit fili⁹ hoīs in ſede maieſtatis ſue: ſedebitis ⁊ vos ſup ſedes iudicātes duodeci trib⁹ iſrl'. r Me inſule. i. gētiles: vt dicūť hebrei. s Expectabūt. ſic diciť Geñ. xlix. ⁊ ip̄e erit expectatio gētiū. t Et brachiuꝫ meū. i. xp̄m qui brachiū dn̄i diciť. ſ̄. liij. vt videbiť. v Suſtinebūt. legē ei⁹ recipiēdo. x Leuate. Hic cōſeq̄nter poniť ꝯfirmatio dicti p ſtabilitatē ip̄ius xp̄i. cū dř: leuate in celū ⁊c̄. i. cōſiderate ſtabilitatē ſupiorꝫ ⁊ inferiorꝫ corporū. y Quia celi ſic fum⁹ liq̄ſcēt. Aduētū eñ xp̄i ad iudiciū p̄cedet ignis ꝯflagratōis purgās celū aerē ⁊ t̄rā vel ſi itelligať de celo ſyderco p hāc liq̄factiōꝫ itelligiť ceſſatō a motu q̄ ceſſabit in finali iudicio. z Et h̄itatores ei⁹ ſic h̄ interibūt. q̄ꝛ in igne ꝯflagratōis moriēť oēs q̄ tunc viui repienť. a Salus aūt mea. i. xp̄s q̄ dř ſalus a deo data. b Et iuſticia mea. i. xp̄s ſil'r q̄ pp̄ excellētiā iuſticie nō ſolū dř iuſt⁹ in ꝯcreto. ſ̄ ēt iuſticia in abſtracto. c Audite me. Hic ꝯñr tolliť timor mali annexi. receptōi eñ fidei xp̄i annexa erat ꝑpeſſio mali pene ꝓpter qḋ ſaluator dicebat apl'is. ⁊ p ꝯñs fidelib⁹ alijs. Joh. xvj. Uenit hora vt ois q̄ interficit vos arbitreť obſequiū ſe p̄ſtare deo. ⁊ h̄ patuit in pſecutiōib⁹ eccl'ie p̄teritis. ⁊ in pſecutōe antixp̄i mag' apparebit. p̄mo ḡ tolliť timor pſeq̄ntiū gn̄aliť. ſcḋo antixp̄i ſpecialiť: ibi. Quis tu vt timeas ⁊c̄. Prim⁹ āt timor tolliť p h̄ q̄ ille pſecutiōes oñdunť pue ⁊ breues ⁊c̄. ⁊ ꝯſolatio futura ē ꝑpetua: iō ſubdiť. c Audite me q̄ ſcitis iuſtū. i. xp̄m p fidē ꝯgnoſcitis. d Lex mea. i. euāgelica: vt declaratū eſt ſ̄. e In cor. eorꝫ. radicata ⁊ firmata. f Nolite timere obpro. hoim. pp̄ xp̄m. ſ̄ magis gaudete q̄ fuit impletuꝫ Actu. v. Ibant apl'i gaudentes a ꝯſpectu conſilij q̄m digni habiti ſunt pro nomine ieſu cōtumeliam pati. ⁊ idē apparuit ⁊ apparet in multis ſanctis.

g Sic eñ vestimētū.i.cito morient ꝑsecutores ⁊ rodent eos vermes. g Sal⁹ aūt mea.i.xp̄s. h In sempiter nū erit.saluās fideles suos salute eterna.⁊ iō aduentū eius desiderās Esaias ꝓpha orādo exclamat. i Cōsurge cō surge.⁊ duplicat ꝓpt duplicē xp̄i aduentū.p̄mū ⁊ secūdū.
k Induere fortitu dinē.ad saluādū po pulū tuuz.⁊ ad h ad ducit exemplū p̄teri to ꝝ tēporū dicens.
l Nūquid nō tu ꝑ cussisti supbum ⁊c̄.i. pharaonē qui supbi uit cōtra dn̄m dicēs
f.42.a. Nescio dominū. ⁊ is rael nō dimittā Exo di.v. Dicit etiaz dra co ꝓpter maliciā qua filios israel opprime
B bat iniuste Exo.j. ꝓ
ḡ.14.d. pter qd dr̄ de phara one ezech.xxix. Dra
Exo.24.c. co magne q̄ cubas in medio fluminū. m Nunq̄d nō tu sicca sti mare ⁊c̄.vt hr̄ Ex odi.xiiij. n Et nūc id ē tpe grē. o Qui redēpti sūt a dn̄o.ie su xp̄o. p Reuer tent.ad vnitatē fidei ecclesiastice. q Et venient in syon.i.ad sanctā ecclesiam que vocat syon. vt predi ctū est. Potest etiaz per syō hic intelligi ecclesia triumphans que vocatur syon in pluribus locis scp̄tu re vñ ad heb.xij. Ac cessistis ad syon mon tē ⁊ ciuitatē dei viuē tis irl'm celestē ⁊ mul torū miliū angelorū frequētiā. ad quā veniūt fideles xp̄i post hanc vitā.⁊ huic sensui cōcordat lr̄a sequēs. r Et leticia sempiterna ⁊c̄.qd nō pōt hr̄i in presenti vita.iō sub dit. s Ego egoipse.⁊ nō alius. t Cōsolabor vos cō solatione eterna q̄ a solo deo pōt dari. v Quis tu.hic ꝯñr amouet timor antixp̄i.⁊ h duplici rōe. scd̄a ponit ibi. ego āt. P̄ria aūt rō accipit ex breuitate tp̄is.qr lȝ ꝑsecutio antixp̄i futura sit valde ḡuis tñ erit breuis tp̄e ꝓpt qd mi nus timēda.vñ dr̄ mat.xxiiij. Nisi breuiati fuissent dies il li nō fieret salua oīs caro ⁊c̄.dr̄ ḡ. v Quis tu vt timeas.et alloq̄t quelibȝ futuꝝ fidelē tp̄e antixp̄i q̄ cū sit regenerat⁹ i xp̄o nō dȝ timere ꝑsecutōȝ antixp̄i timore deijciēte a bono x Ab hoīe mortali.antixp̄s eñ erit hō purus ⁊ cito mori etur post assecutiōȝ dn̄ij:iō subdit. y Qui q̄si fenū ita arescet. Fenū eñ exn̄s in virore si supueniat estus imode rat⁹ facit xp̄m arescere:sic antixp̄s exn̄s in sua ptāte inficiet a deo repēte. ȝ Et oblit⁹ es dn̄i creatoris tui.h dr̄ ꝓ illis q̄ cadēt a fide vel ꝯstātia moti timore antixp̄i.iō subdi tur. a Et formidasti iugit.i.nimis diu ⁊ irrōnabiliter. b A facie furoris ei⁹.q̄ te tribulabat.Tunc eñ erit tribu latio mag̃ qualis nō fuit a p̄ncipio mūdi Math.xxiiij.
c Et para.ad ꝑdendū.disponet eñ antixp̄s totalr̄ exter minare ppl'm xp̄ianū. d Cito veniet.i.velocit attinget ḡdū sue ptātis. e Gradiēs ad aperiēdū suū pessimū in tentū cōtra xp̄m. In hebreo hr̄ ad laxandum.qd exponit Ra.sa.de laxatiōe seu defectū virtutis lȝ ad aliū itellectuȝ ꝑ hoc igit fm intellectuȝ nr̄m designat q̄ sic ptās antixp̄i

g tuatis. Sicut eñ vestimē
tū sic comedit eos vermis
⁊ sic lanā sic deuorabit eos
g h tinea. Sal⁹ aūt mea i sem-
piternū erit. ⁊ iusticia mea
in generationes generatō
i num. Consurge consurge
k īduere fortitudinē brachi-
um dn̄i. Cōsurge sic in die
bus antiquis i generatiōi
l bus seculoꝝ. Nūq̄d nō tu
ꝑcussisti supbū vulnerasti
m draconē? Nūq̄d nō tu sic
casti mare:aquā abyssi ve-
hemētis? Qui posuisti ꝓ-
fundū maris viā: vt transi
n o rent liberati. Et nunc q̄ re
p dempti sunt a dn̄o. reuertē
q tentur ⁊ veniēt in syon lau
r dātes ⁊ leticia sempiterna
sup capita coꝝ. Gaudiū et
leticiam tenebūt fugiet do
s lor ⁊ gemit⁹. Ego egoipse
t v ꝯsolabor vos. Quis tu vt
x timeas ab hoīe mortali et
y a filio hoīs qui quasi fenuȝ
ȝ ita arescet: ⁊ oblit⁹ es dn̄i
factoris tui qui tetēdit ce-

a los ⁊ fundauit terram. Et
formidasti iugiter tota die
b a facie furoris eius q̄ te tri
c bulabat. ⁊ parauerat ad ꝑ
dēdū. Ubi nūc ē furor tri-
d e bulantis. Cito veniet gra-
f diens ad aperiendū: ⁊ nō in
terficiet vsq; ad interniti o
g nē nec deficiet panis eius
h Ego aūt sum dn̄s de⁹ tu⁹
i q̄ cōturbo mare ⁊ intume-
scūt fluct⁹ eius. dn̄s exer-
k cituū nomen meū. Posui
l verba mea in ore tuo. et in
vmbra manus mee ꝓtexit
m n te: vt plātes celos: ⁊ fun-
o des terrā ⁊ dicas ad syon
p q populus meus es tu. Ele
r s uare eleuare. cōsurge irl'm
t v q̄ bibisti de manu domini
x y calicē ire eius. vsq; ad fun
duȝ calicis soporis bibisti
ȝ et potasti vsqȝ ad feces.
Non est qui sustentet eam
ex omibus filijs q̄s genuit
a et nō est qui apprehendat
manū ei⁹ ex oīb⁹ filijs q̄s
b c enutriuit. Duo sunt q̄ oc-

cito ascēdet ita cito deficiet.iō subdit. f Et nō inficiet vsq; ad internitionē.i.xp̄ianos morte repētina ꝑuēt⁹. In hebreo hr̄.Et nō morieť interfectiōe.s.humano gladio.
g Nec deficiet panis ei⁹.i.nō morieť fame. sicut nec gla dio.ꝗ dn̄i nr̄i iesu xp̄i verbo:fm q̄ dr̄.ij.ad Thess.ij. Quē dn̄s iesus xp̄s interfi ciet spiritu oris sui ⁊c̄.
h Ego aūt suȝ. hic ponit scd̄a rō ad tol lēdū timorē antixp̄i ⁊ accipit ex consola tione fideliū illā ꝑse cutionē sequētē.ꝓpt qd est min⁹ timenda E
et qr opposita iuxta se posita magis elu cescūt.iō p̄mo ponit magnitudo tribula tiōis p̄cedētis.secū do subdit magnitu do ꝯsolatōis sequētis ibi Idcirco audi Cir ḡ.49.a.
ca primū deus pr̄ al loq̄tur filiū q̄ deijci et ātixp̄m.⁊ ꝯsolabit ppl'm suū:cū subdit.
h Ego aūt sum do minus deus tuus.ra F
tione hūanitatis tue a me create. i Qui conturbo mare ⁊c̄.i. facio tribulatiōes in mundo venire fm or dinē sapientie mee ⁊ iusticie. k Po sui verba mea in ore tuo.ad nunciandum euangeliuȝ ꝓpter qd dicit xp̄s Iohā. vij. Mea doctrina nō ē mea. sed eius qui mi ḡ.47.b.
sit me. l Et in vm bra manus mee pro texi te.a iudeis volē tibus te occidere.qd tñ nō ꝑmisi fieri ante cōtemplationē doctrine tue.ideo subditur. m Ut plātes celos.id est ho mines cōtemplatiuos. n Et fūdes terrā.id est actiuos vtrāq; eñ vitā p̄dicauit christus.s.cōtemplatiuā ⁊ actiuaȝ
o Et dicas ad syon.id est ad ecclesiā. p Popul⁹ me us es tu.per susceptionē baptismi.Ex hoc ptȝ q̄ verba ista nō sunt ipsius dei ad Esaiā.vt aliqui exponūt.quia popu lus syon nō fuit sub dominio esaie.⁊ q̄d dicat christ⁹ eccle sie in antixp̄i ꝑsecutione subditur. q Eleuare.a perse cutione temporali ad pacem q̄ntum ad omēs. quia illa erit vltima persecutio ecclesie. r Eleuare. de culpa ad gra tiam q̄ntum ad penitētes qui timore antixp̄i ceciderant.
s Consurge.scilicet ad accipiendū premiū a christo veni ente ad iudiciū. t Hierusalē. id est ecclesia ratiōibus dictis supra. v Que bibisti de manu domini. id est ex eius ꝑmissione ⁊ ordinatiōe. x Calicē ire eius. in per secutione antixp̄i. y Usq; ad fundū calicis ⁊c̄.per hoc designat magnitudo tribulatiōis future antixp̄i tempore Sciendū tamē q̄ li vsq; ad.hic accipit exclusiue. qr fund⁹ calicis est antixp̄o ⁊ eius satellitibus reseruatus vt videbi tur postea. ȝ Nō est qui su.⁊c̄.quia nullus de p̄ncipibus xp̄ianis audebit se opponere vel resistere poterit antixp̄o ⁊ idē facit qd subdit. a Et non est quia ꝓprehen ⁊c̄.ad educendū eā de tribulatiōe. licet eñ enoch ⁊ helyas tunc se opponent anticristo tamē interficient ab eo.
b Duo sunt.scilicet mala pene. c Que occurrēt tibi que postea subdūtur sed interponitur.

d currunt tibi. Quis contri-
e ſtabitur ſuꝑ te? Vaſtitas ⁊
f g contricio: ⁊ fames ⁊ gladiꝰ
h Quis conſolabit te? Filij
i k tui ꝓiecti ſunt dormierūt.
l m n in capite omniū viaꝝ ſicut
o orix illaqātꝰ pleni indigna
tione dñi. increpatōne dei
p tui. Jccirco audi hec pau-
q r percula: ⁊ ebria nō a vino.
s hec dicit dñator tuus do-
t minus ⁊ deus tuus qui pu
v gnauit ꝓ pplo ſuo ecce tu-
li de manu tua calicem ſa-
x poris. fundū calicis indi-
y gnationis mee. Nō adijci
z es vt bibas illum. Et po-
a nam illum in manu eorum
b q̄ te humiliauerūt ⁊ dixerūt
c anime tue incuruare vt trā
d ſeamus ⁊ poſuiſti vt terrā
corpus tuum. ⁊ quaſi viaꝫ
trāſeūtibus. Capi. LII

a b c Onſurge ↄſurge idue
re fortitudine tua ſyō
c Induē veſtimētis glīe
d tue irlm ciuitas ſctā qꝛ nō
adijciet vltra vt ꝑtrāſeat ꝑ
e te incircūciſus: ⁊ imūdus
f Excutere de puluere: con-
g h ſurge ſede hieruſalez. Sol
ue vincula colli tui capti-
ua filia ſyon qꝛ hec dic dñſ
i Gratis venundati eſtis.

d Que occurrēt tibi. que poſtea ſubdūtur ſed interponit d Quis cōtriſtabit ſuꝑ te. q. d. nulli aut pauci. ⁊ iſtud refert ad illud qđ ꝓdictū ē. Nō ē q̄ ſuſtētet eaꝫ. q̄ aūt ſint duo mala pene ꝑdicta ſubdit: e Vaſtitas ⁊ ↄtritio ⁊ expo nēdo ſubdit. f Et fames. ⁊ ꝓ id ē. i. fames ꝓ q̄ poſita ē vaſtitas. g Et gladiꝰ. ꝓ q̄ poſita eſt cō tricio: ita ꝙ licet ponāt ibi q̄tuor ſm nomē. ſt tñ duo tm̄ ſm rē. h Quis cōſolabitur te. q. dī. nulli aut pauci. cuiꝰ cauſa ſubditur. i Filij tui. q̄ te poſſent cōſolari. k Proiecti ſunt. ſ. mortui: iō ſubdit. l Dormierūt ſomno mortis. m In ca. oim viaꝝ carentes ſepultura. n Sicut orix anial eſt immūduꝫ. vt hꝫ Deut. xiiij. ⁊ declinatur orix origis. o Pleni indignatione dñi. h dicit ſm eſtimationem hominū qꝛ tribulatio antixpi ꝑncipalit ordinabit ad purgationē ⁊ meritū electoꝝ. Quis tūc eſtimēt hoīes mūdani deū ↄ̄ eos eſſe offenſuꝫ p Jccirco. Hic ↄñr pōit ſequēs ↄſolatio: cuꝫ dī. Jccirco audi h pauꝑcula. i. eccl'ia tūc depauꝑanda ꝑ ātixpm eiꝰ diuitias acceptuꝝ q Et ebria. i. plena r Nō a vino. ſꝫ a tribulatiōis tormēto. hoc dī ꝓſequēdo parabolā de potatione calicis ꝑdicti. s Hec dic dñator tuus. ad te ↄſolandū. t Qui pugnauit pro pplo. in crucis ligno in humanitate aſſumpta. v Ecce tuli de ma. tua cali. ſo. i. penā tribulatiōis. x Fūdum calicis indignatiōis mee. de manu tua abſtuli. y Nō adijcies vt bibas illū vltra. qꝛ tribulatio eccleſie tꝑe antixpi erit vltima. z Et ponā illū. ſ. funduꝫ calicis reſeruatū. a In manu coꝝ q̄ te hūiliauerūt. ſ. antixpi ⁊ ſatellitū eius. b Et dixerūt aie tue. i. tibi. c Incuruare vt trāſeamꝰ ſuꝑ te ſicut ſuꝑ terrā. intētio em̄ antixpi erit totaliter cōculcare eccleſiā. d Et poſuiſti vt terrā corpus tuū. qꝛ corpa fideliū tūc occiſoꝝ remanebūt ſuꝑ terrā inſepulta. vt dictuꝫ eſt. ita ꝙ homies ⁊ beſtie poterūt ſuper ea tranſire. Capitulum. lij.

a c Onſurge. Aliq̄ expoſitores catholici exponūt iſtō capitulū de liberatōe ppl'i iudaici de babylone fctā ꝑ cyrū de qua freq̄nter dictū ē. ſꝫ ſaluo meliori iudicio nō vꝫ hoc ↄuenienter dictū. qꝛ paulꝰ apl's in lege ⁊ ꝓphetis hūanitus edoctꝰ. ⁊ ſpūſancto plenꝰ. illō qđ hꝫ i h capit. Q̄ pulcri ſuꝑ mōtes pedes annūciātis ⁊ ꝑdicantis pacē ⁊c. allegat hoc dici de ꝑdicatiōe euāgelij Roma. x. et iō nō vꝫ cōuenienter exponi de nūcijs cyri miſſis ꝑ impiuꝫ ſuū ad publicandū edictū de licētia dara iudeis redeundi in irl'm vt iſti exponūt. Jteꝫ ra. ſa. ſuꝑ iſtud ca. dicit ꝙ iſte ↄſolatiōes vltime. ſ. poſite ab iſto loco vſq ad finē libri nō dicunt niſi ſuꝑ captiuitatē edom ꝑ quē intelligit romanū iperiū qđ poſuit iudeos in iſta captiuitate in qua ſunt. a q̄ liberari expectāt ꝑ regē meſſiā ⁊ ſic ſm eū h ca. itelligit de tꝑe xpi et in h veꝝ dicit. lꝫ erret expectādo futuꝝ qđ iā eſt ꝑteritū. Jgit ſeq̄ndo ſniaꝫ apl'i. ⁊ dictū ra. ſa. in hoc ca. q̄tū ad id qđ ↄtinet veritatis. pōt dici cōuenienter ꝙ in h capitulo remouet terciū ipedimētū liberatiōis facte ꝑ xpm ad incredulos qđ ꝓuenit ex ↄtēptu hūilitatis criſti. Principes em̄ ſacerdotū ⁊ ſcribe de aduētu chriſti nimis carnaliter ſapiētes expectabāt eū tꝑaliter regnaturū. ⁊ dñium a romanis ablaturū: ⁊ iō cū viderunt eū humilē abiectum ⁊ pauperē ⁊ ↄtemptū terrenoꝝ docentē. ↄtēpſerūt eū: ⁊ ſic fuerūt cecati ⁊ fructu ſue redēptiōis ꝑuati. ⁊ hoc iuſte: qꝛ aduētus eius fuerat ꝓnūciatus in pauꝑtate. zacha. ix. Ecce rex tuꝰ venit tibi iuſtꝰ ⁊ ſaluator. ⁊ ipſe pauꝑ ⁊c. qđ ſm omnes doctores hebraicos de aduētu xpi intelligit. h igr impedimētum remouetur h oſtēdēdo ꝙ humiliatio xpi fuit diſpoſitio ad gloriam. ſm qđ dī Philip. ij. Humiliauit ſemetipſum factus obediēs vſq ad morteꝫ: mortē autē crucis. pꝑ qđ deꝰ exaltauit illū ⁊c. ⁊ nō ſolū poſt mortē fuit glorificatꝰ ſꝫ etiā ante in opibus miraculoſis ad declaratōnem ſue diuinitatis ꝓpter qđ xpo petēte ioh. xij. Clarifica me pr̄ ⁊c. rñſuꝫ fuit. Clarificaui ⁊ iteꝝ clarificabo. i. clarificaui te in miraculis. ⁊ iterū te glorificabo ꝑ gloriā reſurrectōis. ⁊ ſic eſt in corpe myſtico chriſti. qđ ē eccl'ia qꝛ poſt depreſſiōes eiꝰ ꝑ iudeos ⁊ tyrānos eleuata eſt in magna gl'ia etiā tꝑaliter. ⁊ in ipſis depſſiōibꝰ fuit multuꝫ eleuata ſpūalit in receptiōe ſpūſſcti. ⁊ in miraculis q̄ fiebant ꝑ apl'os ⁊ alios ſctōs in noīe xpi: vt ptꝫ in actibꝰ apl'oꝝ in pluribꝰ locis: ⁊ in ſctōꝝ legēdis. Scōm hoc igit ꝑſens capitulū in duas ptes diuidit. qꝛ ꝑmo oñdit ꝓpoſitū i myſtico xpi corpe. ſcđo in ipſo capite: ibi. ecce intelliget. Prima in duas. qꝛ ꝑmo deſcribit eccl'ie depſſe ſublimatio. ſecūdo eiꝰ dilatio: ibi: Q̄ pulcri. Prima in duas. qꝛ ꝑ oñdit ꝓpoſitū. ſcđo adducit exēplū. ibi. qꝛ h dicit. Circa primuꝫ ꝓpheta alloquit eccl'iaꝫ ꝑmitiuā. a Cōſurge cōſurge. ad opa virtutū: ⁊ duplicat li cōſurge: ad maiorē excitationē. b Induere fortitudine tua ſyon. ad tolerandā cōſtanter aduerſa: qꝛ cito poſt aſcēſioneꝫ xpi a celos facta ē ꝑſecutio magna in eccl'ia. Act. viij. ⁊ poſtea rome ꝑ neronē ⁊ alios plures ꝑſecutores eccl'ie. ſꝫ qꝛ poſt ꝑſecutōes eccl'ie ſecuta eſt pax ⁊ honor. iō ſubdit. c Induere veſtimētis gl'ie tue. ⁊ h fuit ipletū ↄſtātini imꝑatoris tꝑe. q̄ pacē eccl'ie ꝑ totū romanū imperiū dedit. ⁊ mirabiliter eā honorauit. d Quia nō adijciet vltra vt ꝑtrāſeat ꝑ te. ſic te calcādo et vilificādo. d Incircūciſus. i. ꝑſecutor gētilis. e Et immūdus. i. ꝑſecutor iudeus ſi aūt ↄ̄ hoc obijciat. ꝙ pꝰ mortē ↄſtātini liciniꝰ ꝑſecutꝰ ē eccl'iaꝫ ⁊ poſtea iulianꝰ apoſtata. Dicēdū ꝙ ille ꝑſecutiōes nō fuerūt tāte ꝙ deijcerēt eccleſiā ab honore. nec diu durauerūt. Liciniꝰ eī in bello fuit deuictꝰ ⁊ apđ theſſalonicā capite trūcatꝰ. Julianꝰ etiaꝫ apoſtata a ſctō mercurio lācea fuit trāſfixus. Pōt ſcđ dici ꝙ illa dictio vltra. cū dī nō adijciet vltra ⁊c. nō iportat ſemper ꝑpetuitatē a pte poſt. ſꝫ duratiōnē tꝑis determinatā. ⁊ aliq̄n nō multū longā. ſic dictū fuit pleniꝰ ſ. ca. ij. toto aūt tꝑe ↄſtātini poſt eiꝰ baptiſmū vniuerſalis eccl'ia fuit in pace ⁊ honore. f Excute de puluere. i. de ꝑcedēti abiectōe vel de puluere ad l'ram. qꝛ multi xpiani fuerūt cōdēnati ad fodiendā ⁊ deportādā arenā. vñ puluerizabant. q̄ oēs fuerūt abſoluti de mādato cōſtātini. g Sede irl'm. in ſede honoris: qđ tūc fuit impletū q̄n roma que erat caput mundi facta ē ſedes ſummi pōtificis ꝑ cōſtantinū ſede imperiali trāſlata apud cōſtantinopolim. h Solue vincula colli tui: quia omēs xpiani in diuerſis ptibus orbis incarcerati ꝑ cōſtantinū fuerūt liberati. i Gratis venun. eſtis. id ſine cauſa deputati operibus ſeruilibus.

B

A ſ. 51. c.

k ⁊ ſine argēto redimemini.
l Quia hec dicit dñs deus
m In egyptū deſcēdit ppl's
n me⁹ in principio: vt colo-
o p nus eēt ibi ⁊ aſſur abſq; vl
q la cā calūniat⁹ ē eū. Et nūc
q̄d mihi eſt hec dicit dñs.
r Qm̄ ablat⁹ eſt pplus me⁹
s gratis. Dñatores ei⁹ ini-
t que agūt dicit dñs: ⁊ iugi-
ter tota die nomē meū blaſ
v phematur. Propter hoc
x ſciet ppl's me⁹ nomē meū i
y z a die illa. q2 egoipſe q̄ loq̄bar
b ecce aſſum. Q̄ pulchri ſup
c d e mōtes pedes annūciātis
⁊ ꝑdicātis pacē: annunciā
tis bonum. ꝑdicātis ſalu-
f tē, dicētis. Syō regnabit
g de⁹ tu⁹. Uox ſpeculatorū
h i tuoꝝ. Leuauerūt vocē: ſil'
k laudabūt. q2 oculo ad ocu
l lū videbunt. cū cōuerterit
m dñs ſyon. Gaudete ⁊ lau-
date ſil' deſerta irl'm: Quia
ꝯſolat⁹ ē dñs pplm ſuū re
n demit irl'm. Parauit dñs
a brachiū ſctm̄ ſuū in oculis
oīm gentiū. ⁊ videbūt om
nes fines terre ſalutare di
b noſtri. Recedite recedite
c exite iñ: pollutū nolite tan
gere. Exite de medio eius
d mūdami q̄ fertis vaſa dñi.
e Qm̄ nō i tumultu exibitis
f g nec i fuga ꝓperabitis Pre
h cedet ei vos dñs. ⁊ cōgre
i gabit vos de⁹ iſrael. Ecce
k intelliget ſeru⁹ me⁹: exal-
l m tabit ⁊ eleuabit ⁊ ſublimis
n erit valde. Sic obſtupue-
o rūt ſup te multi. ſic inglori
p us erit inter viros aſpect⁹
ei⁹: ⁊ forma ei⁹ inter filios
q hoim. Iſte aſpget gentes
r multas ſup ipm ꝯtinebunt
s reges os ſuū Quia q̄bus
nō eſt narratū de eo vide-
runt, et qui non audierunt
contemplati ſunt.

k Et ſine argen. redemini. q2 cōſtātinus nō accepit iñ pecuniā. ſ3 magis ecōuerſo pecunias ſuas diſtribuit p orbem ad edificationē eccl'iaꝝ ⁊ ſuſtētationē miniſtroꝝ. l Quia hec dicit ⁊c. Hic adducit exēplū ad ꝓpoſitū ⁊ ponit h̄ duplex exēplū. Primū eſt de deſcēſu ppl'i iſrl' in egyptū cum di. m In egyptū deſcendit ppl's me⁹ in principio. de q̄ deſcenſu h̄r Gen. xlvj.

B n Ut colonus eſſet

Gen.46.a. ibi. i. hitator ad euadendū famis periculū: ſed poſtea fuit ibi multū depreſſus ⁊ afflictus ſ3 dñs liberauit eū. iſta tñ liberatio hic non exprimit q2 erat nota ⁊ famoſa. ⁊ iō ſatis dat itelligi p hoc ꝙ deſcenſus in egyptū tāgit. ⁊ idē dicendū de ſecundo exēplo cū ſubdit. o Et aſſur. id ē

Naum.1.d. Ro.10.c. rex aſſyrioꝝ. p Abſq; vlla cauſa calūniatus eſt eū tñ dñs mirabilit liberauit eum tpe ezechie vt h̄r. iiij Reg. ꝯñr applicātur

C exēpla ad ꝓpoſitum cum dicitur. q Et nūc q̄d mihi hic. i. in ꝑſecutiōe eccleſie. q. di. decet me eā3 liberare. ⁊ ſubdit cauſa. r Qm̄ ab-

3.49.d. la. eſt po. me⁹ gratis q2 in ꝑmitiua eccl'ia multi fuerūt ablati p occiſionē de ꝑſenti vita. ⁊ multi de locis ſuis p incarcerationes ⁊ exilia. s Dñatores ei⁹ inique agūt. q2 iudei ſb quorū dominio ꝑmo fuit eccl'ia in irl'm ⁊ iudea. inique tractauerūt ppl'm xp̄ianū. ⁊ poſtea imꝑatores romani ⁊ eoꝝ ꝑfecti. t Et iugiter toto die nomē meū blaſphemat. ſ. nomē xp̄i q̄ ab infidelib⁹ magus ⁊ deceptor fuiſſe dicebat v Propter hoc. i. ꝓpter iniurias dictas. x Sciet populus me⁹. ſ. xp̄ianus. y Nomē meu3. i. efficaciā nois mei p expꝫientiā ſue ſalutis ſicut vocor ieſus. i. ſal⁹ vel ſaluator. z In die illa. ſ. notabili ⁊ famoſa qñ ꝯſtātin⁹ recepit baptiſma. a Quia egoipſe q̄ loq̄bar. in hūanitate aſſūpta diſcipulis meis b Ecce aſſu3. p ſaluatōis effectū ⁊ etiā in ꝑſona ꝓpria. q2 ꝯſtātinus de baptiſmo cōſurgens ꝯfeſſus eſt ſe vidiſſe ieſum xp̄m. c Q̄ pulcri. h̄ ꝯñter deſcribit eccl'ie dilatio p ꝑdicatiō3 apl'oꝝ aliorūq; diſcipulorū. cū di. q̄ pulcri. i. valde pulcri. d Sup montes. i. ſr̄e nos ꝑncipes fidē xp̄i recipiētes ad predicatōe3 ꝑdictorū. e Annūciātis ⁊ ꝑdicātis pacē. i. legē euāgelica3 q̄ eſt lex pacis ⁊ amoris. ⁊ pōt hec lr̄a exponi de nūcijs ꝯſtātini miſſis p orbē. ad denūciādū eccl'ie pacē. ſ3 ꝑma expoſitio magis ꝯſonat dictis apl'i. vt ſ. dictū ē. ⁊ etiā lr̄e ſeq̄nti in qua ſubdit. f Dicētis ſyon regnabit de⁹ tu⁹. apl'i eñ ⁊ alij ꝑdicatores eccl'ie ꝑdicauer̄t ⁊ ꝑdicāt regnū xp̄i, ꝓpter q̄d di Math. xxiiij. Et ꝑdicabit h̄ euāgeliū regni in vniuerſo orbe ⁊c. vñ in fine legēdaꝝ ſctōꝝ cōiter ponit. Regnāte dño nr̄o ieſu xp̄o. g Uox ſpeculatoꝝ tuoꝝ. i. ꝑlatoꝝ ſm ꝙ di Ezech. iij. Fili hois ſpeculatorē dedi te domui iſrael ⁊c. h Leuauerūt vocē. cōſtāter ꝑdicādo. i Simul laudabūt. cōcorditer gr̄as agēdo. k Quia oculo ad oculū videbūt. i. ſenſibilit. l Cū ꝯuerterit dñs ſyō. vidētes multitudinē gentiliū ꝯuerſam ad xp̄m. ⁊ hoc fuit impletu3 tpe cōſtantini: anno eñ quo baptizatus fuit tanta multitudo

credidit vt ad. xij. milia ⁊ ampli⁹ baptizādi aſcriberent: vt h̄r in geſtis ſcti ſilueſtri. abſq; mulierib⁹ ⁊ puulis. iō ſubdit m Gaudete ac laudate ſil' deſerta irl'm. i. loca futuri xp̄i dedicata. q̄ añ tpa cōſtātini ita fuer̄t deſerta ꝙ null⁹ xp̄ian⁹ niſi furti audebat accedere. ſ3 cōſtātin⁹ p totū orbē iuſſit eas apiri. ⁊ a fidelib⁹ freq̄ntari ⁊ alia d̄ nouo edificari. n Parauit dñs brachium ſctm̄ ſuū. i. filiū q̄ di

virt⁹ pr̄is. j. ad Coꝝ. Ps.97.

.j. Predicam⁹ xp̄m 2.Coꝝ.6.d.

dei virtutē ⁊c. ſic di brachium dñi. eo mō loquēdi q̄ ptās ſecularis di brachiū ſeculare. a In oculis oīm gentiū. q2 predi

catores a tpe cōſtātini liberi⁹ potuerunt vbiq; diſcurrē. ⁊ multi valde exēplo impatoris incitati fuerūt ad fidem xp̄i cōuerſi gētilitate relicta. iō ſubdit. b Recedite rece. de cultu idolatrie. c Pollutū no tangere. i. noli te extēdere man⁹ veſtras ad opa pctōꝝ ⁊ q2 miſtri eccl'ie dñt eſſe mūdiores alijs. iō ſequit. d Mū- Ro.15.c.

damini q̄ fertis vaſa dñi. i. q̄ eſtis depu tati ad cultū dei. ſic leuite in vete. teſta. q̄ portebāt vaſa cultus tabernaculi. e Qm̄ nō in tumultu exibitis. i. p violentiā armoru3 q̄d di ꝓpter multos ꝯfeſſores ⁊ miſtros dei incarceratos q̄s ꝯſtātinus libere abſoluit. f Nec in fu. ꝓperabitis. carcerē frāgendo ⁊ inde fugiēdo. g Precedet eñ vos dñs. p ꝯſtātinū liberādo. h Et cōgre. vos de⁹ iſrl'. cū fidelib⁹ alijs ad laudādū deū i eccleſijs. i Ecce itelliget. h̄ oñdit ꝓpoſitū in capite nr̄o ieſu xp̄o. q̄ fuit hūiliat⁹ ⁊ exaltat⁹. vt ſ. dictū ē. ⁊ vtrūq; mixtim ponit h̄ cū di i Ecce itel. ſer. me⁹. q2 hab3 ſciam diuinā ab eterno ⁊ hūanā ex tpe. ⁊ ꝙ intelligat de xp̄o ad lr̄a3 pt3 p trāſlationē chaldaicā q̄ di thargū apō hebreos. ⁊ tāte auctātis ē apud eos ꝙ null⁹ auſus fuit ei ꝯdicere q̄ talis ē hic. Ecce ꝓſperabit ſeru⁹ me⁹ meſſias. ꝓpt q̄d antiqui iudei ab illo loco vſq; ad finē. liij. c. expoſuer̄t ad lr̄a3 de ꝑſona xp̄i. k Exaltabit ad vnitatē ſuppoſiti diuini vl' alit exaltabit. i ſua reſurrectōe. l Eleuabit. in ſua aſcenſione: m Et ſublimis erit valde. ſedēs ad dexteram dei patris. Marc. vlt. Et dñs q̄dē ieſus poſtq; locutus eſt eis aſſūptus ē in celū. ⁊ ſedet a dextris dei. n Sic obſtu. ⁊c. vidētes miracula añ paſſionē facta Mat. viij. Porro homies mirati ſunt dicētes. q̄lis eſt h̄. q2 vēti ⁊ mare obediūt ei. ⁊ finaliter doctrinā xp̄i audiēdo miraculis cōfirmatam Mat. vij. Admirabant turbe ſup doctrina ei⁹. erat eñ docēs eos ſicut ptātē3 hñs. o Sic inglori⁹. i. vitupat⁹ erit p Inter vi. ⁊c. qñ fuit conſput⁹ ⁊ colaphis ceſus. q Iſte aſp. ⁊c. i. mūdabit ſuo ſanguie ⁊ baptiſmate. r Sup ipm ⁊c. q̄d videm⁹ impletū in regib⁹ ad fidē cōuerſis qui nō ſolū ꝯtinēt ora ꝓpria a blaſphemijs ſ3 faciunt etiā ſuos ſubditos ꝯtinere blaſphemos puniendo. s Quia quibus ⁊c. credēdo. ⁊ iſti ſunt gētiles ad q̄s ꝓph̄e miſſi nō fuerūt. neq; audier̄t xp̄m ꝑſonalit ꝑdicātē ſic iudei ꝓpt q̄d dicit ſaluator Mat. xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues que perierūt domus iſrael. ſ. ad predicandū in perſona ꝓpria.

In cap.lij.vbi dr̄ in poſtilla Cōſurge. Additio.
In hoc ca.lij. vr̄ ꝓpħa q̄daꝫ ꝑambula ꝑſuppone̅ ad
paſſione̅ xp̄i ꝑtinētia de q̄ dictur⁹ ē apte ꝛ plene in
ſeq̄n ca.ſ.liij. vn̄ ꝑ hortat̄ ppl'm fidele̅ ad v̄tute̅ di.
Cōſurge ꝯſurge induere fortitudine tua ſyon. duplicat̄ āt
hoc v̄bū ꝯſurge ad maiore̅ cōfirmatione̅: vl' ꝑ ꝑmū cōſur-
ge intelligit̄ reſurrectio a pctis ꝑ ſcōm v̄o ꝓceſſus ad vir
tutes ꝛ ſequit̄. Induere fortitudine tua ſyon.ſ. fortitudine
gr̄e ꝑ quā reſiſtit̄ aduerſitatib⁹ mūdanis ꝛ dyabolicis ten
tatiōib⁹ iuxta illō ad Heb.xj.ca. Eſtote fortes in bello ꝛc̄.
ꝛ q2 ꝑ tale̅ fortitudine̅ deuenit̄ ad ſtatū gl'ie ꝓut ibide̅ ſeq̄
tur: ꝛ accipietis regnū eternū: iō ſubdit̄. Indue̅ veſtimētis
gl'ie tue irl'm ciuitas ſctā.ſ. celeſtis de q̄ ꝓp2ie verificat̄ qō
ſubdit̄. Quia nō adijciet vltra ꝛc̄. quā exhortatione̅ ꝛ exci
tatione̅ iterū ad maiore̅ cōfirmatione̅ ſub alijs v̄bis repe-
tit di. Excutere de puluē.ſ. pctōꝝ: iuxta pō. Mūdd ꝯſitebi
tur tibi puluis. Cōſurge.ſ. ad faciendū bonū. Hierl'm ſede
ſcꝫ mente q̄eta. ſolue vincula colli tui ꝛc̄.ſ. ꝑ cōtritione̅ ve-
rā ꝑ quā vincula pctōꝝ ſoluunt̄. Qualit̄ aūt ſeu qua v̄tute
poſſent hmōi vincula captiuitat̄ pctōꝝ ſolui ſb̄dit di. Hec
dic̄ dn̄s: gratis venūdati eſtis in hoc em̄ qō dicit gratis ve
nundati eſtis intelligit̄ venundatio q̄ eſt ꝑ peccatū. vn̄. ſ̄.
l.ca. dixerat. Ecce in iniq̄tatib⁹ vr̄is venundati eſtis. Naꝫ
q̄ facit pctm̄ ſuus peccati eſt Ioh. viij. In h̄ aūt qō ſequi
tur. Et ſine argento redimemini. oſ̄dit̄ q̄ paſſio xp̄i de q̄ in-
tendit in ꝓximo loq̄: opata eſt ſalute̅ nr̄am ꝑ modū redem
ptiōis nō corpalis: ſm̄ quā q̄nq3 aliq̄ pecuniali ꝑcio redi-
munt̄ ſꝫ ꝑ redēptione̅ ſpūale̅.ſ. ꝑ ſanguine̅ ꝑcioſū xp̄i. vn̄. j
Pe.j. Nō corruptibilib⁹ auro vel argento redēpti eſtis: ſꝫ
ꝑcioſo ſanguie agni imaculati ꝛ incōtaminati xp̄i. q̄ q̄deꝫ
v̄ba apl'i manifeſte corrn̄dēt ꝑdictis v̄bis ꝓpheticis.ſ. cuꝫ
dr̄. Sine argento redimemini. ꝛ ad declaratione̅ ꝑdictoꝝ ſb̄
dit. Quia h̄ dicit dn̄s de⁹: in egyptū deſcēdit ppl'us meus
vbi ꝓpħa oſ̄dit diīam int̄ captiuitate̅ babylonicā ꝛ egypti
acam a q̄b⁹ fuerūt ꝑ deū liberati: ꝛ captiuitate̅ peccati ſeu
dyaboli a q̄ xp̄s redemit humanū gen⁹ ꝑ ſuā paſſione̅. naꝫ
in ꝑdictis duab⁹ captiuitatib⁹ lꝫ cēnt inter ſe differentes:
q2 egyptiacā incurrerūt ſponte deſcendētes in egyptū. vt
coloni cēnt ibi vtꝫ Gen̄. xlvj. ca. ꝛ ſic egyptij habuerūt ali
quale̅ rōem detinendi eos. q2 ſubuenerūt eis in famis ne-
ceſſitate: vt in glo. in captiuitate aūt babylonica q̄ ſignifi-
cat̄ h̄ ꝑ aſſur eo q̄ aſſyrij cū nabucho. venerūt nō fuit talis
cā vt in terra ſua calūniarent̄ ꝛ opꝑmerēt eos: vt in glo. in
vtraq3 aūt captiuitate ꝑdicta q̄ ſolū corpalis erat in manu
violenta ꝑ coactione̅ oppmentīū ſufficient̄ fuerūt redem
pti ꝑ potentiā diuinā aduerſarios violent̄ ppl'm dei deti-
nentes opꝑmente̅. vtꝫ in ſacris ſcripturis de h̄ loq̄ntibus
ſꝫ i hac captiuitate a q̄ xp̄s ꝑ ſuā paſſione̅ redemit h̄ nō ſo
lū nō cōgruebat.ſ. q̄ de⁹ ꝑ ſuā ſolā potentiā dyabolū ſpo-
liaret: eo q̄ humanū gen⁹ ꝑ pctm̄ qō ſm̄ aug. nō eſt niſi vo
luntariū captiuatū fuit: q̄ rōne erat iuſte ſub ſuiture dya-
boli derelict⁹ a deo: vt tractat̄ a doctorib⁹ in. iij. diſtin. xix
ꝛ h̄ eſt qō ſequit̄. Et nūc q̄d mihi eſt. Hec dicit dn̄s. q2 ab-
lat⁹ eſt ppl's me⁹ gratis. q.d. ꝛ nunc.ſ. in hac captiuitate h̄
nō ſufficit.ſ. ꝑ ſolā potentiā redimere. Qm̄ ablat⁹ eſt ppl's
me⁹ gratis.ſ. ſponte tradendo ſe pctō ſeu dyabolo: q̄ rōne
cōueniens eſt vt ꝑ iuſticiā redimat̄. Si aūt ꝯ hoc dicat̄ q̄
xp̄s ꝑ ſuā paſſione̅ nō ſolū ab actuali ſꝫ etiā a pctō origina
li p̄ncipaliter redemit: qō q̄dem originale pctm̄ nō ē volū
tariū in ipis deſcendētib⁹ ꝑ ꝓpagatione̅. Dōm q̄ lꝫ pctm̄
originale nō ſit voluntariū in ipis ꝓpagatis fuit tn̄ volun
tariū in ꝑmis parentib⁹ a q̄bus trahunt originem. Et idō
ſimpl'r dixit. Ablat⁹ eſt ppl's me⁹ gratis.ſ. ſponte ſe tradi-
dit dyabolo ſeu pctō: ꝛ iō nō ꝑ ſolā potentiā redimend⁹ eſt
ſic̄ in alijs captiuitatib⁹ ſupradict̄. ꝛ ſequit̄. Dn̄atores ei⁹
iniq̄ agūt. q.d. lꝫ dn̄atores ei⁹.ſ. p̄ncipes tenebraꝝ: inique
agūt deducēdo eos ad peccandū: nihilomin⁹ q2 gratis.ſ.
ſponte: vt dictū eſt ſe tradiderūt. Et iugiter tota die nome̅
meū blaſphemat̄.ſ. eo q̄ in eis remanet culpa peccati: ſm̄
quā de⁹ offendit̄. ꝛ iō dr̄ blaſphemari iux̄ illud ad Ro. ij. c.
Per vos nome̅ dn̄i blaſphemat̄ in gentib⁹. Ex ſupradict̄
igit̄ cōcludit̄ q̄ captiuitas de qua agit̄ nō ꝑ ſolā potentiā
opp2imente̅ aduerſarios redimenda erat ſicut ꝛ alie capti
uitates ſꝫ ꝑ aliq̄d remediū ſufficiens ad tollendā culpā ſeu
maculā pctōꝝ. ꝛ iō ſubdit. Propter hoc ſciet ppl's me⁹ no
men meū in die illa.ſ. ꝓpt̄ neceſſitatem ſeu cōgruentiā pre
dictā. ſciet ppl's me⁹.i. ppl's nouiter ꝑ me redempt⁹ nome̅
meū.ſ. nomen ih̄s qō ſignificat redemptore̅ ſeu ſaluatoreꝫ
a tali captiuitate dyaboli ſeu peccati iuxta interꝑtationeꝫ
hui⁹ nois ꝑ angelū factā ipi ioſeph: Math. j. c. Ipe ei ſal
uū faciet ppl'm ſuū a pctis eoꝝ. ꝛ ſequit̄. In die illa.ſ. tēpe
gr̄e q̄n hoc nomen fuit manifeſtū: tp̄s em̄ gr̄e dies dr̄. iux̄
illud ad Rom̄. xiij. ca. Nox ꝑceſſit: dies aūt appropinqua
bit. ꝛ q2 redemptio a deo vero facta tranſcēdit om̄s alias
redemptiōes q̄ facte fuerunt mediantib⁹ angelis ſeu homi
nib⁹ mō ꝑdicto: iō ſubdit̄. Quia egoipſe q̄ loquebar.ſ. ꝑ ꝓ
phetas ecce aſſum.ſ. ꝑ carnem aſſumptā. q.d. redemptiōes
ꝑterite ꝑticulares ꝛ corpales ꝑ angelos ſeu ꝓphetas in ꝑ-
ſona mea loquentes facte ſunt. ſꝫ hec redemptio q̄ ſpūalis
atq3 vl'is eſt oportet vt ꝑ me fiat. Unde egoipſe qui loque
bar ecce aſſum. Item circa hoc qō dicit̄. Sciet ppl's meus
nomen meū. Notandum q̄ ſicut in redemptione egyptia
ca fuit Moyſi: ꝛ deinde ſenioribus iſrael: ꝛ deinde popu-
lo reuelatum nomen dn̄i tetragrammaton: ſm̄ cui⁹ veram
ſignificationem ad deū ꝑtinet ſigna ꝛ ꝓdigia facere facul
tatem nature excedentia q̄ requirebat̄ ad illam redemptio
ne̅ ꝓut fuit dictū Exo. iij. in additione ar. vij. ſic in hac re-
demptione vniuerſali reuelatū fuit nomen ih̄s. primo vir
gini glorioſe: deinde ioſeph: ꝛ alijs diſcipulis ꝛ fidelib⁹: ꝑ
qō nomen intelligit̄ ſalus ꝛ ſaluator a peccatis vt dictū eſt
ſequit̄. Q̄ȝpulcri ſup montes. Ubi poſtq̄ ꝓpheta oſtende-
rat q̄ ꝑdicta redemptio ſpūalis erat ab ipo vero deo fien-
da de publicatione hui⁹ redemptionis dicit. Q̄ȝpulcri ſup
montes. Ad qō ſciendum q̄ facta redemptione per paſſio
nem xp̄i: lꝫ pluries ſuis apl'is in ſua reſurrectiōe apparuit
tamen de apparitione eius facta in monte galylee ſpecia-
lem mentionem fecit predicens mulieribus. Annunciate
fratribus meis vt eant in galyleam: que quideꝫ apparitio
fuit in quodam monte galylee: vnde Mathei vlti. Unde
cim diſcipuli abierunt in galyleam in montem vbi conſti-
tuerat illis ieſus. de quo ꝓp2ie poteſt intelligi iſtud verbuꝫ
q̄ȝpulcri ſuper montes. id eſt ſuper montem ſumendo plu
rale ꝓ ſingulari ſicut in alijs multis locis. ꝛ ſequitur. Pe-
des annunciātis ꝛ predicantis pacem.ſ. pedes xp̄i. qui in
illo monte annunciauit eis ꝛ iniunxit predicatōnem euan
gelij pacis di. Euntes docete omnes gentes.ſ. euangeliuꝫ
pacis. Annunciantis bonum ꝑdicantis ſalutem. quia tūc
dictum fuit eis. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit ſaluus
erit Mathei vlti. in quo verbo manifeſte ꝑdixit ſalute̅ om
nium credentiuꝫ di. Syon regnabit deus tuus q2 tūc xp̄s
dixit ſyon.ſ. apoſtolis in q̄bus ꝑcipue eccl'ia reſidebat Da
ta eſt mihi omnis ptās in celo ꝛ in terra. Si autem quera-
tur quare pedes xp̄i ſingulariter nominauit ꝓpheta. Dice̅
dum q̄ in hoc deſignatur adoratio apl'oꝝ fuiſſe ibi facta
vſq3 ad pedes: eo q̄ de mulieribus ibidem dicitur. Illi au
tem acceſſerunt ꝛ tenuerunt pedes eius ꝛ adorauerunt eū
ꝛ ſequit̄. Uox ſpeculatorum tuorum: quod cōmuniter ex-
ponit̄ de apoſtolis ꝛ alijs prelatis eis ſuccedentib⁹: ſꝫ ſal-
uo meliori iudicio magis ꝓp2ie videt̄ exponendum de pa
tribus in lymbo exiſtentibus qui ſpeculatores vocant̄ in
vete. teſtamēto Ezech. iij. ꝛ xxxiij. ca. Fili hominis ſpecu-
latorem te dedi. Iſti em̄ patres dicunt̄ leuare voce̅ ꝛ letari
cum gaudio ſue liberationis ſimul. q2 cōiūcti liberati fue-
runt ꝛ beatitudine̅ ſibi ꝓmiſſam ꝛ diu ſpectatā attigerunt
de quo dicit. Quia oculo ad oculum videbunt.ſ. facie ad fa
ciem. Cum conuerterit domin⁹ ſyon: ꝛ ſequit̄. Gaudete ꝛ
laudate ſimul deſerta irl'm: qō ſatis ꝓp2ie applicat̄ primi-
tiue eccleſie: ꝓut in glo. Parauit dominus brachiū ſan-
ctum ſuū: exponat̄ ſicut in poſtil. referendo tn̄ ad tp̄s ꝑdi
cationis apl'oꝝ. Recedite recedite exite inde. exponat̄ de
primitiua eccl'ia: ſicut in gloſa. quia anteq̄ romani ſuper-
uenirent apoſtoli et alij fideles a iudea que contaminata

remāſerat ex occiſiōe xp̄i in regnū agrippe trāſtulerūt ⁊ ad alias gentes ſpūſctō admonente. vt in hyſtoria eccl'iaſtica hr̄. ſequit. Mundami. ſ. a vicijs. q̄ fertis vaſa dn̄i. Per vaſa dn̄i ſm̄ glo. intelligunt ſcti. vn̄ paul⁹ vas electiōis dr̄. vl' vaſa dn̄i ſt armatura dei: lorica iuſticie: clype⁹ fidei: galea ſalutis ⁊ hm̄ōi: ⁊ ne

A quis eſtiaret ex h̄ q dixerat. Recedite recedite exite inde. q

Joh.12.f.
Roma.10.c

in hac redēptiōe requirebat receſſus corporalis p modū fuge ſic̄ i redēptōe egiptiaca Exo.xij. iō ſbdit. qm̄ in tumultu exibitis: nec in fuga properabitis. ſ. ſic̄ tūc Precedet enim vos dn̄s. ſ. ipe dei fili⁹ in pſona ꝓpria. Et congregabit vos dn̄s de

B us iſrl'. in fide ⁊ charitate. q̄s aūt ſit iſte de⁹ iſrl' ſtatim ſbdit dī. Ecce itelliget ſeruus me⁹ quē hic vocat ſeruum eo q fuit obediens vſq ad mortē: de q̄ morte ſtatim in ſeq̄nti ca. tractat ⁊ ſequit. Exaltabit. ſ. ad celos ſm̄ glo. qꝛ p obedientiā vſq ad mortē de⁹ exaltauit filiū. vt hr̄ phil'. ij. Et eleuabit ſup oīs celos ⁊ ſublimis erit valde q̄ ad dexterā prīs ſedens. Hec in glo. Antiq̄ aūt hebreoꝝ iſtas eleuatiōes exponūt de meſſia ſic. Exaltabit pluſq̄ abraā. ⁊ eleuabit pl⁹ q̄ moyſes. Et ſublimis erit valde pluſq̄ angeli ſupiores. ex q̄ pꝫ q meſſias de q̄b⁹ etiā ſm̄ ipos loq̄t ꝓpha eēt ſublimior angelis ſupiorib⁹. ⁊ cū ſm̄ eos int naturā diuinā et angelicā nō ſit mediū: ꝯn̄r ꝯcedere hn̄t q ipe ſit de⁹. ⁊ cū ꝓpha h̄ vocat eū ſuū qd̄ nō cōpetit diuine nature. ſeq̄t q in ipo ſint due nature: diuina. ſ. ⁊ hūana. qd̄ tn̄ ipi negant lꝫ cōcedāt pmiſſa. In his em̄ ⁊ ſil'ib⁹ nō verent veritati p eos implicite cōceſſe cōtradicere.

Capl'm. liij.

Quis credidit. Ra. ſa. ⁊ andreas exponūt h̄ capl'm ad lr̄am de ppl'o iudeoꝝ. dicētes q ꝓpha de illo loquit q̄ſi de hoīe vno. eo mō loq̄ndi q̄ dr̄ Exo. iiij. c. Fili⁹ me⁹ pmogenit⁹ iſrl'. ſꝫ coꝝ puerſitas pꝫ p doctores hebreoꝝ antiq̄s. vt dcm̄ eſt pce. ca. Itē ſup illō Gen. xxiiij Et introduxit eā yſaac ⁊c̄. dicit ra. moyſes. Hic ē rex meſſias q̄ dedit cor ſuū ad petendū miſeratiōes ꝓ iſrl'. ⁊ ad ieiunandū ⁊ hūiliandū ſe ꝓ eis ſicut ſcriptū ē Eſa. liij. Ipſe aūt vulnerat⁹ ē ꝓpt iniq̄tates nr̄as: attrit⁹ ē ꝓpt ſcelera noſtra ⁊c̄. ex q̄ pꝫ q ſm̄ iſtū doctorē h̄ capl'm loq̄t de xp̄o ad lr̄am. h̄ etiā pꝫ p ſcpturas no. teſta. q̄ ſūt maioris auctoritatis q̄uis a iudeis nō recipiant. qd̄ ei dr̄ in pnci. capituli Dn̄e q̄s credidit ⁊c̄. Joh. xij. dr̄ impletū in xp̄o. ⁊ ſilr̄ ad Rom. x. Itē qd̄ dr̄. ſ. Uere lāguores nr̄os ipe tulit ⁊c̄. mathei. viij. dr̄ impletū eē in xp̄o. ſilr̄ qd̄ poſtea ſbdit. Sicut ouis ad occiſionē ducet ⁊c̄. vſq ibi. Qui abſciſus eſt d̄ terra viuentiū Act. viij. de xp̄o dr̄. Et cū ſceleratis reputat⁹ ē Marc̄. xv. ſilr̄ dr̄ impletū in xp̄o. Igit ſeq̄ndo hāc ſniam. dōm q h̄ ponunt remedia ꝯ tria impedimēta pdicta ſic̄ fuit ſupra diuiſuꝫ capl'm. ⁊ diuidit in tres ptes ſm̄ tria remedia: ſcdm̄ ponit ca. ſe. terciū. lv. Primū aūt impedimentū pcipiendi fructū redemptiōis xp̄i fuit iudeoꝝ pctm̄ ꝯ qd̄ ponit h̄ remediū paſſionis xp̄i q̄ ſufficit ad delendū oīe peccatū q̄tū eſt ex ſe: ⁊ diuidit pn̄s capl'm in duas ptes. qꝛ p̄ Eſaias rei dicende deſignat altitudinē. ſecundo ꝓſequit dicendoꝝ ordinē. ibi. ⁊ aſcēdet. Circa primū dicit.

a Quis credi. audi. nr̄o. i. paſſiōis xp̄i myſterio qd̄ ego ⁊ alij ꝓphe audiuim⁹ a ſpūſctō. puidit em̄ eſaias ꝓpheta iudeos ꝓ maiori pte nō credituros ſm̄ q dr̄ Joh. xij. Cum autem tanta ſigna feciſſet corā eis non credebant in eum: vt ſermo eſaie ipleret quē dixit. Dn̄e q̄s credidit auditui nr̄o ⁊c̄. ⁊ ſequit. Propterea nō poterāt credere. qꝛ iterꝫ dixit eſaias: Excecauit oculos coꝝ. ⁊ indurauit cor coꝝ ⁊c̄. ⁊ ſubdit. Hec dixit eſaias qn̄ vidit gl'iam ei⁹ ⁊ locutus ē de eo. b Et brachiū dn̄i. i. filius. vt dictū eſt ca. pce. c Cui reuelatū ē. q. d. paucis valde ⁊ incō plete. d Et aſcendet. Hic ꝯn̄r ꝓſequit dicendoꝝ ordinem ⁊ pmo q̄tuꝫ ad modū naſcentis: cū dicitur. Et aſcendet ſicut virgultum coram eo. i. coram deo patre. e Et ſic̄ radix. ſurſum fructificans. f De terra ſitienti. i. de virgine nō humectata vl' fecundata humano ſemine. g Non eſt. Hic ꝯn̄r ponit ordinem ſuū q̄tū ad tolerantiā patientis. ⁊ primo deſcribit ei⁹ paſſio ignominioſa. ſecundo nobis fructuoſa: ibi. Ipe aūt. tercio ſibi finaliter glorioſa. ibi. De anguſtia. iſta tamen diuiſio non eſt ſic pciſa quin partes in aliquo coincidant. ⁊ ſic eſt cōmuniter per totum librum iſtum ſicut a principio fuit dictū. Circa primū dicit. g Non eſt ei ſpecies neq decor. q̄uis em̄ ſm̄ veritatē xp̄s in humanitate aſſumpta fuerit ſpecioſus forma p filijs hoim: pſ. xliiij. tn̄ iſta ſpecioſitas fuit deturbata alapis in facie eius inflaturā ⁊ liuorēm cauſantib⁹ et ſputis eam fedantib⁹. h Et vidim⁹ eum ⁊ nō erat aſpectus. qꝛ p horrore auertebant homines faciem. i Et deſiderauim⁹ eum. loquit ꝓpha in pſona ſui ⁊ alioꝝ ſctōꝝ aduentū xp̄i deſiderātiū. ſm̄ q dr̄ math. xiij. Multi ꝓphe ⁊ iuſti deſiderauerūt videre que vos videtis. ⁊ non viderūt ⁊c̄. k Et nouiſſimū viroꝝ. i. valde abiectū. l Uirum doloꝝ. i. multi ⁊ magni doloris expertū paſſiue. ſicut vir ſanguinum dicit q̄ eſt effuſor multi ſanguinis actiue. m Et ſcientem infirmitatē. ſ. carnis p experientiaꝫ abſq tn̄ pctō. n Et quaſi abſcondit⁹ vultus eius. p verecundia. o Unde nec reputauim⁹ eū. nō tm̄. ſ. ſaluatorē ſed nec etiam alicuius valoris hominē. ⁊ loquit hic ꝓpheta in pſona iudeorum tpe xp̄i exiſtentiū ⁊ cōnumerat ſe eis inquantū erat de ppl'o iuda. ſicut daniel ꝯnumerat ſe peccatoribus enormibus q̄ fuerant in regno iude. ix. capl. q̄uis pticeps nō fuiſſet. p Uere languores nr̄os ipe tulit. ſ. infirmitates carnis: vt famem: ſitim ⁊ ſil'ia q̄ vere fuerūt in eo. ſicut ⁊ humanitas vera. q Et nos reputauim⁹ cum quaſi leproſum. i. vilem ⁊ abominabilē ad modum leproſi r Et pcuſſum a deo ⁊ humiliatū. ꝓpter pctā ſua ꝓpria. impoſuerūt em̄ ſibi iudei q haberet demoniū. ⁊ qd̄ ſubuertebat ppl'm. ⁊ multa alia crimina. vt pꝫ ex decurſu euāgelioꝝ. s Ipe aūt. h̄ ꝯn̄r oſtendit paſſio xp̄i nobis fructuoſa. qꝛ nō paſſus fuit ꝓ pctis ꝓprijs ſꝫ ꝓ nr̄is expiādis. ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit. Ipſe aūt vul. eſt ꝓpter iniq̄ta. no. ⁊ pꝫ lr̄a. Ra. ſa. dicit q iſtud dr̄ in pſona gentiliū. ⁊ vocat genetiles omnes preter iudeos. d. q in aduentu meſſie gentiles videntes iudeos p eū mirabiliter exaltari dicēt q afflictiōes q̄s mō ſuſtinent iudei in hac captiuitate fuerunt ꝓpter peccata gentiliū. ⁊ in hoc ſibijpi cōtradicit qꝛ alibi in multis locis dicit q hec captiuitas eſt ꝓpter pctm̄ vituli cōflatilis expiandū Exo. xxxij. t Omēs nos q̄ſi oues errauim⁹. qꝛ null⁹ q̄tūcunq iuſt⁹ pōt euitare oīno pctm̄ ſaltē veniale. v Et poſuit dn̄s in eo iniquitatē oim nr̄m. i. penam ꝓ iniquitatibus omnium expiandis. ⁊ quia xp̄s hanc penam ex maxima charitate ſuſtinuit. ideo ſubditur.

Capl'm LIII

Quis credidit auditui noſtro: ⁊ brachiū domini cui reuelatum ē.
c
d Et aſcēdet ſicut virgultum
e coram eo: ⁊ ſicut iudex de
g terra ſitienti. Non eſt ſpe-
h cies ei neq decor. Et vidimus eū ⁊ non erat aſpect⁹
i ⁊ deſiderauimus eū deſpe
k ctum ⁊ nouiſſimū virorum
l m virum dolorum ⁊ ſcienteꝫ
n infirmitatem. Et quaſi abſcondit⁹ vult⁹ ei⁹ ⁊ deſpe
o ctus: vn̄ nec reputauimus
p eū. Uere languores nr̄os ipe tulit: ⁊ dolores noſtros
q ipe portauit. Et nos reputauimus eum q̄ſi leproſum
r et percuſſuꝫ a deo ⁊ humi-
s liatum. Ipe auteꝫ vulneratus eſt ꝓpter iniq̄tates noſtras: attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtre ſuper eum: et liuore eius ſanati ſumus.
t Omnes nos quaſi oues errauim⁹: vnuſq̄ſq in viaꝫ
v ſuā declinauit ⁊ poſuit dn̄s in eo iniq̄tateꝫ omniū nr̄m

Math.8.b.
1.Pet.2.d.

x Oblat⁹ eſt. ſ. ad paſſionē. z Quia ipſe voluit. ꝓpter obedientiá dei patris ⁊ liberationē humani generis.
5 Et nō ape. os ſuū. vbis recalcitrando ⁊ iniurias ꝑ iniurijs reddēdo: ſ; magꝭ corā falſe accuſantib⁹ ⁊ iniuſte iudicātib⁹ tacēdo: ſicͭ pꝫ ex euāgelijs. Cetera patēt. a De angu.

ta, eſt. q: inter latrones fuit crucifix⁹: vt ꝑ hoc pticipes maleficij eoꝝ a vulgarib⁹ reputaret. ad h̄ em̄ impetrauerāt iudei a pylato: vt duo latrones cū eo crucifigerent: ſ; ex dei ordinatiōe etiā h̄ factū ē: vt h̄ ſcptura ipleret: vt dꝛ marci. xv. t Et ipſe pec. mul. tulit. q̄tū ad efficatiā oim̄ tn̄ q̄tū ad ſufficientiam.

b.3.b. f.2.d.

C Hic ꝯñr oñditur ei⁹ paſſio finalit̄ glorioſa. q: ꝑ eam tráſijt ad reſurrectiōis gl'iaꝫ Luc. vl. Oportuit pati xp̄m. ⁊ reſurgere a mortuis ⁊ ita intrare gl'iam ſuā. et hoc eſt qḋ dicit.

Hiere. 11. d. Act. 8. f.

a De anguſtia. ſcꝫ mortis. b Et de iudicio. q̄ oēs decedētes ex diuina ſnia detinebant in lymbo. c Sublat⁹ eſt ꝑ potentiá ſue reſurrectōis. d Generationē ei⁹ q̄s enarrabit. qḋ ſm̄ Hiero. ſup matheū intelligit de generatiōe diuinitatis q̄ inenarrabilis ⁊ incōp̄henſibilis eſt. nō tm̄ ab hoibus ſ; etiā ab angelis.

1. Pet. 2. d.

B

x y Oblatus ē: q: ipſe voluit ⁊
z nō apuit os ſuū. Sicͭ ouis
ad occiſionē ducet; et quaſi agn⁹ corā tondēte ſe obmuteſcet: ⁊ nō apiet os ſu
a b c d um. De anguſtia ⁊ de iudicio ſublat⁹ eſt. Generatio-
e nē ei⁹ q̄s enarrabit? Quia
abſciſus eſt de terra viuen
f tiū. Propter ſcelus popu-
g h li mei ꝑcuſſi eum. Et dabit
impios ꝓ ſepultura: et di-
i uites ꝓ morte ſua eo q̄ iniq̄tatē nō fecerit neq; dolus
k fuerit in ore eius ⁊ dn̄s voluit cōterere euꝫ in infirmi-
a tate. Si poſuerit ꝓ pecca-
b to animaꝫ ſuam videbit ſe-
c men longeuum et volūtas
d domini in manu eius diri-
e getur. Pro eo q̄ laborauit
f anima eius videbit ⁊ ſatu-
g h i rabit. In ſcientia ſua iuſti-
ficabit ipſe iuſtus ſeruos
k l meos multos et iniq̄tates
m n eorum ipſe portabit. Ideo
o diſpertiam ei plurimos et
p q fortiuꝫ diuidet ſpolia; pro
r eo q̄ tradidit in mortē ani
s mam ſuam et cum ſcelera-
t tis reputatus eſt. Et ipſe
v peccata multorum tulit; et
pro tranſgreſſoribus roga-
uit.

v Et ꝓ trāſgreſ. rogauit Luc. xxiij. pater ignoſce ill' ⁊c. et ex h̄ pꝫ expō ra. ſa. falſa. q: ppl's iudaicus nō erat ꝓ gētilibus imo q̄tidie erat ꝓ deſtructiōe romani iperij: ⁊ maxie ꝓ deſtructiōe diſcipuloꝝ xp̄i ſm̄ q̄ dicit hiero. ⁊ ꝑ ei⁹ diſcipulos intelligunt xp̄ianos. In capit. liij vbi dꝛ in poſtill. Et dabit ipios ꝓ ſepultura. Additio. j.

Mar. 15. e, Luc. 22. d,

H De qḋ ꝛ hic Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua nō ꝓprie videt exponi de iudeis q̄ traditi fuerūt romanis in penā mortis xp̄i ꝓut in poſtil. q: ſi ſic debuiſſet dicere. Dabit impios ꝓ morte ſua nō ꝓ ſepultura: q: lꝫ in morte xp̄i maxime peccauerūt. in ſepultura tn̄ nō. Meritorie em̄ ⁊ honorifice xp̄s fuit ſepult⁹. vn̄. ſ̄. ca. xj. Erit ſepulcrū eius glorioſū: vn̄ aliter vr̄ dc̄m. Pro q̄ attendendū eſt q̄ ſicut aliq̄ errauerūt circa diuinitatē xp̄i credētes eū purū eſſe hoiem ſicut fotin⁹ ⁊ neſtori⁹ ⁊ alij heretici. ſimiliter alij errauerūt circa humanitatē: ſicͭ maniche⁹ q̄ euacuabat myſteriū incarnatiōis humanā naturā a xp̄o auferēdo: ſic fuerūt aliq̄ q̄ negauerūt xp̄i mortē ⁊ ſepulturā ſicͭ ſaraceni: vn̄ machomet⁹ in ſuo alchorano nephando dicͭ expſſe q̄ ihs nō fuit ſuſpenſus nec mortu⁹: ſ; qḋ ſic aſſimilabat videntib⁹. ſ. ꝑ apparitionē fantaſticā nō verā: q̄ꝝ errorē ꝓpha excludit di. Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua. ⁊ eſt ſenſus q̄ impij. ſ. milites cuſtodientes ſepulcrum dn̄i fuerūt teſtes ſue ſepulture: ⁊ ſic dedit impios. ſ. milites teſtes ꝓ ſepultura ſua: ⁊ ſequit. Et diuitem ꝓ morte ſua. ſ. ioſeph ab arimathia qui nobilis decurio erat Iſte em̄ fuit teſtis mortis dn̄i. q: ipſe corpus eius petijt Math. xxvij. et ſic dedit teſtem diuitē ꝓ morte ſua. vn̄ notanter poſuit impios in plurali ⁊ diuitē in ſingulari. Quia cuſtodes ſepulchri plures erant ⁊ diues ille vnus tm̄.

bus ſ; etiá ab angelis. Ambro. impoſſibile eſt ſcire generatiōis ſecretū: mens deficit: vox ſilet: nō mea tm̄: ſ; etiā angeloꝝ. vr̄ tn̄ mihi (ſaluo meliori iudicio) q̄ meli⁹ exponat de ſpūali gn̄atōe ꝑ m'ltiplicatōꝫ fideliū. iō ſbdit. e Quia abſci. eſt de ter. viuentiū ꝑ mortē corꝑalē ad quā ſecuta ē multiplicatio fideliū ſm̄ q̄ dꝛ Ioh. xij. Niſi granū frumēti cadēs in terra mortuū fuerit ipm̄ ſolū manet: ſi aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Ad generationē vo eternā filij nō videt hic aliquā cōſequentiā qḋ dꝛ. Quia abſciſus eſt ⁊c. f Propt ſcel⁹ ppl'i mei expiandū. g Percuſſi eum. i. ꝑcuti ꝑmiſi. h Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua ⁊c. i. iudeos impios ⁊ auaros dabit in manib⁹ romanoꝝ in penā mortis ſue: qḋ tpe tyti fuit adimpletū. i Eo q̄ iniquitatē nō fecerit ⁊c. ⁊ ſic mors eius fuit punitiōe digna. k Et dn̄s. ſ. pr̄ voluit ꝯterere eū in infirmitate. ſ. carnis: q: q̄ diuinitas patiat ē impoſſibile Per h̄ aūt qḋ dꝛ h. Eo q̄ iniq̄tatem nō fecerit pꝫ falſa expō ra. ſa. exponentis h̄ capl'm de ppl'o iudaico: vt. ſ̄. dictū eſt. q: ab antiq̄ vſq; ad pn̄s ppl's ille multas iniq̄tates fecit ꝯ deū ⁊ ꝓximū: vt pꝫ ex decurſu ſcpturaꝝ. Neq; dol⁹ fuerit in ore ei⁹. qḋ ſil'r pꝫ falſum de ppl'o iudeoꝝ cū inter oēs hoies ſint ⁊ fuerīt multū mendaces ⁊ doloſi: nō ſolū erga alios ſ; etiā int ſeipos a Sic poſuerit aiam ſuā ꝓ pctō. accipit ſi ꝓ q:. q: xp̄us aiam ſuā poſuit ꝓ pctō mundi. b Uidebit ſe. longeuū id ē multiplicationē fideliū q̄ ſt ſemen xp̄i: ⁊ h̄ multiplicatio ſecuta eſt ad mortē ei⁹: vt p̄dictū eſt. c Et volūtas dn̄i. de ſalute mundi. d In manu ei⁹ dirigetur. i. ꝑ ipſum cōplebit. e Pro eo q̄ laborauit aia ei⁹. ieiunando: vigilando: p̄dicando: mortē ſuſtinendo. f Uidebit. reſurrectionē ſuā. g Et ſatu. tunc em̄ ⁊ an̄ nō habuit gloriaꝫ in corꝑe: ⁊ ſic fuit ſatiat⁹ ex omni pte. h In ſcia ſua. diuina ⁊ humana. i Iuſtificabit ipſe ⁊c. q: null⁹ iuſtificabit niſi ꝑ ipm̄. ſ; q: multi reddūt ſe indignos: ideo dꝛ hic. k Multos. i. nō oēs. l Et iniq̄. eoꝝ. i. penā ꝓ iniq̄tatibus. m Ipſe por. ex obediētia ad patrē: ⁊ charitate ad hoiem. n Iō diſ. ei plurimos. i. reddā ei plures de gentilib⁹ q̄ ceciderūt de iudeis. o Et fortiū. i. demonū de quoꝝ fortitudine dꝛ Iob. xlj. Nō eſt ptās ſup terrā q̄ comparet ei ⁊c. p Diuidet ſpolia. extrahēdo pr̄es de lymbo q̄ fecit xp̄s in ſua reſurrectiōe. q Pro eo q̄ tradidit. aiam ſuā ex maxia charitate. r In mortem. valde acerbam ⁊ cū h̄ cōfuſibilē. iō ſubdit. s Et cū ſcelera. repu-

In eodem capl'o vbi dꝛ in poſtil. Si poſuerit animā ſuā ꝓ peccato. Additio.

V V Bi nos habem⁹. Si poſuerit aiam ſuā ꝓ peccato. In heb hr̄. Si poſueris pctm̄ aiam ſuā. Ad qḋ ſciendum q̄ hic vr̄ loq̄ ꝓpheta ꝯ iudeos ⁊ alios puerſe credentes ſeu opinantes q̄ xp̄s ꝓ peccato ſuo ꝓprio fuiſſet paſſus q̄ꝝ falſā credulitatē ſeu opinionē euacuat propheta ꝑ hoc q̄ ex morte xp̄i ſecuta eſt ꝓpagatio fideliū lōgeua: ⁊ humana vita ꝑ ipm̄ xp̄m in deū directa. qḋ pꝫ ex hoc q̄ ſeruantes legē xp̄i ⁊ p̄cipue eius cōſilia nō ſolū vt hoies ſm̄ rōnem viuunt: ſ; etiā quaſi angeli in celis cōuerſantes: vn̄ apl's ad phil. iij. Cōuerſatio noſtra in celis eſt. Ait em̄ Hiero. In carne pter carnem viuere nō terrena vita eſt ſed celeſtis: ſm̄ quā ſniam lr̄a ſic exponit. Si poſueris ꝓ peccato animam ſuā. i. ſi tu infidelis poſueris pctm̄ aiam ſuā. i. ſi aſſerueris peccatricē fuiſſe animā xp̄i. Uidebit ſemen longeuū: qḋ intelligit admiratiue ſeu interrogatiue dictū. q. d. quō videbit ſemen longeuū. ſ. multiplicatiōnē fideliū que ſecuta eſt ad mortem xp̄i q̄ q̄dem fideles ſemen xp̄i ſun ꝑ adoptionem: que quidem rō ꝓphete conſo

nat rõni gamalielis honorabilis legis doctoris.q̃ actu.ca.v.phariſeis dicebat. Diſcedite ab hoīb⁹ iſtis.ſ.a diſcipul' xp̄i ⁊ ſinite illos.qm̄ ſi eſt ex hoīb⁹ ↄſiliū.hoc aūt op⁹ diſſoluet.ſi v̄o ex deo eſt.nō pateritis diſſoluere. Si aūt ↄ̃ h̄ dicat q̄ aliq̄ ſecte pue q̃nq̃ durāt magno tp̄e pmiſſiõe diuina.vt patz de ſaracenis. Ad hoc euacuandū inducit ꝓba alīā rõnem dr̄.Et voluntas dn̄i in manu ei⁹ dirigetur.Conſtat aūt q̄ voluntas dn̄i eſt ſanctificatio nr̄a.pria ad theſſ.iiij.ca.Sʒ conſtat q̄ ſanctificatio humana.nūq̃ in le.vet.nec in aliq̄ lege ſeu ſecta fuit ſic frequenter directa in deuʒ ſicut in ſequentib⁹ doctrinā ⁊ vitā xp̄i repit.quoꝝ plurimi intantū ſctimoniā ſequunt q̄ terrena oīno deſpiciunt ⁊ vſq̃ ad ſanguinis effuſionē ꝓ veritate pugnant. ⁊ ſic voluntas dn̄i i manu xp̄i directa eſt.vn̄ hoc qd̄ dr̄. Voluntas dn̄i in manu ei⁹ dirigetur.Legat admiratiue ſeu inquiſitiue conformiter ad v̄ba imediate p̄cedētia ſic.ſic poſueris tu.ſ.infidelis pctm̄ aīam ſuā.ſ.peccatricē aīam xp̄i. Nūqd videbit ſemen longeuū.⁊ nūqd volūtas dn̄i i manu ei⁹ dirigetur.

Replica.

N ca.liij.cum dr̄.Et dabit impios ꝓ ſepultura poſtil.⁊.s.Thom̄. cõcordit expoſuerūt de iudeis q̃ dati ſunt in manu romanoꝝ ob vindictā mortis xp̄i. Bur.ſe opponens dicit illā expoſitionē nō ꝓpriā.q2 vt inq̄t ſm̄ h̄ debuit dicere dabit ipios ꝓ morte nō ꝓ ſepultura.q2 lʒ in morte xp̄i valde peccauerūt.nō tñ in ſepultura. Meritorie ei inq̄t ⁊ honorifice xp̄c fuit ſepult⁹.iō dr̄ ſupra.Erit ſepulcrū eius glorioſum.Sʒ iſta vident fruſtra dicta.q2 ſepultura eſt ↄñs mortem.iō ſi iudei male egerūt mortē inferēdo.peius egerūt mortuo nō parcendo q̄nimmo fecerūt cuſtodiri ſepulcrū: ne ꝓut p̄dixit reſurgeret q̃uis nō crederent reſurrectionē futurā.Sed ⁊ cuſtodes corrupuerūt pecunia.ne reſurrectionē factā publicarent. Infideliter igit ⁊ falſe dicit Burg.q̄ iudei i ſepultura nō peccauerunt. Nec valet q̄ allegat ſepulturā fuiſſe honorificā ⁊ meritoriā.q2 h̄ ꝑtinet ad credentes.nō ad ꝑfidos iudeos q̃bus hodie ſepulcrū xp̄i nō eſt glīoſum.et falſum eſt q̄ dicit teſtes ſepulture cuſtodes fuiſſe.q2 nō fuerūt poſiti in teſtimoniū q2 rõne notorietatis non egebat teſtimonio:ſʒ erant poſiti ex cautela contra diſcipulos ne furarent corp⁹ ieſu.vt h̄r in hyſtoria euāgelica.⁊ ſic extortis expoſitionibus Burgē.fantaſiat contra ſanctū Thom̄.⁊ poſtillatorem.

Cap̄m.liiij.

Lauda ſterilis. Aliq̄ doctores catholici exponūt h̄ cap̄m de reditu captiuitatis babylonice.ita q̄ eadē gens.ſ.iudea dr̄ hic.Nõ hñs virū ⁊ fecūda.ſterilis ⁊ deſerta ſm̄ diuerſa tp̄a.Hñs virū ⁊ fecunda a tp̄e legis date.q2 fuit tūc deſpõſata deo ꝑ legis ſuſceptiõʒ.Derelicta ⁊ ſterilis.tp̄e babylonice captiuitat'.ſʒ h̄ nō vr̄ bñ dictū.q2 ſterili ⁊ deſerte ꝓmittit hic maior multiplicatio ꝓlis exaltationis ⁊ honoris q̃ hñti virū:ppl's aūt reuerſus de captiuitate babylonica nūq̃ fuit poſtea in tanta ꝓſpitate q̃tū ad multitudinē ppl'i:diuitias ⁊ honores ⁊ hmõi.ſicut fuerat añ captiuitatē:⁊ maxime tp̄e dd̄ ⁊ ſalomõis:ſʒ fuit in ſuiſgute.lʒ in terra ſua:⁊ afflictõib⁹ multis.vt dictū eſt.ſ̃.xxxv Item.ſ.dr̄ eo.ca.Ecce ſternā ꝑ ordinē lapides tuos ⁊ fundabo te in ſaphiris in quo denotat reedificatio ciuitatis ⁊ templi multo excellentior q̃ añ. Reedificatio v̄o templi ⁊ ciuitatis poſt captiuitatē babylonicā nulla fuit reſpectu illi⁹ q̃ p̄ceſſit.⁊ iō ra.ſa.exponit iſtud cap̄m de tp̄e xp̄i: ita q̄ ſm̄ eū iudea dr̄ hñs virū ⁊ fecunda ꝓ tp̄e añ captiuitatē factā ꝑ tytū. Steril' ⁊ derelicta.a viro ꝓ tp̄e captiuitat' in q̃ ē mō.ſʒ in aduentu meſſie erit i maiori ꝓſperitate q̃ſi incõpabilr̄ q̃ fuerit vnq̃: ſʒ iſtō dictū fundat ſup erroneū fundamentū.ſ.q̄ xp̄c ſit adhuc ventur⁹ ꝓpt qd̄ paul⁹ ap̄ls ad Gal'.iiij.exponit principiū h⁹ ca.de vocatiõe gentiliuʒ ad fidē xp̄i.quā ſn̄iam intendo ſequi. Igit ad intellectū dicendoꝝ ſciēdū q̄ ſicut vna ē fides antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ lʒ ſit mō magis explicita.ita ē vna eccia a p̄ncipio mundi vſq̃ ad finē vn̄ dicit Greg.omel'.vij. q̄s recti⁹ p̄rīſfamilias ſilitudinē tenet q̃ cõditor nr̄ q̃ eos q̄s ↄdidit q̃ſi ſbiectos poſſidet in domo q̃ hʒ vineā vniuerſalē.ſ.eccl'iam:q̃ a primo abel iuſto vſq̃ ad vltimū electū q̃ in finē mundi naſcitur⁹ eſt:q̃t ſctõs ꝓtulit.q̃ſi tot palmites emiſit. ⁊ ſic vna ⁊ eadē eccia dr̄ ſterilis ⁊ fecunda:virū hñs ⁊ derelicta.ſm̄ diuerſas gentes ⁊ tp̄a.ita q̄ ꝓ tp̄e vete.teſta.dr̄ fecunda ⁊ virū hñs q̃tū ad iudeos rõne legis accepte ⁊ diuini cult⁹:q̃ diu viguerūt apud eos.Sterilis ⁊ derelicta q̃tū ad gentiles q̄ꝝ pauci habuerūt fidē mediatoris vt ſctūs Iob ⁊ aliq̃ alij.nec data fuit eis lex diuina. Ecõuerſo aūt ꝓ tp̄e noui teſtamenti in quo pauci de iudeis cõparatiue.⁊ multi de gentilib⁹ crediderunt.

Cap̄m LIIII

a Lauda ſterilis que nō
b paris: decanta laudē
c ⁊ hymni que non pari
d ebas:qm̄ multi filij deſer-
e te magis q̃ eius que habe
f bat virū dicit dn̄s. Dilata
locuʒ tentorij tui: ⁊ pelles
tabernaculorum tuoruʒ ex
tende. Ne pcas. Longos
fac funiculos tuos et cla-
g uos tuos ↄſolida. Ad de-
xterā eīn ⁊ leuā penetrabis
h ⁊ ſem̄ tuū gētes hēditabit
i
k ⁊ ciuitates deſertas inha-
l bitabit. Noli timere: quia

A
Sap̄.3.c.
Luc.23.d.
Gal'.4.d.

Scd̄m hoc igit dicēdū q̄ in p̄ñti capitulo ponit remedium oppoſitū impedimto liberatõis ſiēde ꝑ xp̄m tacto .ſ̃.ca .lj. q2 ex dilatiõe ꝓmiſſionis dicte ſaluationis ab aliquib⁹ poterat eſtimari lʒ falſo:q̄ ꝓmiſſio poſſet fruſtrari. In hoc autem cap'lo oñdit dicta ꝓmiſſio nō ſolum adimpleri q̃tū ad iudeos oēs q̃ credere noluerūt ſʒ etiā q̃tū ad gentiles.qd̄ vidētes adimpleri iudei q̃ crediderunt in primitiua eccl'ia admirātes ⁊ glorificantes deū dixerūt.Ergo ⁊ in natiões gr̄a ſpūſſcti effuſa eſt Act.xj. Scd̄m hoc igit p̄ñs cap̄m in tres ptes diuidit.q2 p̄ deſcribit ſaluatiõis ſiēde ꝑ xp̄m dilatatio:ſcd̄o fideliū exaltatio.ibi. Noli.tercio hoſtiū ꝓſtratio:ibi. Ecce ego creaui. Circa primū dicit. a Lauda ſteril' ⁊c.ſ.eccia q̃ fuiſti ſterilis in gentilib⁹ tp̄e vete.teſta.⁊ dicit. Lauda.ſ.interius corde. b Decanta laudē.exterius ore. c Et hymni.in corpe.q2 fortis mot⁹ deuotiõis redundat exteri⁹ in motib⁹ corpis.p̄s.lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerunt in deū viuū ⁊ ſubdit rõ tante exultatiõis cū dr̄.

d Qm̄ mul.fi.deſerte.ſ.gentilitatis que fuit deſta tempore ve.teſt. e Magis q̃ ei⁹ q̃ ha.virū.ſ.gentis iudaice.q2 in no.teſta.plures ſunt fideles de gentilib⁹ q̃ de iudeis fuerūt tp̄e ve.te.⁊ q2 ad multiplicatõnē fideliū ſequitur augmentatio diuini cult⁹ ſubdit. f Dilata lo.tē. tui ⁊c.ꝑ locū tentorij intelligit locus ſacrificij eo q̄ ſacrificia in ve.lege fiebant in tabernaculo accipiendo tabnaculū ꝓ atrio ſacerdotū.qd̄ erat añ tabernaculū moyſi factū de cortinis:pellib⁹:tabulis ⁊ ſil'ib⁹ ad erectionē tabernaculi neceſſarijs.locus aūt ſacrificij fuit art⁹ tp̄e ve.teſt.q2 nō erat licitū offerre ſacrificiū niſi in ierl'm nec in tota ciuitate ſʒ in monte ſyon vbi erat templū.ſʒ tp̄e noui teſta.dilatat⁹ ē locus ꝑ orbem vniuerſum:vbi a xp̄ianis offert eucharíſtia q̃ eſt noui teſti ſacrificiū ſm̄ q̄ fuit p̄dictū Malach.j. Ab ortu eīn ſolis vſq̃ ad occaſū magnū eſt nomen meū in gentibus dicit dn̄s ⁊ in oī loco ſacrificat ⁊ offert noī meo oblatio munda ⁊c. ⁊ ꝓpt hoc dr̄ hic. f Dilata lo.tē.⁊c.ad deſignandū ampliationē cult⁹ diuini. g Ad dexterā eīn ⁊ leuā penetrabis.ſ.dilataberis ad oēm ptem orbis. h Et ſemē tuū gentes hereditabit.q2 ap'li ⁊ alij fideles acq̃ſierūt eccl'ie alias gentes ꝑ ſuā p̄dicationē. i Et ciuitates deſertas.ſ.a deo ꝓpt ydolatrie cultum. k Inhabitabit.fidē ibi ſeminādo. l Noli timere.q2 multiplicatio hoim eſt ad leticiā niſi ſit ordinata ad bonū ſm̄ q̄ dr̄.ſ̃.ix. Multiplicaſti gentē nō magnificaſti leticiā.iō poſt multiplicatiõem fideliū.Hic ↄñr deſcribit exaltatio eoꝝ.⁊ diuidit in duas partes.quia primo ponit remotio cuiuſcunq̃ confuſionis.ſecundo aſſecutio honoris:ibi. Paupercula. Circa primū dicit. Noli timere quia non confunderis.cuius ratio ſubditur cum dicitur.

B

non cõfunderis neq̧ eru-
beſces. Nõ enim te pude-
m bit: q2 cõfuſionis adoleſcẽ-
tie tue obliuiſceris: ⁊ obpro-
brij viduitatis tue nõ recor-
daberis ampli⁹. Quia do-
minabit tui qui fecit te do-
min⁹ exercituũ nomẽ eius
⁊ redemptor tu⁹ ſanct⁹ iſrl'
deus omnis terre vocabi-
n tur. Quia vt mulierem de-
relictã ⁊ merentẽ ſpũ voca-
uit te dñs: ⁊ vxorẽ ab ado-
leſcẽtia abiectã. Dixit de⁹
o tu⁹. Ad punctũ in modico
dereliq̃ te: ⁊ in miſerationi-
bus magnis cõgregabo te.
In momẽto idignationis
abſcõdi faciẽ meã parũp a
te: ⁊ in mia ſempitña miſer-
tus ſum tui: dixit redẽptor
p tu⁹ dñs. Sic in dieb⁹ noe
iſtõ mihi ẽ: cui iuraui ne in-
ducerem aq̃s diluuij vltra
q ſupra terrã: ſic iuraui vt nõ
iraſcar tibi ⁊ nõ increpẽ te.
r Mõtes eñ ↄmouebunt ⁊
colles ↄtremiſcẽt: mia aũt
s mea nõ recedet a te: ⁊ fed⁹
pacis mee nõ mouebit: di-
xit miſerator tu⁹ dominus.
t v Paupcula tẽpeſtate ↄuul-
ſa abſq̧ vlla conſolatione:
x ecce ego ſternã p ordinem
lapides tuos ⁊ fundabo te
in ſaphiris: ⁊ ponam iaſpi-
dẽ ꝓpugnacula tua: ⁊ por-
tas tuas in lapides ſculp-
tos ⁊ oẽs terminos tuos
in lapides deſiderabiles:
y vniuerſos filios tuos do-
ctos a dño ⁊ multitudinez
pacis filijs tuis ⁊ in iuſti-
z a cia fundaberis. Recede p-
cul a calũnia: q2 ñ timebis
⁊ a pauore: q2 nõ appropi-
b quabit tibi. Ecce accola ve-
c niet qui nõ erat mecum ad-
e uena quondaz tuus adiun-
f getur tibi. Ecce ego crea-
ui fabrum ſufflantẽ in igne
g prunas ⁊ proferentem vas
h in opus ſuum: et ego crea-
ui interfectorem ad diſper-
i dendũ. Omne vas quod fi-
k l ctum eſt contra te nõ diri-
get ⁊ omnẽ linguã reſiſten-
m tẽ tibi in iudicio iudicabis.

m Quia cõfuſionis adoleſcẽtie tue ⁊c. ad intellectũ hui⁹ lrẽ ſciendũ ꝙ a pñcipio nõ fuit diſtinctio iude ⁊ gentilitatis ſ; incepit in abraam q̃ circũciſionẽ accepit in ſignũ diſtinctõis. vñ circũciſio ſic diffinit. Circũciſio eſt ſignũ diſtinguẽs iſrl' a gentilib⁹. ⁊ iõ cõfuſio adoleſcẽtie gẽtilitatis eſt ydolatria: ad quã ſtati declinauit cultu dei remanẽte i abraã ⁊ ſuis ſucceſſorib⁹ p yſaac. Obprobriũ vo viduitatis i gentilitate accipit a tpe legis date: q̃ ꝓpt ydolatriã q̃ſi a deo dimiſſa eſt repudiata ipſa iudea ab ipſo p legẽ deſpõſata. Cõfuſio vo adoleſcẽtie ꝓpi⁹ iudee eſt ydolatria ad quã declinauit p⁹ dationẽ legis in deſerto ⁊ poſtea i terra ꝓmiſſionis. vñ dr Hiere. ij. Recordatus ſum tui miſerans adoleſcẽtiã tuam. ⁊ charitatem deſpõſatiõis tue: qñ ſecuta es me in deſerto. Obprobriũ ãt viduitatis ei⁹ eſt a tpe legis noue quã renuit recipe: ⁊ ſic derelicta ẽ a dõ ⁊ repudiata ꝓ maiori pte. Nũc aũt ita ẽ ꝙ iſte cõfuſiones ⁊ obprobria gẽtilitatis et iudee nõ ſunt recordãda in eccl'ia ex iudeis ⁊ gẽtilib⁹ cõſtituta tpe grẽ eo ꝙ ſit eq̃les iudei ⁊ gentiles ad pticipandũ grãm xpi in via ⁊ gl'iam in patria ⁊ h ẽ qð dicit apl's Ro. x. Nõ eñ eſt diſtinctio iudei ⁊ greci: nã idẽ dñs oim diues in oẽs q̃ inuocãt illũ. ⁊ ad gal'. v. ⁊ vj. cap. In xpo eñ ieſu. neq̧ circũciſio valet aliq̃d neq̧ ꝓpucium ſ; noua creatura. ſ. p baptiſmũ regenerata. q̃ baptiſm⁹ ẽ culpe ⁊ pene deletiuus: ⁊ p ↄñs ↄfuſiõis ⁊ obprobrij. ꝓpt qð iudei credentes nõ pñt aliq̃d improperare gentilib⁹ credẽtib⁹ de pteritis: nec ecõuerſo. iõ dr q2 cõfuſiõis adoleſcentie tue obliuiſceris ⁊c. ⁊ pt3 lra ex pdictis vſq̧ ibi. n Quia vt mu. derelictã ⁊c. vbi alloquit eccl'iam ꝓut ſe extẽdit ad iudeos ⁊ gentiles ⁊ fideles q̃ in pñti vita cõiter affligunt: vt pt3 ex decurſu vete. ac noui teſt. iõ aſſimilat mulieri derelicte ⁊ merenti: ſ; q2 iſta triſticia ↄuertit in gaudium in vita beata: q̃ a tpe paſſiõis xpi eſt apta: iõ ſubditur. o Ad punctũ in modico dereliq̃ te: q2 q̃cunq̧ tribulatio vite pñtis q̃ſi momentanea eſt reſpectu ↄſolatiõis celeſtis iõ ſubdit. Et in mia ſempi. miſert⁹ ſum tui. Notandũ ꝙ in hac pte vbi tranſlatio nrã h3. Quia dñabit tui q̃ fecit dñs exercituũ nomen ei⁹. in hebreo hr ſic. Quia dñatores tui factores tui: dñs exercituũ nomen eius. ibi manifeſte apparet pluralitas pſonaꝝ: in deo cum dicit in plurali. Dñatores tui factores tui. ⁊ vnitas eſſentie cum ſubdit. Dominus exercituum nomen eſt eius. ita ꝙ noĩa pluralis numeri cõiungunt cũ noĩb⁹ numeri ſingularis. p Sic in diebus noe. Hic ↄñr ponit ↄfirmatio dicti h iuramento diuino cũ dr. Sicut in dieb⁹ noe mihi iſtud ⁊c. pactũ ei firmũ ſtatuit de⁹ cum noe de diluuio vltra nõ inducẽdo ſup terrã: ⁊ eodẽ modo dr de tribulatione vlteri⁹ non inducenda ſup eccl'iam cũ dr. q Sic iuraui vt nõ iraſc. tibi ⁊ nõ increpẽ. te. increpatio diuina eſt tribulatiõ ab eo imiſſa: ⁊ ſic pt3 ꝙ ſcriptura loquit h de ſtatu eccl'ie triumphantis: vbi confuſio ⁊ tribulatio nullũ locũ hñt: vñ ⁊ adhuc ſubdit. r Montes eñ cõmouebunt. añ aduentũ xpi ad iudiciuz. s Fedus pac. mee nõ mo. qð ſi intelligat dẽ federe grẽ. nõ mouet ab eccl'ia militante generalit federis aũt gl'ie eſt oĩno immutabile. t Paupcula. Hic ↄñr ponit honoꝝ aſſecutio: vbi pⁿ recolit pcedens tribulatio: cũ dicit. Paupcula tempeſtate. ſc3 pmo fuit ⁊ eſt. v Cõuulſa ⁊c. q2 eccleſia vt in plurimũ fuit ⁊ ẽ afflicta: ⁊ erit i pñti vita loq̃ndo de ipſa q̃tuz ad illos q̃ numero ⁊ merito ſt in eccl'ia. ⁊ hoc pmittit h. vt oppoſita cõſolatio ſiue honoratio clarius eluceſcat cũ ſubdit. x Ecce ego ſte. p or. la. tu. ⁊c. qð vno mõ põt intelligi de eccl'ia militãte: et ſic lapides iſti ſunt viri ſancti i diuerſis gradib⁹ ⁊ officijs eccl'ie conſtituti ex quib⁹ edificat eccleſia. Alio mõ de eccleſia triumphante: ⁊ ſic lapides iſti ſũt hti in diuerſis manſionibus ⁊ gradib⁹ gl'ie collocati: de q̃ edificio hr Apoc. xxj. vñ ibi cõcludit. Et ciuitas nõ eget ſole neq̧ luna vt luceãt in ea. nam claritas dei illuminabit illã. y Uniuerſos fi. tu. doc. a dño. q2 in beatitudine celeſti oẽs vident in diuina eſſentia illð qð ptinet ad eoꝝ beatitudinẽ: ⁊ ſic ſunt edocti a dño immediate: ⁊ hoc eſt qð dr Hiere. xxxj. Et nõ docebit vltra vir ꝓximũ ſuũ: ⁊ vir frẽm ſuũ dicẽs cognoſce dñm. Oẽs eñ cognoſcent me a minimo eoꝝ vſq̧ ad maximũ ait dñs.
z Recede. i. recedes. a Procul a calũnia. q2 nõ habebit locũ in patria. b Ecce ac. veniet. i. gentil'. c Qui nõ erat mecũ añ ↄuerſionẽ ad fidẽ. d Aduena quõ. tu. id ẽ q̃ nõ fuit natiõe iude⁹. e Adiunget tibi. i. adeq̃bit tibi in donis grẽ ⁊ gl'ie: vt. s. dictũ eſt. f Ecce ego. hic ↄñr deſcribit hoſtiũ deiectio. ſ. demõis ⁊ antixpi q̃ erit inſtrumẽtũ dyaboli ad pſeq̃ndũ eccl'iam. ⁊ h eſt qð dr. f Ecce ego cre. fa. ⁊c. i. dyabolũ q̃ q̃tũ ad naturã q̃ bona eſt a deo creat⁹ eſt. ſ; p ſuã maliciã deprauat⁹: de q̃ dr Job. xlj. Halit⁹ ei⁹ prunas ardere facit. i. tentatiões in cordib⁹ peccatoꝝ: ⁊ pſecutiões ꝯ eccl'iam fideliũ. g Et pferentem vas in op⁹. i. antixpm quẽ poſſidebit: ⁊ ad pfectõnẽ applicabit. h Et ego creaui inter. ad diſp. i. michaelẽ archangelũ cui⁹ miniſterio de pcepto dñi antixps: ⁊ magna pars adherentiũ ſibi interficiet: vt dicunt doctores ſancti: ideo ſubdit. i Omne vas qð fictum eſt ꝯ te. dyaboli inſtigatione. k Non diriget. i. intentio fruſtrabit. l Et omnem linguam reſiſtentem tibi. i. aduerſantem catholice fidei. m In iudicio iudicabis. q2 ſancti in extremo iudicio domino impios iudicabunt.

C Hiere. 26. d.

Geñ. 9. b.

B

n Hec eſt hereditas ſeruoꝝ dñi.q2 pacto iudicio celeſtẽ hereditatem in corpore ⁊ anima poſſidebunt.
In ca.liiij.vbi dr in poſtilla.Quia dñabit tui q̃ fecit te dñs exercituũ nomen eius. Additio.
Vbi trãſlatio nr̃a hʒ.q2 dñabit tui q̃ fecit te:in heb.

capl'i ad l'iam reducẽda ẽ ad tp̃s xp̃i.h etiã ſentit ra.ſa.vt3 ex ſupradictis. l Ecce teſtẽ.h cõñr deſcribit ip̃i9 xp̃i ſub limitas ⁊ p̃ i doctria:cũ di.Ecce teſtẽ pp'lis dedi eũ.i. i veritatis diuine teſtimoniũ.ꝓpt qd dixit Joh.xviij.Ego in h nat9 ſum.⁊ ad h veni in mõm.vt teſtimoniũ phibeaʒ veritati.Scdo in poteſtatis eminentia:cũ ſubdit. m Ducẽ ac pceptorẽ gentib9 ſm qd dr Math.vl. Data eſt mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in tra n Ecce gentẽ.Hic mutat mod9 loq̃ndi de tercia pſona ad ſecundã qd frequent fit i ꝓphis ⁊ dirigit ſmonẽ ad xp̃m dicens. n Ecce gẽtẽ.i.ppl'm gentilem. o Quã neſci.p approbationẽ ꝓpt ei9 idolatriã.eo mõ loq̃ndi q̃ dr fatuis virginib9. Neſcio vos Math.xxv. p Et gentes.q̃ te nõ cõgnouerũt p fidẽ. q Ad te ⁊c.p celerẽ cõuerſionẽ ad p̃dicationẽ apl'oꝝ r Propter dñm deũ tuũ.i.p̃rem q̃ ẽ de9 ip̃i9 xp̃i hoĩs. s Et ſctm iſrl'.i.deũ ſctificantẽ iſrl'. t Quia glorifica.te.q̃tũ ad gloriam corpis in reſurrectiõe:quã tunc habuit xp̃s ⁊ nõ añ.⁊ q̃tum ad ſeſſionẽ ad dexterã p̃ris i humanitate.quã habuit in aſcenſiõe:⁊ q̃tum ad opatiõʒ miraculoꝝ p apl'os factoꝝ in nõis xp̃i inuocatiõe:q̃ videntes ppl'i gentiles ad xp̃m cõuertebant.vt hr̃ in actib9 apl'orũ in plurib9 locis. v Querite.h cõñr excitat hũana ſedulitas ad q̃rendũ deũ tp̃e gr̃e.ex cõſideratõe ſue liberalitatis ⁊ maieſtatis.Et p̃ fit ꝓpoſitũ.ſcdo declarat dictũ.ibi. Nõ eñ.Circa p2imũ di. v Querite dñm dñ ⁊c.i. añq̃ veniat ſeueritas iudicij. x Inuocate eũ p deuotã orationẽ. y Dum ꝓpe eſt.ad exaudiendũ parat9.⁊ q2 pctõris oĩo nõ eſt exaudibilis.idõ ſubdit. z Dere.impi9 viã ſuam.i. opa ſua mala. a Et vir iniquus cogitationes ſuas.ex h pʒ falſitas ioſephi dicentis:q2 cogitatiões intra manentes nõ ſunt pctã. b Et reuertat ad do.p verã pñiam. c Et miſe.eius:dando ei gr̃am. d Qm mult9 eſt ⁊c.i. pnior q̃ ad cõdemnandũ. a Nõ eñ ⁊c.Hic cõñr declarat dictum ſuũ.⁊ primo de diuina pietate dicit. Nõ eñ cogitationes mee ⁊c.cogitatões eñ humane ſunt ad iniurias vindicandum: cogitationes autem diuine ſunt magis ad miſerandum b Quia ſicut exaltant celi a terra.quia celum ſurſum eſt ⁊ terra deorſum:ſic cogitationes diuine: ⁊ opera ſunt eleuata ad ſuperiora ſm q2 dicit Prouer.xvj Uniuerſa ꝓpter ſemetipm operatus eſt dominus. Cogitationes autem humane ⁊ opera tendunt ad deorſum Gen. viij.Senſus ⁊ cogitatio humani cordis prona ſunt ad malum ab adoleſcentia ſua.Secundo q̃tum ad verbi ſui ſtabilitatem cum dicitur c Et quomodo deſcendit ymber et nix de celo ⁊ illuc altra non reuertitur.abſq3 affectu.ido ſequitur. d Sed inebriat terram ⁊c.et patet vſq3 ibi. e Sic erit verbum meum per prophetas dictum.Uel aliter:Uerbum meum.id eſt filius de quo dicitur Johannis 1:In principio erat verbum ⁊c.

V Hr.q2 dominator tui ⁊ factor tui dñs exercituuʒ nomẽ ei9.⁊ ſic in h loco non apparet pluralitas pſonarũ i deo.nec inde dʒ ſumi argumentuʒ cõ hebreos: q2 forte cederet eis in deriſum ſunt tñ multa alia loca in qb9 hoc myſteriũ clari9 comprobatur. Cap.lv.

Eccl.51.d.
Apoc.22.d.

O Mnes ſitiẽtes.Hic incipit capituluʒ in heb.in q̃ ponit remediũ oppoſitũ.tercio impedimento ſupraposito.lij.ca.ex cõtẽptu xp̃i pcedẽte ⁊ idõ h põit ei9 eminentia. Et diuidit i tres ptes q2 p̃ deſcribit ei9 magnifica liberalitas.ſcdo ipius ſumma dignitas ibi Ecce teſtẽ.tercio excitat noſtra ſedulitas:ibi. Querite dominũ.Circa primuʒ dicit. a Oĩs ſiti.ve.ad aq̃s.i.gr̃e i p̃ſenti.⁊ gl'ie in ciuitate celeſti p ip̃m xp̃m donandas.ſm q2 ipſe dicit Joh.iiij. Qui aũt biberit ex aqua quã ego dabo ei nõ ſitiet ineternũ.ſʒ aqua quã ego dabo ei fiet i eo fons aque ſalientis in vitã eternaʒ. b Et q̃ nõ hẽtis ⁊c. q.d. iſta non cadunt ſub p̃cio tpali.ſʒ dant ex mera liberalitate diuina. c Vinũ ⁊ lac.per iſta q̃ in nutribilib9 ſunt p̃cipua intelligunt bona gr̃e ⁊ gl'ie ſpũalia aĩe nutritiua.q2 ꝓpriũ eſt hoib9 ad cognitionẽ ſpũalium p ſenſibilia deuenire. d Quare appen.argen.⁊c.i.ponitis ſtudiũ ⁊ laborẽ vr̃m circa bona tpalia tranſitoria ⁊ deceptoria. q̃ nõ reficiunt.ſʒ magis famẽ ⁊ ſitim faciunt.q2 cupiditatẽ augẽt.vñ dic poe.Creſcit amor numi:q̃tũ ip̃a pecũia creſcit.Et idẽ dicit ambro.ſup lucã de hydropico.⁊ idẽ eſt de ambitione bonoꝝ ⁊ hmõi. e Et dele.in craſſitudine.i. gr̃e ⁊ pinguedine. f Aia vr̃a.nõ corp9 qd nõ ſentit talia. g Inclinate aurẽ vr̃am.ad euangelicã veritatẽ. h Et viuet aia vr̃a.vita gr̃e.⁊ poſtea gl'ie.⁊ vñ iſta ꝓueniant ſubdit. i Et fe.vo.⁊c.i.legẽ euãgelicã cui alia nõ ſuccedẽt k Miſericordias dd fideles.ſic eſt in hebreo.⁊ in li.cor.i. miſericordias xp̃i fideliter adimplẽdas. Qz aũt p dd intelligat xp̃s pʒ Oſee.iij. Reuertent filij iſrael ⁊ querent dñm deũ ſuũ ⁊ dd regẽ ſuũ.vbi trãſlatio chaldaica hʒ. Et obedient meſſie filio dd regi ſuo: ⁊ Hiere.xxx.Seruiẽt dño deo ſuo ⁊ dauid regi ſuo quem ſuſcitabo eis.Glo.hebraica. Obediẽt meſſie filio dd.certũ ẽ tñ q2 dd diu añ fuerat defunct9 q̃ iſti ꝓphe cẽnt.⁊ idõ nõ intelligit h de ip̃o ſʒ de xp̃o ab eo deſcenſuro.ſm q2 dr Ro.j. Qui fact9 ẽ ei ex ſemine dd ſm carnẽ.⁊ eodẽ mõ h p dd intelligit xp̃s.h etiã pʒ p paulũ apl'm.q̃ act.xiij.allegat hãc ſcpturã de xp̃o dictã.d.Dabo vobis ſctã dd fidelia.vbi ei trãſlatio nr̃a hʒ h:miſcdias dauid fideles:trãſlatio.lxx.quã allegat paul9 hʒ:ſctã dd fidelia.vt dicit glo.act.xiij.Ex quo etiã vlteri9 pʒ q2 ſnia toti9

B

n Hec eſt hereditas ſeruorũ dñi: ⁊ iuſticia eoꝝ apd me dicit dñs. Ca. LV
a O Mnes ſitientes veni
b te ad aquas: ⁊ q̃ nõ ha
betis argentum: ꝓpe-
rate:emite ⁊ comedite. Ue-
nite emite abſq3 argento ⁊
c abſq3 vlla cõmutatione vi
d num ⁊ lac. Quare appendi
tis argentum nõ in panib9
⁊ laborẽ vr̃m nõ in ſaturita
te. Audite audientes me ⁊
e comedite bonum: ⁊ dele-
f ctabit in craſſitudine aia
g veſtra. Inclinate aurẽ ve-
h ſtram ⁊ venite ad me:audi
i te ⁊ viuet aia veſtra. ⁊ feriã
vobiſcũ pactũ ſempiternũ
k miſericordias dd fideles.
l Ecce teſtem pp'lis dedi eũ
m ducem ac pceptorem gen-
n o tibus. Ecce gentem quam
p neſciebas vocabis ⁊ gen-
tes que nõ cognouerunt te
q r ad te currẽt ꝓpter dominũ
s t deũ tuum et ſctm iſrl': quia
v glorificauit te. Querite do
x minũ dũ inueniri poteſt:in
y uocate eum dum prope eſt
z Derelinquat impi9 viã ſu-
a am: ⁊ vir iniquus cogitati-
b ones ſuas ⁊ reuertatur ad
c dominum ⁊ miſerebit eius
d ⁊ ad deũ noſtrum:qm mul
a tus eſt ad ignoſcendũ Nõ
enim cogitationes mee co
gitationes veſtre:neq3 vie
vr̃e vie mee dicit domin9.
b Quia ſicut exaltant celi a
terra: ſic exaltate ſunt vie
mee a vijs vr̃is: et cogita-
tiones mee a cogitatiõib9
c vr̃is. Et quõ deſcẽdit ym-
ber ⁊ nix de celo ⁊ illuc vl-
d tra nõ reuertitur. ſʒ inebri-
at terram ⁊ infundit eam ⁊
germinare eaʒ facit: et dat
ſemen ſerenti ⁊ panẽ come
e dẽti: ſic erit verbum meuʒ

C

f quod egredieť de oꝛe meo
g Nō reuerteť ad me vacuū
h ſꝫ faciet q̄cūq̄ volui: ꝛ pꝛo
ſperabiť in his ad q̄ miſi il
i lud. Quia in leticia egredi
k emini: ꝛ in pace deducemi
l m ni. Mōtes ꝛ colles canta-
bunt coꝛam vobis laudem
n et omnia ligna regionis:
o p plaudēt manu. Pꝛo ſaliun
cula aſcēdet abies: ꝛ ꝓ vꝛti
q ca creſcet myrtꝰ. Et erit
r dn̄s noīatꝰ in ſignum eter
s nū qđ nō auferet. LVI

a Ec dicit dn̄s Cuſtodi
te iudiciuꝫ ꝛ facite iu-
d ſticiā. qꝛ iuxta ē ſalus
e mea vt veniat: et iuſticia
g mea vt reueleť Beatꝰ vir
q̄ facit h: ꝛ filiꝰ hoīs q̄ ap-
h p̄hendent iſtud Cuſtodiēs
ſabbatuꝫ ne polluat illud:
i cuſtodiēs manus ſuas: ne
k faciat om̄e malū. Et nō di-
l cat filius aduene: qui ad
m heret domino dicens. Se
paratione diuidet me dn̄s
n o a pp̄lo ſuo. Et nō dicat eu
p nuchꝰ ecce ego ligñuꝫ ari-
q dum. Quia hec dicit dn̄s
eunuchis Qui cuſtodierit
r ſabbata mea: ꝛ elegerint q̄
s ego volui: ꝛ tenuerit fedꝰ
t meum: dabo eis in domo
v x mea: et in muris meis lo-
y cum: ꝛ nomen melius a fi-
a lijs ꝛ filiabꝰ. Nomen ſem
piternum dabo eis qđ nō
b peribit. Et filios aduene q̄
adherent domino: vt co-
lant euꝫ: ꝛ diligant nomen
eiꝰ vt ſint ei in ſeruos: om-
nem cuſtodientem ſabba-
tum ne polluat illud: et te-
c nentem fedus meuꝫ addu-
cam eos in montem ſan-
d ctuꝫ meū: et letificabo eos
in domo oꝛationis mee.

f Qđ egredieť de oꝛe meo. qꝛ ſꝑ naſciť a patre. iſta eñ na tiuitas mēſurať eternitate: q̄ cōplectiť oē tp̄s. g Nō re uerteť vacuū. filiꝰ ei ꝓcedēs a pr̄e ꝛ veniēs in mūdū n̄ re dijt vacuꝰ i celū: ſꝫ pr̄es detētos i limbo adduxit ſecū iđ ſb diť. h Sꝫ faciet q̄cūq̄ volui. i. q̄cūq̄ ꝑ ipm fieri diſpo ſui. ſilr ſi hoc referať ad v̄bū dn̄i ꝑ ꝓphetas dictū: n̄ fruſtrať effectu a deo intēto i Quia in le. egre. vos pr̄es i limbo detēti k Et in pace ducemi ad gl'iam ce li. l Mōtes ꝛ colles. i. āgeli ſupiores ꝛ iferiores eo mō lo q̄ndi q̄ dꝛ ps. cxxiiij Montes i circuitu eiꝰ. i. angeli. vt dicit gloſa. aug. m Cā tabūt co. vo. laudeꝫ qꝛ xp̄o aſcēdēte cuꝫ electꝭ fuit gaudiū ꝛ leticia angel' ſctis.

A n Et oia li. regi. i. ois creatura etiā inſenſibilis o Plaudēt manu. cōgaudētes ſuo creatoꝛi.

Sap. 1. a. p Pꝛo ſaliuncula aſcē. abies. qđ expo nit rab. ſa. ſlc. i. ꝓtās auferet ab impijs: ꝛ dabiť iuſtis. ꝛ iſtud fuit impletū in r̄ſurrectiōe xp̄i: ꝑ quam patres in lymbo detēti fuerūt de ꝓtāte demonū liberati: ꝛ ad celū exaltati: ꝛ pleniꝰ implebiť i iudicio finali: qñ demōes retrudenť in infernū ꝛ oēs electi i coꝛꝑe ꝛ aīa trāſfereť ad celū: iđ ſubdiť. q Et erit do. nominatꝰ. ab oībꝰ electꝭ. r In ſig. et. i. in ſignū ſalutꝭ eťne s Qđ n̄ auſe. qꝛ ꝑpetuitas i rōe vere btitudis icludiť ꝛc.

a Ec diť dn̄s. Supiꝰ ꝓpha ꝯſolatꝰ ē fideles de lvj. b nūciādo eis liberatiōeꝫ a mal'. Hic iteꝝ eos ꝯſolať denūciando eis ꝯſeruatōeꝫ in bonis. Et diuidiť in tres ptes: qꝛ p̄ poniť hꝰ ſalutis p̄patio. ſcꝺo hꝰ ſalutꝭ collatio ca. lix. tercio ſalutis collate diſcretio. lxiij. cap̄. Pꝛia in duas. qꝛ p̄ poniť dicta p̄patio ſeu diſpoſitio: ſcꝺo tolliť erroꝛis occaſio: ibi. Et nō dicat. Circa p̄mū ſciendū: ꝙ debita diſpoſitio ad recipiendū ſalutē ꝑ xp̄m donandā eſt ꝙ hoīes iuſte ſe habeāt erga ꝓximū: ꝛ deuote erga deū. pꝛimū tangiť cū dꝛ. b Cuſto. iudiciū. qđ dꝛ iudicibꝰ ꝛ maioꝛibꝰ: vt nō declinent a rectitudine iudicij timoꝛe vl' amoꝛe. c Et facite iuſticiā. h dꝛ ꝯītū ad oēs. qꝛ q̄libet teneť viuere iuſte cū ꝓximo. d Quia iu. eſt ſalꝰ mea. i. xp̄s ꝑ quē a pr̄e data ē mūdo ſalꝰ. e Ut veniat carnē aſſumendo. f Et iuſti. mea. i. xp̄s: q̄ ꝑ vitā iuſticie ſatiſfecit deo pr̄i: dꝛ aūt xp̄s iuſticia ꝛ ſalus. qꝛ ꝑfectio xp̄i vno noīe nō pōt explicari. ꝛ iđ noīať pluribꝰ noībꝰ hic ꝛ alibi. Cōſeq̄nter poniť ſcꝺm de diuino cultu: cū dꝛ. g Btūs vir q̄ facit hoc. ſ. qđ poſtea ſubdiť h Cuſtodiēs ſabbatū ne polluat illud ꝑ ſabbatū qđ erat oꝛdinatū ſpecialiť diuino cultui intelligiť om̄e illud qđ ꝑtinet ad diuinū cultū in noua lege. i Cuſtodiens manus ſuas. a malis operibꝰ in quibus maxime eſt trāſgreſſio ſabbati ꝛ cultꝰ diuini: magis q̄ in opibꝰ coꝛpalibus vtilitati hoīm deſeruiētibꝰ k Et nō dicat ꝛc. Hic pūr remoueť erroꝛ oꝛiens circa p̄dictam diſpoſitionē ꝛ diuidiť in tres ptes ſm tres erroꝛes. ſecunda pars incipit ſequenti cap̄. tercia. lviij. Pꝛima in duas: quia pꝛimo poniť erroꝛis remotio: ſecundo doctoꝛum punitio: ibi. Omnes beſtie agri venite. Pꝛima adhuc in duas: qꝛ p̄mo erroꝛ tolliť. ſecundo cōtraria veritas aſſeriť: ibi Quia hec dicit. Iſte aūt erroꝛ p̄mꝰ ꝓcedit ex defectu naturali. ſ. generis ꝛ ꝓlis. Ex hoc ei ꝙ gētiles ꝯuerſi ad iudaiſmū nō admittebanť ad cetū iudeoꝝ eq̄liter qꝛ recipiebantur ad legis obſeruantiā: nō tñ admittebať ſtatim ad ea q̄ erant honoꝛis: ſꝫ aliqui in tercia generatione ꝛ aliqui in decima: ꝛ aliqui nunq̄ vt dictū fuit pleniꝰ: Deu. xxiij. ꝛ ex hoc credebāt ꝙ in p̄mio beatitudinis eēt tanta diſtantia. ꝛ hoc remoueť cū diciť.

B k Et nō dicat fi. aduene. i. gentilis natione l Qui adhe. dn̄o ꝑ verā fidem. m Sepatiōe diui. me dn̄s. in retributione iuſtoꝝ. n A pp̄lo ſuo. ſ. iudaico. Silr qꝛ defectꝰ ꝓlis in lege erat vitupabilis: aliq̄ ſimplices ꝓle carentes. q̄uis eſſent de pp̄lo iſrł: eſtimabant ſe deficere a pꝛemio iuſtoꝝ: eo ꝙ nō multiplicauerāt pp̄lm ꝛ hoc remouetur cū dꝛ. o Et nō di. eunuchꝰ. i. impotens ad generanduꝫ p Ecce ego li. ari. ꝛ non faciens ꝓlis fructum: ꝛ ſubintelligiť diminutio mercedis vel ablatio. q Quia hec ꝛc. Hic pūr cōtraria veritas aſſeriť. vicꝫ ꝙ eunuchus ꝛ gentilis veniens ad fidem tantum bonū cōſequetur gratie in p̄ſenti ꝛ gloꝛie in futuro: ceteris tamen paribꝰ quantū recipiet iudeus natiōe ꝛ dotatꝰ multa ꝓle. ꝛ hoc pꝫ impletū in noua lege Act. x. vbi ſp̄ūſſanctꝰ in ſigno viſibili deſcendit ſuꝑ coꝛneliū ꝛ alios gentiles cum eo exn̄tes: ſicut ceciderat ſuꝑ ap̄łos ꝛ alios fideles de iudeis exiſtentes: ꝓpter qđ dicit Paulꝰ ap̄ls Ro. x. Nō eſt diſtinctio iudei ꝛ greci nam idē dn̄s oīm: diues in oēs q̄ inuocant illū. ꝛ hoc ē qđ diciť. q Quia hec dicit dn̄s ꝛc. i. debite deū coluerint. r Et elegerint que volui. ſ. iuſte viuere cum ꝓximo. s Et tenuerint fedus meum. i. legem euangelicā ꝑ quam deo federamur. t Dabo eis in domo mea. i. eccleſia militante: vt dictum eſt ſupꝛa. ij. cap̄. v Et in muris meis in eccleſia triumphante: que per muros intelligitur. eo ꝙ ꝙ violentia ibi non poteſt inferri. x Locum recipiendo gratiā in pꝛeſenti: ꝛ gloꝛiam in futuro. y Et nomen melius ꝛc. iſtud ꝓpꝛie refertur ad illos qui ſe caſtrauerunt ꝓpter regnum celoꝝ per caſtitatis obſeruantiā: que melioꝛ eſt ꝛ magis meritoꝛia q̄ fecunditas ꝓlis ſm ꝙ dicit ſaluatoꝛ noſter Math. xix. Sunt enim eunuchi qui ſe caſtrauerunt ꝓpter regnū celoꝝ. q̄ pōt capere capiat. i. tantū bonū ꝓpter ſui altitudinem nō pꝛecipiť. ſꝫ conſuliť. a Nomen ſempiternum dabo eis. quod non poteſt intelligi de vita pn̄ti. vbi non continuatur nomen taliū ꝑ ſucceſſioneꝫ ꝛ generationem. ſed intelligiť de vita beata. Conſeq̄nter oſtendiť ꝓpoſitum in gentilibꝰ cum diciť. b Et fi. adue. ꝛc. ꝛ pꝫ ſententia ex dictis vſq̄ ibi. c Adducā eos ꝛc. i. in gloꝛiā celeſtē vbi nihil admittiť niſi ſanctū Apoc. vlti. Non intrabit in illā aliq̄d coinq̄natum ꝛ p̄mittiť hic ſtatus eccleſie triumphantis eo ꝙ ē pꝛimus in intentione ꝛ ſubdiť ſtatus eccleſie militantis cum diciť. d Et letifica. eos ꝛc. oꝛationes eoꝛum acceptando: ideo ſubditur.

Sap. 5. d.

C

e Holocauſta eoꝝ ⁊ victime eoꝝ placebūt mihi ſup al- tari meo[.] qꝛ dom⁹ mea do f mus orōis vocabitur cun- b ctis pplis: ait dñs deus q̄ congregat diſperſos iſrael b Adhuc cōgregabo ad euȝ i ꝯgregatos ei⁹. Oēs be- k ſtie agri venite ad deuorā dum vniuerſe beſtie ſaltus l m Speculatores ei⁹ ceci oēs n neſcierunt vniuerſi: canes muti non valentes latrare o p videtes vana dormientes ⁊ amātes ſomnia: ⁊ canes impudētiſſimi neſcierūt ſa q r turitatē. ipi paſtores igno s rauerūt intelligentiā Oēs in viam ſuā declinauerunt t vnuſqſq; ad auariciā ſuaȝ a ſūmo vſq; ad nouiſſimuȝ v Venite ſumam⁹ vinū ⁊ im x pleamur ebrietate: et erit ſi cut hodie ſic et cras: ⁊ mul to amplius.

Capitulum LVII

a b Iuſtus perit ⁊ non eſt qui recogitet in corde c ſuo: et viri miſericor- d e die colliguntur: qꝛ non eſt f qui intelligat. A facie eniȝ g malicie collectus ē iuſtus h i Veniet pax requieſcet in k l cubili ſuo: q̄ ambulauit in m directōe ſua. Vos aūt ac- cedite huc filij auguratri- n cis: ſemē adulteri ⁊ forni- o carie. Super quē luſiſtis? p Sup quem dilataſtis os: q r et eieciſti linguā? Nunqd s nō vos filij ſceleſti: ſemen t mendax? Qui cōſolamini in dijs ſubter omne lignum v frondoſum imolantes par x uulos in torrentib⁹ ſubter y eminētes petras: in ptib⁹ torrētis ps tua. hec ē ſors z a tua. Et ipis effudiſti liba- b men obtuliſti ſacrificium.

e Holocauſta eoꝝ ⁊c. vt dicunt hic holocauſta ⁊ victime quecunq; bona ad gl'iaȝ dei facta. Pōt etiā hoc accipi ſpecialiter de euchariſtia q̄ eſt ſacrificiū fideliū. ⁊ dr̄ holocauſta ⁊ victime in pl'ali. qꝛ ꝯtinet in ſe virtutē oīm ſacrificiorū veteris legis mō ſupeminenti. f Cunctis ppl'is. ſine aliq̄ acceptatiōe ꝓpter qḋ dixit petr⁹: Act. x. In veritate ꝯperi qḋ nō eſt pſonaꝝ acceptor de⁹ ⁊c. g Qui con. di. iſrl'. id ē omnes electos i vnitate charitatis ⁊ fidei h Adhuc cōgregabo ⁊c. qꝛ poſt cōgregatione infidelū invita pñti mō p̄dicto fiet iterū ꝯgregatio ipoꝝ in celo. ⁊ illa ꝯgregatio amplius nō diſpergeť. i Oēs beſtie. quia error p̄miſſus ꝓcedebat ex ignorantia credētiū. hic ꝯñr ponit punitio doctorū q̄ debebāt eos de ꝯ̄ria veritate docere ⁊ ita fuit in deſtructione irl'm p tytū q̄ ſacerdotib⁹ noluit pcre re dicēs. Iuſtū eē ſacerdotes cū templo perire. ⁊ hoc ē qḋ dr̄ k Oms beſtie agri id ē mltitudo exercitus romani. k Venite ad deuorandū. i. ad deſtruēduȝ ſacerdotes ⁊ templū ⁊ cā ſubdiť. l Speculatores ei⁹. i. ſacerdotes ⁊ doctores ad q̄s ſpectat picula p̄uidere. ⁊ populo nunciare m Ceci oms. i. cognitiōe ſaluatoris quē te ꝓbauerūt. ꝓpter qḋ de ipis dr̄ Math. xv. Ceci ſūt: ⁊ duces cecoꝝ n Canes muti ⁊c. qꝛ nō latrabāt ꝯ̄ ppl'i vicia eo ꝙ erant ſil'ib⁹ ⁊ maiorib⁹ pctis irretiti. o Videntes vana. qꝛ tunc magis ſtudebāt in curioſis vtpote curſu ſyderū ⁊ ſil'ib⁹ q̄ȝ in lege ⁊ ꝓpheris. ꝓpter qḋ ſaluator dixit eis Math. xvj. Faciē celi dijudicare noſtis ſigna aūt tēpoꝝ non poteſtis. ⁊ vocat ibi tempoꝝ ſigna q̄ de aduentu xp̄i p ꝓphas erāt dicta. p Dormientes. in h̄ notat eos de carnalitate: ⁊ etiā de guloſitate: cū ſubdiť: canes impudentiſſimi ⁊c. q Ipi paſto. ⁊c. i. ſacerdotes ⁊ doctores. q̄ paſcere debent ppl'm v̄bo ⁊ exemplo. r Ignorauerunt intel. verā ſcripturaꝝ: ꝓpť qḋ ſaluator improperat eis marci. vij. Q irritabāt mādata dei ꝓpť traditōes ſuas. ⁊ d̄ falſo intellectu in ſcriptura arguit eos in pluribus locis euāgelij. s Oms declinauerūt in viā ſuā. ⁊ q̄ ſit illa ſubdiť cum diciť. t Vnuſq̄ſq; ad auariciā ſuā. ſacerdotes em̄ ⁊ ſcribe multū ad auariciā declinauerūt. ⁊ ſub ſpecie religionis oblationib⁹ ⁊ ꝯſil'ib⁹ ppl'm multipl'r ſpoliabāt. ꝓpter qḋ ſtatuerāt in templo hoies q̄ vendebāt oues ⁊ boues. ⁊ nummularios. vt dicrū fuit plenı⁹ Ioh. ij. ⁊ Math. xxj. vñ ⁊ in libro hebraico q̄ dr̄ ionia. ⁊ eſt autenticus. apḋ iudeos diciť ꝙ in ſecunda domo erant auaricie intenti. et vocať ſecunda domus templum in reditu captiuitatis babylonice edificatū vbi xp̄s fuit oblat⁹: ⁊ vbi legiť pluries docuiſſe. v Venite ſumam⁹ vinū: iſtud erat verbū eorum ſemetipos ad carnalitates inuitantiū. x Et erit ſicut hodie ſic ⁊ cras ⁊c. qꝛ ſemp inueniebāt nouos modos trahēdi pecuniā a ppl'o ad ꝯtinuandū iſta ⁊ ampliandu.

a Iuſtus perit. Hic amouet error ſcōs Ca. lvij. qui ꝓueniebat ex defectu penalı. ex hoc enim ꝙ aliq̄ ꝯſiderabāt iuſtos de cōi curſu tpalıť affligi p̄ ceteris ⁊ maxime xp̄m ⁊ apl'os ⁊ fideles alios in p̄mitiua eccia cogitabāt ꝙ h̄ eēt ꝓ pctis eoꝝ. ⁊ refugiebāt vitā ⁊ doctrinaȝ ipoꝝ. ad oppoſita vicia ſe cōuertentes in vet. ⁊ no. teſtamēto. ⁊ ſm h̄ pñs capl'm diuidiť in duas ptes. qꝛ p̄ error excludiť. ſcdo malicia eoꝝ arguiť: ibi. vos aūt. Circa primū dr̄ a Iuſt⁹ perit. i. xp̄c q̄ morte ꝯfuſibili ex hoc mūdo tranſijt. b Et nō eſt q̄ reco. ꝙ h̄ nō eſt ꝓpť ſuum delictū. ſ; ꝓpť nr̄m expiandū. c Et viri miſcōie. i. apl'i alij q; fideles ex cōpaſſione aiaꝝ ſe laborib⁹ ⁊ tormentis exponētes. d Colliguntur. de vita pñti. ſic fruct⁹ maturi ad reponendū in horreo celeſti. e Nō eſt q̄ intelligat ꝙ h̄ ſit bonū ipoꝝ ſ; magl' ad malū vt eſtimant qḋ excludiť cum ſubdiť f A facie em̄ malicie. hoim pñtis vite g Collect⁹ ē iuſtus in horreo celeſti. h Veniat pax. celeſtis ſup euȝ. i Requieſcat i cubili ſuo id eſt i gradu glorie ſibi p̄parato. k Qui ambulauit. in pñti vita l In directiōe ſua. nō declinans a recta via. m Vos aūt. hic ꝯñr arguiť errantiū malicia. ſcdo cōmendať redeuntiū penitentia. ibi Qui aūt tercio amboꝝ differentia: ibi. Non em̄ ⁊c. Prima in duas. qꝛ p̄ arguiť malicia ppl'i iudaici captiuitatē babylonicā p̄cedens. ſcdo ſubſeq̄ns: ibi. In mltitudine. Malicia aūt p̄cedēs potiſſime fuit idolatria ꝓpť quā ſecuta eſt captiuitas illa. vtȝ ex. iiij. Reg. ⁊. ij. pal'. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄. m Vos aūt accedite huc filij auguratricis. i. gentis iudaice. q̄ fuit multū intenta augurijs tpe manaſſe ⁊ aliorū regū maloꝝ. n Semē adulteri ⁊ fornicarie. ſic eſt in hebreo ⁊ in libris correctis. vocať aūt h̄ adulter ipm idolū. ⁊ fornicaria ipa iudea q̄ p idolatriā cū idolo fornicata fuit. ⁊ ſic poſteri eoꝝ dicunť filij fornicarie ⁊ adulteri. et nō ſolū illi q̄ fuerūt añ captiuitatē babylonis. ſ; etiā illi q̄ fuerunt poſt: etiā tpe xp̄i. qꝛ ſicut merita patrū: vt abraam yſaac ⁊ iacob recordanť ad laudē bonoꝝ. ita mala idolatrarū improperanť malis. o Sup quē luſiſtis. i. illuſiſtis xp̄m ſputis ⁊ colaphis illudēdo. p Sup quē dilataſtis os. ipm diffamando ⁊ vituperando. q Et eieciſtis linguam. blaſphemando q̄ parēt in multis locis in euāgelio. q. d. hoc nō feciſtis ſup hoiem tm̄: ſ; etiā ſup deū ⁊ ſaluatorem vr̄m. r Nunqd nō vos filij ſceleſti. i. ſcelerib⁹ pleni. s Semen mēdax. q. d. ſic. t Qui ꝯſolami in dijs ⁊c. ibi em̄ colebant idala ⁊ in locis vmbroſis. iuxta hoc luxuriā exercebant in veneratiōnē aliquoꝝ idoloꝝ. ſ. veneris ⁊ priapi. v Immolantes. puulos in torrētib⁹. ita ꝙ ſanguinē in pte decurrere faciebāt inter aquā ad hn̄dū ibi diuinationē. x Subter eminentes petras. de rupib⁹ em̄ ſolent torrentes deſcendere. y In ptib⁹ tor. ⁊c. hoc diciť. qꝛ ad immolandū pueros eligebāt talia loca. z Et ipſis. i. idolis. a Effudi. libamen. de pte ſanguinis puerorū. libamen enim eſt oblatio de liquidis. b Obtuliſti ſacrificium. de carnibus eorum.

Mat. 21. d.
Mar. 11. c.
Luc. 19. g.
B
Hiere. 12. c.
Hiere. 6. c.
&. 22. d.
Sap. 2. d.
1. Cor. 15. d
A
B

c Nūquid ſup his nō indignabor.q.d.ſic.tū ꝓpter effuſionē ſanguinis innocētis.tū q2 hoc fiebat ad impēdēduz obſequiū ydolis. d Sup montē excelſum ꝛc̄. ad fornicandū p ydolatriā. e Et poſt oſtiū ꝛc̄. vt ſic ingrediendo ꝛ egrediēdo domuz videres ydolū,vt ſic nō elaberetur de tua memoria.

ſicut fatuo ironice dr̄ tu es multū ſapiēs. y Et opa tua id eſt diuitie tibi ꝯgregate. z Nō ꝓderūt tibi. Jō ſbdit. a Cū cla.in āguſtia obſidiōis p romanos. b Liberēt te ꝯgregati tui.ſcȝ nūmi aurei ꝛ argentei quos indebite congregaſti:q.d.nō poterūt:Jō ſbdit. c Et oms eos auferet ventus.i.romāorum impetus.

f Quia iuxta me diſcoopuiſti ꝛc̄.loqtur de iudea ſicut de adultera effrenata q̄ in eodē lecto recipit adulteꝝ cū marito. ꝛ h̄ fuit impletū potiſſime tpe regis manaſſe.q̄ poſuit idolū in tēplo dn̄i.ij.par. xxxiij. g Et pepigiſti cū eis fedus.ſ. ydolatrie. h Dilexiſti ſtratum eorū manu apta.ſ.ad faciendū expenſas magnas in ydola.
i Et ornaſti te regi ſic eſt in hebreo ꝛ in libris correctis.
k Vnguēto.q̄ meretrices pingunt facies ſuas vt magis placeāt adulteris.ꝛ h̄ fuit impletū maxime tēpore Jorā filij achaz regis iſrl̄ p ieȝabel mrēm eꝰ.q̄ ad introitū hieu in iſrl̄ depinxit oculos ſuos ſtibio ꝛc̄. vt placeret ei ſic hr̄.iiij. Re. ix. l Miſiſti legatos tuos ꝓcul.ſ. ad theglatphalaſſar

c Nūq̄d ſup his nō indignabor? d Super montē excelſuz et ſublimem poſuiſti cubile tuū.ꝛ illuc aſcēdiſti vt imo- e lares hoſtias.Et poſt oſtium ꝛ retro poſtem poſuiſti f memoriale tuuȝ. quia iuxta me diſcoopcruiſti ꝛ ſuſcepiſti adulteꝝ. Dilataſti cubi- g le tuū ꝛ pepigiſti cuȝ eis fe- h dus. Dilexiſti ſtratum eoꝝ i manu aperta ꝛ ornaſti te re- k gio vnguento. ꝛ multiplica- l ſti pigmenta tua. Miſiſti le- m gatos tuos ꝓcul ꝛ humilia- n ta es vſq3 ad inferos. In multitudine vie tue labora- o p ſti nec dixiſti.quieſcam. Vi- q tam manꝰ tue inueniſti ꝓpte- r rea nō rogaſti. Pro quo ſo- s licita timuiſti. q2 mētita es t ꝛ mei non es recordata. neq3 cogitaſti in corde tuo q2 ego tacens ꝛ q̄ſi nō videns v ꝛ mei oblita es. Ego annū- x y ciabo iuſticiam tuam ꝛ opa

z a tua nō ꝓderunt tibi. Cū cla- b maueris liberēt te cōgrega- c ti tui. Et omēs eos auferet d vētus tollet aura. Qui āt fi- e duciam hȝ mei hereditabit terrā ꝛ poſſidebit mōtē ſcm̄ f meū ꝛ dicā. Viā facite pre- h i bete iter declinate de ſemita auferte offendicula d̄ via populi mei. Quia hec dicit dominus excelſus ꝛ ſublimis habitās eternitatem. ꝛ ſcm̄ k nomē eiꝰ in excelſo ꝛ in ſctō habitās ꝛ cum ꝯtrito ꝛ humili ſpū vt viuificet ſpm̄ humiliū ꝛ viuificet cor ꝯtritoꝝ l Nō eīm in ſempiternū litiga- m n bo:neq3 vſq3 ad finem ira- o ſcar:quia ſpiritꝰ a facie mea egredieẗ. ꝛ flatus ego faciā p Propter iniq̄tatez auaricie q eius iratus ſum ꝛ pcuſſi eū. r Abſcondi a te faciem meam s ꝛ indignatus ſum. Et abijt t v vagus in via cordis ſui. Vi- x as eius vidi et ſanaui eum

d Quia āt.h̄ ꝯſr deſcribiẗ reuertētiū penitentia:q2 ad p̄dicationem xp̄i ꝛ aplōꝝ plures de iudeis crediderūt ꝛ penā p romanos inflictā euaſerūt:q2 an̄ aduentum romanoꝝ in iudeam admoniti fuerunt fideles p angelū vt trāſirēt in regnū agryppe q̄ erat ꝯfederatus romanis. vt hr̄ in eccleſiaſtica hyſtoria. Jdō ſbdiẗ
d Qui aūt fidu.hȝ mei.i.in me ꝛ nō i pecunijs ſuis cuiuſmōi tūc erāt fideles nihil ꝓpriū poſſidētes:vt hr̄ Act.iiij. B
e Hereditabit te.ꝛc̄ ſcȝ hirlm̄ in qua eſt mōs ſyon. Helyꝰ eīm hadrianꝰ imperator hirlm̄ deſtructam ꝑ Tytū reedificauit ꝓhibēs iudeos hitare in ea:ꝛ ꝯcedēs eiꝰ habitatōēȝ xp̄ianis. Jō ſbdiẗ. f Et dicā.i. dici faciā p Helyum hadrianū.

C regē aſſyrioꝝ tpe achaz.vt pȝ.iiij. Reg.xvj.ꝛ ad regē egypti tpe ſedechie.cōfidēdo de hoībus.ꝛ de dn̄o diffidendo. ꝓpter qd̄ ſecuta ē captiuitas babilonica.vt hr̄.iiij. Regum vl.ideo ſbdiẗ. m Et hūiliata es vſq3 ad inferos. In hebreo hr̄. Vſq3 ſool.qd̄ aliq̄n accipitur ꝓ foſſa aliq̄n pro inferno.ꝛ vtroq3 mō accipiẗ hic.q2 in captiuitate babilonica multi fuerunt mortui in peccatis ſuis.quoruȝ cadauera in foſſis fuerūt ꝓiecta.ꝛ aīe ad infernū deſcēderūt. n In multitudine ꝛc̄. Hic ꝯſr ponūtur peccata iudeoꝝ poſt captiuitatē babilonicā. inter q̄ primū fuit auaricia vt dictuȝ eſt.s̄.ꝛ ex h̄ ꝓceſſerūt alia. q2 ſcḋm q̄ dr̄ Thimo.vj. Radix oīm maloꝝ eſt cupiditas.ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄. n In multitudine ꝛc̄.q2 rectores ppl̄i vt ſacerdotes ꝛ hmōi p diuerſas vias querebāt extorquere pecunias a ppl̄o. o Nec dixiſti q̄eſcā. q2 auaricia ſemper iuueneſcit. p Vitam manus tue inueniſti.i.oīa neceſſaria ad vitaȝ venerūt tibi ad manū. q Propterea nō rogaſti.me dep̄cando deuote.q2 hoīes pleni diuitijs obliuiſcūẗ dei. Deutr.xxxij. In craſſatus ē dilectus ꝛ recalcitrauit.incraſſatꝰ.impinguatꝰ dilatatus.ſ.diuitijs.ꝛ ſeq̄ẗ. Dereliquit deū factorē ſuū ꝛc̄.
r Pro quo ſolicita timuiſti. Hic incipit v̄ſus in hebreo ꝛ legaẗ interrogatiue vt ſit ſenſus. r Pro q̄ ſolicita timuiſti.q.d.nō ꝓ me nec ꝓ cultu noīs mei. ideo ſequitur. s Quia mēti.es.ſcribiẗ eīm Exo.xxiiij. Venit ḡ moyſes ꝛ narrauit plebi vniuerſa verba dn̄i atq3 iudicia. Rn̄ditq3 totus ppl̄s vna voce.oīa v̄ba dn̄i q̄ locutꝰ ē facīemꝰ.ꝛ ſic ꝓmiſit ꝓ ſe ꝛ ꝓ ſua poſteritate legē dn̄i ẜuare. qd̄ nō fecit t Neq3 ce.i cor.ꝛc̄.i.diſſimulās punire pctā vſq3 ad tp̄us eīm poſtea punio grauius.iō ſubdiẗ. v Ego annun.i.manifeſtabo. x Juſticiā tuā.i.iniuſticiā tuā q2 ironice loq̄ẗ

h Viā facite ꝛc̄.ſcȝ q̄ ppl̄s meꝰ xp̄ianꝰ abſq3 vllo impedimento poſſet redire. Pōt etiam aliẗ exponi vt p h̄ qd̄ dr̄ h̄. e Hereditabit terrā.intelligaẗ t̄ra viuentiū quā v̄e penitētes poſſidebūt.vn̄ qd̄ ſbdiẗ poſtea. i Declinate d̄ ſemita ꝛc̄. In hebreo hr̄ Expedite viā. Qd̄ ſic gloſat Rab. ſa. Amouete de vijs v̄ris figmētū malū p qd̄ intelligit inclinatōēȝ fomitis ad pctm̄.ꝛ ſic pȝ q̄ ſcḋm ip̄m paſſus iſte non intelligiẗ ad l̄raȝ de expeditōne vie mālis in reditu Babylonice captiuitatis vt aliq̄ expoſitores nr̄i volūt dicere:ȝ de expeditōe vie in reditu ad deū p pniaȝ.ꝛ huic dicto ꝯcordat qd̄ ſbdiẗ. Quia h̄ dicit excelſus ꝛc̄. Sequiẗ. k Et in ſctō habitās ꝛ cū ꝯtri. ꝛ hu ſpū ꝛc̄.nō eīm. Hic ꝯſr poniẗ obſtinatoꝝ ꝛ penitentium differentia in punitōne ꝛ remedio. Circa qd̄ ſciendum q̄ adueniente punitōe ceſſat ꝯminatio ꝛ ira punientis ꝓut q̄libet expiẗ. ꝛ h̄ mō loquiẗ dn̄s dicēs. l Nō eīm in ſem.ini.pctōribus ꝯminādo. m Neq3 vſq3 in finē.i.ſemp. n Iraſcar. Cuius rō ſbdiẗ.
o Quia ſpūs a fa.mea egre.ꝛc̄.loquiẗ de ſeip̄o ad modum hoīs punientis d̄ cuiꝰ naribꝰ egrediẗ fumꝰ ꝛ flatꝰ.q.d.punitione facta ceſſabit ira mea. p Propẗ iniq̄tatez auaricie eius ꝛ ſupple alioꝝ maloꝝ ad hāc auariciā ſequentiū
q Iratꝰ ſuȝ ꝛ pcuſſi eū p exercitū romanoꝝ. Auaricia eīm phariſeoꝝ ꝛ ſacerdotū fuit occaſio eis deridendi xp̄m. ſcḋm q̄ dr̄ Luc.xvj. Audiebāt autem h̄ omia phariſei.qui erant auari ꝛ deridebāt eum.ꝛ ex ꝯſeq̄nti odium ꝯ ip̄m ꝯceperūt ex q̄ vlterius eius mortem ꝓcurauerūt ꝓpẗ qd̄ poſtea p romanos puniti fuerūt. r Abſcōdi.ſ.me grāȝ meā ab eis iuſte ſbtrahendo. s Et abijt va.p diuerſa vicia.
t In via cordis ſui.ꝓnitatē fomitis ſeq̄ndo. v Vias eius vidi:q2 omia nuda ꝛ apta ſunt oculis dei. x Etſa

naui eū.i. dedi ꝓ oīſbus ſanationis ſufficiēs remedium. y Et reduxi eū.ꝑ pniam.qḋ intelligit nō de oībus. ſed de vere penitētib⁹ ſolū. z Et redidi cōſolationes ipſi.i. donū ſpūſſancti in ſigno viſibili apl'is aliiſqȝ credentibus Act.ij. a Et lugētib⁹ ei⁹.qꝛ eadē die ad pdicationē petri mľti corde ꝯpūcti receperunt fidez xpi.ſm ꝙ dr Act.ij. Et appoſite ſunt in die illa aīe circit tria milia.ꝛ ꝑpter h ſubditur. b Creaui fructū labioꝝ.i. pdicatōis xpi ꝛ aploꝝ. c Pac⁹.i.grē in p̄ſenti.ꝛ glorie in futuro. quibus ſubdit d Pacē ei q̇ lōge ē id ē pplo gentili ad xpm ꝯuerſo. q̇ legez ꝛ ꝓphetas nō hūerat. e Et q̇ ꝓpe ē i.pplo iudaico legē ꝛ ꝓphetas habenti. hāc aūt ſcripturā īducit apl's Ephe.ij. i xpo impletā.d. Et veniēs euāgeliſauit pacē vobis q̇ longe fuiſtis. Ex quo patz ꝙ paſſus iſte nō intelligit ad lr̃am de nūcijs cyri ꝑ regnū ſuum miſſis ad denunciādū licētiā datam iudeis redeundi pacifice i iudeā. vt aliqui expoſitores nr̃i volūt dicē. f Impij aūt.i. iudei i ſua malicia obſtinati.

e Et domui iacob.q̇ alio noīe dictus eſt iſrl'. f Pctā eoꝝ.ꝯmiſſa in ꝑrimū.huic eīn pplo pdicauit xps in ꝓpria ꝑſona.ꝑpter qḋ dr̄ mat.xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̇ pierūt domus iſrl'. g Me etem de die in diē q̄rūt.legēdo ſcripturas.de q̄ mľtū gl'iabāt. tñ h magꝭ faciebāt ad hñdū dñium ſup populū q̇ tūc gubernabat ꝑ ſacerdotes et legiſpitos q̄ ꝑp notitiā vitat⁊. h Et ſcire vi.me.vo.i. p̄tēdūt ꝙ h velint. i Quaſi gens q̇ iuſti. fece.ſcū tñ ꝯriū egerit. Scd̄o gl'iabātur de oīoe. ꝛ q̄ntū ad h dr̄. k Rogant me iudi.iuſ.i.ꝙ iudicez ꝑ eis ꝯ aduerſarios ſcz romāos q̇ eos tenebant ſubiectos. l Et appro.deo vo. ſcz in iudicio ad allegandū ſuā iuſticiā. iō ſbdit i ꝑſona eoꝝ m Quare ieiu. et nō aſ.ꝑ exauditionē n Humiliauimus aīas nr̃as.i.noſmetipſos i cilicio ꝛ cinere. o Et neſciſti.ꝑ approbatiōem. ꝙ āt tempe xpi talia ieiunia facerent patet. mat.ix. vbi diſcipuli Johis dixerūt xpo q̄re nos et phariſei ieiunam⁹ freq̄nt. tui aūt diſcipuli ñ ieiunāt. p Ecce.h excludit remediū falſum ꝑ rñſionē dñi cū dr̄.

B

Zach.7.b.

Ezech.18.b.

Math.25.b.

C

y z ꝛ reduxi eū. ꝛ reddidi con-
a ſolationes ipſi.et lugētibus
b eius. Creaui fructū labioꝝ
c d pacē pacē ei q̇ longe eſt. ꝛ q̇
e ꝓpe eſt dixit dñs. ꝛ ſanaui
f g eū. Impij aūt q̄ſi mare fer-
h uens qḋ q̇eſcere nō pōt ꝛ re
dundāt fluct⁹ ei⁹ in cōculca
i tionē ꝛ lutū. Nō ē pax im-
pijs dicit dñs de⁹. LVIII

Clama ne ceſſes quaſi
tuba exalta vocem tu-
am. ꝛ annuncia popu
d e lo meo ſcelera eoꝝ ꝛ do-
f mui Jacob peccata eoꝝ.
g Me etem de die in diē que
h runt. ꝛ ſcire vias meas vo-
i lunt quaſi gens q̇ iuſticiā fe
cerit. ꝛ q̇ iudiciū dei ſui non
k dereliq̄rit. Rogāt me iudi-
l cia iuſticie. ꝛ appropinqua-
m re deo volunt. Quare ieiu-
n nauimus ꝛ nō aſpexiſti hu-
o miliauimus aīas noſtras et
p neſciſti. Ecce in die ieiunij
veſtri inuenitur volūtas ve
q ſtra et omnes debitores ve
r ſtros repetitis. Ecce ad li-
tes ꝛ contētiones ieiunatis
s ꝛ percutitis pugno impie.
t Nolite ieiunare ſicͭ vſqȝ ad
v hanc diem. vt audiatur i ex
x celſo clamor veſter. Nūq̇d
y tale eſt ieiuniū qḋ elegi per
diē affligere hoīem animaz
z ſuā. Nūq̇d contorq̄re quaſi
a b circulū caput ſuū. ꝛ ſaccum
c ꝛ cinerem ſternere. Nūquid
iſtud vocabis ieiuniū ꝛ diē
d acceptabilē dño. Nōne h ē
magis ieiunium quod elegi
e Diſſolue colligationes im-
f pietatis ſolue faſciculos de
g primentes. Dimitte eos q̇
cōfracti ſunt liberos. ꝛ oīe
onus dirūpe. Frange eſu-
rienti panem tuū. ꝛ egenos
vagoſqȝ induc in domū tuā
Cum videris nudum operi
eum. ꝛ carnem tuam ne de-
h ſpexeris. Tūc erūpet quaſi
i mane lumē tuum: ꝛ ſanitas

g Quaſi mare feruens ꝛc.qꝛ pſeq̄bat ad mortem credentes in xpo. vtz in actib⁹ aploꝝ in plurib⁹ locis. h Et redun.fluc.ei⁹ in cōcul.ꝛ lutū. Sicut eīn fluctus maris venientes ad littora generāt ibi lutū. qḋ poſtea a tranſeūtibus cōculcat. ſic pſecutiones a iudeis illate xpianis meruerūt qḋ cōculcarent tanq̄ȝ viles a romanis. i Non ē pax dicit dñs deus impijs. quia iudei qui remanſerūt obſtinati. ſunt per orbem vagi in obprobrio ꝛ ſeruitute graui.

In cap.lvij. vbi dr̄ in poſtil. Qui aūt habet fiduciā mei. Addītio.

Cum h qḋ dr̄ hic. Qui aūt hꝫ fiduciā mei. exponat de fidelib⁹ xpi nihil ꝓpriū poſſidentibus. hoc qḋ ſequit. Hereditabit terrā ꝛ poſſidebit montē ſctm̄ m̄ū. nullo mō intelligendū eſt de hieruſalem illa materiali. q̄uis eīn hadrian⁹ imꝑator illā hierl'm conceſſiſſet xpianis ad habitandū. nūq̄ȝ tñ ē dicendū ꝙ hec ꝓpha p̄noſticauit in p̄miū fidei ꝛ ſpei fidelibus xpi. vnde talis expō tanq̄ȝ iudaica ē reſpuenda. ꝛ ſecunda quā ponit poſtillator ē ꝓprie catholica ꝛ vera. Capitulū.lviij.

Clama ne ceſſes. Hic remouet terci⁹ error ꝓcedēs ex defectu morali. Aliq̇ eī ꝯfidētes d̄ apparēti iuſticia ſeu ſiľata.ꝑ h p̄ſumebāt ſaluari. ꝛ iſtud mľtū vigebat tpe xpi. vt pꝫ ex decurſu euāgelij. vbi multū arguit ypocriſ phariſeoꝝ ſacerdotū ꝛ legiſpitoꝝ. ꝛ ſm h iſtud.c. i duas ptes diuidit.qꝛ p̄ falſuȝ remediū excludit. ſcd̄o veꝝ ꝯcludit ibi. Nōne h ē. Prima adhuc in duas. qꝛ p̄ falſitas ponit. ꝛ ſcd̄o excludit ibi. Ecce in die. Circa p̄mū deus p̄r alloq̇tur hoīem xpm.d. a Clama ne ceſſes pdicationē debite continuādo. b Quaſi tu.ex.vo. manifeſte docēdo. hoc eīn mō pdicauit xps. vt patz in euāgelio. c Et an.po.meo.i.iſrl'. d Scelera eoꝝ.i.pctā ꝯ deū cōmiſſa.

p Ecce i die ie.ve.inue.ve.vo. Et accipit h volūtas ꝓ appetitu ſenſitiuo quē ſeq̄bant ꝯ dictamē rōis ꝛ diuine legis. iō ſubdit. q Et oēs debitores vr̃os repetitis. cū auſteritate ꝛ impotentes ad ſoluēdum. ꝛ tpe ꝓhibito. ſ. anno.vij. q̇ ē remiſſionis Deutr.xv. r Ecce ad lit. ꝛ cōten.ie.i. i die ieiunij vr̃i talia exercetis s Et ꝑcutitis pugno impie. ſ.iniuriādo ꝓximo non ſoluz verbis. ſ; etiā factis. iō ſubdit. t Nolite ieiunare.ꝑ talem modū. v Vt audiat in excelſo clamor veſter. cōtentiones ꝛ brigas ſuſcitādo. x Nūq̇d tale eſt ie. qḋ elegi.i. approbaui. y Per diē affligere hoīem aīam ſuā.i. ſeipm ꝑ abſtinētiā abſqȝ pietate.q.d.nō. qꝛ exercitatio corporalis ad modicū vtilis ē. pietas aūt ad oīa.j. thimo.vj. z Nūq̇d cōtorq̄re q̄ſi circulū. In hebr. hr̄. quaſi hamum. a Caput ſuū. qḋ faciebāt ad oſtentationē ieiunij. in hoc deſignantes dolorē capitis ex ieiunio. b Et ſaccū ꝛ cinerē ſternere.i.ꝑ lecto ſibi parare. c Nunq̇d iſtud vocabis ieiuniū.i. deo acceptū.q.d.ñ exq̇ ē pietate ꝛ vtute vacuū. d Nōne h ē. Hic ꝯſr̄ veꝝ remediū cōcludit. ꝛ primo q̄ntū ad pietatis exercitiū. ſcd̄o q̄ntum ad diuinū cultum. ibi. Si auerteris. q̄ntū ad primū dr̄. d Nōne h ē magis ieiuniū qḋ elegi.i. approbaui.ſ. in q̇ fit abſtinentia a vicijs ꝛ exercitiū i opib⁹ pietatis iō ſbdit. e Diſſolue colligationes impietatis.i. cauillatōnes q̇b⁹ ſacerdotes ꝛ phariſei iuoluebāt ſimplices ad pecūias eoꝝ extrahēdū. f Solue faſcu.depri.i. pēas graues q̄s imponebāt ſup ppl'm. ſm ꝙ dr̄ Mat.xxiij. Alligant eīn onera grauia ꝛ importabilia ſuper humeros hominū. g Dimitte eos q̇ ꝯfra.ſunt. ex dura ſuitute. Cetera patēt vſqȝ ibi. h Tunc erūpēt q̄ſi mane lumē tuū. oriente tibi ſole iuſticie ꝑ grām. i Et ſa

nitas tua citi⁹ orieť. ab infirmitate culpe. k Et ãteibit
fa.tu.iu tua. p angelũ te cuſtodiẽtem coram deo pſentata.
l Et gl'ia dñi colliget te.i morte. m Tũc inuocabis.h
ↄcludiť remediũ vex q̃tũ oronem.cum dr. Tunc inuoca-
bis ⁊ dñs exaudiet.ſ.qñ exercueris opa pietatis. n Cla
mabis i feruore ora
nis. o Et dicet ec
ce aſſum p exaudiri
onis effectũ qd aũt
ſubdiť. p Miſe-
ricors ſum dñs de⁹
tu⁹.non ẽ in hebreo
nec in libris corre-
ctis ſ₃ p modũ gloſe
interlinear' p̃ fuit po
ſitũ poſtea p iptias
ſcriptox textui iſer-
tum. q Si abſtu-
leris d medio tui ca
thenam. incarcera-
tos relaxando vl' ca
thenam vocat cauil
latione ad iuoluẽdũ
ſimplices. r Et
deſieris extẽdere di
gitũ. alios de pctis
notando. ſicut facie
B bat phariſeus Luce
xviij.di. Velut etiaʒ
h publican⁹. s Et
loq̃ qd nõ pdeſt: ali
os vituperandũ et re-
cõmẽdãdo ſicut ille
phariſe⁹ dicebat.nõ
ſum ſicut ceteri ho-
minũ raptores adul
teri ieiuno bis i ſab
bato ⁊c̃. t Cũ ef
fuderis eſuriẽti aiaʒ
tuam p pietatis affe

ab opibus pctox que ſunt maxime fuſſia Jo. viij. Qui fa*
pctm ſuus eſt pcti. Jõ di. i Si auerteris a ſabbato pedẽ
tuum vt nõ pcedas ad male agendũ. Jõ ſbdiť.
k Facere voluntatẽ tuã ſeqndo appetitum tuum irrõnabi
lem. Scdo ad obſuationem ſabbati reqrunť occupatio ⁊
meditatio circa diui
na: Jdeo ſbdiť.

k tua citius orietur. Et ante-
l ibit faciẽ tuam iuſticia tua ⁊
m gl'ia dñi colliget te. Tũc in-
n uocabis ⁊ dñs exaudiet cla
o mabis ⁊ dicet ecce aſſum qꝛ
p miſericors ſuʒ dñs de⁹ tu⁹
q Si abſtuleris de medio tui
r cathenam ⁊ deſieris exten-
s dere digitũ ⁊ loq̃ qd non p
t deſt. Cũ effuderis eſurienti
v animã tuã. ⁊ aiam afflictam
x repleueris. orieť i tenebris
lux tua et tenebre tue erunt
y ſicut meridies. Et requiem
a tibi dabit dñs de⁹ tu⁹ ſemp
b ⁊ implebit ſplẽdorib⁹ aiam
c tuam. ⁊ oſſa tua liberabit.
d Et eris quaſi hortus irrigu
us. ⁊ ſicut fons aquarũ cu-
e ius non deficient aque. Et
edificabuntur in te deſerta
f ſeculorum. fundamenta ge
nerationis ⁊ generatõis ſu-
g ſcitabis. Et vocaberis edi-
h ficator ſepiũ. auertẽs ſemi-

i tas in q̃etem. Si auerteris
k a ſabbato pedem tuũ facere
voluntatẽ tuã in die ſancto
l meo ⁊ vocaueris ſabbatum
delicatum ⁊ ſanctum domi-
m ni glorioſum et glorificaue-
n ris eum dum nõ facis vias
o tuas ⁊ non inuenitur volun
p tas tua: vt loquaris ſermo-
q nem tunc delectaberis ſup
r dño ⁊ ſuſtollã te ſup altitu-
s dines terre: ⁊ cibabo te he-
reditate Jacob patris tui.
t Os enim domini locutum
eſt. Caplm LIX

a Ecce non eſt abbre-
uiata manus domini
c vt ſaluare nequeat ne
q₃ aggrauata eſt auris eius
d vt non exaudiat: ſed iniqui
tates veſtre diuiſerunt in-
e ter vos ⁊ deum vr̃m et pec-
cata veſtra abſconderunt
f faciem eius a vobis ne ex-
g audiret. Manus enim ve-

l Et voca.ſab.de.⁊c̃
id eſt intẽdẽdo ad di
uina. m Et glificа-
ueris.id eſt honora-
ueris debite obſuan
do. n Dum nõ fa-
cis vias tuas ſequen
do tuas ↄcupias.
o Et nõ inueniť vo
lũtas tua.i. effectus
ſenſibilis appetitus
p Vt loq̃ris ſmonẽ
ſc₃ malũ ↄ deum vel
ↄximũ: ſ₃ magis ſis
intẽtus od deum lau
dandum. q Tunc
delectaberis ſup dño
ſentiens intra te ↄſo A
latões diuinas. 5.50.a.
r Et ſuſtollã te ſup Nume.11.e.
al.terre p ↄtemptum
terreſtrium ⁊ appeti
tum celeſtium.
s Et cibabo te here.
iacob pa.tui ſc₃ in be
atitudie celeſti bona
eñ terrena cum ſint
multo minora bona
opibus ṽtutum.nõ
pñt eſſe p̃ncipale p̃- 5.1.d.
mium ↄmiſſum pri-
archis p opibus ṽ-
tutis: ſic̃ declaratum

ctũ ⁊ etiã ſi facultas aſſit p effectũ. iõ ſbdiť. v Et aiam
affli.reple.ei⁹ defectũ ſbleuãdo. x Orieť in tenebris lux
tua.i.mutaberis de tenebris culpe ad lucẽ gr̃e. y Et re
q̃em.ſ.mentis. a Dabit dñs de.tu ſp. Ex quo p₃ q nõ lo
quiť de requie tpali.q̃ freq̃nter iterrũpiť. ⁊ maxime iuſtis
q̃ de cõi curſu plus ceteris tpaliter affligũť.ij. Thimo.iij.
Oẽs q̃ pie volunt viuere in xp̃o ihũ pſecutionẽ patienť.q
aũt in aliq̃bus libris interponiť. De⁹ tu⁹ non eſt de textu.
b Et imple.ſplen.ani.tu.i.ſplẽdorib⁹ diuine noticie ⁊ vir
tutis. c Et oſſa tua liberabit ab infirmitate corporis.
d Et eris q̃ſi hort⁹ irriguus.i.in bonis opibus fecũdus.
e Et edi.in te deſer.ſecu.i.gẽtiles adiũgenť tibi i vna ec-
cleſia.q̃ fuerũt deſerti in priſtinis ſeculis.inquantũ carue-
rũt lege ⁊ ↄphetis. f Funda.gene.⁊ gene.ſuſci.i.p ge-
nerationũ ſucceſſionẽ adduces aliq̃s ad fidẽ.qd impletuʒ
eſt in aplis ⁊ in alijs credẽtibus de iudeis.p q̃x p̃dicatio-
nem ⁊ doctrinã in ſcripturis cox relictã ↄuertũť gentiles
ad fidẽ. g Et voca.edifi.ſepi.edificare ſepes materiales
eſt officiũ pauper ⁊ ruſticox. ⁊ ideo nõ ẽ tale q̃d quod de-
beat pmitti p opibus ṽtutũ. ⁊ iõ p ſepes hic intelligũť im
pedimẽta peccatox p ſanã doctrinã ⁊ ordinatões ſacras
⁊ h impletũ ẽ in apl'is ⁊ eox ſucceſſorib⁹.q̃ p ſanã doctri-
nam ⁊ ſacre eccie inſtituta oppoſuerũt peccatis obſtacula
⁊ iõ ſubditur. h Auertẽs ſemitas in quietẽ.ſic ẽ in he-
breo ⁊ in libris correctis. Ad ceſſationẽ eñ peccatox ſeq-
tur quies mẽtis. ↄpter qd dr in fine ca. p̃cedẽtis. Non eſt
pax dicit de⁹ me⁹ impijs. i Si auerteris. Hic ponitur
vex remediũ q̃tũ ad dei cultũ. Circa qd ſciendũ q p ob-
ſeruatõ₃ ſabbati hic intelligunť oia q̃ ptinẽt ad debitũ dei
cultũ. ſicut ⁊ in p̃cepto decalogi Exo.xx. Memento vt diẽ
ſabbati ſanctifices. ad cuius obſeruatõe₃ requiriť ceſſatio

fuit diffuſius Geñ.xv. t Os eñ dñi locutum eſt.q.d.
Hoc ſtabile eſt ⁊ firmum.

In ca.lviij. vbi di in poſtil. Nolite ieiunare. Additio
v Bi trãſlatio noſtra h₃ Nolite ieiunar e Hebrayca
lr̃a h₃ quedã ṽba q̃ vno mõ ſignãt Et nõ ieiunet'
⁊ alio mõ ſignãt ⁊ nõ ieiunat'.⁊ ſi p̃ mõ intelligã-
tur exponunť ſic̃ in poſtilla. Si aũt ſcdo mõ ſenſus eſt. Et
nõ ieiunatis vt audiať in excelſo clamor veſter.i.nõ inten-
ditis in ieiunãdo vt audiami a deo: qꝛ ſi ſic ceſſaretis a ↄtẽ
tionibus ⁊ iniurijs q̃ deo nõ placent. Et hec expõ videtur
magis ↄpria ſpãliť ↄpter ly ⁊ que p̃poniť huic ṽbo ieiuna
tis ſeu ieiuneris. Caplm.lix.

a Ecce nõ eſt abbreuiata. Poſtq̃ poſita eſt p̃paratio
ad ſalutem: h ↄñr ſalus poniť. Et diuidiť in duas
ptes.qꝛ p̃ poniť ipa ſalus. Scdo magnitudo ipſi-
us ca.ſeq̃. Prima in duas: qꝛ p̃ poniť ſalutis neceſſitas. Se
cundo eius eq̃tas ibi. Et vidit dñs. Circa p̃mum ſciendum
q neceſſitas iſta ẽ ↄpť miſeriã culpe ⁊ pene: quã incurrerũt
iudei ex ↄtemptu xp̃i. ⁊ de iſta eadẽ miſeria exponit Rab.
ſa.pñs caplm ⁊ q̃tum ad h ↄuenit mecũ: ſ₃ diſcõuenit inq̃
tum dic̃ iudeos ab ea liberari p xp̃m ventux cuius aduen-
tus tranſiit in p̃teritũ. Jgiť p̃ poniť huius miſerie deſcp̃tio
Scdo eiuſdem ↄfeſſio ibi. Propť h. Prima in duas: qꝛ p̃-
mo deſcribiť miſeria culpe. Scdo pene ibi. Cogitatões.
Circa p̃mum di. a Ecce nõ eſt abbreuiata.i.minorata.
b Manus dñi.i.ptãs eius c Neq₃ aggra.auris ⁊c̃
q.d.iſta miſeria in q̃ eſtis nõ ↄuenit ex dei impotentia vel
ignorãtia ad ſaluãdum: ſ₃ ex pte vr̃a. Jõ ſbdiť. d S₃ ini
q̃.vr̃e di.inť vos ⁊ deũ vr̃m ſepantes vos ab eo. e Et
pctã vr̃a abſcõ.fa.ei⁹ a vob demeritorie. f Ne exau.qꝛ
nõ ẽ ſpecioſa laus in ore pctõris. g Manus eñ vr̃e.i.opa

vr̃a q̄ ꝑ man⁹ deſignãtur. eo ꝙ manus ē organũ organoꝝ. iij. de aīa. h Pollute ſunt ſanguie. ſ. pauper bona coꝝ rapiendo. i Et digiti vr̃i iniq̃tate ꝑ h̄ deſignantur iniuſticie minores ſicut digitus minor eſt manu. k Labia veſtra locuta ſunt mendaciũ ꝯtra xp̄m dicẽdo ꝙ fuit mag⁹ ⁊ propheta falſus.

l Et lingua vr̃a iniq̃tatē fat̃ replicatio ē eiuſdē ſnīe ad maiorem aſſertionem. m Non eſt q̄ inuocet iuſticiã. i. xp̄um. Qui fact⁹ eſt nobis a deo ſapiā et iuſticia ⁊ ſcrificatio ⁊c̄. i. Corin. j. n Nec̄ eſt q̄ iudicet vere de factis xp̄i. ⁊ loq̄t̃ ꝓpheta ꝯtuz ad illos qui ſunt in infidelitate obſtinati.

Job.15.d.

o Sȝ cõfidũt in nihili. i. in aduētu meſſie futuro q̄ iam trãſijt in ꝑteritũ. ⁊ ideo talis cõfidētia ē ſuꝑ nihilũ. p Et loquũtur vanitates q2 doctores iudeorum multotiēs terminos ꝑfixerũt de aduentu meſſie. ⁊ oēs trãſierũt tanq̄ ꝓnunciati inaniter ⁊ falſe.

B

Prouer.1.b.

q Cõceperũt la. i. excogitauerūt iferre laborem xp̄o ⁊ diſcipul. r Et pe. iniq. ꝓcedēdo ad effectũ vt patȝ ex euãgelijs ⁊ actib⁹ apoſtoloꝝ. s Oua aſpi. ru. i. conſilia venenoſa ꝯ xp̄m ⁊ diſcipl'os ei⁹ in effectũ exteri⁹ ꝓduxerũt. t Et telas ara. texue. i. adinuēriones falſas ꝯ doctrinã xp̄i. vt ab ea ppl'um auerterēt. v Qui come. de ouis eo. cõſentiē do malignis cõſilijs ipoꝝ. x Morief morte culpe. y Et qđ ꝯfoꝛ. ē erũ. in re. q2 q̄cq̄d ꝓcedebat ex dictis con ſilijs totum erat venenoſum. z Tele eo. nõ erũt in ve. ſcientie ⁊ virtutis qb⁹ aīe veſtiũtur ⁊ ornant̃. ſȝ magis ad ꝯtriũ. a Opa coꝝ. opa inutilia. i. nociua. minus eñ dicēdo plus ſignificat. iõ ſequit̃. b Et opus iniq̃tatis ⁊c̄. pedes coꝝ ad malũ currũt ⁊c̄. ſ. ad effuſionē ſanguinis xp̄i ⁊ ſuoꝝ diſcipuloꝝ. vt de xp̄o ptȝ in euãgelijs ⁊ in actibus apl'orũ de ei⁹ diſcipulis. c Cogitatiões. Hic ꝯñr ponit̃ miſeria pene. Dicit eñ Joſeph⁹ li. de iudaico bello. ꝙ poſt mortē xp̄i ante deſtructõnem ciuitatis ꝑ Tytũ iudea erat multũ lacerata intraneis diſſenſionibꝰ. ⁊ ſic cogitabãt ſe mutuo ſpoliare ⁊ interficere. idõ dr̃. c Cogita. eo. cogi. inuti. id ē nociue. d Vaſtitas ⁊ cõtri. i. mutua priuatio rerũ ⁊ occiſio ꝑſonarũ. e In vijs eorũ. vt dictuȝ eſt. f Viã pa. neſcie. q2 poſt diſſenſiones intraneas romanis rebellauerunt. g Et non eſt iudi. i. executio operũ iuſticie. h Ingreſſ. eo. i. in ſuis ꝓceſſibus. i Semi. eo. incur. ſunt eis. a rectitudine iuſticie ⁊ veritat̃. k Ois q̄ cal. in eis. ꝑ eas ꝓcedēdo. l Ignorat pacē. deo ⁊ ꝓximo m Propter hoc. hic ꝯñr ponit̃ ꝑdicte miſerie confeſſio. Eſaias eñ ipam ꝓuidēs eã ꝯfitet̃. ſe cũ illis nũerando. eo ꝙ erat de ppl'o iudaico ſicut Dañ. ix. ca. ꝯfitet̃ peccata po

b ſtre pollute ſunt ſanguine.
i k ⁊ digiti veſtri iniq̃tate. La
bia veſtra locuta ſunt mēda
l ciũ ⁊ lingua vr̃a iniquitatē
m fatur. Nõ eſt qui inuocet iu
n ſticiam nec̄ eſt q̄ iudicet ve
o p re ſȝ confidũt in nihili. ⁊ lo
q quũtur vanitates. Cõcepe
r runt laborē ⁊ pepererũt iniq̄
s tatem. Oua aſpidũ ruperũt
t et telas aranee texuerunt.
v Qui cõederit de ouis eorũ
x y morief ⁊ qđ ꝯfotũ eſt erum
z pet in regulũ. Tele eorũ nõ
erũt in veſtimētũ. nec̄ opi
a entur opib⁹ ſuis. Opa eoꝝ
b opa inutilia. ⁊ op⁹ iniq̃tatis
i manib⁹ eoꝝ. Pedes eoꝝ
ad maluȝ currũt. ⁊ feſtinant
vt effundant ſanguinē inno
c cētem. Cogitatões eoꝝ co
d gitationes inutiles. Vaſti
e tas ⁊ contritio in vijs eorũ
f g Viaȝ pacis neſcierunt ⁊ nõ
h eſt iudiciũ in greſſibꝰ eoꝝ.
i Semite eoꝝ incuruate ſunt
k l eis. ois q̄ calcat in eis igno
m rat pacē. Propt̃ hoc elõga
o tũ eſt iudiciũ a nobis ⁊ non
p apꝓhēdet nos iuſticia. Ex
q pectabimus lucē. ⁊ ecce te
r nebre. ſplēdorem: ⁊ in tene
bris ambulauim⁹. Palpa
uim⁹ ſicut ceci parietē. ⁊ q̄ſi
abſq̄ oculis attrectauim⁹.
s Impegim⁹ meridie quaſi i
tenebris. in caliginoſis q̄ſi
t mortui. Rugiemus q̄ſi vrſi
oēs ⁊ quaſi colũbe meditã
v tes gemem⁹. Expectauim⁹
x y iudiciũ ⁊ nõ ē. ſalutē ⁊ elon
z a gata eſt a nobis. Multipli
te ſunt eñ iniq̃tates nr̃e co
b rã te et pctã nrã rñderũt no
c bis. Quia ſcelera nrã nobi
d ſcum. ⁊ iniquitates noſtras
cognouim⁹ peccare ⁊ mēti
e ri ꝯtra dñȝ. ⁊ auerſi ſum⁹ ne
f irem⁹ poſt terguȝ dei nr̃i vt
g loq̄remur calũniaȝ et tranſ
h greſſionē. Cõcepimus ⁊ lo
i cuti ſumus de corde verba
k mēdacij. ⁊ cõuerſuȝ ē retror
l ſum iudiciũ ⁊ iuſticia longe
m ſtetit. Quia corruit in pla
tea veritas ⁊ equitas nõ po
tuit ingredi. Et facta ē veri
o tas in obliuione ⁊ q̄ receſſit
p a malo. prede patuit. Et vi
q dit dñs ⁊ malũ apparuit in

puli ſui nũerando ſe cũ peccatoribꝰ. lȝ eēt innocēs. ⁊ ſic dicit Eſaias. m Propter h̄ elongatũ eſt a nobis iudiciuȝ id ē executio iuſticie actualis. o Et nõ apꝓhēdet nos iuſticia hitualis. ⁊ loq̄tur de futuro ꝑ modũ ꝑteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. p Expectauim⁹ lucē. i. xp̄m q̄ dr̃ lux. ꝯ. xlix. Dedi te i lucem gentium ⁊c̄. q Et ecce te. q2 in aduētu xp̄i iudei ꝓ maiori pte fuerūt excecati. r Splēdo. ⁊ in te. ⁊c̄. repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maiorē exaggeratõem. s Impegim⁹ i meridie. i. i tpe luc̄ gr̃e qđ maxime hũit rõnē meridiei tpe ꝑdicatõis xp̄i ꝓpter euidentiã miraculoꝝ. t Rugiem⁹ q̄ſi vi ſi ⁊c̄. h̄ fuit impletũ in aduētu romanoꝝ ꝯ iudeos. v Expectauim⁹ iudiciũ. i. ꝙ fieret nobis vidicta de romanis nos affligētibus. x Et nõ ē. q2 ecõuerſo fuerunt deſtructi a romanis. y Salutē ſ. xp̄m quē pr̃es vet̃. te. expectauerunt. z Et elõgata eſt a nob. ſ. a iudeis icredulis ꝑꝑ ſuã icredulitatē. a Multi ſunt eñ iniq. no. q2 iudei a xp̄o elõgati ruũt de pctõ in peccatũ. b Et pctã no. rñde. no. per miſeriam ſubſecutam. c Quia ſce. nr̃a nobiſcũ. ꝑ miſerie affectũ. d Et ini. no. cogno. i. ex certa ſcia peccauim⁹. qđ ē graui⁹ q̄ȝ ex ignorãtia vel infirmitate. e Et auerſi ſum⁹ ne ire. poſt ter. dei no. obediendo doctrine xp̄i. f Vt loq̄re. calũ. ꝯ xp̄um ⁊ eius familiã. g Et trãſgreſ. ꝑſeq̄ndo innocētes ad mortem. h Cõce. ⁊ lo. ſum⁹ de corde. i. ſcienter ⁊ a ꝓpoſito. i Verba mē. ꝯ xp̄m. vtȝ Luce. xxiij. vbi accuſauerũt eum ꝙ prohibebat tributa dari ceſari. ⁊ ꝙ volebat rex fieri. cum tñ de ꝯtrario eſſent certi. q2 dixerat eis. Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari Mat. xxij. Etiã ſcir̃ ſciēs ꝙ vēturi eſſent vt cõſtituerēt eũ regē fugit in montē. Jo. vj. k Et ꝯuer. ē re. iudi. in ꝯdēnatõe xp̄i innocētis ꝑ pylatũ. l Et iuſti. lõ. ſte. q2 nõ habuit locũ. m Quia cor. in pla. ve. q2 ſacerdotes auerterũt ppl'm ꝙ vitate ꝯ xp̄m. vt barrabas liberaretur. ⁊ xp̄s crucifigeret̃. iõ ſequit̃. n Et facta ē veri. in obli. q2 vitas doctrine xp̄i quã ppl's audierat a mente ei⁹ receſſit ꝑ ſacerdotũ deceptiõȝ. o Et q̄ receſ. a malo de ꝑſecutione ⁊ morte xp̄i penitēdo. cuiuſmodi fuerũt iudei. q̄ ꝯtriti fuerũt ad ꝑdicatõem petri Act. ij. vbi dr̃. His auditis cõpuncti ſunt corde ⁊ dixerũt ad petrũ ⁊ ad reliquos apoſtolos. Quid faciemus viri fratres. petrus vero ait ad illos. penitentiã agite. ⁊ baptiſet̃ vnuſq̄ſq̄ vr̃m in noīe ieſu xp̄i ⁊c̄. ſeq̄tur ibidē. Et appoſite ſunt in die illa aīe circiter tria milia. p Prede patuit vt patȝ Act. viij. Facta eſt aũt in die illa ꝑſecutio magna in eccia q̄ erat hieroſolymis. q Et vidit. Hic ꝯñr ponit̃ ſalutis equitas ꝑ puni

C

B

ctionē malor̄ ꝛ ſaluatiōnē bonor̄. h̄ em̄ exigit eq̄tas. ꝛ h̄ in deſtructione iudee p romanos fuit impleta p quā incredu li mortui fuerūt ꝛ captiuati. ꝛ credētes fuerūt ſaluati. pri mo ab exercitu romanor̄. q꞉ monitu angeli trāſierūt in re gnū agrippe ante aduētū eor̄ vt dictum ē. s. Poſtea a iu deis q꞉ p eor̄ d̄ſtructionē fuerūt liberati a pſecutōibus q̄s eis faciebāt. ꝛ reedificata ciuitate hieruſale p helyū hadrianū eā inhabitare pacifice pmiſſi fuerunt iō dr̄. q Et vi. do min⁹ et ma. appar. i oculis eius. ſ. ꝙ fideles a iudeis incredulis ſic affligerēt. iō ſequit. r Quia n̄ eſt iudiciū. eo ꝙ iniuſte principes iudeorū xp̄ianos cōdēnabant. s Et vidit q꞉ nō ē vir ꝛc. i. ꝙ nō opponebat ſibi remediū hūana potētia.

Ephe. 6. c.
1. Theſſa. 5. b.

r oculis eius q꞉ nō ē iudiciū s Et vidit deus q꞉ non ē vir t ꝛ aporiat⁹ ē q꞉ nō ē q̄ occur v rat. Et ſaluauit ſibi brachium ſuū ꝛ iuſticia ei⁹ ip̄a con x firmauit eū. Indut⁹ ē iuſticia vt lorica. ꝛ galea ſalutis in capite ei⁹. Indut⁹ ē veſti y mentis vltionis. ꝛ optus ē q̄ſi pallio zeli ſicut ad vindi z ctā quaſi ad retributōem indignatōis hoſtibus ſuis. ꝛ viciſſitudinē inimicis ſuis. a b Inſulis vicē reddet. Et timebūt qui ab occidente nomen dn̄i. ꝛ qui ab ortu ſolis c gl̄iam eius. Cū venerit qua d ſi fluuius violētus quē ſp̄us e dn̄i cogit ꝛ venerit ſyon re f demptor ꝛ eis q̄ redeunt ab g iniq̄tate in iacob dic̄ dn̄s. h̄ fedus meū cū eis dicit dn̄s h i Sp̄us meus q̄ ē in te ꝛ v̄ba mea q̄ poſui in ore tuo nō recedēt d̄ ore tuo ꝛ d̄ ore ſeis tui dic̄ dn̄s. ammō ꝛ vſq; in ſempiternū. Ca. LX

Surge illuminare hie-

t Et aporiat⁹ eſt. i. de miſeria ꝛ infelicitate eor̄ moleſtatus. v Et ſalua. ſibi brachiū ſuū ꝛc. i. fideles virtute ſua x Indutus ē iuſticia ꝛ lorica ꝛc. loq̄tur de deo ad modū militis armati pcedētis ad ſaluationē ppl'i ſui. Indutus eſt veſtimentis vltionis. i. exercitu romanorū p̄parato ad punitionē malor̄ ex inſtinctu diuino. y Et optus ē q̄ſi pallio zeli. i. Tito q̄ erat ſup exercitū ſicut palliū ſuper alia veſtimēta. ꝛ vocat palliū zeli. q꞉ multū fuit ſollicit⁹ de captione hieruſalem ad malor̄ punitionē. ideo ſubditur. z Quaſi ad retributōnem indignatōnis hoſtib⁹ ſuis. i. iudeis in infidelitate obſtinatis. lꝫ em̄ Tyt⁹ debellaret ciuitatē. eo ꝙ rebellauerat romanis. deus t̄n ad h̄ eū inueſtigabat. vt p eum vindicta fieret de xp̄i inimicis. a Inſulis vicē red. Di cūt aūt h̄ inſule hierl'm ꝛ alie ciuitates iudee. eo ꝙ ſint ſite circa maria. tota em̄ iudea ſm̄ ſuā longitudinē ſita ē ſup mare mediterraneū ex pte occidentis. ꝛ in latere oppoſito hꝫ iordanē fluuiū trāſeūtē p mare galilee ꝛ mare mortuū. b Et timebūt q̄ ab occidente nomen dn̄i ꝛc. quia a tpe apl'or̄ fides catholica fuit multū dilatata ad oēs ptes orbis. c Cū vene. q̄ſi flu. vi. ſ. romanor̄ exercitus. d Quē ſp̄us dn̄i co. q꞉ ſp̄us dn̄i ad hoc eū inſtigauit. vt p̄dictū eſt. e Et venerit ſion redemptor. ꝛ eſt hic ſion datiui caſus p quā intelligit eccl'ia. vt dictū ē. s. ij. ca. ad quā redimendā venit in paſſione ſua. ꝛ iter venit p effectū in deſtructōe irl'm. ad accipiendū vindictam de morte ſua. ꝛ veniet etiam ad recipiendū penitentes in ſua mīa. ꝛ maxime iudeos feruide reuertentes ad ip̄um detecta falſitate antixp̄i p enoch ꝛ helyā. iō ſeq̄tur. f Et eis q̄ redeunt ab iniq̄tate ꝛc. ꝛ i hoc ſenſu allegat hec ſcriptura Ro. xi. g Hoc fe. meū cū eis ꝛc. qd̄ ſb̄dit cū dr̄. h Spiritus me⁹ q̄ eſt in te. ad h̄ em̄ deſcēdit ſp̄ūſanct⁹ ſup credētes i die pēthecoſtes vt q̄ prius erāt timidi fierēt firmi ꝛ ſtabiles in amore xp̄i. i Et v̄ba mea q̄ poſui in ore tuo. q꞉ illa extūc p̄dicauit eccl'ia. ꝛ p̄dicabit vſq; in finem mundi. ꝛ tūc gl'ia ꝛ veritas hic p̄dicata. lucide apparebit in patria.

In ca. lix. vbi dr̄ in poſtil. Quia corruit i plateis veritas

Hoc qd̄ dr̄. Quia corruit in plateis v̄i. Additio. j. h tas ꝓprie vr̄ exponēdū de ip̄o xp̄o q̄ de ſeip̄o dicit Ioh. xiiij. ca. Ego ſum via v̄itas ꝛ vita. ꝛ qd̄ ſeq̄tur Et facta ē veritas in obliuionē. bñ expoīt de v̄itate ꝛ doctrina xp̄i. put i poſtilla. p̄ma em̄ v̄itas p̄dicta corruit i plateis p mortē. ſcd̄a v̄o v̄itas. ſ. doctrine facta ē in obliuionē

In eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Et timebunt qui ab occidente nomen domini. Additio. ij.

c Circa h̄ qd̄ dr̄. Et timebūt qui ab occidēte nomē dn̄i ꝛc. Cōſiderandū ꝙ timor dei ſcꝫ filialꝭ fuit in toto orbe q̄ꝫ tū ad iuſtos diffuſus apl'is p̄dicātibus de q̄ dr̄ h̄. Et timebūt q̄ ab occidēte nomē dn̄i ꝛ ab ortu ſol' gl'iaꝫ eius. ꝛ h̄ p̄ncipalit ex q̄nq; q̄ h̄ exp̄munt: lꝫ nō ſuato tp̄is ordine. Primo ꝙ manifeſtata fuit vindicta dei in occiſores xp̄i de quo dic̄. Cum venerit quaſi fluuius violentus quem ſp̄us dn̄i cogit exponat ſic̄ in poſtilla. Secundo eo ꝙ venit redemptor ip̄ſi ſyon ſcꝫ eccl'e in tp̄e determinato a ꝓphetis de quo dic̄. Et venerit ſyon redemptor. Tercio ex h̄ ꝙ redēptor ille recōciliauit ſibi penitentes etiaꝫ de ppl'o iudayco De q̄ dic̄. Et eis q̄ redeunt ab iniq̄tate Iacob. Quarto ex h̄ qd̄ ſp̄ūſſctūs ſup apl'os ꝛ diſcipulos deſcēdit: ꝛ ꝯtinuo manet in eccleſia. de q̄ dic̄. Sp̄s me⁹ q̄ ē in te. Quinto q꞉ v̄ba p̄dicatōis euāgelij ſilr in eccl'a ꝯtinuant. de q̄ dic̄. Et v̄ba mea q̄ poſuit in ore tuo nō recedēt de ore tuo ꝛ de ore ſemis tui.

Roma. 11. d.
s. 9. b.
A

Capitulum. lx

Surge illuminare. Ad intellectū ſeq̄ntiū ꝯſiderādū ꝙ aliq̄ docto. catholici exponūt totū iſtud capl'm de ꝓſpitate redeūtiū de Babylone. Sꝫ h̄ nō videt verum: quoniā illi nunq; fuerūt in tanta ꝓſperitate vt p̄us imo q̄ſi oīc q̄ dicunt h̄ nō pn̄t exponi de ip̄ſis niſi valde extorte: q꞉ dr̄ h̄ Mirabit ꝛ dilatabit cor tuum qn̄ ꝯuerſa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentiū venerit tibi: lꝫ em̄ aliq̄ gentilitate relicta eis adheſerūt: t̄n fuerunt pauci ꝛ parue reputatōis ꝛ v̄tutis. Item ꝙ poſtea ſb̄dit. Et edificabunt filij pegrinor̄ muros tuos: q꞉ ip̄ſimet edificauerunt eos tp̄e Neemie ꝛ cum magno labore ꝛ anxietate ita ꝙ vna manu faciebant opus: ꝛ altera tenebāt gladiū Neemie. iiij. ꝛ h̄ timore aduerſarior̄ eos impedire volentiū. ꝛ qd̄ h̄ ſb̄dit. Aperient porte tue iugit ꝛc. q꞉ magis tenebant clauſe aduerſarior̄ timore. Itē qd̄ poſtea ſb̄dit. Gens em̄ ꝛ regnū qd̄ nō ſuierit tibi pibit: q꞉ illa reḡ nō ſuierunt eis: ſꝫ magis ecōuerſo. Prio pſis tributū reddēdo. Poſtea grecis ꝛ poſtea Romanis: vt pꝫ ex libris Eſdre ꝛ Neemie ꝛ Machabeor̄ ꝛ euāgelior̄. ꝛ ex libris Ioſephi ꝛ alior̄ hyſtoriographor̄. Item expoſitores iſti magis vident iudayzare q̄ꝫtum ad h̄ q̄ꝫ hebrei q̄ exponunt totū iſtud capl'm de tp̄e xp̄i. vn̄ Ra. Moyſes ſup Gen̄. xxv. c. dic̄ ꝙ illud qd̄ dr̄ h̄. Et ābulabunt gētes in lumine tuo intelligit de Meſſya Dicūt igit ꝙ ea q̄ ponunt h̄ implēda ſunt tp̄alit in aduētu Meſſye. Sꝫ ꝯ h̄ arguit p h̄ qd̄ v̄ſus finē capl'i dr̄. Nō occidet vltra ſol tuus ꝛc. q꞉ ſm̄ antiq̄s doctores hebreor̄ in aduētu Meſſye nō ē intelligendū aliq̄d imutari de curſu mūdi vt dictū fuit. s. xj. c. ꝛ iō qd̄ h̄ dr̄ de ſtatu ſol' ꝛ lūe ꝛ d̄ diuino lumine nō pōt ꝯuenient referri ad ſtatū hui⁹ mundi ſeu ꝓſpitatē terrenā: ſic̄ iudei intelligūt dicētes Meſſyam tp̄alit regnatur̄ ſup oēs gētes. ꝛ qd̄ tūc iudei ꝓſperent eo mō q̄ in h̄ ca. deſcribit. Igit dicēdū ꝙ ſic̄ ca. p̄ce. deſcp̄ta ē ſal⁹ xp̄i: ita in h̄ ꝯn̄r deſcribit magnitudo ſalutis h⁹. ꝛ p̄ ex pte materie recipiētis. Scd̄o ex pte cāe efficiētis ca. ſe. Circa p̄mū ſciendū ꝙ mā̄ ſiue ſb̄iectū recipiēs xp̄i ſalutem eſt eccleſia fideliū que hꝫ duplicē ſtatū ſcꝫ in mūdo q̄ꝫtum ad eccl'aꝫ militātē: ꝛ in celo q̄ꝫtū ad triumphātē. Primo ḡ ponit magnitudo ſalutis eccl'e reſpectu ſtatus p̄mi. Scd̄o reſpectu ſcd̄i ibi. Nō audiet. Pria diuidit in tres. q꞉ p̄ deſcribit ꝓſpitas militātis eccl'e ex fideliū multiplicatōe. Scd̄o ex eccl'iar̄ edificatōne ibi. Et edificabūt. Tercio ex bonor̄ aſſecutōe ibi. Et veniēt. Circa p̄mum dr̄ a Surge illu

minare hierl'm.i.eccia militās vt dictū fuit.ſ.cap.ij. q̄ ſurgere cepit τ illuminari a pricipio doctrine xp̄i. b Quia venit lumē tuū.i.xp̄s q̄ ē vera lux. Jo.j.τ.ſ.xlix.vbi dicit de xp̄o.Dedi te i lucē gētiū τc̄. c Et gl'ia dn̄i.i. fili⁹ q̄ ē gl'ia dei p̄ris ſicut τ ei⁹ ſapia.gl'ia eñ a charitate dr̄. q̄ſi q̄ daʒ claria c.mutata in g.τ ſic appropria tur filio. ſicut τ cetera ad noticiā ptinentia. d Sup te orta eſt.natura hūana aſſūpta. e Quia ecce te. oper ter. τc̄. vbiq̄ eñ extra eccleſiam ſunt tenebre erroris τ ignorātie.

domū maieſtatis mee.i.eccliam militantē. e Glorificabo miraculis doctrinā eccie ɔfirmātib⁹. f Qui ſunt iſti q̄ vt nu.vo.i.apl'i aliiſq̄ p̄dicatores p orbē velociter diſcurrēte s ad modū nubiū τ colūbaꝝ.q.d.ſunt valō mirabiles g Me etem iſu.expe.i.hitatores inſulaꝝ ad recipiendū fidē.vñ τ Paul⁹ apl's in mlt'is iſulis fidem pubicauit. vt hr̄ i actibus apl'oꝝ. h Et na.ma.τc̄.p h̄ deſignat̄ ꝓmptitudo coꝝ ad credendū i Argētū coꝝ τ aurū τc̄. q2 veniētes ad fidē offerebāt deo ſe τ ſua.vt hr̄ act.iiij. k Et edi.h̄ ɔſir deſcribit̄ ꝓſpitas eccleſie militātis in eccleſiaꝝ cōſtructōne cū dr̄.Et edificabūt filij pegrinorū.i.venientes ad fidē nati de gētilib⁹ q̄ fuerāt pegrini a lege τ cultu dei. l Muros tuos.i.eccl'ias materiales ad dei cultum τ h̄ pʒ impletū a tp̄e Cōſtantini.vt dictū ē.ſ. m Reges eorū mi.ti.expēſas miniſtrādo vt dcm̄ eſt. pōt etiā h̄ referri ad reedificationem hieruſalē p Titū dſtructā.quā poſtea q̄ſi p l.annos vl' circit̄ hadrian⁹ ipator reedificauit.ſic q̄ loca ſctā paſſiōis xp̄i τ ſepulture fuerūt iclu ſa itra ciuitatē p dilatatōem muri ex illa parte q̄ prius extra fuerāt.vtʒ Jo.xix. Iſte aūt hadrian⁹ erat gētilis τ ciuitatē edificauit p gētiles artifices τ ſic pōt exponi qd̄ dr̄.Et edificabūt filij pegrinoꝝ muros tuos.id eſt hierl'm.Et reges eoꝝ miniſtrabūt tibi.ſ.expēſas. q2 reges t̄re reddebāt tributū ipatori q̄ eā edificauit. n In indignatione eñ mea.ɔ̄ pfidos iudeos i te habitātes. o Et pcuſſi te.p tytū. p Et i recō.mea.erga xp̄ianos fideles q Miſert⁹ ſum tui.reedificādo te p hadrianū q̄ ciuitatē xp̄ianis cōceſſit ad habitandū.τ iudeis habitatōnem prohibuit.Referēdo aūt hāc lr̄am ad eccie edificatōeʒ vt pri⁹ ſic exponenda ē hec lr̄a.In indignatōne.n. mea pcuſſi te. quia primitiua eccl'ia fuit multū afflicta.p̄ a iudeis .poſtea a tyrānis.τ h̄ ſm̄ iudiciū hūanū videbat̄ ꝓcedere ex indignatōe dei.lʒ h̄ eēt ex p̄rna caſtigatōe τ ꝓbatōe. ſcriptura aūt freq̄nter loq̄t ſm̄ modū hūanū.τ ſm̄ hoc dr̄ hic. In indignatōe mea τc̄.τ in recōciliatōne mea miſertus ſum tui. dans tibi pacē ampliationē τ honorē ɔſtantini. ideo ſubdit̄. r Et apient̄ por.tue τc̄. q2 eccl'ias pri⁹ clauſas p̄cepit apiri.τ p ipiū ſuū nouas edificari.p̄t etiaʒ h̄ exponi de apertiōe ſpūali.q2 eccl'ia ſemp ē apta ad recipiendū penitētes.τ q2 a tp̄e ɔſtātini ceperūt hoies ſine timore cōfugere ad eccl'iam xp̄i.iō ſubdit̄. s Vt affe.ad te for.gē. τc̄.q2 exēplo ɔſtātini mlti potētes τ reges venerūt ad fidem xp̄i t Gēs.n.τ re.qd̄ nō ſui.tibi pi.q2 null⁹ pōt fieri ſalu⁹ niſi efficiat̄ xp̄i τ eccie ſu⁹. v Gl'ia liba.τc̄.q2 ad edificatōnem eccl'iaꝝ adducebātur ligna electa τ p̄cioſa p deuotionē ipatoris regū τ potētū ad h̄ ſumpt⁹ p̄bentiū.p̄nt ēt p iſtas arbores intelligi pſone notabiles ad ornatū eccie p fidē venientes. x Et locū pe.me.glo.i.eccl'ia militātē in q̄ habi

ſ.49.c. Mar.8.a. Thobie.13.c. f Et gl'ia ei⁹ in te vi. p opatōʒ miraculoꝝ gl'iam diuie v̄tutis demonſtrantium g Et am. gē.in lu. tuo τc̄.i.i lumie fidei xp̄iane qd̄ apparet impletū i diuerſis ptib⁹ orbis i filijs eccleſie. h Leua i cir.ocu. tuos τc̄. ad oēm.ſ. dr̄iam orbis reſpectu irl'm vbi p̄ p̄dicatū ē euāgeliuʒ

B

Math.2.b. Pſal.71. τ inde alibi p xp̄i diſcipulos deriuatum i Cōgregate ſunt fideles i vnitate fidei chriſtiane. k Filij tui dlon.ve.τ fi. tue de latere.i.deprope. l Surgēt. q.d.vtriuſq̄ ſexus pſone naſcēt̄ filij τ filie eccleſie tā de longinqs ptibus q̄ de ꝓpinqs. m Tūc videbis multitudinē credētiū. n Et afflues.cōſolatōibus diuis. o Et mirabitur.ex ſamucloci mlt'iplicatōe.q2 a tp̄e apl'oꝝ deriuata ēſt fides ad oēs t̄re habitabilis ptes. ſicut declaratuʒ fuit ſup illud p̄s.xviij.In oēm terrā exiuit ſonus coꝝ. p Et dila.cor.tuū p̄ gaudio. q Qñ ɔuer.fu.ad te mul.ma.i. habitantiū in inſulis.ſicut pʒ de ſicilia anglia τ alijs inſulis maris. r Fortitudo gentiū i.imperiū romanoꝝ qd̄ toti mūdo dñabat̄. s Venerit tibi.qd̄ impletū fuit tempe cōſtantini. t Inundatio cameloꝝ opiet te τc̄.Cōſtātinus ci impator τ mlti alij potētes exēplo ſui aiati diuitias ſuas multas p orbē miſerūt ſup talia aialia ad ſuſtētationē miſtroꝝ eccie τ paupeꝝ xp̄ianoꝝ τ edificatōes eccleſiarum. v Madiā τ effa.h̄ dr̄ q2 in t'ris illis ſpāliter naſcūtur talia aialia fortia. x Oēs de ſaba venient τc̄.h̄ dicūt expoſitores nr̄i cōiter ipletū in illis regibus q̄ venerūt ad adorādū xp̄m natū.τ iō ſbdit̄. Omes τc̄.q2 ppl'i ſbiecti in illis regib⁹ virtualit̄ ɔtinebant̄. y Oē pecus cedar τc̄. nabaioth τ cedar deſcēderūt de abraā p yſmaelē.Geñ.xxv Et iſti habitabāt in tabernaculis nutrientes pecora. iō ex tali occupatione deſignāt̄ hic cū dr̄. y Omē pecus cedar ɔ̄trū ad minores illi⁹ ppl'i. z Cōgregabit̄ tibi.i oui le dñi.loq̄t ei hic ꝓph̄a metaphorice.ſicut etiam in multis alijs locis. a Arietes nabaioth.i. maiores illius ppl'i. b Miſtrabūt tibi.ſicut deuoti filij.de iſtis eñ gētib⁹ plures crediderūt ad p̄dicatōem apl'oꝝ aliorūq̄ diſcipuloruʒ licʒ poſtea gēs illa fuerit infecta pfidia machometi. p iſtos aūt intelligūt̄ alij gētiles ad fidē veniētes. ſʒ iſti ſpālit̄ exprimūt̄.q2 deſcēderūt de abraā p̄re fidei nr̄e. c Offerētur ſup pla.al.meo.i.ip̄i xp̄o q̄ eſt altare τ hoſtia. d Et

b ruſalē.q2 venit lumen tuum
c d τ gl'ia dn̄i ſuper te orta eſt.
e Quia ecce tenebre operiēt
terrā τ caligo ppl'os. ſup te
f aūt orict dn̄s τ gl'ia ei⁹ in te
g videbit̄. Et ambulabūt gē-
tes in lumine tuo. et reges i
h ſplēdore ortus tui. Leua i
circuitu ocl'os tuos τ vide:
i oēs iſti cōgregati ſunt vene
k rūt tibi. Filij tui de lōge ve
l nient τ filie tue de latere ſur
m n gent. Tūc videbis. τ afflu-
o p es. τ mirabit̄ τ dilatabitur
q cor tuū q̄ñ cōuerſa fuerit ad
r te multitudo maris fortitu-
s t do gentium venerit tibi. In
undatio camelorū opiet te.
v dromedarij madian τ effa.
x Oēs de ſabba veniēt auꝝ
τ thus deferētes. τ laudem
y dn̄o annūciantes. Oē pec⁹
z a cedar cōgregabit̄ tibi arie-
b tes nabaioth miſtrab unt ti
c bi. Offerent̄ ſuper placabili
d altari meo. τ domum maie-
e f ſtatis mee gl'ificabo. Qui
ſunt iſti q̄ vt nubes volant τ
q̄ſi columbe ad feneſtras ſu
g as. Me eñ inſule expectāt
h τ naues maris in principio
vt adducam filios tuos de
i longe. Argentū coꝝ τ aurū
cuʒ eis noi dn̄i dei tui τ ſctō
k iſrl'. q2 gl'ificauit te. Et edifi
l cabunt filij peregrinoꝝ mu-
m ros tuos τ reges eorum mi
n niſtrabunt tibi. In indigna
o p tione eñ percuſſit te τ in re-
q conciliatione mea miſertus
r ſum tui. Et aperiētur por-
te tue iugiter die ac nocte
s non claudentur vt afferatur
ad te fortitudo gentiū. et re
t ges earum adducant̄. Gēs
eñ τ regnū qd̄ non ſeruierit
tibi peribit τ gentes ſolitu-
v dine vaſtabūtur. Gl'ia liba
ni ad te venit. abies et bu-
xus τ pinus ſimul ad ornā-
x dū locū ſctificatōnis mee et
locum pedū meoꝝ glorifica

C Apoca.21.g.

ſ.35.a.

Apoca

tat ſpāliter ꝑ grām. Oꝛ tñ locus pedū dei eo mō loq̄ndi q̄ dr̄. ĩ. lxvĩ. Celū mihi ſedes ē ⁊ t̄ra ſcabellū pedū meorum. y Et ve. h̄ ꝯñr ponit ꝓſperitas ecc̄ie militātis q̄ꝫtum ad cōſecutionē honoris. cū dr̄. Et veniēt ad te curui. faciētes reuerētiā tibi. z Filij eo. q̄ habui. te. i. regū ⁊ tyrānoꝝ q̄ ꝑſecuti fuerunt eccleſiā. vt videm⁹ implētū ꝑ orbē i fideli b⁹ q̄ ex eis deſcēderūt. a Qui detrahebant tibi. q2 xp̄ianos vocabāt magos ⁊ maleficos vtꝑꝫ in legendis multorum martyrū. b Pro eo ꝙ fui. dereli. i. ꝑmiſſa ab eis affligi. c Et odio habita. a principibus mūdi d Et nō erat q̄ ꝑ te trāſiret. ad te tꝑalit̄ cōſolādū. e Ponā te in ſupbi. ſe. i. in gl'iam ⁊ honoreꝫ. ita ꝙ ſupbia nō ſonat h̄ in viciū: ſꝫ i honoris excellum. f Et ſuges lac gē. ⁊c̄. i. ab eis accipiens nutrimentū. ſicut videm⁹ impletū i dotatione ecc̄ie de bonis p̄ncipū. g Et ſcies q2 ego dñs ⁊c̄. ꝑ expiētiā boni q̄ꝫ faciaꝫ tibi. h Pro ere afferā au. ⁊c̄ i. ꝑmitiua ecc̄ia calices ⁊ alia ecc̄ie vaſa fuerīt de materia parū p̄cioſa. vt de ſtāno cupro ⁊ ferro ⁊ hmōi. q̄ poſtea fctā ſūt de auro ⁊ argēto ⁊ lapidib⁹ p̄cioſis. i Et po. viſi. tuaꝫ pa. q. d. Sicut viſitaui te caſtigādo ⁊ ꝓbādo in ꝑſecutōnibus ita viſitabo te dādo tibi pacē ⁊ q̄etem. k Et p̄poſi. tuos. i. ep̄os ⁊ alios p̄latos. l Iuſticiā. ſ. effectiue q̄ꝫtū ad oēs. q2 officiū eoꝝ ē docere iuſticiā q̄ ē ꝑ xp̄i fidē. ⁊ etiam formalit̄ q̄ꝫtū ad bonos. intantū eñ fuerūt iuſti ꝙ vſqꝫ ad tꝑa ſatis nobis ꝓpinq̄ oēs fere ep̄i faciebāt miracula. ⁊ ad huc multi ſunt boni. m Nō audiet. h̄ ꝯñr ponit ꝓſperitatis magnitudo ⁊ ſalutis. q̄ꝫtū ad ſtatū ecc̄ie triūphantis tis q̄ apta ē fidelib⁹ a tꝑe paſſiōis. ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ dr̄. m Nō au. vl. iniq. in t̄ra tua. i. in celeſti p̄ria vbi iniq̄tas ñ hꝫ locū Apoca. xxj. Non intrabit in ea aliquid coinquinatū ⁊c̄. n Vaſtitas ⁊ cōtri. q2 ſicut nō habꝫ ibi locū culpa. ſic nec pena. ſꝫ omīmoda ſecuritas ⁊ exultatio iocūda. iō ſb̄ditur. Et occupabit ſal⁹ ⁊c̄. o Nō erit tibi am. ſol ad lu. ⁊c̄. ⁊ h̄ ē q̄d dr̄ Apoc. xxj. Ciuitas nō eget ſole neqꝫ luna vt luceāt in ea. ſꝫ claritas dei illuminabit eā. ⁊ q2 h̄ illumiatio ē eterna. iō ſb̄ditur. Nō occidet vltra ſol tu⁹ ⁊c̄. o Et cōple. di. lu tui. ſm ꝙ dr̄ Apoc. vij. ⁊. xxj. Et abſterget de⁹ omneꝫ lacrimā ab oculis eoꝝ. p Pp̄l'us aūt tu⁹ oēs iuſti. iuſticia cōſummata ⁊ ꝯfirmata. q2 bt̄i non p̄nt vltra peccare iō ſb̄dit. q Imꝑpe. here. ter. ſ. viuētiū. q̄ nō amittit niſi ꝑ pctm̄. r Germē plāta. mee. illud refert ad hoc quod p̄mittit. Pp̄l's aūt tu⁹ q̄ ē germē plātatōnis diuine. p̄mo in terra morētiū ꝑ grām. a deo datā. ſꝫ p⁹ea tranſplātabit in t̄ra viuētiū ꝑ gl'iam iō ſeq̄t. s Op⁹ man⁹ mee ad glo. i. ad gl'iam ꝯſidū. t Minim⁹ erit in mil. iō dicit ſaluatoꝛ Mat. xj. Qui autē minoꝛ ē in regno celoꝝ maioꝛ eſt illo.

y bo. Et veniēt ad te curui. fi
z lij eoꝝ qui hūiliauerūt te. ⁊
adorabūt veſtigia pedū tu
a orū oēs q̄ detrahebant tibi
⁊ vocabunt te ciuitateꝫ dñi
b ſyon ſcti iſrael. Pro eo ꝙ fu
c iſti derelicta et odio hita. et
e nō erat q̄ ꝑ te trāſiret ponaꝫ
te in ſupbiā ſeculoꝝ gaudiū
in generatōem ⁊ generatio
f nē. Et ſuges lac gētiū ⁊ ma
g milla regum lactaberis. Et
ſcies q2 ego dñs ſaluans te
⁊ redēptoꝛ tuus fortis. Ia
h cob. Pro ere afferam auꝝ ⁊
ꝓ ferro afferā argentuꝫ. ⁊ ꝓ
lignis es. ⁊ ꝓ lapidibus fer
i rū. Et ponā viſitationē tuā
k pacem. ⁊ p̄poſitos tuos iu
l m ſticiam. Non audiet vltra
n iniquitas in terra tua vaſti
tas ⁊ ꝯtritio in terminis tuis
⁊ occupabit ſalus muros tu
os et portas tuas laudatio
o Non erit tibi amplius ſol
ad lucendum ꝑ diē nec ſplē
doꝛ lune illuminabit te.

ſꝫ erit tibi dñs in lucē ſempi
ternā ⁊ deus tuus in gloriā
tuaꝫ. Nō occidet vltra ſol
tuus ⁊ luna tua nō minuet:
q2 dñs erit tibi in lucē ſem
o piternam ⁊ cōplebunt dies
p luctus tui. Pplus aūt tuus
q oēs iuſti ipꝑpetuū heredita
r bunt terrā: germen plantati
s onis mee op⁹ man⁹ mee ad
t glificādū. Minimus erit in
mille ⁊ ꝑuul⁹ in gētē fortiſſi
v x mā. Ego dñs in tꝑe ei⁹ ſbito faciā iſtud. Ca. LXI

a Spiritus domini ſuꝑ me: eo ꝙ vnxerit me.
b Ad annūciādum man
c ſuetis miſit me vt mederer
e contritis corde. et predica
f g rē captiuis indulgentiam ⁊
h i clauſis aptionem vt p̄dicarē
k annū placabilē dño ⁊ diem
l vltionis deo nr̄o vt conſola
rer omēs lugētes vt ponerē
m ꝯſolatōeꝫ lugentibus ſyon
n o ⁊ darē eis coronaꝫ ꝓ cinere
p q oleum gaudij ꝓ luctu: pal-

v Ego dñs: iō poſſuꝫ h̄ facē x In tꝑe ei⁹. ſ. i tꝑe debito ⁊ a me diſpoſito. In ca. lx. vbi dr̄ in poſtil. Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volāt. Additio.

Circa h̄ q̄d dr̄ h̄. Qui ſūt iſti q̄ vt nubes volāt ⁊ q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas. Notāduꝫ ē ꝙ diſcurſus ap̄loꝝ aſſimilat̄ nubib⁹: eo ꝙ totū orbē diſcurrerūt q̄ſi nō tēdentes ad vnū certū locū Iuxͣ illud Ps. In oēꝫ terrā ⁊c̄. ⁊ de h̄ dr̄. Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volāt. Aſſimilant̄ etiā columb: eo ꝙ in ſuo diſcurſu terēderūt ad certa loca ⁊ determiata in q̄b⁹ loc̄ ſpūalit̄ nidificant ⁊ fecūdāt ⁊ vbi corpa ſua in pace requieſcūt: ſic Petrus ⁊ Paul⁹ rome ⁊ Iacobus in Hyſpania. ⁊ ſic de alijs. ⁊ de h̄ dr̄ Et q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas. q. d. lꝫ aſſilant̄ nubibus in diſcurſu vniuerſali ⁊ q̄ſi indetminato. aſſimilant̄ tñ colūb in h̄ ꝙ in locū certū tendunt. Cap. lxj.

Spūs dñi. h̄ ꝯñr pōit magnitudo ſalut̄ ex p̄te cāe efficiētis q̄ ē xp̄s: in auctore vo ſalut̄ req̄rit̄ clemētia ⁊ potētia. Primum ponit cap. p̄nti Scd̄m in ſeq̄nti ꝓpt̄ ſyō ⁊c̄. Prima in duas: q2 p̄ oñdit̄ in xp̄o pietatis dulcedo. Scd̄o ex h̄ oriēs eccl'e gr̄itudo ibi. Gaudēs. Pria in duas. q2 p̄ oñdit̄ in xp̄o dulcedo pietat̄ ex mlͭtiplici afflictoꝝ ꝯſolatōe. Scd̄o ex fideliū mlͭtiplicatōe ibi. Et vocabunt. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ aliq̄ expoſitores catholici volūt h̄ exponē ad lr̄aꝫ in ꝑſona eſaie dicētis. a Sp̄s dñi ſuꝑ me eo ꝙ vnxe. me ſcꝫ ſpū ꝓphie. b Ad an. ⁊c̄. ſcꝫ liberatōeꝫ pp̄l'i a captiuitate babylonica. ⁊ ad h̄ adaptant lr̄aꝫ ꝯñr ꝓut p̄ꝫ. Sꝫ h̄ nō pōt ſtare vt videt̄ ex eo ꝙ ſaluatoꝛ Lu. iiij. expſſe dic̄ hāc ꝓphiaꝫ in eo fuiſſe cōpletā. Igit̄ in ꝑſona xp̄i hoīs dr̄ h̄. Sp̄s dñi ſuꝑ me: q2 ſm hūanitateꝫ minoꝛ ē p̄re. Eo ꝙ vnxerit me dñs plenitudine gr̄e Ioh. j. Vidim⁹ eū q̄ſi vnigenitū a p̄re plenū gr̄e ⁊ v̄itat̄. Ad ānūciādū māſuetis. i. ap̄l'is ⁊ alijs doctrinā xp̄i in māſuetudīe ſuſcipiētibus. c Miſit me q̄ꝫtū ad efficaciā: lꝫ miſſus fuerit ad ſalutē oīuꝫ q̄ꝫtū ad ſufficiētiā. d Vt me. ꝯtri. corde q2 v̄e penitētib⁹ dat̄ gr̄a ſanās vulnera pctōꝝ. e Et p̄di. cap. i. in captiuitate pcti detētis. f Indulgentiā ꝑ diuinā miaꝫ. g Et clau. i. p̄rībus in lymbo detētis. h ꝯptiōeꝫ Illos eñ inde eduxit xp̄s in ſua reſurrectōe i Vt p̄di. annū ⁊c̄. Iſte ē ān⁹ dñice paſſiōis in q̄ d̄s placatus eſt hūano generi ſoluta emēda ꝓ pp̄l'i pctō k Et diē vl. h̄ ē dies iudicij extremi denūciat⁹ a xp̄o Mat. xxv. l Vt ꝯſo. oēs lugē. ⁊c̄. i. lugētes ſtatū p̄ntis miſie ⁊ dilatatōeꝫ celeſtis p̄rie Hoc fecē xp̄s Mat. v. dicens. Beati q̄ lugēt q̄m ipſi ꝯſolabunt̄. m Lugētib⁹ ſyō. i. in eccl'a militāte ꝑ ſyō deſignata ex quā luctus nō ē meritorius. n Et darē eis coronam ſcꝫ gl'e. o Pro cine. i. abiectōe Math. v. Beati paupes ſpū ⁊c̄. p Oleū gaudij. i. ꝯſolatōeꝫ mētis. q Pro cultu

Apoca. 2. a.

A
Lucc. 4. c.

al'. fortitu. ſlicꝫ

interiori. r Palliū laudis.i.gaudiū exteri⁹. s Pro ſpū mero.i.ꝓ cultu exteriori. t Et vocabūtur. Hic ꝯñr oñdit pietas ſaluatoris ex fideliū multiplicatõe. vbi p̄ po nit apl'oꝝ aliorūq₃ xp̄i diſcipuloꝝ p̄dicatio ⁊ vocatio per quos fec̄ xp̄s hāc multiplicatõem. ⁊ p h intelligit cõditio

cītas itelligi in p̄ſti ſm q̄ dr̄.j.Thim.v. Qui bñ p̄ſunt p̄ſbyteri duplici honore digni habeāt. q̄ a ppl'o debet eis victus ⁊ honor ex hac aūt lr̄a p₃ qḋ dictū eſt.s.ſ. q̄ p̄ns capitulū intelligi nõ p̄t de ꝓſperitate redeūtiū de babilone. quia ꝓſperitas eoꝝ nõ fuit dupla reſpectu tēpis captiuita

miniſtrorū ecc'ie eis ſuccedētiū. cum dr̄. t Et vo.in ea.i.i eccleſia militante. v Fortes iuſticie. i.apl'i ⁊ alij diſcipl'i

B eorūq₃ſucceſſores q̄ ad maiorē tenent iuſticiā q̄ ppl'us cõis x Plantatio dñi. q̄ apl'i ⁊ diſcipl'i fuerūt p̄me plāte i horto militātis eccleſie y Ad glo.i. gl'iam xp̄i p̄dicādū.iō ſbdi tur. ₃ Et edi. def. a ſeculo.i. gētiles reducēt ad edificiū eccleſie militātis q̄ fuerūt q̄ſi a deo dereli cti ab antiq̄. eo q̄ ñ

C hūerūt legē nec prophetas. a Et ruinas antī. eri.i. gentiles erigēt ad ſtatū ſi dei q̄ ab ātiq̄ fuerūt ruinoſi i pc̄tõ ydolatrie ⁊ alijs multiplicib⁹ pc̄tis. b Et inſtaura.ci. deſer. et diſſipa. p ydolatriā q̄ p eos fuerūt iſtaurate ad latriā. c

r s lium laudis ꝓ ſpiritu mero
t ris. Et vocabūtur in ea. for
v x tes iuſticie. plantatio domi
y ₃ ni ad glorificandū. Et edifi
a cabūt deſta a ſecl'o ⁊ ruinas
b antiq̄s erigēt ⁊ iſtaurabunt
ciuitates deſertas ⁊ diſſipa
tas in generationē ⁊ gene-
c d rationē. Et ſtabunt alieni ⁊
e paſcēt pecora vr̄a ⁊ filij pe-
regrinoꝝ agricole ⁊ vinito-
f res vr̄i erūt. Vos aūt ſacer
dotes dñi vocabimi miſtri
g dei nr̄i dicetur vobis. For-
h titudinē₃ gentiū comedetis
i ⁊ i gl'ia eoꝝ ſupbietis. Pro
confuſione veſtra duplici ⁊
k rubore. laudabūt ptem eoꝝ
l m Propt̄ hoc i t'ra ſua. dupli
n cia poſſidebunt. leticia ſem
o piterna erit eis. Quia ego
p dominus diligēs iudiciū et
odio hñs rapinam in holo-

q cauſtū. Et dabo opus eorū
r in veritate ⁊ fedus ꝑpetuū
s feriam eis. Et ſcietur in gen
tibus ſemen eoꝝ. ⁊ germen
t eoꝝ in medio pplorū. Oēs
qui viderint eos cognoſcēt
illos. q̄ iſti ſunt ſemen cui
v benedixit dñs. Gaudens
gaudebo in dño ⁊ exultabit
x aīa mea in deo meo. Quia
induit me veſtimentis ſalu
y tis: ⁊ indumento iuſticie cir
₃ cūdedit me. quaſi ſponſum
a decoratam corona. ⁊ quaſi
ſponſā₃ ornatā monilib⁹ ſu
b is. Sicut ei terra ꝓfert ger-
mē ſuū. ⁊ ſicut hortus ſemē
c ſuū germinat ſic dñs deus
d e germinabit iuſticiā ⁊ laudē
f g corām vniuerſis gentibus.

Capitulum LXII

Propter ſyon nõ tace
bo: ⁊ ꝑpt̄ hierl'm nõ q̄

tem p̄cedētis ſub regib⁹ iſrael ⁊ iuda.imo multo minor .q̄ q̄ſi cõtinue fuerūt i afflictõne ⁊ ſuitute vt dictū ē.s. freq̄nter. nec eoꝝ₃ leticia fuit ſempit'na.ſ₃ ſat' breuis. **B** o Quia ego dñs diligēs iudiciū. ⁊ iō ſctis p̄ib⁹ volo reddere duplex p̄miū. p Et odio ha.rap. i holo. nõ eñ vult dñs. q̄ ſibi fiat oblatio d' alieno. q Et da. op⁹ eoꝝ.i.apl'orum ⁊ eis ſuccedētiū. r In veritate.i.i p̄dicatõ ne v'itatis catholice s Et ſciet i gētib⁹ ſe.eoꝝ.i.ſucceſſores eoꝝ. t Oēs q̄ vide. eos cogno. illos diſtictos ab alijs in opib⁹ miraculoſis ⁊ v'tuoſis. in q̄b⁹ apl'i ⁊ alij ſucceſſores cõ **A** munē ppl'm excellebāt. et adhuc excellunt in multis. v Gaudens. Hic ꝯñr

Et ſtabūt alieni.i. gētiles ad fidē cõuerſi. d Et paſcent pe. ve. ⁊c̄. iſta deſuiūt ad victū ⁊ veſtitū. ⁊ p h deſignat q̄ p̄dicatores euāgelij poſſent accipe ſumpt⁹ ab illis q̄b⁹ predicarēt. vt dicit xp̄s Lu.x. ⁊ Paulus apl's.j.ad Corint.ix. Dñs ordinauit his q̄ euāgeliū annūciāt de euāgelio viuē d₃ p h etiā itelligit q̄ miſtri ecc'ie habituri eſſent de iure decimas aīaliū ⁊ terre naſcētiū ſic videm⁹ impletū. ⁊ q̄tu₃ ad iſtā ptē decimā laici dicūt paſcere eoꝝ pecora id ē ꝓ eis. e Et filij pe.agri. ⁊ vi. ⁊c̄. ⁊ ſic alieni ⁊ pegrini dicūt h layci q̄ nõ debēt ad diuinū miſteriū accedere. f Vos aūt ſa: dñi vocabimi.i. vos apl'i et alij diſcipuli et ſucceſſores vr̄i. dato etiā q̄ ſint ex gētilitate vocati. a tpe ei apl'oꝝ multi de gētilib⁹ vocati ad fidē fuerūt ab eis inſtituti ep̄i ⁊ ſacerdotes. vt p₃ de ſctõ clemēte dyoniſio tyto tymotheo ⁊ multis alijs. g Fortitudinē gentiū comedetis. q̄ miniſtri ecc'ie de bonis laicoꝝ ſuſtētāt. h Et i glo. eoꝝ ſupbietis.i. a gl'ioſis ⁊ potētib⁹ laicoꝝ eritis honorati. ſic videm⁹ q̄ p̄ncipes p̄latos ecc'ie honorāt ſic p̄ſes. i Pro ꝯfu. vr̄ā du. iſtud refert ad tp̄s p̄mitiue ecc'ie in q̄ q̄ ppl'o p̄latus ſpficiebat. p̄m⁹ ad tormēta ducebat. ⁊ duplex malicia eis imponebat. ſ. ſui ⁊ ppl'i. q̄ eis iponebat q̄ eēnt i ſe ſacrilegi. ⁊ q̄ ob eis alij eſſent decepti. ⁊ ſic graui⁹ puniebā tur. k Laudabūt ptē eoꝝ.i. vr̄am.ſ. mercedē. Et ē hic metaplaſmus. vt exponūt alij. ſ₃ q̄ iſte mod⁹ loq̄ndi videt extrane⁹ a cõi mõ loq̄ndi ſcripture ſacre maxime q̄ metaplaſm⁹ ſm doctores grāmatice ē tranſformatio ſillabe in ſillabā. vel lr̄e in lr̄am. vel accidētiū ei⁹ cā metri. vel alia cā rõnabili. ſ₃ q̄ ſit mutatio dictõis i dictõem. vt dr̄ h non inueni. iõ põt aliter dici. k Laudabūt ptē eoꝝ.i. ſuā q̄ ob probria ⁊ tormēta apl'is ⁊ alijs ecc'ie p̄latis illata cedebant ad bonū ppl'i. l Propt̄ h in terra ſua.i. in celeſti p̄ria. m Duplicia poſſidebūt.i. duplicē gl'iam aīe.ſ. corpis. iõ ſubdit. n Leticia ſempiterna erit eis. põt ēt hec dupli-

ponit ecc'ie gr̄itudo cū dr̄ Gaud̄ẽs gaudebo i dño. ⁊ duplicatur v'bū gaudij. q̄ ex gaudio ⁊ gratitudine iteriori fit redūdantia in ſigno ⁊ ope exteriori. x Quia induit me veſtimētis ſalutis i. noticia diuīe gr̄e ⁊ v'tutis q̄ ſunt ecc'ie veſtimēta ⁊ ornamēta. y Et indumēto iuſticie.i. ope iuſto ad ꝓximū. ₃ Quaſi ſpon. decoratū co. h dr̄ ꝓpter p̄latos q̄ ſunt ſpõſi eccīaꝝ ſibi cõmiſſaꝝ. ⁊ in hoc ſunt xp̄i vicarij. a Et q̄ſi ſpõſam ⁊c̄. h refert ad ppl'm p̄latis ſbditū. b Sicut eñ terra ꝓfert germē ſuū. ex influentia ſolis. c Sic dñs deus q̄ ē ſol iuſticie. d Germinabit.i. germinare faciet. e Iuſticiā. in corde ⁊ ope. f Et laudem in ore. g Corā vni. gen. p p̄dicationē apl'orum ⁊ alioꝝ xp̄i diſcipuloꝝ ⁊ eis ſuccedentium.

In ca. lxj. vbi dr̄ in poſtil. Et in gloria eoꝝ ſupbietis.

Vbi i trāſlatõe nr̄a dr̄. Et i gl'ia eoꝝ ſupbi Additio etis. in heb. hr̄. Et i gl'ia eoꝝ exaltabimi. qḋ magis ꝯcordat ſn̄ie. q̄ ſupbia ſonat i malū. nõ āt exaltatio

Propter ſion. Aliq̄. Capi. lxij. (ſeu bonoꝝ expoſitores catholici exponūt h capl'm ſic̄ ⁊ precedēs de ꝓſperitate redeūtiū de babilone. dicētes q̄ p illo qḋ dr̄ h. Donec egrediat vt ſplēdor iuſt⁹ ei⁹ ⁊c̄. itelligitur cyr⁹ q̄ fec̄ iuſticiā eos remittēdo. ⁊ de captiuitate ſaluādo. ⁊ ſic ꝯñr lr̄am adaptāt ad ſuū ꝓpoſitū. ſ₃ valde extorte i multis q̄ꝝ pauca accipiā. Qḋ ei ſbdit hic. Et eris corona gl'ie ⁊c̄. exponūt de dignitate ſacerdotali ⁊ regia. qḋ ñ p̄t ꝯuenient̄ dici. q̄ dignitas ſacerdotal' ⁊ regia cõſiſtebat in h q̄ inſtituebāt reges ⁊ ſacerdotes p ſacrā vnctõem. q̄ ſm iudeos ceſſauit a deſtructõe p̄mi tēpli. ita q̄ toto tpe templi ſecūdi p redeūtes de babilõe edificati nõ fuerūt aliq̄ reges vl' ſacerdotes ſic iſtituti. Itē toto illo tpe caruerūt regib⁹ vſq₃ ad ariſtobolū filiū hyrcani q̄ p̄m⁹ ſibi dyadema impoſuit p⁹ q̄dringētos. lxxxj. ānos ⁊ tres mēſes. ex q̄ ppl'us de captiuitate babilonica liberat⁹ ad p̄ria remeauit. vt dicit

Ioſeph⁹. xiiij. li. ātiq̄tatū ca. xxi. Itē q̄ dī ī. Si dedero triticū tuū vltra cibū inimicꝫ tuis ꝛc̄. exponūt de pacifica collectōe frenaſcētiū a iudeis p⁹ dictū reditū qđ nō ē verū: qꝛ freq̄nt illo tpe fuerūt moleſtati a ſamaritanis ꝛ alijs gētibus ſe circūſtātib⁹ nō ſolū in bōis exterioꝛib⁹ ſʒ etiā in ꝑſonis: vt

ſtod. s. āgeli ſcti eoꝝ merita corā deo recolētes ꝛ nos mētro foꝛti⁹ ſm vitatē poſſum⁹ dicē q̄ iſti muri ſunt apl'i ſm q̄ dī Apoc. xxi. Et mur⁹ ciuitatꝫ hñs fundamēta. xij. ꝛ in ipſis noia. xij. aploꝝ ꝛ agni ſcpta. ꝛ ꝑ cuſtodes itelligūt āgeli ad cuſtodiā fideliū deputati eoꝝ merita corā deo p̄ſētantes. ꝛ

pʒ in libꝛis eſdre: neemie: machabeoꝝ ꝛ ioſephi. Regib⁹ etiā ꝑſaꝝ reddebāt tributū de bōis ſuis: ꝛ poſtea grecꝫ ꝛ Romāis ꝑpt qđ etiā Rab. ſa. ꝛ alij hebꝛei exponūt iſtō ca. ꝛ ꝑcedēs de ꝓſpitate quā expectāt futurā tpe Meſſye ꝑpt qđ nos q̄ ſm vitatē ꝯfitemur xp̄m veniſſe hēm⁹ ipm expōere d

B ꝓſpitate eccl'e. Igit ſic ca. ꝑce. oñſa ē clementia ſaluatoꝛis in ꝯſolatōib⁹ ꝛ bñficijs eccl'ie exhibitꝫ: ita in h ca. ex ꝯſilib⁹ oñdit ei⁹ potētia. ꝛ diuidit in duas ptes: qꝛ p̄ deſcribit ei⁹ ptāſ. Scđo ptātꝫ vitas ibi. Iurauit dñs. Circa p̄mū dic ꝓpha a Propt ſyō ꝛc̄. i. ꝓp glaꝫ eccleſie quā video in futuro nō ceſſabo d diuinis laudib⁹ ꝛ ꝑcib⁹ b Dōec egrediat de

b c eſcaʒ. Donec egrediatur vt
d ſplendoꝛ iuſtus eius ꝛ ſal
e uatoꝛ eius vt lampas accen
f datur ꝛ videbunt gentes iu
g ſtum tuum ꝛ cuncti reges in
h clytum tuum. Et vocabitur
i tibi nomen nouum quod os
k domini nominauit. Et eris
l coꝛona gloꝛie in manu do
m mini: et dyadema regni in
n manu dei tui. Non vocabe
o ris vltra derelicta: et terra
tua non vacabitur amplius
p deſolata. Sed vocaberis
q voluntas mea in ea et terra
tua inhabitata. Quia com
r placuit domino in te: et ter
s ra tua inhabitabitur. Habi
tabit enim iuuenis cum vir
t gine ꝛ habitabunt in te filij
v tui. Et gaudebit ſponſus ſu
x per ſponſam ꝛ gaudebit ſu
y per te deus tuus. Sup mu
ros tuos hieruſalem conſti
tui cuſtodes tota die ꝛ tota
nocte in perpetuum non ta
cebunt. Qui reminiſcimini
domini ne taceatis: ꝛ ne de
ʒ tis ſilentium ei donec ſtabi
a liat ꝛ donec ponat hieruſa
b c lem laudem in terra. Iura
uit dominus in dextera ſua
et in bꝛachio foꝛtitudinis
d e ſue. Si dedero triticum tu
f um vltra cibum inimicis tu
g h is ꝛ ſi biberint filij alieni vi
i k num tuum in quo laboꝛa
l ſti. Quia qui congrega
m bunt illud comedent ꝛ lau
n dabunt dominum: et qui
o compoꝛtant illud bibent in
p atrijs ſanctis meis. Tran
q ſite: tranſite: per poꝛtas.
r pꝛeparate viam populo.

qꝛ ꝓ bono ſtatu eccl'e nō ſolū āgeli ſūt ſolliciti: ſʒ etiā hoīes deuoti: iō eos exhortādo ſbdit. ʒ Qui re: dñi ne taceatꝫ. ceſſando a ꝑcib⁹ ꝛ laudib⁹ diuis ʒ Dōec ſtabiliat ꝯ oēʒ aduerſitatē C a Et dōec po. hirl'm .i. eccl'aʒ. b Laudeʒ in tra qđ iplebit circa finē mūdi qñ oēs ꝯuertent ad fidē xpi. c Iurauit. h p̄nr deſcribit ſaluatoꝛis vitas: qꝛ non ſufficeret ptās ad ſaluādū niſi ſit adeſſʒ vitas adimplēdo ꝓmiſſuʒ. ꝛ diuidit in duas ptes: qꝛ p̄ ponit h⁹ vitatꝫ oñſio. Scđo ex h inducit q̄dā ſalubꝛis monitio ibi. Trāſite. p̄mū oñdit ꝑ certitudinē iuramti cū dī c Iurauit dñs in dex. B ſua ꝛc̄. i. in filio q̄ dī ei⁹ dextera ꝛ bꝛachiū vt ſupꝛa. liij. Bꝛachium dñi cui reuelatuʒ ē

ſinu p̄ris in mūdū c Ut ſplē. iu. ei⁹. i. xp̄s q̄ rōe diuitatis dī ſplēdoꝛ p̄ris ꝛ figura ſbſtātie ei⁹ ad Heb. j. d Et ſaluatoꝛ ei⁹ ꝑ ſuā oipotētiā ꝑpt quā ſbdit in auctoꝛitate allegata ad Heb. j. Poꝛtāſq; oia vbo vtutis ſue purgatōeʒ petōꝝ faciens ꝛc̄. e Ut lampas accendat ardoꝛe charitatis ad alios accendendum: ſicut ꝛ de lampade accenſa accenduntur alie, ꝑpt qđ dī Lu. xij. Ignē veni mittē in terrā q̄d volo niſi vt accendat. f Et videbunt gentes iuſtum tuum ꝑ fidem in ꝑdicatōe aploꝝ. g Et cuncti reges inclytum tuum q̄ꝝ multi receperunt fidem xp̄i ꝛ oēs recipiēt añ finem mūdi h Et vocabit tibi nomen nouū ſcʒ eccl'a xp̄iana q̄ p̄us vocabat iudeoꝝ ſynagoga. i Qđ os dñi nominauit Math. xvj. Sup hanc petrā id ē ſup me xp̄m edificabo eccl'aʒ meā k Et eris coꝛona gloꝛie ꝛc̄. i. coꝛonata glorioſe ſicut de notabilit liberali nō ſolum dī q̄ ſit liberalis in ꝯcreto: ſʒ etiam liberalitas in abſtracto. l In manu dñi. i. in eius ꝓtectōne. m Et dyadema regni. Iſta ſecunda coꝛonatio ptinet ad honoꝛē eccl'e triumphātis p̄ma ad honoꝛē eccl'e militātꝫ n Nō vo. vl. derelicta a ſponſo tuo q̄ dic Mat. vl. Ecce ego vobiſcum ſum oibus diebus vſq; ad ꝯſummationē ſeculi o Et tra tua nō vo. am. deſo. i. diuinis ꝯſolatōibus deſtituta q̄ ſp aderūt eccl'e etiā in p̄ſſuris p Sʒ voca. vo. mea in ea ꝑ bōa opa mihi accepta. q Et tra tua inha. a fidelib⁹ ꝛ ſequit itez p⁹ h r Et tra tua inhabitabit ꝑ hāc ſcōaʒ intelligit terra viuentium ad quā fideles de p̄nti vita trāſferunt s Habitabit eñ iuuenis cū vgine ſancte ꝛ caſte vt Ioſeph ꝛ Iohēs cū Maria: Ualerianus cū Cecilia: ꝛ chꝛyſant⁹ cū Daria ꝛ pl'es alij hāc ꝑfectōeʒ imitātes vt hr̄ in collatōibus patꝝ ꝛ in alijs pluribus locis.
t Et ha. in te fi. tui ꝑ baptiſmū regñati v Et gaudebit ſpō. ſup ſpō. i. xp̄s ſup eccl'aʒ x Et gau. ſup te ds. i. tota trinitas y Sup muros tuos hierl'm cō. cu. i. ꝯſtituendos a deo ꝑdici vt ſit vbum Eſaie. Dic autem h glo. hebꝛayca q̄ ꝑ muros intelligunt p̄res ſci Abꝛaā: yſaac: Iacob ꝛ ceteri: quorum merita ſunt poſteris q̄ſi defenſiōis muri. ꝛ ꝑ cu

um dñi cui reuelatuʒ ē d Si dedero. i. non dabo.
e Triticū tuū ꝛc̄. Triticū eccl'e ē ſacr̄m eucbariſtie in pane triticeo ꝯfectū qđ nō ē infidelib⁹ dādū nec ꝑ h qđ addit f Ultra intelligendū ē q̄ añ fuerit eis datū. qꝛ h dictio vltra nō ſp impoꝛtat talē añceſſionem ſic pʒ Deut. vl. vbi dī Nō ſurrexit vltra ꝓpha ſic Moyſes q̄ poſſet dñm videre facie ad faciem ꝛc̄. qꝛ nec ſil'is añ eum fuerat in ꝯditōnibus ibidem expꝛſſis g Et ſi biberint. i. nō bibent
h Filij alieni a fide catholica. i Uinū tuū. i. xp̄i ſanguinē ſb ſpē vini ꝯtētum k In quo laboraſti. lʒ eñ ſummus ſacerdos Ieſus xp̄s hāc ꝯſecrationem faciat: tñ ſacerdotes ad h laboꝛant ieiunijs ꝛ orōnibus ꝛ alijs pijs operibus ſe diſponēdo vt vba ꝯſecratōnis debite ꝓferāt ꝛ ſacramentū ꝑcipiāt l Quia q̄ ꝯgregabūt illud ſcʒ triticuʒ ꝑdictū m Comedēt ꝑ ꝯgregatōeʒ. Hic intelligit laboꝛ fideliū diſponēdo ſe ad debite cōicandū ſic dictū eſt de ſacerdotibus. noiat tñ iſte laboꝛ nomie ꝯgregatiōis: qꝛ iſtud ſacr̄m ē ſacr̄m eccleſiaſtice vnitatis. Eſt etiam circa hoc ſacramentum laboꝛ fidelium coꝛpalis in ꝑpatiōe materie ſcʒ panis ꝛ vini in q̄bus ꝯficit hoc ſacr̄m n Et q̄ compoꝛtant illud. i. vinum ꝑ compoꝛtatōneʒ intelligit h laboꝛ ꝑdictus fidelium o Bibēt in atrijs ſctis meis. i. in locis diuino cultui ꝯſecratis. Ex h pʒ q̄ nō eſt h ſmo de pane triticio ꝛ viuo cōmunit acceptis q̄bus vtunt hoīes in locis nō ſacris ꝛ magis q̄ʒ in ſacris: qꝛ loca ſacra nō ſunt epulis ꝛ ꝯuiuijs cōibus apta: nec erāt in veteri lege p Trāſite. Hic ex ꝑdictis ponit monitio ſiue exhoꝛtatio. Ex h eñ q̄ ſaluatoꝛ ē potens ꝛ fidelis in ꝓmiſſis adimplēdis debēt oēs ad eccl'aʒ trāſire cui bona ꝓmiſſa ꝓmittunt ꝛ ꝯcedunt ꝛ hoc ē qđ dī p Tranſite ad ed eccleſiam militantem.
p Tranſite ad triumphantē q Per poꝛtas. poꝛta militātis ē baptiſmus. Poꝛta triūphātis ē extrema vnctio q̄ eſt ſacr̄m exeūtiū de h mundo ad trāſeundum in celū
r Pꝛeparate viā ppl'o vos ꝑdicatoꝛes ꝛ ſacerdotes ſacramenta miniſtrantes.

s Planũ fa.iter.amouẽdo ĩpedimẽta q̄ ſunt pctã.vñ dic̃ h Rab.ſa.ꝙ h dr̃ d̃ figmẽto malo ꝑ qđ intelligit fomitẽ inclinãtẽ ad pctm̃.⁊ ſic pȝ etiã ſm ĩpm ꝙ nõ ẽ h ſmo d̃ ꝑparatõe mãlis vie. t Et ele.ſig.ad po. v̓turẽ ſctẽ crucis eis pdicãdo.⁊ qꝛ iã factũ ẽ ꝗtũ ad aliq̄s credẽtes in oib⁹ t̃re hitabil' locis a tp̄e aplorum ſm ꝙ diffuſi⁹ declaraui ſup illđ p̄s.xviij. In oẽȝ ter.exi.ſo.eoꝝ.iõ ſb iũ.Ecce dñs audi tũ fec̃ i extremis t̃re.⁊ ſbdit. v Dicite fi lij ſyõ.i.ꝯgregatõi fideliũ. x Ecce ſal. tu⁹ vẽit.i.vẽiet ad iudiciũ ſic̃ ꝑ incarnatiõẽ iã venit in mundum.

Eſ.40.c. Zach.ix.c. Mat.21.a

s Planum facite iter et elegi-
t te lapides et eleuate signuȝ
ad populus. Ecce domi-
nus auditum fecit in extre-
v mis terre. Dicite filie ſyon.
x Ecce ſaluator tuus venit:
y ecce merces eius cum eo.et
z opus eius coram illo. Et
a vocabunt eos populus ſan
ctus redempti a domino.
b c Tu autem vocaueris queſi-
d ta ciuitas ⁊ non derelicta.

Caplm LXIII

Quis eſt iſte qui venit de edom cinctis veſti-

y Ecce mer.ei⁹ cũ eo ad reddẽdũ penã vel p̄miũ ſm merita vel demerita hoiũ. z Et vocabũt ſcȝ ãgeli ſancti qui erunt executores diuini iudicij. z Eos ſcȝ electos.
a Ppl's ſcũs eos ad glaȝ deducendo. b Tu aũt ſcȝ eccleſia. c Vocabe.ciui.q̄ſi.i.a dño ⁊ angelis ſanctis.
d Et non dere.in manibus demonum cum reprobis
In caplo.lxij.vbi dr̃ in poſtilla. Et videbunt gentes iuſtum tuum. Additio.
b De qđ dr̃.Et videbunt gentes iuſtũ tuũ põt intelligi de viſione xp̄i in corpe aſſumpto in q̄ deus viſibilit̃ cognoſcit̃.⁊ etiam de viſione euchariſtie eadem rõne. Caplm.lxiij.

q Quis eſt iſte.Caplm iſtud exponit̃ de xp̄o cõit̃ ab hebreis expoſitorib⁹ ⁊ latinis alit̃ ⁊ alit̃ t̃ñ. Dicit̃ eñ Rab.ſa.ꝙ ꝑ edom cũ dr̃ h. Quis eſt iſte q̄ venit de edõ ⁊c̃.intelligit̃ Romanũ impiũ put fuit in latitudine ſua qñ dñabat̃ vniuerſo orbi dicens ꝙ Meſſyas in aduentu ſuo multos de habitatoribus orb interficiet:⁊ ꝓpter h deſcribit̃ h eius veſtimẽtũ ſanguie rubricatũ ⁊ oẽs reſiduos iudeis ſbijciet ⁊ ad h captat lr̃aȝ put põt.ſȝ nõ ꝓſequor hãc expoſitõeȝ qm̃ fundat̃ ſup falſum cũ aduentus xp̄i tranſierit in p̄teritũ. Catholici v̓o cõit̃ exponũt d̃ xp̄o poſt paſſionem ſuã redeũte ad p̄rẽȝ ſeq̄ntes in hoc beatos Hiero.⁊ Diony.ſm q̄s illud qđ dr̃ h. a Quis ẽ iſte q̄ venit de edom ⁊c̃.eſt v̓bũ angeloꝝ xp̄m aſcendentẽ admirantiũ ⁊ de eius myſterijs pleni⁹ doceri ⁊ illuminari petentiũ:alit̃ t̃ñ qꝛ ſm Hiero.ẽ verbum angeloꝝ inferioꝝ q̄rẽtiũ edoceri a ſupioribus.ſm Diony.v̓o.vij.c. celeſtis hierarchie ẽ v̓bũ oiuȝ:qꝛ etiã ſup̄mi ãgeli q̄ſierũt de p̄dictis plenius edoceri.ſȝ iſtis videt̃ obuiare dictũ Aug.v.ſup Geñ. ad lr̃am vbi dic̃ ꝙ angeli a p̄ncipio cognouerũt oia myſteria gr̃e fienda cui dicto rñdet̃ ab alijs ꝙ lȝ cognouerũt dicta myſteria in generali nõ tñ q̄tum ad omnes ꝯditões ꝑticulares:⁊ de iſtis queſierũt plenius edoceri. Hãc autem expoſitõeȝ nõ intendo ꝓſeq̄ ꝑ oia:qꝛ diffuſe tradit̃ in gloſis ⁊ alioꝝ poſtillis ad quas q̄libet põt recurrere.nec ĩpam intẽdo in aliq̄ reprobare ſȝ tm̃ ꝑ modum inq̄ſitõis ſcholaſtice aliq̄ circa eam dicere. Primum eſt ꝙ iſta expoſitio in aliq̄bus videt̃ ex̃nea:qꝛ ſm ĩpam cum dr̃ h.
a Quis ẽ iſte q̄ venit de edõ ⁊c̃.intelligendus ẽ locus vñ xp̄s aſcẽdit ſcȝ mõs oliueti vel Hierl'm q̄ eſt iux̃ eũ:ꝙ aũt Hierl'm vel iudea intelligat̃ ꝑ Edom videt̃ ex̃neum cum ydumea ſp̄ fuit iudee inimica ſic̃ Eſau ipſi Jacob. Iteȝ qđ dr̃ infra m Et aſpſus ẽ ſan.eoꝝ ſup veſti.mea ſic exponit̃ ab eis vt ſit v̓bũ xp̄i de ſua paſſiõe loq̄ntis. Et aſpſus eſt ſanguis eoꝝ.i.ſanguis me⁹ q̄ dr̃ eoꝝ:eo ꝙ ẽ effuſus per ꝓcuratõeȝ iudeoꝝ.h ex̃neum videt̃:qꝛ non recolo me vidiſſe alibi in ſcriptura talem loq̄ndi modum. Item xp̄o aſcendente myſteriũ incarnatõis iã erat in effectu completũ q̄ntum ad ſbſtãtiam facti ⁊ circũſtãtias:talia v̓o poſtq̄ ſunt in effectu poſita nõ vident̃ excedere facultatem cognitionis angelice:⁊ maxime qꝛ angeli etiã inferiores q̄ mittunt̃ in miniſterium fuerunt in iſtis miniſtri, vt pȝ de angelis natiuitatẽ xp̄i ãnũciãtib⁹ ĩpis paſtorib⁹ ⁊ de ãgel' apparẽtibus Marie ⁊ Joſeph ⁊ trib⁹ magi' ⁊ ꝯſilib⁹:vt pȝ ex euãgelio in plurib⁹ loc'.⁊ iõ dubiũ videt̃ ꝙ aſcẽdẽte xp̄o q̄rerẽt pleni⁹ edoceri de paſſiõe xp̄i dicẽdo. Quare rubꝝ ẽ indumẽtũ tuũ ⁊c̃.vt dic̃ expoſitio iſta. Itẽ dato ꝙ nõ ſit ibi aliqđ tale dubiuȝ ſeu modus loq̄ndi ex̃neus:tñ nõ ſumus artati ad tenẽdũ ĩpam vt videt̃:tũ qꝛ ſacra ſcriptura exp̄ſſe nõ det̃minat ꝙ iſte debeat eſſe ſenſus huius ſcripture ſic̃ determinat de plurib⁹ alijs in h libro ſcriptis:⁊ alijs veteris teſtamẽti locis. Verbi gr̃a qđ dr̃ ſupra in p̄ncipio.lxj.capli. Spũs dñi ſup me:eo ꝙ vnxerit me. Saluator dic̃ Luc̃.iiij.impletuȝ fuiſſe in ĩpo:tñ ſilr̃ nec auctoritas eccl'e determinauit h ꝙ viderim vel audierim:ſȝ ſolũ ad h habem⁹ auctoritates ſcoꝝ Diony.⁊ Hieronymi ex q̄bus nõ hr̃ argumentũ neceſſariũ ſȝ tm̃ ꝓbabile: qđ ſic debeat intelligi vt hr̃ in ſumma ſci Thome p̄te p̄ma ar.viij.p̄me q̄ſtionis.⁊ idẽ ſcũs Augu.in ep'la ad Vincentiũ donaſticã q̄ arguebat ꝯ ĩpm de dictis ſancti Hylarij. Ad qđ rñdens dic̃ h genus lr̃aꝝ ab auctoritate canonis diſtinguendũ ẽ. Nõ eñ ſic legunt̃ tanq̄ eis teſtimonia ꝓferant̃ vt ꝯ ſentire nõ liceat ⁊c̃. Itẽ de obſcura traditõe ſacre ſcripture in pluribus locis ⁊ maxime in ꝓphetis vna cauſa a doctoribus aſſignat̃ vt ꝑ ſtudioſos multiplr̃ exponat̃ ſm ꝙ dr̃ Dañ.xij. Tu aũt Daniel claude ſmones ⁊ ſigna libꝝ vſq̄ ad tempus ſtatutũ ꝑtrãſibũt plurimi:⁊ multiplex erit ſcia.i.expoſitio vt dicũt doctores noſtri.ꝓpter qđ abſq̄ p̄iudicio aliquo expoſitõis p̄dicte intendo aliam ꝓſeq̄ que mihi clarior videt̃:p̄dicta v̓o ſic diffuſe poſui nõ ſolum ꝓ iſto loco ſacre ſcripture ſȝ etiã ꝓ alijs vt diligens lector cõſideret que expoſitões ſacre ſcripture neceſſario ſunt tenẽde ⁊ que nõ. Ad euidentiam expoſitõis ponende ꝯſiderandum ꝙ edom ⁊ Boſra in hebreo ſunt noia ꝓpria ⁊ appellatiua. put autem ſunt ꝓpria edom eſt nomen filij Iſaac qui alio nomine vocat̃ Eſau Geñ.xxv.⁊ etiã terre ab eo denominate que latine dr̃ ydumea. Boſra vero vel potius Biſra.ſic eñ ſcribit̃ in hebreo nomen eſt ciuitatis vnde fuit Jobab rex Edom Geñ.xxxvij.put vero ſunt nomina appellatiua Edom ſignat rubedinem.⁊ Boſra munitionẽ. His igit̃ p̄dictis veniamus ad diuiſionem. Superius eñ poſita eſt facta per xp̄m ſaluatio. Hic conſequent̃ ponit̃ ſaluationis diſcretio que perfecte fiet in finali iudicio. Tũc eñ ſaluator ſegregabit electos a reprobis:ſicut ſegregat paſtor oues ab hedis Mathei.xxv. Illud autem iudicium p̄cedet perſecutio antixp̄i ⁊ eius exterminium.⁊ ideo primo ponitur antixp̄i exterminatio. Secundo iudicij executio capitulo ſequenti. Circa p̄mum ſciendum ꝙ ſicut dic̃ Methodius martyr ⁊ doctores cõmuniter ad detegendam antixp̄i perfidiam:mittentur a deo Enoch ⁊ Helyas qua detecta iudei conuertentur ad fidem xp̄i penitentiam agentes.⁊ ideo hic primo ponitur antixp̄i deiectio.⁊ ſecundo iudeorum conuerſio:ibi. Miſerationum domini. Circa p̄mum Eſaias preuidens antixp̄i poteſtatem futuraȝ ⁊ per xp̄m ſubito deijciendã admiratiue dicit de xp̄o.
a Quis eſt iſte.id eſt q̄ victorioſus.
b Qui venit de Boſra.id eſt de Hieruſalem ciuitate munita in qua antixp̄s ſedebit in tẽplo tanq̄ ſit deus.ij.Theſſal'.ij.⁊ ĩpaȝ muniet ad ſui ſtabilitõeȝ.
c De edom tinctis veſtibus.i.rubricatis ſm ꝙ dr̃ infra. Quare ergo rubrum eſt indumentum tuum:⁊ per hoc deſignat̃ interfectio antixp̄i. Quem dominus Jeſus inficiet ſpũ oris ſui in mõte oliueti iuxta Hieruſalem ⁊ loquit̃ hic ꝓpheta de xp̄o ad modum hominis victoris cuius veſtimẽta ſunt rubricata ſanguine victoꝝ ab eo.

A Apoc.i.

Edom Boſra

d Iſte for.in ſto.ſua.i.in hūanitate ſua glīoſa q̄ ē q̄ſi veſtimētū diuinitatꝭ Phil.ij.c. in ſilitudine hoīuz factꝰ ⁊ hitu inuētꝰ vt hō. e Gradiēs in mul.ꝟ.ſue:q꞉ tūc apparebit cū āgeloꝝ multitudie.h ꝯſir ponit xpi rñſio ad q̄onē ꝓphe dicētis. f Ego q̄ loq̄r iuſticiā ſꝯū oꝛis mei infiiciēdo ipſū ⁊ magnā ꝑtē ſibi adherētiū g Et ꝓpug.ſū ad ſaluādū.ſ.electos de pſecutōe ātixpi.⁊ ꝯſir q̄rit ꝓpha iterū. h Quare ḡ ru.ē indu.tuū ⁊c̄.⁊ pꝫ ex dictis ſnia .⁊ ſb̄dit xpi rñſio dicētꝭ i Torcu.cal.ſolꝰ.⁊ accipit h ꝯtinēs ꝓ ꝯtēto.ſ.torcular ꝓ vuis in torculari calcatꝭ ꝑ q̄s itelligit ātixps ⁊ ſatellites eiꝰ. k Et de gē. nō ē vir mecū.q꞉ nullus ꝺ hoībus poterit deijcere antixp̄m. l Cal eos in fu.meo.i. vindicta iuſticie mee

Ē34.b. m Et aſp.ē ſan.coꝝ ⁊c̄.⁊ pꝫ ex dictis ſnia n Dies em̄ vl.ſ.ſcōꝝ de ipſo antixpi infeſtoꝝ o In coꝛ meo ſcꝫ firmiter diſpoſita p Ann̄ꝰ re.mee vēit reddēdo ſibi ⁊ ſatellitibꝰ ſuis penā debitā ꝓ pctīs. vel aliter p Annꝰ retributōis.i. iudicij gn̄al. q Circūſpexi ⁊ nō erat au. exponat ſic̄.ſ̄.de gē tibꝰ nō eſt vir mecū. r Et ſal.mihi ſcꝫ electos meos ꝺ pſecutōne antixpi. s Brachiū meuꝫ.i. potētia mea. t Indignatio mea ꝯ̄ ātixpi mala v Ipſa aux.ē mihi inq̄ꝫ tū ex decētia diuie iuſticie ꝓcedet iſta vindicta.loquit h ꝓpha de futuro ꝑ modū ꝑteriti vt freq̄nt fit in ꝓphetis ꝓpter certitudinem ꝓphetie.

d bus de Boſra. Iſte formo-
e ſus in ſtola ſua: gradiens in
multitudie fortitudinis ſue
f Ego qui loquoꝛ iuſticiam ⁊
g ꝓpugnatoꝛ ſum ad ſaluan-
h dum quare ergo rubꝛum eſt
indumentum tuum ⁊ veſti-
menta tua ſicut calcantium
i in torculari? Torcular calca
k ui ſolus ⁊ de gentibus non
l eſt vir mecum. Calcaui eos
in furoꝛe meo: ⁊ conculcaui
m eos in ira mea. Et aſperſus
eſt ſanguis eorum ſup veſti
menta mea: ⁊ omnia indu-
n menta mea inquinaui. Di-
o es em̄ vltiōis in coꝛde meo
p annus retributionis mee ve
q nit. Circumſpexi ⁊ non erat
auxiliatoꝛ queſiui ⁊ non fuit
r q̄ adiuuaret. Et ſaluauit mi
s t hi brachium meum ⁊ indig-
v natio mea ipſa auxiliata eſt
x mihi. Et ꝯculcaui populos
y in furoꝛe meo: ⁊ inebꝛiaui e-
z os in indignatione mea ⁊ de-
traxi in terram ꝟtutem eoꝝ.
a Miſerationum domini re-
coꝛdaboꝛ: laudē domini ſu-
per omnibus que reddidit
nobis dominus: ⁊ ſup mul-
titudinē bonoꝝ domui iſrl̄:
que largitus eſt eis ꝭm in-
dulgentiam ſuam ⁊ ꝭm mul
titudinem miſericoꝛdiarum
b c ſuaruꝫ ⁊ dixit. Veruntamē
d populus meus eſt. Filij nō
e negantes. Et factus eſt eis
ſaluatoꝛ in omni tribulatio
f ne eoꝝ. Non eſt tribulatus
g h ⁊ angelus faciei eius ſalua-
i k uit eos. In dilectione ſua ⁊
l indulgentia ſua ipſe redemit
eos ⁊ poꝛtauit eos ⁊ eleua-
uit eos cunctis diebus ſecu
m li. Ipſi autem ad iracundiaꝫ
n ꝓuocauerunt: ⁊ affixerunt
o ſpiritum ſancti eius. Et cō-
uerſus eſt eis in inimicum:
p ⁊ ipſe debellabit eos. Et re-
coꝛdatus eſt dierum ſeculi:
q moyſi ⁊ populi ſui. Ubi ē
r qui eduxit eos de mari cum
s paſtoꝛibus gregis ſui? Ubi
eſt qui poſuit in medio eius
t v ſpirituꝫ ſancti ſui? Qui edu
x xit ad dexteram moyſen bra
y chio maieſtatis ſue. q̄ ſcidit
z aquas ante eos vt facerent
ſibi nomen ſempiternum.
a Qui eduxit eos per abyſ-
b ſos quaſi equum in deſerto
c non inpinguentē quaſi ani-
d mal in campo deſcendens.
e Spūs dn̄i ductoꝛ eius fuit
f Sic adduxiſti populum tu-
um: vt faceres tibi nomen
g h gloꝛie. Attende de celo: et
vide de habitaculo ſan-
i cto tuo ⁊ gloꝛie tue. Ubi eſt

fm q̄ dr̄ Exo.xiiij. Tollēſq꞉ ſe āgelꝰ dn̄i q̄ ꝑcedebat caſtra filioꝝ iſrl̄.abijt pꝰ eos ⁊ cū eo pi̇t colūna nub vt egyptij nō poſſent nocē eis.⁊ idē ſb̄dit. vt toto noctꝭ tꝑe adiuicē a ccedere nō valerēt. i In dile.ſua ḡtuita. k Et indul.ſua remittēte coꝝ pctā l Ipſe re.eos.ſ.dn̄s ⁊ nō ex ppl̄i iuſticia qꝺ pꝫ ex ingr̄itudine ſeq̄nti cum ſb̄dit. m Ipſi āt ad ira.ꝓuocauerūt.ſ.dn̄m in fabꝛicatōe vituli Exo.xxxij.⁊ in multꝭ alijs f̄ctis vt pꝫ in libꝛis vetr.teſta. n Et affixe.ſpm̄ ſci eiꝰ.ſ.moyſi cuiꝰ ſpm̄ mltotiēs ⁊ mltiplr affixerīt vt pꝫ in libꝛis Exoꝺ.⁊ Deut.⁊ Nu. o Et ꝯuer.ē eis in inimi.ſ. dn̄s nō ex odio ſꝫ iuſticia puniens eos ꝑ vicinos coꝝ. vt pꝫ li. Iudicū ⁊ pꝰea ꝑ reges egypti Aſſyrioꝝ ⁊ babylōis.iiij. Re. p Et recoꝛ.ē ⁊c̄.q꞉ ſicut ꝑ moyſen libauit eos ꝺ egypto ſic poſtea libauit eos de captiuitate babylonica ꝑ cyꝝ. q Ubi ē ⁊c̄. h ꝯſir ponit petitio coꝝ deuota.⁊ p̄ ꝓ liberatōe a pēa. Scd̄o ꝓ libatōe a culpa ibi Tu āt Circa pmū dr̄ in pſona iudeoꝝ tꝑe ātixpi futuroꝝ q̄ꝫtuꝫ ad penitentes. q Ubi ē q̄ edu. eos de mari.ſ.rubꝛo aq̄s corā eis diuidēdo Exodi.xiiij. r Cum pā.gre.ſui.i. cū moyſe ⁊ Aarō pſ̄.lxxvj. Deduxiſti ſic̄ oues pplꝫ tuuꝫ in mān moyſi ⁊ Aarō.q.d. ita facilit̄ poſſꝫ nos educē de ꝑſecutōne antixpi.⁊ h mō ſb̄intelligendū ē in oibꝰ ſeq̄ntibꝰ ꝑtibuſ. s Ubi ē q̄ poſuit in medio eius ſcꝫ populi iſraelitici. t Spm̄ ſancti ſui ſcꝫ Moyſi cui dedit ſpm̄ ꝓphetādi ⁊ ſapientiam ⁊ ꝯſtantiam ad educendum iſrael de terra egypti. v Qui eduxit ad dexteram moyſen.i. ad ꝑtem bonā ⁊ ꝓſperam liberando eum de pſecutōe Pharaonis: eum occidere volentis Exo.ij. x Brachio maieſtatis ſue.i. fortitudine deitatis ſue. y Qui ſcidit aq̄s ſ.maris vt pꝫ ex dictis. z Ut faceret ſibi nomen ſempiternum. Ad gl̄aꝫ em̄ nois dei recolit ⁊ recolet in futuris generatōibus iſtō factū a Qui eduxit eos ꝑ abyſſos.i.ꝑ ꝓfundū maris rubꝛi b Quaſi equū in deſto nō impingentē.i. ꝓmpte ⁊ abſq꞉ aliq̄ ipedimēto ꝓcedentē. c Quaſi aīal in cā.i.in terra plana vbi nō hꝫ obſtacula. d Deſcē.ſpūs dn̄i.ſ.āgelꝰ a deo miſſus. e Ductoꝛ eius fuit. vt pꝫ ex ꝑdictis. f Sic ad.po.tuū vt fa.ti.no.gl̄e. Iſtud em̄ factū fuit reductū ad mēoꝛiā vſq꞉ nūc.⁊ reducet in poſteꝝ ad gloꝛiā diuini nois. g Attēde de ce.ad oꝛōnem noſtrā. h Et vide de ha.ſan.tuo afflictionem noſtram ſicut alias feciſti. Iō ſb̄dit. i Ubi ē zelus tuus quo dilexiſti p̄res electos

Exodi.14.c.
Ps.76.
Deut.26.d.
Baruch.2.d.

x Et ꝯculcaui populos antixpo adherentes. y Et inebꝛiaui eos auferendo eis ſenſum ⁊ potentiā euadendi. z Et detraxi ꝟtutem eoꝝ in terram ad nihilandum ipſm antixp̄m. a Miſerationuꝫ. Hic ꝯſequent ponit ꝯuerſio iudeoꝝ ad xp̄m vbi pmo ꝓ gr̄a impetranda recolunt bn̄ficia antiqua. Secundo ponit coꝝ deuota petitio ibi. Ubi eſt. Circa pmum recolunt pmo in generali bn̄ficia exhibita iudeis cum Eſaias dixit in coꝝ pſona. Miſerationum dn̄i recoꝛdaboꝛ ⁊c̄.⁊ pꝫ ſnia vſq꞉ ibi. b Et dixit ſcꝫ dn̄s. c Veruntn̄ populus meus eſt ⁊c̄.i. q̄uis ſint pctōres in multis etiam a tempibus antiq̄s: tn̄ elegi eos in ppl̄m a tꝑe abꝛae cui data fuit circūciſio q̄ ē ſignum diſtinguens iſrl̄ a gētibꝰ. d Filij nō negātes.ſ. nomen meum in afflictōe egypti.q.d. decens eſt ꝓpt h apꝺ me ipſoꝝ miſereri. Iō ſb̄dit. e Et factus ē eis ſaluatoꝛ in oi tribulatōe coꝝ quam ſuſtinuerunt. f Nō eſt tribulatus ſcꝫ ppl̄s iudaycus q̄ꝫtū demeruit.⁊ iō ſb̄dit. g Et angelus faciei eius.i.a facie dei miſſus. h Saluauit eos

k Et for. tua q̄ totiēs liberaſti eos. l Multitudo vi. tuoꝝ. i. pietatū qb⁹ eis bōa pſtitiſti m Sup me ꝯti. ſe. a ꝯdeſcēſi one. In iſta eni tribulatōe mea ceſſauerūt n Tu eni. h̄ ꝯñr petit̄ libatio a culpa. Circa quā ꝓ allegat̄ pietas ⁊ potētia diuina cū dr̄. n Tu eni pr̄ nr̄. in gñatōe eni mr̄ miniſtrat m̄iā3 ⁊ pr̄ dat formā. ⁊ ideo in gñatōe hōis deus dr̄ pr̄: qꝛ corpo- ri organizato infun- dit aiam creādo. o Et Abraam neſciuit eos. q. d. ab eo nō hē m⁹ aia3 nec a Jacob p Tu dñe pr̄ nr̄. ani mā dādo. q Redē ptor nr̄ ipa3 iuſtificā do. r A ſeculo no- mē tuū ſc3 pr̄is nr̄i ⁊ redēptoris. s Qua re errare nos feciſti dñe. i. permiſiſti. t De vijs tuis. i. prece ptis ⁊ ꝯſilijs euāgelicis v Induraſti cor nr̄m ſbtrahē do grāz tuā cor mollificātem: tñ iuſte ꝓ nr̄a incredulitate. x Ne timeremus te. nō ē intelligendum iſtud cauſatiue: ſic ꝙ ds̄ ſbtrahat grām ſuā vt p h̄ ab hoibus excludat di- uinum timorem: ꝫ intelligit̄ tm̄ ꝯſecutiue. Ad ſbtractōem eni grē ſequitur ſbtractio timoris filialis q̄ eſt ei annexus. y Cōuertere peccata noſtra remittēdo ⁊ nos iuſtificādo. z Propter ſuos tuos. i. ꝓpter merita patriarchaꝝ in fi- de xp̄i vēturi mortuoꝝ. Jō ſbdit̄ a Tribus here. tue. ⁊ vt petitio ſit magis exaudibilis adhuc recolitur atrocitas pſecutōis antixp̄i cum dr̄. b Quaſi nihilum poſſide- rūt ppl̄m ſcm̄ tuum ſc3 xp̄ianum ipm̄ nihil reputādo c Hoſtes nr̄i ſc3 antixp̄s ⁊ ſibi adherentes. d Cō- culcauerūt ſcificatō3 tuā. Antixp̄s eni ꝯculcabit eccl̄a3 dei cultū inde auferēdo. e Facti ſumus ⁊c̄. q. d. tāq̄ extnei a te dimiſſi ſumus in manibus inimici tui.

k zelus tuus ⁊ fortitudo tua: l multitudo viſcerum tuoꝝ m et miſerationum tuarū. Su n per me continuerunt ſe. Tu o enim pater noſter ⁊ abraam neſciuit nos: et iſrael igno- p rauit nos. Tu domine pa- q ter noſter redemptor noſter r s a ſeculo nomen tuum. qua- re errare nos feciſti domi- t v ne de vijs tuis: induraſti x cor noſtrum ne timeremus y z te. Cōuerte propter ſeruos a tuos tribus hereditatis tue b Quaſi nihilum poſſiderunt c populum ſanctum tuum ho d ſtes noſtri conculcauerunt e ſanctificationem tuam. Fa- cti ſumus quaſi in pricipio cum non dominareris no- ſtri neq3 inuocaret nomē tu- um ſuper uos:

cultatē āgelice cognitōis: vñ de talib⁹ āgeli āpl̄ius q̄rebāt edoceri dato etiā ꝙ h̄ rō cēt valida tñ adhuc nō cogeret ex ponere hāc ꝓphetiā de xp̄o poſt paſſionē ſuā ad pr̄e3 rede unte. ⁊ h̄ exponēdo ꝙ h̄ ꝙ dr̄ h̄. Quis ē iſte q̄ venit de edō ſit v̄bū eſaie admirātꝭ de victoria paſſiōis ꝓut poſtil. vult ſm̄ ſuā expoſitionē. Item ad h̄ qd̄ dic̄ ꝙ nō artamur ad tenē- dum expoſitōe3 pd̄i ctoꝝ ſctōꝝ dicēdū ꝙ l3 vex ē ꝙ ea q̄ habēt tm̄ ex dictis ſcōꝝ do ctoꝝ nō ſunt tāte au- ctoritatis vt ex eis te ſtimonia ꝓferant ꝓ- ut dic̄ Auguſ. tñ ſm̄ pietate3 ſeu ex dono pietatis optet hono rare ſcōs ⁊ nō ꝯdice re temerarie eoꝝ ſcri pturis.

In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Indigñtio mea ꝯ antixp̄i mala. Additio. ij.

V Bi nos hēmus Indignatio mea in hebreo habet Ira mea auxiliata ē mihi. Cuius ſenſus eſt. Na3 ſm̄ Phm̄. Ad pñtiā vindicte delectatio ſequit̄. q̄ q̄dem vindicta ſi ſit pfecta totaliter excludit triſticiam. vñ h̄ loquit̄ ds̄ ad modum homis q̄ vindictā pfectā exercens p ſuā iram ex h̄ ꝯſequit̄ q̄etationem ſeu delectationem: ⁊ ſic ira auxiliat̄ irato. De quo dic̄ Ira mea ſeu indignatio mea auxiliata eſt mihi

In eodē caplo vbi dr̄ in poſtil. Tu eni pr̄ nr̄. In gñatōe eni mr̄ miſtrat materiā. Additio. iij.

S Icut deus infundit aia3 corpi organizato creādo: ita etiam eſt creator materie de nihilo eā ꝓducen- do. Vñ ſm̄ ꝯſideratōne3 poſtillatoris ſic ptineret ad deum reſpectu homis rō maternitatis ſicut ⁊ paternita tis. Et ideo alit̄ videt̄ dicendum. Pro q̄ attendendum ē ꝙ ad h̄ ꝙ affectum filialē habeamus ad deum req̄rit̄ donum ſpūſſancti ſc3 donū pietatꝭ p qd̄ donū cultū ⁊ officiū exhi bem⁹ dō vt pr̄i ſm̄ illud Ro. viij. Accepiſtis ſpm̄ adoptio- nis filioꝝ in q̄ clamamus abba pr̄. vñ ſm̄ ſcm̄ Tho. in ſcd̄a ſcd̄e q̄ſtione. cxxj. ar. j. in rñſione ſcd̄i argumenti. Deo ex- hibere cultum vt patri eſt excellētius q̄3 exhibere cultum deo vt creatori ⁊ dño. Et ideo ad ꝓclamandum paternale3 pietatem dei cū dixiſſet. Multitudo viſceꝝ tuoꝝ ⁊c̄. ſbdit. Tu eni pater noſter. q. d. nō ſolū ad te clamamus vt ad cre atorē ſeu dñm ꝫ vt ad patrē cui magis ptinet oñdere viſce ra miſerationū ad filios. ⁊ ſequit̄. Abraā neſciuit nos. q. d. pat̄nitas tua erga nos nō eſt iſta ſicut pat̄nitas Abrae vel iſraelis: qꝛ tu nō ſolum es pat̄ ꝫ etiā dñs ⁊ redemptor ⁊ ſal- uator. Vñ ſbdit ꝓpha dicens. Pat̄ noſter redemptor nr̄a ſeculoꝝ ⁊c̄.

Replica

I N ca. lxiij. poſtillator allegat expoſitōe3 bt̄i Dio- nyſij ⁊ bt̄i Hieronymi exponentiu3 ꝓut cōmunit̄ de xp̄o poſt paſſionem redeūte ad pr̄em: ꝫ dic̄ ſal- ua reuerentia ſctōꝝ illā expoſitōe3 nec velle ſeq̄ nec repro- bare ꝫ p modum ſcholaſtice inq̄ſitōis pauca circa eā dice- re. Primo ꝙ illa expoſitio videt̄ ad lr̄am eſſe extnea vbi per edom accipit̄ mons oliueti vel Hierl̄m cum edom fuit iu- dee ſp hoſtis ſic̄ Eſau Jacob. Scd̄o circa h̄ qd̄ dr̄. Et aſp- ſus eſt ſanguis eoꝝ ſup veſtimēta mea exponit̄ ꝙ ſanguis xp̄i dicat̄ ſanguis iudeoꝝ: qꝛ p ꝓcuratōe3 eoꝝ effuſus ē di cit poſtillator ſe nō recolere ſimilem modum loq̄ndi in ſcri pturis. Tercio ē ſibi dubiū quo ad admiratōes h̄ poſitas q̄s iſta expoſitio dic̄ eſſe angeloꝝ ⁊c̄. Et finalit̄ ſe excuſans a ſeq̄la illi⁹ expoſitōnis dic̄ dato ꝙ nō cēt tal̄ loq̄ndi extnei tas nō ſumus tñ artati ad tenēdū illā expoſitōne3. tū qꝛ ſa cra ſcp̄tura nō exp̄ſſe declarat ꝙ iſte ſit ſenſus h⁹ ſcp̄ture ⁊ nō ali⁹ ſic̄ in plerīq3 locꝭ fit exēplū. ſ. vij. c. Ecce v̄go ꝯcipi et. Sēſus illi⁹ determinat̄ auctoritate euangelij ⁊ ſic de alijs

In ca. lxiij. vbi dr̄ in poſtil. Primu3 eſt ꝙ iſta expoſitio in aliq̄bus videt̄ extnea. Additio. j.

E Xpoſitio ſcōꝝ in h̄ loco nō videt̄ extnea ſi bñ ꝯſi- deret̄ ꝫ ſatis rōnabil̄ nō obſtantibus poſtillatoris rōnibus ꝯ eā factis. ⁊ ideo ſic̄ p modū inq̄ſitōnis ſcholaſtice eā poſtillator impugnauit ſic pari mō defendē- da eē videt̄. Ad h̄ eni qd̄ ꝓ dic̄ ꝙ Hierl̄m ſeu iudea ſi d3 in- telligi p edom cum ydumea ſemp fuerit iudee inimica. Di- cendum ꝙ deſcendētes a Jacob ſm̄ carnem ⁊ ab eius fide recedentes ſic̄ fuit ſynagoga iudeoꝝ xp̄m negantium ⁊ cru cifigentium. Tal̄ ſynagoga merito trāſit in ydumiticā ini- miciciā ꝯ verā iudeā. vñ ⁊ nomen ydumee ſibi vendicat que ab exordio fuit iſraeli inimica ꝓut plene declaratū ē ſu pra. xxxiiij. c. in additōe vbi oñſum fuit ꝙ p ydumeā intel- ligit̄ ibi ad lr̄am ſb ſenſu metaphorico ſynagoga iudeoru3 que ē ſynagoga ſathane Apoc. ij. Sit̄r p Boſra eadem in- telligit̄ ſynagoga ad lr̄am ſb alia rōne vide ibi. Item ad h̄ qd̄ dicit, ex h̄ ꝙ dr̄ Aſpſus eſt ſanguis eoꝝ ſup veſtimenta mea. non recte intelligit̄ de ſanguine xp̄i: qꝛ nō inuenit ta- lem modū loq̄n in ſcripturis ſacris. Dicendum ꝙ ſicut in ſcripturis ſacris q̄nq3 attribuunt̄ xp̄o aliq̄ que ei nō cōpe- tūt ſm̄ ſe ꝫ alias ꝯſideratōnes vt cū dr̄ in pſ̄. in pſona xp̄i Verba delictoꝝ meoꝝ In q̄bus v̄bis xp̄s dic̄ delicta alioꝝ eſſe ſua in q̄tū ꝓ eis penā ſuſtinuit vt ipe poſtil. ibide3 ex- ponit. ſic in h̄ loco aſpſus dr̄ eſſe ſanguis eoꝝ nō qꝛ eēt eoꝝ ſanguis ꝓprie: ꝫ qꝛ p ꝓcurationem eoꝝ fuit effuſus. vel eti am qꝛ ipſi ſe fecerunt obnoxios ſanguis di. Sanguis eius ſup nos ⁊ ſup filios nr̄os. Item ad h̄ ꝙ dicit ꝙ xp̄o aſcēdē te myſteriū incarnatōis iā erat in effectu cōpletum. dicen- dum ꝙ l3 angeli viſione beatifica myſteria grē cognoſcunt nō tñ oia neq3 eq̄lit̄er oēs ꝫ ſm̄ ꝙ ſibi voluerit eis reuelare. vt in pma pte. q. lvij. ar. vi. in corpe q̄ſtionis. ⁊ ideo cogni- tio omniū myſterioꝝ incarnatōnis xp̄i videt̄ excedere fa-

Nec eccl'a determinauit: ſʒ ſolū habemus ad id auctorita-
tē Dionyſij ꝛ Hierony. ex q̄ nō hr̄ argumentū neceſſarium
ꝗ̄uis ꝓbabile ꝑut vult ſcūs Tho. j. pte ſumme ar. viij. j. q
in rñſione ad ſcdm argumentū. Et h idem vult btūs Au
gu. ad Vincentiū donatiſtā q̄ arguebat ꝯ eum de dict' bti
Hylarij cui rñdit btūs Augu. dicēs. Hoc genus ſcriptura
rum ab auctoritate ſacri canonis diſtinguendum eſt. Non
enī ſic legunt tanq̄ ex eis teſtimonia ꝓferant vt ꝯ nō lice-
at ſentire. Sic ꝛ iſdem btūs Augu. libros ſuos nō vult legi
vt neceſſitatem credulitatis imponant: vt pʒ in libris retra
cta. Sʒ his bn̄ dictis ꝛ ad multa valentibus Burgenſis ſe
opponit volens dicta motiua poſtil. euacuare. Ad pmū rn̄
det ꝑ ſenſum quē ipſemet dic̄ metaphoricum q ꝑ Edom ſi-
gnificet Hieru'm. qd ſi ita ē nihil ē ad ꝓpoſitū: qꝛ poſtil. dic̄
ad lr̄aʒ nō ad metaphorā. Nā multa ſunt vā ꝑ metaphorā
q̄ ad lr̄aʒ vt termi ſonāt ſunt abſurda: vt Iud. ix. Ierūt lig̃
vt eligerēt ſibi regē. vn̄ ſic̄ ſm Burg. ꝛ oēs cōit doctores a
ſolo ſenſu lr̄ali ſumit efficax argumētū: igit etiā a ſolo ſen-
ſu lr̄ali nō a metaphorico ſumit efficax ad argumētū rñſio
qꝛ igit Burgēſis ꝑ metaphorā rñdet nō euacuat pmū po-
ſtillatoris argumentum. Ad ſcdm argumentū poſtil. rñdet
Burgen̄. ꝑ lr̄e corruptōeʒ: qꝛ mutat actiuum in paſſiuum.
ꝓph'a enī in ꝑſona xp̄i dic̄ h de ſanguis effuſione quā acti-
ue xp̄s fec̄ nō quā paſſiue ſuſtinuit. Pʒ h ex lr̄a in q̄ dr̄ Cal
caui eos in ira mea ꝛ ꝯculcaui in furore meo: ꝛ aſpſus ē ſan
guis eoꝝ ſup veſtem meā ꝛc̄. Hic fit ſmo de ira furore ꝛ in
dignatōe xp̄i q̄ in effuſione ſanguis xp̄i q̄ de corpe eius ef
fuſus ē locū nō hn̄t: qꝛ in ea ex pte xp̄i: nec fuit ira: nec fu-
ror: nec indignatio: ſʒ charitas patiētia ꝛ diuina miſeratio
Ad terciū argumentū poſtil. Burgē. rñdet q̄ſi actus aliq̄s
hierarchicus eēt inq̄ſitiu'. qd n̄ videt verū: qꝛ actus hierar
chici ſunt ſupioꝝ ad inferiores vt docet btūs Diony. Cū
igit nō ſit minor difficultas in querēdo q̄ʒ in determinādo
q̄ſita: tal' igit actus hierarchicus ſi eſſet nō eſſet inferiorū
ad ſupiores ſʒ ecōuerſo. Sūt igit actus hierarchici reuela-
tiones ſpōtanee nō inq̄ſitōes exacte. Sunt etiā bti in his
que oñdunt ꝯtenti nō in inq̄rendo curioſi. ꝛ videt in hac ꝑ
te Burg. poſtillatorē nō recte vidiſſe q̄n dic̄ eum ſentire q
ille inq̄ſitōes ſint Eſaie de victoria paſſionis xp̄i. Nō em
poſtillator h dic̄: ſʒ dic̄ q Eſaias admirat ꝑ hmōi inq̄ſitōes
de victoria xp̄i ꝯ antixp̄m. De q̄ ꝛ Burg rōne cōpulſus di
mittendo ſniaʒ ſcōꝝ ꝛ ſeq̄ndo poſtillatorem exponit hunc
paſſum. Et indignatio mea auxiliata ē mihi ꝯ antixp̄m in
q̄t. Ad vltimā rōnem poſtillatoris nō recte innuit Burg.
q̄ſi poſtil. temerarie ſe opponat dictis ſctōꝝ. Qd pʒ in ſua
ꝓteſtatōe: qꝛ vt dicit ſine p̄iudicio ſuie ſanctoꝝ intēdo ali-
am ꝓſequi.

In eodem capl'o vbi dr̄ Tu pr̄ nr̄ es poſtillator dicit q
deus potius dr̄ pr̄ hois mr̄: qꝛ miſtrat formā. Mr̄ vo māʒ
in homis generatōe. Burgenſis volens h bene dictum in
firmare arguit q ſm dictum poſtillatoris deus hʒ ita rō-
nem maternitatis ſicut paternitatis: quia creando materi-
am miniſtrat ſicut ꝛ formam. Rn̄deo ꝗ̄uis deus creauit
materiam pmam: ex h tn̄ nō dr̄ mater in generatōe homis
qꝛ nō componit homo ex illa materia pma ꝛ anima: ſʒ ex
corpe ꝛ anima. Corpus enī organizatū nō eſt ex nihilo ꝑ cō
ſequens nō ē creatum ſʒ ope parentū generatum. Parens
aūt in h ope miniſtrans māʒ vere mater dr̄. Adminiſtrans
formā dr̄ pr̄: qꝛ igitur deus huic corpi generato dat formā
ſcʒ animā igitur dr̄ pr̄. Eſt igitur obiectio Burgenſis tem-
ptatiua: ſicut in vico ſtraminum Pariſius cōſueuit fieri ꝯ
beanos.

Capl'm. lxiiij.

Utinā. Aliq̄ doctores catholici exponūt pncipiū
buius capl'i de pmo xp̄i aduentu. Sʒ h nō videt
ꝯuenienter dictuʒ: qꝛ pmus xp̄i aduentus fuit in
maxima humilitate. ꝛ ſic deſcriptus fuit futurus Zach. ix.
Ecce rex tuus venit tibi iuſtus ꝛ ſaluator ꝛ ipſe pauper ꝛc̄.
Vn̄ ſup illud Gen̄. xlix. Ligās ad vitem pullum ſuum ꝛc̄.
Dic̄ Rabi Moyſes q̄n veniet rex Meſſyas in Hier'm ad
ſaluādū iſrl' ipſe erit cingulās aſinū ſuū: ꝛ eq̄tās ſup euʒ vt
ducat ſe cū humilitate ſic̄ ſcriptuʒ ē Zach. ix. Et ipſe paup.

Hic āt aduentus eius deſcribit cū magna ptāte ꝛ terrore ꝓ
pter qd mgr̄ Alexāder de Hales exponit h de ſcdo aduentu
eius ſcʒ ad iudiciū q̄ in ptāte mag̃ erit ꝛ maieſtate Lu. xxj.
Igit hāc ſniaʒ ſeq̄ndo dicēdū q poſtq̄ʒ deſcptuʒ ē antixp̄i
exterminiū: h ꝯñr deſcribit iudiciū. Circa qd ꝑ ponit ſcoꝝ
deſideriū. Scdo ipʒ
iudiciuʒ ibi. Ecce tu
irat' es. Pria in du-
as. qꝛ ꝑ ponit dictuʒ
deſideriū. Scdo hu- A
ius deſiderij motiuū
pncipium ibi. A ſe-
culo. Circa pmū ſciē
dum q lʒ iudiciū fu-
turum horrenduʒ ſit
reprobis: tn̄ deſiderā
dum ē electis q̄ tunc
in anima ꝛ corpe bea
tificabunt. ꝓpter qd B
Saluator Lu. xxj. lo Exo. 20. c.
quens apl'is de iudi-
cio futuro dicit. His
autem fieri incipien-
tibus reſpicite ꝛ le- 2. Chor. 2. b
uate capita veſtra. i.
exhylarate corda: vt
exponit Greg. Qm̄
appropinquat redē-
ptio veſtra. h autem
pul ſens Eſaias dic̄.

Capl'm LXIIII

a Utinam dirumperes ce
los ꝛ deſcenderes a fa
c cie tua montes deflue-
d rent ſicut exuſtio ignis tabe
e ſcerent aque arderēt igni vt
f notum fieret nomē tuum ini
g micis tuis: a facie tua gen-
h tes turbarentur. Cum fece-
i ris mirabilia non ſuſtinebi-
k mus. l Deſcendiſti ꝛ a facie
m tua montes defluxerunt. A
ſeculo nō audierūt neq̄ au-
ribus ꝑcepert. Oculus nō
n vidit de' abſq̄ te q̄ p̄paſti ex
o pectantibus te. Occurriſti
p letanti ꝛ facienti iuſticiam.

a Utinā dirumpes celos ꝛ deſcenderes ſcʒ ad iudicium
Lʒ enī tunc nō rumpant celi ſupiores qui nō ſunt ſciſſibi-
les: tn̄ celum aereū de quo dr̄ in euāgelio Volucres celi ꝛc̄.
Inflāmabit igne ꝯflagratōis iudicis aduentum p̄cedente
ſm q dr̄ Pſ̄. xcvj. Ignis ante ipm p̄cedet ꝛ ſic celum ae-
reum quodāmodo lacerabit. q dr̄ celi pluraliter ponendo
plurale ꝓ ſingulari ſicut Exo. xxxij. dr̄. Iſti ſunt dij tui de
vitulo ꝯflatili q̄ erat vnicus. Vel aliter ꝓpter diuerſas par-
tes aeris ſcʒ ſupiorē mōtes trāſcendentē ꝛ inferiorē ignis
enī ꝯflagratōis attinget vtrāq̄ ptē: qꝛ tm̄ aſcendet q̄tū aq̄
diluuij q̄. xv. cubitis vltra cacumina montium aſcēderunt
Gen̄. vij. b A fa. tua mon. deflu. qꝛ ante aduentum iudi
cis montes terremotu corruent c Sicut exuſtio ignis
tabeſcerent. Igne enī ꝯflagratiōis materia montium cum
alia terra purgabit. d Aq̄ arderēt igni: qꝛ ille ignis pur
gabit aq̄s exñtes in ſupficie terre. e Ut notum fieret
no. tuū. i. ptās tua tanq̄ iudicis venīētis. f Inimicis
tuis. qꝛ an̄ timorē tuū a ſe abiecerūt. g A facie tua gē-
tes tur. ſm q dr̄ Lu. xxj. Areſcētibus hominibus p̄ timore ꝛ
expectatōe q̄ ſupuenient vniuerſo orbi. Ideo ſb̄dit
h Cū feceris mirabilia p̄dicta. i Nō ſuſtinemus. qꝛ q̄ʒ-
tūcūq̄ ſint tūc tpis aliq̄ hoies iuſti ꝯcutient tn̄ horrore ex
hūana fragilitate qd ꝯñr declarat ꝑ ſimile cum ſb̄dit
k Deſcēdiſti in datōe legis ſup montē ſynai l Et a facie
tua mō. deflu. qꝛ tunc mons ſynai videbat tremere ꝛ arde
re: vt hr̄ Exo. xx. ꝓpter qd filij iſrl' territi ꝛ pauore concuſſi
ſteterunt alonge dicētes Moyſi. Loquere tu nobis ꝛ audi
emus: ꝛ nō loquat nobis dn̄s ne forte moriamur. ꝛ ex h ſe-
quit q maior terror erit q̄n veniet ad iudicium: qꝛ illud re-
ſpectu iſtius fuit minimū. m A ſeculo. h ꝯñr ponit rō di
cti deſiderij ſcʒ ex ꝑfecta beatitudine quā ſancti tunc habe
bunt in aīa ꝛ corpe ꝛ nō ante. A ſeculo nō audierunt ꝛc̄. qꝛ
illud bonum eſt infinitum ꝛ ꝑ ꝯñs inenarrabile.
n Que p̄paraſti expectātibus te ſcʒ filiū tuū in cuius aſpe
ctu reficient bti interius rōe ſue deitatis ꝛ exterius rōe ſue
hūanitatis ſm q dic̄ Augu. ſup Iob. ꝛ ſm h allegat h au-
ctoritas dicta de filio q̄ eſt dei ſapia. j. ad Chor. ij.
o Occurriſti. i. occurres. quia loquitur de futuro ꝑ mo-
dum p̄teriti ꝓpter certitudinem ꝓphetie. p Letanti ꝛ fa-
cienti iuſticiam. i. cetui electorum tunc in iudicio apparen
ti vt cum leticia deducatur ad patriā.

q In vijs tuis re. tui. grās agēdo d oib⁹ bōis q̄ eis feciſti r Ecce tu. h ɔñr deſcribit ipm iudiciū. Circa qd ſciendū ꝙ duplex ē dei iudiciū. Unū diſcretōis qd ē vocatio aliq̄ꝝ ad fidē alijs dimiſſis iudicio dei occulto tñ iuſto: ⁊ iſtud iudiciū ꝯtrā ad ſuū ſtatū potiſſimū icepit a pncipio pdicatiōis xpi ꝑl qd dr̄ Job.

ſtrā. Cōſeq̄nt notat̄ mie petitio cū dr̄. a Et nūc dñe pr̄ nr̄ es tu p creatōez. b Nos do lutū ⁊ fictor nr̄ ſupple es tu fm ꝙ dr̄ Hiere. xviij. Sic lutū in mãu figuli: ita vos in manu mea domus iſrl̄. c Ne iraſcaris dñe ſat̄. i. abundant. d Et vltra ne memineris iniq̄tat̄ nr̄e ad āplius puniendus

xij. Hic iudiciuz eſt mūdi fm ꝙ exponūt ſcti. Alio ē iudiciū diſcuſſionis q̄ dei iudicio reddunt pene ac pmia p pctis ⁊ meritis: ⁊ iſtd potiſſimuz fiet in iudicio finali: qñ in aia ⁊ corpe btificabunt electi ⁊ cruciabūt reprobi. a tpe tñ paſſiōis xpi cepit pmiatio electoꝝ q̄tū ad glaz aie ⁊ punitio reproboꝝ in aia. ñ ſolū ex tūc ſ3 etiā añ. C De iſt̄ at duob⁹ iudicijs videt eſaias loq̄ mixij vſq ad finē libri. Et diuidit in duas ptes. In pma pōit iudeoꝝ q̄rimonia. In ſcda dñi ſnia ca. ſeq. Circa pmū ſciēdū ꝙ iudei p orbem diſpſi freq̄nt lamētant deſtructōz ciuitat̄ ⁊ tēpl̄ p tytū factā: ⁊ ſuā diſpſionē p orbē pdicātes in iudea ɔgregari ⁊ ciuitatē ⁊ templū ſibi reſtitui: l3 āt dicta deſtructio ⁊ diſperſio inflicte fuerit

Pō. 78.

B

q in vijs tuis recordabuntur
r tui. s Ecce tu iratus es ⁊ pec
t cauimus in ipſis v fuim⁹ ſem-
x per et ſaluabimur. y Et facti
ſumus vt immundi omnes
z nos ⁊ quaſi pannus mēſtru
ate vniuerſe iuſticie noſtre.
a Et cecidimus quaſi folium
b vniuerſi: ⁊ iniq̄tates noſtre
q̄ſi ventus abſtulerunt nos
c Non eſt qui inuocet nomen
d tuam: e qui conſurgat ⁊ tene-
f at te. Abſcondiſti faciem tu
g am a nobis ⁊ alliſiſti nos in
h manu iniquitatis noſtre. a Et
nūc domine pater noſter es
b tu: nos vero lutum. ⁊ fictor
noſter tu: ⁊ opera manuum
c tuarum omnes nos. Ne
d iraſcaris domine ſatis: ⁊ ne
vltra memineris iniquita-
e f tis noſtre. Ecce reſpice: po-
g pulus tuus omnes nos. Ci
h uitas ſancti tui facta eſt de-
ſerta: ſyon deſerta facta eſt.

i hieruſalez deſolata: domus
k ſanctificationis noſtre ⁊ glo
rie noſtri vbi laudauerūt te
patres noſtri. facta eſt in ex-
uſtionem ignis: ⁊ omnia de
ſiderabilia noſtra verſa ſunt
l in ruinas. Nunquid ſuper
m his continebis te domine:
n o tacebis ⁊ affliges nos vehe
menter.

Capitulum LXV

a b Q Ueſierunt me qui ante nō interrogabāt. In
c d uenerunt qui non que-
e f ſierūt me. Dixi. Ecce ego: ec
g ce ego ad gentem que neſci-
ebat me ⁊ que non inuoca-
h bat nomen meum. Expan-
i k di manus meas tota die ad
l populum incredulum q̄ gra
dit in via non bona poſt co-
m gitationes ſuas. Populus
q̄ ad iracundiaz ꝓuocat me
n ante faciē meā ſemp qui im
o molant in hortis et ſacrifi-

e Ecce reſpice miſeriā nr̄az. ⁊ allegat rōnem dr̄. f Ppl's tuus oēs nos p legē Moyſi nob datam. g Ciuitas ſcti tui. ſc3 Hirlm tuo cultui deputata. h Facta eſt deſerta p Tytum. i Domus ſctificationis nr̄e. i. templū vbi offerebant ſacrificia p ſctificatōe noſtra. k Et glorie nr̄e: q2 in ipa glificabamur ſup oia terrena. Certa patēt ex dict̄ vſq ibi l Nunq̄d ſup his miſerijs nr̄is. m Cōtineb te dñe a nr̄a ɔſolatōne. q. d. nō. n Taceb ⁊ affliges nos. i. affligi pmittes ab inimicis nr̄is o Uehemēter. i. vltra poſſibilitatē nr̄az ſuſtinēdi. q. d nō decet te.

A

Ro. 10. d.

Capitulum lxv.

Q Ueſierūt. H ɔñr ponitur dñi ſnia. ⁊ p̄ de gētium vocatōne Scdo de iudeoꝝ reprobatōe: ibi. Expādi. ſic em̄ alleget Paulus apl's ad Rom. x. Hãc lr̄am dictā eſſe d vocatōe gētiliū ⁊ reprobatōe iudeoꝝ. Circa pmū dr̄

cis ꝑt mortē xpi: vt hr̄ expſſe Luc. xix. ſ3 h nō credūt iudei ſ3 attribuūt h pctō ydolatrie vituli ɔflatil' inducētes ad h illud qd Exod. xxxij. dr̄. Ego āt in die vltōis viſitabo h pctm ipoꝝ ⁊ ydolatrie antiq̄ꝝ q̄ ɔtinet in libris Judicū ⁊ Regū tempe templi pmi ⁊ pctis auaricie ⁊ odij fratni q̄ viguerūt tpe templi ſcdi. ⁊ fm h pōt hec lr̄a exponi. In hac igitur q̄rimonia pmo ponitur ɔfeſſio pctōꝝ cum dr̄.

r Ecce tu iratus es ɔ nos. ⁊ cauſa ſbditur cum dr̄.

s Et peccauimus q̄ſi diceret ⁊ iuſte iratus es: q2 peccauimus ⁊ nō ſolum de nouo ſ3 etiaz ab antiquo: Ideo ſbditur.

t Et in ipſis ſc3 pctis. v Fuimus ſemp. tñ de tua miſericordia ſperamus: Ideo ſbdit. x Et ſaluabimur nō ex noſtra iuſticia ſ3 tua mia: Jō ſbdit y Et facti ſumus vt immundi oms nos immundicia pcti. Pōt etiā h exponi corporalit: q2 iudei p orbē diſpſi ab alijs gētibus reputant viles ⁊ abominabiles. z Et q̄ſi pãnus mēſtruate vniuerſe iuſticie noſtre: q2 iudei mō nō pñt ſacrificia p pctis offerre q2 talia nō pñt offerri ab eis niſi in Hierlm: ⁊ ſine talibus ſacrificijs nō reputāt ſe pfecte mundari ⁊ iuſtificari.

a Et ceci. q̄ſi foliū de arbore cadēs: ſic cecidimus ab honore regni ⁊ ſacerdotij. b Iniq. nr̄e q̄ſi vētus abſtu. nos expellēdo de terra ꝓmiſſionis ad longinq̄s partes orb.

c Nō ē q̄ inuo. no. tu. i. nō hēm⁹ ſummū ſacerdotē q̄ oret p nob ⁊ offerat ſacrificiū vt nob placer̄ fm ꝙ dr̄ Leuit. iiij de expiatōe pcti toti⁹ multitudis: ⁊ poſt determinatōez ſacrificij debiti p pctō ſbdit. Et orante p eis ſacerdote ꝓpicius erit eis dñs. Jō ſbditur. d Qui ɔſurgat p nobis.

e Et teneat te in noſtra reconciliatōe. f Abſcon. faciē tuam a nob loquit d deo ad modū hois irati: q̄ nō vult oñdere faciē ſuā illis ɔ q̄s iratus ē. g Et alliſiſti nos. i. cōfregiſti. h In manu iniq̄tatis nr̄e. i. ꝓpter iniq̄tatē no-

a Queſierūt me. ad me deuote p fidē veniētes ad pdicatione aploꝝ. b Qui añ nō interrogabāt ſc3 gētiles: q2 legē diuinitus datā ⁊ ꝓphas nō hēbāt. c Inuenerūt ſc3 me p grām. d Qui nō q̄ſierūt me ſc3 añ pdicatōez aploꝝ Jō ſbdit e Dixi ſc3 determinate diffiniēdo. f Ecce ego: ecce ego. ⁊ fit duplicatio ad maiorem aſſertōez. g Ad gentem que nō ⁊c. q2 añ pdicatōez aploꝝ gētiles erāt cōmuniter ydolatrie dediti: ⁊ ſic inuocabāt ydola ⁊ nō nomen dñi h Expādi. Ibi ponit ſnia dñi q̄tuz ad iudeos. ⁊ p̄ ponit iſta ſnia. Scdo remouet iudeoꝝ falſa fiducia ſeq̄n. ca. Prima diuidit in tres. q2 p̄ ponit multitudis iudayce reprobatio. Scdo paucoꝝ electio: ibi. Hec dic dñs. Et tercio vtrorūq retributio ibi. Et vos. Iſta tñ diuiſio nō eſt oino pciſa: q2 in pma pte ponit aliq̄d de punitōe reproboꝝ: q2 ꝓphe freq̄nt de vno tranſeūt ad aliud ⁊ ecōuerſo. ⁊ maxime eſaias. Circa pmum dr̄ in pſona dñi h Expādi manus meas volens ad me trahere. i Tota die. i. ab antiq̄ vſq ad pñs. Pmo p ꝓphas. Poſtea p meipm incarnatum.

k Ad pplm incredulū. i. iudaycū q̄ ſemp fuit dure ceruicis: vt p3 ex curſu veteris ac noui teſtamēti. l Qui gradit ⁊c. poſt cogitatōes ſuas. i. poſt inclinatōnez fomitis ad malum ⁊ nō poſt leges meas. m Populus qui ad iracun. ꝓuo. me añ fa. meam: q2 etiaz in loco diuini cultus exercebant ydolatriam tempe Manaſſe ⁊ aliquoꝝ alioꝝ regum: vt p3. iiij. Regum ⁊. ij. Paralyp.

n Qui immolant in hortis vbi colebant ydola. In locis ſc3 nemoroſ vbi etiā luxuriā exercebāt i veneratōe ydoloꝝ vtpote vener̄ ⁊ papi. o Et ſacrificāt ſup lateres. i. ſub tecta domoꝝ ⁊ in loco patēti ad dādū alijs exēplū ydolatrie

p Qui bitāt in ſepulcris q̄rēdo diuinatões in mortuis ꝑ artē phytonicā ⁊ alijs mõis ſupſticioſis q Et in delubꝛꝭ idoloꝝ dormiūt. Ibi eñ ātiq̄tꝰ ſup coriū hoſtie immolate dormiebāt ad hñdū reuelatões in ſomnis: ſic legit ꝺ bruto in hyſtoria Britonū. r Qui co. carnē ſuillā ⁊c. ydol' imolatā ⁊ ſic erat ibi duplex trāſgreſſio ſcꝫ legis Moſayce q̄ abſolute ꝓhibet talē carnē comedē ⁊ ꝓhibitionis ydolatrie. s Et ius ꝓphanū in vaſis eoꝝ .i. oblatio de mā liq̄da q̄ fiebat cū oblatiõe ſacrificij de aialibꝰ t Qui dicūt ſcꝫ gētili. v Recede a me ⁊c. Reputabāt eñ gētiles ita immundos ꝙ nõ cõicabāt cū eis. vt pꝫ ex libꝛis vet. ac no. teſta. Iſte tñ ꝯtēptꝰ ſic inualuit ⁊ maxime apꝺ iudeos q̄ phariſei dicebāt ꝙ etiā iudeos ꝯtēnebāt q̄ nõ erāt ꝺ ſecta ſua. vñ ⁊ dño diſcūbēte in domo mathei: q̄ erat natõe iudeus dixerit Math. ix. Quare cū publicanis ⁊c. ⁊ tñ Matheꝰ erat natõe iudeus ⁊ ſil'e legit in euāgelio in pluribꝰ locis. Iſti eñ phariſei erāt iuſti apparent ꝫ nõ realit. ⁊ q: ſimulata ſcitas duplex ē iniq̄tas ſm ꝙ dicit Hiero. Iõ ſbditur debita punitio cum dr̄.

B

p cant ſuper lateres qui habi-
q tant in ſepulcris et in delu-
r bꝛis ydoloꝛum doꝛmiunt:
qui comedunt carnem ſuil-
s lam: ⁊ ius pꝛophanum va-
t v ſis eoꝛum qui dicunt: rece-
de a me non appꝛopinques
mihi: quia immundus es.
x Iſti fumus erunt in furoꝛe
y meo ignis ardens tota die.
ꝫ Ecce ſcriptum eſt coꝛam me
a b Non tacebo: ſed reddam ⁊
c retribuam in ſinu eoꝝ iniq̄-
d tates veſtras ⁊ iniq̄tates pa
trum veſtroꝝ ſimul dicit do
minus. qui ſacrificauerūt ſu
a per montes. ⁊ ſup colles ex
b pꝛobꝛauerunt mihi: ⁊ reme-
c tiar opus eoꝝ pꝛimum in ſi-
d nu eoꝝ. Hec dicit dominus
e f g h Quomodo ſi inueniat gra-
num in botro: ⁊ dicatur ne
i diſſipes illud quoniam be-
nedictio eſt ſic faciam ꝓpter
k ſeruos meos: vt non diſper-
l dam totum. Et educam de
m n iacob ſemen: ⁊ de iuda poſ-
o ſidentem mõtes meos. Et
p hereditabunt eaꝫ electi mei
⁊ ſerui mei habitabunt ibi.
q Et erunt campeſtria in cau-
las gregum: ⁊ vallis achoꝛ
in cubile armentoꝛum popu
lo meo. qui requiſierunt me
r Et vos qui dereliq̄ſtis do-
s minum. qui obliti eſtis mõ-
t tem ſanctum meum qui po-
v nitis foꝛtune menſam ⁊ liba
x tis ſuper eā numerabo vos
y in gladio ⁊ omnes in cede
ꝫ coꝛruetis ꝓ eo ꝙ vocaui ⁊
a non reſpõdiſtis locutus ſuꝫ
b c ⁊ non audiſtis: ⁊ faciebatis
d malum in oculis meis: ⁊ q̄
noluí elegiſtis ꝓpter hoc hec
e dicit dominus ds. Ecce ſer-
ui mei comedent ⁊ vos eſu-
rietis. Ecce ſerui mei bibēt
f et vos ſitietis. Ecce ſerui
g mei letabunt ⁊ vos confun
h demini. Ecce ſerui mei lau-
dabūt ꝓ exultatione coꝛdis

ſcꝫ ppl'm iudaycum. l Et edu. ꝺ ia. ſe. ſcꝫ apl'os ⁊ alios ꝺ iuda yſmo credētes. m Et ꝺ iuda de q̄ tribu natꝰ ē xp̄s ſm carnē n Poſ. mõ. me. i. eccleſiā militātē ⁊ triūphātē. o Et her. eā ſcꝫ eccl'iaꝫ militatē ꝑ ⁊ triūphantē poſtea. p Electi mei. i. xp̄iani veri. q Et erūt cāpeſtria in cau. gre. ⁊c. ⁊ ꝑ greges freq̄nt in ſcptura intelligūt fideles ps̄. xciiij. Nos āt ppl's paſcue eiꝰ: ⁊ oues manꝰ eiꝰ. ꝑ caulas igit in cāpeſtribꝰ ⁊ vallibꝰ edificatas intelligunt eccl'e edificate ꝑ oꝛbē vbiqꝫ: in q̄bꝰ fideles ꝯgregant ad ꝑcipiēduꝫ ſacra ⁊ diuini vbi nutrimentū. Exꝓmit tñ in ſpāli vall' achoꝛ q̄ ꝺ pctõ ſuo vere penitēs dedit gl'am deo Ioſue vij. c. q: eccl'a ē locus receptiuꝰ vere penitētiū. Deſignāt etiā h nomie gregū fideles mioꝛes ⁊ maioꝛes nomine armētoꝝ r Et

Prouer. 1. c.
Hiere. 7. c.

C

dns cuiꝰ vbū fruſtrari nõ põt e Quõ ſi inueniant grā. ſ. vnū f In botro pꝰ tēpeſtatē qꝺ ē modicū reſpectiue. g Et dicat volēti accipe. h Ne diſſipes illꝺ qm bñ. ⁊c. i. donū dei qꝺ remāſit ceterꝭ ꝑeūtibꝰ i Sic faciā ꝓpt ſuos meos. i. ꝓpt pa̅triarchas ⁊ ꝓphas āti q̄s. k Vt nõ diſꝑdā totū

ſbditur debita punitio cum dr̄. x Iſti fumus erunt in furoꝛe meo. i. materia applicabilis igni gehēne. y Ignis ardens tota die. i. ꝯtinue ⁊ abſqꝫ fine ſicut dr̄ infra in fine libꝛi. Ignis eoꝝ non extinguetur.

ꝫ Ecce ſcptū eſt coꝛā me indelibilit ſm ꝙ dr̄ Hiere. xvij. Pctm̄ iuda ſcptum eſt ſtilo ferreo in vnge adamantino.

a Non tacebo diſſimulando. b Sꝫ reddam ⁊ retribuam ⁊c. Ad intellectum huius ſciendum ꝙ ſicut gloꝛia cuiuſlibet beati creſcit ex gloꝛia ſibi ꝯiunctoꝛum: ſic pena cuiuſlibet damnati creſcit ex pena ſibi ꝯiūctoꝝ: ꝓpt qꝺ diues epulo in inferno poſitus petijt Lazarum mitti ad frēs ſuos vt ꝯteſtaret illis ne venirent in locum toꝛmentoꝝ Luc. xvj. ⁊ h eſt qꝺ dr̄. b Sꝫ reddam ⁊ retribuam in ſinu eorum. i. iudeoꝝ reꝓbatoꝝ generaliter ꝑoꝝ ⁊ poſteroꝛum.

c Iniq̄tates veſtras. Hoc dr̄ q̄tum ad iudeos q̄ fuerunt poſt captiuitatem Babylonis maxime tꝑe xp̄i ⁊ deinceps d Et iniq̄tates patꝝ ⁊c. ita ꝙ ex pena veſtra creſcit pena eoꝝ ⁊ ecõuerſo vt dictum eſt. e Qui ſacrificauerunt ſup montes. Iſtud refertur ad iudeos illos q̄ ꝑceſſerunt captiuitatem Babylonicā q̄ fuerūt multipliciť ydolatre: vt pꝫ in libꝛis Iudicū Regū ⁊ paly. poſt vo captiuitatē babylonicā nõ legunt iudei fuiſſe ydolatre niſi aliq̄ pauci circa tꝑa Machabeoꝝ: ꝫ poſtea aget de pctis eoꝝ ⁊ iā in pte dictū eſt. ꝫ. a Et ſup col'. ⁊c. colendo ibi ydola faciebāt deo oppꝛobꝛia. b Et remetiar opus eoꝝ inferendo penā ſm menſurā pcti ⁊ modum. c Pꝛimum in ſinu eoꝝ. i. pctm̄ factum in iuuētute ſimul puniā cum pctõ facto in ſenectute. Vel alit. Pꝛimum. i. pctm̄ patꝝ in filijs mõ dicto.

d Hec dic ⁊c. Hic ꝯñr circa iudeos ponit paucoꝝ electio ſcꝫ apoſtoloꝝ ⁊ alioꝝ q̄ crediderūt in xp̄o cum dr̄. Hec dic dñs cuiꝰ vbū fruſtrari nõ põt (see above)

vos. h ꝯñr ponit ꝑdictoꝝ retributio. ⁊ ꝑ reꝓboꝝ ⁊ electorū mixti. Scꝺo electoꝝ ſepari illt. q: obliuiõi. Circa ꝑmuꝫ dr̄. r Et vos q̄ dereliq̄ do. colētes ydola s Qui obli. eſtꝭ montē ſctm̄ meū vbi erat tēpluꝫ diuino cultui dedicatum.

t Qui po. foꝛ. mē. eo ꝙ reputarabat dea felicitatis tꝑalis. v Et libatis ſup eā oblatõneꝫ de liq̄dis in hac ydolatria ⁊ ſupꝛadictis fuerūt iudei implicati añ captiuitatē Babylonicā: q: multi ex eis ſeq̄bant omnimodā ydolatriam: vt pꝫ ex. iiij. Regum. x Nūerabo vos in gladio. q. d. nullus euadet: Iõ ſbdit. y Et oms ⁊c. ꝓ eo ꝙ vocaui ꝑ ꝓphetas. ꝫ Et nõ rñdiſtis peccata veſtra ꝯfitendo: ꝫ magis ꝓphetas deriſiſtis ꝯtumaciam augendo: vt pꝫ. ij. Paraly. vi. a Locutus ſum in ꝑſona ꝓpꝛia in hūanitate aſſumpta. b Sꝫ nõ audi. ꝫ magis doctrinam meam reꝓbaſtis vt pꝫ ex euāgelio in pluribus locis c Et faciebatis malum ⁊c. bona paupeꝝ rapiendo ⁊ frēs veſtros odiēdo. Iſta eñ duo ſcꝫ auaricia ⁊ fraternum odiū multū viguerūt in ppl'o iudayco poſt reditū captiuitatis Babylonice vt dicūt etiā iudei ⁊ magis increuerūt imminente tꝑe xp̄i. d Et q̄ nolui elegiſtis ſcꝫ falſaꝫ apparētiā ſctitatis. ꝓpter qꝺ xp̄s maxime ꝯ hypocriſim ꝑdicauit. ⁊ ſbdit pena iuxta bonoꝝ ꝑmia: q: oppoſita iuxt ſe poſita magis eluceſcūt. cū ſbdit. e Ecce ſui mei comedent ⁊c. ꝑ cibum ⁊ potum h intelligit refectio bonoꝝ in celo: q: cõmunit in ſcriptura ſacra bona ſpūalia ⁊ celeſtia metaphoꝛice ꝑ coꝛpalia deſignant. ⁊ ꝑ ſitim ⁊ eſuriem punitio maloꝝ in inferno: vbi ē defectus omnis boni. f Ser. mei letabunt in clara viſione diuina. g Et vos ꝯfun. ꝯfuſione extrema deiecti cū demonibus in penā. h Ecce ſui mei laudabūt etiā laude coꝛꝑali q̄ ſm doctoꝛes erit in patria.

i Et vos cla.p̄ do.c.ſic̄ eñ in p̄ma ponit̄ clamor exultatiõis ſic in gehēna clamor triſticie ⁊ deſolatõnis. k Et p̄ ptri.ſpi.i.deſolatõe.ritio eñ meritoria ibi locū nõ hēbit l Vlulabit̄:q̄r vlulat̄ vox diffuſa.⁊ deſig̃t magnitudinē āguſtie ⁊ doloris. m Et dimitte[tis] nomē in iuramētū.i.ex ecratõis. n Elect[is] meis.i.xp̄ianis q̄ ſic iurāt aliq̄ñ ſi feci iſtō q̄ mihi iponit̄ ſuſpē dar ego p pedes ſic̄ iude⁹ o Int.te dñs ds q̄ fuit ipletū p ty tū p Et ſer.ſuos in eū credētes. q Vo ca.no.alio:q̄r vocant̄ xp̄iani a xp̄o. r In q̄ q̄ bñ.ē ⁊c.bñdictõe grē q̄ dat̄ in baptiſmo in q̄ accipit̄ nom xp̄iani. s Bñdicet in do.i.bñdictõe celeſti ſi in gr̄a pſeueret. t Amē.i.fidelit̄ ſic ſi et. v Et q̄ iur.in terra.i.hoib⁹ aliq̄d affirmando. x Iura.in deo ⁊ non in ydolo. y Amen.i. fidelit̄ dz iurare. z Quia oblī.h p̄ūr deſcribit̄ retributio electoꝝ ſepatī:tñ aliq̄d inſponit̄ de punitõe maloꝝ vt videbit̄.⁊ p̄ ponit̄ retributio q̄ntū ad pſecutõz boni cū dī. z Quia ob.tra.ſūt āguſtie ⁊c.

⁊ vos clamabitis pre dolore cordis :⁊ pre contritione ſpiritus vlulabitis ⁊ dimittetis nomen veſtrum in iuramentum electis meis: et iterficiet te dominus deus ⁊ ſeruos ſuos vocabit nomine alio. In quo qui bene dictus eſt ſuper terram ⁊ benedicetur in deo amen. et qui iurat in terra iurabit in deo amen. quia obliuioni tradite ſunt anguſtie priores :⁊ quia abſcondite ſunt ab oculis noſtris. Ecce eñ ego creo celos nouos ⁊ terram nouam: ⁊ non erunt in memoria priora. ⁊ nõ aſcendent ſuper cor:ſed gaudebitis ⁊ exultabitis vſq̄ in ſempiternū in his que ego creo quia ecce ego creo hieruſalem exultationem ⁊ popu-
g lum eius gaudium: ⁊ exul-
tabo in hieruſalem ⁊ gaude
h bo in populo meo:⁊ non au-
dietur in ea vltra vox fletus
i ⁊ vox clamoris. non erit ibi
k amplius infans dierum ⁊ ſe
nex qui non impleat dies ſu
m os:quoniam puer cētum an
n norum morietur:⁊ peccator
p centum annorū maledictus
q erit. ⁊ edificabunt domos ⁊
habitabunt ⁊ plantabūt vi
neas ⁊ comedēt fructus ea
r rum. non edificabunt ⁊ ali⁹
habitabit non plantabunt ⁊
s alius comedet. Secundum
t eñ dies ligni erūt dies po
v puli mei ⁊ opera manuū eo
rum inueterabūt electi mei.
x y Nõ laborabūt fruſtra neq̄
z generabūt in pturbatiõe:q̄r
b ſemen benedictoruz dñi eſt:
c ⁊ nepotes eoꝝ cū eis:eritq̄

n Morietur morte etna o Et pec.cē.an.q̄ trāſiuit t̄p̄s ſuū inuacuū a bõis opib⁹ peccās ex certa malicia. p Male. erit iſta maledictõe q̄ hr̄ Mat.xxv. Ite maledi.in ig.et.⁊c q Edifica.do.⁊c.p h̄ remouet̄ malū infortunij a hierl̄m celeſti. Circa q̄ ſciēdū q̄ magnū ifortuniū reputat̄ int̄ hoies qñ q̄s multū laborat in aliq̄ ⁊ ñ pcipit fructū. in edificatõe aūt dom⁹ ⁊ plātatõne vinee anteq̄ faciet fructū ē magn⁹ labor:iō magnū infortuniū reputabat̄ ātiq̄t⁹ ⁊ adhuc reputat̄ qñ aliq̄s p̄uenit morte anteq̄ expiat̄ bonū ſequēs dom⁹ ab eo edificate: ⁊ vinee plātate. ppt̄ q̄ Deut.xx.dr̄ q̄ illi q̄ edificauerant domos nouas ⁊ plātauerāt vineas ñ intrarēt pliū:ſ; reuerterēt ad domos ſuas ne forte interficerent̄ in plio ⁊ puarent̄ bonoꝝ ſte mō p̄dicto:⁊ ex horrore h⁹ infortunij mlt̄ ti p⁹ea poſſent a bello p republica defēdēda retrahi p h̄ igr̄ q̄ dr̄ h. r Nõ edificabūt ⁊c. dat̄ intelligi q̄ nll'a ifortunia erūt in citate celeſti. Iſta tñ ſpālit̄ exp̄munt̄ q̄r cōi⁹ int̄ hoies h⁹ vite repiūt̄: Iō ſbdit̄.

ſtie ⁊c. q̄s fideles ſuſtiuerūt ppt̄ magnitudinē gl̄e ſupueniētis in p̄ria. ⁊ q̄ ſic itelgat̄ pz p h̄ q̄ ſbdit̄ z Ecce eñ ego creo celos ⁊c. q̄r in futuro inouabunt̄ corpa celeſtia ⁊ elementa nõ q̄ntū ad ſbaz ſ; q̄ntū ad claritatē ⁊ decorē vt ſic magis relucẽat in eis bõitas diuia ad gl'az dei ⁊ etiā electoꝝ in ipſis bõitatē dei clari⁹ ꝯtēplātiū q̄ añ. ⁊ tal' inuocatio vocat̄ h̄ creatio. ſic̄ dr̄ rex vl papa creari ppt̄ imutatõez ſtat⁹: q̄uis eoꝝ ſba nõ mutet̄ a Et nõ erūt in mēo.p̄.⁊c. h̄ eſt dictū q̄ ſtatus eoꝝ p̄cedēs nullius momēti reputabit̄ reſpectu ſeq̄ntis. b S gaudebitis ⁊ exultabitis. vos electi c Vſq̄ in ſempiternū. q̄r etnitas a pte poſt eſt de rõe beatitudinis. d In his q̄ ego creo.i.in corpibus celeſtibus ⁊ elemētis p̄dictomõ melioratis e Quia ecce ego creo Hierl̄m.i.eccl'iā triūphantē Heb.xij. Acceſſiſtis ad ſyõ mõtē ⁊ ciuitatē dei viuētis hierl̄m celeſtem ⁊c. nõ eñ dr̄ creari ſimplr̄:q̄r celi empyreū a p̄ncipio mundi fuit factum ⁊ angelis replei. ſ; dr̄ creari q̄ntū ad nouā exultationem q̄ fiet in fine mudi:q̄r pacto iudicio electi trāſferent̄ illuc in pfecta btitudie corpis ⁊ aie. ⁊ ex h̄ creſcet gaudiū angeloꝝ: Iō ſbdit̄. f Et ppl'm eius gaudium: q̄r angeli gaudebūt de pfecta btitudine electoꝝ :⁊ electi de ꝯſortio angeloꝝ. g Et exultabo in Hierl̄m. Nõ eſt intelligēdū q̄ aliq̄d p h̄ deo accreſcat: cum ex ſeipo ſit pfecte btūs: ſ; q̄r faciet ciues celeſtes in ſeipo pfecte exultari. ſic̄ dr̄ Geneſis.xxij. Nūc ꝯgnoui.i.cognoſcere feci h Et nõ audiet̄. Hic ꝯūr ponit̄ dta retributio q̄ntū ad amotõez mali cum dr̄. Et nõ audiet̄ i ea vltra vox fletus ⁊c. In q̄ notat̄ amotio ois triſticie iterioris ⁊ exterioris. i Nõ erit ibi āplius infans dier̄. aliq̄s hñs multos dies: deficiens tñ in induſtria vel ſci: k Et ſe. q̄ nõ iple. di.ſu.i.hñs mlt̄os ānos in inuacuū ꝯſactos: ſ; plenos meritis. ⁊ p h̄ a ciuitate celeſti amouetr defectus noticie ⁊ vtutis. Et q̄ ſic debeat h̄ lr̄a intelligi z p h̄ q̄ ſbdit̄. m Qm̄ puer centū ānoꝝ.i. q̄ multū vixit dil'igenlit̄ ſeq̄ns paſſiones ſuas.

s Scdm eñ dies ligni. de q̄ lig̃ debeat intelligi exp̄mit trāſlatio chaldayca q̄ dr̄ targū apō heb. ⁊ eſt valde autētica apō eos q̄ ſic hz. ſm dies ligni vite. p eſū eñ ligni vite durāte ſtatu innocētie ꝯtinuabit̄ vita hūana abſq̄ aliq̄ inueteratõe. ⁊ illō fuit figura xp̄i ſm q̄ dic̄ Ioh. in apoc. vl.c. q̄ lig̃ reficiūt bti interi⁹ in aſpectu ſue deitat[is] ⁊ exteri⁹ in aſpectu ſue hūanitat[is]: iō ſbdit̄. t Erūt di.po. mei. q̄r vita btoꝝ ē ppetua a pte p⁹ ſic̄ ⁊ xp̄s q̄ p lignū vite h̄ intelligit̄. v Opa ma.eoꝝ iue.elec.meis.i.merita ſctōꝝ tñ durabūt in p̄mio p eis reddito q̄ntū ipi ſm q̄ dr̄ Apoc. xiiij. Opa eñ illoꝝ ſequūt̄ illos. p h̄ āt q̄ dr̄ h̄ inueterabūt nõ itelligit̄ aliq̄ corruptio ſ; ppetua iduratio eo mõ loq̄ndi q̄ dr̄ de do Dan.vij. Doec vēit ātiqu⁹ dieꝝ. ⁊ iudiciū dedit ſctis. p ātiq̄tatē ibi intelligit̄ etnitas ⁊ nõ defectio q̄ ꝯcomitat̄ ātiq̄tatē dictā Heb.viij. Qd ātiquat̄ ⁊ ſeneſcit ppe interitū ē. x Nõ laborabūt.i.ñ laborauerūt: q̄r freq̄nt̄ h̄ accipit̄ futuꝝ p p̄tito ⁊ ecõuerſo. y Fruſtra. q̄r ꝯſequūt̄ p̄mia z Neq̄ ge.in ꝯtur.i.carnalit̄ quā gñatiõez ſeq̄t̄ ꝯturbatio ſolicitudis circa puiſionē vxoris familie ⁊ plis q̄ ñ hz locū in cel': iō dic̄ ſaluator Mat.xxij.c. In reſurrectõe nõ nubēt neq̄ nubent̄ ſ; ſūt ſic̄ āgeli dei in celo. a Quia ſemē bñdictoꝝ dñi ē.i.apl'oꝝ. b Et nepotes eoꝝ cū eis. Iſti ſunt electi p ſucceſſores ⁊ diſcipulos apl'oꝝ in fide regñati. Pōt etiā exponi q̄ dr̄ h̄. Neq̄ generabunt in ꝯturbatiõe de generatõe baptiſmali q̄ eſt p grām ſpūſſcti mētis q̄etatiua. c Eritq̄. Hic tercio ponit̄ retributio electoꝝ q̄ntuz ad dei familiarem aſſiſtentiā ⁊ mutuā charitatis ꝯcordiā. Qtum ad p̄mum dr̄. Eritq̄ anq̄ clament ego exaudiā. Clamor eñ orõnis eſt ppt̄ impletõez deſiderij clamantis. Sācti vo in patria nihil volunt abſolute: niſi q̄ deus vult ⁊ iō nõ orāt niſi p eo q̄ eſtimāt deum velle: ⁊ ſic d̃s exaudit eos anq̄ clament inq̄tum in ſua diſpoſitõe immutabil' iā eſt ordinatū q̄cq̄d ſimplr̄ volunt ſeu optāt. Scdm ponit̄ ibi. Lupus ⁊ agnus paſcent̄ ſimlr̄ ⁊c. ſi h̄ referat̄ ad ſta-

tum eccleſie militātis. pꝫ ſnia ex dcis ſupra .xi. ca. excepto
qḋ hic addit. ⁊ ſerpēti puluis panis eiꝰ. p ſerpentem h̄ in
telligit diabolus. q̄ ſub ſpecie ſerpētis prīos pentes dece
pit Geñ. iij. Cuius panis. i. nutrimētum ſunt hoies vani ⁊
terreni in q̄bus delectat̄ q̄ nomie puluerꝫ deſignātur. ſi āt
referat̄ ad ſtatum ec
cleſie triūphātis. eo
ꝙ ꝓpheta ſp trāſit de
vno ſtatu ad alium. ⁊
Ȝ.11.b. ecōuerſo. ſic expona
tur. d Lupus. i.
ille q̄ in mūdo prius
fuit rapax: ſ; poſtea
penituit bñ viuendo
e Et agnus. i. ille q̄
bene vixit i innocen
tia perſeuerādo.
A f Paſcent ſimul.
q: i celeſti patria ſil'
Act.7.f. reficiūtur. vt Paulꝰ
et Johes euāgeliſta
⁊ ꝯſiles. g Et leo
⁊ bos. i. rex vel prin
ceps ſecularis. ⁊ ho
mo ruralis. h Co
medent paleas. i. ſimul reficiētur in patria. dum tñ ſint ſi
miles i meritis. Et ſi dicat̄ hic ꝙ p paleā nō intelligit̄ ꝯue
niēter refectō celeſtis. Dōm ꝙ h̄ eſt metaphorica locutio.
vt ſatis pꝫ ex p̄dcis que nō importat ſemp ſilitudinem in
oibus. ſic xp̄us metaphorice leo dr̄ Apoc. v. ca. Ecce vicit
leo de tribu iuda ꝓpter eius ꝯſtātiā ⁊ victoriā. ⁊ nō q̄tum
ad crudelitatē. eodem mō tenet h̄ ꝓpha ſilitudinē q̄tū ad
refectōis vniformitatē. ⁊ nō q̄tum ad palearū vtilitatem
i Et ſerpēti puluis panis eius. exponatur vt predcm̄ eſt
k Non nocebūt neq; occidēt ⁊c̄. Illa em̄ ciuitas celeſtꝫ
erit imunis a mutuo nocumēto. ⁊ oibus modis iuicē ꝯſo
labūtur. In caplo. lxv. vbi dr̄ in poſtil. Bñdicetur i deo
id ē bñdictōne celeſti ſi in gr̄a pſeueret. Amē.

Additio.

Iſta dictio Amē nō legit̄ in ve. te. dici in dei pſona
aliq̄ affirmatiue annūciātis ſeu ꝓmittētis. ſ; ſolum
in pſona hois ſupplicantis. vñ Deut̄. xxvij. Rñdit
ois ppl'us Amē. ⁊ Hiere. xi. Et dixi dñe. Amē. i. ſupplico
vt ita fiat. ⁊ ſic in alijs ſimilibꝰ. ſ; in euāgelio hec dictō fre
quēter repitur dici in pſona xp̄i ꝓmittētis ſeu annūciātꝫ.
vt cū dr̄ amē: dico vobis ꝙ denotat ꝓmiſſiōes ſeu aſſertō
nes a xp̄o factas fore veras ſeu fideliṫ implēdas. Vñ xp̄s
ꝓprie p̄t dici deus amē. eo ꝙ ip̄e ſolꝰ hāc dictōem freq̄nta
bat ꝓmittēdo ſeu aſſerēdo. ⁊ q: eius ſignificatōem firmiṫ
obſeruat implēdo ꝓmiſſa. ⁊ iō poſtq̄ ꝓpha dixit ꝙ noia iu
deoꝝ xp̄m nō recipiētiū dimitterent̄ in iuramentū. ſ. exe
cratoriū. eo mō q̄ dr̄ Hiere. xxix. Et aſſumet̄ ex eis maledi
ctio oi trāſmigratōi iudee q̄ eſt i babylōe dicētiū. Ponat
te dñs ſic ſedechiā ⁊ achab q̄s frixit rex babylōis i igne. ⁊
ſubiūxit. Quia ſui dei vocarent̄ noie alio. ſ. xp̄iani. Cōſeq̄n
ter dic̄. ꝙ deus etiā ſortiret̄ aliud nomē. ſ. deꝰ amē. ⁊ h̄ ē ꝙ
dic̄. Qui ē bñdictꝰ ſup t̄rā bñdicet̄ in deo amē. q: ois bñdi
ctio gr̄e ſeu gl'ie nō h̄r niſi a deo amē. ſ. xp̄o. Siḋr q̄ iurat i
terra dꝫ iurare i deo amē. q: iuramētū ptinet ad latriā. Vñ
Deut̄. vj. cū dixiſſ;. Dñm deū tuū timebis ⁊c̄. Subdit. Et per
nomē illiꝰ iurabis. ⁊ ſic ex p̄dcis vbis ꝓpha intēdit ꝙ ois
bñdictō expectāda eſt a deo amē. ſ. a xp̄o. ⁊ ois latria debe
tur deo amē. ſ. ipſi xp̄o q̄ dr̄ deꝰ amē rōne p̄dcā. Et nota ꝙ
deꝰ in ve. te. ꝓmittebat bona ſpūalia. ⁊ et̄na implicite. ⁊ tñ
nō totaliṫ dabat. ſ; xp̄s p̄dicta ꝓmiſſa ipleuit. vñ ſup illud
Ro. j. c. Ex fide i fidē. glo. Ex fide ꝓmiſſiōis. i fidē impletō
nis. ⁊ iō deus i vete. teſt. nūq̄ legit̄ deus dici amē. propter
coꝝ impletōem.

Replica.

In ca. lxv. vbi dr̄. q̄ bñdictꝰ ē ſup terrā bñdicet̄ i deo
amē. vbi Burg. fac̄ vnā extortā expōnē. d. h̄ amen
eſſe debere cognomē xp̄i. vt dicat̄ xp̄s deꝰ amē pro

antequ; clamet ego exaudiā c
adhuc illis loq̄ntibus ego
d audiā. Lupus ⁊ agnꝰ pa
e ſcent ſil' et leo et bos come
f dēt paleas ⁊ ſerpēti puluis
g panis eius. Nō nocebunt
h neq; occident in omi mon
i te ſancto meo dicit domi
k nus. Capl'm LXVI

a Hec dicit dñs. Celum
b ſedes mea: terra autē
c ſcabellū pedū meoꝝ. Que
eſt iſta domꝰ quā edificabi
d tis mihi ⁊ q̄s iſte locꝰ q̄etꝫ
e meeꝫ Oia hec manꝰ mea fe
cit ⁊ facta ſūt vniuerſa iſta
f dicit dñs. Ad quē āreſpi
ciā: niſi ad paupculū ꝯtri
g tū ſpū ⁊ tremetē ſermones
h meos. Qui immolat ouē
i quaſi q̄ interficiat viꝝ. Qui
k mactat pecus q̄ſi q̄ excere
l bret canē. Qui offert obla
m tionē quaſi q̄ ſanguinē ſuil
n lū offerat. Qui recordatur
o thuris q̄ſi q̄ bñdicat i dolo
p Hec oia elegerūt i vijs ſuis
q et in abominationibus ſuis

pr̄ie. q: frequēter vtebat̄ ib noie. vꝫ in pluribꝰ locis euā
gelioꝝ. Sꝫ videt̄ ironia ipnere alicui nomē ex aliq̄ ſmio
p loq̄lā freq̄ntato. ſic freq̄t p̄dicās de noie Jeſu p diſco
los noiatus fuit Jeſita irōice. q̄d em̄ ꝓhibet h̄ amē acci
pi ſignificatiue i ꝓpria ſigificatiue ſine tali abuſiua expō
ne. Poſtill'. ei expō
valde rōnabilis ē vſ
q; ad finē huiꝰ libri.
Capitulum. lxvj.
a Ec dicit dñs.
b Hic circa p̄
dicta remoue
tur iudeoꝝ fiducia
falſa. ⁊ prio hec fidu
cia tollit̄. Scḋo pro
pheta ad ꝓpoſitū re
uertit̄. ibi. Audite v Eccli.34.d
bum dñi. Circa p̄mū
ſciendū. ꝙ iudei i ad
uētu meſſie expectāt B
templū reedificādū.
in quo offerent̄ ſacri
ficia deo acceptiſſima
Hoc remouet ꝓpha
⁊ prio ꝯfidentiā edi
ficatōis. Scḋo dicte oblōis ibi. Ad quē. Circa p̄mū d. i
perſona dñi. b Celum des mea. ⁊ terra ſcabellū pedū
meoꝝ. nō eſt p hoc intelligendum ꝙ in deo ſint lineamēta
corporis: ſic intellexerūt aliq̄ iudei. ⁊ etiā aliq̄ ſimplices
xp̄iani: q̄ propt̄ hoc dicti ſūt antropomorphite. vt habet̄
in collatōibus patꝝ collat. yſaac. ij. ſ; per h̄ datur intelli
gi ꝙ diuina eſſentia nō eſt loco cōprehēſibil'. Jō ſubditur
c Que ē iſta do. quā edi. ibi. i. quā creditis i futuro edi
ficari pro meo cultu. q. d. hoc fruſtra ꝯfiditꝫ. d Et q̄s
iſte lo. q̄e. al's reqetōis meq. d. nō q̄eſco niſi i meip̄o. q: i
ſeip̄o pfecte btūs ē. e Ia hec manus mea fec̄ ⁊c̄. q. d.
iſtis nō indigeo. ſ; ecōuerſo indigēt cōſeruatōne mea. aliṫ
redigerent̄ in nihilū. ſic̄ ⁊ nihilo fctā ſunt. f Ad quē
aſit ⁊c̄. Hic ꝯñr remouet̄ ꝯſētia ſacrificioꝝ. Circa qḋ ſciē
duꝫ. ꝙ ſacrificia veterꝫ legꝪ duobꝰ fuerūt accepta. vnū
erat deuotio ⁊ obediētia offerentiū. eo ꝙ deus talia p̄cepe
rat offerri. ⁊ ſm h̄ motus vātatis interior ad obediendū
deo: erat p̄cipal'r deo gratꝫ. ⁊ q̄tum ad hoc dr̄. f Ad
quē aſit reſpiciā niſi ad paruulū. i. ad vere hūilē. g Et
tremētem ſmones meos. i. re obedientem q̄ reformidat
tranſgredi verba mea etiā minimis. Aliud erat fides offe
rētium. ſacrificia em̄ illa fuit q̄dam ſigna oblatōnis xp̄i
future i cruce. ⁊ iō talis oblō erat quedā proteſtatio hu
ius fidei. Oblatō autē xp̄i i cruce iam trāſijt i preteritium.
⁊ iō oblatio talium ſacrificiꝝ poſt publicatōem euāgelij
eſt mortifera. ſic̄ ſi q̄s vellet oteſtari ꝙ xp̄s ſit venturus.
q̄ iam venit. ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄ h h Qui imolat bo. q̄ſi q̄ in
ter vi. iſtud ſemp fuit ꝓhibitū ⁊ illicitū. ⁊ eodē mō offer
re tale ſacrificiū poſt euāge publicatōem. i Qui ma
crat pecꝰ. i. caprā vel ouē. d ſtis em̄ tribꝰ ſpēbus aialiū. ſ.
bouis. capre. ⁊ ouis. fiebāt ſcrificia ve. le. ſic̄ dcm̄ fuit ple
nius ſup leuit̄. k Quaſi excerebret canem. reputabat̄
em̄ canis tāte vilitatis: ꝙ nſolū erat aial imūdū ad imo
lādum ⁊ comedēdum. ſ; etiā redimēdum: p̄mogenitum
em̄ aſini lꝫ em̄ nō offerret̄. redimebat̄ oue Exo. xiij. non
autē p̄mogenitum canis: ſ; cerebrabat̄. l Qui offert
oblatōem. de terrenaſcētibꝫ. vt de pane. vino. oleo. ⁊ thu
re. m Quaſi q̄ ſanguinē ſui. offe. qḋ erat abominabile
corā deo: tū q: ſus ē aial imūdū ſm legē. Tū q: i ſuis ſacri
ficijs idolatre tali ſanguie vtebant̄. vt patet. j. Mach. j.
n Qui recordat̄ thurꝫ. i. oratōis thymiamatꝫ. o Qua
ſi q̄ be. ido. i. offerat idolo. capit̄ em̄ bñdictio pro latōne
vel exenio. ſicut dr̄. j. Regu. xxv. Accipe bñdictōem quā
attulit famula tua ⁊c̄. p Hec oia elegerūt i vijs ſuis. di
mittētes vias euangelij q Et i abomiatōnibꝰ ſuis. i. in
talibus oblatōnibus deo abomiabilibus.

r/s aia eoꝝ delectata eſt. Un-
de ⁊ ego eligam illuſiones
t eoꝝ et que timebant addu-
v/x cam eis: quia vocaui ⁊ nõ
y erat q̇ reſpõderet locut⁹ ſũ
z et non audierũt. Fecerũtq̃
malũ in oculis meis. ⁊ que
a nolui elegerũt. Audite ver
bũ dñi q̇ tremitis ad ᷣbuz
c/c eius. Dixerũt frẽs vr̃i odi
d/e entes vos ⁊ abijciẽtes ꝓ-
f/g pter nomẽ meũ. Glorificetᷣ
h dñs ⁊ videbim⁹ i leticia ve
i/k ſtra: ipi aũt ↄfundentᷣ. Vox
l ppl̃i de ciuitate: vox de tẽ-
m/n plo: vox dñi reddẽtis retri
o/p butionẽ inimicis ſuis. An
q teq̃ pturiret pepit: añq̃ ve
niret ptus ei⁹ pepit maſcu
r lũ. Quis audiuit vnq̃ tale
s ⁊ q̇s vidit huic ſilẽ? Nũq̇d
t pturiet ťra i die vna aut pa
v rietᷣ gẽs ſil̃: q̄ pturiuit ⁊ pe
x/y perit ſyõ filios ſuos? Nun
q̇d ego q̇ alios parere facio
a/b ipe nõ pariã dicit dñs? Si
ego q̇ generatõnem ceteris
tribuo ſterilis ero: ait dñs

r Aia eoꝝ dele. ẽ. nõ q̄ mõ offerãt talia ſacrificia. cuz of-
ferre nõ ſit eis licitũ niſi i tem plo. qḋ erat i irl̃m qḋ eſt de-
ſtructũ. ſ̧ q̄ ſperãt talia delcãbilitᷣ exercẽ i aduẽtu meſſye.
vt dcm̃ eſt. Põt etiã h̃ referri ad tẽpus qḋ fuit poſt publi-
catõem euangelij i irl̃m p apoſtolos vſq̃ ad deſtructõez tẽ-
pli. q̄ illo tẽpore of-
ferebãt ſacrificia etĩ-
am tẽpore obſidiõis
ciuitatis p Tytuz. vt
dicᷣ Joſephus li. vj.
ḋ iudaico bello. q̄ ſa
cerdotes offerentes
ſacrificia in altari ho
locauſtoꝝ aliq̃ñ inᷣfi
ciebantᷣ lapidib⁹ ma
chinaꝝ. s Vñ ⁊
ego eligã illu. ⁊c̃. fru
ſtrando eos ſua fidu
cia. t Et q̇ time
bant adducam eis. ſ.
deſtructõem tẽpli ⁊
ciuitatis. ſi referatᷣ h̃
C ad tp̃s imediate p̃di
ctum: qḋ p̃ceſſit tem
pli deſtructõem. ſi ãt
referatᷣ ad tẽpus ſequẽs: hoc exponẽdum ẽ de delectõne ⁊
obprobrio ⁊ alijs malis tpalib⁹ i q̇bus ſunt ⁊ erũt q̇ timẽt
iudei ⁊ timuerũt. ⁊ cã hoꝝ maloꝝ ſb̃ditᷣ cũ dr̃. v Quia
vocaui eos ad fidẽ in pſona propa eos p̃dicando: ⁊ p apo-
ſtolos ⁊ eoꝝ ſucceſſores. x Et nõ erat q̇ reſponderet.
q̄ pauci compatiue hãc p̃dicatõem receperũt. y Lo-
cutus ſum ⁊c̃. repetitõ eſt eiuſdẽ ſnĩe ad maiorẽ exaggera
tionẽ. z Fecerũtq̃ malum ⁊c̃. q̄ iudei vſurꝭ rapinis ⁊
ſortilegijs cõiter ſunt valde intẽti. a Audite. Remota
falſa fiducia iudeoꝝ. h̃ ꝓpheta reuertitᷣ ad ꝓpoſitum. qḋ ẽ
deſcribere duplex dei iudiciũ a pricipio ca. lxiiij. vſq̃ ad fi
nem libri. vt dcm̃ fuit ibidẽ. Et diuiditᷣ reſiduũ hui⁹ capl̃i
in tres ptes. q̄ p̃mo ꝓpheta deſcribit aliqua ptinentia ad
iudicium diſcretõis. Scḋo aliqua ptinẽtia ad iudiciũ re
tributõnis. ibi. Letami. Tertiõ aliqua ptinentia ad vtrũq̃
ibi. Et mittam. Circa p̃mũ ſciẽdum. q̄ iudiciũ diſcretõnis
eſt quo aliq̇ iudei vocati ſunt ad fidem alijs i ſua infidelita
te dimiſſis iuſto dei iudicio. ſ̧ nobis occulto. P̃io ergo tã
gitur iudicium diſcretõnis q̄tum ad dimiſſos. Scḋo quã
tum ad vocatos. ibi. Anteq̃. Circa p̃mũ ſciẽdum. q̄ iudei i
infidelitate pmanẽtes fuerũt valde moleſti credẽtibus. vt
pꝫ i actibus apoſtoloꝝ i multis locis. ⁊ hoc ẽ quod dr̃ hic
a Audite verbum dñi. vos apoſtoli ⁊ alij credentes.
b Qui tremitis ad verbum eius tanq̃ vere humiles et
obedientes. c Dixerũt frẽs veſtri. i. iudei i infidelitate
obſtinati. d Odiẽtes vos interius i corde. e Et abij
ciẽtes. i. exterius ingerẽtes perſecutões i corpe. f Pro
pter nomẽ meũ. i. q̄ cõfitemi me tanq̃ verũ xp̃m. g Flo
rificetur dñs. iſtud dicebãt ironice de xp̃o. vñ ⁊ ipſi in cru
ce pendẽti dicebãt Math. xxvij. Alios ſaluos fecit: ſeip̃m
non põt ſaluũ facere ⁊c̃. h Et videbim⁹ in leticia vr̃a.
q̄ſi di. finis vr̃e credulitatꝭ non erit vobis ad leticiã. ſ̧ ma
gis ad triſticiã ⁊ cõfuſionem. ſ̧ cum acciderit ↄ̃rium: iõ ſb̃
ditur. i Ipſi aũt cõfundentᷣ. ſ. i deſtructõne ciuitatis ⁊
tẽpli p romanos fcã̃ proptᷣ mortẽ xp̃i. Jõ ſb̃ditᷣ. k Vox
ppl̃i ⁊c̃. clamãtis i eius deſtructõe. l Vox de tẽplo. ſ. ſa
cerdotũ q̄ſi tẽplũ fuit ↄbuſtũ. ⁊ ipſi fuerᷣt occiſi de p̃cepto
tyti dicẽtis. Juſtũ eẽ ſacerdotes cũ tẽplo pire. m Vox
dñi. i. romanoꝝ ex victoria exclamãtiũ. vt dicᷣ Joſeph⁹ li.
de iudaico bello. ⁊ dr̃ vox eoꝝ vox dñi. q̄ i illa victoria fu
erũt inſtr̃a dei ⁊ miſtri. n Reddẽtes retributõem. i. de-
bitã penã. o Inimicꝭ ſuis. i. iudeis q̇ ei⁹ mortẽ ꝓcura
uerũt. p Añq̃. Hic agitᷣ de iudicio diſcretõis q̄tuz ad
vocatos ad fidẽ. ⁊ q̄ xp̃s ẽ caput fideliũ. iõ p̃mo agitᷣ ḋ na
tiuitate xp̃i. ſcḋo de natiuitate fideliũ i regeneratõe baptiſ-
mali. ibi. Nũq̇d pturiet. Circa p̃mũ ſciẽdũ. q̄ ps iſta ab he

breis antiq̇s ⁊ etiam a modernis cõiter exponitᷣ de natiuita
te xp̃i. ⁊ q̄ debeat ſic intelligi pꝫ p tranſlatõem caldaicaz
apud hebreos autẽticã: q̇ vbi h̃ hẽmus. Añq̃ ptu. pe. añq̃
ve. pt⁹ ei⁹ pe. ma. ſic hꝫ Adhuc nõ erat ei veniẽs anguſtia
⁊ adhuc nõ veniet ei tremor ex dolorib⁹ ꝓpter ptũ: reuela
bitᷣ rex miſſyas. Di-
cũt igr̃ iudei moder
ni: q̄ eadẽ die q̄ fuit
deſtructũ tẽplũ p ro
manos: nat⁹ fuit rex
meſſyas. ſ̧ adhuc nõ
liberauit iudeos de
captiuitate: q̄ adhuc ñ
habuit licẽtiam a dõ Hiere. 18. c.
ꝓpter eoꝝ pctã. ſed
ſtati cũ habuerit exe
q̄retᷣ. ⁊ iõ expectãt
eũ venturũ. ſ. ad ſuaz
liberatõez. ſic fili⁹ re
gis natus adhuc ma
gno tpe expectatᷣ ad
regnãdũ. Sꝫ põt q̄ri
ab eis vbi ſtetit tãtũ
tpis. q̄ a deſtructiõe
tẽpli vſq̃ nc̃ fluxerũt
anni. M. cclj. q̄ tẽpliũ fuit ↄbuſtum ãno a paſſiõe dñi. xlij.
⁊ mõ curritᷣ ãnus dñi. M. cccxxvij. Ad h̃ aũt rñdent varie
q̄ aliq̇ dicũt q̄ eſt cũ angelis: ſicᷣ fuit moyſes xl. dieb⁹ ⁊. xl.
noctib⁹ cũ angelo q̇ loq̇batᷣ ei i pſona dñi Act. vij. Alij vo
dicũt q̄ ipe ẽ rome i porta ſedẽs cũ paupib⁹ ⁊ leproſ. alle
gãtes h̃ illud Eſaie. liij. Et nos vidim⁹ eũ q̄ſi leproſuz a dõ
pcuſſum ⁊ hũiliatũ. ⁊ intelligitᷣ de xp̃o etiã fm̃ hebreos. vt
dictũ fuit ibidẽ. Alij dicũt q̄ vadit p mũm i paupertate ⁊ af-
flictõe ad ſatiſfaciendũ ꝓ pctis iudeoꝝ. Sꝫ iſte rñſiones
⁊ ↄſilẽs ſatis appent friuoloſe ⁊ falſe ex eoꝝ variatõe. Itẽ
fm̃ eos meſſyas ẽ purus hõ. vt pꝫ ex dcis: ⁊ q̄ reputãt eũ
hoiem puꝝ: ⁊ p ↄñs hꝫ ſenectutẽ ⁊ corruptõem ãnexã. ⁊ iõ
nulla appentia ẽ: q̄ tãdiu vixit. Itez extorte exponũt lr̃am
iſtam. Anteq̃ pturiet pepit. q̄ d. dum pturiret. ſ. iudea vel
ciuitas hieroſolymitana ſentiens dolorem de ciuitatꝭ ⁊ tẽ
pli deſtructõne: pepit ſaluatorẽ. ſ. meſſyam: dicendo q̄ ea-
dem die fuit dcã deſtructio ⁊ meſſye natiuitas. q̄ iſta dictio
añq̃: ſp denotatᷣ tpis añceſſiõez. Et idez ẽ de dcõne hebraiᷣ
ca h̃ poſita. ſ. betherẽ. q̇ ſp ſigt̃ i ante: ⁊ nũq̃ ſigt̃ dum vl̃ q̄ñ
Igitᷣ accipiẽdo id qḋ eſt veꝝ: i hoc dicto hebreoꝝ. ſ. q̄ iſte
paſſus intelligẽdus ẽ ad lr̃am de natiuitate meſſye. i. xp̃i: et
dimittẽdo id qḋ eſt falſuz. ſic exponitᷣ fm̃ ṽitatẽ. p An-
q̃ ptu. pepit. i. añq̃ btã ṽgo maria dolorẽ ptus ſentiret pe
perit. q̄ ſicᷣ ṽgo ↄcepit: ita ſine dolore pepit. q Anteq̃
ve. ptus ei⁹. i. dolor ex ptu. ⁊ ẽ replicatõ eiuſdẽ ſnĩe ad ma-
iorẽ expꝛ̃ſſiõem ⁊ ↄfirmatõez r Quis audiuit vnq̃ ⁊c̃.
q̄ſi d. null⁹. q̄ ſicᷣ nulla alia ṽgo ↄcepit. ita nec ſine dolore
pepit. s Nũq̇d pturiret ⁊c̃. Hic ↄ̃r agitᷣ de natiuitate fi-
deliũ p regñatõem baptiſmalẽ. ⁊ q̄ reſurrectũem ⁊ aſcen-
ſionẽ xp̃i fideles breui tpe fuerũt valde multiplicati. vt ap
paret i actibus apl̃oꝝ i pluribus locis: ⁊ i legendis apl̃oꝝ
aliorũq̃ xp̃i diſcipuloꝝ: ita q̄ viuente petro fuit fides pu-
blicata i oibus ptibus terre hitabilis. ſicᷣ fuit dcm̃ plenius
ſup illõ p̃s. xviij. In oẽm terrã exiuit ſon⁹ eoꝝ ⁊c̃. ⁊ h̃ ẽ qḋ
dr̃. s Nũq̇d parturiet terra i die vna. i. i tpe breui. ⁊ di-
cetᷣ. Parturiet. ſ. eccia p̃mitiua q̇ fuit i afflictõne ⁊ pſecuti
one multa. t Aut parietᷣ gẽs ſimul. i. gẽtiles de oib⁹ pti
bus. v Qr̃ pturiuit ⁊ pepit ſyõ. i. eccia ſic noiata: vt di
ctũ eſt. s. c. ij. x Filios ſuos: i xp̃o regeneratos. ⁊ q̄ ta-
lis multiplicatõ repẽtina facta ẽ ṽtute diuina. Jõ ſubditᷣ.
y Nunq̇d ego q̇ alios parere facio. i. fecunditatẽ natura
lem oibus tribuo. a Ipe nõ pariam dicᷣ dñs. multipli-
cando fideles dicto mõ. q̄ſi di: imo ſic faciam. Ideo ſubdi
tur. b Si ego qui generatõem ceterꝭ tribuo ſterilᷣ ⁊c̃.
replicatõ eſt eiuſdem ſententie ad maiorem affirmatõem.
Aliqui autem doctores catholici exponunt hoc de eterna

c deus tu⁹. Letami cū hieru
d ſalē et exultate ī ea oēs q̄ di
B e ligitis eā. Gaudete cum ea
f gaudio vniuerſi q̄ lugetis
g ſup eā vt ſugatis ꝛ repleami
ab vberib⁹ cōſolatōis ei⁹:
vt mulgeatis ꝛ delicijs af-
fluatis ab oīmoda glīa ei⁹
Quia hec dicit dñs. Ecce
ego declinabo ſup eam q̄ſi
fluuiū pacis ꝛ q̄ſi torrētē in
undantē glīaꝫ gētiū quā ſu
h getis. Ad vbera portabi-
mini ꝛ ſup genua blādient
vobis. Quō ſi cui mr̄ blan
diat ita ego cōſolabor vos
i ꝛ i irl'm cōſolabimini. Vi-
k debitis ꝛ gaudebit cor ve-
l m ſtrū: et oſſa vr̄a quaſi herba
E n germinabūt. Et cognoſcēt
manus dñi ſeruis eius: et i
dignabitur inimicis ſuis.
o Quia ecce dñs in igne ve-
p niet ꝛ q̄ſi turbo q̄driga ei⁹.
q reddere in indignatione fu
r rorem ſuum: et increpatio-
s nem ſuam in flamma ignis.
t v Quia i igne dñs diiudica-
x y bit: et in gladio ſuo ad om-
z nem carnem et multiplica-
buntur interfecti a domi-
a no. Qui ſanctificabantur
b et mundos ſe putabant in
c hortis poſt vnam intrinſe-
d cus qui comedebant car-
nem ſuillam: et abominati-
e onem et marem: ſimul con-
f ſumentur dicit dominus.
g h Ego aūt opa eor: et cogita
i k tiones eorū venio vt cōgre
l gem cuꝫ oīnibus gentibus
m n et linguis: et venient: et vi-
o debunt gloriam meam. Et
p ponam in eis ſignū: et mit-
a tā ex eis qui ſaluati fuerint
b c ad gētes in mare i aphricā

generatōe filij a pr̄e ſm naturā diuinā: ſꝫ hec expō videtur magis myſtica q̄ lrālis. c Letami. h̄ 9ñr agit de ptinē-tibus ad iudiciū retributōis. ꝛ pmo retributōis bonorum Scdo malorꝫ ſiue reproborꝫ. ibi. Et cognoſcet. Circa pmū dr̄. c Letami cum irl'm. i. cuꝫ ecclia militāte ad triūphā tem trāſeūte i finali iudicio. d Oēs q̄ diligit eam. i. hñtes verā ꝛ firmā charitatē. e Gaudete cū ea gaudio. replicat gaudiū ꝑpt duplicē leticiā. tūc pfecte habendā. ſ. interi⁹ ꝛ exterius ex glīa anie ꝛ corpis. f Vniuerſi q̄ lugebat ſup eā. i afflictōnib⁹ tyrānorū: ꝛ maxie antixpi. g Vt ſugatis ꝛ repleamini. tot v̄ba cōſolatiua ꝛ affluētie boni expſſiua ponunt hic. ad deſignādū excellētiaꝫ retributōis celeſtis que excedit nr̄am appheñſionē: ſic dcm̄ ē ſupra. lxiiij ca. Oculꝰ nō vidit deus abſq̄ te: q̄ ꝑparaſti expectātibus te. h Ad vbera portabimi ꝛc. Iſta dicunt ad exꝑmendū familiaritem ꝛ beniuolētiaꝫ dei erga electos ꝑ afflictōeꝫ matris ad filios. i Videbitis. i effectu qō ꝑnūciaui vob: vel. Videbitis faciem meam clare ꝛ aperte. k Et gaudebit cor veſtrū: q̄ꝛ dicte viſioni annexa ē fruitō beata. l Et oſſa veſtra: que mō ſunt i terra ptim arida: ptim putrefacta. m Quaſi herba germiabūt: i reſurrectōe futura. Vñ ꝛ. j. Cor. xv. Reſurrectō mortuorꝫ aſſimilat ſemi germinanti. n Et 9gnoſcet ꝛc. Hic agit de retributōe pene q̄tum ad reprobos. ꝛ 9tinuādo ſequētia pmiſſis dic. Et 9gnoſcent manus dñi ſuis eius: ꝛ indignabit ini. ꝛc. ſic ptās dñi manifeſte appebit i retributōe glīe ſuis ſuis ꝛ electis. Ita apparebit eius ptās i retributōe pene infidelib⁹ ꝛ reprobis. Iō ſubdit. o Quia ecce dñs i igne veniet. q̄ꝛ ignis conflagratōis añ facieꝫ eius ad iudiciū venientis ꝑcedet. Ps. xcvj. Ignis añ ipm precedet. p Et quaſi turbo q̄drige ei⁹. i. āgeli q̄ erūt executores diui iudicij ꝛ veniēt cū mḡna poteſtate. q Reddere i idignatōe furorē ſuū. i. ſue iuſticie effectū. q Et increpatōnem ſuam. q̄ dicet reprobis. Eſuriui ꝛ nō dediſtis mihi manducare. ſitiui ꝛ nō dediſtis mihi bibere ꝛc. s In flāma ignis. q̄ꝛ poſt increpatōem dcām proferet 9tra eos ſniam dicēs. Ite maledicti i igneꝫ eternū ꝛc. vt hr̄ ibidem. t Quia i igne dñs diiudic. hoc pōt referri ad ignē ꝑcedentē aduētū iudicis. vt dcm̄ eſt. et ad ignē iehēne: i quem poſt ſniam iudicis reprobi detrudētur: vt dcm̄ eſt. aliq̄ libri hñt. Q: i igne dñs diiudicabit. ꝛ ſic eſt i hebreo: ꝛ eſt eadē ſnia. v Diiudicabit. i. ei⁹ iuſticia oſtendet. q̄ꝛ q̄libet eius iudicium iuſtum videbit. x Et i gladio ſuo. i. i ſnia ſua que gladi⁹ dr̄. y Ad omnē carnē. i. carnalr̄ viuentē. z Et multiplicabunt interfecti: morte iehēne. a Qui ſan. ꝛ mun. ſe. pu. falſo tamē. b In hortis. i. i locis amenis: vbi colebāt idola ad ſuam ſctificatōem ſm ſuam erroneā eſtimatōeꝫ. c Poſt vnā intriſecus: ſic eſt ī heb. ꝛ i libris correctis. ꝛ eſt ſenſus: intriſecus. i. intra hortos dictos. Poſt vnam: ſcꝫ portam vel clauſuram. ꝛ iō aliq̄ libri habent. poſt ianuaꝫ. Ra. ſa. ſic ex-

ponit poſt vnā. ſ. vna ſocietas p⁹ aliā: q̄ꝛ nō oēs idolatreī trabāt ſil' hortos ad veneratōeꝫ idoli: ſꝫ vna ſocietas pmo q̄ꝛ egreſſa alia poſt intrabat. ꝛ ſic 9ñr d Qui comc. car. ſuil. idolis imolatā. e Et abomia. ꝛ murē. ſ. aīalia imunda ſm legē: nō ſolū ad offerēdū: ſꝫ etiam comedēdū: q̄ gentiles ſacrificabāt idolis: ꝛ inde aliq̄ꝫ ptē comedebāt i venerationem idolorꝫ. ꝛ ſilr̄ multi iudei hoc faciebant: q̄ nō ſolū imitabant gētiles i idolatria: imo etiā freq̄nter excedebāt. vt pꝫ iiij. Reg. ꝛ. ij. Paralip. ꝛ ꝑpt qō dr̄ de iudea ſub noie hierl'm Ezech. v. c. Vt plus eſſꝫ impia q̄ gentes ꝛc. f Simul conſument. nō per penetermiatōem: ſꝫ magis per eius 9tinuatōeꝫ. ſic dr̄ i fine hui⁹ cap. Ignis eorꝫ nō extinguet: ꝛ iſtud qō dcm̄ eſt de idolatria iudeorū: referendū eſt ad illos q̄ captiitatē babylonicā ꝑceſſerunt: vtꝫ. dcm̄ eſt. ꝛ qō ſb-ditur. Ad eos q̄ poſt fuerūt. q̄ꝛ tñ iſti ꝛ illi fecerūt vnū populū ſb eodē 9textu: ō primis ꝑcedit ad poſteriores. cum dicitur. F g Ego āt ope. eo. ſ. rapinas ꝛ homicidia ex odio fratno ꝑcedentia: q̄ vicia viguerūt i iipſis: vt dcm̄ eſt ſupra. h Et cogitatōes eorꝫ: ad interficiendū xp̄m: ꝛ etiā lazarū reſuſcitatum: eo q̄ ꝑpt eū multi credebāt i xp̄m. vt dr̄ Ioh. xj. ꝛ. xij. ꝛ poſt reſurrectōem xp̄i ꝛ aſcenſiōem ideꝫ machinati ſunt 9tra apoſtolos alioſq̄ fideles. i Venio: ad iudiciū extremū. k Vt 9gregē. i. i manifeſto ponā ſil'. l Cum oibus gen. ꝛ lin. q̄ꝛ illud erit iudiciū gñale: ꝛ pctā oim erūt maifeſta ſingul'. vt diuū iudiciū appeat iuſtū. m Et venient: oēs ad iudiciū: q̄ꝛ null⁹ ſubtfugē valebit. n Et videbūt glīam meā: q̄ꝛ xp̄us i iudicio appebit i forma hūanitatis glīoſa: cui⁹ tñ aſpectus erit terribil' ꝛ triſtabil' reprobis. ꝛ delcābil' iuſtis. p Et ponam i eis ſignū. ſ. ſctē crucis: ſm q̄ dr̄ Mat. xxiiij. Tūc appebit ſignū filij hoīs i celo qō exponūt Origenes ꝛ Chryſ. de ſigno crucis mirabilr̄ radiante i iudicio ad glīam fideliū ꝛ 9fuſionem reproborꝫ. ꝛ maxie eorꝫ q̄ eum crucifixerūt maibus ſiue liguis. Iō dr̄ Mat. xxiiij. Et tūc plangēt oēs tribus tre. i. aliq̄ ex oibus gētibus. p Et mittaꝫ. h̄ vltio ponit ſimul aliq̄d ptinēs ad iudiciū diſcuſſiōis. ꝑmittit tñ illud qō ptiet ad iudiciuꝫ diſcretōis. ꝛ ſubdit illud qō ptiet ad iudiciuꝫ retributōis. ibi. Quia ſic celi. Iudiciū aūt diſcretōis ſepando fideles ab infidelibus factū eſt executiue ꝑ ꝑdicatōem apoſtolorꝫ aliorſq̄ diſcipulorꝫ prio credētium: q̄ oēs vel fere oēs fuerūt iudei: ſm hoc dr̄. p Et mit. ex eis q̄ ſaluati fuerit: alijs i infidelitate ꝑmanētibus: cuiuſmōi fuerūt apl'i ꝛ alij diſcipuli. a Ad gentes. i. ad gētiles 9uertēdos. Sic eñ dixerūt Paulus ꝛ barnabas iudeis obſtiatis Act. xiij. vob oportebat pmū loq̄ v̄bū dei: ſꝫ q̄ꝛ repellitis illō. ꝛ indignos vos iudicatis etne vite. Ecce 9uertimur ad gentes. ſic eñ ꝑcepit nob de⁹. b In mare. i. hitātes i inſul' maris in quibus publicata ē fides catholica. pmo ꝑ barnabā ꝛ pauluꝫ. vtꝫ i actib⁹ aplorꝫ. ꝛ poſtea ꝑ alios ꝑdicatores i diuerſ' inſul' maris. c In affricā. q̄ꝛ btūs mathe⁹ ꝑdicauit i ethyo

pſa.⁊ Marcus in alexādria q̄ ſunt in aphrica. d In lydiam i q̄ua p̄dicauerūt etiam alij. e Tenētes ſagittā i ytaliam. Petrus em̄ ⁊ paul⁹ p̄dicauerūt rome q̄ eſt caput ytalie.⁊ dicūtur h̄ tenentes ſagittā:q: multi diſcipuli xp̄iani fuerūt ſb̄ eis rome:quos tanq̄ ſagittas dn̄i miſerit in partes longiquas ad p̄dicandū:vt dyoſium i franciā. Marcum in alexandriā.⁊ ſic de multis alijs.q̄ aūt p̄dicatores dīni ſagitte dicāt p₃ ſupra.xlix.ca. poſuit me q̄ſi ſagittā electā ⁊c̄. f Et greciaꝫ: in qua Paul⁹ p̄dicauit.ſ.athenis.⁊ in mult' alijs loc'.⁊ Johānes euāgeliſta in epheſo. g Ad iſulas longe:vt dcm̄ eſt ſupra de paulo ⁊ barnaba. h Ad eos q̄ nō audierūt de me id ē ad gentiles legē ⁊ ꝓphetas nō hn̄tes in q̄bus ſit mentō de xp̄o venturo. i Et nō viderūt gloriā meam.q: nō viderūt xp̄m docētem ⁊ miracula facietem.ſic viderūt iudei:i quoꝝ terra p̄dicauit i ꝓpa p̄ſona ⁊ fecit multa miracula: vt p₃ ex decurſu euangelij.propt̄ quod dic̄ Mat.xv.Non ſum miſſus niſi ad oues q̄ perierūt dom⁹ iſrael. k Et annūciabūt gl'iam meā gentib⁹.ſ.gl'iam mee reſurrectōis ⁊ aſcēſionis:⁊ miracula noīe meo faciēdo ad ꝯfirmatōem ſermōis ſui.⁊ ſubdit fruct⁹ h⁹ doctrine.cū dr̄. l Et adducēt oēs frēs vr̄os.i.xp̄ianos de cūctis gētib⁹. m Donū dn̄o:fidē xp̄i recipiēdo. n In eq̄s ⁊ q̄drigis ⁊c̄.nō eſt ꝑ hoc itelligendū q̄ tal' adductio ſit ꝑ motū localē ⁊ inſtrumēta corpalia.qd̄ p₃ ꝑ hoc qd̄ ſb̄dit. o Ad monteꝫ ſcm̄ meū irl'm.q: eadē rōne h̄ accipet irl'm ⁊ mōs ſyon ad lr̄am ꝓ ciuitate ⁊ tēplo materialib⁹:qd̄ nō p̄t dici.q: non poſſ₃ ibi ꝯgregari totus pp'ls xp̄ian⁹:īmo nec etiā iudaic⁹ per orbē diſpſus.⁊ iō tal' adductō ſeu ꝯgregatō intelligenda eſt i vnitate fidei ⁊ charitatis.d̄ qua dic̄ ſaluator Mat. xviij.Ubi duo vel tres ꝯgregati fuerīt i noīe meo: ⁊ i medio eoꝝ ſuꝫ.Et ꝑ varios vecture modos:cū dr̄ h̄.In eq̄s ⁊ quadrigis ⁊c̄.itelligunt̄ miſteria apl'orū:⁊ adiutoria angeloꝝ q̄bus infideles adducti ſūt ad fidē. Ita q̄ ꝑ equos ⁊ q̄drigas ſm̄ Hieronymū intelligunt̄ auxilia angeloꝝ.eo q̄ helyas eq̄s igneis ⁊ curru igneo legit̄ raptus ad celū.iiij. Regū.ij.⁊ hoc miſterio angelico. Per lectiſas ⁊ mulas ⁊ carrucas itelligunt̄ miſteria apoſtoloꝝ.ſm̄ tria que i eis fuerūt ad ꝯuerſionē infideliū.ſ.ſancta ꝯuerſatō.ſana p̄dicatio.⁊ per miracula ꝯfirmatō. o Ad mōtē ſcm̄ meum irl'm.i.eccleſia militātē.vt dcm̄ ē ſupra.c.ij. p Quō ſi i ſc.ſi.iſra.i.apl'i q̄ fuerūt iſraelite genē. q Munus i vaſe mū do ⁊c̄.ſic ſupple accepta eſt corā deo ꝯuerſio infideliū ꝑ laborē eoꝝ:īmo multopl⁹.q: ſacrificiū d̄o acceptiſſimū eſt ꝫel⁹ aīarū. r Et aſſumā ex eis.i.ex gentib⁹ cōuerſis. s In ſacerdotes ⁊ leuitas.q: plures ex ipſis ēt a tp̄e apl'oꝝ ordīati ſūt ep̄i ⁊ eccl'e miſtri.vt p₃ de btīs Clemēte ⁊ dyoniſio.⁊ mult' alijs. Et h̄ etiā dic̄ quedā glo.hebraica Exo.xij.ſup illud.Hec religio phaſe ⁊c̄.Et ſeq̄tur Eadeꝫ lex erit indigene ⁊ colono q̄ peregrinat̄ apud vos. gloſa.Futurū eſt vt ꝯuerſi de gentib⁹ ſint ſacerdotes dn̄o miſtrantes. t Quia ſic celi.Hic ꝯſeq̄nt̄ ſubdit̄ id qd̄ ꝑtinet ad iudiciū retributōis.⁊ p̄mo q̄ ad bonos.cum dicit̄ v Sicut celi noui ⁊ t̄ra noua ⁊c̄.q: a ſtatu illius īnouatōnis future.de qua ſupra dcm̄ eſt.imperpetuū nō mutabūt̄ x Sic ſtabit ſemē vr̄m.i.adducti ad fidē ꝑ vos q̄ ſunt de nūero electoꝝ. y Et nomē vr̄m.i.apl'oꝝ imꝑpetuū de ciuitate celeſti.Iō ſb̄dit. z Et erit mē.ex men.⁊ ſab.ex ſab.i.ꝑpetua q̄es ⁊ duratō.q̄ nō p̄nt a vobis exp̄mi nec capi niſi ꝑ noīa ⁊ verba differētias tp̄is ſignātia:⁊ h̄ mō de eternitate dei dr̄ Apoc.j.ca.Qui ē ⁊ q̄ erat ⁊ q̄ ventur⁹ eſt Eternitas em̄ duratōnis deſignat̄ per h̄ qd̄ dr̄. Menſis ex menſe:⁊ et̄nitas q̄etis:cuꝫ dr̄. Sabbatū ex ſabbato Sabbatū em̄ q̄etem ſignat:vt i hebreo. a Ueniet oīs caro.i.oīs homo exiſtēs de bonoꝝ numero:eo mō quo dicit̄ ſupra.xl.Uidebit oīs caro parit̄ q̄ os dn̄i locutum eſt.vbi tranſlatō.lxx.h₃. Uidebit oīs caro ſalutare dei nr̄i:vt adoret coram facie mea.que clare videt̄ in patria Cōſequent̄ ponit̄ retributō malorum ſil' cuꝫ retributōe bonorum:cum dr̄. b Egredient̄.ſ.btī nō ꝑ loci mutatōem ſed ꝑ cōſideratōem. c Et videbūt cadauera ⁊c̄.corpora damnatoꝝ in iehēna:⁊ q̄ iſte ſit intellcūs.p₃ ꝑ hoc qd̄ ſubdit̄. d Uermis eoꝝ nō morie t̄.q: vermis corpa mortuoꝝ corrodentes i ſepulcris cito deficiūt cum eis: ⁊ i puluerem ꝯuertūt. e Et ignis eoꝝ nō extiguet̄.Ex quo p₃ quod dcm̄ eſt.ſ.de cruciatu corpm̄ dānatoꝝ i igne inferni q̄ eſt inextiguibilis. f Et erūt vſq₃ ad ſatietatē.i:repletionem ⁊ ꝑfectōeꝫ. g Uiſionis oīm carni.i.oīm hoī beato:nō ſic intelligēdo q̄ btī delectent̄ ꝑ ſe i penis dānatorum:ſ₃ q: talis intuitus declarat eis diuine iuſticie exercitium.⁊ diuine mie beneficium.quo penas illas euaſerūt ⁊ ꝓprie glorie augmentū.inq̄ntum maior appet cōpata ad ſuū ꝯtrariū.q: appoſitis iuxta ſe ꝯtrijs maiora ⁊ minora vident̄ p̄io Elenchoꝝ.Et ex iſtis trib⁹ btī per ſe letant̄.ſm̄ qd̄ dr̄ Pſ.lvij.Letabit̄ iuſtus cum viderit vindcām.ecce p̄mꝫ. Manus ſuas lauabit i ſanguie peccator'.inq̄ntum dei miſericordia factus eſt imunis ab illis penis.ecce ſecūdum. Si vtiq₃ eſt fructus iuſto:accipit̄ hic ſi pro q:.q: per h̄ apparet maior fruitō ꝓpa.⁊ ſic totum cedit in gloriam electorum ⁊ ipſius dei p̄cipaliter.cui eſt honor ⁊ gloria i ſecula ſeculorū Amen.

d in lydiā: tenētes ſagittā in
e ytaliā ⁊ greciā: ad inſulas
f g h lōge ad eos q̄ nō audierūt
i de me ⁊ nō viderīt gl'iaꝫ me
k am. Et ānūciabūt gl'iaꝫ me
l am gētib⁹. et adducēt oīs
frēs vr̄os de cūctis gētib⁹
m n donū dn̄o i equis et i q̄dri
gis ⁊ i lecticis: ⁊ i mulis et
o in carrucis ad mōtē ſanctū
p meū hierl'm dicit dn̄s. quō
q ſi inferāt filij iſrl' munus in
vaſe mūdo in domum dn̄i
r s Et aſſumā ex eis i ſacerdo
t tes ⁊ leuitas dicit dn̄s: q:
v ſicut celi noui ⁊ terra noua
que ego facio ſtare corā me
x dicit dn̄s ſ ſic ſtabit ſemē
y z veſtrū ⁊ nomen veſtrū. Et
erit menſis ex menſe: ⁊ ſab
a batum ex ſabbato. Ueniet
oīs caro vt adoret corā fa
b cie mea dicit dn̄s. Et egre
c dietur ⁊ videbūt cadauera
viroꝝ q̄ p̄uaricati ſūt in me.
d Uermis eoꝝ nō morietur:
e et ignis eoꝝ non extinguet̄
f et erunt vſq₃ ad ſatietatem
g viſionis omni carni.

Explicit Eſaias.

Judith.7.c. Marc.9.g. Ezech.20.g.

In ca.lxvj.vbi dr̄ in poſtilla.Hec dic̄ dominus.

Additio.

In hoc capl'o vltimo propheta agit de his que p̄io capitulo tractauit:ſcꝫ de reprobatōne iudeorum ⁊ gentium vocatōne.⁊ de imperfectōne ſeu euacuatione quorūdam contentoꝝ in lege veteri.que ad cultum dei pertinere videbantur.⁊ ſic reprobatō p̄imi ſtat⁹ nō ſolum attribuatur peccatis iudeorum.ſ₃ etiam imperfectōni legis antique.de qua apoſtolus ad Hebreos.viij.Qd̄ autem antiquat̄ veteraſcet ⁊ prope meritū eſt. Et ſimil'r concludit in fine capituli de ſtatu finali iuſtorum.⁊ ſupplicio reproborum circa que octo facit. Primo oſtendit imperfectōnem legis circa determiatōnem ſolius vnius templi ad diuinū cultum. De quo dic̄.Hec dicit dominus.Celuꝫ ſedes mea:⁊ terra ſcabellum pedum meoꝝ.que eſt iſta domus quam edificabit' mihi.Licet em̄ templum a Salomone edificatum.Similiter ⁊ templum ſecūdum ad diuinuꝫ cultum pertineret:nō tamen huiuſmodi domus materiales capaces ſunt dei.vt forte prout habetur in Gloſa aliqui ſtulti ſeu neſcientes eſtimabant:non autem ſapientes Nam vt dicitur in.iij.Regum.viij.Si enim celum ⁊ celi celorum te capere non poſſunt:q̄ntomagis domus hec quam edificaui.⁊ hoc eſt quod dicit propheta. Celum eſt

ſedes mea ꝛc. que ē iſta domus quam edificatis mihi. q̄ſi
iſta nō ſufficiāt ad habitatōem meā. que q̄dem imꝑfectio ꝑ
legem nouā fuit ablata. i qua nō fuit tm̄ vnus locus depu
tatus ad diuinū cultū. Vñ Joh. iiij. dicebat xp̄s ſamaritane
Venit hora qñ nec i monte hoc nec i hieroſolymis adora-
bitis p̄rem ꝛc. Vñ habitatō dei ꝑut i lege noua declarat:
p̄cipalr̄ ↄſiſtit i corde ad hoc diſpoſito. Vñ Joh. j. Habi
tauit i nobis. ſ. i recipiētibus xp̄m ꝑ veram fidē. ⁊ hoc ē qḋ
dic̄ ꝓpheta. Ad quē aūt reſpiciā: niſi ad paupculum ⁊ con
tritū ſpū. q̄ſi di. hitatio mea nō eſt i domo materiali: ſed in
creatura rōnali q̄ eſt dei capax. cum ꝑ veram humilitatē ⁊
cōtritōem ad hoc diſponit. Sācti em̄ ⁊ iuſti i noua lege tē
plum dei dicunt. Poſſunt tñ iſta verba. Ad quē reſpiciam
ꝛc. principalius ⁊ magis ꝓpe exponi de xp̄o. i quo hitat
plenitudo diuinitat. vt dī ad Coloſ. ij. Qui paup ⁊ humil
corde: nō ſolum ſimplr̄ ẜ exemplū fuit. Vñ Mat. xj. caplo
Diſcite a me ꝛc. Siūr ⁊ trementē ſermões meos. ſ. per ſum
mā obedientiā vſq; ad mortem crucis. vt ad Phyl. ij. q. d.
Inter oīa que manus mea fecit: ⁊ vniuerſa q̄ facta ſunt de
q̄bus ſtatim ſupra fecerat mentōem: hec eſt ꝓpria ſedes
mea ⁊ q̄es: ſcȝ xp̄s paupculus. nō illa quā edificat. Conſe
quent ſecūdo poſtq̄ oſtendit imꝑfectōem legis antique q̄
ad templū materiale. h̄ cōſequent oſtendit ipſius imperfe
ctionē quo ad ſacrificia i templo oblata. De quo dic̄. Qui
imolat bouem quaſi q̄ interficiat virum ꝛc. ꝑut i gloſa. Sa
crificiū veſtrū non placet mihi poſt imolatōem veri ſacri
ficij. i cuius vmbra ſacrificia vob̄ conceſſi. Hec em̄ habent
in gloſa. Fm̄ quā gloſam ꝑtineant hec verba ad illud quod
imediate dixerat. Ad quē autē reſpiciam. q. d. ad illum: ſcȝ
pauperculū ſupradcm̄ reſpiciam. nō ſolum vt templū me-
um: ẜ etiam vt munus mihi ſuauiſſime oblatum. Juxta il-
lud ad Eph. v. Tradidit ſemetipm̄ ꝓ nobis oblatōeȝ ⁊ ho
ſtiam ꝛc. Poſt qḋ ſacrificiū q̄ imolat boueȝ. quaſi q̄ inter-
ficiat virū: q2 poſt euangelij publicatōeȝ talia ſunt peſtife-
ra. ꝑut in poſtilla. ⁊ exponant cetera ꝑut ibidem vſq; ibi.
Audite verbū dñi. vbi ↄſeq̄nt tertio ꝓpha declarat falſum
motiuū. quod iudei habuerūt vt in abomiatōnib9 predcis
ꝑmanſiſſent: ⁊ infert eoꝝ ↄfutatōem. Ad cui9 declaratō
nem ſciendū. ꝙ predcā duo que ſunt de p̄cipalioꝛib9 fun
damentis fidei leg. noue: quoꝝ primū eſt ꝙ deus dī ꝓpe
hitare in xp̄o homie ſingularioꝛi ⁊ excellentioꝛi modo q̄ꝫ i
aliqua alia re. ſcȝ per vnionem ꝑſonalem. De quo dic̄. Ad
quē autem reſpiciā ꝛc. vt fuit expoſitū. Scðm eſt ꝙ ſacrifi
cium xp̄i fuit deo acceptiſſimū. ꝓpt quod dī. Qui imo-
lat bouē ꝛc. Iſta ⁊ ſimilia que ſunt vera fidei fundamenta
iudei exiſtimāt eſſe valde derogatoꝛia diue excellētie. Pri
mū em̄ credūt implicare ꝙ creatoꝛ ſit creatura. Secūdum
vero ꝙ diuinitas ſit paſſibil. ſeu coꝛruptibil. quoꝝ vtrūq;
eēȝ derogatoꝛiū diue excellentie ſi ſic intelligeret. vt ipſi
falſe exiſtimant. Vñ in hoc loco ꝓpheta dirigit ſermonem
ad diſcipulos xp̄i q̄ reuerent ſuſceperūt eius verbū ⁊ do-
ctrinā dicēs. Audite verbū dñi q̄ tremitis ad verbū eius.
dixerūt frēs veſtri: ſcȝ iudei infideles: qui fratres ſunt fm̄
carnem. Odientes vos ⁊ abijcientes ꝓpt nomē meum.
q2 iudei tantū odium conceperūt de xp̄o. ꝙ inter ſe ſtatue
rūt. vt ſi q̄s confiteret nomen xp̄i extra ſynagogam eijce-
retur. ⁊ ſic de eis ꝓpe dī. Abijcientes vos ꝓpt nomen
meum. Quid autē dixerūt hi fratres odientes. ſubdit cuȝ
dicit. Gloꝛificetur dominus. q. d. Abſit ꝙ de deo gloꝛioſo
talia dicātur. ſcȝ ꝙ ſit homo verus. ſimilr̄ ⁊ ꝙ ſit in ſacrifi-
cio oblatus. q2 iſta prout ipſi falſe concipiūt: ſunt cōtra di-
uinam excellentiā. vt dcm̄ eſt. quos ꝓpheta confutat di-
cens i perſona ſui ⁊ iuſtoꝛum. Et videbimus i leticia vr̄a.
q̄ſi d. veritas predictoꝝ elucidabitur i euentu. Prio q2 vi-
debimus in leticia veſtra: ſcȝ diſcipuloꝝ. prout infra codē
caplo declarat. vbi dī. Letamini cum hieruſalē. vt ibidem
exponet. Secūdo pro cōfuſione fratrum odientiū predi-
ctoꝛum dicit. Ipſi autē confundent. de qua confuſiōe ſta-
tim ſubdit. Vox populi de ciuitate ꝛc. Circa quod ſciendū
ꝙ in deſtructōe templi ſecūdi: tria maxime aduerſantia iu
deis contigerūt. Vnū ſcȝ ꝙ ciues eoꝝ adiuicem odientes
ſe interficiebant. vt dic̄ Joſephus. de quo dicit. Vox po-
puli de ciuitate. Secūdū erat ꝙ in tēplo occurrerūt mul-
ta ſigna diuine reꝓbatōis. vt cum velum templi ſciſſum
fuit Mathei. xxvij. caplo. ⁊ alia multa que i thalmud nar
rant ad hec pertinētia. De quo intelligit illud. Vox de tē-
plo. Terciū eſt vox rhomanoꝝ exequentiū diuinam iuſti
ciā. De quo dicit. Vox dñi reddentis retributōem inimi
cis ſuis. Et ſeq̄tur. Anteq̄ꝫ parturiret peperit. Vbi conſe-
quenter quattuoꝛ ꝓpheta agit de natiuitate pauperculi. ſ.
chꝛiſti: de quo ante dixerat. Ad quem autē reſpiciā niſi ad
pauperculū: de quo denūciat ꝙ eius natiuitas de beata vir-
gine fuit maxime admirabilis. ⁊ ideo ſubdit. Quis audi-
uit vnq̄ꝫ tale. Aut q̄s vidit huic ſimile. Subiūgit etiā ꝓ
pheta de regeneratōe fideliū dicēs. Nunq̄d parturiet ter-
ra. ⁊ exponatur totū ſicut in poſtilla. Subdit ꝓpheta de
generatōe eterna dicens. Nunq̄d ego q̄ alios parere fa-
cio: ipe non pariā. quia quicq̄d perfectōnis eſt in creatu-
ris: ꝑamplius ⁊ perfecti9 in deo inuenit. ſecluſa quacūq;
imꝑfectōne. Vnde hec expoſitō que datur a ſanctis do-
ctoꝛibus vt in poſtilla: non videt eſſe myſtica ſed lrālis.
Nā paternitas ⁊ filiatō per prius ⁊ magis ꝓprie dicunt in
diuis q̄ꝫ in creaturis. Juxta illud apoſtoli ad Eph. iij. Fle
cto genua mea ad p̄rem dñi noſtri Jeſu xp̄i ꝛc. Conſequē
ter q̄nto dic̄. Letami cum hieruſalē ꝛc. vbi expreſſe decla-
rat illud qḋ pri9 diſcipulis xp̄i dixerat. Videbim9 i leticia
veſtra. exponat totum ſicut i poſtilla. Conſequenter ſexto
declarat extenſe punitōnem fratrū odientiū ⁊ abijcientiū
diſcipulos xp̄i ꝓpt nomen eius. De q̄bus dixerat ſupra
Ipſi aūt confundent. ⁊ de hoc agit cū dicit. Et indignabi
tur inimicis ſuis. vſq; ibi. Simul conſument dic̄ domin9.
⁊ exponat totū ſicut in poſtilla. Et notandū. ꝙ ex h̄ qḋ
dī hic. Qui comedebāt carnem ſuillā ꝛc. Simul conſumē
tur. Expoſitoꝛes hebꝛeoꝝ credūt ſe habere efficax argu-
mentū ad hoc ꝙ ſtatus xp̄ianitatis conſumēdus eſt tēpo
re meſſye inaniter ſpectati. eo ꝙ xp̄iani veſcunt carnibus
ſuillis: non tñ iudei nec etiā ſaraceni. Sed falſitas eoꝝ de
clarat in gloſa maioꝛi ſuper Geñ. vbi expreſſe habetur: ꝙ
oīa quoꝝ eſus erat illicitus i veteri lege: debebant eē lici-
ta ad eſum tēpoꝛe meſſye. ⁊ ſpēaliter hoc dicūt de poꝛco.
Vñ hoc qḋ dicit. Qui comedebant carnē ſuillam. expone
dum ē prout i poſtilla. Conſequēter ſeptimo dicit. Ego aū
tē opera eoꝝ ꝛc. In quo videt oſtēdere exoꝛdiū apoſtoli-
ce doctrine. ſcȝ q̄uo proceſſit poſt reſurrectionē xp̄i. qḋ cō
tinuat ad p̄dicta. ſpēalit ad illud qḋ dixerat. Peperit ſyō
filios ſuos. Ad qḋ ſciendū. ꝙ prout legit in actibus apo-
ſtoloꝝ. ij. ca. eo tēpoꝛe quo ſpūſſanctus deſcēdit in apoſto
los xp̄i: erant in hieruſalē habitātes viri religioſi ex omi
natōne que ſub celo ē. q̄ oēs videbant gloꝛiā dei in q̄ꝫtum
videbant ipos apoſtolos: loquētes varijs linguis magna
lia dei. q̄ non niſi virtute diuia fieri poterāt. ⁊ hoc ē quod
dicit hic. Ego aūt opera eoꝝ ⁊ cogitatōes eorū ſcȝ iudeo-
rum volētium ſuppꝛimere fidei veritatē. Vñ ⁊ apoſtolos
⁊ diſcipulos intantū ꝑſequebātur ꝙ oēs erant congrega-
ti ꝓpt metum iudeoꝝ in eoꝝ loco. ⁊ ſic deus ex opibus
⁊ cogitatōnib9 prauis iudeoꝝ bonū elicuit. ſcȝ congrega-
re apoſtolos cum oībus gentib9 ⁊ linguis: vt viderēt glo-
riam dei modo p̄dicto. Et in hoc qḋ dī. Cū oībus gentib9:
intelligat diſtributō pro generib9 ſinguloꝝ. ꝑut in mul-
tis locis. Et ſeq̄tur. Et ponam i eis ſignū. ſcȝ i diſcipulos
ſignū ſancte crucis. q2 crucifixū cōmunit p̄dicabāt. Vel ſi
gnū. id ē miracula vel ſigna q̄ in noīe xp̄i faciebāt. Juxta
illud Math. vltimo. Signa aūt eis q̄ crediderit hec ſeq̄n
tur. In noīe meo demonia eijcient ꝛc. Et mittam ex eis q̄
ſaluati fuerit. vbi i Hebꝛeo habet. Qui euaſerit. q2 apo-
ſtoli ⁊ diſcipuli q̄ſi fugiētes euaſerūt de ꝑſecutōne iudeo-
rum ab hieroſolymis ad gētes. ſ. ad gētiles. Exponant ce
tera ꝑut i poſtilla: vſq; ibi. Et adducēt oēs fratres veſtros
quod videt exponēdū de martyrib9 xp̄i. q̄ in diuerſis pti-
bus mūdi fuerūt ꝓ teſtimonio dei interfecti: quoꝝ coꝛpa

ſeu oſſa adducũtur frequẽter de cũctis gentib⁹. In equis ꝛ quadrigis ⁊c̃.ſcꝫ honorifice ⁊ diuerſis ⁊ varijs modis. ad montẽ ſanctũ meũ hieruſalẽ.ſcꝫ ad eccleſiã.Quomodo ſi inferãt filij iſrl' munus i vaſe mũdo in domũ dñi.q2 tanta veneratio fit reliquijs ſanctoꝝ in eccleſia.ſicut olim fiebat in templo.cum munus ſolẽniſſimũ ibi offerebatur.Et hic innuit propheta tercium pertinens ad perfectõem noui ſtatus.In veteri eñi lege corpora ſeu oſſa mortuorum erant immũda intantũ ꝙ contaminabant ſacerdotes qui per contactuꝫ mortuorum.ſed in noua lege hoc non habetur.imo reliquie ſanctoꝝ in altaribus ponũtur:cui⁹ differentie ratio põt eſſe.quia anime defunctorũ in veteri lege ꝯtrumcũqꝫ ſancte fuiſſent.ſeparabant tamẽ a viſione diuina.Unde ⁊ corpa eorum merito ſeparãda erãt a ſanctuario:cui⁹ oppoſitũ eſt in noua lege.i qua anie ſctõꝝ btiſice

deo ꝯiũgunt.Uñ ad ꝑfectõnem ſui ſtatus ꝑtinent ꝑdicta. Cõſequẽter octauo dr̃.Et aſſumã ex eis ſacerdotes ⁊ leuitas. In q̃ innuit q̃rtũ ꝑtinẽs ad ſtatus noue legis ꝑfectõnẽ.inq̃tũ ſacerdotiũ ipſi⁹ ſe extẽdit ad oẽs gẽtes:⁊ nõ coartat ad certã tribũ.ſic in veteri lege.q̃ quidẽ extẽſio ꝑtinet ad ꝑfectõem.ſic noua lex ꝑfectior ẽ que obligat oẽs q̃ lex vetus q̃ tm̃ obligat ppl'm antiquũ.Et i hoc etiã oſtendit trãſlatio legis antique ad nouã. Iuxta illud Heb.vij. ca.Tranſlato ſacerdotio neceſſe ẽ vt legis tranſlatio fiat. qđ tñ hebrei fatue negant.de quo nõ eſt ad ꝑſens agẽdũ. Cetera exponant prout in poſtilla.

Explicit poſtilla fratris Nycolai de lyra.ſuper Eſaiam ꝓphetam adiũctis additõnibus ⁊ replicis.

Incipit prefatio in Hieremiam prophetam.

Hec interpretatio hieronymi eſt. Si qđ ea nouerit ſm hebreos codices exploretur. Alia ẽ ſeptuaginta interp̃tum eccleſijs viſitata. Que q̃uis nonnulla aliter habeat q̃ in hebreis codicibus inuenitur: tamẽ vtraqꝫ.i.ſm ſeptuaginta ⁊ ſm hebream apoſtolica auctoritate firmata ẽ: nõ errore neqꝫ reꝑhenſione ſuperiori ſꝫ certo ꝯſilio ſeptuaginta nõnulla aliter dixiſſe vel ꝯtexuiſſe itelligunt. Quo iõ ꝑmonem⁹ ne quiſq̃ alteraꝫ ex altera velit emẽdare.qđ ſingulorꝫ in ſuo genere veritas obſeruanda eſt.

Incipit ꝓlogus in eũdẽ.

Hieremias prophe a ta cui hic ꝓlogus ſcribitur ſermone quidem apud hebreos eſaie ⁊ oſee ⁊ q̃buſdã b alijs ꝓphet' videt eẽ ruſti c cior ſꝫ ſenſib⁹ par ẽ q̃ppe q̃ eodeꝫ ſpiritu ꝓphetauerit. Porro ſimplicitas eloquij de loco ei i quo natus ẽ ac d cidit. Fuit eñi anathotites e qui eſt vſqꝫ hodie viculus f g tribus ab hieroſolymis diſtãs milib⁹:ſacerdos ex ſacerdotib⁹ ⁊ in mr̃is vtero h ſanctificatus:Ugĩnitate ſua i euãgelicũ virꝫ xp̃i eccie de k l dicãs. Hic vaticinari exor m ſus eſt puer:et captiuitateꝫ n vrbis atqꝫ iudee nõ ſolum o ſpũ:ſꝫ ⁊ oculis carneis itui

Incipit expoſitio ꝓlogi in Hieremiam ꝓphetam. Ieremias ꝓpheta ⁊c̃. Iſtum ꝓloguꝫ dirigit Hieronymus ad paulã ⁊ euſtochiũ:ad q̃ruꝫ inſtãtiã trãſtulit librũ iſtũ. Diuidit aũt iſte ꝓlogus in q̃tuor ꝑticulas: In quarum prima b dicit ꝙ licꝫ iſte ꝓpha ceteris ꝓphet' ſimplicior videat in verb:tamẽ in ſenſibus eſt equalis Unde dic̃ Hieronym. Hieremias ꝓpha ⁊c̃. In ſecũda parte ſimplicitatis hui⁹ rõem aſſignat.i qua eũ mr̃ tipliciter cõmendat. ⁊ iſta pars icipit ibi. Porro ſimplicitas eloquij ⁊c̃. In q̃ cõmendat a trib⁹. Primo a dignitate. ibi. Sacerdos ex ſacerdotibus. Secũdo a priuilegio gratie.ibi Et in matris vtero ſanctificatus. Tertiõ a ſtatus ꝑfectõne. ibi. Uirginitate ⁊c̃. In tercia parte qua tuor exprimũtur.ſcꝫ ꝓphetie tẽpus.materia.⁊ locus.⁊ ꝓphete lamentatõnis modus. Tempus ꝓphetie exprimit.cuꝫ dicit.Hic vaticinari exorſus ẽ puer. Materia:ibi.Captitatẽ vrbis atqꝫ iu-de ⁊c̃. Agit eñi de captitate duarum tribuũ. Locus tangitur.cum dicit. Unde i iuda tantũ ⁊c̃. Lamẽtatõnis modus tangitur:ibi. Et ciuitatis ſue ⁊c̃.Et quia lamentatõ metrice ſcribitur in hebreo: dicit ꝙ ſm menſuras metri ⁊ verſuũ diſtinxit ſententias i latino.ibi Quod nos menſure metri ⁊c̃. In quarta tangitur modus agendi in libro iſto.cum dicitur. Preterea ordinem viſionum ⁊c̃. Ultimo dicit ꝙ quia librum Baruch omiſerat.cunqꝫ librum iſtum ad petitõem earum tranſtulerat:contra ſe emulos prouocabat.quos ſilendo compeſcere rectius erat:ibi. Librum baruch ⁊c̃. Littera ſatis plana eſt. b Ruſticior.id ẽ ſimplicior.⁊ huic expoſitõni cõcordat lr̃a ſequens.ſcꝫ Porro ſimplicitas eloquij. Aliqui tamẽ exponũt. b Ruſticior.id eſt rudior.quia nõ plano ſermone loq̃tur ſicut eſaias.ſꝫ ſub figuris c Sed ſenſibus par eſt. Sꝫ cõtra Hieronymus dicit i gloſa in principio Eſaie. Nemo me putet. Eſaiam breuiter poſſe exponere cum vniuerſa domini ſacramenta contineat.ſed illud nuſq̃ legitur de Hieremia.ergo non videtur ſenſibus eẽ par Eſaie. Item in principio Ezechielis dicit gloſa hieronymi.Ezechielis difficultatẽ hebreorũ monſtrat traditio.niſi eñi q̃s apud eos ſacerdotal' miniſterij dignitatem.id eſt.xxx.ãnos impleuerit.nec ꝑncipia geneſeos.nec cãtica cãticorum.nec exordium Ezechielis.vl' finem legere permittitur:vt ad plenaꝫ ſententiam vt myſticos itellectus plenũ hũane nature temp⁹ accedat.ſꝫ hoc nuſq̃ de Hieremia legit.qũo ergo dr̃ ſenſib⁹ par. Reſpõdeo par ſenſibus dr̃:q2 vtrobiq̃ de xp̃o ⁊ de captiuitate duarum tribuũ ꝓphetizat.ſtilus tamẽ ꝓfundior i alijs inuenitur. d Anathotites.id ẽ de anathot f Uiculus.ſcꝫ anathot. e Eſt vſqꝫ hodie diſtãs tribus milib⁹ id ẽ tribus miliarib⁹. g Sctificatus. Uñ Hiere.j. Anq̃ exires de ventre ſctificaui te.quod de alijs nõ legitur. h Uirgĩtate ſua euãgelicũ virum. ſcꝫ euãgelica perfectõe preditũ. i Chriſti eccleſie dedicãs.i.copulãs.ꝓ hoc eñi ꝙ ſb lege ſeruabat ỽgĩtatem in ſacerdotõ:pretẽdebat i ſe ꝯtinẽtie ꝑfectõnem q̃ docet i euãgelio.Signãter aũt dr̃ xp̃i eccie dedicãs.i.inſepabilit per fidẽ adherẽs. k Uaticinari.i.ꝓphetare. l Exorſus eſt.i.incepit.ordior diris ordit⁹ ſum.vel orſus ſũꝫ:dr̃ telaꝫ ponere.⁊ q2 q̃ telã ponit tũc eã incipit:iõ ordiri ponit ꝓ incipe.⁊ ꝯponit exordior.vñ exorſus m Puer.Hier.j. Ecce neſcio loq̃:q2 puer ego ſum ⁊c̃. n Urbis hieruſalem atqꝫ iude.i.duaꝝ tribuũ. o Ocul' carneis. Uñ Hiere.xxxix. Poſtq̃ ꝑdixerat captitatẽ hieruſalẽ ⁊ trãſlationem populi i babylonẽ legit ꝙ Nabuch.rex babylõis precepit Nabuzardan vt tolleret Hieremiã.⁊ nihil mali ei faceret.Sed q̃re nõ ꝓphetizat de captitate decem tribuũ:ſꝫ duarum tm̃ reddit cauſam.cum dic̃.

Hiere.j.b.

p Iam eñ rc. cõtinua ſic. nõ ſolum ſpũ reuelãte: ſed oculis corporis intuitus eſt captitatem duarũ tribuũ. Iaz eñ decem tribus iſrahel aſſyrij i medos trãſtulerant. Vñ. iiij. Regum. xvij. Tranſlatus eſt iſrael de terra ſua i aſſyrios. rc. q Iam terras earum colonie gentiũ poſſidebant. poſitum eſt ſupra in epiſtola ad Paulinũ. t Quod ſcʒ q̃druplex alphabetum. 3 Nos in trãſlatione noſtra. 3 Menſure metri verſibuſq; reddidim⁹. id eſt iuxta menſuras metri ⁊ verſuũ quas habet i hebraico: diſtinximus i latino. q: diſtinximus ſententias ẜm dictas menſuras. metrice eñ ſcribunt treni in hebraico: ⁊ ſub certis clauſulaꝝ menſuris diſtinguũtur i latino.

Colonia dr̃ vrbs vel caſtrum qḋ pro defectu indigenarum nouis colonis adiplet. Item colonia dr̃ agricultura vel cultus religionis. q: ergo indigenis. id ẽ decem tribubus i aſſyrios trãſlatus rex aſſyriorum miſit gentes de babylone ⁊ de chuta. ⁊ de abaiath. et de emath. ⁊ de ſepharuaim. que pro filijs iſrahel poſſederunt Samariam. et habitauerunt in vrbibus eius. Unde dicitur hic.
r Colonie gentiũ id eſt gentes colentes. id eſt inhabitantes vrbes decem tribuum poſſidebãt terras earum. Uel Colonie id eſt agriculture.
s Gentium. id eſt gentes agriculture dedite. quia a rege aſſyriorũ miſſe erãt ad colendam ſibi terram decem tribuum Poſſidebant terras earum. Uel Colonie gentium. id eſt gentes varium cultum religionis habentes Quia ſicut dicit. iiij. Regum. xvij. Unaquaq; gens fabricata eſt deũ ſuũ. Poſſidebat terres earuʒ.
t In iuda tantuʒ. id eſt i duabus tribubus. v Et in beniamin. id eſt hieruſalem. quia in ſorte beniamin primo fuit hieruſalem. ſicut dictum eſt ſupra: circa finem prologi i Hieremiam.
x Quadruplici planxit vel diſtinxit alphabeto illud ex-

p tus ẽ. Iã decẽ trib⁹ iſrł aſſyrij i medos tranſtulerant
q iã terras earũ colonie gen-
r tiũ poſſidebãt. Vñ i iuda
s
t
v tm̃: et i beniamin propheta uit: et ciuitats ſue ruinas
x quadruplici planxit alpha-
y
3 beto: qḋ nos menſure me-
3 tri verſibuſq; reddidimus
· Preterea ordinez viſionũ qui apud grecos et latinos
a om̃ino confuſus eſt ad priſtinam fidem correximus. Librum autẽ Baruch notarij eius: qui apud hebreos nec legitur nec habetur
b ꝑtermiſimus: pro his omnibus maledicta ab emuliſ
c preſtolantes: quib⁹ me neceſſe eſt per ſingula opuſcula reſpondere. Et hoc pa-
d tior: quia vos cogit. Cete
e rum ad compendium ma-
e li rectius fuerat modum fu
f rori eorũ ſilentio meo ponẽ q̃ quotidie noui aliq̃d ſcriptitãtem inuidorum inſaniam prouocare.

Item alius prologus in eundem.

Ioachim filius ioſie cuius terciodecimo anno prophetare orſus ẽ Hieremias: ſub quo et Olda mulier prophetauit: ipe eſt qui alio nomie appellatur Elyachim. et regnauit ſup tribum Iuda et hieruſalez annis vndecim. Cui ſucceſſit in regnum filius Ioachim cognomento Iechonias: q̃ tertõ mẽſe regni ei⁹ die decia capt⁹ a ducibus Nabuchodonoſor ductus eſt i babylonẽ. et i loco ei⁹ cõſtitut⁹ eſt ſedechias fili⁹ Ioſie patru⁹ eius cui⁹ ãno vndecio irłm capta atq; ſubuerſa eſt. Nemo igił putet eũdẽ in Danielis pricipio Ioachim q̃ in ezechiel' exordio ioachim ſcribił. Iſte extremã ſyllabã chim hʒ. ille chin. ⁊ ob hãc cam i euãgelio ẜm Matheũ vna videł deeſſe generatio. q: ſecũda teſſeredecas in ioachi deſinit filiũ Ioſie. ⁊ tercia incipit a ioachin a filio ioachim. Qḋ ignorãs porphirius calũniã inſtruit eccie: ſuã oſtẽdẽs imperitiã: duz euãgeliſtã Matheũ arguere nitił falſitatis. Quodq; traditũ ſcribił ioachim mõſtrat nõ aduerſarioꝝ fortitudinis fuiſſe victoriã ẜ domini voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Hieremias anathotites: qui eſt vicul⁹ tribus a hieroſolymis diſtãs milib⁹ apud taphnas in egypto a populo lapidibus obrutus occubuit. Iacet vero i eo loco ſepultus: quo dudũ Pharao rex habitauerat. Et quoniã poſtulatõne ſua de fugatis ab eodem loco ſerpẽtibus egyptios a tactu aſpidũ facit eẽ ſecuros: magna eũ ibi religione egyptij venerant.

Explicit argumentum.

a Ad priſtinam fidem. id eſt iuxta hebraicam veritatẽ. cui fides debet adhiberi. b Pretermiſimus: q: non ẽ de canone: ſed poſtmodũ trãſlatus fuit de greco i latinũ. iuxta vulgataʒ editõem i qua inuentus eſt.
c Preſtolantes. id eſt expectantes. verſus. Preſtolor expecto. preſtolor querere dico. Paula fuit q̃dam matrona Rhomana: cui⁹ filia fuit Euſtochiũ. de q̃bus inuenies ſatꝫ ſupra i prologo ſup Ioſue: verſus finem.
d Ceterum. ꝑ ſed.
e Rectius fuerat ad compendiũ. i. ad abbreuiatõem.
e Mali. vitandi i alijs. ſcilicet in emulis meis. vnde nõ dicit rectius abſolute: ſed addit. Ad compendium mali ponere modum. i. finem.
f Furori. id eſt detractõni.
g Eorum quia quaſi furibũdi detrahũt mihi. Cetera plana ſunt.

Explicit qualiſcũq; expoſitio iſtius prologi.

Poſtilla fratris Nycolai de lyra ſup Hieremiam incipit feliciter. adiūctis additōibus dñi Pauli epi burgeñ. ⁊ replicis Mathie doring ordinis minoꝝ.

PRophetam in gentibus dedi te. Uerbum propoſitū ſcribit Hiere. j. ca. ⁊ dcm̄ fuit ſibi a domino: i quo poſſunt notari quatuor cauſe huꝰ libri hieremie quē habemꝰ pre manibꝰ exponēdum. vicȝ cā efficiēs. materialis. formalis. ⁊ finalis. Cauſa vero efficiens duplex eſt. Una pncipalis. ſ. deus reuelans oia i hoc libro cōtenta. Alia inſtrumētalis. ſ. ſcrūs Hieremias. qui ſpūſctō dictāte ſcripſit librum iſtū. Et hec duplex cā efficiens notat. cum dr̄. Dedi te. ita q̄ i ſuppoſito huꝰ verbi dedi: qđ eſt ipſe deus exprimit cā efficiēs pncipalis. In hoc autem pronomie te: cā efficiens inſtrumētalis. Et de vtraqȝ pōt accipi illud qđ ſcribitur Ezechiel. iij. Filij hominis ſpeculatorem dedi te domui iſrael. Ad hoc em̄ ponitur ſpeculator i excelſo: vt a longe ſpeculet. ⁊ que viderit fideliter annūciet. ⁊ ſic fecit Hieremias. vt ſtatim videbitur i quodā generali. ⁊ plenius i proſecutōne libri. Cauſa vero materialis ⁊ formalis poſſunt notari in nomine prophete. cum dr̄. Prophetam. Ad cuius intellectum ſciendum. q̄ propheta ſm̄ interp̄tatōem nomis dicit quaſi procul fans. qr fatur ſeu denūciat ea que ſunt longinqua a naturali cognitōe humana. ⁊ iſta q̄ntum ad p̄ſens ſunt in duplici gradu. qr aliqua ſunt hmōi propter ſui eminētiam reſpectu intellectꝰ noſtri. cuiuſmodi ſunt dina ad que ſe habet intellectus noſter. ſicut oculus noctue ad lucem ſolis ij. Metaphyſice. Iſta iſta vero valde longinquū ⁊ remotuȝ eſt a cognitōe noſtra incarnatōis diuine myſteriū. ex creaturis em̄ pōt homo deuenire i cognitōem p̄me cauſe que deus eſt: q̄ntum ad multas eius cōditōes. ⁊ ſic phyloſophi cōcluſerūt de deo plurimas cōcluſiones. Similiter natura humana ꝑ ſe accepta non excedit cognitōem noſtram. ſꝫ vnio nature dine ⁊ humane i ſuppoſito verbi ſupra modum trāſcendit facultatem intellectus humani. myſteriū autem iſtud denūciauit Hieremias propheta inter alios valde clare. xxiij. ca. dicēs. Ecce dies veniūt dicit dñs. ⁊ ſuſcitabo dauid germen iuſtum. ⁊ regnabit rex. ⁊ ſapiens erit. ⁊ faciet iudicium ⁊ iuſticiam i terra. In diebꝰ illis ſaluabit iuda: ⁊ iſrael habitabit cōfidenter. Et hoc eſt nomen quod vocabunt eum dominus iuſtus noſter. Hec eſt auctoritas que ad lrām de xp̄o dr̄ ſm̄ omnes doctores hebreos ⁊ latinos. vt plenius videbitur domio cōcedente. per hoc autem q̄ dr̄. Suſcitabo dauid germen iuſtum. exprimitur humanitas xp̄i qui factus eſt ex ſemine dauid ſm̄ carnem. ad Romanos pmo. Per hoc autem q̄ ſubdit Et hoc eſt nomen quod vocabunt eum dñs iuſtus noſter. exprimit diuinitas xp̄i clarius vt mihi videtur q̄ꝫ in alijs libris veteris teſtamēti. qr vbi habemus dñs. i hebreo habetur nomen dñi tetragrāmaton. quod ſm̄ antiquos doctores hebreorum ſic eſt appropriatum altiſſimo creatori: vt nō liceat ipſum nomen de alio dici: prout plenius dicetur domio cōcedente: quando ad locum illum veniemus. Et qr Hieremias ita clare xp̄i myſterium denūciauit prophetice: poteſt dici đ eo quod ſcribitur Luce. j. Et tu puer propheta altiſſimi vocaberis. qr valde expreſſit altitudinem ſue diuinitatis. ⁊ hec eſt materia p̄cipalis huius libri. Unde dicit Ra. ſa. ſuper nonū capl̄m zacharie. q̄ vniuerſi ꝓphete nō ſunt locuti niſi de diebus meſſie. quod eſt intelligēdum de p̄cipali intētione eorum. qr de pluribus alijs ſunt locuti. Et ſm̄ hoc deus humanandus eſt: ſubiectum in om̄ibus libris prophetalibus: ſicut deus eſt humanatus in euāgelijs. qr quod prophete nūciant futuruȝ euāgeliſte narrāt factum. Sicut em̄ deus ſub rōne abſoluta eſt ſubiectū in tota ſacra ſcriptura: ſic eſt i partibꝰ eius ſubiectum ſub rōnibus determiatis. vt dictum fuit plenius in principio Geneſis. Alia vero ſunt longiqua a cognitōne humana propter ſue entitatis ⁊ veritatis deficiētiam: cuiuſmodi ſunt futura cōtingentia: de q̄bus non eſt determinata veritas apud nos: ſed eſt determiata apud deum. ⁊ de talibus eſt ꝓphetia. ſm̄ q̄ dicit Caſſiodorꝰ ſuper ps. Prophetia eſt dina inſpiratio: rerum euentus imobili veritate denūcians: De talibus vero erat deſtructio ciuitatis ⁊ templi ⁊ captiuatō populi ꝑ Nabuchodonoſor futura. quam Hieremias ꝓphetice denūciat ⁊ ſcribit in hoc libro: intātum q̄ voluerūt eum ꝓpter hoc occidere: ſm̄ q̄ dr̄ infra. xxvj. Iudiciū mortis eſt viro huic. qr ꝓphetauit aduerſus ciuitatem iſtam. Et hec ē materia huius libri ſecūdaria ſub nomie prophete deſignata. Cauſa etiaȝ formalis hꝰ libri ſb nomie ꝓphete deſignat. Circa qđ ſciendum. q̄ duplex eſt forma libri. ſcȝ forma tractatus. ⁊ forma tractādi. Forma vero tractatus eſt diuiſio libri per partes ⁊ capitula. de qua videbitur i proſecutōe libri. Forma vō tractandi ē modus agendi: q̄ modus ē propheticus deſcribēdo dinas reuelatōnes Hieremie factas. propter quod de ipſo poteſt dici illud quod ſcribit Iohānis. vj. Hic eſt vere propheta. Et dr̄ vere propheta: ad differētiam pſeudoꝓphetarum. q̄ non ꝓphetabant ex dina inſpiratōne ſicut Hieremias. ſed aliqui eorum ex ꝓpria fictōne ꝓpter queſtum. ⁊ alij ex reuelatōe demonū qui ſunt mendaces. propter quod falſe erāt in pluribus ꝓphetie eorū. Cauſa finalis huius libri ē vtilitas vniuerſalis eccleſie: que collecta eſt ex om̄ibus gentibus. ⁊ hic finis notat cum dicit. in gētibus. id ē ad vtilitatem omniū gentiū. Propter quod de ipſo poteſt dici illud Eſaie. xlix. Dedi te in lucem gentiuȝ vt ſis ſalus mea vſqȝ ad extremum terre. vt ſit verbū domini ad Hieremiā dicentis. Dedi te in lucem gentium ad illuminandū eos lumine fidei ⁊ claritate morum. vt ſis ſalus mea ad extremū terre. ⁊ hoc denūciatiue tantū. quia xp̄s eſt ſalus gentiū effectiue. ſm̄ q̄ dicit. ps. lxxiij. Operatus eſt ſalutem in medio terre. id ē in hieruſalem. que ē in medio climate terre habitabilis: i qua operatus ē ſalutem hūanam per ſuam paſſionem bn̄dictam. ⁊ reſurrectionem ⁊ aſcēſionem i celum: vbi cū patre ⁊ ſpūſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorū. Amen.

Finit prologus.

Incipit hieremias ꝓphe-
ta. Cap. I
a Verba hieremie ꝓ-
b phe filij Helchie:
c de ſacerdotibus q̄
d fuerūt in anathot in terra be-
e niamin. Quod factum eſt
verbum domini ad eum in
diebus Joſie: filij Amon
regis iuda in tertiodecimo
anno regni eius ⁊ factū eſt
in diebus ioachim filij io-
ſie regis iuda vſq; ad con-
ſummationē vndecimi an-
ni ſedechie filij ioſie regis
iuda vſq; ad tranſmigratio
nem hieruſalē in menſe qn-
f to. Et factū eſt verbum dñi
g ad me dicens. Priuſq; te
formarem in vtero noui te
h ⁊ anteq; exires de vulua ſan-
i ctificaui te: ⁊ ꝓphetam in gē-
k tib⁹ dedi te: ⁊ dixi. A.a.a.
dñe deus. Ecce neſcio loq
q; puer ego ſū. Et dixit do
l min⁹ ad me. Noli dicere q;
puer ſum: qm̄ ad oia q̄ mittā
te ibis: et vniuerſa q̄cunq;
mādauero tibi: loqris. Ne
timeas a facie eoꝝ: q; tecū
ego ſum vt eruā te dicit dñs
m Et miſit dñs manum ſuā ⁊
tetigit os meum: ⁊ dixit ad
n me. Ecce dedi vba mea in
o ore tuo ⁊ ecce ꝯſtitui te ho-
die ſup gentes et ſup regna
p q vt euellas ⁊ deſtruas ⁊ diſ-
r s ꝑdas ⁊ diſſipes ⁊ edifices
t ⁊ plantes. Et factū ē vbū
v dñi ad me dicēs. Quid tu
vides Hieremia. Et dixi.
x Virgā vigilantē ego video

Capitulum primum.
Verba Hieremie. Liber iſte in duas ptes diuiditur
v ſcʒ in ꝓhemiū ⁊ tractatū. ſcḋa incipit ibi. Et factū
eſt. Prima in duas: q; ṗ ponit auctoris notificatō
ſcḋo facta ſibi cōmiſſio. ibi. Et factū eſt. Circa primū notifi
cat auctor ṗ ex noie
cum dr̄. a Verba
hieremie. ſuppleſūt
que ſequunt in hoc
A libro. Scḋo ex gene
re cum dr̄. b Fi-
lij helchie. q̄ fuit eti-
am ꝓpheta licet nō tā
famoſus ſicut hiere-
mias: ⁊ hoc ſm regu
lam hebreoꝝ q̄ dicit
q; qn̄ in ṗncipio ali-
cui⁹ ꝓphetie expri-
mit nomē pr̄is ipſi⁹
prophete: intelligen
dum eſt q; ⁊ pater fu
it ꝓpheta. c De
ſacerdotib⁹ q̄ ⁊c̄. ex
quo pʒ dignitas ſui
generis: q; trib⁹ ſa-
cerdotalis cōmixta
fuit tribui regie pro
pter ſui dignitatem
Tertio ex loco cum
B dicit. d In terra
Ecci.49.b beniamin. Dicit em̄
Hiero. in ꝓlogo h⁹
libri. q; anathot ē vi
cus trib⁹ milibus di
ſtans a hieruſalē in
ſorte beniamin ſitus. Quarto notificat ex tpe cū dicitur.
e Quod factū eſt verbū dñi ⁊c̄. Et ſciendū q; iſtud q; nō eſt
ꝓnomē ſʒ ꝯiunctio. ⁊ ponit ꝓ q;. ⁊ refert ad id qḋ dicit in
principio. Verba hieremie ⁊c̄. Et ad oſtendendū q; h̄ ver-
ba ꝓcedebāt ex ſpū diuino dr̄. e Quod factū ⁊c̄. i. quia fa
ctū eſt verbū dñi ad eū in die. Joſie ⁊c̄. Tacent hic duo re
ges quoꝝ tpibus ꝓphetauit. ſ. Joachaʒ ⁊ iechonias filius
Joachim eo q; quilibet eoꝝ regnauit tm̄ tribus menſibus
⁊ ſic tp̄s eoꝝ ꝯputat ſub alijs regib⁹ vſq; ad tranſmigratio
nem hieruſalē. i. captiuitatē populi eius: ciuitate deſtructa
p Nabuch. in menſe q̄nto. Contrariū vr̄ infra. xxxix. vbi
dr̄. Menſe quarto quinta die menſis aperta eſt ciuitas ⁊c̄.
Dicendū q; menſe quarto fuit capta a babylonijs vt ibi di
cit: ſʒ ciuitas nō fuit deſtructa nec pplus in babylonē du-
ctus donec ſup hoc audiret voluntas Nabuch. exiſtis tūc
in antiochia p nūcios ad h̄ miſſos q̄ redierūt menſe quin-
to vt dr̄ hic. f Et factū eſt. Hic ꝯñr deſcribit cōmiſſio
facta hieremie de actu ꝓphetandi cum dicit ei a domino.
g Priuſq; te formarē in vtero noui te. noticia ṗdeſtina-
tionis que eſt ab eterno. h Anteq; exires de vulua ſan
ctificaui te. purgando ab originali in vtero matris p gra-
tiam ſanctificantē. i Et ꝓphetam in gentib⁹ dedi te: nūc
tibi officium ꝓphetandi imponendo: ⁊ q; officium eſt ma
gnum: ideo ſubdit excuſatio hieremie. k Et dixi. a a a
dñe deus. ⁊ dicunt aliqui expoſitores q; hic ter ponit a: q;
Hieremias ſe excuſat a tanto officio ꝓpter triplicem defe
ctum. ſ. etatis. ſcie ⁊ eloquentie. q̄a adhuc erat iuuenis: ſed
hec expoſitio ꝓcedit ex ignorantia hebraici ſermonis: vbi
ponit hic vna dictio. ⁊ dicit aha ꝯpoſita ex trib⁹ lr̄is. ſcilʒ
aleph: he ⁊ he: q; bis ponit hec litera he: ⁊ hec dictio ſic ſo
nat. a.a.a. litera em̄ he aliqn̄ ſonat in hebreo ſicut a in latino:
⁊ eſt dicta dictio interiectio dolentis vel admirātis. Sed
q; deus pōt ſupplere omnē defectuʒ: iō ſubdit. l Noli
dicere puer ſum ⁊c̄. quaſi diceret. potens ſum omnē defe-
ctū tuum ſupplere: ⁊ te ab oppugnatōib⁹ eoꝝ quos tu for-
mides ꝓtegere. Sciebat em̄ hieremias q; ꝓphete qui ante
eum fuerant pſecutōes vſq; ad mortem ſuſtinuerāt maxie
tēpore manaſſe regis. vt habet. iiij. Reg. Et ſubdit inun-
ctio officij cum dicit. m Et miſit dñs manū ſuaʒ ⁊ tetī.
os meū. vidit em̄ imaginaria viſione q̄ſi ſilitudinē homi-
nis deum repñtantis: os Hieremie manu ſua tāgentis: et
intellexit q; p hoc d̄
ſignabat collatio do
ni prophetie ſibi a
deo: ideo ſubditur. j.14.b
n Ecce dedi verba
mea ⁊c̄. ⁊ quia hiere
mias nō ſolum pro-
phetauit ꝯtra regnū
iude: ſed etiā contra
plura alia vt videbi-
tur. j. ideo ſequitur.
o Ecce ꝯſtitui ⁊c̄.
vt euellas. i. euellen-
do denuncies tranſ-
ferendos inde habi-
tatores. p Et de-
ſtruas. q̄tum ad oc-
cidendos. q Et j.18.a
diſperdas. q̄tum ad
fugietes p diuerſas
vias. r Et diſſi-
pes. q̄tum ad mori-
entes in fuga vel ca- C
ptiuitate. s Et
edifices ⁊ plantes. i. j.24.b
denūcies iudeos re
edificandos ⁊ plan-
tandos in terra ſua.
qḋ impletuʒ fuit tpe
Cyri qui dedit pplo
licentiam redeundi in terram ſuā ⁊ reedificandi templum
⁊ tempore artaxerſis qui dedit licentiā Neemie reeficādi
ciuitatem hieruſalem: vt habetur. j. Eſdre. j. ⁊ Neemie. j.
t Et factum eſt. Finito ꝓhemio hic incipit tractat⁹. Cir
ca quē ſciendum q; licet ṗncipalis materia huius libri ſit
myſterium ipſius xp̄i: vt ſupra dictum eſt. tamen Hiere-
mias multo diffuſius ſcribit futuram ciuitatis et templi
deſtructōeʒ ꝓpter quod melius poteſt accipi diuiſio libri
ſm iſtam materiam. ⁊ ſm hoc liber iſte in duas partes di-
uiditur. quia primo hieremias hanc deſtructionem futu-
ram denunciat. ſecundo ipſam factam deplorat in trenis q̄
non eſt liber diſtinctus ab iſto: vt patet p Hieronymū in
ꝓlogo galeato: qui ꝓlogus ponit in principio libri regū.
Prima in duas: quia primo futuraʒ deſtructionem denū-
ciat. ſecundo dicta epilogat ca. lij. Prima adhuc in duas
quia ṗmo ṗnunciat deſtructio iudeoꝝ: ſecūdo aduerſario
rum ſuoꝝ ca. xlvj. Prima adhuc in duas: quia primo de-
nūciat dicta deſtructio ꝓphetice. ſcḋo hyſtorice. capitul.
xxxix. Prima adhuc in duas: quia primo oſtendit deſtru-
ctio ciuitatis futura. ſcḋo ſubdit huius deſtructōnis cau-
ſa ca. ſequenti. Prima adhuc in duas. quia primo ponitur
dicta oſtenſio. ſcḋo ꝓphete ꝯfortatio ibi. Tu ergo. Oſten
ſio vero deſtructōnis future fuit duplici viſione. ſcḋa ponit
ibi. Et factum eſt. Prima ponit cum dicitur. v Quid
tu vides hieremia. nō querit dñs ex ignorantia: ſʒ vt ex ei⁹
reſponſione ꝯuenientius eū inſtruat de futura inſtructōe
ciuitatis. ideo ꝯñr ponit ꝓphete rn̄ſio. x Virgā vigi-
lantem ego video. Aliqui exponunt. Virgā vigilantem. i.
vigilantiū. ſ. latronū q̄ vigilant de nocte qn̄ alij dormiunt
ad faciendū furta: ⁊ habent aliqn̄ virgaʒ longā in extremi
tate vncinū ferreū hn̄tē cū q̄ extrahūt veſtes vel alias res
de domib⁹ p feneſtras. ⁊ p hoc vt dicūt deſignabat futura
ſpoliatio ciuitatis p chaldeos. Sed iſtud dictū ꝓceſſit ex
ignorantia hebraici ſermonis q̄ ſic hʒ hic Baculū amigdali-
num video: ⁊ dicit baculū ad deſignandū ꝑcuſſionē ciuita
tis futurā. Amigdalinū ad deſignandum hui⁹ ꝑcuſſionis

accelerationē eo ꝙ inter alias arbores amigdalus multū accelerat emittere flores: ⁊ iō cū ſubdit. y Bene vidiſti qa vigilabo ego ⁊c̄. In hebreo hr̄. Quia feſtinabo ego. et eadē ſnīa eſt in lr̄a nr̄a cum dr̄. Virgā vigilantē: ⁊ poſtea. Vigilabo ego: p vigilantiā eīn intelligit feſtinatio eo modo loquēdi q̄ cōiter dr̄ de homīe multū feſtinātē ad aliquid obtinēdū ꝙ vigilat ſuper illud. ſacra ſcriptura eīn non ſemꝑ transfert de v̄bo ad verbū: ſ alīqn̄ accipiēdo ſenſum ex ſenſu. 5 Et factū eſt Hic ponit ſecūda viſio cum dicitur.

¶.4.b. a Quid tu vides. exponat. vt ſupra. b Ollam ſuccēſam ego video. nō eſt intelligendū ꝙ viderit imaginariā viſione ollā plenā igne ardente: vt aliq̄ imaginant: ſed videbat ollam bullentē: et h̄ mō cōi verbo dr̄ olla ſuccenſa qn̄ fortiter bullit. vn̄ in hebreo

B habet. Ollā bullientē ego video ⁊ facies eius. i. ebullitōes eius que apparēt in ſupficie olle bullientis. In hebreo eīn facies ponit in plurali. c A facie aqlonis. i. a parte aqlonis. olla eīn poſita ad ignē qn̄ bullit eius ebullitōes incipiunt a pte ignis ⁊ flectunt ad ptem oppoſitā. ⁊ p h̄ ſignificabat ꝙ chaldei ciuitatē incenſuri venirent a pte aqlonis ⁊ ideo ſeqtur exponendo dictā viſionē. d Ab aquilone pandetur malū ⁊c̄. ⁊ patȝ lr̄a vſq ibi. e Et ponet vnuſquiſq ſoliū ſuū. i. tentoriū ſuū. f In introitu portaꝝ hieruſalē: vt nullus poſſit inde egredi qn̄ capiat: vel ad lr̄am ſoliū ſuū: q2 capta ciuitate ſederūt pricipes in portis i ſoliis ſuis tāq victores. vt hr̄. ī. xxxj. g Et loquar iudicia mea cū eis. reddēdo eis penam debitā ꝓ peccatis. Sed q̄ritur hic quō chaldei dicunt veniſſe ab aqlone cum chaldea ſit magis ad orientē reſpectu iudee. Ad qd̄ dicendum ꝙ nabuch. tūc erat monarcha vt pȝ Daniel. iiij. ⁊ ſic regna aquilonis erant ſibi ſubiecta. et ꝓ maiori pte collegit inde exercitū ad veniēdū ꝯ hierl'm: vt ſic chaldeam dimitteret munitā bellatoribꝰ in ſui abſentia cōtra picula imminentia. ꝙ aūt ponit duplex viſio ad ſignandū idem. ſ. ciuitatꝭ deſtructōem facit ad iudiciū veritatis: ⁊ vt ſermo dei velocius cōpleat: ſm ꝙ expoſuit ioſeph de duplici ſōnio pharaonis famē futurā ſignante. Gen̄. xlj. h Tu ergo. Hic ꝯſr̄ ponit ꝓphete cōfortatio cū dr̄. Tu ergo accinge lumbos tuos ⁊c̄. i. ſis ꝓmptus ⁊ patus ad exequēdū mandatū meū abijciendo a te timorē humanū: ꝓpter qd̄ ſubditur i Nec eīn timere te faciam. i. pmittā ꝓpter quod ſubdit. k Ego quippe dedi te hodie in ciuitatē munitā ⁊c̄. q. d. ſicut ciuitas munita non pōt capi nec colūna ferrea frangi nec murus eneus penetrari: ſic nō poteris a tuis aduerſarijs ſupari: cuius cā ſubdit. l Quia ego tecū ſum. qui ſum infinite virtutis. ⁊ ſic poſſum te in omnibus ꝓtegere.

In ca. j. Hieremie vbi dr̄ in poſtilla. Filij helchie q̄ fuit etiam propheta. Additio.

Quod ſit regula apud hebreos ꝙ qn̄ in pncipio alicuius ꝓphetie exprimit nomē pr̄is ipſius ꝓphete intelligendū eſt ꝙ pater fuit ꝓpha: nullū habet fundamentum in ſacra ſcriptura. nec aliquem hebreoꝝ expoſitorem me recolo legiſſe hoc aſſerentem: licet in quodam talmudico libro hoc legatur. tamen hoc non eſt pro regula reputandū: imo ſm Ra. cambi. ⁊ alios autēticos hebreo-

y ⁊ dixit dn̄s ad me. Bn̄ vidiſti quia vigilabo ego ſuper verbo meo vt faciā illō
5 Et factū eſt verbū dn̄i ſecū
a do ad me dicens. Quid tu
b vides. ⁊ dixi. Ollam ſuccēſam ego video: et faciē eius
c a facie aquilonis. Et dixit
d dominus ad me. Ab aquilone pandet malū ſuꝑ oīs habitatores terre. Quia ecce ego cōuocabo oēs cognatiōes regnoꝝ aqlonis.
e ait dn̄s: ⁊ venient ⁊ ponēt
f vnuſquiſq ſoliū ſuū in introitu portarū ierl'm: ⁊ ſuꝑ oēs muros eius i circuitu ⁊ ſuꝑ vniuerſas vrbes Juda. Et
g loquar iudicia mea cū eis ſuꝑ oēs maliciā eoꝝ q̄ dereliq̄rūt me ⁊ libaverūt dijs alienis: ⁊ adorauerūt opus
h manuū ſuarū. Tu ergo accinge lūbos tuos ⁊ ſurge ⁊ loq̄re ad eos oia q̄ ego precipio tibi. Ne formides a
i facie eorū: nec eīn timere te
k faciā vultū eoꝝ. Ego q̄ppe dedi te hodie in ciuitatem munitā ⁊ in colūnam ferreā ⁊ in muꝝ ereū ſuꝑ oēs terrā regibꝰ iuda. pncipibꝰ eiꝰ ⁊ ſacerdotibꝰ ⁊ pplo terre: ⁊ bellabūt aduerſum te et nō
l preualebunt: quia ego tecū ſum ait dn̄s vt liberē te.

rum expoſitores Helchias hic noīatus eſt. Helchias ille ſummus ſecerdos q̄ inuenit librum legis tpe Joſie vt hr̄. iiij. Reg. xxij. q̄ quidē helchias nō fuit ꝓpheta: qd̄ pȝ ex h̄ ꝙ ipſe cum alijs de mandato regis iuit ad querēdum verbum domini ab Olda ꝓphetiſſa vt patȝ in ca. ſupradicto.

Replica.

In ca. p̄ Hieremie vbi poſtillator helchiā patrem Hieremie hic nominatum dicit fuiſſe ꝓphetam iuxta regulā hebreorum dicentem pr̄es ꝓpharū nomīatos fuiſſe ꝓphetas: ſed Burg. dicit ſe illam regulam non legiſſe nec regulā eſſe: dicit tn̄ in thalmud reperiri. vnde quia thalmud apud iudeos ꝓ lege reputat. lex aūt ⁊ regula concidunt: igitur Burg. negās illud dictum fore regulam concedit ipm̄ eſſe regulā ex eo. q̄a dicit ipſum in thalmud fore contentū. ¶.25.D

Aſſumit autē Burg. ꝙ Helchias hic noīatus nō fuit propheta ſ fuit ille ſummus pontifex. de quo. iiij. Regū. xxij. dr̄ ꝙ inuenit librum legis tpe Joſie. ⁊ ad hoc allegat rabi cambi ⁊ alios. Sed videt ꝙ bur. p aſſumptū illud ꝓbat ꝓpoſitū: q2 ſummi pontificis officium fuit ꝓphare. ſi eīn tpe qn̄ ſacerdotiū ⁊ ꝓphetia legis debuit obmuteſcere. ad pontificis officiū ptinebat ꝓphetare: ſicut dr̄ Joh. xj. de Cayphas: cū eſſet pontifex ꝓphauit: multo amplius tpe regū qn̄ ꝓphetia fuit in maximo vigore ad pontificis officiū ptinebat ꝓphetare. ergo q2 ſm burg. helchias nō fuit ꝓpheta. ⁊ cū hoc ſm eundem fuit pontifex. ergo fuit propheta ſaltē officio ⁊ ſi nō actu. Et ad hoc tendit argumentum burgē. per quod nitit oñdere ipm̄ nō fuiſſe ꝓpham q̄a miſſus eſt a rege ad Oldam ꝓphetiſſam ad conſulendum. Ad hoc autem communiter dicitur: ꝙ aliqui ſunt prophete actu ſ non officio: vt Dauid. iob ⁊ q̄plures alij. Quidam autem fuerunt ꝓphete vtroq modo ſicut Eſaias. Hieremias ⁊c̄. quidam autem officio ⁊ non actu. ſicut multi ſummi pontifices. ⁊ ſic Helchias. Et ad ſedandam burgē. cōtentōnem poteſt dici. ꝙ non eſt inconueniens vnū prophetā ad aliū accedere ⁊ ab eo inquirere aliquid ſibi non reuelatū ⁊ ab eo inſtrui. vt patȝ factum in multis locis tempore regum. In primo libro Regum dicitur. Num Saul inter ꝓphetas. qui tamen cōſuluit phitoniſſam. multo rationabilius Helchias exiſtens propheta potuit conſulere verā ꝓphetiſſam. quia prophete ſpiritu prophetico non ſemper tanguntur. nec eſt in eorum poteſtate. vſus luminis prophetalis. q2 donum ſupernaturale eſt. Sed quicquid ſit de prophetia iſtius Helchie non videt veriſimile hunc ſummū pontificem fuiſſe patrē Hieremie. quia pater ipſius hic nominatus dr̄ fuiſſe de ſacerdotibus qui ſunt in anathot: qui ſm beatum Hieronymū fuit viculus ruralis. ⁊ inde accidit et Hieremie ruſticitas in eloquio. fuit eīn anathotites vt inquit idē beatus Hieronymus: nec puto veriſil'e ſummū ſacerdotē in tali viculo habitaſſe: ſ in ciuitate regia ad reddendum iura in cauſis pplexis. nec videt honeſtus modus loquendi lr̄e beati Hieronymi de patre hieremie ſi fuiſſet ſummꝰ pōtifex. nō eīn honeſte de ſummo pōtifice dici poteſt: ꝙ ſit vnus de ſacerdotibus. p̄ſidēs eīn cū ſimplicibus ſacerdotibus non cōnumeratur honeſte ſicut non decet regem populo connumerari.

Capitulum .ij.

a Et factū eſt ver- II
b bum dñi ad me dicēs
vade ꝛ clama in auri-
c bus hieruſm dicēs. Hec dic
d e dñs. Recordat⁹ ſuz tui mi
ſerans adoleſcētiam tuam
f ꝛ charitatē deſponſationis
g tue qñ ſecuta es me i deſer-
h to in terra que nō ſeminat.
i k Sanctus iſrl̄ dño primitie
l frugū eius. Omēs q̄ deuo-
m rant eū delinquūt mala ve-
n niēt ſuꝑ eos dic dñs. Au-
dite vbū dñi dom⁹ iacob ꝛ
oīs cognatiōes dom⁹ iſrl̄.
o Hec dicit dñs Quid iuene
runt pr̄es vr̄i i me iniq̄tatis
p q q̄a elongauerūt a me: ꝛ am
r bulauerūt p⁹ vanitatē: ꝛ va
s ni facti ſunt? Et nō dixerūt
t vbi ē dñs q̄ aſcēdere nos fe
v cit de terra egypti: q̄ tradu-
x xit nos ꝑ deſertū. ꝑ terram
inhabitabilē ꝛ inuidiā ꝑ ter
y ram ſitis ꝛ imaginē mortis
z per terrā in qua nō ambu-
lauit vir neq̄ȝ habitauit hō.
a b Et induxi vos in terrā car
meli: vt comederetis fructuz
c eius et bona illius. Et in-
greſſi ɔtaminaſtis t̄rā meā
ꝛ hereditatē meā poſuiſtis
d in abominatōēz. Sacerdo-
tes nō dixerūt. vbi eſt dñs
e f ꝛ tenētes legē neſcierūt me
g h ꝛ paſtores ꝑuaricati ſt i me
i Et ꝓphe ꝓphauerūt i baal
k ꝛ idola ſecuti ſunt. Propte
rea adhuc iudicio ɔtendaz
vobiſcū ait dñs: ꝛ cū filijs

Et factum eſt. Hic ɔſequēter deſcribit dicte deſtructionis cauſa. ſ. populi iudaici malicia. ꝛ diuidit in duas ptes. q2 ꝑ̄ Hieremias arguit ppl̄i maliciam: ſcd̄o ex hoc patit multiplicē iniuriam ca. xx. Prima in duas: q̄a ꝑ̄ arguit ppl̄i malignitas. ſcd̄o ei⁹
A irreꝑabilitas. xiij. c. Prima adhuc in duas: q2 ꝑ̄ Hieremias
I.5.d arguit ppl̄i trāſgreſſionē. ſcd̄o plangit ſibi futurā ꝑſecutionē ca. xj. circa mediū: ibi. Tu aūt dñe demonſtraſti mihi. Sed iſtud dictū videt repugnare ei qd̄ dictū eſt ca. ꝓcedēti. Nec eī timere te faciā. i. ꝑmittā: q2 planctus de malo futuro videtur ꝓcedere ex timore. Ad qd̄ dicendum ꝙ ſic̄ dicit phi loſophus. ij. rethoricc. Timor eſt paſſio de malo futuro de difficili euitabili: nō tñ impoſſibili: q̄a ſi apprehendat vt im-
B poſſibile euitari: iaz ceſſet timor. ꝛ ſuccedit triſticia q̄ ē ꝓprie de malo pn̄ti: q̄a iam apꝓhendit illud malū vt pn̄s. ꝓpter qd̄ iudicati ad mortē cū illuc ducunt nō timēt ſ; triſtantur ꝛ hoc eſt pci⁹ q̄ȝ timere. Prouer. xvij. Spūs triſtꝭ exiccat oſſa. hieremias aūt ꝑ diuinā reuelatōnē erat certus de ꝑſecutione ſibi futura. ꝛ ıō nō erat i eo timor de h̄: ſ; triſticia ꝛ ſic plāgebat q2 apꝓhēdebat illā q̄ſi iam pn̄tē ꝓpter euaſionis impoſſibilitatē. Planctus eī ꝓprie eſt de malo pn̄ti vl̄ p̄terito ſm rem vel ſm apꝓhenſionē. Per dicta patz ſolutio argumēti. Prima adhuc in duas q2 ꝑ̄ arguit ppl̄i multiplex flagitiū. ſcd̄o excludit ab eo remediū: ca. v. Prima adhuc in tres: quia primo arguit ppl̄i malicia. ſcd̄o peccādi inuerecūdia: ca. ſequēti. tertio peccantiū ɔtumacia. ca. iiij. Pn̄s aūt capitulū in duas ptes diuidit: q2 ꝑ̄ ꝑmittitur dei ꝛ ppl̄i mutua dilectio. ſcd̄o ipſi⁹ ppl̄i depꝛauatio vt grauior appareat ex precedēti bonitate: ſcd̄a ibi. Audite. Circa primū ſciendū ꝙ de⁹ magnā dilectōēz oñdit populo iudaico qñ ſic mirabiliter eduxit eū de egypto ꝛ ſibi ſpālı ter deſponſauit ꝑ datiōnē legis. ſm ꝙ dr̄ pſ. cxlvij. Nō fec̄ taliter oīı nat. ꝛ iudi. ſua nō mani. eis. Et ecōuerſo ppl̄us magnā dilectōem oſtendit ad deū qñ ad mādatū eius exiuit in deſertū vbi victualia nō creſcebāt nec cibos ad ſufficiētiā ſibi preꝑare poterāt. ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄ hic. b Vade et cla. in aurib⁹ irl̄m. i. habitoꝝ eius ita ꝙ oīs poſſint audire tam maiores q̄ȝ minores. c Hec dicit dñs. cui⁹ verbum nō pōt eſſe falſum. d Recordat⁹ ſum tui. ſ. o iſrael e Miſerās adoleſcen. tuam. i. tp̄s tui exitus de egypto. f Et charitatē deſponſationis tue. i. legis datione. g Qñ ſecuta me es in deſerto. ad dictū Moyſi ſerui mei h In terra q̄ nō ſeminat. eo ꝙ ē oino ſterilis. i Sāct⁹ iſrl̄ dño. q. d. tūc ppl̄s iſrl̄ fuit ſanctificat⁹. k Primitie frugam eius. q. d. ſicut primitie frugū offerebant dño pre frugib⁹ alijs: ſic ppl̄s iſrl̄ fuit ei applicat⁹ ſpāliter ꝑ ſuſceptionē legis. tūc eī dixerūt. Oīa quecūq̄ȝ locut⁹ ē dñs faciem⁹. Exo. xxiiij. l Oēs qui deuo. euz deliquūt. ſic̄ eī primitie nō comedebant licite niſi a ſacerdotib⁹ ꝛ coꝝ familijs ſic ppl̄i terraꝝ vaſtantes ppl̄m iudaicū peccauerunt. q2 licet hec punitio ꝓcederet a diuina iuſticia: tñ ad uerſarij iudeoꝝ exequebant voluntate mala: ideo ſubdit. m Mala veniēt ſuꝑ eos. ſicut declaratū eſt multipliciter in Eſaia. ꝛ adhuc declarabitur infra. n Audite. hic ɔñr deſcribit populi depꝛauatio: ꝛ diuidit in duas: q2 ꝑ̄ deſcribit ei⁹ malicia. ſcd̄o remouet falſa fiducia: ibi. Si laueris ꝛc̄. Prima adhuc in tres ſm ꝙ malicia populi ex trib⁹ oſtēdit. ꝑ̄ ex ei⁹ ingratitudine: ſcd̄o ex gentilium ɔꝑatōe: ibi. ꝓpterea: tertio ex flagelloꝝ multitudine ibi. Nunqd̄ ſeruus ꝛc̄. Circa primū dr̄. o Quid inue. pa. ve. in me iniq̄tatis. q. d. nihil. quia non habet locum in deo. Eſa. 52. f
p Quia elongauerūt a me. q. d. nō fuit defectus ex pte mea ſ; ſua. q Et ambulauerūt poſt vanitatem. i. idola q̄ nullaȝ hn̄t virtutē aut bonitatem. r Et vani facti ſunt. i. bonitate vacui ſicut et idola. ꝓpter qd̄ dicit pſ. cxiij. Similes illis fiāt qui faciūt ea ꝛc̄. Qz eī declinauerūt ad idolatriā patȝ Ex. Regū ꝛ Paralip. s Et nō dixerūt. i. facto nō oñderunt odi. xxxij. in adoratione vituli. ꝛ poſtea in libris Judicum t Vbi eſt dñs qui aſcēdere nos fecit ꝛc̄. q2 nō oſtēderunt ſe gratos de hoc bñficio. v Qui traduxit nos ꝑ deſertum: qui erat locus inhabitabilis ꝛ inuius. x Per terram ſitis. quia carebat fontib⁹ ꝛ fluminib⁹. y Et imaginem mortis: ꝓpter ſerpētes ꝛ animalia venenoſa ibi exiſtētia Deut. viij. z Per terram in qua non ambulauit vir ſcȝ antea. ꝛ ſi aliqui ambulauerūt: fuerūt ita pauci ꝙ quaſi nihil ſunt reputandi: ꝛ tñ in tota iſta via deus ꝓuidit bonis de victu ꝛ veſtitu: ita ꝙ nihil eis defuit ſm ꝙ dr̄ Deu. ij. capitulo. Dominus nouit iter tuum quomodo tranſieris ſolitudinem hanc magnam ꝑ xl. annos habitans tecuȝ. ꝛ nihil tibi defuit: ꝛ in h̄ maior dei dilectio apparuit ꝙ tāto tempore prouidit eis ꝛ ita bene.
a Et induxi. vos. mutatur modus loquendi de terra perſona ad primam.. b In terram carmeli. i. terram iſrael exprimitur tamen ſpecialiter carmelus eo ꝙ eſt locus fertilis ꝛ amenus: iſte tamen carmelus eſt alius ad illo carmelo qui eſt in ſorte ephraim: qui eſt magis ſterilis: ſicut dictum fuit Eſa. xxix. Libanus ɔuertet in chermel ꝛ chermel in ſaltum reputabit. c Et ingreſ. conta. t̄ris idolatrijs d Sacerdotes non dixerunt vbi eſt dominus: eum deuote requirendo. e Et tenentes legem. que dat mei cognitionem. f Neſcierunt me. recognoſcendo me dominum per debitam ſeruitutem. g Et paſtores. id ē. reges ꝛ principes. h Preuaricati ſunt in me. cultum mihi debitum idolis exhibentes. i Et prophete prophetauerunt in baal. loquitur de falſis prophetis quos reges ꝛ principes fouebat contra veros domini prophetas: vt patet. iij. Reg. tempore achab. ꝛ. iiij. Reg. tempore manaſſe ꝛ plurium alioꝝ: vt patebit infra. xx. k Propterea. Hic ɔñr arguitur malicia populi iudeorum in comparatione aliarum gentium cum dicitur in perſona domini.
k Propterea adhuc iudicio ɔtendā ꝛc̄. q. di. nolo vos et filios veſtros per violentiam deprimere: ſ; ꝑ viam iuſticie q̄a peiores eſtis gentibus alijs: ideo ſubdit. l Trāſite

C
l vr̃is diſceptabo. Tranſite
m ad inſulas cethi ⁊ videte et
n in cedar mittite. ⁊ cõſidera
te vehemẽter et videte ſi fa
o ctū eſt huiuſcemõi ſi muta
p uit gẽs deos ſuos. Et certe
q ipi nõ ſũt dij. Ppl's vo me
r s us mutauit glãz ſuã i idolū
q Obſtupeſcite celi ſup hoc
⁊ porte eius deſolami vehe
v menter dicit dñs. Duo eñ
x mala fecit pplus me⁹. Me
y dereliqrũt fontẽ aq̃ viue et
z foderũt ſibi ciſternas diſſi
patas q̃ cõtinere non valẽt
a aquas. Nũquid ſeruus eſt
b iſrl' aut vnacul⁹. Quare er
c go fact⁹ ẽ in p̃dã. Sup eum
rugierũt leões ⁊ dederũt vo
d cẽ ſuã poſuerũt trã ei⁹ in ſo
litudinẽ. Ciuitates ei⁹ exu
ſte ſũt ⁊ nõ eſt q̃ hitet in eis
e Filij quoq; mẽpheos ⁊ ta
f phnes ↄſtuprauerũt te vſ
g q; ad verticẽ. Nũquid non
h iſtud factū eſt tibi q2 dereli
i q̃ſti dñm deū tuū eo tẽpore
k quo ducebat te p viam. Et
l nũc quid tibi vis in via egy
pti: vt bibas aquam turbi
m dam? Et quid tibi cū via aſ
ſyriorum: vt bibas aquam
n fluminis. Arguet te malicia
tua ⁊ auerſio tua icrepabit
o p te. Scito et vide quia ma
q r lum ⁊ amarū eſt reliquiſſe te
dñm deum tuū ⁊ nõ eſſe ti
morẽ ei⁹ apud te dicit dñs
s deus exercituum. A ſeculo
t v confregiſti iugum meum ru
x piſti vincula mea et dixiſti.
y Non ſeruiam. In omni eñ
z colle ſublimi ⁊ ſub omni li
gno frondoſo tu proſterna
a beris meretrix. Ego autẽ
plãtaui te vineã electã: oĩe
b ſemen verū. Quomodo er
go conuerſa es mihi in pra
c uū vinea aliena. Si laueris
d te nitro: ⁊ multiplicaueris
tibi herbã borith maculata
es in iniquitate tua coram
e me dicit dñs de⁹. Quõ di
cis nõ ſuz polluta p⁹ baali
f non ambulaui. Vide vias
tuas i ↄualle ſcito q̃d feceris

ad inſulas cethim.i.ad inſulas maris mediterranei: in qui
bus habitãt barbari. m Et in cedar mittite.i. ad agare
nos q̃ deſcẽderũt ab agar ancilla abrae p yſmaelẽ ⁊ cedar
filiū yſmaelis. n Et cõſiderate vehemẽter.i.toto men
tis conatu. o Si mutauit gens.ſ. alia quecũq; a vobis
p Deos ſuos. q.d.
nõ. ꝫ quelibet gens
alia illud qđ p̃ colu
it tanq̃ deū tenuit
ei⁹ cultuz q̃uis ſint
dij falſi. q Po
pulus vo me⁹.i.po
pulus iſrl's me ſpe
cialiter electus.
r Mutauit gloriã
ſuam.i.deū ſuum in
quo debebat gl'iari.
s In idoluz. ſicut
p3 Exo.xxxij. vbi tã
q̃ deū coluit idoluz
vituli: ꝓpter qđ dici
tur.pſ.cv. Mutaue
runt gl'iam ſuã in ſi
militudinem vituli.
⁊c. Poſtea vo mul
tis idolis ⁊ varijs ſer
uierũt. vt p3 i libris
Iudicū. Reg. ⁊ pa
ralip. ⁊ q2 iſtud erat
valde inhonorabile
iõ ſubdit. t Ob
ſtupeſcite celi.i. an
geli ſupiores. ⁊ por
te celi.i. angeli infe
B riores. Sciendū tñ
q2 in hebreo ſic habe
tur. t Obſtupe
ſcite celi ſup h ⁊ tur
beris ac diſſipetis. ⁊
ſm hebreos loqt de
celo aereo qđ dr hic
celi i plurali ꝓpt di
uerſas eius ptes vel
accipiẽdo plurale p ſingl'ari ſic Exo.xxxij.dr. Iſti ſũt dij
tui iſrl'. ⁊ tñ erat ibi tantū vnicū idolū. Dr aũt celū aereū
metaphorice obſtupeſcere: qñ notabilr immutat ſicut ho
mo ſtupidus in facie mutat. ⁊ in mõ ſe habendi in tẽpeſta
te ⁊ diſſipatione qñ fiunt ibi tonitrua. ꝓcelle ⁊ fulgura q̃
ſunt ire diuine ſigna. ⁊ p h vt dicit ra.ſa. intelligit deſtru
ctio ciuitatis ⁊ tẽpli futura p nabuch. q̃ fuit magna tẽpe
ſtas iudeis: ſicut in cõi mõ loq̃ndi dr aliq̃ gẽs vel ciuitas
tẽpeſtari qñ magnū infortuniū accidit ei. ⁊ huius tẽpeſta
tis ſubdit cã cū dr. v Duo eñ mala fecit pplus meus
⁊ que ſint illa ſubdit. x Me dereliquerunt fontẽ aque
viue. ſic noiat deus eo q2 ẽ vita p eſſentiam dãs oibus alijs
vitã ⁊ inſpirationẽ. y Et foderũt ſibi.i. cū diligentia ⁊
labore queſierunt. z Ciſternas diſſipatas ⁊c. id ẽ. idola
nullã vite virtutem in ſe nec in alijs habentia.
a Nunquid. Hic oſtẽditur malicia populi ex flagellorū
multiplicatione: cum dicitur. a Nunquid ſeruus.ſ. em
pticius: eſt iſrael aut vernaculus. id eſt. ſeruus natus in do
mo vt ſic debeat flagellari. q.d. non iſta cã. ⁊ iõ inquirit
de ea cum dicitur. b Quare g̃ factus eſt in predã. alijs
gentib⁹. c Sup eū rugierũt leones.i. aſſyriorū ⁊ egy
ptiorū reges crudeliter ipm inuadẽtes: iõ ſubdit. d Po
ſuerũt terrã eius ⁊c. ⁊ pa3 lr̃a vſq; ibi. e Filij q̃q; mẽ
pheos ⁊ thaneos.i. egyptij ſic nomiati: q2 memphis ⁊ tha
nis erant ciuitates notabiles in egypto. f Conſtupra
uerũt te.i. diſſipauerũt te. In hebreo habet. Confregerũt
te vſq; ad verticẽ. Iſtud fuit impletū qñ egyptij interfece
runt Ioſiam regẽ qui erat caput in iuda. ⁊ ſubdit dictorū

malorū vera cauſa cuz dr. g Nunq̃d non iſtud factū eſt
tibi. q.d. ſic. h Quia dereliquiſti dominū. per idolatriã
i Eo tpe.i. ab illo tpe. k Quo ducebat te p viã.ſ. p co
lumnã ignis ⁊ nubis p̃cedendo. vt hr Exo.xiij. ⁊ hoc fuit
qñ ppl's fecit ſibi vitulū cõflatilẽ et adorauit vt deū Exo.
xxxij. ⁊ poſtea tẽpo
re iudicū qñ non ha
bebãt regẽ niſi deuz
vt hr.j.Reg. l Et
nunc q̃d ⁊c. aquam
turbidaz.i. nili. vt hr
in hebreo. q2 nil⁹ di
uidit p mltos riuos
ad irrigãduz terram
egypti et ſic ex com
mixtiõe terre fit ei⁹
aqua turbida: ⁊ per
bibitõe3 illius aque
intelligit petitio ſub
ſidij ab illa gente.
m Et quid ⁊c. flu
minis.ſ. euphratis per
terrã illã currentis.
terra eñ iſrl' erat ſi
ta inter ſyriã ⁊ egy
ptū. q2 ab aquilone
habet ſyriam. a meri
die egyptū. ⁊ quan
do infeſtabãtur filij
iſrl' ab vna pte que
rebãt auxiliū ab al
tera. ⁊ nihil eis vale
bat: ideo ſubditur.
n Arguet te mali
cia tua: deſperantes
eñ de diuino auxi
lio recurrebãt ad hu
manam. ⁊ ideo iuſto
dei iudicio deficie
bant cadentes in ma
nibus aduerſariorū
iõ ſubdit. o Sci
to ⁊ vide penã intel
lectum dantẽ. p Quia malū. ex priuatiõe boni prius
habiti. q Et amarum. ex incurſione mali prius inexp
ti. r Reliquiſſe te dominū per idolatrie cultū. s A
ſeculo.i. a principio legis date. t Confregiſti iugū me
um: faciendo ⁊ adorando conflatilẽ vitulum. Exo.xxxij.
v Rupiſti vincula mea.i. precepta. x Et dixiſti: facto.
y Non ſeruiam. q2 fuiſti idolis ⁊ nemo põt duob⁹ dñis
ſeruire Mat.vj. z In oĩ eñ ⁊c. i collib⁹ ei colebãt ido
la ꝓpt eminentiã loci ⁊ amenitatẽ ibidẽ in veneratõe ido
lorū: exercẽtes i ↄdẽſis luxuriã i veneratõe3 veneris ⁊ priapi.
a Ego aũt plã. ⁊c. in ſctis pr̃ib⁹ p̃mi abraã yſaac ⁊ iacob.
b Quõ g̃ ↄuerſa es. q.d. ex malicia tua. c Si laueris
te. Hic ↄñr remouet falſa fiducia in duob⁹ q̃ excludunt: ſe
cūdū ibi. Quid niteris. Prĩa i duas: q2 p̃ fit iſta remotio. ſe
cūdo pene cõminatio ibi. Prohibe. Primū in q̃ cõfidebãt
erãt ſacrificia q̃ i tẽplo offerebãt p pctõrū expiatõe. q̃ tñ nõ
valebãt abſq; debita pnia: iõ dr c Si laueris te nitro. ſpẽs
eſt tre q̃ vtũt purgatores veſtiū: ⁊ dr a niteo tes. q2 facit ve
ſtes nitidas. d Multiplicaueris tibi ⁊c. q̃ ſilr h3 vim pur
gatiuã. in hebreo nõ hr herbã: ꝫ tñ borith: qđ ſm hebreos
ſignificat ſaponẽ q̃ h3 vim purgatiuã ⁊ p iſta itelligit mlti
plicatio ſacrificiorū vel.le. ad expiãdū pctã: q̃ nõ valẽt ad h
ſine debita penitẽtia. e Quõ di. ⁊c. q2 a pctã negare ⁊ de
fendere grauius eſt q̃ facere. j. Reg.xv. q̃ſi peccatū ario
landi eſt repugnare ⁊c. ideo ſequit. f Vide in ↄual. ſc3
ennon: vbi filios ſuos traducebãt p ignem offerentes ido
lis. Ra.Sa. dicit In ↄualle phegor: vbi filij iſrael cõmiſe
runt idolatriã Nu.xxv. g Curſor. ⁊c. q.d. ſine freno cu

j.5.b.
Eſa.3.a
E

curriſtis ad idolatriã. In hebreo habet. Camela leuis retinẽs vias ſuas.i.modũ ſuũ currẽdi abſq; obliuione exercẽs: ⁊ eſt eadẽ ſnia. Et dicũt hebrei q; femella camela agilior ẽ ad currendũ q̃ maſculus. b Onager aſſuetus in ſolitudine: q: ibi cõuerſat. i In deſiderio anie ſue ⁊c. per

q; gẽs iudaica nullo mõ debuit obliuiſci legis quam deus dedit ei i ornamentũ qñ eã deſpõſauit in mõte ſynai: ⁊ pceptoꝝ reſtringẽtiũ indecẽtiã vite. q: tñ fecit cõtrariũ ⁊ lõgo tpe. ideo ſeq̃t. Populus aũt me⁹ ⁊c. g Quid niteriſ ⁊c. Hic remouet ſcõm.ſ. apparẽs iuſticia p quã ſuã maliciam

talẽ attractionẽ ſentit alonge femellã: et ſic inſeq̃tur ſine retinaculo. q.di. ſic gẽs iudaica ſecuta ẽ idolatriã. k Oẽs q̃ q̃rũt eã. ad fornicandũ cuz ea p idolatriam. l In mẽſtruis ei⁹ inueniẽt eã: in lege ꝓhibitum erat ne mlier tpe mẽſtruoꝝ ſuoꝝ admittẽt cõcubitũ alicuius viri. ꝓpter q; nimis luxurioſa reputabatur q̃ tali tpe ſe exponebat: ⁊ p h̃ deſignatur vehementia idolatrie i populo iſrl̃. q̃a oñit tpe erat ad eam paratus. In hebreo habet. In mẽſe ſuo inueniẽt eã. qd̃ expõit ra. Sa. dicens q; in vno mẽſe anni onager dormit toto mẽſe: ⁊ alio tpe nõ q̃rit vt capiat. q: h̃ eẽt ꝓ nihilo ꝓpter ei⁹ curſum velocẽ. ſ; tũc capit faciliter ⁊ ſine defectu. ⁊ p h̃ vt dic̃ deſignat captõ gentis iudaice q̃ facta eſt p nabuch. mẽſe quarto: vt h̃r. iiij. Regum vlti. m Prohibe ⁊c. Hic ↄſeq̃nter ponit pene cõminatio

Zach.7.c

Deut.32.a

ſ.11.c

g Curſor leuis explicans vi-
h as ſuas onager aſſuet⁹ i ſo-
i litudine i deſiderio aĩe ſue
attraxit ventuz amoris ſui.
k Null⁹ auertet eã: oẽs q̃ q̃-
l rũt eã nõ deficient: i mẽſtru
m is ei⁹ iueniẽt eã. Prohibe
pedẽ tuũ a nuditate: ⁊ gut-
n tur tuũ a ſiti: ⁊ dixiſti. De-
o ſpaui: nequaq̃ faciã. Ada-
maui q̃ppe aliẽos: ⁊ p⁹ eos
p ambulabo. Quõ ↄfũdit fur
qñ dep̃hẽdit. ſic ↄfuſi ſũt do
m⁹ iſrl̃ ipi ⁊ reges eoꝝ pñci
pes ⁊ ſacerdotes et ꝓphete
eoꝝ dicẽtes ligno pr̃ meus
es tu et lapidi tu me genui-
ſti. Verterũt ad me tergũ ⁊ ñ
q faciẽ: ⁊ in tpe afflictiõis ſue
r dicent: ſurge ⁊ libera nos.
Ubi ſũt dij tui q̃s feciſti ti
s bi. Surgãt et liberent te: in
t tpe afflictõnis tue. Scõm
numerũ q̃ppe ciuitatũ tua-
rũ erant dij tui iuda. Quid
vultiſ mecũ iudicio ↄtende-
v re? Oẽs dereliq̃ſtis me dic̃
x dñs. Fruſtra percuſſi filios
vr̃os diſciplinã nõ recepe-

y rũt. Deuorauit gladi⁹ vr̃ ꝓ
z phas vr̃os q̃ſi leo vaſtator
a generatio vr̃a. Videte v̇bũ
b dñi. Nũq̃d ſolitudo factus
ſum iſrl̃i: aut terra ſerotina.
c Quare ergo dixit ppl̃s me
us. receſſim⁹ nõ veniemus
d vltra a te? Nũq̃d obliuiſci-
e
f tur virgo ornamẽti ſui: aut
ſpõſa faſcie pectoralis ſue?
ppl̃s v̇o me⁹ obliuit⁹ ẽ mei
g dieb⁹ inñeriſ. Quid niteris
bonam oſtendere viam tu-
h am ad querẽdam dilectio-
i nem que inſuper et malici-
as tuas docuiſti vias tu-
k
l as: ⁊ in alis tuis inuentus
eſt ſanguis animarum pau
m peruz ⁊ inocẽtũ. Nõ in foſ-
n ſis iueni eos ſ; in oib⁹ q̃ ſu-
o
p pra mẽoraui ⁊ dixiſti. Abſ-
q; pctõ ⁊ innocẽs ego ſuz: ⁊
ꝓpterea auertat furor tuus
q a me. Ecce ego iudicio ↄtẽ-
dã tecũ: eo q; dixeriſ: ñ pec-
caui. Quã vilis fcã es nimis
r iterãſ vias tuas ⁊ ab egipto
s ↄfũderiſ: ſic̃ ↄfuſa es ab aſ-
t
v ſur. nã ⁊ ab iſta egredieriſ ⁊

palliabant. vñ et rex manaſſes occiſionez Eſaie palliauit zelo legis imponẽs ei q; cõtra moyſen locut⁹ fuiſſet vt dictuz fuit Eſa. j. ꝓpt qd̃ dicit g Quid niteris ⁊c. q.di. fruſtra pallias maliciã tuam q: ſm hieronymũ ſimulata ſanctitas duplex eſt iniq̃tas. h Ad querẽdã dilectionez allegãdo q; deberet te deus diligere. i Que inſup ⁊ malicias ⁊c. ſ. p in malis creſcendo. k Et in alis tuis.i.i ſacerdotib⁹ ⁊ regib⁹ p q̃s debebat ppl̃s ſubleuari ſic̃ auis p alas l Inuẽt⁹ ẽ ſãguis ſcz ꝓpbaꝝ. ⁊ maxie tpe manaſſe. vñ dr̃ iiij. Reg. xxj. Et ſanguinẽ inoxium effudit manaſſes multũ nimis: ita vt impleretur Hieruſalem vſq; ad os. m Non in foſſis inueni eos. q̃ſi diceret. iſta occiſio innocentum nõ fuit facta in occulto ſ; in manifeſto: ita q; non põt negari. Ra. ſal. dic̃ q; hec ẽ vera lr̃a. m Nõ i foſſis inue- G

cuz dr̃. Prohibe pedũ tuũ ⁊c. q̃ſi dicẽ. recede ab idolatria ne ducaris in captiuitatẽ nudis pedibus ⁊ ſitiẽs ſic̃ ſolent duci captiui. n Et dixi. deſpaui de remedio. ⁊ iõ nõ dimittã. In heb. h̃r. nõ curo.ſ. de tali cõmiatõe: ⁊ magis conſonat ei qd̃ ſeq̃t. o Adamaui q̃ppe alienos.ſ. deos: et talis amor vehemẽs facit nõ curare de monitõe ad oppoſitũ. p Quõ ↄfũdit ⁊c. q.d. ſic ↄfũdẽt filij iſrl̃ q: inuenient idola eoꝝ a chaldeis eos ſaluare nõ potẽtia: ⁊ loq̃t ꝓpheta de futuro p moduz p̃teriti: ⁊ iõ ſubdit. q In tpe afflictõis dicẽt.i. tpe obſidionis p chaldeos. r Libera nos. ⁊ ſubdit dñi reſponſio. s Surgãt ⁊c. q: ipſe noluit eos liberare. t Scõm numerũ ciuitatuz ⁊c. pro dñi cultu habebãt vnũ tm̃ altare ad immolãdum in irl̃m. ex q̃ p; dei ↄtẽptus maior: iõ ſeq̃t. v Oẽs dereliq̃ſtis me. ſine differentia ſex⁹ aut etatis. x Fruſtra pcuſſi ⁊c. q: ñ eſt ſecuta correctio. y Deuorat gladius veſter ꝓphas vr̃os ſcz Zachariã tpe Ioas: ⁊ eſaiam tpe manaſſe: ⁊ plures alios q̃ occiſi fuerũt añ tp̃s Hieremie. ideo ſubditur. z Quaſi leo vaſtator. q̃ aĩalia inocẽtia occidit: vt ceruos ⁊ hmõi. a Generatio vr̃a. q̃ ſp ſitiuit ſanguinẽ inoxiuz b Nũq̃d ſolitudo fact⁹ ſuz iſraeli ⁊c. q̃ſi diceret ñ. imo ꝓuidi ei de terra fertili lacte ⁊ melle manãti. c Quare ergo ⁊c. q̃ſi dicẽt nullũ cãm h̃ũt niſi maliciã ſuã. d Nunq̃d obliuiſcet vir. deſpõſata. e Ornamẽti: qd̃ dat ei ſpõſus i deſpõſatõe ſua. f Aut ſpõ.i. facie ligamẽti mamillaꝝ ne groſſities eaꝝ indecẽter appeat: q̃ſi di. nõ. ⁊ p hoc itelligit

niſti eos. ⁊ eſt ſenſus. non habuiſti cauſam occidendi eos ſicut ille qui inuenit furem de nocte domum effodientem licite poteſt eum occidere: vt habetur Exodi. xxij. n Sed in omnibus que ſupa memoraui.i. quia inueniſti eos de idolatria tua ⁊ alijs malis p̃dictis te arguẽtes. iõo occidiſti eos cum tamen debuiſſes eorum verba recepiſſe cum tremore ⁊ reuerentia. o Et dixiſti. poſt iſta flagitia manifeſta. p Abſq; peccato ⁊c. quia licet malũ ſit peccare: grauius tamen eſt peccata ppetrata mendaciter excuſare: ideo ſubditur. q Ecce ego iudicio contendam tecum. conuincens te de malicia tua ⁊ puniens non violenter ſ; rationabiliter. ⁊ patet littera vbiq; ibi. r Et ab egypto ⁊c. ab aſſur. tempore eñ achaz proceſſerat iſta confuſio ab aſſur. quia ſpoliata domo dñi miſit regi aſſyriorum munera. ⁊ tamen finaliter non valuit ei ſed magis nocuit. q̃a fuit obuiam regi aſſyriorum in Damaſcum vbi videns altare idolatrie fecit fieri ſimile in domo domini: quod fuit occaſio ruine ſibi ⁊ populo ſuo. ⁊ eodem modo poſtea ſecuta eſt ↄfuſio ab egypto tp Sedechie q̃ etiam ex ↄfidentia regis egypti rebellauit nabuch. regi. ꝓpter quod ciuitatem ⁊ templum deſtruxit: ⁊ populũ partim occidit. ⁊ partim captiuauit egypti rege nullũ auxiliũ tribuente: ideo ſubditur. s Nam ⁊ ab iſta.ſ. terra. t Egredieris. in captiuitatẽ ducta. v Et manus tue erunt ſup caput tuum. in ſignum ↄfuſionis ⁊ triſticie ſicut Thamar ab amon violata et eiecta poſuit manus ſuper caput ſuum. ij. Regũ. xiij.

x Quia obtriuit dominus ↄfidentiā tuā. quā habebas in rege egypti. ⁊ loquit de futuro per modū ꝑteriti. iij.

V Ulgo dr̄. Poſtꝙ ꝓpheta redarguit ppl'i maliciam hic cōſequēter arguit peccātiū inuerecūdiā. ⁊ h ſb metaphora mulieris pro ſua libidine a marito dimiſſe. ⁊ diuidit i duas ptes. q2 p̄ arguit hec inuerecūdia abſolute. ſcđo compatiue: ibi. Et dixit. Circa primum dicitur.

A a Uulgo dr̄. i. vulgariter ſeu cōmuniter. b Si dimiſerit vir vxorem ſuam ꝓpter effrenatā eius libidinē. c Et recedēs ab eo. duxerit virū alteruʒ nolens aliqualiter ↄtinere ⁊ recōciliationem viri modicuʒ expectare. d Nūqd reuertet ad eā vltra ſcʒ vir prim⁹. q. d. non ⁊ cā ſubdit. e Nunquid nō polluta ⁊c̄. q. d. ſic. q2 nimis viliſicata eſt. ⁊ ex hoc oſtēditur dei clemētia cum ſubditur.

Non eſt de textu

B f Tu autem fornicata es per idolatriam. g Cum amatoribus multis. i. ſeruiēdo multis idolis h Tū reuertere ad me. q. d. ſuſcipiaʒ te. qđ autem ſubditur.

4.Reg.18. i Et ego ſuſcipiaʒ te. in aliqbus libris nō ē de textu: q2 nō eſt in hebreo nec in libris correctis ꝫ ſubintelligit: ꝓpter qđ aliqs expoſitor poſuit hic per modum gloſe interlinearis: q̄ poſtea inſerta fuit textui per imperientiam ſcriptorum. k Leua oculos tuos in directum. i. ad facta tua recte conſiderandum. l Et vide vbi non proſtrata ſis. q. d. nō eſt locus vbi non exercueris idolatriam. m In vijs ſedebas: ſicut meretrix in biuio vt ſe exponat tranſeuntibus.

n Expectans eos quaſi latro. id eſt. cum magno fornicandi deſiderio. ſicut latro expectat aliquem tranſeuntem deſiderans ipſum ſpoliare. o Et polluiſti terram in fornicationib⁹ tuis. i. i idolatrijs. p Et in malicijs tuis: peccādo cōtra ꝓximū. q Quobrē ꝓhibite ſunt ſtille pluuiarū. ſicut p3. iij. Reg xvij. vbi dr̄ ꝙ clauſum fuit celum ꝓpter pctā terre: ꝫ nō dicitur ibi quantū tpis. ꝫ Jacobi. v. dr̄: ꝙ nō pluit annis tribus ⁊ mēſibus ſex ꝓpter idolatriaʒ ⁊ alia pctā tpe achab ⁊ iezabel. Cōſequēter ex ꝑdictis concludit inuerecūdia peccandi cū dicit. r Frons mulieris ⁊c̄. ⁊ ſbdit diuia clemētia ad pniam recipe ſp pata cū dr̄ s Ergo ſaltem āmodo. i. poſt tot ⁊ tāta flagitia. t Uoca me pater meus. recognoſcēdo bñficium tue creationis. v Dux virginitatis mee tu es. recognoſcēdo beneficiuʒ eductōis tuē de egypto tunc eñ ppl's hebreus cōiter erat integer ab idolatrie peccato vſqꝫ ad fabricationem vituli. x Nunqd iraſceris imppetuū recedēdo a me per peccatum. y Ecce locuta es ⁊ feciſti mala. i. ore ⁊ opere peccaſti. z Et potuiſti. me permittēte ex tuo demerito: qđ aūt ſeqtur. Et pro v̄bis pnie ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Quē ſermone tractaſti. incluſiue nō eſt de textu. q2 nō hr̄ in hebreo: nec in libris bene correctis. a Et dixit. Hic cōſequēter argu: ṫ inuerecūdia ꝑdicta cōpatiue. ſ. ad populū regni iſrael. Et diuidit in duas ptes. q2 pmo ponit dicta cōpatio. ⁊ ſecundo peccantiū reuocatio: ibi. Uade ⁊ clama. Circa primum notat tēpus huius reuelationis facte hieremie cū dicitur

a Et dixit ⁊c̄. Joſie regis. ſ. iude: ān eñ tpe Ezechie reg' iude Oſee rex iſrael et populus ei⁹ fuerat debellatus ⁊ captiuat⁹ ⁊ ductus in aſſyrios propter idolatriaʒ ⁊ alia peccata ipſoruʒ ſm qđ dr̄. iiij. Regū. xviij. ⁊ hoc eſt quod dr̄. ō.2.d. b Nunquid vidiſti. i. ↄſideraſti. hieremias eñ nō vidit oculis carnis: nō C dū eñ erat nat⁹ quādo ppl's regni iſrael fuit captiuat⁹ q2 hoc fuit ſexto anno ezechie. iiij. Reg. xviij. ⁊ extunc vſqꝫ ad decimūoctauū annum regis Joſie in q̄ iſta reuelatio facta fuit hieremie vt dic̄ Ra. ſa fluxerūt āni. xcviij vt p3. iiij. Reg. cōiūgendo annos inter B medios ꝑ tpa qbus dicūtur regnaſſe reges iuda illius tpis. Hieremias autē adhuc iuuenis cepit prophetare tpe ioſie vt dictū eſt. ō. cap. j. c Que fecerit auerſatrix iſrael. i. populus regni iſrael. ō.2.a.

d Abijt ſibimet ſup oēm montē ⁊c̄. i. expoſuit ſe oīni idolatrie. e Et dixi cū feciſſet hec oīa ad me reuertere. hoc dixit dñs p amos ⁊ oſee q̄ prophetauerūt de regno iſrael. f Et nō eſt reuerſa. q2 ad v̄ba eoꝝ nō fecit pniam ꝫ magis auxit maliciā. g Et vidit ꝑuaricatrix ſoror eius iuda. ſ. ppl's de regno iude q̄ deſcēderat ex eiſdē patrib⁹: propter qđ vocatur eius ſoror. h Quia ꝓ eo ꝙ mechata eſſet ⁊c̄. exponēdo ſe oī idolatrie: vt dcm̄ ē. i Dimiſiſſeʒ eā i manib⁹ regis aſſyrioꝝ. k Et dediſſeʒ ei li. repu. ꝑmittēdo ꝙ duceret i captiuitatē. l Et nō timu. ꝑuari. ⁊c̄. ex dcā pena illata ppl'o iſrl': ⁊ tñ debuiſſet timere ne accideret ſibi ſimile qđ nō fecit: iđ ſbdit. m Sʒ abijt ⁊ fornicata ē. p idolatriā timore dei poſtpoſito. n Et in oibus his nō eſt reuerſa ad me. lʒ eā reuocauerim v̄bo ꝓphārū ⁊ facto punitiōis in ppl's iſrl': vt dictū eſt. o In toto corde ſuo: ꝫ in mēdacio. q2 in ppl'o iuda erāt multi q̄ exterius videbantur iuſti ⁊ nō tamē erant: vt dictū eſt ca. ꝑcedē. p Et dixit dñs ad me. cuius dictū nō pōt eē falſum. q Juſtificauit aiam ſuā auerſatrix iſrl'. nō ſimpl'r ꝫ cōpatiue: iđ ſubditur. r Cōpatōe ꝑua. iuda. h mō dixit iudas Geñ. xxxviij. de thamar. iuſtior me eſt. q2 min⁹ peccauerat ꝙ̄ ipſe: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. tū q2 in iuda erat templū ⁊ cultus diuin⁹ q̄ debebat regnū iuda teneri in timore dei. tū q2 regnū iuda viderat punitionē preteritā regni iſrl': ex q̄ debebat a pctō retrahi. regnū aūt iſrael non ſic viderat punitōeʒ regni iuda s Uade. Hic ↄñr ponit peccātiū reuocatio ⁊ p̄ ō regno iſrl' ſpālit. ſcđo oīm gñaliter: ibi. Cōuertimini. Circa pmū dr̄. s Uade ⁊ clama ſmones iſtos ↄ aqlonē. ⁊ eſt v̄bum

manꝰ tue erūt ſuꝑ caput tuū x qm̄ obtriuit dñs ↄfidētiam tuā ⁊ nihil habebis ꝓſpex.

a b V Ulgo dr̄ Si di- III miſerit vir vxorē ſuaʒ c ⁊ recedēs ab eo duxerit vi- d e rū alteꝝ: nūquid reuertetur e ad eā vltra? Nunqd nō polluta erit et ↄtamiata mulier f illa. Tu autem fornicata es g h cum amatoribus multis tñ reuertē ad me dic̄ dominus i k ⁊ ego ſuſcipiā te Leua oculos tuos indirectuʒ: ⁊ vide m vbi nunc proſtrata ſis. In n vijs ſedebas expectās eos quaſi latro inſidiās i ſolitu o dine: ⁊ polluiſti terrā in for p nicationibus tuis et in ma- q litijs tuis. Quobrē ꝓhibite ſūt ſtille pluuiaꝝ ⁊ ſerotin⁹ r hymber nō fuit. Frons mu lieris meretricis facta eſt ti s bi: noluiſti erubeſcere. Er- t go ſaltem ammodo voca v me pr̄ meus dux virginita- x tis mee tu es. Nūqd iraſceris imppetuū: aut perſe- y uerabis in finem? Ecce lo- z cuta es ⁊ feciſti mala et po- a tuiſti et dixit dominus ad b me i dieb⁹ ioſie regis. Nū- c quid vidiſti q̄ fecerit auer- d ſatrix iſrl'? Abijt ſibimet ſuꝑ oēm mōtē excelſū ⁊ ſb oī ligno frondoſo: ⁊ fornicata e eſt ibi ⁊ dixi cū feciſſet h oīa f ad me reuertē ⁊ nō ē reuer- g ſa. Et vidit preuaricatrix ſo h ror eius iuda q2 ꝓ eo ꝙ mechata eſſet auerſatrix iſrael i k dimiſiſſem eaʒ ⁊ dediſſeʒ ei l libellum repudij et non timuit ꝑuaricatrix iuda ſoror m eius ſed abijt et fornicata ē etiā ipa: ⁊ facilitate fornicationis ſue cōtaminauit terrā: ⁊ mechata eſt cū lapide n et ligno. Et in oib⁹ his nō eſt reuerſa ad me ꝑuarica- o trix ſoror ei⁹ iuda i toto corde ſuo ſed in mendacio ait p q dñs ⁊ dixit dñs ad me. Juſtificauit aiaʒ ſuā auerſatrix r iſrl' cōpatōe ꝑuaricatric' iu s da. Uade et clama ſmōes

dñi ad Hieremiā. q̄ vt dicit ra.ſa. fuit miſſus in terrā aſſyrioꝝ q̄ eſt in plaga aquilonari reſpectu iudee vbi ppl̄s iſrl̄ detinebat̄ captiuus ad p̄dicādū eis pniaȝ. Alij vō dicunt ⁊ veriſimiliꝰ vt videt̄ ꝙ fuit miſſus ad aliq̄s qui de populo iſrl̄ effugerāt manꝰ regis aſſyrioꝝ: ⁊ latuerāt ī t̄ris circū adiacētibꝰ: et poſtea ad terram iſrl̄ redierant: ⁊ ibi multiplicati fuerāt: ⁊ q̄ erāt ydolatre ſicut ante captiuitatē fratrū ſuoꝝ: iō Hieremias fuit ad reducendum eos ab ydolatria ad dei cultuȝ q̄ vigebat in hierl̄m tpe ioſie. terra aūt regni iſrl̄ ē ī pte aq̄lonari reſpectu hierl̄m ⁊ regni iude. t Reuertere auerſatrix iſrael. ab ydolatria.

E

v Et nō auertā faciē meā a vobis. ſed ſuſcipiā vos ī miſericordia. x Quia ſanctus ego ſum. quaſi diceret. hoc faciam ex bonitate mea. nō ꝓpt̄ vr̄a merita. ⁊ q̄ ad veram cōuerſionem requirit̄ ꝓprij pcc̄i cognitio: ideo ſubdit̄. Verūtamē ſcito iniq̄tatē tuam ⁊c̄. y Et diſpſiſti vias tuas alienis .i. idolis q̄ dicunt̄ dij alieni: ⁊ vocat hic vias tuas. i. pedes tuos q̄bꝰ ꝓcedit̄ ꝑ viā: loq̄tur em̄ hic ꝓpħa de ppl̄o iſrael ſub metaphora meretricis que pata ē diuidere pedes ſuos om̄i tranſeunti in ꝯcubitu carnali: ſicut dr̄ Ezechielis. xvj. Diuiſiſti pedes tuos om̄i tranſeūti ꝑ viam. z Sub om̄i ligno frondoſo. in talibꝰ em̄ locis exercebat̄ idolatria: ⁊ cū hoc aliq̄n luxuria ī veneratōnē veneris ⁊ priapi. a Cōuertimi. Hic ꝯſeq̄nter ponit̄ reuocatio peccātiū generalit̄ Sciendū tamē ꝙ aliq̄ expoſitores noſtri exponūt reſiduū huius capituli de reditu filioꝝ iſrl̄ de captiuitate babylonica ⁊ q̄ plures eoꝝ remāſerūt in babylone detēti amore ꝓlis quaȝ ibi genuerāt ⁊ poſſeſſionū quas ibi acquiſierāt ideo ſubdit̄. Et aſſumā vos vnū de ciuitate ⁊ duos de cognatiōe ⁊c̄. ⁊ q̄ ſubdit̄. Et dabo vobis paſtores ⁊c̄. exponūt de Zorobabel. Eſdra. neemia. aggeo ⁊ zacharia: q̄ gubernauerūt ppl̄m ī tpalibꝰ ⁊ ſpūalibꝰ. nō dicēt vltra archa teſtamēti ⁊c̄. q̄ ī tēplo ab eis reedificato ñ fuit archa vt dicūt etiā iudei ⁊ habet̄. ij. Machab. j. ⁊ ſic ꝯſeq̄nter adaptāt literam ad iſtud ꝓpoſitum: prout poſſunt. Sed huic dicto obuiat quod ſubditur. In tempore illo vocabunt hieruſalem ſolium domini: quia nō legitur hieruſalem fuiſſe in tāta ſolennitate ⁊ reuerentia. poſt tempus captiuitatis babylonice: ſed ſemꝑ vel quaſi ſemꝑ erat ſubiecta ſeruituti. primo ꝑſarū: ⁊ poſtea grecoꝝ: ⁊ vltimo romanoꝝ. vt patet ex libris heſdre: neemie: machabeoꝝ: ⁊ ex euāgelijs. Item q̄ ſubdit̄. Et cōgregabunt̄ ad eā oēs gētes ī noīe dñi: q̄a non legunt̄ ꝯuerſi ad iudaiſmū de gētilibꝰ niſi pauci. ſimiliter q̄ ſubdit̄. In diebus illis ibit domus iuda ad domū iſrl̄: ⁊ venient ſiml̄ d̄ terra aq̄lonis: q̄ nō legit̄ ꝙ aliq̄ iudei eiuſdē tpis iuerint ad reducēdū filios iſrl̄ de regno aſſyrioꝝ vbi fuerūt ducti ꝑ aſſyrios. Propt̄ q̄ ra.ſa. exponit paſſū iſtū de tpe xp̄i: ⁊ in hoc dicit magis catholice q̄ expoſitiones p̄dicti: dicit tñ q̄ iſta ſūt implēda de futuro ſic̄ ⁊ expectāt xp̄m venturū. eiꝰ tñ aduētꝰ trāſit in p̄teritū. Igit ſeq̄ndo dictū eiꝰ ꝯtū ad id q̄ continet vitatis ꝑs iſta in q̄ agitur de vocatōe xp̄i: q̄ venit vocare pctōres. Math. ix. diuidit̄ ī duas: q̄ p̄mo circa hāc vocationē ponit̄ vocātis benignitas. ⁊ ſecūdo iudeoꝝ malignitas: ibi. Sȝ quō. Prima adhuc in duas. q̄ p̄mo ponit̄ dicta vocatio ſecūdo circa h̄ ſoluit̄ queſtio: ibi. Et dixi. Circa primū dicit̄ in ꝑſona xp̄i.

iſtos cōtra aq̄lonem et dices. Reuertere auerſatrix iſrael ait dominus: ⁊ nō auertam faciē meaȝ a vobis q̄ ſanctus ego dicit dominus: ⁊ nō iraſcar impꝑpetuum. Veruntamē ſcito iniq̄tatē tuā q̄a in dominū deuȝ tuū p̄uaricata es. Et diſperſiſti vias tuas alienis ſb oī ligno frōdoſo: ⁊ vocē meaȝ nō audiſti ait dominꝰ. Cōuertimi filij reuertētes dic dñs q̄ ego vir vr̄. Et aſſumā vos vnum de ciuite: et duos de cognatōne ⁊ introducā vos in ſyon. Et dabo vob paſtores iuxta cor meum. Et paſcet vos ſcia ⁊ doctrina. Cūq̄ mltiplicati fueritl̄ ⁊ creueritl̄ in t̄ra ī diebꝰ ill̄ ait dñs nō dicēt vltra: archa teſtamēti dñi neq̄ aſcēdet ſup cor: neq̄ recordabunt̄ illiꝰ: nec viſitabit̄: nec fiet vltra. In tpe illo vocabūt hirl̄m ſoliū domi: ⁊ cōgregabūt̄ ad eā oīs gētes in noīe dñi ī hierl̄m ⁊ nō ambulabūt pꝰ prauitatē cordiſ ſui peſſimi. In diebꝰ ill̄ ibit domus iuda ad domū iſrl̄

a Cōuertimi filij reuertētes. i. vere penitētes reuertendo de tenebris ad lucē: de vmbra ad veritatē. b Quia ego vir veſter. i. ſpōſus. ſic em̄ habet̄ ī hebreo: q̄ optime cōuenit xp̄o q̄ ſpōſus eſt eccl̄ie: ſm ꝙ dr̄ Johānis. iij. Qui habet ſponſam ſponſus ē. Verūtñ q̄ ad xp̄i vocationē pauci de iudeis crediderūt q̄bus ipe in perſona ꝓpria p̄dicauit. ideo ſequit̄. c Et aſſumā vos. vnū de ciuitate ⁊c̄. i. paucos reſpectu multitudinis remanentis in ſuā infidelitate. ⁊ iſtud fuit figuratū in īgreſſu terre ꝓmiſſionis: q̄a de ſexcentis milibus qui exierunt de egypto duo tm̄ ingreſſi ſunt eaȝ. ſ. Caleph ⁊ Joſue. d Et introducaȝ vos in ſyon. i. in eccl̄iam militantē que dr̄ ſyon et irl̄m. eo ꝙ eccleſia ꝓut dr̄ uidit̄ cōtra ſynagogā: ibi incepit ꝑ xp̄i p̄dicationeȝ ⁊ miraculoꝝ opationeȝ: vt pȝ ex euāgelijs ⁊ ſpūſſcti miſſioneȝ ſuper apoſtolos: vt paȝ Act. ij. ꝓpt̄ q̄ de ipſa dr̄ Hebre. xij. Acceſſiſtis ad ſyon montem ⁊ ad ciuitatē dei viuētis irl̄m celeſtem. e Et dabo vobis paſtores. ſcȝ apoſtolos. f Et paſcent vos. ſ. ſcientia. i. fide certa q̄ dr̄ ſciētia ꝓpter certitudinē adheſionis. g Et doctrina. i. moribus ſanctis. h Cunq̄ multiplicati fueritis. ſ. poſt xp̄i aſcenſionem: ſm ꝙ dr̄ Act. vj. augebat̄ numerꝰ diſcipuloꝝ. i. credētium in irl̄m valde. i Et creueritis in terra. ꝑ vocationem gentiūū ad fidem quod videmus impletū per orbem. k Nō dicēt vltra archa teſtamēti. ſ. ꝙ circa eā debeat eſſe cultus dei ſicut fuit tempore veteris teſtamenti l Neq̄ aſcendet ſup cor. i. fideles nō ponēt ibi fiduciā ſicut fiebat antiq̄tus q̄n portabat̄ ad bellū: vt ſaluaret ab inimicis populum iudeoꝝ: vt habetur p̄mo Regū in pluribus locis. m Nec recordabunt̄. amplius de archa quā fecit Moyſes. n Nec fiet vltra. ſ. alia noua: ⁊ per iſta deſignatur ceſſatio ceremoniarū veteris legis quam videmus impletā. Perdicta etiā patet falſitas iudeoꝝ dicentium ꝙ in aduētu Meſſie reddet̄ eis archa teſtamēti ⁊ altaria holocauſtorum ⁊ incenſi ⁊c̄. ad cultum veteris legis pertinentia. o In tempore illo vocabunt hieruſalem. id eſt. eccleſiam vt predictum eſt. p Soliū domini. Si hoc referat̄ ad eccleſiam triumphantē hoc fuit impletū in aſcenſione xp̄i ſm ꝙ dicitur Marci vltimo. Et dominus quidem Jeſus chriſtus poſtq̄ locutus eſt eis aſſumptus eſt in celum ⁊ ſedet a dextris dei. Si autem referat̄ ad eccl̄iaȝ militantē impletum fuit quando chriſtus ſedens apoſtolos docebat. ⁊ impletur in euchariſtia que reuerenter ſeruat̄ in eccleſia in qua totus chriſtus continetur. q Et congregabuntur ad eam omnes gentes. id eſt. aliqui ex omnibus gentibus per fidem charitate formatam.

S

r Et non ambulabunt poſt prauitatem. ſequendo ydolatriam ſicut ante fidei receptionem. s In diebus illis ibit domus iuda ⁊c̄. Sancti enim apoſtoli Symon et Judas fuerunt de domo iuda: quia fuerunt cognati germani ipſius chriſti: ipſi vō predicauerunt in perſide que eſt in parte aquilonari reſpectu terre promiſſionis. vnde exierunt xp̄i diſcipuli ad predicandū per orbem: vbi erant multi iſraelite qui non redierant de captiuitate: ⁊ multos de illis adduxerūt ad fidem ſicut de gentibꝰ. t Ad terram quam dedi patribus veſtris. i. ad terram viuentiū. ad quā xp̄s aſcendens in celū tranſtulit patres ſanctos qui prius

detenti fuerāt in lymbo. Illa eñ terra fuit eis ꝓmiſſa pn-cipaliter ſicut declaraui plení⁹ Gen̄.xv. Premiū eñ a deo ꝓmiſſum nō eſt min⁹ ſed maius merito.oīa ṽo bona terre na ſunt min⁹bonū ꝙ opus ṽtutis.⁊ ideo qñcūqȝ ꝑ opibus virtutū a deo ꝓmittit aliquid terrenū: intelligit principa liter ꝓmiſſum bonū ſpirituale ⁊ eternuȝ. v Ego aūt. Hic cir ca p̄dicta mouet q̄ſtio .ſ. q̄liter habea tur fidelium multi plicatio.⁊ heredita tis celeſtis adeptio: cū di. v Quō po naȝ ⁊c̄. ⁊ ptȝ ex dict̄ lr̄a vſqȝ ibi. y He reditatē p̄clarā.quia ibi clare vr̄ de⁹ facie ad faciē. z Exer citū gētiū.exercit⁹ gētiū dicunt h̄ enge li ſancti ad cuſtodiā regnoꝝ ⁊ gentiū de putati: ⁊ illoꝝ ꝓprie eſt hereditas celeſt̄. a Et dixi. Hic po nitur rn̄ſio .ſ. ꝙ duo p̄dicta habet ꝑ fideȝ ⁊ mores: iō ſubditur

G
ſ.32.c
Mat.2.c

b Patrē vocabis me.i. nō ſolū corde credēdo ſȝ ore con-fitendo. Ad Ro.x.ca. Corde eñ credit ad iuſticiā: ore autē confeſſio fit ad ſalutē. Et q2 fides ſine opibus mortua eſt. Jacobi.ij.ca.iō ſubdit. c Et poſt me ingredi nō ceſſab bona oꝑa vſqȝ ad finem cōtinuando. d Sed quō. Hic ɔñr circa xp̄i vocationē ponit iudeoꝝ malignitas cum di. d Sed quō ſi cōtemnat mulier amatorē ſuū.i. maritū ſu-um. vnde in hebreo hr̄ ſociū ſuū. e Sic contempſit me domus iſrael. blaſphemādo. ꝑſequēdo. ⁊ tandē occidēdo. ⁊ q2 in vindictam eius ſecuta ē deſtructio iudeoꝝ ꝑ roma-nos vt hr̄ Luc.xix. iō ſubdit. f Vox in vijs audita eſt plo. ⁊ vlu. ⁊c̄. deſtructa ciuitate iudei ducebant captiui ad diuerſas partes ſuā miſeriā deplorantes. g Qm̄ iniquā fecerūt viā ſuā recedēdo a xp̄o q̄ eſt via veritas ⁊ vita: ſȝ q2 poſt deſtructionē ciuitat̄ aliqui de iudeis xp̄o crediderūt tenētes ꝙ ꝓpter eius mortē fuiſſet illa deſtructio ſubſecu ta. iō hieremias h̄ ꝑuidēs dicit ꝙtum ad iſtos. a Con-uertimini filij reuertētes. exponat vt.ſ. b Et ſanabo auerſiones vr̄as. q̄bus auerſi eſtis a xp̄o: ⁊ ſubdit peniten tium rn̄ſio. c Ecce nos venim⁹ ad te ꝑ fidē. d Tu eñ es dñe deus noſter: iudei eñ vere conuerſi xp̄m eē veꝝ deū confitent. e Uere mendaces erāt colles ⁊c̄.i. ſupbi ꝑ colles ⁊ mōtes. hic metaphorice deſignati: ſic̄ Eſa.xl. dr̄ Omis mons ⁊ collis humiliabit: q̄a ꝓphe vt cōiter meta-phorice loquūtur ⁊ iſti ſupbi fuerūt ſacerdotes ⁊ phariſei q̄ ꝑ ſuā ſupbiā xp̄m cōtēpſerūt. ⁊ ꝑplm ꝑ ſua mendacia a fi de xp̄i auerterūt: que mendacia cōuerſi de iudaiſmo reco-gnoſcūt. f Uere in dño deo nr̄o.ſ. xp̄o. g Salus iſrl̄ ſm ꝙ di Act.iiij. de ip̄o. Et non eſt in alio aliquo ſalus. h Confuſio.i. peccatuȝ in xp̄m. ꝓpter qō venit ſup nos cōfuſio. i Comedit laborem patrū nr̄oꝝ ⁊c̄. q2 romani oīa p̄cioſa in q̄bus laborauerāt iudei ⁊ aīalia ⁊ filios ⁊ fili-as eoꝝ rapuerūt: ⁊ iō ſeq̄t. k Dormiem⁹ in cōfuſiōe nr̄a ꝙdiu ſtabim⁹ in īfidelitate: iō ſbdit. l Qm̄ dño deo nr̄o peccauim⁹: iſta ſūt ṽba penitentiū pctā p̄terita lamentan tiū: ⁊ nō ſolū pctā ꝓpria ſȝ patrū ſuoꝝ: ⁊ ptȝ lr̄a ex dictis.

In ca.iij. vbi dicitur in poſtilla. Nunquid iraſceris im perpetuum.

Additio.j.

Si nos habem⁹. Nunq̄d iraſceris ⁊c̄. In hebreo hr̄. Nunq̄d iraſcetur imperpetuū aut ꝑſeuerabit i finē. Et exponit ſic ꝙ ſi illa vxor ſeu ſponſa de qua loquit cōuerteret ad recognoſcēdū deū tanqȝ patrē ſuum

⁊ venient ſil̄ de terra aq̄lo-
nis ad terrā quaȝ dedi pri-
v bus vr̄is. Ego autem dixi
x Quō ponā te in filios ⁊ tri-
buā tibi terrā deſiderabilē
y hereditatē p̄clarā exercitu
z um gētiū ⁊ dixit. Patrē vo
a cabis me ⁊ poſt me ingredi
b
c di nō ceſſabis. Sed quō ſi
d ɔtēnat mulier amatorē ſuuȝ
e ſic contēpſit me domus iſrl̄
f dicit dñs. Uox in vijs au
dita ē ploratꝰ ⁊ vlulatꝰ filio
g rū iſrael qm̄ iniquaȝ fecerūt
viā ſuaȝ: obliti ſunt dñi dei
a ſui. Cōuertimi filij reuertē-
b tes ⁊ ſanabo auerſiōes ve-
c ſtras. Ecce nos venimꝰ ad
d te. Tu eñ es dñs deus nr̄
e Uere mēdaces erāt colles
f ⁊ multitudo montiū. Uere
g in dño deo nr̄o ſalus iſrael
h Cōfuſio comedit laborē pa
i trū noſtrorū ab adoleſcētia
nr̄a: greges eoꝝ ⁊ armenta
eoꝝ: filios eoꝝ ⁊ filias eoꝝ
k Dormiemꝰ in ɔfuſione no-
ſtra ⁊ operiet nos ignominia
l nr̄a qm̄ dño deo nr̄o pecca
uimus nos ⁊ patres noſtri
ab adoleſcētia nr̄a vſqȝ ad
diē hāc ⁊ nō audiuimꝰ vo-
cē dñi dei nr̄i. IIII

Si reuerteris iſrael ait

et ducem ṽginitatis ſue: nunquid deus iraſceret imppetuū ita ꝙ non reconciliaret eā. q.d.nō. iuxta illud pſ. Nō imp petuū iraſcet ⁊c̄. Et hec ſententia videt magis ꝓpria in ꝓ poſito. valde eñ improprie de peccatore iniquꝰ a deo re cedit diceret ꝙ iraſcitur. ſed potius ꝓuocat deum ad ira cundiam. In eo. ca. vbi dicit in poſtil la. Conuertimini fi lij reuertētes.

Additio.ij.

Si nos ha bem⁹ filij re uertētes. in hebreo habet. Filij rebelles. ⁊ ſic vocat rebelles ad pniaȝ ad quā attrahit eos ad hoc: quia ego vir vr̄. In eo cap.iij. vbi dr̄ in poſtil. Et iſtud fuit figuratuȝ in in greſſu tre ꝓmiſſiōis

Additio.iij.

Non videtur ꝓprie figura ri paucitas iudeoꝝ in xp̄o credē tium reſpectu alioꝝ in ſua infidelitate re manentium per Caleph ⁊ Joſue prout in poſtilla. tum q̄a ibi fuerunt tm̄ duo de ſexcētis milibus virorum. hic auteȝ multo plures fuerunt credentes. ſcȝ in meiori ꝓportione. vt patet in actibus aploꝝ. tum quia Moyſes ⁊ aaron qui fuerunt ſancti ⁊ non fuerunt ingreſſi terram ꝓmiſſionis fi gurarent infideles xp̄m negantes: quod videtur incōueni ens: ſed figura huius paucitatis credentium de iudeis ꝓ-prie preceſſit tēpore Hieroboam.iij. Regū.xij.ca. quando totus populus iſraeliticus fuit diuiſus in duas ptes. qua-rum maior ſcȝ decem tribus receſſerunt a regno dauid qui fuit figura xp̄i ⁊ a cultu dei qui vigebat in templo. ⁊ colue runt vitulos. Minor vero pars ſcȝ due tribus adheſerunt regno dauid ⁊ cultui diuino: prout hec figura largius tra-ctatur in pugione.j. parte.cap.ij. eam proprie ad propſitū adaptando.

A

Replica.

In capi.iij. Burg. mutat textum trāſlatiōis noſtre ab actiuo ad paſſiuum. ⁊ ſic poſtil. vno modo appli cat Burg. alio modo veritas eſt in vtraqȝ applica-tione. Sed ꝙ dicit Burgen. in hebreo haberi: rebelles: vbi nos reuertentes credat Burgen. q̄ voluerit. puto beatum hieronymū poſtillatorem ⁊ omnes alios ita ignaros he-braici ſermonis vſqȝ ad Burgen. non fuiſſe vt interpreta-rentur rebelles per reuerentes filios. In eodē. capi. po-ſtil. dicit paucitatem credentium in chriſtū ex iudeis figu-ratam eſſe paucietate ingredientium terram promiſſionis ex egritudinibus de egypto. Burgen̄. aſſignat aliam figu-ram putans figuram poſtil. non eſſe propriaȝ. Ad hoc dicē dum ꝙ vnius facti poſſunt eſſe plures figure: ſicut patet i locis multis ſacri canonis. Etiam cuȝ figura alicui⁹ ſit ei⁹ ſimilitudo que non ſemꝑ currit quatuor pedibus. Si eñ omnis ſimilitudo eſſet omnimoda nulla eſſet ſimilitudo: ſicut arguit beatus Auguſt. Si oīa eſſent equalia nō eēnt omnia. Omnimoda. eñ ſimilitudo potius eſſet dicenda idemptitas ꝙ ſimilitudo vt dicit Burgen̄. vide circa pri-mum capitulum Oſee.

Capitulum.iiij.

Si reuerteris. Poſtqȝ hieremias reprehendit popu lum de peccandi inuerecundia. hic arguit eum de contumacia: ⁊ primo dicta cōtumacia arguitur ſecū do pena debita ſubiungitur: ibi. Annunciate. Circa pri-mum dicitur in perſona domini. a Si reuerteris

iſrl. hic accipit ſi ꝑ nō. qꝛ iſta reuerſio nō fuit ſubſecuta: ⁊ ſic apparet cōtumacia: ⁊ eodē mō accipit cum ſubdit.
b Si abſtuleris offendicula tua. i. pctā qbꝰ me offendiſti
c Non cōmoueberis. de terra tua in captiuitatē babylonicā. d Et iurabis viuit dñs ⁊c. Hic ponunt tres comites iuramēti liciti. et quolibet ſubtracto reddit illicitū ſicut eſt iuramentū mendax qđ caret veritate et iuramentū iniquum vt ſi qs iuret ſe hominē occiſurum: qđ caret iuſticia. ⁊ iuramētū incautū qđ caret iudicio diſcretionis vt ſi qs iuret ſine cā ⁊ rōne legitima.

Oſee.i.d.

e Et bñdicēt eum oēs gentes. imp̄cando ſibi bona ſi fecerit iſta ⁊ mutat modus loquēdi de pſona ſcđa ad terciā: ſ; qꝛ hoc nō fecit. ideo in captiuitatē ducꝰ fuit. ⁊ ꝑ iſrl intelligitur hic pplus regni iude. qꝛ iſrl ē nomen generale ad oēs hebreos. ⁊ h̄ patet per hoc qđ ſubdit.

B

f Hec eñ dicit dominus vi. iu. et irlm in aliqbus libris interponit habitatori: ſ; nō eſt de textu.

ß.i.c.

g Nouate vob̄ noualeeſt autē nouale terra de nouo culta prius ſpinis ⁊ ſentibus plena. et ꝑ h̄ innuit ꝓpha q̄ erāt inueterati in malicia.
h Circūcidimini in dño in circūciſione ſpūali q̄ placet ei ⁊ q̄ ſit illa ſubdit.
i Et aufer. p̄puci. coꝛ ve. i. pctā ⁊ cōſuetudines peccandi
k Ne forte egredia vt ignis indi. mea ⁊c. i. vindicta mea ꝑ ignē. ⁊ qꝛ hoc nō fecerūt in cōtumacia ꝑmanentes: ideo ſecuta eſt ſucceſſio ciuitatis ⁊ templi ꝑ chaldeos tpe ſedechie. iiij. Reg. vlti. ⁊ infra. xxxix. l Annūciate. hic ꝯſir ſequit pena ꝯtumacie ⁊ diuidit in duas: qꝛ primo ponitur cōminatio pene. ſcđo ꝯpaſſio. Hiere. ibi. Et dixi. Circa p̄mū dr̄. Annūciate in iuda ⁊c. i. oibus notificate.
m Et canite tuba in terra. ad cōuocandū bellatores vñcunq;. n Et dicite. Congreg. ⁊ ingre. ciuitates munitas vt ibi poſſumus ſaluari. o Leuate ſignū. i. vexillum.
p In ſyon. vbi erat fortalicium ciuitatis irlm. q Confortamini adinuicem. r Nolite ſtare ocioſi. s Quia malum ego adduco ab aquilone. i. graue bellum qđ nō poteritis ſuſtinere. iō ſubdit. t Et cōtritionem magnā. i. ciuitatis ⁊ templi deſtructionē. ⁊ iō q̄ dicit Hiere. Canite tuba. ⁊ poſtea. Leuate ſignum in ſyon cōfortamini ⁊c. dicit ironice. q. d. ſic facietis: ſ; nil valebit vobis. vñ ſubdit.
v Aſcēdit leo de cubili ſuo. i. nabuch. de regno ſuo q̄ dr̄ hic leo. eo q̄ in vexillo ſuo habebit imaginem leonis vt dicunt aliqui vel ꝓpter ſuam audaciā ⁊ ferocitatem.
x Et p̄do gentiū ſe leuauit. qꝛ a multis gentibꝰ p̄das accepit. y Egreſſus eſt de loco ſuo. ad veniēdū ꝯ iudeā. iō ſubdit. z Vt ponat terrā tuā in ſolitudinē: ciuitates deſtruēdo ⁊ habitatores captiuando. Et qꝛ fuit hoc iudeis

b dñs ad me conuertere. Si abſtuleris offendicula tua
c a facie mea nō ꝯmoueberis
d ⁊ iurabis viuit dñs in veritate
e ⁊ in iudicio ⁊ in iuſticia ⁊ bñdicēt eū gentes ipſumq; laudabūt.
f Hec eñ dicit dñs viro iuda ⁊ habitatori hirlm
g Nouate vob̄ nouale: ⁊ nolite ſerere ſup ſpinas.
h Circūcidimini in dño ⁊ auferte
i p̄putia cordiū vroꝝ viri iuda ⁊ habitatores irlm ne forte egrediat vt ignis indignatio mea ⁊ ſuccēdat ⁊ nō ſit q̄ extinguat ꝓpt maliciā
l cogitationū vrāꝝ. Annūciate in iuda ⁊ in irlm: auditū
m facite: loqͥmini ⁊ canite tuba
n in t̃ra: clamate fortit̃ ⁊ dicite. Cōgregamini ⁊ ingrediamur
o ciuitates munitas leuate
p q ſignū in ſyon. Cōfortamini
r s nolite ſtare qꝛ maluʒ
t ego adduco ab aqlone ⁊ cō
v tritionē magnā. Aſcendit
x leo de cubili ſuo ⁊ p̄do gē
y tiū ſe leuauit. Egreſſus eſt
z de loco ſuo vt ponat terrā tuā in ſolitudinē. Ciuitates

tue vaſtabūt remanentes
a abſq; habitatore Sup h̄ accingite vos ciliciis: plangite et vlulate: qꝛ non eſt auerſa ira furoꝛis dñi a vobis.
b Et erit in die illa dicit dñs peribit coꝛ regis ⁊ coꝛ pri
c cipū: ⁊ obſtupeſcent ſacerdotes ⁊ ꝓphe ei ꝯſternabūt
d e et dixi. Heu heu heu dñe
f deꝰ. Ergo ne decepiſti populum iſtum ⁊ hieruſalem
g h dicens pax erit vobis. Et
i ecce ꝑuenit gladius vſq; ad animam. In tempoꝛe illo dicet pplo huic ⁊ hirlm
k ventus vrens in viis que
l ſūt in deſerto vie filij ppl'i
m mei nō ad ventilandū ⁊ ad
n o purgandū. Spūs plenus
p q ex his veniet mihi: ⁊ nunc
r ego h̄ loq̃r iudicia mea cuʒ
s t eis Ecce quaſi nubes aſcē
v det ⁊ quaſi tempeſtas cur
x rus eius. Velociores aq
y lis equi illius. Ve nobis
z qm̄ vaſtati ſumus. Laua a malicia coꝛ tuū irlm vt ſal
z ua fias. Vſq; q̄ morabunt
a in te cogitatōes noxie Vox

materia doloris. ideo ſubdit. a Sup hoc accingite vos ciliciis ⁊c. in ſignū triſticie ⁊ lamentatōis. b In die illa dicit dñs ꝑibit ⁊c. qꝛ de nocte fugerūt ꝑ locū occultum. tñ nō valuit eis. qꝛ ꝯp̄hendit eos exercitus chaldeorum. iiij Reg. vl. ⁊ i. xxxix. c Et obſtupeſcēt ſacerdotes ⁊ prophete. qꝛ dixerant ſedechie regi ⁊ principibus cōtrarium.
d Et dixi. hic ꝯſ̄ter ponit cōpaſſio hieremie: eo q̄ erat de populo illo. ⁊ diuidit in duas. qꝛ p̄ ponit ipſius dolor in mēte. ſecūdo in corꝑe ibi. vētrē meū. Circa p̄mū dicit hieremias.

C

e Heu. interiectio ē dolentis. ⁊ ponit ter ꝓpter triplicē deſtructionē. ſ. templi ciuitatis ⁊ ppl'i.
f Ergo ne decepiſti pplm iſtum. i. decipi permiſiſti per falſos ꝓphetas. q. d. ſic
g Dicens. i. dicere ꝑmittens ꝑ eos.
h Pax erit ⁊c. pōt etiam exponi negatiue. ğ ne decepiſti. q. d. non. ſ; falſi ꝓphe fingētes loqui ꝑ te.

D

i Et ecce ꝑuenit gladius vſq; ad aiam. i. vſq; ad intima cordium ppl'i ⁊ principū. ⁊ loquit de futuro ꝑ modū p̄teriti. iō ſubdit. In tpe illo dicetur ⁊c. k Ventus vrens in viis q̄ ſunt in deſerto. i. ſicut vētus vrens oia conſumēs q̄ creſcūt in deſerto eo q̄ modicū habēt de humiditate ꝓpter qđ citius deſiccant ⁊ cōſumunt a vento vrente. l Vie filij ppl'i mei q. d. ſic ppl's meus ꝯſumet: ideo ſubdit. m Non ad venti. ⁊ purg. ſicut in aliquibus terris triticū purgat a vento qꝛ granum cum palea ꝓiicit ſurſum cum inſtrumēto de h̄ apto ⁊ ventus tollit paleas. ⁊ granū cadit in area. q. d. ſic nō purgabit ppl's meus ſ; magis ꝯſumet: ideo ſequit.

Sap.i.a.

n Spūs. i. ventus. o Plenus ex his. ſ. aduſtionibus
p Venit mihi. i. ad voluntatem meā. q Et nunc ego ſupple faciam hoc ex odio vel violentia. q. d. nō. ſ; ex iuſticia. iō ſubdit. r Sed loquar iudicia mea cum eis. puniens eos ꝓ iniquitatibus ſuis. s Ecce quaſi nubes. i. tēpeſtuoſa q̄ ſubito ſurgit. t Aſcēdet. ſ. exercitus chaldeorum: ⁊ dicit aſcēdet. qꝛ iuda eſt in altiori ſitu q̄ ſit regio vnde venit: v Et quaſi tempeſtas currus eius. ad portādū arma ⁊ alia exercitui neceſſaria. ⁊ iſti currus ꝓpter multitudinem faciebant ſtrepitum magnum ⁊ terribilem ad modum tempeſtatis. x Velociores aquilis equi illiꝰ. hyꝑbole eſt ad deſignandum velocitatem ⁊ fortitudinem equorum. y Ve vobis ⁊c. Verbum eſt ꝓphete plangētis miſeriā ppl'i ſui imminentē ⁊ ꝯſulentis pniam dicētis
z Laua a malicia ⁊c. vt ꝑ h̄ rigor diuine iuſticie tꝑetur.
z Vſq; quo morabunt in te ⁊c. q. d. tu nimis tardas agere penitentiam. quia in ꝓmptu eſt dei vindicta. vnde ſubditur. a Vox enim annunciantis. ſ. aduētum regis babylonis.

b A dan.q̃ eſt ciuitas in extremitate aquilonari iudee ex ercitus em̄ chaldeorū venit ex illa pte. c Et notū facien tis idolū.i.regē babylonis qui ſe fecit adorari vt deum in ſtatua aurea Dan.iij. d De mōte ephraim.locus eſt ꝓ pinquior hirl'm q̃ ſit dan ⁊ ſm q̄ exercitus chaldeoꝝ ma gis appropinq̃bat: ſm h̄ currebāt nūcij Sedechie deſtinati ad hoc ad nunciādū ſibi.ideo ſubdit.

te iude.q: alius erat in ſorte ephraim ſterilis.cetera patēt ex dictis vſq; ibi. y Sed tñ ↄſumationē nō faciā.i.po pulo iſrl' oīmodā deſtructionē.q: poſtea tpe cyri rediit in iudeā ⁊ reedificauit tēplū ⁊ ciuitatē.vt hr̄.j.Eſdre ⁊ Mcc. q: tñ h̄ fuit poſt.lxx.annos ſm coiorē opinionē.iō ſubdit

e Ecce auditū ē in hirl'm.vbi erat ſede chias. f Cuſtodes venire.i.chaldeos ve niētes ad obſidēdū hirl'm:⁊ita diligēter cuſtodiētes portas ⁊ exitus q̄ nullus poſ

E ſet egredi quin cape ret̄ cui⁹ cā ſubdit.

a Quia me ad ira. ꝓuo.p idolatriā ⁊ a lia mala ſupraposita b Uentrē meū.hic ↄñr ponit dolor pro phete in corpe.vehe mēs em̄ mot⁹ mētis gaudij vel doloris re dūdat ad corpus.iō dicit ꝓpheta. b Uētrē meū ⁊c̄.q. d.ita affligor in cor pore ſicut mlier par turiens: vel ſicut vir torſiones horribiles

F ſentiēs. c Senſus cordis mei turbati ſt ex vehemētia dolor. d Qm̄ vocē bucci ne audiuit aīa mea. videbat enim in ſpū exercitū chaldeorū de ꝓpinquo inuaſurꝝ ciuitatē hirl'm cū tu bis ⁊ clamoribus bel licis. c Contritio

b c em̄ annūciātis a dan ⁊ no d tū faciētis idolū de monte e ephraim. Dicite gētibus. e Ecce auditū ē i irl'm: cuſto f des venire de t̄ra lōginq̃ ⁊ dare ſup ciuitates iuda vo cē ſuā: q̄ſi cuſtodes agroꝝ a facti ſūt ſup eam i gyro: q: me ad iracūdiā ꝓuocauit dicit dñs. Uie tue ⁊ cogi tatōes tue fecerunt h̄ tibi. Iſta malicia tua q: amara b q: tetigit cor tuū. Uentrē c meū vētrē meū doleo: ſen ſus cordis mei turbati ſūt d i me. Nō tacebo qm̄ vocē buccie audiuit aīa mea cla e morē plij. Cōtritio ſup cō tritōē vocata eſt ⁊ vaſtata f ē ois t̄ra. Repēte vaſtata g ſūt tabnacl'a mea ſbito pel h les mee. Uſq; q̃ videbo fu giētē audiā vocē buccine: k q: ſtultus ppl's me⁹ me nō l co gnouit. Filij inſipiētes ſūt m n ⁊ vecordes. Sapiētes ſūt vt faciāt mala: bñ aūt facē o p neſcierūt. Aſpexi terram ⁊ q ecce vacua erat ⁊ nihil ⁊ ce r los ⁊ nō erat lux in eis: vi s di mōtes ⁊ ecce mouebāt

⁊ oēs colles turbati ſunt. t Intuit⁹ ſum ⁊ ecce nō erat v hō: ⁊ omne volatile celi re x ceſſit. Aſpexi ⁊ ecce carme lus deſt'⁹ ⁊ oēs vrbes ei⁹ deſtructe ſt̄ a facie dñi: ⁊ a facie ire furoris ei⁹ Hec ei dic dñs. Deſerta erit ois y terra ſ; tñ ↄſūmationē non z a faciā Lugebit terra ⁊ mere b būt celi deſup eo q̄ locut⁹ c ſum. Cogitaui ⁊ nō penitu it me nec auerſ⁹ ſū ab eo: a voce eq̄tis ⁊ mittēt̄ ſagit d e tā fugit ois ciuitas Ingreſ ſi ſūt ardua ⁊ aſcēdert̄ ru pes Uniuerſe vrbes dere licte ſūt ⁊ nō hītat i eis hō f Tu aūt vaſtata q̄d facies g Cū veſtieris te coccino cū ornata fuer̄ monili aureo h ⁊ pinxeris ſtibio oculos tu i k us: fruſtra ↄponeris. Con tempſerūt te amatores tui l m aīam tuā querēt Uocē em̄ quaſi parturientis audiui anguſtias vt puerpe Uos filie ſyon inter morientes expādētes q; manus ſuas. m Ue mihi: quia defecit aīa mea ꝓpt interfectos. Ca. V.

z Lugebit t̄ra tāq̃ inculta qd̄ dr̄ meta phorice lugere ſicut pratū virēs dr̄ ridē ⁊ eodē mō qd̄ ſubdit a Et mere.celi de ſup.q: ros ⁊ pluuia inde deſcēdētes nō ꝓficiebant ibi ꝓpter defectū hoīs colētis b Eo q̄ locutus ſū diffinitiue hāc vindi ctam inferēdo.ideo ſubdit c Cogitaui ⁊c̄. A voce eq̄tis ⁊c̄. .i.equitū regis babi

G lonis.⁊ accipit h̄ ſin gulare ꝓ plurali.ſic Exo.viij.dr̄. Uenit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcarū d Fugit ois ciuitas .i.habitatores omni um ciuitatum. e Ingreſſi ſunt ar dua.i.loca inacceſſibi lia eq̄tibus vbi mul ti fuerunt fame mor tui nō audētes inde egredi ad q̄rēdū vi ctū ſibi. f Tu aūt vaſtata q̄d facies.q. d: nō habebis reme diū vnde ſubdit. g Cum veſtieris te coccino ⁊c̄.loquit de iudea ſub metapho ra meretric̄ ſe ornā tis veſtib⁹ ⁊ iocalib⁹ ⁊ vnguētis meretri cēis cū ſubdit.

ſup cōtritionē.q: p̄ vaſtatus eſt ppl's fame: ſc̄o gladio. f Repēte vaſta.ſunt taber.mea.i.templū vbi erāt multa tabernacula. g Subito pelles mee.loquit de templo ſa lomonis ad modū tabernaculi moyſi q̄ fuit optū pellib⁹ vt hr̄ Exo.xxvj. h Uſq; quo videbo fugientē.p hoc deſi gnat q̄ ppl's iſrl' nō poſſet ſe defendere. i Stult⁹ ppl's meus.falſis ꝓphis credēdo. k Me nō cognouit.verba mea recipiēdo.vt hr̄ infra in multis locis. l Filij inſi piētes ſūt.neſciētes diſtinguē vera a falſis. m Et vecor des.tanq̄ inſani pſeudo ꝓphāꝝ dicta ſequentes. n Sa pi.ſunt vt faci.ma.iſta ē ſapia mūdana q̄ eſt terrena aīalis ⁊ diabolica Ja.iij. o Aſpexi terrā.ſ.iudee. p Et ecce vacua erat.bonis oībus p chaldeos inde ſublatis ⁊ habi tatoribus captiuatis. q Et celos ⁊ nō erat lux in eis.lo quit methaphorice p h̄ deſignās magnitudinē tribulatio nis imminētis ſm cōem modū loquēdi q̄ poſitis in angu ſtia magna dicunt celi obtenebrari.⁊ hic modus loquēdi frequēs ē in ſcriptura. r Uidi mōtes ⁊c̄.i.principes iu dee ⁊ bellatores. s Et ecce mouebant.ad fugā tanq̄ vi ribus diſſoluti. t Intuitus ſum ⁊ ecce nō erat hō.q: par tim fuerūt occiſi ⁊ partim i captiuitatē ducti.⁊ p fugā eua ſerūt pauci: vt hr̄ infra.xl.iō ſubdit. v Et omne volatile ⁊c̄.p h̄ deſignās euadētes i fuga. x Aſpexi ⁊ ecce carme lus deſertus.i.iudea a carmelo denoīata: eo q̄ erat locus fertilis ⁊ amenus: intelligēdo tñ de carmelo qui eſt in ſor

b Et pinxe.ſtibio.i.fardinatiōe: ſicut dr̄ de Jezabel.iiij. Re.ix.⁊ h̄ ad q̄rēdū gratiā. i Fruſtra ↄponeris.cui⁹ cā ſubdit. k Contēpſerūt te amatores tui.i.chaldei cū q̄b⁹ mechata fuiſti p idolatriā. l Aīam tuā q̄rēt quā auferēt de corpe.iō ſubdit. m Uocē q̄ſi pturiētis audiui ⁊c̄.in q̄ ꝓpha deſcribit clamorē morientiū fame ⁊ gladio.⁊ iō ſbdit n Ue mihi ⁊c̄.lamentans interfectionē ppl'i ſui.

In ca.iiij.vbi dicit in poſtilla.Circa pmū dicit Hie remias heu. Additio.

Ubi dicit heu heu heu.eadē dictio ponit in hebreo ſicut in primo ca.vbi dr̄ a a a.Unde nec ibi nec hic ponit triplex dictio ſ; eſt vna dictio compoſita ex tribus l'ris ꝓut poſtillator ibidem expoſuit.⁊ eodem mō in h̄ exponendum. Cap̄.v.

Circuite.Supi⁹ Hieremias arguit regni iude mul tiplex flagitiū.ꝓpter qd̄ meruit ſupplicium.h̄ ↄñr ex cludit remediū.⁊ diuidit in duas ptes.q: p̄ ponit re medij excluſio: ſc̄do ſubdit hieremie lamētatio.c.ix. Pri ma in quatuor ſm quatuor remedia q̄ excludit in h̄ capl'o ⁊ tribus ſequentibus.q̄ ſūt ppl'i iuſticia.ſacerdotū ſancti monia.tēpli ſanctitas.doctoꝝ veritas.vt videbit. Primū aūt p qd̄ poſſet ppl's hīc remedium eſſet aliquorum iuſti cia ꝓ q̄bus parceret dñs toti ppl'o.ſicut Gen.xviij.dñs di xit ſe velle parcere toti ciuitati ſodomoꝝ ꝓ decē iuſtis ſi ibi inuenirent.⁊ iſtud remediū in h̄ ca.excludit.⁊ diuidit

in tres partes.qꝛ primo excludit iuſticia vulgarium.ſcđo principum: ibi.Ego autē:tercio ſil' iſtorum ⁊ illorum.ibi. Sup quo. Circa primū dr̄. a Circuite vias hirl'm.querendo diligēter ⁊ nō ſupficialiter. b An inueniatis virum faciētem iudicium.i.aliq̄s viros iuſtos i tali numero ꝙ ꝓpter eos decens ſit pcere cōitati.non eñ accipit hic viruz facientē iudiciū pro vnico:qꝛ ibi erat hieremias ⁊ Baruch et adramalech ethiops q̄ erāt iuſti. Ad h̄ eñ ꝙ ꝓ iuſticia aliquorū cōitati parcatur ſufficiens numerus requirit.vñ ad abraam petēs a dño vt ꝓ aliquib⁹ iuſtis parceret ſodome nō fuit auſus vltra decem deſcēdere Geñ.xviij c Qđ ſi etiā viuit dñs dixerint. q̄ſi faciēdo reuerentiā nomini diuino.

tulit iudeis.vt patz.j.Mach.c.ij. y Omnis qui egreſſus fuerit ex eis capiet:p romanum imperium p edom ſignificatum.vt dicit hic Ra.ſa.⁊ hoc potiſſime fuit impletum qñ Tytus deſtruxit ciuitatem ⁊ templum ⁊ captiuauit populum ⁊ cauſa p̄dictorum ſubdit.

A

d' Et hoc falſo iurabunt. ⁊ ſic tale iuramentū reuertit in diuinam irreuerentiā.

B

e Dñe oculi tui reſpiciūt fidē.i.mētis fidelitatez ⁊ non tm̄ verba.ſm ꝙ dr̄ pmo Reg.xvj. Homo videt ea q̄ patēt.deus autē intuet cor.

f Percuſſiſti eos.p reges aſſyriorum ⁊ egypti qui ante tp̄s hieremie afflixerant regnū iude.vt patet iiij. Regum.

a Circuite vias hirl'm ⁊ aſpicite ⁊ ꝯſiderate ⁊ querite in plateis ei⁹ b an inueniatis virū faciētē iudiciū ⁊ querentē fidē: et c ꝓpicius ero ei. Qđ ſi etiā d viuit dñs dixerint: et hoc e falſo iurabunt. Dñe oculi f tui reſpiciūt fidē. Percuſg ſiſti eos ⁊ nō doluerūt:atriuiſti eos ⁊ renuerunt ah cipe diſciplinā. Indurauerunt facies ſuas ſupra pei k trā ⁊ noluerūt reuerti Ego l aūt dixi. Forſitan paupes m ſunt ⁊ ſtulti ignorātes viā n o dñi ⁊ iudiciū dei ſui. Ibo ergo ad optimates ⁊ loq̄r p eis Ipſi enim cognouerūt q viam dñi ⁊ iudiciū dei ſui. r Et ecce magis hi ſimul cō s fregerūt iugū ruperūt vin t cula. Idcirco pcuſſit eos v leo de ſilua:lupus ad veſperā vaſtauit eos pardus vigilans ſup ciuitates eoy rum Oīs q̄ egreſſus fuerit z ex eis capiet:qꝛ multe ſunt

z puaricatōes eorū ꝯfortate a ſunt auerſiones eoꝝ. Sup quo ꝓpitius tibi eſſe pote b c ro. Filij tui dereliquerunt d me ⁊ iurant in his q̄ nō ſūt e f dij Saturaui eos ⁊ mechati ſūt ⁊ i domo meretricis g luxuriabant. Equi amatores in feminas:⁊ emiſſarij h facti ſunt vnuſquiſq̄ʒ ad vxrem proximi ſui hinniebat i Nunq̄d ſup his nō viſitabo dicit dñs ⁊ in gente tak li nō vlciſcet aīa mea Aſcēdite muros ei⁹ ⁊ diſſipate l m ꝯſummatōnē aūt nolite fa n cere. Auferte propagines o p eius qꝛ nō ſūt dñi. Preuaricatiōe eñ puaricata ē i me q domus iſrl': ⁊ dom⁹ iuda. r ait dñs. Negauerūt dñm s ⁊ dixerūt. Nō ē ipſe neq̄ʒ veniet ſup nos malū gladiū t ⁊ famē nō videbim⁹. Prophete fuerūt in ventū locuti ⁊ reſpōſum nō fuit in eis a Hec ḡ euenient illis. Hec dicit dñs de⁹ exercituū:qꝛ

z Quia multiplicate ſunt puaricatōes eorum ante captiuitem babylonicam.

y Confortate ſunt auerſiones eoꝝ poſt tempus dicte captiuitatis. et potiſſime tempore xp̄i. a quo iudei p deceptionez ſacerdotum ⁊ phariſeorum fuerūt auerſi.vt dictuz eſt ſupra capitulo.iij. C Ezech.22.c.

a Sup quo.hic cōſequenter deſcribit malicia omnium laicorum generaliter. j.co.et j9.c.. Et diuiditur in duas partes. qꝛ primo excludendo iuſticiā eorum concludit oppoſita malicia.'et ſecundo ſubdit debita pena:ibi. Hec ergo Circa primum dr̄.

a Sup quo tibi ꝓpitius eſſe potero. q̄ſi di.dñe:exquo non eſt iuſticia in vulgaribus nec in principibus ex parte ppl'i nō pōt tibi remediari. et ideo de vtriſq̄ʒ ſubdit.

b Filij tui.id ē maiores ⁊ minores qui dicunt filij regni iude ⁊ etiam hierl'm q̄ erat metropolis. c Dereliquerūt me p ydolatriam. d Et iurāt in ydolis his.i.ad eoruz reuerētiam. e Saturaui eos.replendo bonis tp̄alibus. f Et mechati ſunt.p ydolatriam.q̄ eſt ſpūalis mechia. et etiā corpalis luxuria:iđ ſequit. Et in domo meretricis ⁊c̄. g Equi amatores in feminas.in hoc notat effrenatā eoꝝ luxuriā.eo ꝙ equi p̄ ardore libidinis aliqñ inſaniunt poſt equas. h Vnuſquiſq̄ ad vxorem ꝓximi ſui hinniebat id eſt ſigna luxurie p̄tendebat inuerecūde.

i Nunquid ſup his nō viſitabo.q.di.ſic.ideo conuertit ſermonē ad chaldeos dicens. k Aſcendite muros ei⁹ ⁊ diſſi.ciuitatem ⁊ gentem. l Conſummationē autez.i.totalē ppl'i exterminationē. m Nolite facere.qꝛ illi qui fuerunt ad vitam reſeruati ⁊ in captiuitatem ducti poſtea redierunt in hieruſalem tempore cyri.

n Auferte ꝓpagines eius.i.ramos ⁊ non radices.p hoc deſignās reditum dictum. o Quia nō ſunt dñi.i.ſeruientes ei. p Preua.eñ pua.eſt in me do.iſrl'.i.decē tribus.primo que erant iam captiuate in aſſyrios.

q Et domus iuda.i.due tribus poſtea. r Negauerūt dñm.ſ.facto ydolis imolando. s Neq̄ʒ veniet ſup nos malū.a hieremia ⁊ alijs ꝓphis nūciatū.ſic enim falſo eſtimabāt:iđ ſequit. t Prophete fue.in ven.lo.i.ꝓ nullo ⁊ rñſum nō fuit in eis.qꝛ nō eſt ſecuta aliqua correctio.

a Hec ergo.Hic ꝯñr ponit debita pena.⁊ primo ponitur huius pene cōminatio.ſcđo cōminatōis rō:ibi.Qđ ſi dixerit.Circa primum dr̄.

a Hec ergo euenient eis.i.pene que ſequunt.

g Et nō doluerūt.dolore cōtritōis de pecatis ſuis.ideo ſequit poſtea. h Indurauerūt facies ſuas ſupra petrā inuerecunde ⁊ cōtumaciter peccātes:vt ptʒ p ſupradicta.

i Et noluerūt reuerti:de malicia ſua ad monita ꝓphetarū

k Ego aūt.hic ꝯñr excludit iuſticia principū cum dr̄.

l Forſitan paupes ſunt ⁊ ſtulti.vulgares iſti:cuius cauſa ſubdit. m Ignorātes viā dñi:q̄tum ad p̄cepta moralia ⁊ ceremonialia. n Et iudiciū dei ſui.q̄tum ad iudicialia.qꝛ tales hoīes ſunt intēti agriculture ⁊ opibus mechanicis ⁊ nō mandatis dei audiēdis. o Ibo ergo ad optimates.i.ad regem ⁊ principes ⁊ alios maiores.

q Ipſi eñ cognouerūt.i.cognoſcere debuerūt.

g Viam dñi ⁊ iudicium dei ſui.exponat vt ſupra.de rege eñ ſcribi Deut.xvij.ꝙ debet habere legem ⁊ eam meditari.⁊ idem intelligēdum eſt de principibus. r Et ecce magis hi cōfregerūt iugum.i.p̄cepta moralia ⁊ cerimonialia tranſgrediēdo. s Ruperūt vincula.i.p̄cepta iudicialia q̄ erant quedam retinacula a tranſgreſſione penarum timore.⁊ qꝛ pcm̄ iſtorum erat grauius rōne ſtatus altioris ⁊ maioris cognitōnis.iđ ſubdit quadruplex pena q̄ inflicta eſt iudeis ſucceſſiue ſm diuerſa tp̄a cum dr̄.

t Idcirco pcuſſit eos leo de ſilua.i.rex babylonis qui p leonem intelligit.vt dictum eſt ca.p̄cedenti.

v Lupus ad veſperā.i.rex pſarū ⁊ medorū.qꝛ licet cyrus fuerit iudeis beniuolus.tñ poſt eum fuerūt aliqui alij duri tenētes eos ſub ſeruitute graui. x Pardus vigilans ſup ciuitates eorū.ad eas ſpoliādū.p hoc intelligit regnū grecorum ⁊ potiſſime antiochi illuſtris:qui multa mala in

B
b locuti eſtis ṽbū iſtud. Ec-
ce ego do ṽba mea in ore
c tuo in ignē ⁊ pplm iſtū in li
d gna et vorabit eos. Ecce
ego adducā ſup vos gentē
de longinq̄ domus iſrł ait
e f dñs gētē robuſtā: gētē an-
g tiquā gētē cui⁹ ignorabis
linguā nec intelliges quid
h loquat. Pharetra eius q̄ſi
i ſepulcrum patēs vniuerſi
k fortes: ⁊ comedet ſegetes
tuas ⁊ panem tuū deuora-
bit: filios tuos ⁊ filias tu-
as comedet gregē tuū ⁊ ar
mēta tua ⁊ comedet vineā
tuā ⁊ ficū tuā: ⁊ cōteret vr-
bes munitas tuas in qui-
bus tu habes fiduciā gla-
E
l dio. Verūtñ in dieb⁹ illis
ait dñs nō faciā vos in cō
m ſummationē. Qđ ſi dixeri
tis q̄re fecit dñs deus nr̄
n nobis h̄ oia: dices ad eos
o Sicut dereliq̄ſtis me ⁊ ſer
p uiſtis deo alieno i terra ve
q ſtra ſic ſeruietis dijs alie-
nis in terra nō vr̄a. Annū
ciate h̄ domui iacob: ⁊ au-
ditum facite in iuda dicen
r tes. Audi pple ſtulte q̄ nō
s hēs cor: qui habētes ocu-
t los nō videtis: ⁊ aures et
v nō auditis. Me ergo nō ti
mebitis ait dñs: et a facie
x mea nō dolebitis. Qui po
y ſui harenā terminū mari p̄
ceptum ſempiternū qđ nō
z p̄teribit ⁊ cōmouebūt ⁊ nō
poterūt: ⁊ itumeſcēt fluct⁹
a ei⁹ ⁊ nō trāſibūt illud. Po
b pulo aūt huic factū ē cor in
c credulū ⁊ exaſpans. Receſ
ſerūt ⁊ abierūt ⁊ nō dixerūt i
corde ſuo. Metuam⁹ dñm
deū nr̄m q̄ dat nob̄ pluuiā
tpaneā ⁊ ſerotinā i tpe ſuo
plenitudinē annue meſſis
d cuſtodiētē nob̄. Iniq̄tates
e nr̄e declinauerūt hec ⁊ pec
cata nr̄a phibuerunt bonū
f a nobis: q̄r inuenti ſunt in
pplo meo impij inſidiātes
g q̄i aucupes laqueos ponē
tes ⁊ pedicas ad capiēdos
h i viros. Sicut decipula ple
k na auib⁹ ſic dom⁹ eo⁊ ple
l ne dolo. Ideo magnificati
ſūt ⁊ ditati: incraſſati ſūt ⁊
impinguati: ⁊ p̄terierūt ſmo
m nes meos peſſime. Cauſā
n vidue nō iudicauerūt cām
pupilli nō direxerūt ⁊ iudi
ciū pauperū nō iudicauerūt
o Nunq̄d ſup his nō viſita
bo dicit dñs: aut ſup gētē
huiuſcemodi non vlciſcet
p aīa mea. Stupor ⁊ mirabi
q lia facta ſunt in terra. Pro
r phete pphetabāt mēdaciū
s t ⁊ ſacerdotes applaudebāt
v manibus ſuis et populus
x meus dilexit talia. Quid
y igr̄ fiet in nouiſſimo eius?

b Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem. verbū eſt dñi ad hieremiā q̄ pphetauit ciuitatē ſuccendendā. ſ. j. c. c Et pplm iſtū in ligna. q̄r multa de pplo cū ciuitate fuerūt cōbuſti. d Ecce ego adducā ſup vos gen. de longinquo. q. d. nō miſerebit vr̄i ex aliqua familiaritate priſtina ſicut ſolet eſſe inter vicinos. e Gētē robuſtā cui nō poteritis reſiſtē. f Gentē antiquam q̄r nemroth cito p⁹ diluuium regauit in chaldea. q. d. exercitata eſt in armis ab antiquo. g Gentē cuius ignorabis linguā ⁊ iō p̄ces tue nō valebūt apud eam q̄r non intelliget te: nec tu eā. h Pharetra ei⁹ q̄ſi ſepulc. pa. q. di. in ea ſunt optimi ſagittarij. ita q̄ pcuſſi ab eiſ ſtatim moriunt ⁊ ad ſepulcrum portant. i Uniuerſi fortes. ad ſuſtinendū belli labores. k Et comedet ſegetes tuas ⁊c. i. deſtruet oia bona tua in rebus ꝑle ⁊ aīalibus ⁊ terre fructibus. I. 16. b. l Uerūtñ in dieb⁹ illis ⁊c. exponat vt ſ. m Qđ ſi dixeritis. hic ꝯñr ponit dicte cōminatiōis duplex rō. ſcđa ibi. Iniquitates. Prima rō accipit ex pctō ydolatrie cum di. n Dices ad eos tu hieremias ex dñi ꝑſona. o Sicut dereliquiſtis me. leges meā tranſgrediēdo. p Et ſeruiſtis deo alieno in terra vr̄a. ſ. in iudea. q Sic ſeruietis dijs alie. in ter. nō vr̄a. ſ. in babylone vbi multi de iudeis tranſlati ſecuti fuerūt illius terre idolatriā. r Audi pple ſtul. qui nō habes cor. i. intelligētiā boni. Cor eñ frequēter ponit in ſcriptura ꝑ mēte ſeu intelligētia. s Qui hñtes oculos. ſ. carnis. t Non videtis oculis mentis. v Me ergo nō timebitis ⁊c. q. d. me debetis timere. ⁊ de offenſa mea dolore: cui⁹ rō ſubdit. x Qui poſui harenā. i. terrā aridā. y Terminū mari. quē nō trāſit vltra ſe effundēdo. z Et cōmouebunt ⁊c. i. q̄ntūcūq̄ cōmoueant ⁊ intumeſcāt fluctus eius non tñ tranſeunt terminū a me p̄fixum. cū tñ nullā habeāt cognitionē. a Populo aūt huic. ad imaginē dei facto ꝑ rōnē ⁊ intellectum. b Factū eſt cor incredulū. verbis meis ꝑ prophetas dictis. c Et exaſpās. i. leges meas trāſgrediēs. Cetera patent in lr̄a. d Iniquitates. hic ꝯñr ponit ſcđa rō q̄ accipit ex pctō auaricie. ⁊ p̄ cōtinuat lr̄a hec p̄cedēti cū di. d Iniquitates nr̄e declinauerūt hec. i. abſtulerūt ſcꝫ plenitudinem annue meſſis. e Et peccata noſtra ꝓhi. bo. a nobis. ſcꝫ bonū ſpūale ⁊ tpale ⁊ ſubdit quō. f Quia inuēti ſunt in po. meo impij inſi. ſimplicibus ad eos decipiendū ⁊ depauperandū. g Quaſi aucupes. q̄ ſtudēt decipe aues. ⁊ iō ſubdit. h Sicut decipula. i. rethe aucupū. i Plena auibus. ab eis deceptis. k Sic domus eo⁊ plene dolo. ſ. bonis ſimpliciū doloſe acq̄ſitis. l Iō magnificati ſunt ⁊c. ⁊ p̄terie. ſer. me. peſſ. q̄a ſm q̄ dicit apl̄us ad Thimot. vj. Radix oim malo⁊ ē cupiditas: ideo ſubdit. F m Cauſam vidue nō iudicauerūt. ſ. iuſte ſꝫ iniuſte ꝓpt munera. Aliq̄ libri hñt. Cauſam vidue. ly vidue nō ē in heb. nec in libris correctis. n Cām pupilli non direxerunt ⁊c. q̄r nō ſperabāt inde habere lucrū. o Nūq̄d ſup his nō viſitabo q. d. imo penā debitam nō inferendo. p Stupor ⁊ mirabilia facta ſūt in terra. G ⁊ q̄ ſint illa ſubdit. q Prophete. ſ. falſi. r Prophetabāt mēdaciū: cuꝫ tñ vt fingebāt loq̄rent q̄ſi ex ore dei q̄ ē veritas. Eſa. 1. f. s Et ſacerdotes q̄ p̄ alijs debēt eſſe intelligentes. t Applaude. eoruꝫ mēdacijs v Et po. me. dile. talia. q̄r populus cōis ꝓnus eſt ad mala. S. eo. et I. 9. c. x Quid ḡ facietis. vos ſacerdotes ⁊ pphe falſi. y In nouiſſimo ei⁹ ſcꝫ ppli mei qñ per chaldeos occidet et captiuabit. q. d. cum eis cōfuſibiliter moriemini ⁊ captiuabimini.

In ca. v. vbi dr̄ in poſtil. Dñe oculi tui reſpiciūt fidem.

Additio.

Quod dr̄ hic. Dñe oculi tui reſpiciūt fidē: ꝓprie pōt exponi de vera fide ꝑ quā hō iuſtificat ſm illud Abac. ij. ca. Iuſtus in fide ſua viuit. q̄ quidē fides nō erat in viris hierlm de quibus h̄ agit qđ ꝓpha ꝓbat ex h̄: q̄ lꝫ deus ꝑcuſſerit eos ꝑ aduerſarios nō tñ dolebāt ꝑ pniam eo q̄ credebāt q̄ h̄ nō ꝓcedebat ex ꝓuidētia diuia eo mō q̄ philiſtei dicebāt. j. Reg. vj. Neq̄ q̄ manus eius tetigit nos: ſꝫ caſu accidit vñ ꝑſeuerabāt in pctis ſuis tanq̄ nō eſſent a deo flagellati. ⁊ hoc eſt qđ dr̄, Dñe oculi tui reſpiciūt fidē ꝑ quam iuſtus credit q̄ tu punis pctōres. q̄r das vnicuiq̄ ſm opa ſua ⁊ tu reſpicis q̄ iſti nō habent talē fidē qđ pꝫ ex h̄. q̄r tu ꝑcuſſiſti eos ⁊ nō doluerunt: ſꝫ potius indurauerūt facies ſuas ⁊ noluerunt reuerti. vtꝫ in lr̄a. Et ſic ex ſua impenitentia arguit defectuꝫ fidei eorum.

Capitulum. vj.

Confortamini. Hic ꝯñr excludit ſm remediū.ſ.ſacerdotū ſcrimonia ꝑ qua parcereṫ ppl'o ſi adeſſet: ſicut ad p̄ces aaron ꝛ oblatōnē inceñ extinctus fuit ignis q̄ deuorabat ppl'm Num.xvj. ſꝫ h̄ remediū i hoc ca. excludiṫ qḋ diuidiṫ in q̄tuor ptes, qr p̄ punitio ppl'i nūciat. ſcḋo cā punitionis aſſigṫur: ibi Dis calūnia. tercio remediū per ſacerdotes euacuaṫ ibi. a minore. q̄rto denūciatio punitiōis iteraṫ ibi: Propterea. Circa p̄mū dicit ꝓpheta.

A

a Cōfortamini filij ben. in me. hirl'm. ad defendendū eā. hoc aūt dicit qr hirl'm ꝑ vna parte erat in ſorte beniamin.

b Et in thecua clāgite ꝛc. Thecua enī ꝛ bethacharen erāt duo fortalicia in iudea in pte aq̄lonari reſpectu irl'm ꝛ iō in illis fuerūt poſite armatorū cuſtodie ad impediēdū iter exercitus chaldeorū venientis ex illa pte verſus hirl'm vt dictū ē ſ.ca.j. c Specioſe ꝛ delicate.ſ. mulieri q̄ nō pōt ſuſtinere aliq̄d laboris.

B

d Aſſimilaui filiā ſyon.i.irl'm q̄ dr̄ ſyō filia: eo q̄ tēplū ꝛ regis palatiū erant in mōte ſyon Et p irl'm hic intelligiṫ ppl'us habitās in ea. ꝛ iḋo qḋ dictū ē. Confortamini ꝛc. dr̄ ironice. q. di. ꝓpha ſit facietis vos p̄parātes ad reſiſtendū: ſi nō poteritis. vñ ſubdiṫ.

a Confortami Ca.VI
filij beniami i medio
b irl'm ꝛ i thecua clāgite
buccina ꝛ ſup bethacarem
leuate vexillū: qr malū vi-
ſū ē ab aq̄lone ꝛ ꝯtritio ma
c gna ſpecioſe ꝛ delicate aſſi
d milaui filiā ſyō ad eā veni
e
f ent paſtores ꝛ greges eoꝝ
g Fixerūt i ea tētoria i circui
h tu paſcet vnuſq̄ſq; eos qui
i
k ſub manu ſua ſt̄ Sctificate
l ſup eā bellū: cōſurgite ꝛ aſ
m cēdam⁹ i meridie. Ve no-
n
o bis qr declinauit dies: qr
lōgiores facte ſunt vmbre
p veſpi. Surgite ꝛ aſcenda-
mus in nocte: ꝛ diſſipem⁹
domos eius: qr hec dicit
q dñs exercituum. Cedite li
r gnū ei⁹: ꝛ fundite circa ie-
s
t ruſalē aggerē. Hec eſt ciui
v tas viſitatōis ōis calūnia
x i medio eius: ſicut frigidā
facit ciſterna aquā ſuā: ſic
y frigidā fec̄ maliciā ſuā Ini
q̄tas ꝛ vaſtitas audieṫ i ea
corā me ſp infirmitas ꝛ pla
ʒ ga. Erudire hirl'm ne forte
a recedat aīa mea a te: ne for
te ponā te deſertā terrā in
habitabilē. Hec dicit dñs
exercituum. Uſq; ad race
mū colligēt q̄ſi in vinea re
b liq̄as iſrl'. Conuerte manū
tuā q̄ſi videmiator ad car-
c tallū. Cui loq̄r ꝛ quē conte
d ſtabor vt audiat. Ecce icir
cūciſe aures eoꝝ: ꝛ audire
e nō pñt. Ecce v̄bum dñi fa
ctū ē eis in opprobriū ꝛ nō
f ſuſcipiēt illud. Idcirco fu
g
h rore dñi plenus ſum: labo
a raui ſuſtinēs. Effunde ſup
paruulū foris: ꝛ ſup cōci
lium iuuenū ſil'. Uir enim
cū muliere capieṫ ſenex cū
b pleno dieꝝ Et trāſibūt do
c mus eoꝝ adulteros agri ꝛ
vxores pit: qr extendā ma
nū meā ſup habitātes ter-
d rā dic̄ dñs A miore q̄ppe
e
f vſq; ad maiorē oēs auari-
cie ſtudēt: ꝛ a ꝓpha vſq; ad
ſacerdotē cūcti faciūt dolū
g Et curabūt cōtritionē filie
h
i ppl'i mei cū ignominia di-
cētes pax: pax: et non erat
k pax Cōfuſi ſunt. qr abomi
l nationē fecerunt: quinpoti
us ꝯfuſione nō ſunt confu
ſi: et erubeſcere neſciunt.
m Q̄obrem cadēt inter ruē-
tes in tēpore viſitatōis ſue

di. hirl'm. verbum eſt dñi q̄ſi cōpatientis.
ʒ Ne forte ꝛc.i. dilectio mea. a Ne forte ꝛc. vſq; ad racemū colligent. ly vſq; teneṫ h̄ excluſiue. et ē ſenſ⁹. q̄ ſic pauci racemi euadunt man⁹ vindemiatorum: ſic pauci iudei euadent manus chaldeoꝝ. iō ſubdiṫ. b Conuerte ꝛc. ad cartallū qḋ eſt inſtr̄m q̄ portanṫ vue ad p̄ſſoriū. ꝛ eſt verbū dñi directum ad exercitū chaldeorū q̄ partim occiderunt ꝑ partim captiuauerunt ppl'm ipm ducētes ad p̄ſſoriuꝫ mortis ꝛ anguſtie. in heb. hr̄. ad iteratas ſcrutatōes ꝑ h̄ deſignaṫ captiuatio iudeorū q̄ remāſerant cū godolia q̄ interfecto fugerunt in egyptū ꝯ ꝯſilium hieremie. vt hr̄ infra. xliij ꝛ ibi cū egyptijs pierūt ꝑ chaldeos vt hr̄ infra. xliiij. c Cui loquar. verbū eſt hieremie deſperātis de iudeorū correctōne. iō ſubdiṫ. d Ecce incir. au. eorūꝫ. in heb. hr̄: obturate.
e Ecce verbuꝫ dñi ꝛc. qḋ eſt peſſimum qr peius ē ipm vituperare q̄ nō audire. ꝓpter qḋ ſubdit ꝓpha.

C

Eſa.1.d.et 7.15.b.

7.8.d. Eſa.56.B.

B

e Ad eā.ſ. irl'm. f Venieṫ paſtores ꝛ greges eorū.i. principes exercitus regis babylonis cuꝫ aciebus ſuis. g Fixerūt in ea tentoria in circuitu ſic eā obſidēdo vt nullus poſſit egredi ad fugiendū nec ingredi ad p̄bendū obſeſſis auxiliū. h Paſcet vnuſq̄ſq;. principum dictorū. i Eos q̄ ſub manu ſua ſunt. de p̄dis terre. k Sanctificate ſup eam bellū.i. ꝯfirmate qr ſctm̄ in vna ſignificatōe idē eſt qḋ firmū. l Conſurgite verbū eſt bellantiū cōtra hirl'm ꝛ mutuo ſe exhortantiū. m Et aſcēdamus. muros ei⁹. n In meridie. in q̄ deſignaṫ deſideriū eorū ad bellandū ꝯtra ciuitatē q̄ſi nō retracti p̄ feruore ſolis ab actu bellandi. o Ve nobis. qr declinauit dies. ꝛ ſic nō poterimus eā cape añ noctē. p Surgite ꝛ aſcē. in nocte totū iſtud dr̄ ad exprimēdū dictū deſideriū chaldeorū: q̄ſi nō retrahanṫ a bello ꝓpter tenebras noctis. ꝛ q̄ſi hoīes ſolēt deficere a labore diurno. q Cedi. lig.i. ligna regionis i circuitu. r Et fundite.ſ. effundite. s Circa hirl'm aggerē.i. cōgeriē de lignis terra ꝛ lapidibus ad implendū foſſata. t Hec eſt ci. viſi.i. punitōis a deo.
v Dis. hic ꝯñr dicte punitōis aſſignaṫ cā cū ſubdiṫ. Dis calumnia in medio eius. qr potētiores oībus modis querebāt occaſiones cōtra minores ad rapiendū bona eoruꝫ.
x Sicut frigidā ꝛc. hoc eſt dictū q̄ charitas in ppl'o erat totaliter refrigidata. ꝛ p ꝯñs malicia augmētata: ſm q̄ dicit ſaluator Math. xxiiij. ꝙm abūdabit iniquitas refrigeſcet charitas multorū. in heb. hr̄. Sicut puteus effluit aquā ſuā.ſ. ꝯtinue. ſic ppl's cōtinuat maliciā ſuā. y Iniquitas ꝛ vaſti. audieṫ in ea.i. deſtructio ꝛ plaga. ʒ Erudi.

f Idcirco furore dñi.i. eius vindicta. g Plenius ſum. qr plene reuelata ē mihi ſup ppl'm futura. h Labora. ſuſtinēs.i. ppl'o meo ꝯpatiēs. Effunde.i. effundes dictā vindictā. ꝛ loquiṫ hieremias ad dñm. a Sup paruulū ꝛc. q. d. non parces alicui rōne etatis. ſexus aut cōditōis. b Et trāſibūt do. ꝛc.i. bona de domibus eorū. c Agri.i. bona agroꝝ. chaldei enī nō remāſerūt in t̄ra ad poſſidēdū domos ꝛ agros in iudea. d A minore. hic ꝯñr excludiṫ remediū qḋ poſſet hr̄i ꝑ ſacerdotiū. ꝛ p̄ ꝓpter maliciā eoꝝ. ſcḋo ꝓpter diſplicētiā ſacrificioꝝ: ibi. Ut q̄d. Circa primū dr̄. d A minore quippe.i. a leuita q̄ miniſtrabat ſacerdoti. e Uſq; ad maiorē.i. ſummū ſacerdotē. f Oēs auaricie ſtudēt. varijs cautelis ꝛ dolis ſubtrahēdo bona laicorū. g Et cura. ꝯtri. fi. po. mei.i. deſtructionē irl'm ꝑ ꝓphas dñi nūciatā. h Cū ignominia.i. cū falſitate. i Dicētes. Pax pax.ſ. ppl'o ꝛ ciuitati. k Confuſi ſunt.i. ꝯfundenṫ in deſtructōe ciuitatis. qr tunc eoꝝ falſitas apparebit ꝛ ipſi ignominioſe occidenṫ ꝛ captiuabunṫ. l Quinpotius ꝯfuſione nō ſunt ꝯfuſi. qr etiā ante deſtructionē ciuitatis apparuit eoꝝ falſitas in multis de q̄ nō erubeſcebant ſꝫ magis errorē ſuū mēdacijs palliabāt. m Q̄obrē cadēt inter ruentes. qr i captōe irl'm fuerṫ cū alijs p̄im occiſi ꝛ pti capti.

corruēt dicit dñs Hec dic
n o dñs. State sup vias ꝛ vi-
p q dete ꝛ interrogate de semi
r tis antiq̇s q̄ sit via bona ꝛ
s ambulate in ea⸤ ꝛinuenie-
tis refrigeriū aīabus vrīs
t v Et dixerūt. Nō ambulabi
v mꝰ. Et ꝯstitui sup vos spe
y culatores Et dixi. Audite
z vocē tube. Et dixerīt. Nō
audiemꝰ Jō audite gētes
ꝛ cog̃scite ꝯgregatio quan
ta ego faciā eis. Audi ter-
ra⸤ ecce ego adducā mala
z sup ppłm iustū fructū cogi
tatōnū eiꝰ: qꝛ v̄ba mea nō
audierūt: ꝛ legē meā ꝓie-
a cerūt⸤ Ut q̇d mihi thus ď
b saba affertis ꝛ calamū sua
ue olentē de terra longinq̄
c Holocaustomata vrā nō
d sunt accepta ꝛ victime vrē
e nō placuerunt mihi. Pro
f pterea hec dicit dñs Ecce
ego dabo in ppłm istū rui-
nas: ꝛ ruēt in eis p̄res ꝛ fi
lij sił: viciñꝰ ꝛ ꝓximꝰ peri-
f bunt: hec dicit dñs. Ecce
ppłs venit de t̄ra aq̇lonis
g ꝛ gēs magna ꝯsurget a fi-
nibꝰ terre. Sagittā ꝛ scutū
h arripiet crudelis est ꝛ non
i miserebit. Uox eius qua-
si mare sonabit: ꝛ sup eq̄s
ascēdet p̄parati q̄si vir ad
p̄liū aduersum te filia syon
k l Audiuimꝰ famā eiꝰ: disso
lute sunt manꝰ nrē. Tribu
latio apph̄ēdit nos: dolo-
res vt pturiētē. Nolite ex
ire ad agros ꝛ in vineā ne
ambuletꝭ qm̄ gladiꝰ inimici
m pauor i circuitu. Filia ppłi
n mei accingē cilicio ꝛ ꝯspgē
o cinere⸤ Luctū vnigeniti fac
tibi planctū amaꝝ: qꝛ repē
te venit vastator sup vos.
p q Probatorē dedi te i ppło
meo robustū ꝛ scies ꝛ ꝓba-
r bis vias eoꝝ: oēs illi prin
s cipes declinātes ābulātes
t fraudulēt: es ꝛ ferꝝ vniuer
v si corrupti st̄. Defecē suffla
x toriū i igne ꝯsumptū ē plū
y bū. Frustra ꝯflauit ꝯflator
malicie ei eoꝝ nō st̄ ꝯsūpte
Argētū r̄probū vocate eos
qꝛ dñs ꝓiecit illos. VII
a Uerbū qd factū est ad
hieremiā a dño dicēs

n State sup vias.i.varios viuēdi modos. o Et vide te inspiciēdo scripturas. p Et interrogate a ꝓphis dñi qui sciūt intellectū scripturarū p reuelationē spūssancti. p De semitis antiq̇s.i.antiquoꝝ.s.abraā.ysaac ꝛ iacob. ꝛ aliorū sctōꝝ patrū. r Et ambulate in ea.aliter enī eiꝰ cognitio nō ꝓficeret
s Et inue.refrige. aīa. ve.in sinu abrae cum p̄ribus sctis.
t Et dixerūt.facto v Non ambula.qꝛ viuebāt mō ꝯtrario. (Math.11.d.)
x Et ꝯstitui sup vos speculatores.scz pro phetas sctōs fm qđ dr̄ Ezech.iij. Filli ho minis speculatorem dedi te domui israel (E)
y Audite vo.tube. .i.scti ꝓphe qui dr̄ tu ba: eo ꝙ sicꝰ tuba ma terialis nō pōt emit tere sonū nisi insuf- (I.19.a.) flata: sic ꝓphe scti lo q̄bant a deo inspira- ti.ij.Pe.j. Nō volū tate humana allata ē aliq̄n ꝓphetia: ſ3 spū (Esaie.1.c.) sctō inspirati locuti sunt scti dei hoies.
z Et dixerūt. Non audiemus.qꝛ ꝓphis (Eccli.34.c.) nō credebāt: ſ3 magꝭ eis calumniā infere- (F) bant. vt hr̄ infra.xx. ꝓpter qđ subdit pe na eorū cū dr̄. Ecce ego adducā mala ꝛc̄.
z Fructū cogit.eiꝰ fructus ē vltimū qđ de arbore expectat ꝛ siłr pena ꝛ p̄miū est illud qđ ꝓ ope malo vel bono vltimo re cipit. a Ut quid hic excludit remediū p sacerdotes q̄tū ad sacrificia p ip- sos oblata q̄ nō erāt ire dei placatiua. ꝓpter qđ dr̄ in ꝑso- na dei. Ut q̇d mihi thus de saba affertis: in illa enī terra inuenit thus lucidissimū qđ ponebat in thymiamate cre- mādo in altari incēsi. Exo.xxx. b Et calamū suaue olē tem de terra longinqua.i.india.est aūt calamus arbor aro matica gracilis ꝛ nodosa ad modū canne vel arundiois ꝛ ponebat in sacra vnctōe qua vngebant vasa diuino cultui ꝯsecrata Exo.xxx. c Holocaustomata vrā.i.sacrificia totaliter incensa. d Non sunt accepta qꝛ sacrificia vete ris legis nō erant accepta ex seipsis sicut est eucharistia q̄ est sacrm̄ noue legis. ſ3 erant tm̄mō accepta ex fide ꝛ de uotōe offerentiū: sacerdotes aūt isti erant infideles ꝛ inde uoti. vt3 ex p̄dictis: ꝛ iō sacrificia ꝛ victime eorū nō place- bāt deo. e Proptorea. Hic p̄nr excluso remedio ꝛ pte sacerdotū: iterat denunciatio punitōnis: ꝛ primo ponit h̄ iteratio. scđo infert quedā ꝯclusio ibi: ꝓbatorē. Circa pri mū dr̄. e Propterea.i.ꝓpter mala supradicta.
f Ecce dabo in ppłm istum ruinas.s.famis gladij ꝛ ca- ptiuitatis. f Ecce ppłs venit de terra aquilonis.s.exer citus nabuch. qui intrauit iudeā ex illa parte.
g Gēs magna ꝛc̄.i.fortis ꝛ ad p̄liū docta. h Crudelis est. ꝛ sic non parcet alicui pietate ducta. i Uox eius q̄ si mare sonabit.i.terribiliter: sicut sonus maris ex vndarū collisione est terribilis. k Audiuimus famā eius. ꝛ lo- quit Hieremias ex persona populi iude. l Dissolute sunt manus nrē. p̄ timore. Timor enī cordis causat tremo rem in exterioribus membris. Cetera patent vsq3 ibi.
m Filia ppłi mei.i.irłm q̄ dr̄ ppłi filia eo ꝙ fuit ab eo edi ficata: vel ad lrām. Filia.i.filie accipiēdo singulare ꝓ plu rali: sicut Exo.viij. Uenit musca grauissima.i.multitudo muscaru3. accingere cilicio ꝛc̄. in signum tristicie ꝛ dolorꝭ. mu lieres enī in talibus tribulationibus oñ- dūt maiora signa tri sticie ꝛ dolorꝭ q̄ viri
o Luctū vnigeniti fac tibi.i.siłe3 luctū quē facit mr̄ ꝓ mor te vnigeniti filij sui q̄ est maximꝰ ꝛ ama- rissimꝰ. p Proba- tore3. hic ex p̄dictis infert ꝯclusio.s. ꝙ la bor Hieremie ad re- uocādu3 sacerdotes et ppłm de malo ad bonū non habuit ali (G) quē effectu3 sicut la (Amos.8.c.) bor examiatoris seu ꝓbatoris alicuiꝰ me talli q̄n metallū illđ nō purgat ſ3 magis in scoriā ꝛ cineres cō sumit: ꝛ h̄ est qđ dicē dñs Hieremie.
p Probatorem.i. examinatorem.
q Dedi ꝛc̄. Robu- stū. qꝛ ꝓpter quascū- q3 minas ꝛ ꝑsecutio nes nō dimisit argu ere eius malū ſ3 quia correctio non fuit se cuta. ideo sequit.
r Oēs illi pricipes declinantes a cultu (A) dñi p ydolatriam.
s Ambulātes frau dulenter dolo ꝛ culumnia alios bonis suis defraudātes.
t Es ꝛ ferrum vniuersi.i.incorrigibiles: iō subdit. Corru pti sunt ꝛ nō emēdati. v Defecit sufflatoriū in igne.i. nō habuit effectū verbū tuū. x Consumptū est plūbū loquit de hieremia ad modū aurifabri q̄ fundēs aurū vel argentū in igne apponit siłr plumbū vel stannū vt calor ig nis aurū vel argentū nō cōsumat ſ3 magis stannū vel plū- bum: ꝛ ideo q̄n stannū est totaliter ꝯsumptū ignis ꝯsumit auꝝ vel argentū positū in fornace: ꝛ sic eo ꝯsumpto labor aurifabri nō habet effectū optatū ſ3 magis ꝯriū: ꝛ sic Hie remias in correctōe iudeoꝝ: iō subdit. y Frustra cōfla uit conflator ꝛc̄. ꝛ p3 snīa ex dictis.
In.vj.ca. vbi dr̄ in postil. Ideo subdit. Ecce in circūci se aures eorum. Additio.
In heb. in hoc loco nō dr̄ aures obturare: ſ3 ꝓprie dr̄ incircūcise aures: ſ3 qꝛ qꝛ auris incircūcisa intel ligit hīc p̄putiū qđ aures videt obturare: iō p in- circūcisionē auriū intelligit eorū obturatio. Cap.vij.
a Uerbū. Hic p̄nr excludit terciū remedium in q̄ ꝯfide bant iudei.s.sanctitas templi ꝓpter quā credebant ab aduersarijs defensari. Et diuidit in duas ptes. qꝛ primo ponit exclusio. scđo dicti ꝯfirmatio ibi. Tu ḡ. p̄ma in duas. qꝛ p̄ ponit exclusio remedij. scđo destructio tēpli ibi. Ite ad locu3. p̄ma in duas. qꝛ p̄mo excludit fiducia in tēplo ex omissione boni impositi: scđo ex cōmissione mali ꝓhibiti: ibi. Ecce vos. Circa primū dr̄ Hieremie.

b Sta in porta domus dñi. vt oēs ingredientes ꝛ egredientes poſſint te audire. Cetera patēt vſq ibi. c Bonas facite vias vr̃as. i. opa. d Et ſtudia vr̃a. i. cogitatiões. e Et habitabo vobiſcū in loco iſto vr̃as pces exaudiendo. q. d. ſi iſta omiſeritis facere nō exaudiā. iō ſubdit.

ominatōnes iſtas: qđ pōt exponi dupliciter. Uno mō ſic eo ꝙ fecerimus ꝛc. i. ab omi malo qđ fecimus abſq alia ſatiſfactōe. Alio mō ſic eo ꝙ fecerimus abominatōes iſtas. i. eo ꝙ fecimus oblatiōes in templo q̄ ſm veritatē erant abominatōes ipſi deo. q2 de alieno erāt facte ꝛ mala intētione: ideo ſubdit.

f Nolite ꝯfidere in vbis mēdacij q̄ dicebant a ſacerdotibus ꝑpter tpale lucruȝ ꝛ que ſint illa ſubdit.
J.17.c.et 20.a. g Templū dñi ꝛc. Sic em̄ dicebant ſacerdotes ꝙ oia mala remitterent eis ſi facerēt multas oblati-
J.26.d. ones. et replicat ter vt ſacerdotes oſtenderēt dictū ſuū magis firmū: qđ tamen erat falſum. q2 pmo requirit pnia de pteritis ꝛ cautela de futuris. ideo ſubdit.
h Qm̄ ſi bn̄dixeritis. i. bn̄dictiōe dignas feceritis.
i Uias vr̄as ꝛc. id ē opatōes ꝛ cogitationes vr̄as. ꝛ explicat
B magis in ſpāli dicēs
k Si feceritis. vos iudices.
l Iudiciū. ſ. rectuȝ ꝗtū ad intraneos ꝛ etiā ꝗtū ad extraneos. iō dr̄ Aduene. et ꝗtū ad impotentes ſe defendere. iō ſubdit. l Et pupi. et vidue nō fece. calū. ꝛ iſtud tāgit iudices vt in fauorē ptis oppoſite nō ꝯdemnent eos: ꝛ etiā alios inferiores vt nō moueāt cōtra eos cauſas iniuſtas.
m Nec ſanguinem innocentē effuderitꝭ vos iudices innocētes ꝯdemnādo. ꝛ vos inferiores falſo accuſando: ꝛ i h monet eos ꝙ ſe habeāt iuſte erga ꝓximū
n Et poſt deos alienos. nō ambulaueritis. colēdo ſoluȝ deū verū. vos bn̄ habētes erga deum. iſta imponunt hoībus faciēda. ſ. bn̄ ſe hr̄e in his q̄ ſunt ad deū. ꝛ in his que ſunt ad ꝓximū. o Habitabo vobiſcū. exponat vt. s.
p Ecce vos. Hic ꝯn̄s excludit dicta fiducia ex ꝯmiſſiōe mali ꝓhibiti cum dr̄. Ecce vos ꝯfi. vo. in ſer. men. pſeudo prophetarū ꝛ ſacerdotū. q Qui nō ꝓderūt vobis: ſed magis nocebūt: minus em̄ dicēdo plus ſignat.
r Furari. p qđ nocet ꝓximo in rebus poſſeſſis.
v Occidere nocendo ei in pſona ꝓpria. t Adulterari in pſona ſibi cōiuncta. v Iurare mēdaciter ꝛc. iſta ſūt pctā cōtra deum directe. ꝛ p hoc deſignat ꝙ ſacerdotes ꝛ ꝓphete falſi informabāt ppl̄m ꝙ omne pctm̄ ꝯmiſſum cōtra deum vel ꝓximū remittebat eis p ſolas oblatiōnes in templo q̄ cedebant in vſum ſacerdotum in toto: cuiuſmodi erant oblatōes ꝓ peccato: de oblationibus autē pacificis vna pars cedebat in vſum offerentium: ideo ſubdit.
x Et veniſtis cōfidenter ſm informatiōnē pdictam.
y Et dixiſtis factis oblationibus veſtris. z Liberati ſumus. ab omnibus peccatis. a Eo ꝙ fecerimus ab-

b Sta in porta dom⁹ dñi: et pdica ibi vbū iſtud ꝛ dic. Audite vbū dñi ois iuda q̄ ingredimi p portas has vt adoretis dñm. Hec dicit dñs exercituū deus iſrl' c Bonas facite vias vr̄as d ꝛ ſtudia veſtra e ꝛ habitabo f vobiſcū in loco iſto. Nolite cōfidere in vbis mendacij dicētes templū dñi: tē g plum dñi: templū dñi eſt. h i Qm̄ ſi bn̄dixeritis vias ve k ſtras ꝛ ſtudia vr̄a ſi feceritꝭ l iudiciū inter virū ꝛ ꝓximū l ei⁹: aduene ꝛ pupillo: ꝛ vidue nō feceritis calumniā m nec ſanguinē innocentē ef- n fuderitis i loco hoc ꝛ poſt deos alienos nō ambulaueritis in malū vobiſmet- o ipſis: habitabo vobiſcū in loco iſto i t̄ra quā dedi pr̄ibus vr̄is a ſeculo ꝛ vſq in p ſeculū. Ecce vos ꝯfiditis vobis in ſermonibus mē- q r dacij q̄ nō ꝓderūt vob furari: occidere: adulterari: s t v iurare mendacit: libare baalim ꝛ ire poſt deos aliēos x q̄s ignoratis. Et veniſtis ꝛ ſtetiſtis corā me i domo hac in q̄ inuocatū ē nomen

y z meū: ꝛ dixiſtis liberati ſu- a mus: eo ꝙ fecerimus oēs a abomiatōes iſtas. Nūqd ergo ſpelunca latronū facta eſt domus iſta i qua inuocatū eſt nomen meuȝ in oculis vr̄is. Ego ego ſum b ego vidi dicit dñs. Ite ad c d locū meū i ſylo vbi habitauit nomē meū a principio: e ꝛ videte q̄ fecerin ei ꝓpter f maliciam ppl̄i mei iſrl'. Et nunc q2 feciſtis oia opera g hec dicit dñs ꝛ locutus ſū h ad vos mane conſurgens i ꝛ loquens ꝛ nō audiſtis ꝛ vocaui vos ꝛ nō rn̄diſtis k faciā domui huic i q̄ inuocatū eſt nomē meū ꝛ i qua vos habetis fiduciā: ꝛ loco quē dedi vobis ꝛ patri l bus vr̄is ſicut feci ſylo ꝛ ꝓ m n iiciā vos a facie mea ſic ꝓiecti omes fratres veſtros o vniuerſum ſemē ephraim p Tu ergo noli orare ꝓ populo hoc ne aſſumas ꝓ eis q laudē ꝛ orōnem ꝛ nō obſi r ſtas mihi q2 nō exaudiā te s Nonne vides quid iſti fa ciūt in ciuitatibus iuda: et t in plateis irl'm? Filij colli v gūt ligna ꝛ pr̄es ſuccēdunt

tione: ideo ſubdit.
a Nunqd ergo ſpelunca latronū ꝛc. q. d. ſic. Spelunca em̄ latronū ē eis ad refugiū ꝛ ad repoſitōes ſuorū furtoruȝ. ꝛ ſic ad tēplū recurrebāt ꝓ ſalute ꝯſequēda. ꝛ ibi offerebāt. pdas ꝛ latrocinia. Esaie.56.c. Math.21.b. J.32.f.
C
b Ite. h ex pdictis nūciat tēpli deſtructio cū dr̄. Ite ad locū meū. ſ. cultui meo deputatum.
c In ſylo. q̄ eſt ciuitas in ſorte ephraim
d Ubi hitauit nomen meū a pricipio q2 tabernaculū moyſi ꝛ archa teſtamēti primo habuerūt ibi ſtabilē manſionē. vt habet Ioſue. xviij. Prouer.1.c. Esaie.65.b.
e Et videte q̄ fecerim ei. q2 locus iam erat deſtruct⁹: ꝛ cultus dñi inde ſublat⁹
f Et nunc q2 fe. oia opa hec. i. mala pdicta q̄ ſunt tanta vel maiora ꝗ illa ꝓpter q̄ deſtructa fuit ſylo J.14.b.
g Et locutus ſum ad vos p ꝓphas vos reuocando. J.11.c.
D
h Mane ꝯſurgens. i. diligēter h faciēs.
i Et non audiſtis. vos corrigēdo.
k Faciā domui huic. i. tēplo p ſalomonem edificato.
l Sicut feci ſylo. qđ ſuppletum fuit p nabucħ. q̄ deſtruxit hirl'm ꝛ templū: vt habet infra. m Et ꝓiiciam vos a facie mea. eiiciēdo de terra vr̄a in babylonicā captiuitatem. n Sicut ꝓieci oēs fratres veſtros. i. decē tribus que iam erant in captiuitate inter aſſyrios. o Uniuerſum ſemen ephraim. hoc dr̄. q2 illa tribus fuit principalior inter decē: ꝛ q2 hieroboā primus rex eorum fuit de tribu ephraim. p Tu ergo excluſo pdicto remedio. h ꝯñr ponit dicte excluſionis cōfirmatio. ꝛ hoc ex tribus q̄ hic excludunt. ſ. hieremie orō ꝛ holocauſtorū oblatio ibi. hec hec dicit. ꝛ adheſio ppl̄i cum deo ibi. Conde capitulū. Circa primū dicit dñs hieremie. Tu ergo noli orare ꝓ ppl'o ꝛ ſubdit poſt. q Et nō obſiſtas mihi. rogādo ꝙ nō inferam ei pdicta mala. r Quia nō exaudiā te. cuius cauſa ſubdit. s Nōne vides qđ iſti faciūt. i. ꝗ horribile. q. d. dignū eſt ꝙ puniant: ꝛ qđ ſit oñdit. t Filij colligūt ligna. ad coquendū idolatrie ſacrificia. ad h em̄ pueri inducebāt a parētibus vt nutriti in talibus in ſenectute nō recederēt ab eis ſm ꝙ dr̄ Prouerb. xxij. Adoleſcēs iuxta viam ſuam: etiam cum ſenuerit nō recedet ab ea.
v Et pr̄es ſuccendēt ignem dantes filijs exemplum ſic faciēdi cum venerint ad etatem adultam.

x Et mulieres cõſpergunt adipem.i.farinã tritici delicatiſſimã.ſm illud pſ.cxlvij.Ex adipe frumẽti ſatiat te in q̃ miſcebãt aquã faciẽdo inde paſtam. y Vt faciãt placẽtas.i.panes rotundos ⁊ tenues. z Regine celi.i.lune. ⁊ ſic pꝫ ꝙ oẽs pſon domus intrinſece.ſ.vir vxor ⁊ ples erãt in illa idolatria occupate.

patent ex ſupradictis vſq ibi. z Et vocabis eos. ad penitentiam. a Et nõ rñdebũt tibi.p correctionem ꝓpter qđ poſt ſequit. b Periit fides.i.fidelitas ppľi erga deũ ⁊ ꝓximũ. c Ablata eſt de ore eorũ.q: tñmodo loquũt dolos ad mẽdacium. d Conde.Hic tercio ꝯfirmat propoſitum excludẽdo ꝯiunctionẽ ⁊ amiciciam ppľi cum deo.

f.44.c.

a Et libẽt diis alienis.libamina ſũt oblatiões de liq̃dis. vt de vino oleo ⁊ ſiĺib⁹ b Et me ad iracundiam ꝓuocẽt.i.ad inferendũ vindictã.q: ira et alie paſſiones nõ ſũt in deo.ſ; eius punitio dr̃ ira: eo ꝙ ad modũ hoĩs irati ſe habet qñ punit. c Nõne ſemetipſos ſupple ꝓuocant. d In ꝯfuſionẽ vultus ſui.q.d.ſic.eo ꝙ ꝓcurãt p mala ſua p me ꝯfuſibiliter puniri ꝓpter qđ ſubdit. e Ecce furor meus id eſt vindicta mea. f Conflat ſup locũ iſtũ.ad deſtruẽdum ciuitatem ⁊ templũ. g Sup viros.puniendo in pſonis ꝓpis h Et ſup iumenta ⁊c̃.puniendo eos in bonis poſſeſſis. i Hec dicit.Conſequẽter.hic cõfirmat ꝓpoſitũ p excluſionem holocauſti deo oblati.ita ꝙ nõ valeat ppľo ad aliqđ remedium cum dr̃. k Holocauſtomata vr̃a.iſta erãt ſacrificia digniora eo ꝙ totaliter incendebãt ad diuinũ honorẽ.

x ignẽ ⁊ mulieres ꝯſpergũt
y adipẽ. vt faciãt placentas
z regie celi ⁊ libẽt diis alienis
a
b ⁊ me ad iracundiã ꝓuocẽt
Nunq̃d me ad iracũdiã ꝓ
c uocãt dicit dñs: Nõne ſe
d metipſos in ꝯfuſionẽ vult⁹
ſui. Jđo hoc dicit dñs de
e us. Ecce furor me⁹ ⁊ indi
f gnatio mea ꝯflat ſup locũ
g iſtũ ſup viros: ⁊ ſup iumẽ
h
ta ⁊ ſup lignũ regionis: et
ſup fruges ſre ⁊ ſuccẽdet
i ⁊ nõ extinguet. Hec dicit
dñs exercituũ deus iſrael.
k Holocauſtomata vr̃a ad
l
m dite victimis vr̃is ⁊ come
n dite carnes q: ñ ſuꝫ locut⁹
cũ prib⁹ vr̃is: ⁊ non p̃cepi
o eis i die q̃ eduxi eos de ter
ra egypti de vbo holocau
p ſtomatũ ⁊ victimaꝝ: ſ; hoc
vbũ p̃cepi eis dicẽs. Audite vocẽ meã ⁊ ero vobis
de⁹ ⁊ vos erit̃ mihi ppľs
⁊ ambulate i oi via quã mã
daui vobis vt bñ ſit vobis
q Et nõ audieř nec iclinaue
r rũt aurẽ ſuã ſ; abieř in vo
s luptatib⁹ ⁊ prauitate cor
t dis ſui mali: factiq; ſũt re
v troſum ⁊ nõ in añ a die q̃
egreſſi ſũt p̃res eoꝝ de ter
x ra egypti vſq ad diẽ hanc
y Et miſi ad vos oẽs ſuos
meos ꝓphas p diẽ: cõſur
gẽs diluculo: ⁊ mittẽs ⁊ nõ
audieř me: nec inclinaue
rũt aurẽ ſuã ſ; indurauerũt
ceruicẽ ſuã ⁊ peius opati
ſũt q̃ p̃res eoꝝ. Et loq̃ris
ad eos oia verba hec ⁊ nõ
z audiẽt te: ⁊ vocabis eos.
a ⁊ nõ rñdebũt tibi: ⁊ dices
ad eos. Hec eſt gens q̃ nõ
audiuit vocem domini dei
ſui nec recepit diſciplinaꝫ
b Periit fides ⁊ ablata ẽ de
c
d ore eoꝝ. Tõde capillũ tuũ
e ⁊ ꝓiice ⁊ ſume in directuꝫ
f
g planctũ q: ꝓiecit dñs ⁊ re
h
liquit generationẽ furoris
ſui: q: fecerũt filii iuda ma
lũ i oculis meis dicit dñs
i Poſuerũt offendicula ſua
k i domo i q̃ iuocatũ ẽ nomẽ
l meũ: vt polluerẽt ea ⁊ edi
m ficauerũt excelſa tophet q̃
n eſt in valle filii ennon: vt i
o
cẽderet filios ſuos ⁊ filias
p ſuas igni q̃ ñ p̃cepi nec co
gitaui i corde meo Jđ ecce

Ad cuius intellectũ ſciendum ꝙ ꝓphete dñi nõ ſolum ꝓphetabãt verbis: ſ; etiaꝫ aliqñ ſenſibilibus ſignis. ſicut Hieremias poſuit i collo ſuo cathenas ad ſignificandum ꝙ ſic ducerẽt ꝯcathenati in captiuitatẽ iſra.xxvij. f.19.d. f.16.c ⁊ ſic in ꝓpoſito dñs p̃cepit Hieremie: vt tonderet capillos ſuos capiti ſuo adherẽtes ⁊ ei valde amabiles: eo ꝙ erat nazareus ex vtero mr̃is ſue. vt dictum eſt ſ. cap.j. ⁊ ſic nouacula non debebat ſup caput ſuũ aſcẽdere: vt dr̃ de ſanſone Judi.iij. ⁊ hoc fuit ad ſignificãdum ꝙ dñs populum regni iuda ſibi prius adherenteꝫ ⁊ amicabilẽ ſepararet ⁊ ꝓiiceret a ſe: et hoc eſt qđ dr̃. d Conde capilluꝫ tuum.i.capillos accipiẽdo ſingulare ꝓ plurali. e Et ꝓiice.a te. f Et ſume in directum.i.directe accipiens capillos. g Planctum.cuius

l Addite victimis vr̃is.ſ.hoſtiis pacificis quarũ vna ps cedebat in vſum offerentiũ: iđ ſbdit m Et come.car.ſ.holocauſtorũ.q.d.nõ incendite ꝓ me. q: in nullo placẽt mihi: iđ ſubdit. n Quia nõ ſum locutus.de ipſis mihi offerẽdis. o In die qua eduxi eos de terra egypti: ſicut pꝫ Exo.xx.vbi dedit p̃cepta decalogi ppľo.⁊ de holocauſtis nõ fit ibi ſermo. p Sed hoc verbum p̃cepi eis di.Audite vocẽ ⁊c̃. Et hoc pꝫ Exo.xix.vbi dicit. Si audieritis vocem meã ⁊ cuſtodieritis pactũ meũ eritis mihi in peculium. Melior eſt eñ obediẽtia q̃ victime.j.Reg.xv. Sciendũ tñ ꝙ poſtea dñs p moyſen precepit holocauſta ⁊ victimas ſibi offerri a ppľo.ne talia offerrent idolis ad qđ erant ꝓni: ⁊ ad expediendum obedientiam ppľi: ⁊ ad p̃figurãdũ futurã immolationẽ xpi: ⁊ ꝓpter hoc dictũ eſt hic. Non p̃cepi eis in die qua eduxi ⁊c̃.p qđ non excludit p̃ceptum poſtea datum. q Et nõ audi.obediendo. r Sed abie.in volup.q̃tum ad delicias carnis. s Et in pra.cor ſui mali.ſeruiẽdo idolis. t Factiq; ſũt re.a me recedentes. v A die qua egreſſi ſunt ⁊c̃.i.a tpe illius egreſſionis: q: tunc fecerũt vitulũ cõflatilem.Exo. xxxij. x Vſq ad diem hanc.nõ q: cõtinue fuerint idolatre: ſ; ꝓ maiori parte tpis vtꝫ ex libris Judicũ Regũ et Paral. y Et miſi ad vos ſcꝫ reuocãdos: ſic eſt in heb. ⁊ mutat modus loquendi de tercia pſona in ſcđam.cetera

ſignificatio ſubdit. h Quia ꝓiecit dñs ⁊ reli.gene.fur. ſui.i.ppľm iuda quem dilexit prius.q: p mala ſua ꝓuocauit ꝯtra ſe irã dei: ⁊ ideo dr̃ hic generatio furoris dei: ſicut hõ dignus morte dr̃ filius mortis.ij.Reg.xij.Conſequenter ponit duplex cã huius ꝓiectõis. Prima cum dicit. i Poſue.offendicula ſua.i.ydola. k In domo in q̃ ⁊c̃. ſcꝫ in templo diuino cultui deputato: vt hr̃.iiij.Reg.xxj.⁊ hoc fuit valde deteſtãdũ.ſicut cuꝫ mulier introducit adulterũ in eodẽ lecto cum marito ſuo.ſcđã ponit ibi. l Et edificauerũt excelſa.i.altaria alta.q: locus ille erat in valle.vtꝫ ex lr̃a ſequẽti. m Tophet.i.ydolo moloch ⁊ ſm ꝙ dicit hic Ra.ſa.ſonat tympanũ ſeu tympanizationeꝫ: eo ꝙ in ritu illius idoli fiebat tympanizatio. Erat eñ illud idolũ ereũ ⁊ interius ꝯcauũ: ⁊ intra ꝯcauitatẽ illã fiebat ignis fortis: ⁊ qñ idolũ erat ignitũ ponebat puer qui offerebat in manibus eius: ⁊ tũc ſacerdotes ꝑcutiebãt fortiter tympana ne parentes pueri audirent clamorẽ pueri ⁊ cõpaterent ⁊ vt crederẽt ſine dolore corpis aiam euolare: ⁊ iſtud erat valde horribile.ſ.innocentẽ ad venerationẽ idoli ſic interficere. n Filii ennon nomẽ.erat ꝓpriũ hoĩs cui⁹ fili⁹ erat dñs loci illius. o Vt incẽderẽt filios ſuos modo p̃dicto. p Que nõ p̃cepi ⁊c̃.hoc dr̃ q: ſacerdotes illius idoli aſſerebãt talem oblationẽ eſſe deo valde acceptam.eo ꝙ dñs dixit Abrahe.Tolle filium tuum vnige

nitũ quẽ diligis yſaac ⁊ offer illũ in holocauſtũ ⁊c. Geneſ. xxij. qḋ ẽ falſum: qꝛ illud nõ fuit dictũ abꝛae vt yſaac moreret: ſꝫ vt obediẽtia ꝓbaret: ꝓpt qḋ ibidẽ ſubdit. Ne extendas manũ tuã ſup puerũ: neqꝫ facias illi quicqꝫ. nũc cognoui ꝙ timeas dñm ⁊c.

q Et nõ dicet ampli⁹ tophet ⁊ val. fi. ennon. lꝫ. n. ennon ſit nomẽ ꝓpriũ vt dictũ ẽ: tñ alio mõ ẽ appellatiuũ ⁊ ſignat cõſolationẽ. q. d. nõ vocabit ampli⁹ loc⁹ conſolationis ſꝫ mag⁹ cõtrariũ. ſ. vallis iterfectiõis: qꝛ multi iudei ibi fuerũt poſtea iterfecti a chaldeis.

r Et ſepe. in tophet ſcꝫ ſepultura aſini. ſicut dr. i. xxij. ca. de iechonia. Sepultura aſini ſepeliet. ⁊ h̄ pꝫ ꝑ h̄ qḋ ſubdit. Et erit morticinũ ppl'i hui⁹ in cibum volucribus ⁊c. Cetera patent.

q dies veniẽt dic̃ dñs ⁊ ñ dicet ampli⁹ tophet et vallis filij ennon: ſꝫ vallis interfectionis ⁊ ſepelient in tophet: r eo ꝙ non ſit locus. Et erit morticiniũ populi hui⁹ i cibos volucrib⁹ celi ⁊ beſtijs terre: ⁊ non erit qui abigat

In. vij. ca. vbi dr in poſtil. Et replicat ter. Additio. i.

Secundũ tranſlationẽ chaldaicã replicat hic ter: tẽplũ dñi: eo ꝙ ter in anno debebãt apparere in templo corã dño vt pꝫ Deut. xvj. ca. ꝑ quã trinã apparitione credebant expiari a ſuis delictis: quod tamen erat falſum: niſi corrigerent vias ſuas vt cõmuniter dicit.

In eo. ca. vbi dr i poſtil. Regine celi. i. lune. Additio. ij.

Si nos habem⁹. Regine celi. in hebreo hr̃ ꝗdã dictio ꝗ vno mõ ſigt reginã: ⁊ alio mõ ſigt opus: ⁊ ſic nõ deſignat vnũ certũ planetã ſꝫ totũ opus celeſte qḋ obſeruat ab aſtronomia ſm certas ꝯſtellatiões: ⁊ ꝗmodocũqꝫ ſit irrationabile videt dici ꝙ luna ſit regina celi cũ ſol ſit maioris efficacie luminis ⁊ virtutis.

In eodem capi. vbi dicitur in poſtilla. Quia non ſuꝫ locutus de ipſis mihi offerendis.

Additio. iij.

Licet in ꝑceptis decalogi nõ fiat mẽtio de holocauſtis: nec de ſacrificijs: tñ antea ⁊ ſpãliter qñ de⁹ eduxit poplm de egypto ꝑcepit eis de agno paſchali imolãdo: qḋ fuit celebꝛatũ in die ꝓpa ſeu tpe eductionis de egypto: vt hr̃ Exo. xij. qḋ quidẽ ſacrificiũ vt hr̃ ibidẽ vocatur victima. ⁊ de h̄ fuit pmũ ꝑceptũ ⁊ de pncipalib⁹ datis filijs iſrl a deo ꝑ moyſen. Vñ rõ poſtillatoris ꝗ dicit ꝙ i h̄ qḋ dr hic. Nõ ꝑcepi eis in die ꝗ eduxi ⁊c. nõ excluditur ꝑceptũ poſtea datũ. ſ. de ſacrificijs: ſꝫ preceptũ antea non videt ſufficere vt patet: ⁊ ideo aliter videt h̄ dicendũ. Pro ꝗ ſciendũ ẽ ꝙ in ꝑce. ca. iã dixerat ꝓpheta ꝙ holocauſtomata ⁊ victime nõ placebãt deo eo ꝙ legẽ nõ ſeruabãt: nũc autem arguit eos ex hoc ꝙ imolatiões ſuas ſeu ſacrificia nõ ꝓ cultu dei. ſꝫ magis ꝓ voracitate ſua faciebãt. Unde gloſa interlinearis ſup iſtud verbũ. Et comedite carnes. ſic dicit quia nõ veneratione ſui ſꝫ epularũ deſiderio imolauerunt hec i glo. vñ cũ dr̃ hic. holocauſtomata vr̃a addite victimis veſtris ⁊c. ſenſus eſt. Exꝗ ad appetitũ veſtrũ ſatiandũ immolatis cõueniẽtius ẽ vt nõ offeratis holocauſta ꝗ totaliter incendũt: ⁊ ſic ꝯhr vident cõſumi totalit in honorem meũ ſꝫ addatis ea victimis vr̃is vt ſaturemini carnibus. nã victime ꝓ maiori parte cedebant in vſum offerentiũ: ⁊ ſeqtur. Quia nõ ſum locut⁹ cũ pr̃ib⁹ vr̃is ⁊ nõ ꝑcepi eis in die ꝗ eduxi eos de terra egypti de vbo holocauſtomatũ ⁊ victimarũ qꝛ tũc nõ ꝑcepit eis facere holocauſta et victimas ſꝫ ſolũ victimã. nã agnus paſchalis victima erat: vt pꝫ in ꝑdicto ca. Exo. xij. nõ aũt holocauſtũ: poſtea vero cũ lapſi fuerũt in ydolatriã de⁹ ꝑcepit eis holocauſta ⁊ victimas ſibi offerri a pplo ne talia offerrẽt ydolis: put in poſtilla. Et ſeqt Sꝫ h̄ verbũ ꝑcepi eis. Audite vocẽ meã. q. d. h̄ mandatum de obediẽdo deo in ꝗ ver⁹ dei cult⁹ ꝯſiſtit ſemꝑ fuit ꝑ ſe intentũ a deo non autem holocauſta ⁊ victime ⁊c.

In eodem ca. vbi dicitur in poſtilla. Periit fides. id ẽ fidelitas populi. Additio. iiij.

b Hoc quod dicit h. Periit fides. ꝓprie poteſt itelligi de fide iuſtificãte: quia ꝗ ydola colunt: ſicut verũ deum manifeſte deficiũt in fide credẽtes ydolũ hr̃e potentiã ſeu auctoritatẽ diuinã. Et qꝛ duplex ẽ act⁹ fidei. ſ. intriſecus in corde ꝗ credit ad iuſticiã: ⁊ extrinſec⁹ in ore ꝗ fit ꝯfeſſio ad ſalutẽ: ad Ro. x. ideo de pmo dicit. Periit fides. ſ. in corde de ſecũdo vo. Et ablata ẽ de corde eoꝝ. ⁊ iſtũ ſenſũ videt tenere gloſa. Ezech. 26. c.

Et quieſcere faciã de vrbibus iuda ⁊ de plateis iĺrm vocẽ gaudij et vocẽ leticie vocem ſponſi et vocẽ ſponſe. In deſolatiõe ei erit terra.

Capitulum VIII

a In tpe illo ait dñs eij b cient oſſa regũ iuda: ⁊

In eo. ca. vbi dr in poſtil. Tonde. h̄ ſcḋo cõfirmat ꝓpoſitũ ⁊c.

Additio. v. A

Hoc qḋ dr h. Tonde capillũ et ꝓijce et ſume nõ ſũt vba dñi directa ad hieremiã: qꝛ vt dictũ fuit Eſa. xl. ca. ſup illõ vbũ Sup montẽ excelſum aſcẽde verba hebꝛaica ⁊ ꝓnoĩa diſtĩgnũtur ſm ſexũ qꝛ aliꝗ ſũt maſculina ⁊ aliꝗ feminina: ⁊ qḋ dr h. Tonde ⁊ ꝓijce ⁊ ſume. ſunt feminini gener⁹ in hebꝛaico in h̄ loco ſic ꝙ dirigũt ad feminã. ⁊ iõ hec vba intelligẽda ſũt tãqꝫ dicta ꝑ ꝓphetã in ꝑſona dñi ad ciuitatẽ iĺrm: vt ſcꝫ in ſignũ meroris tonderẽt capillos. qꝛ vt dr̃ in glo. apõ veteres ꝯſuetudo fuit lugentiũ tondere ceſariẽ: ſic nũc ecõtra comã dimittere luctus indiciũ ẽ. hec in glo. ⁊c.

In eodem ca. vbi dicit in poſtil. Et nõ dicet amplius tophet ⁊ vallis filij ennon. Additio. vltima.

Si nos habem⁹. vallis filij ennon. in heb. hr̃ gehenhynnon. vñ ex h̄ noĩe fuit aſſumptũ in hebꝛeo Gehẽna. ad ſignificãdũ locũ infernalẽ vbi cruciãt dãnati: ⁊ ſic hr̃ in catholicon ⁊ rõ ẽ qꝛ in h̄ loco crudeliſſime ⁊ irremediabilit cruciabant hoies ꝑ demonũ adminiſtrationẽ quodãmõ ſicut in inferno. Siĺr ⁊ tophet nomẽ eſt inferni: iuxta illud Eſaie. xxx. c. Preparata ẽ ab heri tophet ⁊c.

Replica.

In ca. vij. extraneũ vr̃ Burgẽ. ꝙ poſtil. reginã celi vocat lunã eo ꝙ ſol ſit maior⁹ efficacie qḋ argumẽtũ Bur. modicũ ꝯcludit. ſꝫ vſu loquẽtiũ phoꝝ ⁊ poetarũ ꝯcludit illa rõ ꝓ poſtillatore. nã ſol dr̃ pater ꝗa generat hoiem: ⁊ nõ hoim tm̃ ſꝫ ⁊ deoꝝ. i. alioꝝ planetaꝝ: et a multis poetis dr ſol rex rõne maioris efficatie: Luna dr regina ⁊ mater ex bona ꝯgnẽtia: qꝛ ſol ⁊ luna ſũt duo magna luminaria: ſol tñ mai⁹ ⁊ luna min⁹. vtꝫ Geñ. j. ita in regno magne ꝑſone ſunt rex et regina. maior tñ rex ꝗ̃ regina ⁊c.

In eo. ca. vbi dr. Nõ ꝑcepi eis in die ꝗ eduxi ⁊c. dic̃ poſtil. ꝑ h̄ nõ excludũt ꝑcepta poſt data. Ubi Burgẽ. accipit occaſionẽ ꝯ poſtil. cũ tamen ⁊ hic ⁊ ille volũt idꝫ: vt patet

In eo. ca. vbi dr̃ Tonde capillũ Burgẽ. h̄ et ĩ. Eſai. iiij fantaſiat de generib⁹ verboꝝ ꝙ videlꝫ verba ſunt maſculini generis ⁊ feminini generis in grãmatica hebꝛaica ſic̃ nomina in grãmatica latina. Quod ſi ita eſt puto beatũ Hiero. ⁊ alios nõ latuiſſe. ſed glo. quam adducit non facit pro eo ſed ſtat cum expoſitione poſtil. ꝙ tonſio capitis hieremie h̄ precepta prenoſtice deſignauit merorem ciuitatis ⁊ populi: ſicut in ipius collo cathena fuit prenoſticum ſignũ captiuitatis: de quo infra. xxvij.

Capitulum viij.

In tpe illo. Hic excludit quartũ remediũ. ſ. ſapientia doctoꝝ ſi ineſſet: ꝑ quã ppl's poſſet ab errore et ydolatria reduci a punitione diuina liberari ſed h̄ excludit in h̄ ca. qḋ diuidit in duas partes: qꝛ p̃ ꝑdicit populi exterminiũ: ſcḋo excludit dictũ remediũ ibi: Miluus in celo. Prima adhuc in duas. qꝛ pmo ponit ppl'i exterminatio ſecũdo exterminationis rõ: ibi. Et dicet. Circa pmũ primo ponit exterminatio ꝗ̃tuꝫ ad defunctos quorum inter homines nõ remanent niſi oſſa ſepulta: ⁊ ꝗ̃tũ ad h̄ dr.

a In tempore illo. ſ. deſtructionis hieruſalẽ ꝑ chaldeos

b Eijcient oſſa regum ⁊c. mos enim fuit apud iudeos ſepelire mortuos ſumptuoſe: vt habetur Johãnis. xix. ⁊ maxime perſonas regũ ⁊ pontificũ ⁊ alioꝝ notabiliũ: ita ꝙ in

oſſa pricipũ ei⁹ ⁊ oſſa ſacer
dotũ ⁊ oſſa ꝓpharum: ⁊ oſſa
eoꝝ q̃ bitauerũt irl̃m de ſe-
c pulcris ſuis: ⁊ expãdẽt ea
ad ſolẽ ⁊ lunã et omnẽ mili
ciã celi que dilexerũt et qui
bus ſeruierũt et poſt q̃ am-
bulauerũt et que queſierũt
d et adorauerunt. Non colli
e gent ⁊ nõ ſepelient in ſter-
quiliniũ ſup faciẽ terre erunt
f Et eligent magis mortẽ q̃
vitã oĩs qui reſidui fuerit
de cognatione hac peſſima
g in vniuerſis locis q̃ dereli
cta ſũt ad que eieci eos di-
h cit dñs exercituũ. Et dices
ad eos. Hec dicit domin⁹
i Nunquid qui cadit non re
ſurget: et qui auerſus ẽ nõ
k reuertetur? Quare ẽ̃ auer-
ſus eſt populus iſte i irl̃m
l m auerſiõe ↄtentioſa? Appre
n henderunt mendaciũ ⁊ no
o luerunt reuerti. Attendi et
auſcultaui nemo qd̃ bonuȝ
p eſt loquitur. Nullus ẽ qui
agat pniaȝ ſup pctõ ſuo di
q cẽs. Quid feci. Oẽs ↄuer
ſi ſunt ad curſum ſuũ quaſi
equus impetu vadẽs in p̃li
r um Miluus in celo cogno
s uit tẽpus ſuũ: turtur ⁊ hy-
rundo et ciconia cuſtodie-
runt tempus aduentus ſui
t ppl̃s aũt me⁹ nõ cognouit
v iudicium dñi. Quõ dicitis
x y ſapiẽtes nos ſumus et lex
z dñi nobiſcũ eſt. Uere men
daciũ opatus eſt ſtilus mẽ
a dax ſcribaꝝ. Cõfuſi ſunt ſa
piẽtes: pterriti ⁊ capti ſunt
b c Uerbũ em̃ dñi proiecerũt
d e ⁊ ſapia nulla ẽ in eis. Pro
f pterea dabo mulieres eoꝝ
g exteris agros eoꝝ hẽdib⁹
h Quia a minimo vſq̃ ad ma
ximũ oẽs auariciã ſequunt
a ꝓpha vſq̃ ad ſacerdotem
cuncti faciunt mendacium
Et ſanabant cõtritiones fi
lie popl̃i mei ad ignominiã
dicẽtes: pax: pax: cũ nõ eẽt
pax. Cõfuſi ſunt q2 abhoia
tionẽ fecerũt q̃nimo cõfuſi
one nõ ſũt ↄfuſi ⁊ erubeſce
re neſcierunt. Idcirco ca-
dẽt inter corruẽtes in tpe vi
ſitatiõis ſue corruent dicit
i dñs. Cõgregãs ↄgregabo
k eos ait dñs. Nõ ẽ vua i vi
tib⁹ et nõ ſũt fic⁹ i ficulnea
l m foliũ defluxit et dedi eis q̃
n p̃tergreſſa ſunt. Quare ſe-
dem⁹. Cõuenite ⁊ ingredi
o amur ciuitatẽ munitã: ⁊ ſi-
p leamus ibi: q2 dñs de⁹ nr̃
q ſilere nos fecit et potũ de-
r dit nobis aquã fell'. Pec-
s cauimus em̃ dño Expecta
t uim⁹ pacẽ ⁊ nõ erat bonum
v tps medele ⁊ ecce formido

capitib⁹ regũ ponebãt coronas aureas cũ lapidib⁹ precio-
ſis ⁊ anulos in digitis: ⁊ circa alias pſonas ponebãt alia p̃
cioſa ſm̃ cõuenientiã ſui ſtatus: ꝓpter qd̃ chaldei in deſtru
ctione irl̃m ſepulcra taliũ effoderũt oſſa ꝓiicientes: ⁊ ioca
lia accipiẽtes. c Et expã. ea ad ſolẽ ⁊c̃. q. d. ſicut ſacrifi-
cauerunt ſoli et lune
⁊ ceteris ſtellis ſic iu
ſtũ eſt q̃ oſſa eoꝝ ꝓii
ciant ad ſolẽ ⁊ lunam
extracta de ſepulcris
ideo ſubdit. d Nõ
colli. ⁊ nõ ſepe. de ce-
tero. q2 habitatores
terre in captiuitateȝ
ducent. e In ſter-
quili. erunt. i. putreſi
ent ſup terrã per plu-
uiam ⁊ niuem deſu-
per cadentẽ. Cõſeq̃n
ter ponitur extermia
B tio q̃tũ ad viuos cũ
dicit. f Eligẽt ma.
mortẽ. p̃ nimia anxie
tate ⁊ miſeria quã ſu
ſtinebũt. g In vni
uer. lo. q̃ dere. ſũt ad
q̃ eieci eos. in capti-
uitatem ductos. vbi
dicẽt mortuos fuiſſe
beatos. h Et di-
ces Hic ↄñr ponitur
h⁹ exterminiȝ rõ q̃ eſt
obſtinatio ppl̃i i pec
cato cũ dr̃. i Nũq̃d
q̃ cadet ñ reſurget ⁊c̃.
C q. d. ille qui cadit ad
terrã libẽter reſurgit
⁊ q̃ auerſus ẽ a recta
via libenter reuertit
ad eã. k Quare ẽ̃
auerſus ẽ popl̃s iſte
in irl̃em. a via morũ.
l Auerſione contẽ
tioſa. i. obſtinata no-
lens reuerti ⁊ ſubdit
hui⁹ cauſa. m Ap
p̃henderũt mendaci
um pſeudo ꝓpharũ.
n Et noluerunt re
uerti. ad meũ obſeq̃ũ
o Attẽdi ⁊ auſculta
ui ⁊c̃. loquit deus ad
modũ hoĩs emẽdati
onẽ ſui filij deſiderãtis: ⁊ q2 nõ fuit ſecuta ſubdit. p Nul
lus ẽ q̃ agat penitentiã. de peccatis p̃teritis: ſ; ſunt obſtina
ti ad futura ꝑpetranda: ideo ſequit. q Oẽs ↄuerſi ſunt
ad curſum ⁊c̃. in q̃ notat libido peccãdi ⁊ obſtinatio maxia
r Miluus. h ↄñr excludit remediũ qd̃ poſſet haberi p ſa
pientiã doctoꝝ. ⁊ p̃ h remediũ excludit: ſecũdo exterminiũ
ppl̃i futuꝝ repetit. ibi. Cõgregãs. Circa p̃mũ p̃mittit igrã
tia ppl̃i p exemplũ auiũ intellectu carentiũ cũ dr̃. r Mil
uus i ce. cog. tps ſuũ. ſ. nidificãdi ⁊ pullificãdi. s Tur
tur ⁊ hyrũ. ⁊ cico. cuſto. tẽ. aductus ſui. q2 tpe determinato
recedũt ⁊ reuertunt. t Popul⁹ aũt me⁹ nõ cog. iudiciuȝ
dñi. i. ei⁹ mãdata ꝑ quoꝝ trãſgreſſione dñs iudicabit ppl̃m
⁊ ↄdemnabit ⁊ q2 ignorãtia ppl̃i ꝓuenit ex defectu doctoꝝ
ideo ↄñr arguit inſipientiã eoꝝ dicens. v Quõ dicitis
vos ſcribe ⁊ doctores. x Sapientes nos ſum⁹. cogno-
ſcentes diuina: de quibus ꝓpale eſt ſapientia. y Et lex
domini nobiſcũ eſt. i. apud nos eſt eius intellectus: qd̃ ex-
cluditur cum ſubdit. z Uere menda. opera. eſt ſti. mẽ.
ſcribarũ. quia falſe ⁊ erronee legem interpretabant. ſicut di

ctum eſt ca. p̃ce. de relaxatione rapinarum per oblationes.
a Confuſi ſunt ſapientes ⁊c̃. i. confundent quãdo cum ci
uitate capient. ſcȝ cuius contrarium aſſerebant cuius cau-
ſa ſubditur. b Uerbum em̃ domini. per ꝓphetas dictuȝ.
c Proiecerunt tanq̃ falſum. d Et ſapientia eius. ſcȝ
dñi. e Nulla ẽ in
eis. ſ; tm̃ ſapientia q̃
terrena eſt animalis
⁊ dyabolica. Iacobi
iij. ꝓpter quod ſbdit
pena cum dicitur.
f Propterea ⁊c̃. ex
ter. i. chaldeis q̃ eas
violabũt ⁊ poſtea du B
cent captiuas.
f Agros eoꝝ. i. bo
na agroꝝ. g He
redibus. i. extraneis:
nõ ad modicũ tẽpus
ſed ad longuȝ q̃ſi he ĩ.6.c.
reditario iure. Dimi- Eſa.56.d.
ſit em̃ ibi rex babylo
nis de paupibus, ter
re q̃ colerent terram
non ſicut dñi ſed ma
gis ſerui reddẽdo tri
butũ regi ⁊ poſt redi
tũ de babylone iuda
fuit ſub ſeruitute: pri
mo perſarũ: ſcdo gre
coꝝ ⁊ tercio romano
rũ. vt patet ex libris:
Eſdre: neemie: mach E
abeoꝝ: ⁊ etiã ex euã-
gelijs q̃tũ ad ſeruitu
tẽ ſub romanis.
h Quia a mi ⁊c̃. vſ
q̃ ad locũ illũ. Con-
gregãs. Expoſitũ eſt
ſ. vj. ca. circa mediũ.
i Cõgregãs. Poſt
q̃ excluſuȝ eſt docto
rũ remediũ: h ↄñr re
petit ppl̃i exterminı
um cum dicitur. Cõ-
gregans cõgregabo
eos. quia timore ex-
ercitus chaldeoꝝ de
villis campeſtribus ĩ.14.d.
fugerunt hieruſalem
k Non eſt vua i vi
tibus ⁊c̃. i. nõ erit ad
uenientibus chalde-
is qui totum comedent. ideo ſubditur. l Et dedi eis. ſ.
iudeis terrenaſcentia in abundantia. m Que p̃tergreſ
ſa ſunt. ſ. ab eis et occupata a chaldeis. n Quare ſede-
mus. verbum eſt habitantium extra irl̃em. q. di. ſi tardem⁹
fugere in hieruſalem: que eſt ciuitas fortior ⁊ munita a chal
deis capiemur. o Et ſileamus ibi. modus eſt em̃ obſeſſo
rum ſilere de die vt audiant ſonum tube et currant ad locũ
vbi fit inſultus hoſtium. p Quia dominus noſter ſile-
re nos fecit. id eſt ad hanc neceſſitatem nos adduxit.
q Et potum dedit nobis aquam fellis. i. anxietatẽ ama-
ram dedit nobis: cuius cauſa ſubditur.
r Peccauimus enim domino. hoc dicebant illi qui pec-
catum ſuum recognoſcebant.
s Expectauimus pacem. ſm̃ dicta pſeudo prophetarum
t Et nõ erat bonũ. ſ. pacis quod eſt ſummũ bonũ in vita
ſicut dicit priſtianus in minori volumine: ſi queratur quid
ſit ſummum bonum in vita bene reſpondetur pax. v Tẽ
pus medele. a rege egypti q̃ ꝓmiſerat auxilium ſedechie ⁊
defecit. ideo ſubdit. Et ecce formido. cuius cauſa ſubditur.

x A dan auditus ē fremitus
equoꝝ eiꝰ a voce hinnituū
pugnatorum eiꝰ cōmota ē
oīs terra. Et venerūt ⁊ de
uorauerunt terrā ⁊ plenitu
dinē eius: vrbē ⁊ habitato
y res eiꝰ. Quia ecce ego mit
z tā vobis ſpētes regulos q̄
bus nō eſt incātatio ⁊ mor
z debūt vos ait dn̄s. Dolor
meꝰ ſup dolorem in me cor
a meū merens. Ecce vox cla
b moris filie ppl'i mei de ſra
c lōginq̄. Nūq̄d dn̄s non eſt
in ſyon aut rex eiꝰ nō eſt in
d ea. Quare ḡ me ad iracun
diā cōcitauerūt in ſculptili
bus ſuis et in vanitatibus
e alienis. Tranſijt meſſis fi
f nita eſt eſtas et nos ſaluati
g nō ſumꝰ Sup cōtritione fi
h lie ppl'i mei cōtritus ſum ⁊
i k cōtriſtatꝰ: ſtupor obtinuit
l me. Nunq̄d reſina nō ē in
galaad: aut medicꝰ nō ē ibi
m n Quare igr̄ nō ē obducta ci
o catrix filie ppl'i mei. IX

q Uis dabit capiti meo
a aquā ⁊ oc'is meis fon
b tē lachrymaꝝ. Et plo
rabo die ac nocte interfectos
c filie ppl'i mei. Quis dabit
me in ſolitudine diuerſoꝝ
d viatoꝝ. Et derelinquā po
pulū meū et recedā ab eis
e quia oēs adulteri ſunt: ⁊ ce
f tus ꝑuaricatoꝝ et extende
rūt linguā ſuā q̄ſi arcū men
g dacij ⁊ non veritatis. Con
fortati ſūt i terra: q: de ma
lo ad malū egreſſi ſūt et me
nō cognouerunt dicit dn̄s
h Unuſquiſq; ſe a ꝓximo ſuo
cuſtodiat ⁊ i omī fratri ſuo
i non habeat fiduciā: q: oīs
frater ſupplātas ſupplāta
bit: ⁊ oīs amicꝰ fraudulen
ter incedet: ⁊ vir fratrē ſuū
deridebit ⁊ veritatē nō lo
k quent. Docuerunt eī lin
guā ſuā loq̄ mēdaciū vt ini
que agerent laborauerunt.
l Habitatio tua i medio do
m li: i dolo renuerūt ſcire me
n dicit dn̄s. Propterea hec
o dicit dn̄s exercituū. Ecce
ego conflabo ⁊ ꝓbabo eos
p Quid enim aliud faciā a fa
q cie populi mei Sagitta vul
nerans linguā eoꝝ: dolū
r locuta eſt. In ore ſuo pacē
cum amico ſuo loquit et oc
s culte ponit ei iſidias. Nū
q̄d ſup his nō viſitabo dic
dn̄s aut in gēte huiuſcemo
di non vlciſcet anima mea
t Super montes aſſumā fle
v tum ac lamentum ⁊ ſup ſpe

x A dan audi. ē fremitꝰ ⁊c. ab illa em̄ pte intrauit iudeā exercitꝰ chaldeoꝝ cū maxima ꝑtāte: ⁊ patet littera vſq; ibi. y Mittā vo. ſerpen. regulos. i. chaldeos. z Quibus nō eſt incātatio. i. deꝑcationibꝰ vr̄is nō flectent ad parcendū vobis. z Dolor meꝰ ſup dolorē. verbū ē hieremie dolentis de ppl'i ſui culpa ⁊ deſuper veniente pena.

F a Ecce vox cla. fi. po. mei. i. ſynagoge vel congregationis iudeorum. b De terra longinqua. ſcz de babylone vbi ducta in captiuitatem lamētabat hieruſalem deſtructionē docendo. c Nū quid nō eſt dominꝰ i ſyon ⁊c. q. d. nō: quia templū eſt deſtructū ⁊ rex ſedechias captiuatus: ⁊ ſubdit rn̄ſio

G dn̄i ad hāc querimoniam. d Quare ḡ me ad iracundiā ⁊c. q. di. iſta eſt dicte deſtructiōis cauſa. Cōſequenter ponuntur verba hieremie lamētantis. e Trāſijt meſſis ⁊c. i. tempus q̄ rex egypti debebat nobis auxiliari quia guerre fiunt in eſtate f Et nos ſal. nō ſumꝰ. i. deſtructi ſumꝰ minus enim dicēdo plus ſignifica et ex cōfidentia enī regꝭ egypti rebellauit ſedechias regi babylonis ⁊

A ex hoc ſecuta eſt deſtructio ciuitatꝭ ⁊ populi vt habetur. ī. ca. xxxvij. ⁊ ideo ſubdit hieremias. g Sup cōtri. fi. po. mei. ꝯtri. ſum. i. afflictꝰ corpe. h Et ꝯtriſtatꝰ mēte i Stupor. i. ſtupefactio membroꝝ. k Obtinuit me. ꝓ horrore tanti mali. l Nunq̄d reſina nō ē in galaad. p reſinā intelligit gutta aromatica ⁊ medicinalis p quā vt dicit Rab. ſa. ħ intelligit ſapiētia ⁊ p medicū ſapiēs q̄ curat vulnera pctōꝝ ⁊ tal' erat hieremias ⁊ etiā baruch et alij ꝓphete ſancti. ideo ſubdit. m Quare igr̄ nō ē obducta. i. pfecte curata. n Cicatrix. i. vulnꝰ. o Filie ppl'i mei. ex q̄ habet medicꝰ ⁊ medicina ⁊ tacet rn̄ſio: q: loq̄t ad modū hoīs turbati q̄ truncat verbū ⁊ nō ꝯplet. Rn̄ſio tn̄ ē q: ppl's nolebat audire medicum nec eiꝰ recipere medicinā vt patet ex ſupradictis.

v In ca. viij. vbi dr̄ in poſtil. Nūq̄d reſina nō ē in galaad. Si nos habemꝰ. Reſina. in hebreo hr̄ Additio. Tori. q̄d ſignificat in hebreo vbicūq; ponit tyriacā q̄ ē medicina ad ſalutē hoīm ordinata ſpecialiter ꝯ venena ⁊ toxicatiōes: ⁊ ē ſignificatio lr̄e magis ꝓpa in ꝓpoſito.

Capitulum ix.

q Uis dabit. Poſtq̄ hieremias deſcripſit maliciam ppl'i ⁊ cōcluſionē remedij. hic ꝯn̄r ꝓ dolore incipit lamētari: ⁊ diuidit in duas ptes. quia ꝓ ponit hieremie lamentatio. ſcdo ppl'i iude reuocatio ſicut pius pater poſt icrepationem filij ⁊ abiectionē ſtudet eū reuocare ad bonū. ſcda incipit ſe. ca. Prima adhuc in duas: q: ꝓ hieremias lamētat. ſcdo ceteros ad idem hortat: ibi. Hec dicit. Prima adhuc in duas. q: ꝓ ponit lamētatio: ſcdo lamētationis rō: ibi. q: oēs. Circa ꝓmū dicit hieremias. a Quis dabit ⁊c. q. d. vellē totus reſolui in lachrymas. b Et plo. die ac nocte. i. ꝯtinue q̄ſtū ꝑt fieri. c Interfec. fi. po. me. i. hieruſalē vt dictum ē ſ. c Quis dabit ⁊c. lugētes ei q̄rūt loca ſolitoria. d Et dereli. po. meū. ħ em̄ deſiderabat ꝓpter mala culpe q̄ videbat ieſſe poplo de pn̄ti ⁊ mala pene de futuro vt dr̄ poſtea: ſ; de precepto dn̄i cogebat ibidē remanere ad arguēdū poplm̄. e Quia oms. ħ ꝯn̄r ponit rō

B lamētatiōis: ⁊ eſt duplex ꝓma ꝓpt malū culpe pn̄tis. ſcda ꝓpt malū pene iminētis. ſcda ibi. Propterea. Circa ꝓmum dicit. e Quia oēs adulteri ſūt. q. d. ex hoc habeo cauſā lamentādi ⁊ fugiēdi. f Et extenderūt linguā ſuā q̄ſi arcū mēdacij. verba ei mēdacia ſunt q̄ſi q̄dā ſagitte emiſſe ⁊ ſic ligua ex q̄ emittunt arcus dicitur. Prouer. 18. a, et. 25. c. g Cōfortati ſunt. in malicia ſua ꝓcedentes de malo ad peiꝰ. Pſ. 27. h Unuſq̄ſq; ſe a p. ſuo ⁊c. q. d. vicinitas C ⁊ cōſanguinitas non hn̄t aliquā fidelitatē ſ. 5. c. ſibi adiunctā: quia vicini ⁊ cōſanguinei nitūtur ꝑdere ſe adinuicē. iō ſubdit. i Quia oīs fra. ſup. ſupplātabit. Duplicat aūt ſupplātationis verbū: q: multū ſtudebāt ad hoc q: vnus ad aliū deciperet ⁊ ſupplātaret. k Docuerūt ei ⁊c. p verba pulchra ⁊ deceptiora ſua mēdacia colorādo. iō ſubdit. l Habitatio tua in me. doli. quia quieſcētes in ſuis domibus dolos ꝯ alios cogitabāt. m In dolo renue. ſci. me. i. mādāta mea: vt licētius peccarēt. n Propterea Hic ponit ſcda rō lamētationis. ⁊ diuidit in duas ptes: q̄a ꝓmo ponit hec rō. ſcdo querit huius rōnis ꝯſideratio ibi. Quis ē. Circa primū dr̄. n Propterea. i. ꝓpt pctā ppl'i ꝓdicta. o Ecce ego conflabo. i. puniā eos debita pena. p Quid em̄ aliud ⁊c. q. d. tm̄ dedecus culpe nō dz dimitti ſine decore iuſticie. q Sagitta ⁊c. q: hēbāt verba nociua valde: iō ſubdit. r In ore ⁊c. nulla ei peſtis grauior ad nocendū q̄ familiaris inimicus. Et iſte eſt amicus fictus. s Nunq̄d ſup his nō viſitabo. debitā penā inferēdo: q̄ſi diceret ſic. t Sup mō. aſſu. fletū. i. aſſumi faciā. ⁊ p montem intelligit iudea que ē terra montuoſa. v Et ſup ſpecioſa deſerti planctum. quoniam incenſa ſunt loquit de futuro per modum preteriti ꝓpter certitudinem.

x Eo q nō ſit vir ptranſiens. qr ſunt occiſi vel captiuati y Et nō audie. vo. poſſidētis. i. ipi9 dei q ē dñs toti9 terre: ⁊ ſpecialit terre pmiſſiōis. z A volucre celi vſqꝫ ad pecora. i. a maiorib9 vſqꝫ ad minores. a Trāſmigrauerunt in babylonē. vl' a volucre celi ⁊c. qr cum hoībus capta ſunt pecora ad receſſū animaliū ⁊ pecoꝝ remanet terra deſerta ⁊ ſic inde fugiūt aues nutrimētum ibi cōuenienes nō habentes.

b Et dabo irl'em in acer. harene. per deſtructionē murorum ⁊ domoꝝ. c Et cubicula draconuꝫ. animalia ci venenoſa habitant in ruinis.

B

Oſee. 14. b. d Quis ē. Hic ꝯñr queritur hui9 deſtructionis ꝯſideratō cū dr. Quis ē vir ſapiēs q intelligat h. i. conſideret dictā deſtructionē. e Vt annū. iſtud querēdo. quare perierit terra et ſubdit reſponſio dñi.

f Quia dereliqrūt legē meā ⁊c. ⁊ pꝫ lr'a ex ſupra dictis.

g Ecce ego cibabo ⁊c. i. mittā eis tribulationes amaras.

E

Deut. 32. c. h Et diſpergā eos in gētib9. extraneis.

i. 23. c. i Et mittā poſt eos gladiū. qr multi d iudeis in via captiuitatis babylonice ⁊ i termino fuerūt mortui: ⁊ ſil'r de illis qui cōtra hieremie conſiliū poſt deſtructionē ciuitat' fugerūt in egyptū. k Hec dicit dñs. Hic ꝯñr Hieremias alios iducit ad lamentum dicens.

l Contemplamini. i. conſiderate mala ſupra dicta. m Et vocate lamentatrices. Antiquitus eñ in lamētationib9 vocabātur mulieres carmē lugubre pcinnētes ad cōmouendū alios ad fletū: eo q mulieres magis ſunt cōpaſſiue q̄ viri: et adhuc fit in aliq̄bus terris. n Et ad eas q ſapiē. ſunt. in hac arte. o Mittite ⁊ pperent. q. d. tempus lamētationis inſtat. cetera patent in lr'a vſqꝫ ibi. p Quia aſcendit mors ⁊c. q. d. nihil valebit cōcludere oſtia vl' portas ꝯ chaldeos: quia aſcēdent ⁊ intrabūt per feneſtras ad interficiendū iuuenes ⁊ paruulos. q Et cadet morticinū hominis. q. dicat nō erit q ſepeliat. ideo ſubditur. r Nō glorietur ſapiens ⁊c. hoc dicit quia illi de regno iude iactabāt ſe poſſe chaldeis reſiſtere: partim p ſapientiā doctoruꝫ: partim p fortitudinē bellatorum: partim p munitiones ⁊ diuitias in irl'em cōgregatas. q. d. iſta nō valebūt vobis. s Sꝫ in hoc glo. ⁊c. vere. t Scire ⁊ noſſe me. cauēdo offenſaꝫ meam ⁊ recurrēdo ad auxilium meū: ⁊ nō humanū. t Ecce dies veniūt. de ppinquo. v Et viſitabo p punitioneꝫ.

ciosa deſti plāctū qm̄ incē
x sa sunt eo q nō ſit vir ptrā
y ſiens: ⁊ non audierūt vocē
z poſſidentis A volucre celi
a vſqꝫ ad pecora tranſmigra
b uerūt et receſſert. Et dabo
c irl'm i aceruos harene et cubilia draconū: et ciuitates
iuda dabo in deſolationeꝫ
d eo q nō ſit hitator. Quis
ē vir ſapiēs q intelligat h ⁊
ad quē verbū oris dñi fiat
e vt annūciet iſtō q̄re pierit
terra: et exuſta ſit q̄ſi deſtū
eo q nō ſit q ptranſeat. Et
f dixit dñs. Quia dereliquerūt legē meā quaꝫ dedi eis
et nō audierūt vocem meā
⁊ nō ambulauerunt in ea ⁊
abierūt p9 prauitatē cordis
ſui et poſt baalim qō didicerūt a patribus ſuis: idcirco h dic dñs exercituū de9
g iſrl' Ecce ego cibabo pplm
iſtū abſinthio ⁊ potū dabo
h eis aquā fellis: ⁊ diſpergā
cos in gētib9 q̄s nō nouert
i ipi ⁊ pres eoꝝ ⁊ mittā poſt
eos gladiū donec ꝯſumāt
k Hec dicit dñs exercituum
l m Cōtēplami et vocate lamē
n tatrices vt veniāt ⁊ ad eas
o q ſapiētes ſunt mittite ppe
rēt feſtinēt ⁊ aſſumāt ſuper
nos lamētū. Deducāt oculi nri lachrymas et palpebre nre defluant aq̄s: quia
vox lamētatiōis audita eſt
de ſyon. Quō vaſtati ſum9
⁊ ꝯfuſi vehement Quia dereliqm9 trā qm̄ deiecta ſūt
tabernacula nra. Audite g
mulieres verbū dñi: ⁊ aſſumāt aures vre ſmonē oris
ei9 ⁊ docete filias vras lamētū: et vnaq̄qꝫ pximā ſuā
p planctū: qr aſcendit mors
p feneſtras nras: ingreſſa ē
domos noſtras diſperdere
paruulos deforis iuuenes
de plateis. Loq̄re: hec dic
q dñs. Et cadet morticinum
hois q̄ſi ſterc9 ſup faciē regionis ⁊ q̄ſi fenū poſt tergū
metētis: et nō eſt q colligat
r hec dicit dñs. Nō glriet ſapiēs i ſapia ſua ⁊ non glriet
fortis i fortitudine ſua ⁊ nō
glriet diues i diuicijs ſuis:
s t ſꝫ i hoc glriet q glriat: ſcire et
noſſe me: qr ego ſuꝫ dñs q
facio miſcdiam ⁊ iudiciū ⁊
iuſticiā in terra. Hec ei placent mihi ait dñs. Ecce di
v es veniūt dicit dñs: ⁊ viſi
x tabo ſup omnē q incircūciſum hꝫ ppuciū ſup egyptū
y et ſup iudā ⁊ ſup edō ⁊ ſup
filios ammon et ſup moab
z et ſup oēs q attonſi ſunt in
comā habitātes in deſerto
z qr oēs gētes hñt ppucium
oīs aūt dom9 iſrl' incircūciſi ſunt corde. Capi. X

a Audite verbum quod
locutus eſt dñs ſuper

x Sup oēm q incircū. hꝫ pputiū ſiue ſit ppuciū carnis ſiue preputiū cordis. y Sup egyptū ⁊ ſup iudaꝫ. cū punitione populi iude exprimit hic punitionē aliquoꝝ populoꝝ qui erant eis ppinq ⁊ in quibus habuerāt fiduciā de adiutorio ⁊ ipi magis fuerūt eis in nocumētum, pter qō h exprimit punitio eoꝝ.

z Et ſuper oēs qui ⁊c. iſti erant agareni deſcēdentes d yſmahel filio abrahe q hēbat capillos reciſos vſqꝫ ad aureꝫ ad modū pugillū in hebre. ht. Et ſup om. angulatū angulo. Et dicit Ra. ſal'. q p h intelligitur populus habitans in deſerto iuxta angulū iudee.

F

z Quia oēs gentes habent ppuciū. i. carnis ⁊ iudi ppuciū cordis. Sciendū autē q vbi habemus ſupra. Sup oēm qui incircumciſum habet preputium: in hebre. habetur ſuper omnē in circumciſum habentem preputium quia aliqui de populis circūſtantibus iudeam erant circūciſi in carne ſcilicꝫ yſmahelite: ⁊ quia agareni ſeu ſaraceni dicūtur ⁊ ſimiliter idumei. ſicut yſmahel filius abrahe: et eſau filius yſaac a quibus deſcenderūt fuerūt circūciſi. ⁊ ſic q̄tum ad circūciſioneꝫ carnis filij iſrael nō precellebant iſtos populos. ē ergo ſententia. q ſicut circūciſio carnis nō valebat extraneis: eo q erāt incircūciſi mente p ydolatriam ſicut nō valebat filijs iſrael qui hoc mō erant incircūciſi corde: et ſm hoc littera que ſequitur exponitur.

G 1. Cor. 1. g. 2. Cor. 10. d.

A

z Quia omnes gētes habent preputiū ſic eſt exponenda q habent preputiū cordis q̄tū ad circūciſos carne: vel preputium carnis ⁊ cordis q̄tū ad alios

Capitulum X.

Audite verbum. Poſtq̄ Hieremias deplorauit populi maliciam. Hic conſequenter reuocat eos ad penitentiam: ⁊ primo reuocat eos a ſeruitute ydolatrie. ſecundo a tranſgreſſione legis diuine capitulo ſequēti. Prima in duas. quia primo ponitur dicta reuocatio. ſecundo obſtinatorum punitio ibi. Congrega. Prima adhuc in duas: quia primo ponitur reuocatio populi: ſecundo declaratio dicti: ibi. Quia lignum. Ad intelligentiam prime partis ſciendū q gentiles crediderunt corpora celeſtia eſſe animata: ⁊ nō ſolū animata ſed habere aliquid diuinitatis ⁊ ſic ex libero arbitrio influere in iſta inferiora ad cauſandum effectus proſperos vel aduerſos hominibus: Et ideo

ſtatuerūt ea placare ſacrificiſs ꝛ oblatiōib⁹: ꝛ iſtud eſt falſū
q: vt dicit Damaſce. celi inanimati ſunt ꝛ inſenſibiles ꝛ ſic
agūt in hec inferioꝛa ex neceſſitate nature et ſic offerre eis
munera ad placationē ex timoꝛe effectuū eſt erroneū et ſu
perſtitioſum ad ydolatriā ptinēs: ꝛ quia iudei in hūc erro-
rem inciderāt vt patz
ex ſupꝛadictis. vij. c.
ꝙ faciebāt placentas
regine celi. iō ab h er
roꝛe reuocat eos hie-
remias di. b Iu-
xta vias gētium. i. le
gēs ꝛ ſtatuta earum.
c Nolite diſcere. ſ.
ydolatriā. d Et a
Sap. 14. ſignis celi. i. a plane
tis ꝛ cōſtellatiōibus
diuerſis. e Noli-
te metuere. ſ. metu ſu
Eſa. 44. b. pſticioſo mō pdicto.
f Quia le. po. va ſūt
quib⁹ ſtatuerūt ſigna
celi placare mūerib⁹
vt dictū ē: p h tamen
nō excludiť metuſ rō
nabilis licet ei coꝛpa
celeſtia ſint agētia d
neceſſitate. hūt tamē
vtutē immutādi ele-
Apoca. 15. b. mēta ꝛ compoſita ex
eis ad diuerſas quali
tates ex quib⁹ diſpo
nūtur humana coꝛpa
ad varias iſirmitates
ſicut ex dñio martis
B colera accendiť: ex q
accenſione nō ſolum
mō coꝛpa diſponunť
ad iſirmitatē aliquaz
ſz etiā appetit⁹ ſenſiti
uus ad irā ex quo ſe-
quūtur vlteri⁹ lites ꝛ
diſſenſiōes eo ꝙ ho-
mines i pluribus ſe
quūtur ſuas paſſiones: ſoli aūt ſapiētes earū dñantur p ra-
tionē. timoꝛ aūt hoies cōſiliatiuos efficit: vt dicit phus. ij.
rhetoꝛice: ad pcauēdum de malis futuris: ꝛ iōo timere a ce
li cōſtellatiōibus ad hoc ꝙ hō cōſulat de habēdo remedio
cōtra diſpoſitiōes ad iſirmitates coꝛpoꝝ ꝛ malas paſſiōes
ꝛ alia huiuſmōi q pūt ex influētia celi cauſari. nō ē maluz ſz
licitū ꝛ bonū: ꝛ ſm hoc dicit ptolome⁹ in centilogio ſuo ꝙ
ſapiēs dñabiť aſtris. inq̄tū puidebit ſibi de remedio ɔtra
effectus eoꝝ. g Quia lignū. Hic poniť declaratio dicti
ꝛ diuidiť in duas ptes: q: pmo poniť iſta declaratio: ſecun
do inferť quedā ɔcluſio: ibi. Sic ġ. Dixit em̄ hieremias p
te pcedēti ꝙ leges populoꝝ vane ſunt q ſunt de ydolatria:
ꝛ h declarat h diffuſe oñdēs ꝙ ydola nullā habent vtutē iu
uādi vł nocēdi hoibus ſz magis ecōuerſo: q: homies faciūt
ydola p artē ꝛ pūt ea diſſipare: ꝛ h ē qō di. Quia lignuz de
ſaltu pcidit. ꝛ pz lřa vſq; ibi. h In ſimi. pal. fabri. ſunt
qō exponiť vno mō: q: ſicut arboꝛ palme celata p artez nō
hz aliquā virtutē faciendi fructū ſic nec ydola hūt aliquam
vtutē faciēdi bonū vł malū. Alio mō ꝙ ſicut palma creſcit
in altū vtute nature: ſic ydolū metallicū erigiť in altuz vtu
te artis ꝛ nō ꝓpꝛia vtute: ꝛ iō ſubdiť. i Nō ē ſilis tui
dñe. q: oia agis ꝓpꝛia vtute a nullo dependēs ꝛ ideo ſubdiť
k Quis nō timebit te. q. d. null⁹ eſt qui nō debeat te time
re. l Tuū eſt em̄ decus. i. honoꝛ tibi debeť ab hominibus
In hebꝛeo hř. Quia tibi veniet. ꝛ ſubintelligiť: qcūq; ſapi
ens ad te honoꝛādum. Et ſic eſt eadē ſententia: ſz trāſlatoꝛ
poſuit clarius ſenſum ex ſenſu. ꝛ non verbum de verbo.

vos domus iſrł. Hec dicit
b dñs. Iuxta vias gentium
c d nolite diſcere ꝛ a ſigniſ celi
e nolite metuere q timēt gen
f tes: q: leges poploꝝ vane
g ſunt. Quia lignum d ſaltu
precidit opus man⁹ artifi-
cis i aſcia. Argento et au-
ro decoꝛauit illud. clauis ꝛ
malleis cōpegit vt non diſ
h ſoluať. In ſimilitudinē pal
me fabꝛicata ſunt: ꝛ non lo
queňť: poꝛtata tollenť q: i-
cedere non valēt. Nolite ġ
timē ea q: nec male pūt fa-
i cere nec bñ. Non ē ſilis tui
dñe: magn⁹ es tu ꝛ magnū
nomen tuuz in foꝛtitudine
k Quis nō timebit te o rex
l gentiū. Tuū eſt enim dec⁹
m Inter cūctos ſāpiētes gen
tium: ꝛ in vniuerſis regnis
eoꝛū: nullus eſt ſimilis tui.
n Pariter inſipiētes et fatui
o pbabūtur. Doctrina vani
p q tatis eoꝛū lignū eſt Argen
tū inuolutum de tharſis af
r s ferť ꝛ aurū de ophaz opus
t artificis et man⁹ erarij: hia
cinthus et purpura idumē
tū eoꝝ. Opus artificū vni-
v x uerſa hec: dñs autē de⁹ ve
y z rus eſt. Ipſe de⁹ viuens et
a rex ſempiternus. Ab indi
gnatione ei⁹ cōmouebitur
b terra ꝛ nō ſuſtinebūt gētes
c cōminationē eius Sic ġ di
d cetis eis. Dij q celos ꝛ ter
rā nō fecerūt pereāt de ter
ra et de his q ſub celo ſunt
Qui facit terrā in foꝛtitudi
ne ſua: pparat oꝛbē in ſapi-
entia ſua ꝛ prudentia ſua ex
e tendit celos ad vocem ſuā
dat mltitudinē aq̄ꝝ in celo
f ꝛ eleuat nebulas ab extre-
g mitatib⁹ terre Fulgura in
h pluuiā facit ꝛ educit ventū
i de theſauriſ ſuis. Stultus
fact⁹ ē oīs hō a ſcia ſua: cō
fuſus ē artifex oīs i ſculpti
li qm̄ falſum eſt qō cōflauit
k ꝛ nō eſt ſpūs in eis. Vana
l ſūt ꝛ op⁹ riſu dignū In tpe
m n viſitatiōis ſue pibūt Non
o p eſt his ſilis ps iacob. Qui
q em̄ foꝛmauit oia: ipſe eſt: et
r iſrael virga hereditatis ei⁹

m Inter cūctos ſapientes ꝛc. apud em̄ omes gētes ſapi
entes ſeu phyloſophi poſuerūt vnam cauſam pꝛimam ho-
minibus pꝛeſidētem ꝛ illam dixerūt eſſe deū deoꝝ ꝛ illum
pꝛe ceteris honoꝛauerūt. Verūtamē cum vulgarib⁹ homi-
nibus ꝛ cōmuniter adoꝛabāt ydola in templis. iōo ſubdiť
n Pariter inſipien
tes ꝛ fatui pꝛobabū-
tur dicūtur autē h in
ſidiātes idoloꝝ facto
res: ꝛ fatui eoꝝ culto
res ꝛ vtriq; pbabūť. i.
repꝛobabūť. o Do
ctrina vanitatis eoꝝ
id eſt doctrina q aſſe
rūt ydolū eſſe deū va
na eſt: ideo ſubditur.
p Lignū eſt. ſ. ido
lū interius: ſz oꝛnatū
auro ꝛ argēto exteri-
us. ideo ſubdiť.
q Argentū inuolu
tū. in heb. hř. Argen Je. 51. b.
tū ductile de tharſis
afferť: q: ibi inueniť
argentum ductilius.
r Et auꝝ de ophaz
iij. Regū. ix. nomina
tur locus iſte ophir ꝛ C
ibi inueniť aurū val-
de bonū. s Op⁹ Ps. 143.
artificꝫ. ſupple ē ido-
lū ex iſtis factum.
t Hiacinthus ꝛ pur
pu. idu. eoꝛuz. ydolis
em̄ aliq̄ndo faciebāt
veſtes d tali materia
v Dñs autē. celi et
terre. x Deus ve-
rus eſt. iſti autē falſi.
y Ipe deus viuēs
iſti aūt carentes vita
z Et rex ſempiťnus
iſti tempaliter facti.
a Ab indignatiōe.
ꝛc. aliquādo inducitur a deo terremotus ppter hominum
peccata. b Et nō ſuſti. gētes. que in terremotu aliquan
ſubito moꝛiūtur. c Sic ergo. Hic ex pdictis infertur
cōcluſio. ſ. ꝙ ydola nō ſunt venerāda: ſed magis vituperan
da: ꝛ hoc eſt qō di. Sic ġ dicetis ꝛc. Ra. ſa. dicit ꝙ h eſt pn
cipiū littere miſſe a hieremia ioachim regi iuda: ꝛ illis qui
cū eo iam erāt babylone: quia de cōſilio hieremie ſe tradi-
derāt regi babylonis: vt habeť. iiij. Regū. xxiiij. vñ chalda
ice ſcribiť ab hoc loco. Sic ergo diceťꝫ ꝛc. vſq; ibi q ſub ce
lo ſunt incluſiue. Et ē ſenſus ſm Ra. ra. cū babylonē indu
cētvos ad ydolatriā ſic dicetis. d Dij qui ce. ꝛc. ꝛ patz
littera vſq; ibi. e Ad vocem ſuam ꝛc. ſcilicz aereo vbi va
poꝛes humidi condenſantur in nubes: ꝛ nubes in pluuias
reſoluuntur. f Et eleuat nebulas ꝛc. id eſt a mari occe
ano quod terminat terram habitabilem: inde em̄ eleuantur
nebule pꝛo maioꝛi parte. g Fulgura in pluuiam facit:
quia reſolutis in pluuiam nubibus fulgura ceſſent que pꝛo
cedebant ex eis. h Et educit ventum de the. ſuis. id eſt
de locis occultis. i Stultus factus eſt ꝛc. a ſciētia faci-
endi ydola et colendi. k Vana ſunt. ꝛ opus eoꝛuz riſu
dignū. i. deriſione. l In tempe viſitationis ſue. a deo.
m Peribūt. ydola ꝛ ydolatre. n Nō eſt his. ſcz ydolis
o Similis pars iacob. ſcilz ipe deus quem ſolum coluit.
p Qui enim foꝛmauit omnia ipſe eſt. ſcilicet deus iacob.
q Et iſrael. id eſt populus iſrael. r Virga hereditatꝫ
eius. id eſt pars vł menſura inq̄tum elegit eum ſpecialiter
ad cultum ſuum.

s Dñs exercituũ.ſ.angeloꝝ. t Nomẽ illi.⁊ nõ alteri hoĩes eñi hñ dñant hoĩb⁹:ſ; nõ angelis. v Cõgrega.hic ꝯñr deſcribit obſtinatoꝝ punitio:⁊ pͥmo q̃tũ ad iudeos ſecũdo q̃tũ ad extraneos:ibi.Effunde. Circa pͥmũ dicitur v Cõgrega de ter.cõfu.tuã,q.d. veniet tibi ꝯfuſio ex vniuerſis partibus.

x Que habi.in obſidione.i. tu ĩrl'em q̃ obſideberis a chaldeis ⁊ loquit de futuro ꝑ modũ p̃ſentis ꝓpt certitudinẽ ꝓphetie. y Ecce ego longe ꝓijciaʒ ⁊c̃. añ eñi captiuitatẽ babylonis alij qui de regno iude fuerunt captiuati in ꝓuĩcijs regionibus vt in egypto ⁊ ſyria ⁊ ſimilibus: ſed babylonia valde lõge diſtat a iudea. z Ita vt nõ inueniant.ſcilʒ ab amicis ſuis. In heb. habet. Ita vt inueniant.ſ.penã debitaʒ ꝓ peccatis ſuis vt dicit glo.habraica. tũ ſubdit. a Ve mihi ſup cõtritione mea. loq̃t ſub ꝑſona hieruſaleʒ ſeu ppl'i habitant' in ea. b Ego aũt dixi. vexatione mihi intellectum dante. c Plane hec infirmitas mea ẽ.i.pena iſta ꝓceſſit ex culpa mea. d Et portabo illã.mihi a deo iuſte inflictã. e Tabernaculũ meũ va.eſt.i.templũ de quo loquit ad modũ tabernaculi moyſi qd̃ funib⁹ extendebat ⁊ pellib⁹ cooperiebatur. f Filij mei exierũt a me.i.habitatores mei in captiuitatẽ ducti. g Quia ſtul.ege.paſtores.i. principes et ſacerdotes. h Et dñm non queſierũt.ꝑ debitum cultũ i Propterea nõ intellexerũt.v̾ba ꝓphetaꝝ. k Et oĩs grex coꝝ.i.ppl's. l Diſpſus ẽ.partim occiſione.partim captiuitate. m Vox auditiõis ⁊c̃. q: a pte aq̃lonis intrauit exercitus chaldeoꝝ iudeã ad deuaſtandũ eã. n Scio dñe q: nõ ẽ hoĩs via ei⁹ ⁊c̃.i.nõ ẽ in ptãte hoĩs recte ambulare in via iuſticie niſi ꝑ te dirigat:q: tñ deus nõ deficit alicui directionẽ iſtã debite petẽti.ſ; multi ꝑ ſua pctã demerẽtur a deo dimitti:⁊ ſic errãt iudei. ideo ſubditur. o Corripe me dñe.de meo errore. p Verũtñ in iudicio. tua miſcdĩa tempato. q Et non in furore.i.in rigore iuſticie. r Ne for.ad nihilũ redigas me:ita ꝙ null⁹ de pop'lo meo remaneat. s Effunde.Hic ꝯñr petit punitio q̃tũ ad extraneos qui iudeã vaſtauerunt q: licet in h̾ fuerint executores diuine iuſticie:tñ hoc fecerũt mala volũtate.ſ. ex odio ⁊ ſue v̾tuti p̃ſumptuoſe attribuẽdo qd̃ fiebat a deo:ideo dr̃ s Effunde indignationẽ.i.punitionẽ. t Sup gentes q̃ nõ cogno.te ꝑ fidẽ verã. v Que no.tu.nõ inuocauerũt ſ; magis noĩa ydoloꝝ. x Quia come.iacob.populũ iſrl' crudeliter occidẽdo. y Et decus ei⁹ diſſipauerũt.i.templũ in quo iudei maxime gloriabantur.

In ca.x.vbi dicit in poſtilla. Ad intelligentiã pͥme partis ſciendum ꝙ gentiles. Additio.

NOn ſolũ gentiles vt platonici poſuerũt corpa celeſtia eẽ animata ſ; etiã doctores noſtri aliq̃ h̾ ſentire vident. vt Origenes ⁊ hieronim⁹ Aug⁹. ſ̾o ſup Geñ.ad lrãm hoc relinq̃t ſub dubio.nõ declinãs ad aliquã partẽ. Dicit etiã i enchiridion. Q: ſi corpa celeſtia ſũt animata:aĩe coꝝ ad angeloꝝ ſocietatẽ ptinẽt. Sanct⁹ thomas v̾o in parte pͥma qõne. lxx.arti.iij. in deciſione queſtionis in fine dicit ꝙ inter ponẽtes corpa celeſtia eſſe animata: et ponentes ea non animata:parua vel nulla differentia inuenit in re:ſ; in voce tñ:vnde nõ debet cenſeri erroneum dicere ꝙ corpora celeſtia ſint animata. Item ſuperſtitio ydolatrarũ nõ ſolum ſe extendit ad colendum res animatas,ſ; etiam res inanimatas ⁊ corruptibiles vt patet Eſaie.xliij. ⁊ in multis alijs locis. Et ideo motiuũ ydolatrandi cũ planetis non pendet ex hoc ꝙ credant eẽ animata ſeu inanimata: preſertim cũ ſm vtrãq̃ opinionem mouentur a ſubſtãtia apprehendente ⁊c̃.

Replica.

IN ca.x.vbi in pͥncipio poſtilla. ponit notabile verbuʒ.ſ. ꝙ gentiles crediderũt corpora celeſtia animata ⁊ nõ ſolum animata: ſed habere aliquid diuinitat' et ſic ex libero arbitrio influere in iſta inferiora ad cauſandũ i hominibus ꝓſperitateʒ ⁊ aduerſitatem ⁊ iõ ſtatuerũt ea placare ſacrificijs ⁊ oblatiõibus. hoc autẽ ẽ erroneũ ⁊ ſupſtitioſuʒ ad ydolatriã ptinẽs. Et q̃uis Burgeñ.in q̃tũ vult eſſe catholicus hoc totũ notabile non audet negare:truncãtim tamẽ poſtillatoris factũ interpretatus:dicit ꝙ poſtillator non bene dicit eſſe errorẽ ꝙ corpora celeſtia ſint animata:quia vt inquit Burgenſis hoc dicunt Origenes et Hieronymus ⁊ beatus Auguſtinus relinquit ſub opinione. Allegat etiã ſanctum Thomã in prima parte queſtionis.lxx. dicentem ꝙ inter ponentes corpora celeſtia fore eſſe animata: ⁊ ponentes contrarium parua vel nulla differentia eſt in re:ſed in voce tñ. Quicquid ſit de opinione ſanctorum circa illos ꝓpoſitiones:tamen vt plato et alij phyloſophi poſuerunt ex hmõi animatione mundum fore animal. hoc dicit beatus Auguſtinus pͥmo retrac.ca.x. nec haberi poſſe ex ratione nec ſcripture auctoritate. Vnde patet ꝙ etſi opinabile ſit ſic dici celuʒ vel mundũ animatum nõ eſt tamen ꝓbabile ꝙ ergo ſit animal:quia talis anima celi ſi ponatur: nõ tamen eſt vt pars eſſencialis cum celo conſtituens vnũ per ſe.hoc dictum cõmuniter doctores moderni exponẽtes.dicũt illas corporũ celeſtium animas cõiungi ſolum vt motores:⁊ coniunguntur illis corporibus ſm operari nõ ſm eſſe. Ideo dicit beatus auguſtin⁹ in enchiridion. Si corpora celeſtia ſunt animata anime eorũ ad angelorũ ſocietatẽ pertinent. Vñ pat; eſſe falſum ꝙ modica ſit differentia tñ vocis ⁊ nõ rei inter tales poſitiones:q: poſitio gentiliũ vult tales animas coniungi corporibus vt cõſtituant vnum per ſe tãq̃ partes eſſentiales.poſitio autem xp̃ianorũ eſt ſm rem contraria.q: tales anime ſi ſunt:non conſtituũt vnum: niſi ſicut motor ⁊ mobile quod nõ eſt vnum per ſe ſed per accidẽs. Int modernos autẽ forſaſſis verũ eſt ꝙ nõ ſit differentia in re inter poſitionem affirmatiuam vel negatiuam. qui enim negant celum animatum intelligunt ſm eſſe ſct proprie qui autẽ ponũt intelligunt ſm operari tñ et improprie. Scd̃m enim ꝓpͥam rationem anime quam ponit Ariſtoteles .ij. de anima ipſa eſt actus corporis organici habẽtis vitaʒ in potentia que ratio nõ cõuenit motoribus celi ꝓprie.igr̃ nõ dicuntur anime corpoꝝ celeſtiũ que non ſunt organizata: quia nõ mixta ſ; ſimplicia:nec habẽtia vitam in potẽtia:q̃a ſunt ingenerabilia ⁊ incorruptibilia:patet ex his q̃ inutiliter Burgenſis mouetur cõtra poſtillatorem.

---

s Dñs exercituũ nomen illi t
v Cõgrega de t̃ra cõfuſioneʒ
x tuã q̃ hitas i obſidione q̃a
y hec dic̃ dñs Ecce ego lõge
ꝓijciã hitatores t̃re in hac
z vice ⁊ tribulabo eos ita vt
a nõ ineniant. Ve mihi ſup
ꝯtritõe mea peſſima plaga
b c mea. Ego aũt dixi. Plane
d h̾ infirmitas mea eſt:⁊ portabo
e illaʒ. Tabernaculum
meũ vaſtatũ ẽ oĩs funicu
f li mei dirupti ſũt. Filij mei
exierũt a me et nõ ſubſiſtũt
Non eſt qui extendat vltra
tentoriũ meũ:et erigat pel
g les meas q̃a ſtulte egerunt
h paſtores ⁊ dñm nõ q̃ſierũt
i k ꝓpterea non intellexerũt ⁊
l oĩs grex eorũ diſperſus eſt
m Vox auditiõis ecce venit
et cõmotio magna de terra
aquilonis vt ponat ciuitates
iuda ſolitudinẽ habita
n cula draconum. Scio dñe
q: nõ ẽ hoĩs via ei⁹: nec
viri eſt vt ambulet et diri
o gat greſſus ſuos. Corripe
p q me dñe verũtñ in iudicio ⁊
r nõ in furore tuo ne forte ad
s nihilũ redigas me. Effun
t de indignationẽ tuã ſuper
gẽtes que nõ cognouerunt
v te ⁊ ſup ꝓuincias q̃ nomen
x tuũ non inuocauerũt q: comederunt
iacob et deuorauerũt eũ ⁊ conſumpſerũt il
y lũ ⁊ decus ei⁹ diſſipauerũt.

Pſ.78.
Eccl.36.b.

Capitulum xi.

Verbū. h̄ pn̄r reuocaẗ ppl's a legis trāſgreſſiōe. ⁊ di a uidiẗ i tres ptes: qꝛ p̄ poniẗ reuocatio dn̄i. ſecundo rebellio ppl'i: ibi. Et dixit dn̄s. tercio inflictio ſupplicij: ibi. Quobrē. Circa primū dr̄. b Audite ver. pa. hui9 .i. legis q̄ fuit q̄ſi qd̄ dā pactū inẗ deum ⁊ pplm. c Maledict9 vir q̄ nō audierit. non ſolū aure corpoꝛ' ſꝫ etiā cordis ⁊ impletione operis. d Qd̄ p̄cepi ⁊c̄. in die ⁊c̄. i. i tpe eductionis de egypto: quia q̄nq̄geſima die a p̄ncipio egreſſiōis data fuit lex in mōte ſynaẗ e De fornace ferrea .i. vade dura: eo q̄ afflicti fuerūt ibi filij iſrael laborib9 duris in ꝯpoſitiōe laterū ⁊ decoctione. f Ut ſuſcitē iuramētū. effectū adiplendo. g Qd̄ iuraui pr̄ib9 vr̄is abrahe. Geñ. xxij. ⁊ yſaac. xxvj. ⁊ Jacob. xxviij. h Daturꝫ me eis ter. fluē. lac. ⁊ melle. in q̄ notaẗ bonitaſ terre. i Sicut ē dies hec. i. ſic̄ hec dies oñdit q̄ filij iſrael erāt in terra ꝓmiſſionis quā obtinuerant a tpe ioſue. k Rn̄di ⁊c̄. v̄bū eſt hieremie. l Amē dn̄e. i. ſit maledict9 q̄ legē nō obſeruauerit. m Et dixit. h̄ pn̄r ponitur ppl'i rebellio: q̄a mādato dn̄i de obſeruatione legis nō obedierūt q̄uis ſꝑ admoniti fuerint ad h̄ ꝑ ꝓpheras ꝑ moyſen: ioſue ſamuelem ⁊ alios ſequentes vſq̄ ad captiuitatē babylonicā ⁊ pꝫ lr̄a hui9 ptiſ hoc excepto. n Inuē ta ē ꝯiuratio ⁊c̄. in hebreo hr̄. Inuenta eſt colligatio. ⁊ eſt eadē ſentētia. illi eñ q̄ colligunt ſe ad aliqd̄ malū agendum ſolent ſe aſtringere ad h̄ ꝑ iuramentū: ⁊ in h̄ deſignaẗ obſtinatio populi i malo qd̄ videbaẗ vnanimiẗ opari ac ſi eēt iuramento ꝯſtrict9. o Quobrē. h̄ pn̄r poniẗ inflictio ſupplicij cum dr̄. p Ecce indu. ſuꝑ eos mala. ſ. famis: gladij ⁊ captiuitatis. q De q̄bus exire nō poterūt ꝑ ſe nec ꝑ adiutores de q̄bus ꝯfidūt. r Et clamabūt ad me. neceſſitate compulſi. s Et nō exaudiā eos. qꝛ nō ꝓmeruerūt. t Et cla. ad eos q̄. libāt. offerēdo ſacrificia liq̄da. ſ. ydolis. v Et nō ſalua. eos. qꝛ nullā hn̄t virtutē ſaluandi. x Scd̄m numerū eñ ciui. tuarū ⁊c̄. ex q̄ patet multiplicatio ydolatrie in terra iuda. y Et ſm nūe. viarū tua. irl'm ⁊c̄. qꝛ in ſingul'vicis ⁊ plateis eranẗ altaria cōſtructa ydolis: ⁊ maxime tempore manaſſes regis q̄ ydolatriā ⁊ alia mala ſupra modum multiplicauit in hieruſalē vt hab ex. iiij. Regū. xxj. ⁊ ſubdiẗ z Tu ergo. hieremia. a Noli ore. ꝓ po. h̄. q. d. non eſt dignus vt p̄ces tue ꝓ eis exaudianẗ et ſpecialis ratio ad h̄ ſubdiẗ. b Quid ē q̄ dilect9 me9. i. ppl's iſrael a me ſpecialiẗ elect9. c In domo mea. i. in tēplo meo nomini conſecrato. d Fecit ſcelera multa. ponēdo ibi ydola tpe manaſſe reg' iiij Reg. xxj. ca. ⁊ in hoc fuit maxim9 dei contemptus qꝛ ſimile eſt ac ſi vxor introducat adulterū in eodēꝫ lecto cum marito. e Nūq̄d carnes ſā cte. i. ſacrificiorū mihi oblatoꝝ. f Auferēt a te malicias tuaſ q. d. qꝛ talia non placēt niſi ex deuotione ⁊ bonitate offerentium: ꝓpter hoc dr̄ Gene. iiij. cap. Reſpexit dn̄s ad abel ⁊ ad munera ei9. p̄ncipaliẗ reſpexit ad bonitatē offerentis: ⁊ ex ꝯn̄ti ad ei9 oblationē. Ra. ſa. exponit. Nūq̄d carnes ſancte ⁊c̄. i. circūciſio. q. di. circūciſio non liberabit te: niſi cū ea aſſint opera iuſticie. g Oliuā vberē ⁊c̄. in p̄ncipio eniꝫ exit9 de egypto vſq̄ ad ꝯflationē vituli aurei fuit gratioſus ſtatus ppl'i: vl' iſtud poteſt referri ad ſtatuꝫ ipi9 tpe dauid ⁊ ſalomōis eo q̄ dauid augmētauit cultū diui nū ⁊ de p̄cepto ei9 ſalomō edificauit templuꝫ: vt hr̄ j. Paral'. ⁊ ſubdiẗ deterioratō cū dr̄. h Ad volē loq̄le grādis. i. ipi9 dei cui9 magnitudis nō ē finis: vl' ipi9 nabuc. q̄ fuit inſtr̄m dei i deſtructione templi. i Exarſit ign. in ea. nabuchdo. eñ precepit incēdi ciuitatē ⁊ templū ⁊ h̄ cōtigit ꝓpter populi peccata. Cetera patēt in lr̄a. k Tu aūt dn̄e Supius a principio tractat9 hui9 libri hieremias increpauit populi iude maliciā. h̄ pn̄r plāgit imminentē ex hoc ſibi iiuriā. quia ſicut dicit Johānes os aureū. Incurrit odium q̄ arguit criminoſos: ⁊ diuiditur in duas: quia p̄mo plāgit ſuam aduerſitatē: ⁊ ſecundo aduerſantiū ſibi ꝓſperitatē ca. ſe. Circa primū dicit. k Tu autem dn̄e ⁊c̄. certitudinaliter per tuam reuelationem ⁊ quid ſit illud ſubditur. l Tu oſtendiſti ⁊c̄. quia per vias occultas querebāt interficere eum. ideo ſubditur. Et ego quaſi agnus manſuetus.

Capitulum XI

a Verbum quod factum
eſt a dn̄o ad hieremiā
b dicēs. Audite verba
pacti hui9 et loquimini ad
viros iuda et ad hitatores
irl'em ⁊ dices ad eos. Hec
c dicit dn̄s de9 iſrl'. Maledi
ctus vir q̄ non audierit ver
d ba pacti hui9 qd̄ p̄cepi pa
tribus vr̄is in die qua edu
e xi eos d̄ terra egypti de for
nace ferrea dicens. Audi
te vocē meā et facite oīa ea
q̄ p̄cepi vobis ⁊ eritis mi
hi in pplm ⁊ ego ero vobis
f in deū vt ſuſcitē iuramētū
g qd̄ iuraui patribus veſtris
h daturū me eis terrā fluētēꝫ
i lacte ⁊ melle: ſicut eſt dies
k l hec. Et rn̄di et dixi. Amen
m dn̄e. Et dixit dn̄s ad me.
Vociferate oīa verba hec
in ciuitatibus iuda et foris
hieruſalem dicens. Audi
te verba pacti huius ⁊ faci
te illa. quia conteſtās cōteſtatus ſum patres veſtros
in die qua eduxi eos de ter
ra egypti vſq̄ ad diem hāc
Mane conſurgēs cōteſta
tus ſum et dixi: audite vo
cem meā ⁊ nō audierūt nec
inclinauerūt aurē ſuam ſed
abierūt vnuſq̄ſq̄ in praui
tate cordis ſui mali. Et in
duxi ſuꝑ eos oīa v̄ba pacti
hui9 qd̄ p̄cepi vt facerent ⁊
nō fecerūt. Et dixit dn̄s ad
n me Inuēta eſt cōiuratio in
viris iuda et in hitatorib9
irl'm. Reuerſi ſunt ad iniq̄
tates patꝝ ſuoꝝ priores q̄
noluerūt audire v̄ba mea.
Et hi ergo abierūt p9 deoſ
alienos vt ſuirēt eis. Irri
tū fecerūt domus iſrl' ⁊ do
mus iuda pactū meū quod
o pepigi cū pr̄ib9 eorū. Quā
p obreꝫ h̄ dic̄ dn̄s. Ecce ego
q inducā ſuꝑ eos mala de q̄
r bus exire nō poterūt et cla
s mabūt ad me ⁊ nō exaudiā
eos. Et ibunt ciuitates iu
t da ⁊ habitatores hirl'em et
clamabunt ad eos quibus
v libāt et nō ſaluabūt eos in
x tpe afflictiōis eoꝝ. Scd̄m
numerū eñ ciuitatū tuarū
y erant dij tui iuda: ⁊ ſm nu
merū viarū tuarū irl'm po
ſuiſti aras cōfuſionis aras
z ad libanduꝫ baalim. Tu ḡ
a noli orare ꝓ pplo hoc et ne
aſſumas ꝓ eis laudē et orōnē: qꝛ non exaudiam in tpe
clamoris eoꝝ ad me in tpe
b afflictionis eorū. Quid eſt
c qd̄ dilect9 meus in domo
mea fecit ſcelera mlta. Nū
e f q̄d carnes ſctē auferēt a te
malicias tuas i q̄bus gl'ia
g ta es? Oliuā vberē pulcrā
fructiferā ſpecioſā vocauit
h dn̄s nomē tuū. Ad vocē lo
i quele grādis exarſit ignis
i ea: et cōbuſta ſūt frutecta
ei9 Et dn̄s exercituū q̄ plā
tauit te locut9 eſt ſuꝑ te ma
lū ꝓ mal' dom9 iſrl' ⁊ dom9
iuda q̄ fecerunt ſibi ad irri
tandū me libātes baalim.
k Tu autē dn̄e demonſtraſti
l mihi et cognoui: tu oñdiſti

A B E B

mihi ſtudia eorū. ⁊ ego q̄ſi
agnus māſuetus q̄ portat
m ad victimā. Et non cogno
ui: q2 cogitauerunt ſup me
n o cōſilia dicētes. Mittam⁹
lignū in panē eius ⁊ erada
mus eū de terra viuentium
et nomen eius nō memore
p tur ampli⁹. Tu aūt dñe ſa
baoth q̄ iudicas iuſte et ꝓ-
q bas renes ⁊ corda: videaʒ
vltionē tuā ex eis. Tibi ei
r reuelaui cām meam. Pro-
pterea hec dicit dñs ad vi
ros anatoth q̄ querūt aīaʒ
s t tuā ⁊ dicūt. Nō ꝓphetabis
in noīe dñi: et nō morieris
v in manib⁹ noſtris. Propte
rea hec dic̄ dñs exercituū.
Ecce ego viſitabo ſup eos
Iuuenes moriētur i gladio
filij eorū ⁊ filie eoꝝ morien
tur in fame. et reliquie non
erunt ex eis. Inducam eñ
malū ſup viros anathot an
nū viſitatōis eoꝝ. XII
a Iuſtus q̄dē tu es dñe
b ſi diſputē tecū verūta
c mē iuſta loquar ad te.
d Quare via impiorū ꝓſpe
ratur: bene eſt oīb⁹ q̄ preua-
e ricantur et inique agūt. Plā
taſti eos et radicē miſerunt
f g ꝓficiunt ⁊ faciunt fructum
h i Prope es tu ori eorū: et lō
k ge a renib⁹ eorū. Et tu dñe
noſti me: vidiſti me et ꝓba
l ſti cor meū tecū. Congrega
eos quaſi gregem ad victi
m mā ⁊ ſanctifica eos i die oc
n ciſiōis. Uſq3q̄ lugebit ter
ra: et herba oīs regiōis ſic
cabitur propter maliciam ha
o bitantiū in ea. Conſumptū
p ē animal ⁊ volucre: quoniā
q r dixerunt: non videbit no-
s uiſſima noſtra. Si cū pedi
tib⁹ currens laboraſti quo
modo contendere poteris
t cū equis. Cū aūt i terra pa
v cis ſecura fueris: quid fa-
cies in ſuperbia iordanis.
x y Nam ⁊ fratres tui ⁊ dom⁹
a patris tui: etiā ipſi pugna-
b uerūt aduerſum te ⁊ clama
uerunt poſt te plena voce.
c Ne credas eis cum locuti
d fuerint tibi bona. Reli-
qui domum meam di-
miſi hereditatem meam.

m Et nō cognoui. ante reuelationē tuā factā mihi. Quia cogitauerūt ſup me ꝯſilia: qđ ſubdit. n Dicētes. nō eſt de textu ſ; ſubintelligit. o Mittam⁹ lignū in panē ei⁹ ⁊c̄. eſt eñ in terra illa arbor nomine taxus venenata ⁊ inde dr̄ toxicū. i. venenū: ⁊ toxico toxicas. i. venenare: a mutata i o ⁊ de ligno illi⁹ arboris minutatim inciſo volebāt ponere in cibo hieremie: q̄ cibus noīe panis intelligit vt ſic moreret ⁊ amplius eos non argueret. p Tu autem dñe ſabaoth. i. exercituū p qđ angeli deſignant. q Videā vltio. tuā ex eis. hoc nō dicebat zelo vindicte ſ; amore iuſticie ⁊ maxime q2 volebāt verbū diuinū impedire. r Propterea hec dicit dñs ad viros anathot illi ei erant q̄ pncipalit eū occidere volebant: erat eñ hieremias d̄ eadē ciuitate ⁊ ſic frequentius ⁊ acri⁹ eos arguebat ꝓpter quod magis odiebāt eū: et q2 ꝓpter donū ꝓphetie ſibi magis inuidebāt q̄ alij eo q2 inuidia magis ē inter cōpatriotas ⁊ ſimul habitātes q̄ iter extraneos ⁊ longioquos:

Eſa.53.c. Sap.2.d. Ier.20.c.

A ſm q2 dicit phs. ij. rethorice cui⁹ ratio eſt: q2 inuidia ē triſticia de bono alteri⁹ inq̄tū eſtimat ꝓprij boni diminutiuū. bonū aūt ſeu excellētia alicuius multū longinq̄ non apphendit ſic diminutiuū boni ꝓprij ſicut excellentia ꝓpinqui: ideo ſubditur. s Et dicūt. ex inuidia moti. t Nō ꝓphetabis in noīe dñi ⁊c̄. id ē ſi tu ceſſes a ꝓphetia ſicut et nos nō interficiemus te. v Propterea ⁊c̄. ego viſitabo ſup eos: penā debitā inferē do ꝓ malicia ſua ⁊ patet lr̄a. Capitulum xij.

Eccl̄s.9.a. Iob.21.a. Abac.1.a.

Iuſtus quidē. Hic ꝯñr hieremias plangit ſibi aduerſantiū ꝓſperitatē aliq̄ tñ expoſitores dicunt q2 plāgit hic ꝓſperitatē chaldeoꝝ q̄ erāt infideles: ſ; lr̄a p̄cedens ⁊ ſubſequens magis ꝯſonat q2 loquat de viris anathoth pſequētibus hieremiā: vt dictū ē: ⁊ diuidit in duas: q2 pmo p modū querimonie ponit hieremie queſtio: ſecūdo dñi reſponſio: ibi. Sic cū peditib⁹. Circa pr̄mū dicit a Iuſtus quidē tu es dñe. hoc eñ p̄mittit hieremias ne videat loq̄ temere de diuinis iudicijs hominib⁹ occultis. b Verūtñ iuſta loquar ad te: nō p modū ꝯtentiōis ſeu diſputationis: ſ; p modū humilis queſtōis ſicut diſcipulus q̄rit a mgr̄o volēs doceri ab eo. c Quare via impioꝝ. i. viroꝝ anathot me pſequentiū. d Proſperat. i. temporalia bona veniūt eis ad votū: ideo ſubdit. e Plātaſti eos ⁊ radicē miſerūt. i. firmati ſunt in terra filijs et amicis. f Proficiūt. in bonis tpalib⁹. g Et faciūt fructū. prolem multiplicādo. h Prope es tu ori eoꝝ. erāt enim ſacerdotes. vt hr̄. ſ. j. ca. erat eñ anathot vna de ciuitatib⁹ ſacerdotū: ⁊ ſic diuinis laudib⁹ laudabāt deū. i Et lon. a reni. eoꝝ. q2 erāt adulteri ſm q2 dr̄ ſ. v. ca. vnuſq̄ſq3 ad vxorē ꝓximi ſui hinniebat. k Et tu dñe noſti me. q2 nihil eis nocui: ſ; magis ꝓficere volui. l Con. eos ⁊c̄. h̄ dr̄ zelo diuine iuſticie. m Et ſanctifica eos. In hebreo habetur. Et p̄para eos in die occiſionis: vt tua iuſticia impleat ⁊ ne ꝓpt eoꝝ maliciā terra vlteri⁹ ſterilis reddat. ideo ſubdit n Uſq3quo lugebit terra ⁊c̄. iam eñ vt videt dñs induxerat ſiccitatē de qua hr̄. j. c. xiiij. o Conſumptū ē ani. ⁊ volucre. victū in cāpis nō inueniētia ⁊ cauſa hui⁹ ſiccitat. ſubditur cū dr̄. p Qm̄ dixerunt. viri anathot et alij mali. q Non videbit. ſ. dominus. r Nouiſſima. nr̄a ad puniēdū. Ex q̄ videt q2 ceciderāt in errorē q̄ negat aīe hūane imortalitas: ⁊ ſic poſt mortē nō remanet punitio aliq̄ vl' in illū errorem q̄ negat diuinā ꝓuidentiā ſe extēdere ad act⁹ hūanos: eo q2 ꝓcedūt ex libero arbitrio: et ſic nō puniuntur a deo. B s Si cū peditib⁹. Hic ꝯñr ponitur dñi rñſio q̄tū ad duo. ſecūda poit ibi. Reliq̄. Cōquerebatur autē Hieremias de viris anathot cū pſequētibus ⁊ dñs reſpondet ſibi q2 ſit ğuiora paſſurus dicens. s Si cū pedib⁹ currēs ⁊c̄. metaphorica ē locutio: ⁊ ē ſenſus. Si cum difficultate ſuſtines pſecutionē viroꝝ anathot qui ſunt quaſi pedites et parui momenti: quomodo ſuſtinebis perſecutionē regū ⁊ principiū qui ſunt quaſi equites reſpectu eorū et tamen oportebit te illam ſuſtinere: vt habet. j. xxxvj. t Cum autem in ter. pa. ſecu. fue. i. in ciuitate anathot in qua nat⁹ ⁊ nutritus fuiſti: ⁊ ſic habes ibi parentes ⁊ amicos qui aliquam ſecuritatem poſſunt dare tibi. ⁊ tamen ibi times. v Quid fa. in ſup. iordanis. id eſt in Ir̄m vbi optebit te ſuſtinē pſecutionē vt hr̄. j. xxvj. vocat aūt Ir̄m hic ſupbia iordanis: q2 iordanis fluuius frequēter intumeſcit ītm̄ q2 exit ripas ſuas. ſic Ir̄m ꝓpter potentiā ⁊ diuicias ſuperbierat ⁊ metas ſuas circa diuinū cultuʒ ſupra modū exierat ad ydolatriam declinando vt patʒ ex dictis precedētis ca. x Nam ⁊ fratres tui. i. viri anathot q̄ ſunt ſacerdotes ſicut ⁊ tu. y Et domus pa. tui. i. aliq̄ tibi conſanguinei. a Etiā ipi pugna. aduer. te. cū alijs querētes te itoxicare. b Clamauerūt poſt te. dicētes tibi v̄ba pungitiua vel potius verba detractiua q̄ nō dicūtur an̄ faciē ſ; p⁹. i. occulte c Ne credas eis cum lo. tibi fue. bona. aliquādo eñ loq̄bātur ei pacifice fingentes amiciciam vt magis eū deciperent. d Reliqui. hic ponit ſcđm de quo rñdet dñs hieremie. ſ. de populi iude deſtructione. Et primo denūciat hec deſtructio. ⁊ ſecundo ipſius reparatio: ibi. Et cum euulſero. Et ex iſtis duobus apparebit queſtionis Hieremie ſolucio. Circa primū dicit dñs. d Reliq̄ do. meā. i. templū meo noi dedicatū. e Dimiſi here. m eā. i. Ir̄m ⁊ iudeam.

f Dedi dilectã aiam meã.i. ita mihi dilectã ſic̃ eſt aia mea ⁊ dr̃ hoc ad exp̃mendũ amiciciã dei erga locuʒ ⁊ gentẽ: ſic̃ aliquis de amico ſpãli dicit: talis eſt cor meũ ⁊ anima mea. g In manũ inimicorũ eius.i. nabuchodo. ⁊ exercituũ ei⁹. h Facta eſt mihi hereditas mea.i. gens iudaica: ſm q̃ dr̃ Eſaie. xix. Hereditas mea iſrl̃ i Qua ſi leo in ſilua i. a me extranea p ydolatriã k Dedit ꝯ me vocẽ dicendo de me blaſphemiam. l Ideo odi. eam. dimittẽdo eaʒ in manib⁹ inimicorũ ſuoꝝ: iõ ſubdit. m Nunqd auis diſcolor. id ẽ rubricata ſanguie i diuerſis ꝑtibus. q. d. ſic: q̃a regnũ iuda fuerat afflictũ partialit̃ ab egyptijs ⁊ aſſyrijs. m Nũ. auis tincta ꝑ totũ. i. tota ſanguinolenta. q. d. ſic: ꝑ nabucho. q̃ totã terram deſtruxit: occidẽdo ⁊ captiuando: iõ ſubdit̃. n Venite ⁊c̃. ꝓperate ad deuorandũ. carnes occiſorũ. o Paſtores m̃lti. i. p̃ncipes exercit⁹ nabucho. ſm q̃ expoſitũ eſt. ſ. ca. vj. in p̃n. ad eam veniẽt paſtores ⁊c̃. p Demoliti ſunt vineaʒ meã. i. pplm̃ iſrl̃. ſic̃ dr̃ Eſa. v. Uinea dñi exercituũ domus iſrael eſt q Lu. ſu. me. afflictione dante eis intellectũ. Cetera patẽt vſq̃ ibi. r Seminauerũt triti. ⁊ ſpi. meſſuerũt. q̃d exponit Ra. ſa. dicẽs q̃ imminente deſtructiõe ciuitatis iudei fecerũt aliq̃ bona: ſʒ nõ valuerũt eis: eo q̃ nõ fecerãt debitã pniam de malis p̃teritis ſm̃ monitionẽ hieremie ſupra poſitã. iiij. ca. Noua te vobis nouale ⁊ nolite ſerere ſup ſpinas

Eſa. 56. d.

Sacerdos

C

Prouer. 20. b.

B

f Dedi dilectã aiam meã in
g manu inimicorũ eius facta
h eſt mihi hereditas mea q̃ſi
i leo in ſilua. Dedit ꝯtra me
k vocẽ: ideo odiui eã. Nun-
l quid auis diſcolor heredi-
m tas mea mihi? Nũq̃d auis
n tincta ꝑ totũ? Uenite ꝯgre
gamini oẽs beſtie terre ꝓ
o perate ad deuorandũ. Pa-
p ſtores multi demoliti ſunt
vineã meã: cõculcauerunt
partẽ meã. Dederunt por-
tionẽ meã deſiderabileʒ in
deſertũ ſolitudinis: poſue-
q rũt eam in diſſipationẽ: lu-
xitq̃ ſuper me. Deſolatiõe
deſolata eſt omis terra: q̃a
nullus ẽ q̃ recogitet corde.
Sup omẽs vias deſerti ve
nerũt oẽs vaſtatores terre
quia gladius dñi deuora-
uit ab extremo t̃re vſq̃ ad
extremũ eius. Non eſt pax
r vniuerſe carni. Seminaue
runt triticũ et ſpinas meſſu
erunt: hereditatem accepe
s rũt ⁊ nõ eis proderit. Con
s fundemini a fructib⁹ vr̃is:
ꝓpter iram furoris domini
t Hec dic̃ dñs aduerſuʒ oẽs
v vicinos meos peſſimos: q̃
tangunt hereditatẽ quã di-
ſtribui populo meo iſrael.
Ecce ego euellã eos de ter
x ra ſua: et domũ iuda euellã
y de medio eorũ. Et cũ euul-
z ſero eos: conuertar et miſe
rebor eorũ et reducam eos
virum ad hereditatem ſuã
a ⁊ virum in terram ſuaʒ. Et
b erit: ſi eruditi didicerint vi
c as populi mei vt iurent in
d nomie meo viuit dñs: ſicut
docuerunt populũ meũ iu-
e rare in baal: edificabunt̃ in
medio populi mei. q̃ ſi nõ
audierint: euellã gentẽ illã
euulſione ⁊ ꝑditõne ait do
minus. Capi. XIII

a Hec dicit dñs ad me.
b Uade et poſſide tibi
c lũbare lineũ: et pones
d illud ſup lũbos tuos: et in
aquã non inferes illud. Et
poſſedi lũbare iuxta verbũ
dñi ⁊ poſui circa lũbos me
os: et factus eſt ſermo dñi
ad me ſecũdo dicẽs. Tolle
lũbare q̃d poſſediſti q̃d eſt
circa lumbos tuos: et ſur-
ges vade ad euphratẽ ⁊ ab
ſcõde ibi illud i foramie pe
tre. Et abij ⁊ abſcõdi illud
i euphratẽ: ſic̃ p̃cepat mihi
dñs. Et factũ eſt poſt dies
plurimos dixit domin⁹ ad
me. Surge et vade ad eu-
phratẽ: et tolle inde lũbare
q̃d p̃cepi tibi vt abſconde-
res illud ibi. Et abij ad eu
phrateʒ ⁊ fodi ⁊ tuli lũbare
de loco vbi abſcõderã illũ
Et ecce cõputruerat lũba-
re: ita vt nl̃li vſui aptũ eẽt.
e Et factũ eſt v̈bũ dñi ad me
f dicẽs. Hec dicit dñs. Sic
putreſcẽ faciã ſupbiã iuda
⁊ ſuperbiã hieruſalẽ multã
g populũ iſtũ peſſimũ: q̃ no-

j. Et q̃ plures de babylonijs cõuerſi ad iudaiſmũ venerũt cũ eis. iõ ſubdit̃. a Et erit ſi eruditi. a iudeis. aliq̃ libri hñt Eruditi ⁊ male. b Didicerint vias ppl̃i mei. ydolatriã dimittẽdo ⁊ vnũ deũ colendo. c Ut iurent in noie meo. iuramentũ eñ tale qñ hʒ circũſtantias debitas fit in reuerentia dei. d Sicut docuerunt populũ meũ iurare in baal. q̃ ante conuerſionẽ inducebant iudeos ad ritũ gentilem. e Edificabunt̃ i medio ppl̃i mei. fide et moribus ⁊ temporalibus bonis. A

Capitulũ. xiij.

Hec dicit dñs b Supius a p̃ncipio tractat⁹ hui⁹ libri deſcp̃ta eſt circa pplm̃ regni iude malicie grauitas. Hic ꝯñter deſcribit ipſius incorrigibilitas ſeu irrepabilitas. Et diuidit̃ i ſeptem ꝑtes ſm ſeptẽ modos oñdendi propoſitũ. ꝑtes patebũt ꝓſequẽdo. Primus aũt mod⁹ cõtinet̃ in hoc ca. vicʒ ꝑ ꝑabolã lumbaris putrefacti ad nihilũ vltra valẽtis: ⁊ diuidit̃ in duas ꝑtes: q̃ p̃mo ꝑabola ponit̃ ad ꝓpoſitũ. ſcd̃o ad hoc adducit̃ exemplũ: ibi. Si mutare põt. Prima in duas: q̃ p̃mo ꝑabola ponit̃: ⁊ ſecũdo exponitur: ibi. Et factũ eſt. Circa p̃mum B

Poteſt etiã hoc exponi: q̃ dñs ante aduentũ nabuchodo. immiſerat ſterilitatẽ per quã nõ fuit reuerſus ppl̃us ad penitentiã. s Confundemini. in captiuitatẽ duci. s A fructibus veſtris. ꝓpter demerita vr̃a. t Hec dicit. Hic conſequẽter ponit̃ populi iude reparatõ: ⁊ hoc ad cõſolationẽ bonorũ ſicut p̃miſſa eſt deſtructio ad cõfuſionẽ maloꝝ: p̃mittit̃ tñ deſtructio aduerſarioꝝ cum dr̃. t Hec dicit dñs aduerſum oẽs vicinos meos peſſimos. iſti erãt idumei deſcendẽtes ab Eſau fratre iacob: ⁊ moabite ⁊ ammonite qui deſcenderãt de Loth nepote Abrae. ꝓpter q̃d debebant iudeos diligere: ⁊ ecõtrario aduerſabant̃ eis ⁊ incitauerunt nabucho. cõtra eos: ⁊ in eius exercitu venerũt cõtra iudeã Iõ ſubdit̃. v Qui tangũt hereditatẽ ⁊c̃. Ecce ego euellã eos de terra ſua: q̃ poſt captiuitatẽ iudeoꝝ ipſi fuerũt ſatĩ cito captiuati. x Et domũ iuda euellã de medio eorũ: q̃a ipſi hitabant circa terrã iuda y Et cũ euulſero eos. i. iudeos. z Cõuertar ⁊ miſerebor eoꝝ ⁊c̃. ⁊ h̃ fuit impletum tpe cyri reg̃ ꝑſarũ q̃ remiſit captiuitatẽ iudeoꝝ: vt hr̃. j. Eſdre

dicit̃. b Poſſide tibi lũbarẽ lineũ. i. de lino contextum. c Et pones illud ſup lũ. tuos. te accingẽdo. d In aquã. nõ inferes illud ne ex madefactione citius putreſcat: ſʒ magis aliũde. Cetera patẽt in lr̃a. e Et factũ eſt. Hic ꝯñter exponit̃ ꝑabola. ⁊ p̃mo q̃ntum ad ppl̃i iude culpã. ſcd̃o q̃ntum ad penã: ibi. Dices ḡ. Circa p̃mũ dr̃. f Sic putreſcere faciã ſuperbiã iuda ⁊c̃. eã annihilando: ⁊ ꝑ hoc inſinuat̃ q̃ nabucho. nõ annihilauit gloriã regni iuda v̈tute ꝓpria: ſed diuina: ſicut lumbare non fuerat putrefactũ ex madefactione aque: nec ex loci cõditione: q̃ erat abſconditũ in foramie petre: ſed diuina volũtate. g Populũ iſtum peſſimũ. p̃mo ꝓpter eius inobedientiã: ideo ſubdit̃: Quia nolũt audire v̈ba mea. ſcd̃o ꝓpter nequiciã in ꝓximũ: cũ dr̃.

i lunt audire verba mea: et
ambulant in prauitate cor-
k dis ſui: abieruntqꝫ poſt de
os alienos vt ſeruirēt eis:
l vt adorarēt eos. Et erūt ſicͥ
lumbare iſtud qḋ nulli vſui
m aptum eſt. Sicͥ eñ adheret
lūbare ad lūbos viri ſic ag
n glutinaui mihi oēm domū
o iſrl̄ ⁊ oēm domū iuda dicit
p q dñs vt eēnt mihi i pplm̄ et
r in nomē ⁊ i laudē ⁊ i gloriā
s t et nō audierūt. Dices ḡ ad
eos ſmonē iſtū: h̄ dicͥ dñs
v de⁹ iſrl̄. Oīs lagūcula im-
plebit vino et dicent ad te.
Nūquid ignoram⁹: q2 oīs
laguncula iplebit vino? Et
x dices ad eos Hec dicͥ dñs
Ecce ego implebo oēs ha-
bitatores ṫre hui⁹ et reges
qui ſedent de ſtirpe dauid
ſuꝑ thronū eius et ſacerdo
tes ⁊ ꝓphas ⁊ oēs habita-
y tores hierl̄m ebrietate et di-
ſꝑgā eos virū a fratre ſuo ⁊
pr̄es ⁊ filios ꝑiter ait dñs.
z Nō parcā ⁊ nō ꝯcedā: neqꝫ
miſerebor vt nō diſꝑgā eos
a Audite et auribus ꝑcipite
b nolite eleuari: qꝛ dñs locu
c tus eſt. Date dño deo vr̄o
d gloriā anteqꝫ ꝯtenebreſcat

et anteqꝫ offendant pedes
vr̄i ad mōtes caliginoſos.
a b Expectabitis lucē ⁊ ponet
eā in vmbrā mortis ⁊ in ca
c liginē. ꝙ ſi hoc nō audieri-
d tis: in abſcondito plorabit
e anima mea a facie ſuꝑbie.
Plorans plorabit ⁊ dedu
cet oculus me⁹ lachrymā:
f q2 capt⁹ ē grex dñi. Dic re-
gi et dñatrici. Hūiliamini
ſedete i terra: qm̄ deſcēdet
de capite vr̄o corona glīe
g vr̄e. Ciuitates auſtri clauſe
h ſunt: et non eſt qui aperiat.
i Tranſlata eſt oīs iuda trāſ
k migratione ꝑfecta. Leuate
oculos veſtros et videte q̄
l venitis ab aquilone. Vbi
eſt grex q̄ dat⁹ eſt tibi: pec⁹
m inclytū tuum? Quid dices
n cū viſitauerit te? Tu eñ do
o cuiſti eos aduerſū te: ⁊ eru
p diſti in caput tuū. Nūquid
nō dolores apprehendent
te quaſi mulierē ꝑturientē.
ꝙ ſi dixeris in corde tuo q̄-
q re venerūt mihi hec. Pro-
pter multitudinē iniquita-
r tis tue reuelata ſunt vere-
s cundiora tua: pollute ſunt
t plante tue. Si mutare pōt
ethiops pellem ſuam: aut

i Et ambulāt in prauitate cordis ſui. ex certa ſcīa nocumē-
tū inferētes ꝓximis ſuis i rebus ſuis ꝑ auariciā ſicut dictū
eſt. ſ. vj. ca. A minore vſqꝫ ad maiorē oēs auaricie ſtudent
⁊c. ⁊ in vxoribus ꝑ luxuriā. ſ. v. ca. vnuſqſqꝫ ad vxorē ꝓxi-
mi ſui hinniebat. k Abierūtqꝫ poſt deos alienos. ꝑ ydo-
latriā. l Et erūt ſicͥ lūbare iſtud. deſtru-
cti ⁊ annihilati.
m Sicͥ eñ adheret ⁊c. ſic agglutinaui mi-
hi. i. adiunxi mihi.
n Domū iſrl̄. qꝫtuꝫ ad. x. tribus. o Et
omnē domū iuda qꝫ-
tū ad duas. p Vt
eſſent m̄ in pplm̄ dā
do eis legē in monte
ſynai p̄ ceteris pplīs
q Et in nomē vt no
mīarent ſpāliter po-
pulus dei r In lau
dē ⁊ gloriā. i. vt eēnt
famoſi ꝑ totū orbem
ſup. ſi audiſſēt verba
mea debite obedien-
do s Et nō audie
rūt. in cōtrariū reue
lando. t Dices er-
go. Hic ꝯñter ſubdit
debita pena: et diui-
dit in duas ptes: qꝛ
p̄mo ponit denūcia-
tio pene qꝫtuꝫ ad om
nes ḡnaliter. ſcḋo qꝫ
tum ad p̄ncipes ſpe
cialiter: ibi. Dic regi
Circa p̄mū p̄mittit
parabola: cum dicit.
v Omis laguncula
implebit vino. Eſt tñ
C lagūcula vas terreū
ad reponendū vinū.
⁊ q2 acceperūt verba
ꝓphete ad lr̄aꝫ: ideo
exponit ꝑabolaꝫ di.
x Hec dicit dñs. ec-
ce ego implebo ⁊c. i.
ſicut lagūcula mate-
rialis impletur vino:
ſic totus populus regni iude qꝫtum ad maiores ⁊ minores
⁊ mediocres replebit ſpirituali ebrietate. i. defectu mentis
et corporis ad reſiſtendum aduerſarijs: ſicut ebrietas au-
fert ſenſum ⁊ mēbrorū vſum. y Et diſpergā eos. in capti-
uitatē ad diuerſas ciuitates ⁊ loca. z Neqꝫ miſerebor. vt
nō diſpergam eos. q. d. bn̄ tamē miſerebor in alio. ſ. poſtea
reuocando ipſos: ſicut dictū eſt cap. p̄cedenti. a Audite ⁊
auribus ꝑcipite. verba ſunt hieremie reuocantis pplm̄ ab
errore. b Nolite eleuari. cōtemnēdo verbū dñi. c Date
dño deo veſtro gloriā. cōfitendo humiliter culpā veſtram ⁊
eius iuſticiam: ſicut Joſue dixit Achor Joſue. vij. Fili da
gloriā deo ⁊c. d Anteqꝫ tenebreſcat. id eſt anteqꝫ tribula-
tio importabilis ſuꝑ vos veniat. a Expectabitis lucē. id
eſt conſolationē a rege egypti a quo tp̄e Sedechie ſperaue
rūt cōtra Nabucho. auxiliari. b Et ponet eā in vm. mor-
tis. quia illa fiducia fuit eis occaſio deſtructionis: vt dictū
eſt ſupra frequenter. c Q2 ſi hoc non audieritis. in malo
ꝑſeuerando. d In abſcōdito plorabit aīa mea. vobis cō
patiens. e A facie ſuꝑbie. i. de malis vobis ſuꝑuenienti-
bus ꝓpter ſuperbiam veſtrā. f Dic regi. Poſtqꝫ poſita
eſt pena. ſuper totū populū generaliter. hic ꝯñter ponitur
qꝫtum ad p̄ncipes ſpāliter: cū di. Dic regi ⁊ dñatrici hūili-

amini ⁊c. qḋ exponit Ra. ſa. de Joachim filio Joſie et ma
tre eius: q̄ reddiderūt ſe nabuch. ⁊ duxit eos in babyloneꝫ:
habet. ſ. xxix. ca. lr̄a tñ ſequēs magis cōcordat ꝙ intelligat
de Sedechia rege ⁊ eius vxore: q̄ capt⁹ fuit a nabuch. ⁊ ex
oculatus. g Ciui. au. clauſe ſunt. p̄ timore nabuch. veniē
tis ꝯ Sedechiā. ⁊ di
cunt hic ciuitates re
gni iude ciuitates au
ſtri. q2 regnū iuda re
ſpectu regni iſrl̄ ē in
pte auſtrali. h Et
non eſt q̄ apiat. i. exi
re audeat. i Tranſ
lata eſt oīs iuda. qḋ
fuit ſb̄ ſedechia. trāſ
lato eñ q̄ fuit ſub io ſ. 51. c.
achim fuit tm̄ ꝑtialr̄. Treñ. 1. a
k Leuate ⁊c. ab aq-
lone. exercit⁹ eñ na-
bucho. venit ab illa
pte. l Vbi eſt grex
id ē ppl̄s. q. d. nō cō
parebit in terra tua:
ſꝫ trāſferet ad alienā
m Quid dices cum
viſitauerit te. ſcꝫ Na
bucho. te captiuādo
q. d. non habebis ex
cuſationē: q2 dediſti
ei occaſionē: iō ſub-
dit. n Tu enim do
cuiſti eos. i. babylo- B
nios. o Aduerſum
te. ⁊ hoc p̄mo fuit qñ
Ezechias oīa que in
domo ſua erant nun
cijs regis babylonis
oñdit: ꝓpter qḋ Eſa-
ias euꝫ reprehendens
dixit ꝙ de filijs eius
ducendi eſſent eunu ſ. 50. c.
chi in babylonē: ⁊ ꝙ
ibi trāſportarent bo
na hierl̄m. Eſa. xxxix
ca. Secūdo hoc fuit
qñ illi de regno iude
miſerūt nūcios i ba-
bylonē ad apportan
duꝫ inde ydola: ſicut
habet Ezechielis. xxiij. ⁊ ſic babylonij cōtraxerūt cuꝫ eis
familiaritatē: ⁊ cōſiderauerūt infirma terre ꝑ que poſſent
eam obtinere ⁊ habere p̄cioſa q̄ ibi viderant tp̄e Ezechie:
⁊ poſtea alijs tp̄ibus. p Nunqd nō dolores apphendēt
te. q. d. ſic nabucho. te captiuante: ⁊ ſubdit cauſa cum dicit
q Propter multitudinē iniq. tue. in proximū ⁊ in deum.
r Reuelata ſunt verecūdiora tua. i. ſpoliata es bonis tuis
⁊ loquit de hieruſalē ad modū meretricis: q̄ cuꝫ ſpoliat ad
vituperiū incipit a parte inferiori. s Pollute ſunt plan-
te tue. i. greſſus tui ꝑ quos opa deſignant. in hebreo habet
Preciſe ſunt plāte tue. q. d. non poteris vltra in malis tuis
ꝓcedere. t Si mutare. Hic adducit exēplū ad ꝓpoſitū:
⁊ diuidit in duas: q2 p̄mo ad ꝓpoſitū ponunt duo exēpla.
ſcḋo ſubdit debita pena: ibi. Et diſſeminabo. Primū exem
plū eſt de ethiope q̄ nō pōt ſuā nigredinē imutare. ſecūdū
de pardo q̄ nō pōt mutare varietates pellis ſue. q2 vtrūqꝫ
iſtoꝝ eſt a nā. ⁊ ſic dicit de iudeis ꝙ nō poterant reuerti ad
bonū ꝓpter cōſuetudinē ad malū: q2 cōſuetudo eſt q̄dā nā
vt dicͥ phs li. de memoria ⁊ remiſcentia. ⁊ ſm h̄ pꝫ lr̄a. Sci
endū tñ ꝙ hec ſilitudo nō tenet ſimplr̄ ſꝫ tm̄ ſm qd. Illa
eñ nā q̄ eſt cā nigredinis ethiopis in nullo ſubiacet impio
rōnis: ⁊ iō ethiops nō poteſt illam imutare quātumcunqꝫ

conek ad hoc:ſed habitus ex cõſuetudine peccandi generatus:et ꝑ modũ nature inclinãs ad malũ:cauſat ex inclinatione appetitus ſenſitiui qui natus eſt obedire rationi:ꝛ iõ per conatũ liberi arbitrij ad oppoſitũ poteſt reuerti ad bonũ tamẽ cum difficultate ꝓpter habitum inclinantẽ ad oppoſitũ. Et hoc dr̃ impoſſibile ſm ꝗd prout dicit̃.v.metaphiſi cc.vno modo dr̃ impoſſibile:qđ vix põt fieri:aut cũ difficultate:in exemplis aſit de ethiope et pardo eſt impoſſibile ſimpliciter ſm naturam tamẽ: quia deo non eſt impoſſibile.
v Et diſſeminabo. Hic cõſequenter ponit debita pena cum dicit. Et diſſemiabo eos ꝛc̃.eijciendo i captiuitate ad diuerſa loca. x Hec ſors tua pſq; menſure tue id eſt pena correſpõdens peccatis tuis.
y Quia oblita es mei. dimittendo cultũ diuinũ. z Et cõfiſa es in mendacio. id eſt in ydolo.
A
a Vñ ꝛ ego nudaui femora tua ꝛc̃. id eſt inferendo tibi penã debitã oſtẽdi peccatorũ tuoꝝ turpitudinẽ. ideo ſubditur.
b Adulteria tua ꝛc̃. id eſt adulteriũ ſpirituale ꝑ ydolatriã:et corpale ꝑ luxuriã. c Et hinnit⁹ tuus.ſ. vtriuſq; adulterij patens libido. d Sup colles ꝛc̃.ibi em̃ colebant ydola:iõ cõcludit. Ve tibi hier̃lm.ꝛ cã ſubdit. e Non mũda.poſt me.ſ.m̃ obediẽdo. f Uſq; quo adhuc.ſ. ita cito. ꝛ ſic legit depſſiue.alij aũt legũt interrogatiue.q.d.nõ:ꝛ eſt eadẽ ſn̄ia.

pardus varietates ſuas:et
vos poteritis bñfacere cũ
v didiceritis malũ. Et diſſe-
minabo eos q̃ſi ſtipulã que
x vẽto raptat̃ i deſerto. Hec
ſors tua pſq; mẽſure tue a
y me dicit dñs: q̃a oblita es
z mei et cõfiſa es in mẽdacio
a Vñ et ego nudaui femora
tua ꝯ faciẽ tuã et apparuit
b ignominia tua: adultria tua
c ꝛ hinnit⁹ tu⁹ ſcelus fornica
d tõnis tue. Super colles in
agro vidi abomiatiões tu-
e as. Ve tibi hieruſalẽ. Nõ
f mũdaberis poſt me: vſq; q̃
adhuc. Ca. XIIII
a Quod factũ eſt verbũ
dñi ad hieremiã đ ſer
b monib⁹ ſiccitatis. Lu
c xit iudea ꝛ porte ei⁹ corru-
d erũt ꝛ obſcurate ſunt in t̃ra
ꝛ clamor hieruſalẽ aſcẽdit.
e Maiores miſerũt minores
ſuos ad aquã venerunt ad
hauriendũ. Nõ inuenerũt
aquã reportauer̃t vaſa ſua
vacua. Cõfuſi ſũt et afflicti
ꝛ operuerũt capita ſua ꝓpt̃
vaſtitatẽ terre: q̃a nõ venit
pluuia in terrã. Cõfuſi ſunt
agricole: opuer̃t capita ſua
f Nã et cerua i agro peperit
ꝛ reliquit: q: nõ erat herba
g Et onagri ſteterunt in rupi
h bus: traxerunt ventũ quaſi
i dracones: defecer̃t oclĩ eo-
k rũ: q̃a nõ erat herba. Si ini
l quitates nr̃e rñderint nob
m dñe fac ꝓpter nomen tuum
qm̃ m̃lte ſũt auerſiões nr̃e.
Tibi peccauim⁹ expectatõ
iſrl̃: ſaluator nr̃ in tp̃e tribu
n latõnis. Quare q̃ſi colon⁹
o futurus es in terra: ꝛ quaſi
viator declinãs ad manen-
p dum. Quare futurus es ve
lut vir vagus et fortis: qui
q nõ poteſt ſaluare. Tu autẽ
r in nobis es domine: et no-
men tuum inuocatum eſt
s ſuper nos: ne derelinquas

In capit.xiij.vbi dicitur. In abſcondito plorabit anima mea.

Additio.

Dicit in abſcondito ſe plorare vt oñdat ꝙ tanta eſſet ſuperbia inimicorum ꝙ non auderet libere plorare ſeu gemere:ne offenderent inimici qui erant maxime ſuperbi.ideo ſubdit. A facie ſuperbi.

Capitulum.xiiij.

a Quod factũ eſt verbũ dñi. Hic ponit ſecundum ꝑ qđ oſtendit peccati iude irrepabilitas.ſ. ꝑ ſiccitatẽ inductã ad deſignandũ ꝙ humor gratie ꝛ deuotõnis totaliter defecerat in eis ſicut terrenaſcentia totaliter deſiccata vltra nõ viteſcũt.circa qđ ꝑmo ponit ſiccitatis reuelatio.ſecũdo ꝓphete dep̃catio:ibi. Si iniquitates. tercio dñi rñſio:ibi. Hec dicit.ꝛ quarto dep̃cationis iteratio:ibi. Nũquid. Circa ꝑmũ ꝑmittit deſtructio hier̃lm:cũ dr̃. b Luxit iudea.i.lucet ꝓpter mala ſibi futura. Loquit̃ em̃ de futuro per modũ p̃teriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. c Et porte eius corruerunt.i.corruent per chaldeos deiecte. d Et obſcurate ſunt in terra.i.obſcurabunt terra ꝛ luto:eo ꝙ nõ reuelabunt ſed putreſient. Neemias em̃ ciuitatẽ reedificãs fecit ibi portas nouas: q: p̃ores erant totaliter putrefacte ꝑ longitudinẽ tp̃is:ꝛ ſubdit de ſiccitate preuia dicte deſtructioni cũ dicit. e Maiores miſerũt ꝛc̃.ꝛ patʒ lr̃a vſq; ibi f Nam ꝛ cerua in agro peperit ꝛ reliquit.vt iret ad querẽdum paſtũ vt poſſet nutrire fetũ. Et quia nõ inueniebat mortua eſt fame ex pte vna ꝛ fetus ex altera. g Et onagri ſteterunt in rupibus.in hebreo habet̃:in ripis.ſ.fluuiorũ ꝛ torrentiũ deſiccatorũ. Et traxerũt ventũ.i. attraxerũt aerem ad ſui refrigerationẽ:eo ꝙ nõ inueniebãt aquã. h Quaſi dracones.hʒ em̃ draco multum de calore intrinſeco:ꝛ iõ ad eius refrigeriũ non ſolũ vtit̃ potu aque: ſʒ etiã aeris attractione. i Defecerunt oculi eorũ.i. onagrorum. k Quia non erat herba. ꝛ ſic moriebantur ex defectu potus ꝛ paſtus.
l Si iniq̃tates. Hic ꝯñter ponit ꝓphete dep̃catio:eo ꝙ cõpatiebat̃ pplo ſuo:ꝛ p̃mo cõfitetur pctã populi dicẽs. l Si iniquitates nr̃e reſponderint nob. et ponit hic ſi pro q̃a.q. d.ex peccatis nr̃is ſumus conſcij ꝙ meruimus a te puniri: et ꝗ̃uis eſſet iuſtus cõnumerat ſe tñ peccatorib⁹ eo ꝙ erat de eodẽ populo. m Dñe fac ꝓpter nomẽ tuũ.i.per tuã miſcõiam nõ ꝓpter noſtrã iuſticiã.
B
n Quare q̃ſi colo. futu.es in terra. Dicit aũt colonus ꝗ nõ eſt de terra natus:et ideo de facili recedet inde:ꝛ per talem modũ loquit̃ de deo qui erat receſſurus a iudea per ſubtractionẽ auxilij ſui cõtra chaldeos. o Et quaſi via decli.ad manendũ.i. quare ita parũ ſtabis nobiſcum quaſi viator qui tm̃ per vnã noctẽ manet in domo in qua hoſpitat̃. p Quare futur⁹ es velut vir vagus.nos dimittens ꝛ ad alios tranſiens. In hebreo habet̃. Velut vir pauidus ꝛ fortis ꝛc̃.q.d. ꝗ̃uis ſis potẽs ad nos ſaluandũ:tamẽ chaldei dicẽt te pauidũ ꝛ impotentẽ nos ſaluare:et ita dixerũt chaldei poſtea attribuentes victoriã ſue virtuti ꝓprie: ꝓpter quod per pſas fuerunt deſtructi. q Tu aũt in nobis es dñe.hoc dicit.q̃a in tẽplo erat ꝓpiciatorium quaſi ſedes ipſius dei: vt dictũ fuit plenius Exo.xxv. r Et nomen tuũ inuocatũ eſt ſuper nos.q: licʒ ſit deus omniũ tamen vocabat̃ ſpẽaliter deus hebreoꝝ.ydola v̓o dicebantur dij gentiũ:ꝛ ideo ſubdit ꝓpheta. s Ne derelinquas nos. in manibus aduerſariorũ noſtrorum. Alio mõ exponit̃ hec littera. Quare quaſi colonus ꝛc̃. de xp̃o qui habitauit inter homines quaſi alienus Joh.j. In ꝓpria venit ꝛ ſui eum non receperũt. Et quaſi viator declinans ꝛc̃. quia chriſtus non habuit propriũ domiciliũ: Math.viij. Filius hominis non habet vbi caput ſuũ reclinet.et ideo declinabat ad domũ Marthe ꝛ aliorũ deuotorũ ad hoſpitandum. Et velut vir vagus:quia diſcurrebat per iudeam ad predicandũ. Et vir fortis qui non poteſt ſaluare.in paſſione em̃ ſua non fuit vſus ſua fortitudine: ꝓpter quod deridebant eũ dicẽtes. Alios ſaluos fecit ſeipm̃ nõ poteſt ſaluum facere: Math. xxvij.ꝛ hec expoſitio magis cõſonat huic lr̃e preciſe: ꝛ ſm hoc dr̃ ab aliq̃bus expoſitio lr̃alis: ꝛ precedẽs figuratiua: q: ꝓphete nũciando populi captiuitatẽ futurã: ꝑ xp̃m redẽmptionẽ intermiſcebãt: vt pʒ in pluribus locis. Cõſiderando v̓o lr̃am p̃cedentẽ ꝛ ſubſequentẽ dicit̃ ab alijs prior

expoſitio litteralis ⁊ iſta myſtica. t Hec dicit. Hic ꝑůter ponit dñi rñſio. ⁊ ſecundo circa hoc ꝓphete admiratio:ibi. Et dixi. Circa primũ dicit Hieremias explicans dñi reſpõſionẽ. t Hec dicit dñs ppl'o huic. Hieremias em̃ rogauerat pro populo: ⁊ iõ populo fit rñſio. v Qui dilexit mouere pe.ſuos.ad querendũ aliũde ydola: ſicut dictũ fuit.s̃.ca. ꝑcedẽti x Et nõ qeuit. in cultu diuino. y Et do.nõ placuit. id eſt diſplicuit.

z Nũc recordabitur iniq.eorũ.inferendo

s̃.7.c. penã abſq3 retractione. ⁊ iõ prohibet propheta ꝓ eis orare cũ dicitur. Et dixit ⁊c̃.

a Cu3 ieiunauerint ⁊c̃.q.d.pro afflictiõe ſua corꝑali ⁊ pro ꝑcibus et ſacrificijs nõ

s̃.1.b. dimittã punitionē3. ideo ſubdit. Qm̃ gladio ⁊c̃. b Et dixi. Hic ponit ꝓphe admiratio de tãta ppl'i ſui deſtructione cum

C ſubdit. c A a a dñe deus. dicũt aliq ꝙ h

ſ.23.d. et.27.c. et.29.b. ponitur ter a: cõtraria ve poſita Ezech. xxiij. in ſimili materia: ꝗ hoc ꝓcedit ex ignorantia hebraici ſermonis: ſicut dictũ fuit plenius. s̃.ca.j. q2 h ⁊ ibi eſt vna dcõ ꝗ ſic ſonat aha: ⁊ eſt aduerbiũ admirandi cuius cauſa ſubdit.

d Prophete dicunt eis. Nõ videbit' gladiũ ⁊c̃. Et ſubdit reſponſio dñi: cum dr̃. Et dixit dñs ad me. Et p̃mo q̃ſtum ad ꝓphetas populũ decipientes: cũ di. Falſo ꝓphete vaticinantur ⁊c̃. ⁊ pat3 lr̃a. ſecũdo q̃ſtum ad ppl'm a fal-

Treñ.2.f. ſis ꝓphetis deceptũ cũ dr̃. a Et populi ⁊c̃. erũt proiecti mortui: ⁊ pat3 lr̃a. tercio q̃ſtum ad hieremia3 pro ppl'o orante: cu3

B dr̃. b Et dices ad eos verbũ iſtud. Deducant oculi mei lachrymã. q.d. ꝓpheta. ex quo nõ poſſum pro vobis exaudiri: non reſtat mihi niſi lachrymari. Cetera patent in littera. c Nunqd ꝓijciens. Hic ponit ipſius hieremie deꝓcatio iterata: q̃uis em̃ dictũ eſſet ſibi ꝙ nõ exaudiret ꝗn ppl'us captiuaret: tñ in aliquo ſperabat penã differri vel diminui ⁊ habet ſimile. ij. Reg. de dauid ꝗ lic3 audiuiſſet a nathan ꝓpha ꝙ puer natus de berſabee moreret: tñ ipſo egrotante ieiunabat ⁊ orabat ꝓ eius ſanatiõe. Similiter ſamuel poſt ꝗ̃ cognouit ſaulẽ abiectũ eſſe a dño. tñ lugebat eũ. j. Reg. xv. Dicit igit hieremias lamẽtando. c Nunqd ꝓijciens

t nos. Hec dic̃ dñs ppl'o hu
v ic ꝗ dilexit mouere pedes
x y ſuos et non quieuit: et dño
z non placuit. Nũc recorda-
bit iniq̃tatu3 eorũ: ⁊ viſita
bit peccata eoru3. Et dixit
dñs ad me. Noli orare ꝓ
a ppl'o iſto in bonũ. Cu3 ieiu
nauerint nõ exaudia3 ꝑces
eorũ ⁊ ſi obtulerit holocau
ſtomata ⁊ victimas non ſu
ſcipiã ea: qm̃ gladio ⁊ fame
b ⁊ peſte ego ꝯſumã eos. ⁊ di
c d xi. A a a dñe de'. Prophe
te dicũt eis. Nõ videbitis
gladiũ: et fames nõ erit vo
bis: ꝗ pacẽ verã dabit vob
ĩ loco iſto. Et dixit dñs ad
me. Falſo ꝓphe vaticinant
in noĩe meo. Nõ miſi eos
et nõ ꝑcipi eis: neq3 locut'
ſum ad eos. Viſionẽ men
dacẽ et diuinationẽ fraudu
lentã ⁊ ſeductione3 cordis
ſui ꝓphetant vobis. Idcir
co hec dicit dñs de ꝓphet'
ꝗ ꝓphetãt in noĩe meo ꝗs
ego non miſi: dicentes: gla
di' ⁊ fames nõ erit in terra
hac: ĩ gladio ⁊ fame ꝯſumẽ
a tur ꝓphe illi: et ppl'i ꝗbus
ꝓphetãt erũt ꝓiecti in vijs
hierl'm ꝑ fame ⁊ gladio: ⁊ nõ
erit qui ſepeliat eos: ipſi et
vxores eoꝝ: filij ⁊ filie eoꝝ
⁊ effundã ſup eos malũ ſuũ
b Et dices ad eos vbũ iſtud
Deducãt oculi mei lachry
mã ꝑ noctẽ ⁊ diẽ ⁊ nõ tace
ant: qm̃ ꝯtritiõe magna cõ-
trita eſt vgo filia ppl'i mei:
plaga peſſima vehemẽter.
Si egreſſus fuẽo ad agros
ecce occiſi gladio: ⁊ ſi intro
iero in ciuitatẽ ecce attenu-
ati fame. Propheta quoq3
⁊ ſacerdos abierũt in terrã
c quam ignorabãt. Nũquid
ꝓijciẽs abieciſti iuda3: aut
ſyon abomiata eſt aĩa tua
Quare ꝗ ꝑcuſſiſti nos: ita
d vt nulla ſit ſanitas? Expe
e ctauimus pacẽ et nõ eſt bo
nũ: ⁊ tp̃s curationis ⁊ ecce
f turbatio. Cognouim' dñe
impietates nr̃as iniq̃tates
patrũ noſtrorũ: q2 peccaui
g m' tibi. Ne des nos in ob
probriũ ꝓpter nomen tuu3
neq3 facias nobis cõtume-
h i lia3. Solij glorie tue recor
k dare: ne irritũ facias fedus
l tuũ nobiſcũ. Nũquid ſunt
in ſculptilibus gentiu3 qui
m pluãt: aut celi poſſunt dare
hymbres: niſi tu volueris?
n Nonne tu es dñs deus nr̃
o p quẽ expectauimus? Tu em̃
feciſti oĩa hec. **Ca. XV**
a Et dixit dñs ad me.
b Si ſteterint Moyſes
c d ⁊ ſamuel cora3 me: nõ
e ẽ aĩa mea ad ppl'm iſtũ. Eij
ce illos a facie mea et egre-
diant. ꝙ ſi dixerint ad te: ꝗ
egrediemur. Dices ad eos
f Hec dic̃ dñs. Qui ad mor
tẽ ad mortẽ: ⁊ ꝗ ad gladiu3
ad gladiũ: et ꝗ ad fame3 ad
famẽ: ⁊ ꝗ ad captiuitatẽ ad
g captiuitatẽ. Et viſitabo ſu
per eos quatuor ſpẽs dicit
dñs. Gladiũ ad occiſiõe3 ⁊
canes ad lacerandũ ⁊ vola
tilia celi ⁊ beſtias t̃re ad de
h uorãdũ ⁊ diſſipãdũ ⁊ dabo

abieciſti iudã. ⁊ duplicat verbũ abijciendi ad deſignandu3 abiectiõis magnitudinẽ. d Expectauimus pacẽ. ꝑ auxiliũ regis egypti. e Et nõ eſt bonũ. q2 magis fuit in nocumentũ: vt frequenter dictũ eſt. s̃. f Cognoui. dñe impie. noſtras ⁊c̃. hoc dixit hieremias in ꝑſona ſua ⁊ aliorũ bonorũ pctã populi confitentiu3. g Ne des nos in obprobriũ ꝓpter nomẽ tuũ: qd' inuocatu3 eſt ſup nos: vt ꝑdictum eſt. q. di. quodãmodo redũdaret in te h Solij glorie tue. i. tẽpli vbi eſt ꝓpiciatoriũ tanq3 ſedile tuum. i Recordare. tꝑando rigore3

s̃.8.c. iuſticie tue. k Ne irritum facias fedus tuũ nobiſcũ. ꝗ in mõte ſynai elegiſti nos in ſpecialẽ ppl'm. Et vt impetret aliquam miſcd'iam confitetur dei magnificentiã dicens. l Nunquid ſunt in ſculptili. gen. ꝗ pluant. q. d. nõ: ſed tu das pluuiam. m Aut celi poſſunt dare hymbres. q. di. nullo modo ſine te. n Nonne tu es dñs deus noſter. q. d. ſic. o Quem expectauimus. ſaluatorẽ in noſtris tribulationib'. p Tu em̃ feciſti oĩa

A hec. ſc3 celos ⁊ hymbres: ⁊ omnia alia ꝗ ſunt in celo ⁊ ĩ terra.

Capitulum. xv.

a Et dixit dominus. Hic ponitur terciu3 ad oñdendũ pctm̃ iude irremediabile q̃ſtum

Zach.11.b ad penã tꝑale3. ſ. per excluſionem orõnis Moyſi ⁊ Samuelis quoꝝ tñ orones fuerunt valde efficaces. Et diuidit ĩ tres partes: q2 primo ponit populi reprobatio. ſcd'o reprobatiõis ratio: ibi. Tu reliq̃ſti. tercio Hieremie lamentatio: ibi. Ve mihi. Circa primũ dicit in perſona domini.

b Si ſteterint moyſes ⁊ ſamuel. qui ſunt valde amici mei c Corã me. i. ad me deꝓcandũ pro populo iſto. d Nõ eſt aĩa mea. i. voluntas mea ad parcendum ei. ideo ſubditur. e Eijce illos ⁊c̃. i. tu hieremia denũcia eos. deijciendos de terra ſua. ⁊ ꝙ iſta eiectio ſit dura ſubdit. f Qui ad mortẽ ⁊c̃. q2 in obſidione hierl'm aliq fuerũt mortui infirmitate ⁊ peſte: aliq gladio: ⁊ aliq fame: ⁊ reliq in captiuitate3 ducti. g Et viſita. ſup eos q. ſpẽs. i. q̃ttuor modos cõſumẽdi eos ꝗ patent in lr̃a. h Et da. eos. in feruorẽ vniuerſis regnis in hebreo h3. In cõmotionẽ. q2 vbicũq3 audiebat eoru3 de

ſtructio fiebat in hoib⁹ cordiũ cõmotio ſiue cõcuſſio q̃ vocat hic feruor. i Propter manaſſen.q̃ ſupra modũ irritauit dñm ydolatriã multiplicãdo.ꝛ ſanguinẽ innoxiũ effundendo.iiij.Reg.xxi. k Quis eñ miſerebit tui hierl'm: q̃ſi diceret.nullus poſt tanta mala in te ꝑpetrata. l Aut q̃s cõtriſtabit ꝑ te. q.d.q̃libꝫ iuſtus magis letabit de impletione diuine iuſticie. m Aut quis ibit ad rogandũ ꝑ pace tua q.di.nullus:exq̃ oĩo moyſi ꝛ ſamuelis eſt excluſa. n Tu reliquiſti. Hic ꝯñr ponitur dicte reprobationis rõ:cuꝫ dicit. Tu reliq̃ſti me ꝛc̃. Et patet littera vſqꝫ ibi. o Laboraui rogans In hebreo hr̃. Laboraui recogitans.pluries punitionẽ differendo tuaꝫ emendationẽ expectando.et ad eundẽ ſenſum ꝑtinet lr̃a iſta. o Laboraui rogãs.i.laborare feci ꝓphas reuocando ppl'm dulciter ꝑ deꝑcatiõis modũ. p Et diſꝑgã eos ṽetilabro iuſticie mee. q In por.ter.eijciẽdo eos ad diuerſas ꝑtes et longinquas. r Interfeci ꝛ diſperdidi ppl'm ꝑ flagella multiplicia eos caſtigando:ꝛ tñ nõ ſunt emendati.

B

5.6.c.

Amos.8.

cio dñi reſponſio:ibi. Propter hoc.Circa primũ dicit in ꝑſona dñi cõſolantis hieremiã. k Si nõ reliquie tue in bonũ.i.niſi finis hui⁹ negocij veniat ad bonũ tuũ.ſupple nõ credat mihi.ꝛ eſt modus loquẽdi qui apud hebreos dr̃ truncatus vbi oportet aliq̃d ſuppleri.ꝛ eodẽ mõ etiam cũ dicit l Si nõ occurri tibi id eſt occurram. m In tꝑe afflictionis.in hebreo habet Si nõ feci tibi occurrere ꝛc̃.et eſt eadem ſnĩa: q̃a dñs põt occurrere per ſe vel per aliũ.Et expõit iſtud Ra.ſa.dupliciter. vno mõ de Sedechia rege iuda q̃ tꝑe ſue afflictiõis miſit nuncios ad Hieremiã rogans vt oraret deuꝫ pro ipſo ꝛ ppl'o ſuo: vt hr̃.i.xxi.ca.qui ſedechias dicit hic inimicus chaldeorum ipm obſidentiuꝫ.vel hieremie:q: ipm permiſit incarcerari: vt hr̃ infra:cũ tñ ex officio reg' debuiſſet eũ defendere. Alio mõ de nabuzardan q̃ deſtructa ciuitate ꝛ populo captiuato occurrit hieremie dando ei munera ꝛ libertatẽ eundi vel manẽdi vbi vellet: vt hr̃ infra. xl. q̃ñ ſedechias ſacerdotes et falſi ꝓphete inimici hieremie i anguſtia ꝛ afflictiõe erãt.

C

Deut.32.c.

eos in feruorẽ vniuerſis re
i gnis terre ꝓpt manaſſen fi-
liuꝫ ezechie regis iuda ſup
omnib⁹ que fecit in hierl'm
k Quis eñ miſerebit tui hie
l ruſalẽ:aut q̃s cõtriſtabit ꝓ
m te Aut q̃s ibit ad rogandũ
n ꝓ pace tua. Tu reliq̃ſti me
dicit dñs: retrorſum abiſti
Et extendã manũ meã ſup
o te:ꝛ interficiã te Labora-
p ui rogãs. Et diſpergã eos
q ventilabro in portis terre.
r Interfeci et ꝑdidi populuꝫ
meũ:ꝛ tñ a vijs ſuis nõ ſũt
s reuerſi. Multiplicate ſũt mi
t hi vidue ei⁹ ſup harenã ma
v ris induxi eis ſuper matrẽ
x adoleſcentis vaſtatorẽ me
y ridie miſi ſup ciuitates re-
z pente terrorẽ. Infirmata ẽ
q̃ pepit ſeptẽ defecit aĩa ei⁹
a Occidit ei ſol cũ adhuc eẽt
dies:confuſa eſt ꝛ erubuit.
b c Et reſiduos ei⁹ in gladiuꝫ
dabo in cõſpectu inimicorum
d eorum:ait dñs. Ve mihi mat
e mea.Quare genuiſti me vi
f rũ rixe:virũ diſcordie i vni
g uerſa terra. Non feneraui:
nec venerauit mihi quiſq̃ꝫ.
h i Oẽs maledicũt mihi dicit
k dñs. Si nõ reliq̃e tue in bo
l nũ:ſi nõ occurri tibi in tꝑe
m afflictionis:et in tꝑe tribu-
lationis aduerſum inimicũ
n Nunquid federabitur fer-
rum ferro ab aquilone ꝛ es
o Diuitias tuas ꝛ theſauros
tuos in direptionem dabo
p gratis in oib⁹ peccatis tuis
q ꝛ i oib⁹ termis tuis Et ad
ducã inimicos tuos de ter
r ra quã neſcis:q: ignis ſuc-
s cenſus eſt in furore meo:et
t ſuper vos ardebit. Tu ſcis
v domine: recordare mei et
viſita me:ꝛ tuere me ab hiſ
x qui ꝑſequunt me. Noli in
patientia tua ſuſcipere me

s Multiplicati ſunt mihi vidue.maritis earũ interfectis. t Sup hare.ma.hyꝑbole eſt ad denotandũ magnã multitudinẽ virorũ interfectorũ. v Induxi eis ſup matrẽ adoleſcẽtis.i.adoleſcentiũ accipiendo ſingulare ꝓ plurali.ꝛ hec mater dr̃ hierl'm q̃ erat mater totius terre. x Vaſtatorẽ meridie.i.palã ꝛ manifeſte. y Miſi ſup ciuitates alias z Repente terrorẽ. audita deſtructione hierl'm. z Infir.eſt q̃ pe.ſeptẽ aliq̃ libri habent additũ.Filios:ſꝫ nõ eſt in hebreo:nec in libris correctis.ꝑ iſtã infirmatã intelligit terra decẽ tribuũ q̃ iã erat captiuata ꝑ regẽ aſſyriorum:ꝛ ꝑ ſeptẽ quos peperat intelligunt ſeptẽ cognatiões regũ malorũ q̃ ibi regnauerãt: vt dicit hic Ra. ſal'.ſcꝫ Hieroboã ꝛ domus ſua:Haaſa ꝛ domus ſua: amri: Iehu:manahen:phacee ꝛ oſee cũ domibus ſuis. a Occidit ei ſol cũ adhuc eſſet dies.q: regnũ iſrael fuit captiuatuꝫ cũ adhuc regnũ iude ſtabat in proſperitate ſub Ezechia rege. b Et reſiduos eius.i.illos de regno iuda q̃ dicunt ei⁹ reſidui:q: vtrunq̃ꝫ regnũ erat ꝑs eiuſdẽ populi.ſ.hebraici. c In gladiũ dabo.per chaldeos. d Ve mihi.Hic ꝯñter ponit Hieremie lamentatio.ꝛ diuidit in duas ꝑtes:q: primo ponit eius lamentatio.ſcdo dñi cõſolatio:ibi.Dicit dominus.Circa primũ dicit Hieremias. d Ve mihi mater mea.hoc dicit ꝓpter ꝑſecutionẽ virorũ anathot.cõtra ipm vt dictũ eſt.ſ.ca.xi.ideo ſubdit. e Quare ge.me virum rixe.q: ipm ꝑſequebant verbis ꝛ factis. f In vni.terra.ſ. illa:q: non intelligit generaliter:ꝛ cõſequẽter oſtẽdit ꝙ nõ erat ex culpa ſua di. g Non feneraui.i. nõ commodaui. q.d.nullũ tractatũ de re tꝑali cum eis habui vñ poſſent me odire ꝛ ꝑſequi. h Oẽs maledicunt mihi.ꝛ hoc erat:q: vicia eorũ arguebat.incurrit eñ odiũ qui arguit criminoſos vt dicit Iob.os aureũ. i Dicit dñs.Hic ꝯñter ponit primo dñi cõſolatio.ꝛ ſcdo ꝓphete petitio:ibi.Tu ſcis.et ter-

5.11.b

n Nũquid fe.ferrũ ꝛc̃.ferrum hic accipit ꝑmo pro rege egypti:ꝛ iterũ pro rege babylonis:q̃a vterq̃ꝫ erat rex fortis. Es ṽo pro ſedechia rege qui erat debilior. Eſt igit ſenſus.nunq̃d rex egypti ꝛ ſedechias facient pacẽ cũ Nabuch. qui dr̃ ferrũ ab aquilone.eo ꝙ venit cõtra hierl'm ex illa ꝑte.q.di.nõ pacificabunt:q: ſicut ꝓphetia tua inueniret falſa: ꝛ magis te ꝑſequerent tanq̃ꝫ ꝓphetã falſum cõuictũ. Ra.ſal'.dicit ꝙ hec eſt lr̃a vera. Nũquid ꝯteret ferrũ ferrũ ab aq̃lone ꝛ es Ratio huius diuerſitatis eſt:q: verbũ hebraicũ hic poſitũ a Hiero.equocũ eſt ꝛ ſignat aſſociationẽ ꝛ cõfractionẽ.ꝑmã ſignificationẽ ſequit tranſlatio nr̃a.ſecundã ṽo Ra.ſa. ꝛ ſm eũ ꝑ ferrũ ꝑmo poſitũ intelligit rex egypti: de cuius auxilio confidebat ſedechias:per ferrũ ſecundo poſitũ rex babylonis:ꝛ ꝑ es ipſe hieremias q̃ in fine huius ca. vocat murus ereus:ꝛ ſic eſt ſenſus. Nũquid rex egypti ꝑ ſuã fortitudinẽ cõteret regẽ babylõis ꝛ te q̃ ꝓphetiꝫas ꝓ rege babylonis ꝯ ſedechiã ꝛ regẽ egypti.q.d.nõ:immo accidit contrariũ:ideo ſubdit:cõuertendo ſermonem ad regnũ iuda. o Diuitias tu.ꝛ the.tu.in di.da.gra.i.ꝓ nullo.Sedechias eñ vnã ꝑtẽ miſit regi egypti vt auxiliaret ſibi ꝛ nihil ei valuit: vt habebit infra.aliã ṽo ꝑtẽ rapuerũt chaldei. p In om.pec.tu.i.pro peccatis tuis accident tibi hec. q Et in om.ter.tu.ſicut in omibus terminis tuis ſtatuiſti ydola: vt habet.ſ.ca.xi. r Ignis ſuc.eſt in fu.meo.i.zelus vindicte mee. s Et ſup vos ardebit.i. vindictã meã nõ euadetis. t Tu ſcis.Hic ꝯñter ponit ꝓphete petitio. q: dixerat ſibi dñs ꝙ finis ſuus eſſet bon⁹ ipm cõſolãdo:iõ petit hui⁹ cõſolatiõis accelerationẽ di. t Tu ſcis dñe. inocentiã meã ſupple. v Recorda.mei.me cito conſolãdo ꝛ de aduerſarijs liberando. x No.in pa.tu.i.diu ſupportando aduerſarios meos: vñ in hebreo habet: Noli in ꝓlongatõne tua

7 Scito qm̃ ſuſtinui ꝓ te ob-
5 probriũ. Inuẽti ſunt ſermo
a b nes tui et comedi eos. Et
factũ eſt mihi verbũ tuũ in
gaudium et leticiaȝ cordis
a mei: qm̃ inuocatũ eſt nomẽ
tuũ ſup me: dñs deus exer
b cituum. Nõ ſedi in cõcilio
ludentiũ: et gloriatus ſum:
c d a facie manus tue. Solus
e ſedebã: qm̃ amaritudine re
f pleſti me. Quare factus eſt
dolor me⁹ ppetuus: et pla-
ga mea deſperabilis: renu-
g it curari. Facta eſt mihi q̃ſi
mendaciũ aq̃rũ infideliuȝ.
h Propt̃ hoc hec dicit dñs.
i h Si cõuerteris cõuertaȝ te:
i k ⁊ ante faciẽ meã ſtabis: ⁊ ſi
l ſepaueris p̃cioſuȝ a vili: q̃ſi
m os meum eris. Cõuertent
n ipſi ad te: et tu nõ ↄuerteris
o ad eos. Et dabo te populo
huic i muꝝ ereũ fortẽ. ⁊ bel
labũt aduerſũ te: ⁊ nõ p̃ua-
lebũt: q: ego tecum ſum vt
ſaluẽ te ⁊ eruã te dicit dñs.
p Et liberabo te de mãu peſ-
q ſimoꝝ: ⁊ redimam te de ma
nu fortiũ. Ca. XVI

Et factũ eſt verbũ dñi
ad me dicẽs: Non ac-
cipies vxorẽ: ⁊ non erũt ti-
c bi filij ⁊ filie i loco iſto. Q:
h̃ dic̃ dñs ſup filios ⁊ filias
q̃ generant̃ i loco iſto ⁊ ſup
mr̃es eoꝝ q̃ genuerũt eos:
et ſup p̃res eoꝝ de q̃rũ ſtir-
pe ſũt nati i t̃ra hac. Morti
bus egrotationũ morient̃.
Nõ plãgent̃ ⁊ nõ ſepelient̃
in ſterq̃liniũ ſup faciẽ terre
erũt. Et gladio ⁊ fame cõſu
ment̃ ⁊ erit cadauer eorũ in
eſcã volatilib⁹ celi ⁊ beſtijs
d t̃re. hec eñ dicit dñs. Ne
ingrediaris domũ cõuiuij
e neq; vadas ad plangendũ
neq; ↄſoleris eos: q: abſtu
li pacẽ meaȝ a pp̃lo iſto dic̃
dñs: miſericordiã ⁊ miſera
tiões. Et morient̃ grãdes
⁊ parui i t̃ra iſta nõ ſepeliẽ-
f tur neq; plãgent̃: ⁊ nõ ſe in
g cident: neq; caluiciũ fiet ꝓ-
h eis. Et nõ frangẽt int̃ eos

ſuſcipere me. id eſt meã petitioneȝ exaudire in longinquũ.
y Scito qm̃ ꝓpter te ſuſti. ob. q. d. cito debes adhibere re
mediũ. 3 Inuenti ſunt ſermones tui. ſcȝ veritate pleni.
a Et co. eos. i. ſuſcepi tanq̃ cibũ ſuaueȝ. b Et factum eſt
mi. v. tu. in gau. ſ. a p̃ncipio qñ miſiſti me ad arguendũ po
pulũ: cui⁹ correctio-
nẽ ſperabã: eo ꝙ di-
xiſti. 3. iij. Tu auteȝ
fornicata es cũ ama-
B toribus multis tñ re
uertere ad me: et ſic
exponit Ra. Sa. alit̃
exponit̃ ſic. Et fa. eſt
mihi ⁊c̃. q̃a materia
gaudij dȝ eẽ homini
qñ illuſtrat̃ reuelati-
one diuina: et maxie
in iuuẽtute ſua: ſicut
fuit de Hieremia: vt
h̃r. 3. j. cap̃. ⁊ huic ex
ſ.30.c. poſitiõi cõcordat l̃ra
ſequẽs: cũ ſubditur.
a Qm̃ inuocatũ eſt
nomen ⁊c̃. eo ꝙ ſum
inſtitutus ⁊ vocor ꝓ
pheta dñi. Et q: pro
phete ſe abſtrahebãt
a vanitatib⁹ mũdi vt
eẽnt magis apti ad
ꝑcipiendũ illumina
tiones diuinas: ideo
ſubdit̃. b Nõ ſedi
⁊c̃. et gl'iatus ſum in
te nõ: in mũdana va
ſ.̃.1.b. nitate. veruntñ q: ꝓ
ceſſu tp̃is reuelata ẽ
hieremie deſtructio
ciuitatis ⁊ tẽpli diffi
nitiue: ita ꝙ ſciuit il
lã ꝓphetiã eſſe p̃de-
ſtinatiõis: de qua tñ
in p̃ncipio neſciebat
vtrũ eſſet p̃deſtinati
onis vel tm̃ cõminationis: q: ſicut in cognitiõe nãli eſt pro
ceſſus de cognitiõe min⁹ determiata ad magis determina
tã: vt h̃r. j. phiſicoꝝ. ſic freq̃nter fit in cognitiõe ſupnatura-
li q̃ ꝓceſſus eſt ꝑ reuelationẽ diuinã. iõ ſequit̃. c A facie
manus tue. i. ꝓpter cognitionẽ vindicte tue future. d So
lus ſedebã. tanq̃ triſtis ⁊ merens. e Qm̃ amaritudine re
pleſti me. reuelando deſtructionẽ ciuitatis ⁊ templi diffini
tiue: ⁊ ſubdit̃. f Quare fa. eſt do. me. ppe. i. abſq; cõſolati
one tp̃ibus meis. q: videbat ꝙ ciuitas ⁊ templũ nõ reedifi
carent̃ tempe ſuo. g Facta eſt mihi quaſi mendaciũ aq̃-
rũ infideliũ. dicunt̃ aque infideles torrẽtes q̃ ad tp̃s fluũt
aquis q̃ adueniente ſiccitate deficiũt: ⁊ per hanc ſil'itudinẽ
inſinuat ꝓpheta ꝙ cõſolatio tp̃alis ſibi deficiebat qñ ea in
digebat: ſicut aqua torrentis magis eſſet neceſſaria in eſta-
te q̃ in hyeme. h Propter hoc. Hic ↄñr ponit̃ dñi rñſio
in qua ꝓmittit̃ ꝓphete ſupna cõſolatio q̃ eſt ſumme appe-
tenda: cũ dicit̃. i Si cõuerteris. ſ. aliquos de malo ad bo
nũ ꝑ tuã exhortationẽ. h Cõuertã te. ſ. ad me dando tibi
internã cõſolationẽ. i Et ante faciẽ meã ſtabis. eternali-
ter videndo clare faciẽ meã cũ angelis. k Et ſi ſepa. p̃ci.
a vili. i. p̃deſtinatos a p̃ſcitis. l Quaſi os meũ eris. q. di.
in hoc loqueris pro me q̃ predeſtinatos ab eterno ad grati
am voco in tempe. ille eñ q̃ loquit̃ pro rege dicit̃ os regis.
m Cõuertent̃ ipſi ad te. malum dimittendo ⁊ te imitando.
n Et tu nõ cõuerteris ad eos. i. ad eorũ maliciã p̃cedentẽ
q. d. dñs. nõ debes dimittere p̃dicationẽ ex hoc ꝙ pauci ti-
bi credũt: ⁊ multi ꝓpter hoc te odiũt: ⁊ q: ero tecũ ↄ eos: iõ
ſubdit̃. o Et dabo te populo huic ⁊c̃. intantũ ꝙ nõ habe

bis eos timere: cuius cã ſubdit̃. o Quia ego tecũ ſum. q̃
ſum virtutis infinite. p Et libera. te de manu peſſimorũ.
id eſt ſacerdotũ ⁊ pſeudo ꝓphetarũ q̃ ſub ſpecie ſanctitatis
decipiebãt pp̃lm: ⁊ dicebãt hieremiã eſſe ꝓphetam falſum
⁊ hoc eſt peſſimũ. ſ. ſub ſpecie ſanctitatis agere malũ. Vñ
dicit Hiero. Simu-
lata ſanctitas duplex
eſt iniquitas. q Et
redimam te de manu
fortiũ. id eſt regis et
principũ qui pſeque
bant̃ Hieremiam ad
inſtinctũ ſacerdotuȝ A
⁊ falſorũ ꝓphetaruȝ.
In ca. xv. vbi dici
tur in poſtilla. Pro-
pter manaſſen ⁊c̃.
Additio.
Hoc qõ dicit̃
hic. Propter
manaſſen ⁊c̃.
videt̃ eſſe ↄ illud qõ
h̃r Deut. xxiiij. cap̃.
Nõ occident̃ filij ꝓ
patrib⁹. ad qõ dicen
dũ ſm gloſaȝ ꝙ quõ
ſanctorum merita ad
poſteros deſcẽdunt
ſicut dauid ⁊ cetero-
rũ: ⁊ ſic peccatoꝝ fla
gicia ſi liberi nepo-
teſq; ſil'ia agerẽt ad
poſteros ꝑuenient.
Capitulum. xvj.
a Et factum eſt.
Hic ponitur B
quartuȝ ꝑ qõ
oñdit̃ peccatuȝ iuda
irremediabile q̃tum
ad euaſionẽ pene. ſcȝ
mortalitas hominuȝ
futura ſine retractio
ne: ⁊ diuidit̃ in duas
partes: q: p̃mo ponit̃ huius mortalitatis denũciatio. ſcd̃o
ipſius cã vel ratio: ibi. Et cũ annunciaueris. Circa p̃mũ di-
cit dñs hieremie. b Non accipies vxorẽ ⁊c̃. ex hoc loco
dicũt doctores ꝙ hieremias mortuus fuit virgo. q: nõ eſt
aliquo modo veriſimile ꝙ cognouerit mulieres fornicarie
cũ fuit ſanctificatus in vtero matris: vt habet̃ ſupra primo
capitulo. ⁊ illuſtratus dono prophetie a iuuentute vſq; ad
mortẽ. Sed contra hoc poſſet obijci qõ ſubdit̃. c In lo-
co iſto. ex quo videt̃ ꝙ alibi accepit vxorẽ. Ad quod dicen
dũ: ꝙ argumentũ eſt magis ad oppoſitũ q̃ ad propoſituȝ
q: cum dicit̃. In loco iſto intelligit̃ tota iudea que per Na
buchodonoſor fuit vaſtata: et multomagis excludunt̃ ab eo
nuptie in terra aliena. ſcȝ in egypto vbi deſcendit cum po-
pulo iude fugitiuo: vt habetur infra. xliij. capit. nec habuit
ibi materiam leticie ſeu nuptiaruȝ: ſed magis triſticie ⁊ mi
ſeriarũ pro culpa populi quam arguebat: ⁊ pro pena ſequẽ
te quã preuidebat. Cetera patent vſq; ibi. d Ne ingredi-
aris domũ cõuiuij. ſcȝ gaudioſi. q. d. non imminet tempus
gaudij ſed doloris. e Neq; va. ad plangendum. ſ. mortu-
os: tum quia nõ vacabat alicui plangere amicũ mortuum
ꝓpter cõtinuũ inſultũ chaldeorũ: tum q: pre nimia angu-
ſtia melioris conditionis reputabant̃ mortui q̃ viuentes.
Cetera patent vſq; ibi. f Et non ſe incident. in hebreo h̃r
Lacerabunt vnguibus. g Neq; caluicium fiet pro eis. i.
eradicatio ſeu tonſio capilloꝝ. talia eñ fiebant tũc in luctu
mortuoꝝ. h Et nõ frangẽt inter eos lugẽti panẽ ⁊c̃. con-
ueniebãt eñ amici defuncti ad manducandũ ⁊ bibẽdũ cũ
filio eius vel alio repſentãte pſonã defuncti ad cõſolationẽ

pro morte eius: ⁊ adhuc fit in pluribus terris. ꝑ hoc autē
q̈ hic dr̄ q̄ talia nō fient: deſignat q̄ nō vacabit alicui fle
re mortuos: nec flentes cōſolari rōnib⁹ ꝓdictis. h Et cū
annūciaueris. Hic ꝯñter ponit dicte mortalitatis rō: ⁊ di
uidit in duas: q: primo explicat cā. ſcdo replicat pena: ibi.
Eijciam. Prima ps
pȝ vſq̄ ibi. i Quia
dereliquerūt me pa
tres vr̄i. negligendo
diuinū cultū. k Et
abierūt poſt deos a
lienos: ꝑ ydolatriā:
hoc patȝ Exo. xxxij.
in adoratōe vituli cō
flatilis ⁊ in libro Iu
dic. quaſi per totum
l Sed ⁊ vos peius
opati eſtis. q̄ non ſo
lū coluiſtis ydola: ſȝ
etiā ea poſuiſtis in
tēplo dn̄i: vt h̄r. iiij.
Regū. xxi. qḋ nō fe
cerūt p̄res vr̄i. ⁊ in h̄
s.5.c. etiā eſtis obſtinati.
ideo ſubditur. Ecce
enim vnuſquiſq̄ ⁊c̄.
m Et eijciā ⁊c̄. Hic
ꝯñter replicat pena:
⁊ diuidit i duas par
C tes: q: p̄mo ponit iu
deoꝝ reprobatio: ſe
cūdo gentiū vocatio
ibi. Dñe fortitudo.
Circa primū dicitur
m Et eijciā vos de
terra hac ⁊c̄. hoc fu
s.7.f. it impletū qñ Nabu
chodo. in babyloniā
trāſtulit ppl'm: vt h̄r
j. lij. n Et ſeruietis
ibi dijs alienis. quia
multi iudeoꝝ adhe
ſerūt ydolatrie baby
loniorū. o Qui nō
da. vo. requiem. q. d.
ibi affligemini valde
dura ſeruitute. iō ſe
j.23.b. quit. p Ecce dies
veniēt ⁊c̄. ꝑ h̄ innuit
ſeruitutē babylonicā
fore duriorē egyptia
ca: q̄ faciet obliui
ſci ſuitutis egyptia
ce. ⁊ liberatio de babylone liberationē de egypto. motus
enim maiores depellunt minores: libro de ſomno ⁊ vigi.
q Ecce ego mittā piſcatores multos. i. chaldeos qui cepe
rūt habitatores hierl'm tanq̄ piſces cōcluſos intra rhete.
r Et poſt hec eis mittā mul. ve. q: rex ſedechias ⁊ viri bel
latores ⁊ plures alij de hierl'm fugerunt ꝑ viā occultā: ſed
chaldei ad modū venatorū inſecuti ſunt eos et ceperūt: vt
habet. iiij. Reg. vlti. s Et ve. eos de omi monte ⁊c̄. id eſt
de oībus latibulis vbi refugient. t Quia oculi mei ſuper
oēs vias eorū. id eſt ſuper oia mala opa ſua ad puniendū.
v Et reddā p̄mū dupli. iniq. ⁊ pec. eorū. i. peccata cordis ⁊
opis ipſorū: vel pctā cōtra deū ⁊ cōtra proximū. puniā de
bite anteq̄ reuocē eos de babylone. x Quia cōtaminaue
rūt terrā meā. ſ. iudeā q̄ erat diuino cultui deputata ratiōe
templi q̈ erat in ea. y In morticinis ydolorū. i. in ania
libus ydolis immolatis. z Dñe. Hic iuxta deiectionem
iudeoꝝ ponit vocatio gentiliū ad fidē: ſicut fit in pluribus
locis in ꝓphetis: ⁊ q: iſtud fuit ex maxima dei miſeratione

lugenti panē ad cōſolandū
ſuꝑ mortuo: ⁊ nō dabūt eiſ
potū calicis ad ꝯſolādū ſu
per p̄re ſuo ⁊ matre. Et do
mū cōuiuij nō ingrediaris
vt ſedeas cū eis ⁊ comedaſ
⁊ bibas: q: h̄ dic̄ dn̄s exer
cituū de⁹ iſrl'. Ecce ego au
ferā de loco iſto in oculis
vr̄is ⁊ in diebus vr̄is vocē
gaudij ⁊ vocē leticie: vocē
h ſpōſi ⁊ vocē ſpōſe. Et cum
annūciaueris pplo huic oia
v̄ba hec ⁊ dixerint tibi: q̄re
locut⁹ ē dn̄s ſuꝑ nos omē
malū grāde iſtud. Que nr̄a
iniq̄tas: aut qḋ pctm̄ noſtꝝ
qḋ peccauim⁹ dn̄o deo nr̄o
i dices ad eos. Quia dereli
querūt me p̄res vr̄i ait dn̄s
k ⁊ abierūt poſt deos aliēos
⁊ ſeruierūt eis: et adoraue
rūt eos et me dereliq̄rūt: et
legē meā non cuſtodierunt
l Sȝ ⁊ vos pei⁹ opati eſtis
m q̄ p̄res vr̄i. Ecce em̄ ambu
lat vnuſq̄ſq̄ poſt prauitatē
cordis ſui mali: vt me non
m audiat. Et eijciā vos d̄ t̄ra
hac in terrā quā ignoratis
n vos ⁊ patres veſtri: et ſer
uietis ibi dijs alienis die
o ac nocte qui non dabūt vo
p bis requiē. Propterea ecce
dies venient dicit domin⁹
⁊ nō dicet vltra: viuit dn̄s
qui eduxit filios iſrl' de ter
ra egypti: ſed viuit dn̄s qui
eduxit filios iſrl' de t̄ra aq̄
lonis et de vniuerſis terris
ad q̄s eieci eos ⁊ reducam
eos in t̄rā ſuā quā dedi pa
q trib⁹ eorū. Ecce ego mittā
piſcatores mltos dic̄ dn̄s:
r ⁊ piſcabunt eos. Et poſt h̄
mittā eis mltos venatores
s ⁊ venabunt eos de oī mō
te et de oī colle ⁊ de cauer
t nis petraꝝ: q: ocli mei ſuꝑ
oēs vias eoꝝ. Nō ſunt ab
ſcondite a facie mea: ⁊ non
fuit occulta iniq̄tas eoꝝ ab
v oculis meis. Et reddā pri
mū duplices iniquitates ⁊
x pctā eoꝝ: q: ꝯtaminauerūt
y terrā meā i morticinis ydo
loꝝ ſuoꝝ ⁊ abomiatiōibus
ſuis impleuerūt hereditatē
z meā. Dñe fortitudo mea:
a b ⁊ robur meū ⁊ refugiū meū
c in die tribulationis. Ad te
d e gentes veniebant ab extre
f g mis t̄re ⁊ dicēt. Vere men
h daciū poſſederūt p̄res nr̄i:
vanitatē q̄ eis non profuit.
i Nunquid faciet ſibi homo
k deos: ⁊ ipi nō ſunt dij? Id
circo ecce ego oſtendā eis
l m per vicē hanc: oſtendā eis
manū meā et virtutē meam
n et ſcient: quia nomen mihi
dominus.

⁊ potentia: ideo ꝓpheta dei potentiā confitet. di. z Dñe
fortitudo mea. in aggrediendo magna cōfidens de virtute
tua. a Et robur meū. i. me roborans in ſuſtinendo aduer
ſa. b Et refugiū meū. cōtra imminentia pericula. c Ad
te gentes. i. gentiles. d Venient. per fidē ad apoſtolorū
ꝑdicationē. e Ab
extremis terre: quia
in omnē terrā exiuit
ſonus eoꝝ. pſ̄. xviij.
f Et dicent. tuā dei
tatem confitendo.
g Vere mendaciū.
in cultu ydolorum.
h Poſſederunt pa
tres nr̄i. ſic em̄ dice
bant gētiles cōuerſi
ꝑ apoſtoloꝝ ꝑdicati
onē de ydolis q̄ pa B
tres eorū coluerant:
iō ſubdit. i Nun
q̄d faciet ſibi homo
deos. q. d. non: ſȝ ma
gis econuerſo deus
facit hoies: iō ꝯcludi
tur de ydolis. Et ipi
nō ſunt dij. ⁊ ſubdit
in perſona domini.
k Idcirco ecce ego
oñdam eis. i. gentili
bus ad fidē venienti
bus. l Per vicem
hāc. i. apl'os: et quid
oſtenditur ſubditur.
m Oſtendā eis ma
nū meā. i. potentiam
in opibus miraculo
ſis: ad cōfirmationē
veritatis ꝑdicate per
apl'os: ſm̄ q̄ dicitur
Mar. vlti. ca. At illi
profecti ꝑdicauerūt
vbiq̄ dn̄o coopante
⁊ ſermonē cōfirmāte
ſequentibus ſignis.
n Et ſcient q: nomē
mihi dn̄s. in hebreo
habet hic. Nomen
dn̄i tetragrāmaton:
qḋ eſt appropriatū
ſummo creatori. Gē
tiles em̄ vidētes mi
racula q̄ nō poterāt
fieri niſi virtute diui
na: ſtatim cōfitebant diuinitatē xp̄i: in cuius nomie hec fie
bant. Totū aūt iſtud ab illo loco: At te gentes. exponit ab
aliq̄bus cōmuniter ad lr̄am ꝓcedentē de iudeis reuertenti
bus de babylone cū quibus plures gentiles cōuerſi ad iu
daiſmū redierunt: ⁊ vtriq̄ confitebant patres ſuos in ydo
latria erraſſe: et patet applicatio littere ad hanc ſententiā.

In capitu. xvj. vbi dicitur in poſtilla. Non ingrediaris
domum conuiuij. Additio.

Vbi lr̄a noſtra h̄ȝ Conuiuij. in hebreo habet quedā
dictio q̄ ſignificat cōuiuiū non ſimpliciter ſed cōui
uiū lugentiū tm̄. vnde glo. in hoc loco. Mos eſt lu
gentibus ferre cibos ⁊ parare cōuiuiū. vnde alibi. Date vi
nū his qui ſunt in luctu vt obliuiſcant dolores. hec in glo.

In eo. ca. vbi dicit in poſtil. Ecce dies veniūt dicit dn̄s.
Liberatio ab egyptiaca captiuitate Additio. ij.
q̄ſi incompabiliter excedit liberationē a captiuitate
babylonica. illa em̄ fuit cum maximis miraculis ⁊
portētis ⁊ cū vera libertate ⁊ triūpho ſine aliq̄ iugo gētiū

cuius oppoſitũ cõtingit in babylonica captiuitate. vñ in tẽplo ſecũdo celebraꝶ feſtũ paſce in memoriã liberatiõis egyptiace. vñ Luc. xxij. ca. Appropinquabat aũt paſca dies feſtus iudeorũ. vñ de illo templo nõ verificareꝶ illud qᵭ hic dr̄: nõ diceꝶ vltra viuit dñs q̄ eduxit filios iſrl̄ de terra egypti. cũ in illo tp̄e vigebat memoria liberatiõis egyptiace: ſicut in pmo templo. et iõ hec ꝓphetia de tp̄e redemptiõis xp̄i intelligenda eſt. que quidẽ redemptio incõpabiliꝶ excedit redemptionẽ egyptiacã. vñ in glo. hoc qᵭ dr̄ nõ ſub Cyro ꝫ ſub chriſto completũ eſt. Replica.

A

In capi. xvj. vbi dr̄. Non ingrediaris domũ cõuiuij. poſtilla. dic̄ gaudioſi. Burgẽñ lugentiuꝫ tm̄. q2 mos eſt inq̄t ferre cibos ꝛ parare cõuiuium lugentibus: quia alibi dr̄: date vinum his qui ſunt in luctu vt obliuiſcanꝶ doloris. hec Burgẽñ. ſed hec expoſitio videꝶ contra litterã q̄ dicit non ingrediaris ad cõuiuiũ. Burgẽñ. aũt precipit in ſuo ſenſu parari cõuiuiũ. ꝛ ſic glo. Burg. ꝑcipit qᵭ lr̄a ꝓhibeꝶ ꝛ interdicit.

ſ.48.a.

a Peccatũ iuda ſcriptũ eſt ſtilo ferreo in vngue adamãtino: exaratũ ſuꝑ latitudineꝫ Ca. XVII

b

c cordis eoꝝ: ꝛ i cornib⁹ ara

d f rũ eoꝝ. Cũ recordati fuerit filij eoꝝ ararũ ſuaꝝ: ꝛ lucorũ ſuoꝝ: lignorũq̄ frõdẽtiũ i mõtib⁹ excelſis: ſacrificã

g tes i agro: fortitudinẽ tuã:

h i ꝛ oẽs theſauros tuos i direptionẽ dabo: excelſa tua

k ꝓpt pctã i vniuerſis finib⁹

l m tuis. Et relinqueris ſola ab hẽditate tua quã dedi tibi: ꝛ ſuire te faciã inimicis tuis

n in terra quã ignoras. Qm̃ ignẽ ſuccẽdiſti i furore meo

o p vſq̄ ineternũ ardebit. Hec

q dicit dñs. Maledictus hõ q̄ cõfidit in homie: et ponit

r carnẽ brachiũ ſuũ: et a dño

s recedit cor ei⁹. Erit eñ q̄ſi

t myrice i deſerto: ꝛ nõ videbit cũ venerit bonũ: ꝫ habitabit in ſiccitate in deſerto

v in terra ſalſuginis ꝛ inhabitabili. Bñdictus vir q̄ cõfidit in dño: ꝛ erit dñs fiducia eius. Et erit quaſi lignũ qᵭ trãſplantaꝶ ſuꝑ aq̄s: qᵭ ad humoreꝫ mittit radices

x ſuas: ꝛ nõ timebit cũ venerit eſt⁹. Et erit foliũ ei⁹ viride: ꝛ i tp̄e ſiccitaꝶ nõ erit ſollicituꝫ: nec aliq̄ñ deſinet

y facere fructũ. Prauum eſt

z cor hominis ꝛ inſcrutabile. Quis cognoſcet illud.

a Ego dominus ſcrutãs cor

b c ꝛ ꝓbans renes: qui do vnicuiq̄ iuxta viã ſuã: et iuxta fructũ adinuẽtionũ ſuaruꝫ.

d Perdix fouit q̄ non ꝑpit.

e Fecit diuitias et nõ in iudi

f cio. In dimidio dieꝝ ſuoꝝ

g dereliquet eas: ꝛ in nouiſſi

h mo ſuo erit inſipiẽs. Soliũ

direptionẽ dabo. ipſis chaldeis qui diripient ſibi omnia. k Propter peccata in vni. fi. tuis. q2 non ſolum in hierl'm ꝫ in oĩbus ciuitatibus iudee vigebat ydolatria: vt hr̄. ſ. xj. l Et relinqueris ſola. i. priuata. m Ab hereditate tua. i. a terra iudee. n Qm̃ ignẽ ſuccendiſti. i. occaſionẽ te puniẽdi mihi prebuiſti.

o Vſq̄ ineternum ardebit. hoc dr̄ q̄tum ad illos qui in peccatis ſuis mortui ſunt: ꝛ ſic non tm̃ tpaliter ꝫ eternaliter puniti ſunt. p Hec dicit. Hic ꝯñter poniꝶ reprobatio ppl'i iude ꝓpꝶ falſaꝫ cõfidentiã et pmo ꝓpter cõfidẽtiã in egyptijs. ſcᵭo ꝓpter confidentiã in diuitijs ꝓprijs: ibi. Prauũ eſt. Circa pmũ diciꝶ. q Maledictus hõ q̄ confidit in hoie. ſicut fuit ſedechias cuꝫ populo ſibi aſſentiente q̄ cõtra nabuch. confidebat de auxilio regis egypti: ꝛ de dei auxilio diffidebat: iõ ſubdiꝶ. r Et a dño recedit cor eius. q2 cõfidere de hoie duꝫ tñ cõfidentia pncipaliter ſit in deo non eſt malũ. s Erit eñ q̄ſi myrice i deſerto. i. ſine fructu bono: ſic myrica q̄ alio nõie vocaꝶ geneſta. eſt eñ frutectum inutile ad edificationẽ: nec facit fructũ q̄ eſt cõueniens ad nutritionẽ. t Et nõ videbit cũ venerit bonũ. q2 Sedechias fuit excoculatus ꝛ in babylonẽ duct⁹: ꝛ ibi in amaritudine mortuus. iõ ſubdiꝶ. v In terra ſalſuginis. i. amaritudinis. Et q2 i ppl'o iude erãt aliq̄ boni: vt hieremias: baruch: ꝛ adramelech in dño cõfidẽtes: iõ de talib⁹ ſubdiꝶ. Bñdictus vir ꝛc̄. ꝛ patꝫ ſñia vſq̄ ibi. x Et nõ timebit cũ vene. eſtus. ſcꝫ tribulatiõis. ſicut eñ lignũ ſuꝑ aquas plantatũ nõ perdiꝶ viriditatẽ adueniẽte eſtu: ſic hõ bonus nõ relinq̄t iuſticiaꝫ adueniente tribulatiõis tp̄e. y Prauũ. Hic ꝯñter poniꝶ reprobatio populi ꝓpter cõfidẽtiã in ſuis diuitijs: cũ dicitur. y Prauũ eſt cor homis. i. pronũ ad auariciã. z Et inſcrutabile. ad homine qui tm̃ videt ea que patẽt. j. Reg. xvj. ca. non tñ a deo: ideo ſequiꝶ. a Ego dñs ſcrutans cor. id eſt cogitationes. b Et probans renes. i. examinans affectiones. c Qui do vnicuiq̄ iuxta viã ſuã. puans eũ diuitijs male acq̄ſitis: iõ ſequiꝶ d Perdix fouit. ſ. oua q̄ nõ ꝑpit. furaꝶ eñ aliena oua ꝛ fouet ea. ꝫ pulli inde nati audientes vocẽ ꝓprie matris quadã induſtria naturali curruntad eam alienam dimittentes: ꝛ nũc ꝑcipit ſe fatue egiſſe in furto ꝛ fotu alienorũ ouorũ. ꝛ hec parabola applicaꝶ ad populũ iude qui bona aliena male aggregauerat: cũ ſubditur e Fecit diuitias ꝛ nõ in iudicio. i. nõ modo licito ſed illicito. f In dimidio dierũ ſuoꝝ derelinquet eas. male gratis ſuis chaldeis eas rapientibus. g Et in nouiſſimo ſuo erit inſipiens. id eſt tunc percipiet inſipientiam ſuã aliena bona illicite ſibi aggregando. Sed quia i populo illo erãt aliqui boni: vt predictũ eſt qui nõ ponebant ſpem ſuaꝫ in bonis tempalibus ſed in ſpiritualibus ꝛ eternis. ideo ſubdiꝶ q̄tum ad eos. h Soliũ glie alti. a pncipio. i. celũ empyreũ qᵭ eſt altiſſimũ. qᵭ diciꝶ. ſoliũ glie. q2 deus pſidẽs oĩ creature ibi clareꝰ ꝛ laudaꝶ a btis a pncipio ꝯfirmatõis

B

Prouer.22.

Ps.1.

Apoc.2.f.

In eodẽ ca. vbi dr̄. Ecce dies veniẽt ꝛc̄. exponit poſtil. ꝓut lr̄a ſonat q̄ ſeruitus babylonica fuit durior egyptiaca ꝛ liberatio ab illa fuit glorioſior ꝛ cõpendioſior q̄ ab iſta. hoc ſane intelligẽdo de liberatiõe cõpleta: q̄ ꝑ xp̄m tp̄e ſecũdi tẽpli fuit cõſũmata. Iſtã ſuppletionẽ ponit poſtil. ſ. xxiij. ca. ꝛ ꝑ eã tolliꝶ abiectio Burgẽñ. in h loco. Ea q̄ ab hoc loco vſq̄ ad. xlj. ca. Burg. facit ſunt modice ſpeculationis. Caplm̄. xvij.

Peccatũ iuda. Hic poniꝶ quintũ ad oſtendendũ peccatũ populi iude inſanabile: ꝑ hoc q̄ dr̄. Scriptũ ſtilo ferreo in adamante q̄ ſcptura eſt indelibilis. ꝛ diuidiꝶ hoc ca. in duas partes: q2 pmo poniꝶ populi iude reprobatio. ſecũdo Hieremie deprecatio: ibi. Sana me dñe. Prima in duas: q2 pmo poniꝶ reprobatio ppl'i ꝓpter eius ydolatriã. ſecũdo ꝓpter ipſius falſam cõfidentiã: ibi. hec dicit. Circa pmũ dr̄. a Peccatũ iu. ſcri. eſt ſtilo ferreo. i. per ſculpturã. b In vngue adamantino. i. in lapide adamãtino modũ vnguis polito. ꝛ in hoc deſignaꝶ indebilitas huius peccati ꝛ eius manifeſtatio coram deo. c Exaratum id eſt ſcriptũ. d Super latitudinẽ. in hebreo habeꝶ. Super tabulã cordis eorũ. ex hoc patꝫ q̄ in vngue adamãtino ſignificauit cor ppl'i iude: qᵭ ſic noiaꝶ ꝓpꝶ obſtinationẽ in peccato. In hebreo habetur. In vngue ſamir. ꝛ dicũt hebrei q̄ ſamir eſt nomẽ vermis cuius ſanguis hꝫ vim cauendi ꝛ incidẽdi lapidẽ: ꝛ ſm̄ hoc vnguis nõ accipiꝶ h pro politiõe: ꝫ pro ꝟtute illius ſanguis: et ſm̄ eos ſic fuerũt ſciſſi lapides q̄ ponebanꝶ in tẽplo ſalomonis: ſicut dictũ fuit. iij Reg. vj. ſuꝑ illud. Malleus ꝛ ſecuris nõ ſunt audita in domo dñi cũ edificareꝶ. e Et in cornibus ararũ eorũ. q2 ibi erãt ſculpta noia ydoloꝝ. f Cũ recordati fuerint filij eoꝝ ꝛc̄. imitãtes ydolatriã patrũ in oĩbus locis vbi pr̄es eoruꝫ ſacrificabãt ydolis. g Fortitudinẽ tuam. i. bellatores tuos. h Et oẽs theſauros tuos. id eſt oẽs diuitias. i In

ſanctoꝝ angeloꝝ ꝛ defectionis maloꝝ. nec pōt hoc ꝯueniē
ter intelligi de templo ſalomonis. qꝛ nō fuit factum a pͥnci
pio tpis ſ3 extūc celū empyreū fuit factū angelis repletū.
i Locus ſancti. nr̄e. qꝛ nullus pōt ingredi niſi ſanctus.
k Expectatio iſrl̄. ſupple eſt iſte locus glīe: ꝛ accipiꝛ hic
iſrl̄ pro bonis de po-
pulo iſrael et iſte lo-
cus fuit ꝓmiſſus ab-
rae ꝛ ſemini eiꝰ Geñ.
xv. vt plenius dictū
fuit ibidē: ꝛ ex hoc ꝑ
oppoſitū concludit
Hieremias damna-
tionē malorum d.
l Dn̄e oēs q̄ te de-
relinquūt. ꝑ idolatri
am et alia opa mala.
m Confundenꝛ. qꝛ
C cōfuſibiliter punien
tur ꝛ modus puniti-
onis ſubdiꝛ. n Re
cedētes a te in terra
ſcribenꝛ. i. in inferno
q̄ a doctorib9 eē ſub
terra dr̄. o Qm̄ de
re. ve. aq̄. vi. dn̄m. a q̄
fluūt oēs grē q̄ dicū
tur aq̄ viue eo q̄ de-
ducūt ad vitā eternā
Joh. iiij. Qui bibe-
rit ex aq̄ quā ego da
bo ei fiet in eo fons
aq̄ ſaliētis ī vitā eter
naꝫ. p Sana me.
Hic ꝯñr poniꝛ ipius
hieremie deꝑcatio. ꝛ
ſcd̄o dn̄i rn̄ſio ibi: h
dicit. Circa ꝑmū di-
cit hieremias.
p Sana me dn̄e.
ab infirmitate culpe
J. 22. a. q Et ſanabor. q. di.
s. 7. a. d hac infirmitate nō
poſſum ſanari niſi ꝑ
te. l3 eni eſſet iuſtus
tñ nō fuit imunis ab
Deuꝛ. 4. d. oī culpa ſaltē vēiali.
r Saluum me fac.
ab inſidiātib9 mihi
iudeis. s Et ſalu9
ero. qꝛ nihil pñt ꝯ te.
t Qm̄ laus mea tu
es. ſ. obiectiue ꝛ fina
liter. v Ecce ipi di
Leui. 25. a. cunt ad me deriſorie
Deuꝛ. 5. b. x Ubi eſt verbum
Ezech. 20. c. dn̄i. i. vbi eſt pena ca

glīe altitudini3 a pͥncipio
i locus ſanctificationis nr̄e
k expectatio iſrl̄. Dn̄e oēs q̄
l
m te derelinquūt cōfundeꝛ: re
n cedētes a te ī t̄ra ſcribeꝛ qm̄
o dereliq̄rūt venā aq̄rū viuē
p tiū: dn̄m. Sana me dn̄e: et
q ſanabor: ſaluū me fac ꝛ ſal-
r
s uus ero: qm̄ laus mea tu
t
v es. Ecce ipſi dicunt ad me
x Ubi ē verbū dn̄i? Ueniat
y
z Et ego non ſum turbatus:
a te paſtorē ſequēs: ꝛ diē ho
b
c mis nō deſideraui: tu ſcis.
d Qd̄ egreſſum eſt de labijs
e meis: rectū in ꝯſpectu tuo
f fuit. Nō ſis mihi tu formi-
g dini: ſpes mea tu in die af-
h flictōis. Cōfundaꝛ q̄ me ꝑ-
ſequunꝛ ꝛ nō ꝯfundar ego
paueāt illi ꝛ nō paueā ego
Induc ſup eos diē afflicti-
i onis: ꝛ duplici ꝯtritiōe cō-
k
l tere eos. Hec dicit dn̄s ad
me. Uade ꝛ ſta in porta fi-
lioꝝ ppl̄i mei ꝑ quā ingre-
diūꝛ reges iuda ꝛ egrediū-
tur: ꝛ in cūctis portis irl̄m
ꝛ diceſ ad eos. Audite ver
bū dn̄i reges iuda: ꝛ oīs iu
da: cūctiq3 hitatores irl̄m.
q̄ ingredimi ꝑ portas iſtas
Hec dicit dn̄s. Cuſtodite
aīas v̄ras ꝛ nolite portare
pōdera ī die ſabbati: nec in
feratis ꝑ portas irl̄m: ꝛ no
lite eijcere onera de domi-
m bus v̄ris in die ſabbati; et
oē opus nō facietis. San-
ctificate diē ſabbati ſicˀ p̄ce

pi p̄ribus v̄ris. Et non au-
dierūt nec inclinauerūt au
rem ſuā: ſ3 indurauerūt cer-
uicē ſuā ne audirēt me ꝛ ne
accipent diſciplinā. Et erit
ſi audieritis me dic dn̄s vt
nō inferatiſ onera ꝑ portas
ciuitatis h9 in die ſabbati
ꝛ ſi ſctificaueritiſ diē ſabba-
ti ne faciatis ī eo oē opus:
igredieꝛ ꝑ portas ciuitatiſ
hui9: reges ꝛ principes ſe-
dētes ſup ſoliū dd̄: ꝛ aſcen
dētes in currib9 ꝛ eq̄s ipſi
ꝛ principes eoꝝ viri iuda ꝛ
hitatores hirl̄m: et hitabiꝛ
ciuitas hec in ſempiternū:
Et veniēt de ciuitatib9 iu-
da in circuitu irl̄m: ꝛ de t̄ra
beniamin et de cāpeſtrib9
et de montoſis ꝛ ab auſtro
portātes holocauſtū et vi-
ctimā ꝛ ſacrificiū ꝛ thus: ꝛ
inferēt oblationē in domū
dn̄i. Si autē nō audieritis
me vt ſanctificetis diē ſab-
bati et ne portetis onus et
ne inferatis ꝑ portas irl̄m
n ī die ſabbati ſuccēdā ignē ī
portis ei9 ꝛ deuorabit do
mos irl̄m: ꝛ nō extingueꝛ.
V Erbū qd̄ fcm̄ XVIII
v ē ad hieremiā a dn̄o:
b dicēs. Surge ꝛ deſcē
de in domū figuli ꝛ ibi au-
dies v̄ba mea. Et deſcēdi
ī domū figuli: ꝛ ecce ipſe fa
ciebat op9 ſr̄ rotā ꝛ diſſipa
tū ē vas qd̄ ipſe faciebat e
luto māib9 ſuis. Cōuerſuſ-

optatiue nō ſitiēs ppl̄i penā ſ3 approbās diuinā iuſticiam
ſm̄ illud pſal. lvij. Letabiꝛ iuſtus cū viderit vindictam.
i Et du. ꝯtri. ſ. mortis ꝛ captiuitatis. qꝛ aliq̄ fuerūt interfe
cti ꝛ alij captiuati. k Cōte. eos. i. ꝯteres: vel optādo di-
uinā iuſticiā vt dictū eſt. l Hec di. hic poniꝛ dn̄i rn̄ſio in
q̄ p̄cepit hieremie q̄
timore hoim non di-
mittat mala arguere
ꝛ ſpālit̄ de ſabbati
violatione ꝛ h p̄cipi
endo aſſecurat eum
ꝛ ꝑ3 l̄ra vſq3 ibi. J. 19. a.
m Et oē op9 nō fa. B
qd̄ intelligiꝛ de ope
ſuili ſeu corꝑali im-
pediente reuerentiā
ſabbati. tñ opa corꝑa
lia nō ꝓhibeanꝛ que
nō poterāt bono mō
differri nec anticipa
ri: ſic aīalia adaq̄re
ꝛ pabulum eis p̄be-
re ꝛ in caſualibus re
mediū adhibere qñ
ꝑiculū erat in mora:
ſicut bouē lapſum in
foueā inde leuare. ꝛ
ſilia poterāt fieri li-
cite: ſm̄ q̄ dicit Sal
uator Lu. xiij. ꝛ. xiiij
ꝛ hoc mō machabeꝛ
pugnauerūt ꝯ inua-
dētes eos die ſabba-
ti. j. Mach. ij. cetera
patēt in l̄ra vſq3 ibi.
n Succē. ig. in por.
eius. h fuit impletu3
qñ nabuzardā incen
dit domū dn̄i et do-
mu3 regis ꝛ domos
hirl̄m ꝑ circuitū. iiij.
Reg. vlti. o Et nō
extingueꝛ. ſ. ꝑ huma
num officiū: ſ3 tñ ꝑ
materie cōbuſtionis A
defectū. chaldei ei q̄
cū accēderāt non ex
tinxerūt. nec ꝑplus
iude qui partim erat
mortuus partim ca- Ecci. 38. d.
ptiuatus.
Caplm̄. xviij.
V Erbum qd̄ fa
v ctū eſt. Hic
poniꝛ ſextus
mod9 oñdendi pctm̄
iude irremediabile ꝑ

ptiuitatis quā in noie dei denunciaſti nobis. y Ueniat
q̄ſi di. certi ſumus q̄ nō veniet. qꝛ tu es falſus ꝓpheta.
z Et ego non ſum turbatus. turbationē rationē ſubuertē
tem ꝓpter v̄ba coꝝ. a Te paſtorē ſequēs. mādata tua
exequēdo. b Et diē hois. i. vitā carnalē ꝛ delitioſam.
c Nō deſideraui. tu ſcis q̄ ſecreta cordium cognoſcis.
d Qd̄ egreſ. eſt de la. meis. peccatores arguendo.
e Rectū in ꝯſpe. tuo fuit. hoc eni feci de mādato tuo.
f Nō ſis mihi tu formidini. i. pena quā ſup ppl̄m induce
re diſpoſuiſti: nō veniat ſup me. ideo ſubditur.
g Spes mea tu in die afflic. future ꝑ chaldeos quam ꝑ te
ſpero euadere: ſed ſup malos veniet. ideo ſubditur.
h Cōfundanꝛ ꝛc. i. ꝯfundenꝛ. ita q̄ nō loquiꝛ optatiue ſ3
magis denūciatiue de malo futuro. pōt etiā dici q̄ loquiꝛ

ſilitudinē figuli vas diſſipatū reformātiſ eo q̄ lutū nō reſi
ſtebat ei ſ3 ppl̄s iude in pctō obſtinat9 reſiſtebat diuine grē.
ꝑꝑ qd̄ iuſto dei iudicio ꝑmiſſus eſt ꝑire. ꝛ ſm̄ h pn̄s ca. in
duas ꝑtes diuidiꝛ. qꝛ p̄ poniꝛ miſeratio dei benigna. ſcd̄o
obſtinatio ppl̄i maligna ibi: q̄ dixerūt. Circa ꝑmū exēplū
de figulo ꝛ luto p̄ poniꝛ cū di. b Surge ꝛc. ꝛ ꝑ3 l̄ra. ſcd̄o
ad ꝓpoſitū adplicaꝛ cū dr̄: nunquid ſicut figulus ꝛc. quicq̄d
placuerit m̄. q. di. ſic. tñ ex ꝑte māe eſt diſſilitudo: qꝛ lutū
nō habet aliquid vñ poſſit ſe ſubtrahere a figuli ordinatio
ne. ſed hō h3 liberū arbitrium ꝑ qd̄ pōt declinare a diuina
lege ꝑ pctm̄. Ueruntñ h mō exiens dei ordinationē ex ꝑte
vna: reincidit in eā ex parte altera. ſ. in ordinē diuine iuſti
cie puniētis dedecus culpe. Ueruntñ qꝛ de9 ſemꝑ paratus
eſt miſereri ꝛ parcere penitentibus. ideo ſubdiꝛ.

d Repēte lo. aduer. gentē ⁊c. cōminādo ei penā ꝓpᵗ culpā ſuā. e Si pniam ege. gēs illa. de pctis ſuis vere penitēdo. f Agā ⁊ ego pniam. nō inferēdo penā cōminatā. ⁊ iō inducit ppl'm iude ad pniam ꝑ hieremiā dicēs. Nunc ergo ⁊c. g Ecce ego fingo. i. inferre diſpono. dicit tn̄ fingo ꝓſequendo parabolam de figulo.

Aut euelli pñt aque erūpentes frigide. de fontibus abundantibus. ꝑ iſtas ſimilitudines arguit malicia iudeoꝝ. qꝛ cū quis aque riuales ⁊ fontales: cognitionē non habeant. tn̄ curſum ſuum debitū tenēt. Judei aūt ad imaginē dei ⁊ lege diuina directi a deo totaliter retrocedeb̄at ꝑ idolatriā. ideo ſequit.

h Cōtra vos malū ſcꝫ pene vobis inferendo. i Reuertatur vnuſqſqꝫ. mala relinquēdo. k Et dirigite vias vr̄as. in bonis vos exercēdo l Et ſtudia vr̄a. de talibus meditādo. et ſupplendū eſt. ⁊ ego penā cōminatā retractabo. Circa pdicta ſciendū ꝙ pnia i deo nō hꝫ locū: ita ꝙ velit aliquid et poſtea nolit illud: qꝛ voluntas eius eſt immutabilis: ſed ſicut nr̄ intellectus immaterialiter intelligit materialia. Jta voluntas diuina imutabiliter vult mutabilia. Sciendū tn̄ cōminatōes penaꝝ ⁊ ꝓmiſſiones bonoꝝ aliqñ denunciant ꝓut ſunt in diſpoſitione mentis diuine. ⁊ ſic veniunt in effectū immutabilit̄ et hoc mō dixit Samuel de abiectione Saulis. j. Regū. xv. Porro triumphatoꝛ

Roma. 9. c.

ſ. 2. b.

Ezech. 18. c.

B

Jone. 3. d.

ſ. 25. b. et

ſ. 35. c.

ꝙ fecit illud vas alterū ſicut placuerat in oculis ei⁹: vt faceret. Et factū eſt v̄bum dn̄i ad me dicēs. Nūqd ſicut figulus iſte: nō potero vobis facē dom⁹ iſrl' ait dn̄s. Ecce ſicut lutū in manu figuli: ſic vos dom⁹ iſrl' in manu mea. d Repente loqr aduerſuꝫ gentē ⁊ aduerſus regnū: vt eradicē ⁊ deſtruam e ⁊ diſꝑdā illud. Si pniam egerit gens illa a malo ſuo qd locutus ſum aduerſus f eā: agā ⁊ ego pniaꝫ ſuꝑ malo qd cogitaui vt facerē ei: ⁊ ſubito loquar de gente ⁊ regno vt edificē ⁊ plātē illō Si fecerit maluꝫ in oculis meis vt ñ audiat vocē meā pniam agā ſuꝑ bono qd locutus ſum vt facerē ei. nūc ergo dic viro iuda ⁊ hitatori iṙlm dicēs. Hec dic dn̄s g Ecce ego fingo ꝯ vos mah lū ⁊ cogito ꝯ vos cogitatii onē. Reuertat vnuſqſqꝫ a k via ſua mala: ⁊ dirigite vil m as vr̄as ⁊ ſtudia vr̄a. Qui n o dixerūt. Deſperauim⁹. P⁹ cogitatōes eñ nr̄as ibim⁹ ⁊ vnuſqſqꝫ prauitatem cordis ſui mali faciemus. Jō p hec dicit dn̄s. Interrogaq te gētes. Quis audiuit tar lia horribilia que fecit ni- s mis virgo iſrael? Nūquid t deficiet de petra agri nix liv bani: aut euelli poſſunt aq erumpentes frigide et dex fluentes? Quia oblitus eſt y mei populus meus fruſtra z libantes ⁊ impingentes in a vijs ſuis: ⁊ in ſemitis ſecu b li vt ambularē ꝑ eas in itic nere nō trito: vt fieret terd ra eoꝝ in deſolationē et in e ſibilū ſempitn̄ū. Ois q̄ pterierit per eaꝫ obſtupeſcet f ⁊ mouebit caput ſuū. Sicut g ventus vrens diſꝑgaꝫ eos h coram inimico dorſuꝫ ⁊ nō faciem oſtēdam eis in die i perditionis eoꝝ. ⁊ dixerūt

x Quia ob. eſt mei ppl's meus. dimittēdo cultum meum. y Fruſtra libātes idolis impotētibus ad eos adiuuandū. z Et ipingē. in vijs ſuis. cadēdo de peccatis in peccata. a Jn ſe. ſeculi. i. in ydolatrijs qbus tūc ſeculū erat infectuꝫ. b Jn iti. non trito. via eñ regia dicitur trita: ⁊ illa eſt ꝑ decalogi pcepta quam iu dei dimiſerāt et per aliam incedebant. Jn hebreo aūt ſic hꝫ Nūqd derelinquet de petra agri niuem libani qd ſic exponitur. Nunquid derelinquet homo ſitiēs niuem libani. i. aquam frigidam ad moduꝫ niuis de libano. ⁊ cō ſequenter De petra agri. i. de agro petroſo: quia in alueo aquarum currentium ſolent eſſe lapilli. q. d. non derelinquet immo cum magno deſiderio accipiet eā ad

C

Eſa. 66. c.

ſ. 19. c.

49. c.

50. c.

in iſrael nō parcet ⁊ penitudine nō flectet. neqꝫ eñ hō eſt qui agat pniaꝫ. Aliqñ vo denunciant ⁊ cōius ꝓut ſunt in cauſis ſecūdis. vicꝫ in boiū meritis vel demeritis. ꝓpter q̄ ſm legē diuinā aliq meruerunt pmiari vel puniri. ⁊ talia non ſemꝑ euenlūt: ſicut ſunt nūciata. qꝛ cauſe iſte ſunt mutabiles. poſſunt eñ hoies mutari de malo in bonū ⁊ ecōuerſo. ⁊ ſic dr̄ Jone. iij. Adhuc. xl. dies ⁊ niniue ſubuertet ſic eñ demeruerāt peccata niniue. ſꝫ qꝛ niniuite egerūt penitentiā ſubuerſio non fuit ſubſecuta. vt dr̄ ibidē. ſic ergo dr̄ hic: ⁊ in alijs locis ſcripture dn̄s penitere eo ꝙ ad modum hominis penitētis ſe hꝫ inquantū nō facit qd pdixit ſicut hō penitēs de hoc qd ꝓpoſuit illud nō facit. voluntas tamē hoīs in hoc mutat nō vo diuina. m Qui dixerūt hic ꝯñr ponit iudeoꝝ obſtinatio maligna. Et pmo ꝯtra dominū: ſcdo cōtra eius nunciū ibi: Et dixerūt. Circa pmum dicit. m Qui dixerūt. ſ. iudei in malo obſtinati.
n Deſperauimus. ſ. de dei auxilio ⁊ eius ꝓmiſſionibus. ꝓpter hoc eñ recurrebāt ad humanū remediū. vt dictum eſt cā. pcedenti. o Poſt co. n. nr̄as ibimus. abſqꝫ freno ⁊ retinaculo. iō admiratiue ſequit. p Jnterrogate gentes. i. gentiles legē a deo nō habētes. q Quis au. ta. horribilia. a gētibus facta. r Que fecit nimis. reiterādo ⁊ cōtinuando. s Virgo iſrael. i. ppl's iuda. q. d. inter gentiles non inuenient talia. qꝛ ſicut hr̄ ſupra. ij. capl. quelibet alia gens coluit pro deo illud qd pmo recepit ⁊ non mutauit. ppl's aūt iſrael frequēter mutauit ⁊ in idola multa. ⁊ in admiratione huius ſubdit. t Nunqd de pe. agri deſi. nix libani. in monte libani deſcēdebāt niues vt dicūt aliq expoſitores in tanta abundātia ꝙ ex earū reſolutione continuabat riuus deſcendens ad agros petroſos.

potandū. Aut euelli pñt. ſ. de facili ab hoie ſitiente. Aque erumpentes de libano. Frigide ⁊ defluentes. q. d. non. et ſunt eedem aque que pmo deſignant ſub noīe niuis cū dr̄ nix libani. De monte eñ libani fluunt aque abundantes ⁊ optime. de quibus dicit Canti. iiij. Fons hortoꝝ puteus aquarum viuentium que fluunt impetu de libano. Jgitur ſenſus hui⁹ lr̄e eſt ꝙ homo ſitiens nō dimittit aquas iſtas voluntate ꝓpria: ⁊ ſi aliquis velit eas ab eo auferre reſiſtit quantū poteſt violentie. ⁊ per hoc deſignat malicia populi iude qui voluntarie reliquerat dn̄m qui eſt vena aquarū viuentiū. vt dictū eſt ca. pcedenti. ideo ſubdit. Qꝛ oblitus eſt mei ppl's meus. ⁊ exponat vt prius vſqꝫ ibi.
c Vt fieret terra eoꝝ in deſolationem. vbi ponit pena ſequens maliciā pdictā. ꝓpter quā terra iude fuit ꝑ chaldeos vaſtata. d Et in ſibilū. i. in deriſionem.
e Ois ꝙ pterierit ꝑ eā obſtupeſcet. de tāta deſtructione.
f Et mo. caput ſuum. notando ꝙ hoc cōtigerit ꝓpter magnā maliciā habitatoꝝ. ideo ſubdit. g Sicut vētus vrēs qui diſpergit ⁊ cōſumit. h Doꝛſum ⁊ non faciem oſtendam eis. i. non iuuabo eos: ſicut homo vertit dorſum illi cui non vult preſtare auxilium.
i Et dixerunt. Hic cōſequenter ponit obſtinatio iudeorum contra domini nunciū. et diuiditur in duas. quia primo hec obſtinatio ponitur. et ſecundo Hieremie deprecatio ibi: Attende domine. Circa pmum ſciendum ꝙ dominus in filijs iſrl' inſtituit ſacerdotiū. vt hr̄ Exo. xxix. ⁊ hoc ad colendū dn̄m ⁊ docendum de lege dn̄i populū. Simili inſtituit. lxx. viros de ſenioꝛibus iſrl' qui cū moyſe ſuſtinerent onus regiminis populi. Nume. xj. et extunc vſqꝫ ad deſtructionem ciuitatis ⁊ templi fuerunt ſic ſtatuti. lxx. vi

ri qui cum rege ⁊ ſummo ſacerdote determinabāt cauſas arduas. Similiter ꝓmiſit pplo dare ꝓphetas ꝑ ſucceſſionē tꝑis. Et qꝛ iſta tria a deo fuerāt inſtituta credebāt aliq̄ ⁊ maxime illi de anathot ꝙ ſemper durarēt. ꝓpter qḋ ṽba hieremie ꝯtrariū aſſerētis cōdēnabant ⁊ eū ꝑſequebantur ⁊ hoc eſt qḋ dicitur.

e Abutere eis. Circa qḋ ſciendum ꝙ abuſus ꝓprie eſt vti aliqua re ad aliud q̄ſ ſit ordinata. natura ṽo humana eo ꝙ eſt ad imaginē dei facta eſt ad gl'iaꝫ dei ordinata. iſta tñ ordinatio eſt longinqua. qꝛ diſponit̄ de ꝓpinquo per grãm. ⁊ ad penā diſponit̄ ꝑ culpā. ⁊ ſic in damnatiōe hoīm malorū

l Et dixerūt. adinuicē conferendo.
k Uenite ⁊ cogite. con. hieremi. cogi. i. vias cōueniētes ad eum occidēdum tāq̄ꝫ ꝓphetaꝫ falſum. Cuius cauſa ſubditur.
Sap. 2. c. B
l Nō ei perit. lex a ſacerdote. qui poſſit de ea pplm docere.
m Neq̄ꝫ cōſi. a ſapiēte. i. a ſapiētibus ponēdo ſingulare ꝓ plurali. ſic Exo. viij. Uenit muſca grauiſſima. i. mltitudo muſcarum. ⁊ dicunt̄ hic ſapientes. lxx. ſenes predicti.
n Nec ſer. a ꝓpha. qꝛ dñs inſtituit iſta et iſti male arguebāt quia ſicut deus dat beneficia ꝑſeuerātibus in bono ita data ſubtrahit obſtinatis in malo.
o Percutiam⁹ eū lingua. accuſando euꝫ eſſe ꝓphetam falſum ⁊ ſic moriatur.
p Et non atten. ad vni. ſer. eius. hec lr̃a eſt trāſpoſita et ſic ē conſtruenda. Et vniuerſos ſermones ei⁹ nō attendamus. ſ. vt ſic negatio ſequat̄ ſignuꝫ vniuerſale que facit ſuo ꝯtrario eq̄pollere: qꝛ oīs non ⁊ nullus equipollēt. et ſic eſt eſt ſenſus. Ad nullos ſermones ei⁹ attēdamus cum ſint friuoli ⁊ nullius momenti.
A
q Attēde dñe. hic ꝯñter ponit̄ hieremie deprecatio dicētis. Attēde dñe ad me. liberandū de meis inimicis.

k Uenite cogitem⁹ ꝯ hiere-
l miā cogitatōes. Nō ei pi-
m bit lex a ſacerdote: neq̄ꝫ ꝯſi
n liuꝫ a ſapiente: nec ſermo a
o ꝓpha. Uenite ⁊ ꝑcutiam⁹
p eū lingua ⁊ nō attēdamus
ad vniuerſos ſermōes ei⁹.
q r Attēde dñe ad me: et audi
vocē aduerſariorū meorū.
s t Nūq̄d reddēt̄ ꝓ bono ma-
v lū: qꝛ foderīt foueā aīe mee.
x Recordare ꝙ ſteteri in cō-
ſpectu tuo vt loq̄rer ꝓ eis
bonū ⁊ auerterem idigna-
y tionē tuam ab eis. Propte-
z rea da filios eoꝝ in famē et
deduc eos in man⁹ gladij:
Fiāt vxores eoꝝ abſq̄ꝫ libe-
ris ⁊ vidue: ⁊ viri earū inter-
ficiant̄ morte. Juuenes eo-
rū ꝯfodiant̄ gladio in ꝑlio
a audiat̄ clamor de domibus
b eoꝝ. Adduces eñ ſuꝑ eos
latronē repēte: qꝛ foderunt
foueā vt capent me: ⁊ laq̄-
os abſconderunt pedibus
meis. Tu āt dñe ſcis oē cō-
ſilium eoꝝ aduerſum me in
c mortē. Ne ꝓpicier̄ iniq̄ta-
ti eoꝝ ⁊ pctm̃ eorum a facie
tua nō deleat̄. Fiāt corruē-
d tes in conſpetu tuo: in tꝑe
e furoris tui abutere eis.

Capłm XIX

a Ec dic̄ dñs. Uade et
accipe lagūculā figu-
b li teſteam a ſenioꝛib⁹
ppli ⁊ a ſenioꝛib⁹ ſacerdo-
tū: ⁊ egredere ad vallē filij
c ennō q̄ eſt iuxta itroitū por-
te fictilis ⁊ ꝑdicab' ibi ṽba
que ego loq̄r ad te et dices
Audite ṽbū dñi reges iu-
da: et hitatores irl'm. Hec
dicit dñs exercituū de⁹ iſrl'
Ecce ego inducā afflictiōꝫ
ſuꝑ locū iſtū ita vt oīs qui
audierit illā: tinniāt aures
d ei⁹ eo ꝙ dereliq̄rint me: et
e alienū fecerint locū iſtū: et
libauerit in eo dijs alienis
q̄s neſcierīt ipi et pr̃es eorū
f ⁊ reges iuda: ⁊ repleuerūt
locū iſtū ſanguīe innocētū
⁊ edificauerūt excelſa baa-
f lim ad ꝯburēdos filios ſu-
os igni in holocauſtū baa-
lim que non precepi: nec lo-
cutus ſum nec aſcenderūt
in cor meū. Propterea ec-
ce dies venient dicit dñs:
⁊ non vocabit̄ amplius lo-
cus iſte tophet ⁊ vallis fi-
g lij ennō: ſ; vallis occiſiōis.
h Et diſſipabo ꝯſiliū iuda et
irl'm in loco iſto ⁊ ſubuertā
eos gladio ī ꝯſpectu inimi-
corū ſuorū: ⁊ in manu q̄ren-
tiū aīas eoꝝ. ⁊ dabo cada-
uera eorū eſcā volatilibus
i celi ⁊ beſtijs tr̃e: ⁊ ponā ci-
uitatē hāc in ſtuporē ⁊ in ſi-
bilū. Oīs q̄ ꝑterierit ꝑ eaꝫ
obſtupeſcet ⁊ ſibilabit ſuꝑ
k vniuerſa plaga ei⁹. ⁊ ciba-
bo eos carnib⁹ filioꝝ ſuoꝝ
⁊ carnib⁹ filiaꝝ ſuaꝝ ⁊ vnuſ-
q̄ſq̄ꝫ carnes amici ſui come-
det in obſidione ⁊ in angu-
ſtia in q̄ ꝯcludēt eos inimi-

ſi conſideret̄ natura tñ eſt abuſus in hoc ꝙ natura applicatur ad penā q̄ erat ordinata ad gl'iaꝫ ſi tñ cōſiderat̄ natura obſtinatione in malo depoſita: nō eſt abuſus ſ; debitus vſus iuſticie. Sciēdū tñ ꝙ in hebreo ſic hr̃: In tēpore furoris tui fac eis. ſ. ꝙ debꝫ fieri ſm ordinē tue iuſticie. ⁊ ſic eſt lr̃a plana. 5. 5. c. 4. Reg. 21. c.

Capitulum. xix.

a Ec dicit dñs.
b Hic ponit̄ ſe ptimū ad oñdendū irremediabile ppl'i pctm̃. ſ. per factionē lagene terree cui⁹ fractura eſt irreparabilis. Et diuidit̄ i duas ptes. qꝛ p̄ ponit̄ dñi p̄ceptū. ſcḋo oñdit̄ ipm adimpletū ibi: Uenit āt. Sētētia p̄me ptis pꝫ in lr̃a exceptis aliq̄bus q̄ exponent̄. B
b A ſeni. po. ⁊ a ſeni. ſacer. qꝛ iſti p̄ ceter̄ tenebant̄ ṽba dei recipere ⁊ ad h̄ pplm inducere.
c Porte fictilis. ſic noiabat̄. qꝛ ibi manebāt figuli facietes vaſa fictilia vt dicūt aliq̄. Ra. ſa. dicit ꝙ er̄ ciuitatē pro pe portā illā ꝓijciebant̄ fragmēta vaſoꝝ fictiliū. ꝓpter qḋ nominabat̄. C 5. 18. c. ⁊ 49. c. et. 50. c.
d Et ali. fe. lo. iſtū. ſ. a me cui⁹ cā ſb̄dit̄
e Et liba. ⁊c. idē ꝯñ locus non ꝯuenit cultui demonū in idolis ⁊ cultui diuino: ſicut nec idē lect⁹ marito ⁊ adultero.
f Et re. ſu. ⁊c.

r Et audi vo. aduer. meoꝝ. ad eā puniendā. s Nunq̄d reddit̄. ſ. mihi. t Pro bo. malū. q. d. ſic. v Quia fode. foue. aīe mee. querētes eā educere de corꝑe malicioſe.
x Recordare ⁊c. ꝙ laborauerim ꝓ bono eoꝝ. y Propterea da. fi. eoꝝ. in fa. ⁊c. qḋ dupliciter exponit̄. Uno mō denūciatiue tm̃ ſic. z Da. i. dabis. Alio mō dep̄catiue nō ſitiendo ppl'i penā ſ; magis diuinā iuſticiā ſicut dictū eſt ca. p̄cedēti. a Audiat̄ clamor de do. eoꝝ. familie ibidem fame ⁊ gladio morietis. b Adduces eñ ſuꝑ eos latronē. i. nabuch. cū ſuo exercitu pplm dep̄cantē occidentē et captiuantē. Cetera patēt vſq̄ꝫ ibi. c Ne ꝓpicieris iniq̄tati eoꝝ. i. nō dimittas tm̃ dedecus culpe ſine decore iuſticie. d In tꝑe fu. tui. i. vindicte a te inferende.

qḋ pꝫ de manaſſe rege. iiij. Regū. xxi. ⁊ de ioas q̄ interfecit zachariā in templo. ij. Para. xxiiij. f Ad cōbu. fi. ſu. igni in holo. baalim: dicentes ſe immitari in h̄ abraam. ſ; h̄ eſt falſuꝫ: qꝛ dñs ꝓhibuit interfectōꝫ innocētū. vñ ⁊ abrae volēti yſaac imolare dictū fuit a dño. Ne extēdas manuꝫ tuā ſuꝑ puerū ⁊c. Gen. xxij. Illud eñ p̄ceptū fuit datum abrae ad declarationē ſue obediētie tm̃. iō ibidē dr̄. Nunc cog̃ui ꝙ timeas dñm ⁊c. i. cog̃ſcere feci. g Sꝫ val. occi. dr̄ ab occiſione iudeoꝝ ibi futura. h Et diſ. conſi iuda. q̄ rebellauit regi babylonis ꝯtra conſiliū Hieremie.
i Ut po. ciui. hāc in ſtup. ⁊ in ſibilū exponat̄ ſicut ca. precedēti. k Et ciba. eos car. fi. ſuoꝝ. qꝛ p̄ualuit nimis fames in hierl'm obſeſſa a chaldeis. iiij. Regum vlti.

l Et ꝯteres la.in ocu.viroꝝ.vt oſidas ſenſibili ſigno qđ dixiſti verbo. m Ut po.ciui.iſtā ſi.tophet.ſ.abſq; domibus ⁊ habitatoꝛibus. n In quarū domatibus.i.tectis. o Sacrifi.oi mili.celi.erant aūt tecta domoꝝ plana. ⁊ ibi cōſtituerūt hoīes altaria ad ſacrificandū militie celi.i.ſoli ⁊ lune ⁊ ceteris planetis in aſpectu coꝝ. p Uenit aūt. Hic oñdit mandatū dñi adimpletū per hoc qđ Hieremias expleto mandato domini in tophet. vēit inde ad atriū templi dñi ad ꝓphetandū illud qđ tophet ꝓphetauerat. vt qđ dixerat coram paucis reiteraret coram multis in atrio
B templi dñi vbi cōuenicbat ppl's ad orandum ⁊ verbum legis audiendum. et patet littera ex dictis.

Capl'm.xx.

Et audiuit.ſuperius hieremias rephendit ppl'i maliciā. hic oñr ex hoc patit iniuriā. qꝛ ſicut dic iohannes os aureum. Odiū incurrit q̄ arguit criminoſos. Et diuidit in duas partes. qꝛ p̄ patit iniuriam a pōtifice. ſecundo a multitudine ca. xxvj. Prima in duas.qꝛ p̄ patit iniuriā ſcđo reſumit ꝓpheti-
ẽ.7.f.⁊.17.c. am ca.ſequēti. Prima adhuc i duas: qꝛ p̄mo hieremias iniuriam patit.ſecūdo de hoc conquerit ibi
A Seduxiſti. Prima adhuc in duas. quia p̄mo infertur hieremie iniuria.ſecundo declarat eius conſtantia ibi:Cunq;.Circa primū dicit.

ci eoꝛuꝫ. ⁊ qui querunt ani
l mas eoꝛum. ⁊ conteres laguncula̅ in oculis viroꝛum qui ibunt tecuꝫ: ⁊ dices ad eos. hec dicit domin⁹ exercituū. Sic ꝯterā ppl'm iſtū ⁊ ciuitatē iſtā ſic ꝯterit vas figuli qđ non pōt vltra inſtaurari. Et in tophet ſepelient eo ꝙ nō ſit ali⁹ locus ad ſepeliēdū. Sic faciā loco huic ait dñs. ⁊ hitatori-
m bus eius vt ponā ciuitatē iſtā ſic tophet. Et erūt domus hiĺm ⁊ dom⁹ regū iuda ſic locus tophet imūde
n oēs domus in q̄rū domati
o bus ſacrificauert oi militie celi: et libauerūt libamina
p dijs alienis. Uenit āt hieremias de tophet q̄ miſerat eū dñs ad ꝓphetādū. ⁊ ſtetit i atrio dom⁹ dñi ⁊ dixit ad omnē ppl'm. Hec dic dñs exercituū deus iſrael. Ecce ego inducā ſup ciuitatē hāc ⁊ ſup oēs vrbes ei⁹ vniuerſa mala q̄ locut⁹ ſuꝫ aduerſuꝫ eā qm̄ indurauerūt ceruicē ſuā vt non audirent ſermones meos.

Capl'm XX

a Et audiuit phaſſur filius emmer ſacerdos qui conſtitutus erat prin-
b ceps i domo dñi hieremiā ꝓphetātē ſermones iſtos.
c Et ꝑcuſſit phaſſur Hiere-
d miā ꝓphetam ⁊ miſit eū in
e neruum quod erat in poꝛta
f beniamin ſupioꝛi in domo
g dñi. Cunq; illuxiſſet in craſtinū: eduxit phaſſur hieremiā de neruo ⁊ dixit ad eū
g hieremias. Nō phaſſur vo
h cauit dñs nomē tuū ſed pa
i uoꝛē vndiq;. qꝛ hec dic dominus. Ecce ego dabo te i pauoꝛē ⁊ oēs amicos tuos ⁊ coꝛruēt gladio inimicoꝛū ſuoꝝ: ⁊ oculi tui videbūt. ⁊ oēm iudā dabo i manu babylonis: et tranſducet eos in babylonē: ⁊ ꝑcutiet eos gladio: Et dabo vniuerſaꝫ ſubam ciuitatis h⁹. ⁊ oēm laboꝛē ei⁹ oēq; p̄ciū et cunctos thezauros regū iuda dabo in manu inimicoꝝ eorū ⁊ diripiēt eos ⁊ tollēt et ducēt in babylonē. Tu aūt phaſſur ⁊ oēs hitatoꝛes domus tue ibitis in captiuitatē ⁊ i babylonē vēies ⁊ ibi moꝛieris: ibiq; ſepelier' tu
k ⁊ oēs amici tui q̄bus ꝓphe
l taſti mendaciū. Seduxiſti
m me dñe ⁊ ſeduct⁹ ſū foꝛtioꝛ

a Et audiuit phaſſur ⁊c̃.ꝑnceps in domo dñi.i.ſummus ſacerdos ſiue pontifex. b Hieremiam ꝓphetā.ſer.iſtos de deſtructione ciuitatis ⁊ tēpli.cuius ꝯrariū iſte phaſſur ⁊ alij ſacerdotes aſſerebāt. c Et ꝑcuſſit phaſſur hieremiam.actu loquentē in noīe dñi ex quo grauioꝛ fuit iniuria. d Et miſit eū in neruū.i.in cippum ne poſſit exire ad ꝓphetandū. e Quod erat in poꝛ.benia. ſupioꝛi.erat eñ duplex poꝛta ſic nominata. ſed vna erat in loco ſuperioꝛi in qua erat cippus ille. f In domo dñi.i. intra ſepta ad templū pertinentia. g Cunq; illuxiſſet. Hic cōſequēter oſtendit hieremie cōſtantia. quia timoꝛe carceris nō dimiſit arguere maliciā pontificis: ⁊ etiā eius patientia: qꝛ percuſſus ⁊ incarceratus tacuit. liberatus autē pontificē conſtanter arguit. vt oſtenderet ſe loqui nō ex impetu paſſionis ſed ex inſtinctu diuine reuelationis. g Nō phaſ.vo. dñs no.tuū. phaſſur eñ in hebꝛeo ſonat os nigri vel os nigrū. ⁊ per hos intelligit auctoꝛitas p̄cipiēdi rōne pontificatus: ⁊ ꝑ nigredinē illius poteſtatis abuſus. eſt ğ ſenſus. g Nō phaſ.vo.dñs no.tuū.i.ex oꝛdinatione dei cito priuaberis ptāte qua abuteris.

b Sed pauoꝛē.in hebꝛeo hr̃. Sed magur. ⁊ ſic eſt q̄dam alluſio aliud nomen in ſono. Signat tñ magur pauoꝛem ſeu pauidū in quo deſignat ꝙ erat capiēdus a chaldeis: ⁊ in captiuitatem ducendus. ꝙ autem ſubditur. i Undiq;. deſignat ꝙ non ſolus ipe ſed etiam omēs eius amici eſſent occidendi vel captiuādi ſm ꝙ Hieremias exponit cōmuniter. ⁊ ptꝫ littera vſq; ibi.
k Quibus ꝓphetaſti mēdacium.ſ. ꝙ ciuitas non ſit tradenda in manibus chaldeoꝝ. l Seduxiſti. Hic ꝯſeq̄nter hieremias ꝓ illata iniuria cōqueritur. ⁊ primo dirigēdo ſermonem ad deum.ſecundo ad oꝛtum ſuum: ibi: maledicta. Prima adhuc i duaſ partes. quia primo ponitur hieremie querulatio.ſecundo ei⁹ cōſolatio ibi: Dñs aūt. Circa primum dicit. ī.57.c.
l Seduxiſti me domine. Circa qđ ſciendum ꝙ cum deus ſit veritas per eſſentiaꝫ non pōt aliquem ſeducere vel fallere ſm veritateꝫ: ſed tñ ſm eſtimationem falſam et ideo hec litera poteſt dupliciter exponi. Uno modo vt ſit verbum hieremie exprimentis hoꝛroꝛem ſenſualitatis reſpectu perſecutionis q̄ ſibi inferebat in verbis ⁊ factis. licet illā perſecutionem acceptauerit ſm deliberationem rōnis quā acceptabat penā tēpoꝛaleꝫ pro domino ſuſtinere. ſicut chꝛiſtus dicebat Luc.xxij. Pater ſi vis trāſfer a me calicem iſtum indicans ſenſualitatis hoꝛroꝛem. et per hoc ſe oſtendens verum hominem naturam ſenſitiuā habentem: tamen ſm rationem deliberatiuam acceptabat paſſionis calicē. ideo ſubdebat. Ueruntamē non mea volūtas fiat ſed tua. ⁊ ſic loquitur hieremias dicens. B
l Seduxiſti me domine ⁊ ſeductus ſum.i.per hoc ꝙ miſiſti me ad ꝓphetandum incurri tantum malum ꝙ ſm partem ſenſitiuam hoꝛreo ſupꝛa moduꝫ. Alio modo poteſt exponi vt ſit verbum Hieremie expꝛimentis illud quod de ipſo dicebant ſacerdotes ⁊ falſi pꝛophete: qui reputabant eum pꝛophetam falſum. et ſic eſt ſenſus. Si ſum ſeductus vt dicūt ſacerdotes ⁊ pſeudo pꝛophete: ſum ſeductus a te quod tamen eſt impoſſibile. aliqua enim pꝛopoſitio conditionalis bene eſt vera cuius vtraq; pars eſt falſa. ſcꝫ iſta. Si homo volat homo habet alas.
m Foꝛtioꝛ me fuiſti. quia me hoꝛrentem pꝛophetare ꝓpter malum imminens. pꝛophetare me feciſti: non per violentiam que libero arbitrio non poteſt inferri ſed ꝑ eius inclinationē que vertit ad voluntatē diuinā. Pꝛouer.xxj. Coꝛ regis in manu dñi quocunq; voluerit inclinabit illud

n me fuiſti ⁊ iualuiſti. Fact⁹
o ſuʒ in deriſuʒ tota die. oēs
p ſubſannāt me q꞉ iā olim lo
q q̄r vociferās iniq̄tatē ⁊ va
r ſtitatē clamito. Et fact⁹ eſt
mihi ſmo dñi i obprobriū
s ⁊ i deriſuʒ tota die. ⁊ dixit
t Nō recordabor e⁹ neq꜄ lo
v q̄r vltra i noīe illi⁹. ⁊ fact⁹
x ē i corde meo q̄ſi ignis eſtu-
ans clauſuſq꜄ i oſſib⁹ meis
y z ⁊ defeci ferre nō ſuſtinens
a Audiui ei ꝯtūelias multo
b c rū ⁊ terrorē in circuitu pſe-
d q̄mini ⁊ pſeq̄mur eū ab oi-
bus viri q̄ erāt pacifici mei
e f ⁊ cuſtodiētes latus meū ſi
g q̄ mō decipiat ⁊ p̄ualeam⁹
h aduerſus eū ⁊ ꝯſeq̄mur vl-
i tōʒ ex eo. Dñs āt mecū eſt
tanq̄ bellator fortis. iccirco
q̄ pſequunt me cadēt: ⁊ in
firmi erūt ⁊ ꝯfundēt vehe-
k mēter q꞉ nō intellexerūt ob
probriū ſempitnū q̄d nūq꜄
l delebit. Et tu dñe exercitu
m n um ꝓbator iuſti q̄ vides re
o nes ⁊ cor: videā q̄ſo vltiōʒ
p tuā ex eis. Tibi em̄ reuela-
ui cām meam. Cātate dño
laudate dñm: q꞉ liberauit
aīam paupis de manu ma-
q loꝝ. Maledicta dies in q̄
natus ſum: dies in qua pe-
perit me mr̄ mea: nō ſit bñ-
r dicta. Maledict⁹ vir q̄ an-
nūciauit pr̄i meo dicēs: na
tus ē tibi puer maſculus et
s q̄ſi gaudio letificauit eū. ſit
hō ille vt ſunt ciuitates q̄s
t ſubuertit dñs et n̄ penituit
v eū. Audiat clamorē mane
⁊ vlulatū in tpe meridiano
x q꞉ nō me interfecit a vulua vt
fieret mihi mat mea ſepul-
y chrū: ⁊ vulua ei⁹ cōceptus
eternus. Quare de vulua
egreſſus ſum vt viderē la-
borē et dolorē: ⁊ ꝯſumerēt
in ꝯfuſione dies mei. XXI
a Verbū q̄d fcm̄ ē ad hie
remiā a dño: q̄n mi-
ſit ad euʒ rex ſedechi
b as. phaſſur filium belchie
et ſophoniam filium maa-
c ſie ſacerdotem dicēs. In-
terroga ꝓ nobis dñm quia
nabuchodonoſor rex babi
lonis p̄liat aduerſum nos
ſi forte faciat dñs nobiſcū

n Factus ſum in deriſum tota die. i. ꝯtinue. o Omēs ſubſan. me. eſt aūt ſubſannatio quedā ſpālis deriſio ſic nominata a naſo rugato. p Quia iam olim lo. voci. iniqui ppli. q Et vaſti. clamito. i. deſtructionē terre ꝓpter peccata ſequentē. ꝓpter hoc em̄ deridebāt hieremiā tanq̄ falſuʒ ꝓphetā. q꞉ diu añ iſta p̄dixerat et non euenerat. r Et fa. eſt ſe. dñi m̄ i opprobriū. q. d. nō dixi iſta de capite meo ſed de precepto diuino. s Et dixi. i. cogitādo decreui ſm ipulſum ſenſualitatis. t Non recordabor eius ⁊c. i. nō ꝓphetabo amplius. C v Et fa. eſt. ſ. ſermo dñi. x In corde meo q̄ſi ignis eſtu. q̄ nō pōt retineri q̄n exterius ꝓdeat. Pš.30. y Et defeci. a ꝓpoſito q̄ tacere ꝓpoſuerā z Ferre non ſuſtinēs. ſ. impulſum dñi ad ꝓphetandū quin exequerer: q̄uis viderē inde pſecutiōeʒ mihi imminentē. ido ſubdit. a Audiui em̄ ꝯtumelias. in verbis. J.23.G. b Et terrorē. in factis. c Perſequimini ⁊ pſeq̄mur. v̄ba erāt aduerſariorum hieremie mutuo ſe exhortantium ad eius pſecutionem. ſ.11.D. d Ab oībus viris q̄ erāt pacifici mei. ⁊ hoc erat grauiſſimū q꞉ nulla peſtis grauior ad nocendū q̄ familiaris inimicus. B e Et cuſtodi. la. meū. i. mihi inſidiātes ex omī latere ad me ſubuertendū p verba deceptoria. ideo ſubdit. f Si quo mō decipiat. i. ad nr̄am ſniam pertrahat. vt dicit ra. Sa. g Et p̄ua. aduer. eū. ita q dictū nr̄m approbet ⁊ ſuū reprobet. h Et cōſe. vlti. ex eo. per eius mortē. q꞉ ſi p̄mā ꝓphetiā retractaſſet dicēdo ꝯtrariū. reputaret conuictus de falſitate ꝓphetie. ⁊ ſic interficeret ſm legē. i Dñs aūt. hic ꝯñr. ponit hieremie conſolatio. q꞉ ſentiebat diuinū adiutoriū ſibi aſſiſtēs. ideo dicit. Dñs aūt mecū eſt ⁊c. ⁊ pz lr̄a vſq꜄ ibi. k Quia nō intel. obpro. ſempiternū. i. penā gehēne q̄ eterna eſt pre oculis nō habuerūt. l Et tu dñe exercituū. i. angelorum.

m Probator iuſti. i. eius approbator. n Qui vides renes ⁊ corri. corpus ⁊ aīam. vel affectiones ⁊ cogitationes o Videā q̄ſo vl. tuā ex eis. hoc em̄ dicit nō ſitiens penā ſed dei iuſticiā. p Tibi em̄ reuelaui cauſam meā. nō tibi aliq̄d manifeſtādo q̄d ignores: q꞉ hoc eſt impoſſibile ſ꜄ auxiliū a te poſtulando. ⁊ q꞉ intellexit ſe exauditū. ideo inuitat alios ad laudandū deū ſecū. d. Cantate domino ⁊c.

q Maledicta. Hic hieremias q̄rulat dirigēs ſermonem ad ortū ſuum. ⁊ p̄mo ad tempus ſui ortus. d. Maledicta dies ⁊c. non ſunt impatiētis ⁊ deſperantis verba. ſed in hoc exp̄mit horrorem ſenſualitatis reſpectu mali imminentis q̄d tn̄ patienter tolerabat ſicut ſanctus Job exēplar patientie dixit. Pereat dies in q̄ natus ſum ⁊c. ⁊ ſic eſt ſenſus. q⁹ Maledicta dies ⁊c. i. ſi ſequerer ſenſualitatis horrorē tpe natiuitatis mee maledicerē. ſicut etiam aliqui ſe interficiunt pre horrore mali p̄ntis vel imminentis. Poteſt etiā hec lr̄a exponi vt ſit verbū hieremie recitantis verba aduerſarioꝝ ſuorum natiuitati hieremie maledicentium. Secundo dirigit verbū ad p̄ncipia ſui ortus. ſ. ad patrē ⁊ matrem dicens. r Maledictus vir ⁊c. ⁊ exponat dupliciter ſicut lr̄a precedens. Uno modo referendo ad ſenſualitateʒ. Job.3.a. Alio modo ad aduerſarios Hieremie. s Sit hō ille vt ſunt ciuitates ſcʒ Sodoma ⁊ gomorra ⁊ alie de q̄bus habet Geñ. xix. t Et nō penituit eū. q꞉ illas non reparauit: et ſic ad modū penitētis non ſe habuit. v Audiat clamorem ⁊c. i. continue audiat terroreʒ fremitus belli: ⁊ aduerſarioꝝ. x Quia non me interfe. a vulua. i. quia me non interfecit ante natiuitatem. Job.3.b. et.10.D. y Et vulua eius cōceptus ſempitern⁹. ita q nunq̄ proceſſiſſet ad ortū. A Cetera patēt. Et illa que dicunt hic ex parte matris poſſunt exponi dupliciter ſicut p̄dicta ex parte patris. J.42.a. Aliqui aūt verba p̄dicta hieremie exponunt tanq̄ dicta ab eo ex ſubita mentis turbatione. ſcripſit tn̄ ea ex deliberatōe: vt nō de venia deſperemus ſi aliquādo ex mētis turbatione verba indebita ꝓferamus. Alij vo dicūt q hieremias hic loquit in pſona ppl'i in deſtructione ciuitatis ſic affligendi q maledicit natiuitati ſue ⁊ cōceptui. Sed due expoſitiones p̄me vident magis rationabiliter: ⁊ magis ꝯſone alijs locis ſimilibus ſacre ſcripture.

Capitulum xxj.

Verbum ⁊c. Hic Hieremias poſt ſibi iniuriā illatam v reſumit ſuam ꝓphetiam: ⁊ diuidit in duas: q꞉ primo reſumit ꝓphetiā. ſcd̄o q̄tum ad partem oſtendit impleta cap̄. xxiiij. Prima adhuc diuiditur in duas partes. quia primo prophetat contra habitatores hieruſalem generaliter: ſecundo contra maiores ſpecialiter. capitulo ſequenti. Prima in duas: quia primo ponitur Sedechie regis petitio. ſecundo Hieremie reſponſio ibi: Et dixit. Circa primum dicitur. a Verbum ⁊c. quādo miſit ad eum rex Sedechias. Ex hoc patet q liber iſte nō procedit ſm ordinem temporis. quia ſequenti capitulo ⁊ plurib⁹ alijs ſcribuntur plura que anteq̄ regnaret Sedechias fuerunt facta vt videbitur infra.
b Phaſſur filium belchie ex hoc patet q iſte eſt alius ab illo phaſſur qui ponit caplo p̄cedenti. quia ille dicitur filius emmer. c Interroga pro nobis dominum. in obſidione ⁊ anguſtia poſiti recurrerunt ad hieremiā: cui⁹ ante cōtempſerant prophetiam. ſicut dominus predixerat ſibi ſupra capitulo. xv. Conuertentur ipſi ad te ⁊c.

d Et dixit. hic ponit hieremie rñſio. ⁊ diuidit in duas partes. q: p̱ denũciat futurum exterminiũ. ſc̃do dat ↄſiliũ ibi: Et ad pplm̃. Circa p̱mum dicit. e Ecce ego cõuertã vaſa belli. i. inſtrumẽta bellica. q: mõ loquẽdi hebraico iſtrumẽta cuiuſlibet artis dicunt eius vaſa. ⁊ dicit. Conertã. ſ. in nocumentum veſtrũ. ex hoc enĩ q̱ iudei reſtiterũt q̃ntum potuerũt chaldei fuerũt eis magis duri. et idẽ ſignificat per hoc quod ſequitur. f Et cõgre. ea. i. inſtrumenta bellica. g In medio ciuitatis huius. i. in nocumentũ ei⁹ mõ dicto.

B h Et debella. vos. ex q̃ p̱tꝫ q̱ nabu. nõ debellauit iudeos v̄tute p̱pria ſꝫ diuina. q: in hoc erat inſtrumentũ dei: ſic̃ athila rex hunoꝝ dixit ſancto lupo trecenſi ſe eſſe flagellũ dei. Cetera patent vſq̱ ibi. i Et poſt h̃ ait do. dabo ſedechiam. q: capta ciuitate fugit cum viris bellatoribus ſꝫ captus fuit a chaldeis eũ inſequẽtibus: ⁊ ad regem ba-

C bylonis adductus. q̃ in cõſpectu eius interfecit filios eius et nobiles. et poſt hec eũ exoculatuꝫ duxit in babylonẽ captum iiij. Regum. vi. ⁊ ij. Paral. vlti. iõ in fine cõcludit. Et non

Deut. 30. d. flectetur neq̱ parcet

Eccl. 15. d. neq̱ miſerebit.

ſ. 38. a. k Et ad pplm̃. hic ↄñr Hieremias dat ↄſiliũ et p̱mo oĩbus generaliter dicẽs. l Qui habi. in vrbe hac. continuando rebellionẽ ↄtra regem babylonis. m Moriet gladio fame ⁊ peſte. q: aliq̃

B fuerunt occiſi. ⁊ aliq̃ fame ↄſumpti: ⁊ aliq̃ corruptõe aeris mortui. n Qui autem egreſ. fuerit de ciuitate voluntarie.

ſm oĩa mirabilia ſua. ⁊ re-
d cedat a nobis. Et dixit hie-
remias ad eos. Sic dicetĩ
ſedechie. Hec dic̃ dñs de⁹
e iſrl̃. Ecce ego cõuertã vaſa
belli q̃ in manib⁹ vr̃is ſunt
et q̃bus vos pugnatis ad-
uerſum regẽ babylonis et
chaldeos q̃ obſidẽt vos in
f circuitu muroꝝ: ⁊ ↄgrega-
g bo ea in medio ciuitatĩ h⁹
h ⁊ debellabo ego vos in ma-
nu extẽta ⁊ in brachio forti
⁊ in furore ⁊ in indignatiõe
⁊ in ira grandi. ⁊ p̱cutiã hi-
tatores ciuitatis hui⁹. Ho-
mies ⁊ beſtie peſtilẽtia ma-
i gna moriant. Et p⁹ hoc ait
dñs: dabo ſedechiã regem
iuda ⁊ ſuos ei⁹ ⁊ pplm̃ ei⁹
⁊ q̃ derelicti ſunt in ciuita-
te hac a peſte ⁊ gladio ⁊ fa-
me in manu nabuchodono-
ſor regis babilõis ⁊ i mãu
inimicoꝝ eoꝝ ⁊ i manu q̃rẽ-
tiũ aiam eoꝝ ⁊ p̱cutiet eos
i ore gladij: ⁊ nõ flectet ne-
k q̱ parcet nec miſerebit. Et
ad pplm̃ hunc dices. Hec
dic̃ dñs de⁹. Ecce ego do
corã vobis viã vite ⁊ viam
l mortis. Qui hitauerit in
m vrbe hac. moriet gladio et
n fame ⁊ peſte. qui aũt egreſ-
o ſus fuerit ⁊ tranſfugerit ad
p chaldeos q̃ obſidẽt vos vi-
q uet ⁊ erit ei aia ſua q̃ſi ſpo-
liũ. poſui. n: faciẽ meã ſup
ciuitatẽ hãc i malũ ⁊ nõ in
bonũ ait dñs. In manu re-
gis babylõis dabit: ⁊ exu-
r ret eã igni. et domui regis

iuda: audite verbũ dñi do-
s mus dd̃. Hec dic̃ dñs. Iu-
dicate mane iudiciũ: ⁊ erui-
te vi opp̱ſſuꝫ de manu calũ-
niãtis ne forte egrediat vt
ignis indignatio mea ⁊ ſuc-
t cẽdat. ⁊ ñ ſit q̃ extiguat p̱p̱
v maliciã ſtudioꝝ vr̃oꝝ. Ec-
v ce ego ad te hitatricẽ vallis
ſolite atꝫ cãpeſtris ait dñs
y q̃ dicitis: q̃s p̱cutiet nos: ⁊
q̃s ingrediet domus nr̃as
z a Et viſitabo ſup vos iuxta
b fructũ ſtudiorũ vr̃oꝝ dicit
c dñs. ⁊ ſuccẽdã ignẽ i ſaltu
d ei⁹ ⁊ deuorabit oĩa in cir-
cuitu eius. Ca XXII

a Hec dic̃ dñs: Deſcẽde
b in domũ regis iuda ⁊
loq̃ris ibi v̄bũ h̃ ⁊ di-
b c ces. Audi v̄bũ dñi rex iu-
da q̃ ſedes ſup ſoliũ dd̃ tu
⁊ ſerui tui ⁊ pplus tu⁹ q̃ in-
gredimi p̱ portas iſtas. H̃
d dicit dñs. Facite iudiciũ et
e iuſticiã ⁊ liberate vi opp̱ſ-
ſum de manu calũniatoris
⁊ aduenã ⁊ pplm̃ ⁊ viduaꝫ
nolite cõtriſtari neq̱ opp̱-
matis iniq̃ ⁊ ſanguinẽ inno-
centẽ ne effũdatĩ i loco iſto
f Si ei faciẽtes feceritis ver-
g bũ iſtd̃ ingrediet p̱ portas
domus h⁹ reges ſedẽtes d̃
genere dd̃ ſup thronũ ei⁹ ⁊
aſcẽdẽtes currus ⁊ eq̃s ipi
h ⁊ ſerui ⁊ ppl̃s eoꝝ. q̱ ſi non
i audieritis verba hec in me-
k metipo iuraui dicit dñs q:
in ſolitudinẽ erit domus h̃
Quia hec dic̃ dñs ſup do-
l mum regis iuda. Galaad

hirlm̃ q̃ di hic vallis ſolida ⁊ cãpeſtris q: partim erat ſita in valle. ⁊ partim in mõte ⁊ erat clauſa tribus muris. y Qui dicitis q̃s p̱cutiet nos. cõfidentes de fortitudine et pluralitate muroꝝ. ſꝫ q: hoc nihil valet ↄ dñm. iõ ſubdit. z Et viſita. ſuper vos ſcꝫ ad malum veſtrũ. a Juxta fructum. i. opus. b Studioꝝ veſtroꝝ q: ſtudioſe et ſciẽter operati eſtis malum. c Et ſuccendã ignẽ in ſaltu eius. i. in domo ſaltus libani quã edificauit ſalomõ ad reponendũ arma et queccumq̱ precioſa. ſ. 22. a. d Et deuo. oĩa in circuitu eius. q: nabuzardã incendit domum regis ⁊ domuꝫ dñi ⁊ domos hierlm̃ iiij. Regũ vltimo.

Capl̃m. xxij.

a Hec dicit dñs. b Hic Hieremias p̱phetat ↄ maiores ſpãliter. ⁊ p̱ ↄtra reges. ſc̃o contra pſeudo p̱phetas ⁊ ſacerdotes cap. ſe.

A Prima adhuc in duas. q: p̱mo p̱phetat ↄtra domũ regiã. in generali. ſc̃o cõtra aliquos reges in ſpeciali ibi: Nolite flere. Circa p̱muꝫ dicit de mandato domini. b Audi verbũ dñi non ſolũ aure corporis ſed etiã mentis ⁊ cum effectu operis. c Rex iuda ⁊c̃. q. d. ſicut tu es ſucceſſor dauid in honore ita debes eſſe in valore. d Facite iuſticiam et iudicium. iuſticia

B eſt ſententia iuſta. iudiciũ v̄o executio illius iuſticie q̃ debet celeriter fieri. iõ ſubditur. e Et libe. vi opp̱ſſum ⁊c̃. ⁊ aduenã ⁊ pupillum ⁊c̃. nolite ↄtriſtare ⁊c̃. p̱ hoc innuit q̱ ibi fiebant talia mala. f Si enĩ faciẽ. fece. ver. iſtud. ſ. iuſticiaꝫ exequẽdo ⁊ iniuſticiam declinando.

o Et tranſfugerit ad chaldeos. ſe eis reddendo. p Viuet. q: recipiẽt eũ ſalua vita. q Et erit ei aia ſua q̃ſi ſpoliũ. q. d. ſufficiat ei vitã ſuã ſaluare. cetera patẽt vſq̱ ibi. r Et domui regis ⁊c̃. vbi dat cõſilium domui regie ſpãliter. d. s Judicate mane iudiciũ. i. celeriter exequimini q̃d iuſtũ eſt non differẽdo p̱pter fauorẽ vel potentiã partis iniuſte. iõ ſubdit: Et eruite vi oppreſſum ⁊c̃. t Propter ma. ſtu. vr̃oꝝ. peccabãt enĩ ex certa ſcientia. v Ecce ego ad te ſcꝫ deſtruendam. x Habitatri. val. ſoli. atq̱ cãpeſtris. i. ad te gentem iudaicã que habitas in

g Ingredient per por. ⁊c̃. i. p̱ſeuerabũt in honore regio. h Q: ſi nõ ⁊c̃. i. dimittẽdo iniuſticiã. i In memet. ⁊c̃. hoĩes enĩ p̱ maiorẽ ſui iurãt. ad Hebre. vj. deus aũt nõ hꝫ maiorẽ ſe. iõ p̱ ſemetipm̃ iurauit. k Quia in ſo. erit do. hec. i. domus regia. ad illã enĩ venerat hieremias. vt p̱tꝫ in p̱ncipio hui⁹ ca. l Galaad tu mihi ca. libani. galaad eſt monticulus in ſummitate mõtis libani exñs. ⁊ ſic ad modũ capitis ibidẽ ſe hñs. ⁊ p̱ hoc intelligit domus regia vel ſoliũ p̱ modũ capitis ſe hñs ad alias regni p̱tes. ⁊ nõ accipit hic galaad p̱ illa terra que eſt vltra iordanem.

m Si nō poſuero te ſolitudinē. ⁊ ſubintelligit nō credat mihi. n Urbes inhabitabiles. hoc eñ impleuit de9 per chaldeos. hierlm que erat caput regni ſuccēdētes ⁊ vrbes in circuitu deſtruētes. o Et ſanctificabo. hebrei dicūt. Et ꝑparabo. verbū eñ hebraicū hic poſitū eſt equiuocum ad ſanctificare ⁊ preparare. hebrei tñ vident melius hic dicere. q2 chaldei q h fecerunt nō fuerūt ſancti ſꝫ infideles. tñ ſm trāſlationē nr̄az pñt dici ſancti vel ſanctificati: nō formaliter ſed effectiue tm̄ inqn̄tum erant inſtrumēta diuine iuſticie q ē ſancta. p Interficientem vi. et arma eius. i. chaldeos ad interficiendum paratos ⁊ arma eorum. q Et ſuc. ele. ce. tuas. i. ꝑncipes ⁊ nobiles q vocant hic cedri ꝓſequēdo ſilitudinē. q2 regnū iuda ſignatū eſt noie libani in q creſcūt cedri. r Et ꝓcipitabūt in ignē. q2 chaldei ſuccenderūt ciuitatem. s Et ptranſi. gētes multe. poſt deſtructionē ciuitatis. t Et dicet vnuſqſq;. admirās de ciuitatē tam fortis deſtructione. v Et rñdebūt attribuētes hoc ꝯtuti ⁊ iuſticie diuine ꝓpter pctm̄ idolatrie.

C
Deut.29.a.
3.Reg.9.b.
B

m tu mihi caput libani Si nō
n poſuero te ſolitudinem vr-
o bes inhitabiles et ſanctifi-
p cabo ſup te interficientē virū
q ⁊ arma eius ⁊ ſuccidēt ele-
r ctas cedros tuas ⁊ ꝓcipita
s būt in ignē. ⁊ ptrāſibūt gē-
t tes multe p ciuitatē hāc. et
dicet vnuſqſq; ꝓximo ſuo q̄-
re fecit dñs ſic ciuitati huic
v grādi. Et rñdebunt. Eo q
dereliqrint pactum dñi dei
ſui: ⁊ adorauerint deos alie-
x nos ⁊ ſeruierint eis. Nolite
flere mortuū: neq; lugeatis
y ſup eū fletu. Plāgite euz q
egredieť. q2 nō reuerteť vl-
tra nec videbit terrā natiui
z tatis ſue. q2 hec dic dñs ad
ſellū filiū ioſie regem iuda
q regnauit ꝓ ioſia pře ſuo:
a q egreſſus ē de loco iſto. ñ
reuerteť huc ampli9 ſꝫ in lo-
co iſto ad quē trāſtuli eum
ibi morieť ⁊ terrā iſtā nō vi
b debit āpli9. Ve q edificat
domū ſuā in iniuſticia ⁊ ce
nacula ſua non in iudicio.
c Amicū ſuū nō opprimet fru
ſtra ⁊ mercedē nō reddet ei
d Qui dicit: edificabo mihi
e domū latā: ⁊ cenacula ſpa-
cioſa: q aperit ſibi feneſtras:
f ⁊ facit laqaria cedrina: pin-
g h gitq; ſinopide. Nunqd re-
i gnabis: qm ꝯfers te cedro
k l Pr tu9 nunqd nō comedit
m ⁊ bibit. et fecit iudiciū ⁊ iu-
ſticiā: tūc cum bene erat ei
Judicabit cauſam paupe-
ris egeni in bonum ſuum.
n o Nunqd nō id q2 cognouit
p me dicit dñs. Tui vero ocu
q li ⁊ cor ad auariciā ⁊ ad ſan
guinē innocentē fundēduz
r ⁊ ad calumniā: ⁊ ad curſuz
s mali opis. Propterea hec
dicit dñs ad ioachī filiū io
t ſie regē iuda. Non plāget
v eū ve frater ⁊ ve ſoror non
ꝯcrepabūt ei ve dñe ⁊ ve in
x clyte. Sepultura aſini ſe-
y pelieť: putrefactus et ꝓie-
ctus extra portas hierlm.

x Nolite flere. Hic ꝯñr hieremias ꝓphetat ꝯ aliqs reges in ſpāli. Ad cuius intellectū ſciēdū q mortuo ioſia rege iude ſucceſſit ei filius ei9 ioachaz quē rex egypti cepit ⁊ vinctū duxit in egyptum: vbi ⁊ mortu9 eſt. ⁊ ſubſtituit rex egypti fratrē eius heliachim ⁊ ꝯtit nomen eius in ioachim ſcriptū per m in fine. iiij. Regū. xxiij. ꝯtra iſtū venit nabuchodonoſor cū exercitibus ſuis ⁊ fecit eū ſibi tributariū tribus annis. quarto ꝯo anno ꝑcipiens eius rebellionē in fauorē regis egypti qui fecerat eū regē fecit eū capi ⁊ interfectū extra portas hierlm inhumatuz ꝓijci: ꝯſtituēs ꝓ eo eius filiū ioachin ſcriptū ꝑ n in fine. ſꝫ poſt tres mēſes cogitās q nō fideliter ei ſeruiret ꝓ interfectione pr̄is ſui. venit ꝯtra eū q ꝯſilio hieremie tradidit ſe regi babylonis ⁊ q cum mr̄e ſua ⁊ multis nobilib9 regni iude ductus eſt in babylonē: vbi fuit vſq; ad diē mortis ſue. ⁊ loco eius cōſtituit regē ſedechiā eius patruū ⁊ filiū ioſie q poſtea rebellās regi babylonis captus a chaldeis excoculatus fuit ⁊ in babylonē ductus. iiij. Reg. vlti. igiť de iſtis quatuor loquiť hic hieremias. ⁊ ꝑ̄ de ioachaz. ſcdo de ſedechia ibi: Plāgite. tercio de ioachim filio ioſie ibi: Ve qui edificat. quarto de ioachin nepote ioſie ibi: viuo ego. Circa ꝑmum dicit hiere. x Nolite fle. mor. i. ioachas filium ioſie mortuū. in egypto vt dictū eſt. q. d. mors eius. nō eſt ſic lamētabilis vobis: ſicut alioꝝ triū ſequentiū. q2 rex egypti non legiť aliud malū feciſſe pplo iude niſi q duxit euz vinctū ⁊ impoſuit regno iude tributū. peiora aūt ſatis cōtigerunt in tpibus alioꝝ vt videbiť. y Plāgite. Hic cōſequēter loquiť de ſedechia q inter iſtos vltimo regnauit. nō eñ in ſcribēdo tenet ordinē tpis vt dictū eſt ca. ꝑcedē. dicit g. y Plāgite eū q egrediť. i. egredieť. Loquiť eñ de futuro per modū pñtis de ſedechia: q excoculatus ductus fuit poſtea in babylonem ibiq; mortuus. ⁊ tpe ſue captionis fuit templū cōbuſtū ⁊ ciuitas. ⁊ pplus partim occiſus ⁊ partim captiuatus que erāt occaſio magni luctus. z Quia hec dicit dñs ad ſellum. i. ad ſedechiā qui noiať ſellum. j. Paral. iij. vt dictū fuit ibidem qui regnauit ꝓ ioſia pře ſuo nō immediate ſꝫ in quarto loco: q2 añ eū regnauerūt duo frēs ſui ⁊ ei9 nepos. vt dictum eſt. a Qui egreſ. eſt de lo. iſto. loquiť de futuro ꝑ modū ꝑteriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. cetera pateť. b Ve q edificat. hic loquiť de ioachim filio ioſie. cuius ꝑ̄ deſcribit maliciā. ſecūdo debitā penā: ibi. Propterea. Circa ꝑmum dicit. b Ve q edi. do. ſuā in iniuſticia. erat eñ iſte ioachim cupidus ⁊ ſuꝑbus. ꝓpter qd ad faciendū ſibi edificia exceſſiua in magnitudine ⁊ curioſitate rapiebat bona aliena. c Amicū ſuuz oppri. fruſtra. i. ſine cā legitima: et ſi faciebat hoc Joachiz amicis multo fortius alijs. d Qui dicit edi. mi. do. latā. i. exceſſiuā in latitudine

E
Eſa.14.c.

e Et cena. i. ſolaria in quo notať exceſſus in latitudine. f Et fa. la. cedri. ⁊ ſic eſt exceſſus in materia. g Pingitq; ſinopide. in q notať exceſſus in curioſitate. h Nunqd regnabis. i. ꝑſeuerāter. i Qm̄ confers te cedro. i. te eleuas vltra debitū. vel cōfers te cedro. i. ſalomoni potētiſſimo ad edificandū. k Pater tuus. i. ioſias q deuotus ⁊ ſanctus fuit. l Nunqd nō co. ⁊ bibit. i. pacifice vixit. m Et fecit iudiciū ⁊c̄. q. d. ex ſtatu ꝓſpero potuiſſet aliter feciſſe. id ſequiť. n Nunqd nō id. ſupple vixit bene iuſte. o Quia co. me di. dñs. q. d. ſic. p Tui vero oculi ⁊ cor ad auari. ⁊ id degeneras a pře. q Et ad ſanguinē innocē. ⁊c̄. ad hoc eñ q bona innocentū ſibi acqreret crimē dignum morte eis imponebat. r Et ad cur. mali opis. cupiditas eñ impellit ad oia mala. ꝓpter qd dicit apl's ad Thimo. vj. Radix oim maloꝝ eſt cupiditas. s Propterea. Hic ꝯñr ꝓpha denūciat debitā penam. et ꝑmo reſpectu regis. d. t Nō plāget ⁊c̄. i. fratres ei9 ⁊ ſorores nō plangēt eum mortuū dicētes: ve nobis de morte fratris. v Non cōcre. ei. i. fratres non dicēt carmen lugubre. ſicut tunc fiebat in ſolēnibus ſepulturis ꝓpter qd ſubditur. x Sepultura aſini. cuius cadauer ꝓijcitur in campum vel foſſatum. y Sepelietur: putrefactus ⁊c̄. Contra hoc videť illud quod diciť. iiij. Regum. xxiiij. De iſto ioachim. Et dormiuit ioachim cuz patribus ſuis. Ad hoc dicunt aliqui q quia cadauer regis ſic proiectum redūdabat nimis in verecundiā iudeoꝝ. impetrauerūt a nabuch. q ſepeliret. Vel pōt dici q quarto regum non diciť q ſepultus fuerit: ſed q dormiuit cū patribus ſuis. que dormitatio non importat niſi mortem. Conſequēter poniť pena populi iude cum dicitur.

z Aſcende libanum τ clama τ in baſan τc.i. denūcia uſq;
ad extremitates regni. q2 liban⁹ eſt in extrema pte verſus
aquilonē: τ baſan verſus orientē. a Et clama.ad trāſeū
tes ita q̄ oēs etiā extranei p terrā tuā trāſeuntes percipiāt
dolorē tuū. b Quia ɔtriti ſunt oēs amatores tui.i. egy
pti de quoꝝ auxilio
confidebas quos na
buchodo.debellauit
iiij.Regum.xxiiij.
c Locutus ſum ad
te p pphetas meos.
d In abūdātia tua
id ē tpe pſperitatis.
in hebreo hr̄. In pa
ce tua. ſine qua non
pōt eſſe pſperitas.
e Dixiſti nō audiā
q2 rebellis fuiſti ver
bis pphetarum.
f Hec eſt via tua.i.
conſuetudo tua.
g Ab adoleſ. tua.i.
ab exitu de egypto.
extūc eñ fuerūt fre
quēter rebelles moy
ſi τ deo. h Oēs
paſto. tuos .i. reges
et ſacerdotes.
i Paſcet ventus.i.
inanis fiducia: quaꝫ
hūt de egyptijs de q̄
bus ſubdit. k Et
ama.tui i capti.ibūt.
p nabuch. captiuādi
l Et tūc ɔfunderis
pꝑter fruſtrationeꝫ
tue ſpei m Que
ſedes in libano.i. in
hir̄lm de lignis liba
ni edificata n Et ni
dificas.diuitias ma-
le congregando.

z Aſcende libanū τ clama: τ
a in baſan da vocē tuā: τ cla
b ma ad trāſeūtes: q2 cōtriti
c ſunt omēs amatores tui: lo
d cutus ſum ad te in abundā
e tia tua: dixiſti nō audiam.
f Hec eſt via tua ab adole-
g ſcētia tua q2 non audiſti vo
h cem meam. Oēs paſtores
i k tuos paſcet vētus: et ama-
tores tui i captiuitatē ibūt.
l Et tūc ɔfunderis et erube-
m ſces ab oi malicia tua: que
n ſedes in libano τ nidificas
o in cedris. Quō cōgemuiſti
p cū vēiſſent tibi dolores q̄ſi
q doloris pturientis. Viuo
r ego dicit dn̄s: q2 ſi fuerit ie
chonias fili⁹ ioachi regis
s iuda: anulus in manu dex-
tera mea. inde euellam eū.
t Et dabo te i manu q̄rentiū
aīam tuā: τ in manū q̄rū tu
formidas faciē: et in manu
nabuchodonoſor regis ba
bylōis: τ i manu chaldeoꝝ
Et mittā te τ mr̄em tuam q̄
genuit te in terrā alienā i q̄
nati non eſtis: ibiq; moꝛie-
v mini. Et in terrā ad quā ipi
leuāt aīaꝫ ſuā vt reuertant
x y illuc nō reuertent. Nunq̄d
z vas fictile atq; contritū vir
a iſte iechonias. Nūq̄d vas
b abſq; oi voluptate. Quare
abiecti ſunt ipſe τ ſemē ei⁹
τ piecti in terrā quā igno-
c rauerūt. Terra terra terra
audi ſermonē dn̄i. hec dicit
d e dn̄s. Scribe virū iſtū ſteri
lē virū q̄ in dieb⁹ ſuis nō p
f ſpabit. nec eñ erit d̄ ſemie
ei⁹ vir q̄ ſedeat ſr̄ ſoliū dd̄:
τ ptātē hēat vltra in iuda.

V E paſtorib⁹ XXIII
b q̄ diſpgūt τ dilacerāt
gregē paſcue mee: di
cit dn̄s. Ido hec dicit dn̄s
deus iſrl̄ ad paſtores q̄ pa-
ſcunt populum meū. Vos
diſpſiſtis gregē meū et eie
ciſtis eos: τ nō viſitaſtis eos.
c Ecce ego viſitabo ſup vos
d maliciam ſtudioꝛū vroꝛum

o Quō cōgenuiſti.i.cōgemiſces. q2 loquit de futuro per
modū pteriti. p Cū veni.tibi dolo. τc.i.cū veniēt in de
ſtructione templi τ ciuitatis. q Viuo ego. Hic vltimo
loquit de ioachim nepote ioſie dicēs in perſona dn̄i.
r Si fuerit iechonias.in hebreo hr̄ chonias eſt tñ idē no
men ioachim iechonias τ chonias.variatū tñ in hebreo ſi
cut in latino: idē nomē eſt nicolaus coletus τ colinus.
s Anulus in manu dextera mea τc. antiq̄tus eñ anulus
erat ſignū dilectionis τ etiā firmitatis.lr̄e.n.ſignabāt anu
lo regis. vt hr̄ in li.heſter. τ in pluri⁹ alijs locis. Eſt igitur
ſenſus. Si apparuerit ſigna dilectionis mee erga iechoni
am τ ſue ſtabilitatis in regno nihilominus eijciam eum.
t Et dabo te. mutat modus loquēdi de tercia perſona ad
ſecundā. Cetera patent ex dictis ſupra vſq; ibi.
v Et in terrā ad quā ipi le.ani.ſuā.i.i iudeā ad quā cū ma
gno deſiderio anhelabāt reuerti. x Nō reuertent. τ in
hoc ptꝫ qd̄ dictū eſt ſupra de ioachaꝫ q̄ erat minus lugen
dus q̄ iſte. q2 cū iſto multi nobiles fuerūt captiuati abſq;
reuerſione. y Nunq̄d vas fict. atq; ɔtritū.i. nulli⁹ mo-
menti. z Vir iſte chonias.q.d.ſic. a Nunquid vas
abſq; oi bonitate.i.nullā bonitatē hn̄s in ſe. ideo ſequit.
b Quare abiecti ſunt τc.q.d. p malicia ſua.
c Terra terra terra. ter replicat ad maiorē eius aſſertio-
nē qd̄ ſubdit. d Scribe virū iſtū ſterilem. p ſniam dei
diffinitiuā. cui⁹ ſterilitas explicat cū di. e Virum qui in
die. ſuis nō pſpe.in regimine regni. nec etiā in poſteris.
ideo ſequit. f Nec eñ erit de ſemine eius τc. q2 ſibi ſuc
ceſſit ſedechias eius patruus. vt dictū eſt ſupra.

Capitulum.xxiij.

V E paſtoribus. Hic ɔn̄r hieremias pphetat ɔ ſacerdo
tes τ falſos pphetas q̄s vocat paſtores. eo q̄ teneb̄
tur paſcere ppl̄m exēplo bone vite τ verbo ſane do-
ctrine. ipi aūt faciebant ɔtrariū. τ iō pn̄s capitulū in tres
partes diuidit. q2 pmo hieremias maliciā eoꝝ breuiter ar
guit. ſcd̄o aduentum
boni paſtoris.ſ. xp̄i
pdicit ibi: τ ego ter-
cio nequiciā maloꝛū
paſtoꝝ diffuſius re-
ſumit ibi: Ad pphas
vt ſic oppoſita iuxta
ſe poſita magis elu-
ceſcāt. Circa pmum
dicit. a Ve paſto
ribus.i. pphetis fal-
ſis τ ſacerdotibus.
b Qui diſpgunt et
dilacerant gregem.
exēplo malo vite et
verbo falſe doctrine
ideo ſubdit pena cū
dicit. c Ecce ego
viſita. ſup vos. acri-
ter puniendo.
d Maliciā ſtu. ve-
ſtroꝝ. ex q̄ patꝫ q̄ ex
certa ſcia faciebāt ta
lia. e Ecce ego.
Hic ɔn̄r nunciat ad
uentus boni paſto- A Ezech.34.
ris.ſ.xp̄i de q̄ eſt pn
cipalis intētio hui⁹
pphete τ alioꝝ ſicut
dictum fuit in pnci-
pio hui⁹ libri. tamen
aliq̄ expoſitores no-
ſtri totā iſtā partem
vſq; ibi. Ad pphetas
exponunt de reditu
captiuitatis babylo-
nice. τ qd̄ ſubdit. Et
ſuſcitabo ſup paſtores τc. exponunt. Et ieſu filio ioſedech
eſdra: neemia: aggeo: τ zacharia. τ qd̄ poſtea ſubdit. Suſci
tabo dauid germen iuſtum exponūt de zorobabel qui fuit
de ſemine Dauid. vt ptꝫ Mach.j. τ fuit dux ppl̄i de capti-
uitate redeuntis. qd̄ autē poſtea ſubdit. Et hoc eſt nomen
qd̄ vocabunt eum dn̄s iuſtus noſter. q2 ſicut dicunt iſti ex
poſitores iudei. imponebant antiquitus filijs ſuis nomia
dei. Sed iſta expō nō videt vera. pmo q2 di hic. Nō formida-
būt vltra τ nō pauebūt. reuerſi aūt de captiuitate babylo-
nica fuerūt frequēter in afflictione magna τ abiectione. vt
di Neemie.j. τ in magno timore a gētibus circūſtātibus
intantū q̄ vna manu faciebant opera τ altera tenebāt gla
diū. ſcd̄o quia ſubdit: τ nullus queret ex numero.i. deficī-
et. quia nō oēs iudei reuerſi fuerunt de babylone. ſꝫ multi
remanſerūt amore vxoꝝ quas ibi ceperāt τ pliis quam ge
nuerāt. vt dictū fuit Eſdre.j. Item qd̄ exponūt de zoroba
bel. Suſcitabo dauid germē iuſtm τc. non eſt verū. q2 ibi
ſubdit. τ regnabit rex τc. q2 zorobabel non fuit rex. Itē q2
de illo eodem rege ſubdit. Et hoc eſt nomē quod vocabūt
eum dn̄s iuſtus noſter. vbi eñ trāſlatio nr̄a hꝫ. dn̄s: in he-
breo hr̄ nomen dn̄i tethragrammaton. qd̄ ſm doctores he-
breoꝝ eſt appropriatum ſummo creatori. τ ideo nō poteſt
cōuenire alicui puro homini. qd̄ autē dicunt vlterius q̄ iu
dei noīa dei imponebāt filijs ſuis eſt ficticium: τ maxime
de noīe dn̄i tethragrāmaton. qd̄ pꝑter ſui ſanctitatem nul-
lus audebat noiare niſi ſoli ſacerdotes: nec tamen vbiq; ſꝫ
tm̄ in templo. Propterea expoſitores iſti magis iudai-
zant q̄ iudei qui paſſum iſtum intelligendum dicunt ad lit
teram de xp̄o. Unde eſt tranſlatio chaldaica que apud he

e ait dñs. Et ego cōgregabo
reliquias gregis mei de oi-
bus terris ad quas eiecero
f eos illuc ꝛ ꝯuertam eos ad
g rura ſua ꝛ creſcēt ꝛ multipli
h cabunt. ꝛ ſuſcitabo ſup eos
i paſtores ꝛ paſcēt eos. Nō
formidabūt vltra. ꝛ non pa
k uebunt. ꝛ nullus queret ex
l nūero dicit dñs. Ecce dies
m veniunt dicit dñs. ꝛ ſuſcita
n tabo dō germen iuſtū ꝛ re-
o p gnabit rex ꝛ ſapiēs erit ꝛ fa
q ciet iudiciū ꝛ iuſticiā in ter-
r ra. In diebus illꝭ ſaluabit iu
s da: ꝛ iſrael habitabit confi
t denter. Et hoc eſt nomē qđ
v vocabunt eū domin⁹ iuſtus
x noſter. Propter hoc ecce di-
y es veniūt dicit dñs ꝛ nō di
cent vltra viuit dominus q̄
eduxit filios iſrael de terra
z egypti: ſed viuit dominus
qui eduxit et adduxit ſemen
domus iſrael de terra aqui-
lonis ꝛ de cunctis terris ad

hebreos ē autētica. ꝛ dr̄ targū apud eos. vbi nos hēm⁹. Suſcitabo dauid germē iuſtū hȝ. Statuā dauid meſſiā iuſtum ꝓpt̄ qđ lr̄a iſta de xp̄o eſt exponēda. ꝛ diuidit in tres ptes. qꝛ p̄ pdicit fideliū cōgregatio. ſcđo ſbdit ꝯgregātis condi tio. ibi. Ecce dies. Tercio tāti bñficij recognitio. ibi. ꝓpter. Circa pmū dr̄ i pſo na dñi. c Et ego ꝯgregabo reliquias gregis mei. q̄ cōgregatio nō ē intelligēda p localem motū ſ; p vnitatem fidei ꝛ charitatis nexū ſm qđ dr̄ Ioh. xj. qꝛ xp̄s moriturꝰ erat ꝓ gente ꝛ vt filios dei q̄ diſpſi erāt ꝯgregaret i vnū. i. in vnū ritū fi
I.33.c. dei xp̄iane de varijs ſectis gētiū ꝛ iudeorū in qb⁹ erāt diſpſi. f Et conuertā eos ad rura ſua ager aūt dñicus ē eccīa ꝛ ſic dr̄ ager vn⁹ pp vnitatem vl̄is eccie. ita pñt dici plures agri. ꝓpter diuerſas prouincias in qb⁹ viget cult⁹ xp̄i. ꝛ ꝓpt̄ diuerſa loca huic cultui ꝯſecrata ad q̄ ꝯueniūt fideles. ꝛ dicūt h rura in hebre.
B.54 aūt hr̄. Ad maneria ſua. p qđ clari⁹ ſignāt loca deo dicata. g Et creſcēt ꝛ multiplicabūt. ſic ptȝ iplerū p multiplicatione fideliū. h Et ſuſcitabo ſup eos paſtores. ſ. xp̄m q̄ eſt pnceps paſtoꝝ ꝛ apl̄os ꝛ ſucceſſores eoꝝ. i Nō formidabūt vltra. iſtud refert ad ſtatū triūphantis eccie q̄ ſit currit cū ſtatu eccie militātis a tpe paſſionis xp̄i p quā apta fuit ianua celeſtis. i illo vo ſtatu formido nō hȝ locum. ſ; firma ſecuritas ꝛ etna. k Et null⁹ qret ex nūero. ſ. p deſtinatoꝝ de q̄ null⁹ deficiet ab aſſecutiōe celeſtis patrie. l Ecce dies. Hic ꝯñr deſcribit ꝯditio ꝯgregatōnis. ſ. xp̄i dei veri ꝛ hois. cui⁹ vera hūanitas oñdit ibi. m Suſcitabo dauid germē iuſtū. qꝛ factus ē rex ex ſemie dauid ſm carnem ad Ro. j. n Et regnabit rex. pp qđ dicit math. vl. Data ē mihi oīs ptās in celo ꝛ i terra. o Et ſapi. erit ſapia increata ꝛ creata. p Et faciet iudiciū diſcretiōis in pñti diſcernēdo fideles ab īfidelib⁹ vocādo aliqs ad fidē ꝛ alios dimittēdo ſuo iuſto iudicio. lȝ nobis occulto. ꝛ iudiciū diſcuſſionis in fine mūdi. q Et iuſticiā. dando legē euāgelicā q̄ ꝯtinet pfectā iuſticiā. ꝛ in fine mūdi ꝓferēdo iuſtā ſniam de retributōe bonoꝝ ꝛ punitōne maloꝝ vt hr̄ mat. xxv. r In dieb⁹ illis ſaluabit iuda. i. ꝯfeſſi vere ꝯfitēs corde ꝛ ore nomē dñi. ꝛ qđ iſte ſit itellect⁹ ptȝ ñ ſolū p expoſitores latinos ſ; etiā hebreos. qꝛ Geñ. xlj. dīc q̄dā gloſa hebraica. Poterit ne dici qꝛ redēptor ſit leuans facies. i. acceptor pſonaꝝ. ꝛ ſubdit ibi abſit. ſ; oēs confitentes ei corde ſuo ꝛ ore ꝛ opib⁹ ſaluabit. ſic ſcriptū ē Hiere. xxiij. In diebus illis ſaluabit iuda ac ſi dicat cōfitentes ei hec glo. s Et iſrael hitabit ꝯfidēter. iſtud refert ad ſtatū eccie triūphātis vbi ē ſumma ſecuritas. t Et h ē no. qđ vo. eū do. In hebreo hr̄ nomen dñi tetragrāmaton qđ nō pōt dici niſi de deo vero. Dīc. n ra moy. lib. directōnis pplexoꝝ qꝛ h ē nomē ipoſitū a deo ad ſignificādū eſſentiā diuinā ſm ſe abſq; aliq̄ reſpectu ad creaturas. ꝓpt̄ h ē oino incōmunicabile. Alia vo noīa aliq̄ mō cōmunicabilia ſūt ſic h nomen dñs cōicat magnis pſonis hñtibus ſubiectos ꝛ q̄ ꝓmouit aliquē dr̄ ei⁹ creator. ſicut cōit dr̄ qꝛ ꝓmor⁹ ē creatura ei⁹. ſilr̄ h nomē de⁹. qꝛ iudices dicunt dij. Exodi. xxij. Vtriuſq; . n. cā ad deos pueniet. Et p h parȝ diuinitas vera ipius xp̄i. h aūt nomē apđ hebreos dr̄ ieffabile. ꝛ iđ trāſlator loco ipius poſuit nomē cōe. ꝛ h mō trāſfert dcm̄ nomē vbicūq; in veteri teſta. inuenit. Aliq̄ dicunt qꝛ h nomē dñi tetragrāmaton ñ dr̄ de deo tm̄mō. ſ; et de alijs. verbigrā Ezech. vl. dr̄. Et nomē ciuitatis dñs ꝛ vbi habemus

dñs In hebr. hr̄ Tetragrāmaton: ꝗ h nomē tetragrāmatō qđ ſtat h ꝓ ciuitate nō dr̄ de deo. Item Geñ. xxij. Vocauit Abraā nomē loci illius dñs videt. ꝛ vbi hēmus dñs in hebreo hr̄ nomen dñi tetragrāmatō. Itē Iudic. vj. legit Edificauit ergo altare dño vocauitq; illđ dñi pax. vbi in hebreo habet nomen dñi tetragrammaton. Itē Exo. xxv. Edificauit moyſes altare domino: ꝛ vocauit nomen eius dñs: exal- B'
tatio mea vbi habe- Deutro.33.d.
mus domin⁹. in hebreo habetur nomen G.16.c.
domini tetragrammaton: ſ; iſta non derogant dictis Ra. moyſi: qꝛ nullum pdictorum noiat noie dei ꝓprio ꝛ abſolute: ſ; a q̄dā effectu dei ꝗ nullus hō ꝓprie ꝛ abſolute vocat deus ſ; cū quadam ꝯnotatōe ꝛ ab aliq̄ effectu dei ſicut multi ſunt vocati deodatus dñi dedit. ꝛ ſilr̄ de plurib⁹ tā hoibus q̄ȝ locis: ſic eſt in locis allegatis ſupra vt pȝ intuenti. Veruntñ in pma auctoritate dicente Et nomen ciuitatis dñs dȝ addi ibidem. Unde trāſlatio chaldayca hȝ nomen ciuitatis exponent a die a q̄ faciet dñs deſcēdere diuinitatem ſuā ibidē. ꝛ ſic pȝ ad alia q̄d ſit dicendū: qꝛ ſp cum aliq̄ ꝯnotatōe ponit dictū nomen qñ ponit ꝓ alio q̄ȝ ꝓ vero deo. v Iuſtus nr̄. id eſt iuſtificās nos: p qđ etiā oſtēdit eius diuinitas cuius ꝓpriū eſt iuſtificare impiū. Sciendum aūt qꝛ hebrei ne ex hac auctoritate cogerent xp̄i diuinitatem ꝯfiteri quē expectant futuꝝ hominem puꝝ: Moyſen tñ ſanctiorem dicunt qꝛ lr̄a hebrayca talis eſt. Et hoc ē nomen eius q̄ vocabit eū dñs iuſtus nr̄: ita qꝛ nomen domini tetragrāmaton qđ ſoli deo ꝯuenit nō dr̄ hic de Meſſya ſm eos ſ; de deo q̄ vocabit eum ad redemptionem iudeoꝝ: ꝛ ipſi pñt ſic mutare lr̄am defacili: qꝛ dictio hebrayca que h ponit ſcȝ eſſer indifferenter accipitur ꝓ qui ꝛ ꝓ qđ. Item vocabunt eum ꝛ vocabit eum eiſdem lr̄is hebraycis penitus ſcribunt: ſ; varie punctant que punctatio pōt valde defacili fieri: ꝛ qꝛ iudei talem falſitatem fecerint in h loco pȝ p ſeptuaginta interptes q̄ fuerunt iudei valde lr̄ati: ꝛ in h loco ſic tranſtulerunt. Et h eſt nomen qđ vocabūt eum dñs iuſtus noſter. Nec tñ p hoc reuelauerunt diuinitatem xp̄i Ptolomeo regi quam intendebant ei zelare ſm qꝛ dīc Hieronymus in pluribus locis: qꝛ ꝓ nomine dñi tetragrammaton tranſtulerunt nomen grecum ſignans dñm ſicut h nomen dominus ponitur in tranſlatione latina: qđ nomen non ſolum dr̄ de deo: ſed de quolibet homine magno. Falſitas etiam predicta patet per tranſlationem chaldaycam que ſic habetur in hoc loco. Et hoc eſt nomen qđ vocabunt ei ꝛc̄. x Propter hoc. Hic conſequenter ponitur tanti beneficij recognitio cum dr̄
y Et non dicent vltra viuit dominus ꝛc̄. quia ſicut ad pſentiam maioris luminis minus obfuſcat: ſic aduenīente beneficio incarnationis Ieſu xp̄i ꝛ redemptionis noſtre p eum facte obfuſcata ſunt omnia beneficia ꝛ quaſi obliuioni data que fuerunt in veteri lege tanq̄ȝ modica aut nulla reſpectiue. z Sed viuit dominus qui eduxit ꝛ adduxit ꝛc̄. Quod nō poteſt intelligi de ritu captiuitatis Babylonice: qꝛ illud bñficium quaſi incompabiliter minus fuit q̄ȝ eductio filioꝝ iſrael de egypto in tot ſignis ꝛ mirabilibus diuinis: ꝛ in tāta multitudine qꝛ erāt ſexcenta milia abſq; mulieribus ꝛ paruulis. ꝛ ideo iſta adductio intelligit de vocatōe ad fidem xp̄i: qꝛ de omnibus terre ptibus ſunt aliq̄ vocati. ꝛ iſta vocatio maior ē ꝛ excellentior q̄ſi incompabilit omnibus bñficijs veteris teſtamenti.

a Et habitabūt in terra ſua.i.in eccl'ia militāte. ⁊ poſtea in triūphāte q̄ ē terra viuētiū ꝓmiſſa fidelibus in premiū vt freq̄nter ſupꝰ declaraui. b Ad ꝓphetas. h̄ ꝯñr nequiciā maloꝝ paſtoꝝ diffuſiꝰ reſumit ⁊ p̄ arguit coꝝ vitā.ſc'do doctrinā.ibi.Hec dic̄. Pria adhuc in duas.q꞉ p̄ arguit eorum mala vita.ſc'ō do ſubdit pena. ibi: Idcirco. Circa primū dicit hieremias c Contritū eſt cor meum ⁊c̄.q꞉ dolebat de mala vita ſacerdotum ⁊ falſoꝝ ꝓphārū.cōpatiebat etiā coꝝ nature ꝓpt mala q̄ videbat eis imminere.lꝫ coꝝ culpā odiret. d Factꝰ ſum q̄ſi vir ebrius.i. attonitꝰ p̄ coꝝ malicia ⁊ ſeq̄nti pena. iō ſ'bdit. e A facie dñi.vindictā p̄parātis. f Quia adulterijs repleta eſt terra ſic dicūt dicrū eſt ſ̄.v.vnuſq̄ſq꜄ ad vxorē ꝓxi ſui hiniebat g Quia a facie maledictionis.i. ꝓpter blaſphemias cōtra deum ⁊ alia mala. h Luxit t'ra.p̄ ſiccitate nimia. ſic diffuſiꝰ explicat ſupra xiiij. Sic eñ pratū d'r ridere metaphorice q̄ñ viret. ſic t'ra lugere quando aret i Factꝰ ē curſus eorū malꝰ. ad mala eī currebāt ſine freno rōnis ⁊ diuine legis k Et fortitudo eorū diſſimilis. pñbꝰ antiquis. l Propheta nāq꜄ et ſacerdos polluti ſunt.luxuria ⁊ auaricia. m Et in domo mea.i.in tēplo meo noī dedicato. n Inueni malum coꝝ.i. ydola q̄ colebant.iiij.Reg.xxj. Idcirco.Hic ſubiūgitur pena cū dicit.

mite.ideo ſubdit inflictio pene. y Ecce ego cibabo eos abſinthio ⁊c̄.i.replebo eos pena amariſſima. z A prophetis eñ ir'lm egreſſa ē pollutio.ydolatrie ⁊ alioꝝ malorū. a Sup omnē terrā.ſ.iudee q꞉ ppl's eos imitabatur. b Hec dic̄ dñs.h̄ ꝯñr arguit ꝓphetaꝝ falſoꝝ ⁊ ſacerdotū doctria.⁊.p̄ q̄ītuꝫ ad denūciationē falſitatis.ſc'do q̄ītū ad deriſiōꝫ v'itatis.ibi. Si igit. Prima adhuc in duas. quia p̄ arguit in eis denunciatio falſi. ſc'do coloratio dicti.ibi.Audiui.Circa primū dicit. c Nolite audire v'ba ꝓphāꝝ. q̄ ꝓphetāt mēdacium ad vos decipiendū. d Viſionē cor.ſui id ē fictam ab eis. e Dicūt eis q̄ blaſphemabāt me. ore ⁊ ope. f Pax erit vobis aſſecurādo ⁊ nutriēdo eos i mal'. g Quis eñ affuit i ꝯſilio dñi.ſ. ꝓphis ſic loquētibus .q.d. nullꝰ.q꞉ eueniet cōtrariū.iō ſequitur. h Ecce turbo dñice indignatōis.i.impetꝰ diuie vindicte. i Sup caput impiorum. ſiue ſint ſacerdotes ſiue populares. k Non reuertetur.i.nō impedietur ſed abſq꜄ dubio veniet. l In nouiſſimis diebꝰ.i. tēpore deſtructōis ciuitatis qd̄ d'r h̄ vltimū. q꞉ tūc terminatū fuit regnū iudeorū. m Intelligētis ꝯſiliū meū.i.penā quā diſpoſui iferre videbit' p effectū n Si ſtetiſſent in ꝯſilio meo.v'bis ꝓphetarum meoꝝ credendo. o Et nota

C

a quas eieceram eos illuc. et
b habitabunt in terra ſua. Ad
c ꝓphetas. Contritū eſt cor
meum i medio mei ꝯtremu-
d erunt oīa oſſa mea. Factꝰ
ſum q̄ſi vir ebrius. ⁊ q̄ſi hō
e madidus a vino a facie dñi
⁊ a facie v'borū ſanctoꝝ eiꝰ
f q꞉ adulterijs repleta ē terra
g quia a facie maledictionis
h luxit terra. arefacta ſunt ar-
i ua deſerti. Factus ē curſus
k eoꝝ malus. ⁊ fortitudo eoꝝ
l diſſimilis. ꝓpheta nāq꜄ ⁊ ſa
m cerdos polluti ſunt. ⁊ in do
n mo mea inueni malum eoꝝ
o ait dñs. Idcirco via eorum
erit quaſi lubricū i tenebris
impellētur eñ ⁊ corruēt i ea
Afferā eñ ſuper eos mala.
annū viſitationis eorū ait
p dñs. Et in ꝓphis ſamarie
q vidi fatuitatē ⁊ ꝓphābāt in
baal. ⁊ decipiebant popu-
r lū meū iſrael. Et in ꝓphis
ir'lm vidi ſilitudinē adulte-
s
t rantiū ⁊ iter mēdacij. Et cō
v fortauerūt manꝰ peſſimorū
vt nō conuertet vnuſquiſq꜄
x a malicia ſua. Facti ſunt mi
hi oēs ſodoma. ⁊ habitato-
res eius q̄ſi gomorra. Pro
pterea hec dicit dñs exerci
y tuū ad ꝓphetas. Ecce ego
cibabo eos abſinthio. ⁊ po
z tabo eos felle. A prophetis
eñ hieruſalē egreſſa eſt pol

a
b lutio ſup oēm terrā. Hec di
c cit dñs exercituum. Nolite
audire v'ba ꝓphāꝝ qui pro
phetant vobis. ⁊ decipiunt
d vos. viſione cordis ſui lo-
e quūtur. non de ore dñi. Di
cunt his q̄ blaſphemāt me.
f locutꝰ ē dñs. pax erit vobis
⁊ oībus q̄ ābulāt in prauita
te cordis ſui dixerūt nō ve-
g niet ſup vos malum. Quis
eñ affuit in ꝯſilio dñi. ⁊ vi-
dit ⁊ audiuit ſermonē eius?
Quis cōſiderauit v'bū illiꝰ
h ⁊ audiuit? Ecce turbo domi
ce indignatōnis egredietur
i ⁊ tēpeſtas erūpēs ſuper ca-
k put impiorum veniet: Non
reuertetur furor domi vſq꜄
dū faciat. ⁊ vſq꜄dum cōple-
at cogitationem cordis ſui
l
m in nouiſſimis diebus intel-
ligetis ꝯſiliū eiꝰ. Nō mit-
tebā ꝓphās ⁊ ipſi currebāt
nō loquebar ad eos. ⁊ ipſi ꝓ
n phetabāt. Si ſtetiſſent i cō-
o ſilio meo ⁊ nota feciſſent v'-
p ba mea populo meo. auer-
tiſſeꝫ vtiq꜄ eos a via ſua ma
la ⁊ cogitationibꝰ ſuis peſſi
q mis. Putaſne deus e vici-
no ego ſū dic̄ dñs. ⁊ nō deꝰ
r de lōge. ſi occultabit vir in
abſcōditis. ⁊ ego ſi videbo
s eū dicit dñs. nūq̄d ſi celū et
t'rā ego ipleo dicit dominꝰ?
t
v Audiui q̄ dixerūt ꝓphē ꝓ-

E

Deutro.33.c. ſ̄.9.c.

ſ̄.14.c. ſ̄.29.c.

o Idcirco via eorum quaſi lubricū ⁊c̄.hoc eſt dictum inferam eis plura mala ſup aliud. p Et in ꝓphis ſamarie.q̄ iā erāt in captiuitatē ducti a ſexto anno ezechie.iiij. Re.xviij.vbi hēmus fatuitatē.in hebr.ht̄ blaſphemiā.iō ſ'bditur. q Et ꝓphetabāt in baal.q̄rēdo rñſum ab ydolo vel potius a demone in ipo.⁊ nō a deo. ⁊ ſic erat quedā blaſphemia.q꞉ p hoc oñdebāt ꝙ reputabāt baal pluſq꜄ deum. r Et in ꝓphis ir'lm vidi ſimilitudinē. ad ꝓphās ſamarie.adulteriū.i.ydolatriā. s Et iter mēdacij.quia decipiebāt ppl'm iude.ſic ille ppl'm ſamarie. In hebre.ht̄ ſic. Vidi turpitudinē adulterij ⁊ iter mendacij. turpitudo eñ adulterij ē q̄ñ adultera in eodē lecto recipit adulterum cū marito.⁊ ſic iſti fecerūt.q꞉ in tēplo dñi ydolū poſuerūt. t Et confortauerūt.ſuo malo exēplo ⁊ verbo falſo. v Manus peſſimoꝝ.ad permanendum in peccato. x Facti ſunt mihi omes ſodoma.i.abomiabiles vt ſodomitae.

ſc.ver.mea po.meo ſicut tenebātur ex officio. p Auertiſſem eos vtiq꜄ a via mala.ſpūm vere pnīe eis cōferendo. q Putaſne deꝰ e vicino ego ſum.i.cognoſcēs tm̄ illa que ſunt ꝓpe me ⁊ nō ea q̄ ſunt lōge h̄ nō inducit ad excludendū doctrinā falſam aliquoꝝ ſacerdotū q̄ dicebant dei ꝓuidentiā attingere tm̄ ad ſupiora ⁊ nō ad iſta ad inferiorā q̄ error incepit a tpe ſancti Iob. In ꝑſona ſic errātiū d'r Iob xxij. Circa cardines celi perambulat nec nr̄a cōſiderat. Sꝫ quia dei ꝓuidentia attingit ad oīa quātumcūq꜄ occulta. ideo ſequitur. r Et occul.vir in abſcon. ⁊c̄.i. nō occultabitur.qd̄ ꝓbatur ex eius pñtia vbiq꜄ cū d'r. s Nūq̄d non celuꝫ ⁊ terram ego impleo. q.d.ſic. t Audiui. Hic conſeq̄nter arguit in falſis ꝓphetis coloratio ſui dicti. ad hoc eñ ꝙ magis ſibi crederetur vtebātur modo loquēdi ꝓphetaꝝ ⁊ hoc ē qd̄ d'r. t Audiui q̄ dixe.ꝓ.ſ.falſi.q꞉ verba coꝝ nota ſunt mihi. v Prophetātes in nomi.meo men.ꝑmittētes ſue falſe ꝓphie hec dic̄ dñs.ſic̄ ꝓphe veri

x Somnia .i. viſſonē a deo accepi in ſomno. ꝛ qꝛ h̄ facie- bāt ad facili⁹ decipiēdū pplm vt dcm̄ ē. iō ſeqꝛ. y Qui volūt fa. vt obli. po. me⁹ no. mei. p ſuā falſam doctrinā. iō ſeqtur. z Propheta q̄ hꝫ ſomnium .ſ. vanū. z Narret ſomniū .i. referat tanq̄ ſomniū. ꝛ pmittat h̄ dic̄ dn̄s. a Et q̄ hꝫ ſmonē meū

s Et pphā ꝛ ſa. ꝛ po. q̄ dic̄ onus dn̄i deridēdo ꝓ hieꝫ verā t Viſitabo ꝛc̄. i. puniā eum in perſona ſua grauit: ꝛ in perſonis ſibi ꝯiūctis. Conſequent doꝫ eos loq̄ reuerent de ꝓphetia dn̄i cum dr̄. v Hec dicetis .i. ſic loq̄mini de ꝓphetia dn̄i. x Quid rn̄dit dn̄s ꝓphe inq̄renti ab eo.

ſic hieremias et alij veri pphe. b Loquat ſermonē meuꝫ vere .ſ. premittendo hec dicit dominus. c Quid paleis ad triticū .i. ſicut palee nō ſunt tritico cōmiſceude vl̄ ecōuerſo. ſic nec nomē dn̄i eſt adiūgendū falſe doctrine prophetaruꝫ. d Nūq̄d nō verba mea ſūt q̄ſi ignis .q. d. ſic pp qd̄ dixit hieremias .ſ. xx. ca. Factus ē ſmo dei quaſi ignis exeſtuās in corde meo .q. d. ſicut ignis cōſumit paleas ꝛ malleus ꝯterit petras. ſic v̄tus nominis mei q̄ colerāt falſitates ſuas erit occaſio attritōnis ꝛ ꝯſūptōis coꝝ. iō ſequit. e Ecce ego ſupple parat⁹ ſum. f Ad pphas .i. ad puniēdū pphas falſos. g Qui furātur v̄ba mea. a verꝭ ꝓpheris ꝯſiderabāt eī attēte modū loq̄ndi ipoꝛū ꝛ illoꝝ vtebāt in ſuis falſis ꝓphetijs. ſic ananias audiuit i pncipio re

phetātes in noīe meo men- x dacium atq̄ dicētes. Somniaui ſomniaui. Vſq̄ q̄ iſtd̄ ē i corde pphaꝝ vaticinātiuꝫ mendaciū. ꝛ pphetātiū ſe- y ductōnes cordis ſui. Qui volunt facere vt obliuiſcat pplꝭ me⁹ nois mei ꝓpt ſō- ma coꝝ q̄ narrāt vnuſquiſq̄ ad ꝓxim ſuū. ſicobliti ſunt prēs coꝝ nois mei pp baal z propheta q̄ habꝫ ſomnium z a narret ſomniū ꝛ q̄ hꝫ ſmōeꝫ b meū. loquat ſermonē meuꝫ c vere. Quid paleis ad triti- d cū dic̄ dn̄s? Nūq̄d nō v̄ba mea ſūt q̄ſi ignis ardēs dic̄ dn̄s. ꝛ q̄ſi malle⁹ ꝯterēs pe e tram. Propterea ecce ego f g ad pphas ait dn̄s q̄ furant v̄ba mea vnuſq̄ſq̄ a ꝓximo ſuo. Ecce ego ad pphetas h ait dn̄s q̄ aſſumunt linguas i k ſuas. ꝛ aiūt dicit dn̄s. Ecce l ego ad pphetas ſomniātes mendaciū dic̄ dn̄s. q̄ narra- m uerūt ea ꝛ ſeduxerūt pplum n meum in mendacio ſuo ꝛ in miraculis ſuis cum ego nō

~~miſiſſem eos: nec mandaſ-~~ ſem eis qui nihil ꝓfuerunt populo huic dicit domin⁹. o Si igit interrogauerit te populus iſte vel propheta aut ſacerdos dicens: quod eſt p onus domini dices ad eos q Vos eſtis onus. Proijciā r quippe vos dicit dominus s Et propheta et ſacerdos et populus qui dicit onus do t mini: viſitabo ſuper virum illum ꝛ ſuper domum eius. v Hec dicetis vnuſquiſq̄ ad ꝓximum ꝛ ad fratrem ſuum x y Quid rn̄dit dn̄s: ꝛ q̄d locu z tus eſt dn̄s? Et onus dn̄i vl a tra nō memorabit: qꝛ onus b erat vnicuiq̄ ſermo ſu⁹. Et ꝓuertiſti verba dei viuētis: dn̄i exercituum dei noſtri. c Hec dices ad prophetam. Quid rn̄dit tibi dn̄s: et q̄d locut⁹ ē dn̄s? Si āt on⁹ dn̄i dixeritis ꝓpter hoc: h̄ dicit dn̄s. Quia dixiſtꝭ ſermoneꝫ iſtum onus dn̄i: ꝛ miſi ad vos dicens: nolite dicere d onus dn̄i ꝓpterea ecce ego

y Et q̄d lo. eſt dn̄s pphas inſpirādo. z Et onus dn̄i vltra nō memorabit .i. ꝓphetia dn̄i ampli⁹ nō nominabit a vob de nomine oneris a Quia onus vni. erit ſer. ſu⁹ .i. ſi loquat de pphia dn̄i nominādo eā onus: punīet grauit ꝓ tali ſmone b Et puer. v̄ba dei vi. ꝓuerſe nominaſtꝭ nominādo ea onera deriſorie. In heb. āt hr̄. Et ꝓuertiſtis v̄ba deoꝝ viuentiuꝫ p qd̄ in diuinis oſ̄dit pluralitas perſonaꝝ ꝛ vnitas eſſentie cum ſb̄dit in ſingulari. Dn̄i exercituum dei noſtri. b Hec dices Docet modum loq̄ndi reuerent cū ꝓpha domini. ꝛ pꝫ ſnia ex dictis: qꝛ ē replicatio eiuſdē ad maiorē aſſertiōeꝫ: ꝛ qꝛ hāc dei monitōeꝫ ꝯtēpſerūt: iō ſequit pena ibi. d Propterea ecce ego tollā vos de ter. ve. poꝛ. ſ. ad alienam qd̄ impletum fuit in trāſmigratōne Ioachym regis iude inchoatiue ꝛ ꝯſūmatiue in captiuitate babylonica tpe Sedechie

gniſedechie hieremiā dicentē. Hec dicit dn̄s exercituum Ecce ego ꝯfringā arcū helā. ſ. xlix. ꝛ ad ſilitudinē h⁹ dixit q̄rto āno ſedechie. Hec dicit dn̄s. Si cōfringam iugū nabuch. ꝛc̄. ifra. xxviij. iō ſeqtur. h Qui aſſumūt linguas ſuas .i. modos loq̄ndi ꝓphaꝝ dn̄i. i Et aiūt dic̄ dn̄s. in ſuis falſis pphetijs. k Ecce ego ad pphas. exponat vt ſ. l Somniātes mēdaciū. dicētes ſe habuiſſe a deo viſionē i ſomno. m Et ſeduxerūt pplm meū in mēdacio ſuo. qd̄ finxerūt. Et miraculis ſuis. in hebr. hr̄. Et in extaſibus ſuis. Aliq̄n em̄ fingebāt ſe eſſe raptos a ſenſib⁹ ad fingendū magnitudinē reuelatōis ſibi facte. ꝛ talia pn̄t q̄dāmō dici miracula. qꝛ inducūt ſimplices homies in admiratione. o Si igit. Hic arguit malicia coꝝ in deriſiōe veritatis. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ ſacerdotes ꝛ mali ꝓphete deriſorie noiabāt onus ꝓphetiā hieremie ꝛ alioꝝ pphaꝝ dn̄i. ꝛ pplm inducebāt ad talē modū loq̄ndi duplici rōe. Vna eſt qꝛ pphete dn̄i arguēdo coꝝ vicia cōminabātur eis penas graues. q̄s pphete falſi vocabāt onera. Alia eſt. qꝛ iſte pene diu an̄ euentū fuerūt p pphetas dn̄i nūciate ꝛ iō deriſorie dicebant. on⁹ on⁹ p hoc iſinuādo ꝙ ille pphetie eēnt deriſibiles tāq̄ friuole ꝛ effectū n̄ hn̄tes ꝛ pp talē deriſiōꝫ dn̄s cōminat deriſorib⁹ penaꝫ. ꝛ ponit iſta ſnia h̄ diffuſe ꝛ intricate cū dr̄ in pſona dn̄i hieremie. o Si igit interroge ꝛc̄. qd̄ ē onus dn̄i. ꝓphetiā tuā on⁹ nomians deriſorie. p Dices ad eos. Vos eſtis onus .ſ. iportabile pp pctōꝝ vroꝝ pond⁹. iō ſb̄dit. q Proijciā q̄ppe vos in captiuitatem. r Dicit dn̄s. ſicut ꝓijcit importabile onus.

In ca. xxiij. vbi dr̄ in poſtil. Sciendum aūt ꝙ hebrei ꝛc̄.

Additio pma.

Hebrei nō ſolum ſbterfugere nitunt a veritate hui⁹ auctoritatis q̄ diuinitatē xpi ſatis manifeſtat per varietatē lr̄e ꝓut poſtillatoꝛ dic̄: quā varietatē recte ꝯfutat ꝓut in poſtilla: ſꝫ etiam dicunt ꝙ lꝫ nomē dn̄i tetragrāmaton nō ꝯueniat eſſentialit alicui creature: tn̄ q̄nq̄ in ſcriptura creatura denominat p̄dicto noīe ad effectum ipſius dei. Ad qd̄ inducunt illud Exo. xvij. vbi dr̄. Edificauit moyſes altare ꝛ vocauit nomē eius dn̄s exaltatio mea. Et vbi nos hēmus dn̄s in hebreo ponit tetragrāmatō qd̄ nō ꝯuenit ipſi altari ſm eēntiā: ſꝫ denominat ſic ab effectu ipſius dn̄i exaltātis pplm iſrl̄: vt ibidē exponit in poſtilla. vn̄ in ꝓpoſito dicūt ꝙ h̄ nomē ꝓpriū dei ſcꝫ dn̄s iuſtus nr̄ dr̄ de illo germine ſuſcitādo de Dd̄ nō eſſentialit: ſꝫ ab effectu ipſius dei iuſtificātis. Sꝫ illa cauillatio nō vꝫ. Nā ꝓut hr̄ in Thalmud in libro q̄ dr̄ bababata al'ſ Babalbatra in diſtinctōe q̄ incipit. Qui vidit nauē hr̄ expſſe ꝙ Meſſyas vocat nomine dei tetragrāmatō. Ad qd̄ allegat iſta auctoritas Hieremie: Hoc ē nomē qd̄ vocabūt eū dn̄s iuſtus nr̄ Et ſic pꝫ ꝙ nomē dei eſſentialit intelligit in hac auctoritate. Ibi em̄ d̄ eſſentiali nominatōe loquit vt ibidē pꝫ ꝛc̄.

In eodem capitulo vbi dr̄ in poſtilla. Circa quod ſciendū ꝙ ſacerdotes ꝛ falſi ꝓphete deriſorie nominabāt onus ꝓphetiam.

Additio .ij.

Vbi nos habemꝰ in hoc loco onus. in hebre. hř hec dictio maſcã. q̃ vno mõ ſignificat idẽ qȯ onus. alio mõ ſignificat aſſumptõem. ſ. vbũ aſumptum a pro pheta. vñ Numeri. xxiij. ⁊ xxiiij. vbi dř de balaã aſſumpta parabola dixit. in hebr. hř rõ iſtiꝰ dictõis. ſ. maſca, put ſignat

s.20.c. aſſumptionem verbi vel parabole dei et ſic i alijs locis ſimilibus. vbi ergo graue erat ſeu pondero ſum qȯ ꝓphetiſabaꝛ irriſores vocabãt illam propheciaꝫ onꝰ intelligendo in pma ſignificatõne. qꝛ igitur ꝓphete ſolebãt

A peccãtibꝰ triſtia enũciare. vt ad penitentiam eos reuocarẽt. que tñ deus ſepe miſericorditer differebat. iõ ppl's pſeudo ꝓphaꝝ fraude decepꝰ putabat nõ vẽtura q̃ dñs minabatur. vñ ⁊ ꝓphiam verã ⁊ ſerioſam i ludũ vertebat. ⁊ veris ꝓphetis irridendo dicebat. Hi viri pondus ſeu onꝰ dñi annũciant. Vñ iam vl

B tra ꝓphia nõ viſio

s.1.c. ſꝫ onus vel pondus dñi apȯ eos dicebaꝛ ⁊ ideo dñs ad hieremiã dicebat. Si interrogauerit te populꝰ ⁊c̃. ⁊ h̃ ſententia plenius habeꝛ i gloſa.

Capitulũ. xxiiij.

a Oſtendit ſuperiꝰ poſita eſt hieremie ꝓphia hõñter oñdꝛ in pte ipleta. ⁊ diuidꝛ in duas. qꝛ pmo oſtẽditur hec impletio. ſcȯo poniꝛ prophetie hieremie re

C petitio cap. ſequẽti. Prima in duas. qꝛ p̃ poniꝛ q̃dã imaginaria viſio. ⁊ ſcȯo ponit eius expoſitio ibi Et factũ ẽ. aliꝛ eñ nõ fuiſſet vã prophetia niſi hieremias itellexiſſet viſionẽ ſic̃ pharao vidẽs ſpicas nõ fuit ꝓpha. qꝛ nõ intellexit ſignificatõꝫ pp qȯ dř Dañ. x. Intelligẽtia opꝰ ẽ in viſione. Circa primũ dicitur.
b Ecce duo calathi ⁊c̃. h̃ vidit hieremias p̃ viſiõe imaginaria. Et ſbdiꝛ hꝰ viſiõis tps cũ dř. c Poſtq̃ tranſtulit nabucho. ⁊c̃. de q̃ trãſlatõne plenius dictũ ẽ. s. xxij.
d Exfabrum. id eſt artificem ſubtilem.
e Incluſorem. id eſt aurifabrum qui gemmas precioſas ponit in auro vel argento. ⁊ in hoc patet propheciam hieremie impleram eẽ in pte. q̃ freq̃nter pdixerat regẽ ⁊ pplm in babilonẽ ducẽdũ. Cetera patẽt in lr̃a q̃tuꝫ ad viſionem imaginariã. f Et factũ ẽ. h̃ ꝯñr poniꝛ expoſitio ſiue intellectus dicte viſionis cũ ſbdiꝛ g Sicut ficꝰ he bone ſic cog. ⁊c̃. i. trãſmigratis dabo grãm meã ⁊ erit eis multo melius q̃ illis qui remãſerũt i iudea. q̃a ioachin rex iuda p filiũ nabuch. fuit repoſitus in magno ſtatu valde. ſm ꝙ hř. iiij. Re. vi. ⁊ daniel ⁊ ſocij eiꝰ. ⁊ mardocheꝰ q̃ fuerũt de trãſmigratis cũ ioachin fuerũt multũ honorati a regibus vtꝫ in libris heſter ⁊ daniel'. Hec ãt viſio facta fuit Hieremie. qꝛ illi q̃ erãt in irl'm cũ ſedechia rege reputabant miſeros ioachin regẽ ⁊ alios q̃ cũ eo educti fuerãt in babilone
b Et reducã eos in ter. hanc. licet eñ ioachin daniel et ſocij eius ⁊ mardocheus nõ redierint in pſonis pprijs. redierũt tñ in poſteris ſuis. i.31.f.
plures etiaꝫ illoꝝ q̃ cũ eis trãſmigrauerũt cõpletis. lxx. an i.29.d.
nis etiã in iudeã redierũt. i Et edificabo eos ⁊c̃. i. multiplicabo eos in ꝓle ⁊ bonis temporalibus.
k Et dabo eis cor vt ſciãt me. multiplicabo eos in bonis ſpũalibus. l Et B
ſicut ficus peſſime q̃ i.29.d.
ſunt abominabiles.
m Sic dabo ſedechiã regẽ. mihi ⁊ hominibꝰ abominabilem qꝛ poſtea fuit captus ⁊ excoculatꝰ. et filij eiꝰ ⁊ nobiles occiſi. ⁊ ppl's prim occiſus. ⁊ pti captiuatus ⁊ ciuitas ꝯbuſta ⁊ ex h̃ pꝫ hꝰ lr̃e ſentẽ

tia vſq̃ ibi. n Et A
in maledictõe. qꝛ pꝰ iſtã miſeriã q̃cunq̃ maledicebat alteri. ſic dicebat. ſic accidat tibi ſic̃ ſedechie regi ⁊ populo eius.
o Et mittam in eis gla. ⁊ fa. ⁊ peſtem. qꝛ aliq̃ eoꝝ fuerũt gladio mortui ⁊ aliq̃ fame ⁊ aliq̃ corruptione aeris ſeu mortalitate. Capi. xxv.
a Verbũ. hic poniꝛ replicatõ ꝓphetie hieremie. ⁊ p̃ q̃tũ ad h̃ ꝙ reprehenderaꝛ populi maliciã. ſecũdo q̃tũ ad hoc ꝙ prenũciauerat penã. ibi. Propter ea. Circa pmũ p̃ notaꝛ tpus cũ dř. b In anno. iiij. ioachi filij ioſie. ex hoc patet ꝙ h̃ reuelatio facta hieremie fuit añ trãſmigratõem p̃ce. ca. dictam. qꝛ iechonias ſiue ioachi ſb quo facta ẽ illa trãſmigratio fuit filꝰ iſtiꝰ ioachi ſicut dictũ ẽ. s. xxij. ⁊ idȯ ſubditur. Poſtq̃. i. poſt iſtã reuelatiõem factã hieremie trãſlatus ẽ iechonias qꝛ octauo anno poſt includẽdo hũc q̃rtũ annũ ioachi pr̃is eiꝰ trãſlatꝰ fuit. b Ipe ẽ primꝰ ãnꝰ nabu. qȯ pꝫ ex h̃ ꝙ. xix. ãno nabu. deſtructa fuit irl'm. iiij. re. vi. ⁊ a q̃rto anno iſtiꝰ ioachi incluſiue vſq̃ ad. xj. ãnũ ſedechie in q̃ deſtructa fuit ciuitas fluxerũt. xix. ãni. ſ. viij. de regno ioachi q̃. xj. annis regnauit. ⁊. xj. de regno ſedechie. Cetera patẽt vſq̃ ibi. c A. xiij. ãno. vbi icipit iſta replicatio. qꝛ a. xiij. ãno ioſie cepit hieremias ꝓphare q̃ tpe fluxerũt ãni xxiij. vſq̃ ad q̃rtũ ãnum ioachi. iõ ſubdit iſte annus. xxiij.
d Et locu. ſum ad vos de no. ⁊c̃. i. vigilanter ⁊ pſeuerãter.

tollã vos portãs ⁊ derelinquã vos ⁊ ciuitatẽ quã dedi vobis ⁊ pr̃ibꝰ vr̃is a facie mea. ⁊ dabo vos in obprobriũ ſempiternũ. ⁊ ignominiã eternã q̃ nũq̃ obliuione delebiꝛ. Cap. XXIIII

a Oſtẽdit mihi dominꝰ. ⁊ ecce duo calathi pleni ficis poſiti ante tẽ
c plum domi. poſtq̃ trãſtulit nabuchodo. rex babylonis iechoniam filiũ ioachim re
d gem iuda ⁊ principes eiꝰ ⁊
e fabrũ. ⁊ incluſorẽ de irl'm. ⁊ adduxit eos in babylonem Calathꝰ vnꝰ ficꝰ bonas habebat nimis. vt ſolent ficꝰ eſſe primi tẽpis. Et calathꝰ vnꝰ ficus habebat malas nimis. q̃ comedi non poterãt eo ꝙ eſſent male. Et dixit dominus ad me. Quid tu vides Hyeremia. Et dixi. Ficus ficus bonas bonas valde. ⁊ malas malas valde. que comedi nõ poſſunt
f eo ꝙ ſint male. Et factum ẽ verbum domini ad me dicens. Hec dicit dominꝰ de
g us iſrael. Sic̃ ficus he bone ſic cognoſcã tranſmigrationem iuda quã emiſi de loco iſto in terrã chaldeoꝝ i bonũ. ⁊ ponam oculos meos
h ſuper eoſ ad placãdũ. Et re
i ducam eos in terrã hanc. et edificabo eos ⁊ non deſtruam et plantabo eos et non
k euellam. ⁊ dabo eis cor vt ſciãt me quia ego ſum dominus. Et erũt mihi in pplm ⁊ ego ero eis in deum quia reuertenꝛ ad me in toto cor
l de ſuo. Et ſicut ficꝰ peſſime que comedi non poſſunt eo ꝙ ſint male. Hec dicit do
m minꝰ. ſic dabo ſedechiã regẽ iuda ⁊ pricipes eiꝰ ⁊ reliq̃s de hierl'm q̃ remanſerũt in vrbe hac ⁊ q̃ hitãt i terra egipti. Et dabo eos in vexatõem afflictõnẽq̃ oibꝰ regnis t̃re. in obprobriuꝫ ⁊ in
n parabolã ⁊ in ꝓuerbiũ ⁊ i maledictõem i vniuerſ locĩ ad
o q̃ eieci eos. ⁊ mittam in eis gladiũ ⁊ famẽ ⁊ peſtem donec ꝯſummanꝛ de terra quã dedi eis ⁊ patribus eorum.

Capitulum. XXV

a Verbũ qȯ factuꝫ eſt ad hieremiã de omi pplo
b iude in anno q̃rto ioachim filij ioſie regis iuda. ipe ẽ annꝰ primꝰ nabucho. regis babilonis. ⁊ locutus ẽ hieremias ꝓpha ad oẽm pplm iuda et ad vniuerſos
c habitatores hierl'm dicẽs. A terciodecimo ãno ioſie filij ãmon regis iuda vſq̃ ad diem hãc. ipſe eſt tercius ⁊ viceſimus annus factũ ẽ ver
d buꝫ domini ad me ⁊ locutꝰ ſum ad vos de nocte cõſur

e Et nõ audiſtiſ. vos emẽdãdo. f Et miſit dñs ad vos oẽs ſeruos ſuos ꝓphetas. ex q̃ pʒ q̃ illo tpe fuerũt alij ſancti ꝓphete q̃ mouebãt ppl'm ad bonũ. g Cõſurgẽs dilu. mittẽſq̄. i. vade diligẽter vos admonẽs. g Et nõ audiſtis. q. d. pſeuerãtia vr̃a in malo nõ ꝓuenit ex defectu diuine mie. ſed ex pte malicie veſtre. Cetera patent in littera.

in iſtis. xviij. ãnis ⁊ nõ ꝯputat̃ p ſe: q2 regnũt t̃m tribus mẽſibus: ⁊ iſta patẽt ex. iiij. Reg. xxiiij. q Et ponã illam in ſolitudines ſempiternas. q2 babylõ nõ fuit reedificata ⁊ inhitabil' facta ẽ ſm q̃ hr̃ Eſa. xiij. Nõ hitabit vſq̄ in finez ⁊c. Lʒ ãt babylonij in deſtructõne iudeoꝝ fuerint executores diuine iuſticie vt p̃dictũ eſt: tñ fecerũt h iniq̃ volũtate ⁊ attribuẽtes victoriã illã ⁊ alias arroganter ſue ptãti: ⁊ nõ diuie ṽtuti ꝓpter qd̃ meruerũt a deo puniri.

i Propterea. Hic ꝯñr ponit̃ replicatõ ꝓphetie ꝗſtũ ad penã. ⁊ p̃ exprimit̃ pena iudeoꝝ. ſecundo

B

pena ſuoꝝ aduerſarioꝝ. ibi. Cũq̄ ipleti ⁊ h fuit ad cõſolatione aliquoꝝ bonoꝝ q̃ erãt in pplo iude. vt dictum eſt. ſ. xvij Circa primũ dicitur k Pro eo q̃ nõ audi. ver. mea: ſʒ obſtinati eſtis in malicia vr̃a. l Ecce ego mittã et aſſumã ⁊c. Ex iſtinctu ei diuio nabuc. et bellatores ſui acceperũt audaciã ⁊ ꝯſtantiã impugnãdi iudeaʒ ⁊ eius hitatores d̃ ſuis malis multiplicibus vt magis ſm ordinem diuie iuſticie punirent̃. m Seruuʒ meũ. inq̃ʒtũ exeq̄batur diuinã iuſticiam n Et adducaʒ vos ſup terrã iſtaʒ ⁊ ſup oẽs na. q̃ in cir. illiꝰ ſunt. q2 ydumei phyliſtei et alij circa iudeã hitantes fuerũt p nabuch. depdati ⁊ captiuati ⁊ eorũ capituites h denũciat̃

C

cuʒ pena iudeoꝝ. q̃ ſperabant eoꝝ adiutorio r̃ſiſtẽ r̃gi babilõis. Cetera patẽt vſq̄ ibi o Vocẽ mo. ⁊ lu. lu. p h deſignatur captiuitas hitatoꝝ. ⁊ ſic nõ erit opꝰ mole neq̄ lucerne ꝓ pte r defectũ hitatoꝝ.

ſ. 18. b.
J. 35. c.
Reg. 17. b.

e gens ⁊ loquẽs ⁊ nõ audiſtiſ
f ⁊ miſit dñs ad vos oẽs ſer
g uos ſuos ꝓphetas conſur
h gẽs diluculo mittẽſq̄. ⁊ nõ
audiſtiſ neq̄ inclinaſtis aures vr̃as vt audiretis cum diceret. Reuertimi vnuſq̄ſq̄ a via ſua mala. et a peſſimis cogitationibus vr̃is. ⁊ hitabitis in terra quã dedit dñs vobis ⁊ pribꝰ vr̃is a ſeculo ⁊ vſq̄ i ſeculũ. Et nolite ire pꝰ deos alienos vt ſeruiatiſ eis adoretiſq̄ eos neq̄ me ad iracũdiam ꝓuocetis in opibus manuũ vr̃arũ ⁊ non affligã vos. Et nõ audiſtis me dic̃ dñs. vt me ad iracũdiã ꝓuocaretis i opibꝰ manuũ vr̃aꝝ i malũ vr̃m.
i Propterea hec dic̃ dñs ex
k ercituũ. Pro eo q̃ nõ audi
l ſtis ṽba mea. ecce ego mittam ⁊ aſſumã vniuerſas cognationes aq̃lonis ait dñs ⁊ nabucho. regẽ babilonis
m n ſeruũ meũ ⁊ adducam eos ſup t̃raʒ iſtã ⁊ ſup hitatores eiꝰ ⁊ ſup oẽs natiões q̃ i circuitu illiꝰ ſũt ⁊ iterficiã eos ⁊ ponã eos i ſtuporẽ ⁊ in ſibilũ ⁊ i ſolitudines ſempiternas. Perdãq̄ ex eis vocez gaudij ⁊ vocẽ leticie. vocez
o ſpõſi ⁊ vocẽ ſpõſe vocẽ mole ⁊ lumen lucerne. Et erit vniuerſa terra eius i ſolitudinẽ ⁊ in ſtuporeʒ. ⁊ ſeruiẽt oẽs gẽtes iſte regi babylo
p nis ſeptuaginta ãnis. Cũq̄ ipleti fuerint ſeptuagita ãni viſitabo ſup regem babylonis ⁊ ſup gentẽ illã dic̃ dñs
q iniq̃tatẽ eoꝝ ⁊ ſup terrã chaldeoꝝ ⁊ ponã illã in ſolitudines ſempiternas. Et adducã ſup terrã illam omia ṽba mea q̃ locutꝰ ſum ꝯ eã oẽ qd̃ ſcriptũ eſt in libro iſto q̃cũq̄ prophetauit hieremias ad
a uerſuʒ oẽs gẽtes: q2 ſeruie
b rũt eis cuʒ eẽnt gẽtes multe
c ⁊ reges magni. Et reddam eis ſm opa eoꝝ ⁊ ſm facta
d manuuʒ ſuaꝝ. Quia ſic dicit dñs exercituum deus iſrael
e Sume calicem vini furoris
f hmõi d̃ manu mea: ⁊ propinabis de illo cũctis gẽtibꝰ ad q̃s ego mittã te ⁊ bibent
g h ⁊ turbabunt̃ ⁊ inſanient a facie gladij quem ego mittam
i inter eos. Et accepi calicem de mãu dñi: ⁊ propinaui cũctis gentibꝰ ad q̃s miſit me
k dñs Hierl'm ⁊ ciuitatibꝰ iuda ⁊ regibꝰ eiꝰ ⁊ pricipibus eius: vt darem eos in ſolitudinem ⁊ in ſtuporẽ ⁊ in ſibilum ⁊ in maledictionem ſi
l cut eſt dies iſta pharaoni regi egypti ⁊ ſeruis eiꝰ ⁊ pricipibꝰ eiꝰ ⁊ omi pplo eiꝰ ⁊ vni
m uerſis generaliter cũctiſ re
n gibꝰ terre auſiditis ⁊ cũctis regibus terre phyliſtijm: et

J. 29. c.
1. Eſdre. 1. a.
Dan. 9. a.

a Quia ſeruierunt eis ſcʒ chaldeis b Cũ eſſent gẽtes multe ſcʒ iudei ⁊ alie nationes ſubiugate chaldeis. c Et reges magni erant in iſtiſ gẽtibꝰ. q. d. nõ fuerũt ſubiugati virtute chaldeoꝝ ſʒ diuia: iõ debuerũt puniri ꝓ ſua ſupbia ꝓpt̃ qd̃ ſb̃dit̃ Et reddã eis ⁊c.

d Quia ſic dic̃. Hic ponit̃ punitio multorũ gñaliter. ⁊ diuidit̃ in tres ptes. q2 p̃ p̃dicit̃ h punitio. Secũdo dicti ꝯfirmatio ibi. Cũq̄ voluerint. Tercio reſumitur iudeoꝝ deſtructio: ibi. Vlulate. Circa p̃mũ dr̃. Hieremie a dño.

B

e Sume calicem. p quem intelligit̃ afflictio ſeu pũitio mittenda a deo. f Et ꝓpinabis d̃ illo cũctis gẽtibus ⁊c. id ẽ ꝓphabis hãc punitõez ſuper eas venturã. ⁊ dic̃ ꝓpinabis ꝓſeq̄ndo metaphorã de calice g Et turbabunt̃ ⁊ inſanient. id ẽ fugiet ab eis mens ⁊ ꝯſiliũ. h A facie gladij. i. p̃ timore gladioꝝ ſuper eos venientium. i Et accipe calicez

p Cũq̄. Hic ꝯñr p̃dicit̃ pena aduerſantiũ iudeis ad bonoꝝ ꝯſolatõem. vt p̃dictũ ẽ. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. q2 p̃ p̃dicit̃ deſtructio babiloniorũ ſingl'ariter. ſecũdo multoꝝ general'r. ibi. Quia ſic. Circa primum notat̃ tps deſtructõis babilonie cũ dr̃. p Cũq̄ impleti fuerint. lxx. ãni viſi. ſup regẽ babi. ipm ⁊ regnũ eius deſtruendo. qd̃ fuit ipletũ i occiſiõe balthaſar regis babilõis q2 tũc regnũ ſuũ datum ẽ medis ⁊ pſis. vt hr̃ Dan. v. nũeratio tñ iſtoꝝ. lxx. annoꝝ varie inchoatur a diuerſis. Expoſitores eñ nr̃i cõiter incipiũt eã a deſtructõne hieruſalẽ. xj. anno ſedechie. Rab. ſal'. inchoat eã a quarto anno regni ioachi filij ioſie. q̃ fuit annꝰ p̃mꝰ nabuchodonoſor regis. vt d̃r in p̃ncipio huiꝰ cap. Ab iſto ṽo anno excluſiue vſq̄ ad vndecimũ ãnũ ſedechie fluxerũt. xviij. anni. ſepteʒ de regno ioachi q̃ regnauit vndeci annis. ⁊. xj. de regno ſedechie. tps ãt iechonie q̃ regnauit int̃ iſtos duos includit̃

de manu dñi. i. auctoritatem ꝓphetandi punitionem venturam. Et dicunt aliqui q̃ videbat̃ imaginaria viſione calicẽ a deo ſibi tradi: ⁊ per ipum ꝓpinari regibus ⁊ gentibus infra ſcriptis: ⁊ intelligebat viſionis ſignificationem. ⁊ p̃mo ponitur punitio iudeorum cũ dr̃.

k Hierl'm ⁊c. ſic̃ eſt dies iſta. Loquitur de futuro p modum pñtis ꝓpter certitudinem euentus: q2 dies accipitur hic ꝓ die deſtructionis ciuitatis ⁊ templi futura ſb̃ Sedechia. Secundo ponitur punitio egyptioꝝ cum dr̃.

l Pharaoni regi egypti ⁊c. q2 dedit occaſionẽ Sedechie rebellãdi nabuchodonoſor ꝓmittẽs ei ſbſidiũ: ex q̃ rebellione ſecuta eſt dicta deſtructio m Cũctis regibus terre auſiditis. In hebreo hr̃ Terre Hus de q̃ fuit Job eſt illa ⁊ vicina iudee a parte orientis.

n Et cunctis regibus terre phyliſtijm. Iſti erãt vicini iudeoꝝ a parte occidentis.

o Et reliq̄s ydumee ⁊ moab. q̄ ſilr erant ꝓpinqui iudeis. p Et cūctis regibꝰ t̄re tyri ⁊c̄. tyrꝰ eñ ⁊ ſidon erāt vicine iudee a p̄te aq̄lonis. q Et regibꝰ terre inſularū. q̄ ſunt trāſmare .i. vltra aliquā p̄tē maris reſpectu ꝓmiſſiōis. ſic ſunt cyprus rhodus ⁊ cōſil'es. ſi eñ eēnt totaliter trāſmare iā nō eſſent inſule

locis ſcribit deſectōem regis ⁊ regni chaldeoꝝ valde lucide ⁊ apte. ⁊ iō poſſet breuiꝰ dici ꝙ ſeſach ē hic nomē egipti regis. ſic̄ eñ iҏatores romāi oēs noiabāt ceſares ⁊ cū hoc ꝓpriū nomē h̄ntes. vt iuliꝰ auguſtus ⁊ hmōi. ſic oēs reges egipti vocabāt pharaones. ⁊ p̄ter h̄ hēbāt nomē proprium vt ſeſach .iij. Regum xj. Fugit ad ſeſach regem egypti ⁊ nechao .iiij. Reg. xxiij ⁊ ſic de aliis. ⁊ ſic ꝓbabilit̄ p̄t dici ꝙ ille rex egipti ſb̄ q̄ vaſtatū fuit regnū. i quo capitulo .ō. exprimitur noīe cōi cū dicit̄ Pharaoni regi egipti ⁊c̄. ⁊ h̄ ꝓprio nomine cum d̄r. Et rex ſeſach bibet ⁊c̄. Ioel.3.c. Amos.1.a.

r Et vniuerſi q̄ attonſi ſunt in comā. E i. agarenis q̄ hēbāt capillos reciſos ad modū pugilum. In hebreo habetur. Et vniuerſis angulatis ꝑ quos intelligūtur illi q̄ habitabāt circa angulos terre ꝓmiſſionis. vt dicunt aliq̄. ⁊ ſubdunt̄ multa noīa regū ⁊ terrarū ⁊ poſtea ſubditur s Et oībus regnis terre. ē hyꝑbole ad deſignādū multitudinē terraꝝ ⁊ regnorū q̄ chaldei ſubiecte ſunt ſibi ſicut eſdre j. dixit cyrus rex p̄ſarū. Oia regna terre dedit mihi dñs ⁊ tñ medietas t̄re hītabilis nō erat ſibi ſubiecta. ⁊ ꝑ talē modum loq̄ndi d̄r cōiter tota ciuitas vadit ad tale ſpectaculū. lꝫ maior p̄s r̄maneat. Punitio aūt illoꝝ h̄ ponit̄ cū nabuch. quia fuerūt cū nabucho. F in deſtructōe iudeorū. ⁊ tñ multi eoꝝ debuiſſent magis iuuiſſe iudeos rōne vicinitatis ſicut philyſtei ⁊ tyrij ⁊ ſidonij ⁊ conſimiles. vel rōne cōſanguinitatis. Can.5.a.

aſcalonis et Gaze et Accaroni azoti. et reliquis ydumee et moab et filijs āmon et cunctis regibꝰ tyri et vniuerſis regibus ſidonis ⁊ regibus terre inſularum q̄ ſūt trans mare. ⁊ dadan ⁊ themā ⁊ buz et vniuerſis q̄ attonſi ſunt in comā et cūctis regibus arabie. et cūctis regibus occidētis q̄ habitāt in deſerto. et cunctis regibus zambri ⁊ cunctis regibus elam ⁊ cūctis regibus medoꝝ. cunctis q̄ꝫ regibus aq̄lonis de ꝓpe ⁊ longe vniuicuiq̄ꝫ contra fratrem ſuum ⁊ omībus regnis terre que ſuper faciem eius ſunt. Et rex Seſach bibet poſt eos. Et dices ad eos. Hec dicit dominꝰ exercituū deus iſrael. a Bibite ⁊ inebriamini ⁊ vomite ⁊ cadite. neq̄ꝫ ſurgatis a facie gladij quem ego mittam inter vos. b Cūq̄ꝫ noluerit accipe calicē d̄ manu tua c vt bibant d dices ad eos. hec dicit dominus exercituum e Bibentes bibetis. f Quia ecce in ciuitate in qua inuo-

g catum eſt nomen meuꝫ ego h incipio affligere. ⁊ vos quaſi innocētes ⁊ immunes eritis. Non eritis immunes Gladiū eñ ego voco ſr̄ oēs hītatores t̄re. dic̄ dñs exercituū. ⁊ tu ꝓpheabis ad eos oīa v̄ba hec. ⁊ dices ad il- i los. Dñs d̄ excelſo rugiet ⁊ de hītaculo ſcō ſuo dabit k vocē ſuā. Rugiens rugiet l ſup decorē ſuū. celeuma q̄ſi calcantiū ꝯcinnet̄ aduerſus oēs hītatores t̄re. ꝑuenit ſonitꝰ vſq̄ꝫ ad extrema t̄re. q2 m iudiciū dño cū gētibus. Iudicat̄ ip̄e cū oī carne. impios tradidi gladio dic̄ dominꝰ. n Hec dicit dñs exercituū. ecce afflictio egrediet̄ de gēte in gētē. ⁊ turbo magnꝰ egre o diet̄ a ſūmitatibꝰ t̄re ⁊ erūt p interfecti dñi i die illa a ſum q mo t̄re vſq̄ꝫ ad ſūmū eiꝰ. nō plāgēt̄. ⁊ nō colligent̄ neq̄ꝫ ſepeliet̄ in ſterq̄liniū ſup fa q ciē terre iacebunt. Vlulate r paſtores ⁊ clamate. ⁊ aſper s gite vos cinere optimates t gregis q2 cōpleti ſunt dies vr̄i vt interficiami ⁊ diſſipa

a Bibite ⁊ inebriamini ⁊c̄. i. ſic homo multū ebriꝰ nō habꝫ ſenſum nec virtuteꝫ reſiſtēdi. ſic nec vos poteritis reſiſt̄e vindicte dei. b Cūq̄ꝫ. h̄ ꝯſr̄ ponit̄ confirmatio dicti cū d̄r. Cunq̄ꝫ noluerint accipe calicē. repellēdo ꝓphiam tuam tanq̄ꝫ falſum. G c Dices ad eos. confirmando eam d Hec dic̄ dñs exercituū. cuius v̄buꝫ non pōt eſſe falſum e Bibētes bibet̄. i. ſuſtinebitis penaꝫ velitis nolitis cuiꝰ ratio ſubditur. f Quia ecce in ciuitate ⁊c̄. i. in ir̄l'm q̄ ad cultū dei erat electa. g Ego incipio affligere. ſcꝫ peccatores.

ſicut ydumei qui deſcēderūt ab eſau fratre iacob ⁊ moabite ⁊ ammonite qui deſcēderunt a loth nepote abrae.
t Et rex ſeſach bibet poſt eos. i. puniet̄. ꝑ ſeſach intelligitur rex babilonis vt dicūt hiero. ⁊ hebrei. Rō huius. q2 ſeſach ⁊ babel per qd̄ intelligit̄ rex babilonis in hebreo ſcribūtur l̄ris ſibi corr̄ndentibus. Ad cuius intellectū ſciēdū. ꝙ pueri apud hebre. ⁊ latinos addiſcunt alphabetū primo ordine recto ꝓcedendo de prima l̄ra ad vltimā. ſcd̄o ordie retrogrado incipiēdo ab vltima l̄ra ad p̄mā redeundo. ⁊ ſi iſti duo ordines iuxta ſe ſcribātur vltima l̄ra ordinis primi ſcꝫ thau. ē prima in ordine aleph q̄ ē prima in ordie p̄ ⁊ penultima l̄ra .ſ. ſin. corr̄ndet ipi ſcd̄o ⁊ corr̄ndet ipi beth q̄ ē ſcd̄a. ⁊ ſic ꝯſr̄ ꝓcedēdo ex vtraq̄ꝫ p̄te verſus mediū alphabeti vbi kaph ⁊ lamech ſibi corr̄ndent dicto mō. Nūc aūt ſic ē ꝙ h̄ nomē babel in hebreo ſcribit̄ ꝑ tres l̄ras tm̄ .ſ. per duplicē beth ⁊ vnā lamech. ⁊ ſilr̄ h̄ nomē ſeſach ꝑ tres .ſ. ꝑ duplicē ſin. ⁊ ꝑ vnā kaph. Ex q̄ pꝫ ꝙ ſcribūt̄ ꝑ l̄ras ſibi corr̄ndentas mō p̄dicto. Qñ v̄o iudei volūt aliq̄d velate ſcribere hūt faciūt talē cōmutatōem l̄raꝝ. ⁊ hoc mō ſcripſit hic hieremias deiectionē chaldeoꝝ velate ⁊ huic dicto concordat qd̄ infra ly babilon noiat̄ ſeſach vt dicit Hieronimus. ne forte ꝓuocaret inſaniā chaldeoꝝ ꝯ iudeos q̄ redigendi erāt ſub ſeruitute eoꝝ. Sꝫ q̄cq̄d ſit de veritate iſta tñ rō nō videt̄ valere. q2 hieremias in hoc capl'o ⁊ in pluribꝰ aliis

h Et vos quaſi innocentes. ⁊ immunes eritis. q. d. nullo modo. Cetera patent vſq̄ꝫ ibi. i Dominꝰ de excelſo rugiet ⁊c̄. loquit̄ de deo ad modū leonis qui rugientes facit ſtare omnes beſtias ⁊ deuorat illam quam vult. ſic deus ꝓ voluntate punit peccatores abſq̄ꝫ reſiſtentia.
k Rugiet ſup decorē ſuū. i. ſup ir̄l'm ⁊ tēplū. l Celeuma q̄ſi calcantiū ꝯcinnet̄. celeuma ē cantꝰ vindemiatoꝝ in fine vindemie qñ h̄r abūdant̄ vinū. ⁊ in h̄ deſignat̄ exultatio bellatoꝝ in effuſiōe ſanguis de victoria ⁊ multitudine ſpolioꝝ. m Iudicat̄ ip̄e. i. oñdit̄ iuſtꝰ in pctōꝝ punitione. in hebr. hētur. Iudicium hoc. i. iuſta dei punitio. Et ad quos ſe extendat ſb̄dit̄. Impios tradidit gladio. ſequitur.
n Ecce afflictio egre. de gente in gentē. q2 babilonij afflixerunt iudeos ⁊ multa regna ſupra nomiata. ⁊ iterum medi ⁊ perſe deſtruxerunt babilonios. o Et erunt interfecti domini. id eſt a domino vel virtute eius.
p A ſummo terre vſq̄ꝫ ad ſummū eius. hyꝑbole eſt ad ſignandū multitudinē interfectoꝝ. ⁊ ad idē facit qd̄ ſb̄dit̄.
q. Nō plāgent̄ neq̄ꝫ colligent̄ ⁊c̄. q Vlulate. Hic reſumitur vaſtatio iudeorum cum dicitur. Vlulate paſtores. vlulatus eſt vox confuſa ⁊ eſt ſignū magni doloris.
r Et aſpergite vos cinere. in ſignum humiliationis.
s Optimates gregis. i. maiores de populo. t Quia cōpleti ſunt dies vr̄i. q. d. terminus vr̄e deſtructionis inſta

Ione.

v Et cadetis q̃ſi vaſa p̃cioſa.i.irrecupabilit. vilia eĩ q̃ cadũt hñ recupant. q2 inueniẽtes paꝝ aut nihil curãt de eis.
x Vaſtauit dñs paſcua coꝝ.i.bona vñ ſolebãt nutriri.
y Et cõticuerũt arua pacis. in hebr. hr̃. Specioſa pacis. tp̃e eñ pacis arua ſunt ſpecioſa. q2 ſunt bñ culta ꝛ fructificãtia ꝛ ſic dicũt metaphorice cantare ꝛ e3rio ↄtice q̃ñ ſũt deſtructa ab aduerſarijs ſic pratũ dr̃ ridere q̃ñ viret. ꝛ plorare quando aret.
z A facie ire furoris dñi.i. pp vĩdictã ipſius. a Dereliquit q̃ſi leo taberna culũ ſuũ.i. templuz qđ a chaldeis fuit incenſum. b A facie ire colũbe.i. nabucħ. eo ꝙ hẽbat in aliq̃ vexillo ſui exercit⁹ imaginẽ colũbe
A vt dicũt aliq̃. ſ3 h nõ vr̃ multũ ꝓbabilr̃ dictũ. q2.s.iiij.c. dictũ fuit ꝙ hẽbat i vexillo ſignũ leõis. ra.ſa. dicit ꝙ ẽ lr̃a A facie ire vinoſe.i. a facie vindicte dei inebriãtis. ꝛ ſic ꝓſequit metaphoram ſupra poſitam de calice vini
5.18. Jonc.3.d. furoris ꝛ de potatione eius ꝛ inebriatõe rõ huius diuerſitas ẽ. quia dictio hebraica hic poſita.ſ. iona eſt equiuoca ad colũbam ꝛ vinoſitatẽ. c Et a facie ire furoris dñi. in heb. hr̃.
B Ire furoris ſui. ꝛ ſic refertur ad eũdẽ, de quo p̃dicit. A facie ire columbe.

In ca.xxv. vbi dr̃ in poſtil. nũeratõ tñ iſtoꝝ.lxx. annoꝝ.

Additio.j.

Inchoatio ſeptuagita annoꝝ captiuitatis babilonice q̃rẽda eſt in nono capi. Dañ. vbi d.lxx. hebdomadibus danieli reuelatis agit. ibi ei large de iſtis habet in poſtilla ꝛ in additione. In eodẽ ca. vbi dr̃ in poſtil. A facie ire colũbe.

v tiones vr̃ẽ ꝛ cadetis q̃ſi vaſa p̃cioſa. Et peribit fuga a paſtorib⁹ ꝛ ſaluatõ ab optimatibus gregis. Vox clamoꝛ paſtoꝝ ꝛ vlulat⁹ opti-
x matum gregis. q2 vaſtauit
y dñs paſcua coꝝ ꝛ ↄticuerũt
z arua pacis a facie ire furo-
a ris dñi. Dereliq̃t q̃ſi leo tabernaculuz ſuũ. q2 fctã ẽ tra
b coꝝ in deſolationem a facie
c ire colũbe ꝛ a facie ire furoris domini. Capi. XXVI

a In principio regni ioachi filij ioſie regis iuda fctñ ẽ vbũ iſtud a dño dicẽs. Hec dicit dñs.
b c Sta in atrio dom⁹ dñi. ꝛ loq̃ris ad oẽs ciuitates iuda de quib⁹ veniũt vt adorent in domo dñi. vniuerſos ſermones q̃s ego mãdaui tibi
d vt loquaris ad eos. Noli
e ſubtrahẽ vbũ ſi forte audiant ꝛ cõuertãtur vnuſq̃ſq3 a
f via ſua mala ꝛ peniteat me mali qđ cogitaui facere eis pp maliciam ſtudioꝝ coꝝ. Et dices ad eos. Hec dicit dñs. Si ñ audieritis me vt ambuletis in lege mea quã dedi vobis. vt audiatis ſermones ſuoꝝ meoꝝ ꝓphaꝝ q̃s ego miſi ad vos de nocte cõſurgens et dirigẽs
g ꝛ non audiſtis dabo domũ
h i iſtã ſicut ſilo ꝛ vrbẽ hãc da
k bo in maledictõe3 cũctis gẽ
l tib⁹ tre. Et audierũt ſacerdotes ꝛ ꝓphe ꝛ oĩs pplus hieremiã loq̃ntẽ vba hec in domo dñi. Cunc̃ cõpleſſat hieremias loq̃ns oĩa q̃ p̃ceperat ei dñs vt loq̃ret ad vniuerſũ populũ. app̃hẽderũt eum ſacerdotes ꝛ ꝓphete ꝛ oĩs popul⁹ dicens. Morte moriat. Quare ꝓphauit in noĩe domini dicens ſic ſylo erit dom⁹ hec ꝛ vrbs iſta deſolabitur eo ꝙ nõ ſit habitatoꝛ. Et ↄgregat⁹ ẽ oĩs populus aduerſus hieremiam in
m domo dñi. Et audierũt pri-
n cipes iuda vba hec ꝛ aſcẽderũt de domo regis in domũ
o domini: ꝛ ſederunt in introi
p tu porte domus domini no
q ue. Et locuti ſũt ſacerdotes ꝛ ꝓphete ad principes ꝛ ad omnem populum dicentes Judiciũ mortꝭ eſt viro huic q2 ꝓphauit aduerſus ciuitatez iſtã ſicut audiſtis aurib⁹
r veſtriſ. Et ait hieremias ad oẽs principes ꝛ ad vniuerſum pplm dicẽs. Dominus miſit me vt ꝓphetarẽ ad domum iſtã ꝛ ad ciuitatẽ hanc oĩa vba q̃ audiſtis. Nunc
s ergo bõas facite vias vr̃as:
t ꝛ ſtudia veſtra ꝛ audite vocem dñi dei vr̃i: ꝛ penitebit dñm mali qđ locutus eſt aduerſum vos. Ego autẽ ecce in manib⁹ vr̃is ſũ: facite mihi qđ bonum et rectuz eſt in oculis vr̃is. Verũtñ ſcitote ꝛ cognoſcite: quia ſi occideritis me ſãguinẽ innocẽtem tradetis ↄ vosmetip̃os ꝛ cõtra ciuitatẽ iſtã ꝛ h̃bitatores

põtifice: h eadẽ de cauſa patit iniuriã a multitudine. ꝛ p̃ a pſeudo ꝓphis ꝛ ſacerdotibus. Scđo a rege ꝛ p̃ncibus. xxxij.c. Prima in duas. q2 p̃ patit iniuriam. Scđo ↄſtãter reſumit ſuam ꝓphiaz ca. ſeq. Prima in duas. q2 p̃ ponit Hieremie pſecutio. Secundo eiuſdem liberatio ibi. Et audierunt. Circa p̃mum p̃mo ponit tp̃s huius pſecutionis cum dr̃.
a In principio regni Joachin ꝛc. Secũdo cauſa eius que fuit p̃dicatio Hieremie cũ dr̃ ei a domio
b Sta in atrio domus dñi. vbi cã orõnis ↄueniebãt iudei. C
c Et loq̃rꝭ ad oẽs ciuitates iuda.i. ad oẽſ hoĩes veniẽtes de oĩb⁹ citatib⁹. d Noli ſbtrahere vbũ aliq̃d omittẽdo e Si forte audiãt. h dr̃ ꝓpter libtatẽ arbitrij q̃ põt hõ p̃ſiſtẽ ꝛ obſtinari. f Et pe. me mali. nõ inferẽdo eis penã cõminatã: talia vo non arguũt in do aliquaz mutatõz ſ3 tm̃ in creatura ſic dictũ ẽ diffuſius.s.xviij.ca. Cetera patent vſq3 ibi.
g Dabo domũ iſtã .i. templũ a Salomone edificatum.
h Sicẽ ſylo. in q̃ citate p̃ fuit fixũ tabnaculuz Moyſi Joſue xviij. ꝛ illa citas erat deſtructa diu ante ꝛ cult⁹ diuin⁹ diu ablatus. i Et vrbẽ hanc B
ſc3 Hierlm. k Dabo in maledictõe3 ꝛc .i. oẽs maledicentes alicui citati dicãt ſic ↄtigat ei ſic Hierlm Tercio ponit pſecutõis modus cum dr̃. 5.7.a.
l Et audierũt ſacerdotes ꝛ ꝓ.ſ. falſi. Cetera patent. m Et audi. h ↄñr deſcribit Hieremie libatio circa quã p̃ põit cãe examiatio. ſcđo eĩ⁹ deꝉmiatio ibi. ꝛ dixerũt Circa p̃mũ p̃ ponũt iudices cum dr̃ E

Additio.ij.

D Ictio hebraica h poſita.ſ. iona non ẽ equoca. nihil eñi ſignat in hebr. niſi colũbã ꝙ aũt dĩc ra.ſa. ꝙ ſignat vinoſam nõ ẽ veꝝ. niſi forte ſm ethimologiã qđ nõ ꝑtinet ad ſenſum lr̃alem. Vñ ſm glo. ꝛ eſt Gregorij ꝑ hoc qđ dicit. A facie ire colũbe. intelligit ira dei. dicit ei ſic. quia in illa nulla furoris inequalitas repitur furore domini irã colũbe nominat. de q̃ lati⁹ in glo. Capi.xxvi.

a In p̃ncipio. Sup̃ꝰ hieremias pp v̓itatẽ ſue ꝓphetie paſſus ẽ iniuriam a ꝑſona ſingulari.ſ. a ſummo

m Et audie. p̃n. ꝛc. videl3 cõmotionem ſacerdotũ ꝛ ppl̃i ↄ Hieremiã n Et aſcẽ. d do. re. q̃ tẽplũ erat in ſũmitate mõtis ſyõ ꝛ dom⁹ regꝭ in decliui mõtꝭ. o Et ſederũt vt maturi⁹ examinarẽt negociũ. p In introitu por. do. dñi noue Illa erat porta de q̃ dr̃. iiij. Re. xv. ꝙ ioathã edificauit por. tã dom⁹ dñi ſblimiſſimã q̃ dr̃ h noua: q2 lõge poſt tp̃s ſalomonis fuit edificata. ↄñr ponit Hieremie accuſatio.
q Et lo. ſunt ſacerdotes ꝛc. Tercio Hieremie rñſio cu3 dr̃
r Et ait Hieremias. Dñs miſit me. q. d. nõ feci de ꝓpo capite. s Bonas facite vias vr̃as.i. opatiões.
t Et ſtudia vr̃a.i. cogitatões. Cetera patent.

eiꝰ. In ꝟitate em̄ miſit me dn̄s ad vos. vt loquerer in aurībꝰ vr̄is oīa verba hec.
v Et dixerūt principes ⁊ oīs ppl̄s ad ſacerdotes ⁊ ad ꝓphetas.
x Non ē viro huic iudiciū mortis. qꝛ in noīe dei nr̄i locutꝰ ē ad nos. Surrexerunt ergo viri de ſenioribus tre. ⁊ dixerūt ad omnē cetū ppl̄i loq̄ntes. Micheas de moraſci fuit ꝓpħa in diebꝰ ezechie regis iuda et ait ad omnē ppl̄m iude dicens. Hec dicit dn̄s exercituū. Siō q̄ſi ager arabit̄ ⁊ irl̄m in aceruum lapidum erit ⁊ mons domꝰ in excelſa ſiluaꝝ. Nūq̄d morte condemnauit eū Ezechias rex iuda ⁊ om̄is iuda. Nūquid non timuerūt dn̄m ⁊ depre-
y cati ſunt faciē dn̄i. ⁊ penituit dn̄m mali qd̄ locutus fue-
z rat aduerſū eos. Itaq3 nos facimus malum grande cō-
a tra aīmas noſtras. Fuit q3 vir ꝓphetāſ i noīe dn̄i. Urias filꝰ ſemei de chariatiari prophetauit aduerſus ciuitatem iſtam. ⁊ aduerſus terram hanc iuxta om̄ia verba Hieremie. Et audiuit rex ioachim et omnes potētes ⁊ principes eius verba hec ⁊ q̄ſiuit rex interficere eum. Et audiuit vrias et timuit fugitq3 ⁊ ingreſſus eſt egyptum. ⁊ miſit rex ioachī viros in egiptum helchanam filium achobor ⁊ viros cu3 eo in egiptum. Et eduxerūt vriam de egipto. ⁊ adduxerūt eum ad regē ioachī. ⁊ ꝑcuſſit eū gladio. ⁊ ꝓiecit cadauer eius in ſepulcris vul-
b gi ignobilis. Igitur manꝰ aychā filij ſaphan fuit cum Hieremia vt non traderet in manus populi ⁊ interficerent eum.

Capi. XXVII.

a In principio regni ioachī filii Joſie regis iuda fctm̄ ē ꝟbū iſtud ad hieremiā a dn̄o dicens.
b Hec dicit dominus ad me.
c Fac tibi vincula ⁊ cathenas ⁊ pones eos in collo tuo et
d mittes eas ad regem edō ⁊ ad regem moab ⁊ ad regem filiorum āmō ⁊ ad regem ty-
e ri ad regem ſydonis in ma-
f nu nūciorū q̄ venerūt irl̄em

v Et dixerūt. hic ponit̄ cauſe determinatio cū dr̄. Dixerūt principes vbi p̄ ponit̄ rō ꝓ eiꝰ liberatōe cum dicitur.
x Non eſt viro huic iudiciū mortis qꝛ in no. do. dei no. lo. ē. q. d. interficiēdo ipm̄ fieret ꝯ deū cuiꝰ ē nūciꝰ. Et inducitur ad h̄ exēplū michee ꝓphe q̄ añ. ſ. tꝑe ezechie regis ꝓphetauerat deſtructōnē ciuitatis irl̄m ⁊ tēpli dicēs. Sion q̄ſi ager arabitur ⁊c̄. nec tn̄ ezechias ꝓpt̄ hoc eum occidit. ſ3 magis ipſe ⁊ ppl̄us ad dictū eiꝰ egerunt ꝑniam ⁊ dn̄s diſtulit penam cōminatā ⁊ ſm̄ hoc dicitur.
y Et penituit dominū. non ꝑ aliquā mutatōem in deo factam ſ3 in effectu ſic dcm̄ ē. ſ.
z Itaq3 nos facimus grāde malū ſupple ſi occidimus Hieremiam
a Fuit q̄3. hic ꝯñr ponit̄ aliud exēplū ad eandē ꝯcluſione3 vt dicūt expoſitores nr̄i cōiter de vria ꝓpheta q̄ ꝓphetauit deſtructiō3 ciuitatis ⁊ tēpli. ſic̄ ⁊ Hieremias tꝑe regis ioachim. et ꝑp hoc fuit occiſus ab eo vt hic dr̄ ⁊ ponit̄ iſtud exēplū ad hanc ꝯcluſionem ac ſi dicat̄ Ezechias q̄ fuit bonus rex nō interfecit michēā ſ3 ſaluauit ioachim ꝟo malꝰ rex interfecit vriā. ⁊ nos n̄ debemus imitari facta maloꝝ ſ3 bonorū ꝓpt̄ qd̄ debemꝰ ſaluare vitā Hieremie ⁊ ideo ꝯcludit̄ in fine.
b Igit̄ manus aichan ⁊c̄. iſte em̄ erat ꝑncipalis in allegatione ⁊ determinatione iſta. ra ſa. h̄ exponit ad ꝯriū dicēs q̄ inter illos ꝑncipes erāt aliq̄ boni q̄ ſtabāt ꝓ hieremia. ⁊ illi allegauerunt ꝑmū exm̄ de ezechia rege ⁊ michea ꝓpħa. Aliqui aūt erāt mali ⁊ illi erāt hieremie ꝯrij. ſic̄ ſacerdotes ⁊ ꝓphe falſi. et iſti ad h̄ allegauerūt ſcd̄m exm̄ de ioachī q̄ occidit vriā. q. d. ſic debemꝰ occidere hieramiā. tn̄ alia ꝑs fuit maior ⁊ ꝑualuit. ⁊ ſic finaliter aichā ſniam dedit ꝓ hiere. ⁊ ipm̄ liberauit. Et hec expoſitio ſcd̄a vr̄ rōnabilior. qꝛ nō eſt veriſimile q̄ ꝑncipes regis actu regnātis ex eiꝰ malicia facerēt argumentū ad liberatōnem hieremie.

Capi. xxvij.

In ꝑncipio. Hic ꝯñr hieremias liberatus reſumit ſuā ꝓpħiam. ⁊ p̄ ꝓphetat ppl̄o aduerſa ſcd̄o ꝓſpera. xxx. ca. Prima adhuc in tres ꝑtes. qꝛ p̄ ꝓphetāt ꝯ ſedechiā ſcd̄o ꝯ ananiā ca. ſeq. tercio ꝯ iechoniā ca. xxix. Pria adhuc i duas. qꝛ ꝑmo ꝓphetat ꝯ reges ad ſedechiā nūcios mittētes. ſcd̄o ꝯ ipm̄ ſedechiā. ibi. Et ad ſedechiam Circa ꝑmū ſciēdū q̄ illō qd̄ ponit̄ hic: In ꝑncipio ⁊c̄. vſq3 ibi. Hec dicit dn̄s. excluſiue ē finis capituli precedētis ſm̄ expoſitores latios cōit̄. qꝛ illa q̄ dicta ſunt ca. xxvj. cōtigerūt i ꝑncipio regni ioachī filij ioſie. vt3 in ꝑncipio ca. illa aūt q̄ ſequūt̄ in iſto capi. fuerūt tꝑe ſedechie. A principio aūt regni dictiſſioachī vſq3 ad ꝑncipiū regni ſedechie fluxerūt. xj. āni ⁊ tres mēſes. vt3. iiij. reg. xxiiij. ⁊ iō ſic exponūt qd̄ dr̄ hic.
a In ꝑncipio regni ioachī ⁊c̄. dicēs. ſc3 ea q̄ dicta ſunt in principio ca. ꝑce ita q̄ h̄ ē q̄dā recapitulatio ca. xxvj. ⁊ qd̄ ſeq̄t̄.
b Hec dic̄ dn̄s ⁊c̄. ⁊ eſt principiū. xxvij. c. ⁊ ē alia ſnia q̄ cōtigit tꝑe ſedechie. hebrei ꝟo dicūt q̄ h̄ ē d̄ ca. xxvij Et dic̄ ra. ſa. q̄ a ꝑncipio regni ioachī filij Joſie dn̄s dixit hieremie illud qd̄ ſequitur in hoc capl̄o
c Fac tibi vin. ⁊ ca. ⁊ po. eas i collo tuo ⁊ q̄ portauit eas a principio regni Joachī filij Joſie vſq3 ad. iiij. annū ſedech. in q̄ ananias abſtulit eas de collo Hyeremie ⁊ fregit. vt hr̄ ca. ſeq̄n. Si aūt dicatur q̄ hoc videt̄ deriſibile q̄ Hieremias portaret cathenas i collo ſuo tāto tꝑe. ſ. xv. annis. poteſt dici q̄ ꝓphe dn̄i talia grauia ⁊ alijs deriſibilia legūtur feciſſe de mandato domini ſic̄ Ezechiel dormiuit ſuꝑ latꝰ ſuū ſiniſtrū. cccxc. diebus ⁊ ſteꝝ. xl. diebꝰ ſuꝑ latus dexteꝝ abſq3 cōuerſione de latere in latꝰ vt hr̄ ezechielis iiij. ⁊ ſilr̄ eſaias iuit nudus ⁊ diſcalciatꝰ tribus annis ſm̄ hebreos. ſm̄ alios vero tribꝰ diebꝰ vt dictū fuit eſaie. xx. qd̄ erat ſatꝭ graue ⁊ deriſibile tanto boni q̄ erat de regio genere Igit̄ ſm̄ iſtā ſniam pn̄s capl̄m ſic diuidit̄. qꝛ ꝑmo ponitur dei ꝑceptū de cathenis fiēdis. ſcd̄o de ipis mittendis. ibi. Et mittes eas. Circa ꝑmū ponit̄ tp̄s ꝑcepti cū dr̄. In ꝑncipio regni ioachī q̄. regnauit. xj. ānis. iiij. reg. xxiiij. Fac tibi vincula ⁊ cathenas. iſte cathene erant lignee. ſm̄ q̄ hr̄ ca. ſe. ⁊ iō ꝑtes caꝝ q̄buſdā vinculis adinuicē adiūgebāt̄.
d Et mittes. h̄ ponit̄ ꝑceptū de miſſiōe cathenaꝝ. ⁊ prio ꝑcipit̄ h̄ miſſio. ſcd̄o aſſ̄dit̄ miſſiōis ratō. ibi. Et ꝑcipies. Circa ꝑmū dr̄. Et mittes eas ad regē edō ⁊c̄. ⁊ ſeq̄tur.
e In manu. i. ꝑ manū.
f Nūcioꝝ q̄ venerūt ⁊c̄. De cā huiꝰ aduētꝰ dicūt expoſitores nr̄i q̄ venerūt ad ſedechia3 ad tractandū cū eo q̄lit̄ poſſent rebellare regi babilonis ⁊ de eiꝰ tributo ſe expedire. ⁊ lr̄a ſeq̄ns ad h̄ ꝯcordat. in qua hieremias monet iſtos reges ⁊ ſedechiā vt nō rebellent regi babilonis ſed magis ei ſeruient ſub tributo. Rab. ſa. cu3 hoc addit aliam cauſam dicens q̄ Sedechias quarto anno regni ſui iuit in babilonem. vt habetur infra. lj. ad portandum exenia regi Babilonis qui fecerat eum regem. vt habetur. iiij. Regum. xxiiij. Et tunc rex Babilonis prefecit eum quinq3 regibus hic nominatis. vt ab illis acciperet tributum in Babylonem cum ſuo mittendum. Et ideo quando rediit Sedechias in Hieruſalem miſerunt

Mich. 3. d.

F

G

A

iſti q uīnq̄ reges nuncios ad eum: eo ꝙ erat inſtitutus de nouo ad recipiendū eoꝝ tributum: ⁊ tūc vt dicunt expoſitores nr̄i habuerūt inuicē tractatū de rebellione ⁊ tributi negatōe: eo ꝙ iſti q̄nq̄ reges ⁊ etiā Sedechias libratē deſiderabāt: veruntn̄ Sedechias nō rebellauit apte vſq̄ ad octauū ānū regni ſui vt dic̄ Joſephus. In talibus em̄ negocijs ponit̄ magnus tēpis tract⁹: ſ tūc ɔfidens de auxilio regis egypti ⁊ forte iſtoꝝ q̄nq̄ regum apte rebellauit ⁊ tributū regi babylonis negauit.

g Et p̄cipies. Hic ɔñr ponit̄ dicte miſſionis rō que eſt vt ꝓpheta nō ſolū vbo: ſ etiā ſenſibili ſigno ſignificaret eis ꝙ ſi rebellarēt male ɔtingeret ipſis. ⁊ ptʒ lr̄a exceptis aliq̄bus q̄ exponent.

b Ego feci terraʒ ⁊ hoīes ⁊c̄. in fortitudine mea magna: q̄ ad opus creatōis reqrit̄ vtus infinita.

B

i Et dedi eā ei qui placuit in ocul' meis nō ē p̄ h intelligēduʒ ꝙ nabuch. hr̄et grāʒ ḡtum faciētē ſiue ſanctificātem c.i. eſſet infidelis ⁊ ydolatra. ſ h dr̄: q̄ ds indifferenter bonis ⁊ malis dat bona tp̄alia ꝓut ſibi placet.

a Serui mei. Erat em̄ executor diuine iuſticie: vt ſupra dictū ē. xxv. c. b In ſup ⁊ beſtijs agri dedi ei. Dic̄ Rab. ſa. ꝙ h dr̄ eo ꝙ Nabuch. leo dr̄. ē. iiij. ca. q̄ eſt rex aīaliū. c Et ſuiēt ei oēs gētes. Hyꝑbole ē ad deſignanduʒ multitudinē ſui impij. d Et filio eius ſcilʒ euilmerodach. e Et filio eius. ſ. balthaſar in q̄ defec̄ regnū Babylonie Dan. v. Jō ſb̄dit̄

f Donec veniat tēpus ſcʒ punitōis terre eius ⁊ ipſius. Cetera patēt vſq̄ ibi.

C

g Uos ḡ nolite audire ꝓphas vr̄os. qui fingebāt ſe h̄re viſiones a deo in vigilia.

h Et diuinos q̄ ɔiecturabāt p̄ aſtra. i Et ſomniatores q̄ dicebāt ſe h̄re viſiones in ſomno. k Et augures q̄ diuinabāt p̄ garritum ⁊ volatum auium. l Et maleficos q̄ diuinabāt in hoſtijs demonibus immolatis.

ad Sedechiam regem iuda
g ⁊ p̄cipies eis vt ad dominos ſuos loquant̄. Hec dicit domin⁹ exercituum deuſ iſrael. Hec dicetis ad domi
b nos veſtros. Ego feci terrā ⁊ homines ⁊ iumenta q̄ ſunt ſup faciem terre in fortitudine mea magna: ⁊ in brachio
i meo extento: et dedi eam ei qui placuit in oculis meis. Et nunc itaq̄ ego dedi omnes terras iſtas in manu nabuchodonoſor regis baby-
a b lonis ſerui mei. Inſuper et beſtias agri dedi ei: vt serui
c ant illi. Et ſeruient ei omēs
d e gentes ⁊ filio eius ⁊ filio fi-
f lij eius donec veniat temp⁹ terre eius ⁊ ipius. Et ſeruient ei gentes multe ⁊ reges magni. Gens autem et regnum qd̄ nō ſeruierit nabuchodonoſor regi Babylōis ⁊ quicūq̄ nō curuauerit collum ſuum ſub iugo reg' babylonis: in gladio ⁊ in fame ⁊ in peſte viſitabo ſup gentē illam ait domin⁹ donec ɔſu-
g maʒ eos in manu ei⁹. Uos ergo nolite audire prophe-
h i taſ veſtros ⁊ diuinos ⁊ ſom
k l niatores ⁊ auguros ⁊ maleficos qui dicunt vobis non ſeruietis regi babylonis: q̄ mendacium prophetant vo
m bis vt longe faciant vos de terra veſtra ⁊ eijciant vos ⁊ pereatis. Porro gens que ſubiecerit ceruicem ſuam ſb iugo regis babylonis ⁊ ſer-
n uierit ei dimittā eaʒ in terra ſua dic̄ dn̄s: ⁊ colet eā ⁊ ha-
o bitabit in ea. Et ad ſedechiam regē iuda locut⁹ ſum ſm oīa vba h dicens. Subijcite colla veſtra ſub iugo reg' babylōis: ⁊ ſuite ei et pp̄lo ei⁹: ⁊ viuetis. Quare moriemini tu ⁊ populus tuus gladio ⁊ fame ⁊ peſte: ſicut locut⁹ eſt dn̄s ad gētē q̄ ſeruire noluerit regi Babylonis
p Nolite audire vba ꝓphaꝝ dicentium vob: nō ſeruietis regi Babylonis: q̄ mendaciū ipi loquunt̄ vob. Quia nō miſi eos ait dn̄s ⁊ ipi ꝓphetāt in noīe meo mēdaci-
q ter vt eijciāt vos ⁊ pereatis tā vos q̄ ꝓphe q̄ vaticinantur vob. Et ad ſacerdotes ⁊ ad populum iſtū locut⁹ ſum dicens. Hec dic̄ dn̄s. Nolite audire vba ꝓphaꝝ vr̄oꝝ q̄ prophetāt vob dicētes ecce vaſa dn̄i reuertent̄ de babylone nunc cito. Mendaciū em̄ ꝓphetāt vob. Nolite ergo audire vos ſ ſeruite regi Babylonis vt viuatis Quare dat̄ h ciuitas in ſoli-
r tudineʒ. Et ſi ꝓphe ſunt ⁊ ē
s vbū dn̄i i eis occurrāt dn̄o exercituū vt nō veniāt vaſa q̄ derelicta fuerūt in domo dn̄i ⁊ i domo reg' iuda: ⁊ in
t hirl'm i babyloneʒ. Quia h dic̄ dn̄s exercituū ad colum
v x nas: ⁊ ad mare ⁊ ad baſes ⁊ ad reliqua vaſoꝝ que remāſerūt in ciuitate hac: q̄ nō tulit nabuch. rex Babylonis cū trāſferret iechoniā filium ioachim regē iuda de Hieruſalē in babylonē: ⁊ omneſ optimates iuda ⁊ hieruſalē Quia h dic̄ domin⁹ exercituū ds iſrael: ad vaſa q̄ derelicta ſunt in domo domini ⁊ in domo reg' iuda ⁊ hierl'm
y In babylonem transferētur
z ⁊ ibi erunt vſq̄ ad diem viſitationis ſue dic̄ domin⁹. Et afferri faciam ea et reſtitui loco iſto.

m Ut longe faciā vos ⁊c̄. Iſtud vt̄ dr̄ ɔſecutiue ⁊ nō cauſalit̄: ex h em̄ ꝙ credebāt talibus mēdacijs rebellabant: ad quod ſequebat̄ eoꝝ deſtructio ⁊ captiuitas. Cetera patent vſq̄ ibi. n Dimittam eam in terra ſua. tamen ſb tributo regis Babylonis. o Et ad Sedechiam. Hic conſequenter ponit̄ ꝓphetia ɔ Sedechiam et eius pp̄lm quam prediterat Hieremias: vt pʒ ſupius in pluribus locis: ſ h eā repetit loquendo nuncijs regum p̄dictoꝝ ſm ꝙ dic̄ h Rab. ſa. ⁊ pʒ l'nia vſq̄ ibi.

p Nolite audire vba ꝓphetarum ſcʒ falſorum: vt pʒ ex ſeq̄ntibus. q Ut eijciant vos li. vt tenet̄ h ɔſecutiue nō cauſaliter vt ſupra dictum eſt. ⁊ ptʒ lr̄a vſq̄ ibi. s.14.c. ⁊ ſ.29.b.

r Et ſi ꝓphete ſunt ſcʒ dei. s Occurrant dn̄o p̄ces efficaces eis porrigendo. Unde in hebreo habetur. Deprecentur dominum exercituū vt non veniant ⁊c̄. i. vt vaſa que remanſerunt in domo domini vt portentur in babylonem: ſicut illa q̄ fuerūt portata in trāſmigratione Iechonie que tamen portabuntur. Ideo ſubditur.

B

t Quia h dicit dominus exercituʒ ad columnas ſcilʒ duas magnas ⁊ valde notabiles que erant in porticu templi. 4. Re. 25. c.

v Et ad mare ſcilʒ eneum in quo lauabantur ſacerdotes.

x Et ad baſes ſcʒ luterum que erant valde curioſe. vt ptʒ. iij. Regū. Ideo vo iſta h exp̄munt̄ in ſpeciali: q̄ erant valde notabilia. Cetera autē dicta ſunt in generali cum ſb̄dit̄. Et reliqua vaſoꝝ ⁊c̄. De oībus in fine ɔcludit̄.

y In Babylonem transferentur. qd̄ fuit impletum capto Sedechia rege. vt habetur. iiij. Regum vlti.

z Et ibi erunt vſq̄ ad dic̄ viſitatōis ſue ſcʒ ad tempus Cyri q̄ in principio regni ſui dedit licentiaʒ iudeis redeundi ⁊ reedificandi templum ⁊ vaſa que fuerūt in Babylonem portata fecit in Hieruſalē reportari: vt habetur Eſdre. i.

Et factū ē. h̄ ꝯñr Hieremias ꝓphat Ca. xxviij ꝯ ananiā falſū ꝓphaꝫ. ⁊ diuidit i duas. q: p̄ ꝓphia ananie pōit. Scđo a dño reprobat ibi. Et factū ē Pria in duas. q: p̄ ananias ꝓphat vbo. Scđo ſenſibili ſig: ibi. Et tulit. Pria ad huc in duas. q: p̄ ponit ꝓphia ananie ſcđo rñſio Hieremie ibi. Et dixit. Circa p̄ tat. h̄ ſi nō eueniat malum pene qđ ꝓphetizo nō ꝓpt h̄ ar-gui poſo de falſitate: q: tal' ꝓphia aliqñ nō iplet ꝓpt pniaꝫ ppl'i ſupueniētē. h̄ iſto dictū appet falſū ex dict' Hieremie h̄. xviij. vbi ꝓmiſſio de bono ita dr̄ retractabil' ꝓpt pctm̄ ſu-pueniēs. ſic ⁊ ꝯmiatio d̄ malo ꝓpt pniaꝫ ſupueniētē. vñ ibi

A mū notat tp̄us cū dr̄ a Et fa. ē in an. il. ſ. q̄rto āno ſedechie q̄ venerit nūcꝫ regū ad ip̄m ſm q̄ ſbdit poſt In āno q̄r. ⁊c̄. Sꝫ ꝯ h̄ videt illđ qđ iterpo-nit in p̄ncipio regni ſedechie. q̄rtꝰ em̄ anꝰ ſui regni nō pōt dici ꝯueniēt p̄ncipiū eiꝰ: ꝓpt qđ rabi ſalomō dic̄ q̄ p̄ncipiū regni h̄ accipit p illo tp̄e q̄ Nabuch. p̄fec̄ eū q̄n cꝫ regibꝰ vt p̄dictū ē ca. p̄ce. Et h̄ fuit q̄rto anno regni ſedechie b Dixit ad me ana-nias. i. dirigēdo ſmo-nē ꝯtrū aſſerentē c Hec dic̄ do. ex. d̄s iſ-rael. Cōtri. iug. re. ba-bylōis. audiuerat ei iſte ananias p̄ anno regni ſedechie Hiere-

B miā dicēt̄. h̄ dic̄ dñs exercituū. Ecce ꝯfrin-gā arcū helā ⁊ ad ſili tudinē hꝰ dixit pꝰ ea q̄rto āno ſedechie il-lud qđ dr̄ h̄. c Hec dic̄ dñs ⁊c̄. q: falſi p-phete accipiebāt mo-dum loq̄ndi ꝓphaꝝ dñi: ſic̄ dictū ē. s. xx-iij. Ceta patēt in lr̄a. d Et dixit Hiere. h̄ ꝯñr ponit rñſio Hie-remie dicentis. e Amē. ſic faciat dñs. deſiderabat em̄ Hie-remias reditū tranſ-migrōis ⁊ vaſoꝝ q̄ cū

C iechonia trāſmigrā-te fuerunt deportata ſuppoſita tñ ſuper h̄ volūtate diuina: ꝫ q: ſciebat h̄ nō euētur ū iō ſbdit. f Uerūtñ audi vbū h̄. p qđ ap-parebit ſi prophetia tua ſit vera vel non.

Capitulū XXVIII

a Et factum eſt in anno il-
lo in principio regni ſe-
dechie reg' iuda: in an-
no quarto: in menſe quinto
b dixit ad me Ananias filius
azur ꝓpheta de gabaō in do-
mo dñi coraꝫ ſacerdotibꝰ ⁊
c omni populo dicēs. Hec di-
cit dominꝰ exercituum deuſ
iſrael. Cōtriui iugum regis
babylonis. Adhuc duo an-
ni dieꝝ ⁊ ego referri faciam
ad locum iſtuꝫ oīa vaſa dñi
q̄ tulit Nabuch. rex babylo-
nis de loco iſto. et tranſtu-
lit ea in babylonem. Et Je-
choniam filium ioachin re-
gē iuda: ⁊ oēꝫ tranſmigratio
nē iude q̄ ingreſſi ſunt in ba-
bylonē: ego ꝯuertā ad locuꝫ
iſtum ait dñs: Cōteram em̄
d iugum regis babylonis. Et
dixit hieremias ꝓpheta ad
ananiam ꝓphetaꝫ in oculis
ſacerdotum et oculis omis
ppli q̄ ſtabat in domo dñi et
e ait hieremias ꝓpha amē. ſic
faciat dñs: ſuſcitet dñs vba
tua que ꝓphetaſti vt referā-
tur vaſa in domo domini: et
omnis tranſmigratio de ba-
f bylone ēd locū iſtum. Ueꝝ
tamen audi vbum h̄ qđ ego
loq̄r in auribꝰ tuis: et in au-
ribus vniuerſi ppli. Pro-
phete q̄ fuerūt ante me et an̄
te ab initio et ꝓphetauerūt
ſup terras multas et ſup re-
gna magna de p̄lio et de af-
g flictione et de fame ꝓpheta
q̄ vaticinatus eſt pacem cū
venerit vbum eius: tunc ſci-
h etur ꝓpheta quem miſit do-
i minꝰ in vitate. Et tulit ana-
nias ꝓpheta cathenā de col-
lo hieremie prophete: ⁊ con-
fregit eaꝫ. Et ait ananias in
ꝯſpectu omis populi dicēs
Hec dicit dñs. Sic ꝯfringā
iugū nabuch. regis babylo-
k nis poſt duos annos dierū
de collo omniū gentiuꝫ. Et
abijt hieremias propha in
l viā ſuam. Et factū eſt vbum
dñi ad hieremiā poſtq̄ con-
fregit ananias propheta ca-
thenā d̄ collo hieremie pro-
phete dicēs. Uade ⁊ dices
ananie: hec dicit dominus.
m Cathenas ligneas cōtriui-
n ſti ⁊ facies pro eis cathenaſ
ferreas: q: h̄ dic̄ dominꝰ ex-
ercituum deꝰ iſrael. Jugum
ferreū poſui ſup collum cun-
ctaꝝ gentiū iſtaꝝ vt ſeruiant
Nabuch. regi babylonis: ⁊
ſeruient ei: inſuper ⁊ beſtias
o terre dedi ei. Et dixit Hiere-
mias propheta ad Anani-
am ꝓphetam. Audi anania
Non miſit te dominus ⁊ tu
confidere feciſti populū iſtū
in mendacio. Jdcirco h̄ di-
p cit dominus. Ecce ego mit-
tam te a facie terre. Hoc an-
no morieris. Aduerſum e-
nim dominum locutus es.
q Et mortuus eſt ananias p-
r pheta in anno illo: menſe ſe-
ptimo.

Caplm̄ XXIX

dē dr̄ in pſona dñi. re-pēte loq̄r aduerſū gē-tē ⁊ aduerſus regnuꝫ vt eradiceꝫ deſtruā ⁊ diſpdā illđ. Si pniaꝫ egerit gēſ illa a malo ſuo agā ⁊ ego pniam ſup malo qđ cogita-ui vt facerē ei. ⁊ ſtati ſbdit ibidē de ꝓmiſ-ſiōe bōi. ⁊ ſbito loq̄r de gēte ⁊ d̄ regē vt edi-ficē ⁊ plātē illđ. ſi fe-cerit malū in oculis meis pniam agā ſup bono qđ locutꝰ ſuꝫ vt facerē ei. Ex q̄ pꝫ q̄ ſic̄ malū ꝯmiatū a đo ꝓpt pniaꝫ nō infert: ſic bonū ꝓmiſſū ꝓpt pctm̄ ſupueniens au-fert. Poſſent āt ad h̄ adduci pl'a alia de ſa-cra ſcptura ve. teſt. h̄ ꝓpt ꝓlixitatē omit-to. Sciendū tñ q̄ d̄s

B ꝓnior ē ad miſandū q̄ ad ꝯdēnādum. ⁊ p ꝯñs ad nō inferēduꝫ malū cōminatum q̄ ad auferēdū bonū ꝓ-miſſuꝫ: lꝫ tā ꝓmiſſio q̄ ꝯmiatio ſint ſb cō-ditōe. ⁊ ſm h̄ intelli-git vbū Hieremie q̄ ſciet vitas ꝓphe de-nūciātis bonū cū ve-nerit in effectu: inq̄-tū d̄s nō hꝫ ꝓnitatē ad auferendum i Et tulit ananias. Hic ꝯñr ananias cō-firmat dictū ſuū ſen-ſibili ſigno auferēdo cathenā d̄ collo Hie-remie ⁊ frāgendo vt oñderet ⁊ vbo ⁊ ſen-ſibili ſigno dñium re-gis babylonis tota-liter auferendū k Et abijt Hiere-mias ꝓpha in viā ſuā nolēs ꝯtēdere ꝯ ana-niam.

g Propheta qui vaticinatus eſt pacem ſup populo futuram cum venerit vbum eius in ef-fectu. h Sciet ꝓpha. i. cognoſcet de ip̄o q̄ eſt ꝓpha verus a deo miſſus. Ex h̄ loco acceperunt iudei occaſionē errandi dicentes q̄ ꝓmiſſiones dei de bono futuro fiūt ab ſolute nec retractant. h̄ cōminatōes de malo ſunt ſb ꝯditō-ne. ſ. ſi nō egerint pniaꝫ illi q̄bus fiūt. ⁊ iđ accedente pnia retractant. ſic̄ ꝓphia Jone de niniue ſbuerſiōe ꝓpt pniaꝫ niniuitaꝝ. ⁊ ſic exponūt qđ dr̄ h̄. Propheta q̄ vaticinatus eſt pacē ⁊c̄. q. d. Hieremias ananie. Tu ꝓphas pp'lo bonū ⁊ ego ꝓpheto ei pene malum. ⁊ tunc ſcietur q̄ tu ſis ꝓpha dñi ſi impleta fuerit tua ꝓphetia: q: talis ꝓmiſſio non mu-

l Et factū eſt. Hic ꝯñr ponit reprobatio ananie. ⁊ p̄mo q̄-tū ad ſuā ꝓphetiā falſaꝫ cū dr̄ in pſona dñi. m Cathenas ligneas ꝯtriuiſti falſuꝫ p̄ſūptuoſe ſignādo. n Et facies ꝓ eis ⁊c̄. q. d. ex mēdacijs tuis facies illos rebellare regi Ba-bylonis ex q̄ incurrēt maiꝰ malū q̄ſi incōpabilit q̄ an̄. ⁊ pꝫ lr̄a vſq̄ ibi. o Et dixit Hieremias. vbi ponit reprobatio ananie q̄trū ad pſonā cū dr̄. p Ecce ego ⁊c̄. p morteꝫ in q̄ hoies tollunt de ſupficie t̄re ⁊ intra t̄rā ſepeliunt. q Et mortuus ē ananias ꝓpha in illo āno vt Hieremie vitas ꝓ-baret. r Mēſe ſeptimo. ⁊ ſic a dicto Hieremie vſq̄ ad mortē eius fluxerūt tm̄ due mēſes: q̄m h̄ p̄dixit menſe q̄n-to, vt pꝫ in p̄ncipio huius capl'i,

Et h̄ ſunt v̄ba libri. Hic ɔ̃ñr ꝓphat Ca.xxix.
ɔ̃ Jeconiā q̄ i̇ā cū m̄re ⁊ nobilib⁹ regni ⁊ ſacerdo-
tibus ⁊ ꝓphis plribus ductus fuerat in babylonē
ſ̄ ſperabat ⁊ hēbat ſpē redire in iudeā: ⁊ illi q̄ cū eo trāſla-
ti fuerāt decepti a falſis ꝓphis exñtib⁹ int̄ eos: ſ̄ Hieremi
as ſcribēdo eis nitit̄
auferre iſtā ɔ̃fidētiā falſam. Et diuidit̄ in duas ptes, qr p̄ eplē Hieremie p̄ponit̄ p̄fatio. Scd̄o narratio ibi. Hec dic̄ dn̄s. Jn p̄fatōe exp̄mit̄ p̄ ꝑſona mittēs eplaz cum di. Que miſit Hieremias ꝓpha. ⁊ loc⁹ vñ miſit cum ſb̄dit. De Hierlm. Scd̄o ꝑſone ad q̄s miſit cū ſb̄dit.

falſis ꝓphis: qr h̄ eſt ſnīa dn̄i de vr̄o reditu. n Cū cepint īpleri in babylone. lxx. anni. tot em̄ āni fluxerūt ſm hebre-
os ⁊ trāſmigratōe Joachym vſq ad p̄mū annuz Cyri. ſm alios v̄o ɔ̃putatio iſtoꝝ annoꝝ incipit tardius ſcz a deſtru-
ctione ciuitatis ſb Sedechia vt dictū ē. xxv. c.

A d Ad reliq̄s ſenioꝝ ⁊c. ⁊ pz lr̄a vſq ibi. e Et dn̄a. i. mr̄ regis. f Et eunuchi. i. regis ⁊ regine miniſtri q̄ ſic nominant̄ nō a mēbroꝝ ſectōne ſ̄ a caſtitatis honeſtate. Tales em̄ ponebāt̄ ātiq̄tus in
B regijs domib⁹: ⁊ maxime circa obſequiū dn̄aꝝ: ⁊ ſm talē modum loq̄ndi dicit ſaluator Mathei. xix. Sūt eunuchi q̄ ſe caſtrauerunt ꝓpter regnum celoꝝ
g Et faber ⁊ incluſor. Hec nomia exponunt̄. ē. xxiiij. Tercio exp̄mūt ꝑſone portātes eplam cum di.
h Jn manu claſa filij ſaphan ⁊c. q̄s miſit Sedechias rex iuda ad portandum tributū q̄d debebat regi babylonis vel aliq̄d exenium.
i Hec dic̄. Hic ɔ̃ſeq̄nt̄ ponit̄ eplē narratio in q̄ Hieremias aufert p̄ trāſmigrat̄ꝫ
C falſam ɔ̃fidentiā. Secūdo ſb̄iungit decipientiū penā ibi. Hec dicit dn̄s. Prima in
14.c. duas. qr p̄mo aufert ɔ̃fidētiam falſaz. Se
2.Pa.36.d. cundo denūciat verā
1.Eſdre.1.a. ibi. Quia h̄. Circa p̄
ē.25.c. mum dicit in ꝑſo-
Dañ.5.a. na dn̄i.

c Et hec ſunt v̄ba libri
que miſit hieremias
ꝓpheta de hieruſalē
d ad reliquias ſeniorum tranſ
migrationis: ⁊ ad ſacerdo-
tes ⁊ prophetas: ⁊ ad omnē
populum quem tranſduxe-
rat Nabuchodonoſor d̄ hie
ruſalem in babylonem poſt
q̄ egreſſus ē Jechonias rex
e f ⁊ domina ⁊ eunuchi ⁊ prin-
g cipes iuda ⁊ hieruſalē: ⁊ fa-
ber ⁊ incluſor de hieruſalem
h in manu elaſa filij ſaphan et
gamalie filij Helchie quos
miſit ſedechias rex iuda ad
Nabuchodonoſor regē ba
bylonis in babylonē dicēs
i Hec dic̄ domin⁹ exercituū
de⁹ iſrael omni tranſmigra-
tioni quam tranſtuli de hie-
k ruſalem in babylonem. Edi
ficate domos ⁊ hitate ⁊ plā
tate hortos ⁊ cōmedite fru-
ctuz eoꝝ. Accipite vxores ⁊
generate filios ⁊ filias: ⁊ da
te filijs vr̄is vxores ⁊ filias
vr̄as date viris ⁊ pariant fi-
lios et filias: ⁊ multiplicabi
mini ibi: et nolite eſſe pauci
nūero et q̄rite pacē ciuitatis
ad quam tranſmigrare vos
feci et orate ꝑ ea ad dominū
qr in pace illius erit pax vo-
bis. Hec dic̄ domin⁹ exerci
l tuū de⁹ iſrael. Nō vos ſedu
cāt ꝓphe vr̄i q̄ ſūt in medio
vr̄m et diuini vr̄i: et ne attē
dat̄ ad ſōnia vr̄a q̄ vos ſō-
niatis: qr falſo ipi ꝓphetant
vob̄ in noīe meo: et nō miſi
m eos dic̄ dn̄s. Quia hec dicit
n dn̄s. Cum cepint īpleri in

o babylōe ſeptuagita anni: vi
ſitabo vos: et ſuſcitabo ſup
p vos v̄bum meum bonum vt
reducam vos ad locum iſtū
ego enim ſcio cogitationes
quas cogito ſuper vos dicit
domin⁹. cogitationes pac̄
q ⁊ non afflictionis vt dem vo
r bis finem ⁊ patientiam ⁊ in
s uocabitis me ⁊ viuet̄: ⁊ ora
bit̄ me ⁊ ego exaudiaz vos:
queret̄ me ⁊ inueniet̄. Cuz
queſieritis me in toto corde
veſtro inueniar a vobis ait
domin⁹. Et reducam capti-
uitatem veſtram ⁊ congrega
t bo vos de vniuerſis genti-
bus ⁊ de cunctis locis ad q̄
expuli vos dicit domin⁹. Et
reuerti vos faciam de loco
ad quē tranſmigrare vos fe
v ci: qr dixiſt̄. Suſcitabit no-
bis domin⁹ ꝓphas in baby
x lone. Quia h̄ dic̄ domin⁹ ad
regē q̄ ſedet ſup ſoliuz dd̄ et
ad oēz ppl'm hitatorē orbis
hui⁹: ad frēs vr̄os q̄ nō ſunt
egreſſi vobiſcū in trāſmigra
y tionē. Hec dic̄ domin⁹ exer
z cituum. Ecce mittā in eos
a gladiuz ⁊ famem ⁊ peſtem ⁊
ponam eos quaſi ficus ma-
las q̄ comedi non pn̄t: eo q̄
peſſime ſint: et pſeq̄r eos in
gladio ⁊ in fame ⁊ in peſtilē
b tia. Et dabo eos in vexa-
a tionem vniuerſis regnis ter
b c re in maledictionez: ⁊ in ſtu-
d porem ⁊ in ſibilum ⁊ in op-
probrium cunctis gentibus
ad quas ego eieci eos: eo q̄
non audierint v̄ba me dicit
dn̄s: q̄ miſi ad eos ꝑ ſeruos

o Viſitabo vos ſicut miſericors pater filios. Cetera patent vſq ibi.
p Vt reducam vos ad locum iſtum. i. in Hierl'm non q̄ om̄s redierūt in perſonis ꝓprijs: quia in tanto tempore mlt̄i fuerūt mortui: maxime illi qui erant iam prouecte etatis.
q Vt dem vob̄ finē captiuitat̄ vr̄e.
r Et patientiā interim vſq ad terminuz p̄dictum.
s Et inuocabitis me ⁊ ibitis ad terrā veſtram. Cetera patent vſq ibi.
t De vniuerſis gētibus ⁊c. quia in regno babylonis erant B
gentes varie ad q̄s iudei fuerunt trāſlati tempe Joachin ⁊ ſedechie. ⁊ inde redierūt cum Zorobabel duce. v Quia dixiſtis ſuſcitabit nob̄ dn̄s ꝓphas. i. qr credidiſtis ꝓphetis falſis vos decipiētibus ⁊ dicentibus ſe loqui in nomine dn̄i. Jdeo annūciaui vobis terminum veſtre reuer- ē.24.c.
ſionis in iudeam: vt non credatis eis dicentibus vob̄ q̄ cito debeatis reuerti.
x Quia h̄ dic̄. Hic ɔ̃ſequenter hāc fiduciam remouet a ſede- ē.24.d.
chia rege ⁊ eius populo qui non tranſmigrauerant in Babylonem denuncian do q̄ paſſuri ſint mlt̄o grauiora. Jdeo ſb̄dit. y Hec dicit dominus exercituuz id eſt angeloꝝ.
z Ecce mittam eos in gladium ⁊ famē ⁊

k Edificate domos ⁊c. id eſt diſponite vos ad manendum diu in Babylone ꝓuidendo vobis de domib⁹ terre fructibus: ⁊ multiplicatione ꝓlis. ⁊ cito redire falſo nō ſperetis. Jdeo ſb̄dit. l Nō ſeducant vos ꝓphe veſtri ſcz falſi reditum ꝓpinquum denunciando.
m Quia h̄ dicit. Hic ɔ̃ſequenter denunciat eis veram fiduciam. ⁊ p̄ denūciat eā trāſlatis in Babylonem. Secūdo ɔ̃trariū nūciat habitātibus in Hierl'm ibi. Quia h̄. Circa primuz dicit. m Quia h̄ dicit dominus. q. d. nolite credere

peſtem. Omnia em̄ iſta venerunt ſup eos obſeſſos in Hieruſalem. vt habet̄. iiij. Regū vlti.
a Et ponā eos quaſi ficus malas. i. abominabiles deo ⁊ hominibus ſicut dictū eſt ſupra. xxiiij. in parabola de ficubus. b Et dabo eos in vexatōez ꝑ ſuilia opa ⁊ grauia.
a Uniuerſis regnis terre. h̄ di qr ſb rege babylonis erāt plura regna. b Jn maledictōez. q̄tū ad v̄ba dura q̄ eis inferebant̄. c Et in ſtuporē p̄ admiratōe eoꝝ miſerie.
d Et in ſibilū. i. in deriſum. Cetera patent in lr̄a

meos ꝑphetas de nocte cō
ſurgens ꝛ mittens: ꝛ nō au-
diſti dic̄ domin⁹ Vos ergo
audite verbū dn̄i oīs tranſ-
migratio quā emiſit de Hie
e ruſalem in Babylonē. Hec
dic̄ domin⁹ exercituum de⁹
f iſrael ad Achab filium chu
lie: ꝛ ad ſedechiā filiū maa-
ſie q̄ ꝑphetant vob̄ in nomi
ne meo mēdaciter. ecce ego
tradam eos in manu nabu-
chodonoſor regis Babylo
nis: et percutiet eos in ocu-
lis veſtris. Et aſſumetur ex
eis maledictio omni trāſmi-
grationi iude que eſt in ba-
bylone dicentiū. Ponat te
domin⁹ ſicut ſedechiam ꝛ ſi-
g cut achab quos frixit rex ba
bylonis in igne pro eo ꝙ fe-
cerint ſtulticiam in iſrael: et
mechati ſunt in vxores ami
coꝝ ſuoꝝ: ꝛ locuti ſunt ver-
bū in noīe meo mendaciter:
h quod nō mandaui eis. Ego
ſuꝫ iudex ꝛ teſtis dicit dn̄s.
i Et ad ſemeiam neelamitem
dices. Hec dic̄ domin⁹ ex-
k ercituum de⁹ iſrael. Pro eo
l ꝙ miſiſti in nomine meo li-
bros ad oēꝫ populum q̄ ē in
hieruſalē ꝛ ad ſophoniā fili
um maaſie ſacerdotē ꝛ ad v-
niuerſos ſacerdotes dicens
m domin⁹ dedit te ſacerdoteꝫ
n o pro Ioiade ſacerdote vt ſis
p dux in domo dn̄i ſup omneꝫ
viꝝ arrepticium ꝛ ꝑphetan
q tem vt mittas eum in neruū
r ꝛ in carcereꝫ Et nunc quare
nō increpaſti hieremiā ana-
thotidē qui ꝑphetat vobis.
s Quia ſup hoc miſit in baby
t v lonem ad nos dicens. Lon
x gum eſt edificate domos: et
habitate ꝛ plantate hortos
ꝛ comedite fructus eoꝝum.
y Legit ergo Sophonias ſa-
cerdos libꝝ iſtum in aurib⁹
hieremie ꝑphe. Et factum
eſt verbum domini ad hiere
miam dicēs. Mitte ad oēꝫ
tranſmigratōꝫ dicens. Hec
dic̄ domin⁹ ad ſemeiā neela-
mitē. ꝓ eo ꝙ ꝑphauit vo-
bis ſemeias: ꝛ ego non miſi
eū ꝛ fec vos ꝯfidere in men-
dacio: idcirco hec dic̄ domi
z a nus. Ecce ego viſitabo ſup
b ſemeiam neelamitem et ſup
c ſemen eius. Non erit ei vir
d ſedens in medio populi hu-
e ius: et non videbit bonum
quod ego faciā populo meo
f ait dominus: quia preuari-
cationem locutus eſt aduer
ſus dominum.

Caplm XXX

HOc verbū qđ factuꝫ eſt
ad hieremiā a domino
dicens. Hec dicit do-

c Hec dic̄. h̄ ꝯñr ponit̄ pēa falſoꝝ ꝑphaꝝ q̄ decipiebāt populū de babylone trāſmigrātū. ꝛ p̄ ponit̄ pēa duoꝝ ſil' q̄ non ſolū erāt ꝑphe falſi ſꝫ etiā adulteri. Scđo pēa tercij q̄ nō ſolū erat aſſertor falſitat' ſꝫ etiā ꝑſecutor v̄itatis ibi. Et ad ſemeiā. Noīa āt duoꝝ ponunt̄ cū dī. f Ad achab filiū chuliez ad ſedechiā filiū maaſie. ꝛ ſubdit̄ eoꝝ pēa cū dī Ecce tradā eos in māu nabuch.
E Dicunt expoſitores nr̄i cōit̄ ꝙ iſti fuerūt duo ſenes q̄s ꝯuicit Daniel đ falſo teſtionio ꝯ ſuſannā ꝑpter qđ fuerūt ꝯdēnati ad mortē vt h̄r Dan. xiij. Verumtñ qꝛ iudei in babylōe erāt ſub̄ non hēbāt aliquā iuſticiā nec ꝑ ꝯñs ptātē ꝯdēnādi aliquē ad mortē. Iđ ſubdit̄ h̄ ꝙ fuerunt traditi in manu nabuch. qꝛ de ſua falſitate fuerūt accuſati ꝑ iudeos coꝛam rege vt locū ei⁹ tenente q̄ ſniaꝫ mort' in eos dedit ꝛ executōꝫ iudeis cōmiſit. ꝛ iđ cum dī Dan. xiij. ppl'os eos interfeciſſe intelligendū ē tm̄ executiue. cetera patent vſq3 ibi. g Quos frix. rex baby. in igne. Sꝫ ꝯ Danie. xiij. dī ꝙ fuerunt lapidati. Ad qđ dicēdū ꝙ q̄libet pēa mortis aliq̄n in ſcriptura ſignificat̄ noīe ignis vel qꝛ p̄ fuerīt lapidati: poſtea ꝯbuſti. ſic̄ đ Achoꝛ dictū fuit Ioſue. vij. Et h̄ exp̄mit̄ pena ignis: in Daniele v̄o pēa lapidationis. illud tñ qđ đ eis dī in Daniele nō eſt autēticū: qꝛ nō eſt de ſcp̄tura cāonica. Cetera patent vſq3 ibi. h Ego ſum iudex ꝛ teſtis dicit dn̄s. q. d. nullus pōt effugere iuſticiam meam. i Et Semeiam. Hic ꝯñr ponit̄ pena tercij q̄ nō ſolū erat ꝑpha falſus illis q̄ erant in babylone: ſꝫ etiā ꝑſecutor Hieremie ſcribens de Babylone ſummo pontifici qui erat in Hierl'm vt incarceraret Hieremiā: eo ꝙ ſcripſerat tranſmigratis ne falſo ſperarent cito reuerti. ꝛ h̄ eſt qđ dī. k Pro eo ꝙ miſiſti libros. i. lr̄as. l Noīe tuo tanq̄ noīe veri ꝑphe dicēs ſophonie. m Dn̄s dedit te ſacerdotē. i. ſūmū. n Pro ioiade ſacerdote. lꝫ iſte ioiada fuiſſet diu aū: tñ ip̄m nomiat eo ꝙ fuerat hō ſctitatis magne ꝛ auctoꝛitatis in h̄ adulando iſti ſophonie. q. d. tu es tāte ſāctitatis ſic̄ ille o Vt ſis dux. i. p̄nceps ſacerdotū p Sup oēꝫ viꝝ arrepticiū ꝛ ꝑphetantē. i. q̄ ꝑphetat ex v̄tute demonis eius fantaſiā ꝯmouētis q Vt mittas eū in neruū. i. in cyppū ita ꝙ nō poſſit talia ſeminare in ppl'o r Et nūc quare nō increpas Hieremiā talit̄ ꝑphetantē in Hierl'm ꝛ nō ſolū in Hierl'm v̄bis ſꝫ etiā in babylōe ſcp̄tis iō ſubdit̄. s Quia ſup h̄ miſit ad nos. ſ. ep'lam vt dictum eſt in p̄ncipio h⁹ cap. t Dicēs in eadē ep'la. v Longū eſt ſcꝫ tp̄s moꝛe vr̄e in babylōe x Edificate ꝛc̄. i. diſpōite vos ad diutinā māſionē ſic̄ expoſitū ē. ſ. y Legit ḡ Sophonias ſacerdos ad arguēdū Hieremiā de ep'la quā miſerat. Cetera patēt vſq3 ibi z Ecce ego. vbi ponit̄ pēa ſemeie cū dī. a Viſitabo ſup Semeiā neelamitē in ꝑſona eius b Et ſup ſemē ei⁹. i. in ꝑſonis ſibi ꝯiūctis. c Nō erit ei vir ſedēs. i. habitās. d In medio ppl'i h⁹ ſcꝫ reuertētis in Hierl'm e Et nō videbo. qđ ego faciā ppl'o meo ſp̄m de captiuitate liberando.
G f Quia p̄uaricationes locutus ē aduerſus dn̄m notādo Hieremiaꝫ de falſitate q̄ ex oꝛe dn̄i loquebat̄.

Capl'm. xxx.

a HOc v̄bum b Superius Hieremias ꝑphauit ppl'o aſpera. h̄ ꝯñr ꝑphetat ꝓſꝑa. Iſtud aūt qđ erat ſumme ꝓſpeꝝ erat aduentus xp̄i ad ſaluteꝫ mūdi cui⁹ figura fuerat ſaluatio ppl'i de captiuitate babylonica de q̄ fecerat mētōeꝫ capl'o p̄cedēti int̄ aſꝑa q̄ nūciauerat: vt oppoſita iuxͣ ſe poſita mag' elucēſcerēt. ꝛ iđ ꝯueniēt̄ poſt figurā h̄ ꝯñr denūciat rē figuratā ſcꝫ ꝑ xp̄m ſalutē gn̄alē qđ fac̄ in h̄ ca. ꝛ ſe. Nec pñt ꝯuenienter alit̄ exponi niſi referendo ad tp̄s xp̄i: vt in ꝓſeq̄ndo mag' apparebit.
A Ad itellectū tñ ſeq̄ntiū ſciēduꝫ ꝙ ꝑphe ſcribēdo nō ſuāt ſꝑ ordinē tp̄is: ſꝫ freq̄nt̄ p̄us facta ſcribūt poſterius ꝛ ecōuerſo. Vñ dicūt doctores hebrei nō eſt p̄us ꝛ poſterius in lege per quā intelligūt ve. teſta. in q̄ nō ē attēdēdus ordo tp̄is ſm̄ ordinē deſcriptōis. ꝛ idē dicūt doctores latini ꝙ freq̄nt̄ ſacra ſcriptura loquit̄ ꝑ āticipatōeꝫ ſcꝫ poſterioꝛa p̄ponēdo ꝛ ꝑ recapitulatōeꝫ p̄oꝛa poſtponēdo. ꝛ h̄ mō ꝓcedit Hieremias in h̄ libro in plurib⁹ locis vt pꝫ in p̄cedētib⁹ ꝛ in ſeq̄ntib⁹ apparebit. ꝛ in h̄ loco ſic ꝓcedit. qꝛ p̄ denūciat xp̄i regnū. Scđo eius aduētū ca. ſeq̄n. Circa p̄mū ſciendū ꝙ lꝫ hō xp̄s ab inſtanti incarnatōis habuerit dn̄iū ſup omnia creata auctoꝛitatiue non tamen executiue: ſꝫ h̄ modo accepit in ſua reſurrectione ſm̄ ꝙ dicit Mathei. vlt̄. Data eſt mihi omis poteſtas in celo ꝛ in terra. ꝛ ꝑfectius habebit in iudicio finali: tunc em̄ omnia erūt ei ſimpliciter ſubiecta. Vnde dic̄ ap'ls ad Heb. ij. Nunc autē necdū videmus oīa ſubiecta ei. Iudiciū aūt finale p̄cedit antixp̄i ꝑſecutio. Et ideo p̄ nūciat̄ h̄ ꝑſecutio antixp̄i. Scđo regnū xp̄i ibi. Et erit. Tercio rn̄det̄ tacite q̄ſtioni ibi, Te āt. Circa p̄mum dī Hieremie,

b Scribe tibi ꝛc̃.q.d.iſta futura ſūt in lōginquū: ⁊ ſūt dignē memoria iō ſunt ſcribēda. c Ecce dies ve.dic̃ dñs ⁊ ↄuertā ↄuer.po.mei iſrl' ⁊ iuda. Iſtud nō pōt intelligi de reditiōe captiuitatis babylonice: nec de aliq̃ alia ſeqūti ſaluatōe tpali.q: ſm doctores heb. ⁊ ſm vitatē ppl'a iſrl' ꝓut diuidit ↄ pplm iuda: ſic ē h nō eſt reuerſus de captiuitate nec a iudeis expectat reuerſur⁹ vſq̄ ad tps Meſſye quē iudei expectāt venturū ⁊ iō ſm nos q̄ ↄfitemur ei⁹ aduentū pteriſſe: optet ꝙ lr̃a iſta alit intelligat ⁊ dicūt aliq̄ ꝙ intelligit d ↄuerſiōe ſpūali iudeorū ad pdicatōez xp̄i ⁊ apl'oꝝ q̄ꝝ aliq̄ fuerūt de reḡ iſrl': q: ſalmanaſar captiuāte illud regnū aliq̄ fugitiui euaſerūt q̄ poſtea hītauerūt in reḡ iuda de tpe Ezechie ⁊ cū illis d regno iuda in babylonē ducti fuerūt ⁊ cū redeūtib⁹ redierūt ſic dictū fuit plenius.iiij. Reg. qd āt ſbdit. d Et ↄuertā eos ad terrā ꝛc̃.intelligit de terra viuētiū q̄ ſb ꝓmiſſiōe facta Abrae fuit pncipalit intellecta: ſic dictum fuit plenius Geñ.xv ⁊ in plr̄ibus alijs locis. ſꝫ q: iudei q̄ crediderūt ad pdicatōez xp̄i ⁊ apl'oꝝ fuerūt pauci reſpectiue: iō melius intelligit qd dr̄ h. Et ↄuertā ↄuerſionē ppli mei ꝛc̃. de gn̄ali ↄuerſione iudeoꝝ ad xp̄m detecta falſitate antixp̄i p Helyā ⁊ enoch. iō de pſecutione antixp̄i ſbdit. e Qm̄ h dic̃ dñs. Vocē terroris audiuim⁹ ꝛc̃. ⁊ ↄnūerat ſe dñs xp̄s fidelib⁹ ſuis tūc paſſuris eo mō q̄ dixit Act.ix. Saule ſaule q̄d me pſeq̄ris. f Interrogate ⁊ videte ſi ge.maſcul⁹. h accipit generare ꝓ parere. vñ in heb.ſi parit maſculus. ⁊ p h innuit anxietas ⁊ anguſtia tūc futura xp̄ifidelibus. Ideo ſubdit. g Quare ḡ vidi oīs viri.i.cuiuſlibꝫ xp̄iani q̄ntūcūq̄ fortis ⁊ firmi. h Manū ſup lūbū ſuū q̄ſi pturiētis. Modus em̄ mulieris pturiētis ē iponē man⁹ ſuas ad lūbos ſuos i Et ↄuerſe ſunt vni.facies in auruginē.i. in colorē defor mē p anguſtia ⁊ timore. k Ve q: mag̃ dies illa.i.tps illud erit magnū q̄ntū ad intentōez tribulatiōis. l Nec ē ſilis ei⁹.ꝓpter qd dr̄ Mat.xxiiij.erit em̄ tribulatio mag̃ q̄lis nū̄q̄ fuit ab initio mūdi vſq̄ mō neq̄ fiet. m Et ex ipo ſaluabit.oīs pdeſtinatus ad vitā btām q̄ noie Iacob intelligit: eo ꝙ ſupplātator iterꝑtat. n Et erit.h ↄñr ponit dñiu xp̄i q̄ ſpū oris ſui iterficiet ātixp̄m: vt dr̄.ij.ad Theſ.ij. ⁊ magnā ptem adherentium ſibi. Ideo ſbdit.
o Conteram iugum eius de collo tuo ſcilicet militantis eccleſie. p Et vincula eius dirumpā.i.id eſt machinationes eius ⁊ deceptiones. q Et nō dñabunt ei amplius alieni.ſ.a dō. r Sꝫ ſer.dño dō ſuo.ſ.deo pr̄i. s Et dō regi ſuo.i.dei filio icarnato. vñ in trāſlatiōe chaldayca que apud hebreos ē autētica vt freq̄nt dictū ē ſic hr̄. Et obedient Meſſye filio dō regi ſuo. vñ ſm oēs doct.heb. iſtud intelligit de xp̄o ad lr̃aꝫ. t Quē ſuſcitabo eis.i.faciā apparere ad eoꝝ ſalutē. ⁊ etiā q: ad lr̃am dēs pr̄ ſuſcitauit ipm a morte. v Tu ḡ ne timeas. ↄfortatio eſt ↄ tribulatōez ātixp̄i futurā. x Saluabo te d ter. lōginq̄ ꝛc̃. iudei em̄ tūc ſaluādi diſpſi ſūt in lōginq̄s ptib⁹ mundi ⁊ ibi captiui. y Reuertet iacob.ſ. ad xp̄m qd nō ſolum intelligit de iudeis tūc ↄuertēdis: ſꝫ etiā d xp̄ianis ab ātixp̄o deceptis q̄ poſtea penitebūt ↄ Et q̄eſcet a tribulatōe antixp̄o interfecto a Et cūctis affluet bonis ꝛc̃. h refert ad ſtatū eccl'e triumphātis: vt hr̄ bonū infinitū ⁊ ſeritas pfecta b Faciā em̄ ↄſum. in cū.gē.q: oēs gētes ſectas ſuas varias dimittēt ꝓ fide xp̄i. c Te āt.h rūdet q̄ſtioni tacite duplici. Scd̄a ponit ibi Propterea. Circa pmū poſſꝫ fieri q̄ſtio q̄re dñs pmittet fideles ſuos ſic tribulari tpe ātixp̄i. ⁊ rūdet h ꝙ h fiet vt purgent a pctis q̄ circa tpa illa abūdabunt ſm ꝙ dr̄ Math.xxiiij. Et qm̄ abūdabit iniq̄tas ꝛc̃. ⁊ h ē qd dr̄ c Te āt nō fa.in ↄſum.q.d.q̄ tūcunq̄ futura ſit acerba pſecutō ātixp̄i nō tñ deficiet eccl'a ſꝫ purgabit. iō ſbdit. Sꝫ caſtigabo te in iudicio vt nō tibi videaris inoxi⁹. d Inſa.fra.tua: q: pſecutio ātixp̄i erit irremediabil' via hūana. e Nō ē q̄ iu.iudi.tuū. q: tūc null⁹ audebit ſtare ꝓ iuſtis ad eos liberādū f Oēs ama.tui ob.ꝛc̃ q: pncipes terrē q̄ mō deſcēdūt eccl'iaꝫ ñ audebūt ei oñdē niſi amiciciā. g Plaga ini.pcuſ.te.q.d. tūc videbor aduerſari eccl'e ſic pr̄ dure caſtigās filiū. videt em̄ inimicari iudicio extrior'. h Propt mal.ini.tue q̄ tūc abūdabit ſ modū vt dictū ē. h Dura fa.ſūt pec.tua.i. dura correctōe idigētia. i Quid cla.ſu.cō.tua.q.d.iuſte tibi ifert k Inſa.eſt do.tu⁹.ſ.via hūana ꝓpt qd xp̄s appōet remediū interficiēdo ātixp̄m vt pdictū ē. l Propt'ea.h ſoluit ſcd̄a q̄o: q: poſſet aliq̄s q̄rere q̄d faciat xp̄s d ātixp̄o pſecutore ⁊ ſibi adherētib⁹ ⁊ rūdet ꝙ ñ euadēt diuinā vīdictā ⁊ h ē qd dr̄. l Propt'ea ꝛc̃. nō ſolū morte tpali ſꝫ etna. m Et vniuer.hoſ. ꝛc̃.a demōib⁹ n Obducā em̄ ci.ti.dādo ſpm̄ pnīe deceptis ab ātixp̄o ⁊ ei⁹ ſatellitib⁹. o Quia eiec.vo.te ſy.i. o tu eccl'a noie ſyō vocata Eſa.ij.c. ⁊ Heb.xij. q̄ vocabit eiecta durante ātixp̄i pſecutōe. p Cōuertā ↄuer. ꝛc̃.i.ſocietates fidelium ab antixp̄o deceptoꝝ: q: dabit eius tempus penitentie

(Left margin: Amos.5.c. Ioel.2.c — B — r.ſ.46.g. Eſa.44.a.)

(Right margin: C — ſ.13.d. — Mich.1.c. ſ.15.d)

b minus dēs iſrl' dicens. Scribe tibi oīa vba q̄ locut⁹ ſuꝫ c ad te in libro. Ecce em̄ dies d veniūt dic̃ dñs ⁊ ↄuertā cōuerſionē ppli mei iſrl' ⁊ iuda ait domin⁹. ⁊ ↄuertam eos ad trā quā dedi prīb⁹ eoꝝ ⁊ poſſidebunt eā. Et h vba q̄ locut⁹ ē domin⁹ ad iſrl' ⁊ ad e iudā. Qm̄ hec dic̃ domin⁹. Vocē terroris audiuimus: f formido ⁊ nō ē pax. Interrogate ⁊ videte ſi generat maſcul⁹. g Quare ergo vidi oīs h viri manū ſup lumbū ſuū q̄ſi i pturiētis: ⁊ ↄuerſe ſunt vniuerſe facies in auruginem. k Ve q: magna dies illa: nec l eſt ſilis ei⁹ tpſq̄ tribulatōis m eſt iacob ⁊ ex ipo ſaluabitur n Et erit in die illa ait domi o nus exercituū ↄteram iuguꝫ p ei⁹ d collo tuo ⁊ vincula ei⁹ q dirumpā. Et nō dñabunt ei r āpli⁹ alieni: ſꝫ ſeruiēt domio s deo ſuo: ⁊ dō regi ſuo quem t v ſuſcitabo eis. Tu ergo ne timeas ſerue me⁹ Iacob ait dñs neq̄ paueas iſrl': q: ec x ce ego ſaluabo te de terra lōginqua: ⁊ ſemē tuū de terra y captiuitatis eoꝝ. Et reuer z tet iacob ⁊ q̄eſcet: ⁊ cunctis a affluet bonis ⁊ nō erit queꝫ formidet: qm̄ tecuꝫ ego ſum b ait domin⁹ vt ſaluem te. Faciā em̄ ↄſummatōeꝫ in cūctis c gētib⁹ in quib⁹ diſperſi te: te aūt nō faciā in ↄſummatōeꝫ ſꝫ caſtigabo te in iudicio: vt nō tibi videaris innoxi⁹: q: d hec dicit domin⁹ Inſanabilis fractura tua: peſſima pla e ga tua. Non eſt qui iudicet iudicium tuum ad alligandam curationē tuā: vtilitas f nō eſt tibi. Oēs amatores tui obliti ſunt tui teq̄ nō q̄ g rēt. Plaga em̄ inimici pcuſh ſi te caſtigatōe crudeli ꝓpter multitudinē iniquitatis h tue dura facta ſunt pctā tua i Quid clamas ſup ↄtritione k tua. Inſanabil' eſt dolor tu⁹ Propt multitudinē iniq̄tatis tue ⁊ propter dura pctā l tua feci hec tibi propt'ea oēs m q̄ comedūt te deuorabunt ⁊ vniuerſi hoſtes tui in captiuitatem ducent. Et omnes qui te vaſtant vaſtabunt cūctoſq̄ predatores tuos dan bo in pdam. Obducā em̄ cicatriceꝫ tibi ⁊ a vulneribus tuis ſanabo te dic̃ domin⁹. o Quia eiectā vocauerunt te ſyon: hec eſt q̄ nō hēbat req̄renteꝫ. Hec dicit dominus. p Ecce ego ↄuertam ↄuerſionem tabernaculoꝝ iacob: ⁊

q Et edificabit ciuitas.i.eccl'ia q̃ ē ciuitꝰ xp̄i vnitas. r In excel.ſuo.i.in honore mag̃:q2 tūc om̄s ꝯfugiēt ad eā s Et tēplū iux̄ or.ſu.fūdabit.i.cultꝰ xp̄i ab āti xp̄o deiectꝰ in ſtatū ſuū reformabit t Et egredieť ō eis laus ſcȝ diuia v Vox ꝗ ludētiū.nō ꝑ diſſolutōeȝ ſȝ ꝑ deuotōeȝ ſicᷓ dicebat dd̄ ō ſcipo.ij.Re gū.vj.Ludā añ dn̄m

ſcūdo ꝑ ōſtēſū mālē ad poſſeſſionē t̄re ꝓmiſſe ⁊ ꝗſtū ad h̄ dr̄ b Inuenit g̃.in deſ.po.q̃ re.gladio.Om̄s em̄ q̃ exierūt de egypto nūerati a.xx.ānis ⁊ ſupra mortui fuerunt in deſto: vt h̄r̄ Nūe.xiiij. Et ꝓ mag̃ ꝑte mortui fuerūt gladio:vt pȝ in li.Exo.⁊ Nūe.ſȝ ppl's q̃ inuēit grāȝ fuerūt eoꝝ filij q̃ ingreſſi fuerūt terrā ꝓmiſſionis. Iō ſb̄dit.

B x Et erūt fi.eiꝰ ſicᷓ a p̄ncipio.i.ſicᷓ añ ꝑſecutōeȝ āti xp̄i. y Et erit dux eiꝰ ex eo.i. xp̄s verꝰ hō. z Et ap. eū ⁊ ac.ad me.q2 xp̄s hō p̄ oībꝰ hȝ acceſſuȝ ad p̄reȝ. Iō ſb̄dit a Quis em̄ iſte eſt.i.q̄ſte excellentie. b Qui ap.cor ſuuȝ. q2 volūtas xp̄i hoīs in oībꝰ ꝯformis ē volūtati diuine. c Ut ap.mihi ꝑ ſua volūtate ſicᷓ filius p̄ri. d Et eritꝭ mihi i pp'l'm ſcȝ dō p̄ri ꝑ filiū.⁊ ſb̄dit de pēa ipioꝝ. e Ecce tur.dn̄i.f.in die iudicij. f In ca.im pioꝝ ꝗeſcet.i. in āti xp̄o q̃ erit caput impioꝝ q̄ñ fulminabit. vel in capꝭte impioꝝ gn̄alit ꝑ finalē ſniam cū diceť eis.Ite maledicti in ignē eťnuȝ ⁊c̄.Mat.xxv g In noniſſimo dieꝝ intelligetis ea.p h̄ ſatꝭ innuitur ꝙ Hieremias loquit de futuris in nouiſſimo tempꝛis.⁊

q tectis eius miſerebor.Et e-
r dificabitur ciuitas in excel-
s ſo ſuo ⁊ templum iuxta ordi
t nem ſuum fundabitur. Et
v egredietur de eis laus vox-
ꝗ ludentium ⁊ multiplica-
bo eos et non minuentur:et
glorificabo eos ⁊ non atte-
x nuabuntur ⁊ erunt filij eius
ſicut a principio ⁊ cetus eiꝰ
coraȝ me permanebit.Et vi
ſitabo aduerſuȝ omnes qui
y tribulant eum ⁊ erit dux eiꝰ
ex eo:⁊ princeps de medio
z eius producetur.Et appli-
cabo eum ⁊ accedet ad me.
a b Quis enim iſte eſt qui ap-
c plicet cor ſuum vt appropin
d quat mihi ait dominus. Et
eritis mihi in populum:et
e ego ero vobis in deum. Ec
ce turbo domini furor egre-
f diens procella ruens in ca-
pite impioruȝ quieſcet.Nō
auertet iram indignationis
dominus donec faciat ⁊ cō-
pleat cogitationem cordis
g ſui. In nouiſſimo dierum in
h telligetis ea. I In tempore
illo dicit dominus:ero de-
us vniuerſis cognationibꝰ
iſrael:et ipſi erūt mihi in po
pulum.

Capitulum XXXI

a b Hec dicit dominus. In
uenit gratiam in deſer
to populus qui reman
c ſerat gladio. Uadat ad re-
d quiem ſuā iſrael. Longe do
e minus apparuit mihi:et in
charitate perpetua dilexi te
f g ideo attraxi te miſerās Rur
h ſumqꝫ edificabo te:⁊ edifi-
i caberis virgo iſrael. Ad
buc ornaberis tympanis tu
k is ⁊ egredieris in choro lu
l dentiuȝ. Adhuc plantabis
vineas in montibus ſama-
rie. Plantabunt plantan-
m tes ⁊ donec tempus veniat
n non vindemiabūt:quia erit
dies in qua clamabunt cu-

c Uadet ad re.ſuam iſrl'.⁊ dicᷓ Hieremias vadet ō futuro ad deſignādū ꝙ ille igreſſus t̄re ꝓmiſſionis q̃ p̄terierat erat figura igreſſus in regēȝ celeſtē q̃ erat futurꝰ ſm̄ qō diffuſe declarat ap'ls ad heb.iij.⁊.iiij ca. d Lōge.h̄ ꝯñr declarat res figurata ſcȝ salꝰ ꝑ xp̄m: ꝓtūc fiēda q̃ facta ē ꝑ eccl'e edificatōeȝ.⁊ q2 illud t̄p̄s adhuc erat lōginquū iō dicᷓ Hieremias. d Lōge do.ap. mihi. ⁊ ſb̄dit in ꝑſona dei r̄ndētis ꝑ modū dyalogi. e In cha.ppe.dilexi te.Lȝ ab eťno dilexerit oēs electos eos p̄deſtinādo:tñ ſpālī mō dilexit electos de pp'lo iſrl' inq̄tū erat de eo carnē aſſumpturus. ꝓpť qō iſti pp'lo ſpālia ꝯtulit dona:iō ſb̄dit. f Iō attraxi te bn̄ficijs ſpālibꝰ in datione legis ⁊ ꝯſilibꝰ. ꝓpť qō dr̄ pſ̄.cxlvij.

a'ꝰ hic incipit capl'm

A

q2 tūc omnes ꝯuertenť ad vnum deum vt p̄dictum eſt. Iō ſb̄dit. h In tempe illo dicᷓ dominus ero deus vniuerſis cognatōibus iſrael qō eſt verum ſiue accipiať iſrael ſm̄ carnem:q2 tunc omnes iudei ꝯuertenť ad xp̄m vt dictum ē ſiue accipiať ſm̄ ſp̄m ſcȝ ꝓ omnibus fidelibus qui nomine iſrael nominanť Eſa.xliiij.

In cap̄.xxx.vbi dr̄ in poſtilla. Et applicabo eum ⁊ accedat ad me.

Additio.

Hoc qō dr̄ h̄.Applicabo eū ⁊ accedať ad me .ꝓp̄e itelligit de xp̄o hoīe q̃ ad deū hȝ duplicē applicationē ſeu acceſſuȝ.vnū.ſ.ꝑ grāȝ ⁊ aliū ꝑ vnionē ꝑſonalem:⁊ q2 nullus alius hȝ ſil'eȝ acceſſuȝ duplicē. Iō ſb̄dit.Quis em̄ iſte ē qui applicet cor ſuū vt appropinq̄t mihi.q.d.nullus ſcȝ qui hēat duplicē acceſſuȝ ſeu adherentiā ad deū mō p̄dicto.Qȝ āt dr̄ in poſtil.ꝙ volūtas xp̄i hominis in oibus ꝯformis ē volūtati diuine veꝝ ē:ſȝ etiā h̄ poſſet verificari de volūtate btōꝝ.⁊ iō reſpectu huiꝰ nō ꝓp̄ie diceret. Quis em̄ iſte ē.Un̄ p̄dicta expoſitio videť magis ꝓp̄ia ⁊c̄.

Capl'm.xxxj

Hec dicᷓ dn̄s Hic incipit capl'm in hebreo ꝑ ſpaciū vacuū inť l'raȝ iſtā ⁊ p̄cedētē imediate q̃ ꝯiungiť l're p̄cedētis ca.⁊ ꝓpť h̄ ſic eā ordinaui. In h̄ aūt caplo agiť de ꝑtinētibus ad aduentū xp̄i.⁊ diuidiť in tres ꝑtes.q2 p̄ agiť de ꝑtinētibus ad xp̄i p̄dicatōeȝ. Scd̄o de ꝑtinentibus ad eius incarnatōeȝ ibi.Hec dicᷓ dn̄s.Tercio d̄ ꝑtinētibꝰ ad legꝭ euāgelice latōȝ ibi.Ecce dies veniēt. Prima adhuc i duas.q2 p̄ ponit figura.⁊ ſcd̄o res figurata ibi. Longe.Circa p̄mū ſciendū ꝙ ſaluatio pp'li iſrl' de egypto fuit figura ſaluatōnis fiēde ꝑ xp̄m qui deduxit fideles ad terrā viuentiū ꝑ p̄nie deſtuȝ:ſicᷓ Moyſes filios iſrael trā-

Nō fecť talit omnī natōī ⁊ iudicia ſua nō manifeſtauit eis Uerūtñ q2 ille bn̄ficijs abuſus fuit:⁊ ſic ab honore cecidit Ideo ſb̄dit g Rurſumqꝫ edificabo te.Qō exponēs Rab. ſa.dicᷓ ꝙ edificatōes ciuitatis Hierl'm ⁊ tēpli ꝑ Salomonē Zorobabel ⁊ Neemiā ideo corruerūt:q2 fuerūt facte ꝑ hominē.ſȝ iſta de q̄ loquit h̄ Hieremias fiet ꝑ manū diuinam ideo ſtabit ineťnū.⁊ in h̄ dicᷓ veꝝ ſȝ qō ſb̄dit ē falſum ſcȝ ꝙ in aduētu Meſſye quē iudei expectāt dōs edificabit Hierl'm nonā q̄ſi incōpabilit nobiliorē q̄ȝ fuerit p̄cedēs in q̄ Meſſyas tpalit regnabit ⁊ om̄es gētes erūt ſb̄dite dn̄o iudeoꝝ:ſȝ qō falſo dicᷓ implēdū iā eſt impletū:q2 xp̄s verꝰ dōs edificauit eccl'aȝ q̃ Hierl'm dr̄ Eſa.ij. ⁊ ad Heb.xij. ⁊ Apoc.xxj. Uidi ciuitatē ſcāȝ Hierl'm ⁊c̄.in q̄ regnat xp̄s cuiꝰ regnum ſtabit ineťnū. h Et edificaberis v̄go iſrl'.i.plebs fideliuȝ q̃ iſrl' noiať Eſa.xliiij. Et noie iſrl' ꝑnoiabiť ſicᷓ ē in heb.ſȝ trāſlatio nr̄a hȝ aſſimilabit. i Adbuc ornaberis ⁊c̄.q2 ad l'raȝ in eccl'a ꝯueniūt fideles ad ſonitū cāpanaꝝ ad deū laudādū.Iō ſb̄dit. k Et egredieris in choro ludētiū nō diſſolute ſȝ deuote:ſicᷓ cū vnꝰ chorꝰ cātat alacrit ꝯ aliū. l Adhuc plā.vi.⁊c̄.qō nō pōt intelligi de redeuntibus a babylonica captiuitate:q2 nūq̄ȝ recupauerūt terrā illā:ſȝ illā occupabāt gētes aliūde adducte q̃ dicebanť ſamaritani.⁊ iō intelligiť de ſamaritanis credētibus ad p̄dicatiōeȝ xp̄i vt h̄r̄ Ioh.iiij.⁊ ad p̄dicatōeȝ ap'loꝝ vt h̄r̄ Act.viij. Fideles aūt noie vineaꝝ deſignāť vt pȝ in plībꝰ locis ſacre ſcp̄ture.⁊ lȝ tota eccl'a dicať vna vinea ꝓpť fidei vnitatem:dr̄ etiā aliq̄ñ plures ꝓpť gētiū ⁊ locoꝝ ⁊ ꝑſonaꝝ diuerſitatē. m Et donec ve.⁊c̄.vindemiare ē fructū vinee colligē.fructꝰ āt vltimꝰ hꝰ vinee eſt btitudo ꝑfecta q̃ nō h̄r̄ in p̄nti vita ſȝ futura. n Quia erit dies in q̄ cla.cuſtodes.i.p̄dicatores

o In mõ.ephraym.i.in eccl'a.ephraym eñ creſcẽs vel fru gifer iterp̄tat.⁊ etiã ad lr̃az in ptib⁹ ill' p̄dicauit xp̄s ⁊ etiã apl'i. p Surgite aſcẽdam⁹ ꝓficiẽdo ď bono in meli⁹ q In ſyõ.i.in eccl'iaz militãtẽ ⁊ triũphãtẽ q̄ ſyõ noiat Eſa.ij. ⁊ ad Heb.xij. r Exul.in le.iacob.i.ppl'i xp̄iani ſic noiati q: xp̄s ⁊ apl'i ⁊ quaſi oẽs fideleſ p̄mi deſcẽderũt ď iacob. s Et hinni. ɔ ca.gẽtiũ.i.ɔ dyabolum q̄ tenebat gẽtes ſibi ſb̄ditas p ydolatriã quã apl'i ꝓ mag̃ pte deſtruxerũt p ſuã p̄dicatõez: veꝛ tñ q: nõ oẽs adhuc credũt xp̄o Jõ ſb̄dit t Salua do.po.tu re liq̃e iſrl'.⁊ dicũt h̄ re liq̃e iſrl' oẽs creditu ri gñalit.⁊ iudei circa finẽ mũdi ɔuertẽdi ſpãlit: ⁊ ſeq̄t rñſio dei. v Ecce ego ad. eos ⁊c̃.q: ď oib⁹ mũdi ptib⁹ aliq̄ adducti ſunt ad fidẽ xp̄i ⁊ pleni⁹adducent circa finẽ mũdi. x Int q̄s erunt ce. ⁊ clau.⁊c̃.i. hñtes ipedimẽta veniẽdi ad fidẽ xp̄i que tollent.põt etiã dici ad lr̃az q mĩti p xp̄z ⁊ apl'os ⁊ eoꝛ ſucceſſores fuerũt illumiati corpe ⁊ mẽte ⁊ erecti ⁊ ſanati ab ĩfirmitatib⁹ ɔtil'ib⁹nõ ſolũ corporalib⁹ ƺ etiã ſpũalibus y In fle.vẽiẽt ſcʒ ď ɔtritõis. ʒ

B

o ſtodes in monte ephraym.
p q Surgite aſcendamus in ſy-
on ad dominum deum no-
ſtrum: quia hec dicit domi-
r nus. Exultate in leticia Ja-
s cob: ⁊ hinnite contra caput
gentium pſonate ⁊ canite et
t dicite. Salua domine ppl'm
v reliq̃as iſrael. Ecce ego ad-
ducam eos de terra aquilo-
nis ⁊ congregabo eos ab ex
x tremis terre inter quos erũt
cecus ⁊ claudus ⁊ p̄gnans
⁊ pariens ſimul: cetus ma-
y gnus reuertentium huc. In
ʒ fletu venient ⁊ in miſericor-
a dia reducam eos. Et addu-
cam eos p torrentes aquaꝛ
b in via recta ⁊ nõ impingent
c in ea quia factus ſum iſraeli
d pater ⁊ ephraym primoge-
e nitus meus eſt. Audite ver
bum domini gentes ⁊ annũ
ciate in inſulis que procul
ſunt ⁊ dicite. Qui diſperſit
f iſrael congregabit eum ⁊ cu

ſtodiet eum ſicut paſtoꝛ gre
g gem ſuum. Redimet eñ do
h minus iacob ⁊ liberabit euʒ
i de manu potentioꝛis et ve-
nient ⁊ laudabunt in monte
ſyon ⁊ confluẽt ad bona do-
k mini ſuper frumento vino ⁊
l oleo ⁊ fletu pecoꝛ ⁊ armen-
m toꝛ: eritq́ anima eoꝛ quaſi
n hoꝛtus irriguus et vltra nõ
o eſurient. Tunc letabitur vir
p go in choꝛo iuuenes et ſe-
q nes ſimul. Et conuertam lu
ctum eoꝛ in gaudium: ⁊ con
ſolaboꝛ eos et letificabo a
r s doloꝛe ſuo. Et iebriabo ani
mam ſacerdotum pinguedi
ne: ⁊ populus meus bonis
adimplebitur ait dominus.
t v Hec dicit dominus. Vox
x in excelſo audita eſt lamen-
tationis luctus et fletus:
y rachel ploꝛantis filios ſu-
ʒ os: et nolentis conſolari
ʒ ſuper eis: quia non ſunt.
a Hec dicit dominus. Qui-

cora minores ⁊ armẽta maiores. m Eritq́ aĩa eoꝛ q̄ſi hoꝛ. irrigu⁹ex ſacris noue leg' ex q̄b⁹ aq̃ gr̃e effluũt in aĩam. n Et vl.nõ eſuriẽt. Iſtõ ꝓprie refert ad ſtatũ eccl'e triũphãt' vbi appetit⁹totalit ſatiat. o Tũc le.ṽgo.i.ṽgies p In choꝛo ſcʒ ãgeloꝛ ad q̄ꝛ ſocietates hoies aſſumunt. q Et cõuer.lu.eoꝛ in gaudiũ pfectũ ⁊ eternũ. r Et iebriabo.i.iplebo s Aiaʒ ſa.pinguedine.i. gr̃e plenitudine q: ñ gl'iant tm̃ ď gl'a ꝓpria ƺ etiaʒ illoꝛ q̄ ſaluati ſunt eoꝛ doctrina: ꝓpter qd̃ vltra cõẽs ſctõs dicũt hr̃e aureolã. t Hec dic h̄ ɔñr ponũt aliq̃ ad incarnatõez xp̄i ptinẽtia.⁊ p̄ ponit illud qd̃ reſpic̃ eius oꝛtum **C** Scd̃o ɔceptũ ibi.ſtatue tibi. Tercio paſſionis effectũ ibi. In dieb⁹ill'. P̄ria in duas.in ptẽ p̄ncipalẽ ⁊ incidẽtalẽ ibi. Et eſt ſpes. Circa p̄mũ ſciẽdũ q audita xp̄i natiuitate Herodes voluit euʒ interficere: vt hr̃ Mat.ij.⁊ q: nõ cog̃ſcebat eũ determinate interfec̃ oẽs pueros a bimatu ⁊ infra q̄ erãt in Bethleẽ ⁊ finib⁹ ei⁹vt dr̃ ibidẽ: ⁊ tũc ĩpleta fuit h̄ ſcp̄tura: ſm q expſſe dic̃ ſcũs Mathe⁹ſpũſcõ illuminat⁹ ꝓpt qd̃ catholici eã alit exponentes nimis iudayzãt extorte exponẽtes q̄s expoſitões ꝓpt ꝓlixitatẽ ⁊ inutilitatẽ omitto. Eſt igit ſenſus. v Vox in excelſo audita ẽ. In heb.hr̃ Vox in rama audita ẽ: ſic̃ allegat Matheus.ƺ ſciendũ q rama ẽ nomẽ equocuʒ. q: vno mõ ẽ ꝓpriũ nomẽ loci q̄ ẽ iux̄ Gabaa.⁊ ẽ alio mõ nomẽ appellatiũ: ⁊ ſic ſig̃t excelſum. Nõ põt aũt h̄ accipi ꝓut ẽ nomen ꝓpriũ loci: q: rama nõ ẽ ꝓpe Bethleẽ ƺ bñ diſtãs.⁊ p Hierl'm intmediã: ⁊ iõ Hiero.trãſtulit nomẽ appellatiũ dicẽs x In excelſo ad deſignãdũ magnitudinẽ clamoꝛis mulieꝛ q̄ꝛ filij intficiebant. y Rachel ploꝛãtis filios ſuos. Rachel eñ ſepulta fuit iux̄ Bethleẽ vt hr̃ Geñ.xxxv.⁊ iõ dicebat mr̃ ciuitat' Bethleẽ ⁊ toti⁹ tritorij: ſic̃ apd̃ nos ſancti q̄ꝛ coꝛpa requieſcũt in eccl'ijs dicunt ptroni nõ ſolũ illaꝛ eccl'aꝛ ƺ etiã ciuitatũ ⁊ territorij adiacẽtis: ⁊ ſic dr̃ ploꝛare in filiabus ſuis.i.in mr̃ibus pueroꝛ: ſic̃ ⁊ ſancti dicũt compati afflictis q̄ꝛ ſunt ptroni. Judei aũt aliq̃ dicũt q cũ iudei ducerent captiui in Babylonẽ ⁊ trãſirẽt iux̄ ſepulcꝛ Rachel vox de ſepulcro miraculoſe ꝓdiẽs fuit audita imploꝛãdo dei pietatem ꝓ illis q̄ captiui ducebant: ⁊ h̄ dictũ poſui ſup Geñ.xlviij.nõ aſſerendo ƺ tm̃ referendo: q: ficticiũ videt: tũ q: diſſonat a dicto euãgeliſte: tũ q: nõ ẽ veriſil'e q̄n tm̃ miraculũ fuiſſet exp̄ſſum.iiij.Reguʒ.vel.ij. Paraly.vel in fine h⁹libri in q̄b⁹locis deſcribit deductio illoꝛ captiuoꝛ: q: iudei fuerũt valde ſolliciti ſcribẽ ea q̄ erãt ad honorẽ ipoꝛ. ʒ Et nolẽtis ɔſolari ɔſolatiõe hũana.

Et in mĩa re.eos q̄ nõ negat ď ɔtrit'. a Et ad.eos p toꝛ. aq̃.i.p ſacr̃a eccl'e in q̄b⁹dant aq̃ gr̃e Joh.iiij. Qui biberit ex aq̃ quã ego dabo ei ñ ſitiet ineternũ ⁊c̃. b In via recta.i. in fide catholica. c Quia fa.ſum iſraeli pr̃.i. ppl'o catholico gñalit ⁊ ɔuerſis a iudayſmo ſpãlit. d Et ephraym p̄mogenit⁹me⁹ ẽ: q: p̄mi vocati ad fidẽ catholicã vt ãdreas Petr⁹ Philipp⁹ ⁊ Mathanael.vt hr̃ Joh.j. fuerũt de reg̃ x.tribuũ qd̃ noie ephraym freq̄nt in ſcp̄tura noiat: eo q p̄mus rex ſcʒ Hieroboã fuit ď tribu ephraym.iij.Re.xj. Et q: poſt iudeos p̄ credẽtes q̄uis pauci fuerint cõpatiue vocati ſũt gẽtiles. Jõ ſb̄dit e Audite ⁊c̃. Qui diſpſit iſrl'.i. diſpgi pmiſit p varias ſectas ⁊ erroꝛes. f Et ɔgregabit eum in vnitate fidei catholice.⁊ nomine iſrl' intelligit quecũq́ gens ad fidem p̄deſtinata vt dictum eſt ſupra.
g Redimet eñ dñs iacob ſanguine ꝓprio h Et liberabit eũ de manu potẽtioꝛis.i.demonis ď q̄ ſcribit Job.xlj. Nõ eſt ſup terrã ptãs q̄ ɔpet ei. i Et venient ⁊ laudabũt in mõte ſyõ.i.in eccleſia militante ⁊ triumphãte ſic nominata vt dictũ ẽ ſupra. k Sup frumẽto vino ⁊ oleo p q̄ pabolice intelligunt bona ſpũalia q̄ nõ capiunt ab hominibus niſi ſb̄ ſiſitudine coꝛpaliũ ꝓpt qd̃ ſcp̄tura ve.ac no.teſta.frequent pabolice loquit.⁊ ẽ ibi ſenſus lr̃alis nõ ille q̄ per voces imediate ſignificat: ƺ q̄ per res ſignificatas intelligit ſic̃ cum dr̃ Judicum.ix. Ierunt ligna ad rhamnum ⁊c̃. Sẽſus lr̃alis non ẽ de arboꝛibus: ƺ ď Abimelech ⁊ ſichimitis hominibus.⁊ ſic in ꝓpoſito p frumentũ ⁊ vinum intelligit eucharıſtie ſacı̃m quod ſb̄ ſpẽ panis ⁊ vini ɔficit.⁊ p oleũ gr̃a que in h̄ ſacr̃o ⁊ alijs ɔfert l Et fletu pecoꝛum ⁊ armentoꝛ.i.multiplicationem fidelium ſm q dr̃ Ps̃.xciiij. Et nos ppl's paſcue eius ⁊ oues man⁹eius.⁊ dicunt h̄ pe-

ʒ Quia nõ ſunt.ſcʒ viuẽtes pñti vita ꝓpt qd̃ ſb̄dit ɔſolatio diuina. a Quieſcat vox tua ⁊c̃.q: ẽ merces opi tuo.i.filijs tuis q̄ dicunt ⁊ ſunt opa parẽtũ p moꝛtẽ eñ illã repoꝛtauerũt martyrij p̄miũ: q: tñ moꝛiẽtes q̄tũcũq́ iuſti deſcẽdebãt ad lymbum inferni. Jdeo ſb̄dit

b Et reuer. de ter. inimici. Iſta reuerſio fuit in xpi reſurrectiõe: qꝛ tũc ſcõs d inferno eduxit ꝛ in ei⁹ aſcenſiõe qñ eos ad celeſtia duxit c Et ẽ ſpes. h incipit ðſus in hebreo. ꝛ ẽ ps incidẽtal': occaſiõe em ꝯſolatõis rachel de puerꝭ occiſis q dicebant ei⁹ filij rõe ſepulture vt dictũ ẽ. h ꝯñr b⁹ occaſione daf ſibi ꝯſolatio d filijs ſuis ſic dicꝭ rõne gẽiture. ephraym em p quẽ itelligit regnũ. x. tribuũ vt pdictũ ẽ deſcẽdit de rachel p ioſeph filiũ ſuum: ꝛ d ꝯuerſiõe illorũ ad deũ fit h mẽtio cũ dr c Et ẽ ſpes. i. future btitudis. d Nouiſſi tuis. i. filijs tuis reſiduis. e Et reuer. filij ſcꝫ tui. f Ad ter. ſuos. i. ad eccleſiã militãtem q ẽ termin⁹ in pñti vita: ꝛ triũphantẽ q ẽ termĩn⁹ in futuro. ꝛ h fuit iplerũ pti in apl'is aliiſqꝫ credẽtib⁹ ad pdicatiõꝫ xpi ꝛ aplõꝝ q fuerũt de reg. x. tribuũ: ꝛ pfecti⁹ iplebit circa finẽ mũdi in cõuerſiõe eoꝝ in gñali g Audiẽs au. ephraym trãſmigrãtẽ. q. d. ex tũc diſpoſui eũ reuocare ad fidẽ ꝯpetẽti tpe. ꝛ ſbdit in pſona iã ꝯuerſoꝝ ꝛ in fine mũdi ꝯuertẽdoꝝ. h Caſtiga. me p flagellatõꝫ in captiuitatẽ. i Quaſi iuuẽ. in domit⁹. In heb. hr q ſi vitulus indomitus. ꝛ nominat ſic ille populus: qꝛ adorabat vitulos aureos ſm illud Pſ. C xiij. Similes illis fiant q faciunt ea ꝛ omnes qui confidunt in eis quos ad hoc fecit Hieroboam. iij. Regum. xij. k Conuerte me dñe ꝛ conuertar. Nõ em põt aliquis ad fidem xpi venire: niſi gra dei ipm pueniente. ſm q dic Iohãnis. vj. Nemo põt venire ad me niſi pr q miſit me traxerit eũ. Ideo ſbdit.
l Poſtqꝫ em cõ. me. tua gra pueniendo. m Egi pniaꝫ ad te fructuoſe reuertẽdo n Et poſtqꝫ oñdiſti mihi illuminādo tenebras erroris mei. o Percuſſi femur meum paſſiones meas refrenãdo p Cõfuſus ſum de h q tãdiu te puocaui. ꝛ ſbdit miſericordia dei recipientis cum dr
q Si fili⁹ ho. mi. ephraym. ꝛ ponit h ſi p qꝛ. qꝛ qlibꝫ reuertens ad deũ ðacit efficit honorabilis in ꝯſpectu eius
r Si puer delicat⁹. In heb. hr Solatioſus. i. mã ſolatij ſm illud Lu. xv. Gaudiũ ẽ in celis ſup vno pctõre pniaꝫ agẽte
s Quia ex q locutus ſum de eo reuocando ad meritũ
t Adhuc recordabor eius dãdo ſibi pmiũ.
v Idcirco turbata ſunt. i. pietate cõmota. Viſcera mea ſuper eum. x Statue tibi. Hic ꝯñr agit de xpi ꝯceptu. ꝛ diuidit in duas. qꝛ p deſcribit h ꝯceptio. Scdo ſbdit fidei dilatatio ibi. Hec dic. Circa pmũ pmittit diſpoſitio ppli ad xpm q eſt ða pnia ſm q Ioh. ei⁹ pcurſor dic Mat. iij. Penitẽtiã agite appropinqbit em regnũ celoꝝ. ꝛ qntuꝫ ad h dr
x Statue tibi ſpeculã. i. explorando ꝯpriam ꝯſciaꝫ.
y Pone tibi amaritudines. i. ꝯtritõis dolorẽ z Dirige cor tuũ in viã rectã ſcꝫ iuſticie a In q ambulaſti in pribus antiqs q fuerunt iuſti. Rab. ſa. dic q h eſt vera lra hebrayca Statue tibi ſpeculã. Põe tibi palmas. Dirige cor tuũ tibi in viã rectã in q ãbulaui. qd ſic pt exponi. ſtatue tibi ſpeculã. ſpecula ẽ loc⁹ alt⁹ vñ pt alõge q s videẽ. ẽ g ſenſus ſtatue tibi ſpeculã. q. d. myſteriũ icarnatõis adhuc lõge diſtat ſic dr in pn. h⁹ ca. Lõge dñs apparuit mihi. Pone tibi palmas ꝯſiderãdo innocẽtũ victorias q palmã martyrij obtinuerũt titulo xpi nati. vt dictũ ẽ pte pcedenti. q. d. iſte palme erũt ſignũ natiuitatꝭ xpi iplete. dirige cor tuũ in viã rectã. i. legẽ euãgelicã q nullã patit diſtorſionẽ: ſic lex moſaica patiebat q pmittebat libellum repudij ꝛ vſuras cuꝫ extraneis Deut. xxiij. ꝛ xxiiij. In q ãbulaui in nã hũana aſſũpta ſꝫ q dr Act. j. Cepit Ihs facẽ ꝛ docẽ. b Reuertẽ ðgo iſrl. i. plebs pdeſtinata ad fidẽ. c Ad ci. tuas iſtas. i. ad ecclaꝫ militãtẽ ꝛ triũphãtẽ q ciuitates dicunt in nouo ꝛ veteri teſtõ vt dictũ eſt. s. d Vſqꝫ q deli. diſſoluerꝭ carnalit viuẽdo. e Filia vaga p diuerſa vicia. f Quia creauit dñs nouũ. i. incarnatiõis myſteriũ. ꝛ loquit d futuro p modũ pteriti ꝓpt certitudinẽ ꝓphetie ꝛ ponit ibi qꝛ tãqꝫ redditiuũ cãe reſpectu pcedẽtis ſnie q. d. dꝫ dimitti vita carnal' aduenitẽte xpi incarnatõne: ꝛ inchoari ſpũalis. g Femina circũdabit virum. Qd fuit impletum in Maria que xpm virum perfectum ſcientijs ꝛ virtutibus ab inſtanti incarnatõnis in vtero ſuo circũdedit. h Hec dicit. Hic couſequenter ponit dilatatio fidei xpiane que ſecuta eſt ad xpi conceptum ꝛ ortum cum dr. i Adhuc ꝛc. iuda. Nomine iude intelligit omnis vere ꝯfitens deum ad lrãm etiã ſm expoſitiones hebreoꝝ vt declaratum eſt. s. xxiiij. c. ꝛ ſic terra iuda ẽ terra credentium xpm ꝛ ꝯfitẽtium k Cum ꝯuertero captiuitatem eoꝝ de ſuitute peccati ad gre libertatem.
l Bñdicat tibi dñs pulcritudo iuſticie ꝛc. ſic em orant fideles vt eccl'a que ẽ pulcritudo iuſticie ꝛ mons ſcũs multiplicet etiã bonis ſpũalibus ꝛ tẽpalibus q multiplicatio in ſacra ſcriptura freqnt dr dei bñdictio. m Et habitabũt in eo. i. in eccleſia q dr mons ſcũs: vt hr. s. c. ij.
n Iudas. i. qlibet fidelis ꝯfitens xpm vt dictum eſt.
o Et oẽs ciuitates. i. fideles: qꝛ ponit h ꝯtinẽs p ꝯtẽto ſic freqnt accipit ciuitas p pplo in ea ꝯtento. ſic cum dr. Talis ciuitas fec h p Agricole ꝛ minantes greges. i. paſtores eccl'e maiores ꝛ minores laborãtes in agro dñico ꝛ gregem dñi paſcẽtes. q Quia inebriaui. i. gra repleui.
r Aiam laſſam. i. pus ſb pctõ afflictã. s Ideo qſi de ſomno ſuſcitatus ſuꝫ. ðbũ ẽ Hieremie q de tribulatõibus qs viderat vẽturas ſup pplm ſuũ fuerat qſi ſomno depſſus ꝫ audita redẽptõe fiẽda p xpm fuit qſi excitatus: ſic de Iacob dr Geñ. xlv. Quaſi de gui ſomno euigilans ꝛc. Audito q Ioſeph fili⁹ ſu⁹ adhuc viueret. t Et ſomnus me⁹ dulcꝭ mihi. i. ðſus in dulcedinẽ xpi ꝯſolatõeꝫ ſupuenientẽ.
v Ecce dies veniũt. i. tpus noui teſtamẽti qd dr dies ad

escat vox tua a ploratu ꝛ oculi tui a lachrymis: quia ẽ merces operi tuo ait domi-
b nus. ꝛ reuertentur de terra
c d inimici: ꝛ eſt ſpes nouiſſi-
e mis tuis ait dominus. ꝛ re-
f uertentur filij tui ad termi-
g nos ſuos. Audiens audiui ephraym tranſmigrantem.
h Caſtigaſti me domine ꝛ eru-
i ditus ſum quaſi iuuenculus
k indomitus. Conuerte me: ꝛ conuertar quia tu dominus
l deus meus. Poſtqꝫ enim
m conuertiſti me egi peniten-
n tiã. Et poſtqꝫ oſtendiſti mi-
o p hi percuſſi femur meũ. Confuſus ſum ꝛ erubui quoniaꝫ ſuſtinui opprobrium adole-
q ſcentie mee. Si filius hono-
r rabilis mihi ephraym: ſi pu-
s er delicatus quia ex quo lo-
t cutus ſum de eo: adhuc re-
v cordabor eius. Idcirco cõturbata ſunt viſcera mea ſuper eum miſerans miſere-
x bor eius ait dominus. Sta-
y tue tibi ſpeculam: pone tibi
z amaritudines. Dirige cor
a tuum in viam rectam in qua
b ambulaſti. Reuertere vir-
c go iſrael: reuertere ad ciui-
d tates tuas iſtas!. vſqꝫquo
e delicijs diſſolueris filia va-
f ga? quia creauit dominus
g nouum ſuper terram femi-
h na circumdabit virum. Hec dicit dominus exercituum
i deus iſrael: Adhuc dicent verbum iſtud in terra iuda:
k ꝛ in vrbibus eius cum conuertero captiuitatem eorum
l benedicat tibi domin⁹ pul-
m critudo iuſticie: mons ſanctus. Et habitabunt in eo
n o Iudas ꝛ omnes ciuitates
p eius ſimul agricole ꝛ mi-
q nantes greges: quia inebri-
r aui animam laſſam et omnẽ
s animam eſurientem ſaturaui. Ideo quaſi de ſomno ſu-
t ſcitatus ſum et vidi: et ſomnus meus dulcis mihi.
v Ecce dies veniunt dicit

B

E

Ro.xiij. Nox pceſſit dies aūt appropinqbit. x Et ſemi. do.iſrl̄ ⁊c̄.i.eccleſiā que eſt dom⁹ credētiū ⁊ ꝯfitētiū xp̄m
y Semie ho.⁊ ſemi.iumentorū.i.ſapientū ⁊ ſimpliciū.⁊ hoc mō etiā exponit ra.Sa.⁊ in eccleſia videmus ſimplices ſapiētib⁹ ꝑmixtos ⁊ multiplicatos.pōt etiā hoc intelligi ſpāliter de credētibus ex iudeis. q̄rū aliqui fuerūt ſapientes ⁊ lr̄ati etiā a p̄ncipio: ſicut nathanael ⁊ paul⁹ ⁊ plures alij ⁊ aliqui ſimplices vt petrus andreas ⁊ matheus et circa finem mundi adhuc magis multiplicabunt credētes de iudeis ſimplices et lr̄ati. Ezech.18.a.
z Et ſicut vigi.ſup eos ⁊c̄. id eſt captiuitate babylonica ⁊ romanorum. a Sic vigilabo ⁊c̄. qđ impletum eſt in his q̄ iam crediderūt in xp̄m ⁊ amplius implebitur in credituris ante iudiciū. Heb.8.c. F b In diebus illis.hic ponitur effect⁹ paſſionis xp̄i Currebat eñ tp̄e hieremie iſtud ꝓuerbiū apud iudeos de filijs ꝓ peccato parentū punitis. Patres comederūt vuā acerbā ⁊c̄. ⁊ iſtud durauit a p̄ncipio mundi vſq; ad paſſionē xp̄i.q2 ꝓ pctō primorū parentum oēs deſcēdebāt ad infernū.ſ3 in paſſione xp̄i qua apta eſt ianua celi.illa punitio eſt amota.⁊ iō ꝓuerbiū iſtud nō habet locū in illis q̄ facta ſunt membra xp̄i p baptiſmū añ vo paſſionē xp̄i p circūciſionē liberati a pctō originali.ibi deſcēdebāt ⁊ oēs q̄tūcunq; iuſti iō dr̄
b In diebus illis nō dicēt ⁊c̄.ſ3 vnuſq̄ſq; in iniq̄tate ſua morieť.i.ꝓ iniq̄tate ſua dānabiť pena eterna. ſ3 pena tp̄ali aliq̄ñ puniunť filij ꝓ parentib⁹ ſm ordinē iuſticie inq̄tuz ſūt q̄dā res vel pars parentū. b Ecce dies: hic ꝯñter ponūť q̄dā ꝑtinētia ad legis euāgelice dationē.⁊ q2 leges ciuitatib⁹ ponunť.iō poniť p̄ hui⁹ legis latio. ſecūdo ciuitatis fideliū edificatio:ibi.Ecce dies.Circa primū dicitur
b Ecce dies veniēt.i.tp̄a no.teſta. c Et feriā do.iſrl̄. ⁊ do.iuda.i.fidelib⁹ xp̄m ꝯfitētib⁹ generaliter ⁊ credētib⁹ de iudeis ſpāliter ſm q̄ dr̄ Act.xiij.de iudeis. Uob oportebit p̄mū loqui verbū dei ⁊c̄. d Fedus nouū.i.legez nouā.lex eñ freq̄nter in ve.te.vocať fedus ⁊ pactum.
e Nō ſm pactū ⁊c̄.q2 illa lex fuit timoris. iſta āt amoris.
f In die qua ⁊c̄.i.in tp̄e.q̄nquageſima eñ die ab exitu d̄ egypto data fuit lex in monte ſynai.vt patet in Exod̄.
g Pactū qđ irritū fecerūt.ip̄m multipliciter trāſgrediēdo:vt p3 in libris iudicū regū ⁊ paly. h Et ego dñatus ſum eoꝝ.ꝓ tranſgreſſionib⁹ eos puniēdo ⁊ ſubdiť ꝯditio noue legis cū dr̄.Sed hoc erit ⁊c̄. i Poſt dies illos.i. poſt curſuz ve.teſta. k Dabo legē meā ⁊c̄.q2 xp̄s legez euāgelicā nō ſcripſit in pellib⁹ vel tabulis mālib⁹.ſ3 in humanis cordib⁹ ⁊ potiſſime qñ ſup credentes miſit ſpiritū ſanctū i die penthecoſtes.iō ſubdiť. l Et non doce.⁊c̄ q2 illi oēs imediate a deo fuerūt edocti de ꝑtinētib⁹ ad legē nouā.⁊ poſtea multi alij ſancti habuerūt ſcientiā a deo

x dñs ⁊ ſeminabo domū iſrl̄
y ⁊ domū iuda ſemine hoīm
z ⁊ ſemie iumētorū.Et ſicut vigilaui ſup eos vt euellerem ⁊ demollirer ⁊ diſſiparem ⁊ diſperderem ⁊ affli-
a gerē:ſic vigilabo ſup eos vt edificē ⁊ plantē ait dñs
b In dieb⁹ illis nō dicēt vltra:patres comederūt vuā acerbā:⁊ dentes filioꝝ obſtupuerūt.ſ3 vnuſq̄ſq; i iniq̄tate ſua morieť. Oīs hō q̄ comederit vuam acerbā
b obſtupeſcēt dētes ei⁹.Ec
c ce dies veniēt dič dñs:⁊ fe riā domui iſrl̄ ⁊ domui iu-
d e da fedus nouū Nō ſm pactū qđ pepigi cū p̄rib⁹ ve-
f ſtris i die q̄ app̄hēdi manū eoꝝ vt educerē eos de ter-
g ra egypti pactū qđ irritum
h fecerūt: ⁊ ego dñatus ſum eoꝝ dicit dñs ſed h̄ erit pactū qđ feriā cum domo iſrl̄
i Poſt dies illos dicit dñs
k dabo legē meā i viſcerib⁹ eorū ⁊ in corde eoꝝ ſcribā eā. ⁊ ero eis in deū et ipſi
l erūt mihi i pp̄lm. ⁊ nō docebit vltra vir ꝓximū ſuū ⁊ vir fratrē ſuū dicens:cognoſce dñm. Oēs eñ cognoſcēt me a mīmo eorum vſq; ad maximum ait dñs q2 ꝓpiciabor iniq̄tati eorū ⁊ pctī eoꝝ nō memorabor
m amplius. Hec dicit dñs q̄ dat ſolem in lumine diei. ordinē lune ⁊ ſtellarū in lumie noctis: qui turbat mare ⁊ ſonāt fluctus ei⁹:dñs
n exercituū nomē illi. Si defecerint leges iſte corā me dicit dñs: tūc et ſemen iſrl̄ deficiet vt non ſit gens corā me cūctis dieb⁹. Hec
o dicit dñs. Si mēſurari poterunt celi ſurſum ⁊ inueſtigari fundamēta terre deorſum.⁊ ego abijciā vniuerſum ſemen iſrl̄ ꝓpter oīa q̄
p fecerūt dicit dñs. Ecce dies veniēt dicit dñs ⁊ edifi

inſuſam.⁊ ſi iſtud generaliter intelligať. ad ſtatū triūphātis eccl̄ie referť: vbi oēs imediate vidēt diuinā eſſentiam.
m Hec dr̄.do.q̄ dat ⁊c̄.ordinate diſponēs oīa. n Si defe.le.iſte.reb⁹ nālib⁹ a me impoſite q.d.ſicut ſunt ſtabiles ita fideles ſtabunt corā me.qđ ꝑfecte impleť in eccleſia triūphāte. o Si mēſurari poterūt ⁊c̄ id ē ſicut nō p̄nt mēſurari. ſic nō abijciā vniuerſum ſemē iſrl̄. S.24.c. Heb.8.d. quia aliqui iam ſunt vocati ad fidez a tp̄e xp̄i ⁊ pleni⁹ vocabūtur alij circa finē mūdi. p Ecce dies. hic ꝯñr agiť de ciuitatis edificatōe ⁊ ſm q̄ dicit hic Ra.ſa. et bene q̄tum ad h̄. nō pōt intelligi de edificatiōibus factis p ſalomonē ⁊ neemiā:q2 nō fuerunt tante amplitudinis ſicut iſta deſcribiť. Item quia in fine diciť Sanctū G domini nō euelleť: ⁊ nō deſtrueť vltra im ꝑpetuū. Ciuitas aūt edificata per ſalomonem fuit deſtructa p chaldeos ⁊ templū in ea exiſtens: ⁊ ciuitatē reedificatā p neemiā ⁊ tēplū deſtruxerūt romani.⁊ ideo dicit q̄ hieremias loquiť de reedificatiōe hieruſalē et templi i aduētu meſſie: q̄ tp̄e expectāt iudei hieruſalē ⁊ tēplū a deo reedificari materialiť multo p̄cioſi⁹ ⁊ latius q̄3 vnq̄ fuerit. ſ3 hoc dictū fundať ſup erroneū fundamentū.ſ.q̄ aduentus xp̄i ſit futurus.qui iam trāſijt in p̄teritū ꝓpter qđ hiero.⁊ alij expoſitores noſtri dicūt q̄ nō pōt intelligi ad lr̄am de edificatōe irl̄m materialis.ſ3 ſpūalis que edificata ē a xp̄o ex viuis lapidib⁹.ſ.xp̄i fidelib⁹.ſm q̄ dr̄ Apoč.xxi. Vidi ciuitatē ſanctā irl̄m ⁊c̄.cui⁹ edificatio hic parabolice deſcribiť. p Ecce dies veniēt.i.tēpus no.teſt. Et edificabiť ciuitas.i.eccleſia de qua dr̄ pš.lxxxvi.Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei.A turre ananeel. ananeel interpretať ſigť gr̄a dei.p turrim.Ananeel metaphorice deſignātur apl̄i ⁊ alij credētes primi qui ad modū turris fuerūt ſolidati per gr̄am ſpūſſancti deſcendētis ſup eos in die penthecoſtes in ſigno viſibili ⁊ iſti lapides primarij fuerūt iudei. ſed q̄a poſtea fuerūt gentiles ad fidē deuote veniētes eis in hoc edificio coniuncti.iō ſubdiť. Uſq; ad portam anguli.ſicut eñ due linee cōiunguntur in angulo. ſic iudei ⁊ gentiles in xp̄o.ꝓpter quod diciť lapis angularis Et quia eccleſia militans nō ſolum habet in ſe iuſtos ſed etiā pctōres q̄tū ad numerū.licet non q̄tum ad meritū.iō ſubdiť.Et exibit vltra normā mēſure.ſ.ad recipiendū pctōres qđ exprimitur magis in ſpāli cum ſubdiť. Sup collē gareb per quod intelligunť ſupbi deo abominabiles.gareb eñ interpretatur ſcabies.Et circuibit goatha qđ interpretať gēs peccatrix Et oēm vallē cadauerū.p quā intelligūtur carnales. Et cineres.i.pctōres penitentes ſm illud Job vlti.ca. Ago penitentiā in fauilla ⁊ cinere.Et vniuerſam regionez mortis id eſt generaliter oēs pctōres in regiōe vmbre mortis habitātes. Uſq; ad torrentē cedron.qui interpretať tenebre.

q̄ꝛ pctm̄ mentē obtenebrat. ⁊ qꝛ multi de peccatorib⁹ ad lucē grē reuertunt ⁊ ardentiores in dei obediētia efficiūtur. iō ſubdit. Et vſq̄ ad angulū porte equorū orientalis. ⁊ dicunt hic equi qui agunt inſtinctu ſpūſſancti. ſm̄ ꝙ dr̄ ad Ro. viij. Qui ſpū dei agunt hi filij dei ſunt. ⁊ ad iſtos ſe hꝫ ſpūſſanctus. ſicut ſeſſoꝛ ad equū. Sanctū dn̄i nō euellet ⁊c̄. q̄a cult⁹ dei ab eccleſia nō tollet: ſed pmanebit vſq̄ ad finē mūdi ⁊ tunc nō deſtruet ſꝫ magis perficiet i patria vbi erat laus iugis ⁊ ppetua ſm̄ illō pſal. lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua domine in ſecula ſeculoꝛuꝫ laudabūt te. Licet aūt hoc ſit benedictū. videt tamē mihi ſaluo iudicio melioꝛi ꝙ loc⁹ iſte poſſit exponi de reedificatiōe hieruſalē p hadrianū impatorē poſt deſtructionē factaꝫ ſub tyto ⁊ veſpaſiano in qua edificatiōe murus irl'm fuit dilatat⁹ intm̄ ꝙ loca dn̄ice paſſionis ⁊ ſepulture ſunt ibi incluſa. vt dicit hugo floꝛiaceñ. ⁊ alij hiſtoꝛiographi. q̄ tn̄ erat extra irl'm per romanos deſtructa. vt pꝫ Joh. xix. ⁊ ad heb. xiij. Et illā tradidit hadrianus xp̄ianis habitandā. phibēs ne aliq̄s iudeus habitaret ibidē. Sic ergo pōt exponi lr̄a. p Ecce dies ⁊c̄. ⁊ edificabit ciuitas. i. irl'm q Dn̄o. i. ad honoꝛeꝫ dn̄i. q̄a ſoli xp̄iani ibi habitare fuerūt pmiſſi vt dictū eſt. r A turre ananeel vſq̄ ad portā anguli. ab antiquo fuit in irl'm q̄daꝫ turris ⁊ quedaꝫ poꝛta ſic nomiata: vt hr̄ Neemie. iij. ⁊. iiij. Reg. xiiij. ⁊ inter illa duo loca erat quaſi lōgitudo ciuitatis ⁊ quia in latere aq̄lonari fuit dilatat⁹ murus vt dictuꝫ eſt. iō ſequit. s Et exibit vltra. ſ. antiquā clauſuram. t Normā menſure. ſ. irl'm ad includendū loca p̄dicta: iō ſubdit. v Sup collē gareb. i. montē caluarie vbi xp̄us fuit paſſus. vnus em̄ ⁊ idē locus aliq̄n noiat pluribus noibus. ſicut mons ſynai etiā noiat mons oꝛeb ⁊ mons dei. x Et circuibit goatha. iſte videt ille locus qui Joh. xix. dr̄ golgatha. ſic em̄ frequēter variant noia locoꝝ p lōgitudinē tempoꝛū. ſic Joh. iiij. noiat ſichar ille locus q̄ vocat ſichen. Geñ. xxxiij. y Et omnē vallē cadauerū ſic noiatā: qꝛ ibi puniebant ad moꝛtē iudicati quoꝛū cadauera ibi remanebāt. ⁊ eadē ratiōe dr̄ regio moꝛtis ⁊ cineres. q̄a ibi fiebant diuerſe punitiōes: ⁊ ibi aliqui cōburebant quoꝛuꝫ cineres remanebāt. ꝫ Vſq̄ ad toꝛrentē cedron. ſ. excluſiue. dilatatio muri p̄dicta ptingit prope toꝛrentē cedron. ſm̄ deſcriptionē ciuitatis factā ab illis qui viderūt eam. a Et vſq̄ ad angulū poꝛ. equoꝛū ſic nomiate. qꝛ equi per illam adducebant p adaquatiōe in toꝛrente. ⁊ dr̄ oꝛientalis ad drām alterius poꝛte que dicebat poꝛta equoꝛuꝫ que erat ppe templū ſic nomiata eo ꝙ hoies equitare poterāt vſq̄ ad locum illū. ſed inde dimiſſis equis pcedebāt peditando vſq̄ ad templū ſicut dictuꝫ fuit Neemie. iij. Et iſta erat in parte occidētali ciuitatis ſicut ⁊ templū. illa do magis in parte oꝛiētali. b Sanctū dn̄i nō euellet ⁊c̄. i. ſepulchꝛi edificiū qd̄ ſaraceni capientes ciuitatē nō deſtruxerūt ſed magis honoꝛifice reſeruauerūt vſq̄ hodie. ſicut dicunt illi qui viderunt ⁊ in ſcriptis reliquerūt.

In cap̄. xxxj. vbi dicit in poſtil. Et ſic in pposito p frumentum ⁊ vinum. Additio. j.

Sicut p frumentū ⁊ vinū intelligit hic euchariſtie ſacramentū. ſic p oleū in hoc loco debet intelligi oleuꝫ qd̄ eſt materia ſacramētoꝛū cōfirmatiōis ⁊ vnctōnis extreme. Qꝛ autē per oleū intelligat gratia. hoc magis videtur ptinere ad ſenſum myſticum.

In eodem capitulo vbi dicit in poſtil. Tunc letabit virgo. id eſt virgines. Additio. ij.

Quod hic dr̄. Tūc letabit virgo. nō eſt neceſſarium ꝙ exponat p plurale. ſ. dicēdo virgies. pōt em̄ pprie exponi de beata virgine q̄ antonomatice dr̄ virgo. illa em̄ excellētioꝛi mō q̄ꝫ ceteri beati letat in choꝛo. nō ſolū angeloꝛuꝫ ſed etiā ſanctoꝝ hoim de quibus ſubdit. Juuenes ⁊ ſenes ſimul: vt p iuuenes intelligant ſancti no. teſta. q̄ nouit venīūt. ⁊ per ſenes ſancti vet. teſta. q̄ ſimul letātur in eccleſia triumphāti de qua agitur: vt poſtilla. dicit. Et qꝛ tam virgo predicta q̄ꝫ dicti ſancti iuuenes ⁊ ſenes anteq̄ ad ſtatū btitudinis perueniſſent fuerūt in luctu huius ſeculi ⁊ doloꝛe. iō ſubdit. Cōuertā luctum eoꝛū in gaudium. A

q cabitur ciuitaſ dn̄o a turre
r ananeel vſq̄ ad portā an-
s gu'i Et exibit vltra normā
t menſure in conſpectu eius
v ſup collē gareb et circuibit
x goatha ⁊ oēm vallē cada-
y uerū ⁊ cineres ⁊ vniuerſaꝫ
ꝫ regionē mortis vſq̄ ad toꝛ
a rentē cedron ⁊ vſq̄ ad an-
gulū porte equoꝝ oꝛienta-
b lis. Sanctū dn̄i nō euellet
⁊ non deſtruet vltra imper
petuum. Capi. XXXII

Verbū quod factuꝫ eſt ad hieremiā a dn̄o in āno decimo ſedechie regis iuda. ipſe eſt annus octauuſdecimus nabuchodonoſoꝛ. Tunc exercitus regis babylōis obſidebat

In eo. ca. vbi dicitur in poſtil. Quia ficticiū videt. tuꝫ quia diſſonat a dicto euangeliſte. Additio. iij.

Rationes quas poſtil. allegat ꝫ expoſitionē ficticiaꝫ iudeoꝝ de hac pphetia. vox in rama audita eſt ⁊c̄. vere ſunt ſꝫ nō accipiunt ab eis. De p̄ma patet nā ipſi nō accipiūt veritatē euāgelij. De ſcd̄a vero nam dicunt ꝙ hoc miraculū ſatis exp̄mit in iſto loco p hiere. qd̄ dicunt ſufficere ad publicationē huius miraculi. p̄ſertim cum hieremias fuit poſt captiuitatē decē tribuū ⁊ videt narrare h̄ iſtud factum ne ploꝛatu rachel tanq̄ p̄teritum. Sed ē alia ratio valida cōtra eos. ſ. ex hoc qd̄ ſequit. Hec dicit dn̄s. Quieſcat vox tua a ploꝛatu ⁊c̄. Qualis em̄ erat conſolatio matri ſeu mulieri ploꝛanti de cede pn̄ti ſeu de captiuitate tante multitudinis filioꝛū etiā ſi certificaret de hoc ꝙ poſt multa curricula annoꝛū reuerteret de terra inimici poſteritas illoꝛū captiuoꝛū ſeu occiſoꝛū ad ppꝛiam patriaꝫ ſeu ad terminos ſuos prout ipſi exponunt hoc quod ſequitur. Eſt merces operi tuo: ⁊ reuertent ⁊c̄. qd̄ intelligunt implendū in aduentu meſſie p eos inaniter ſpectati: quo tp̄e ſm̄ eos deſcēdētes a p̄dictis captiuitatis ſeu occiſis reuertent ad terrā pmiſſionis. Ridiculū em̄ videt ⁊ dictamini ratōnis oino incōſonū ꝙ aliqua mulier flens ⁊ dolens de nece ſeu ſtrage filioꝝ pn̄tialit facta. cōſolet ⁊ q̄eſcat a fletu p hoc ꝙ certificat de reſtitutōe deſcēdentiū ab illis poſt decurſum duoꝛū miliū annoꝝ vel circiter. naꝫ ſm̄ phm in. j. ethi. xv. ca. Ex foꝛtunijs vl' infoꝛtunijs viuoꝝ ſi aliq̄d redundat ad moꝛtuos. fragile ⁊ parū eſt qd̄ quidē incōueniens nō ſeq̄tur ad verā expoſitionē catholicoꝝ ſm̄ quā illi filij in propria perſona qui fuerūt occiſi ſunt reuerſi de terra inimici ſcꝫ herodis. ad terminos ſuos. ſ. ad regna celi que ſunt vera ſpes nouiſſima de qua ſubdit. Et ē ſpes nouiſſimis tuis.

In eodē ca. vbi dicit in poſtil. Dabo legē meā in viſcebus eoꝛum. Additio. iiij.

Cum lex noua ſit ip̄m euāgeliū de q̄ Joh. xx. dicitur Hec autē ſcripta ſunt vt credatis. videt ꝙ lex noua ſit ſcripta nō indita. Sed ad hoc dicendū put in p̄ma ſecūde. q. cvj. arti. j. in coꝛ. q. ꝙ lex noua p̄ncipaliter eſt ipſa grā ſpūſſancti q̄ dat fidelib⁹. de qua ad Ro. viij. Lex ſpūs vite in xp̄o ieſu liberauit me a lege pcti ⁊ moꝛtis. habet tn̄ lex noua q̄dā. ſicut diſpoſitiua ad grām ſpūſſancti p̄dictā q̄ cōtinent in euāgelio. ſicut ea q̄ ptinent ad manifeſtandū diuinitatē vel humanitateꝫ xp̄i vel ea que ptinēt ad contēptū mūdi. ⁊ iſta ſunt ſecūdaria in lege noua de q̄bus opoꝛtuit iſtrui fideles xp̄i ⁊ verbis ⁊ ſcriptis. Jdē dicendū eſt de his que ad vſum ſpūalis grē p̄dicte ptinent. q̄ ſunt opa virtutū ad q̄ multipliciter ſcriptura no. teſta. homies exhoꝛtat. vn̄ dicendū eſt ꝙ lex noua p̄ncipalit eſt lex indita. ſecūdaria aūt eſt lex ſcripta ⁊c̄. Capi. xxxij.

Verbū. Superi⁹ hieremias paſſus eſt iniuriā a falſis pphetis ⁊ ſacerdotibus. hic iterum patit iniuriam a regibus ⁊ p̄ncipibus. ⁊ p̄mo a regib⁹. ſcd̄o a p̄ncipi

bus ca.xxxvij. prima in duas. q: pmo patiť iniuriā a sedechia rege. secūdo a ioachim ei⁹ fratre ca.xxxv. Iste tamen ioachim regnauit ante sedechiā vt dictū est s̄. ca.xxij. quia iste liber nō pcedit fm ordinē tpis vt dictuʒ est s̄. Prima in duas: q: hieremias p̄ patiť iniuriā. secūdo resumit suaʒ phetiā ibi. Et dixit

In prima pte poniť hieremie incarceratio. secūdo incarcerationis ratio. s. q: phetabat ciuitatē obsessam a chaldeis capiēdam ꝛ populū captiuandū. pter qđ sedechias reclusit euʒ ne talia coram pplo loqueret. ne cor populi formidine dissolueretur. peccauit tamē sedechias hoc faciendo. q: hieremias loqbať de mandato dei. ꝛ impellebať ad hoc ex eius instinctu ita q̄ nō poterat nō loq vt dictū est supra. xx. cetera patēt in lr̄a vsq ibi b Et ibi erit donec visitē eum. sc̄ʒ in morte que est vltima visitatio dei q̄tū ad p̄sentem vitam.

B

c Et dixit. hic ɔ̄tir Hieremias resumit suaʒ phetiā ꝛ diuidiť in duas. q: p̄ prophetizat ppl̄i iude liberationē. sc̄do sedechie fineʒ ca.xxxiiij. Circa primū sciēduʒ q̄ liberatio ppl̄i per cyrū fuit signuʒ ꝛ figura liberationis fiēde per xp̄m. iō p̄mo nūciať p̄ma. sc̄do secunda ca. se. Prima in duas. q: p̄ nūciať liberatio ppl̄i. secundo poniť cōfirmatio dicti: ibi. Et oraui. Primū ōnditur per hoc q̄ ex ordinatiōe diuina patruelis hieremie venit ad eū offerēs ei venalē agruʒ suū ꝛ ex diuina monitione hieremias emit: vt sic nō solū v̄bo ꝫ etiā facto ōnderet q̄ possessiōes destructe a chaldeis. iterum emerētur ꝛ possiderētur a iudeis post reditū de babylone. ꝛ fm h̄ ptʒ lr̄a aliq̄bus exceptis q̄ exponenť. Et dixit hieremias hoc nō referť ad lr̄am imediate p̄cedentē tanq̄ sit rn̄sio hieremie facta sedechie. ꝫ referť ad p̄ncipiū ca. vbi dr̄. Verbuʒ qđ factū est ad hieremiā a dn̄o. s. de liberatiōe ppl̄i. Sʒ q̄a reuelatio fuit sibi facta in carcere. ideo interposita fuit ei⁹ incarceratio. ꝛ incarceratiōis ratio. quo facto hic reuertiť hieremias ad narrandū reuelationē sibi factam cum diciť Et dixit hieremias. s. illis qui cum eo erāt in carcere ad suam ꝛ eorū consolationē. d Ecce ananeel. in heb. habeť ananeel patruelis tuus. i. filius patrui tui. e Et appē.

irlm ꝛ hieremias ꝓpheta erat clausus i atrio carceris q̄ erat in domo regis iuda Clauserat ei eū sedechias rex iuda dicēs Quare vaticinaris dicēs: h̄ dicit dn̄s ecce ego dabo ciuitatē istā i man⁹ regis babylōis ꝛ capiet eā. ꝛ sedechias rex iuda n̄ effugiet de manu chaldeoꝝ ꝫ tradeť i man⁹ regis babylōis ꝛ loq̄ť os ei⁹ cuʒ ore illi⁹ ꝛ oculi ei⁹ oculos illi⁹ videbūt ꝛ i babylonē b ducet sedechiam et ibi erit donec visitē euʒ ait dn̄s. si āt dimicaueritis aduersuʒ chaldeos nihil psperū ha c bebitis. ꝛ dixit hieremias Factū ē v̄bū dn̄i ad me di d cēs Ecce ananeel fili⁹ sellū patruelis tu⁹ veniet ad me dicēs. Eme tibi agrū meū q̄ est i anathot Tibi ei ɔpetit ex ꝓpinquitate vt emas Et vēit ad me ananeel fili⁹ patrui mei fm v̄bū dn̄i ad vestibulū carceris ꝛ ait ad me. Posside agrū meū q̄ ē i anathot i terra beniamin q: tibi ɔpetit hēditas ꝛ tu ppinqu⁹ es vt possideas. Intellexi āt q̄ v̄bū dn̄i eēt Et emi agrū ab ananeel filio patrui mei qui est i ana e thot. Et appēdi ei argentū septē stateres ꝛ .x. argēteos f g ꝛ scripsi i libro ꝛ signaui et h adhibui testes. Et appēdi i argētū i statera ꝛ accepi li k l brū possessionis signatū ꝛ m n stipulatiōes ꝛ rata ꝛ signa forinsecus. Et dedi libruʒ possessiōis baruch filio neri filij maasie in oculis ananeel patruelis mei ꝛ i oculis testiū qui scripti erāt in libro emptionis: ꝛ in oculis omniū iudeorū qui sedebant in atrio carceris. ꝛ precepi baruch coram eis dicens. Hec dicit domin⁹ exercituū deus israel. Sume libros istos librum emptionis hunc signatū. ꝛ librum hūc q̄uo apertus est o ꝛ pones illos in vase fictili vt pmanere possint diebus multis. Hec em̄ dicit dn̄s exercituū deus israel. Adhuc possidebūť dom⁹ ꝛ agri ꝛ vinee in terra ista. p Et oraui ad dn̄ʒ postq̄ tradidi librū possessionis baq ruch filio neri dicēs. Heu heu heu dn̄e de⁹. Ecce tu r fecisti celū ꝛ terrā in fortitudine tua magna: et in bras chio tuo extento. Nō erit tibi difficile omne verbum t qui facis misc̄diam in milibus. ꝛ reddis iniquitateʒ patrū i sinū filioꝝ eoꝝ post eos. Fortissime magne et potens: dn̄s exercituū nov mē tibi magnus ɔsilio ꝛ inx cōp̄hēsibilis cogitatu cui⁹ oculi apti sūt sup oēs vias filioꝝ adam vt reddas vnicuiq̄ fm vias suas ꝛ fʒ fruy ctū adinuētionū ei⁹. Qui posuisti signa et portēta in

ei ar. septē sta. stater ē medietas vncie fm q̄ dic̄ Isid. xvi. Etymo. f Et scripsi in li. i. in charta q̄ solet fieri de talibus emptiōibus. g Et signaui. s. sigillis debitis. h Et adhibui testes. ad maiorē certitudinē. i Et accepi librū possessiōis. i. emptionis p quā hr̄ ius possidendi. k Signatū. s. sigillis debitis. l Et stipulatiōes. i. interrogationes ꝛ rn̄siones vendētis ꝛ emētis. vt emis emo. vēdis vēdo. m Et rata. i. verba vtriusq̄ cōsensum exp̄mētia. n Et signa forinsecus. i. chartā apertaʒ consilem clause et sigillate qđ fiebat antiquit⁹ vt de facili posset hō videre virtutē charte clause. vnde i heb. hic habetur. Et discoopertū id ē scriptū apertū. o Et pones eos in vase ficti. vt pmanere pos. die. multis. s. vsq̄ ad solutioneʒ babylonice captiuitatis. si em̄ posite eēnt illic lr̄e in vase p̄cioso citius raperenť ꝛ si i lapideo vase vl̄ aliquo hmōi citi⁹ putrefierēt pť lapideum humorem vas aūt fictile siccuʒ est pter decoctionē p Et oraui. h̄ ɔ̄tter poniť cōfirmatio dicti p h̄ q̄ hieremias petit a dn̄o pfectius instrui de ratiōe emptiōis dicte cuʒ ciuitas eēt de pxio capienda ꝛ popul⁹ captiuandus. ꝛ dn̄s rn̄dit q̄ post captiuitatem ad loca sua ppl̄us reuerteť. Sic ergo procedeť q: p̄ poniť hieremie petitō. secūdo dn̄i rn̄sio ibi. Et factum est. Sn̄ia p̄me partis patʒ exceptis aliquib⁹ que discurrētur. q Heu heu heu. ter poniť ad exprimendū dolorē pphete de destructiōe templi ciuitatis ꝛ populi. r In fortitudine tua magna ꝛ in brachio. repetitio est eiusdem ad maiorē expressioneʒ in deo em̄ qui sp̄ūs est. brachium diciť eius potentia. sicut oculus eius noticia. s Non erit tibi difficile om̄e verbum. i. q̄dcūq̄ fieri possibile. t Qui facis misc̄diam in milibus ꝛc̄. i. pronior es ad miserendū q̄ ad cōdēnandum v Magnus cōsilio. q: nullus pōt scire dei consiliuʒ nisi q̄tum reuelauerit. x Et incōprehensibilis cogitatu. q: q̄tūcūq̄ deū cognouerit intellect⁹ creat⁹ remanet tn̄ ab eo incōprehēsus. y Qui posuisti signa ꝛ portēta in terra egypti. signa pprie dicunť q̄ signant aliq̄d de pn̄ti sicut subita ɔuersio virge moysi in serpētē fuit signū diuīe v̄tutis

C

Exo.34.a.

B

hoc faciētis portēta q̄ dicunt q̄ſi porro tenſa. i. in longin-
quū ſignant de futuro ⁊ ſic virga moyſi deuorauit virgas
magoꝝ in portentū deuoratiōis egyptioꝝ in mari rubro
p extēſionē virge moyſi ſupra mare Exo. xiij. z Vſq3
ad diē hāc. eſt meōria hui⁹ a In iſrl' ⁊ in hoib⁹. aliaꝝ gē
tiū. b Et tibi fe.
nomē oſtēdēdo q tu
ſis de⁹ iſrl'. c Si
cut eſt dies hec. i. ſic
apparet in pñti. cete
ra patent vſq3 ibi.
Exo.17.c. d Ecce munitō. ex
ſtru. ſūt aduerſum ci
uitatem. i. arietes ad
frangendū muros: ⁊
prerie ad pijciendū
lapides intra ciuita-
tem et turres lignee
ad pugnandū deſup
cū illis q̄ defendunt
murū. e A facie
gla. ⁊ fa. ⁊ peſtilentie
q2 multi de illis qui
erant in irlm iā erāt
mortui gladio ⁊ mul
ti fame ⁊ multi aeris
corruptiōe. f Et
tu di. mi. domie de⁹
eme agrū. q. d. hoc ē
mi mirabile ppt iſta.
g Et fa. eſt. hic pñr
ponit dñi rñſio. et p̄
de ciuitatis deſtru-
ctiōe ⁊ populi capti
uatōne. ſcdo de ppl'i
reductōe. ibi. Et nūc
ſnia prime partis pa
tet in lra vſq3 ibi.
E h Et do. in q̄rū do
ma. i. tectis. i Sa
crifi. bal. tecta enim
domoꝝ illi⁹ tre ſunt
plana et ibi edifica-
bāt altaria ydoloꝝ
ad maiorē reuerētiā
ipſoꝝ. k Facien
tes ma. in ocu. meis
ab adol'. ſua. Adole-
ſcētia populi iſrl' dr
in exitu d egypto. vt
dictū eſt ſupra ca. ij.
⁊ extunc fuerūt ido-
latre: vt pz in vituli
adoratōe Exo. xxxij
l Quia in furore ⁊c̄
id eſt digna vindicte
⁊ punitionis mee.
m A die. id ē a tpe.
n Qua edificauerūt
eam. ⁊ hoc fuit tēpo
re ſalomonis q̄ hie-
rusalē pus edificatā
a melchiſedech am-
pliauit. ⁊ triplici mu
ro clauſit: ⁊ ipe ydo-
latra fuit. iij. Re. xj.
⁊ occaſiōe ei⁹ multi
de pplo. o Aufe
ret de conſpe. meo. p
ei⁹ deſtructionē. Ce
tera patent vſq3 ibi.

5 terra egypti vſq3 ad diem
a b hāc. ⁊ in iſrl' ⁊ in hoibus ⁊
c tibi feciſti nomē ſicut ē di-
es hī. Et eduxiſti pplm tuū
iſrl' de terra egypti i ſignis
⁊ portētis ⁊ in manu robu
ſta ⁊ in brachio extēto ⁊ in
trore magno: ⁊ dediſti eis
terrā hāc quā iuraſti patri
bus eoꝝ vt dares eis terrā
fluētē lacte ⁊ melle. ⁊ igreſ
ſi ſunt et poſſederūt eā. Et
nō obedierūt voci tue. ⁊ in
lege tua nō ambulauerunt
oia que mādaſti eis vt fa-
cerēt nō fecerūt: ⁊ euenerūt
d eis oia mala hec. Ecce mu
nitiones extructe ſunt ad-
uerſum ciuitatē vt capiat
et vrbs data eſt in manus
chaldeorū ⁊ in man⁹ regis
babylonis q̄ pliant aduer
e ſus eam a facie gladij ⁊ fa-
mis ⁊ peſtilētie ⁊ quecūq3
locut⁹ es acciderūt vt tuipe
f cernis. Et tu dicis mihi do
mine de⁹ eme agrū argēto
⁊ adhibe teſtes cū vrbs da
ta ſit in man⁹ chaldeorum
g Et factū eſt verbū dñi ad
hieremiā dicēs. Ecce ego
dñs deus vniuerſe carnis
Nunqd mihi difficile erit
omne verbū. Propterea
hec dicit dñs. Ecce ego tra
dā ciuitatē iſtam in manus
chaldeoꝝ ⁊ in man⁹ regis
babylonis ⁊ capiēt eam: ⁊
veniēt chaldei pliātes ad-
uerſum vrbē hāc ⁊ ſuccen
dēt eā igni ⁊ comburēt eā
h ⁊ domos i q̄rū domatib⁹
i ſacrificabāt baal ⁊ libabāt
dijs alienis libamia ad ir-
ritandū me. Erant eni filij
k iſrl' ⁊ filij iuda iugit facien
tes malū i oculis meis ab
adoleſcentia ſua. filij iſrl' q̄
vſq3 nūc exacerbabāt i ope
l manuū ſuaꝝ dicit dñs. q2 i
furore ⁊ i indignatiōe mea
m facta eſt mihi ciuitas hec a
n die qua edificauerūt eā vſq3
o ad diē iſtā qua auferet de
cōſpectu meo propter ma
liciā filioꝝ iſrl' ⁊ filioꝝ iuda
quā fecerūt ad iracundiam
me puocātes ipſi et reges
eorū ⁊ principes eoꝝ ⁊ ſa-
cerdotes ⁊ pphete eorū vi
ri iuda ⁊ habitatores irlm
Et verterūt ad me terga ⁊
p nō facies: cum docerē eos
q ⁊ erudirem diluculo: ⁊ nol
lent audire vt acciperēt di
r ſciplinā. Et poſuerūt ydo
la ſua in domo i qua inuo-
catū eſt nomē meū vt pol-
s luerent eam ⁊ edificauerūt
excelſa baal que ſunt i val-
t le filij ennon vt initiarēt fi
lios ſuos ⁊ filias ſuas mo
loch quod nō mādaui eis
nec aſcendit in cor meū vt
facerēt abominationē hāc
⁊ in peccatum deducerent
v iudam. Et nunc ppter iſta
x hec dicit dominus de⁹ iſ-
y rael ad ciuitatem hanc. de
z qua vos dicitis. q tradā-
tur in manus regis baby-
lonis in gladio et in fame
a ⁊ in peſte. Ecce ego cōgre
gabo eos de vniuerſis ter
ris ad quas eieci eos in fu
rore meo ⁊ in ira mea: et in
indignatione grandi: ⁊ re-
ducam eos ad locum iſtū
b ⁊ habitare eos faciam cō-
fidēter: ⁊ erunt mihi in po-
pulū ⁊ ego ero eis in deū
c Et dabo eis cor vnū ⁊ viā
d vnam vt timeant me vni-
uerſis diebus: et bene ſit
eis ⁊ filijs eorum poſt eos
e Et feriam eis pactum ſem
f piternum: et non deſinam
eis benefacere: ⁊ timorem
meum dabo in corde eo-
rum vt non recedant a me
g ⁊ letabor ſuper eis cum be
h ne eis fecero. Et plantabo

p Cū doce. eos p pphas meas. q Diluculo. i. valde
ſollicite ⁊ diligēter. r Et poſue. ydola ſua ⁊c̄. hoc potiſ-
ſime fuit tpe manaſſe. iiij. Reg. xxj. s Et edificauerūt
⁊c̄. videt ꝯdictio excelſa ⁊ in valle. Dicendū q iā eſſent al-
taria in valle. tū corp⁹ altaris ydoli erat excelſius q̄ altare
dñi. t Ut initia-
rent. i. cōſecrarēt. de
mō aūt hui⁹ cōſecra
tiōis dictū eſt ſupra
frequenter. v Et
nūc. hic ponit rñſio
dñi de reductiōe po-
puli. ⁊ p̄ cōtinuat ſ̄
lra pcedētib⁹ cū dr. F
v Et nūc ⁊c̄. ſ. pctā
predicta. x Hec
dicit dñs ⁊c̄. illud qd
poſtea ſequitur.
y De q̄ vos dicitis
tu hieremia ⁊ alij p- s̄.2.f.
phete. z Qr tra-
dat ⁊c̄. et in veritate
erit ita ſ̄ qd dic de⁹
iſrl' ad hanc ciuitatē
vltra. ⁊ ſubdit rñſio s̄.7.b.
dñi. a Ecce ego 4. Reg.22.c
cōgre. ⁊c̄. ⁊ loquit de
reductōne captiuita-
tis babylonice: quia
captiuitas p ſalma-
naſar regē aſſyrioꝝ
facta de regno iſrael
vltra mōtes caſpios
nō ē adhuc reducta.
b Et habitabit ⁊c̄.
nō eſt hoc intelligen
dū p oi tpe generali
ter: q2 aliqñ ppl's de
babylone reduct⁹ fu
it i magno timore ad
uerſarioꝝ poſit⁹ vt
pz in neemia ⁊ in li.
machab. c Et do
bo eis ⁊c̄. q2 a tpe il-
lo nō legit ppl's ille
ad ydolatriam decli-
naſſe. d Ut time-
ant me vniuerſ. die-
bus. qd impletū eſt
i credētib⁹ de iudeis
e Et fe. eis pa. ſem
piternū. qd aliqui ex
ponūt de lege noua.
cui nō ſuccedit alia i
heb. tū hr. Pactū ſe- Ezech.11.c
culi. ppter qd pōt ex
poni de promiſſione
reductionis captiui-
tat' babylonice ⁊ cō G
ſeruatione populi in
terra. f Et nō de
ſi. eis bñfacere. q̄ diu
ſtabunt in obia mea.
tales eni pmiſſiōes
ſunt ſub cōditiōe vt
dictū eſt ſ̄. xxviij. et
xviij. g Et leta-
bor ⁊c̄. deus eni ñ de
lectat in penis. ſ̄ in
bñficijs largiendis.
h Et plantabo eos

in terra iſta i veritate ⁊c̃.i.firmit.ita ꝙ nõ euellent ꝑ capti-
uitatẽ ꝙ̃diu adherebũt mihi: ſ; poſtq̃ negauerũt eũ coraʒ
pilato dí. Nõ habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ.expulſi ſunt de ter-
ra illa per tytũ ⁊ veſpaſianũ.⁊ per orbẽ diſperſi ſunt.
i Sicut adduxi ⁊c̃.i.deſtructionẽ templi ciuitatis ⁊ po-
puli. k Sic addu-
cã ſup eos omne bo-
nũ. nõ ſimpliciter et
abſolute.ſ; ſub deter
minatiõe.iõ ſubdit.
l Qd ego loq̃r ad
eos.ſ. reductionẽ de
captiuitate ad terraʒ
ꝓpriam.ideo ſubdit.
m Et poſſidebunt
agri ⁊c̃.⁊ patet lr̃a vſ
qʒ ibi. n Et ſcri-
bẽtur.ſ. emptiones.
o In libro. id eſt in
chartis. ⁊ ponit hic
ſingulare pro plura-
li.ſicut Exo.viij. Ve
nit muſca grauiſſima
⁊c̃. p Et impme
tur ſignũ.i.ſigillum
q Et teſtis adhibe
bit.i.teſtes. r In
terra beniamin ⁊c̃.lo
quit eñ tm̃ de regno
duarũ tribuũ.ſ.iude
⁊ beniamin:reuertẽ-
tes eñ de babylone
nõ recuperauerũt re
A gnum ſamarie ſ; ma-
nebãt ibi gentiles q̃
dicebãtur ſamarita-
ni etiã tempore xp̃i.
s Et in ciuitatib⁹
que ad auſtrum ſunt
ille erãt de ſorte iude
que erat in parte au-
ſtrali terre promiſſio
nis.ſicut habetur Io
ſue.xv.capitulo.
In capitulo.xxxij
vbi dicit in poſtilla.
Heu heu heu.

eos in terra iſta in veritate
in toto corde meo et i tota
anima mea:qr hec dicit dñs
i Sicut adduxi ſup populũ
k iſtũ oẽ malũ hoc grãde:ſic
adducã ſup eos oẽ bonum
l quod ego loquor ad eos.
m Et poſſidebũt agri in terra
iſta de q̃ vos dicitis ꝙ de
ſerta ſit eo ꝙ nõ remãſerit
hõ ⁊ iumentũ et data ſit in
man⁹ chaldeoꝝ. Agri emẽ
n tur pecunia ⁊ ſcribent in li
o bro ⁊ imprimet ſignũ:⁊ te
p q r ſtis adhibebit in terra be-
niamin ⁊ in circuitu irl̃m in
s ciuitatib⁹ iuda ⁊ in ciuita-
tib⁹ mõtanis ⁊ in ciuitati-
bus cãpeſtrib⁹ ⁊ in ciuita-
tib⁹ que ad auſtrũ ſũt. qui
cõuertã captiuitatẽ eorum
ait dñs. Cap̃.XXXIII

Et factũ eſt ṽbuʒ dñi
ad hieremiã ſcd̃o:cuʒ
adhuc clauſus eſſet in
atrio carceris dicẽs Hec di
cit dñs q̃ factur⁹ eſt ⁊ for-
matur⁹ illud ⁊ ꝑatur⁹ dñs
b nomẽ ei⁹. Clama ad me et
c d exaudiã te et annũciabo ti
e f bi grãdia et firma q̃ neſcis
g Quia h̃ dicit dñs de⁹ iſrl̃
ad domos vrbis hui⁹ ⁊ ad
h domos reg̃ iuda q̃ deſtru
i k cte ſunt ⁊ ad munitões ⁊
ad gladiũ veniẽtiũ vt dimi
l cent cũ chaldeis ⁊ impleãt
m eas cadauerib⁹ hoim q̃s p
cuſſi i furore meo ⁊ in indi
gnatiõe mea abſcõdẽs fa-
ciẽ meaʒ a ciuitate hac ꝓpt
n omnẽ maliciam eoꝝ. Ecce
ego obducã eis cicatricẽ ⁊
o ſanitatẽ ⁊ curabo eos et re
uelabo eis depcationẽ pa-
p cis ⁊ veritatis ⁊ cõuertam
cõuerſionẽ iuda ⁊ cõuerſio
q nẽ irl̃m:⁊ edificabo eos ſi-
r cut a p̃ncipio:et emũdabo
illos ab oi iniq̃tate ſua i q̃
peccauerũt mihi:et ꝓpici⁹
ero cũctis iniq̃tatib⁹ eoꝝ i
quib⁹ dereliquerũt mihi ⁊
s ſpreuerũt me. Et erit mihi
i nomẽ ⁊ in gaudiũ ⁊ i lau-
dẽ ⁊ i exultatiõeʒ cũctis gẽ
t tib⁹ tre q̃ audierint oĩa bo
na q̃ ego factur⁹ ſum eis et
v pauebũt ⁊ turbabunt i vni
uerſis locis ⁊ i oi pace quã
ego faciã eis Hec dic̃ dñs
x Adhuc audiet in loco iſto

ſccedẽti.⁊ ꝑ machinas ꝓiicientes lapidẽ intra ciuitatẽ do
mus iam in pte erant deſtructe. i Et ad munt.ſ.bladi
vini ⁊ victualiũ q̃ iã fere erãt ꝯſũpte in ciuitate. k Et
ad gla.ve.vt di.cũ chaldeis ꝫ ciuitatẽ. exercit⁹ ei chaldeo
rũ ſẽp augmẽtabit. l Et imple.eas.ſ.domos irl̃m ⁊ plate-
as. m Cadauerib⁹
⁊c̃. chaldei eñ i illis
interfectiõib⁹ fuerũt
q̃ſi inſtra dei ⁊ execu
tores iuſticie eius vt
freq̃nter dictũ eſt ſ̃.
n Ecce ego. ꝯñr
ponit medicina ſiue
redemptio. Circa qd̃
ſciendũ ꝙ totum re-
ſiduũ hui⁹ ca. expo-
nit Rab.Sa. de tpe
meſſie dicẽs illud ad
implẽduʒ qd̃ iam eſt
impletũ.dr̃ g̃ in ꝑſo-
na redemptoris.
n Ecce ego ⁊c̃.cuʒ
eñ cicatrix vulneris
eſt obducta tunc eſt
vuln⁹ ꝑfecte ſanatuʒ
⁊ ſanitas perfecta da
ta eſt ꝑ xp̃m ⁊ nõ per
aliũ. o Et reuela
bo eis deprecationẽ
pacis et veritatis.ſ.
pacẽ ⁊ veritateʒ ꝓ q̃
depcati ſunt ptes ve
ter̃ teſtamti. iõ xp̃o
nato clamauerũt an-
geli Luce.ij. Glĩa in B
altiſſimis deo.⁊ i ter
ra pax hominibus bo-
ne voluntatis.
p Et cõuertã ꝯuer-
ſionẽ iuda ⁊ conuer.
hierl̃m.ſ.cõfitentiuʒ
pctã ſua ⁊ veniẽtiuʒ
ad eccleſiam q̃ noiat
irl̃m Eſa.ij.ad Heb.
xij.⁊ Apo.xxi.
q Et edi. eos ſicut

Additio.

Vbi nos habem⁹. R.a.a. in hebreo nõ ponit hic aliq̃
dictio ter.ſed vnica dictio ex tribus l̃.s cõpoſita: ſi
cut dictũ fuit ſupra.in additione ſup ca.iiij.⁊ hec di
ctio eſt quedã interiectio ⁊ exprimẽs dolorẽ. Ca.xxxiij.
Et factũ ẽ. Hic ꝯſequẽter deſcribit redemptio facta
ꝑ xp̃m.⁊ qr talis reuelatio ẽ ardua. iõ p̃mo p̃mittit
quedã p̃fatio.ſcd̃o ſubdit narratio ibi. Quia hec dic̃
Circa primũ ponit ordo huius reuelatiõis reſpectu prece
dentis cũ dr̃. Secundo ⁊ locus. In atrio carceris.⁊ actor.
Hec dicit dñs q̃ facturus eſt ⁊c̃.in ꝯceptione eñ xp̃i aliq̃d
factũ eſt a deo ꝑ creationẽ.ſ.aĩa ⁊ corp⁹ formatũ eſt ṽtute
ſpũſſancti. ⁊ aĩa parata eſt plenitudine gr̃e. b Clama
ad me.ſicut ſcti p̃deceſſores tui orauerũt ad me de ꝓmiſ-
ſione xp̃i. c Et exaudiã te.debito tñ tpe. d Et an
nũciabo tibi.exnũc. e Grãdia ⁊ fir.fu.ſ.myſteriũ redem
ptionis fiẽde ꝑ xp̃m.qd̃ eſt quid maximũ ⁊ ſtabiliſſimũ.
f Que neſcis.qr iſtud myſteriũ nõ eſt ꝯp̃hẽſibile a mor-
tali hoie. g Quia hec dicit. Hic ꝯñr ponit narratõ vbi p̃
mo deſcribit mod⁹ redẽptiõis:ſcd̃o ꝑſona redẽptoris: ibi
Ecce dies. Prima adhuc i duas.qr p̃ breuit reperit popl̃i
captiuatio.ſcd̃o xp̃i redẽptio:ibi. Ecce ego.vt ſic oppoſi-
ta iuxt ſe poſita magis eluceſcãt. Circa p̃mũ dicit. Hec di-
cit dñs de⁹ iſrl̃ ad domos ⁊c̃. ⁊ ſubdit. h Que deſtru.
ſunt.tũc eñ ciuitas erat obſeſſa a chaldeis vt dictũ eſt ca.

a p̃ncipio.p̃ncipiũ ei edificatõis fuit in exitu de egypto q̃
edificatio fuit ꝑ ſigna ⁊ miracula diuine virtutis: vt pʒ in
Exo.⁊ in li. Nu.⁊ in plurib⁹ locis ⁊ h̃ mõ edificata ẽ eccle
ſia in aduẽtu ſaluatoris. vt pʒ in euãgelijs. r Et emun
dabo illos ⁊c̃.hoc nõ pñt exponere iudei de aliq̃ tpali ſal-
uatiõe ppl̃i p̃terita.qr dicũt ꝙ in oi punitiõe vel afflictõe
quã ſuſtinuerũt vſqʒ nũc ⁊ ſuſtinebũt vſqʒ ad aduentũ meſ
ſie ſẽp expiat aliqua ps pene debite pro vituli adoratiõe:et
iõ iſta emũdatio ꝓprie intelligit de xp̃o qua ꝑ ſuũ ſangui-
nẽ lauit nos a pctis nr̃is q̃ eſt ꝑfecta mũdatio. ꝓpter qd̃ il
lis qui lauãtur ꝑ baptiſmũ nõ imponit aliqua pnĩa ſatiſfa
ctoria ꝓ pctis p̃teritis qr baptiſmus delet penã ⁊ culpam
s Et erit mi.in no.⁊c̃.ſeq̃t. Cũctis gẽtib⁹ terre:qr i oibus
gẽtib⁹ ſunt aliq̃ credẽtes xp̃o in q̃b⁹ noiat ⁊ laudat ⁊ ante
finẽ mũdi ꝑfecti⁹ implebit. t Que audi.oĩa bo.ſ. aſſum
ptionis humane nature opationis miraculoꝝ: eductõnis
de inferno ⁊ trãſlationis in celũ. v Et pauebunt ⁊ tur-
babunt:iſte pauor ⁊ iſta turbatio nõ ſunt ire vel impatien
tie.ſ; admiratiõis pre magnitudine diuine miſcdie in pre-
dictis. x Adhuc audiet in loco iſto ⁊c̃. ſm ꝙ dicit Ra.
ſa.hic eſt metaphorica locutio.ita ꝙ ꝑ hoies ⁊ paſtores in
telligunt ppl̃i rectores:⁊ ꝑ pecora iumẽta ⁊ greges intelli
gũtur ſubditi eoꝝ.vñ ꝙ in fine di. Adhuc trãſibũt greges
ad manũ numerãtis.ſic exponit.i.ppl̃i ſub manu regis in
capite eoꝝ p̃cedẽtis ꝑ quẽ regẽ intelligit meſſiã venturuʒ.

quē nos cōfitemur veniſſe. ⁊ ſm̄ hoc exponēda eſt ſic lr̄a. x Adhuc audiet in loco iſto.i. eccl'ia noie irl'm ſignificata eo φ ibi fuit inchoata p xp̄i p̄dicatione͂ paſſionē ⁊ reſurrectionē ⁊ ſpūſſancti miſſionē. y Quē vos dicitis eſſe deſertū: p chaldeos in tp̄alib⁹ ⁊ p demones in ſpūalib⁹. et qd ibi audiat ſubditur.

eā dn̄s iuſt⁹ nr̄. ita φ nomē dn̄i tetragrāmaton loco cuius habem⁹ dn̄s. nō refert ad meſſiā ſʒ ad deū qui mittet eū. ⁊ edificabit nouā irl'm ſm̄ eoꝝ errorē. vt dictū eſt ſ. xxxj. et ſic dr̄ vocare eā inq̄ꝫtū ip̄emet edificabit. ſʒ falſificatio iſta appet p trāſlationē chaldaicā q̄ vbi nos habem⁹. Et h̄ eſt

z Vox gau. et vox leticie. qd̄ fuit impletuʒ in xp̄i natiuitate angelis deū iocūde laudētib⁹ Luce ij. et in ſpūſſcti miſſione qn̄ apl'i aliiq; credentes variis linguis loquebāt magnalia dei Act. ij. a Vox ſpō ſi. id eſt xp̄i p̄dicātis b Et vox ſponſe. i: eccleſie deū laudantis. vt iam dictuʒ eſt de aplis. c Et por. vo. in domo dn̄i. qd̄ videmus impletū in credētibus cum diuinis laudib⁹ ad eccleſiam portantibus vota ſua. d Reducaʒ ei ꝯuerſionē terre ſicut a principio. i. per miracula reducaʒ homines ad fideʒ ſicut populū iſrael p miracula eduxi d̄ egypto

C e Adhuc erit ⁊c̄. habitaculum paſtorum ⁊c̄. id eſt apl'orum et ſucceſſorū eorundeʒ

ī.23.a. in eccl'ia q̄ habēt officiū paſcēdi fideles in eccl'ia dei. f In ciuitatib⁹ ⁊c̄. i. in oībus mūdi ptib⁹ exp̄munt tn̄ i ſpāli irl'm ⁊ iudea ⁊ loca illa ꝓpinqua: q2 ibi icepit eccl'ia ꝓut ꝯ ſynagogā diſtinguit ⁊ hoc p p̄dicatiōeʒ xp̄i ⁊ apoſtolorū ꝑpt qd̄ dixit eis Act. j. erit' mihi teſtes in irl'm in oīn iudea ⁊ ſamaria. ⁊ vſq; ad vltimū terre q2 tn̄ paſtores ⁊ populares ſunt ſb̄ vno rege

y quē vos dicitis eē deſertū eo φ nō ſit hō nec iumētuʒ in ciuitatibus iuda ⁊ foris irl'm q̄ deſolate ſunt abſq; hoie ⁊ abſq; habitatore et
z abſq; pecore. vox gaudij ⁊
a b vox leticie: vox ſpōſi ⁊ vox ſponſe: vox dicentiū confitemi dn̄o exercituū qm̄ bonus dn̄s qm̄ ineternū miſe
c ricordia ei⁹ ⁊ portātiū vo
d ta i domo dn̄i. Reducā ei cōuerſionē t̄re ſicut a p̄ncipio dic̄ dn̄s. Hec dic̄ dn̄s
e exercituū. Adhuc erit i loco iſto deſerto abſq; hoie ⁊ abſq; iumēto ⁊ i cūctis ciuitatib⁹ ei⁹ bitaculū paſto
f rū ⁊ accubātiū gregū i ciuitatib⁹ mōtoſis ⁊ i ciuitatibus cāpeſtrib⁹ ⁊ i ciuitatibus q̄ ad auſtrū ſūt et i t̄ra beniamin ⁊ i circuitu irl'm
g ⁊ in ciuitatib⁹ iuda adhuc trāſibūt greges ad manuʒ
h nūerātis ait dn̄s Ecce dies veniēt dic̄ dn̄s ⁊ ſuſcitabo v̄bū bonū qd̄ locut⁹ ſū ad domū iſrl' ⁊ ad domū iuda. In dieb⁹ illis ⁊ in tp̄e
i illo germiare faciē dd̄ germē iuſticie ⁊ faciet iudiciū
k ⁊ iuſticiā i terra. In dieb⁹ illis ſaluabit iuda: ⁊ iſrael habitabit ꝯfident. Et hoc ē nomē qd̄ vocabūt eū. dn̄s iuſtus noſter. Quia h̄ dic̄ dn̄s. Nō interibit de dauid vir qui ſedeat ſup thronum domus iſrl' ⁊ de ſacerdotibus ⁊ de leuitis nō in
a teribit vir a facie mea q̄ offerat holocauſtomata ⁊ incendat ſacrificiū ⁊ cedat victimis omibus dieb⁹. Et factū eſt verbū dn̄i ad hieremiā dicēs. Hec dicit do
b minus. Si irrituʒ pōt fieri pactū meū cū die ⁊ pactuʒ meū cū nocte vt nō ſit dies ⁊ nox i tp̄e ſuo ⁊ pactū meum irritū eē poterit cuʒ dd̄ ſuo meo vt n̄ ſit ex eo fili⁹ q̄ regnet i throne ei⁹ ⁊ leuite ⁊ ſacerdotes miſtri mei.
c Sicut enūerari nō pn̄t ſtelle celi ⁊ metiri harene maris ſic multiplicabo ſemen dd̄ ſerui mei ⁊ leuitas miniſtros meos. Et factū eſt verbū dn̄i ad hieremiā di
d cēs. Nunq̄d nō vidiſti q̄d
e ppl's hic locut⁹ ſit dicens.
f due cogitationes q̄s elege
g rat dn̄s abiecte ſunt ⁊ populū meū deſpexerūt eo φ nō ſit vltra gens coraʒ eis
h Hec dicit dn̄s. Si pactuʒ
i meū int diem ⁊ noct ē: ⁊ leges celo ⁊ terre non poſui
k eq̄dē ⁊ ſemen iacob et da
l uid ſerui mei ꝓiiciā vt nō aſſumā de ſemie eius p̄ncipes ſeminis abrahā yſaac ⁊ iacob. Reducā eīm ꝯuerſionē eoꝝ ⁊ miſerebor eis.

qd̄ vocabunt euʒ. ſic hʒ. Et hoc eſt nomē qd̄ ipſi dicēt ei. et iō aliq̄ correctores nr̄i qui ſic correxerunt. Et h̄ eſt qd̄ vocabūt euʒ. vident in h̄ aliq̄ mō ſequi falſificatio nē p̄dictā. Nō interibit vir de dauid ⁊c̄. h̄ impletū eſt de xp̄o q̄ ſm̄ carnem eſt de tribu ſacerdotali et tribu regia que erāt cōmixte. ⁊ eius regnuʒ ⁊ ſacerdotiū ſūt eterna ſʒ φ deducit apoſtolus ad Hebre. ſatis diffuſe. a Qui offerat holocauſtomata. oblatio ei xp̄i in cruce cōtinet in ſe perfecti⁹ virtutē omniū ſacrificiorū vet. le. ⁊ ideo deſignat h̄ per plura ⁊ varia ſacrificia ve. le. Et iſtō ſacrificiū offert quotidie in eccl'ia in quo xp̄s ē ſacerdos ⁊ hoſtia. b Si irritū pōt ⁊c̄. iſtud pactum hr̄ Geñ. viij. Nox et dies nō requieſcent eſt ergo ſenſus φ ſic illud pactum fuit firmū. ita illud qd̄ dicit hic de regno ⁊ ſacerdotio. c Sic̄ enumerari nō poſſūt ⁊c̄. iſtud impletuʒ eſt in xp̄o deſcendente de dauid cui⁹ ſemē ſunt fideles per orbē multiplicati ſic̄ ſtelle celi. d Nunq̄d nō vidiſti quid ppl's hic ſcʒ babylonicus. e Locutus ſit ⁊c̄. ſ. iude et beniamin. B

xp̄o. iō ſubdit. g Adhuc trāſibūt ⁊c̄. i. xp̄i regis cui cognitus ē numerus electoꝝ. h Ecce dies. h̄ p̄mr deſcribit p̄ſona redēptoris. ⁊ p̄mo q̄ꝫtū ad verā hūanitatē cū dicit. i Germiare ⁊c̄. q2 xp̄s ſm̄ carnē deſcēdit de dd̄ Math. j. φ aūt de xp̄o intelligat ad lr̄aʒ ptʒ trāſlatione͂ chaldaicaʒ q̄ ſic habet in loco iſto. In dieb⁹ illis ⁊ in illo tp̄e ſtatuā dauid meſſiā iuſtū. ſecūdo deſcribit q̄ꝫtum ad diuinitatē cuʒ ſubdit. Et hoc eſt qd̄ vocabūt eū dn̄s iuſtus noſter. et vbi trāſlatio nr̄a hʒ. Dn̄s in heb. habet. Nomē dn̄i tetragrammaton qd̄ d̄ ſolo deo vero dr̄. ſicut dictu fuit plenius ſupra xxiij. vbi ꝯſilis auc̄tas ponit. ꝓpter qd̄ de expoſitiōe h̄ trāſeo breuius q2 illud pōt recurri ꝓ reſiduo hui⁹ auc̄tis qd̄ nō eſt hic ad plenū expoſitū. Sciēdū tn̄ φ ſicut illā auc̄tē falſificauerūt iudei ne cogerent diuinitataʒ xp̄i cōfiteri ſic iſtā dicētes φ h̄ eſt lr̄a. k In dieb⁹ illis ⁊c̄. ⁊ in h̄ dicūt verū. ſʒ illud qd̄ ſequit falſificāt dicētes. Et iſte q̄ vocabit

f Quas ele. dn̄s. aliis. x. captiuitatis prius p reges aſſyriorū. g Abiecte ſunt. ſic loquebant chaldei poſtq̄ deſtruxerāt regnū duarū tribuū eſtimātes φ illud regnū nūq̄ꝫ deberet reſurgere. ⁊ ideo ſubdit. h Si pactū meū ⁊c̄ vt ſibi cōtinue ſuccedāt q̄ꝫdiu durabit generatio hominū. i Et leges celo ⁊c̄. dicūtur hic celi leges motus celi ⁊ influxus ſtellarū ⁊ leges terre ꝓductio terrenaſcentiū. k Equidē ⁊ ſemē iacob ⁊c̄. hoc eſt dictū φ ſicut iſte leges ſunt firme ⁊ ſtabiles ſic ſemen iacob ⁊ dauid erit ſemp coram me ſtabile. l Vt non aſſumā ⁊c̄. qd̄ potiſſime impletum eſt in xp̄o ⁊ apl'is ⁊ eorū ſucceſſorib⁹ pſ. xliiij. Cōſtitues eos principes ⁊c̄. In ca. xxxiij. vbi dr̄ in poſtil. Ecce ego obducā eis cicatricē. Additio. j.

v Ubi nos habemus cicatricē. In heb. hr̄ quedā dictō q̄ ſignat ſanitatē acquiſitā poſt longū tēpus qd̄ magis conſonat propoſito q̄ꝫ cicatrix. nam ſanitas da

ta p xp̃m reſpectu antiquoꝝ patrū data fuit poſt longū tẽpus. ſ3 reſpectu fideliū tpe xpi exiſtiū fuit data ſine magna mora tpis. ꝛ iõ ponunt hic due dictiões ſignificantes ſanitatẽ. quarū vna ſignat poſt longā infirmitatẽ alia nõ. Jtez vbi nos habemus. Et reuelabo eis deꝑcationẽ pacis ꝛ veritatis. Jn hebꝛe. hꝛ Abundantiā pacis ꝛ veritatis ꝛc.

gubꝛe. ſicut in ſepulturis ſolẽnib᷒. cetera patent vſq3 ibi. i Hec em̃ ſuperāt. ſ. nõdū capte. ſ. irl'm lachis et Azecha. alijs oĩbus iam captis a chaldeis. k Verbū. Hic p̃ñr hieremias arguit regem ꝛ populū de trāſgreſſione diuine legis ꝛ diuidit in duas ptes: quia p̃mo ponit tranſgreſſio ſecũdo trāſgreſſiõis punitio. ibi. Propterea.

A Jn eo. ca. vbi dr i poſtil. Secundo deſcribit ſtatu3 ad diuinitatẽ. Addi. ij. Supra in capi. xxxiij. hꝛ conſilis auctas ꝛ ibi eſt q̃dam additio ad cõfirmãdū expoſitionẽ poſtillatoꝛis ꝛ ꝯ falſificationẽ iudeoꝛum. vide ibi.

Capit. xxxiiij. a Verbum qõ factum eſt. Hic hieremias p̃dicit finẽ ſedechie: ꝛ diuiditur i duas: q2 p̃mo p̃dicit finez ſedechie regis. ſecũdo arguit ip̃m ꝛ ppl'in de tranſgreſſiõe diuine legis ibi: Verbu3 quod factum eſt. Circa p̃mū p̃mo ponit tp̃us cu3 dr. b Dñi nabu. rex babylonis ꝛc. et iſta obſidio incepit nono anno ſedechie ꝛ anno. xj. ei᷒ capta fuit ciuitas. vt hꝛ. i c xxxix. ꝛ de iſta captione ſubditur.

B c Ecce ego trada3 ꝛc. ꝛ ſubdit finis ſedechie et p̃ q̃ſtum ad malū pene cu3 dicit. d Et tu nõ effugies de manu eius ꝛc. q2 exercitus chaldeorū cõpꝛehendit ſedechiā fugientem ꝛ adduxit eū ad rege3 babylonis in reblata: vt hꝛ. i. xxxix. iõ ſubditur. e Et oculi tui ꝛc. ſicut dicit. i xxxix. q locutus eſt ad eū iudicia cum arguẽdo de infidelitate ꝛ piurio ꝓpter qõ fecit occidi filios ei᷒ corā eo ꝛ poſtea ip̃m exoculari et in babylonẽ duci. Secundo p̃dicit finis ſedechie q̃tū ad bonū. cū dr. f Nõ morieris in gladio. i. morte violẽta. g Sed in pace. i. naturali morte. ꝛ ſepelieris honoꝛifice. iõ ſubdit. h Et ſm cõbuſtiones patrū tuoꝝ ꝛc. in ſepulturis em̃ regū cõburebant aromatica nõ ſolū ꝯ cadaueris fetoꝛẽ. ſ3 etiam ad defuncti honoꝛem. h Et ve. domi. plangent te. cantãdo carmen lugubꝛe.

a Verbū qõ XXXIIII factū eſt ad hieremiā b a dño q̃n nabucho. rex babylonis ꝛ oĩs exercit᷒ ei᷒ vniuẽſaq3 regna tre q̃ erãt ſub ptãte man᷒ eius ꝛ oẽs ppl'i bellabãt ꝯ irl'm ꝛ ꝯtra oẽs vꝛbes ei᷒ dicẽs. Hec dicit dñs de᷒ iſrl'. Vade ꝛ loq̃re ad ſedechiā rege3 iuda: ꝛ dices ad eū. Hec di- c cit dñs. Ecce ego tradā ciuitatẽ hanc in man᷒ regis babylonis ꝛ ſuccendet ea3 d igni. Et tu nõ effugies de manu ei᷒. ſ3 cõp̃henſiõe capieris ꝛ i manu ei᷒ trade- e ris ꝛ oculi tui oculos regl' babylonis videbūt: et os ei᷒ cū oꝛe tuo loquet. ꝛ babylonẽ introibis. Attamẽ audi verbum dñi ſedechia rex iuda. Hec dic dñs ad f te. Nõ morieris in gladio g ſ3 i pace morieris. ꝛ ſm cõbuſtiões patrū tuoꝛū regū p̃oꝛꝫ qui fuerūt ante te ſic h cõburent te. ꝛ ve dñe plangẽt te q2 verbū hoc ego locutus ſum dicit dñs. Et locutus eſt hieremias ꝓpheta ad ſedechiā regem iuda vniuerſa verba hec in irl'm ꝛ exercit᷒ regis babylonis pugnabat ꝯtra irl'm ꝛ ꝯtra oẽs ciuitates iuda q̃ reliq̃ erãt ꝯ lachis ꝛ ꝯtra azecha i Hec em̃ ſuperãt de ciuitatibus iuda vꝛbes munite. k Verbū qõ factū eſt ad hieremiā a dño poſtq3 ꝑcuſſit rex ſedechias fedus cu3 oĩ l pplo in irl'm p̃dicãs vt dimitteret vnuſq̃ſq3 ſuū ſuū ꝛ vnuſq̃ſq3 ancillā ſuā: hebꝛeū ꝛ hebꝛeā liberos ꝛ nequaq3 dñarent eis. i. in iudeo ꝛ fratre ſuo. Audierūt g oẽs p̃ncipes ꝛ vniuerſus ppl's qui inierãt pactu3 vt dimitteret vnuſq̃ſq3 ſeruu3 ſuū ꝛ ancillā ſuā liberos ꝛ vltra nõ dñarent eis. Audierūt igit ꝛ dimiſerūt. Et cõuerſi ſunt deinceps ꝛ retraxerūt ſeruos ſuos et ancillas ſuas q̃s dimiſerūt liberos ꝛ ſubiugauerūt i famulos ꝛ famulas Et factū ẽ verbū ad hieremiā a domino dicẽs. Hec dicit dñs de᷒ iſrl'. Ego ꝑcuſſi fedus cū p̃rib᷒ vr̃is in die q̃ eduxi eos de tra egypti de domo ſuitut' dicẽs. Cū ꝯpleti fuerint ſeptẽ anni dimittat vnuſq̃ſq3 frẽm ſuum hebꝛeū q̃ vendit᷒ eſt ei ꝛ ſeruiet tibi ſex annis ꝛ dimittes eū a te liberū. Et nõ audierūt p̃res vr̃i me: nec inclinauerūt aurẽ ſuā. Et cõuerſi eſtis vos hodie ꝛ feciſtis qõ rectū eſt in oculis meis vt p̃dicaret' libertatẽ vnuſq̃ſq3 ad amicū ſuū ꝛ iniſtis pactū in ꝯſpectu meo i domo in q̃ inuocatū ẽ nomẽ meū ſuꝑ eā. Et reuerſi m eſtis ꝛ cõmaculaſtis nomẽ meū ꝛ reduxiſtis vnuſq̃ſq3 ſuū ſuū ꝛ vnuſq̃ſq3 ancillā ſuā q̃s dimiſeratis vt eẽnt liberi ꝛ ſue ptãtis: ꝛ ſubiugaſtis eos vt ſint vob ſui n ꝛ ancille. Propterea h̃ dicit dñs. Vos nõ audiſtis me vt p̃dicaretis libertatẽ vnuſq̃ſq3 fratri ſuo ꝛ vnu- o ſq̃ſq3 amico ſuo Ecce ego p̃- p dico libertate3 ait dñs ad gladium ꝛ peſtem ꝛ ad fa- q mem ꝛ dabo vos in cõmotionẽ cunctis regnis terre

Circa primū ſciẽdum q Exo. xxj. dr. ſi emeris ſeruum hebꝛeū. ſex annis ſeruiet tibi. in anno ſeptimo egredietur liber gratis. ita q non poterat vltra teneri. niſi vellet remanere. tẽpoꝛe vero ſedechie regis ꝛ ante tenuerāt ſeruos et ancillas diutius per auariciam ſuam ꝛ tamen admonitionẽ Hieremie et alioꝛum bonoꝛū rex

C ſedechias et ei᷒ ſubditi ſtatuerunt firmiter dimittere ſeruos ſuos hebꝛeos ꝛ ancillas ſm preceptu3 legis ꝛ vt hec ordinatio eſſet firma. ſciderunt vitulū in duas partes. et inter illas partes tranſierūt rex ꝛ principes ad deſignandum q ſic eſſet dignus occidi et diuidi infringens illa3 oꝛdinationẽ. et talis modus confirmandi aliquid tunc tẽpoꝛis erat potiſſimus. verūtamẽ iſti poſtq3 dimiſerant ſeruos ꝛ ancillas cupiditate ducti retraxerūt eos ad ſe redigendo eos in ſeruitutẽ ꝛ ſic non ſolum peccauerūt ꝯtra legem diuinā ſed etiam contra ſtatutū ꝓpꝛiū pena mortis firmatum vt dictu3 eſt ꝛ ſm hoc p3 lr̃a paucis exceptis.

Exo. 21. a. Deut. 15. c

l Predicãs. i. ſolẽniter denuncians. m Et cõmaculaſtis no. meu3. q2 illud pactū ad maioꝛe3 ſolennitatem ꝛ firmitate3 fuerat factū i domo dñi et in noĩe ipſius ꝛ ſic trãſgreſſio eius erat quodãmodo in iniuriam ꝛ irreuerentiam noĩs diuini. B

n Propterea. hic p̃ñr ponit trãſgreſſiõis punitio cū dr. o Ecce ego p̃di. liber. ita q nõ ſitis ſui mei nec ego dñs veſter ad defendẽdū. iõ ſubdit. p Ad gla. ꝛ pe. ꝛ ad fa. a quibus vos nõ protegā. q Et da. vos in cõ. cū re. terre. eijciẽdo vos ibi in captiuitatẽ: ꝛ eſt hyꝑbole ad denotā

dum magnā diſpſionē iudeoꝝ: qꝛ tūc nō fuerūt diſperſi ꝑ totū orbem ſed poſtea ꝑ romanos. r Et da. vi. q̄ ꝑuar. fe. ꝯcēſſi. i. legē in Exo. ꝑdictā. s Et nō obſ. ver. federis .i. ſtatuī ſui ꝑdicti. qḋ exponēdo ſubdit. t Vitulū quē ꝯciderūt ⁊c̄. i. pactū ſectiōe vituli confirmatū mō ꝑdicto. Cetera patēt vſqꝫ ibi
v Et in manꝰ exercituū ⁊c̄. Cū em̄ exercitus iſti obſediſſent irl'm nono āno ſedechie ipſe ⁊ ſubditi ſui fecerūt pactum predictum de dimiſſiōe ſeruorū ad impetrādum dei auxilium. ⁊ poſtea exercitꝰ egyptij exijt ad leuandū obſidionē chaldeoꝝ de irl'm: qḋ audiētes chaldei dimiſerūt obſidionem vt occurrerent egyptijs ⁊ tunc iudei credētes ſe eſſe liberatos a chaldeis retraxerunt ad ſe ſeruos ſuos quos dimiſerūt liberos ſic multi in periculo poſi. i faciūt deo promiſſiones ⁊ vota ſed trāſeunte ꝑiculo nihil faciunt ꝓpter qḋ ex diuino iudicio egyptij territi redierūt i egyptum et ſilr̄ chaldei ad obſidionem irl'm quā dimiſerāt: ideo ſubditur. x Ecce ego ꝑcipi. ſ. reuerſionem egyptiorum.
y Et reducā eos. ſ.
A chaldeos. z In ciui. hanc. ſ. irl'm ad deſtruendū ipſam.

Capitulū. xxxv.

a Verbū. Superiꝰ hieremias paſſus eſt iniuriam a ſedechia rege hic patit iniuriam a ioachim eius fratre iſta tn̄ iniuria fuit ꝑor ꝑcedēti ꝗtum ad tempꝰ vt dictum eſt ſ. xxxij. Et diuidit i duas ꝑtes qꝛ ꝑ̄ hieremias arguit regis ⁊ ppl'i inobedientiā ſcḋo ex hoc patit iniuriā cap. ſe. Primū declarat exemplo rechabitaꝝ iō ꝑ̄ ponit exēplum. ſcḋo applicat ad ꝓpoſitum. ibi Et factū eſt. Circa ꝑmū ponit tp̄s cū dr̄.
b In diebus ioachim filie ioſie. q̄ regnauit ante ſedechiā vt dictū ē. ſ. xxij.
c Vade ad domū rechabitarū. i. ad domū in qua ſunt hoſpitati vt videbit infra. d Et introduces eos in domū domini. ꝑ hoc nō intelligit templū ſed edificia ad eū pertinentia: ideo ſubdit. e In vnam exedrā. i. cameram.
f Theſauroꝝ. erāt em̄ plures theſaurarij templi. qꝛ alij cuſtodiebāt vaſa aurea. alij argentea. alij veſtes ſacerdotales ⁊ cōſimilia ⁊ ꝓpe templū habebant edificia ꝓ repoſitione taliū ⁊ ꝓ ſua habitatione. g Et dabis eis bibere vinū. id ē offeres. qꝛ ipſi non biberunt vt infra habet nec iſtud ꝑceptū dn̄i ⁊ executio eiꝰ per hieremiā fiebat ad hoc ꝙ ipſi biberent: ſed vt ꝓbaret eorū obedientia ad ionadab patrem ſuum qui ꝓhibuerat eis vini potum. B
h Et aſſumpſit iezoniā ⁊c̄. iſti omnes erant de rechabitis:
i Filij iezedelie hominis dei. iſte fuit ꝓpheta ſm̄ ꝙ dicit ra. ſa. ꝓpter quod hieremias cōfidētius iuit ad locū illum cum rechabitis. k Qḋ erat iuxta gazophilatiū ꝑncipū. ſic nominatum eo ꝙ oblationes principū ibi ſeruabant.
l Super theſaurū .i. prope locū theſauri. m Maaſie fi. ſel. q̄ erat cu. veſtibuli. i. loci vbi reponebant veſtes ſacerdotum. Cetera patent vſqꝫ ibi. n Obediuimus ꝗ ionadab. vnde ab iſto incepit modus viuendi religioſus: ꝑ talem enim modū viuēdi oſtēdebant ſe eſſe tm̄ ꝑegrinos in ꝑn̄ti vita ⁊ tēdere ad vitā manētē ⁊ dicūt doctores hebrei ⁊ latini ꝙ iſti deſcenderūt de iethro ſocero moyſi. C
o Cū aūt aſcēdiſſet nabucħ. rex babylonis ad terrā noſtram ⁊c̄. hoc dixerunt ad ſuam excuſationē de hoc ꝙ ꝓtūc manebant infra domū in irl'm: vt dicit in ꝑn. huiꝰ ca. q. d. nos fecimus hoc neceſſitate cōpulſi q̄ non habet legē. p Et factū eſt. hic applicat ad ꝓpoſitū qꝛ rechabite firmit obedierāt homini ⁊ rex ioachim cum ppl'o ſuo nolebāt obedire deo oīm patri ⁊ creatori ex quo concludit ꝙ merito erāt arguendi ⁊ puniendi: ⁊ patet lr̄a paucis exceptis. q Ego aūt lo. ſum ad vos. ꝑ ꝓphetas meos. r De ma. con. ⁊ lo. i. ſollicite ⁊ diligenter.

r Et dabo viros q̄ ꝑuaricāt
s fedus meū. ⁊ nō obſuauerūt verba federis q̄bꝰ aſſen
t ſi ſunt in ꝯſpectu meo vitulū quē ꝯciderūt in duas ꝑtes ⁊ trāſierūt int diuiſiones eiꝰ ꝑncipes iuda ⁊ principes irl'm eunuchi ⁊ ſacerdotes ⁊ oīs ppl's terre qui trāſierūt inter diuiſiōes vituli et dabo eos in manus inimicoꝝ ſuoꝝ ⁊ in manꝰ q̄rentiū aiā eoꝝ: ⁊ erit morticinū eoꝝ in eſcā volatilibus celi ⁊ beſtijs terre. Et ſedechiā regē iuda ⁊ principes eiꝰ dabo in manus inimicoꝝ ſuoꝝ ⁊ in manꝰ q̄
v rentiū aīas eoꝝ. ⁊ in manꝰ exercituū regis babylonis
x q̄ receſſerūt a vobis. Ecce
y ego ꝑcipio dicit dn̄s ⁊ re
z ducā eos in ciuitatē hanc ⁊ ꝑliabunt aduerſum eam ⁊ capient eam ⁊ incendent igni. Et ciuitates iuda dabo in ſolitudinē eo ꝙ non ſit habitator. XXXV

a Verbū qḋ factū eſt ad hieremiā a dn̄o i diebꝰ ioachim filij ioſie
c regl' iuda dicēs. Vade ad domū rechabitaꝝ et loq̄re
d eis. ⁊ introduces eos i do
e f mū dn̄i in vnā exedrā the
g ſauroꝝ ⁊ dabis eis bibere
h vinū ⁊ aſſumpſi iezoniā filiū hieremie filij abſame et frēs eiꝰ ⁊ omēs filios eius ⁊ vniuerſam domū rechabitarū et introduxi eos in domum dn̄i ad gazophila
i tiū filioꝝ anā filij iezedelie
k hois dei qḋ erat iuxta ga
l zophilatiū principū ſuper
m theſauꝝ maaſie filij ſellū q̄ erat cuſtos veſtibuli Et poſui corā filijs domꝰ rechabitaꝝ cyphos plenos vino ⁊ calices ⁊ dixi ad eos Bibite vinum. Qui rn̄derunt Nō bibemꝰ vinū: qꝛ ionadab filiꝰ rechab pr̄ nr̄ ꝑcepit nobis dicēs. Nō bibetis vinū vos ⁊ filij vr̄i vſqꝫ i ſempitnū ⁊ domū nō edificabit ⁊ ſemētē nō ſeretis ⁊ vineas nō plātabit nec hēbitis ſꝫ i tabernacul' habitabitis cūctis diebꝰ vr̄is: vt viuatis diebꝰ mltis ſuꝑ faciē tre in q̄ vos ꝑegrina
n mini. Obediuimus ꝗ voci ionadab filij rechab patris nr̄i in oībꝰ q̄ ꝑcepit nob ita vt nō biberemꝰ vinū cūct' diebꝰ nr̄is nos ⁊ mulieres nr̄e filij ⁊ filie nr̄e: ⁊ nō edificaremꝰ domos ad habitādū: ⁊ vineā ⁊ agꝝ ⁊ ſemētē nō habuimꝰ ſꝫ hitauimꝰ i tabernaculis ⁊ obediētes fuimꝰ iuxta oīa q̄ ꝑcepit no
o bis ionadab pr̄ nr̄. Cū aūt aſcendiſſet nabuchodonoſor rex babylonis ad terrā nr̄am. diximꝰ. Venite ⁊ ingrediamur irl'm a facie exercitꝰ chaldeoꝝ ⁊ a facie exercitꝰ ſyrie ⁊ māſimꝰ i irl'm
p ⁊ factū eſt v̄bū dn̄i ad hieremiā dicēs. Hec dic dn̄s exercituū deꝰ iſrl'. Vade ⁊ dic viris iuda ⁊ hitatoribꝰ irl'm. Nūq̄d nō recipietis diſciplinā vt obediatis verbis meis dic dn̄s. Preualuerūt ſmones ionadab filij rechab q̄s ꝑcepit filijs ſuis vt nō biberēt vinū: et nō biberūt vſqꝫ ad diē hāc quia obedierūt ꝑcepto pa
q tris ſui. Ego autē locutus
r ſum ad vos de mane cōſurgēs ⁊ loquēs: ⁊ ñ obediſt' mihi. Miſiqꝫ ad vos oēs

F.M.b.et 35.b.

a Vocaui illos. ꝑ ꝓphetarũ verba ⁊ attrahendo eos ꝑ bñficia ⁊ deterrendo ꝑ flagella t Et non rñderũt mihi ỽba ꝓphetarũ reuerenter audiendo. ⁊ de bñficijs meis regratian-
B do ⁊ timore flagellorũ de malis ſe retrahendo Cetera patēt in littera.

Capl'm. xxxvj.

a Et factuz eſt
b Hic ꝯñr iſeritur hieremie hiſtoria. ſcʒ o ab eo reſumitur ꝓphetia ibi Et factũ eſt. Prima in tres. qꝛ pͥmo hieremias recludit. ſecundo liber ei⁹ cõburit ibi. Miſit itaqꝫ. tercio ad mortē querit ibi. Et pcepit. prima in duas. qꝛ pͥmo ponit iniurie occaſio. ſcdo hieremie reclusio. ſcda ibi. Et pcepit. Occaſio autē recluſiõis fuit. qꝛ arguebat vicia regis ⁊ ppl'i denūcians ſup eos ventura flagella dei. niſi a pctis reſilirent. Circa primuz ponit temp⁹ cum dicit. In anno quarto ioachim ⁊c. ⁊ ſequit
B b Ex dieb⁹ ioſie tēpore eſt Joſie cepit ꝓphetare vt dictum eſt. ſ. in princi. libri.
c Si forte audiente domo iuda ⁊c. per hoc nõ intelligit in deo aliqua ignorantia reſpectu futuri. ſʒ ꝑ hoc deſignat libertas arbitrij ꝑ quam rex et populus poterãt a mal' ſuis reuerti. cetera patent.
d Et pcepit. hic cõſequēter oſtenditur hieremie reclusio. ioachim enim recluſit eum ne ꝓphetiam ſuam publicaret in populo ſʒ qđ non potuit exequi ꝑ ſeipſum: executus eſt per baruch amicum ſuũ. qꝛ qđ per amicos facimus quodãmodo ꝑ noſipſos facimus vt dicit pħus. viij. ethy cor. Et patʒ lr̃a vſqꝫ ibi.
e In die ieiunij. dicunt aliqui ꝙ

ſeruos meos ꝓphas ꝯſurgēs diluculo mittēſqꝫ ⁊ dicēs. Cõuertimi vnuſqſqꝫ a via ſua peſſima: ⁊ bona facite ſtudia vr̃a: ⁊ nolite ſeq̃ deos alienos neqꝫ colatis eos ⁊ hitabitis ĩ tra quam dedi vob̃ ⁊ pr̃ib⁹ vr̃is. Et nõ inclinaſtis aurē vr̃am: neqꝫ audiſtis me Firmauerũt igr̃ filij ionadab filij rechab pceptũ pr̃is ſui qđ pcepat eis: ppl's aũt iſte non obediuit mihi Jccirco hec dic dñs exercituuʒ ds iſrl'. Ecce ego adducã ſup iudã ⁊ ſup oēs hitatores hir'lm vniuerſã afflictionē quã locut⁹ ſũ aduerſũ illos: eo ꝙ
g locut⁹ ſũ ad illos ⁊ nõ audierũt: vocaui illos ⁊ nõ rñderũt mihi. Domui aũt rechabitarũ dixit hieremias Hec dicit dñs exercituuʒ de⁹ iſrl'. Pro eo ꝙ obediſtis pcepto ionadab pr̃is vr̃i: ⁊ cuſtodiſtis oĩa ei⁹ mãdata ⁊ feciſtis vniuerſa q̃ pcepit vob̃. ꝓpterea hec dicit dñs exercituũ deus iſrael. Nõ deficiet vir ď ſtirpe ionadab filij rechab ſtans in ꝯſpectu meo cũctis dieb⁹

a Et factũ XXXVI eſt in anno qr̃to Joachim filij ioſie reg' iuda factũ ē ỽbũ hoc ad hieremiã a dño dicēs. Tolle volumē libri ⁊ ſcribes ĩ eo oĩa ỽba que locut⁹ ſum tibi aduerſum iſrl' ⁊ iudaʒ et aduerſum oēs gētes a die
b qua locutus ſuʒ ad te ex diebus ioſie vſqꝫ ad diē hãc:
c ſi forte audiente domo iuda vniuerſa mala que ego cogito facere eis: reuertat vnuſqſqꝫ a via ſua peſſima ⁊ ꝓpici⁹ ero iniq̃tati ⁊ peccato eoꝝ. Vocauit ergo hieremias baruch filium nerie ⁊ ſcripſit baruch ex ore hieremie omnes ſermones domini quos locut⁹ eſt ad eũ
d in volumine libri. Et precepit hieremias baruch dicens. Ego clauſus ſuʒ nec

valeo ingredi domuʒ dñi. Jngredere ergo tu et lege de volumine in q̃ ſcripſiſti ex ore meo ỽba dñi audiē-
e te pplo in domo dñi in die ieiunij inſuper et audiente vniũſo iuda q̃ veniũt de ciuitatib⁹ ſuis Leges eis: ſi forte cadat oĩo eoꝝ ĩ ꝯſpectu dñi ⁊ reuertat vnuſqſqꝫ a via ſua peſſima qm̃ magn⁹ furor et indignatio eſt quã locut⁹ ē dñs aduerſus pplm hũc. Et fec̃ baruch fili⁹ nerie iuxta oĩa q̃ pcepat ei hieremias ꝓpha: legens ex volumie ſmones domi in domo dñi. Factũ ē aũt ĩ anno q̃nto ioachi filij ioſie regis iuda: in menſe nono pdicauerũt ieiuniũ ĩ ꝯſpcũ dñi oĩ pplo in ierl'm ⁊ vniuerſe multitudini q̃ ꝯfluxerat ď ciuitatib⁹ iuda ĩ irl'm Legitqꝫ baruch ex volũie ſmones hieremie in domo dñi ĩ gazophilatio gama-
f rie filij ſaphã ſcribe ĩ veſti-
g bulo ſupiori ĩ introitu porte noue dom⁹ dñi audiēte omĩ pplo. Cũqꝫ audiſſʒ micheas fili⁹ gamarie filij ſaphã oēs ſmões dñi ex libro deſcēdit ĩ domũ regis ad gazophilaciũ ſcribe Et ecce ibi oēs pricipes ſedebãt. eliſama ſcriba ⁊ dalaias fili⁹ ſemeie et helnathã filius achobor ⁊ gamarias filius ſaphan et ſedechias fili⁹ ananie ⁊ vniuerſe pricipes. Et nũciauit micheas omnia ỽba q̃ audiuit legentem baruch ex volumine in aurib⁹ ppli. Miſerũt itaqꝫ oēs principes ad baruch iudi filium nathanie filij ſelemie filij chuſi dicētes. Volumen ex quo legiſti audiēte pplo ſume ĩ manu tua: et veni. Tulit ergo baruch fili⁹ nerie volumen in manu ſua ⁊ venit ad eoſ Et dixerũt ad eum. Sede ⁊ lege hec in auribus nr̃is Et legit baruch in auribuſ eoꝝ. Jgitur cum audiſſent

B fuit in feſto expiationis in quo tenebant iudei affligere aĩas ſuas Leuitici. xxiij. ſed text⁹ videt contradicere. qꝛ infra dicitur ꝙ iſtud ieiunium de quo eſt hic ſermo fuit menſe nono feſtũ ỽo expiatiõis fiebat decima die ſeptimi menſis. ⁊ ideo alij dicũt ꝙ iſtud ieiuniũ fuit tũc publice pplo impoſitum. qꝛ auditum fuerat in ierl'm ꝙ rex babylonis ſe diſpõebat ad veniendum cõtra iudeam ⁊ ierl'm. ſicut niniuite pdicauerunt ieiuniũ audito verbo Jone ꝓphete de futura ſubuerſiõe niniue. ſed qꝛ talis afflictio corporis non valet coram deo: niſi homines reſiliant a peccatis. ideo hieremi. miſit baruch
C da legendũ ꝓphiaʒ ſuam in pſentia omnium. Cetera patet vſqꝫ ibi.

f In veſtibulo ſuperiori vt de loco alto baruch audiretur a populo exiſtente ĩ atrio ad quod cõueniebat populus ad orandum ⁊ verbum dei audiendum.

D

g In introitu noue porte. Jſta erat porta quaʒ ioathan edificauerat vt dcm̃ eſt ſupra. xxvj. Cetera patent in littera.

b Miſit itaq. Hic ɔñr liber hieremie cōburit cū d̄r Mi
ſit itaq rex iudi. in heb. hr̄. Iehudi ⁊ i latino ſignat iudeū
q: lȝ iude⁹ ſit nomē appellatiuū. iſti tn̄ erat appropriatū
ſicut apud nos aliq̄s ꝓprio noie vocat xp̄ian⁹ cū ſit no
men cōmune alijs. cetera patēt vſq ibi. i Et po. erat aru
la. eſt aūt arula in
ſtrumentū ferreū in
q̄ ponunt carbones
ardentes ꝓ calefa-
ctione magnorum.
k Cūq elegiſſȝ iu
di tres pagellas vel
q̄tuor Ra. ſal. dicit
tres v̄ſus vel q̄tuor
di. q legebat lamen
tatiōes hieremie. et
legerat q̄tuor v̄ſus
ɔplete. ſ. Quō ſedet
⁊c̄. Plorans plora-
uit ⁊c̄. Migrās mi-
grauit iudas ⁊c̄. Uie
ſyon lugēt ⁊c̄. ⁊ cū i-
cepit q̄rtū. ſ. Facti
ſunt hoſtes ei⁹ i ca-
pite. tūc rex impati-
E ens noluit plus au-
dire ſ; fecit librū in-
cidi ⁊ cōburi. iō cuȝ
d̄r. a Scidit illō
ſcalpello ſcribe. i. p̄-
uo cultello ſcptoris
intelligēdū q h̄ fecit
de p̄cepto regis. vn̄
poſtea ſubditur.
b Uerūtn̄ helna-
thā ⁊ dalaias ⁊ ga-
marias ɔdixerūt regi
nō cōtētioſe ſ; v̄bis
dep̄catorijs. vn̄ i he
breo hr̄. Dep̄cati ſt
regē. c Et p̄ce. h̄
ɔñter hieremias ad
mortē q̄rit cū d̄r. Et
p̄cepit rex ⁊c̄. vt cō-
p̄henderent baruch
ſcribā ⁊ hieremiā ꝓ
phetā. hieremias aūt
tn̄ erat recluſus i car
cere vt dictū ē. ſ. et
iō nō q̄rebat ad icar
cerādū ſ; ad occidē-
dū. d Abſcō aūt
eos dn̄s q: vbi defe
cit remediū hūanuȝ
affuit diuinū ⁊ pȝ in
F hoc magna obſtina-
tio ioachim regis in
malo q̄ n̄ ſolū ꝓphe-
tā dn̄i ꝓpt̄ v̄itatē in
carcere recluſit: ſed
etiā eū interficē q̄ſi-
uit. e Et factū ē.

oīa v̄ba obſtupuerūt vnus
quiſq ad ꝓximū ſuū: ⁊ di-
xerūt ad baruch. Nūciare
debemus regi oēs ſermo-
nes iſtos. Et interrogaue-
rūt eū dicētes Indica nob
quō ſcripſiſti oīs ſmōes
iſtos ex ore ei⁹? Dixit aūt
eis baruch. Ex ore ſuo loq
bat q̄ſi legēs ad me omēs
ſermones iſtos ⁊ ego ſcri-
bebā in volumine attramē
to. Et dixerūt pricipes ad
baruch. Uade ⁊ abſcondē
tu ⁊ hieremias: ⁊ nemo ſci
at vbi ſitis. Et ingreſſi ſūt
ad regē i atriū. Porro vo-
lumen cōmendauerūt in ga
zophilatio eliſame ſcribe ⁊
nūciauerūt audiente rege:
b oēs ſermones Miſit itaq
rex iudi vt ſumeret volum
qui tollens illud de gazo-
philatio eliſame ſcribe le-
git audiente rege: ⁊ vniuer
ſis principib⁹ q̄ ſtabāt cir
ca regem Rex aūt ſedebat
in domo hiemali in menſe
i ix. ⁊ poſita erat arula coraȝ
k eo plena prunis. Cūq le-
giſſet iudi tres pagellas vl
a q̄tuor. ſcidit illud ſcalpello
ſcribe ⁊ ꝓiecit in ignem: q̄
erat ſup arulam donec con
ſumeretur omne volumen
igni qui erat in arula. Et n̄
timuerūt neq ſciderūt ve-
ſtimēta ſua rex ⁊ omēs ſer-
ui eius q̄ audierūt vniuer-
b ſos ſermones iſtos. Uerū
tn̄ helnathā ⁊ dalaias ⁊ ga
marias ɔtradixerūt regi ne
ɔbureret lib͛ ⁊ nō audiuit
c eos. Et p̄cepit rex hieremi

el filio amalech: et ſaraie fi
lio ezrihel ⁊ ſelemie filio ab
dehel vt cōp̄henderet ba-
ruch ſcribā ⁊ hieremiā ꝓ-
d phetā. Abſcondit aūt eos
e dn̄s. Et factū eſt v̄bū dn̄i
ad hieremiā ꝓphaȝ: poſtq̄
cōbuſſerat rex volumen et
ſermones q̄s ſcripſerat ba
ruch ex ore hieremie dicēs
Ruſum tolle volumē ali-
ud ⁊ ſcribe i eo oēs ſmōes
p̄ores q̄ erāt i p̄mo volumi
ne q̄ cōbuſſit ioachim rex
iuda: et ad ioachim regē iu
da dices Hec dic dn̄s. Tu
cōbuſſiſti volumen iſtō di
cēs. Quare ſcp̄ſiſti i eo an
nunciās: feſtin⁹ veniet rex
babylonis: ⁊ vaſtabit terraȝ
hanc ⁊ ceſſare faciet ex illa
hoiem ⁊ iumentū. Propte
rea h̄ dic dn̄s d̄s ɔ̄ ioachi
f regē iuda. nō erit ex eo q̄ ſe
g deat ſup ſoliū dd̄ ⁊ cada-
h uer ei⁹ ꝓijciet ad eſtū p̄ di-
em ⁊ ad gelu p̄ noctē ⁊ viſi
tabo ɔtra eū ⁊ ɔtra ſemen
ei⁹ ⁊ ɔtra ſeruos ei⁹ iniq̄-
tates ſuas: ⁊ adducam ſup
eos ⁊ ſup hitatores ir͞lm ⁊
ſup viros iuda oē malū q̄
locut⁹ ſum ad eos: ⁊ nō au
i dierūt. Hieremias aūt tu-
lit volumen aliud ⁊ dedit il
lud baruch filio nerie ſcri-
be: q̄ ſcripſit i eo ex ore hie
remie oēs ſmōes libri quē
cōbuſſerat ioachim rex iu-
k da igni: ⁊ inſup additi ſunt
ſmōes multo plures q̄ an
tea fuerāt. XXXVII

a T Regnauit rex ſedechi-
as fili⁹ ioſie ꝓ iecōia

b Et cadauer ei⁹. ſ. ioachim filij ioſie. h Proijcietur
⁊c̄. rex em̄ babylonis veniēs ɔ̄iſtū ioachi cepit eū. ⁊ cū ei
reddidiſſet tributū trib⁹ annis audiens q rebellare vole-
bat ⁊ regi egypti adherē. miſſis exercitib⁹ iterū cepit eū ⁊
interfectū ꝓiecerūt ex̄ ir͞lm vt dictū ē. ſ. xxij. cetera patēt vſ
q ibi. i Hieremi
as aūt. vbi ponit re
patio libri cōbuſti ⁊
cū h̄ ſupadditio: ſic
d̄r in fine. k Et in
ſup additi ſt ſmōes
⁊c̄. dicit aūt h̄ ra. ſa.
q in libro p̄ quē cō-
buſſit ioachim erāt
ſcripta tm̄ tria capi-
tula lamētationū. ſ.
p̄mū ſcōm ⁊ q̄rtū. i
q̄b⁹ ē alphabetū he-
braicum ſimplex. q:
ſinguli v̄ſus a ſingu
lis lr̄is incipiūt ſ; in
iſto ſcōo fuit additū
iij. ca. ſ. Ego vir vi-
dens ⁊c̄. in q̄ alpha-
betū ē triplicatū. q: G
ſub q̄libet lr̄a ſt tres
v̄ſiculi. ſ; ɔ̄iſtō dc̄m
vr̄. q: i lamētatiōib⁹
hieremias deplorat
deſtructōȝ ciuitat̄ fa-
ctā: q̄ deſtructō fuit
p⁹ tp̄s ioachi de li-
bro vō p̄ hieremie
d̄r in p̄n. h⁹ ca. Tol-
le volumē libri ⁊ ſcri
bes i eo oīa v̄ba q̄ lo
cut⁹ ſū tibi ⁊c̄. ⁊ ſb̄di
tur. a die q̄ locut⁹ ad
te ex dieb⁹ ioſie vſq
ad hāc diē q̄ erat in
q̄rto anno regni ioa
chim. vt ibidē p̄mit
tit. ad q̄ pōt dici q
nō ſolū tp̄e ioachim
ſ; etiaȝ ex principio
q̄ iam hieremias ce-
pit ꝓphare de deſtru
ctiōe ciuitatis ꝓphe
tauit ⁊ i ml̄tis locis
eā denūciauit p̄ mo-
dū p̄teriti tanq fa-
ctā: lȝ eēt ventura vt
patuit in p̄cedētib⁹
⁊ h̄ ꝓpt certitudinē
ꝓphie. q: in ꝓphetia
hieremie ordo tp̄is
nō ſeruat. xxxvij.
T Regnauit.
Supi⁹ ſcriptū A
eſt q hiere-
mias paſſus ſit a re
gib⁹ h̄ ɔñr ponit q̄d

Hic ɔñr hieremias reſumit ſuā ꝓphiam nō ſolū loq̄ndo ſ;
etiā ſcribēdo. ⁊ h̄ de dn̄i mandato ad ɔfirmatōēȝ v̄itat̄ li.
cōbuſti. ⁊ p̄ ponit hoc mandatū ⁊ pȝ. ſcōo ſubdit ip̄i⁹ ioa
chim punitio de libri cōbuſtiōe cū d̄r. h̄ dicit dn̄s ⁊c̄. ⁊ pȝ
lr̄a vſq ibi f Non erit ex eo q̄ ſedeat ſup ſoliū dauid. ſ.
ſtabiliter. lȝ em̄ ioachim fili⁹ ei⁹ ꝓ eo fuerit rex ſubſtitut⁹.
tn̄ regnauit tm̄ tribus menſib⁹. vt dictū eſt. ſ. xxij. vt habe
tur. iiij. xxiiij. ⁊ ideo regnū ei⁹ ꝓ nihilo cōputat ſm q dic
ph̄s. ii. phiſic. q illud q̄ modicū eſt quaſi ꝓ nihilo habet

paſſus ſit a p̄ncipib⁹. ⁊ diuidit in duas. q: p̄ ab eis incar-
cerat. ſcōo mors ei⁹ ꝓcurat ca. ſe. p̄ma in duas. q: p̄ ponit
ſedechie poſtulatio. ſcōo hieremie incarceratio ibi. Ergo.
Circa p̄mū p̄ ponit cōditio poſtulantis cum dicit. a Et
regnauit rex ſedechias. iſte vocat ſellum ſupra. xxij. ⁊ ma-
thatias. iiij. Reg. xxiiij. ſ; rex babylonis eum regem cōſti-
tuens ꝓ iechonia vertit nomen eius in ſedechā. quod ſo-
nat iuſticiam dei. vt eſſet memor regi babylonis fideli ſer
uire ⁊ egyptijs non fauere.

b Et nō obediuit ipſe ꝛ ſerui eius ꝛc. qꝛ cōtra monitionē hieremie ex ore dñi fecit fedus cū egyptijs ꝛ rebellauit re gi babylonis. ſcdo ponit modus ſue poſtulatiōis. ſ. ꝑ nun cios cū dr. c Et miſit rex ſedechias ꝛc. ad hieremiā ꝓ phetā di. Ora ꝓ nob do. dicit enim ra. ſa. ꝙ iſte ſedechias

chaldeorum exiſte circa irl'm hieremias nō poterat ire ad terrā ſuā. ꝓpt qd dimiſſa obſidiōe ꝓpt egyptios. vt pdcm̄ eſt. tūc hieremias voluit ire. ꝛ h̄ ē qd dr. Ergo cū receſſiſſʒ ꝛc. ꝛ patʒ lr̄a vſq; ibi. m Et diui. ibi poſſeſ. i. agrū quem emerat. vt hr̄. ſ. xxxij. poſſeſſionē eiꝰ accipiēdo ꝛ ſic ſepan-

erat de ſe māſuetus ſʒ fuit ꝑ maloꝝ cōſi- liū decepꝰ. d Hie remias autē libere ambu. hoc dr ad oñ- dendū regis reuerē tiā erga euʒ. qꝛ ipm venire ad ſe nō iuſſit. ſʒ ad eū ſolēnes nun cios miſit. e Nō eñi miſerāt eū in cu ſtodiā carcer. ſ. pn- cipes: ioachī tñ rex eū incarcerauerat p

I.42.a. us vt dictū ē in ca. p

cedēti. tercio ponit cā poſtulatiōis ſede chie cū dr. f Igi tur exercitꝰ pharao nis. chaldei eñi obſi dentes irl'm audien tes egyptios venire in auxiliū iudeoꝝ di mittētes obſidionē occurrerūt egyptijs ꝛ tūc ſedechias ſpa uit ſe liberandū ſim

B plicit a chaldeis ꝓ

pter qd q̄ſiuit a hie- remia ſup h dñi rñ- ſum ſʒ audiuit ab eo ɔtrariū vñ ſequit re ſponſum hieremie. g Ecce exerc. pha. q̄ egreſ. ē vo. in aux. ſup. vob nō valebit. iō ſubdit. h Re- uer. in ter. ſuā. dicit aūt h ra. ſa. ꝙ egyp- tij veniebāt ꝑ mare in nauibꝰ ꝛ dñs fec̄ apparere ſupra mare ſi militudīes hoīm ſū merſoꝝ ꝛ tūc dixerūt egyptij iſti ſūt pr̄es nr̄i q̄ fuerūt ſūmerſi ꝓ iudeis ad q̄ꝝ au- xiliū ꝓcedimꝰ. ꝛ ſic indignati redierūt. ſʒ iſtō vr̄ ficticiū. qꝛ ab exitu de egypto q̄n illi fuerūt ſūmerſi vſ q; ad tp̄us ſedechie fluxerūt anni nōgē-

filio ioachim quē conſtitu
it regē Nabuchodonoſor
rex babylonis i terra iuda
b ꝛ nō obediuit ipſe ꝛ ſerui eꝰ
ꝛ ppl's terre ꝟbis dñi q̄ lo
cutus eſt i manu hieremie
c ꝓphe. Et miſit rex ſedechias
iuchal filium ſelemie ꝛ ſo
phoniā filiū maalie ſacer
dotē ad hieremiā ꝓphā
dicēs. Ora ꝓ nob dñm de
d um nr̄m. Hieremias aūt li
bere ambulabat in medio
e ppl'i. Nō eñi miſerāt eū in
f cuſtodiā carceris. Igit ex
ercitꝰ pharaonis egreſſus
eſt de egypto: ꝛ audientes
chaldei q̄ obſidebant irl'm
huiuſcemodi nūciū receſſe
rūt ab irl'm. Et factū ē ꝟbū
dñi ad hieremiā ꝓphā di
cēs. Hec dicit dñs ds iſrl'.
Sic dicetis regi iuda q̄ mi
ſit vos ad me interrogādū
g Ecce exercitꝰ pharaonis q̄
h egreſſꝰ ē vob in auxiliū re
uertet in terrā ſuā in egy
i ptū ꝛ redient chaldei ꝛ bel
labūt ɔtra ciuitatē hanc: et
capiēt eam ꝛ ſuccēdēt igni
Hec dicit dñs. nolite deci
pere aīas vr̄as dicētes eū
tes abibūt ꝛ recedēt a nob
k chaldei qꝛ nō abibūt Sed
ꝛ ſi pcuſſeritis oēm exerci
tū chaldeoꝝ q̄ pliantur ad
uerſum vos ꝛ derelicti fue
rit ex eis aliq̄ vulnerati ſin
guli de tētorio ſuo ɔſurgēt
ꝛ incendēt ciuitatem hanc
l igni Ergo cū receſſiſſʒ exer

citꝰ chaldeoꝝ ab irl'm ꝓpt
exercitū pharaonis egreſ
ſus eſt hieremias de irl'm:
vt iret in terram beniamin
m ꝛ diuideret ibi poſſeſſionē
n o in ɔſpectu ciuiū. Cūq; per
uenſſʒ ad portā beniamin
p erat ibi cuſtos porte ꝑ vi
ces noīe hierias filius ſele
mie filij ananie: ꝛ apphen
dit hieremiā ꝓphā dicēs
Ad chaldeos ꝓfugis: ꝛ re
ſpōdit hieremias falſum ē
nō fugio ad chaldeos: ꝛ nō
audiuit eū ſʒ ɔphendit hie
q rias hieremiam ꝛ adduxit
eū ad principes. Quāob
rē irati pncipes ɔ hieremi
r am ceſū eū miſerūt i carcerē
s q̄ erat i domo ionathā ſcri
be. Ipſe eñi ppoſitꝰ erat ſup
t carcerē Itaq; ingreſſus eſt
v hieremias i domū laci ꝛ in
ergaſtulū ꝛ ſedit ibi hiere
x mias diebꝰ mltis Mittēs
aūt ſedechias rex tulit euʒ
y ꝛ infrogauit eū i domo ſua
a b abſcōdite ꝛ dixit Putaſne
ē ſmo a dño Et dixit hiere
c mias. Eſt. Et ait: in manꝰ
regis babylonis traderis
Et dixit hieremias ad regē
d ſedechiā. Quid peccaui ti
bi ꝛ ſuis tuis ꝛ pplo tuo:
qꝛ miſiſti me i domū carce
e ris. Ubi ſūt ꝓphe vr̄i q̄ ꝓ
phabāt vobis ꝛ dicebāt: nō
veniet rex babylonis ſup
f vos ꝛ ſup terrā hāc. Nunc
ḡ audi obſecro dñe mi rex.
Ualeat depcatio mea i cō

do ſeu diuidēdo a vē ditore. n In cō- ſpectu ciuiū videbat eñi cito ppl'm in ba- bylonē ducendū. iō volebat añ in poſſeſ ſionē ſe ponere.

C

o Cūq; veniſſet ad por. beniamin ſic no minatā qꝛ ad ſortem beniamin ducebat. p Erat ibi cuſtos: ꝛc. filiꝰ Selemie filij ananie. dicit ra. ſa. ꝙ iſte cuſtos erat ne- pos ananie cuiꝰ mor teʒ feſtinā nūciauit hieremias. ſ. xxviij. ꝓpt qd erat ꝓnꝰ ad inferendū calūniaʒ hieremie. ſ. ꝙ fuge- ret ad chaldeos. vt ꝓditor ciuitat. ꝓpt qd nō audiuit eiꝰ ex cuſationē. q Et adduxit eū ad pnci- pes q̄ erant peiores ipo ſedechia rege vt pdictū eſt. r Ceſū eū miſe. in car. tanq̄ dignū nō ſolū carcē

I.38.b.

ſʒ etiā plag. ſiue mor te. s Qui erat in do. ionathā. ille car- cer erat durior alijs t Itaq; ingreſ. eſt hiere. in domū laci. id eſt in carcerē iux-

B

ta lacū in q̄ ꝓjciebā tur ad mortē cōdem nati vt hr̄ ca. ſeq̄nti. v Et in ergaſtulū. id ē in laboris locuʒ ꝛ dr ab erge qd ē la- bor ꝛ noīat ſic. qꝛ la- borioſū erat ibi eſſe ꝛ qꝛ religati ibidē co gebant laborioſa o- perari x Mittēs aūt. h ponit ſedechie iterata infrogatō cū dr y Infrogauit eū i do. ſua. ad quaʒ fecerat eum venire.

ti vl' circiter. ꝙ autē egyptij qui erant hoīes ſenſati crede- rent corpa tanto tp̄e fuiſſe in mari abſq; oīmoda diſſoluti one nō eſt aliqualiter veriſile. ꝛ iō ſicut dictū eſt. ſ. redie- runt moti timore. qꝛ chaldei tanq̄ potentiores iā occupa- uerant magnā ptē terre regis egypti. vt hr̄. iiij. Reg. xxiiij i Et redi. chal. ad obſidēdū ꝛ deſtruenduʒ irl'm. cetera pa tent vſq; ibi. k Sed et ſi pcuſ. ꝛc. q. d. voluntas dei ē ꝙ pualeāt vobis finaliter. ꝛ iō ſi nō remanerent inter eos niſi valde pauci. ꝛ cū hoc vulnerati. tñ pualerent vobis fina liter ꝟtute dei cui nō pōt reſiſti l Ergo. h ɔñr ponit hie remie incarceratio. ꝛ ſubdit ſedechie iterata interrogatio: ibi. Mittens autem. Circa primum ſciendum ꝙ exercitu

a Abſcōdite. ne offenderet pncipes q̄ eū incarcerauerāt
b Putaſne eſt ſmo a dño. vt doceas me de futuro.
c Et ait. In manꝰ regis babylonis traderis. nō celās ve ritatē timore mortis d Quid pec. ti. ꝛc. q. d. nō merui er ga te vel ſeruos tuos incarcerari qꝛ q̄cq̄d locutꝰ ſum dixi de mandato dñi. qd ꝓbat ɔñr ꝑ falſitatem ꝓphetarū ɔtra- riū aſſerentiū dicens. e Ubi ſūt ꝓphete veſtri ꝛc. q. d. ꝑ effectum patʒ ꝙ dicebant vobis falſum. ɔñr ponit ſupplica tionem ſuā dicens. f Nunc ḡ ꝛc. ne me remittas in do- mū ionathe. qꝛ ibi erat carcer nimis durus cui aſſenſit rex nō de totali liberatione ꝓpter principes. ſed de mutatione carceris ad locū magis humanū. ꝛ ꝓuidens ei de victu.

g Excepto pulmento.p hoc intelligit q cū pane daretur ei pulmentū.hebrei eñ dicūt q h eſt vera lra. De vico paniſicū ⁊ ſic nō exprimit h datio pulmēti.ſ; locꝰ vñ de pane puideret ſibi. Capl'm.xxxviij.

a Audiuit.h ꝯñr a pncipibꝰ mors hieremie pcuratur Et diuidit in duas ptes.q: primo ponit hmōi pcuratio.ſcdo hieremie ſubleuatō:ibi.Audiuit aūt Circa primū ponit occaſio pcuratiōis cū dr a Audiuit aūt ſaphacias ⁊c.ſmōes q̄s ieremias loquebat ad oēm ppl'm.l; eñ eēt recluſus in veſtibulo carceris:tñ ad locū illū poterant homines ingredi q̄bꝰ nō tacebat v̄itatē de futuris.ſicut patuit p effectū poſtea ⁊ ſb dit mortꝭ eiꝰ pcuratio cū dr. Rogamuſ vt occidat hō iſte.
B
b De induſtria eñ ⁊c.q.d. denūciat falſa tāq̄ hoſtꝭ reipublice.⁊ ſubdit ꝯceſſio ē.21.c.
c Ecce ipe i manibus vr̄is ē ⁊c.l; aūt rex hoc ꝯceſſerit ne icurreret maliuolentiā pncipū tñ nō excuſat a pctō mortali ꝯſentiēdo in mortē innocētis ⁊ pphete dei. d Tulerūt ergo hieremiā ⁊ piecerūt eū i lacū vt ibi moreret fame et demerſiōe itra lutū: et ſic dura morte.
e Audiuit aūt.hic ꝯñr ponit ipiꝰ hieremie ſubleuatio.⁊ diuidit in duas ptes.
B
q: pmo ponit ſubleuatio hieremie.ſecūdo conſultatio ſedechie ibi Et miſit rex Circa pmū dicitur.
e Audiuit aūt abdemelech ethiops.h exp̄mit ad denotandū iudeoꝝ crudelitatē q̄ nō cōpatiebātur hieremie. ⁊ ſibi ꝯpatiebat hō nationis extranee. dic̄ tamē ra.ſa. q: due ſūt dictiōes tales.abdemelech.i.fuꝰ regꝭ.⁊ ſic nō ē nomē alicꝰ hois determiati ſ; ſui regis indrñter p q̄cūq; ⁊ qd̄ ſubdit .Ethiops dicit ē vex q ē ibi chuſi qd̄ ſignat ethiopē.i q̄cūq; caſu i ſinglari. q: oia noia hebraica ſunt indeclinabilia.ſic apd̄ nos cornu ⁊ gelu. ⁊ ſic dicit q chuſi eſt genitiui caſus.i.ethiopis ⁊ refert ad ſedechiā eo q erat denigratꝰ vita ⁊ fama ⁊ ſic i aliis locꭍ cōit ſic ē itelligēdū.ſ; in lra h ⁊ in ſeq̄ntibꝰ magis dr q abdemelech ſit nomē ꝓpriū ⁊ q fuerit ethiops natōe. f Vir eunu.i.caſtus ⁊ honeſtꝰ.cetā patēt vſq; ibi.

ſpectu tuo ⁊ ne me r̄mittas in domū ionathe ſcribe ne moriar ibi. Precepit ḡ rex ſedechias vt traderet hieremias i veſtibulū carcerꭍ ⁊ daret ei torta q̄tidie pa-
g nis:excepto pulmento:donec ꝯſumerent oēs panes de ciuitate. Et mãſit hieremias in veſtibulo carceris

Audiuit XXXVIII

Autem ſaphacias filius madian ⁊ hiedelias filiꝰ phaſſur ⁊ iuda filiꝰ ſelemie ⁊ phaſſur filiꝰ melechie ſmōes q̄s hieremias loq̄bat ad oēm ppl'm dicēs. h dicit dñs. Quicūq; mãſerit in ciuitate hac: moriet gladio ⁊ fame ⁊ peſte.q̄ autem pfugerit ad chaldeos viuet ⁊ erit aīa eiꝰ ſoſpes ⁊ viuens.hec dic̄ dñs tradēdo tradet ciuitas hec i manu exercitꝰ regis babylonis ⁊ capiet eā. Et dixerūt pricipes regi. Rogamꝰ vt
b occidat hō iſte. De induſtria ei diſſoluit manꝰ virorū bellantiū q̄ remãſerūt i ciuitate hac ⁊ manꝰ vniuerſi popl'i loq̄ns ad eos vniuerſa v̄ba hec. Siq̄dē hō iſte nō q̄rit pacē pplo huic ſ; malum. Et dixit rex ſede-
c chias. Ecce ipe in manibꝰ vr̄is ē.nec eñ fas ē vobis
d q̄cq̄ negare. Tulerūt ergo hieremiā ⁊ piecerūt eū in lacū helchie filij amalech: q̄ erat i veſtibulo carceris ⁊ ſummiſerūt hieremiā in funibꝰ in lacū in q̄ nō erat aqua ſ; lutū. Deſcēdit ita-
e q; hieremias in ſcenū. Audiuit aūt abdemelech ethi-
f ops vir eunuchus q̄ erat i domo regꭍ q miſiſſent hieremiam in lacum. Porro rex ſedebat in porta beniamin Et egreſſus ē abdemelech de domo regis: ⁊ locutꝰ eſt ad regē dicēs. Domine mi rex: male fecerunt viri iſti oia q̄cūq; ppetraſt contra hieremiā ꝓphetam mittentes eū in lacū vt moriatur ibi fame. Non ſunt eñ panes vltra in ciuitate Precepit itaq; rex abdemelech ethiopi dicēs Tolle tecū hinc triginta viros ⁊ leua hieremiā ꝓphetam de laco anteq̄ moriat. Aſſumptis ergo abdemelech ſecum viris ingreſſus ē domum regis que erat ſub cellario: et tulit inde veteres pannos ⁊ antiqua viſtimēta que cōputruerant ⁊ ſummiſit ea ad hieremiā in lacum p funiculos. Dixitq; Abdemelech ethiops ad
g hieremiam ꝓphetam. Pone veteres pannos: et hec ſciſſa ⁊ putrida ſub cubito manuū tuarū: ⁊ ſup funes. Fecit ergo hieremias ſic. Et extraxerūt hieremiā funibꝰ ⁊ eduxerūt eū de lacu Mãſit aūt hieremias i veſti-
h bulo carceris ⁊ miſit rex ſe-
i dechias. ⁊ tulit ad ſe hiere-
k miā ꝓphā:ad oſtiū terciū
l a qd̄ erat i domo dñi. Et dixit rex ad hieremiā. Intro go ego te ſmonē ne abſcō-
b das a me aliq̄d Dixit autē
c hieremias ad ſedechiā Si annūciauero tibi.nūq̄d nō
d interficies me? Et ſi cōſiliū dedero tibi:nō me audies
e Iurauit ergo rex ſedechias hieremie clam dicens.
f Viuit dñs q̄ fecit nob̄ ani-
h mam hanc ſi occidero te:

g Pone veteres pānos ⁊c.p talē eñ modū poterat leuari facilꝰ ⁊ extrahi d luto
h Et miſit rex.hic ꝯñr ponit ſedechie ꝯſultatio vbi p̄ ꝯſilium q̄rit.ſcdo datū renuit ibi. Et dixit C
rex.tercio ſb ſecreto ponit ibi. Dixit ḡ. Circa pmū ponit ſedechie introgatō cū dr. i Et tul. ad ſe hiere. nolebat ei ad ipm ire duplici d cā tū q: nō decebat regē ire ad carcerē. tū q: volebat factū ſuū abſcōdere q̄tū poterat.ſecretiꝰ aūt poterat hieremias ad regē adduci q̄ q rex iret ad eū.q: reges i cedūt cū magna comitiua hominum.
k Ad oſtiū terciū erāt ei añ tēpluz dñi tria atria.ſ.mlr'ex vi rox ⁊ ſacerdotū.vt dictū fuit.iij. Regū Oſtiū aūt ſacerdotū erat teiū. ⁊ ipe fecit eū venire vſq; ad locū illū.i eo qd̄ ſub B
ditur l Qd̄ erat i domo dñi.non accipit p domo tēpli p̄ciſe.ſ; etiam p edificijs aliis ad templū ptinētibꝰ a Et dixit rex petēdo a hieremia diuinū oraculū ⁊ ꝯſiliū.ſcdo pōit hieremie rñſio ibi. ē.37.c.
b Dixit aūt.pmittitur tñ hieremie aſſecuratio cum dicit.
c Si annūciauero tibi ⁊c.⁊ q̄rit aſſenſus ad diuinū ꝯſilium cū dr. d Et ſi cōſiliū dedero ⁊c. pmū aūt cōceſſit ſedechias.ideo ſubdit.
e Iurauit ergo ſedechias rex hieremie clā.ne puocarētur pricipes ſi feciſſet hoc manifeſte.
f Viuit dñs ⁊c. id eſt ſicut ē verū q deus viuit ⁊ aīas noſtras creauit.

g Si occidero te.accipitur hic ſi p non. q.d. ſicut verū eſt illud qd̄ dixi ita verū eſt qd̄ non occidam te p memetipm.nec etiam p alium.ideo ſubditur.

b Et ſi tradidero te in ma. viroꝝ iſtoꝝ. ſ. pncipū q̄ poſuerāt eū in lacū. vt dictū ē. Cetera patēt vſqȝ ibi. i Et ſuccendēt eā igni. q. d. tu eris cā h⁹ incēdij qḋ reputabat peccatū grauiſſimū k Et dixit. h̄ ɔ̄ñr ɔſiliū datū renuit cū dicit. l Solicitus ſum ꝑpt iudeos ⁊c. in q̄ apparet malignitas iudeoꝝ et crudelitas. q̄a ſedechias magl̄ timebat eos q̄ꝫ extraneos.

tio ibi. Et reliq̄as. Circa pmū p̄ ponit temp⁹ obſidiōis cū dicit. a Anno nono ſedechie. ſcḋo temp⁹ captionis cū dicit. Undecimo aūt anno ⁊c. ⁊ ptȝ lr̄a. tercio deſcribit ipſa captio cum dicit. b Aperta eſt ciuitas. fractis muris exteriorib⁹ ⁊ portis. iō ſubdit. c Et ſede. in por. me. neregel ⁊ ceteri diſpoſuerūt ſe ad inuadēduȝ portas ſecunds muri. qḋ cū vidiſſet ſedechias ⁊ viri ſui videntes q̄ nō poterant reſiſtere territi fugerunt d Per viā hor. regis. i. que ducebat verſus hortum. e Et p portam q̄ erat inter duos muros. dicit ra. ſa. q̄ ibi erat vna porta ad ingrediendū viā ſubterraneā cui⁹ exit⁹ erat lōge a ciuitate p quā fugerunt

E m Et illudāt mihi. inferendo mortē obprobrioſam ⁊ vilem pl⁹ eñi timebat modū moriendi obprobrioſum q̄ꝫ ipaȝ mortem. Cetera patēt vſqȝ ibi n Et ipe dicēt tibi ip̄ropando. o Preualuerit aduer. te vi. paci. tui. i. ꝓphe falſi denūciantes pacē tibi p De merſerūt te in sceno in ē ad ſtatū vilitatl̄ q Et in lubrico pedes tuos. dādo tibi occaſionē ruine. r Et receſſerit a te. q̄ iminēte captione ciuitatis trāſſugerit ad chaldeos. cetera patēt. s Dixit ḡ h̄ ɔ̄ñr negociū in ſecreto ponit timebat

F eñi ſedechias offenſam pncipū ſi ad eorū noticiā p̄ueniret tractat⁹ inter ipm ⁊ hieremiā. ⁊ ptȝ littera vſqȝ ibi. t Proſtraui ego p̄ces me. corā rege ⁊c. in h̄ verū dixit rex hieremias al's nō obediuiſſet ei mentiendo ⁊ h̄ pȝ ex h̄ qḋ ſupra dictū eſt q̄ rex iurauit ei q̄ nō interficeret eū nec traderet eū i manus pncipū q̄ miſerāt eū intra lacū qui erat in domo Jonathā ſcribe. nec ē veriſimile q̄ rex iuraſſet de aliq̄ q̄ hieremias nō periuiſſet. Cetera patent in littera.

Capitulū xxxix.

G a Anno nono. Supius deſcripta eſt deſtructio irl̄m ꝓpheticce. hic ɔ̄ñr deſcribit hiſtorice. ⁊ diuidit i duas ptes. q̄ p̄ ſit ꝓpoſitum. ſcḋo ponit quoddā correlariuȝ ca. xlv. pma in duaſ q̄ p̄ deſcribit ciuitatis captio. ſcḋo ppl'i remanentis ordina-

b ⁊ ſi tradidero te in manus viroꝝ iſtoꝝ q̄ q̄rūt animaȝ tuam. Et dixit hieremias ad ſedechiā. Hec dicit dominus exercituuȝ de⁹ iſrl̄. Si ꝓfect⁹ exieris ad principes regis babylonis viuet aīa tua: ⁊ ciuitas hec n̄ ſuccendet igni ⁊ ſalu⁹ eris tu ⁊ domus tua. Si autem nō exieris ad principes regis babylonis tradet ciuitas hec in man⁹ chaldeoꝝ
i ⁊ ſuccendēt eam igni: et tu nō effugies de manu eoꝝ
k Et dixit rex ſedechias ad
l hieremiā. Sollicitus ſum ꝓpter iudeos q̄ trāſſugerūt ad chaldeos: ne forte tra-
m dar in man⁹ eoꝝ: ⁊ illudāt mihi. Rn̄dit aūt hieremias ⁊ dixit ei. Nō te tradēt Audi queſo vocē dn̄i quā ego loquor ad te: ⁊ bene tibi erit: ⁊ viuet aīa tua Qḋ ſi nolueris egredi: iſte eſt ſermo quē oñdit mihi dn̄s Ecce oēs mulieres q̄ remāſerūt in domo regis iuda: educēt ad pncipes regl̄ ba
n bylonis ⁊ ipe dicēt. Sedu
o xerūt te ⁊ p̄ualuerūt aduer
p ſum te viri pacifici tui. De
q merſerūt te in sceno ⁊ in lu
r brico pedes tuos: ⁊ receſſerunt a te. Et oēs vxores tue ⁊ filij tui educentur ad chaldeos: et non effugies manus eoꝝ ſ; in manu regis babylonis capierl̄ ⁊ ciuitatē hanc comburet igni
s Dixit ergo ſedechias ad hieremiam. Nullus ſciat v̄ba hec ⁊ nō morierl̄. Si aūt audierint principeſ q̄ locut⁹ ſum tecū ⁊ venerint ad te ⁊ dixerint tibi indica nobis q̄d locut⁹ ſis cuȝ rege ne celes: ⁊ nō te interficiemus ⁊ q̄d locut⁹ eſt tecum rex dices ad eos. Proſtraui ego p̄ces meas corā re-

ge ne me reduci iuberet in domū ionathā ⁊ ibi morerer. Uenerūt ḡ oēs principes ad hieremiā ⁊ interrogauerūt eū. Et locutus eſt eis iuxta oīa v̄ba q̄ p̄cepat ei rex ⁊ ceſſauerūt ab eo Nihil ei fuerat auditū. Manſit v̄o hieremias i veſtibulo carceris vſqȝ ad diē quo capta ē irl̄m. ⁊ factū ē vt caperet irl̄m. XXXIX

a Anno nono ſedechie regis iuda mēſe. x. venit Nabuchodonoſor rex babylonis ⁊ omnis exercitus eius ad irl̄m ⁊ obſidebant eam. Undecimo aūt anno ſedechie menſe quar
b to quinta menſis apta ē ciuitas ⁊ ingreſſi ſunt oṁes principes regis babylōis
c ⁊ ſederūt in porta media: neregel ſereſer ſemagar nabuȝar ſachi rabſaces neregel ſereſer rebmag ⁊ oṁes reliqui principes regis babylonis. Cūqȝ vidiſſet eoſ ſedechias rex iuda ⁊ oṁs viri bellatores: fugerunt ⁊ egreſſi ſunt nocte de ciuita
d te: per viam horti regis et p portaȝ q̄ erat inter duos muros ⁊ egreſſi ſunt ad vi
e am deſerti. Perſecut⁹ eſt autem eos exercitus chaldeoꝝ ⁊ cōphenderunt ſedechiam in campo ſolitudinis hierichontine. ⁊ captū adduxerūt ad nabuchodonoſor regē babylonis i reblatha que eſt i terra e
f math: ⁊ locutus eſt ad euȝ iudicia. Et occidit rex babylonis filios ſedechie in reblatha in oculis eius: et omnes nobiles iuda occidit rex babylonis. Oclos quoqȝ ſedechie eruit ⁊ vinxit eū ɔpedib⁹ vt duceret in babylonē. Domū q̄ȝ re
g gl̄ ⁊ domū vulgi ſuccēderūt

A J.52.a. 4.Regl̄.25.a

e Perſecut⁹ eſt autem eos exer. chal. p iudiciū iudeoꝝ q̄ trāſſugerāt ad chaldeos. vt dicit Joſephus. Ra. ſa. aūt dicit q̄ de⁹ fecit apparere vnā ceruaȝ q̄ in ſupficie terre currebat ſup viā ſubterraneā ⁊ chaldei eaȝ ſequentes viderūt ſedechiam ⁊ viros ei⁹ a longe exeūtes ſup terrā: ⁊ ſic eos ceperūt. vt dictū fuit diffuſi⁹. iiij. Reg. cetera patent vſqȝ ibi. f Et locut⁹ ē ad eū iudicia. p̄ v̄bo arguendo eū de infidelitate ⁊ piurio. ſecundo facto filios eius occidēdo corā eo et oēs nobiles q̄ dederant ei ɔſiliū rebellādi. Ra. ſal. dicit q̄ p nobiles h̄ intelligūtur. lxx. ſenes iudices ppl'i cū rege ⁊ ſūmo ſacerdote. qḋ fuerat inſtitutū a tēpe moyſi vt h̄r Nu. xi. q̄ lxx. ſenes ſuſtinerēt on⁹ regiminis cum ipo. ⁊ dicit q̄ iſti relaxauerūt iuramētū ſedechie qḋ fecerat regi babylonis propter qḋ fecit eos occidi. B
g Et domū vulgl̄. id ē domos accipiēdo ſingulare ꝓ plurali. q̄ chaldei ſuccēderūt domos hieruſalē p circuitū vt habet. iiij. Reg. xlv.

chaldei igni: et murū ierl'm
b ſubuerterūt. Et reliquias pplī q̄ remāſerant in ciuitate ꝓfugos q̄ trāſfugerant ad eū: ⁊ ſupfluos vulgi q̄ remāſerant trāſtulit nabuzardā mgr̄ militū i babylonē: ⁊ de plebe pauperū q̄ nihil penit⁹ hēbant: dimiſit nabuzardan mgr̄ militie in t̄ra iuda: ⁊ dedit eis vineas et ciſternas in die illa.
i Precepat aūt nabuchodonoſor rex babylonis de ieremia nabuzardā mgr̄o militū dicēs.
k l Tolle illū ⁊ pone ſup eū oculos tuos nihilq̄ ei mali facias ſ̄ vt volueri ſic facias ei. Miſit ḡ nabuzardan princeps militie ⁊ nabu ⁊ ſelbam ⁊ rabſaces ⁊ neregel ⁊ ſereſer et rebmag ⁊ oīs optimates regis babylonis miſerūt ⁊ tulerūt hieremiā de veſti
m bulo carceris ⁊ tradiderūt eū godolie filio aichā filij zaphā vt intraret i domū ⁊
n hitaret in pplo. Ad hieremiā aūt fact⁹ fuerat ſermo dn̄i cū clauſus eēt in veſtibulo carcer̄ dicēs. Vade ⁊ dic abdemelech ethiopi dicēs. Hec dicit dn̄s exercituū de⁹ iſrl'. Ecce ego inducā ſmōes meos ſup ciuitatē hāc i malū ⁊ no i bo
o nū: ⁊ erūt in cōſpectū tuo in
p die illa ⁊ libabo te i die illa ait dn̄s. Et nō tradider̄ in man⁹ viroꝝ q̄s tu formidaſ ſ̄ eruēs libabo te ⁊ gladio nō cades ſ̄ erit tibi aīa tua i ſalutē q2 in me babuiſti fi

duciam ait dn̄s. XL

a Sermo qui fact⁹ eſt ad hieremiam a domino poſtq̄ dimiſſus ē a nabuzardan magiſtro militie
b c de rama qn̄ tulit eū vinctū cathenis in medio omniū qui migrabant de irl'm ⁊ iuda ⁊ ducebant in babylo
d nē Tollens ergo princeps militie hieremiam dixit ad
e eum. Dn̄s deus tuus locutus eſt malum ſup locū iſtū: ⁊ adduxit ⁊ fecit dn̄s
f ſicut locutus eſt. q2 peccaſtis dn̄o ⁊ nō audiſtis vocem ei⁹: ⁊ factus eſt vobis
g ſermo hic. Nūc ergo ecce ſolui te hodie d̄ cathēis q̄
h ſunt in manibus tuis. Si placet tibi vt venias mecū
i in babylonem. veni ⁊ ponam oculos meos ſuper te Si autem diſplicet tibi venire mecū in babylonē reſide. Ecce oīs terra in cōſpectu tuo eſt. Q̄d elegeris ⁊ quo placuerit tibi vt
k vadas illuc perge ⁊ mecū noli venire: ſ̄ habita apud godoliā et filiū aichaz filij ſaphā que ꝓpoſuit rex babylōis ciuitatib⁹ iude. habita ergo cū eo i medio populi vl' q̄cūq̄ placuerit tibi vt vadas vade. Dedit q̄z ei mgr̄ militie cibaria ⁊ munuſcula ⁊ dimiſit eum. Venit aūt hieremias ad godoliā filiū aichā in maſphat: ⁊ habitauit cū eo in medio pplī qui relictus fuerat in
l terrā. Cūq̄ audiſſent oīs
m principes exercit⁹ q̄ diſpſi

b Et reliquias. Hic ꝯn̄r ponit ordinatio ppl'i remanētis ⁊ p̄ q̄ntū ad eos q̄ p̄ntes erāt. ſcd̄o q̄ntū ad eos q̄ fugerant. xl. ca. ibi. Cūq̄ audiſſent. p̄ma diuidit in duas. q2 p̄ ponit ordinatio generalis. ſcd̄o ſpālis ibi. Precepat. Circa p̄mū ſciendū q̄ ppl's in ciuitate ⁊ territorio rept⁹ poſt deſtructiōē ciuitatis erat i duplici differētia. q2 aliq̄ an̄ captionē fugerāt ad chaldeos. ⁊ aliq̄ inuenti fuerunt q̄ non tranſfugerant: ⁊ iſti erāt in duplici dr̄ia. q2 erant aliq̄ alicui⁹ valoris ſeu reputationis. ⁊ iſti cū p̄cedētib⁹ fuerūt tranſlati i babylonē. alij erāt paupes ⁊ nulli⁹ reputatiōis in aliq̄ arte ſeu ſcia. ⁊ iſti fuerūt dimiſſi in t̄ra ad colendū terras ⁊ vineas reddēdo inde tributū regi babylonis p godoliā quem p̄fecit eis. ⁊ ſm h̄ p3 lr̄a. i Precepat aūt. h̄ ꝯn̄r ponit ordinatō ſpālis. ſ. de pſona hieremie. interponit tn̄ ſaluatio abdemelech ibi. Ad ieremiā. Circa p̄mum p3 lr̄a vſq̄ ibi.

C

B k Tolle illū d̄ carcere in q̄ poſitus fuerat vt dictū ē ca. p̄. l Et pone ſup eum oculos tuos. ei in oībus cōpatiēdo. cetera patent vſq̄ ibi. m Et tradidert eū godolie vt ei conueniēter de neceſſarijſ ꝓuideret. n Ad hieremiā. hic ſaluatio abdemelech interponit: ⁊ ſcd̄o ordinatio circa hieremiam reſumit in p̄n ci. ſe. ca. Circa p̄mū ponit temp⁹ reuelatiōis facte hieremie de abdemelech ſalute cū d̄r. Cū clauſus eſſet ⁊c̄. cetera patēt vſq̄ ibi. o Et erūt in cōſpectu tuo i die illa. i. videbis ſermones meos p hieremiā dictos impleri. p Et nō tradideris in manus virorum. i. chaldeorū. mod⁹ tn̄ liberationis non plus hic exprimit. cetera patent. Capl'm. xl.

Sermo qui factus eſt ⁊c̄. hic ordinatio circa hieremiam reſumitur. circa quam ſciendū q̄ ſicut dicit ra. ſa. Hieremias videns populum duci in babylonē in vinculis ⁊ cathenis iuit cum eo vſq̄ rama ⁊ ponebat ſe voluntarie inter ligatos ⁊ cathenatos ſupponens collum ſuum cathenis eorum ſm q̄ poterat. ꝓpter qd̄ Nabuzardan cui rex eum recōmendauerat. noluit q̄ hoc modo iret cum pplo. ſ̄ poſuit in ei⁹ optione q̄ iret cum eo in babylonē honorifice: ⁊ nō ſicut captiu⁹. vel q̄ remaneret in t̄ra iuda cū godolia. ⁊ tūc fuit ſibi reuelatū a deo q̄ remaneret qd̄ ⁊ fecit vt ꝓ pplo remanente oraret. et circa ip̄m q̄reret dn̄i voluntatē. ⁊ ꝓpt h̄ d̄r. a Sermo q̄ fact⁹ eſt ad hieremiam a dn̄o poſtq̄ dimiſſus ē ⁊c̄. ⁊ iſtd̄ refert ad illud qd̄ in t̄ra d̄r. xlij. cū aūt cōpleti eēnt. x. dies factū eſt v̄bum dn̄i ad hieremiā ⁊c̄. ſ̄ h̄ int ponit hieremie remiſſio ⁊ fugitiuoꝝ reuerſio. ⁊ etiā godolie occiſio. b De rama. nomē eſt loci vn̄ redit hieremias ad godoliā ex cā predicta. c Qn̄ tulit eū vinctū cate. non ꝓprijs a qb⁹ iā ante ſolut⁹ fuerat i irl'm. ſ̄ cathenis tranſmigrantiū qb⁹ ſe ingerebat. id̄ ſubdit. In medio oim q̄ migrabāt ⁊c̄. d Tollēs ḡ p̄nci. mili. hieremiam ne nabuc. ꝯ eum offēderet ſi duceret hieremiā talit in babylonē. e Dn̄s de. tu. locu. eſt ma. h̄ q. d. nō debes ei tm̄ cōpati ex q̄ volūtas eſt dei tui f Quia peccaſtis dn̄o nō loquit hic ꝓ hieremia ſ̄ ꝓ pplo de q̄ erat. g Nūc ḡ ec. ſol. te ⁊c̄. nolens q̄ ſic i babylonē ducaris. h Si pla. ti. ⁊c̄. honeſte ſm regis mandatū. i Veni aliter nō. k Mecū noli venire ſ̄ hita apud godoliā: i heb. hr̄. Et adhuc n̄ ē reuerſus. ⁊ reuerſus ē ad godoliam. qd̄ ſic exponit ab hebreis, Et adhuc nō eſt reuerſus. ſ. ꝓpt v̄ba nabuzardā. ſ̄ tūc facta eſt ſibi reuelatio dn̄i de reuerſiōe rōne p̄dicta. id̄ ſeq̄t. Et reuerſus ē ad godoliā ſc3 ꝓpt v̄ba dn̄i. iſte eni godolias trāſfugerat ad chaldeos an̄ captōnē ciuitatis de ꝯſilio hieremie vt dicit ra. ſa. ꝓpter qd̄ rex babylonis p̄fecit eū pplo remanenti in terra cetera patent in lr̄a. l Cūq̄ audiſſent. h̄ ponit ordinatō pplī q̄ntū ad eos q̄ fugerāt. ⁊ diuidit in duas ptes. q2 p̄ ponit eoꝝ receptio benigna. ſcd̄o ꝯ godoliā cōſpiratio maligna ibi. Johannā aūt. Sn̄ia p̄ine ptis p3 in lr̄a paucis except̄. m Qui diſp. fu. ⁊c̄. ſ. circa iudeā q2 diſ uerſi fugiebāt ad diuerſa loca ſperantes ibi hr̄e latibula. ꝓpter aliquā amiciciā ſeu familiaritatē ibi contractam.

A Ier. 43. b.

4. Reg.

Gen. 13. b.

B

n Et iurauit eis godolias.ꝙ ſeruaret vitā eoꝝ. o Ecce ego habito in maſphat ⁊c̄.q.d.poteſtis ad me ſecure recurrere ſi in aliq̄ formidatis. p Sʒ oēs iudei q̄ erant in moab ⁊c̄.q̄ ad illa loca fugerant iminente guerra q Audito ꝙ de. rex ba.reli.in iudea.i.ꝙ ordinaſſet aliq̄s de iudeis manere pacifice in terra ſua ne terra redigereɫ in ſolitudinem ꝓpter defectū cultoꝝ.⁊ ſic reddereɫ iuſſis regi babylonis. r Collegerūt vinū ⁊ meſſem multā nimis.reſpectu ppl'i q̄ remanſerat.q₂ ꝯuis chaldei vineas ⁊ agros ꝑ magna pte deſtruxiſſēt.tn̄ illud qḋ remanſit nō ſolum fuit ſufficiens.ſ₃ abundās ꝓ illis paucis iudeis q̄ in terra habitabant. **C**

s Johannan. Hic ꝯn̄r poniɫ maligna cōſpiratio ꝯ godoliā ⁊ diuidiɫ in duas q₂ ꝑmo cōſpiratio fideliter detegiɫ.ſcḋo nequiter ꝑficiɫ ſe. cap̄. Prima ꝑs patʒ vſqȝ ibi. t Scito ꝙ ⁊c̄ ꝑcutere aiām tuā. id eſt te occidere. freq̄nter em̄ in ſcꝑtura aia accipiɫ ꝓ toto hoie: eo mō loquendi in q̄ totū denomiaɫ a digniori pte. Iſte autē Iſmael eo ꝙ erat de ſanguine regio indignabaɫ ꝙ godolias ꝑerat ppl'o: ⁊ iō petijt a rege ammō ad quē ꝯfugerat auxilium ad ipm iugulandū occulte.ſ₃ iſtō innotuit iohannan filio caree ⁊ socijs eiꝰ q̄ reuelauerūt hoc godolie volentes remediū adhibere. ſ₃ ipſe nō credidit ⁊ occiſionē iſmahelis ꝓhibuit. ⁊ patet littera. **B**

4.Reg.25.f.

Capitulum.xlj.

Et factū eſt. Hic ꝯn̄ter cōſpiratio iſmaelis neq̄ter ꝑficiɫ. et diuiditur i tres partes. quia primo poniɫ godolie occiſio. ſecundo occiſoris ꝑſecutio ibi. Audiuit autem. tercio ppl'i trepidatio ibi. Tulit ergo. Prima ꝑs patet vſqȝ ibi.

b Et comederūt ibi panes.noie panis intelligiɫ om̄is cibus.fecit em̄ eis godolias cōuiuium credens ꝙ veniſſent amicabiliter ad ipm. c Surrexerūt aūt iſmahel filius nathanie ⁊ decem viri ⁊c̄.erant em̄ multoplures aliter nō feciſſent talem ſtragem.ſed iſti decem qui exꝑimunɫ erāt principales cum eo.Cetera patent vſqȝ ibi.

fuerāt ꝑ regiōes:ipſi ⁊ ſocij eoꝝ ꝙ ꝑfeciſſet rex babilonis godoliā filiū aichaʒ fre:⁊ ꝙ ꝯmēdaſſʒ ei viros ⁊ mlieres ⁊ ꝑuulos ⁊ ḋ pauꝑibꝰ t̄re q̄ nō fuerāt trāſlati i babylonē venerūt ad godoliā in maſphat ⁊ iſmael filꝰ nathanie ⁊ iohannā filius caree ⁊ ionathā ⁊ ſareas filꝰ thenoemeth ⁊ filij offi q̄ erāt de nethophati ⁊ iechonias filius maachati
n ipſi ⁊ viri eoꝝ Et iurauit eis godolias filꝰ aichā filij ſaphā ⁊ comitibꝰ eoꝝ dicēs Nolite timere ſeruire chaldeis. Habitate in t̄ra et ſeruite regi babylonis ⁊ bn̄ erit
o vobis. Ecce ego habito in maſphat vt r̄ndeaʒ ꝑcepto chaldeoꝝ q̄ mittūɫ ad nos Uos aūt colligite vindemiā ⁊ meſſem ⁊ oleū ⁊ condite in vaſis veſtris ⁊ manete i vrbibꝰ v̄ris q̄s tene
p tis. Sʒ ⁊ oēs iudei q̄ erāt i moab ⁊ in finibꝰ ammon ⁊ in idumea ⁊ i vniuerſis re
q gionibꝰ audito ꝙ dediſſet rex babylonis reliq̄as i iudea ⁊ ꝙ ꝑpoſuiſſet ſuꝑ eos godoliā filiū aichā filij ſaphan:reuerſi ſɫ inquā oēs iudei de vniuerſis locꝭ ad q̄ ꝓfugerāt:⁊ venerūt i terrā iuda ad godoliā in maſ
r phat ⁊ collegerunt vinū et
s meſſem multū nimis. Johannā aūt filꝰ caree ⁊ oēs principes exercitꝰ q̄ diſꝑſi fuerāt in regiōibus:venerūt ad godoliā in maſphat
t ⁊ dixerūt ei. Scitoqȝ baba lis rex filioꝝ ammon miſit iſmael filiū nathanie ꝑcutē aiam tuā. Et non credidit eis godolias filꝰ aichā. iohanna aūt filꝰ caree dixit ad godoliā ſeorſum in maſphat loq̄ns. Ibo ⁊ ꝑcutiā iſmael filiū nathanie nullo ſciēte ne inficiat aiam tuā ⁊ diſſipenɫ oēs iudei q̄ cōgregati ſɫ ad te. ⁊ ꝑibūt reliq̄e iuda. Et ait godolias filꝰ aichā ad iohānan filium caree. Noli facere v̄bū hoc:falſuʒ em̄ tu loq̄ris de iſmael.

Ca. XLI

a Et factū ē in menſe ſeptimo venit iſmael filꝰ nathanie filij eliſama de ſemine regali ⁊ optimates regꝭ:⁊ decē viri cuʒ eo ad godoliā filiū aichā i
b maſphat ⁊ cōederūt ibi pa
c nes ſil' in maſphat. Surrexerūt āt iſmael filꝰ nathanie ⁊ decē viri q̄ cū eo erāt ⁊ ꝑcuſſerūt godoliā filium aichā filij ſaphaʒ gladio ⁊ interfecerūt eū quē ꝑfecerat rex babylonis terre om̄es q̄ʒ iudeos q̄ erāt cū godo
d lia in maſphat ⁊ chaldeos
e os q̄ reꝑti ſunt ibi ⁊ viros
f bellatores ꝑcuſſit iſmahel
g Scḋo aūt die poſtq̄ꝫ occiderat godoliaʒ nll'o adhuc
h ſciēte venerūt viri de ſychē ⁊ de ſylo ⁊ de ſamaria octoginta viri raſi barba ⁊ ſciſſis veſtibus ⁊ ſqualētes ⁊ mūera ⁊ thus hēbāt in manu vt offerrēt in domo dn̄i
i Egreſſus ergo iſmael filꝰ nathanie i occurſuʒ eoꝝ de

d Et chaldeos q̄ reꝑti ſunt ibi.q₂ aliq̄n mittebanɫ de babylone ad godoliam. vt reſponderet de officio ſibi impoſito.vt habeɫ capi.ꝑce. Ecce ego habito in maſphat vt reſpondeam ꝑcepto chaldeoꝝ e Et viros bellatores qui erant cū godolia ad munitionem loci f Percuſſit iſmael. q₂ non ꝑcauebāt ſibi.iſmael aūt ⁊ qui erāt cū eo erant occulte armati g Secundo aūt die.h ꝯn̄r poniɫ occiſio hoim̄ veniētiū ad godoliā deuote cū dō₂. h Uenerunt viri de ſichen ⁊c̄.raſi barba ⁊ ſciſſis veſtibꝰ ⁊c̄. dicē hic ra.ſa.ꝙ iſti ibant in irl'm ad offerendū munera i templo. q̄a q̄n receſſerunt de domibꝰ ſuis neſciebāt templuʒ eſſe combuſtum.ſ₃ in via audierunt ⁊ tunc in ſignū triſticie fecerunt barbas ſuas radi et veſtes inciderūt ſ̄m modum iudeorum in afflictione exiſtentiuʒ **A** Sed non videtur verum: quia templum fuit combuſtuʒ quinto menſe quindecima die menſis.vt habetur infra.lij. Uiri autem iſti venerunt menſe ſeptimo vt patet ex principio huiꝰ capituli. ⁊ ſic ab incendio templi ⁊ ciuitatis vſqȝ ad aduentum eorum fluxerūt duo menſes vel circiter.quod autem factum ſit notabile tādiu neſciretur in locis: vnde venerunt non habet aliquam apparentiam veritatis: q₂ ſamaria que plus diſtabat a hieruſaleʒ non diſtabat niſi per.xxviij.milliaria que faciunt tantū.xiiij.leucas.⁊ ſichem per duodecim milliaria: vt dicitur i deſcriptiōe terre ſancte. **B** Propter qḋ dicendum ꝙ godolias poſt deſtructionem templi edificauit in maſphat altare domini.quia tempore ſamuelis fuit ibi archa domini ⁊ altare per aliquod tempus. vt dictum fuit.j.Regū.vij.et ad illum locuʒ ex deuotione veniebant iſti viri raſis tamen barbis ⁊ ſciſſis veſtibus in ſignum triſticie pro templi deſtructione vt offerrent in domo domini.ſic enim nominaɫ locus ille rōne altaris.⁊ q₂ erat ſtatutus locus orationis.

i Egreſſus ergo iſmael. vt eos deciperet. viderat em̄ eos de alto loco venientes.

k maſphath incedens ⁊ plo-
ras ibat Cũ aũt occurriſſet
l eis: dixit ad eos. Venite
ad godoliam filiũ aicham.
m Qui cũ veniſſent ad medi
um ciuitatꝭ interfecit eos iſ-
mael filius nathanie circa
mediũ laci ipe ⁊ viri q̃ erãt
cũ eo. Decẽ aũt viri reperti
ſũt int̃ eos q̃ dixerũt ad iſ-
n mael. Noli occidere nos:
qꝛ habemꝰ theſauros in a
gro frumẽti ⁊ ordei ⁊ olei ⁊
mellis. Et ceſſauit ⁊ nõ int̃
o fecit eos cũ fribꝰ ſuis. La-
cus aũt in quẽ ꝓiecerat iſ-
mael oĩa cadauera virorũ
q̃s ꝑcuſſit ꝓpt̃ godoliã ipe
eſt quẽ fecit rex aſa ꝓpt̃ ba-
aſa regẽ iſrl'. Ipm repleuit
iſmael filiꝰ nathanie occiſ.
p Et captiuas duxit Iſmael
oẽs reliq̃as pplĩ q̃ erant in
maſphat filias regis ⁊ vni
uerſũ pplm q̃ remanſerãt i
maſphat q̃s ꝯmendauerat
nabuzardã princeps mili-
tie godolie filio aichã. Et
cepit eos iſmael filiꝰ natha
nie ⁊ abijt vt tranſiret ad fi
q lios ammõ. Audiuit ãt io
hãnã filiꝰ caree ⁊ oẽs prin
cipes bellatoꝝ q̃ erãt cũ eo
oẽ maluz qđ fecerat iſmael
filiꝰ nathanie et aſſumptis
vniuerſis virꝭ ꝓfecti ſũt vt
bellarẽt aduerſũ iſmaelẽ fi
r liũ nathanie ⁊ iuenerũt euz
ad aq̃s mĩtas q̃ ſũt i gabaon
s Cũq; vidiſſet oĩs pplꝯ qui
erat cũ iſmael iohãnã filiũ
caree ⁊ vniuerſos ꝑncipes
bellatoꝝ q̃ erãt cũ eo letati
ſũt. Et reuerſus ẽ oĩs pplꝯ
quẽ ceperat iſmael in maſ-
phat: reuerſuſq; abijt ad io
hãnan filiũ caree. Iſmael
v aũt filiꝰ nathanie fugit cuz
octo viris a facie iohannã
et abijt ad filios Ammon
x Tulit ergo iohannã filiꝰ ca
ree ⁊ omnes principes bel
latoꝝ qui erant cũ eo vni-
y uerſas reliq̃as vulgi q̃s re
duxerãt ab iſmael filio na-
y thanie de maſphat: poſtq̃
ꝑcuſſit godoliã filium ai-
cham fortes viros ad ꝓliũ
et mulieres ⁊ pueros et eu-
z nuchos quos reduxerat d'
gabaon ⁊ abierunt ⁊ ſede-
rũt ꝑegrinantes in chana-
z an que eſt iuxta bethleẽ vt
ꝑgerent et introirent egy-
ptum a facie chaldeoꝝ. Ti
mebant eñ eos quia ꝑcuſ
ſerat iſmael filiꝰ nathanie
godoliam filiũ aichaz quẽ
prepoſuerat rex babilonis
in terra iuda.

k Incedẽs plorans. in hoc ſimulans ſe dolere de morte godolie. vt dicũt aliq̃. ſed huic ꝯtradicere videt̃ qđ ſubdit̃ l Dixit ad eos. Venite ad godoliã. ſ. ſecure tanq̃ ad ꝑfectũ terre. nõ eñ eſt veriſile ꝙ loq̄ret̃ de cadauẽ ipiꝰ ⁊ alioꝝ interfectoꝝ. qđ magis volebat celare. ⁊ iõ cũ dr̃. Incedẽs ⁊ plorans h' eſt intelligendũ. qꝛ cõformabat ſe eis in luctu rẽ pli ⁊ ciuitatis vt magis crederẽt ſibi. m Qui cũ vene. ad me. ci. inter. eoſ. Ibi eñ dimiſerat hoies armatoſ latent̃ ad h' faciendũ ⁊ ipe ſolus vl' cũ paucis occurrerat illis viris. cetera patẽt vſq; ibi. n Noli occidẽ nos qꝛ hẽmꝰ theſauꝝ. q. d. tibi erit neceſſariꝰ ⁊ inuenire nõ poteris niſi idicauerimꝰ o Lacꝰ aũt ⁊c. ipſe eſt quez fecit aſa rex ꝓpter baaſa ſicͥ hẽt̃ iij. Regũ. xv. baaſa rex iſrl' cepit edificare rama vt nullꝰ poſſet egredi ſecure de regno iude ꝓpter qđ aſa miſit mũera magna regi ſyrie vt inuaderet regnũ baa-
C ſa qđ ⁊ fecit ꝓpter qđ baaſa fuit cõpulſꝰ dimittere edificare rama. ⁊ tũc aſa ꝯuocato toto pplo ſuo ex lapidibꝰ ⁊ lignis dicti edificij fecit fortalicia ad muniẽdũ ſe de baaſa ⁊ tũc etiam fecit iſtũ lacũ ad locũ maſphat fortificandũ. p Et captiuas duxit ⁊c. hoc videt̃ ꝯdicere ei qđ ſupradictũ eſt. ꝙ int̃fecerat iam añ oms q̃ erãt cũ godolia in maſphat ꝓpt̃ quod dñm. ꝙ ibi ꝑ maſphat intelligit̃ illud fortalicium ꝑciſe vbi erat godolias filiꝰ aichã. h' aũt territoriũ qđ erat circa iſtõ fortaliciũ vbi manebãt aliq̃ iudei q̃ nõ fuerũt cũ godolia interfecti. Cetera patẽt. q Audiuit aũt. h' ꝯñr deſcribit̃ ipius iſmaelis inſecutio. Et ptꝫ lr̃a vſq; ibi. r Et inue. eũ ad aq̃s multas q̃ ſunt in gabaon. lꝫ gabaon ſit in mõte in q̃ nõ ſunt aque in abũdantia. tñ deſubtꝰ erat vallis magna in qua erant iſte aque. s Cũq; vi. oĩs pplꝯ ⁊c. letati ſũt. de ſua liberatiõe de manibꝰ iſmaelis ipo fugiẽte. fm ꝙ dr̃ poſtea. v Fugit cũ octo viris. duo eñ de decẽ pn̄cipalibꝰ q̃s ſecũ adduxerat fuerant interfecti. x Tulit ergo. h' ponit̃ pplĩ trepidatio. ⁊ pmo iſte timor deſcribit̃. ſecundo Hieremie cõſiliũ q̄rit̃ qꝛ timor cõſiliatiuos facit vt dicit phs. ij. rhetorice. ſcða ps incipit in pn̄cipio ſe. ca. Circa pmũ ſciendũ ꝙ iõ timuit pplꝯ remanere i terra iuda ne ꝓpter interfectionẽ godolie q̃ tenebat ibi locũ regis babylonis venirent chaldei ⁊ interficerent totum populuz reſiduum imponentes ei godolie homicidium. ⁊ patet littera paucis exceptis. y Quas reduxerat ab Iſmael filio nathanie. ⁊ hic ẽ punctꝰ ⁊ qđ ſequit̃. y De maſphat nõ ſignat locum vnde iohannan eas reduxit. qꝛ nõ reduxit eas de maſphat ſed de gabaon vt dictum eſt. ⁊ iõ ly de maſphat ſignat locum vnde erant ille reliquie. qꝛ erant de territorio maſphat. vt ꝓdictum eſt. z Quos reduxerat ſcꝫ iohannan filius caree ⁊ ſocij eius. z Vt ꝑgerent ⁊ introirent egyptũ. rex ei egypti erat aduerſarius regis babylonis. ⁊ ideo credebãt ibi eſſe ſecuri.

In cap. xlj. vbi dicitur in poſtil. Propter quod dicenduz ꝙ godolias.

Additio.

Quod godolias poſt dẽſtructiõẽ templi edificaſſet maſphat: B altare dñi nullo mõ videt̃ dñm. tũ qꝛ de tali edificatione nulla fit hic mentio nec iiij. Regũ. nec in. ij. Paralyp. tũ qꝛ poſt edificatõnẽ templi ꝓhibitũ erat ſacrificare ſeu edificare altare niſi i loco templi vt hr̃ Deu. xvj. ca. ⁊ in alijs locis. ⁊ iõ dicendũ ꝙ hoc qđ dicit̃ hic. vt offerent i domo dñi intelligit̃ de domo domini in hieroſolyma. qꝛ licꝫ ſcirent eam iam deſtructam erat tamen apud eos celebris ⁊ veneranda ſicut domus dñi. ꝓut etiam hodie ad illum locũ ꝑegrinant̃ et libent̃ ibi offerrent ſi ꝑmitterentur a ſaracenis

Replica.

In capi. xlj. ponit poſtilla godoliam in maſphat edificaſſe altare. vbi templo combuſto ipſe ⁊ alij obtulerunt ſuas deuotiones. Burgen. dicit hoc nullo modo dicendum. vtens argumento ſibi ⁊ vikleff familiari. quia inquit in ſcripturis non fit mentio ⁊c. ſecundo arguit ex Deutro. vbi poſt edificationem templi prohibetur ſacrificari in alio loco preterq̃ hieroſolymis. Hic videtur dicendum ꝙ non oportet eundem modum viuendi ſeruare tempore pacis ⁊ perſecutionis. tempore enim pacis dictũ eſt apoſtolis. Nihil tuleritis in via. tempore perſecutõis diſpenſatiue vt dictum eſt. Sed nunc qui habet tunicam tollat ſimul ⁊ pallium. Ita tempore pacis non licebat extra templum altare conſtruere. tempore tranſmigrationis potuit licere non ad ſacrificandum in illo. ſed pro deuotione offerenda. Nec oportuit de huiuſmodi opere indifferenti in ſcriptura multam fieri mentionem. per hec patet ad motiua Burgen. Circa reſiduum huius libri nihil facit Burgen. pertractatione dignum ⁊ circa librum trenoꝝ Burg. commendat dominum ⁊ fratrem aureoli. contra poſtil. tamen nihil tangit in ſingulari.

a Et acceſſerūt. Licet pp̄ls vellet in Cap. xlij.
c egyptū fugere: tñ prius voluerūt ꝯſiliū Hieremie
querere: ꝓpter qđ diuidit in duas ptes: q2 p̄mo po
nit pp̄li petitio: ſcđo hieremie rñſio: ibi. Dixit aūt. Sñia
prime partis pȝ vſq3 ibi. b Cadat orō nr̄a in conſpectu
tuo. i. humiliter te p̄-
camur vſq3 ad pedū
A oſcula.
c Ora ꝓ nobis ⁊c.
⁊ patet littera ⁊c.
d Dixit autē. Hic
ꝯſr ponit hieremie
rñſio. Et diuidit in
duas: q2 primo q̄rit
s.21.q.et corū aſſenſum. ſcđo
57.d. explicat eiſ dñi rñſū
i.co. ibi. Cū autē cōpleti
eēnt. Queſiuit autē
hieremias aſſenſum
pp̄li vt faceret ꝓm-
pte ſine rebellione ali
qua dñi rñſū ſibi fiē
dum: q2 minus malū
eſt ꝯſiliū dñi nō que
rere ꝙ q̄ſitū ⁊ datuȝ
reſpuē. ꝓpter qđ dīc
ſaluator Lu. xij. Ser
uus q̄ ſciuit volunta
tem dñi ſui ⁊ nō fecit
vapulauit multis. et
pp̄ls nō ſolū aſſenſit
ſ3 aſſenſuȝ iuramēto
firmauit dicens.
e Sit dñs int nos
teſtis veritatis. iura
re em̄ eſt deū teſtem
inuocare.
f Si nō iuxta om̄e
verbū ⁊c. ſubintelli-
B git puniat nos ſm ve
ritateȝ ſue iuſticie ſi
nō ſic fecerimus.
h Siue bonū eſt. i.
ꝓſperum.
g Siue malū. i. aſ-
peꝝ ita ꝙ nō accipit
h ꝓ malo culpe ſ3 pe
ne: ſic medicia ama-
ra ſuſcipiēda ē ꝓpter
ſanitatē inde ſeq̄ntē
i Cū autē cōpleti.
Hic ꝯñr hieremias
explicat diuinū rñſū
ſibi factuȝ: ⁊ diuidit
in duas ptes: q2 pri-
mo ponit hui9 rñſi
explicatio. ſcđo eius
refutatio ca. ſe. Cir-
ca primū ſciendū ꝙ
rñſum dñi ſtat in hoc ꝙ
p̄mo ꝓmittit eis bo
nū ſi in terra iuda re
māſerint. ſcđo p̄dici
tur malū ſi exierint:
ibi. Si aūt dixeritis
Circa p̄mū p̄mittit
tp̄s diuini rñſi cū dr̄
i Cum aūt comple
ti eſſent decē dies ⁊c
ſic eſt in hebreo. ⁊ iō
aliqui libri male hñt. Septē. ex hoc pȝ ꝙ Hieremias que

rendo diuinū rñſum orauit. x. diebus: q2 audita petitione
pp̄li rñdit ſupra. Ecce ego orō ⁊c. q. d. ex nunc incipiā ora
re ꝓ vobis. Cetera patēt vſq3 ibi. k Ut ꝓſternerē p̄ces
vr̄as. i. p̄ces meas ꝓ vobis. Cetera patent vſq3 ibi.
l Jam em̄ placatus ſum ⁊c. loquit deus de ſeipſo ad mo
dū hoīs irati qui q̄ñ
vindictā intulit pla
cat. Cet̄a patēt i lr̄a.
m Si aūt dixerit.
Hic ꝯñr ponit cōmi
natio mali ſi receſſe- C
rint. ⁊ primo ponit h̄
cōminatio. ſcđo ad-
ducit ad idē rō: ibi.
Vos em̄. Sñia pri-
me ꝑtis pȝ vſq3 ibi.
n Ubi non videbi
mus bellū. q2 egipt9
eſt terra pacifica ⁊ ſe
cura. o Et clango
rem tube nō audie. q̄
fit ad excitandū ho-
mines ad arma.
p Et famē nō ſuſti
nebimus. q2 terra eſt
fertilis Et ſubdit po
ſtea cōminatio pene
in ꝯtrium cum dr̄.
q Gladi9 quē vos
formidatis. i. reg. ba
bylonis. r Ibi co
p̄hendet vos. q2 po-
ſtea q̄ſi ꝑ q̄nq3 ānos
vel circiter rex baby
lonis vaſtauit egyp-
tū ⁊ ſibi ſubiugauit:
ideo ſubdit.
s Et fames ꝓ qua
ſolli. eſtis adherebit
vo. vaſta. bonis egy
pti. t Oēſq3 viri
q̄ po. fa. ſuā. i. poſue
rint ſe ad ingredien
dum egyptum.
v Sicut ꝯflatus ē
fu. meus. i. totalr̄ po D
ſitus. x Sup ha-
bitatores ir̄lm ſic cō
fla. indig. mea ſuper
vos. in egypto.
y Et eritis in iuſiu.
ſc3 execratōis dicen
do: ita male ꝯtingat
mihi ſicut iudeis in
gredīētib9 egyptū ſi
nō fecero h̄ vel illō.
z Et in ſtuporeȝ. ꝓ
magnitudīe mali vo
bis futuri. a Et in
ma. ita ꝙ aliq̄s male
dicens alicui ponet
vos i exēplū dicēdo
maledicat tibi deus
ſic illis iudeis. Cete
ra patēt. b Vos
em̄. hic ꝯñr adducit s.co.
rō ad p̄dicta q̄ aſſu-
mit ex h̄ ꝙ rogaue-
rāt hieremiā de q̄rē
da dñi voluntate ꝓ-
mittētes ⁊ aſtringētes ſe iuramēto ꝟbū dñi ſimplr̄ facē. vt

a Et acceſſerūt Ca. XLII
oēs pricipes bellato
rū ⁊ iohānā fili9 caree
⁊ iezonias fili9 oſie ⁊ reli-
quum vulg9 a paruo vſq3 ad
magnū dixerūtq3 ad hiere
b miā ꝓphetam. Cadat orō
c nr̄a i cōſpectu tuo: ⁊ ora ꝓ
nob ad dñm deū tuū ꝓ vni
uerſ reliquijs iſt: q2 dere-
licti ſum9 pauci de plurib9 ſi
cut oculi tui nos intuēt: vt
annūciet nob dñs de9 tu9
viā ꝑ quā pgam9: ⁊ verbū
d qđ faciam9. Dixit autē ad
eos hieremias ꝓpha. Au
diui ecce ego orō ad dñm
deuȝ vr̄m ſm ꝟba vr̄a: oē
ꝟbū qđcūq3 rñderit mihi i
dicabo vobis nec celabo
vos q̄cq̄. Et illi dixert ad
e hieremiā. Sit dñs int noſ
f teſtis veritat ⁊ fidei: ſi nō
iuxta oē verbū in q̄ miſerit
te dñs de9 tu9 ad nos: ſic
g h faciem9 ſiue bonum ē ſiue
malū. Uoci dñi dei nr̄i ad
quē mittim9 te obediem9
vt bñ ſit nob cū audierim9
i vocē dñi dei nr̄i Cū aūt cō
pleti eēnt decē dies: factū
eſt verbū dñi ad hieremiā
Uocauitq3 iohānā filium
caree ⁊ oēs pricipes bella
torꝝ q̄ erāt cū eo: ⁊ vniuerſū
pp̄lȝ a minimo vſq3 ad ma
gnū ⁊ dixit ad eos Hec dīc
dñs ds̄ iſrl ad quē miſiſti
k me vt ꝓſternē p̄ces vr̄as i
ꝯſpectu ei9. Si q̄eſcentes
māſerit i terra hac ⁊ edifi
cabo vos ⁊ nō deſtruā: plā
l tabo ⁊ nō euellā. Jam em̄
placatus ſum ſuꝑ malo qđ
feci vobis. Nolite timere
a facie reg babylonis quē
vos pauidi formidat No
lite metuere eū dicit dñs:
q2 vobiſcū ſum ego vt ſal-
uos vos faciā ⁊ eruam de

manu eius: ⁊ dabo vobis
miſericordias ⁊ miſerebor
vr̄i: ⁊ habitare vos faciā i
m terra vr̄a. Si aūt dixeritis
vos: ñ hitabim9 i t̄ra iſta:
nec audium9 vocē dñi di
nr̄i dicētes: nequaq̄: ſ3 ad
n terrā egypti pgem9 vbi nō
o videbim9 bellū: ⁊ clango-
p rem tube nō audiem9: ⁊ fa
mē nō ſuſtinebimus: ⁊ ibi
habitabim9 ꝓpter h̄ nunc
audite verbū dñi reliquie
iuda. Hec dicit dñs deus
exercituū deus iſrl. Si po
ſueritis faciē veſtrā vt in-
grediemi egyptū ⁊ intraue
q ritis vt ibi habitetis: gla-
dius quē vos formidatis
r ibi ꝯp̄hendet vos in terra
s egypti: ⁊ fames pro q̄ eſtis
ſolliciti adherebit vobis i
t egypto ⁊ ibi moriemi. Oēſ
q3 viri qui poſuerint facieȝ
ſuā vt ingrediant egyptuȝ
vt habitēt ibi: morient gla
dio ⁊ fame ⁊ peſte. Nullus
de eis remanebit: nec effu
giet a facie mali qđ ego af-
feraȝ ſuꝑ eos: q2 hec dicit
dñs exercituū: deus iſrael
v Sicut ꝯflatus ē furor me9
x ⁊ indignatō mea ſuꝑ habi
tatores hierlm: ſic conflat
indignatio mea ſuper vos
cum ingreſſi fueritis egy-
y ptū: ⁊ eritis in iuſiuranduȝ
z a ⁊ in ſtuporē ⁊ i maledictū
⁊ in opprobriū: ⁊ nequaq̄
vltra videbitis locū iſtum
Uerbū domini ſuper vos
reliquie iuda. Nolite intra
re in egyptū. Sciētes ſcie-
tis q2 obteſtatus ſum vo-
bis hodie: quia decepiſtiſ
b aīas veſtras. Uos em̄ mi
ſiſtis me ad dñm deū nr̄m
dicētes. Ora ꝓ nobis ad
dñm deum noſtrū: ⁊ iuxta
oīa q̄cūq3 dixerit tibi dñs

pꝫ ex ſupradictis: ꝛ ſō grauius erat retrocedere ꝗ̄ ſi non
petiuiſſent ſe taliꝭ aſtrinxiſſent. ex iſtis pꝫ ſnia. Ca. xliij.

a Factū eſt. Poſtꝗ̄ poſita eſt diuini rñſi explicatio. Hic ꝯñr poniꝭ eiuſdē refutatio. ꝛ diuidiꝭ in duas ptes: qꝛ p̄ hec refutatio poniꝭ: ꝛ ſcd̄o pena ſequens ſubiungiꝭ ibi. Et factus ē. Prima ps pꝫ vſ ibi.

b Dēs viri ſupbi. qꝛ rebellebāt v̄bo dñi.

c Sed baruch fili⁹ nerie incitat te. Hieremias eñ erat magne fame ꝛ auctis. ꝛ iō dictum hieremie qd̄ dicebāt falſuꝫ retorquebāt i maliciā baruch q̄ tñ erat innocēs. Cetera patēt

A vſ ibi. d Et hieremiā ꝓphetā et baruch. Iſti ei nō ibāt volūtarie: ſꝫ coacti a ꝑncipib⁹ bellatoꝝ ꝛ pplo ꝛ venerūt vſ ad taphnis: nomē ē ciuitatis famoſe in egypto. e Et factus eſt. Hic ꝯñr pena debita ſubiungiꝭ

B ꝛ p̄ ꝓpter pctm̄ inobediētie. ſcd̄o ꝓpter pctm̄ ydolatrie. c. ſe. Primū oñdiꝭ ſenſibili ſigno: cum dr̄.

f Sume ꝛc̄. ſub muro laterītio ꝛc̄. in hebreo hr̄. In luto laterītio. i. in luto diſpoſito ad faciēdū inde lateres. g Cernētib⁹ viris iudeis. vt cuꝫ completū fuerit ſint memores ꝙ predictum eſt eis.

h Ecce ego mittā ꝛ aſſumā nabuch. inſtigando eū ad veniendum cōtra egyptum

i Seruū meū. h dr̄ qꝛ erat executor diuine iuſticie.

k Et ponā thronū

C ei⁹ ſup lapides iſtoſ

ſ. 40. a. . i. ſup locū vbi ſūt lapides iſti vel ꝓpe: qꝛ frequēter in heb. poniꝭ ſup ꝓ iuxta. ſicut dr̄ cōi ſermone ꝙ rothomagus eſt ſup ſecanā. Dicūt aūt aliq̄ expoſitores catholici: ꝙ iudei ꝯ̄ Hieremiā concitari ꝓpter verba iſta cū illis lapidibus interfecerēt eū: ꝛ in h ſequūꭓ epiphaniū q̄ h et plura alia dixit de Hieremia: ſꝫ h non hꝫ ex textu nec ex ioſepho. Ra. ſa. etiā ſētit ꝯ̄riū: vt videbiꝭ ca. ſe.

deus nr̄: ſic annūcia nobis et faciamus Et annūciaui vobis hodie: ꝛ nō audiſtis vocē dñi dei vr̄i ſup vniuerſis ꝓ q̄b⁹ miſit me ad vos Nunc ḡ ſciētes ſcietis: qꝛ gladio ꝛ fame ꝛ peſte moriemini in loco quē voluiſtis intrare vt habitaretis ibi.

Caplm̄. XLIII

a Factū eſt aūt cum complеſſet Hieremias loquens ad pplm̄ vniuerſos ſermones dñi dei eoꝝ ꝓ q̄bus miſerat eū dñs de⁹ eorū ad illos oia v̄ba h dixit azarias fili⁹ oſie ꝛ iohānā

b fili⁹ caree ꝛ oēs viri ſupbi dicētes ad hieremiā. Mēdaciū tu loq̄ris. Nō miſit te dñs deus nr̄ dicens: ne ingrediamini egyptū vt ha-

c bitetis illic: ſꝫ baruch fili⁹ nerie icitat te aduerſū nos vt tradat nos i man⁹ chaldeorum ꝛ interficiat nos ꝛ traduci faciat in babylonē Et nō audiuit iohānan fili⁹ caree: ꝛ oēs principes bellatoꝝ ꝛ vniuerſos populos vocē dñi vt manerēt in fra iuda ſꝫ tollēs iohannan filius caree ꝛ vniuerſi principes bellatoꝝ: vniuerſos reliquiarū iuda qui reuerſi fuerāt de cūctis gētibus ad q̄s fuerāt ante diſpſi vt habitarēt in terra iuda viros ꝛ mulieres ꝛ puulos ꝛ filias regis ꝛ omneꝫ aiam quā reliquerat nabuzardan pricеps militie cū godolia filio aichā filij ſa-

d phan: ꝛ hieremiā ꝓphetaꝫ ꝛ baruch filium nerie: ꝛ ingreſſi ſunt in terrā egypti: qꝛ nō obedierūt voci dñi: ꝛ venerūt vſ ad taphnis

e Et factus eſt ſermo dñi ad hieremiam in taphnis: di-

f cens. Sume tibi lapides grandes in manu tua ꝛ abſcōdes eos in cripta q̄ eſt ſub muro latericio in porta domus pharaonis i ta-

g phnis: cernētib⁹ viris iudeis ꝛ dices ad eos. Hec dic̄ dñs exercituū de⁹ iſrl̄.

h Ecce ego mittā ꝛ aſſumam nabuchodonoſoꝛ regē ba-

i k bylonis ſeruū meum: ꝛ ponam thronū eius ſup lapides iſtos quos abſcōdi ꝛ ſtatuet ſoliū ſuum ſup eos Venienſ ꝑcutiet terram

l egypti q̄s in morte in mortem: ꝛ quos in captiuitate in captiuitatē: ꝛ q̄s in gla-

m dio in gladiū. Et ſuccēdet ignē in delubris deoꝝ egy-

n pti ꝛ comburet ea: ꝛ capti-

o uos ducet illos. Et amici-

p q etur terra egypti: ſicut ami-

r s ciꭓ paſtoꝛ pallio ſuo ꝛ egre-

t dieꭓ inde in pace. Et cōteret ſtatuas domus ſolis q̄ ſunt i terra egypti: ꝛ delubra deorū egypti cōburet igni.

Cap. XLIIII

a Verbū qd̄ factū eſt ad hieremiā ꝛ ad oēs iudeos q̄ hitabāt in ter-

b ra egypti habitātes in magdalo ꝛ i taphnis ꝛ in mēphis ꝛ i terra phatures dicens. Hec dicit dñs exer-

c cituū de⁹ iſrael. Vos vidiſtis oēe malū iſtud quod adduxi ſup irlm̄ ꝛ ſup oēs vrbes iuda: ꝛ ecce deſerte ſūt hodie ꝛ nō eſt in eis habitatoꝛ ꝓpter maliciā quā fecerūt vt me ad iracundiā ꝓuocarēt: ꝛ irent vt ſacrificarent ꝛ colerēt deos alienos quos neſciebant illi ꝛ

d vos ꝛ patres veſtri. Et miſi ad vos oēs ſuos meos ꝓphas de nocte ꝯſurgēs mittenſ ꝛ dicēs. Nolite

l Quos in morte ꝛc̄. qꝛ aliq̄s interficiet: aliq̄s captiuauit

m Et ſuccēdet ignē in delubris. i. in templis. ꝛ dicunꭓ delubra a deleo les: qꝛ ibi delenꭓ pctā ſm̄ errorē gentilium.

n Et capti. ducet illos. i. egyptios. o Et amicieꭓ. i. inuolueꭓ. p Terra egypti. multitudine exercitus regis babylonis. ita ꝙ nō poterit reſiſtere. in hebr̄. hr̄. Et amiciet terram egypti. id eſt inuoluet.

q Sicut amiciꭓ. i. inuoluit. r Paſtoꝛ pal. ſuo. paſtoꝛ enim transferēs greges d̄

B vno loco ad aliū inuoluit palliū ſuuꝫ. ꝛ portat ſup humerū ꝛ ꝑ hoc deſignatur ꝙ rex deꝑdabiꭓ bona egypti portās ea ad terrā ſuā: iō ſubdiꭓ.

s Et egredieꭓ inde in pace. i. ſicut victoꝛ cui nō pōt reſiſti.

t Et ꝯteret ſtatuas dom⁹ ſolis. i. templū in q̄ colebatuꝛ ſol. qd̄ erat in ciuitate eliopoles Geñ. xlj. c. ſic noīata ab elios qd̄ ē ſol ꝛ polis ciuitas. ꝛ de ea diciꭓ Eſa. xix. ciuitas ſolis vocabitur vna.

Caplm̄. xliiij.

a Verbum Hic ꝯñr poniꭓ cōminatō pene ꝓ peccato ydolatrie ꝛ diuiditur in duas. qꝛ primo poniꭓ dicta cōminatio. ſcd̄o populi obſtinatio: ibi.

A Rñderunt aūt. Prima adhuc in duas: qꝛ primo arguiꭓ culpa. ſcd̄o ſubdiꭓ pena ibi. Ideo hec dicit. Circa primuꝫ poniꭓ locus: cum dr̄.

b Habitātes in magdalo ꝛc̄. nomia ſunꭓ villarum in quibus habitabāt iudei qui trāſfugerāt i egiptū vt dictum eſt ca. ꝑcedenti.

c Vos vidiſtis omne malum ꝛc̄. quaſi diceret: ex eo ꝙ vidiſtis ſenſibiliter penam quā intuli hieruſalem ꝛ terre iuda ꝓpter peccatum idolatrie: deberetis eſſe correcti.

d Et miſi ad vos omnes ſeruos ꝛc̄. id eſt ad vos plures nūcios frequēter ꝛ ſollicite ad retrahēdū vos de idolatria. Cetera patēt vſ ibi

e Secūm diē hanc .ſ. vſqꝫ ad hanc diem apparet manifeſte vi
dicta quā intuli. Ce
tera patēt vſqꝫ ibi.
f Nūqd obliti eſtiſ
B mala patrū vr̄oꝝ.q.
di.bene deberetis eſ
ſe memores de pena
quā eis intuli: vt ſic
in pctis eos nō imi-
taremini. g Non
ſunt mū.vſqꝫ ad hāc
diē.q꞉ macula rema
net in vobis q̇ eſtis
eorum filij imitātes
eos in malis.
h Idō h dicit dñs.
Hic ponit ꝯminatio
pene.⁊ pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi
i Qui po.fa.ſu.vt
ingre.terr.egypti.ſc
ad hoc cōfirmādo ⁊
alios inducēdo.
k Et ꝯſumenꝉ oēs
in ter.egypti.q꞉ aliq̇
tñ euaſerūt inde qui
nō fuerāt volūtarie
ſꝫ magis ab alijs tra
cti: vt videbiꝉ poſtea
l Ad quam ipſi ele
uāt aias ſuas ſapien
tes reuerti aliqñ in
terrā iuda. m Nō
reuertēꝉ niſi q̇ fuge-
rint.in heb.hī. Niſi
C euadētes.⁊ dicit hic
Ra.ſa.ꝙ iſti ſūt hie-
remias ⁊ baruch qui
in deſtructōe hirl'm
habuerūt regē baby
lonis ꝓpicium: vt di
ctum eſt ſ̄.xxxvij.et
xxxviij.⁊ ſilr̄ qñ de-
ſtruxit egyptū inue-
niens hieremiā ibi:
Amos.9.b. ⁊ baruch fuit eis ꝓ-
picius dimittēs eos
redire pacifice in iu-
deā: ꝓbabile tñ eſt
ꝙ cū eis redierūt ali
qui alij ḋ iudeis. Ex
hoc pꝫ quod dixi in
ca.ꝑcedēti.ſ.ꝙ Ra.
ſal'.negat hieremiā
fuiſſe lapidatum in
egipto: quid tñ circa
hoc verius ſit iudi-
cio aliorū relinquo.
n Reſpōderūt aūt
Hic conſequēter de
ſcribiꝉ ppl'i obſtina
tio. Circa qḋ primū
poniꝉ irrationabilis
populi reſponſio. ſe
cundo rationabilis
D dicte reſpōſionis cō
futatio: ibi. Et dixit.
Sentētia prime par
tis patet vſqꝫ ibi.
o Sermonem quē

facere verbū abominatio-
nis huiuſcemodi. Et non
audierūt nec inclinauerūt
aurē ſuā vt cōuerterenꝉ a
malis ſuis: ⁊ non ſacrifica-
rent dijs alienis. Et cōfla
ta eſt indignatio mea ⁊ fu-
ror me⁹: ⁊ ſuccēſa ē in ciui
tatib⁹ iuda ⁊ i plateis irl'm
⁊ verſe ſūt i ſolitudinē ⁊ va
e ſtitatē ſm diē hāc. Et nūc
hec dicit dñs exercituū de
us iſrl'. Quare vos facitis
malū grāde h ꝯ aias vr̄as
vt intereat ex vobis vir et
mulier puulus ⁊ lactēs de
medio iude: nec relinquaꝉ
vobis quicꝙ reſiduū ꝓuo
cātes me i opibus manuū
vr̄aꝝ ſacrificādo dijs alie
nis in terra egypti in quaꝫ
ingreſſi eſtis vt habitetis
ibi: ⁊ diſpereatꝭ: ſitis i ma
ledictionē ⁊ in opprobriū
f cūctis gētibus terre. Nun
quid obliti eſtis mala pa-
trū vr̄oꝝ: ⁊ mala regū iuda
⁊ mala vxoꝝ eoꝝ: ⁊ mala
veſtra ⁊ mala vxorū veſtra
rum q̄ fecerūt in terra iuda
g ⁊ in regionibus irl'm. Nō
ſunt mūdati vſqꝫ ad diem
hanc: ⁊ nō timuerūt ⁊ non
ambulauerūt in lege dñi ⁊
in ꝑceptis meis: q̄ dedi co
rā vobis ⁊ corā patribus
h vr̄is. Ideo hec dicit dñs
exercituū de⁹ iſrael. Ecce
ego ponā faciē meā in vo-
bis in malū ⁊ diſpdā oēm
iudam. Et aſſumā reliqui-
i as iude qui poſuerūt faci-
es ſuas vt ingrederenꝉ ter
ram egypti ⁊ habitarēt ibi
k ⁊ cōſumenꝉ omnes in ter-
ra egypti ⁊ cadēt in gladio
⁊ in fame. Cōſumenꝉ a mi
nimo vſqꝫ ad maximū: i fa
me ⁊ gladio morienꝉ ⁊ erūt
in iuſiurandū ⁊ in miracu-
lum ⁊ in maledictionē ⁊ in
opprobriū. Et viſitabo ſu
per hitatores terre egypti
ſicut viſitaui ſup hierl'm in
gladio ⁊ fame ⁊ peſte: ⁊ nō
erit q̇ effugiat: ⁊ ſit reſidu⁹
de reliquis iudeorū qui va

dunt vt ꝑegrinenꝉ in terra
egypti ⁊ reuertanꝉ in terrā
l iuda ad quam ipſi eleuant
aias ſuas vt reuertāꝉ ⁊ ha
m bitēt ibi. Nō reuertēꝉ niſi
n q̇ fugerint. Rñderūt autē
hieremie oēs viri ſcientes
ꝙ ſacrificarēt vxores eorū
dijs alienis ⁊ vniuerſe mu
lieres q̄rū ſtabat mltitudo
grādis: ⁊ ois ppl's hitātiū
in terra egypti i ꝑhatures
o dicētes. Sermonē quē lo-
cut⁹ es ad nos in noie dñi
p nō audiem⁹ ex te: ſꝫ facien
tes faciem⁹ oē verbū qḋ
q egredieꝉ de ore nr̄o: vt ſa-
crificem⁹ regine celi ⁊ libe
mus ei libamia: ſic fecim⁹
nos ⁊ pr̄es nr̄i: reges nr̄i ⁊
pricipes nr̄i i vrbib⁹ iuda
⁊ in plateis hirl'm: ⁊ ſatu-
r rati ſum⁹ panib⁹: ⁊ bñ no-
bis erat: malūqꝫ non vidi
m⁹. Ex eo aūt tpe q̄ ceſſaui
m⁹ ſacrificare regine celi ⁊
libare ei libamina: indigu
imus oibus: ⁊ gladio ⁊ fa
s me cōſūpti ſum⁹. Q꞉ ſi nō
ſacrificam⁹ regine celi: ⁊ li
t bam⁹ ei libamina: nunq̇d
v ſine viris nr̄is faciemus ei
placentas ad colendū eā ⁊
x libamia ad libādū? Et di-
xit hieremias ad omnē po
pulū aduerſum viros ⁊ ad
uerſū mulieres ⁊ aduerſuꝫ
vniuerſaꝫ plebē q̇ rñderāt
ei verbū dicēs. Nūq̇d nō
ſacrificiū qḋ ſacrificaſtis i
ciuitatib⁹ iuda ⁊ i plateis
hierl'm vos ⁊ pr̄es vr̄i: re-
ges vr̄i et principes vr̄i et
y ppl's tre: hoꝝ recordat⁹ ē
z dñs ⁊ aſcēdit ſup cor ei⁹ ⁊
nō poterat dñs vltra por-
tare ꝑpt maliciā ſtudiorū
vr̄oꝝ: ⁊ ꝓpter abomiatio-
nes q̄s feciſtꝭ ⁊ facta ē ter
ra vr̄a i deſolationē ⁊ i ſtu
porē ⁊ i maledictū eo ꝙ nō
a ſit habitator: ſicut eſt dies
hec. Propterea ꝙ ſacrifi-
caueritis idolis ⁊ peccaue
ritis dño: ⁊ nō audieritꝭ vo
cē dñi ⁊ i lege ⁊ i ꝑceptis ⁊
i teſtimonijs ei⁹ nō ambu

locutus es ad nos i
nomine dñi nō audi
emus ex te.q.di.re-
putamus te falſuꝫ di
cere.
p Sed facietes fa
ciemus abſqꝫ retina
culo.
q Ut ſacrificemus
regine celi.i.lune.
r Et bñ nobis erat
in hoc falſum dicūt:
vt poſtea oſtendiꝉ.
s Q꞉ ſi nos ſacrifi
cam⁹. verbū eſt mu-
lierum poſt viros ſu
os loquentium.
t Nunquid ſine vi
ris noſtris.id eſt ſi-
ne ſcitu ⁊ voluntate
eorum.
v Faciemus ei pla
centas.q.d.nō. ſicut
exprimiꝉ in textu ꝑ-
cedenti. ſciētes ꝙ ſa
crificarēt vxores eo-
rum. In hebreo ha-
beꝉ ſic. Fecimus ei
placentas ad facien
dum ei vultum. offe
E rebant eñ panes ro
tūdos in q̇bus erat
impſſa effigies lune
x Et dixit hieremi-
as. Hic conſequen-
ter poniꝉ dicte rñſio ſ̄.7.d.
nis cōfutatio. ⁊ ſcḋo
iferꝉ debita punitio
ibi. Dixit aūt. Pri-
ma pars pꝫ vſqꝫ ibi.
y Horum recorda-
tus eſt dñs.ſcꝫ ſacri-
ficiorum que patres
veſtri ⁊ vos feciſtis
in hierl'm dī enim iu
dex iuſtus recordarꝉ
de malis impiorum
qñ infert debitū ſup
plicium.
y Et non poteraꝉ
dñs vltra portare.ſ.
mala veſtra diſſimu
lare abſqꝫ punitione
a Sicut eſt dies h
id eſt ita clarum eſt
hoc ſicut hec dies. ⁊
ſic patet confutatio
reſponſionis ꝑdicte
q꞉ ex ſacrificijs ido-
lorum nō habuerūt
ꝓſperitatem: ſꝫ ma-
ximam aduerſitatē.

F

b Dixit aūt. Hic ꝯñr infert debita punitio: ⁊ pꝫ lr̃a vſqꝫ ibi. c Ecce ego iuraui in noīe meo ma. ait dñs: qꝛ non habuit maiorē ſe ꝑ quē iuraret: ideo iurauit ꝑ nomē ſuū: ſicut ⁊ Gen̄. xxij. Per memetipſm iuraui dicit dñs ⁊c.
d Ecce ego vigilabo ſuꝑ eos in malū. i. cito inducā ſuꝑ eos malum pene.
e Et ſcient oēs reliquie iuda ꝑ pene experientiā q̄ hn̄t modo oculos clauſos ꝑ culpam. Cetera patent.
: In ca. xliiij. vbi dr̄ in poſtil. Et ſacrificemus regine celi.

Additio.

V Bi nos habemus in hoc loco. Et ſacrificem᷒ regine celi: in hebreo habet: opi celeſti ſeu celorū quod non eſt intelligendū de luna tm̄ ſed de cōſtellatōne ſyderum. ꝓut dictum fuit. ſ. c. vij. in additiōe ſecūda.

Capitulum xlv.

a V Erbū qđ locutus eſt. Hic ponit quodGen.22.a.
dam correlariū: ⁊ refert iſtud dictum ad tp̄s ꝑcedens: cū dr̄.
b Anno q̄rto ioachim ⁊c. ⁊ ſic pꝫ ꝙ iſtud fuit an̄ deſtructionē hierl'm ꝑ. xviij annos: qꝛ ioachim re-
B gnauit. xj. annis. et anno. xj. Sedechie iiij. mēſe capta fuit hierl'm. vt dictum ē ſupra. xxxix.
c Hec dicit dñs deus iſrl' ad te baruch ⁊c. hic dicit Ra. ſal. ꝙ iſte Baruch ferebat moleſte ꝙ ipſe nō erat aſſecutus ſpm̄ ꝓphetie: qꝛ diu ſeruierat hieremie: ſicut ioſue miniſter moyſi et heliſe᷒ miniſter helye ꝯſecuti fuerūt donū ꝓphetie. et ſic exponit qđ ſubdit. d Dixiſti tu baruch. e Ve mihi mi ⁊c. dolebat eīm de incarceratōe hieremie. qui tūc erat recluſus: vt dictū eſt. ſ. xxxvj. ⁊ de hoc ꝙ nō habebat ſpiritū ꝓphetie. f Laboraui in ge. meo. ꝓpter iſta duo.
g Et requiē nō inueni. i. nō ſum expertus ſuꝑ me requieſcere ſpm̄ dñi. ⁊ ſubdit rn̄ſio ſui dicti cum dr̄ in ꝑſona dei.
h Ecce q̄s ego edificaui deſtruo. i. pplm̄ meū ⁊ templuꝫ noī meo dedicatū deſtruā de ꝓpinquo. i Et tu queris tibi grandia. qui vis fieri ꝓpha. aliq̄ libri hn̄t gaudia. ⁊ male: qꝛ lr̃a eſt corrupta ꝑ ſcriptores ꝓpter ſilitudinē lr̃arum
k Noli querere. q. d. mgr̄ tuus nō queſiuit ſꝫ magis de ꝓphetia ſe excuſauit: vt pꝫ in pn̄. huius libri. l Quia ecce ego addu. malū captiuitatis ⁊ deſtructiōis. m Super oēm carnem. i. ſuꝑ oēm hoiem de iudea: qꝛ de illa terra loquit hic ſcriptura. ⁊ inducit hoc ꝓ rōe ex q̄ debeat ceſſare

lauerítis: iccirco euenerūt vobis mala hec ſicut ē di-
b es hec. Dixit aūt hieremias ad omnem populum: ⁊ ad vniuerſas mulieres. Audite verbum dñi omnis iuda qui eſtis in terra egipti Hec inquit dñs exercituū deus iſrael dicens. Vos ⁊ vxores veſtre locuti eſtis ore veſtro: ⁊ manibus veſtris impleſtis dicentes. Faciamus vota nr̄a q̄ vouimus vt ſacrificemus regine celi ⁊ libemus ei libamina. Impleſtis vota vr̄a ⁊ ope ꝑpetraſtis ea. Ideo audite verbū dñi oīs iuda q̄ habitatis in terra egypti
c Ecce ego iuraui in nomie meo magno: ait dñs: quia nequaq̄ vltra vocabit nomen meū ex ore omnis viri iudei dicētis: viuit dñs deus in omni terra egypti
d Ecce ego vigilabo ſuꝑ eos in malū ⁊ nō in bonū: ⁊ cōſument omnes viri iuda q̄ ſunt in terra egypti gladio ⁊ fame donec penitus cōſumāt. Et qui fugerint gladiū: reuertent de terra egypti in terrā iuda viri pauci
e ⁊ ſciēt oēs reliquie iuda ingredientiū terrā egypti vt habitent ibi: cuius ſermo ꝯpleat meus an illorū? Et hoc vobis ſignū ait dñs ꝙ viſitē ego ſuꝑ vos in loco iſto: vt ſciatis: qꝛ vere cōplebunt ſermones mei cōtra vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradā pharaonem ephree regem egypti in manu inimicoꝝ eius ⁊ in manu querentiū aiam illi᷒ ſicut tradidi ſedechiā regem iuda in manu nabuchodonoſor regis babylonis inimici ſui ⁊ querentis aiam eius. Cap. XLV

V Erbū qđ locutus eſt Hieremias ꝓpha ad baruch filiū nerie cuꝫ ſcripſiſſet verba hec in libro
b ex ore hieremie: anno q̄rto filij ioachim ioſie regis iu-
b da dicens. Hec dicit dñs
d deus iſrl' ad te baruch. Di-
e xiſti. Ve miſero mihi: qm̄ addidit dñs dolorē dolo-
f ri meo. Laboraui in gemi-
g tu meo: ⁊ requiē nō inueni Sic dices ad eum. Hec di-
h cit deus. Ecce quos edificaui ego deſtruo: ⁊ q̄s plātaui ego euello: ⁊ vniuer-
i ſam terra hāc. Et tu querꝭ
k tibi grandia. Noli quere-
l re: qꝛ ecce ego adducā ma-
m lū ſuꝑ oēm carnē: ait dñs:
n ⁊ dabo tibi aiam tuā i ſalutē in omnibus loca ad quecunq̄ ꝑrexeris.

Capitulū. XLVI

Q Uod factū eſt verbū dñi ad hieremiā pro-
b phetā ꝯ gētes Ad egyptū

a ſua petitōe: qꝛ ſpūs ꝓphetie dat ꝓ cōi vtilitate ppl'i. ſm ꝙ dr̄. j. ad Cor. xij. ⁊ iō imminēte deſtructōe ⁊ captiuitate ppl'i nō debet ſpūs ꝓphetie poſtulari. n Et dabo tibi aiam tuā. i. vitā ⁊ h ſufficiat tibi. Expoſitores do nr̄i nō dicūt ꝙ baruch q̄reret ꝓphie ſpm̄ ſibi dari: ſꝫ ꝙ impatienter vel ſaltē min᷒ patienter portabat tribulationē mgr̄i ſui ⁊ ſuam: quia hieremias erat recluſus: ⁊ liber quem ſcripſerat baruch ꝯbuſtus: ⁊ vterqꝫ ad mortē q̄rebat: vt hr̄. ſ. xxxvj. ⁊ ꝓpter iſta dicebat. Ve mihi mi. qm̄ addi. dñs dolore ⁊c. iō ſubdit in ꝑſona dñi. Ecce q̄s edificaui ego deſtruā. q. d. debes portare patiēter tribulatiōnē tuā: ſm ꝙ dicit apl's: flete cū flenti- A
bus. Et tu queris tibi grādia. i. vt ſis in q̄ete ⁊ pace tua. Noli querere. q. d. non ē tp̄s imminente ppl'i tui in tribulatōne et captiuitate. Cetera patent ex dictis.

Capitulum. xlvj.

q Q Uod factū ē ſuꝑius hieremias ꝓphetizauit ꝯ iudeos ꝑncipalr̄ licet aliq̄ immi-
ſcuerit ꝯ gētiles. hic B
ꝯñr ꝓphetizat ꝯ extraneos. et diuidit in duas ꝑtes: qꝛ primo ꝑmittit quedā breuis ꝑfatio. ſcđo ſubdit narratio: ibi. ad egyptū. Circa ꝑmū dr̄.
a Quod factū eſt verbū dñi ad hieremiā ꝯ gentes. Iſta ꝓphetia erat ad ꝯſolatiōē iudeorū: ⁊ iō facta ē ꝯ illas gētes q̄ ſpālr̄ mō eis nocuerunt. ⁊ A
iſte gētes fuerūt babylonij: qui pplm̄ captiuauerūt: ⁊ egyptij ex quoꝝ ꝯfidētia iudei nabuch. rebellauerūt: vt pꝫ ex ſupradictis: ⁊ amonite: et moabite: q̄ debuiſſent eos iuuare rōne ꝯſanguinitatis: eo ꝙ deſcēderūt de loth nepote abrahe ⁊ ſaraceni q̄ deſcēderūt ab iſmael filio abrae: ⁊ idumei q̄ deſcēderūt ab eſau fratre iacob: ⁊ philiſtei ⁊ ſyri rōne vicinitatis ⁊ tn̄ magis nocuerūt eis. b Ad egyptū. Hic incipit narratio: ⁊ diuidit in. v. ꝑtes. ſm. v. gētes ꝯ q̄s hieremias ꝓphetizat. ꝑtes ꝓſequēdo patebūt. incipit aūt ab egyptijs: ⁊ diuidit i duas ꝑtes: qꝛ ꝑmo deſcribit egyptioꝝ deſtructio: ſcđo iudeorum ſaluatio: ibi. Et tu ne timeas. Prima in duas. quia ꝑ deſcribit egyptiorū debellatio. ſcđo regni eoꝝ deiectio: ibi. Verbū qđ locut᷒ eſt. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑ deſcribit egyptioꝝ debellatōis generalitas: ⁊ ſcđo eiuſdē grauitas ibi. Aſcende in galaad. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑ deſcribit debellatio q̄rtū ad egyptios. ſcđo q̄rtū ad eorū auxilia

rios:ſbi.egyptus.Circa primū primo tāgit locus belli:cū
dī.Juxta flumen euphraten in carchamis.ſcdo tpus:ibi.
Quarto anno ioachim.tercio belli apparatus:cum dī.
c Preparate ſcutū.qd ꝓprie eſt militū. d Et clypeū.
ꝓprie eſt peditū.tñ frequēter vnū ponit ꝑ alio. e Et ꝓ-
ce.ad bel.ordinate ꝑ acies diſtinctas.

ſbdit ei⁹ repatio:ibi.Et p⁹ h.Pria adhuc ī duas:qꝛ p̄ po-
nit egyptiorū ruina.ſcdo chaldeorū potētia:ibi. Uox ei⁹
Circa pmū dī. f Uerbū ⁊c.qꝫvētur⁹ eēt nabuch.dicit
ioſephus.x.li.antiqtatis iudaice.ꝙ nabuch.xxiij.āno re-
gni ſui intrauit egyptū:⁊ ſubiecit ſibi.debellatio aūt egy-

f Jūgite eqs.in he
breo hr̄.Ligate eqs
id ē cingulate.qd fit
añ aſcēſum equitum
g Polite lan.i.for
bite ferrea lancearū
vt melius penetrēt.
Conſequēter ponit
cōflictus:cum dī.
h Uidi ipſos paui
dos.ſ.egyptios.
k Et ter.ver.i.fugi
entes. l Nec re-
ſpexe.retro ſe ex fe-
ſtinatōne fuge.⁊ ad
huc non valebit eis
iō ſubdit. m Nō
B fu.ve.⁊c.iō admiran
da ſubdit ꝓpheta.
n Quis eſt iſte.i.
rex egypt'. o Qui
qſi flumen aſcēdit.i.
cū magna pompa et
apparatu ad pliū ve
nit. et tñ ſic ē turpit
debellat⁹. p Egy-
ptus.hic ꝯñr deſcri-
bit debellatio qꝛtum
ad auxiliarios cū dī
q Et velut flu.mo-
ue.fluctus ei⁹: quia
plures alias gentes
ſecum habebat ⁊ for
tes vt poſtea ſubdit
de quorū auxilio ni-
mis ꝯfidebat. iō ſub
dit.Et dicet aſcēdēs
⁊c. r Exultate in
curribus.qꝛ antiqui
tus aliq pugnabant
C in curribus.
s Et ꝓcedāt fortes
ethiop.i. bellatores
de illa terra. t Te
nētes ſcutū.i. docti
ad pliū. v Et lidij
arripi.⁊ iacientes ſa
gittas:qꝛ erāt edocti
in arte ſagittādi.
x Dies aūt ille dñi

aduerſuz exercitū pharao
nis nechao regis egipti:q
erat iuxta fluuiū euphratē
in carchamis quez ꝑcuſſit
nabucho.rex babylonis ī
quarto anno ioachim filij
c ioſie regis iuda. Prepara
d/e te ſcutū ⁊ clipeū ⁊ ꝓcedite
f ad bellū Jungite equos ⁊
aſcendite equites: ſtate in
g galeis:polite lanceas:in-
duite vos loricē. Quid igi
h tur? Uidi ipſos pauidos
k ⁊ terga vertētes fortes eo
rum ceſos. Fugerūt cōciti
l nec reſpexerūt. Terror vn
m diqꝫ ait dñs. Nō fugiet ve
lox:nec ſaluari ſe putet for
tis. Ab aquilone iuxta flu-
men euphraten victi ſunt
n ⁊ ruerūt. Quis eſt iſte qui
o quaſi flumen aſcēdit: ⁊ ve
luti fluuiorum intumeſcūt
p gurgites eius? Egypt⁹ flu
minis inſtar aſcēdit: ⁊ ve-
q lut flumina mouebunt flu-
ctus eius: ⁊ dicet. Aſcen-
dēs operiā terrā: ꝑdam ci-
uitatē ⁊ habitatores eius.
r Aſcēdite eqs ⁊ exultate in
s curribus: ⁊ ꝓcedāt fortes
t ethiopie ⁊ libie tenētes ſcu
v tū: ⁊ lidij arripiētes ⁊ iaciē
x tes ſagittas Dies aūt ille
dñi dei exercituū dies vlti
onis: vt ſumat vindictā de
y inimicis ſuis. Deuorabit
z gladius ⁊ ſaturabit: ⁊ ine
briabit ſanguine eoꝝ Ui-
ctima eñ dñi exercituū in

terra aqlonis: iuxta flumē
a euphratē Aſcēde i galaad
b ⁊ tolle reſinā vgo filia egy
pti. Fruſtra mltiplicas me
dicamina: ſanitas nō erit ti
c bi. Audierūt gētes ignomi
d niā tuā: ⁊ vlulat⁹ tu⁹ reple
e uit trā. Quia fortis ipegit
in fortē: ⁊ ambo pariter cōci
f derūt. Uerbū qd locut⁹ ē
dñs ad hieremiā ꝓphaꝫ ſu
ꝑ eo ꝙ vētur⁹ eēt nabuch.
rex babylonis ⁊ ꝑcuſſurus
g trā egypti. Annūciate egy
pto: ⁊ auditū facite in ma-
gdalo ⁊ reſonat ī mēphis ⁊
h in taphnis dicite. Sta ⁊ p̄
para te: qꝛ deuorabit gla-
dius ea q ꝑ circuitū tuū ſt
i Quare ꝯputruit fortis tu⁹
Nō ſtetit: qm̄ dñs ſubuer
tit eū. Multiplicauit ruen
tes ceciditqꝫ vir ad ꝓximū
k ſuū. Et dicēt. Surge ⁊ re-
uertamur ad pplm nr̄m: et
l ad trā natiuitatis nr̄e a facie
m gladij colūbe. Uocate no
mē pharaonis regis egypti
n tumltū adduxit tps: viuo
ego iqt rex: dñs exercituū
o nomē ei⁹: qm̄ ſicut thabor
in mōtib⁹ ⁊ ſicut carmelus
ī mari veniet. Uaſa trāſmi
p gratōis fac tibi habitatrix
filia egypti: qꝛ mēphis ī ſo
litudine erit: ⁊ deſeret ⁊ in
q habitabilis erit. Uitula ele-
gans atqꝫ formoſa egypt⁹
r ſtimulator ab aqlone veni
s et ei. Mercennarij qꝫ e⁹ q

pti ꝑdicta fuit qrto
āno ioachim filij io
ſie:vt dī in pn.hui⁹
ca.⁊ ille fuit pm⁹ an
nus regni nabuch.
vt hr̄.ī.xxv.⁊ ſic ab
illa debellatōne egy
pti vſqꝫ ad iſtam de
ſtructionē regni ſui
fluxerūt.xxij.anni.
g Annunciate egy
pto ⁊c.i.in oib⁹ ciui
tatib⁹ ⁊ locis ꝓcla-
mate:ꝙ oēs ꝑparent B
ſe ad bellū:iō ſubdit
h Sta et ꝑpara te.
qꝛ tñ h eis nō valuit
iō ſubdit. Quia de-
uorabit gladius⁊c.
i Quare cōpu.for.
tuus.in hebr̄.dicit.
Quare inclinauit ca
dens ad terrā nō po
tēs ſe ſuſtinere ſicut
res putrida: reddit
cā. Qm̄ dñs ſubuer
tit eū. k Surget
reuer.ad pplm nr̄m
ſic dicebant illi q ve
nerāt in auxilium.
l A facie gladij co-
lūbe.i. exercit⁹ chal
deoꝝ ſic noiati eo ꝙ
in aliquo ei⁹ vexillo
erat ſignū colūbe vt
expoſitores nr̄i di-
cunt.in heb.hr̄. A fa E
cie gladij vinoſi.i.in
ebriati ſanguine oc-
ciſorū:ſicut ī.c.c.dī
Deuorabit gladius
⁊ inebriabit ſanguie
eorū. Rō diuerſita-
tis hui⁹ lr̄e eſt qꝛ di-
ctio hebraica hic po
ſita equoca eſt ad vi
noſitatē ⁊ colūbā vt
dictum eſt ī.xxv.
m Uoca.no.pha.
ironice dī hoc.

⁊c.q.d.totū iſtud nō valebit egyptijs:qꝛ dies ille belli ſta
tut⁹ eſt a deo: vt fiat vindicta de eis. y Deuorabit gla-
dius.ſ.regis babylōis egyptioꝝ exercitū. z Et inebri-
abit ſanguine eoꝝ.i.abſqꝫ menſura effundet ſanguinem.
a Aſcēde.hic deſcribit debellatōis grauitas:qꝛ multi fu
erūt interfecti: ⁊ alij vulnerati ꝓ magna pte inſanabiliter
iō ſubdit. a Aſcēde in galaad.vbi abūdabāt medicina
lia. b Et tolle reſinā.i.medicinaꝫ:qꝛ tñ h dī ironice. iō
ſubdit. Fruſtra multiplicas ⁊c. c Audierūt gen.igno.
tuā.ex fuga ⁊ debellatōe. d Ulu.tu⁹.i.ſon⁹ ꝯfuſus fugiē
tiū ⁊ moriētiū. Repleuit trā ⁊ ſbdit cā. e Qꝛ for.ipe.in
fortē.milites ei pharaōis q adhuc nō erāt vulnerati ex fe
ſtinatōe fugiēdi vn⁹ ipellebat aliū ad trā. ⁊ ſic mutuo ſibi
nocebāt. f Uerbū.h ꝯñr deſcribit regni deiectio. ⁊ ſcdo

n Tumultū addu.
tps.i.tps a deo ꝯſtitutū adduxit multitudinē chaldeoꝝ
ad te deſtruēdū.in heb.hr̄. Vocate ibi.ſ.ad bellū pharao
rex. ⁊ ē vocatiui caſus. Tumult⁹.ſ.belli trāſit tps ſtatutū
Dicit h Ra.ſa.ꝙ die ſtatuta debebat egredi rex egypti in
cāpū ꝯ regē babylōis:ſꝫ nō fuit auſus exire: ⁊ ſic ad deriſi
onē ei⁹ dī h ꝙ tps ſtatutū belli trāſijt. o Sic thabor i
mon.⁊c.i.ſic verū ē ꝙ thabor ē ſit⁹ in mōte ⁊ carmel⁹ ꝓpe
mare:ſic veniet deſtructio egypti.iō ſubditur. p Uaſa
trāſmi.fac tibi.i.ꝑpa te ad fugā de tra.Sciēdū aūt ꝙ ſcri
ptura nō loqt h de carmelo vbi māſit nabal q ē ſatis lōge
a mari:ſꝫ de carmelo in q fuit māſio helie:q ē ꝓpinqui⁹ ma
ri mediterraneo. q Uitula ele.atqꝫ for.egy.h dī:qꝛ ppl's
egypti erat petulās ⁊ laſciuus. r Stimulator ab aquilo
ne veniet.i.nabuch.q a pte aqlōis intrauit egyptū ⁊ gla

dlo ſuo ſtimulauit eū. s Mercenarij qꝫ eius ⁊c̄. terra egypti ē ſupra mare terraneū: ꝓpter qđ mercatores de exꝯneis regionibꝰ veniētes ibi morabant̄ ad tp̄s. t Quaſi vituli ſagi. i. diuitijs pleni. v Verſi ſūt ⁊ fugerūt. vnuſqſqꝫ ad terrā ſuā ꝓpter guerrā imminentē: idō ſubdit̄.

ram ſacram receperūt. vn̄ natōes hic expſſe reprehēdunt̄ ꝓpter viciniratē. vel ſaltē humanitatē: qꝛ ſm legē nature hō nō debet alterum ledere ⁊c̄.

In eodē ca. vbi dr̄ in poſtilla. Et tolle reſinam.

Additio. ij.

x Quia dies iterfectōis coꝝ. ſ. q̄tuꝫ ad remanētes i egypto y Vox eius. h̄ ꝯſīr ponit̄ babyloniorūꝫ potētia cuꝫ di. Vox eius. i. fragor ⁊ ſtrepitus exercitus.

F z Quaſi eris ſonabit. i. ſicut tuba eris. a Et cū ſecuribꝰ veniēt ei ⁊c̄. q. di. ſic ligna nō pñt reſiſtere ſecuribꝰ cedētiū. ſic nec egyptus poterit rſiſtere exercitui babyloniorꝝ. b Multiplicati ſunt ſup locuſtas ⁊c̄. in h̄ deſignat̄ magna multitudo exercitus babilonis. c Viſitabo ſup tu. alexā. nomen eſt ciuitatꝭ egypti famoſe. in q̄ erat ppl's multꝰ: idō ſigt̄ h̄ p tumultū. in heb. tn̄ hr̄. Sup tumultū mino. ſic ei vocabat̄ illa ciuitaſ tp̄e hieremie: ſꝫ poſtea p magnū tp̄s alexāder magnꝰ egyptū ſibi ſubiecit ⁊ illā ciuitatē in ptē deſtructā reedificauit ⁊ ampliauit ⁊ ſuo nomine denoīauit: ꝓpt̄ qđ trāſlator qui fuit pꝰ tp̄s alexādri tranſtulit nomē vltimuꝫ qđ erat ⁊ ē famoſum d Et ſup deos eius. i. ſup ydola argētea et aurea q̄ rapuerūt

G

ū. 30. b.

Eſaie. 44. a.

t verſabant̄ i medio eius q̄ſi
v vituli ſaginati verſi ſūt ⁊ fugerūt ſil' nec ſtare potuerūt
x qꝛ dies interfectiōis eorū venit ſup eos tp̄s viſitatiōnis eorū. Vox eius quaſi
y
z eris ſonabit: qm̄ cū exerci
a tu ꝓperabūt: ⁊ cū ſecuribꝰ veniēt ei Quaſi cedētes ligna ſucciderūt ſaltū eiꝰ ait dn̄s: q̄ ſupputari non pōt.
b Multiplicati ſūt ſup locuſtas: ⁊ nō eſt eis numerus Cōfuſa ē filia egypti: ⁊ tradita in manꝰ ppl'i aq̄lonis dicit dn̄s exercituū deꝰ iſrl'.
c Ecce ego viſitabo ſup tumultū alexādrie ⁊ ſup egy
d
e ptū ⁊ ſup deos eiꝰ ⁊ ſup re
f ges eiꝰ ⁊ ſup pharaonē: ⁊ ſup oēs q̄ ꝯfidūt i eo: ⁊ dabo eos i manꝰ q̄rētiū aiam coꝝ: ⁊ in manꝰ nabuch̄. regis babylonis ⁊ in manus
g ſeruoꝝ eiꝰ. Et poſt hec habitabit̄ ſic' diebꝰ p̄ſtinis ait
h dn̄s. Et tu ne timeas ſerue meꝰ iacob: ⁊ ne paueas iſrl'
i Quia ecce ego ſaluū te faciā de longinq̄: ⁊ ſemē tuū de t'ra captiuitatis tue. Et reuertet̄ iacob ⁊ requieſcet ⁊ ꝓſperabit̄ ⁊ nō erit q̄ exterreat eū. Et tu noli timere ſerue meꝰ iacob ait dn̄s qꝛ tecū ego ſuꝫ: qꝛ ego ꝯſumā cūctaſ gētes ad q̄s eie
k
l cite. Te vo non cōſumā ſꝫ
m caſtigabo te in iudicio nec q̄ſi innocēti parcā tibi.

a Quod factū XLVII
eſt v̄bū dn̄i ad hieremiā ꝓpham ꝯ paleſtinos: antequā ꝑcuteret pharao gazā. Hec dic̄ dn̄s Ec
b ce aq̄ aſcēdēt ab aq̄lone: ⁊ erūt q̄ſi torrēs inūdans: ⁊ opiēt t'rā ⁊ plenitudinē eiꝰ
c vrbē ⁊ hitatores eius Clamabunt hoīes ⁊ vlulabūt oēs hitatores t'reā ſtrepitu pōpe armoꝝ ⁊ bellatoꝝ eiꝰ a ꝯmotiōe quadrigarū eiꝰ: ⁊ multitudine rotaꝝ il
d liꝰ Nō reſpexerūt p̄res filios manibꝰ diſſolutis ꝓ ad
e uētu dei in q̄ vaſtabūt̄ oēs philiſtijm ⁊ diſſipabit̄ tyrꝰ ⁊ ſydon cū oībꝰ reliq̄s auxilijs ſuis. Depopulatꝰ ē
f eī dn̄s paleſtinos reliq̄aſ
g iſule capadocie Venit cal
h uiciū ſup gazā ꝯticuit aſcalon: ⁊ reliquie vallis earū.
i
k Vſqꝫ q̄ concideris. O mu
l cro dn̄i: vſqꝫ q̄ nō quieſces

v Bi nos habemus: reſinā. in heb. hr̄ tori qđ ſignat tyriacā ꝓut dictū fuit ſupra in additione ſup ca. viij.

In eo c. vbi dr̄ in poſtil. A facie gladij columbe.

Additio. iij.

A

I N hebreo in h̄ loco ꝓprie dicit̄. A facie gladij colūbe ⁊c̄. nō autē. A facie gladū vinoſi. q̄liter aūt intelligat̄ gladiꝰ colūbe vide. ū. ca. xxv. in additōne vltima.

B

Caplm̄. xlvij.

a Q Vod factū ē
q Hic ꝯſīr hieremias ꝓphetizat ꝯ philiſteos. et p̄ ponit̄ huius reuelatiōis tp̄s: cū dr̄: q factū eſt v̄bū dn̄i ⁊c̄. antequā ꝑcuteret pharao gazam: ⁊ vt dicit Ra. ſa. h̄ fuit tp̄us q̄ nabucho. obſidebat hirl'm: vt dictū eſt ū. xxxix. ⁊ ab illa obſeſſiōe diſceſſerūt chaldei: vt obuiarēt egyptijs veniētibꝰ in auxiliū iudeoꝝ q̄ꝝ occurſū timēs rex egypti ſpoliauit gazā q̄ eſt ciuitas i extremitate t're philiſtinorū v̄ſus egyptū: vtꝫ in deſcriptōe illiꝰ terre ⁊ reuerſus ē in terrā

C

B

chaldei. e Et ſup reges eiꝰ. qꝛ plures reguli erant ſub rege egypti. f Et ſup eos q̄ ꝯfun. in eo. qui venerāt ad eiꝰ auxiliū ſperātes ab eo auxiliari in caſu ꝯſili'. g Et poſt h̄. Hic ꝯſīr ponit̄ regni egypti repatio. qꝛ lꝫ tunc nabuch̄. egyptū vaſtauerit ⁊ nomē regni iude abſtulerit: tn̄ poſtea fuit ab egyptijs habitata. ſ. poſt finē. xl. annoꝝ: ſm q hr̄ Ezech̄. xxix. fuerūt etiā ibi poſtea reges magni ⁊ potētes: vtꝫ in libris Dan̄. ⁊ Mach̄. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄. Et poſt h̄ habitabit̄ ⁊c̄. ⁊ pꝫ lr̄a. h Et tu. Hic ꝯſīr deſcribit̄ ꝯſolatio iudeorū q̄bus ꝓmittit̄ reuerſio a captiuitate baby. cū dr̄. Et tu ne timeas ſerue meꝰ iacob. cuiꝰ cā ſubdit̄.
i Quia ecce egō ſaluū te faciā. ⁊ dr̄ h̄ de iuſtꝭ illiꝰ ppl'i. qꝛ ipij fuerūt deleti. cetera patēt vſqꝫ ibi. k Te vo nō ꝯſumā. totaliter delendo. l Sed caſtigabo te i iudicio. penis tp̄alibus ſm ordinē iuſticie mee. te affligendo.
m Nec q̄ſi innocēti parcā tibi. q. d. qꝛ nō es innocēs ſm veritatē: vel ſic ne iudices te innocentē ſi tibi parcerē.

In ca. xlvj. vbi dr̄ in poſtil. Et ammon ⁊ moabite.

Additio. j.

d D E iſtis ꝯſanguinitatibꝰ tā antiq̄s ſeu bn̄ficijs tam longo tp̄e an̄ receptis q̄ poſtillator allegat nō fit mētio in h̄ loco nec in alijs ſil'ibꝰ: qꝛ talia nō ꝯſueuerūt in memoriā reduci niſi apud eos q̄ ſcptu

ſuā. Cōſequēter ponit̄ vaſtatio philiſtinoꝝ p regē babylonis: cum dr̄. b Ecce aque aſcē. ab aq̄lone ⁊c̄. qꝛ a pte aq̄lonis intrauit exercitꝰ babylonis terrā philiſtinorū q̄ nominat̄ noīe aq̄ꝝ inūdantiū ad deſignādū fortitudinē exercitꝰ ⁊ eiꝰ impetū ſic Eſa. viij. dr̄. Adducet dn̄s ſup eos aq̄s fluminis fortes ⁊ mltas regē aſſyrioꝝ ⁊c̄. c Clama. hoīes ⁊ vlulabūt. ē eī vlulatꝰ ſonꝰ ꝯfuſus ꝓcedēs ex magno timore ⁊ anxietate. d Nō reſpexerūt pa. filios. ad adiuuādum eos ex impotētia. e Et diſſipabit tyrus ⁊ ſydon: iſte ciuitates erant ꝯfederate philiſteis. ⁊ idō diſſipate fuerunt cū eis. f Reliq̄as inſule capodocie. capadoces et philiſtei exierunt de eadē gente: ſm q dr̄ Gen̄. x. de q̄bus egreſſi ſūt philiſtijm ⁊ capturim. i. capadoces. vn̄ h̄ hr̄ in heb. Inſule caphtur ⁊ ꝓpt̄ ꝓpinq̄tatē dictā i auxiliū philiſtinoꝝ venerūt ⁊ cū eis perierūt. g Venit cal. ſup gazā licet eī fuiſſet p̄ ſpoliata p regē egypti: vt dictuꝫ ē poſtea fuit ampliꝰ deſtructa p regē babylonis. h Cōticuit aſcalon. i. ppl's aſcalonis. nō potēs reſiſtere. i Vſqꝫ q̄ ꝯcideris. hic eſt finis v̄ius: ⁊ refert̄ ad terrā philiſtinoꝝ: ⁊ qđ ſequit̄. k O mucro dn̄i. dirigit̄ ad gladiū regꝭ babylōis q̄ dr̄ mucro dn̄i. eo q erat executor diuine iuſticie: vt frequēter dictū ē. ū. l Vſqꝫ q̄ nō quieſces ⁊c̄. ⁊ ſic dicebāt phi

liſtei ⁊ regiones ille gladio babylōis afflicte: ⁊ rñdet ꝓpha m .. Quō quieſcet cum dñs ꝑcepit ei ⁊c̃. q. d. tales occiſiones ⁊ victorias nō facit virtute ꝓpria: ſꝫ diuina. ⁊ ſilr̃ ceſſabit ab occaſionibus ⁊ victorijs qñ ſm ordinē diuine iuſticie puniet ⁊ ipſe.

do. i. exercitus chaldeorū. p Et ꝑibunt valles ⁊c̃. i. habitantes in vallibus ⁊ campeſtribus. q Date florem moab ⁊c̃. i. dicite eū ſimilē flori cuius pulchritudo marceſcit ⁊ deficit ſubito: trāſlatio chaldaica habet ſic. Date coronā moab. q2 egrediēs egrediet: ⁊ eſt hic moab genitiui

Capitm̄. xlviij.

a Ad moab. hic in tercio loco ꝓphetizat cōtra moabitas: ⁊ diuidit in duas ptes: q2 p̄ ponit afflictio moabitarū ab aſſyrijs. ſcdo a chaldeis ibi. Hec dicit dñs.
A Et hoc mō procedit Eſaias ꝓpha contra eos ꝓphetādo. xv. c. ⁊. xvj. c. ⁊ in pluribꝰ ptit ibi verbis ſꝫ poſitis ex q̄ magis apparet Eſaiā ⁊ Hieremiā eodē ſpū ꝓphetaſſe. Primū diuiditur i tres: q2 p̄mo ponit moabitarū vaſtatio. ſcdo vaſtationis rō: ibi. Pro eo enim. tercio ꝓphe ꝯpaſſio ibi. Ideo ſup moab eiulabo. Circa p̄mū noiant plures ciuitates terre moab per quas intelligit ppl's ibi habitās eo mō loquēdi quo dr̃ aliqua ciuitas affligi vel vaſtari qñ ppl's ciuita
ſ. 17. a. tis affligit vel vaſtatur. Dicit igit.
B b Ve ſup nabo. nomen eſt ciuitatis notabilis i terra moab.
c Cōfuſa eſt fortis. ſ. cariathiarim: que erat valde fortis ciuitatis inter alias.
d Cōtra eſebon cogi. malū. ſcꝫ chaldei dicentes adinuicem Venite diſꝑdamus eam ⁊c̃. e Sequet te gladius: q̄tum ad fugiētes ex te f Vox clamoris de orinaim. i. d̄ tali loco egrediēs a morietibus ⁊ fugiētibus. g Per aſcēſum em̄ luith ⁊c̃. nomen eſt montis in moab ad quē multi flentes refugerūt.
b Hoſtes vlulatū cōtritōis audierunt. ſ. chaldei a longe ꝑceperūt clamorē fugiētium. i Et eritis q̄ſi myrice in deſerto. i. ſteriles ab omni bono. in heb. ſic hr̃. Eritis quaſi vaſtitas in deſerto. k Pro eo em̄. Hic ſc̄r ponit dicte vaſtatōis rō: q̄ eſt duplex. vna ex eius vaſtu: alia ex dei ꝯtemptu. ſcōa ibi. Abſciſum eſt. Prima adhuc duplex. p̄ma q2 nimis ꝯfidebant in forralicijs ſuis ⁊ abūdabāt diuitijs: ſcōa q2 habebāt plures viros bellatores natiuos de terra moab: ꝓpter qd̄ nimis ſupbierāt ⁊ iuſtum erat ꝙ punirent ergo primo ponit primū: ſcdo ſcdm: ibi. Quō dicitis. Circa p̄mū dr̃. k Pro eo em̄ ꝙ ha. fi. in mu. tuis ⁊c̃. reputādo eas inexpugnabiles. k Et in theſau. tuis eſt mādo ꝙ inde poſſes bellatores ꝯducere ad reſiſtēdum oi homini. l Tu q̄ꝫ capieris. q2 nulla ptās humana valet cōtra iudiciū dei. m Et ibit chamos. idolū erat moabitarū n In tranſmigratōe. q2 chaldei portauerūt ipm ad terrā ſuā ꝓpter materie ꝑcioſitatē. o Et veniet prę

Ingredere in vaginā tuā ⁊
m refrigerare ⁊ ſile. Quō quieſcet cum dñs ꝑcepit ei aduerſus aſcalonē ⁊ aduerſū maritimas eiꝰ regiōes ibi ꝙ ꝯdixerit illi. XLVIII
a Ad moab. Hec dicit dñs exercituū deꝰ iſrl̃
b Ve ſup nabo: qm̄ vaſtata eſt ⁊ cōfuſa. Capta ē
c cariathiarim ꝯfuſa ē fortis ⁊ tremuit. Nō eſt vltra ex
d ultatō i moab: ꝯ eſebon cogitauerūt malū. Venite ⁊ diſꝑdamꝰ eā d̄ gēte. Ergo
e ſilēſ ꝯticeſces ſequet ꝙ te
f gladiꝰ. Vox clamoris de oronaim vaſtitas ⁊ ōtritio magna Cōtrita ē moab annunciate clamorē puul' eiꝰ
g Per aſcēſum em̄ luit plorans aſcēdet in fletu: qm̄ i
b deſcēſu oronai hoſtes vlulatū ꝯtritōis audierūt. Fu
i gite ſaluate aias vr̃as Et eritis q̄ſi myrice i deſerto.
k Pro eo ei ꝙ habuiſti fidu
k ciā in munitōibꝰ tuis: ⁊ in
l theſauris tuis: tu q̄ꝫ capie
m n ris. Et ibit chamos i trāſmigratiōꝫ: ſacerdotes eiꝰ
o ⁊ pricipes eiꝰ ſil' Et veniet ꝑdo ad omnē vrbē: ⁊ vrbs
p nulla ſaluabit ⁊ ꝑibūt valles ⁊ diſſipabunt cāpeſtria
q qm̄ dixit dñs. Date florē moab: q2 florēs egrediet ⁊ ciuitates eiꝰ deſerte erūt ⁊ i
r bitabiles. Maledictꝰ q̄ facit opꝰ dñi fraudulēt: ⁊ maledictꝰ q̄ ꝓhibꝫ gladiū ſuū
s a ſanguie. Fertilis fuit mo
t v ab ab adoleſcētia ſua ⁊ req
x euit i fecibꝰ ſuis. Nec trāſfuſus ē de vaſe in vas: ⁊ in
y trāſmigratōꝫ nō abijt. Ic
z circo ꝑmāſit guſtꝰ eiꝰ i eo:
a b ⁊ odor eiꝰ nō eſt imutatus
c Proptea ecce dies veniūt
d dic dñs ⁊ mittā ei ordinatores ⁊ ſtratores lagūcularū ⁊ ſternēt eū: ⁊ vaſa eiꝰ ex
e haurient ⁊ lagūculas eorꝫ
f collidēt Et ꝯfūdet moab
i a chamoſ ſic ꝯfuſa ē domꝰ iſrl' a bethel i q̄ hēbat fidu
b ciā quō dicitꝭ: fortes ſumꝰ ⁊ viri robuſti ad ꝑliādum.
i Vaſtata ē moab ⁊ citates
k illiꝰ ſuccēderūt ⁊ electi iu
l uenes eiꝰ deſcēdert: i occaſiōe ait rex dñs exercituū nomē eiꝰ Prope ē interitꝰ moab vt veniat ⁊ malū eiꝰ
m velocit accurret nimis Cōſolami eū oēs q̄ eſti i circuitu eiꝰ ⁊ vniuerſi q̄ ſcitꝭ no
n mē eiꝰ dicite Quō ꝯfracta

caſus: ⁊ ē ſenſus. Regnū moab dabit alteri: et ſic egrediet a dignitate regia.
r Maledictꝰ q̄ facit opus dñi fraudu. opꝰ dei dr̃ deſtructio moab eo ꝙ procedebat ſm ordinē diuine iuſticie. cuiꝰ executor erat exercitus chaldeorꝫ: iō ſubdit. Maledictus q̄ ꝓhibet gla. ſuū a ſan. ſcꝫ moabitarū. Cōſeq̄nter reuertit ad deſcribēdū eiꝰ diuitias de q̄bus ſupbierat dr̃.
s Fertilis fuit moab. ſcꝫ diuitijs.
t Ab adoleſcentia ſua. i. a tpe q̄ cepit eē ppl's noiatus.
v Et req̄euit in fecibus ſuis. i. q̄ete poſſedit diuitias ſuas: q̄ feces dicunt eo ꝙ
C pſtāt fomentū oibꝰ vicijs. 3. Regū. 12. g.
x Nec eſt tranſfuſus ⁊c̃. loquit de eo ſm metaphorā vini qd̄ nō ē trāſfuſū de vno vaſe ad aliud: eo ꝙ nō fuerat trāſlatꝰ de terra ſua ad aliā p captiuitatē
y Icirco ꝑmanſit guſtꝰ eiꝰ. i. ſapor eiꝰ
z In eo. p qd̄ deſignat appetitus eiꝰ ⁊ inclinatio ad vicia q̄bus diuitie pſtāt fomētū. j. ad Thim. vj Qui volunt diuites fieri incidūt i laqueum ⁊ tentatōes dyaboli: ⁊ in deſideria mala ⁊ nociua ⁊c̃.
a Et odor eius. ſ. fama. b Non eſt immutatus. ab antiquo em̄ erāt diffamati de vicijs carnalibus.
c Propterea ecce dies veniūt de ꝓpinquo. d Et mittam ei ordinatores ⁊ ſtratores laguncularū ⁊ ſternēt eum lr̃a hebraica planior eſt q̄ eſt talis. Mittā euacuatores et euacuabūt eū. iſti fuerūt aſſyrij q̄ euacuauert eū diuitijs.
e Et lagunculas eorum collident. ſ. hoies poſſeſſores diuitiarum vel loca vbi diuitie ꝯſeruabant. hec oia deſtruxerunt aſſyrij. f Et ꝯfundet moab a chamos. ſ. ꝓpter cultum idoli chamos. g Sicut ꝯfuſa eſt domus iſrl' a bethel ſ. ꝓpter cultum vituli aurei in bethel: ſm ꝙ habet. iij. Reg. xij. h Quō dicitis. Hic ponit ſcōa rō deſtructionis moab que eſt iactantia de fortitudine bellatorum ſuorum. cum dr̃. Quō dicitis fortes ſumus ⁊c̃. q. d. p effectuꝫ apparebit ꝯtrarium: ideo ſubdit.
i Vaſtata eſt moab ⁊ ciuitates illiꝰ ſuccēderūt. ſ. aduerſarij. k Et electi iuuenes eius. ſ. moab. l Deſcēderūt. a ſupbia ſua. l In occaſione. a ſuis aduerſarijs.
m Conſolamini eū. ironice loquit ꝓpter qd̄ ſubdit.
n Dicite. Quō ꝯfortata eſt virga fortis. ſ. ptās moab.

o eſt virgo fortis: bacul⁹ glo-
p q ſus. Deſcende de gloria: et ſe-
r de in ſiti habitatio filie dibon
quoniam vaſtator moab aſcendet
ad te: diſſipabit munitiones
s tuas. In via ſta: et proſpice
habitatio aroer. Interroga fu-
gientem et ei qui euaſit: dic quid
t accidit. Confuſus eſt moab
v quoniam victus eſt. Vlulate et cla
mate annunciate in arnon
quoniam vaſtata eſt moab: et iudi
cium venit ad terram campeſtrem
ſuper elon et ſuper iaſa et ſuper me
phat et ſuper dibon et ſuper na
bo et ſuper domum deblathai
et ſuper cariathai et ſuper beth
gamul et ſuper bethmaon et
ſuper carioth et ſuper boſra: et
ſuper omnes ciuitates terre mo
x ab que longe et prope ſunt. Abſci
ſum eſt cornu moab calice
y ire domini: et brachium eius contri
z tum eſt ait dominus. Inebriate eum
z a quoniam contra dominum erectus eſt: et alli
b c det manum moab in vomitu
d ſuo: et erit in deriſum etiam
ipſe. Fuit enim in deriſum tibi
iſrael: quaſi inter fures repiſſes
e eum. Propter verba ergo tua que
f aduerſum illum locutus es: ca-
g ptiuus duceris. Relinquite
h ciuitates et habitate in petra
i k habitatores moab: et eſtote qua
ſi columba nidificans in ſummo
ore foraminis. Audiuimus ſu
perbiam moab ſuperbus eſt valde
l Sublimitatem eius et arrogan
m n tiam: et ſuperbiam et altitudinem
cordis eius ego ſcio ait dominus
o Iactantiam eius eo quod non ſit
iuxta eam virtus eius: nec iuxta
quod poterat conata ſit facere
p Ideo ſuper moab eiulabo et ad
moab vniuerſam clamabo:
q ad viros muri fictilis lamen
r tantes. De planctu gazer plo
rabo tibi vinea ſabama.
s t Propagines tue tranſierunt
mare vſque ad mare iazer per
uenerunt. Super meſſem tuam et
vindemiam tuam predo irruit.
v Ablata eſt leticia et exulta
tio de carmelo et de terra mo
ab: et vinum de torcularibus
x ſuſtuli. Nequaquam calcator
vue ſolitum celeuma canta
y bit. De clamore eſebon vſ
que eleale et iaſa dederunt vo
z cem ſuam a ſegor vſque ad oro-
a b naim vitulam conſternantem: aque
c quoque nemrim peſſime erunt. Et
auferam de moab ait dominus: of-
ferentem in excelſis et ſacrificantem
a dijs eius. Propterea cor
b meum ad moab quaſi tibia reſ
reſonabit: et cor meum ad vi
ros muri fictilis dabit ſonitum
c tibiarum: quia plus fecit quam potuit
d e iccirco perierunt. Omne enim
caput caluicium: et omnis bar-
f ba raſa erit. In cunctis ma

o Baculus glorioſus .i. ſceptrum regni eius ſuperbum. p Deſcende de gloria. in confuſione. q Sede in ſiti .i. in penuria que ſuperbiſti ex nimia abundantia. r Habitatio filie dibon. nomen eſt ciuitatis famoſe. s In via ſta etc. loquitur de populo moab per modum hominis in pauore et anguſtia exiſtentis: qui proſpicit hinc et inde aduidendum ſi veniat aliquis vnde poſſit aliquid conſolabile audire frequenter tamen audit contrarium: et ſic fuit in propoſito: ideo ſequitur. t Confuſus eſt moab etc. reſponſio interrogati.

B

v Vlulate et clamate etc. vt omnes preparent ſe ad fugam. eo quod ciuitates fortes ſunt deſtructe. et nominantur in littera et patet. x Abſciſum eſt. Hic ponitur ratio deſtructionis moab que accipitur ex eius contemptu et infidelitatis: cum ſubditur.

x Abſciſum eſt cornu moab .i. ſuperbia eius eſt deiecta.

y Et brachium eius contritum eſt .i. fortitudo eius eſt contrita.

z Inebriate eum. ſcilicet calice ire domini. iſtud tamen in aliquibus libris ponitur in textu. et hoc fuit per ignorantiam ſcriptorum qui hanc gloſam interlinearem textui interſeruerunt: ſicut et in multis alijs locis ſcripture. z Quoniam contra dominum erectus eſt. per ſuperbia eum contemnendo. a Allidet. ſcilicet dominus. a Manum moab .i. poteſtatem eius.

E

Eſaie.6.b.

c In vomitu ſuo .i. hoc proſequitur metaphoram hominis inebriati: qui reijcit ea que habet interius: ſic ex dei iuſticia moab fuit diuitijs et virtute vacuatus. d Et erit in deriſum. etiam ipſe cuius cauſa ſubditur. fuit enim in deriſum tibi iſrael. quando captiuatus fuit a rege ſalmanaſar ſecundum illud Eſa. xxxiij. Ve qui ſpernis nonne et ipſe ſperneris? e Propter verba ergo tua. contemptibilia contra iſrael. f Captiuus duceris. ſicut et ipſe. ideo ſubditur. g Relinquite ciui. et eſtote ſicut colum. nidi. in ſum. ore fora. quod exponens Ra. ſa. dicit quod in ripis fluuiorum ex cauatione aque fiunt foramina: et quando fluuij multum decreſcunt ſunt ſatis alta ab aqua: et ibi nidificat columbe: ſed quando creſcit fluuius intrat aqua et aufert nidum ſecum: ſic populus moab per inundantiam exercitus aſſyriorum de terra ſua fuit tranſlatus. Alij autem expo- nunt aliter cum dicitur. h Habitare in petra .i. in rupibus altis. i Habitatores moab. qui ſolebatis habitare in ciuitatibus delicatis. k Et eſtote quaſi columba nidifi. in ſum. i. in altiori loco rupis. vbi homines armati non poſſunt aſcendere et vos ſequi. q. d. non poteſtis aliter euadere: propter quod reuertitur ſcriptura ad increpandum ſuperbiam moab: cum dicitur. Audiuimus ſuperbiam etc. l Sublimitatem eius. in ſtatu. l Et arrogantiam. in affatu. m Et ſuperbiam. i. effectu. n Et altitudinem cordis in cogitatu. o Iactantiam eius etc. in hebr. habetur. Ira eius iniuſta et fortitudo eius non ſic fecit: quod ſic exponit Ra. ſa. Ira eius .i. odium contra populum iſrael. Iniuſta quia magis debuit populum iſrael diligere tanquam gratus de beneficijs que fecit abraam erga loth patrem ipſius moab quem captum ab hoſtibus eripuit Gen. xiiij. et de ſubuerſione ſodome ſuis precibus liberauit Gen. xix. p Ideo. hic ponitur compaſſio hieremie que moabitis compatiebatur eo quod videbat in ſpiritu chriſtum deſceſurum de ruth moabitide: de qua genuit booz obeth et obeth yeſſe patrem dauid: ſicut dictum fuit plenius Eſa. xv. et hoc eſt quod dicitur. p Ideo ſuper moab eiulabo .i. flebiliter clamabo. q Ad viros muri fictilis .i. ad moabitas habitantes ciuitates edificatas et clauſas de lateribus coctis. r De plan. gazer etc. nomen eſt loci vbi eſt vinearum abundantia. s Propagi. tue. i. viri tui fortes qui ſic vocat ex vineis ibi abundantibus. t Tranſierunt mare. in captiuitatem ducti v Et exultatio de carmelo. nomen eſt loci in moab alius a carmelo qui eſt in iudea. x Nequaquam etc. celeuma cantabit. eſt autem celeuma canticum vindemiatorum quando abundant in vino. et per hoc intelligitur deſtructio vinearum et captiuatio hominum. y De clamore eſebon etc. nomen eſt ciuitatis populoſe: propter quod clamor populi in eius deſtructione longe fuit diffuſus. z Et a ſagor vſque ad oronaim. que eſt locus in profundo moab. a Vitulam conſternantem. hoc dicitur eo quod ſegor fuit ſubuerſa cum ſodoma. Sciendum tamen quod ſegor non erat in terra moab: ſed in extremitate iudee verſus terram moab. b Aque nemrim peſſime erunt. propter multitudinem ſanguinis humani ibi currentis. c Et auferam etc. offerentem in excelſis etc: ibi enim idola colebantur.

Eſaie.16.

F

Eſaie.1

a Propterea cor meum ad mo. per compaſſionem. b Quaſi tybia eris reſonabit. alte clamando: et reſumit hoc propheta modum ſue compaſſionis: ſicut ſolet fieri in carminibus lugubribus: vbi principium in proſequendo reſumitur. c Quia plus fecit quam potuit .i. attentauit aliqua mala que perficere non potuit: quia tamen ſibi eſt imputandum ac ſi feciſſet: ideo ſubditur. d Iccirco perierunt. moabite e Omne enim caput etc. illi enim qui antiquitus ducebantur captiui radebantur contra ad capillos et barbam: ſecundum quod dicitur Deut. xxxij. De captiuitate nudati inimicorum capitis. f In cun. ma. colliga. etc. capti enim in bello ducuntur colligati. et cilicio ſeu ſacco induti. ſubtractis eis veſtibus precioſis. cetera patent in littera

g Hec dicit. Hic dñr ponit deſtructio moabitarū p regē babylonis. q̄ fuit magno tpe pᵒ pdictā. iō dr. b Ecce q̄ſi aq̄. volabit. qꝛ exercitus babylonis velociter ꝛ ſine ipedimēto ꝯ moab venit. i Et exten. alas ſuas. i. acies q̄ ordinate vocāt ale. k Et erit coꝛ ꝛc. ſicut coꝛ mul. pturi-

nite illā occupauerūt violēter ꝛ iniuſte. idō ſeqtur pena eꝛ dr. e Ideo ecce dies veniunt. in breui. f Et au. faſu. rabbach. ciuitas erat metropolis in regno ammon. g Fremitū plij. quē ſuſtinē nō poterit. iō ſeqt. h Et erit i tu. diſſipata. ſic. n. ē i hebreo aliq̄ libri hñt tumultū ꝛ male

en. i. valde timidū et anxiū. l Et ceſ. mo. eē ppl's. q. d. ita pauci remanebūt q' dici ppl's non potuerunt m Qm̄ ꝯ dñm lo. ē ex ſupbia eṁ pcedit blaſphemia. n Pauoꝛ ꝛ fo. ꝛc. i. tot periculaꝛ ex diuerſis ptibus occurrēt moabitis q' ſi euadent aliq̄ capientur in alijs. o Adducā ꝛc. viſitationis coꝝ. i. punitionis pctōꝝ ſuoꝝ. p In vm. eſebō. ſte. de la. fugiētes. eſebō eṁ erat ciuitas fortis. ppt qd mlti ne caperent a chaldeis cōfugerūt ad eā. vt ibi q̄ſi in vmbra ptegerētur: ppt qd nabucho. iratus illā ſuccēdit ꝛ ſilr ſeon ad quā ſilr aliq̄ fugerāt ppt eius fortitudinē. q Et deuora. partē moab. id ē magnā partē populi refugiētis ibi. r Et verticē. i. ciuitatē regni capitaneā s Filioꝝ tumultus. ſic noiabat eo q' erat ibi poplus multus. t Periſti pop. chamos. ſic noiat ab idolo quod colebat. v Et cōuer. cap mo. ꝛc. hoc addit in fine ad oñdendū q' ppl's moab repareť futuris tpibus. ꝛ ſubdit ꝯcluſio huius capituli. x Hucuſq; iu. moab. i. ab illa q̄ vētura ſunt ſuper eam ex ordinatiōe diuine iuſticie.

G

Eſa.24.c.

A

Capitulum. xlix.

a D filios ammon. h in q̄rto loco ponit pphetia cōtra ammonitas ꝛ alias q̄tuoꝛ gētes. ꝛ idō diuidit iſtud capitulū in q̄nq; ptes q̄ patebūt pſequēdo. In pma aūt pte ponit pphetia ꝯ ammonitas q̄ debuerūt diligere ꝛ iuuare ppl'm iſrl'. ppter beneficia q̄ fecit abraā loth pri eoꝝ vt dictū ē ca. pce. ꝛ ipi magis nocuerūt eis nō ſolū gaudēdo de coꝝ infortunijs ſ; etiam terrā coꝝ in pte occupādo. ppt qd dr h. a Ad fi. ammō. ꝛ ē verbū dñi ad aduerſarios coꝝ. diuinā iuſticiā exequentes. b Nūq̄d nō fi. ꝛc. q. di. imo. ideo ſubdit. c Cur igit ꝛc. melchō. i. rex coꝝ. ſ. ammonitaꝝ. melchon. n. interptat rex coꝝ. ꝛ aliq̄ñ accipit p idolo ammonitaꝝ aliq̄ñ p rege ipoꝝ. d Gad. i. hereditatē gad. accipit. n. tribᵒ gad hereditatē vltra iordanē pe ammonitas. ppter qd ammo

nibus colligatio: et ſup oē
doꝛſum ciliciū. ꝛ ſup oia te
cta moab ꝛ in plateis eius
ois planctᵒ: qm̄ cōtriui mo
ab ſicut vas inutile ait dñs
Quō victa ē ꝛ vlulauerūt?
Quō deiecit ceruicē moab
ꝛ confuſus ē? Eritq; moab
in deriſum: ꝛ i exemplū oi
g bᵒ in circuitu ſuo. Hec dic
h dñs. Ecce q̄ſi aq̄la volabit
i ꝛ extēdet alas ſuas ad mo
ab. Capta ē carioth ꝛ mu
k nitōes comphēſe ſunt. Et
erit coꝛ fortiū moab in die
illa ſicut coꝛ mulieris pturi-
l ētis. Et ceſſabit moab eē
m ppl's: qm̄ ꝯ dñm gl'iatus ē
n Pauoꝛ ꝛ fouea ꝛ laq̄us ſu
p te o habitatoꝛ moab: ait
dñs. Qui fugerit a facie pa
uoris cadet in foueā: ꝛ qui
cōſcēderit de fouea capiet
o laqueo. Adducā. n. ſuper
moab annū viſitatōis coꝝ
p ait dñs. In vmbra eſebon
ſteterūt de laq̄o fugientes
qꝛ ignis egreſſus ē de eſe-
bō. ꝛ flama de medio ſeon
q et deuorauit partē moab ꝛ
r s verticē filioꝝ tumultᵒ. Ve
t tibi moab Periſti popule
chamos. qꝛ cōphenſi ſunt
filij tui ꝛ filie tue in captiui
v tatē. Et cōuertā captiuita
tem moab i nouiſſimis die
x bus ait dñs. Hucuſq; iu
dica moab. Ca. XLIX
a D filios āmon. h dic
a dñs. Nūq̄d nō filij ſē

iſrael: aut heres non eſt ei
c Cur igit hereditate poſſe
d dit melchō gad ꝛ ppl's eiᵒ
e in vrbibᵒ eiᵒ hitauit? Ideo
ecce dies veniūt in te dicit
f dñs ꝛ auditū faciā ſup rab
g bach filioꝝ āmon fremitū
h plij. Et erit i tumultū diſſi
i pata: filieq; eiᵒ igni ſuccen
k dent: ꝛ poſſidebit iſrl' poſ
l ſeſſores ſuos ait dñs. Vlu
la eſebon qm̄ vaſtata ē hai
Clamate filie rabba accin
gite vos cilicijs. Plāgite
m n ꝛ circuite p ſepes: qm̄ mel
chon i trāſmigratiōē duce
tur ſacerdotes eiᵒ ꝛ princi
o pes eius ſil'. Quid gloria
p ris in vallibᵒ? Defluxit val
q lis tua filia delicata: quem
r s cōfidebas i theſauris tuis
t ꝛ dicebas. Quis veniet ad
me. Ecce ego inducā ſup
te terroꝛē ait dñs deus ex
ercituū ab oibus q̄ ſunt in
v circuitu tuo: ꝛ diſpergimini
ſinguli a cōſpectu vr̄o. nec
erit qui cōgreget fugiētes
x Et poſt hec reuerti faciam
fugiētes ꝛ captiuos filioꝝ
y āmō ait dñs. Ad idumeā
Hec dicit dñs exercituum
z Nūquid nō vltra ē ſapia i
theman Perijt cōſilium a
filijs. Inutilis fcā ē ſapia
coꝝ. Fugite ꝛ terga vertite
a deſcēdite in voraginē hita
toꝛes dedam: qm̄ pditiōē
eſau adduxit ſup eū tpus
b viſitationis eius. Si vin-

i Filieq; eiᵒ. i. ciuitates ꝛ ville ſub ea exiſtentes. k Igni ſuc. ꝛ poſſi. ꝛc. h fuit ipletū tpe machabeorū q̄ aliq̄s de ammonitis ſibi ſubiecerūt. l Vlula eſebon ꝛc. hai nomē ē cuiuſdā fortalicij ppinq̄ ciuitati eſebon. idō ex deſtructōe eiᵒ iminebat deſtructio eſebon. m Circu. p ſepes tā q̄ vagabūde ꝛ fugitiue. n Qm̄ mel. i trāſ. ducet. erat ei idolū de materia pcioſa ppt qd fuit aſportatū ab aduerſarijs. o Quid glo. in valli. in terra ei illa erāt valles fertiles in bonis de q̄bᵒ gloriabāt ſ; hoc excludit cū ſb dit. p Defluxit val. tua. i. a bonis ſuis eſt euacuata. q Filia deli. i. gens ammonitaꝝ delitijs carnalibus intenta. r Que ꝯfide. d. theſau. tuis. tā de naturalibᵒ ſicut ſunt congregatio bladi vini et olei. q̄ de artificialibus. ſicut ſunt cōgregatio pecunie auri ꝛ argēti. s Et dice. p ſupbia. t Quis ve. ad me. i. nullus audebit me iuadere. ſ; cōtrariū inducit cū dr. Ecce ego inducā ſup te terrorem ꝛc. v Diſpgimini ſing. a ꝯſpe. vr̄o. ita q' nullus videat aliū deceтero. x Et pᵒ hec ꝛc. h dr ad aliquā ammonitarū ꝯſolationē reſpectu tamen futuri tpis. y Ad idumeā; hec ē ſecunda pars in q̄ ponit pphia ꝯ idumeos q̄ debuerūt filios iſrl' diligere. eo q' deſcenderunt ab eſau iſrael' fratre. ꝛ ipi ecōtrario oderūt eos. ppter qd dñs eos infatuauit vt neſcirēt iuenire cōſiliū ꝯ iminēs piculū. ꝛ h ē qd dr z Nunq̄d nō ꝛc. q. d. nō. ꝛ tamē i illa ciuitate vigebat ſtudiū ſapientie. ꝛ quia deficiēte cōſilio contra periculū non reſtat niſi fuga. ideo ſubditur. fugite. a Deſcē. in vora. i. in abyſſum maloꝝ. vel ad litterā. In voraginē. i. in loca ſubterranea vos abſcondēdo. b Si vinde. ꝛc. q. d. ſi vindemiatores vel fures introiſſent ad te aliquid tibi reliquiſſent. Sed hoſtes tui ita ſcrutabūtur omnia occulta tua q' nihil remanebit ibi nec etiam homines: ideo ſubditur. Vaſtatum eſt ſemen eius ꝛc.

B

c ꝛelinque pupillos tuos.qꝛ eni viri occidunt ſeu in captiuitatē ducunt paruuli ⁊ mulieres relinquunt ẜm modū bellādi rōnabilē. vnde in hyſtoria ſancti ſilueſtri dr̄ ꝙ hoc erat ſtatutū in bellis romanoꝝ vt quicūqꝫ occidiſſet infantem capitali ſentētia puniret.ꝑ hoc ꝙ dr̄. ꝛelinque pupillos ⁊c̄. dat intelligi ꝙ oēs viri ſint occidendi vl' captiuādi ita ꝙ ſolū remaneāt mulieres ⁊ paruuli. d Et ego.fa.eos vi.ꝓpriū eſt.n.ipſius dei innocentibꝰ in neceſſitatꝭ tpe ꝓuidere. ⁊ ſubdit ratio talis punitiōis cū dr̄. e Ecce q.
C nō erat iudi.vt bi. calicez.i.nō meruerant mortis ſeu captiuitatis penā. ſicut hieremias innocēs fuit incarceratus et baruch cū ipo ad mortē queſitus.vt dictū ē ſ.xxxvj. f Et tu quaſi inno.relinque. cuꝫ tamē multa iniq̄ feceris. Cetera patent vſqꝫ ibi. g In male.erit boſra .i.exemplū maledictiōis. vt cū aliq̄s maledicꝫ ali
Abdie.i.a. cui ciuitati dicet. ſic fiet de ea ſicut de boſra. Dicit aūt h ra.ſa. ꝙ boſra eſt ciuitas in moab. ſꝫ ponit h i punitione idumee qꝛ de ea fuit natꝰ vnꝰ edom rex.ẜm ꝙ dicit Geñ.
Eſa.47.c. xxxvj. ⁊ regnauit ꝓ eo iacob de boſra. pt tñ dici ei ꝙ eſt alia ciuitas idumee eiuſdē
B tamē nois.in diuerſ
Abdi.i.b. eñ terris ſunt ciuita
i.51.f. tes eiuſdē nominis. h Audi.au.a dño. verbum eſt hieremie i Et lega.ad gē.miſ.
ſ.15.c.et ſum. denūciādo ex ꝑ
19.c.i.50.c. te dei. vt veniant ad deſtructionē idumee ideo ſubditur. k Ecce eñ puu. dedi te in gentibꝰ q̄ ſolebas eſſe maximus. l Cōtemptibilē.q̄ eras honoratꝰ. cuius cauſa ſubditur. m Arrogātia tua dece.te.qꝛ excecat intellectū. n Quia ha.in cauer.petre.i.in locis inacceſſibilibus ⁊ inexpugnabilibus. o Et app̄.ni.al.col.i. indebiti tibi honoris.ſed magis deijcieris:ideo ſubdit.Cū exaltaueris ⁊c̄.⁊ patet littera vſqꝫ ibi. p Ecce q̄ſi leo aſcēdet.i.rex babylonis q̄ deſignat nomie leonis.eo ꝙ hēbat ſignū leonis in vexillo vt dictū ē ſ.iiij. q De ſu.ior.id ē ad ſiītudinē iordanis itumeſcētis.q̄ tunc opit terrā iuxta poſitā.⁊ ꝑ h deſignat ꝙ rex babylonis vēturus ſit cū tāta multitudine ⁊ ptāte ꝙ abſorbeat idumeā qꝺ notat cū dicit r Ad pul.robuſtā.eo ꝙ ibi erāt ciuitates pulcre ⁊ fortes s Et q̄s erit ele.i.pnceps in idumea. t Quē ꝑpo.ei. vt ei reſiſtat ⁊ ꝑualeat.q.d.nullꝰ.eo ꝙ iſte eſt executor mee iuſticie ⁊ ꝓcedens mea virtute.ideo ſubditur.

demiatores eius veniſſent ſup te: ñ reliq̄ſſent racemū ſi fures in nocte rapuiſſent qꝺ ſufficeret ſibi. Ego vo diſcoopui eſau ⁊ reuelaui abſcōdita eiꝰ ⁊ celari nō poterit: vaſtatū eſt ſemen eius ⁊ frēs eiꝰ ⁊ vicini eius ⁊ nō
c erit ꝛelinq̄ pupillos tuoſ
d ⁊ ego faciā eos viuere ⁊ vidue tue in me ſpabūt. qꝛ h
e dicit dñs. Ecce q̄bꝰ ñ erat iudiciū vt biberent calicē:
f bibētes bibēt: ⁊ tu q̄ſi inocēs relinq̄ris.nō eris inocēs:ſꝫ bibēs bibes. qꝛ per memetipm iuraui dic dñs ꝙ in ſolitudinē ⁊ in obpro
g briū ⁊ in deſertū ⁊ in maledictōez erit boſra: ⁊ oēs ciuitates eiꝰ erūt in ſolitudi
h nes ſempit'nas ‖ Auditū au
i diui a dño ⁊ legatꝰ ad gentes miſſus ſum.ꝯgregami ⁊ venite ꝯ eā ⁊ ꝯſurgamꝰ i
k pliū. Ecce.n. puuluꝫ dedi
l te in gētibꝰ: ꝯtēptibilē int'
m hoies ‖ Arrogātia tua decepit te et ſupbia cordis tui:
n q̄ habitaſ i cauernis petre
o ⁊ app̄hēdere interis altitudinē collis ‖ Cū exaltauerꝭ q̄ſi aq̄la nidū tuū inde detrabā te dicit dñſ. Et erit idumea deſerta ‖ Oīs q̄ tranſibit ꝑ eam ſtupebit ⁊ ſibilabit ſup oēs plagas eiꝰ: ſicut ſubuerſa eſt ſomoda et gomorra ⁊ vicine eiꝰ ait dñs Nō hitabit ibi vir: ⁊ nō incolet eam filius hominis.
p Ecce q̄ſi leo aſcēdet de ſup
q r bia iordanis ad pulcritudinē robuſtā: qꝛ ſubito cur
s rere faciā eū ad illā. Et q̄s
t erit electus quē ꝑponā ei?
v quis.n.ſilis mei ⁊ q̄s ſuſti
x nebit me. et q̄s eſt iſte pa
y ſtor q̄ reſiſtat vultui meo? Propterea audite cōſiliū dñi quod iniit de edō ⁊ cogitatōes eiꝰ q̄s cogitauit
z de hitatoribꝰ themā. Si ñ
a deiecerint eos puuli gregꝭ
b niſi diſſipauerint cū eis hi
c taculū eoꝝ. A voce ruine eoꝝ ꝯmota ē terra: clamor in mari rubro auditꝰ eſt vo
a cis eius. Ecce q̄ſi aq̄la aſcē
b det: ⁊ euolabit: et expādet
c alas ſuas ſup boſrā. ⁊ erit
d cor fortiū idumee in die il
e la q̄ſi cor mulierꝭ pturientꝭ
f g ‖ Ad damaſcū. Confuſa eſt
h emath ⁊ arphat: qꝛ auditū
h peſſimū audierūt. Turba
i ti ſunt in mari: ꝑ ſolitudie
k q̄eſcere nō potuit ‖ Diſſoluta ē damaſcus ꝟſa in fugā tremor app̄hendit eā. an
l guſtia et dolores tenuerūt
m eā q̄ſi pturiētē. Quō dereliquerunt ciuitatem lauda
n bilem: vrbem leticie. Ideo cadent iuuenes eius i pla
o teis eius: ⁊ oēs viri prelij

v Quis eſt ſi.mei.q.d.nullus. x Et quis eſt iſte paſtor id ē idumee rector. y Qui reſiſtat vultui meo.q.d.nullus.ideo ſequitur poſtea. z Si non deiece.eos.ſcꝫ idumeos. a Paruuli gregis.i.minimi de exercitu mea virtute ꝓcedentes. b Et ni.diſ.cū eis hit.⁊c̄.i.ciuitates et fortalicia idumeoꝝ. q.d.niſi fiat ita ñ credat mihi.q̄ tñ ſum veritas ipa. c A vo. rui.eoꝝ cōmo.eſt terra. qꝛ rumor huiꝰ ſtatim fuit diffuſus ad habitētes in terra. et nauigantes in mari. a Ecce q̄ſi aq̄la.⁊c̄. id ē rex babylonis fortiter et celerit' veniet ꝯ idumeā. b Et expan.alas ſuaſ.i.acies ſuas. c Sup boſram ciuitatē regiam d Et erit ⁊c̄.ſ.q̄ñ debebūt reſiſtere ⁊ bellare. e Quaſi cor mu.ptu.i. pauiduꝫ ⁊ anxiū nimis. f Ad damaſcū. Hic conſequēter ponit ꝓphetia ꝯtra ſyros q̄ multa mala intulerūt iudeis. vt patet.iij. Regū ⁊.iiij.in pluribꝰ locis ⁊ hoc ē qꝺ dr̄. Ad damaſcū. erat eñ ciuitas metropolis ſirie ẜm qꝺ dr̄ Eſa.vij. Caput ſyrie damaſcus ⁊ ideo ꝓphetādo ꝯ damaſcū ꝓphetizat cōtra totam ſyriam. E
g Cōfuſa ē ema.et arphat.noīa ſūt ciuitatū ſyrie. h Quia au.peſ.au.ſ.captionē damaſci que erat metropolis. h Turbati ſunt in mari.i.hitantes in q̄buſdā inſulis maris ſyrie ꝓpinquis ⁊ ſub eius dñio exiſtētibus. ꝓpt qꝺ audita vaſtatione ſyrie turbati fuerunt. i Preſo.ꝑit.quieſce. non potuit.ſ. populꝰ ibi habitans timens ne ad ipm ꝑueniret gladius. In hebreo autē habetur. Sicut mare turbatū quieſcere nō potuit.ſ.populus exiſtēs in emat et arphat. ⁊ eſt littera plana:quia non leguntur tales inſule fuiſſe ſub dominio ſyrie. k Diſſoluta eſt damaſcus pre timore qui diſſoluit virtutē animi ⁊ corpis. ideo ſubdit Verſa eſt in fugam ⁊c̄. l Dolores te.eam quaſi parturientem.que patitur dolorem maximum et anguſtiam.
m Quō dereliquere.ciui.laudabilem. id ē damaſcū metropolim vbi habitauerunt abundāter ⁊ iocoſe. In hebreo habet. Quō nō ē fortificata ciuitas laudabilis ⁊c̄.quia nō fuit ſufficienter munita a ciuibus contra hoſtes. ⁊ ſic intelligitur quod dicit hic. m Quō dereliq̄.ciuitatem.ſ.ſic immuniā.vnde ſubdit. n Ideo cadent iuue.eius in pla. eius.eo ꝙ hoſtes de facili introibunt. o Et omnes viri prelij conticeſcent.non potentes reſiſtere.

p Et ſuccendã ignẽ in muro damaſci.i.domib⁹ muro ad-
herentibus. p Et deuorabit menia benadab.fuit enim
benadab rex ſyrie magnus ⁊ potẽs.vt hʒ.iij.Regũ.xx.⁊ fe
cit magna edificia in damaſco que tunc fuerunt combuſta
r Ad cedar.Hec ẽ pars quarta hui⁹ca.in qua ꝓphetizat

l Ecce ego confrin.arcũ elam.id eſt eius poteſtatẽ q̃ de-
ſignatur per arcum.eo ꝙ erant optimi ſagittarij. k Et
inducam ſuper elam quatuor ventos.id eſt aduerſarios a q̃
tuor ventis. l Et venti. cos. eijciendo eos longe a ter-
ra ſua.cetera patent vſq; ibi. m Et po.ſo.meum in elã.

ꝯ ſaracenos q̃ meli⁹
dicerent agareni. q̃a
deſcenderũt ab abra
f am per yſmael filiuʒ
agar ãcille.ʒ ipi vſur
pauerũt nomẽ a ſara
libera.cedar autẽ fu-
it fili⁹ iſmaelis. vt hʒ
xxv.Et q: fuit potẽs
⁊ famoſus p ipſum in
telligũt hic agareni.
s Et ad re.aſor. no
mẽ ẽ ciuitatis metro
polis. q̃uis.n.agare
ni habitarẽt in taber
naculis ⁊ non in ciui
tatib⁹. vt poſtea dice
tur.tñ hab ebãt aliq̃s
ciuitates i q̃bus ma-
nebãt artifices ad fa-
ciendũ multa homi-
nib⁹ neceſſaria. q̃ nõ
poſſunt fieri in tento
rijs cõpetẽter. ſicut
mõ in dñio tartaroꝝ
ſunt aliq̃ ciuitates ꝓ
mercatorib⁹ ⁊ artifici
b⁹.ʒ nobiles ⁊ hoies
armoꝝ habitãt in cã-
pis ⁊ in tẽtorijs.ꝙ ãt
dʒ h.Ad regna Aſor
ponit plurale ꝓ ſin-
gulari:ſicͣ Exo.xxxij
Iſti ſunt dij tui iſrael
⁊ tamẽ ibi erat vnicũ
ydolũ. vl' di regna in
plurali. q: ſb vno pn
G cipali rege erãt pl'es
reguli. t Et va.fi
li.oriẽtis. ſic em̃ no-
minãt agareni.q: ha
bitabãt in pte oriẽta
li reſpectu iudee.
v Tabernacula coꝝ
⁊c. q: ſicut dictuʒ eſt
habitabãt in taberna
culis cũ gregibus ſuis ⁊ depaſta vna regione trãſferebant
tentoria ſua ad aliã. x In vora.ſedete. i.in locis occul
tis ſubterraneis. Ubi chaldei nõ poſſunt vos inuenire.
y Inijt.n.ꝯ vos nabuch.rex babylonis ꝯſiliũ cui⁹ diffi-
nitio fuit vos debellare dicẽs bellatorib⁹ ſuis. z Cõſur
gite ⁊ aſcẽ.ad gẽ.quietã.q.di.de facili poterit debellari. q̃a
nõ cauet ſibi. a Nõ oſtia nec vectes eis.i.non habita
bũt in fortalicijs ʒ in campis. b Soli habitãt.i.nõ hñt
cũ alijs gẽtib⁹ ꝯfederationẽ a q̃bus auxilient ideo ſubdit.
c Et erũt cam eli coꝝ ⁊c. ⁊ q: nõ reſtat eis niſi fuga ſubdit
d Et diſp.eos.i oẽm ventũ.q: hoies fugiẽtes vadũt ad di
uerſas ptes. e Qui ſunt attonſi in comã.agareni.n.tunc
habebãt capillos reciſos ad modũ pugilũ. vt dicũt expoſi
tores nr̃i.in hebreo hʒ ſic.Et diſpdam eos in oẽm ventum
angulatos angulos.i.fugatos vſq; ad terre angulos. vt ex
ponit ra.ſa. f Et erit aſor.ciuitas ſupradicta. g Habi
ta.draconũ tanq̃ deſtructa ſine repatione. h Qđ fa.ẽ.
hec ẽ quinta ps hui⁹ capituli in q̃ ꝓphetizat ꝯ elamitas. et
ponit pmo tps huius reuelationis facte hieremie cũ dicit
In principio regni ſedechie.⁊ ſubdit ꝓphetia cum dicitur

ꝯticeſcẽt in die illa ait dñs
p exercituũ.Et ſuccẽdã ignẽ
q in muro damaſci ⁊ deuora
r bit menia benadab.Ad ce
s dar et ad regna aſor q̃ pcuſ
ſit nabuch.rex babylonis.
Hec dicit dñs.Surgite et
t aſcẽdite ad cedar:⁊ vaſta-
v te filios oriẽtis. Taberna
cula eoꝝ et greges eorũ ca
piẽt.pelles eoꝝ et oĩa vaſa
eoꝝ ⁊ camelos eoꝝ tollent
ſibi:⁊ vocabũt ſup eos for
midinẽ in circuitu ei⁹.Fu-
x gite:abite vehemẽter: i vo
raginibus ſedete q̃ hitatis
y aſor ait dñs. Inijt ei ꝯ vos
nabuch. rex babylõis cõſi
liuʒ: et cogitauit aduerſus
z cogitatiões.Conſurgite ⁊
aſcẽdite ad gẽtẽ q̃etã ⁊ hi-
a tãtẽ ꝯfidẽter ait dñs. Nõ
b oſtia nec vectes eis ſoli hi
c tant.Et erũt cameli eoꝝ in
direptõeʒ:et multitudo iu
d mẽtorũ in pdã. Et diſpgã
e eos in oẽm ventũ q̃ ſũt at-
tonſi i comã. ⁊ ex oĩ ꝯfinio
eoꝝ adducã interitũ ſuper
f eos ait dñs Et erit aſor in
g hitaculũ draconũ:deſerta
vſq; i eternũ. Nõ manebit
ibi vir: nec incolet eã fili⁹
h hõis. Qđ factũ ẽ verbum

dñi ad hieremiã ꝓphetam
aduerſus elã in principio
regni ſedechie regis iuda
dicẽs.Hec dic̃ dñs exerci
i tuũ. Ecce ego cõfringã ar
cũ elã ⁊ ſumã fortitudineʒ
k eoꝝ ⁊ iducã ſup elã q̃tuor
vẽtos a q̃tuor plagis celi:
l ⁊ ventilabo eos in oẽs vẽ
tos iſtos:⁊ nõ erit gẽs ad
quã nõ pueniãt pfugi elã:
⁊ pauere faciã elã corã ini
micis ſuis:⁊ in cõſpectu q̃
rentiũ aĩam eorũ: et addu
cam ſup eos malũ irã furo
ris mei dicit dñs. Et mit-
tã p⁹ eos gladiũ donec ꝯſu
m mã eos: ⁊ ponã ſoliũ meũ
in elam:et pdã inde reges
n ⁊ pricipes ait dñs. In no
uiſſimis aũt diebus reuer
ti faciã captiuos elam dic̃
dñs Capitulum L
a Verbũ qđ locut⁹ ẽ dñs
de babylone ⁊ de tra
chaldeoꝝ i manu hie
b remie ꝓphe.ãnũciate i gẽ
c tib⁹ ⁊ auditũ facite. Leua
te ſignuʒ:p̃dicate:⁊ nolite
d celare. Dicite Capta ẽ ba
bylõ:ꝯfuſus ẽ bel: vict⁹ ẽ
marodach.Cõfuſa ſũt ſcul
ptilia eoꝝ ſupata ſũt idola
e eorũ:qm̃ aſcẽdet ꝯ eã gẽs

id eſt dabo dominiuʒ
eius alteri. cuius ſo-
lium erat meum inq̃
tum poteſtate mea ⁊
auctoritate mea obti
nebit.i hebreo habet
Et ponam ſedem me
am.id eſt obſidioneʒ
meam in elã.vt expo
nit Rab.ſalo. ⁊ dicit
illa obſidio domini
eo ꝙ domin⁹ inſtiga
uit eam fieri.
n In no.auteʒ die.
re.ſa.capti elam. illõ
enim regnuʒ fuit po
ſtea reparatum p ma
gnum tempus.
In ca. xlix. vbi
dicit in poſtilla. Iđo
ſubditur.Cur igit he
reditatem.
Additio.j.
Melchom.in he
breo ſignificat
ſemper ydolũ
ammonitaruʒ: ʒ mal
cham al's melchor ſi-
gnificat regem coꝝ ⁊
aliorũ quorũcunq; đ
quibus agit.
In eo.ca.vbi di- A
citur in poſtil.Dicit
autuʒ hic Rab.ſal.ꝙ
Boſra.
Additio.ij.
Quod aũt boſ-
ra ſit ciuitas i
idumea đ pn
cipibus pʒ Eſa.lxiij.
vbi dicit q̃s eſt iſte q̃ Dañ.5.g.
venit de edom tinct̃
veſtibus de boſra. et
ſicut de alijs multis
locis.
Capitulum .L.
a Verbũ.Hieremias ꝓphauit ꝯtra gentiles.h vltimo
ꝓphetizat ꝯ babylonios.tñ q: magis circa eos imo
rat.tñ q: p hoc hec ꝓphetia ſequẽti lr̃e mag̃ ꝯtinu-
atur vt videbit. ⁊ diuidit i duas ptes.q: p̃ ponit deſtructio
chaldeoꝝ vbis planis.ſcđo magis pabolicis ca.ſe. Prima
in tres.q: pmo ponit deſtructio chaldeoꝝ. ſcđo deſtructio
nis rõ ibi:Qm̃ exultatis.tercio deſtruentiũ cõditio ibi:Ec
ce ppl's. Prima adhoc in duas. q: p̃ deſcribit chaldeoꝝ in
teritus.ſcđo iudeoꝝ redit⁹ ibi: In dieb⁹ illis. Circa pmũ dz
b Annũciate in gẽ.tãq; mirabile factũ oibus. c Leuate
ſig.i.ponite vexillũ aduerſarioꝝ ſup portas babylonis i ſi
gnũ captionis.ideo ſubditur. d Dicite ⁊c.marodach.di
cũt expoſitores aliqui ꝙ p marodach intelligit balthaſar.
quẽ interfecerũt pſe ⁊ medi Dañ.v.⁊ dr marodach.q: fuit
filius euilmarodach.talia.n.noĩa aliq̃ñ variãt in medio.ſic
guilielmus ⁊ guilotus ſunt idẽ nomen. Ra.ſa.dicit ꝙ ma-
rodach eſt hic nomen ydoli ſicut ⁊ bel q̃ dicunt h cõfuſa ⁊
deuicta.q: manifeſte apparuit ꝙ nõ hẽbat poteſtatẽ ſaluã-
di ſuos cultores. e Qm̃ aſcẽ.ꝯ.eã gens ab aq̃lo.i.a me-
dia et perſide que vergũt ad aquilonẽ reſpectu babylonie

f Qui ponet terrã eius in ſolitudinẽ. q2 babylonia tũc deſtructa nõ fuit poſtea reedificatã. ſicut habet infra eo. ca. et Eſa. xiij. g In die. ill'. Hic p̃nt deſcribit iudeoꝝ reditus q2 poſt deſtructionẽ babylonie. cyrus p̃mo anno regni ſui dedit iudeis licentiã reuertendi in iudeã. i. Heſdre. j. ⁊ h̃ ẽ

Uox fugentiũ. Prima adhuc diuiditur i duas. quia ad deſtructionem chaldeorum ſecuta eſt liberatio iudeoꝝ. ideo primo ponitur primũ. ſecũdo ſecundũ: ibi. Grex diſperſus Circa primũ di. a Quoniã exul. in debellatione populi mei. b Et ma. loq̃mini. attribuentes hoc veſtre v̄tuti

Reg.18

q̃ dicitur. g In die. illis ⁊c. venient filij iſrael ipſi. ⁊ fi. iuda regno enĩ iſrael captiuato p Salmanaſar aliqui euaſerũt q̃ poſtea in regno iude habitauerũt. ⁊ ſic cũ filijs iuda ducti fuerũt in babylonẽ ⁊ cũ eis redierũt. i Et flẽtes pre gaudio ſeu ex cõtritione p̃cedentium pctõꝝ ꝓpter que fuerant captiuati. k Properabũt ⁊ do. deum ſuũ querẽt per debitũ cultũ. vñ. j. Eſdre. iij. di' q̄ venientes in irl'em erexerũt ibi altare dñi offerentes ſup illud holocauſtũ dño mane ⁊ veſpere. l Et appo. a do. fe. ſempiterno. quia poſtea nõ legũt iudei a deo p ydolatriã decliñaſſe. niſi aliq̃ pauci tempe machabeoꝝ ⁊ magis violẽtia q̃ voluntate. Sciendũ q̄ i hebreo ſic habet. Federe in ſeculũ. q̃ nõ ſp importat ꝑpetuitatẽ ſ̃ durationẽ notabilem m Q̃ nul. obli. delebit. in hebr. h̃. Q̃ obliuioni nõ dabit q̃ ẽ intelligendũ vſq3 ad xp̃i aduẽtũ q̃ tp̃e fuerũt a deo ſeparati. ꝓpter ſuã incredulitatẽ. ⁊ ſic itelligit q̄ obliuioni nõ dabit vſq3 ad magnũ

B

f ab aq̃lone: q̃ ponet terrã ei' in ſolitudinẽ. et nõ erit qui habitet i ea ab homie vſq3 ad pecus. ⁊ moti ſũt ⁊ abierũt
g In dieb' illis ⁊ in tp̃e illo ait dñs: veniẽt filij iſrl' ipſi
i et filij iuda ſil'. Ambulãtes
k et flentes ꝓperabũt ⁊ dñm deũ ſuũ q̃rent. In ſyon interrogabũt viã huc facies eorũ venient ⁊ apponẽtur ad
m dñm federe ſempiterno q̃ nulla obliuione delebitur.
n Grex ꝑdit' factus ẽ pp̃lus
o meus: paſtores eorũ ſedu-
p xerũt eos: feceruntq3 vaga
q ri in mõtibus. De mõte in
r collẽ trãſierũt obliti ſũt cu-
s bilis ſui. Oẽs q̃ inuenerũt comederunt eos: ⁊ hoſtes eoꝝ dixerunt. Nõ peccauimꝰ ꝓ eo q̄ peccauerũt dño decori iuſticie ⁊ expectatio
t ni patrũ eorũ dño. Recedite de medio babylonis de terra chaldeorũ egredimi.
v ⁊ eſtote q̃ſi hedi añ greges
x Q̃m ecce ego ſuſcitabo et adducã in babylonẽ cõgregationem gentiũ magnarũ de terra aq̃lonis ⁊ p̃parabuntur aduerſus eam ⁊ inde capiet. ſagitta ei' q̃ſi viri for-

tis iterfectoꝝ: nõ reuertet vacua. Et erit chaldea in p̃dam oẽs vaſtãtes eã reple
a bũt ait dñs Q̃m exultatis
b et magna loq̃mi diripiẽtes
c d hereditatẽ meã: q̃m effuſi
e eſtis ſicut vituli ſup herbã ⁊
f g mugiſtis ſicut thauri. Cõfu
h ſa eſt mr̃ v̄ra nimis: ⁊ adeq̃ta pulueri que genuit vos.
i Ecce nouiſſima erit in gen
k l tib'. et deſerta inuia ⁊ arẽs
m n ab ira dñi non habitabit ſ̃ re-
o diget tota i ſolitudine Oĩs q̃ trãſibit p babilonẽ ſtupe
p bit: et ſibilabit ſup vniuer-
q ſis plagis ei'. Preparamini cõtra babylonẽ p circuitũ: oẽs q̃ tẽditis arcũ debellate eam: nõ ꝑcatis iacul': q̄a
r dño peccauit. Clamate ad
s uerſus eam. Ubiq3 dedit manũ. Ceciderũt fundamẽta eius: deſtructi ſunt muri ei' q̃m vltio dñi ẽ. Ultionẽ
t accipite de ea. Sicut fecit
v x facite ei. Diſꝑdite ſatorẽ d̃ babylone ⁊ tenentẽ falcem
y in tp̃e meſſis a facie gladij
z columbe. Unuſq̃ſq3 ad po
a pulũ ſuũ cõuertet: et ſingu li ad terram ſuam fugient.
b c Grex diſperſus iſrl' leones

c Diripiẽtes here. meã. i. iudeã eo q̄ ibi ibi viguit diuinꝰ cultus. d Q̃m effuſi eſtis ad lacerandũ pp̃lm meũ. e Sicut vituli ſup herbaꝫ ad cũ deglutiendum In heb. h̃. Ut vitula triturãs. q̃ pedibꝰ ſuis meſſem cõterit ⁊ ore ſuo comedit. f Et mugi. vt tauri ad ſp̃m amplius terrendũ. g Confuſa ẽ mr̃ v̄ra. i. babylõ metropolis in regno chaldeorum. h Et ade. pul. i. deiecta in terrã. i Ecce no. erit. que ſolebat eẽ p̃ma inter omnes ciuitates. k Et deſer. ab hoĩbus. l Inuia. quia nullꝰ audebit trãſire ꝓpt ſerpẽtes ⁊ dracones ibi habitãtes. m Et arẽs q2 euphrates tranſiens per eam fuit deuiatus ab alueo ſuo p perſas ⁊ medos eã obſidentes ita q̄ per alueum ſiccum intrauerunt ciuitatem. n Ab ira ⁊c. id ẽ a vindicta dei factũ eſt q̄ decetero nõ habitetur. vt predictũ eſt. o Omnis qui trã. p babyl'. ſtupebit de deſtructione tante ciuitatis. p Et ſibilabit. deridẽdo ſuperbiã eius precedentẽ.

C
3.18.c.et
19.ct.49.c.

tempus. a reditu enĩ captiuitatis babylonice vſq3 ad xp̃m fluxerunt anni circiter. cccc. n Grex. ꝑdi. fa. ẽ po. meus in captiuitate babylonica ⁊ ſubdit cauſa. o Paſtores eorũ. ſ. reges ſacerdotes ⁊ falſi ꝓphete. p Seduxerũt eos vt patet ex p̃dictis in hoc libro in pluribus locis.
q Fecerũt eos va. in mõ. i. cultu ydoloꝝ q̃ in talibus locis ponebant. r Obliti ſunt cu. ſui. i. templi dñi. q̃ dicebatur caula ſiue cubile fideliũ. ⁊ q2 ꝓpter hoc frequẽter traditi fuerũt iudei in manibꝰ hoſtiũ. ideo ſubditur. s Omẽs q̃ inue. ⁊c. dixerũt. Nõ peccauimꝰ ⁊c. ex hoc. n. q̄ iudei ꝓpter offenſam dei tradebant in manibꝰ hoſtiũ. dicebãt hoſtes ſe nõ peccare tractãdo eos cũ nimia crudelitate. ſ̃ hoc nõ eſt verũ. q2 deꝰ actibus maloꝝ bñ vtit in bonũ. ſicut p demones exercet ſuã iuſticiã in dãnatos. t Recedite de me. baby. vos iudei p cyrũ licentiandi. v Et eſto. q̃ſi hedi an te gregẽ. i. letãter redite in iudeã. x Q̃m ec. ego ſuſcitabo ⁊c. p aduentũ. n. perſarum ⁊ medoꝝ fuit capta babylonia: ⁊ ex conſequẽti data iudeis licentia. cetera patent in littera.
a Quoniã exultatis. Hic ponit deſtructionis babylonice ratio. ⁊ eſt duplex. vna ꝓpter crudelitatẽ erga populum iudaicũ. alia ꝓpter impietatẽ erga dñm. ſecunda ponit ibi

p Preparamini cõtra baby. per circuitũ ⁊c. ita q̄ nullus poſſit ſtare ad pugnacula ad eius defenſionẽ. r Clama aduer. eam. exhortãdo bellatores cõtra eam. s Ubiq3 de. manũ. i. vbiq3 queſiuit auxiliũ ⁊ nõ inuenit. ſicut infra in fine libri egypto dedimus manũ ⁊c. t Sicut fecit. deſtruendo crudeliter alia regna. v Facite ei. eam deſtruendo. x Diſperdite ſatorem ⁊c. i. reddite terrã in circuitu eius deſertam ⁊ incultã. y A fa. gla. columbe. i. ꝓpt crudelitatem regis babylonis qui dicitur columba. non a carẽtia fellis. ſed ſagacitatis. ſm̃ Oſee. Ephraim columba ſeducta ⁊c. In hebreo habetur. A facie gladij vinoſi. id eſt ſanguine babyloniorũ inebriati. ⁊ per hoc intelligit gladius medoruꝫ ⁊ perſarum. dictio hebraica hic poſita. ſcilicet iona equiuoca eſt ad columbam et vinoſitatem vt dictũ eſt ſupra. xxv. ⁊. xlvj. z Unuſquiſq3. ſcilicet alienigenarũ in babylone exiſtentium. a Ad populum ſuum cõuer. de babylone recedendo. b Grex diſperſus. Hic ꝯſequẽter deſcribitur liberatio iudeorum que ſecuta eſt ad deſtructionem chaldeorum. premittit tamen eius captiuatio cuꝫ dicitur. Grex diſperſus iſrael. id eſt ductus ad diuerſa loca extra terram ſuam. c Leones. id eſt reges crudeles.

d Et eiecerūt eū. ꝛ q̄ fuerint illi subdit. e Primus co. eū rex assur. qui captiuauit decem tribus. iiij. Regū. xviij. f Iste no. exos. eū nabuch. q̄ destruxit ierl'm ꝛ templū vbi erat fortitudo ppl'i tpalit' ꝛ spūalit'. sicut fortitudo corporis ē in ossibus. g Propterea ꝛc. Ecce ego vi. re babylonis debitam penam infe rendo. i Et pas. car. ꝛc. i. viuet abun danter de bonis ter re sue. k In die. il lis ꝛc. quereretur iniq̄ tas isrl'. s. ydolatria ꝑ pter quē fuerat capti uatus. l Et non erit. q2 post reditū ca ptiuitatis babyloni ce nō legitur populus B ad ydolatriā declinas se. vt dictū ē supra. cō sequenter reuertit' ad destructionē babylo nis cū dicitur. m Super ter. dn̄an tiū. i. babyloniorū q̄ multis regnis domi nabant'. in hebreo h' Rebellantiū. rebella uerāt. ēm dn̄o cōtē plum eius destruēdo n Ascende. tu cyre. o Et sup ha. ei⁹ vi sita. in malū. īō subdi tur. p Dissipa et interfice ꝛc. cōtritus est malle⁹ terre. id est rex babylonis q̄ con triuerat multas gen tes. sicut malle⁹ lapi des. q Quō versa ē in desertū. ꝛ subdit modū. r Illaque aui te. te capiēdo mō a te improuiso. sicut auis laqueo capitur. medi. n. ꝛ pse longe a babylone fecerūt flu uiū euphraten q̄ cur rebat ꝑ ciuitatē q̄ eā diuerteret. ꝛ sic ꝑ al E ueum vbi nō erat mu rus intrauerūt repē te. s Inuenta es ꝛ apphensa. ab aduer sarijs tuis. t Qm̄ dn̄m ꝓuocasti. q. d. nō est opinio hūana sed vindicta diuina: īō subdit'. v Ape ruit dn̄s thesau. suū .i. mala pene in sua ꝓ sentia nobis occulta pparata tibi protulit in effectu. x Ve nite ad eā ꝛc. i. a lon ginquis valde partibus vnde collectus fuit exercitus cyri et darij. y Aperire vt exe. ꝛc. id ē remouete impedimē ta exercitui medorum ꝛ persarum: ideo subdit'. a Tolli te de via lapides. redigite i aceruos. littera hebraica ad ali um sensum reducitur que talis est. Aperite portas. sciłz ba bylonis eas frangendo. Conculcate sicut aceruos. s. frugū qui extenduntur in area: ꝛ teruntur pedibus animalium in terra illa ad granum excuciendū. q. d. sic: conculcate baby lonis populū. ꝛ iste sensus magis consonat littere ꝑceden ti ꝛ subsequenti. vt patet de se. b Vox fugien. Hic po nit' secūda causa destructiōis babylonice que ē impietas ꝯ deum destruendo eius templū. si. n. deū verū ipsum repu tassent eius templū nō cōbusissent ꝛ hoc est quod dicitur. b Vox fugien. ꝛc. q. d. ad hoc diuinit⁹ fuerūt aliq̄ in babylo ne a morte preserua ti vt agnoscerēt ꝛ cō fiterēt babylonē de structā in vltionē de structionis tēpli dn̄i cetera patent vsq3 ibi c Et null⁹ euadat. s. de illis q̄s deus por dinauit interfici. q2 plures mortē euase rūt vt ꝑdictū ē imme diate. d Quia ꝯ dn̄m erecta ē destru ctionē hierusalē sue virtuti imputando ꝛ ꝛ templū dn̄i concre mando. e Aduer sum sanctū isrl'. i. ad uersus deū qui colit' ab israel sicut sanct⁹ sanctorum. cetera patēt vsq3 ibi. f Ecce ego ad te superbe. tu rex babylonis q̄ faci ebas te adorari sicut deū Dan. iij. g Et deuo. oia in cir. eius. q2 medi ꝛ perse nō so lū destruxerūt vrbes ꝫ alia q̄ erāt in circui tu vrbium. h Hec dicit. Hic ꝑnr ponit' liberatio iudeorum cō secuta ad destructio nē chaldeorum. a q̄bus dure tractabant'. īō dicit' Calūniam susti nent ꝛc. subdit eorū liberatio virtute diui na. Redēptor eorum fortis ꝛc. i Iudi cio. i. fm ordinē3 sue iusticie. k Defen. causam eorum. eos libe rādo. ꝛ chaldeos pu niendo. sequitur. l Gladius. s. medo rum ꝛ persarum. m Ad chalde. de struēdos. n Gla dius ad di. eius. q̄ de lusi a demonibus fal sa babylonijs diuina bant eis securitatem promittendo. ideo sequitur. o Qui stul. erunt. quia contrariū apparuit per effectum. Cetera patent vsq3 ibi. p Siccitas super aquas ei⁹. q2 medi et perse siccauerunt alpheum euphratis modo predi cto. q Quia ter scul. id est diuersis ydolatrijs dedicata. r Et in por. glo. id ē in falsis figmētis. vt dicit glo. i hebr. habet. in enim gloriant'. i. deo vel ydolo ex sculpto: vt dic̄ ra. sa.

Reg. 18. c.

d eiecerūt eū. Primus cōedit
e
f eū rex assur: iste nouissimus
exossauit eum nabuch. rex
g babylonis Propterea hec
dicit dn̄s exercituū de⁹ is-
rael. Ecce ego visitabo re-
gē babylonis i terra ei⁹ sic
visitaui regem assur. ꝛ redu
i cā isrl' ad bitaculū suū. Et
pascet' carmelus ꝛ basan et
in mōte ephraim et galaad
k saturabit' aia eius. In die-
bus illis ꝛ i tpe illo ait dn̄s
l queret' iniq̄tas isrl': ꝛ n̄ erit
ꝛ pctm̄ iuda et nō inuenient'
qm̄ ꝓpicius ero eis q̄s reli
m quero. Sup terrā dn̄antiū ascē
n
o de. ꝛ sup hitatores eius visi
p ta. Dissipa et interfice q̄ p⁹
eos sūt ait dn̄s. et fac iuxta
oia q̄ ꝑcepi tibi. Vox belli
in terra: ꝛ contritio magna
Quō cōfractus ꝛ cōtritus
q malle⁹ vniuerse terre? quō
versa ē in desertū babylō i
r gentibus? Illaq̄aui te et ca
pta es babylō ꝛ nesciebas
s inuenta es et apphēsa. qm̄
t
v dn̄m ꝓuocasti. Aperuit dn̄s
thesaurū suū et ꝓtulit vasa
ire sue: qm̄ opus est dn̄o ex
ercituū in terra chaldeorū.
x Venite ad eā ab extremis
y finib⁹: aperite vt exeāt qui
a ꝯculcēt eā. Tollite de via
lapides et redigite in acer-
uos: et interficite eā: nec sit
quicq3 reliquum Dissipate
vniuersos fortes ei⁹: et de
scendāt in occisionem. Ve
eis q2 venit dies eorū tp̄us
b visitatōis eorum. Vox fugiē
tiū ꝛ eorū q̄ euaserūt de ter
ra babylonis vt annunciet
in syon vltionē dn̄i dei no-
stri: vltionem templi eius.
Annunciate in babylonē
plurimis omnibus qui ten
dunt arcum. Consistite ad
c uersus eam ꝑ gyrum: ꝛ nul
lus euadat Reddite ei fm
opus suū iuxta oia q̄ fecit
d facite illi: q2 ꝯ dn̄m erecta
e est: aduersum sanctū israel
Idcirco cadēt iuuenes ei⁹
in plateis ei⁹: et omēs viri
bellatores ei⁹ cōticescēt in
f die illa ait dn̄s. Ecce ego
ad te sup̄be dicit dn̄s deus
exercituum: q2 veniet dies
tu⁹ tp̄us visitatiōis tue. Et
cadet supbus et corruet: et
nō erit q̄ suscitet eū et succē
g dā ignē in vrbibus eius: ꝛ
deuorabit omia in circuitu
h eius. Hec dicit dn̄s exerci
tuū. Calumniā sustinēt filij
israel ꝛ filij iuda sil'. Oēs q̄
ceperūt eos tenent: nolunt
dimittere eos. Redēptor
eorum fortis: dn̄s exercituū
i nomē eius. Judicio defen
k dat causam eorū vt exterre
at terram ꝛ commoueat ha
l bitatores babylonis. gla-
m dius ad chaldeos ait dn̄s
et ad habitatores babylo-
nis ꝛ ad principes et sapiē
n tes eius. Gladius ad diui
o nos eius: qui stulti erunt
Gladius ad fortes illius:
qui timebunt. Gladius ad
equos eius: et ad currus
eius ꝛ ad omne vulgus q̄d
est in medio eius: et erunt
quasi mulieres. Gladius
ad thesauros eius qui diri
p pient'. Siccitas sup aquas
q eius erit: et arescent: quia
r terra sculptiliū est: ꝛ in por

c. et
49. c.

s Propterea ha.dra.q̃ habitãt in locis ruinoſis ⁊ deſertis. t Cũ fatu.ſicca.i.faunis ⁊ ſatiris.vt dicit huguitõ q̃ ſũt homines ſilueſtres vl'ſm alios demones in tali effigie apparẽtes.cetera patẽt ex ſupradictis. v Ecce populus.Hic ponit deſtruentiũ ↄditio. ⁊ pmo ex regione cũ dicitur. Ecce popul⁹ venit ab aquilone.ſecũdo a ſtatura cũ dr. ⁊ gens magna.hoĩeſ eñ aquilonares ſunt maioris corpis q̃ auſtrales. tercio a multitudie.ibi. Et reges multi q̃rto ab animoſitate et crudelitate: cũ dr. Arcũ ⁊ ſcutuʒ ⁊c̃.q̃rto .n. hoĩes ſũt mag⁹ aquilonares tãto pl⁹ hñt de ſanguie ⁊ ſũt magis animoſi ⁊ iracũdi. x Vox eoꝝ q̃ſi mare ſanabit ex multitudine hoim et fremitu armorum. y Audiuit rex baby.fa.eoꝝ.in p̃dictis cõditiõib⁹. ʒ Et diſſolute ſunt man⁹ ei⁹ pre timore. ʒ Anguſtia app̃hẽ. cũ. in aĩo interi⁹. a Dolor q̃ſi pturi. in ſenſibus exterius. b Ecce q̃ſi leo aſcẽdet.iſte ppl's ↄtra babylonẽ. c De ſupbia ior.⁊c̃ expõit ſic ſupra.xlix hoc excepto q̃ ibi dr ↄtra ydumeã.hic aũt ↄtra babylonem vſq; ad finem huius capituli.

Gen.19.c.

G

Job.41.a. In ca.l.vbi dicit in poſtil.A facie gladij columbe.

Additio.

IN hebreo nõ habet hic aliqua dictio eq̃uoca ad columbam ⁊ ad vinoſitatẽ. ſed ſolum ſignat columbã ad litteram ⁊ exponatur ſicut ſupra. xxv.i additione.

Capitulum.lj.

a HEc dicit dñs. b Deſcripta babilõis deſtructione mõ plano.hic deſcribit modo magis pabolico.⁊ diuidit in duas.q: pmo deſcribit ſub parabola verbi.ſecũdo ſub parabola facti.ibi verbum quod precepit. Prima in duas q: p̃ ponit pabolica deſcriptio.ſecũdo ponit explanatio.ibi: Acuite ſagittas Prima in duas ſm duas parabolas:ſecũda ibi:Calix aureus. Prima parabola eſt de vento peſtilente.p quẽ intelligitur exercitus medoꝝ ⁊ perſarum ad deſtructionẽ veniens babylonis cum dicitur. b Ecce ⁊c̃. leuauerũt cõtra me templũ meũ cõburendo tpe nabuch.⁊ vaſa mei cultus humanis vſibus applicando tempe balthaſar Dañ.v: c Quaſi ven.pe.ſ.exercitum medorum ⁊ perſarum.

s tentis gloriat. Propterea
t habitabũt dracones cũ fatuis ſiccarijs et hitabũt in
ea ſtrutiões. Et nõ habita
bit vltra vſq; in ſempiternuʒ
nec extruet vſq; ad generationẽ ⁊ generationẽ. Sicut
ſubuertit dñs ſodomã ⁊ go
morrã ⁊ vicinas ei⁹ ait dñs
Nõ habitabit ibi vir: ⁊ nõ
v incolet eã filius hoĩs. Ec
ce ppl's veniet ab aq̃lone ⁊
gens magna ⁊ reges mul
ti conſurgent a finib⁹ terre
Arcũ et ſcutũ app̃hendent
crudeles ſunt et imiſericor
x des. Vox eorũ q̃ſi mare ſo
nabit: et ſup eq̃s aſcẽdet ſi
cut vir parat⁹ ad p̃liuʒ ↄ te
y filia babylon. Audiuit rex
ʒ babylonis famã eorũ ⁊ diſ
ʒ ſolute ſunt man⁹ eius. An
a guſtia app̃hẽdit euʒ: dolor
b q̃i pturiẽtẽ. Ecce quaſi leo
c aſcendet: de ſupbia iordanis ad pulcritudinẽ robu
ſtam: q̃a ſubito currere faci
am eũ ad illã Et q̃s erit ele
ctus quẽ p̃ponaʒ ei. Quis
eni ſilis mei et quis ſuſtine
bit me. Et q̃s ẽ iſte paſtor
q̃ reſiſtat vultui meo. Pro
pterea audite conſiliũ dñi
qđ mẽte cõcepit aduerſum
babylonẽ ⁊ cogitatões ei⁹
quas cogitauit ſup terram
chaldeorũ niſi detraxerint
eos paruuli gregũ: niſi diſ
ſipatũ fuerit cũ ipis hitacu
lũ eorũ. A voce captiuita
tis babylonis commota ẽ
terra et clamor inter gẽtes
auditus eſt. Capi. LI

a
b HEc dicit domin⁹ Ecce ego ſuſcitabo ſuper
babylonẽ ⁊ ſup habi
tatores eius qui cor ſuũ le
c uauerũt ↄtra me quaſi ven
d tũ peſtilentẽ: ⁊ mittã in ba
e bylonẽ ventilatores ⁊ ven
tilabũt eã Et demolientur
terrã eius: qm̃ venerũt ſup
eã vndiq; in die afflictiõis
f
g eius. Non tendat q̃ tendit
arcum ſuum: et non aſcen
det loricat⁹. Nolite parce
re iuuenib⁹ eius: iterficite
oẽm maliciã ei⁹. ⁊ cadẽt in
terfecti i terra chaldeorũ: ⁊
vulnerati in regiõib⁹ eius.
h Qm̃ nõ fuit viduat⁹ iſrael
et iuda a dño deo ſuo: dño
exercituũ. terra aũt eorũ re
pleta ẽ delicto a ſancto iſrl'
i Fugite d̃ medio babylõis
vt ſaluet vnuſq̃ſq; aiam ſuã
Nolite tacere ſup iniq̃tatẽ
ei⁹: qm̃ tp̃s vltõis e⁹ ẽ dño
viciſſitudinẽ ipſe retribuet
k ei. Calix aure⁹ babylon in
manu dñi iebriãs oẽm t̃rã
De vino ei⁹ biberũt gẽtes
⁊ iõ cõmote ſũt Subito ce
cidit babylon et cõtrita eſt
l Vlulate ſup eã: tollite reſi
nã ad dolorẽ ei⁹ ſi forte ſa
m net. Curauim⁹ babylonẽʒ
⁊ nõ ẽ ſanata. Derelinqua
mus eã ⁊ eam⁹ vnuſq̃ſq; in
n terrã ſuã. Qm̃ puenit vſq;
ad celos iudiciũ ei⁹: ⁊ ele
o natũ ẽ vſq; ad nubes. Pro
tulit dñs iuſticias nr̃as ve
nite ⁊ narrẽ⁹ i ſyõ op⁹ dñi
p dei nr̃i. acuite ſagittas ⁊ im
plete pharetras. Suſcita

d Et mit.in baby.ventilatores.ſ.cyrũ ⁊ dariũ.exercitus rectores. e Et ventila.eã ⁊c̃.bona ei⁹ rapiẽdo ⁊ eam deſtruẽdo. f Nõ tẽdat.ſic hñt libri correcti. g Qui tẽdit arcũ ſuũ ⁊c̃.q.d.pedites ſagittarij et eq̃tes loricati non poterũt defendere babylonẽ.ſm hebreos lr̃a talis ẽ.Attendat tendens arcũ ſuum ⁊ nõ valebit lorica.⁊ ẽ modus loquẽdi decurtatus vbi oʒ aliq̃d ſupplere ſic.ij.Reg.v.ↄpoſuerat in die illa: q̃ pcuſſiſſet iebuſeũ ſubintelligendũ ẽ ſiet mgr̃ militie ⁊ h̃ mõ cũ dr̃ h. Attẽdat ſubintelligit bellatorẽ babylonicum Tendẽs arcũ ſuũ .ſ. q̃libet ſagittari⁹ d̃ exercitu cyri ⁊ darij: et nõ valebit lorica. ſcʒ babylonioꝝ ad ſuſtinẽdũ ictũ: ⁊ huic ſenſui magis ↄſonat lr̃a ſequẽs cũ dr̃. Nolite parcere ⁊c̃.huius deſtructiõis ſubdit vna cauſa cũ dicitur. h Qm̃ nõ ⁊c̃.i.derelictus ab eo totalit̃ q: licet pmiſerit populũ ſuũ affligi et captiuari a chaldeis tñ poſtea vindictã accepit.ideo ſubditur. i Fugite de me ⁊c̃. ⁊ patʒ lr̃a. k Calix. h̃ ponit ſecunda parabola.ſ.calicis aurei inebriãtis gẽtes. p quẽ deſignatur rex babylonis q̃ potum doloris multis gentibus ppinauit.⁊ q: h̃ fecit crudelit̃ ⁊ ſupbe attribuẽs ſue virtuti qđ fiebat virtute dei ideo factũ ẽ ſibi ſimile ſm ordinẽ diuie iuſticie ⁊ ſm hoc patet littera vſq; ibi. l Tollite reſinã.i. medicinã ad doloreʒ eius ſanandũ ſeu mitigandũ. ⁊ loquit ironice.vnde ſubdit. m Curaui.ba.⁊c̃.et loquitur ſcp̃tura ad modũ medici totalit̃ deſperantis de ſanatione infirmi. q̃a tũc dimittit eum. dicit tamen glo.q̃ verbum eſt angelorum ad cuſtodiam babylonie deputatorum dimittentium eam temporaliter affligi. ex quo viderunt ſuper hoc voluntatẽ dei. ideo ſubditur. n Quoniã perue.⁊c̃.i.corã deo. o Protulit do.iu.nr̃as.verbũ ẽ ↄphete in perſona redeuntiuʒ de babylonica captiuitate confidentiũ ſe liberatos per meritum hieremie ezechielis et Danielis ⁊ aliorum ſanctorum illius tempis ⁊ etiã patrũ antiquoꝝ. p Acuite.Hic ↄſequenter ponitur dictarũ parabolarum explanatio. et primo prime. Secundo ſecunde ibi: Collidis. prima in duas. quia primo ponitur explanatio. ſecundo dicti confirmatio

A

Eſa.21.
Apoca.

B

ſbi iurauit.pma pabola ſignificabat exercitū medoꝝ ⁊ perſarū ꝑ babyloniā deſtruentē.h aūt fuit maxime ꝑ artem ſagittādi.⁊ iō explanās modū deſtructionis dicit.Acuite ſagittas ⁊c. q Qm̄ vl.dn̄i eſt.in cuius ꝯtemptū balthaſar vaſa diuino cultui deputata cōībus vſibus applicauit.

m Cōfuſus ē oīs ꝯfla.in ſculptil. ⁊ loquitur de ymaginibus ꝑ aſtronomiam factis ⁊ per alios modos ſupſticioſos. n Quia men.eſt,cō eius.ꝙ ꝓbat.d. o Nec eſt ſpūs in eis.ſi em̄ aliqñ dent in eis rñſa.hoc eſt a demonibus. p Uana ſunt opera.i nullam virtutem de ſe habentia.

r Ultio templi ſui. ꝙ nabuch.combuſſit s Sup mu.babyl. leuate ſignū.⁊c.q.d. quantūcūqꝫ babylonij ſe diſponāt ad defendendū tñ nihil eis valebit. ideo ſequit. Quia cogitauit dn̄s ⁊ fecit ⁊c. t Que ha.ſu. aq̄s multas. h dr̄. q: euphrates fluuius magn⁹ trāſibat ꝑ ciuitatē añ eius deſtructionē. v Locuplex in theſaur. de diuerſis ꝑuīcijs crudeliter congregatis.
Amos.6.c. x Uenit fi.tu.pe.ꝑciſi. tue.q.d. tu es ꝓpe caſum ſicut arbor cui ē ſola mēſura pedis ꝑſcindēda.in hebreo hr̄ venit finis tuus mēſura rapie tue.
E.10.b .i.ſm mēſurā peccati tui.rapiēdo crudeliē bona alioꝝ: et iſte ſenſus magis ꝯſonat lr̄e ꝑcedēti. vbi dicit Locuplex i theſaur. y Iurauit do.h ꝯñr. ponit ꝯfirmatō dicti ⁊ h diuino iuramēto cū dicit: Iurauit dominꝰ exercituū.i.angeloꝝ. z Per animā ſuā.i.ꝑ ſeipm̄. qa ſpūs ē de⁹: Iob.iiij. nō em̄ hꝫ maiorē per quē iuret. ideo iurat ꝑ ſeipm̄ Gen̄.xxij.Et ꝑ meipſum iuraui dicit dn̄s. z Quoniā reple.te. babylonē. a Hominib⁹ tibi aduerſantibus. b Quaſi bruco.q̄ incedit cū magna multitudine. a Sup te

uit dn̄s ſpm̄ regū medoꝝ ⁊
ꝯ babylonē mens ei⁹ eſt vt
q ꝑdat eā. Qm̄ vltio dn̄i eſt
r vltio templi ſui Super mu
s ros babylōis leuate ſignū
augete cuſtodiā.leuate cu-
ſtodes:preparate inſidias
q: cogitauit dn̄s et fecit q̄-
cūqꝫ locut⁹ ē ꝯ habitatores
t babylōis. Que hitas ſup
v aq̄s multas locuplex i the
x ſauris:venit finis tuus pe-
y dalis ꝑciſiōis tue. Iurauit
z dn̄s exercituū ꝑ animā ſuā
z a qm̄ replebo te homib⁹ q̄ſi
b a bruco ⁊ ſup te celeuma can
b c tabit. Qui fecit terrā i for-
d titudine ſua et ꝑparauit or
e bē i ſapiētia ſua⁊ prudētia
f ſua extendit celos. Dante
g eo vocē multiplicant aque
h i celo. Qui leuat nubes ab
i extremo terre fulgura i plu
k uiaꝫ fecit ⁊ produxit vētos
l de theſaur. ſuis. Stultus
m factus eſt oīs hō a ſcia: ꝯfu
fuſus ē oīs ꝯflator i ſculpti
n li q: mendax eſt ꝯflatio ei⁹
o nec eſt ſpirit⁹ in eis. Uana
p q ſunt opa ⁊ riſu digna: in tē
r pore viſitationis ſue peri-
s bunt. Non ſicut hec ps ia-
t v cob: q: q̄ fecit oīa ipſe eſt et
x y iſrahel ſceptrū hereditatis
eius dn̄s exercituū nomen
z a eius. Collidis tu mihi va-
b ſa belli: et ego collidā in te
c gentes: et diſꝑdam in te re

d gn̄a. Et collidā in te equuꝫ
⁊ equitem eius ⁊ collidam
in te currum et aſcenſorem
eius: et collidam in te virū
et mulierē. Et collidam in
te ſenē ⁊ puerū ⁊ collidā in
te iuuenē et virginē et colli
dam in te paſtorē ⁊ gregē
eius: et collidā in te agrico
lam et iugales eius: ⁊ colli
dā in te duces et magiſtra-
tus: ⁊ reddam babyloni et
cūctis habitatoribus chal
e deē oē malū ſuū qđ fecerūt
f in ſyon in oculis veſtris ait
g dominus. Ecce ego ad te
mons peſtifer ait dn̄s: qui
corrūpis vniuerſam terrā.
Et extendā manū meā ſup
h te: te euoluā d petris: ⁊ da
i bo te in monte cōbuſtionis
k Et nō tollēt de te lapidē in
angulum et lapidem in fun
damēto: ſed ꝑditus in eter
l num eris: ait dn̄s. Leuate
ſignū in terra: clangite buc
m cinā in mōtibus. Sanctifi
n cate ſup eam gentes: annū
ciate contra illam regibus
o ararath menni et aſcenem.
p numerate cōtra eā taphſar
q r Audite equū quaſi brucuꝫ
aculeatū. Sanctificate con
tra eaꝫ gētes: reges medie
duces ei⁹: ⁊ vniuerſos ma
giſtratus eius. cūctāqꝫ ter
rā ptātis eius. Et commo-
uebit terra ⁊ conturbabit:

q Et riſu digna i. deriſibilia ſapiētib⁹. r In tpe vi. ſue peribūt deſtructa ei babylone deſtructa fuerūt ydola q̄ ibi erant s Non ſicut hec.ſ. vana. t Pars iacob.ſupple eſt. v Quia q̄ fecit oīa ſcꝫ de⁹ ver⁹. x Ipe ē ps.ſ.iacob. y Et iſrl ſce.here.ei⁹.fideles em̄ poſſidēt dn̄m ꝑ fidē ⁊ delectationē. et de⁹ poſſidet eos ꝑ gratiā. ⁊ iō ſicut fideles ſūt ps dei ita ⁊ deus ē ps eoꝝ. qa ꝑelecti ſunt a deo ⁊ ipi ꝑelīgūt eū alijs cōtemptis. z Collidis. h ponit explanatō ſecunde pabole. ⁊ diuidit i duas ptes. qa ꝑ ponit pabole ſententia.ſcđo irrīm q̄rimonia ibi. Comedit me. Snīa vō pabole ꝯſiſtit i h ꝙ ꝑ eaꝫ deſigt rex. babylonis propinans alijs potū meroris ⁊ ſic factum eſt ſibi ⁊ ſuis. q: victorias factas virtute dei aſcribebat ſibi.iđo ſibi dicit iperſona dn̄i z Collidis tu mihi .i. vt inſtrm̄ iuſticie mee. a Uaſa belli .i. apparatū belloꝝ aliarum gentium. b Et ego collidā i te gētes q: iuſticiā meā voluntate iniq̄ executus es: c Et diſpdā i te regna.tibi ſubiecta. ⁊ te auxiliātia. d Collidā ⁊c.i. eq̄s ⁊ eq̄tes. q: ponitur h

celeu.cantabitur. eſt autē celeuma canticū vindemiatorū ⁊ ꝑ hoc deſignatur gaudiū medorū ⁊ perſarum in effuſione ſanguinis chaldeoꝝ ⁊ depredatione eorum. b Qui fe. terram.hoc refertur ad illud quod ꝑdictū eſt. Iurauit dn̄s c In for.ſua.i.potentia infinita: que requirit ad creationē. d Et prepa.orbem.id eſt gubernauit. e Pruden tia ſua extendit celos.qui ad modū tentorij videntur extendi ſuper terram. f Dante eo voces.id eſt precipiente. g Multi.aque in celo.ſcilꝫ aereo in quo generātur. h Qui le.nu.ab extre.terre.i.ab occeano terrā habitabilē terminātē.inde em̄ ꝓ maiori pte eleuant exalationes humide q̄ ꝯdenſantur in nubes. i Fulgura in pluuiā fec pluuia em̄ abundans facit ceſſare fulgura. k Et produ. ven.de the.ſu.id eſt de locis hominibus occultis. l Stultus ⁊c.a ſcientia ⁊ loquitur de ſcientia ſuperſticioſa cuiuſmodi eſt nigromātia ⁊ eius partes: ideo ſubditur.

ſingulare ꝓ plurali. ⁊ ſimiliter in ſequētibus. ⁊ patet littera vſqꝫ ibi. e Omne ma.⁊c.templū ꝯcremādo. f In ocu.ve.i h alloquit iudeos qui hoc viderūt q̄ruꝫ pl'es erāt in babylone. g Ecce ego ⁊c.i.babylon q̄ eſt mōs altus per potētiam ⁊ ſuperbiam ⁊ peſtifer occidēdo gētes alias crudeliter. h Euol.te de pe.i.de fortalitijs tuis in q̄bus cōfidis. i Et da ⁊c.quia babylō fuit cōbuſta a medis ⁊ perſis. k Et nō tollēt de.⁊c.i.non reedificaberis vltra l Leuate ſi.i.vexillū ad cōgregādum bellatores cōtra babylonem. m Sanctificate.id ē cōfirmate ad bellādum. ſanctum em̄ in vna ſignificatiōe idem eſt ꝙ firmum. n Annūcia.cōtra ⁊c.id ē armenie regibus. o Menni ⁊ aſceneꝫ.nomina ſunt regnorū. p Numerate ꝯtra eam taphſar.nomē eſt hebraicū ⁊ exercitū ſignat q̄ numerat in expeditione. q Audi.equū.i.equos. r Quaſi bru.⁊c.i. .i.agiles ⁊ preparatos ad bellū.cetera patent vſqꝫ ibi.

s Quia euigilabit ꝯ babylonē cogi. dñi. videbat̄ eñ q̄ſi dormiēs pmittēdo crudelitates chaldeoꝝ ⁊ euigilās in punitione coꝝ. t Ceſſauerunt for. baby. victorias. cū fecerant virtute diuina. ⁊ ideo ipa retractata nō ſolum ceſſauerunt a victorijs. ſed etiā fuerunt deuicti ab alijs: iō ſubdit̄.

t Et ſicca. venā eius. ſ. curſum euphratis mō ſupradicto v Et erit ba. in tumulos. ex ruinis domorū et murorum. x Stupor ⁊ ſibilus. p̄ admiratione tāte ruine. y Simul vt leones rugient. ſ. chaldei. leones eñ horribiliter rugiunt. quādo ſunt deuicti. z Et excu. co. ſu. detrahēdo capillos ſuos p̄ dolore ⁊ indignatione. ſicut faciūt leones q̄ñ ſūt deuicti. in hebreo tñ hr̄ ſic. Recanabūt vt catuli leonū. id eſt extranee rugiēt p̄ dolore. q: recanare proprie eſt aſinorum.

v Et fa. ſūt q̄ſi mulieres. q̄ ſūt imbelles x Incenſa ſunt taber. eius. i. habitationes babylonis. y Cōtriti ſūt vectes ei⁹. p fractionē portarū. z Currens obui. currē. ⁊c. babylon eñ erat ciuitas valde magna vt dicit hieroni. ſup pſ. ꝙ erat edificata i q̄drom q̄olibꝫ lat⁹ hēbat in lōgitudie. xvj. miliaria q̄ faciūt octo leucas ꝑpt qd dic̄ phs in li. politi. ꝙ magis erat dicēda regio clauſa muris q̄ȝ ciuitas. ⁊ iō de domo regia frequēt̄ currebāt nuncij ad portas ciuitatis ⁊ econuerſo ad denūciādū ſtatū. ⁊ iō ingreſſus aduerſarioꝝ cito fuit regi nūciat⁹: iō ſubdit̄. a Capta ē ciui. ⁊c. i. a prima porta vſq; ad vltimā. b Et vada p̄occup. ſunt. q: medi ⁊ pſe p alueum fluminis intrauerūt vt dictū ē. c Et paludes incēſe. i. fortalicia q̄dā i paludibus ſita. d Et viri bellatores ꝯturbati ſūt ex ſubito ingreſſu hoſtium. e Filia babylonis. i. gens babylonica. f Quaſi area i. meſſis extēſa i area g Tp̄s triture ei⁹. i. ſue ꝯtritōnis ſicut bladuꝫ terit̄ in area.

s q: euigilabit cōtra babylonē cogitatio dñi vt ponat terrā babylonis deſtā ⁊ inhitabilē. Ceſſauerūt fortes babylonis a p̄lio. hitauerūt in p̄ſidijs. Deuoratū eſt fortitudo eoꝝ: ⁊ facti ſunt q̄ſi mulieres. Incenſa ſunt tabernacula ei⁹. contriti ſunt vectes eius. Currēs obuiam currēti veniet: ⁊ nūcius obuius nūciati ⁊ annūciet regi babylonis. q̄a capta ē ciuitas ei⁹ a ſūmo vſq; ad ſūmū ⁊ vada p̄occupata ſūt ⁊ paludes icēſe ſūt igni: et viri bellatores ꝯturbati ſunt Quia hec dicit dñs exercituū de⁹ iſrl̄. Filia babylōis q̄ſi area: tp̄us triture eius. adhuc modicū ⁊ vēiet tp̄s meſſiōis ei⁹. Comedit me deuorauit me nabuch. rex babylōis Reddidit me q̄ſi vas inane. Abſorbuit me q̄ſi draco: repleuit ventreꝫ ſuū teneritudine mea. ⁊ eiecit me. Iniquitas aduerſū me: et caro mea ſup babylonē dicit hitatio ſyon: ⁊ ſāguis me⁹ ſup habitatores chaldee dicit hirl̄m. Propterea hec dicit dñs. Ecce ego iudicabo cauſam tuā ⁊ vlciſcar vltōꝫ tuā. Et deſertū faciā mare eius et ſiccabo venā eius Et erit babylon i tumulos hitatio draconū ſtupor ⁊ ſibilus eo ꝙ nō ſit hitator. Simul vt leones rugient ⁊ excutient comas veluti catuli leonum. In calore coꝝ ponā potus coꝝ: et inebriabo eos vt ſopiant̄ ⁊ dormiāt ſomnū ſempitnū et n̄ ꝯſurgāt dic̄ dñs Deducā eos q̄ſi agnos ad victimā ⁊ q̄ſi arietes cū hedis. Quō capta ē ſeſach et cōp̄hēſa ē inclita vniuerſe terre. Quō fcā ē in ſtuporē babylō int̄ gētes. Aſcēdit ſup babylō mare: multitudine fluctuū ei⁹ opata ē Facte ſunt ciuitates ei⁹ in ſtuporē: terra inhitabil̄ ⁊ deſta: terra in q̄ null⁹ habitet: nec trāſiet p eam fili⁹ hoīs Et viſitabo ſup bel i babylone: et eijciā qd abſorbuerat de ore ei⁹: et nō ꝯfluent ad eā vltra gētes. Si qd et murus babylonis corruet egredimini de medio eius ppl̄s me⁹ vt ſaluet vnuſq̄ſq; aiam ſuaꝫ ab ira furoris dñi. Et ne forte molleſcat cor vr̄m ⁊ timeatis auditū q̄ audiet̄ in terra. Et veniet i anno auditō: ⁊ p⁹ hūc ānū

a In ca. eo. po. ⁊c. i. calefaciā eos p potū ⁊ dormire faciam ⁊ nō ſolū dormitōne ſoporis ſed etiā mortis. ideo ſubditur. b Et dor. ſom. ſempitnū. di. n. dañ. v. ꝙ balthaſar fecit grande ꝯuiuiū ſuis p̄ncipib⁹ ⁊ calefact⁹ vino fecit apportari vaſa dei vt biberēt in eis. ⁊ ibidē ſeq̄t̄ ꝙ eadeꝫ nocte interfect⁹ eſt balthaſar: ⁊ regnū ei⁹ accepit dari⁹ medus. ⁊ q: fatigati a vino fuerūt interfecti. idō ſequit̄. c Deducam eos q̄ſi agnos. i. ſine defenſione. d Ad victimā. Quō capta eſt ſeſach. i. babylon ſic noīatā ꝑpt corrūdentiā iſrarū vt dictū ē ſ. xxv. ſm Rab. ſa. e Aſcēdit ſu. ba. mare. i. exercitus magn⁹ valde ⁊ fortis. f Multi flu. ei⁹. i. bellatoꝝ. g Opta ē. i. abſorpta. ⁊ deſtructa. cetera patēt vſq; ibi. h Et viſi. ſu. bel. idolū erat i babylonia. p qd deſignat̄

Daŭ.v.a

ß.49.d

h Comedit me. Hic ponit̄ ꝯtra babylonē q̄rimonia d̄ malo qd fecit in irl̄m. ⁊ diuidit̄ i tres ptes. quia p̄ponit̄ querimonia. ſecūdo circa eam diuina iuſticia ibi: Propterea. tercio ſequēs laus diuina ibi: ⁊ laudabit. Circa primū dicitur in pſona irl̄m. h Comedit me. ppl̄m meū occidendo ⁊ bona rapiēdo. i Deuorauit me. crudeliter d̄ agendo. k Reddidit me q̄ſi vas inane qd nō ē aptū ad ſuum officiū. q: ſic irl̄m deſtruxit ꝙ nō erat apta hitationi hoīm l Reple. vē. ſuū te. mea. i. eo ꝙ tenerrime diligebā rapiēdo ſibi vaſa aurea et argentea cōſecrata diuino cultui. m Et eiecit me. ppl̄m meuꝫ captiuādo. n Iniqui. ad uer. me. i. facta mihi a chaldeis. o Et ca. mea. lacerata ab eis. p Super babylonem. ſupple veniat vltio eius. q Propterea. Hic ꝯñr ponitur diuina iuſticia cū in pſona dñi reſpōdetur hieruſalem cōquerenti. r Ecce ego iudi. cauſam tuam. dando ꝓ te ſententiam ꝯ babylonem. s Et deſer. faciam mā. eius. i. cōgregationem aquaruꝫ ex curſu euphratis ſm modū loquēdi hebraicū quo oīs aquarū cōgregatio vocatur mare. ſm illud Geneſis. i. Cōgregationeſq; aquarum appellauit maria.

ppl̄s colēs eū. i Et eijciam ⁊c. diuitie eñ aliarum gentiū quas babylonie abſorbuerāt ſibi rapiēdo ex diuina ſententia date fuerunt medis et perſis. k Et nō ꝯflu. ⁊c. gentes que erant ſubdite dominio coꝝ. l Egredimini de ⁊c. licet. n. iudei eſſent ſerui in terra babylonis. ita ꝙ nō poterant exire regnū. tamē poterāt de vna ciuitate trāſire ad aliam reddendo regi de bonis ſuis ꝓ tributo magnam portionē. ſicut eſt de iudeis manentibus ſub p̄ncipib⁹ xp̄ianis ⁊ multi ex diuina admonitione ſic exiuerūt an̄ deſtructionē babylonis. hoc mō thobias p̄uidens interituꝫ niniue dixit filijs ſuis ꝙ eo ſepulto inde exirēt Tobie. xiiij. m Ne for. ⁊c. i. nimio timore reſoluat̄ ex auditu appropinq̄tiōis exercituū ꝯtra babylonē. n Et veni. i an. au. ſcꝫ rumoris de occiſione balthaſar ⁊ deſtructione babylonis. o Et poſt hūc au. ſ. de veſtra reuerſione in irl̄m. vt exponit ra. ſal. occiſo eñ balthaſar dari⁹ medus ſuſcepit regnuꝫ eius. vt dictum eſt. et regnauit per annum integrum ⁊ partem ſecundi. ⁊ ſic ille ſecundus ꝓ parte eius fuit prim⁹ annus Cyri qui ſucceſſit dario: ⁊ primo anno Cyri fuit data dicta licentia redeundi.

p Et iniquitas in terra. qꝛ Darius ⁊ Cyrus fuerunt ydolatre
q Et dñatoꝛ ſup dñatoꝛē. ſ. cyrus poſt dariū. vt dictū eſt. cete
ra patēt ex ſupꝛadictis. a Et laudabunt. Hic ꝯſiter ponit
laus diuina de iuſticia circa babylonē facta cū dī. Et lauda
būt ſup babylonē celi ⁊ terra. i. angeli ⁊ hoies. iō ſubditur.
b Et oia. ⁊ accipit b
⁊ p. i. celū em̄ eſt ha
bitatio angeloꝛum ⁊
terra hoim c Quia
ab aqlone venient ei
ꝑdones. ſ. medi ⁊ ꝑ
ſe. q̄ venerūt de aqlo
nari pte reſpectu ba
ſ bylonis. ⁊ ſbdit vna
cā. ſ. occiſio crudelis
filioꝝ iſrael cū dī. Et
quō fecit babylon ⁊c̄
d Qui fugiſtis gla
diū. i. vos iudei qui
euaſiſtis. e Veni
te in iudeam. f Et
hierl'm aſcendat ſup
coꝛ vr̄m. i. accipiatis
cordi deſtructionem
hierl'm et tēpli vt ad
eorū reedificationes
aiemini. g Cōfuſi
ſumus ⁊c̄. q. di. q̄diu
templū dñi remane
bit ſic deſtructū a gē
tilibus. erit nob̄ cōfu
ſio ⁊ obpꝛopꝛium. iō
ſubdit. g Quia ve
nerūt alieni. i. ydola
tre q̄ ſunt alieni a cul
tu dei. i Sup ſan
cti. do. dñi. eā incen
ħ.49.d. dendo. vt hr̄ ca. ſe. et
iiij. Re. vlt. k Pro
pterea ecce dies ve
ni. de ꝓpinq̄. l Et
viſitabo ſup ſculpti
lia. i. ydola ⁊ templa
babylonis. m Et i
om̄i ter. eius mugiet
vulneratus. non po
tēs loq̄ recte ꝑ dolo
re. ſ; mugiēs ad mo
dū beſtie n Si aſcē
derit ba. in celū ⁊c̄. q̄
ſi di. q̄tūcūq; ſit ele
uata in honoꝛe ⁊ fir
mata in ptāte. tñ de
ſtruet mea v̄tute. iō
ſequit. Ad me veniēt
vaſtatoꝛes. o Et ꝑ
didit ex ea vocē ma
gnā. i. v̄ba iactātie de ſua magnitudine ⁊ ptāte. p Et ſo
nabūt fluctus eoꝝ. i. exercitus medoꝝ ⁊ pſarū. cetera patēt
vſq; ibi. q Et emarcuit arcus eoꝝ. i. nō potuerunt de de
fendere ꝑ artē ſagittādi in q̄ ſunt edocti. r Et ine. pn. ei9
⁊c̄. qꝛ nocte ſequēti feſtū balthaſar. in q̄ ip̄e ⁊ ꝑncipes eius
fuerūt vino repleti. interfect9 fuit balthaſar ⁊ ꝑncipes cuz
eo: vt dictū eſt. ſ. s Murus babylonis ille latiſſimus. ſic
eſt i hebr̄. ⁊ in libꝛis coꝛrectis. t Suffoſſione ſuffodiet. i.
deijciet q̄tūcunq; ſit latus ⁊ foꝛtis. v Et laboꝛes ꝑploꝝ
ad nihilū in edificatiōe em̄ muroꝝ ⁊ domoꝝ babylonis fu
erūt expēſe multe diuitie acq̄ſite laboꝛib9 ꝑploꝝ ⁊ gentiuz
q̄s ab eis abſtulerūt chaldei. ⁊ ideo diuinū fuit iudiciuz ꝙ
tales edificatiōes redigerent ad nihilū. x Verbū. Hic cō
ſequēter deſcribit deſtructio babylonis ſub ꝑabola facti. ſi

p auditio et iniq̄tas in terra:
q ⁊ dñatoꝛ ſup dñatoꝛē. Pro
pterea ecce dies veniunt ⁊
viſitabo ſuper ſculptilia ba
bylonis ⁊ oīs terra ei9 con
fundet ⁊ vniuerſi interfecti
a ei9 cadent in medio ei9. Et
laudabūt ſr̄ babylonē; celi
b c ⁊ terra ⁊ oia q̄ in eis ſūt q̄a
ab aq̄lone venient in ꝑdo
nes ait dñs. et quō fecit ba
bylon vt caderent occiſi in
iſrl' ſic de babylone cadent
d occiſi i vniuerſa terra. Qui
e fugiſtis gladiū venite noli
te ſtare Recoꝛdami procul
f dñi ⁊ hierl'z aſcēdat ſup coꝛ
g vr̄m. Cōfuſi ſum9 q̄m audi
uim9 obpꝛobꝛiū. Operuit
h ignominia facies nr̄as. q̄a
i venerūt alieni ſup ſanctifi
k catione dom9 dñi. Propte
rea ecce dies veniūt ait dñs
l ⁊ viſitabo ſup ſculptilia ba
m bylonis ⁊ i oi terra ei9 mu
n giet vulnerat9. Si aſcēderit
babylon in celū ⁊ firmaue
rit in excelſo robur ſuū: ad
me veniēt vaſtatoꝛes eius
ait dñs: vox clamoꝛis de
babylone ⁊ ꝯtritio mag̃ de
tra chaldeoꝝ q̄m vaſtauit
o dñs babylonē; ⁊ ꝑdidit ex
p ea voce magna et ſonabūt
fluct9 eoꝝ q̄ſi aq̄ multe. De
dit ſonitū vox eoꝝ qꝛ venit
ſup eā. i. ſup babylonē pre
do: et appꝛhenſi ſunt foꝛtes
q ei9 ⁊ emarcuit arc9 eoꝝ q̄a
foꝛtis vltoꝛ dñs reddēs re

r tribuet. Et inebꝛiabo ꝑnci
pes ei9 ⁊ ſapiētes ei9 duces
ei9 ⁊ mgr̄at9 ei9 ⁊ foꝛtes ei9
Et doꝛmiēt ſomnū ſempi
ternū et non expgiſcent ait
rex dñs exercituū nomē ei9
Hec dicit dñs exercituum
s Mur9 babylonis ille latiſ
t ſim9 ſuffoſſione ſuffodiet ⁊
poꝛte ei9 excelſe igne cōbu
v rent ⁊ laboꝛes ꝑploꝝ ad ni
hilū ⁊ gentiū in ignē erūt ⁊
x diſꝑibūt. Verbū qđ prece
pit hieremias ꝓpheta ſara
y ie filio nerie filij maaſie. cū
ꝑgeret cū ſedechia rege in
babylonē. in anno q̄rto re
z gni eius. ſaraias autē erat
ꝑnceps ꝓphetie. Et ſcrip
ſit hieremias om̄e malū qđ
vēturū erat ſup babylonē;
in libꝛo vno oia verba hec
q̄ ſcripta ſr̄ ꝯ babylonē. Et
dixit hieremias ad ſaraiā.
a Cū veneris in babylonē et
b videris ⁊ legeris oia v̄ba
c d hec dices. Dñe tu locutus
es contra locum iſtū vt di
perderes eum ne ſit qui in
eo habitet ab homine vſq;
ad pecus. et ſit ꝑpetua ſoli
tudo. Cunq; compleueris
e legere libꝛum iſtū: ligabis
ad eū lapidē ⁊ pꝛoijcies il
lū i mediū eupꝛaten et di
ces. ſic ſubmergetur baby
lon. et non cōſurget a facie
afflictionis quā ego addu
co ſup eam: et diſſoluetur.
f Hucuſq; verba hieremie.

cut em̄ ꝑabola verbi eſt q̄ñ ꝑ ſignificatū vocū aliud intelli
git: vt cū dī. Judic. ix. Jerūt ligna ad ramnū ꝑ qđ intelli
gunt habitatoꝛes ſychen ⁊ abymelech quē fecerūt ſibi re
gem. ſic ꝑabola facti eſt quādo fit aliquid ad ſignandū ali
ud fiendū: ⁊ ſic eſt i pꝛopoſito. qꝛ deſtructio babylonis ſcri
pta in quodā libello
⁊ alligata lapide pō
deroſo ꝓiecta fuit in
fluuiū eupꝛaten co
rā plurib9 iudeis ad B
ſignandū deſtructio pō.75.
nē babylonis futurā
Pꝛimo ponit ergo
quis ꝑcepit hoc fieri
cū dicit. Verbuz qđ
ꝑcepit hieremias ⁊c̄
ſaraie filio nerie ⁊c̄.
⁊ tp̄s ⁊ etiam locus.
cū dicit. y Cū per
ge. cū ſede. re. in ba
bylonē ⁊c̄. ſedechias
em̄ fuerat inſtitutus
rex a rege babilonis
Et iō quarto anni re
gni ſui iuit in baby
lonē ad faciendū ei
reuerentiā. ⁊ ad defe
rendū mūera cū quo
iuit iſte ſaraias. cui9
ſubdit officiū: cū dī.
z Erat ꝑn. ꝓphetie.
id eſt pꝛincipalis in
ter leuitas q̄ in tem
plo decantabant lau
des diuias a dauid ⁊
ab alijs ꝓphetis fa
ctas. in hebꝛeo habe
tur. Erat ꝑnceps ex
enij. ⁊ iō iuit cū ſede
chia ad faciendū ex
nium regi babylonis
noie ſedechie. cetera
patent vſq; ibi.
a Cū vene. in ba. et
vide. diligent ea que
ſunt ſcripta in hoc li
bꝛo. b Et leg. omia
verba hec. ſ. coꝛā iu
deis. qui illuc trāſla
ti fuerāt cū iechonia
rege iuda c Dices
coꝛā eiſdē. d Do
mine tu locut9 es cō
tra locū iſtū. i. cōtra
babylonē. cetera pa
tent vſq; ibi. e Li
gabis ad eū lapidē;.
vt demergat in ꝓfundū fluminis. ad deſignandū totalem
deſtructionē babylonis. f Hucuſq; verba hieremie: dicūt
aliqui ꝙ nō eſt de textu ſ; quedā rubꝛica appoſita. ſ; hoc nō
eſt verum. qꝛ ſic ſcribit in hebꝛeo. ſicut ⁊ alia ꝑcedentia.

In capitulo. lj. vbi dicitur in poſtilla. Tollite reſinam.

Additio. j.

Dictio in hoc loco poſita ſignificat tiriacā nō reſinā
prout dictū fuit. ſ. in additiōe ca. viij. In eodem
capitulo. vbi dicitur in poſtilla. Stultus factus om
nis homo.

Additio. ij.

Quia gentiles ydoloꝝ cultoꝛes nō ſolū errabant in
hoc ꝙ ydola vana colebāt. ſed etiā q̄a ſtulte eſtima
bāt ꝙ de9 verus quē ꝑpl's iſrl' colebat erat ſilis dijs
eoꝝ. vñ Eſaias. xxxvj. ⁊. xxxvij. ſennacherib et ſui dicebāt

q̄ nō potuerat deus iſrael defendere hierl'm a manib⁹ aſſyriorū: nec ſicut dij aliarū gentiū potuerant gentes ſuas protegere ab eis quos deus cōfutauit p Eſaiam denūciando eis defenſionē populi ſui. vt ibidē. ſed in hoc loco q: hieremias nō potuerat oſtēdere chaldeis excellentiā diuine po

A tentie p defenſionē
hierl'm. cū ex ordine
4. Reg. 24. d. iuſticie diuine ꝓpter
2. Para. 36. b. peccata populi erat
deſtruenda. idō oſtendit eis excellentiam
dei iſrl' reſpectu falſorū deorū: ex hoc q̄
dij falſi ſunt ab hoībus fabricati ſeu ficti. ꝛ ſic cū actoribuſ
ſuis pereūt et ꝓpter
hoc dicit Stultus factus eſt oīs hō a ſcia
ſcʒ vera. Cōfuſus eſt
oīs conflator in ſculptili ꝛc. qd̄ pʒ ex hoc
ij. 39. a. qd̄ ſubdit. In tpe vi-
4. Reg. 25. a. ſitationis ſue pibūt
ſcʒ ydola vana cū cultoribus eoꝝ ſeu actoribus: ꝛ rō eſt. q̄a tales dij nō habēt aliā
potentiā in eā quam
actores ſeu cultores
ſui fingūt ꝛ ſic oportet q̄ cū cultoribus
B pereant. nō tñ ſic eſt
de deo vero iacob cu
ius virtus ꝛ potētia
nō pendet a cultoribus: ſꝫ ecōtra totum
eſſe ꝛ bonū colentiū
ipſum pendet ab illo
quē colūt. ꝛ idō dicit.
Non ſicut hec ps iacob. ſ. vt peat pereūte pplo ſuo. Quia q̄
fecit oia ipſe eſt. ꝛ ſic
eſſe oim ab illo depēdet. Et q: licʒ ipe ſit pncipiū totius eſſe: tñ appropriat populo iſrl' ſpāliter. idō ſubdit. Et iſrl' ſceptrū hereditatis eius
Cōſeq̄nter ex pmanētia diuine potētie infert q̄ ſicut babylonij fuerūt inſtrm̄ diuine potētie cōtra alias nationes. ſic ꝛ alie gentes eēnt inſtrm̄ diuine vltōnis cōtra eos ſpāliter ꝓpter ea q̄ fecerant in ſyon q̄ erat loc⁹ diuino cultui deputatus. ꝛ de hoc dicit. Collidis tu mihi vaſa belli ꝛc. Et reddā babyloni omē malū qd̄ fecerūt in ſyon i oculis vr̄is ꝛc.

In eodem cap̄. vbi dicitur in poſtilla. Regibus menni ꝛ aſchenem.

Additio. iij.

Vbi nos habemus mēni ꝛ aſchenē. in hebreo habet aſchenā qd̄ ſignat alemoniaʒ. Itē tapſar eſt nomē hebraicū ſignificans capitaneū vl' ducē exercitus.

In eodem capitulo vbi dicit in poſtilla. Et viſitabo ſuper bel.

Additio. iiij.

Quod aūt dr̄ hic. Et viſitabo ſup bel. ꝓprie pōt intelligi de ipo ydolo bel. ſine hoc q̄ ſignificet ppl'm. q: cū deus punit aliquā gentē ydolatrā. cōſueuit etiaʒ deos ſuos diſſipare ſe cōfundere. vñ. Exod. xij. ca. In omībus dijs egypti faciaʒ iudicia. Et ſic in alijs locis. Sīliter qd̄ dr̄. Et eijciā qd̄ abſorbuerat de ore eius. pōt intelligi de ore ipius ydoli bel: in q̄ colentes ponebāt diuitias. fingendo q̄ eas acceptaſſet ſicut faciebāt de moloth. in occiſione puerorū. Sīliter qd̄ ſequit ꝛ nō cōfluent ad eam vltra gentes. ꝓprie intelligi pōt de ipſo ydolo bel ad qd̄ gentes confluebant cum babylonia eſſet in proſperitate.

a Filius vigiti ꝛ LII
vnius anni erat ſedechias cū regnare cepiſſet ꝛ
vndeci annis regnauit in
hierl'm. Et nomē mr̄is ei⁹
amithal filia hieremie de
b lobna: ꝛ fecit malū in ocul'
dñi iuxta oia q̄ fecerat ioachim. qm̄ furor dñi erat in
hierl'm ꝛ in iuda vſq̄q̄ pijceret eos a facie ſua. Et receſſit ſedechias a rege ba-
c bylonis. Factū ē aūt in anno nono regni ei⁹ i mēſe. x.
decima die menſ venit nabuch. rex babylonis ipſe ꝛ
oīs exercit⁹ eius aduerſus
hirl'm ꝛ obſederūt eā ꝛ edificauerūt ꝯ eā munitōes in
circūitu ꝛ fuit ciuitas obſeſſa vſq̄ ad vndecimū annū
regni ſedechie. Menſe aūt
quarto nona die mēſis obtinuit fames ciuitatē ꝛ non
erant alimenta pplo terre.
Et dirupta ē ciuitas ꝛ oēs
viri bellatores ei⁹ fugerūt
exierūtq̄ de ciuitate nocte
p viaʒ porte q̄ ē inter duos
muros et ducit ad hortum
d regis: chaldeis obſidentibus vrbē in gyro ꝛ abierūt
p viā que ducit in heremū.
Perſecut⁹ eſt aūt chaldeorū exercit⁹ regē et apphenderunt ſedechiā in deſerto
qd̄ eſt iuxta hiericho: ꝛ oīs
comitat⁹ ei⁹ diffugit ab eo
Cūq̄ cōphendiſſent regeʒ:
adduxerūt eū ad regē babylonis in reblata q̄ eſt in terra emath: et locutus eſt ad
eū iudicia. et iugulauit rex
babylonis filios ſedechie
e in oculis ei⁹: ſꝫ et oēs principes iuda occidit in reblata. Et oculos ſedechie eruit: et vinxit eū cōpedib⁹. et
adduxit euʒ rex babylonis
in babylonem: et poſuit eū
f in domo carceris vſq̄ ad
g diem mortis ſue. In menſe autē quinto decima menſis: ipſe ē annus nonus nabuch. regis babylonis venit nabuzardā pnceps militie qui ſtabat coram rege
babylonis in hirl'm: et incēdit domū domini et domū
regis ꝛ oēs domus hierl'm

In eodē capitulo vbi dicitur in poſtilla. Hucuſq̄ verba Hieremie.

Additio. v.

Quod dr̄ hic. Hucuſq̄ verba hieremie. denotat q̄ illa q̄ ſequunt in ſequēti ca. nō ſunt reputāda de verbis ꝓphetie hieremie. ſꝫ ſumit hyſtorialiter a quarto. Reg. vlt. ca. inter
qd̄ capitulū ꝛ iſtud
modica ꝛ q̄ſi nulla ē
drīātia et interponit
ſꝫ hec hiſtoria deſtructionis hierl'm ꝛ tēpli ad cōtinuationē
libri Trenoꝝ ꝛc.

Capitulum. lij.

Filius. xxj. anni: iſtud capitulū a principio libri fuit diuiſuʒ
cōtra pcedentia. eſt
eñi quedā breuis epilogatio reſpectu pcedentiū in quibus de
ſcripta eſt deſtructō
hierl'm licʒ occaſiōe
huius plura alia fuerint annexa ꝛ diuiditur hoc capl'm i tres C
ptes. q̄a pmo ponit
ciuitat' captio. ſcd̄o
capte deſtructio: ibi.
In menſe aūt. v. tercio de reliquijs ordinatio: ibi. De paupe
rib⁹. Prima in duas
q: pmo ponit captionis occaſio. ſecūdo
ipſa captio: ibi. Factū eſt aūt. Occaſio
aūt captiōis pma fuit pctm̄ regis et ppl'i
cōtra deū. qd̄ notat
cū dr̄. b Et fecit in
oculis dñi malū. ſunt
tando in ſꝫ ioachim
filiū ioſie ꝛ alios reges q̄ fuerūt ydolatre. ꝓpter qd̄ dñs voluit hierl'm deſtruere ꝛ maxime ꝓpter pctm̄ manaſſe q̄ poſuit ydola in domo dñi. ſcd̄a occaſio fuit pctm̄ ſedechie in regē babylonis. cui rebellauit cū̄ ipſe iuraſſet ei fideliter ſeruire: vt hr̄. ij. Paral'. vlti. qd̄ notat cū dr̄. Et receſſit ſedechias a rege babylonis.
c Factū eſt. Hic ponit ciuitatis captio. ꝛ patʒ ſnia ex his q̄ dicta ſunt. ſ. xxxix. vbi deſcribit iſta captio ſicut hic paucis exceptis q̄ exponent. d Chaldeis obſidentibus vrbē in gyro. ſi ergo querat quō rex ꝛ bellatores potuerunt exire. dicendū q̄ erat via ſubterranea cuius introitus erat intra ciuitatē inter duos muros. ꝛ exitus erat longe a ciuitate vltra locū vbi erāt chaldei: ꝛ per illā fugerūt rex ꝛ alij ſicut dictū fuit. ſ. xxxix. ꝛ. iiij. Reg. vlti. e Sed ꝛ omnes principes iuda occidit dicit Ra. ſa. q̄ iſti fuerunt. lxx. iudices ordinarij. eo q̄ relaxauerant iuramentum ſedechie. alij aūt dicunt q̄ fuerunt principes inducentes ſedechiam ad rebellandū regi babylonis. f Vſq̄ ad diē mortis ſue. licʒ autē mortuus fuerit i carcere. tñ rex babylonis ſtatū eius regiū cōſiderās. fecit euʒ ſepelire honorifice ſicut pdixerat hieremias. ſ. xxxiiij. g In menſe. Hic conſeq̄nter ponit ciuitatis capte deſtructio. circa qd̄ pmo ponit tps cum dr̄. In menſe aūt quinto: lʒ aūt fuerit capta menſe quarto: vt dr̄. ſ. eodē ca. tñ nō fuit cōbuſta donec ſuper hoc habuerūt voluntatē regis babylonis qui agebat tunc in remotis. ſcʒ in terra emath. vt hr̄ in textu. ꝛ ſic tranſijt tēpus vſq̄ ad decimā diē q̄nti mēſis in q̄ fuit cōbuſta. cetera patent in lr̄a.

et oēm domū magnaꝫ igne
cōbuſſit: ⁊ totū murū hirlꝫ
p circūitū deſtruxit cunctuſ
exercit⁹ chaldeoꝝ q̄ erat cū
b mgr̄o militie. De paupib⁹
aūt ppli ⁊ de reliquo vulgo
qđ remanſerat i ciuitate; et
de ꝓfugis q̄ tranſfugerant
ad regē babylonis et cete-
i ros de multitudine trāſtu-
lit nabuzardā princeps mi
litie: de paupib⁹ vero ter-
re reliquit nabuzardā prin
ceps militie vinitores et a
k gricolas. Colūnas q̄ꝫ ere-
l as que erant in domo dn̄i
m n et baſes ⁊ mare eneum: qđ
o p erat i domo dn̄i cōfregerūt
chaldei ⁊ tulerūt oēs eo-
q rū in babylonē. Et lebetes
r s ⁊ creagraſ ⁊ pſalteria ⁊ phi
t v olas ⁊ mortariola ⁊ oīa va
ſa erea que in miniſterio fu
x y erūt: tulerunt ⁊ hydrias et
z thimiamateria: et vrceos
⁊ pelueſ ⁊ cādelebra ⁊ mor
a b taria et cyathos. Quotq̄t
aurea aurea ⁊ quotq̄t argē-
tea argētea: Tulit mgr̄ mi
litie colūnas duas ⁊ mare

c vnū et vitulos. xij. ereos:
d q̄ erāt ſub baſib⁹ quas fe-
cerat rex ſalomon in domo
e dn̄i. Nō erat pondus eris
f oīm horū vaſorū. De colū-
g nis autem decē et octo cu-
biti altitudinis erant in co
h lūna vna: ⁊ funiculus duo-
decim cubitorū circūibant
i eam. Porro groſſitudo ei⁹
k q̄ttuor digitorū ⁊ intrinſe-
cus caua erat ⁊ capitella ſu
per vtrāq̄ꝫ erea. Altitudo
capitelli vni⁹ quinq̄ꝫ cubi-
l torū ⁊ retiacula et malogra
m nata ſup coronā i circūitu:
n oīa enea. Et fuerunt malo-
granata nonagintaſex de-
o pendentia et oīa malogra-
nata centū retiaculis circū
p dabant. Et tulit mgr̄ mili-
tie ſaraiā ſacerdotē primuꝫ
et ſophoniam ſacerdotē ſe-
cundū ⁊ tres cuſtodes ve-
q ſtibuli. et de ciuitate tulit
eunuchum vnum qui erat
prepoſitus ſup viros bel-
r latores. Et ſeptem viros
de his qui videbant facieꝫ
regis q̄ inuēti ſūt i ciuitate

b De paupibus. Hic ɔ̄ſr ponit ordinatio de remanētib⁹.
⁊ p̄mo de pplo. ſcđo de rege ioachim: ibi. Et factū eſt. Pri-
ma in duas. q: p̄mo ponit ordinatio de pſonis reſeruatis.
ſecūdo de occiſis: ibi. Et tulit. Prima adhuc in duas. q: p̄-
mo ponit ordinatio de pplo. ſcđo tranſlatoꝝ ordinatio: ibi
Iſte eſt ppls. Pria
in duas: q: p̄mo po-
nit ordinatio de pſo
nis. ſcđo đ vaſis: ibi
Colūnas q̄ꝫ. Circa p̄
mū ſciendūꝫ ꝙ de p-
B ſonis reſeruatis ſic fu
it ordinatuꝫ ꝙ illi q̄
erāt alicui⁹ reputati
onis in ſapia vel ar-
te aliq̄ ſeu cōditione
notabili fuerūt tranſ
lati i babylonē vt de
illa cōditiōe ſeruirēt
babylonijs. ceteri vo
fuerūt dimiſſi in iu-
dea ad colēdū agros
⁊ vineas. ne terra re
digeret in ſolitudinē
et redderet inutilis
regi babylōis. de cul
tura vero terre ei tri
butū magnuꝫ redde
bat. et hoc eſt qđ dr̄.
h De pau. autē po.
⁊c̄. ſ. hn̄tib⁹ aliquā cō
ditionē babylōis vti
lē. vt pleni⁹ exponit
iiij. Regum. vlti.
i Tranſtulit nabu-
zardan prin. mili. ⁊c̄.
⁊ patꝫ lr̄a. k Colū
nas q̄ꝫ. Hic ponit di
C ſpoſitio de vaſis. qc-
q̄d em̄ fuit p̄cioſum
de talibus i templo
dn̄i totū portauerūt
ſecū chaldei. inter va
ſa tm̄ ponūtur h̄ due
colūne eree q̄ erāt in
porticu templi. de q̄rū magnitudine ⁊ forma dictū fuit dif-
fuſe p ſingula. iij. Reg. vij. ⁊ ſil'r de alijs vaſis h̄ poſitis.
⁊ ideo hic breuiter intendo ptranſire. q: deſcriptio exqui-
ſita de iſtis ibi hꝫ locū. dicit ergo. Colūnas q̄ꝫ ereas. de q̄-
rū forma poſtea ſubdit. l Que erāt in domo dn̄i. i. in por
ticu tēpli. m Et baſes illarū. ſ. colūnarū. q̄libet em̄ colū-
na habebat q̄ttuor ptes. ſ. baſem. ſtipitē caput ⁊ capitellū.
n Et mare eneū. vas erat magnū ⁊ rotundū in q̄ lauaban
tur ſacerdotes. o Qđ erat in domo dn̄i. i. in atrio ſacerdo
tū. domus em̄ dn̄i large accepta nō ſoluꝫ accipit pro corpe
templi: ſed etiā pro atrijs ⁊ edificijs ad ip̄m pertinentibus
p Confregerūt chaldei. vt materia poſſet expeditius por
tari. q Et lebetes. i. caldarias vbi coquebantur carnes ſa
crificiorū. r Et creagras. i. fuſcinulas ad extrahendū car
nes. s Et pſalteria. id eſt inſtrumēta muſica pro leuitis.
t Et phialas. vaſa erant ad reponendū vnguenta. quibus
vngebant reges ⁊ ſacerdotes. ⁊ vaſa diuino cultui conſe-
crata. v Et mortariola. in q̄bus terebant ſpecies ex q̄bus
cōponebant vnguenta. x Et hydrias in q̄bus ponebat
vinū ⁊ oleum pro libamibus fiendis. y Et thymiamate-
ria. in q̄bus terebant ſpecies ad faciendū thymiama qđ cō
burebat ſup altare thymiamatis. z Et vrceos ⁊ pelues.
in quibus lauabant carnes offerende ſuper altare holocau
ſti. a Et cyathos. in quibus probabat vinū ⁊ oleum vtrū
eſſent apta ad ſacrificiū. b Quotquot aurea aurea ⁊c̄. q:
omnia vaſa aurea ponebant ad vnā partem. ⁊ argentea ad
aliam: ⁊ erea ſimiliter ad aliam. c Vitulos. xij. ereos. bo-
ues vocant. iij. Reg. d Qui erant ſub baſibus. baſes dicū
tur hic ptes fundi maris erei qđ ſedebat ſup illos. xij. vitu
los. ⁊ tres reſpiciebant ad orientē. ⁊ tres ad occidentem. ⁊
tres ad meridiē. ⁊ tres ad aquilonē. e Non erat pondus
eris. hoc dr̄ ad deſi-
gnandū magnitudi-
nē ⁊ multitudinē ei⁹
intantū ꝙ nō poſſet
de facili ſciri pondus
determiatuꝫ. f De
columnis autē dua-
bus ſupradictis.
g Decem ⁊ octo cu-
biti altitudinis ⁊c̄. h
intelligendum eſt de
ſtipite. q: tota colum
na ex quatuor parti
bus p̄dictis cōſtitu-
ta habebat. xxv. cubi
tos in altū. vt habet
ij. Paral. iij. ⁊ decla
ratū eſt diffuſius. iij.
Reg. h Et funicu-
lus. xij. cu. cir. eam. i.
eius groſſitiem.
i Porro groſſitudo
eius. id ē ſpiſſitudo.
k Quattuor digit.
⁊c̄. ⁊ vtrāq̄ꝫ erea. q̄rū
forma erat valde ſub
tilis ⁊ artificioſa. pro F
ut dictū fuit. iij. Re.
l Et retia. et malo.
ad decorem em̄ capi
tellorū erāt ibi in cir
cūitu malog̃nata de
ere appoſita. ⁊ retia-
cula q̄ ſm̄ aliq̄s erāt
q̄dam foramia in cir
cūitu capitelloꝝ arti
ficioſe facta. ſicut in
oſtijs laternarū erea
rū ⁊ dicūt retiacula:
q: foramia illa i aliq̄
erant ſilia foramibus retis. ſm̄ alios erat opus reticulatuꝫ
de filis ereis factū ⁊ poſitū ſup capitella. vel ꝙ p illa appa-
rebāt malogranata ſicut illa q̄ ſunt operta reti apparēt ex
terius p retis foramina. m Sup coronā. i. ſup capitelluꝫ
qđ dr̄ corona. eo ꝙ erat ſup caput colūne ſicut corona ſuper
caput regis. n Et fue. malo. ⁊c̄. dependētia a capitello et
tot erant quaſi appoſita in q̄libet colūna. iij. vero Reg. dr̄.
ꝙ erant ducenta in q̄libet colūna centū depēdētia. ⁊ centū
appoſita. ⁊ ſic dictū fuit ibidē iſte due colūne erant ſite ꝓ-
pe parietes ex vtraq̄ꝫ parte porticus ita ꝙ quattuor malo-
granata iuxta parietē poſita nō apparebāt. ⁊ iō nō cōputā
tur hic. ⁊ ſic remanēt nonaginta ſex. iij. vo Reg. cōputant
oīa. o Et oīa malo. centū retia circū. licet in q̄libet colum
na eſſet tm̄ vnū retiaculū. tm̄ ibi erāt centū diſtinctiōes: ſic
in malogranatis erāt centū ordines: duo em̄ malogranata
ſcꝫ vnū appoſitū ⁊ aliud dependēs ſub eo faciebāt vnū or-
dinē. ⁊ ſic cū in circūitu capitelli eēnt centū appoſita ⁊ cen
tū dependētia. ibi p ɔ̄ſns erant centū ordines. p Et tulit.
Hic ponit ordinatio de pſonis ad vitā nō reſeruatis cū dr̄
Et tulit mgr̄ mi. ſaraiā ſacer. p̄mū. i. p̄mi ordinis. dauid em̄
diſtinxit ſacerdotes p. xxiiij. ordines: vt h̄r. j. Para. q Et
de ciuitate tu. eunuchū ⁊c̄. ex q̄ patꝫ ꝙ iſte dr̄ eunuchus nō
a ſectione genitaliū: q: tales nō p̄ponunt hoībus belli: ſed
a maturitate ⁊ honeſtate. ſm̄ ꝙ dr̄ Math. xix. ſunt eunuchi
q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celorū ⁊c̄. r Et ſepteꝫ viros
de his qui vi. fa. regis. i. habentes ad ip̄m liberū acceſſum.

s et ſcribā pͥncipē militū q̄ ꝓ
t babat tyrones ⁊ ſexaginta
viros de pplo terre q̄ inuē
ti ſunt i medio ciuitatis. tu
lit aūt eos nabuzardā mgr̄
militie ⁊ duxit eos ad regē
babylonis in reblata: et ꝑ
cuſſit eos rex babylonis: ⁊
interfecit eos in reblata in
terra emath. et tranſlatus
v eſt iuda de terra ſua. Iſte
eſt ppl's quē trāſtulit nabu
x chodonoſor. In anno ſepti
mo iudeos tria milia et vi
y gitītres. In anno decio oc
tauo nabuchodonoſor trā
ſtulit de hieruſalē animas
octingentas trigintaduas.
z In anno viceſimotercio na
buchodonoſor trāſtulit na
buzardan magiſter militie
anias iudeorū ſeptingētas
a quadragintaquinq;. omēs
b ergo anime quattuor milia
c ſexcente. et factum eſt in tri
ceſimoſeptimo anno tranſ
migratōis ioachim regis
iuda duodecimo menſe vi
d ceſimaquita menſis eleua
uit euilmerodach rex ba
bylonis ip̄o anno regni ſui
caput ioachi regl' iude ⁊ e
duxit eū de domo carceris
⁊ locut⁹ ē cū eo bona. ⁊ po
ſuit thronū ei⁹ ſup thronoſ
regū q̄ erāt poſt ſe in baby
lone et mutauit veſtimenta
carcerl' ei⁹ ⁊ comedebat pa
nē corā eo ſp cūctis diebuſ
vite ſue. ⁊ cibaria ei⁹ ciba
ria ꝑpetua dabāt ei a rege
babylōis ſtatuta ꝑ ſinglos
dies vſq; ad diē mortl' ſue
cunctis diebus vite eius.

Et factū ē poſtq; in ca
ptiuitatē redactus eſt
ſrl' ⁊ hierl'm deſerta ē
ſedit hieremias propheta
flens ⁊ planxit lamētatiōe
hac in hierl'm et amaro aīo
ſuſpirans et eiulans dixit.

Incipiūt treni. i. lamēta tiones hieremie: q̄ cynoth hebraice inſcribūt. Aleph

Capitulum I

a Quomodo ſe
det ſola ciuitas ple
b na populo: Facta
c eſt quaſi vidua do

s Et ſcribā prin. mili. q̄ ꝓba. tyrones. i. iuuenes aptos ad exercitiū armoꝝ. hos interfecit rex babylonis. q2 cōſiliū et fauorē dederāt ſedechie rebellandi. t Et. lx. viros de populo terre. iſrl' hos ſilr̄ interfecit. q2 reſtiterunt ei defendendo ciuitatē q̄ntū potuerūt: ⁊ ſic nō reddiderūt ſe voluntarie. ſ; fuerūt inuenti latētes ⁊ abſcondi ti. v Iſte eſt ppl's. Hic ꝯñr ponit tranſlatorū in babylonē nūeratio. x In anno ſepio iudeos tria milia. et loquit̄ h̄ ſcriptura de trāſlatl' cū iechonia filio ioachi vt dic̄ Ra. ſal. et alij hebrei. ſ; contra h̄ vr̄ qd̄ dr̄. iiij. Re. xxiiij. ꝙ tranſlati cū eo fuerūt. x. milia: ſ; hec diſſonātia ſoluit̄ ꝑ h̄ qd̄ h̄ dr̄ iudeos tria milia. i. de tribu iuda. de alijs autē tribub⁹

G fuerūt ſeptē milia. q̄ hic omittūtur. ⁊. iiij. Reg. cū iſtis nūerātur. Itē. iiij. Reg. dr̄ ꝙ iſta tranſmigratio fuit āno. viij. nabuch. hic autē dr̄ ann. vij. ad qd̄ dicendū ꝙ ibi accipiuntur anni nabucho. a pͥncipio regni ſui. hic aūt ab illo tp̄e q̄ ioachim fili⁹ ioſie fuit ei ſubditus ⁊ ſeruiens ſub tributo nabuch. aūt iā regnauerat vno anno. y In anno xviij. ⁊c̄ loquit̄ hic de tranſlatione ppl'i cū rege ſedechia. S; ꝯtra hoc videt̄ quod. ſ. dr̄ ca. iſto. Iſte eſt annus. xix. nabuch. ⁊c̄. ⁊ ſoluit̄ hoc ſicut̄ ꝑcedens. q2 hic accipiunt̄ anni nabucho. a tp̄e a q̄ ioachim factus fuit eius ſeruus. ſupra vo a pͥncipio regni ſui. z Anno. xxiij. nabuch. tūc eñ cepit tyrū ⁊ plures alias ciuitates circa iudeā ad quas cōfugerāt aū plures iudei timore nabucho. ⁊ illi tūc fuerūt capti ⁊ in babylonē ducti. a Oēs ergo anie: hic numerate. b Quattuor milia ſexcente. Sciendū tñ ꝙ fuerūt multoplures. ſed hic ⁊ in libro Regū numerant̄ tm̄ notabiliores. c Et factū eſt. Hic vltimo ponit̄ ordinatio de iechonia rege q̄ poſt longū carcerem fuit honoratus in babylone cū dr̄. Et factu; eſt in. xxxvij. anno trāſmigratiōis ioachim. tm̄ eñ fuit in ſtatu humili. d Eleuauit euilmerodach. iſte enim regnauit poſt nabuch patrē ſuū ſm̄ hebreos. ⁊ mortuo patre cū regnaret honorauit ioachim ſuper omnes principes regni ſui: vt apparet in littera. rō aūt huius fuit ſm̄ aliq̄s q2 nabuch. prē ꝑcuſſo amentia iſte Euilmerodach filius eius voluit regnare. ⁊ videbatur de ꝑcuſſione pr̄is gaudere. ꝓpter qd̄ nabuch. in regnu; reſtitut⁹ fecit eū incarcerari cū iſto ioachim ⁊ ſic cū eo cōtraxit amicicīā ꝓpter qd̄ cōſtitutus in regno mortuo patre honorauit eū. cetera patēt in littera. e Et factū eſt poſtq; ⁊c̄. totum iſtud vſq; ad fine; capituli videt̄ appoſitū ab aliquo expoſitore ad continuandū ſententiā capitulis ſequētibus qd̄ nō eſt in hebreo nec in libris correctis.

Incipit poſtilla magiſtri Nicolai de Lyra ſuper librum Trenorū qui apud hebres vocatur cynoth, i. lamentationes cū additiōibus Pauli epi Burgeñ. Cap. i.

Quomō ſedet. In ꝑcedētib⁹ hui⁹ libri ꝓphetauit hieremias deſtructiōe; hierl'm futurā. Hic ꝯñr deplorat eā iam factā. q2 vidit ſuā ꝓpheciā cōpletā. Circa qd̄ ſciendū ꝙ ſingulis vſib⁹ lr̄e hebraice ꝑponunt̄ ſm̄ ordinē alphabeti. Et dicūt aliq̄ ꝙ ꝑpoſite ſunt ad ſignandu; ſniam vſuū q̄bus ꝑponūt̄. ⁊ ſic ex interp̄tationibus lr̄aꝝ ꝓcedūt ad expōem verſuū. S; hoc nō vr̄ bñ dictū. ꝑmo q2 hebrei q̄rū ſūt iſte lr̄e. ⁊ ꝑ ꝯñs vtutē earū dñt magl' cognoſcere. nihil tale dicūt. ſcd̄o q2 lr̄a ꝑ ſe ſūpta vt lr̄a eſt nullā h; ſignificatiōe; nec ꝑ ꝯñs interp̄tatiō;. l; aliq̄ lr̄a vt ē dictio aliq̄d ſignificet. ſicut apud latinos hec lr̄a a ꝓut eſt ꝑpoſitio ſignificat ſine. ſi ergo ex iſta ſignificatōne aliq̄s vellet ꝓcedere ad exponendū vtutē ip̄ius a: ꝓut ē lr̄a. vel ſcp̄turā ꝑ a incipientē eēt manifeſta equocatio. Item iſti imaginant̄ ꝙ iſte lr̄e nō ſint de integritate vſuū. ſ; q̄ſi q̄dā tituli eis prepoſiti. qd̄ nō eſt verū: q2 ſic ſūt de integritate vſuu; in hebreo. ſic̄ apud

A nos i illo hymno. A ſolis ort⁹ ⁊c̄. lr̄e latie incipiendo ab a vſq; ad g incluſiue ſūt de integritate vſuū. q̄a ꝑm⁹ incipit ꝑ a: a ſolis ort⁹ ⁊c̄. ſcd̄us ꝑ b: btūs auctor ſecl'i ⁊c̄. ⁊ ſic ꝯñr vſq; ad g. ⁊ eodē mō eſt hic de lr̄is hebraicis i hebreo. ſ; trāſlator nō potuit i latino ſuare ordinē lr̄aꝝ latinarū in pͥncipijs vſuū: q2 ꝑma dictio in hebreo pro q̄ trāſfert̄ quō: incipit ꝑ aleph. ⁊ quō incipit ꝑ q: ⁊ iō ſingulis vſib⁹ ꝑpoſuit ſepatim lr̄as hebraicas ꝑ ordinē nō ad ſignādū aliq̄d niſi ꝙ ꝑ tales lr̄as incipiūt vſus i hebreo. lamētatiōes eñ iſte ſcp̄te ſunt metrice i hebreo: ⁊ tp̄e hieremie currebat mod⁹ talis metrificādi aliquā mām. ſ. ꝙ vſus incipent ordinate a lr̄is alphabeti. Sciēdū etiā ꝙ h̄ nō eſt q̄rēdus ꝓceſſus artis ſ; magl' dolētis et cōq̄rentis q̄ lamentās aliqd̄ factū idē freq̄nt̄ repetit ſb̄ alijs vbis. ſicut mat̄ lamentās filiū mortuū aliq̄n noiat ip̄m ꝓprio noie. aliq̄n noiat eū cor ſuū aliq̄n vitā ſuā: ⁊ ſic de alijs. ⁊ freq̄nt̄ de vna pſona trāſit ad aliā magl' ſm̄ motū affectiōis q̄; ſm̄ ordinē rōnis. Pretea ſb̄ noie ciuitatū vl' locoꝝ intelligit̄ ppl's ſibi ꝑus habitans ⁊ ſic dr̄ ciuitas vel loc⁹ deſolari vel flere ꝓ deſolatiōe ⁊ fletu ppl'i. His igit̄ ꝑmiſſis hec ps libri hieremie q̄ apud hebreos cynoth vocat̄. i. lamētōnes: in duas ptes diuidit̄: q2 ꝑmo ponit̄ hieremie lamentatio: ſcd̄o eiuſdē orō. v. ca. Prima diuidit̄ in q̄ttuor ptes: ſm̄ qudruplex alphabetū hebraicū ſm̄ ꝙ lamentatiōes iſte metrice ſcribūtur: ⁊ hoc in q̄ttuor ca. ⁊ hoc mō p̄ns cap̄. poſſet diuidi in xxij. ptes ſm̄ numerū lr̄arū. ſ; nō eſt vis q2 ſicut dictū ē iſte lr̄e nō ponunt̄ hic ad ſenſum lr̄ale; deſignādū. Dicit ergo. a Quomodo ſedet ſola. id eſt habitatoribus ſuis priuata. b Ciuitas plena populo, anteq; eſſet deſtructa. c Facta eſt quaſi vidua. id ē dignitate regni ⁊ ſacerdotij orbata.

d/e mina gentiū ꝑnceps ꝓuin-
f ciaruʒ facta eſt ſub tributo
g/h Beth. Plorãs plorauit in
i nocte ⁊ lachryme ei⁹ in ma
k xillis ei⁹. Nō ē q̄ ↄſolet eã
ex oib⁹ charis ei⁹. Oēs a-
mici ei⁹ ſpreuerūt eã et fcti
l ſunt ei inimici. Gymel. Mi
grauit iudas ꝓpt afflictio-
nē ⁊ multitudinē ſeruitutis
m/n bitauit int gentes nec inue
o nit reqeʒ. Oēs pſecutores
p ei⁹ appꝛehenderūt eã int an-
q guſtias. Beleth. Vie ſyon
r/s lugēt eo ꝙ nō ſint q̄ veniãt
t ad ſolennitatē. Oēs porte
v eius deſtructe ſacerdotes
x ei⁹ gemētes. Virgines ei⁹
y ſqualide ⁊ ipa oppſſa ama-
z ritudine. He. Facti ſūt ho
z ſtes ei⁹ i capite inimici ei⁹
locupletati ſūt q2 dñs locu
tus eſt ſup eã ꝓpter multi-
a tudinē iniqtatū eius. Par
b uuli ei⁹ ducti ſūt in captiui
c tatē ante faciē tribulantis.
d Vau. Et egreſſus ē a filia-
e/f ſyon ois decor ei⁹. Facti ſt
ꝑncipes eius velut arietes
g/h nō inueniētes paſcua et ab
i ierūt abſqȝ fortitudie añ fa-
k ciē ſubſequentis. Zai. Re-
cordata eſt hierl'm dierū af
flictiōis ſue ⁊ ꝑuaricatiōis
l/m oim deſiderabiliū ſuoruʒ q̄
habuerat a diebus antiqs
n cū caderet ppl's ei⁹ i manu
hoſtili ⁊ nō eſſet auxiliator
o/p Viderūt eã hoſtes ⁊ deri-
ſerunt ſabbata eius. Heth
q/r Pctm̄ peccauit hirl'm ꝓpte
s rea inſtabilis facta ē. Oēs
s q̄ glīficabãt eã ſpreuerūt il-
t lã q̄a viderūt ignominiam
x/y eius ipe aūt gemēs ⁊ ↄuer
z ſa eſt retrorſuʒ. Teth. Sor
a des ei⁹ i pedib⁹ ei⁹: nec re
b cordata eſt finis ſui. Depo
ſita eſt vehemēter nō hñs
cōſolatorē. Vide dñe affli
ctionē meã qm̄ erect⁹ ē ini-
c micus: Ioth. Manū ſuam
d miſit hoſtis ad omnia deſi
e derabilia eius q2 vidit gen
f tes ingreſſas ſanctuarium
ſuū de q̄bus ꝑceperas ne i

d Domina gentiū.i.q̄ fuit dña gentiū.maxime tpe dauid ⁊ ſalomonis q̄ multas gētes alienigenas ſibi ſubiecerūt vt hr̄.ij.Reg.⁊.iij.⁊ ad idem ptinet qđ ſubdit. e Princeps ꝓuinciarū.ſ.tpibus dictis. f Facta eſt ſub tributo.regis babylonis. g Plorãs plorauit.p hanc reduplicationē intelligit fletus abundãtia. h In nocte id eſt tpe tribulationis ⁊ anguſtie qđ dr̄ nox (Hiere.13.c.) i Et lachryme eius i maxillis eius: p hoc deſignat cōtinuatō ⁊ diuturnitas fletus. k Nō eſt q̄ cōſolet ⁊c̄.q̄ ppl'i iudeis cōfederati ⁊ egyptij ⁊ ſyri ⁊ aliqui alij in neceſſitate eaʒ reliquerūt.⁊ nō ſolū reliquerunt: ſʒ etiam chaldeis eorū aduerſarijs fauerūt.iō ſubdit. Oēs amici eius ⁊c̄. (B) l Migrauit iudas ꝓpter afflictionē ⁊ multitudinē ſeruitutis.ſicut enim fuit dictū ca.ꝑcedenti illos trãſtulerūt chaldei qui ꝓpter robur corpis vel induſtriã artis poterãt eis ſeruire alios dimittentes pro cultura terre m Habitauit inter gentes ppl'us in babylonem ductus. n Nec inuenit reqem.q2 laboribus duris affligebatur. o Oms pſecutores eius apprehenderūt eã.i.hierl'm. p Inter anguſtias.ſ.famis ⁊ mortalitatis q̄ ꝑualuerant in ciuitate qñ fuit capta: vt dictū eſt.ſ. Ra.ſa.exponit. Inter anguſtias.ſ.viarū vbi capiebant fugiētes: q2 nō potuerãt diuertere. q Vie ſyon. Hic cōuertit ſe ad lamentanduʒ templi deſtructionē qđ erat in monte ſyon: cū dr̄. q Vie ſyon.ſ.p quas ppl'us veniebat ad templuʒ de locis exterioribus. r Lugent.hoc dr̄ metaphorice ſicut dicebant gaudere in populi multitudine.vnde in hebreo habet. Vie ſyon herboſe.q2 nullus tranſibat per eas. s Eo ꝙ nō ſint q̄ veniant ad ſolennitatē.i.ad ſolennitates.quia ponit ſingulare pro plurali ſicut frequēter fit in ſcripturis veteris ac noui teſtamenti.ter em̄ in anno debebat ppl's cōparere in tēplo ſcʒ in paſchate: penthecoſte ⁊ feſto tabnaculorū Exo.xxiij. ſed deſtructo templo ⁊ populo captiuato nullus veniebat. t Oēs porte eius deſtructe.q2 a chaldeis incenſe: vt dictū eſt ſupra. v Sacer.eius gemen.q2 aliqui fuerūt occiſi: et ceteri in captiuitatem ducti. x Virgines eius ſqualide.i.deformate ex fame ⁊ labore. y Et ipſa oppreſſa amaritudine.i.nō potens inde reſurgere: ſicut q̄ oppreſſus eſt importabili pondere. z Facti ſunt hoſtes eius in capite: q̄a ante erant in cauda. z Inimici eius locupletati ſunt de bonis que erãt in hierl'm ⁊ iudea: q2 tamen hoc factū eſt ex diuina iuſticia: ſubdit. Quia dñs locutus eſt ſuper eam ⁊c̄. a Paruuli eius.qui ſm leges belli non debebant occidi. b Ducti ſunt in captiuitateʒ vt creſcentes ſeruirent chaldeis. c Ante faciē tribulãtis.i.ducentis eos ad tribulationē.illi enim qui ducunt captiuos faciunt eos ire ante ſe et non poſt. d Et egreſſus eſt a filia ſyon.i. a hierl'm que dicit filia ſyon eo ꝙ ciuitas ꝓtegebat a templo ⁊ regia domo que erant in monte ſyon: ſicut filia protegitur a matre. e Omnis decor eius.ſ.regnū ⁊ ſacerdotium.ideo ſequit. f Facti ſunt ꝑncipes eius velut arietes inſenſati. g Nō inuenientes paſcua fame afflicti. h Et abierūt abſqȝ fortitudine.non potentes in aliquo reſiſtere. i Ante faciē ſubſequentis.i.in captiuitatem ducentis. k Recordata ē hieruſalē die.affli.ſue et ꝑuarica. cōſiderans ꝙ illa afflictio merito ſibi venerat ꝓpter pctã ſua preterita. (C) l Omniū deſiderabilium ſuorū in diuinis cōdeſcenſionib⁹ ſibi factis ad votum m Que habuerat a diebus antiquis.i.a tpe moyſi quo de⁹ pauit populū illū cibo celeſti.xl.ãnis.⁊ multa alia beneficia contulit ei. n Cū caderet populus eius in manu hoſtili.eadem eſt em̄ ſcia cōtrariorū: ⁊ ideo vnū oppoſitorum aliud ad memoriã reducit ⁊ etiaʒ magis apparere facit.q2 oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. (B) o Viderūt eã hoſtes. aptã etiaʒ exulatã p Et deri. ſabbata eius.i.cultū dei iſrl'.reputãtes ꝙ ſaluare non poterat populū illuʒ.ſed hoc remouet ꝓpheta dr̄. q Peccatū peccauit hierl'm.i. peccatis peccata accumulauit. r Propterea inſtabilis facta ē. nō potens reſiſtere aduerſarijs ꝓpter dei ſui offenſam: non ꝓpter eius impotentiam. s Omēs qui glorifi.eã.tempore ſue proſperitatis. t Spreuerunt illã.tempore aduerſitatis. v Quia vide.igno.eius.id eſt deſtructionē ⁊ captiuitatem. x Ipſa autem gemens ſub onere importabili. y Et cōuerſa eſt retrorſum.ſcʒ in confuſionem a ſtatu honorabili. z Sordes eius in pedibus eius. in hebreo hr̄. In oris eius loquitur de ea ſicut de muliere patiente menſtrua.cuius immundicia deſcendit ad inferiora: ita ꝙ fedãtur ore veſtimenti interioris pedes tãgentis.⁊ per hoc deſignatur immūdicia ydolatrie abundans in hierl'm: ꝓpter quam fuit deſtructa. a Nec eſt recordata finis ſui.i.excecata vicijs non cogitabat punitionē ſuper ſe finaliter venturã.ideo ſubdit. b Depoſita eſt vehemēter. ab omni honore ⁊ cōſolatiōe.iō in pſona eius orat ꝓpheta dicens. Vide dñe ⁊c̄. c Manū ſuam miſit hoſtis.id eſt populus ammonitarū ⁊ moabitarum: vt dicit Rab. Sal'. d Ad omia deſiderabilia eius.id eſt ad libros legis de quibus dicitur pſ̄.cxviij. Deſiderabilia ſup aurū ⁊ lapidē precioſum multum: dicit em̄ Rab.ſal'.ꝙ chaldeis currentibus ad aurum ⁊ argentū in deſtructione hierl'm.iſti magis voluerunt currere ad cōburendum libros legis.eo ꝙ ſcribit Deut.xxiij. ammonites ⁊ moabites non intrabunt in eccleſiam domini ineternum.ideo ſubditur. e Quia vidit gentes ammonitas et moabitas. f Ingreſſus ſanctua.tuū.vbi lex ſeruabat.⁊ potiſſime deuteronomiū i latere arche Deu.xxxj.

trarent in eccleſiam tuam.
g Caph. Oīs ppl's ei⁹ gemēs
h ⁊ q̄rens panē. Dederūt p̄cī
i oſa q̄cq̄ pro cibo ad reuocil
k l landā animā. Vide dñe et
ꝯſidera: qm̄ facta ſuꝫ vilis.
m Lamech. O vos oēs q̄ trā
n ſitis ꝑ viā attēdite ⁊ vide-
te ſi ē dolor ſicut dolor me
o us. Qm̄ vindemiauit me
vt locut⁹ ē dñs in die ire fu
p roris ſui. Mem. De excel-
ſo miſit ignē in oſſib⁹ meis
q r et erudiuit me. Expādit re
s the pedib⁹ meis: conuertit
me retrorſum. Poſuit me
deſolatam: tota die merore
t confectā. Nun. Vigilauit
iugū iniquitatū meaꝝ i ma
v x nu ei⁹ conuolute ſunt et im
y poſite collo meo. Infirma-
z ta eſt virtus mea: dedit me
a dñs in manu de q̄ non po-
b tero ſurgere. Samech. Ab
ſtulit oīs magnificos me-
c os dñs de medio mei vo-
cauit aduerſuꝫ me tempus
vt cōtereret electos meos
d torcular calcauit dñs vir-
e gini filia iuda. Ayn. Idcir
co ego plorans et oculus
f me⁹ deducēs aq̄s q: longe
factus eſt a me ꝯſolator cō-
g uertens animā meā. Facti
h ſunt filij mei ꝑditi: qm̄ inua
i luit inimic⁹. Phe. Expan-

dit ſyon man⁹ ſuas nō eſt q̄
k cōſolet eaꝫ. Mādauit dñs
l aduerſū iacob i circūitu ei⁹
m hoſtes ei⁹. Facta ē hierl'm q̄
ſi polluta mēſtruis int eos
n o Sade. Iuſt⁹ ē dñs: q̄a os
eius ad iracūdiā ꝓuocaui.
p Audite obſecro vniuerſi
q ppl'i et videte dolorē meuꝫ
Virgines mee et iuuenes
mei abierūt in captiuitateꝫ
r Coph. Vocaui amicos me
s t os ⁊ ipi deceperūt me. Sa
cerdotes mei et ſenes mei
v in vrbe ꝯſumpti ſt: q: q̄ſie-
rūt cibū ſibi vt refocillarēt
x aīas ſuas. Res. Vide do-
y mine qm̄ tribulor: cōturba
z tus eſt vent me⁹. ſubuerſū
ē cor meū i memetipā: qm̄ a
a maritudie plena ſū. Foris
b interfecit gladius et domi
c d mors ſimilis eſt. Syn. Audi-
e f erūt q: ingemiſco ego ⁊ nō
g eſt qui cōſoletur me. Oēs
h inimici mei audierunt ma-
i lum meum letati ſunt quo-
m n niā tu feciſti. Adduxiſti di
em conſolationis: ⁊ fient ſi
o miles mei. Thau. Ingre-
diat omne malū eorū corā
p te et deuindemia eos ſicut
vindemiaſti me ꝓpter ini-
q̄tates meas. Multi enim
gemitus mei ⁊ cor meū me
rens. Aleph. Ca. II

g Hic populus eius gemens ꝑ anxietate famis q̄ preua-
luit in hierl'm obſeſſa a chaldeis: vt hr̄.ſ.xxxviij. h De-
derūt p̄ci. queq̄ pro cibo. illi q̄ erant diuites. i Ad reuo-
cillandā aiam.i. ad mitigandū famē. ⁊ nō ad ſatietatē. ideo
in pſona eius orat ꝓpheta dicens. k Vide dñe afflictio-
nē meā. l Et conſi
dera reuelando eam.
m O vos. Hic indu
cit ꝓpheta alios ad
cōpaſſionē dicens.
O vos oēs q̄ tranſi-
tis ꝑ viā. ꝓpe hierl'm
deſtructā. n Atten
dite ⁊ videte. ꝑ com-
paſſionem. o Qm̄
vin.me.⁊c̄. loquitur
de hierl'm ꝑ moduꝫ
vinee cui⁹ clauſura
eſt diſſipata ⁊ fruct⁹
collectus. quia muri
E hierl'm erant diſſipa
ti: et oia bona aſpor-
tata. p De excelſo
miſit ignē in oſſibus
meis.i. in tēplo ⁊ re-
gis fortalicio: ⁊ in ce
teris de quorū forti-
tudine cōfidebat po
pulus. ſicut oſſa ſunt
robur corpis ⁊ omia
iſta fuerūt cōbuſta a
chaldeis. vt dictū fu
it.ſ.lij. q Et erudi
uit me. quia vexatio
dat intellectū. In he
breo hr̄. Et ſeꝑauit
me.i. mēbratim lace
rauit. r Expan. rhe
te. pe. me.i. permiſit
expandi. ⁊ vocat hic
rhete deceptio falſo-
rū ꝓphetaꝝ que fuit
q̄ fuit populo cā rui-
F ne vt frequēter dictū
Hiere.14.c. eſt.ſ. s Cōuer. me
j.2.f. retror.i. de ſtatu ho
norabili ad cōfuſibi
lē. t Vigilauit iu-
gū iniqui. me. in ma.
eius.ſ. dñi: q: vigilā-
ter ⁊ ſollicite indux-
it penā pro iniquita
tibus meis ꝓpter h
in pſona eius dr̄ in p̄ncipio libri de deſtructione populi lo-
quēs. Vigilabo ego ſup verbo meo vt faciā illud. v Cō.
uolute ſunt. ſcꝫ iniquitates mee. x Et impoſite collo meo
ſicut fardellus imponit latroni deprehenſo. y Infirma-
ta eſt virtus mea. deo me deſerente. z Dedit me domin⁹
in manu.ſ. chaldeorū. a De qua nō potero ſurgere virtu-
te ꝓpria: ſed tm̄ diuina. b Abſtulit omēs magnificos me
os regē ⁊ principes ꝓphetas ⁊ ſacerdotes. c Vocauit ad
uerſum me tp̄us.ſ. afflictionis ⁊ deſtructionis. d Torcu
lar calcauit dñs ⁊c̄. quia ſicut in torculari de vuis exprimit
vinū. ſic in deſtructione hierl'm fuit effuſus ſanguis iude-
orū. e Idcirco ego plorās ⁊c̄. in quo notat fletus ⁊ dolo-
ris abundātia. f Quia longe factus eſt a me cōſolator.i.
ip̄e deus retrahens a me conſolationē ſuā. licꝫ ſit vbiq̄ ꝑ
potentiā eſſentiā ⁊ p̄ſentiā. g Facti ſunt filij mei.i. habi
tatores herl'm. h Perditi fame mortalitate et gladio.
i Expandit ſyon ma. ſu. loquit de ſyon ſicut de pſona mi-
ſera ⁊ abiecta q̄ expandit manus ſuas omni trāſeunti que

rendo ſuffragiū et non inuenit. k Mandauit do. aduer-
ſum ia.i. ppl'm iſrael. l In cir. eius ho. eius. q: ppl'i q̄ ha-
bitabāt in circūitu iudee venerūt cū chaldeis ad deſtructi
onē hierl'm. m Facta eſt hierl'm q̄ſi pol. mēſtru. inter eos
id eſt eis abomiabilis. n Iuſtus eſt. Hic hieremias in ꝑ-
ſona hieruſalē cōfite
tur diuinam iuſticiā
in deſtructiōe hieru
ſalē ꝓpter diuinā of-
fenſaꝫ. d. n Iuſtus
eſt do. in mea puniti
one o Quia os ei⁹
ad iracundiā ꝓuoca
ui. trāſgrediendo le-
gē ex ore ipius datā
Exo.xx. p Audi.
obſe. vni. ppl'i. cōfeſ-
ſionem peccati mei.
q Et vide. dolo. me-
um. nō ſolū de pena
mihi illata. ſed etiaꝫ G
de diuina offenſa de
q̄ plus dolebat hiere
mias ⁊ alij iuſti q̄ȝ de
pena r Voca. ami.
me.i. egyptios mihi
cōfederatos. s Et
ipi dece. me. q: rebel
laui chaldeis ex coꝝ
cōfidentia. ⁊ ipi non
tulerūt mihi auxiliū
i mea miſeria. t Sa
cer. mei ⁊ ſe. mei.i. iu
dices ordinarij.
v In vrbe.ſ. hierl'm
Cōſumpti ſunt.ſ. fa
me. ⁊ multoplus alij
q̄ nō habebant in tā
ta aucte. x Vide
dñe qm̄ tribu. in mē
te. y Conturba. eſt
venter me⁹. ex redū-
dātia mentis ad cor-
pus. z Subuerſuꝫ
eſt cor meū.i. ſenſus
meus abſorptus eſt
pre nimio dolore.
a Foris inter. gla.
⁊ loquit ꝑ tpe obſi-
dionis: q̄ interficie-
bant oēs q̄ ex hierl'm
inueniebant. b Et
do.i. intra ciuitatem
c Mors ſimilis eſt. q: aliq̄ moriebant fame: aliq̄ gladio ⁊ ali
q̄ lapidibus ꝓiectis ꝑ machinas ab extra. d Audierunt
ſcꝫ chaldei me obſidentes. e Quia ingemiſco. ꝑ fame et
alijs miſerijs. f Et nō eſt q̄ cōſo. me. veniendo ad auxili
um mihi. g Omēs ini. mei. q̄ erant in exercitu chaldeoꝝ
h Audierūt malū meū: tale ⁊ tantū ꝙ nō poſſum vltra re
ſiſtere. i Letati ſunt obſidentes eni ciuitatem aliquā mul
tū gaudēt qn̄ audiunt ꝙ illi q̄ ſunt intra non poſſunt tene-
re ciuitatē. m Qm̄ tu feciſti. q.d. hoc non accidit chalde
orum virtute. ſed ex punitione tue iuſticie. n Adduxiſti.
id eſt adduces. loquitur eni de futuro ꝑ modū p̄teriti pro-
pter certitudinē ꝓphetie: videbat enim ꝓpheta futurā ba-
babylonis deſtructionē ad iudeorum conſolationē. q: per
hoc habuerūt licentiam redeundi primo anno cyri. o In
grediat omne malū eorum coram te. vt puniat. p Et de
uindemia eos. deſtruendo muros eorum a bona rapiendo.
et hoc dicit propheta non zelo vindicte. ſ; diuine iuſticie.

Capitulum. ij.

Q [q] Uomodo. Hic ꝯſr deſcribiť Hieremie lamētatio ſub ſcdo alphabeto: ⁊ p̄mo lamentať deſtructionez ciuitatis ⁊ templi dicēs admiratiue. a Quō obte. cali. ſ. tribulationis maxime. b In furore ſuo. i. in effectu ſue iuſticie. c Filiam ſyon. i. hierl'm vt expoſitū eſt ca. p̄cedenti. d Proie.

in deſerto. y Obliuioni tradi. dn̄s. i. tradi fecit. z In ſyon feſtiuita. ⁊ ſab. q2 deſtructo templo ⁊ pp'lo captiuato talia ceſſauerunt quaſi p annos. lxx. a Repulit do. al. ſu. ꝑmittendo illud deſtrui p chaldeos. b Male. ſanctifica- tioni ſue. i. templo in q̄ ſanctificabanť hoies p ſacrificia et oblationes cui male

A de ce. in ter. i. de ſta- tu ſumme honorabi- li ad ſumme miſera- bilez. e Inclytam iſrael. i. hierl'm q̄ era metropolis et nobi- liſſima: i regno iuda. f Et non eſt recor. ſcabel. pe ſuo. i. tēpli qd̄ incenderūt chal- dei. et dr̄ ſcabellū pe dū dei: q2 intra ipm erat archa teſtamēti ⁊ ꝓpiciatoriū: quod erat q̄ſi ſedes dei et archa quaſi ſcabellū illius ſedis. ſicut di- ctū fuit plenꝰ Exo. xxv. g Precipita uit dn̄s. ſm viā iuſti

B cie ſue. h Nec pe- percit. ex ſua miſeri- cordia. eo ꝙ hz ſemp iuſticiam annexam. i Omia ſpecioſa ia- cob. i. regnuz ⁊ ſacer dotiū ciuitatē ⁊ tem plū. ⁊ p cōſequēs ali as ciuitates ⁊ fortali cia. k Polluit re- gnum. i. oſtendit pol lutuz multiplicibus peccatiſ ex rigore ſue punitionis. l Con fregit in ira furoris ſui. i. in effectu ſue iu ſticie. m Omē cor nu iſrael. i. omnē ſta tū dignitatis et forti tudinē defenſionis. n Auertit retrorſuz dex. ſuā a fa. inimici. qd̄ poteſt dupliciter intelligi: Uno mō re

Q Uomō obtexit caligi
ne in furore ſuo dn̄s fi
d lia ſyō: ꝓiecit de celo in trā
e inclytā iſrl' ⁊ nō ē recordatꝰ
f ſcabelli pedū ſuoꝝ i die fu-
g roris ſui. Beth. p̄cipitauit
h dn̄s nec pepcit oia ſpecio-
i ſa iacob deſtruxit in furore
ſuo munitōes virgis iuda
k ⁊ deiecit i trā polluit regnū
l ⁊ p̄ncipes eiꝰ. Gymel. Cō-
m fregit i ira furoris ſui oē cor-
n nu iſrl' auertit retrorſuz dex
o teram ſuā a facie inimici. et
ſuccēdit i iacob q̄ſi ignē fla
me deuorātis in gyro. De
p leth. Tetendit arcū ſuū q̄ſi
q inimicꝰ firmauit dexteram
r ſuā q̄ſi hoſtis: et occidit oē
qd̄ pulcrū erat viſu i taber-
naculo filie ſyō effudit qua
ſi ignē idignatōnē ſuā. He
Factꝰ ē dn̄s velut inimicꝰ
p̄cipitauit iſrael. p̄cipitauit
omia menia eius. diſſipauit
s munitōes eiꝰ ⁊ repleuit in
t filia iuda hūiliatū et hūilia
v tā. Uau: ⁊ diſſipauit quaſi
x hortū tentoriū ſuū demoli-
y tus ē tabnaculū ſuū. Obli-
z uioni tradidit dn̄s ſyō i fe-
ſtiuitatē et ſabbatū ⁊ in ob
probriū ⁊ i indignatōnē fu
roris ſui regē et ſacerdotē.

a Zai. Repulit dn̄s altare
b ſuū maledixit ſanctificatiōi
c ſue. tradidit in manꝰ inimi
d ci muros turriū eiꝰ. Uocē
e dederūt i domo dn̄i: ſicut i
f die ſolenni. Heth. Cogita-
uit dn̄s diſſipare murum fi
g lie ſyō tetēdit funiculū ſuū
et nō auertit manū ſuā a p-
h ditōe. Luxitq3 antemurale
⁊ murꝰ piter diſſipatus eſt
i Teth. Defixe ſt̄ i trā porte
k eiꝰ pdidit ⁊ ꝯtriuit vectes
eiꝰ regē eiꝰ ⁊ p̄ncipes eiꝰ in
l m gētibus. Nō ē lex ⁊ ꝓphe-
n te eiꝰ nō inuenerūt viſionē
o a dn̄o. Ioth. Sederūt i trā
cōticuerūt ſenes filie ſyon
p cōſpſerūt cinere capita ſua
q r accicti ſt̄ cilicijs. Abiecerūt
in terra capita ſua virgines
s iuda. Caph. Defecerūt pre
t lachrymis oculi mei con-
turbata ſunt viſcera mea.
Effuſuz eſt i terra iecur me
um ſup contritionē filie po
v puli mei cū deficeret puu-
lus ⁊ lactens in plateis op
pidi. Lamech. Matribus
ſuis dixerūt: vbi eſt triticū
⁊ vinū: cū deficerent quaſi
vulnerati in plateis ciuita-
tis: cū exalarēt aīas ſuas
in ſinu matrū ſuaꝝ. Mem.

dixit. i. malefecit: di- C cere enim dei eſt face re. pſal. cxlviij. Dix- it ⁊ facta ſunt: lz aūt deus nō ſit actor ma li culpe: eſt tn̄ actor mali pene. ⁊ ſic male dixit tēplo inq̄tuz p chaldeos ipm cōbuſ ſit: ſm ordinē ſue iu- ſticie. c Tradidit in ma. ini. mu. tur. eiꝰ ꝓpe eñ templū erāt turres notabiliores ad loci defenſionez. d Uocē dede. i do. dn̄i. ſcz aduerſarij ex ultādo de captiōe et ſpoliatione loci. e Sicut i die ſolēni id eſt ſic in ſolennita tibus ſolebant canta re leuite laudes dei. f Cogitauit do. ⁊c. D q2 ab eterno p̄uidit oia in tempe fienda. g Teten. funi. ſuuz. ad deſtruendū ſm li neaz ſue iuſticie: iſto mō dr̄. ij. Regū. viij. Menſus ē dauid du os funiculos vnū ad occidēdū ⁊c. h Lu xitq3 antemurale. an temurale eñ eſt puꝰ murus an̄ murū p̄n- cipalē in clauſuriſ ci- uitatuz. ⁊ vterq3 fuit diſſipatus in hierl'm i Defixe ſunt. h ſpe cialiť lamentať Hie remias deſtructionē pſonaꝝ ⁊ afflictiōez: tn̄ cōtinuando ſe ad

ferendo ad deū: eo ꝙ nō defendit ppl'm iſrael a ſuis inimi cis. ⁊ ſic auertit dexterā ſue virtutis ab eis. Alio modo refe rendo ad ppl'm. a quo deus ſubtraxit virtutē ⁊ induſtriā ſe defendēdi ⁊ ſic auertit dexterā iudeorū a facie chaldeoruz. o Et ſuccendit in iacob. ſ. per chaldeos hierl'm ⁊ terrā in circūitu incendendo. p Tetendit arcū ſuū. id eſt varios modos inuadendi ciuitatē per exercitū chaldeorum vel ad litterā. Arcū q2 in chaldeoꝝ exercitu erāt multi ſagittarij. q Quaſi inimicus. ſic eñ cōferendo bn̄ficia oñdit ſe ami cū ita inferendo penas iudicať a ſimplicibus inimicus q̄- uis hoc faciat ex caritate ad purgationē maloꝝ. ⁊ exercitiū bonorū in virtute patientie. r Occidit omne qd̄ pulcrū erat viſu in tabernaculo filie ſyon. i. in templo dn̄i qd̄ erat in monte ſyon: q2 ſacerdotes occiſi fuerunt ibi: vt hr̄ infra codē ca. ⁊ omia precioſa inde aſportata. cetera patent ex di ctis vſq3 ibi. s Et repleuit. in filia iuda. i. in gēte iudaica. t Humiliatū ⁊ humiliatā. q2 oēs vtriuſq3 ſexus humilia- uit in ſeruitutē ⁊ captiuitatē redigendo. v Et diſſi. quaſi hortū. cuiꝰ clauſure diſſipanť collectis fructibus. x Ten toriū ſuū. i. templū ſalomonis qd̄ erat diſpoſitū intra p ſan ctū ⁊ ſanctūſanctoꝝ. ſicut tabernaculū qd̄ fecerat Moyſes

precedētia p̄mittiť de ciuitatis deſtructiōe di. Defixe ſunt in terra porte eiꝰ. i. amote de locis ſuis ⁊ in terram ꝓiecte. k Perdidit ⁊c. regē eiꝰ. i. ſedechiā q̄ fuit ductꝰ in babylo- nē ⁊ plures de p̄ncipibus ſuis. l Nō eſt lex. i. doctor legiſ q2 fuerūt occiſi. ita exponit ꝫ a. ſa. pōt etiā exponi de lege ad lrām q̄ fuit tunc cōbuſta. vt dictuz eſt. ſ. ca. p̄cedenti: tn̄ poſtea fuit p eſdrā repata. m Et ꝓphete eius. i. ꝓphe hie ruſalē q̄ nō erāt veri ꝫ falſi ꝓphe. iō ſubdiť n Nō inue. viſionē a do. ꝫ magis a ſua fictione vel demonū illuſione. o Sederūt in ter. cōti. ſenes filie ſyon. i. hierl'm. q. d. illi q̄ p̄us erāt ibi in honore ⁊ loq̄banť in auctē ſunt inhonorati ⁊ muti p̄ cōfuſione. p Et cōſper. cine. ca. ſua. in ſignū triſ ticie. aliq̄ libri hn̄t hic additū Uirgines hierl'm. ꝫ nō eſt in hebreo. ⁊ iō hec lrā referť ad ſenes q Accincti ſūt cilicijs in ſignū penitētie. r Abiecerūt in terra capita ſua virgi. iu. p̄ nimia anguſtia. s Defe. p̄ la. oc. mei. v̄ba ſunt hiere mie cōpatiētis miſerie ppl'i ſui. t Cōturbata ſunt viſce. mea ⁊c. q. d. intantū doleo ꝙ videť mihi ꝙ oia mēbra mea vitalia debeant cadere in terrā. v Cū deficeret puulus ⁊ lactens. ex defectu nutrimēti. lacto tas. idē eſt qd̄ exhibere lac. lacteo tes. idē eſt qd̄ lac ſugere. ⁊ inde di lactēs. i. lac ſu

x Cui cõpabo te vel cui aſſi'la
bo te filia hierl'm. Cui exeq̃
bo te ⁊ cõſolabor te virgo
y filia ſyon. Magna eſt enim
z velut mare cõtritio tua. q̇s
a medebitur tui? Nun. Pro
phete tui viderũt tibi falſa
b c et ſtulta nec apiebant iniq̃-
tatẽ tuã vt te ad pniaꝫ ꝓuo
d carẽt. Viderũt aũt tibi aſ-
e ſumptiões falſas et eiectio
f ones. Samech Plauſerũt
ſup te mãib⁹ oẽs trãſeũtes
ꝑ viã: ſibilauerũt ⁊ mouerũt
capita ſua ſup filiã hierl'm.
g Heccine ẽ vrbs dicẽtes ꝑ-
fecti decoris: gaudiũ vni-
h uerſe terre. Ayn. Apuerũt
ſup te os ſuũ omẽs inimici
tui: ſibilauerũt ⁊ fremuerũt
i dẽtib⁹ ſuis: ⁊ dixerũt: deuo
k rabim⁹. En iſta ẽ dies quã
expectabam⁹: inuenim⁹ vi
l dimus. Phe. Fecit dñs q̃
m cogitauit et cõpleuit ſermo
nẽ ſuũ quẽ ꝑcepat a diebus
antiq̇s. Deſtruxit ⁊ nõ pe-
n pcit et letificauit ſup te ini-
micũ et exaltauit cornu ho
o ſtium tuorũ. Sade. Clama
p uit cor eorũ ad dñꝫ ſup mu
q ros filie ſyon. Deduc qua-
ſi torrẽtẽ lachrymas ꝑ diẽ
r et noctẽ nõ des requiẽ tibi
s neq̃ taceat pupilla ocli tui.
t Coph. Conſurge: lauda in
v nocte in ꝑncipio vigiliarũ:
x effunde ſicut aquã cor tuuꝫ
y ante cõſpectum dñi. Leua
z ad eũ man⁹ tuas ꝓ aĩa puu
lorũ tuorũ. q̇ fame ꝑeũt i ca
pite oĩm compitorũ. Res.
a b Vide dñe ⁊ cõſidera queꝫ
c vindemiaueris ita. Ergo
ne cõedent mlieres fructuꝫ
d ſuũ puulos ad mẽſurã pal-
e me. Si occiditur i ſanctua-
rio dñi ſacerdos et ꝓpheta
f Jacuerũt i terra forĩ puer ⁊
ſenex virgines mee et iuue
nes mei ceciderũt i gladio.
Interfeciſti in die furoris
g tui: pcuſſiſti nec miſert⁹ es
h Thau. Vocaſti q̃ſi ad dieꝫ
ſolennẽ: q̇ terrerẽt me d̃ cir
cũitu: ⁊ non fuit in die furo
ris dñi q̇ effugeret ⁊ relinq̃
i ret. Quos educaui et enu-
k triui: inimicus me⁹ cõſum
pſit eos. Aleph.
a EGo vir videns III
pauperitatem meam:

gens. ideo ſubdit. Matribus ſuis ⁊c. ⁊ patꝫ litera. x Cui com. te ⁊c. ⁊ ſubdit. Et conſolabor te. ſolatium eñ miſeri eſt habere ſocium in pena. ſed nõ inueniebãt in ꝓpoſito. ideo dicit ꝓpheta. x Cui compabo te ⁊c. q. d. non inuenio aliquam ciuitatẽ ita afflictam quã tibi poſſim in exemplũ ꝓponere pro aliquali tua conſolatõe. ideo ſubditur. y Magna eſt eñ velut mare cõtritio tua. id eſt ſic excedit contritiones aliaruꝫ ciuitatuꝫ ſicut mare aquas fluminũ. ideo ſequitur. z Quis medebitur tui. q. di. nullus poſſet niſi deus.

a Prophete. Hic ſpecialit inuehit cõtra falſos ꝓphetas q̇ regem ⁊ populuꝫ induxerunt ad rebellãdum regi babylonis ideo dicit. Prophete tui viderũt tibi falſa. ex ſua confictiõe. b Et ſtulta. q꞉ ꝑ hoc ſecuta eſt deſtructio tua. c Nec aperiebant iniquitatẽ tuam te veraciter arguendo. ſed magis palliabant peccata tua.

F d Viderunt autem tibi aſſum. falſa. inducendo te per falſas ꝑſuaſiones ad ſumendũ belluꝫ cõtra chaldeos. e Et eiectiones. ſcꝫ de terra tua. per captiuitatẽ tuaꝫ qui eſt ad hoc ſecuta f Plauſerunt ſuper te manibus deridendo fatuitatẽ tuam et calamitatem tuam.

Leuit. 26. c.
Deu. 28. b.

g Heccine eſt vrbs dicentes perfecti decoris ⁊c. ita eñ pulcre ⁊ magnifice edificauit eam ſalomon q꞉ delectabile erat omnibus habitare in ea. h Aperuerunt ⁊c. ſcꝫ chaldei ⁊ alij eis adiuncti cõferendo adinuicem de tua deſtructione totaliter: ideo ſubditur. i Deuorabimus. ⁊ quia hoc faciebãt ex magna voluntate. ideo ſubdit. k En iſta eſt dies quam expectabamus. ſcꝫ cũ magno deſiderio. l Fecit dñs que cogitauit. id eſt ab eterno diſpoſuit. m Compleuit ſer. ſuũ: quẽ preceperat a diebus antiquis. ſ. in Deu. xxviij. vbi cõminatur penã terribilem iudeis declinantibus ad ydolatriã. n Et letifica. ſuper te inimicum ex ſua victoria ⁊ delectione tua. o Clamauit hic Hiere. inducit populũ ad querendum dei miſcdĩam: ⁊ q꞉ ad hoc facit aduerſariorũ ſuperbia. idõ dicit. Clamauit cor eorũ. i. chaldeorũ. p Ad dominũ. i. contra dominũ eũ blaſphemando tanq̃ impotentẽ ad populi ſui defenſionẽ. Poteſt etiam hoc aliter exponi de iudeis. Clamauit cor eorũ ad dominũ ⁊c. quia multi eorũ videntes q꞉ nõ poterant vltra defendere muros clamabãt ad dominuꝫ querendo eius auxiliũ. q Deduc quaſi torrentem lachrymas abundanter flendo. r Non des requieꝫ tibi. ab operibus penitẽtie ceſſando. s Neq̃ tace. pup. oculi tui fletũ interrũpendo. t Conſurge. i. ſimul ſurge corpore. ſcꝫ ⁊ mente ad diuinã laudem vt poſſis inuenire miſericordiam v In ꝑncipio vigiliarũ. i. celeriter ⁊ expedite. x Effunde ſicut aquã cor tuũ. i. ꝑfecte ſicut aqua effundit ꝑfectius ceteris liquoribus. ⁊ talis effuſio idẽ eſt qđ intẽſa deuotio y Leua ad eũ man⁹ tuas pro aĩa. i. ꝓ aĩabus. z Paruulorũ ⁊c. qđ dupl'r põt intelligi. vno mõ vt anime ille recipiant in ſinu abrae. alio mõ vt mors illorũ innocentũ in oratione recordet añ dominũ. ad ꝓuocandũ dei vindictã ꝯ chaldeos. a Vide do. ⁊ cõſidera. ꝑ cõdeſcẽſionem tue pietatis. b Quẽ vindemiaueris ita. i. ſpoliaueris oĩb⁹ bõis intm̃ q꞉ fame moriunt. c Ergo ne come. mu. q. d. ſic factũ eſt: legit eñ iiij. Reg. vj. q꞉ in obſidione ſamarie mulieres cõederũt filios ſuos ꝓ famis magnitudine. ⁊ idẽ credibile eſt accidiſſe in obſidiõe hierl'm ꝑ chaldeos: imo expſſe dicit. j. iiij. d Paruulos ad men. palme. mulieres eñ ꝑgnantes ꝓ anguſtijs ⁊ doloribus pariebãt añ tp̃s fetus impfectos ⁊ ſic ſtati moriebant ⁊ a matrib⁹ comedebant. ⁊ hec miſeria ꝓ dicit iudeis: Deut. xxviij. ſi relinquerẽt deum declinãtes ad ydolatriã qđ fecerũt vt p꞉ꝫ in libris Iudicũ ⁊ Regum. e Si occidit. accipit h̃ ſi pro q꞉: quia chaldei paſſim inficiebãt ſacerdotes in tẽplo domini vbi tñ ꝑcere debuaſſent ꝓ ſanctitate loci. f Jacuerũt in ter. inſepulti. g Percuſſiſti nec miſert⁹ es. differẽdo illã penã: cũ in oĩbus opibus dei ſp cũ iuſticia currit miſericordia. h Vocaſti q̃ſi ad diẽ ſolennẽ ⁊c. q. d. ſicut ad ſolẽnitatẽ libenter cõfluũt hoĩes. ſic gẽtes in circũitu iudee habitãtes. prompte ⁊ gaudẽtes venerũt cum chaldeis ad deſtructionẽ vrbis. i Quos edu. ⁊ enutriui. i. habitatores hierl'm: q̇ dicebant eius filij. k Inimi. meus. i. chaldeorꝫ exercitus. l Cõſumpſit eos partim fame in lõga obſidione ⁊ partim gladio in vrbis captione. Capl'm. iij.

Hiere. 14. c.
& 3. 1. f.

G

Leuit. 26. c.
Ezech. 5. c.
4. Reg. 6. f.

Eſa. 1. a.

A

a EGo vir. Hic deſcribitur lamentatio Hieremie ſub tercio alphabeto. ⁊ dicit hic Rab. Sal. q꞉ Hieremias ſcripſit iſtud capitulum poſtq̃ Joachim filius Joſie combuſſerat librum ſuum: in quo erant ſcripta alia tria capitula. ſcilicꝫ primum ſecundum ⁊ quartum. ſicut dictum fuit ſupra. xxxvj. et propter hoc in fine illius capituli dicit q꞉ Hieremias tulit aliud volumen ⁊ dedit Baruch qui ſcripſit in eo omnes ſermones libri prioris. et inſuper additi ſunt ſermones plures q̃ ante fuerant. Et ad hoc denotandum ſub qualibet littera poſuit tres verſiculos in hoc capitulo. Sed iſtud dictum videtur repugnare illis que ſupra dixi. ſcilicet q꞉ Hieremias lamentatur deſtructionem ciuitatis iam factam quia vidit prophetiam ſuã completam. q꞉ combuſtio huius libri ⁊ reparatio fuit longe ante deſtructionẽ hieruſalẽ. ſ. quarto anno ioachim filij Jo-

b in virga indignatõis eius.
c d Aleph. Me minauit et ad
duxit i tenebras: ⁊ nõ in lu
e cē. Aleph Tantũ in me ver
tit: ⁊ ɔuertit manũ ſuã tota
f die. Beth: Vetuſtam fecit
g pellē meã ⁊ carnē meã ɔtri
h uit oſſa mea. Beth: Edifi-
i cauit in gyro meo ⁊ circũde
k dit me felle ⁊ labore. Beth
l In tenebroſis collocauit
me q̃ſi mortuos ſēpiternos
m Gymel: Circũedificauit ad
uerſum me vt nõ egrediar
n aggrauauit cõpedem meũ.
o Gymel: Sꝫ et cũ clamaue-
ro ⁊ cuꝫ rogauero: excluſit
p orõnē meã. Gymel: Cõclu
ſit vias meas lapidibꝰ qua
dris ſemitas meas ſubuer
q tit: Deleth. Vrſus iſidiãs
factꝰ ē mihi leo in abſcondi
to. Deleth. Semitas meas
ſubuertit ⁊ cõfregit me: po
ſuit me deſolataꝫ. Deleth:
r Tetendit arcũ ſuũ ⁊ poſuit
me quaſi ſignũ ad ſagittam
s He. Miſit in renibꝰ meis
t filias pharetre ſue. He: Fa
ctus ſum in deriſum oĩ po-
v pulo meo: cãticum eorũ to
x ta die. He: Repleuit me
amaritudinibus: inebria-
y uit me abſintho. Vau: Cõ
fregit ad nũerũ dentes me
z os cibauit me cinere. Vau
a b Et repulſa eſt aĩa mea: ob-
c litꝰ ſum bonorũ. Vau. Et
dixi piit finis meꝰ: et ſpes
d mea a dño. Zay. Recorda
e f re pauptatis et trãſgreſſio
nis mee: abſinthii et fellis.
g Zay. Mẽoria memor ero
h et tabeſcet in me aĩa mea.
i Zay: Hec recolens in cor-
k de meo: i deo ſpabo. Heth
l m Miſcdie dñi q: non ſumꝰ
n ɔſumpti: q: non defecerũt
o miſeratões eiꝰ. Heth. No
p ui diluculo multa eſt fides
q tua. Heth Pars mea dñs
r dixi aĩa mea ꝓpterea expe
s ctabo eũ. Teth. Bonꝰ eſt
dñs ſperãtibꝰ i eũ aĩe que
t renti illum. Teth. Bonum
eſt poſtulari cum ſilentio:

…re: vt ibidē dr: q regnauit. xi. annis: ⁊ poſt eũ iechonias fi lius eius mēſibus tribꝰ: ⁊ poſt eũ ſedechias. xi. annis: ita ꝙ in eiꝰ anno. xi. fuit hierl'm deſtructa. Ad hoc dicēdũ ꝙ hie remias vidit deſtructionē ciuitatis dupl'r: vno mõ viſione intellectuali ⁊ ꝓphetica: ⁊ ſic eã deplorauit ſcribendo añq̃ eueniret: alio mõ vi ſione corꝑali q̃ñ fuit cõpleta: ⁊ ſic eam de plorauit illud qđ pri us ſcripſerat per mo dũ lugubris carmis ore ꝓferēdo. Igitur pñs capl'm in tres ꝑ tes põt diuidi. q: pri mo hieremias ſuam miſeriã lamētatur et ppl'i ſcđo dei miſeri- cordiã ⁊ iuſticiã ſuaꝫ annexã confitet: ibi. Miſericordie dñi. tercio ad lamentan- dũ miſeriã reuertit: ibi. Operuiſti. Et ꝓ- mum dicit in ꝑſona ſua ⁊ populi.

B a Ego vir videns pauptatē meã in ſpo liatione ciuitatꝭ ⁊ ca ptiuatione. b In virga indignationis eius. i. vindicte ⁊ cor rectionis dei.

c Me minauit. per exercitum chaldeoꝝ i captiuitatē ducēdo d Et adduxit in te- nebras. in locis tene broſis me recluden- do. põt etiã hoc intel ligi de ſedechia qui erat caput ppl'i ⁊ ex- oculatus fuit ductus in babylonē. e Tantũ in me vertit. loquit ad modũ ho minis multũ afflicti cui vr ꝙ nulla afflictio alia ſit ſue cõ- paranda. ⁊ ſic dicit ſe ſolũ afflictũ. f Vetuſtã fecit pellē meã: ex fame ⁊ labore q̃ accelerant ſenectutē. g Contri- uit oſſa mea. i. robur corporis mei. h Edificauit in gyro meo. q: chaldei poſuerũt tētoria in circũitu hierl'm: ne ali- q̃s poſſet egredi ad fugiendũ: ne ingredi ad auxiliandum ideo ſubdit. i Et circũ de. me felle. i. cordis amaritudine k Et labore in defenſione muroꝝ. ⁊ etiã in opibus labori oſis ⁊ ſeruilibus poſt captionē ciuitatis. l In tenebro- ſis collocauit me. hoc dr q̃tum ad illos q̃ fuerunt incarce- rati in babylone: ſicut ſedechias ⁊ plures alii. m Circũ- edificauit ⁊c. hoc põt exponi de obſidione ciuitatis in gy- ro vt p̄dictũ eſt: ⁊ etiã de illis q̃ in babylone fuerũt recluſi in ergaſtulis vñ nõ poterãt egredi. n Aggrauauit cõpe dē meũ. q: aliq̃ fuerunt poſiti in cõpedibus tãponderoſis ꝙ vix poterãt ſe mouere o Sꝫ ⁊ cũ clamauero. q. d. ſicut eſt excluſum a me humanũ auxiliũ: ita etiã diuinum: vide bat eñ hieremias captiuitatē per longũ tpus duraturã: ⁊ ideo ſubdit. p Concluſit vias meas lapidibꝰ quadris. q̃ſi di. nullo mõ ꝓnunc poſſum euadere q: nulla clauſura fortior eſt diuina ſnia. q Vrſus inſi. fa. eſt mihi. nõ ꝑ ſe ſed per chaldeos: q̃ ex ordinatione diuina me ceperũt per vias occultas ⁊ manifeſtas. r Tetendit arcũ ſuũ. in ex- ercitu eñ chaldeoꝝ erant multi ſagittarii qui ex omni par te mittebant ſagittas ad interficiendũ defenſores muroꝝ. ideo ſubdit. s Miſit in renibꝰ meis filias pharetre ſue id eſt ſagittas que dicunt filie pharetre ſm modũ loquen- di hebraicũ: ⁊ q: ſicut filie a matre cuſtodiunt ſic ſagitte in pharetra ꝑ cuſtodia reponunt. t Factus ſum in deri. om ni populo. oẽs nationes iudeos deridebãt ſicut deuictos ⁊ captiuatos. v Canticũ eoꝝ tota die. de talibus eñ vi- ctoriis ſolent fieri cãtilene: ad laudē triũphantiũ ⁊ vitupe riũ deuictoꝝ: iõ ſubdit. x Reple. me amari. ⁊c. pena eñ grauis nomine potꝰ amari ſignatur etiã ſm cõem modum lo quendi. y Confre git ad numerũ den- tes meos. q. d. tantã afflictionem ſuſtinui ac ſi oẽs dentes mei fuiſſent ſigillati con fracti Ra. ſa. dicit ꝙ hec eſt lrã. Cõfregit in harena dētes me- os. q: iudei de terra ſua eiecti faciebant panes ſubcinericios in q̃bus cõmiſceban tur pulueres ⁊ hare ne: ſm ꝙ dr Ezechi elis. iiii. Sic come- dēt filii iſrl' panē ſu- um pollutũ inter gē tes ad q̃s eiiciã eos ⁊ ſic ex harena cõmi xta offendebant dē- tes manducantium. z Cibauit me cine- re. cõmixto in pane. a Et repulſa eſt aĩa mea. ab oĩ ɔſolatiõe. b Obli. ſuꝫ. bo. i. ita elõgatꝰ ſũ a bonis ac ſi nũq̃ aliq̃ habuiſſē c Et dixi periit ⁊c. loquit in ꝑſona infir- moꝝ. q̃ q̃ñ cadebant in deſperationem ex pondere malorum ⁊ ideo hꝫ ꝓpħa deꝓcat dñm in ꝑſona ꝑ pl'i tam afflicti dicens d Recordare tu dñe. e Paupertatis. quam ſuſtineo in amotione oĩm bonoꝝ meoꝝ. f Et tranſgreſſionis mee. ⁊ accipit hic trãſgreſſio paſſiue. i. paſſionis mee quã chal- dei intulerũt mihi vltra modũ. g Memoria me. ero. ſ. peccatoꝝ meoꝝ: q̃bus iſta merui: in hebreo hr. Memoria memor eris tu dñe ad puniendũ. h Et tabeſcet in me aĩa mea. de peccatis perpetratis confuſa. ⁊ q: talis cõfuſio ad ducit gl'iam: ideo ſubdit. i Hec recolens in corde meo. humiliter. k In deo ſperabo. de cõſecutione diuine mi ſericordie finaliter. l Miſericordie dñi. hic ꝓpheta con fitetur diuinã miſericordiã que ſemꝑ comitat ſuã iuſticiã: ꝓpter qđ pena a deo inflicta eſt patiēter toleranda: ⁊ ꝑmo ponit huius ɔfeſſio: ſcđo tollit erroris occaſio: ibi. No eñ Dicit igit. l Miſericordie dñi ſupple apparēt in puni tione noſtra. m Quia nõ ſumus ɔſumpti: lꝫ hoc meru iſſent pctã noſtra. n Quia nõ defecerũt miſerationes eius dimittēdo nobis reliq̃as ppl'i: q̃uis nõ meruiſſemus o Noui diluculo. i. a puericia mea: que dicit diluculũ vi- te humane: ſicut ſenectus dr veſpa fuit eñ hieremias a pu ericia illuſtratus a cognitione diuina: vt hr in ꝑn. hꝰ libri. p Multa eſt fides tua. i. fidelitas: ⁊ dirigit ſermonem ad deũ qui eſt fideliſſimus remunerator bonoꝝ. ideo ſubdit. q Pars mea dñs. q. d. ſufficit mihi ꝓ omnibus. r Pro- pterea expectabo eũ. i. remunerationē eius. s Bonus ē dñs ſperantibus in eũ. replicatio eſt eiuſdē ſnie ad maiorē affirmationē. t Bonũ eſt preſtola. ⁊c. id eſt patienter ⁊ abſq̃ murmure tribulationis tpe: et q: hoc facit exercitiũ patientie ideo ſubdit bonũ eſt viro cũ portauerit iugũ ⁊c.

C

c.14.c.
c.26.c.
b.5.c.
c.g.6.f.
.3.

v Sedebit ſolitari⁹ ⁊ tacebit. vir in patiẽtia exercitatus. x Quia leuauit ſe ſup ſe. aſpirãdo ad bona celeſtia ⁊ cõtẽnendo terreſtria. y Ponet in pul. os ſuũ. humiliter loquẽdo. z Si forte ſit ſpes. q̃ eſt expectatio future btitudinis: ⁊ dicit forte: nõ ꝓpter mutabilitatẽ a parte dei ſ3 a pte liberi arbitrij: q2 hõ quãtũcunq3 exercitatus in ỽtute patientie ꝑ defectibilitatez liberi arbitrij põt ab ea cadere: et ſic fruſtrari remuneratõne

B et q̃m hõ pfectus in ỽtute patie: nõ ſolũ ſuſtinet aduerſa ꝑ̃ ſ3 a i enter. ſ3 etiã gaudenter. ſm illud Act. iiij. Ibãt apli gau. a cõ. co. q̃ di. ha. ſ. ꝓ no. hie. cõ. pati: iõ ſeq̃t. a Dabit pcutiẽti ſe maxillam iniurijs ſe offerẽdo. b Saturabit obprobrijs in ipis gaudẽdo: et q2 iſtud fit intuitu future mercedis: iõ ſubdit. c Quia nõ repel. in ſempi. dñs. ſ. iuſtos tribulari permittẽdo d Quia ſi abiecit in pñtí vita e Et miſerebit i futura. f Scdm mult. miſeri. ſua. q2 non

E ſunt cõdigne paſſiones hui⁹ tpis ad futurã gl'iam q̃ reuelabit in nobis ad Ro. viij. g Nõ em. hic remouet erroris occaſio ⁊ diuidit in duas partes ſm duplicẽ errorẽ: ſcd'a ibi. Quis eſt.

ſalutare dñi. Teth. Bonũ eſt viro cũ portauerit iugũ ab adoleſcentia ſua. Ioth. v Sedebit ſolitarius ⁊ tace- x bit: quia leuauit ſe ſuper ſe y Ioth. Ponet i puluere os z ſuũ: ſi forte ſit ſpes. Ioth. a Dabit pcutiẽti ſe maxillã: b ſaturabit obprobrijs. Caph c Qui nõ repellet in ſẽpitnũ d dñs. Caph. Quia ſi abie- e f cit ⁊ miſerebit ſm multitudinẽ miſericordiaꝝ ſuaru3 g h Caph. Nõ em̃ hũiliauit ex corde ſuo: et abiecit filios i boim. Lamech. Ut ↄtere- ret ſub pedib⁹ ſuis oẽs vin k ctos tre. Lamech: Ut declinaret iudiciũ viri i ↄſpctũ vult⁹ altiſſimi. Lamech. vt puerteret hoiem in iudicio l m ſuo dñs ig̃rauit. Mẽ. Quis n eſt iſte q̃ dixit vt fieret dño o non iubẽte. Mem. Ex ore p altiſſimi non egredient nec q mala nec bõa. Mẽ. Quid r murmurauit hõ viuẽs: vir s ꝓ pctis ſuis? Nun: Scrutemur vias nr̃as. ⁊ q̃ram⁹ t ⁊ reuertamur ad dñm. Nũ v x Leuem⁹ corda nr̃a cũ manib⁹: ad dñm i celos. Nun y Nos iniq̃ egim⁹ et ad ira- z cũdiã ꝓuocauimus idcirco tu iexorabilis es. Samech a b Opuiſti i furore ⁊ pcuſſiſti c d occidiſti nec pepciſti. Sa- e mech. Oppoſuiſti nubẽ ti- f bi: ne tranſeat oratio. Sa- g h mech. Eradicationẽ ⁊ abie i ctionem poſuiſti me in me- k dio populoru3. Ayn. Aperuerũt ſup nos os ſuu3 oẽs l inimici. Ayn. Formido et laque⁹ facta eſt nobis vatici n natio ⁊ cõtritio. Ayn: Diuiſione3 aquaꝝ deduxit ocul⁹ me⁹ i ↄtritiõe filie popli o mei. Phe. Ocul⁹ me⁹ af- p flict⁹ ẽ nec tacuit: eo q2 non q eẽt reqes. Phe. Donec re- ſpiceret ⁊ videret de⁹ de cel' r Phe. Oculus me⁹ depda- s tus eſt aia3 meã i cũcti filia t bus vrbis mee. Sade. Uenatione ceperũt me q̃ſi auẽ

ſcatis ſuis per penã expiandis. s Scrutemur vias noſtras ⁊c. q. d. ſi diligẽter ſcrutemur ↄſciẽtias nr̃as inueniemus plura peccata. t Et reuertamur ad dñm ꝑ pniam. v Leuemus corda noſtra. in oratione deuota q̃ eſt aſcenſus mentis in deum ſm damaſcenũ. x Cum manibus. vt ſiml' eleuemur mẽte ⁊ corpore. y Nos inique egimus licet em̃ Hieremias eſſet innocens ⁊ ſanctus tamẽ cõnumerat ſe iudeis peccantib⁹ quia erat de populo illo. z Idcirco inexorabilis es. non ex defectu tue pietatis ſed ex actu noſtre iniq̃tatis. a Operuiſti. Hic reuertit hieremias ad lamentandum ſui ⁊ populi miſeriam dicens. Operuiſti. ſ. nos multitudine aduerſariorum In furore. i. vindicta tue iuſticie.

F b Et percuſſi. nos fame. c Occidiſti gladio aduerſariorum. d Nec pepciſti. ꝓpter defectum meritorum noſtrorum. e Oppoſuiſti nube3 tibi id ẽ peccatoꝝ noſtroru3 caliginẽ cõſideraſti. f Ne trãſeat oratio quaſi di. ex hoc nr̃a oratio fit inexaudibilis coram te. g Eradicatione3 a iudea. h Et abiectionem. in terra aliena.

Circa primũ ſciendũ q2 aliq̃ acceperũt occaſionẽ errãdi: eo q2 videbant iuſtos in pñti vita cõiter tribulari: credentes q2 iſtud eſſet deo ꝑ ſe ⁊ directe placitũ qđ nõ eſt verũ ſicut amaritudo medicine nõ eſt accepta medico ꝑ ſe: ſ3 ſolũ rõne ſanitatis ↄſequẽde: ⁊ ſic eſt de penis pñtis vite q̃ ſunt queda3 medicine reſpectu dei q̃ eſt medicus aiaꝝ: ⁊ hoc eſt qđ di. g Nõ em̃ humiliauit. penis ⁊ afflictionib⁹ vite pñtis. h Ex corde ſuo. i. ꝑ ſe ⁊ ex directa electione: ſ3 vt ꝑ exercitiũ patie ſequat pmiũ gl'ie. i Ut ↄte. ſub pedibus ſuis. reſumat. Nõ em̃ ex corde ſuo. i. ex electione directa h non fecit. ⁊ ſil'r qđ ſubdit. k Ut declinaret iudiciũ viri. pmittẽdo eũ iniuſte tribulari: iõ ſubdit. l Dñs ignorauit. i. nõ approbauit maliciã facientiũ. m Quis eſt. hic remouet ſcđs error. ex hoc em̃ q2 iuſti in pñti vita vt frequẽter tribulant. ⁊ impij ꝓſperant crediderũt aliq̃ q2 de⁹ non haberet noticiã de his q̃ fiunt in terra. ex quoꝝ ꝑſona di. Iob. xxij. Circa cardines celi pambulat: nec nr̃a cõſiderat. Sed hoc eſt erroneũ nõ ſolũ ſm ſctõs ſ3 etiã ſm phõs. Philoſoph⁹ em̃ pmo de aia arguẽs ↄ empedoclẽ ducit ipm ad iſtud incõueniẽs: q2 deus aliq̃d ignoraret. ſ. diſcordiã: qđ nos cognoſceremus ꝓpter qđ dicit hieremias. m Quis eſt iſte q̃ dixit vt fieret. ſ. aliq̃d in terra. n Dño nõ iubẽte. i. deo nõ puidẽte ⁊ ordinãte: ⁊ ſimiliter qđ ſequit. o Ex ore altiſſimi. i. ex eius diſpoſitione. p Non egredient nec bona nec mala q̃ ſil'r fiunt in terra. q. d. iſta ſunt erronea: ⁊ iõ pñr inducit ad tolerantiam aduerſoꝝ q̃ a deo ordinant ad meritũ ⁊ premiũ electoꝝ dicẽs. q Quid mur. ho. viuẽs afflictus in preſenti ſm diſpoſitionẽ dei. r Uir pro peccatis ſuis per penã expiandis.

i Poſuiſti me: ſm ordinẽ tue iuſticie. k Aperuerũt ſup nos os ſuũ. maledicẽdo ⁊ conuiciãdo. l Formido ⁊ laq̃us facta eſt nobis vaticinatio ⁊c. i. vaticinatio hieremie ⁊ alioꝝ ꝓphetarũ: cui nõ credidim⁹ deiecit nos in formidinẽ laqueũ ⁊ contritionẽ in heb. hr̃ hic. Uaſtatio et contritio. ideo videt q2 vicio ſcriptoꝝ poſita ſit hic vna dictio ꝓ alia ſc3 vaticinatio pro vaſtatio ex ſimilitudine litteraru3. ⁊ ſic eſt ſenſus. Formido ⁊ laqueus. i. ex formidine fugientes vnum periculum cecidimus in aliud: ſedechias em̃ formidans ſeruitutem rebellauit regi babylonis: ad quod ſecuta eſt eius captio ⁊ exoculatio: vaſtatio terre ⁊ hieruſale3 contritio. n Diuiſiones aquarum deduxit oculus me⁹ per qđ deſignatur magnitudo fletus. o Oculus meus afflictus eſt. ſic ordinat iſte verſus poſt pcedentẽ ꝓut in heb. hr̃: q̃uis in aliq̃bus libris nr̃is ſit ecõuerſo. dicit ergo Oculus meus afflictus eſt. a magnitudine fletus. p Nec tacuit. i. flere nõ ceſſauit: eo q2 nõ eſſet requies. ſ. nobis ſed labor ⁊ miſeria. q Donec reſpi. ⁊c. q. d. requiẽ nõ expecto via humana ſed tm̃ diuina. r Oculus meus depredatus eſt animam meam. id eſt ex nimio fletu abſtulit ſibi conſolationem. s In cunctis filiabus vrbis mee id eſt pre deſtructione cunctarũ ciuitatũ iudee. q̃ dicebantur filie vrbis hieroſolymitane que erat metropolis. in hebreo ſic habet. Oculus meus ſordidauit aiam meam. i. ex fletu continuo ſordidauit faciem meam: in qua relucet vis anime magis q̃3 in ceteris partibus: eo q2 oẽs ſenſus ſunt in facie. cetera ſicut prius exponantur. t Uenatione ceperũt me. q2 exercitus chaldeorum inſe

quēdo ſedechiā cōprehēdit eū: ꝛ multos alios. iiij. Re. vl.
v Lapſa eſt in lacū vita mea ꝛc. Ra. ſa. dicit ꝙ hieremias ꝓphetauit h' de daniele: q̄ fuit de trāſmigratis in babylonē ꝛ fuit ꝓiectus in lacū leonū ꝛ lapis poſitus ſup os laci: vt hr̄ Dan. vj. ꝛ xiiij. x Inundauerūt aque. i. multitudo aduerſarioꝝ: eo mō loquendi q̄ dr̄ Eſaie viij. Adducet dñs ſuper eos aq̄s fluminis fortes et multas regem aſſyriorum ꝛc. y Dixi perij. i. non hñs remediū via humana: ꝛ qꝛ nō remanet niſi via diuia: iō ſbdit. z Inuocaui nomē tuū dñe de lacu nouiſſimo. i. de extrema miſeria. vel iſtud pōt exponi ad lr̄am de hieremia q̄
B fuit poſitus i lacu in q̄ non erat aqua ſ; lutum. vt hr̄. xxxviij. et ibi orauit dñm et exauditus fuit: ꝛ de lacu educt⁹. iō ſubdit.
a Appropinquaſti i die qñ inuocaui te dixiſti ne timeas me aſſecurando.
b Iudicaſti cāz aie mee. liberādo me a ꝑparata mihi morte. Ra. ſa. exponit h' dictū eſſe in ꝑſona populi dicēs. ꝙ iſtud refertur ad priſtina tp̄a: in q̄bus deus iuſto ſuo iudicio liberabat ppl'm iſrl' ab aduerſarijs: vt in exitu de egypto: ꝛ in multis alijs locis: vt ptꝫ in libro Iudicū ꝛ etiā Reg. ꝛ eſt ſenſus. b Iudicaſti dñe ꝛc. i. cōſueuiſti me dñe ab antiquo liberare ab affligētibus me iniuſte: iō ſic facias mō: ꝓpter qđ ſubditur.
c Vidiſti do. ini. i. chaldeoꝝ. d Aduerſuz me. qꝛ crudeliter ꝛ iniq̄ volūtate abuſi ſunt victoria habita de iudeis.
e Iudica iudiciū meū. liberādo me ſicut ꝯſueuiſti facere
f Audiſti obpro. coꝝ do. nō ſolū ꝓlata ꝯtra ppl'm tuum: ſed ꝯtra teipm̄: qꝛ deū iſrl' reputabāt impotentē ad ſaluandum. g Labia inſurgentiū ꝛc. replicatio eſt eiuſdē ſnīe exaggerationem. h Seſſio. ꝛ reſurre. coꝝ vides ꝛc. i. tu dñe q̄ vides oia. tu vides ꝙ chaldei ſedēdo ꝛ ſtando deriſorie cantant ꝛ loquunt de me. i Reddes eis vicē dñe. qñ tibi placebit ſm ordinē tue iuſticie. k Dabis eis ſcutū cor. i. obdurationē in pctis: vñ hr̄ in heb Obdurationē
l Laborem tuū. i. laborē ſeruoꝝ tuoꝝ. q̄ dr̄ labor tuus co mō loquēdi quo dr̄ Act. ix. Saule ſaule q̄d me ꝑſequeris. perſecutionē em̄ ſuoꝝ fideliū ſuā dicit. ꝓpter laborē em̄ et dolorem quē fecerunt chaldei iudei iuſtis: quorum plures erāt inter captiuos: meruerunt vt deus ſubtraheret ab eis ſuū auxiliū ꝛ grām. ꝛ ſic in malis obdurarent: ꝛ a medis ꝛ ꝑſis interficerent. ideo ſubdit. m Perſequeris in furo. tuo. i. in vindicta tue iuſticie. n Et cōteres eos. ꝑ cyrū ꝛ darium. vt habet Danielis quinto. Caplm. iiij.

Q Uomodo. hic deſcribit lamētatio ſub quarto alphabeto: ꝛ dicit hic Rab. ſa. ꝙ hieremias ſcripſit iſtud quartū ca. lamentando mortē regis ioſie: ſm ꝙ dr̄ ij. Para. xxxv. Uniuerſus iuda ꝛ hierl'm luxerūt eum. hieremias maxime cuius omēs cantores ꝛ cātatrices vſq; in ꝑſentem diem lamētationes ſup ioſiaz replicāt ꝛ. q. lex ꝛc. ergo cū in tribus capitulis ꝑcedētibus nō fiat mētio de lamētatione ioſie oportet dicere vt vr̄ ꝙ hieremias h' euz lamentat: vel ꝙ lamentationes de ioſia apud nos nō habentur. Sequendo g̃ ſenſuz iſtum qui videt ſatis rationabilis

inimici mei gratis. Sade.
v Lapſa eſt in lacū vita mea
ꝛ poſuerūt lapidē ſup me.
x Sade. Inundauerūt aq̄ ſu
y ꝑ caput meum: dixi perij:
z Coph. Inuocaui nomē tu-
um dñe de lacu nouiſſimo.
Coph. Vocē meaꝫ audiſti
ne auertas aurem tuā a ſin-
gultu meo et clamoribus.
a Coph. Appropinquaſti in
die qñ inuocaui te: dixiſti ne
b timeas. Res Iudicaſti do
mie cām aie mee: redēptor
c vite mee. Res. Vidiſti do
d mie iniq̄tatē illoꝝ aduerſuꝫ
e me. iudica iudicium meum
Res. Vidiſti oēm furoreꝫ
vniuerſas cogitationes eo
f rū aduerſū me. Syn. Audi
ſti obprobriū coꝝ dñe. oēs
cogitationes aduerſum me
g Sin. Labia iſurgētiū mihi
ꝛ meditatiōes coꝝ aduer-
h ſū me tota die. Syn: Seſſi
onē eorū ꝛ reſurrectōꝫ coꝝ
vide ego ſum pſalm⁹ coꝝ.
i Thau. Reddes eis vicem
dñē. iuxta opa manuū ſuaꝝ
k Thau. Dabis eis ſcutum
l cordis: laborē tuū. Thau.
m n Perſeq̄ris in furore ꝛ ꝯte-
res eos ſb celis dñe. IIII

a Q Uomō ob- Aleph.
ſcuratū ē auꝝ: mutat⁹
eſt color optim⁹: diſp
ſi ſunt lapides ſanctuarij i
capite oim plateaꝝ. Beth
d e Filij ſyō inclyti ꝛ amicti au
f g ro ꝑmo: quō reputati ſūt in
vaſa teſtea opus manuum
h figuli. Gymel. Sed et la-
i mie nudauerūt mammam
lactauerunt catulos ſuos.

preſens ca. in duas partes diuidit qꝛ ꝑmo ponit hmōi lamentatio. ſcđo ꝯtra aduerſarios inuectio: ibi. Gaude ꝛ letare. Circa ꝑmum ſciendū ꝙ ſicut dicit Ra. ſal. hieremias lamentando ioſiam immiſcuit ppl'i miſeriā. qꝛ ioſias erat caput ppl'i. ꝛ iō de vno trāſit ad aliud ꝓpter cōnexionem capitis ad mēbra ꝛ ecōuerſo: ꝛ ſm hoc diuiditur in tres partes: qꝛ ꝑmo hieremias lamentat regni muta- Ps. 138.
tionem ſcđo ppl'i deſtructionez. ibi. Sed et lamie: tercio ioſie occiſionē ibi. Spūs Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ſicut Ioſias fuit ſanctiſſimus. vt ptꝫ. iiij. Regū. et. ij. Paral. ſic filij eius ſuccedētes ei fuerūt peſſimi A
ſcꝫ Ioachaz ꝛ Ioachin ꝛ ſedechias: vt ptꝫ. iiij. Reg. xxiij. ꝛ xxiiij. Et ideo ꝑ mortem ioſie fuit mutatus regni ſtat⁹ a bono in malum ꝛ hoc ē qđ dicit Hieremias admiratiue.
a Quō obſcuratuꝫ eſt aurū per qđ intelligit ſtat⁹ optim⁹ regni ſub Ioſia ꝓpter auri claritatem ꝛ ꝑcioſitatem. b Mutatus eſt color optim⁹. qꝛ tpe ioſie viguit diuinus cultus ꝛ ſub filijs ſuis idolatria. In heb. hr̄. Mutata eſt maſſa bona. per quā intelligit ioſias ex quo tanq̄ ex maſſa optima ꝓceſſerunt filij peſſimi: qđ eſt magne admirationis materia: ideo ſequitur. c Diſperſi ſunt lapides ſanctuarij. id eſt ioſie filij qui dicunt lapides ꝓpter obdurationem in malo: dicunt tn̄ lapides ſanctuarij eo ꝙ ꝓceſſerunt de patre ſanctiſſimo. ꝛ hec eſt metaphorica locutio: ſicut frequēter fit in ꝓphetis: ꝛ iſti tres filij ioſie ſic fuerunt diſperſi. qꝛ ioachaz vinctus ductus fuit in egyptum: ꝛ ibi fuit mortuus ioachim interfectus ꝓiectus fuit extra portas hierl'm. vt dictū eſt. ſ. xxij. ſedechias vo excoculatus fuit ductus in babylonē: ꝛ ibi mortu⁹. d Filij ſyon. hoc dr̄ de filijs ioſie q̄ fuerunt nutriti in monte ſyon vbi erat domus regia.
e Inclyti q̄tum ad genus. vel qꝛ ſm ꝑceptum pr̄is nutriebant in moribus q̄uis ex ſua malicia fuerūt peruerſi.
f Amicti auro ꝑmo. qꝛ ad lr̄am filij regū aurifrigiatis veſtibus vtebant. g Quō reputati ſunt in vaſa teſtea. i. viliter abiecti: vt ptꝫ per predicta: ſicut fragmenta vaſoꝝ teſteoꝝ ꝓijciunt in locum immundum. h Sed ꝛ lamie. Hic ꝯñr hieremias lamentat ppl'i miſeriam: ꝛ ſcđo ſubiūgit miſerie cām: ibi. Propter peccata. Prima in duas: qꝛ ꝑmo lamentat miſeriā famis. ſcđo deſtructionem vrbis: ibi. Compleuit. Circa ꝑmum ſciendum ꝙ beſtie quantumcunq; crudeles naturaliter diligunt fetus ſuos. ꝛ aliquando exponunt ſe morti ad defendendum eos: in obſidione vero hieruſalē per chaldeos tanta fuit fames ꝙ viri ꝛ vxores abſcondebāt cibum ꝛ celabant adinuicem: ſicut fuerat ꝑdictum per moyſen Deute. xxviij. Homo delicatus in te inuidebit fratri ſuo. ꝛ vxori que cubat in ſinu ſuo ne det eis de carnibus filiorum ſuoꝝ ꝛc. ꝛ eo modo dimittebant filios ꝛ filias mori fame: celantes cibum ad mortē ꝓpriaz differendū. ꝛ ideo plangit hieremias crudelitatez populi ſui maiorem q̄ beſtiarum dicens.
h Sed ꝛ lamie. beſtie ſunt habētes faciē mulieri ſilem.
i Nudauerūt māmam. parate nutrire fetus ſuos.

k l Filia ppl'i mei crudelis q̄ſi
ſtrutio in deſerto. Beleth.
m Adheſit lingua lactentis.
n o ad palatū ei⁹ i ſiti. Paruu-
p li petierūt panē: ⁊ non erat
q q̄ frāgeret eis. He. Qui ve
r ſcebant voluptuoſe: interie
s rūt in vijs. q̄ nutriebant in
t croceis: amplexati ſūt ſter-
v cora. Vau. Et maior effe-
cta ē iniq̄tas filie ppl'i mei
x pctō zodomoꝝ: q̄ ſubuerſa
y eſt in momēto ⁊ non cepe-
z rūt in ea man⁹. Zai. Cādi-
a b diores nazarei ei⁹ niue: ni-
tidiores lacte. rubicundio
c res ebore āntiquo ſaphyro
d pulcriores. Heth. Deni-
grata eſt ſup carbones faci
f es eoꝝ: ⁊ nō ſunt ꝯgniti in
g plateis. Adheſit cutis eo-
rū oſſibus: aruit ⁊ facta eſt
h q̄ſi lignū. Theth. Meli⁹ fu
it occiſis gladio q̄ interfe-
ctis fame: qm̄ iſti extabue-
rūt ꝯſumpti a ſterilitate tre
i Ioth. Man⁹ mulierū miſe
k ricordiū coxerūt filios ſu-
os facti ſunt cib⁹ earū i cō-
tritiōe filie ppl'i mei. Caph

l Cōpleuit dn̄s furorē ſuum
effudit irā idignatōis ſue.
m Et ſuccendit ignem in ſyō
n ⁊ deuorauit fundamēta ei⁹
o Lamech. Non crediderūt
reges terre ⁊ vniuerſi habi
tatores orbis: qm̄ ingrede
retur hoſtis et inimicus ꝑ
p portas hi'rl'm. Mem. Pro
pter pctā ꝓphetaꝝ ei⁹ ⁊ ini
quitates ſacerdotū eius: q̄
effuderūt in medio ei⁹ ſan-
q guinem iuſtoꝝ. Nun. Erra
r uerūt ceci in plateis: pollu
s ti ſunt ſanguine. Cumq̄ nō
t poſſent tenuerūt lacinias
v ſuas. Samech. Recedite
polluti clamauerunt eis re
x cedite: abite: nolite tange-
y re. Iurgati quippe ſunt: et
z cōmoti dixerunt inter gen-
a b tes nō addet vltra vt habi
c tet in eis. Ayn: Facies dn̄i
d e diuiſit eos: nō addet vt re-
f ſpiciat eos. facies ſacerdo-
tum non erubuerūt neq̄ ſe-
a nū miſerti ſunt. Phe. Cuꝫ
b adhuc ſubſiſteremus defe-
c cerūt oculi nr̄i ad auxilium
d nr̄m vanū: cū reſpiceremus

k Filia ppl'i mei crudelis. i. crudelior ipſis. l Quaſi ſtrutio in deſerto. q̄ ponit oua ⁊ abſcōdit i harena; ⁊ ſic dimittit. nec eſt ſolicita de fotu ouoꝝ: nec de educatione pulloꝝ ⁊ ſic erāt mr̄es in obſidione hierl'm reſpectu filioꝝ idō ſubdit. m Adhe. lin. lactētis. i. lac ſugētis ſicut dictū eſt ſupra. ij. cap. n Ad palatū ei⁹ in ſiti. i. ex nimia ſiti q̄ deſiccat linguā. o Paruuli petierūt panē a patribus et matribus. p Et nō erat q̄ frāgeret eis ex cā p̄dcā q Qui veſcebantur volup. an̄ obſidionē. r Interierūt in vijs fame dū q̄rerēt panē s Qui nutriebant in croceis. i. in veſtibus ſuauibus ⁊ pulcris: vn̄ i heb. hr̄. In ſcarleto. t Amplexati ſunt ſtercora. in heb. hr̄. Fimos ſicut

B

paupes in hyeme q̄ veſtimēta nō habent inuoluūt ſe fimo. v Et maior effecta eſt iniq. ⁊c̄. q: idolatria q̄ vigebat in iudea: cuꝫ ſit directe ꝯ deū grauius pctm̄ ē q̄ ſodomia. Rab. ſa. exponit h̄ de grauitate punitionis vt ſit ſenſus. v Et ma. effe. eſt iniquitas ⁊c̄. i. graui⁹ punita q̄ iniq̄tas ſodomoꝝ: ⁊ ſbdit ad h̄ rō p̄ma cuꝫ dr̄. x Que ſubuerſa eſt in momento. i. nō hn̄s longū cruciatū. ſic iudei i hi'rl'm obſeſſi. ſc'da cū dr̄.

Judith. 7. c.

4. Reg. 6. f.

y Et nō cepe. in ea ma. ſ. aduerſarioꝝ: ſodoma em̄ fuit ſubuerſa ꝑ angelū: ⁊ ſic bona ciuitatꝭ nō rapuerūt ſibi aduerſarij: ſed bona hierl'm rapuerūt ſibi chaldei totaliter: ⁊ hec fuit vna pena iudeoꝝ. ſ. q̄ aduerſarij ſui gauderēt de bonis eoꝝ. z Candidiores nazarei. i. ſacerdotes ⁊ leuite diuino cultui deputati q̄ erāt induti lineis veſtimētis: ⁊ albis. a Niue. emphatica eſt locutio ad exp̄mendū intenſionē albedinis: ⁊ ad ideꝫ facit qd̄ ſubdit. b Nitidiores lacte rubicundiores ebore antiquo. hebrei dicūt. Rubicundiores auro. c Saphyro pulcriores. in hoc denotat pulcritudo ornamētoꝝ maxime ſacerdotū. d Denigrata ē ſup carbones facies eoꝝ. pre fame ⁊ miſeria ⁊ ſimiliter eſt hic emphatica locutio ad expreſſionē nigredinis. f Et non ſunt cogniti in plateis. i. diſtincti ab alijs coibus perſonis g Adheſit cutis eoꝝ ⁊c̄. ꝓpter defectum nutrimenti. h Melius fuit occiſis gladio. i. minus male ꝓpter breuiorem cruciatum: vn̄ Judith. vij. Sit finis nr̄ breuis in ore gladij. q̄ lōgior efficit in ariditate ſitis. i Manus muli. miſericordiū. i. qui rōne ſexus ſolent eſſe miſericordes. k Coxerūt filios ⁊c̄. p̄ nimia anxietate famis. l Cōpleuit. hic ꝯn̄r hieremias lamentat miſeriā ppl'i ex deſtructione ciuitatis cū dr̄. Cōpleuit dn̄s furorē ſuū. i. vindicte ſue effectū. m Et ſuc. ignem in ſyon vbi erat templū ⁊ domiciliū regis. n Et deuo. fundamēta eius. i. ipſius ſyon quia non ſolū edificia q̄ erant in monte ſyon fuerūt cōbuſta ſed etiam omnia alia que erant in pede montis et circa montem: vt hr̄. ſ. lij. o Non crediderunt reges terre ⁊c̄. q: ſalomon potētiſſimus hierl'm murauit ⁊ tā fortiter muniuit q̄ inexpugnabilis videbat. p Propter pctā. hic ꝯn̄r tangit p̄dicte miſerie cā: ⁊ eſt duplex. ſc'da ponit: ibi. Cum adhuc. Vna eſt occiſio innocentiū in hierl'm ⁊ maxime tpe Manaſſe: vt hr̄. iiij. Reg. xxiiij. ⁊ hoc fiebat ad inſtinctū ⁊ exhortatiōꝫ falſoꝝ ꝓphetaꝝ ⁊ ſacerdotū: vn̄ ⁊ mortē ipſius hieremie q̄rebāt: vt hr̄. ſ. xxvj. idō dr̄ h̄ Propter pctā ꝓphetarū ⁊c̄. et pat; lr̄a. q Errauerunt ⁊c̄. lr̄a iſta eſt obſcura et inuoluta ⁊ multipliciter exponit accipi am illū modū q̄ mihi vr̄ magis lr̄e conſonare. ſ. vt cōtinuet lr̄e immediate p̄cedēti q̄ loquit de punitione iniq̄ innocētū. quoꝝ aliq̄ occidebant: quidā excecabant ⁊ q̄tū ad iſtos dr̄. q Errauerunt ce. i. iuſti neq̄ter excecati. r Polluti ſunt ſan. ſ. alioꝝ iuſtioꝝ: q: nō videntes ponebāt pedes ſuos ita in ſanguine ſicut in alijs locis.

C

s Cūq̄ no. po. ſ. recte incedere: aliq̄ libri hn̄t hic additum Intrare. ſ; nō eſt in heb. nec in libris correctis t Tenuerūt laci. ſu. i. app̄hendere tētauerūt oras veſtimētoꝝ vidētiū: vt ſic exirēt de locis ſanguie repletis: ⁊ ipſi vidētes ⁊ maxime ꝓphe falſi ⁊ ſacerdotes nō ꝑmittebāt dicētes. v Re. pol. q: q̄uis ſm̄ vitatē eēnt iuſti. tn̄ a malis reputabant iniq. x Noli. tā. ſ. nos de malicia vr̄a inq̄nemur ⁊ ꝑ hūc modū de talib⁹ dr̄ Eſa. lxv. q̄ dic̄ a me: nō appropinq̄s mihi: q: immūdus es. y Jurga. q̄ppe ſunt. nō em̄ ſufficiebat falſis ꝓphis ⁊ ſacerdotib⁹ iuſtos affligere factis: ſ; etiam affligebāt vbis iniurioſis. ⁊ q: tale facin⁹ erat execrabile etiā apd̄ gētiles ad q̄ꝝ noticiā deuenit h̄ execrabile factū: idō ſbdit. z Dixe. in. gen. dictū crimē deteſtātes. a Nō addet vl. ſcꝫ de⁹ iudeoꝝ. b Vt ha. in eis ꝓpt maliciā ipoꝝ. idō ſubdit. c Fa. dn̄i ⁊c̄. in heb. hr̄. Ira dn̄i. eſt tn̄ eadē ſn̄ia. d Diuiſit eos. i. in diuerſis terris diſpſit. e Nō ad. vt reſpi. eos reducēdo eos ad terrā ſuā. f Faci. ſa. ſ. bonoꝝ de q̄ꝝ numero erāt hieremias. cui⁹ vba increpatiua nō receperūt ſ; multa obprobria ⁊ vitupia ei intulerūt vt pꝫ ꝑ ſ. dicta in plurib⁹ locis: ⁊ idē faciebāt de alijs iuſtis: Pōt etiā h̄ lr̄a alit exponi referēdo eā ad chaldeos. q̄ ꝓpt maliciā iudeoꝝ ab eis ꝯgnitā: vt p̄dictū eſt ſic ꝯtēpſerūt totum pplm̄ q̄ nō deferebāt alicui rōne ordinis aut etatis. a Cū adhuc. h̄ ponit ſc'da cā p̄dicte miſerie iudeoꝝ q̄ fuit vana ꝯfidētia i auxilio egyptioꝝ vt freq̄nt dictū eſt. ſ. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. Cū adhuc ſbſiſterem⁹. i. an̄q̄ ciuitas eēt capta. b Defe. ocu. nr̄i expectādo cū. magno deſiderio. c Ad auxiliū nr̄m vanū. i. ad exercitiū egyptioꝝ. d Cū reſpi. atrē. ad videndū ſi veniret ad leuādū obſidionē chaldeoꝝ

e attēti ad gētē q̄ ſaluare noſ
f nō poterat. Sade. Lubri-
cauerūt veſtigia nr̄a i itine-
g re platearū nr̄arū appropi-
q̄uit finis nr̄ cōpleti ſūt di-
es nr̄i: q2 vēit finis noſter.
h Coph. Velociores fuerūt
pſecutores nr̄i aquilis celi
i ſup mōtes pſecuti ſūt nos
k i deſto inſidiati ſūt nobis.
l m Res. Spūs oris nr̄i xp̄us
n dn̄s capt⁹ eſt i peccatis no
o p ſtris: cui diximꝰ in vmbra
q tua viuemꝰ in gētibꝰ. Sin
r Gaude et letare filia edom
s t q̄ habitas i tra hus. Ad te
v q3 pueniet: calix inebriabe
x ris atq3 nudaberis. Thau.
y Cōpleta ē iniq̄tas tua filia
z a ſyon nō addet vltrū vt trāſ
b migret te. Viſitabit iniq̄ta
c tem tuam filia edom diſco-
operiet peccata tua.

Oro hieremie. V

a Recordare dn̄e q̄d ac-
ciderit nob intuere et
b reſpice obprobriū nr̄3 Here
ditas nr̄a v̄ſa ē ad alienos
domus nr̄e ad extraneos.
c Pupilli fci ſumꝰ abſq3 pa-

e Ad gentē q̄ ſaluare nos nō poterat. q2 ſicut dictū eſt. s. xxxvij. cū exercitus egypti eſſet in via veniendi in auxiliū iudeorum: rediijt i egyptū timore chaldeorum ſibi occurrentiū.
f Lubricauerūt veſtigia nr̄a rc̄. ptim timore: ptim fame: q2 timidi et fame ꝯſumpti nō incedūt firmiter ſ3 lubricando
g Appropinq̄uit finis nr̄. i. mors q2 multi fuerūt occiſi: et reliq̄ captiuati: q̄ captiuitas ē mors ciuilis
B
h Velociores fue. pſecu. no. aq̄lis. q. d. pauci aut nulli poterāt effugere ab eis.
Abac. 1. b. i Sup mōtes pſe. ſunt nos. vbi credebamꝰ eē tuti pter inacceſſibilitatem loci
k In deſer. iſidiati ſunt nobis. q. di. non patebat nobis aliq̄s locus fugiendi.
l Spūs. h ꝯūr hieremias lamentat̄ ioſie mortē. Circa qd̄ ſciendū q̄ ſm hebreos iſta eſt lr̄a. Spūs naris nr̄e xp̄s dn̄i captus eſt in foſſis eorum. qd̄ ſic exponit̄. Spūs naris nr̄e rc̄. licet in hoibus reſpiratio fiat p os et p nares: tn̄ illa q̄ fit p nares eſt melior ſm phm: talis autē reſpiratio eſt vite humane ſaluatio. q2 ipa deficiēte deficit vita: dicit ḡ hieremias in pſona ppl̄i iude. l Spūs naris nr̄e. i. rex ioſias ex tua bonitate et prudētia cōſeruator vite nr̄e. m Chriſtus dn̄i. i. vnctus in regē ex ordinatione diuina. n Captus eſt in foſſis eorum. i. egyptiorum: dicit enim Rab. ſa. q̄ cū ioſias iret ad pugnandū ꝯ regē egypti: et nollet a pugna requieſcere. vt h̄r. iiij. Regū. xxiij. et. ij. Para. xxxv. Egypti fecerūt foſſas pe ſuū exercitū. vbi iudei debebāt eos aggredi: q̄ erāt operte deſup et exercitus ioſie illuc veniēs p foſſas illas deceptus fuit ſtatim debellatus. et ioſias letaliter vulneratus: et ex vulnere poſtea mortuus.
o Cui diximus. i. de q̄ viuente diximus. p In vmbra tua. i. ſub ptectione tua. q Viuemꝰ in gentibus. i. ſecuri ab impugnatione gentiū q̄ circa nos habitāt. Expoſitores vo latini dicunt cōiter q̄ Hieremias hic pphetauit de morte dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: et ſm hoc hec eſt lr̄a. Spūs oris noſtri xp̄s dn̄s rc̄. Circa qd̄ ſciendū q̄ vbi habemus h dn̄s in heb. h̄r nomē dn̄i. Tetragrāmaton qd̄ non pōt dici de aliq̄ in nominatiuo caſu: niſi de deo vero: veruntn̄ q2 illud nomen eſt indeclinabile. ſicut et alia noia hebreaica indifferēter accipit̄ in caſu nomiatiuo et genitiuo: et reliquis: ſicut hec noia cornu et gelu in latino. et ideo ſm q̄ iſte paſſus exponit̄ de Ioſia q̄ fuit hō purus nō pōt dici de eo in noiatiuo caſu: ſ3 bn̄ pōt put exponit̄ de xp̄o q̄ eſt verus hō et verus deus in vno ſuppoſito: et ſic eſt ſenſus. xp̄s dn̄s. i. ihs verus hō et verus deus. Qui eſt ſpūs oris nr̄i. i. nos viuificans. in reſpiratione ſue gr̄e. Captus eſt in pctis nr̄is. i. iudeis traditus pter pctā nr̄a delenda. Cui diximus in vmbra tua viuemus in gētibus. loquebat̄ em̄ hieremias in pſona ppl̄i vt pdictū eſt. vidit aūt hieremias aliq̄s de iudeis fidem xp̄i recepturos: et p ꝯn̄s ſub vmbra eius victuros cū gētibus fidē xp̄i recipiētibus ſub noie xp̄iano vidit etiam alios in infidelitate pmāſuros et iſtos etiā vidit victuros inter xp̄ianos tpaliter ſub vmbra xp̄i. vna em̄ cā quare ſic pmittunt̄ viuere eſt vt xp̄iani p p̄ntiam iudeorum magꝭ habeant memoriā xp̄i: ſicut diffuſius dictum fuit ſup illud pō. lviij. Deus oſtendiſti mihi ſup inimicos meos: ne occidas eos ne quādo obliuiſcant̄ ppl̄i mei rc̄. r Gaude. Poſtq3 poſita eſt hieremie lamentatio: hic in fine ponit̄ ꝯ aduerſarios inuectio: et dicit hic Rab. ſa. q̄ hieremias hic pphetizat de deſtructione romani imperij. eo q̄ deſtruxit templum et captiuauit populum iudeorum tpe tyti et veſpaſiani: et ſic per filiam edom intelligitur roma ſeu populus romanus cum dicitur. Gaude et letare filia edom rc̄. quaſi dicat gaudiū iſtud qd̄ habuiſti de deſtructione ciuitatis et templi in triſticiam tuam conuertetur. Ad te quoq3 perueniet calix. vidicte diuine. Sed iſta expoſitio non videt̄ rōnabilis: q2 edō alio nomine dictus ē eſau: Gen̄. xxv. et ſic edom deſcēdit de ſem filio noe per yſaac. cuius filius fuit Eſau: tota aūt europa in qua ē roma di populata fuiſſe a filijs iaphet: pter qd̄ nō videt̄ rōnabiliter dictū: q̄ p edom ſignificet̄ romanū imperiu3. pp̄t qd̄ dicunt doctores noſtri q̄ per filiam edom intelligit̄ ipſa idumea ab ipo Eſau put dictus ē edom denoiata: et inuehit̄ hic ppha ſpecialiter ꝯtra idumeos qui debuerant diligere filios iſrael eo q̄ deſcēderunt a duobus fratribus vterinis. ſ. iacob et Eſau. et ipi magis econuerſo habuerunt eos odio. et in deſtructione hieruſalem fuerunt cum chaldeis gaudentes de illa deſtructione: ideo dicitur hic. A
r Gaude et letare filia edom. q̄ſi diceret iſta leticia tāq3 iniuſta in triſticiam conuertetur. s Que habitas in terra hus. iſta hus nō eſt illa de qua natus fuit iob: vt h̄r Iob. j. ſed alia eiuſdem nominis exiſtens in regno idumee: freq̄nter em̄ in ſcriptura reperitur q̄ due ciuitates vel loca in diuerſis regnis poſita: eodē nomine equiuoce nominant̄.
t Ad te quoq3 pueni. calix. i. pena diuine vltionis.
v Inebriaberis. i. ad plenū punieris. x Atq3 nudaberis. honore et alijs bonis. y Completa eſt iniq̄tas tua filia ſyon. i. complebitur in fine. lxx. annorum quia tunc reuerteris ad terram tuam: cōpleta captiuitatis tue pena: q̄ pro iniquitatibus tuis eſt tibi inflicta. z Non addet vltra ſc3 dominus. a Vt tranſmi. te de terra tua eijciendo ſubintelligitur tamē conditio ſc3 ſi adhereas et ſeruias fideliter domino deo tuo. quia iſte pmiſſiones diuine intelliguntur ſub conditione. ſicut dictū eſt ſupra. xviij. et ita factum eſt: q2 filij iſrael non fuerūt deiecti de terra illa donec negauerunt dn̄m ſuum Ieſum xp̄m corām pylato dicentes. Non habemus regem niſi ceſarem. Ioh. xix. eius mortem inique pcurantes: pter qd̄ per romanos fuerūt partim occiſi. et partim captiuati. b Viſitauit iniquitatem tuam filia edom eam iuſte puniendo.
c Diſcooperiet peccata tua. penam manifeſtam omnibꝰ inferendo: et loquitur de futuro per modum preteriti propter certitudinem pphetie.

Caplm̄. v.

Recordare. poſita lamentatione. Hic vltimo ponitur eius oratio in qua Hieremias replicat multiplicem populi ſui miſeriam ad prouocandum diuinam miſericordiam et diuiditur in duas partes: quia primo explicat miſeriam ex parte captiuationis populi. ſecūdo ex parte deſtructionis regni et templi: ibi. Cecidit corona. Circa primum dicit. a Recordare domine id eſt ex tua pietate noſtre miſerie condeſcende. non enim obliuio et recordatio habēt proprie locum in deo ſed ad modum recordantis alicuius miſeri ſe habet quando ei auxilium prebet. b Hereditas noſtra verſa eſt ad alienos. domus noſtre rc̄. quod erat captiuatis magna pena. maxime quia illa terra fuerat patribꝰ eorum a deo cōceſſa. c Pupilli fa.

tre matres nr̄e quaſi vidue
b Aquã nr̄az pecuia bibim⁹
ligna nr̄a p̄cio cõparauim⁹
c Ceruicibus nr̄is minaba-
f mur: laſſis nõ dabat͛ requi
g es: Egypto dedim⁹ manũ
⁊ aſſirijs vt ſaturaremur pa
h ne: Patres noſtri peccaue
i k rũt et nõ ſũt. ⁊ nos iniq̃ta-
l tes eoꝝ portauim⁹. Serui
dñati ſũt noſtri: nõ fuit q̃ re
m dimeret de manu eoꝝ. In
n aiab⁹ nr̄is afferebamus pa
o nẽ nobis: a facie gladij in
p deſ͛to: Pellis nr̄a quaſi cli
q ban⁹ exuſta eſt: a facie tẽpe
r ſtatuz famis. Mulieres in
ſyon hũiliauerũt: et virgi-
s nes ciuitatib⁹ iuda. Prici
t pes manu ſuſpẽſi ſunt: fa-
v cies ſenũ ñ erubuer͛t. Ado
leſcẽtib⁹ ĩpudice abuſi ſũt
x ⁊ pueri in ligno corruerunt
y Senes defecer͛t de portis
z iuuenes de choro pſallẽtiũ
Defecit gaudiũ cordis nr̄i
Verſus eſt in luctũ chorus nr̄
a Cecidit corona capitis nr̄i
b ve nobis qꝛ peccauimus.
Propterea meſtũ factũ eſt
c ĩ dolore cor nr̄m: iõ ɔtene-
d brati ſunt ocl̄i nr̄i Propter
e montẽ ſyon qꝛ diſp͛ijt: vul-
f pes ãbulauerũt ĩ eo. Tu ãt
dñe ĩ eternũ p͛manebis: ſo
liũ tuũ in generationẽ ⁊ ge
g neratiõe. Quare ĩp͛petuũ
obliuiſceris nr̄i derelinq̃s
h nos ĩ lõgitudinẽ dieꝝ? Cõ
uerte nos dñe ad te ⁊ ɔuer-
i temur: inoua dies noſtros
k ſicut a principio. Sed pro
l ijciens repuliſti nos. irat⁹
es contra nos vehemẽter:

ſumus ⁊c̄. viri eñ bellatores mortui fuerãt ⁊ occiſi p̄ maiori parte: ⁊ ſic filij remãſerãt pupilli: ⁊ mr̄es vidue. Sciẽdum tñ q̄ pupillus ꝓprie eſt q̃ caret matre: orphan⁹ vo p̄re vnũ tñ frequẽter accipit͛ p̄ alio. d Aquã nr̄az pecu. bibi. ⁊c̄. qꝛ exñtes in terra babylonis nõ p͛mittebant͛ vti cõibus vt aq̃s ⁊ nemoribus libere ſicut babylonij ſꝫ emebãt talia ſicut ſerui. e Ceruicibus. no. mina. i. de amputatione capitũ noſtroꝝ. f Laſſis nõ dabat͛ requies. qꝛ

B babylonij cogebant eos ad laboreꝫ vltra modũ. Cõſequenter explicat miſeriã q̃ fuit añ deſtructionẽ ciuitatis cum dicitur. g Egypto de. ma. ⁊ aſſyrijs. qꝛ aliq̃ñ ɔfederauerũt ſe cũ iſtis aliq̃ñ cũ illis: vt poſſent tutari ꝯ inſultũ regis babylonis: et ſic poſſent colere terram ſuã ad habendũ victũ de terrenaſcentibus. h Patres

C no. pec. pctõ multiplicis idolatrie. i Et nõ ſunt. ſuper terrã viuẽtes. k Et nos iniq̃ta. eo. portaui. ꝓpter eñ iniq̃tates factas tp̄e Manaſſe regis fuit deſtructa ciuitas et populus ciuitatis captiuatus: vt h͛r. iiij. Reg. xxiiij. Qui longe añ captiuitatẽ mortuus fuit ⁊ alij eiuſdẽ tp̄is: b̃ñ tñ puniunt͛ filij p̄ parẽtibus tp̄aliter ⁊ maxime qñ ſunt imitatores paternoꝝ ſcelerũ ſicut fuit in ꝓpoſito. l Serui dñati ſunt nr̄i. i. illi q̃ p̄us ſolebãt ſeruire nobis. tp̄e eñ dauid ⁊ ſalomonis idumei ⁊ alij ppl̄i circa iudeã habitãtes erãt tributarij regis iudee: ſed capta ciuitate multi de iudeis facti ſunt eis ſerui. qꝛ in illa captione fuerũt cũ babylonis: ⁊ ſic habuerũt partẽ aliquã de captiuis. m In aiab⁹ no. id ẽ in periculo vite noſtre. n Affereba. pa. no. i. victum noſtrũ cui⁹ cauſa ſubdit͛. o A facie gladij in deſerto. vbi ponebant͛ inſidie ad nos ſpoliandũ ⁊ interficiendũ.
p Pellis no. q̃ cliba. exuſta eſt. i. exiccata ⁊ denigrata.
q A fa. tẽp. ſta. fa. ex defectu eñ nutrimẽti cutis deſiccat͛ ⁊ nigrat͛. r Mulie. in ſyon humi. ſ. chaldei ⁊ alij aduerſarij nr̄i eis abutẽdo etiã in loco ſacro: ⁊ multo fortius ĩ alijs ideo ſequit͛. Virgines ⁊c̄. s Principes manu ſuſpẽ. ſũt qꝛ aliq̃ de p̄ncipalibus ppl̄i ex quoꝝ cõſilio rebellauit ſedechias in deteſtationẽ facti fuerũt patibulis p͛ man⁹ eoꝝ affixi. t Facies ſe. nõ erubuerũt nõ parcẽtes eis ratiõe ꝓuecte etatis. in heb. h͛r. Mola onerati ſũt facies ſenes ⁊c̄ qd̃ exponẽs Ra. ſa. dicit q̄ cũ ducerent͛ captiui in babylonẽ illi q̃ ducebãt eos cogebãt eos ad portandũ molas ad terendũ bladũ et ſimilia: q̄bus indiget exercitus: nec in h̄ deferebãt alicui ꝓpter ſenectutẽ. v Adoleſcẽ. ĩpudi. abuſi ſunt. vicio ſodomitico. x Et pueri in ligno corrue. qꝛ aliq̃ eoꝝ fuerũt ſuſpẽſi vt dicũt aliq̃. in heb. ſic h͛r. Et pueri in ligno debilitati ſunt. qd̃ exponit Ra. ſal. de iuuenib⁹ q̃ poterãt aliqd̃ pondus portare ⁊ illis imponebant͛ ligna portanda in itinere: ſicut viris grauiora vt dictũ eſt. y Senes defe. de por. ſ. hierl̄m ⁊ aliarũ iudee ciuitatũ: vbi añ deſtructionẽ ſedebãt ſenes autẽtice ad iudicandũ. z Iuue. de cho. pſallentiũ. qꝛ partim erãt trucidati: ⁊ partim captiuati ꝓpter qd̃ ſubdit͛. Defecit gaudiũ cordis nr̄i ⁊c̄. ⁊ patꝫ l͛ra.
a Cecidit. Hic ɔñr explicat miſeriã ex deſtructione regni cum dicit͛. Cecidit corona. ⁊ ſubdit͛ur cauſa.
b Ve no. qꝛ pec. q̄ſi diceret. h̄ malũ ⁊ alia ꝓpter pctã nr̄a incurrimus. c Ideo cõte. ſunt oculi no. ex continuo fletu. ɔñr explicat miſeriã ex deſtructione templi cum dr̄.
d Propt͛ mõ. ſyon. i. ꝓpter tẽplũ in mõte ſyon edificatũ.
e Vulpes ambu. in eo. i. in ruinis templi qꝛ ſolẽt habitare in locis deſertis.
f Tu aũt do. p͛ma. in eter. ⁊c̄. q. d. lꝫ templũ ſit deſtructũ qd̃ dicebat͛ ſedes tua: eo qd̃ ibi erat ꝓpiciatoriũ tñ remanet firmũ ſoliũ tuũ in celo vbi p̄ncipal͛r relucet tuum dominiũ: et ideo ɔuertit ſe hieremias ad iplorandũ dei miſericordiam dicens. B
g Quare ĩp͛pe. obli. no. ⁊c̄. q. d. nõ decꝫ tuã clemẽtiã. iõ ſubdit͛. h Cõuer. nos do. ad te et cõuer. qꝛ debita cõuerſio liberi arbitrij ad deũ: p̄ſupponit inſtinctum diuinũ: q̃ dr̄ gr̄a p̄ueniens. i Innoua dies no. ſicut a p̄ncipio. qꝛ ĩ mirabilibus tuis itroduxiſti nos in terrã ꝓmiſſionis.
k Sed ꝓijci. repu. nos in captiuitatẽ eijciendo.
l Ira. es cõ. nos vehe. puniendo vltra id qd̃ poſſum⁹ ſuſtinere: licet hec pena nõ excedat ordinẽ iuſticie. q. d. reſpice nos oculo pietatis ⁊ miſericordie. qꝛ tibi ꝓprium eſt miſereri ⁊ parcere: q̃ viuis ⁊ regnas deus in ſcl̄a ſcl̄oꝝ. Amẽ

Incipiũt additiones pauli Burg. ſup librũ Trenoruꝫ Hieremie. In ca. j. vbi dr̄ in poſtil. Quõ ſedet.

Licet liber iſte cõpetenter exponat͛ ad planum l͛re ſenſum a poſtillatore: tñ magiſter petrus aureoli notabilius videt͛ illuꝫ exponere in q̃dã cõpendio ſacre ſcripture: qꝛ illud compendiũ nõ habetur cõmuniter: ideo de hoc nõ me expedio remittẽdo ad ipm ſed ſuã expoſitionẽ interpoſui inter additiones. licet non eam ponendo omnino ſub ꝓprijs verbis: ſed q̄nqꝫ aliquod modicum mutando addendo ſeu diminuendo ꝓut viſum fuerit. Et notandum q̄ in hac expoſitione non ꝓcedit͛ ad ſingula verba litere exponenda: ſed ſolum ad principale intentum cuiuſlibet verſus. relictis alijs induſtrie ſtudentis tum quia liber iſte metrice procedit vt poſtillator dicit. et communiter tenetur. in proceſſu aũt metrico non ſingula verba ſunt ponderanda. ſepe enim eadem replicat auctor vel alia introducit prout metrico modo congruit. ſed illa tñ ſunt exponenda que principaliter intendunt͛: tum qꝛ illa que in hac expoſitione relinquunt͛ p̃nt haberi ex poſtilla ſuo modo prout ad ꝓpoſitum pertinẽt exponenda. Primo ergo ſ͛m predictum doctorem liber iſte in quinqꝫ p͛tes diuidit͛. In quarum p̄ma ꝓpha principaliter lamentatur deſtructionẽ ciuitatis hieruſalẽ: que quidem pars continuetur in p̄mo ca alphabetico. Qd̃ incipit. Quõ ſedet ⁊c̄. In ſcd̃a lamentat͛ p̄ncipaliter deſtructionẽ totius ppl̄i iſrael ⁊ totius regni. que incipit in ſcd̃o ca. Quõ obtexit. In tercio vero more ꝓ̄hetico conuertit ſe ad xp̄m ⁊ lamentatur de ſeipſo quaſi induens perſonam xp̄i: qua ratione autem hoc ſit hic introductũ dicetur in principio tercie p͛tis que incipit tercio capitulo: ibi. Ego vir videns. In quarta autem parte lamentatur principaliter de deſtructione ſan-

ctuarij ⁊ tēpli:q̄ incipit in quarto caplo:ibi.Quō obſcura
tum eſt aurū. In quinta aūt parte fundit orationē implo
ratiuā ad diuinā miſericordiā ꝓuocandā q̄ incipit in q̄n-
to caplo:ibi. Recordare dn̄e. Primū ḡ caplm qd̄ p̄ncipali
ter refert ad ciuitatē hierlm:que erat caput regni : diuidit
in duas partes p̄ncipales. Primo nāq̧ ꝓpha admirando
lamentat deſtructionē hierlm:q̄ſi loquēs ad ſeipm. Scd̄o
vo ipamet ciuitas lamentat ſeipm quaſi ꝓuocando alios
ad cōpatiendum ſibi. Scd̄a incipit in.xij.verſu vbi dr̄. O
vos oēs q̄ trāſitis p viā ⁊c. Prima pars continet.xj.ver-
ſus ſm.xj.excellētias ciuitatis hierlm ſup quarū amiſſio-
ne deſolabilit hiere.eaꝫ lamētat.Exceſſit nāq̧ ciuitas hie
ruſaleꝫ alias ciuitates in auctoritate. q2 multis ciuitatib⁹
⁊ terris dn̄abat ſaltē tp̄e dauid ⁊ ſalomonis qd̄ deplorat in
p̄mo v̄ſiculo dicēs. Quō ſedet ſola ⁊c. ⁊ ſequit. Princeps
prouinciarū facta eſt ſub tributo. Exceſſit etiā in leticia et
iocunditate maxime tp̄e p̄dictoꝝ regū : qd̄ deplorat in ſe-
cundo v̄ſiculo dicēs. Plorans plorauit:⁊ ſequit. Non eſt
qui conſolet eā. Tercio exceſſit in ſecuritate:ita vt de alijs
terris ad eā ꝯuenirēt ꝓpter ſecuritatē. q̄ excellētia videtur
ſequi ad p̄dictas duas:q̄ quidē excellētia deplorat in ter-
cio verſiculo vbi dr̄. Migrauit iudas ꝓpter afflictionem:
⁊ ſequit. Oēs pſecutores ei⁹ app̄henderūt eā.Exceſſit q̄r-
to in ſolēnitatibus ⁊ celebritatibus diuinis q2 ter in anno
debebat ppls ꝯuenire in hierlm ad celebrāda diuina feſta
qd̄ deplorat in quarto verſiculo dicēdo. Uie ſyon lugent:
eo q̄ nō ſint q̄ veniāt ad ſolennitatē. Exceſſit quinto in pa
ce ⁊ tranquillitate:q2 licet tantus ppls ibi cōcurreret pre
ſertim in p̄dictis feſtis:tamē erat inter eos trāquillitas pa
cifica:vt pꝫ tp̄e ſalomonis:qd̄ deplorat in quinto verſicu-
lo dicēs. Facti ſunt hoſtes eius in capite.Exceſſit ſexto in
fortitudine militū ⁊ ꝓbitate vt ptꝫ p̄ſertim tp̄e Dauid.qd̄
ad magnum decorē politie pertinet decet em̄ ſm legiſtas
impatoriā maieſtatē eſſe armis decoratā:qd̄ deplorat in ſe
xto verſiculo di.Egreſſus eſt a filia ſyon oīs decor eius:fa
cti ſunt p̄ncipes eius velut arietes ⁊c. ⁊ ſequit.Et abierūt
abſq̧ fortitudine.Exceſſit ſeptimo in multiplici ꝓſperita-
te ⁊ diuitiarū copioſitate:erat em̄ tp̄e ſalomonis copia au
ri ⁊ argenti q̄ſi ferri:vt patꝫ in.iij.Regū.qd̄ deplorat in ſe-
ptimo verſiculo di.Et recordata eſt hirlm dierū afflictio-
nis ſue In heb.habet. Dierum paup̄tatis ſue ⁊ ſequit.Et
oīm deſiderabiliū ſuoꝝ ⁊c. Exceſſit octauo in laudis p̄co-
nio ⁊ famoſitate:noiabat em̄ in cunctis regnis: ita vt regi
na ſaba veniret de finibus terre audire ſapientiam Salo-
monis:qd̄ deplorat in octauo v̄ſiculo di. Peccatum pecca
uit hierlm. ⁊ ſequit. Oēs q̄ glorificabant eā ſpreuerūt eam
Exceſſit nono in pulcritudine ⁊ formoſitate: erat em̄ pul-
cerrime edificata:qd̄ deplorat in nono v̄ſiculo dicēs. Sor
des eius in pedibus ei⁹. ⁊ ſequit. Depoſita eſt vehemēter
id eſt deformata. Exceſſit decimo in cerimoniarū ſctitate:
ita vt non p̄mitteret aliq̄s gētilis ingredi infra templū:qd̄
deplorat in decimo v̄ſiculo dicēs. Manū ſuā miſit hoſtis
⁊ ſequit. Uidit gētes ingreſſas ſancturariū ſuū de quibus
p̄ceperas ne intrarēt in ecclam tuā.Exceſſit vndecimo in
copia panis ⁊ ſaturitate. ꝓut in multis locis ſacre ſcriptu
re illa terra cōmēdat.qd̄ deplorat in vndecimo v̄ſiculo.d.
Oīs ppls eius gemens ⁊ querēs panē. Deinde incipit ſe
cunda pars p̄ncipalis lamētationis huius p̄mi ca. in qua
poſtq̧ ꝓpha lamentatus eſt ciuitatē deſtructā: introducit
ciuitatē lamentantē ſeipam. ⁊ incipit.xij.v̄ſu.ſ.ibi. O vos
oēs ⁊c.ibi em̄ loquit ciuitas inuocās alios ad ſibi cōpatiē
dū q̄ ps diuidit in q̄tuor ptes p̄ncipales. Primo nanq̧ la
mentat immēſitatē ſue miſerie:⁊ h̄ in q̄tuor p̄mis verſicu-
lis ſub ſimilitudine q̄tuor modoꝝ hoim q̄ ꝯſueuerūt omia
ſpoliare.Dicit em̄ in p̄mo v̄ſiculo dn̄m ſe habuiſſe ad ipaꝫ
inſtar vindemiatoris.q̄ nihil in vinea relinquit:de q̄ dicit.
O vos oēs q̄ ptrāſitis p viā. ⁊ ſequit. Qm̄ vindemiauit me
vt locutus eſt dn̄s. In ſcd̄o dicit deū ſe habuiſſe ad ipam
ad inſtar incēdiarij ⁊ venatoris. incēdiarius em̄ conſueuit
totū cōburere:⁊ venator q̄cquid capit in rheti mactare ſeu
occidere:⁊ de hoc dicit in ſequenti verſu. De excelſo miſit
ignē in oſſibus meis ⁊ ſic incendiarius.Expādit rhete pe
dib⁹ meis. ⁊ ſic venator. In tercio dicit deū ſe habuiſſe ad
ipaꝫ ad inſtar ligātis captū p manū ⁊ collū ſic q̄ nullo mō
poſſit euadere de q̄ dicit in ſequēti v̄ſiculo. Uigilauit iu-
gum iniquitatū mearū in manu eius conuolute ſunt ⁊ im-
poſite collo meo. ⁊ ſequit. Dedit me dn̄s in manu de q̄ non
potero ſurgere. In quarto dicit deū ſe habuiſſe ad ipaꝫ ad
modū calcantis in torculari qui nullū humorē relinquit in
vua.de quo dicit in ſequenti verſiculo.Abſtulit omēs ma-
gnificos meos dn̄s ⁊c. Torcular calcauit dn̄s ⁊c. et ſic ſub
quatuor metaphoris:p̄dictis lamentata eſt ſue miſerie ma
gnitudinem. In ſcd̄a vero parte lamentat ſup implacabi-
litate diuine iracundie:⁊ hoc in duobus verſiculis. In pri
mo nāq̧ oſtēdit q̄ ipa nō poteſt deum placare lachrymis
oculoꝝ dicēs. Idcirco ego plorans ⁊ oculus meus dedu
cēs aquas ⁊c. In ſecundo vero oſtendit q̄ non pōt deum
placare geſtib⁹ manuū aut ſignis deuotionis quorūcunq̧
dicēs.Expādit manus ſuas ſyō et non eſt qui conſolet eā.
⁊ ſic lamentat ſup implacabilitate diuine iracundie:cuꝫ tn̄
cōſueuiſſet alias ſibi deū placabilem inuenire : ꝓut ptꝫ in
multis ſacre ſcripture locis. In tercia vero parte lamētan
do ꝯfitet iſtud ꝓuenire ex rectitudine diuine iuſticie : de
quo dicit iuſtus eſt dn̄s:q2 os eius ad iracundiā ꝓuocaui.
⁊ durat pars iſta per tres verſiculos. In p̄mo em̄ ꝯfitetur
deum nō fuiſſe iniuſtū in captiuitate quam inflixit iudeis
a hierlm exeūtibus:de quo dicit. Iuuenes mei ⁊ virgines
mee abierūt in captiuitatē. In ſcd̄o ꝯfitet q̄ deus nō fuit
iniuſtus in fame quam inflixit remanētibus:de quo dicit.
Uocaui amicos meos ⁊c. Sacerdotes mei ⁊ ſenes mei in
vrbe cōſumpti ſunt ⁊c. In tercio ꝯfitet q̄ nec fuit iniuſt⁹
in morte ⁊ gladio.que inflixit omnibus tam iſtis q̧ illis:
de quo dicit. Uide dn̄e qm̄ tribulor. ⁊ ſequit. Foris inter-
ficit gladius ⁊ domi mors. In quarta vero parte ⁊ vltima
lamentādo p̄ſtolat dulcorē diuine clemētie ⁊ remediū cō-
ſolationis future: ⁊ continet pars illa in duobus verſicu-
lis vltimis. In p̄mo nāq̧ aperit inimicoꝝ incōpaſſionem
reſpectu ſui:⁊ prenūciat ſibi diuinā ꝯſolationē ex aduerſa
rioꝝ afflictione futura:de qua dicit.Audierunt quia inge
miſco ⁊c.et ſequit.Adduxiſti.i.adduces.Diem cōſolatio-
nis et fient ſimiles mihi. In ſcd̄o vero petit futurā puniti
onē ſup inimicos ex demeritis eorum ad ſuā futurā conſo-
lationem de quo dicit. Ingrediatur omne malū eoꝝ corā
te et deuindemia eos ſicut vindemiaſti me.

In capitulo.ij. Quō obtexit me. Additio.

In hoc ca. ꝓpha lamentat deſtructionē totius ter-
re iſrael ⁊ totius regni:⁊ diuidit in quatuor ptes:
primo nanq̧ lamētando loquit ad ſeipm. ſcd̄o v̄o
lamētando dirigit ſermonē ſuū ad terrā iſrael ⁊ ad ipm re
gnū:ibi. Cui cōpabo te:tercio dat ſup hoc ſalubre cōſiliū:
ibi. Clamauit cor eius ad dn̄m:quarto texit deuotū oracu-
lum ad deum:ibi. Uide dn̄e. Prima pars in qua lamentat
loquēdo ad ſe diuidit in.xij.partes ſm duodecim infelici-
tates que venerūt ſuper regnū illud oppoſitas duodecim
excellētijs quas p̄us habuerat.Exceſſit nāq̧ illud regnuꝫ
alia regna p̄mo in ſolennitate honoris. vn̄ Deu.xxviij. Fa
ciet te dn̄s deus tuus excelſiorē cūctis gētibus terre. ⁊ ibi
dem. Eris ſemp ſupra et non ſubter ſup hoc ergo in primo
verſiculo lamentat dicēs. Quō obtexit caligine.ſ.tribula-
tionis. Filiā ſyon.i.totam terrā ⁊ regnū: ⁊ ſequit. Proie-
cit de celo in terraꝫ inclytā iſrl. Scd̄o v̄o exceſſerat regnū
alia q̄tum ad nobilitatē ⁊ dignitatē p̄ncipum.q2 ſtirps da
uid q̄ regnabat in iſrael fuit ſanctiſſima. ſuper quo in ſcd̄o
verſu lamentat ꝓpheta dicēs. Precipitauit dn̄s nec pepcit
ſequit. Polluit regnū ⁊ p̄ncipes eius. Tercio vero exceſ-
ſerat q̄tum ad robur militum ⁊ robur pugnatorum: vnde
fuerat regnū fortiſſimū ſicut cornu ſuper quo lamentatur
ꝓpheta in verſu tercio dicens. Confregit in ira furoris ſui
oē cornu iſrael. Quarto v̄o exceſſerat q̄tum ad venuſtatē
arborū ⁊ pulcritudinē terrenaſcentiū: vnde erat terra ne-
moroſa : ad videndum pulcerrima: ſuper quo lamentatur
ꝓpheta in quarto verſu dicens. Tetendit arcū ſuum qua-

ſi inimicus occidit oē qđ pulcerrimū erat viſu. Quinto ex
ceſſerat q̄ntum ad vrbes munitas ⁊ multiplex fortaliciū qđ
erat in toto regno iſrl' ⁊ in multis locis terre ꝓmiſſionis.
vt pꝫ ex libris Para. ⁊ Regū. ſup q̄ in vſu q̄nto lamentaꝛ
dicēs. Factus eſt dn̄s velut inimicus p̄cipitauit iſrl'. Pre
cipitauit oīa menia eius: diſſipauit munitiōes ei⁹. Sexto
exceſſerat q̄tuʒ ad locū ſacrū ⁊ dei tabernaculū qđ fuerat
in ip̄o regno: aliq̄n in ſylo: aliq̄n in maſphat: ⁊ demū in ie-
ruſalē: ſup quo in ſexto vſu lamētaꝛ dicēs. Et diſſipauit q̄ſi
hortū tentoriū ſuū: demolitus eſt tabernaculum ſuū. Se-
ptimo vo exceſſerat q̄tū ad dei altare ⁊ multiplex ſacrifi-
ciū: ꝑ qđ filij iſrael ex p̄cepto diuino prius habuerāt ſacrifi
care: ſup quo lamentaꝛ in vſu ſeptimo dicēs. Repulit do
minus altare ſuū: maledixit ſanctificationi ſue. Octauo ex
ceſſerat q̄tū ad vrbem p̄ncipalē q̄ erat metropolis ⁊ regni
ſoliū: q̄ quidē ciuitas erat valde notabilis in muris ⁊ mu-
nitionibus: ſup q̄ lamentaꝛ in octauo verſu dicēs. Cogita-
uit dn̄s diſſipare murū filie ſyon ſequiꝛ. Luxitq̄ʒ antemu-
rale: ⁊ murus eius pariter diſſipatus eſt. Nono exceſſerat
q̄tum ad certū hoīm ſapia diuina ⁊ ꝓpheta p̄ditū nullum
em̄ aliud regnū receperat legē dei. aut habuerat ꝓphetas
dei viſiones vidētes ſup quo lamentaꝛ in nono vſu dicēs.
Defixe ſunt in terra porte eius. q2 in portis ſedebāt iudi-
ces. ⁊ legis doctores Deut. xvij. ca. ⁊ ſequiꝛ. Reges eius ⁊
p̄ncipes ei⁹ inter gētes. Nō eſt lex nec ꝓphete. Decimo ex
ceſſerat q̄tū ad ppl'm honore ⁊ reuerētia dignū. q2 in nul
lo regno erāt tales ſenes aut tales virgines in vtroq̄ʒ ſexu
⁊ quo ad ſanctitatē ⁊ oēm virtutē: ⁊ quo ad alias conditi-
ones reuerētia dignas. ſup q̄ lamentaꝛ in decimo verſu di
cēs. Sederūt in in terra cōticuerūt ſenes: abiecerūt in ter
ra capita ſua vgines iuda. Undecimo vero exceſſerat q̄tū
ad numerū paruuloꝝ ⁊ multitudinē infantiū: q2 de⁹ mul-
tiplicabat ſemen filioꝝ iſrael plus q̄ʒ aliarū nationū: vnde
in egypto fuerūt ſatis in breui tp̄e mulplicati: ſuper hoc ve
ro ꝓpheta in verſu vndecimo lamentaꝛ plorās defectionē
paruulorum ⁊ lactentium dicēs. Defecerūt pre lachrymis
oculi mei. ſequiꝛ. Cum deficeret paruulus ⁊ lactens in pla
teis oppidi. Duodecimo vero exceſſerat cetera regna in
abundātia victualium: ⁊ hoc q̄tum ad vitam diuturnam.
vnde non abbreuiabanꝛ hoīes paſſim in pueritia aut ado-
leſcētia: ſed perueniebant ad perfectam etatem ⁊ erat vna
benedictio inter filios iſrael qui videbāt filios filioꝝ ſuoꝝ
ſuper q̄ lamentaꝛ ꝓpheta verſu. xij. dicēs. Matribus ſuis
dixerūt vbi eſt vinū ⁊ triticū. ſequiꝛ. Cum exalarēt animas
in ſinu matrū ſuarū. Deinde ſequiꝛ pars ſc̄da p̄ncipalis in
qua ꝓpheta lamentū ſuū dirigit ad terrā iſrael: ⁊ ad regnū
ad alloquendū ip̄m: ac ponēdo p̄ oculis quinq̄ʒ: ⁊ ſm̄ hoc
pars iſta ꝯtinet quinq̄ʒ verſus. Primo nanq̄ʒ p̄ oculis po
nit ip̄i regno vt cōſideret magnitudinē ſue pene ⁊ ſue mi-
ſerie ⁊ hoc in verſu. xiij. dicēs. Cui cōꝑabo te. vel cui aſſi-
milabo te filia hieruſalē: magna eſt velut mare cōtritio tua
quis medebiꝛ tui. Sc̄do poniꝛ p̄ oculis ⁊ ſibi ingerit ori-
ginē ſue culpe ⁊ ſue malicie: q̄ origo fuerat ex hoc q̄ ꝓphe-
te nō apparuerūt filijs iſrael ſuā iniquitatē vt eos ad peni
tentiā ꝓuocarēt. ⁊ hoc facit in vſiculo. xiiij. dicens. Pro-
phete tui viderūt tibi falſa. Tercio vo ponit pre oculis in
cōpaſſionē totius vicinie ⁊ gentiū ꝓpinquarū: hec ēſt em̄
vna magna cā doloris exiſtenti in miſeria dum non inue-
nit aliquē qui ſibi cōpatiaꝛ ⁊ hoc facit in verſu. xv. dicens.
Plauſerūt ſup te manibus ſuis oēs tranſeuntes ꝑ viā ſibi
lauerūt ⁊ mouerūt capita ſua. Quarto vero ponit pre ocu
lis ⁊ ſibi ingerit exultationē ⁊ gaudiū gentis aduerſarie ⁊
nationis ſibinuicem: q̄ eſt magna cauſa doloris. dum. ſ. ali
quis inimicū videt in gaudio: ⁊ h̄ facit in vſu. xvj. dicens.
Aperuerunt ſup te os ſuū oēs inimici tui dixerūt. Deuora
bimus. En iſte eſt dies quē expectabamus. Quinto ponit
p̄ oculis ⁊ ingerit hoc nō eſſe factū a caſu: immo ſm̄ p̄fini-
tionē iuſte dei ſn̄ie. ⁊ h̄ in vſu. xij. dicēs. Fecit dn̄s q̄ cogi
tauit cōpleuit ſermonē ſuū quē p̄ceperat a diebus antiq̄s
Deinde ſequiꝛ tercia pars in qua ꝓpha poſt lamentū dat
ſalutarē remediū ⁊ ſalubre conſiliū: docet em̄ recurrere ad
deum per ſex. Doceꝛ em̄ primo orare ⁊ clamare. ſc̄do plora
re: tercio plorando pſeuerare. quarto in oōne etiā in nocte
vigilare. quinto cor ſuū humiliare. ⁊ ſicuꝛ aquā effundere
ſexto eleuationē manuū ⁊ alijs geſtibus ip̄m placare: et h̄
facit in duobus vſibus. ſ. xviij. ⁊. xix. pro p̄mo nanq̄ʒ dicit
Clamauit cor eoꝝ ad dn̄m. ꝓ ſc̄do dicit. Deduc q̄ſi torren
tem. lachrymas pro tercio dicit. Non des requiē. pro quar
to. Cōſurge ⁊ lauda in nocte. ꝓ q̄nto. Effunde ſicut aquaʒ
cor tuū. pro ſexto. Leua ad eū manus tuas. Deinde ſequi-
tur pars quarta in qua ꝓpheta ponit orationis textū: ⁊ te-
xit oraculū deuotum ad deum. monuit em̄ filios iſrl' ſicut
deſolatos ad deū orandū ⁊ ibi ponit orationē quam facere
debent dicēdo. Uide dn̄e ⁊ conſidera. eſt aūt iſta oōo ſum-
me ꝓuocatiua diuine miſericordie: ⁊ tres cōtinet vſus. ſ.
xx. ⁊. xxj. ⁊. xxij. Nitiꝛ em̄ ꝓuocare dei miſericordiam alle
gādo ſuā magnificentiā: ⁊ vilitatem ꝓpriam: ⁊ hoc in prin
cipio verſus. xx. dicens. Uide dn̄e ⁊ conſidera quē vinde-
miaueris ita. quaſi diceret nō deceꝛ tuam magnificentiaʒ
⁊ excellentiā perſequi me ſic vilem ⁊ impotentē. Sc̄do ve
ro allegando infelicitatē multā iam perpeſſam qđ pꝫ in h̄
q̄ mater iam comedit filios: et q̄ ꝓpheta ⁊ ſacerdos occiſi
ſunt in ſanctuario: ⁊ q̄ nulli etati pepercit gladius et hoc
facit ab ipſo loco. Ergo ne comedēt mulieres fructū ſuuʒ
vſq̄ʒ in finē totius verſus. xx. ⁊ deinceps in verſu. xxj. Ter
cio vero allegando hoſtium aduerſarioꝝ immanitatem. et
maliciam vt magis deus cōpatiaꝛ. ⁊ hoc facit in. xxij. ver-
ſiculo. ibi. Uocaſti quaſi ad diem ſolennē qui terrerent me
de circuitu ⁊c̄. ⁊ ſic finiꝛ lamētatio. ij. Circa quā conſiderā
dum ſm̄ p̄dictū mgr̄m. q̄ lꝫ hic fiaꝛ mentio de ciuitate hie-
ruſalē: tn̄ oīa que in hoc capl'o ꝯtinenꝛ referēda ſunt ad de
plorationē totius regni iſrael in cōi ita q̄ oīa q̄ dicunꝛ de
hierl'm dicunꝛ de ea. inq̄tum erat pars principalis vel me
tropolis regni. Et ideo in iſta lamentatione fit mentio de
terra iſrael ⁊ de ſpecioſis iacob ⁊ de filiabus hirl'm. ſ. de ci
uitatibus regni. q̄ erāt ſicut filie. ⁊ hieruſalē ſicut mater.

In capitulo tercio. Ego vir vidēs. Additio.

In hoc ca. eſt tercia lamentatio: vbi ꝓpheta poſtq̄ʒ
deplorauit deſtructionē hierl'm que erat ſoliuʒ re
gni in primo capitulo et deinde deſtructionē toti⁹
regni iſrael in ſc̄do capl'o: nunc in tercio incipit lamentari
afflictionē ſuip̄ius in carcere poſiti ⁊ in lacu ꝯſtituti: ſicut
habeꝛ Hiere. xx. ⁊. xxviij. Uel potius ⁊ magis ꝓprie ad lit
teram deplorat paſſionē xp̄i. cuius memoria hic introduci
tur: eo q̄ ſicut inter omnia meritoria que in hieruſalē fue-
runt acta: fuit ſummū paſſio xp̄i. ſic inter oīa peccata q̄ fu-
erunt in hierl'm materiali cōmiſſa. ꝓpter que irrepabiliter
fuit deſtructa: occiſio xp̄i ſummū tenet locū. Unde in fine
huius tercie lamētationis ꝯcludit punitionē iudeoꝝ fina-
lem: que etiam hodie durat dicens. in fine perſequeris in
furore ⁊c̄. quam quidem paſſionem in perſona xp̄i deplo-
rat in multis verſiculis. In p̄mo em̄ lamentaꝛ de ſua expo
liatione qua exuerūt eum veſtimenta ſua ⁊ nudauerunt ſi
cut pauperē vnde incipit. Ego vir videns paupertatē me
am. Secundo vero lamentaꝛ de ſua captione ⁊ allegatio-
ne que fuit facta nocte cohorte ⁊ tribunis vn̄ ſubdit. Me-
minauit ⁊ adduxit in tenebris ⁊ non in lucem. Tercio vo
lamentatur de ſua vexatione: qua per totam noctem in do-
mo cayphe ⁊ anne fuit a iudeis vexatus: vnde ſubdit. Tā
tum in me vertit ⁊ ꝯuertit manum ſuam. ſubdit etiam. Ve
tuſtam fecit pellem meam edificauit in gyro meo in tene-
broſis collocauit me. Quarto lamentaꝛ de ſua acclauatio-
ne qua fuit cōclauatus in cruce: vnde ſubdit. Circūedifica
uit aduerſum me vt non egrediar. aggrauauit compedem
meum. Quinto vero lamentaꝛ de ſua acclamatione qua cla
mauit in cruce. ⁊ abſq̄ʒ exauditione vt videbaꝛ cum ſubdit
Sed ⁊ cū clamauero ⁊ rogauero excludet orationē meam.
concluſit vias meas lapidibus quadris. Sexto lamen-
tatur de ſua illuſione et blaſphematione de qua ſcriptum
eſt. Pretereuntes blaſphemabant eum mouentes capi-
ta ſua: et hoc facit cum ſubdit. Urſus inſidians factus
eſt mihi: poſuit me quaſi ſignum ad ſagittam factus ſum

in derſum omni populo.canticum eorum tota die. Septimo lamentatur de ſua cibatione ⁊ potatione ex vino mirrato ⁊ mixto cū felle. vas em̄ fuit ei impoſitū plenū aceto. ⁊ h̄ facit cū ait. Repleuit me amaritudinib⁹.inebriauit me abſinthio.recordare abſinthij mei ⁊ fellis. Octauo lamentatur de ſua ſolitudie i cruce ⁊ oīm deſertōe excepto latrōe de cui⁹ ꝯuerſiōe agit cū dicit. Memoria memor ero ⁊ tabeſcet in me aīa mea. ⁊ ſeqꝉ verbū xp̄i ad latronē. Noui diluculo multa ē fides tua. ⁊ ſubdit verbū latronis. Pars mea dn̄s ꝓpterea expectabo eū. Nono lamentaꝉ de multiplici collaphiſatōe cū ait. Dabit ꝑcutienti ſe maxillā. ſaturabitur obprobrijs. Decimo lamentaꝉ de lacrimarū effuſione in cruce de q̄ dicit apl's ad hebr.v. ꝙ cuꝫ lacrimis ⁊ clamore valido p̄ces obtulit deo. ⁊ h̄ facit cū ſb̄dit. Oculus me⁹ afflictus eſt. ⁊ ſequiꝉ. Diuiſiones aquaꝝ deduxeruut oculi mei. Undecimo lamētatur de morte ⁊ ſepultura ⁊ lapidis obuolatōne ad oſtiū monumēti cum ait. Uenatione ceperūt me q̄ſi auē.lapſa ē in lacū vita mea ⁊ poſuerunt lapidē ſup me. Duodecimo lamentaꝉ de mulieꝝ fletu ⁊ vllulatione. vn̄ ait. Inundauerūt aq̄ ſup caput meuꝫ. Terciodecio vo agit de ſua deſcenſione ad limbū cum dicit. Inuocaui nomē tuū de lacu nouiſſimo. vocē meam audiſti. Quarto decimo agit de ſua reſurrectōne. ibi. Appropinquaſti i die q̄ñ inuocaui te.iudicaſti dn̄e cām aīe mee. Quintodecimo agit de iudeoꝝ malicioſa machinatōe. q̄ p⁹ reſurrectōꝫ dederūt pecuniā militib⁹. vt dicerēt ꝙ diſcipuli ei⁹ ipīs dormientibus fuerūt ei⁹ corp⁹ furati. ⁊ iō ſubdit. Vidiſti dn̄e iniq̄tatē illoꝝ labia inſurgentiū ⁊ meditationes aduerſum me. Decimoſexto vo ⁊ vltimo agit de cōgrua iudeoꝝ puniēione ꝓpꝉ illud pctm̄. ⁊ eoꝝ deſtructiōe ⁊ ꝑſecutōe quā hodie patiūtur. vn̄ ſb̄dit in fine lamentatōis. Perſeq̄ris i furore ⁊ ꝯteres eos ſub celis dn̄e. In h̄ lamētatio tercia finiꝉ

In quarto ca. Quō obſcuratū. Additio.

Sequiꝉ q̄rta lamentatio q̄ incipit. Quō obſcuratū ē auꝝ. vbi poſtq̄ ꝓpheta deplorauit deſtructōꝫ ir'lem q̄ caput erat regni. nūc deplorat deſtructōem tēpli ⁊ cult⁹ diuini ⁊ ſctūarij. Eſt tn̄ notādū ꝙ lꝫ in q̄libet lamētatione tangaꝉ aliq̄d de deſtructōe iſtoꝝ q̄tuor. tn̄ p̄ncipalit intēdit p̄ia lamētatio de p̄. ⁊ ſcd̄a de ſcd̄o. ⁊ ſic de alijs. Diuidiꝉ ḡ h̄ lamētatio i tres ꝑtes p̄ncipales. Primo nāq ꝓpha deplorat tēpli ⁊ cult⁹ diuini deſolatōem. ſcd̄o vo infert deſolatiōis cām. ⁊ inquirit ⁊ inueſtigat rōem in verſu. xij. q̄ incipit. Nō crediderūt reges terre. Tercō vo cū gaudio p̄dicit ⁊ aſpicit futurā ꝯſolatōeꝫ. in vſu. xxxi. q̄ incipit. Gaude ⁊ letare. P̄ia ſūt ꝑs in q̄ deplorat ꝓpha deſtructionē tēpli diuidiꝉ in. iiij. ꝑteꝫ ſm̄ q̄tuor q̄ cōſideranda ſunt circa tēplū. Pōt ei p̄mo ꝯſiderari ei⁹ apparat⁹ q̄ veſtiebaꝉ Nā. iij. reg. vij. dꝛ ꝙ nihil erat i tēplo qd̄ nō tegereꝉ auro. vbi etiā lapides ſaltem in rōnali ⁊ veſtib⁹ ſacerdotū. hūc apparatū deplorat ꝓpha i p̄mo vſu dicēs. Quō obſcuratū ē auꝝ ⁊ mutat⁹ ē color optim⁹. ſcd̄o vo pt ꝯſiderari circa templū comitat⁹ ⁊ cet⁹ q̄ ingrediebāꝉ ipm. ⁊ ꝑ quos frequentabaꝉ. Nam ingrediebātur ipm incliti hoīes quos deplorat in ſcd̄o vſu ꝓpha. d. Filij ſion incliti ⁊ amicti auro puro aſs p̄mo. Ingrediebāꝉ ipm pie ac deuote mulieres. ſup q̄bus deplorat in tercio vſu ꝓpha. q2 verſe ſunt a ſimilitudine lamiaꝝ q̄ filios lactant in ſimilitudinem crudeliū ſtrutionū. q2 mulieres de ir'lm legūꝉ comediſſe filios ſuos tꝑe obſidionis. vn̄ ſubdit. Sed ⁊ lamie nudauerūt mām̄as ſuas. Ingrediebanꝉ etiam pueri ⁊ infantes quos deplorat in quarto verſu. d. Adheſit lingua lactentis ad palatū ei⁹ in ſiti. Ingrediebantur etiam delicioſi iuuenes ⁊ adoleſcētes quos deplorat in quinto verſu di. Qui veſcebantur voluptuoſe interierūt in vijs. Ingrediebanꝉ q̄ꝫ diuerſi ſtatus hoīes ⁊ cōditionis. quos oēs ſub vna clauſula generali ꝑ ꝯꝑatōem ad deſtructōꝫ ſodomoꝝ ꝓpha deplorat in ſexto vſu. d. Et maior effecta ē iniquitas ppl'i mei pctō ſodomoꝝ. Tercio pōt ꝯſiderari circa tēplū nazareoꝝ rit⁹ ⁊ celibatus q̄ oblectabaꝉ. q̄ q̄dem nazarei deſcribunꝉ in p̄ſtina dignitate in vſu. vij. q̄ incipit. Candidiores nazarei ei⁹ niue. quos deplorat in vſu octauo q̄ icipit. Denigrata ē ſup carbones. Deinde vo ꝯcludiꝉ ex p̄dicta calamitate quedā generalis ſn̄ia in nono vſu. Melius fuit occiſis gladio q̄ꝫ interfectis fame. Deinde vo illa ſn̄ia approbaꝉ ex facti euidētia ⁊ ꝑ locū a minori in decimo vſu. Manus mulieꝝ miſericordiū coxerūt filios ſuos. Ex q̄ intendit ꝓpha ꝓbare ꝙ melius fuit occiſis gladio q̄ꝫ interfectis fame. Quarto vero pōt ꝯſiderari circa templū ꝯſtructura ⁊ toti⁹ fabrice ſtatus q̄ in ſb̄lime erigebaꝉ cui⁹ cōbuſtionē ⁊ deſtructiōeꝫ vſq ad fundamēta deplorat in vndecio vſu dicens. Cōpleuit dn̄s furorē ſuū ſuccēdit ignē in ſyō ⁊ deuorauit fundamēta ei⁹ ⁊ ſic finiꝉ prima ꝑs principal' q̄rte lamētatōis. Eſt aūt ſciendum ꝙ lꝫ aliqualit poſſit exponi ꝙ in iſta lamentatōe p̄dictum ē de ꝯbuſtione tēpli q̄ facta eſt ꝑ chaldeos ⁊ ꝑ nabuzardā principē militie Nabuchodonoſor imꝑante: magis tn̄ clare ⁊ l'faliter exponi hꝫ de deſtructōe facta per Romanos ſb̄ Tyto ⁊ Veſpaſiano: quia in obſidione Romanorū legunꝉ mulieres miſicordes coxiſſe filios ſuos ⁊ homies extabuiſſe p̄ fame ⁊ cetera q̄ h̄ dicunꝉ: q̄ tn̄ nō legunꝉ facta in obſidiōe Hierl'm ꝑ chaldeos. Deinde ſequiꝉ ꝑs ſcd̄a p̄ncipalis in q̄ propheta inueſtigat ⁊ narrat deſolationis templi cauſam ⁊ rōnem que incipit vſu. xij. Nō crediderūt reges terre. vbi ꝓpha oñdit hāc deſolatōnem anteq̄ fieret fuiſſe vniuerſis gētibus incredibilē. ⁊ h̄ vſu. xij. ait. Nō crediderūt vniuerſi habitatores orb: q̄m ingredereꝉ hoſtis per portas Hierl'm. Scd̄o vo oñdit eādem deſolatōeꝫ poſtmodū viſam eiſdē gētibus iuſtā ⁊ rōnabilem ꝓpꝉ tres cauſas. Prima effuſio ſanguinis innocentis ⁊ iuſti: q2 ſacerdotes ⁊ falſi ꝓphe interfecerunt Zachariā Eſaiā ⁊ multos alios ꝓphetas iſrl'. ⁊ hāc cāꝫ Hieremias deſcribit in vſu. xiij. q̄ incipit. Propꝉ peccata ꝓphetaꝝ ⁊ iniquitates ſacerdotum ⁊ in vſu. xiiij. q̄ incipit. Errauerunt ceci polluti ſunt ſanguine. ꝑ quā cām introducit clamorem omnium gentium ⁊ nationum ꝯ habitatores Hierl'm in vſu. xv. Recedite polluti clamauerūt eis recedite ⁊c. Et in vſu. xvj. Facies dn̄i diuiſit eos. Secunda vo cā quare rōnabilis fuit templi deſolatio fuit p̄ſtolatio alterius auxilij q̄ꝫ dei: cum em̄ Nabuchodonoſor obſideret ciuitatē Sedechias ⁊ ppl's ad auxiliū dn̄i debuiſſent recurriſſe ⁊ poti⁹ recurrerunt ad auxiliū regis Pharaonis ꝓpꝉ qd̄ dn̄s tradidit eos in man⁹ Nabuchodonoſor q̄ tēplū deſtruxit. ⁊ hm̄ōi cā tāgiꝉ in vſu. xvij q̄ incipit. Cuꝫ adhuc ſubſiſteremus defecerūt oculi nr̄i ad auxilium nr̄m vanū cū reſpiceremus attenti ad gentē que ſaluare nos nō poterat. In vſu. xviij. deſcribitur qualiꝉ ipſis ſic p̄ſtolantibus egyptijs nō veniētibus finis venit obſidionis eorum ⁊ capti ſunt. Unde incipit vſus ille. Lubricauerunt veſtigia nr̄a. In vſu vo. xix. oſtēdiꝉ ꝙ nec potuerunt fugiētes de ciuitate ꝑuenire vſq in egyptum vn̄ ſubdit. Velociores fuerūt ꝑſecutores nr̄i aquilis celi. Tercia vo cā deſolationis templi fuit mors ⁊ interfectio Jeſu xp̄i que tāgiꝉ in vſu. xx. qui incipit. Sp̄s oris nr̄i xp̄s dn̄s captus ē in pctis nr̄is. Quis em̄ aliq̄ iudeoꝝ intelligūt hunc vſiculū de Joſia q̄ interfectus ē a Pharaōe nechao. Alij vo de Sedechia q̄ egreſſus d̄ ciuitate voluit fugere in egyptū quē ꝑſecutus ē chaldeoꝝ exercitus ⁊ cōp̄hēdit in deſerto Hiericho: tn̄ nō pōt intelligi ad l'ram de illis cū q̄libꝫ iſtorū captus fuit in pctis ſuis. Joſias q̄dem: q2 non obediuit vero ꝓphe ex ore dn̄i vt dꝛ in libro Eſdre. Sedechias autē quia non obediuit verbis Hieremie: nec ſeruauit iuramentum quo ſe aſtrinxerat cum rege chaldeorum. Et idcirco dicitur litteraliter non poſſe iſta intelligi niſi de domino Jeſu chriſto: vnde que dicuntur a. xij. vſu ⁊ deinceps habent referri ad mortem eius in quam conſpirauerunt ſcilicet ſacerdotes ⁊ prophete: hoc eſt legis doctores ⁊ ſcribe. vnde etiam de iudeis verificatur poſt mortem chriſti prefatus verſus qui dicit. Facies domini diuiſit eos: non addet vt reſpiciat eos. Poſt captiuitatem em̄ chaldeorum deus reſpexit eos ⁊ in terram ſuam reduxit: ſed poſt mortem chriſti deſpexit eos: ſicut eſt hodie. Item ſi bene attendanꝉ p̄dicta verba ſcꝫ Spiritus oris noſtri chriſtus proprie intelliguntur de chriſto qui ſm̄ diuinam naturam inſpirauit in faciem primi hominis ſpiraculum vite Geneſis. c. ij. quod

ꝑtinet ad eſſe nature hominis. De ipſo etiaȝ legitur Iohã. ca .xx. Inſufflauit in eos dicẽs. Accipite ſpm̃ſctm̃. qđ ꝑtinet ad eſſe grãe. ⁊ ſic ſm̃ ꝑdictas ꝯſideratões ꝓprie dr̃ de xp̃o deo ⁊ homie. Spũs oris nr̃i. nõ aũt de aliq̃ alio puro hoie. Itẽ qđ ſequit. Gaude ⁊ letare filia edom. ꝓprie videtur intelligendũ de illa ydumea q̃ ẽ ſinagoga iudeoꝝ ꝑcurantiũ mortẽ xp̃i prout fuit declaratum in additõne ſupra eſaiã .xxxiiij. de illa em̃ pt̃ intelligi qđ in lr̃a dr̃. Que habitas in terra hus ⁊c̃. hus em̃ interꝑtat ꝯſiliũ. vñ de iſta ydumea dr̃. ſ. Eſa .xxxiiij. ca. ꝙ conſiliũ iniuit ꝯ xp̃m. Si em̃ in h̃ loco idumea intelligeret de illa q̃ deſcẽdit ab eſau ſm̃ carnẽ. ⁊ hus de illa natione q̃ deſcẽdit a nachor. ſic falſum eſſet dicere ꝙ ydumea habitabat in terra hus. nã ydumea ⁊ hus ſunt diuerſe natões in diuerſis regionib⁹ habitãtes Deinde ſequit tercia ps ⁊ vltimã iſtius lamẽtationis in q̃ ꝓpha aſpicit ⁊ ꝑdicit futurã cõſolatõem de cõuerſione iudeoꝝ poſtq̃ꝫ introibit plenitudo vel de reditu eoꝝ de captiuitate babilonica. Et primo yronice loq̇tur ꝯ natões vicinas ⁊ ydumeos dicẽs. verſu .xxj. Gaude ⁊ letare filia edõ q̃ habitas in terra hus. qđ intelligit ꝑ antiphraſim ⁊ quandam yroniam. Scđo vo cõſolat iudeos vel de regreſſione de captiuitate babilonis. vel pot⁹us ⁊ lr̃alius de cõuerſione eoꝝ ad fidẽ ihu xp̃i. q̃ erit in fine ſeculi. ⁊ hoc in verſu. .xxij. ⁊ vlti. Completa ẽ iniquitas tua filia ſion non addet vltra vt tranſmigret te. Conſtat enim ꝙ ad lr̃am hoc intelligi nõ pt̃ de captiuitate babilonica. Iudei em̃ de hac reuerſi captiuati ſunt ꝑ romanos ⁊ tranſmigrati ⁊ diſperſi ⁊ ꝓpter hoc referenda ſunt hec ad finem ſeculi ſicut dictũ ẽ Et in hoc lamentatio quarta finitur.

In capi. v. Recordare. Additio.

v Ltimo ſeq̇tur orõ Hieremie ꝓphe ꝓ ꝑplo trãſmigrato. ⁊ diuidit in octo ptes ꝑncipales. In prima naq̃ꝫ ad modum hñ orãtis ⁊ deuote. inuocat ad ſe ⁊ excitat diuinã miſerationem ⁊ pietatem dicẽs. Recordare dñe q̃d acciderit nobis. Scđo vo narrat ⁊ referat ſuã vilitatem ⁊ infelicitatẽ ⁊ afflictõnem. ⁊ q̃ꝫtum ad amiſſionem poſſeſſionũ dicẽs. Hereditas nr̃a verſa eſt ad extraneos ⁊ quo ad amiſſionem amicoꝝ ſubdens. Pupilli facti ſumus abſq̃ꝫ pr̃e. ⁊ q̃ ad amiſſiſſionẽ cibarioꝝ addẽs. Aquã nr̃am pecunia bibim⁹ ⁊ q̃ ad amiſſionẽ libertatis ſubdẽs. Ceruicibus nr̃is minabimur ⁊ q̃ ad parẽtes ſubdens. Patres nr̃i peccauerũt ⁊ nõ ſunt. ⁊ quo ad amiſſionem poteſtatis ⁊ auctatis ſubdẽs. Serui dñati ſunt noſtri. ⁊ q̃ ad amiſſionem pacis ⁊ ſecuritatis addens. In manibus nr̃is. ⁊ q̃ ad amiſſionẽ pulcritudinis ⁊ ſanitatis cõcludens. Pellis noſtra q̃ſi cliban⁹ exuſta ẽ. Tercio vo recitat aduerſariorum multiplicẽ iniq̇tatẽ ⁊ abuſionẽ. qua abuſi ſunt in captiuitate. vt ex h̃ de⁹ magis ad mi[illegible]m ꝓuocaret. ⁊ hoc facit ibi. Mulieres in ſiõ hũiliauerũt. ⁊ ỽgines in ciuitatib⁹ iuda deinde vo malicıã ⁊ crudelitatẽ ſubdens. Principes manu ſuſpenſi ſunt facies ſenũ nõ erubuerũt. deinde vo ipſorũ neq̇tiam ⁊ feditatem ſubdens. Adoleſcentibus impudice abuſi ſunt. Quarto vo ꝓpheta deplorat ꝑſtinã dignitatem ⁊ ꝑſtinã cõſolatõnem. q: ⁊ deficit ſapia ⁊ ſcia. leticia ⁊ excellẽtia q̃ ꝯſueuerãt eſſe in hierl̃m. q̃ꝫtũ ad ſapiam dicit. Senes defecerũt de portis. q̃ꝫtũ ad leticiam ſubdit. Iuuenes de choro pſallentiũ. q̃ꝫtũ ad excellentiã ꝯcludit. Cecidit corona capitis nr̃i. Quinto vo ꝓpha explicat ſuã iniq̇tatẽ ⁊ ꝯfitet iuſtã punitõeꝫ: ibi. Ve nobis. q: peccauim⁹. ꝓpterea meſtũ factũ eſt cor nr̃m. Sexto vo laudat ⁊ ꝑdicat diuinã duratõeꝫ. ibi. Tu aũt dñe ineternũ ꝑmanebis. Septimo vo implorat dei benignitatẽ ⁊ petit ſui redit⁹ ⁊ ſue ꝯuerſionis acceleratõem. reditus q̃dẽ vel de babilonica captiuitate in irl̃m vel potius ⁊ meli⁹ de incredulitate ad ieſu xp̃i fideꝫ ⁊ h̃ facit ibi. Quare imperpetuũ obliuiſceris nr̃i. Seq̇tur. Conuerte nos dñe ad te ⁊ cõuertemur. Octauo ⁊ vltimo intuet ⁊ cernit diuinã ſeueritatẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs aliq̃lem dilatõem exauditionis de h̃ ꝙ petit ita celerit impleri ꝯcludẽs. Sꝫ ꝓiciens repuliſti nos. iratus es ꝯ nos vehementer. ⁊ in hoc treni Hieremie finiũtur. Expliciunt additiones pauli epi burg. ſup libꝝ Trenoꝝ Hieremie.

Vulgata editio de qua fit mentio in ꝓlogo ſup Baruch exponit in ꝓlogo ſup Ezech. cetera plana ſunt.

Incipit poſtil. fr̃is nico. de lyra ſup Baruch. Capi. i.

Et hec verba libri. Poſt librum Thobie ſm̃ ordinem tẽporis ſeq̇tur liber baruch immediate na hiſtoria Thobie ꝯtigit tꝑib⁹ ezechie regis iuda. vt oñſuꝫ ẽ ſupra in principio libri thobie. baruch aũt fuit notari⁹ hieremie a tẽpe ioachĩ filij ioſie. vt h̃r hier. .xxxvj. ⁊ dẽſtructa hieruſalem ꝑ chaldeos cum hieremia deſcẽdit in egyptum poſt interfectionem Godolie. hiere. .xliij. et poſtea ſcripſit librũ iſtum q̃ꝫtum ad illã parteꝫ cuius fuit auctor. q̃ꝫtum auteꝫ ad epiſtolã hieremie q̃ ponitur in hoc libro A cuius tñ nõ fuit auctor. ſed tm̃ ſcriptor ſcripſerat añ deſtructõꝫ ciuitatis. vt videbit infra dño concedẽte. Igitur liber iſte in duas ptes diuiditur. ſ. in librũ baruch ſcribe. ⁊ in epiſtolam Hieremie. q̃ incipit ca. vj. Pria diuidit in tres ptes. primo circa librum Baruch ponitur deſcriptionis actus. ſecũdo legẽdi modus ibi. Et legit baruch. tercio libri ꝓceſſus ibi. Et dicetis. Circa primũ ꝑmo ponitur ſcriptoris genus cũ dr̃. a Et hec verba libri q̃ ſcripſerat baruch fili⁹ nerie ⁊c̃. ⁊ ſm̃ regulã hebreoꝝ pater baruch. ⁊ auus ⁊ ceteri qui ponũtur hic habuerũt ſpiritũ ꝓphetie ſicut ⁊ ipſe. dicunt em̃ ꝙ quãdo in ꝑncipio alicui⁹ ꝓphete ponit nomẽ pr̃is eius ⁊ aui ⁊ ſic aſcendendo ꝑ h̃ datur intelligi ꝙ ſpũm propheticũ habuerũt. Sciẽdũ etiã ꝙ dicto copulatiua cũ dr̃. Et hec verba libri ⁊c̃. copulat ad verba hieremie q̃ baruch ſcripſerat añ. ſecũdo ponitur deſcriptionis locus cũ dr̃. b In babilonia. Sed hoc videretur alicui falſum. q: hiere .xliij. dr̃ ꝙ cũ Hieremia ⁊ alijs iudeis qui remanſerãt in iudea deſcẽdit in egiptum. ⁊ non iuit in babiloniã cũ alijs captiuatis. Dicenduꝫ ꝙ mortuo hieremia in egipto baruch iuit in babiloniam ad captiuorum conſolationem. ⁊ maxime quia hieremias prophetauerat egiptum cito deſtruendam per nabuchodonoſor regem babilonis. hiere. .xliij. tercio ponitur deſcriptõis tempus cũ dr̃. c In anno q̇nto. ſ. a deſtructõne hierl̃m per chaldeos. ſic em̃ numerabãt iudei a tp̃e captiuitatis babylonice. ſicut in modo cõputant a tp̃e captiuitatis ſue ꝑ romanos incipiẽdo a deſtructione hieruſalẽ facta ꝑ Tytum ⁊ Veſpaſianũ. d Et in ſeptima die mẽſis. nõ dr̃ hic q̃s menſis fuerit. ⁊ iõ dr̃ ꝙ fuerit ꝑmus mẽſis. d In tempore q̃ ceperũt chaldei hierl̃m. i. a tp̃e illo vñ incipiebat iudeoꝝ nũeratio. vt dictũ ẽ. e Et legit. Hic ꝯñr ponitur circa librũ iſtũ legendi modus ⁊ primo in babilonia. ſecũdo in hieroſolima. ibi. Et collegerũt. Circa primũ dicitur. Et legit baruch verba libri hui⁹ ad aures iechonie ⁊c̃. Sꝫ contra hoc videt ꝙ iechonias iſte erat in carcere regis babilonis. Dicendũ ꝙ nõ erat in carcere clauſus ſaltem continue. eo ꝙ eſſet nobilis ⁊ rex iuda vel ſi erat clauſus nõ tamen taliter quin baruch poſſet ad eum accedere talis em̃ acceſſus frequenter conceditur detentis in carcere.

Incipit prefatio in librum Baruch prophete.

Liber iſte qui baruch nomie ꝑnotatur in hebreo canõe nõ habet ſed tm̃ in vulgata editiõe ſimilit ⁊ epl̃a hieremie. Propter noticiã aũt legẽtiũ hic ſcripta ſunt. quia multa de xp̃o nouiſſimiſq̃ꝫ tẽporibus indicant. Incipit Baruch propheta.

Capitulum I

a Et hec verba libri q̃ ſcripſit baruch fili⁹ nerie filij maaſie filij ſedechie filij ſe-
b dei. filij helchie. in babilo-
c nia in anno q̇nto. ⁊ in ſeptia
d die menſis in tp̃e q̃ ceperũt chaldei hierl̃m. ⁊ ſuccende-
e runt eam igni. Et legit ba-

f ruch ꝟba libꝛi huiꝰ ad au-
res Jechonie filij ioachim
g regis iuda. et ad aures vni
uerſi ppl'i venietis ad libꝛū
ꝛ ad aures potentiū filioꝛū
regū. ꝛ ad aures pſbytero-
rū ꝛ ad aures ppl'i a mimo
vſqꝫ ad maximum eoꝝ oim
habitantium in babylonia
h i ad flumen ſodi. Qui audi-
k entes ploꝛabant et ieiuna-
bant. et oꝛabant in conſpe-
l ctu domini. Et collegerunt
B pecuniam ſm ꝙ potuit vni-
uſcuiuſqꝫ manus. Et miſe-
runt in Hieruſalem ad Joa
chim filium helchie filij ſa-
lon ſacerdotem. et ad reli-
quos ſacerdotes ꝛ ad om-
nem populum qui inuenti
ſunt cum eo in Hieruſalem
m n cum acciperent vaſa templi
domini q̄ oblata fuerant de
o templo reuocare in terram
p iuda decima die menſis ſy-
q ban vaſa argentea que fecit
ſedechias filius ioſie rex iu
da poſtea ꝙ̄ cepiſſet Nabu
chodonoſoꝛ rex babylonis
iechoniam ꝛ principes ꝛ cū
ctos potētes ꝛ populuꝫ ter
re ab Hieruſalē ꝛ duxit eos
vinctos in Babylonē. Et
dixerunt. Ecce miſimus ad
vos pecunias de quibus e-
mite holocauſtomata ꝛ thꝰ
ꝛ facite manna ꝛ offerte pro
peccato ad araꝫ domini dei
r noſtri. Et oꝛate pro vita na-
buchodonoſoꝛ regis baby-
lonis: et pro vita balthaſar
filij eius vt ſint dies eoꝛum
ſicut dies celi ſuper terram:
s ꝛ vt det dominus virtutem
t nobis: et illuminet oculos
v noſtros vt viuamus ſub vm
bꝛa nabuchodonoſoꝛ regis
babylonis ꝛ ſub vmbꝛa bal
x thaſar filij eius: ꝛ ſeruiamꝰ
y eis multis diebus et inueni
amus gratiam in conſpectu
z eoꝛum. Et ꝑ nobiſipis oꝛa-
te ad dominum deum no-
ſtrum: quia peccauimus do
mino deo nr̄o: ꝛ nō eſt auer-
ſus furoꝛ eius a nob̄ vſqꝫ in
hūc diē. Et legite libꝝ iſtuꝫ
a quē miſimꝰ ad vos recitari
b in tēplo dñi in die ſolēni: et
c in die oppoꝛtuno. Et dicet͛

f Et ad aures vniuerſi ppl'i .ſ. iudaici in babilonem ducti g Et ad aures potentiū filioꝝ regū. quia ducti fuerāt ibi aliq̄ de ſemine regio. vt hꝫ Dan. j. ꝛ fuerūt in magna pote ſtate ſicut pꝫ ex eodē libꝛo de Daniele ꝛ ſocijs eius. cetera patēt vſqꝫ ibi. h Ad flumē ſodi .i. iuxta flumen ſic voca tum. ſicut dꝫ hiere. xlvj. ca. Ad flumen euphraten victi ſūt. id ē iuxta flumē euphraten. i Qui audientes ploꝛabāt vt penitētes de peccatis ꝑ qbus captiuati erāt. k Et ieiunabant ꝛ oꝛabant in cōſpectu dñi. affligendo coꝛpꝰ ꝛ ſpm̄ offerendo. vt ſic eoꝛum afflictionē deꝰ reſpiceret ꝛ captiuitatem relaxaret. l Et collegerūt. h' ꝯñr deſcribiꝛ lectio libꝛi huiꝰ in hieruſalem. Nam iudei habitantes in babylone fecerūt libꝛū baruch trāſcribi. ꝛ miſerunt in hieruſalē. vt legereꝛ ibi. ꝛ cum h' miſerūt pecuniam vt inde emerenꝛ neceſſaria ꝑ ſacrificijs ꝛ oblatōibꝰ ibidem fiendis ꝛ h' eſt qꝺ dꝫ Et collegerūt pecuniā. ꝛ pꝫ littera vſqꝫ ibi. m Cum acciperent. Sciendū tñ ꝙ hoc vꝫ alicui falſum qꝺ hic dictū eſt qꝛ oēs iudei q̄ erant in iudea interfecto godolia deſcēderūt in egiptū. vt dictū ē ſupꝛa. ꝛ iō nō vꝫ ꝙ tūc in irl'm fuerit pplus iudaicꝰ. nec ſacerdotes ſacrificia offerētes. ꝛ maxie. qꝛ. j. Eſdre. iij. dꝫ. ꝙ zoꝛobabel ꝛ illi q̄ redierūt de captiuitate babilonica erexerūt altare ſuꝑ baſes ſuas. ꝛ obtulerūt ſuꝑ illud holocauſtū dño qꝺ fuit ꝑ lōgū tp̄s pꝰ iſta. pp qꝺ vꝫ ꝙ a deſtructōe ciuitatis ꝛ tēpli ꝑ chaldeos vſqꝫ ad reditū captiuitatis babilonice nō fuit in irl'm altare holocauſti erectum. nec ſacerdotes offerētes ſacrificia. pp q̄ ꝛ ꝯſilia liber iſte apꝺ hebꝛeos apocriphus reputaꝛ. Pōt tñ dici ꝙ lꝫ interfecto Godolia quē rex babilonis ꝑfecerat tre iuda. totꝰ ppl's iudaicꝰ qui remāſerat in iudea fugerit in egiptum timēs ꝙ rex babilonis mitteret ꝯtra eū exercitū ad vindicandū moꝛtē godolie. videns tñ poſtea ꝙ nō mitteret. ꝛ audiēs hieremiā pꝛophetantem ꝙ rex babilonis egiptuꝫ inuaderet. pꝛo magna pte rediꝫ in hierl'm ꝓpꝛ loci ſanctitatē. ꝛ inter redeūtes fuerūt aliq̄ ſacerdotes quoꝝ pꝛincipalis fuit ioachim hic nominatꝰ. nō tñ fuit filꝰ ſummi ſacerdotis. qꝛ ioſedech ſummus ſacerdos cū ſedechia rege fuit ductꝰ in babilonē cui in ſummo ſacerdotio ſucceſſit ihs filꝰ eius in reditu captiuitatis babilonice. vꝫ. j. Eſdre. iij. ꝛ zacharie. iij. Joachim aūt filꝰ ihu ſm hiſtoꝛiographos poſtea fuit ſummꝰ ſacerdos. ꝛ non eſt iſte ioachim de quo fit hic mētio. vnde dicit hic. Joachim filiū helchie. ad diſtinctōem alterꝰ. Ad illō aūt qꝺ dꝫ de erectōne altaris poſt reditum captiuitatis babilonice dōm ꝙ ſcriptura loquiꝛ de ſolenni erectione poſt reditum captiuitatis babylonice. tñ añ ſacerdotes ꝑdicto mō redeuntes erexerāt altare ꝑuū ad ſacrificādū dño ꝓut poterāt mō bono. ſic pꝛiarche ꝛ ꝓphe freqñꝛ leguntꝛ altaria erexiſſe ad ſacrificādū dño. Cū acciperent vaſa h' ē ꝯſtructio ſuſpēſiua ꝛ itricata ſnia. Pꝛo cuiꝰ intellectu ſciēdū ꝙ cū iechonia rege iuda in babylonē ducto fuerūt vaſa tēpli dñi aurea trāſpoꝛtata: ꝓ qbꝰ rex ſedechias in regñ iude ſuccedēs fecit vaſa argētea: qꝛ ñ poterat facē aurea: ſic roboā filꝰ ſalomōis ꝓ ſcutis aureis q̄ abſtulit ſeſach rex egypti: fecꝛ ſcuta erea. iij. Reg. xiiij. ꝛ illa vaſa argētea captiuato ſedechia fuerꝛ in babylonē poꝛtata q̄ ſalteꝫ ꝑ pte redemerūt iudei in babylonē ducti ꝛ miſerꝛ in hirl'm ꝓ cultu dei cū pecunia ꝓ ſacrificijs collecta vt dictū ē. ꝛ h' ē qꝺ dꝫ. m Cum acciperet .ſ. dictꝰ ioachiꝫ ſacerdos. n Vaſa tēpli dñi q̄ ab. fu. de tēplo ſedechia rege capto o Reuocare in terrā iuda .i. vt remitterenꝛ in Hirl'm q̄ ē metropol' in terra iuda. p Decima die mēſis ſybā q̄ coꝛrñdet pti maio ꝛ pti iunio apud nos ꝯñr oſtēdit q̄ fuerint illa cū dic. q Vaſa argē. q̄ fe. Sedech. ꝛc. ꝛ pꝫ ex dictis lr̄a vſqꝫ ibi. r Et oꝛate ꝓ vita Nabuch. ꝛc. Ex eius em̄ pacifico ſtatu dependebat pax terre babilonice. ꝛ per conſequens pax iudeoꝝ ibi tranſlatoꝛum. ꝓpter quod petebant oꝛari ꝓ vita regis ꝛ filij eius ſm monitionem. Hierem. xxix. Oꝛate ꝓ ciuitate ad quam tranſmigrati eſtis. quia in pace illiꝰ erit pax veſtra.

s Vt det dominus virtutem nobis. pꝛimo petierunꝛ oꝛari pꝛo bono ſtatu regni quod eſt magis cōmune. poſtea ꝓ bono ſuo quod erat magis ſpāle. t Et illumi. oculos nr̄os. in veritatis cognitōe. v Vt viuamus ſub vmbꝛa nabuch. ex q̄ deꝰ oꝛdinauiꝛ. nos in eiꝰ ſeruitutem redigere. x Et ſeruiamꝰ ei .ſ. humiliter obtemperantes volūtati diuine. y Et inueniamꝰ grām in cōſpectu eoꝝ. vt nō cogāt nos ydolatrare. ſed ꝑmittāt nos deo pacifice deſeruire. z Et ꝑ nobiſipſis oꝛate ꝛc. i. oꝛate vt dimittat nob̄ pctā nr̄a. Conſeqñꝛ ſbdiꝛ de lectōe libꝛi Baruch cū dꝫ Et legite libꝝ iſtum ꝛc. a Recitari in tēplo dñi. Lꝫ em̄ templū eſſet combuſtū: remāſerat tñ platea atrij in q̄ ꝯueniebāt iudei ad oꝛādum ꝛ audiendū ꝟbum dei. b In die ſolēni .i. in diebus ſolēnibus in qbus magis ꝯueniebat populus. c Et dicetis. Poſtꝙ̄ deſcriptus ē circa libꝛum Baruch legendi modus. Hic conſequenter deſcribiꝛ libꝛi ꝓceſſus in quo ꝑmo poniꝛ humilis depcatio. Scōo vtilis infoꝛmatio. iij. cap. ibi. Audi iſrl'. vbi incipit terciuꝫ capl'm ſm ſignatiōeꝫ Hierony. Prima in tres. Nā ſicut dꝫ Eccli. xxxix. Oꝛatio humiliantis ſe nubes penetrabit. ꝛ ideo pꝛimo poniꝛ oꝛātis hūiliatio. Scōo hūiliātis ſe depcatio ibi. Et nunc dñe deus. Tercio depcantis ꝯcluſio ibi. Et nunc

dñe omipotens. Circa primũ ponit orantis humiliatio in duobꝰ. primo cõfitendo ꝓpriã culpã. ſcđo ꝯfitendo penam iuſte illatam in principio ſecũdi capli: Circa primũ dicit. c Et dicetis. verba baruch recitando. d Dño deo noſtro iuſticia. eſt enim iuſticie regula. e Nobis aũt ꝯfuſio

nuda ſunt ⁊ aperta ad Hebre. iiij. vel dicit. c Ante oculos domini. quia tempore manaſſes regis iuda in templo domini fuerunt ydola poſita quibus ydolatre ſacrificabant.

Capitulum. ij.

d e Dño deo nro iuſticia nobis
f aũt cõfuſio faciei nr̃e ſicut ẽ
g h dies hec. omi iuda ⁊ habi-
i tãtibus in hierlm regibus
k nris ⁊ pricipibꝰ nris ⁊ ſacer
l dotibꝰ nris ⁊ ꝓphis nris ⁊
m pribus nris. Peccauimus
n añ dñm deũ nrm̃. ⁊ non cre
o p dimus diffidẽtes in eũ ⁊ nõ
q fuimꝰ ſubiectibiles illi ⁊ nõ
audiuimꝰ vocẽ dñi dei nri.
r vt ãmbularemꝰ in mãdatis
eiꝰ que dedit nobis. A die
q̃ eduxit prẽs nrõs de ter-
ra egipti vſq ad diem hanc
s eramꝰ incredibiles ad dñm
t deũ nrm̃ ⁊ diſſipati receſſi-
mus ne audiremꝰ vocẽ ipiꝰ
v Et adheſerũt nobis mlta ma
x la ⁊ maledictões q̃ cõſtituit
dñs moyſi ſeruo ſuo q̇ edu-
xit prẽs nrõs de terra egy-
ʒ pti dare nobis terrã fluentẽ
a lac ⁊ mel. ſic hodierna die.
b ⁊ nõ audiuimꝰ vocẽ dñi dei
nri ſm oia vba ꝓphãrũ q̃s
miſit ad nos et ad iudices
nrõs ⁊ abiuimꝰ vnuſquiſq
in ſenſum cordis nri mali-
c d gni opari dijs alienis faciẽ
e tes mala ante oculos domi
ni dei noſtri. Capi. II
a Propter qđ ſtatuit do
b c minꝰ deꝰ nr̃ vbũ ſuũ qđ lo-
d cutꝰ ẽ ad nos. ⁊ ad iudices
nrõs q̇ iudicauerũt in irlm ⁊
ad rges nrõs ⁊ ad pricipes
nrõs ⁊ ad oẽm iſrael ⁊ iuda
e vt adduceret dñs ſup nos
f mala magna q̃ n̄ ſũt fcã ſub
celo quẽadmodũ fctã ſũt in
irlm ſm q̃ ſcripta ſunt i lege
g moyſi vt mãducaret hõ car
nes filij ſui ⁊ carnes filie ſue
h Et dedit eos ſub manu re-
gũ oim q̇ ſunt in circuitu no
i ſtro in improperiũ ⁊ in de-
ſolatõem. ⁊ in oibꝰ pplis in
q̃bꝰ nos diſpſit dñs ⁊ facti
ſumus ſubtꝰ ⁊ nõ ſupra. qꝛ
peccauimꝰ dño deo nrõ non
k obaudiẽdo voci ipiꝰ. Dño
deo nro iuſticia. nob aũt ⁊ pri
bꝰ nris ꝯfuſio faciei ſic ẽ di-
es h. Quia locutꝰ ẽ dñs ſr
nos oia mala hec q̃ venerũt
l ſup nos ⁊ nõ ſumꝰ depcati
faciẽ dñi dei nri. vt reuerte-
remur vnuſq̃ſq nrm̃ a vijs
m nris peſſimis. Et vigilauit
dñs i mal' ⁊ adduxit ea ſup
nos qꝛ iuſtꝰ ẽ dñs i oibꝰ opi
bꝰ ſuis q̃ mãdauit nob ⁊ nõ
audiuimꝰ vocẽ ipius vt ire
n mꝰ in pceptĩ dñi q̃ dedit añ
o faciẽ nrãm. Et nũc dñe de

faciei noſtre in pctõrum nrõꝝ ꝯfeſſiõe. F.2.b. f Sicut eſt dies h. ſupple in manifeſta afflictione pene. g Omni iuda. id ẽ omi iudeo de regno iude. regnũ aũt iſrl' captiuatũ fuerat ꝑ longũ tempus ante. h Et habitantibꝰ in hieruſalem. maxie nam illã obſiderunt chaldei et cõbuſſerũt populũ partim occidentes. ⁊ ꝑtim capti- B uãtes. i Regibꝰ nris. tres enim reges ſucceſſiue fuerãt cõfuſibilit tractati naꝫ ioachim filius ioſie fuit interfectus ⁊ extra hieruſalem ꝓiectus. ſicut predixerat hieremias. xxij. Sepultura aſini ſepelitur ⁊c. ⁊ iechonias filius eius in babilonem ducꝰ et incarceratꝰ ⁊ ſedechias eis ſuccedens excoculatus ⁊ in babylonem ductus ⁊ ibi dẽ ignomioſe mortuus. ſicut dictũ fuit Abacuc. ij. k Et pncipibꝰ noſtris ⁊ ſacerdotibus nrĩs. q̇ fuerant ꝑtim occiſi et ꝑtim capti. A l Et ꝓphetis nrĩs. ſcꝫ falſis aſſerẽtibꝰ hieruſalem a chaldeis non eſſe capiẽdam põt etiam hoc exponi de prophetis veris. qui populi ſui cõfuſionẽ ſuã reputabãt. m Peccauimus ante dñm. lꝫ aũt baruch eſſꝫ iuſtus ⁊ bonus. tamẽ cõnumerat ſe peccatoribꝰ. eo q erat de eodẽ pplo n Et non credimus. ꝓphetis ipiꝰ o Diffidẽtes in eũ. i. de ꝓtectione eiꝰ. p Et nõ fuimꝰ ſubiectibiles. humiliter ei obediẽdo. q Et nõ audiuimꝰ. verba eius reſpuendo. r Vt ambularemꝰ in man. eius. ad hoc enim data fuit lex in deſerto Exo. xx. s Eramꝰ incredibiles ad dñm. moyſen ⁊ alios ſuos eiꝰ exaſperãdo. t Et diſſipa. receſſimꝰ ⁊c. hoies enim mali ſunt in ſeipis diſſipati. qꝛ ratõ trahit ad bonũ ⁊ ſenſualitas ⁊ conſuetudo peccandi ad oppoſitum ſm q deducit phus. viij. ethi. v Adheſerũt nobis multa mala culpe ⁊ pene. x Et maledictõnes q̃ conſti. dñs moyſi. Deut. xxvij. ⁊. xxviij. y Qui edu. pres nrõs de terra egipti. Exo. xiiij. ʒ Dare nobis trã ⁊c. i. ad dãduꝫ nobis terrã bonã ⁊ fertilẽ. a Sicut hodier. die ſupple apparet ſup nos maledictio dei qui eiecti ſumus inde. b Et non audiuimus ⁊c. replicatio eſt eius quod ſupra dictum eſt. ſicut in orationibus ſolet ideꝫ pluries replicari ad maiorem affectus expreſſionem. ⁊ idem fit etiam in ſequentibus. c Operari dijs alienis. i. ſacrificare eis. d Facientes mala ante oculos domini, quibus omnia

Propter qđ. p Hic ꝯñr ponit orãtis humiliatio confitendo penam illatam eſſe iuſtam cum dicitur. a Propter qđ ſtatuit dominus. i. firmiter diſpoſuit. b Verbũ ſuum. de iuſta punitõne peccatoꝝ. c Qđ locutus ẽ per moyſen ⁊ alios ꝓphetas. Deutro. 2[illegible] 4. Reg. 6. [illegible] d Ad nos ⁊ ad iudices nrõs ⁊c. ita q nullꝰ ſe excuſare pt de ignorantia. e Vt adduceret dominꝰ ſup nos. iuſte. B f Mala magna q̃ nõ ſunt facta ſub celo in alia gente. q̃nto eñ pctm̃ ẽ grauiꝰ tanto grauior debet eſſe pena. ʒ. 1. c. populꝰ aũt iſrael ꝓpter legem a deo ſibi datã ⁊ alia beneficia fuit in altiori ſtatu q̃ ceteri populi. ſicut dicit pſ. cxlvij. Non fecit taliter omni natõi ⁊c. ꝓpter quod eiꝰ peccatũ fuit grauiꝰ. qꝛ quãto ſtatus altior. tãto caſus grauior. iõ fuit maiori pena dignũ. g Vt mãducaret homo carnes filij ſui. lꝫ hoc n̄ legatur eſſe factum C iiij. Reg. ⁊. ij. paral. Exo. 17. [illegible] Dan. 9. d. in obſidione hierlm ꝑ chaldeos: tamen credendũ eſt h fuiſſe factum: vt dicit h ꝓpha Baruch: qꝛ nõ omnia ſunt in illis libris ſcripta. ⁊ maxime quia idem legit factum. iiij. Regum. vj. in obſidiõe Samarie: ⁊ in obſidione hierlm ꝑ romanos ſm q refert Joſephus ⁊ alij hyſtoriographi. h Et dedit illos ſb manu regũ omniũ ⁊c. ſicut pꝫ libro Regum ⁊ Judicum in pluribus locis. i In impropium ⁊ in deſolationem. Nam multa inferebant conuicia ⁊ grauia iudeis inter gentiles tempore captiuitatis. k Domino deo noſtro iuſticia ⁊c. exponatur vt ſupra: quia repetitio ẽ eiuſdem ad maiorem affectus expoſitionem. l Et nõ ſumus deprecati faciem domini. Frequenter enim legitur in predictis libris q iudei pro peccatis ſuis a deo percuſſi ꝑ penam. non reuertebantur ad deum per penitentiam. m Et vigil. dominus in malis. ſ. pene iuſte ſuper nos adducendis. n Que dedit ante faciem noſtram. id eſt clare ⁊ manifeſte. ita q non poſſumꝰ nos excuſare per ignorantiam. o Et nunc domine. Poſtq̃ poſita eſt orãtis humiliatio. Hic conſequẽter ponitur humiliantis ſe depcatio. ⁊ diuiditur in tres partes. quia primo in oratõne allegatur dei magnificentia. ſecũdo orãtis populi penitẽtia. ibi. Reſpice dñe. tercio diuini cultꝰ ignominia. ibi. Et poſuiſti tẽplum. Circa primũ ſciendũ q ſicut dr. iiij. Ethico.

Deu. [illegible] Eſa. [illegible] Pſa[illegible]

co. Magnificus inclinat ad dandū q̄ petit q̄ſi bñficia prius p̄ſtita ꝑ eū allegant. ⁊ ideo h̄ allegant bñficia a deo preſtita ppl̕o iſrael in exitu de egipto. cū dr̄. o Et nūc dñe deus iſrael. l; eni eſſet de⁹ oīm ꝑ creatōnem. dicebat tñ de⁹ iſrl̕ ꝑ cultū ſpālem. p Qui edu. ppl̕m tuū de ter. egyp. de q̄ ꝑ ſe nō poterat egredi. q In manu vali. i. i ptāte magna. r Et i ſignis q̄tū ad miora miracula. r Et i ꝓdi. q̄tū ad maiora. vnđ dr̄ ꝓdigiū q̄ſi ꝓcul a digito cuiuſmōi ē miraculū raro viſū. t Et in virtute tua magna ⁊c. ſicut p̄z i diuiſione rubri maris ⁊ in multis alijs ppl̕o iſrael exhibit̕. v Et feciſti tibi nomen. ꝑ h̄ eni diuulgatū fuit nomē dñi ꝑ orbē. x Sicut ē di. iſte. i. ſic p̄ñs tēpus māifeſtat ꝑ ſcripturas canōicas de iſtis memoriā faciētes. y Peccauimus. i noſmetipſos.

B z Impie egim⁹ erga deū. a Iniq̄ geſſi. erga ꝓximum. b Auert. ira tua a nob. i. pena nobis a te inflicta. c Quia derel. ſu. pauci. nā m̄lti de iudeis fuerāt gladio ⁊ fame mortui. d Exau. do. p̄ces no. factas verbaliter. e Et orōnes noſt. factas mentalit̕. nā ſm̄ Damaſcenum. Oratio eſt aſcenſus mentis in deum. f Et educ nos de captiuitate babylonis. g Propter te. i. ex tua bonitate ⁊ non ex meritis noſtris. h Et da nobis inueni. grām ⁊c. id ē vt ſciāt gentiles q̄r tu es dñs de⁹ nr̄.

Deu. 26. d. Eſa. 36. d. Pſal. 113.

E per hoc q̄ inueniemus grām principū in terra aliena. i Reſpice dñe. hic ꝯñr ponit ppli dep̄cantis pn̄ia. ex q̄ mouet deus ad exaudiendū orōem dep̄cantiū. cū dr̄. l Reſpi. dñe de do. ſctā tua. i. de celo qđ dr̄ ei⁹ dom⁹. q̄r l; ſit vbiq̄ ꝑ potentiā eēntiā ⁊ p̄ñtiā. tñ ibi ſpālit̕ relucet ei⁹ maieſtas ⁊ gl̕ia. k Quia nō mor. ⁊c. i. recōditi in ſepulcro. vel in inferno q̄tū ad aīas q̄ tūc oēs ibi deſcēdebāt. l Dabūt ho. ⁊ iuſti. do. q̄r ſunt extra ſtatū merendi. m Sz aīa q̄ triſtis ē. ꝑ cōtritionem veram. n Suꝑ mag. ma. ⁊ ince. cur. ꝑ verā hūiliatōem. o Et i firma. ꝑ ꝓprie fragilitat̕ ꝯſideratōem. p Et ocu. defi. ꝓprios defect⁹ ⁊ alienos attēdētes. q Et aīa eſu. i. iuſti

p us iſrl̕ q̄ eduxiſti ppl̕m tuū
q de terra egipti in manu vali
r s da ⁊ in ſignis et in ꝓdigijs
t ⁊ in v̄tute tua magna ⁊ i bra
v chio excelſo ⁊ feciſti tibi no
x y z men ſicut eſt dies iſte. pec-
cauimus. impie egim⁹ iniq̄
geſſim⁹ dñe de⁹ nr̄ i oib⁹ iu
b ſticijs tuis. Auertatur ira
c tua a nobis. q̄r derelicti ſu-
mus pauci inter gentes vbi
d diſꝑſiſti nos. Exaudi dñe p̄
e f ces noſtras ⁊ orōnes nrās
g h ⁊ educ nos ꝓpt̄ te. ⁊ da no
bis inuenire grāz ante faciē
eorū q̄ nos abduxerunt. vt
ſciat oīs terra q̄r tu es dñs
deus noſter. ⁊ q̄r nomē tuū
inuocatū ē ſuꝑ iſrl̕ ⁊ ſuꝑ ge-
i nus ipi⁹. Reſpice dñe de
domo ſctā tua i nos ⁊ incli-
na aurē tuā ⁊ exaudi nos.
Aperi oculos tuos ⁊ vide.
k q̄r nō mortui q̄ ſunt i iferno
quoꝝ ſpūs acceptus ē a vi-
l ſcerib⁹ ſuis. dabūt honorē
m ⁊ iuſtificatiōem dño ſ; aīa q̄
n triſtis ē ſuꝑ magnitudinem
o mali. et incedit curua et in-
p q firma ⁊ oculi deficientes et
r aīa eſuriēs dat tibi gloriā
s ⁊ iuſticiā dño q̄r non ſm̄ iu
t ſticias patrū noſtrorū nos
fundim⁹ p̄ces ⁊ petim⁹ mi-
ſericordiā añ cōſpectū tuū
v dñe deus nr̄. ſ; q̄r miſiſti irā
tuā ⁊ furorem tuū ſuꝑ nos
x ſicut locut⁹ es in manu pue
roꝝ tuoꝝ ꝓphaꝝ dicēſ. Sic
y dicit dñs. Inclinate hūerū
vrm̄ ⁊ ceruicē vrām. ⁊ oꝑa
facite regi babilonis ⁊ ſede
bitis in terra quā dedit pri
bus vr̄is. Qđ ſi nō feceritis
nec audieritis vocē dñi dei
vr̄i oꝑari regi babylonie de
fectionē vrā faciā de ciuita
tib⁹ iuda ⁊ a foris hierl̕m: et
auferā a vob̄ vocē iocūdita-
tis ⁊ vocem gaudij ⁊ vocē
ſpōſi ⁊ vocem ſponſe: ⁊ erit
omis terra ſine veſtigio. Et
nō audierūt vocē tuā vt oꝑa-
rent regi babylōis: ⁊ ſtatui
ſti v̄ba tua q̄ locut⁹ es in ma
z nib⁹ pueroꝝ tuoꝝ ꝓphaꝝ vt
transferent oſſa regum nro-
rū ⁊ oſſa patꝝ nr̄oꝝ de loco
ſuo. Et ecce ſunt ꝓiecta i ca
a lore ſol̕ ⁊ i gelu noct̕ ⁊ mor-
tui ſūt i dolorib⁹ peſſimis: i
b fame ⁊ in gladio ⁊ in emiſſio
c d ne. Et poſuiſti tēplū in q̄ iuo
e catū ē nomē tuū in ipo ſicut
hec dies ꝓpter iniq̄tatē do
f mus iſrl̕ ⁊ dom⁹ iuda. Et fe
ciſti in nobis dñe de⁹ noſter
ſm̄ omnem bonitatē tuā ⁊
ſm̄ oēs miſeratōes tuā illam
magnā ſic locut⁹ es in mānu
g pueri tui moyſi: in die q̄ p̄ce
piſti ei ſcribē legē tuā corā
filijs iſrl̕ dicēs. Si nō audi-
h eritis vocem meam: multi-
i tudo hec magna conuertet
in minimā gentem: q̄m ego
k eos diſperdā: q̄r ſcio q̄ me
l nō audiet ppl̕s. Pplus eſt
m enim dura ceruice. Et conuer
n tet ad cor ſuum in terra ca-
ptiuitatis ſue: ⁊ ſciēt q̄r ego
o ſum dñs deus eorū. Et da
p bo eis cor et intelligent: et
q aures ⁊ audient. Et lauda-

ficari deſiderās Mat. v. Bti q̄ eſu. ⁊ ſitiūt iuſticiam. r Dat ti. glo. pō. i. Sacrificiū deo ſpūs ꝯtribulatus. s Quia nō ſm̄ iu. pa. no. q̄r nō fuerūt p̄tōres ſic ⁊ nos. t Nos fun. ⁊c. miā. i. p̄ces miā poſtulātes. v Sz q̄r miſiſti irā tuā. i. punitionē iuſtā. Nō enim ira ⁊ alie paſſiōes ſunt in deo: ſ; q̄ſi punit ad modū irati ſe h;. x Sic lo. es in ma. pue. tu. ꝓphaꝝ. i. ꝑ ꝓphas tuos. ꝑ manum eni ſignificat h̄ lingua: eo q̄ man⁹ ē organū organoꝝ. vt dr̄. iij. de aīa. y Inclinate humeꝝ ve. ⁊c. Hoc eni freq̄nter dixit Hieremias ſc; q̄ ciuitas deſtrueret ⁊ ppl̕us captiuaret niſi ſe ſubijceret regi babylonis. ⁊ ſil̕r alij ꝓphe. Cetera patent vſq̄ ibi. z Vt tranſ. oſſa re. no. ⁊c. Iudei nāq̄ ſepeliebant potentes cum ſumptibus magnis: ponētes p̄cioſa in eorū ſepulcris. ⁊ ideo chaldei q̄ erāt cupidi capta ciuitate hieruſalem fodiebāt talia ſepulcra precioſa rapiētes ⁊ oſſa mortuoꝝ eijciētes.

F a Et mortui ſunt in dolo. peſſi. In obſidiōe eni ciuitat̕ multi fuerūt mortui. Alij q̄ aeris corruptione. aliq̄ gladio ⁊ aliq̄ fame. b Et in emiſ. q̄r multi de illis qui mittebant in Babylonē captiui fuerunt in via mortui. c Et poſuiſti. Hic ꝯñr allegatur diuini cultus ignominia cū dr̄. Et poſuiſti templū ſc; in deſolatōe.

G d In q̄ inuo. eſt no. tuū añ deſtructionē eius. Exo. 32. c. e Sic h̄ dies ſupple manifeſtat ꝑ rei euidentiam f Et fe. i no. dñe d̄s nr̄. ſm̄ omnē bonitatem tuā ⁊c. i. ſm̄ magnitudinē bonorū q̄ feciſti nob̄ ex tua bonitate in datōe leg̕ ⁊ alijs bñficijs: inflixiſti nob̄ dñe penā ex tua iuſticia: eo q̄ fuim⁹ ingrati ⁊ trāſgrediētes tua mādata. Thob. 13. b. g In die q̄. p̄. ei ſcri. le. i. deutero. h Mul. h̄ ma. ⁊ multa. i. ornat⁹ ⁊ pulcritudo ppl̕i iſrl̕. i Cōuertet in mi. ꝑ gladiū ⁊ captiuitatē. k Quia ſcio q̄ me nō au. Deus eni ita cognoſcit futura ſic p̄ñtia. l Ppl̕s ē eni du. cer. vt p̄z ex decurſu ve. te. m Et ꝯuer. ad cor ſuū recogſcēdo ꝓpriū delictum. n In ter. cap. ſue. vexatōe eni intellectum dāte. o Et dabo eis cor ſc; ꝯtritum. p Et aures ⁊ audient dei verbum. q Et lau. me in terra captiuitatis ſue. ſicut

dictū ē.ſ. de thobia.thobie.xiij.Et idē fuit in alijs multis iuſtis.vt in daniele ⁊ ſocijs eiꝰ ⁊ ꝯſimilibus. r Et auertent ſe ad dor.ſuo duro.i.ab in obediētia ſua dura.
s Quia reminiſcent viā patrū ſuoꝝ.qui ſiꝉr ꝓ peccatis ſuis mortui fuerūt in captiuitate. t Et reuocabo illos in terrā ⁊c.h̄ fuit im tū aliq̄lit. qñ cyrus dedit iudeis licentiam redeūdi in iudeam. ſꝫ pleniꝰ ꝑ xp̄m aperientē celi ianuā quod eſt terra viuētium.ꝑ terrā ꝓmiſſionis figurata.ꝓmiſſū eſt virtutꝫ a deo principaliter ꝓmiſſum ſi poteſt intelligi bonū terrenū. qđ ē minus q̄ꝫ v̄tutis bonū ⁊ ideo qñ in ſcriptura ꝓ virtuoſis opibus ꝓmittūtur bona corꝑalia ⁊ terrena ſub illis itelligūt principaliter ꝓmittis bona ſpūalia et eterna.ſicut dixi plenꝰ Gen̄.xv.⁊ in pluribus alijs locis. et huic ſenſui concordat lr̄a ſequens. cuꝫ dicit. v Et ſtatuam illis teſtamentū alterū.i. legē nouaꝫ ꝑ xp̄m. x Sempiternū.tū q: legi noue lex altera nō ſuccedet. tū q: hꝫ effectuꝫ ſempiternū introducendo ſtatim ad gl'iam ſempiternam.qđ lex vetus facere nō poterat ſm̄ q̄ deducit aplꝰs ſatis diffuſe in epiſtola ad hebreos.iō ſbdit. y Et nō mouebo amplꝰ pplm meū ⁊c.q: manſio celeſtis ſtabilis ⁊ eterna ē. z Et nūc dn̄e omipotēs: Poſtq̄ꝫ poſita eſt orātis allegatio.Hic ꝯſr ponit dep̄cantis cōcluſio cū dr̄. a Anima in anguſtijs. poſita. b Et ſpūs anxius.ex afflictōne dura. c Clamat ad te.vt poſſit aliquātulum reſpirare. d Audi dn̄e cōdeſcēdendo.cetera patēt vſq; ibi. e Audi nūc orationem mortuoꝝ iſrael.i ſctōꝝ patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ q̄ viuētes orauerūt ad te ꝓ bono ſtatu poſteroꝝ. f Et fi.ipoꝝ q̄ pec.ante te.i.vocē nr̄am audi.q̄ lꝫ peccauerimꝰ tibi. tamē penitentes clamamus ad te. g Et agglutinata ſunt nobis mala.i.pena multiplex ē nobis inflicta. h Noli meminiſſe iniq̄tates patrum nr̄oꝝ ꝓ ipis nos puniēdo, nam aliquādo filij iuſte ꝓ patribus puniūtur pena temporali. quia filij ſunt quedam res patꝝ. i Sed memento manus tue.i.potentie tue ꝓ nr̄a liberatōe. k Et nois tui. cuius ꝓpriū ē ꝑcere ⁊ miſereri.cetera patēt vſq; ibi.
l Quia cōuertemur ab iniq̄tate pr̄m nr̄oꝝ. in bonuꝫ per ꝑniam nr̄am q̄ ſumꝰ ſucceſſores eoꝝ. m In iproperiuꝫ ⁊ in maledictū.nā multa ꝯuicia ⁊ maledicta inferebāt eis in aliena terra. n Et in peccatum.id eſt peccatores ⁊ ꝓ peccatis puniti.

Capitulum.iij.

a Audi iſrael. Poſtq̄ꝫ p̄miſſa eſt humilis deprecatio. Hic ꝯſr ſubdit vtilis iformatio .Et primo baruch pplm iſrl' ad bonū hortat.ſecūdo cū multipliciter conſolatur ſeq̄nti capl'o.ibi.Animequior eſto.Prima in duas.nā p̄mo populū ad ſapie deſideriū inuitat. ſcd'o q̄ ſit illa ſapientia declarat in principio ſequentis cap̄. Prima in tres. q: primo ad q̄rendum ſapiam inducit.ſcdo ab ea infideles excludit ibi.Quis inuenit.Tercio quibꝰ conceditur oſtendit ibi.O iſrael.Circa primū dicit.

Als renouabo
Gen̄.22.c.

r bunt me in terra captiuita-
tis ſue.⁊ memores erūt no
r minis mei. Et auertent ſe a
dorſo ſuo duro ⁊ a maligni
s tatibus ſuis.q: remiſcēt vi
am patrū ſuoꝝ q̄ peccauerūt
t in me.Et reuocabo illos in
terrā quā iuraui pribꝰ eoꝝ
abraā yſaac ⁊ iacob ⁊ dn̄a-
būt eius. Et multiplicabo
v eos ⁊ non minorabunt. Et
ſtatuā illis teſtamentū alte-
x rū ſempiternuꝫ vt ſim illis i
deū.⁊ ipi erūt mihi in pplm
y Et nō mouebo amplius po
pulū meuꝫ filios iſrl' a terra
z quā dedi illis. Et nūc dn̄e
a omp̄s deꝰ iſrael aia i angu-
b c ſtijs ⁊ ſpūs anxius clamat
d ad te. Audi dn̄e ⁊ miſerere
q: deꝰ ē miſericors.⁊ miſe-
rere nr̄i q: peccauimꝰ añ te
Quia tu ſedes in ſempiter-
nū ⁊ nos ꝑibimꝰ i euū. Do
e mine op̄s deꝰ iſrl' audi nūc
f orōeꝫ mortuoꝝ iſrael ⁊ filio
rū ipoꝝ q̄ peccauerūt añ te.
⁊ audierūt vocē dn̄i dei ſui
g ⁊ agglutinata ſunt nob̄ ma-
h la. Noli meminiſſe iniq̄tates
i pr̄m nr̄oꝝ ſꝫ memento manꝰ
k tue.⁊ nois tui in tp̄e iſto q:

Als h incipit capi.5.
A

tu es dn̄s deꝰ nr̄.⁊ laudabi
mus te dn̄e q: ꝓpter h̄ dedi
ſti timorē tuū in cordibꝰ no-
ſtris ⁊ vt inuocemꝰ nomen
tuū ⁊ laudemꝰ te in captiui
l tate nr̄a q: ꝯuertemur ab in
iq̄tate pr̄m nr̄oꝝ q̄ peccaue
rūt añ te. Et ecce nos in ca-
ptiuitate nr̄a ſumus hodie
m quia nos diſperſiſti in im-
properium ⁊ in maledictuꝫ
et in peccatuꝫ ſcd̄m omnes
iniquitates patrū nr̄oꝝ qui
diſceſſerunt a te dn̄e deꝰ no
ſter. Capi. III

a Audi iſrael mādata vi
te. auribus percipe vt
c ſcias prudentiam. Quid ē
iſrael q̄ in terra inimicoruꝫ
d es. Inueteraſti in terra alie
e na.coinq̄natus es cū mor-
f tuis. Deputatus es cū de-
ſcendentibus in infernū de
g reliquiſti fontem ſapientie.
h nam ſi in via dei ambulaſ-
i ſes.habitaſſes vtiq; in pa-
k ce ſuper terram'. Diſce vbi
k ſit prudentia vbi ſit virtus
l vbi ſit intellectus vt ſcias
m n ſil' vbi ſit lōgiturnitas vite
o p ⁊ victꝰ vbi ſit lumē oculoꝝ
q r ⁊ pax.Quis inuenit locum

a Audi iſrael mandata vite.i.mādata dei quoꝝ obſuatio inducit in vitā eternā.Mat.ix.Si vis ad vitā ingredi ſua mādata. b Auribus pci.vt ſcias prudentiā nō humanaꝫ cuius finis eſt felicitas pollicita ſed diuinam ⁊ infuſam cuius eſt finis eſt felicitas ſuperna.
c Quid eſt iſrael q̄ in terra inimicorum es.detētus in captiuitate. d Inueteraſti in terra aliena. ibi exiſtens iam a lōgo tempe.q: regnuꝫ iſrl' fuit captiuatum anno.xj. Ezechie ⁊ iechonias rex iuda cū nobilibus ⁊ potētibus regni ſui anno p̄mo ſedechie.et ſedechias cū reliq̄s anno vndecimo regni ſui. e Coinq̄natus es cū mortuis.cū fidelibꝰ q̄ dicūtur mortui. Math. viij. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.filij enim iſrael inter eos captiuati. cōiter inquinabant cibis eoꝝ vt dictū ē Thob.j. f Deputatus es cū deſcendētibus in infernū.i.cū ydolatris int eos cōmorādo. p̄miſit ergo.Quid ē iſrael.i.q̄ ē cauſa iſtoꝝ maloꝝ ſuper te venientiū ⁊ rñdet. g Dereliquiſti fontē ſapientie.id eſt q: dereliquiſti deū tuū. h Nā ſi in via dei ambulaſſes. tibi oſtenſa per legem ⁊ ꝓphetas i Habitaſ.vtiq; in pace ſup terrā.a deo tibi cōceſſam. ptꝫ eñ ex decurſu veteris teſtamenti q̄ q̄diu in via dei ambulauerūt in terra ꝓmiſſionis pacifice habitauerūt. k Diſce vbi ſit prudē.infuſa. k Vbi ſit virtus ſimiliter infuſa.nam ſicut virtutes politice ex actibus acquiſite connectūtur prudentie politice.vt habetur.vj.ethicoꝝ.ſic virtutes morales infuſe connectūtur prudentie diuine vel infuſe. l Vbi ſit intellectus.eſt aūt intellectus ꝓprie habitus principioꝝ. articuli v̄o fidei ſunt p̄ncipia oīm credibiliū.⁊ ideo fides que eſt v̄tus intellectualis ē hmōi intellectus. m Vt ſcias ſimil'. id ē ꝑ ipam fidē q̄ eſt ſubſtantia reꝝ ſperandaꝝ argumētū id ē certitudo nō apparentiū. n Vbi ſcit longiturnitas vite.i.vita eterna. o Et victus.i.fruitio btā. p Vbi ſit lumē oculoꝝ.ꝑ aptā p̄me veritatis viſionē. q Et pax pax dicit oīmodā appetitus q̄etationē ꝑ fidē eñ cognoſcimus certitudinalit q̄ iſta ſunt in deo obiectiue ⁊ in beatis ſpiritibꝰ ſbiectiue. r Quis inuenit .Hic ꝯſr fideles ab hac ſapia excludit dicēs.Quis inue.⁊c.q.d.nullꝰ de infidelibus quantūcūq; potens ⁊ magnus,ideo ſubditur.

B

eiꝰ. Et q̇s itrauit in theſau-
s ros eꝰ Ubi ſūt pricipes gē
t tiū ꝛ q̇ dn̄ant ſup beſtias q̄
v ſūt ſup t̄rā. Qui ī auibꝰ celi
x ludūt q̇ argētū ꝫ theſaurizāt
y ꝛ auꝝ in q̄ ꝯfidūt homies ꝛ
nō eſt finis acq̇ſitionis eoꝝ
z a Qui argētū fabricāt ꝛ ſolli-
b citi ſunt nec ē inuētio operū
illoꝝ. Exterminati ſunt ꝛ ad in
feros deſcēderunt. ꝛ alij lo
c co eoꝝ ſurrexerūt. Juuenes
d viderūt lumē. ꝛ hitauerunt
e ſup t̄rā. Uiā aūt diſcipline
f ignorauerūt. neq̄ intellexe
g runt ſemitas eius, neqꝫ filij
eoꝝ ſuſceperunt eā. A facie
h ipoꝝ longe facta eſt. Non
eſt audita in terra chanaan
i k neq̄ viſa ē in theman. Filij
q̄ꝫ agar q̇ exq̇ſierūt pruden
tiā q̇ de terra ē. negociato-
l res terre ꝛ thamā. et fabu-
m latores ꝛ exq̇ſitores prudē
n tie et intelligentie. viā autē
ſapie neſcierunt neq̄ cōme
o morati ſunt ſemitas eiꝰ. O
p iſrael q̄̄ magna ē domꝰ dei.
ꝛ ingens locus poſſeſſiōis
q eiꝰ magnꝰ ē et nō habꝫ finē
r s excelſus ꝛ immenſus. Ibi
t fuerūt gigantes noīati illi q̇

ab initio fuerunt ſtatura ma
v x gna ſcientes bellū. Nō hos
y elegit dn̄s: neq̄ viam diſci-
z pline inuenerūt, ꝓpterea pe-
rierūt. Et qm̄ nō habuerunt
ſapiam interierūt ꝓpter ſuaꝫ
a inſipientiam. Quis aſcēdit
in celū ꝛ accepit eam: ꝛ edu-
b xit eā de nubibꝰ? Quis trāſ
fretauit mare ꝛ inuenit illā:
ꝛ attulit illā ſup auꝝ electū.
c Nō eſt qui poſſit ſcire vias
eiꝰ neq̄ q̇ exq̇rat ſemitas eiꝰ
d Sed qui ſcit vniuerſa nouit
e eā ꝛ adinuenit eā prudentia
f ſua. Qui p̄parauit t̄rā in et̄no
g tpe ꝛ repleuit eā bipedibus
h ꝛ q̄drupedibus. Qui emit-
i tit lumen ꝛ vadit ꝛ vocauit
illud: ꝛ obedit illi in tremo-
k re. Stelle autē dederunt lu-
l men in cuſtodijs ſuis ꝛ leta
m te ſunt. Uocate ſunt ꝛ dixe
rūt. Adſumus. Et luxerūt ei
cū iocūditate qui fecit illas.
n o Hic ē deꝰ nr̄ ꝛ nō eſtimabit
p alius aduerſus eum. H adin
uenit omnem viā diſcipline
q ꝛ tradidit illā Jacob puero
r ſuo: ꝛ iſrl̄ dilecto ſuo. Poꝰ
hec in terris viſus eſt ꝛ cum
hominibus cōuerſatus eſt.

s Ubi ſunt principes gentium. tpe nāq̄ baruch captiuatis regibus iſrael ꝛ iuda. oēs terre principes erant ydolatre ꝛ infideles. t Qui dominātur ſup beſtias q̄ ſunt ſuper terrā. p venatōnis exercitiū. v Qui in auibus celi ludūt. p aucupiū. x Qui arg. theſau. ꝛ au. in q̄ ꝯfi. homines. per hec enim ſperāt obtinere ſup alia regna dominiū. y Et non eſt finis acq̇ſitionis eorū. qꝛ quanto plura acquirūt tanto ad alia acquirenda ardentius anhelant. z Qui ar. fa. inde faciendo monetam vel ydola. a Et ſolliciti ſunt. de obtinendo qḋ cupiunt. b Nec eſt inuentio operū illorum. qꝛ frequēter p̄ueniūtur morte añ q̄ poſſit opꝰ intētū ꝑficē iō dr̄. Exterminati ſunt ꝛc̄. c Juue. morbus ꝛ etate. d Uiderūt lumen. in bonis ſenſibilibꝰ ſuū ponētes finem. e Uiā aūt diſcipline ignorauerunt. delectationes eñ ſenſibiles hanc noticiaꝫ impediūt. f Neq̄ intel. ſe. eiꝰ. i. modos inquirēdi eam. g Neq̄ fi. eo male nutriti ꝛ i ſenſibilibꝰ delectatōibus occupati ſicut prēs eorū. h Non ē au. i terra chanaā. in q̄ ante filios iſrael hitauerunt ydolatre peſſimi. vtꝫ in libris Numeri ꝛ Deutrono. i Neq̄ viſa ē i theman. nomen ē terre de q̄ fuit eliphat themanites q̇ nō ponebat niſi p̄ñtem vitā vt dictū fuit ſup librum Job. ꝛ idem vr̄ fuiſſe de alijs habitatoribus illiꝰ t̄re nam iſte fuit de maioribꝰ ꝛ prudentioribus. ꝓpterea excluſi erāt a ſapia diuina q̄ felicitatē ponit in vita futura.

C

Job.32.d.

Nueri.13.d.

k Filij q̄ꝫ ager. i. agareni q̇ mō dicunt ſaraceni vſurpantes ſibi nomē a ſara libera. cū tñ deſcēderūt ab agar ancilla abrae. k Qui exqui. pru. q̇ de terra ē. ſunt. n. aſtuti in terrenis lucris. l Et fabulatores ad decipiēdum i mercationibus homines. m Et exq̇ſitores intelligentie. q̇ ꝓprie ē de p̄ñtibꝰ tm̄. n Uiā aūt ſapie. q̇ magis attēdit bona futura. Neſcierūt. o O iſrael. Hic ꝯñr oñdit quibus cōcedit ſapientia diuina cū dr̄. O iſrael conſidera.
p Q̄̄ma. eſt do. dei. i. celū empyreū qḋ ē locus bonoꝝ eſt eñ celū ſupremū ꝛ p ꝯñs maxime extenſum qnātomagis diſtat a centro mūdi. q Magnꝰ ē ꝛ nō hꝫ finē. i. terminationē ſiue finitionē a pte poſt. nam eſt corruptibilis.
r Excelſus. qꝛ ē locus ſupmus vt dictū ē. s Et immēſus nō ſimplr̄. qꝛ nulla creatura ſic eſt immēſa. ſꝫ p ꝯpationem ad nos q̇ quātitatē eiꝰ metiri nō poſſumus. t Ibi fuerūt gigātes h nō refert ad lrām immediate p̄cedentem nam in celo empyreo nō fuerūt gigātes q̇ ſunt hoies incōpoſiti moribꝰ. ꝛ refert ad h qḋ p̄dicit. Nō ē audita in terra

chanaā in q̄ habitauerūt gygātes vt hr̄ Nūe. xiij. Ibi vidimus monſtra q̄dā filioꝝ Enach de genere gygāteo q̇bus cōpati q̄ſi locuſte videbamur. v Sciētes bel. i. artē bellādi. x Nō hos elegit dn̄s in pplm̄ ſibi peculiarē ſicut elegit iſraelem. y Neq̄ viā diſcipline inuenerūt. Nā incompoſiti moribus fuerūt. z Propterea perierūt. filij eñ iſrael eos interfecerunt: vt hr̄ in libris Joſue et Judicū. a Quis aſcen. in celū ꝛc̄. q. d. nullꝰ hoium. ſ. añ xp̄i aduentū: ꝛ p tpe illo loquit Baruch. b Quis tranſfreta. mare ꝛc̄. q. d. nullus p talem tranſfretationem potuit inuenire ſapientiā diuinaꝫ. c Nō eſt q̇ poſ. ſcire vias eius naturali v̓tute ſicut inuēta eſt ſapia phyloſophica. d Sꝫ q̇ ſcit vniuerſa nouit eam ſcilꝫ deus. e Et adinuenit eam prudentia ſua. i. habet eā p ſeipm̄ ꝛ non p doctorē aliū. f Qui p̄parauit terraꝫ in eterno tēpe. Nam ineternum durabit a pte poſt: ſicut ꝛ alie mundi ptes p̄ncipales. meliorabunt tñ in ſuis q̄litatibus in mundi innouatōne. g Et reple. eam bi. ꝛ quadrupe. i. auibus hoibus ꝛ animalibꝰ. lꝫ eñ aues habitent in aere: cōius tñ alimentum accipiūt in terra. h Qui emittit lumen ꝛ vadit. nā ſcōm eius ordinationem lumē ſolis ꝛ lune diffundit per aerem. i Et vocauit illud ꝛc̄. Nā ſm ordinatōeꝫ eius lumē ſolis ꝛ lune quodāmō reuocat qñ certis tpibus eclypſant.
k Stelle dederūt lumen. ſm dei ordinatōeꝫ. l Et letate ſunt. Locutio ē metaphorica ſic dr̄ pratū ridere: qꝛ corpa celeſtia nō ſunt aiata ſm Damaſcenū. m Uocate ſunt ꝛ dixerūt ꝛc̄. Illḋ dicē nō ē aliud q̄ curſum ſuū ſm ordinationē dei ꝑficere. n Hic ē ds̄ nr̄. cui obediūt corpa celeſtia ꝛ terreſtria. o Et nō eſti. aliꝰ aduer. eum. Nā alij ſunt dij falſi. p Hic adinue. oēꝫ viā diſci. ducentem ad vitā glīe.
q Et tra. il. ia. ꝛc̄. Jacob aūt ꝛ iſrael idē hō fuit: ſꝫ p̄ vocatus ē Jacob. i. ſupplātator. Poſtea iſrl̄. i. vidēs deū. vel directius cū deo Geñ. xxxij. p qḋ deſignat q̄ in via ꝑfectiōis optet hoieꝫ p̄us luctari cū paſſiōibus ipas ſbijciendo p exercitiū v̓tutis. poſtea ꝑfic̄ in ꝯtemplatōe v̓itatis. Uñ dic̄ Greg. ſup Ezech. q̇ ꝯtēplatōis arcē deſiderāt tenē: p̄us neceſſe ē vt in cāpo actōis ſe p exercitia ꝓbāt. ꝛ phs. vij. phyſicoꝝ. ſedēdo ꝛ q̇eſcēdo. i. ſedatꝭ paſſiōibꝰ fit aia ſciēs ꝛ prudens. Et iō bñ dr̄ q̄ ſapiaꝫ diuinā dedit ds̄ Jacob ꝛ iſrael: qꝛ paſſiōibus ſupplātatis dat homini ꝯtemplatio v̓tutis.
r Poſt h in ter. vi. ē cū ho. ꝯuer. ē. Qḋ pōt duplr̄ intelligi. Uno mō vt ſit relatio p̄teriti: qꝛ poſt illuminatōꝫ iacob p̄triarche ꝛ datōꝫ legꝭ deſcēdētibꝰ ex ſuo ſemine Exo. xx. ds̄

B

Exo.24.c.

a Hic liber mā Ca.IIII
b datorū dei. ⁊ lex que ē
c ineternū. Oēs q̄ tenēt eam
d ꝑuenient ad vitā. q̄ autē de
e reliquerūt eā. in mortē. Cō
f uertere iacob et apprehēde
g h eam ambula per viā ad ſplē
i k rem eius contra lumē eius.
l Ne tradas alteri gloriā tu-
am ⁊ dignitatem tuam gen
m ti aliene. Beati ſumus iſrael
n o q2 q̄ deo placēt maifeſta ſunt
p nobis. Animeqͦr eſto po-
q r pulus dei memorabilis iſrl
s Venūdati eſtis gētib9 non
t in pditōnem. ſ ppter qd in
v ira ad iracundiā ꝓuocaſtis
deū traditiq; eſtis aduerſa-
rijs. Exacerbaſtis em̄ cum
q̄ fecit vos deū eternū imo-
lantes demonijs ⁊ nō deo.
Obliti em̄ eſtis eū q̄ nutri-
x uit vos ⁊ cōtriſtatis nutri-
y cem vrām hierlm. Vidit ei
a iracūdiā a deo venientē vo
b c bis ⁊ dixit. Audite ꝯfines
d ſyon. Adduxit em̄ mihi de-
us luctuz magnū. Vidi em̄
captiuitatem populi mei fi-
liorum meoꝝ ⁊ filiarū quaz
ſuperduxit illis eternus.
e Nutriui em̄ illos cum iocū
f ditate. dimiſi autē illos cuz
g fletu ⁊ luctu. Nemo gaude
at ſuper me viduam ⁊ deſo
h latā. a multis derelicta ſum
propter peccata filiorū me-
orum. quia declinauerunt a
i lege dei. Iuſticias autez ipſi
us neſcierunt. nec ambula-
uerunt per vias mandatoꝝ
k dei neq; per ſemitas verita
l tis eius cum iuſticia igreſ-
m ſi ſunt. Veniant confines ſi
on. ⁊ memorent captiuita-
tem filiorum ⁊ filiarū mea-
rū. quā ſupduxit illis eter-
n nus. Adduxit em̄ illos ſup
o gentē de longinquo gentez
p improbā et alterius lingue
q q̄ nō ſunt reueriti ſenē. neq;
r pueroꝝ miſerti ſunt. Et ab-
duxerunt dilectos vidue. et
a filijs vnicam deſolauerūt
s Ego aūt quid poſſum adiu
t uare vos. Qui em̄ adduxit
v ſup vos mala. ipſe vos eri-
piet de manibus inimicorū

apparuit illi populo. Exo. xxiiij. Aſcenderuntq; moyſes ⁊ aaron nadab ⁊ abiu. ⁊ ſeptuaginta ex ſenioꝛib9 iſrl. ⁊ viderunt dominū deū. Et ſubdit ibidem. Necnon ſup eos q̄ ꝓcul receſſerant de filijs iſrael. miſit manū ſuā. viderūtq; deum ⁊c. Cū illis etiā cōuerſatus eſt quadraginta annis prebēs eis māna ⁊ alia beneficia multa. Fm

A q dr pſalmo nonageſimoqrto ſm trāſlatōem. lxx. interptū. Quadraginta annis ꝓxim9 fuit generationi ⁊c. Alio modo vt ſit ꝓphetia de futuro q2 poſt tpus baruch xp̄s deus et hō cū hominib9 cōuerſatus eſt. Joh. j. Verbū caro factum eſt ⁊ habitauit i nobis ⁊c. Et hec ē perfectioꝛ expoſitio. q2 conuerſatio pma fuit huius figura.

Capitulū .iiij.

Hic liber. P9 q̄ baruch induxit ad ſapientie deſideſirium ⁊

B oñdit qbus dat et a quo. hic cōſequēter oñdit que ſit illa ſapiētia. ſ. lex a deo data dicens. a Hic liber mandatoꝝ dei ſupple eſt ſapiētia p̄dicta ꝓpter qd dicit Deut. iiij. Hec ē ſapiētia noſtra ⁊ intellectus corā populis b Et lex q̄ ē ineternū. nō em̄ lex vetus per nouā eſt abolita ſed magis perfecta. ſm q dicit ſaluatoꝛ Mat. v. Nō veni ſoluere legē ſ; adimplere. vt ibidē fuit declaratū. c Oēs q̄ tenēt eā. obſeruando. d Ad vitā. ſ. gratie in pñti ⁊ gloꝛie in futuro. licz em̄ pr̄es veteris teſtamēta decedentes. nō ſtatim admitterent ad gl'iam. erant tñ admittēdi ſuo tpe. ſ. amoto impedimēto p xp̄m. e Qui aūt dereli. eā tranſgrediēdo q2 decedētes ſtatim deſcēdebāt in gehennā. f Cōuertere iacob. i. popule deſcē dens a iacob. g Et apprehēde eā p iugē memoꝛiā. h Ambula p viā moꝝ. i Ad ſplendorem ei9. oculos cōuertendo. iō ſubdit. k Cōtra lu. ei9. tales em̄ nō hñt ante ſe vmbrā ignoꝛātie vel culpe. auertētes aūt ſe a lumine hñt vmbꝛam culpe ⁊ ignoꝛātie ante ſe. l Ne tradas alteri glo. tuā ⁊c. legē diuinitus datā dimittendo. de cuius acceptōe poterat ppl's iſrl p̄ ceteris populis gl'iari. ſm qd dr ps. cxlvij. Nō fe. ta. oi na. ⁊ iu. ſu. non ma. ei. iō ſbdit. m Bea. ſu. iſrl. hoc dicit baruch eo q erat d pplo illo. n Quia q̄ deo placēt. i. mādata legis ⁊ ꝓphetaꝝ oꝛacula. o Manifeſta ſunt nobis in lege ⁊ prophetis. p Animequioꝛ. Poſita ppl'i exhoꝛtatōne. Hic conſeqñter ponit ei9 ꝯſolatio. ⁊ p̄ in pſona baruch loquentis. ſcd'o in pſona hierl'm metropolis. ibi. Et dixit. tercio in perſona dei cōſolantis. ibi. Aequioꝛ eſto hierl'm. Circa pmū dr. p Aequioꝛ. i. cōſtantioꝛ ⁊ hilarioꝛ. q Eſto ppl's dei. i. ppl's iſrael dei cultoꝛ ceteris ad ydolatriā declinantibus. r Memoꝛabilis iſrl. corā deo. licet oblitus videaris. iō ſbditur. s Venūdati eſtis. gentib9. nō in pditōz ſ; vt afflictio dei vobis intellectū ad vr̄am emēdatōem. iō ſubdit. t Sed pro. quod in ira. i. in peccatis veſtris ira dei dignis. v Ad iracūdiā ꝓuo. deū. traditiq; eſtis ⁊c. ⁊ ps lra viſq; ibi. x Et cōtri. nutri. vrām hierl'm. q̄ nutriuit vos coꝛpoꝛaliter bonis tempoꝛalibus ibidem abundantibus. ⁊ ſpūaliter doctrina prophetarum ibidem habitantium. ideo ſubditur. y Vidit ei iracundiam id ē penam. a A deo venientem vobis hoc em̄ preuidit Hieremias et alij ꝓphete

C q̄ locuti ſunt de babylonica captiuitate vt patuit .ſ. in libꝛis eoꝝ. b Et dixit. Hic ꝯñr ponitur ppl'i cōſolatio in pſona hierl'm ⁊ vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcant p̄ recitat materia deſolatōis. ſecūdo ꝯſolationis ibi. Ego autē. Circa primū dicitur. b Et dixit. ſ. p ꝓphas ⁊ alios ſanctos deſolatōz hieruſalem lamentātes eo mō loqndi q paſſiuus dr facere ⁊ dicere qd ppl's ei9 facit ⁊ dicit. c Audite confines ſion. i. ciuitates affinitatē cuz

B hierl'm habentes. d Adduxit em̄ mihi de9 lu. ma. i. materiā magnaz lugendi p exercitū chaldeorū. populū meū captiuantiū. e Nutriui em̄ il. cū iocunditate tpib9 dd ⁊ ſalomonis. q2 tunc erat in magna bonoꝝ tpaliū ⁊ ſpūalium ꝓſperitate. f Dimiſi aūt il. cū ⁊c. cū ducerent in babylonā tpibus iechonie ⁊ ſedechie. g Nemo gau. ſu. me. q̄ magis indigeo cōpaſſione. h A multis. de filijs meis in captiuitatē ductis. i Juſticias aūt ipſius neſcierunt practice. lz aliq ſciuerint ſpeculatiue. ſ. ſacerdotes ⁊ legiſpti viuētes male. k Neq; p ſemitas: q̄tū ad conſimilia. l Cū iuſti. igreſſi ſunt. ſ. pena p dei iuſticiā inflicta. vnd' ⁊ peccantiū punitio cōi mō loqndi iuſticia noiat. m Veniant cōfines ſion ⁊ come. ⁊c. de h em̄ ciuitates in circuitu iudee exiſtētes frequēter loquebant ſic ſolet fieri de tali caſu. n Adduxit ⁊c. de lōginq. ſ. de chaldea ⁊ alijs regnis exñtibus ſub chaldeis. o Gentē improbā. i. bonis moribus carentē. p Et alterius lingue. ꝓpter qd minus miſerebant. q2 nō intelligebāt v'ba depcantiū. iō ſbdit. q Qui nō ſunt reueriti ſenē ⁊c. qb9 tñ eſſet maxie cōpatiendū ſ; abſq; diſcretione etatis cōditōis ⁊ ſexus populū crudeliter afflixerūt. r Et abduxerūt dilectos vidue. i. filios ei9 in captiuitatē duxerūt: ⁊ ſic eam vnicam ⁊ deſolatam dimiſerunt. s Ego aūt. Hic conſequenter ponitur materia conſolatōis cū dr. Ego autē quid poſſum adiuuare vos. q. d. non eſt a vobis petendū hūanū auxiliū ſ; diuinum. ideo ſequitur. t Qui em̄ adduxit ſup vos mala. pene ad veſtram coꝛrectōnem. v Ipe eripiat vos de ma. inimi. veſt. ad nominis ſui laudē pcipiens cyro edificare templum in hieruſalē ꝓpter qd dedit populo iude redeundi licentiam. vt habetur .j. Eſdre. j.

x veſtrorū. Ambulate filij am
y bulate: ego eñ derelicta ſuz
z ſola. Exui me ſtola pacꝭ: in
a dui aūt me ſacco obſecratio
b nis: ꝛ clamabo ad altiſſimū
c in diebus meis. Animeq̄
ores eſtote filij clamate ad
dominum: ꝛ eripiet vos de
manu principum inimicoꝝ.
d Ego enim ſperaui in eternū
e ſalutem veſtram ꝛ venit mi
f hi gaudium a ſancto ſuꝑ mi
ſericordia que venit vobis
ab eterno ſalutari nr̄o. Emi
ſi enim vos cum luctu ꝛ plo
g ratu: reducet autem vos mi
hi dominus cum gaudio et
iocūditate in ſempiternum.
h Sicut enim viderunt vicine
i ſyon captiuitatem veſtraz a
k deo: ſic videbunt ꝛ in celeri
l tate ſalutem veſtram in deo
que ſuꝑueniet vobis cuz ho
nore magno ꝛ ſplēdore eter
no. Filij patienter ſuſtinete
iram que ſuperuenit vobis.
m Perſecutus eſt enim te ini
n micus tuus: ſed cito vide
bis perditionem ipſius: ꝛ ſu
per ceruices ipſius aſcēdes.
o Delicati mei ambulauerūt
p vias aſperas: ducti ſunt eni
q vt grex direptus ab inimi
r cis Animequiores eſtote fi
s lij ꝛ proclamate ad dominū
t
v Erit eni memoria veſtra ab
x eo qui duxit vos. Sic enim
fuit ſenſus veſter vt errare
y tis a deo: decies tñ iterꝫ cō
z uertētes req̄retis euz. Qui
a eñ induxit vobis mala: ipe
rurſum adducet vobis ſem
piternam iocunditatem cuz
b ſalute veſtra. Animequior
eſto hieruſalem: exhortatur
c enim te qui nominauit. No
d centes peribunt qui te vexa
uerunt: ꝛ qui gratulati ſunt
in tua ruina punientur. Ciui
tates quibus ſeruierunt fi
lij tui punientur: ꝛ que acce
e pit filios tuos. Sicut enim
gauiſa eſt in tua ruina ꝛ leta
f ta eſt in caſu tuo: ſic ꝯtriſta
bit in ſua deſolatōe. Et am
putabit exultatio multitudi
nis eius: ꝛ gaudimoniū ei⁹
g erit in luctū. Ignis eñ ſuꝑ
h ueniet ei ab eterno in longi
turnis diebus ꝛ habitabit a
demonijs in multitudie tē
i poris. Circūſpice hieruſalē
ad oriētē ꝛ vide iocūditatez
a deo tibi veniētē. Ecce eñ
veniunt filij tui q̄s dimiſiſti
k diſꝑſos veniunt collecti ab
l oriente vſq̄ ad occidentē in
v̄bo ſancti gaudētes in ho
norem dei.

Capitulum V

Exue te hierl'm ſtola lu
ctus ꝛ vexatōis tue in
b due te decore et honore q̄ a
deo tibi ꝛ ſempiterna gloria

x Ambulate filij. de v̄tute in v̄tutē. y Ego eñ de. ſuz ſola. ſic lamētabat Hieremias ꝓpha dicēs Treñ. j. Quō ſedet ſola ci. ꝛc. z Exui me ſtola pa. i. veſtibus iocūditatꝭ. a Indui āt me ſac. obſe. Antiq̄t⁹ eñ afflictōis tēpe orabāt hoīes in ſacco ꝛ cinē: vt pꝫ d̄ Niniuitis Jone. iij. c. b Et cla. ad al. ꝛc. ꝯfidens ꝙ acq̄eſcat ꝑcib⁹ meis. iō ſbdit. c Animeq̄ores eſtote filij. ꝯfidētes de auxilio dei. d Ego eñ ſpe. inet. ſa. vr̄am. i. ꝙ det vob nō ſolū ſalutē tꝑalez: ſꝫ etiā eternā. e Et venit ꝛc. a ſcō. i. a dō q̄ ē ſcūſſcōꝝ. f Suꝑ ꝛc. ab et̄no ſalutari nr̄o. i. a xp̄o q̄ ſm diuinitatē ē ab et̄no. ꝛ ſic de liberatōe ppl'i facta ꝑ Cyꝝ trāſit ad loq̄ndū de liberatōe facta ꝑ xp̄m tāq̄ȝ de fi

E gura ad figuratū ſic Eſa. xiiij. loq̄ndo de caſu regis babylonis Sub eodē ꝯtextu lr̄e trāſit ad loq̄nduz de caſu demonis: vt ibidē plenī⁹ fuit dictū. ꝛ ad idē ꝑfac qd̄ ſequit. g Reducet aūt vos mihi dn̄s cū gaudio ꝛc. Ppl's eñ poſt babylonice captiuitatꝭ reditū q̄ſi ꝯtinue fuit in afflictōe. ꝓpt qd̄ videt ꝗ ſcriptura loqui ſaltē ꝑncipalit d̄ liberatōe facta ꝑ xp̄ꝫ h Sic eñ viderunt vicine ſyon. i. ciuitates circa iudeā poſite. i Captiuitatem vr̄az a deo vobis inflictā ꝓpter pctā vr̄a k Sic vide. ꝛ in celeritate i. cito. l Sa

F lutē vr̄az in deo ꝛc. ſi referat ad liberatōez de babylone ē hyperbole. ſi aūt ad liberationem ꝑ xp̄i gr̄am ē locutio clara.

m Perſecutus eſt eñ te inimicus tuus. i. chaldeorū populus ſm ꝑmum intellectum. Dyabolus autem vel quilibet tyrānus ꝑſequens eccleſiam q̄ꝫtum ad ſecundum. n Sꝫ cito videbis ꝑſecutionē ipſius. quia Cyrus deſtruxit ppl'm chaldeoꝝ. ꝛ xp̄s dyaboli potentiam ꝯfregit ꝛ etiā tyrānoꝝ. o Delicati mei ambulauerūt vias aſperas. i. grauiter ſunt afflicti ab aduerſarijs. p Ducti ſunt eñ. in captiuitatē ꝛ mortē. q Ut grex dirept⁹. i. rapt⁹ ꝑ ꝑdam r Animeq̄ores eſtote filij. ſuſtinendo patiēter. s Et ꝓcla. ad dn̄m q̄ liberauit vos potent. Ideo ſubdit. t Erit eñ mēoria vr̄a in bonū. v Ab eo q̄ dux. vos. i. a deo q̄ ꝑmiſit vos in captiuitatē duci. x Sicut ꝛc. vt erraretis a deo ꝑ multiplicē ydolatriā: ſic pꝫ. iiij. Regū. ꝛ. ij Paral. y Decies ꝛc. requiretis eum. Poſt redituȝ eñ captiuitatis babylonice nō legunt iudei fuiſſe ydolatre: niſi aliq̄ pauci tempe antiochi epiphanis ducti etiā ad ꝗ magis timore q̄ȝ infidelitate: vt hꝫ. j. Machab. ꝛ. ij. Iſta tamē

req̄ſitio dei magis iplēta fuit in apl'is ꝛ alijs credētibus d̄ iudayſmo: vt pꝫ Act. ij. ꝛ. iij. z Qui ꝛc. mala. ſ. pene. a Ipe rur. ad. vob ꝛc. qd̄ potiſſime iplerū ē in aptōe ianue celeſtis ꝑ xp̄m. b Animeq̄or eſto. h̄ ꝯn̄r ponit ꝯſolatio inducta ex ꝑſona dei. ꝛ ꝑ̄ fit mētio de captiuitatꝭ babylonice liberatōne. Scd̄o de ppl'i fidel' exultatōe: ibi. Exue te Hierl'm Circa ꝑmuȝ ponit ꝑ̄ aduerſarioꝝ punitio cū di. c Nocentes tibi ſcꝫ Chaldei d Peribūt ſbiecti ꝛ depſſi. Cetera patēt vſq̄ ibi. e Sic eñ gauiſa ē in tua ruina ſcꝫ gens chaldayca. f Sic ꝯtriſtabit in ſua deſolatōe ꝑ Cyꝝ ꝛ dariū: vt hꝫ Dañ. v g Ignis eñ ſuꝑueniet ei ab et̄no. ſ. diſpoſitus a deo ꝙ ē et̄nus: q̄ etiā oia futura ꝑuidit ab eterno.

G Babylō eñ que erat metropolis chaldeorum fuit incēſa ꝓ magna ꝑte ꝑ cyꝝ ꝛ Darium. h In lōgiturnis die. qꝛ nō fuit reedificata: ſꝫ magis poſtea hoībus inhabitabilis facta ꝓpter aīalia venenoſa ꝛ mōſtruoſa ſicut predixit Eſa xiij. Scd̄o ponitur captiuitatis liberatio cum di. j. 5. b. i Circūſpice Hieruſalem ad orientem ꝛc. inde eñ venit Cyrus ad deſtruendum Babyloniā: ꝛ ad dāduz ppl'o iudayco redeundi licentiā: ideo ſbdit. Ecce eñ veniunt filij tui ꝛc. ſequit

A k Ab oriente vſq̄ in occidentē. i. ab omni loco vbi fuerāt diſperſi: q̄ Cyrus q̄ fuit monarcha publicauit dictam licentiam ꝑ totum impium ſuum. vt habet. j. Eſdre. j. l In verbo ſancti gaudentes. i. in v̄bo dei qui eſt ſanctuſſā ctoꝝ: ꝛ ꝑ Eſaiam Hieremiā ꝛ alios ꝓphas ꝑdixerat hunc reditum in honorem dei: qui redeuntes edificauerunt templum in Hieruſalem ad honorē diuinum.

Capitulum. v.

Exue te Hieruſalem. Hic vltimo ſub nomine Hieruſalem inducit populus ad gaudium ꝛ exultationem cum di. a Exue te Hieruſalem ſtola luctus ꝛ vexatiōis. Mos eñ erat antiquitus ꝛ adhuc eſt in aliq̄bus terris aduerſitatis tempe veſtes lugubres accipe ꝛ redeunte ꝓſꝑitate illas deponere. ꝛ ſi in hac ꝑte te dirigat ſmo ad ſynagogā ꝓ tpe reditus captiuitatis Babylonice eſt ſmo hyꝑbolicus. ſi aūt ad eccl'az ē magis planus. ꝓpt qd̄ intendo lr̄az ſequi iſto mō referēdo ꝑtim ad temp⁹ gr̄e ꝛ ꝑtim ad tp̄s glorie. Iō ſbdit. b A deo tibi ē ſempiterna gl'a. q̄ ꝑ gr̄am h̄ inchoat ꝛ in patria ꝯſūmat.

R 5

c Circūdabit te deus diploy
d de iuſticie:et imponet mitrā
capiti tuo honoris eterni.
e Deus eñ oſtendet ſplendo
rem ſuum in te.qui ſub celo
f eſt. Nominabitur enim tibi
nomen tuum a deo in ſempi
ternum:pax iuſticie ꝛ honoꝛ
g pietatis. ⌊Exurge hieruſa-
h lem ꝛ ſta in excelſo:ꝛ circū-
ſpice ad oriētem:ꝛ vide col-
lectos filios tuos ab orien-
i te ſole vſqꝫ ad occidētem in
k ꝟbo ſācti gaudētes dei me
l moria. Exierunt eniȝ abs te
m pedibus ducti ab inimicis:
n adducet aūt illos dñs ad te
portatos in honorē ſicut fi-
o lios regni. Cōſtituit eñ ds
p hūiliare oēȝ mōtē excelſum
q ꝛ rupes ꝑhēnes ꝛ cōualles
r s replere ineq̄litatem terre vt
t v āmbulet iſrael diligēter in ho
x norē dei. Obūbrauerūt aūt
ſilue ꝛ omne lignum ſuauita
y tis iſrl' mandato dei. Addu
cet eniȝ ds iſrl' cū iocūditate
in lumie maieſtatis ſue cum
mia ꝛ iuſticia que eſt ex ipo.

Incipit epl'a quā miſit hie
remias ad iudeos q̄ captiui
erant in babylone:cui⁹ epl'e
ſcriptoꝛ fuit Baruch. ꝓpter
qđ adiūgit eius libro.

Capitulum VI

a PRopter pctā q̄ pecca-
b ſtis añ deuȝ abducemi
c ni in babyloniā captiui a
Nabuchodonoſoꝛ rege ba-
bylonioꝝ. Ingreſſi itaqꝫ in
babylonem eritis ibi annis
plurimis ꝛ tēpibus lōgis
vſqꝫ ad generationes ſeptē
c poſt hec āt educaȝ vos inde
d cū pace. ⌊Nūc aūt videbitis
in Babylonia deos aureos
ꝛ argenteos ꝛ lapideos ꝛ li
e f gneos in hūeris portari oſtē-
tantes metum gentib⁹. Vi
dete ḡ ne ꝛ vos ſiles efficia-
mini factis alienis ꝛ metua-
tis ꝛ met⁹ vos capiat in ip-

c Circūdabit te ds dyploide.q̄ ē veſtis militaris.ꝛ dr̄ a du
plo duplas q̄ſi duplex veſtis ꝑ quā intelligit duplex ſtola
gl'ie.ſ.aie ꝛ corpis. d Et iponet mitrā capiti ꝛc̄.qđ vide-
mus ipletū ꝛ pōtificib⁹ noui teſtamenti. e De⁹ eñ oñdet
ſplēdorē eternū in te ꝑ agnitōeȝ ꝟitatis euāgelice. f No
minabit ꝛc̄.in ſempi
ternū pax iuſticie vñ
de xpi reḡ dr̄ Eſa.ix.
Multiplicabit eius
impiū ꝛ pacis ei⁹ nō
B erit finis. g Exur
ge ꝛc̄. in excelſo.i. in
culmine ꝟtutis. h
Et circūſpice ad ori-
entē.i.ad xp̄m. De q̄
dr̄ Luce.j. Viſitauit
nos oriēs ex alto. i
F.4.5. In ꝟbo ſcti.i.xp̄i q̄ ē
ſctūſſctōꝝ Dañ.ix.
k Gaudētes dei me-
moria.apl'i eñ ꝛ alij
credētes in eccl'ia ꝑ-
mitius etiā in tormē
tis poſiti gaudebant
ex mēoria xp̄i Act.v
C Ibāt apo.gau.a cō.
q.d.ha.ſ.ꝓ no.hie.
cō.pa. l Exierunt
eñ abs te.i.a te.
m Pedib⁹ ducti.nā
freq̄nt ducebant ad
mortē nudis pedib⁹
vt ꝯdēnati. n Ad-
ducet ꝛc̄.portatos in
honorē. Nā aie eoꝝ
B portabant honorifi-
ce ab āgelis ad gl'iam
Dic āt Ad te:eo ꝙ ē
vna eccl'ia militās ꝛ
triūphans ſm dupli
cem ſtatum.ſ.ꝛ vie ꝛ
patrie.ꝛ ſic de vno ſtatu eccleſie rapti crudeliter portaban-
tur ad aliū ſtatū eccl'ie ab angelis honorifice. Pōt etiā to-
tum exponi de ſtatu vie ſm tempa diuerſa. Nam ep̄i q̄ tpe
ꝑmitiue eccl'e ꝑmi de eccl'ijs ad tormēta rapiebant:mō ad
ſuas eccl'ias a militibus ꝛ pſonis notabilibus in ꝑncipio
honorifice deportat. Ideo ſbdit o Conſtituit eñ ds.i.
diſpoſuit. p Humiliare omnem montē excelſum.i. tpa
porale dominium. Unde ꝛ Conſtantinus impatoꝛ exhibu-
it beato Silueſtro ſtratoris officium. q Et rupes ꝑhē
nes.i.reges q̄ꝝ regna diu durauerūt. r Et ꝯualles.i.in
fimos homines. s Replere ineq̄litatem terre.i.in vnā
eccl'am ꝯuenire in q̄ nō eſt acceptio pſonaꝝ. t Ut am
bulet iſrael.i.fidelis ppl's. v Diligenter in honorē dei
Ad hāc eñ diligentiam mouere debet equalitas dicta:qꝛ
magnus ſic̄ puus ꝓficere pōt in dei via. x Obumbra
uerūt aūt ſilue ꝛc̄.i.angeli ſancti ꝛ eccl'e miniſtri ſua ꝑſidē-
tia ꝯfortāt ꝛ dirigūt ppl'm in via dei:vt ſic ꝑueniat ad lu-
men gl'ie cū iocūditate. Iō ſbdit. y Adducet eñ ꝛc̄.
cū mia ꝛ iuſticia q̄ ſꝑ ſe ꝯcomitant in oībus opibus dei cui
eſt honoꝛ ꝛ gl'ia in ſecula ſeculoꝝ. Amē. Capl'm.vj.

PRopter pctā q̄ peccaſtis. Hec ē ſcđa ps ꝑncipalis
huius libri in q̄ ponit epl'a Hieremie ad iudeos q̄
captiui erāt in Babylone cuius ſcriptoꝛ fuit Ba-
ruch ꝓpter qđ adiungit ei⁹ libro. Et diuidit in tres partes
Nā ꝑ ponit huius captiuitatis cauſa. Scđo ꝓhibet ydola
tria ibi. Nūc aūt. Tercio ſbdit eius multiplex ignominia:
ibi. Nā ligna. Circa ꝑmū dr̄. a Propt pctā que pecca-
ſtis añ deū.i.in Hieriſm q̄ erat electa ad diuinū cultū. ꝛ eti
am in tēplo. Nā in plateis Hierl'm ꝛ in atrijs tēpli fuerūt
are edite. vt pȝ.iiij.Reg.ꝛ.ij.Paraly. b Abducemini in
babyloniā captiui. Ex quo videt ꝙ h̄ epl'a fuit ſcripta poſt
trāſmigratōȝ Ioachim ꝛ coꝝ q̄ cū eo ducti fuerūt in baby
lonē.iiij.Reg.xxiiij.ꝛ añ captiuitatē ḡnalē ſb rege Sede-
chia factā. ꝛ ſic Hieremias in hac epl'a loquit huic captiui-
tati ꝑ modū futuri. ſic̄ in epl'a miſſa trāſmigr̄tis cū Ioachiȝ
q̄ hr̄ Hiere.xxix.loq̄
tur ꝑ modum ꝑteriti
veruntñ h̄ epl'a ſcđa
nō fuit in babyloneȝ
miſſa doec poſt mor
tē Hieremie baruch
illā portauit ibidē:ꝛ
eā legit trāſmigr̄tis cū
Iechonia ꝛ captiui-
tatis cuȝ Sedechia.
c Uſqꝫ ad ḡnatōes
ſeptē.i. vſqꝫ ad ſeptē
decades ānoꝝ vt di-
cūt aliq̄ q̄ faciūt.lxx A
ānos.tñ eñ tempis
ſm cōiorē opinionē
fluxit a trāſmigratio
ne Ioachim vſqꝫ ad
reditū de babylone:
ſm tñ hebreos defi-
ciūt q̄tuoꝛ āni vł q̄n-
qꝫ vt infra videbitur
Sȝ h̄ dictū videt de
ficere ꝑ in h̄ ꝙ tp̄us
decē ānoꝝ cōputant Eſa.44.
ꝓ vna generatōe:qꝛ
puer.x. ānoꝝ genera
re nō pōt ſm cōmu-
nē curſuȝ nature. ſcri
ptura ꝟo loquit đ ge
neratōe ſm modum
nature ꝯſuetū. Scđo
qꝛ nō fuerūt ibi ſeptē
decades cōplete: vt
dictū ē ſm cōputati-
onē hebreoꝝ quā cō-
muniꝰ ſecutus ſuȝ. Et ideo videt mihi ꝙ tp̄s ſeptē gene-
rationū inchoandū ſit a trāſmigratiōe Iechonie:ꝛ termi-
nādū in reditu ppl'i de Babylone facta ꝑ Eſdrā. vt habet.j
Eſdre.vij.ꝛ.viij.q̄ facta fuit ſeptimo anno Darij ſm copu-
tationē quā in ꝑcedētibus libris ſecutus ſum tanqꝫ verio-
rem Dañ.ix.ꝛ in ꝑncipio libri Heſter. Hoc aūt tp̄s fuit cē-
tū triginta annoꝝ vel ad minus.cxx. Nā a trāſmigratione
Iechonie vſqꝫ ad captiuitatē Sedechie regis fluxerunt.xj
anni ꝛ inde vſqꝫ ad ꝑmū ānū mōarchie Cyri.lij.ꝛ inde vſqꝫ
ad Cābiſem ei⁹ filiū.iij.āni ſm hebreos. ſm alios āt hyſtori
ographos.xij.poſt Cyꝝ Cābiſes regnauit.viij.ānis ꝛ poſt
ip̄m Aſſuerus.xl.ꝛ poſt eū filius eius Darius alio nomie
Artaxerſes dictus.vij.ānis vſqꝫ ad miſſionē Eſdre cū po-
pulo in iudeam redeuntis. Anni ꝟo dicti ſimul iuncti faci
unt annos.cxx.cōputatis tñ tribus annis monarchie Cy-
ri. Cōputatis ꝟo.xij.faciunt annos.cxxx.vel.cxxix.in tan-
to ꝟo tempe bñ cōplent.vij.generatōes ſm curſum natu-
re inuenis ei.x.ꝛ.vij.annoꝝ.vel.xvj.pōt naturalit genera-
re. c Poſt h̄ aūt educā vos inde in pace.cum eſdre ſa-
cerdote. d Nūc aūt. Hic ꝯñr arcet ppl'us ab ydolatria
cum dr̄. Nunc ꝛc̄.deos aureos.i.ydola ꝛc̄. e In hume
ris ſacerdotum. f Portari oſtē.metū gētibus.i.ad incuti
endum eis timorē. Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ ſicut.j.
Regum.iiij.archa dñi ꝑ ſacerdotes fuit portata ad exerci-
tum ad incutiendum terrorem phyliſteis. ꝛ ſicut rege Frā
cie in exercitu exiſtente fiunt ꝓceſſiones Pariſius ꝛ alibi:
in q̄bus ex deuotōe portant ſanctoꝝ reliquie vt orōnibus
coꝝ rex ꝛ ſuus exercitus adiuuent ꝛ aduerſarij ꝯfundant
ꝛ ſic ꝓ ſalute regis Babylonis ydola portabant in ſacer-
dotuȝ humeris. Ideo ſbdit.

ſeptem ḡnatōes

g Viſa itaq; turba.babylonioꝝ. h De retro ⁊ ab añ. Nã in tali deportatõe aliq̃ ꝓcedebãt ⁊ aliq̃ ſeq̃bant ydola: ſic in ꝓceſſiõib⁹ xpianoꝝ aliq̃ p̄cedũt ⁊ aliq̃ ſequunt ſcõꝝ corpora. i Adorãtes deũ veꝝ. k Dicite in cor. vr̃is ſi in palã dicẽ nõ audet. qd̃ dĩ ꝓpt infirmos. l Te oportet adorari

ti. ſilr ydola q̃diu ſtãt in ꝓp̃ia forma nihil valẽt. nã ãt vt argẽtũ ⁊ auꝝ valʒ ad aliq̃s vſus. g Et ſic ⁊c. circũſepte ſũt ianue ne poſſit exire de carcẽ h Aut ſic ad ſep. addu. mor. Antiq̃t⁹ em̃ in ſepulcris potentiũ ponebant p̄cioſa ꝓpt qd̃ claudebant fortit ⁊ cũ diligẽtia ne a latronib⁹ rapent.

dñe. ⁊ nõ ydola vana
m Angel⁹ ãt me⁹ vobiſcũ ẽ. h dĩ in pſona domini ⁊ accipit de Exo. xxxiij. n Ipſe aũt exq̃. aĩas vr̃as. ó mãu illoꝝ q̃ vos opp̄mũt iniuſte ⁊ accipit h vbũ dñi de Gene. ix. o Nã ligna Hic p̄ñr ponit ydolatrie multiplex igñinia q̃ mult deductionib⁹ ɔcludit. ⁊ patebũt ptes ꝓſeq̃ndo. q̃ p̄ma deductio accipit ex eoꝝ fabricatione ⁊ ornamẽto cũ dĩ o Nã ligna ipoꝝ. aliq̃ dicũt ligua: eo q̃ poſt ſb̃dit. Et nõ pñt loq̃: ſʒ h nõ videt mihi. Nã imagines fabricãt ⁊ formant ore clauſo ⁊ ſic nõ apparet lingua: nec fit in eis: ⁊ q: ʒcio planiorẽ cũ dĩ. o Nã ligna ipoꝝ. i. ligna ex q̃bus fiũt ydola. p Polyta. ſupple ſunt q A fabro. ſcʒ ligñio r Ipſa ãt inaurata ⁊ inargẽtata deſup. s Falſa ſũt lʒ em̃ lignũ auꝝ ⁊ argẽtũ ⁊ hmõi q̃ ſunt mã ydoli ſint res vere nãles: tñ ad id qd̃ ſignat ydolum ex eis factũ falſa ſũt Jdõ dic̃ Aplus. j. ad Coꝝ. viij. q̃ ydolũ nihil ẽ in mũdo. ⁊ p h ettã pʒ qd̃ dĩ. s Falſa ſunt in pl̃ali. ptʒ q̃ in p̄ncipio vſus nõ ẽ lingua in ſingulari. t Et nõ pñt loq̃. q. d. ſi eẽnt veri dij poſſent loq̃.

B

a.44.b

g ſis. Viſa itaq; turba de re-
h tro ⁊ ab añ: adorantes dici-
i te in cordib⁹ vr̃is. Te opor
m tet adorari dñe. Angel⁹ aũt
n me⁹ vobiſcũ ẽ. Ipſe aũt exq̃-
o ram aĩas vr̃as. Nã ligna ip
p ſoꝝ polyta a fabro: ipa etiaʒ
r iaurata ⁊ iargẽtata falſa ſũt
t ⁊ nõ pñt loq̃. Et ſicut vgini
amanti ornamenta: ita acce-
pta auro fabricata ſũt. Coro
nas certe aureas habẽt ſup
x capita ſua dij illoꝝ vnde ſb-
trahũt ſacerdotes ab eis au
rum ⁊ argẽtum: ⁊ erogãt il-
lud in ſemetipis. Dãt aũt ⁊
ex ipo ꝓſtitut ⁊ meretrices
ornãt: ⁊ iteꝝ cũ cepint illõ a
meretricib⁹ ornant deos ſu-
y os. Hi autẽ nõ liberãtur ab
z erugine ⁊ tynea. Optis aũt
a illis veſte purpurea extẽgent
faciẽ ipoꝝ ꝓpter pulucrẽ do
m⁹ qui eſt plurim⁹ inter eos
Sceptꝝ aũt hʒ vt hõ ſicut iu
dex regiõis: q̃ in ſe peccãteʒ
b nõ iterficit. Hʒ etiaʒ in mãu
d gladiũ ⁊ ſecuri: ſe aũt de bel
lo ⁊ a latronib⁹ non liberat.
e Vñ vob notũ ſit: q: nõ ſunt
dij. Non q̃ reueremini eos.
f Sic eni vas hois ɔfractum
iutile efficit: tales ſũt ⁊ dij il
loꝝ. Cõſtitut illis in domo
oculi eoꝝ pleni ſunt pulucre
g a pedib⁹ introeuntiũ. Et ſi-
cut alicui qui regeʒ offendit

h circũſepte ſunt ianne: aut ſic
ad ſepulcꝝ adductum mor-
i tuum: ita tutant ſacerdotes
k oſtia clauſur ⁊ ſeris ne a la-
l tronib⁹ expoliẽt. Lucernas
accendunt illis: ⁊ q̃dẽ mul-
tas: ex q̃b⁹ nullã videre pñt
Sũt aũt ſic̃ trabes in domo
m Corda vo eoꝝ dicũt eligere
ſpẽtes q̃ õ tra ſũt: dũ come
dunt eos ⁊ veſtimentũ ipoꝝ
n ⁊ nõ ſentiũt. Nigre fiunt fa-
cies eoꝝ a fumo: q̃ in domo
o fit. Supra corp⁹ eorum ⁊ ſu
pra caput eorum volant no-
ctue ⁊ hyrundines: et aues
etiaʒ ſilr ⁊ catte. Vñ ſciatis
q: nõ ſũt dij. Ne q̃ timuerit
q eos auꝝ etiã qd̃ hñt ad ſpe-
r cimẽ niſi aliq̃s exterſerit eru
s ginẽ: nõ fulgebũt. Neq; eni
v dũ cõflarent ſentiebant. Ex
oĩ p̄cio empta ſunt in quib⁹
ſpũs nõ ẽ in ipis. Sine pe
dib⁹ in hũert portãt: oſtẽtã
y tes ignobilitatẽ ſuã hoibus
z Cõfundant etiã q̃ colunt ea
a Proptea ſi ceciderit i terrã
b a ſemetipis nõ ɔſurgunt: ne
d q; ſiq̃s eũ ſtatuerit rectum p
e ſemetipm ſtabit: ſʒ ſicut mor
f tuis humeri eoꝝ illis appo-
g nent. Hoſtias illoꝝ vendũt
h ſacerdotes ipoꝝ ⁊ abutunt:
i ſilr ⁊ mulieres eoꝝ decerpẽ
k tes: neq; infirmo: neq; men
l dicãti aliq̃d impetiunt: de ſa

i Jta tutãt ſa. oſtia tẽploꝝ. k Ne a latro. expolient ſcʒ ydola ab ornamẽtis ſuis p̄cioſis. l Lucernas accẽ. ⁊c. q. d. h fit inutilit ⁊ fruſtra.
m Corda eoꝝ ⁊c. aliqua em̃ ydola erãt interius terrea ⁊ exterius erea vel hmõi. ⁊ ſic ſerpẽtes q̃ terram comedũt Genes. iij. Terrã comedes cunctis dieb⁹ vite tue. interiora ydoloꝝ que erãt q̃ſi corda ipſorũ ɔſumebãt. n Nigre fiũt fa. ⁊c. ɔburebant em̃ ibi thura in veneratõneʒ ydoloꝝ ⁊ ex fumo aſcendente denigrabant facies eoꝝ o Supra ⁊c. noctue ⁊ hyrundines ⁊c. ſuas immundicias ibi facientes. Ex quibus cõcludit ſicut pus. Unde ſciatis q: nõ ſunt dij ⁊c.
q Auruʒ etiã. Hic cõſeq̃nt ponit tercia deductio ad idem: et incipit a deturpatõe ſue ſpecioſitatis cũʒ dĩ. q Auꝝ etiam qd̃ hñt ad ſpe. ẽ. i. ad decorẽ. r Niſi aliq̃s exter. eru. ſupex creſcentẽ. s Nõ fulgebũt: ſʒ magi obſcura erũt.
t Neq; em̃ duʒ cõfla. in fornace.
v Sentiebãt. q: nihil hñt vite. ⁊ iõ ſb̃dit. x Ex omni p̄cio ⁊c. oñtãtes. i. manifeſte oñdentes.

C

Eſa. 46. b.

v Et ſicut vgini amã. orna. ⁊c. ſic ydolis fiũt ornamenta ac ſi diligerent talia: cum tamen nihil poſſint diligere. Jdeo ſb̃dit. x Unde ſubtrahunt ſacerdotes. ſi em̃ eſſent dij vere diligentes talia nõ p̄mitterent ſibi ſbtrahi. y Nõ liberant ab erugine. i. rubigine q̃tum ad aurum ⁊ argentum ⁊ alia metalla ex quibus fiunt ydola. z Et tynea. q̃tum ad ligna ex q̃bus fiunt: ⁊ veſtes q̃bus operiunt que a vermibus corrodunt. a Exter. fã. ipoꝝ q: ydola nõ pñt ſe tergere. Cetera patent vſq; ibi. b Hʒ etiã. ſcʒ ydolũ. c Jn mãu gla. ⁊ ſe. ſic em̃ formabat ydolũ Martis q̃ dicebat ds belli. d Se ãt de bel. ⁊c. freq̃nter em̃ in ve. te. legit q̃ deuictis ydolatris recipiebant a victorib⁹ eoꝝ ydola. ⁊ ex p̄dict ɔcludit. e Vñ vo. no. ⁊c. ſ. q̃ in eis nihil ẽ numinis: nec eis ẽ aliqua reuerẽtia exhibenda. f Sic em̃. h ponit ſcd̃a deductio ad eãdẽ ɔcluſionẽ ⁊ accipit ex defectu vtilitatis cũ dĩ. Sic ⁊c. inutile efficit ad officiũ ꝓp̃iũ mã tñ aliq̃ñ valʒ vt fragmẽta cyphi argẽtei vl̃ bo

y Jgnobilitatẽ ſuã hominibus. p h em̃ q̃ portant ptʒ q̃ nõ habent vtutem greſſiuam. z Confundant etiam q̃ colunt ea. i. debent ɔfundi in ſemetipis colẽtes ſicut deos talia nullam vtutem habentia. a Propterea ſi ceciderint in terram. ex pondere materie. b A ſemetipis non ɔſurgunt. i. ꝓp̃ia vtute nõ pñt ſurgere. c Neq; ſiquis eum i. ydolum. d Statuerit rectum p ſemetipm ſtabit quod eſt minus. e Sed ſicut mortuis. i. nullam vtutẽ habentibus. f Humeri eoꝝ illis apponentur. id ẽ fulcimenta aliena quibus ſuſtentantur. g Hoſtias illoꝝ vendunt ſacerdotes. Nam ydola comedere non poſſunt ſibi oblata. h Et abutuntur. i. hoſtiarum precio. ad illicitos vſus vtuntur. i Similiter ⁊ mulieres eorum decerpentes. i. ſibi rapiẽtes de talibus hoſtijs ⁊ eaꝝ p̄cijs.
k Neq; infirmo ⁊c. impartiũt. i. de hmõi hoſtijs ydola indigentibus nihil largiri pñt. l De ſacrificijs eoꝝ fere et menſtruate. i. mulieres immunde.

m Cōtingūt.qd nō pmitterēt ſi eſſent vere dij. Jō ꝯclu-
dit. Sciētes itaqȝ ⁊c. n Unde enī. Hic ꝯſr ponit q̄rta de-
ductio ad eādē ꝯcluſionē ⁊.incipit a ſacerdotū cupiditate:
cū dr̄ p modū q̄ſtionis. Unde enī vocant dij.i.reputant.⁊ rñ-
det dicēs. o Quia mulieres defacili deceptibiles.

cipit q ſunt muti. f Offerūt illū ad bel.qd ē ydolū baby-
lonioꝝ Dan.xiiij. g Poſtulātes ab eo.i. ab ydolo.
h Loq.i.q mutus poſſet loq. i Quaſi poſſint ſentire.i.
poſtulatōes eoꝝ pcipe. k Qui nō hñt motū ſcȝ dij illoꝝ
vel ydola. l Et ipi ſcȝ chaldei. m Cū intellexerint ydo-
la nihil poſſe.

p Apponūt dijs ar-
gēteis ⁊c.oblatōes ⁊
mūera q̄ cedūt in v-
ſus ſacerdotuȝ. ⁊ ſic
aſſerunt ydola deos
eſſe ꝓpt lucꝝ. Jō ſb-
dit. q Et in do.eo-
rū.i.in delubris ydo-
loꝝ. r Sacerdotes
ſedēt.i. manēt. ſicut
Deut.j. Sediſtis in
cades multo tēpe.i.
māſiſtis: ſic ſacerdo-
B tes in tēplis ydoloꝝ
manebāt ad colligen-
dū pecuniā ⁊ oblati-
ones. s Hñtes tu-
ni.ſciſ.⁊ ca.⁊ bar.ra-
ſam.in ſignum mero-
ris ⁊ triſticie: vt qua-
ſi lugerēt ꝓ expiatio-
ne pctōꝝ offerentiuȝ
ydolis. ⁊ ideo ſbdit.
t Rugiūt aūt clamā-
tes ꝯ̄ deos ſuos.i. co-
rā ydolis.
Deut.25.d. v Sic in cena mor-
Eccs.5.a tui.i. facto pro mor-
tuo. Antiqtus enī ſu-
per ſepulcra d̄ nouo
mortuorum comede-
bāt laute ⁊ bibebant
⁊ poſtea exclamabāt
quaſi lugentes mor-
tuos: ſic ſacerdotes
ydoloꝝ de ſacrificijs
⁊ oblatōnibus laute
viuebant ⁊ eiulantes
exclamabant coram
ydolis: quaſi ſatiſfa-
cientes ꝓ offerentiū
peccatis.
x Veſtimēta eoꝝ
aufe.ſacer. vt mulie-
res decepte de nouo
offerant nouas ve-
ſtes. ⁊ h̄ ad ſacerdo-
tum lucꝝ. Jō ſbdit.
y Et veſtiūt vxores
ſuas.d̄ veſtibꝰ amotꝭ
ab ydolis. Conſeq̄nt
oñdit ydoloꝝ impo-
tentia in multis exemplis cum dr̄.

crificijs eoꝝ fetet menſtrua
m te ꝯtingunt. Scientes itaqȝ
ex his qꝛ nō ſunt dij ne time-
n atis eos. Unde enī vocant
o p dij. quia mulieres apponūt
dijs argenteis ⁊ aureis ⁊ li-
q gneis: ⁊ i domibꝰ eoꝝ ſacer-
r s dotes ſedēt hñtes tunicas
ſciſſas ⁊ capita ⁊ barbam ra-
t ſaȝ: q̄ꝝ capita nuda ſūt. Ru-
giūt autē clamātes ꝯ̄ deos
v ſuos ſicut in cena mortui.
x Veſtimenta eoꝝ auferūt ſa-
y cerdotes: ⁊ veſtiunt vxores
a ſuas et filios ſuos. Neqȝ ſi
qd mali patiunt ab aliq̄ ne-
qȝ ſiqd boni poterūt retribu-
ere neqȝ regē ꝯſtituē pñt ne-
qȝ auferre. Similr neqȝ dare
diuitias pñt: neqȝ maluȝ re-
tribuere. Siqs illi votū vo-
uerit ⁊ non reddiderit neqȝ
hoc reqrunt. Hoiem a mor-
te nō liberāt: neqȝ infirmuȝ
a potēte ori eripiunt. Hoieȝ
cecū ad viſum nō reſtituunt
de neceſſitate hoiem nō libe-
rabūt. Vidue nō miſerebūt
neqȝ orphanis benefacient
b Lapidibꝰ de mōte ſiles ſūt
dij illorum lignei ⁊ lapidei ⁊
aurei ⁊ argētei. Qui aūt co-
lūt ea ꝯfundent. Quō ergo
eſtimandum eſt aut dicen-
c dū illos eſſe deos? Adhuc
enī ipis chaldeis nō hono-
d e rantibꝰ ea qui cū audierint
f mutum nō poſſe loqui offe-
g runt illud ad Bel: poſtulan-

h i tes ab eo loq: quaſi poſſint
k l ſentire: q̄ non hñt motum et
m n ipi cū intellexerint: relinq̄nt
ea. Senſum enī non hñt ipi
a dij illoꝝ. Mulieres autē cir-
cūdate funibꝰ in vijs ſedent
b ſuccēdentes oſſa oliuarum.
Cum aūt aliq̄ ex ipis abſtra-
cta ab aliq̄ trāſeūte dormie-
rit cū eo ꝓxie ſue exprobrat
q ea nō ſit digna hita ſic ip-
ſa: neqȝ funis eiꝰ diruptꝰ ſit.
Oia aūt q̄ illis fiūt falſa ſūt.
Quō eſtimandū aut dicēdū
c eſt illos eſſe deos? A fabris
aūt ⁊ ab aurificibꝰ facta ſunt
d Nihil aliud erunt niſi id qd
e volunt eē ſacerdotes. Auri-
fices etiā ipi q̄ ea faciunt nō
ſūt multi tpis. Nūqd ergo pñt
ea q̄ fabricata ſūt ab ipis eſ-
f ſe dij? Reliq̄runt aūt falſa ⁊
g opprobrium poſtea futuris
h Nā cū ſupuenerit illis pliū
i et mala: cogitāt ſacerdotes
vbi ſe abſcondant cum illis
Quō ergo ſentiri debeant: qm̄
dij ſūt q̄ nec de bello ſe libe-
rāt: neqȝ de malis ſe eripiūt
Nam cum ſint lignea ⁊ lapi-
dea et inaurata et inargenta-
k ta ſcietur poſtea: qꝛ falſa ſūt
ab vniuerſis gentibꝰ ⁊ regi-
bꝰ q̄ manifeſta ſūt: q̄ nō ſunt
dij: ſed opa manuū hoium ⁊
nullū opꝰ dei cū illis. Unde ergo
notū ē: qꝛ nō ſūt dij: ſed opa ma-
nuū hoium: ⁊ nullū dei opꝰ
l in ipis eſt. Regē regiōi nō

n Relinquēt ea. ip-
ſa vilipēdendo. q.d.
multo fortiꝰ filij iſrl
q̄bus ſpāliter ꝓhibi-
tum eſt ydolatria de-
bent ea ꝯtēnere E
a Mulieres auteȝ
Hic ponit modꝰ lu-
xurie ex quo ꝯtemnē-
da ſunt ydola. Muli-
eres enī fune cinge-
bant ſe ſupius q̄ſi li-
gate aliquo magno
crimine: ſedentes in
via p quā tranſibant
hoies ꝓcedentes ad
ydola. ⁊ qñ aliqs eo-
rum tranſiens trahe-
bat vnam illaꝝ ex vi-
am ⁊ ꝑſcindens eius
funem carnaliter co-
gnoſcebat eā. illa re-
putabat ſe liberam a
crimine cōmiſſo cre-
dēs q ydolū miſiſſet
illū vir in ſignū libe-
ratōis ſue: ⁊ rediens
ad ſociā exprobrat ei
q ſi fuerat digna ſic
ab ydolo viſitari. ⁊ h̄
eſt qd dr̄. a Mulie-
res aūt. ⁊ pȝ ex dictꝭ
lrā h̄ excepto.
b Succēdētes oſſa
⁊c. ſm illiꝰ ydoli ritū
ꝓpt qd in fine ꝯclu-
dit. Quō eſtimāduȝ
⁊c. c A fabris aūt
Hic ponit deductio
ſexta que accipit ab
ydoloꝝ impotentia.
nā eſſe eoꝝ ab hoibꝰ
depēdet. Jō dr̄. A fa-
bris aūt ⁊ ab aurifici-
bus facta ſūt tāqȝ ali-
qd minꝰ ipis: qꝛ cā ef- F
fectiua potior ē ſuo
effectu. d Nihil
aliud ⁊c. q̄ formā ⁊ fi-
gurā ydoli fiendi tra-
dūt artifici. e Au-
rifices ⁊c. nō ſūt multi tpis.i.expti in ſapia. iuuenes enī acu-
tiꝰ vidētes ⁊ agiliꝰ opātes talia pñt meliꝰ fabricare q̄ſ ſenes
f Reliq̄rūt ⁊c.i.artifices ydoloꝝ reliq̄rūt poſteris ydola
q̄ ſūt falſa: qꝛ nihil ſūt q̄tū ad id qd repñtāt. vt dictū eſt.ſ.
g Et opprobriū. qꝛ cū pcipit falſitas ydoloꝝ iproperat colē-
tibꝰ cultꝰ eoꝝ. h Nā cū ſu.⁊c. ab aduerſarijs. i Cogi-
tāt ⁊c. abſcōdāt cū illi. ⁊ ſic ꝯfitent facto q dij eoꝝ ipotētes
ſūt ad ſaluādū. nā cū ſint lignea ⁊c. ſeq̄t. k Sciet pꝰ ea ⁊c.
h̄ videt eſſe ꝓphetia de tpe xpi in q̄ p orbē deiecta ſūt ydo-
la p p̄dicatōneȝ aploꝝ. ⁊ alioꝝ xpi diſcipuloꝝ. Jō ꝯcludit.
Unde ergo notū ⁊c. l Regē regioni. Hic ponit deductio ſe-
ptima ad idem. ⁊ accipit ex opibus diuinis q̄ nō apparent
in ydolis ſȝ magis ꝯ̄riū. Jō dicit. l Regē regioni non
ſuſcitant. quod eſt ꝓpriū dei a quo eſt oīs ptās terrena.

a Neqȝ ſiqd mali patiunt ⁊c. ⁊ pȝ lrā vſqȝ ibi.
b Lapidibꝰ de mōte ſiles ſunt q̄ inde mouere ſe nō pñt:
neqȝ aliqd agē. iō ꝯcludit in fine. Quō ergo eſtimā ⁊c.
c Adhuc enī. Hic ponit deductio q̄nta ad idē. ⁊ incipit a
chaldeoꝝ vilipēſiōe q̄ cū eēnt cltores illoꝝ ydoloꝝ. tñ qñ ñ
hēbant intentum vilipendebāt ea. ⁊ h̄ eſt qd dr̄.
c Adhuc enī ipis chal. nō ho. ea.i. vilipendētibus. minus
enī dicēdo plus ſignificat. d Qui ſcȝ chaldei e Cum
audie. mu. nō poſ. loqui.i. pcipiunt ſicut Exod.xx. Pplus
videbat voces. Jbi enī accipit videre ꝓ audire. Hic econ-
uerſo audire ꝓ videre. cognoſcit enī hō eſſe mutus p ſigna
que facit. Pōt etiā h̄ accipi audire ꝓprie: qꝛ muti aliqñ ꝓ-
ferūt voces inarticulatas tamen. ⁊ ſic p auditum aliqñ per

m Neqꝫ plu.ho.dabūt.ſic fac̄ ds. n Judiciū q̄ꝫ nō diſcernēt.q2 diſcretōeꝫ nō hn̄t:⁊ tn̄ h̄ ē dei ꝓpriū:cū ſit verus iudex oiuꝫ o Nihil pn̄t ſic cor.imo min⁹q2 cornicule pn̄t fugē pīculū iminēs:nō āt ſic ydola.Jō ſb̄dit. p Etem̄ cū inci.ignis ⁊c̄.⁊ pꝫ lr̄a.ꝓpt̄ qd̄ ꝯcludit. q Quō ḡ eſtimēdū ⁊c̄.q.d. nullo mō r

⁊ retroceſſionē ei⁹ Ezechie tēpe. d Gētib⁹ nō oñ.ſic ds le ḡit feciſſe:⁊ nō ſolū deficiūt ab opib⁹ dei ſꝫ etiā creature.io ſb̄dit. e Neqꝫ vt ſol lu.p die. f Neqꝫ illuminabūt vt luna p noctē.⁊ nō ſolū deficiūt ab opib⁹ creature ſupio:is:ſꝫ etiā inferioris.Jō ſb̄dit. g Beſtie ⁊c̄.fugē ſb tectū.ꝓpt̄ iminēs tēpeſtatis pīculuꝫ qd̄ nō pn̄t facē dij gētiū.Jō ꝯcludit Nullo itaqꝫ mō ⁊c̄.

Nō a furibus.h̄ ponit̄ deductio octaua q̄ accipit̄ ex ipotētia reſiſtēdi iniurijs cuꝫ dī.Nō a furib⁹ q̄ aliena rapiūt in occ'to. s Neqꝫ latro.q̄ h̄ faciūt in māifeſto. t Se liberabūt dij ⁊c̄. ex q̄ pꝫ eoꝝ ipotētia Jō ſb̄dit. v Quibus iniq̄.i.fures ⁊ latrones. x Fortiores ſunt expoliando ydola.Jō ſb̄dit.Aurū ⁊ argentū ⁊c̄.⁊ pꝫ Cōſeq̄nt̄ oñdit ꝙ creature q̄ nō reputant̄ dij ſunt melioris ꝯditionis cū dī. y Jta qꝫ ⁊c̄.oſtentātē v̄tutē ſuā p effectū in ſb̄ditis ſuis. ꝫ Aut vas in domo vtile ad aliqd̄ op⁹:vt patella cyphus ⁊ hmōi. a Jn q̄ gl'iat̄ q̄ poſſidꝫ illd̄.hn̄s inde aliquā vtilitatē. b Vl oſtium ⁊c̄.in pace ſūt.i.in q̄ete vel ſomno:q2 tūc clauſuꝫ ē ad tutādū q̄eſcētes. c Sol q̄dem ⁊ luna ⁊c̄.ſuo ſplēdore ſunt hoib⁹ vtilia. d Et emiſſa a deo. e Ad vtilitates obaudiūt.q2 ſuos curſus ſm ordinationē dei ꝑficiūt ⁊ vtilitates hoībus inde ꝓueniūt. f Jd ipm āt ⁊ ſpūs.i.vēt⁹. g Jn oī regione ſpirat.i.pflat. h Et nubes.ſilr̄ ꝑficiūt curſum ſuum p aerē.ſm dei ordinatōeꝫ. i Jgnis etiā miſſus

G deſup in imp̄ſſionib⁹ igneis ſcꝫ in ydol' ſb̄deſcendit ⁊ in fulgure. k Facit qd̄ p̄ceptum ē ei.q2 totum ꝓcedit ex ordinatione dei.

m ſuſcitant neqꝫ pluuiam ho-
n minibus dabunt. Judiciuꝫ
quoqꝫ non diſcernent:neqꝫ
regiones liberabunt ab iniu
o ria q2 nihil poſſunt ſicut cor
niculeinter mediū celi ⁊ ter
p re. Etem̄ cuꝫ inciderit ignis
in domum deoꝝ ligneorū ⁊
argēteoꝝ ⁊ aureoꝝ:ſacerdo
tes q̄dem ipoꝝ fugient ⁊ li-
berabunt̄:ipi vero ſicut tra/
bes in medio comburentur
Regi autem ⁊ bello non re-
q ſiſtent. Quomodo ergo eſti
mandum eſt aut recipiendū
r quia dij ſunt. Non a furi-
s t bus neqꝫ a latronibus ſe li-
berabūt dij lignei ⁊ lapidei
v ⁊ inaurati ⁊ inargentati qui
x bus iniq̄ fortiores ſunt. Au
rum ⁊ argentum ⁊ veſtimen
tum quo opti ſunt auferent
illis ⁊ abibunt:nec ſibi auxi
y lium ferent. Jtaqꝫ melius ē
eſſe regem oſtentantem vir-
ꝫ tutem ſuam:aut vas in do-
a mo vtile:in quo gloriat̄ qui
b poſſidet illud vel oſtium in
domo quod cuſtodit q̄ in pa
c ce ſunt q̄ꝫ falſi dij. Sol qui-
dem ⁊ luna ac ſydera cū ſint
d e ſplendida ⁊ emiſſa ad vtili-
tates obaudiunt ſimiliter ⁊
fulgur cum apparuerit ꝑſpi
f cuum eſt. Jdipm aūt ⁊ ſpūs
g h in omni regione ſpirat ⁊ nu/
bes q̄bus cum imperatū fu-
erit a deo pambulare in vni
uerſum orbē ꝑficiunt qd̄ im
i peratum eſt eis. Jgnis etiā
miſſus deſuper vt conſumat

k montes ⁊ ſiluas facit quod
l preceptum eſt ei. Hec auteꝫ
m n neqꝫ ſpeciebus neqꝫ virtuti
bus vni eorum ſimilia ſunt.
Unde neqꝫ eſtimandum eſt
neqꝫ dicendum illos eſſe de
o os quando non poſſunt ne-
p qꝫ iudiciū iudicare neqꝫ q̄c-
q q̄ꝫ facere hominibus. Sciē-
tes itaqꝫ quia nō ſunt dij.ne
a ergo timueritis eos. Neqꝫ
b em̄ regibus maledicēt:neqꝫ
c bn̄dicent. Signa em̄ in celo
d e gentibus non oſtendūt:ne-
f qꝫ vt ſol lucebunt:neqꝫ illu-
g minabūt vt luna. Beſtie me
liores ſunt illis que poſſunt
fugere ſub tectum ac prodeſ
ſe ſibi. Nullo itaqꝫ modo no
bis eſt manifeſtum:quia ſūt
dij:propter quod ne timea-
h tis eos. Nam ſicut in cucu/
i merario:formido nihil cu-
ſtodit:ita ſunt dij illorum li
gnei ⁊ argentei et inaurati.
k Eodeꝫ modo ⁊ in horto ſpi
na alba:ſupra quam omnis
l auis ſedet. Similiter ⁊ mor
m tuo proiecto in tenebris ſi-
miles ſunt dij illoruꝫ lignei
n ⁊ inaurati et inargentati. A
o purpura quoqꝫ et marmore
p que ſupra illos teneant:ſci-
q etis itaqꝫ quia ſunt dij. Jp-
r ſi etiam poſtremo comedū-
s tur:et erunt opprobrium in
t regione. Melior eſt igit̄ ho
mo iuſtus qui non habet ſi-
v mulachra:naꝫ erit longe ab
opprobrijs.

Explicit liber Baruch

h Nā ſic. Hic ponitur deductio decima ⁊ accipit̄ ex cōpatōe ydoloꝝ rebus nulluꝫ hn̄tibus effectū cum dī. Nā ſic in cucumerario formido.Gallice reſpouentail. i Nihil cuſto. Nā aues videntes ꝙ nullum habeāt motum ſedēt ſup caput eius abſqꝫ timore:ita ſunt dij illoꝝ nullā penitus hn̄tes v̄tutē. k Eodē mō ⁊ in horto alba ſpina.nihil facit ad cuſtodiā horti. l Similiter ⁊ mortuo proiecto in tenebris.i. inhumato. m Similes ſunt dij illoꝝ.q2 nihil pl⁹ pn̄t q̄ꝫ corpus mortuum in terra ſepultum n A purpura quoqꝫ qua induunt̄ ydola. o Et marmore.ſ.ſimili illi vn̄ fiūt ydola.Ex eodē em̄ marmore aliqn̄ de vna pte fit ydolū. ⁊ de alia ſternit̄ platea ꝓpt̄ lutum euitādum. p Que ſupra illos tene.ſupple nō apparet aliq̄.i. nō appareꝫ rō q̄re ydola ſint ſuperiora vel melioris ꝯditōnis q̄ꝫ purpura qua veſtiunt̄.vl̄ marmor vn̄ formant̄: ex quo ꝯcludit̄. Sciet̄ vtiqꝫ q2 nō ſunt dij. q Jpi etiam ſcꝫ dij ydolatraꝝ r Poſtremo cōmedunt̄.quod duplicit̄ intelligit̄. Uno mō: q2 a latrōibus ſeu raptoribus vendunt̄: ⁊ ſic p̄cium eoꝝ comedit̄. Alio mō:q2 poſt longam durationem a vermibus corrodunt̄:ſi ſint lignea ⁊ a rubigine ꝯſumunt̄:ſi ſint metallica ⁊ ab hoſtibus ꝯfringunt̄ ſi lapidea: s Et erūt opprobrium.colentibus ipa.Cōcludit ergo. t Melior eſt igit̄ homo iuſtus q̄ꝫ colentes ydola.⁊ ſb̄dit rō. v Nā lōge erit ab opprobrijs q̄ ſūt inferenda ydolatris.⁊ minus dicendo ſignat maius. Nā homo iuſtus nō ſolū debet eſſe lōge ab opprobrijs ſꝫ etiā honorabilis corā deo ⁊ angelis. Qui in trinitate ꝑfecta viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

l Hec autem ſcꝫ ydola. m Neqꝫ ſpeciebus.i. formis viſibilibus. n Neqꝫ virtutibus ad aliq̄d agenduꝫ vni eoꝝ ſimilia ſunt. Jdeo ꝯcludit̄. Unde neqꝫ eſtimandū ē ⁊c̄
o Qn̄ nō pn̄t neqꝫ iudicium iudicare.diſcernendo.
p Nec q̄cq̄ꝫ fa.inferendo vel ſentiendo.
q Scientes itaqꝫ nō ſunt dij.q2 nō apparet in eis virtus aliqua.nec p ꝯſequens in aliquo ſunt timendi.
a Neqꝫ em̄ regibus. Hic ponit̄ deductio nona que accipit̄ ex defectu diuine ꝓprietatis cum dī. Neqꝫ em̄ regibus maledicent.ſ.malis. b Neqꝫ bn̄dicēt.bonis qd̄ ē ꝓpriū dei. c Signa em̄ in celo.vt ſtationem ſolis ſub Joſue,

Explicit poſtilla
ſuper Baruch.

Incipit expoſitio ꝓlogi in librum Ezechielis ꝓphe.

a Ezechiel ꝓpha ⁊c̄. Iſte ꝓlogus diuidit̄ in quin
q̄ ꝑticulas. In pⁱma oſ̄dit̄ qbꝰ ꝓphia ſꝫ tra-
dit̄. vel qbꝰ ꝓpha in iſto libro loquit̄ ibi. Eze-
chiel ꝓpha ⁊c̄. In ſc̄da deſcribunt̄ ꝓphie tp̄s
⁊ locꝰ
⁊ loq̄ndi modꝰ. Tp̄s
āt deſcribit̄ tripl'r. p̄
ꝑ etatem ꝓphe ibi.
Triceſimo āt etatis
ſue anno. Sc̄do ꝑ ca
ptiuitatē ibi. Et ca-
4.Reg.24.D. ptiuitat' q̄nto. tercio
q2 ꝓphauit ſim̄ tp̄e
cū Hieremia. vñ dr̄
ħ. Et eodē tp̄e ⁊c̄. Lo
cus tāgit̄ cum dr̄ In
chaldea ⁊c̄. Modus
loq̄ndi cū dr̄ Sermo
eiꝰ nec ſat' diſtus ⁊c̄
In tercia pte cōmē-
dat̄ a dignitate ⁊ a ſ-
monis ꝓfunditate.
Dignitas notat̄ cū
dr̄ Sacerdoſ ⁊c̄. Ser
mōis ꝓfunditas no-
tat̄ ibi. Principia vo
luminis ⁊c̄. In q̄rta
pte inſinuat Hiero.
q̄re trāſtulit librum
iſtū. ſ. ꝓpter varieta-
tū trāſlationū a veri
tate hebrayca diſcre
pātium ibi. Sꝫ ⁊ vul
gata eius editio ⁊c̄.
In q̄nta inuitat pau
lam ⁊ Euſtochiū ut
trāſlationem iſtam legant docens q̄liter ſb̄ſannantes emu
los confundant ibi. Legite igitur ⁊ hunc librum ⁊c̄. His vi
ſis l'fe inſiſtamus. b Cum Ioachim rege iuda. iiij. Re
gum. xxiiij. Trāſtulit quoqꝫ Ioachim in Babylonem ⁊c̄.
Ibidem p̄ponit̄ de ceteris captiuis q̄ de Hieruſalem trāſ
lati ſunt in Babylonem. c Penitentibus ꝙ ad Hiere-
mie vaticinium. i. ꝓphetiam dicentis Hieremie. j. Venient
⁊ ponent vnuſquiſqꝫ ſolium ſuum in introitu portaꝝ Hie-
ruſalem ⁊c̄. Item. xxj. Poſui faciem meam ſup ciuitatem
hāc in malum ⁊ non in bonum ait dominus. In manu re-
gis Babylonis dabit̄ ⁊ exuret eam igni. Et p̄ponit̄ ibidem
q̄ habitauerit in vrbe hac morietur gladio fame ⁊ peſte. Qui
autem fugerit. ad chaldeos qui obſident vos viuet. Idem
xxxviij. a. Quicunqꝫ māſerit in ciuitate hac morietur gladio
fame ⁊ peſte. q̄ autem ꝓfugerit ad chaldeos viuet. ⁊ ſequit̄
Tradendo tradet̄ ciuitas ħ in manus exercitus regis Ba
bylonis ⁊c̄. Propt̄ huiuſmōi ꝓphetias territus Ioachin
rex iuda tradidit ſe ⁊ ſuos regi Babylonis oppugnāti Hie
ruſalē: ⁊ ipſe trāſtulit eos in Babylonē. ſicut legit̄. iiij. Re
gū. xxiiij. q2 rex Babylonis nō tūc deſtruxit Hierl'm: ſꝫ cō
ſtituit ibi regē Sedechiā. Penitebant iſti ꝙ ad Hieremie ſe
vaticinium ſe vltro aduerſarijs tradidiſſent cum rege Ioa
chim. d Cum viderent adhuc vrbem Hieroſolymā ſta
re Sedechia regnante.

e Quā ille caſuram eſſe p̄dixerat vt ſupradictum eſt. ⁊ tñ
tota ꝓphetia eius verificata eſt. ſicut p3. iiij. Regum. xxiiij.
Iſti erāt iudei de quibus dicebat Sedechias Hiere. xxx-
viij. Sollicitus ſum ꝓpter iudeos qui tranſfugerūt ad chal
deos: ne forte tradar in manus eoꝝ ⁊ illudāt mihi.

f Exorſus eſt. i. incepit. In p̄cedenti ꝓlogo in Hieremiā
inuenies vnde dr̄ exorſus.

g Ad concaptiuos loqui. id eſt prophetare cum captiuis
ſicut patet in principio libri vbi dicitur. Cum eſſem in me-
dio captiuorum ⁊c̄. h Et eodem tempore ⁊c̄. propheta-

f lxxv

Incipit ꝓlogus in Ezechielem ꝓphetam.

a Ezechiel prophe-
b ta cum Ioachim
rege iuda capti-
uus ductus eſt in
babylonem ibiqꝫ his qui cū
eo captiui fuerant propheta
c uit penitentibus ꝙ ad Hie-
remie vaticiniū ſe vltro ab
d aduerſarijs tradidiſſent cū
viderent adhuc vrbem Hie
e roſolymam ſtare: quam ille
caſuram eſſe p̄dixerat. Tri-
ceſimo autem etatis ſue an
f no ⁊ captiuitatis quinto ex-
g orſus eſt ad concaptiuos lo
h i qui. Et eodem tempore licꝫ
k poſterior hic in chaldea: hie
remias in iudea propheta-
uerunt. Sermo eius nec ſa-
l tis diſertus: nec admodum
ruſticus eſt: ſꝫ ex vtroqꝫ me-
dio temperatus Sacerdos
⁊ ipſe fuit ſicut Hieremias
m n principia voluminis: et fi-
nem magnis habens obſcu
o ritatibus inuoluta. Sed et
p vulgata eius editio nō mul
q tū diſtat ab hebrayco. Vn
r de ſatis miror quid cauſe ex
titerit: vt ſi eoſdem in vni-
s uerſis libris habemꝰ inter-
pretes in alijs eadem: in a-
lijs diuerſa tranſtulerint.
Legite igitur et hunc iuxta
tranſlationem noſtram quo
t v niam per cola ſcriptus ⁊ co
mata manifeſtiorem legē-
tibus ſenſum tribuit: Si au
x y tem amici mei: ⁊ hūc ſubſan
z nauerit dicite eis ꝙ nēo eoſ
a cōpellat vt ſcribāt. Sꝫ vere
b c or ne illō eis eueniat qd̄ gre
d e ce ſignificantius dicitur: vt

uerunt. ipſe ⁊ Hieremias id eſt contemporanei fuerūt in ꝓ
phetādo ſicut de ſcholari qui fuit Pariſius in ſcholis per
quadraginta annos: ⁊ de alio ſcholari qui tantum per tres
annos cum eo ſtuduit dicitur ꝙ ſunt contemporanei in ſtu
dio: non quia in toto: ſed quia in aliqua parte temporis con-
uenerunt.

i Licet poſterior. Ecce ſucceſſio q̄tuꝫ ad ꝓphie exordium.

k Hic in chaldea Hieremias in iudea ecce varietas locoꝝ
xxv. Hieremie inuenies quot annis p̄ceſſit Hieremias in
ꝓphetia.

l Admodum. id eſt valde.

m Principia voluminis. ſ. primū capitulum.

n Et finem ſ. xvltima nouem capitula vide gloſam poſitaꝫ
ſupra circa p̄ncipiū p̄cedētis ꝓlogi.

o Sed ⁊ vulgata eius editio. id ē trāſlatio que fuit inuen-
ta Hieroſolymis cuius auctor ignorat̄

p Nō multū. tñ in aliq̄bus.

q Diſtat ab hebray co. i. ab hebrayca ve-
ritate. ⁊ nō ſolū iſta trāſlatio diſtat: ſꝫ eti-
am alie que ſibijnuicem aduerſant̄. vnde miratur Hiero
nymus dicens.

r Unde ſatis miror quid cauſe extiterit. eadem que habꝫ
hebrayca veritas.

s In alijs. diuerſa ab hebrayca veritate.

t Per cola. i. ꝑ maiores orōnis deciſiones vel clauſulas
vt Eſa. j. Dereliquerunt dominum: blaſphemauerunt ſan-
ctum iſrael: abalienati ſunt retrorſum.

v Et comata. id eſt minores deciſiones quarum ſingu-
le clauſule parum valent per ſe: ſed omnes ſimul collecte
integrum ſenſum reddunt: vt Eſaie primo. Ve genti pec-
catrici: populo graui iniquitate: ſemini nequam filijs ſce-
leratis. In prologo ſuper Eſaiam inuenies plenius de co-
lis ⁊ comatibus.

x Amici mei. id eſt inimici. Ironia eſt: que eſt ſententia
ꝓnunciationi contrarium habens intellectum.

y Subſannauerint. Subſannare eſt rugato ⁊ contracto
ſeu diſtorto naſo irridere. vide in opuſculo de expoſitione
vocabuloꝝ byblie. z Dicite eis ꝙ nemo eos compel
lat vt ſcribant. id eſt vt aliqua ſcripta faciant ſicut vos me
cogitis ad ſcribendum: ⁊ ita contempti confundentur. vel
ſm aliam litteram. Dicite eis ꝙ nemo eos compellat vt
ſcripta mea legant. Et iſta l'a magis videtur concordare
cum ſequētibus. vnde dicit.

a Sed vereor ⁊c̄. quaſi diceret. Nemo eos compellit ad
legendum ſcripta mea que ita ſb̄ſannāt. Sꝫ vereor. i. timeo

b Ne illud eis. ſponte legentibus.

c Eueniat. i. contingat.

d Quod grece ſignificatiuus dicitur in deteſtationem
talium q̄ꝫ latine. Quia apud grecos verbum eſt vſitatum.
⁊ maxime deteſtationis expreſſiuum. Vel ſignificantius
id eſt valde ſignificatiue: quia maximam deteſtationem
ſignat.

e Ut vocentur ſagolidori. i. maledicta comedentes. id eſt

ſncorporantes ſibi ea de quibus prius maledixerunt de- detrahendo. Quidem exponunt ſic. Fagin grece idem eſt quod comedere. lidoros idem eſt quod maledictum. Inde fagolidori dicuntur detractores quaſi maledicta vel maledictões comedentes: quia nihil aliud videntur habere in ore nihil aliud maſticare: niſi maledictas detractiões.

h vocentur fagolidori: hoc eſt i manducantes ſenecias.

h Hoc ẽ. apud nos i Manducantes ſenecias. quaſi diceret. Nos latini vocamus mãducantes ſenecias qui apud grecos emphatice fagolidori nuncupantur.

Explicit prologus.

Senecia ſm Pap. grecum eſt quod latine dr̃ belua: immundum animal. Hanc eñ phyſiologus dic̃ aliquãdo marem aliquãdo feminam: ꝛ quia eſt animal immundũ emphatice ponit̃ h̃ ꝓ immundicia. ꝛ eſt ſenſus. i Manducantes ſenecias. id eſt quod vnus detrahendo euomit alius audiẽdo deglutit ꝛ ita in hmõi imũdicijs delectãt̃ ſic̃ famelici delectãt̃ in comedẽdo ſm Huguį. h̃ ſenecio ſenecionis dr̃ aliq̃ſtulũ ſenex. ꝛ inde h̃ ſenecia dr̃ pilatura labiorum vel labium ſenis. vel illud rubeum quod eſt ſb̃ aure piſcis. vel quod diſcernit̃ vtrum ſit recens aut non. Dicunt̃ ergo manducantes ſenecias id eſt pilaturas illas que valde immunde ſunt. vel ſenecias. id eſt labia ſicut q̃s ex indignatõe ꝛ ira corrodit labia ſua. Vel ſenecias id eſt illuſas piſcium que nihil valẽt ꝛ cito putreſiũt p̱ quas detractões inutiles ꝛ fetide deſignant̃. Alij dicunt ꝙ ſenecie dicunt̃ ſaliue defluẽtes per genas ſenis quas pre ſenectute retinere nõ põt. ſʒ eas emittit per molares dẽtes qui canini id ẽ detractorij dicunt̃: quod cõuenit inuidis. de quorũ molaribus frequẽs immundicia detractõis emittit̃. Alij dicunt ꝙ ſenecia dr̃ mus qui immundus eſt. Alij dicunt ꝙ ſenecia dr̃ quedam herba prouocãs appetitum ſcʒ naſturciũ. ꝛ ſm h̃ exponunt Manducãtes ſenecias id eſt appetitum detrahendo prouocantes in quo delectant̃ ſicut famelicus in cõmeſtione.

Explicit qualiſcũqʒ expoſitio illius prologi.

Incipit poſtilla fratris Nycolai de Lyra ſup̱ Ezechielem.

Aperti ſunt celi ꝛ vidi

a visiones dei. Ezechielis. j. In verbo propoſito ab Ezechiele dicto poſſunt notari quatuor cauſe libri Ezechielis prophete quem pre manibus habemus ſcilicet efficiẽs: formalis: materialis: ꝛ finalis. Efficiens vero cauſa duplex eſt ſcilicet principalis ꝛ inſtrumentalis. Principalis vero eſt ipſe ſpiritusſanctus reſerans myſteria in h̃ libro deſcripta: qui deſignatur cum dicitur. Aperti ſunt celi. id eſt ſecreta celeſtia ſeu diuina per ſpiritumſanctum. propter quod dicitur Apocalypſis. iij. Hec dicit qui habet clauem Dauid qui aperit ꝛ nemo claudit: quia ſpiritusſancti operatõnem nullus poteſt impedire. Cauſa vero efficiens inſtrumentalis eſt ipſe Ezechiel propheta: qui ſpiritusſancto reſerante vidit contenta in hoc libro. ꝛ fideliter conſcripſit ſcđm ꝙ ſcribitur Apocalypſis. j. Quod vides ſcribe in libro ꝛ mitte ſeptem eccleſijs. id eſt vniuerſitati fidelium: ad quorum inſtructionem ſunt deſtinata ea que ſunt in hoc libro deſcripta. Circa cauſam formalem ſciendum eſt ꝙ duplex eſt forma libri ſcilicet forma tractatus ꝛ forma tractandi. Forma vero tractatus eſt diuiſio libri in partes ꝛ capitula. de qua videbitur ad literam accedendo. Forma vero tractandi idem eſt quod modus agendi qui in hoc libro non eſt p̱ rationem diſquiſitiuus: ſed propheticus. ꝛ ideo notat̃ cũ dicitur Viſiones. In hoc enim libro plures viſiones prophetice continentur: vt patebit ꝓſequendo. De quo poteſt exponi quod dicitur Oſee. xij. Ego viſionem multiplicaui ꝛ in manu ꝓphetarum aſſimilatus ſum. Et per manus h̃ intelliguntur opera: quia ꝓphete ſancti aliquando prophetabãt verbis: ꝛ aliquãdo ſenſibilibus factis: ſicut dictum eſt in libro Hieremie ꝙ ipſe captiuationem populi frequenter prenunciauit verbis. ꝛ aliquando factis ſcilicet portando cathenas ligneas in collo ſuo. ꝛ ſimiliter Ezechiel qui multas viſiones propheticas habuit aliquando eas explicauit verbis. ꝛ aliquando ſenſibilibus factis. vt patebit infra ꝓſequendo deo concedente. Cauſe vero materialis ꝛ finalis tanguntur cum dicitur dei. Et q̃ntum pertinet ad cauſam materialem ſiue ſubiectiuam ſciendum: ꝙ ſicut in naturali ſcientia corpus mobile eſt ſubiectum ſub ratione abſoluta: ꝛ in libris partialibus ſub ratione contracta. vt in libro celi ꝛ mundi corpus mobile ad ſitum. ꝛ ſic dẽ alijs ſic in tota ſacra ſcriptura ſubiectum eſt ipſe deus ſub ratione abſoluta: propter quod dicitur theologia quaſi ſermo đ deo. ꝛ in libris partialibus ſub ratione contracta. Dicit autem Rab. ſa. ꝙ omnes prophete non ſunt locuti niſi ad dies Meſſye. id eſt prenunciando tempora ꝛ myſteria chriſti: quia chriſtus apud nos idem ſignãt quod Meſſyas apud hebreos. Chriſtus autem eſt nomen diuini ſuppoſiti habentis diuinam naturam ꝛ humanam. ꝛ ſcđm hoc deus humanãdus eſt ſubiectum generaliter in libris ꝓphetalibus. ꝛ ſub ratione magis contrahente in libris ſingularibus. ſicut in libris de anima qui eſt pars naturalis philoſophie corpus mobile animatum eſt ſubiectum. ꝛ ſub rationibus adhuc magis contrahentibus in libris ſequentibus ad ipm̃ vt corpus mobile animatum anima vegetatiua in libris de vegetabilibus ꝛ plantis: ꝛ corpus mobile animatum reſpirans in libro de reſpiratione. De ratione vero cõtrahente ad hunc librum illud quod eſt generale omnibus ꝓphis videtur mihi ꝙ ꝓbabiliter poteſt dici ꝙ h̃ eſt ratio preſidentie creaturis: ita ꝙ deus humanandus ſub ratione preſidentie. vel vt preſidens creaturis eſt ſubiectum in h̃ libro ſicut plenius videbit̃ ꝓſequendo. Iſta tamen p̃ſidentia aliter ꝯuenit ei ſm humanam naturam diuinam: qr̃ diuinaʒ competit ſibi a p̃ncipio creature. ſm humanam vero a p̃ncipio incarnationis auctoritatiue tamen: ſʒ executiue conuenit ei a tempore ſue glorioſe reſurrectionis. Propter quod tunc dixit Math. vlti. Data eſt mihi omnis poteſtas in celo ꝛ in terra. Sic ergo cauſa materialis vel ſubiectiua huius libri eſt deus ſub ratione predicta. ꝓpt̃ quod dicitur infra. xl. ca. Facta eſt ſuper me manus domini ꝛ adduxit me illuc in viſionibus dei. Circa cauſam finalem ſciendum ꝙ deus eſt p̃ncipium ꝛ finis omnium ſm ꝙ dicitur Apocalypſis. j. Ego ſuʒ alpha ꝛ o. id eſt p̃ncipium ꝛ finis. ꝛ h̃ loquendo de fine extrinſeco ſeu obiectiuo. finis autem intrinſecus ſeu ſubiectiuus intellectualis nature duplex ẽ. Vnus eſt ꝓpinquus ſcilicet cognitio dei ꝛ potiſſime habita via ſupernaturaliter cum enigmate tamen: vt habet dilectionem adiunctam: ꝛ h̃ eſt finis ꝓpinquus huius libri. qui ſcriptus eſt ad habendum noticiã ꝛ dilectionem dei in in p̃nti. De qua dicitur Sap. xiij. Vani ſunt omnes homines in quibus non ſubeſt ſcientia dei. Vanum autem dicit̃ illud quod non attingit finem debitum. ſicut medicina dicitur vana que non inducit ſanitatem ad quam eſt ordinata. omnes autem homines inq̃ſtum ſunt facti ad imagineʒ dei ad beatitudinem ſupernaturalem ſunt finaliter ordinati ad quam non poſſunt attingere ſine iſta ſcientia que eſt illius beatitudinis oſtenſiua: ad finem enim totaliter incognitum nullus poteſt dirigere actus ſuos ꝓpter quod merito dicunt̃ vani homines carẽtes ſciẽtia dei. Alius vero finis intellectual' nature eſt rationis ſcilʒ viſio dei clara ꝓut habet adiunctam fruitionem perfectam: ꝛ h̃ eſt finis remotus huius libri ſicut ꝛ totius ſacre ſcripture de quo fine dicit ſaluator Ioh. xvij. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolum deum verũ ꝛ quem miſiſti Ieſum xp̃m. Ad quam vitam nos p̱ducat q̃ cum p̃re ꝛ ſp̃uſancto viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorũ. Amen.

Et factū eſt. Hic ꝯñr accedendū ē ad formā tractatus q̄ ē diuiſio libri. q̄ in duas ptes diuidit̃ ſcʒ in ꝓhemiū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi. Et vidi. In ꝓhemio ṽo pmo ponit̃ tps reuelatōis facte Ezechieli ꝓphe cum dī. Ca. i.

a Et fa. eſt in .xxx. āno ſcʒ etatis ezechielis: vt dīc Hiero. in ꝓlogo. Hoc eīm tps eſt ꝯueniēs regimi ⁊ ꝑdicatōi viri ⁊ ioſeph i ſuo .xxx. āno fact⁹ ē ꝑpoſit⁹ egypti Geñ. xlj. ⁊ xps baptizatus Luc. iij. ⁊ extūc xps cepit ꝑdicare in ꝑblico. Sʒ ꝯ̄ h̄ videt̃ q̄dā glo. ſup locum iſtū q̄ dīc ſic. In āno .xxx. non etatis ⁊c. Ad qđ dicēdū ꝙ illa glo. dī̃ eſſe Hiero. ⁊ ideo nō eſt abſolute intelligēda alit̃ ꝯ̄diceret ſibi: q2 dicit ꝯ̄riū in ꝓlogo ⁊ allegatum eſt: ⁊ ideo intelligenda eſt cū iſta ſuppletōe. In .xxx. anno nō etatis ſupple ẗminō ſʒ cum h̄ in .xxx. anno alterius enumeratōis. que aūt ſit illa Hiero. ꝓſequit̃ in illa glo. dicens ꝙ incipit a .xviij. anno Joſie regis. Ad cuius intellectum ſciendum ꝙ iudei aliqñ in libris ⁊ chartis numerabāt ānos a iubileo immediate ꝑcedente: ⁊ ſic nō accipit̃ h̄ ſm Hiero. Aliqñ ṽo numerabāt ab aliquo facto notabili emergente: ſīc a fundatione templi ꝑ Salomonē ⁊ a trāſmigratōe Joachim. vt hr̃ in h̄ ꝓhemio: ipe eſt ānus q̄ntus trāſmigratōis Joachim. Anno āt Joſie .xviij. reptus fuit liber Deu. in tēplo: vt hr̃ iiij. Reg. xxij. in q̄ ꝯtinent̃ maledictōes terribiles venture ſup legis trāſgreſſores ⁊ maxime ꝑ ydolatriā: q̄bus auditis Joſias ſciēs trāſgreſſiones ꝑdeceſſoꝝ ſuoꝝ ſcidit veſtimenta ſua ꝑ horrore mali ſup populuʒ venturi: ⁊ q̄ſiuit ꝯſilium ad placādum irā dei: ⁊ ideo ab iſto facto notabili ceperunt āni ꝑdicto mō numerari a quo vſqʒ ad q̄ntū annuʒ trāſmigratōis Joachin in quo facta ē reuelatio Ezechieli: vt in h̄ ꝓlogo dī̃ fluxerunt āni .xxx. qđ ſic pʒ. Joſias regnauit ānos .xxxj. iiij. Reg. xxij. ⁊ ſic de regno eius poſt inuentōeʒ libri ꝑdicti remanēt .xiij. āni. Itē .xj. de regno Joachim filio eius .iiij. Reg. xxiij. Itē ſex mēſes in q̄bus regñuerūt Joachaʒ ⁊ Joachin .iiij. Re. xxiij. ⁊ xxiiij. q̄ ſex mēſes cum pte .xviij. āni Joſie remanente poſt inuentionē libri ꝓ vno āno computant̃. Item .v. de trāſmigratōe Joachin q̄ ſimul iūcti faciūt ānos .xxx. ⁊ ſic idē ānus fuit .xxx. etatis Ezechielis ⁊ inuentōis libri Deut. ⁊ q̄ntus trāſmigratōis Joachin. Secundo notat̃ locus cum dī.

b Cum eſſem in me. cap. iux̄ flu. chobar. ⁊ h̄ fluuius eſt in terra chaldeoꝝ vt poſtea ꝑ̄dit̃. Ezechiel eīm cum Joachin trāſmigrauerat. Dicūt aūt h̄ aliq̄ ꝙ chobar eſt nomen appellatīm: vt ſenſus ſit iux̄ fluuium chobar. i. iux̄ fluuiū grauem ex magnitudine aq̄ ⁊ eius impetu. ſʒ h̄ dictum ꝓcedit ex ignorantia idiomatis hebrei: ſi eīm h̄ eſſet veꝝ ſcriberet̃ ꝑ lr̄aʒ deleth in fine ſic. chobar nunc autem in hebreo ſcribit̃ ꝑ lr̄aʒ res in fine. ⁊ ideo dicendū ꝙ eſt nomē ꝓꝑriū tm̄.

c Apti ſunt celi nō ſm exiſtentiā ſʒ ſm apparentiaʒ put in choruſcatōibus vident̃ apiri. d Et vidi. viſiōe ymaginaria ⁊ intellectuali. e Viſiones dei. i. a deo mihi factas ⁊ diuina ſecreta ſignātes. Tercio in h̄ ꝓlogo notificatur actor miniſterialis huius libri. ⁊ ꝓ̄ ex nomine cum dī.

f Factū eſt ṽbū dñi ad ezechielē. Scd̃o ex genere cū dī̃

g Filium bu. ſacerdotem. ex q̄ pʒ ꝙ Ezechiel fuit de tribu ſacerdotali: ⁊ ꝑ ꝯñs de regia: q2 iſte due tribus erāt cōmixte. Fuit etiā pr̄ eius ꝓpheta ſm regulā hebreoꝝ videlʒ ꝙ qñ in principio libri alicui⁹ ꝓphete exprimit̃ nomē pr̄is ſui: dat̃ intelligi ꝙ fuit ꝓpheta ſīc ⁊ filius: ꝯ̄uis nō habeat ꝓphetia eius: ſicut nec alioꝝ multoꝝ. h Et facta ē ſup eum ibi manus dñi eleuās mentem eius ad cognitōem ſecretoꝝ dei a Et vidi. Hic ꝯñr ponit̃ tractatus: ⁊ q2 liḃ iſte ē de deo creaturis ꝑſidēte vt .ſ̄. dictū ē: io diuidit̃ in duas. q2 ꝑ̄ ponit̃ h⁹ ꝑſidētie ſupeminēs modus. Scd̃o multiplex eius effectus caplo ſeq̄nti ⁊ ſeq̄ntibus. ꝓpt̃ qđ dicunt aliq̄ expoſitores: q2 pmū caplm ṽtualit̃ ꝯtinet ſniaʒ ſeq̄ntiū ꝓut effect⁹ in cā efficiēte ṽtualit̃ cōtinent̃. In h̄ āt cap. deſcribit̃ q̄dā imaginaria viſio ad deſignādū diuīe ꝑſidēte modū: cui⁹ ſignificatōeʒ ezechiel itellexit alit̃ nō fuiſſʒ ꝓpha ſm ꝙ dī̃ Dañ. x. Intelligētia opus ē in viſione vt diffuſi⁹ ꝑtractaui in ꝑncipio libri pſal. Igit̃ ꝑ̄ exponit̃ lr̄a hui⁹ capli applicādo eaʒ ad appꝛhēſionem imaginarie viſionis. ⁊ poſtea dī̃ ꝙ ꝑ illā viſionē imaginariā intelligat̃. Hec aūt viſio imaginaria hʒ tres ptes. Pꝛima ꝯtinet aīalia apparētia. Scd̃o rotas apparētes iux̄ ea q̄ incipit ibi. Cūqʒ aſpicerem. Tercia firmamentū apparens ſup capita aīaliū: ⁊ deſup effigiē hominis ſedētis ſup thronum q̄ incipit ibi. Et ſimilitudo ſup caput aīaliū. Ad intellectum ṽo pme ptis que ſatis tradit̃ inuolute ꝯſiderāduʒ ꝙ ꝓpha videbat imaginarie nubem magnam ab aquilone venientem igne inuolutā eo mō quo apparet in choruſcatione ⁊ ꝑ apturā illius nub̄ videbat q̄tuor aīalia in oībus ſimilia: lʒ aliq̄ dicāt ꝙ apparebat tm̄ vnū animal hñs q̄tuor facies. Sʒ lr̄a magis videt̃ ꝯcordare ꝙ eſſent q̄tuor aīalia ſīc apparebit magis .ī. x. ca. ⁊ ſic erāt ibi .xvj. facies. ⁊ ideʒ dīc Rab. ſa. q̄tū ad numeꝝ facieꝝ. tm̄ alit̃ exponit diſpoſitionē eaꝝ. Et q2 illa q̄tuor aīalia ab oīb⁹ ponunt̃ ſilr̄a in oībus hīta deſcriptōe vnius hr̄ deſcriptio omniū. Dicunt ꝗ doctores nr̄i qʒ corpus animal' erit erectuʒ ſup pedes: ⁊ in ſupiori pte q̄dratū: vel ſm alios rotundū: nō tm̄ q̄tū ad h̄ ē magna differentia: q2 ſm vtroſqʒ facies diſponebant̃ ſm q̄tuor ptes oppoſitas ita ꝙ facies hominis erat in pte aīalis oppoſita directe aſpectui ꝓphe. ⁊ dī̃ ps anterior in pte ṽo oppoſita ſeu poſteriori facies aquile: ⁊ in alijs duabus ptibus ſibi oppoſitis facies leonis ⁊ facies bouis: ita ꝙ facies leonis erat in dextera pte reſpectu faciei hominis ⁊ facies bouis in ſiniſtra. Ra. Sa. aliter exponit dicens ꝙ q̄tuor facies vnius animal' apparebāt in directo aſpectu ꝓphe ita ꝙ facies leonis erat pma. hominis ſcd̃a. bouis tercia. aq̄le q̄rta. ⁊ ita intelligendū in alijs tribus ptibus q̄drati. Et in q̄libet animali erāt ſilr̄ q̄tuor ale: quaꝝ erant due dimiſſe ad corpus tegendū. ⁊ due ſupius erecte ad volādum ⁊ ꝑ extenſionem alaꝝ erāt iſta animalia adinuicem iuncta ſīc homines in choreis ⁊ in q̄libet erāt q̄tuor manus ſil'es mālbus hominis: ⁊ ſilr̄ q̄tuor pedes quoꝝ tybie tales erāt ꝙ flexura genu eq̄liter flectebat̃ ad q̄tuor ptes oppoſitas: ⁊ ſilr̄ plāta pedis eq̄liter applicabil' ꝓcedendo ad q̄tuor ptes oppoſitas. ⁊ ſic illa animalia ꝓgredi poterant ad q̄tuor ptes oppoſitas abſqʒ corpis conuerſione ſicut ſi homo haberet oculos in poſteriori pte capitis ſicut in anteriori. ⁊ ſilr̄ ſupra vtrāqʒ aurem: ⁊ genua equaliter flexibilia ad q̄tuor ptes: ⁊ plantas equaliter applicabiles ad dictas ptes poſſet ambulare ad quatuor ptes oppoſitas ſine corpis cōuerſione. Sciendum etiam ꝙ cuilibet faciei correſpondebat vnus pes in pte inferiori in recta linea ſub facie. Ale vero ſic erant ſituate ꝙ vna erat inter duas facies ⁊ ecōuerſo ſcʒ vna facies inter duas alas. Et huic ſnīe pōt de facili lr̄a applicari cum dī.

a Et vidi. imaginaria viſione ⁊ intellectuali.
b Et ecce vētus turbinis q̄ fac̃ reuolutōnes in aere.
c Veniebat ab aq̄lone ſm ſitum Hierl'm.
d Et nubes magna. extēſiue ⁊ intenſiue.

Incipit Ezechiel ꝓpheta. Capitulum I

A Et factuʒ eſt in tri- a ceſimo anno id eſt quarto in quinta b menſis cum eſſem in medio captiuorum iuxta c fluuium chobar aperti ſunt d e celi ⁊ vidi viſiones dei. In quinta menſis: ipſe eſt annus quintus tranſmigrati- f onis regis ioachim: factum eſt verbum domini ad Eze- g chielem filium buzi ſacerdotem in terra chaldeorum ſe- h cus flumen Chobar. Et facta eſt ſuper euʒ ibi manus a b domini. Et vidi: ⁊ ecce ven- c tus turbinis veniebat ab d aquilone: et nubes magna:

e Et ignis inuoluēs. ſicut apparet in coruſcatōibus magnis. f Et ſplēdor in circuitu eius ſicut coruſcationes emittūt ſplēdorē. g Et de medio eius q̄ſi ſpēs.i.ſilitudo. h Electri.ē āt electrū clarꝰ relucēs auro ꝛ argēto de medio eīn ignis videbat egredi talˀ refulgētia ſiue color

x Et facies eorū ꝛ pēne eoꝝ extēte deſup. q꞉ facies videbant reſpicere ſupiora.ꝛ pēne extēte ad volādū ſilr extēdebant vſus ſupiora. z Due pēne ſingu.iūge. in extremitatibꝰ vt p̄dictū eſt. y Et due tege.cor eoꝝ.ꝛ iſte nō erāt extēte ad volandū.ſ3 demiſſe inferius ad tegendū corpus.

In hebreo hr̄ quaſi ſpēs haſſenul.ꝛ dicit hic rabi.ſa.ꝙ ipſe neſcit ꝓprie q̄d ſignificet haſſenul.ꝛ iō neſcio q̄re hiero. trāſtulit electrū: nō multū vr̄ ꝓbabile ꝙ melius intellexerit hebraicū q̄3 doctor ille.
B
Apoc.4.c.
i Et i medio eius ſimilitudo q̄tuor aialiū.q.d. nō erant aialia ſm v̄itatem:ſ3 ſm apparētiā. k Similitudo homis.iſta facies p̄mo ponit q꞉ erat in directo aſpectu ꝓphe.nō aūt alie tres ſm imaginationē latinorū.ſm heb. v̄o oēs q̄tuor erāt in directo aſpectu. facies tn̄ hois exp̄mit p̄ q꞉ ē facies aialˀ notabilioris.ſ.rōnalˀ.i eadē tn̄ linea facies leonis erat p̄ma. hois ſecūda. bouis tercia aq̄le q̄rta. l Et q̄tuor facies vni.ſ. aiali modo predicto.
C
m Et pedes eoꝝ pedes recti.i.nō hn̄tes aliquā extēſionē vltra tibiā vt ſic eēnt

f et ignis inuoluēs. Et ſplē
g dor i circuitu eiꝰ.ꝛ de me-
h dio eiꝰ q̄ſi ſpēs electri.i. d̄
i medio ignis:ꝛ i medio eiꝰ
ſilitudo q̄tuor aialiū: ꝛ hic
k aſpectꝰ eoꝝ. Silitudo bo
l mis in eis Et q̄tuor facies
m vni.ꝛ q̄tuor penne vni.Et
n pedes eoꝝ pedes recti ꝛ
planta pedis eorum quaſi
o plāta pedis vituli:ꝛ ſcintil
le q̄ſi aſpectꝰ eris cādētis
p q Et manꝰ hois ſb̄ pēnis eo
rū i q̄tuor ptibꝰ:ꝛ facies ꝛ
pēnas p q̄tuor ptes hēbāt
r iūcteq3 erāt pēne eorū alte
s riꝰ ad alteꝝ Nō reuertebā
tur cū incenderēt ſ3 vnūqd̄
q3 āt faciē ſuā gradiebat.
t Silitudo aūt vultꝰ eoꝝ:fa
cies hois et facies leōis a
dextrˀ ipoꝝ q̄tuor facies āt
bouis a ſiniſtrˀ ipoꝝ q̄tuor
v ꝛ facies aq̄le deſup ipoꝝ q̄
x tuor ꝛ facies eoꝝ ꝛ pēne eo
y rū extēte deſup due penne

z ſingulorꝝ iūgebāt:ꝛ due te
a gebant corpa eoꝝ.Et vnū
quodq3 eorū corā facie ſua
b ambulabat.Ubi erat ipe-
tus ſpūs illuc gradiebant
c d nec reuertebant cū ambu-
e larēt:Et ſimilitudo anima
liū ꝛ aſpectus eoꝝ q̄ſi car-
bonū ignis ardentiū.et q̄ſi
f aſpectꝰ lāpadaꝝ.Hec erat
viſio diſcurrens in medio
animaliū:ſplendor ignis ꝛ
g de igne fulgur egrediēs:ꝛ
animalia ibāt ꝛ reuertebā
h tur:in ſimilitudinē fulgo-
i ris coruſcātis.Cunq3 aſpi
a cerem aialia:apparuit ro
ta vna ſuper terra iuxta ani
b malia.habēs q̄tuor facies
c Et aſpectꝰ rotarū ꝛ opꝰ ea
rū q̄ſi viſio maris:ꝛ vna ſi
d militudo ipſaꝝ quatuor:et
aſpectꝰ eaꝝ ꝛ opa q̄ſi ſit ro
e ta in medio rote. Per qua
tuor partes earum euntes
f ibāt ꝛ nō reuertebant cum

a Et vnūq̄dq3 eoꝝ corā facie ſua ābulabat.i. ſine ꝯuerſione corpis mō predicto. b Ubi erat impetꝰ ſpūs.i.vēti turbinis ſupradicti. c Nec reuertebantur.id eſt corpa eorū nō cōuertebant. d Cum ābularēt ad ptes oppoſitas.non ſimul ſed ſucceſſiue. e Et ſimilitudo ꝛc̄. corpa aialiū videbātur fulgētia ſicͭ ignis ꝛ lampades accenſe. f Nec erat viſio diſcurrēs i medio aialium ꝛc̄. q꞉ ignis ꝛ fulgur videbāt ꝓgredi ab eis. g Et animalia ibāt ꝛ reuertebant. q꞉ ad ptes oppoſitas poterāt ire ꝛ h̄ vocat hic reuerti. h̄ tn̄ erat ſine corpis cōuerſione: vt dictū eſt. h In ſilitudinē fulguris coruſcantis.q꞉ inceſſus eoꝝ videbat valde velox ꝛ terribilis. i Cunq3 aſpicerem. Hic conſequēter ponit deſcriptio rotaꝝ
B

eq̄liter applicabiles ad oēm ptē. n Et plāta pedis eorū quaſi plā.pe.vituli.plāta āt vituli l3 habeat extēſionem vltra tibiā in pte anteriori tn̄ illa ē modica. ꝛ pp h̄ dr̄ h̄. q̄ſi. q꞉ nō erat i toto ſilˀis.q꞉ plāta aialiū hic d̄ſcptoꝝ nullā habebat extēſionē ad aliquā ptē.ꝛ pp h̄ hebrei dicūt ꝙ hec ē lr̄a. n Et plā.pe.eorū q̄ſi plā.pe.rotūdi.ſicut ꝛ tibia.rō huiꝰ diuerſitatis ē q꞉ dictio hebraica q̄ ponit hic.ſ.aeguel equoca ē ad vitulū ꝛ rotundū.hebrei ſequunt vnā ſignificationē.ꝛ trāſlatio nr̄a aliā. hebrei tn̄ vident meliꝰ dicere q꞉ expoſitio trāſlationis nr̄e reducet ad dictū eoꝝ.vt3 p p̄dicta. o Et ſcintille ꝛc̄. videbāt egredi de oculis aialiū p Et manꝰ hois.i.ſilˀes manibꝰ hois. q Sub pēnis eoꝝ.q꞉ videbāt aliquātulū ꝓgredi deſubtus. r Iūcteq3 erāt pēne eoꝝ.q꞉ extrēitas vniꝰ tāgebat extrēitatē alteriꝰ s Nō reuertebāt cū icederēt l3 eīn icīderēt ad quatuor ptes.vt hr̄.ī.tn̄ hoc erat ſine cōuerſiōe corpis:vt p̄dictū eſt ꝛ iſtud vocat hic nō reuerti. ꝛ ſubdit diſpoſitio facierū cū dicit. t Facies ho.ꝛ facies leo.a dextris ꝛc̄. q꞉ ſm deſcriptiō3 latinoꝝ facies hois erat i latere oppoſito aſpectui ꝓphete.facies āt leonis in latere dextro ipius aialis. ꝛ facies bouis in latere ſiniſtro.ſm v̄o deſcriptionē hebreorum quatuor facies hꝰ aialis erāt i latere oppoſito aſpectui ꝓphete.ſic tn̄ ꝙ facies leonis erat p̄ma.hois ſecūda. bouis tercia vt dictū ē ꝛ ſic facies hois hēbat ad dexterā ſuā faciē leonis ad ſiniſtrā faciē bouis. v Et facies aq̄le deſuper ipoꝝ quatuor.q꞉ ſm deſcptionē latinoꝝ facies aquile erat in pte poſteriori q꞉ tn̄ aq̄la h3 collū longū:facies aq̄le eleuabat ſup alias tres. ſm hebreos v̄o nō plus eleuabat q̄3 alie.vn̄ in hebreo ſic hr̄.Et facies aq̄le in ipſis quatuor vl ad ipam q̄tuor.i. ꝯūs i eadē linea cū alijs tribꝰ tn̄ vltia

de q̄bus dicūt aliqui ꝙ ibi erat tm̄ vna rota ſicut et vnum animal ſm eos. dicuntur tamen rote in plurali ꝓpter quatuor facies: ſicut ꝛ vnū animal dicit plura ꝓpter quatuor aialis facies.erat eīn hec rota cōpoſita ex duobus circulis per omia equalibus interſecantibus ſeinuicem in duobus pūctis oppoſitis ad angulos rectos ſperales ſicut duo coluri in ſpera materiali.ꝛ ſic erāt ibi quatuor ſemicirculi per omia ſimiles ꝛ equales q̄ dicunt hic rote facies. Sciendū etiā ꝙ q̄ñcunq3 ſtabat rota tangebat terrā in altero pūctorū interſectiōis.ꝛ ſic equaliter erat mobilis ad quatuor ptes oppoſitas. Scdm quatuor rote facies.ꝛ h̄ ſine conuerſione corporis rote ſicut dictū eſt de tibijs ꝛ pedibus animaliū.ꝛ quod dictū ē de vna rota intelligendū eſt de alijs tribus.ſicut dictum eſt de quatuor animalibus. Hoc viſo de facili applicat litera cum dicit.Cunq3 aſpicerē ꝛc̄.
a Apparuit vna rota.cōpoſita tamē ex duobus circulis b Habēs quatuor facies.i.quatuor ſemicirculos. c Et aſpectus rotaꝝ ꝛ opus eaꝝ q̄ſi viſio maris.i. talis coloris ſicut videt mare q̄ñ eſt quietū. In hebreo habet.Sicut viſio tharſis.i.lapidis p̄cioſi ſic noiati vt dicit Ra.ſa.tn̄ nō dicit qualˀ ſit ille lapis aut cuiꝰ v̄tutis. d Et aſpectꝰ eaꝝ ꝛ opa quaſi ſit rota in medio rote.i.vna trāſiens p mediū alterius interſecādo ſeinuicē ad angulos rectos ſperales. e Per quatuor ptes eaꝝ eūtes ibāt q꞉ ſicut dictū ē ſtabāt i pūctis interſectionū. ꝛ ſic equalit poterāt reuolui ad q̄tuor ptes.nō tn̄ ſimul ſed ſucceſſiue. f Et non reuertebant cum ambularēt.i.ſine cōuerſione corpis totius rote poterāt ad partes oppoſitas ambulare.ſicut ꝛ animalia.
Ad aliquē locum ꝛc̄.Totus iſte verſus nō eſt in hebreo nec in libris correctis.ſed immediate ſubditur.

g ambularent. Statura quo
h i erat rotiſ: ⁊ altitudo. ⁊ hor
k ribilis aſpect⁹: ⁊ totū cor-
l pus oculis plenū in circui
m tu ipſaꝝ q̄tuor. Cūq̄ ambu
larēt aīalia: ambulabant
n ꝑiter ⁊ rote iuxta ea. ⁊ cum
eleuarētur aīalia de terra
o eleuabantur ſimul et rote.
Q̄cūq̄ ibat ſpūs: illuc eūte
ſpū ⁊ rote ꝑiter eleuabant
p ſeq̄ntes eū. Spūs eñi vite
erat i rotis. Cū eūtib⁹ ibāt
⁊ cū ſtātib⁹ ſtabāt: et cum
eleuatis a terra ꝑiter eleua
bant ⁊ rote ſeq̄ntes ea: q̄a
q ſpūs vite erat in rotis. Et
ſilitudo ſuꝑ capita aīalium
r firmamenti q̄ſi aſpect⁹ cry
s ſtalli horribil' ⁊ extenti ſuꝑ
t capita eoꝝ deſuꝑ. Sub fir
mamēto āt pēne eoꝝ recte
v alteri⁹ ad alterū. Unūqđ-
q̄ duab⁹ alis velabat cor-
pus ſuū. ⁊ alterū ſilr vela-
x batur. Et audiebaꝫ ſonum
y alaꝝ q̄ſi ſonū aq̄ꝝ multarū
z a q̄ſi ſonū ſublimis dei. Cū
q̄ ābularēt. q̄ſi ſonus erat
multitudis: vt ſon⁹ caſtro
b rū. Cūq̄ ſtarēt dimittebā-
c tur pēne eoꝝ. Nā cū fieret
vox ſuꝑ firmamentū quod
erat ſuꝑ caput eorū ſtabāt
⁊ ſubmittebant alas ſuas
d Et ſuꝑ firmamentuꝫ quod
erat iminēs capiti eorū q̄ſi
aſpect⁹ lapidis ſaphyri: ſi
militudo throni: ⁊ ſuꝑ ſi-
militudinē throni ſimilitu
do quaſi aſpect⁹ hoīs de-
e ſuꝑ. Et vidi q̄ſi ſpēm ele-
f ctri: velut aſpectū ignis in
g trinſec⁹ ꝑ circuitū ei⁹: a lū-
h bis ei⁹ ⁊ deſuꝑ. et a lūbis
eius vſq̄ deorſum vidi q̄ſi
i ſpēm ignis ſplēdētis i cir-
k cuitu velut aſpectuꝫ arcus
cū fuerit i nube in die plu-
uie. Hic erat aſpect⁹ ſplen
doris per gyrum.

g Statura erat q̄ꝫ rotis. i. magnitudo. h Et altitudo ſcꝫ magna. i Et horribilis aſpect⁹. ꝓpter magnitudinē ⁊ motū eaꝝ velocē. k Et totū corp⁹. ſ. cuiuſlibet rote. l Plenū oculis. i. picturis ad modū oculoꝝ factis ſicut eſt in cauda pauonis. m Cūq̄ ambularent aīalia. ad quācunq̄ ꝑtē. ambu-

E labāt pariter et rote.

ſ.10.c. n Et cū eleuarētur aīalia de terra. ꝑ volatum alarum.

o Eleuabant ſimul ⁊ rote quocūq̄ ibat ſpūs. i. vēt⁹ turbinis ſupradict⁹. vel ꝑ ſpm̄ itelligit h̄ ſpūs viuificans illas rotas. iō ſubdit. p Spūs eñi vite erat i rotis q̄ſi diceret. non mouebant ꝑ exteriorē impulſum ſeu tractum ſꝫ ꝑ ſpm̄ intrinſecum

ſ.10.d. viuificātē. cetera patent ex dictis.

q Et ſimilitudo. h̄ ꝯſ̄ter deſcribit viſio

F q̄tum ad iſtud quod erat ſupra caput aīaliū. ⁊ ꝑmuꝫ erat quedam ſilitudo firmamenti ſeu celi ſtellati. ⁊ ſupra firmamentuꝫ videbatur thron⁹ ſaphyrinus ⁊ ſuꝑ thronū effigies hominis ſedentis ad cui⁹ nutum ⁊ p̄ceptū animalia ⁊ rote mouebant ⁊ hoc eſt qđ dicit.

q Et ſilitudo ſuꝑ capita aīaliū firmamēti. cui⁹ color deſcribit cum ſubdit. r Quaſi aſpect⁹ cryſtalli horribilis. i. venerabilis. eo mō dr̄ Geñ. xxviij. Q̄ terribilis ē loc⁹ iſte. nō ē hic aliud niſi dom⁹ dei. ⁊ porta celi. Hebrei dicūt h̄. Quaſi aſpect⁹ glaciei fortis loco cui⁹ trāſlator poſuit cryſtalli horribilis: q̄r cryſtallus ē glacies indurata ꝑ plures annos. s Et extēti. i. illa cryſtallus videbat extēdi ſuꝑ capita aīaliū ſicut extēſio firmamēti. t Sub firmamēto aūt penne eoꝝ erecte i. ſurſum erecte. v Alteri⁹ ad alteꝝ. q̄r tāgebāt ſe in extremitatib⁹. vt expoſitū eſt ſ̄. x Et audiebā ſonū alaruꝫ q̄n mouebant ꝑ volatū. y Quaſi ſonū aquaꝝ multaꝝ i. magnū ⁊ fortē. z Quaſi ſonū ſublimis dei. i. ſic ſonuꝫ tonitrui q̄ dr̄ dei ſon⁹ q̄r ab eo fact⁹. a Cūq̄ ambu. q̄ſi ſo. erat multitudinis. nō cuiuſcūq̄ ſ. vt ſon⁹ multitudinis caſtroꝝ vbi q̄n incedūt alōge audit ſon⁹ magn⁹ ⁊ terribil' ex inceſſu turbarū hynnitu equorū. ⁊ colliſione armoꝝ.
b Cūq̄ ſtarēt demittebant pēne eoꝝ. i. illi pēne q̄ ſurſuꝫ erigebant ad volandū demittebant. ſicut ⁊ pēne auiū quādo ceſſant a volatu. c Nā cū fie. vox ſuper firmamētū i. p̄ceptū ſedētis in throno ſuꝑ firmamentū ad cui⁹ nutū ſtabāt ⁊ volabāt. vt dictū eſt. Cōſequēter ꝓcedit ad deſcriptionē throni ⁊ ſedētis ſuꝑ eū cū dr̄. d Et ſuꝑ firmamētū ⁊c. ⁊ patꝫ ſnia ex p̄dictis vſq̄ ibi. e Et vidi quaſi ſpēm electri. i. ſpēs illi⁹ hoīs videbat de electro vel talis coloris ſicut ē color electri. tñ differēter in ꝑte ſuꝑiori. ſ. a lumbis ei⁹ ⁊ ſurſuꝫ ⁊ in ꝑte inferiori. ſ. a lūbis ⁊ deorſum ⁊ ſurſum q̄r in parte ſuꝑiori erat ſilis electro ignito retinenti tñ fulgorē ſuū intra ſe: iō ſubdit. f Velut aſpectū ignis intrinſecus ꝑ circuitū ei⁹. g A lūbis eius ⁊ deſuꝑ. in parte vō inferiori erat ſimilis electro ignito fulgorē ſuum emittenti extrinſecus: ideo ſubditur.
h Et a lumbis eius vſq̄ deorſum vidi quaſi ſpeciem ignis. i. electri igniti. i Splendētis. i. ſplēdorem emittētis. k Velut aſpectū arc⁹. i. iridis q̄ eſt ſplēdid⁹. Ad facili⁹ capiendū p̄dictaꝫ viſionē imaginariā poſui figuras p̄dictoꝝ ſcḋm deſcriptionē latinoꝝ ⁊ etiā hebreoꝝ q̄tū ad h̄ ꝙ eoꝝ deſcriptio differt a latinis. ſ. in deſcriptōe aīaliū tñ q̄tū ad deſcriptionē fecerū. in alijs autē eſt eadē. ſciēduꝫ tñ ꝙ p̄dicta nō poſſunt ſufficienter in plano deſcribi ſꝫ oꝑtet per imaginationē inſpicient multa ſuppleri.

Ad intellectū viſionis p̄dicte conſiderandū ꝙ ſic dicit hieronimus in prologo iudei q̄ cuꝫ ioachim ducti fuerāt in babylonē. de hoc penitebāt ꝙ ſe reddiderant regi babylonis. q̄r videbant adhuc ſtare ierl'm quā hiere. denūciauerat deſtruendā ⁊ melius fore remanētibus in hieruſalē q̄ trāſmigratis in babyloneꝫ vt hr̄ hiere. xxiiij. Et iō q̄nto anno a tranſmigratiōe ioachī dñs dedit ezechieli ſpm̄ ꝓphētie ad ꝯſolatiōꝫ tñ captiuorū denuncians mala de ꝓpinq̄ ventura in ierl'm ⁊ multo maiora q̄ ſuſtinerēt in babylone. Per ventū igitur turbinis ⁊ nubē G veniētes ab aq̄lone. intelligit exercit⁹ chaldeoꝝ. q̄ ꝑ illam ꝑtem intrauit iudeā vt freq̄nter dictū eſt ſ̄. in eſai. ⁊ hiere. ꝑ ignē inuoluentē intelligit incendiū ciuitatis ⁊ tēpli futurū. ꝑ quatnariū aūt aīaliū facieꝝ ⁊ rotaꝝ. itelligit quaternari⁹ nūer⁹ regnoꝝ magnoꝝ ſibi ſuccedētiū. ſ. chaldeoꝝ. ꝑſarū. grecoꝝ ⁊ rōanoꝝ q̄ etiā regna īfeſtauerūt ppl'm iudeorū. nec mirꝝ ꝙ idē nūer⁹ plurib⁹ ſilitudinib⁹ figurat. q̄r geñ. xlj. ſeptē āni fertilitat' ⁊ ſeptē famis. duplici ſilitudine figurāt. ſ. ꝑ ſpicas plenas ⁊ ſteriles. ⁊ ꝑ boues pigues ⁊ macilētas. In ſpāli vō ꝑ faciē leōis q̄ ꝑma ē. ſcḋm deſcriptiōeꝫ hebreoꝝ itelligit regnū chaldeoꝝ ſeu babyloñioꝝ. qđ fuit ꝑmū inṫ iſta q̄tuor. vñ rex babylōis freq̄nter vocat leo in ſcripturis. vñ hiere. iiij. Aſcēdit leo đ cubili ſuo ⁊c. ⁊ ſcḋm aliq̄s hēbat imaginē leonis i vexillo ſuo. Per faciē hoīs itelligit regnū ꝑſarū ⁊ medoꝝ. ꝙ ſucceſſit regno chaldeorum Dañ. v. q̄r iſtud regnū hūanius tractauit ppl'm iudeorū q̄ alia. vñ ⁊ cyr⁹ dedit liām redeūdi ad iudeā. Per faciē bouis regnū grecorū. q̄r ſicut bos impellit cornib⁹ ſic regnū grecoꝝ moleſtauit ppl'm iudeoꝝ. ⁊ maxīe tpe antiochi illuſtris: vtꝫ. i. ⁊. ij. Mach. vñ ⁊ dañ. viij. iſte antiochus vocat cornu modicū. ⁊ poſtea factū grāde nimis ꝯtra meridiem ⁊ ꝯ orientē ⁊ ꝯ fortitudinē. ꝑ quā intelligit tēplū qđ erat in ierl'm. Per faciē āt aq̄le intelligit regnū romanoꝝ. vñ et aq̄la ē ſignū ſiue vexillū romani impij. Per alas āt intelligit angelica ꝑtās p̄ſidēs dictis regnis. q̄r oīa iſta inferiora adminiſtrant mediātib⁹ angelis. vñ ⁊ angelus p̄ſidēs regno ꝑſaꝝ vocat p̄nceps ꝑſaꝝ Dañ. x. ⁊ p̄ſidēs reg̃ grecorū. ibidē dr̄ p̄nceps grecoꝝ. ⁊ ſic intelligendū eſt de alijs. Per hoc ꝙ aīalia ⁊ rote iſte ad quatuor ꝑtes ibāt intelligitur dilatatio iſtoꝝ regnoꝝ ad alias ꝑtes. Per velocē modū ⁊ terribilē aſpectū. intelligit robur ⁊ ferocitas eorum. Per manus aūt oꝑa eo ꝙ manus eſt organū organoꝝ. iij.

[illegible] viſio [illegible] ibi ad intellect[illegible]

Figura viſionis Ezechielis quatuor animaliū ſcd̄m expoſitores hebreoꝝ

Latini dicūt q̄libꝫ aīaliū p̄dictorū eſſe euiſdē figure cū aīali inferiꝰ ſigna

de aīa. Per firmamentū vō qḋ erat ſup capita aīaliū intel
ligit̄ ps mōi ſupioꝛ q̄ dr̄ loc⁹ dei ⁊ btōꝝ. Per ſedētē i thro
no ſup firmamētū. intelligit̄ ipe de⁹ pſidens oī creature ce
leſti ⁊ terreſtri. ad cui⁹ nutū oīa diſponunt̄. Vn̄ ⁊ ad prece
ptū ſedētis in throno aīalia q̇ſcebāt ⁊ mouebant̄. q: ipſe
mutat tpa ⁊ etates. trāſfert regna atq3 ꝯſtituit. vt dr̄ Dan.
ij. Per h̄ aūt q͛ appebat i forma hūana deſignabat̄ q͛ erat
tpe gr̄e humanād⁹. Per h̄ āt q͛ appebat in coloꝛe electri q͛
eſt auro ⁊ argēto fulgidi⁹ intelligit̄ exceſſus ſue ſapie cui⁹
nō eſt nūerus. Per h̄ āt q͛ in pte ſupioꝛi a lūbis ⁊ ſurſuȝ re
tinebat ſplēdoꝛē interi⁹. ⁊ in pte inferioꝛi. ſ. a lūbis ⁊ deoꝛ
ſum emittebat fulgoꝛē exteri⁹. intelligit̄ q͛ diuia ſapientia
ꝓut ē in iṗo ē nobis occulta. manifeſtat̄ tn̄ nobis aliq̄liter
p ſuos effect⁹ ſm q͛ dr̄ ad Ro. j. Inuiſibilia dei a creatura
mūdi. i. ab hoīe. p ea q̄ facta ſūt itellecta ꝯſpiciūt̄. ſempiter
na q̇3 vt⁹ ei⁹ ⁊ diuinitas Sic ḡ p3 ex dictis q͛ in h̄. j. ca. de
ſcribit̄ diuie pſidētie ſupeminēs ſtat⁹ ſiue vt⁹ vt ō. dcm̄ ē.
In ca. j. vbi dr̄ in poſtil. Ex quo patȝ q͛ ezechiel fuit de
tribu ſacerdotali. Additio. j.

DE hac regl'a quā aſſerit poſtillatoꝛ eē hebꝛeoꝝ dictū
fuit ō. hiere. j. in additōe. In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil.
Per quaternariū āt nūeꝝ aīaliū ⁊ facieꝝ. Addi. ij.

CIrca hanc viſionē ezechielis q̄tum ptinet ad expo
ſitionē lr̄e applicādo eā ad appꝛhēſionē imaginarie
viſionis ꝓphe. poſtillatoꝛ eā exponit ſatis ꝯpetent̄
ſaltē ꝓ maioꝛi pte. Et ſi forte in aliq̄bus minus ꝯueniēter
illā expoſuit: nō eſt multū curādū eo q͛ expoſitio pncipa
lis nō ꝯſiſtit in h̄. ſ3 in illo qḋ p hāc imaginariā viſionē in
telligi d3 qḋ ē pncipali⁹ in hac viſione. Circa qḋ expō po
ſtil. vr̄ nō ſolū deuia ab autoꝛib⁹ ſctōꝝ. ſ3 etiā a cōi opiniōe
oīm hebꝛeoꝝ expoſitoꝝ tā antiq̄ꝝ q̄ʒ modernoꝝ. Eſt etiaȝ
valde incōſona lr̄e. vt videbit̄. Primū p3 p glo. cōem in q̄
expōnes hiero. grego. ⁊ q̄rūdā alioꝝ doc. innoiatoꝝ po
nunt̄. q̄ cōit̄ p q̄tuoꝛ aīalia. ſctōs q̄tuoꝛ euāgeliſtas ſeu euā
gelia q̄tuoꝛ. pncipalia myſteria xpi fidelit̄ narrātia intelle
xerūt. Nō āt q̄tuoꝛ mūdanas monarchias ꝓut poſtil. vult
intelligūt ꝓut plene p3 p̄dictā glo. intuēti. Et aūt ab he
bꝛeoꝝ expoſitiōib⁹ deuiet p3. Nā antiq̄ſſimi hebꝛeoꝝ. ſ.
thalmudici in q̄dā libꝛo autētico apd̄ eos q̄ dr̄ haguiga ex
pſſe determināt q͛ itelligētia h⁹ viſiōis ezechiel d3 eē ſecre
tiſſima. ſic q͛ nō licebat alicui eā ſciēti alios de iṗa docere
niſi tm̄ vnū. ⁊ h̄ in magno ſecreto. nō exꝓmēdo totā intel
ligentiā. ſ3 tradēdo pncipia ex q̄b⁹ diſcret⁹ diſcipul⁹ poſſet
alia intelligē. ⁊ h̄ ꝓpt̄ magnitudinē myſterij qḋ ēt ſm eos
i hac viſiōe intelligit̄ ꝓut ra. moy. q̄ fuit de maxis moder
noꝝ large tractat i ſuo libꝛo de directōe pte tcia i ꝓhemio
⁊ in pmis. vij. ca. eiuſdē ptis. Et ibidē dicta ſua ⁊ occultati
ones p̄dictoꝝ myſterioꝝ mō p̄dicto ꝯfirmat p multas au
ctoꝛitates antiq̄ꝝ. hoc idē tenet ra. ſa. ⁊ ra. chami. ⁊ ceteri
expoſitoꝛes. ſ. q͛ itelligētia ꝯtētoꝝ i viſiōe ezech. ſt̄ archa
na ſecretiſſima legis diuie q̄ nō l3 hoi loq̄. Manifeſtū ē āt q͛
monarchie chaldeoꝝ ⁊ medoꝝ ⁊c̄. nō ptinēt ad archana le
gis. Sūt eīm ⁊ fuert̄ vulgarit̄ note. Et daniel ēt q̄ de eis ꝓ
phetauit clare in plib⁹ locis tradidit eas apte ⁊ palā. ſic q͛
q̄libet pōt eas intelligē ſic̄ ⁊ alias planas ꝓphias. Eſaias
etiā ⁊ de chaldeis ⁊ pſis manifeſte ꝓphauit ca. xiij. ⁊ ſic p3
ꝓpoſitū. ſ. q͛ hebꝛeoꝝ expoſitoꝛes nō referūt intelligentiā
h⁹ viſiōis ad mūdanas monarchias. ſ3 ad diuioꝝ archana
ſeu myſteria. q̄ aūt ſint archana iſta apd̄ hebꝛeos q̄ tātam
requirebāt occultatōē3 ipi nō declarāt. Vr̄ tn̄ rōnabilit̄ di
cendū q͛ ſm v̄itatē ꝓut ſcti doc. tradūt in hac viſiōe incar
natio xpi. ⁊ q̄dā alia ei⁹ myſteria itelligāt̄. Hmōi āt incar
natio ppl'o antiq̄ nō erat ꝓpalanda. tū q: valde rudis fuit
tū q: ꝓnus ad ydolatriā ⁊ ad ponēdā coꝛpoꝛeitatē in deo
⁊ iō Deut. iiij. ca. eis dr̄. Cuſtodite igit̄ ſollicite aīas vr̄as.
nō eīm vidiſtis aliquā ſilitudinē in die in q̄ locut⁹ ē vobis
dn̄s: ne forte decepti faciat̄ vob̄ ſculptā ſilitudinē. ⁊ iō oc
cultatū fuit eis incarnatōis myſteriū in h̄ loco ⁊ in plib⁹
alijs. ne forte ſi fuiſſet eis expſſe ꝓpoſitū. laberēt in erroꝛē
circa diuinitatē. eſtimātes q͛ ipe de⁹ ſm ſuā deitatē3 fieret
coꝛp⁹ nō valētes pcipere modū vnionis hūane nature ad
verbū ꝓut fides ponit̄ catholica. ſ. q͛ vnio ſit in pſona nō
in natura. vn̄ ⁊ hodie eſtimāt falſe. q͛ nos ꝯfitēdo xpm̄ verū
deū eē ⁊ verū hoiem ꝯſr ꝯfiteamur vnitatē diuie nature ⁊
hūane ſic q͛ natura diuia ⁊ hūana ſint eadē nūero. que tn̄
eſtimatio ē falſa. Nā ſm determinatiōē chalcedoneñ. ꝯcilij.
nuſq̄ ſblata ē naturaꝝ drifitia in xpo ꝓpt̄ vnionē. Et autē
expo. poſtil. p̄dicta ſit incōſona lr̄e p3 ex mltis. p̄ nā hec vi
ſio totalr̄ ꝯſiderata. erat repn̄tatiua diuie maieſtat̄. ꝓpha
eīm egrediēs in cāpū: vt ei dn̄s loq̄ret̄: vt hr̄. ſ. iij. ca. dixit
Et ecce ibi gl'ia dn̄i ſtabat ſic̄ gl'ia quā vidi ſup fluuiū cho
bar. In q̄ viſiōe. ſ. ſcōa expſſe facit mētiōē eo. ca. de p̄dic
tis aīalib⁹ ⁊ in rotis. Ex q̄ p3 q͛ hmōi aīalia ⁊ rote ptine
bāt ad repſentatiōē diuie gl'ie ſeu maieſtat̄ de q̄ loq̄t̄. que
q̄dē viſio in eo. ca. ꝯtēta. facta fuit ad ꝯfirmādū dn̄i v̄bū. ſ.
q͛ daret ꝓphe ꝯſtātiā p ſuā aſſiſtētiā ꝓut poſtil. ibidē expo
nit. In tali āt aſſiſtētia ꝓphaȝ ꝯfoꝛtante nihil vr̄ facere ſi
gnificatio monarchiaꝝ p̄dictaꝝ. Itē. ſ. x. ca. iſta q̄tuoꝛ aīa
lia vocant̄ cherubin. d. ibi eīm. Ipm̄ ē aīal qḋ vidi ſubt̄ de
um iſrl' iux̄ fluuiū chobar: ⁊ intellexi q̄a cherubin eēnt. ma
nifeſte āt vr̄ incōueniēs q͛ monarchie ille mūdane ydola
trie ndiarent̄ ſeu ſignificarent̄ p cherubin q̄ ſt̄ noia angelo
rū btōꝝ ſup q̄s deus dr̄ ſedere. iux̄ illud pſ. Qui ſedes ſup
cherubin. ⁊ ſic i alijs q̄ʒplurib⁹ locis ſacre ſcp̄ture. Itē re
ceſſus diuine aſſiſtētie de tēplo repn̄tat⁹ fuit ꝓphe p receſ
ſum dn̄i ſup illa cherubin exn̄tis vt hr̄ plane in p̄di. ca. x. p
q̄ q̄dē cherubin q̄tuoꝛ aīalia p̄dicta itelligunt̄. vt hr̄ ibidē3
Silr̄ etiā regreſſus diuine aſſiſtētie ad tēplū deſignat̄ per
gl'iam dei ingrediētē p viā oꝛiētalē. vt hr̄. ſ. xliij. De q̄ gl'ia
ſic ingrediēte ꝓpha dic̄. Scōm ſpēm quā viderā. ſ. iux̄ flu
uiū chobar. vt ibidē exponit̄ in lr̄a. ⁊ ſic p3 q͛ erāt ibi aīa
lia ⁊ rote p̄dicte. Cōſtat aūt q͛ in h̄ regreſſu nō eſt aliq̄d p
tinēs ad monarchias p̄dictas. Item ſm poſtil. p quatuoꝛ
aīalia idē ſignificat̄ qḋ p quatuoꝛ rotas. ſicut per vaccas ⁊
ſpicas pharaonis Gen̄. xlj. qḋ nō vr̄ poſſe ſtare. Nā vt lr̄a
teſtat̄: inter aīalia ⁊ rotas erat diſtinctio ſm rem. ⁊ cōueni
entia in motu ⁊ q̇ete qḋ p3 eū dr̄. Cumq3 ambularēt anima
lia ambulabāt pitter ⁊ rote iuxta ea. ⁊ cuȝ eleuarent̄ anima
lia de terra eleuabātur ſimul̄ ⁊ rote. Et. ſ. Cū euntib⁹ ibāt
⁊ cū ſtātibus ſtabāt. ⁊ cū eleuatis a terra pitter eleuabātur
⁊ rote ſequētes ea. ſ. aīalia. Et ſic appet manifeſte q͛ aīalia
⁊ rote ſignificabāt diuerſas res. q̄rū quedā ſeq̄bātur alias
mō p̄dicto: qḋ nō inuenit̄ in ſomnijs pharaonis cui⁹ exē
plū inducit̄. nec etiā monarchijs ſm eum hic ſignificatis
Sunt etiā multa pticularia in hac viſione ꝯtenta que ſan
ctis euāgeliſtis ſeu euāgelij p̄dicatoꝛib⁹ ꝓprie coaptāt̄ nō
aūt monarchijs p̄dictis. ꝓut greg. ſubtili indagie de qua
libet pticula tractat. vt cū dr̄ de aīalib⁹ q͛ facies ⁊ pēnas p
q̄tuoꝛ ptes hēbant. iūcteq3 erāt pēne eoꝝ alteri⁹ ad alterū
p hoc docet intelligendū q͛ oīs euāgeliſtarū ſeu p̄dicato
rū euāgelij virt⁹. oīs ſapia qua ceteri hoīes ꝯtēplatōis ſue
volatu trāſcēdūt viciſſim ſibi in pace atq3 vnanimitate cō
iungunt̄. Penna eīm alteri⁹ ab altero diuiſa eēt ſi in hoc q͛
vn⁹ in ſapientia euolat hr̄e pacē cū altero recuſaret. Silr̄
qḋ ſequit̄. Nō reuertebant̄ cū incenderēt ꝓprie adaptatur
ſm eū ſanctis aīalibus p̄dictis q̄ ſic a terrenis actib⁹ ad ſpi
ritualia trāſeūt. vt ad ea que reliquerūt nullaten⁹ vlterius
reflectant̄. ⁊ q̄ multa alia de aīabus tradita nō vident̄ ꝯpe
tere monarchijs mūdanis q̄ nūq̄ʒ in pace fuert̄ ⁊ a ꝯtrario
in ꝯtriū reuertebant̄. Monarchie eīm p̄dicte reuerſe fuerūt
a ꝓſperitate in lapſum: vt3 in eoꝝ geſtis. Silr̄ qḋ dr̄ d̄
rotis q̄ hēbant quatuoꝛ facies ⁊ aſpect⁹ eaꝝ quaſi rota in
medio rote ꝓprie adaptat̄ duob⁹ teſtamētis quoꝝ nouū la
tuit in veteri. vtrūq3 tn̄ quatuoꝛ facies h3 cū ſcp̄tura ſacra
p vtraq3 teſtamenta in quatuoꝛ eſt diſtincta partib⁹. ꝓut
greg. iſta ⁊ cetera in hac viſione cōtenta notabiliſſime di
ſcurit adaptando ſingula ſingulis circa ꝓpoſitū p̄dictum
Et ideo q̄ plenā de hac viſione vult habere expoſitionem
ad ipius omelias recurrat. quas ſi diligēter ſcrutatus fue
rit hanc viſionē nullo mō applicabit ad mundana p̄dicta
Nec expō ſua. ſ. greg. in hoc loco reputari debet myſtica
ſ3 lr̄alis. cū hec viſio etiā ſm oēs expoſitoꝛes pabolica eſt

Et notãdũ ꝙ liber iſte ſpãliter in ſuo exordio de xp̃o deo ⁊
hoīe creature p̄ſidẽte tractat. ⁊ iõ ſup oia ab ipo ꝓpħa vi-
ſa: aſpectũ hoīs ponit. quẽ q̃dẽ hoīem. q. ſpẽm electri vidit
a lũbis ei⁹ ⁊ deſup. ⁊ a lũbis eius vſqꝫ ad deorſum. q. ſpẽm
ignis ſplẽdẽtis: q̃ ⁊ alia circa h̄ dicta ad duplicẽ naturã in
xp̄o ꝓprie referũt. vt in omelijs p̄dictis ⁊ in glo. plene tra
dit. Et qꝛ iſta erãt multũ remota a ſenſu ſeu cognitõe iſrae
litarũ qb⁹ ꝓpħa mittebat. iõ ſb̄dit in ſeq̃n. ca. Fili hoīs
ego mitto te ad filios iſrl̄ ad gẽtes apoſtatrices ⁊c. ⁊. ĩ. Si
forte ⁊ ipi audiãt. ⁊ ſi forte q̃eſcãt: qm̄ dom⁹ exaſperãs eſt
q. d. licꝫ nõ ſint aſſueti aſſentire ſit̄ib⁹ ꝓpheticis reuelatõi
bus. ꝓpone tñ eis ⁊ ſciẽt qꝛ ꝓpħa fuit in medio eoꝝ. Et no
ta ꝙ incarnatio filij dei ⁊ paſſio ⁊ reſurrectio ⁊c. de qb⁹ hic
agit erat potiſſima ↄſolatio ipis captiuis qb⁹ mittebat ſi
tñ audirẽt: tradebat tñ enigmatice ⁊ obſcure pp̄ eorũ imp-
fectionẽ ꝓ maiori pte. diuia eñ myſteria ſm dyoni. i ſecũ
do celeſtis hierar. occultãda ſũt indignis ⁊c. Replica.

In p̄mo ca. ezech. poſtil. attendẽs viſionẽ ꝓphe ima-
ginariã p ſctõs doc. ⁊ glo. exponi ſm ſenſuꝫ myſticũ
ad q̃s remittit eos q̃ in his delectãt. ꝫ ipe q̃dã lr̃alez
ſignificatiõez illi⁹ viſiõis aſſignat. ſ. ꝙ ſignificet p̄ſidentiã
diuinã p ſedentẽ ſup firmamentũ q̃ regit ⁊ vniuerſam crea
turã admĩſtrat. hãc q̃dẽ clari⁹. hãc v̾o obſcuri⁹. rerũ autẽ
magis notabiliũ clariorẽ facit admĩſtratõez. Sꝫ qꝛ in tota
ordinatõe mõi inferioris q̃tuor p̄ncipales monarchie fue
rũt clariores effect⁹ diuie admĩſtratõis vel gubernationis
iõ iſ̄ pedib⁹ dei p̄ſidẽtis ſub ſpẽ q̃tuor aialiũ h̄ deſcriptoꝝ
ſignificãt. ꝑut poſtil. ſigillatim declarat. huic expõni bur.
ſe valde audacit̄ opponit. Primũ ex eo qꝛ dič euꝫ deuiare
ab auc̃tib⁹ ſctõꝝ. q̃ per q̃tuor aialia recipiũt q̃tuor euãgeli
ſtas ⁊c. Dehic dicit eũ deuiare a cõi opiniõe hebreoꝝ tam
antiq̃ꝝ q̃ꝫ modernoꝝ. Demũ dicit expõem ei⁹ lr̃e eſſe incõ
ſonã ex multis motiuis q̃ ſigillatim ptractabo ne fiat iuo
lutio. Qꝛtuꝫ ad p̄mũ burg. valde põderat h̄ glo. ordina. q̃
cõiter ponit allegoricos anagogycos ⁊ alios myſticos ſen
ſus raro aũt tãgit ⁊ rapti ſenſum p̄ lr̃alẽ ſic ⁊ fac̃ in h̄ loco.
Nõ eſt igr̄ mirꝝ ꝙ poſtil. q̃ ſenſuꝫ lr̃alẽ ſp q̃rit hmõi myſti
cationẽ ñ ſeq̄t. Et cũ dicit burg. oẽs doc. in glo. noiatos et
q̃ſdã innoiatos hũc paſſuꝫ q̃tuor anialiũ exponẽ. de q̃tuor
euãgeliſtis falſũ ẽ. vtꝫ latã glo. intuẽti. Nã vn⁹ innoiat⁹ p
lõgũ ꝓceſſũ exponit de q̃tuor virib⁹ aie. ſ. rõnali iraſcibili
ↄcupiſcibili ⁊ ſynderiſi ad modũ aq̄le ſupeminẽti. Ali⁹ de
q̃tuor elemẽtis ⁊ eoꝝ mixtiõe in hoie ⁊ ↄiũctiõe. Alius de
quatuor affectõib⁹ aie. ſ. ſpe gaudio timore ⁊ dolore: q̃ tem
perãt quatuor v̾tutib⁹ cardinalib⁹. Ali⁹ d̾ q̃tuor ordinib⁹
vl̄ acieb⁹ i heremo ad quatuor mõi plagas ordiatis. ⁊ bea
tus hiero. i glo. noiat⁹ dič. id qd̄ q̃dẽ ad quatuor aialia q̃tu
or euãgelia referũt. de v̾tutib⁹ auiũ. de volatu tpm. cõmi
xtõe elemẽtoꝝ. ⁊ ordinib⁹ caſtroꝝ. q̃ oia p̄terita relinquũt
ad anteriora feſtinãtes. has oẽs quadrigas. q. auriga de⁹
regit. ⁊ incõpoſitis currẽtes gradib⁹ ſuo pere cogit impe-
rio faciẽdaqꝫ p̄cepit. ⁊ vitãda vetat: h̄ vt putãt dicta ſẽ ppl̄o
i babylõia captiuato. q̃ ſi colla deo ſb̄miſerit eius auxilio
trã recupabat amiſſã. Hec ſparſim i glo. nec ex glo. hr̃i pt
quẽqꝫ doct. ſctõꝝ ſe ad quatuor euãgeliſtas determinaſſe ni
ſi. b. greg. cui⁹ expõem nõ eẽ lr̃alem ꝫ myſticã ſatis appet
ex dicto gloſe ſuprapoſito. qꝛ vicꝫ dcã i h̄ ca. ſm illas poſi-
tas q̃drigas ſẽ ꝓpoſita ppl̄o i babylõia capto ꝓ eoꝝ emũ-
datõe. q̃ p euãgeliſtaꝝ allegatiõez modicũ vel nihil valuiſ
ſent. imo ꝓphia iſta notabil̄ fuit expoſita dertiſiõi. ptꝫ etiã
qꝛ btñs greg. omel̄. ix. ſup ezech. dicit. Initiũ libri i ezechi
elẽ ꝓpħam magnis obſcuritatib⁹ clauſum. ⁊ q̃buſdã myſte
rioꝝ nodis ligatũ i omelijs octo deo largiẽte diſcuſſimus
iã nũc planiora ſunt q̃ ſequũt. Ecce iſdẽ be. grego. myſte-
ria clauſa nõ lr̃am dicit ſe diſcuſſiſſe i paſſu obſcuro: ⁊ pro-
mittit in ſeq̃ntib⁹ ponẽ planiora. cuilibet tñ intuenti ſuas
omelias appet manifeſte ꝙ circa planã lr̃am. ſ. in caſu pro
phete i facie ei⁹ erectiõe collocutõe ⁊c. myſtica expõne ꝓ-
cedit. ↄñs eſt eũ in alijs ſenſuꝫ myſticũ voluiſſe. Nã ex oi-
bus omelijs illis ſenſũ lr̃alẽ ſm ſonũ v̾boꝝ nihil abſurdi-
tatis habẽtẽ repire ñ poſſum⁹ cũ tñ ↄſtat librũ ezechiel̄ ſic̃
⁊ alioꝝ ꝓpħaꝝ ſenſũ lr̃alẽ hře. Sic igr̄ pꝫ ꝙ expõ poſtil. nõ

deuiat ab auc̃te ſctõꝝ doc. Sꝫ q̃ ad ſcd̃m q̃d bur. p̄tẽdit ꝙ
poſtil. deuiat ab expõe oim heb. antiq̃ꝝ ⁊ modernorũ: hoc
burg. vr̄ fingẽ. qꝛ hebrei q̃s burg. adducit nihil dicunt niſi
ꝙ p̄ncipiũ hui⁹ ꝓphie ẽ de ſacratiſſimis archãis diuie le-
gis q̃ nõ lꝫ hoi loq̃. Silr̄ ẽt poſtil. idẽ dič h̄. ꝙ qꝛ hic liber ẽ
de p̄ſidẽtia diuia reſpectu creaturaꝝ oim maxie rõnabiliũ
⁊ ſb̄dit ꝙ p̄mũ caplm̄ ↄtinet v̾tualit̄ ſniam ſeq̃ntiũ ꝑut ef
fect⁹ oẽs in cã v̾tual̄r ↄtinent. Nec putet burg. ꝑut argu
it modicũ eẽ toti⁹ ſacre ſcp̄ture ſecretũ. de q̃ hic ſm expo-
ſitionẽ poſtil. dr̄. Nã gñaliter ⁊ virtual̄r oia ſecreta inclu-
dit diuina p̄ſidẽtia: q̃ cũctaꝝ reꝝ act⁹ ⁊ opa occulto nobis
iudicio. tñ totalit̄ admĩſtrant. ⁊ ſpãlit̄ magnaꝝ reꝝ q̃ aliq̃d
diuini noīs hr̃e vident. ſic̃ ſũt quatuor monarchie mũdi p
admĩſtrationẽ diuie p̄ſidẽtie ad flagellũ dei ↄ pctã mundi
ſpãliter iudeoꝝ ordinate: vt fiat argumẽtũ a maiori ex iſta
lr̃a de iſtis monarchijs expoſita ſic. Si videm⁹ illas potẽ
tiſſimas monarchias mũdi diuine ditõi ſubiacere adeo ꝙ
ſine ei⁹ nutu nihil poſſint: iõ cuiuſcũqꝫ regis regni ſpãliter
iudeoꝝ. imo cuiuſcũqꝫ creature: act⁹ opa ⁊ paſſiões ex eiuſ
dẽ p̄ſidẽti volũtate ꝓcedũt. ⁊ ex h̄ ad lr̃am ꝓ cõſolatõe vl̄
correptiõe captiuoꝝ in babylonia arguere volebat: ꝙ eoꝝ
deſolatio liberatio ⁊ ptãtis cuiuſcũqꝫ ꝓſperitas ⁊ aduerſi
tas ab illa p̄ſidẽtia depẽdet: ꝑut ptꝫ etiã hmõi rõnis reſo
lutio ex glo. ſctõꝛuꝫ ſ. allegata. Cõſonat igit̄ poſtil. dictis
ſctõꝝ ⁊ etiã hebreoꝝ circa hũc paſſuꝫ. Hebrei tñ allegati p
burg. circa occulta hic deſcp̄ta ad lr̃am nihil dicũt. ſic̃ nec
burg. q̃ innitit̄ expõi bea. greg. que pure myſtica ẽ vt ſ. ꝓ
bat. Hebrei ẽt p̄ncipiũ hui⁹ libri occultauerũt: ſicut p̄nci-
piũ geñ. ⁊ canticoꝝ. ꝑut dicit bea. hiero. ⁊ aſſumit in glo.
p burg. allegata. ſic ꝙ nõ liceret ea legere quẽqꝫ niſi ſacer-
dotalẽ etatẽ. ſ. xxx. annorũ impleſſet vt ad plenã ſciam. ſilr̄
⁊ myſticos ſenſus plenũ humane nature tp̄s accedat. qb⁹
nõ obſtãtibus ⁊ geñ. ⁊ canticoꝝ ſenſum lr̃alẽ habem⁹. Sꝫ
burg. nõ dat rõnem quare hui⁹ ptis ſenſuꝫ lr̃alẽ hr̃e nõ de
beam⁹. Et nõ videt potior ſenſus lr̃alis q̃ꝫ ille quẽ poſtil̄.
ponit. Nã cõpatis oib⁹ modis ſ. tactis ex glo. ſctis ⁊ doct. ad
ductis poſtilla. eſt vl̄ior. nã dei p̄ſidẽtia tãqꝫ auriga regẽs
⁊ ordinãs ⁊ inordinatos motus coercẽs ſignate q̃drige p
quatuor aialia ⁊ rotas: vniuerſali⁹ reſpicit illas q̃tuor p̄n-
cipales mũdi monarchias q̃ꝫ ↄpoſitionẽ ⁊ mixtionẽ quatu
or elemẽtoꝝ. ⁊ diſpoſitiõꝫ caſtroꝝ p quatuor plagas ⁊ ali-
as quadrigas ſ. enũeratas. Et qd̄ obijcit burg. dr̄. illas mo
narchias in ſcripturis fore clare deſcriptas. igr̄ de eis tan
q̃ꝫ archanis nõ dꝫ exponi ad lr̃am viſio quatuor anialiũ ⁊
rotaꝝ ibi dico ꝙ idẽ argumẽtũ plus militat ↄ ſctõs doct.
in glo. noiatos ⁊ nõ noiatos. q̃ꝝ quadrige aſſignate q̃daꝫ
ſũt note ex nãli ph̄ia: vt quatuor elemẽtoꝝ cõmixtio. q̃dã
ſunt note ex morali ph̄ia: vtpote quatuor paſſionũ aie p q̃-
tuor virtutes moderatio. q̃dã ex hyſtoria manifeſta exodi.
vtputa ad quatuor plagas caſtroꝝ in heremo depoſitio. ſ.
ad oriẽtẽ ⁊ occidentẽ ⁊c. vñ ꝓ eis ⁊ poſtil. dico ꝙ mã qua-
tuor aialiũ ⁊ rotaꝝ nõ ẽ de ſecretis ꝫ ſub ſecretis. Secreta
eñ ẽ dei p̄ſidẽtia quã apl̄s vocat incõp̄henſibilia iudicia
dei. q̃ p̄ſidẽtia deſcribit̄ ſeſſio hoīs ſ. firmamẽtũ vltra ca
pita aialiũ. Quatuor aũt aialia lõge ſub ipis ſecretis quẽ-
admodũ Eſa. vj. dr̄. viſus dñs ſup ſoliũ excelſuꝫ: ⁊ ea que
ſub ipo erãt replebãt tẽplũ vt dñs ſedẽs ad ſecreta ptineat
ea aũt q̃ ſb̄ ipo erãt ad effect⁹ a ſecretis ꝓdeũtes. Et vt ve
rũ fatear p̄ncipiũ geneſ ẽ de ſecretis archanis qꝛ d̾ deo vt
ẽ gñaliter oim creator. liber ãt cãticoꝝ de eiſdẽ archanis ẽ.
qꝛ de deo vt ẽ eccl̄ie ſpõſus ⁊ generalit̄ amator ⁊ ↄſeruator
in h̄ q̃ꝫ loco idẽ occult⁹ deſcribit̄ vt oia eminẽter cõtinẽs.
⁊ vniuerſi diſpoſitor ⁊ bñ volentiũ liberator. Nũc autẽ qꝛ
poſtillator cũ modeſtia loq̃ns d̾ archanis diuis dič ſe bal-
bucientẽ ad lr̃am aũt loquẽs de his maximis monarchijs
facultatẽ hũanã ſm ſe ñ excedẽtib⁹ dictis archãis rite ſb̄-
iectis. p q̃tuor aialia deſcribit q̃tuor regñ mõi p̄ncipalia ſp
regñ iudeoꝝ moleſta inuẽs cũ ꝓpħa ppl̄o captiuato ꝙ ptãs
coercitiua diuie p̄ſidẽtie illos monarchas. ⁊ p ↄñs q̃ſcũqꝫ
alios ſuos ꝑſecutores cohiberet a iudeoꝝ ꝑſecutõe vbi de
meritũ ppl̄i ipm p̄ſidentẽ ad iracundiã nõ ꝓuocaret. ⁊ in
telligerent ꝙ nulla noceret aduerſitas ſi nulla dominaret

ſnigtas. Et ꝑ tanto exponit̃ h' paſſus de quatuoꝛ monar-
chijs ad captiuoꝝ ꝯſolatōꝫ. veriꝰ deſperantiū correptionē
Sed ad archanū incarnatōis poſtil. ꝯformis ē ſctis doct.
ꝛ gloſe. q꞉ dicit ꝓp̄t futurā incarnatiōeꝫ ꝓuidētē in ꝓpoſito
in ſpē hūana appuiſſe. Sicqꝫ pꝫ ꝙ burgen. nō vere dic̄ po
ſtil. a ſctōꝝ auctorita
te ꝛ hebreoꝝ oīm ex
pōne deuiaſſe. Sꝫ q̄
A ad terciuꝫ articulum
burg. dicit expōnem
i.3.f. poſtil. lr̄e incōſonaꝫ
Rō aūt ſua pma nō
valet. q꞉ dicit ꝙ h' vi
ſio totaliter ꝯſidera
ta erat rep̄ſentatiua
diuine maieſtatis.
Fateoꝛ hoc vna cum
poſtil. applicādo ſin
gula ſingulis vt viſa
ſ. firmamētū directe
B rep̄ſītarētvt eſſent ſe
cretiſſima ꝛ altiſſima
dei iudicia ſm ap̄lm
ad Ro. xj. ea aūt que
erāt ſub firmamento
puta aīalia rote ꝛc̄.
rep̄ſītarēt diuine ꝓui
dentie ſubiecta. ꝛ ad
voluntatē ꝓuidentis
vel mota vel quieſcē
tia vt ſine eiꝰ nutu ni
hil valēt. ſicqꝫ intel
lecta ꝛ ꝓphe reperit̃
vicibꝰ oſīſa ad cōfortatōeꝫ ꝓphe fecerūt. cū qbus ſic dict̃
ſtat expō poſtil. ad lr̄am. ꝛ qd̄ ſubſumit burg. ꝙ mōarchie
ad ꝓphe ꝯfortationē nihil facere potuerūt: falſum ē. q꞉ ſm
ꝓdicta illaꝝ ſubſeruitꝰ ꝛ limitatio ad ſui motū ꝛ alia value
rūt ad ꝓphe ꝯfortatōeꝫ ꝛ ppl'i ꝯſolationē. ſciēris ex h' illas
ſine dei ꝓuidētis nutu nō poſſe mouere ad deſꝑantiū cor
reptionē mō ſupradicto. Qd̄ ſcd̄o burg. obijcit de lr̄e icō
ſonātia ꝑ eo. q꞉ illa aīalia a ꝓpha vocant̃ cherubin qd̄ no
mē illis ydolatris ꝯuenire nō pōt. nō ꝯcludit. Nā ita pōt
ydolatris ꝯuēire nomē cherubin ſic nomē xp̄s cꝰ deꝰ app̄
hēdit dexterā. vtꝫ Eſa. xlv. Dico igr̄ ꝙ noīa digna talia in
dignis iponunt̃ ydolatris rōe officij vt inſtr̄is diuine ꝓui
dētie ꝛ correctiōi. ſic pōt dici ſctūs ex officio imo ſceliſſimꝰ
ex ꝑſonalibꝰ vicijs indignꝰ. Et malach. ij. dicit ſacerdotē
nō mō bonū ſꝫ et malū angelū dn̄i. pꝫ ēt dicta rn̄ſio ꝑ doc.
cōit̃ dictos ſmōs dignos idignis applicatos exponētes.
Nec vꝫ ꝙ burg. obijcit ꝯ poſtil. dicentē aīalia ꝛ rotas ad
idē ꝑtinere. inducētēqꝫ illd̄ Gen. xlj. De ſpicis ꝛ bobꝰ pha
raonis. Cōtra ꝙ burg. dicit ꝙ aīalia ꝛ rotas ſm rē diſtigui
ꝛ ꝯuenire ſolū ſm motū ꝛ qetē q̄lr̄ nō ē in caſu pharaonis
Rn̄deo ꝙ vtiqꝫ ſm rē ſi lꝫ dicē imaginarie viſa fore res di
ſtinguūt ſpice ꝛ boues. ſic aīalia ꝛ rote. ꝛ ſicut iſta ꝯueniūt
in qete ꝛ motu. ſic ꝛ illa in vniꝰ rei effectꝰ ſignificatiōe. nō
eīm eſt incōueniēs vnū plura. ꝛ plura vnū ſignificare. Nec
ꝯcludit ꝙ burg. dicit nō ꝯuenire monarchijs illū paſſum.
Cū ambularent nō reuertebant̃. imo dico ſm glo. ſ. addu
ductā ꝙ oīa ſub diuina ꝓuidētia ꝯſtituta ſic mouent̃ ꝙ ꝑte
rita ꝑtrāſeūtes ad futura feſtināt. nec ē in eoꝝ ꝑtāte ſicut
nec ꝓuidētis. de ꝑterito facē ñ ꝑteritū. vt ad ꝑtita reuertūt
Nec vꝫ dictū burg. expōnē bea greg nō debē reputari mi
ſticā. Nā ꝛ ipē be. greg. ꝑut ſ. oſīſum ē reputauit eā myſti
cā. Nec vꝫ ꝓbatio burg. ꝙ id nō ſit myſtica. q꞉ lr̄alis ſenſꝰ
eſt ꝑabolicꝰ. q꞉ multos paſſus cātīcoꝝ bt̄i greg. expōit my
ſtice ſil'r ꝛ iob. vbi tñ ꝯſtat lr̄alē ſenſuꝫ fore ꝑabolicū. Hec
ſufficiāt ꝙ ad h' ca. amatoribꝰ poſtil. rectis ꝛc̄. Cap. ij.
Hec viſio. Hic ꝯn̄r deſcribit̃ diuīe ꝓuidētie multiplex
effectꝰ. ꝛ p̄ in punitōe iudeoꝝ trāſmigratos deciden
tiū. ſcd̄o i deſtructōe gētiliū bonos crudelit̃ moleſtā
tiū ca. xxv. tercio in remuneratiōe iuſtoꝝ mala temporalia

Capitulum II

Hec viſio ſilitudis glo
rie dn̄i. Et vidi et ce
cidi in faciē meā et au
diui vocē loquētis. Et di
xit ad me. Fili hoīs ſta ſup
pedes tuos ꝛ loquar tecū
c Et ingreſſus eſt i me ſpūs
d poſtqꝫ locutus eſt mihi.
e et ſtatuit me ſupra pedes
meos. Et audiui loquentē
ad me ꝛ dicentē. Fili hoīs
mitto ego te ad filios iſra
f el ad gentes apoſtatrices
g h q̄ receſſerūt a me. Pr̄es eo
rū ꝑuaricati ſūt pactū meū
i vſqꝫ ad diē hāc. ꝛ filij du
k ra facie ꝛ idomabili corde
l ſunt ad quos ego mitto te
ꝛ dices ad eos. Hec dicit
m dn̄s deꝰ. ſi forte vel ipi au
n diant: etſi forte qeſcant qm̄
o domꝰ exaſpans eſt et ſciēt
q꞉ ꝓpha fuerit i medio eoꝝ
p Tu ergo fili hoīs ne tieas
q eos neqꝫ ſermones eorum
r s metuas: qm̄ icreduli ꝛ ſub
t uerſores ſūt tecū ꝛ cū ſcor
v piōibꝰ hītas. Verba eo
rū ne tieas. ꝛ vultꝰ eoꝝ ne
formides: q꞉ domꝰ exaſpe
rās ē. Loq̄ris ergo verba
mea ad eos ſi forte audiāt
x ꝛ qeſcāt. qm̄ irritatores ſt̄
y Tu āt fili hoīs audi q̄cūqꝫ
z loq̄r ad te. ꝛ noli eē exaſpe
rās ſic domꝰ exaſpatrix ē.
Aperi os tuū et comede q̄
a cūqꝫ ego do tibi. Et vidi ꝛ
b ecce manꝰ miſſa ad me. i q̄

patiēter tolerārēt(ſ. ca. xl. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ſic trāſmigra
ti cū ioachim dolētes de h' ꝙ ſe tradiderāt ad ꝯſiliū hiere
mie int̃ ſe murmurabāt. ſic illi q̄ remāſerāt in ir'lm tranſmi
gratos deridebāt. putātes vaticiniū hieremie de ciuitatis
excidio nō ipleri ꝓp̄t qd̄ ezechiel repletꝰ ē ſpū ꝓphie ꝓnū
ciās excidiū ciuitat̃
ꝓpinquū. ſic̄ ꝛ hiere
mias ad rep̄mēdum
iſtoꝝ murmuratiōeꝫ
ꝛ illoꝝ deriſionem.
Ergo p̄ ꝓphetādi of
ficiū ſibi imponit̃. ſe
cūdo officiū ſibi in C
iunctū exeq̄t̃. iiij. ca.
Prima in duas q꞉ ꝑ
mo iponit̃ ſibi offici
um. ſcd̄o arguit̃ eius
ſilentiū ſeq̄n. ca. ibi.
Cū aūt ꝑtranſiſſent
Prima in duas q꞉ ꝑ
mo imponit̃ ſibi offi
ciuꝫ ꝟbo. ſcd̄o ſigno
ibi: Tu āt. Pria ad
huc in duas. q꞉ ꝑmo
ponit̃ impoſitio offi B Apoc. 10
cij. ſecūdo ꝯfortatio
dn̄i ibi. Tu ergo. In
ꝑma parte p̄emittit̃
quedā cōtinuatio ad
ꝑcedentē viſionē cū Apoc. 5. a
dr̄. a Hec vi. ſili.
ꝛc̄. q. d. effigies hoīs
ſup thronū ſaphyri
ſi ſedētis nū erat ipē deꝰ in nā ꝓp̄a. ſꝫ q̄dam ſilitudo ſue
maieſtatis rep̄ſītatiua. b Et cecī in fa. meā. q꞉ fragilitas
hūana in talibꝰ viſionibꝰ ſuū defectū exꝑit̃ ſm ꝙ di dan.
x. Dn̄e mi in viſiōe tua diſſolute ſunt ꝯpages mee. ꝛ nihil
in me remāſit viriū. id ſubdit̃. c Et ingreſ. ē i me ſpūs. ſ.
ſubſiſtēdi virtꝰ. d Poſtqꝫ locutꝰ ē mi. ille q̄ ſedebat in
throno. e Et ſtatuit me ſ' pe. me. i. mihi ꝯtulit ꝟtutē ſb
ſiſtēdi. cetera patēt vſqꝫ ibi. f Ad gē. apoſt. a fide. g
Que receſſerūt a me. ꝑ ydolatriā. h Pr̄es eoꝝ ꝑua. ꝛc̄.
i. legē meā. q꞉ cito poſt igreſſum tr̄e ꝓmiſſiōis decliauerūt
ad ydolatriā. vtꝫ in libris iudicū ꝛ regū. i Et filij dura
facie. i. irritātes irreuerētes ꝛ iuerecūdi. k Et idoma
bili corde ſunt. ſunt eīm in malis obſtinati. l Ad q̄s ego
mitto te. vt māifeſte appareat ꝙ mala eoꝝ nō ꝓueniūt ex
defectu meo. ſꝫ mitto ꝓphas meos ad arguēdū mala eoꝝ
m Si forte vel ipi ꝛc̄. ꝑ iſtud forte nō intelligit̃ aliqd̄ du
biū in deo reſpectu futuroꝝ cū certiſſime oīa ꝑcognoſcat.
ſꝫ ꝑ h' intelligit̃ ꝟtibilitas liberi arbitrij ad bonū ꝛ malum
n Qm̄ domꝰ exaſꝑ. eſt. i. familia ꝓuocās ad irā dn̄m ſuū
o Et ſciēt q꞉ ꝓphe. fue. ꝛc̄. ꝛ ſic excuſatiōꝫ nō habebūt ſi
a malis nō peniteāt. p Tu ḡ. hic ꝯn̄r ponit̃ ꝯfortatio
dn̄i ꝯ maliciā eoꝝ qbꝰ debebat loq̄. q꞉ minꝰ iacula feriūt q̄
ꝓuident̃. dr̄ igit̃. p Tu ḡ fili ho. ne ti. eos. i. facta eorum
aſꝑa. q Neqꝫ ſermones eoꝝ. i. detractōes ꝛ obprobria
r Qm̄ increduli. erga dn̄m. s Et ſubuerſo. iuſticie. er
ga ꝓximū. t Et cū ſcorpi. habi. verbis malis ꝛ factis
pungētibus. v Verba eoꝝ ne ti. ꝛc̄. Repetitio ē eiuſdē
ſnīe ad maiorē aſſertionē. x Qm̄ irritatores ſunt. ſ. ꝓ
phetaꝝ ꝛ in hoc notat paucitatē ꝯuertendoꝝ. y Tu āt.
Hic ꝯn̄r imponit̃ ezechieli officiū ꝑ ſignū libri oſtenſi ꝛ in
corporati. ꝛ diuidit̃ in duas ꝑtes. q꞉ primo ponit̃ hec im
poſitio. ſcd̄o ipius ꝓphete ꝯfortatio cap. ſeq̄n. ibi. Et dixit
ad me. Prima adhuc in duas. q꞉ primo ponit̃ libri oſtēſio
ſecūdo eius incorporatio in principio ſequē. ca. Circa pri
mū excitat̃ intentio ꝓphete cum dicit̃. y Tu autē fili
hominis audi. ſicut diſcipulus humilis ꝛ obediens.
z Et noli eſſe exaſperans. id eſt mihi rebellans. ꝛ ꝑ cōſe
quēs ad iram me prouocās. a Et ecce manus miſſa ad
me. ſic enim videbat imaginaria viſione.

b In quā inuolut⁹ erat liber. in heb. hr̃. Inuolut⁹ rotul⁹ in q̄ deſignat̃ ꝙ futura cōtingētia de qb⁹ erat iſta ꝓphetia hoib⁹ ſunt occulta. b Et expā. il. corā me. ꝛ ꝑ h̄ intelli git̃ ꝙ dedit intellectū ei⁹ ꝓphie. c Qui erat ſcript⁹ int⁹ ꝛ foris. videbat̃ eñ ille rotul⁹ expāſus ex vtraqꝫ p̄te ſcript⁹ in q̄ deſignat̃ multitudo ibi cōtentorū.
d Et ſcripte erāt in eo lamētationes. trāſmigratorū ꝛ in ſeruitute exiſtentium.
e Et carmē. i. ꝯſolatiōes patiēter tolerātiū. f Et ve. iudeorū in irlm exiſtētiū ꝑ excidiū miſerabile ciuitatis ꝓpinquū iſta. n. tria ꝯtinēt̃ i h̄ libro vtꝫ per p̄dicta.

A

. In ca. ij. vbi dicit̃ in poſtilla. Qui erat ſcript⁹ intus ꝛ foris
Additio.
In heb. hr̃. añ ꝛ retro qđ intelligit̃ de p̄teritis ꝛ futuris. Si autem dicat̃ intus ꝛ foris intelligendū eſt de ſenſu interiori. ſ. ſpūali ꝛ d̄ exteriori. ſ. hyſtoriali ꝛc̄. Cap. iij

Apoc. 10. b.

B

a Et dixit. h̄ conſeq̄nter deſcribit̃ oſtēſi libri incorꝑatio. ꝑ quā intelligit̃ mētis intellectio que paſcit̃ verbo dei ſicut corp⁹ cibo mālí: ſm ꝙ dr̃ Deu. viij. Nō in ſolo pane viuit hō ſꝫ in oī v̄bo qđ ꝓcedit de ore dei ꝛ ſm h̄ patꝫ ſnia vſqꝫ ibi. b Et co. illđ. ſic ei videbat imaginaria viſiōe q̄ſi volumen comederet et intellexit q̄d ſignificaret. c Et fa. ē i ore me. q̄ſi mel dulce. in q̄ deſignat̃ ſuauitas diuini eloquij inquātū ꝓcedit a deo: licꝫ aliq̄ñ habeat amaritudinē ānexāvl' ſubſequētē rōe effect⁹ in de ſeq̄ntis: vicꝫ q̄ñ ē de punitiōe illoꝝ ad

C

b erat inuolut⁹ liber ꝛ expādit
c illū corā me q̄ erat ſcriptus
d int⁹ ꝛ foris: ꝛ ſcripte erat i
e eo lamētationes ꝛ carmen
f ꝛ ve. Capitulū III
a Et dixit ad me fili hominis qđcūqꝫ iueneris comede. Comede volumē iſtud: ꝛ vadēs loq̄re ad filios iſrl'. Et aperui os meū: ꝛ cibauit me volumine illo: et dixit ad me. Fili hois: vēter tu⁹ comedet ꝛ viſcera tua cōplebūt̃ volu
b mie iſto qđ ego do tibi. Et
c comedi illđ. ꝛ factū ē i ore
d meo ſicut mel dulce ꝛ dixit ad me. Fili hois vade ad domū iſrl' ꝛ loqueris v̄ba mea ad eos Nō eñ ad populū ꝓfundi ſmōis ꝛ ignote lingue tu mitteris ad domū iſrl'. neqꝫ ad pplos multos ꝓfūdi ſmōis ꝛ ignote lingue. q̄ꝝ nō poſſis audi-
e re ſmōes Et ſi ad illos mit
f tēris ipi audirēt te Dom⁹ aūt iſrael nolunt audire te
g qꝛ nolunt audire me. Ois
h q̄ppe dom⁹ iſrl' attrita frō
i te ē ꝛ duro corde. Ecce de
k di faciē tuā valētiorē faciebus eoꝝ. ꝛ frontē tuā duri
l orē frōtib⁹ eoꝝ vt adamātem ꝛ ſilicē dedi faciē tuā. Ne timeas eos neqꝫ metuas a facie eorū qꝛ dom⁹ exaſpans eſt. Et dixit ad me Fili hois oēs ſmones meos q̄s ego loq̄r ad te: aſſume in corde tuo ꝛ auribus

q̄s afficit̃ ille cui de⁹ loquit̃. ſic erat in ꝓpoſito. d Et dixit. Hic ꝯñr deſcribit̃ ꝓphe ꝯfortatio vt ꝯſtāter ꝓcedat in officio ſibi ipoſito. qꝛ ſibi ꝓmittit̃ aſſiſtētia diuini auxilij ꝛ qꝛ nō mittit̃ ad ppl'm diſtantē multū. nec extranee ligue ꝛ ſic pꝫ ſnia vſqꝫ ibi. e Et ſi ad illos mittereris ipſi audirēt te. ſicut pꝫ de niniuitis. q̄ egerūt pniāꝫ ad p̄dicatōeꝫ Jone. f Dom⁹ aūt iſrl' no. audire te. cū tñ ſis de eadē gente. g Quia nolūt audire me. vñ ꝛ iudei ad p̄dicatiōnē xp̄i fuerūt ꝓ maiori p̄te rebelles ꝛ increduli. h Attrita frōte. i. irreuerētes deo ꝛ ei⁹ nūcijs. i Et duro. corde. ꝓpt̃ obſtinationē in pctīs. k Ecce dedi fa. tuam ꝛc̄. i. ex mea aſſiſtētia dabo tibi cōſtātiā ꝛ fortitudinē ad denū-

ciādū volūtatē meā qđ deſignat̃ ꝑ fortitudinē adamantis ꝛ ſilicis. q. d. dabo tibi ꝯſtantiā ſuſtinēdi oīa aduerſa in factis ꝛ v̄bis. Sciēdū tñ ꝙ vbi trāſlatio nr̄a hꝫ. l Ut adamā. ꝛ ſilicē. dedi faciē tuā. in heb. hr̃. Ut fermē fortiorē rupe dedi faciē tuā. ꝛ ꝑ vermē ſm eos intelligit̃ h̄ ſāguis cuiuſdā v̄mis q̄ ſine ſonitu incidebant̃ lapides in edificio tēpli ſalomonis. ſic dictū fuit ibidē. cetera patēt ex dictis vſqꝫ ibi.
m Et aſſūpſit me ſpūs. i. raptus fui in ſpiritu ad ꝑcipiēduꝫ qđ ſubdit̃. n Et audiui poſt me vocē cōmotiōis magne ꝛc̄. ꝛ hoc fuit factum ad cōfirmandū dñi verbum. ſ. ꝙ daret ꝓphete conſtantiā ꝑ ſuam aſſiſtentiā. illa eñ cōmotio animalium et rotarum deſignabat magnitudinē diuine virtutis ipſi ꝓphete aſſiſtentis. o Spiritus quoqꝫ leuauit me. id eſt dedit mihi virtutē ꝛ ꝯſtantiā exequēdi mandatū diuinū: ideo ſubditur.
p Et abij volēs obedire. q Amarus in indignat̃. ſpi. mei. ꝓpter duriciā ꝛ rebellionem populi mei a deo auditāꝫ. qꝛ ſicut dictū eſt licet verbū diuinum dulce ſit audīti. inq̄ntum a deo ꝓcedit tñ ratiōe alicuius ꝯñtis pōt eſſe cauſa amaritudinis.
r Man⁹ eñ do. erat me ꝯfor. me. q. d. licet ſcirem me miſſuꝫ ad ppl'm rebellē ꝛ incredulū. tñ v̄t⁹ dñi aſſiſtens mihi. dabat mihi conſtantiā eundi.
s Et veni ad trāſmigrationeꝫ. i. ad ppl'm q̄ de iudea trāſmigrauerat in babylonem.
t Ad aceruum no. frug. ſm heb. nomen eſt loci ſeu territorij ſic vocati. forſitan eo

B

i. 33. b.

E

tuis audi ꝛ vade ingredere ad trāſmigrationē ad filios ppl'i mei. et loq̄ris ad eos ꝛ dices eis. Hec dicit dñs de⁹ ſi forte audiāt ꝛ q̄
m eſcāt. Et aſſūpſit me ſpiri-
n tus: ꝛ audiui poſt me vocē cōmotionis magne: benedicta glīa dñi de loco ſuo. ꝛ vocē alarū animaliū percutientiū alterā ad alteraꝫ ꝛ vocem rotarū ſequentiū animalia ꝛ vocē ꝯmotiōis
o magne. Spūs quoqꝫ leua
p uit me ꝛ aſſūpſit me et abij
q amarus in indignatiōe ſpi
r tus mei. Man⁹ eñ domini erat mecū cōfortās me.
s Et veni ad trāſmigrationē
t ad aceruū nouarū frugum ad eos q̄ habitabant iuxta
v flumen chobar: et ſedi vbi
x illi ſedebāt: ꝛ manſi vbi ſeptem dieb⁹ merens in me
y dio eorū. Cū aūt ꝑtranſiſſent ſeptem dies: factū eſt verbum dñi ad me dicens
l Fili hominis: ſpeculatoreꝫ dedi te domui iſrael: ꝛ audies de ore meo verbū: et annūciabis eis ex me. Si dicente me ad impiū morte morieris non annunciaueris ei: neqꝫ locutus fueris vt auertatur a via ſua impia et viuat. ꝛ ipſe impius in iniquitate ſua morietur ſanguinē autē eius de manu tua requiram. Si autēꝫ tu annunciaueris impio et ille non fuerit cōuerſus ab

ꝙ fruges ibi velocit̃ matureſcebāt. ſm alios h̄ notat̃ tp̄s q̄ ezechiel venit ad ppl'm trāſmigr̄tiōis: qꝛ ſm eos tūc erat tēpus in q̄ fruges p̄mitiue i aceruos ꝯgregabāt̃ v Et ſedi. vbi illi ſede. i. māſi cū eis eo mō loquēdi q̄ dr̃ Deut. j. Sediſtis in cades mlt̃o tpe. i. ibi māſiſtis. ꝛ ſubdit̃ duratio h⁹ māſiōis. x Et māſi ibi ſeptē die. ꝛc̄. i. ſilēs a rep̄henſione eoꝝ ꝛ merēs ꝓ malicia eoꝝ. y Cū āt. Hic ꝯñr arguitur ezechielis ſilētiū: ꝛ p̄ arguit̃. ſecūdo punit̃. ibi. Facta ē Circa p̄mū arguit̃ ꝑ ſimilitudinē ſpeculatoris. q̄ ad hoc in alto loco ꝯſtituit̃. vt denūciet ciuib⁹ ꝑiculū veniens ſuper eos vt ſibi p̄caueāt. ꝛ ad excitādū eos ſi nimis pigreſcant ꝛ dormiant. vt ſic ſꝑ ſint pati ciuitatē defendē: ꝛ ſi omittat

aliq̄d de officio ſibi īpoſito dign⁹ ē punitiõe. Ezechiel aūt erat ꝯſtitut⁹ a deo ſpeculator ſpūalis. ⁊ iõ ex officio tenebatur malos arguere de peccatis vt peniterēt ⁊ bonos monere vt pſeuerarēt ī bonis ne offenſam dei incurrerēt. ⁊ q̄a nimis tacuerat. ſ. p ſeptē dies. iõ oñdit ſibi pena taciturnitatis q̄ debet p̄relato

loquēdi fili⁹ q̄ grauiter ⁊ moleſte portat duriciā audientiū. iõ ſubdit. q̄ domus exaſperans eſt. In ca. iij. vbi dicit in poſtil. Et audiui poſt me vocē cõmotiõis. **Additio.** Ec vox magne cõmotiõis vꝫ ſignificare ꝙ incarnatio dei q̄ ꝓphe fuerat in p̄cedētib⁹ reuelata erat maxime virtutis ⁊ potētie vñ declarās quid ſonabat p illā vocē ſubdit. bñdicta glia dñi de loco ſuo q̄ verba ꝓphete p̄dicto ꝓpoſito adaptātur q̄a de hũanitate deifica p incarnatiõeꝫ ꝓpꝛie dī. Bñdicta glia dñi ⁊ qḋ ſequit. De loco ſuo. correſpõdet huic qḋ dī Michee. j. ca. de hac maṫia. Ecce dñs egrediet ð loco ſuo. ⁊ deſcendet ⁊ calcabit ſuper excelſa terre. Et nota ꝙ dixit ꝓpha. Et audiui poſt me vocē. nõ eñi dixit añ me nec corā me: vt inueret ꝙ bñdicta glia dñi de qua loq̄bat poſt euꝫ erat vētura. eo mõ quo Iohānes dixit Iohā. j. ca. Poſt me venit q̄ añ me factus eſt.

ſeu ſuperiori ſi ſit negligēs in arguitione pctõꝝ. cū ſubdit. ſanguinē eius de manu tua requiram. Conſequēter oſtēdit ſibi liberatio ſui ſi fecerit qḋ in ſe eſt cū ſubdit

F Si autē tu annũciaueris impio ⁊ ſequit poſtea. Tu autē animā meā liberaſti. Et idē oſtēdit ſibi de negligentia ⁊ diligētia in monēdo iuſtos vt pſeuerēt in bono cū dī. 3 Sꝫ ⁊ ſi cõuerſus iuſtus ⁊c̄. ⁊ patet lr̄a. a Et facta eſt h ꝯñr ſilētiū p̄dictū punit. Primo cū p̄mittit diuina appariſtio ſibi facta cū dicit Et facta eſt ſuper me man⁹ dñi ⁊ dixit ad me. b Surge egredere ⁊c̄. q̄ſi. d. illi cū q̄bus es non ſunt digni videre gloriā dñi tibi apparentem

B.2.3. cū ſint rebelles ⁊ increduli. c Et ſurgēs egreſ. ſum in cā. .i. ad locū ſolitarium

G ſcḋm dei mādatum. d Et ecce ibi gloria dñi ſtabat ⁊c̄. i. viſio

impietate ſua ⁊ a via ſua impia. ipſe q̄dē in impietate ſua morietur: tu aūt animam

3 tuā liberaſti. Sꝫ ⁊ ſi cõuerſus iuſt⁹ a iuſticia ſua fuerit: ⁊ fecerit iniq̄tatē: ponā offendiculū corā eo. Ipſe morietur: q̄ nõ annũciaſti ei: ī peccato ſuo morietur. ⁊ nõ erūt ī meõria iuſticie ei⁹ q̄s fecit ſāguinē ṽo ei⁹ de manu tua req̄rā. Si āt tu annũciaueris iuſto vt ñ peccet iuſtus ⁊ ille nõ peccauerit: viuēs viuet q̄ annunciaſti ei ⁊ tu aīam tuā

a liberaſti. Et facta ē ibi ſup me manus dñi: ⁊ dixit ad

b me. Surge egredere in cā

c pū ⁊ ibi loq̄r tecū. Et ſurgēs egreſſus ſum in cāpū

d ⁊ ecce ibi glia dñi ſtabat q̄ſi glia quā vidi iuxta fluui

e um chobar ⁊ cecidi in faciem meā.

f Et ingreſſ⁹ eſt in me ſpūs ⁊ ſtatuit me ſuper pedes meos ⁊ locutus eſt

g mihi ⁊ dixit ad me. Ingredere ⁊ includere in medio dom⁹ tue. Et tu fili hominis

h ecce data ſunt ſup te vincula ⁊ ligabūt te in eis. ⁊ nõ egredieris in medio eorū

i ⁊ linguā tuā adherere faciam palato tuo: ⁊ eris mutus nec q̄ſi vir obiurgans

k quia domus exaſperās eſt

l Cum autē locut⁹ fuero tibi

m aperiā os tuū: ⁊ dices ad

n eos. Hec dicit dñs deus.

o Qui audit audiat. ⁊ qui q̄eſcit quieſcat quia domus exaſperans eſt.

Capitulum IIII

a

b Et tu fili hoīs ſume tibi laterē. ⁊ pones eū

d corā te ⁊ deſcribes in

e eo ciuitatē hieruſalem. Et

f ordinabis aduerſus eā ob

g ſidionem. ⁊ edificabis mu

h nitiones. ⁊ cõportabis ag

i gerē: ⁊ dabis cõtra eā ca

k ſtra ⁊ pones arietes in gy

l ro. Et tu ſume tibi ſartaginē ferreā ⁊ pões eā ī murū ferreū int te ⁊ iter ciuitatē

A Capitulū. iiij.

Et tu fili hominis. Poſtq̄ ð ſcripta eſt officij impoſitõ. hic ꝯñr ponit impoſiti executio. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ p̄mo ponit ciuitatis ⁊ pplī deſtructio. ſcḋo deſtructiõis ratio. ca. xv. Prima adhuc in duas. q̄ p̄ denũciat ciuitatis ⁊ pplī exterminiū. ſcḋo auferṫ remediū. ca. xiiij. Prima adhuc ī tres. q̄ p̄ dicta deſtructio p̄dicit. ſcḋo mltiplex abomiatio in irl̄m oñdit. ca. viij. tcio ſcp̄tura ad ꝓpoſitū reuertit. ca. ix. p̄ma adhuc diuidit in q̄tuor. q̄ p̄ deſcribit ipſius irl̄m obſidio. ſcḋo pplī ſui vaſtatio. c. v. tercio tre depopulatio. c. vj. q̄rto dicte vaſtatõis acceleratio. ca. vij. P̄ns aūt cap̄. in duas ptes diuidit. q̄ p̄ deſcribit obſeſſio ciuitatis. ſcḋo ex h ſequēs oppꝛeſſio famis ibi. Et tu ſume. Prima adhuc ī duas. q̄ p̄ deſcribit obſidiõis mod⁹. ſcḋo captiuitatis vl̄ iniq̄tatis tp̄s: ibi. ⁊ tu dormies. Circa primū dicit

imaginaria ſil̄is illi q̄ deſcp̄ta eſt. ſ. ca. de aīalib⁹ ⁊ rotis firmamēto ⁊ ſedēte ſup thronū ad rep̄ntandū gloriā diuine maieſtatis. e Et cecidi in faciē meā ex hũana fragilitate ad diuinā p̄ntiā. f Et igreſſus ē in me ſpūs ⁊c̄. i. cõtulit mihi ſubſiſtēdi ṽtutē quā ex me nõ habebā. ⁊ ſbdit pena ſilētij p̄dicti cū dī. g Ingre. ⁊ inclu. ⁊c̄. Ubi põit duplex pena. vna ē recluſiõis ⁊ ligatiõis. vnde ſubditur.

h Data ſūt ſu. te vin. ⁊ liga. te ī eis. ſ. famuli tui. volo eñi ꝙ ſic te facias ligari. ſcḋa eſt ſubtractio locutiõis cū dicit.

i Et ling. tuā adherere ⁊c̄. vt ſicͭ nimis tacueras ꝓpria voluntate. ⁊ ſic inuitus taceas ex diuia ptāte ⁊ iſta cā nõ exprimit hic. ſꝫ ſupponit ex p̄dictis. alia aūt cā exp̄mit cū dicit.

k Quia do. exaſ. eſt. ſ. ppl̄s tu⁹. q. d. vna cā tue ligatõis ⁊ ſubtractõis loq̄le ē. vt p h oñdat ꝙ nõ ſint digni tua ſocietate igrediēdo ⁊ ꝯuerſando cū eis. nec ēt digni tua doctrina ⁊ rep̄hēſione. iõ tua cohabitatio cū eis ⁊ allocutio tpe ꝯpetēti futura. nõ fiet eis ſcḋm eoꝝ merita. ſꝫ ex mea tm̄ gr̄a iõ ſequit. l Cū aūt lo. fu. ti. ape. os tu. dādo tibi loq̄ndi facultatē. m Et dices ad eos. ſ. ea que iniungā tibi.

n Hec dicit dñs. Qui aūt ⁊c̄. ſcḋm ꝙ dicit ra. ſa. iſtud non ponit hic q̄ſi īpoſitū ezechieli ad dõm pplo. ſꝫ poſtq̄ dñs dixerat ei aperiā os tuū. ⁊ dices ad eos. ſ. ea q̄ tibi iniūgā dñs dixit ezechieli ꝯditõꝫ pplī dicēs. o Qui au. ⁊c̄. i. aliqui de pplo te audiēt verbis tuis acq̄eſcendo. ⁊ aliq̄ quieſcent ab auditu verba tua repellendo ⁊ de iſtis ſubditur. q̄ dom⁹ exaſpans eſt. Scḋm alios ṽo verbū eſt impoſitum ezechieli ad dõm pplo in pſona dei. o Qui audit ⁊c̄. i. qui vult audire audiat. ⁊ qui nõ vult dimittat. ⁊ eſt mod⁹

a Et tu fili ho. iſte mod⁹ loq̄ndi frequēter fit ezechieli. c⁹ rõnē aſſignāt doc. cõit. ſ. ne ex eleuatõe ꝯtēplatõis obliuiſceret hũane fragilitatis. b Sume ti. la. ſ. crudū vt poſſint ibi ꝓtrahi figure. c Et po. eū co. ⁊c̄. vt videas ibi diligēter ⁊ attēte. d Et deſcri. in eo. i. in medio ei⁹ ciuitatē irl̄m. e Et ordiabis. i. deſcribes. f Aduer. eā obſi. in circuitu ei⁹. g Et edifi. ⁊c̄. i. ſcribes ſil̄itudinē turriū ligneaꝝ q̄ꝝ ſūmitate videnṫ ab ex̄ illa q̄ fiūt ī ciuitate. h Et ꝯpor. ag. i. deſcribes portatores tre ⁊ ligꝫ ad iplēdū foſſata i Et da. ꝯ eā caſtra. i. deſcribes acies armatoꝝ oppugnātes eā k Et pones arietes. i. deſcribes. ſunt aūt arietes ligna oblõga ī capite ferrata. cū quibus ipellitur mur⁹ ad cadendū. ⁊ ſic videtur ꝙ ille later erat ſatis magn⁹ vt poſſent in eo deſcribi oĩa iſta. tamē in paruis figuris poſſūt multa deſcribi in ſatis paruo ſpacio. l Et tu ſu. tibi ſartaginē ferreā ⁊c̄. per hoc deſignatur ꝙ deus ad miſerandū nõ reſpiciet ciuitatem ſic obſeſſam.

1o Reg

m et obfirmabis faciē tuā ad
eā ⁊ erit i obſidionē⁊ circū
n dabis eā. Signū ē domui
o iſrl̄. Et tu dormies ſup la-
p tus tuū ſiniſtꝝ ⁊ pones ini
q q̇tates dom⁹ iſrl̄ ſup eo: nu
mero dieꝝ qb⁹ dormies ſu
per illud: ⁊ aſſumes iniqta
tes eorū. Ego aūt dedi ti-
bi annos iniqtatis eorum
numero dieruꝫ trecētos et
nonaginta dies: et porta-
bis iniqtatem dom⁹ iſrael
r Et cū cūpleueris hec. dor
mies ſup lat⁹ tuū dextrū ſe
s cūdo: ⁊ aſſumes iniqtateꝫ
t dom⁹ iuda q̄dragita dieb⁹
v Diem ꝓ anno diē inquaꝫ

m Et obfir. faciē tuā ad eā reſpiciēdo eā q̄ſi facie torua ⁊ irata. in ſignū ꝙ de⁹ eſt ei irat⁹ implacabili ira. iō ſubdit. n Signū ē do. iſrl̄. i. oīa q̄ dicta ſūt tibi ſūt ſigna obſidiōis ⁊ deſtructiōis irl̄m o Et tu dor. Hic ꝯñr ponit captiuitat⁹ tp̄s ſm latinos: ⁊ p̄ qn̄tū ad captiuitatē. x. tributū q̄ vocant̄ h̄ dom⁹ iſrl̄ cuꝫ d̄r. Et tu dormies ſuper lat⁹ tuū ſiniſtrū p qd̄ deſigr̄ regnū. x tribuū qd̄ a ṗncipio receſſit a cultu diuino ſb̄ hieroboā rege p̄ q̄ fecit vitulos aureos. iij. Reg. xij. p Et po. iniqta. domus iſrl̄ ſup eo. et p iniqtates intelligūt̄ hic pene ꝓ iniqtatib⁹ inflicte q Nume-
ro dieꝝ qb⁹ dor. ſup illud. ſ. lat⁹ ſiniſtrū ⁊ ſubdit nūer⁹ dierū. ccc. ⁊. xc. dierū ad deſignādū ꝙ tot ānis dom⁹ iſrl̄ erit i captiuitate ⁊ afflictione ꝓ iniqtatib⁹ ſuis: tot ei anni vt dicūt doct. iſti fluxerūt a ṗma captiuitate regni decē tribuū quā fecit theglaphalaſſar q̄ captiuauit duas trib⁹ cū dimidia exūtes vltra iordanē ⁊ cū hoc aliq̄s de illis q̄ erant citra iordanē: vſq ad annū aſſueri. xl. q̄ filios iſrl̄ a periculo mortis liberauit aman ⁊ filijs ei⁹ ſuſpēſis: vt h̄r in libro heſter: deductionē aūt h⁹ numeri annoꝝ ꝑ tp̄a regū h̄ omitto ex cā q̄ poſtea dicet̄. Poſtea ſubdit tp̄s captiuitatis regni duaꝝ tribuū qd̄ d̄r hic dom⁹ iudā cū d̄r. r Et cū cōple. h̄ dor. ſup latus tuū dextrū. p qd̄ deſignat̄ regnū iuda q̄ firmi⁹ adheſit dn̄o ſicut ps dextera eſt fortior. ⁊ lōge tardi⁹ receſſit a cultu diuino q̄ regnū iſrl̄: vt p3. iiij. Reg. ⁊. ij. paliþ. s Et aſſumes iniq. do. iuda. i. deſignab captiuitatē ꝓ ei⁹ iniqtate inducendā. t Quadra. dieb⁹. qꝝ ſignificatio ſubdit cū d̄r. v Diē ꝓ anno. i. q̄t dieb⁹ dormies ſup lat⁹ tuū dextrū. tot annis durabit captiuitas dom⁹ iuda. tot ei anni vt dicūt doct. ṗdicti fluxerūt a trāſmigratiōe ioachim a q̄ incepit illa captiuitas vſq ad ṗmū annū cyri: q̄ dedit ṗp̄lo licentiaꝫ redeūdi: ⁊ d̄r h̄ bis diē ꝓ anno dedi tibi. ꝓp̄t captiuitatē duplicis regni. Deductōꝫ vo. xl. annoꝝ iſti⁹ ſcd̄e captiuitatis p tp̄a regū omitto ſic ⁊ ṗcedentis. tū q̄ vtraq deductio diffuſe ponit̄ in glo. ezechiel ſup locū iſtū: ad quā q̄lib3 p̄t recurre: q̄ inuenit̄ quaſi vbiq: tū q̄ vtraq deductio vr̄ in aliq̄b⁹ diſcordare a dictꝫ cōibus hebreoꝝ ⁊ latinoꝝ. ṗma in h̄ ꝙ dicit captiuitatē regni iſrl̄ terminatā tp̄e aſſueri cū tn̄ oēs hebrei ⁊ latini ꝓ maiori p̄te dicāt ꝙ illa captiuitas nō eſt adhuc ſoluta ſ3 ad horā fuerūt liberati a p̄iculo mortis: nō a iugo ſuitutis. ſilr̄ ſecūda q̄ dic̄ ꝙ a trāſmigratōe ioachim vſq ad ṗmū annuꝫ cyri fluxerūt tm̄. xl. anni. cū tn̄ ſm oēs heb. ⁊ ſm latinos ſaltē ꝓ maiori p̄te: ad min⁹ fluxerūt. lxx. anni. vn̄ ⁊ Hiere. xxix. d̄r. Cū ceperit impleri in babylone. lxx. āni. viſitabo ſup eos vbū bonū ⁊c. Scd̄m hebreos āt hic deſcribit̄ tp̄s iniqtatis ſic̄ ſonat lr̄a vtriuſq dom⁹. ſ. iſrl̄ ⁊ iuda ꝓp̄t quaꝫ vtraq meruit captiuari: accipit̄ hic iniqtas notabil̄ q̄ ē p ydolatriā ⁊ q̄ reſpicit cōem ṗplm: ⁊ nō tm̄ pſonā ſingularē: iniqtas aūt iſta i domo iſrl̄ durauit ānis cccxc. qꝝ. ccxlj accipiūt̄ a ṗmo anno hieroboā q̄ peccauit ⁊ peccare fecit iſrl̄ in vitulis aureis. vt frequent̄ repetit̄. iij. Reg. ⁊. iiij. vſq ad. ix. annū Oſee. q̄ cū ṗp̄lo regni iſrl̄ tunc captiuat⁹ fuit p regē aſſyrioꝝ quoꝝ numer⁹ ſic declarat̄. hieroboā eñ regnauit annis. xxij. vt h̄r. iij. Reg. xiiij. poſt eū nadab duob⁹ annis. iij. Reg. xv. baaſa. xxiiij. hela. ij. zamri modicuꝫ ſtetit: iō tp̄s ei⁹ cōputat̄ ſub rege ſequenti. ſ. amri. q̄ regnauit. xij. annis. achab. xxij. Hec habent̄. iij. Reg. xvj. ochoſias. ij. iij. Reg. xxij. Joram. xij. iiij. Reg. j. hieu. xxviij. annis. iiij. Reg. x. ioachaꝫ. xvij. Joas. xvj. iiij. Reg. xiij. hieroboā. xlj. iiij. Reg. xiiij. zacharias ⁊ ſellum ſex menſibus tm̄: ideo tp̄s eoꝝ computat̄ cū ſequenti. ſ. manahen qui regnauit decē annis phaceia duob⁹: phacee. xx. Hec h̄n̄tur

iiij. Reg. xv. ca. Oſee. ix. q̄ nono anno capt⁹ in ſamaria cū ṗp̄lo ſuo duct⁹ eſt in aſſyrios. iiij. Reg. xvij. ⁊ iſti anni ſil̄ iūcti faciūt nūerū ſupradictū Anni vo. cxlix. q̄ deficiūt de totali nūero. ſ. cccxc. accipiūt̄ de tp̄e iudicū. ſ. a p̄ anno abimelech vſq ad vltimū annū heli. d̄r eñ iudicū. viij. ꝙ gedeon ex ornamētis aureis ſibi datis de victoria hita de madianitis fec̄ ephoth. i. veſtē ſacerdotaleꝫ ⁊ ſubdit ibidē. Fornicatuſq ē oīs iſrl̄ i eo. ⁊ ſicut dictū fuit ibidē iſta fornicatio nō fuit viuēte gedeone: q̄ ñ fec̄ ephoth ad cultuꝫ ydolatrie: ſ3 ad dei cultū in domo ṗp̄ria: ſicut dcm̄ fuit ibidē. P⁹ mortē āt ei⁹ oīs iſrl̄ fornicat⁹ ē in illo ephot vtēdo eo in cultu ydoloꝝ baalim ⁊ aſtaroth: ſic̄ ibidē ſubdit: ⁊ hec fornicatio durauit vſq ad tp̄s ſamuelis q̄ dixit ṗp̄lo. j. Reg. vij. Preparate corda vr̄a dn̄o: et ſeruite illi ſoli Et ſubdit. Abſtulerūt ḡ filij iſrl̄ baalim ⁊ aſtaroth ⁊ ſuierūt dn̄o ſoli. Numer⁹ aūt annoꝝ ſic accipit̄. Mortuo gedeone abimelech iudicauit ṗplm trib⁹ annis: Judi. ix. p⁹ eū thola. xxiij. iayr. xxij. Judicū. x. ⁊ ibi ſubdit ꝙ ṗp̄ls iſrl̄ poſt mortē iayr afflict⁹ fuit p filios ammon: ⁊ philiſtijm. xviij. annis q̄ nō p̄nt cōputari in tp̄e iudicis ſeq̄ntis. ſ. iepte: q̄ iudicauit tm̄ ſex annis: ⁊ iō accipiunt̄ hic. xviij. āni in q̄bus ṗp̄ſus fuit ſine iudice: poſt q̄s iepte iudicauit ſex annis: Abeſſan. vij. Ahialon. x. Abdon. viij. ⁊ hec habent̄ Judicū. vij. Sanſon. xx. Judi. xvj. heli. xl. j. Reg. iiij. cui ſucceſſit ſamuel. Jſti anni ſimul iuncti faciūt annos. clvij. ⁊ ſic habem⁹. viij. annos ſupfluos q̄ ſic rōnabiliter p̄nt reſcindi: l3 ei ſcriptura dicat ꝙ oīs iſrl̄ fornicat⁹ fuit i ephot facto a gedeone applicando illud ad cultū ydoloꝝ: tn̄ non dicit ꝙ hoc fuerit immediate poſt mortē gedeonis: ſ3 forte fluxeruut iſti octo anni añ vel aliqua ps eoꝝ. Jtē aliq̄n dimidi⁹ ann⁹ vel minor ps vni⁹ iudicis ꝓ anno integro cōputat̄. vt q̄n inſtituit̄ in fine anni vel poſt mediū: ⁊ ſic ſm plures iudices p̄nt reſcindi ſm v̄itatē: iſti octo anni vl̄ ps eoꝝ a numero poſito in ſcriptura nec tn̄ ꝓp̄t h̄ ſcptura cōtinet falſum q̄ loquit̄ ſm cōem modū loq̄ndi: ſic̄ ſi rex frācie coronaret̄ i natiuitate dn̄i: diceret̄ regnare illo anno. ſ. anno dn̄i tali in paſchate ſeq̄nti incipiet ann⁹ ſecund⁹ ſue coronatōis ſm cōem modū loq̄ndi ꝓp̄t mutatōnē numeratiōis ſm annos dn̄i. Numer⁹ aūt annoꝝ iniqtatis dom⁹ iuda incipit a tp̄e manaſſe regis iude q̄ horribiliter peccauit ⁊ ṗplm peccare fecit: ponendo ydola in templo dn̄i: vt h̄r. iiij. Re. xxj. ꝓp̄t qd̄ ſnīa dn̄i de futura captiuitate ṗp̄li aſcribit̄ peccatis manaſſe. iiij. Reg. xxiij. vbi dicit. Verūtn̄ nō eſt auerſus dn̄s ab ira furoris ſui quo irat⁹ eſt furor ei⁹ ꝯ iudeā ꝓp̄t irritationes q̄b⁹ ꝓuocauerat eum manaſſes. Dixit itaq dn̄s. Etiā iudā auferā a facie mea. Veruntn̄ iſte manaſſes penituit ⁊ poſtea fideliter regnauit: ⁊ ydolatriā abſtulit: ꝓp̄t qd̄ totū tp̄s ſuū nō ponit̄ in peccato iude: ſ3 tm̄. xvj. anni ṗmi. ⁊. ij. quib⁹ regnauit amon peſſim⁹: cui ſucceſſit Joſias: de cui⁹ tempore nihil ponitur q̄ fuit ſanctiſſim⁹: cui ſucceſſerunt duo filij eius valde mali Joachim et Sedechias et quilibet. xj. annis regnauit: et iſti anni ſimul iuncti faciunt. xl. de tempore vo Joachaꝫ ⁊ iechonie nihil ponitur: lic3 fuerint mali ⁊ ydolatre quia quilibet eorum regnauit tm̄ tribus menſibus: et computantur in tempore aliorum. Videtur mihi tamen ꝙ vtriq expoſitioni predicte addendum ſit ꝙ quadringenti triginta dies in quibus Ezechiel iacuit ſuper latus ſiniſtrum et dextrum fuerint ſignum temporis obſidionis hieruſaleꝫ: quia in textu dicit̄ poſt preceptū de dicta iacentia. Et conuertes faciem tuam ad obſidionem ierl̄m. quod ſic poteſt declarari. hieruſalē fuit obſeſſa a chaldeis. anno ſedechie

Matt. 14. f.

ix. decio mēſe. x. die mēſis. ⁊ capta fuit anno. xi. ſedechie mēſe. iiij: ix. die mēſis. vt hꝫ hiere. lij. ⁊ ſic a pncipio obſi- dionis vſq; ad finē eiꝰ fluxit annꝰ integer ⁊ q̄nq; mēſes. et xxviij. dies. Eze. aūt dormiuit ſup latꝰ ſuū ſiniſtꝝ. cccxc. die bꝰ ⁊ ſup dextꝝ. xl. diebꝰ. q̄ ſil' iūcti faciūt. ccccxxx. dies q̄ꝝ ccclxv. faciant vnū annū integrū: ⁊ remanent. lxv. dies q̄ faciunt duos menſes ⁊ ſex dies. ⁊ ſic tēpus obſidiōis irl'm vſq; ad eiꝰ captionē nō excedit tp̄s dormitiōis ꝓphe ſuper vtrūq; latꝰ: niſi i tribus menſibꝰ ⁊ xxij. diebꝰ. Et rōnabilit' pōt dici q̄ tāto tpe fuit interrupta obſidio. q: chaldei audientes q̄ egyptij veniebāt in auxiliū iudeoꝝ reliquerūt obſidionē vt obuiarēt eis qbꝰ fugatꝭ ad obſidionē redierūt. vt hꝫ hiere. xxxvij. ⁊ i tali receſſu ab obſidione ⁊ reditu tanti exercitꝰ hūi fluxerūt tres mēſes ⁊. xxij. dies. ⁊ ſic hꝫ ꝓpoſitū ſcꝫ q̄ tp̄s obſidiōis irl'm ⁊ tp̄s dormitionis ꝓphe fuerūt eq̄lia. Cōſeq̄nter redit ſcriptura ad deſcribendū obſidionem irl'm cū dicit. v Et ad obſidionē ierufalem ꝯuer. fa. tuā q̄ſi vultu irato reſpiciendo irl'm. ⁊ p hoc notando irā dei ꝯ̄ ipſam. x Et bra. tuū erit exertū. i. extētū ad deſignādū cōminationē vindicte dei ſup eā y Et ꝓphe. aduer. eā. ꝓnunciādo eiꝰ ſubuerſionē. z Ecce cir. te vinculis. mō ſupradicto. a Et nō te ꝯuert. ⁊c. donec cōpleas di. obſi. tue. i. recluſiōis in domo tua. q̄ꝝ numerꝰ ſ. eſt poſitꝰ. ſ. cccxc. ⁊ iterꝫ. xl. b Et tu ſu. h̄ ꝯ̄nr deſcribit' opp̄ſio famis ſecutura ex lōga obſidione irl'm. ſic hꝫ. iiij. Reg. vl. ⁊ d'ſcribit' h̄ p quādā pabolā q̄ pꝰ ponit'. ſcꝺo expo nit': ibi. Et dixit. Circa pmū dī. b Et tu ſume tibi frumē tū ⁊c. talibꝰ em̄ ſolent muniri ciuitates ꝯ̄ obſidionē. c Et fa. tibi pa. numero dierū. ſ. cccxc. panes. d Cibꝰ ⁊c. erit in pōdere. ſic fit in tpe obſidiōis q̄n victualia incipiūt deficere. e Vigin. ſta. in die. ſtat' vō idē ē qꝺ dimidia vncia vt dicit Iſid. xvj. ethymo. f A tpe vſq; ad tp̄s. i. a pncipio. cccxc. dieꝝ vſq; ad finē q̄libet die vnū panē. g Et aquā in men. bibes ſextā ptē hin. i. ſextarij. h A tpe vſq; ad tp̄s bibes illud. ſ. q̄libꝫ die ſextā ptē vniꝰ ſextarij. Quātitas hꝰ ſextarij ⁊ decē vnciaꝝ panis p̄dicti nō eſt nobis certa. q: menſure ⁊ pondera multū variant' ſm tpa ⁊ ꝓuincias diuerſas imo etiā in eadē ꝓuincia ⁊ in locꝭ ꝓ pinq̄s ſic̄ ſextariꝰ vini minor eſt ſatis pīſius q̄ꝫ in villa ſcti dyoniſij. tñ ex circūſtantia lr̄e ſatis ptꝫ q̄ nō erat tanta q̄ ſufficeret ad cibū ⁊ potū ꝯueniente ipiꝰ ezechiel': ſꝫ magis erat ad tpandū famē ⁊ ſitim eiꝰ talis em̄ portio dat' q̄n victualia incipiunt deficē in obſidionibꝰ. v Et ſterco. qꝺ egre. de ho. opies illud. in heb. hꝫ. Coques illud. dictio em̄ hebraica q̄ h̄ ponit' equoca eſt ad opire et coquere. hebrei tñ vident' hic meliꝰ dicere. q: in aliquibus terris vbi eſt defectꝰ lignoꝝ colligunt' ſtercora boum deſiccata in campis ⁊ inde fit ignis ⁊ idem poſſet fieri de ſtercoribꝰ humanis ſꝫ eſſet nimis abominabile. ſic igitur ad deſignandū qualiter iudei comederent cibum abominabilem in terris alienis vbi ducerent' captiui: p̄cepit deꝰ ꝓphe q̄ faceret ignē de ſtercoribꝰ hominū deſiccatis ⁊ in camino calefacto illo igne coqueret panē ſuū. ſꝫ q: ꝓpheta hoc horruit dixit. x A a a dn̄e deꝰ. ⁊ dicūt expoſitores aliqui q̄ h̄ triplicat' a: ad denotandū horrorem triplicē. ſ. vilitatis materie trāſgreſſiōis legis diuine ⁊ captiuitatis ſignificate: ſꝫ hoc ꝓcedit ex ignorantia hebraici ſmōis in quo eſt hic: vna tantū dictio ⁊ ſonat aha. ⁊ ē interiectio admirantis ſeu cōquerentis ſicut dictum fuit. j. ca. Hieremie y Et morticinū ⁊ laceratū a beſtijs nō comedi. q. d. adhuc eēt mihi grauiꝰ veſci pane ſic abominali. z Ecce dedi tibi fi. ⁊c. in h̄ tpauit preceptū. a Et facies panē tuū in eo. i. coques mō p̄dicto. b Et dixit. hic ponit' p̄dicte pabole expoſitio ſeu applicatio exp̄mendo famē in irl'm futurā cū dis

B

C

I.10.G.

I.5.D. et 14.D.

A

v pro anno dedi tibi. Et ad
obſidionē irl'm ꝯuertes fa-
x ciē tuā: ⁊ brachiū tuū erit
y exertū: ⁊ ꝓphetabis aduer-
z ſus eā. Ecce circūdedi te
a vinculis ⁊ nō te ꝯuertes a
latere tuo i latꝰ aliō donec
compleas dies obſidiōis
b tue. Et tu ſume tibi frumē
tū ⁊ hordeū ⁊ fabā et lentē
⁊ miliū ⁊ viciā: ⁊ mittes ea
c in vas vnum: ⁊ facies tibi
panes nūero dieꝝ q̄bꝰ dor
mies ſup latꝰ tuū. Trecēt'
⁊ nonagīta diebꝰ comedes
d illō. Cibꝰ aūt tuꝰ q̄ veſcer'
e erit in pōdere viginti ſtate
f res in die. A tpe vſq; ad tē
g pus cōedes illō. Et aquā
in mēſura bibes ſextā ptē
h hin. A tpe vſq; ad tp̄s bi-
bes illō. Et q̄ſi ſubcineriti
um ordeaceū cōedes illō
v ⁊ ſtercore qō egredit' dē ho
mie opies illō i oclis eorū
Hec dic dn̄s Sic cōedent
filij iſrael panē ſuū pollu-
tū inter gētes ad q̄s eijciā
x eos Et dixit. A a a domie

deꝰ. Ecce aīa mea non eſt
y polluta: ⁊ morticinū et la-
ceratū a beſtijs nō comedi
ab infantia mea vſq; nunc
⁊ nō eſt igreſſa os meū ois
caro imūda. ⁊ dixit ad me
z Ecce dedi tibi fimū boum
a p ſtercoribꝰ hūanis: ⁊ fa-
b cies panē tuū in eo. Et di-
c xit ad me. Fili hoīs: ecce
ego conteram baculum pa
d nis in irl'm ⁊ comedent pa
e nē ſuū in pondere ⁊ in ſol-
licitudine. ⁊ aquā in mēſu
f ra et in anguſtia bibent. vt
deficientibꝰ pane ⁊ aqua:
g corruat vnuſq̄ſq; ad frēm
h ſuum: ⁊ cōtabeſcat in ini-
i quitatibus ſuis.

Capitulum V

a Et tu fili hoīs ſume
tibi gladium acutum
radentem pilos: ⁊ aſ-
c ſumes eū ⁊ duces p caput
d tuū ⁊ per barbā tuā et aſſu
e mes tibi ſtaterā ponderis
f g et diuides eos. Terciam
ptē igni cōbures in medio
ciuitatis iuxta cōpletionē

c Ecce ego cōterā ba. pa. i. ſuſtentamentū cuiuſcunq; cibi q̄ noīe panis intelligit' in ſcp̄tura. d Et co. pa. in pō. id ē nō ad ſaturitatē. ſꝫ famē aliquantulū tpandā. e In ſollicitudine. ꝓpt' diminutionē victualiū. ⁊ inuaſionē obſidentiū. f Vt deficientibꝰ pane ⁊ aqua. i. finalit' deficiet ois cibꝰ ⁊ potꝰ. g Corruat vnuſ. ad frēm ſuū. nō potēs ſe ſuſtinere p̄ debilitate ⁊ timore. h Et cōtabeſcat. i. deficiat. i In iniq. ſuis. i. ꝓpt' iniq̄tates quas opati ſūt cōtra deū ⁊ ꝓrimū ⁊c.

Capl'm. v.

a Et tu fili hominis. Hic ꝯ̄nr deſcribit' ppl'i ierl'm deſtructio. ⁊ primo ad hoc parabola ponit'. ſcꝺo exponit' ibi. Hec dicit dominus. Parabola aūt iſta nō ſolum eſt verbi ſed facti: ideo dicitur prophete. b Sume tibi gladium acutum. in hebreo habetur raſorium. c Et duces. id eſt duci facies. d Per caput tuū ⁊ barbam. non enim poſſet hoc facere propheta manu propria. ſed fecit hoc per raſorem: et idem intelligendum eſt de dictis capitu. preceden. vt de coctione panis ⁊ hmōi. quia ꝓpheta iacens ſup latus ſuum ſiniſtrum immobiliter non poterat hoc facere manu propria. e Et aſſumes tibi ſtateram ponderis. id eſt aptam ad ponderandū. f Et diuides eos. ſcilicet pilos capitis tui ⁊ barbe in tres partes equales. et quia hoc non poterat bene fieri numerando p̄cipitur fierit ponderando. g Terciam partem igni cōbures in medio ciuitatis. ſcilicet Hieruſalem deſcripte in latere. ad deſignandum q̄ tercia pars populi hieroſolymitani moreretur fame ⁊ peſte obſidionis tempore. et hec pena vocatur combuſtio ignis. In ſcriptura enim ſacra fre-

b dierũ obſidiõis:et aſſume
terciã ptẽ ⁊ ↄcides gladio
g in circuitu ei⁹:tciã ꝟo aliã
h diſpges i vẽtũ:⁊ gladium
i nudab p⁹eos. Et ſumes i-
k de puũ nũeꝝ ⁊ ligab eos in
l ſummitate pallij tui. Et ex
eis rurſuʒ tolles ⁊ piicies
eos in medio ignis ⁊ ↄbu
m n res eos igni:⁊ ex eo egre-
diet ignis i oẽm domũ iſrl
o p Hec dic dñs de⁹. Iſta eſt
q hierlm. In medio gentiuʒ
poſui eã:⁊ in circuitu eius
r tras. Et contẽpſit iudicia
mea vt pl⁹ eẽt impia ꝙ gẽ
tes:⁊ pcepta mea vltra ꝙ
terre q̃ in circuitu ei⁹ ſunt:
Iudicia ei piecerũt:⁊ in p
ceptis meis nõ ambulaue
rũt. Idcirco hec dicit dñs
s de⁹. Quia ſupaſtl gẽtes q̃
in circuitu vr̃o ſũt ⁊ in pce
ptis meis nõ ambulaſtl:⁊
t iudicia mea nõ feciſtl:⁊ iu
xta iudicia gẽtiũ q̃ in circui
tu vr̃o ſũt nõ eſtis operati
iõ hec dicit dñs de⁹. Ecce
v ego ad te:⁊ ipe ego faciã i
medio tui iudicia in oculis
x gentiũ:⁊ faciã i te qd nõ fe
y ci:⁊ q̃b⁹ ſilia vltra nõ faciã
ppt oẽs abomiatões tuaſ
Ideo patres comedent fi
lios ſuos in medio tui:⁊ ſi
z lij comedẽt pr̃es ſuos ⁊ fa
ciã in te iudicia:⁊ ventila-
bo vniuerſas reliq̃as tuas
a in omnẽ ventũ. Idcirco vi
b uo ego dic dñs de⁹ niſi p
c eo ꝙ ſctm̃ meũ violaſti i oĩ
b⁹ effuſiõib⁹ tuis ⁊ i cũctl
d abomiatiõib⁹ tuis:ego q̃ʒ
e cõfringã ⁊ nõ pcet oculus
f g me⁹ ⁊ ñ miſerebor. Tercia
ps tui peſte morief ⁊ fame
ↄſumef i medio tui:⁊ tcia
ps tui i gladio cadet in cir
cuitu tuo. Terciã ꝟo ptem
tuã i oẽm vẽtũ diſpgam et
gladiuʒ euaginabo p⁹eos
h ⁊ cõplebo furorẽ meũ:⁊ re
q̃ſcẽ faciã idigñtionẽ meã i
i k eis ⁊ conſolabor. Et ſcient
l q: ego dñs locut⁹ ſũ i ʒelo
meo:cũ ipleuero oẽm indi
m gnatõnẽ meã in eis Et da
n bo te i deſertũ. ⁊ in obpro-
briũ gẽtib⁹ q̃ i circuitu tuo
ſũt:in ↄſpectu oĩs ptereun
o tis. Et eris obprobrium ⁊
blaſphemia exemplũ ⁊ ſtu
por in gẽtib⁹ q̃ in circuitu
tuo ſũt cũ fecero in te iudi
cia in furore ⁊ indignatiõe
⁊ increpationib⁹ ire q̃ ego
p dñs locut⁹ ſũ qñ miſero ſa-
gittas famis peſſimaſ que
erũt mortifere:⁊ q̃s mittaʒ
vt diſpdã vos. ⁊ famẽ con
q gregabo ſup vos ⁊ ↄterã i
vobis baculũ panis:⁊ im-
r mittã in vos famẽ ⁊ beſtl-
as peſſimas vſq; ad interi-
s t tionẽ. Et peſtilentia ⁊ ſan-
v guis trãſibũt p te ⁊ gladiũ
x inducã ſup te. Ego domi-
nus locutus ſum.

quenf noĩe ignis intelligit alia pena. b Et aſſu. terciaʒ ptẽ ⁊ cõcides gladio in circuitu. ei⁹ad deſignãdũ ꝙ magna ps ppl'i hieroſolymitani occiderer a chaldeis ex muros: q: aliqñ exibãt ad irruendũ ſup obſidionẽ ⁊ ibi occidebãt ſaltẽ multi nõ potentes ſe retrahere intra ciuitatẽ: aliqui etiã occulte fugientes de ciuitate capiebant a chaldeis occidebãt g Terci. ꝟo aliã diſpges in vẽtũ hoc in pte dr̃ p fugitiuis in egyptũ poſt captionẽ ciuitatl vt hr̃ hiere. xlij. h Et gla. nuda. p⁹ eos q: nabuch. poſtea intrauit egyptũ ⁊ illoſ ptim occidit partim captiuauit ſic eis. p dixerat hieremias. i Et aſſumes inde id ẽ. ſ. de iſta tercia parte. k Paruũ nu. ⁊ liga. eos ⁊c. ad deſignãdũ illos q̃ poſtea ducti ſũt in babylonẽ captiui ⁊ i vita cõſeruati l Et ex eis rur. tol. ⁊ piĳ. eos in me. ignis. ad deſignandũ achab ⁊ ſedechiã q̃s in igne frixit rex babylonis vt hr̃ hieremie. xxix m Et ex eo. h ẽ ex illo igne ſeu combuſtiõe. n Egredi. ignis in oẽm domũ iſrl. i. increpatio pene ſeu maledictiõis Ex punitõe ei illoꝝ duoꝝ aſſumptus eſt mod⁹ cõis loquendi in pplo iſrael. vt cuʒ vn⁹ malediceret alteri dicebat: ſic tibi cõtingat ſicut contigit achab ⁊ ſedechie ſic dr̃ hiere. xxix. ſic exponit litterã iſtaʒ Ra. ſa. Expoſitores aũt latini exponunt de pena reuerentiuʒ de babylone: q̃ muros ciuitatl repauerũt in anguſtia mag vt hr̃ lib. neemie:⁊ de malicia q̃rundã q̃ tpe machabeoꝝ ↄcitauerũt gentiles ↄ iudeã: vt hr̃. j. ⁊. ij. Mach. ſʒ pma expoſitio planior ⁊ magis ↄſona lr̃e vr̃. o Hec dicit. Hic ↄñr ponit expoſitio parabole: p tñ rõ dicte deſtructõnis aſſignat. ſcdo pabola ad ꝓpoſitũ applicat. ibi. Terciã ptẽ Circa pmũ dicit. p Iſta eſt hieru. i. ciuitas quã in latere deſcripſiſti hierlm ſignat. q In medio gentiũ po. eã q: ſita eſt in quarto climate terre habitabilis ſeptẽ climatibus diſtincte. r Et ↄten. iu. mea vt plus eẽt impia ꝙ gẽtes duplici rõne. ſ. q: gentes leges ſibi traditas a ſuis maioribus ſeruauerũt: iudei ꝟo legem a deo ſibi datã reliquerũt: vñ hiere. ij. dr̃. Si mutauit gens deũ ſuũ. i. nõ mutauit ⁊ ſubdit. Populus aũt me⁹ mutauit gliam ſuã. i. deũ ſuuʒ in ydolum. Itẽ ꝓpt multitudinẽ bñficioꝝ a dõ receptoꝝ in legis datione ⁊ manne celeſtis nutritione ⁊ ſilibus que

nõ fecerat de⁹ alijs gentib⁹ ſm ꝙ dr̃ ps. cxlvij. Nõ fec taliſ oĩ na. ⁊c. Ingratitudo ꝟo aggrauat alia pctã: iõ ſequit. s Quia ſupaſtis gen. ſ. in malicia. t Et iuxta iudicia gen. ⁊c. i. min⁹ iuſte ꝙ ipe vixiſtl. v Faciã i me. tui ⁊c. i. vindictas iuſticie mee. x Et faciã in te q̃ nõ feci. ſ. tpibus pteritis. y Et q̃b⁹ ſilia vltra nõ fa. Iſtud vltra nõ ſignt pp ciuitatẽ a ptep⁹: ſic ⁊ illõ Eſa. ij. ⁊ nõ exercebunt ad pliuʒ ſic pleni⁹ fuit ibi dictũ: ſʒ iportat tps lõgũ. ſ. q̃uſq; itererẽt tales abomiatiões vel maiores: qd ipleuerũt iudei in occiſiõe xpi: ꝓpt qd icurrerẽt tãta mala vl' maiora p romãos quãta incurrerãt p chaldeos iõ ſbdit. z Comepa. ſu. ⁊c. h ei in vtraꝙ obſidione. ſ. chaldeoꝝ ⁊ romanoꝝ fuit ipletũ a Idcir. vi. ego ⁊c. i. ſic verũ ẽ ꝙ ego ſũ vita p eẽntiã ita veꝝ ẽ ꝙ inferã dictã penã. b Pro eo ꝙ ſan. me. i. tẽplũ meo noĩ cõſecratũ c Viola. ⁊c. ſ. ponẽdo ibi ydola. vt hr̃. j. Reg. xxj. d Ego q̃ʒ ↄfringã i. te deſtruã: ſic lagena in ptes minimas ↄfracta. e Et non p. ocu. me⁹. i exteriori affectu. f Et ñ mi. affectu interiori g Tercia ps. h ↄñr pabola. ſ. poſita ad ꝓpoſitũ applicat et ex pdictis exponendo lr̃aʒ pabole pʒ littera vſq; ibi. h Et ↄple. fu. ⁊c. loq̃t de ſe ipo ad moduʒ hoĩs irati: cui⁹ ira q̃eſcit i flicta vĩdicta. i Et ↄſo. paſſiões ei iraſcibiles terminant i paſſiões ↄcupiſcibiles: vindicãs ei malũ ſibi illatũ valde delectat. ij. rheto. ⁊. iiij. ethi. dr̃. Ira dulcior melle in pectorib⁹ viroꝝ liq̃ſcit. k Et ſcient. p experientiã pene a me illate. l Quia ego do. potẽs vindictã facere m Et da. te in deſer. q̃ pri⁹ eras magnifice hitata ⁊ loq̃t de irlm deſtruenda. n Et in obpro. q̃ aſi fueras ſũme honorata. o Et blaſ. exm ⁊c. ex hoc em ꝙ videbat tanta deſtructio. dicebat ꝙ h cõtigerat ꝓpt horribilia mala q̃ fuerãt in ea. p Qñ mi. ſa. ⁊c. dicit em vege. li. de re militari. ꝙ in ciuitatib⁹ obſeſſis: ⁊ aliqñ in caſtris acri⁹ pugnat fames ꝙ gladi⁹ q Et ↄte. ⁊c. i. oẽ ſuſtẽtamẽtũ cibi r Et beſt. peſ. ſerpentes ⁊ aialia venenoſa ad vos intoxicandũ ⁊ inficiendũ flatu ⁊ morſu s Et peſtilẽ. i. aer corruptus. t Et ſang. i. gladi⁹ effundẽs ſanguinẽ v Trãſibunt p te. ⁊ ſubdit. x Ego dñs lo. ſum. cui⁹ verbũ non põt eſſe falſum: ⁊ ſic pena dicta ineffabiliter veniet.

B

C

Leuit. 26. e.
4. Reg. 6. f.
Tren. 2. g.

B

z. 4. d.
i. 14. d.

[E]T fact⁹ ē. Postq̄ descripta est irlm obsidio. ꝛ po
puli ei⁹ destructio. h̄ ꝯñr describit toti⁹ iudee vasta
tio. ꝛ diuidit i duas ptes. qꝛ p̄ describit hec vastatō
scđo vastatiōis acceleratio ca. se. Pñs aūt ca. in tres ptes
diuidit. qꝛ p̄ describit iudee generał vastatio. scđo aliq̄rū
spālis reseruatio. ibi:
ctio. sic dꝛ hiere. ij. Frustra pcussi filios vr̄os: disciplinā nō
receperūt. s; si inde seq̄t correctio. sicut in ꝓposito tūc nō
est frustrata fine suo. n Hec dicit. Hic ꝯñr denūciat ce
teroꝝ finalis destructio ꝓpt obstinatiōnē eoꝝ i malo cū dꝛ
ꝓhe o Percu. ma. tuā. pcutiēdo man⁹ adinuicē ad mo
dū dolentis ꝛ irati.

Et relinquā. tercio
A ceteroꝝ finał destru
ctio. ibi. Hec dicit.
Circa pmū dꝛ. b
Fili ho. po. fa. tu. i.
respice terrā isrl' vul
tu irato ad designā-
f. 56. a. dū iraꝫ dei ꝯ ipam.
Hec dicit dñs deus
mō. ꝛ col. ꝛc. q. d. nul
lus loc⁹ remanebit i
discussus ab aduer-
sarijs discurrētibus
vbiq; ad interficien
dū hoies latitantes
ꝛ rapiēdū sibi bona
abscōdita ꝛ cōburē-
dū edificia. d Et
dispd. excel. vr̄a. vbi
colebant ydola.
e Et deijciā iterfe
ctos vr̄os ꝛc. qꝛ cor
pora iterfectoꝝ vbi-
q; dimittent i sepul-
B ta. cetera patēt i lra
vsq; ibi. f Et scie
tis qꝛ ego sum do. p
expientiaꝫ vindicte
mee. g Et reliq̄.
Hic ꝯñr describitur
aliq̄ꝝ spālis reserua-
tio. q̄ ad hoc sīt reser
uati in vita ꝛ ducti i
ter gētiles vt p peni
tentiā ad deū ꝯuer-
tent ꝛ a deo in peri
culis liberarēt. ꝛ ex
tali liberatiōe mira-
bili multi gētiles cō
uerterent ad fidem
vni⁹ veri dei. sicut i
libro Hester legitur
esse factum liberato
C pplo a persecutione
aman ꝛ Dañ. iij. vbi
hr̄ q liberat tribus
pueri de camino ig
nis rex p̄cepit p to-
tū regnū suuꝫ reue-
reri deū celi: ꝛ hoc ē
qđ dꝛ. g Et rel. in
vob. eos q̄ fugerint
gladiū. s. chaldeoꝝ
ad vitā reseruati.

a [E]T fact⁹ ē Ca. VI
sermo dñi ad me di-
b cens. Fili hois: pone
faciē tuā ad mōtes isrl' ꝛ ꝓ
phetabis ad eos et dices.
Montes isrl' audite ver-
c bū dñi dei. Hec dicit dñs
deus montib⁹ ꝛ collib⁹ ru
pibus ꝛ vallib⁹. Ecce ego
d inducā sup vos gladiuꝫ et
dispdam excelsa vr̄a. ꝛ de
moliar aras vr̄as ꝛ ꝯfrin-
e gent simulacra vr̄a: ꝛ deij
ciam interfectos vr̄os an-
te ydola vr̄a. Et dabo ca-
dauera filioꝝ isrl' añ faciem
simulacroꝝ vr̄oꝝ. ꝛ dispgā
ossa vr̄a circū aras vr̄as in
oibus hitationib⁹ vestris
Urbes deserte erūt ꝛ ex-
celsa demolient ꝛ dissipa-
bunt: ꝛ interibunt are vr̄e
ꝛ confringent: ꝛ cessabunt
ydola vr̄a: ꝛ cōterent delu
bra vestra: ꝛ delebunt opa
vestra. ꝛ cadet interfect⁹ in
f medio vestri ꝛ scietis quia
g ego sum dñs: ꝛ relinquā in
vobis eos q̄ fugerint gla-
diū in gentib⁹: cū disperse
h ro vos in terris ꝛ recorda
bunt mei liberati vr̄i in gē
tib⁹ ad q̄s captiui ducti sūt
k i qꝛ contriui coꝛ eoꝝ forni
l cans ꝛ recedēs a me. ꝛ ocu
los eoꝝ fornicātes p⁹ ydo
la sua: ꝛ displicebunt sibi-
met sup malis q̄ fecerāt in
vniuersis abomiatōib⁹ il-
m lis: ꝛ scient qꝛ ego dñs: nō
frustra locutus sum vt face
n rem eis malū hoc. Hec di

o cit dñs de⁹. Percute ma-
p nū tuā ꝛ allide pedem tuuꝫ
q et dic heu ad oīs abomi-
nationes maloꝝ dom⁹ isrl'
r qꝛ gladio fame ꝛ peste rui-
s turi sunt Qui longe est: pe
t ste morietur q̄ aūt prope gla
v dio corruet: et qui relictus
fuerit ꝛ obsessus fame mo-
rietur. Et ꝯplebo indigna
z tionem meā in eis: et scie-
a tis quia ego dñs: cum fue-
rint interfecti vr̄i in medio
ydoloꝝ vr̄oꝝ: in circuitu
ararū vr̄aꝝ: in omi colle ex
celso et in cunctis sūmitati
b bus mōtiū ꝛ subt⁹ oīe li-
gnū nemorosū ꝛ subt⁹ vni-
uersam quercū frondosam
c locū vbi accēderunt thura
redolētia vniuersis ydolis
d suis. Et extendā manū me
f am sup eos: ꝛ faciā terram
g eoꝝ desolatā ꝛ destitutā a
i deserto deblatha i oib⁹ ha
k bitatiōib⁹ eaꝝ: ꝛ sciēt quia
ego dñs. Ca. VII
a [E]T factus est sermo do
mini ad me dicēs. Et
tu fili hominis. Hec
dicit domin⁹ deus terre is
b raell Finis venit: venit finis
c sup quatuoꝛ plagas terre.
Nūc finis sup te: ꝛ imittā
d furoꝛē meū in te. Et iudica
bo te iuxta vias tuas. Et
ponā ꝯtra te oēs abomia-
e tiōes tuas Et nō pcet ocu
f lus me⁹ sup te ꝛ nō misere
g boꝛ: s; vias tuas ponā sup
te ꝛ abomiatiōes tue i me
dio tui erunt ꝛ scietis quia

p Et allide pedem
tuū. impingēdo ad
lapidē ad modū ho
minis turbati. q̄ nō
aduertit vbi pedē su
um ponit. q Et
dic heu ad oēs abo-
minatiōes. i. ydola-
trias ꝓpt penā seq̄n
tē q̄ subdit. r
Quia gladio fame
ꝛc. sic declaratū ē ca B
pi. p̄cedē. s Qui
lō. est. s. ab aduersa-
rijs. t Peste mo
riet. i. corruptiōe ae
ris ꝛ mortalitate.
v Qui aūt ꝓpe. id
est aduersarijs.
x Gladio corruet
aduersarioꝝ. y Et
q̄ reli. fue. ꝛ obsessus
cōfidens in fortitu-
dine muroruꝫ fame
moriet. z Et scie-
tis qꝛ ꝛc. p expientī
am vindicte mee.
a Cū fue. infke. ꝛc.
vt vbi peccauerunt
ibi puniāt. b Et
subt⁹ oē signū nēo-
rosū i talib⁹ el locis
exercebāt ydolatriā
maxie veneris ꝛ pa A
pi: ibi in veneratiōꝫ
eoꝝ suā exercentes
luxuriā. c Ubi
accēderēt thura redo
lētia q̄ soli deo debe
rēt offerri. d Et f. co.
extē. ma. me. sup eos
.i. ptāte iusticie mee
f Et fa. ter. eo. deso
latā. i. vacuā ab hoi-
bus g Et destitu
tā. bonis fructibus.
h A defro debla-
tha. ad qđ i vna pte f. 9. b.
sui terminat iudea.
i In oib⁹ hitatōi-
b⁹ eoꝝ. i. vsq; ad finē
alterū ita q nihil re
maneat qđ nō sit de
sertū. k Et sci. qꝛ

h Et recorda. mei libe. vr̄i. vꝫ in exemplis positis.
i Quia cōtriui coꝛ eoꝝ. vexatione dante ei⁹ intellectū.
k Fornicās. p ydolatriam. l Et recedēs a me: latriam
negligendo. ex h̄ videt q nō bñ dicant q̄ exponūt passum
istū de aplis ꝛ alijs credentib⁹ ex iudeis. qꝛ nō fuit in eis
pnia de ydolatrie pctis q̄ hic tangunt. qꝛ illo tpe ꝛ añ per
longū tps cessauerat ydolatria in iudeis. m Et scient
qꝛ ego do. nō fru. lo. sum vt fa. eis malū h̄. s. pene. dicit em
phs. v. ethyco. q pene sunt q̄dam medicine ad pcti corre-
ctionem. ꝛ iō sicut medicina dꝛ eē frustra qñ nō inducit sa
nitatē sic pena inflicta dꝛ eē frustra qñ ad eā nō seq̄t corre

ego dñs. p expientiā mee punitionis. Cap. vij.
a [E]T fact⁹ ē. h̄ ꝯñr ponit p̄dicte vastatōis acceleratio
Circa qđ p̄ ponit acceleratō exterminij. scđo exclusio
remedij ibi. Canite tuba. Pria in duas. qꝛ p̄ ponit
vastatiōis acceleratio: scđo ipi⁹ mod⁹ vł rō. ibi: floruit vir
ga. Circa pmū dꝛ. b Finis ve. i. finał vastatō appropi-
quat. ꝛ replicat hoc ad maiorē assertōnē. c Sup qt. pla.
ter. s. iudee. ita q nlła ps remaneat q̄ nō vastet. d Et iu
di. te. ꝛc. i. sm opa mala q̄ fecisti. e Et nō par. oc. me. ef-
fectu. f Et non miserebor. affectu. g Sed vias tuas
po. super te. i. pondus pene tuis opibus debite.

b Afflictio vna.afflictio ecce ve.i.mltiplicatio afflictio-
nū vni⁹ venient᷑ ſup alterā. i Finis ve.totiēs replicaᷓ
ad oñdendū accelerationē. k Et nō glie mōtiū.i.iudea
q̄ eſt tra mōtuoſa.cetᷓa patēt ex dict᷑: q: idē freq̄nᷓ repetiᷓ
ad maiorē exaggerationē l Floruit.Hic ↄñr poniᷓ mo
dus acceleratōis ſꝫ

possint euadē:nec ſe defendēdo:nec ſe redimēdo.iō ſbdiᷓ
c Cani.tuba.vos q̄ habetis officiū excitandi alios ad bel
lū:⁊ loquiᷓ ironice.q.d.ꝑ nihilo facietis:ſubdiᷓ. d Et
nō ē q̄ vadat ad ṗliū cui⁹rō ſubdiᷓ e Ira enim mea cui
null⁹ ṗt reſiſtē. f Sup vni.po.ei⁹.ſ.irām. g Gla.fo.

B hebreos q̄ fuit ꝑ po
tentiā regis babylo
nis q̄ fuit inſtrm dei
i hac punitōe vt fre
q̄nᷓ dictū ē.ſ.i Eſa.
⁊ hiere.⁊ ſic diciᷓ h.
l Flo.vga.i.rex ba
bylōis iualuit q̄ eſt
vga ad ꝑcutiēdū iu
deā m Germinauit
ſupbia. q: victorias
q̄s hēbat virtute dei
ex ſupbia attribue-
bat ꝓrie vtuti.
n Iniq̄.fur.in via
C impietatis.q: ſupa-
tos ⁊ captos crudeli
ter et ipse tractabat
ſm q̄ dr de eo Eſai.
xiiij. cōtriuit dñs ba
culū ipſoꝝ vgaꝫ do
minātiū cedentē po
pulos i indignatiōe
plaga iſanabili:ſbij-
ciētē i furore gentes
ꝑſequētem crudeliᷓ
ſm alios vo h pōiᷓ
cā ſiue rō accelerati
onis q̄ fuit ſupbia ſe
dechie regis ex q̄ re
D bellauit regi babylo
nis ipse frāgēdo ſuū
iuramētuꝫ.ij. paraᷓ.
xxxvj.Sic ergo dr.
l Floruit vga id ē
ſceptrū iude.qd ali-
quā ꝓſperitatē ha-
buit ſub ſedechia.
m Germinauit ſup
bia.q: ide ſupbiuit.
n Iniq̄tas ſurr.q:
ex h iuramētū tranſ
greſſus fuit o In
vga im.q: ſic regnū
ſuū fuit impiū ⁊ va-
ſtatiōe dignū. p
Nō erit ex eis.h eſt

ego dñs Hec dic̄ dñs de⁹
b Afflictio vna afflictio ecce
i veit. Finis veit venit finis
Euigilauit aduerſū te:ec-
ce veit. Venit ↄtritio ſup
te q̄ hītas i tra. Venit tp̄s
k ꝓpe eſt dies occiſiōis ⁊ nō
glie mōtiū. Nūc de ꝓpinq̄
effūdā irā meā ſup te:⁊ cō
plebo furorē meū in te. Et
iudicabo te ſm vias tuas:
⁊ iponā tibi oia ſcelera tua
Et ñ ꝑcet ocl's me⁹ nec mi-
ſerebor:ſꝫ vias tuas iponā
tibi:⁊ aboīatiōes tue i me
dio tui erūt:⁊ ſciet᷑ q: ego
ſū dñs ꝑcutiēs. Ecce dies
ecce venit Egreſſa ē ↄtritō
l Floruit vga germiauit ſup
m bia iniq̄tas ſurrexit i vga i
n pietat᷑. Nō ex eis:⁊ nō ex
o ꝑplo:neq3 ex ſonitu eoꝝ et
p nō erit req̄es in eis. Veit
q tp̄s:appropinq̄uit dies. q̄
r emit nō leteᷓ ⁊ q̄ vendit nō
s lugeat:q: ira ſup oēꝫ pplm
t ei⁹ q: q̄ vendit ad id qd vē-
v didit nō reuerteᷓ ⁊ adhuc i
x viuentib⁹ vita eoꝝ. Viſio
y ei ad oēm mltitudieꝫ ei⁹ ñ
z regrediᷓ:⁊ vir iniquitate
a vite ſue nō ↄfortabiᷓ Cani
b te tuba ꝑpenᷓ oēs ⁊ nō eſt
c q̄ vadat ad ṗliū. Ira enim
d mea ſup vniuerſū pplm ei⁹
e Gladi⁹ foris peſtis ⁊ fames
f intriſec⁹. Qui i agro ē gla
g
h
i

dio morieᷓ. ⁊ q̄ in ciuitate
peſtilentia ⁊ fame deuora-
k buntᷓ ⁊ ſaluabunᷓ q̄ fugerit
l ex eis. Et erūt in mōtibus
q̄ſi colūbe ↄualliū: oēs tre
m pidi vnuſquiſq3 in iniq̄tate
n ſua. Oēs man⁹ diſſoluenᷓ
o ⁊ omīa genua fluēt aquis.
p Et accingent ſe cilicijs et
opiet eos formido: ⁊ in oi
facie confuſio:⁊ in vniuer-
q ſis capitibus eoꝝ caluiciū
r Argentū eoꝝ foris ꝓijcieᷓ
⁊ aurū eoꝝ i ſterq̄liniū erit
argētū eoꝝ ⁊ aurū eoꝝ ñ va
lebit liḃare eos i die furo-
ris dñi. Animā ſuā non ſa
turabūt:⁊ ventres eorum
s non implebunᷓ:q: ſcanda-
luꝫ iniq̄tatis eoꝝ factū eſt:
t ⁊ ornamentū moniliū ſuo-
rū in ſuperbiā poſuerunt ⁊
imagines abominationuꝫ
ſuarū ⁊ ſimulacroꝝ fecerūt
v ex eo. Propᷓ hoc dedi eis
x illud in imundiciā:⁊ dabo
illud in manus alienorum
ad diripiendū ⁊ impijs ter
re in predam:⁊ cōtamina-
y bunt illud:⁊ auertā faciem
z meam ab eis et violabunt
a archanum meum ⁊ introi-
b bunt in illud emiſſarij ⁊ cō
c taminabunt illud. Fac cō-
d cluſioneꝫ quoniā terra ple
na eſt iudicio ſanguinum:
et ciuitas plena iniquitate

interficiēs eos q̄ñ i-
uenienᷓ ex ciuitatē.
h Peſt᷑ ⁊ fa.intri
ſec⁹.q̄ freq̄nᷓ acrius E
pugnāt q̄3 gladi⁹:vt
dicit vegeti⁹li.de re
militari. i Qui i
agro ē ⁊c̄.repetitio ē
eiuſdē ſnie ad maio
rē aſſertionē. k
Et ſaluabunᷓ. q̄ fu-
gerint.ad loca inac- Eſa.15.c.
ceſſibilia l Et erūt
in mō.q̄ſi co.cōual-
liū.i.q̄ ꝑus hitabāt
in ↄuallib⁹ ſecure:ſꝫ
q: inde aduolant ad Prouer.15.a.
montes timore volē Soph.1.d.
tiū eos cape ſūt ibi Eccl.5.c.
valde trepide: et ſic
iſti fugitiui erūt ibi
in timore poſiti.
m Vnuſ.in iniq̄t. F
ſua i.ꝑ iniq̄tate ſua
h patieᷓ. n Oēs
ma.diſſol. timor eñ
magn⁹ reddit mem-
bra exteriora tremē-
tia:⁊ ꝑ ↄñs ad ſe de
fendendū inualida.
o Et oia ge.fluent
aq̄s.ſcꝫ vrine:timor
eñ diſſoluit veſicaꝫ
⁊ facit fluere vrinā.
p Et accin.ſe cili. i
ſignū triſticie ⁊ an-
xietat᷑ q Et i vni
uer.capi.eoꝝ cal.q̄a
ꝑ dolore trahēt ſibi
capillos. r Argē
tū eoꝝ ⁊c̄.i. argētuꝫ
⁊ aurū nō pl⁹ vale-
bit eis q̄3 ſterq̄liniū
q: inde nō poterūt
hīe cibū ꝓpᷓ totalē
defectū victualium
nec inde poterūt ſe
redimē d̄ manib⁹ ad

nō remanebit aliq̄s de domo ſedechie.q: ipſe fuit exocula
tus ⁊ in captiuitatē duct⁹:⁊ filij eius occiſi. q Et nō ex
populo.q: ꝑtim fuit captiuatus ꝑtim occiſus. r Neq3
ex ſo.eo.in heb hr. Neq3 ex cetu eoꝝ.⁊ ꝑ h itelligiᷓ Iohā-
nan fili⁹ charee ⁊ ſocij ſei⁹:q̄ poſt mortē godolie ducti fue-
rūt in egyptum:vbi poſteā ꝑ regē babylonis fuerūt ꝑtim
occiſi ꝑtim captiuati.vt dictū eſt.ſ.ca.v.iō ſubdiᷓ. s
Et nō erit req̄es in eis.nō eñ inuenerūt requiē in egypto
ſicut credebant.vñ dicebāt. Intrabim⁹ egyptū vbi clango
rē tube nō audiem⁹ ⁊c̄. Hiere.xlij. t Venit tp̄s deſtru-
ctiōis. v Qui emit nō leteᷓ.q: cito ꝑdet. x Et q̄ ven
dit nō lu.q: cito perderet etiā ſi non venderet. x Et ad
huc in vi.vita eoꝝ.i.ſufficiat eis ſeruare vitam ſi poſſint.
z Viſio eñ ad oēm mul.i.viſio facta ꝓphe de multitudi-
nis captiuitate. a Nō regrediᷓ.i.nō retractabiᷓ:ſꝫ ꝓ-
cedit in effectu b Et vir iniq̄. vite ſue nō cōfortabiᷓ.ſic
vt poſſit euadere mortē vl' captiuitatē. c Canite. Poſt
q̄3 ꝑdicta eſt acceleratio exterminij.h ↄſequenter poniᷓ ex
cluſio remedij:⁊ primo poniᷓ h excluſio:ſecundo finaᷓ cō-
cluſio.ibi. Fac concluſionē. Primū fit oſtendendo q̄ nō

uerſarioꝝ:cui⁹rō ſubdiᷓ. s Quia ſcā.iniq̄.eoꝝ factū eſt
id eſt ꝑ iniq̄tate ſua corruerūt abſq3 reſurrectiōe. t Et
orna.mo.ſu.⁊c̄.i.q: de auro ⁊ argento fecerūt ornamēta ſi
bi in ſupbiā:⁊ ſymulacra ad exercendū ydolatriā iō nō va
lebit eis in neceſſitate poſitis ſꝫ magis dabiᷓ eoꝝ aduerſa-
rijs iō ſubdiᷓ v Propᷓ hoc dedi eis illud in imundiciā
id eſt nō plus valebit eis q̄3 ſterq̄liniū x Et da.illud in
ma.alienoꝝ.i.chaldeoꝝ. y Et auer.fa.meā ab eis ſbtra
hendo eis omē meū auxiliū. z Et violabūt.ſ.chaldei.
a Archanū meū.i.templū ⁊ maxime ſcāmſctōꝝ qd nul-
lus debeat ingredi niſi ſumm⁹ ſacerdos ſemel in anno.
b Et intro.in iſtud emiſſarij.i.viles ꝑſone ⁊ ribaldi.
c Fac cōcluſionē. Hic ↄñr poniᷓ ꝑdicti negocij finaᷓ cō
cluſio:ſignādo q̄ illud qd dictū ſit determinatū a deo abſ
q3 retractione:iō diciᷓ ꝓphe. Fac cōcluſionem. in hebreo
aūt habeᷓ. Fac cathenam.q.d.iam cathene ſunt parate ad
ligandum eos ⁊ ducendum in captiuitatem d Qm ter.
ple.eſt iudicio ſangui.q: in ea cōdemnati ſunt innocentes
ad mortem ꝑ iniquos iudices:iō iuſtum eſt vt habitatores
eius occidantur vel captiuentur.

e Et adducā peſſimos.i.chaldeos q̄ erāt ydolatre ꝛ crudeles valde. f Et q̇eſcere fa.ſup.potē.i.regis ꝛ p̄ncipū ꝛ ſacerdotū. g Et poſſide.ſan.eorū.ſ.aduerſarij.
h Augu.ſup req̄.pacē ab aduerſarijs. i Et non erit. vn̄ ſedechias reddidiſſet ſe chaldeis niſi timuiſſet illudi a iudeis q̄ trāſfugerāt ad chaldeos vt habetur hiere.xxxviij.
k Conturbatio ſu. cōtur.ve.i. multiplicabit vna ſup aliam.
l Et auditus.malorum rumorum.
G m Et q̄rent viſi.de ꝓpha.i.a ꝓphis falſis. ꝛ nō valebit eis vel de ꝓpha vero.q2 ſedechias in arto poſitus ꝯſuluit ſermonē dn̄i a hieremia hiere.xxxviij.ſed eius conſilio nō acquieuit.
n Et lex pibit a ſacerdote.q2 chaldei cōbuſſerunt legem.
o Et cōſi.a ſe.i.ab ordinarijs iudicibus quos interfecit nabu. eo q relaxauerāt iuramentū ſedechie qđ fecerat regi babylonis.vt dicūt hebrei.iō ſubdit. p Rex luge.ſ.ſedechias excoecat⁹ ꝛ in captiuitatē ductus. q Et p̄nceps induet merore.i.p̄ncipes ſedechie.ponit em̄ hic ſingulare ꝓ plurali.ſicut Exo.viij.Venit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcarū. r Et man⁹ ppl'i terre.i.virtutes eorum.
s Cōturbabūtur.q2 nō poterūt ſe defendere. t Scdm̄ viā eoꝝ factā eis.reddēdo penā debitā ꝓ pctis. Ca.viij.

Et factū ē. Supi⁹ denūciata ē irl'm ꝛ toti⁹ iudee destructio.h̄ ꝯñr ponit multiplex abominatio que fiebat in irl'm.ꝛ fuit in pte ſue deſtructōis cā.Diuidit ergo p̄ns capitulū in duas ptes.q2 p̄ ponit cōditio reuelationis facte.ſecūdo multiplicatio abominatiōis reuelate. ibi.Et dixit ad me Pria i duas.q2 p̄ pōit reuelatōis facte tps.ſcđo loc⁹ibi.Et emiſſa.Circa p̄mū dr̄. a Et factū ē anno ſexto.ſ.trāſmigratiōis ioachī regis iude. b In ſexto mēſe.in q̄nta.ſ.die. c Menſis.ex hoc pȝ.ꝙ hec viſio facta ē p⁹ illā q̄ ponit ſ̄.j.ca.p ānū integrū ꝛ duos mēſes.q2 illa fuit facta anno q̄nto trāſmigratiōis ioachī.q̄rto mēſe.q̄nta die mēſis.vt hr̄ ibidē. d Ego ſedebā.i.manebā.ſic deut.j.dr̄.Et ſediſtis i cades multo tpe. e In domo mea.recluſus ꝛ iacēs ſup lat⁹ dextrū adhuc. qđ declarat ſic.q2 iſta viſio facta ē poſt p̄mā p annū ꝛ duos mēſes p̄ciſe vt dcm̄ ē.Ann⁹ āt hȝ.ccclxv.dies ꝛ duo mēſes.lx q̄ ſil' iūcti faciūt.ccccxxiiij.dies. Preceptū āt fuit ezechieli iacere p̄ ſup lat⁹ ſiniſtrū trecētis nonaginta dieb⁹.vt hr̄ ſ̄.iiij.ca.ꝛ ſcđo ſup lat⁹ dextrū.xl.dies. q̄ ſil' iūcti faciunt ccccxxx.dies ꝛ ſic pȝ ꝙ ſi ezechiel a p̄ncipio p̄me viſionis iacere cepiſſet ſup lat⁹ ſuū ſiniſtrū adhuc remanerēt ſex dies ad min⁹ q̄b⁹ tenebat iacere ſup lat⁹ ſuū dextrū q̄n h̄ viſio fuit ſibi facta. Itē nō habuit p̄ceptū de iacēdo ſup lat⁹ ſuū ſiniſtrū a p̄ncipio p̄me viſiōis.ſ̄ p ſeptē dies poſt:vtȝ ſ̄.iij.ꝛ.iiij.ca. q̄ iūcti cū iſtis ſex faciūt.xiij.dies.ꝛ ſic tenebat adhuc iacere ſup lat⁹ ſuū dextrū.xiij.dieb⁹ niſi forſitā dicat ꝙ terminus a deo fuit ſibi abbreuiat⁹ de iacētia predicta qđ l'ra nō p̄tēdit.ſ̄ magis ꝯ̄riū dicit.ꝛ iō cū dr̄ h̄. ego ſedebā i domo mea.ſedere h̄ accipit ꝓ manē q̄ manſio indifferēter pōt accipi ſtādo vel iacēdo vel ſedēdo. ꝛ h̄ accipit iacēdo.vt declaratū ē. f Et ſenes iuda ſedebāt corā me.h̄ accipit ſedere ꝓprie.venerāt em̄ ad ꝯſolādū ꝓpha̅m q̄ tādiu iacebat vt lāguid⁹ vt dicūt aliq̄.Alij v̄o dicunt ꝙ venerāt ad īterrogandū eū de ſtatu irl'm ꝛ hoc vr̄ ꝓbabilr⁹ q2 ſtatim ſubdit reuelatio facta ꝓphe de deſtructōe irl'm futura ꝓpt̄ abomiatiōes ibi factas.iō ſubdit. g Et ceci.ibi

e Et adducā peſſimos d̄ gē-
tib⁹:ꝛ poſſidebūt domos
f eorū.Et q̇eſcere faciā ſup
g biā potentiū:ꝛ poſſidebūt
h ſanctuaria eoꝝ. Anguſtia
i ſupueniēte req̄rēt pacē ꝛ n̄
k erit. Cōturbatio ſup cōtur
l batōȝ veniet:ꝛ audit⁹ ſup
m auditū. Et q̄rēt viſionē de
n ꝓpha.ꝛ lex pibit a ſacerdo
o te:ꝛ cōſilium a ſenioribus
p q Rex lugebit.ꝛ p̄ncipes in
r duet merore. et man⁹ ppl'i
s t tre ꝯturbabūt ſ̄m viā eoꝝ
factā eis:ꝛ ſ̄m iudiciū eo-
rā iudicabo eos.et ſciēt q2
ego dn̄s. Cap. VIII

a Et factū eſt in anno ſe-
b xto in ſexto menſe:in
c quinta menſis:ego ſe
d e debam in domo mea.ꝛ ſe-
f nes iuda ſedebant coram
g me.Et cecidit ibi ſuper me
h manus dn̄i dei. Et vidi et
i ecce ſilitudo quaſi aſpect⁹
ignis.Ab aſpectu lūborū
k ei⁹ ꝛ deorſū erat ignis et a
lūbis ei⁹ ꝛ ſurſū q̄ſi aſpect⁹
ſplendoris.vt viſio electri
a Et emiſſa ſilitudo manus

ſup me ma.do.eleuās me ad ꝯ̄ſiderandū in ſpū ſtatū ierl'm. h Et ecce ſilitudo.ſ.hois i Quaſi aſpect⁹ignis ad deſignandū incendiū ciuitatis futurū.ꝛ ꝓpt̄ h̄ ſic apparebat in pte inferiori.ſ.a lumbis viri ꝛ deorſum. k Et a lumbis ei⁹ ꝛ ſurſum q̄ſi aſpect⁹ ſplendoris ꝛc̄.ad deſignanduȝ ꝙ ꝓpt̄ ruinas ꝛ clades q̄ fiunt hic inferius.nulla fit diminutio ſeu immutatō in ſplēdore maieſtatis diuine. a Et A
emiſſa.hic ꝯñr tangit hui⁹ viſiōis loc⁹ ſcȝ templū hieroſolymitanū.ad cui⁹ conſpectū fuit adduct⁹ ꝓpha. nō in corpe ſ̄ in ſpū. Sciendūȝ tn̄ ꝓpt̄ intellectuȝ ſeq̄ntiū.ꝙ aliq̄ expoſitores dicūt ꝙ templuȝ fuit ſibi oſtenſuȝ nō in illa forma q̄ deſcribit.iij.Reg.de templo Salomonis ſ̄ in B
forma illa q̄ deſcribitur.j̄.xl.ca.ꝛ ad h̄ ſatis pōt l'ra applicari Dan.15.c
Alij v̄o dicunt ꝙ ſibi fuit oſtēſum in forma templi ſalomonis.ꝛ hoc vr̄ mihi ꝓbabilr⁹ dictū.q2 ad hoc fuit ſibi oſtenſum vt videret abomiatōes q̄ fiebāt in irl'm de p̄nti.ꝛ q̄ facte erant in p̄terito.Templū aūt qđ deſcribit.j̄.xl.ca.non fuit ſibi oſtenſum ꝓ aliqua abominatiōe videnda.ſ̄ magꝰ ad videndū reſtitutionē cultus dei pfectiſſimi tpe futuro vt videbit ibi dn̄o cōcedente.In templo v̄o ſalomōis poſita fuerunt ydola a tpe manaſſe.ꝛ adhuc ſtabat illud templū ꝓpt̄ qđ videt ꝓbabili⁹.ꝙ ꝓphe fuerit oſtenſum.Sciēdū ḡ ꝙ templū ſalomōis circa ſe habuit tria atria.illđ aūt qđ erat templo ꝓpinqui⁹dicebat atriū ſacerdotū in q̄ erat altare holocauſtoꝝ.ꝛ in hoc atrio erat tm̄ vn⁹ingreſſus.ſ. in pte orientali directe ꝯ̄ portā templi.ſcđm atriū dicebat mundoꝝ q̄m accedebāt illuc cā orōnis ꝛ etiā oblatōis quā faciebant ſacerdotib⁹ in porta atrij ſacerdotū.tciū dicebatur atriū imūdoꝝ.in iſtis duob⁹atrijs erat triplex ingreſſus vn⁹in pte aq̄lonari.ali⁹in pte oriētali.tci⁹v̄o in pte auſtrali ſ̄m modū h̄ figuratū.Sciendū tn̄ ꝙ in plano nō pūt figurari niſi fundamēta parietū:ꝛ iō illud qđ erigebat ſurſum oportet p imaginationem inſpicientis ſuppleri.

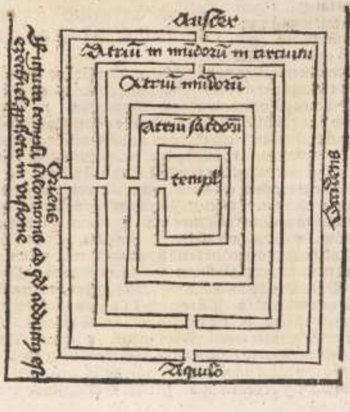

Hois aūt pmiſſis ſciēdū q ꝓpha p fuit adduct⁹ infra atriū imundoꝝ ꝓpe portā aq̇lonarē: ⁊ ibi vidit ydolū zeli: ſcđo fuit adduct⁹ ad portā aq̇lonarē atrij mundoꝝ et ibi iuxta portā q̄ clauſa erat vidit in muro foramen qđ pfodiēs trāſiuit in atriū: ⁊ ibi vidit ſenes thurificātes ydolis depict⁹ tercio fuit adductus

iſtent⁹ intra atriū mundoꝝ. t Et ingreſ. dictē cameram v Vidi ⁊ ecce oīs ſili. repti. ⁊c. talia eñ adorabāt ⁊ colebāt ſm q đr Eſa. ij. Ut adorarēt talpas ⁊ veſptiliones. x Et. lxx. vi. de ſenio. ex q̄ erat pctm̄ grauī⁹ rōne pſonaꝝ y Et iechonias fili⁹ ſaphan ⁊c. Iſte vt dicit Ra. ſal. erat

ad portā atrij ſacerdotū q̄ erat i pte orientali ⁊ ibi vidit mulieres plāgētes adonidē: qrto fuit adduct⁹ intra atriū ſacerdotū: ⁊ ibi vidit viros adorantes ſolez oriētē. Prio ğ deſcribit ꝓphete adductio cum đr. a Et emiſſa ſilitudo man⁹. ſ. dei vł angeli in ſpē hois apparētis. b Apphēdit me in cincino. i. in floccello capilloꝝ. c Et eleuauit me ſpūs ⁊c. eleuatōe. ſ. imaginaria ñ reali. d Et adduxit me i irłm i viſione dī. i. i viſiōe a đo facta e Iuxta hoſtiū. ſ. atrij imūdorū f Interi⁹. ad ſignificādū q nō fuit poſit⁹ ex atriū illđ ſʒ intra. g Qđ reſpiciebat ad aq̇lonem ad dr̄ntiā alioꝝ duoꝝ oſtioꝝ eiuſdē atrij. ſ. oriētalis ⁊ auſtralis h Ubi erat ſtatutū ydolū zeli. in heb. hī ꝯ ſcēſiōis. ſ. ire. illđ ei erat ydolū baal: i cui⁹ cultu ꝓuocabat ira dei contra pplm i Et ecce ibi gloria dei iſrł ⁊c. i. viſio dei glioſa ſilis illi viſioni q̄ deſcribit in pncipio hu⁹ libri.

b apphēdit me in cincino ca-
c pitis mei ⁊ eleuauit me ſpi
d rit⁹ inf celū ⁊ trā ⁊ adduxit
e me in irłm in viſiōe dei iu-
f g xta oſtiū interi⁹ qđ reſpici-
h ebat ad aq̇lonem: vbi erat
ſtatutū ydolū zeli ad ꝓuo-
i candā emulationē Et ecce
ibi glia dei iſrł ſm viſionez
k quā viderā i cāpo: et dixit
l ad me. Fili hois leua ocu-
los tuos ad viā aq̇lōis Et
leuaui ocłos meos ad viā
m aq̇lonis: et ecce ab aq̇lone
porte altaris ydolū zeli in
ipo itroitu. Et dixit ad me
Fili hois putaſne vides tu
n q̄d iſti faciūt: abomiatōes
magnas q̄s dom⁹ iſrł fac h
o vt ꝓcul recedā a ſāctuario
p meo. Et adhuc conuerſus
q videbis abomiatōes ma-
r iores. Et itroduxit me ad
oſtiuz atrij. Et vidi: ⁊ ecce
foramē vnū in pariete. Et
dixit ad me. Fili hois fo-
de parietē. Et cū fodiſſem
s parietē: appuit oſtiū vnuz
Et dixit ad me Ingredere
⁊ vide abomiatiōes peſſi-
t mas q̄s iſti faciūt h. Et in
v greſſus vidi: ⁊ ecce oīs ſili
tudo reptiliū ⁊ aīaliū abo-
minatio. et vniuerſa ydola
dom⁹ iſrł depicta erāt i pa
x riete: i circuitu p totuz. Et
ſeptuaginta viri de ſenioꝝ
y h⁹ dom⁹ iſrł: ⁊ iechonias
fili⁹ ſaphā ſtabat in medio
coꝝ ſtātiuʒ añ picturas: et
vnuſq̇ſq; hēbat thuribulū
i manu ſua: ⁊ vapor nebule
de thure cōſurgebat: et di-
z xit ad me. Certe vides fili
hois q̄ ſeniores dom⁹ iſrł
faciunt in tenebris: vnuſq̇ſ
q; in abſcōdito cubilis ſui
a Dicūt eñ. Nō videt dñs
nos. Dereliq̇t dñs terraz.
b ⁊ dixit ad me Adhuc ꝯuer
ſus videbis abomiatiōes
c maiores q̄s iſti faciūt ⁊ itro
duxit me p oſtiū porte do-
d m⁹ dñi qđ rſpiciebat ad aq̇
e f lonē: ⁊ ecce ibi mulieres ſe
debāt plāgētes adonidē ⁊
dixit ad me. Certe vidiſti fi
li hois. adhuc ꝯuerſus vi-
deb abomiatōes maiores
a his: et itroduxit me i atriū
b dom⁹ dñi iteri⁹ Et ecce in
c oſtio tēpli domini iter ve-
d ſtibulū ⁊ altare quaſi vigi
tiq̇nq; viri dorſa habētes
ꝯ tēplū dñi et facies ad ori
e entē: ⁊ adorabant ad ortū

honorabił: ⁊ alios i duxerat ad ydolatriam iđ p ceteris expſſe noiat. z Certe vides fi. ⁊c. vnuſq̇ſq; in abſcondito cubilis ſui: ꝓpt h ad h ſignandū p foramē itrauit ꝓpha ad thalamū exñtē vltra murū. a Dicūt ei. i. facto oſtendūt quaſi de⁹ eos nō videat vł h q incideråt i intellectū erroneū. ſ. q diuina ꝓuidētia nō ſe extendat ad h inferiora ſʒ q đr Iob xxij. In pſona talit errantiū. Circa cardines celi pambulat nec nr̄a cōſiderat. b Et di. Hic ſequit tercia abominatio q̄ etiā đr maior pcedētib⁹: q erat in porta atrij ſacerdotū: ⁊ h eſt qđ đr. c Et intro. me p oſtiuz por. do. do. dicebat autē porta atrij ſacerdotum porta dom⁹ dñi ſiue tēpli: q erat recte oppoſita illi porte. eo q vtraq; erat i pte orientali. d Qđ reſpi. ad aq̇lo. in illa eñ porta q̄ erat in pte orientali erant duo oſtia que claudebant in colūna media: ſicut cōit fit in magnis eccle-

k Et dixit. Hic ꝯſr ponit mltiplex abominatio. ⁊ diuidit in q̄tuor ptes ſm q̄tuor abominatiōes ꝓphe oñſas: ⁊ patebūt ptes ꝓſeq̄ndo. Pria ğ abominatō ſcʒ de ydolo baal ponit cū đr. l Leua ocu. tuos ad viaz aq̇lonis. i. vſus portā aq̇lonarē. m Et ecce ab aq̇l. por. altaris. dicūt hic expoſitores cōiter q h erat altare holocauſtoꝝ: ⁊ dicebat porta illa porta illi⁹ altaris: nō q p portā illā eēt ingreſſus ad altare holocauſtoꝝ: ſʒ ſolū p portaz orientalē vt pdictū eſt. ſʒ q altare holocauſtoꝝ nō erat recte i medio atrij ſacerdotū. ſʒ i pte aq̇lonari illi⁹ atrij. ⁊ ſic reſpiciebat directe portā illā ꝓpt qđ dicebat porta altaris poſſet etiā alit dici q dicebat porta altaris. ſ. ydoli zeli qđ erat iuxta introitū porte: ⁊ illi ydolo erat altare cōſtitutuz a q̄ denoiabat illa porta: cetera patent ex dictis vſq; ibi. n Abomiatiōes malas. i. ydolatrias o Ut ꝓcul rece. a ſanc. meo. nō p loci mutationē cū deus de neceſſitate ſit vbiq; p eēntiā pſentiā ⁊ potētiā: ſʒ p grē ⁊ ꝯdeſcēſiōis mee ſubtractionē. p Et adhuc. Hic ꝯſr ponit ſcđa abomiatio cū đr. q Vide. abo. ma. duplici rōe q pdicta abominatio erat tm̄ reſpectu vni⁹ ydoli: h aūt reſpectu multoꝝ. Itē q h erat in loco ſanctiori. ſ. in atrio mundorū. iđ ſubdit. r Et intro. me in oſtiū atrij. ſ. mundoꝝ. cetera patent vſq; ibi. s Apparu. oſtiū vnū. q̄ſi cuiuſdam camere ex-

ſijs: et ſic vnū illoꝝ oſtioꝝ erat in pte aq̇lonari illi⁹ columne ⁊ vſus aq̇lonem aperiebat: aliud vo in pte auſtrali. ꝓpheta aūt fuit introductus p oſtiū qđ aperiebat vſus aq̇lonem. e Et ec. ibi. iuxta illud oſtiū. f Mu. ſe. plan. ado. dicunt eñ expoſitores latini q iſte adonides dicebatur amaſius veneris: cui⁹ mortē mulieres plangebant: ita q ritus illius ydoli erat in planctu ⁊ fletu mulierū. in hebreo habet. Plangentes thaumū. qđ ſignificat incenſionem: eo q ſicut dicit Ra. ſa. ydolū illud erat cōcauū ⁊ fiebat ignis infra: cui⁹ calor ſurſum aſcendens faciebat liq̇fieri oculos ydoli q̄ erant plumbei: ⁊ ſic videbat plorare: ꝓpt qđ mulieres in eius cultu flebant. a Et intro. me. h ponit q̄rta abominatio cū đr: ⁊ introduxit me in atriū domus dñi interius. p qđ deſignat atriū ſacerdotū qđ vocabat atriū interi⁹: eo q erat templo ꝓpinqui⁹. b Et ecce in oſtio templi. i. ante oſtiū. c Inter veſtibulū ⁊ altare id eſt inter porticum templi ⁊ altare holocauſtoꝝ qđ erat in eodem atrio: vt pdictum eſt. d Quaſi. xxv. viri dorſa habentes cōtra templū. ex q̄ abominatio illi⁹ ydolatrie dicebat maior q oſtendebat in loco ſanctiori ⁊ in contemptum templi deo conſecrari videbat fieri: eo q ydolatrantes habebant dorſa ad templum. e Et adorabant ad ortum ſolis. adorantes ſolem tanq̄ deum.

f Nūqd leue eſt h.q.d.nō:imo valde graue. g Et ecce appli.ramū ad nares ſuas.qd̄ exponūt docto.nr̄i dicētes. ꝙ qꝛ ydola erāt in alto eleuata.iō iſti ydolatre eleuabāt ramos ad tangendū ea.⁊ poſtea applicabant ad nares ſuas in reuerentiā ydoloꝝ.hebꝛei dicunt ꝙ hec eſt lr̄a. Et ecce applicant fetorē ad nares ſuaſ.tn̄ ſm hebꝛeos pri⁹ fuit ſcriptū.Ad naſum meū ſ; qꝛ iſtud videbaꝛ ꝯ dei reuerentiā. ideo ſcribe mutauerūt iſtō ſicut ⁊ i pluribꝰ alijs ⁊ vocaꝛ apud hebꝛeos tiquinſopherim. id eſt adoptatio ſcribarū hic ponendo ad nares ſuas.ita ꝙ fetoꝛ ad idolatras referaꝛ agendo.⁊ ſuſcipiendo.tn̄ in cōmuni mō loq̄ndi de peccato vili dicunt homines ꝙ fetet in naribus dei:ſ; ſm veritatē fetet in naribus peccantiū inq̄tū de teriorant per ipm ⁊ non ipſe deus.

b Ergo et ego faciam i furo.i. in vindicta iuſticie mee reddendo eis penā; debitā ꝓ abominatiōibꝰ ṗdictis.Cetera patent.

G

A

ſolis. Et dixit ad me. Certe vidiſti fili hois. Nūqd leue ē hoc domui iuda. vt facerēt abomiatiōes iſtas q̄s fecerūt hꝛ:qꝛ replētes terrā iniq̄tate ꝯuerſi ſūt ad irritandū me. Et ecce applicant ramū ad nares ſuas: Ergo ⁊ ego faciā in furoꝛe nō ꝑcet ocul⁹ me⁹ nec miſereboꝛ.⁊ cū clamauerint ad aures meas voce magna nō exaudiā vos. IX

Et clamauit in auribꝰ meis voce magna dicens. Appꝛopinquauerūt viſitatiōes vrbis et vnuſq̄ſq; vas interfectionis habet in manu ſua. Et ecce ſex viri veniebant de via poꝛte ſupioꝛis q̄ reſpicit ad aq̄lonē.⁊ vniuſcuiuſq; vas interit⁹ in manu ei⁹ Vir q̄; vnus i medio eoꝝ veſtit⁹ erat lineis:⁊ attramentū ſcriptoꝛis ad renes ei⁹:⁊ ingreſſi ſunt:⁊ ſteterunt iuxta altare ereū. Et gloꝛia dn̄i iſrael aſſumpta eſt de cherub q̄ erat ſuꝑ eū ad limē dom⁹. Et vocauit virū q̄ indutus erat lineis et attramētariū ſcriptoꝛis hēbat in lūbis ſuis. Et dixit dn̄s ad eū. Trāſi ꝑ mediā ciuitatē in medio hieruſalē: et ſigna thau ſuper frontes viroꝝ gementium

ſilia illis miraculis q̄ fiunt ꝑ fuos dei.vt aug. dicit in lib. lxxxiij.q. Intelligēdo tn̄ miracula large ſumpta nō ꝓpꝛie vt in ṗma ꝑte.q.cxiiij.arti.arti.iiij.in coꝛꝑe q̄ſtionis. tunc ex ṗdicta narratōe ꝯſurgit qddā fidei nr̄e teſtimoniū. Nā cū iſta tā magna ⁊ admirāda antiq̄s tꝑibꝰ fiebāt.q̄ tn̄ poſt aduentū xp̄i nullibi facta inueniunꝛ: ſignū ē manifeſtū ꝙ ꝑ crucē xp̄i ꝑtās demonū fuerit valde debilitata ipo dicente Job.xij.ca. Jam ṗnceps mundi hui⁹ eijcieꝛ foꝛas. ⁊ infra Ezech.xiij.ca.Spm̄ imūdū auferā d̄ terra.

Capl'm.ix.

Et clamauit. Hic ꝯn̄ter reuertitur pꝛopheta ad deſcribendū deſtructionē ciuitatis ⁊ ppl'i. cui⁹ in ꝑte cā fuerūt abominatōes ṗdicte.⁊ diuidiꝛ in duas ꝑtes. qꝛ ṗ deſcribiꝛ dſtructio ppl'i cōiꝛ. ſcd̄o ṗncipaliū ſpecialiꝛ ca.xi. Pꝛia in duas qꝛ ṗ deſcribiꝛ plebiſ excidiū.ſcd̄o ciuitatis incendiū ca. ſeq̄.

B

In ca.viij.vbi dr̄ in poſtilla. In domo mea reclnſus eſt iacens ſuꝑ latus dextrū. Additio.j.

Non cōpꝛobaꝛ ex lr̄a an hec viſio facta ꝓphe fuiſſet ipo iacente ſuꝑ lat⁹ dextrū vl' ſiniſtrū aut ſedentem tm̄.deductio em̄ poſtilla.nō videꝛ ad hoc facere.nā ꝙ fuit ṗceptū ꝓphe de iacendo ſuꝑ latus dextrum vel ſiniſtrū certis dieb⁹ nō eſt neceſſe.vt illi dies intelliganꝛ continuꝛ.⁊ ſic potuit ꝓpha implere diuinū mandatū intercise ꝑ diuerſa tpa.vn̄ qd̄ h dicit.Ego ſedebā in domo mea.intelligendū eſt illud ſedere ſicut aliud ſedere qd̄ immediate ſequiꝛ.ſ.Et ſenes inde ſedebant coꝛam me. qd̄ intelligitur de exiſtendo vel manendo.nō aūt de iacendo.⁊ ſub iſta ſignificatione in alijs locis ſacre ſcripture pluries inueniꝛ.

In eodē capi.vbi d̄r in poſtilla. Mulieres ſedebāt plangentes adonidē. Additio.ij.

Rabi moyſes egypti⁹ in ſuo libꝛo de directiōe ꝑplexoꝝ ꝑte tercia ſcpſit ꝙ inuenerat i quodā libꝛo antiquo de cultibꝰ ydoloꝝ ꝙ olim q̄dā de ꝓphis ydoloꝝ noie thaumū inſtabat apd̄ quēdā regē vt coleret planetas ⁊ ſigna celeſtia.quē q̄dē thaumū ipe rex ferocit interfecerat.⁊ ꝙ in nocte moꝛtis illi⁹ cōgregata ſunt oia ydola de diuerſis ꝑtibꝰ ad quoddā tēplū in babylonia in quo erat ydolū ſolis aureū pendēs inꝛ celū ⁊ terrā.qd̄ q̄dē idolū ceciderat in medio tēpli ⁊ alia ydola in circuitu ei⁹ ⁊ ꝙ ydolū ſolis narrabat ceteris illō qd̄ ꝯtigerat thaumū ꝓphe vn̄ oia ydola ploꝛabāt ⁊ lugebāt tota nocte.⁊ iō cū eēt mane volauerūt ydola ad templa ſua in diuerſis terre ꝑtibus ex quo inoleuit vſus vt in ṗma die menſis thaumū q̄ ē q̄rtus menſis ſm eos.lugerent hoies ſeu mulieres ad ydolatriā dediti ſuꝑ thaumū in quolibet anno.Hec ille.Que q̄dem narratio poſito ꝙ ſit fabuloſa ꝓut veriſil'r apparet:tn̄ ſufficiens eſt vt ex ea ſumaꝛ vera expoſitio hui⁹ lr̄e.ſ.Mulieres ſedebant lugentes thaumū. Nam ydolatrarū geſta cōiter fundanꝛ in falſis ⁊ ficticijs narratōibꝰ.caput enim ydolatrarū.ſ.dyabol⁹ mendax eſt et pꝛ mendacij Joh.viij. ſi foꝛte narratio ṗdicta ſit vera.⁊ hoc qꝛ v̄tute demonum ⁊ ꝑ magicas artes deo ꝑmittente fiunt miracula plerunq;

Pn̄s ca.diuidiꝛ in tres ꝑtes qꝛ ṗ poniꝛ viſiōis mod⁹.ſcd̄o plebis interit⁹.ibi.Et vocauit.tercio ezech.luct⁹:ibi.Et cede cōpleta.Circa pꝛimū d̄r. a Clamauit.ſ.ille q̄ oſtenderat ezechieli abominatiōes ⁊ ꝑſonā dei repn̄tabat.vt ṗdictū eſt. b Appꝛopin.viſi.vrbis.ſ.ir'lm ad puniēdā ipam c Et vnuſq̄ſq; aduerſarioꝝ ei⁹. d Vas interfe.hꝫ. id eſt inſtrumētū ad interficiendū qd̄ ſtatim deſignaꝛ ꝑ hoc qd̄ ſubdiꝛ. e Et ecce ſex vi.i.angeli in ſpē viroꝝ. vtꝝ āt intelliganꝛ angeli boni vel mali nō hr̄ ex hoc.qꝛ tales punitiōes diuine aliq̄n fiunt ⁊ ſignanꝛ fieri ꝑ bonos angelos aliq̄n ꝑ malos. f Venie.de via poꝛte ſupioꝛis q̄ reſpiciꝛ ad aq̄lonem.illa erat poꝛta aq̄lonaris atrij mūdoꝝ.q̄ dr̄ ſuperioꝛ reſpectu poꝛte aq̄lonaris atrij immundoꝝ. tēplū eī erat in ſūmitate montis.⁊ iō illa atria ꝓcedebant v̄ſus tēplū aſcendēdo.⁊ ex ꝑte aq̄lonari nō erat aliq̄ poꝛta ſupioꝛ v̄ſus templū.vt; ex ſupꝛadictis.De illa ḡ ꝑte veniebāt ad poꝛtā atrij ſacerdotū q̄ erat in ꝑte oꝛientali g Et vniuſ. vas interit⁹.i.inſtrumentū vt lancea vel gladi⁹. h Vir q̄; vn⁹ veſtit⁹ lineis.ex h vr̄ ꝙ angeli in hac viſiōe imaginaria oſtenſi erāt angeli boni.qꝛ veſtis linea mūdiciā ſignaꝛ i Et ingreſſi ſunt atriū ſacerdotū.iō ſubdiꝛ. k Et ſteterūt iuxta altare ereū.qd̄ erat ibi. l Et gl'ia do. iſrl' aſſumpta eſt de cherub ⁊c.Hic vocaꝛ gl'ia dn̄i effigies hoīs ſedentis in thꝛono ſuꝑ firmamentū apparens ſuꝑ capita aialiū.q̄ inferi⁹ vocanꝛ cherubin.⁊ hic vocanꝛ cherub.accipiendo ſingulare ꝓ pl'ali.ſicut frequenꝛ fit in ſcriptura.videbaꝛ ergo iſta effigies repn̄tans dei maieſtatē recedē de capitibꝰ aialiū:⁊ trāſire ad limen templi dn̄i ⁊ ꝑ h deſignabaꝛ receſſus dei de ꝓpiciatoꝛio qd̄ erat intra intra ſctā ſctōrū ſuꝑ alas cherubi.nō tn̄ ꝑ loci mutationē cū de⁹ neceſſario ſit vbiq;.ſ; ꝑ ſubtractionē ſue gr̄e ita ꝙ nō daret iā reſpōſa ſūmo ſacerdoti ſicut faciebat ante. a Et vocauit hic ꝯn̄r poniꝛ plebis interit⁹.cui⁹ ṗ ponit iniunctionē cū dr̄.Et vocauit virū q̄ indut⁹ erat ⁊c.ad ſignandū illos quibus erat ꝑcendū ⁊ illi erāt in minoꝛi numero. iō ſubditur. b Signa thau ſuꝑ frontes.thau ē vltima litera alphabeti hebꝛaici.⁊ ē ṗma in hac dictiōe thoꝛa q̄ hebꝛaice legem ſignat.ideo ſcribebatur ſuꝑ frontes viroꝝ gementiū ⁊ do

lentiũ de trãſgreſſiõe legis i abomiatõibus ſupradictis.
c Et illis dixit.ſ.ſex virꝭ habẽtib⁹ vaſa interit⁹ in mani-
bus ſuis.Cetera patẽt vſq̧ ibi.Et a ſctũario meo incipite.
interficiẽdo ꝑmo ſacerdotes ⁊ leuitas ibi miſtrantes.ꝯſe-
quẽter poniꝫ interfectõis executõ.cũ dr̃.Ceperũt ergo ⁊c̃

nubes imple.atriũ interi⁹ ad deſignãdum dei p̄ñtiã.ſm
q̧ dr̃.ij.Paralꝫ.vj.Dñs pollicitus eſt q̧ hitaret i nebula.
i Et eleuata eſt glĩa dñi.qꝛ ſpẽs repñtãs dei maieſtatem
trãſiuit de capitib⁹ cherubin ad limẽ dom⁹.⁊ ſiqt iſte trãſi
tus illud qd̃ dcm̃ ē ca.ꝓce. k Et atriũ repletũ eſt ſplen

d Cõtra do.diceba
tur aũt aliqs loc⁹ cõ
tamiari ꝓpter caſum
mortui Nume.xix.
e Et iple.atria inꝫ-
fectꝭ.Iſta tria tẽpli
atria de qbus dcm̃ ē
ʒ.7.a. ca.ꝓce. f Egredi-
ditb.2.b. mi.ſcʒ de atrijs tem-
pli cede cõpleta. vt
exequami ꝑceptuʒ ꝑ
C totã ciuitatẽ.Jdõ ſub
diꝫ.Et egreſſi ſũt ⁊c̃
g Et ce.ꝯple.h ꝯñr
poiꝫ Ezechielꝫ luct⁹.
cum dr̃ i ꝑſona eius.
h Remanſi ego.qꝛ
nõ fui inſfectus cuʒ
alijs. i Ruitq̧ ſu
per faciẽ meã.ꝑ̃ ti-
more ⁊ admiratõe tã
ti exterminij.Jdõ ſubdi
Exo.12 tur. k Heu.⁊ tri-
Apoc.7 plicaꝫ ad maiorẽ ex-
aggeratõem.cetã pa
tẽt vſq̧ ibi. l Et
repleta eſt t̃ra ſan.ſ.i
B nocẽtũ occiſoꝝ i ea.
⁊ maxie tꝑe manaſſe
de quo dr̃.iiij.Regũ
xxj.q̧ effudit ſangui
nem inoxiũ multum
nimis. m Et ci.re
ple.ẽ auerſiõe.ſ.a do
ꝑ multiplicẽ idolatri
am.vt dcm̃ ē ca.ꝓce-
dẽti. n Dixerũt
enĩ.Reliqt dñs ⁊c̃.h
expoſitum ē cap.ꝓce
dẽti o Et ecce vir
q̄ erat idu.lin̄.dic̃.ra.
ſa.q̧ erat gabriel an-
gelus i ſpecie viri.
Capitulum.x.
E vidi.h ꝯñr
deſcribiꝫ ci-
uitatꝭ irl̃m ſu
turũ incẽdiũ.⁊ diui
A ditur i duas ꝑtes.qꝛ
ꝑmo dſignaꝫ iſta cõ-
buſtio. Scdo expli-
caꝫ viſio.ibi. Et ap-
paruit.Circa ꝑmum
dr̃. a Et vidi.vi-

⁊ dolẽtiũ ſup cũctis abomi
natõnibus q̄ fiũt in medio
c ei⁹ et illis dixit audiẽte me
Trãſite ꝑ ciuitatẽ ſeq̄ntes
eũ:⁊ ꝑcutite nõ parcat ocu
lus vr̃ neq̧ miſereami. Se
nẽ adoleſcẽtulũ ⁊ virgineʒ
ꝑuulũ et mulieres inꝫficite
vſq̧ ad infnitõeʒ. Om̃ẽ ãt
ſup queʒ videritis thau ne
occidatis ⁊ a ſctũario meo
incipite.Ceperũt ḡ a viris
ſeniorib⁹ q̄ erat añ faciẽ do
d mus.Et dixit ad eos.Cõ-
e taminate domuʒ ⁊ implete
f atria interfectꝭ.Egredimi.
Et egreſſi ſunt:⁊ ꝑcutiebãt
g eos q̄ erãt i ciuitate.Et ce
h de cõpleta remãſi ego:rui-
i q̧ ſup faciẽ meã:⁊ clamãs
k aio.Heu heu heu dñe de⁹
Ergo ne diſꝑdes oẽs reli-
quias iſrꝫ effundẽs furoreʒ
tuũ ſup hierl̃m.Et dixit ad
me.Iniq̄tas domus iſrꝫ et
iuda magna ẽ nimis valde
l ⁊ repleta ẽ terra ſanguibus
m ⁊ ciuitas repleta eſt auerſi
n one.Dixerũt ei dereliquit
dñs terrã:⁊ dñs nõ videt.
Igiꝫ ⁊ me⁹ nõ ꝑcet oculus
neq̧ miſerebor.Viã eoruʒ
o ſup caput eoꝝ reddã.Et ec
ce vir q̄ erat idut⁹ lineis q̄
hẽbat atramẽtariũ i dorſo
ſuo:rñdit ⱱbũ dicẽs.Feci
ſicut ꝑcepiſti mihi.

Capitulũ. X.

a E vidi:⁊ ecce i firma
mento qd̃ erat ſup ca
put cherubi q̄ſi lapis
ſaphyrus ⁊ q̄ſi ſpẽs ſilitu-
dinis ſolij apparuit ſup eũ
Et dixit ad virũ q̄ indutus
c erat lineis ⁊ ait.Ingredẽ in
medio rotarũ q̄ ſunt ſubt⁹
cherubi et imple man⁹ tuã
prunis ignis q̄ ſunt int̃ che
d rubin:et effunde ſup ciuita
e f tẽ.Ingreſſuſq̧ ẽ in ꝯſpectu
g meo.Cherubin autẽ ſtabãt
a dextris dom⁹ cũ ingrede
h reꝫ vir:et nubes impleuit
i atriũ interi⁹.Et eleuata eſt
glĩa dñi deſup cherub ad li
men dom⁹:⁊ repleta ẽ do-
k muſ nube.Et atriũ repletũ
l eſt ſplẽdore glĩe dñi:⁊ ſoni
m tus alarũ cherubin:audie-
baꝫ vſq̧ ad atriũ exterius.
n q̄ſi vox dei oipotẽtis loq̄n-
o tis.Cunq̧ precepiſſet viro
q̄ indut⁹ erat lineis dicẽs:
ſume ignẽ de medio rotarũ
p q̄ ſũt int̃ cherubi:ingreſſus
q ille ſtetit iuxta rotã.Et extẽ
dit cherub manũ de medio
cherubin ad ignẽ q̄ erat int̃
cherubin:⁊ ſũpſit ⁊ dedit i
man⁹ ei⁹ q̄ idut⁹ erat lineis
a b q̄ accipiẽs egreſſus ẽ Et ap
paruit in cherubin ſilitudo
man⁹ hois ſubt⁹ pẽnas eo
c rũ.Et vidi:⁊ ecce q̄tuor ro
te iuxta cherubi.Rota vna
iuxta cherub vnum:⁊ rota
d alia iuxta cherub vnũ.Spe
cies autẽ rotaꝝ erat q̄ſi vi-
ſio lapidis chryſolithi:et
aſpectus earum ſimilitudo
vna quattuor quaſi ſi ſit ro
ta in medio rote.Cũq̧ am-

dore glĩe dñi.i.ſplẽ-
dore dei maieſtatem
repñtãte. l Et ſo.
alarũ cheru.ꝑ talem
motũ alaꝝ inꝫelligiꝫ
promptitudo angelo
rum ad exequẽdum
dñi mãdatum.
m Audiebaꝫ vſq̧
ad atrium exterius.
ſic enĩ i hebreo habe
tur.⁊ ideo aliq̄ male
corrigũt dicẽtes:in-
terius.dr̃ aũt atriuʒ
exteri⁹ atriũ iĩmũdo-
rum.eo q̧ eraꝫ longe
remotius a templo.
n Quaſi vox dei oi
potẽtꝭ loquentꝭ.q.d.
ille ſonitus alaꝝ erat
mãnificus ⁊ mirabilꝫ
ſm q̧ diciꝫ.ps.xxix.
Vox dñi i ⱱtute vox
dñi i magnificentia.
o Cũq̧ ꝑcepiſſʒ.re
petitio ẽ ei⁹ qd̃ dcm̃
eſt ſupra.Ingredere B
in medio rotaruʒ.⁊c̃.
p Ingreſſus ille.ſ.
vir idutus lineis.
q Stetiꝫ iuxta rhõ.
vt acciperet ignẽ.ꝑ mi
niſteriuʒ tñ cherub.
Jdõ ſubdiꝫ.Et exten-
dit cherub ⁊c̃.
a Qui accipiens
egreſſus ẽ.ſ.ad effun
dẽdũ ſup ciuitatem.
non tñ dr̃ h q̧ effude
rit:ad deſignãduʒ q̧
ciuitas tũc non fuit
ꝯbuſta:ſed poſtea ꝑ
ſex annos.qꝛ viſio
iſta fuit ãno.vj.tranſ
migratõis Joachin
vj.mẽſe.q̄nta die mẽ
ſis.vt habeꝫ in ꝑ̃ici
ꝑio.viij.ca.Ciuitas
aũt fuit ꝯbuſtã anno
xj.Sedechie.q̄ fuit
ãnus.xj.a trãſmigra C
tione Joachi.qꝛ Se
dechias ei ſucceſſit i
regno. b Et appa

ſiõe imaginaria ⁊ itellectuali. b Et ecce i firmamẽto ⁊c̃.
ſpẽs enĩ glorie dñi q̄ receſſerat de loco ſup capita cherubi
transferẽs ſe ad limẽ domus.vt dcm̃ ē caplo ꝓcedẽti.redi
eraꝫ ad locum ꝑ̃ſtinũ ſup firmamẽtum i capitib⁹ aialium
⁊ dixit ſcʒ ſedens i throno.dei maieſtatem repñſentans.
c Ingredẽ in medio rotarũ ⁊c̃.Vñ ſupra cap.j.dr̃.Silli-
tudo aialium ⁊ aſpectus eoꝝ q̄ſi carbonũ ignis ardẽtiũ.
d Et effunde ſup ciui.ſcʒ irl̃m.ꝑ quod deſignaꝫ incẽdiuʒ
eius futuꝝ ſm iudicium diuinũ. e Ingreſſuſq̧ ẽ.ſcʒ vir i
dutus lineis. f In conſpectu meo.id eſt me vidente.⁊ ẽ
ⱱbũ ꝓphe. g Cherubin ãt ſta.a dextrꝭ domus.id ẽ ad
dexterã ꝑtẽ tẽpli.tñ in atrio ſacerdotũ.Jdõ ſubdiꝫ. h Et

ruit.Hic ꝯñr explicaꝫ modus viſiõis q̄ in aliq̄bus lʒ pau-
cis differt a mõ viſiõis poſite ſupra.j.ca.tales enĩ viſiões
fiũt ad aliq̄d ſignãdum.⁊ idõ frequenter fit ibi imutatio ad
aliq̄d ſignificãdũ qd̃ de nouo dr̃.dic̃ ergo. b Et apparuit
in cherubin.Illa aũt q̄tuor aialia.j.ca.deſcꝑta vocãtur h
cherubin:eo q̧ erãt alata ⁊ ꝑ̃ſidentiã angeloꝝ ſignificãtia:
vt ibidẽ dcm̃ fuit.angeli vo ſũt ſcia pleni.⁊ ſic interꝑ̃tatur
cherubin plenitudo ſcie. c Et ecce q̄t.ro.iuxͣ cherubin
ꝑ h pʒ qd̃ dcm̃ ē ſupra.j.c.q̧ erãt ibi q̄tuor rote ⁊ q̄tuor aiã
lia. d Spẽs ãt ro.erat q̄ſi vi.lapi.chryſoli.ſupra.j.c.dr̃
⁊ aſpect⁹ rotaꝝ q̄ſi viſio marꝭ.chryſolit⁹ aũt lapis ẽ ꝑcio-
ſus hñs colorẽ aureũ.⁊ idõ dr̃ a chryſis qd̃ ẽ auꝝ.⁊ ꝑ hoc q̧

ponit h̄ q̄ſi viſio lapidis chryſoliti dat intelligi q̄ ꝓpheta erat magis illuſtrat⁹ fulgore diuine ſapie q̄̄ a pricipio. ⁊ ide deſignat p̄ hoc qḋ poſtea ſubdit. c Et om̄e corp⁹ earū et colla ⁊ ma. ⁊ pēne. q̄ tria vitia intelligunt de aīalibus: ⁊ nō de rotis. ⁊ dicūtur h̄ plena ocul'. p̄mo v̄o ca. h̄ tm̄ dr̄ de rotis: per oculos āt ꝯſpicacitas itelligētie deſignat. Vnde ⁊ hoīes ſapiētes ⁊ aſtuti ſm̄ modū loquendi cōem dicunt oculati. f Et ro. iſtas voca. volu. q2 eq̄liter volui poterāt ad q̄tuor ptes. g Qua
Z.1.c.
tuor aūt fa. ha. vnuz ſcꝫ aīal. h Facies vna. i. p̄ma. ſic Geñ. p̄mo. Et factū ē mane ⁊ veſpe dies vn⁹. id ē prim⁹. i Facies cherub. h̄ occurrit duplex dubium. Primum eſt q̄re iſta facies dicit h̄ facies cherub que. j. cap̄. dr̄ facies bouis. Scḋm q̄re dr̄ h̄ p̄ma. ibi aūt tercia. Ad p̄mum dicūt aliq̄ q̄ facies bouis ſiue vituli ē multū ſil'is faciei cherub
B
⁊ ꝓpt h̄ ſic nolat. ſed hoc dcm̄ eſt ꝯtra Joſephū dicentē q̄ facies cherub eſt facies
Z.1.c.
cuiuſdā auis q̄ nūq̄ viſa ē ab hoibus. ſed eius ſil'itudo oſtenſa fuit Moyſi i monte: vbi fuit ſibi oſtenſuz exēplar oīm fiendoꝝ in tabernaculo. ſm̄ q̄ dr̄ Exo. xxv. Inſpice ⁊ fac ſm̄ exemplar qḋ tibi i monte mōſtratū eſt. eſt etiā ꝯtra dcm̄ Ra. ſa. ⁊ alioꝝ hebreoꝝ q̄ dicūt q̄ cherub ē q̄ſi facies pueri gſoſi ꝓpter qḋ talit cōiter depingit. Jḋo dr̄ q̄ facies bouis fuit mutata i faciē pueri. cui⁹ mutatōis rō pōt aſſignari. q2 ſicut dcm̄ eſt ſupra. j. c. facies bouis ſignat regnū grecoꝝ ꝓpter ppl'i cōis petulātiam. tūc tñ in ꝓhbis grecie maxie viguit ſapia. ꝓpt qḋ ad h̄ denotādū facies bouis q̄ eſt aīal irrōnale verſa fuit i faciē hoīs. q̄ eſt aīal rōnale. ⁊ i faciē puerilez q2 ſapia nō ſeneſcit ſꝫ magis iuueneſcit. etiā in ſenib⁹ q̄ ſedatis paſſiōib⁹ clari⁹ vidēt. ſm̄ q̄ dr̄. vij. phyſi. Sedēdo ⁊ q̄eſcēdo fit aīa ſciēs ⁊ prudēs. ꝓpt h̄ dr̄ Sap̄. vj. Clara ē et q̄ nūq̄ marceſſit ſapia. Ad ſcḋm dḋm. q̄ ꝓpter h̄ dr̄ h̄ facies cherub p̄ma: q2 appebat directi⁹ vultui ꝓphe q̄̄ alie. ſicut dcm̄ eſt ſupra. j. ca. de facie hoīs. k Ipm̄ eſt aīal. i. qḋlibet dictoꝝ q̄tuor aīaliū eſt illud idē qḋ viderā in p̄ma viſione deſcp̄ta. ſupra. j. c. l Et egreſ. ē glo. dn̄i ⁊c. rediens ad locū ſuū. m Et ſte. i introi. por. do. do. oriētalis: dicit Ra. ſa. q̄ hec ē porta atrij ſacerdotū q̄ erat i pte oriētali: et dr̄ porta dom⁹ dn̄i ſiue tēpli. eo q̄ i rctā linea opponit porte tēpli. vt dcm̄ ē ſupra. viij. c. n Ipm̄ ē aīal. i. qḋlibet illoꝝ q̄tuor. o Qḋ vidi ſubt deū iſrl'. q2 firmamentum erat ſup capita aīaliū: ⁊ deſup effigies dei ſedētis i throno repn̄tās eius maieſtatē. p Quatuor p̄ q̄tuor vult⁹ vni id eſt p̄ ſingula q̄tuor aīalia q̄tuor facies erāt cuilibet ipſorum. q Et ſil'itudo vultuū eoꝝ. q. d. lꝫ appentia vni⁹ faciei eſſꝫ mutata: vt predcm̄ eſt. tñ erat idē aīal. Cetera aūt q̄ nō ſunt h̄ expoſita de aīalibus ⁊ rotis: expoſita ſunt plenius ſupra. ca. j. vbi pt̄ haberi recurſus.

bularent: in quattuor ptes gradiebāt ⁊ nō reuertebāt ambulātes: ſed ad locū ad quē ire declinabat q̄ prima erat ſeq̄bant ⁊ cetē: nec cō
e uertebant Et om̄e corpus eaꝝ ⁊ colla ⁊ man⁹ ⁊ pēne ⁊ circuli plena erāt ocul' i cir
f cuitu q̄tuor rotaꝝ: et rotas iſtas vocauit volubiles au
g diēte me. Quattuor aūt fa
h cies hēbat vnū Facies vna
i facies cherub: ⁊ facies ſcḋa facies hoīs: ⁊ i tcio facies leonis: ⁊ i q̄rto facies aq̄le
k Et eleuata ſūt cherubi ipm̄ eſt aīal qḋ viderā iuxta flumē chobar. Cūq̄ ābularēt cherubin: ibāt pariter ⁊ rote iuxta ea: ⁊ cū eleuarēt cherubi alas ſuas ⁊ exaltarent de tra: nō reſidebāt rote: ſꝫ et ipe iuxta erāt. Stātibus illis ſtabāt: ⁊ cū eleuat' eleuabant Spūs ei vite erat
l i eis. Et egreſſa ē gl'ia dn̄i a limie tēpli: ⁊ ſtetit ſup cherubin. Et eleuātia cherubi alas ſuas exaltata ſūt a tra corā me ⁊ illis egrediētib⁹
m rote q̄ꝫ ſb'ſecute ſunt. Et ſtetit i introitu porte domus dn̄i oriētalis: ⁊ gl'ia dei iſrl'
n erat ſup eos. Ipum eſt aīal
o qḋ vidi ſb'ter deū iſrl' iuxta fluuiū chobar. Et intellexi
p q2 cherubin eſſent. Quattuor per quattuor vultus vni ⁊ q̄ttuor ale vni: ⁊ ſilitudo man⁹ hoīs ſb' alis eo
q rū ⁊ ſilitudo vultuū eoꝝ ipi vultus q̄s viderā iuxta fluuiū chobar: ⁊ intuit⁹ eoꝝ ⁊ impet⁹ ſinguloꝝ ante faciē ſuā ingredi. Ca. XI

a Et eleuauit me ſpūs ⁊ introduxit me ad portā dom⁹ dn̄i oriētalē: q̄ reſpicit ad ſolis ortū. Et
b ecce i introitu porte vigintiq̄nq̄ viri: ⁊ vidi i medio eo
c rum iechoniā filiuz azur: et
d pheltiā filiū banaie principes popl'i. Dixitq̄ ad me.

In ca. x. vbi dr̄ in poſtilla. h̄ occurrit duplex dubium. Et h̄ duplex dubiū motū p̄ poſtilla. Additio.
A
l torē videt dḋm. q̄ nō ſolū p̄mū aīal ſꝫ qḋlibet quattuor aīaliū predictoꝝ in p̄ma viſione cōtētoꝝ in h̄ loco vocat cherub. Vñ in l'ra expſſe dr̄. Rota vna iuxta cherub vnuꝫ. ⁊ rota alia iuxta cherub alterū. Et q2 ſm̄ glo. eadem debem⁹ in h̄ loco intelligere i expoſitōe aīaliuꝫ q̄ ſupra. Hec em̄ mutatō noīm nō debꝫ referri ad mutationē reꝝ viſarum. ſꝫ ad maiorē illuſtratōnez ꝓphe. Illa em̄ q̄ prius ſub ſpē aīaliuꝫ quaſi inferioꝝ ꝯgnouerat: h̄ cognoſcit ſb' ſpē cherubin q̄ ſūt altioris gradus: vt expreſſi⁹ denotet q̄ myſteria p̄ hmōi aīalia figurata ſūt ſupra naturā reꝝ naturalium Vñ nō ſolum facies bouis dr̄ h̄ cherubin ſed etiā facies hoīs. ⁊ facies leonis. ⁊ huiuſmōi. ⁊ ideo de omnib⁹ aīalib⁹ ſil' ſumptis dic̄ infra codez ca. Intellexi: q2 cherubin eēnt. q. d. illa q̄ prius viderā vt aīalia q̄ſi terrena mō intellexi vt cherubin: qḋ plenitudinē ſapientie iportat. Cū autem dr̄. Facies vna facies cherub: ⁊ facies ſcḋa facies hoīs. ⁊c. In ſola facie bouis fecit mutatōem. q2 bos vtꝫ. dcm̄ eſt ſm̄ expōnem ſctōꝝ ſignificat myſteriū paſſionis. eo q̄ eſt aīal imolaticiū: ⁊ ſic hꝫ infirmiorē rōnez q̄̄ alia aīalia. Idcirco impoſuit ſibi nomē cherub. q̄ſi a fortiori de oībus intelligeret rō cherubin. Vñ ſtatim de oībus q̄tuor aīalibus dicit. Eleuati ſunt cherubin. ⁊ infra. Cūq̄ ambularēt cherubin ibāt pariter ⁊ rote. Et rōne predcā pōt dici q̄ antepoſuit faciem bouis. q̄ in p̄ma viſione fuit tercia. vt denotaret quaſi p̄ locum a fortiori eq̄litatē aīalium i dignitate ſeu excellentia.
A

Capitulū. xj.

Et leuauit. Supra poſita eſt vaſtatio plebis cōiter hic ponit deſtructō pricipaliū ſpēalit. ⁊ prio ſacerdotū. Scḋo pricipū. ca. ſe. Tertō falſoꝝ ꝓphaꝝ ca. xiij. Circa primū ſciēdū q̄ Hiere. ꝓphetauerat bonū illis q̄ trāſmigrauerāt. ⁊ malū illis q̄ in irl'm remāſerāt ſb' metaphora ficuū bonaꝝ ⁊ malaꝝ Hiere. xxiiij. Sacerdotes autē q̄ remāſerāt i irl'm ꝯtrū aſſerebāt. ⁊ iō ꝯſilio fctā eſt Ezechieli ꝯtrās viſiōi Hiere. ⁊ potiſſime q̄tū ad ſacerdotes. Prio ergo deſcribit vaſtatio illoꝝ q̄ remāſerāt i irl'm. Secūdo ꝯſolatio eoꝝ q̄ trāſmigrauerāt i babylonē. ibi. Et factū eſt. Circa p̄mū ſciēdū. q̄ ſacerdotes q̄ remāſerāt i irl'm pabolice deſignabāt ſuā ꝓſpitatē. ⁊ iō prio eoꝝ pabola ponit. ⁊ ſcḋo tollit: ibi. Idcirco. Circa p̄mū p̄mittit mod⁹ viſiōis: cū dr̄. a Et ele. me ſpi. i. de⁹ vel angel⁹ dei miſter b Et intro. me ad por. do. dn̄i orīē. i. ad portā atrij ſacerdotū. q̄ ſic noīat: vt dcm̄ ē. c. pce. c Et vi. in me. eoꝝ Iecho. fi. azur. Iſte ē ali⁹ ab illo iechonia poſito ſupra. c. viij q2 ille dr̄ fili⁹ ſaphā. d Et phel. iſti duo erāt pricipales et alios traxerāt ad errorē ſuū. Ideo expſſe noīant.

e Hi ſunt viri q̄ cogi.iniq̄.ꝛc̄.qȝ informabāt pplm̄ vt ſe
cure manerēt i cultu idolo2.nō timētes Hieremie ꝯmia
tiones. Jō ſb̄dit'. f Dicētes.Nōne dudū ꝛc̄.q.d.ſicut
mānſit ciuitas a tp̄e Salo.q̄ eam ampliauit:ꝛ triplici muro
clauſit.ſic ſecura ab aduerſarijs p̄manebit. g Hec ē le
bes.ſ.irl'm h Nos
aūt car.qd̄ exponūt
aliq̄ dicentes.q' hec
dicebāt iſti deriſorie
ꝛ p̄ ꝯñs negatiue:eo
q' Hiere.p̄phauerat
p̄mo ca.ꝯbuſtionē ci
uitat' ſb̄ metaphora
olle ſuccenſe.ꝛ ſm̄ h̄
ꝟbū iſtud intelligit'
negatiue ſic.Hec ci
uitas nō erit lebes ſi
ue olla ſuccēſa:vt di
xit Hierem̄.nec nos
carnes bullire in ea.
ſ3 hec opinio nō ꝯſo
nat l̄re ſequēti: vt
videbit'.ꝛ iō Ra ſal'.
B exponit h̄ verbū. Et
hec ē lebes ꝛc̄.tanq̄3
aſſertiue dcm̄: vt ſit
ſenſus.ſic carnes cō
ſeruātur i lebete vſq̄3
ad p̄fectā ea2 deco
ctionē.ſic ſuabimur
in irl'm vſq̄3 ad matu
ram etatē.aſſimilat' au
tem p̄longatio vite
decoctioni:qȝ q̄diu
calor naturalis deco
quit alimētū ꝯuertē
do in membra durat
hoīs vita.tādiu ēm̄
viuunt aīalia: q̄diu
nutriūtur.ij.de aīa
qñ aūt calor natural'
ſic debilitat':q' nō p̄t
hoc facere:deficit vi
ta naturali morte.
i Idcirco. Hic ꝯñ
ter remouet' hec pa
bola.ꝛ p3 l̄ra vſq̄3 ibi
k Plurimos occi
diſtis i vrbe hac.ſc3
innocentes q̄s occi
dit rex manaſſes. et
alij reges mali ad p
ſuaſionē ſacerdotū:
vñ ꝛ hieremiā voluerūt ſic occidere:vt habet' Hiere.xxvj.
l Interfecti ꝛc̄.i medio eius.ſ.irl'm. m Hi ſunt car.qȝ
licet ibi nō fuerit mortui morte naturali:ſ3 violēta.illa tñ
mors fuit optima:ſm̄ q' dr̄ p̄s.cxv. Precioſa in conſpectu
dñi mors ſcō2 eius. n Et hec ē le.qȝ in irl'm fuerūt ſe
pulti. o Et educā vos.extra irl'm i captiuitatē. p Glā
diū metui.ſ.regis babylonis qñ pro auxilio ad regē egyp
ti miſiſtis. q Et gla.indu.ſu.vos.ſ.regis babylonis.
r In finibus iſrl'.i.in terra aliena finib⁹ terre vr̄e iūctā.
s Judi.vos.qȝ fuerūt adducti ad regē babylonis i terra
emath:ꝛ ibi occiſi:eo q' relaxauerāt iuramētū Sedechie:
qd̄ fecerat regi babylonis:vt dcm̄ fuit Hiere.xxxix. Jdeo
ſb̄ditur. t Hec.ſ.irl'm. v Nō erit vo.in lebe.manen
do i ea vſq̄3 ad maturā etatem. x In finib⁹ iſrl' ꝛc̄.repe
titio ē ei⁹ qd̄ p̄dcm̄ ē ad maiorē affirmatōe3. y Sed iu
xta iudicia gentiū.imitādo idolatriā eo2. z Et factū ē
cū p̄phe.phel.fi.banaie mor.eſt.dicūt aliq̄ q' non fuit tunc
ſic i re:ſ3 p̄pha vidit i ſpū mortē ſibi in p̄pinquo iminere.

e Fili hoīs:hi ſūt viri q̄ cogi
tāt iniq̄tatē:ꝛ tractāt ꝯſiliū
f peſſimū i vrbe iſta dicētes.
Nōne dudū edificate ſunt
g h dom⁹.Hec ē lebes:nos āt
i carneſ. Idcirco vaticinare
de eis:vaticinare fili hoīs
Et irruit i me ſpūs dñi ꝛ di
xit ad me. Loq̄re. Hec dic̄
dñs Sic locuti eſtis dom⁹
iſrl':et cogitatōnes cordis
k vr̄i ego noui. Plimos occi
diſtis i vrbe hac:ꝛ ipleſtis
vias ei⁹ interfect'. Propt̄a
l hec dic̄ dñs Interfecti vr̄i
q̄s poſuiſtis in medio eius
m n hi ſūt carnes:ꝛ hec ē lebes
o et educā vos de medio ei⁹
p q Gladiū metuiſtis ꝛ gladiū
inducā ſup vos dicit dñs.
deus. Et eijciā vos de me
dio ei⁹. Daboq̄3 vos i ma
nū hoſtiū. ꝛ faciā in vob' iu
r dicia. Gladio cadetis i fini
s bus iſrl' iudicabo vos ꝛ ſci
t v etis qȝ ego dñs. Hec n̄ erit
vobis i lebetē:ꝛ vos non
eritis i medio eius i carneſ
x In finib⁹ iſrl' iudicabo voſ
ꝛ ſcietis qȝ ego dñs. Quia
in p̄ceptis meis nō ambu
laſtis:ꝛ iudicia mea nō fe
y ciſtis:ſ3 iuxta iudicia genti
um q̄ in circuitu vr̄o ſūt eſt'
z opati. Et factū ē cū p̄pha
rem phelthias filius banaie
a mortuus ē. Et cecidi in fa
ciē meā:clamans voce ma
gna. Et dixi. Heu heu heu
dñe deus cōſummatōe3 tu
b facis reliquiarū iſrl'. Et fa
ctū eſt verbū dñi ad me di
a cēs. Fili hominis fratres tui
b c viri p̄pinqui tui:ꝛ oīs do
d mus iſrl':vniuerſi q̄b⁹ dixe
e f rūt habitatores hierl'm lon
g ge recedite a dño:nob' da
h ta ē terra i poſſeſſionē: p̄pt̄
ea. hec dic̄ dñs de⁹. Quia
lōge feci eos i gētib⁹:ꝛ qȝ
i diſpſi eos i terris:ero eis i
ſctificatōe3 modicā i terris
ad q̄s venerūt. Propt̄a lo
k q̄re. Hec dic̄ dñs de⁹. Con
gregabo vos de populis ꝛ
adunabo v' t'ri i q̄b⁹ diſpſi
eſt'. daboq̄3 vob' humū iſrl'
l Et ingredient' illuc:ꝛ aufe
rēt oēs offenſiōes cūctaſq̄3
abomiatōnes eius de illa.
m n Et dabo eiſ cor vnū ꝛ ſpm̄
nouū tribuā i viſcerib⁹ eo2
o Et auferā cor lapideu3 de
p carne eorū:et dabo eis cor
carneū:vt in p̄ceptis meis
āmbulēt:ꝛ iudicia mea cuſto
diāt:faciātq̄3 ea ꝛ ſint mihi
in pplm̄ ꝛ ego ſim eis i deū
q Quorū aūt corp⁹ offendi
cula ꝛ abomiationes ſuas
r ābulat ho2 viā i capite ſuo
s ponā dic̄ dñs de⁹ Et eleua
uerūt cherubin alas ſuas ꝛ
rote cū eis:ꝛ glīa dei iſrael

hebrei dicūt q' tūc mortuus fuit ſb̄ito diuino iudicio.ꝛ h̄
fuit ſcitum p̄ nūcios q̄ frequēter mittebātur de hierl'm ad
trāſmigratos i babylonē.q̄ interrogati ab illis q̄bus eze
chiel narrauerat ſuā viſionē.vt h̄r in fine hui⁹ ca.rūderūt
q' eodē tp̄e ꝛ eadē hora mortu⁹ fuerat ſic̄ ezechiel dixerat
a Et cecidi i facie3
meā.ad dep̄candum
dñm ne multiplica
retur exterminium. C
b Et factū eſt.Hic
ꝯñr ponit' cōſolatio
eo2 q̄ tranſmigraue
rāt.cum dr̄. a Fi
li ho.fra.tui.i.iudei
tecū in babylonē du
cti. b Viri p̄pin
qui.qȝ inter eos erāt
aliq̄ de genere ſacer
dotali.ſic ꝛ ipſe Eze
chiel. c Et oīs
do.iſrl'.qȝ de regno
decē tribuū aliq̄ eua
dētes man⁹ ſalmana
ſar:poſtea venerūt i
regnū iude:vt dictū
fuit.iiij.Regū.quo2
aliq̄ cum iechonia re
ge fuerūt in babylo
nē ducti. d Qui.
dixe.i.de q̄bus dixe
rūt. e Habi.irl'm
reputātes eos miſe
ros ꝛ ſe felices.vt di
ctū ē in p̄ncī.h⁹ ca.
f Lōge rece.a do.
reputabāt ēm̄ eos a Hiere.32.f.
dño delectos ꝛ dere B
lictos. g Nobis
da.eſt terra in poſ.qȝ i.36.f.
credebāt ſecure viue
re in irl'm: vt predcm̄
eſt. h Propterea
hec dicit dñs deus.
id eſt p̄pter eo2u3 in
ſultatōem ero vobis
in ꝯſolationē. Jō ſb̄
ditur de trāſmigrat'
i Ero eis i ſan.mo.i
terris ad q̄s venerūt
qȝ p̄ Danielem ꝛ ſo
cios eius qui fuerūt
poſiti ſup negocia re
gni babylonis:vt h̄r
Dan.ij.iudei ibi habitātes fuerūt ſuſtentati in aliq̄ ꝛ con
ſolati:ꝛ poſt ea per Mardocheū tēpore Aſſueri.vt habet'
in libro Heſter. k Congre.vos de populis:tēpore Cy
ri q̄ dedit licentiā redeūdi in iudeā. l Et aufe.oēs of
fen.i.idolatrias.qȝ poſt reditū captiuitatis babylonice non
legit' ille popul⁹ idolatraſſe:niſi aliq̄ pauci tp̄e antiochi q̄
ad hoc coegit iudeos.j.et.ij.Mach. m Et da.eis cor
vnū.ſ.ad ſeruiēdū vni deo celi. n Et ſpi.no.auferendo
eis volūtatē pat2 ſuo2 q̄ fuerūt ad idolatriā p̄ni o Et
aufe.cor lapi.i.durū ad recipiēdū diſciplinā dñi ꝛ p̄bar
p Et da.eis cor carneū.i.tenerū ꝛ diſpoſitū ad recipien
dū.vt p3.j.Eſdre.cui⁹ doctrinā receperūt valde deuote.
q Quo2 autē corpus offen.i.p̄atū ad deū offendēdū q̄le
erat cor eo2 in irl'm h̄itāriū.vt p3 per p̄dcā. r Ho2ū vi
am in ca.ſu.ponā.reddēdo eis penā debitā. s Et eleua
uerūt.Hic vltio ponit' viſionis h⁹ rela.p̄mittit' tñ receſſus
diuine p̄tectionis a hierl'm.cum dr̄.Et eleuauerūt cheru
bin alas ſuas:ad volandū extra templū in quo erāt:vt p3

per p̄dicta. t Et aſcēdit glo.do.de me.ciui.ſignās ſubtractōem diuine ꝓtectōnis. v Steititꝗ ſu.mō.ſ.olyuarum q̄ vno miliari diſtat a hierl'm.vt habeẗ Act.j. x Et ſpi.leua.me.ꝛc̄.viſione imaginaria videbaẗ ſibi de irl'm i babyloniā reduci. y Et ſub.eſt a me viſio.i.raptus mētis: ꝛ ſic vidit ſe eſſe

tū dedi te.i.ſignū futuri mali Sedechie.Conſeq̄nẗ poniẗ obediēta ꝓphe:cū dr̄. n Feci ergo ſic p̄cepat mihi.ꝛ pȝ lr̄a ex dc̄is. a Et fa.eſt.Hic ɔ̄nr exponiẗ pabola dicta: eo mō q̄ iam dcm̄ ē q̄ſtū ad ſentētiā.aliq̄ t̄n adduntẗ que exponenẗ. b Nūq̄d nō dixerūt.q.d.ita queſierūt a te.

cum ſenibus ſedētibus corā eo: vt habetur ſupra.viij.ca.Jō ſubdiẗ. z Et locu. ſum.ad tranſ.i.ad iudeos trāſmigratos i chaldeā. z Omia verba do.que oſtēderat mi.retulit eīs cis viſionez imaginariā predcām ꝛ eius itellectum ꝛ ſignificationem. Capl'm.xij.

A Et factus eſt. Hic ɔ̄nr deſcribiẗ punitio p̄ncipū.Et diuidiẗ in duas ptes.ſcȝ p̄ncipalē.ꝛ incidētalē.ſcȝ.ſc̄da ibi. Et fctūs eſt. Primū aūt fit ſb pabola facti.ꝛ iō p̄rimo pabola poniẗ.ſecūdo exponiẗ.ibi Et fctūs eſt. Parabola ꝟo facti eſt q̄n fit aliq̄d ad ſignificanduȝ aliud factū.ſic pabola verbi q̄n per vnuȝ ꝟbū intelligiẗ aliud p̄rio ergo dr̄. b Fili ho.in me.dom⁹ exaſperātis tu habitas

B q: plures eoꝝ nolebāt credere ꝟbis hieremie de deſtructōe hieruſalem futura.
c Qui oculos hn̄t: ſcȝ carnis. d Et n̄ vident.i.non intelligūt oculis mentis.
e Tu ergo fili hois fac tibi.vt p ſile fcm̄ manuducanẗ ad itelligēdum. f Vaſa trāſmigratōnis.i.inſtrumenta trāſmigrātibus apta.ſicut baculus pera ꝛ ſimilia
g Et trāſmigrabis per diem.vt ſic videant te trāſire de loco tuo ad aliū. h Et

C efferes foraſ vaſa tua repetitō ē eiuſdē ſentētie ad maiorē aſſertionē. i Tu āt egredierẗ veſpe ꝛc̄.p h̄ em̄ deſignabaẗ fuga ſedechie ꝛ bellatoꝝ ei⁹ de irl'm i ciuitatẗ captōe aū oculos eoꝝ. k Perfode tibi piete ꝛc̄.p h̄ em̄ deſignabaẗ q̄ exierūt p locū abſcōditū ꝛ per viā ſbterraneā.vt dcm̄ fuit Hiereẗ.xxxix.ꝛ.iiij.Reg.vl. l In hūerẗ portabit ꝛc̄.p h̄ deſignaẗ excecatio ſedechie.ꝛ ſic nō poterat incedere niſi appodiādo ſe ſup humeꝝ ducētis.ꝛ ad idē facit qō ſubdiẗ Faciem tuam velabis ꝛc̄.ꝛ ſubditur cā. m Quia portē-

t erat ſup eos Et aſcēdit gloria dn̄i de medio ciuitatis
v ſtetitꝗ ſup montē q̄ eſt ad
x orietē vrbis. Et ſpūs leuauit me adduxitꝗ i chaldeā ad trāſmigratōez i viſionē
y i ſpū dei. Et ſblata eſt a me
z viſio quā viderā Et locut⁹
z ſuȝ ad trāſmigratōez oīa ꝟba dn̄i q̄ oſtēderat mihi.

Capitulū XII

a Et fact⁹ ē ſmo dn̄i ad
b me dicēs. Fili hois: i medio dom⁹ exaſpantis tu
c hitas: q̄ oculos hn̄t ad vi-
d dendū ꝛ nō vidēt: et aures ad audiēdū ꝛ nō audiūt: q:
e dom⁹ exaſpans ē. Tu ḡ fili
f hois fac tibi vaſa trāſmigratiōis: ꝛ trāſmigrabis p diē
g corā eis. Trāſmigrabis āt de loco tuo ad locū alterū i ɔſpectu eoꝝ: ſi forte aſpici-
h ant q: dom⁹ exaſpans ē Et efferes foras vaſa tua q̄ſi vaſa trāſmigrātẗ p diē i cō-
i ſpectu eoꝝ. Tu aūt egredieris veſpe corā eis ſic egrediẗ migrās. Aū oclos eoꝝ
k perfode tibi parietē ꝛ egredieris p eū in cōſpectu eoꝝ
l In humeris portaberẗ: in caligine effererẗ. Faciē tuā velabis ꝛ nō videbis terrā
m q: portentū dedi te domui
n iſrl'. Feci ḡ ſicut p̄cepat mihi dn̄s. Vaſa mea protuli quaſi vaſa trāſmigrantis p di: ꝛ veſpe pfodi mihi parietem manu: et in caligine egreſſus ſum: ꝛ in humeris portatus in conſpectu eoꝝ
a Et fact⁹ eſt ſmo dn̄i mane ad me dicens. Fili hominis
b nunq̄d nō dixerūt ad te domus iſrl': dom⁹ exaſpans:
c quid tu facis. Dic ad eos:
d
e Hec dicẗ dn̄s de⁹. Sup ducē onus iſtud q̄ eſt i hierl'm
f et ſup oēm domū iſrl' que ē i medio eoꝝ. Dic. Ego portentū vr̄m. Quō feci: ſic fiet illis. In trāſmigratōem et in captiuitatē ibūt: ꝛ dux qui ē in medio eorū i humeris portabiẗ i caligine egre-
g dieẗ. Parietē perfodiēt vt
h educāt eū. facies ei⁹ operietur vt nō videat ocl'o t'rā.
i Et extendā rhete meū ſup
k eū ꝛ capieẗ i ſagena mea et adducā eū i babylonē i t'rā
l chaldeoꝝ ꝛ ipām nō vide-
m bit: ibiꝗ morieẗ ꝛ oēs qui
n circa eū ſunt. Preſidiū ei⁹
o et agmia ei⁹ diſpergam in
p oēm ventum: ꝛ gladiū euaginabo poſt eos. Et ſcient q: ego dn̄s q̄n diſpſero illos i gentib⁹ ꝛ diſſemiaue-
q ro eos in terrẗ. Et reliquaȝ ex eis viros paucos a gla-
r dio ꝛ fame ꝛ peſtilentia. vt narrēt oia ſcelera eoꝝ i gē-
s tibus ad q̄s igredienẗ: et
t ſciēt q: ego dn̄s. Et fact⁹ ē
v ſermo dn̄i ad me dicēs. Fili hois panē tuū in cōturba-
x tiōe comede: ſ et aquā tuā in feſtinatōe ꝛ merore bibe ꝛ dicet ad ppl'm terre. Hec dicit dn̄s de⁹ ad eos q̄ habitāt i hieruſaleȝ i terra iſrl'. Paneȝ tuū in ſolitudine comedēt ꝛ aquam ſuā in deſolatōne bibēt: vt deſoleẗ t'ra a multitudie ſua ꝑpter iniq̄tates oīm q̄ habitāt in ea

c Quid tu facis.i. q̄d ſignat hoc factuȝ tuū d Dic ad eos hui⁹ facti intellectū.
e Sup ducē onus iſtud.i.ſup ſedechiā.
f Et ſup oēm domū iſrl' ꝛc̄.q: capta ciuitate ꝛ ducē non poterat populo bene eſſe Cetera patēt vſꝗ ibi
g Parietē pfodiēt q: introitus vie ſubterranee erat obturatus.vel q: inter illuȝ introitū ꝛ regeȝ erat mur⁹ quē oportebat perforari anteꝗ poſſent illā viā ſubterraneam ingredi.
h Facies eius operieẗ ꝛc̄.p qō deſignatur excecatio Sedechie: vel q: q̄n fuit captus a chaldeis velaueẗ oclos eius ſic ſolet fieri hoib⁹ morte dignis. i Et extendā rhete meū ſup eū ꝛc̄.i.exercitū chaldeoꝝ q̄ inſequēs cepit eū. k Et adducā eū in babylo.vinctū ꝛ captiuū. l Et ipām nō vide.q: aū fuerat excecatus.iiij. Reg.vlẗ. m Ibiꝗ morieẗ.t̄n fuit honorifice ſepultus: vt hẗ Hieremie.xxxiiij
n Et oēs q̄ circa eū p̄ncipes ꝛ bellatoreſ
o Diſpgam.q: pro maiori pte fugerunt eum relinq̄ntes.
p Et gla.euagi.p⁹ eos.h̄ dr̄ ꝓpẗ iohem filiuȝ charee: ꝛ alios q̄ fugerūt i egyptum ɔtra ɔſiliū hieremie: vt hẗ Hiere.xliij. Et ibi fuerūt occiſi per chaldeos q̄ ceperūt egyptū. q Relinquā ex eis vi.pau.ꝛc̄ hoc dr̄ ꝑpter illos q̄ in vita fuerunt reſeruati ꝛ i chaldeā ductī. r Vt enarrēt oia ſcelera eoꝝ: facto ꝛ ꝟbo.ex eoꝝ em̄ miſeria appebat q̄ deū ſuū offenderāt: ꝛ multi eoꝝ pnia ducti.h̄ idē ꝟbo fatebāẗ. s Et ſci.q: ego dn̄s p expientiā mee ptātẗ ꝛ vidicte. t Et fa.ē.hec ē ps incidētalis i q̄ p⁹ miſeriā regẗ ꝛ p̄ncipū: hui⁹ occaſiōe poniẗ miſeria pleb.ꝛ p̄mo denūciaẗ hec afflictō.Sc̄do ei⁹ acceleratō: ibi.Et fa.ē.Circa p̄mū dr̄. v Fili ho.pa.tuū in cōtur.ſ.mentis ꝛ corpis. x Comede ꝛc̄.per h̄ em̄ de

B
j.17.f.
et.32.a

E

ſignaꝛ miſeria ppli hieroſolymitani futura in obſidione: qꝛ ꝓpter defectū victualiū vnus rapiebat ab alio cibum: et cū hoc vix hēbant tēpꝰ comedēdi: qꝛ oportebat eos q̄ſi cōtinue defendere muꝝ. y Et ci. q̄ nūc habitanꝛ. circa hieruſalē in iudea. ʒ Deſolate erūt. i. habitatoribꝰ vacue.

dicbus repetēdo. vel dcm̄ ſuū falſo iuramēto ꝯfirmando. l Nūq̄d nō viſionē caſſā vidi. q. d. ſic. m Propterea Hic ꝯñr poniꝛ pena. ⁊ p̄mo ſic ꝓphetātiū. Scđo eis credētiū: ibi. Et ipe. Circa p̄mū dī. m Propterea. i. ꝓpter mēdacia ꝓphetica. n Ecce ego ad vos. ſ. puniēdos. o Et erit ma. mea. i. vindicte mee poteſtia.

a Terraq̃ deſerta. ꝓpter defectū culture. b Et fa. eſt. h ꝯñr deſcribiꝛ hdicte
F vaſtatōis acceleratō eo ꝙ increduli dicebāt ꝓphetias Hieremie ⁊ ezech. nūq̄ᵶ im
Pet.3.f. pleri: ⁊ h eſt qđ dicit c Qđ eſt puer. illō id ē v̄bū vulgariꝛ dictū. d In lō. diſ. di. i. tp̄s impletōnis nō veniet. Jō ſequiꝛ e Et pi. oīs vi. fruſtrata effectu ſuo. f Ideo dic ad eos aſſerendo ꝯrarium. g Quieſcere faciā ꝓuer. iſtud. inducendo in coꝝ oculis effectū. h Non em̄
G erit vltra oīs vi. caſſa. lr̄a ſic ē ordināda Dis viſio nō erit vltra caſſa: id ē nulla viſio ꝓphetica fruſtrabiꝛ effectu intēto: q̄a negatio poſtpoſita ſigno vl̄i facit eq̄pollere ſuo ꝯrario. ⁊ ſic oīs nō ⁊ nullꝰ eq̄pollent. i Neq̃ diuina. i. denūciatio futuri ex reuelatōe dei k Ambigua: qꝛ cito implebiꝛ in effectū Jō ſeq̃tur. l Nō
A ꝓlon. amplꝰ. ſʒ i die veſt. ⁊c. ex hoc em̄ tēpore nō fluxerūt ſex anni integri vſq̃ ad deſtructōem irl̄m: vt pꝫ ex dc̄tis ſupra in pricipio. viij. capl̄i. m Et fa. eſt ſermo dñi ⁊c. Hic ꝯñr oſtēdiꝛ acceleratō imple
J.14.c. tiōis ꝓphetie ezech. cuiꝰ ꝓphetia erat cōformis ꝓphie hiere. de deſtructōe ciuitatꝫ ⁊ ppl̄i captitate: ⁊ pꝫ ſnia ex dc̄is.

y ʒ ⁊ ciuitates q̄ nūc hitanꝛ de
a ſolate erūt terraq̃ deſerta: et
b ſcietꝫ qꝛ ego dñs. Et factꝰ eſt ſmo dñi ad me dicēſ. Fi
c li hoīs qđ eſt ꝓuerbiū iſtō
d in t̄ra iſrl̄ dicētiū | i lōgū dif
e ferenꝛ dies: ⁊ ꝑibit oīs vi
f ſio. Jō dic ad eos. Hec dic
g dñs d̄s. Quieſcere faciā ꝓuerbiū iſtō: neq̃ vulgo diceꝛ vltra i iſrl̄. Et loq̄re ad eos ꝙ appꝛopiq̄uerit dies
h ⁊ ſmo oīs viſiōis. Non ei
i erit vltra oīs viſio caſſa: ne
k q̃ diuinatio āmbigua i medio filioꝝ iſrl̄: qꝛ ego dñs loq̄r: ⁊ qđcūq̃ locutꝰ fuero v̄bū
l fiet. Nō ꝓlōgabiꝛ āplꝰ ſʒ i diebꝰ v̄ris domꝰ exaſpās loq̄r v̄bū: ⁊ faciā illud dic
m dñs deꝰ ⁊ fctūs ē ſmo dñi ad me dicēſ. Fili hoīs: ecce domꝰ iſrl̄ dicētiū viſio quā h videt i dies multos: ⁊ in tp̄a lōga iſte ꝓphat. Propterea dic ad eos. Hec dic dñs deꝰ. Non ꝓlongabiꝛ vltra oīs ſmo meus. Verbū qđ locutꝰ fuero ꝯplebiꝛ dic dñs d̄s. Ca. XIII

a Et fctūs eſt ſermo dñi
e ad me dicēs. Fili ho
b mīs vaticinare ad ꝓphetas iſrael qui ꝓphetant
c et dices ꝓphetantibus de corde ſuo. Audite verbuʒ dñi. Hec dicit dñs deus. Ve ꝓphis inſipiētibꝰ q̄ ſe quūꝛ ſpm̄ ſuū ⁊ nihil vidēt
d Quaſi vulpes in deſerto:
e ꝓphe tui iſrl̄ erāt. Nō aſcē
f diſtis ex aduerſo: neq̃ oppoſuiſtꝫ muꝝ ꝓ domo iſrl̄.
g ſtaretꝫ in ꝑlio i die domini
h Vidēt vana ⁊ diuināt men
i daciū dicētes ait dñs: cum
k dñs nō miſerit eos: ⁊ ꝑſeuerauerūt ꝯfirmare ſermonē.
l Nunq̄d nō viſionē caſſam vidiſtis: ⁊ diuinatōem mēdacē locuti eſtꝫ? Et dixiſtꝫ ait dñs: cū ego nō ſim locu
m tus. Propt̄a h dic dominꝰ deꝰ. Quia locuti eſtis vana: ⁊ vidiſtis mēdaciū: idō
n ecce ego ad vos ait dñiꝰ
o p deꝰ: ⁊ erit manꝰ mea ſuꝑ ꝓphetas q̄ vidēt vana ⁊ diui
q nāt mēdaciū In ꝯcilio ppl̄i
r mei nō erūt: ⁊ i ſcꝑtura do
s mꝰ iſrl̄ nō ſcribēꝛ: nec i t̄ra iſrl̄ igrediēꝛ. ⁊ ſcietꝫ qꝛ ego dñs deꝰ. Eo ꝙ deceperint
t pplm̄ meū dicētes pax pax
v x ⁊ nō ē pax: ⁊ ipe edificabat
y ʒ ꝑietē: illi aūt liniebāt eū luto abſq̃ paleiſ. Dic ad eos q̄ liniunt abſq̃ tēꝑatura: ꝙ
a caſurꝰ ſit. Erit em̄ ymber i
b undans: ⁊ dabo lapides ꝑ
c grādes ⁊ deſuꝑ irruētes: ⁊
d ventū ꝓcelle diſſipantem.
e Siq̄dē ecce cecidit paries.
f Nūquid nō dicetur vob.
g vbi eſt litura quā liniſtis?
h ꝓpterea h dic dñs deꝰ. Et

p Suꝑ ꝓphas: falſos. q In ꝯcilio ppl̄i mei nō erunt. i. in cetu reuertētiū de babylone. ſ. i ꝑſonis ſuis: nec in filijs ab eis ꝑcreatꝫ. r Et in ſcriptu. do. iſrl̄ nō ſcribenꝛ. redeūtes ei de babylone habuerūt genealogias ſuas deſcꝑtaſ. vt ſic ſingl̄i redirēt ad hereditates patꝝ ſuoꝝ. vt hꝛ j. Eſdre. s Nec i terrā iſrl̄ ingre. cū reuertētibꝰ de babylone: ſic expōiꝛ hec lr̄a cōiter: ſʒ qꝛ redeūtes de babylone i iudeā
B fuerūt i magna afflictiōe ⁊ ſeruitute. Jō bonū redeūtiuʒ non videꝛ fuiſſe tantū ꝙ illiꝰ boni ꝑuatio eſſʒ ſufficiēs iſtoꝝ falſoꝝ ꝓphetaꝝ punitō. Jō videꝛ mihi ꝙ ſic dʒ i telligi ſaltē ꝑncipaliꝛ. q In cōcilio ppl̄i mei nō erūt. i. i ſocietate ſuꝑnoꝝ ciuiū. r Et i ſcꝑtu. do. iſrl̄ nō ſcribenꝛ. id ē in li. vite i q̄ ſcribunꝛ electi s Nec i terrā iſrl̄ igredienꝛ id ē in t̄rā viuētiū: ꝑ quā intelligiꝛ celeſtꝫ hitatio vbi mors locū nō hꝫ. t Dicētes pax ſic em̄ dicebāt pplō ꝙ nullo mō habebāt dubitare dē aduētu regꝫ babylonis ſuꝑ eū: qđ tamen erat falſuʒ. v Et ipe. Hic ꝯñter poniꝛ pena credētiū falſ ꝓphetis: cum dī. Et ipe. ſ. pplꝰs meus. x Edificabat ꝑietē. i. irl̄m: vt dic ra. ſa. i q̄ ppls edificabat ita ſecure acſi debēt ibi ſp manē. y Illi āt. ſ. ꝓphe falſi. ʒ Liniebāt eū. i. v̄bis adulatorijs pplō applaudebāt. Aliter expōiꝛ vt ꝑ ꝑietē intelligaꝛ ꝯgeries pctōꝝ: ⁊ maxie in cultu idoloꝝ i q̄ falſi ꝓphe ſuis adulatōnibꝰ nutriebāt populū. ⁊ iō denūciaꝛ caſus edificij hꝰ cū dī. a Erit ei imber inūdās. i. exercitꝰ chaldeoꝝ abūdās i bellatoribꝰ vir̄ ſic imber i guttꝫ. b Et dabo lapi. ꝑgrādes. i. exercitꝰ ꝑncipes. c Deſuꝑ irruētes. i. fortiꝛ incitātes cuneos ſuos ad deſtructōeʒ muroꝝ. d Et vētū ꝓcelle diſſipātē. i. nabuch. regē. e Siq̄dē ecce ceci. ꝑies. i. irl̄m ⁊ altaria idoloꝝ ibi edificata. f Nūq̄d nō diceꝛ vob. improperādo. g Vbi ē litura quā liniſtꝫ. q. d. appet falſitas i adulationibus v̄ris. h Et erūpere faciā ſpirituʒ tpe. i. Nabuchodonoſor que prius vocauit ventū ꝓcelle: ⁊ patēt cetera ex dictis. ē

Caplm. xiij.

Et factꝰ ē. h ꝯñr ezech. ꝓphetiʒat ꝯtra falſos ꝓphetas. ⁊ p̄mo ꝯ ſexū virilē. ſcđo ꝯ mulîebꝛē: ibi. Et tu fili hoīs. Pria i duas. qꝛ p̄mo poniꝛ pſeudo ꝓpharū culpa. Scđo denūciaꝛ eoꝝ pena: ibi. Propterea. Circa p̄muʒ dī. b Vaticia. ad ꝓphe. ſ. falſos. iō ſb̄diꝛ c Et dices ꝓphe. de cor. ſu. i. de ſua fictōne nō ex diuina reuelatōe: iō ſb̄diꝛ. d Quaſi vulpes i deſ. ⁊c. Eſt āt vulpis aial doloſū itēdēs deceptōi aiuū. ſic iſti ꝓphe itēdebāt ad deceptōeʒ ſimpliciū. iō arguit eos dī. e Nō aſcē. ex aduerſo pctā ppl̄i arguēdo. f Neq̃ oppoſuiſtꝫ muꝝ. ꝓ pctōribꝰ feruēꝛ orādo g Vt ſta. i p̄e. ꝑcuſ. dñi v̄ris meritꝫ auertēdo h Vidēt vana. mutat loq̄ndi modū d̄ ſcđa pſōa ad t̄ciā. i Dicētes ait dñs vt i mō loq̄ndi ꝯformarēt ſe verꝫ ꝓphis ad facilꝰ decipiēdū. k Et ꝑſeue. ꝯfirmare ſmōeʒ idē pl̄ies ⁊ pl̄ibꝰ

em repetitio eiuſdē ⁊c̃. vſq; ibi. i Et reuela. funda. ei⁹ chaldei em̃ minauerūt muros irl'm in aliq̃bus locis: vt ſic facerēt eos ruere. k Et cōple. indignatōem meā. i. effe- ctum vindicte mee. l In pariete ⁊c̃. ⁊ p̃tz ex dcis ſnia m Et tu. Hic ɔ̃ñr ꝓphat ꝯtra falſas ꝓphetiſſas. ⁊ diuidit i duas ptes. q̃z p̃ poni tur eaꝝ culpa. Scd̃o pena: ibi. Propt̃ h. Circa primū dicitur n Fili hois po. fa. tuā oñdēdo diuinā in- dignatōez. o Cō- tra filias. i. falſas ꝓ- phetiſſas. p Que ꝓphe. de cor. ſuo. et nō ſpiritu diuino.

C

q Ve qui ɔſuunt puluillos ⁊c̃. hoc du plicit̃ exponit̃. Uno mō vt p̃ puluillos ⁊ ceruicalia intelligat̃ verba adulatoria et mēdacia: q̃ dicebant iſte mulieres malis hoibus ⁊ idolatris: Alio mō intelligēdo puluillos ⁊ ceruica- lia ad l'ram. ꝓphe ei veri nō ſolū ꝓpheta bāt v̄bis ſ; etiā fctis ⁊ ſenſibilib⁹ ſignis: ſic hieremias poſuit cathenas i collo ſuo: ad ſignificādū capti uitatē futurā. Hier. xxvij. Et eodē mō ꝓ phete falſi faciebant eos ſil'antes: ſic ſede chias fecit ſibi cor- nua ferrea. iij. Regū xxij. Et eodē mō pro phetiſſe falſe facie- bāt puluillos ⁊ cerui calia faciētes hoies accūbē ſup ea: dicen- tes. ſic poteſt' dormi re ſecure ⁊ q̃ete nō ti mētes i aliq̃ de aduē tu chaldeoꝝ r Sb ca. vni eta. i. hoim cu iuſlibet etatis.

B

s Ad ca. aias. i. de cipiēdis ſuis mēda- cijs. t Et vio. me ad po. me. i. cogebāt me ad puniēdū ipm nec ē intelligendū ꝙ violentia ſeu coa- ctio cadat in deo: ſ; hoc dicitur ad denotandum ꝙ non vult per ſe malum pe- ne: ſed per accidens. ſcz propter ordinem ſue iuſticie. cum eius ꝓpriū ſit miſereri ⁊ pcē. a Propt̃ pugil. ordei. i. ꝓpt̃ vilez q̃ſtū talia faciebāt. b Ut inter. aias q̃ nō mori unt̃. iuſt' ei viuētib⁹ in dño nihil eis dātib⁹ prophetabāt mortē ⁊ infortunia: ⁊ iniuſt' q̃ p̃ pctm̃ ſūt mortui ꝓphabāt vitā ⁊ ꝓſpa ꝓpt̃ eoꝝ dona. c Propt̃ h. h ponit̃ eaꝝ pe na: cū di. d Ecce ego ad puluillos v̄ros. i. ad fctā v̄ra pu niēda. e Quib⁹ vos ca. i decipit'. f Aias volātes. i. hoies q̃ deberēt eleuari ad ɔgnitōem diuinoꝝ. ⁊ loq̃tur de eis ad modū volatiliū q̃ attēdētia ad inſtr̃a aucupis: in q̃- bus ſt̃ aliq̃ attrahētia: vt g̃na ⁊ hmōi illic diſcē. ſūt ⁊ capiūt̃ rhetib⁹ ſuis: ſic iſti attēdētes a v̄ba ꝓphiſſaꝝ decipiebāt̃

erūpe faciā ſpm̃ tēpeſtatū i
indignatōe mea: et ymber
inundās i furore meo erit ⁊
lapides grādes i ira in ɔſū
ptionē. Et deſtruā parietē
quē liniſtis abſq; tēperamēto
i ⁊ adeq̃bo eū t̃re ⁊ reuelabit̃
fundamētū ei⁹ ⁊ cadet ⁊ cō
ſumet̃ i medio ei⁹. ⁊ ſcietis
k q̃z ego ſuz dñs. Et ɔplebo
l indignatōez meā i pariete:
⁊ i his q̃ liniūt eū abſq; tēpa
mēto: dicāq; vobis. Nō ē
paries: ⁊ nō ſūt q̃ liniēt eū.
Prophete iſrl' q̃ prophetāt
ad irl'm: et vidēt ei viſionez
pacis ⁊ nō eſt pax: ait dñs
m n de⁹. Et tu fili hois pone fa
o p ciem tuā ɔ̃ filias ppl'i tui q̃
ꝓphant de corde ſuo: ⁊ vati
cinare ſup eas: ⁊ dic. Hec
q dic̃ dñs d̃s. Ue q̃ cōſumūt
puluillos ſb oi cubito ma-
r nus: ⁊ faciūt ceruicalia ſub
s capite vniuerſe etat' ad ca-
piēdas aias. Et cū capent
aias ppl'i mei viuificabant
aias eoꝝ: ⁊ violabant me
a ad ppl'm meū ꝓpt̃ pugillū
b ordei ⁊ fragmē panis: vt int̃
ficerēt aias q̃ nō moriunt̃:
⁊ viuificarēt anias q̃ nō vi-
uūt: mētiētes ppl'o meo cre
c denti mendacijs. Propter
d hoc dicit dñs deus. Ecce
e ego ad puluillos v̄ros q̃b⁹
f vos capitis aias volātes:
g ⁊ dirumpā eos d̃ brachijs
v̄ris ⁊ dimittā anias quas
vos capitis aias ad volā-
dum. Et dirūpā ceruicalia

v̄ra: ⁊ liberabo ppl'm meū
de manu v̄ra: neq; erūt vl-
tra in manibus veſtris ad
b p̃dandū: et ſcietis q̃z ego
i dñs. Pro eo ꝙ merere fe-
ciſtis cor iuſti mendaciter
k quem ego non contriſtaui:
l et cōfortaſtis man⁹ impij:
m vt non reuerteret̃ a via ſua
n o mala ⁊ viueret ꝓpterea va
na nō videbitis ⁊ diuinati
ones nō diuinabit' ampli⁹
et eruā populū meū de ma-
nu veſtra: ⁊ ſcietis q̃z ego
dñs. Capitulū XIIII

a E T venerūt ad me viri
e ſenioꝝ iſrl': ⁊ ſederunt
coram me. Et fact⁹ eſt ſer-
mo dñi ad me dicens. Fili
b hominis viri iſti poſuerūt im
mūdicias ſuas in cordib⁹
c ſuis: et ſcādalum iniq̃tatis
d ſue ſtatuerūt contra faciem
e ſuam. Nunq̃d interroga-
tus r̃ndebo eis. Propter
hoc loquere eis ⁊ dices ad
eos. Hec dic̃ dñs de⁹: hō
hō de domo iſrl' q̃ poſuerit
imūdicias ſuas i corde ſuo
⁊ ſcandalū iniq̃tatis ſue ſta-
tuerit cōtra faciē ſuā: ⁊ ve-
nerit ad ꝓphetā interrogans
f p̃ eum me ego dñs r̃ndebo
ei in multitudine imūdicia
g rum ſuarū vt capiat̃ dom⁹
iſrl' in corde ſuo quo receſſe
runt a me in cunctis idolis
h ſuis. Propterea dic ad do
mū iſrl'. Hec dicit dñs de⁹
i Cōuertimini ⁊ recedite ab
idolis v̄ris: ⁊ ab vniuerſis

ab eis. g Et dirūpā eos de bra. v̄ris. i. talit̃ puniā vos ꝙ nō poterit' talia facere nec ppl'um meū decipe. h Et ſci. q̃z ego dñs: p̃ experientiā mee vindicte. i Pro eo ꝙ mere. feci. cor iuſti. q̃tū in vob' fuit infortunia ſibi ꝓphetā do k Quē ego nō ɔtriſtaui. i. nō diſpoſui inferre talia ſibi. l Et ɔfor. ma. impij. ꝓphetādo ſibi bona. m Ut non reuer. a via ſua mala p̃ h em̃ nutriebatur i malo ſuo. n Et vi ueret. ſ. ſi a pctis ſuis peniteret. o Pro pterea vana n̄ vide. q̃z auferā vos de vi- ta pñti: ita ꝙ ppl'um meū decipe nō pote ritis. Capl'm. xiiij.

a E T venerunt. Supra d̃ſcri pta eſt hiero ſolymitarū vaſtatio. Hic ponit̃ trāſmigra toꝝ cōſolatio. ⁊ diui dit̃ in duas ptes. q̃a p̃mo ponit̃ vtil' mo- nitio. ⁊ ſb̃ditur ſcd̃o ipa cōſolatio. ibi. Et fctūs ē. Monitō au tē vtilis fuit: ꝙ q̃ſie- rāt diuinū r̃nſum a ꝓ- phet' ſctis. ⁊ iō diui dit̃ in tres ptes. quia p̃ poit̃ ipedimēti oñ ſio. ſcd̃o ſb̃dit̃ ei⁹ re motō ibi. ꝓpter: tcio falſitat' punitio: ibi Propha cū errauerit. Impedimētū āt diui r̃nſi ē ipm q̃rere ficticie: vtpote ad tē tādū ꝓphe veritatez vel q̃z q̃rit̃ ei⁹ r̃nſum ꝓpt̃ curioſitatē: ⁊ nō ꝓpt̃ vite ꝓprie emē datōez: ⁊ tales erant de q̃bus h di. Et ve- nerūt ad me viri ⁊c̃. iō ſeq̃tur. b Uiri iſti poſu. imun. ſu. in cor. ſuis. i. firmit̃ ꝓ- poſuerūt pſeuerare in eis. c Et ſcā. iniq̃. ſue. i. iniq̃tatez ſuā q̃ p̃bet alijs ruēdi occa ſionē. d Statue rūt ɔtra fa. ſuā. habē tes eaz i iugi mēoria ad iterandum eam.

A

B

e Nūq̃d interro. r̃ndebo eis. q. d. nō ad votū ſuū: q̃z indigni ſunt; eo ꝙ nō q̃rūt intētiōe recta: ſ; pūerſa. cetera parēt ex di ctis vſq; ibi. f Ego do. r̃nde. ei in mul. imun. ſuaꝝ. i. ſm demeritū imūdicie ſue. ⁊ illud meritū eſt ꝙ ſibi nō r̃ndeat̃ aliq̃n em̃ ponit̃ affirmatio ꝓ negatōe: ſicut cū di̅ alicui ma le petenti ironice: ego faciā qd̃ petis. vel ſi r̃ndeat̃ ei r̃nde- bitur ita obſcure ꝙ nō intelliget. g Ut capi. do. iſrl' in corde ſuo ⁊c̃. iſtud vt nō tenet̃ cauſalit̃. q̃z d̃s nō p̃t eſſe cau ſa mali culpe ſ; ɔſecutiue. ad h em̃ ꝙ d̃s nō r̃ndet male pe- tenti: vel obſcuꝝ r̃nſum dat ei. ſeq̃tur ꝙ remanet in errore ſuo. h Propterea. Hic ɔ̃ñr ponit̃ hui⁹ impedimenti re motio: cū di. i Cōuertimini. ⁊ rece. ab idolis v̄ris. p̃ verā et pfectā pniam. ⁊ ſic ſupple hēbitis bonū ⁊ claꝝ r̃nſum.

k Quia hō hō.ſ.ꝗlibet hō. l De domo iſrl̄.inde nati
uus. m Et de pſelitis.i.de gētilibus ꝯuerſis ad iudaiſ
mū. n Si alie.fue.a me.p idolatriā. o Et poſue.ido.
ſua in coꝛ.ſuo.firmiter ꝓponens ea colere. p Et vene.
ad ꝓphe.ſ.vez. q Ego do.rñ.ei p me.⁊ nō p ꝓphetam
rā reparatōez:⁊ ſic factū eſt.qꝛ Zoꝛobabel nepos Jechonie
fuit dux redeūtiū de babylone:ſb quo reedificatū ē tēpluz
⁊ poſtea ciuitas ſb neemia hoc dcm̄ erat ad magnā conſo-
latione trāſmigratoꝝ.ergo applicādo lr̄am ad hāc ſniam:
reſiduū hui⁹ capl'i in duas ptes diuidit.qꝛ pꝛio ponit mo
dus punitōnis terre
gentiliū.Scd̄o iude
oꝛū:ibi.Qm̄ hoc dic
Circa pmū di in pſo
na dñi. k Terra
ſcʒ gentilium.

et iſta rñſio erit ſue
iniqtatis punitio:iō
ſbditur. r Et po.
fa.meaʒ ſup ho.illū.
ad pctā ſua diiudicā
dum ⁊ puniēduʒ.Jō
ſeqtur. s Et fa.eū
in exē.ſ.terroꝛis vi-
C dētib⁹ eius punitio-
nē. t Et in ꝓuer.
ita ꝙ in maledictiōe
alicui⁹ dicet cōiter:
ſic faciat tibi dñs ſic
illi. v Et ꝓpha.ſ
ꝯñter ponit falſe pꝛo
phete punitio.taʒ ex
pte inrogātis ꝗʒ ex
pte rñdentis:cuʒ di.
Et ꝓpheta.ſ.falſus.
s.13.a. x Cum erra.a ſpū
maligno ex ſuo de-
merito deceptus.
y Et lo.fue.ver.ſcʒ
falſuʒ. z Ego dñs
decepi ꝓphetā illum
id ē decipi pmiſi.
a Et extendā manū
meā.i.virtutem meā
B b Sup illū.ad ipm
puniēdum.Jō ſbdi-
tur. c Et delebo
eū.in pſona ꝓpꝛia et
poſteritate ſua.
d Et poꝛta.iniqta.
ſuā.ſ.ꝓpheta ⁊ intro
gās ipm.Jō ſubdit.
e Juxta iniqtatem
inrogātis ⁊c̄.i.iniq-
tas vtriuſqʒ puniet:
graui⁹ tñ iniqtas ꝓ-
phete:qꝛ maioꝛ eſt.
f Ut nō erret vltra
s.4.d.et do.iſrl̄.p talē ꝓphe-
s.5.d. tā decepta. g Sʒ
ſint mihi i po.cultuʒ
E latrie exhibendo.
h Et ego ſim eis i
deū:in viā ſalutis di
rigēdo.

cōtamiationib⁹ vr̄is auer
k tite facies vr̄as. Quia hō
l hō de domo iſrl̄ ⁊ de pſe-
m litis ꝗcūqʒ aduena fuerit i
n iſrl̄:ſi alienatus fuerit a me
o ⁊ poſuerit idola ſua i coꝛde
ſuo ⁊ ſcādalū iniqtatis ſue
p ſtatuerit ꝯ faciē ſuā:⁊ vene
rit ad ꝓphetā vt inrogēt p
q eū me:ego dñs rñdebo ei
r p me:⁊ ponā faciē meā ſup
s hoiem illū:⁊ faciā eū in ex-
t emplū ⁊ in ꝓuerbiū:⁊ diſp
dam eū de medio ppl'i mei
v ⁊ ſcietis qꝛ ego dñs. Et ꝓ
x
y pheta cū errauerit:⁊ locu-
z tus fuerit verbū. Ego dñs
a decepi ꝓphetā illū. Et extē
b dam manū meam ſup illuʒ
c ⁊ delebo eū de medio ppl'i
d mei iſrl̄:⁊ poꝛtabūt iniqta-
e tē ſuā. Juxta iniqtatē intro
gantis:ſic iniqtas ꝓphete
f erit:⁊ nō erret vltra dom⁹
iſrael a me:neqʒ polluatur
in vniuerſis puaricatiōib⁹
g ſuis:ſʒ ſit mihi in populū ⁊
h ego ſim eis in deū:ait dñs
i exercituū. Et fctūs ē ſermo
dñi ad me dicēs. Fili hoīs
k terra cū peccauerit mihi vt
l puaricet puaricās extendā
m manū meā ſup eū:⁊ cōterā
virgā panis ei⁹:⁊ imittā in
eam famē ⁊ interficiā de ea
hoiem ⁊ iumentū. Et ſi fue

rint tres viri iſti in medio
n
o eius noe daniel ⁊ iob:ipſi
iuſticia ſua liberabūt aīas
p ſuas:ait dñs exercituū:ꝙ
⁊ ſi beſtias peſſimas indu
xero ſup terrā vt vaſtēt eā:
et fuerit inuia eo ꝙ nō ſit p
trāſiēs ꝓpter beſtias tres
viri iſti ſi fuerint i ea:viuo
ego dicit dñs deus:qꝛ nec
filios nec filias liberabūt:
ſʒ ipſi ſoli liberabunt:terra
q aūt deſolabit. Uel ſi gladi
um induxero ſup terrā illā
⁊ dixero gladio:trāſi p trā
et interfecero de ea hoiem
⁊ iumentuʒ:et tres viri iſti
fuerint in medio eius:viuo
r ego dic̄ dñs deus nō libe-
rabūt filioſ neqʒ filias ſʒ ipi
s ſoli liberabūt. Si aūt ⁊ pe-
ſtilētiā imiſero ſup trā illā:
t ⁊ effudero idignatōez meā
v ſup eā in ſanguie vt auferā
ex ea hoiem ⁊ iumentum:⁊
noe daniel ⁊ iob fuerint in
medio eius:viuo ego dicit
dñs ds:qꝛ filiū et filiā non
liberabūt.ſʒ ipſi iuſticia ſua
x liberabūt aīas ſuas. Qm̄ h̄
y dic̄ dñs deus ꝙ ⁊ ſi ꝗttuoꝛ
z iudicia mea peſſima gladi-
um ⁊ famē ac beſtias malaſ
⁊ peſtilētiā imiſero i hieru-
ſalē vt interficiā de ea ho-
a minē ⁊ pecus:tñ relinquet i

k Cum pecca.mihi
vt puari.puaricans
exaggerādo peccata
peccatis. l Extē-
dam manū meaʒ ſup
eam.ad ipam puniē-
dam. m Et conte
rā virgā panis.i.ſu-
ſtentamentū cuiuſli
bet cibi ꝗ nomie pa-
nis intelligit in ſcri-
ptura.⁊ hec ē pꝛima
plaga.ſ.famis.
n Noe daniel ⁊ iob
Jſti tres pre ceteris
pr̄ibus h̄ noiant.ꝗa
ſuis oꝛonib⁹ non ſal F
uauerūt alios. Noe
em̄ nō ſaluauit oꝛoni
bus ſuis oꝛbem a di-
luuio.ſeptē autē pſo
ne cū eo ſaluati fue-
rūt ꝓpter ſuā iuſtici
am.⁊ vt p eas multi-
plicaret gen⁹ hūanū
ſilr daniel ſuis oꝛoni
bus nō liberauit hie
ruſalē a deſtructōne
nec iob filios ſuos ⁊
filias a moꝛte.
o Jpſi iuſti.libera.
aīas ſuas.i.pſonas
ſuas tm̄. Cōſequēter G
ponit plaga ſecūda.
cuʒ di. p Qꝛ et ſi
beſti.peſſi.vt leones
⁊ ſerpentes ⁊ draco-
nes:a ꝗb⁹ nullo mō
ſe poſſunt hoīes de-
fendere.cetera patēt
ex dcis. Conſeqnter
ponit tercia plaga:

i Et fctūs eſt. Hic ꝯñr ponit trāſmigratoꝝ cō-
ſolatio. Sciendū tñ ꝙ expoſitoꝛes latini cōiter exponunt
reſiduū hui⁹ capl'i ꝯtra hitatoꝛes irl'm ⁊ iudee dicētes:ꝙ
hic ab eis excludit remediū ſperatū:eo ꝙ ꝯfidebāt libera-
ri a ꝯminatōib⁹ hieremie p merita antiqꝝ patꝝ.⁊ hoc remo
uet ab eis p h̄ quod di ꝙ ſi noe daniel ⁊ iob:ꝗ fuerūt val-
de iuſti eēnt int eos ⁊ ꝓ eis oꝛātes:nō liberarēt eos:ſʒ tm̄
ſeipos.ſʒ lr̄a nō videt ad hoc ꝯcoꝛdare in fine capl'i.ſʒ ma
gis diſcoꝛdare.ꝓpter qd̄ Ra.ſa.aliter exponit dicēs:ꝙ de⁹
hic diſtinguit inter punitōnem gentiliū ⁊ iudeoꝝ.ſ.ꝙ ſi ꝓ
pctis alicuius terre vel ciuitatis gentiliū de⁹ inferat vnā
de ꝗttuoꝛ plagis h̄ enumerat̄ ad eius deſtructōem:ſi noe
daniel ⁊ iob eēnt ibi nō liberarent ppl'm:ſʒ ſeipos tm̄:⁊ ci-
uitas vel terra funditus deſtrueret abſqʒ repatione:ſicut
habet exēplū Geñ.xix.de ſubuerſione ſodome in qua li-
berati tm̄ fuerūt tres iuſti.ſ.loth cū duab⁹ filiab⁹ ſuis.ſʒ ſi
oēs ꝗttuoꝛ plagas h̄ enūeratas inducat ſup irl'm ad eius
deſtructōem:aliꝗ tñ reſeruabūtur in vita ad ciuitatis futu

cū di. q Uel ſi gla.indu.ſup terram illam.ſ.gentilium.
r Et dixero gladio.hoc ē bellatoꝛib⁹ vtētib⁹ gladio.ce-
tera patēt. Cōſequēter ponit quarta plaga. s Si aūt ⁊
peſti.imiſero.i.generalē moꝛtalitatē ex coꝛruptōe aeris.
t Et effundero indi.meā.i.effectū vidicte mee. v Jn
ſanguie.i.deſtructōe vite generalit:eo ꝙ vita conſiſtit in
ſanguie.ſm ꝙ di Leuit.xvij. Aia ois carnis i ſanguie eſt.
Cetera patēt ex dcis. x Qm̄ hec dic̄. Hic ꝯñr ponitur
mod⁹ punitōnis irl'm. y Qꝛ ⁊ ſi ꝗtuoꝛ iudi.mea peſſi-
ma.i.effectus vindicte mee pdictos. z Gladiū ⁊c̄.imi-
ſero in irl'm ſimul.ſicut ⁊ factū fuit in obſidione p chalde
os.vt dcm̄ ē ſupꝛa.v.ca. a Tñ relinquet in ea ſaluatio
ſcʒ aliquoꝝ quoꝝ filij et filie reedificabūt ciuitatē ⁊ eā ha-
bitabūt:ſic̄ factū fuit ſb zoꝛobabel duce:⁊ neemia:vt pdi
ctū eſt.⁊ nō fit h̄ mētio de trib⁹ pdictis pr̄ib⁹ noe ⁊ daniel
⁊ iob:ad deſignādū ꝙ etiā ſine merit̄ patꝝ de⁹ hoc facēt:
vt dic̄ Ra.ſa.eo ꝙ elegit ciuitatē illā ad ſuū cultū:vñ licet
bis fuerit fundit⁹ euerſa:tñ fuit bis edificata ⁊ adhuc ſtat

ea ſaluatio educētiū filios b ⁊ filias. Ecce ipſi egredienꝉ c ad vos ⁊ videbitꝭ vias eo d rū ⁊ adinuētōes eorū: ⁊ cō ſolabimi ſup malū qȯ indu xi in hierl'm in om̄ibus que e importaui ſup eā: et cōſola būtur vos cū videritis viā eorū ⁊ adinuētiōes eorum f ⁊ cognoſcetis q̃ nō fruſtra fecerim oīa que feci i ea ait dn̄s deus. Ca. XV

a Et fact⁹ eſt ſermo dn̄i ad me dicēs. Fili hominis q̄d fiet de ligno vite ex oib⁹ lignis nemoꝝ q̄ ſunt inꝉ ligna ſiluaꝝ? Nū quid tolleꝉ de ea lignū vt fi b at opus: aut fabricabiꝉ de at paxill⁹ vt depēdeat i eo qȯcūq̃ vas? Ecce igni da c tū eſt i eſcā: vtrāq̃ ptē eius d cōſumpſit ignis: ⁊ medie e tas ei⁹ redacta ē in fauillā. f Nunquid vtile erit ad op⁹? Etiā cū eſſet integꝝ nō eraꝉ aptū ad opus: q̄tomagis cū illud ignis deuorauerit ⁊ cōbuſſerit: nihil ex eo fiet g operis. Propterea hec dicit dn̄s de⁹. Quō lignū vitis inꝉ ligna ſiluaꝝ qȯ dedi igni ad deuorādum ſic tradam habitatores hierl'm ⁊ ponam faciem meā in eos. b De igne egredienꝉ ⁊ ignis cōſumet eos. Et ſcietis q̃ ego dn̄s cū poſuero faciem meā in eos: ⁊ dedero terrā inuiā ⁊ deſolatā: eo q̃ p̄uaricatores extiterit: dic̄ dn̄s deus. Capitulū XVI

a Et fact⁹ eſt ſermo domini ad me dicēs. Fi b li hois: notas fac hie c ruſalē abomiatiōes ſuas ⁊ dices. Hec dicit dn̄s deus d hierl'm radix tua et genera-

b Ecce ipſi egredienꝉ ad vos. i. illi q̄ reſeruabunꝉ viui de ſtructa hierl'm p chaldeos venīēt ad vos trāſmigratos: q̄ ducti fuerūt i babylonē. vt hꝫ. iiij. Reg. vltio. c Et vide viam eoꝝ ⁊ adinuētiōes. i. peccata p effectū pene a dō impoſite. d Et ꝯſolabimi ſup malo ⁊c̄. i. illud malum erit vob̄ occaſio cōſolationis cōtra h̄ q̃ dolebatis vos tradidiſſe chaldeis de conſilio Hieremie. q̃ p h̄ videbitis vos euaſiſſe mai⁹ malū ſine ꝯparatione. e Et cōſo. vos. dicētes vos fuiſſe btōs reſpectu eoꝝ f Et co. q̃ nō fru. fe ceri ⁊c̄. porō em̄ amara nō vī eſſe fruſtra: ſi ſeq̄tur ſanitas. ſic̄ nec illa dura pena a dō inflicta ſupra hie

A ruſalē: q̃ h̄ fuit ad declaratōem diuine iuſticie ⁊ ad correctiōem ppl'i: ⁊ q̃ h̄ viderunt prius trāſmigrati. et tō fuerūt cōſolati.

In ca. xiiij. vbi dī in poſtilla. Noe daniel et iob.

Additio.

Sti tres pre ceterꝭ p̄ribus noianꝉ: q̃ licet fuiſſent tāte iuſticie ⁊ tā accepti coraꝫ deo vt intuitu eorūꝫ deus reſtauraſſet ea q̄ ꝓpter pctā alioꝝ deſtruxerat: tn̄ nō nō ſuffecerūt ad amouēdum ſn̄iam diuinā. Primū ptꝫ de noe Geñ. viij. vbi dī. Recordat⁹ eſt dn̄s noe: ⁊ adduxit ſpiritū ſup terrā. ⁊ iminute ſunt aq̄. Ex quo ptꝫ q̃ intuitu ipſius noe de⁹ reſtaurauit hūc mundū hitabilē. lꝫ noe iuſticia ſufficiēs nō fuit ad amouēdā ſn̄iam diluuij. De daniele vō ſiꝉ Dañ. x. vbi angel⁹ ad eū miſſus pro reſtauratōe tēpli. ⁊ ciuitatis irl'm deṗcantem ait. Noli timere Daniel: q̃ ex die primo quo poſuiſti cor tuū ad intelligendū: vt te affligeres in cōſpectu dei tui: exaudita ſunt verba tua ⁊c̄. Ex q̄ ptꝫ q̃ oīonibus ipſi⁹ danielis deus reſtaurauit tēplū ⁊ ciuitatē: cum hoc tn̄ manifeſtū eſt q̃ tpe Danielꝭ fuit deſtructa ciuitas ⁊ tēplū. De iob vero ptꝫ Job vlꝉ. vbi hꝫ q̃ per oīonem ipſi⁹ iob fuit dom⁹ ſua reſtaurata. nō tn̄ diūa ſn̄ia ꝑtine de deſtructōne domus ſue ⁊ morte filioꝝ fuit ſublata ⁊c̄.

Caplm. xv.

a Et fctūs eſt: Supius deſcpta ē ipſi⁹ irl'm ⁊ ppl'i vaſtatio. Hic ꝯn̄r poniꝉ dicte vaſtatōnis rō: q̄ eſt multiplicatio flagitioꝝ in irl'm ⁊ iudea. ⁊ hoc deſcribiꝉ ſ̄b decem metaphoris. ⁊ ſm̄ hoc diuidiꝉ in nouē partes. q̃ ps vltima cōtinet duas metaphoras que patebūt l'ram proſequēdo. Pria aūt de ligno vitis. Circa qȯ notādū q̃ multiplicatio pctōrum diminuit habilitatē liberi arbitrij ad bonū: ⁊ q̄ñ talis multiplicatio multū inualeſcit: videtur homo totaliꝉ inabilis ad bonū. ſm̄ q̃ dī Prouer. xviij. Impius cū in ꝓfundū pctōꝝ venerit ꝯtēnit. ⁊ hoc ſignaꝉ fuiſſe in ppl'o iude p metaphorā ligni pciſi de vite: qȯ nō eſt ad aliqȯ opus vtile: ſꝫ tm̄ ad incendiū. ⁊ ſm̄ h̄ ptꝫ l'ra hui⁹ ca. paucis exceptis q̄ diſcurrenꝉ. diuidiꝉ tn̄ h̄ ca. in duas ptes q̃ p̄mo pabola p̄ſibaꝉ. Scdō ad ꝓpoſitū applicaꝉ. ibi. Propterea. Circa p̄mū occurrit exponēdū. b Aut fabricabitur de ea paxill⁹. i. cauilla ad ſuſpendēdū vas etiam modici ponderis. q. d. nō. c Utrāq̃ ptem eius ꝯſumpſit ignis. i. ſtatim cū poniꝉ in igne totū cōburiꝉ. d Et medietas eius. i. magna ps. e Reda. eſt i fauillā. q̃ nō remanent etiā carbones niſi pauci ⁊ modici. f Nūq̄d vtile erit ad opus. ſ. poſt cōbuſtionē. q. d. nō: q̃ etiā ante non erat. ſic exponūt aliq̄. In heb. hꝫ ſic. Duas extremitates eius comedit ignis. ⁊ ſic ptꝫ q̃ p illud qȯ dī in trāſlatōe nr̄a. Utrāq̃ ptem ei⁹ cōſumpſit ignis. per vtrāq̃ ptē intelligūꝉ due extremitates. qȯ ſic applicāt ad ꝓpoſitū expoſitores latini: dicētes q̃ p mediū intelligiꝉ ppl'us melior ⁊ fortior: q̄ cū iechonia tranſlatus fuit in babylonē. vt hꝫ Hiere. xxiiij. p extrema vō reſiduū populi: qȯ remāſit ſub ſedechia rege. q̃ iſti ⁊ illi fuerunt in affliB ctiōe p q̄ ꝯbuſtiōeꝫ intelligiꝉ. ſicut qȯlibet penale ſiue afflictiuū: nomie ignis deſignaꝉ. Ra. ſa. aliꝉ applicat dicēſ q̃ p duo extrema intelligunꝉ illi q̄ prio fuerūt trāſlati i babilonē capto Joachin filio Joſie A ſm̄ q̃ hꝫ Dañ. j. ⁊ illi q̄ poſtea fuerūt tranſlati cū iechonia eius filio: q̃ ꝓprie dicuntur trāſmigratio. per mediū vero ligni qȯ fortius cōburiꝉ q̄ extremitates: eo q̃ eſt i medio ignis: intelligiꝉ ppl'us q̄ fuit ſ̄b ſedechia. q̃ fuit grauius afflictus p̄dictis. ſ. fame. peſte. gladio. ⁊ captiuitate. vtꝫ p ſupradicta. ⁊ hec applicatō rōnabilior videꝉ q̄ p̄ma. g Propterea Hic ꝯn̄r poniꝉ applicatō pabole ad ꝓpoſitū: ⁊ ex dcis ptꝫ ſn̄ia vſq̃ ibi. h De igne egredienꝉ. ⁊ ignis ꝯſumet eos id ē ſi euaſerint vnā penā: incidēt in aliā. h̄ dī ꝓpter iohānan filiū charee: ⁊ alios q̄ poſt deſtructōem ciuitatꝭ fugerꝉ in egyptū ꝯtra ꝯſiliū hiere. ⁊ h̄ timore gladij regis babylonis. vt hꝫ Hiere. xliij. ⁊ gladio regis babylonis ꝯſūpti fuerūt i egypto. Cetera patēt.

Caplm. xvj.

a Et fctūs eſt. Hec ē ps ſcd̄a i qua flagitia ppl'i iude deſcribunꝉ ſ̄b metaphora mulierꝭ nate pauprime ⁊ a viro magno miſericordiꝉ educte ⁊ tandē ornate: ⁊ ſibi m̄rimonialiꝉ deſpōſate: q̄ tn̄ oim ingrate exponit ſe om̄i adulteratōi iuerecūde. ⁊ ſm̄ h̄ pn̄s ca. i tres ptes diuidiꝉ. q̃ p̄mo poniꝉ pauptas naſcētis. ſcdō pietas educantis ⁊ deſpōſantꝭ. ibi. Trāſiēs aūt. Tertō vilitas adulterātis. ibi. Et hn̄s fiduciā. Circa p̄mū dī. b Notas fac hieruſalē. i. ppl'o regni iuda. c Abomiatōes ſuas. ſ̄b ſeq̄nti metaphora. d Radix tua ⁊c̄. de ꝉra chanaā. q̄ꝫ exponūt aliq̄ dicētes. q̃ ꝉra chanaā dī ꝉra egypti: q̃ meſraim a q̄ denoiaꝉ egypt⁹ fuit fili⁹ cham. vt hꝫ Geñ. x. c. ⁊ i hebreo egypt⁹ meſraim noiaꝉ vbiq̃ i vete. teſta. dī autē generatio ppl'i iude de egypto: eo q̃ pauci q̄ cū iacob i egyptū deſcēderūt illic i magna multitudie creuerūt. vt hꝫ Exo. j. Sed huic expōni non videꝉ bn̄ ꝯſonare. qȯ ſubdiꝉ. Pater tuus amorreus. q̃ ſm̄ p̄cedentē expōem debēt dici egyptius. et tō Ra. ſa. aliter exponit. vicꝫ q̃ h̄ ad l'ram accipiꝉ terra chanaā in q̄ pegrinatus fuit abraā pꝛ hui⁹ ppl'i. Un̄ in heb. ſic habeꝉ. Māſiōes tue. vbi nos habem⁹. Radix tua. q̃ abraam in terra chanaan trāſiuit de loco ad locum p diuerſas māſiones. ſic̄ aduena ⁊ peregrin⁹. vt ptꝫ in Geñ. in pluribus locis. Jdeo ſubditur.

e Pater tuus amorreus.ſ. abraā q̄ dr̄ amorreus: nō natione ſ; cohabitatōe: eo q̄ amorreus habitabat in terra illa ⁊ in pte dn̄abat. f Et mr̄ tua cethea.i.ſara: eo q̄ ſepulta fuit in terra filioꝝ heth q̄ erant de cetheis; ⁊ qd̄ dictū ē de abraā prē iudeoꝝ: pt dici de yſaac ⁊ iacob: q̄ ſiliter dicunt prēs eoꝝ: ⁊ de vxoribus ſuis.ſ. rebecca ⁊ lya: q̄ etiaȝ ſepulte fuerunt in ſpelunca duplici cuȝ ſara: ſed ad huc hec expō nō conſonat ei qd̄ infra di: eodē ca. ſicut mat ſra et filia: quod ſm oēs hebreos ⁊ latinos intelligit̄ d̄ imitatione in idolatria ſara vō nō fuit idolatra ſ; fidelis: ⁊ iō dicendū q̄ dic p prēm ⁊ matrē intelligitur pplˢ q̄ añ filios iſrl̄ habitauit in terra chanaan: cui ſucceſſit in hereditate ſicut proles parētibꝰ: modus tñ ſuccedēdi fuit violentus: imitatus etiā fuit iſrael populū chanaan in idolatria. vt pȝ. iiij. Reg. in illo vō pplo aliq̄ erāt amorrei: ⁊ q̄tuȝ ad hoc dicit̄. Pater tuus amorreus: ⁊ alii qui cethei ⁊ ſic dicit̄ Mr̄ tua cethea. ⁊ dicit̄ pr̄ rōne maſculorū mr̄ rōne feminaꝝ g Et qn̄ na. es. tp̄s natiuitatꝭ huiꝰ populi fuit in exitu de egypto: q: tunc ꝓprie incepit eſſe pplˢ ante eñ ingreſſum egypti fuerūt ita pauci q̄ non poterāt cōuenienter dici pplˢ: ⁊ poſt ingreſſum fuerūt in dura ſeruitute decēti qd̄ ſir̄ eſt ꝯ rōem ppl̄i ab alio diſtincti: eo q̄ ſeruus ē res dn̄i ſui: in exitu vō de egypto fuit datus libertati: data eſt etiā eis lex ſpālis in mōte ſynai tāq̄ pplo ab alijs diſtincto. h Nō eſt p̄ciſus vm. tuꝰ ⁊c. loquit̄ de illa gēte p modū femie de nouo nate: cuius p̄ p̄ſcindit̄ vmbilicus p quē fetus attrahit alimentū a mr̄e q̄diu ē in vtero eius: ⁊ poſt lauat̄ a ſanguīe ⁊ ſalit̄ ad deſiccatiōeȝ ⁊ obdurātiōeȝ abſciſionis: ⁊ inuoluit̄ pānis: q: pueri de nouo nati alit̄ nō poſſent nutriri: dr̄ aūt h̄ q̄ talia nō ſūt facta pplo iudaico p̄dicto in ortu ſuo. Et p negationē p̄ciſionis vmbilici intelligit̄ q̄ ille pplˢ tūc nō fuit totalit̄ ab idolatria ſeparatus: qd̄ pȝ ex hoc q̄ cito poſt vitulū ꝯflatilē adorauit p negatōem aūt lotōis: defectus vere ꝯtritōis de p̄teritis p negationē ſalis: defectus ſapīe ſalutaris. i Nec inuoluta pannis ſcȝ virtutū. k Nō pe. ſu. te oculus: q: egyptij pplm̄ illū valde dure tractauerūt in egyto: ⁊ poſt exitū perſecuti ſunt ad mortē Exo. xiiij. l Sed ꝓic. es ſu. fa. terre: q: ex vna pte ꝯcluſi erāt deſerto: ex altera mari: vt habet̄ ibi. m In abiect. aie: ex hoc eñ credebant egyptij eos facilit̄ interficere: ⁊ ita fuiſſet niſi deꝰ ſua miſcdia ipediuiſſet. n Tranſiēs aūt. Hic ꝯñr ponit̄ mia dei educātis deornātis ⁊ deſpōſantis: p̄mū ponit̄ cū dr̄. Tranſiens aūt p te: non q: in deo ſit motus: ſ; q: ſcriptura loquitur de deo ad modū homis trāſeūtis p viam: ⁊ puero a matre derelicto cōpatiētis: iō ſubdit̄. o Vidi te. oculo miſcdie. p Conculcari in ſan. tuo. i. ꝓpe effuſionē ſanguis tui mō p̄dicto. q Et di. tibi, cū eſſes in tali p̄iculo. r Viue.

c tio tua d̄ fra chanaā. pr̄ tuꝰ
f amorreꝰ et mr̄ tua cethea:
g ⁊ qn̄ nata es in die ortꝰ tui.
h non ē p̄ciſus vmbilicꝰ tuꝰ ⁊
aq̄ nō es lota in ſaluteȝ: nec
i ſale ſalita: nec inuoluta pan-
k nis. Nō pepcit ſup te ocu-
lus vt faceret tibi vnum de
l his miſertus tui ſ; ꝓiecta es
m ſup faciē terre in abiectione
n aīe tue i die q̄ natus es. trā
o ſiēs aūt p te vidi te ꝯculca-
p ri i ſanguīe tuo: ⁊ dixi tibi:
q cū eēs i ſanguīe tuo. Viue
s Dixi inq̄ tibi i ſanguīe tuo
t Viue: multiplicatā q̄ſi ger-
mē agri dedi te: ⁊ multipli-
v cata es ⁊ grādis effecta: et
x ingreſſa es ⁊ p̄ueniſti ad mū
y dū muliebrē. Vbera tua in
z
a tumuerūt ⁊ pilus tuꝰ germi
b nauit ⁊ eras nuda ⁊ ꝯfuſiōe
c
d plena. ⁊ tranſiui p te ⁊ vidi
e te: ⁊ ecce tp̄s tuū tp̄s amā-
f tiū. Et expādi amictū meuȝ
g ſup te: ⁊ opui ignominiam
h tuā. Et iuraui tibi: ⁊ ingreſ-
ſus ſum pactū tecū ait dn̄s
i deus. Et facta es mihi: et
k laui te aq̄. et emundaui ſan-
l guinem tuum ex te. Et vnxi
m te oleo. ⁊ veſtiui te diſcolo
n ribus: ⁊ calciaui te hyacin-
o tho. Et cinxi te byſſo: et in-
dui te ſubtilibus. et ornaui
p te ornamēto. Et dedi armil
q las in manibus tuis: et tor-
r quem circa collum tuum. ⁊
dedi inaurē ſuper os tuum
s ⁊ circulos in auribꝰ tuis et
t coronam decoris in capite
v tuo. Et ornata es auro ⁊ ar
gento: et veſtita es byſſo et
polimito ⁊ miſtis coloribus
x Similā ⁊ mel ⁊ oleū comedi-
y ſti: ⁊ decora fcā es vehe-
z mēter nimis. Et ꝓfeciſti in
a regnuȝ: ⁊ egreſſū eſt nomen
tuū in gentes propter ſpēm
b tuā: q: p̄fecta eras in deco-
re meo quē poſuerā ſuper te
c dicit dn̄s deus. Et habens

q: ſeruaui vitā tuā p mare rubrū te deducēdo. s Dixi inq̄ ⁊c. repetitio ē eiuſdē ad maiorē expꝛſſionē. t Multiplicatā quaſi ⁊c. multiplicādo in diuitijs ⁊ ꝓle. v Et grā. effecta: loquit̄ eñ de pplo iſrl̄ ad modū puelle p nutritionē ad augmētū deducte. x Et ingre. es. ſ. tp̄s pubertatis ⁊ facta es nubilis. y Et p̄ueni. ad mūdū muliebrem .i. ad tp̄s quo ſolent puelle nubiles ornari. z Vbera tua ⁊c. tp̄e eñ pubertatꝭ intumeſcūt vbera: ⁊ pili germinant. ⁊ ideo ſubdit: ⁊ pilus tuus germinauit. a Et eras nuda. Hic ſecūdo ponitur pietas ornātis ⁊ deſpōſantis: cuiꝰ ornatus oñdit̄ p̄ neceſſitas cuȝ dicit̄. Et eras nuda virtutibus. b Et ꝯfu. c Confuſione plena. turpiꝰ eſt eñ mulieribꝰ nudas eē q̄ viris. d. Et trā. p te. condeſcendo nuditati tue. e Et ecce tp̄s tuuȝ tp̄s amātiū. q: oñdi tibi dilectōem ſponſi ad ſpōſam f Et expā. ami. meuȝ ſup te. ſ. nubē ꝯtra eſtuȝ ſolis te ꝓtegentem. g Et opui ign. tuā dādo tibi libertateȝ ꝯ ignominiā ſeruitutis q̄ ſeruieras i egypto. h Et iura. tibi. ⁊c. i. accepi te in vxorē in ſynai dando tibi legē. i Et facta es mihi. obligata ⁊ alligata p̄ ceteris pplis. k Et laui te aq̄. mūdando te a pctō idolatrie erga vitulū ꝯflatilē. l Et vnxi te. oleo grē mee. m Et ve. te diſco. ⁊c. p iſta ornanamēta intelligit̄ tabernaculū federis: quod p̄cepit ſibi fieri in ſignū recōciliatōis poſt adorationē vituli ꝯflatilis. cortine vō tabernaculi erant pluribꝰ coloribus decorate. n Et calciaui te hyacintho ⁊c. per hoc intelligūtur ſummi ſacerdotis ornamēta: qui erat inſtitutus ad orandū pro toto pplo. o Et indui te ſubtilibus. ornamenta eñ pontificis fuerunt valde ſubtiliter facta. vt pȝ Exo. xxviij. p Et de. armil. ⁊c. quia manus eius fuerūt conſecrate. q Et torquē circa collū tuum. i. rōnale iudicij qd̄ erat in pectore ſummi ſacerdotis. r Et de. inaurē ſu. os tuū. i. ornamentū legis qd̄ debet eſſe in ore ſacerdotis. s Et circu. in auri. tuis. i. duos lapides onichinos in ſuphumerali exñtes: ſub auribꝰ ſummi ſacerdotis ex vtraq̄ pte. t Et coronā decoris in capite tuo. i. mitram in capite ſacerdotis. v Et ornata es auro ⁊c. oīa eñ iſta erant in ornamentis ⁊ veſtibus pontificis.

x Similā ⁊ mel ⁊c. oīa eñ iſta dedit deus pplo in abundantia introducēdo eos in terram ꝓmiſſionis que dicitur manans lacte ⁊ melle. Exo. iij. y Et decora facta es vehemēter. ſuperatis chananeis. z Et profe. in regnū tēpore dauid ⁊ ſalomonis. a Et egreſſum eſt nomen tuum in gentes. omnes eñ reges terre deſiderabant videre ſalomonē ⁊ eius ſapiam audire. b Quia perfe. eras in deco. meo. q. d. iſta nō habuiſti ex te vel ex meritis tuis. ſ; ex mera grā mea. c Et ha. fiducia. hic ꝯſequēter ponit̄ vilitas fornicātis. pplˢ eñ iſrael ingratus de bonis predi

fiduciã in pulcritudie tua :
d fornicata es in noie tuo : et
e expoſuiſti fornicationẽ tuã
f oi trãſeũti vt ei⁹ fieres . Et
ſumẽs de veſtimẽtis meis
feciſti tibi excelſa hincinde
ↄſuta : ⁊ fornicata ẽ ſup eis
ſicut nõ ẽ fcm̃ . neq̃ futuꝝ ẽ.
Et tuliſti vaſa decoris tui
de auro meo ⁊ argento meo
q̃ dedi tibi ⁊ feciſti tibi yma-
g gines maſculinas et forni-
h cata es in eis . Et ſumpſi-
ſti veſtimenta tua multico-
i loria: et veſtita es eis . Et
oleũ meũ ⁊ thymiama meũ
poſuiſti coram eis ⁊ panem
k meũ quẽ dedi tibi ſimilã et
l oleũ ⁊ mel q̃b⁹ enutriui te :
m poſuiſti in cõſpectu eorũ in
n odorẽ ſuauitatis . Et fcm̃ ẽ
o ait dñs deus : et tuliſti fili-
p os tuos ⁊ filias tuas quos
q generaſti mihi: ⁊ immolaſti
r eis ad deuorandũ. Nũq̃d
s parua eſt fornicatio tua. Im-
molaſti filios meos: et de-
t diſti illos ↄſecrans eis. Et
poſt oẽs aboiatiões tuas ⁊
v fornicatiões nõ es recorda
ta dierum adoleſcẽtie tue :
qñ eras nuda et confuſione
plena: ↄculcata in ſanguine
x tuo . Et accidit p⁹ oẽm ma
liciã tuã . ve ve tibi ait dñs
y deus : ⁊ edificaſti tibi lupa-
nar: ⁊ feciſti tibi proſtibulũ
z in cũctis plateis . Ad oẽ ca
put vie edificaſti ſignũ pro
a ſtitutionis tue : ⁊ aboiabilẽ
feciſti decorem tuũ ⁊ diuiſi
ſti pedes tuos oĩ trãſeũ-
ti: ⁊ multiplicaſti oĩs for-
b nicatões tuas . ⁊ fornicata
es cum filijs egypti vicinis
c tuis magnarum carnium et
et multiplicaſti fornicatões
d tuã ad irritandũ me. Ecce
ego extendã manũ meã ſu
e per te . et auferã iuſtificatõ-
f nẽ tuã. Et dabo te in aĩas
g odientiũ te filiarũ paleſti-
h narũ: que erubeſcunt in via
i tua ſcelerata. Et fornicata
k es in filijs aſſiriorum: eo φ
necdũ fueris expleta. ⁊ poſt
q̃ fornicata es nec ſic es ſa-
l tiata ⁊ multiplicaſti forni-
m cationem tuã in terra cha-
n naan cũ chaldeis : ⁊ nec ſic
o ſatiata es . in q̃ mũdabo cor
tuũ ait dñs deus cũ facias
omnia hec opera mulieris
p meretricis ⁊ procacis . Quia
fabricaſti lupanar tuum in
capite oĩs vie: ⁊ excelſũ tuũ
q feciſti oĩ platea . Nec facta
r es q̃ſi meretrix faſtidio : au-
r gẽs p̃ciũ: ſʒ q̃ſi mulier adulte
s ra: q̃ ſup virũ ſuũ induc̃ alie

ctis: tanq̃ mulier fornicaria ⁊ adultera expoſuit ſe oĩbus idolatris: ideo diuidit in duas ptes: q̃ᷓ ponit idolatrie culpa abſolute. ſcdo cõparatiue ibi. Ecce oĩs. Prima in duas quia pͥmo ponit culpa. ſcdo pena ibi. Ecce ego. Circa pͥmũ dr̃.
c Et ha. fi. in pul. tua. i. nimis confiſa ⁊ eleuata de bonis p̃dictis a me tibi datis. d Fornicata es in no. tuo. i. idolatrie expoſita: ex tua malicia non ex defectu meo. e Et expoſui forn. ⁊c. nullã idolatriã quãtũcũq̃ vilem refutans ſed omnẽ amplectens. f Et ſu. de ve. me. ⁊c. ornamẽta diuino cultui deputata idolatrie applicando: et nõ ſolũmõ ornamẽta ſʒ etiam vaſa ſacra ideo ſubdit. Et tuliſti vaſa ⁊c. g Imagines maſculinas. i. idola q̃ vocantur hic imagines maſculine pſequẽdo parabolã de meretrice q̃ cũ maſculis fornicatur. põt etiã hoc dici p idolo priapi qd figurabatur in magnitudine virilis membri fuit eñ q̃dã iuuenis de beleſpõto habẽs membꝝ virile valde exceſſiuũ reſpectu alioꝝ hoium: ppter qd a gẽtilib⁹ fuit inter deos reputatus q̃ oĩa inſolita credebãt aliq̃d hĩe numinis. et iſtud idolum colebat in hierl'm: vñ .iij. Reg. xv. dicit φ rex aſa mr̃em ſuam amouit: ne eẽt princeps in ſacris priapi. h Et ſum. veſt. ⁊c. ornãdo te in veneratiõe idoloꝝ. i Et oleũ meũ ⁊c. i. illa q̃ debebãt mihi offerri obtuliſti eis: oleũ. n. offerebat in templo domini ad continuandũ lucernas: ⁊ thymiama ad cremandũ ſuper altare incẽſi: ⁊ nõ ſolũ ea q̃ debebãt mihi offerri. ſʒ etiã illa vñ debebas nutriri obſtuliſti eis ſubtrahẽs ori tuo ex vehemẽti idolatrie deſiderio. ideo ſubditur.
k Similã. i. farinã tritici delicatiſſime. l Quib⁹ enutri. te. i. q̃ dedi ad nutrimẽtũ tuũ. m Poſuiſti in ↄſpe. eoꝝ. i. idoloꝝ eis offerẽdo. n In odo. ſuaui. i. vt placares eos tibi. o Et tu. fi. tuos. qd eſt grauius predictis.
p Quos gene. mihi. exñs mihi deſponſata p legis ſuſceptionẽ: ppter qd debuerũt deputari ad ſeruiendum mihi.
q Et immo. eis. i. idolis. r Ad deuorandũ. i. moriendũ p veneratiõe idoloꝝ. hoc eñ fiebat ſpãliter idolo moloch qd ſicut ſupra dictũ eſt pluries: erat idolũ ereũ interi⁹ cõcauũ: in cuius ↄcauitate fiebat ignis : ⁊ cũ erat bñ accẽſũ ponebat puer in manib⁹ idoli vbi cremabat. ſʒ tũc ſacerdotes pcutiebant tympana: ppter qd locus ille vocabatur tophet qd in latino ſonat tympanũ: ne parẽtes puerũ offerẽtes: audirẽt clamorẽ pueri ⁊ dolorem. ſʒ magis gauderent credentes puerum ſine dolore ad felicem vitam tranſiſſe.
s Nũq̃d parua eſt forni. tua. i. idolatria iſta. q. d. nõ. immo horribilis ⁊ maxima : ideo eã replicat. d. immolaſti filios ⁊c.
t Et poſt oẽs aboiatões p̃dictas. v Nõ es re. ⁊c. i. vilitatis ⁊ abiectiõis in quã eras qñ in principio accepi te: ſicut expoſitũ ẽ. ſ. e. ca. x Et acci. p⁹ ⁊c. i. punitio ab aſſyrijs ⁊ iterũ a chaldeis. y Et edi. ti. lupanar. i. tẽpla p idolatria. z In cun. pla. ⁊c. i. in locis cõibus vbi plures pñt conuenire. a Et abo. fe. ⁊c. quẽ antehẽbas. loq̃tur eñ de pplo ſub metaphora meretricis q̃ ex cõtinuatiõe ⁊ frequentia meretricij turpis reddit ⁊ aboiabilis. b Et for. es cũ fili. egypti. i. cũ egyptijs in idolatria cõicando cũ eis. c Magnarũ car. i. mẽbroꝝ virilũ: per quã magnitudinẽ metaphorice intelligitur idolatrie magnitudo.
d Ecce ego. poſita idolatrie culpa: hic ↄſequẽter ponit pena: ⁊ diuidit in tres ptes: q̃ᷓ p̃ ponit penã ſuccincte: ſecundo repetit culpã idolatrie ibi. Et fornicata es: tertio reſumit penã magis diffuſe ibi. Propterea. Circa primum dicitur. d Ecce ego extẽdã ⁊c. ad te puniendũ. e Et auſe. iu. tuã. i. tẽplum vbi offerebant ſacrificiã p peccatis iudeorũ: qd p chaldeos fuit incenſum. iiij. Reg. vlti. f Et da. te. ⁊c. i. ad voluntatẽ eoꝝ. g Filiaꝝ paleſtinaꝝ. i. gentiũ de terra philiſtinoꝝ que ſemp oderũt iudeos. iſti eñ cum chaldeis venerũt ad deſtruendũ ierl'm. h Que eru. in via tua ſce. i. erubeſcerẽt facere tã horribilia q̃ feciſti. i Et for. es in fi. aſſyrioꝝ: cõicãdo idolatrie eoꝝ: ſic patʒ de rege achaz iiij. Reg. xvj. k Eo φ necdũ fue. expleta. i. ſatiata idolatria. l Et multi. forni. tuam id eſt idolatriam.
m In terra chanaan. id eſt. in iudea q̃ ante fuit dicta chanaan terra. n Cum chal. eoꝝ idola colẽdo in iudea.
o In quo mũ. cor tuum. q. d. tanta eſt immũdicia tua φ nõ apparet via mundandi te. p Quia fabrica. lupanar . i. templa pro cultu idoloꝝ vt dictum eſt ſupra. q Nec facta quaſi mere. faſtidio frequentis cõcubitus. r Augens precium: ſui concubitus. r Sed quaſi mul. adultera: q̃ᷓ p legẽ es mihi deſpõſata. s Que ſup virũ ſuũ inducit alienos. ad ſui concubitũ dando eis premiũ qd ẽ ↄtra cõſuetudinẽ meretricũ: ⁊ h̃ puenit ex magna libidine adulterandi ſicut populus ierl'm ⁊ regni iude dabat dona p̃cioſa ſacerdotibus afferentibus ſibi idola gentium varia.

t Propterea. Hic reſumit penā magis diffuſe cum dicit v Quia effuſuʒ eſt es tuū .i. diuitie tue ſunt cōſumpte in vicio idolatrie modis p̄dictis. x Et re. eſt ig. tua. i. manifeſtata eſt vilitas tua in idolatria: ꝛ maxime in filioꝝ immolatōe: et dcm̄ ē ſupra. y Ecce ego ꝯgre. oēs ama. tu. q̄bus commixta es.

iude radit p̄ma q̄ hic accipit p gēte in terra iuda hītante añq̄ꝫ filij iſrl' ingrederent terrā ꝓmiſſiōis cū dr̄. v Ecce oīs q̄ di. ꝓue. vulgo. ad deriſionē alicui⁹. x In te aſſu. illud. te deridēdo. y Dicēs. Sicut mr̄ ꝛ filia ei⁹. i. ſicut gens q̄ p̄ceſſit in terra iuda filios iſrl' fuit fornicatrix ſpũaliter p idolatriaʒ: ſic ppl's iuda.

cōicando idolatrijs coꝝ. z Cum vni. q̄s oderas. i. cū philiſteis qui ſp fuerūt odioſi iudeis ꝛ ecōuerſo. a Et ꝯgre. eos ſup te. i obſidione irl'm. b Et nu. ig. tuā. i. vilitatē culpe tue manifeſtabo p euidentiaʒ vindicte. c Et iu. te iu. adul. ꝛc̄. q̄bus ſm legē mors eſt infligenda. d Et da. te in ſanguinem. i. in effuſionē ſanguis paſſiuā. e Furoris ꝛ zeli. i. p̄cedētē ex furore ire mee et zelo iuſticie mee. f Et denu. te ve. tuis ꝛc̄. .i. oibus diuitijs tuis. g Et addu. ſuper te multitudineʒ in exercitu regis babylonis h Et lapi. te lapidib⁹. tunc em̄ multi de iudeis fuerūt interfecti lapidibus machinarū i Et tru. te gla. ſu. in captōe em̄ ciuitatis multi fuerūt trucidati gladijs. k Et cōbu. do. tuas. vt hr̄. iiij. Re. vl. vbi dr̄ q nabuzardā incendit domū dn̄i. ꝛ domū regis ꝛ domos hieruſalē p circuitū. l Et fa. i te iudicia penas iuſte inferendo. m In ocu. mu. pluriarū .i. plurimarū gentiū q̄ erāt in illo exercitu. n Et deſi. fornica. .i. idolatrare: q̄ non vacabit tibi pre nimia tribulatione. o Et mer. vl. nō dabis. ſacerdotib⁹ idoloꝝ: q̄ nō habeb̄ vn̄

E
J. 23. b
Eſa. 47. a
Naū. 3. b.
4. Reg. 25. c

nos. Qibus meretricibus
dant mercedes: tu aūt dedi
ſti mercedes cūctis amato-
rib⁹ tuis: ꝛ dona donabas
eis vt intrarēt ad te vndiq̄ꝫ
ad fornicādū tecū. Factūq̄ꝫ
eſt in te ꝯ̄ ꝯſuetudinē mulie
rū i fornicatōib⁹ tuis ꝛ poſt
te nō erit fornicatio: i eo em̄
q dediſti mercedes: ꝛ mer
cedes nō accepiſti: factū ē i
t te ꝯtrariū. Propterea mere
trix audi v̄bū dn̄i. Hec di-
v cit dn̄s de⁹. Quia effuſum
x eſt es tuū: ꝛ reuelata ē igno
minia tua in fornicatōibus
tuis ſup amatores tuos: et
ſup idola aboīationū tuarū
in ſanguine filioꝝ tuoꝝ q̄s
y dediſti eis. Ecce ego ꝯgre-
gabo oms amatores tuos
q̄bus cōmixta es: ꝛ oēs q̄s
z dilexiſti cum vniuerſis q̄s
a oderas. Et cōgregabo eos
b ſuper te vndiq̄ꝫ: et nudabo
ignominiā tuā corā eis. Et
videbūt omnē turpitudinē
c tuaʒ: ꝛ iudicabo te iudicijs
adulterarū ꝛ effundētiū ſan
d guinē. Et dabo te i ſangui-
e nē furoris et zeli: ꝛ dabo te
in man⁹ eoꝝ: ꝛ deſtruēt lu-
panar tuū ꝛ demolient ꝓſti
f bulū tuū: et denudabunt te
veſtimētis tuis ꝛ auferāt va
ſa decoris tui: ꝛ relinq̄nt te
g nudam plenāq̄ꝫ ig̃minia: et
adducēt ſup te multitudinē
h Et lapidebūt te lapidibus
i ꝛ trucidabūt te gladijs ſuis
k Et cōburent domos tuas,
l igni: ꝛ faciēt in te iudicia in
m oculis mulieꝝ pluriaꝝ. Et de
n ſinēs fornicari: ꝛ mercedes
o vltra n̄ dabis: ꝛ req̄eſcēt in
p dignatio mea i te: ꝛ auferet
q r zelus me⁹ a te: ꝛ q̄eſcā: nec
s iraſcar āplius eo q nō fue-
ris recordata dierū adole-
ſcētie tue: ꝛ ꝓuocaſti me in
t oīb⁹ his. Quapropt ꝛ ego
vias tuas in capite tuo de-
di: ait dn̄s de⁹: ꝛ nō feci iu
xta ſcelera tua i oīb⁹ aboia
v tiōib⁹ tuis: ecce oīs q̄ dicit
x vulgo ꝓuerbiū i te aſſumet
y illud dicēs. Sicut mr̄ ꝛ filia
z eius. Filia mr̄is tue es tu:
a que ꝓiecit virū ſuū et filios
b ſuos ꝛ ſoror ſoroꝝ tuarum:
q̄ proiecerūt viros ſuos ꝛ fi
c lios ſuos. Mr̄ vr̄a cethea
d ꝛ pr̄ vr̄ amorreus: et ſoror
e tua maior ſamaria: ipſa et fi
f lie eius que habitant ad ſi-
g niſtrā tuā. Soror aute tua
h minor te que habitat a de-
xtris tuis ſodoma ꝛ filie ei⁹
i Sed nec in vijs earum am-
bulaſti neq̄ꝫ ſm ſcelera ea-
k rum feciſti. Pauxillū min⁹
pene ſceleratiora feciſti illis
in omibus vijs tuis. Viuo
l ego dicit dn̄s deus: q̄ non
fecit ſodoma ſoror tua ipſa
ꝛ filie ei⁹: ſic feciſti tu ꝛ filie
m tue. Ecce h̄ fuit iniq̄tas ſo-
dome ſororis tue: ſupbia:
n o ſaturitas panis ꝛ abūdan-
p tia: ꝛ ociū ipi⁹ ꝛ filiaꝝ eius
q ꝛ manū egeno ꝛ paupi non
r porrigebāt: ꝛ eleuate ſūt: ꝛ
s fecerūt aboiatōes corā me
t et abſtuli eas ſicut vidiſti.

z Filia ma. tue es tu. per imitatōeʒ. a Que ꝓie. vi. ſuū. ſ. deuʒ p idolatriā. b Et ſoror ſo. tuaꝝ. ſcʒ ſodome ꝛ ſamarie. vt exprimit infra p quas intelligit ppl's ſodomoꝝ ꝛ ppl'us decem tribuū. c Mat vr̄a cethea: ꝛ exponitur vt. ſ. d Et ſo. tua ꝛc̄. maior em̄ fuit ppl'us. x. tribuum q̄ꝫ ppl'us regni iude. e Et filie ei⁹. i. alie ciuitates ꝛ v. lle q̄rū ſamaria erat metropolis. f Que habi. ad ſini. tuaʒ. ſunt em̄ i aquilonari pte reſpectu irl'm: q̄ ps aq̄lonaris etiā vocatur hic ſiniſtra eo q ab aq̄lone venerunt ſup irl'm multa mala Iere. j. Ab aquilone pādet ꝛc̄. g Soror aūt tua mi. quia populus ſodome minor fuit q̄ꝫ iude. h Que ha. a dex. tuis. q̄a declinat verſus meridiem reſpectu hieruſalem. ꝛ ſic di hic dextera ſicut ps oppoſita ſiniſtra Sed nec in vijs eaꝝ ambulaſti ſꝫ in peioribus. k Pauxillū mi. pe. ꝛc̄. q exponit Ra. ſa. ſi feciſſes talia mala ꝛ non maiora parum reputarem. aliter aūt legitur interrogatiue. k Pauxillū mi. ꝛc̄. q. d. non īmo multo maiora mala feciſti ꝛc̄. h̄ cōcordat lr̄e ſeq̄nti cū di. l Quia non fe. ſo. ꝛc̄. ꝛ h̄ declarat ꝯñr cum dicit

F
S. co.

p Et aufe. ze. me⁹. i. amor ſingularis q̄ eſt viri ad vxorem q A te. ſicut repudiata a me. r Et q̄e. ꝛc̄. loq̄tur ſcriptura de deo tāq̄ꝫ de hoie q̄ nō iraſcit de q̄cūq̄ꝫ malo culpe vel pene ſupuenīeti vxori repudiate ꝛ cā hui⁹ repudiationis ſubdit. s Eo q nō fu. re. ꝛc̄. i. bñficioꝝ q̄ tibi i adoleſcētia tua feci: put ē expoſituʒ. ſ. t Quapropt ꝛ ego vi. ꝛc̄. te puniēdo tñ citra cōdignū: iō ſubdit. Et nō feci iuxta ſcelera tua. v Ecce oīs: hic arguit malicia ppl'i iude ſub noie irl'm: ꝛ hoc cōpatiue. ſ. ad ppl'm ſodomoꝝ ꝛ populū decē tribuū: ꝛ diuidit in duas: q̄a p̄mo arguit culpa. ſecūdo ſubdit penā ibi. Ergo ꝛ tu. Circa primū p̄mittit ppl'i

m Ecce hec fu. iniq̄. ſo. ꝛc̄. de ſe p̄ſumēdo. n Saturitas panis. delirioſe viuēdo. noie. n. panis itelligit oīs cib⁹ in ſcptura. o Et abū. diuitiarū male acq̄ſitarū. p Et ociū. a bonis opib⁹. q Et ma. ꝛc̄. p defectū mie: nō potētie: vt patʒ ex p̄cedētibus: ꝛ q̄ iſta ducūt ad vicia carnis peiora: iō ſubdit. r Et fe. ꝛc̄. exercēdo viciū ꝯ̄ nām qd̄ ē aboiabile. s Et ab. eas. ſbuertēdo ciuitates illas. gen̄. xix. t Sic vi. ꝛ te exēplo ei⁹ nō caſtigaſti: qd̄ aggrauat pctm̄. in hebre. hr̄. Sic vidi. ſ. iuſte fienduʒ. vn̄ Gen̄. xviij. dicit dn̄s de ſodoma ꝛ gomorra. Deſcēdā ꝛ videbo vtrum clamorē q̄ venit ad me ope cōpleuerit: pctā autē ſodome h̄

enumerata nõ ſunt ita grauia de genere: ſicut eſt idolatria que cum multis alijs vitijs vigebat in irl'm ꝛ terra iuda. v Et ſama. dimi. pec. tuoꝝ nõ peccauit: qꝛ ppl's habitãs in hirl'm coluit idola in domo dñi poſita tpe manaſſe. iiij. Reg. xxj. qḋ fuit grauiſſimũ: ſicut turpiſſimũ ẽ mulieri ꝙ inducat alterũ ad ꝓ pꝛiũm lectuz mariti.

Geñ. 19. f x Et iu. ſo. tuas. nõ abſolute ſꝫ in cõpati one tua ſicut palli dũ cõpatũ ad nigrũ dr̃ albũ: ꝛ ſm̃ hoc di xit Judas Geneſis .xxxviij. de thamar Juſtioꝛ me eſt ꝛc. y Ergo. Rephen ſa malicia: hic cõſñter ſubdit pena: ꝛ pmo denũciat cõpatiue. ſecũdo abſolute ibi. Et faciã. Et in vtra ꝗ pte ſil' ponit pene cõminatio ꝛ ſequẽs liberatio. Circa pꝛi mũ dicit. y Er go ꝛ tu poꝛ. cõfu. tuã .i. penã confuſibilẽ. z Que vici. ſoꝛo. tuas i malis. z Er go ꝛ tu cõfundere re petitio ẽ eiuſdẽ ſen G tẽtie ad maioꝛẽ affir mationẽ. a Et cõ uer. re. eas ꝛc. Rab. ſa. exponit hoc de tẽ poꝛe meſſie quẽ ex pectauit iudei. d. ꝙ tra ſodomoꝝ que ſubuerſa igne ꝛ ſul phure legitur Geñ. xix. tũc ſanabit: ꝛ erit ita pulcra ſicut a pꝛĩcipio: ꝛ tñ de ea dr̃ Geñ. xiij. ꝙ tũc irrigabat ſicut para diſus dñi: ſꝫ hec expõ fundat ſupꝛa erroneũ fundamentũ. ſcꝫ ꝙ xp̃s ſit venturꝰ in mundũ: ꝓpt qḋ dicit hiero. ꝙ ſcri ptura loquit hic metaphoꝛice ꝑ conuerſionẽ ſodomoꝝ: ſi gnans cõuerſionẽ gentiliũ ad xp̃m: ꝛ per reuerſionẽ ſama rie: reuerſionẽ hereticoꝝ ad vnitatem eccl'iaſticã a qua di ſceſſerant: ſicut decẽ tribus a regno dauid. iij. Re. xij. ꝑ re uerſionẽ ṽo hirl'm: cõuerſionẽ xp̃ianoꝝ peccãtiũ: in fide tñ infoꝛmi manentiũ ad bonũ. Sꝫ qꝛ iſta expõ videt aliqbus magis myſtica ꝙ̃ literalis: iõ aliter exponunt dicẽtes ꝙ ꝑ ſodomã intelligunt due tribus ꝛ dimidia exñtes vltra ioꝛ danẽ eo ꝙ erãt ꝓpe ſodomã. ꝑ ſamariã alie. vij. tribꝰ cũ di midia ꝑ irl'm regnũ iude: ꝛ hi dicunt ꝙ oĩa iſta. Et cõuertã reſtituẽs ꝛc. impleta fuerũt in reditu ḋ captiuitate babylo nica in qua fuerũt due tribus. ſ. iude ꝛ beniamin: ꝛ aliqui de x. tribubꝰ: q̄ effugiẽtes manũ regis aſſyrioꝝ venerunt ad hitandũ in regno iude: ꝛ cũ illis de regno illo captiuati fuerũt: ꝛ cũ redeũtibus redierũt. Sed hec expõ vĩ in duo bus deficere: pͦ q̄a ſoꝛs iude fuit magis ꝓpinqua ſodome ꝙ̃ ſoꝛtes vltra ioꝛdanẽ exñtes: qꝛ mare ſalis vbi antiqtus fuit terra ſodomoꝝ habitabilis: claudit terminũ ſoꝛtis iu de a pte oꝛiẽtali: ꝛ ptim a meridionali: qꝛ ẽ in angulo vtri uſꝗ lateris: vt ptꝫ in deſcriptiõe terre ꝓmiſſionis. ſecũdo qꝛ redeũtes de babylone nõ recupauerũt ſamariã: ꝛ ciuita tes ei ꝓpinquas: ſꝫ tenuerũt eas gẽtiles illuc miſſi a rege aſſyrioꝝ: vt patꝫ j. Eſdre. ꝛ neemie: ꝛ etiam in euangelio ꝛ actibus apl'oꝝ. Propter qḋ vr̃ mihi ſaluo melioꝛi iudicio ꝙ hec l'ra poteſt exponi magis l'ralit ꝙ̃ dicat hiero. ꝛ vitan do erroꝛẽ Ra. ſa. conuenio tñ cum vtroꝗ inquantũ dicunt hanc l'ram referri ad tpus xp̃i: ſꝫ ſm̃ expoſitionẽ meam per ſodomã intelligit ppl's ãmon ꝛ moab: eo ꝙ loth pr̃ eoꝝ hi tauit in ſodomis Geñ. xiiij. ꝛ filie loth mr̃es eoꝝ ibi nate fuerũt: ꝑ ſamariã ṽo gẽtiles ibi hitãtes: vt dcm̃ ẽ: ꝛ ꝑ irl'm

v Et ſamaria dimidiũ pctõꝝ
tuoꝝ non peccauit ſꝫ viciſti
x eas ſcelerib⁹ tuis: ꝛ iuſtifi-
caſti ſoꝛoꝛes tuas in oĩbus
aboĩatiõib⁹ tuis quas opa
y ta es. Ergo ꝛ tu poꝛta cõfu-
z ſionẽ tuaꝫ: q̄ viciſti ſoꝛoꝛes
tuas pctĩs tuis ſceleratius
agens ab eis: iuſtificate ſũt
z enĩ a te. Ergo ꝛ tu cõfunde
re ꝛ poꝛta ignominiã tuam
q̄ iuſtificaſti ſoꝛoꝛes tuas.
a Et cõuertaꝫ reſtituens eas
cõuerſiõe ſodomoꝝ cũ filia
bus ſuis: ꝛ conuerſione ſa-
marie ꝛ filiaꝝ ei⁹. ꝛ cõuertã
reuerſionẽ tuã in medio ea-
b rũ: vt poꝛtes ignominiam
c tuã: ꝛ cõfundaris in oĩbus
d q̄ feciſti cõſolãs eas. ꝛ ſoꝛoꝛ
tua ſodoma ꝛ filie ei⁹ reuer
e tent ad antiqtatẽ ſuam: ꝛ ſa
marie ꝛ filie ei⁹ reuertent ad
f antiqtatẽ ſuã: ꝛ tu ꝛ filie tue
reuertimi ad antiqtatẽ vĩaꝫ
g Nõ fuit autẽ ſodoma ſoꝛoꝛ
tua audita i oꝛe tuo i die ſu-
h perbie tue añꝗ̃ reuelaretur
i k malicia tua ſic̃ ſꝫ tpe in ob-
l pꝛobꝛiũ filiaꝝ ſyrie ꝛ cũcta-
rũ in circuitu tuo filiaꝝ pa-
leſtinaꝝ q̄ ambiũt te per gy
m rũ. Scelus tuũ ꝛ ignomini-
am tuaꝫ tu poꝛtaſti ait dñs
n deus. Quia hec dicit dñs
o deus. ꝛ faciaꝫ tibi ſicut de-
p ſpexiſti iuramentũ vt irritũ
q faceres pactum: et recoꝛda
r boꝛ ego pacti mei tecum in
s dieb⁹ adoleſcẽtie tue: et ſu
ſcitabo tibi pactũ ſẽpiẽnuꝫ.
t Et recoꝛdaberis viarũ tua-
v rũ: ꝛ cõfunderis cũ receꝑis
x ſoꝛoꝛes tuas te maioꝛes cũ

ppl's iudeoꝝ. ḋ oĩbus iſtis aliq̄ fuerũt cõuerſi ad fidẽ xp̃i ꝑ pdicationẽ ei⁹ ꝛ apl'oꝝ: ſicut patꝫ dẽ iudeis in euãgelio in multis locis: ꝛ in actib⁹ apl'oꝝ: ſil'r de ſamaritanis quoꝝ aliq̄ crediderũt ad pdicationẽ xp̃i Joh. iiij. ꝛ poſtea ad p dicationẽ diſcipuloꝝ Act. viij. ꝛ ſil'r de ãmonitis ꝛ moa bitis quoꝝ terre erãt ꝓpinque iudee. vñ ḋ exierũt xp̃i diſcipu li ad pdicandũ fideꝫ ꝑ oꝛbẽ: ꝛ ſic pͦ pdica uerũt in ptib⁹ ꝓpin q̄s ſm̃ hoc ptꝫ litera ex dictis vſꝗ ibi. b Ut poꝛ. ign. tuã. vt tenet hic cõſecuti ue. ad cõuerſionẽ. n. iudeoꝝ ad fidẽ ſecu ta ẽ eoꝝ erubeſcẽtia ꝛ cõfuſio de peccatis pteritis: ꝛ maxime in ꝓcuratiõe ꝛ cõſen ſu moꝛtis xp̃i ꝑ verã penitẽtiam: vt patet act. ij. ca. c In oĩ. q̄ fe. cõſolans eas. qḋ dã enĩ ſolatiũ eſt mi ſeri hr̃e ſocios in mi ſeria. Uel melius. qꝛ per moꝛtẽ xp̃i a iu deis ꝓcuratã: venit cõſolatio gẽtibus ꝑ apl'oꝝ pꝛedicationẽ. vñ act. xiij. Paulus ꝛ barnabas dixerũt iudeis obſtinatis: qꝛ indignos vos iudi caſtis eterne vite: ecce cõuertimur ad gẽtes: ſic enĩ pcepit nobis deus. d Et ſoꝛoꝛ tua ꝛc. ad antiqtatẽ ſuã. ſ. ad fi dẽ loth vni⁹ veri dei cultoꝛis. ſicut edoctus fuit ab abꝛaaꝫ apud quẽ diu manſit: ꝛ ſic habuit fidem xp̃i abꝛae ꝓmiſſi. Geñ. xxij. Jn ſemine tuo bñdicẽt oẽs gentes. e Et ſa maria ꝛc. ad antiqtatẽ ſuã. i. ad fidẽ ioſue ꝛ alioꝝ ſenũ fide lium q̄ habitauerũt ibi in pꝛincipio ingreſſus filioꝝ iſrael in terrã illã q̄ habuerũt fidẽ de xp̃o venturo. f Et tu et fi. ꝛc. qḋ ptꝫ impletũ in aplĩs ꝛ alijs de iudea ad fidẽ voca tis g Nõ fuit autẽ ſo. ꝛc. i. ꝙ̃diu fuiſti in gloꝛia pſ̃ntis tue: ita deſpiciebas eam ꝙ dedignabaris de ea aliquid di cere vel audire. h Anteꝗ̃ reue. ma. tua. ꝑ manifeſtã dei vindictã. i Sicut hoc tpe. ſcꝫ captiuitatis ſedechie et ppl'i ſui k Jn obpꝛobꝛiũ. ſ. actum eſt. l Filiarũ ſyrie ꝛc. qꝛ ciuitates ſyrie ꝛ aliarũ terraꝝ circa iudeã obpꝛobꝛia dicebãt de populo iude captiuato. m Scelus tuum ꝛ igno. tuã tu poꝛtaſti: ꝑ vindictã dei: ꝛ loquit hic ꝓpheta de futuro ꝑ modũ pteriti: qꝛ Ezechiel iſta ꝓphetauit ante de ſtructiõem ciuitatis irl'm. n Quia hec dicit dñs deus cui⁹ ṽbum nõ põt eẽ falſum. o Et faciam. Hic cõñr de nũciat pena abſolute: ꝛ cũ hoc futura mia xp̃i tpe. dicit igi tur in ꝑſona dei. Et faciã tibi: inferẽdo penam. p Sic deſpe. iuramẽtũ. tranſgrediẽdo legẽ ad cuius cõſeruationẽ te obligaſti in mõte ſynai Exo. xxiiij. Oĩa quecũꝗ̃ locut⁹ eſt dñs faciemus: ꝛ erimus obediẽtes. q Et recoꝛ. ego pa. me. tunc enĩ ꝓmiſit deus ſe eis mittere xp̃m: ſm̃ ꝙ dicit tur Deutro. xviij. Prophetam eis ſuſcitabo ſil'em tui ꝛc. r Jn die. adole. tue. qḋ fuit in exitu ḋ egypto ꝛ tẽpoꝛe da tõis legis. s Et ſu. tibi pa. ſempiternũ. i. pactum noue legis cui nõ ſuccedet alia in futurum. t Et recoꝛ. viarũ tuarum: penitendo de peccatis pꝛeteritis vt pꝛedictum eſt v Cum rece. ſoꝛo. tuas recũ. ſ. alias gentes intra eccleſi am que inchoata fuit in iudeis. x Te ma. cum mi. tuis quia alique gentes ad fidem chꝛiſti conuerſe erant maio res gente iudeoꝛum: et alique minoꝛes.

y Et dabo eas tibi in filias: q꞉ oēs ſunt filij eccl'ie in apoſtolis inchoate. z Sȝ nō ex pa. tuo. hoc ē ex virtute legis veteris ſȝ noue: iō ſubdit. a Et ſu. pa. meū tecuȝ: qḋ dicit pactū nouū non ſm pactū in oreb initū Hiere. xxxj. b Et ſcies q꞉ ego dñs. per miracula diuinitatē xp̄i oſtēſiua c Vt recor. ⁊ ꝯfū.

de peccatis tuis ꝑteritis. d Ut nō ſit tibi vltra aperire os: q꞉ nō poteris dicere ꝙ aliquid omiſerim de bn̄ficijs patribus promiſſis. e Cū pla. ti. fuero. ꝑ carnis aſſumptiōȝ f In oi. feciſti. q꞉ paſſio xp̄i i carne aſſumpta: fuit ſufficiens ad delendū omnia peccata.

A

In ca. xvj. vbi dicit in poſtil. Pater tuus amorreus.

Additio. j.

De qḋ dr̄ hic b Pater tuus amorreus: et mr̄ tua cethea: ꝓprie pōt exponi vt ſonat. Ad qḋ ſciēdū ꝙ prophete ſepe mutant modos loquēdi: ſic ⁊ locutiones pſonarū q꞉ qñq꞉ mutāt pſonā pmā in ſecūdā ⁊ ecōuerſo. Uñ ⁊ in hoc loco qñq꞉ loq̄t ꝓpheta patrie hieroſolymitane: nō reſpectu ciuitatis nec tēpli. ⁊ de illa dīc Pater tuus amorreus ⁊ mater tua cethea: q꞉ iſti fuerūt de antiquoribus ⁊ famoſioribus illius terre habitatoribus. Et ſm iſtū modū intelligit illud qḋ dr̄ infra eo. ca. Sicut mr̄ ita ⁊ filia eius: q꞉ loq̄tur de illa terra q̄ prius fuit ſub idolatris amorreoꝝ: ⁊ poſtea ſub idolatris iudeoꝝ. cū aūt ſequitur. Et qñ nata es. vertit ſe ꝓpheta ad loq̄ndū cū ppl'o hieroſolymitano ſibi ꝯtempaneo. ⁊ exponat ſicut in poſtilla.

r minoribꝰ tuis. ⁊ dabo eas
z tibi in filias: ſȝ non ex pacto
a tuo. ⁊ ſuſcitabo ego pactuȝ
b meū tecum. ⁊ ſcies q̄a ego
c dñs vt recorderis ⁊ ꝯfun-
d daris. ⁊ nō ſit tibi vltra api
e re os p̄ ꝯfuſione tua: cū pla
f catꝰ tibi fuero in oībꝰ q̄ feci
ſti ait dñs ds̄. Ca. XVII

E T factū ē ꝟbū dñi ad
me dicēs. Fili hoīs ꝓ
pone enigma et narra
pabolā ad domū iſrl': ⁊ di-
c ces. Hec dīc dñs deꝰ. Aq̄-
d la grādis magnaꝝ alaꝝ lō-
go membroꝝ ductu: plena
e plumis ⁊ varietate. veit ad
f libanū: ⁊ tulit medullā ce-
g dri. Sūmitatē frondiū eiꝰ

In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Trāſiēs aūt ꝑ te. Additō. ij.

S Cōm hebreos hoc qḋ dr̄. Tranſiēs aūt ꝑ te. refert ad illud qḋ legit in exitu iſrl' de egypto qñ deꝰ trāſiens ad ꝑcutiendū pmogenita egypti: videns ſanguinē agni paſchalis imolati: nō ꝑmittebat eos ꝑire. vnde Exo. xij. Trāſibit eīn dñs ꝑcutiēs egyptios: cūq꞉ viderit ſanguinē in ſupliminari ⁊ in vtroq꞉ poſte tranſcendet oſtium domus: ⁊ nō ſinet ꝑcuſſorē ingredi domos vr̄as. quod ꝓprie videt r̄ndere huic qḋ dr̄ hic. Trāſiens aūt ꝑ te vidi te cōculcari in ſanguine tuo. ſ. agni: ⁊ dixi tibi in ſanguine tuo viue ⁊c. In eo. cap̄. vbi dr̄ in poſtilla. Propter qḋ dicit Hiero. Additio. iij.

E Xpoſitio beati hiero. hñ pōt dici l'ralis. Naȝ decē tribꝰ recedētes a cultu diuio ⁊ a regno dd̄ ꝑ deum electo: ꝓprie pñt dici heretici. ꝑ ſodomos aūt i ſcriptura ſacra nō ſolū intelligunt ſodomi natione ſȝ etiā coꝝ imitatores. Uñ eſa. j. dr̄ iudeis. Audite ꝟbū dñi principes ſodomoꝝ: auribꝰ ꝑcipite ppl'ſ gomorre. in quo loco manifeſte ad l'ram accipit gens ſodome ꝓ ppl'o eos imitāte. Dicere aūt ꝙ ꝑ ſodomā intelligat pplus āmon ⁊ moab prout poſtillator vult valde remotū videtur a ſignificatione l're. Nec credo ꝙ hoc inueniat in ſcriptura ſacra in alio loco. Et notandū ꝙ ex hoc paſſu hebrei eſtimāt hīc validū argumentum ꝯtra nos q̄ xp̄m iam veniſſe cōfitemur. Dicūt eīn ꝙ ex hoc ꝙ ſodoma ⁊ gomorra nō ſunt reuerſa ad ſtatū priſtinū: ꝓut hic ꝓpheta p̄nūciat: ſequit ꝙ nōdū venit xp̄us de quo agitur. Sed hoc argumentū euacuat plane ꝑ expoſitionem hiero. que fundat in ſenſu l'rali modo predicto.

Capitulum. xvij.

E T factum eſt. Hec eſt tertia ps in q̄ ꝓpheta arguit ppl'i iude flagitia ſub metaphora cedri trāſplātate ⁊ vinee vēto vrenti deſiccate. ⁊ diuidit in duas ptes q꞉ p̄ ponit flagitij punitio. ſcd̄o remedij ꝓmiſſio ibi. B dicit dñs. Prima in duas: q꞉ p̄ pabola ponit: ſcd̄o exponitur ibi. Et factuȝ eſt. Prima diuiditur in tres ptes: q̄a primo ſub pabola deſcribitur iechonie tranſmigratio ⁊ ſedechie ſb̄ſtitutio. ſecūdo eiuſdem rebellio ibi. Et facta eſt. tertio eius captiuatio ibi. Dic. Circa primuȝ dicit.

B

b Propone enigma. i. ꝟbū hñs obſcuritatē: q꞉ velatū ꝑ pabolaȝ. c Aq̄la grādis. ꝑ aq̄laȝ q̄ eſt rex auium intelligit nabuc. rex babylōis impans m̄tis terr' ⁊ ꝓuincijs: iō dr̄ grādis. d Lōgo mē. duc. ⁊c̄. i. diuitijs q̄ erant de diuerſis regnis ſupatis aggregate. e Uenit ad liba. i. ad tēplum qḋ erat in irl'm qḋ i pluribus ſcripturis ve. te. dr̄ libanꝰ: eo ꝙ factū fuit de lignis libani. vt hr̄. iij. Reg. f Et tu. me: cedri. i. q̄cq̄d erat i irl'm ꝓcioſum. g Sūmitatē frō. ⁊c̄. i. iechoniā regē: pncipes ⁊ pſonas notabiles. cū q̄bus cepit ꝓcioſa q̄ repit. h Et trāſpor. ⁊c̄. i. in babylonē. chanaā. n. in hebreo eſt nomē ꝓpriū ⁊ appellatiuū: ⁊ ꝓut eſt nomē ꝓpriū ſignat iudeā: eo ꝙ eā inhabitauerūt chananei añ filios iſrl': ꝓut ꝟo eſt nomē appellatiuū ſic ſignat mercationē: ⁊ ſm hoc terra babylonie dr̄ hic terra chanaā: eo ꝙ multi mercatores frequētabant eā ꝓpter diuitias terre ⁊ ppl'i multitudinē: iō ſubdit.

b auulſit: et tranſportauit eaȝ
i in terrā chanaā in vrbe ne-
k gociatorū poſuit illam. Et
l tulit de ſemine terre: ⁊ po-
m ſuit illud in terra ꝓ ſemine.
n vt firmaret radiceȝ ſup aq̄s
o multas. In ſuperficie po-
p ſuit illud. Cumq꞉ germinaſ-
q ſet creuit in vineā latiorem:
r humili ſtatura reſpiciētibus
s ramis eiꝰ ad eaȝ: ⁊ radices
t eiꝰ ſub illa erant. Facta ē ꝰ
v vinea ⁊ fructificauit in pal-
mites et emiſit ꝓpagines.
x Et facta eſt aquila altera:
y grādis magnis alis: mul-
z tiſq꞉ plumis. Et ecce vi-
a nea iſta quaſi mittens radi-
b ces ſuas ad eam palmites
c
d

i In vr. ne. in vr. eīn babylonica fuit poſitus iechonias in cuſtodia: ⁊ ſubdit ſubſtitutio ſedechie cū dr̄. k Et tu. de ſe. terre ſedechiā q̄ natꝰ erat de iudea ⁊ de ſtirpe regia. l Et po. il. in ter. q꞉ fecit eū regē in iudea. m Pro ſe. iechonie nepotis ſui. n Ut fir. ra. ⁊c̄. i. vt regnaret ſup multos hoīes. q꞉ nō ſolū tradidit ei iudeā ad cuſtodiendū ſȝ etiā aliq̄s alias terras ꝓpe eā. o In ſu. po. illud. q꞉ regnū ſedechie non fuit firmū ſȝ parum durauit. ſ. xj. annis. p Cūq꞉ ger. i. regnare cepiſſet. q Creuit in vi. latiorē. ꝑ ſue ptātis dilationē. r Humili ſtatura: q꞉ erat ſub rege babylonis: ⁊ reddēs ei tributa. s Reſpiciētibꝰ ra. ⁊c̄. i. ad aq̄lam p̄dictā. ſedechias eīn ⁊ principes eiꝰ ſeruiebāt regi babylonis vt dcm̄ ē. t Et radi. ⁊c̄. q꞉ firmitas regni ſedechie dependebat a babylonis rege. v Facta eſt ergo vinea ⁊ fructificauit: quia regnū ſedechie multiplicatum fuit in diuitijs ⁊ poteſtate: q̄ȝdiu iuramentū factum regi babylonis ſeruauit. x Et fa. eſt. Hic ꝯſequenter deſcribit ipſius ſedechie rebellio. ex multiplicatione eīn ſue poteſtatis eleuatus voluit negare tributū regi babylonis et vt hoc melius faceret ꝯfederauit ſe regi egypti qui erat aduerſarius regi babylonis: ⁊ hoc eſt quod dicitur.

x Et facta eſt aquila altera. id eſt. rex egypti. y Grandis. in dominio. z Magnis alis. id eſt. exercitu multo. vnde acies exercituū ale nominant. a Multiſq꞉ plumis. id eſt. diuitijs. b Et ecce vinea iſta. i. ſedechias cū gente ſua. c Quaſi mit. radi. ſuas ad eaȝ. vt poſſet ſtare contra regem babylonis per egypti regem. d Palmites ſuos extendit ad illam. mittendo ſolennes nuncios ad contrahendum fedus ⁊ amiciciam.

c ſuos extendit ad illā vt irri
garet eā de areol' germinis
ſui q̄ in terra bona ſup aq̄s
f multas plantata ē vt faciat
frondes et portet fructū: vt
g ſit in vineā grādem. Dic: h
g dicit dn̄s deus. q̄ ne pſpe-
h rabit. Nonne radices eius
i euellet: ꝛ fruct⁹ ei⁹ diſtrin-
k get: ꝛ ſiccabit omēs palmi
l tes germinis eius ꝛ areſcet
m ꝛ nō in brachio grādi neq̄
in pplo multo: vt euelleret
n eā radicitus. Ecce plātata
o eſt. ergo ne pſpabit. Nōne
p cū tetigerit eā vētus vrens
q ſiccabit: ꝛ i areis germinis
r ſui areſcet. ꝛ fcm̄ ē ỽbū dn̄i
s ad me dicēs. dic ad domū
exaſperātē. Neſcitis quid
iſta ſignificēt. Dic ecce ve-
niet rex babylonis in hirl'm
t ꝛ aſſumet regē ꝛ principes
eius: ꝛ adducet eos ad ſe-
v metipm̄ i babylonē. Et tol-
x let de ſemine regni ferietq̄
cū eo fedus ꝛ ab eo accipiet
iuſiurandū. Sed ꝛ forte ter
re tollet vt ſit regnuz hūile:
ꝛ nō eleuet: ſ; cuſtodiat pa-
y ctū ei⁹ ꝛ ſeruet illud. q̄ rece
z dens ab eo miſit nūcios ad
egyptū: vt daret ſibi eq̄s et
a pplm̄ multū. Nūq̄d pſpa-
bit vel cōſequet ſalutē q̄ fec
h: ꝛ q̄ diſſoluit pactū: nun-
q̄d effugiet? Viuo ego dić
b dn̄s de⁹ qm̄ in loco regis q̄
cſtituit eū regē cui⁹ fecit ir-
ritū iuramētū ꝛ ſoluit pactū
qd̄ hēbat cū eo i medio ba-
c bylonis moriet. ꝛ nō in ex-
ercitu grandi: neq̄ in pplo
d multo faciet ꝯ euz pharao:
e pliū in iactu aggeris ꝛ i ex-
f tructiōe valloꝝ: vt interficiat
g aīas mltas. Spreuerat eni
iuramētū vt ſolueret fedus:
ꝛ ecce dedit manū ſuam: et
cū oia hec effecerit nō effu-
giet. Propterea hec dicit
dn̄s deus Viuo ego qm̄ iu
ramentū qd̄ ſpreuit ꝛ fedus
qd̄ puaricatus ē: ponā i ca-
h put ei⁹. Et expādā ſup eū
rhete meū ꝛ cōphēdet in ſa
gena mea: ꝛ adducā eum in
babylonē et iudicabo eum
ibi in puaricatiōe q̄ deſpe-
xit me: ꝛ oēs pfugi ei⁹ cum
vniuerſo agmine ſuo gladio
cadēt. reſidui aūt i oēz vētū
diſpgent: ꝛ ſcietis quia ego
i dn̄s locut⁹ ſū. Hec dić dn̄s
k de⁹. Et ſumā ego d̄ medul-
l la cedri ſublimis: ꝛ ponam
de ỽtice ramoꝝ ei⁹ tenerū:
m diſpgā ꝛ plātabo ſup mon-
tē excelſū ꝛ eminētē. i mōte
ſublimi iſrl' plantabo illud.
n ꝛ erūpet in germen ꝛ faciet
o fructū. ꝛ erit in cedrum ma
p gnā. ꝛ hitabūt ſub ea omes
volucres: ꝛ vniuerſum vo-
latile ſub vmbra frōdiū ei⁹
q nidificabit. Et ſciēt oia li-
r gna regionis: q̄a ego dn̄s
s hūiliaui lignum ſublime: et
t exaltaui lignū hūile ꝛ ſicca-
v ui lignū viride: ꝛ frōdere fe
ci lignū aridū. Ego dn̄s lo
cutus ſum et feci.

e Ut irri. eā de areolis: ferēdo ſibi auxilium in bellatoribus ſuis: eſt aūt areola locus bene ſeminat⁹: ꝛ p hoc intelligit ꝙ in egypto erāt multe ciuitates plene viris bellatorib⁹: f Ut fa. fron. ꝛc. i. vt poſſit tenere ꝛ dilatare regnū ſuū ꝯtra nab. g Dic. Hic ꝯn̄r deſcribit ipſius ſedechie captiuatio cuz dr̄ in perſona dn̄i. Dic tu ezechiel. g Ergo ne pſparabit. ſ. Sedechias. q. d. nō. iō ſbdit. h Nonne ra. e⁹ euellet. ſ. nabu. q. d. ſic ptātē ei⁹ totaliter auferendo.

C

i Et fru. ei⁹ diſtrin. ſanguinē filioꝝ ſedechie effundendo: ſic̄ effudit vinū de vuis q̄n ſtringunt. filios eni ſedechie occidit rex babylonis i oculis eius. iiij. Re. vlt. k Et ſicca ꝛc. pncipes eius ỽtute eneruādo. l Et areſ. ſ. vinea pdicta: per quā intelligit ſedechie poteſtas regia. m Et non ꝛc. ſedechias enim fugiēs a pauc' chaldeis inſeq̄ntib⁹ capt⁹ fuit bellatorib⁹ ſuis hinc et inde fugientib⁹. iiij. Reg. vlt. n Ecce plā. ē. ptās ſedechie p nabu. vt pdictū eſt o Ergo ne pſpabit q. d. nō. p Nōne cum te ꝛc. i. exercit⁹ chaldeoꝝ q̄ cōbuſſit ciuitatem ꝛ templū q Siccabit p totalem defectū ſue virtutis. q. d. ſic. r Et factū ē. Hic pabola poſita exponitur eo mō quo dictū eſt ſcz de trāſmigratiōe iechonie ꝛ ſubſtitutione ſedechie ꝛ de rebellione eius: ꝛ iuramenti fractōne: et eiuſdē captōe: ꝛ ptz lra paucis exceptis q̄ diſcurrēt. s Dic ad do. exaſpantez. i. ad regnū iuda deuz ſuis puaricatōnibus puocātem. t Et aſſu. regē. ſ. iechoniā.

B

Jus iurandu

E

v Et toll. de ſe regni. ſ. ſedechiaz. x Ferietq̄ cū eo fedus: inſtituēdo eū regē ſb pacto iuramēto firmato: ꝙ ſeruiret ei fideliter ſub tributo. y Qui. ſ. ſedechias. z Recedens ab eo tributuz denegando. a Nūq̄d pſpabit. q. d. nō. b In loco regis. i. in terra regis babylonis; ibi ductus fuit ſedechias exoculatus et ibidē mortu⁹. c Et nō in exer. ꝛc. faciet ꝯ eū. i. ꝯ regem babylonis. d Pharao. rex egpti. e Prelium in ia. aggeris. i. impediēdo obſidionē: eſt aūt agger aggregatio terre ꝛ lignoꝝ ad iplēduz foſſata: vt obſidētes poſſint pugnare cum obſeſſis ad ppugnacula. f Et in extru. vallo rū. i. foſſatoꝝ q̄ fiunt exterius an̄ portas ne obſeſſi ſubito poſſint irruere ſup exercitū obſidentē. in iſtis eni exercit⁹ chaldeoꝝ nō fuit impeditus a bellatorib⁹ pharaonis. lz. n. exierint de egypto vt ferrent auxiliū ſedechie: tn̄ territi a chaldeis eis occurrētib⁹ redierūt in egyptū. Hiere. xxxvij cuius cauſa ſubdit. g Spreuerant eni iuramentum. ſ. ſedechias. pter qd̄ de⁹ ſubtraxit ei oē pſidium. h Et expā. ſu p ꝛc. i. rhete ſuū ꝛ ſagenā dicit exercituz chaldeoꝝ cōphēdētē ſedechiaz. i Hec dicit poſt punitionē flagitij. h ꝯn̄r ponit pmiſſio remedij: q̄ impleta ē in xp̄o. iō ſubdit. k Et ſū. ego ꝛc. i. regē meſſiā ſm ꝙ dicit Ra. ſa. et iō expoſitores nr̄i q̄ exponūt hūc paſſuz de zorobabel ad litterā magis iudaizant in hoc q̄ iudei: ꝛ dr̄ de medulla cedri: q: xp̄s ſm carnē fuit d̄ ſemine dd̄. l Et ponā ꝛc. q: xp̄s fuit pietate tenerrimus m Et plan. ſu. mō excelſam. i. eccl'iam militātē ꝛ triūphantē. vel ſup montē excelſum. i. mōtē ſyon. vbi oblatus fuit in tēplo. ꝛ poſtea pluries pdicauit: ꝛ multa miracula fecit: ꝛ ſpiritūſcm̄ ſup aplos miſit. n Et erūt in germē. p fidelium multiplicationem. o Et erit in ce. ma. vn̄ p⁹ reſurrectionē ſuā dixit Math. vl. Data ē mihi ois poteſtas in celo ꝛ in tra p Et hita. ꝛc. i. pncipes potētes: ſicut videm⁹ ipletū maxime a tpe cōſtantini. q Et ſci. oia li. regi. id eſt. omnes gētes. r Quia ego dn̄s hūi. li. ſublime. i. romanū impiū ſb xp̄i ſeruitute. s Et exal. li. hūile. i. xp̄m q̄ dić Math. xj. Diſcite a me q: mitis ſuz ꝛ hūilis corde. t Et ſicca. li. viride. i. pplm̄ iudaicū p ꝯ maiori pte manēte in ſua infidelitate. v Et frō. fe. lig. aridū. i. gentilē pplm̄ fructificare feci: p ſuſceptōem fidei q̄ pus erat lignū aridū ex carentia humoris gratie. Ra. ſa. iſtud vltimū exponit de iechonia ꝛ ſedechia: dicens ꝙ p lignum viride deſiccatū intelligitur ſedechias pter multitudinē filioꝝ quos oēs occidit nabu. p lignum aridū frondeſcens iechonias qui carens liberis in babylonē fuit ductus. ꝛ ibi genuit zorobabel. de quo deſcendit ſm carnem dominus noſter Jeſus xp̄s Math. j.

F

ſ. 12. d
ȷ. 32. a

G

a Et factus eſt ſer XVIII
mo dñi ad me dicens.
b Quid eſt q inter vos
parabolā ꝟtitis in ꝓuerbiū:
c iſtud in terra iſrael dicētes
Patres comederūt vuā acer-
d bā ⁊ dētes filioꝝ obſtupue-
e rūt. Viuo ego dic dñs de⁹
ſi erit vltra vobis parabola
f hec in ꝓuerbiū in iſrl̄. ecce
oēs aīe mee ſūt. vt aīa pr̄is
g ita ⁊ aīa filij mea ē. Aīa que
h peccauerit ipſa morietᷣ. Et
i vir ſi fuerit iuſtus et fecerit
k iudiciū ⁊ iuſticiā: in mōti-
l bus nō cōederit: ⁊ oculos
ſuos nō leuauerit ad idola
dom⁹ iſrl̄: et vxorem ꝓximi
ſui non violauerit: ⁊ ad mu-
lierē mēſtruatā non acceſſe-
rit ⁊ hoiem nō cōtriſtauerit:
m pignus debitori reddide-
rit: ꝑ vim nihil rapuerit: pa-
nem ſuū eſurienti dederit: et
nudū operuerit veſtimento
ad vſurā nō cōmodauerit:
⁊ amplius nō acceperit: ab
iniqtate auerterit manū ſuā
n ⁊ iudiciū verū fecerit inter
virū ⁊ virum: ⁊ in preceptis
meis ambulauerit ⁊ iudicia
mea cuſtodierit vt faciat ve-
o ritatē. Hic iuſtus eſt. Vita
p viuet: ait dñs deus. q ſi ge-
nuerit filiū latronē effundē-
q tē ſanguinē: et fecerit vnum
r de iſtis: ⁊ hec quidē oia nō
facientē: ſed in montibus
comedentem ⁊ vxorem ꝓxi-
mi ſui polluentē egenum et
pauperē cōtriſtantē rapien-
tē rapinas: pignus nō red-
dentē: ⁊ ad idola leuantem
oculos ſuos: abomiationē
facientē: ad vſurā dantē: et
amplius accipientē: nunqd
s viuet. Nō viuet cū vniuer-
ſa hec deteſtāda fecerit mor-
te morietᷣ. Sanguis eius in
t ipſo erit. q ſi genuerit filiū
q videns oia pctā pr̄is ſui q
fecit: timuerit: ⁊ non fecerit
ſile eis: ſup mōtes nō come-
derit: ⁊ oculos ſuos nō le-
uauerit ad idola dom⁹ iſrl̄
⁊ vxorē ꝓximi ſui nō viola-
uerit: ⁊ virū nō ꝯtriſtauerit
pignus nō retinuerit: et ra-
pinā nō rapuerit: panē ſuū
eſurienti dederit: ⁊ nudum
operuerit veſtimēto: a pau-
peris iniuria auerterit ma-
nū ſuā: vſurā ⁊ ſupabūdan-
tiam nō acceperit: ⁊ iudicia
mea fecerit: et in preceptis
meis ābulauerit: hic nō mo-
rietᷣ in iniqtate pr̄is ſui: ſed
vita viuet. Pr̄ ei⁹ q: calū-
niat⁹ ē: ⁊ vim fec fr̄i ⁊ malū
opat⁹ ē i medio ppl̄i ſui ec-
ce mortu⁹ ē in iniqtate ſua.
v ⁊ dicitis. Quare nō porta-
bit fili⁹ iniqtatē pr̄is. vicȝ
q: filius iudiciū ⁊ iuſticiam
opatus eſt: omnia precepta
mea cuſtodiuit et fecit illa.
vita viuet. Aīa que pecca-
uerit ipa morietᷣ. Fili⁹ non
portabit iniqtatem pr̄is. et
pr̄ nō portabit iniqtatem fi-
lij. Iuſticia iuſti ſuper eum
erit: ⁊ ipietas ipij erit ſuper

a Et factus eſt. Hec ē quarta ps in qua Ca. xviij. arguitᷣ malicia ppl̄i ex ꝑabola vue acerbe. Et ad intellectū hui⁹ ca. ſciendū q iudei murmurabant cōtra iuſticiā dei dicētes q iniuſte eos puniebat ꝓ peccatis parentū. qd in hoc ca. oñditᷣ eſſe falſū: pene eñ ſunt in duplici genere: qa aliq ſunt corpales ⁊ aliq

A ſpūales. Itē corpaliū alique ſunt tpales tñ: alie eterne: ſicut pene gehēne. pene vo corpales ⁊ tēporales ſunt quedā

Hiere. 31. e medicine illis q cū eis puniuntᷣ vt cum aliquis flagellatᷣ vel incarceratur ad ſui correctionem: vel alijs. vt cum aliquis ꝓ malefactꝭ ſuis occiditᷣ vt alij terreantᷣ ⁊ ſic emendentᷣ: ſunt nihilomin⁹ tales pene medicine illis q occiduntᷣ ſi patiēter ſuſtineant: quia valēt ad bonū aīe ſue: ad qd bona corpis ſi

B naliter ordinātur: ⁊ talibus penis corporalibus ⁊ tēporalib⁹ bene puniuntᷣ filij a deo ⁊ ab hoie ꝓ parentibus: q: ſm corpus ſunt res ipſorū

Eſa. 18. b

Mat. 25. c parentū: ⁊ ſic deus ꝓ peccato dauid fecit filiū ſuū de berſabeē natū mori. ij. Regū. xij. Penis vero ſpūalib⁹ nō puniūtᷣ a deo filij ꝓ parentibus. q: ſm aīam nō ſunt res parentū: qa imediate anie a deo ꝑ creatōem infundūtur. ⁊ i hoc ſenſu lo-

C quitᷣ iſtud ca. in ꝑte q: q filij nō puniantᷣ ꝓ patrib⁹ ꝓ ratione, inducit dñs dicens Ecce oēs aīe mee ſūt q: ſunt a me creante ⁊ infundēte: ⁊ q: pene eterne etiā corpales nō inferuntᷣ niſi ꝓ peccato mortali ⁊ ꝓprio: iō talibus penis nō puniuntur filij ꝓ parētib⁹. Sciēdū tñ q filij parētū maloꝝ frequēter imitatores ſunt paternoꝝ ſcelerū. eo q ſunt inter eos nutriti ⁊ facta parentū habent in auctoritate maiorū: ⁊ ſic frequenter puniuntᷣ etiam corporaliter ⁊ ſpūaliter ꝓ peccato parentū: occaſionaliter tñ inquantū accipiūt ab eis exemplū: ſȝ ꝓ peccatis ꝓprijs ſimpliciter ⁊ hoc mō ꝓceditᷣ in hoc cap̄. quia iudei erant imitatores parētū in ydolatria: ⁊ alijs facinorib⁹. ⁊ ſic iniuſte ꝯ deū murmurabant dicētes: q puniebat eos tantūmodo ꝓ peccatis parentū. His ꝓmiſſis ꝑſens capitulum in duas partes diuiditᷣ. q: ꝓmo malicia ppl̄i arguitᷣ. ſecundo ad penitentiam inducitᷣ ibi. Couertimi. Prima in duas: quia

primo ponitᷣ ꝑabola tanq̄ falſa. ſecundo declaratᷣ ꝑ exempla ibi. Et vir. Circa primum dicitur in perſona dei.

b Quid eſt qd inter vos pa. verti. in ꝓuerbiū. inter vos frequēter de mea iuſticia murmurādo. q. d. male loqmini.

c Dicentes pa. co. vuā acerbā. i. cōmiſerūt peccata deum exacerbantia.

d Et den. fi. obſtupuerūt. id eſt. filij penam ſuſtinuerunt.

e Viuo ego dicit dñs. i. ſicut verū eſt q ego viuo ſic verū eſt q hec ꝑabola nō eſt a vobis rōnabiliter dicta: et accipitᷣ ibi ſi ꝓ nō cū dr̄. Si erit ⁊c̄. f Ecce oēs aīe. exponatur vt ſupra. h Anima q pec. ipſa mo. morte culpe: ⁊ poſtea morte gehenne ſi perſeueret in peccatis.

B

h Et vir. Hic ad ꝓpoſitū inducuntᷣ exempla: et diuiditᷣ in duas ꝑtes: q: ꝓ ponuntᷣ exempla de ꝑſeuerātib⁹ in bono vel in malo: ſecūdo de nō ꝑſeuerātibus ibi. Si autē impius. Circa primū ponuntur tria exempla: ⁊ ē primum de parte iuſto in iuſticia perſeuerante. ⁊ patet littera paucis exceptis.

h Et vir ſi fuerit iuſtus in animo.

i Et fecerit. opera iuſticie de facto.

k In mōti. nō come. d ſacrificijs idolatrie ad eoꝝ reuerētiā. l Et oculos ſuos nō leuaue. ſperādo ab eis bona cōſeq. m Pignus de. reddi. ſibi neceſſariū ſm qd ꝑcipitᷣ Exo. xxij. q ſi accipiat ꝓ pignore opimētū pauperis neceſſariū ſibi de nocte. reddat ante ſolis occubitum: poterat tñ mane reaccipere.

E

Deut. 24. c
4. Reg. 14. c
1. Pa. 25. a
Hiere. 18. b

n Et in verū fe. ⁊c̄. qd ꝑtiet ad iudices ſiue ſint ordinarij ſiue arbitrij. o Vita viuet. nō ſolū nāe ſȝ etiā grē. p Q: ſi ge. h ponitᷣ ſcđm exemplū de iniuſto filio hois iuſti: ⁊ ptȝ ſilr lr̄a paucis exceptis. q Et fe. vnū de iſtis. i. de lege ꝓhibitis. r Et h q. oia nō fa. i. omiſerit aliqua d ꝑceptis affirmatiuis. cetera patēt in lr̄a vſq ibi. s Cū vni. h deteſ. fe. li. vniuerſa non tenetᷣ hic collectiue. q: ꝓ ſingulis incurrit mortē culpe. t Q: ſi genuerit. hic ponitᷣ tertiū exemplū de filio iuſto patris iniuſti. q timore duct⁹ patna ſcelera nō imitatᷣ. ⁊ patet lr̄a ex ſupradictis vſq ibi. v Et dicitis. vbi ponitur quedam queſtio ⁊ eius ſolutio circa predicta. ⁊ patet litera.

x Si aūt impius. h̄ ɔñr ponunt̄ exēpla de auertētib⁹ ſe a ſuo ꝓpoſito. ⁊ p̄ de aduertente ſe a malo. ſcd̄o de aduertente ſe a bono ibi. Si aūt. Circa p̄mū dr̄. x Si aūt impi⁹ egerit pniam ab omibus peccatis. qꝛ non valet niſi ſit integra. y Et cu. om̄ia p̄ce. mea: q̄a trāſgreſſio vnius facit hominem iniuſtum.

Nō de pctoribus

z Om̄ iniq. eius quas opa. ē nō recordabor. ad puniēduʒ eternaliter. punient̄ tamē bene tpaliter. a Nunqd vo. mee ē mors impij. i. vt moriat̄ in impietate ſua. q. d. nō. impietas. n. non pōt eē a deo volita: punitio aūt im-

f.33.c pietatis bn̄ eſt ab eo volita inquātū ē iuſta. b Si aūt. hic ponit̄ exemplum de auertente ſe a iuſticia. ⁊ ptʒ lr̄a vſqꝫ ibi c Nunqd viuet. q. d. non. vita grē q̄ ſtatim pdit̄ p peccatuʒ mortale. d Om̄es

F iuſti. ei⁹ q̄s fecerat. i. grā exn̄s. e Nō recordabunt̄. ad premianduʒ eternaliter ſi pſeueret in malo. ſi aūt recupet grām

f.co. viuificabunt̄ ⁊ ſic p̄

t.f.3.d miabunt̄ non ſolum tpaliter ſʒ etiaʒ etn̄aliter. f Et dixiſtis erronee. g Nō ē equa via dn̄i. in ſic puniēdo. h Nū qd via mea non ē eq̄ q. d. imo. qꝛ ſuʒ regula eq̄tatis. i Cuʒ em̄ auer. ⁊c̄. in tali ei puncto in quali reperit̄ in morte. in tali iudicandus ē: iō finaliter cōcludit̄. Ic

G circo vnumquēqꝫ iuxta vias ſuas iudicabo ⁊c̄. k Conuertimini: hic poſt rep̄henſionē malicie ponit̄ monitio ad pniam cum dicit̄: Cōuertimi ad deū. l Et agi. pniam. deteſtādo peccatū m Ab omi. iniq. vr̄is. qꝛ non valet pnīa niſi ſit integra. n Et nō erit vo. in ruinā. ſ. in foueā gehēne. o Iniquitas. p pniam deleta. p Et fa. vo. cor nouū. talis nouitas ē p grām q̄ a ſolo deo dat̄. tn̄ hō ad hoc facit inq̄ntum p liberū arbitriū cum dei adiutorio ſe ad hoc diſponit: ideo ſubdit̄. q Reuertimini p pniam. r Et viuite. p gratiam que ducit ad vitam glorie ſempiternam.

In ca. xviij. vbi dr̄ in poſtil. Et dixiſtis erronee. Nō eſt equa via domini.

Additio.

Circa hoc iudei etiam moderni vehemēter errant. Eſt em̄ determinādū apud eos q̄ hō iudicat̄ iuſt⁹ vel iniuſtus apud deum ſm numerū meritorꝝ ⁊ demeritorꝝ: ſic q̄ ſi aliquis hn̄s plura merita poſtea labat̄ in peccata. dū tn̄ non fuerint tot peccata nūero ſicut fuerunt merita q̄ talis iudicat̄ iuſtus apud deū. vn̄ ra. moy. in ſuo deutero. vbi tractat de pnia. cap̄. iij. dicit ſic. Quilibet hō cui⁹ merita ſunt plura numero q̄ꝫ peccata ē iuſtus ē cuius

x cum. Si aūt impius egerit pniam ab oibus peccatis

y ſuis q̄ opatus eſt ⁊ cuſtodierit oia p̄cepta mea et fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā vita viuet

z ⁊ nō moriet̄. Om̄ iniqtatū eius quas opatus eſt non recordabor. in iuſticia ſua

a quā opatus eſt viuet: Nū qd voluntatis me eſt mors impij dicit dn̄s de⁹: ⁊ nō vt cōuertat̄ a vijs ſuis ⁊ viuat

b Si aūt auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua: ⁊ fecerit iniquitatē ſm oēs abominatiōes q̄s

c opari ſolet impius nūquid

d viuet? Om̄s iuſticie ei⁹ q̄s

e fecerat non recordabuntur In p̄uaricatiōe q̄ p̄uaricat⁹ eſt: ⁊ i pctō ſuo qd̄ peccauit

f in ipſis moriet̄: et dixiſtis.

g Nō eſt equa via dn̄i. Au-

h dite ḡ dom⁹ iſrl̄. Nūqd via mea nō eſt eq̄: et nō magis

i vie vr̄e praue ſunt? Cuʒ em̄ auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua ⁊ fecerit iniqtatē: morietur in eis. In iuſticia quā opatus ē moriet̄. ⁊ cū auerterit ſe impi⁹ ab impietate ſua quā opat⁹ ē ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā ipſe aiaʒ ſuā viuificabit. Cōſiderās em̄ ⁊ auertēs ſe ab oibus iniqtatibus ſuis quas opatus eſt: vita viuet ⁊ nō moriet̄. Et dicūt filij iſrl̄. Non eſt equa via dn̄i. Nūquid vie mee non ſunt eque domus iſrl̄: ⁊ nō magis vie vr̄e praue? Idcirco vnumquēqꝫ iuxta vias ſuas iudicabo domus iſrael: ait dn̄s deus.

k l Cōuertimini ⁊ agite peni-

m tentiā ab oibus iniqtatib⁹

n vr̄is: ⁊ nō erit vobis in rui

o nā iniqtas. Proijcite a vobis om̄s iniqtates veſtras in quibus p̄uaricati eſtis:

p ⁊ facite vobis cor nouū: et ſpm̄ nouū. Et quare moriemini domus iſrael. Quia nolo mortē morientis dicit

q dn̄s deus. Reuertimini et

r viuite.

Caplm̄ XIX

a b Et tu aſſume planctuʒ ſup principes iſrael et

c dices. Quare mr̄ tua

d e leena inter leones cubauit.

f In medio leunculorū enu-

g triuit catulos ſuos. Et eduxit vnuʒ de leunculis ſuis.

h i Leo factus ē. ⁊ didicit ca-

k pere p̄dā hoiemqꝫ comede-

l re. Et audierunt de eo gen-

m tes: ⁊ nō abſqꝫ vulneribus

n ſuis ceperūt eū: ⁊ adduxerūt eū in cathenis in terrā egy-

o pti. Que cum vidiſſet quo-

p q niam infirmata eſt et periJt

peccata ſunt plura numero q̄ꝫ merita eſt impius: q̄ autem habet tot merita ſicut peccata mediocris eſt. hec ille. quaʒ ſniam falſam ⁊ erroneā oēs cōiter tenēt nemine ɔ̄dicente: ex qua falſa ſnia ſequit̄ q̄ ſiquis habēs decē merita: poſtea cōmitteret nouē peccata eſſet iuſtus etiam non penitendo de peccatis: quod ē maxime erroneū et cōtra lr̄am hui⁹ cap̄. vbi dicit̄. Cum enim auerterit ſe iuſtus a iuſticia ſua ⁊ fecerit iniqtatem moriet̄ in ea: ⁊ infra ca. xxxiij. ⁊ ſi dixero iuſto q̄ vita viuet: et confiſus i iuſticia ſua fecerit iniqtatē oēs iuſticie eius obliuioni tradētur: ⁊ in iniqtate ſua quā opatus ē in ipſa moriet̄: qd̄ eſt manifeſte cōtra errorem predictum. 3.co. Mat.3.a

Capitulū. xix.

Et tu. Hec ē ps quinta in qua arguitur principiū malicia ſb methaphora leene ⁊ vinee euulſe. ⁊ diuidit̄ in tres ptes ſm tres filios ioſie ɔtra quos loq̄tur. ſecunda ibi. Que cum vidiſſet. tertia ibi. mat̄ tua. Circa primū dicit̄ a dn̄o. a Et tu ezechiel: quod auteʒ ſubdit̄ in aliq̄bus libris. Fili hois. nō ē in hebreo nec in libris correctis. f.33.b A

b Aſſume plan. ſu. p̄ncipes. plangēdo eorꝝ culpā ⁊ penā ſe ſequentē. c Quare mr̄ tua. ſ. domus regia. d Leena. ſ. crudelis facta ⁊ rapax cū tamē Dauid fuerit mitiſſimus. B

e Inter leo. cubauit. ſ. cōſilio crudeliū ⁊ impiorꝝ acq̄euit. f In me. leūcu. enu. ca. ſuos. i. pueros de ſemine regio. g Et edu. vnū de leuncu. ſuis. ſ. ioachaʒ filiū ioſie. h Leo factus eſt. i. rex inſtitutus. iiij. Re. xxiij. p leonem em̄ q̄ ē rex aialiū intelligit̄ ip̄m regnū. i Et di. ca. p̄dam. p rapinas. k Hominēqꝫ comede. p homicidia. l Et audie. de eo gentes: qꝛ malicia eius nota facta eſt gentibus in circuitu habitantibus. m Et non abſqꝫ vul. ſuſ. eum: q̄a in captione eius p regē egypti fuerūt hinc ⁊ inde plurimi vulnerati. In hebreo hr̄ ſic. In foſſis eorꝝ captus ē. ꝓſequendo parabolam leonis: ad cuius captionē fiūt fouee ⁊ operiūtur paleis in ſupficie. ⁊ leo deſup incedēs cadit: ⁊ ſic capit̄ n Et edu. eum ⁊c̄. hoc hr̄. iiij. Reg. xxiij. o Que cum vidiſſet. Hic conſequēter agitur d̄ ioachim filio ioſie: quē rex egypti ſubſtituit regem loco fratris ſui. vt ibidem habetur. o Que cum vidiſſet. ſ. domus regia.

p Quoniam infirmata eſt. per captionem ioachaʒ.

q Et perijt expectatio eius. id eſt. expectatio defenſionis per eum.

r expectatio ei⁹: tulit vnum
s de leũculis ſuis: leonē cō-
t ſtituit euz. Qui incedebat
v inter leones ⁊ fact⁹ eſt leo
x ⁊ didicit p̄dā cape ⁊ hoies
y deuorare didicit viduas fa-
cere: ⁊ ciuitates earũ in de
ſertũ adducere: ⁊ deſolata
eſt in terrā ⁊ plenitudo ei⁹
z a voce rugit⁹ illius. Et cō
uenerunt aduerſus eũ gen
a tes vndiq̃ de puincijs: et
expanderũt ſup eum rhete
b ſuũ. In vulnerib⁹ earũ ca
pt⁹ ē ⁊ miſerũt eũ i caueā:
c In cathenis adduxerũt eum
ad regē babylōis miſerũt
q̃ eũ in carcerē: ne audiret
vox eius vltra ſup mōtes
d e iſrl'. Mater tua q̃ſi vinea i
f ſanguie tuo ſup aquā plan
g tata ē. Fruct⁹ ei⁹ ⁊ frōdes
h ei⁹ creuerũt ex aq̃s multis
i ⁊ facte ſunt ei v̄ge ſolide i
ſceptra dñantiũ: ⁊ exalta-
ta ē ſtatura ei⁹ int̄ frōdes.
k Et vidit altitudinē ſuaz in
multitudine palmitũ ſuoꝝ
l ⁊ euulſa ē i ira i terrāq̃ p-
a b iecta et vēt⁹ vrēs ſiccauit
c fructũ ei⁹: marcuerũt ⁊ are
facte ſunt v̄ge roboris ei⁹
d Ignis comedit eā Et nũc
e trāſplātata ē i deſtũ in ter
f ra inuia ⁊ ſitiēti: ⁊ egreſſus
g ē ignis de v̄ga ramoꝝ ei⁹
h i q̃ fructũ ei⁹ comedit: ⁊ nō
fuit i ea virga fortis ſceptꝝ
k l dñantiũ. Plāctus ē: ⁊ erit
in planctum.

Capitulum XX

a Et factũ eſt in anno ſe
ptimo in q̃nto: in de-
b cimo mēſis venerũt viri d̄ le
c niorib⁹ iſrl' vt interrogarent
f dñm ⁊ ſederũt corā me. Et
fact⁹ eſt ſmo dñi ad me di
cēs. Fili hois: loq̃re ſenio
ribus iſrl': ⁊ dices ad eos:
g Hec dicit dñs de⁹ Nũq̃d
ad interrogādũ me vos ve-
h i niſtis? Viuo ego: q: nō rñ
k debo vobis ait dñs deus
Si iudicas eos ſi iudicas
l fili hois. Abominatōnes
m patrũ eorum oſtende eis ⁊
dices ad eos. Hec dic̄ do
n minus deus. In die q̃ ele

r Tulit vnũ de leunculis ſuis. ſ. ioachim. s Leonē cō
ſtituit eum. i. fecit regē. lz eni rex egypti h̄ fecerit: tñ h̄ fuit
ad p̄ces ſtirpis regie. t Qui incedebat inter leones ha
bens ſecũ hoīes impios ⁊ crudeles. v Et fact⁹ eſt leo. ſ.
ſil'is eis in crudelitate. x Et didicit p̄dā cape. ſubditos
ſpoliādo vt inde ſol
ueret tributum regi
egypti. iiij. Re. xxiij
y Et hoies deuora
re. i. victimas gentes
occidē. cetera patent
vſq̃ ibi. z Et cõue
nerũt aduerſus eum
vndiq̃ gētes de pro
uincijs. i. exercitu re
gis babylonis.
a Et expāde. ſup eũ
rhete ſuũ. i. multitu-
dinē bellantium.
b In vulnerib⁹ ea
rũ capt⁹ eſt. i. heb. hr̄
in foſſis earũ capt⁹
C ē. Et exponat vtraq̃
lrāvt ſ̄. c Adduxe
rũt eũ ad regē baby
lonis ⁊c. inceperunt
eñ chaldei ipm duce
re in babylonē: ſ; in
via mutato ↄſilio re
duxerũt eũ ad irlm:
⁊ ipſo interfecto pie
cerũt cadauer ei⁹ ex
tra portas hirlm: vt
habet Hiere. xxij.
d Mater tua. Hic
agit d̄ tercio filio io-
ſie. ſ. ſedechia quem
rex babilonis exocu
B lauit: ⁊ in babylonez
duxit ⁊ q̄tũ ad h̄ di:
Mater tua. ſ. domus
regia. e Quaſi vi.
in ſan. tuo. ex rebelli
one eni ſedechie cō-
tra regē babylonis ſecuta eſt magna effuſio ſanguinis. in
heb. hr̄. Quaſi vinea in ſil'itudine tua. i. aſſimilata eſt vi-
nee euulſe: vt hr̄. ī. f Sup aquā planta. eſt. i. ſup pplm
iuda fluidũ ſicut aqua. g Fruct⁹ ei⁹ ⁊ frōdes eius. i. di-
uitie ⁊ filij. h Creuerũt ex aquis multis. i. ex ſtipēdijs
a pplo multo collectis. i Et facte ſũt ei virge ſolide in
ſceptra dñantium. ſedechias eni cōfidēs de ſua ptāte ⁊ ro
bore gentis ſue: voluit dñari abſq̃ iugo regis babylonis.
k Et vidit altitudinē ſuā. ↄſiderās ex ſupbia ſua q̄ inde
cens erat ei ſubeſſe regi babylonis: ⁊ ſic rebellauit: ⁊ iura-
mentũ fregit. Propter cuius fractionē dñs fuit iratus ↄ̄
eum ⁊ ↄ̄ ſuũ pplm. iō ſubdit. l Et euulſa eſt in ira. ſ. dei
eius eni deiectio ⁊ regni ſui magis fuit virtute dei q̄ hois
a Et ventus vrens. i. rex babylonis. b Siccauit fructũ
eius. q: occidit filios eius. c Marcuerũt ⁊ are. ſũt vir.
robo. eius. q: fracta ciuitate viri bellatores eius fugerũt.
d Ignis comedit eam. q: chaldei incēderũt domũ regis
⁊ templũ: ⁊ totā ciuitatē. iiij. Reg. vl. e Et nũc trāſplā.
eſt in deſerto. q: ſedechias cũ multis alijs fuit ductus i ba
bylonē vbi frequēter pungebāt verbis ⁊ factis iniurioſis
tanq̄ deſerti ſpinis. e In terra inuia ⁊ ſitiēti: q: ibi etiā
patiebant defectũ ſufficiētis alimēti. f Et egreſſus eſt
ignis. i. iſmahel. g De virga ramorũ eius. q: fuit de ſe-
mine regio. h Qui fru. eius comedit. q: godoliā inter-
fecit: ⁊ filias regis ⁊ pplm q̄ cũ eo erant captiuauit: vt ha-
bet Hiere. xlj. i Et nō fuit in ea virga fortis: q: iohan-
nan filijs charee ⁊ bellatores qui cum eo erāt: ⁊ reliquus

pplꝰ timore chaldeorũ cōcuſſi fugerũt in egyptũ ↄtra ver
bum dñi ad eos p hieremiā dictũ Hiere. xliij. k Plan
ctus. i. materia planctus. l Eſt. toti pplo qd̄ dictum eſt
de filijs ioſie regis iuda ſancti ⁊ iuſti. Cap. xx.
Et factũ eſt. Hec eſt ps ſexta in qua arguit ppli ma
licia ſub metaphora
ſaltus cōburēdi: ⁊ di Dser. 13. d.
uidit in duas ptes:
q: pmo malicia ppli
arguit: ſcđo parabola
inducit: ibi. Et fact⁹
eſt verſus finē capl'i
Prima in duas q: p̄
ponit ſenum interro
gatio. ſcđo dñi rñſio
ibi. Et factus ē. Cir-
ca primũ di.
a Et factũ eſt in an
no ſeptimo. ſ. trāſmi
grationis iechonie.
b In quinto ſ mē-
ſe. ppter qd̄ in aliqui
bus libris menſe po A
nit ſ; nō eſt i hebreo
nec i libris correctis
ſubintelligit tñ.
c In decima. ſ. die
menſis.
d Venerũt viri de
ſeniorib⁹ iſrl'. qui re-
gnabāt pplm in ter-
ra babylonis trāſla-
tum: ⁊ iō in ipſis to-
tus ppl's q̄ſi virtua-
liter cōtinebat.
e Vt interrogarēt
dñm. d̄ agēdis p eoſ
⁊ dicit hic Ra. ſal. q̄
venerũt iſta intētōe
q̄ ſi non haberent a
deo rñſum de nego-
tijs ſibi imminētib⁹
nō curarēt d̄ obediē
tia vlteriori ad ipm:
ſicut ſeru⁹ a dño alteri vēditus: ⁊ vxor a viro repudiata nō
curant de ipſis vltra: ſ; querũt ſibi ↄmodũ alibi vbi pñt.
f Et factus eſt. Hic ↄñr ponit dñi rñſio: ⁊ h̄ p modũ in-
crepatōis: ⁊ diuidit i duas. q: p̄ increpat ppli malignitas
ſcđo declarat dñi benignitas: vt oppoſita iuxta ſe poſita
magis eluſceſcāt: ſcđa ibi. Viuo ego. Prima adhuc i tres
q: p̄ arguit malicia querētiũ. ſcđo patrũ p̄cedētiũ: ibi. Si
iudicas. tercio filioꝝ ſequētiũ: ibi. Propterea dic̄. Circa p̄
mũ pz lra vſq̃ ibi. g Nunq̄d ad interrogādũ me veni-
ſtis. q. d. nō veniſtis ad interrogandũ me de ſalute aiarum
vraꝝ. ſ; de negocijs vris tpalibus: ⁊ h̄ intentiōe pueſa. ſ.
vt ſi negaret vobis rñſio haberetis occaſionem ſeruiendi
ydolis: ⁊ nō mihi vt dictũ eſt. h Viuo ego. i. ſicut ve-
rum eſt q̄ ego ſum vita p eſſentiā: ita verum eſt qd̄ ſequit.
i Quia nō rñdebo vobis. ſ. ad votum vrm nec p h̄ habe-
tis libertatem ſeruiēdi ydolis ſicut queritis: ſ; reſtringam
vos in ſeruitute mea: vt hr̄. ī. eo. ca. k Si iudicas. Hic
ↄñr arguit malicia patrũ p̄cedētium: ⁊ h̄ ſm tria tpa. ſ. hi-
tatōis i egypto: i deſto: ⁊ in pmiſſiōis ſolo: ⁊ ſm h̄ diuidit
in tres ptes: ſcđa ibi Eieci ergo. tercia ibi. Q̄obrē. Circa
primũ di. k Si iu. eos. vicz ſenes iſrl' a te querētes: ⁊ ac
cipit hic iudicare p rōnabiliter arguere: ſicut. ī. eo. c. Iu-
dicio ↄtendi aduerſus pres vros in deſerto: ⁊ accipit etiā
hic ſi p q: eo q̄ ad ezechielē ptinebat arguere ppli vicia.
l Abomina. pa. eorũ. i. petā abominabilia. m Oſtēde
eis. vt rōnabilius ↄuincant. n In die qua ele. iſrl'. h̄ fu
it q̄ñ dñs apparuit moyſi denunciās ei de hac liberatōne

Exo.iij. o Et le.ma.meã.ſ.potentiã meã ad ꝑcutiẽdũ egyptũ. p Et ap.eis in ter.egypti.iſta fuit reuelatio facta aaron.vt occurreret moyſi veniẽti. vt habet Exo iiij. ⁊ tunc facta fuit ſibi reuelatio de mõ liberatõis ppl'i ⁊ de ſacerdotio ſibi futuro: vt hr̃.j.Reg.ij.Hec dicit dñs.Nũ quid nõ apte reuelatus ſum domui pr̃is tui.cũ eſſet i egypto hoc em̃ dictũ fuit hely ꝺ aaron deſcẽdẽti q Vt edu.eos de terra egypti.ꝑ ſigna ⁊ oſtẽta. r In terra quã ꝓui.eis.tãq̃ pr̃ filijs. s Fluẽtem lac.⁊ melle.id ẽ abundantẽ bonis. t Que eſt egre.int oẽs ter.audiui ab illis q̃ fuerũt in iudea ⁊ i egypto q̃ egypt⁹ eſt fertilior: ⁊ amenior ⁊ ſm̃ hoc iſta eminẽtia referenda eſt ad xp̃m q̃ erat inde naſciturus ſm̃ carnẽ et ibi operaturus humanam ſalutem. v Et dixi ad eos.ꝑ moyſen ⁊ aaron. x Unuſq̃ſq̃ offenſiones oculorũ ſuorũ abijciat ꝑ verã pniaꝫ y Et in ido.egypti nolite pollui vt ſicut ſum ſanct⁹ ita ⁊ vos ſitis ſcti.iõ ſubdit. ʒ Ego dñs deus vr̃ cui debetis ꝯformari a Et irri.me.in malis ꝑſeuerãdo. b Et dixi vt effun. indig.meã ſup eos. fuerũt em̃ in illo populo multi ita mali ⁊ duri q̃ poſt viſionẽ ſignorum in plagis egypti adhuc rebellabãt verbis moyſi: vt hr̃ Exo.xiiij. Nõ ne iſte ẽ ſmo ⁊c̃.ꝓpt qð de⁹ voluit eos occidere in egypto: vt dicit h ꝓpha ſpũ dei loquẽs: ꝓpter qð tenendũ eſt firmiter q̃ ſit verũ: lꝫ in Exo.nõ ſit ſcriptũ: multa em̃ tũc facta fuerũt q̃ nõ fuerũt tunc ſcripta: ſicut ⁊ Joh.vl.dr̃ de xp̃o. Multa q̃dẽ ⁊ alia ſigna fecit ieſus in ꝯſpectu diſcipulorꝫ ſuorꝫ q̃ nõ ſunt ſcripta in libro hoc. a Et feci.ſ.miſericorditer cũ eis mortẽ illã nõ inferẽdo. b Propter no.me.vt nõ violaret.i.vilificaret. c Corã gẽti.in q̃rũ me.erant.ſ.corã egyptijs.q2 dixiſſent: iõ interfecit eos i terra nr̃a.q2 nõ poterat eos inde educere: c Et int q̃s apparui eis.ꝑ ſigna mee ptãtis declaratiua i terra egypti. d Ut edu.eos de tra egypti poſt multas plagas egyptijs illatas. e Eieci ḡ.Hic ꝯſtr arguit malicia ppl'i q̃rũ ad tp̃s mãſionis in deſerto. ⁊ p̃ malicia patrũ: ſcd̃o filiorꝫ: ibi.Dixi aũt. Circa p̃mũ dr̃ Eieci ḡ eos de terra egypti.tm̃ em̃ timorẽ incuſſit egytijs de⁹ q̃ cogebãt filios iſrl' exire Exo.xij. f Et eduxi eos in deſtũ.diuidẽdo eis mare rubrũ.Exo.xiiij. g Et dedi eis p̃cepta mea: in mõte ſynai: ⁊ dicit p̃cepta q̃tũ ad moralia ⁊ cerimonialia. h Et iu.mea q̃tum ad iudicialia. i Que fa.hõ viuet in eis.q2 nõ infert ſibi mors q̃ infligenda eſt tranſgreſſoribus legis. k Inſup et ſabbata mea dedi eis.vt.ſ.quieſcerẽt a ſeruilibus opibus: ſicut et ego ſabbato quieui a nouis opibus cõdendis Geñ.ij. l Ut eſſet ſignũ.ſ.ſpãlis dilectõis. m Inter me ⁊ eos vt.ſ.quieſcerent in meipſo vacãdo diuinis. n Et irri. me domus iſrl' in deſerto ꝑ murmurationes ſuas in marath ⁊ raphidim: vtꝫ Exodi.xv.⁊.xvij. o Et ſab.mea viola uerunt. q2 aliqui de ppl'o ꝯ̃ p̃ceptũ moyſi exierũt ad colligẽdum man in die ſabbati Exodi.xvj. p Dixi ergo vt effunderẽ furorẽ meũ ⁊c̃.poſt fabricationẽ vituli ⁊ eius odorationem: tunc em̃ dixit dñs ad moyſen. Dimitte me ⁊c̃. Exodi xxxij. q Et feci.ſ.miſcðiã nõ inferẽdo penam iſtã: ne violaret: imponẽdo mihi falſuꝫ ſcꝫ q̃ ad interficiendum eos eduxiſſem in deſertuꝫ. Vñ tũc allegauit moyſes corã deo. Ne queſo dicant egyptij ⁊c̃. r Ego igit le.ma. meã.ſ.vindictã meã s Sup eos in deſert.h fuit q̃ñ territi verbis exploratorũ voluerũt reuerti in egyptũ Num.xiiij. t Ne inducerẽ eos in terrã.ſ.ꝑmiſſiõis nullus em̃ de illis intrauit niſi caleb ⁊ ioſue ⁊ leuite: vt dictũ fuit ibi: q2 nõ fuerãt cũ alijs numerati. v Precipuaꝫ oĩm terrarꝫ exponat hec eminẽtia ſicut ſ. x Quia iudi.⁊c̃.i.legẽ meã trãſgrediẽdo. y Poſt idola em̃ cor eorũ gradiebat.erãt em̃ ꝓni ad ydolatriã: vt pꝫ in adoratõe vituli. ʒ Et pep.oculus meus ſup eos: q̃a tũc nõ fuerũt mortui lꝫ meruiſſent niſi decẽ exploratores qui ppl'm terruerãt mors aũt aliorꝫ dilata eſt.tñ oẽs mortui fuerũt i deſerto: ꝫ huic videt ꝯ̃riũ qð ſubdit. a Nec ꝯſumpſi eos in deſerto.ad qð dicendũ q̃ ꝯſumptio ꝓprie importat deletionẽ hoĩm in ſe: ⁊ in poſteris ſuis: remãſerũt aũt eorꝫ filij ⁊ ſic nõ fuerũt ꝯſumpti. b Dixi aũt.h ꝯ̃tr arguit malicia filiorꝫ cũ dr̃.Dixi ãt ad filios eorꝫ ꝑ moyſen ⁊ aarõ. c In p̃ce.pa.ve.no.incedẽ.docebãt em̃ filios ſuos ꝯ̃ſilr eis viuere. d In p̃ce.me.am.q̃ ſũt ſctã. e Et iudi.mea cu.q̃ ſũt eq̃. f Et ſab.mea ſan.diuino cultui vos applicando. g Ut ſit ſig.ſ.dilectionis.ꝑ h em̃ apparebit q̃ me diligitis. h Et exac.⁊c̃.in pctõ phegor: vt habetur Nume. xxv. illud em̃ ꝯtigit poſt mortẽ patrũ: vt dic̃ Raſa.⁊ h idẽ videt q2 immediate ppl's numerat Num.xxvj. ⁊ in fine ꝯcludit: hic eſt numerus filiorꝫ iſrl' q̃ deſcripti ſũt a moyſe ⁊ eleazaro ſacerdote ⁊c̃.Et ſubdit: inter q̃s null⁹ eorꝫ fuit q̃ añ numerati ſũt a moyſe ⁊ aaron in deſto ſynai

o gi iſrl' ⁊ leuaui manũ meaꝫ
p ꝓ ſtirpe dom⁹ iacob: ⁊ apparui eis i tra egypti ⁊ leuaui manũ meã ꝓ eis dicẽs
ego dñs de⁹ vr̃: in die illa
q leuaui manũ meã ꝓ eis vt
r educerẽ eos ꝺ tra egypti i
s terrã quã ꝓuiderã eis fluẽ
t tẽ lacte ⁊ melle: q̃ ẽ egregia
v inter oẽs terras: ⁊ dixi ad
x eos. Unuſq̃ſq̃ offenſiões
y oculorꝫ ſuorũ abijciat ⁊ in idolis egipti nolite pollui
ʒ a Ego dñs de⁹ vr̃. Et irritauerunt me: noluerũtq̃ me audire. Unuſq̃ſq̃ abominatões oculorũ ſuorũ non ꝓiecit nec ydola egypti re
b liq̃rũt. Et dixi vt effunderẽ indignatõꝫ meã ſup eoſ ⁊ iplerẽ irã mea i eis i me
a dio tre egypti. Et feci ꝓpt
b nomẽ meũ: vt nõ violaret corã gentib⁹ in q̃rũ medio
c d erãt ⁊ int q̃s appui eis vt educerẽ eos de tra egypti
e Eieci ḡ eos de tra egipti ⁊
f g eduxi eos in deſtũ ⁊ dedi
h eis precepta mea ⁊ iudicia
i mea oñdi eis: q̃ faciẽs hõ
k viuet i eis. Inſup ⁊ ſabba
l ta mea dedi eis vt eſſet ſi
m gnũ int me ⁊ eos: ⁊ ſcirent q2 ego dñs ſctificans eos
n Et irritauerũt me dom⁹ iſrl' in deſto i p̃ceptis meis nõ ambulauerũt: ⁊ iudicia mea ꝓiecerũt q̃ faciẽs hõ viuet i
o eis. ⁊ ſabbata mea violaue
p rũt vehement. Dixi ḡ vt effũderẽ furorẽ meũ ſup eos
q i deſto: ⁊ ꝯſumerẽ eos. Et feci ꝓpt nomẽ meũ: ne violaret corã gentib⁹: de q̃b⁹ eieci eos in cõſpectu earũ
r Ego igr̃ leuaui manũ meã
s t ſup eos i deſto ne iducerẽ eos i tra quã dedi eis fluẽ
v tẽ lacte ⁊ melle: p̃cipuã tra
x rũ oĩm: q2 iudicia mea ꝓiecerũt: ⁊ i p̃ceptis meis ñ ambulauerũt: ⁊ ſabbata mea
y violauerũt. Poſt⁹ idola ei cor
ʒ eorũ gradiebat. Et pepcit ocul⁹ me⁹ ſup eos vt ñ inter
a ficerẽ eoſ: nec ꝯſũpſi eos i
b deſto. Dixi ãt ad filios eo
c ruꝫ i ſolitudie. In p̃ceptis patrũ vr̃orꝫ nolite incedẽ: nec iudicia eorꝫ cuſtodiatis nec i ydolis eorꝫ polluamini
d Ego dñs ds vr̃. In p̃ceptis
e meis ambulate: et iudicia
f mea cuſtodite ⁊ facite ea ⁊
g ſabbata mea ſctificate: vt ſit ſignũ int me ⁊ vos: ⁊ ſci
h atis q2 ego dñs ds vr̃. Et exacerbauerũt me filij: ⁊ i p̃ceptis meis nõ ambulauerũt ⁊ iudicia mea nõ cuſtodie

Exodi.16. C
ꝺ.co.⁊.j.
j.co.
Exodi.20.b. et.31.c.

i Et cõmi.ſum vt effun.furorẽ meum.qꝛ ꝓ pctõ phegoꝛ meruerãt aliq̃ mortẽ:ꝛ reliq̃ diſpſionẽ:ita ꝙ intrarẽt diſp ſiõis terrã. k Auerti aũt manũ meã.lʒ em̃ tunc aliq̃ fuerunt mortui:tñ aliq̃ nõ fuerũt ab ingreſſu terre impediti l Et feci ꝓpter nomen meũ.ne egyptij reputaſſent me falſum nõ adimplendo terre ꝓmiſſiõis cũ ſubdit. g In h blaſphe.me pa.vrĩ cũ ſpꝛeuiſſent me ꝑus in deſerto vt ꝑdictũ ẽ. h Et indu xi.eos in terrã.ſ.chanaã. i Sup quã le.ma.meã.iurãdo ipſi abraã Geñ.xxij. Per memetipm̃ iuraui dicit dñs.Et ſubdit.Et peſſidebit ſemẽ tuũ portas inimicoꝝ ſuoꝝ ꝛc.

ꝓmiſſuʒ filijs iſrl̃ factũ de introductiõe in terrã chananeoꝝ

B m Iterũ leua manũ meã ad teſtificãdum p moyſen.

n Vt diſpgerem illos i natiões.nõ tũc ħ poſt ingreſſum ꝓmiſſionis:ꝛ poſt declinationẽ ad ydola vtʒ in libris iudicũ ꝛ regũ ꝓpter qd̃ ſecuta ẽ captiuitas decẽ tribuũ pmũ ꝛ poſtea duaꝝ:vt pʒ.iiij.Re. et h ꝑdixit moyſes. Deut.xxxj.Congregate om̃es maiores natu.ꝛ ſubdit.Et inuocabo ꝯ eos celũ ꝛ terram.Noui em̃ ꝙ poſt mortẽ meã iniq̃ agetis ꝛ declinabitꝭ cito de via quã ꝑcepi vobis:ꝛ occurrent vobis mala in extremo tpe ꝛc.

o Eo ꝙ iudi.mea nõ feciſſent.iſtud refert ad tp̃s iudicũ et regũ qd̃ ꝓ tunc erat futurũ tñ denũciat h p modũ ꝑteriti:tũ q̃a ſcptura maxime ꝓphaꝝ frequẽter loquit de futuro p modũ ꝑteriti vt freq̃nt dictũ eſt.ſ.tum q̃a

E iſtud erat dictum a moyſe de ꝑterito:vt dictũ ẽ:ad quã ꝑnũciationem iſta lr̃a refert in pte:ꝛ ꝯcludit in fine. a Ergo ꝛ ego de.eis ꝑce.non bona.qd̃ expõit Ra.ſa:di.ꝙ licet eẽnt bona in ſe:eo ꝙ erãt ꝯtentiua iuſticie:tñ nõ erant bona trãſgreſſoribus:q̃ puniẽdi erãt grauius poſt agnitã dñi volũtatẽ:vñ Lu.xij.di.Seruꝰ q̃ cognouit volũtatẽ dñi ſui ꝛc.

rũt vt facerent ea:q̃ cũ fece
rit hõ viuet in eis:ꝛ ſabba
i ta mea violauerũt.Et ꝯmi
natus ſum vt effunderẽ fu
rorẽ meũ ſup eos:ꝛ iplerẽ
k irã meã i eis i deſto Auer
l ti ãt manũ meã ꝛ feci ꝓpt
nomẽ meũ:vt nõ violaret
corã gẽtibꝰ d q̃bꝰ eieci eoſ
m i oculꝭ eaꝝ.Iteꝝ leuaui ma
nũ meã i eos in ſolitudine
n vt diſpgerẽ illos i natiões
o ꝛ vẽtilarẽ i tras:eo ꝙ iudi
cia mea nõ feciſſent:ꝛ ꝑce
pta mea reprobaſſẽt:ꝛ ſab
bata mea violaſſent:ꝛ poſt
ydola patrũ ſuoꝝ fuiſſent
a oculi eoꝝ. Ergo ꝛ ego de
b di eis ꝑcepta nõ bona:ꝛ iu
c dicia in q̃bus nõ viuent:ꝛ
pollui eos in mũeribꝰ ſuis
d cũ offerẽt oẽ qd̃ apit vuluã
e ꝓpt delicta ſua:ꝛ ſcient qꝛ
f ego dñs.Qobrem loq̃re
ad domũ iſrl̃ fili hoĩs:ꝛ di
ces ad eos. Hec dic̃ dñs
g deꝰ Adhuc ꝛ in h blaſphe
mauerunt me pr̃es vr̃i cũ
h ſpꝛeuiſſent me ꝯtẽnẽtes:ꝛ
i iduxiſſeʒ eos i trã ſup quã
leuaui manũ meã vt darẽ
k eis. Viderũt oẽm collẽ ex
celſum ꝛ oẽ lignũ nemoro
l ſum:ꝛ imolauerũt ibi victi
m mas ſuas:ꝛ dederũt ibi ir
n ritationẽ oblationis ſue ꝛ
poſuerunt ibi odorẽ ſuaui
tatis ſue:ꝛ libauerũt liba
o tiones ſuas ꝛ dixi ad eos
p Quid eſt excelſum: ad qd̃
q vos ingredimini. Et voca
tũ eſt nomẽ eiꝰ excelſũ vſq̃
r ad hãc diẽ Propterea dic
ad domũ iſrael. Hec dicit
s dñs deꝰ. Certe in via pa
trũ vr̃oꝝ vos polluimi:ꝛ
poſt offendicula eoꝝ vos
fornicamini:ꝛ in oblatiõe
t donoꝝ vr̃oꝝ:cũ trãſduci
tis filios vr̃os p ignẽ vos
polluimi i oibꝰ ydolꝭ vr̃is
v vſq̃ hodie et ego rñdebo
x vobis domus iſrl̃. Viuo
y ego dicit dñs deꝰ qꝛ nõ rñ
z debo vobis:neq̃ cogitatõ
a mẽtis vr̃e fiet dicentium.
Erimꝰ ſicut gentes ꝛ ſicut
cognatiões tre:vt colamꝰ
ligna ꝛ lapides Viuo ego
b dicit dñs deꝰ: q̃m i manu
forti ꝛ i brachio extẽto ꝛ in
c furore effuſo regnabo ſup
vos Et educã vos d pplis
ꝛ cõgregabo vos d terris
in q̃bꝰ diſpſi eſtꝭ In manu
valida ꝛ in brachio extẽto
a in furore effuſo regnabo
d ſup vos ꝛ adducã vos in
e deſtũ pploꝝ:ꝛ iudicaboꝛ
vobiſcum ibi facie ad faci
f em. Sicut iudicio conten
di aduerſum pr̃es veſtros
in deſerto terre egypti: ſic
iudicabo vos dicit dñs.

k Viderũt oẽm collem excelſum i.loca ydoloꝝ cultui apta ſm modũ gentilium l Et imo.ibi victi.ſuas.ea colende.

m Et dederunt ibi irritationẽ idolatria em̃ eſt dei irritatiua ꝛ ꝓuocatiua.

n Et p.ibi odo.ſuaui.ſue offerẽdo thymiama ſuaue qd̃ ſolũ deo debebat offerri.

o Et dixi ad eos p ſamuelẽ ꝛ alios prophetas. p Quid ẽ excel.q.d.nihil inquantũ ibi colit idolũ qd̃ ſm veritatẽ nihil eſt: q Et vo.ẽ no.eius excelſuʒ.vñ in li.Regũ frequent di.Adhuc ppls imolabat in excelſis.

r Propterea pꝰ maliciã patrũ ꝑcedẽtiũ h ꝯñr arguit malicia filioꝝ ſequentiũ tpe ezechiel exñtiũ cum di. s Certe in via patrũ ve.vos polluit .ſ.p idolatriã et alia vicia. t Cũ trãſd.filios ve.p ignẽ:que trãſductio pt dupl'r intelligi: vno mõ ꝙ offerebãt eos ydolo moloch ꝛ cremabãt p modũ freq̃nter dictũ ſupius. alio mõ ꝙ p trãſitũ int ignes eſtimabant purgari q̃ mõ adhuc thartari dicũt vti:q̃ p ignẽ credũt oia purgari.

F v Et ego re.ꝛc.ſ.ad votũ vr̃m ſicut queſiuiſtis in ꝑncipio ca.

b Et iudicia in q̃bus nõ viuẽt.i.morient.ꝑcepta em̃ iudicialia i plibꝰ caſibꝰ dicebãt mortẽ inferẽda trãſgreſſoribꝰ c Et pol.eos in munc.ſuis.i.pollui pmiſi iniq̃tum illa q̃ debebãt deo offerre offerebãt ydolis. Alit exponit Tho. de aqui.in pma ſcdẽ.d.ꝙ ſcriptura loquit hic de ꝑceptꝭ ceremonialibus q̃ dicunt ꝑcepta nõ bona:qꝛ non ꝯferebant gratiã mũdantẽ a pctõ:ꝛ tñ hoies p oblatões ſacrificioꝝ oñdebãt ſe pctõres:iõ di. c Et pollui eos in muneribꝰ ſuis.i.pollutos oñdi. d Cum offerẽt oẽ qd̃ apit vuluã .ſ.primogenita aialiũ. e Propter delicta ſua.q̃ tñ non auferebant p iſta ſacrificia quantũ eſt ex ſe.auferebant tñ p ꝯtritiõʒ ꝛ fidẽ offerẽtiũ iniq̃tũ hoies vere ꝯtriti talia offerebãt hñtes fidẽ xp̃i venturi quẽ hmõi ſacrificia figurabant. f Qobrẽ.hic arguit malicia ppl'i poſt ingreſſuʒ q.d.nõ. x Viuo ego.poſtq̃ reꝑheñſa eſt malicia ppli:h ꝯñr declarat benignitas dei:q̃ aliq̃ñ non pmittit pctõres ꝓ ſuo libito male agere:ħ p flagella eos caſtigat:ꝛ qd̃ammõ cogit ad ſe redire:ꝛ h eſt qd̃ di hic. y Nõ rñde.vo. ad votũ vr̃m ſeu ꝓſperitatẽ tpalẽ quã q̃ritis. z Neq̃ co.mẽ.vr̃e fiet.qꝛ ſicut dictũ eſt ꝑus intẽdebãt ſeruire idolis libere tãq̃ dimiſſi a ſeruitute dei:ſi nõ haberẽt rñſũ ad votũ:iõ ſequit. a Dicentiũ.Eritis ſicut.gẽ.liberi ab obſuatõne legis dei:qd̃ excludit cũ ſubdit. b In ma.forti cui nõ poteris reſiſtere. c Regnabo ſu.vos cogẽs vos p flagella ad ſeruitutẽ meã p talẽ modũ loq̃ndi di Oſee.ij in pſona ppli iſrl̃.Reuertar ad viꝝ meũ ꝑorẽ:qꝛ meliꝰ mihi erat tũc q̃ nũc. d Et addu.vos in deſ.pploꝝ.qꝛ poſt afflictões mltas i babylone reduxit pplm̃ i iudeã:in q̃ itinere trãſierũt p deſta. e Et iudi.vo.ibi fa.ad faciẽ.i.per bona q̃ vob faciã manifeſte videbitis ꝙ nõ afflixi vos ex odio:ħ magis ex amore:vt reducerẽ vos ad bonũ. f Si

cut iudi.ꝯtē.aduer.pr̄es ve.in def.tre egypti.ꝑ bn̄ficia em̄ ibi diuinit⁹ collata maniſeſte appuit ꝙ afflictio ppl'i q̄ ꝓceſſerat in egypto:pmiſſa fuerat iuſto dei iudicio. g Et ſubijciā vos ſcep.meo.i.dn̄io meo.poſt reditū em̄ captiuitat⁊ babylonice nō legit ppl's iſrl' fuiſſe i ydolatria:niſi aliq̄ pauci tpe antiochi vt hr̄.j.Mach.⁊ tn̄ h magis timoꝛe q̄ꝫ idolatrādi volūtate q̄tū ad m'toꝛs:iō ſubdit. h Et idu.vos in vinc.fe.i.ad obſeruātiā leg' q̄ dr̄ fedus dn̄i i pr̄ib⁹ loc' ve.tc. i Et eli.ꝛc.de terra incolat⁹ coꝝ.i.iudea k Educā eos in captiuitatē. l Et fra iſrl' nō ingre.ſꝫ in captiuitate moꝛient. m Et ſciet' q: ego dn̄s faciēs miſcd'iaꝫ cū penitētib⁹ ⁊ iuſticiā cū obſtinatis:de q̄bus ſubdit.

a Singuliſpoſt ido la vr̄a ambulate.loq̄tur ad modū hominis irati ꝯ ſuū ipm̄ eiiciens eū a ſua ſuitute. b Or ſi ⁊ in h non audieritis me ꝛc.q̄a aliqui volebāt ſuire ydolis in tēplo dn̄i: exēplo manaſſe q̄ in tēplo dn̄i poſuit idola.iiij.Reg.xxi.⁊ ſꝫ intelligit grauius puniemini:q: grauius eſt ydolatrare in tēplo dn̄i:q̄ꝫ alibi:⁊ eſt h modus loquēdi q̄ apud hebreos dr̄ decurtat⁹.ad cui⁹ intellectuꝫ opoꝛtet aliq̄d ſupplere. ſic.ij.Re.

g Et ſubijciā vos ſceptro:⁊
h inducā vos in vinculis fe-
i deris. Et eligaꝫ de vobis
tráſgreſſoꝛes ⁊ ipios ⁊ de
k terra incolatus coꝝ educā
l eos:⁊ trā iſrl' nō ingrediet
m ⁊ ſcietis quia ego dn̄s. Et
vos domus iſrl': hec dicit
a dn̄s de⁹. Singli poſt ydo
la vr̄a ābulate:⁊ ſuite eis.
b Or ſi et in h nō audieritis
me:⁊ nomē meū ſctm̄ pol-
lueritis vltra in munerib⁹
vr̄is ⁊ i ydol' vr̄is:in mōte
ſcō meo i mōte excelſo iſrl'
c ait dn̄s de⁹ ibi ſuiet mihi
ois dom⁹ iſrl':oēs inquā i
d tra i q̄ placebūt mihi:⁊ ibi
q̄rā pmitias vr̄as:⁊ initiū
decimarum vr̄aꝝ in oibus
e ſctificationibus vr̄is. In
odoꝛē ſuauitatis ſuſcipiā
vos:cum eduxero vos de
pplis ⁊ ꝯgregauero vos d
f tris i q̄s diſpſi eſtis:⁊ ſcti
ficabor in vob i ocul' natio
nū. Et ſcietis q: ego dn̄s
cū eduxero vos ad trā iſrl'
i tra ꝓ q̄ leuaui manū meā
g vt darē eā pr̄ib⁹ vr̄is Et re
cordabimini ibi viarū vr̄arū

⁊ oim̄ ſcelēꝝ vr̄oꝝ q̄b⁹ pol
luti eſtis in eis:⁊ diſplice-
bitis vobis i ꝯſpectu vr̄o
in oibus malicijs vr̄is q̄s
h feciſtis:⁊ ſcietis quia ego
i dn̄s cū bn̄fecero vob ꝓpt
nomen meū ⁊ nō ſm̄ vias
vr̄as malas neq̄ꝫ ſm̄ ſcele
ra vr̄a peſſima dom⁹ iſrael
k ait dn̄s ds. Et fact⁹ ē ſmo
dn̄i ad me dicēs. Fili hoiſ
l pone faciē tuā ꝯ viā auſtri
m n ⁊ ſtilla ad aphricū:⁊ ꝓpha
o ad ſaltū agri meridiani:et
dices ſaltui meridiāo Au
di vbū dn̄i. Hec dicit dn̄s
p de⁹ Ecce ego ſuccēdā i te
q ignē:⁊ ꝯburā i te oē lignū
r viride ⁊ oē lignū aridū:nō
extinguet flama ſuccēſiōis.
s Et ꝯburet in ea ois facies
ab auſtro vſq̄ꝫ ad aq̄lonem
t ⁊ videbit vniuerſa caro q:
ego dn̄s ſuccēdi eā:nec ex
v tinguet. Et dixi. A a a dn̄e
x y de⁹ Ipſi dicūt de me Nū
z q̄d nō ꝑ ꝑabolas loq̄t iſte

Et factus Cap. XXI
eſt ſmo dn̄i ad me di
b cens. Fili hominis po
ne faciem tuam ad hierl'm

r Non extin.flama ſuccēſionis.i.ꝑ ſtudiū hois:ſꝫ ſolū ꝑ defectū materie ꝯbuſtibilis. s Et ꝯbu.in ea ois facies refugientiū illuc ꝓ tuitōe. t Et videbit vniuerſa caro ꝛc.oibus em̄ apparebat maniſeſte ꝙ illud fuit factū mag' ex dei vindicta q̄ꝫ potētia hoim. v Et dixi:a a a dn̄e deus. In heb.ē vna dictio q̄ ſic ſonat:aha:⁊ eſt interiectio dolētis ſeu admirantis ⁊ ſe excuſant' volebat em̄ ꝓpha ſe excuſare de tali ꝓnūciatōe ne a ppl'o derideret: iō ſubdit. x Ipſi di.de me.me deridēdo y Nunq̄d nō ꝑ ꝑabolas.i.ꝑ verba obſcura. z Loquit iſte.in h em̄ deſignabant ꝙ ſic loq̄bat ꝙ nec a ſe nec ab alijs intelligebat:⁊ ꝑ ꝯñs verba ſua non eſſent appreciāda.

In ca.xx.vbi dr̄ i poſtilla. Que faciēs hō viuet in eis.
Additio.j.
Hoc q̄d dr̄ h: Que faciēs hō viuet in eis nō ſolū videt intelligēdū ꝙ ſibi non infertur moꝛs q̄ infligēda eſt traſgreſſoꝛib⁹ legis:ꝓut poſtillatoꝛ vult ſꝫ etiā inq̄ꝫtū ſeruāti legis ꝑcepta ꝯcedit vita beata. Vn̄ ſaluatoꝛ Math.xix.c. Si vis ad vitaꝫ ingredi ſua mādata. vbi gloſa. Nota ꝙ iuſticia legis ſuo tpe obſuata nō ſolū bona terre ſꝫ etiā vitā eternā dabat. Hec in glo.⁊ h intelligendū eſt cū fide mediatoꝛis Nec obſtat ꝙ ꝑ tpales ꝓmiſſiones ⁊ cōminatōes lex vetus inducebat ad obſeruātiā ꝑceptoꝛū:q: h erat ꝓpt imꝑfectionem ppl'i q̄ puero ſub pedagogo exiſti compat: ad Galathas.iij.

Judith.1
Eſaie viii
Marci.9
ō.4.a.
A

v. Propoſuerat dd i die illa ꝓmiū ei q̄ ꝑcuſſiſſet iebuzeū ⁊ nō dr̄ quale ꝓmium ſꝫ intelligit ꝙ fieret princeps militie ſicut exprimit.j.Paral'.xj. Rō aūt quare hic vtit tali mō loquēdi eſt.q: ſicut dictū eſt loquit ad modū hois irati q̄ ꝑ ira ſolet truncare vba ſua:⁊ ſubdit de penitentibus.
c Ibi ſeruiet mihi ois domus iſrl'.q̄d impletū fuit in redeuntib⁹ de babylone q̄ reedificauerūt tēplū in mōte moria ibi dn̄o ſuiētes. d Et ibi querā pmitias vr̄as.ad ſuſtentationē ſacerdotū ⁊ leuitarū:vtꝫ Neemie.x. e In odo.ſuaui.ſuſci.vos oblatōes acceptādo. f Et ſctifi.in vobis.i.ſctūs apparebo in liberatōe vr̄a. g Et recoꝛdabimini ibi viaꝝ vr̄aꝝ.vere penitētes de pctis vr̄is ꝑterit' h Et ſcietis q: ego dn̄s.ꝑ experientiā bn̄ficioꝝ meoꝛum.
i Propter nomen meū.i.ex mea miſcd'ia ⁊ nō ex vr̄a iuſticia. k Et fa.eſt.hic ꝯñr poſt reꝑhenſionē malicie ponit applicatio ꝑabole ad oñdendū dicte malicie punitiōꝫ:cū dr̄. l Pone fa.tuā ꝯ viā auſtri.i.ꝯ regnū iuda q̄d eſt in ꝑte auſtrali terre ꝓmiſſionis. m Et ſtilla.i.denūcia futurā penā n Ad aphricū.i.ad iude regnū:ē em̄ aphricus ventus flans ex ꝑte meridiei. o Et ꝓpha ad ſaltū.i.ad templū q̄d in pluribus locis ſaltus dr̄.eo ꝙ fuit factuꝫ de lignis ſaltus libani. p Ecce ego ſuccē.in te ignē.q̄a ſuccēſum fuit ꝑ nabuzardā.iiij.Reg.vl. q Et ꝯcu.in te oē lignū viride.i.illud q̄d nō eſt bn̄ aptū ꝯbuſtioni:tant⁹ em̄ fuit ille ignis ꝙ ꝯburebant etiā lapides duri.

In eo.c.vbi dr̄ i poſtil. Et ego dedi eis ꝑcepta n̄ bona.
Additio.ij.
Quod ꝑcepta legis q̄ iuſta ſūt dicūt nō bona in h loco:eo ꝙ nō ſūt bona traſgreſſoꝛib⁹ ꝓut Ra.ſa.dic̄ nō vr̄ ꝯſonū lr̄e:nā res nō denoiant bone vel male ſimpliciter niſi ab eo ꝙ hn̄t in ſe nō autem ab eo q̄d eas ſequit ꝑ accidēs. Scriptura em̄ h loquit abſolute ⁊ ſimpl'r dicēs. Dedi eis ꝑcepta non bona. Vn̄ expoſitio ſcti Tho. vr̄ vera ⁊ lr̄e ꝯſona:vtꝫ intuēti:⁊ ꝑſertim q: vbi nos habemus. Precepta non bona Hebraica veritas habet:Cerimonia nō bona. Cap.xxi.
Et fact⁹ eſt. Hec ē ꝑs ſexta in q̄ arguit ppl'i malicia ſub ꝑabola gladij acuti.ꝑ quē intelligit nabuch.iudeoꝝ maliciā puniturī.⁊ diuidit in duas ꝑtes.ſcꝫ ꝑncipalē ⁊ incidētalē:ſcd'a ibi:Et tu. Prima adhuc in duas:q: ꝑ deſcribit occiſio plebis:ſcd'o deiectio ꝑncipis:ibi Tu autē.pꝛima adhuc in duas.q: ꝑ deſcribit crudelitas chaldeoꝝ ſub metaphoꝛa gladij.ſcd'o eoꝝ occaſio veniendi:ibi.Et fact⁹ eſt.ꝑma adhuc in duas:q: ꝑ nūciat plebis occiſio:ſcd'o excitat ꝓphe compaſſio:ibi.Et tu.Circa ꝑmū dr̄ Ezechieli. b Pone faciē tuā ad hierl'm.ita ꝙ ex

c ⁊ ſtilla ad ſanctuaria: ⁊ ꝓ-
pheta cōtra humū iſrl'. Et
dices tre iſrl' Hec dic dñs
d de⁹. Ecce ego ad te: ⁊ eij-
e ciā gladiū meū de vagina
f ſua ⁊ occidā i te iuſtū ⁊ im
g piū. Pro eo aūt ꝙ occidi i
h te iuſtū ⁊ impium: idcirco
egredieť gladi⁹ me⁹ de va
gina ſua ad oēm carnē ab
auſtro vſq ad aqlonē: vt
i ſciat oīs caro q̄a ego dñs
eduxi gladiū meū d̄ vagia
k ſua irreuocabilē. Et tu fili
l m hois ingemiſce in ꝯtritiōe
lūboꝝ: et i amaritudinib⁹
ingemiſce coraꝫ eis. Cūq
dixerit ad te: q̄re tu gemis
n dices Pro auditu: q2 venit
o p ⁊ tabeſcet oē cor: ⁊ diſſol-
uet vniuerſe man⁹ ⁊ infir
q mabit oīs ſpūs et ꝑ cūcta
genua fluēt aq̄. Ecce venit
⁊ fiet ait dñs de⁹. Et fact⁹
ē ſmo dñi ad me dicēs. Fi
li hominis: ꝓpha ⁊ dices.
Hec dic dñs de⁹. Loq̄re:
r Gladi⁹ gladi⁹ exacut⁹ ē ⁊
s limat⁹ Vt cedat victimas
t v exacut⁹ ē: vt ſplēdeat lima
x y tus ē. Qui moues ſceptrū
z filij mei ſuccidiſti oē lignū
a b Et dedi eū ad leuigādū vt
teneat manu. Iſte exacut⁹
eſt gladi⁹ ⁊ iſte limat⁹ ē vt
c ſit in manu interficiētis. Cla
ma ⁊ vlula fili hois q2 hic
fact⁹ eſt i pplo meo hic in
d cunctis ducib⁹ iſrl' q̄ fuge
e rāt. Gladio traditi ſunt cū
f pplo meo Idcirco plaude
g h ſup femur q2 ꝓbat⁹ ē: et h
i cū ſceptrū ſubuerterit ⁊ nō
erit dicit dñs de⁹. Tu ḡ fi
li hois ꝓpheta: et percute
k manu ad manū ⁊ duplicet
gladi⁹ ac triplicet gladi⁹ i
terfectoꝝ. Hic ē gladi⁹ oc-
ciſionis magne: q̄ obſtupe
ſcere eos facit ⁊ corde tabe
ſcere ⁊ multiplicat ruinas
l In oībus portis eorū de-
di conturbationem gladij
acuti ⁊ limati ad fulgendū
amicti ad cedem. Exacue-
m re vade ad dexterā ſiue ad
ſiniſtram: quocunq faciei
n tue eſt appetitus. Quin ⁊
ego plaudaꝫ manu ad ma-
nū: ⁊ iplebo indignationē
meā. Ego dñs locut⁹ ſum
o Et fact⁹ ē ſmo dñi ad me
p dicēs Et tu fili hois pone
q r tibi duas vias: vt veniat
gladius regis babylonis.
s t De terra vna egrediet am
v bo. Et manu capiet conie-
x cturam: in capite vie ciui-
tatis conijciet. Viam po-
nes vt veiat gladi⁹ ad rab
bath filiorū ammon: et ad
iudā in hirl'm munitiſſimā
y Stetit ei rex babylonis in
biuio in capite duarū viaꝝ

modo ponēdi faciē tuā deſignet futura punitio ſup eam. c Et ſtilla ad ſanctuaria .i. deſtructōes eorū denūcia. Vñ dicit hic Ra.ſa. ꝙ dr̄ hic ſanctuaria in pl'ali ad deſignādū deſtructionē primi templi ad chaldeos: ⁊ ſcdi ꝑ romanos d Eijciā gladiū meū .i. chaldeoꝝ exercitū: q̄ dr̄ h gladi⁹ dñi: eo ꝙ erat execu tor ſue iuſticie i peccatoꝛum pnitōe. e De vagi.ſua edu cēdo eū de chaldea. f Et occidā in te iu ſtū ⁊ impiū. in captione em̄ hierl'm plures iuſti occaſiōe impioꝝ fuerūt occiſi: ꝓfuit tñ eis ad meritum iniq̄tū acceptabant iuſticiam dei. g Pro eo aūt ꝙ oc ci. in te iu. ⁊ impiū. etiā iuſtis tpaliter ñ ꝓcēdo: multominus

B

ꝑcā alijs gētib⁹ ydolatrie deditis: quoꝝ valde multe fuerunt occiſe ꝑ exercitū regis babylonis: ideo ſubdit. h Idcirco egrediet ⁊c̄. vt ſciat oīs caro. ꝑ effectum mirabilē. i Quia ego dñs eduxi gladiū ⁊c̄. oēs em̄ poterāt videre manifeſte ꝙ nabuch. nō poterat tātā ſtragē hoim facere niſi diuina v̄tute. k Et tu fili. Hic ꝯñr excitat ꝓphete cōpaſſio cū dr̄ Et tu .ſ. ezechiel. l Ingemiſce .ꝑ dolore cordis. m In ꝯtritōe lumboꝝ. hoies em̄ multū amaricati deficiunt in robore: q̄ defectus ꝑ ꝯtritionē lūboꝝ deſignat. cetera patent vſq ibi.

C

n Pro auditu .ſcꝫ gladij nabuch. venientꝭ ſup pplm iudei o Et tabeſcet omne cor .i. deficiet ꝑ timore. p Et diſſoluent vniuerſe ma. q2 corde deficiēte a q̄ ꝓcedit ad membra exterioꝛa ſenſus ⁊ motus: reddunt tremētia ⁊ a ſua virtute diſſoluta. q Et ꝑ cuncta ge. fluēt aque .i. vrine: q̄a timor facit diſſolutionē veſice: cetera patēt vſq ibi. r Gladius exacut⁹ eſt ⁊ limatus. qḋ ſtatim exponit cū dr̄ s Vt ce. victi .i. hoies ad mortē. t Exacutus eſt. in q̄ deſignat tanta virtus in exercitu chaldeoꝝ ꝙ nō poterat ei reſiſtere. v Vt ſplendeat limatus eſt. ꝑ h intelligit terroꝛ huius exercitus ſtupefaciens hoies. Tunc dirigit ſermo dñi ad nabuch. cū dr̄. x Qui moues .i. amoues. y Sceptrū filij mei .i. regnū iude. z Succidiſti omē lig. i. oēm hoiem iuuenē ⁊ ſenē. a Et dedi eum ad leuigandū .i. foꝛbiendā: foꝛbit em̄ gladius in ꝑparatiōe belli: ⁊ iſta foꝛbicatio intelligit nabuch. ꝑparatus ad bellum. b Vt teneat manu .ſ. diuina q̄ principal'r fecit ſtragē ex iuſticia ſua. c Clama ⁊ vlula cōpatiendo pplo tuo. d Qui fugerāt gladiū regis aſſyrioꝝ. e Gladio traditi ſūt .ſ. chaldeoꝝ: ⁊ loquit de aliq̄bus regni decē tribuū qui effugerāt manus regis aſſyrioꝝ: ⁊ poſtea habitauerāt in regno iude tpe ezechie: ⁊ ſic cum illis de regno iude puniti fuerūt ꝑ nabuch. f Idcirco plau. ſup femur .i. ꝑcute qd eſt ſignū doloꝛis. g Quia ꝓba. eſt .i. approbatus a me gladius regis babylonis. h Et h cum ſce. ſubuerterit .ſ. iudeoꝝ. i Et nō erit. q2 poſt ſedechiā non habuerunt regem ꝓprie loquēdo vſq ad xp̄m. licet em̄ iohes hircanus a machabeis deſcendēs impoſuerit ſibi dyadema. tñ ipe ⁊ aliqui alij poſt eū nō fuerunt reges ꝓprie q2 nō fuerūt inſtituti ꝑ diuinam electionē ⁊ ſacrā vnctionem. Et excitat iterum ꝓphete compaſſio cum dicit. Tu ergo ⁊c̄.

B

k Et dupli. gla. ac tri .i. a te denunciet duplicādus ⁊ triplicandus ad deſignādum multitudinem interficiendoꝛum. l In om. por. eoꝝ de. cōtur. gla. acuti. ita em̄ chaldei obſeruauerūt poꝛtas irlm ꝙ nullus abſq moꝛte poterat egredi. m Vade ad dex. ſiue ad ſini. tu nabuc. quia ꝓ volūtate tua vbiq habebis verā victoꝛiam. n Quin ⁊ ego plaudā ma. ad manū lugendo ppl'i mei deſtructionē: dr̄ aūt deus plangere qñ facit alios ⁊ maxie iuſtos qui ſunt eius membꝛa plangētes ſicut faciebat d̄ ezechiele

E

⁊ ꝑ talē modū loq̄ndi dicit Geñ. xxij. ad abraā. Nunc cognoui ꝙ timeas deū .i. alios cognoſcere feci ꝑ tuā obedientiā. o Et fact⁹ eſt. Hic ꝯñr ponit occaſio qua nabuch. venit directe ꝯ hirl'm ad cuius intellectū ſciendū ꝙ rex babylonis ⁊ ſuus exercitus venerūt ad quoddā biuiū: cuius vna via ducebat ad terrā ammonitarū. alia v̄o ad hirl'm. ⁊ q2 chaldei vtebant diuinationibus ⁊ ſoꝛtilegijs: ⁊ iō ꝑ diuinationē voluit videre q̄ via eſſet magis ſibi eligēda ꝓ victoꝛia futura: q2 intendebat vtrāq terrā impugnare: nō tñ ſil' ſꝫ ſucceſſiue: ⁊ diuinatio illa cecidit ad viam q̄ ducit ad hirl'm ⁊ illā tenuit: ⁊ h eſt qḋ dr̄. p Pone ti .i. pone ꝯſiderando. q Duas vi. ꝯcurrētes tñ in vno biuio. r Vt ve. gla. re. ba. ꝑ iſtam viā vel illā. s De ter. vna .i. de chaldea. t Egre. ambo .ſ. nabuc. ⁊ eius exercitus q̄ erit vnicus vt ad vnū locū veniāt. v Et ma. ca. ꝯie. q̄ via ſit eligēda ſibi x In ca. vie ciui .i. ciuitatū biuiū em̄ erat caput vie ꝓcedēdi ad ciuitatē metropolim ammonitaꝝ .ſ. rabath: ⁊ ad ciuitatē metropolim iude .ſ. hirl'm. y Stetit em̄ rex ba-

a diuinationẽ querẽs: ꝯmi-
b ſcens ſagittas. Interroga
c/d uit ydola exta ꝯſuluit. Ad
dexterã ei⁹ facta ẽ diuina-
e tio ſup hieruſalem vt po-
f nat arietes: vt aperiat os
g in cede: vt eleuet vocem in
h vlulatu vt ponet arietes ꝯ
i portas: vt cõportet agge-
k rem: vt edificet munitões
l eritq; quaſi conſulens fru-
ſtra oraculum in oculis eo-
m rum: ꝛ ſabbatorum ocium
n mutans. Ipſe aũt recorda
bit iniquitatis ad capien-
dũ. Idcirco hec dicit dñs
o deus. Pro eo ꝙ recorda-
p/q ti eſtis iniquitatis veſtreꝛ
reuelaſtis preuaricatiões
r veſtras ꝛ apparuerũt pec
cata veſtra in omnibus co
gitationibus veſtris Pro
eo inquã ꝙ recordati eſtis
s/t manu capiemini. Tu autẽ
v ꝓphane impie dux iſrahel
x cui⁹ venit dies in tpe iniq̃
tatis ꝑfinita: h̃ dicit dñs
y de⁹. Aufer cydarim: tolle
z/a coronã. Nõne h̃ ẽ q̃ hũilẽ
b ſubleuauit ꝛ ſublimẽ hũili
c auit. Iniq̃tatẽ iniq̃tatẽ ini
d quitatẽ ponã eã. Et h̃ non
factũ ẽ donec veniret cui⁹
e/f eſt iudiciũ ꝛ tradã ei. Et tu
fili hoĩs ꝓpħa et dic. Hec
g dicit dñs de⁹ ad filios am
mõ: ꝛ ad opprobriũ eoꝝ ꝛ
h/i dices. Mucro mucro eua
k/l gina te ad occidendũ lima
m te vt inficias ꝛ fulgeas cũ
tibi viderẽt vana ꝛ diuina
n rent mendacia: vt dareris
ſup colla vulneratoꝝ impi
o/p orum q̃ꝝ venit dies in tpe
q iniq̃tatis ꝑfinita. Reuerte
re ad vaginã tuã in locũ in
r q̃ creat⁹ es In terra natiui
s tatis tue iudicabo te ꝛ ef-
fundã ſup te indignationẽ
meã. In igne furoris mei
s ſufflabo in te: daboq; te in
man⁹ hoĩm inſipiẽtiũ ꝛ fa
bricãtiũ interitũ. Igni eris
cib⁹. Sãguis tu⁹ erit ĩ me

by. in biuio. quouſq; ꝯpleta eſſet ſua diuinatio. a Cõmi ſcẽs ſagit. dicũt eñ aliqui ꝙ in vna ſagitta ſcripſit nomẽ rab ath: ꝛ in alia nomen irl̃m. ꝛ ꝓiecti ſiĺr in altũ accipiẽs ꝓ ꝯiectura ꝙ deberet ire ad ciuitatẽ cuius ꝑ caderet ſagitta: qḋ ꝯtigit de illa in q̃ erat ſcriptũ nomen irl̃m. b In terrogauit ydola. q̃ ſecũ portabat ĩ exercitu. c Exta ꝯſuluit. inſpiciẽdo viſcera aĩalis idolis imolati ĩ talib⁹ eñ diuini gẽtiũ cõiecturabant. d Ad dex. eius facta eſt diuinatio. iſti eñ tres modi ꝯiecturandi ꝯuenerũt in h̃ ꝙ declinaret ad irl̃m que erat ad dexterã veniẽtiũ de chaldea ꝛ rabath ad ſiniſtrã. e Ut po. arie. ad cõcuſſionẽ murorum. f Ut api. os inceđ. ꝑcipiẽdo ſuis bellatorib⁹ cedẽ iudeorũ g Ut ele. vo. in vlu. ſcȝ pugne ad bellatores ſuos exhortãdũ h Ut po. arietes ꝯ portas. ad frangẽdũ eas. i Ut ꝯpor. ad gerẽ. ad implẽdũ foſſata. k Ut edificet munitões. i. ligneas turres vñ interiora ciuitatis videri poſſint ꝛ impugñri l Eritq; q̃ſi fruſtra ꝯſu. ora. in ocu. eorũ .i. ſedechie ꝛ ſuoꝝ bellatorũ: qui tantũ cõfidebant in ſua fortitudine ꝛ etiã murorũ ciuitatis ꝙ videbat eis ꝑ nabuch. inexpugnabilis: ꝛ ſic fruſtra cõſuluiſſet ydola ꝛ diuinatões queſiuiſſet mõ ꝑdicto.

F

m Et ſab. ociũ mutãs. dabat eñ rex nabuc. inſultũ ciuitati hirl̃m ꝛ ſic mutauit ocium ſabbati diei: qꝛ iudei ſumebant arma ad defendendũ ciuitatẽ: ſȝ ſedechias ꝛ ſui reputabant h̃ fruſtra fieri a nabuch. eſtimantes ꝙ nec ſi ciuitas poſſet ab eo capi. Alij dicũt ꝙ hec eſt lr̃a. Sabbatorũ ociũ imitãs ſicut nihil opis fiebat in ſabbato. ſic ſedechias ꝛ ſui eſtimabãt nabuch. nihil ꝓficere in ſuo conatu: et de tali conãte fruſtra dĩ cõiter ꝙ nihil facit: ꝛ in h̃ imitat ocium ſabbati: ꝗ̃tum ad h̃: in heb. hr̃. Septies ſeptẽ. cui ꝑmittit. Fruſtra ꝯſulens oraculũ. qḋ exponit Ra. ſal. di. ꝙ nabuch. xlix. vicibus queſiuit diuinatiões ꝓ captiuitate hirl̃m q̃ faciũt ſeptem ſeptenas. n Ipſe aũt recor. iniq̃. ad ca. nabuc. eñ memor iniq̃tatis ſedechie: eo ꝙ fregerat iuramentũ. ſperabat cape ciuitatẽ ꝛ ppl̃m: ꝛ ſic fuit factũ ꝛ qꝛ h̃ pctm̃ cum alijs ſupadditis fuit cã deſtructõis ciuitatis: iõ ſequit. o Pro eo ꝙ recordati eſtis. tu ſedechia ꝛ ppl̃s tuus. p Iniq̃tatis vr̃e. pctã vr̃a reiterando.
q Et reuela. ꝑuarica. vr̃as publice ꝛ inuerecũde peccãdo
r Et appa. pctã vr̃a in om. co. vr̃is. i. q̃ primo latebant in cordibus vr̃is. s Manu capiemini. i. potẽtia regis babylonis. t Tu aũt. hic ꝯñr arguit ſpãliter malicia ſedechie regis: cũ dĩ. Tu aũt ꝓphane erga deũ. v Impie erga hoĩes. x Cuius ve. dies punitõis tue a deo.
y Aufer cydarim: tolle coronã. i. ꝓpter maliciã tuã aufert ſacerdotiũ ꝛ regnũ. cydaris eñ eſt mitra ſũmi põtific̃ ꝛ ſic accidit: qꝛ ioſedech ſũmus pontifex cũ ſedechia fuit captiuatus. z Nõne h̃ eſt. ſ. manus nabuc. de q̃ ꝑdictũ ẽ Manu capiemini. a Que hu. ſuble. ſ. godoliã quẽ ꝑfecit terre: ꝗ̃uis nõ eſſet de regio ſemine. b Et ſubli. hũil. qꝛ ſedechiã de regno deiecit: ſic hebrei exponũt hãc lr̃am Videt tñ mihi aliter dicẽdũ ſm lr̃am immediate ꝑcedẽtem ꝛ ſequẽtẽ: qꝛ immediate premittitur Tolle coronã. ſ. regni iuda: vt dictũ eſt: de q̃ ſubdit Nõne h̃ eſt q̃ hũilẽ ſubleuauit. ſ. ipm̃ dauid. Et ſublimẽ hũiliauit. ſ. ſedechiã ꝓpter maliciã ſuã: iõ ſubdit.
c Iniq̃. iniq̃. iniq̃tatẽ. ter ponit qꝛ ſedechias inique egit erga deũ: ꝛ erga populũ ſuũ: ꝛ erga regẽ babyloniorũ.

G

d Ponã eam. i. coronã regni iuda| deponã ꝓ hac triplici iniq̃tate e Et h̃ ꝛc̃. cui⁹ eſt iudiciũ. i. nabuc. q̃ locut⁹ fuit iudicia ꝛ ſedechiã filios ei⁹ interficiẽdo ꝛ ipm̃ excoulãdo. iiij. Reg. vl. e Et tradã ei. ſedechiã ꝛ ei⁹ ppl̃m. f Et tu. hec eſt ps incidẽtalis in q̃ agit de deſtructõe ammonitarũ per exercitũ chaldeorũ: qꝛ ſupra dixerat regem babylonis ſtetiſſe in biuio ad querẽdũ diuinutionẽ veniẽdi ꝯ iudeos vel ammonitas. primo ergo agit de deſtructõe ammonitarũ cũ dĩ. g Ad filios ammon ꝛ ad opprobrium eoꝝ fuerãt eñ in exercitu cũ rege aſſyrioꝝ ĩ deſtructõe ſamarie: ꝛ ex illa victoria de iudeis dicebãt opprobria eis.
h Mucro mu. i. tu nabuch. ꝛ ponit bis ad maiorẽ affirmationẽ: vel qꝛ bis debellauit ammonitas vt dicũt aliqui i Euagina te. i. egredere de terra tua. ſ. ĩ chaldea. k Ad occidẽdũ. ſ. ammonitas. l Lima te vt fulgeas. ad terrẽdũ eos. fulgor eñ armoꝝ terret aduerſarios. m Cũ tibi vi de vana ꝛc̃. nabuc. eñ ꝓcedẽdo ꝯ ãmonitas q̃ſiuit ꝯſiliũ ab ydolis ꝛ diuĩs: ſicut fecerat veniẽdo ꝯ irl̃m: ꝛ rñſum ſibi fuit ꝙ ſecure ꝓcederet qꝛ haberet victoriã: ꝛ h̃ nõ fuit mẽdaciũ nec falſũ: qꝛ ſic ꝯtigit de facto: verũtñ ſacerdotes ydoloꝝ: ꝛ diuini dicebãt ſibi ꝙ fieret virtute ydoloꝝ ꝛ ſortilegioꝝ: ꝛ ſic ſic credidit nabuc. ꝛ hec ſm h̃ erãt mẽdacia ꝛ falſa: qꝛ victoria illa ꝓceſſit ex dei ſnĩa ad punitõꝫ maloꝝ
n Ut dare. ſup col. vul. impioꝝ. ſ. ammonitaꝝ o Quoꝝ veniet dies. ſ. punitõis iuſte. p In tpe iniq̃. ꝑfinita in diuina ſnĩa. ꝛ nõ in ydolorũ ꝛ ſortilegioꝝ potẽtia. q Reuertere. hic ꝯñr agit de deſtructõe chaldeoꝝ cũ dĩ. Reuertere ad vaginã tuã. i. in chaldeã poſt multaꝝ gẽtiũ ſtragẽ
r In ter. na. tue. i. ĩ babylone. s Iudicabo te. ꝛ h̃ fuit impletũ in nabuc. q̃ñ verſus in amentiã in feras fuit eiect⁹ ꝛ ꝗ̃tũ ad poſteritatẽ ei⁹: ꝛ regnũ tpe balthaſar nepotis ſui q̃ interfect⁹ fuit a medis ꝛ pſis in babylone. ꝛ ciuitas ſuccẽſa: iõ ſubdit. In igne furoris mei ꝛc̃. s Daboq; te in ma. hoĩm inſipiẽtiũ. ꝓpt h̃ eñ medi ꝛ pſe ĩ illa victoria fuerũt inſipientes reputati: qꝛ ꝯtẽnebãt aurũ ꝛ argẽtũ. vt iciderẽt interfectõi hoĩm: vt hr̃ Eſa. xiij. iõ ſubdit. Et fabricã. inte-

ritū vel dicebāt inſipiētes reſpectu chaldeoꝝ: eo ꝙ i chaldea vigebat aſtrologia ⁊ ars magica. t Obliuioni tra. q: ciuitas illa facta ē inbabitabilis Eſa.xiij. Cap.xxij.

Et factū eſt. Hec ē ps ſeptima in q̄ expmit ppl'i iudē malicia ſub metaphora multiplicis metalli ꝯflati puniēda: ⁊ diuidit in duas: q: p̄ malicia exprimitur: ſcdo pabola ſubdit: ibi. Et factū eſt. Circa primū exprimit primo crimen crudelitatis. cum dī.

A b Ciuitas effundēs ſanguinē. ſ. inocētē. c Vt ve. tps ei'. i. deſtructōis ei'. ſcdo crimē idolatrie cum dī. d Et q̄ fe. ido. ꝯ ſemetipam. id ē ad malū ſuū. e In ſang. tuo ⁊c. p iſtis eñ vicijs duob' cū alijs ſequētib' ſecuta eſt deſtructio ciuitatis. f Propterea dedi te opprobriū genti. iſta eñ deſtructio fuit tanta ꝙ ad deriſionē iudeoꝝ fuit ꝓcul nunciata.

B g Sordida ex multo crimine. h Nobilis ex origine. q: p̄ fuit fundata a melchiſedech: et poſtea renouata ⁊ ampliata a dauid ⁊ ſalomone. i Grandis interitu. i. patus eſt tibi grādis interit'. Poſtea ſubdit crimen ꝯtemptus parentū. qd̄ eſt ꝯ legē naturalē ⁊ diuinā cū dī. Patrē et matrē ⁊c. ⁊ crimē oppſſionis pauperū cū dī. Aduenā calūniati ⁊c. ⁊ ſubdit ꝯtemptus ipſi' dei cū dī.

C k Sāctuaria mea ſpreuiſtis ponendo ibi ydola.

Hiere. 5. c. l Et ſabb. mea ⁊c. opando nephāda diebus ſacris.

m Viri detra. ⁊c. innocētes mendacit accuſando vt morerent ſic de Heremia dicebant. Iudicium mortis eſt viro huic. Hiere. xxvj. ꝯñr exprimit crimen nephāde luxurie cū dī. n Scelus opa ſunt. i. ſcelera que magis exprimūt cū ſubdit. o Verecūdiora pa. diſco. ⁊c. nouercas ſuas carnaliter cognoſcendo: ⁊ ad mulieres menſtruatas accedēdo: adulteriū indifferēter cōmittendo ideo ſubdit. Vnuſquiſq; ⁊c. ꝯñr reſumit viciū cupiditatis ⁊ crudelitatis ſic: cum dī. p Munera acceperūt ⁊c. interficere eñ lucri cupiditate enormius eſt ꝙ ex ſurreptione ire. q Vſurā ⁊ ſupabūdantiā accepiſti. etiā a fratribus tuis iudeis. r Et auare ꝓximos tuos calūniabaris. ad extorquendū pecuniā. s Meiq; oblita es. pcepta mea ꝯtemnendo. t Ecce cōplo. ma. meas ⁊c. q̄ſi hō dolore afflict' ꝓpter vicia tua. v Nunqd ſuſti. cor tuū penā quā intendo inferre. q. d. nō: imo deficiet p̄ timore: ⁊ p ꝯñs man' ⁊ alia mēbra q̄ habēt ſenſum ⁊ motū a corde.

t dio terre obliuioni tradere ris q: ego dñs locut' ſum
a Et factū eſt v. XXII
bū dñi ad me dicens
Et tu fili hois num iudicas ciuitatē ſanguinū: ⁊
oſñdis ei oēs abomiatōes
ſuas. Et dices. Hec dicit
b dñs de'. Ciuitas effūdēs
c ſanguinē i medio ſui vt ve
d niat tps ei' ⁊ q̄ fecit idola
ꝯ ſemetipam vt pollueret
e In ſanguie tuo q̄ a te effuſus ē deliq̄ſti ⁊ i ydolis tu
is q̄ feciſti polluta es. Et
appropiquare feciſti dies
tuos: ⁊ adduxi tps annoꝝ
f tuoꝝ. Propfea dedi te ob
probriū gētib' ⁊ irriſonez
vniuerſ terris q̄ iuxta ſūt:
⁊ q̄ ꝓcul a te. Triūphabūt
g h de te: ſordida nobilis: grā
i dis interitu Ecce pñceps
iſrl' ſinguli i brachio ſuo fu
erūt i te ad effundēdū ſanguinē: patrē ⁊ matrē ꝯtūe
lijs affecerūt i te. Aduenā
calūniati ſt i medio tui: pu
pillū ⁊ viduā conſtituerūt
k apd te: ſāctuaria mea ſpre
l uiſtis: ⁊ ſabbata mea pol
m luiſtis. Viri detractores
fuerūt in te ad effūdēdū ſā
guinē: ⁊ ſup mōtes come
n derūt i te: ſcel' opati ſūt in
o medio tui. Verecundiora
pr̄is diſcoopuert i te: imū
diciā mēſtruate hūiliauert
i te. Et vnuſq̄ſq; in vxorē ꝓ
ximi ſui opat' ē abomina
tionē ⁊ ſocer nurū ſuā pol
luit nepharie: frater ſororē
ſuā filiā pr̄is ſui oppſſit in
p te. Mūera acceperūt apd te
q ad effundēdū ſāguinē vſu
rā ⁊ ſupabūdātiā accepiſti
r ⁊ auare ꝓximos tuos calū
s niabaris: meiq; oblita es
t dic dñs de'. Ecce cōploſi
man' meas ſr auariciā tuā
quā feciſti ⁊ ſup ſāguinē q̄
v effuſ' ē i medio tui Nūqd
ſuſtinebit cor tuū aut ꝑua
lebūt man' tue i dieb' q̄s
x ego faciā tibi? Ego dñs lo
cut' ſu ⁊ faciā. Et diſpgā
te i natōes: ⁊ vētilabo te i
y t̄ras Et deficere faciā imū
diciā tuā a te: ⁊ poſſidebo
te in ꝯſpectu gētiū: ⁊ ſcies
z q: ego dñs Et factū ē vbū
dñi ad me dicēs Fili hois
a verſa ē mihi dom' iſrl'i ſco
b c riā. Oēs iſti es ⁊ ſtannū ⁊
d e ferrū ⁊ plūbū i medio for
f g nacis ſcoria argēti facti ſt
Propterea hec dic dñs ds
Eo ꝙ verſi eſtis oēs i ſco
a riā: ꝓpterea ecce ego ꝯgre
b gabo vos i medio irlm cō
gregatione argēti ⁊ eris ⁊
ſtāni ⁊ ferri ⁊ plūbi in me
dio fornacl vt ſuccēdā i ea
ignē ad ꝯflandū. Sic ꝯgre
gabo i furore meo ⁊ in ira
c mea: ⁊ reqēſcā. Et ꝯflabo
vos ⁊ congregabo vos et
ſuccēdā vos i igne furoris
mei ⁊ ꝯflabimi i medio ei'
vt ꝯflat argētū i medio for
nacis ſic eritl i medio ei'.
d Et ſcietis q: ego dñs: cū
effuderi idignationē meā
e ſup vos. Et factū eſt vbū
dñi ad me dicēs Fili hois
f dic ei. Tu es terra imūda

x Ego do. lo. ſum ⁊ faciā. q. d. nō eſt prophetia ꝯminationis tm̄ q̄ aliqñ retractat ſ; cū d pdeſtinatōis que ſemp implet.

y Et deficere faciā immūdiciā tuā a te multos pctōres occidēdo. alios int gētes taliter affligēdo ꝙ vexatione intellectū dante cogent p pniam redire ad me: ido ſubdit. Et poſſidebo te ⁊c.

B z Et factū ē. h ꝯñr ſub metaphora multiplicis metalli ꝯflati deſcribit punitio ppl'i. Et p̄ hec punitio expmit. ſcdo ſcriptura ad deſcribēdū vicia reuertit: ibi Et factū eſt. Circa pmū dī in pſona dñi.

a Verſa ē mihi domus iſrl' in ſcoriā. i. d mūdicia in immūdiciā. iſto mō dī Eſa. c. j. Argentū tuum verſum eſt in ſcoriā.

b Oēs iſti es hñtes i ſilitudinē auri.

c Et ſtannū hñtes ſilitudinē argenti: ⁊ tñ nō ſunt: ⁊ p h deſignant hypocrite q: aliq̄ habebant apparentiā maiorē ſanctitatis: ⁊ aliqui minorem: primi p es: ſcdi p ſtannū intelligūt. E

d Et ferrū. i. in vicijs indurati.

e Et plumbū. carnales ⁊ laſciui. quia plumbum ſtatim ad colorē ignis liq̄ſcit.

f In me. for. i. dine arguitōis p ꝓphas:

g Scoria argen. facti ſunt. nō recipientes correctionē ſ; pe ioratione: ⁊ ſequit pena corrñdens cū dicit eo ꝙ verſi eſtis ⁊c. ſubdi. a Congrega. vos in me hirlm vt defendatis eam a nabuch. ſm intentionē vr̄am. ſ; cōtrariū eueniet: idō ſequit. b Congregatōe ar. ⁊ eris ⁊c. in me for. q: capta hirlm ⁊ ſuccēſa aliqui iuſti tpaliter pierūt cū iniuſtis: vt dictū eſt ca. pce. q̄ p argētū hic intelligunt. de ſignificatōe eris ⁊ ferri ſtanni ⁊ plūbi dictū eſt. c Et requieſcā loquit deus de ſeipſo ad modū hoīs irati cuius ira poſt punitionē qēſcit. d Et ſci. q: ego dñs p experientiā mee ptātis. e Et fa. eſt. hic repetunt ppl'i vicia q̄ſitū ad diuerſos ſtat' cū dī p̄ generalr. f Tu es ter

g z nō ꝯpluta in die furoris
g z cōiuratio ꝓphaꝝ in me-
h dio ei⁹. Sicut leo rugiens
rapiēsq̧ ꝑdā aīas deuorā
i uerūt: opes z ꝑciū accepe
rūt: viduas ei⁹ multiplica
k uerūt in medio illi⁹ Sacer
dotes ei⁹ cōtēpserūt legez
l meā z polluerūt sanctuaria
m mea. Int ſctm̄ z ꝓphanū nō
habuerūt distātiā: int pollu
tū z mūdū nō intellexerūt: z
n a sabbatis meis auerterūt
oclos suos: z coīqnabar i
o medio eoꝝ. Pricipes ei⁹ i
medio illi⁹ qi lupi rapiētes
ꝑdā ad effundendū sangui
p nē z ad ꝑdēdas aīas z aua
q re sectāda lucra. Prophe-
r te aūt ei⁹ liniebāt eos abs
q̧ tpamēto vidētes vana z
s diuinātes ei mēdaciū dicē
tes: h dic dn̄s de⁹ cū dn̄s
t nō sit locut⁹. Ppl'i tre ca-
v x lūniabant calūniā: z rapie
y bāt violent egenū z paupe
rē affligebāt z aduenā op-
primebāt calūnia absq̧ iu
z a dicio. Et q̄siui de eis virū
b q interponeret sepē et staret
opposit⁹ ꝯ me ꝑ tra ne dis
c siparē eā: z nō iueni. Et ef
fudi sup eos indignationē
meā. z i igne ire mee ꝯsum
psi eos. Viā eoꝝ in caput
eoꝝ reddidi: ait dn̄s de⁹.

a Et factus est XXIII
sermo dn̄i ad me dicēs
b Fili hois due mulie-
c res filie m̄ris vnius fuerūt

ra imūda. ex petis ꝑterritis. g Et nō ꝯpluta. i. carēs opi
bus bonis sicut tera nō ꝯpluta caret fructib⁹. Et ꝯn̄r sub-
dit crimē ꝓphaꝝ cū dicit. g Cōiuratio ꝓphaꝝ. s. falsoꝝ
h Sicut leo ru. zc. qꝛ ꝑseq̄bant ad mortē ꝓphas dn̄i z ra
piebāt eoꝝ bona. i Viduas eius mul. occidēdo veros
ꝓphas eaꝝ maritos
z subdit crimē sacer
dotū: cū dr. k Sa
F cer. eius zc. de ei⁹ ob
seruātia nō curādo.
l Et polluerūt san.
mea ydolatriā ibi ex
ercēdo. m Inter
san. z ꝓpha. nō hab.
distātiā. indifferent
imolātes aīalia mū
da z immunda.

n A sab. meis auer.
ocu. suos cultū meū
negligēdo z ad terre
na lucra se ꝯuertēdo
ꝯn̄r ponit crimē ꝑn
cipum cum dr.
Micho. 3. d. o Principes ei⁹ in
Sopho. 3. d. me illius q̄si lupi in-
nocētes iugulātes z
bona eoꝝ rapiētes.
p Ea auare. sec. lu-
B cra subuertēdo iusti
ciā ꝓpter munera.
q Prophete aūt. s.
ei⁹ falsi. r Linie
bant eos absq̧ tpamēto. i. indecēter ꝯmēdantes vicia ꝑn
cipū: q debebāt arguere: colorātes ea pallio false iusticie.
s Dicētes. Hec dicit dn̄s de⁹. qꝛ simulabāt se ꝓphas ve
ros in mō loquēdi: vt facili⁹ decipent. ꝯn̄r tangit crimen
ppl'i cōis cū dr. t Ppl'i ter. calūniabant. s. simplices.
v Calūnia. i. sine cā. x Et rapiebāt violēter eoꝝ bona.
y Egenū z pau. affligebāt. i. illos q se defendere nō vale
bant. z Et q̄si. de eis. s. de oib⁹ ꝓbis ꝑdictis sacerdoti
bus ꝑncipibus z vulgarib⁹. a Virū q interpo. sepē. i.
ꝑcē efficacē b Et sta. oppo. ꝯ me. i. ad impediēdū rigorā
iusticie mee. c Et nō inueni. saltē vnū: vt exponūt aliq:
ꝫ h nō videt bn̄ dictū. qꝛ ibi erāt Hiere. z baruch. q erant
iusti: z orabāt ꝑ salute ppl'i z sicut dictū est s̄. in captōne
irl'm plꝛes iusti cū impijs fuerūt occisi: de qbus nō est veri
sil'e qn deū orarēt ꝑ liberatōe ciuitatis z totius ppl'i: z iō
cū dr. d Et q̄si. de eis virū. i. viros in nūero sufficiēti. vt
ꝑ illis deberē pcere toti ciuitati: vn̄ abraā Gen̄. xviij. Cuz
q̄siuisset a dn̄o si pceret ciuitati sodomoꝝ ꝑ decē iustis
nō fuit ausus q̄rē de minori nūero vlteri⁹: z iō qō subdit.
c Et nō inue. s. viros iustos in nūero sufficienti. iniqtas
em̄ ciuitatis erat nimis grauis ex multiplicitate z enormi
tate z diuturnitate: vtz ex ꝑdictis z diffusius. iiij. Regū. z
ij. Paral. ꝑ talē modum dr cōiter nō est vir in ciuitate qn̄
sunt ibi pauci viriles z animosi. iō subdit vindicta cū dr.
Et effudi sup eos indignationē meā zc. z pz lr̄a.
In ca. xxij. vbi dr i postil. Vir q interponēt sepē. Additio
Quod dr hic. Quesiui de eis viꝝ q interponeret se
q pem zc. z nō inueni. bn̄ pōt exponi de vno tm̄: put
lr̄a sonat plane. Ad qō sciēdū q nō oēs iusti sunt
eq̄les in gradu iusticie seu meriti. Vn̄ licz essent aliq iusti
tꝑe destructōis irl'm: vt Hiere. z baruch. n̄ tn̄ erāt tāti me
riti vt ꝑ orōnes deus placaret sicut ꝑ orōnē moysi placa-
tus fuit deus erga filios isrl' in deserto. Vn̄ ps̄. Et dixit vt
disꝑderet eos. si nō moyses electus eius stetisset in cōfra
ctione in ꝯspectu eius. Vn̄ hic in lr̄a nō dr. Et quesiui de
eis virū iustū z nō inueni: ꝫ dicit. Et quesiui de eis viꝝ q
interponeret sepē z staret ꝯ me opposit⁹. q. d. lꝫ eēnt ibi iu
sti aliq: nō tn̄ aliqs eoꝝ erat tante iusticie z meriti q pos-
set q̄si in oppositū stare ꝯ diuinā irā z h more humano lo
quēdo. Vn̄ glo. sup istud vbū. Qui interponeret sepē zc. q
ire mee posset resistere sicut moyses z aaron z samuel. Vn̄
moysi q̄si resistenti z renitēti dr. Dimitte me z delebo po
pulū istū. Hec in glo. z iō ex h q talis resistēs nō inueni
ebat sicut moyses nō sequit q ibi nō erant aliq iusti min⁹
tn̄ sufficiētes. Qz au
tē dr de abraā q nō
fuit ausus de minori
numero querē q de
cē. nō facit ad ꝓposi
tuz: put pōt hri sup
Gen̄. xviij. ca. in ad-
ditione.

Replica.
In ca. xxij. q z
a primo cap.
vsq̧ ibi Bur
gen. nihil ponderosi
mouet dignuz ꝑtra-
ctatiōe vbi postil. il
lū passū. Et q̄siui de
eis viꝝ q staret ꝯtra
me oppositus. s. ad
impediendū orōni-
bus: z nō inueni: ex-
ponit viruz. i. viros
singulare ꝑ plurali: A
viros inquā in nūe-
ro sufficiēti: vt ꝓpter
illos deberet parce-
re toti ciuitati z ppl'o
quēadmodū abrahā
nō fuit ausus petere ꝑ paucioribus q decē tanq sufficiē
tibus: vtz Gen̄. xviij. Burg. ꝯdicit dicens debere intelligi
singulariter de vno sufficiēte sicut moyses de q dr nisi ste
tisset moyses in confractōe zc. Sed Burg. videt facere in
iuriā Hiere. q fuit sanctus anq natus z nō legit deū gra-
uiter offendisse sicut moyses. Magni igit meriti fuit apd
deum z satis sufficiēs ad impetrandū qōcunq impetrabi
le. Sed qꝛ desolatio de qua hic dr ꝓcessit ex sn̄ia dei diffi-
nitiua: z ꝑ ꝯn̄s irretractabili: tꝑe aūt moysi fuerūt sn̄ie cō
minatorie q erant signa diuine voluntatis nō volūtas bn̄
placens: z iō irretractabilitas sn̄ie in h loco nō fuit ex de-
fectu intercessoris sufficiētis ꝫ ex irrefragabilitate diuine
voluntatis. Littera igit ista q dicit. Quesiui z non inueni
virū intelligēda est q̄si more humano dicto ex hypothesi
impossibili: vt sit sensus: qꝛ impossibile est dei diffinitiōez
impediri: z si quē se opponentē quererem nō inuenirē. Et
sic fortassis accipi optet illud Hiere. v. Circuite vias irl'm
Exemplū aūt qō hic postil. ponit de abraā nō placet Bur
gen. Vide illius correctionē s̄. Gen̄. xviij. Fm distinctiōez
supradictā sn̄iaꝝ dei ex diffinitione vel cōminatōe. Pōt
dici virū vel viros: qꝛ ita impossibile est pluribus sic vni:
nisi apposita esset cōditio indeterminatōne diuine sn̄ie z
vnus sufficeret: sicut xp̄us sufficit tollere cyrographū: vel
certus numerus: vt. x. in casu sodomoꝝ: put dr Gen̄. ca. su
pra allegato.

Caplm. xxiij.

a Et factus est. Hec est ps octaua: in q̄ describit ma
licia ppl'i sub metaphora duarum sororuz turpiter
fornicantiū: minor post maiorē: ꝑ quas intelligunt
samaria z hierl'm: vt exprimit in lr̄a: z ꝑ ꝯn̄s regnum isrl' z
regnum iuda: quorū fuerunt metropoles q fornicate sunt
enormiter ꝑ ydolatriam: vt pz ex decursu. iij. z. iiij. Regū
z. ij. Paral. igit p̄ns ca. in tres ꝑtes diuidit: qꝛ q̄mo sub di
cta metaphora de vtroq̧ regno agit cōiunctim scd̄o diui
sim ibi. Fornicata est: tercio iterum cōiunctim: ibi. Et ait
dn̄s. Circa primum dr. b Due mulieres. i. duo regna
ꝑdicta: q dicunt mulieres: qꝛ erāt ad omne bonum effemi
nata. c Filie matris vnius fuerunt. qꝛ tꝑe dauid z Sa
lomonis regnū fuit vnū: ꝫ duricia verborum Roboam in
duo diuisum. iij. Regum. xij.

d Et fornicate ſunt in egy. nō pt intelligi h de duobꝰ regnis diuiſis in ſeipſis qꝛ iſta diuiſio regni p quīgētos annos facta fuit poſt egreſſū de egypto. ⁊ iō exponit vno mō inquātū fuerūt originalit in patribꝰ in egypto exiſtibus ⁊ ad ydolatriā egyptiorū declinātibꝰ. Alio mō dicit ra. ſa. q h intelligit p imitationē. qa iſta duo regna ad modū patrū in egypto exiſtiū declinauerūt ad ydolatriā. e In adoleſcētia ſua fornicate ſūt. qꝛ ſtatim i pn cipio diuiſionis hieroboā rex iſrl' fecit vitulos aureos a pplo ſuo coli. iij. Regū. xij ⁊ poſtea regnū iuda ad idolatrādū declinauit. f Ibi ſubacta ſunt vbera eorū ⁊ ſeq̄ tur metaphorā deſignādo idolatriā actū p carnalē ɔcubitum. g Et fra. ſūt mā. puber. eorū. in defloratione ei iuuēcule mollificātur māme.
h Noīa aūt earum Oolla maior. i. ſamaria ſiue regnū iſrl'. vt exprimit infra q dicit maior qꝛ regnū illud ptinebat. x. tribus: regnū aūt iuda duas ⁊ noīat oolla: qd in hebreo ſonat tabernaculū qꝛ poſtea fuit tēplū baal. ibi. iiij. Re. x. c. regnum vo iuda ooliba: qd interptat tabernaculū meū. qꝛ ibi fuit templū dñi i iRlm. i Et pepererūt filios ⁊ filias. multiplicādo pplm i vtroq regno. k Fornicata ē. Hic ɔſir agit diuiſim de vtroq reg. pmo de reg iſrl'. ſcdo de reg iuda: ibi Qd cū vidiſſet. Circa pmū dr. k Fornicata ē igit ſup me. i. iniuriā meā q ſū vir eiꝰ. l Oolla. i. regnū iſrl' ſub noīe ſamarie ſtatim a tpe hieroboā: vt dictū ē colendo vitulos aureos idolatrauit. m Et iſaniuit i amato. ſuos in aſſyr. ppinquātes. i. ſibi ppinqs in ſitu: qſiuit. n. regnū iſrl' cū aſſyrijs fedꝰ ⁊ amiciciā: ⁊ ex ɔſequēti recepit ipoꝝ ydolatriā: ⁊ vt dicit ra. ſa. h fuit impletū tpe manahen reg iſrl'. q p regē aſſyriorū qſiuit fulciri in regno ſuo ppt qd dabat ei ſingulis annis magnū tributū. iiij. Reg. xv. n Principes ⁊ magiſtratꝰ ⁊c. cū iſtis. n. q erāt maiores pꝰ regem q ſiuit manahē ex cauſa pdicta amiciciā ⁊ ſecutꝰ ē poſtea idolatriā. o Inſup ⁊ fornicatiōes ⁊c. nō reliqt. qꝛ cū hoc colebat vitulos aureos ad modū patrū q fuerāt in egypto vt patet Exo. xxxij. de adoratione vituli ɔflatilis. Ra. ſa. alit exponit. dī. q illud fuit impletū tpe oſee regis iſrl': q nitēs rebellare regi aſſyrioꝝ qſiuit amiciciā regis egypti. iiij. regū. xvij. ⁊ ſic cōicauit ydolatrijs eius vt maiorē fauorē inueniret apud eū. p Propterea tra. eā in ma. ama. ſuorū ⁊ q ſint illi ſubditur. q In manꝰ filioꝝ aſſur. iſti fuerāt amatores tpe manahē: vt dictū ē tpe oſee ſalmanaſar rex aſſirioꝝ cepit oſee regē iſrl': ſamariā: ⁊ pplm captiuauit: vt hr ibidē. q Ipi diſcooperierūt ignominiā illiꝰ. regē ⁊ populū capiēdo ⁊ partim occidēdo ⁊ partim captiuando.

d
e et fornicate ſūt i egypto. In adoleſcētia ſua fornicate ſūt
f
g Ibi ſubacta ſūt vbera eoꝝ ⁊ fracte ſūt mamme puberta
h tis eoꝝ. Noīa aūt eoꝝ oolla maior ⁊ ooliba ſoror eiꝰ
i mior. Et habui eas ⁊ pepererunt filios ⁊ filias. Porro earū noīa: ſamaria oolla et
k iRlm ooliba. Fornicata eſt
l
m igr ſup me oolla et iſaniuit i amatores ſuos i aſſyrios ppinquātes veſtitos hya
n cintho pricipes ⁊ magiſtratus iuuenes cupidis: vniuerſos equites ⁊ aſcēſores equorū. ⁊ dedit fornicationes ſuas ſup eos electos filios aſſyriorū vniuerſos: ⁊ i oibꝰ i qs iſaniuit i imū
o dicijs eoꝝ polluta ē. Inſuper ⁊ fornicatiōes ſuas qs hūerat in egypto nō reliqt Nā et illi dormierūt cū ea i adoleſcētia ſua: ⁊ illi ɔfregerūt vbera pubertatis eiꝰ ⁊ effuderūt fornicatiōē ſuā
p ſup eā. Propterea tradidi
q eā in manꝰ amatoꝝ ſuoꝝ in manꝰ filioꝝ aſſur ſup quoꝝ
q iſaniuit libidie. Ipſe diſco

operuerūt ignominiā eiꝰ filios ⁊ filias eiꝰ tulerūt: ⁊ ipaꝫ
r occiderūt gladio Et fcte ſūt
s famoſe mulieres et iudicia
t perpetrauerūt in ea. Qd cū vidiſſet ſoror eiꝰ Ooliba:
v plus q̄ illa inſaniuit libidine et fornicationem ſuaꝫ ſuper fornicationem ſororis ſue ad filios aſſyrioꝝ pre
x buit impudenter ducibꝰ ⁊ magiſtratibus ad ſe veniētibꝰ indutis veſte varia eqtibus q vectabātur equis ⁊ adoleſcētibus forma cūctis egregia. ⁊ vidi q polluta eſſet via vna ambarū:
y ⁊ auxit fornicationes ſuas
z Cūq vidiſſet viros depictos i pariete imagies chaldeorū expreſſas coloribus
a et accictos haltheis renes
b et tyaras tinctas in capitibus eoꝝ formā ducū omnium ſilitudinē filiorū babylonis terreq chaldeorū in
c qua orti ſunt: inſaniuit ſup eos concupiſcentia oculo
d rum ſuorum: Et miſit nuncios ad eos in chaldeam.
e Cūq veniſſent ad eam

r Et fa. ſunt mulieres famo. i. diffamate per orbē: ⁊ ſm h loquit de ſamaria ⁊ iRlm ɔiunctim: h nō concordat qd ſubdit. s Et iudicia ppetrauerūt in ea. ppter qd videt trāſlatio noſtra in aliquo deficere: quia in hebreo ſic habet. Et facta ē famoſa. i. diffamata mulieribꝰ. i. alijs ciuitatibꝰ ⁊ gētibus ad quas deuenit confuſio captōis dicte. s Et iudi. ppetrauerūt in ea ſcꝫ aſſyrij: eo q oſee ⁊ eiꝰ ppls fregerāt pacta cū eis inita. t Qd cū vidiſſet. Hic agit diuiſim de iRlm ſeu regno iude. ⁊ p exprimit eiꝰ malicia. ſcdo ſubdit pena ibi Propterea. Prima adhuc in tres. pꝛ primo exprimitur eius ydolatria cū aſſyrijs ſecūdo cū chaldeis ibi. Cūq vidiſſet. tercio cum egyptijs ibi. Multiplicauit. Circa pmum dī. t Qd cum vidiſſet ſoror eiꝰ ooliba. id eſt iRlm ſiue regnū iuda punitionē regni iſrael ppter ɔfederatōeꝫ ſui cū gentibꝰ ex diffidentia diuini adiutorij. ex q ɔfederatione ſecuta ē cōicatio ydolatrie. debuiſſꝫ regnū iuda a talibꝰ cauiſſe: qd nō: fecit ſed peius operatum eſt. qꝛ ydola fuerunt poſita in templo domini tpe manaſſe. iiij. regū. xxj. quod fuit grauiſſimū. ſicut adulteriū carnale q mulier recipit adulterū cum marito intra lectum: ideo ſubditur. C
v Plus q̄ illa inſa. libi. ⁊c. ⁊ hoc tpe achaꝫ vt dicit ra. ſal'. q queſiuit familiaritatē theglatphalaſſer regis aſſyriorum mittens ei nūcios ⁊ munera vt preberet ei auxiliū. iiij. Regū. xvj. ⁊ in fauorē eius abſtulit cultū dei de domo dñi ponēs ibi altare peregrinū vt hr ibidem. x Ducibꝰ ⁊ magi. iſti erant principales in exercitu regis aſſyriorū de quibus magis cōfidebat achaꝫ q̄ de auxilio diuino. y Et au. fornicationes ſuas. peius faciens q̄ regnum iſrael.
z Cūq vidiſſet. Hic ɔñr exprimit eius malicia cū chaldeis quorū audiens victorias queſiuit cum eis amicicias ex parua confidētia in deum ⁊ nimia in hominem. ⁊ hoc ē qd dicit. Cūq vidiſſet viros depictos in pariete. quia facta pbitatis cito ſolent depingi in diuerſis locis. a Et accinctos baltheis. i. militaribus cingulis in ſignum probitat. b Et tyaras in ſignū nobilitatis. c Inſaniuit ſuper eos cōcupiſcētia oculorum ſuorū. querēdo eorū amiciciaꝫ. d Et miſit nū. ad eos in chaldeaꝫ. de iſtis nuncijs habet ſi referatur ad nūcios tempore ſedechie. quia nabuch. rex inſtitutus mittebat ſingulis annis nuncios deferentes ei tributum et munera vſq ad rebellionis ſue tempus.
e Cūq veniſſent ad eam filij babylonis. Ra. ſal'. hoc exponit de nuncijs regis babylonis. qui venerunt ad ezechiam. in quorum aduentu ezechias nimis gloriatus oſtēdit eis omnia ſecreta regni. vnde dominus fuit iratus contra

Margin notes: B (beside "hebreo ſonat tabernaculū"); h. 16. c. (beside "plicādo pplm i vtro")

cū.vt patʒ.iiij.Reg.xx.ſʒ qꝛ h ſequit. f Polluerūt eā ſtu
pꝛis ſuis.qḋ ꝓpꝛie dī de ydolatrijs:q̄s ezechias nō recepit
imo eas q̄ añ erāt in regno ſuo extirpauit iō videt meli⁹ ex
ponēdū de babylonijs tpe ioachiʒ filij ioſie.ꝛ tpe ſedechie
venientib⁹ in irl'm. qꝛ vt creꝗ rex plurib⁹ annis ſeruiuit ba
bylonijs ꝛ ſic babylo
nij veniebāt in iudeā
ad q̄rendū tributa.ꝛ
veriſile ē ꝙ iudei cōi
cabāt eis i ydolatria
ad captandū eoꝝ be
niuolentiā maxie cū
Eſa.47.a. ꝓni eēnt ad oēm ido
Naum.3.b. latriā. g Et re.aia
S.16.c. mea id ē dilectō mea
ab ea ſicut ipſa diſceſ
ſerat a cultu meo.
b Multiplicauit. h
ꝯñr deſcribit ei⁹ mali
cia cū egyptijs cū dr
Multiplicauit eni;
fornicatiōes ſuas. id
ē ydolatrias. i Re
cordās dies adoleſcē
tie ſue ꝛc̄ qḋ intelligi
tur originalit i pꝛib⁹
vl' p eoꝝ imitationeʒ
vt dictum eſt ſupra.
k Et inſaniuit libi
dine ꝛc̄.ꝛ h fuit tpe ſe
dechie:q vt liberaret
a tributo regis baby
lōis ꝯ iuramētū ſuū
amiciciā cū rege egy
B pti cōtraxit mūera ei
mittēs ꝛ ei⁹ idolatrie
cōicans. l Quoꝝ
carnes ſūt vt carnes
aſi.ꝛc̄.p hoc deſigna
tur magnitudo ydo
latrie ꝛ mltitudo tūc
vigētis in egypto. ſi
cut hec aialia ſunt ex
ceſſiue luxurioſa.
m Et viſitaſti ſcelus
ado.tue. exponat ſic
ſ. n Propterea.h
ꝯñr ſubdit corñdēs
pena cū dr i perſona
dei. o Ecce ego ſu
ſcitabo oēs amatoreſ
tuos.i.illos cū quib⁹
cōicaſti in amiciciaꝛ
ydolatria. p Cō
tra te.vt p eos puniā
te. q De q̄bus ſa.
ē aia tua.ſedechiaſ ei
rebellās regi babylo
nis in h oñdit ſe ſaci
atū amicicia ei⁹ et at
tediatū. r Nobi
les tyrannos.i.potē
tes ꝛ voluntarios ad
ad te deſtruendum.
s Et no.aſcē ꝛc̄.i.fa
moſos equites. t Et veniēt ſuper te inſtru.curru.i.cur
ribus ad poꝛtandū exercitui neceſſaria.ꝛ etiā ad pugnādū
qꝛ antiq̄tus pugnabāt aliq̄ in curribus. v Et dabo co
rā eis iudiciū ꝛc̄.i. faciā eos executoꝛes mee iuſticie in te
x Et ponā zelū meū in te.i.zelum iuſticie mee q̄ñtū ad ef
fectū.ideo ſubditur.Quem exercent tecum.

filij babylōiſ ad cubile mā
f marū polluerūt eā ſtupꝛis
ſuis et polluta eſt ab eis et
ſaturata ē aia eius ab illis
Denudauit q̄ʒ fornicatio
nes ſuaſ ꝛ diſcooꝑuit igno
g miniā ſuā. Et receſſit aia
mea ab ea. ſicut receſſerat
h aia mea a ſoroꝛe ei⁹ Multi
plicauit ei fornicatōeſ ſuaſ
i recoꝛdās dies adoleſcētie
ſue q̄bus fornicata ē i terra
k egypti:ꝛ inſaniuit libidine
l ſup cōcubitū eoꝝ q̄ruʒ car
nes ſt vt carnes aſinoꝝ ꝛ ſi
cut fluxus eq̄rū fluxus eoꝝ
m Et viſitaſti ſcelus adoleſcē
tie tue qñ ſubacta ſūt i egy
pto vbera tua ꝛ ꝯfracte ſūt
l māme pubertatiſ tue. Pro
pterea ooliba h dicit dñs
o deus. Ecce ego ſuſcitabo
p omnes amatoꝛes tuos:cō
q tra te: d q̄bus ſatiata ē aia
tua ꝛ ꝯgregabo eos aduer
ſū te in circuitu filios babi
lōis ꝛ vniuerſos chaldeos
r nobiles tyrānoſꝗ ꝛ pꝛinci
pes oēs filios aſſyrioꝝ:iu
uenes foꝛma egregia: du
ces ꝛ magiſtrat⁹ vniuerſoſ
s pꝛicipes pꝛicipū ꝛ noiatoſ
t aſcēſoꝛes equoꝝ.et veniēt
ſup te inſtructi curru et ro
ta.mltitudo pplōꝝ: loꝛica
et clypeo ꝛ galea armabūt
v contra te vndiꝗ. Et dabo
coꝛā eis iudiciū:et iudica
x būt te iudicijs ſuis ꝛ ponā
zelū meū in te queʒ exercēt
y tecū in furoꝛe. Naſū tuuʒ ꝛ
aures tuas ꝑcident: ꝛ q̄ re
māſerit gladio cōcidēt:ipi
filios tuos ꝛ filias tuas ca
a piēt et nouiſſimū tuū deuo

rabit igni:ꝛ denudabūt te
veſtimētis tuis ꝛ tollēt va
a ſa glie tue ꝛ req̄eſcere faciā
b ſcel⁹ tuū de te ꝛ fornicatio
c nē tuā d terra egypti. Nec
leuabis oclos tuos ad eoſ
ꝛ egypti non recoꝛdaberis
ampli⁹ qꝛ h dicit dñs de⁹.
d Ecce ego tradā te in man⁹
eoꝝ q̄ſ odiſti.i man⁹ d q̄b⁹
ſatiata eſt aia tua et agēt te
cū i odio.ꝛ tollēt oēs labo
res tuos.ꝛ dimittēt te nu
dā et ignominia plenā ꝛ re
uelabit ignominia fornica
tionū tuaꝝ. Scel⁹ tuū ꝛ foꝛ
nicationes tue fecerīt hec ti
bi qꝛ fornicata es p⁹ gētes
int q̄s polluta es i ydolis
e f eaꝝ i via ſoroꝛis tue ambu
g laſti ꝛ dabo calicē ei⁹ i ma
nu tua. Hec dicit dñs de⁹
h calicē ſoroꝛis tue bibes ꝓ
fundū ꝛ latū. Eris i deriſū
i ꝛ i ſubſānatōem q̄ es capa
ciſſima:ebꝛietate et doloꝛe
repleberiſ calice meroꝛis ꝛ
triſticie calice ſoroꝛiſ tue ſa
k marie.ꝛ bibes illū ꝛ epota
bis vſꝗ ad feces ꝛ fragmē
l ta ei⁹ deuoꝛabis et vbera
tua lacerabis:qꝛ ego locu
t⁹ ſū ait dñs de⁹. Propte
rea hec dicit dñs de⁹. Qꝛ
m oblita es mei ꝛ ꝓieciſti me
p⁹ coꝛp⁹ tuū.tu quoꝗ poꝛ
ta ſcel⁹ tuū et fornicatiōes
n tuas ꝛ ait dñs ad me dicēſ
o Fili hominis:nūquid iudi
cas oollā ꝛ oolibā:ꝛ annū
p cias eis ſcelera earuʒ quia
q adulterate ſūt ꝛ ſanguis in
māib⁹ eaꝝ ꝛ cū ydolis ſuis
r fornicate ſūt Inſup ꝛ filioſ
ſuos quos genuerūt mihi

y Naſum tuū ꝛ aures tuas ꝑcident.i. defoꝛmabūt te. et
hoc fuit potiſſime in excoculatiōe regis ſedechie:ꝛ nobiliū
occiſione.iiij.Reg.vlt. a Et nouiſſimū tuū deuoꝛabitur
igni.qꝛ finalit ciuitatē ꝛ templū ꝯbuſſerūt chaldei ſublatis
ꝑus inde oibus ꝑcioſis.ideo ſubditur.Et denudabūt te ve
ſtimētis. a Et re
q̄.ſa. ſcelus tuū de te
qꝛ ñ vacabit tibi ydo
latrare. b Et forni
cationē tuā d tra egy
pti.i.cōicationem in
ydolatria ꝛ amicicia
c Neꝗ leuabis ocu
los tu.ad eos.ſperan
da ab eis auxilium.ꝛ
ex tali ſpe vana rebel
lauit ſedechias et de
ſtructa fuit ciuitas. E
d Ecce ego tra.te i
ma.coꝝ q̄s odiſti.i.
chaldeoꝝ q̄b⁹ rebella
ſti. Cetera patent ex
dictis vſꝗ ibi.
e In via ſoroꝛiſ tue.
.i.ſamarie. f Ambu
laſti multiplicit ydo
latrādo. g Et da.
ca.ei⁹ in manu tua.i.
puniam te conſiliſ pe
na q̄ in ſcp̄tura nomi
ne calicis deſignat.
h Bibes ꝓfundum
ꝛ latū.i.magnā penā
intēſiue ꝛ extēſiue ſu
ſtinebis. i Que es
capacis.i. afflictiōis
ꝛ ignominie digniſſi
ma. k Et epota.vſ
ꝗ ad feces. loq̄t me
thaphoꝛice q̄ſi de ho
mine q̄ potat nimis
auide ꝛ ſic nō ſolum
bibit feces q̄ ſūt i fū
do.ſʒ etiā videt:qꝛ ve
lit quodāmō cyphuʒ
glutire. ꝛ p hoc deſi
gnat magnitudo pe
ne. l Et vbe.tua
la. ꝑ doloꝛe ſicut ho
mines in magna tri
ſticia exiſtentes tra
hūt capillos ſuos.et
lacerāt ſe vnguibus.
m Proieciſti me p⁹
coꝛpus tuū.loquitur F
d irl'm p modū adul
tere inuerecūde que
a coꝛpe ſuo elōgat vi
rū ꝛ currit ad adulte
riū. ſic ppl's irl'm elō
gauit ſe a deo et ydo
la coluit. n Et ait
Hic iterū agit de re
gno Jude ꝛ ſamarie
cōiunctim ꝛ ꝑmo po
nitur culpa.ſecūdo pena.ibi.Viri ꝗ.Circa pꝛimū expꝛimi
tur culpa cōiunctim cū dicit. o Nūq̄d iudi.oollam et
oolibā.q.d.ad te ꝑtinet iudiciū ꝯdēnationis eaꝝ nūciare
p Quia adulte.ſunt ydolatria. q Et ſan.in manib⁹
earum.per homicidia. r Inſuper ꝛ fili. ſuos quos ge
nu.mi.i.quos debuerunt applicare meo cultui.

g obtulerũt eis ad deuorã-
t dũ. Sȝ et hoc fecerũt mihi.
v Polluerũt ſanctuariũ meuȝ
in die illa et ſabbata mea ꝓ
x phanauerũt. Cũq; imolarẽt
filios ſuos ydolis ſuis: Et
ingrederẽt ſanctuariũ me-
um ĩ die illa vt polluerẽt il
lud etiã hec fecerũt ĩ medio
y dom⁹ mee: miſerũt ad viros
veniẽtes de longe: ad q̃s
nũcios miſerant. Itaq; ec
ce venerũt quib⁹ te lauiſti et
circumliuiſti ſtibio oculos
tuos: et ornata es mundo
muliebri Sediſti ĩ lecto pul
ȝ cerrimo mẽſa ornata ẽ añ te.
a Thymiama meũ: et vnguẽ
b tũ meũ poſuiſti ſup eam: et
c vox multitudĩs exultantis
d erat in ea. Et in viris q̃ de
e mltitudĩe hoim adducebã
f tur et veniebãt de deſerto po
ſuerũt armillas ĩ manib⁹ eo
rũ et coronas ſpecioſas in
capitib⁹ eorũ. Et dixi ei q̃
attrita ẽ ĩ adulterijs. Nũc
fornicabit ĩ fornicatiõe ſua
g etiã hec. et igreſſi ſũt ad eaȝ
q̃ ad mulierẽ meretricẽ ſic
ingrediebãt ad oolã et ad
oolibã mlieres nephariaſ
h Viri ergo iuſti ſũt Hi iudi
i cabunt eas iudicio adulte
k rarũ iudicio effundẽtiũ ſan
guinẽ. q2 adulterate ſũt et ſã
guis ĩ mãib⁹ eaꝝ: et cũ ydo
lis ſuis fornicate ſũt Hec ei
l dicit dñs de⁹. Adduc ad
eas mltitudinẽ et trade eas
in tumultũ et in rapinã et la
pidẽt lapidib⁹ ppl'oꝝ et cõ
fodiãt gladijs eoꝝ Filios et
filias eaꝝ ĩficiẽt et domos
m eaꝝ igne ſuccendẽt. et aufe
n rã ſcel⁹ de fra. et diſcẽt oẽs
o mulieres ne faciã ẽm ſcel⁹
eaꝝ. et dabũt ſcel⁹ vr̃m ſup
vos. et pctã ydoloꝝ vr̃oꝝ
portabitis et ſcietis q2 ego
dñs de⁹. Ca. XXIIII

a ET factũ ẽ v̀bũ dñi ad
b me ĩ anno nono in mẽ
c ſe decimo: decima die mẽ-
ſis dicẽs Fili hoĩs ſcribe ti
d bi nomẽ diei h⁹ in q̃ confir
e matus ẽ rex babylonis ad
f uerſum hirl'm hodie et di-
ces per prouerbium ad do
mũ irritatricẽ pabolã et lo-
queris ad eos Hec dicit do
g h min⁹ deus Pone ollã ene
am pone inquaȝ et mitte in
i eã aquã. Cõgere fruſta ei⁹
k in eam omnẽ ptem bonã et
l femur et armũ: electa et oſ-
m ſibus plena. Pinguiſſimũ
n pecus aſſume: compone q̃
o q; ſtrues oſſium ſub ea. Ef
ferbuit coctio eius et diſco
cta ſunt oſſa illius ĩ medio
p eius. Propterea hec dicit
q dominus deus Ve ciuitati
r s ſanguinũ olle cuius rubi

s Obtulerũt eis. i. ydolis. t Ad deuo. i. cõburẽdũ p mo
dũ ſupius frequẽt dictũ de pueris oblatis ydolo moloch.
v Pollue. ſan. meũ ĩ die illa. i. tpe manaſſe. q̃ in tẽplo po
ſita fuerũt ydola. iiij. Regũ. xxj. x Cũq; imo. fi. ſuos etc. q2
poſt talia nephãda eadẽ die volebãt intrare templũ et deo
ſeruire. et mĩ⁹ maluȝ
erãt a ſacro loco ſe re-
trahẽ. y Miſerũt
ad viros etc. loq̃tur de
ppl'o ad modũ mulie
ris libĩne ardentis q̃
aliq̃ñ mittit longe cũ
laborib⁹ et ſumptibuſ
magnis ꝓ adulteris
aduocãdis et in aduẽ
tu eoꝝ lauat ſe et or-
nat vt eis placeat ſic
iudei mittebãt longe
et cum ſumptib⁹ ma-
gnis ad adducenduȝ
ſacerdotes ydolatrie
de nouo ab eis audi
re et illis ydolis offe-
rebãt bona q̃ deo de-
bebãt offerri. et pȝ lr̃a
vſq; ibi. ȝ Et men
ſa or. ẽ añ te. i. altare
ydoli ornatũ ẽ orna-
mẽtis tẽpli mei. ideo
ſubdit. a Thymi
ama meũ. de q̃ ꝑcipi
tur Exo. xxx. qd̃ mi
hi ſoli offeratur.
b Et vnguentũ me
um. i. q̃ vaſa mei cul
tus debent inungi.
c Poſuiſti ſup eaȝ
. i. applicaſti ad ydo-
G latriam. d Et vox
multitudĩnis exultã
tis. ad laudẽ ydoloꝝ
e Et in viris. q. etc. i.
ſacerdotib⁹ ydoloꝝ.
f Poſuerũt ar. ĩ ma
nib⁹ eoꝝ etc. ornãdo
eas ornamẽtis ſacer
dotũ dñi. g Et in
greſſi ſunt ad eã. pol
luẽdo p ydolatriam.
h Viri ḡ iuſti ſunt
h̄ ↄ̃tr ponit pena cuȝ
di. Viri ergo iuſti ſũt.
. i. aliq̃ viriles et potẽ
tes: q̃ in compatione. iudeoꝝ ſunt iuſti et p iſtos intelligun
tur aſſyrij q̃ deſtruxerũt ſamariam et chaldei et alij qui fue-
runt cũ eis in exercitu cõtra hieruſalẽ. ipi eñ nõ recepant
legem domini ſicut iudei. et ideo q̃uis eſſent ydolatre. ta-
men minus in hoc peccabant q̃ iudei. i Hi iudicabũt
eas. i. erũt executores iuſticie mee. k Iudicio adultera
rũ etc. q̃ ẽm legẽ condẽnant ad mortẽ. Et h̄ mõ chaldei iu-
dicauerũt regnũ iuda. et aſſyrij regnũ iſrl'. vt frequẽt dictũ
ẽ ſ. ideo ſubditur. l Adduc ad eas multitudinẽ. ſ. exerci
tuũ ad eos totaliter diſperdendũ. et patet littera vſq; ibi.
m Et aufe. ſcelus de terra. per captionẽ vtriuſq; regni.
n Et diſcent oẽs mulieres. i. alie gentes. o Ne fa. ẽm
ſce. earũ. ſ. rumpendo iuramentũ quod fecit ſedechias re-
gi babylonis qui adiurauerat eum p dominũ. ij. Paral. vl
ti. et Oſee rex iſrael regi aſſyriorum.

Capitulum. xxiiij.

a ET factũ eſt. Hec ẽ ps nona in q̃ xp̃t maliciam ppl'i
deſcribitur eius tribulatio ſub metaphora duplici
ſub vna deſcribit ppl'i afflictio. ſub ſcđa afflictiõis aggra-
uatio. ibi. Et factũ ẽ. Prima ĩ duas. q2 p̃ ponit parabola. et
ſcđo exponit ibi. Proptea. Circa pmũ pmittit tp̃s cũ di.
b In anno no. ſ. trãſmigratiõis ioachim et idẽ fuit annus
non⁹ regei ſedechie q̃ ei ſucceſſit. et eodẽ anno nabuc. irl'm
obſedit. c Menſe
deci. decia die mẽſ.
vt hr̃. iiij. Regũ. vlti.
ideo ſubdit. d In
q̃ ↄfirmat⁹ ẽ rex baby
lonis. id ẽ obfirmat⁹
e Aduerſum irl'em
ad deſtruendam eaȝ
f Et dices p puer-
biũ. i. pabolã q̃ ſequi
tur cũ di. g Po-
ne ollã. i. diſpone ad
ignẽ et p ollã itelligit
irl'm vt exponit. ĩ. q̃a
ppl's fuit ↄgregatus
in ea ꝓ refugio et ꝓ
defenſiõe ciuitatis et
tẽpli ↄ chaldeos ĩ ali
q̃bus libris ſubditur
tamẽ nõ ẽ in hebreo. A
h Eneã. ſ; ſub intel
ligit vt pȝ p eo q̃. ĩ. ſe
quũt et ꝓpt h̄ additũ
fuit ab aliq̃ expoſito
re vl' forte a trãſlato-
re. q̃ nõ ſp trãſtulit v̀
bũ ex v̀bo. ſ; aliquan
do ſenſum ex ſenſu.
Pinguiſſimũ pec⁹ aſ
ſume: iſtud in hebreo
ñ ẽ ĩ h̄ loco ſ; poſtea.
i Cõgere fruſtra e⁹
. i. pinguiſſimi pecoꝝ
de q̃ poſtea ſubdit. p
hec fruſta intelligũt
ptes ppl'i in irl'em cõ
gregati ad ei⁹ defen-
ſionẽ cõtra nabuch.
k Omnẽ ptẽ bo. i.
oẽs fortes bellatoreſ
l Electa et oſſib⁹ ple B
na. i. oẽs viros fortes
q̃ ↄcurrerũt ibi vndi
q;. m Pinguiſſimũ
pec⁹ aſſume. i. id qd̃ ẽ
meli⁹ ĩ hoib⁹ de toto Naum. 3. c.
regno. o Cõpone Abacuc. 1. c.
q̃ȝ etc. i. facies ignem
deſubtus de oſſibus q̃ eſt fortior q̃ de lignis ita exponunt
aliq̃ ſ; h̄ nõ videt bene dictũ. q2 infra vbi de iſto igne loq̃t
vbi tranſlatio noſtra ſic habet. Cõgere oſſa que igne ſuccẽ
dam. In hebreo habet. Multiplica ligna accende ignẽ: ꝓ
pter qd̃ Ra. ſa. ſic exponit. n Cõpone q̃ȝ ſtrues oſſium
ſub ea. i. ſic diſpone fruſta in olla. q' ptes magis oſſee ſint
deſubtus quaſi alias ſuſtentãtes: p qd̃ deſignabat diſpoſi
tio bellatoꝝ intra irl'em p talem modũ q' fortiores preſta-
rent debilioribus fulcimentũ. o Efferbuit coctio ei⁹.
id ẽ inſultus hoſtiũ. inualuit intantũ q' etiã fortiores bel-
latores intra irl'em exiſtẽtes qui p oſſa intelligunt fuerunt
quaſi diſſoluti virtute. ideo fugerũt fracta ciuitate in. iiij.
Regũ vl. p Propterea. Hic conſequẽter dicta pabola
exponitur. et ad ſenſum iam dictum. ſ; aliq̃ ſupaddũtur cũ
dicitur. q Ve ciuitati ſangninum. id eſt hieruſaleȝ que
effudit ꝓphetarum et iuſtorum multum ſanguinem.
r Olle. ſic ſupra nominata eſt hieruſalem vt dictum eſt
s Cuius rubigo. id eſt malicia indurata.

t go in ea eſt ꝛ rubigo ei⁹ nō
v exiuit de ea. Per ptes ꝛ p
x ptes ſuas eijce eā. Nō ce-
y cidit ſup eā ſors. Sāguis
z enī ei⁹ in medio ei⁹ eſt ſup
lympidiſſimā petram effu-
dit illū Nō effudit illū ſup
terrā vt poſſit operiri pul-
uere vt ſupinducerem indi
gnationē meā ꝛ vindicta vl
ciſcerer. Dedi ſāguinē ei⁹
ſup petrā lympidiſſimā ne
opirek. Propterea hec di-
a cit dñs de⁹ Ve ciuitati ſā
b guinū cui⁹ ego grandē faci
c am pirā. Congere oſſa que
d igne ſuccēdā Cōſumek car
e nes ꝛ coqtur vniuerſa com
f g poſitio: ꝛ oſſa tabeſcēt. po-
ne ꝗ eā ſup prunas vacu
h am vt incaleſcat et liqueſi-
at es ei⁹ et cōſlek in medio
i ei⁹ inquinamentū ei⁹ ꝛ cō-
k ſumak rubigo ei⁹. Multo
l labore ſudatū eſt: et nō exi
uit de ea nimia rubigo ei⁹
a neq; p ignē. Immundicia
tua execrabilis: qꝛ munda
b re te volui: ꝛ nō es munda
c ta a ſordib⁹ tuis. Sed nec
mūdaberis pri⁹ donec qe
ſcere faciā idignationē me
am in te Ego dñs locutus
ſum. Veni et faciā nō trā-
ſeā nec parcā nec placabor
Iuxta vias tuas ꝛ iuxta ad
inuētōes tuas iudicabo te
d dicit dñs. Et factū ē vbū
dñi ad me dicēs. Fili hoīs
e ecce ego tollo a te deſidera
bile oculoꝝ tuorū i plaga
ꝛ nō plāges neq; plorabiſ

f neq; fluēt lachꝛyme tue In
gemiſce tacēs mortuoꝝ lu
g ctū nō facies. Corona tua
h circūligata ſit tibi. et calcia
mēta tua erūt in pedib⁹ tu
i is nec amictu ora velabis
k nec cibos lugētiū cōedes:
l Locut⁹ ſum ergo ad pplm
m mane ꝛ mortua ē vxor mea
n o veſpe. Feciq; mane ſicut p
p ceperat mihi ꝛ dixit ad me
ppl's. Quare ſi iudicas no
bis qd iſta ſignificent q tu
facis? Et dixi ad eos. Ser
mo dñi fact⁹ ē ad me dicēs
q Loqre domui iſrl. Hec di
r cit dñs de⁹. Ecce ego pol-
s luā ſanctuariū meū ſupbiā
t v imperij vr̄i et deſiderabile
oculoꝝ vr̄oꝝ ꝛ ſup q pauet
aīa vr̄a ꝛ filij vr̄i ꝛ filie vr̄e
qs reliqſtis: gladio cadēt
x ꝛ facietis ſicut feci. Ora a-
mictu nō velabitis ꝛ cibos
lugētiū nō cōedetis Coro
nas habebitis in capitib⁹
veſtris: ꝛ calciamēta in pe
dib⁹. Nō plāgetꝭ neq; fle
bitis ſ; tabeſcetis in iniqui
tatib⁹ vr̄is et vnuſqſq; ge-
y met ad fratrē ſuum. Eritq;
ezechiel vobis in portētū
Iuxta oia q fecit facietis:
cū venerit illud ꝛ ſcietis qꝛ
ego domin⁹ de⁹. Et tu fili
z hominis ecce in diem qua
tollam ab eis fortitudinē
a eorum et gaudium digni-
b tatis et deſiderium oculo-
rum eorum ſuper quo req-
eſcunt anime eorum et fili-
os et filias eorū in die illa

t In ea eſt. pſeuerās. v Per ptes ꝛ ptes eijce eā. qꝛ i longa obſidiōe aliq de induratis in malis perierūt fame ꝛ alij peſtilētia ſeu aeris corruptiōe. ꝛ in ei⁹ captione aliqui ſunt gladiati ꝛ reliq captiuati. x Nō cecidit ſuper eā ſors qñ ei ponik ſors ad oñdendū q debeāt mori vl dimitti ſors pcit pluribꝰ. ſic ionas ſorte deprehē-ſus ceterꝭ dimiſſis fuit in mare piectus: ſ; h oēs capti ſunt modis pdictis. Et ſi aliqui euaſerūt. vt iſmael ꝛ aliqui alij fuerūt ita pauci cōpatiue q qſi p nihilo ꝯputādi erāt q tñ poſtea fugientes i egyptū cū iohāna filio charee perierūt. ſaltē p maiori pte. Hieremie. xliij. y Sanguis. n. eius. .i. pctm. z Super lympidiſſimā petrā effudit illū. i. ita publicū eſt ꝛ manifeſtū oib⁹ q nō pt aliq tergiuerſatione celari ſ; iuſticia diuia ipm exigit ſtatim puniri. iō ſubditur. a Ve ciui. ſanguinū. i. irlem

C

b Cui⁹ ego grandē fa. pirā. i. ignitionē. a pir quod eſt ignis. c Cōgere oſſa. in hebreo habetur ligna. d Cōſu. car. i. fame ꝛ peſte morienk debiliores. e Et coquitur vniuerſa cōpoſitio. id ē tota ꝯgregatio ppli in hirlem ſupra modū affligetur.

B

f Et oſſa ta. qꝛ etiā illi q ſūt fortiores deficient. g Pone ꝗ eā ſup pru. vacuā. qꝛ poſt euacuationē ciuitatis a pplo ꝛ diuitijs finalit incenſa fuit a chaldeis. h Vt in cale. ꝛ liq. es ei⁹. i. materia edificioꝝ. i Et conſu. ru. ei⁹ vt ſic loc⁹ incēdak in deteſtationē malicie in eo diu perpetrate. k Multo la. ſu. ē ad amotionē dicte rubiginis p hiere. ꝛ alios pphas populū arguētes: ꝛ ob h mltas iniurias ſuſtinētes. l Et nō exi. de ea ni. ru. ꝛc. i. tribulatiōis q frequēt ꝯtigit illo pplo añ ei⁹ deſtructionē. a Immūdicia tua execrabilis. qꝛ mūdari te volui. mōis facilioribꝰ. vt p pphetaꝝ correctiōis ꝛ pticulares afflictōes. b Et non es mūdata talib⁹ mōis. c Sꝫ nec mūdaberꝭ ꝛc. te totalit iſtruēdo. ſic indignatio hoīs irati qeſcit i deſtructiōe ſui aduerſarij. d Et fa. ē. Hic ponik ſcōa pabola ad oñdendū doloris augmētū. et p pabola ponik. ſcōo exponik ibi. Et dixit. Circa pmū ſciēdū q dolor cordis alicuiꝰ p fletū ꝛ planctū ſm q dic phs

ij. rheto. qꝛ q̃ꝫ diu tenek clauſus i corde mag⁹ pſtgit ſ; p fletū ꝛ planctū euaporat ꝛ euaneſcit. ſicut ꝛ dolor apoſtematꝭ q̃ꝫ diu ē integrū ꝛ clauſū magꝭ affligit. mitigak aūt qñ rūpik ꝛ ſanies fluere icipit Ezechieli vo data fuit materia doloris de morte vxoris. ꝛ phibit⁹ fuit eā flere ꝛ lugere. Et h eſt qd dr h. e Ecce ego tollo a te ꝛc. i. vxorē tuā q ē magꝭ diligibil q̃ aurū ꝛ argētū. f In gemi. tacēs ita q nō appeat ſignū dolorꝭ exteri⁹. ſ; ꝯtineak interius. g Corona tua. i. mitra ſeu cucufa. h Circūligata ſit tibi: ad cōpoſitiōē capilloꝝ tuoꝝ qd ē ꝯ modum lugentium. i Nec amictu ora velabis. trahēdo capuciū añ oclos ſicut ſolent facere lugentes.

E

k Nec ci. lugen. comedes. i. nō viues auſtere. ſicut ſolēt lugētes facere. l Locutus ſum ꝗ ꝛc. nūciando iſta a dño mihi pdicta m Et mortua ē vxor mea veſpe. eiuſdē diei ad verificatiōnē dicti. n Feciq; ma. diei ſequētꝭ o Sicut pcepat mihi. ꝯtinendo a luctu. p Et dixit. Hic ꝯñr pabola exponik. p h ei deſignabak q iudei q trāſmigrati fuerāt cū iechonia in babylonē haberēt materiam dolorꝭ de deſtructione irlm ꝛ templi et ꝺ interfectiōe in q erāt amici ꝛ ꝯſanguinei ꝛ tñ nō auderent lugere exñtes in chaldea. ne viderenk dolere de regis babylonis victoria et ſic durius tractarenk. ꝛ ſm h patꝫ lr̄a p maiꝫ pte q Hec dicit dñs deus. q mentiri nō pōt r Ecce ego polluā. .i. pollui permittam. r Sanctuariū meū. id ē templū per chaldeos deſtruendum.

F

G

s Supbiā. i. gloriā t Imperij. vr̄i. ſcilꝫ irlm q metropol erat in regno iude. vñ trāſlati fuerant iſti v Et deſiderabile oculoꝝ vr̄oꝝ. i. oē illō qd deſideratꝭ videre redeūdo i iudeā. ꝛ de cui⁹ deſtructiōe timetis. x Et facietis ſicut feci. vos ꝯtinēdo a gemitu ꝛ luctu ratione pdicta. y Eritq; ezechiel vobis in portentū. i. i ſignū facti vr̄i futuri. qꝛ ſicut nō luxit mortē vxoris. ſic nec vos audebitis lugere deſtructionē tēpli ꝛ ciuitatꝭ. z Ecce in die q tollā ab eis fortitudinē eorum. i. viros bellatores de irlm. a Et gaudiū dignitatꝭ. i. regnū ꝛ ſacerdotiū b Et deſideriū oculoꝝ. i. templū ꝛ alia q deſiderant iterū videre

c Aperiet os tuū.i.tūc poterꝭ ſecure loq̄ de iſta deſtructi
one q̄ tūc patebit ꝑ effectū de q̄ ppl'ꝰ tuus nō vult mō tibi
credere. d Et ſcietis q̄ ⁊c̄.ꝑ expientiam vindicte mee.

a Et factus ē. In ꝑcedētibꝰ a ſcđo ca. Cap̄.xxv.
b Uſq̄ huc ꝓphauit ezechiel ꝯ iudeos pauca de alijs
gētibus inter
ſerēdo. h incipit pro
phetare ꝯ extraneos
⁊ diuidit in tres par-
tes.q̄ꝛ p̄.ꝓphetizat de
gentibꝰ extraneis. ſe
cūdo iterſerit aliq̄ de
iudeis.xxxiij.ca. ter
cio reſumit de extra-
A neis ca.xxxviij. Pri-
ma ī duas q̄ꝛ p̄mo ꝓ
phetizat ꝯ q̄tuor po-
pulos ſuccincte. ſcđo
ꝯ alios duos diffuſe.
ca.ſequēti. Pria ad-
huc ī tres.q̄ꝛ p̄mo ꝓ-
phetizat ꝯ āmonitas
ſcđo cōtra idumeos
⁊ moabitas.ibi.Hec
dic̄.tercio ꝯ philiſte-
os.ibi.hec dicit Cir-
ca p̄mū dī. b Po-
ne faciē tuam ꝯ filios
ammon.i.ꝯ terrā eo-
rū.vt nō ſolū ex mo-
do loquēdi:ſꝫ etiā ſtā
di oñdas te ꝯ eos lo-
qui. c Pro eo ꝙ di
xiſti euge euge inter
iectio eſt gaudentis.
d Sup ſanctuariū
meum.id eſt templū.
e Quia pollutū eſt
.i.deſtructum ꝑ chal
deos. f Idcirco
ego tradā te filijs ori
B entalibus.i.chaldeis
quoꝝ terra vergit ad
orientē reſpectu ter-
re ammonitarū. Iſti
eīn ammonite deſcē-
derūt de loth nepote
abrae.ꝓpt̄ qđ triſtari
debebāt de iudeoꝝ
afflictione. ⁊ ipi gau
debāt odio ⁊ inuidia
moti ꝓpter qđ meru
erunt deſtrui ⁊ capti
uari. g Et collo-
cabūt caulas ſuas in
te.i.ita deſtruent edi
ficia ciuitatum ꝙ po
nent ibi caule pecoꝝ
h Daboq̄ rabath
metropolim terre ammon. i In habitaculū camelorū
.i.ſic deſtruetur ꝙ cameli paſcent ibi ⁊ reſumit cauſa cū dī
k Pro eo ꝙ plauſiſti manu.i.oſtendiſti ſigna magna le-
ticie ꝓ irl'm ⁊ tēpli deſtructiōe. l Extēdā ma.meā.ſu.te.
.i.vindictā meā. m Hec dī. Hic ꝯñr ꝓphetizat ꝯ moa
bitas ⁊ idumeos cū dī. n Pro eo ꝙ dixerūt moab ⁊ ſeyr
.i.moabite ⁊ idumei.idumea eīn ⁊ ſeyr ſunt noīa ſynonima
o Ecce ſicut oēs gē.do.iuda.i.regnū iuda ē deſtructū ⁊
captiuatū ſicut alia regna.h dicebāt inſultādo ⁊ gaudendo
cū tñ deberēt cōpati ⁊ ꝯdolere: eo ꝙ moabite deſcenderūt
de loth nepote abrae ⁊ idumei de Eſau fratre iacob.
p Idcirco ec.ego ape.hu.moab.i.fortalicia ⁊ munitiōes

cū venerit fugiens ad te vt
ānūciet tibi: ī die īquā illa
c apiet os tuū cū eo q̄ fugit.
⁊ loq̄ris ⁊ nō ſilebis vltra
d eriſq̄ eis ī portentū: et ſcie
tis q̄ꝛ ego dñs. Ca.XXV
a Et factus ē ſermo dñi
ad me dicēs. Fili ho-
b minis pone faciē tuā cō
tra filios ammon ⁊ ꝓpheta
bis đ eis. ⁊ dices filijs am
mon. Audite ꝟbū dñi dei
c Hec dicit dñs deus. Pro
d eo ꝙ dixiſti euge euge: ſup
e ſanctuariū meū q̄ꝛ pollutū
eſt ⁊ ſup terrā iſrl' q̄ñ deſo
lata ē. ⁊ ſuper domū iuda.
q̄ñ ducti ſunt ī captiuitatē
f idcirco ecce ego tradā te fi
lijs orientalibꝰ ī hereditā-
g tē ⁊ collocabūt caulas ſuas
in te ⁊ ponēt ī te tētoria ſua
Ipſi comedēt fruges tuas
h ⁊ ipi bibent lac tuū. Dabo
i q̄ rabath ī hitaculū came-
loꝝ ⁊ filios āmon in cubile
pecoꝝ ⁊ ſcietis q̄ꝛ ego dñs
Quia hec dicit dñs deus.
k Pro eo ꝙ plauſiſti manu ⁊
ꝑcuſſiſti pede: et gauiſa es
ex toto affectu ſup t̄rā iſra
l el. Jccirco ecce ego extēdā
manū meā ſup te. et tradā
te ī direptionē gētiū: et int
ficiā te de populis ⁊ ꝑdam
đ terris ⁊ ꝯterā. et ſcies q̄ꝛ
m ego dñs. Hec dicit dñs de
n us Pro eo ꝙ dixerīt moab
o et ſeyr: ecce ſicut oēs gētes
p domus iuda. idcirco ecce
ego aperiā humerū moab
de ciuitatibꝰ. đ ciuitatibꝰ

inquā eiꝰ et de finibꝰ eius
q inclytas t̄re bethieſimoth
et beelmeon et cariathaim
filijs orientis cū filijs am-
mon Et dabo eā in heredi
r tate vt nō ſit vltra mēoria
s filioꝝ āmon ī gētibꝰ. Et ī
moab faciam iudicia: ⁊ ſci
ent q̄ꝛ ego dñs. Hec dicit
t dñs deus. Pro eo ꝙ fecit
idumea vltionē vt ſe vindi
caret de filijs iuda pecca-
uitq̄ delinquens ⁊ vindi-
ctā expetiuit de eis: idcir-
co hec dicit dñs deus. Ex
tendā manū meā ſup idu-
meā ⁊ auferā de ea hominē
v et iumētū et faciā eā deſer
tā ab auſtro: et q̄ ſunt in de
dā gladio cadēt. Et dabo
x vltionē meā ſup idumeā ꝑ
manū populi mei iſrael: et
faciāt ī edō iuxta irā meā ⁊
furorē meū ⁊ ſciēt vindictā
y meā dicit dñs deꝰ. Hec di
cit dominus deꝰ. Pro eo
ꝙ fecerunt paleſtini vindi
z ctā ⁊ vlti ſe ſūt toto aīo: in-
a terficiētes ⁊ implētes ini-
micicias veteres propte-
rea hec dicit dñs deꝰ Ec-
ce ego extendā manū meā
ſuper paleſtinos ⁊ interfici
b am interfectores. Et perdā
reliq̄as maritime regiōis.
faciāq̄ in eis vltiones ma
gnas arguens in furore: et
ſcient q̄ꝛ ego dñs cū dede-
ro vindictā meā ſuper eos
Capitulum XXVI
a Et factū eſt in vndeci
mo anno prima menſ

ſortes q̄ ſuſtinēt pondus aduerſarioꝝ q̄ noīant cū ſubdit.
q Bethieſimoth ⁊c̄. filijs oriētis.i.chaldeis vt dictū ē ſ.
r Ut nō ſit memoria vltra ⁊c̄.i.nō ſint in reputatiōe vſq̄
ad tp̄s magnū. s Et in moab fa.iudi.id eſt vindictas.
t Pro eo ꝙ fecit idumea vltionē.ꝑſequēdo odioſe filios
iuda q̄ſi in vltionem
bñdictōnis paterne.
quā obtinuit iacob
aū eſau p̄mogenitū:
ꝓpt̄ qđ eſau ꝑſeq̄bat
iacob fratrē ſuū. ⁊ ſi-
militer poſteri eſau po C
ſteros iacob.q̄ tñ ꝑſe
cutio erat iniuſta: tū
q̄ꝛ h factū fuit ex or-
dinatione diuina. tū
q̄ꝛ eſau vēdiderat ia-
cob ſua p̄mogenita.
v Et fa.eā ⁊c̄.i.a iu-
deis q̄ ſunt in ꝑte au
ſtrali r̄ſpctū idumee.
ideo ſubditur.
x Per ma.populi
mei iſrl'. hoc fuit tp̄e
mach.q̄ idumeos im
pugnauerūt.j.Mat.
v.ca. y Hec dicit h
ꝓphetizat ꝯtra philiſ
ſteos q̄ ſꝑ fuerūt ini-
mici iudeoꝝ vt pꝫ ex
libris ioſue: iudicū: ⁊
regū. z Et vlti ſe
⁊c̄. iudeos ex maxia
libidine occidendi.
a Et implētes ⁊c̄.i.
addēdo ad inimicici
as q̄s habuerūt phi- B
liſtei ꝯ iudeos a p̄nci
pio ingreſſus eoꝝ in
terra promiſſionis.
b Et ꝑdā ⁊c̄.i.regio
nis philiſtinoꝝ.q̄ ſi-
ta ē ſuper mare medi
terraneum.
Capitu.xxvj
a Et factū ē. h
b Dñr ꝓphetizat
ꝯ duos popl'os diffu
ſe.ſ. ꝯ tyrios ⁊ egipti
os q̄ m̄ltas moleſtias
iudeis ītulerūt. q̄ꝛ ty
ri erāt ꝓpinq̄ iudeis
a ꝑte aq̄lonis: egiptij
vo a ꝑte auſtri. ſic er
go diuidit in duas ꝑ
tes q̄ꝛ p̄ ꝓphetizat ꝯ
tyrū. ſcđo ꝯ egyptū A
ca.xxix. Prima diui
dit ī tres ſm tres cau
ſas deſtructiōis tyri
⁊ h in iſto ca. ⁊ duobꝰ ſequētibꝰ. pñs aūt ca. diuidit ī duas
ꝑtes. q̄ꝛ p̄mo ponit cauſa deſtructōis. ſecūdo ſtupor admi
rationis. ibi. Hec dicit. Prima in duas. q̄ꝛ p̄ ponit tyri de-
ſtructionis cauſa demeritoria. ſcđo effectiua ibi. Quia hec
dicit. Circa primū ſciendū ꝙ ciuitas hierl'm fuit valde no-
bilis ⁊ famoſa. patet ex.iij. Reg. q̄ꝛ ſalomon eā nobiliſſime
edificauit. ⁊ ideo poſtea habitatores tyri ꝯ iudeā fuerūt in
uidia moti. ⁊ de deſtructiōe ciuitatis ⁊ ppl'i gauiſi ꝓpt̄ qđ
meruerūt a deo puniri. maxie q̄ꝛ ſalomon ⁊ hyram rex tyri
fuerunt adinuicem valde amici. iij. Regū. v. primo igit po
nit tp̄s huiꝰ reuelationis cū dī. a Et fa. eſt in. xj. anno.
ſcꝫ migrationis ioachim. b Prima menſis.i.p̄ma die

factꝰ ē ſermo dñi ad me di-
c cens. Fili hoīs: ꝓ eo ꝙ di
d e xit tyrus de hirlm euge cō
f fracte ſūt porte pploꝝ: con
g uerſa ē ad me implebor de
ſerta ē propterea hec dicit
h dñs deus Ecce ego ſuꝑ te
tyre: et aſcendere faciā a te
gentes multas: ſicut aſcen
dit mare fluctuās. Et diſſi
pabūt muros tyri ⁊ deſtru
i ent turres eiꝰ ⁊ radā pulue
rē eiꝰ de ea ⁊ dabo eā i lym
k pidiſſimā petrā. Siccatio
ſagenarū erit in medio ma
ris qꝛ ego locutꝰ ſū ait dñſ
deꝰ ⁊ erit in direptōeꝫ gen
l m tibus. Filie q̄ꝫ eiꝰ q̄ ſunt in
n agro gladio interficient. et
o ſciēt qꝛ ego dñs. qꝛ hec di-
p cit dñs deus. Ecce ego ad
ducā ad tyrū nabuchodo-
noſor regē babylōis ab aq̄
q lone regem regū cuꝫ equis
⁊ curribꝰ ⁊ equitibꝰ et cetu
pploꝗ magno Filias tuaſ
q̄ ſunt i agro gladio interfi
ciet. ⁊ circūdabit te muniti
r onibꝰ ⁊ comportabit agge
s rē in gyro. Et eleuabit con
t tra te ad clypeū et vineas ⁊
arietes tēꝑabit i muros tu
os: et turres tuas deſtruet
v in armatura ſua. Inunda-
x tiōe equoꝝ eiꝰ opiet te pul
y uis eorū a ſonitu eq̄tū ⁊ ro
tarū et curruū: mouebūtur
muri tui. Cuꝫ ingreſſus fu
erit portas tuas q̄ſi ꝑ itroi
tū vrbis diſſipate vngulis
equoꝝ ſuoꝝ ꝯculcabit oēs
plateas tuas populū tuuꝫ
z gladio cedet: et ſtatue tue
nobiles in terram corruēt
Vaſtabūt opes tuas: diri
pient negociationes tuas
⁊ deſtruent muros tuos ⁊

domos tuas ꝑclaras ſub-
uertent et lapides tuos: et
a ligna tua: ⁊ puluerē tuū in
b medio aquaꝝ ponēt ⸤ Et q̄
eſcere faciā multitudinem
canticorū tuorū ⁊ ſonitꝰ ci
tharaꝝ tuaꝝ nō audiet am
plius et dabo te in lympi-
diſſimā petram: ſiccatio ſa
c genaꝝ eris nec edificaberi
vltra: qꝛ ego dominꝰ locu-
d tus ſum ait dñs Hec dicit
e dñs deꝰ de tyro. Nunq̄d
non a ſonitu ruine tue ⁊ ge
mitu interfectorū tuorū cū
occiſi fuerint in medio tui.
f g cōmouebūt inſule: ⁊ deſcē
h dēt de ſedibꝰ ſuis oēs prin
cipes maris: ⁊ auferent ex
uuias ſuas ⁊ veſtimēta ſua
varia abijcient: ⁊ induent
ſtupore In terra ſedebunt
⁊ attoniti ſuꝑ repentino ca
ſu tuo admirabūtur: ⁊ aſſu
mentes ſuper te lamentuꝫ
i k dicēt tibi. Quomodo peri
ſti q̄ hitas in mari vrbs in-
clita que fuiſti fortis i mari
cū habitatoribꝰ tuis quos
l formidabāt vniuerſi. Nūc
ſtupebunt naues in die pa
uoris tui ⁊ turbabunt inſu
m le in mari eo ꝙ nullꝰ egre-
diat ex te. Quia h̄ dicit do
minꝰ deꝰ. Cū dedero te vr
bē deſolatā ſicut ciuitates
n q̄ non habitant: Et adduxe
ro ſuper te abyſſum: et ope
o ruerint te aque multe: ⁊ de
traxero te cum illis qui de
p ſcendūt in lacum ad popu
lum ſempiternū ⁊ colloca-
uero i terra nouiſſima ſicut
ſolitudines veteres cū his
qui deducuntur in lacuꝫ vt
q nō hiteris Porro cū dede
ro gloriā in terra viuentiū:

c Pro eo ꝙ dicit tyrus. i. habitatores tyri de hirlm de-
ſtructa ꝑ chaldeos. d Euge. interiectio gaudētis eſt.
e Cōfracti ſunt porte pploꝝ. i. porte irlm ad quā decli-
nabāt ppli multi cauſa mercatiōis. ⁊ cauſa negociationis
f Cōuerſa ē ad me. ſ. mercatoꝝ multitudo. g Implebor
ſcꝫ mercationibꝰ ⁊ lu
cro eo ꝙ irlm deſtru
cta et deſerta eſt.
h Ecce ego ſu. te.
tyre. ad te deſtruēdū
⁊ patꝫ littera vſq ibi
i Et radā puluereꝫ
eius de ea ⁊c. i. ſic de
ſtruaꝫ oia edificia: ꝙ
ventꝰ tollet puluerē ⁊
remanebūt ſoli lapi-
des. k Siccatio ſa
genarū erit in medio
maris. h̄ dī eo ꝙ tyrꝰ
erat vndiq clauſa ma
ri. iō ipa deſtructa pi
ſcatores ſiccabāt ibi
rhetia ſua. l Filie
q̄ꝫ eius. i. ciuitates ⁊
ville ei ſubdite.
m Que ſūt in agro.
.i. in arida ſite et nō i
mari ſicut tyrus.
n Gladio cadēt. iter
fecti earū habitatori
bus. o Quia hec
⁊c. h̄ ꝯſr ponit huius
B deſtructōis cā effecti
ua. que ē duplex. vna
principal. ſ. deꝰ: alia
inſtrumētalis. ſcꝫ rex
babilonis q̄ in h̄ fuit
flagellū dei. ⁊ vtraq
tāgit cuꝫ dī in ꝑſona
dei. p Ecce ego ad
du. ad tyrū nabu. ⁊c.
ꝑ illā em partē addu
xit exercitū ad tyrū.
q Regē regū. quia
multos reges hēbat
tributarioſ. cetera pa
tent vſq ibi. r Et
cōportabit aggerem
voluit ei a littore ma
ris vſq ad tyrum po
nere tantā ꝯgeriē li-
gnoꝝ terre ⁊ lapiduꝫ
ꝙ haberēt viā vſq ad
ciuitatē ſꝫ cōplere nō
potuit. ꝓpt qd̄ ꝑ na-
uigiū eā cepit. s Et
ele. ꝯ te clypeū. i. cly-
peos bellatoꝝ ſuorū
ad te inuadendum.
t Et vineas et arie
tes tempabit. i. in de
bita ꝓportione collo-
C cabit ad deijciēduꝫ
muros tuos. Et autē
vinea iſtrumētū bel-
licū ad deſtruenduꝫ
murū ⁊ in libro q̄ ca-
tholicon dicit: vocat cattus alio noie. ⁊ dicit vinea q̄a iun
gitur muro ⁊ deſubtus latēt hoies murū ꝑforātes: ſicut vi
nea adheret muro ⁊ ſub ea obumbrantur homines.
v Inundatione equoꝝ eius. i. ex maxima multitudie co
rū. x Opiet te puluis eorū. i. tantus puluis eleuabit
ꝙ ciuitas ab exiſtētibꝰ extra aliquātulū a longe nō videbit
y A ſonitu ⁊c. mouebunt muri tui. i. videbuntur moueri
cetera patent vſq ibi. z Et ſtatue tue nobiles. i. ydola
tua. vel dicunt hic ſtatue nobiles imagines notabiliū ꝑſo-
narū. q̄ antiq̄tus i ci-
uitatibꝰ erigebantur
ad honorem ipſaruꝫ.
a Et puluerē tuum
in medio aquarū po
nent. qꝛ ventꝰ eleuās
pulueres d̄ ruinis ꝓ Hiere. 7. g.
iiciebat eos in mare.
ibi etiā fuit proiecta
magna ps lapidū ⁊ li
gnoꝝ: que fuerunt in
edificijs. b Et q̄
eſcere faciaꝫ multitu-
dinē canticoꝝ tuorū
qꝛ nō habebis mate-
riā cantādi. ſꝫ magis
lugendi. cetera patēt
ex ꝑdictis vſq ibi.
c Nec edificaberis
vltra. id ē vſq ad ma
gnū tp̄us poſt qd̄ tñ
fuit reedificata ⁊ ite-
rū deſtructa ꝑ alexā
drū magnū. ⁊ iterū re
edificata. ⁊ poſtea a
xpianis capta anno
dñi. M. cxxv. vt h̄r i
Chronica helinandi
d Hec dicit. Hic cō
ſequēter deſcribitur
ſtupor admirationis
tante ciuitatis cū dr.
e Nunq̄d a ſonitu
ruine tue ⁊c. i. audiꝰ B
rumoribus ruine tue
f Cōmouebūtur in
ſule. i. habitatores in
ſularū q̄ ſolebant fre
quētare portū tuum
q. d. ſic ꝑ admiratiōe
et ſtupore. g Et
deſcendēt de ſedibꝰ
ſuis i ſignuꝫ triſticie
⁊ humiliationis.
h Omnes ꝑncipeſ
maris. i. nauigiorum
q̄ frequētabāt portū
tuū. i Di. ti. com
patiendo. k Quō
periſti. q. d. nō vide-
bat poſſibile fieri vir
tute hūana. ⁊ ſine du
bio ita fuit. q̄a victo-
ria illa facta eſt prin-
cipaliter virtute diui
na. vt dictum eſt.
l Nunc ſtupebunt
naues. id ē portātes
mercimonia in naui
bus. m Eo ꝙ nul
lus egrediatur ex te.
q̄ eos recipiat et mer
ces eoꝝ emat. n Et adduxero ⁊c. i. omnimodā deſtructi
onē. o Et detraxero te ⁊c. i morte vel i infernū. p Ad
pplm ſempi. qꝛ a morte ⁊ iferno nō ē receſſus ad pſtinū vite
ſtatū. q Porro cū dede. glo. electis in iudicio dicēdo:

Venite benedicti ꝛc. r In nibilū redigā te.qꝛ ceſſabit ſtatus mortalis vite. Capitulum.xxvij.

Et factū ē. Hic ponit̄ ſcđa cauſa dicte deſtructionis tyri. q̄ fuit nimia opulētia. vñ tyrij fuerūt deo in grati ꝛ in ſuꝑbiā eleuati. Et diuidit̄ in duas ꝑtes qꝛ ꝑͦ deſcribit̄ hec opulētia.ſcđo oppoſita miſeria: ibi. In ađs multis.vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt. Prima

A i tres ſm ꝙ hec epulētia in trib⁹ oñditur ꝑͦ i apparatu nautico ſcđo in exercitu bellico Tercio in exceſſu mercatiuo. ſcđa: ibi. Perſe ꝛ lydi. ſcđa ibi carthagineſes. Circa ꝑmū dr̄. b Aſſu. mere.i.deſcribe miſeriā lamentabilez ſibi ſuꝑuenturā eo ꝙ abuſa ē opulētia bonorū c Et dices tyro q̄ habitat in introitu maris qꝛ ſic̄ dictū ē erat vndiqꝫ clauſa mari ſʒ vna ꝑs erat ꝓpinqua littori. d Negociationi poploꝝ q̄ ex diuerſis ꝑtibus veniebant ad portum.

B e O tyre tu dixiſti te iactādo. f Perfecti decoris ego ſuz. i diuitijs bellatorib⁹ ꝛ edificijs. g Finitimi tui.i.ſidonij i finib⁹ tuis habitātes. h Qui te edi.apportātes ad edificationē tui ligna et lapides. i Abietib⁹ de ſanir nomē ē montis in q̄ creſcunt abietes magne et pulcre.

r i nibilū redigā te ꝛ nō eris
ꝛ reqſita nō inuenieris vl-
tra i ſempiternū dic dñſ de⁹
Capitulum XXVII
Et factū ē ꝟbū dñi ad
me dicēs. Tu ergo fi
b li hoīs aſſume ſup tyrū la-
c mētū. ꝛ dices tyro q̄ hitat
d in introitu maris negocia-
tiōi pploꝝ ad iſulas mltaſ
e Hec dicit dñs de⁹ O tyre
f tu dixiſti. Perfecti decoriſ
ego ſuz ꝛ in corde maris ſi
g h ta. Finitimi tui q̄ te edifica
uerūt ipleuerūt decorē tuū
i abietib⁹ ď ſanir extruxerūt
k te: cū oībus tabulatis ma
l ris cedrū de libano tulerūt:
m vt facerēt tibi malū querc⁹
de baſan dolauerunt in re-
n o mos tuos ꝛ tranſtra tua fe
p cerūt tibi ex ebore indico ꝛ
q ꝑteriola de inſulis ytalie.
r Byſſus varia de egypto
texta ē tibi in velū vt pone-
s ret malo hyacinth⁹ ꝛ pur-
pura de inſulis eliſa facta
t ſunt opimētū tuū. Habita
v x tores ſidonis et aradij fue
y runt remiges tui: ſapiētes
z tui tyre facti ſunt guberna
a tores tui ſenes biblij ꝛ pru
b dentes eius habuerūt nau
tas ad miniſteriū varie ſup
c pellectilis tue. Oēs naueſ
maris et naute earū fuerūt
i populo negociatiōis tue
d perſe lydi ꝛ lybies erant in
exercitu tuo viri bellatoreſ
e tui clypeum ꝛ galeam ſuſ-
f penderunt in te pro orna-
g tu tuo Filij aradij cum ex-
ercitu ſuo ſuper muros tu-
h os in circuitu: ſʒ et pygmei
qui erant in turribus tuis
pharetras ſuas ſuſpende-
runt in muris tuis ꝑ gyrū.
i Ipſi compleuerunt pulcri
k tudinem tuaz. Carthaginē
ſes negociatores tui A mlͭ
titudine cunctarum diuiti
arum: argento: ferro: ſtan-
no: plumboqꝫ repleuerunt
l nundinas tuas. Grecia et
m n tubal et moſoch ipſi inſti-
o p tores tui. Mancipia et va
ſa erea adduxerūt populo
q tuo: de domo Thogorma
r equos et equites ꝛ mulos
adduxerunt ad forum tu-
s um. Filij dedan negociato
res tui Inſule multe nego
t ciatio manus tue. Dentes
v eburneos ꝛ hebeninos cō

erāt aſſuetı̄ a pueritia remigare. ꝛ ideo meli⁹ ſciebāt facere. y Sapiētes tui ty.i.valde expti i mari. z Facti ſūt guber.tui.qꝛ ex iſtis depēdet ſalus nauiū ꝛ ſunt iſti ſubditur. a Senes biblij.a biblos inſula dicti.q̄ ꝑ expientiā longā habebāt nauigādi ſciam. b Habuerūt nautas ad miniſteriū.q̄ gubernabāt naues ꝑuas.in q̄bus mercimonia portabātur ad littus de magnis nauib⁹ q̄ nō pñt tātū appropiq̄re terre. c Omēs naues maris ꝛc. hyꝑbole ē ad deſignādū mltitudinē nauiū ꝛ nautoꝝ portū tyri frequētantiū. d Perſe.hic ꝯñr oñdit̄ opulentia tyri in exercitu bellico.ciuitates eñ et regna diu durare.non poſſent niſi haberēt validos bellatores q̄ inuadētib⁹ reſiſterēt. iō dr̄ perſe ꝛ liby.iſti erāt optimi ſagittatores. e Clypeuz ꝛ ga.ſu.in te.vt ꝓmpte poſſent ſe armare. C

f Pro or.tuo.h.n. erat ad gloriā ciuitatis ꝛ terrorē aduerſarioꝝ. g Filij aradij.i. hoīes de arado iſula. h Sʒ ꝛ pyg. hoīs ſūt cubital' magnitudis. Dicunt tñ h expoſitores aliq̄ ꝙ erant optimi ſagittatores lʒ eēnt parui et iō ad defenſionē ciuitatis in turrib⁹ ponebāt̄ ſʒ h nō ē veriſile ꝙ in tā ꝑuo corꝑe eēt virtus ad efficacit̄ ſagittandū. maxime qꝛ de eis dr̄ ꝙ pugnāt ꝯ grues ꝛ vix ſe pñt ab eis defendēr. iō meli⁹ dr̄ ꝙ ibi ponebāt̄ ad declarationē fortitudis tyri.q.d.ſi ñ eēnt ibi alij pugtores poſſent tñ reſiſtere aduerſarijs.ſic̄.ij.Re.v.ſm vnā opinionē ceci ꝛ claudi ſupra portas irl'm fuerāt poſiti ad iſultādū dd.ac ſi diceret̄.iſti ſoli poſſent defendē ciuitatē ꝯ te iō ſubdit̄. i Ipſi pple.ꝛc.i.ꝯpletā oñderūt tuā fortitudinem

k Cũ omnib⁹ tabulatis maris.qꝛ de illis abietibus nō ſolū fiebāt edificia ſʒ etiā tabule ꝓ nauiū conſtructione.

l Cedrū de liba.tule.liban⁹ mons ē in q̄ creſcūt cedri alte ꝛ ꝑ ꝯñs malis nauiū apte. m Quercus de baſan do.in re.tu.ibi eñ creſcūt querc⁹ fortes ꝛ leues. ꝛ ſic apte ꝓ remis faciēdis. n Trāſtra tua.i.ſedes remigū q̄ ponūtur ex trāſuerſo nauis ex vtraqꝫ ꝑte. o Fece.ti.ex ebo. indico .i.de india apportato. p Et ꝑtoriola.i.domūculas paruas q̄ fiūt in nauib⁹ ad reponendū neceſſaria. q De inſulis ytalie.i.de lignis inde apportat̄ ꝛ dicunt̄ hic inſule ytalie q̄ ſunt in mari mediterraneo ꝓpinq̄ littori ytalie. vt corſica ſicilia ꝛ hmōi. r Byſſus varia de egypto ꝛc.i.velū Eſt aūt byſſus genus lini cādidiſſimi de quo fiebāt tele ad faciendū vela nauiū. s Hiacincthus. ꝛ pur. de inſul' eliſa al's eliſes.i.maris ionij: de purpura eñ ꝛ hyacintho creſcente in illis inſulis fiebāt pāni ad faciendū inde opimenta nauiū ꝯtra calorē ſolis ꝛ intēperiē aeris.tñ ſuꝑ iſta operimēta ꝑcioſa q̄ erāt ad decorē habitatiōis i naui. erāt alia de materia vili expoſita vētis ꝛ pluuijs: ſic̄ in tabernaculo moyſi ſuꝑ opimētū de cortinis oꝑe vario ꝯtext̄: erant alia opimēta de pellib⁹ ꝛ ſagis. t Habitatores ſydonis q̄ erat ciuitas ſub dñio tyri. v Et aradij: ſic noīati ab arado inſula tyro ꝓpinq̄. x Ferūt remiges tui.i.ducentes remos vñ ꝟſus. Eſt remex ducēs: ē rem⁹ ductus in amne. Iſti eñ

k Cartha. h oñdit̄ opulētia tyri i exceſſu mercatiuo. Ubi nota ꝙ ꝑ mercatores illa q̄ abūdāt i vna t̄ra ꝛ vilit̄ emūt̄ ad aliā deportāt̄ vbi care vēdūt̄. ꝛ ſic itelligēdū ē de t̄ris iſerius noīat̄ ꝙ bona ibi abūdātia portabant̄ ad nūdinas tyri vbi mercatores de diuerſ̄ nationib⁹ ꝯcurrebant: ideo dicit̄ k Cartha.ne.tui portātes diuerſa metalla ad nūdinas tiri Erat aūt carthago ciuitas mag̃ aphrice capitanea. l Gre. ꝛ tu.i.hyſpania. m Et mo.i.capadocia. n Ipſi.i.hoīes de iſtis t̄ris nati. o Inſti. tui.i.mercatores ſic dicti qꝛ inſtāt mercib⁹ vēdēdis ꝛ emēdis. p Mācipia.i.ſuos ꝛ ancillas venales. q De do.ꝛc.i.de phrigia. r Equos ꝛ eq̄tes.vt eēnt ibi ſtipēdiarij. s Filij dedan.ciuitas ē idumee vt dictū ē ſ.xxv. t Dentes ebur.i.dētes elephātorū de q̄bus fiūt opera eburnea. v Et hebeninos. Eſt autē hebenus arbor q̄ ceſa dureſcit in modū lapidis. ꝛ habet lignū nigrū.iđo frequēter ꝯiūgit̄ in opib⁹ curioſis cū ebore, vt albū iuxta nigrū magis appeat ꝛ ecōuerſo. Dicūtur aūt dentes hebenini portiones ligni dicto modo indurati

x Syrus nego.tuꝰ.i.aduerſitatē tuā. y Propt multitudinē opeꝝ tuoꝝ in te fiendoꝝ. z Guttā.i.tincturam pcioſam. a Et purpuram ⁊ ſcutulata.i.pannos varie contextos ad modū ſcutoꝝ. b Et ſericum ⁊ chodchod nomē ē hebraicū ⁊ dicūt hebꝛei ꝙ ē nomē lapidis pcioſi.quis aūt ſit nō dicūt i ſpeciali. c In frumento pmo i. optimo qḋ creſcit in iudea. Cetera patent vſqꝫ ibi. d In vino ping.i. la.co.opti. in heb.hꝫ In vino albo ⁊ lana **B** alba. vinū ei albū aſſimilatꝰ pinguedini i colore: color albꝰ etiā tenet ſupmū gradū i coloribus. e Dan et gre. ⁊ mo. noīa ſūt regionū orientalium vt dicunt aliqui. f Propo.fer.fa.i. formatū in diuerſa inſtrumēta. g Stacten.i.gutta myrrhe. h Et cala. ſpecies Aromatica q̄ creſcit iuxta libanū. Cetera patēt vſqꝫ ibi. i Cū vniuerſ pri. aromati.i.pcipuis. k Araz ⁊ chenne ⁊c. noīa ſūt regionū. vñ veniebāt mercatores ad tyrū. l In volucris.i.fardellis. m Hyacinthi ⁊ polymitoꝝ. qꝛ i **E** eis pcioſi panni hyacinthini colorꝭ ⁊ panni multi coloris q̄ dicuntꝰ h polymiti a polys qḋ ē pluralitas ⁊ mitos gutta. n Cedros qꝫ ⁊c. qꝛ ad nundinas tyri nō tm̄ apportabantꝰ p mare pāni ⁊ cetera ſupradicta ſꝫ etiā ligna cedrina. o Et repleta es.mꝰ tis diuitijs. p Et glori. nimis in corde maris.i. eleuata in ſuperbiā ꝓpter ſitū difficilē ⁊ quaſi inexpugnabilem. q In aq̄s multis. Hic ꝯñr ponitur ipiꝰ tyri ſequēs miſeria ⁊ diuiditꝰ i duas ptes. qꝛ p̄mo ponitꝰ ipſius tyri deſtructio. ſecūdo aliorū cōpaſſio ibi. a ſonitu. Circa primū de **F** ſcribitꝰ deſtructio tyri ſub metaphora nauis i medio mari exiſtentis. ⁊ tēpeſtate ſurgēte ꝯteritꝰ. ⁊ diuitie ibi exiſtētes perduntꝰ. ⁊ hoies ſubmergūtꝰ. ⁊ h ē qḋ di. q In aq̄s multis.i. in tribulationibꝰ magnis. r Adduxerunt te remiges tui.i. rectores tui p igratitudinē coꝝ ⁊ ſupbiā vt dictū fuit in prin.ca. s Ventus auſter.i. exercitus chaldeoꝝ

x mutauerit i pcio tuo. Syrꝰ
y negociator tuꝰ ꝓpt multi
z a tudinē opeꝝ tuoꝝ guttā et
purpurā ⁊ ſcutulata ⁊ byſ
b ſum ⁊ ſericū ⁊ chodchod ꝓ
poſuerūt i mercato tuo Iu
da ⁊ terra iſrael ipſi inſtito
c res tui in frumēto prio bal
ſamū et mel ⁊ oleū ⁊ reſinā
ꝓpoſuerūt i nūdinis tuis.
Damaſcenꝰ negociator tu
us in multitudine opeꝝ tu
oꝝ: i multitudine diuerſaꝝ
d opū in vino pingui: i lanis
e coloris optimi. Dan ⁊ gre
cia et mozel in nūdinis tu
f is ꝓpoſuerūt ferrū fabrefa
g h ctū ſtactē ⁊ calamꝰ i negoci
atiōe tua Dedan iſtitores
tui in tapetibꝰ ad ſedendū
Arabia ⁊ vniuerſi pricipes
cedar ipi negociatores ma
nus tue: cū agnis ⁊ arieti
bꝰ ⁊ hedis venerūt ad te ne
gociatores tui. Venditores
ſaba ⁊ rema ipſi negociato
i res tui cū vniuerſis primis
aromatibꝰ ⁊ lapide pcioſo
⁊ auro qḋ ꝓpoſuerūt i mer
k catu tuo. Arcā ⁊ chenne ⁊
eden negociatores tui ſaba
⁊ aſſur et chelmach vēdito
l res tui ipſi negociatores
tui: multipharium in volu
m cris hiacynthi et polimi
toꝝ gazarūqꝫ pcioſaꝝ que
obuolute ⁊ aſtricte erant fu
n nibꝰ: cedros q̄ꝫ habebant
in negociatiōibꝰ tuis. Na
ues mari principes tui i ne
o gociatiōe tua et repleta es
p et gloꝛificata nimis in cor
q de maris In aquis multis
r adduxerunt te remiges tui
s t ventus auſter contriuit te
v In corde mariſ diuitie tue

et thezauri tui ⁊ multiplex
x inſtrumentum tuū. Naute
y tui et gubernatores tui: q̄
tenebant ſuppellectilem tu
z am et populo tuo preerāt:
viri quoqꝫ bellatores tui q̄
erāt in te cū vniuerſa mul
titudine tua que eſt in me
a dio tui: cadent in corde ma
b ris in die ruine tue. A ſoni
tu clamoris gubernatoruꝫ
c tuorum conturbabuntꝰ claſ
d ſes et deſcendent de naui
bus ſuis omnes qui tene
e bant remum. Naute ⁊ vni
uerſi gubernatores maris
f in terra ſtabunt et eiulabūt
ſuper te voce magna et cla
g mabunt amare. Et ſuperia
ciēt puluerē capitibꝰ ſuis ⁊
h cinere conſpergentur: et ra
i dent ſuper te caluicium. et
accingētur cilicijs. Et plo
rabūt te in amaritudie ani
me ploratu amariſſimo ⁊ aſ
ſument ſuper te carmen lu
k gubre et plangent te. Que
l eſt vt tyrus: que obmutuit
m in medio mari. Que in exi
tu negociationum tuarum
n de mari: impleſti populos
multos in multitudine di
uitiarum tuarum ⁊ populo
rum tuorum ditaſti reges
o terre. Nunc contrita es a
mari in profundis aquarū
opes tue ⁊ omnis multitu
do tua q̄ erat in medio tui
p ceciderunt. vniuerſi habi
tatores inſularū obſtupue
q rūt ſuper te ⁊ reges earum
omnes tempeſtate percuſ
r s ſi mutauerūt vultꝰ. Nego
ciatores pplorū ſibilauerūt
ſup te. Ad nihilū deducta
es. ⁊ nō eris vſqꝫ i ppetuū

qui comparatur auſtro. eo ꝙ ventus eſt tempeſtuoſus. t Cōtriuit te.i. cōteret et te loquēdo de futuro p modū ꝓteriti. ꝓpter pbie certitudinē. v In cor maris diuitie tue ⁊c̄. quia chaldei q̄cquid pcioſuꝫ erat ibi abſorbuerūt rapiētes ſibi. x Naute tui ⁊ gubernatores ppli. y Qui te ſup.i. ciuitatis regimē. z Viri q̄ꝫ bellatores tui ⁊c̄ ad tui defenſionem. a Cadēt i corde maris. abſorpti a chaldeis. b A ſoni. Hic ꝯñr deſcribitꝰ aliorū ꝯpaſſio multi eī populi audiētes deſtructionē tyri dolebant. tū qꝛ lucrabantur ibi p mercationes vt dictū ē. tū qꝛ timebāt ſi milia vl maiora pati a chaldeis: ideo dicitꝰ b A ſonitu clamorꝭ gubernatoꝝ tuorū.i. a rumoribꝰ auditꝭ de defectione maioꝝ tuorum. c Contur. claſ.i. alie ciuitates. d Et deſcēdent de nauibꝰ.i. humiliabūtꝰ ⁊ timebūt oēs q̄ tenebāt remū.i. ciuitatuꝫ gubernaculum. e Naute ⁊ vni ⁊c̄.i. alij minores pſidentes ſub maioribus. f Eiula.ſu.te.i. pro tua deſtructiōe rōnibus pdictis. g Et **G** ſupia.pul.ca.ſuis i ſignū triſticie ⁊ hūiliationis. h Et ra.ſu.te.i. ꝓpt te. i Calui.i. capillos ꝓpos tondēdo. ſicut di de iob i amaritudie poſito. Et tonſo capite corruit in terrā. Cetera patent vſqꝫ ibi. k Que ē vt ty.i. ſilis ei. in diuitijs ⁊ fortitudine. l Que ob. in me. ma. nō potens reſiſtere chaldeis. m Que in exitu negociationū tuaꝝ ⁊c̄.i. de bonis apportatis i te p mare ⁊ ibi vēditis diuerſis gētibꝰ ⁊ ſic de te exeuntibꝰ n Impleſti pplos multos. coꝝ indigētias ſupplendo. o Nūc ꝯtrita es a mari.i. a nabuc. q̄ cōparatꝰ mari ꝓpt eiꝰ tēpeſtuoſitatē. vel hoc dr. qꝛ per nauigiū cepit ciuitatem. p Vni. habi. inſu. obſtu. ſup te.i. ꝓ tua deſtructione. q Et reges earū. oēs tēpe. pcuſſi. timentes ne ſile ſibi contingeret. r Muta. vultus. p triſticia et timore. s Negocia. po. ſibila. ſuper te. ſicut ſupra rem pditā ſolent homines ſibillare in ſignū totalis deſtructiōis.

Et factus ē. Hic ponit tercia cauſa Ca.xxviij.
deſtructōis tyri.q̄ fuit nimia ſupbia. ⁊ diuidit in du
as partes.qꝛ p̄ deſcribit tyri deiectio. ſcđo iſrael' ere
ctio.ibi.Et nō erit vltra.Sicut em̄ dictū ē.ſ.vna cauſa de-
ſtructionis tyri fuit ꝙ gaudebat de deſtructiōe ierlm̄.iō ecō
uerſo poſt deſtructi-
onē tyri ponit ſuble
uatio ppl'i iſrl'itici.p̄
A ma in duas.qꝛ p̄ de-
ſcribit deſtructio ty
ri metropolis.ſcđo
ſibi ſubdite ſidonis.
ibi.Et factus. Pria
in tres. qꝛ p̄ circa ty
rū pōit exceſſus ela
tionis.ſcđo caſus d̄
ſtructōnis ibi.Pro-
pterea.tercio mod⁹
lamētationis ibi.Et
fact⁹ eſt.Circa pmū
B ſciendū ꝙ aliq̄ iſtud
ca. exponūt de caſu
diaboli.ſ; hec expo-
ſitio v𝔯 magis myſti
ca ꝙ̄ l'ralis.iō alij ex
ponunt ad litterā de
rege tyri cui dicitur
b Eo ꝙ eleuatuz ē
coꝛ tuū.p nimie ſu-
perbie exceſſum.
c Et dixiſti. d̄s ego
ſum.i.potēs i t'ra ſic̄
de⁹ in celo.⁊ eſt hyp
bole ſicut cōit dr̄ de
aliq̄ mł'tū potēte in
aliq̄ p̄ria vel ciuita-
te.talis ē de⁹ talis ci
uitat' vl' p̄rie. vl' foꝛ
te h̄ dr̄ qꝛ rex tyri ex
C nimia elatōne facie
bat ſibi exhiberi di-
uies honores ſic̄ io
as rex iuda ij.palip.
xxiiij.⁊ nabu. Dan.
iij. ⁊ gaius impatoꝛ
d Cū ſis hō fragil'
⁊ moꝛtalis vñ debe-
res hūiliari et te nō
facere tāꝙ̄ deū ado
rari. e Ecce ſapi
entioꝛ es tu daniele
⁊c̄. ſm̄ eſtimationez
tuā p̄ſumptuoſaz vl'
hoc dicit deriſoꝛie.
f In ſapia ⁊ prudē
tia tua. terrena aiali
⁊ diabolica. g Fe
ciſti tibi foꝛtitudinē aggregādo tibi bellatoꝝ mł'titudinē.
Cetera patēt in l'ra. h Propterea.h̄ ꝯñr ponit caſus de
iectionis.qui iuſte infert exceſſui elationis. ideo ſubditur
i Ego adducā ſup te alienos.i.chaldeos. quoꝝ lingnam
nō intelliges. k Robuſtiſſi.gē.⁊ ideo non poteris reſi-
ſtere.⁊ tūc cognoſces fragilitatē tuā. iō ſequit. l Nun
quid dicēs loq̄ris.de⁹ego ſum ⁊c̄.q.d.non. qꝛ deijcief ſup
bia tua. m Moꝛte icircūciſoꝝ moꝛieris.i. nō ſolū moꝛte
coꝛpali ſ; ⁊ et'na ⁊ loquit h̄ ſcriptura de incircūciſis ydola-
trie deditis.qđ tūc erat cōe p oꝛbem incircūciſi tñ qui non
tenebātur ad legē moyſi.⁊ erāt cultores vni⁹ veri dei.ſicut
Job ⁊ plures alij moꝛiebant in ſtatu ſaluandoꝝ. n Et
fact⁹ ē.h̄ ꝯñr ponit modus lamētationis cū dr̄. o Leua
plan ctū ⁊c̄.⁊ qꝛ ſicut dicit Boe.ij.de cōſo. Infeliciſſimū in
foꝛtunij genus eſt fuiſſe felicē. Iō in h̄ plactu p̄mo recolit
felicitas reg' tyri p̄terita cuz dr̄. p Tu ſignaculū ſil'itudi
nis ſcȝ dei.bōa em̄ a deo data etiā nāl'ia vt claritas ingenij
potētia ⁊ hmōi ſunt q̄dā imp̄ſſiōes bonitat' diuine q̄ mu'-
tū abūdant fuerūt regi tyri ⁊ ſuis p̄ncipib⁹ ꝯceſſe. Ideo ſb̄
dit. q Ple.ſa.i.cla-
ritate ingenij p quaz
acq̄rit ſapia defacili
ſi applicet ad diuina
ſ; iſta fuit magis ap-
plicata ad curioſa et Apoca.21.c.
terrena. Ideo ſb̄dit.
r Perfe. deco.in do
mib⁹ ⁊ veſtib⁹ curio-
ſis ⁊ thezaur' ⁊ ioca
lib⁹ p̄cioſis. s In
delitijs pa.dei fuiſti. B
Hypbole eſt ad deſi-
gnādū mł'titudinē ⁊
magnitudinē deliti-
aꝝ in q̄b⁹ viuebāt ty-
rij p talem modū dr̄
Gen.xiij. de regione
circa ioꝛdanē qđ irri
gabat ſic̄ padiſ⁹ dñi.
t Ois lapis p̄ci.opi-
mētū tuū.in veſtib⁹
em̄ ſuis hēbant lapi
des p̄cioſos ad oꝛna
tū inſitos q̄ꝝ nomi-
nant aliq̄ cum dr̄.
v Sardius topazy⁹
⁊c̄. p q̄s intelligunt
etiā alij nō nomiati.
x Auꝝ q̄ȝ opus de
coꝛis tui ⁊ foꝛamina
⁊c̄.qꝛ gēme iſte erant
auro incluſe ex vna p E
pte.⁊ ideo in auro fie
bāt q̄dā foſſe q̄ dicū-
tur h̄ foꝛamia:vt ibi
gēme includerent ex
parte vna.
y Tu cherub extē.
⁊c̄.cherubin ex̄tes
in tēplo extēdebat a-
las ſuas|ita rex Tyri
extēdebat potētiā ⁊
gl'iaȝ ad regiōes.al's
p fame diffuſionem.
z Et po.te in mō.ſā.
id ē in honoꝛe regio
firmo.ſcm̄ em̄ in vna
ſignificatōe idem eſt
qđ firmū. z Dei.qꝛ
omis p̄tās a deo eſt.
a In me.la.ignito-
rū.i.ad modū ignis radiātiū. b Ambulaſti.talib⁹ oꝛnat⁹
vt dictū ē. c Perfe.in vijs tuis.i.p̄ſpe incedēs in tpali
bus bōis. d Donec inuē.ē iniq̄.⁊c̄.p quā demeruiſti deijci
a dignitate. e In mul.ne.⁊c̄.frauduleter acq̄rēdo. f Et
eie.te de mō.dei.i.de ſbl'imitate regni a me tibi dati.Cetera
patēt ex dict' vſq; ibi. g Perdi.ſa.tuā in de.tuo.ex decoꝛe
em̄ diuitiaꝝ ⁊ potentiaꝝ eleuat⁹ fuit in ſupbiā q̄ obnubilat
intellectū ⁊ ſic deſtruit ſapiaȝ. h An fa.re.dedi te.i.in exē
plū vt caueāt a malis tuis. i Pollu.ſcti.tuā.i.regni tui fir
mitatem. k Producā ⁊c̄. qꝛ diſſenſio fuit in Tyro.p
pter quā aliq̄ exerūt latent eūtes ad regē babylonis:⁊ inci
tauerūt eū vt veiret ꝫ tyꝝ ad eā incēdēdū l Oēs q̄ viderit
te ⁊c̄.ex tuo caſu repentino. m Nihili ⁊c̄. Ciuitas em̄
ita fuit deſtructa ꝙ q̄ſi nihilū erat reputāda. n Et non

a Et fact⁹ ē Ca.XXVIII
ſermo dñi ad me di-
cēs. Fili hois.dic pri
cipi tyri. hec dicit dñs de⁹
b c Eo ꝙ eleuatū ē coꝛ tuū ⁊ di
xiſti. de⁹ ego ſum ⁊ i cathe
dra dei ſedi in coꝛde maris
d cū ſis hō ⁊ ñ de⁹.et dediſti
e coꝛ tuū q̄ſi coꝛ dei. Ecce ſa-
pientioꝛ es tu daniele oē ſe
cretū nō ē abſconditū a te.
f In ſapia ⁊ prudentia tua fe
g ciſti tibi foꝛtitudinē ⁊ acqui
ſiſti auꝝ ⁊ argentū i theſau
ris tuis in multitudie ſapi-
entie tue ⁊ i negociatōe tua
multiplicaſti tibi foꝛtitudi
nē ⁊ eleuatuz ē coꝛ tuū in ro
h boꝛe tuo. Propterea hec
dic̄ dñs de⁹. eo ꝙ eleuatuz
eſt coꝛ tuū q̄ſi coꝛ dei idcir-
i co ecce ego adducaȝ ſup te
k alienos robuſtiſſimos gen
tiuȝ. Et nudabunt gladios
ſuos ſup pulcritudinē ſapi
entie tue ⁊ polluēt decoꝛez
tuū. Inficiēt et detrahent
te ⁊ moꝛieris in interitu oc
l ciſoꝝ in coꝛde maris. Nū-
q̄d dicēs loq̄r' de⁹ ego ſum
corā interficiētib⁹ te. cū ſis
hō ⁊ ñ de⁹. In manu occi-
m dentiū te moꝛte incircūciſo
rū moꝛieris in manu alieno
rū.qꝛ ego locut⁹ ſum ait do
n minus de⁹. Et fact⁹ ē ſmo
dñi ad me dicēs. Fili hois
o leua planctū ſup regez tyri
⁊ dices ei. Hec dicit dñs
p deus. Tu ſignaculum ſilitu
q dinus plenus ſapientia per
r s fectus decoꝛe in delitijs pa
t radiſi dei fuiſti. Omnis la
pis precioſus operimentuȝ
v tuum: ſardius thopazyus
et iaſpis chryſolitus ⁊ onyx
⁊ beryllus ſaphyrus ⁊ car-
x būculus ⁊ ſmaragdus. Au-
ruȝ quoq; opus decoꝛis tui
⁊ foꝛamina tua in die q̄ ꝯdi-
y tus es p̄parata ſunt. Tu che
rub extentus et ꝓtegens et
z poſui te in mōte ſancto dei.
a In medio lapidū ignitoꝛuȝ
b c ābulaſti pfect⁹ in vijs tuis a
d die ꝯditōis tue donec inuē-
e ta ē iniq̄tas in te. In mł'titu
dine negociatōis tue reple-
ta ſūt interioꝛa tua iniq̄tate:⁊
f peccaſti ⁊ eieci te de monte
ſcō dei. ⁊ pdidi te o cherub
ꝓtegēs de medio lapidum
ignitoꝝ. Et eleuatū ē coꝛ tu-
g um i decoꝛe tuo. Perdidiſti
ſapiam tuā in decoꝛe tuo:in
h t'ram ꝓieci te añ faciē reguȝ
dedi te vt cernerēt te:in mul
titudine iniquitatum tua-
rum ⁊ iniquitate negocia-
i tionis tue. Polluiſti ſancti
k ficationem tuam. Produ-
cam ergo ignem de medio
tui qui comedat te:⁊ dabo
te in cinerem ſuper terraȝ in
conſpectu omnium videnti-
l um te. Oēs q̄ viderint te in
gētibus obſtupeſcent ſuper
m n te. Nihili factus es:et non

eris in ꝑpetuũ.ſ.reedificata vſq; ad tpſ magnũ. vñ i hebꝛ. dr. Et nõ eris in ſeculũ. qđ nõ iportat ꝑpetuitatẽ ſimpliciter. o Et fact⁹ ẽ.h ↄñr deſcribit deſtructio ſidonis que erat de regno tyri cũ dr. p Ecce ego ad te ſidon.i. ad te puniẽdã. q Et glĩficabor i me.tu.i.glĩoſus apparebo ꝑ effectum mee ptãtis

F r Cũ fece.in ea iu. puniendo eã ſm ſua demerita. s Et ſã cti fue.in ea.qꝛ dicat ſcrũs ꝑ ei⁹ punitõe iuſta. t Et imit. ei peſt.i.mortalitatẽ ex longa obſidione. v Et ſanguinez.i. effuſſionẽ multi.ſanguis in eius captõe x Et nõ erit. h p⁹ deiectionẽ tyri ⁊ ſidonis q̃ multa mala intulerãt iudeis.põit iudeoꝝ ↄſolatio. cũ dr. Et non erit vltra domui iſrl̃ offendiculũ amaritudis. ꝑ tyrios ⁊ ſidõios ſpoliãtes iſrl̃ bõis ſuis.

G y Et ſpi.do.infe. qꝛ nõ ſolũ bõis ſuis filios iſrael ſpoliabãt ſ; ẽt in corꝑib⁹ ledebãt vulnerãdo ⁊ occidẽdo. z Et ſciẽt qꝛ ego dñs ꝑ experientiam bonoꝝ q̃ confeꝛã eis ⁊ h fuit ipletũ in reditu babilonice captiuitatis. idõ ſub dit. Qñ ↄgregauero ⁊c. a Sanctificabor in eis.i. ſanctus apparebo in eorũ liberatõne mirabili. b Et ha. in ea ſe.re edificata hierl̃m per

A neemiã. Tũc em̃ ſamaritani et alij eorũ aduerſarij ceſſauerũt eos moleſtare.

o eris in perpetuum. Et fa-
ctus ẽ ſermo dñi ad me di-
cens. Fili hominis pone fa
ciẽ tuã ↄtra ſidonẽ ⁊ ꝓpha
bis de ea ⁊ dices. Hec dicit
p dñs de⁹. Ecce ego ad te ſy-
q don et glĩficabor in medio
r tui. ⁊ ſciẽt qꝛ ego dñs cũ fe-
s cero in eo iudicia ⁊ ſctifica-
t tus fuero i ea. ⁊ immittã ei
v peſtilentiã ⁊ ſanguinẽ i pla
teis ei⁹. ⁊ corruẽt iterfecti i
medio ei⁹ gladio ꝑ circuitũ
x ⁊ ſcient qꝛ ego dñs. Et non
erit vltra domui iſrl̃ offen-
y diculũ amaritudinis ⁊ ſpi-
na dolorẽ inferẽs vndiq; ꝑ
circuitũ eoꝝ q̃ aduerſantur
z eis ⁊ ſciẽt qꝛ ego dñs deus
hec dicit dñs de⁹. Qñ con
gregauero domũ iſrl̃ de po
a pulis in q̃b⁹ diſꝑſi ſunt ſan
ctificabor i eis corã gẽtib⁹
b ⁊ habitabũt in fra ſua quaz
dedi ſeruo meo iacob. ⁊ ha
c bitabũt in ea ſecuri. Et edi
ficabũt domos et plãtabũt
vineas ⁊ bitabũt ↄfidenter
d cũ fecero iudicia i oibus q̃
e aduerſant eis ꝑ circuituz ⁊
ſciẽt qꝛ ego dñs deus eorũ

a In ãno de- Ca. XXIX
cimo ⁊ duodecio mẽ

c Et edi.do.qꝛ poſt reedificatõez muroꝝ edificauerũt domos intra ad bitãdũ. d Cũ fecero iudicia.i. punitiões debitas. e In oib⁹ q̃ aduerſant eis ꝑ circuitũ.ãn em̃ tẽpus reuerſionis de babilonia tyrij egiptij ⁊ aſſyrij. ⁊ ceteri q̃ moleſtauerãt iudeos fuerũt captiuati ꝑ regẽ babilõis ⁊ poſtea babilonij ꝑ cyrũ ⁊ dariũ. Dañ. v. Et p⁹ h ꝑ duos annos q̃b⁹ regnauit dari⁹. cyrus ei ſuccedẽs dedit populo iudeoꝝ licẽtiã redeũdi in iudeã. vt hr̃.j. Eſdre.j. In cap. xxviij. vbi dr̃ in poſtil. Circa pmũ ſciendũ q̃ aliq̃ ca. iſtud exponũt de caſu diaboli. Additio.

Iſtud ca. lrãlit exponit de caſu dyaboli ſm ſeptimã regulam Iſidori de ſummo bono. quã ẽt poſtil. recitat in.ij. ꝓlogo ſuꝑ geñ. ⁊ ſumit illa regula de diabolo et de ei⁹ corꝑe qꝛ cũ diabolus oim iniq̃ꝝ ſit caput iuxta illud Iob. xlj. c. Ipe ẽ caput ſuꝑ oẽs filios ſuꝑbie. cuius capitis mẽbra ſũt oẽs iniq̃. idõ ꝓpt ↄnexionẽ capit̃ ad mẽbra ſcriptura loquẽs de vno i eodem ↄtextu tranſit ad loq̃ndũ de alio ſic Eſa. xiiij. c. loq̃ns de rege babilonis q̃ erat dyaboli membrũ trãſit ad loquendũ de principe demonũ cũ ſbdit ibidem. Quõ cecidiſti de celo lucifer q̃ mane oriebaris. Et ezech. xxviij. loq̃ns de principe tyri trãſit ad loq̃ndũ de diabolo cũ dicit. Tu ſignaculũ ſiĩtudinis plen⁹ ſapia ⁊ pfe-

ctus decore in delitijs ꝑadiſi dei fuiſti. hec ille. vñ hoc ca. lrãliter de vtroq; pdictoꝝ.ſ. capite et mẽbro exponẽdũ eſt trãſeũdo de vno ad aliud mõ pdicto. Capi. xxix.

f In anno.h ezech. ꝓphat ↄ egiptũ. ⁊ diuidit in duas ꝑtes. qꝛ pmo deſtructõem egipti denũciat. ſcdo ſuꝑ h carmẽ lugubre decãtat ca. xxij. pma i duas qꝛ pmo hãc deſtructõez pdic. ſcdo ad ſiĩitudinẽ adduc ca. xxxj. pma adhuc in duas. qꝛ pmo prophetat ↄ regẽ egipti ⁊ e⁹ bellatores. ſcdo ↄ eorũ auxiliatores ca. ſe. prima in duas qꝛ pmo denũciatur egipti deſtructio. ſecũdo ppl̃i iudaici reductio. ibi. In die il la. pma adhuc in duas qꝛ pmo põit cã d̃ſtructõis demeritoria ſcdo effectiua ibi ⁊ ſcm̃ ẽ. pma adhuc in duas. qꝛ pmo põitur egipti deſtructõ ſcdo eiuſdẽ reparatio. ibi. Quia h dic. prima in duas ſm duplicẽ cãm deſtructionis egypti. ſcda ibi. B
Pro eo q̃ fuiſti prima ãt fuit nimia ſuꝑbia. cui tñ pmittit tp̃s reuelatõis hui⁹ deſtructiõis cum dr
a In an. x.ſ. tranſmigratõnis ioachin regis iuda.
b Vna die menſ.i. pma die mẽſis ſic Geñ. j. dr. Factũ eſt veſpere ⁊ mane dies vn⁹.i. pm⁹. c Pone faciẽ tuã ↄ phar. ad ꝓnũciandũ miſeriã ei ⁊ ppl̃o ſuo futurã. c Ecce ego

b ſe vna die menſis factum ẽ
xbũ dñi ad me dicẽs. Fili
c hoĩs pone faciem tuã ↄtra
pharaonẽ regẽ egipti. ⁊ ꝓ-
phabis de eo. ⁊ de egypto
vniuerſa loq̃re ⁊ dices. hec
c dicit dñs de⁹. Ecce ego ad
d te pharao rex egipti. draco
e magne qui cubas in medio
f fluminum tuorum et dicis
g meus eſt fluuius ⁊ ego feci
h memetipm. Et ponã frenũ
i in maxillis tuis. ⁊ aggluti-
k nabo piſces fluminũ tuorũ
l ſquamis tuis. Et extrahaz
m te de medio fluminũ tuorũ
⁊ vniuerſi piſces tui ſqua-
n mis tuis adherebũt. Et ꝓ-
ijciã te in deſertũ. ⁊ oẽs pi-
ſces flumis tui. Suꝑ faciez
fre cades. ⁊ non colligeris
neq; cõgregaberis. Beſti-
is fre ⁊ volatilibus celi de
di te ad deuorandum ⁊ ſci-
ent oẽs bitatores egipti qꝛ
o ego domin⁹. Pro eo q̃ fui
ſti baculus arũdineus do-
p mui iſrael qñ appbẽderunt
q te manu ⁊ cõfractus es ⁊ la
r ceraſti omnem humerũ eo-
rum ⁊ innitentibus eis ſu-
per te cõminutus es ⁊ diſ-
ſoluiſti oẽs renes eoꝝ. pro

ad te.ſ. deſtruendũ. d Draco ꝓpt doloſitatẽ. e Magne. ꝑ ꝑ ptãtẽ. f Qui cubas.i. ſecure bitas ſm tuã eſtimationẽ. g In me. flumi. tu.i. in egipto q̃ nilo irrigatur. ⁊ nilus ꝓpter ei⁹ magnitudinẽ ⁊ terre fecũdationẽ in pluribus alueis diuidit. h Et dicis. pre nimia ſuperbia.
i Me⁹ ẽ flu.i. dñor in egipto. nec ſuꝑiorẽ aliquã aliq̃liter recognoſco. k Et po. fre. in ma. tuis.i. inſtinctũ exeundi in pliũ ↄ regẽ babilonis. l Et agglutinabo piſces fluminũ tuoꝝ.i. oẽs bellatores egipti in hoc aſſentient tibi.
m Et exbã te ⁊c. qꝛ iuit obuiã regi babylõis vſq; ad fines regni egipti. n Et pij. te in deſer. qꝛ ibi fuit interfect⁹ ⁊ maior ps ſui exercit⁹ ⁊ eoꝝ cadauera remãſerũt iſepulta
o Pro eo. h ponit cã ſcda demeritoria q̃ fuit falſa ↄfidentia quã dedit ſedechie regi iude ꝓmittẽs ei auxiliũ ↄ regez babilonis ex q̃ ſedechias fuit mot⁹ ad rebellandũ regi babylonis. a q̃ cũ ppl̃o ſuo fuit captus ⁊ captiuatus. rege egipti nõ pſtante ei auxiliũ vt hr̃ hiere. xxvij. ⁊ hoc eſt qđ dr.
o Pro eo q̃ fui. bac. arũ. do. iſrl̃ falſã ↄfidẽtiã ei pbendo.
p Qñ appbenderũt te manu. ↄfidẽtes de tuo auxilio.
q Et cõfract⁹ es eis deficiẽdo. r Et laceraſti oẽm humerũ eoꝝ.i. fuiſti occaſio occiſionis ⁊ deſtructõnis eoꝝ. ⁊ ſubdit pena cũ dr. ꝓpterea ⁊c. ⁊ patet lra ex pdictis vſq; ibi.

pterea hec dicit dñs deus.
Ecce ego adducam ſup te
gladiũ meũ: ⁊ intficiã de te
hoiem ⁊ iumẽtũ. Et erit ter
ra egypti i deſertũ ⁊ in ſoli-
tudinẽ: ⁊ ſciẽt q2 ego dñs.
Pro eo q dixerl fluui⁹ me
us eſt ⁊ ego feci eũ: idcirco
ecce ego ad te ⁊ ad flumina
tua. Daboq3 terrã egypti i
ſolitudinẽ gladio diſſipatã
s t a turre ſyenes vſq3 ad fini-
v nos ethyopie. Nõ ptranſi
bit ea3 pes hois: neq3 pes
iumeti gradiet in ea: et non
habitabit q̄draginta ãnis.
Daboq3 terrã egypti deſer
tam in medio terrarũ deſer
tarũ ⁊ ciuitates eius in me
dio vrbiũ ſubuerſa⁊ ⁊ erũt
deſolate q̄draginta annis.
x Et diſpgem egyptios i na-
tiones ⁊ vẽtilabo eas i ter
y ras. Quia hec dicit domi-
nus ds. poſt finẽ q̄dragin-
ta annoꝝ cõgregabo egy-
ptũ de pplis i quib⁹ diſpſi
fuerãt et reducã captiuitã-
3 tẽ egypti. et collocabo eos
in fra phatures i terrã nati
a uitatis ſue: et erũt ibi in re-
gnũ hũile. Inter cetera re-
gna erit hũillima: ⁊ nõ ele-
uabit vltra ſup natões. et
imminuam eos ne imperẽt
b gẽtib⁹: neq3 erũt vltra do-
c mui iſrl ꝯfidẽtia docẽtes in
d e iq̄tatẽ vt fugiãt ⁊ ſequãtur
f eos: ⁊ ſciẽt q2 ego dñs ds.
g Et factũ eſt i viceſimo ⁊ ſe-
h i ptimo ãno i primo in vna
menſis. Factũ eſt vbũ dñi
k ad me dciẽs. Fili hois na-
buchodonoſoꝛ rex babylo
nis ſeruire fecit exercitum
a ſuũ ſeruitute magna aduer
b c ſus tyrũ. Oĩe caput decal
d uatũ ⁊ oĩs hũerus depila-
e tus ẽ. Et merces nõ eſt red
dita ei neq3 exercitui ei⁹ de
tyro: p ſuitute q̄ ſuiuit mi
f bi aduerſus eã. Propterea h
dicit dñs ds. Ecce ego da
ba nabuchodonoſoꝛ rege3
babylõis i fra egypti: ⁊ ac-
g cipiet mltitudinẽ ei⁹ ⁊ dep
dabit manubias eius ⁊ di
ripiet ſpolia ei⁹: ⁊ erit mer
ces exercitui illius ⁊ opi q̄
ſuiuit aduerſus ea3. Dedi
ei terrã egypti p eo q labo
rauerit mihi ait dñs deus.
h i In die illa pullulabit coꝛ-
k nu dom⁹ iſrl ⁊ tibi dabo a-
ptũ os i medio eoꝝ: ⁊ ſciẽt
q2 ego dñs. Capi. XXX

a ET factũ ẽ vbũ dñi ad
me dicẽs. Fili hois p
pha: et dic. Hec dicit
b c dñs ds. Ululate ve ve di-
ei. quia iuxta eſt dies et ap
propiq̄bit dieſ dñi dies nu
d bis tps gẽtiũ erit. Et veiet
e f gladi⁹ in egyptũ ⁊ erit pa-
uoꝛ in ethyopia cum cecide
rint vulnerati in egypto: et
ablata fuerit multitudo illi
g us: et deſtructa fundamẽta
eius. Ethiopia ⁊ lybia ⁊ ly
h di et oĩe reliquũ vulg⁹ et

s A turre ſyenes. q̄ eſt i vno termio egypti. t Uſq3 ad termios ethyopie: q̄ ſunt i oppoſita pte. v Nõ ptrãſibit eã pes hois ⁊c. i. ita pauci erũt ibi: q q̄ſi p nihilo erũt cõputandi: ſicut di cõiter. nullus eſt i foro qñ ſunt ibi pauci compatiue reſpectu nũeri q̄ ſolet ibi eſſe. cetera patent vſq3 ibi. x Et diſpergã egyptios i nationes. q2 plures eorum fuerũt i captiuitatem ducti ⁊ multi in ſeruitutẽ vẽditi gẽtib⁹ ⁊ natõib⁹ diuerſis. y Quia hec dic. Hic ꝯñr deſcribit egipti reparatio cũ di. Poſt finẽ. xl. ãnorum ꝯgregabo egyptũ de populis ⁊c. 3 Et collocabo eos in fra phatures q̄ eſt in optio egypti loco

C a Et erũt ibi in regnũ hũile: ita q non reuertent ad pſtina3 pompã ⁊ ſuperbiam. b Neq3 erũt vltra domui iſrael ꝯfidentia. ſ. falſa: ſic fuerunt tempe ſedechie. c Docẽtes iniq̄tatẽ. induxerũt ei ſedechiã ad frangẽdũ iuramẽtũ qd fecerat regi babylõis. ſõ ſbdit. d Ut fugiãt. d dominio nabuch. e Et ſeq̄nt eos. id ẽ egyptios de eis cõfidẽdo. f Et ſcient q2 ego dñs. p expientiã ptãtis ⁊ vindicte mee. g Et factu3 eſt. hic ponit deſtructiõis egypti cã effectiua. q̄ eſt duplex. Una pricipalis. ſ. ds ⁊ alia inſtrumẽtalis ſc3 rex babylonis et eius exercit⁹. ⁊ vtraq3 tangit in hac pte. Premittit tñ tẽpus hui⁹ reuelatõnis facte ezechieli. cum di. g Et factũ eſt i. xx.

B ⁊ vij. ãno trãſmigratiõis Joachin regis iude. h In p2io ſc3 mẽſe i In vna mẽſis. ſ. pma die mẽſis. vtd. expoſitũ ẽ. k Nabuch. rex ſer. fec exerc. ſuũ i executõe iuſticie mee. a Aduerſus tyrũ. q̄ pter ſuã ſupbiã deſtrui meruerat ſm diuinã iuſticiã b Oĩe caput. in exercitu Nabuch. c Decaluatũ. ex deportatõe bacineti ferrei vel galee. d Et oĩs humerus depilatus eſt. ex deportatõe lapidũ ⁊ lignoꝝ quibus nabuchodonoſoꝛ voluit facere viã vſq3 ad tyrũ. vt pdictũ eſt. e Et merces nõ ẽ reddita ei. neq3 exercitui ei⁹ de tyro. q2 hitatores tyri vidẽtes appropinq̄re ei⁹ captõe3 oia pcioſa q̄rum pot. erũt miſerũt ad inſulas longe p nauigium. ⁊ reſiduũ abſconderũt i terra. vel piecerũt in mare ne aliq̄d inde habuerũt chaldei. f Propterea ⁊c. dabo nabucho. regem babylonis i terra egypti. i. faciã cum ibi habere victoriã. g Et depdabit manubias. i. q̄cũq3 pcioſa ⁊ dicũtur manubie q̄ſi manu capte. Cetera patẽt ex dictis. Sed q̄ritur hic. quõ bona egypti data fuerũt a deo nabuchodo. ⁊ eius exercitui p deſtructõe tyri. Ad qd dõm: q ſi nabuch. fecit h intuitu iuſticie: vtpote pter maliciã habitantiũ in tyro bñ meruit ex hoc retributionẽ tpalem: q̄uis eſſet idolatra ⁊ infidel. Si ãt nõ fecit h ituitu iuſticie: ſ3 dñatõis ⁊ cupiditatis libidie ſicut videt textus ſonare ex pcedẽtibus: ſic non meruit inde mercedẽ: aliquã etiã tpalem. ⁊ ſm h ſcriptura loq̄tur h de do ſicut ⁊ in mult alijs locis more humano. Apud hoies eñ ille cuius aduerſari⁹ debellatur ab aliq̄ gratus eſt debellanti: q̄3uis nõn fecerit h intuitu eius. ſicut dicitur. ij. Regu3. viij. q thou rex emath miſit iocalia pcioſa dauid: eo q pcuſſerat Adadezer regẽ ſyrie eius inimicũ: l3 hoc nõ feciſſet aliq̄lit pter ipum. h In die. Hic ꝯñr deſcribitur ppli iudaici rductio i iudeam: cũ dicitur. In die. i. in tẽpore a deo preuiſo. i Pullabit coꝛ. do. iſrael. qd fuit impletum tẽpore Cyri qui ſub zorobabel duce dedit iudeis licẽtiã redeũdi. k Et tibi dabo aptu3 os. q2 oibus appebit q tua pphetia fuerit impleta. ⁊ ſic poter cõſtãter dicere q hec habuiſti ex diuia reuelatõe. Sicut eñ mardocheus ⁊ daniel p⁹ reditũ captiuitatis vixerũt p aliqd tps: vt pz ex libris Heſter ⁊ Danielis. q aſſuerus cũ q̄ fuit mardocheus regnũt poſt reditũ captiuitat babylonice. mardoche⁹ aũt ⁊ ezechiel ducti fuerũt i babylonẽ ſil cũ iechonia rege ⁊ ſic potuit tñ viuere ſicut mardoche⁹. Capitm. xxx.

A ET factũ ẽ. h ꝯñr ezechiel pphetizat nõ ſolu3 ꝯ egyptios ſ3 etiã ꝯ eoꝝ auxiliarios. ⁊ diuidit in duo. q2 p2io pphat ꝯtra vtroſq3 ꝯiũcti. ſcdo ꝯ egyptios ſepatim: ibi. Hec dic. Circa pmũ di. b Ululate. p dolore. c Ue ve diei. ſ. deſtructõis egypti q̄ pinq̄ eſt. Jõ ſbdit. d Et veniet gladi⁹. ſ. chaldeoꝝ. e In egyptum. ⁊ etiã ſuper auxiliatores eorum. Ideo ſubditur. f Et erit pauoꝛ i ethyopia. q̄ erat egypto confederata. g Et deſtructa fundamẽta. ciuitatũ ⁊ foꝛtaliciõꝝ egypti. h Et chub. i. arabia egypto confederata.

g Et filij terre federis.i.iudei q̄ poſt mortē godolie fuge-
rūt in egyptū ⁊ ibi cū egyptijs fuerunt parti occiſi ⁊ parti
captiuati a chaldeis.vt hꝫ Hiere.xliij.Dr̄ aūt h iudea ter-
ra federis:q2 ꝓmiſſa fuit abrae ⁊ ſemini eius in federe.qđ
inijt cū eo dn̄s Gen̄.xv. h A turre ſie.q̄ eſt in vno fini-
no terre egypti.

dū tribulatōis ſup vētura magnitudinē.cetera patēt i lr̄a.
h Et fcm̄ eſt.h ꝓbat pncipalit̄ ꝯtra pſonā regis.⁊ pꝛio
ponit̄ tp̄s hui⁹ reuelatōnis cū dr̄.Et factū eſt i vndecimo
anno trāſmigratōis ioachim.ſic eīm ꝯputat ezechiel q̄ fuit
de trāſmigratis cū eo:vt dcm̄ eſt.

i Gladio cadēt.et i
hoc inuit̄ deſtructio
B toti⁹ terre.cetera patēt
vſq3 ibi. k In die
illa egred.nūcij a fa.
mea.i.chaldei proce
dētes ex ordiatione
mea l In trierib⁹
id ē i nauib⁹ hñtib⁹
tres ordines remoꝝ
m Ad ꝯterēdā ethy
opie ꝯfidētiā.pt⁹ de-
ſtructōem ci egypti
fuerūt illuc chaldei
p mare. n Et erit
pauor i eis.i.i ethyo
pibus. n In die
egipti.i.tpe q̄ deſtru
etur egypt⁹ o Q2
abſq3 dubio ve.ſ.vtri
uſq3 terre deſtructio
p Et ceſſare facia3
multi egy.⁊c.q2 non
poterit reſiſtē nabu.
regi q Et fa.alue.
C flu.ari.ſic dcm̄ eſt.q̄
nylus trāſiēs p egy-
ptū i plēs alueos di-
uidit̄.q̄ tn̄ p chalde-
os ad h fuerūt ſbdi-
uiſi.vt eq̄tes ⁊ pedi-
tes trāſire poſſent fa
cilit̄ p totā trā egipti
r Hec dic̄.h ꝓbe-
tur ꝯtra egyptios ſe-
parati.⁊ pmo ꝯ mul
titudinē pleb gn̄alit̄
ſcđo ꝯ pſonā reg' pn
cipalit̄.ibi.Et fcm̄ ē.
Circa pmū dicitur.
s Et diſpgā ſimula
D chra.q2 chaldei inde
Zach.13.a. accipiebāt auꝝ et ar
gentū:⁊ deſtruebant
reſiduū t De mē.
ciuitas ē egypti que
nūc dicit̄ damiata.
a Et dux.id eſt rex
b De ter.egyp.non
erit am.i.vſq3 ad ma
gnū tp̄s.q2 poſt finē
xl.an.in egypto fuit
regnū hūile:vt hꝫ
cap.pce.cetera vbi no
miant̄ diuerſe ciuita
tes egypti patēt vſq3
E ibi c Iuuenes eli
opoleos ⁊ bubaſti.i.
hoies apti ad p̄lium
de iſtis ciuitatibus.
d Gladio cadēt: in
p̄elio e Et ipe.ſ.
ciuitates. f Ca-
ptiue ducētur.i.reliquus pplus in eis habitās. g Et i
taphnis nigreſcet dies.metaphorica ē locutio.ad deſignā

g chub et filij terre federl' cu3
eis gladio cadēt. Hec dic̄
dn̄s ds. Et corruēt fulcien
tes egyptū ⁊ deſtruet̄ ſup-
h bia iperij ei⁹. A turre ſye-
i nes gladio cadēt in ea:ait
dn̄s exercituū. Et diſſipa-
būt̄ i medio trarū deſolata
rū: ⁊ vrbes eius i medio ci
uitatū deſertarū erūt ⁊ ſci-
ent q2 ego dn̄s deus: cum
dedero ignē in egypto ⁊ at
triti fuerint oēs auxiliato-
k res ei⁹. In die illa egrediē
l tur nūcij a facie mea in trie
m rib⁹ ad ꝯterendū ethyopie
n ꝯfidētiā ⁊ erit pauor in eis
n o in die egypti:q2 abſq3 du-
bio veniet. Hec dicit dn̄s
p deus. Et ceſſare faciā mul-
titudinē egypti i manu Na
buchodonoſor regis baby
lonis. Ipe et ppl's eius cū
eo fortiſſimi gētiū adducēt̄
ad diſpdēdā trā. Et euagi
nabūt gladios ſuos ſuper
egyptū:et implebūt terram
q interfectis ⁊ faciā alueos flu
minū aridos ⁊ tradā terrā
in manus peſſimoꝝ:⁊ diſſi
pabo terrā ⁊ plenitudinem
eius i man⁹ alienoꝝ. Ego
r dn̄s locut⁹ ſum. Hec dicit
s dn̄s ds: et diſpdā ſimula
chra:⁊ ceſſare faciā idola đ
a b memphis:et dux de terra
egypti nō erit amplius. Et
dabo trorē in trā egypti:et
diſpdā trā phatures et da-
bo ignē in taphnis:⁊ faciā
iudicia mea i alexādria. Et
effundā indignationē meā
ſup peluſiū robur egypti ⁊
interficiā multitudinē alexā-
drie:et dabo ignē i egypto
Quaſi pturiēs dolebit pe-
luſiū:⁊ alexādria erit diſſi-
pata ⁊ in mēphis anguſtie
c quotidiane. Iuuenes elio-
d poleos ⁊ bubaſti gladio ca
e f dent ⁊ ipe captiue ducent̄.
g Et in taphnis nigreſcit di-
es cum contriuero ibi ſce-
ptra egypti: et defecerit in
ea ſuperbia potentie eius.
Ipam nubes operiet: filie
autem eius in captiuitate3
ducentur. Et iudicia facia3
in egypto. Et ſcient q2 ego
h dominus. Et factum eſt in
vndecimo anno in primo i
ſeptima menſis factū ē ver
i bum dn̄i ad me dicēs. Fili
hoīs brachiū pharaōis re-
k l gis egypti ꝯfregi ⁊ ecce nō
eſt obuolutū vt reſtitueret̄
ei ſanitas vt ligaret̄ pānis
⁊ faſciret̄ lintheolis ⁊ rece-
pto robore poſſet tenē gla-
diū. Propterea hec dic̄ do
minus deus. Ecce ego ad
pharaonē regem egypti et
cōminuā ei⁹ brachiū forte
ſ; ꝯfractū. ⁊ deijciā gladiū
m de manu eius. Et diſpgam
egyptū in gētib⁹ ⁊ ventila-
n bo eos in terris. Et confor
tabo brachia regis babylo
o nis. daboq3 gladiū meum
in manu ei⁹. Et confringa3
brachiū pharaonis: et ge-
mēt gemitib⁹ interfecti co-
rā facie eius. Et cōfortabo
brachia regis babylonis:
et brachia pharaonis cōci-
dēt. Et ſciēt q2 ego dn̄s cū
dedero gladiū meū in ma-
num regis babylonis: ⁊ ex
tēderit eum ſup terram egy
pti. Et diſpgā egyptū in na
tiōes ⁊ vētilabo eos i tras
⁊ ſciēt q2 ego dn̄s. XXXI
a ET factū eſt i anno vn-
b decimo: tertō: vna mē
c ſis factū eſt vbū dn̄i
d ad me dicēs. Fili hoīs dic
pharaōi regi egypti ⁊ pplo
e eiuſ. Cui ſilis fctūs es i ma

i Fili ho.brachium
pharaonis.i.ptātem
eius. k Confre.i.
de ꝓpꝛio ꝯfringam.
l Et ecce nō eſt ob-
uol.ſ.pānis ⁊ ligatu-
ris:eo ꝙ fractura eſt
inſanabil'. Cetera pa
tēt vſq3 ibi. m Et
diſpgā egyp.in gen.
captiuādo ppl'in ei⁹
in diuerſis terris et
natōnibus. n Et
cōfor.bra.regis ba
bylonis.i.vtutē eiuſ
⁊ bellatoꝝ ſuorum.
o Daboq3 gla:meū F
in ma.ei⁹.h dr̄ ad in-
ſinuandū ꝙ victoria
quā habuit i egypto
fuit magis vtute di-
uina q̄3 hūana. Cete
ra patēt. Ca.xxxj.
ET fcm̄ ē.poſt
q̄3 ezechiel ꝓ
bauit ꝯ egy
ptu3:h ad h adducit
exemplū:qđ pꝛio de
claraf.ſcđo ad ꝓpoſi
tu3 adaptat̄.ibi. Cui
aſſimilat⁹ es. Circa
pꝛimū ſciendū.ꝙ ex
emplū ponit̄ hic de
rege aſſyrioꝝ q̄ fue-
rat potētior rege egi
pti:⁊ tn̄ debellat⁹ fu
erat ex ordine diuie G
iuſticie a Nabu.ꝓpt̄
qđ rex egypti nō de-
bebat ꝯfidere ſe poſ-
ſe ei reſiſtē. Igit̄ ps
iſta i duas diuidit̄ p
tes.q2 pmo ponit̄ re
gis aſſyrioꝝ ſblima-
tio.ſcđo eiuſdē deie
ctio.ibi. Propterea.
Circa pmū ponit̄ tē
pus hui⁹ reuelatōis
cum dr̄. a Et fa-
ctū eſt i anno.xj.ſc3
trāſmigratōis Ioa-
chin. b Tertio.ſ.
mēſe. c Vna mē
ſis.i.pꝛima die men-
ſis.⁊ ſic pt3 ꝙ hec re
uelatio facta eſt poſt
pcedentē p duos mē
ſes.vj.diebus min⁹. A
d Dic pharaoni re
gi egypti ⁊ populo
eius.eos ꝯiungit in
prophetia.quia con-
iungendi erant i pe-
na. e Cui ſimilis
fact⁹ es quaſi dicat:
q̄tumcūq3 ſis potens adhuc tamen nō aſcendiſti ad potē-
tiam regis aſſur. Ideo ſubditur.

f gnitudine tua. Ecce aſſur q̄
g ſi cedrꝰ i lybano: pulcer ra-
h mis ⁊ frōdibꝰ nemoroſis:
i k excelſuſqꝫ ⁊ int̄ ꝯdēſas frō-
l des eleuatū ē cacumē eius
m Aque nutrierūt illū: abyſſus
exaltauit illū. Flumia eius
manabāt i circuitu radicuꝫ
eiꝰ: et riuos ſuos emiſit ad
vniuerſa ligna regionis. Ꝓ
pterea eleuata eſt altitudo
eius ſuꝑ oia ligna regionis
⁊ multiplicata ſt̄ arbuſta eiꝰ
⁊ eleuati ſūt rami eiꝰ ꝑ aq̄s
n multis. Cūqꝫ extēdiſſꝫ vm
o brā ſuā in ramis eiꝰ fecerūt
p nidos oia volatilia celi: et
ſub frondibꝰ eius genuerūt
oēs beſtie ſaltuū: ⁊ ſub vm
braclo illiꝰ habitabat cetꝰ
gentiuꝫ plurimarū. Eratqꝫ
pulcerrimꝰ in magnitudīe
ſua ⁊ in dilatatōe arbuſto-
rū ſuoꝝ. Erat eñ radix illi-
a us iuxta aq̄s multas. Cedri
nō fuerūt altiores illo i pa-
diſo dei. Abietes nō adeq̄
b uerūt ſūmitatē eius. ⁊ pla
tani nō fuerūt eq̄ frondibꝰ
illiꝰ. Omne lignū paradiſi dei
nō eſt aſſimilatū illi ⁊ pul-
critudini eius qm̄ ſpecioſū
feci eū ⁊ multis ꝯdēſiſqꝫ frō-
c dibus. Et emulata ſunt eū
d oia ligna voluptatꝭ q̄ erāt i
e paradiſo dei. Propterea hec
dicit dn̄s d̄s. Pro eo ꝙ ſub
limatꝰ eſt i altitudine et de
dit ſummitatē ſuā virenteꝫ
atqꝫ ꝯdēſam: ⁊ eleuatuꝫ eſt
coꝛ eius in altitudine ſua:
f tradidi eū in manus fortiſ-
ſimi gentiū. Faciens faciet

g ei. Iuxta impietatē eiꝰ eie-
h ci eū: ⁊ ſuccidēt eū alieni et
i crudeliſſimi nationū. Et ꝓ
ijciēt eū ſuꝑ mōtes ⁊ in cū-
ctis ꝯuallibꝰ corruēt rami
eius. Et ꝯfringent arbuſta
eius i vniuerſis rupibꝰ ter
k re: ⁊ recedēt de vmbraculo
l eius oēs ppl'i terre ⁊ relin-
m n quēt eū. In ruina eius ha-
bitauerūt oia volatilia ce-
li et in ramis eius fuerunt
vniuerſe beſtie regionis.
o Quāobrem nō eleuabūtur
in altitudine ſua oia ligna
aquarū nec ponēt ſublimi-
tatem ſuaꝫ inter nemoroſa
atqꝫ frōdoſa: nec ſtabūt in
ſublimitate ſua oia que ir-
p rigant aq̄s: q2 oēs traditi
q ſunt i mortē: ad terram vlti
mā in medio filioꝝ homi-
r nū ad eos q̄ deſcēdūt in la-
cum. Hec dicit dn̄s deus.
s In die q̄n deſcēdit ad infe-
t ros indixi luctū operui eū
v abyſſo ⁊ ꝓhibui flumia eiꝰ
x et cohercui aq̄s multas. Cō
y triſtatꝰ eſt ſuꝑ eū lybanꝰ: et
oia ligna agri cōcuſſa ſunt.
z A ſonitu ruine eiꝰ cōmoui
a gentes: cum deducerem eū
ad infernū cum his qui de-
b ſcendebāt in lacum. Et cō-
ſolata ſunt in terra infima:
c oia ligna voluptatis egre-
gia atqꝫ preclara in lybano
vniuerſa que irrigabantur
d aquis. Nam et ipſi cuꝫ eo
deſcendēt ad infernum ad
e interfectos gladio ⁊ brachi
f um vniuſcuiuſqꝫ ſedebit ſub
vmbraculo eius in medio

f Ecce aſſur q̄ſi cedrus i lybano.i.altioꝛ ceteris regibus. ſicut cedrus alijs arboꝛibꝰ. g Pulcer ramis.i pulcritudine prolis. h Et frōdibꝰ nemoroſ.i.pncipibꝰ ⁊ militibus copioſus. i Excelſuſqꝫ altitudīe ptātis regie. k Et inter ꝯdēſas frōdes.i.ꝑ multitudinē pncipū et bellatoꝝ ſuoꝝ. l Eleuatū eſt cacumē eiꝰ, id ē dominiū eiꝰ ſuꝑ multa regna.
m Aque nutrierūt
illū ⁊c̄.ꝑ aq̄s ⁊ abyſ-
ſum intelligit copia
diuitiarū.ꝑ quaꝫ ha-
buit fortes bellato-
B res ex diuerſis natō
nibus collectos. Iō
ſubdit. Et riuos ſu-
os emiſit ⁊c̄. ⁊ q2 per
hoc eleuata ē ⁊ dila-
tata ptās ſua. Iō ſub-
dit. Propterea ele-
uata eſt ⁊c̄. n Cū
qꝫ extēdiſſet vm.ſuā
ꝑ potētiā ſue dilata-
tionē o In ramiſ
eiꝰ fece.ni.oia vola.
celi.i.reges mḡni ac
quieuerūt ſubijci ſi-
bi. p Et ſub fron.
eiꝰ genuerūt oēs be
ſtie ſaltuꝫ.i.hoies q̄
C videbant indomabi
les fuerūt ſubiecti ꝑ
eū. Cetera patēt vſ-
qꝫ ibi. a Cedri nō
fuerūt altiores illo i
paradiſo dei.i.alij re-
ges in terra q̄ſtūcū-
qꝫ bona ⁊ amena nō
erāt ei eq̄les in potē
tia neqꝫ i multitudīe
bellatoꝝ. Iō ſubdit.
b Et platani nō fue
rūt eq̄ fron.illiꝰ. Omē
lignū ⁊c̄.i.oē regnuꝫ
q̄tumcūqꝫ pulcruꝫ ⁊
amenū in diuitijs et
potētia nō fuit ei ad
eq̄tuꝫ. c Et emu.
fūt eū oia ligna.id ē
D oēs reges iuidebant
ei ꝓpt eiꝰ excellētiā.
d Que erāt in paradi
ſo dei.reges ei ſolēt
delitioſe viuere. ⁊ iō
dicūtur eſſe i regnis
ſuis quaſi in paradi
ſo: dr̄ tm̄ paradiſus dei
q2 dignitas regia a
deo ꝓcedit. Prouer.
viij. Per me reges
regnāt ⁊c̄. e Pro
pterea.h ꝯn̄r deſcribit regis aſſur deiectio.cū dr̄. Propterea ⁊c̄.i.q2 ꝓpter ptātē a deo ſibi ꝯceſſam eleuatꝰ eſt i ſuꝑbiā. f Tradidit eū in ma.fortiſ.gen.i.nabuch. g Iuxta impietatē eiꝰ eieci eū.impietas ē ꝓpe pctm̄ ꝯtra deū ſicut pietas ē cultus diuinꝰ. Rex aūt aſſyrioꝝ ex nimia ſuꝑbia ꝓrupat i diuinā blaſphemiā ⁊ ꝯtēptū dicēs.iiij. Reg. xix. Scribēs ezechie. Nō te ſeducat dn̄s d̄s tuus in q̄ habes fiduciam ⁊c̄. ⁊ ideo meruit deijci a regno h Et ſuc. eū alieni.i.chaldei. i Et ꝓijciēt eum ſuꝑ mōtes ⁊c̄.i.in montibus ⁊ vallibꝰ debellabūt eū chaldei interficiendo ppl'm eius. k Et rece. de vm. eius.i. de dominio ipſiꝰ. l Oēs ppl'i terre quos ſibi ſbiecerat armoꝛum virtute. m In ruina eiꝰ: q2 ꝯpauerat regē aſſur cedro. iō deiectionem eiꝰ deſignat ſb ſilitudine caſus cedri. n Habi.oia
vola. ⁊c̄.i i cedro illo
anteq̄ rueret. Habi-
tauerūt volatilia ⁊c̄.
exponatur vt ſupra.
o Quobrē nō ele.i
alti.ſua ⁊c̄.i.illi q̄ re-
manebūt de aſſyrijs
nō aſcēdēt decetero
ad cōſilem ptātem. ⁊
ſubdit cauſa cū dicit
p Quia oēs tradīti
ſunt in mortē.corpa-
lem. q Ad ter.vl
ti.i.ad infernū.q̄tuꝫ
ad aiam: q̄ a doctori E
bus dr̄ eſſe i profun-
dis terre. ⁊ eodē mo-
do intelligit qḋ ſub-
ditur. r Ad eos q̄
deſcēderūt in lacum
id eſt q̄ ad mortē xpi
deſcenderāt in iehē-
nā. put exponit Ra.
ſal. s In die q̄n
deſcēdit ad inferos i
dixi luctū amicꝭ eiꝰ.
t Operui eū abyſ-
ſo: id ē abſorbui eum
exercitu chaldeoꝝ.
v Et ꝓhibui flumi
na eius ⁊c̄.i.diuitie
eius ⁊ potentia non
potuerūt eū libera- F
re. x Cōtriſta.eſt
ſuꝑ eum lybanū.i.re
gnū aſſyrioꝝ y Et
oia ligna agri ꝯcuſſa
ſūt.i.vinitores ⁊ agri
cole z A ſoni.rui.
eiꝰ ⁊ ꝯmoui gen.pre
ſtupore ⁊ admiratōe
de ruina tāti regis.
a Cū deducerē eū
ad infer.q̄tū ad ani-
mam. b Et cōſol.
ſunt i ter.infi.i.in in-
ferno q̄ dr̄ eē in terre
ꝓfundo: q2 illi q̄ pri
us ibi deſcēderāt: re
ceperunt ꝯſolatōem G
aliquā de eius deſcē
ſu. ſolatiū eñ eſt mi-
ſeri habere ſociuꝫ in
pena: ⁊ maxie illoꝝ
qui occiſi fuerāt ꝑ re
ges aſſyrioꝝ. ꝑ taleꝫ
moduꝫ dr̄ Eſa. xiiij.
de rege babylonis. Vniuerſi r̄ndebūt ⁊ dicēt tibi. ⁊ tu vulneratus es: ſicut ⁊ nos. nr̄i ſiṁlis effectꝰ es ſicut ibideꝫ fuit expoſitū. c Oia ligna voluptatꝭ.i.reges ⁊ potētes i hoc mūdo: q̄ in hoc mūdo vixerūt delitioſe. d Nam ⁊ ipſi cū eo deſcendēt: ad eūdē locū. e Et brachium vniuſcuiuſqꝫ. id eſt fortitudo eius ad infernum deducta.
f Sedebit ſub vmbraculo eius.i.aliquam conſolatōem i eius deſcenſu habebit modo predicto: ſicut vmbraculum facit conſolatōem calefacto.

g nationum. Cui aſſimila-
tus es o inclyte atq̧ ſub-
limis inter ligna voluptatꝭ
b Ecce deduct⁹ es cū lignis
i voluptatꝭ ad terrā vltimā.
k In medio incircūciſoꝝ dor
mies: cū eis q̄ interfecti ſūt
l gladio. Ipſe eſt pharao et
oīs multitudo ei⁹ dic̄ dn̄s
deus. Ca. XXXII
ET factū eſt. xij. āno in
meſe. xij. in vna mēſis
factū eſt vbū dn̄i ad me di
cēs. Fili hoīs aſſume lamē
tū ſup pharaonē regē egy-
b pti: τ dicas ad eum. Leoni
c gentium aſſimilatus es: τ dra
d coni q̄ eſt i mari. Et venti-
e labas cornu in fluminibus
f tuis τ cōturbabas aq̄s pe
dib⁹ tuis τ conculcabas flu-
g mina earū. Propterea hec
h dicit dn̄s ds. Expādā ſup
te rhete meū in multitudie
i populoꝝ mltoꝝ τ extraha
te in ſagena mea τ proijciam
k te in terrā. Sup faciē agri
abijciā te: τ hitare faciā ſu-
per te oīa volatilia celi: et
ſaturabo de te beſtias vni
uerſe terre. Et dabo carneſ
l tuas ſup mōtes: τ implebo
colles tuos ſanie tua. Et ir
rigabo terrā fetore ſangui-
nis tui: inſup mōtes τ val-
m les iplebūt ex te. Et opiā
cū extinct⁹ fueris celos: et
nigreſcē faciā ſtellas eius.
n o Solē nube tegā: τ luna nō
p q dabit lumē ſuū. Oia lumia
r ria celi: merē faciā ſup te et
dabo tenebras ſup terram
s tuā dic̄ dn̄s ds: τ irritabo
t cor ppl'oꝝ multoꝝ cū indu-
xero cōtritōem tuā in gēti-
bus ſup terras q̄s neſcis.
v τ ſtupeſcē faciā ſup te po-
x pulos multos: τ reges eo-
rū horrore nimio formida
y būt ſup te: cū volare cepit
z gladi⁹ me⁹ ſup facies eoꝝ
τ obſtupeſcēt r̄pēte ſingli p
a aīa ſua i die ruine ſue: q: h
b dic̄ dn̄s ds Gladi⁹ regꝭ ba
bylonis veiet tibi i gladijs
fortiū deijciā mltitudinem
c tuā. Inexpugnabiles om
nes gētes he: τ vaſtabunt
ſupbiā egypti τ diſſipabit
d multitudo ei⁹: et pdam om
e nia iumēta eius: q̄ erāt ſup
f aq̄s plurimas: τ nō contur
babit eas pes hoīs vltra:
neq̧ vngula iumētorū tur-
babit eas. Tūc puriſſimas
reddā aquas eorū et flumi
na eorū quaſi oleū adducā
ait dn̄s deus: cum dedero
terrā egypti deſolatā. De
ſeret aūt terra a plenitudi-
ne ſua qn̄ pcuſſero oēs ha-
bitatores eius. τ ſcient q:
g ego dn̄s. Plāct⁹ eſt τ plan
gent eū filie gentiū ſup egy
ptū τ ſup multitudinē eius
h plāgent eū ait dn̄s ds. Et
factū eſt in duodecimo an-
no: in q̄ntadecima menſis
factum eſt verbum dn̄i ad
me dicens. Fili hominis:

g Cui aſſimilat⁹ es. Hic cōſr exēplū de rege aſſur poſitū applicat ad ppoſitū ſ. ad regē egypti. de q̄ ſupra dcm̄ eſt i pūcī. ca. Cui ſilis factus es τc̄. τ ſubdit. Ecce aſſur τc̄. τ eodem mō hic intelligit. g Cui aſſimilat⁹ es. q. d. regi aſſur in delectōe: lꝫ nō fueris ei eq̄lis in ptāte. vtꝫ. dcm̄ eſt. tn̄ fuiſti valde mḡn⁹ inter alios reges.
h Ecce dedu. es cū lignis volup. i. cū regibus iā defunctis i Ad ter. vlti. i. i ge-hennā. k In medio circū. τc̄. q̄ cū h erāt idolatrie dediti l Ipe ē pharao τc̄. Iſtud ponit vltio ad denotādū q ea q̄ dicta ſūt i hoc ca. dicta ſunt pter eius deie-
A ctionē τ populi ſui.
Capl'm. xxxij
ET factū eſt. Poſtq̄ pro-p ha denūciauit regis egypti delectōez h cōſr aſſumit ſup h lamētatōez. τ diuiditur i duas ptes. quia pmo plāct⁹ incipit. ſcdo iterū reſumit. ſicut ſolet fieri in carmine lugubri. Secūda ibi. Et factum eſt. Pria in duas. q: pri-
Ez.12.d.et 17.f. mo recolit eius pcedēs ſblimitas Scdo ponit ipſi⁹ ſequens calamitas. q: infeliciſſimum infortunij gen⁹ eſt fuiſſe felicē ſ. de cōſo. Scda ibi. ppterea. Circa primū pmittit tps reuelationis: cum dicitur.
a Et factū eſt i. xij. anno ſ. trāſmigratio-
B nis Ioachin. Cetera patent vſq̧ ibi.
b Leoni gentiū aſſimila⁹ es in fortitudine et crudelitate.
c Et draconi i. ceto. vn̄ Gen. j. vbi nr̄a
Eſa.13.b trāſlatio habet Cete
Iobelis.3.c. grandia. In heb. hr̄
Mat.14.c. Dracones magnos.
d Et vēti. cor. i. ptāte tua eleuatus.
e In flumini. tuis: hoc dī q: terra egypti eſt fluuialis ex diuiſiōe nili. vtꝫ. dictū eſt. f Et cōturbabas aq̄s pe. tuis. tyrānice regendo. g Propterea. Hic cōſr ponit ei⁹ calamitas: τ prio deſcribit hec miſeria. ſcdo ei⁹ cā effectiua: ibi. hec dic̄. Circa primū dī i pſona dī. g Proptea. i. q: abuſus es ptāte a me tibi cōceſſa. h Expādā ſup te rhete meū. i. exercitū chaldeoꝝ i Et extrhā te. de loco pn̄tꝭ vite. k Sr̄ faciē agri τc̄. q: cadauera ſua τ ſuoꝝ bellatoꝝ remāſerūt inſepulta beſtijs τ auib⁹ lacerāda l Et imple. col. τc̄. i. in q̄cūq̧ loco fugeris: occiſus eris. m Et opiam cū extinct⁹ fue. celos τc̄. h dī ad deſignādū mḡnitudinē tribulatōis egypti-
orū que deſignari ſolet p tpˢ obſcuꝝ τ tenebroſum. vnde Ouidi⁹ in pmo de triſtib⁹ dī. Tpa ſi fuerint nubula ſol⁹ eris. n Solē nube tegā. i. regam calamitate deijciā. o Et luna. i. regina. p Nō dabit lumē ſuū. i. nō incedet ornata, ſꝫ magꝭ captiuata. q Oia lu. celi. i. ſapientes egypti: tūc em̄ vigebat ibi ſapia. vt hr̄. ſ. metaph. r Mere re faciā. pp̄t reges τ regni deiectōnem. s Et irritabo. i. cōtra te prouocabo. t Cū indu. cōtri. tuā in gētib⁹. i. cū ppl'm tuū cōtritum captiuabo int gētes extneas τ lōginq̄s. v Et ſtup. fa. ſu. te. i. pp̄ter tui tātā deiectōem τ ppl'i tui. x Et reges eoꝝ τc̄. i. nō ſolū vulgares: ſꝫ etiam reges τ potētes timebūt ne ſile eis accidat. y Cū volare ceperit gla. me. id eſt vīdicta mee iuſticie. C
z Sup facies eoꝝ videntes appropinquare chaldeoꝝ exercitū: q̄ dī h gladi⁹ dn̄i: eo q erat executor diuine iuſticie. τ hoc mō rex hunorū dixit ſancto lupo epiſcopo treceñ: ſe eſſe flagellum dei.
a Quia hec dicit. Hic cōſr ponit cauſa effectiua dicte deiectōis: inſtrumentalis tn̄. q: rex babylonis i hoc erat inſtrumētum dei: vt dcm̄ ē Iō dī. b Gladi⁹ regis babylonis veniet tibi. i. ad deſtructionē tuā. c Inexpug. oēs gētes he exñtes cū babylōis rege. d Et pdam oia iumēta: q: chaldei nō ſolū interficient hoīes: ſꝫ etiā predabuntur animalia. e Que erant ſuper aq̄s plurimas. Terra em̄ egypti paſcualis eſt pp̄ter irrigationem nili. f Et nō cōtur. eas pes ho. τc̄. i. ita pauci erūt hoīes τ aīalia i terra egypti: q ex trāſitu eoꝝ nō turbabūt aque: ſꝫ erūt puriſſime. g Et plan. eū filie gētiū. i. mulieres i diuerſ terrꝭ cātabāt: ſup eū carmē lugubre magis ad deriſionē q̄ cōpaſſiōez. h Et factū ē. h reſumit carmē lugubre ex noua reuelatōe. τ diuidit in duas ptes. q: primo ponit miſeria egiptioꝝ abſolute Scdo cōpatiue. ibi. Loq̄ntur ei. Circa pmū pmittit tēpus reuelatiōis facte: cum dī. g Et factū eſt i. xij. an. ſ. trāſmigratōis ioachin. τ ſic facta eſt eodē anno q̄ τ pcedēs τ eodē mēſe: tn̄ alia die. q: precedens facta fuit prima die menſis. hec aūt. xv. vtꝫ in lra.

t Cane carmē lugu.magis ad deriſſionē egypti ꝙ̄ ad cō-
paſſionē. k Et detra.eā.i.dic eā detrahēdā in iehēnam
a Et filias gentiū.i.gētes venientes in eius auxilium.
b Quo pulcriores in ꝑtāte ⁊ diuitijs. c Deſcen.ꝛc.i
ꝓfundiorē locū inferni:qꝛ q̄to gradꝰ altior:tāto caſus gra
uior. d Gla.da.ē

non fuerūt puniti morte corꝑali:tñ pro iniq̄tatibus ſuis
puniti ſunt pena iehēne q̄ eſt latēs viuētibus:ſicut oſſa ſb̄
carne. r Et tu ergo.h̄ ꝯñr oñditur i quo gradu ſunt egy
ptij reponēdi ſcꝫ in primo cū illis q̄ per gladiū deſcende-
rūt in infernū. Jō dī. Et tu ſcꝫ pharao cū exercitu tuo.

regi babylonis ad te
interficiēdū ⁊ ppl'm tu
um e Loq̄nt ei.h̄
deſcribit miſeria egi
pti cōpatiue.⁊ ꝑmo
ponit duplex dāna
toꝝ gradꝰ.ſcđo oñdi
tur i quo pharao ſit
ponēdꝰ.ibi.Et tu er-
go.ꝑma diuidit i du
as ſm duos gradus.
ſcđa ibi.Et ñ dormi-
ent. Primꝰ aūt gra-
dus ē illoꝝ q̄ deſcen
dūt i infernū:morte
violēta:cū dicitur.
e Loq̄nt ei potētiſ
ſimi robuſtoꝝ de me
E dio inferni: inſultan
do ei:ꝙ ſic deiectꝰ ē
in infernū morte vio
lēta ſic ⁊ ipſi f Jbi
aſſur ꝛc.q̄ debellatꝰ
fuerat añ rgē egypti
vt dcm̄ eſt ca.ꝑcedē.
g Jn circuitu illiꝰ
ſepulcra coꝝ.i.interfe
ctoꝝ cū eo:ita ꝙ ſic
fuerāt ſocij i morte:
ita etiā in pena iehē
ne.⁊ pene iſtoꝝ dicū
tur h̄ ſepulcra eo mō
loq̄ndi q̄ dī Lu.xvj.
mortuꝰ eſt diues ⁊ ſe
pultꝰ eſt in inferno.
h Qui dederāt q̄n-
dā formidinē in ter
ra viuētiū.i.i iudea.
vt dic Ra.ſa.illā eñ
afflixerūt reges aſſy
rioꝝ.vt pꝫ.iiij.Reg.
Pōt etiā cū h̄ intelli
gi de alijs terr' mul-
tis q̄bus formidabi-
F les fuerāt reges aſſy
rioꝝ. vtꝫ.iiij. Reguꝫ
xix. i Jbi elā.id ē
elamite q̄ ſil'r ꝑ gla
diū deſcēderāt ad in
fernū.Et ex dcis pꝫ
littera vſq̄ ibi.
k Jbi moſoch:id ē
capadoces. l Et
tubal.i.hyberij q̄ ſil'r

i cane carmē lugubre ſuꝑ ml'
k titudinē egipti. Et detrahe
a eā ipam ⁊ filias gentiū ro-
buſtarū ad terrā vltimā cū
b his q̄ deſcēdūt i lacū.q̄ pul
c crior es deſcende ⁊ dormi
cū incircūciſis. Jn medio i
terfectoruꝫ gladio cadent.
d Gladiꝰ datus ē. Et attraxe
e rūt eā ⁊ oēs ppl'os eiꝰ. Lo
quent ei potentiſſimi robu
ſtorū de medio inferni.qui
cū auxiliatoribꝰ eiꝰ deſcen
derūt ⁊ dormierūt incircū-
f ciſi infectiq̄ꝫ gladio. Jbi aſ
g ſur ⁊ ois ml'titudo eius: in
circuitu illius ſepulcra coꝝ
oēs inſfecti ⁊ qui ceciderūt
gladio q̄rū data ſunt ſepul-
cra i nouiſſimis laci.et fcā
eſt multitudo eius ꝑ gyruꝫ
ſepulcri eius vniuerſi inter
h fecti cadēteſq̄ꝫ gladio q̄ de-
derāt q̄ndaꝫ formidinē ſuā
i in tra viuētiū. Jbi elā ⁊ ois
ml'titudo eiꝰ ꝑ gyrū ſepul-
cri ſui. Oēs hi inſfecti ruē-
teſq̄ꝫ gladio q̄ deſcenderūt
incircūciſi ad terrā vltimā.
Qui poſuerūt terrorē ſuū i
terra viuētiū:⁊ portauerūt
ignominiā ſuā cū his q̄ de/
ſcēderūt i lacū. Jn medio i
terfectorū poſuerūt cubile
eius i vniuerſis ppl'is eius
in circuitu eius ſepulcꝝ illi
us Oēs hi incircūciſi inter
fectiq̄ꝫ gladio . Dederūt ei
terrorē ſuū in terra viuētiū
et portauerūt ignominiā ſuā
cū his q̄ deſcēdūt i lacum.
Jn medio interfectoꝝ poſi

k ti ſunt. Jbi moſoch ⁊ tubal
l et ois ml'titudo eius in cir-
cuitu eiꝰ ſepulcra illiꝰ: om
nes hi incircūciſi inſfectiq̄ꝫ
et cadētes gladio qꝛ dede-
rūt formidinē ſuā in trā vi-
m uentiū ⁊ nō dormiēt cū for
n tibꝰ cadētibuſq̄ꝫ ⁊ incircū-
o ciſis q̄ deſcēderūt ad infer-
p nū cū armis ſuis. Et poſu-
erunt gladios ſuos ſub ca-
q pitibꝰ ſuis ⁊ fuerūt iniq̄ta
tes eorū in oſſibus eorum.
qꝛ terror fortiū facti ſunt in
r terra viuentiū. Et tu ergo i
medio incircūciſoꝝ cōtere-
s ris ⁊ dormies cū interfect'
gladio. Jbi idumea ⁊ re-
ges eiꝰ et oēs duces eiꝰ q̄
dati ſūt cū exercitu ſuo cuꝫ
interfectis gladio:⁊ q̄ cū in
circūciſis dormierūt:⁊ cuꝫ
his q̄ deſcēderūt i lacū.ibi
principes aquilonis oēs
t et vniūerſi venatores q̄ de
ducti ſūt cū interfect':pauē
tes ⁊ in ſua fortitudie ꝯfu-
ſi:qꝛ dormierūt incircūciſi
v cū interfectis gladio ⁊ por
tauerūt cōfuſionē ſuā cum
x his qui deſcendūt in lacuꝫ
y Vidit eos pharao ⁊ cōſo-
latꝰ eſt ſuꝑ vniuerſa ml'titu
dine ſua q̄ inſfecta ē gladio
pharao ⁊ ois exercitꝰ eius
ait dñs ds̄.qꝛ dedit terro-
rem ſuū in terra viuentium
et dormiuit in medio incir-
cumciſorum cum interfe-
ctis gladio:pharao et om-
nis multitudo eius ait do-
minus deus.

s Dormies cū inſ-
fect' gladio.⁊ ꝯñter
ſubdit de pluribꝰ a-
lijs ſic punitis.cum
dī. Jbi idumea ꝛc.et
patet l'ra vſq̄ ibi.
t Et vniuer.vena-
tores.i.homicide et
tyrāni:eo mō loquē-
di q̄ dī Geñ.x. Qua-
ſi nēroth venator ro
buſtus coram deo.
v Et portauerūt cō
fuſionē ſuā.in iehen
na q̄ eſt valde ꝯfuſi-
bil' pena. x Vidit
eos pharao:in pena
iehēne. y Et con
ſolatus ē ſuꝑ vniuer
ſa multi.ſua. videns
ꝙ alij reges cū exer-
citibꝰ ſuis erāt in ſili
pena.quoddā eñ ſo G
latiū miſeri ē hr̄e ſo-
cium in pena:vt ꝑdi-
ctū eſt.cetera patent
ex ꝑdictis.Sꝫ cōtra
dcā de hac ꝯſolatiōe
videt eſſe qđ in euā-
gelio Luce dī.de di-
uite epulone q̄ in in
ferno poſitꝰ petebat
lazarū mitti ad frēs
ſuos viuentes ne ve
nirēt i locū tormēto
rū. Ad ꝙ dōm.ꝙ ſic
in demonibꝰ reman
ſerūt naturalia inte-
gra ſm Dyoñ.ita in
dānatis hoibꝰ.iō di
ues iſte ex pietate na
turali poterat eis cō
pati. Jtē qꝛ ſuo ma-
lo exēplo ⁊ forte ver
bo induxerat eos ad
peccādum.⁊ ſciebat
penā ſuā aggrauan-
dā ex dānatōe coꝝ ⁊
timore hꝰ mali pete-
bat lazaꝝ mitti. Jſte
do cauſe nō ſūt in ꝓ
poſito.qꝛ hec cōſola
tio ꝓcedebat ex con
ſortio i pena reſpectū
exneoꝝ q̄ non attine

morte violēta deſcēderūt ad infernū. Jdeo ꝯcludit. Oēs
hi incircūciſi inſfectiq̄ꝫ ꝛc. m Et nō dormiēt.h̄ ponit
ſcđs gradus dānatoꝝ morte naturali moriētium ſeu corru
ptōe aeris:⁊ nō violētia gladij a q̄bus ſeꝑant ꝑdicti.cum
dī.Et nō dormiēt.vicꝫ ſupradicti. n Cū fortibꝰ cadēti
buſq̄ꝫ.i.moriētibꝰ ꝑ ſe ſine gladio. o Qui deſcēderūt ad
infernū cū armis ſuis.i.arma nō ſūt eis ablata ꝑ violētiā.
p Et poſuerūt gladios ſuos ſb̄ capitibꝰ ſuis.antiq̄tus eī
in ſepulcris taliū coꝝ ponebant gladij ad caput ſepulcri.i
inſignū ꝙ nō fuerūt in bello deuicti.ita exponit Ra.ſal'.
q Et fuerūt iniq̄tates eorum i oſſibus eoruꝫ.id eſt q̄uis

bāt ſic pharaoni.nec fuerat eis occaſio delinquēdi. Jn
ca.xxxij.vbi dī in poſtil.Et tubal.i.hyberij. Additio.
Tubal hyſpaniā ſignificat ſm cōem intelligētiā hy-
t ſtoriographoꝝ nr̄oꝝ.⁊ ſic poſtil.eā expoſuit ſuꝑ hic
reniā.tñ q̄nq̄ꝫ aliter trāſtulit.vñ Eſaie lxi.vbi dicī
tur. Mittā ex eis ſ.aplis qui ſaluati fuerūt ad gentes i ma
ri:in aphrycā.in lydiā.tenētes ſagittā in ytaliā et greciaꝫ.
Et vbi dī italia: Jn heb.hr̄.tubal.q̄ ſignificat hyſpaniā.et
ſic fuit in re.qꝛ Jacobus maior fuit miſſus in hyſpaniam
ad predicandum.⁊ poſtea ibidem in morte glorioſe ⁊ mi-
raculoſe ſepultus.

Et factū eſt. Poſtq̄ ezechiel ꝓphe- Cap.xxxiij.
tauit de ex̄neis. h iteꝝ ꝓphetat de iudeis q̄bˀ prio
ꝓphetat aduerſa. ſcd̄o ꝓſ ga.xxxvj.ca. Pria adhuc
in duas. q: p̄mo ꝓbat ꝯ iudeos gn̄alit. ſcd̄o ꝯ eoꝝ paſto-
res ſpēalit.ca.ſe. Prima adhuc i tres. q: p̄mo ꝓbat de iu
deis exn̄tibus i chal
dea. ſcd̄o exn̄tibˀ i iu
dea. ibi. Et ſcm̄. t̄cio
A iteꝝ de exn̄tibus in
chaldea. ibi. Et tu fi-
li hoīs. p̄ma adhuc i
duas. q: p̄ ponit po-
puli monitio. Scd̄o
eiuſdē obſtiatio. ibi.
Tu ḡ. Circa p̄mū p̄-
mittit pabola de ſpe
culatore. cum dicit.
b Terra cū induxe
ro ſup eā gla. i. exer-
citū cū gladijſ ad pu
niēdū iniq̄tates i ca
bitātiū c Et tule.
⁊c. de nouiſſimis ſuiſ
id ē de iferiori pplˀo
vt dicūt expoſitores
aliq̄: ſ; h nō videt bñ
dictū. q: hec pabola
ſpeculatoriſ applica
tur ad ezechielē. qui
erat de excellētiori-
B bus nō ſolū rōne ꝓ-
phetice ꝯgnitiōis: ſ;
etiā ſāguis. q: fuit d̄
tribu ſacerdotali. vt
pz i ꝓlogo q̄ ꝯiuixta
erat rege. ⁊ iō cuz dī
De nouiſſimis ſuis.
itelligēdū ē. i. d̄ excel
lētioribˀ. ita ei p̄t ac
cipi nouiſſimū vl vl
ſ.3.d. timū i aſcēdēdo. ſic i
dſcēdēdo. ⁊ h mō dī
Gen̄.xlvij. ꝙ ioſeph
extremos ſuoꝝ fratꝝ
quinq̄ viros conſti-
tuit coraz rege. ⁊ ad
hoc concordat quod
ſubdit hic.
d Et ꝯſtituerit euz
ſup ſe ſpeculatorem.
ly ſup. importat emi-
nētiā. e Et cecine
rit buccina. nihil o-
mittendo de ptinen-
tibˀ ad officiū ſibi i-
poſitū. Cetera patēt
vſq̄ ibi. f Et nō i-
ſonuerit buccina. o-
C mittēdo de h qd̄ ſpe
ctat ad eius officiuz
iō ſibi iputat homici
diū. Cōſeq̄nt pabola
ad propoſitū appli-
catur. cum dicitur.
g Et tu fili hoīs ⁊c
⁊ ptz ſnia ex ſupradi
ctis. iij. ca. vbi ponū
ſ.18.g tur q̄ſi eadē verba.
h Tu ergo. h ꝯñr
oñdit pplˀi obſtiatio
et h ex duobˀ Scd̄m
ponit ibi. Et dixerit.

Primū aūt ē deſpatio q̄ eſt cā obſtinatiōis in peccato qñ
eñ hoīes deſperāt ꝯſequi veniā. nō agūt pniam: ⁊ ſic erat
de iudeis q̄ntum ad multos q̄ erāt cum ezechiele i chaldea
Iō dī ei. h Tu ergo filij hoīs. dic ad domū iſrael. i. ad
iudeos tecū exñtes. i Sic locuti eſtis dicentes. vnus
ad alterū. k Ini-
quitates nr̄e erga ꝓ
ximum. l Et pec
cata nr̄a: erga deum.
m Super nos ſunt
id eſt tāgrauia ꝙ nō
poſſumˀ ea expiare
n Et i ipſ nos tabe
ſcimˀ deſpati poſſe
in iudeam reuerti.
o Quō ergo viue-
re poterimˀ vita gra
tie. Dic ad eos erro-
rem iſtum improbā-
do nomine meo.
p Viuo ego i. ſicut
verū eſt ꝙ ſum vita
per eſſentiā. ita veꝝ
eſt quod ſequitur.
q Nolo mortē im-
pij ⁊c. exponatur ſic
ſupra. xviij. caplˀo. h
excepto quod ſubdi-
tur. r Etiā ſi di-
xero iuſto ꝙ vita ſua
viuat ⁊c. q: talis pro
miſſio dei intelligit
ſub cōditiōe. ſ. iniuſti
cia pſeuerat. a Et
dixerunt. Hic ponit
ſcd̄m ad oſtēdenduz
obſtinatōem pplˀi et
eſt iniuſta murmura
tio cōtra deū. ⁊ ē ef-
fectˀ obſtinatiōis ex
hoc eñ ꝙ hoīes ſunt
in malis obſtinati ꝓ
rūpere ſolent i blaſ-
phemiā dī. ⁊ ſic erat
de iſtis. Ideo dicit.
a Et dixe. fi. po. tui
q̄ſi dī. nō ſunt iaz de
populo meo ſm me
ritū. b Nō eſt eq̄
pon. via dn̄i. i. iuſti-
cia qd̄ eſt ipoſſibile. ſ.18.c.
cū ſit regula iuſticie
Cetera patēt ex dcis
ſupra. xviij. c. c Et
fac. ē. h ꝓphetat d̄ iu
deis exñtibˀ i iudea.
et prio ponit deſtru ſ.18.g.
ctio irlˀm. cū dī. Et fa
ctū eſt i. xij. ad. ſ. trāſ
migratōis ioachim.
d In decimo men E
ſe. ⁊ ſic patet ꝙ h fuit
poſt reuelatōes poſi
tas in ſ̄ce. ca. fere p
decē mēſes q: ille fa
cte ſūt. xij. an. p̄ mēſe
e Ma. ēt dn̄i. i. eiˀ
potētia f Fa. fue.
ad me. reuelando qd̄
fcm̄ fuerat i irlˀm.
g Anteq̄ hoc nun
ciaret. q̄ fugerat.

a Et factū Ca.XXXIII
eſt v̄bū dn̄i ad me di-
cēs. Fili hoīs loq̄re ad
filios populi tui ⁊ dices ad
b eos. Terra cū iduxero ſup
c eā gladiū: ⁊ tulerit pplˀs ter
re viꝝ vnū d̄ nouiſſimis ſu-
d is: ⁊ ꝯſtituerit eū ſup ſe ſpe
culatorē: et ille viderit gla-
e diū veniētē ſup t̄rā: et ceci-
nerit buccina et annūciaue
rit pplˀo: audiēs aūt quiſq̄s
ille ē: ſonitū buccine ⁊ non
obſeruauerit: veneritq̄ gla
dius et tulerit eū: ſanguis
ipiˀ ſup caput eiˀ erit. So
nuz buccine audiuit ⁊ nō ſe
obſeruauit: ſanguis eiˀ in
ipo erit. Si aūt ſe cuſtodie
rit: aīaz ſuā ſaluauit. Qd̄ ſi
ſpeculator viderit gladiuz
f venientem ⁊ nō inſonuerit
buccina ⁊ pplˀs ſe nō cuſto
dierit: veneritq̄ gladius ⁊
tulerit de eis aīam ille q̄dē
i iniq̄tate ſua captˀ ē: ſāgui
nē aūt eiˀ de manu ſpecula
g toris reqrā. Et tu fili hoīs
ſpeculatorē dedi te domui
iſrael. Audiēs ergo ex ore
meo ſmonez annūciab̄ eis
ex me. Si me dicēte ad im-
piū: impie morte morieris
nō fueris locutus vt ſe cu-
ſtodiat impius a via ſua ipe
impius in iniq̄tate ſua mo-
riet. ſanguinē autē eius de
manu tua reqrā. Si autem
annūciante te ad impiū: vt
a vijs ſuis ꝯuertat: nō fue-
rit ꝯuerſus a via ſua ipe in
iniq̄tate ſua moriet: porro
h tu aīam tuā liberaſti. Tu ḡ
fili hoīs dic ad domuz iſrˀl.
i Sic locuti eſtis dicentes.
k Iniq̄tates nr̄e et pctā nr̄a
l m ſup nos ſūt ⁊ i ipis nos ta-
n o beſcimus. Quō ergo viue-
re poterimus. Dic ad eos.
p Viuo ego dicit dn̄s deus:
q nolo mortē impij ſ; vt con-
uertatur impiˀ a via ſua et

viuat. Cōuertimini a vijs
veſtris peſſimis. Et quare
moriemini domus iſrahel.
Tu itaq̄ fili hominis: dic ad
filios populi tui. Iuſticia
iuſti non liberabit eum in q̄
cunq̄ die peccauerit: et im
pietas impij nō nocebit ei:
in quacūq̄ die cōuerſus fu
erit ab impietate ſua. Et iu
ſtus non poterit viuere in
iuſticia ſua: in quacūq̄ die
r peccauerit. Etiam ſi dixe-
ro iuſto ꝙ vita viuat. ⁊ con
fiſus in iuſticia ſua fecerit
iniquitatez omnes iuſticie
eius obliuioni tradentur:
et in iniquitate ſua quā ope
ratus eſt in ipſa morietur.
Si autē dixero impio mor
te morieris et egerit penitē
tiam a peccato ſuo: fecerit-
q̄ iudicium et iuſticiam: et
pignus reſtituerit ille impi
us rapinamq̄ reddiderit i
mandatis vite ambulaue-
rit nec fecerit quicq̄ iniu-
ſtū vita viuet ⁊ non morie-
tur. Omnia peccata eius q̄
peccauit: non imputabun-
tur ei. Iudicium et iuſtici-
a am fecit: vita viuet. Et di-
b xerunt filij populi tui. Nō
eſt equi pōderis via domi
ni. et ipſoruz via iniuſta eſt
Cum eñ receſſerit iuſtus a
iuſticia ſua: feceritq̄ iniqui
tates: morietur in eis. ⁊ cū
receſſerit impius ab impie
tate ſua: feceritq̄ iudiciuz ⁊
iuſticiā viuet i eis: ⁊ dicitˀ
Nō ē recta via dn̄i. Vnū
queq̄ iuxta vias ſuas iudi
cabo de vobis domus iſrˀl
c Et factū eſt i duodecio āno
d in decimo menſe. in quinta
menſe trāſmigrationis no-
ſtre. venit ad me q̄ fugerat
de hierlm̄ dicens. Vaſtata
e eſt ciuitas. Manˀ aūt dn̄i
f facta fuerat ad me veſpere:
g anteq̄ veniret qui fugerat

b Aperuitq; os meū. dando in cōſtantiā loquēdi de iple
tione ꝓphetie mee: de deſtructione irl'm quaz ipſi reputa-
bāt aū friuolā. Cōſequēter ponit ꝓphetia de remanētib⁹
in terra poſt deſtructionē irl'm cū dr̄. i Qui ha. i ruino
ſis. i. in iudea plena ruinis. k Un⁹ erat abraā ꝛc. i. ille

ſicut cātilenas fabuloſas ogeri. h Et aua. ſuā ꝛc. ponē-
do ibi totā cordis ſui attentionē. i Et eſt eis q̄ car. mu-
ſicū: ſ. verbū tuū mō ꝓdicto. k Qō ſuaui. dul. ſo. canit. ſ.
ad aliquā delectatōnē: ſicut cātilene etiā fabuloſe audiunt
ad delectationē ꝛ nō ad edificationē. l Et cū ve. malū
a te ꝓdictū. ecce eīm

le q̄ erat vnus tm̄ ha
buit ꝓmiſſionē terre
pro ſuo ſemine nos
qui multi ſum⁹ mul-
to fortius debemus
eā poſſidere. Ra. ſa.
aliter exponit ꝛ me-
lius vt videt dicens
k Un⁹ erat abraaz
. i. in vno ꝓcepto deo
cōfederatus. ſ. in pre
cepto circumciſio-
nis. Gene. xvij.
l Nos autez multi
ſu. i. deo ꝯfederati in
multis ꝓceptis vt pz
in datiōe legis q̄ cō-
tinet multa precepta
moralia ceremonia-
lia ꝛ iudicialia: ꝛ idō
melius debet nobis
terra. ſic eīm int ſe lo
quebant. ſꝫ hic error
tollitur cum dicitur.
m Qui in ſang. co-
me. i. viuſtis de alie-
no ꝑ rapinā ꝛ homi-
cidiū rapto. n Et
ocu. ve. leua. ad im.
ve. i. ad idolatriā: vl'
ad ſodomiā ꝛ expo-
nit Ra. ſa. o Et
ſan. fun. inocentē. vt
patz de iſmaele ꝛ ſo-
cijs ei⁹ q̄ interfecert
godoliam et plures
alios innocentes vt
habetur Hiere. xlj.
p Nūqd ter. hiere.
poſſi. q. d. nō: q̄a nō
6 eſtis filij abrahe per
imitationem vite.
q Stetiſtis in gla.
veſtris. parati ad ho
micidia. q Feci-
ſtis aboīationes. i.
turpia vicia. r Et
vnuſ. vxo. proxi. ſui
pol. ꝑ adulteria: idō
ſubdit pena cū dicit

b aguitq; os meū donec ve-
niret ad me mane: ꝛ aperto
ore meo nō ſilui ampli⁹. Et
factū ē verbū dn̄i ad me di-
i cēs. Fili hoīs q̄ hitant i rui
noſis his ſup humuz iſrael
k loquētes aiunt. Unus erat
abraā ꝛ hereditate poſſide
l bat trā. Nos aūt mlti ſum⁹
nob data ē terra i poſſeſſio-
nē. Idcirco dices ad eos.
m Hec dic dn̄s deus. Qui in
n ſanguie comeditꝭ ꝛ oculos
vr̄os leuatis ad imūdicias
o vr̄as et ſanguinē funditis:
p nūqd trā hereditate poſſi-
q debitis. Stetiſtis i gladijs
q vr̄is: feciſtis aboīationes
r ꝛ vnuſqſq; vxorē ꝓximi ſui
polluit ꝛ terram hereditate
poſſidebitis. Hec dices ad
eos. Sic dicit dn̄s deus.
s Uiuo ego qꝛ q̄ in ruinoſis
t hitant gladio cadēt ꝛ qui in
v agro eſt beſtijs tradetur ad
x deuorādū q̄ aūt i p̄ſidijs ꝛ i
y ſpelūcis ſūt peſte morient.
a Et dabo terrā in ſolitudinē
ꝛ in deſtū: ꝛ deficiet ſupba
fortitudo ei⁹ ꝛ deſolabunt
montes iſrl'. eo ꝙ nullus ſit
b q̄ ꝑ eos trāſeat. Et ſciēt q̄a
ego dn̄s cū dedero terram
eoꝝ deſolatā ꝛ deſertā ꝓpt
vniuerſas aboīationes ſu-
c as quas opati ſunt. Et tu fi
d li hoīs filij: ppl'i tui qui lo-
e quunt de te iuxta muros et

f in oſtijs domoꝝ: ꝛ dicunt
vn⁹ ad alterum vir ad ꝓxi-
g h mū ſuū loquentes venite et
audiam⁹ q̄s ſit ſermo egre-
diēs a dn̄o. Et veniunt ad
te q̄ſi ſi ingrediat ppl's ꝛ ſe-
dent coram te ppl'us meus
Et audiūt ſermones tuos ꝛ
i non faciunt eos q̄a in cāti-
cum oris ſui vertunt illos.
b Et auariciā ſuaz ſequit cor
i eoꝝ ꝛ eſt eis q̄ſi carmē mu-
k ſicū: quod ſuaui dulciq; ſo-
no canit. Et audiunt ver-
l ba tua ꝛ nō faciunt ea ꝛ cū
venerit quod predictū eſt
m ecce eīm venit: tunc ſcient:
quia prophetes fuerit inter
eos.

Ca. XXXIIII

a Et factum eſt verbum
dn̄i ad me dicēs. Fili
hoīs ꝓpheta de paſto
ribus iſrl' ꝓpheta et dices
paſtoribus. Hec dicit dn̄s
b deus. Ue paſtoribus iſrl'.
c qui paſcebant ſemetipſos.
Nonne greges a paſtoribus
d paſcunt? Lac comedebatꝭ
e ꝛ lanis operiebamini ꝛ qō
craſſum erat occidebatis:
f gregē aūt meū nō paſceba-
g tis. Qō infirmū fuit nō cō-
h ſolidaſtis ꝛ qō egrotū non
i ſanaſtis. Quod cōfractum
k l eſt nō alligaſtis: ꝛ qō abie-
m ctum eſt non reduxiſtis et
n qō perierat non queſiſtis:

venit ſcꝫ ꝺ ꝓpinquo
m Tūc ſci. q ꝓ. fu.
int eos. qꝛ videbunt
ꝓpheciā tuā impletā
In ca. xxxiij. vbi
dr̄ in poſtilla. Et di-
xerunt filij ppl'i tui.
Additio. j.
Error iudeoꝝ
circa regulaz
iuſticie: iudi-
cando hoīes iuſtos
vl' iniuſtos durat in
eis vſq; hodie: put
fuit oſtenſum in addi-
tione. ſ. ca. xviij.
In eo. ca. vbi dr̄ i
poſtilla. Unus erat
abraā. Additio. ij.
Abraā nō ſolū
vnū ꝓceptuz
dei ſeruauit: ſꝫ
multa ꝛ varia ꝑ qui-
bus deus ei ꝓmiſit
terraz ꝓmiſſionis et
bn̄dictionē gētiū in A
ſemie eius. vn̄ Gen̄.
xxvj. ipſi yſaac a deo
dr̄. Daboq; poſteris
tuis vniuerſas regio
nes has: ꝛ bn̄dicent
in ſemie tuo oēs gen Hiere. 23. B
tes terre: eo ꝙ obedi
erit abraaz voci mee
ꝛ cuſtodierit prece-
pta ꝛ mandata mea:
cerimonias legeſq;
ſeruauerit. Ex q̄ pz
ꝙ nō ſoluz ꝓpt prece
ptū circūciſionis fu
it deo confederatus
ſꝫ etiā ꝓpter alia plu
rima ꝛ forte maiora
ſicut eſt immolatio
yſaac Gen̄. xxij. vn̄ ꝓ
ma expoſitō videt ve
rior xxxiiij.
Et factum eſt
Hic ꝓphetat

s Qui in rui. ha. gla. ca. qꝛ godolias ꝛ plures alij poſt rui
nas ciuitatꝭ fuerūt in iudea occiſi: vt dictū eſt: ꝛ poſt mor
tē eius alij fugerūt in egyptū timore caldeoꝝ: ꝛ ibi cū egy
ptijs occiſi fuerūt a caldeis. t Et q̄ in agro ē. inſidias
trāſeuntib⁹. v Beſtijs tradet. ad deuorāduz. x Qui
aūt in p̄ſi. ꝛ in ſpelūcis. ſunt ꝓ ſua tuitōe. y Peſte mo-
rient. i. corrupto aere ꝛ fame. z Et dabo terrā. ſcꝫ iudee
a in ſolitudinē. ꝑ defectū hitātiū ꝛ cultoꝝ. b Et ſciēt
quia ego dn̄s. ꝑ experientiā ꝓtātis ꝛ vindicte mee. c Et
tu. Hic iterū reſumit ꝓphetia de iudeis exn̄tib⁹ i chaldea
cū ezechiele cū dr̄. d Filij ppl'i tui ꝛc. deriſorie. e Iu
xta muros ꝛc. in talibus eīm locis ſolēt cōuenire hoīes ad
ꝯfabulandū. f Dicūt. deriſorie. g Uenite. ad ezechi
elem. h Et audiam⁹ ꝛc. ac ſi venirēt ad te ex verbi dei
deſiderio ꝛ deuotiōe. qō tn̄ eſt falſuz: idō ſubdit. Et audiūt
ſmōes tuos ꝛ nō faciūt cui⁹ cā ſbdit. i Quia i cāti. ꝛc.

ſpālit ꝯ paſtores iſrl' ꝛ ꝓ̄ declarat maliciā ipoꝝ. ſcdō denū
ciat cōſolatōnē ſubditis eoꝝ: ibi. Propterea paſtores. Cir
ca primū dr̄. b De paſto. iſrl'. i. ꝓncipib⁹ ꝛ falſis ꝓphe-
tis. c Qui paſce. ſemetipſos. intēti carnalib⁹ delicijs ꝛ
nō curantes de ſuis ſubditis. d Lac come. ꝛc. bona eo-
rum rapiēdo ad victū vr̄m ꝛ veſtitū. e Quod craſſum
erat occidebatꝭ. diuitib⁹ crimia capitalia imponēdo: vt ſic
haberetis bona eoꝝ vt pz de Naboth. iij. Reg. xxj. Et ſil'e
credit de plurib⁹ alijs eē factuz. f Gregē aūt meū ꝛc. ex
emplo bone vite: ꝛ v̄bo ſane doctrine. g Qō infir. fuit
nō ſolidaſtis. ꝓnos ad vicia impediēdo. h Et qō egro-
tū ꝛc. aſſuetos in malis reuocādo. i Qō cōfractū eſt. ꝑ
impatientiā. k Non alligaſtis. benigne conſolando.
l Et qō abie. erat de cultu diuino ꝑ idolatriā. m Nō
reduxiſtis. ad latriā. n Qō perierat. ꝑ deſperationem
o Nō q̄ſiſtis. ꝓmittēdo eis ex dei miſericordia veniam

p Sed cum auſteritate impabatis eis. imponentes eis onera grauia ⁊ importabilia. q Et diſperſe ſunt oues mee. p diuerſa vicia ꝓpter defectum boni regiminis ⁊ doctrine. r Et fa. ſunt in deuo. om. beſtiarū. i. demonum vel aduerſarioꝝ crudeliū. i. aſſyrioꝝ ⁊ chaldeorum: vt patet p predicta in pluribus locis. s Errauerūt greges mei ⁊c. id eſt. in locis oibus vbi colebantur diuerſa ydola.

p ſ; cū auſteritate impabatis
q eis cum potētia. Et diſpſe
ſunt oues mee eo ꝙ nō eēt
r paſtor ⁊ facte ſunt in deuo-
rationē oīm beſtiarum agri
s ⁊ diſperſe ſunt. Errauerūt
greges mei in cunctis mon
tib⁹ ⁊ in vniuerſo colle ex-
celſo ⁊ ſup oēm faciez terre
diſpſi ſunt greges mei ⁊ nō
erat q̇ requireret. Non erat
t inquā q̇ reqreret. Propterea
v paſtores audite ꝟbum dñi
Viuo ego dicit dñs deus
x qꝛ ꝓ eo ꝙ facti ſunt greges
mei i rapinā et oues mee in
deuorationē oīm beſtiaruz
y agri eo ꝙ non eſſet paſtor:
z neqꝫ eīm q̄ſierunt paſtores
gregē meū: ſ; paſcebant pa-
ſtores ſemetipſos ⁊ greges
meos nō paſcebāt ꝓpterea
paſtores audite ꝟbum dñi
a Hec dicit dñs deus. Ecce
b egoipſe ſup paſtores reqrā
gregē meū de manu eoruz:
⁊ ceſſare faciaz vt vltra non
paſcāt gregē meum nec pa-
ſcant amplius paſtores ſe-
metipos. Et libabo gregez
meū de ore eoruz ⁊ non erit
vltra eis i eſcaz qꝛ hec dicit
c dñs deus. Ecce egoipe req̄
ram oues meas et viſitabo
d eas. Sic viſitat paſtor gre-
gem ſuuz in die qñ fuerit in
medio ouiū ſuarū diſſipata
rū: ſic viſitabo oues meas
e ⁊ liberabo eas de oībus lo
cis: in q̇bus diſpſe fuerāt i
die nubis et caliginis. Et
educā eas de pplīs ⁊ con-
f gregabo eas de terris et in
g ducā eas in terrā ſuā et pa-
ſcā eas i mōtib⁹ iſrl' in riuis
⁊ in cūctis ſedib⁹ terre. In
paſcuis vberrimis paſcam
eas: ⁊ in mōtibus excelſis
erūt iſrl' paſcue eaꝝ. Ibi re-
q̇eſcēt in herbis virētibus:
⁊ in paſcuis pinguibus pa
ſcent ſup montes iſrl'. Ego
paſcam oues meas: et ego
eas accubare faciā dic dñs
h deus. Qd perierat requirā
i k ⁊ qd abiectū erat reducam
l ⁊ qd cōfractū fuerat allega-
a bo ⁊ qd infirmū fuerat con-
b c ſolidabo: ⁊ qd pigue ⁊ for-
d te cuſtodiā ⁊ paſcā illas in
iudicio. Vos autē greges
e mei hec dic dñs de⁹. Ecce
f g ego iudico int pecus et pe-
h i cus arietū ⁊ hircorū. Non
k ne ſatis vobis erat paſcua
l bona depaſci? Inſup ⁊ re-
liquias paſcuarū vr̄arū cō-
culcaſtis pedib⁹ vr̄is et cū
puriſſimā aquaz biberetis:
reliquā pedib⁹ vr̄is turba-
ſtis. Et oues mee his que
cōculcata pedib⁹ vr̄is fue-
rant: paſcebant ⁊ q̄ pedes
vr̄i turbauerāt: h bibebant
m Propterea hec dicit dñs
n deus ad vos. Ecce egoipe
iudico inter pecus pingue
o ⁊ macilētū. Pro eo ꝙ late-
rib⁹ ⁊ humeris ipingebatis
⁊ cornib⁹ vr̄is ventilabatis
oīa infirma pecora: donec
p diſpgerent foras: ſaluabo
gregē meum: ⁊ non erit vl-
tra in rapina: ⁊ iudicabo in
q ter pecus ⁊ pecus. Et ſuſci
tabo ſup ea paſtorez vnum
r qui paſcat ea ſeruuz meum
s dauid ipſe paſcet ea: et ipſe
t erit eis in paſtorem. Ego
aūt domin⁹ ero eis in deū:

B t Propterea. Hic ɔſiter ꝓmittit ſubditis cōſolatio: ⁊ diuidit in tres ptes. qꝛ p̄ ponit neceſſitas h⁹ cōſolatōis: ſcdo conſolatōnis actus: ibi. Hec dicit. tertio modus: ibi. Saluabo. Circa primū dicitur t Propterea paſtores. id eſt. ꝓpter defectū vr̄i regiminis. v Audite ver. do. cōpatientis miſerie ppl'i ſui. x Pro eo ꝙ facti ſunt greges mei. in rapinam mōis ꝑdict' y Eo ꝙ non eſſet pa. ſ. bonus. ſed magis in lupum mutatus: ideo ſubdit. z Neqꝫ enim queſierunt ⁊c. et patz l'ra ex dictis.

C a Hec dicit. h ɔñr ꝓmittit cōſolatiōis act⁹ cuz dr̄ in pſona dei. b Requiraz gre. meū de ma. coꝝ. i. maloꝝ paſtoꝝ auferēdo: ⁊ hoc fuit iᵐpletū tpe xp̄i vt magis patebit īfra: tūc eīm ſacerdotes ⁊ ſcribe aliȷ̈s onera ḡuia imponebāt ⁊ importabilia. vt hr̄ Mat. xxiȷ̈. ⁊ quib⁹ libertati ſūt fideles p libertatē euangeliȷ̈ ſm ꝙ declarat apl's in epiſtolā ad Gal': diffuſe c Ecce egoipſe ⁊c. ⁊ viſitabo eas. p aſ-

D ſūptionē carnis humane. d Sicut viſi. pa. gre. ſuū. miſericorditer et benigne. e Et lib. eas de om. locis. cōgregādo eas in vnitate fidei ⁊ charitatis.

f Et indu. eas int: ſuā. i. in eccl'iaz militātē ⁊ poſtea in triūphāte: q̄ ē terra viuentiū. g Et paſcē eas ⁊c. i. in eccl'ia militāte p dona gr̄e ⁊ in triūphāte p dona gl'ie. q̄ deſignātur hic p paſcua vberrima ⁊ cetera corpalia: qꝛ ſpūalia ſub ſilitudinib⁹ corpaliū in ſcriptura veteris ac noui teſtamēti frequēter deſignant vt ſm ꝙ dicit Greg. hom el'. xxxvij. Inſurgat anim⁹ ex his q̄ nouit ad ea q̄ nō nouit: ac p hoc quod nouit diligere diſcat ⁊ incognita amare. h Quod perierat. per defectū regiminis i Requirā. reducēdo ad me p grām. k Et qd abiectū erat: paſtoꝝ tyrānidez l Reducā. p begnignā ɔſolationē. a Et qd infir. fuerat p ꝓnitatē ad malū ex exēplo maloꝝ paſtoꝝ. b Cōſolidabo: firmādo in bono c Et qd pingue ⁊ for. cuſt. i. ſuo bono ſtatu. in heb. aūt hr̄. Et qd pigue ⁊ forte cōſumā. i. diuites et potētes qui iniq̄ oppſſerūt pauperes puniā: id ſubdit. d Et paſcam ill. i iudicio. iuſte ſm demerita puniendo eo mō q̄ dr̄. iiȷ̈. Reg. vlt. Tollite michea ⁊c. ⁊ ſubdit. Mittite virū iſtū in carcerē ⁊ ſuſtētate eū pane tribulatiōis ⁊ aq̄ anguſtie. Et huic expoſitōi magis ɔcor.

E l'ra ſequēs vt videbitur e Ecce ego iudico. id ē. diſtinguo q̄rū ad penā et premiū. f Int pec⁹ māſuetū. g Et pecus feroꝝ. i. int ſimplices homies et feroces: ideo ſubdit. h Arietū ⁊ hircoꝝ. i. bonoꝝ ⁊ maloꝝ h mō dr̄ Math. xxv. Statuet oues a dextris. hedos aūt a ſiniſtris. i Nōne ſa. ⁊c. i. ſufficere debebat vobis potētib⁹. k Paſcua bo. depa. i. melioribus bonis in pñti vita vti. l Inſup et reli. ⁊c. i. illa vn̄ deberēt pauperes viuē dediſtis ſatellitibus vr̄is. Et eodē mō exponēdū eſt qd di. Et cuz puriſſimam aquam ⁊c. m Propterea. i. ꝓpter talē iniuriā ſimplicib⁹ illatā n Ecce egoipe ⁊c. expōatur vt ſ. o Pro

F eo ꝙ ⁊c. fortitudine vr̄a ⁊ potētia ſimplices impugnando. p Saluabo. Hic incipit verſus in hebreo. vbi oñdit per quē fieri debeat iſta ſalus ouiū. ſ. paſtorē xp̄m cuz ſubdit. q Et ſuſci. ſup ⁊c. ſ. xp̄m ſm ꝙ ipſemet dic Ioh. x. ca. Et fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ paſtor. r Seruū meū dd. i. regē de ſemie dd. vt dicit ra. ſa. p quē intelligit meſſiā venturū ſm errorē ſuū: nos autē xp̄m q̄ venit iā in mūdū fact⁹ ex ſemie dd ſm carnē. vt ptz Math. j. s Ipſe pa. eas. ꝟbo euāgelico ⁊ virtutis exēplo. t Ego aūt dñs ⁊c. non xp̄iane religionis cultum.

v Et ſeruus me⁹ dauid.i.xpus q̄ dr̄ ſeru⁹ dei rōne hūanitatis aſſumpte: in q̄ minor eſt pr̄e. ſm ꝙ dr̄ Joh.xiiij. Paẗ maior me eſt. x Et fa.cū eis pa.pacis.i.legē euāgelicā q̄ eſt lex amoris.ꝛ p ꝯñs pacis. y Et ceſ.fa. be.peſſi.diminuēdo demonū potentiā q̄ p mortē xp̄i ſunt diminute.

extreme.i.extreme punitionis iudeoꝝ pro ſuis iniquitatibus: ꝛ accipiẗ hic extremū p maximo ꝓpter deſtructionē ciuitatis ꝛ templi: vt dictum eſt. i Sanguini tradā te.i. filijs iſrael tibi conſanguineis: ꝛ hoc fuit impletuꝫ tēpore machabeoꝝ quando iudas expugnauit filios Eſau. p̄mo Mach.v.

ʒ Et q̄ ha.i de.religionis. a Secu. dor.a perturbatione demonum. b In ſaltibus.i.locis religioſis ſepatis a ſecularib⁹. c Et po. eos in cir.col.mei.i. eccleſie militantis. d Bñdictionē.i.benedictos pre ceteꝛ. e Et dedu.imbrem .i.gratie f In tpe ſuo. h potiſſime fuit in p̄mitiua ecc̄ia qñ ſpūſſanct⁹ deſcendit ſup ap̄l'os in ſigno viſibili. Act.ij.ꝛ poſtea dabaẗ alijs p impoſitioneꝫ manuum apoſtoloꝝ Act.viij. g Et dabit lignuꝫ ꝛc. q: ad hoc ſeq̄baẗ
G mltiplicatio bonoꝝ opeꝝ i ecc̄ia h Et erūt in terra ſua ꝛc. q: in cōtumelijs hominū gaudebant et demonib⁹ impabant vt ptꝫ in actib⁹ ap̄l'orū in pluribus locꝫ. i Et ſuſci. eis ger. nominatū.i.xp̄m de ſemine dauid naſciturū in lege ꝛ ꝓphetis p̄figuratū ꝛ apte nūciatū k Et nō erūt vltra iminu. fame.i.ſpūali ex defectu verbi diuini.
A l Neq̄ portabunt ampli⁹ ꝛc. q: gētiles ad fidē couerſi non inferunt obprobria chriſti diſcipulis: ſ magis honorem. m Et ſcient q: ego dñs de⁹ coꝝ cū eis. p experiētiā bonitatis mee in bñficijs ſibi collatis. Ca.xxxv.

E T factus eſt t Hec ē ps incidentalis in q̄ poſt cōſolationē fideliū recolit deſtructionē idumeoꝝ q̄ ſemp fuerūt infeſti iudeis colētibus deū: ꝛ diuidiẗ in duas ptes ſm duas cauſas huius deſtructionis: ſcđa ibi. Eo ꝙ dixeꝝ. Prima cā eſt fraternū odiū q: ſicut eſau odio habuit iacob frēm ſuum vterinū. vt habeẗ Geñ.xxvij. ſic idumei deſcēdētes ab eſau iudeos a iacob deſcēdētes: ꝛ h eſt qđ dr̄ in pſona dñi. b Ecce ego ad te mons ſeyr.i.idumea q̄ eſt mōtuoſa. c Et extendā manū meā.i.potētiā. d Sup te.i.a te deſtruēdā: eo ꝙ fueris inimic⁹ ſempitern⁹ ppl'i iſrl'.ꝛ cōcluſeris filios iſrl'. fuerunt eñ idumei in obſidione hieruſalē cum chaldeis. g In tpe afflictionis coꝝ.i.deſtructōnis ciuitatis ꝛ templi. de quo fuerunt ſumme afflicti. h In tpe iniq̄tatis

v ꝛ ſeru⁹ meus dd̄ p̄nceps in medio eoꝝ. Ego dñs locu-
x tus ſum. Et faciā cū eis pa-
y ctū pacis ꝛ ceſſare faciā be-
ʒ ſtias peſſimas d̄ terra ꝛ qui
a hitant in deſto ſecuri dor-
b c miēt in ſaltibus ꝛ ponā eos
d in circuitu collis mei bene-
e dictionē ꝛ deducaꝫ in breui
f in tpe ſuo ꝛ pluuie bñdictio
g nis erunt. Et dabit lignum agri fructū ſuū: ꝛ terra da-
h bit germē ſuū ꝛ erūt in terra ſua abſq̄ timore. Et ſcient q: ego dñs cū ꝯtriuero cathenas iugi eoꝝ et eruero eos de manu impantiuꝫ ſibi. Et nō erūt vltra in rapinā in gētib⁹ neq̄ beſtie fre deuorabūt eos: ſ hitabunt cōfidenẗ abſq̄ vllo terrore.
i Et ſuſcitabo eis germē no-
k minatū ꝛ nō erūt vltra imi-
l nuti fame in ťra: neq̄ portabūt vltra obprobriū gentiū
m Et ſciēt q: ego dñs de⁹ eorū cuꝫ eis ꝛ ipſi ppl's meus dom⁹ iſrl': ait dñs de⁹ Vos aūt greges mei greges paſcue mee hoies eſtis ꝛ ego dñs de⁹ vr̄ dicit dñs de⁹.

a E T fact⁹ ē ſer XXXV dñi ad me dicens. Fili hois pone faciem tuā aduerſum montē ſeyr. Et pphetabis de eo: ꝛ dices illi Hec dicit dñs deus. Ecce
b ego ad te mons ſeyr et extē
c d dam manuꝫ meā ſuper te: ꝛ dabo te deſolatuꝫ atq̄ deſertū. Vrbes tuas demoliar ꝛ tu deſert⁹ eris ꝛ ſcies
e q: ego dñs eo ꝙ fueris ini-
f micus ſempitern⁹ ꝛ cōcluſe ris filios iſrl' i man⁹ gladij
g h in tpe afflictiōis eoꝝ in tpe inq̄tatis extreme. Propterea viuo ego dicit dñs de⁹ qm̄ ſanguini tradā te ꝛ ſan-
i guis te pſeq̄ẗ. Et cū ſangui
k nem oderis ſanguis pſeq̄ẗ
l te. Et dabo montē ſeyr deſolatū ꝛ deſertū et auferam de eo euntē ꝛ redeūtē ꝛ implebo mōtes eius occiſorū ſuoꝝ. In collibuꝫ tuis ꝛ in vallib⁹ tuis atq̄ in torrentibus interfecti gladio cadēt
m In ſolitudies ſempiternas
n tradā te ꝛ ciuitates tue non hitabunẗ. Et ſcietis q: ego
o dñs de⁹ eo ꝙ dixeris due gētes ꝛ due terre mee erūt ꝛ
p hēditate poſſidebo eas cuꝫ dñs eēt ibi. Propterea vi-
q uo ego dicit dñs de⁹ q: faciā iuxta irā tuaꝫ ꝛ ſm zelū tuū quē feciſti odio habens
r eos: ꝛ not⁹ efficiar p eos cū te iudicauero ꝛ ſcies q: ego
s dominꝰ. Audiui vniuerſa obprobria tua q̄ locutus es
t de mōtib⁹ iſrl' dicēs. Deſti
v nob̄ ad deuorādū dati ſūt.
x Et inſurrexiſtis ſup me ore vr̄o: ꝛ derogaſtis aduerſuꝫ
y me. Verba vr̄a ego audiui
ʒ Hec dic̄ dñs de⁹ Letante
a vniuerſa terra in ſolitudinē te redigā ſicuti gauiſus es

k Et cū ſanguinē oderis .i.q̄a odio habuiſti iudeos tibi conſanguineos. l Sanguis pſequeẗ te.i. iudaicus ppl's tibi cōſanguineus: cetera patent vſq̄ ibi.
m In ſolitudines ſempiternas .i. longas. n Tradam te: q: poſtea terra illa fuit habitata: ſed nō ita cito. Aliter exponiẗ iſta lr̄a vt per ſanguinē hic intelligaẗ homicidiū vt ſit ſenſus ꝙ ſicut idumei crudeliter occiderūt iudeos vt dictū ē ſupra: ita ꝓpẗ h peccatuꝫ effuſus eſt crudeliẗ ſanguis eorū a chaldeis: ꝛ terra eoꝝ deſtructa vſq̄ ad longuꝫ tp̄s ꝛ hec expoſitio magis cōſonat precedentib⁹. o Eo ꝙ dixeꝝ. hic poniẗ ſecunda cā deſtructionis idumeorū que eſt cupiditas ambitioſa cupiebāt eñ hereditare terrā iudee que erat eis ꝓpinq̄: ꝛ iō inuenerūẗ chaldeos in obſidione irl'm: p hoc ſperātes obtinere terram ꝛ hoc eſt quod diciẗ o Eo ꝙ dixeꝝ due gentes ꝛc.i. duo regna. ſcꝫ iude ꝛ iſrael erunt mea. p Cū dñs eſſet ibi: quia in irl'm colebaẗ in templo in quo erat ꝓpiciatoriū qđ dicebaẗ ſedes dei: vt dictum fuit diffuſe Exodi. xxv. q Quia faciā iuxta iram tuā.i. debite te puniendo de ira ꝛ inimicicia contra iudeos. r Et notus efficiar p eos. in eoꝝ liberatione de babylonica captiuitate te in captiuitate remanēte. s Audiui vniuerſa obprobria tua. de deſtructione iude. t Deſerti.ſ. ſunt montes iſrael. v Nobis ad deuorandū dati ſunt quia comedemus bona ibi creſcentia. x Et inſurrexiſtis ſuper me ore veſtro. dicentes ꝙ nō poteram defendere iudeos a rege babylonis. y Verba veſtra ego audiui. id eſt blaſphemias veſtras punire diſpoſui. ʒ Letante vniuerſa terra. ſcꝫ iſrael. a In ſolitudinē te redigam: quia poſt reditum iudeorum de babylone idumei remanſerunt in captiuitate: ꝛ ſic idumea remanſit deſolata propter defectum culture.

B

C

B

a T Ua aūt.ſupius ezechiel ꝓphetauit iudeis xxxvi.
t Pſpera:adiunxit tñ in fine.xxxiiij.ca. cõſolationem
de liberatione coꝝ ꝑ xp̃m fienda: hic ꝓphetat eis
ꝓſpera:⁊ ꝑ̃ facit hoc ſimplici ſmone.ſcḋo ꝓphetica viſio-
ne ca.ſe. Circa primū agit de liberatiōe ppl'i iudaici: ⁊ di-
uidit in duas ꝑtes
ſm duas cās huiꝰ li
beratōis.ſcḋa ponit
ibi.Et factū eſt. Pri
ma aūt cā eſt reuela-
tio ppl'i a miſeria: et
diuidit in duas par
tes:qꝛ ꝑ̃ ponitur ad-
A uerſantiuꝫ deiectio.
ſecūdo ppl'i iudaici
erectio ibi. Uos aūt
5.6.a Circa primū dicitur
b Propheta ſuper
montes iſrl': ꝓſpera
nūciādo. c Eo ꝙ
dixerit inimicus de
vobis . gaudēdo de
veſtra deſtructione.
d Euge.inſiectio ē
gaudētis. e Alti
tudines ſempiterne
.i.terra iudee mon-
tuoſa. f In here
di.da. ſūt nobis. ſic
eñ dicebant idumei
vt dictuꝫ eſt ca.ꝑce.
g Et aſcēdiſtis ſu-
per labiū lingue:qa
extranei loquunt de
vobis deridēdo ⁊ im
properando . cetera
patent vſqꝫ ibi.
h Propterea.i.ꝓ-
pter talia impꝛope-
B ria et vituperia:
i Qm̃ in igne zeli
mei.i.in effectu vin-
dicte mee. k Lo
cutꝰ ſuꝫ de reliq̃s gē
tibꝰ.ſnialiter eaꝝ pu
nitionē determinan
do l Que dede-
rūt terrā meā ſibi.i.
iudea q̃ dicebat ſpā-
liter terra dei eo ꝙ i
trl'm vigebat cultus
dei. m Cum gau
dio. aliq̃ libri habēt
Cū gladio:ſed in he
breo ⁊ in libris cor-
rectis eſt.Cū gaudio:qꝛ cū magna libidine occiderūt po-
pulū iudaicū: ⁊ captiuauerūt ⁊ terram vaſtauerūt. cetera
patēt ex dictis vſqꝫ ibi. n Iccirco.i.ꝓpter cōfuſionem
quā vos iudei ſuſtinuiſtis. o Ego leuaui manū meam.i.
potentiā meā ad faciendū vindictā. p Ut gentes q̃ in
circuitu vr̃o ſunt. q̃ ex odio erga vos regeꝫ babylonis ſup
vos adduxerunt:⁊ cum eo in veſtra deſtructione fuerunt.
q Ipſe cōfuſionē ſuā portent: qꝛ partim occident ⁊ par
tim captiuabunt. r Uos aūt. Hic ɔ̃ñr ponit ppl'i iudai
ci erectio. Circa quod ſciendū ꝙ iſta erectio incepit in re-
ditu captiuitatis babylonice q̃ fuit figura liberationis per
xp̃m fiende ꝓpter hoc q̃ñtū mihi videt lr̃a ſequēs de vno
tp̄e trāſit ad aliud:ſicut eſaias.xliij.loquēdo de rege baby
lonis q̃ fuit figura demonis.trāſit ad loquēdū de lucifero
Dicit ergo. Uos aut mōtes iſrael ramos vr̃os germine-
tis:redeūte eñ ppl'o de babylone in iudeā terra cepit me
lius fructificare ꝓpter aduentū colentiū. s Prope eñ
eſt vt veniat.ſcꝫ ppl'us de babylone q̃ intendit cultu revīc.
t Et rui.inſtau.zorobabel eñ ⁊ alij cū eo exñtes inſtaura
uerunt templū:⁊ neemias ⁊ q̃ cū eo erant muros ciuitatis
⁊ ſilr ppl's ħitatōes ſuas in diuerſis locis. v Et ħitare
vos faciā ſicut a pn
cipio. qñ ppl's intra
uit terram ſub ioſue
duce. x Boniſqꝫ
dona. ma. q̃̃ ab ini.
habuiſtis.in heb.hr
Ante et iſtud videt
mihi debere referri
ad tp̄s xp̄i in q̃ maxi
ma bona data fuerūt
credētibꝰ q̃rū primi
fuerūt iudei: in toto C
eñ tp̄e a reditu ca-
ptiuitatis de baby-
lone vſqꝫ ad tempus
xp̄i nō legit populꝰ
iudaicꝰ fuiſſe in tan-
ta ꝓſperitate de mul
to ſicut fuerat añ ca-
ptiuitatē babyloni-
cā. y Et adducaꝫ
ſuper vos. o montes
iſrl'. z Hoīes vos
colētes. a Et eri
eis. tu ſcꝫ iſrl' mon-
tuoſa. b In he-
re. ⁊ nō addes vltra
vt abſqꝫ eis ſis.i. nō
captiuabunt vltra ꝓ
te:⁊ qꝛ poſtea fuerūt
captiuati a romanis
dicunt expoſitores
aliq̃ ꝙ hoc ē referen
dū ad terrā viuētiuꝫ
figuratā ꝑ terrā iſrl':
de q̃ nullus eijcit q̃
intrauerit ad eā.pōt
tamē exponi de ter-
ra iſrl' ad lr̃am dicen
do ꝙ ꝑ ly vltra non
importat ſꝑ duratio B
ꝑpetua a ꝑte poſt: ſꝫ
etiā aliqñ nō multū
longa:ſicut declara-
tū fuit diffuſiꝰ eſaie
ij.ſuꝑ illud verbum.
Et nō exercebunt vl
tra ad ꝑlium. Poſt
aduētū eñ xp̄i facta
ſunt mlt'a ꝑlia i terra
c Pro eo ꝙ dicūt de vobis.ſ.mōtibꝰ iſrael vituperādo.
d Deuoratrix ho.es.qꝛ in iudea fuerūt multe occiſiōes
ꝑ reges aſſyrioꝝ ⁊ babylonis ⁊ a pluribꝰ alijs: iō dicebant
gētiles iproperādo ꝙ illa terra deuorabat ħitatores ſuos
e Propterea ho.nō come.⁊c̃.i.talis occiſio non erit in te
vltra. f Nec audi.faciā ⁊c̃.i. improperiū ꝑdictū ɔ̃tra te a
gentilibus. g Et factū eſt. Hic ponit ſecūda cā libera
tionis iudeoꝝ.ſ. vt ꝑ hoc tollat blaſphemia cōtra nomen
diuinū:⁊ diuidit in duas ꝑtes:qꝛ ꝑ̃ huius blaſphemie mo
dus ponit.ſecūdo tollit ibi.Et pepci. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ
ad captionē iudeorū inter gentiles ſecuta eſt blaſphemia
nois diuini: qꝛ aliq̃ eoꝝ erant valde mali quā maliciā gen
tiles retorq̃bāt in deū iproperādo ei ꝙ hēet ita malū ppl'm
Alij aūt erāt valde boni:de qbꝰ dicebāt etiā gētiles ꝙ deꝰ
eoꝝ nō potuerat eos ſaluare lꝫ viuerēt iuſte. Premittitur
tñ hic malicia ppl'i ꝓpter quā fuit eiectus de iudea:cū di.

ſuꝑ hēditatē domus iſrl' eo
ꝙ fuerit diſſipata ſic faciaꝫ
tibi. Diſſipatus eris mons
ſeyr ⁊ idumea oīs ⁊ ſciēt q̃a
ego dñs. XXXVI
T Ua aūt fili hoīs ꝓpħa
ſuꝑ mōtes iſrl' ⁊ dices
Mōtes iſrl' audite verbuꝫ
c dñi . Hec dic̃ dñs deꝰ. Eo
ꝙ dixerit inimicꝰ de vobis
d e euge altitudines ſempitn̄e
f i hēditatē date ſūt nobis ꝓ
pterea vaticinare ⁊ dic Hec
dicit dñs deus . Pro eo ꝙ
deſolati eſtis ⁊ cōculcati ꝑ
circuitū ⁊ facti in hereditatē
g reliq̃s gentibꝰ et aſcēdiſtis
ſuꝑ labiuꝫ lingue et obpro-
briū ppl'i ꝓptea mōtes iſrl'
audite v̄bum dñi dei. Hec
dicit dñs deꝰ mōtibꝰ ⁊ col
libꝰ torrētibꝰ vallibuſqꝫ et
deſ'tis parietinis et vrbibus
derelictis q̃ depp̄late ſūt et
ſubſānate a reliq̃s gētibꝰ ꝑ
h circuitū. Propterea h̄ dicit
i dñs deus. Qm̃ in igne zeli
k mei locutꝰ ſuꝫ de reliq̃s gē
tibꝰ et de idumea vniuerſa
l q̃ dederūt terrā meā ſibi in
m hereditatē cū gaudio ⁊ toto
corde ⁊ ex aīo ⁊ eiecerūt eaꝫ
vt vaſtarēt idcirco vaticina
re ſuꝑ humuꝫ iſrael ⁊ dices
mōtibꝰ ⁊ collibꝰ iugis ⁊ val
libꝰ. Hec dic̃ dñs deꝰ. Ec
ce ego i zelo meo ⁊ in furore
meo locutꝰ ſū: eo ꝙ ɔfuſio
n ne gētiū ſuſtinueritis iccir-
o co hec dicit dñs deꝰ. Ego
p leuaui manū meaꝫ vt gētes
q q̃ in circuitu vr̃o ſūt ipe ɔfu
r ſionē ſuam portēt: vos aūt
mōtes iſrl' ramos vr̃os ger
minetis ⁊ fructū vr̃m affe-
s ratis ppl'o meo iſrl'. Prope
eñ eſt vt veniat . Quia ec-
ce ego ad vos ⁊ ɔuertar ad
vos ⁊ arabimini ⁊ accipie-
tis ſemētē ⁊ mltiplicabo in
vobis hoīes oēmqꝫ domū
iſrl'. Et ħitabunt ciuitates
t ⁊ ruinoſa inſtaurabunt ⁊ re
plebo vos hoībꝰ ⁊ iumen-
tis ⁊ multiplicabunt ⁊ cre-
v ſcēt. Et ħitare vos faciam
x ſicut a ꝑncipio boniſqꝫ do-
nabo maioribꝰ q̃̃ hūiſtꝫ ab
initio ⁊ ſcietis qꝛ ego dñs.
y z Et adducaꝫ ſuꝑ vos hoīes
ppl'm meū iſrl' ⁊ hereditate
a poſſidebunt te. Et eris eis
b in hereditatē ⁊ nō addes vl
tra vt abſqꝫ eis ſis. Hec dic̃
c dñs deꝰ. Pro eo ꝙ dicunt
d de vobis deuoratrix hoim
e es ⁊ ſuffocās gentē tuā: ꝓ-
pterea hoīes nō comedes
amplius ⁊ gētē tuā nō neca
f bis vltra ait dñs deꝰ. Nec
auditā faciaꝫ in te amplius
cōfuſionē gētiū ⁊ obprobri-
um ppl'oꝝ neq̃qꝫ portabis ⁊
gētē tuā nō amittes ampliꝰ
g ait dñs deus. Et factuꝫ eſt
v̄bū dñi ad me dicēs. Fili

b Domus iſra.habi.in hu.ſua.i.in iudea. i Et pollu
erūt eam in vijs ſuis.i.peccatis idolatrie ⁊ luxurie ⁊ effu
ſione ſanguinis innocētis vt patꝫ ex ſupradictis. k Et
in ſtudijs ſuis.ex quo ptꝫ ꝙ talia fecerūt ex magna libidi-
ne peccandi:qꝛ ad hoc ſtudioſe intēdebant. l Et effudi
indignationē meam
ſup eos. puniendo
ꝓ peccat. m Et
diſpſi eos in gentes
captiuādo in diuer-
ſis terris. n Et
polluerūt nomē ſan
ctum meum:inqꝫtuꝫ
occaſione eoꝝ dicte
ſunt blaſphemie cō-
tra eum modis pre-
dictis: ideo ſubdit.
o Cum diceretur
de eis.a gentibus.
p Pplus dñi iſte
eſt. ⁊ ſdo ex malicia
aliqꝛuꝫ dicebat dñs
Ro.2.d. malus: ⁊ ex bonita-
te aliorū impotens:
vt pdictū eſt:iō qꝛtū
ad malos dr deriſo-
E rie. Popul⁹ dñi iſte
eſt:⁊ de bonis quod
ſubdit. q De ter
ra ei⁹ egreſſi ſūt. qſi
diceret ñ potuit eos
ſibi ſeruare. r Et
pepci.Hic ꝯñter po
nit ablatio hui⁹ blaſ
phemie p reductio-
nē ppli de babylone
⁊ ſic ablata fuit gen-
tilib⁹ occaſio dicte
blaſphemie: ⁊ hoc ē
qḋ dr in pſona dei.
Et pepci noi ſancto
meo.occaſionem di-
I.39.f. cte blaſphemie ſub-
trahēdo. s Nō
ꝓpter vos ego faciā
.i.ꝓpter iuſticiaꝫ ve
ſtrā:ſed ꝑter nominis
mei reuerentiam.
t Et ſanctifi.nomē
meū.i.ſanctū oſten-
dā in ꝯliberatione ve
ſtra mirabili:iō ſub-
dit. v Tollā qꝑ
pe vos de gētib⁹ ⁊c̄.
p cyrū. x Et effū
F dam ſup vos aquaꝫ
Bar.d. mundā.i.pctā vr̄a ꝑ
terita remittā. Do-
ctores autē nr̄i lrām
iſtaꝫ exponūt de re-
ductione ppli ad fi-
dem xp̄i: ⁊ de ablu-
tōne baptiſmali qua
tollit culpa ⁊ pena.
Et huic etiam expōni cōcordat qḋ dicit in quodā libro iu
daico apud hebreos autentico qui dicit ioma hieroſolymi
tanū. Quēadmodū pelagus mūdificat pollutos:ita deus
ſanctus ⁊ benedictus erit mundans in futuro iſrl̄: ⁊ ſic eſt
dicens Ezech.xxxvj. Aſpgam ſup vos aquas mundas ⁊c̄.
qḋ aūt dicit in futuro in originalibus ⁊ gloſis hebreorum
ſupra refertur ad tempus meſſie. y Et dabo vobis cor

b hois dom⁹ iſrl̄ hitauerūt in
i humo ſua: ⁊ polluerūt eam
k in vijs ſuis ⁊ in ſtudijs ſuis
Iuxta imūdiciaꝫ mēſtruate
facta eſt via eoꝝ corā me et
l effudi indignationeꝫ meam
ſup eos ꝓ ſanguine quē fu-
derūt ſup terrā. Et i idolis
m ſuis polluerūt eā: et diſpſi
eos in gētes ⁊ vētilati ſunt
in terras. Iuxta vias eoꝝ ⁊
adinuētiones eoꝝ iudicaui
eos. Et igreſſi ſūt ad gētes
n ad q̄s introierūt ⁊ polluerūt
o nomē ſctm̄ meū cuꝫ diceret
p de eis ppl's dñi iſte eſt ⁊ de
q
r tra ei⁹ egreſſi ſūt. Et pepci
noi ſācto meo: ꝙ polluerat
dom⁹ iſrl̄ in gētib⁹ ad q̄s i-
greſſi ſūt. Iccirco dices do
s mui iſrl̄ h̄ dic dñs de⁹. Nō
ꝓpter vos ego faciā dom⁹
iſrl̄ ſed ꝓpt nomē ſctm̄ meū
qḋ polluiſtis i gētib⁹ ad q̄s
t intraſtis. Et ſctificabo no-
mē meū magnū qḋ pollutū
eſt int gētes: qḋ polluiſtis
i medio eaꝝ vt ſciāt gentes
qꝛ ego dñs ait dñs exerci-
tuū. Cū ſctificat⁹ fuero i vo
v bis corā eis. Tollam qꝑpe
vos de gētib⁹ ⁊ cōgregabo
vos de vniuerſis terris: et
x adducā vos i trā vr̄am. Et
effundā ſup vos aquā mun
dā ⁊ mundabimini ab oib⁹
inqnamētis vr̄is ⁊ ab vni-
uerſis idolis vr̄is mūdabo
y vos Et dabo vobis cor no
uū ⁊ ſpm̄ nouū ponā in me-
z dio vr̄i. Et auferā cor lapi-
deū de carne vr̄a ⁊ dabo vo
bis cor carneū et ſpm̄ meuꝫ
ponā in medio vr̄i. Et faciā
vt i p̄ceptis meis āmbuletis

et iudicia mea cuſtodiatis
a et opemi. Et hītabitis i ter
ra quā dedi prībus vr̄is: et
eritis mihi i ppl'm ⁊ ego ero
vobis in deuꝫ. Et ſaluabo
vos ex vniuerſis iniquina-
b mentis vr̄is ⁊ vocabo fru-
mētū ⁊ multiplicabo illud ⁊
nō imponā vobis famē. Et
multiplicabo fructū ligni et
genimina agri vt nō porte-
tis vltra obprobium famis
in gētib⁹. Et recordabimi
viarū vr̄arum peſſimarū ſtu
dioꝝqꝫ non bonorū ⁊ diſpli
cebūt vobis iniqtates vr̄e ⁊
c ſcelera vr̄a. Nō ꝓpter vos
ego faciā ait dñs deus: no-
d tū ſit vobis. Cōfundemini
⁊ erubeſcite ſuper vijs vr̄is
domus iſrl̄. Hec dicit dñs
deus. In die q̄ mūdauero
vos ex oib⁹ iniqtatib⁹ vr̄is
et inhabitari fecero vrbes
⁊ inſtaurauero ruinoſa ⁊ ter
ra deſ'ta fuerit exculta que
quōdā erat deſolata i ocu-
lis omnis viatoris dicent.
e Terra illa inculta facta eſt
vt hort⁹ voluptatis ⁊ ciui-
tates deſ'te ⁊ deſtitute atqꝫ
ſuffoſſe munite ſederūt. Et
ſciēt gētes q̄cūqꝫ derelicte
fuerit in circuitu vr̄o: qꝛ ego
dñs edificaui diſſipata plā
tauiqꝫ inculta: ego dñs lo-
cut⁹ ſim ⁊ fecerim. Hec dic
dñs de⁹. Adhuc in h̄ inue-
niet me domus iſrl̄ vt faciā
f eis. Multiplicabo eos ſicut
g gregē hoim: vt gregē ſctm̄
h vt gregē irl'm in ſolēnitati-
bus eius: ſic erūt ciuitates
deſerte plene gregibus ho-
minū ⁊ ſcient quia ego dñs

nouū ⁊ ſpm̄ nouū.i.volūtatē benefaciēdi: ⁊ hoc referēdo
ad tēpus reditūs de babylone:qꝛ poſt ea meli⁹ vixerunt q̄
ante. Meli⁹ tñ exponit referēdo ad tēpus xp̄i de datione
ſpūſſancti aplis ⁊ alijs credētibus. z Et auferā cor lapi
deū.i.in pctis obſtinatū dando veram ꝯtritionē de pecca-
tis. a Et habita-
bitis in terra quā de
di patrib⁹ veſtris.i.
in iudea referendo
ad populū de baby-
lone redeuntē: vl' in
eccl'ia triūphante et
militante referendo
ad ppl'm in xp̄m cre
dentē. b Et vo-
cabo frumentum ⁊c̄.
qḋ intelligit ad lrāꝫ
de multiplicatione
terrenaſcentiū poſt
reditū de babylone
vel p iſta metaphori
ce intelligunt bona
ſpūalia tempore xp̄i
data: vt eucariſtia
q̄ cōficit de frumen-
to ⁊ alia xp̄i dona q̄
frequēter in ſcriptu- G
ra ſignificant p cor-
poralia. c Non
ꝓpter vos ego faciā Ro.6.d.
qꝛ redit⁹ de babylo-
ne ⁊ aduētus xp̄i ꝓ-
ceſſerūt ex mera bo-
nitate diuina.
d Cōfundemini et
erubeſcite ſup vijs
vr̄is.i.malis ꝑteritꝫ
cetera patēt vſqꝫ ibi
e Terra illa incul-
ta ⁊c̄. referēdo ad re
ditū captiuitatꝫ ba-
bylonice itelligit de
terra iudee q̄ tpe ca
ptiuitatis fuit deſer
ta: ꝓpter cultoꝝ ab-
ſentiā ſꝫ in reditu ca-
ptiuitatis facta fuit
fructifera et amena
p cultoꝝ pñtiā ⁊ di-
ligentiaꝫ: referendo
aūt ad tpˀs xp̄i intel
ligit de gētilitate: q̄
añ aduentū xp̄i fuit
quaſi terra inculta:
qꝛ nō habuit docto-
res legis diuine nec
ꝓphas qui eā exco-
lerēt ad fecundatio-
nē bonorū operū: ſꝫ
poſt aduentuꝫ xp̄i p
p̄dicatōnē aploꝝ et
alioꝝ diſcipuloꝝ fa-
cta eſt fructifera et
amena p ſuſceptōeꝫ
fidei ⁊ morū. Et huic expoſitiōi cōſonat qḋ ſubdit poſtea
f Multiplicabo eos ſicut gregē hoim: q̄tum ad bonos
mores q̄ p⁹us erāt beſtialiter viuētes. g Ut gregē ſan-
ctū.i.p ſuſceptionē fidei iuſtificātis. h Ut gregē irl'm
in ſolēnitatib⁹ eius. in quo deſignat multitudo credenti ū
de gētilibus: ſicut in ſolēnitatibus maxime paſce penthe,
⁊ tabernaculoꝝ: cōueniebat in hirl'm populus multus.

In ca.xxxvi.vbi dicitur in poſtil. Et ſctificabo nomen meum. Additio.

Ea que in h ca.ꝑncipaliter tenenꝶ nō pñt rōnabiliꝶ intelligi ad lrām de liberatiōe a babylonica captiuitate.in illa eñ liberatiōe nō legunꝶ aliq̄ miracula facta manifeſte.ꝑ

A quibus poſſet dici. Sctificabo nomen meū.i.ſanctū oſtendā in liberatōe mirabili: ꝑut dicit poſtillator. Licētia eñ data ꝑ cyrū lꝫ fuerit a deo volūtatē ipſius mouente non tñ fuit miraculoſe facta immo ſm curſum commune reges huiꝰ ſeculi ꝯdicūt ea q̄ fuerūt facta ꝑ inimicos quos debellauerūt. Vñ cyrus q̄ deuicit chaldeos rōnabiliꝶ deteſtaꝶ deſtructio-

B nē irlm ꝑ eos factaꝫ nec hoc dꝫ inꝶ miracula reputari:lꝫ h ſit a deo miſericordiꝶ factū. Itē h qd̄ dꝶ. Effundā ſuꝑ vos aquā mundā ꝛc̄. Oēs hebrei antiqui referūt ad tp̄s meſſie in quo debebāt purgari peccata. Siſr qd̄ dicit. Dabo vobis cor nouum et ſpm̄ nouū et auferā cor lapideūꝫ ꝓprie refert ad tēpꝰ xp̄i nō ad tēpꝰ reditus de babylone: q̄a lꝫ poſtea meliꝰ vixerūt q̄ añ vt dicit poſtillator. nō tñ ꝓprie diceretꝶ q̄ dedit deꝰ

C illis redeūtibus cor nouū ꝛ ſpm̄ nouum Naꝫ multi exñtes in captiuitate babylonica habebāt ſpm̄ rectū ꝛ cor mundū vt hieremias: daniel ꝛ ezechiel ꝛ hmōi q̄ꝝ ſiles nō multi legunꝶ pꝰ reedificatōeꝫ tēpli. xxxvij.

a Facta ē ſuꝑ XXXVII me manꝰ dñi: et eduxit me in ſpū dñi et dimiſit me in medio campi qui erat
b plenus oſſibus ꝛ circūduxit me ꝑ ea in gyro. Erant aūt multa valde ſuꝑ faciē cāpi
c ſiccaq̄ vehemēter. Et dixit ad me. Fili hominis putaſne viuent oſſa iſta? Et dixi
d dñe deus tu noſti. Et dixit ad me. Vaticinare de oſſi-
e bus iſtis. Et dices eis. Oſſa arida audite verbuꝫ dñi. Hec dicit dñs deus oſſib-
f bis. Ecce ego intromittam in vos ſpm̄ ꝛ viuetis ꝛ dabo ſuper vos neruos ꝛ ſuccreſcere faciā ſuꝑ vos carnes ꝛ ſuperextendā in vobis cutē: ꝛ dabo vobis ſpm̄ et viuetis ꝛ ſcietis q2 ego dominꝰ. Et ꝓphetaui ſicut ꝑ-
h cepat mihi. Factꝰ ē aūt ſonitꝰ ꝓphetāte me ꝛ ecce cōmotio. Et acceſſerunt oſſa ad oſſa: vnūqđq̄ ad iuncturā ſuā. Et vidi: ꝛ ecce ſuper ea nerui ꝛ carnes aſcēderūt ꝛ extēta eſt in eis cutis deſuꝑ ꝛ ſpm̄ nō hēbāt. Et dixit ad me. Vaticinare ad ſpm̄: vaticinare fili hoīs et dices ad ſpm̄. Hec dic̄ dñs
i deus. A q̄tuor ventis veni ſpūs ꝛ ſuffla ſuꝑ interfectos iſtos: ꝛ reuiuiſcāt. Et ꝓphetaui ſicut ꝑceꝑat mihi. Et ingreſſus ē in ea ſpūs et reuixerūt ſteterūtq̄ ſuꝑ pedes ſuos exercitus grādis
k nimis valde. Et dixit ad
l me. Fili hoīs: oſſa hec vni-
m uerſa domꝰ iſrl' eſt. Ipſi di-
n o cūt. Aruerūt oſſa nr̄a ꝛ pe-
p rijt ſpes nr̄a ꝛ abſciſſi ſumꝰ
q Propterea vaticinare ꝛ dices ad eos. Hec dicit dñs
r deꝰ. Ecce ego aperiā tumu-
s los vr̄os: ꝛ educaꝫ vos de ſepulcris vr̄is ppl'us meus ꝛ inducā vos i terrā iſrl'. Et ſcietis q2 ego dñs cum aperuero ſepulchra vr̄a ꝛ eduxero vos de tumulis vr̄is
t ppl'e meꝰ: ꝛ dedero ſpiritū meum in vobis ꝛ vixeritis. Et req̄eſcere vos faciā ſuꝑ humū vr̄aꝫ: ꝛ ſcietis q2 ego dñs locutꝰ ſuꝫ ꝛ feci ait dñs
v deꝰ. Et factus ē ſermo dñi ad me dicēs. Et tu fili ho-
x minis ſume tibi lignū vnuꝫ
y ꝛ ſcribe ſuꝑ illō iude ꝛ filio

a Facta eſt. Hic ꝯñr deſcribiꝶ liberatio ppl'i imaginaria ꝛ ꝓphetica viſione: ꝛ diuidiꝶ in duas ptes: q2 ꝑ deſcribiꝶ liberatio ppl'i captiuati.ſcđo vnio diſpſi: ibi. Et factus eſt. Prima in duas: q2 ꝑmo poniꝶ imaginaria viſio.ſcđo eiꝰ expoſitio: ibi. Et dixi. Circa primū dicꝶ. a Facta eſt ſuꝑ me manꝰ dñi ꝛc̄. videbaꝶ eñ ꝓphete imaginaria viſione q̄ ꝑ manꝰ cuiuſdā effigiei deū repñtantis portareꝶ in campū plenū oſſibus mortuoꝝ. b Et circūduxit me ꝑ ea in gyro: ita q̄ nō intrabat inꝶ oſſa ſed circuibat extra. erat eñ ezechiel ſacerdos q̄ nō debebat cōtaminari ex tactu oſſiū alicuiꝰ mortui. c Siccaq̄ vehemenꝶ q̄ſi hoīm iaꝫ diu mortuoꝝ. d Dñe deꝰ tu noſti: q̄ habes ſciam nō ſolū ꝑdictoꝝ ꝛ pñtiū ſꝫ etiā futuroꝝ. e Oſſa ari. audi. ver. dñi. qui pōt imperare vobis ſicuꝶ viuētibus creaturis. f Ecce ego intro. in vos ſpm̄. lꝫ hoc ponatur ꝑ: tñ fuit vltimū. q2 ꝑceſſit cōiunctio oſſiuꝫ ad iūcturas debitas: ꝛ extenſio neruoꝝ ꝛ carniū ꝛ cutis deſuꝑ vt poſtea ſubdiꝶ. Et dabo ſuꝑ vos neruos ꝛc̄. ꝛ vltimo poniꝶ. Et dabo vobis ſpm̄ ꝛ viuetis. h Factus eſt aūt ſonitꝰ ꝛc̄. q2 ex cōi motione oſſiū ad ſuas iuncturas approꝑinquantiū videbaꝶ imaginarie ſonus ꝓcedere, cetera patēt ex dictis vſq̄ ibi. i A q̄tuor ventis.i.quatuor mundi plagis.vnde flant q̄tuor venti principales: nō q2 habeāt virtutē viuificādi: ſꝫ q2 flantibꝰ illis videbaꝶ imaginarie a deo dari eis ſpūs vite. k Et dixit. Hic ꝯñr poniꝶ huius viſionis intellectio: ꝛ dicūt aliq̄ q̄ viſio iſta intelligēda eſt de reſurrectione generali tp̄e iudicij: ſed ſaluo meliori iudicio nō videtur hoc mihi: q̄a ſtatim exponēdo dicꝶ. l Oſſa hec vni. domus iſrl' eſt. reſurrectio autē generalꝭ nō ſolū erit filioꝝ iſrl': ſꝫ oīm generaliꝶ. Iteꝫ q2 ſubdiꝶ. Ipſi dicūt Aruerunt oſſa nr̄a ꝛ perijt ſpes nr̄a. Si autē intelligereꝶ de reſurrectiōe generali. iſtud dictum ita ſe extēderet ad ꝑus defunctos ſicut ad viuētes ꝛ futuros: iuſti aūt defuncti a ꝑncipio mundi vſq̄ ad

B tempus ezechielis ꝛ vſq̄ ad reſurrectionē xp̄i habebant certam ſpem reſurgendi in pte electoꝝ: impij etiā exñtes in inferno ſciūt ſe eſſe reſurrecturos ad augmētū ſue pene: q̄a tunc punienꝶ in aīa ꝛ corpore: ꝛ iō videtur q̄ hec viſiō intelligenda ſit ad lrām de liberatione ppl'i iſrl' a babylonica ſeruitute que eſt mors ciuilis: ꝛ iō talis liberatio cōuenienter dꝶ viuificatio ꝛ loca in q̄bus detinebanꝶ ſerui eoꝝ ſepulchra ꝛ tumuli. Sic igiꝶ exponēda eſt hec lr̄a. m Ipſi dicūt .i. iudei in captiuitate detenti. n Aruerūt oſſa nr̄a.i. virtus nr̄a deficit: q̄ ꝑ oſſa deſignaꝶ in q̄bus ꝯſiſtit robur corporis. o Et perijt ſpes nr̄a.ſ. redeūdi i iudeā. p Et abſci. ſumꝰ. a tr̄a natiuitatꝭ nr̄e. q Propterea vaticinare. ad auferendū ab eis hanc deſperationē. r Ecce ego aperiā tumu. vr̄os.i. loca in q̄bus eſtis ſerui: ꝛ carceres in q̄bus aliq̄ erāt ligati. s Et educā vos. ꝑ licentiā regis cyri qui dedit licētiā ppl'o redeūdi.j. Eſdre.j. t Et dedero ſpm̄ meū in vobis.i. ꝯſtātiā redeūdi in iudeā et ꝓpoſitū melioradi vitā vr̄am. v Et factus ē. Hic ꝯñr deſcribiꝶ vnio ppl'i diſpſi: ꝛ diuidiꝶ in duas ptes q2 ꝑ ſignū ſenſibile poniꝶ.ſcđo exponiꝶ: ibi. Cum aūt dixerint. Circa primū ſciendū q̄ ꝓphete ad magis mouenduꝫ corda audientiū aliq̄ñ ꝓphetabāt nō ſoluꝫ verbis: ſꝫ etiā ſenſibilibus ſignis ſicut fuit eſaias nudus ꝛ diſcalciatus. Eſaie.xx.ca. et hieremias portauit cathenas ligneas in collo ſuo. Hiere. xxvij. ꝛ eodem modo ꝑcipiꝶ hic ezechieli cuꝫ dꝶ. x Sume tibi lignū vnum ꝛc̄. in hebreo li iude eſt datiui caſus. y Et filioꝝ iſrl' ſocijs eiꝰ.i. tribui beniamin q̄ in diuiſione regni adheſit roboā ſicut ꝛ tribꝰ iuda: ꝓpꝶ qđ illud regnuꝫ dicebaꝶ duārū tribuū. tribꝰ etiā leuitica fuit illa adiūcta eo q̄ hieroboā ꝑmus rex iſrl' cultor vituloꝝ aureoꝝ ſacerdotes ꝛ leuitas eiecit de regno ſuo ꝛ ſic venerūt i regnū iude

z Et tol. lig. alterū et scri. sup il. io. lig. ephraym q: pm⁹ rex
Hieroboā fuit d̄ tribu ephraym filij Joseph. a Et cū. do.
isrl' so. ei⁹. i. aliarū tribuū b Et adiū. il. vnū ad alterū. ꝯti
guatōne ita ꝙ videant lignū vnū. c Cū āt dixerint. h ꝯn̄r
ponit̄ expositio dicti signi cū d̄r d Ecce ego as. li. ioseph
etc̄. p h eni d̄signabat
futurū ꝙ regnū isrl' e-
rat ꝯiūgendū reḡ iu
de sb vno rege xp̄o: n̄
eni p̄t exponi ad lr̄az
de zorobabel seu q̊cū
q; alio vsq; ad xp̄m:
E q: de stirpe dd̄ nō fuit
aliq̊s rex vsq; ad ip̄m
vt sb̄dit p⁹ea. e Et
ser. me⁹ dd̄ sup eos. p
quē itelligit̄ messyas
siue xp̄s in lege et p-
phet' p̄missus sic̄ su
it declaratū diffusi⁹
Hiere. xxx. et Josue
iij. etiā f̄m docto. he-
breorū. f Et pa. vn⁹
erit om. eorū. i. xp̄s f̄z
ꝙ d̄r Joh. x. c. et fiet
vnū ouile et vnus pa
stor. Et sciēdū ꝙ p re
gnū isrl' nō solū h in
telligunt̄ decē trib⁹ s̄z
etiā oēs vocati ad fi-
dē de gētilib⁹ q̊ cole
bāt ydola an̄ suscepti
onē fidei: sic̄ et regnū
isrl' coluit a p̄ncipio
regni sb Hieroboam
vt h̄r. iij. Re. xij. Oē
et ꝯuersi de gētib⁹ no
mē isrl' assequunt̄ f̄m
ꝙ d̄r Esa. xliiij.
g In iudi. meis ābu
F labūt f̄uādo legē euā
gelicā. h Et ha. su-
per terrā scz viuētiū.
i Quā de. fuo meo
iacob. i. datū p̄mi-
ssi. Judea eni nō fuit
terra p̄ncipalit̄ p̄mis
sa Abraā Isaac et Ja
cob: q: p̄ a deo p̄nci-
palit̄ datū nō est minus bonū q̄ meritū: s̄z maius opa aute
v̄tutum ꝓpt̄ que facta fuit p̄missio p̄ribus sunt maiora bo
na q̄ quecūq; materialis terra: et ideo in p̄missione materi
alis terre intelligebat̄ p̄ncipalit̄ p̄missio terre viuentium:
vt dictū fuit Geñ. xv. magis diffuse. et sic intellexerūt p̄ri-
arche f̄m ꝙ declarat ap̄ls ad Heb. xj. dicēs de ip̄is. Nunc
aūt meliorē appetūt. i. patriā: et sb̄dit. i. celestem.
k In q̄ ha. p̄res v̄ri mēte p fidē: eo mō loq̄ndi q̊ d̄r Phil.
iij. Nr̄a autem ꝯuersatio in celis ē: et habitatio corpalis ip-
sorū in mālī terra erat hui⁹ habitationis figura. Uel pōt di
ci. k In qua habi. p̄res v̄ri. i. habitabunt loquendo de
futuro p modum p̄teriti ꝓpter certitudinem ꝓphetie. et tali
mō loquendi vtunt̄ frequent̄ ꝓphete vt supra visum est in
multis locis. Jō sb̄dit. l Et dd̄ fuus meus p̄nceps etc̄
qd̄ nō pōt intelligi de p̄sona dd̄ nec de aliq̊ de semine eius
nisi de xp̄o cuius regnū ē et̄nū. m Et pcutiā il. fe. pac'
qd̄ h incohat in obf̄uātia legis euāgelice que ē lex amoris
et p̄ficit̄ in patria vbi pax et amor ꝯsummat̄.
n Et dabo sanctificatōez meā. i. faciā eos sanctos.
o Et erit tab. meū in eis. i. h̄itabo cū eis in p̄nti in terra p
grāz et in celo p glāz. p Et sciēt gētes etc̄. i. cuiuslibet fi
delis q̊ nomine isrl' nominat̄ vt supra dictū est.

z rū israel socijs eius. Et tol-
le lignum alteruz et scribe su
per illō ioseph lignū ephra-
a ym et cuncte domus isrl' soci
b orumq; eius. Et adiunge il-
la vnū ad alterū tibi in lignū
vnum. et erunt in vnionē in
c manu tua. Cum autem dixe
rint ad te filij populi tui lo-
quentes nonne indicas no-
bis qd̄ in his tibi velis. Lo
queris ad eos. Hec dicit do-
d minus deus. Ecce ego assu-
mam lignum ioseph: quod ē
in manu ephraym et tribus
israel que sunt ei adiuncte et
dabo eas pariter cum ligno
iuda: et faciam eas in lignuz
vnum: et erunt vnum in ma-
nu eius. Erunt autem ligna
super que scripseris in manu
tua in oculis eorū et dices ad
eos. Hec dicit dominus de
us. Ecce ego assumaz filios
israel de medio nationuz ad
quas abierunt et congrega-
bo eos vndiq;: et adducam
eos ad humum suam. Et fa
ciam eos gentē vnam in ter-
ra in montibus israel: et rex
vnius erit omnib⁹ imperans.
Et non erunt vltra due gen-
tes: nec diuidentur ampli⁹ in
duo regna. Neq; polluent̄
vltra in ydolis suis et abo-
minationibus suis et cūctis
iniquitatibus suis et saluos
eos faciam de vniuersis se-
dibus suis in quibus pecca
uerunt: et emūdabo eos. Et
erunt mihi populus: et ego
e ero eis deus et seru⁹ me⁹ da
f uid rex super eos et pastor v
g nus erit omnium eorū. In iu
dicijs meis ambulabunt: et
mandata mea custodient: et
h facient ea. Et habitabūt su-
i per terram quam dedi seruo
k meo iacob: in qua habitaue
runt patres vestri et habita-
bunt super eam ipsi et filij eo
rum et filij filiorū eoruz vsq;
l in sempiternum: et dauid ser
uus meus princeps eorū im
m perpetuum. Et percutiam il
lis fedus pacis pactuz sem-
piternum erit eis. Et funda
n bo eos et multiplicabo et da
bo fructificationem meaz in
medio eorum imperpetuuz:
o et erit tabernaculū meum in
eis: et ero eis de⁹ et ipsi erūt
p mihi ppl's. Et sciēt gentes:
q: ego dn̄s sanctificator isrl'
cū fuerit sanctificatio mea in
medio eorū imperpetuū.

In cap. xxxvij. vbi d̄r in postil. Et dixit. Hic ponit̄ hui⁹
visionis intellectio. Additio
Quod h visio Ezechiel' exponat̄ de liberatōe ppl'i
isrl' a babylonica captiuitate: videt̄ incōsonū lr̄e:
tū q: lz fuit⁹ sit mors ciuil': nō tñ loca vbi fui sunt dicunt̄ se
pulcra intm̄ ꝙ cū li-
berant̄ fui dicant̄ tu
mula apire et hmōi q̊
in lr̄a de h dicunt̄: tū
q: lz fuerūt liberati a
fuitute babylōica: re
māserūt tñ sb fuitute
p̄saꝝ et medoꝝ. vñ p⁹
redēptōez a babylōi
ca captiuitate. j. Es-
dre. ix. c. legit̄ esdras
dixisse. Fui sum⁹ et in
fuitute nr̄a nō dereli
q̊t nos d̄s nr̄: etiā in-
clinauit sup nos miaz
G et sic adhuc remane-
bāt mortui ciuilit̄: tū
q: qd̄ d̄r h. Et dabo
sup vos neruos et suc
cresce faciā sup vos
carnes: et extendā in
vob cutē: nō videt̄ p
tinē ad eductos d̄ ser
uitute ad libtatē. vñ
mālfestuz videt̄ ꝙ h
visio ptinet ad resur-
rectōez gn̄alē: in qua
oīa p̄dicta req̊runt̄ p
ut lr̄a plana sonat f̄z
suā p̄mariā significa
tionē a q̄ nūq; ē rece
dēdū f̄m sensum lr̄a-
lē nisi necessitas co-
gat. Si āt dicat̄ ꝙ ne
cesse est vt nō intelli-
gat̄ de resurrectione
gn̄ali ꝓpt̄ obiectōes
allegatas p postilla-
torē q̊rū p̄ma est ex h
qd̄ d̄r. Ossa h vniuer
sa dom⁹ isrl': cū tñ re-
surrectio p̄dicta n̄ so
lū sit filioꝝ isrl': s̄z om
niū gn̄alit̄. Scd̄a ē d̄
h qd̄ d̄r. Aruerūt ossa nr̄a et perijt spes nr̄a put in postilla
Ad p̄mū dicendū ꝙ lz resurrectio generalis sit omniū gn̄a
liter tā iustoꝝ q̄ reprobor: q: tñ reprobi ad maius suppli-
ciū resurgūt: nō dicunt̄ ꝓprie resurgere. Uñ Ps̄. Ideo nō
resurgunt impij in iudicio put postillator ibidem exponit
Et ideo ꝓpha nō fec̄ mentionem h nisi de filijs isrl' sb quo-
rum nomie oēs iusti intelligunt̄ put in multis alijs locis.
Ad scd̄m dicendū ꝙ h qd̄ d̄r. Aruerūt ossa nostra et perijt
spes nr̄a. intelligit̄ de iustis defunctis: q: lz habuerūt certā
spem resurrectōis: q: tñ spes q̄ differt̄ affligit animū: vt p-
uer. xiij. c. Ideo ꝓpha dic̄ eos sic loq̄ntes q̄si f̄m cursū ho-
minū cōmunē h dicere potuissent. Replica
In cap. xxxvij. vbi postil. motus duab⁹ rōib⁹ expo-
nit visionē hui⁹ cap. ad lr̄az de liberatione a capti-
uitate Babylonica quā quidā exponunt de resur-
rectōe gn̄ali futura fortassis bñ f̄m allegoriā. Huic Burg.
valde ꝯtrius ꝓsequit̄ scd̄az expositōez motus debilibus rō
nibus. Prima: q: dicunt̄ h liberati a sepulcris quod non
videt̄ habere locum in illa captiuitate. Sz rñdet̄ ꝙ sic ser-
uitus est mors ciuilis: ita loca talium fuoꝝ p̄sertim carce-
res merito dicunt̄ sepulcra ad instar q̊ a p̄bis ociam d̄r vi-
ui hois sepultura. Scd̄o Bur. mouet̄ ꝙ lz fuerūt liberati a

Capitulum XXXVIII

a ET factus eſt ſermo do-
mini ad me dicens. Fi
b li hominis pone facie3
tuam contra gog τ terrā ma
c gog principem capitis mo-
ſoch τ tubal: τ vaticinare de
eo τ dices ad eum. Hec di-
cit domin⁹ deus. Ecce ego
ad te gog principe3 capitis
d moſoch τ thubal. Et circun
e agam te τ ponam frenum in
maxillis tuis τ educam te τ
omne3 exercitum tuum: eq̄s
f τ equites veſtitos loricis v-
niuerſos multitudinem ma
gnam haſtam τ clypeum ar
ripientium τ gladium. Per
ſe ethyopes τ libyes cum
eis omnes ſcutati τ galeati
g Gomer et vniuerſa agmina
eius domus thogorma late
ra aquilonis τ totum robur
eius populiq; multi tecum.
h Prepara τ inſtrue te τ om-
nem multitudinem tuā que
i coaceruata eſt ad te: et eſto
k eis in preceptum. Poſt di-
l es multos viſitaberis. In
nouiſſimo annorum venies
m ad terram: que reuerſa eſt a
n gladio: τ congregata eſt de
o populis multis ad montes
p iſrael qui fuerunt deſerti iu-
q giter. Hec de populis edu-
cta eſt: τ habitabūt in ea cō
r fidenter vniuerſi. Aſcen-
dēs autem quaſi tempeſtas
venies: τ quaſi nubes vt o-
perias terram tu et omnia
agmina tua: τ populi multi
tecum. Hec dicit dominus
s deus. In die illa aſcendent
ſermones ſuper cor tuum: τ
cogitabis cogitationē peſſi-
t v mam et dices. Aſcendā ad
terram abſq; muro veniā ad
q̄ſcentes habitanteſq; ſecu
re. Hi oēs hitant ſine muro
vectes τ porte non ſunt eis
x vt diripias ſpolia et inua-
das pdā: vt inferas manum

ſuitute Babylonica: remāſert tñ ſb pſap medop grecop τ romāop ſuitute. Ad qd dico ꝙ ꝗuis remāſert tributarij: ſi tñ captiui. Aliud em̄ ē ſuire ſb tributo τ captiuitate. Seruiens em̄ ſb tributo ē totalit ſui iur: nō āt captiu⁹. τ ꝓpt defectū hūc captiui dicunt ciuilit mortui τ ſepulti. Nec Burgē. bñ rñdet ad motiua poſtilla. Cū ei poſtil. p̄ mouet ex eo q2 A ex lr̄a nō innuit niſi de domo iſrł: io incōuenient dr de domo iſrł qd ē oib⁹ hoibus gñale ſc3 reſurrectio mortuop. Ad h rñd3 Burg. ꝙ p domū iſrł itelligūt electi q ſolū ꝓprie reſurgēt iux illud pš. Nō reſurgūt ipij in iudicio. Et dic poſtillatorē ſic circa auctoritatē allegatā ſentire. S3 vtrūq; falſu3 ē. Primū: q2 abſolutū articulū fidei oi carni cōe3 appropat vni pl⁹ ꝗ alteri: nam oēs ſm aplm ꝓprie reſurgem⁹. Nec huic B obſtat illd pš. allegatū: q2 h allegatū non dic reſurrectō3 ipiop teneri ſm qd τ nō ꝓprie queadmodū gloſat Bar. qd p3 ex eo: q2 dr in iudicio. i. ſeſſuri iudicātes queadmodū in hac vita in cathedra peſtilentie ſedē ꝯſueuerūt. Et p3 etiā ex eo qd ſequit. Neq; petores in ꝯſilio iuſtop qd p3 totū dicē ſm qd nō ꝓprie: q2 argumētū tale. Petōres nō reſurgēt in ꝯſilio iuſtorū: igit nō reſurgēt tenet a ſm qd ad ſimplr. Etiā falſu3 eſt qd poſtillatori iponit: q2 poſtil. gloſat locū pš. allegatū ꝙ nō reſurgūt iniuſti ad ſuā exaltatōe3 ex q etiā nō ſequit ꝓprie ſ3 ſolū ſm qd: igit iniuſti nō reſurgēt. Scdo poſtil. mouet: q2 dr Spes nr̄a perijt. qd de iuſtis maxime locū nō h3 Nā ipi oēs habuerūt ab initio ſpem certam future btitudinis. Ad qd dic Burgeñ. ꝙ ꝗuis habuerunt ſpem: ſpes tñ que differt affligit animā iuſtop ꝓuerb. xiij. ſ3 h nō ſoluit: q2 nō ſequit ſpes differt: igit perijt. praua em̄ eſt expoſitio Nec vep eſt dilationem reſurrectōis iuſtop eſſe afflictiuā: quia afflictio nō ſtat cum pfecta btitudine. vt p3. xij. ſuper Geñ. ad lr̄a3 ꝗuis em̄ aliquo mō ſperata retardat: vt ibi dr nō tñ affligit.

Caplm. xxxviij.

a ET factus eſt. Poſtꝗ ꝓbauit ꝓſpera τ aduerſa d iudeis: h reuertit ad ꝓbandum de extneis ſc3 ꝯ gog τ magog. Circa qd ſciēdum ꝙ hebrei dicūt ꝙ ſunt gētes q vēture ſunt ad pugnādū ꝯ Hierlm τ debellabunt p regē Meſſyā quē expectāt adhuc vētup. S3 h dictum eſt erroneū: q2 aduentus xp̄i trāſijt in pteritū. Ideo aliq doctores nr̄i dicūt ꝙ gog τ magog nō eſt aliq gēs determinata: ſ3 generalit ſigt pſecutores eccl'ie. S3 h expoſitio videt nimis myſtica ꝓpt qd ſaluo meliori iudicio videt mihi p gog intelligi antixp̄s. Dr em̄ gog a gag: qd ſigt tectū in hebreo: q2 l3 antixp̄us ſit futurus hō: inhabitabit tñ totalit a dyabolo: τ ſic erit q̄ſi ei⁹ tegumētū ſub ſpecie hūana. Magog aūt ſigt de tecto p qd intelligunt adherentes antixp̄o tanꝗ de eius familia ſeu pplo. Huic āt expoſitiōi ꝯcordat qd dr Apocalyp. xx. Soluet ſathanas de carcere ſuo τ exibit ſeducere gentes ſup q̄tuor angulos terre gog τ magog τc. qd exponit de pſecutiōe ātixp̄i quē dyabol⁹ p̄ſeducet τ poſtea alios adherēdū ſibi. Huic etiā dicto ꝯſonat dictū apl'i ſi referat ad ſcdm aduētū xp̄i. ij. ad Theſſ. ij quē dñs ihs interficiet ſpū oris ſui τ dſtruet illuſtratōe aduētus ſui. Silr τ dictū aliop expoſitop inꝗtū tpe ātixp̄i erit maxia pſecutio fideliū: τ ſm hāc ſniā3 p̄ agit de pſecutōe eccleſie ab antixp̄o. Et ſcdo d ātixp̄i deſtructiōe cū exercitu ſuo ibi. Cōuocabo. Pria in duas: q2 p̄ ponit h⁹ pſecutōis pparatio. Scdo eius executio ibi. Poſt dies. Circa C pmū dr b Pone faciē tuā ꝯ gog. i. diſpone te ad ꝓbandū de aduētu antixp̄i τ Apoc. 20. eius deſtructōe c Principē ca. mo. τ thubal. q2 iſti reges ſbijcient ei ſc3 capadocie τ Hyberie. d Et circūagā te. i. diſcurrere pmittā ad fideliū ipugnationem e Et po. fre. in max. tuis: q2 ātixp̄s nihil poterit facē niſi ꝗtū ds pmittet. f Veſtitos loric. i. armis ad ſuſtinendū τ etiā ad adiuuādū. Ideo ſequit D Haſtā τ clypeū arripiētiū τc. g Gomer τ thogorma noia ſūt pplop ātixp̄o adherētiū h Prepa τ inſtrue te. i. ppab te ad vaſtatōe3 eccl'e. i Et eſto eis in pceptum. i. mltitudo tibi coacerbāda tibi obediet ad nutum. k Poſt dies. h ꝯñr ponit executio pſecutiōis. τ diuidit in duas: q2 p̄ ponit h executio. Scdo eiuſdem pnūciatio ibi Hec dic. Circa pmū pmitit tps cū dr k Poſt dies multos viſitaberis. i. punieris: q2 finaliter antixp̄s a deo fulminabit vt infra dicet. l In nouiſſimo annop venies. i. circa finem mundi. m Ad terram que reuerſa ē a gladio. i. ad eccleſiam diſſipantium que pmo fuit ſub gladio iudeop τ tyrannop: ſed a tempe Conſtantini habuit pace3 τ ſic reuerſa eſt a gladio. n Et congregata eſt de populis multis: quia de omnibus gentibus aliqui crediderunt xp̄o. o Ad montes iſrael. i. ad iudeam montuoſam. L3 em̄ veniat ad vaſtandum vbiq; eccleſiam: tamen ſpālit veniet in Hierlm vt in tēplo dei ſedeat tāꝗ ſit deus vt dr. ij. ad Theſſa. ij. p Qui fuerunt deſerti iugiter. i. frequenter: q2 pmo p chaldeos: τ poſtea p Antiochum nobilem τ itep p Romanos: poſtea p ſaracenos. q Hec de populis educta eſt τc. q2 ante aduentum antixp̄i xp̄iani de pluribus terris venient in iudeam τ cavient eam τ ibi pacifice habitabūt ad tempus: τ poſtea q̄ſi ſbito veniet antixp̄s Ideo ſbdit. r Aſcendēs aūt q̄ſi tēpeſtas veniens. i. ſbito in magna multitudine ita ꝙ fideles nō poterunt ſibi reſiſtere. s In die illa aſcen. ſmo. ſup cor tuum τc. q2 extollet ſupra omne illud qd deus dr aut qd colit. ij. Theſ. ij t Et dices pre nimia elatione. v Aſcendam ad terrā abſq; muro τc. i. ita faciliter capiam acſi non eſſet ibi murus vel munitio vel aliqua belli ſuſpitio. x Vt diripias ſpolia xp̄o credētiū. y Vt inferas manum tuā ſup eos q deſer. fue. τ po. reſtituti: q2 ſicut dictum eſt tpe tyrānop fideles videbant deſti a deo: τ tempe pacis

ſecute reſtituti:vel q: fideles electi de terra ꝓmiſſionis ꝑ ſaracenos ibi reſtituenꝭ añ aduentū antixpi:vt dcm̄ eſt.
3 Qui poſ.cepit ⁊ eſſe ha.vmb.terre.i.irl'm ⁊ terre ꝓmiſſionis q̄ eſt in medio terre hitabilis.q: eſt i q̄rto clymate.
a Saba ⁊ dedā ⁊c̄.noīa ſunt gētiū antixpo adherentiū
b Et om̄es leones eius.i.feroces cōtra chriſtianos.
c Dicent tibi.a lu⸗dādo ⁊ ↄtra fideles i citādo. d Nūq̄d ad ſumēda ſpo.tu venis q.d.ſic.et ideo ad hoc eſt intēdendum Cetera parent i litte ra vſq; ibi. e Nū⸗quid ⁊c̄.pplus meus iſrael.i. vniuerſitas fideliū. f Confi denꝭ.recuperata ter ra ꝓmiſſionis ab eis vt p̄dictum eſt.
E g Scies ⁊ venies. tūc ad ip̄m iuadēdū cū ſatellitibus tuis.
h Et aſcēdens ſup Apoc.20.c pp'lm meū iſrl' quaſi nubes.i.ſubito:quia nubes aliq̄n ſurgūt ex inſperato.
i Ut ope.ter.mul⸗titudine tibi adherē tiū. k Et addu.te ſup ter.meam.i.ſup terrā ꝓmiſſionis.q̄ dicit dei mō ſpēali. q: ibi opatus ē ſalu⸗tem i medio terre in aſſumpta ꝓ nob hu⸗manitate. l Ut ſci. gen.mee cū ſctifi.fu ero.i.ſctūs appuero.
F m In te.ibi te inter ficiendo cū exercitu tuo:vt poſtea dicet. n Hec dic̄.Hic ↄñ ter poniꝭ dicte ꝑſecutōis p̄nūciatio:cū d: in perſona dei.
o Tu ergo ille es de ⁊c̄.q: eſaias ⁊ hieremias ⁊ aliȷ̄ pro⸗phete:locuti ſunt de hac ꝑſecutōe.vt p3 h̄ ⁊ in pluribus aliȷ̄s locis:ſicut expoſui i libro pſalmoꝝ:⁊ alioꝝ libroꝝ ꝓ pheraliū. p Ut addu.te ſup eos.ad purgandū electos ⁊ puniendū reprobos.Ideo ſubdiꝭ. q Aſcen.indigna. mea ⁊c̄.i.vindicta. r Quia in die illa erit commotio ⁊c̄. q: multi fideles erūt vacillātes ita vt in errorem ducanꝭ.ſi fieri poteſt etiam electi Math.xxiiij. s Et cōmo.a fa. mea.i.vacillabūt in fide. t Piſces maris ⁊c̄.i.exiſtētes in eccleſia i quolibet ſtatu:quoꝝ aliq̄ ſunt voluptuoſi:ideo companꝭ piſcibus exiſtentib' in mari:⁊ aliq̄ ſupbi alta pe tētes:vt volucres celi:⁊ aliq̄ ſimplices vt beſtie agri.⁊ ali qui cupidi ſup terram reptātes.⁊ aliq̄ hoies rōnabiliꝭ vi⸗uentes. v Et ſubuer.mon.i.multi de p̄latis ⁊ p̄ricipib' x Et cadēt ſepes.i.multi de religioſis ⁊ doctoribus.vel ꝑ montes ſepes ⁊ muros intelligūtur fortalicia i montibus ſita:⁊ muris ⁊ clauſuris munita:que non poterūt reſiſtere potentie antichriſti.

In ca.xxxviij.vbi d: in poſtil. Propter quod ſaluo me liori iudicio. Additio.

Expoſitio poſtillatoris de gog ⁊ magog q̄ intelliga tur de ꝑſecutōe antixpi videꝭ vera ꝓpt er rōnes q̄s ipe dicit3 eius expoſitio de iſtis noib' gog ⁊ magog ꝓtiet

tuam ſup eos:q̄ deſerti fue rāt ⁊ poſtea reſtituti ⁊ ſup pp'lm q̄ ē ↄgregat' ex genti
3 bus q̄ poſſidē cepit ⁊ eē hi⸗
a tatoꝝ vmbilici tre. Saba ⁊ dedā ⁊ negociatores thar⸗
b c ⁊ oēs leones ei' dicēt tibi.
d Nūquid ad ſumēda ſpolia tu venis. Ecce ad diripien dā p̄dā ↄgregaſti m'titudi⸗ nē tuā:vt tollas argentū ⁊ aurū:auferas ſuppellectilē atq; ſb̄ſtantiā: et diripias manib' infinitas. Propt'a vaticinare fili hois ⁊ dices ad gog. Hec dic̄ dñs deus.
e Nūquid nō i die illo cū ha
f bitauerit ppl's me' iſrl' ↄfi⸗
g dēter:ſcies ⁊ venies de lo co tuo a laterib' aquilonis tu ⁊ ppl'i multi tecū:aſcēſo⸗ res eq̄ꝝ vniuerſi:cetus ma gnus ⁊ exercit' vehemēs
h ⁊ aſcendēs ſup pp'lm meu3
i iſrl'.q̄ſi nubes vt opias t'rā
k In nouiſſimis dieb' eris ⁊ adducā te ſup terrā meam:
l vt ſciāt gētes mee cū ſctifi⸗
m cat' fuero in te oc'lis coꝝ o
n gog. Hec dicit dñs deus.
o Tu q̄ ille es de q̄ locut' ſu3 in dieb' antiq̄s i manu ſer⸗ uoꝝ meoꝝ ꝓphāꝝ iſrl':q̄ ꝓ⸗ phetauerūt in dieb' illoꝝ
p tꝑm:vt adducerē te ſup eos Et erit i die illa i die aduē⸗ tus gog ſup terrā iſrael ait
q dñs deus:aſcēdet indigna tio mea i furore meo ⁊ i ze⸗ lo meo. In igne ire mee lo
r cut' ſu3:q: i die illa erit cō
s motio m̄gna ſup t'rā iſrl' et
t cōmouebūꝭ a facie mea pi⸗ ſces maris ⁊ volucres celi ⁊ beſtie agri:et om̄e reptile qd̄ moueꝭ ſup humū: cūcti q; hoies q̄ ſūt ſup facie3 t're
v x Et ſubuertenꝭ mōtes:⁊ ca dēt ſepes:⁊ ois murus cor ruēt i t'rā. Ca. XXXIX

a ET ↄuocabo aduerſus eū in cūctis montib'
c meis gladiū ait dñs deus
d Gladi' vniuſcuiuſq; i frē3
e ſuum dirigeꝭ. Et iudicabo eū peſte ⁊ ſanguie ⁊ imbre vehemēti.et lapidib' im⸗ menſis. Ignem ⁊ ſulphur pluā ſup eum ⁊ ſup exerci⸗ tū eius:⁊ ſup ppl'os m'tos
f q̄ ſunt cū eo. Et magnifica⸗ bor et ſctificabor:⁊ notus

ad ethymologiā valde remotā. Unde melius videꝭ d'm q̄ gog ſit nomē ipſi' antixpi.m'ti eñ fuerūt noiati ꝑ ꝓphas per magna tpa añ eoꝝ natiuitatē.ſicut pat3 de Cyro Joſia ⁊ aliȷ̄s. Magog aūt eſt nomē ſcdi filiȷ̄ iaphet.vt p3 Geñ.x. ⁊ ſic pōt accipi ꝓ ſua ꝓpria ſignificatōe:vt itelligaꝭ q̄ illa gens deſcēdēs a ma gog ſit de principali bus adherētib' gog ſiue antixpo.⁊ huic cōcordat auctoritas apoc.ꝑ poſtillatores allegata. Nam gens deſcēdens a magog d: in angulo aq̄lona ri terre.v̄ſus quā ꝑ⸗ tem:vt d: adherētes antixpo adorabunt. eo q̄ xp̄iani adorant Mat.24.c. ad orientē.hebrei ad Luc.21.c occidētē.ſaraceni ve ro ad meridiem. Re⸗ſtat ergo plaga aq̄lo⸗ naris ad quā adora⸗ būt antixp̄iani a qua pandeꝭ oē malū ſup G oēs hitatores terre. Hiere.j.capl'o.

Replica.

IN ca.xxxiij. de gog ⁊ ma gog dic̄ Burg.ſa⸗ tis concordiꝭ poſtil. preterq; q̄ reſtringit magog ad gente3 de ſcendentē a iaphet: cui' p̄mogenitus di ctus fuit magog di. q̄ illa gēs erit de p̄n cipalib' adherētib' antixpo. S3 illa ex⸗ poſitio Burg.videꝭ xp̄ianitati exprobra⸗ tiua. Na3 iaphet cu3 ſua prole occupauit europam ſm om̄es cōiꝭ hiſtoriographos in ſola autē europa vt plurimū viget xp̄ianiſmus:vt dicit iſdem Burg.circa.vj.ca.zacharie.j.⁊ ſic xp̄iani ſm illam Burg.expōnē eēnt futur' exercit' ⁊ p̄ncipalis antixpi qd̄ eſt xp̄ianis dedec' audire.io burg.cū q̄buſdā aliȷ̄s debuit opinari q̄ ꝑfidi iudei ſpēaliꝭ.x.tribuū trāſlati ꝑ Salmana ſar ⁊ ꝑ alexādꝝ incluſi i mōtib' caſpyos q̄ tp̄e antixpi ſol⸗ uenꝭ ⁊ antixp̄m recipiēt ꝓ meſſya infideliꝭ expectato:⁊ ei i eccia q̄ eſt i europa potiſſimū ꝑſecutōe adherebūt.qd̄ for taſſis gēti ſue affect' burg.noluit itelligē. Ca.xxxix.

ET ↄuocabo. Hic incipit capl'm i heb. In q̄ agiꝭ de deſtructōe antixpi ⁊ ſui exercit'. Et p̄io circa hoc poniꝭ antixpi deiectio. Scd̄o deiecti ſpoliatio.ibi. Hec ē dies.tertō ſpoliati tumulatō.ibi. Et erit i die. Quar to ↄcludiꝭ intēta ↄcluſio:ibi. Et ponā. Circa p̄mū dicitur. a Et ↄuo.aduer.eū.i.antixp̄m ⁊ ei' exercitū. b In cū. mō.meis.i.i iudea q̄ ē mōtuoſa. c Gladiū.ad interficiēdū ip̄m. d Gladi' vniuſ.i fra.ſuū.q: fulminato antixpo in mōte olyueti ⁊ i m̄gna pte exercit' ſui:erit diſſenſio inꝭ re ſiduos:iponētes adiuicē q̄ icitauerūt eos ad ſeq̄ndū anti xp̄m:⁊ ſic inꝭ eos erit bellū e Et tūc iudi.cū pe.⁊c̄.q̄a aliq̄ de ei' exercitu morienꝭ peſtilētia:aliq̄ gladio:⁊ aliqui tēpeſtatib' deſcēdētib' de celo. f Et ma.⁊ ſcti.i.magn' ⁊ ſctūs apparebo i dedicatōe mirabili ſuperbi ⁊ exercitus ſui. Conſequēter reſumiꝭ modus eius veniēdi.cum dicit.

g Ecce ego ſu.te gog.q.d.nihil poteris facere niſi q̄tū tibi pmittam. h Principem capi.mo.exponat vtͦ. Conſequēter reſumit deiectio ſua:cuȝ di. i Et pcu.ar. tu.in ma.ſini.tua ⁊c̄.i.deijciam ſagittatores tui exercitus: ita q̄ nō poterūt tenē arcū in ſiniſtra manu:nec ſagittas i dextera. k Feris et aui.⁊c̄.p aliq̄d tp̄s remanebūt cadauera ſaltē multoꝝ inſepulta. l Et imittā ignem in magog.qꝛ magna ps exercitus antixp̄i fulminabit. m Et in his q̄ ha. ⁊c̄.ſub antixp̄i ꝯfidē tia ꝯfidētes de eius potētia. n Et ſcient qꝛ ego dñs p experiētiā vīdicte mee o Et nomē ſan.me. no.fa.in me.po.mei iſrael.i.ppl'i xp̄iani: q̄ noīe iſr'l noīant.vt ſupra dcm̄ ē. p Et nō polluam nomen ſctm̄ meuȝ amplius. id eſt pollui pmittaȝ p blaſphemias antixp̄i:⁊ ſibi adherētiū q Ecce venit ⁊ fcm̄ eſt.q̄ſi d.ita certū eſt de futuro acſi iā trāſiſſet i preteritum. r Hec eſt dies. Hic cōſequēter deſcribit exercit⁹ antixp̄i ſpoliatio:cum di.Hec ē dies.ſ. deſtructōnis antixp̄i et exercitus ſui. s De qua locutus ſuȝ p pphetas vt dcm̄ eſt ca.p̄cedenti. t Et egre.ha.de ciuitatib⁹ iſr'l ad colligendū ſpoli.a Expoſitores aūt noſtri dicūt cōmuniter q̄ p habitatores de ciuitatib⁹ iſr'l intelligūtur ciues celeſtes in diuerſis māſionibus hitantib⁹ ſm̄ illud Joh. xiiij. In domo pr̄is mei māſiones multe ſūt.i.diuerſi gradus btitudinis q̄ cuȝ xp̄o egredient ad iudiciū.⁊ cū eo iudicabūt impios approbādo ei⁹ iudiciū:⁊ maxīe de antixp̄o ⁊ dānādis cū eo:de q̄b⁹ ibdit. v Et ſuccē.⁊ ꝯbu. ar.cly.i.antixp̄m ⁊ ei⁹ exercitū ꝯdēnabūt ad igneȝ eternū mō dicto:q̄ vocant h̄ arma.eo q̄ armis impugnauerūt fideles eos crudelit̄ occidēdo:qd̄ erit cā dānatōis ip̄orum x Et ſuc.ea igni ſeptē annis.i.etnalit̄ qd̄ p ſepteȝ annos intelligit.eo q̄ vniuerſitas tp̄is ſeptenario nūero dſignat y Et nō por.li.de regi.i.nō ꝯdēnabūt iuſtos fructū pietatis faciētes ſic̄ ligna regionū. z Neq3 ſuc.de ſaltib⁹ id eſt nō ꝯdēnabūt eos q̄ habitāt i ſaltu pn̄ie a Qm̄ ar. ſuc.igni.i ꝯdēnabūt ad ignem eternū impios tm̄modo ⁊ nō iuſtos. Sed hec expoſitio videt magis myſtica q̄ꝫ lrālis. Ideo abſq3 p̄iudicio pōt aliter dici:q̄ interfecto antixp̄o ⁊ ei⁹ exercitu egredient xp̄iani q̄ remanebūt viui de locis vbi erant abſconditi ad colligenduȝ ſpolia:⁊ ea que erūt apta ad incēdiū:vt clypei.haſte.⁊ hmōi applicabunt igni. ideo di.Et ſuccēdēt ⁊c̄.⁊ aliq̄ eoꝝ tm̄ congregabūt qd̄ ſufficiet eis ad magnū tempus:qd̄ exprimitur h̄ per ſeptem annos.⁊ ideo nō erit eis neceſſe aliunde ligna colligere.Et depcabūtur eos quibus prede fuerāt.arma ⁊ ſpolia eorum colligendo.Sed hoc dictum videtur eſſe contra illud quod dicitur cōmuniter a doctorib⁹ q̄ poſt mortem antichriſti dabūtur.xlv.dies ante iudicium.vt decepti ab eo habeant locum penitendi.⁊ accipitur de danie

le.xij.vbi dicitur ſic.Beatus qui expectat ⁊ puenit vſq3 ad dies mille trecētos.xxxv. Iſte em̄ numer⁹ excedit numeꝝ ibidē ſupꝛapoſitū d̄ regno antixp̄i in xlv.dieb⁹: ⁊ ſic inter mortē antixp̄i ⁊ iudiciū ſpaciū ſeptē ānoꝝ nō erit. Ad qd̄ dicendū q̄ licet hoc dictū ſit ſatis cōe tamē nō ē oīno certum:qꝛ non determinatur p ſcripturam vtrum illi dies ſunt vſuales.ſ. continentes tm̄ vnam diem et vnā noctē: vel annales:ſicut dicit.ē̄. iiij ca.Diem p anno dedi tibi: ⁊ ideo de illis xlv.dieb⁹ poſt mortē antixp̄i nō habet certū vtrum ſint.xlv dies naturales: vel .xlv.anni: et dato q̄ eēt determinatū de dieb⁹ vſualib⁹: non tñ eſt determinatuȝ vtrū ſtatim p⁹ illos xlv.dies imediate ſeq̄tur iudiciuȝ:īmo videt q̄ ſit maius ſpacium tp̄is intermediū: p illud qd̄ dicit Mat.xxiiij.de aduētu xp̄i ad iudicium. Sicut em̄ erāt in diebus ante diluuium comedētes ⁊ bibentes et nubentes nuptui tradētes vſq3 ad euȝ diem q̄ intrauit noe in archā: et non cognouerunt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs: ita erit ⁊ aduentus filij hoīs:⁊ iſtud referūt aliq̄ doctores nr̄i ad tp̄s qd̄ erit int̄ mortē antixp̄i ⁊ diē iudicij:talis aūt pax ⁊ ſecuritas in q̄ cōuiuia ⁊ cōnubia abſq3 timore exercent nō videt eſſe tam parui tp̄is ſicut.xlv.dierū ſ; maioris. b Et erit. Hic ꝯñter agit de ſepultura antixp̄i ⁊ ſuoꝝ: ⁊ p̄mo ponit ppoſitū:ſcd̄o remouetur dubiū ibi. Tu aūt. Circa primū ſciendum q̄ ſicut pars immediate p̄cedēs exponit a doctorib⁹ cōiter de ſanctis q̄ cum xp̄o adiudicabūt impios igni gehēne: ita etiā hec ps intelligitur de ſepultura eoꝝ in inferno eo mō loq̄ndi quo dr̄. Luc.xvj. Mortuus eſt diues ⁊ ſepultus eſt in inferno qui vocat hic vallis viatoꝝ qꝛ lata eſt via que ducit ad perditionē ⁊ multi ingrediunt per eam. Math.vij. Et dr̄ hec ſepultura fieri ſeptē menſibus: quia eternaliter erunt ibi ſicut ſupꝛa dictū eſt de ſeptem annis. Qd̄ aūt ibidē dicit de oſſibus remanētibus ſup terrā q̄ ſtatuēt iuxta illa titulum donec ſepeliāt: p hoc intelligit q̄ ſi poſt mortē antixp̄i inueniant aliq̄ de ſecta ſua obſtinati ab alijs p excōicationē ſepabunt donec per mortē ſepeliātur cum alijs in inferno Sed q̄a hec expoſitio ſicut ⁊ precedens videt multū myſtica:ideo poteſt exponi de ſepultura corporali: non pp̄ter antichriſti ⁊ ſuoꝝ honorem ſed ad terre purgationē vt dicitur in littera. Sic ergo exponitur. b Et erit in die illa.ſ. notabili pp̄ter deiectionem antichriſti. c Dabo gog:id eſt.antichriſto ⁊ eius exercitui. d Locum ſcȝ ſepulture. e Nominatū.id eſt.famoſum ex tāta multitudine ibi ſepulta. f Vallem viatorū: quia ibi erit ſtrata publica. g Ad orientē maris.id eſt.verſus mare mortuum qd̄ eſt in parte orientali iudee. h Que obſtupeſcere faciet pretereuntes.id eſt. admirari ex tali ⁊ tanta deiectione antichriſti ⁊ ſuorum ibidem ſepultorum.

Hic icipit capitulum ſm latinos.

A

Apocal.20.c.

ero in oculis multaꝝ genti
um Et ſciēt qꝛ ego dñs. Tu
aūt fili hoīs vaticinare ad-
uerſuȝ gog ⁊ dices. Hec di
g cit dñs de⁹. Ecce ego ſup
h te gog prīcipē capitis mo-
ſoch ⁊ thubal: ⁊ circūagam
te ⁊ educā te: ⁊ aſcēdere te
faciā de laterib⁹ aq̄lonis: ⁊
educā te ſup montes iſrael
i Et pcutiā arcū tuū i manu
ſiniſtra tua: ⁊ ſagittas tuas
de manu dextera tua deiici
am. Super montes iſrahel
cades tu ⁊ oīa agmina tua
et populi qui ſunt tecum.
k Feris auibus oīmq3 vola-
tili celi: ⁊ beſtijs terre dedi
te ad deuorādū. Sup faciē
agri cades: qꝛ ego locut⁹ ſū
l ait dñs deus. Et imittam
m ignē in magog: et i his qui
n habitāt i inſul' ꝯfident. ⁊ ſci
o ent qꝛ ego dñs. Et nomen
ctū meū notū faciā in me-
p dio ppl'i mei iſr'l ⁊ ñ polluā

B

nomē ſanctū meū ampli⁹ et
ſciēt gētes qꝛ ego dñs ſan-
q ctus iſrael. Ecce venit ⁊ fa-
r ctum eſt ait dñs deus. Hec
s eſt dies de qua locutus ſuȝ
t Et egredient hitatores de
v ciuitatibus iſrael et ſuccen-
dēt ⁊ cōburēt arma clypeū
⁊ haſtas arcū et ſagittas et
x baculos manuū ⁊ cōtos et
ſuccendēt ea igni ſeptē an-
y nis. Et nō portabunt ligna
z de regionibus: neq3 ſuccen
a dent de ſaltibus: qm̄ arma
ſuccendēt igni et depcabun
tur eos: quib⁹ prede fuerāt
et diripiēt vaſtatores ſuos
b ait dominus deus. Et erit
c in die illa dabo gog locum
e nominatum ſepulcꝛ in iſr'l:
f vallē viatoꝝ ad orientem
h maris que obſtupeſcere fa-
ciet pretereūtes. Et ſepeli-
ent ibi gog ⁊ oēm multitudi
nē ei⁹: et vocabitur vallis
multitudis gog: ⁊ ſepelient

C

i Ut mundent terrã.a cadaueribus. k Septem men. tantũ eñ tẽpus apponẽt illi qui adhuc ſtatuentur. l Et erit eis noiata dies.i.celebris. m In qua gloꝛificatus ſum interficiẽdo antixp̃m ⁊ eius exercitu. dies eñ victoꝛie ſolẽt haberi celebꝛes. n Et viros iugiter ꝯſtituent q̃ ſint diligẽtes ad hoc opus pficiendum. o Cũq; viderint os hominis ſtatuent iuxta illud titulum.i.notabile ſignũ vt defacili poſſit inueniri.vt ſic multa oſſa ſic inuẽta ſimul p ſigna defacili colligant ⁊ ſepeliant. p Pollicto res.i. cadauerũ curatoꝛes. q Nomen aũt ciuitatis .i. loci vbi fiet ſepultura. r Amona. id eſt ꝑplo ſa ſm̃ ꝓprietatẽ hebꝛaici ſermonis ꝓpter multitudinem ꝑpli ibi ſepulti s Tu ḡ. Hic remouetur dubium. qꝛ h̃ actum eſt d̃ ſepultura cadauerum. ideo poſſet aliqs credere ꝙ nõ fuiſſent ab auibus ⁊ beſtijs coꝛroſa. qð eſt cõtra illud qð dictum eſt ſupꝛa breuiter. Oi volatili et beſtijs fre dedi te ad deuoꝛandũ. iõ de iſta deuoꝛatõe h̃ d̃r plenius. cum d̃r. Dic oi volucri ⁊c̃. t Conuenite ⁊c̃.ad victimã meã quam imo.vob.i. ad coꝛrodendũ cadauera immolatoꝝ a me in exercitu antixp̃i. antequ eñ ſepelirent cadauera aues et beſtie fuerũt de eis ſaturate. v Arietũ agnoꝝ ⁊c̃.i. ita ꝯmedetis pꝛincipũ carnes ⁊ bibet̃ ſanguinẽ ac ſi eẽnt arietes ⁊ agni pigues occiſi x Et ſatu.ſup men.meã.i.ſup locũ a me vobis paratum. y Et ponã. Hic ponit intenta cõcluſio ad h̃ eñ fiet antixp̃i ⁊ ſui exercitus deiectio vt de⁹ gl̃ificet.⁊ de ei⁹ oppꝛeſſione ꝑpl's xp̃ian⁹ liberet.⁊ h̃ ẽ qð d̃r ẽ in pſona dei.⁊ ponã gloꝛiã meã in gẽtib⁹.qꝛ oẽs gentiũ remanẽtes videbunt in h̃ potẽtiã meã gl̃ioſam. z Et ſci.do.iſrl̃.i.ꝑpl'us xp̃ianus a Quia ego do.de.eo.ꝑ ſpãlẽ ꝓtectõz. b A die il.⁊ dein.qꝛ p⁹ moꝛtẽ antixp̃i nõ hebit tribulatõez. c Et ſci.gẽ.qm̃ in iniq.⁊c̃.i.ꝙ ꝑpl's xp̃ian⁹ fuerit oppꝛeſſus ab antixp̃o ꝓ ſuis iniq̃tatib⁹.qꝛ ſm̃ ꝙ dic̃ ſaluatoꝛ añ tp̃s antixp̃i abũdabit iniq̃tas.⁊ refrigeſcet charitas multoꝝ in eccleſia dei.a q̃ iniq̃tate purgabit ꝑ tribulationem antixp̃i. d Et abſcon.fa.me.ab eis ⁊c̃.tp̃e eñ tribulatõis antixp̃i videbit de⁹ abſcõdẽ faciẽ ſuã xp̃ianis dimittẽdo eos i acerbitate tbulatõis ſic hõ auertit faciẽ ſuã ab illo quẽ nõ vult

i eos dom⁹ iſrl̃ vt mũdẽt ter
k ram ſeptẽ mẽſib⁹. Sepeliet
l ãt eũ ois ꝑpl's tre ⁊ erit eis
m noiata dies in q̃ gl̃ificatus
n ſum ait dñs de⁹. Et viros
iugit̃ ꝯſtituẽt luſtrãtes trã
q̃ ſepeliãt ⁊ req̃rãt eos.q̃ re
manſerãt ſup faciẽ terre vt
emũdẽt eã. P⁹ mẽſes aũt
vij. q̃rere incipiẽt. ⁊ circui-
o bũt ꝑagrãtes trã. Cũq; vi-
derit os hois. ſtatuẽt iuxta
illud titulũ. donec ſepeliãt
p illud pollictoꝛes i valle mł
q titudis gog. Nomẽ ãt ciui
r tat̃ amona. ⁊ mũdabũt trã
s Tu ḡ fily hois. h̃ dic̃ dñs
de⁹. Dic oi volucri ⁊ vni-
uerſ auib⁹ cũctiſq; beſtijs
t agri. Cõuenite ꝓperate cõ
currite vndiq; ad victimã
meã quã ego imolo vobis
victimã grãdẽ ſup montes
iſrl̃. vt comedatis carnes ⁊
bibatis ſanguinẽ. Carnes
foꝛtiũ comedetis. ⁊ ſangui
v nẽ pꝛincipũ tre bibetis ari-
etũ ⁊ agnoꝝ et hircoꝝ thau
roꝛũq; ⁊ altiliũ ⁊ pinguium
oim. Et comedetis adipẽ
x in ſaturitatẽ ⁊ bibetis ſan-
guinẽ i ebꝛietatẽ de victia
quã ego imolaui vobis. et
ſaturabimi ſup menſem me
am de eq̃ ⁊ de eq̃te foꝛti. et
de vniuerſis vir̃ bellatoꝛi
y bus ait dñs de⁹. Et ponã
gloꝛiã meã in gentib⁹ ⁊ vi
debunt oẽs gentes iudiciũ
meũ qð fecerim: ⁊ manũ me
am quam poſueri ſup eos ⁊
z a ſciẽt domus iſrl̃: qꝛ ego do-
b min⁹ d̃s eoꝝ a die illa ⁊ de-
c inceps. Et ſciẽt gẽtes qm̃ i
iniq̃tate ſua capta ſit domus
d iſrl̃: ⁊ ꝙ dereliq̃rint me ⁊ ab
ſconderim faciẽ meã ab eis
⁊ tradideri eos in man⁹ ho
ſtium ⁊ ceciderint in gladio
vniuerſi. Iuxta imũdiciam
eoꝝ ⁊ ſcel⁹ feci eis ⁊ abſcõdi
faciẽ meã ab illis. Propter
e h̃ dic̃ dñs d̃s. Nũc reducã
captiuitatem iacob ⁊ miſe-
reboꝛ omnis domus iſrael.
f g Et aſſumã zelũ ꝓ noie ſan-
h cto meo: ⁊ poꝛtabunt ꝯfuſi
onem ſuam: ⁊ omnem p̃uari
catõez quã p̃uaricati ſunt in
me: cũ hitauerit in terra ſua
ꝯfidenter neminẽ foꝛmidan
i tes: ⁊ reduxero eos de po-
k pulis: ⁊ ꝯgregauero de ter-
ris inimicoꝝ ſuoꝝ ⁊ ſancti-
l ficat⁹ fuero in eis in ocul' gẽ
tiũ plurimaꝝ. Et ſciẽt quia
m ego dñs d̃s eoꝝ: eo ꝙ tran
n ſtulerim eos in nationes et
ꝯgregauerim eos ſup terrã
o ſuã: ⁊ nõ dereliq̃rim quẽq;
p ex eis ibi. Et nõ abſcõdã vl
q tra faciẽ meã ab eis: ⁊ ꝙ ef-
fuderiz ſpm̃ meũ ſup oẽz do
mũ iſrl̃ ait dñs de⁹. XL

a In vigeſimoquinto anno trãſmigratõnis nr̃e

a miſeria releuare.ſ3 qꝛ tp̃s illius pſecutõis erit breue: vt d̃r Math.xxiiij. Iõ ſb̃dit. e Nũc.i.in breui. e Redu. cap.iacob.i.ꝑpl'i xp̃iani eũ liberãdo ab oppꝛeſſione antixp̃i f Et aſſu.zelũ ſcz vindicte mee ꝯ ãtixp̃m g Pꝛo nomine ſcõ meo qð ipe blaſphemabit. h Et poꝛ.ꝯfu.ſuã.i.xp̃iani p⁹ moꝛtẽ ãtixp̃i in ſeipis erunt ꝯfuſi de pctis p̃teritis ꝓpt q̃ traditi fuerũt pſecutoꝛib⁹ ãtixp̃i. i Et redu.eos de po.i.de erroꝛib⁹ ꝑploꝝ q̃bus aſſenſerant decepti ab antixp̃o ⁊ ſibi adherẽtib⁹ qꝛ ſic dictũ eſt dabit eis penitendi tp̃s. k Et congre. de ter.inimicoꝝ ſuoꝝ ad vnionem vere fidei ⁊ charitatis. l Et ſciẽt qꝛ ego dñs d̃s eoꝝ.ꝑ experientiã vindicte mee in antixp̃i pſecutũe. Iõ ſb̃dit. m Eo ꝙ trãſtulerim eos in natõẽs. ſubijciendo eos oppꝛeſſioni ⁊ futuri antixp̃i ⁊ ſuoꝝ qui erunt diuerſaꝝ nationum: vt dictum eſt ſupꝛa: ⁊ ꝑ experientiam gratie mee. Ideo ſb̃dit. n Cõgre.eos ſu.ter. ſuam.i.terra ꝓmiſſionis q̃ eſt tra fideliũ a q̃ timoꝛe antixp̃i aliq̃ erũt fugitiui ⁊ alij qui in captiuitatem ducti: qui eo moꝛtuo ibi reuertent. vel ſuper terram.i.in eccl'a militante ꝑ gratiam: ⁊ triumphãte ꝑ gl'ã q̃ eſt terra viuentiũ. o Et nõ dere.quẽq; ex eis.i.ex p̃deſtinatis. p Et nõ ab.vl. fa.me.ab eis: qꝛ i patria videt facie ad faciem. q Et ꝙ ef. ſpm̃ meum.i.plenitudinẽ gr̃e in eccleſia militante ⁊ gl'ie in triũphãte. G

Z.36.c.

Capitulum.xl

In vigeſimo. Hec eſt pars vltima p̃ncipalis huius libꝛi: in qua agit de remuneratõne bonoꝝ vſq; ad finem libꝛi: h̃ tñ remũeratio ſm̃ aliquos intelligit de bonis coꝛpalibus vel de bonis foꝛtune ſm̃ alios de bonis gr̃e: ſm̃ alios ꝑtim de bonis gr̃e: ⁊ ꝑti de bonis gl'ie ꝓut in fine libꝛi magis videbit dño ꝯcedẽte. Sciendũ igit ꝙ in hac ꝑte vltima ẽ aliq̃d in q̃ ꝯueniũt iudei ⁊ xp̃iani videl3 ꝙ illa q̃ dicunt. h̃ vſq; ad finẽ libꝛi: fuerũt oñſa ezechieli in imaginaria viſiõe cui⁹ tñ ſignificatõez intellexit: aliter tñ eſſet viſio ꝓphetica. Et ẽ ibi aliq̃d in q̃ diſſentiũt vicz in ſignificatõe h⁹ viſiõis. Pꝛio igit exponet lr̃a vſq; ad finem libꝛi q̃tũ ad p̃mũ. Et qꝛ h̃ viſio imagiaria ponit h̃ ſat̃ obſcure: iõ circa deſcriptõez imaginarie viſionis ⁊ ei⁹ expoſitionẽ nõ ſolũ variant hebꝛei ⁊ latini: ſ3 etiã hebꝛei abinuicẽ qꝛ Ra. Moy. ⁊ Ra. Sa. ipã varie deſcribunt ⁊ exponunt

b in exordio anni decima mē
c ſis q̄rtodecimo anno. poſt
q̄ꝫ pcuſſa eſt ciuitas. in ipſa
d hac die facta eſt ſup me ma
e nus domini. et adduxit me
f illuc in viſionibus dei. Ad
g duxit me in terra Iſrael. et
dimiſit me ſuper montem
h excelſum nimis. ſup quem
erat quaſi edificium ciuita
i tis vergentis ad auſtrum.
k & introduxit me illuc. Et ec
l ce vir cuius erat ſpecies. q̄
m ſi ſpecies eris et funiculus
n lineus in manu eius & cala
mus menſure i manu eius.
o Stabat autem in porta. et
p locutus eſt ad me idem vir
Fili hominis. vide oculis
tuis et auribus tuis audi.
et pone cor tuum in omnia
que ego oſtēdam tibi. quia
vt oſ̄dant tibi adduct⁹ es
huc. Annūcia oīa q̄ tu vi
des domui iſrl̄. Et ecce mu
r⁹ foriſec⁹ i circuitu dom⁹
q vndiqꝫ & i mãu viri calam⁹
r s menſure ſex cubitoꝝ. & pal

Similiter latini. qꝛ magiſter Ricardus de ſancto victore. & dñs Hugo cardinalis de ordine p̄dicatoꝝ. & frat Girardus de prunio ordinis fratrū mioꝝ. circa dictā deſcriptōes & expōnem multipliciter variant. Nec eſt miruꝫ de dictis variatōib⁹ qꝛ deſcriptio hui⁹ edificij valde obſcure tradit in textu & etiā tranſlatio nr̄a in multis diſcrepare videt ab hebraycaveritate. Viavo coꝝ dicta re ptere. & vbi deficere vident. improbare eſſet negociū valde prolixū & p cōſequēs legentibus tediosum maxime qꝛ in deſcriptione imaginaria & ei⁹ expoſitione nō cōſiſtit p̄ncipaliter vtilitas ꝓpheticevisiōis. ſꝫ in intellectu ei⁹ qđ per viſionē ymaginariā deſignat ſicu⁹ patet ex dictis in principio hui⁹ libri. quia i deſcriptione imaginaria q̄tuor aialiū & rotaꝝ nō conſiſtit principaliter vtilitas viſionis illius. ſꝫ in intellectu eius ꝙ p rotas & aialia deſignat. qđ fuit reuolutio q̄tuor regnoꝝ q̄ populū iſrael ſucceſſiue afflixerūt. ſicut ibidem plenius fuit dictū. Omiſſis igit deſcriptōnib⁹ p̄dictis. intendo ponere modū vnū. q̄ videtur mihi magis ꝯſonus lr̄e & deſcriptioni Ra. ſa. in plurib⁹ ꝯuenire dicta etiā alioꝝ q̄ a veritate magis diſcrepare videtur exponendo lr̄am improbare. Scōm h̄ igit reſiduū hui⁹ libri in duas ptes diuidit. qꝛ p̄ p̄mittit q̄dam breuis p̄facio. ſcđo ſubdit viſionis ymaginarie deſcriptio. ibi. Et mēſus eſt. Prima in tres. qꝛ primo ponit hui⁹ viſionis tp̄s. ſcđo locus ibi. Et adduxit me illuc. tercio fruct⁹ ibi. Et ecce vir. Circa p̄mā ptem ſciēduꝫ ꝙ tranſmigratio babylonis incepit ꝓprie a ioachim rege iuda. q̄ dictus eſt iechonias. & tūc tranſmigrauit Ezechiel & mardocheus. & poſt iſtā trāſmigratōnem regnauit ſedechias. xj. annis & in. xj. eius anno deſtructa fuit ciuitas et templū. vt hr̄. iiij. Reg. xxv. Et. xiiij. anno poſt deſtructionem vidit ezechiel hāc viſionē. vt hr̄ hic in lrā. & ſic patꝫ ꝙ a tpe tranſmigratōis vſqꝫ ad tpūs hui⁹ viſionis fluxerunt xxiiij. anni cōpleti & in principio. xxv. facta ē hec viſio & h̄ eſt qđ dr̄. a In. xxv. anno &c̄. & patꝫ ex dictis lrā paucis exceptis q̄ ſequūtur. b Decima. ſ. die. c Mēſis primi. d Facta ē ſup me mau⁹ dñi. i. virtus ei⁹ eleuās me ad viſionē ſeq̄ntiū. e Et adduxit me. Hic ꝯſ̄r ponit huius viſionis loc⁹ q̄ ē duplex. Vn⁹ ſbiectiue q̄ tangitur cuꝫ dr̄. e Et adduxit me illuc in viſiōib⁹ dei. nō em̄ ezechiel fuit educt⁹ de babilone corꝑaliter ſꝫ tm̄ in viſione ꝓphetica q̄ eſt in vidente ſubiectiue & ideo locus huius viſionis ſubiectiue fuit babilonis in qua fuit ezechiel. Alius ē locus obiectiue qui tangit cuꝫ ſubditur. f Adduxit me in terram iſrael. quā ymaginarie videbat ꝓpheta. g Et dimiſit me ſup monteꝫ excelſum nimis. ſic ymaginarie videbat ꝓphete. h Sup quē erat edi. q̄ſi ciuitas. & dr̄ q̄ſi qꝛ nō erat edificiū reale ſꝫ ſil̄itudo repñtans. i Vergē tis ad auſtrū. Dicūt aūt expoſitores nr̄i cōiter ꝙ noīe ciuitatis & edificij idē importat. nā tēplū cui⁹ edificiū infra deſcribit hꝫ multas māſiōes ſic̄ ciuitas. & muri ei⁹ erāt cū ꝓpugnaculis ad modū ciuitatis mons tñ in q̄ erat edificiū tēpli aliq̄ātulū erat demiſſus in pte auſtrali magis quaꝫ aq̄lonari. ideo dr̄. i Vergētis ad au. Sꝫ ꝙ iſti dicūt de ꝓpugnaculis nō hr̄. nā i tota deſcriptōe tēpli ſeq̄nte nulla fit mentio de ꝓpugnaculis. tñ ē ſatis ꝓbabile. qꝛ ꝓpugnacula faciūt ad decorē & fortitudinē edificioꝝ. Sed ꝙ dicūt noīe ciuitatis & edificij tēpli idē ſignari nō vr̄ vex. nā in fine libri deſcribit ciuitas ſeꝑatim a tēplo. & iđ hebrei dicunt & meli⁹ vr̄ vr̄. q ꝓpha duo vidit. ſ. ciuitatē & tēplū. & ꝙ tēplū erat in pte aq̄lonari ciuitas aūt i pte auſtrali. & p edificiū ſignificauit tēplū. & noīe ciuitatis ciuitatē vgentē ad auſtrū & h̄ ad reducūtur doctores nr̄i p̄dicti in fine libri in deſcriptione tre tribub⁹ iſrl̄ diuidēde iſ̄alē aliq̄ ſituātes tēplū in pte aq̄lonari illius terre. & ciuitatē in pte auſtrali. vt ibi videbit plenius dño concedente. k Et ecce vir. Hic ꝯſ̄r ponitur viſiōis fructus q̄ cōſiſtit in h̄. ꝙ angelus oñdit ezechieli deſcriptionē & menſurā coꝝ q̄ ſequūtur. vt annunciaret filijs iſrl̄ p q̄s vniuerſitas fideliuꝫ intelligit. vt ſtudioſi p ordiem & exercitiū ſtudij quererent intellectum viſionis ſibi aperiri. ſicut dictū fuit Dañ. xij. ca. Tu aūt daniel claude ſermones & ſigna librū vſqꝫ ad tp̄s ſtatum ptranſibunt plurimi & multiplex erit ſcientia. Et ſic itelligenduꝫ eſt de alijs viſionib⁹ ꝓpheticis q̄rū intellect⁹ p ꝓpham nō apitur ponit tñ aliq̄d vñ hr̄ aliq̄s via ſtudioſis ad intelligendū ſicut dixi in Apocal. q̄tū ſpectat ad librū illū & in fine huius viſiōis ſil̄r dicā q̄tum ad iſta dño ꝓcedēte. Dic igit k Et ecce vir. i. angel⁹ in ſpē viri. l Cui⁹ erat ſpēs q̄ſi ſpēs eris. i. ſil̄itudo eris. es em̄ ē durabile & ſonabile & per durabilitatē ſignificat immortalitatē ſpūs angelici. & p ſonabilitatem ꝓmptitudinē eius ad reſonādū laudes diuinas. ſm illud iob. xxxviij. Vbi eras cuꝫ me laudarent aſtra matutina. & iubilarent oēs filij dei. & ad reuelandū hoībus ſecreta dei. m Et funicul⁹ in manu ei⁹. in edificijs ei recte erigēdis funicul⁹ in cui⁹ extremitate pēdet plūbū deſeruit. n Et calam⁹ mēſure. i. apt⁹ ad mēſurādū. p iſta duo deſignabat edificioꝝ ſeq̄ntiū quantitas & rectitudo. o Stabat aūt in por. muri exterioris. p Et locutus ē ad me &c̄. & pꝫ ex dictis ſnia vſqꝫ ibi. q Et in ma. viri. i. angeli. r Cala. men. ſex cubitoꝝ hebrei dicūt. Sex vlnaꝝ. ſꝫ eſt eadē ſentētia. nā vlna illa erat ꝑua. hñs q̄ſi lōgitudinē cubitalē. vt poſtea videbit. s Et. palmo. dicunt aūt expoſitores noſtri cōiter ꝙ palmus erat ps calami. q̄ tenebat eū angelus & reſiduo calami q̄đ ꝯtinebat ſex cubitos ſiue vlnas menſurabat. & erant iſti cubiti ſex ſignati diſtincte ſicut in vlnis quibus menſurant panni. ſignant diſtincte meditatis & q̄rte. iđ angel⁹ aliq̄ñ menſurabat ſm ptem calami. ſ. ſm vnum cubitum tm̄ vel duo vel tres. Hoc autem vltimum dictum de ſignatione cubitorum vel vlnarum in calamo ſatis apparet verum. Primū autem ſcilꝫ ꝙ non menſurabat ſm quantitatem palmi. non videt vex. qꝛ menſurantes pannos cum vlna breui. vel longa ita menſurant ſm quantitatem vlne quam tenent in manu. ſicut ſm alias eius partes. Ideo ad intellectum huius partis ſciendum ꝙ apud hebreos pondera & menſure ſanctuarij maiores erant q̄ꝫ in alijs rebus cōmunibus. ſicut habet manifeſte in libris Exo. Leui. Nūeri. & Deutro. & ſimiliter erat de vlna que maior erat in ſanctuario qua menſurabantur tele ex quibus fiebant veſtes ſacerdotum & leuitarum. & cetera ſimili modo menſurabilia. Vlna enim communis cōtinebat quinqꝫ palmos. vlna vero ſanctuarij ſex palmos. Et accipitur hic palmus non ſm quantitatem manus extenſe ſed clauſe. ita ꝙ continet quantitatem quatuor digitoꝝ ex tranſuerſo. & vocatur hec quantitas gallyce pour. hebraice cophac. & ſic vlna vel cubitus ſanctuarij cōtinebat vnum palmū vltra communem. Quinqꝫ vero palmi dicto modo accepiſti faciunt quaſi magnitudinem cu-

bitalem. ideo dixi vlna cōmunis hebraica ꝛ cubit⁹ sunt q̄ſi eadem mēſuſura. ꝛ ſic pꝫ ꝙ vlna vel cubit⁹ ſctūarij cōtinebat cubitū ſiue vlnā cōem ꝛ palmū. ꝛ h̄ ꝓbaꝛ ꝑ illud qd̄ dr̄ infra. xliij. ca. Iſte aūt menſure altaris in cubito veriſſimo. q̄ hēbat cubitū ꝛ palmū. Veriſſimū cubitū ſiue vlnaꝫ veriſſimam vocat vlnam vel cubitū ſanctuarij. ꝛ hꝫ vltra vlnam cōem vel cubitū vnū palmū predicto modo acceptum Eſt igiꝛ ſenſus hui⁹ littere. Et in manu viri calamus menſure ſex cubitorum ꝛ palmo. id ē ſex cubitoꝝ cōmuniū ꝛ palmo. ſ. addito cuilibꝫ ſex cubitoꝝ. tales eñ ſunt cubiti ſanctuarij. vt dictū eſt ſm ꝙ angelus mēſurabat. ꝛ hoc clarius apparet in l'ra hebraica q̄ talis ē. Et in manu viri calam⁹ menſure ſex vlnaꝝ i vlna ꝛ palmo. i. loq̄ndo de vlnis q̄ ꝯtinēt vlnā cōem ꝛ palmū ita ꝙ hoc ꝛ palmo. non referꝛ ad partem calami qua angelus calamū tenebat. ſed eſt determinatio. ꝙ ſex cubiti debent intelligi de cubitis vel de vlnis ſanctuarij.

B mo. Et mēſus ē latitudineꝫ edificij calamo vno. altitudinem quoqꝫ calamo vno.

t Et menſus ē. Poſita ꝑfatione. hic ꝯñr deſcribiꝛ ipa viſio. ꝛ diuidiꝛ in tres ptes. q2 primo deſcribitur templum ꝛ edificia ad ipm ꝑtinentia. ſcd̄o terra pplo diuidēda capit. xlv. tercio ciuitas edificāda. vltimo ca. ibi. Et hi egreſſus. Prima adhuc in duas. q2 pmo deſcribiꝛ tēplū ꝛ ꝑtinentia ad ipm. ſcd̄o leges miniſtrātiū capi. xliiij. ibi. Et adduxit me. Prima adhuc in duas. q2 p̄ poniꝛ deſcriptio templi. ſecūdo altaris holocauſti ca. xliij. ibi. Iſte aūt menſure altaris. Ad intellectū prime ptis notandum ꝙ tm̄ templi edificiū erat ſitum in ſpacio q̄drato. cui⁹ vnū latus erat directe ad orientē ꝛ ad oppoſitū latus ad occidentē. alia duo vnū ad aq̄lonē alterū ad meridiem. ꝛ in hoc ſpacio erat triplex murus vnus exterior. ſcd̄s medius ꝛ tercius iterior ꝛ ſpaciū cōtentū inter murū mediū ꝛ interiorē dr̄ atriū exteri⁹. ꝛ ſpaciū contentū inter murū mediū ꝛ exteriorem. dicitur ab aliquibus vulgi locus. hac forſitan rōne. quia gentiles admittebanꝛ ad locum illū ratōne orōnis. nam aliqui gentiles ex deuotione ad templū veniebant ad adorandum illic. vt habetur. iij. Reg. viij. ꝛ Iob. xij. Sciendū tamen ꝙ iſtud ſpaciū quadratū ptim erat in ſummitate montis in plano ptim in montis pendulo. vt magis videbiꝛ. j. ꝛ hec gibboſitas ſpacij ſeu inequalitas q̄ntū ad latitudinem ſit⁹ non poteſt in plano figurari ꝓpter quod debet ꝑ ymaginationem ſuppleri. Ad maiorem autem dictoꝝ ꝛ dicendorū intelligentiam poſui hic talem figuram.

Sciendū tñ ꝙ h̄ figure ꝛ alie ſeq̄ntes nō ſunt ſp ꝓtracte p̄ciſe in illa ꝓportōe q̄ dr̄ h̄: q2 h̄ eſt difficile fieri: ꝫ ſupponaꝛ ſic eſſe: ſicꝫ ad intelligendū ꝯcluſiones geometricas pertrahunꝛ aliq̄ figure q̄ nō ſunt ſemp facte in illa ꝓportōe q̄ a doctore dr̄: ꝫ ab ipo ꝛ ab audiētibus ſic facte ſupponunꝛ. Itē q̄ vult intelligere ea que dicunꝛ h̄ de edificio Ezechiel' nō negligat h̄ic dictas figuras ꝛ inſpicere. Nā aliꝛ paꝝ aliq̄d in tali poſſit intelligere niſi cū tedio ꝛ capitis ſui fractōne. Prima ps diuidiꝛ in duas: q2 p̄ deſcribiꝛ ps anterior toti⁹ edificij. Scd̄o poſterior. ꝛ dr̄ ps āterior q̄ incipit a lateꝛ orientali muri exterioris ꝛ ꝓtēdiꝛ vſqꝫ ad muꝝ occidētaleꝫ atrij interioris: ita ꝙ linea ymaginarie ꝓtracta finib⁹ illius muri v̄ſus aq̄lonē ꝛ v̄ſus auſtꝝ diuidit ptem anteriorē a poſteriore: q2 poſterior eſt v̄ſus occidentē. Scd̄a ps incipit in fine pñtis ca. ibi. Et introduxit me. Prima adhuc diuidiꝛ in tres ptes. q2 p̄ deſcribunꝛ porte muri exterioris. Scd̄o porte medij ibi. Et venit ad portā. Tercio porte muri interioris ibi. Et introduxit me in atriū interius. Circa pmū ſciēdū ꝙ in orientali pte muri exterioris in medio eius erat q̄dā aptura decē cubitoꝝ latitudinis in q̄ erat porta. ꝛ ſilr in ſecūdo ꝛ tercio muro directe ſe reſpiciētes. Q̄ntū igiꝛ ad primum muꝝ dr̄. Et menſus eſt latitudinē edificij calamo vno altitudinem q̄ꝫ calamo vno. ꝛ ſm hebreos edificium h̄ vocaꝛ murus exterior cuius ſpiſſitudo dr̄ h̄ latitudo: ꝛ ſic eſt equalis altitudini. Sꝫ h̄ nō videꝛ ꝯuenienter dictum: nam intentio ꝓph̄e eſt deſcribere edificium decenter diſpoſitū. nō eſt aūt decens diſpoſitio muri cuius ſpiſſitudo ē eq̄lis altitudini. ꝛ id̄o meli⁹ videnꝛ dicere expoſitores alij dicentes ꝙ noīe edificij h̄ intelligiꝛ q̄dā domūcula ſup portam edificata cuius latitudo ē vni⁹ calami ſm ſpiſſitudinē muri iſta tñ mēſura vni⁹ calami accipiēda ē infra parietes domūcule: ſicꝫ infra diceꝛ de thalamis ꝛ porticibus: ꝛ ſilr altitudo. Lōgitudo āt eius ſm latitudinē porte ſcꝫ decē cubitoꝝ ꝫ nō fit h̄ mētio de iſta lōgitudine: q2 tres porte p̄dicte ſe reſpicientes ab omnibus ponunꝛ eiuſdē latitudinis. Porte aūt muri medij ꝛ interiores deſcribunꝛ infra decem cubitoꝝ latitudinis: ꝛ ꝑ ꝯñs iſta. Item ſm hebreos in muro exteriori deſcribiꝛ vna porta tm̄ ſcꝫ in latere orientali: ꝛ tñ in muro medio ꝛ interiori ponūt duas portas ſcꝫ in latere aq̄lonari ꝛ ſilr in auſtrali q̄ videnꝛ ꝓ nihilo poni: niſi in muro exteriori ſint porte corrñdētes ad introeundū ꝓpter qd̄ alij videnꝛ melius dicere dicētes ꝙ in latere muri exterioris aq̄lonari ꝛ auſtrali ſunt due porte ꝯſimiles porte orientali. Ad capiendum v̄o facilius q̄ dicta ſunt ꝛ dicenda poniꝛ h̄ talis figura.

Figura totius edificij templi oſtenſi Ezech. in viſione ſup montem

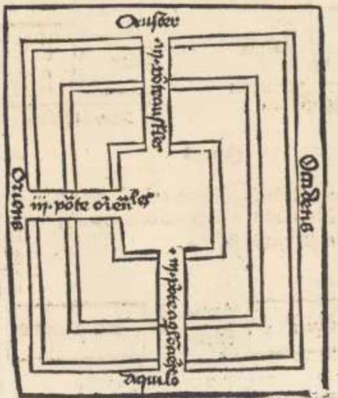

a Et venit ad portam que recipiebat viam orientalem.

a Et venit ad portā. Hic ꝯñr deſcribūtur porte muri medij. ⁊ diuidit in tres ptes. qꝛ pͦ deſcribit porta orientalis. ſecūdo aqlonaris. ibi. Portā quoqꝫ. tercio auſtralis. ibi. Et duxit me. Prima adhuc in duas. qꝛ pͦ deſcribit orientalis porta. ſcḋo queda extra illā portā exiſtentia. ibi. Et eduxit me ad atriū. Ad intellectū p̄me partis conſiderādū ꝙ hec porta deſcribit hr̄e veſtibulū. porticum frontes. thalamos ⁊ gradus. Gradus autē ſunt ꝑpter decliuitatē montis. ⁊ ideo a loco vulgi erat aſcēſus ad portā iſtā ꝑ ſeptē gradus. Veſtibulū aūt ē quoddā ſpaciū ante apturā muri medij qnqꝫ cubitoꝝ in latū. ſ. ab oriente i occidentē. ⁊ xxv. in longū ab aqlone in auſtrū. Porticus autem ē edificiū ſitū ſuꝑ apturā muri medij. ⁊ ex pte interiori ipſius muri trāſiēs vltra murū medium ꝑ octo cubitos intra atriū exteriꝰ. ⁊ a terra vſqꝫ ad ſummitatē huiꝰ porticus ſunt cubiti. l. ⁊ iuxta poſtes oſtij ſunt due turres quaꝝ altitudo deſcribit ſexaginta cubitoꝝ. ſicut i portis caſtrorū ⁊ notabiliū edificioꝝ fiūt due turres vna ex vna parte oſtij. altera ex altera. ⁊ vocātur frōtes quia ſunt ad decorē porte ⁊ ad eius defenſionē. ſic fortalicia in extremitatibus terraꝝ dicūtur frontarie ⁊ in ſummitatibꝰ iſtaꝝ turriū erāt pomelli ⁊ ſuꝑ pomellos rami palmaꝝ celati. ſicut cōiter videmus in pomellis turriū ꝙ hn̄t deſuꝑ folia celata vel ramos arboꝝ. ⁊ iſte tres erant edificate in ſpiſſitudine muri. tn̄ excedebāt illā ſpiſſitudinē aliquantulū ex vtraqꝫ parte. Iuxͣ turres iſtas deſcribūt ſex talami ꝓ portarijs. tres iuxta vnā. ⁊ tres iuxta aliā. q̄ in hebreo vocāt appenditia. qꝛ deſcribūt adherentes muro medio ab exteriori tn̄ pte eius ⁊ oſtia thalamoꝝ deſcribūt ad veſtibulū porte. ita ꝙ oſtia thalamoꝝ ex vna pte ſunt directe ꝯ oſtia thalamoꝝ exiſtētiū in alia pte ꝑ modū hic figuratū. ꝓut pōt in plano figurari. ſ. ſm ſitū fundamentoꝝ. ⁊ an̄ thalamos ex vtraqꝫ parte oſtij deſcribit quoddā ſedile latitudis vniꝰ cubiti qḋ in textu vocat margo. Item ſciendū ꝙ porta hic accipit duplicit. Vno mō large ꝓ aptura oſtij edificioꝝ in lateribus porte ⁊ deſuꝑ exiſtentiū. ſic dicimus cōiter ꝙ porta ciuitatis ē bn̄ turrita ⁊ deſuꝑ bene edificata. alio mō ſtricte pro ipſo oſtio. ſicut dicimꝰ ꝙ porta ciuitatis eſt clauſa quando oſtiū ē clauſum. ⁊ aperta qn̄ ē aptum. Itē ſciendū ꝙ licet veſtibulū ꝓprie ſit an̄ portā muri ⁊ porticus poſt. tn̄ vtrūqꝫ ſpaciū. ſ. anterius ⁊ poſterius aliqn̄ veſtibulū aliqn̄ porticus noīat. Itē iſte tres porte ſunt oīno ſiſes. ⁊ iō qḋ i deſcriptōne vniꝰ omittit ⁊ in deſcriptione alteriꝰ exprimitur intelligendū ē eſſe in oībus. Et idē dicendum de tribus portis tercij muri. exceptis illis in quibꝰ differūt a portis muri medij q̄ inferius exprimēt. Hoc aūt dico ꝓpter veſtibulū quinqꝫ cubitoꝝ latitudinis qḋ ſolū exprimit in deſcriptōe porte auſtralis tercij muri. qḋ ſilr intelligendum eſt eſſe in alijs ad magis intelligendū que dicta ſunt ⁊ dicenda poſui hic duas figuras quaꝝ prima repreſentat ſitū porte. porticus ⁊ veſtibuli. frontiū ⁊ thalamorū ſm lineas fundamentales. tamen intelligendum ꝙ fundamenta frontiū non incipiūt a terra ne impediant ſpacium inter thalamos ſed quaſi ꝑ centum cubitos in latitudine muri. prout exprimit in figura ſcḋa. Secūda v̄o figura rep̄ſentat altitudinē porte. porticus. ⁊ frontiū ſm ſpaciū a porta orientali. thalami v̄o nō pn̄t ſic ꝯuenienter figurari ſm latitudinem ſuam ꝓpter murū ſecūdum cui iūguntur. ſed de facili pn̄t ymaginari tanqꝫ eleuati ſuꝑ ſua fundamenta iuxta frōtes. q̄nta tn̄ ſit eleuatio nō habet ex textu. His p̄miſſis reuertamur ad expoſitionē lr̄e. a Et venit ad por. que reſpi. viam orientalē. hec ē porta ſecūdi muri ad quā venit de porta orientali primi muris ſiue exterioris.

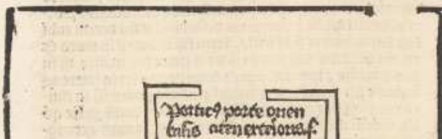

b ⁊ aſcendit per gradus eius
c Et menſus eſt limen porte
d calamo vno latitudinē id ē
limen vnum calamo vno in
e latitudine ⁊ thalamum vno
f calamo in longū: ⁊ vno ca-
g lamo in latum: ⁊ inter thala
h mos quinq̄ cubitos: et li-
i men porte iuxta veſtibulum
i porte intrinſecus calamo
k vno. Et menſus eſt veſtibu
l lum porte octo cubitorum ⁊
m frontē eius duobus cubitis
n o Veſtibulum aūt porte erat
p intrinſecus Porro thalami
porte ad viam orientalem
q tres hinc et tres inde men-
r s ſura vna trium: et menſu-
t ra vna frontium ex vtraq̄
v parte. Et menſus eſt latitu-
x dinem liminis porte decem
y cubitoꝝ: ⁊ longitudinē por-
z a te tredeci cubitoꝝ ⁊ margi-
nē añ thalamos cubiti vni⁹
b ⁊ cubitus vnus finis vtriq̄
c Thalami autē ſex cubitorū
d erāt hic ⁊ inde. Et mēſus ē
portaꝫ a tecto thalami vſq̄
ad tectū ei⁹ latitudinē vigin
d tiq̄nq̄ cubitoꝝ: oſtiuꝫ cōtra
e f oſtiū. Et fecit frontes ꝑ .lx.
g h cubitos: ⁊ ad frontē atrium
porte vndiq̄ ꝑ circūitum: ⁊
i k añ facieꝫ porte q̄ ꝑtingebāt
vſq̄ ad faciē veſtibuli porte
iterioris q̄nq̄ginta cubitos
l ⁊ feneſtras obliq̄s in thala-
m n mis ⁊ in frontibus eoꝝ que

b Et aſcē. ꝑ ḡdus ei⁹ ⁊c. ex ꝫ pꝫ ꝙ gradus iſti erant extra portam in loco vulgi: quia ꝑus aſcendit gradus dictos: ⁊ poſtea occurrit ſibi limē porte menſurādū. ſi eñ eſſent iſti gradus intra portā vt dic̄ mgr̄ Richardus de ſcō Victore vel in ſpiſſitudine muri porte vt dicunt aliqui ꝓpha dixiſſꝫ menſus ē limen porte ⁊ aſcendit ꝑ grad⁹ eius. q: limē ꝑus occurriſſet menſuranti q̄ḡdus aſcenſus.
c Et mē. ē li. por. ⁊c̄. ſm muri medij ſpiſſitudinem. Tñ in hebreo ſic hr̄. Et menſus ē poſtem porte ⁊ dr̄ poſtis oſtij pars muri aſcendens ſurſum ſm latitudinem oſtij ex vna pte: cui⁹ latitudo eſt ſm ſpiſſitudinem muri ſicut ⁊ liminis.
d Id ē limē vnū. ꝫ videt̄ lr̄a corrupta ꝑ ſcriptores ponentes id ē ꝓ ⁊. Nam in hebreo ſic hr̄. Et poſteꝫ vnū. Nā oſtiū qd̄ dr̄ ꝫ porta hꝫ duos poſtes. ſ. dexteꝝ ⁊ ſiniſtrum eq̄lis menſure ⁊ ſil̄r duplex limē. ſ. ſupius ⁊ inferius ⁊ eiuſdem menſure ꝓpt̄ quod nō variat̄ menſura ſi dicat̄ limen ſm trāſlatōneꝫ nr̄aꝫ vel poſtem ſm hebreos. e Et tha. i. quemlibet. vj. thalamoꝝ. quia frequent̄ accipit̄ ꝫ ſingulare ꝓ plurali. f Vno cala. in lō. ⁊ vno cala. in latum. Iſtud ſpacium q̄dratū intelligendū ē intra pietes thalamoꝝ ita ꝙ muri claudētes ⁊ diuidētes thalamos ſunt ex̄ mēſurā iſtā. Iō ſbdit̄. g Et int̄ thalamos. v. cubitos. Dicunt ꝫ cōmunit̄ expoſitores ꝙ quilibet muroꝝ diuidentiū int̄ thalamos habebat quinq̄ cubitos in ſpiſſitudine cui⁹ menſura ꝫ ponit̄. Nā ſpiſſitudo muri diuidit int̄ thalamum ⁊ thalamū: ſꝫ nō ē veriſil̄e ꝙ ſpiſſitudo muri diuidentis eſſet tāta cum ſpacium cuiuſlibet thalami ſit tm̄ ſex cubitoꝝ in quadrū vt dictū ē. ⁊ iō melius videt̄ ꝙ ꝑ ꝫ qd̄ dr̄ ꝫ. Et int̄ thalamos. v. cubitos intelligunt̄ duo muri diuidentes tres thalamos ex vna pte: ⁊ ſpiſſitudo cuiuſlibet ſit duoꝝ cubitoꝝ ⁊ dimidij. ⁊ idem intelligendum ē in. iiij. thalamis ex pte altera. h Et limen. ſic hr̄ in Heb. ex quo pꝫ ꝙ ſupra nō menſurant̄ duo limina. Naꝫ ſic in eadē porta eſſent tria limina qd̄ ē falſum. ſꝫ mēſurant̄ ibi duo poſtes vt dictū ē: ꝫ autem limina. ⁊ accipit̄ ꝫ ſingulare ꝓ plurali. Nā menſura vno limine hr̄ menſura alteri⁹ q: ſunt eiuſdem mēſure vt ꝑdictū ē. i Iuxta veſti. porte intrinſecus. In heb. hr̄ Iuxta porticum porte intrinſecus: q: porticus ē intra portā in atrio exteriori. veſtibulum autem ex̄ in loco vulgi vt ſupra dictum eſt. i Calamo vno. Hec ē mēſura limis cui⁹ latitudo ē ſm ſpiſſitudinem muri medij. k Et men. ē veſti. por. Hebreus ſic hꝫ. Et mēſus ē porticū porte octo cubitoꝝ. Tm̄ eñ occupabat ꝺ atrio exteriori vltra portā ꝓcedente ab oriente in occidentem. l Et frō. eius duob⁹ cubitis. De frontib⁹ porte dic̄ Re. ſa. ꝙ ſunt pylarij rotūdi adherentes muro medio a pte exteriori. vn⁹ ad dexterā porte ⁊ ali⁹ ad ſiniſtrā. eleuati ſurſum vltra totū porte edificiū ⁊ ſpiſſitudo cuiuſlibꝫ ſui dyametri ē duoꝝ cubitoꝝ ſic exponit qd̄ dr̄ ꝫ. l Et frō. ei⁹. i. quālibꝫ duaꝝ frōtiū. m Duob⁹ cu. ſ. in ſpiſſitudine. ſꝫ ꝫ nō videt̄ veꝝ. nā. ī. dr̄ ꝙ in frōtib⁹ erāt feneſtre obliq̄ ad dādū lumē iteri⁹ qd̄ n̄ eēt niſi eēt itra frōtes ꝯcauitas aliq̄ in q̄ ſaltē fieret aſcēſus ſurſū ꝑ cochleā q̄ gallice dr̄ viꝫ. ꝫ āt nō ꝑfieri intra circulū cuius dyameter eſt duoꝝ cubitoꝝ tm̄. ⁊ iō meli⁹ dr̄ ꝙ frōtes iſte ſūt due turrelle ex vtraq̄ pte porte vt ꝑdictū ē tāte latitudis ꝙ intra ꝯcauitatē ſit aſcēſus ꝑ modū cochlee: ⁊ mur⁹ circūdās ſpiſſus duob⁹ cubitis. In talib⁹ āt turrell' ſiūt feneſtre obliq̄. i. ſtricte exteri⁹ ⁊ late iteri⁹ ad diffuſionē lumis: ⁊ gallice vocant̄ archieres. ⁊ ſic dr̄.
l Et frō. ei⁹. i. quālibet duaꝝ frōtiuꝫ.
m Duo cu. in ſpiſſitudīe muri mō dicto De iſtꝭ vo frōtib⁹ dicunt expoſitores catholici irrōnabili⁹ ⁊ magꝭ ꝯfuſe q̄ hebrei qd̄ ꝓpt̄ ꝓlixitatē repetere ⁊ iprobare ꝫ omitto. n Veſ. au. por. hebre⁹ ſic hꝫ. porticus aūt porte.
o Erat in. i. itra portā in atrio exteriori: vt ſupra dictum eſt.
p Por. tha. por. hebreus hꝫ Appēditia ad viā orientaleꝫ in illa eñ pte menſurabat vt ꝑdictū ē.
q Tres hinc ⁊ tres inde. ſ. tres ex vna pte porte: ⁊ tres ex alia.
r Mē. vna triuꝫ. q: quilibet eſt ſex cubitoꝝ. s Et men. vna frō. q: mur⁹ cuiuſlibet ē ſpiſſitudis duoꝝ cubitoꝝ
t Ex vtraq̄ pte. ſ. oſtij porte. v Et mē. eſt la. limis porte Supra mēſurata ē ſpiſſitudo limis q̄ ē ꝓcedēdo ab oriēte in occidētē: ꝫ āt mēſurat̄ latitudo ei⁹ q̄ ē ab aq̄lōe in auſtꝝ: cū dr̄. x Decē cu. ⁊ tāta ē aptura oſtij inter duos poſtes.
y Et lō. porte. i. altitudinē oſtij porte q̄ vocat̄ ꝫ lōgitudo: eo ꝙ ē maior dimēſio eius. z Tredc. cu. ⁊ tāta ē altitudo poſtiū oſtij. a Et mar. añ tha. cu. vnius. i. ſedile ꝓ portarijs. b Et cu. vni⁹ fi. vtri. Nā illud ſedile non ē añ oſtium thalamoꝝ: q: ipediret ingreſſum: ſꝫ ex vtraq̄ pte oſtij ꝓcedēs vſq̄ ad finē muri. c Tha. aūt ⁊c̄. Hoc pꝫ ex dictis. d Et men. ē por. ⁊c̄. xxv. cubitoꝝ. Tm̄ ē eñ ſpaciū a tecto thalami ꝑmi exiſtis ex vna pte porte vſq̄ ad tectū thalami ꝑmi exiſtis ex altera pte porte: ita ꝙ aptura porte tenet. x. cubitos: ⁊ ſpaciū ex vna pte porte int̄ apturā ⁊ thalamū. vij cubitos cū dimidio ⁊ tm̄ ex altera pte porte q̄ ſil' iūcti ſunt xxv. cubiti. ⁊ notabilit̄ dic̄ A tecto thalami ⁊c̄. Nā a pede thalami vſq̄ ad pedē oppoſiti thalami ſūt tm̄. xxiij. cubiti nā margo ſiue ſedile añ thalamos occupabat vnū cubitū ex pte vna: ⁊ alteꝝ cubitū ex pte alia. ab oſtio tñ vni⁹ thalami vſq̄ ad oſtiū alteri⁹ ſūt. xxv. cubiti: q: nō ē ibi ſedile vt ꝑdictū ē. d Oſtiū ꝯ oſtiū. ſic eñ ē diſpoſitū oſtiū thalami ex vna pte ꝙ ſm rectā lineā oppōnit̄ oſtio thalami ex alia.
e Et fe. frō. i. mēſurauit. f Per. lx. cu. tm̄ eñ ſūt eleuate a terra. g Et ad frō. i. añ frōtē a pte tñ interiori muri medij. h Atriū por. ⁊ ꝫ ē atriū exteri⁹ ⁊ ē q̄dā platea q̄drata i Añ fa. por. In heb. hr̄. Et ſup faciem porte ⁊c̄. ⁊ ē eadem ſnīa dū tñ ly añ ſignificet locū eminentiorē. k Que ptin. vſq̄ ⁊c̄. In heb. hr̄ Vſq̄ ad faciē portic⁹. ⁊ ſic pꝫ ꝙ in trāſlatione nr̄a veſtibulū ponit̄ ꝓ porticu. Ad hui⁹ intellectū lr̄e ſciēdū ꝙ portic⁹ ē edificiū ſupra portā edificatū: tñ trāſiēs vltra portā in atrio exteriori vt. ſ. dictū ē. ⁊ hꝫ duas māſiones. ſ. ſupiorē ⁊ iferiorē: ⁊ iferior icipit a pede porte: ⁊ inde vſq̄ ad ſūmitatē ſupioris ſūt. l. cubiti. Dr̄ āt ꝫ porta iterior reſpectu porte claudētis veſtibulū q̄ ē in loco vulgi: vt dictū ē. ſ. l Et fe. obli. ⁊c̄. nā in thalamis ſūt feneſtre magꝭ ſtricte exteri⁹ ⁊ magꝭ late interi⁹ rōe. ſ. dicta m Et in frō. eoꝝ ſūt ſil̄r feneſtre obliq̄. ⁊ dicūt ꝫ frōtes porte ⁊ frontes thalamoꝝ. Nā habebāt portā ex vno latere ⁊ thalamos ex

C

alio:vtꝫ i figura. n Que.ſ.feneſtre. o Erāt itra portā vndiqꝫ ꝑ circuitū. Nā ſūt i edificijs adherētib⁹ porte vndiqꝫ ꝑ Siſr āt ⁊c̄.hebre⁹hꝫ.Et i porticib⁹.vī i porticib⁹ꝑ gyrū q2 ſic ſūt feneſtre i porticu oriētal' porte ſic ſunt feneſtre i porticib⁹ portaꝝ aq̄lonar̄ ⁊ auſtral'. q Et añ frōtes pictura palmaꝝ. i hebreo hr̄.Et in frontib⁹ palme.nā in ſuperiori pte frontium q̄ tēdit in acutū eſt ſiſitudo palme celata:vt dictū ē.ſ̄. Et eandeꝫ ſniam ꝯtinet tranſlatio noſtra. cum dicit Et añ frontes ⁊c̄. ſi ly ante denotet eminentiam ſicut dr̄ Joh.ſ. Qui p⁹ me venit ante factus eſt.i. superi or mihi vel ꝑlatus.

r Et eduxit me hic deſcribunt aliq̄ q̄ ſūt vltra portam ſecūdi muri cū dī Et eduxit me ad atriū exterius qd̄ ē inter murū medium et tercium.

s Et ecce gazophilatia.hebre⁹ habꝫ Cameras. t Et pauimentū ſtratū lapide. eſt ei quedam platea ſub diuo pauimētata v Triginta gazophilacia i circuitu pauimenti:excepto tñ ſpacio a porticu porte atrij exterior̄ occupato ⁊ ſiſr ſpacio occupato a porticu ⁊ veſtibulo,⁊ thalamis porte atrij interioris que oīa ſunt ſituata i atrio exteriori.vt videbit.ī̄. De longitudine vͦ ⁊ latitudine iſtoꝝ gazophilatiorū nihil dicit in textu nec de eoꝝ eq̄litate vl' ineq̄litate ꝫ de eoꝝ ſitu dr̄ q̄ ſunt in circuitu pauimenti:nō tñ accipit circuit⁹ ꝓ toto ei⁹ ambitu: vt p̄dictū ē. ⁊ ſicut frequēter accipit circuit⁹ in deſcriptiōe hui⁹ edificij vt.ī̄.videbit. Dñt igit gazophilacia ſituari circa pauimentū oriētale decentiori mō q̄ pt̄ fieri ſaluis tñ debitis ſituationib⁹ alioꝝ q̄ in textu exprimūtur:q̄ videt mihi talis eſſe. ſcꝫ q̄ ad latus aq̄lonare pauimēti ponāt decē q̄ occupāt.c. cubitos vnū iuxta aliud:⁊ ad latus auſtrale ſiſr ponāt decē q̄ occupāt centū cubitos vnā iuxta aliud. Ad latus autē oriētale octo:q̄tuor ex vna pte porte atrij exterioris.⁊.iiij. ex alia pte eiuſdē porte q̄ cū ipa occupāt centum cubitos: duo vͦ reſidua gazophylatia ponūt iuxta thalamos porte orientalis atrij interioris: vnū ex vna pte ⁊ alterū ex altera:q̄ cū ipa ⁊ ei⁹ thalamis occupāt.c. cubitos ꝑ modū inferi⁹ figuratū. Et ad maiorē diſtinctionē a thalamis gazophilacia ſūt rubei color̄. Sciendū etiā q̄ i angul' circa pauimētū nō ponūt aliq̄ gazophilacia q̄a ñ poſſent hr̄e oſtia ſup pauimētū:qd̄ tñ dꝫ eē. a Et paui.i frō.port.i heb.hr̄ Ad lat⁹ portarū.⁊ ponit ſinglare ꝓ pl'ali.ſ. latus ꝓ latera b Scd̄m longi.porta.i.in recta diſtātia eaꝝ ab oriente in occidētē q.d.nō ſolū ē pauimentū ad latera portaꝝ declinādo ad auſtrū ⁊ aq̄lonē:ꝫ etiā int duas portas recte ꝓcedēdo ab oriēte in occidentē. c Erat īferius. h̄ additur ad oñdendū q̄ nō loquit de pauimēto alicui⁹ ſuꝑioris manſionis vl' ſolarij.⁊ q̄nta ſit dimēſio pauimēti iter duas portas p̄dictas oñdit:cū ſubdit d Et menſus ē latitudinē a facie porte inferioris.i.porte atrij exterioris. e Vſqꝫ ad frontem ⁊c̄.in hebreo habetur. Vſqꝫ ad faciem.

o erant intra portā vndiqꝫ ꝑ
p circuitū. Siſr aūt erāt et in
veſtibul' feneſtre ꝑ gyrū in-
q trinſecus ⁊ añ frōtes pictu
r ra palmarū celata. Et edu-
xit me ad atrium exterius:
s t ⁊ ecce gazophilacia ⁊ paui
mentū ſtratū lapide i atrio
v ꝑ circuitū Trigita gazophi
lacia in circuitu pauimenti
a et pauimentū in fronte por
b taꝝ ſm longitudinē porta-
c d rū erat inferius. Et mēſus
ē latitudinē a facie porte in
e f ferioris vſqꝫ ad frōtē atrij
g interioris extrinſec⁹ centū
h cubitos ad orientē et aq̄lo
i k nē Portā vͦ q̄ reſpiciebat
viā aq̄lonis atrij exterioris
menſus ē:tā in lōgitudine
q̄ꝫ i latitudine ⁊ thalamos
ei⁹ tres hinc et tres inde:⁊
frontē ei⁹ et veſtibulū eius
ſm menſurā porte prioris
l quinquaginta cubitoꝝ lon
m gitudinē ei⁹ ⁊ latitudinē vi
gintiq̄nqꝫ cubitoruꝫ. Fene
ſtre āt ei⁹ ⁊ veſtibulū ⁊ ſcul
pture ſm mēſuram porte:q̄
n reſpiciebat ad oriētē:et ſe-
ptē graduū erat aſcēſus ei⁹
o Et veſtibulū ante eā ⁊ por-
p q r s ta atrij interioris ꝯ̄ portam
aq̄lonis et orientalem. Et
menſus eſt a porta vſqꝫ ad
t portā centum cubitos. Et
eduxit me ad viam auſtra-
lem ⁊ ecce porta que reſpici
ebat ad auſtrum ⁊ menſus
v eſt fronteꝫ eius ⁊ veſtibulū
eius iuxta menſuras ſupe-
riores et feneſtras eius et
x veſtibula in circuitu ſicut
feneſtras ceteras q̄nq̄gita
cubitoꝝ longitudie et lati-
tudine vigitiq̄nqꝫ cubitorū
⁊ in gradib⁹ ſeptē aſcende
y bat ad eam. Et veſtibulum
ante fores eius ⁊ celate pal
me erant:vna hinc ⁊ altera

f Atrij interioris.i.porte atrij interioris dicūt aūt h̄ facies portaꝝ ꝑietes ipaꝝ ex oppoſito ſe mutuo reſpiciētes g Extriſecus centū cubitos ꝑ qd̄ oñdit q̄ q̄ītitas portaꝝ non includit in iſtis.c.centū cubitis ꝫ excludit. h Ad oriētem.i.procedēdo ab oriēte in occidentē ſunt.c.cubiti inter duas portas.

i Et aq̄lonem.id ē ꝓcedēdo ab aq̄lone in auſtrū ſunt ſiſr.c. cubiti. ⁊ dī. A facie porte inferioris.vſqꝫ ad faciem ⁊c̄.ad deſignādū q̄ in laterib⁹ portaꝝ maior eſt dimēſio pauimenti ab oriente in occidentē q̄ꝫ inter duas portas ſcꝫ q̄ītum porta atrij interioris pl⁹ intrat atriū exterius:q̄ꝫ ei⁹ thalami qd̄ eſt ꝑ.vij. cubitos vel circiter. k Portā q̄ꝫ. Hic ꝯſiter deſcribit porta aq̄lonaris q̄ ſimil' eſt oīno porte orientali.ꝓpter qd̄ ex dcis in deſcriptiōe illius ptꝫ hec lr̄a vſqꝫ ibi. l Quinq̄ginta cubitorum longitudineꝫ eius.i.altitudinem q̄ dicitur hic longitudo.eo q̄ eſt maior dimenſio.a pede enim porte vſqꝫ ad ſummitatem edificij ſupra ipm ſunt.l.cubiti:ſic̄ dcm̄ eſt de porta orientali. m Et latitudinem.xxv.cubitoꝝ que h̄ accipitur a tecto thalami ex vnā pte vſqꝫ ad tectum thalami ex altera:quod ſpaciuꝫ eſt xxv.cubitoꝝ:tantū em̄ ſpacum occupabat porta cū frontibus ſuis ab oriente in occidentē. n Septem graduū aſcenſus eius ⁊ idem nūerus graduū intelligēdus eſt in porta orientali prius deſcripta:de q̄bus loquit ibi ſcriptura:ꝫ nō exprimit ibi nūerus. o Et porta atrij interioris ⁊c̄.hec lr̄a apd̄ hebreos vocat decurtata.i.idigēs ſupletōe:ſic ē in mltis loc̄ ſacre ſcpture.⁊ ē ſenſus. o Et porta.ſ.aq̄lonar̄. p Atrij interior̄.i.ꝑ quā intrat atrium iteri⁹. p Cōtra portā aq̄lonis.i.ꝯtra portā aq̄lonarē atrij exterior̄ r Et oriētalē.i.ſiſr i pte oriētali porta atrij iterior̄ ē ꝯtra portā oriētalē atrij iterior̄.iſte ei porte ſm lineā rcām ſunt oppoſite i pte oriētali ⁊ aq̄lonari ⁊ auſtrali:ſic̄ dcm̄ fuit i p̄ncipio h⁹ edificij. s Et mē.eſt a por.vſqꝫ ad portā.c.cubitos.hec ē mēſura pauimēti ab aq̄lone i auſtꝝ int duas portas.i laterib⁹ aūt iſtarū portaꝝ ē maior dimēſio pauimēti ab aq̄lone i auſtꝝ q̄ꝫ i laterib⁹ portaꝝ oriētaliū.eo q̄ circa iſtō pauimētū nō ponūt aliq̄ gazophilacia.vt dī.ī̄.mēſura āt h⁹ pauimēti ab oriente i occidēte hic tacetur.q2 ſupponit eſſe.c.cubitorum.ſicut eſt dimenſio pauimenti orientalis ab aq̄lōe in auſtrum. t Et eduxit me ad viam auſtralē.Hic cōſequēter deſcribit porta auſtral' atrij exterioris q̄ ſiſ'is ē alijs duab⁹ p̄dcis ꝓpter qd̄ ex dcis ptꝫ lr̄a paucis except̄. v Et veſtibulū eius id ē porticū:ſic em̄ eſt i hebreo. x Et veſtibula.i.porticus i plurali:qd̄ dī eo q̄ tota porticus hꝫ duas manſiones ſcꝫ ſuꝑiorem ⁊ inferiorē:vt dcm̄ eſt ſupra de porticu porte orientalis. y Et veſtibulū añ fores eius.h̄ accipitur ꝓ pte veſtibulū ꝓ ſpacio vacuo qd̄ ē añ portā int thalamos ex vna pte:et thalamos ex altera:vt dictum eſt ſupra.

5 a inde in fronte eius: ⁊ porta
atrij interioris in via auſtra
b li. Et menſus eſt a porta vſ
q̄ ad portam in via auſtra-
c li centum cubitos. Et intro
d duxit me in atrium interius
e ad portam auſtralem: ⁊ mē-
ſus eſt portam iuxta menſu
f ras ſuperiores thalamum
g h eius: ⁊ frontem eius ⁊ veſti
bulum eius hiſdem menſu-
ris ⁊ feneſtras eius ⁊ veſti-
i bulum eius in circūitu quin
quaginta cubitos longitu-
k dinis: ⁊ latitudinis viginti
l quinq̄ cubitos ⁊ veſtibulū
p gyrum longitudine vigin-
tiquinq̄ cubitorum: ⁊ latitu
a dine quinq̄ cubitorum. Et
b veſtibulum eius ad atrium
c exterius: ⁊ palmas eius in
d fronte ⁊ octo gradus erant
quibus aſcendebatur p eā.
e Et introduxit me in atrium
interius per viam orienta-
lem: ⁊ mēſus eſt portam ſm
menſuras ſuperiores: tha-
lamum eius ⁊ frontem eius
f ⁊ veſtibulum eius ſicut ſu-
pra ⁊ feneſtras eius: ⁊ veſti
bula in circūitu longitudine
quinquaginta cubitorū ⁊ la
titudine vigintiquinq̄ cubi
g torum ⁊ veſtibulum eius id
eſt atrij exterioris ⁊ palme
celate in fronte eius hinc et
inde: ⁊ in octo gradib⁹ aſcē-
h ſus eius. Et introduxit me
ad portam que reſpiciebat
ab aquilone. Et menſus eſt
ſm mēſuras ſuperiores tha
lamum eius ⁊ frontem eius
⁊ veſtibulum eius ⁊ fene-
ſtras eius per circūitum lon
gitudine quinquaginta cu-
bitorum: ⁊ latitudine vigin
tiquinq̄ cubitorum: ⁊ ve-
ſtibulum eius reſpiciebat
ad atrium exterius et cela-
tura palmarum in fronte
eius hinc ⁊ inde. ⁊ in octo
gradibus aſcenſus eius:
i et per ſingula gazophyla-
k cia oſtium in frontibus

g In frō. ei⁹. i. in vtraq̄ frōtiū ei⁹ q̄ ſup vtrāq̄ ē celata ſilī tudo palme vt p̄dictū ē. a Et por. atrij interioris in via auſtrali. i. porta atrij interioris auſtral' eſt directe oppoſita porte auſtrali atrij exterioris. b Et mē. ē a por. ⁊c. h̄ ē mē ſura pauimēti auſtral' ab auſtro in aq̄lonem. c Et introduxit me. Poſtq̄ deſcēpte ſūt porte muri medij cingēt' atrium exteri⁹ h̄ ꝯſr deſcribunt porte tercij muri cingēt' atrium interius. ⁊ diuidit in tres ptes ſ3 tres portas. ptes patebūt ꝓſeq̄ndo. Circa p̄mū dr̄. c Et intro. me. ſ. āgel⁹ mēſurās edificiū. d In atriū interius ad por. auſtralē. mēſurādo eīn portas atrij exterio' vltimo mēſurauerat portā auſtralē vt p3 in pte imediate p̄cedēti. id̄ mēſurādo portas atrij interioris incipit a porta auſtrali q̄ directe reſpicit portā auſtralē atrij exterioris vt. ſ. dictū eſt. e Et men. ē por. iux mē. ſuperiores. nā porte atrij interioris ſūt oino ſil'es atrij exterioris port'. except' aliq̄b⁹ q̄. ſ. exp̄mūtur. f Tha. eius. i. thalamos g Et frō. ei⁹. i. frōtes. h Et ve. ei⁹. i. porticū. i Qui. cu. eū lōgi. i. altitudinis q̄ dr̄ h̄ longitudo: eo q̄ ē maior dimenſio ⁊ tot eīn cubiti ſunt a pede porte vſq̄ ad ſummitatem porticus ſue. vt ſupra dictum ē de aliis portis. k Et la. xv. cubitos. ⁊ accipit h̄ latitudo a tmino frontis porte a pte orientali vſq̄ ad tminū frōtis porte a pte occidētali. l Et veſtibulum. h̄ accipit ꝓprie veſtibulum ꝓ ſpacio vacuo qd̄ eſt an̄ portam cuius longitudo eſt. xxv. cubitoꝝ accipiendo longitudinē ab oſtio thalami ex vna pte vſq̄ ad oſtiū thalami ex parte oppoſita qd̄ ē. xxv. cubitoꝝ: eo q̄ oſtia thalamoꝝ non hn̄t margines ſiue ſedilia an̄ ſe. occupātia duos cubitos hinc ⁊ inde. ⁊ id̄ q̄lis ē diſtātia int' oſtia ſic int' tecta q̄ ſupra dicta ē xxv. cubitoꝝ. ⁊ accipit h̄ lōgitudo ab oriente in occidentē. a Et ve. ei⁹. i. portic⁹ b Ad atriū ex. i. in atrio exterioꝛi. ⁊ h̄ ē vnū in q̄ differūt porte atrij interioris: q2 nō ſunt in atrio interiori ſic porte atrij exterioris ſūt in atrio exteriori vt p̄dictū ē. c Et pal. ei⁹ in frō. i. in frōtib⁹ mō ſupradicto. d Et octo gra. erāt q̄ aſcē. p eā. Hoc ē ſcd̄m in quo differūt porte atrij interioris a port' atrij exterioris. Nā iſte hn̄t octo gd⁹ ille vo. vij. tm̄ vt p̄dictū ē. ſūt eīn edificia iſta in pēdolo mōt': ⁊ id̄ de loco inferiori ad ſupiorē deſcribit aſcenſus p gdus e Et intro. me. Hec ē ſcd̄a ps in q̄ deſcribit porta orietalis atrij interioris. ⁊ p3 lr̄a ex dictis in deſcptione portaꝝ p̄cedētiū vſq̄ ibi. f Et ve. ei⁹. i. atrij exterioris In heb. h̄r Et portic⁹ ei⁹ ad atriū exteri⁹. ſ vgēs. q2 ponit in atrio exteriori ſic dictū ē de porta auſtrali in pte imediate p̄cedēti. ⁊ id̄ lr̄a videt eē corrupta p ſcptores. Nā in porta auſtrali iā deſcpta ⁊ aq̄lōari imediate p⁹ deſcribēda n̄ pōit Et veſtibulū eius. i. atrij exterioris. ſ3 ſic. Et veſti. eius ad atriū exteri⁹ vt p3 ex textu. ⁊ accipit h̄ veſtibulū ꝓ porticu. pōt tn̄ lr̄a nr̄a ſic exponi l3 aliq̄ntū extorte f Et ve. eius

i. portic⁹ porte oriētal'. g Id ē atrij ex. q. d. cui⁹ ſit⁹ ē in pte atrij exterioris. Cetera patēt ex dict' in deſcptōe aliaꝝ portaꝝ. h Et itro. me. h̄ ē tcia ps in q̄ deſcribit aq̄lonar' porta iterioris atrij. ⁊ p3 lr̄a ex dict' in pte p̄cedēti i Et p ſin. gazo. ⁊c. occaſiōe h⁹ lr̄e mgr Rich. de ſcō vic. ⁊ dn̄s Hugo cardinal' dicūt q̄ ſic in pte oriētali ſūt gazophilacia ſic in pte aq̄lonari iungentes hāc lr̄a3 lr̄e imediate p̄cedēti. ⁊ ſilr̄ in pte auſtrali ad h̄ etiā videt facē qd̄. ſ. dixi. ſ. q̄ illō qd̄ exp̄mit in deſcptōe vni⁹ porte: intelligēdū ē eſſe in aliis portis: exceptis his q̄ p textum excludunt ſic ē nūerus g'duū q̄ ē ali⁹ in portis atrij interioris ⁊ exterioris ⁊ ſit⁹ porticuū. vt ſupra dictū ē Ra. ſa. Hebre⁹ nō ponit gazophylacia niſi in pte oriētali: q2 ſi eēnt in pte aq̄lonari ⁊ auſtrali ſic in oriētali d̄ ſcribēdo portas aq̄lonares ⁊ auſtrales fieret aliq̄ mētio d̄ gazophylaciis ſaltē breuit tāgendo ſic fit de porticib⁹ veſtibulis: frōtib⁹ thalamis: ⁊ feneſtris q̄ oia ſil' iuncta ⁊ multomag' q̄relibet coꝝ p ſe ſūpta3 ſūt q̄d ſatis min⁹ q̄ gazophylacia q̄ꝝ. xv ſil' iūcta ſm latitudines ſuas occupāt centum cubitos in longitudine: ⁊ alia. xv tm̄ ex pte oppoſita in atrio exteriori in pte orientali ſm dictos doctores. Q2 autem in deſcriptōe portaꝝ auſtralium ⁊ aquilonariū fiat replicatio de minimis reſpectiue mō p̄dicto ⁊ nō fiet de multo maiorib⁹. ſ. gazophylaciis ſi eēnt ibi nō ē veriſil'e nec rōnabile videt. Qd̄ ad oppoſitū inducit de ſilitudine portaꝝ nō val3: quia hoc intelligit de ptinētib⁹ ad portas: ſic ſunt portic⁹ frōtes ⁊ hmōi. gazophylacia nō ſunt hmōi: cum porte ſint ꝓpt' gazophylacia magis q̄ ecōuerſo: ⁊ etiā ſepata in ſitu ſm deſcriptōes dictoꝝ doctoꝝ. Item ipi nō obſeruant in h̄ ſimilitudinem quā ꝓ rōne inducunt. Nam in pte orientali ponunt. xxx. gazophylacia. xv. ex vna pauimenti pte. ⁊. xv. ex alt'a in pte vo aq̄lonari ponūt. xv. tm̄ ⁊ ex vna pte pauimēti: ⁊ ſilr̄ in auſtrali Qd̄ aūt obiicit de textu cum dr̄. Et p ſingula gazophylacia oſtium in frōtibus portaꝝ. nō val3. Nam in hebreo ſic h̄r. Et gazophylacium ⁊ oſtium eius in frontibus portaꝝ qd̄ exponit Ra. ſa. ſic. Et gazophylacium erat ibi. ſ. in atrio interiori vt patebit ex ſeq̄ntib⁹. k Oſtiū ei⁹ in frō. por. i. verſus frōtes illi⁹ porte q̄ frōtes aliq̄ntulū trāſeūt in atriū interi⁹ vt. ſ. dictū ē. Portic⁹ āt illi⁹ porte ē ex alt'a pte muri interioris in atrio exteriori: vt ſupra dictū ē. ⁊ id̄ oſtiū dicti gazophylacij nō reſpicit porticū ſ3 frōtes porte aq̄lonaris q̄ ponit h̄ in plurali cū dr̄. In frōtibus portaꝝ. Nā in illa porta large ſunmpta ſunt tria oſtia ſc3 muri interioris ⁊ portic⁹ ⁊ veſtibuli: q̄ oſtia porte dicunt ſtricte accipiendo portā vt ſupra dictum ē. Pōt etiam iſte paſſus exponi ſm tranſlationem nr̄am cum dr̄. Et p ſingula gazophylacia oſtiū in frōtibus portarum. Nam in atrio interiori ſunt plura gazophylacia: vt patebit ex lr̄a ſequenti. ⁊ oſtia eorum nō poſſunt re

ꝯſpicere portic⁹ portaꝝ q̃ portic⁹ ſunt in atrio exteriori: ſ; reſpicere pñt frõtes nõ ſolũ porte aq̃lonaris ſ; etiã aliaꝝ q̃ꝝ frõtes ꝓtim ſunt in atrio interiori mõ ſupradicto. ⁊ iõ melius dr̃ ꝙ in hac ꝑte deſcribunt aliq̃ q̃ ſunt in atrio interiori: ſic dictũ ẽ.ſ. in diuiſiõe. Dic igit. i Et ꝑ ſin.g.iuẋ atriũ exterius exiſtentia.

circa põt dici ex eã: l; cõmunius dicat de eo q̃d eſt extra: ꝓpter qd ad excludẽdũ hũc intellectũ ſbdit. In atrio interiori. ⁊ ad oñdẽdũ in q̃ ꝑte atrij ſunt. Subdit l Qd erat in la.por.reſpi.ad aq̃lonem.i.porte aq̃lonaris. m Et facies coꝝ.i.oſtia. n Cõtra viã auſtralẽ.i.ꝯ auſtꝝ vt meli⁹ apparebit in figura ſeq̃nti

k Oſtiũ in frõ.portaꝝ diuerſaꝝ vt magis videbit. l Ibi lauabãt holocauſtũ id ẽ carnes cremandas i altari holocauſtoꝝ qd ab hominibus expoſitoribus ponit in atrio interiori.
m Et in veſtibulo. Hic interſerit de mẽſis quaꝝ alique ſunt in atrio exteriori ſc; menſe que deſeruiũt immolatione victime holocauſti: eo ꝙ immediate locut⁹ eſt de holocauſto. Dicit igit. Et in veſtibulo porte ſc; aquilonarl. ⁊ accipit h̄ veſtibulũ ꝓ porticu que eſt in atrio exteriori vt frequenter dictum eſt.
n Due mẽ.hinc.i. in vno latere. o Et due mẽ.inde.ſ. in altero. p Vt imo.ſuper eas holo.i. victima totalit cremãda.
q Et ꝓ pec.⁊ ꝓ deli.i. victima ꝓ peccato cõmiſſionis. ⁊ ꝓ peccato omiſſionis quod dr̃ delictum quaſi derelictum.

l portarũ ibi lauabant holo-
m cauſtũ. Et in veſtibulo porn
o te due menſe hinc ⁊ due mẽ
p ſe inde: vt immoletur ſuper
q eas holocauſtum ⁊ pro pec
r cato ⁊ pro delicto. Et ad la
a tus exterius: quod aſcendit
ad oſtium porte: que pergit
b ad aquilonem due menſe: ⁊
ad latus alterum ante veſtibulũ porte due menſe. Quatuor menſe hinc ⁊ quatuor menſe inde: per latera por-
c te octo menſe erant ſuper
d quas immolabant. Quatuor autem menſe ad holocauſtum de lapidibus quadris extructe longitudine cubiti vnius ⁊ dimidij: ⁊ latitudine cubiti vnius ⁊ dimidij ⁊
e altitudine cubiti vnius ſuper quas ponant vaſa: in quibus immolatur holocauſtũ
f ⁊ victima. Et labia earum
g palmi vnius: reflexa intrin-
h ſecus per circũitum. Super menſas autem carnes obla-
i tionis. Et extra portã inte-
k riorem gazophylacia canto
l rum in atrio interiori quod erat in latere porte reſpiciẽ-
m tis ad aquilonem: ⁊ facies
n coꝝ contra viam auſtralem
o vna ex latere porte orientalis: que reſpiciebat ad viam
o aq̃lonis. Et dixit ad me: h̄
gazophylaciũ qd reſpicit vi-
p am meridianã ſacerdotuʒ q̃
q excubant in cuſtodijs tẽpli:
r porro gazophylaciuʒ qd re-
s ſpicit ad viã aq̃lonis: ſacerdotum erit q̃ excubãt ad mi-
t niſterium altaris. Iſti ſunt filij Sadoch quia accedunt de filijs leui ad dominuʒ vt
v miniſtrent ei. Et menſus eſt atrium longitudine centum cubitorum: ⁊ latitudine centum cubitorum ꝑ quadrum ⁊ altare ante faciem templi.

rebit in figura ſeq̃nti
o Vna ex latere porte ⁊c. Hec lr̃a videt falſificata ꝑ ſcriptores vel impitos correctores. Nã ſic debet eẽ. Vnũ ex latere porte orientalis: ibi eñ vnũ eſt gazophylacium. Qd reſpiciebat ⁊c. ⁊ ſic habem⁹ quatuor gazophylacia in atrio interiori exñtia. Duo ꝓ cãtoribus ⁊ vnum ſuprapoſitum ſm lr̃aʒ hebraycam: ⁊ h̄ alteruʒ ⁊ ꝓ quibus ſint iſta duo ſbdit. G
o Hoc gazophylacium qd reſpicit viam meridianã. ex tranſuerſo. p Sacerdotum ſupple eſt.
q Qui excubant in cuſtodijs templi. ne aliq̃d idecẽs fiat ibi.
r Porro gazo.qd reſpi.ad viã aq̃lonis.i. frõtes porte aq̃lonaris vt dictũ ẽ.ſ. que porta ẽ via intrandi atriũ interius ab aq̃lone ſicut meridiana ab auſtro.

r Et ad latus exterius.i. extra porticum iuxta tamẽ eius parietem. a Quod aſcendit ad oſtium porte ⁊c.i. vnde aſcendit ad oſtium porte aquilonaris exiſtẽtis in muro interiori. nã ad illam ẽ aſcenſus ꝑ octo gradus vt pʒ ex ꝓcedẽtibus: ⁊ illi gradus ſunt ante porticum. b Due menſe ⁊ ad latus alteꝝ añ veſtibulũ.i. porticũ. Cetera patẽt ex ꝓdictis vſq; ibi. c Sup q̃s imolabãt.i. imolatõeʒ diſponebãt. nã. iiij. ſunt ꝓ ipa imolatõe ⁊. iiij. ꝓ vaſis imolationis de q̃bus ſbdit. d Quatuor aũt mẽſe ⁊c. quaꝝ materia ⁊ forma deſcribit cum dr̃. De lapidibus quadris. ⁊ trina dimenſio cũ ſbdit. Longitudine cubiti vnius ⁊c.
e Sup q̃s ponãt vaſa in q̃bus imolat.i. inſtr̃a immolationi deſuientia. ſm eñ modum loq̃ndi hebraycum inſtr̃a cuiuſlibet artis vocant cõiter vaſa. Vñ Geñ. xxvij. vbi dr̃. Sume arma tua pharetrã ⁊c. In hebreo habet Sume vaſa tua. f Et labia eaꝝ palmi vnius. h̄ accipit palm⁹ nõ ſm lõgitudinem manus ſ; ſm latitudinem. ⁊ vocat gallice dour. ⁊ ẽ dimẽſio. iiij. digitoꝝ ex trãſuerſo. g Reflexa intrinſec⁹ ꝑ circũitũ v̾ſus ꝑtẽ ſuꝑiorem ſicut ẽ in ſcacarijs ⁊ ſunt ad h̄ h̄ labia vt vaſa ſuꝑ menſas poſita ſc; cultelli ⁊ bacini ad recipiendum ſanguinem ⁊ hmõi: ibi melius reponant. h Sup mẽſas aũt carnes oblatõis.i. offerẽde in altari holocauſtoꝝ. i Et ex̃ portã. Hic reuertit ad plenius deſcribẽdũ gazophylacia ꝓdicta in atrio interiori exiſtentia dicens. Et ex̃ portã interior⁹.i. atrij interioris. k Gazophylacio cãtoꝝ in atrio interiori: ex h̄ ⁊ ſeq̃ntibus videt manifeſte ꝙ etiã Richardus de ſcõ victore. ⁊ Hugo cardinalis ⁊ alij eos ſeq̃ntes nõ dicãt bñ dicentes ꝙ nullũ edificium niſi ſolũ altare holocauſtoꝝ ẽ in atrio interiori. Nam gazophylacia cantoꝝ dicunt h̄ eſſe ibi: nec contra hoc eſt qd dr̃. Et extra portam ⁊c. Nã illud qd eſt vltra portam vel

s Sacerdotum erit qui excubat ad miniſterium altaris.i. ad h̄ vigilant. ſicut eñ habet. j. Paralypo. xxiiij. Dauid amplians cultum diuinum inſtituit viginti q̃tuor ſacerdotes maiores alijs: tamen ſub ſummo pontifice qui miniſtrarent per hebdomadas ſucceſſiue. ⁊ ideo ꝓporcionabiliter fuit ordinatum de minoribus ſacerdotibus ⁊ cantoribus ꝓpter quod in atrio interiori ponunt quatuor gazophylacia. Duo ꝓ cantoribus. ⁊ duo ꝓ ſacerdotibus: vt manerent ibi tempe hebdomade ſue miniſtrationis. Vel aliter poteſt dici ꝙ non manebant ibi de nocte nec comedebant: ſ; ſacerdotes manebant ⁊ comedebant in edificio aquilonari ⁊ auſtrali exñtibus in lateribus templi: vt infra dicet. Cãtores aũt cum alijs leuitis in gazophylacijs exñtibus in atrio exteriori in ꝑte orientali: dicebant tñ dicta q̃tuor gazophylacia cãtoꝝ ⁊ ſacerdotũ. q2 ꝯſuabant ibi inſtrumẽta coꝝ miſterio neceſſaria: vt cythare cibala ⁊ hmõi ꝓ cãtorib⁹. acetabula v̾o ⁊ phyale thuribula ⁊ huiuſmodi ꝓ ſacerdotib⁹ ne bis in die ꝓ ſacrificio veſptino ⁊ matutio opteret talia exportare ⁊ reportare ſic in eccl'ijs nr̃is remanẽt freq̃nt calices libri ⁊ veſtimẽta: ⁊ miniſtri in alijs locis comedũt ⁊ iacẽt t Iſti ſunt filij Sadoch ⁊c. Hoc dr̃ q2 Salomõ. iij. Re. ij. abiecto abiathar d̾ ſũmo ſacerdotio inſtituit Sadoch loco ei⁹ ⁊ ſic ſũmũ ſacerdotiũ fuit reductũ ad ꝓgeniẽ eleazari filij Aarõ ſic dictũ fuit plenius ibidem Cõſequent ponit mẽſura atrij interioris cum dr̃
v Et mẽſus ẽ atriũ ⁊c. ⁊ pʒ lr̃a. ⁊ in h̄ terminat deſcriptio ꝑtis anterioris edificioꝝ tẽpli que incipit ab exteriori muro orientali ⁊ terminat in latere occidentali atrij interioris ⁊ linea exinde imaginarie ꝓtracta vſq; ad muros exteriores aq̃lonarem ⁊ auſtralẽ. Ad ꝓdicta v̾o facilius capiẽduʒ poſui h̄ figuram ſequentem ꝓdicta repñſentãtem q̃tum ad lineas fundamentales.

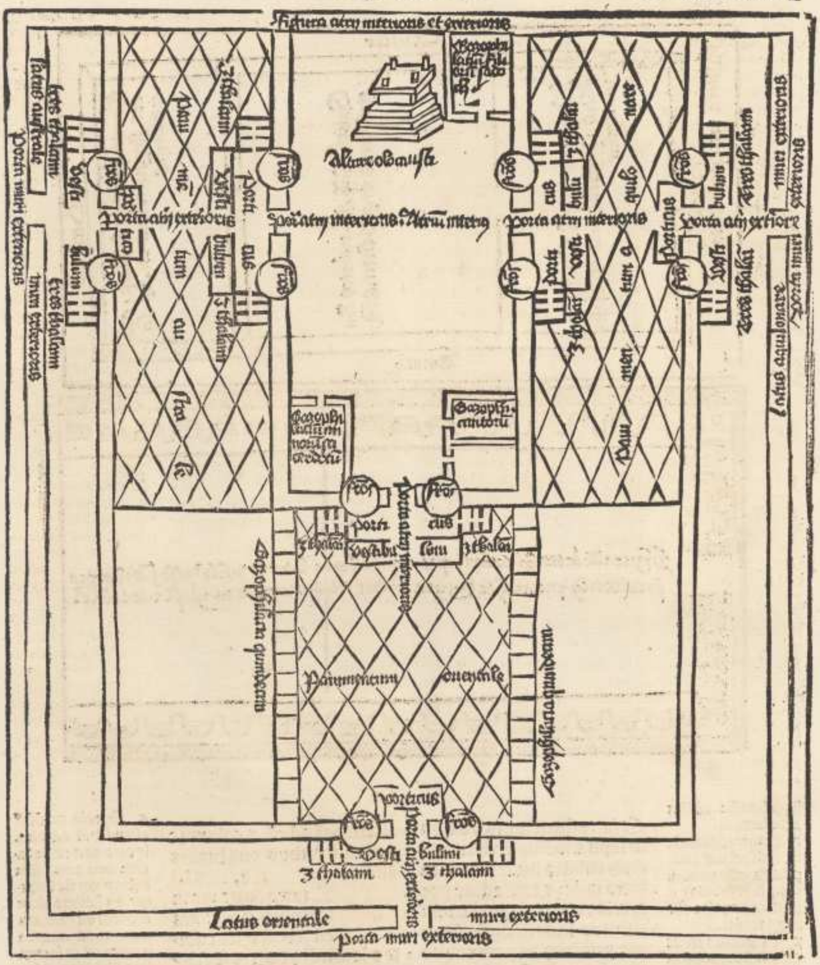

℞ Et introduxit me ⁊c. Deſcripta pte anteriori edificiorum templi: h̄ pñr deſcribit poſteriorem: in q̄ ſm latinos ſũt quinq͡ʒ edificia pncipalia. ſ. porticus tẽpli: ipſm templũ edificiũ aq̄lonare ex vno latere tẽpli: ⁊ edificium auſtrale ex altero. ⁊ edificiũ ſepatũ ab occidẽtali pte templi. Hebrei vo nõ ponũt iſtud vltimũ dicẽtes q̄ edificiũ in textu dictũ ſepatũ ē ipſm templũ cũ ſua porticu qd rõnabilit põt dici. Nã accipiẽdo ſic tẽplũ cũ ſua porticu int ipſm ⁊ alia edificia ē ſpaciũ. ⁊ ſic ē ab eis ſepatũ in ſitu. ſilr in altitudine. nã a terra in ſurſuʒ excedit alia edificia in. lx. cubit vl circit. ſilr digni tate: qꝛ dignius ē cetera edificijs: ſic igit ps iſta in tres partes diuidit. Quia pmo deſcribit porticus templi. Secundo templum ipſm in pncipio ſequentis capituli. Tercio edificium aquilonare ⁊ auſtrale cap. xlij. Ad maiorem intelligentiam dicendorum ſciendũ q̄ accipiendo templũ cum porticu: templum hʒ tres ptes. Prima ē porticus habens. xj. cubitos in latitudine que accipit ab oriente in occidentem ⁊. xx. cubitos in longitudine ſm latitudinem templi ab auſtro in aquilonem. Secũda eſt ſanctũ vel ſancta habẽs. xx cubitos in latitudine ſcʒ ab auſtro in aquilonẽ: ⁊. xl. in longitudine ſcʒ ab oriente in occidentem. Tercia pars templi eſt ſanctũſanctorum habens. xx. cubitos in longitudine ⁊. xx. in latitudine. Et accipiuntur iſte menſure intra parietes p modum hic figuratũ.

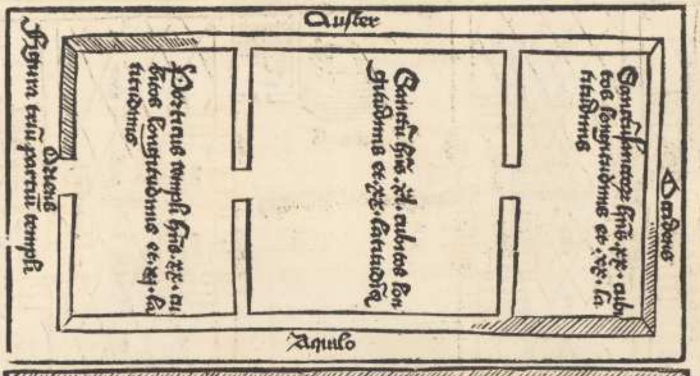

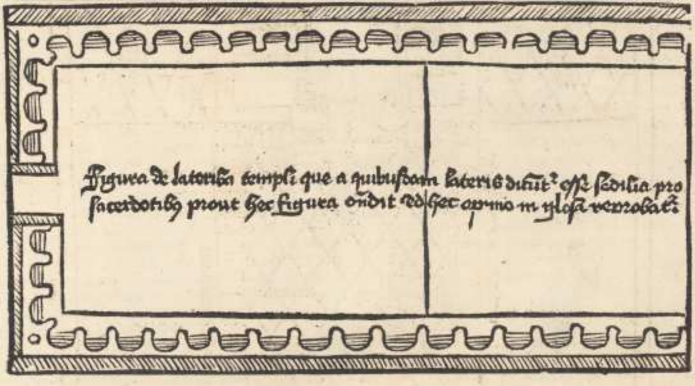

x Et introduxit me in veſtibu y lū tēpli ꝛ mēſus ē veſtibulū z q̇nqꝫ cubitis hinc: ꝛ q̇nqꝫ cu a bitis inde: ꝛ latitudinē por te triū cubitoꝝ hinc ꝛ trium b cubitoꝝ inde: longitudinē aūt veſtibuli viginti cubito rū: ꝛ latitudinē vndecim cu c bitorum. Et octo gradibus d aſcēdebat ad eā ꝛ columne erāt in frōtibus vna hinc: ꝛ altera inde. Ca. XLI

a Et introduxit me in templum ꝛ menſus c eſt frontes ſex cubi d tos latitudis hinc: ꝛ ſex cu e bitos latitudis inde latitu f dinē tabnaculi. Et latitudo

His p̄miſſis ad lr̄aꝫ accedamus.

x Et introduxit me in veſtibulum tem pli.i.in eius porticū ita q̄ h̄ veſtibuluꝫ p porticu ſumit. ꝛ ſiſr in lr̄a ſeq̄nti.

y Et menſus eſt ve ſtibulū q̇nqꝫ cubitis hinc.ſ. parietē veſti buli ex vna pte oſtij.

z Et quinqꝫ cubit̄ inde.ex altera oſtij p te ꝛ oſtium eſt latitudinis decem cubitoꝝ ſicut dictum eſt de alijs portis atrioꝝ. Et hec eſt longitudo porticus iuxta latitudinem templi vt p̄dictum eſt.

a Et latitudinem porte trium cubitorum ꝛc. Hic accipit porta pro poſtibus exiſtentibus ex vtraqꝫ parte oſtij in q̇bus ſunt quedam celature. ꝛ ſimiliter in limine ſuperiori: ꝛ quelibet celatura eſt trium cubitorum latitudinis per modum in margine figurarum.

b Longitudinem autem veſtibuli ꝛc. Hoc pꝫ ex p̄dictis.

c Et octo gradibꝰ aſcendebat ad eam. ly octo non eſt de textu: quia non eſt in hebreo vbi ſic habetur. Et ḡdibus aſcen debatur ad eā. Tem plum enim cum ſua porticu eſt in ſummi tate montis: ꝛ ideo de atrio interiori eſt aſcenſus per gradus ad porticum templi: ſꝫ numerus graduuꝫ non ponitur hic. Sed probabiliter poteſt dici q̄ ſint quindecim ſicut in tēplo Salomonis. A

d Et columne erant in frontibus ꝛc. Frontes h̄ dicitur ptes due parietis exiſtētes ex vtraqꝫ pte oſtij quarum quelibet dicitur ſuperius quinqꝫ cubitorum ꝛ ante illos parietes in porticu erant due columne: vna hinc: altera inde ſicut fuit in templo Salomonis. vt habet. iij. Regum. vij.

Capitulum. xlj.

Et introduxit me. Hic ꝯſequenter deſcribitur ſpm

templum: ⁊ p̄mo q̄ntum ad partem que dicit̄ ſanctum vel ſancta. Scd̄o q̄ntum ad illam que dr̄ ſanctumſanctoꝝ ibi. Et introgreſſus. Tercio q̄ntum ad aliqua templo adiuncta ibi. Et menſus eſt. Circa p̄mum dr̄ a Et introduxit me in templum. Ex hoc ꝙ dicit̄ Introduxit. patet ꝙ iſte menſure accipiuntur intra parietes: vt predictum eſt ita ꝙ ſpiſſitudo parietum nō includit̄.

b Et menſus ē frōtes. i. exteriores ſup̄ficies parietum exiſtentium ex vtraq̄ p̄te aperture oſtij que frontes nominantur eo ꝙ venientibus ad oſtium ſtatim patēt: interiores autē ſup̄ficies latent.

c Sex cubitos latitudinis hinc. q̄ntum ad vnam frontem. d Et ſex cubitos latitudinis inde q̄ntum ad alteram. Aliqui libri h̄ habent altitudinis ⁊ male. Nam hebreic̄ libri bene correcti habent latitudinis. e Latitudinem tabernaculi. id eſt templi quod frequenter in ſcriptura vocatur tabernaculū quaſi diceret due frontes dicte cum aptura muri ꝓ ingreſſu a p̄te exteriori continent p̄ciſe latitudinem templi: ſed h̄ videt̄ falſū: quia ſtatim ſubdit̄.

f Et latitudo porte decem cubitoꝝ erat. Decem autē ⁊ bis ſex faciunt vigintiduos cubitos. Latitudo v̄o templi intra muros eſt viginti cubitoꝝ tm̄ vt dictū eſt ſupra. Ad hoc dicendum eſt ꝙ porta accipit̄ ꝓ oſtio. Oſtij vero latitudo excedit latitudinem aperture ingreſſus tantum quanta eſt ſpiſſitudo oſtij: vt patet ad ſenſum in oſtijs domorū. Et per hoc inſinuat̄ ꝙ ſpiſſitudo iſtius oſtij eſt vnius cubiti: ⁊ ſic latitudo eius excedit latitudinem huius aperture vno cubito hinc ⁊ altero inde. ⁊ ſic apertura exterior in muro eſt tm̄ octo cubitoꝝ que cum. xij. cubitis frontiū faciunt viginti cubitos p̄ciſe. Et ꝙ iſte ſit intellectus patet ex littera ſequenti cum dr̄.

g Et latera porte quinq̄ cubitis hinc ⁊ quinq̄ inde. Nā ab extremitatibus latitudinis oſtij vſq̄ ad parietes templi ſunt tm̄ quinq̄ cubiti ex vna parte: ⁊ quinq̄ ab altera: vt p3 ex dictis. Nec mirandum ꝙ ſpiſſitudo oſtij dicta eſt vnius cubiti: quia de porta templi per Romanos combuſti dic̄ Joſephus. vij. libro de iudayco bello: ꝙ erat tāti pōderis ꝙ vix a. xx. viris claudebat̄

h Et menſus eſt longitudinē eius. ſcꝫ tēpli q̄ntū ad illā partē que dr̄ ſanctū vel ſancta.

i Quadraginta cubitoꝝ ⁊c̄. Hoc p3 ex dictis.

k Et introgreſſus. Hic conſequenter deſcribitur pars templi que dicitur ſanctumſanctorum cum dicitur. Et introgreſſus intrinſecus. id eſt ſanctum ſanctorum quod dicitur interius templum ſicut in tabernaculo Moyſi dicebat̄ interius tabernaculum

l Menſus eſt in fronte porte. id eſt in pariete ex vtraq̄ parte oſtie exiſtente. m Duos cubitos. Hec eſt ſpiſſitudo p̄ietis ſiue frontis. Paries em̄ iſte non eſt multū altus: nec ſuſtinet ſup̄ ſe aliud pondus: quia ſolum diuidit inter ſanctum ⁊ ſanctumſanctoꝝ in inferiori manſione templi. ⁊ ideo non deſcribit̄ tante ſpiſſitudinis ſicut alij parietes templi. ꝓpter quod doctores noſtri vident̄ male dicere quia dicunt eius ſpiſſitudinē ſex cubitoꝝ ſicut alij parietes claudentes templum.

n Et portā. i. aperturā ingreſſus exteriorem.

o Sex cubitoꝝ. in latitudine.

p Et latitudinē porte. i. oſtij.

q Septē cubitoꝝ. Nā eius latitudo excedit latitudinem apture dicte dimidio cubito hinc ⁊ dimidio cubito inde ſic̄ dictū ē d̄ cubito īntegro in deſcriptōe porte imediate p̄cedē

porte decem cubitorū erat
g ⁊ latera porte quinq̄ cubi-
h tis hinc et quinq̄ inde. Et
menſus eſt longitudinem
i eius quadraginta cubitorū
⁊ latitudinem viginti cubi-
k torum. Et introgreſſus in-
l trinſecus menſus eſt in frō-
m te porte duos cubitos: et
n o portam ſex cubitoꝝ. ⁊ latitu
p q dinem porte ſeptem cubito-
r rum. Et menſus eſt longitu
dinem eius viginti cubito-
rū: ⁊ latitudinē eius viginti
s cubitoꝝ ante faciem templi
t v et dixit ad me: hoc eſt ſan-
x ctumſanctorum. Et men-
y ſus eſt parietem domus ſex

tis. r Et menſus eſt latitudinem eius viginti cubitoꝝ ⁊c̄. Hoc patet ex dictis ſupra vbi deſcribit̄ ſanctumſanctorum quadrum equilaterum. s Ante faciem templ'. id eſt partis anterioris templi. t Et dixit ad me ſcilꝫ angelus hec oſtendens. v Hoc eſt ſanctumſanctoꝝ ſcilꝫ quod eſt vltimo deſcriptum.

x Et menſus eſt. Hic ꝯſequenter deſcribunt̄ quedam adiuncta templo. Et diuidit̄ in p̄tes q̄tuordecim ſm̄ numeꝝ adiunctoꝝ que patebūt ꝯſequendo. Circa p̄mum ſciendum ꝙ tēplum ſtricte ⁊ ꝓprie accipit̄ ꝓ ſpacio inter parietes incluſo. ⁊ ſm̄ h̄ parietes ſunt quedam adiuncta de quibus agit̄ p̄mo cum dr̄. x Et mēſus eſt parietem domus. i. parietes templi accipiendo ſingulare ꝓ plurali: ſicut frequenter fit in deſcriptione huius edificij.

y Sex cubitoꝝ ſcꝫ in ſpiſſitudine. Non em̄ poteſt aliter intelligi. Nam longitudo parietum templi eſt centū cubitoꝝ ⁊ altitudo centū viginti cubitoꝝ vt plenius infra dicet̄. ⁊ dicit p̄ietem domus. i. templi: q2 p̄ies anterior porticus ſm̄ hebreos nō eſt tāte ſpiſſitudinis vt inferius dicet̄

a Et latitudinē lateris. Hec eſt ſcd̄a ps in q̄ deſcribunt̄ quedam adiuncta templo que vocant̄ h̄ latera. de quibus dicit Richardus de ſancto Victo. ꝙ ſunt deambulatoria ⁊ infra dicunt̄ bis. xxxiij. i. lxvj. ſm̄ ip̄m ⁊ alios doctores latinos: quoꝝ ſex ponit intra murum in inferiori manſione templi: tria in vno latere eius: ⁊ tria in altero. ⁊ p̄mum diſtat a pauimēto p̄ ſex cubitos. Scd̄m p̄. xij. Terciū p̄. xviij. ⁊ h̄ eſt in vna p̄te templi. ⁊ ſil'r in altera. Sꝫ h̄ dictū ē irrōnabile: q2 ſic impedirēt illuminatiōē templi p̄ feneſtras ⁊ aſpectū pulcritudinis parietū tēpli q̄ deſcribunt̄ interius deaurati cū pulcerrimis celaturis. Item contradicit ſibip̄ſi vt videt̄ q̄ntum ad latera que ponit extra tēplū. ſ. xxx. in vno latere ⁊. xxx. in altero. Nā inferius latus ſiue deambulatoriū diſtat a terra p̄ ſex cubitos. ⁊ ſcd̄m a p̄mo p̄ alios ſex. ⁊ ſic ꝯſequent̄ de alijs in altitudine muri tēpli ex quo ſequit̄ ꝙ hec altitudo habet triceſies ſex cubitos vel ſexies xxx. qd̄ idem eſt. ⁊ ſic altitudo muroꝝ templi eſt. clxxx. cubitoꝝ. Ip̄e vero dicit ꝙ eſt tm̄. cxx. cubitoꝝ ſicut de templo Salomonis dr̄. ij. Paraly. iij. cui aſſimilat iſtud templū ꝓpter qd̄ dn̄s Hugo cardinalis dicit ꝙ iſta latera ſunt ſedilia iuxta latera templi: interius tm̄ poſita ꝓ ſacerdotibus diuinas laudes cantantibus. Et quia quodlibet latus dr̄ eſſe quatuor cubitoꝝ iſtam latitudinem ponit ꝓcedendo a parietibus templi v̄ſus medium. Scd̄m autē dimenſionē aliā ſcꝫ ꝓcedendo ſm̄ longitudinē parietū tēpli qd̄libet latus ſiue ſedile h3 duos cubitos tm̄. ex quo ſequit̄ ꝙ viginti latera implent longitudinē anterioris p̄tis templi ex vna p̄te que eſt quadraginta cubitorū. ⁊ ſimiliter viginti latera ex parte oppoſita. Decem autē latera implent ſimiliter ſanctumſanctoꝝ ex vna parte. ⁊ decem ex altera. Naꝫ eius longitudo eſt viginti cubitoꝝ. Sex vero latera que remanent collocat ex vtraq̄ parte oſtij templi p̄ modum infra figuratum. Licet autem hoc dictum habeat apparentiam p̄ma facie: tamen non videt̄ poſſe ſtare. Primo quia ſanctumſanctorum ingreditur ſolus pontifex ſummus: ⁊ ſemel in anno. vt patet ex veteri ⁊ nouo teſtamento. ⁊ ſic non ſunt ibi ponenda ſedilia ꝓ ſacerdotibus. nam hoc eſſet fruſtra: quod non ē dicēdum. Item dimenſio ſedilium ſm̄ quam homines ſedent lateraliter iuxta longitudinem parietis non eſt minor ſed maior cōmuniter q̄ʒ illa dimenſio que ꝓcedit a parte parietis verſus medium chori vel templi. Ip̄e v̄o ponit eam minorem de medietate. vt p3 ex

dictis: ⁊ ſic dicta ſedilia reddit inutilia ⁊ inepta ad ſedendum vt defacili pōt imaginari. Item ꝯdicit ſibiipſi: q2 ponit in anteriori pte templi .xl. ſedilia totam eius longitudinem ex vtroqꝫ latere complentia ⁊ tamen cum h̄ ponit vnū oſtium ad orōnem in quolibet latere: ⁊ ꝑ ꝯſequens ꝯ aptu-ram illoꝝ oſtioꝝ nō pōt aliquid ſedile poni: nam impediret tranſitum maxime cum quodlibet ſedile iuxta parietē templi aſcendat ꝑ ſex cubitos ſm̄ ipm̄ ꝓpter quod non ſolum impediret tranſitum: ſ3 etiam totaliter obturaret. Optet etiam dicere ꝙ quodlibet oſtium ſit ad minus duoꝝ cubitoꝝ latitudinis: ⁊ ſic tollit vnum ſedile ex vno latere: ⁊ vnum ex altero ꝓpter quod non remanent niſi .xxxviij. ad plus ⁊ ſic ſm̄ eius dicta ſunt .xl. ⁊ non .xl. Plura etiam illa incōuenientia ad eius dictum ſequunt que ꝓpter ꝓlixitatem omitto. Propter quod dico cum hebreis ꝙ iſta latera ſunt appendentia lateribus templi exterius adherentia ꝓpter quod latera nominant ſicut .iij. Regum. vj. circa templum Salomonis fuerunt appendentia ſm̄ hebreos ꝓut plenius ibi dixi. Latera vō de quibus h̄ loquimur ponenda ſunt in tribus lateribus huius templi ſcꝫ occidētali aquilonari ⁊ auſtrali. In orientali vō non ſunt ponenda: eo ꝙ ex illa pte eſt ingreſſus templi. In latere vō occidētali qđ eſt breuius ponunt ſex appēditia ſiue latera. In latere vō aquilonari quod eſt multolongius ponunt .xxx. ⁊ ſimiliter in auſtrali quod eſt equalis longitudinis: ⁊ ſic habet numerus lateꝝ ſiue appenditioꝝ ſcꝫ .lxvj. Modus autem ponēdi talis ē. In templo nāqꝫ iſto deſcribunt inferiꝰ pylarij ꝓminentes extra parietes ad ipos fortificandum: ſicut fit cōmuniter in notabilibus ⁊ arduis edificijs. Igit in pariete occidentali ipius templi ponunt tres pylarij. duo in eius extremitatibus. ⁊ vnus in medio eius. Nam ex pte occidētis nō eſt aliquis ingreſſus vel egreſſus vt dicti pylarij ꝓminent extra parietem templi quinqꝫ cubitis: ex h̄ ꝓminētia pylarioꝝ pforat in tribus locis. Uno modo ſup alium ⁊ in illis foraminibus figunt trabes de pylario in pylarium ſup quas ſituant ligna que gallice dicunt ſolliuē ex vna pte ⁊ altera pte figunt ſolliue in pariete claudente appenditia in pte exteriori: ad portandum tria tabulata vnum ſup aliud: ita ꝙ pmum tabulatum tectum eſt appenditijs inferioribus: ⁊ pauimentum medijs. ⁊ ſecundum eſt tectū medijs: ⁊ pauimentum ſuperioribus. Tercium vō tectum ē tm̄ ſuperioribus. Nam h̄ tecta ponunt plana ⁊ ſunt h̄ tabernacula ſic diſpoſita ꝙ pmum diſtat a terra ꝑ ſex cubitos. ⁊ ſecundum a pmo ꝑ alios ſex. ⁊ ſimiliter tercium a ſecundo. Et ſic p3 ꝙ iuxta murum templi aſcendūt ꝑ .xviij. cubitos: nō computata ſpiſſitudine tabulatoꝝ que ponit duoꝝ cubitoꝝ. Et ſic appenditia aſcendunt vſqꝫ ad vigeſimum cubitum incluſiue parietum templi: ⁊ tanta eſt altitudo parietis claudentis appenditia exterius. Et quia inferior manſio templi vſqꝫ ad pmum tabulatum ſeu cenaculum ponēda eſt .xxx. cubitoꝝ ſicut in templo Salomonis .iij. Regū vj. Ideo ſup appenditia remanet paries templi liber ſine obſtaculo ꝑ decem cubitos ad recipiendum lumen ꝑ feneſtras ad ſufficientem illuminationem inferioris manſiōis templi. Si vō manſionis huius ponat altitudo quadraginta cubitoꝝ, ſicut dicunt aliqui: ſic adhuc erit conuenientior illuminatio. Et quia mihi videt h̄ diſpoſitio decentior: quia ꝑ h̄ ſeruat vniformitas trium manſionum: ideo ſic inferius figurat. Ex dictis ſequit ꝙ in latere occidentali templi ſunt ſex latera ſeu appenditia. duo ꝓpe terram diſtincta ꝑ pylarium medium ⁊ ꝓtenſa vſqꝫ ad pylarios in extremitatibus exiſtentes. Et cum ſpaciu3 totum inter duos extremos pylarios ſit .xx. cubitoꝝ ſm̄ latitudinem templi. Sequit ꝙ quodlibet appenditium ſit decem cubitoꝝ ab aquilone in auſtrum comphenſa tamen ſpiſſitudine pylarij medij. Et ſup duo appenditia inferiora ſunt duo alia media: ⁊ ſup illa duo ſuperiora in omnibus ſimilia. Et ſimiliter dicendum eſt de appenditijs in latere aquilonis exiſtentibus. Nam ibi ponunt .xj. pylarij in longitudine parietis aquilonaris qui cum muro claudente appenditia in pte occidētali faciunt decem intercapedines in quibus ponunt decē appenditia inferiora ⁊ ſup illa decem media ⁊ iterū ſup illa decem alia ſuperiora ſicut dictum eſt de appenditijs occidētalibus. Licet autem appenditium vnum triplicatum ſm̄ infimum ⁊ medium ⁊ ſupremum modo dicto claudatur ex vna pte pariete occidentali claudente appenditia occidentalia. ⁊ ex altera pte claudat pariete aquilonari claudente appenditia aquilonaria. ⁊ ſic cōputari poſſet cum iſtis appenditijs ⁊ cum illis: tamen ne idem bis computet h̄ tm̄ computat cum aquilonaribus. Et eodem modo dicendum de angulari appenditio in pte auſtrali. Item a dicto appēditio angulari incluſiue vſqꝫ ad nonum cubitum a fine oppoſito parietis aquilonaris templi excluſiue vt magis videbit ſunt centum cubiti. ⁊ ſic decem appenditia in hac lōgitudine collocata occupant centum cubitos. ⁊ ꝑ ꝯſequēs quodlibet eoꝝ eſt decem cubitoꝝ ab occidente in orientē incluſa tamen ſpiſſitudine pylarioꝝ inter ipa diuidentium ⁊ ſpiſſitudine parietis claudentis exterius a pte occidentali. In nouem autem cubitis remanentibus de aquilonari longitudine templi ponit cochlea ad aſcendendum ſurſum in cenaculum templi pmum ⁊ ſecundum. ⁊ ſimiliter ad appenditia media ⁊ ſuperiora. Nam ibi ponunt oſtia ex vna pte ad ingreſſum appenditioꝝ: ⁊ ex altera ad ingreſſum cenaculoꝝ ꝓpter quod hec cochlea aſcendit vſqꝫ ad ſummitatem templi vt ꝑ eam ſit ingreſſus ad templi tectum: qđ ab omnibus expoſitoribus ponit planum. Qꝫ autem dictum eſt de appenditijs ⁊ cochlea in aquilonari latere templi: idem ꝑ omnia intelligendum eſt in eius latere auſtrali. Et ſi dicat ꝙ vna cochlea ſufficit ad pdicta ⁊ ꝑ ꝯſequēs alia ſupfluit. dicendum eſt ꝙ non. Nam hec duplicatio valet ad ſecuritatem vt ſi immineat piculu3 ignis vel aliquid aliud ꝑ plura loca ſit aſcenſus ſurſum ꝓpter quod in eccleſijs magnis fiunt tales cochlee cōmuniter in earum frontibus ex vtraqꝫ pte. Circa vō duo latera templi ſcꝫ aquilonare ⁊ auſtrale ab omnibus expoſitoribus ponunt duo edificia a muris templi ꝑ .xx. cubitos diſtantia. ⁊ quodlibet duoꝝ edificioꝝ eſt longitudinis centu3 cubitoꝝ ⁊ latitudinis quinquaginta cubitoꝝ. De altitudine vō nō fit mentio in textu ꝓbabile tamen eſt ꝙ eſt .lxxv. cubitoꝝ ita ꝙ quelib3 trium manſionum que ponunt ibi vna ſup aliam ſit .xxv. cubitoꝝ ſicut dictum eſt ſupra de manſionibus porticuu3 veruntamen quia latitudo iſtoꝝ edificioꝝ ponit in pendulo montis. Ideo due ſuperiores manſiones tantum eleuate ſunt ſup terram. Ad tercium vō deſcendit ꝑ gradus ſicut in cellarijs. ꝓpter quod ⁊ eaꝝ oſtia deſcribunt in lateribus eoꝝ verſus vulgi locum. Reliqua vō circa templum ⁊ edificia iſta dicenda dicam litteram exponendo. Ad capiendum vō facilius que dicta ſunt ⁊ dicenda ponunt hic tres ſequentes figure. Prima repſentat ſm̄ lineas fundamentales poſteriorem ptem totius edificij que incipit a latere occidentali atrij interioris ⁊ ꝓtendit verſus occidentē vſqꝫ ad murum claudentem exterius vulgi locum. in qua parte eſt ipm̄ templum cum ſuis appenditijs pdictis. ⁊ duo edificia vnum quod vocat aquilonare eo ꝙ eſt ſituatum in pte aquilonari reſpectu templi. ⁊ aliud auſtrale eadem ratione ſcꝫ quia ſituatum eſt in pte auſtrali reſpectu templi. Secunda repſentat altitudinem templi ⁊ appenditioꝝ ⁊ cochleaꝝ ⁊ edificioꝝ circa ipm̄ eo modo quo poſſunt in plano figurari. nam opter ꝑ imaginationem inſpicientis multa ſuppleri. Tercia repñtat altitudinem edificij aquilonaris eo mō ſimiliter quo pōt in plano figurari. ⁊ ꝑ ꝯſequens repſentat altitudinem edificij auſtralis. Nam h̄ duo edificia in omnibus ſilia deſcribunt.

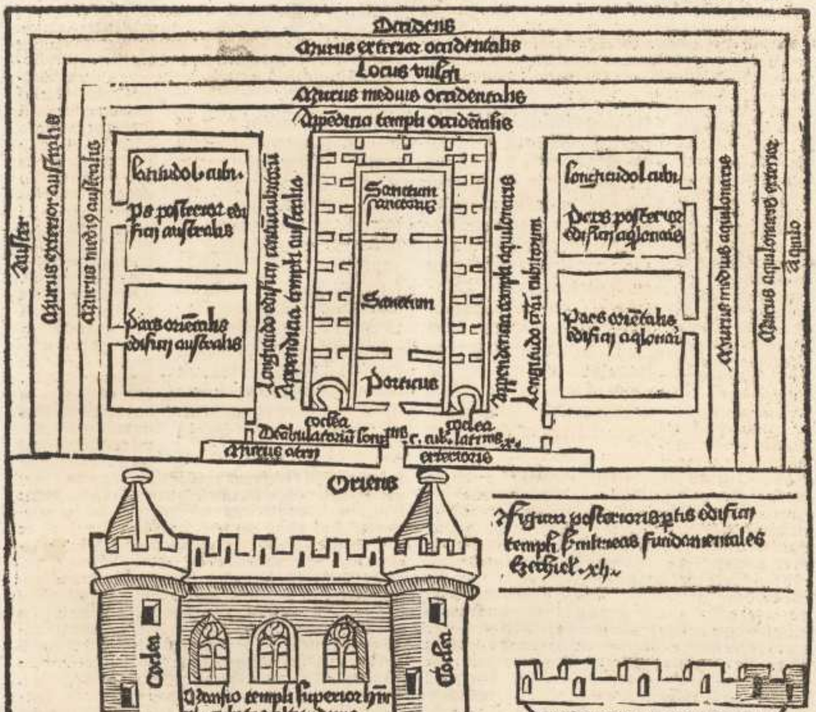

Figura posterioris partis edificii templi secundum mensuras fundamentales Ezechiel xli.

Aspectus altitudinis templi porte orientalis et appendicium circa ipsum Ezechielis xli.

Aspectus edificii aquilonaris secundum altitudinem et longitudinem suam Ezech. xli. Et simile edificium debet imaginari situatum esse in parte australi templi.

a cubitoꝝ ⁊ latitudinē lateris b c quatuor cubitorū vndiqꝫ ꝑ d circuitū domꝰ. Latera aūt latus ad latꝰ bis trigitariū e f Et erant eminentia: qua in- g grederentur ꝑ parietē do- h mus in lateribus per circui i k tū vt cōtinerent et nō attin l gerēt ꝑietem tēpli. Et pla- tea erat i rotundū aſcendēs m ſurſum ꝑ cochleā: ⁊ in cena n culū templi deferebat ꝑ gy o rum. Idcirco latius erat tē plum in ſuꝑioribꝰ: ⁊ ſic de inferioribꝰ aſcēdebat ad ſu p periora ⁊ in mediū. Et vidi q in domo altitudinē ꝑ circui r tū fundata latera ad menſu ram calami ſex cubitoꝝ ſpa s cio ⁊ latitudinē ꝑ ꝑietē la- teris forinſecus qnqꝫ cubi- t toꝝ. Et erat interior domꝰ v x in lateribꝰ domꝰ. Et int͛ ga zophilacia latitudinē vigi- y ti cubitorum in circuitu do ꝫ mus vndiqꝫ. Et oſtium la- a teris ad orōnem oſtiū vnuꝫ b ad viam aquilonis et oſtiū c vnum ad viam auſtralem ⁊ latitudinē loci ad oratiōem d quinqꝫ cubitoꝝ in circuitu. e Et edificiuꝫ qḋ erat ſeꝑatū

Hiis premiſſis ad expoſitionē lr̄e reuertamur. a Et latitudinē lateris .i. appēditiū. b Quatuor cubi. cū manifeſtū ſit ꝑ ſupradicta ꝙ hic accipit cubitꝰ hūanus: ⁊ nō geometricus: ptꝫ ꝙ ſi latitudo cuiuſlibet appenditij eſſet qtuor cubitoꝝ tm̄: nulla poſſꝫ ibi eē ꝯueniēs hitatio: qḋ nō eſt dicēdū: cū deſcribat͛ h̄ valde decens edificiū. Et iō dicendū ꝙ loqtur hic ſcriptura de ſpacio exiſtente inter terminos pilarioꝝ. ⁊ parietē exteriꝰ claudētē appendicia in q̄ ponit qdam murus a termino cuiuſlibet pilarij vſqꝫ ad ꝑietē exterius claudētē appēdicia cuiꝰ lōgitudo eſt quatuor cubitoꝝ ⁊ latitudo eadēꝫ cuꝫ ſpiſſitudie pilarij q̄ poteſt poni duoꝝ cubitoꝝ vel triū ad plus: nā tales pilarij in altis edificijs ſicut eſt in ꝓpoſito ſūt minus ſpiſſi de medietate vel circiter ꝙ̄ lati: accipiēdo latitudinē ꝓ coꝝ progreſſu ex ꝑietem tēpli. Cū igit ꝓgreſſus ſit .v. cubitoꝝ: vt ſupra dictū ē: ⁊ murus ei ꝯiūctus .iiij. ſequit ꝙ ſpaciū qḋ eſt inter muꝝ tēpli cui adherēt appēditia: ⁊ murū ipa claudentem exterius ſit .ix. cubitoꝝ: alia vero dimēſio appēditiorū eſt .x. cubitoꝝ: vt .ſ. dictū ē: cōprehēſa tn̄ pilarioꝝ ⁊ muroꝝ diuidentiū appēditia ſpiſſitudie: in tali eni ſpacio pōt eſſe habitatio cōueniēs. c Vndiqꝫ ꝑ circui. do. i. tēpli ⁊ q2 in pte orietali nō ſunt appenditia. ptꝫ ꝙ circuitus nō accipit hic pro ambitu ex omi pte: ſꝫ ex tribus ptibus tm̄: nec tn̄ adhuc integre nā appendicia aqlonaria ⁊ auſtralia nō ꝓcedūt vſqꝫ ad terminū orientalē muroꝝ tēpli: ſꝫ remanent .ix. cubiti ꝓ cochleis: vt ṗdictū ē. nec mirū de tali acceptione circuitus: nam alibi in hoc edificio accipitur circuitus ꝓ ambitu ex duabus partibus tm̄. d Latera aūt latus ad latus. i. appēdētia ſic ſunt diſpoſita ꝙ vnū eſt cōiunctū alteri: vt dictū eſt .ſ. ⁊ ptꝫ in figura. e Et erant eminētia ⁊c̄. iungat ſic lr̄a. Et erant eminētia .i. pilarij eminentes vltra murū templi. g Per parietē domus. id ē diſpoſiti ꝓportionabiliter ſcḋm longitudinē ꝑietis templi. f Que ingrederent͛. ſpacium vltra murū tēpli. h In lateri. i. ꝓ lateri. ſeu appendicijs ſuſtinēdis modo ſupradicto. Et eſt iſte modus loquēdi q̄ ponit hec ṗpoſitio in. ꝓ iſta ꝓpoſitione ꝓ: ſatis frequēs in hebreo. i Vt ꝯtinerēt. i. vt pilarij ſuſtinerēt appendicia media ⁊ ſuꝑiora: per trabes i eis poſitas mō ſupradicto. k Et nō attingerēt ꝑietē tēpli. i. ligna dictoꝝ appēdicioꝝ nō figerent͛ in pariete tēpli: ſicut ex oppoſita pte figunt͛ in pte claudēte exterius appēdicia. vn̄ in hebreo hic h̄r. Et nō tenerent͛ in pariete templi. Ex quo ptꝫ ꝙ nō attingere hic accipit ꝓ nō infigi. l Et platea. h̄ eſt tertia ps in qua deſcribit͛ cochleas templi cū dr̄. Et pla. erat in rotundū. i. quedā vacuitas rotunda intra quadraturā muroꝝ: in qua tn̄ ponūtur gradus circulariter aſcendēdo: q̄ gallice vocat͛ viꝫ. m Et in cenaculū tēpli. i. in primū ſolariū ⁊ ſcḋm: nā h̄ templū ponitur habere tres manſiones. ſicut ⁊ templum ſalomonis. n Deferebat per gyrū. i. ꝑ circularē aſcenſuꝫ. o Idcirco latius erat templū ⁊c̄. q2 in tēplo ponit duplex ſolariū. ſcꝫ vnū ſuꝑ aliud: vt dictū eſt. Idcirco templū di latius in duabꝰ ſuꝑioribꝰ māſionibꝰ ꝙ̄ in iferiori: nā imediate poſt tabulatū pmū reſtringunt͛ ꝑietes a pte interiori: ſicut apparet in edificijs hn̄tibꝰ ſolaria. ⁊ ſic ſcḋa māſio eſt latior ꝙ̄ pma q2 ꝑietes magis diſtant ⁊ ſilr̄ tertia māſio eſt latior ꝙ̄ ſcḋa p Et vidi. Hec ē qrta ps in q̄ reuertit͛ ad ſcribēdū aliq̄ de dictis appēdicijs q̄ dimiſerat dicēs. p Et vidi in domo .i. latere tēpli. p Altitudinē ꝑ circui. ſū. latera. i. appēdicia. r Ad mēſu. calami .vj. cubitoꝝ tantū eni diſtat tabulatū qḋ eſt tectū inferioꝝ appendicioꝝ a terra: ⁊ ſilr̄ tabulatū ſcḋm qḋ ē tectū medioꝝ appēdicioꝝ: ⁊ pauimētū ſuperioꝝ tm̄ diſtat a ṗ tabulato: ⁊ ſilr̄ tectū ſuꝑioꝝ a tabulato ſecūdo. s Et lati. ꝑ ꝑietē late forin. v. cubito. tāte eni ſpiſſitudinis deſcribit ꝑietes claudēs appēditia i pte exteriori ex oppoſita vero parte claudūtur muro templi. t Et erat iterior do. i. tēplū. v In lateribꝰ domꝰ. i. circūdatū appenditijs in tribus ptibus: vt ſupradictū ē. x Et inter gazophilacia. Hec eſt qnta ps in qua deſcribit diſtantia inter murū templi ⁊ edificium aquilonare ex vna pte et int͛ murū tēpli ⁊ edificium aquilonare ex vna parte ⁊ inter murū templi ⁊ edificiū auſtrale ex altera. q̄ eſt .xx. cubitoꝝ hinc. ⁊ .xx. cubitoꝝ inde. hec aūt edificia vocant͛ hic gazophilacia: ſicut pleniꝰ exprimit ca. ſe. vbi pncipalit͛ agit de iſtis duobꝰ edificijs hic aūt nō agit de eis niſi rōne diſtātie a tēplo. y In circuitu domꝰ vndiqꝫ. i. ex duobꝰ lateribus ſicut eni ſupradictū eſt: circuitꝰ nō ſꝑ dicit totalē ambitū in deſcriptione huiꝰ edificij: nec etiā in cōi mō loqndi ꝫ Et oſtiū. Hec ē ſexta ps in q̄ agit de loco orōis in q̄ ſcḋm oēs expoſitores orabāt illi q̄ tēplū igredi ñ debebāt: ⁊ iō cū dr̄. Et oſtiū lateris ad orōneꝫ. nō pt itelligi ꝙ iſtū oſtiū ſit i muro tēpli: vt aliq̄ exponūt. q2 ſic nō poſſent igredi locū orōis niſi ṗus ingrederent͛ tēplū: ⁊ ſic ſeqret͛ ꝯdictio. ſ. ꝙ ingrederent͛ tēplū: ⁊ nō igrederent͛: vtꝫ ex dictis. Lateris igit͛ h̄ accipit ꝓ appēdicijs: ſicut in ṗcedētibus: ⁊ accipit ſingulare ꝓ plurali. i. laterū ſiue appēdicioꝝ. Et ē ſenſus. Et oſtiū lateris ad orōēꝫ. i. oſtiū ꝑ qḋ intrat͛ i locū orōnis ē verſus appēdicia q̄bus imediate ꝯiungit͛ locus orōis. a Oſtiū vnū ad viā aqlonis ⁊c̄. Ab angelo eni orientali ſpiꝰ tēpli ꝓtendit vnꝰ murus vſqꝫ ad angulū oriētalē edificij aqlonaris: in quo ponit iſtud oſtiū ꝑ modū ſuꝑius figuratū: ⁊ eodē mō ex alia pte tēpli vſqꝫ ad auſtrale edificiū iō ſubdit. b Et oſtiū vnū ad viā auſtralē. i. ad ptē auſtri. c Et latitudinē loci ⁊c̄. ⁊ hec latitudo intelligit͛ ſub diuo d In circuitu. i. circa tres ptes tēpli ⁊ eiꝰ edificia. Iſte. n. locus circuit totū tēplū ⁊ eiꝰ edificia: pte orientali excepta e Et edificiū. Hec ē ſeptima ps. Partē iſtā expoſitores latini cōiter exponūt de quodā edificio qḋ dicūt ſituatū int͛ occidentalē ptē tēpli ⁊ locū vulgi. Hebrei vero nō ponūt h̄ edificiū: vt dictū ē .ſ. ⁊ merito vt videt͛: nā in textu nō dicit͛ ꝓ quo deſeruiat: cuꝫ tn̄ de alijs edificijs h̄ dicat͛: ꝓpter qḋ cū ipſis exponā textuꝫ de tēplo ⁊ aliq̄bus ſibi adiūctis. Et deſcribit͛ hic latitudo templi cū ſuis appendicijs: ⁊ locus orōis in latere occidētali cū di. Et edificiū qḋ erat ſeꝑatū ſcḋm qḋ dicit Ra. ſa. ꝑ edificiū hic intelligunt͛ illa q̄ ſunt tēplo adiūcta ⁊ ꝑ ſeꝑatū ipꝫ tēplū rōe .ſ. dicta .xl. ca. ⁊ h̄ pꝫ ꝑ lr̄am hebraicā q̄ ſic hꝫ. Et edificiū qḋ erat corā hauguiſera verſus mare: ⁊ dr̄ ꝙ hauguiſera ſignat edificiuꝫ valde notabile. ꝓpt͛ qḋ dicit͛ ꝙ intelligit͛ d̄ tēplo. Et pōt etiā dici ſeꝑatū ꝓpt͛ eiꝰ eminentiā reſpectu alioꝝ edificioꝝ. Et iō ſic dꝫ hic nr̄a trāſlatio. e Et edificiū qḋ erat ſeꝑatū. i. adiunctuꝫ ipſi tēplo. noīa eni hebrea ſunt indeclinabilia: ſicut cornu gelu: ꝓpter qḋ in trāſferēdo poſitus fuit noīatiuus caſus ꝓ datiuo: vel forte factum fuit hoc ſcriptoris vicio.

B

f verſumq; ad viā reſpiciētē
f ad mare: latitudis ſeptua-
g gita cubitoꝝ pies aūt edifi
cij q̄nq; cubitoꝝū latitudis
h ꝑ circūitū et lōgitudo eius
i nonagita cubitoꝝū. Et mē-
k ſus eſt dom⁹ lōgitudinē cē
l tū cubitoꝝū et qd̄ ſepatum
m erat edificiū ⁊ parietes ei⁹
n longitudinis centū cubito
o rū. Latitudo aūt añ faciem
p dom⁹ ⁊ ei⁹ qd̄ erat ſepatū
q r ꝯ oriētē centū cubitoꝝū. Et
s mēſus eſt lōgitudinē edifi-
cij ꝯ faciē eius qd̄ erat ſepa
t v tū ad dorſum hecthecas ex
x vtraq; pte cētū cubitoꝝū et
y z tēplū iteri⁹ et veſtibl'a atrij
limina ⁊ feneſtras obliq̄s:
a b hecthecas in circūitu per
c tres ptes ꝯ vniuſcuiuſq; li
d men: ſtratūq; ligno ꝑ gyruʒ
e in circūitu. Terra auteʒ vſ-
f q; ad feneſtras et feneſtre

f Verſumq; ad viā reſpicientē ad mare. ſ. ad occidentē. q̄a mare mediterraneū claudit iudeā ab occidente in q̄ deſcribitur ſitus hui⁹ templi: vt patʒ. ſ. in ꝑncipio. xl. ca. f Latitudinis. lxx. cubitoꝝ. in q̄bus includit qd̄ ſubdit. g Paries aūt edificij quinq; cubi. ⁊c. ⁊ ſilr̄ quinq; cubiti de loco oꝛonis ſupra dicti Nūerus autē iſte ſic intelligit. Latitudo tēpli inter parietes xx. cubitoꝝ. Duo parietes. xij. cubitoꝝū: vt pʒ ex ſupradictis in textu. Prominentia pilarioꝝ vltra parietes hinc ⁊ inde. x. cubitoꝝū. Latitudo appenditioꝝū hinc ⁊ inde. viij. cubitoꝝuʒ. paries claudens appendentia hinc ⁊ inde. x. cubitoꝝū. ⁊ latitudo loci oꝛonis ſilr̄ x. cubitoꝝū. vt ptʒ ex dictis in textu. Iſti ꝟo numeri ſimul iuncti faciunt. lxx. h Et longitudo eius xc. cubitoꝝū. quia ſicut ſupra dictum eſt a termino occidētali appēditioꝝū procedēdo verſus orientē vſq; ad locū cochlee vbi terminant appēditia ſunt. c. cubiti. de q̄bus reſcindunt hic. x. ſ. appenditioꝝ angulariū clauſoꝝ ex vna pte. ſ. pariete occidētali: ⁊ ex altera parte. ſ. pariete aq̄lonari. ꝓpter qd̄ illud ſpaciū poteſt cōputari ex vtraq; pte: vt ſupra dictū eſt hic aūt cōputat in occidentali pte: ⁊ iō reſcindendū eſt a pte aq̄lonari: aliter idē bis cōputaret. Et idē dicendū eſt de angularibus appēditijs in pte auſtrali. i Et men. eſt do. i. tēpli. k Lōgitudo. c. cubi. et q̄liter iſtud ſit intelligendū exponit cum ſubdit. l Et qd̄ ⁊c. ⁊ pro id eſt. Qd̄ ſepatum erat edificiū ⁊c. i. tēplū qd̄ dicitur ſepatū cū edificio appenditioꝝ. m Et parietes eius. ſcʒ edificij appenditioꝝ. n Longitudinis. c. cubitoꝝ. tot eñ ſunt cubiti ab illo loco tēpli vbi incipiūt appēditia verſus orientē vſq; ad eoꝝ terminū in occidente: ⁊ ſic nō menſurat hic tota lōgitudo templi: ſʒ remanēt. ix. cubiti verſus orientē a q̄bus excluſiue incipiūt appenditia. o Latitudo aūt. Hec eſt ps. viij. in q̄ deſcribit quedaʒ platea exiſtēs inter templū ⁊ atriū interi⁹. Ad cuius intellectū ſciendum ꝙ platea dr̄ a platos qd̄ eſt latū vel latitudo. ꝓpter qd̄ latitudo ponit pro platea aliq̄ñ ⁊ econuerſo: ⁊ ſic eſt in heb. et adhuc magis: nā dictio hebraica q̄ ponit hic eſt equoca ad latitudinē ⁊ plateā: ⁊ hic ponit pro platea: ⁊ ſilr̄ latitudo cū dr̄. Latitudo autē ante faciē dom⁹: ⁊ q̄ ſit iſta domus ſubdit. p Et eius ⁊c. ⁊ pro id eſt. id eſt. eius qd̄ erat ſepatū: ꝑ qd̄ ſignificat templū: vt. ſ. dictū eſt. q Cōtra orientē. i. cōtra atriū interius qd̄ eſt in oriētali pte reſpectu templi. r Centū cubi. ſ. longitudinis ſm lōgitudinē atrij interioꝛis intra parietes q̄. ſ. xl. ca. dr̄ centū cubitoꝝū. Et hec lōgitudo platee accipit ab aq̄lone in auſtrū. ſpaciū aūt ei⁹ ab oriente in occidentē. ſ. inter atriū interius ⁊ templū. x. cubitoꝝū vt magis videbit ca. ſeq. ⁊ iſti. x. cubiti. a termio pilarioꝝū orientaliū templi vſq; ad murū occidentalē atrij interioꝛis accipiunt. s Et menſus eſt. Hec eſt ps nona in q̄ deſcribit menſura tēpli tota ſm longitudineʒ ⁊ ꝑciſe. ſ. ſine appenditijs ſicut. ſ. poſita eſt. ptialiter tñ cū appēditijs dicit igit. Et menſus eſt longitudinē ⁊c. Sequit. t Hecthecas ⁊c. Ad intellectū huius ptis ſciendū: ꝙ expoſitores latini dicūt ꝙ hecthece ſunt anteſolaria: ſʒ hec ſignificatio nō hʒ ex aliqua deriuatiōe greca vel latina ꝓpter qd̄ videt ſimpliciter ficta ⁊ maxime q2 dictio hebraica hic poſita ſignificat pilarios q̄ inſerunt parietibus magnoꝝ edificioꝝū ad ipſa fortificandū. ſicut dicit Ra. ſa. in glo. ſup locū iſtū: cui q̄ꝝtum ad hoc vr̄ eſſe credendū cū fuerit peritiſſimus in hebreo. Dicit igit ꝓpheta. v Et menſus eſt lōgitudinē edificij cōtra faciē eius qd̄ erat ſepatum ad dorſum. q2 ſepatū edificiū intelligit templū: vt dictū eſt ſupra ꝑ faciē eius ps ꝑma: ⁊ ꝑ dorſum vltima. Eſt igit ſenſus ꝙ angelus mēſurauit lōgitudinē tēpli a ꝑncipio vſq; ad finē: ⁊ ne aliq̄s crederet ꝙ pilarij oriētales ⁊ occidentales nō includerent ī hac longitudine. eo ꝙ prominent vltra muros claudentes ab oriente in occidentē ideo remouet hoc di. t Hecthecas ex vtraq; pte. i. pilarios prominētes ex parte orientis et ex pte occidētis ſimul includēdo. v Centū cubitoꝝū. Hic aūt numerus ſic colligitur: ꝓminentia pylarioꝝuʒ a parte oriētis quinq; cubitoꝝuʒ: paries claudens longitudinē porticus tēpli q̄nq; cubitoꝝum: porticus enim non tantū aſcendit in altum q̄ntum ipm templū: propter quod paries iſte ab hebreis ponitur minoꝛis ſpiſſitudinis vno cubito q̄ꝫ paries ſit tēpli. Latitudo ꝟo porticus. xj. cubitoꝝ: vt habet. ſ. in fine. xl. capituli. paries orientalis templi ſex cubitoꝝum: vt patet ſupra circa ꝑncipium huius capituli. Longitudo templi q̄ꝝtum ad partem que dicit ſanctum vel ſancta. xl. cubitoꝝū: vt patet ibidē. paries diuidens inter ſanctū et ſanctumſanctoꝝū duoꝝum cubitoꝝū. Paries eñ iſte aſcendit in altū. per. xx. cubitos tñ nec poꝛtat aliqd̄ pondus: propter quod minoris ſpiſſitudinis eſt ponendus. Longitudo ſanctiſanctoꝝū viginti cubitoꝝū: vt patet ſupra circa principium huius capituli. Paries occidentalis templi ſex cubitoꝝum. Prominentia pilarioꝝum vltra parietem. v. cubitoꝝū: q̄ ſimul iuncti faciunt centum cubitos. x Et templū. Hec eſt pars decima in qua ſupplet aliqua ſuperius dimiſſa: nam ſuperius non fecerat mentionē de hecthecis ſiue pilarijs. qui tamen ſunt in aliquibus alijs edificijs a templo. Ideo dicit. Et templum: ibi eſt punctus. ꝓpter quod per templū hic ſignificatur pars anterioꝛ templi: que etiam alibi nomīatur templum exterius. y Interius. id eſt ſanctumſanctoꝝum qd̄ dicicitur templū interius. z Et veſtibula atrij. i. porticus atrioꝝum. Nam hic accipitur ſingulare pro plurali. a Limina ⁊ feneſtras obliquas hecthecas. q. di. ſicut dictum eſt ſupra ꝙ hec tria habent limina ⁊ feneſtras obliq̄s ſic ſimiliter habēt hecthecas ſiue pilarios iſta edificia foꝛtificantes. b Per tres partes. in hebreo habet. His tribus. ſcʒ templo interioꝛi ⁊ exterioꝛi ⁊ poꝛticibus atrioꝝum inſunt pilarij ſicut limina ⁊ feneſtre oblique. Et ad eundeʒ ſenſum trahenda eſt littera iſta. b Per tres partes. id eſt per tria edificia dicta diſpoſiti ſunt pilarij ſicut limina et feneſtre. c Contra vniuſcuiuſq;. Hec eſt ps. xj. in qua deſcribit oꝛnatus parietū tēpli a parte interioꝛi. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ parietes tēpli ſalomonis fuerūt interius opti lignis: vt hr̄. iij. Reg. vj. ad h̄ vt celature ⁊ picture auree melius fierent ⁊ ꝯſeruarent in ligno q̄ꝫ in lapide: ⁊ idē dr̄ hic de iſto templo: licʒ inuolute nam tranſlatio noſtra videt in pluribus defectiua: dicit igitur. c Contra vniuſcuiuſq; limen ly vniuſcuiuſq; non eſt de textu: quia nō eſt in hebreo. ſimiliter quod ſubdit. d Stratumq; ligno. ly q; nō eſt de textu. hec eſt eñ lr̄a hebraica. Contra limen. ſ. templi. Aſſer ligni. i. aſſeres lignei cooperientes vndiq; interius pietes templi rōne premiſſa qd̄ exprimit vlterius magis per ptes cū dicat. e Terra autē. vſq; ad fene. i. a terra vſq; ad feneſtras erat talis coopertura lignea: et tali modo loquendi frequenter vtuntur hebrei ⁊ latini. ſ. ſubintelligendo hanc prepoſitionem. a. f Et feneſtre clauſe. In hebreo ſic eſt Et feneſtre operte. ſ. aſſeribus ligneis. q. d. non ſoluʒ parietes vſq; ad feneſtras erant operti aſſeribus ligneis: ſʒ etiā

aꝑture parietū ꝓ feneſtris erāt ſic ꝑte in circūitu feneſtrarū. g Sup oſtia. ſil'iter erāt celature ⁊ picture infra ſcꝑte vt ſit vniformitas oſtioꝝ ⁊ parietū. h Uſq ad do. inte. i. in ſctōſctōꝝ erat talis ornatus. i Et forinſecus. i. in alia ꝑte q̄ dr̄ tēplū exteri⁹. k Per oēm parie. in circūitu. ſ. ante et retro ⁊ a dextris ⁊ a ſiniſtris l Intrinſecus et forinſecus. Ex h̄ dicūt aliq̄ expoſitores latini ꝙ iſte ornatus cherubin et palmaꝝ nō ſolū erat in tēplo a ꝑte interiori. ſ3 etiā3 exteriori. ſ3 nō eſt veriſile ꝙ talis ornatus ſit exterius ad ventū ⁊ pluuiam. nec ad hoc hr̄ ſimile de tabernaculo moyſi. nā exteri⁹ fuit optu3 de pellibus arietū. et ſagis cilicinis. interius aūt fuit ornatum cortinis diuerſoꝝ coloꝝ ⁊ tabulis deauratis. ſil'r tēplū ſalomonis habuit talē ornatū interius tm̄: ⁊ iō ſicut dicūt heb. ⁊ melius vr̄. Intrinſecus ⁊ forinſec⁹ intelligūr de ſctōſctōꝝ. et de alia parte q̄ dr̄ ſctā ſic dictū eſt aū immediate. l Ad mēſurā. i. eque ꝓportionabilit fact⁹ eſt talis ornat⁹ in anteriori ꝑte tēpli q̄ dr̄ tēplū exteri⁹ ſic in ſctōſanctoꝝ. m Et fabrefacta. i. artificialiter facta. n Duaſq fa. ha. cherub. In viſiōe v̄o q̄ deſcribir in ꝑncipio hui⁹ libri cherubin dicūr hr̄e q̄tuor facies. cetera patēt vſq. o De ter. vſq ad ſupe. ꝑtē. Ex hoc dicūt aliq̄ expoſitores nr̄i ꝙ talis ornatus nō ſolū erat i manſiōe inferiori ipſius tēpli: ſ3 etiā i media ⁊ ſuꝑiori. S3 h̄ nō vr̄ eſſe verū. q2 talis ornat⁹ eſt pro reuerētia cult⁹ diuini. ad quē deputar tm̄ inferior māſio. Media v̄o ⁊ ſuꝑior ad reponendū cortinas ⁊ alia vtēſilia ⁊ iocalia ad templū ꝑtinentia. Et iō cū dr̄. De terra vſq ad ſuꝑiorē ꝑtē ſubintelligendū eſt inferioꝝ māſionis. ⁊ ſic exponūt hebrei. p Limē quadru. in hebreo hr̄ poſtis. i. poſtes: accipiēdo ſinglare ꝓ pl'ali. ſic freq̄nter fit in deſcꝑtione hui⁹ edificij. ⁊ ſic fuit in tēplo ſalomonis: ſic hr̄. iij. Reg. vj. Fecit i introitu tēpli poſtes de ligno oliuaꝝ q̄drangulatos q Et facies. Hec eſt. xij. ps in q̄ breuir ſm hebreos deſcribir vna viſio facta ꝓphe ⁊ ſm h̄ trāſlatio noſtra vr̄ eſſe corrupta cū dr̄. ⁊ facies aſpect⁹ ſctūarij ꝯtra aſpectū altarꝭ lignei. nā lr̄a hebraica talis eſt. Et facies ſctūarij viſio ſic viſio. Et eſt ſenſus. ꝙ ꝓpha vidit in ſctūario viſionē ſil'em illi quā viderat ſupra flumē chobar. q̄ deſcribir in ꝑncipio hui⁹ li. ⁊ h̄ terminar v̄ſus in heb. ⁊ ſequēs immediate ſic incipit. Altare ligneū triū cubitoꝝ altitudo eius: vbi deſcribir mēſa ꝓpoſitiōis. vñ poſtea ſubdir. Et locutus eſt ad me. ſ. angelus. hec eſt mēſa corā dño. Pōt aūt tranſlatio nr̄a ſic exponi. q Et facies ſan. aſpe. ꝯ aſpec. altaris. ſ. incēſi ſm expoſitores latinos. qd̄ altare deſcribir ſituatu3 ante parietē ſanctiſctōꝝ. vt3 Exo. xxx. ⁊. iij. Reg. ⁊ ſic ex oppoſito mutuo ſe reſpiciūt. r Lignei. cōtrariū vr̄. nā Exo. xxx. ⁊ in pluris⁹ alijs locis vocar altare aureū. Dicendū ꝙ mēſa ꝓpoſitiōis de q̄ loquir hic ſcꝑtura ſm hebreos. et altare incēſi: de q̄ loquir h̄ ſm latinos. vtrūq dr̄ in exodo ligneū interius ⁊ aureū exteri⁹. ſ3 de auro hic tacer. Nā alibi ſatis exꝑmir. s Et duo oſtia. Hec eſt ps. xiij. in q̄ deſcribir forma oſtioꝝ tēpli cū dr̄. Et duo oſtia erant in tēplo. ſ. exteriori. t Et in ſanctuario. i. in templo interiori. non ſic intelligendo ꝙ in q̄lbet eſſent due aꝑture. ſ3 vna tm̄. ⁊ ꝑ ꝯñs vnū oſtiū tm̄. tn̄ quodlibet habebat duas portiōes. iō ſubditur. v Et in duob⁹ oſtijs. ſ. ꝑncipalibus. x Ex vtraq ꝑte. ſc3 tēpli. q̄rū vna dr̄ ſanctū. ⁊ alia ſctm̄ſctōꝝ. y Bina erāt oſtiola. ſic adinuicē copulata ꝙ vnū pōt claudi ⁊ apiri ſine alio ſicut appareat in hoſtijs q̄ dicunr fracta. ⁊ ſil'iter in feneſtris. Bina enī oſtia erant ex vtraq ꝑte oſtioꝝ qd̄ exponir dupliciē Uno mō ꝙ in quolibet oſtio principali ſint due value q̄ claudant in medio aꝑture. ⁊ q̄libet valua ſit fracta modo dicto. Alio mō ꝙ vna valua claudat totā apertura. ſ3 vna claudat a parte interiori parietis. altera v̄o a parte exteriori. ita ꝙ non clauſe ſint value iſte vt appareat pies iſte vniformis interius ⁊ exterius. ⁊ quaſi continu⁹ q2 ſimil' pictura dr̄ fuiſſe in oſtijs. ſic in ꝑietib⁹. vñ ſubditur. z Et celata erant i oſtijs templi cherubin ⁊c̄. ⁊ tamē iſte value intelligende ſunt fracte ſicut dictū eſt. a Q̄obre3 erāt groſſi. ligna veſtibuli. i. porticus. b Frōte forinſecus. qd̄ exponūt alij qui latini dicētes. ꝙ in frōte porticus erant celature maiores ⁊ magꝭ prominētes q̄3 in tēplo. ad qd̄ req̄rebar maior groſſicies lignoꝝ. S3 hoc nō videt verū. q2 ſic dictū eſt. ſ. talis ornat⁹ nō erat in tēplo exterius ⁊ multo min⁹ in fronte porticus exteri⁹ hic aūt dr̄. Erāt groſſiora ligna in veſtibuli fronte forinſec⁹. ⁊ dato ꝙ eſſet ibi. nō tn̄ eſt aliq̄ mō veriſile ꝙ eēnt magꝭ prominētes celature. ⁊ ꝑ ꝯñs magis notabiles q̄3 in templo. ꝓpter qd̄ trāſlatio nr̄a vr̄ hic eē corrupta. nā in heb. nō hr̄. q̄obrem. ⁊ iō lr̄a ſeq̄ns non cōtinuar lr̄e ꝑcedēti de celaturis. ſ3 incipit alia ſnīa cui⁹ talis eſt lr̄a in hebreo. Et ſpiſſu3 lignū ſup faciē portic⁹ extrinſec⁹. ⁊ feneſtre obliq̄. ⁊ palme hinc ⁊ inde in humerulis porticus ⁊ laterib⁹ dom⁹ ⁊ trabibus. Dicendū igir ꝙ hec eſt ps. xiiij. in q̄ poſt deſcꝑtionē ornatus tēpli q̄tū ad ſctm̄ ⁊ ſctm̄ſctōrū deſcribir ornat⁹ q̄tum ad tēpli porticū ꝑmittir vnū tn̄ de fortitudine hui⁹ edificij cū dr̄. Et ſpiſſum lignū. i. groſſum. ſup faciē portic⁹ exterius. ad retinendū edificiū fortius ex trāſuerſo parietū. ſic enī ſolet fieri in frontibus edificioꝝ. ⁊ ſubdir de ornatu. Et feneſtre obliq̄. ſupple ſunt in porticu ad ei⁹ illuminationē ſic in tēplo. Et palme. ſ. celate hinc ⁊ inde. in ipo porticu. ex parte tn̄ interiori. In humerlis porticus ⁊ lateribus domus. dicunr autē hic humeruli claudentes porticum ex vtraq parte oſtij. ⁊ nominanr humeruli: quia ſunt breuiores q̄3 alij. ſc3 quinq cubitorum vt dictū eſt ſupra in fine. xl. ca. Latera v̄o dicunr muri claudētes porticū ab oriente in occidentē. qui ſunt. xj. cubitorum ſm latitudinē porticus. ſicut dictū eſt in fine. xl. capi. dicūtur ⁊ latera domus. q̄a cōtinuanr muris claudentibus longitudinem templi. ⁊ in trabibus. ſc3 interioribus ſunt ſimiliter palme celate ad ornatū. l3 autē nr̄a noſtra diſcrepet ab hebraica: poteſt tamē exponi ſm eandem ſententiam ſic. q̄obrem que ſubintelligitur. licet non exprimatur. ⁊ illa eſt fortificatio edificij: et eſt ſimilis modus loquendi. ij. Regum. v. Qui ꝑcuſſerit iebuzeū ſubintelligir. fiet mgr̄ milicie: l3 ibi nō exꝑmar: ſicut plenius fuerat declaratū ibide3.

g h clauſe ſup oſtia: et vſq ad
i domū interiorem et forinſe
k cus ꝑ oēm parietē in circūi
l tu intrinſec⁹ et forinſecus
l m ad menſuram et fabrefacta
cherubin et palme. Et palma inter cherub et cherub.
n Duaſq facies hēbat cherub: faciē hominis iuxta palmā ex hac ꝑte et faciē leōis iuxta palma3 ex alia ꝑte expſſa3 ꝑ oē3 domū i circūitu
o de terra vſq ad ſuperiore3 partē: cherubin ⁊ palme celate erant in pariete templi
p q Limē q̄drangulū: et facies ſanctuarij aſpectus contra
r aſpectū. altaris lignei triu3 cubitorū altitudo: et longitudo ei⁹ duorū cubitorū: et anguli eius et lōgitudo ei⁹ et parietes ei⁹ lignei. Et locut⁹ ē ad me. Hec eſt mēſa
s corā domino. Et duo oſtia
t v erāt in tēplo ⁊ in ſctūario ⁊
x in duobus oſtijs ex vtraq ꝑte bina erāt oſtiola: q̄ in ſe
y inuicē plicabantur. Byna enim oſtia erant ex vtraq ꝑ
z te oſtioru3. Et celata erant in ipis oſtijs tēpli cherubin ⁊ ſculptura palmaꝝ. ſicut i parietibus q̄3 expſſa erant.
a Q̄obrem ⁊ groſſiora erant
b ligna in veſtibuli fronte forinſecus: ſup q̄ feneſtre oblique: ⁊ ſilitudo palmarū hic atq inde i humerul' veſtibuli: ſm latera domus: latitudinemq parietum.

Capitulum XLII

Erant groſſiora ligna ⁊c̃. ex cauſa dicta. Sup q̃ oblique feneſtre. q̃r ſunt i altiori ſitu q̃ꝫ hec ligna. Et ſimilitudo palmarũ hinc atq̧ inde in humerulis veſtibuli. i. porticus hec lr̃a exponit̃ ſicut ꝑus ⁊ ſilr̃ ſequẽs. Scd̃m latera dom⁹ ⁊c̃. q. d. ſilr̃ pietes porticus cõtiguati pietibus tẽpli lateralibus ſunt ſimiliter ornati.

re atrij exterioris. Et ſic pꝫ ꝙ illa ps q̃ cõtra atriũ interius eſt: eſt. xx. cubitoꝝ. nã. xx. cubiti vnius correſpondẽt. xx. cubitis alterius: ⁊ reliq̃ ps eſt. xxx. cubitoꝝ. Sciendũ etiã ꝙ in iſtis. xx. cubitis atrij interioris includit̃ ſpiſſitudo muri claudẽtis atriũ interius a pte aquilonis: q̃ ſpiſſitudo eſt. vj cubitorum.

A In ca. xlj. vbi dicitur in poſtill. Decima. ſcꝫ die menſis.

Additio.

P Rincipiũ huius ca. in littera habet̃ ſic. In. xxv. anno tranſmigratiõis nr̃e in exordio anni. x. mẽſis ⁊ ſic eſt in hebreo. vñ qd̃ in poſtil. dr̃ menſis pmi: eſt error q̃ potuit cõtingere ex vicio ſcriptoris. Dicũt heb. ꝙ mẽſis iſte erat. vij. cui⁹. x. dies erat celeberrima ſcꝫ dies expiatõnis: vt hr̃ Leui. xvj. Dicũt etiã ꝙ ann⁹ iſte erat annus iubileus. qd̃ ꝓbant ex h̃ ꝙ lꝫ anni cõiter incipiebant a pma die mẽſis: ann⁹ tñ iubileus incipiebat a. x. die mẽſis: vñ Leui. xxv. Clangẽs buccina mẽſe. vij. decima die mẽſis: ꝑdicatiõis tpe in vniuerſa terra vr̃a: ſanctificabitiſq̧ annũ quartũ ⁊ q̃r hic in lr̃a hr̃ in exordio anni. x. die mẽſis ideo dicũt ꝙ iſte dies erat dies expiationis. ⁊ pma anni iubilei qd̃ ſatis bene cõcordat cũ cõtentis in hac viſiõe: Nam vt infra tractat̃ ꝑ poſtil. hec viſio pncipaliter ſignificat edificationẽ eccl'ie ſpũalem in q̃ eſt vera expiatio pctõꝝ: ſimiliter apparitio angeli ad zachariã in q̃ exordiũ redẽptiõis fuit denũciatũ: facta fuit die expiationis: vt ibidem in additione dictum fuit.

Capitulum. xlij.

E T eduxit me in atriuꝫ a exteri⁹ ꝑ viã ducentẽ b ad aqlonẽ. Et induxit c me i gazophilatiũ: qd̃ erat d ꝯ ſepatũ edificiũ ⁊ ꝯ edem e f vgentẽ ad aqlonẽ: i facieꝫ lõgitudinis cẽtuꝫ cubitos g h oſtij aqlõis: ⁊ latitudis. l. i cubitos ꝯ viginti cubitos atrij interioris ⁊ ꝯ pauimẽtũ ſtratũ lapide atrij exterioris: k vbi erat porticus iuncta l porticui triplici. Et añ m gazophilacia deambulatio n decẽ cubitoꝝ latitudinis o ad interiora reſpiciens p q vie cubiti vnius. Et r oſtia earum ad aquilonem.

k Ubi erat porticus iuncta porticui triplici. ſm hebreos hec eſt lr̃a. Exedra contra exedram in triplicibus. Eſt aũt exedra idem ꝙ camera vel gazophilatium. igit̃ ſicut diuiſiões edificij aqlonaris dicunt̃ gazophilatia: ita ⁊ exedre. Eſt igit̃ ſenſus. Exedra contra exedrã. i. diuiſiões edificij aqlonaris: ⁊ diuiſiones edificij auſtralis que per oĩa ſunt ſimiles mutuo correſpondẽt: ⁊ ex oppoſito ſituant̃: templo tñ intermedio. In triplicib⁹. Dicunt̃ autẽ edificiũ aqlonare ⁊ auſtrale triplicia: ⁊ ſimiliter eoꝝ diuiſiones: eo ꝙ ſunt ibi tres manſiões vna ſup aliã. l Et ante gazophilacia. Hic ſcd̃o deſcribit̃ quedã via exiſtens int̃ iſta gazophilacia ꝑ. xx. cubitos: ⁊ inter atriũ interius protenſa ad oppoſitã partẽ vſq̧ ad. xx. cubitum edificij auſtralis cum dicitur. l Et ante gazophilatia. a parte orientali. m Deambulatio. i. via. n Decẽ cubitorũ latitudinis. et hec via capitulo ꝑcedenti dicta eſt platea centũ cubitoruꝫ longitudinis. o Ad interiora reſpiciẽs. i. verſus templũ. p Uie cubiti vnius. ſm eñ Richarduꝫ de ſancto victo. et Hugonẽ cardinalẽ: ibi ponit̃ quedã via latitudinis vnius cubiti: ꝑ quã ſacerdotes vadũt ad templũ. Sed hoc nõ videt̃ verũ: nã ſm ipos oportet dicere ꝙ iſta via ſit longitudinis. xxx. cubitorũ ad minus. talis aũt via deſeruiẽs tranſitui ſacerdotũ dꝫ eſſe ſic lata: ꝙ duo homies ad minus ſibimet obuiãtes poſſint trãſire vn⁹ iuxta aliũ hoc aũt eſt impoſſibile in via vni⁹ cubiti latitudinis: nã accipit̃ cubitus hũanus: vt pꝫ ex ꝑcedẽtibus in cuius latitudine nõ poſſet tranſire vn⁹ hõ groſſus nec vn⁹ ſatis tenuis ꝑ tantã vie lõgitudinẽ. Jõ dicẽdũ ꝙ via vni⁹ cubiti dr̃ hic q̃dã introitus ſtrictus de atrio interiori ad viã. x. cubitoꝝ ductã ex tranſuerſo. ⁊ inde intrat̃ portic⁹ tẽpli anteq̃ꝫ trãſit iſta. x. cubitorũ via. Et ꝑ talẽ modũ oblato ſacrificio i altari holocauſtorũ qd̃ eſt in atrio interiori: ꝓcedit ſacerdos ad cõſummandũ ſacrificiũ in tẽplo ꝑ oblationẽ incẽſi. Dicit̃ aũt dict⁹ introitus ita ſtrict⁹ vt ea q̃ ſunt in tẽplo min⁹ paterẽt exiſtentibus in atrio exteriori: ꝓpter qd̃ etiã poſt tranſitũ ſacerdotis ille introit⁹ eſt claudẽdus. Sciẽduꝫ etiã ꝙ iſte introit⁹ ex pte tẽpli eſt vni⁹ cubiti: ſꝫ ex pte atrij interioris eſt maioris latitudis: vt expeditior ſit trãſitus ſacerdotis ſicꝫ videmus i feneſtris turriũ q̃ vocant̃ gallice arthieres: ꝙ a pte exteriori hñt latitudinẽ q̃ſi vni⁹ palmi: ⁊ ex pte interiori duorũ vel triũ pedũ. Ex dictis patꝫ ꝙ via cubitorũ. x. procedendo de gazophilatijs aquilonaribus v̾ſus templũ recte venit ad introitũ vni⁹ cubiti: ⁊ eodẽ mõ procedẽdo ex parte oppoſita. ſcꝫ de gazophilatijs auſtralibus ad templum. q Et oſtia. Hec eſt pars tercia vbi agit̃ de ſitu oſtiorũ ⁊ altitudine gazophilatioꝝ cũ dr̃. Et oſtia eorũ. ſ. gazophilatiorũ aqlonariũ. r Ad aquilonẽ. ſupple reſpicientia. Dicũt aũt doctores latini ꝙ ex parte altera iſtorũ gazophilatiorũ ſint etiã oſtia verſus templũ: quod eſt in auſtrali parte reſpeccu aquilonariũ gazophilatiorũ. Sed hoc nõ videt̃ verum: tũ quia ſcriptura de hoc nullã fecit mentionem: tum quia terra verſus templũ eſt altior xvj. cubitoꝝ q̃ꝫ ex parte altera: ⁊ ideo verſus templũ nõ poſſunt ſic eſſe cõueniẽter oſtia. Item ꝑ illa oſtia eſſet ingreſſus ad locum orationis. et ſic inquietaretur a trãſeuntibus per oſtia illa cum tamẽ debeat eſſe quietus: ꝓpter qd̃ ſicut dicit ſcriptura: in parte aquilonari tm̃ ſunt hec oſtia ponenda. Qꝫ autẽ ibi ſit oſtia

E Duxit me. Poſt deſcriptionẽ tẽpli q̃tuꝫ ad tres ptes. ſ. porticũ: ſanctũ: ⁊ ſctm̃ ſctõꝝ ⁊ q̃tum ad appẽditia ſibi adiũcta. Hic ꝯñr deſcribunt̃ duo edificia a muris tẽpli ꝑ. xx. cubitos diſtantia: vnũ in pte aqlonari: alterũ in auſtrali. Et diuidit̃ in duas ptes: q̃r pmo deſcribit̃ hoc duplex edificiũ: ſcd̃o ſcptura reuertit̃ ad murũ exteriorẽ totius edificij deſcribendũ: ibi. Cũq̧ impleſſet. Prima in tres. q̃r primo deſcribit̃ edificiũ aqlonare. ſcd̃o auſtrale: ibi. Et erãt. tercio vſus vtriuſq̧: ibi. Et dixit ad me. Circa pmũ: pmo deſcribit̃ ſitus cũ dr̃. a Et eduxit me in atrium exterius. ſicut dictũ eſt. ſ̃. ⁊ pꝫ ex textu: ꝙ tẽplũ ⁊ edificiuꝫ aqlonare ⁊ auſtrale ſunt in atrio exteriori: igit̃ quõ põt dici ꝙ ꝓpheta ſit educt⁹ de tẽplo ad atriũ exterius. dicẽdum ꝙ frequẽter circa eccl'ias nr̃as eſt cimiteriũ: ⁊ ſilr̃ totum ſpaciũ eccl'ie ſiue tẽpli eſt cimiteriũ: ⁊ tñ aliq̃s dr̃ exire de eccl'ia in cimiteriũ ⁊ econuerſo: ita ſilr̃ eſt in propoſito. b Et indu. me in gazophilatiũ. edificium eñ aqlonare ſm totalitatẽ ſuã hꝫ. c. cubitos in lõgitudine ab oriẽte in occidentẽ: ⁊ ſm h̃ dr̃ gazophilatiũ in ſingulari: eſt tñ diuiſum ꝑ parietes interiores ex trãſuerſo totius edificij trãſeũtes: ⁊ ſm hoc inferius dr̃ gazophilacia in plurali ꝓpter plures diuiſiones: ⁊ q̃libet gazophilatiũ eſt longitudinis. l. cubitorũ ſm latitudinẽ totius edificij. c Qd̃ erat cõtra edificiuꝫ ſepatũ. i. cõtra templũ. d Et cõtra edem. i. appenditioruꝫ edificationẽ. e Uergentẽ ad aqlonẽ. latus eñ aqlonare tẽpli ⁊ appenditiorũ ſibi adherentiũ eſt cõtra latus auſtrale aqlonaris edificij. f In fa. lõgitudinis cẽtũ cubitorũ. tantũ eñ ꝓtendit̃ lõgitudo totalis edificij. g Oſtij aquilonis. q. d. q̃uis latus auſtrale hui⁹ edificij ſit cõtra tẽpluꝫ tñ eius oſtia ſunt i eius latere aqlonari. vñ in hebreo ponitur oſtiũ in noĩatiuo: ⁊ ponit̃ etiã ſingulare pro plurali: nã ibi ſunt plura oſtia vt exꝑmit̃ infra. h Et latitudinis. l. cubitorũ. includẽdo nõ ſolũ ſpaciũ int̃ parietes: ſꝫ etiã parietes ⁊ pilarios: nã ca. ꝑcedẽti dicunt̃ eẽ in porticibus atriorũ q̃ ſunt edificia multo minora. i Cõtra. xx. cubitos atrij interioris ⁊c̃. i. vna ps iſtoꝝ. l. cubitoꝝ eſt ſita ex oppoſito. xx. cubitoꝝ atrij interioris: ⁊ reliq̃ ps ꝯ pauimentũ aqlonare atrij exterioris. Et ſic pꝫ ꝙ illa ps q̃ cõtra atriũ interius

ꝓceſſe non hr̃ ex ſcriptura: ſꝫ hr̃ ꝙ ſunt plura. ex hoc qḋ dicit̃ Oſtia. ⁊ ſm̃ hebreos ſunt duo. qꝛ cōiter plurale poſitū ſine additiōe ſignat nūerū binariū. ⁊ ſm̃ hoc totū edificiū aquilonare diuidit̃ ĩ duas portiōes ex trāſuerſo: ⁊ ꝗlibet portio eſt .l. cubitoꝝ lōgitudinis. ⁊ .l. latitudis cōprehēſa tñ ſpiſſitudine parietum.

quā accipit̃ longitudo iſtorū gazophilaciorū. eo ꝙ eorum oſtia ſunt in latere aquilonari totius edificij: vt dictum eſt ſupra. …unt etiā iſta gazophilacia atrij exterioris. eo ꝙ ſunt in ipſo ſita vt dictum eſt ſupra. o Et longitudo ante faciē centū cubitorū. Iſta eſt platea que ſupra .xlj. ca. dicit̃ latitudo .c. cubitorū de ꝗ fit hic iterū mentio: qꝛ ꝑ illā eſt via ſacerdotū de tēplo ad iſta gazophilacia ꝑ magnā ꝑtē. p Et erat ſubter gazophilacia hec introitus. nā eorū oſtia ſunt in inferiorib⁹ māſionibus. ⁊ in ꝑte aqlonari vbi eſt terra demiſſior: ꝓpter pendulū montis. q Ab oriēte ingredientiū in ea de atrio. lꝫ eñ veniētes de templo ad hec gazophilacia: irēt recte ꝯtra aqlonē vſqꝫ ad angulum edificij aqlonar̃ clauſū muro oriētali ⁊ aqlonari. tñ ex illo angulo ad oſtia gazophilaciorū eſt ꝓceſſus ab oriente in occidentē: vt in figura ꝑꝫ. et de facili ſine figura pōt imaginari. Et ꝓpter hoc nō dixit ꝓpheta ab oriente venientiū ad ea. ſed ab oriente ingredientiū in ea de atrio exteriori. Siſis modus loquēdi eſt ſicut cū dicitur apud nos aliqs in eccleſiā ingredi de cimiterio ꝗuis ipſa ſit in cimiterio: vt dictū eſt ſupra. r In latitudine. Poſt deſcriptionē aquilonaris edificij. hic cōſequenter deſcribit̃ edificiū aſtrale. qḋ eſt per oīa aquilonari ſimile. Et qꝛ deſcriptionē predictā terminauit in via veniendi ⁊ introeundo gazophilacia in edificio aqlonari cōtente. iō deſcribendo gazophilacia auſtralia. quaſi cōtinuans ſe ꝓcedentibus incipit a via veniendi de atrio interiori ad ipſa que eſt eadem cū via veniendi de templo ad ipſa eo ꝙ hec via continet̃ ex vna ꝑte inter templū ⁊ atriū interius ex altera dicit igit̃. r In latitudine ꝑiboli. id eſt in ſpiſſitudie muri. s Atrij. ſ. interioris quod dr̃ atriū anthonomatice: propter altare holocauſtorum: vbi offerebantur ſacrificia. t Quod erat cōtra viam orientalem. reſpectu templi. ideo ſubditur. v In faciem edificij ſeparati. id eſt templi. cui⁹ ingreſſus qui dicit̃ hic facies. eſt verſus orientem. ⁊ ſupplēdum eſt ꝙ in ꝑibolo atrij eſt oſtium per quod eſt exitus ad viam ducentem ad gazophilacia auſtralia ⁊ iſtud oſtiū ſupra. dicitur via vnius cubiti. x Et erant ante edificiū In hebreo habet̃. Ante templū. ideo per edificiū hic intelligitur templū. y Gazophilacia. ſ. auſtralia. ſicut dictum eſt de aqlonaribus ex parte altera. z Et via veniendi ad gazophilacia. a Ante faciem eorum. id eſt ante murū orientalem ipſorū. b Iuxta ſimilitudinē gazo. ⁊c̃. nā in omnibus ſunt ſimilia. ꝓpter quod ex dictis ſupra ꝑꝫ litera vſqꝫ ibi. c Et oſtia eorum ⁊c̃. ad nothum ⁊c̃. id eſt ad auſtrū Videtur ꝙ deberet dicere ad aquilonē: quia loquit̃ de ſimilitudine gazophilaciorū auſtralium ad aquilonaria. Dicendū ꝙ hec ſimilitudo eſt mutua. ⁊ ad hoc exprimendū loquitur hic de oſtijs gazophilaciorum aquilonarium aſſimilando ea oſtijs gazophilaciorū auſtralium. ac ſi dicat. ſicut auſtralia ſunt ſimilia aquilonaribus. ſic econuerſo. poteſt etiā aliter exponi de oſtijs gazophilaciorum auſtralium ſic.
c Et oſtia eorum. ſcꝫ gazophilacioꝝ auſtraliū. d Scḋm oſtia gazo. et ſupplendum eſt aquilonarium. eo ꝙ de ipſis ſupra locutus eſt. et quod ſubditur.
e Que ſcilicet oſtia. refertur ad oſtia gazophilaciorum auſtralium.

s Vbi erant gazophilacia. in ſuperioribus manſionibus. t Humiliora. in hebreo hr̃. Strictiora id eſt minus ſpiſſa. ⁊ eſt eadē ſnia cū tranſ-

B latiōe nr̃a: qꝛ ſic ſuꝑbus dicit̃ groſſus ita humilis pōt dici ſtrictus: ⁊ ſubdit̃ cā cuꝫ dr̃. v Quia ſupportabāt porti. i. inferiores manſiones gazophilaciorū ꝗ dicunt̃ hic portic⁹: qꝛ ꝑ illas eſt ingreſſus ad ſuperiores ſicut per porticū ē ingreſſus ad domū. x Que ex illis eminebāt. ſ. medias ⁊ ſuperiores māſiones iō ſubdit̃. y De inferioribus ⁊ de medijs edificij aqlonaris. z Triſtega eñ erant. i. habētes tres manſiōes vnā ſupra aliā. a Et non habebāt colūnas ſuſtentātes. b Sicut erāt colūne atriorū. i. gazophilaciorū in atrijs exiſtentiū. Sicut eñ dictum eſt .s. xl. ca. in atrio exteriori in ꝑte orientali ſunt .xxx. gazophilacia. ⁊ in atrio interiori ſunt gazophilacia ſacerdotū et cantorū hebdomarū: ⁊ in illis ſunt columne ſuſtentātes. in iſtis aūt gazophilacijs: ꝗ ſunt maioris altitudinis ⁊ ponderis nō ponunt̃ tales colūne ſuſtentātes: ſꝫ murus ſpiſſus et fortis cū bonis pilarijs. iſte tñ murus eſt ſpiſſior in inferioribus māſionibus ꝗꝫ in medijs. ⁊ in medijs ꝗꝫ ĩ ſuperiorib⁹ ſm̃ magnitudinē maioris pōderis ſupportari. ⁊ ꝓpter hoc dr̃ ſupra gazophilacia ſunt in ſuperioribus humiliora. i. ſtrictiora. qꝛ murus mediarū manſionū eſt min⁹ ſpiſſus: qꝛ retractatus eſt a parte exteriori. ⁊ ꝑ ꝯñs eſt ſtrictior ꝗꝫ inferior manſio. Et eodē mō dicendū eſt de ſuperiori reſpectu medie. c Propterea eminebāt. ſuperiores manſiones. d De inferioribus ⁊ de medijs a terra cubitis .l. id eſt. qꝛ murus inferiorū māſionū eſt ita fortis. iō manſiōes ſuperiores pñt tñ eleuari. e Et peribolus. Hec eſt ꝗrta ps in qua deſcribit̃ murus claudēs edificiū aqlonare ab orientali ꝑte. ſm̃ ꝙ dicit hic Ra. ſa. ⁊ hoc qꝛ ex illa ꝑte eſt via veniēdi ad gazophilacia in edificio aqlonari ꝯtenta. dicit igit̃. e Et peribolus. i. mur⁹ claudēs a ꝑte oriētis. ⁊ dr̃ a peri qḋ eſt circū ⁊ ambulo. as. qꝛ iuxta murū illū eſt deambulatio ſiue via ꝑ quā ſacerdotes de templo ⁊ atrio veniūt ad gazophilacia aqlonari ⁊ ecōuerſo. f Exterior. hoc dr̃ ad drñtiam muri diuidentis totū edificiū auſtrale per mediū ex tranſuerſo. ꝓpter quod eſt interior murus. ⁊ ex ꝑte occidentis hꝫ tria gazophilacia vnū ſuꝑ aliud. ⁊ tria ſimiliter ex ꝑte orientis. g Scḋm gazophilacia. i. protēſus eſt ⁊ iſte peribolus ſm̃ longitudinē hmōi gazophilaciorū ꝗ accipit̃ ex tranſuerſo totius edificij aqlonaris. h Que erat in via. i. iuxta viā ſacerdotū predictā. i Atrij exterioris ſicut dictū eſt ſupra templū. ⁊ iſta gazophilacia ſunt in atrio exteriori. et ꝑ ꝯñs iſta via. k Ante gazophilacia. i. ex ꝑte orientali ꝗ eſt interior reſpectu iſtorū gazophilaciorū ſicut ⁊ totius edificij ps oriētalis dr̃ anterior. ⁊ ps occidētalis poſterior: vt dictū eſt .s. ca. xl. l Longitudo eius. i. dicti periboli. ꝗnquaginta cubitorū. ⁊ ſubditur rō. m Quia gazophila. longitudo erat. in edificio aqlonari cōtentorū. n Quinquaginta cubitorū. qꝛ tanta eſt latitudo totius edificij aquilonaris ſm̃

vbi erant gazophilacia in v ſuperioribus humiliora. qꝛ x ſupportabāt porticus ꝗ ex y illis eminebant de inferioribus ⁊ de medijs edificij. z a Triſtega enim erant ⁊ non b habebāt colūnas: ſicut erant c colūne atriorū. Propterea d eminebant de inferioribus ⁊ de medijs a terra cubitis e ꝗnquaginta. Et peribolus f g exterior ſm̃ gazophilacia h que erāt in via atrij exterio i k l ris ante gazophilacia. Lōgitudo eius ꝗnꝗginta cubi m torū. ꝗa longitudo erat gazophilaciorū atrij exterio n ris quinquaginta cubitorū o et longitudo ante faciē tem p pli centū cubitorū. Et erat ſubter gazophilatia hec in q troitus ab oriente ingredientium in ea de atrio exte r riori in latitudine periboli s t atrij qḋ erat cōtra viā oriē v talē in faciē edificij ſeꝑati. x y Et erāt ante edificiū gazo z a philatia ⁊ via añ faciē eorū b iuxta ſimilitudinē gazophilaciorū ꝗ erāt in via aqlonis. Scḋm lōgitudinē eoꝝ ſic ⁊ latitudo eoꝝ: ⁊ oīs introit⁹ c eoꝝ ⁊ ſimilitudieꝫ ⁊ oſtia eoꝝ d e ſm̃ oſtia gazophilatiorū ꝗ

C

f erãt in via reſpiciẽte ad no g h tbũ. Oſtiuʒ in capite vie: q̃ via erat añ veſtibulũ ſepa- tũ p viã orientalẽ ingredien- i k tib⁹: ⁊ dixit ad me. Gazo- phılacia aquılonis ⁊ gazo- l phılacia auſtri q̃ ſunt ante m edificium ſepatũ hec ſt ga- n zophılacia ſãcta: in quibuſ veſcunt ſacerdotes qui ap propinquãt ad dñm i ſãcta o p q r ſctõruʒ. Ibi ponẽt ſancta- ſctõruʒ ⁊ oblationẽ p pctõ ⁊ p delicto. Locus.n. ſan s ctus eſt. Cũ aũt ingreſſi fu- t erit ſacerdotes: nõ egredi ent de ſãctis in atriuʒ exte v x rius ⁊ ibi reponẽt veſtimẽ ta ſua in q̃bus miſtrant: q̃a y ſãcta ſt veſtientq; veſtimẽ tĩ alijs: et ſic pcedẽt ad po z a pulũ. Cũq; cõpleſſet mẽſu- b ras dom⁹ iterioris eduxit c me p viam porte q̃ reſpicie d bat ad viã orientalẽ: ⁊ men e ſus ẽ eã vndiq; p circũituʒ f Mẽſus ẽ aũt ꝯ ventũ oriẽ- g talẽ calamo mẽſure q̃ngen tos calamos i calamo men ſure p circũituʒ. Et menſus ẽ ꝯ ventũ aq̃lonis q̃ngẽtoſ calamos in calamo menſu re p gyrũ. Et ad ventuʒ au ſtralẽ menſus ẽ q̃ngentos calamos: in calamo men- ſure p circũitũ. Et ad ven- tũ occidentalẽ mẽſus ẽ q̃n gẽtos calamos in calamo

f Erãt in via reſpi. ad nortbũ. i. ſicut oſtia gazophılaciorũ aq̃lonariũ reſpiciũt ad aq̃lonẽ: ſic oſtia gazophılaciorũ auſtraliũ reſpiciũt ad auſtrũ. g Oſtiũ in capite vie. ſupple eſt. q: ſ. dictũ eſt q in ſpiſſitudine muri occidentalis eſt introitus ſtrictus: ꝓpter qḋ dr̃ via vni⁹ cubiti: ⁊ nõ eſt. ſ. in textu expſſuʒ: q ibi ſit oſtiũ: iõ hic exprimit cũ dr̃. Oſtiũ in capite vie. Dicit autẽ caput vie locus vñ eſt proceſſus ad diuerſa loca: ſicut dr̃ Ezech. xxi. Stetit rex babylonis in capite duarũ viaꝝ. Ĩ loco vo q̃ eſt inter oſtiũ iſtud ⁊ porticũ tẽpli incipit ꝓgreſſus v̄ſus gazophılacia auſtralia ex pte vna: ⁊ v̄ſus aq̃lonaria ex altera: iõ vocatur caput vie.
h Que via erat ante veſtibuluʒ ſepatũ. i. añ porticuʒ tẽpli qḋ dr̃ edificium ſepatuʒ. In heb. hr̃. Añ clauſura organizationis et redit i eandẽ ſniaꝫ tñ p aliũ moduʒ. Ad cui⁹ itellectũ ſciẽduʒ q ſic. ſ. dcm̃ eſt ab atrio interiorẽ aſcẽſus p. xv. g̃dus: ſic in tẽplo ſalomõis in q̃bus ſtabãt cãtores tpe ſalomonis propter qḋ ⁊. xv. pſ. vocant cãtica graduũ: ad hui⁹ ſilitudineꝫ ponunt gradus in h edificio. In ſummitate vo hoꝝ g̃duũ eſt oſtiũ latitudinis cubiti vni⁹ p̃dictũ ⁊ vocat clauſura organizatiõis: q: claudit int gradus vbi eſt organizatio cãtorũ: ⁊ viã q̃ eſt int ipm ⁊ tẽpli porticũ: ꝓpt qḋ iſta eadeꝫ via eſt añ tẽpli porticũ ex vna pte: ⁊ añ clauſurã organizatõnis ex altera. verũtñ q: hec clauſura organizatiõis eſt a pte orientali hui⁹ vie: iõ ſubdit. Per viã orientalẽ ingrediẽtibus.
i Et dixit. Poſt deſcriptionẽ gazophılacioꝝ aq̃lonariũ et auſtraliũ. hic ꝯñter deſcribit vſus eoꝝ cũ dr̃: Et dixit ad me angelus hec oñdens. k Gazo. aq̃lo. a gazophı. auſtri. pre deſcripta. l Que ſunt añ edificiũ ſepatũ. i. ex vtraq; parte tẽpli ſita. m Hec ſunt gazophı. ſancta. i. ſanctis vſib⁹ deputata. n In q̃bus veſcunt al's veſtiũt ſacer. q̃ appropinquãt ad dñm in ſctãſctõꝝ. ad miſtrandũ o Ibi. i. gazophılacijs dictis. p Ponẽt. ſ. ſacerdotes q Sanctaſctõꝝ. i. eã q̃ ſunt neceſſaria ad miſteriũ in ſctõſctõꝝ. r Et obla. p pctõ ⁊ pro delicto. i. ptes de iſtis oblatiõibus q̃ cedũt i vſuʒ ſacerdotũ: nã ſm legẽ comedi debẽt in loco ſancto. s Cũ aũt ingreſſi fuerint ſacer. gazophılacia dicta. t Nõ egredient de ſanctis in atriũ exteri⁹. atriũ exterius hic nõ põt accipi gñaliter: nam ſic accipiẽdo gazophılacia iſta ſunt in atrio exteriori: ſicut freq̃nter dictũ eſt. ſ. ſ; accipit ptialiter pro illis locis ad q̃ admittebat ppl's: vt pꝫ magis ex ſequẽtibus. v Et ibi. i. in dictis gazophılacijs. x Reponent veſti. ſua. in q̃bus miſtrant dño. y Veſtientq; ⁊c̃. ſic pcedent ad ppl'm. ſ. ad loca atrij exterioris ad q̃ admittit populus. z Cunq; cõpleſſet. Supius deſcripte ſunt interioruꝫ menſure. hic ꝯñr deſcribunt exterioꝝ mẽſure. Sciendũ tñ q expoſitores latini dicũt q hic deſcribit mẽſura muri medij. q̃ diuidit inter atriũ exterius ⁊ locũ vulgi. ⁊ mẽſura cuiuſlibet lateris eſt q̃ngentoꝝ cubitoꝝ qḋ ꝓbãt p hoc quod ponit in fine hui⁹ ca. Per q̃ttuor ventos mẽſus eſt muruꝫ eius vndiq; p circũitum lõgitudinẽ q̃ngentoꝝ cubitorũ et latitudinẽ q̃ngentorũ cubitorũ diuidentẽ inter ſanctuariũ ⁊ vulgi locũ. Sꝫ cõtra hoc eſt qḋ p̃mittit mẽſura eiuſdem muri expſſius ⁊ magis diffuſe. qḋ em̃ in fine ca. dr̃. Per q̃ttuor vẽtos mẽſus eſt ⁊c̃. eſt recapitulatio breuis ſnie p̃cedẽtis de q̃ dr̃. Mẽſus eſt aũt ꝯtra vẽ. ori. cala. mẽ. q̃ngẽ. cala. ⁊c̃. Calam⁹ vo cõtinet. vj. cubitos: vt dictũ eſt. ſ. xl. ca. q̃nquies vo ſex faciũt. xxx. ⁊ ſic lat⁹ orientale muri q̃ mẽſurat hic h; tricieſies. c. cubitos q̃ faciũt tria milia cubitoꝝ. Ad h aũt rñdent q ſicut q̃libet ps panis eſt panis: ita q̃libet ps calami eſt calamus: ⁊ ſic quãtitas vnius cubiti in calamo ſignata dr̃ hic calamus B Ad hoc etiã ꝓbãdũ inducunt qḋ dr̃ in textu. in calamo mẽſure. q dr̃ non in totali calamo: ſ; i vna ei⁹ pte q̃ ꝯtinet cubita q̃ntitatẽ. Dicũt em̃ ⁊ verũ eſt q̃rtũ ad hoc q ſex cubiti ſunt diſtincte ſignati i calamo totali: nam menſure ſupra deſcripte aliq̃ dicunt vnius cubiti: alie duoꝝ alie trium alie q̃ttuor ⁊c̃. Sꝫ dictũ eoꝝ. ſ. q cubitus dicat calam⁹: nõ põt ſtare cũ veritate hebraica: vt mag̃ patebit in fine huius ca. vbi trãſlatio nr̃a eſt corrupta: nec etiã p̃t ſtare cũ rõne: nã hoc nomẽ calam⁹ eq̃uocũ eſt ad ſignificãdũ rẽ nature: ⁊ ad ſignificandũ q̃ntitatẽ mẽſure q̃ eſt. vj. cubi. ⁊ hoc ſcḋo mõ accipit calam⁹ i tota iſta deſcptiõe: vt pꝫ ex ſupradict̃. xl. ca. Nunc aũt ita eſt q q̃libet ps calami ſit calam⁹ inq̃ꝫtum calam⁹ eſt res nature: nõ tñ ſic eſt vt ſignificat q̃ntitatẽ mẽſure. Ad hoc aũt eſt exẽplũ ſenſibile i normãnia vlna vocat vga: ⁊ ſic vga eq̃uoce dr̃ de re naturali ⁊ de vlna: ⁊ lꝫ q̃libet ps vge ſit vga: ꝓut dr̃ de re nãli: nõ tñ q̃libet ps vge eſt vga: vt eſt nomẽ vlne: ſ; ſola vlna integra dr̃ vga: ⁊ medietas ei⁹ dimidia va: ⁊ q̃rta ps vnũ q̃rtariuꝫ. Qꝫ aũt inducũt illud qḋ ſequit. In calamo mẽſure. nõ eſt pro eis: ſ; magis ꝯ eos: nã p h oñdit manifeſte q calam⁹ nõ accipit hic ꝓut eſt res nature: ſ; ꝓut eſt determinata q̃ntitas mẽſure. ſ. ſex cubitoꝝ: ⁊ ſic pꝫ ꝓpoſitũ. ſ. q calam⁹ non poſſet dici vn⁹ cubit⁹ nec ecõuerſo. Itẽ ſi ſic acciperet: eo q q̃libet ps calami potuit dici calam⁹: vt dicũt: eadẽ rõe poſſet de dimidio cubito: ⁊ de duob⁹ cubitis ⁊ de tribus ⁊c̃. et ſic in tota deſcriptiõe hui⁹ edificij: vbicũq; exp̃mit menſura noie calami: nihil eſſet certũ: eo q indifferent poſſet accipi ꝓ toto calamo ⁊ pro ſingulis eius ptibus: ⁊ p ꝯñs dictũ iſtoꝝ deſtruit eoꝝ dicta ſupiora p magna pte. Ad textũ aũt quẽ pro ſe inducũt de fine hui⁹ capl'i dicet ibi. Dico igit cũ ra. ſa. q h deſcribit mẽſura muri exterior̃ totũ edificiũ claudẽtis. ⁊ h pꝫ ex mõ loq̃ndi: cũ dr̃. z Cũq; cõpleſſet. ſ. angelus in ſpecie viri. a Mẽſuras dom⁹ interioris. ex q̃ videtur q includit oĩa p̃us mẽſurata: int q̃ ꝯtinent plura extra murũ mediũ exiſtentia. ſ. thalami portaꝝ atrij exterioris: ⁊ veſtibula earũ: ⁊ domũcule edificate ſup portas muri exterioris pro excubijs: ſicut ex p̃cedẽtibus pꝫ. b Eduxit me extra totũ edificiũ. c Per viã por. ⁊c̃. i. p portã orientaleꝫ p̃mã. d Et mẽſus eſt eã vndiq;. ſ. ſpaciũ latitudis porte ⁊ muri oriẽtalis ex vtraq; eius pte. e Per circũitum. i. a pte exteriori q̃ longior eſt interiori. xij. cubitis ꝓpter ſpiſſitudinẽ murorũ que eſt. vj. cubitorũ. ⁊ ſic pars interior reſtringit. vj. cubitis in q̃libet ei⁹ extremitate. f Menſus eſt aũt cõtra vẽtũ orientalẽ. i. ptẽ muri oriẽtaleꝫ q̃ttuor em̃ venti p̃ncipales freq̃nter accipiunt in ſcptura: ⁊ etiã in cõmuni modo loq̃ndi pro q̃ttuor ptibus mũdi. ſ. oriente: occidente: aquilone ⁊ auſtro. g Quingentos calamos. qui faciunt tria milia cubitos: vt dictuꝫ eſt ſupra. Et h mõ expo-

naꝫ lr̃a de tribus alijs ptibus vſqꝫ ibi. b Per q̃ttuoꝛ ventos. vbi poniꝫ recapitulatio breuis dictoꝝ. i Longitu q̃n gen. cubitoꝝ: ꝛ latitudinē cubi. q̃ngentoꝝ. latera em̃ muri exterioꝛis ſunt eq̃lia. Ex hoc aũt ꝙ poniꝫ hic cubitoꝝ i alijs q̃bus libꝛis arguũt expoſitoꝛes latini cõiter ꝙ calamos p̃dictos intelligũꝫ cubiti. vt predictũ eſt ꝛ male. nã i hebꝛeo nõ poniꝫ cubitoꝝ. ſꝫ abſolute poniꝫ. Longitudinē q̃ngentoꝝ et latitudinē q̃ngentoꝝ. ex q̃ pꝫ ꝙ iſte numerus referꝫ ad calamos p̃dictos: ꝓpter qꝺ̃ hiero ſup Ezech. retractat q̃ſtum ad h̃ tranſlationē dicens ꝙ ex celeritate transferẽdi male poſuit h̃ cubitoꝝ: ꝓpter qꝺ̃ li bꝛi latini hñ correcti nõ habent cubitoꝝ.

uitatis ꝛ tẽpli. ꝓpheta vidit gl̃iam dñi exeuntē de tẽplo et atrio p portã orientalē. ꝛ poſtea de ciuitate tota in q̃ deſignabaꝫ receſſus ꝓtectiõis diuie a tẽplo ꝛ ciuitate: ita hic p portã orientalē vidit ꝓpħa gl̃iam dñi intrantē atriũ interius ꝛ tẽpliũ. ad deſignandũ aſſiſtentiã diuine v̾tutis ad ꝓtegendũ tẽpliũ ꝛ ciuitatē q̃ ibi deſcribunꝫ vſ̃ in fine libꝛi dꝛ̃. Et nomē ciuitat̃ ex die illa: dñs ibidem ꝛc̃.

A k Diuidentez inter ſctũarium ꝛ vulgi locũ in heb. ṽo ſic hꝛ̃. Diuidentē inꝫ ſctm̃ ꝛ vile. q̃cq̃d autē eſt intra murũ interioꝛē dꝛ̃ ſanctũ. etiã ſpaciũ intra muꝝ exterioꝛē ꝛ mediũ cõtentũ: q̃a diuio cultui deputatũ. Nã ibi eſt oꝛonis locus: vt. ſ̃. dictũ eſt. xl. cap̃. ꝓpter qꝺ̃ dñs de illo loco eiecit vẽdẽtes ꝛ emẽtes. Jo han. ij. tanq̃ꝫ de loco ſctõ. Qꝺ̃ autē eſt extra murũ exterioꝛez

B dꝛ̃ vile. q: nõ eſt diuinis vſib² applicatuz Notandum ꝙ mgr̃ Richar. de ſancto vi

b menſure. Per quatuoꝛ vẽtos menſus eſt muruz eius
i vndiqꝫ p circũitũ: longitudinē quingentoꝝ cubitoꝝ et latitudinē q̃ngentoꝝ cu
k bitoꝝ diuidente inter ſanctuarium ꝛ vulgi locum.

Capitulum XLIII

a Et duxit me ad poꝛtaz que reſpiciebat ad vi-
b am oꝛientalē. Et ecce
c gloꝛia dei iſrael ingredie-
d baꝫ p viã oꝛientalez: et vox erat ei q̃ſi vox aquarũ mul-
e tarum ꝛ terra ſplendebat a
f maieſtate ei². Et vidi viſi-
g one ſm̃ ſpeciē: quã viderã quando venit vt diſperde-
h ret ciuitatē: ꝛ ſpẽs ſm̃ aſpectum: quem videram iuxta
i fluuium chobar. Et cecidi
k ſup faciez meã. et maieſtas dñi ingreſſa eſt templũ p viam poꝛte: q̃ reſpiciebat ad
l oꝛiẽtē. Et leuauit me ſpũs
m et introduxit me in atriũ in-
n terius. Et ecce repleta erat
o gl̃ia dñi domus. Et audiui
p loquẽtē ad me de domo. et
q vir qui ſtabat iuxta me di-
r xit ad me. Fili hoĩs locus ſolij mei. et locus veſtigioꝝ pedum meoꝝum: vbi habito in medio filioꝝ iſrael
s ineternũ. Et nõ polluet vltra dom² iſrl̃ ꝛ nomen ſctm̃
t meũ. ipi ꝛ reges eoꝝ in foꝛ-
v nicatiõibus ſuis ꝛ i ruinis reguz ſuoꝝum et in excelſis
x qui fabꝛicati ſunt limē ſuuz iuxta limen meuz et poſtes ſuos iuxta poſtes meos:
y et murus erat inter me et eos. Et polluerunt nomen ſctm̃ meũ i aboĩatiõibus
z q̃s fecerũt ꝓpter qꝺ̃ cõſumpſi eos in ira mea. Nũc ergo repellãt ꝓcul foꝛnicationē ſuam: ꝛ ruinas regũ ſuoꝝũ a me. et hitabo in medio
a eoꝝ ſp. Tu aũt fili homĩs oñde domui iſrael tẽplum
b et cõfundanꝫ ab iniq̃tatib² ſuis. ꝛ metianꝫ fabꝛicam. ꝛ erubeſcant ex oĩbus q̃ fecerũt. Figurã dom² ꝛ fabꝛice eius exit² ꝛ introit²: ꝛ oẽm
c deſcriptionē ei²: ꝛ vniuer-
d ſa p̃cepta ei²: cũctũqꝫ oꝛdi-
e nē ei² ꝛ oẽs leges ei² oñde

o Et audiui. hic conſeq̃nter poniꝫ ꝓ hꝫ te inſtructio ꝺ domo deſcripta: cuz dꝛ̃. Et audiui loq̃ntē ad me de domo. Dicũt aliq̃ expoſitoꝛes ꝙ de domo. ſignat terminuz a q̃ ꝓcedebat iſta locutio: ꝛ ſic loquẽs intelligiꝫ eſſe in domo quē audiebat ꝓpheta exiſtens in atrio ꝛ per conſeq̃ns iſte loquẽs eſt alius ab angelo ſtãte iuxta pꝛopheram in atrio. Hebꝛei ṽo dicunt ꝛ melius vt vꝛ̃ ꝙ ly de teneꝫ hic materialiꝫ: ꝛ eſt ſenſus: et audiui loquẽtē ad me de domo. i. inſtruentez me de cõditionibus domus: et ſm̃ h̃ iſte loq̃ns eſt angelus ſtãs cũ ꝓpħa. Et hoc pꝫ per hoc qꝺ̃ ſubditur p Et vir. i. angelus in ſpecie viri. C
q Qui ſtabat iuxta me dixit ad me. inſtruẽdo me de conditionib² dom² predicte. ideo ſubditur.

to. q̃cq̃d nitiꝫ ꝓbare de mẽſuris atrioꝝ ꝛ muroꝝ ſhoꝝ: fundat ſup hoc ꝙ medi² murus ſit. cccc. cubito. in q̃dro pꝛout dꝛ̃ h̃ ſm̃ ſuã opinionē. q̃ vꝛ̃ falſa: vt dictũ eſt. ꝓpter qꝺ̃ non videꝫ valere qꝺ̃ dicit de dict̃ mẽſuris. excepta mẽſura atrij interioꝛis q̃ dꝛ̃ in textu. centũ cubitoꝝ per quadrum.

Et eduxit me. Poſtq̃ꝫ deſcripta Caplm̃. xliij. eſt edificioꝝ mẽſuratio. Hic poniꝫ ꝓpħe q̃dã ſpecialis viſio. ꝛ ſcdo ꝓpħe infoꝛmatio: ibi. Et audiui. Circa p̃mũ dꝛ̃. a Et eduxit me ad poꝛ. ꝛc̃. hec ē poꝛta oꝛiẽtalis atrij interioꝛis. b Et ecce gl̃ia dei iſrl̃. i. cherubin et rote ꝛc̃. in p̃ ca. deſcripta maieſtatē dei repñ̃tãtia. c Ingrediebaꝫ p viam oꝛientalē. atriũ interius. d Et vox erat ei q̃ſi vox aquarũ mul. ſignãs diuine v̾tutis magnitudinē e Et terra ſplẽdebat a maie. eius videbaꝫ em̃ ꝓpħete imaginaria viſione ꝙ claritas huius viſionis illuminabat totã terrã. f Et vidi viſionē ſm̃ ſpeciē. id eſt ſilem illi viſioni. g Quã vide. qñ ve. ꝛc̃. hec viſio deſcripta eſt. ſ̃. x. ca. ꝛ. xj. h Et ſpẽs ſm̃ aſpe. ꝛc̃. quē viderã ꝛc̃. q̃ viſio deſcribiꝫ. ſ̃. j. ca. i Et cecidi ſup faciē meã. ex humana fragilitate iuxta apparitionē maieſtatis diuine. k Et maieſtas dñi ingreſſa eſt tẽpliũ de atrio interioꝛi. l Et leuauit me ſpũs. i. angelus. q: ꝓpħeta ceciderat: vt dictũ eſt. m Et introduxit me in atriũ interi². de poꝛta ei². n Et ecce reple. erat gloria dñi dom². i. tẽpliũ. de atrio em̃ interioꝛi videbaꝫ in templo p oſtiũ exiſtens in ſpiſſitudine muri cõtra oſtiũ templi Notandũ aũt ꝙ ſic. ſ̃. x. ꝛ. xj. ca. vbi deſcribiꝫ deſtructio ci-

r Fili hoĩs locus ſolij mei ꝛc̃. dꝛ̃ aũt templũ deſcriptũ locus ſeſſionis ꝛ hitationis diuie ꝓpter ſpãles effect² ibid em diuie v̾tutis ꝛ gr̃e. s Et nõ polluet vltra do. iſ. no. ſanctũ meũ p ydolatriã: ſicut t Ipſi ꝛ reges eoꝝ fecerũt multipliciter. vt pꝫ. iij. Reg. ꝛ. iiij. v In foꝛnicatiõibus ſuis. dꝛ̃ aũt ydolatria foꝛnicatio ſpũalis. eo ꝙ aĩa ibi foꝛnicaꝫ cum dyabolo. dꝛ̃ etiã foꝛnicatio coꝛpalis: eo ꝙ in aliq̃bus ydolatrijs exercebaꝫ foꝛnicatio coꝛpalis. ſ. in ydolatriis veneris ꝛ pꝛiapi. x Qui fa. ſunt limē ſuũ iux̃ limē meũ. qꝺ̃ exponũt aliq̃ de regib² hitantib² iuxta tẽpliũ ſicut dꝛ̃ de ſalomõe. iij. Reg. ij. ꝛ de athalia. iiij. reg. xj. Sꝫ qm̃ ſancti reges legunꝫ ibidē inhitaſſe. ſic dauid ezechias ꝛ ioſias. ꝛ illud qꝺ̃ dꝛ̃ hic Fabꝛicati ſꝫ limē ſuũ ꝛc̃. dꝛ̃ tãq̃ꝫ q̃d illicitũ ꝛ ptinẽs ad ydolatriã. iõ meli² dꝛ̃ limē ſuũ ꝛc̃. ꝙ ly ſuũ referꝫ ad ydolũ. Nã aliq̃ reges. iiij. Reg. legũꝫ poſuiſſe ydola iux̃ tẽpliũ. ꝛ aliqui etiã in atrijs tẽpli. vt dꝛ̃ de manaſſe. iiij. reg. xxj. y Et mu. erat inter me ꝛ eos. i. deos alienos q̃ p parietē modicũ erãt diuiſi a ſanctoſctõꝝ. vbi erat pꝛopiciatoꝛiũ tanq̃ꝫ ſedes dei z Propter qꝺ̃ cõſumpſi eos. p regē babylonis. Cetera patẽt vſqꝫ ibi. a Tu aũt fili hoĩs oñde domui iſrl̃ templũ. i. foꝛmã tẽpli ſup ꝛa deſcripti p me edificãdi. b Et confundanꝫ ab iniq̃tatib² ſuis. ꝓpter q̃s tẽpliũ ſalomõis eſt deſtructũ. Cetera patẽt vſqꝫ ibi. c Et vniuerſa p̃cepta eius. ſ. q̃liter cuſtodiri debeat ꝛ officiari. d Cũctũqꝫ oꝛdinē eius. id eſt oꝛdinē ſacerdotũ leuitarũ ꝛ cantoꝝ. e Et oẽs leges ei² id eſt cerimonias diuini cultus. Cetera patent vſqꝫ ibi.

eis:et ſcribe in oculis eorū
vt cuſtodiāt oēs deſcripti-
ones ei⁹ ꝛ ꝑcepta illi⁹:ꝛ fa
ciant ea. Iſta eſt lex dom⁹
f in ſūmitate mōtis. Omēs
fines ei⁹ i circūitu ſctm̄ ſan
ctoꝝ ē. Hec ē ergo lex do-
g mus. Iſte aūt menſure al-
h taris in cubito veriſſimo:
i qui habebat cubitū et pal-
k mum. In ſinu eius erat cu
l
m bitus:et cubitus in latitu
n dine et definitio eius vſqꝫ
o ad labium eius:et in circui
p tu palmus vnus. Hec quo
q qꝫ erat foſſa altaris. Et de
r ſinu terre vſqꝫ ad crepitudi
s nez nouiſſimam duo cubiti
t
v et latitudo cubiti vnius et
x a crepidine minore vſqꝫ ad
y crepidinem maiorez q̄tuoꝛ
cubiti ꝛ latitudo cubiti vni
z
a us. Ipſe autez ariel q̄tuoꝛ
b cubitoꝛum: ꝛ ab ariel vſqꝫ
c ad ſurſuz: coꝛnua quattuoꝛ
Et ariel duodecim cubito-
d ruz in longitudine ꝑ.xij.cu
bitos latitudinis:quadrā-
d gulatuz equis laterib⁹. Et
crepido quatuoꝛdecim cu-
bitoꝛum longitudinis per
e quatuoꝛdecim cubitos la-
titudinis in quatuoꝛ angu
f lis eius:ꝛ coꝛona in circū-
g itu eius dimidij cubiti: et
h ſinus eius:vnius cubiti ꝑ

f Oēs fines eius in circūitu.i.oīa edificia ꝛ loca circa tē-
plū exiſtēa vſqꝫ ad murū exterioꝛez incluſiue q̄ dicunt ſctā
rōne ſanctiſanctoꝝ qꝺ eſt in tēplo:ꝛ iō ſupꝛa dictū eſt:quia
murus exterioꝛ diuidit int ſanctū ꝛ vile. g Iſte aūt mē-
ſure. Poſt deſcriptionē tēpli hic ꝯn̄r ponit deſcriptio alta-
ris holocauſti. Et di
uidit in tres ꝑtes nā
ꝑ̄ deſcribit ei⁹ dimē
ſio. ſcꝺo eiuſdē dedi
catio:ibi. Et dixit ad
me. tertio offerentiū
in illo varia cōditio
B in ꝑ̄ncipio. xliiij.ca.
Ad intellectū prime
ꝑtis ſciendū ꝙ alta
re holocauſtoꝛum de
ſcribit hic q̄druz eq̄-
laterū:ꝛ ex ꝑtib⁹.ix.
cōpoſitū. Prima ꝑs
iuxta terrā vocat ſi-
nus ſiue fundamen-
tū:ꝛ eleuat ſup terrā
ꝑ cubitū vnū. Scꝺa
crepido minoꝛ: nam
ibi incipit diſcrepa-
re edificiuz altaris a
fundamento reſtrin
gēdo a latitudine fū
damenti ꝑ vnū cubi-
tū:et aſcēdit ꝑ duos
cubitos tercia crepi
do maioꝛ:ibi iterū reſtringit edificiū altaris ꝑ vnū cubitū
mō ꝑ̄dicto:ꝛ eleuat ſurſum ꝑ.iiij.cubitos. ꝓpter qꝺ dr̄ ma-
ioꝛ reſpectu ꝑ̄cedētis q̄ aſcēdit ꝑ.ij.cubitos tm̄. q̄rta vocat
ariel:ꝛ aſcēdit ſurſum ꝑ.iiij.cubitos ꝛ eius ſupficies ſuperi
oꝛ eſt locus vbi cremat holocauſtū:ꝛ ſic altitudo altaris ſu
per terrā eſt.xi.cubitoꝛū ꝛ ſup altare in q̄ttuoꝛ eius angu-
lis q̄ttuoꝛ coꝛnua:de quoꝛū altitudine nō fit mentio in te-
xtu nec in glo. Sciendū ꝙ iſta q̄ttuoꝛ coꝛnua diſtant ab ex
tremitatib⁹ altaris faciētib⁹ eius augulos ꝛ locus cremati
onis holocauſti:ꝛ ſic circa locū cremationis vn⁹ cubitus ad
dit in circūitu. Ex q̄ ſequit ꝙ tota ſupficies ſupioꝛ altaris
habeat in quadro.xiiij.cubitos qꝛ locus cremationis eſt.xij.
cubitoꝝ in quadro. Itē in extremitatib⁹ altaris eſt quedaz
erectura ſurſuz eleuata ꝑ vnū palmū:ſicut fit in ſcacarijs et
illa vocat labiū altaris ſicut deſcribitur inferius in figura.

Sciendū tm̄ ꝙ cū altare ſit q̄dratū eq̄laterū nō pōt totū
figurari i plano:ſꝫ vnū lat⁹ tm̄:alia vo tria ſunt ꝑ imagina-
tionē inſpicietes ſupplēda. His ita viſis ꝑ̄ma ꝑs in duas
diuidit:qꝛ ꝑ̄ deſcribit altaris dimēſio gn̄aliter. ſcꝺo ꝑticula
riter:ibi. Hec qꝫ. Circa ꝑ̄mū dr̄. g Iſte aūt mēſure altarꝭ
ſupple ſunt q̄ inferius deſcribunt. h In cubito veriſſimo
id eſt in cubito ſctūarij. i Qui habe. cubitū ꝛ palmū. naꝫ
vltra cōem cubitū cōtinet vnū palmū ſicut dictū eſt. ſ. xl.
k In ſinu eius heb.
dicūt. In fundamen
to eius. pōt tn̄ funda
mentū dici ſinus ſili-
tudinarie: qꝛ recipit
ea q̄ supponūt ſicut
ſin⁹ ea q̄ in ipo repo E
l Erat cubitus. qꝛ ꝑ
vnū cubitū aſcendit
ſup terrā. m Et cu
bitus i lati. tm̄ eē ex
cedit fundamentum
ſiue ſinus edificiū al
taris qꝺ ſupponitur.
n Et definitio. i. al-
taris terminatio. vn̄
in heb. ponit. Et ter
min⁹ vſqꝫ ad labiū. i.
altitudo altarꝭ termi
nat in ſupioꝛi ſupfi-
cie q̄ hꝫ labiū. in cir-
cūitu: vt ꝑ̄dictū eſt.
ꝛ ſubdit quātitas hu
ius labij cum dicit.
o Et in circūitu pal
m⁹ vn⁹. ſurſuz in aſcē
dendo:ꝛ ſic hꝫ dimēſio altaris in gn̄lāi:qꝛ deſcripta eſt ꝑs
inferioꝛ ꝛ ſupioꝛ. p Hec qꝫ. Hic ꝯn̄r deſcribit altaris di-
mēſio ꝑticulariter cū dr̄. Hec qꝫ erat foſſa altaris. Sciēduz
ꝙ dictio hebꝛaica h̄ poſita aliq̄n accipit ꝓ foſſa vel pꝛo ꝓ-
funditate. aliq̄n ꝓ eleuatiōe ſurſuz:ſic̄ in latino h̄ nomē al-
titudo lꝫ cōiter accipiat ꝓ eleuatiōe ſurſuz. tn̄ aliq̄n accipit
pꝛo ꝓfunditate ꝑ oppoſitū:ſic̄ pſ. lxviij. Ueni in altitudi-
nē maris. i. in ꝓfundū:⁊ iō ſubdit. Et tēpeſtas dimerſit me.
Et Ioh. iiij. Puteus altus eſt. i. ꝓfundus:ꝛ iō vbi tranſla
tio nr̄a hꝫ foſſa:dꝫ dici altitudo:ꝛ h̄ pꝫ ꝑ lr̄am ſeq̄ntē cū dr̄.
q Et de ſinu terre. i. de fundamēto altaris:qꝺ imediate ad
heret terre. r Uſqꝫ ad crepidinē nouiſſimā. in heb. habet
Paruā. ꝛ hoc pꝫ ꝑ lr̄am ſequētē: vbi vocat crepido minoꝛ.
s Duo cubiti. ſ. altitudinis hui⁹ crepidinis:ꝛ ſic omittit h̄
vnus cubitus altitudinis fundamenti:ꝛ in fine reſumitur.
t Et latitudo cubiti vni⁹. ꝛ accipit hic latitudo ſpaciū ſm̄
qꝺ extendit hec crepido in latitudine vltra edificiū imme-
diate ſupꝛapoſitū:eo ꝙ ibi diſcrepat edificiū immediate ſu
pꝛapoſitū:ab eo qꝺ ſupponit. Et eodē mō exponēdum eſt
qꝺ ſubdit. v A crepidine minoꝛe. i. ab eius parte ſupioꝛi.
x Uſqꝫ ad crepidinē maioꝛē. i. vſqꝫ ad terminū eius ſupio
rē. y Quatuoꝛ cubiti. ꝓpter qꝺ dr̄ maioꝛ crepido: qꝛ aſcē
dit ꝑ q̄tuoꝛ cubitos:alia ꝑ duos tm̄. z Ipſe aūt ariel. i. ſu-
perioꝛ pars altaris:q̄ vocat ariel:eo ꝙ i ſupioꝛi ſupficie eſt
locus cremationis holocauſtoꝝ: vt. ſ. dictū eſt:ꝛ ſic deuo-
rat illas carnes:ſiue adipes ſicut leo foꝛtis deuoꝛat carnes
ariel aūt leo foꝛtis interpꝛetat. a Quatuoꝛ cubitoꝛū. aſcē
dendo ſurſum. b Et ab ariel. i. ab eius angulis. c Coꝛ-
nua quattuoꝛ. Et ariel. xij. cubi. in longi. ꝛc̄. quia locus cre-
mationis eſt. d Xij. cubi. per quadrū. d Et crepido. ſ. ipſi
us ariel. e Xiiij. cubi. ſ. per quadrū. qꝛ vnus cubitus in q̄t
tuoꝛ lateribus altaris pꝛotendit vltra coꝛnua: vt ꝑ̄dictū eſt
ꝛ ſic tota ſupficies ſupioꝛ altaris eſt. xiiij. cubitoꝛū in qua-
drū. Et vocat ille cubitus crepido altaris: qꝛ ibi diſcrepat
altare ab eo qꝺ eſt inferi⁹ ꝑ vnū cubitū vltra ſe extendens
ꝛ ſpiſſitudo illius crepidinis eſt dimidij cubiti: iō ſubditur
f Et coꝛona in circūitu ꝛc̄. in hebꝛeo habet. Et crepido po
teſt tamē dici coꝛona: quia ſuperioꝛē partē altaris circūdat
g Et ſinus eius. i. fundamentū altaris. h Unius cubi
ti ſuper terrā: ꝛ ſic reſumit altitudo fundamēti que ſupꝛa fu

ſe omiſſa: vt p̄dictum eſt. i Gradus autẽ eius.ſ. altaris. k Verſi ad orientẽ.i.poſiti in porte orientali altaris. vt ſic ſacerdos offerẽs ſup altare habeat faciẽ verſam ad templũ qḋ eſt in pte occidẽtali. l Et dixit ad me. Hic ↄ̄ñr deſcribit dedicatio altaris p ſacrificia ſeptẽ dieb⁹. ⁊ octauo die ⁊ deinceps fiẽt ibi ſacrificia ⁊ oblationes rite. ⁊ p̄z lr̄a paucis except̄ q̄ diſcurrent m Et dabis ſacerdotibus.i. dandũ i futuro denunciabis.
n Qui ſunt de ſemine ſadoch. exponat ſicut.ſ̄. in fine.xl.ca.
o Et mundabis illud.i. aptabis ad faciendũ ibi oblatiões
F
p Et cõbures eũ in ſepato loco dom⁹.i. infra clauſurã totius edificij.tñ extra atrium interi⁹ ⁊ templũ.
q Septẽ diebus facies hircũ.i. offeres eũ ⁊ cetera aĩalia.
r Et implebunt manũ ei⁹.i. locũ cremationis dictis ſacrificijs. et dr̄ manus: eo q̄ capit ſuppoſita ſacrificia. Cetera patẽt ex ſupradictis.

In cap.xliij. vbi dr̄ in poſtil. Diuidentẽ inter ſanctum ⁊ vile.
Additio.
V Bi nos habemus Diuidẽtẽ int̄ ſanctuʒ ⁊ vile. in heb. h̄r. Diuidentẽ int̄ ſanctũ ⁊ ꝓphanũ. qḋ vr̄ magis ꝓprie dictũ. q2 ſtile p̄cioſo opponit̄. ꝓphanum autem ſancto.
In ca.xliij. vbi dr̄ in poſtil. Implebũt manus eius.
Additio.
H Oc qḋ dr̄. implere manuʒ alicui⁹: i ſcripturis ſacris intelligit̄ ſupplere ea q̄ ſũt neccīa ſeu reqſita ad

i circũitũ. Gradus aũt eius
k verſi ad orientẽ. et dixit ad
l me. Fili hominis. hec dicit
dñs deus. Hi ſunt ritus altaris in quacunq̄ʒ die fuerit fabricatũ. vt offeratur ſuper illud holocauſtum. ⁊ ef
m fundat̄ ſanguis. Et dabis
n ſacerdotibus ⁊ leuitis. qui ſunt de ſemine ſadoch. q̄ accedũt ad me ait dñs deus: vt offerãt mihi vitulũ de armẽto pro pctō. Et aſſumẽs de ſanguine ei⁹. pones ſup quattuor cornua ei⁹. et ſup q̄ttuor angulos crepidinis et ſup coronam in circũitu
o et mundabis illud et expiabis. Et tolles vitulũ. q̄ oblatus fuerit ꝓ pctō: ⁊ cõbu
p res eum in ſepato loco domus extra ſctũarium. Et in die ſcḋa offeres hircum caprarũ imaculatũ ꝓ pctō: et expiabunt altare. ſicut expiauerunt in vitulo. Cunq̄ʒ cõpleueris expiãs illud offeres vitulũ de armẽto immaculatũ: et arietẽ de grege imaculatũ. ⁊ offeres eoſ in cõſpectu dñi. Et mittent ſacerdotes ſup eos ſal ⁊ offerent eos in holocauſtum
q dño. Septẽ diebus facies hircũ ꝓ pctō q̄tidie ⁊ vitulũ de armẽto ⁊ arietẽ de pecoribus immaculatos offerent. Septẽ diebus expiabunt altare et mundabunt
r illud: ⁊ implebũt manũ ei⁹

Expletis aũt ſeptẽ diebus in die octaua et vltra faciẽt ſacerdotes ſuper altare holocauſta vr̄a: et q̄ pro pace offerũt. ⁊ placatus ero vobis ait dominus deus.

Capitulum XLIIII

a E T cõuertit me ad viã porte ſanctuarij exterioris q̄ reſpiciebat ad orientem. et erat clauſa. Et dixit domin⁹ ad me. Porta hec clauſa erit: ⁊ nō ape
b rie t̄ ⁊ vir nō tranſiet p eam
c qm̄ dñs deus iſrael ingreſ
d ſus eſt p eam: eritq̄ʒ clauſa
f principi. Princeps ipẽ ſe
g debit in ea vt comedat pa
h nem coram dño. Per viaʒ
i porte veſtibuli ingredie t̄.
k ⁊ per viaʒ eius egredietur.
l et adduxit me p viaʒ porte
m aq̄lonis in cõſpectu dom⁹
n Et vidi: ⁊ ecce ipleuit gloria dñi domũ dñi. Et cecidi in faciem meã ⁊ dixit ad me dñs. Fili hoĩs: pone cor tuũ et vide oculis tuis et auribus tuis audi oĩa. q̄
n ego loq̄r ad te de vniuerſis
o cerimonijs domus dñi. et
p de cũctis legibus eius. Et pones cor tuuʒ in vijs templi p oẽs exitus ſctũarij et dices ad exaſperãtẽ me domũ iſrael. Hec dicit domi
q nus deus. Sufficiant vobis oĩa ſcelera vr̄a domus
r s iſrł: eo q̄ inducit̄ filios ali

ſcd͛m dñs ds iſrł ⁊c̄. pp qḋ dʒ eẽ maioris reuerẽtie. et minus cõis q̄̃ alie. De h̄ ãt igreſſu dñi p eã h̄r.ſ̄ in p̄ncipio p̄ce.ca. c Eritq̄ʒ clauſa. h̄ ẽ finis v̄ſus i heb. et ẽ ſenſus q̄ erit clauſa cõi populo. ⁊ ſeq̄t̄ p̄ncipiũ ſeq̄nt̄ v̄ſus Pncipẽ ⁊ ſb̄intelligitur: exci pio. ſic.ij. reg.v. dr̄ q̄ pcuſſerit iebuzeũ et ſb̄intelligit̄: erit p̄nceps milicie. ſic ibidẽ fuit declaratũ. ⁊ ſic ẽ in ꝓpoſito. iō ſubdit̄
A
f Pnceps ipẽ ſedebit i ea.i. nō ſolũ poterit ibi itrare. ſ etiã ſedẽ: ⁊ ad q̄d ſubdit̄.
g Vt cõedat panẽ. .i. hoſtie ſue ptẽ. naʒ noĩe pãis itelligit̄ in ſcptura oĩs cibus. vt freq̄nter. ſ̄. dcm̄ eſt.
h Per viã porte veſtibuli.i. portic⁹ oriẽtalis interioris atrij.
i Ingredie t̄. ad offerẽdũ k Et p viã ei⁹ egredie t̄. ⁊ i h̄ q̄dã p̄rogatiua p̄ncipis tã git̄. nã. ĩ.xlvj.ca. dr̄. q̄ ppl̄s igrediẽs p viam aq̄lonarẽ egrediatur p auſtralẽ. ⁊ ecõuerſo Ad dictã ſniaʒ iducit̄ etiã p expoſitores latios trãſlatio noſtra vbi dr̄. Et erit clauſa pnc̄pi.i. ꝓ reuerẽtia p̄ncipis p eã igredie t̄. ſic ſi dicẽt h̄ cellariũ ẽ ſigillatũ ori regis.i. appropatũ vſui ei⁹. l Et adduxit me. h̄ ↄ̄ñr agit̄ de oblatiõib⁹ q̄̃tum
B
ad miſtros ⁊ ſacerdotes. Et diuidit̄ in duas ptes. q2 p̄ agit̄ de malis miniſtris. Scḋo de bonis: ibi. ſacerdotes aũt. Pria i duas. Nã p̄ arguit̄ extraneoꝝ inſtitutio. ſcḋo intraneoꝝ deſtitutio: ibi. ſ et leuite. pma ps p̄z paucis exceptis q̄ diſcurrẽt. m In ↄ̄ſpectu dom⁹.i. templi. n Et ecce ⁊c̄. ſic.ſ̄. expoſitum eſt in p̄ncipio p̄cedẽtis ca. n De vniuerſis ceri.i. oblatiõib⁹ ⁊ ſacrificijs. o Et de cũctis le. ⁊c̄.i. d modis viuẽdi miſtroꝝ ⁊ ſacerdotũ p Et po. cor ⁊c̄. ad retinẽdũ in corde: ſic.ſ̄. ſunt deſcpte. q Suffi. vo. ⁊c̄.i. ammõ debet̄ ceſſare ab eis ⁊ erubeſcẽ r Eo q̄ inducitis.i. induxiſtis. dũ adhuc ſtar et tẽplũ ſalomonis. dicit tñ inducitis in p̄ſenti. Nã aliqui habebant voluntatem hoc faciendi ſi poſſent. s Filios alienos incircũ. ⁊c̄. aliq̄ eni̅ reges. ⁊ etiã ſacerdotes eis cõſentiẽtes. non ſolũ poſuerũt ydola in hierl̄m: ſ etiã in atrijs templi. ⁊ ad cultũ illoꝝ admittebant ſacerdotes gentiles cultũ ydolorum ſcientes:

tale offm̄ ſeu ad talẽ dignitatẽ: vñ Exo.xxix. dr̄. In ↄ̄ſecratiõe ſacerdotis implebis manũ aaron ⁊ filioꝝ ei⁹.i. adminiſtrabis eis neccīa ſeu oportuna ad hmõi officia ſeu dignitates. Sĩłiter hic cũ dr̄. De altari implebit manũ eius. intelligit̄ q̄ adminiſtrent. ſeu ſuppleãt ea q̄ req̄runt̄ ad eius mundationẽ ſeu expiationẽ.

Capitulum. xliiij.

E T ↄ̄uertit me. Poſt deſcp̄tionẽ dedicatõis altar̄. h̄ ↄ̄ñr agit̄ de oblatiõib⁹ ibi fiẽdis. Et diuidit̄ i duas ptes. q2 p̄ de h̄ agit̄ q̄̃tum ad p̄ncipes. ſcḋo q̄̃tũ ad miniſtros ⁊ ſacerdotes: ibi. Et adduxit me. Circa pmũ ſciẽdũ q̄ p̄nceps ẽ vicari⁹ dei i tpalib⁹. ⁊ iō deſcribit̄ h̄ hĩc p̄rogatiuã i mõ veniẽdi ad offerẽdũ. tñ p man⁹ ſacerdotũ. ⁊ etiam q̄̃tũ ad cõedendũ. nã de oblatiõe pacifica vna ps cedit in vſuʒ offerentiũ quã dñt cõedere corã dño. vt diffuſe dcm̄ fuit i leuitico. Q̄̃tũ igit̄ ad pmũ.ſ. viã veniẽdi ad offerẽduʒ

dr̄. a Et ↄ̄uertit me.ſ. angel⁹ me deducẽs. b Ad viã porte ſctũarij exterior̄.i. atrij inferioris. qḋ dr̄ h̄ ſctũariũ exterius Nã ibi offerebat̄ ſacrificiũ ſb̄ diuo in altari holocauſtoꝝ: ſ ↄ̄ſũmabat̄ p oblatiõeʒ icẽſi intra tẽplũ. Cetera patẽt vſq̄ʒ ibi. c Et vir nō trã. p eã.i. hõ de cõi ppl̄o. ⁊ ſb̄dit̄ rõ. d Qm̄

⁊ cū eis ſacrificabāt iudeoꝝ ſacerdotes:⁊ poſtea offerebāt ſacrificia dñi:ideo ſubdit.Et offertis panes meos ⁊c.
t Et poſui.cuſtodes obſerua.mearū in ſctūario meo.i. in atrijs meis ⁊ templo. v Vobiſmetipſis. ad queſtū vrīm: ⁊ nō honorē meū:⁊ ſubdit ſnia dñi. x Ois alieni.in cir circūciſus corde. q̄ꝫtū ad iudeos malos y Et incircūciſos carne:q̄ꝫtū ad gētiles. z Sed ⁊ leuite Hic ꝯñr deſcribitur intraneorum deſtitutio.ſ.ſacerdotuꝫ malorū leuitici generis quoꝝ deſcribit ħ deſtitutio a ſacerdotis officio:⁊ reductō ad officia vilia et minora:dicit ergo z Sꝫ ⁊ leuite.i.ſacerdotes leuitici generis a Qui lōge receſſerūt a me per ydolatriam b In errore filiorū iſrl'.ſequētes i hoc reges ⁊ pplm. c Et portauerūt iniqtatē ſuam.q2 pp hoc erāt diſpſi in captiuitateꝫ d Erūt in ſang.meo editui.i. cuſtodes et ſeruitores in edibus ſ.alijs a tēplo.⁊ interioribus gazophilacijs a q̄bus excludūtur.vt patebit.ī.⁊ iō ſanctuarium accipit hic large.ꝓut ſe extendit ad loca intra murū exteriorē iclu ſa. e Et miſtri do. in officijs minoribꝰ. ideo ſubdit. f Ipi macta.holo.⁊c.Intficere em̄ aialia ⁊ excoriare ⁊ lauare inteſtina a fecibus.ſcopare domos ⁊ ꝯſil'ia iſta ſunt vilia q̄bus iſti deputantur.
g Ipi ſta.in cōſpe. eo.ſ.ſacerdotum ⁊ leuitarū officia maiora facientium.
h Vt mi. eis i officijs vilibꝰ ꝓdictis ſicut dñis ſuis.⁊ ſbdit ratio huius cuꝫ di. i Pro eo q̄ miſtra.illis.i.ydolatris de q̄bus.ſ̄.dictū eſt. k Et facti ſunt domui iſrl' in offendiculū iniqtatis.lꝫ em̄ ſacerdotes aſſenſerint ꝓ regibus et maioribus de pplo in ydolatria vt ꝓdictū eſt.tñ multi qui horrebāt ydolatriā vidētes ſacerdotes idolatrare tracti fuerunt exēplo eoꝝ ad ydolatrandū. l Idcirco leua.manū meā.i.vtutē iuſticie mee. m Sup eos.puniēdo ipos ꝑ regē babylonis. n Et portauerūt iniqtatē ſuā.i.iniqtatis ſue penā. o Et nō appro. ad me ⁊c.tanq̄ꝫ degradati a dignitate ꝓſtina. p Neqꝫ acce.ad oē ſan.iux̄ ſctm̄ ſctōꝝ Ex ħ ptꝫ q̄ ꝑ ſctūariū hic intelligunt gazophilacia ſacerdotū q̄ ſunt a dextris ⁊ a ſiniſtris tēpli ⁊ atriū interius qō eſt in facie eius.Cetera patent ex dictis. q Sacerdotes aūt.hic ꝯñr agit de ſacerdotibus bonis.Et ꝓ deſcribit eorum approbatio cū di. Sacerdotes aūt ⁊ leuite.i.generis leuitici. r Filij ſadoch.hoc di.q2 tꝑe ſalomonis ſadoch fuit poſitus in ſummo ſacerdotio. abiathar inde deiecto. vt hr̄.iij.Reg.iij. s Qui cuſto.ceri.ſanc.mei.i. debituꝫ cultū tēpli. t Ipi acce.ad me.vt mini. mihi in interiori atrio et in tēplo.iō ſubdit. v Et ſta. in cōſpe.meo vt offerāt mi. adipē ⁊c. iſti em̄ offerebant i atrio interiori in altari holocauſtoꝝ. x Ipi ingredient ſanctuariū meū.i.tēpliū. y Et ipſi acce.ad mē. meam. ad ponendū ibi panes ꝓpoſitionis. vel ꝑ mēſaꝫ ħ intelligit altare incenſi.vt dictū eſt.ſ̄.xlj.ca. in q̄ ſacerdotes ꝯſūmabāt ſacrificia offerendo thymiama.
z Cunqꝫ.ħ ſcdō deſcribit eorū induitio cū di.Cūqꝫ ingrediētur portas atrij interioris. admiſtrādū.
a Veſtibꝰ lineis.induē.qō itelligit d' veſtibꝰ exterioribꝰ ñ de interioribꝰ vt dicunt aliq̄.ſꝫ ħ vr̄ excludi ꝑ ħ qō ſubdit.
b Nec aſcē. ſuꝑ eos q̄cq̄ꝫ laneū. nec valꝫ argumentū eoꝝ.ſ.q̄ ſacerdotes alr̄ affligerent nimis frigore.nā de lino pñt fieri veſtes ꝯ frigꝰ ſufficiētes. c Vitte lineę erūt in ca. eorū. dñt ei ſacerdotes vti etiā miores vt hr̄ Exodi. xviij. mitris de byſſo q̄ ē genꝰ lini cādidiſſimi. d Et nō accin.in ſu.i. ſb aſcellis.i qbꝰ hoīes ſudāt defacili: ſꝫ in loco demiſſiori. vt exponūt hebrei. e Et nō ſācti po. alloquēdo cū in atrio exteriori.
f In ve.ſuis.in q̄bꝰ miniſtrauerāt dño.
g Caput aūt.hec eſt tercia pars in q̄ deſcribit eoꝝ ꝯuerſatio cū di.Caput aūt ſuū nō radēt.nam ħ faciebāt aliq̄ ſacerdotes ydoloꝝ. h Neqꝫ comā nutriāt. ſicut ꝑ oppoſitū faciebāt aliq̄ ſacerdotes alioꝝ idoloꝝ dimittētes creſcere capillos ſuos ſicut mulieres.diuerſorū em̄ ydoloꝝ erat varius cultus ⁊ aliqn̄ ꝯrius.ſic̄ in ſacris veneris colentes erāt nudi.⁊ i ſacris martis erāt armati. i Sꝫ ton.atton. capi.ſua.⁊ ſic capita nō radāt nec comā nutriāt. k Et vi. nō bi.vt diſcretius ſe habeāt in miſterio dñi. l Et viduam ⁊c.excipit tñ vidua a ſacerdote relicta.i.qñ moriebatur ſine herede.tūc em̄ frater ſuus tenebat eam accipere ad ſuſcitandū heredē defuncto. m Et po.meū. hec eſt quarta pars in q̄ agit de ſacerdotū doctrina cū di.Et pplm meum docebūt ⁊c.vnū ad tenendū.aliud ad vitandum.

C

B

cnos incircūciſos corde et
incircūciſos carne vt ſint i
ſāctuario meo : ⁊ polluant
domū meā:⁊ offertꝭ panes
meos adipē ⁊ ſanguinē:et
diſſoluiſtis pactū meū i oi
bꝰ ſceleribꝰ vrīs ⁊ nō ſua-
ſtis ꝑcepta ſanctuarij mei:
t ⁊ poſuiſtis cuſtodes obſer
uationū mearū in ſctūario
v meo vobiſmetipis. Hec di
x cit dñs deꝰ. Ois alienige
y na incircūciſus corde et in
circūciſus carne nō igredi
etur ſctūariū meū: ois filꝰ
alienꝰ q̄ eſt in medio filioꝝ
z a iſrael. Sꝫ ⁊ leuite: q̄ longe
b receſſerūt a me i errore fili
orū iſrl':et errauerunt a me
c pꝰ ydola ſua ⁊ portauerūt
d iniqtatē ſuā erunt in ſctūa
rio meo editui ⁊ ianitores
e portarū domꝰ ⁊ miſtri do
f mus. Ipi mactabūt holo
g cauſta et victimas ppli: et
ipi ſtabūt in cōſpectu eorū
h i vt miſtrent eis. Pro eo q̄
miſtrauerūt illis i ꝯſpectu
k ydolorū ſuorū et facti ſunt
domui iſrl' in offendiculū
l iniquitatis: idcirco leuaui
m manū meā ſup eos ait dñs
n deꝰ ⁊ portauerūt iniqtateꝫ
o ſuā Et nō appropinqbunt
ad me vt ſacerdotio fungā
p tur mihi:neqꝫ accedent ad
oē ſāctuariū meū iuxta ſcā
ſctōrū: ſꝫ portabūt ꝯfuſio
nē ſuā. ⁊ ſcelera ſua q̄ fece
rūt Et dabo eos ianitores
domꝰ ⁊ in oi miſterio eius
q ⁊ vniuerſis q̄ fiēt in ea. Sa
r cerdotes āt ⁊ leuite filij ſa
s doch:q̄ cuſtodierūt cerimo
nias ſāctuarij mei:cū erra
t rēt filij iſrael a me ipſi acce
dēt ad me vt miniſtrēt mi
v hi et ſtabūt in ꝯſpectu meo
vt offerant mihi adipem ⁊
x ſanguinē ait dñs deꝰ. Ipi
ingredient ſanctuariū me
y um ⁊ ipi accedēt ad mēſaꝫ
meā:vt miſtrent mihi ⁊ cu
ſtodiant cerimonias meas
z Cunqꝫ ingredient portas
a atrij interioris veſtibꝰ line
b is induent nec aſcendet ſu
per eos q̄cq̄ꝫ laneū:qn̄ mi
niſtrāt in portis atrij inte
c rioris ⁊ intrinſecus. Vitte
lineę erūt in capitibꝰ eoꝝ:
⁊ feminalia linea erūt in lū
d bis eorū ⁊ nō accingent in
ſudore. Cunqꝫ egredientur
atriū exteriꝰ ad pplm:exu
ent ſe veſtimētꝭ ſuis in q̄bꝰ
miſtrauerāt et reponēt ea i
gazophilacio ſctūarij ⁊ ve
e ſtiēt ſe veſtimentis alijs et
f nō ſāctificabūt pplm in ve
g ſtibus ſuis. Caput aūt ſuū
h nō radēt neqꝫ comā nutri
i ent ſꝫ tondētes attondēt ca
k pita ſua. Et vinū nō bibet
ois ſacerdos qn̄ igreſſurꝰ ē
l atriū iteriꝰ. Et viduā ⁊ repu
diatā nō accipiet vxores ſꝫ
virgies d' ſeie domꝰ iſrl'. Sꝫ
⁊ viduā q̄ fuerit vidua a ſa
m cerdote accipient et pplm

E

F

Leui.21.c.

n Et cū fue. ꝯrouerſia. inter iudices vbiū lōginquarū. o Sta. in iu. meis. ⁊ iudicabūt. i. determinabūt cōtrouerſiam illam. dī em̄ Deut. xvij. ꝙ de alijs ciuitatibus ⁊ villis debēt venire ad ſacerdotes in ciuitate electa ad cultum dei vt ꝑ eos determinent dubia. ⁊ firmiter teneat eorum ſnia. Cetera patent.

a Et ad mortuum hec eſt ps q̄nta in q̄ deſcribit eoꝝ mūdatio rōne mortui cum dī. Et ad mor. ho. nō ingredient paſſim. ſicut ceteri hoies. b Ne polluant. ⁊ ꝑ ꝯns ſint ihabiles ad miniſtrandū coram dn̄o. Excipiuntur tn̄ aliq̄ ꝑſone rōne propinq̄tatis cum dī. c Niſi ad pr̄em et matrē ⁊c. in qb⁹ cōtamiabūt. i. poterūt ingredi ad plangendū et ſepeliendū tn̄ ex h ꝯhēt immūdiciā ab ingreſſu ſanctuarij retardantē iō ſubdit. d Et poſtꝗ̄ fuerit emūdat⁹. ꝑ aquā expiationis: de qua habet Nume. xix. e Septē dies nūerabūtur ei. añꝗ̄ poſſit ſanctuariū ingredi. Cetera patēt vſq; ibi. f Offeret pro pctō ſuo. oblationes determinatā in leuitico. g Non erit. hec eſt ſexta pars in q̄ deſcribit eoꝝ ſuſtētatio cū dī. Nō erit aūt eis hereditas ſicut alijs tribubus. tn̄ aſſignāda ſunt eis loca ꝑ habitationib⁹ ſuis ⁊ pecorib⁹ alēdis. vt hr̄ Joſue. xxj. ⁊ etiā. j. vlti. ca. in qbus dn̄t ſuccedere heredes eoꝝ. ⁊ ꝓpt h dictū eſt. ſ. ꝙ ſacerdos tenebat accipe vxorē fratris defuncti ſine herede. h Ego hereditas eoꝝ. i. de oblatis mihi erit ſuſtētatio eoꝝ. iō ſubdit. i Victimā. ſ. pacificā. cui⁹ vna pars erat ſacerdotū ⁊ alia offerentiū. k Et ꝑ pctō. ſ. cōmiſſionis. k Et ꝑ delicto. i. pctō omiſſionis. l Ipi comedūt. in qbus offerētes nihil hñt. m Et oē votū. i. ꝓmiſſum volūtarie deo factū. n Et oia libamēta. iſte ſunt oblationes de liq̄dis. vt vino ⁊ oleo. o Et pmitiua ciborū ve. i. frugū viarū ⁊ terrenaſcentiū. de qbus fiūt cibi hominū. p Vt reponat bn̄dictionē. i. donū abūdans. q Domui ſue. ita ꝓ ſufficiat ad ſuſtētationē ſui ⁊ familie ſue. r Oē morticinū. i. aial qđ lāguore morit. s Et captū a beſtia. ſicut ſunt carnes ouis a lupo ſtrāgulate. ⁊ cōſiles carnes nō dn̄t ſacerdotes comedere. In ca. lxiiij. vbi dicit in poſtil. Et viduam. Additio. j.

Omnes ſacerdotes poterāt ſm legē accipe viduas quaſcūq; in vxores. lꝫ antea nō fuiſſent vxores ſacerdotū ſeu fratrū ſuoꝝ excepto ſummo ſacerdote qui nō poterat cū vidua ꝯhere. vt hr̄ Leuit. xxj. In eo. ca. vbi dicit in poſtil. Ut reponat benedictionem. Additio. ij.

In heb. hr̄. Reponat bn̄dictionem domui tue ⁊ eſt ſenſus ꝙ ex debita ſolutione decimarū ⁊ pmitiaꝝ ſequit ꝙ deus remunerādo reponit bn̄dictionem offerēti. vt in pluribus locis ſacre ſcripture habet. Itē ex hoc qđ dicit. Omne morticinū ⁊ captū a beſtia nō comedent ſacerdotes. nō intelligit ꝙ alij iſraelitici talia poſſent comedere. ꝓhibet em̄ eius taliū oibus iſraeliticis vt habetur Leuit. xxij. c. ⁊ in alijs locis vn̄ ⁊ in actibus aplōꝝ hr̄ ꝙ etiā in pmitiua eccleſia. qn̄ aliqua legalia ꝑmittebantur

meū docebūt qđ ſit int ſanctū ⁊ pollutū: ⁊ inter mundū ⁊ imundū. oñdēt eis: ⁊ n cū fuerit ꝯtrouerſia ſtabūt o i iudicijs meis ⁊ iudicabūt leges meas ⁊ pcepta mea i oib⁹ ſolēnitatib⁹ meis cuſtodiēt ⁊ ſabbata mea ſan a ctificabūt. Et ad mortuum b hoiem nō igredient ne pol c luant niſi ad patrē ⁊ matrē ⁊ filiū ⁊ filiā ⁊ frēm ſororē q̄ alterū virū nō habuerit d in qbus ꝯtaminabunt. Et e poſtꝗ̄ fuerit emūdatus ſeptē dies numerabuntur ei ⁊ in die introit⁹ ſui i ſctūariū ad atriū interi⁹. vt miniſtret mihi in ſanctuario f offeret ꝑ pctō ſuo ait dn̄s g de⁹. Nō erit aūt eis here h ditas ego hereditas eorū. ⁊ poſſeſſionē nō dabitꝭ eis

in iſrl̄. ego em̄ poſſeſſio eo i rū. Victimā ⁊ ꝑ pctō et ꝑ k delicto ipi comedēt ⁊ oīne l votū in iſrael ipoꝝ erit. et m pmitiua oim priogeitoꝝ n ⁊ oia libamēta ex oib⁹ que offeruntur: ſacerdotū erūt o Et pmitiua ciborū vr̄oꝝ p dabitis ſacerdoti: vt repo q nat: bn̄dictōꝫ domui ſue: r Omne morticinū ⁊ captū s a beſtia de auib⁹ ⁊ de pecoribus non comedent ſacerdotes.

Capi. XLV

Cumq; ceperitꝭ terrā diuidere ſortito ſepate pmitias domino ſanctificatū de terra longitudinē vigintiꝗ̄ milia: latitudinē decē milia a Sanctificatū erit in omni termino ei⁹ per circuitum b Et erit ex oi pte ſctificatū

cuſtodiri ab apoſtolis ꝓhibebatur comedi ſuffocatū. Fit tn̄ hic mentio de ſacerdotibus tm̄. eo ꝙ ipi magis cauere debēt immūdicias. vt in glo. Caplm̄. xlv.

Cumq; ceperitis. Superius poſita eſt tēpli et altaris deſcriptio. hic ꝯſr deſcribit terre poſſidēde diuiſio. Ad cuius euidentiā ꝯſiderandum. ꝙ hec diuiſio differt a diuiſione q̄ facta fuit tpe Joſue: nā de illa fuit pceptū ꝙ plurib⁹ daretur portio maior. ⁊ paucioribus minor. hec aūt diuiſio fit ꝑ portiōes equales in ter. xij. tribus. Item q̄ntū ad ſitū. nam tribus iuda q̄ fuit bellicoſior accepit ſortē in termino terre verſus auſtrū et tribus ephraim q̄ poſt illā fuit bellicoſior v̄ſus aquilonē. vt ſic reſiſterēt melius aduerſarijs volentibus ingredi terrā ꝓmiſſionis. hec aūt fit aliter vt ex ſequētibus apparebit. Itē ſciendū ꝙ longitudo terre ꝓmiſſionis accipit ab aquilone in auſtrū. latitudo v̄o ab oriente in occidentē. ſꝫ in portionib⁹ aſſignandis diuerſis tribub⁹ ⁊ pplis. fit ecōuerſo. q: longitudo accipit ab oriente in occidentē. ⁊ latitudo ab aquilone in auſtrū. Deſcribit ğ hec diuiſio pmo ꝑ tres partes. quarū vna eſt verſus aquilonē ⁊ diuidit in ſeptē portiones incipiētes ab oriēte. ⁊ terminant in occidentē pro ſeptē tribubus. Alia pars eſt v̄ſus auſtrū ⁊ diuidit ſilr in quinq; portiones pro quinq; tribubus reſiduis tercia v̄o pars que eſt media inter iſtas duas diuidit in tres portiones. Prima verſus aquilonē eſt portio ſacerdotū in qua ſituat templū. Scd̄a v̄o eſt leuitarū. ⁊ quelibet iſtarū eſt. xxv. miliū calamoꝝ lōgitudinis. ⁊ latitudinis. x. miliū calamoꝝ. Tercia v̄o eſt portio ciuitatis hñs. xxv. milia calamoꝝ in longitudine. ⁊ quinq; milia calamoꝝ in latitudine. ⁊ ſic patꝫ ꝙ iſte tres partes ſimul iuncte faciunt quadratū equilaterū. xxv. miliū calamorū. Licet aūt longitudines iſtarū triū partiū dictarum accipiantur ſm dimenſionem ab oriente in occidentē ſicut pdicte. non tn̄ tantū extendunt v̄ſus orientem ⁊ verſus occidentem quātum ille. Nam ſupradicte incipiunt a termino orientali totius terre. ⁊ terminant ad mare mediterraneū qđ eſt eius terminus occidentalis. Terra v̄o promiſſionis a termino orientali vſq; ad terminum occidentalem multoplus extenditur ꝗ̄ ſint. xxv. milia calamorū. ⁊ ideo iuxta tres portiones vltimo dictas ab orientali parte vſq; ad terminum orientalem terre remanet magna portio terre. ⁊ ſimiliter verſus occidentē. cuius latitudo ab aquilone in auſtrū eſt. xxv. miliū calamoꝝ. ſicut ⁊ latitudines ſimul ſumpte ſunt. xxv. miliū calamoꝝ. Et hec portio terre ad orientem ⁊ ad occidendū dicit portio pncipis. Ad qđ facilius capiendū ponit hic figura.

Sequitur figura.

Exo. 22. d. Leui. 22. d.

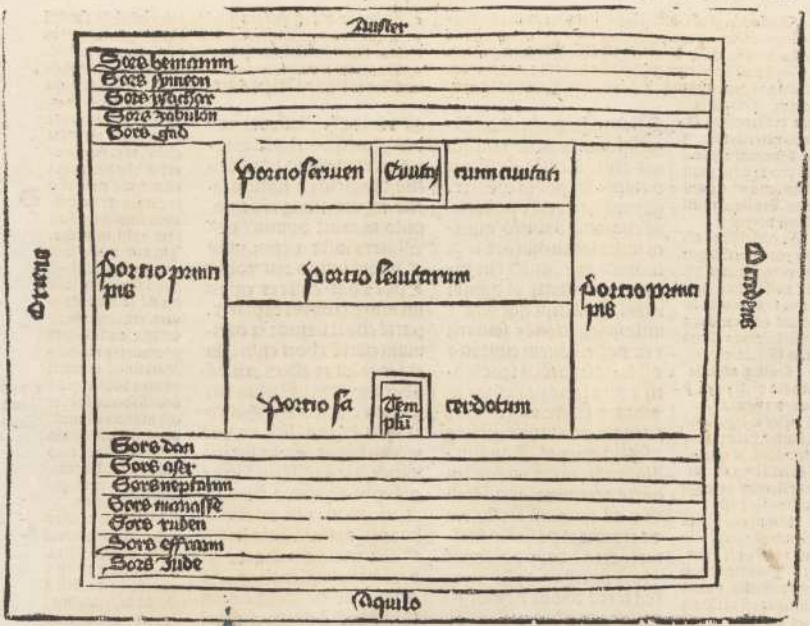

f quīgentos p quīgētos q̄dri
g fariā p circuitū: et quīq̄gita
cubitis in ſuburbana ei⁹ p
h gyrū. Et a mēſura iſta mē
i ſurabis lōgitudinē viginti
quīq̄ miliū: ⁊ latitudinē de
k cem miliū ⁊ in ipo erit tem
l plū ſanctumq̄ ſanctorum
m ſanctificatum de terra erit
de ſacerdotibus miniſtris
ſanctuarij qui accedunt ad
n miniſterium domini. Et
o erit eis locus in domos ⁊
in ſanctuarium ſanctitatis

His premiſſis ad lit
teram reuertamur.
a Cūq̄ cepitis ⁊c.
Circa terre diuiſiōz
ſic ꝓcedit quia p̄ de
ſcriptio hui⁹ diuiſio
nis inchoat. ſcd̄o q̄-
dā incidētia interpo
B nunt: ibi. Statera iu
ſta. tercio deſcriptio
dicte diuiſiōis reſumit ⁊ ꝯſummat. xlviij. c. ibi hec dic̄ dn̄s
Prima in duas. q: p̄ deſcribunt portiones ſacerdotū et le-
uitarū. ſcd̄o ciuitatis ⁊ p̄ncipis: ibi. Et poſſeſſionē ciuita-
tis. Prima adhuc in duas. q: p̄ deſcribit portio ſacerdotū
⁊ leuitarum: ſcd̄o oñdit q̄d in eis debeat fieri: ibi ⁊ in ipſo.
Circa p̄mū agit de portione ſacerdotū: cū dr̄. a Cūq̄ ce.
ter. diui. ſor. i. menſurabiliter. non em̄ pōt h̄ accipi ſortito
ꝓ fortuitu euētu. q: cert⁹ modus diuidēdi p̄figit in ſequē
tib⁹. b Sepa. p̄mi. dn̄o. portio em̄ ſacerdotū dr̄ ſpāliter
q̄d ſctificatū ⁊ p̄micie dn̄o. eo q̄ ipi p̄ncipalr ſeruiāt dn̄o.
c Lon. xx. mi. ſ. calamoꝝ: vt dictum eſt ⁊ pz in figura.
d Sancti. erit in oi ter. ⁊c. i. tota portio ſacerdotū dr̄ ſcā.
e Et erit ex h̄ ſan i. ex portiōe ſacerdotū accipiet vna por
tio q̄ ſanctior dr̄. eo q̄ eſt ꝓ edificatione tēpli: iō ſubdit̄ur.
f Quingen. p qngen. ſ. calamos. murus em̄ exterior ē qn
gētoꝝ calamoꝝ in q̄libet latere. ſic̄ dictū eſt diffuſe. ſ. in ſi.
xlij. c. ⁊ iō male dicūt illi q̄ dicūt q̄ h̄ deſcribit mēſura exte
rioris atrij. cui⁹ q̄dlibet latus eſt qngentoꝝ cubitoꝝ vt di-
cūt: ſʒ fundāt ſe ſup falſum fundamentū ꝑut. xlij. ca. fuit di
ctū. g Et. l. cubi. in ſuburbana ei⁹. ex p̄ errore dicunt hic
ꝯñr q̄ iſti. l. cubiti ſunt ſpaciū inter murū exteriorē ⁊ medi
um ꝯtentū q̄d falſum eſt. q: ſm eos dr̄ loc⁹ vulgi. ⁊ ſic plu
res pſone cōueniūt ad locū iſtū q̄ ad atriū exterius. et ſic
incōuenieńs videt q̄
ſit ita parue latitudi
nis reſpectu atrij ex
terioris cuius ſpaci-
um inter ſcd̄m murū
et terciuʒ eſt ſm eos
quadringētoꝝ cubi-
toꝝ. Item locus iſte
dr̄ ſuburbiū vel ſub-
urbana. q̄d nomē nō
dr̄ in ve. te. de aliquo loco clauſo. nec etiā ſm cōem moduʒ
loquēdi: vñ ⁊ Rab. ſa. dicit hic q̄ dictio hebraica hic poſi-
ta ſignat locū diſcoopertū. i. non clauſum nec edificatum.
⁊ ideo iſti. l. cubiti accipiēdi ſunt extra murum exteriorem
circa quem in omni latere eſt ſpacium. l. cubitoꝝ latitudi-
nis. ſic dimiſſum ꝓpter reuerentiā templi ⁊ edificiorū ap-
parentiā. h Et a menſu: ⁊c. hic ꝯñr deſcribit portio le-
uitarū cum dr̄. Et a menſura. i. iuxta portionē ſacerdotum
menſuratā. i Menſu. lon. xxv. miliū. ſ. calamoꝝ. hec eſt
portio leuitarū: vt pz ex p̄miſſis. k Et in ipo. hic oñdit
q̄d in dictis portionibus ſit agendū ⁊ p̄mo in portione ſa-
cerdotū cū dicit. Et in ipo ſcʒ ſpacio ſacerdotib⁹ deputan-
do. l Erit templū. q̄tum ad primā partem templi.
m Sanctūq̄ ſanctoꝝ. q̄tum ad ſcd̄am ptē. ⁊ p iſta duo q̄
ſunt p̄ncipalia intelligunt oia alia edificia etiaʒ murus ex-
terior. Sanctificatum erit de terra ſacerdotibus ⁊c. q. d. ra
tione templi terra ſacerdotū dicit ſctā. eo q̄ ad templi my-
ſterium ſunt deputati. n Et erit eis locus in domos. Ex
quo pʒ q̄ excludit ſpacium. l. cubitorum p̄dictū. vbi non
eſt edificandum. o Et in ſanctuarium ſanctitatis q. d.
ideo terra ſacerdotum dicit ſancta. eo q̄ miniſtrant in ſan
ctuario. Et eſt repetitio ſnīe predicte ad maiorem expreſſi
onem. ꝯſequēter agit de portione leuitarum dicens.

p Uigintiq̄n𝔮 aũt milia lõgitudinis.⁊.x milia latitudinis.ſupra mẽſurata iuxta portionẽ ſacerdotũ. q Erũt.ſ. leuitarũ.vñ ſubdiꝉ. a Leuite q̄ miniſtrãt domui.i.tẽplo b Ipſi poſſidebũt.xx.gazophilacia. in ſua portione conſtruẽda.vt exponũt aliq̄. Uiꝉ autẽ mihi ꝙ melius exponiꝉ de.xxx. gazophilacijs exiſtentibus in atrio exteriori.q̄rum xx.deputanꝉ hic leuitis pro tpe ſue miniſtrationis vñ ⁊ p̄mittitur.Leuite q̄ miniſtrant domui ⁊c̃.

c Et batus.qui eſt mẽſura liquidoꝝ.vt vini olei ⁊ ſimiliũ d Equalia ⁊ vnius mẽſure erũt.i.eq̄liter capiunt ephi in aridis. ⁊ batꝰ in liq̄dis.⁊ q̄ntũ capiũt determinate ſubdiꝉ. e Ut capiat.x.partẽ chori batus. Eſt aũt chorus nomen menſure in liq̄dis ⁊ aridis.ſicut apud nos hoc nomẽ ſextarius:dicimus eñ ſextarium vini ⁊ ſextarium bladi. Et capit chorꝰ.xxx. modios. et per ↄ̄ñs batus qui eſt decima pars chori ↄtinet tres modios in liquidis ⁊ ſimiliter ephi in aridis. Iſti tañ modij ſunt parui ꝓbabile ei eſt quod ſcriptura loq̄ꝉ hic ſic̃ in alijs libris vete. teſtamẽ. Ruth ꝟo.iij.c. diciꝉ ꝙ ipſa portauit ſex modios ordei ſimul et ſemel de area booz vſ𝔮 ad domũ ſocrus ſue. et q̄ñ moneta eſt medium ⁊ mẽſura rerum venalium.iõ de eius quãtitate ſubditur. f Siclus autẽ. genus eſt monete. f Uiginti obolos habet. ſicut determinatur in Exo.⁊ leuit. g Porro.xx.ſicli ⁊ xxv.ſicli ⁊.xv.ſicli q̄ faciũt.lx.ſiclos ſimꝉ iuncti. h Mnam faciunt quod eſt genus fortioris monete.dicunt autem aliqui qui diligentius viderunt dicta yſidori et papie de mon[illegible]is. ꝙ obolus tm̃ valet de argento. quantum vnus par[illegible]ronenſis. et ſm̃ hoc ſiclus valet xx.turonenſes par[illegible]. M[illegible]na ꝟo.c. ſolidos turonenſium paruorum. Sed melius videtur dicendum.ꝙ valor iſtoꝝ eſt nobis incertus.quia valor monetarum mutatur.nõ ſolum ſm̃ differentiam materie.vt auri argenti ⁊ ſimilium. ſed etiam ſm̃ varietates terrarum.

B

Exo.30.b.
Leuiꝉ.27.c.
Nume.3.g.

E

C

c Et poſſeſſionẽ ⁊c̃. hic ↄ̄ñr deſcribiꝉ portio ciuitatis cum di. Et poſſeſſionẽ ciuitatis.i. ꝓ loco ad ciuitatẽ edificandaꝫ ⁊ ꝓ ſeruiẽtibus ciuitati.vt hr̃.i̅.ca.xlviij. d Quin𝔮 milia latitudis ⁊c̃.h pꝫ ex p̄miſſis ⁊ figura. e Sc̃dm ſepationẽ ſc̃uarij.i.ſicut portio ſacerdotũ in qua eſt ſc̃tuariũ hꝫ.xxv. milia calamoꝝ in longitudine.ſic ⁊ iſta. f Omni do. iſ.q.d. portio iſta cedit i bonũ totiꝰ ppl̃i iſrael. g Principi q̄𝔮.h ↄ̄ñr deſcribiꝉ portio p̄ncipis cũ di. Principi q̄𝔮 hinc ⁊ inde id eſt ad orientalẽ et occidentalem partẽ

p Uigintiq̄n𝔮 aũt milia lõ-
gitudis ⁊.x. milia latitudi-
q a nis erũt. Leuite q̄ miſtrãt
b domui : ipi poſſidebũt.xx.
c gazophilacia. Et poſſeſſio
d nẽ ciuitatis dabitis quin-
𝔮 milia latitudinis:⁊ lõgi
e tudinis.xxv. milia ſm̃ ſe-
f paratõꝫ ſc̃tũarij oĩ domui
g iſrael. Principi q̄𝔮 hinc ⁊
h inde in ſepationeꝫ ſc̃tũarij
i ⁊ in poſſeſſionem ciuitatis
k ⁊ ↄ̄ faciẽ ſepatõis ſanctua-
rij ⁊ ↄtra faciẽ poſſeſſionis
l m vrbis a latere maris vſ𝔮
n ad mare: et a latere oriẽtis
o p vſ𝔮 ad orientẽ. Longitu-
q dinis aũt: iuxta vnãquã𝔮
r partẽ a termino occidẽtali
s vſ𝔮 ad terminũ oriẽtalem
de t̃ra erit ei poſſeſſio in iſ-
t rael. Et nõ depopulabunꝉ
vltra p̄ricipes pplm̃ meuꝫ
ſed terrã dabũt domui iſ-
rael ſm̃ tribꝰ eoꝝ. Hec di-
v cit dñs deꝰ. Sufficiat vo-
x bis principes iſrael. iniq̄-
tatem et rapinas intermit-
y tite ⁊ iudiciuꝫ ⁊ iuſticiã fa-
z cite. ſepate ↄfinia vr̃a a po-
pulo meo ait dominꝰ deꝰ
a b Statera iuſta ⁊ ephi iuſtũ
et batus iuſtus erit vobis
c d Ephi ⁊ batꝰ eq̄lia et vnius
e menſure erunt vt capiat.x.
partẽ chori batus: et deci-
mam partẽ chori ephi. Iu
xta menſuraꝫ chori erit eq̄
f liberatio eoꝝ. Siclus aũt
f g viginti obolos hꝫ. Porro
xx.ſicli et.xxv. ſicli.et.xv.
h i mnam faciũt. Et he ſũt pri
mitie: quas tolletis ſextaꝫ
ptẽ ephi de choro frumẽti
i et.vj. ptem ephi de choro
k hordei. mẽſurã q̄𝔮 olei ba
tꝰ olei. decia ps chori ẽ qr
l decẽ bati implẽt choꝝ. Et
arietẽ vnũ de grege ducen
m toꝝ: d his q̄ nutriuit iſrael

triũ portionũ p̄dictarũ.ſup. dabitis portionẽ.iõ ſubditur. h In ſepa.i.iuxta portionẽ ſacerdotũ ⁊ leuitarũ ſc̃tũario deſeruientiũ. i Et in poſſeſ.ciui.i.iuxta poſſeſſionẽ ciuitatis. k Et ↄ̄ faciẽ.facies hic noiaꝉ latus occidentale triũ portionũ p̄dictarũ.ſ.portionis ſacerdotũ. ⁊ portionis leuitarũ q̄ noie ſc̃tũarij intelliguntꝉ cũ di ſepationis ſc̃tuarij nam iſte due portiones diſtincte ſunt ab alijs pro miniſtris ſanctuarij.⁊ portionis vrbis. iõ ſubdiꝉ.Et ↄ̄ faciẽ ⁊c̃. l A latere maris.i.a latere occidẽtali triũ portionũ predictarum. m Uſ𝔮 ad mare.quod eſt terminus occidẽtalis totius terre.ſupple erit de poſſeſſione principis. n Et a latere oriẽtis.i.a latẽ oriẽtali triũ dictaꝝ portõnũ o Uſ𝔮 ad orientẽ.i.vſ𝔮 ad terminũ orientalẽ totius terre erit ſimiliter de p̄ncipis portione. p Longitudinis autem ſcꝫ portõnis principis. q Iuxta vnãquã𝔮 partiũ. id eſt incluſis tribus portionibus dictis. r A termino occidẽtali.totius terre. s Uſ𝔮 ad terminũ orientalẽ ſiliꝉ totius terre ⁊ hec patẽt in figura.⁊ ſubdiꝉ cauſa portionis p̄ncipis cũ di. t Et nõ depopulabunꝉ vltra ⁊c̃.id eſt p̄ncipes non ſpoliabũt ppl̃m bonis ſuis ⁊ hereditate ſua. ſed erunt cõtenti portione ꝓpria. ideo ſubdiꝉ. v Sufficiat vo.p̄ncipes iſrl̃.ſupple portio veſtra. x Iniquitatẽ ⁊ rapinas intermittite.aliter nõ eſſent p̄ncipes ſed tyranni. y Et iudiciũ ⁊ iuſticia facite in pplo. ad hoc eñ tenenꝉ ex officio ſuo. z Sepate conſi.a pplo meo.i. nõ trãſcendatis limites poſſeſſionis vr̃e alioꝝ hereditatẽ defalcãdo a Statera iuſta. Inchoata diuiſione terre. hic interponunꝉ quedã incidẽtia ante𝔮 dicta diuiſio termineꝉ. Primum eſt de legalibus menſuris q̄bus vti debet populus cum diciꝉ. a Statera iuſta que eſt inſtrumentũ ponderãdi.⁊ ideo debet eſſe iuſta. b Et ephi iuſtũ. eſt autem ephi mẽſura aridoꝝ. vt hordei tritici farine.⁊ ſimilium.

h Et he ſunt primitie. hic ponitur ſc̃dm incidẽs ſ. de primitijs ſummo ſacerdoti reddendis. Et diuiditur in duas: quia primo deſcribitur primitiarum redditio.ſc̃o redditionis ratio.ibi.in ſacrificium. Circa primum ſciendum ꝙ lꝫ in lege precipiantur ſibi dari primitie.tamẽ ibi non determinatur quota pars debeat dari. hic autem determinatur ne ſacerdotes ex cupiditate plus exigãt ⁊ populus ex auaricia ⁊ indeuotione det minus.⁊ hoc eſt quod dicitur. i He ſunt primitie quas tolletis.id eſt ſeparatis ab eo q̄d remanebit vobis. i Sextam partem ephi de choro frumenti.⁊ hec eſt.lx.pars chori.⁊ eodem modo dicendũ eſt de alijs aridis ⁊ ſimiliter de rebus liquidis.ideo ſubdiꝉ. k Menſura quo𝔮 olei ⁊c̃.⁊ patet ex dictis lr̃a vſ𝔮 ibi. l Et arietem vnum. vbi taxatur quota primitiaruꝫ de animalibus cum dicitur. Et arietem vnum de grege ducentorum.i.de ducentis arietibus dandus eſt vnus ſummo ſacerdoti pro primitijs. m De his que nutriuit iſrael.i. ſimilis portio datur de alijs animalibus nutritis a filijs iſrael. Si autem queratur quare minor portio datur de animalibus.ſcꝫ ducenteſima. q̄ꝫ de terrenaſcentibus. de q̄bus datur ſexageſima. Reſponderi poteſt ꝙ nutritio animalium fit cum maioribus laboribus curis ⁊ ſumptibus. et iõ maior pars debet manere nutritoribus animalium q̄ꝫ cultoribus terrenaſcentium.

a Jn ſacrificiū. Hic ponit ratio redditionis primitiarum ſcʒ vt pnceps ſacerdotū de ipis offerat deo: pro ſe ⁊ p populo. Et diuidit in tres partes. nam pmo agit de oblatione pncipis in ſpiritualibus. ſcdo huius occaſione de oblatione pncipis in tēporalibus ſequēti ca. tercio de iugis ſacrificij obſeruationibus ſequenti ca. ibi. Et agnū. Prima adhuc in duas: qr pmo deſcribit hec oblatio in generali: ſcdo magis in ſpeciali ibi. Hec dicit. Circa pmū dr. a Jn ſacrificiū ⁊c. q. d. ad hoc dant primitie pdicte vt inde fiat ſacrificiū qd ptiʒ comburit ad honorē dei ⁊ partim comedit a ſacerdotibus. b Et in pacifica. hoſtie do pacifice vna pars cōburit ⁊ alia a ſacerdotibus comedit: tercia ab offerentibus. c Ad expiādū p eis. i. pro filijs iſrael. d Ois po. ter. tenebit pmitijs his ſoluendis. e Principi in iſrl. i. ſummo ſacerdoti q eſt princeps in ſpiritualib⁹. f Et ſuper prin. erunt holo. ⁊c. dʒ. n. ea facere de his q accipit a pplo. g Et li. q ſūt oblationes de liqdis: vt vino ⁊ oleo. h Jn ſolēni. q ſemel fiunt in anno: vt paſche ⁊ pēthecoſtes: ⁊ tabernaculoꝝ. i Et in kalēdis. i. neomenijs q fiunt in pncipio cuiuſlibet lunationis. k Et in ſabba. q fiunt in qlibet hebdomada. cetera patēt. l Hec dicit. Hic cōſequēter deſcribitur oblatio principis ſacerdotū magis in ſpeciali. Et pmo deſcribitur eius oblatio fienda menſe pmo. ſecundo fienda menſe ſeptimo: ibi. Septimo menſe. Circa pmum dicit. m Jn pmo menſe. qui incipit apud hebreos a pma lunatione ꝓpinquiori equinoctio vernali: ſiue ſit ante ſiue poſt ſiue ſit in ipo eqnoctio: ſicut diffuſius fuit dictū Exo. xij. n Vna menſis. i. prima die menſis. ſicut Gen. j. Factū eſt veſpere ⁊ mane dies vnus. id eſt primus. o Sumes vitulū. i. ſumendum a ſummo ſacerdote deſcribes. ideo ſubdit. p Et tollet ſacerdos de ſanguine ⁊c. id eſt de ſanguine animalis oblati pro peccato. q Et ponet in poſtibus domus. i. templi. r Et in quatuor angulis ⁊c. iſta loca ſunt ſuperius deſcripta. s Et ſic facies. i. faciendū deſcribes. t Jn ſeptima menſis ⁊c. ſicut dictū eſt de pma. Et iſta duo ſacrificia nō ſunt in lege poſita: ſed iſtud quod ſequit ibi ponitur. v Jn pmo mēſe. xiiij. die menſis. a veſpera em̄ huius diei incipit apud hebreos ſolēnitas paſchalis vt hr Exo. xij. ⁊ xiij. x Et faciet princeps. i. offeret. y Vitulū pro pecca. ſuo ⁊ populi.

a in ſacrificiuʒ ⁊ in holocau
b c ſtū et in pacifica ad expian
dum pro eis ait dn̄s deus
d Omnis ppl's terre tenebi
e tur primitijs his principi
f in iſrael et ſup pricipē erūt
g holocauſta ⁊ ſacrificiū et li
h i bamina in ſolēnitatibus ⁊
k in kalēdis et i ſabbatis: in
vniuerſis ſolēnitatib⁹ do
mus iſrl. Ipe faciet p pec
cato ſacrificiū et holocau
ſtū ⁊ pacifica ad expiāduʒ
l p domo iſrael. Hec dic do
m minu⁹ de⁹. Jn primo mēſe
n o vna menſis: ſumes vitulū
dr armento immaculatuʒ:
p et expiabis ſanctuariū. Et
tollet ſacerdos de ſanguie
q qd erit p pctō: et ponet in
r poſtib⁹ domus: ⁊ in qtuor
angulis crepidinis altaris
⁊ in poſtib⁹ porte atrij in
s t terioris. Et ſic facies in ſe
ptima mēſis p vnoquoq
q ignorauit ⁊ errore dece
ptus eſt: ⁊ expiabis p do
v mo. Jn primo menſe quar
tadecima die menſis erit
vobis paſche ſolennitas.
Septē diebus azima co
x medent. Et faciet pnceps
in die illa p ſe et p vniuer
y ſo populo terre vitulū pro
z peccato: ⁊ in ſeptē dieꝝ ſo
a lēnitate faciet holocauſtuʒ
dn̄o. vij. vitulos: ⁊. vij ari
etes imaculatos quotidie
ſeptem diebus et p pecca
to hircū caprarū ⁊ ſacrifici
um ephi p vitulū: ⁊ ephi p
b c arietē faciet ⁊ olei hyn. per
d ſingula ephi. Septimo mē
e ſe quītadecima die menſis
in ſolēnitate faciet: ſicut ſu
pradicta ſunt p ſeptē dies
tam p peccato q p holo
cauſto et in ſacrificio et in
oleo. Capitu. XLVI

a Hec dicit domin⁹ de⁹
b Porta atrij iterioris
que reſpicit ad orien
tē erit clauſa ſex diebus: in
qbus opus fit. Die autem
ſabbati aperiet. Sʒ in die
c kalendarū aperiet: ⁊ intra
bit princeps p viā veſtibu
d li porte deforis: ⁊ ſtabit in
e limine porte ⁊ faciēt ſacer
dotes holocauſtū ei⁹ ⁊ pa
f cifica eius et adorabit ſup
g limen porte: ⁊ egredietur.
h Porta āt nō claudet vſq
i ad veſperā et adorabit po
pulus terre ad oſtiū porte
illius in ſabbatis et in ka
i lēdis corā dn̄o. Holocau
ſtū aūt offeret pnceps dn̄o
k in die ſabbati ſex agnos i
maculatos ⁊ arietē imma
l culatum: et ſacrificiū ephi
m per arietem. Jn agnis au

z Et in ſeptē dierū ſolēnitate. i. in ſolennitate paſchali q durāt p ſeptē dies. a Faciet holo. i. offeret. b Et olei hyn. genus eſt mēſure: ⁊ eſt tercia pars bati: cuius quantitas eſt ſuperius deſcripta eo. ca. c Per ſingula ephi. ſilē q eſt farina de tritico delicatiſſima. Ad h em̄ offerebat oleum vt cuʒ iſta farina miſceret. d Septimo mēſe. Hic ponit oblatio fienda mēſe ſeptimo de ſumptibus ſummi ſacerdotis cum dicitur. e Quindecima die mēſis ⁊c. tūc enim a veſpa pcedentis diei incipiebat ſolēnitas tabernaculoꝝ: et durabat p ſeptē dies in qbus fiebāt ſiles oblationes ſicut in ſolēnitate paſcali predictū eſt: et ſic ſm hoc patet littera.

Capl'm. xlvj.

A a Hec dicit dn̄s deus. Poſtq deſcripta ē oblatio principis in ſpūalibus. h ꝯñr deſcribit oblatio pncipis in tpalib⁹. Et diuidit in duas partes. Pmā circa oblationeʒ principis p deſcribitur modus veniēdi. ſcdo actus offerēdi: ibi: Holocauſtū aūt circa pmum dicitur. b Porta atrij interioris ⁊c. ⁊ ptʒ lra ex predictis vſq ibi. c Et intrabit prin. p viam veſtibuli. id ē porticū porte deforis. tota. n. porta illa eſt extra atriū interius: vt. s. deſcriptū ē. B d Et ſtabit in limine porte. ita q nō intrabit atriū interi⁹. e Et faciēt ſacerdotes. id eſt offerent. f Et adorabit. ipe pnceps. g Et egrediet. p eandē viam p quā venit facta pus orone. h Porta aūt non clau. vſq ad veſperā. ⁊ ſubdit ratio cum dicitur. i Et adorabit ppl's terre ⁊c. Ex quo patet illud quod dictuʒ eſt ſupra xliiij. ca. q hec porta aperiet principi ad offerendum ⁊ comedendum: ſed ad eam admittit populus ad orandum in ſabbatis ⁊ kalendis. i Holocauſtum. Hic cōſequēter deſcribit actus offerendi: ⁊ p qtum ad oblationē obligatoriā. ſcdo qtum ad voluntariā: ibi. Cū autē fecerit pnceps ſpontaneū. Circa primū dicit. i Holocauſtū aūt quod totū incendit ad honorē diuinū. k Sex agnos immaculatos. i. ſine defectu alicuius membri. nam macula nō accipitur h p pellis varietate: ſʒ p alicui⁹ mēbri defectibilitate. l Et ſacrificium ephi p arietem. i. cum ariete offeret ephi ſimile. m Jn agnis aūt ⁊c. i. cum ſex agnis dictis offeret de ſimila quantum ſibi videbit. ſcʒ vnum ephi aut plura: ita tn̄ vt quot ephi ſimile offeret tot hyn olei offeret ad cōmiſcendum cum ſimila. Conſequenter agitur de oblatione principis in kalendis cum dicitur.

tez ſacrificium qd̄ dederit
manus eiuſ: ⁊ olei hyn per
n ſingula ephi. In die autez
kalendaꝝ vitulū de armen
to imaculatum: et ſex agni
o ⁊ arietes immaculati erūt.
⁊ ephi ꝑ vituluꝫ: ephi q̄z ꝑ
arietē faciet ſacrificiū. De
agnis aūt ſicut iuenerit ma
nus ei⁹ olei hyn ꝑ ſingula
p ephi. Cūq̄ igreſſurus ē pri
ceps ꝑ viam veſtibuli por
te igrediaꝰ: ⁊ ꝑ eandē viaꝫ
exeat. Et cū itrabit ppl'us
terre i cōſpectu dn̄i in ſolē
nitatibus q̄ ingrediꝰ ꝑ po.
tam aquiloniꝫ vt adoretꝫ
egrediatur ꝑ viā porte me
ridiane. Porro q̄ ingrediꝰ
per viam porte meridiane:
egrediaꝰ per viā porte aq̄
lonis. Nō reuerteꝰ ꝑ viam
porte per quā igreſſus ē ſꝫ
e regione illius egredieꝰ.
q Priceps aūt i medio eoꝝ
r cū ingrediētib⁹ ingredieꝰ
⁊ cū egredientib⁹ egredieꝰ
s et in nundinis ⁊ in ſolenni
t tatib⁹ erit ſacrificiū ephi ꝑ
vitulū: et ephi per arietem
v In agnis aūt erit ſacrifici
x um: ſicut inuenerit manus
eius ⁊ olei ꝑ ſingula ephi.
y Cū aūt fecerit priceps ſpō
taneū holocauſtū. aut pa
cifica volūtaria dn̄o ꝓicieꝰ
ei porta: q̄ reſpicit ad oriē
z tē: ⁊ faciet holocauſtū ſuū
⁊ pacifica ſua: ſicut fieri ſo
a lēt i die ſabbati. ⁊ egredie
b tur clauditurq̄ porta poſt
c q̄ exierit. Et agnū eiuſdeꝫ
d anni immaculatum faciet
e f holocauſtū q̄tidie domino
g Semper mane faciet illud
h Et faciet ſacrificiuꝫ ſuꝑ eo
i k catamane mane ſextā ꝑteꝫ
ephi ⁊ de oleo tertiā ꝑtem
hyn. vt miſceaꝰ ſile. Sacri
ficiū deo legittimū: iuge at
l q̄ ꝑpetuū. Faciet agnuꝫ et
ſacrificiū ⁊ oleū catamane
mane holocauſtū ſempiter
a nū. Hec dicit dn̄s de⁹. Si
dederit priceps domū ali
cui de filijs ſuis: hereditaſ
ei⁹ filioꝝ ſuoꝝ erit. poſſide
būt eā hereditarie. Si aūt
dederit legatuꝫ de heridi
tate ſua vni ſeruoꝝ ſuoruꝫ
erit illi⁹ vſq̄ ad annum re
miſſionis. ⁊ reuertetur ad
principē. Hereditas autē
ei⁹ filijs ei⁹ erit. Et non ac
cipiet priceps de heredita
te ppl'i ꝑ violentiam et de
poſſeſſione eorum. ſed de
poſſeſſione ſua hereditatē
dabit filijs ſuis. vt non di
ſpergatur populus meus
vnuſquiſq̄ a poſſeſſione ſua
b c Et introduxit ſe per in

n In die aūt kalendarū ⁊c. ⁊ ex dictis pꝫ lr̄a vſq̄ ibi. o Et arietes. ſ. duos. In hebreo nāq̄ nomē plurale ſine additōe poſitū ſignat binariū. Cetera patēt ex dictis vſq̄ ibi. p Cūq̄ ingreſ. ē pnceps vbi deſcribiꝰ differētia inter pn cipē ⁊ ppl'm. in mō veniēdi ad orōnē ⁊ redeūdi. ⁊ patꝫ lr̄a vſq̄ ibi. q Princeps aūt in me. eoꝝ. nā via porte orientalis ꝑ quā ingrediꝰ et egrediꝰ pnceps media eſt inꝰ viā porte aq̄lonaris ⁊ viā porte auſtralis. r Cuꝫ ingre. ingredieꝰ ⁊c. id ē ſilꝰ tꝑe nā ingreſſus ei⁹ ⁊ egreſſus nō impediūt ingreſſum ⁊ egreſſuꝫ ppl'i. eo q̄ ſunt ꝑ diuerſas vias
C
s Et i nundinis. i. feſtiuitatib⁹ in q̄bus ꝯgregaꝰ ppl's ad ſacrificandū. ſic in nūdinis ad mercandū vñ in hebreo hic habeꝰ. In feſtiuitatib⁹ t Sacrificiū ephi ꝑ vitulū. i. cū quolibet vitulo offerꝰ ephi ſimile ⁊ ſilr̄ cuꝫ quolibet ariete. v In agnis aūt erit ſacrificiū. ſ. ſilꝰ cū ipis oblate. x Sicut inue. manus ei⁹. i. pro ſua volūtate. ſic dictum eſt. ſ. y Cū āt ⁊c. Hic ꝯñter deſcribiꝰ oblatio pncipis volūtaria. et pꝫ littera vſq̄ ibi.
B
z Et fa. holo. ſuum. i. offeret nō tn̄ ꝑ ſe ſꝫ ꝑ manus ſacerdotū ad quorum ſpectat officiū ſicut fieri ſolet in die ſabbati mō ſupradicto. a Et egredieꝰ. ſ. pnceps eius oblatione facta. b Claudeturq̄ porta poſtq̄ exierit. in h̄ differt oblatio pncipis ſpontanea ab eius oblatione in ſabbatis ⁊ kalendis. q2 nō dimittiꝰ porta aperta. vt ppl's veniat ad adorandū. ſicut dictum eſt in oblatione pncipis in ſabbatis ⁊ kalendis. c Et agnū. Iſtā lr̄am cōtinuat Hiero. ⁊ eum ſequētes. ad lr̄am immediate pcedentē. in qua loquiꝰ ſcriptura de ſacrificio pncipis ſpontaneo. ⁊ non dr̄ ibi de quo debeat fieri. ꝓpter qd̄ hic ꝯñr exꝑmiꝰ q̄ fiat de agno anniculo immaculato. cū certa mēſura vini ⁊ olei ⁊ ſm̄ h̄ patet lr̄a. ſed hoc nō vr̄ mihi bene dictū ꝓpter duo. pmum eſt: q2 oblatio nō eſt ſimpl'r ſpōtanea, in qua determinaꝰ offerenti materia. ⁊ iō ſicut offerre eſt in eius voluntate. ita vr̄ de aīali. ſ. q̄ offerat qd̄ placet ſibi. dū tn̄ ſit aīal immolaticium Plura vo animalia ſunt immolaticia pter agnū ſicut hircus: bos: capra. ⁊ plura alia aīalia. Scd̄m eſt. q2 ſacrificium ſpontaneū pōt interrumpi ⁊ oīno ꝑtermitti. de iſto vo dicitur q̄ fiat quotidie. ⁊ q̄ eſt ſacrificiū dn̄o legitimū iuge atꝫ ꝑpetuū. Et ideo dico ſicut diuidendo ſupra dixi. q̄ poſt oblationē ſacerdotis ſummi ⁊ pncipis ppl'i. Hic ꝯñr agiꝰ de oblatione iugis ſacrificij q̄ in lege pcipitur omni die fieri.

⁊ hoc eſt qd̄ dicitur. c Et agnuꝫ eiuſdem anni. i. natum eodem anno quo ſumiꝰ ad immolandum. d Faciet. ſ. ſacerdos hebdomadarius. e Holocauſtū dn̄o. i. totum incenſuꝫ ad honorē diuinū. ⁊ dr̄ ab holō grece qd̄ eſt totū latine cauma qd̄ eſt incendium.

f Quotidie. q2 nulla dies poterat tranſiriꝰ abſq̄ oblatione iugis ſacrificij. g Semper ma. fa. illud. quia nullū ſacrificiū poterat fieri ante illud. h Et fa. ſa. ſuꝑ eo. i. cū eo. vl' ꝯñr ad ipm i Catamane. eſt aūt cata ꝑpoſitio greca ⁊ aliq̄n accipiꝰ ꝓ trās vt catagrapho. i. trāſcribo aliq̄n ꝓ ꝑ: vt catātiphraſim. i. ꝑ antiphraſim. ⁊ hoc mō accipiꝰ hic catamane. i. ꝑ mane.
E
k Sextam partem ephi. ſ. ſilꝰ. cetera patent ex dictis. l Faci. agnum ⁊c. repetitio eſt eiuſdeꝫ ſnie ad maiorē aſſertionē. Notandū aūt hic q̄ iuge ſacrificiū vete. le. pcipitur fieri bis in die. ſ. veſꝑe ⁊ mane. vt pꝫ i Exo. et in leuitico non fit mētio niſi de mane. ⁊ per hoc innuitur q̄ hec ꝓphia loquēs de futuro. loquiꝰ pncipaliter de iugi ſacrificio noue legis. ſ. eucharīſtia. in q̄ offerꝰ quotidie agnus immaculatus ihs xp̄s: nec offerꝰ in veſpere
F
q2 tūc nō celebratur miſſa niſi ex aliq̄ neceſſitate vt in ordinibus. ⁊ potiſſime ſabbato ſcō ꝓpter ꝓtractionē officij ⁊ alioꝝ agendoꝝ trāſit hora nona añ cōſecrationē hoſtie ⁊ ſilr̄ in natali dn̄i celebratur miſſa de nocte. eo q̄ tūc dn̄s fuit natus de virgine. ſꝫ ꝯtra iſtud dictū vr̄ eſſe qd̄ dr̄. ſ. Agnū eiuſdē anni ⁊c. xp̄s autē non fuit immaculatus ꝑ anno quo fuit natus. Ad qd̄ dōm q̄ veritas hebraica nō hꝫ: eiuſdem anni. ſed ſic hꝫ. Agnum anni ſui. Ois aūt annus eſt ipius xp̄i ſicut ⁊ oē tp̄s hebreorū. xiiij. Ihs xp̄s heri ⁊ hodie ipe ⁊ in ſecula. maxime tēpus grē: ei⁹ anni dicunꝰ anni xp̄i. a Hec dicit. Hic poniꝰ terciū incidēs qd̄ eſt de donationibus pncipis. quia ſi dederit portionem ſue hereditatis vni de filijs ſuis remanebit illi filio ⁊ heredibus ſuis. ſi aūt det alteri durabit donatio vſq̄ ad annū iubileū ⁊ nō vltra. De poſſeſſionib⁹ vo ppl'i ſibi ſubiecti non poterit accipere ⁊ filijs ſuis dare. et his dictis pꝫ lr̄a cum dr̄. Si dederit pnceps ⁊c. b Et introduxit me ⁊c. Hic poniꝰ quartum incidēs qd̄ eſt de coq̄nis. ⁊ ꝑ de coq̄nis ꝓ ſacerdotibus cū diciꝰ. Et introduxit me ſcꝫ angelus apparens in ſpecie viri. c Per ingreſſum q̄ erat in latere porte ⁊c. ſicut ſupra deſcriptū eſt cū ageret de gazophilacijs auſtralib⁹ ⁊ aquilo

narſibus habitationi ſacerdotum deputatis. d Et erat ibi locus vergens ad occidentē. in q erāt coqne ꝓ ſacerdotibus iō ſubdit. e Ubi coquēt ſacerdotes ꝓ pctō ⁊ ꝓ delicto. Iſtoꝝ em̄ ſacrificioꝝ vna pars erat dn̄i.ſ. adeps: q in altari holocauſtoꝝ cōburebat: ⁊ ſanguis q ad crepidinē effundebat: carnes vero cedūt in vſum ſacerdotū: iō ſctē dicuntur. f Ut nō effe. i atriū exterius id ē ad loca vbi admittunt laici. g Et ſanctificet populus.i. tāgat rē ſanctam. vel cōmunicet cū ſanctis.i. cū ſacerdotibus qđ nō debȝ facere: ⁊ ſic ſanctificetur magis hic accipitur ꝑ oppoſitū. Conſequēter agit de coqnis ꝓ popularibus cū di. h Et eduxit me in atriū exterius cuius figura deſcripta eſt ſuperius. i Et ecce atriolū ⁊c̄ id eſt quoddā ſpaciū quadratū erat in qlibet angulo exterioris atrij: ita ꝙ murus medius cingens atriū exterius claudebat quodlibet atriolū in duobus lateribus: ⁊ murus baſſus alia duo latera oppoſita. k Quadra. cubi. ꝑ longum. ⁊ xxx. ꝑ latū. Et iō iſta atriola q̄drata ſunt nō eqlatera: ſicut atriū interius deſcribit eqlaterum: et murus exterior totius edificij vt patuit ex ꝑcedētibus. Sȝ de mūro medio cingēte atriū exterius: nō hȝ aliq̄ certitudo ex textu: nec ponūt hebrei ipm equilaterum.

l Et culine.i. coquine ſm latinos: ſm hebreos vero culine ſunt fornelli ſup quos ponunt chaldaria: ⁊ de ſubtus ignis: ⁊ ſic in idē redit. m Subter porticus.ſ. atrij interioris: nā porticus iſte ſunt fabricate in ſupiori parte atrij exterioris: iſte vero culine in inferiori eius parte. n Per gyrū.i. in q̄tuor angul. ex q videt ꝙ expoſitores latini ponētes iſtas culinas in lateribus porticuū male dicūt: ſic em̄ ponuntur in equali ſitu montis cū porticibus: hic aūt dicunt expſſe eſſe ſubter porticus. Itē thalami porticuū orientaliū ſm deſcriptionē eoꝝ lumē habere non poſſunt: ſicut ⁊ ipſimet cōcedūt: niſi ex illa parte in q ſm eos ponunt coqne: ⁊ ſic ſi ſup coqnas ſit edificiū dicti thalami nullo mō lumē hr̄e pn̄t. Si aūt dicat ꝙ ſint ſub diuo. tn̄ fumus ⁊ fetor aſcēdentes de coqnis: reddūt habitationē thalamoꝝ ineptā: ꝓpter qđ dicendū ꝙ coqne ſiue culine ponēde ſunt in atriolis. ꝓpter qđ immediate poſt atriola loquit de coqnis: qđ etiaȝ exprimit cum ſubdit. o Hec eſt domus.i. locus. p Culinarū in q co. mini. do. dn̄i.i. leuite ad h̄ diſpoſiti ⁊ inſtituti. q Victi. po.i. illā partē victimarū pacificarū: q cedit in vſum offerentium: pars aūt q cedebat in vſum ſacerdotū coquebat in gazophilacijs ſacerdotū: vt.ſ. dictum eſt.

In ca. xlvj. vbi dicit in poſtil. Et agnū. Iſtam lr̄am cōtinuat Hiero.

Additio.

H Oc ſacrificiū de quo hic ſit mētio nō poteſt exponi de iugi ſacrificio de quo agitur Numeri. xxviij. Nā ibi ꝑcipitur cum eo offerri decima pars ephi ſimile h̄ aūt ſexta pars ephi: ibi etiā quarta hyn olei: hic vero tercia: ibi precipit fieri cū eo libamen quarta pars hyn hic vero nulla ſit mētio de libamine vini. Conſtat aūt ꝙ ezechiel nō poterat mutare ea que ꝑcepta erāt i lege moſaica: ꝑſertim in ſacrificijs. vn̄. ij. Paraly. viij. Tunc obtulit ſalomon holocauſta dn̄o ſuper altare dn̄i quod extruxerat an̄ porticū vt per ſingulos dies offerret in ea iuxta ꝑceptum moyſi. Un̄ expoſitio Hiero. vera eſt.ſ. ꝙ hoc ſacrificium eſt aliud ab illo iugi ſacrificio de quo.ſ. Nume. xxviij. capitu. ꝑdicto:

greſſū q erat ex latē porte i gazophilatia ſctūarij ad ſacerdotes: q reſpiciebāt ad d aqlonē: ⁊ erat ibi locꝰ vergēs ad occidētē ⁊ dixit ad e me. Iſte ē locꝰ vbi coquēt ſacerdotes ꝓ pctō ⁊ ꝓ delicto vbi coquēt ſacrificiuȝ f g vt n̄ efferāt i atriū exteriꝰ ⁊ ſāctificet ppl's h ⁊ eduxit me i atriū exteriꝰ et circūduxit me ꝑ q̄tuor angulos atrij. i Et ecce atriolū erat i āglo atrij atriola ſingl'a ꝑ angulos atrij. In q̄ttuor angul' k atrij atriola diſpoſita .xl. cubitoꝝ ꝑ longū ⁊ triginta ꝑ latum. Menſure vnius quatuor erāt. Et paries ꝑ circuitum ambiens quatu l or atriola ⁊ culine fabrica m n te erant ſubter porticus ꝑ o gyrū. Et dixit ad me. Hec p eſt domus culinarum in q coquēt miniſtri domꝰ dn̄i q victimas populi.

Capitu. XLVII

a E T ꝯuertit me ad portam domus: et b ecce aque egrediebantur c ſubter limen domus:

ſicut etiam in ſabbatis ⁊ kalendis determinauerat ſacrificia per principem offerenda alia a ſacrificijs ſabbatorum ⁊ kalendarū que numeri predicto ca. ꝑſcipiunt. Ad primum autem qđ obijcit poſtillator dicendum ꝙ hec oblatio eſt ſimpliciter ſpontanea poterat em̄ princeps eam ꝑtermittere ſine peccato ſed ſi eam voluiſſet facere determinatur ſibi materia ⁊ tp̄us: que quidem determinatio non tollit ſpontaneitatem cum in eiꝰ libera voluntate licitum fuerat ei facere ⁊ non facere. Ad ſecundum dicendū ꝙ iſtud ſacrificium poterat oīno ꝑtermitti quia multa de iſtis que tradunt ab ezechiele non imponebant neceſſitatē precepti ꝑut infra deo dante dicet. ſȝ iſtud ſacrificium nō poterat interrumpi nam ſi princeps acceptaſſet ſpontanee hoc facere: tenebat quotidie continuare Et ꝓpter hoc dicitur de eo ꝙ fiat quotidie. ſcȝ acceptante principe. A

Replica.

I N capi. xlvj. vbi dicitur: Et agnū eiuſdē anni ⁊c̄. qđ beatus Hierony. exponit de materia oblationis principum: poſtillator autem de oblatione ſacerdotis: q dicitur iuge ſacrificium: Burgn̄. autem pro beato Hiero. dicit poſtillatoris expoſitionem ſtare non poſſe: quia Numeri. xxviij. auctoritate dei ponitur forma quantitas ⁊ qualitas offerendorum in iugi ſacrificio: conſtat autem ezechielem legem moſaicam non poſſe mutare. Ad quod reſpondeo: ꝙ precepta hic data non ſunt ezechielis ſed dei cuius eſt condere legem ⁊ interpretari: ſm quantitatem ⁊ qualitatem: immo ſm ſubſtantiaȝ ſacrificiorum: vt patet chriſto totaliter cerimonialia auferente ⁊ legem in multis mutante. nec valet expoſitio quam Burgenſ. in adiutorium ſue opinionis aſſumit: quia cum de hoc ſacrificio dicitur in littera ꝙ debeat fieri quotidie et ſemper mane: Burgen. exponit id eſt principe acceptante quaſi a principis voluntate debeat ⁊ oporteat domini preceptum ⁊ eius executio deprehendere. quod falſum videtur: quia ſi princeps non acceptauerit interrumpitur ⁊ non ſit quotidie ſemper mane: et ita non meretur dici iuge legitimum ⁊ ſempiternum que omnia in hoc ſacrificio dicuntur in littera. nec bene reſpondet Burgen. rationibus poſtil. non prime: quia videtur ꝙ non fuit illa oblatio ſpontanea. Nam iuge legitimū ⁊ ſempiternum non poteſt dici ſpontaneum. Et ſic ſingit Burgen. illud quod dicit ad ſecundam rationem: ꝙ videlicet poſſet interrumpi: quia tunc non eſſet ſemper mane iuge et cetera que in littera dicuntur de hoc ſacrificio. Burgen. autem vſq ad finem huius libri aliqua dicit valde dubia: ſed non probat: et quia non ſunt directe contra poſtilla. non eſt propoſiti negocij circa ea amplius immorari. ſequitur.

Capitulum xlvij.

E T conuertit me. Hic ponitur quintum incidens qđ eſt de aquis egredientibus de templo. Et diuiditur in tres partes. nam primo deſcribitur earum ortus: ſecundo progreſſus: ibi. Et conuertit me. tercio ornatus ⁊ effectus: ibi. Et dixit ad me. Circa primum dicitur.

a Et cōuertit me ad por. do.i. templi. b Et ecce aque egredieban. per modum fonticuli ſcaturientis. c Subter limē do. ad orientē.i. fluentes inde ad orientem.

d Facies em̄ do.i. oſtiū tēpli. Dicūt aūt expoſitores la-
tini q̄ limē vñ dicunt hic aq̄ oriri eſt limē portic⁹ tēpli. ſꝫ te
xtus ſeq̄ns videt̄ ꝯdicere cū dr̄. e Aq̄ au. deſcē. in la. tem
pli dextrū hoc aūt eſſe nō pōt ſi oriri dicant̄ ſubter limen
portic⁹ tēpli: q2 fluūt ad orientē vt dictū eſt. tēplū autē eſt
ad occidētem reſpe-
ctu porticus. ⁊ iō di
co cū hebreis q̄ limē
vñ dicunt̄ egredi. eſt
limen ſcīſctōꝝ. Vñ
infra dr̄ de iſtis aq̄s
q̄ egrediunt̄ de ſctū
ario. qḋ ꝓprie dr̄ de
ſctōſctōꝝ. ⁊ inde trā
ſibāt p tēplū declinā
do aliquātulū ad la-
tus dextrū. ⁊ ide ad
porticū tēpli. et po-
ſtea ad atriū interi⁹
fluēdo ſp v̄ſus orien
tē int̄ altare holocau
ſti et latus meridio-
nale atrij: ⁊ iō ſubdit̄
f Ad meridiē al. dr̄
aūt h̄ pars meridio-
nalis dextera. q2 flu
xus iſtarū aquaꝝ eſt
ab occidēte in orien
tē. vtꝫ ex p̄dictꝭ. Mō
vo ꝓcedēs ab occi-
dēte in orientē habꝫ
partē meridionalem
ad partē dexterā. vtꝫ
ad ſenſum. g Et cō
uer. me. hic ꝯñter de
ſcribit̄ iſtaꝝ aq̄rū ꝓ
B greſſus. Circa qḋ ſci
endū q̄ expoſitores
latini di. q̄ iſte aq̄ añ
ſuū egreſſuꝫ de atrio
interiori diuidūt̄ in
q̄tuor riuulos. q̄rum
vnus vadit ad coq̄
nas porticū auſtrali
um. ali⁹ ad coq̄nas porticuū aq̄lonariū. alij duo ad duo la
tera porticuū orientaliū. vbi ſil'r ſm eos ponūt̄ coq̄ne. Et
iſti q̄tuor riuuli poſt eoꝝ egreſſum de porta orīētali exteri
oris muri reflectunt̄ ⁊ ꝯueniūt in vnū. Sed hec diuiſio vr̄
ꝯtra textui cū dr̄. Et ꝯuertit me ad viā foras portā exterio
rē ⁊c̄. q2 ſequit̄. h Et ec. aq̄ redū. i. egrediētes. i A late
re dex. ſ. porte orīētalis exterioris muri. Si aūt eſſet dicta
diuiſio aquarū ſicut ipi dicūt ita egrederent̄ a latere ſini-
ſtro ſicut a dextro. nā ſm eos egrediunt̄ p q̄tuor loca. q̄ꝝ
duo ſunt ad dexterā porte. ⁊ duo ad ſiniſtrā. Itē ponūt di
ctā diuiſionē ꝓpter duplicē cām: vna eſt vt aq̄ ſeruiāt coq̄
nis porticuū. ⁊ hec eſt nulla. nā coq̄ne nō ſunt ibi ponēde
vt oñſum eſt. ſ. Alia cā eſt vt leuite lauēt ibi hoſtias. ⁊ hec
ſil'r vr̄ nulla. q2 ſicut ptꝫ ex textu ſequēti aq̄ iſte quātoplus
ꝓtēdunt̄ v̄ſus orientē ſunt maiores. ⁊ ſicut dr̄ in textu p⁹
egreſſum earū de muro exteriori mēſurant̄ mille cubiti. et
tñ ibi adhuc aq̄ eſt parua. ita q̄ attingit ſolū vſq3 ad talos
ſeu cauillas pedū ſm hebreos. Et oportet vlteri⁹ dicere q̄
q̄ ſint multo minores ꝓpe locū originis. ſ. in atrio interio
ri. ſi iſti diuidant̄ in. iiij. ptes ⁊ ſic nō appet q̄l'r in illis poſ
ſint hoſtie lauari. Itē iſta cā magis eſt ad oppoſitū. q2 nō
diuiſa melius deſuiret dicte lotioni q̄ȝ diuiſa. ꝓpt̄ q̄ dicta
diuiſio vr̄ ficticia marie. q2 text⁹ h̄ nō dicit. ſꝫ maris ꝯriū.
⁊ iō dico cū hebreis q̄ aq̄ iſte p vnū riuū ꝓcedunt de loco
originis vſq3 ad exitū de muro exteriori. ⁊ adhuc iſte riu⁹
ſm hebreos eſt valde paruus. Nā vbi trāſlatio nr̄a hꝫ. Et
ecce aq̄ redundantes a latere dextro. in heb. hr̄. Et ecce aq̄
phialātes ⁊c̄. i. ita tenuis ſic̄ aq̄ exiēs de ore phiale. vt expo
nūt hebrei. k Et mēſus eſt mille ⁊c̄. deſcribit hic ꝓgreſ-
ſus aque ſm eius augmentationē. ⁊ patꝫ ex dictis lr̄a vſq3
ibi. l Et dixit ad me. ſ. angelus. m Certe vidiſti. i. ſi-
cut vidiſti ſic certitudinaliter fiet. ſm tñ ſanū ꝓphie intel-
lectum. de quo dice-
tur in fine.
n Et eduxit me. h̄
ꝯñter deſcribit̄ orna-
tus fluminis et effe-
ctus ⁊ primo tangit̄
ornatus cum dicit̄.
o Ecce in ripa tor-
rētis ligna multa ni
mis. i. arbores fructi
fere ⁊ pulchre. Con-
ſequēter tangit̄ effe-
ctus cum dicitur.
p Aque iſte egredi
untur ad tumulos ſa
buli orientalis. i. ad
iordanem qui eſt in
parte orientali terre
ſctē. ⁊ curſu ſuo tra-
hit harenam ⁊ ſic fa-
cit tumulos ſabuli i
alueo ſuo per loca vt
hebreo habetur. Ad C
terminum orientalē.
⁊ redit in eadem ſen
tentiam. nam iorda-
nis fluuius ē termi-
nus orientalis terre
promiſſionis. q̄ enī
filij iſrael habuerunt
poſſeſſionem vltra.
hoc fuit per accidēs Apoc. 22.
eo q̄ habitatores illi
us terre noluerūt eis
cōcedere tranſitū pa
cifice. ſed mouerūt ꝯ
eos bellum. quibus
deuictis filij iſrl' iu-
re belli poſſederunt
terram eoꝝ. q Intrabunt mare. i. mortuū ſiue ſalis.
r Et exi. nā iordanis fluuius trāſit p illud mare. ſicut ior
danus per lacum ioſane. s Et ſanabunt̄ aq̄. a ſalſedine
⁊ amaritudine. q Et oīs aīa viuēs. i. omne animal.
r Que ſerpit. ſerpere dicunt̄ aīalia que mouent̄ ſine pedi
bus. inter q̄ ſunt piſces. s Quocūq3 ve. torrēs viuet. il
lud em̄ mare dicit̄ mortuū eo q̄ aīal nullum ibi viuit. vt dicit̄
ij. merecoroꝝ. ſed per aquas iſtas ibi deſcendētes dulcora-
bitur illud mare. et viuunt ibi piſces in magna multitudi-
ne. ⁊ ſic patꝫ lr̄a vſq3 ibi. t Ab engaddi vſq3 ad engallū
duo ſunt loco ſuper que piſcatores ſiccabant rhetia ſua.
v In littoribus aūt eius vbi creſcunt cāne. x Et ipa-
luſtribus. vbi aq̄ egrediētes de ripis ſtant per modum ſta
gni. y Non ſanabunt̄. a ſalſedine. ⁊ ſubdit̄ cauſa.
z Quia in ſalinas dabuntur. pro condimēto ciboꝝ ⁊ pul-
mentoꝝ ꝯñter reſumit̄ ornatus fluminis cum dicit̄. Eſt ſu
per torrentem ⁊c̄. ⁊ patet lr̄a vſq3 ibi. z Per ſingulos
menſes afferet primitiua. id eſt fructus ſufficienter matu-
ros ad eſum. cetera patent. Et quoniam completa ſunt oīa
ad diſpoſitiones templi ⁊ edificiorum pertinētia. Hic po
nēda eſt figura repſentans ſimul totum edificium quod p
partes eſt ſuperius figuratum. iſta tamē repreſentatio erit
ſm lineas fundamentales tantum.

d ad orientē. Facies em̄ do-
m⁹ reſpiciebat ad orientē.
e Aq̄ aūt deſcēdebant in la-
f tus tēpli dextꝝ ad meridiē
altaris. Et eduxit me p vi-
g am porte aq̄lonis. ⁊ ꝯuer-
tit me ad viā foras portam
exteriorē: viā que reſpicie-
h bat ad orientē. Et ecce aq̄
i redūdātes a latere dextro
cū egrederet̄ vir ad orien-
tem q̄ hēbat funiculū i ma-
k nu ſua ⁊ mēſus ē mille cubi
tos: ⁊ trāſduxit me p aquā
vſq3 ad talos. Rurſumq3
mēſus eſt mille. et trāſdu-
xit me per aquam vſq3 ad
k genua. Et menſus eſt mil-
le: ⁊ trāſduxit me per aquā
vſq3 ad renes. Et menſus
eſt mille torrenteꝫ quē non
potui ptrāſire q̄m intumu-
erant aq̄ ꝓfundi torrentis:
qui non poteſt trāſuadari.
l m Et dixit ad me: Certe vidi
n ſti fili hoīs. Et eduxit me:
⁊ ꝯuertit ad ripā torrētis:
o Cūq3 me ꝯuertiſſeꝫ ecce in
ripa torrentis ligna multa
nimis ex vtraq3 parte. Et
p ait ad me. Aq̄ iſte q̄ egredi
unt̄ ad tumulos ſabuli ori
entalis: ⁊ deſcēdūt ad pla
q na deſerti: intrabunt mare
r s ⁊ exibūt ⁊ ſanabunt̄ aque.
q r Et oīs anima viuēs: q̄ ſer-
s pit: q̄cūq3 venerit torrēs vi
uet: ⁊ erūt piſces multi ſa-
tis. poſtq3 venerit illuc aq̄
iſte. Et ſanabunt̄ ⁊ viuent
oīa: ad q̄ venerit torrēs et
ſtabūt ſup illa piſcatores.
t Ab engaddi vſq3 ad engal
lū ſiccatio ſagenarum erit.
Plurime ſpēs erūt piſciuꝫ
ei⁹: ſic piſces maris magni
v multitudis nimie. In litto
x ribus aūt ei⁹ ⁊ in paluſtri-
y z bus nō ſanabunt̄ q2 in ſali
nas dabunt̄. Et ſup torrē
tem oriet̄ i ripis ei⁹ ex vtra
q3 pte oē lignū pomiferuꝫ.
nō defluet foliū ex eo ⁊ nō
z deficiet fruct⁹ ei⁹. Per ſin
gulos mēſes afferet primi
tiua: q2 aq̄ ei⁹ de ſctūario
egredient̄. ⁊ erunt fructus
ei⁹ i cibū ⁊ folia ei⁹ ad me-

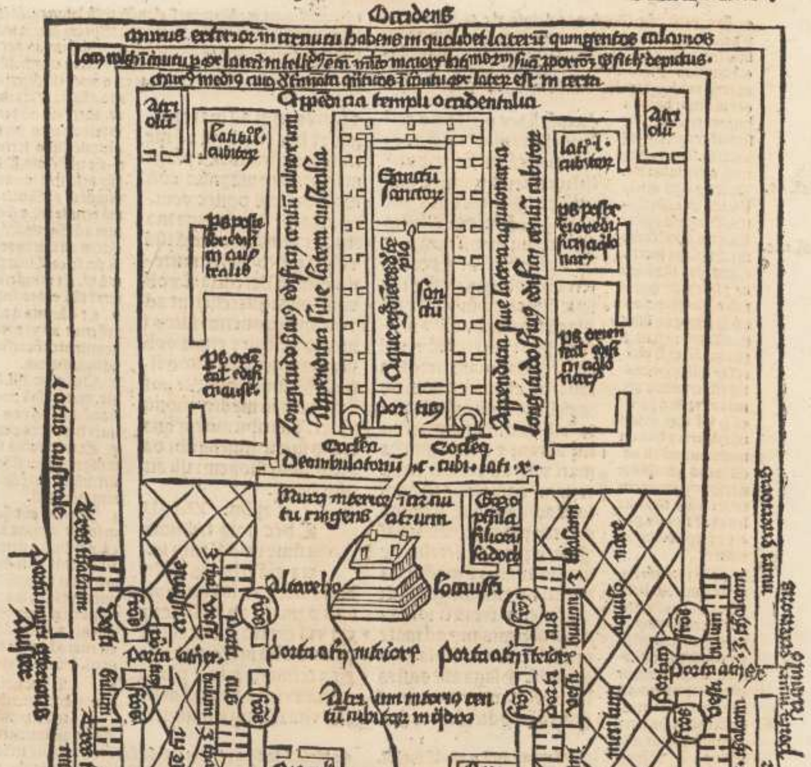
Occidens
Appendicia templi occidentalia
Sanctu sanctoru
Santu
Porticus
Cochlea
Cochlea
Atrium
Altare ho
locausti
Porta atrii interioris
Porta atrii interioris
Atri
olum
Atri
olum
Porticus
Tres thalami
Tres thalami
Latus orientale
muri exterioris
Porta muri exterioris
Oriens

a dicinā. Hec dicit dñs de⁹ Hic eſt termin⁹: in q̄ poſſidebitis frā. in. xij. tribub⁹ b iſrl': q2 ioſeph duplicē funiculū hz. Poſſidebitis aūt b eā ſinglī eq̄ vt frat ſu⁹: ſup c quā leuaui manū meā: vt d darē p̄rib⁹ vr̄is. Et cadet terra h̄ vobis in poſſeſſiōē e Hic ē aūt termin⁹ terre ad plagā ſeptētrionalē a mari magno: via ethalō venientib⁹ ſedada amath berotha ſabari: q̄ eſt int terminū damaſci ⁊ cōfiniū emath dom⁹ ethicon: q̄ ē iuxta terminū f auran: ⁊ erit termin⁹ a g mari vſq; ad atrium enon h termin⁹ damaſci: ⁊ ab aqui i lone ad aquilonē termin⁹ emath: plaga ſeptētrionał. k Porro plaga oriētalis de medio auran ⁊ d̄ medio damaſci: l ⁊ de medio galaad: m n ⁊ de medio t̄re iſrl': iordanis o diſterminans ad mare oriētale: metiemi plagam oriētalē. Plaga aūt auſtralis meridiana a thamar vſq; p ad aq̄s ꝯdictōis cades q ⁊ torrēs vſq; ad mare magnū: ⁊ hec eſt plaga ad me r ridiem auſtralis. Et plaga maris: mare magnū a cōfi s nio p directū donec venias emath: hec ē plaga ma t ris. Et diuidetis terrā iſtā vobis p trib⁹ iſrl': ⁊ mittetis eam in hereditatē vob̄ v ⁊ aduenis: q̄ acceſſerint ad x vos: qui genuerint filios i y medio veſtrū: ⁊ erunt vob̄ ſicut indigene int filios iſrael. Vobiſcū diuidēt poſſeſſionem in medio tribuū z iſrael. In tribu autem quacunq; fuerit aduena: ibi dabitis poſſeſſionem: illi ait dñs deus.

Capitulum. XLLIII

a Et hec noīa tribuum a finibus aq̄lonis iuxta viā ethalon pgētibus emath atriū enon terminus damaſci ab aq̄lone iuxta viā emath: ⁊ erit ei pla d ga oriētalis mare: dan vna e Et a termino dan a plaga f oriētali vſq; ad plagā mari g aſer vna Et ſup terminū aſer

a Hec dicit dñs. Supius a p̄ncipio. xlv. ca. inchoata fuit deſcriptio terre diuidēde: ⁊ deſcriptis q̄buſdā incidentibus interpoſitis, hic ſcriptura reuertit ad deſcribendū dictā diuiſionē prius inchoatā. Et p̄ ponunt hui⁹ terre termini. ſcd̄o modus diuidēdi: ibi. Et diuidetis. Prima in q̄tuor ſm q̄tuor tminos huius terre. Et p̄ deſcribit terminus aq̄lonaris. ſcd̄o terminus orientalis: ibi.

Gen. 48. Porro plaga oriētalis. tercio auſtralis: ibi. Plaga aūt auſtralis. q̄rto occidētalis

Gen. 22. c. ibi. Et plaga maris. Circa ptes iſtas q̄tuor ꝯſiderādū q̄ ciuitates h̄ noiate ⁊ loca nō ſp attingūt fines terminorū: ſ; ſunt ꝓpinque: ſicut ſi diceret q̄ villa vernonēſis eſt terminus normānie verſus paſi⁹. eo q̄ int ipm ⁊ riuū diuidentē a francia normāniā nō eſt aliq̄s locus notabilis: nec ſpaciū magnum terre: ſ; q̄ſi dimidia leuca. Et p; lr̄a paucis exceptis: que diſcurrent.

B

b Quia ioſeph duplicē funiculū habꝫ ⁊ h̄ fuit ex ordinatione iacob q̄ adoptauit i filios manaſſen ⁊ ephraim filios ioſeph Gen. xlviij. vt eſſent capita duarū tribuum: ⁊ haberent poſſeſſiōes in terra ꝓmiſſiōis ſicut alie tribus. c Sup quā leuaui manū meā. p modū iurādi. d Vt darem p̄ribus vr̄is. qd̄ p; de abraā Gen. xxij. Per memetipm iuraui dicit dñs ⁊c. e Hic eſt aūt terminus terre ad plagā ſeptentrionalē. i. determinantē latus aq̄lonare. f Et erit terminus a mari. i. incipiēs a mari mediterraneo verſus occidentē. g Vſq; ad atriū enon. i. ꝓcedēs verſus orientē vſq; ad locū iſtū. h Termin⁹ damaſci. i. de terminis hui⁹ ciuitatis. Emath eñ ⁊ iſtud atriū ſunt in ꝯfinio damaſci ⁊ ſub eius dñio. iō q̄ſi ꝓ eadem terminatōe accipiunt. i Et ab aquilone vſq; ad aquilonē nō intelligit p hoc diſtēſio verſus aquilonē vltra terminū p̄dictuꝫ: ſ; terminatio lateris aquilonaris qd̄ habet duos terminos vt dictū eſt: ⁊ vterq; noīat hic aquilo. k Porro pla. orien. de me. au. ⁊ de me. damaſci. ⁊ ſic incipit plaga oriētalis a loco in q̄ terminat ſeptētrionalis cū dī. De medio aurā: ⁊ de medio damaſci. i. de cōfinio vtriuſq; qd̄ eſt idē;. l Et de medio galaad. q2 latus oriētale tranſit p cōfinia terre galaad: q̄tum ad terrā acquiſitam modo ſupradicto. m Et de me. terre iſrl'. i. ꝓmiſſe iſrl'. n Iordanis diſterminās. latus orientale. o Ad mare orientale. i. ꝓcedēs ad mare mortuū ſiue ſalis. qd̄ eſt i termino plage orientalis terre ꝓmiſſionis. p Et torrens qui dī torrens egypti. ij. Paral. vij. v Vſq; ad mare magnū. latus eñ auſtrale terre ꝓmiſſionis incipit a ciuitate Thamar: ⁊ ꝓcedit vſq; ad torrentē egypti: ⁊ ad mare mediterraneū terminat. r Et plaga maris. i. occidētalis: nam mare mediterraneū claudit totū latus occidētale terre ꝓmiſſionis: ⁊ dī mare magnū reſpectu maris mortui: qd̄ eſt q̄dā lacus: ⁊ q2 ꝯiungit oceano in termino occidentali terre habitabilis. s Donec venias emath. iſta emath eſt alia a ſupradicta. q̄ longe eſt a mari mediterraneo. iſta v̄o iuxta mare. aliter eñ nō terminaret latus occidentale illius terre. t Et diuidetis. Hic ꝯñr deſcribit modus diuidēdi terrā dicto mō terminatā. ⁊ p̄ q̄tum ad extraneos. ſcd̄o q̄tum ad intraneos in p̄n. ſe. ca. Circa p̄mū dī. Et diuidetis terrā iſtā vobis. ſeq̄t v Et aduenis q̄ acceſſerint ad vos. de gentilitate ꝯuerſus ad iudaiſmum. x Qui genu. fili. in me. ve. poſt ſuā ꝯuerſionē: ⁊ ſic ad eos ptinet hereditas patꝝ y Et erūt vobis ſicut indigene inter filios iſrl': hñdo hereditatem ſicut ipſi. z In tribu aūt q̄cūq; fuerit aduena. i. q̄cūq; tribus ꝯuerterit gentilē ad iudaiſmū dabit illi poſſeſſionem in ſorte ſua: vt ſic nutriat eū in cultu vni⁹ dei. ſic adduxit eum ad cultū diuinū. A

Capi. xlviij.

a Et hec noīa: Hic deſcribit terre diuiſio q̄tum ad intraneos Et diuidit in tres ptes: q2 p̄ deſcribūt ſortes ſeptē tribuū ſcd̄o ſortes ſacerdotū leuitaꝝ ciuitatis ⁊ p̄ncipis: ibi. Et ſup terminū iud. tercio deſcribunt ſortes q̄nq; tribuū: ibi Et reliq̄s tribub⁹. Circa p̄mū ſciēdū q̄ ſicut ſ. dictū ē. ſortes tribuū incipiūt a t̄mino oriētali totius terre. ⁊ terminant a mare mediterraneū qd̄ eſt termin⁹ occidētalis. Inter iſtos aūt duos terminos accipit longitudo cuiuſlibet ſortis ⁊ latitudo ab aq̄lone v̄ſus auſtrū ꝓcedēdo. Et p̄ma ſors incipiēdo a pte aq̄lonari eſt ipſius dan. ſcd̄a aſer. tercia neptalim. q̄rta manaſſe. q̄nta ephraim. ſexta ruben. ſeptima iude. ſm modū ſupi⁹ figuratū. xlv. ca. ⁊ h̄ eſt qd̄ dī. b A finib⁹ aq̄lo. incipiēdo latitudines ſortiū. c Iuxta viā ethalon pgen. emath ⁊c. iſte ciuitates ſūt in termino aq̄lonari totius terre: vt; ex p̄dictis. d Et erit ei plaga oriētalis mare dan vna. i. ſors dan ſm ſuā longitudinem ꝯtinebit inter oriētalē terminū toti⁹ terre ⁊ mare mediterraneū qd̄ eſt termin⁹ occidētalis terre. e Et a termino dan. i. iux terminū dan. f A plaga oriētali ⁊c. i. ab oriētali termino terre. g Vſq; ad plagā maris. i. vſq; ad occidētalē eius terminum ꝯtinebit longitudo ſortis aſer. ⁊ ſic exponat lr̄a de aliis ſortib⁹. h Et ſup terminū iuda Hic ꝯñr deſcribunt q̄tuor portōes. ⁊ diuidit in q̄tuor partes: ſm q̄tuor portōes q̄ patebūt ꝓſequēdo. Notandum aūt q̄ ꝯſideratis his q̄ ſ. dicta ſūt. xlv. c. ⁊ inſpecta figura patēt ꝓ magna pte ea q̄ dicunt h̄ de iſtis q̄tuor portōib⁹ Primo igr̄ determinat coꝝ ſpaciū cū dī. b Et ſup t̄minū

i a plaga oriẽtali vſq; ad pla
gam maris neptalim vna.
Et ſup terminũ neptalim
a plaga oriẽtali vſq; ad pla
gã maris manaſſe vna. Et
ſup terminũ manaſſe a pla
ga orientali vſq; ad plagam
maris ephraim vna. Et ſu
per terminũ ephraim a pla-
ga orientali vſq; ad plagam
maris ruben vna. Et ſup
terminũ ruben a plaga ori
entali vſq; ad plagã maris
iuda vna. Et ſup terminũ
iuda a plaga orientali vſq;
k ad plagã maris: erũt pmi-
l m tie quas ſepabitis viginti
qnq; milib⁹ calamis lati-
n tudinis τ lõgitudis: ſicuti
ſingule ptes a plaga oriẽ-
o tali vſq; ad plagã maris: τ
erit ſanctuariũ ĩ medio ei⁹
p Primitie qs ſepabit dño
q r lõgitudo.xxv.milib⁹ τ lati
tudo decẽ milib⁹. Hec aũt
erũt primitie ſanctuarij ſa
s t cerdotũ ad aqlonẽ lõgitu
dinis.xxv.milia: τ ad ma-
re latitudis decẽ milia Sʒ
ad orientẽ latitudis.x.mi
lia: τ ad meridiẽ.xxv.mi-
lia. Et erit ſanctuariũ dñi ĩ
medio eius. Sacerdotib⁹
v ſanctuariũ erit de filijs ſa-
doch: qui cuſtodierũt ceri
monias meas: τ non erra
uerũt cũ errarẽt filij iſrl': ſic
errauerũt τ leuite. Et erũt
primitie de primitiuis tre
ſanctũſctõꝝ iuxta terminũ
x leuitarũ. Sed τ leuitis ſilr
iuxta fines ſacerdotũ.xxv
milia longitudinis τ lati-
tudinis.x.milia. Omnis
longitudo.xxv.miliũ: τ la
titudo decem miliũ. Et nõ
venũdabũt ex eo neq; mu-
tabũt: neq; transferent pri
mitie terre: quia ſanctifica
y te ſunt dño. Quinq; milia
aũt: que ſupſunt in latitu-
z dine: p.xxv.milia ꝓphana
erũt vrbis in hitaculũ τ in
ſuburbana. Et erit ciuitas
a in medio ei⁹: τ he menſure
eius. Ad plagã ſeptẽtrio-
nalẽ qngenta τ qtuor milia
τ ad plagã meridianã qn-
genta τ quattuor milia: et
ad plagã orientalem quin
genta τ qttuor milia: et ad
plagã occidẽtalẽ quingen
b ta τ qtuor milia. Erũt aũt
c ſuburbana ciuitatis ad aq
lonẽ ducẽta qnquaginta τ
ad meridiẽ ducẽta qnqgin
ta: τ ad orientẽ ducẽta qn
qginta: et ad mare ducẽta
d qnqginta. Qd aũt reliquũ
fuerit ĩ longitudine ſm pri
mitias ſanctuarij.x.milia
in oriẽte: τ.x.milia in occi
dentẽ erũt: ſic primitie ſan
e f ctuarij τ erũt fruges ei⁹ in
g panes his q ſuiũt ciuitati
h Seruiẽtes aũt ciuitati opa
i bunt ex oibus tribub⁹ iſrl'
k Omnes primitie.xxv.mi-
liũ: p.xxv.milia in qdrũ ſe
pabunt ĩ primitias ſanctu

iuda.i. iuxta ſorte eius. l A plaga oriẽtali vſq; ad plagã maris.i. a termino oriẽtali vſq; ad occidẽtalẽ: nõ tã totius terre: ſʒ triũ portionũ.ſ. ſacerdotũ leuitarũ τ ciuitatis. k Erũt primitie. qr in iſtis eſt templũ. l Quas ſepabitis. a portionibus alijs. m Viginti qnq; milib⁹ calamis latitu. τ longi. Tres em̃ portões dicte ſil' iuncte faciũt ſpaciũ quadratũ eqlaterũ: cui⁹ qdlibet lat⁹ eſt.xxv. miliũ calamoꝝ n Sicut ſingule ptes τc.i. ſicut portiones tribuũ incipiũt ab oriẽte τ terminãt in occidẽtẽ ſm lõgitudinẽ ſuã: ita τ iſte tres ab inuicẽ diuiſe: ſʒ in h eſt differentia q ſortes tribuuʒ incipiũt a t'mino orientali toti⁹ terre: τ in ei⁹ occidẽtalẽ terminũ finiunt. Iſte vo tres portiões nõ ſic niſi cũ eis ponatur portio ciuitatis incipiẽs v'ſus oriẽtẽ τ occidẽtẽ: vt pʒ in figura ſupi⁹ poſita.xlv.c. pñr deſcribit portionẽ ſacerdotũ dicẽs. o Et erit ſanctuariũ in medio eius.i. tẽplũ in portione ſacerdotũ: vtʒ ex ſequentibus.
p Primitie qs ſepabitis dño.i. ſacerdotibus miniſtris dñi. q Longitudo.xxv. milib⁹.ſ. calamis ab oriẽte in occidentẽ. r Et latitudo.x.milib⁹. ab aqlone in auſtrũ. pñr deſcribit qtuor latera hui⁹ portõis ſacerdotũ dicẽs
B
s Ad aqlonẽ.i. latus aquilonare.
t Longitudinis viginti qnq; milia. qa mẽſurat lõgitudinẽ hui⁹ portõis: τ idem eſt de latere meridionali: qd ex oppoſito ſilr mẽſurat ſm longitudinẽ. Latus aũt occidẽtale qd eſt verſus mare. eſt tm̃.x.miliũ calamorũ τ ſilr oriẽtale: qr mẽſurat ex oppoſito latitudinẽ huius portõis. τ ſic pʒ lr̃a vſq; ibi. v De filijs ſadoch. q.d. ſacerdotes miniſtrãtes in h ſanctuario erũt iuſti τ mũdi ab idolatria. x Sed τ leuitis τc. h eſt ſcda ps in q deſcribitur portio leuitarũ: q ſilis eſt oino in longitudine τ latitudie portioni ſacerdotum: τ ſic pʒ lr̃a. y Quinq; milia. Hic pñr agit de portõe ciuitatis cui⁹ longitudo eſt.xxv. miliũ calamorũ: τ latitudo.v.miliũ. τ h eſt qd dr̃. y Quinq; milia aũt q ſupſunt in latitudine.ſ. toti⁹ ſpaciĩ triũ portionũ dictarũ: q latitudo eſt.xxv. miliũ calamorũ: vt dictũ ẽ ſ. Hui⁹ aũt latitudinis portio ſacerdotũ capit.x. milia: et portio leuitaꝝ.x. τ ſic nõ reſtãt niſi.v. milia q faciũt latitudinẽ portõis ciuitatis. z Per.xxv. milia ꝓphana erunt vrbis τc.i.v. milia latitudinis dicta ꝓtẽſa p.xxv. milia lõgitudinis faciũt portionẽ ciuitatis q diuidit in tres ptes ſcʒ in ciuitatẽ τ eius ſuburbana τ agros ꝓ ſeruiẽtibus: vt pʒ in figura. ſ.xlv.c. Or aũt iſte ptes dicunt hic ꝓphana hoc eſt large accipiẽdo.ſ. ꝓphanũ ꝓ cõi vel laico: qr deputant vſibus laicorũ. pñr deſcribit menſura iſtarũ triũ partiũ τ p̃ ciuitatis cũ dr̃.
a Et he mẽſure τc. vbi deſcribit h ciuitas in qdro eqlatero cuius qdlibet latus cõtinet qtuor milia calamoꝝ: τ qngẽtos τ ſunt qtuor latera ʒ qtuor ptes orbis: et pʒ lr̃a. pñr deſcribit ſuburbana cum dr̃.
b Erunt aũt ſuburbana ciuitatis: τ ſic dicit Ra. ſa. ſuburbana dicunt loca in circuitu ciuitatis. in qbus nõ pñt domus edificari: nec cultura fieri vinearũ vl' ſegetũ τ hmõi: ſʒ ſt ad recreationẽ ciuiũ. qrũ latitudo iuxta murũ ciuitatis deſcribitur cũ dr̃. c Ad aqlonẽ ducẽta qnquaginta.ſ. calami: τ ſilr ad alias tres ptes τ pʒ. Cõſeqnter deſcribit portio ſeruientiũ ciuitati cum dr̃.
d Qd aũt reliquũ fuerit in lõgitudine ciuitat' portõis ſm ſuã totalitatẽ: τ dicit in longitudine: qr ciuitas cũ ſuis ſuburbanis occupat.v. milia calamos in qdrũ vt pʒ ex p̃dictis: ſed ſic de latitudine totius portõis nihil remanet verſus aquilonẽ τ verſus auſtꝝ ſʒ de longitudine ei⁹ verſus orientẽ remanent.x. milia calamorum τ tm̃ verſus occidentẽ de qbus ſubdit. e Et erũt fruges eius. qr colebant. f In panes.i. ꝓ panib⁹ faciẽdis g His q ſer. ciui. dicit hic glo. hebraica. q iſti ſunt gabaonite: qs ioſue deputauit ad ſeruitiuʒ cõitatis. Ioſue.ix. Sed h nõ eſt verũ: qr ioſue nõ deputauit eos niſi ad ſeruiendũ de aqs τ lignis in domo dñi: vtʒ ibidẽ. Ciuitas aũt hic deſcribit ſepata a templo p totã portionẽ leuitaꝝ: cui⁹ latitudo eſt.x. miliũ calamoꝝ. τ iteꝝ p magnã ptẽ latitudinis portõis ſacerdotũ: vtʒ ex p̃dictis. Itẽ de iſtis ſeruiẽtibus ſtatim ſubdit. h Seruiẽtes aũt ciuitati operabunt in diuerſis officijs ciuitatẽ cuſtodiẽdo: malefactores puniẽdo: τ pacẽ int' ciues ꝯſeruando τ hmõi. i Ex oibus tribub⁹ iſrl'.i. hoies ad h apti aſſument ex oib⁹ tribub⁹ iſrl' indifferẽter τ ſine acceptõe: de qb⁹ tribub⁹ nõ ſũt gabaonite. k Oẽs primitie τc. recapitulatio eſt mẽſure ſpacij
C

cōtinentis portionē ſacerdotū:leuitarū ⁊ ciuitatis que eſt xxv.miliū calamorū in quadrū. l Qđ aūt. Hic ꝯñr deſcribit portio principis: cuius latitudo eſt.xxv.miliū calamorū: ſicut ⁊ ſpaciū triū portionū ꝑdictaruꝫ. Longitudo ꝟo eius a latere orientali triū portionū ꝑdictarū vſqꝫ ad terminū oriētalē totius terre ſupra determinate: ⁊ ſilr a latere occidentali earundem vſqꝫ ad terminū occidentalem eiuſdem terre: et hoc eſt qđ dr. l Qđ autē reliquū fuerit principis erit ex oi pte.in heb.hr. Hinc ⁊ inde qꝛ in pte orientali ⁊ occidentali tm̄ reſpectu triū portionū ꝑdictarum eſt portio principis: iō ſubdit. m Primitiarū ſanctuarij: in iſtis primitijs intelligit portio ſacerdotū ⁊ etiā leuitarū ⁊ ſilr ciuitatis: ideo ſubdit. n Et poſſeſſionis ciuitatis e regiōe.xxv miliū pmitiarū.tres enī portōnes ꝑdicte lateralit iūcte faciūt xxv.milia calamos ꝑ q̄drū: vt.ſ.dictū ē o Vſqꝫ ad terminū oriētalem.i.a latere oriētali dictarū primitiarū vſqꝫ ad terminū orientalē toti⁹ terre eſt: ſupple portio principis. p Sed ⁊ a mari e regione.xxv.miliū.i.a latere occidentali dictarū primitiarū qđ qđ vocat h mare eo ꝙ eſt ꝟſus mare mediterraneū.

habet. Et ad principē ꝑtinebit.in heb.hr. Et pncipis erit ex q̄ pꝫ manifeſte ꝙ loquit de principis portōe. Dicendū igit ꝙ h ꝑpoſitio de: aliqñ tenet localiter terminatiue: vt cū dr talis receſſit de pariſius.ly de ſignat terminū a q̄ receſſit: ⁊ ſic tenet hic cū dr. De poſſeſſione leuitarū ⁊c̄.i.de termino iſtarū poſſeſſionū ab oriēte ⁊ occidente: ꝓcedit poſſeſſio principis vſqꝫ ad terminū oriētalē et occidentalē toti⁹ terre: ⁊ terminat ad ſortem iuda ex pte aquilonis: ⁊ ad ſortē beniamin ex pte auſtri. ⁊ eodē mō termināt tres portōes ꝑdicte vtꝫ in figura: ſed ſcriptura loquit hic de poſſeſſiōe principis b Et reliquis tribubus. Hic ꝯñr deſcribūt ſortes.v.tribuū exñtis a pte auſtrali terre: ita ꝙ ſors beniamin ſm ſuā longitudineꝫ ſituat iuxta portionē principis ⁊ ciuitatis. ⁊ ꝯñr alie q̄tuor ꝓcedēdo verſus auſtrum: et ſors gad eſt i fine auſtrali toti⁹ terre: ſicut deſcribitur in figura ſupra poſita.xlv.ca. q̄ diligenter inſpecta patet lra paucis exceptis.

arij ⁊ in poſſeſſionē ciuita-
l tis. Qđ aūt reliquū fuerit
principis erit ex omni pte
m n primitiaꝝ ſanctuarij ⁊ poſ
ſeſſiōes ciuitatꝭ e regione.
o xxv.miliū primitiaꝝ: vſqꝫ
p ad terminū orientalē: ſꝫ ⁊ a
mari e regione.xxv.miliū:
q r vſqꝫ ad terminū maris ſilr
in partibus principis erit
s Et erūt primitie ſāctuarij
⁊ ſanctuariū templi in me-
t dio eius. De poſſeſſōe aūt
v leuitaꝝ ⁊ de poſſeſſione ci
x uitatis in medio ptiū prin
y cipis erit in terminū iuda:
z a ⁊ i terminū beniamin: ⁊ ad
b principē ꝑtinebit. Et reliq̄s tribub⁹ erūt tales portiones. A plaga orientali vſqꝫ ad plagā occidentalē
c beniamin vna. Et ꝯtra terminū beniami a plaga orientali vſqꝫ ad plagā occi-
d dētalē ſymeon vna. Et ſuꝑ terminū ſymeonis a plaga oriētali vſqꝫ ad plagā occidētalē yſachar vna. Et ſuꝑ terminum yſachar a plaga oriētali vſqꝫ ad plagā occidētalem zabulon vna. Et ſuꝑ terminū zabulon a plaga orientali vſqꝫ ad plagā maris gad vna. Et ſuꝑ ter
minū gad ad plagā auſtri i
e f meridiē: ⁊ erit finis de tha
g mar vſqꝫ ad aquas ꝯtradi
h ctiōis cadeſ: hereditas ꝯ
mare magnū. Hec eſt terra quā mittetis in ſortem tribubus iſrl: ⁊ he partitōes
i earum ait dñs deus: et hi egreſſus ciuitatis. A plaga ſeptētrionali q̄ngētos ⁊ quatuor milia mēſurabis: ⁊ porte ciuitatis oībus tribubus iſrl. Porte tres a ſeptentrione. Porta rubē vna: porta iuda vna: porta leui vna: ⁊ ad plagā oriētalē q̄ngentos ⁊ q̄tuor milia: ⁊ porte tres. Porta ioſeph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. Et ad plagā meridianā quingentos ⁊ quatuor milia metieris: ⁊ porte tres. Porta ſymeōis vna: porta yſachar vna: porta zabulon vna. Et ad plagā occidētalē q̄ngētos ⁊ q̄tuor milia: ⁊ porte tres. Porta gad vna: porta aſer vna: porta neptaliꝫ vna: ꝑ circuitū decē ⁊ octo
k l milia. Et nomen ciuitatis
m n ex illa die dñs ibidē amen

Explicit Ezechiel ꝓpheta

c Et ꝯtra terminū bēiamin.i.iuxta ſortem eius.
d Et ſuꝑ terminuꝫ ſymeonis id ē iuxta ſortem eius.
e Et erit finis.id ē terminus ſortis gad ꝑ conſequens terminus auſtralis totius terre.

q Vſqꝫ ad terminū maris.i.vſqꝫ ad littus maris totā terram terminantis. r Silr in ptibus principis erit.i.de poſſeſſione ei⁹ s Et erūt primitie ſanctuarij ⁊ ſanctuariū tēpli in medio eius.i.poſſeſſionis principis: nā ab oriente ⁊ occidēte includit dictas pmitias: vt dictū eſt. Conſequēter oñdit q̄d ſit a latere auſtrali ⁊ aq̄lonari: cum dr. t De poſſeſſione aūt leuitaruꝫ ⁊c̄. Hec ꝑpoſitio de: vno mō tenet materialiter: ⁊ ſic exponit Hugo cardinalis vt ſit ſenſus. Illud qđ ꝑtinet ad poſſeſſionē leuitaruꝫ: ſub q̄ noīe intelligunt ſacerdotes hic: eo ꝙ ſunt de tribu Leui. v Et de poſſeſſione ciuitatis.i.illud qđ ꝑtinet ad poſſeſſionē ciuitatis. x In medio partiū principis.ſup.exñs nam vna ps principis includit ꝑdicta ab oriēte.altera ab occidēte. y Erit inter terminū iuda.ab aq̄lone. z Et inter terminum beniamin. ab auſtro. et ſic littera iſta loquit de limitatōe portōis ſacerdotū: leuitarū ⁊ ciuitatis a pte aq̄lonari ⁊ auſtrali. Sed h expoſitio videt eſſe ꝯria lre immediate ꝑcedēti: q̄ loquit d limitatōe portōis pncipis ſilr lre immediate ſeq̄nti: cū dr. a Et ad pncipē ꝑtinebit.qđ ipſe exponit extorte ſic.i.ad portionē attinget pncipis: nā ad ipſam terminat ab oriēte ⁊ occidēte. Itē h expoſitio nō ē ſolū extorta ſꝫ etiā falſa.nā vbi tranſlatio nra

f De thamar.nomen eſt ciuitatis exiſtēs in termino auſtrali terre inter terminos terre orientalem ⁊ occidentalē ideo ſubdit. g Vſqꝫ ad aquas contradictionis chades: de quibus aquis habet Numeri.xx. ⁊ ſunt verſus orientem. h Hereditas contra mare magnum.id eſt ſors gad ꝓtenditur verſus occidentem vſqꝫ ad mare mediterraneum: quod dr hic mare magnū reſpectu maris mortui. Conſequēter ponit recapitulatio breuis dicte diuiſionis cum dicitur. Hec eſt terra ⁊c̄. ⁊ patet. i Et hi egreſſus. Hec eſt vltima pars in qua deſcribit ciuitas edificanda in quadro equilatero.cuius latera ſunt diſpoſita verſus quatuor partes orbis principales in quodlibet latus habet in longitudine calamos quattuor milia quingentos: ⁊ tres portas a tribus tribubus denominatas. Dicit igitur.
Et hi egreſſus ciuitatis.id eſt latera ⁊ porte per quas fit egreſſus. cetera patent inſpecta figura hic inferius poſita vſqꝫ ibi. k Et nomen ciuitatis.ſupple erit.
l Ex illa die.qua erat edificatata.
m Dominus ibidem.non ſolum ꝑ eſſentiam potentiam ⁊ preſentiam.ſicut eſt in alijs locis: ſed etiam ꝑ ſpecialeꝫ ſuorum beneficiorum influentiam.
n Amen.id eſt ſic fiat.

C Ompleta ex poſitiõe viſionis imaginarie: pcedẽdum ad inquirendum qd p dictã viſionẽ imaginariam deſignet. Naz hic eſt intellectus principalis ꝓphetie ſicut oñſum fuit ſupra in principio capituli quadrageſimi. Sciẽdum igit ꝙ circa h̄ varie dixerunt doctores hebrei ſilr̄ ⁊ latini. Antiqui ꝟo hebrei dixerũt ꝙ imaginario viſio edificatois templi ⁊ ciuitatis q̄ ꝑdicta eſt: ſignat reedificationẽ templi poſt reditũ captiuitatis babylonice p zorobabel ⁊ ſocios eius: ⁊ reedificationem ciuitatis hieroſolomitane p Neemiam ⁊ pplm iſrl̄ ad hoc adiuuantẽ. Dixerũt tñ ꝙ h̄ edificatio nõ fuit cõpleta tp̄e zorobabel ⁊ neemie: ꝫ plures reges pſarum deuoti addiderũt ad edificia iſta potiſſe circa templũ vt ſatis haberi põt ex primo Eſdre. ⁊. ij. Mach. Dicit etiã Joſephus antiquitatis iudaice lib̄. xv. ꝙ Herodes aſcalonita rex iudee: cuius tp̄e nat⁹ fuit xp̄s fecit edificia magna ⁊ ſumptuoſa ad fortificationẽ ciuitatis ⁊ decorẽ templi. Dicit etiã ꝙ ad altitudinẽ templi addidit ſexaginta cubitos. Nã zorobabel ⁊ alij adiutores eleuauerũt ipm p. lx. cubitos tm̄: ⁊ ipe addidit. lx. vt ſic eſſet eiuſdẽ altitudinis ſicut fuerat templũ Salomonis p chaldeos deſtructũ: ⁊ tanta deſcripta eſt h̄. altitudo hui⁹ templi imaginarie viſi. Ad h̄ aũt inducũt argumentũ ex ꝑncipio viſionis capituli q̄drageſimi: vbi fit mentio de deſtructione ciuitas p chaldeos: cũ dicit. xiiij. anno poſtꝙ ꝑcuſſa ẽ ciuitatẽ facta ẽ ſup me manus dñi ⁊c. Et ꝯñr deſcribit edificationem ciuitatis ⁊ templi vſq ad finẽ libri. Ex q̄ videt ꝙ ad ꝯſolationẽ ppli adhuc in captiuitate detẽti ꝓpha loquat de materiali reedificatiõe ciuitatis ⁊ tẽpli: quã dicũt cõpletã mõ ꝑdicto: ꝫ h̄ dictũ ſtare nõ poteſt: qꝺ oñdo p̄mo de ciuitate ⁊ tẽplo ſiml̄. ſecũdo de q̄libet p ſe. De tẽplo nãq p zorobabel inchoato pꝫ. i. Eſdre. iij. ꝙ fuit edificatũ in eodẽ loco in quo fuerat templũ ſalomonis. Et ſimiliter de reedificatiõe ciuitatis per Neemiam patet Neemie. ij. ꝙ fuit in eodem loco in quo ꝑus fuerat. nã reedificata fuit reparãdo iterruptiõ eo⁊ ruinas murorꝫ p loca diſſipata. Certũ ẽ aũt ex tercio ⁊ q̄rto Regũ ꝙ templũ ſalomonis edificatũ fuit i ciuitate hieruſalẽ ⁊ p cõſequẽs templũ reedificatũ p zorobabel. ⁊ in h̄ ꝯueniũt omnes hyſtoriographi iudei ⁊ latini. Templum autẽ et ciuitas que imaginarie ſupra deſcribuntur diſtant abinuicem per. xxviij. miliaria et plus; ergo impoſſibile eſt vt videtur ꝙ viſio imaginaria de edificatione ciuitatis et templi poſt

reditum de babylone intelligat̄. Qꝫ aũt tm̄ diſtet declara
tur ſic. Nam inter ciuitatem ſupra deſcriptam cum ſubur
banis ſuis ⁊ inter templũ cum oībus ſibi adiunctis edifi-
cijs. eſt tota latitudo portōis leuitarũ ꝯtinens decē milia
calamorũ: ⁊ de latitudine portōis ſacerdotũ q̄ttuor milia
calamorꝝ ⁊ plus: ſʒ iſtud plus dimitto. Iſta vͦ. xiiij. milia
calamorum faciunt. xxviij. miliaria: quod ſic declaratur.
Nam quinqʒ pedes faciũt vnũ paſſum. paſſus. cxxv. vnũ
ſtadiũ. octo vͦ ſtadia faciunt vnũ miliare ſic noīatum: qꝛ
ꝯtinet mille paſſus qd̄ ptʒ ex dictis. nam octies. cxxv. faci
unt mille: vn̄ verſus. Quinqʒ pedes paſſum faciũt: paſſus
qʒ cētum. Vigintiqʒ ſtadiũ: ſi des miliare. Octo facis ſta
dia: duplicatũ ſit tibi leuga. Hoc igit̄ ſuppoſito videndũ
eſt de quātitate calamorũ. Ex dictis aũt ſupra. xl. cap̄. ptʒ
ꝙ vnus calamus cōtinet ſex cubitos: de cubitis ſanctua-
rij: quorũ quilibet cōtinet vnũ cubitũ viſualē ⁊ palmũ: vt
ibidem fuit oſtēſum. cubitus autē viſualis cōtinet pedem
⁊ dimidiũ. ⁊ ſic calamus ꝯtinet nouem pedes: ⁊ cum hoc
ſex palmos q̄ faciũt vnũ pedem ⁊ plus: ſʒ illud plus dimit
to: ⁊ ſic ptʒ ꝙ calamus vnus ꝯtinet duos paſſus. Igit̄ cum
mille paſſus faciũt miliare vnũ: ⁊ p̄dictũ eſt. ſequit̄ ꝙ mil
le calami faciũt duo miliaria: ⁊ ꝑ ꝯn̄s. xiiij. milia calamorꝝ
faciũt. xxviij. miliaria: ſic ptʒ ꝓpoſitum. Scd̄o ſeparatim oſtē
dit̄ de templo ⁊ ciuitate inchoatis ꝑ zorobabel ⁊ neemiā.
⁊ primo de templo: qꝛ ſupra deſcribit̄ murus exterior lon-
gitudinis quingētorũ calamorũ in quolibet q̄ttuor laterũ
ſuorũ. quingēti vͦ calami faciũt vnũ miliare: ⁊ ſic circui-
tus muri eſt q̄tuor miliaria. Circuitus aũt templi ꝑ zoro-
babel inchoati nunq̄ fuit tante ꝯtinētie: imo nec etiā cuʒ
tota ciuitate hierlm̄ in qua fuit: ergo ⁊c̄. Item ꝓpha vidit
aq̄s egredientes de templo ⁊ ꝓcedētes vſqʒ ad mare mor-
tuũ ⁊ ſanādum illud de ſua amaritudine vt poſſent piſces
ibi viuere: vt hr̄. ſ. xlvij. c. Certum eſt aũt ꝙ in templo per
zorobabel inchoato ⁊ poſtea ꝑ romanos deſtructo nunq̄
fuerunt tales aque: nec mare mortuũ factũ ē dulce. Item
idem pōt argui de lignis fructiferis ſupra dictas aq̄s exi
ſtentibus ⁊ primitiua faciētibus: q̄libet menſe: qꝛ nunq̄
ita factũ eſt: ergo ⁊c̄. ꝓpter h̄ ⁊ multa in viſione Ezechie-
lis p̄ſcripta q̄ verificari nō p̄nt de templo poſt captiuitatē
reedificato: ptʒ falſitas opinionis p̄dicte. Item idē oñdit̄
de ciuitate ꝑ ſe: qꝛ ſupra vlti. cap̄. deſcribit̄ in quadro equi
latero: cuius q̄libet latus ꝯtinet calamos q̄ttuor milia et
quingētos: q̄ faciũt. ix. miliaria: vt ptʒ ex dictis ſupra. Et
circuitus ciuitatis ibi deſcribit̄ decē ⁊ octo miliũ calamo-
rum q̄ faciũt. xxxvj. miliaria. ciuitas aũt inchoata ꝑ Nee
miam nunq̄ habuit tantā capacitatem: nec etiā decimam
ꝑtem ꝓpter qd̄ dicta opinio reprobat̄ mō non ſolum a lati
nis: ſʒ etiam ab hebreis.

Dicunt igit̄ hebrei moderni ꝙ h̄ vltima viſio Eze-
chielis eſt intelligēda de edificijs ciuitatis ⁊ templi
in aduētu meſſie cōſtruēdis quem expectāt ventu
rum tanq̄ hoīem purũ ꝓphetam tñ ſanctiſſimũ: etiā moy
ſe ſanctiorem. Dicũt etiā ꝙ regnabit tpaliter ſuꝑ oēs gen
tes quas ſibi ſubijciet ⁊ iudeis: ⁊ edificabit ciuitatem ⁊ tē
plum materialiter: ſicut hic deſcribit̄ ab Ezechiele ꝓphe-
ta. Hunc autē errorem q̄ntum ad h̄ ꝙ negant xp̄m in lege
⁊ ꝓphis ꝓmiſſum eſſe deũ: ⁊ q̄ntum ad h̄ ꝙ dicũt eiꝰ aduē
tũ adhuc futurꝝ. ego ſatis improbaui ꝑ ſcripturas veteris
teſtamenti in quadam queſtione de quolibet: annis pluri
bus iam elapſis: tñ adhuc repetam pauca de illis Et p̄mo
ad oſtēdendum ꝙ xp̄s in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſus ſit verꝰ
deus ⁊ verus hō. Dicit̄ em̄ Eſaie. ix. de ipſo. Paruulus na
tus eſt nobis: ⁊ filius datus eſt nobis. In q̄ exprimit̄ ma
nifeſte eius humanitas. ꝑ hoc aũt qd̄ ſubdit̄. Et vocabitur
nomen eius admirabilis: cōſiliarius: deus fortis: pater fu
turi ſeculi: princeps pacis: exprimit̄ eius diuinitas. Item
Hieremie. xxiij. Ecce dies veniunt dicit dñs: ⁊ ſuſcitabo
dauid germen iuſtum. Ubi tranſlatio chaldaica apud he-
breos autentica habet. Statuam dauid meſſiam iuſtum ⁊
regnabit rex ⁊ ſapiens erit: ⁊ faciet iudicium ⁊ iuſticiam
in terra: ſequit̄. Et hoc eſt nomen qd̄ vocabũt eum dñs iu
ſtus noſter. Per hoc autem ꝙ dr̄. Suſcitabo dauid ger-
men iuſtum. apparet eius humanitas. Per hoc autem qd̄
ſequit̄. Et hoc eſt nomen qd̄ vocabunt eum dñs iuſtus nr̄
exprimit̄ eius diuinitas. nam ꝓ hoc nomine dñs: hebrai-
ca veritas habet nomen dñi thetragrāmaton: qd̄ ſm̄ he-
breos eſt nomen ſummi dei creatoris omniũ. vn̄ dicit Ra
bi moyſes in libro directionis dubiorum parte prima ca-
pitulo. lx. ꝙ hoc nomen dñi thetragrāmaton ſignificat di
uinam eſſentiā ſignificatiōe ꝑfecta ⁊ immixta. Cetera vͦ
nomina vident̄ deriuata ab opībus diuinis: vt creator: do
minus ſaluator: ⁊ hmōi. Item Michee. v. dicit̄. Et tu be-
thleem ephrata. Paruulus es in milibus iuda: ex te mi-
hi egrediet̄ qui ſit dñator tui iſrael. Et egreſſus eiꝰ ab ini-
tio a diebus eternitatis. Qꝫ aũt hec autoritas etiā ſm̄ he-
breos intelligat̄ de xp̄o. patet Math. ij. qꝛ ſapiētes iudeo
rum eam allegauerunt coram herode querēti natiuitatis
xp̄i locum. ⁊ ꝑ egreſſum eius de bethleem exprimit̄ eius
natiuitas temporalis in humana natura. ꝑ egreſſum autē
ipſius ab initio a diebus eternitatis: exprimit̄ eius nati-
uitas eternalis in natura diuina. Qꝫ autem ſcd̄o dicunt
xp̄m adhuc venturum eſt falſum: qꝛ Dan̄. ix. deſcribit̄ tē-
pus aduentus ipſius ſub certo numero annorum. ſ. ſub ſe
ptem hebdomadibus annorum que faciunt quadringen-
tos nonaginta annos. Iſte vͦ numerus annorum com-
pletus fuit tp̄e xp̄i: ſicut diffuſe declaraui ſcribēdo ſuper
Danielem. ꝓpter qd̄ hic cā breuitatis omitto. Item Da-
nielis. ij. de tempore aduētus xp̄i dicit̄. In diebus regno-
rum illorum ſuſcitabit deus regnum: qd̄ ineternum nō diſ
ſipabit̄: qd̄ ſm̄ hebreos intelligit̄ de regno meſſie. Et ſicut
patet ibi loquit̄ ꝓpheta de quatuor regnis ſibi ſuccedenti
bus. ſ. babyloniorum: ꝑſarum: grecorum: ⁊ romanorum: ⁊
ideo regnum xp̄i incepit tp̄e q̄ vltimum. ſ. regnum roma-
norum fuit in ſua ꝑtāte: qd̄ maxime fuit tempore Augu-
ſti ceſaris. Quo tempore xp̄s de virgine fuit natus: vt pa
tet Luce. ij. cap̄. Exijt edictum a ceſare Auguſto ⁊c̄. Item
Aggei. ij. Adhuc vnum modicum ⁊c̄. Sequit̄. Et veniet
deſideratus cunctis gentibus: ⁊ implebo domũ iſtam glo
ria: dicit dominus exercituum. Sequitur. Adhuc magna
erit gloria domus iſtius nouiſſime plus q̄ prime. Per h̄
autem ꝙ dicit. Veniet deſideratus cunctis gentibus. in
telligit̄ aduentus xp̄i: etiam ſm̄ hebreos. ꝑ hoc autem qd̄
p̄mittit̄. Adhuc vnum modicum eſt. apparet ꝙ eſt prete-
ritus. Nam a tempore quo Aggeus hoc dixit. vſqʒ nunc
ſcʒ ad annũ domini. M. ccc. xxxj. in quo hec ſcripſi plus
q̄ mille ⁊ ſexcenti fluxerunt anni: qui non videntur poſſe
dici rationabiliter vnum modicum. Item certũ eſt. ꝙ Ag
geus loquebat̄ de templo per zorobabel inchoato dicens
Veniet deſideratus cunctis gentibus ⁊ implebo domum
iſtam gloria. Ex quo patet ꝙ ſtante illo templo chriſtus
venit: ⁊ ipſum impleuit gloria: quādo ibi oblatus fuit. ꝓ-
pter quod ſanctus Symeon tunc exclamauit. Lumen ad
ad reuelationem gentium ⁊ gloriam plebis tue iſrahel. h̄
etiam patet ꝑ hoc quod ſubditur. Magna erit gloria hu-
ius domus nouiſſime plus q̄ prime. Prima nanqʒ dicitur
templum Salomonis quod fuit deſtructum. Non poteſt
autem dici ꝙ templum per zorobabel ⁊ ſuos ſequaces re-
edificatum quod reſpectu templi Salomonis fuit quaſi
nullius reputationis in edificijs ⁊ ornatibus ⁊ conſimi-
libus: fuerit magis glorificatum in aliquo niſi per p̄ſentiā
chriſti: qui oblatus ibidem fuit: ⁊ in eo pluries p̄dicauit
⁊ plura miracula fecit: vt habet̄ in euāgelijs. Illud enim
templum ſtetit vſqʒ ad quadrageſimumſcd̄m annuʒ poſt
paſſionem chriſti: in quo deſtructum fuit per romanos.
Qꝫ aũt tercio dicunt iudei chriſtũ in primo aduentu ſuo
venturum ad regnandum tēporaliter in poteſtate magna
patet manifeſte falſum ꝑ illud quod dicit̄ Zacharie. ix. c.
Exulta ſatis filia ſyon: iubila filia hieruſalem. Ecce rex tu
us veniet tibi iuſtus ⁊ ſaluator: ⁊ ipſe pauper ⁊ ſedens ſu-
per aſinam ⁊ pullum filium aſine: quod exponitur etiam
a doctoribus hebreis de aduentu meſſie: vt declaratum fu
it ibidem. Et ſic patet: ꝙ eius aduentus primus predicit̄

ꝓpheta futurus in paupꝑtate ⁊ humilitate: ⁊ nõ in terre-
na gloria ſeu poteſtate. Item Eſaie. lij. dicit de xp̃o. Ecce
intelliget ſeruus meus ⁊c. qḋ intelligit de xp̃o: etiam ſm
hebreos antiquos. ⁊ etiam totum capl'm ſequens ſicut ibi
dem fuit dictum: ⁊ ibi ſubdit de ipſo. Inglorius erit inter
viros aſpectus eius. ⁊ ibidem ſubdit. Et deſiderauimus
eũ deſpectũ ⁊ nouiſſimũ virorum. virum dolorum ⁊ ſcien-
tem infirmitatẽ ⁊ q̃ſi abſcõditus vultus eius ⁊ deſpectus
⁊ poſtea. Sicut ouis ad occiſionẽ ducet ⁊c. Ex quibus pꝫ
ꝙ primus aduẽtus meſſie nõ fuit ꝑnunciatus futurus in
ptãte ⁊ gloria: ſꝫ humilitate ⁊ paupꝑtate magna: nec ad tem
poraliter regnãdum: ſed ad patiendum ⁊ ꝑ ſuam paſſionẽ
nos miſericorditer redimẽdum. Vñ ibidem dr̃. Ipſe autẽ
vulneratus eſt ꝓpter iniquitates nr̃as: attritus eſt ꝓpter
ſcelera noſtra: diſciplina pacis noſtre ſup eum: ⁊ liuore eiꝰ
ſanati ſumus. Qꝫ autem dicũt iudei: ꝙ meſſias in aduentu
ſuo edificabit eis templũ materiale ſicut ꝑdicit ab Ezechi
ele. ⁊ ex hoc ſumunt argumentũ cõtra nos ad ꝓbandũ: ꝙ
ieſus nazarenus nõ fuit meſſias verus: q2 nõ edificauit tẽ
plum ſicut ꝑ ꝓphetas fuerat ꝓmiſſum. nõ valet: q2 ꝓphe-
te magis dicunt cõtrarium. Nam Aggei. ij. in autoritate
ſupius allegata dr̃ de templo ꝑ zorobabel inchoato. Ma-
gna erit gloria domus iſtius nouiſſime. Ex q̃ patet ꝙ non
eſt alia mater ialiter edificanda ꝑ meſſiam. Nam iſta de q̃
loquit ꝓpheta non eſſet nouiſſima. Item Hiere. iij. dr̃ de
aduentu xp̃i primo. Aſſumam vos vnum de ciuitate ⁊ du
os de cognatõe: ⁊ introducam vos in ſyon. In quo ꝑdixit
ꝓpheta paucos valde de iudeis reſpectiue ad fidem catho
holicam conuertendos: ⁊ ſubdit ibidem. In diebus illis
dicit dñs. Non dicent vltra archa teſtamenti dñi: nec aſcẽ
det ſup cor: nec recordabit illius: nec viſitabit: nec fiet vl-
tra. Nunc aũt ita eſt ꝙ tabernaculum moyſi fuit factũ ad
reponendum archam teſtamenti dñi: vt patet Exodi. xxv.
Et ſilr̃ templũ ſalomonis ad hoc fuit factum: vt patet in
pluribus locis. ij. ⁊. iij. Regũ. ⁊. ij. Paral. Et ideo ſi archa
vltra nõ fiet: ꝑ ꝯñs nec templum. ꝓpter quod iudei vt ꝯñr
dicant: ſicut dicunt ꝙ meſſias in aduẽtu ſuo edificabit eis
materiale templũ: ſic reſtituet eis archã teſtamẽti ꝓpicia-
torium: ⁊ cetera ꝑtinentia ad veteris legis cultum. Cum
igit Hieremias ꝓpheta dicat ꝙ archa materialis teſtamẽ
ti nõ fiet vltra: nec erit in recordatõe vel memoria. ſ. ad cõ
ſtruendum: ꝑ ꝯñs ꝑdixit templũ materiale vlterius nõ re
edificandũ. Item ad hoc põt induci qḋ dr̃ Hiere. vij. No
lite cõfidere in verbis mendacij dicentes: Templum dñi
templũ dñi templum domini eſt. In hebreo habet. Tem-
plum dñi templum dñi templum dñi tria: in plurali. quaſi
diceret: mendaciũ eſt dicere: ꝙ tria templa ſint ſucceſſiue
edificãda. Et ideo poſt templũ ſalomonis qḋ fuit primuꝫ
⁊ templũ ꝑ zorobabel inchoatum: ⁊ ꝑ romanos deſtructũ
qḋ fuit ſcḋm. nõ reedificabit iudeis tercium. Argumentũ
aũt de ieſu nazareno non valet: q2 templum ꝑ ipm̃ edifica
tum eſt eccleſia ſiue congregatio fidelium in fide charita
te formata que eſt ſpũale templũ de cuius edificatione di
cit Matheus. xvj. Sup hanc petram edificabo eccleſiam
meam. Cauillatõ es autem iudeorum ꝑ quas nitũt ſcriptu
ras veteris teſtamenti ꝑallegatas ꝑuertere: ꝓpter ꝓlixita
tem vitandam hic omitto: q2 illas poſui diffuſe in quadaꝫ
queſtione de quolibet: de qua ſupra mẽtionem feci. ⁊ quia
cauillationes illas exponendo libros veteris teſtamenti
replicaui ſaltem ꝓ magna parte in locis in quibus expo-
nunt autoritates ꝑdicte. Expoſitionem vltime viſionis
Ezechielis ex cauſa exponẽdam reſeruari poſt expoſitio-
nem librorum oĩm veteris ac noui teſtamenti.

Opinio catholicorum.

Reprobatis dictis hebreorum ſm gratiã a dño mi-
hi datam. conſequẽter videndum eſt quid de viſio
ne ꝑdicta dixerunt doctores catholici: et ſunt tres
modi dicendi. Nam aliqui vt beatus Hieronimus ⁊ bea-
tus Gregorius dixerũt: ꝑ viſionem Ezechielis imaginari
am edificationem eccleſie in ſacramentis ⁊ moribus eſſe
ſignatam. ⁊ hunc ſenſum in exponendo ſecuti ſunt: expo-
ſitionem imaginarie viſionis ꝓut ſupius eſt deſcripta: q̃-
ſi totaliter dimittẽtes: cum tamen ab illa ſit inchoãdũ: ſi-
cut dictum fuit ſupra in principio. xl. cap̃. Dicit etiam vl-
terius beatus Gregorius homelia. j. ſup hanc viſionem: ꝙ
ille ſenſus viſionis imaginarie eſt totaliter relinquendus
eo ꝙ viſio illa continet incompoſſibilia: qḋ arguit ex eo ꝙ
dicit ſupra. xl. ca. Et menſus eſt latitudinem edificij cala-
mo vno. ꝑ hoc autem ꝙ dicit edificij abſolute. loquit de to
to edificio ſm Grego. ⁊ poſtea ſubdit. Et menſus eſt por-
tam a tecto thalami vſq3 ad tectum eius. latitudinem. xxv
cubitorum ⁊ fecit frontes ꝑ. lx. cubitos. Ex quibus ſic ar-
guit. Frontes ſunt in porta: ⁊ porta in edificio: ⁊ ſic maiꝰ
continet in minori. ſcꝫ. lx. cubiti in. xxv. ⁊. xxv. in vno. hoc
aũt eſt impoſſibile: ergo ⁊c. Dicit etiam ꝙ hoc factum eſt
ex ordinatione diuina: vt legẽtes dictam viſionem relicto
ſenſu imaginario tanꝙ nullo: myſticum quererent intelle
ctum: ſꝫ magiſter Richardus de ſancto Victore reputans
in hoc dictum Gregorij minus verũ ꝓceſſit quaſi via op-
poſita. declarãs in expoſitione ſua poſſibilitatem totius
edificij ſupius deſcripti de ſenſu alio nihil dicẽdo. ſi autẽ
alibi de hoc aliquid dicit ignoro. ſoluit autẽ argumentum
beati Gregorij ꝑ hoc ꝙ omnia templi edificia ſimul ſum-
pta dicunt vnum edificium: ⁊ nihilominus qḋlibet dici ꝑ
ſe poteſt vnum edificium ſicut totum maneriũ regis pari
ſius dicit domus regia: ⁊ tñ ſunt ibi multe domus. ſ. pala-
tium: camera cauſarum: capella: ⁊ ſic de alijs. ⁊ ideo cũ dr̃
ſupra. xl. ca. Et menſus eſt latitudinẽ edificij calamo vno
⁊c. edificium ibi accipit ꝓ muro exteriori ſm aliquos vel
ꝓ domuncula ſupra portam edificata. ſm alios vt dictum
fuit ibidem. Dñs Hugo cardinalis proceſſit quaſi media
via declarans poſſibilitatem edificij imaginarie viſi: ⁊ cũ
hoc de edificio eccleſie ꝑ aliqua loca immiſcuit: hoc tamẽ
fecit incomplete ⁊ etiam interciſe. eandem etiam ſententi
am ſub diuerſis ſimilitudinis pluries repetendo. ⁊ ꝓpter
eandem cauſam expoſitio beati Gregorij videtur minus
apta. nam ꝑ montem ſupra quem ꝓpheta dicit dimiſſus ſu
pra. xl. cap̃. dicit ſignari xp̃m. Item ꝑ virum menſurantẽ
edificium. Item ꝑ portam ⁊ etiam alia plura. licet autem
dictum beati Gregorij nõ intendam in aliquo reprobare.
tamen aliquibus videret conuenientius exponi viſio ꝑ
dicta ſi ꝑ diuerſas partes ⁊ ſimilitudines ſignificarent di
uerſa. Item beatus Gregorius de dicta viſione expoſuit
tñ primum capitulum. ſcꝫ. xl. ⁊ adhuc incomplete. nam il
lo tempore obſeſſa fuit romana ciuitas. ⁊ multum afflicta
ꝓpter qḋ ſe excuſat de vlteriori ꝓſecutõne ibi terminans
dicte viſionis expoſitionem. decem tamen omelias conti
nentem.

Poſt cap̃. xlviij. in miſticatione vbi dicitur in poſtill.
Nam aliqui vt beatus Hieronymus. Additio.

Circa plurima q̃ continent in ꝓphetia Ezechielis
duo ſunt conſiderãda. Unum eſt ꝙ inter ceteros ꝓ
phetas iſte pluribus vtit parabolis. vt patet in ꝓ-
ceſſu ſue ꝓphetie in qua q̃plurimas metaphoras inducit
vnde ipſe deo dicebat ſupra ca. xx. A a a dñe deus ipſi di-
cunt de me. Nunquid non ꝑ parabolas loquit iſte. quaſi
diceret. Omnes ſermones illius ſunt parabolici. ex qua
conderatione habet ꝙ iſte viſiones edificationum quas
Ezechiel tradit cõmuniter ſunt metaphorice intelligende
⁊ ideo ꝓceſſus Gregorij exponendi huiuſmodi viſiones
cenſeri debet ꝓprius ⁊ litteralis: ſm modum loquendi ip
ſius ꝓphete. ſicut in his que parabolice dicunt ſenſus lit
teralis eſt. non ille qui ꝑ litteram ſignificat. ſed qui ꝑ res
ipſas quas littera ſignificat intelligit. ꝓut dictum eſt in
ꝓlogo ſup Geneſim. Scḋm eſt ꝙ hic ꝓpheta aliqua pro-
ponebat ꝑ modum ꝑcepti que tamen non debent intelli-
gi vt ꝑcepta. ſcꝫ vt imponant neceſſitatem obſeruãdi. ſed
quaſi conſilia que non habent vim obligandi ad penam
ſi non ſeruent vnde ſupra cap̃. xlv. dicit. Hec dicit dñs de
us in primo menſe in prima menſis ſumes vitulum de ar-
mento immaculatum ⁊ expiabilis ſanctuarium ⁊c. Et ſi-
militer ponit aliqua circa ſacerdotes. ⁊ circa principes in

ſacrificijs ⁊ ornamentis ⁊ ingreſſu templi ⁊ alijs. que ſi in
telligerent̃ vt p̄cepta. eſſet manifeſte contra illud quod le-
git̃ Deut. iiij. Non addetis ad verbum quod loquor vo-
bis nec auferetis ex eo. vnde in veteri teſtamēto ſicut nul
lus potuit auferre aliquod p̄ceptum de his que deus p̄ci-
piebat p moyſen. ita nullus poterat addere aliquod pre-
ceptum vltra illa. ⁊ ſimiliter poſſet dici de edificatione tē
pli ⁊ ciuitatis hic ꝓpoſita quod ſignificabat reedificatio
nem templi aliquando neceſſario fiendam. ſm edificatio-
nem que de conſilio ꝓphetico fieri debebat ꝓpter ſancti-
ficationem ſpiritualem illius edificij quam ꝓpheta prin-
cipaliter intendebat. Et notandum ꝙ p̄dicte conſiderati-
ones que in hac littera vt patet. fundantur ſunt valide ad
euacuanda argumenta iudeorum. que ex his viſionibus
Ezechielis. cōmuniter ſumunt. que quidē argumenta cre-
dunt eſſe efficaciſſima contra nos qui xp̄m iam veniſſe cō
fitemur. cum tamen predicta non fuerunt hactenus com-
pleta nec ꝯfitemur ipſa complenda. ſed p̄dictis cōſidera-
tis patet manifeſte. ꝙ iſta poſſent ⁊ debent intelligi para
bolice dicta ſeu p modum conſilij. non autem p̄ceptiue vt di
ctum eſt.

Expoſitio viſionis imaginarie ſm poſtillatorem.

His igitur premiſſis intendo dicere quid mihi vi-
detur de ſignificato viſionis imaginarie. nō tamē
ad ſatiſfactionem mihi vel alijs. cum reſpectu pre
cedentium doctorum ſim nullius momenti. ſed ad excitā
dum animos ſtudioſorum ⁊ deuotorum. vt per exercitiū
ſtudij ⁊ orationis querant dicte viſionis intellectum: ab
eo qui ſua myſteria reuelat humilibus ⁊ deuotis: ⁊ abſcō-
dit a prudentibus ⁊ ſapientibus in oculis ſuis. Credo nā
qꝫ ꝙ nullus poſſit dictam viſionem ſufficienter exponere
niſi hoc habuerit ex diuina reuelatione. Dico igitur ꝙ ſi-
gnificatum ſupraſcripte viſionis poteſt dupliciter accipi
vno modo vt p illam ſignificet̃ reedificatio templi materi
alis poſt reditum babylonice captiuitatis: non tamen illo
modo quo dixerunt antiqui iudei quem ſupra reprobaui
alio mō ꝙ p illam ſignificetur edificium eccleſie p chriſtū
ſaluatorem noſtrum: ſicut cōmuniter dicunt doctores ca-
tholici. Ad euidentiam primi modi conſiderandum ꝙ fre
quenter in ſcriptura ſacra: ⁊ maxime veteris teſtamenti ꝓ
miſſiones diuine de bonis futuris: ⁊ comminationes de
penis infligendis: intelliguntur ſub conditione licet ſcri-
bantur abſolute. De ꝓmiſſionibus autem patet. j. Regū
ij. ca. vbi dicitur. Venit autem vir dei ad heli: ⁊ ait ad eū
Hec dicit dominus. Nunquid non aperte reuelatus ſuꝫ
domui patris tui cum eſſet in egypto in domo pharaonis
⁊ elegi eum ex omnibus tribubus iſrael mihi in ſacerdotē
ſcilicet ſummum: vt patet per litteram ſequētem: ⁊ poſtea
ſubditur Propterea ait dominus deus iſrahel. loquens lo
cutus ſum vt domus tua ⁊ domus patris tui miniſtraret in
conſpectu meo vſqꝫ in ſempiternum. nunc autem dicit do
minus abſit hoc a me: ſed quicūqꝫ honorificauerit me glo
rificabo eum: qui autem contemnunt me erunt ignobiles
Ex his patet: ꝙ promiſſio abſolute facta de ſummo ſacer-
dotio ante exitum filiorum iſrael de egypto poſtea p qua-
dringentos annos vel circiter ſcilicet tempore heli. oſten-
dit dominus ꝙ illa promiſſio intelligenda erat ſub condi-
tione. ſcilicet ſi ſacerdotes ſummi debite miniſtrarent: ali-
ter non. Similiter idem patet de comminationibus pena
rum. Jone. iij. vbi de precepto domini dixit Jonas abſo-
lute. adhuc quadraginta dies ⁊ niniue ſubuertetur. Et tñ
eius ſubuerſio tunc non fuit ſecuta: et hoc quia niniuite
egerunt penitentiam de malis ſuis ad verbum Jone vt ex
primitur ibidem. Ex quo patet ꝙ comminatio ſubuerſio-
nis niniue que prolata fuerat abſolute: intelligenda erat
ſub conditione. ſcꝫ ſi niniuite in malis ſuis perſiſterēt ob
durati: aliter non. Item de promiſſionibus ⁊ comminatio
nibus ſimul patet Hieremie. xviij. vbi dicitur ex perſona
domini. Repente loquar aduerſum gentem ⁊ aduerſum re
gnum vt eradicem ⁊ deſtruam ⁊ diſperdam illud: ſi penitē
tiam egerit gens illa a malo ſuo qđ locutus ſum aduerſus
eam: agam ⁊ ego penitētiā ſup malo qđ cogitaui vt facerē
ei: ex quo patet manifeſte ꝙ in cōminatione facta abſolu-
te intelligit̃ conditio: ſi illi quibus fit pſeuerent in malo.
Et ſtatim ibidem ſubdit̃ de ꝓmiſſionibus. Et ſubito loqr
de gente ⁊ de regno vt edificem ⁊ plantem iſtud ſi fecerit
malum in oculis meis: vt nō audiat vocem meam penitē-
tiam agam ſup bono quod locutus ſum vt facerem ei. Ex
quo patet ꝙ in ꝓmiſſione de bono conferendo intelligit̃
hec cōditio. ſcꝫ ſi illi quibus fit ſteterint in bono. Ad hoc
eſt etiam ratio naturalis: quia ſi aliquis rex vel princeps
ꝓmitteret alicui militi equum ⁊ arma ⁊ ante cōpletionē
ꝓmiſſionis miles auerteret ſe a rege vel principe ad eius
inimicos ſe cōuertēdo. nūquid teneret̃ adimplere ꝓmiſ
ſum: certe nō. quia nō fuit intētio eius: nec debet eſſe ꝙ ei
daret equum ⁊ arma ad impugnādum ſe: ſed magis ad ſer
uiendum ſibi. In omni ꝗ̄ peccato mortali hō a deo auer
tit̃: ⁊ ad demonem ꝯuertit̃: ergo ⁊c. Item ad hoc poteſt in
duci exēplū de filijs iſrl' quibꝰ multe terre ⁊ alia multa bo
na ꝓmiſſa fuerunt que nunqꝫ obtinuerūt: eo ꝙ erga deuꝫ
ſuum debitum non fecerunt: ſicut patet in libro Joſue: ꝙ
filij iſrahel in ſuis ſortibus cupiditate ducti dimiſerūt gē
tes idolatras habitare cum eis ſub tributo ꝯtra precepta
domini: propter quod filij earum ſuccedentes non ſolum
partem terre tenuerunt. ſed etiam populum iſrahel multi
pliciter afflixerunt. Similiter in ꝓpoſito poteſt dici ratio
nabiliter ꝙ p viſionem imaginariā Ezechieli: ſignata fu-
it edificatio ciuitatis ⁊ templi materialiter poſt reditum
captiuitatis babylonice futura ſm formam ſuperius de-
ſcriptam: ⁊ ſic in re factum fuiſſet ſi populus iſrahel ſuum
debitum feciſſet: nam hec conditio intelligebat̃ in ꝓmiſſo
ſed nō fecit: propter quod templum ⁊ ciuitas nō fuerunt
tunc edificate ſm modum Ezechieli oſtenſum. tamen pro
pter aliquos bonos de filijs iſrahel fuit ciuitas reedifi-
cata ⁊ templum minoris tamen capacitatis ⁊ nobilitatis
quaſi incomparabiliter qꝫ fuerat promiſſum ꝓpter quod
Ezechiel in fine dicte viſionis videt̃ dixiſſe ſupra. xlviij.
Amen. quaſi diceret: vtinam ſic fiat ⁊ nō impediatur per
peccata noſtra. ꝙ autem filij iſrahel nō fecerint debitum
ſuum ad obtinēdum integre dictum promiſſum: patet: qꝛ
data generali licētia per Cyrum ꝙ omnes iudei de regno
ſuo poſſent in iudeam libere reuerti. ⁊ ibi deo ſeruire. mul
ti tamē capti amore vxorum quas ibi acceperant: ⁊ filiorꝫ
quos ibi genuerant: ⁊ poſſeſſionum quas ibi acquiſierāt
noluerunt inde reuerti: ſed magis elegerunt inter ydola-
tras commorari. Similiter illi qui de captiuitate redierūt
in iudeam vxores ſuas hebreas legitimas contempſerūt:
⁊ alienigenas contra dei preceptum duxerunt ⁊ nō ſolum
vulgares de populo hoc fecerūt. ſed etiam maiores. ſcili-
cet principes ⁊ ſacerdotes: vt habet̃. j. Eſdre. ix. Item po
ſtea tempore Machabeorum: multi de populo iſrahel et
de ſacerdotibus ad vicium cōtra naturam ⁊ idolatriam ſe
cōuerterūt. edificātes in hieruſalem ephebiam. id eſt pro
ſtibulum iuuenum. ⁊ paleſtram. id eſt ſcholam ad docen-
dum ritus ⁊ leges gētilium: vt dictum fuit. ij. Mach. Si-
militer poſtea verum xp̄m eis ꝓmiſſum ex inuidia ⁊ mali
gnitate cōtempſerūt: ⁊ ip̄m coram pylato negantes p ma-
nus militum eius occiderūt: ꝓpter qđ eorum ciuitas ⁊ tē-
plum que reedificata fuerāt. p romanos deſtructa fuerūt:
ſicut p̄dixerat xp̄s Luce. xix. Vidēs ieſus ciuitatem ſan-
ctam hieruſalem fleuit ſup eam ⁊c. Sic igit̃ patet vna ex-
poſitio qꝫtum ad ſignificatum viſionis imaginarie ſupe-
rius deſcripte: ſꝫ cōtra dictā expoſitionē poſſet argui pri-
mo de aquis egredientibus de templo ſanātibꝰ mare mor-
tuū a ſua ſalſedine ⁊ amaritudine: ſcđo de lignis ſup ripas
fluminis facientibus nouos fructus ſingulis mēſibus. hec
eñ vident̃ aliqbus impoſſibilia ⁊ p ꝯñs ſi iudei redeūtes
de babylone feciſſent erga deū debitū ſuū: non tñ iſta fuiſ
ſent eis facta: cū fuiſſent impoſſibilia vt aliqbus videt̃: et
ſm h̄ expoſitio dicta nō videt̃ vera. Ad iſta dicēdū ꝙ aliq̄

ſunt poſſibilia nature.ſ.illa q̄ naturali curſu pagunt̄ ⁊ aliq̄
ſunt impoſſibilia nature:poſſibilia tñ deo.⁊ iſta ſunt in du
plici gradu. nā aliq̄ ſunt ſupra naturā q̄tū ad ſuū ꝑncipi-
um nō tñ q̄tū ad ſequēs exercitium.ſicut ꝙ cecus videat
nam eius illuminatio eſt ſupra naturā:ſ; exercitiū oculi da
ti ꝑ miraculū eſt naturale.ſicut oculi dati per generationē
naturalē.Aliqua vō ſunt ſupra naturā vtroq̄ mō. ſicut cō
uerſio panis in corpus xp̄i. ⁊ ꝑmanētia eiuſdē corpoꝝ ſb
ſpecie panis. Poſſet igit̄ dici vt videt̄ ꝙ dulcoratio maris
mortui ſit poſſibilis ſm naturā nā aque maris colate ꝑ ve
nas terre fiūt potabiles. ⁊ hoc mō de aquis ꝓcedētibus a
mari oriūtur alibi fontes dulces. ⁊ ideo nō videt̄ incōueni
ens ꝙ aque egredīētes de templo haberēt virtutē natura-
lē dulcorādi aquas maris ꝑdicti.nam in diuerſis ꝑtib⁹ mū
di oriuntur fontes.diuerſas virtutes ⁊ mirabiles habētes.
hoc etiā ꝯfirmat̄ ꝑ ſcripturā.dicit̄ em̄ Exo.xv. ꝙ aque ma-
rath in dulcedinē verſe ſunt ꝑ immiſſionē ligni qd videtur
habuiſſe ad hoc virtutē naturalē.vt dictū fuit ibidē. Silr
dicendū de lignis q̄libet menſe fructificātibus. videm⁹ em̄
ꝙ aliq̄ ligna ⁊ terrenaſcētia fructificāt bis in anno. ⁊ forte
pluribus vicibus in aliquibus terris. ⁊ ſic forſitā h̄ poſſet
dici de fructificatiōe quolibet mēſe. ⁊ dato ꝙ nō ſit aliqua
talis arbor.nō tamē eſt negādum quin deus poſſet facere.
ita ꝙ ꝓductio arboris eſſet ſupnaturalis tamen fructifica
tio ſequēs naturalis eēt.⁊ ſi hoc ab aliq̄ negetur. nō tñ ne
gari poteſt qn deus poſſet etiā de q̄libet arbore fructū ꝓ-
ducere quodlibet mēſe miraculoſe. ⁊ ideo ſi ꝑdicte vie non
ſufficiūt poteſt dici ꝙ h̄ bñficiū diuinū fuiſſet iudeis cōti-
nuatū ſi erga deū debitū ſuū feciſſent ſicut ꝑ.xl.ānos pa-
uit eos māna in deſerto. ⁊ xp̄ianis ꝑ orbē qualibet die dat̄
corpus ſuū ⁊ ſuū ſanguinē in ſacramēto eucharíſtie.

Poſt capitulū vltimū in myſticatiōe vbi dicit̄ in poſtil
la. Propter quod Ezechiel in fine viſionis dicte.

Additio.

In hebreo neq̄ in trāſlatiōe chaldaica.nō habet̄ in hoc
loco Amē.vñ nō debet ex hoc ſumi aliquod argumentum.

Alia expoſitio poſtillatoris.

Alia vō expoſitio pōt accipi vt ꝑ viſionē ymagina
riā ſupradictā nō itelligat̄ aliq̄ edificatio materiat̄
ſ; ſolū edificatio ſpūalis eccleſie in moribus fide ⁊
ſacramētis. In eccleſia vō q̄ ē ꝯgregatio fideliū duplex eſt
regnū:Unū q̄tū ad ſpūalia. ⁊ h̄ deſignat̄ ꝑ edificiū tēpli.
aliud aūt q̄tū ad tpalia. ⁊ hoc deſignat̄ ꝑ diuiſionē terre ⁊
edificiū ciuitatis circa finē libri. vtrūq̄ tñ regnū eſt a deo.
Igit̄ dico cū.b. Greg. q̄tū ad hoc ꝙ ꝑ montē in q̄ ꝓpheta
dr̄ dimiſſus vel poſitus:ſ.xl.ca.itelligitur xp̄s de q̄ ſcribit̄
Dan.ij. Lapis q̄ ꝑcuſſerit ſtatuam factus eſt mons magn⁹
⁊ impleuit vniuerſam terrā.qd exponit̄ de xp̄o a doctori-
bus hebraicis ⁊ latinis. Sup iſtū autē montē fundatur ec-
cleſia ſicut ipſe dicit Math.xvj. Sup hanc petrā edifica-
bo eccleſiā meā.i.ſup me. ⁊ hoc q̄tum ad duplex regimē ec
cleſie ꝑdictum. Et ſicut patet ex ꝑcedentibus primo agen
dum eſt de edificio in ſpūalibus.quia a primo deſcribit̄ i ꝑ
cedētibus ipſum templum. circa cuius edificium deſcribit̄
triplex murus.ſ.exterior medius. ⁊ interior. Per exteriorē
vō q̄ circūdat omnia edificia intelligitur ꝓtectio ſeu cuſto
dia diuina oīa complectens. de q̄ muro dr̄ Eſa.xxvj. Urbs
fortitudinis noſtre ſyon. ſaluator ponetur in ea murus ⁊c̄.
per murū vō mediū intelligit̄ cuſtodia ſeu ꝓtectio angeli
ca.que includitur ſub diuina. vñ dr̄ pſal.cxxiiij. Mōtes in
circuitu eius.i.angeli.vt dicit glo. Aug⁹ q̄ ſunt in circuitu
eccleſie ꝑ modū muri ꝑ murū autē interiorē q̄ eſt minoris
ambitus intelligitur ꝓtectio ſeu cuſtodia humana per ꝑla
tos eccleſie ⁊ eoꝝ miniſtros: que minoris efficacie ē q̄ an
gelica. De hoc aūt muro ꝯtra malos prelatos dicitur Eze
chielis.xiij. Nō oppoſuiſtis vos murū ꝓ domo dñi. intra
muros iſtos eſt ingreſſus ex tribus ꝑtibus ꝑ q̄s intelligū
tur tres partes terre habitabiles.ſ.aſia: aphrica et europa
ex quibus ingreſſi ſunt eccleſiā multi ꝑ ſuſceptionē fidei ⁊
ſacramentorū. ⁊ ingrediūtur de preſenti. ⁊ egredientur de
futuro. De iſtis vero tribus terre partibus dicitur Hiere-
mie.xxvij. Terra terra terra:audi ſermonem domini. de q̄-
bus tribus terre partibus plures audierūt ſermonē apo-
ſtolorum aliorumq̄ xp̄i diſcipulorum cum effectu creden
di. Ex qualibet autem parte triū partiū dictarū ſunt tres
porte in tribus muris ex oppoſito ſe reſpicientes. ꝑ quas
ſignantur tres gradus vel ſtatus venientiū ad fidem.ſ. in-
cipientium.qui deſignātur per portam exteriorē: ſiue pri-
mā ꝓficientiū.qui ſignificātur per mediam vel ſecundam
Perfectorum .qui deſignantur per terciam vel interiorē.
De portis iſtis dicit̄ pſal.lxxxvj. Diligit dominus portas
ſyon ſuper omnia tabernacula iacob. Per tabernacula ia
cob intelligitur ſtatus vel gradus fidelium tempore legis
moſaice. Per portas ſyon ſtatus vel gradus fidelium tpe
legis euāgelice q̄ dicitur lex amoris.lex autē vet⁹ lex timo
ris. propter quod porte ſyon bene dicuntur predilecte. In
portis autem exterioribus nō ſunt edificia magna. ſ; quē
dam domuncule ſuper eas edificate. vt ſupra dictum ē.per
quod deſignatur ꝙ ſtatus incipientium eſt adhuc notabili
ter imperfectus. In portis autem medijs et interioribus
ſunt edificia pulcra ad deſignandum ꝙ proficientes ⁊ per
fecti habent maiorem perfectionem.perfecti iam actu.ꝓ-
ficientes in potentia actui ꝓpinqua.ad quod deſignandū
ad portas medias eſt aſcenſus per ſeptē gradus tm̄. ad in-
teriores vō ſeu tercias eſt aſcenſus per octo gradus. Ha-
autem quelibet ſex portarum veſtibulum:porticum: duas
frontes ⁊ ſex thalamos. Per veſtibulum precedens porti
cum:intelligitur gracia preueniens. de qua dicitur Pſal.
lviij. Miſericordia eius preueniet me. Miſericordia nāq̄
dei ⁊ eius gratia ſunt idem. per porticum vero gratia ſubſe
quens de qua dicit̄ pſal.xxij. Miſericordia eius ſubſeque
tur me. vel aliter poteſt dici ꝙ per veſtibulum et porticum
deſignatur voluntas bona. et operatio ſancta. de quib⁹ di-
cit Auguſtinus ſuper Iohannem. Precedet velle ſequere
tur perficere. Per duas frontes que ſunt ad decorem ⁊ for
titudinem portarum. propter quod facte ſunt ad modū du
arum turrellarum. ex vtraq̄ parte cuiuſlibet porte deſigna
tur patientia in aduerſis. que ſtabilit hominem ne per im
patientiam frangatur. ⁊ modeſtia in proſperiꝭ que tenet ho
minem ne per ſuperbiam eleuetur De iſtis duabus turrel
lis dicitur Pſal.cxxj. Fiat pax in virtute tua et abundan-
tia in turribus tuis. nam per patientiam in aduerſis: ⁊ per
modeſtiam in proſperis. acquiritur ⁊ cōſeruatur abundan
tia omnium diuinorum beneficiorum in nobis. Per tha-
lamos autem in quibus homines dormiunt et quieſcūt. in
telligitur pax. Unde in Pſal.iiij. In pace inidipſum dor-
miam et requieſcam. Eſt autem duplex pax ſcilicet interna
⁊ fraterna. ideo dicuntur thalami eſſe hinc ⁊ inde ex vtra-
q̄ parte porte. ⁊ tres ex vna parte. quia pacem internā tria
faciūt. Primū eſt ſcientia munda. Eccleſiaſtici.xliiij. Ho-
mines diuites in virtute pulcritudinis ſtadium habentes
pacificantes in domibus ſuis. id eſt in conſcientijs ꝓprijs
Secundum eſt amicitia diuina. Auguſti.lib.confeſſi. In-
quietum eſt domine cor meū donec requieſcat in te. ⁊ pſal.
cxviij. Pax multa diligentibus legem tuam. que eſt lex di-
uini amoris. Tercium eſt ſufficientia modeſta per quā ali
quis eſt contentus his que habet ⁊ ſic in ſe pacificatus. de
quo poteſt exponi quod dicitur Mathei.v. Beati pacifi-
ci quoniā filij dei vocabūtur. tales enim filij dei q̄dammo
do deo aſſimilantur. qui nō indiget aliq̄ extra ſe. ſ; ē ibi ſuf
ficientiſſim⁹. Similiter ex altera ꝑte porte ſunt tres thala-
mi. q̄ tria faciūt pacē fraternā. Primū ē hūilitas vera que
intantū pacifica eſt ꝙ facit pacifice habitare cū ſuo contra
rio. ⁊ hoc ē ſpeciale in hac v̄tute. nā caſtus nō habitat paci
fice cū luxurioſo. nec iuſt⁹ cū iniquo. ſed humilis habitat
pacifice cum ſupbo. quia ſicut ſuperbus vult dominari. ita
vere humilis ſubijci. ⁊ ſic vterq̄ habet quod querit. ⁊ ꝑ cō
ſequens quieſcit. Ideo dicitur Pſalmo.cxix. Cum his qui
oderunt pacem eram pacificus. id eſt cum ſuperbis. De
quibus dicitur Prouerbiorum tredecimo. Inter ſuper-

bos ſꝫ iurgia ſunt. Secundū ē eq̄tas iuſta ſine qua nulla
ſocietas poteſt eſſe pacifica. ſicut patꝫ de ſocietate latronū
q̄ ſunt aduerſarij iuſticie: niſi.n. inter ſe iuſte diuiderēt ſpo
lia ſtatim inter eos oꝛiret diſcoꝛdia. ideo dicit eſa. xxxij. Erit
opus iuſticie pax. Terciū ē taciturnitas debita que tenet
os clauſum ne ꝓrumpat in verba diſcoꝛdie ſeminatiua. vñ
ꝑ oppoſitū dicit Ecci. xxviij. Suſurro et bilinguis male-
dictus. multos.n. turbauit pacem habētes. De quolibꝫ au
tē dictoꝝ thalamoꝝ poteſt dici qđ ſcribit deut. xxxiij. Amā
tiſſimus dñi habitabit ꝯfidēter in eo. quaſi in thalamo mo
rabit tota die. qui.n. deū vere diligit in dictis thalamis iu
giter cōmorat. poſt expoſitionē poꝛtarū ꝓcedendū eſt ad
expoſitionē gazophilatioꝝ. que ſupꝛa deſcribunt eē circa
pauimentū oꝛientale. Et dicunt eſſe triginta ꝑ que deſigt̄
impletio decē p̄ceptoꝝ tempibus tribus neceſſaria. ſ. tem-
poꝛe legis nature ⁊ tempe legis moſayce. ⁊ tempe leg̃ euā
gelice. Denarius aūt numerus multiplicatus ꝑ ternarium
cōſurgit in triceſimū. Et bene dicunt gazophilacia a gaza
⁊ phylaxe qđ ē ſeruare. nam per impletionē decem p̄cepto
rum cōſeruant diuitie virtutū. Poſt expoſitionē gazophi
latioꝝ ſequitur expoſitio menſarū. que ſupꝛadicte ſūt octo
per quas deſignant quatuoꝛ partes veteris teſtamenti ⁊ q̄
tuoꝛ noui. de quibus tanq̄ de menſis ſpiritualibus reficit
totus populus xp̄ianus ſm q̄ dicit Deutro. viij. ca. Non
in ſolo pane viuit homo ſed in omni verbo qđ egredit de
oꝛe dei. Qꝛ aūt vetus teſtamentū in quatuoꝛ ptes diuidat:
dixi plenius in pꝛincipio Geñ. Diuiditur.n. in libꝛos lega
les: hiſtoꝛiales: ꝓphetales ⁊ ſapiētiales. ⁊ cōſimilit diuidit
nouū teſtamētū. nam libꝛis legalibus coꝛreſpondent euāgelia.
hiſtoꝛialibus actus apoſtoloꝛū: ſapientialibus ep̄le pauli
⁊ ep̄le canonice. ꝓphetalibus aūt Apocalypſis. De quali-
bet autē dictarū menſaꝝ poteſt dici qđ ſcribitur Pꝛouer.
ix. ca. Sapiētia edificauit ſibi domū excidit columnas ſe-
ptem. imolauit victimas ſuas. miſcuit vinū. ⁊ ꝓpoſuit mē-
ſam ſuā. Scriptura nāq̄ ſacra ē menſa ſapientie. Poſt ex-
poſitionē menſarū. ſequit expoſitio atrij interioꝛis. i quo
ſm hebꝛeos q̄tuoꝛ ponūtur. ſ. altare holocauſtoꝝ. gazophi
lacia ſacerdotū hebdomadarioꝝ: ⁊ gazophilacia cantoꝝ. ſi
militer hebdomadarioꝝ ⁊ tranſitus aquarū a latere altar̃.
Et qm̄ edificatio eccleſie ſpūalis nō ſolū cōſiſtit in moꝛib⁹
etiā refectiōe de mēſa ſacre ſcripture. ſe etiam in ſacramē-
tis. ideo ꝑ altare holocauſtoꝛū intelligit euchariſtie ſacr̄m
in quo quotidie immolat agnus q̄ tollit peccata mūdi. vñ
dicit Aug⁹. in lib. ſentē. ꝓſperi. Semel imolatus ē xp̄s in
ſemetipo. ⁊ tñ q̄tidie imolat in ſacramento: inquantuꝫ per
hoc ſacramentū efficimur quotidie pticipes fructus domi
nice paſſionis. Unde ⁊ in quadā dñicali oꝛone ſecreta dr̄.
Quotiēs huius hoſtie ꝯmemoꝛatio celebꝛat. opus nr̄e re-
demptionis exercetur. de hoc aūt altari dicit Hebꝛe. xiij.
Habemus altare de q̄ nō habent edere poteſtatē: hi qui ta
bernaculo deſeruiūt ceremonias legis veteris obſeruātes
Et quoniā euchariſtie ſacr̄m cū diuinis laudibus eſt confi
ciendū. ideo ꝓpe altare. ſ. in atrio iterioꝛi ponūtur gazophi
latia ſacerdotū: hebdomadarioꝝ ⁊ ſilr̄ cantoꝝ ꝑ q̄ deſignā
tur merita celebꝛantiū ⁊ eis miniſtrantiuꝫ. Per aquas vo
egrediētes de templo ⁊ trāſeuntes ad latus altaris ſignifi-
cat ſacramentū baptiſmi. de q̄ dicit Johel. iij. Fons egre-
diet de domo dñi. ⁊ irrigabit toꝛrentē ſpinarū. Dicunt au
tem aque iſte egrediētes de templo. per quod templum ſi
gnificant duo p̄ncipales nr̄e fidei articuli. ſ. articulus ſan-
cte trinitatis. ⁊ articulus incarnatiōis. vt poſtea plenꝰ di-
cetur. qꝛ baptiſmus ſm cōmunē eccleſie foꝛmā cōfertur in
nomine ſancte trinitatis. ſm q̄ dicit Math. vl. Euntes do
cete oēs gētes baptizātes eos in noīe patris ⁊ filij et ſpūſ
ſancti. ⁊ qꝛ in p̄mitiua eccleſia fuit collat⁹ in noīe xp̄i. vt hꝫ
in actibus ap̄loꝝ in pluribꝰ locis quod eſt nomen ſuppoſi
ti in q̄ vniūtur natura diuina ⁊ humana. De duobus autē
iſtis ſacramentis loq̄tur ſpecialiter ezechiel ꝓpheta. qꝛ ſūt
ſpeciali modo ſacramēta noue legis inquātum xp̄s ꝑ ſe ea
inſtituit ⁊ eis vſus fuit in ſeipſo. ⁊ hoc patet de ſacramēto
baptiſmi in quatuoꝛ euāgelijs q̄tum ad vtrūq̄. ſ. inſtituti-

onem ⁊ vſum. ⁊ ſimiliter de ſacramento euchariſtie q̄tum
ad eius inſtitutionem. q̄tum autem ad eius vſum non ha-
betur in euāgelijs expꝛeſſe. ſed hoc tenet cōmunitas eccle
ſie. quia dicitur Actu. j. Cepit ieſus facere ⁊ docere ⁊ ideo
ſicut pꝛius baptizari voluit. ⁊ poſtea baptiſmū alijs impo
ſuit. ſic in cena pꝛimo coꝛpus ſuum ⁊ ſanguinem ſumpſit ⁊
poſtea diſcipulis ſumendum tradidit. Unde dicit Hiero-
nymus ad Leſbyam. Dominus Jeſus ipſe cōuiua ⁊ conui
uium. ipſe comedēs ⁊ qui comeditur. vnde verſus. Rex ſe
det in cena turba cinctus duodena. Se tenet in manibꝰ. ſe
cibat ipſe cibus. Per hec autem ſacramenta que pꝛincipa-
lia ſunt alia ſubintelligūtur. Poſt expoſitionem atrij inte
rioꝛis pꝛocedendum eſt ad expoſitionem templi. Et qm̄
edificatio eccleſie ſpiritualis non ſolum cōſiſtit in moꝛibꝰ
⁊ refectione per ſacram ſcripturam. ⁊ ſacramētis ſꝫ etiam in
fidei articulis. ideo per templum ſignificātur ſequētia. qđ
diuiditur in tres ptes. ſcꝫ poꝛticum ſanctum. ⁊ ſanctūſan-
ctoꝛum. Per poꝛticum autem ē ingreſſus ad alias partes
⁊ ideo per ipſam intelligitur articulus vnitatis diuine eēn-
tie. ⁊ articulus ſue ꝓuidentie q̄tum ad pꝛemiationē boni.
⁊ punitionem mali. fides.n. iſtoꝛum articuloꝛum ſemꝑ fu
it neceſſaria ad ſalutem. ⁊ eſt pꝛima ad alioꝛum credulitatē
vnde dicitur Hebꝛeo. xj. Credere eñ opoꝛtet accedentem
ad deum quia eſt ⁊ inquirentibus ſe remuneratoꝛ ſit. Per
ſanctumſanctoꝛum intelligitur articulus ſancte trinitatis
ſm tres manſiones vna ſuper aliam ibidem exiſtentes. Li
cet autē nō ſit ibi ſuperioꝛitas nec inferioꝛitas pꝛopꝛie. ta
men filius eſt a patre. ⁊ ſpiritusſanctus ab vtroq̄ ⁊ ſm hoc
dixit Hylarius q̄ auctoꝛitas eſt in patre et ſubauctoꝛitas
in filio. Per partem templi que dicitur ſanctum intelligit
articulus incarnationis benedicte. per quam tres nature i
ſuppoſito filij ſunt vnite. ſcꝫ natura diuina. anima rationa
lis ⁊ caro xp̄i puriſſima. que ſignificantur per tres manſi-
ones vnam ſuper aliam exiſtētes. diuina nāq̄ natura ſupe
rioꝛ eſt ad animam. ⁊ anima ad carnem. De iſtis vō dua-
bus templi partibus poteſt accipi quod dicitur Apocali.
xxj. Et templum nō vidi in ea. ſ. materiale. quia ſm iſtū vl
timū exponendi modum per viſionem Ezechielis non in
telligitur aliqua edificatio materialis ſed tm̄ ſpūalis. ideo
ſequitur ibidem. Dominus enim deus omnipotens trinꝰ
in perſonis templum eius eſt q̄tum ad ſanctumſanctoꝛū
et agnus. id eſt filius incarnatus q̄tū ad illam templi par
tem que dicitur ſanctum. Per pilarios autem templi ſigni
ficantur miracula confirmātia fidem xp̄i. vnde dicit Mar
ci vlt. Illi autem pꝛofecti pꝛedicauerūt vbiq̄ domino coo
perāte ⁊ ſermonem confirmante ſequentibus ſignis. Per
cochleas vero quibus aſcenditur ſurſum poſſunt intelligi
noticie creaturarum quibus aſcendimus in noticiam diui
noꝛum. ſm qđ dicitur Roma. j. Inuiſibilia ipſius id eſt dei
a creatura mūdi. id eſt ab homine per ea que facta ſunt in-
tellecta cōſpiciūtur. ſempiterna quoq̄ virtus eius ⁊ diui-
nitas. Per appenditia vero circa templum exiſtentia. in-
telliguntur omnia alia ad fidem pertinētia eo q̄ ad pꝛedi-
ctos articulos annectūtur ⁊ quoniam fides infoꝛmis moꝛ
tua eſt. niſi fuerit charitate foꝛmata. ideo ex vna parte tem
pli ponitur edificium auſtrale. ex qua parte pꝛouenit eſtus
caloꝛis. ideo edificium auſtrale ſignificat feruoꝛem dilecti-
onis. Ex altera vero parte edificium aquilonare. ex qua ꝑ-
te venit hoꝛroꝛ frigoꝛis. pꝛopter quod edificium aquilona
re ſignificat donum timoꝛis filialis. timoꝛ eñ cauſatiuus
eſt infrigidationis ⁊ tremoꝛis. vt patet ad ſenſum. Dictum
eſt autem ſupꝛa q̄ in his duobus edificijs eſt habitatio ſa-
cerdotum. quia ſacerdotes eſſe debent in continuo timoꝛe
ne deū offendant ⁊ in feruoꝛe dilectionis vt ei deuote ſer-
uiant. De iſtis edificijs aquilonari et auſtrali poſſunt acci
pi quod ſcribitur Canticoꝛum quarto. Surge aquilo ⁊ ve
ni auſter perfla hoꝛtum meū et fluant aromata illius. Per
ſpiritum enim timoꝛis et dilectionis fluūt aromata chariſ
matum in hoꝛto eccleſie militantis. per quatuoꝛ autē atri
ola poſſunt intelligi quatuoꝛ virtutes cardinales. de qui-
bus atrijs dicitur Pſal. octogeſimotercio. Melioꝛ ē dies

vna in atrijs tuis ſup millia. Vñ cõmorari in exercitio vir-
tutũ cardinaliũ et optimũ. Per culinas vo ſeu coquinas
pñt intelligi doctores ſacre ſcripture deuoti. q̃ ſuis medita
tionib⁹ decoquũt cibũ ſacre ſcripture vt alij poſſint inde re
fici. ſm illud pſ. xxxviij. Cõcaluit cor meũ intra me ⁊ i me
ditatiõe mea exardeſcet ignis. iſte vo coq̃ne ſunt in atrio-
lis ſituate. qꝛ doctores ſacri eloquij debẽt pus in q̃tuor vir
tutibus cardinalib⁹ eſſe exercitati. dr̃. n. i. Ethic. ꝙ moralis
phie nõ ẽ cõueniẽs auditor. ille q̃ eſt ſecutor paſſionum. ⁊
multominus ẽ cõueniens auditor theologie. ⁊ adhuc mul
tominus ↄueniẽs eius doctor. ꝓpter qđ in ſacre ſcripture
doctorib⁹ ꝑexigit exercitiũ in vtutib⁹ moralibus. vñ dicit
phs. vij. phyſi. ꝙ ſedendo ⁊ quieſcendo fit anima ſciens ⁊
prudens. qꝛ ſedendo ⁊ q̃eſcẽdo fit aĩa ſciens ⁊ prudens / qꝛ
ſedando turbatiões paſſionũ. ⁊ quieſcendo ab impulſioni
bus carñ qđ fit ꝑ virtutũ moraliũ exercitium. acquirit ſan
ctarum noticia ſcripturaruꝫ. poſt expoſitionẽ templi ⁊ edi
ficiorũ circa ipm dicendum eſt quid ſignificetur ꝑ ſacerdo-
tes in ipo miniſtrãtes. Circa q̃s quinq̃ ſunt ſuperi⁹ deſcri-
pta. ſ. coꝝ genus. habitus: modus victus ⁊ actus. Circa ꝑ-
mũ dr̃ ꝙ ſint filij ſadoch. q̃ interꝑtatur iuſtus. ⁊ ꝑ h̃ deſigr̃
ꝙ eccleſie miniſtri debẽt eẽ ꝑ imitationẽ ſpecialeꝫ filij xp̃i
q̃ dicit anthonomatice iuſtus: Eſai. xlv. Rorate celi deſup
⁊ nubẽs pluant iuſtũ apiatur terra ⁊ germinet ſaluatorem
vñ Iohes aplus de ſe ⁊ ſibi ſilibus dixit. i. canonica. iij. c.
Videte qualẽ charitatẽ dedit nobis pater. vt filij dei nomi
nemur ⁊ ſimus. Q̃tũ ad ſecundũ di ꝙ habeãt veſtes line
as. ꝑ quas in miniſtris eccľie deſignat mẽtis ⁊ corpis pu-
ritas ⁊ ſubdit. Et femoralia linea operiãt turpitudinẽ car
nis ſue. ꝑ qđ ſignificat ꝙ in miniſtris eccľie nihil turpitu-
dinis aut diſſolutiõis in vbo geſtu vľ facto debeat appare-
re. vñ dr̃ Exo. xix. Sacerdotes q̃ accedũt ad me ſanctificẽ
tur ne ꝑcutiã eos. Dicit etiã ſupra de ſacerdotib⁹ ꝙ i alijs
veſtib⁹ miniſtrẽt in templo. ⁊ in alijs habitent cũ pplo. qđ
impletũ videt in noue legis ſacerdotio. Q̃tũ ad terciũ di
ꝙ ſacerdotes comã nõ nutriant. ſ; attõdentes tondeant. ꝑ
qđ ſignificat tõſura clericalis in miniſtris noue legis. Q̃-
tũ ad quartũ vo dicit ꝙ ſacerdotes nõ comedãt captum a
beſtia nec ꝑ ſe mortuũ. ꝑ qđ deſignat ꝙ miniſtri eccľie nõ
debent de rapina vel alio illicito viuere. Itẽ de ſacerdoti-
bus dicit ꝙ vinũ nõ bibãt. qñ ingreſſuri ſunt templũ. ꝑ qđ
intelligit ꝙ in miniſtris eccľie eẽ debet ſobrietas ⁊ potiſſi
me qñ debẽt celebrare. tũc. n: in eis requirit nõ ſolũ ieiuni
ũm eccľie ſ; etiã nature. Q̃tũ ad quintũ dr̃ ꝙ celebrent di
uinũ officiũ. ⁊ ꝙ doceãt pplm. q̃d ſit mundũ ⁊ imunduꝫ et
quidẽ in dubijs determinent q̃d ſit tenendum. per qđ deſi
gnat ꝙ in miniſtris eccľie debet eſſe deuotio ad debite ce-
lebrandũ diuina ⁊ ſacre ſcripture cognitio. ad docendũ po
pulũ que ſunt licita ⁊ que illicita. ⁊ ad determinanduꝫ que
in dubijs ſint tenẽda. iſta tamẽ cognitio maior req̃rit ſm
ꝙ aliq̃s in eccleſie gradu maiori cõſtituit. ꝓpter qđ de igr̃-
rantia Oſee. iiij. Quia repuliſti ſcientiam repellã te: ne ſa-
cerdotio fungaris mihi.

In myſticatõe. vbi dicit in poſtilla. Per aquas vo egre
dientes de templo. Additio.

De iſtis aquis egrediẽtibus de templo plura ponũ
tur in lr̃a que poſtillator ꝑtermiſit in exponẽdo vt
cũ dicit. Menſus ẽ mille cubitos. ⁊ traduxit me ꝑ
aquã vſq̃ ad talos. Rurſumq̃ mille menſus eſt ⁊ traduxit
me ꝑ aquã vſq̃ ad genua ⁊c. q̃ oĩa nõ ẽ intelligendũ ſuper
flue fuiſſe dicta. vñ in glo. ſub quolibet ꝑticulariũ hic ↄten
torũ myſteriũ tradit. ⁊ iõ ſi q̃s de his q̃ ſic cõtinent pleni⁹
vult informari ad illam recurrat.

Poſtq̃ dictũ eſt de ſpũali edificatiõe eccľie: q̃tũ ad
ſpũale regimẽ ſeu ſtatũ clericalẽ. Hic ↄſr agit de
edificio eodẽ ꝓut ſpectat ad regimẽ tpale ſeu ſtatũ
laicalẽ. Circa qđ tria ſunt ſupius deſcripta. ſ. diuiſio terre.
ↄditio ꝑncipis. et ciuitatis edificiũ. Ad intellectũ iſtorum
ſciendũ ꝙ nulla cõitas ppľi põt ↄueniẽter ſtare ſine ↄſer-
uatiõe iuſticie. Eſt aũt duplex iuſticia. vt pꝫ. v. Ethyc. ſ. cõ
mutatiua ⁊ diſtributiua. Prima ꝓprie eſt inter populares
in emptiõib⁹ ⁊ venditiõib⁹ ⁊ alijs iuſtis ↄmutatiõib⁹: ⁊ hec
iuſticia locũ hꝫ in bonis mobilib⁹. q̃tũ aũt ad imobilia di-
ctũ ẽ. ſ. ꝙ dꝫ tribub⁹. xij. diuidi terra ꝑ eq̃lia. ꝑ qđ itelligit
ꝙ ppľi xp̃iani dñt adinuicẽ vti iuſticia ↄmutatiua cui⁹ me
diũ attendit ſm eq̃litatẽ q̃ntitis. vt hr̃. v. Ethi. ⁊ h̃ fit in bo
nis imobilib⁹. qñ q̃libet hereditate ꝓpria ẽ ↄtẽtus. ⁊ nõ ac
cipit ꝑ violentiã ſeu fraudẽ de poſſeſſione alteri⁹. vñ dicit
Deut. xxvij. Maledict⁹ q̃ trãſfert terminos ꝓximi ſui ⁊ di
cet ois ppľs amẽ. Siľr in bonis mobilib⁹ dꝫ vti iuſticia cõ
mutatiua ppľs xp̃ianus. ⁊ q̃tũ ad h̃ dr̃. ſ. xlv. Statera iu-
ſta ⁊ ephy iuſtũ: ⁊ bathus iuſt⁹ erit vobis ⁊c. De principi-
b⁹ aũt dr̃ ꝙ ſint ↄtenti terminis ſue poſſeſſiõis. ꝑ qđ intelli
git ꝙ principes xp̃iani dñt eẽ ↄtenti ſuis redditib⁹. ⁊ nul-
lo mõ grauare pplm exactiõib⁹ indebitis. vñ di Deu. xvij
de rege. Cũq̃ fuerit ↄſtitut⁹ nõ multiplicabit ſibi eq̃s nec
habebit vxores ꝑlimas q̃ alliciãt animũ ei⁹. neq̃ auri et ar
gẽti imẽſa pondera ꝑ grauamẽ. ſ. ppľi ↄgregata. ꝓpt qđ h̃
facientib⁹ ↄtrũ di Eſa. i. Principes tui infideles: ſocij furũ
oẽs diligũt munera. ſequũt retributiões. pupillo nõ iudi-
cãt. cã vidue nõ ingredit ad eos. principes igit vtunt iuſti
cia ↄmutatiua qñ ſunt ↄtenti ꝓprijs redditib⁹ et ſiľr regni
ſui limitib⁹ ita ꝙ nõ vſurpẽt indebite ſibi alioꝝ regna in to
to vel in ꝑte. Iuſticia vo diſtributiua ꝓprie ꝑtinet ad ſupi
ores q̃ ſunt bonoꝝ et oneꝝ debitoꝝ ſubditis ipoſitores. et
hec iuſticia nõ attendit ſm eq̃litatẽ quãtitatis ſ; ꝓportio-
nis. vt q̃libet honoret plus vľ minus ſicut valet ⁊ puniat
plus vľ minus ſicut debet. Et de iſta iuſticia q̃tũ ad ſacer-
dotes q̃ ſunt ſupiores i ſpũalib⁹ iam dictũ ẽ: ꝙ dñt detmi-
nare dubia. ⁊ ꝙ teneat eoꝝ ſentencia ꝑ quã vna ps iuſtifi-
cat ⁊ alia ↄdemnat. Q̃tũ ad principes aũt dr̃ i textu ꝙ fa
ciũt iudiciũ ⁊ iuſticiã in pplo. ꝑ qđ deſignat ꝙ ad h̃ tenen
tur principes xp̃iani plus q̃ principes tpe ve. te. qꝛ tot⁹ il
le ſtat⁹ fuit figuralis reſpectu no. te. ſicut dr̃. i. Coꝝ. x. cap.
Oia in figura ↄtingebãt illis. Figura aũt deficit a ꝑfectio
ne illi⁹ rei cui⁹ ẽ figura. ꝓpt qđ principes xp̃iani dñt eẽ mľ-
to ꝑfectiores q̃ principes iudeoꝝ tpe ve. te. Circa terciũ. ſ.
edificiũ ciuitatis pꝫ ex fine libri Ezechieľ. qđ in q̃dro de-
ſcribit. ꝑ ciuitatẽ vo q̃ dr̃ ciuiũ vnitas. itelligit vnitas po-
puli xp̃iani in fide ⁊ ſacramentis eccľie. vñ di Epheſe. iiij.
Vnus deus: vna fides: vnũ baptiſma. Per h̃ aũt ꝙ i qua
dro deſcribit ſignificat ꝙ popľs xp̃ian⁹ exerceri dꝫ in qua
tuor vtutib⁹ cardinalib⁹. Dr̃ eñ. x. Ethy. ꝙ intẽtio legiſla-
toris ẽ ciues facere bonos ſeu vtuoſos. In q̃libet aũt late
re ciuitatis deſcribunt tres porte. ⁊ a. xij. tribub⁹ noĩate. et
ad q̃tuor orbis ꝑtes eq̃liter reſpicientes. ꝑ qđ intelligitur
ꝙ ad principẽ xp̃ianũ ad cui⁹ officiũ ſpectat ꝑeſſe cõmuni
tati ciuiũ oẽs xp̃iani ſibi ſubditi tam minores q̃ maiores
ex q̃libet parte regni ſui liberũ ad eũ habeãt acceſſum. tan
q̃ ad ↄſeruatorẽ ⁊ defenſorẽ omniũ. Et qm̃ in h̃ ſũt dei mi
niſtri ⁊ eius vicarij. ſm ꝙ dr̃ ad Roma. xiij. Principes nõ
ſunt timori boni operis ſ; mali ⁊ ſubditur. Miniſtri enim
dei ſunt in hoc ipm ſeruientes. ideo ſubditur in fine libri ⁊
nomẽ ciuitatis ex illa die dñs ibidẽ. qꝛ ciuitas nõ nominat
a vicario ſ; a ꝑncipali dño. ⁊ ſic cõitas ppľi xp̃iani denoia
tur a xp̃o. Circa vo ꝑdicta. ſ. edificiũ templi. diuiſionẽ ter-
re ⁊ edificiũ ciuitatis deſcripti ſunt multi numeri determi
nati cubitoꝝ ⁊ calamoꝝ de q̃bus ꝓbabiliter poteſt dici in
generali ꝙ ꝑ ipos intelligit certa quãtitas meritoꝝ ſm cõ
ditiones ⁊ opa ꝑſonarũ. ſ; qm̃ iſta certa quantitas ſoli deo
nota ẽ q̃tum ad omnia. alijs vo q̃tum ad aliq̃. quib⁹ ⁊ quã
tum ſibi placuit reuelare. iõ circa expoſitionẽ dictoꝝ nu
meroꝝ in ſpeciali ⁊ in particulari deſcendere nolui. ſ; hoc
alijs relinquere q̃bus reuelare voluerit ille. de quo dicitur
Danielis. ij. Ipſe reuelat ꝓfunda ⁊ abſcondita. ⁊ nouit in
tenebris ↄſtituta. Et lux cuꝫ eo eſt. Cui laus ⁊ honor ⁊ glo
ria: ꝑ infinita ſecula ſeculorum Amen.

Poſtilla venerabilis fratris Nicolai de lyra ſup Eze
chielem prophetam finit.

Incipit expoſitio in plogum Danielis confratris cuiuſdam de ordine poſtillatoris.

D Anielem ꝓpheram ⁊c. Iſtum ꝓlogum dirigit Hiero. paule ⁊ euſtochio. ad quarū petitioneȝ tranſtulit librū iſtū ⁊ cōtinet tres ptes. In pri- ma excitat ad atten- tionē ſignificās libri difficultateȝ vſq̄ʒ ibi. Hec iccirco refero vt difficultatē vobis da niel' oñderem. In ſe- cūda diſponit ad do cilitatē ſignificans li bri ꝯtinentiā. et i quo ordine ſit ve. teſta. q̄ incipit ibi: Que apd hebreos ⁊c. In tcia pte captat beniuolen tiā oñdens opis vtili tatē ibi. Vñ obſecro vos ⁊c. q̄ſtū ad p̄maȝ parteȝ nota. q᷑ oñdit libri difficultatem ex trib⁹. Primū ē in cō paratiōe ad aliorum tranſlationē.ſ. lxx. q̄ qꝛ a v̄itate diſcordat repudiata ē. ⁊ h̄ intē dit primo cum dicit. Danielē ꝓp̄ham ⁊c. Scd̄m ē ex libri ſcri- ptura. qꝛ lr̄is chalda icis nō hebraicꝫ ſcri- ptus ē. ⁊ h̄ ē dō dicit Sciendum q̄ppe ⁊c. Terciū ē ex ſuo ſtu- dio ⁊ labore qd̄ tertiō exprimit. d. deniq̄ʒ ⁊ ego adoleſcentulus. In ſecūda pte q̄ inci pit ibi: q̄ apud hebre os ⁊c. diſponit ad do cilitatē per tria. Pri mū ē q̄ſtū ad ꝯtinen- tiam hui⁹ libri. conti net eñ liber iſte apo cripbā partē ⁊ hyſto riā ſuſanne. hymnuȝ puerorum ⁊ belis draconiſq̄ʒ fabulas. que nō reperiuntur in hebraica veritate ⁊ que cōtra hoc opponant ab hebreis ponit hiero. cū dicit. Audiui ego quendā ⁊c. Scd̄m eſt q̄ſtū ad ſytū hui⁹ libri in ſerie libroꝝ ve. teſta. ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit. Super qua re ⁊c. Terciū ē q̄ſtum ad ea q̄ opponunt a por phyrio contra hunc librū ibi: Que autē ex hoc ꝓpheta ⁊c. In tercia pte que incipit ibi. Unde obſecro vos ⁊c. captat beniuolentiam ſignificās operis vtilitatē. ꝓ qua rogat pau lam et euſtochiū vt fundant ꝓ eo preces ad dñm. ⁊ ſubdit ibi q᷑ parū curat de emuloꝝ iudicio qui in vtrāq̄ʒ partem declinant aut amore aut odio. Et ſic iſte ꝓlogus terminat His viſis lr̄e inſiſtam⁹. b Sermo chal. ē. qꝛ iſte liber fuit chaldaico ſermone ⁊ chaldaicis litteris ſcriptus.
c Quibuſdā ꝓpie. lr̄e. n. chaldeoꝝ numero ⁊ ſono cōcor dant cū hebraicis. diſcrepāt tamē caracterib⁹. i. figuris. ſic dictū ē ſupra. circa pnicipiū expōnis ꝓlogi in libros Reg. d A nr̄o. i. hebraico qd̄ dicit ſuū. quia interpres erat ⁊ de de ipis noticiā iā habebat. e Noluerūt. lxx. interptes qꝛ chaldaic⁹ erat ſermo q̄ in q̄buſdā diſcrepat ab hebraico. f Eaſdē lineas. i. caracteres vl' figuras. g Lingue. chal daice. h In trāſ. ⁊c. ⁊ ideo nec legibilis erat eorū tranſ latio ignorantib⁹ lr̄as chaldeorū. quia ſcripta erat chalda icis lr̄is ⁊ greco ſermone ⁊ cum h̄ multū a veritate diſcor dabat. vñ recte repudiata eſt. i. repulſa et abiecta ab eccl'ijs

Incipit plog⁹ ſancti hie ronymi in Danielē pphāȝ

a D Anielē ꝓphetaȝ iuxta ſeptuagin- ta interptes dñi ſaluatoris eccl'ie nō legūt: vtētes theodotionis editione: et hoc cur acciderit neſcio. ſi b ue. n. qꝛ ſermo chaldaicus c eſt ⁊ quibuſdā ꝓprietatib⁹ d a nr̄o eloquio diſcrepat no e luerunt ſeptuaginta inter- f g ptes eaſdem lingue lineas h in tranſlatōne ſeruare: ſiue ſub noīe eoꝝ ab alio neſcio q̄ nō ſatis chaldeā linguaȝ ſciēte edit⁹ ē liber: ſiue ali ud q̄d cauſe extiterit igno- rans: hoc vnum affirmare poſſum q᷑ multū a veritate diſcordet ⁊ recto iudicio re pudiatus ſit. Sciendū q̄p pe danielē maxime ⁊ eſdrā hebraicis q̄dē lr̄is: ſꝫ chal- deo ſermone cōſcriptos: ⁊ i vnam hieremie pericopē: iob q̄ȝ cum arabica lingua plurimā hr̄e ſocietatē. De k niq̄ʒ et ego adoleſcētul⁹ p⁹ l q̄ntiliani ⁊ tullij lectiōeȝ ac m flores rhetoricos cū me in lingue hui⁹ piſtrinū reclu- ſiſſem: ⁊ multo ſudore mul n toſq̄ʒ tpe vix cepiſſē: anhe o lātia ſtridētiaq̄ʒ v̄ba reſo- p nare: ⁊ q̄ſi p criptā ambu- q lās rarū deſup: lumē aſpi- r s cerem: impegi nouiſſime i t v danielē ⁊ tanto tedio affe- y ctus ſū vt deſperatōe ſubi z ta oēm laborē veterē volu erim cōtemnere. Verū ad hortāte me quodā hebreo ⁊ illud mihi crebri⁹ ſua lin a gua ingerēte labor impro- bus oia vincit: q̄ mihi vide bar ſciolus inter eos cepi rurſus diſcipulus eē chal- daicus. Et vt verū fatear vſq̄ʒ ad p̄ntem diez magis poſſum ſermonē chaldai- a cū legere ⁊ itelligere: q̄ʒ ſo nare. Hec iccirco refero vt difficultateȝ vob̄ danielis oñderem q̄ apud hebreos b nec ſuſanne habet hiſtoriā c nec hymnū triū puerorum nec belis draconiſq̄ʒ fabu las q̄s nos qꝛ in toto orbe d diſpſe ſunt: veru añpoſito e eaſq̄ʒ iugulāte ſubiecim⁹: nec videremur apud impe ritos magnā partem volu

i Unā hiere. pericopē. i. deciſionē vel ptē. a peri qd̄ ē de ⁊ cope qd̄ eſt ceſſio. iſtā pericopē appellat lamentatōes. k Poſt q̄nti. ⁊ tu. lectionē. i. ſtudiū. i. poſtq̄ʒ ſtuduerā in libris q̄ntiliani ⁊ tulij. l Ac flo. eius rhetoricos. h̄ dicit ꝓpter tuliū q̄ fuit maximus rhetoꝝ. in cui⁹ rhethorica ſtu duerat hieronimus. m Cū me in lin. ⁊c. i. cū me in laborem addiſcendi linguam chaldaicā imiſiſſem. Piſtrinuȝ appellat locus in q̄ piſtrit: et ſicut ait Iſid'. in. xv. ethi. Piſtrinū dī q̄ſi pilis tritum. qꝛ pilo antea tundebāt gra- nū. vñ ⁊ apud vete- res nō molitores ſꝫ piſtores dicti q̄ſi fiſ- ſores a findēdis gra nis frumēti. mole. n. vſus non erat. ſꝫ gra nū pilo findebāt. Et qꝛ ibi erat magnus labor añq̄ʒ pficeret. io dicit ſe piſtrino recluſiſſe. i. multis la boribus ſe cōmiſiſ ſe. Et ad lr̄am ſui re cludebant antiq̄tus vt grana tererēt in piſtrino. ⁊ q̄ſiq̄ʒ ꝓpt hoc ponit piſtrinuȝ ꝓ pena ſeruili. ⁊ ip̄e redegerat ſe in mag- nā ſeruitutē addiſcē di linguā illam. n Anhelātia. i. ha bitū vel ſpm̄ emittē tia. ab anhelo anhe las qd̄ eſt anxiari vel halitum emittere. qꝛ cū multis aſpiratōi bus formāt in guttu re verba chaldaica. o Stridētiaq̄ʒ for: reſonātia. qꝛ cum ve hemēti repcuſſione lingue ꝓferunt inter dentes. ⁊ iō ſtri dēt in emiſſione. p Et q̄ſi p cri. am. cripta idē eſt q᷑ cauerna. dicit ḡ ſe q̄ſi p criptā ambulare q̄ obſcura eſt. qꝛ ſol ibi nō lucet vt p hoc lingue illi⁹ obſcuritatē ſignificet. q Raꝝ. i. puū. r Lu men deſup aſpicere. ſupple cepiſſem. i. cū cepiſſem parum intelligere: ſicut ille q̄ ambulat p cripā q̄ñ deſup venit lu- men incipit viā videre. s Impegi. i. ceſpitaui. t No- uiſſime. poſt multos labores. v In danielē. i. ſup librū danielis quē trāſferre volebā: ⁊ ſm̄ iſtā ſignificatiōnē im- pingere neutrū ē. vl' impegi. i. fortiter me impuli. In da nielē. i. ad trāſferēdū libꝝ danielis. ⁊ ſic ipingere actiuū ē x Et tāto tedio affect⁹ ſum. in trāſferēdo. y Ut deſpe. ſubita. q̄ in trāſlatōis exordio me inuaſit. z Oēm ve. la borē. quē ſuſtinuerā in addiſcēdo linguā chaldaicā.
a Ingerēte. i. inferēte vel ſuggerente. b Laborim. oia vincit. illud ſcribit in pamphilo improbus dī nō ꝓbus im portun⁹ ⁊ pſeuerās. ⁊ h̄ vltimo mō accipit hic. lꝫ in pāphi lo poſſet poni ꝓ importun⁹. a Q̄ ſonare. i. debito ſono ꝓferre. b Suſanne hyſtoriā Dañ. xiij. c Nec he. dra- co. fabulas. Danielis. xiiij. d Veru. i. obelo antepoſito per quod ea que ſcribebantur tanq̄ʒ ſuperflua oſtendeban tur iugulanda. vide ſupra in epiſtola ad deſideriuȝ vbi agi tur de aſterico ⁊ obelo.
e Subiecimus. i. in fine opis poſuimus.

minis detrūcaſſe. Audiui
f ego quēdā de p̄ceptorib⁹
iudeoꝝ: cū ſuſanne deride
ret hiſtoriam. ⁊ a greco ne
ſcio q̄ eā diceret eē ꝯfictā
illud opponere qđ origeni
q̄q̄ aphricanus oppoſuit
etymologias has apothoy
chynoy chyſe: et apothoy
prinoy pryſe d̄ greco ſmo-
g ne deſcēdere. Cui⁹ rei nos
h intelligentiam noſtris hāc
i poſſum⁹ dare vt verbi gr̄a
dicam⁹ ab arbore ilice di-
k xiſſe eum ilico pereas et a
l m lentiſco in lentē te cōminu
n at angelus vel nō lente pe-
o reas. aut lētus. i. flexibilis
p ducaris ad mortē ſiue ali-
q ud quid ad arboris nomē
r ꝯueniēs. Deinde tātū fuiſſe
s ocij tribus pueris: cauilla
t bat vt in camino eſtuātis in
cēdij metro luderēt. ⁊ p or
dinē ad laudē dei oīa elem
ta ꝓuocarent: aut qđ mira
culū diuineq̄ aſpirationis
iudiciū vl' draconem inter-
v fectū offa picis vl' ſacerdo-
x tū belis machinas dep̄hē
ſas. que magis prudētia ſo
lertis viri q̄ ꝓphetali cēnt
y ſpū ꝑpetrato. Cū vo aba-
cuc veniret. et de iudea in
z chaldeā raptū diſcophorū
z lectitaret. querebat exēplū
vbi legiſſemus in toto ve-
teri teſtamēto quēq̄ ſctōꝝ
graui volaſſe corpe: ⁊ i pū
cto hore tanta terrarū ſpa-
cia trāſiſſe. Cui cū q̄dam ē
a nr̄is ſatis ad loquēdū ꝓm
b ptulus ezechielē adduxiſ-
ſet in mediū ⁊ diceret eū de
chaldea in iudeā fuiſſe trāſ
latū deriſit hoīem ⁊ ex ipo
volumine demōſtrauit eze
chielem in ſpiritu ſe vidiſ-
ſe tranſpoſitum. Deniq̄ et
apl'm noſtrum videlicet vt
erūditū virū. ⁊ qui legē ab
c hebreis didiciſſet non fuiſ
ſe auſuꝫ affirmare ſe raptū
in corpore ſed dixiſſe. Siue
in corpore ſiue extra cor-
pus neſcio: deus ſcit. his
d ⁊ talibus argumentis apo
criphas in libro eccleſie fa

f De p̄ceptorib⁹. i. de mgr̄is q̄ dicebāt p̄ceptores: q̄ꝛ do-
ctrine coꝝ tāq̄ p̄cepta cuſtodiebāt talis dꝫ eē l̄ra. Audiui
quendā de p̄ceptorib⁹ iudeoꝝ. cū ſuſanne derideret hyſto-
riā. ⁊ a greco neſcio q̄ eā diceret eē ꝯfictā illud opponere
qđ origeni q̄ꝫ aphrican⁹ oppoſuit: ethymologias has apo
thoychynoy chyſe et
apothoy prynoy pry
Daū.13.a. ſe: d̄ greco ſermōe de
ſcēdere. De grecꝭ lit
teris q̄ ſolēt h̄ ſcribi
me ad p̄ſens nō, ītro-
mitto. ſ; ita dn̄t ſilba
bicari ſicut p̄ſcriptū
ē ſenſus talis ē. Au-
diui quēdā magiſtrū
iudeoꝝ deridentē ſu
ſanne hyſtoriā. ⁊ a q̄
dā greco dicētem eē
ꝯfictā. ⁊ ad ꝓbandū
iſtđ opponebat xp̄ia
nis illud qđ aphrica
nus diſputās cū ori-
gene illi oppoſuit. ſ.
has ethymologias q̄
hic ponūt ⁊ ſumunt
de. xiij. Danielis. de
ſcēdere de greco. ⁊ ꝑ
hoc arguebat ab aliq̄
greco eē ꝯpoſitā: cuꝫ
tales etymologie nul
lā habeāt ꝯuenienti-
am cuꝫ hebraico. Eſt
Daū.5.c. aūt etimologia expo
ſitio vni⁹ vocabuli ꝑ
aliud vocabulū vnū
ſiue plura: magis no
tū vl' magꝭ nota. l ea
dē lingua vl' in diuer
ſis ſm̄ rerū ꝓp̄etatē
⁊ l̄rarū ſil'itudineꝫ vt
de⁹ dās eternā vitam
ſuis. lapis ledens pe
dē: piger pedib⁹ eger
et dr̄ ab etymo grece
qđ ē verū latine. ⁊ lo
gos qđ ē ſermo vl' rō q̄ſi veriloquium. q̄ꝛ etymologizādo vo
cabulū verā ipi⁹ originē loq̄mur. q̄ itaq̄ dr̄ apo thoy chy-
noy chyſe ⁊ apothoy prynoy pryſe: greca ē etymologizatō
⁊ ſonat apud nos a ſcindo ſcindere: ⁊ a prino ſecare. vnde
Daniel. xiij. Poſtq̄ alter ſenū r̄ndit. Sub cino qđ nomen
arboris apud grecos ſciſſionē notat. fit alluſio ꝑ verbuꝫ ſe-
quēs cum dicit. Scindet te mediū. Alluſio dicit ꝯſonātia
ab alludo dis. qđ ē iuxta ludere ꝯcordare: ꝯcurrere. vn̄ qn̄
q̄ſi ꝑ quandā ꝯſonātiā ex vno vocabolo aliud elicitur allu
ſio dr̄. Itē cū alter r̄ndiſſet. Sub prino qđ nomē arborꝭ ſo
nat ſectionē iđ alludit ei verbū ſequēs cum dr̄. Ut ſecet te
mediū. Alij exponūt ſic. Sub cino. i. ſub ilice ⁊ dicūt q̄ for
te hebraice nomen huius arboris ſciſſionē ſonat. ⁊ fit allu-
ſio verbi ad nomen precedens cū ſubdit. Scindet te. Itē
exponūt. Sub prino. i. ſub lentiſco. Eſt autē lentiſcus ar-
bor humilis. cuius ſuccus ſciſſuras labioꝝ ⁊ manuū cōſo-
lidat. ⁊ dr̄ a lenta ſectiōe. vnde vt fiat alluſio v̄bi ad nomē
arboris ſubdit. Ut ſecet te mediū. licet aūt expō iſta ꝓ ꝑ-
te extrahat ex gloſ. credo q̄ hmōi verborū alluſio ſm̄ gre
cā linguam nō ſm̄ hebraicā habeatur. vn̄ ⁊ in eadem gloſa
ſcribit: q̄ ſi nō pōt hoꝝ etymologia apud eos inueniri. co-
gimur hebreis ꝯſentire qui hanc pericopen. id ē particulā
grecam eſſe cōtendunt. g Cuius rei nos ⁊c̄. Hic oſten
dit Hierony. ſimilem verborum etymologizationem et al
luſionem: vt manifeſtet iudei oppoſitionem vnde dicit.

g Cui⁹ rei intel. i. ſil'itudinē ꝑ quā pn̄t itellīgē oppoſitio
nē iſtā. h Nr̄is. latinis. i Poſſum⁹ ⁊c̄. dixiſſe euꝫ iu
deū vl' quēlibet aliū ꝑ quandā alluſionē. k Ilico. i. ſta
tim. l Pereas ⁊ a lētiſco. ꝑ quādā alluſionē. m In lē.
te ⁊c̄. lens lentis legumē quoddā minutū ē ⁊ dr̄ a lētus len
ta lentū. q̄ꝛ lētas hūi
da ē. v̄ſus. Lens len-
dis capitis: lens lētis
ꝯuenit ori. n Ul' nō
lē. ꝑe. aut lētus. i. fle-
xibilis ꝑ vicia. Ducarꝭ
ad mortē. Lētus mł'
ta ſignificat q̄ hn̄t ꝑ
hos v̄ſus. Flexibilis
lent⁹ ſit mollis nō hn̄
ſicc⁹ ſit piger tard⁹
nō fortis deſidioſus
p Siue aliđ q̄d. a p̄-
dictis. q Ad ar. no
mē. ilicis vl' lentiſci. Daū.14.g.
r Cōueniēs ꝑ q̄ndā
alluſionē vl' ꝯſonātiā
s Trib⁹ puerꝭ. Da- Ezech.40.a.
nie. iij. t Cauillabat
. i. calūniabat vl' deri
debat hebre⁹ ille d̄ q̄
ſ dixim⁹. Nota q̄ ca
uillo las. qđ et cauil-
lor laris iuenit ꝓ ca-
lūniari. deridē: ꝯten-
dere: cū vicio iocari:
aliquātulū decipe. ſi
cut faciūt ſophiſte q̄
ſciēter verū negāt vl'
falſū affirmāt vt alioſ
decipiāt. v Offa pi
cis. Danie. xiiij. offa
ꝓp̄e dr̄ fruſtū panis
humectatū. ⁊ ꝯponit 1. Cor. 12. g.
ab ob ⁊ fans. q̄ſi ꝯ fā
tē. i. loquētē. q̄ꝛ iplet
os ⁊ ipedit loquelaꝫ.
h aūt accipit ꝓ maſ-
ſa pyloꝝ i pice et adi
pe decoctorum.
x Machinas. i. artificioſas ſtructuras q̄s ſb̄ mēſa bel' ꝑa-
uerat vt latēter poſſent itrare ⁊ exire. machina dr̄ fabricavl'
q̄libet artificioſa ſtructura. y Cū vo abacuc. Danie. vi.
z Diſcophoꝝ. i. dapiferꝝ. ſ. abacuc. q̄ ferebat cibū meſſori-
b⁹. Diſcus dr̄ vas eſcariū: ſic̄ ē ſcutella. ⁊ dr̄ diſcus q̄ſi dās
eſcas. ⁊ ꝯponit cū foros qđ ē ferre. ⁊ dr̄ diſcophorus q̄ſi fe
rēs diſcū. ⁊ ipe portabat panes in alueolo. Diſcus multa ſi
gnificat q̄ poteris inuenire in opuſculo vocabuloꝝ biblie.
z Querebat ex ⁊c̄. potuit adduci illud Gene. v. vbi dr̄ de
enoch. Ambulauit cū deo. ⁊ nō appuit. q̄ꝛ tulit eū de⁹. Itē
illud. iij. Reg. xviij. ca. b. qđ dicebat abdias ad helyā. Cum
receſſero ad te. ſp̄us dn̄i aſportabit te i locū quē ego ig̃ro.
Itē illud. iiij. Reg. ij. qđ dixerūt filij ꝓp̄harū ad helyſeuꝫ.
Ecce ſerui tui ſt̄ q̄nq̄ginta viri fortes q̄ pn̄t ire ⁊ q̄rere dn̄m
tuū ne forte tulerit eū ſp̄us dn̄i. ⁊ ꝓiecerit eū in vnū mon-
tiū aut in vnā valliū qđ nō dixiſſent filij ꝓp̄haꝝ q̄ ꝑus de
ei⁹ receſſu ꝓp̄hauerāt niſi poſſibile eēt gr̄e ſp̄us q̄ erat i he
lya. a Promptul⁹. i. aliq̄ntulū ꝓmpt⁹ pat⁹ ⁊ expedit⁹.
b Ezechielē. xl. a. a Nō fuiſ. au. ⁊c̄. ij. Coꝝ. xij. d A-
pocri. fa. i. hiſtorias q̄rū auctor vl' v̄itas ig̃rat. S. in ꝓlogo
ſuꝑ ioſue in p̄ncipio iuenies q̄d ſit apocriphū. ⁊ vn̄ dicat.
⁊ q̄t mōis accipit. Fabula dr̄ a fando. q̄n̄q̄ dr̄ locutio quā
doq̄ res q̄ nec vera ē nec veriſil'is. vn̄ dicit Iſi. ety. i. Fa-
bulas a fando poete noīauerunt. q̄ꝛ nō ſunt res facte ſ; lo-
quendo ficte. Item fabula dicitur hyſtoria ſicut hic.

e Illud admoneo nõ haberi da. apud heb. inť ꝓphas oc-caſione huiꝰ vbi quidã male intelligẽtes. ſicut fuit rufinꝰ. crediderũt hiero. ſenſiſſe danielẽ nõ eſſe ꝓpham quibus rñ-det in ſecũdo libro ꝯ rufinũ dicẽs. De Daniele breuiter re-ſpondebo me nõ negaſſe eũ ꝓpham: quẽ ſtatim in fronte ꝓ-logi ꝓphetã eẽ cõfeſſus ſum. ſ; qd hebrei dicerẽt τ quibus argumẽtis niterenť ſuam ꝓbare ſententiã voluiſſe monſtrare τ docuiſſe lectorẽ eccleſias xp̄i hũc ꝓpheram iuxta theodotionem legere τ nõ iuxta. lxx. trãſlatores. quorũ. ſ. in iſto libro editiões dixi multũ a veritate diſtare τ recto eccl'iarũ. Chriſti iudicio reprobatam non ẽ mee culpe q̃ dixi ſ; eoꝝ q̃ legũt. Im ꝓmptu ſit q̃tuor editiões. aq̃le Simachi. τ. lxx. theodotiõis eccl'ie iuxta theodotionem legũt danielẽ. ego qd peccaui ſi eccl'iarũ iudiciũ ſecutus ſum. Qḡ aũť refero qd aduerſum ſuſanne hyſtoriã τ hymnũ triũ pueroꝝ τ belis draconiſq; fabulas q̃ in volumine hebreo nõ habenť. hebrei ſolẽt dicere. q̃ id in me criminať ſtultũ ſe ſycophantã ꝓbat. Nõ. n. qd ipſe ſentirẽ: ſ; qd ꝯtra nos dicere ſoleant explicaui. Quoꝝ opinioni. ſi nõ rñdi in ꝓlogo breuitati ſtudẽs ne p̄fationẽ ſ; librũ ſcribere viderer. puto q̄ ſtatim ſubiecerim de quo nõ ẽ huiꝰ tẽporis diſſerere. alioq̄n τ ex eo q̄ aſſeruiť porphyriũ ꝯ hunc prophetam multa dixiſſe vocauitq; huius teſtes methodium: euſebiũ: τ apolinarẽ q̃ τ multis verſuũ milibus illius veſanie rñderũt. me accuſare poterit. quare nõ in p̄fatiũcula ꝯ libros porphirij ſcripſerim. Qui iſtiuſmõi venias ꝯſectať τ ſcripture hebraice nõ vult recipe veritatẽ. audiat libere ꝓclamantẽ. nemo. n. cogiť legere qd̾ nõ vult. Ego petentibꝰ ſcripſi. nõ faſtidioſis: gratis: non inuidis ſtudioſis nõ ſciſcitãtibꝰ. τ tñ miror q̄ theodotionẽ hereticũ τ iudaizantẽ legit. τ quãtũcũq; ꝑtõris xp̄iani trãſlationẽ faſtidit.
f In tres ſiquidẽ ptes τc. illud inuenies expoſitũ. ſ. i ꝓlogo ſup li. Reg. vbi diſtinguunť. v. libri legis et octo libri ꝓphetarũ τ nouẽ agiographoꝝ. g Porphirius. hereticus: credo q̄ fuit ille platonicus porphirius. de q̃ fit mentio in decimo li. Augu. de ciui. dei. ix. cap. τ xj. h Methodius. martyr. de quo dicit hiero. in li. illuſtriũ virorum methodius olympij lycie τ poſtea tyri ep̄us nitidi cõpoſitiq; ſermonis aduerſum porphiriũ confecit libros. τc.
i Euſebius ceſarienſis. de q̃ dicit hierony. in eodẽ libro. Euſebius ceſaree paleſtine ep̄s in ſcripturis diuinis ſtudioſiſſimus. τ bibliothece diuine cũ pamphylo martyre diligẽtiſſimus peruestigator edidit infinita volumina. Alter fuit euſebius emiſcenus ep̄s elegãtis τ rhetorici ingenij.
k Et apolinaris laodicenſis ſyrie ep̄us. q̃ grãmaticis in adoleſcẽtia operã dedit. τ poſtea in ſacras ſcripturas innumerabilia ſcribens. ſub theodoſio imparore obijt: extãt eiꝰ aduerſus porphiriũ. xxx. libri. q̃ inter cetera opa eiꝰ maxie ꝓbanť. Alter fuit apolinaris aſie hierapolitanꝰ ep̄s ſicut hiero. in eodem libro. l Non ſatis. id eſt non multum.
m Moueor q. d. parum curo de eis. Cetera plana ſunt.

bulas arguebat. Sup qua re lectoris arbitrio iudici-
e um derelinquens illud ad-moneo non haberi danie-lem apud hebreos inter ꝓ-phetas: ſed inter eos qui agiographa cõſcripſerunt
f In tres ſiquidem ptes oĩs ab eis ſcriptura diuidiť in legem: in ꝓphetas τ i agiographa. i. in quinq; et octo et in vndecim libros. de q̃ nõ ẽ huius tp̄is diſſerere. Que aũt ex hoc ꝓpha imo
g ꝯ hũc librꝫ: porphirius ob-
h ijciat: teſtes ſunt methodi-
i us: euſebius τ apolinaris
k q̃ multis verſuum milibus eius veſanie reſpondẽtes: neſcio an curioſo lectori ſatiſfecerint. Unde obſecro vos o paula τ euſtochium fundatis ꝓ me ad dñm preces: vt q̃diu in hoc corpuſculo ſum ſcribã aliq̃d gratum vobis. vtile eccl'ie: dignũ poſteris. Preſentium quippe iudicijs oblatran-
l tiũ nõ ſatis moueor: qui in
m vtranq; partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

Incipit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuper Danielem ꝓphetam cum additionibꝰ Pauli Burgen. et replicis defenſiuis Mathie doringk ordinis minorum.

D anieli aũt dedit deus intelligẽtiã omniũ viſionũ Dan. j. In vbo ꝓpoſito tãgunť quatuor cauſe libri danielis quẽ p̄ manibus habemꝰ. ſ. cauſa ſubiectiua. effectiua. finalis τ formalis. Ad cuiꝰ intellectũ ſciendũ q̄ tres iſtarũ cauſaꝝ in idem concurrũt i tota ſacra ſcriptura τ in partialibꝰ eius libris ſub alia tñ ratõe Sicut. n. in phia naturali corpus mobile ẽ ſubiectũ ſub rõe abſoluta. τ in ptialibus libris ſub rõnibꝰ contractis. vt in libro de generatiõe corpꝰ mobile ad formã. et in libro celi τ mundi. corpus mobile ad ſytuꝫ τ ſic de alijs libris ptialibꝰ ꝯñter. ſic i tota ſacra ſcriptura deꝰ ſub rõne abſoluta eſt ſubiectũ. vñ theologia diciť q̃ſi ſermo d̾ deo. τ ſubtractis rõibus ẽ ſubiectũ in partibꝰ ſacre ſcripture vt in veteri teſtamento ſubiectũ ẽ vt rex creator τ gubernator. τ in nouo vt humani generis redẽptor τ glorificator. τ ſic ꝓcedendo magis cõtracte in partialibus libris vtriuſq; teſtamẽti. Similiter idem deus ẽ cauſa effectiua ſacre ſcripture generaliter. quia tota ſcriptura ꝓcedit per eius reuelationem τ in libris partialibus eſt cauſa effectiua. vt reuelator noticie in quolibet libro ſpecialiter contente. Similiter eſt cauſa finalis totius ſacre ſcp̄ture: loquẽdo de vltimo fine. quia tota ſacra ſcriptura ordinatur finaliter ad ſupnaturalem beatitudinẽ conſequendam que cõſiſtit in deo obiectiue. τ in partialibꝰ libris ſub ꝯtracta rõne. Igiť in libro danielis deus eſt cauſa ſubiectiua. effectiua τ finalis. ſub rationibus ꝯtractis. qd̾ notaťin verbo p̄aſſumpto cum diciť. Dedit deus qd̾ ex principio clauſule reſumiť. Deus eñ vt rex ſupeminens eſt hic ſubiectũ quia vt patebit ex ꝓceſſu libri in eo declarať ſupeminẽtia regni dei ad regna terrena. de quo diciť ps̄. xciiij: Deꝰ magnus dñs τ rex magnus ſup omnes deos. τ pſal. xlvj. Super omnẽ terrã. Et etiã cauſa effectiua in hoc libro ꝓut reuelauit danieli noticiã huiꝰ regni. de quo poteſt accipi quod ſcribitur Sapieñ. x. ca. Oſtendit illi regnũ dei τ dedit ſciẽtiam ſanctorũ. Eſt etiam deus cauſa finalis huius libri inquantũ facit nos participes huius regni. vñ diciť Apocalipſ. v. ca. Feciſti nos deo noſtro regnũ τ ſacerdotes τ regnabimus ſuper terram. Cauſa vo inſtrumentalis effectiua tangitur in verbo ꝓpoſito cum dicitur Daniel. Vñ dicitur infra. x. ca. Daniel vir deſideriorum intellige verba que ego loquor ad te. Intellexit eñ Daniel ea que ſcribit in hoc libro. vnde infra. xij. cap. dicitur. Tu autem daniel claude ſermones et ſigna librum τc. Cauſa vero formalis huius libri tangitur cum dicitur. Intelligentia omniũ viſionum. Circa quod ſciendum q̄ duplex eſt forma libri. ſcilicet forma tractatus τ forma tractandi. Forma tractatus eſt diuiſio huius libri. qui diuiditur ſcdm̄ decem viſiones vt patebit proſequendo. due vero hyſtorie que ponũtur in fine libri. non ſunt de eius integritate. quia nec apud hebreos habentur. Forma tractãdi eſt modus agẽdi. qui i libro iſto eſt viſionũ intellectio. quia viſio nõ ẽ ꝓphetica niſi ſit intellecta τ hoc ſiue ſit in ſomno ſiue in vigilia. Sicut pharao vidit ſpicas Geñ. xlj. τ Balthaſar vidit manũ ſcribentẽ in pariete: Danieľ. v. Ille dormiẽs: iſte vigilans. neuter tamẽ fuit ꝓpheta. Quia non intellexit viſionem. Sed Io-

ſeph fuit ꝓpheta.q2 intellexit viſionē pharaonis.⁊ daniel
ſilr.q̄ viſionē balthaſar intellexit.vñ dr Dañ.x.ca. Intelli
gētia opus ē in viſiōe.ſ.ad hoc ꝙ ꝓphetica dicat. Scien
dū tñ ꝙ hec viſio dr triplex.ſ.ſenſibilis.imaginaria ⁊ itel-
lectualis. Senſibilis viſio ē.qñ aliq̄d videt exteri⁹.⁊ intel
ligit ſignificatū ipi⁹
ſic̄ daniel vidit ſcptū
in pariete reg: mane
thetel phares ⁊ intel
lexit Dañ.v.imagina-
ria vo viſio ē quādo
i vtute imaginatiua
formāt imagines vir
tute diuia ad aliquid
occultū ſignificandū
ſicut daniel vidit q̄tu
o2 beſtias aſcendētes
de mari ſignificātes
quatuo2 regna.⁊ hoc intellexit Daniel.vij.Viſio vo intel
lectualis ē qñ ſine aliq̄bus imaginib⁹ ſeu figuris menti ꝓ-
phete veritas reuelat ſicut danieli cogitatio nabuch. fuit
reuelata Dañ.ij.Tu rex cogitare cepiſti in ſtratu tuo quid
eēt futurū poſt hec ⁊c̄. Licet.n.ſomniū nabuch.fuerit Da-
nieli reuelatū viſione imaginaria.q2 ſomnium regis vidit
ſomnio ſuo.vt infra dicet. tñ cogitatio regis nō potuit ſic
reuelari ſ3 ſola viſione intellectuali.ite3 in talib⁹ viſionib⁹
p̄dictis aliqñ appet aliq̄ ꝑſona docēs. ⁊ ſic frequēter legit
gabriel angelus apparuiſſe ad docendū danielē. vt ifra vi
debit ꝓſequēdo. Itē viſiones ꝓphetice aliqñ fiūt in ſom-
no aliqñ in vigilia.ſicut dictū fuit in p̄ncipio libri pſalmo
rū diffuſius.de ꝓpheticis viſionib⁹.ꝓpt qd̄ plura circa vi
ſiones hmōi al's a me dicta.in p̄ncipio hui⁹ libri ad p̄ſens
omitto.q2 poſita ſunt in p̄ncipio pſalmo2 vbi meli⁹ habēt
locū cū ſit prim⁹ liber ꝓphetalis ſm latinos doctores. Et
vtroq3 mō.ſ.in vigilia ⁊ ſomno facte ſunt viſiones danieli
vt iā in pte pt3 ex p̄dictis ⁊ magis in ſequētib⁹ apparet.et
ideo merito dī in vbo p̄aſſumpto. Danieli aūt dedit deus
intelligentiā oīm viſionū.ꝓpt qd̄ in eo fuit iplētū qd̄ dñs
dicit Oſee.xij.Ego viſionē multiplicaui.ſ.in daniele.Cui
dedi intelligentiā oīs viſionis ꝓphetice mō p̄dicto. ⁊ tan
dē a deo data ē ſibi viſio clara diuie eēntie i patria. ad quā
nos ꝑducat q̄ cū p̄re ⁊ ſancto ſpū viuit ⁊ regnat in ſecl'a ſe
culo2um Amen.

Explicit collatio ſup Danielem prophetam.

Incipit Daniel ꝓpheta. Capitulum .I.

Anno tercio Ioacim ⁊c̄. Liber Danielis diuidi
tur in tres ptes.in partē ꝓhemialē ⁊ partē exe
cutiuā ſiue principalē.in principio ſecūdi capi
tuli in anno ſecūdo.⁊ partē incidentalē in prin
cipio.xxx.ca.Et erat vir.Circa p̄mū deſcribit ſapiētia col-
lata diuinit⁹ acto2i hui⁹ libri.ſ.Danieli.vbi ſic ꝓcedit.q2 p̄
p̄mittūt quedā ad ſapientiā diſponētia.ſecundo deſcribit
collata ei ſapiētia ibi: Pueris aūt his. Tercio ponūt que-
dā ad h̄ ſequētia ibi. Fuit aūt daniel. Prima adhuc i tres
ſm ꝙ in daniele deſcribunt tria ad ſapiam diſponētia Pri
mū ē hūilitas ſtat⁹.ſecundū nobilitas o2tus ibi:Et ait rex
aphanē. Terciū ſob2ietas victus:ibi: Propoſuit aūt Da-
niel. Circa primū notandū ꝙ dr Prouer.xj. Vbi hūilitas
ibi ⁊ ſapiētia.ido dñs q̄ p̄uiderat danielē diuina ſapientia
decorari ꝑmiſit eū p̄us hūiliari q2 cū eēt de ſemine regio:
vt dicet infra ꝑmiſit tñ cū captiuari ꝑ regē babylonis q̄ ve
nit ꝯ irlm ⁊ ſpoliauit eā.⁊ h̄ ē qd̄ dr. a Anno tercio ⁊c̄.
⁊ patet vſq3 ibi.Et partē vaſo2 dom⁹ dei.Ex q̄ p3 ꝙ iſte na
bucho.fecit reuerentiā deo celi q̄ colebat irlm.q2 nō abſtu
lit inde oīa vaſa myniſterij.ſ3 aliq̄ reliq̄t ad cultū dei. Ite3
q2 illa q̄ aſpo2tauit nō applicauit hūanis vſib⁹. ſicut fecit
balthaſar nepos ſuus.ꝓpter qd̄ fuit punitus a dño.vt di-
cet.ī.v.ca.ſ3 poſuit ea in loco ſacro ſm ſuā eſtimatione3.ſ.
in templo dei ſui.⁊ hoc eſt qd̄ dicit hic.Et aſpo2tauit ea in
terrā ſenaar.i.in babyloniā que p̄ vocata eſt ſenaar.et po-
ſtea dicta eſt babylonia.a turre ibi edificata a filijs noe. vt

a A
4.Reg.14.

Incipit Daniel ꝓpha.
Capitulum I

a Anno tercio re-
gni Ioacim re
gis iuda venit
nabuchodono
ſo2 rex babylo-
nis irlm ⁊ obſedit eā: ⁊ tra
didit dñs in manu ei⁹ Io
acim regem iude ⁊ ꝑtem va
ſo2um domus dei. ⁊ aſpo2
tauit ea in terram ſennaar
in domum dei ſui. Et vaſa
intulit in domum theſau-

habet Geñ.xi. In domū dei ſui ⁊c̄. ⁊ patet. Circa iſtā par-
tem tria ſunt hic dubia. Primo q̄s fuerit iſte nabucho. q̄a
plures legunt fuiſſe ſic noīati.ſecūdo quis iſte Ioacim ea
eadē ratione.tercio quare nabucho. venit cōtra eum in p̄-
lium. Ad p2imū dicendum ꝙ iſte nabuch fuit magnus. et
dicitur a magnitudi-
ne ope2 quia regnū
chaldeo2ū quod an-
te ipſum erat paruu3
valdē ampliauit ⁊ mo
narchiam fecit ſicut
karolus magnus di-
citur ſic a magnitudi
ne ope2.q2 prim⁹ de
regibus franco2 ade
ptus ē romanū iperi
um. Dicit autē in ali
quib⁹ hyſto2ijs ꝙ na
buch.iſte p2imo vocatus eſt hoc nomine. ⁊ hoc ab euentu
quia quando de nouo fuit natus. fuit in ſiluam ꝓiectus et
dimiſſus.ſed ex diuina o2dinatione venit capra ſilueſtris
puerū lactans.quia ſcriptū eſt in pſalmo.Cuſtodiens par
uulos domin⁹.bubo etiā aduolauit ſup arbo2ē iuxta pue-
rū.quē lep2oſus ꝑ nemus tranſiens vidit ⁊ cepit admirari
quia illa auis parum apparet de die ꝓpter quod diligenti
us attendens vidit capram lactantem puerum ſub arbo2e
quem aſſumens nutriri fecit.et eum nabuchodo. ab euen-
tu vocauit.nabucho.eñ bubo dicit in illa lingua codo ca-
pra noſo2 lep2oſus. ⁊ pat3 ꝙ non fuit ille nabuchodonoſo2
ſub quo hyſto2ia iudith dicit fuiſſe.quia ille fuit poſt iſtu3
per magnū tempus. ⁊ cōmuniter dicit ꝙ fuit filius cyri.q2
hyſto2ia iudith fuit poſt reditū captiuitatis babylonice vt
pat3 ibidē. Ad ſecundū dicendū ꝙ iſte ioacim fuit filius io
ſie regis iuda.qui captiuato fratre eius Ioachaz ꝑ regem
egypti ab eodē rege egypti ꝯſtitut⁹ ē rex.ide mutato noīe
ipi⁹ q̄ pri⁹ eliachim vocabat. vt p3.iiij. Reg.xxiij.⁊ regnāt
iſte.xj.annis. Cui ſucceſſit filius eius ioachin ꝑ n ſcriptus
in fine.⁊ vterq3 captus ē a nabuch. rege babylonis ⁊ eodē
anno vt videbit ꝓpt qd̄ dubiū eſt de quo ſcriptura hic lo-
quat.ſ3 patet ſolutio in heb2eo.quia prim⁹ ſcribitur ꝑ coph
⁊ mem q̄bus in latino reſpondent c ⁊ m.ſecūdus ſcribit ꝑ
caph ⁊ nun. q̄bus in latino rñdent ch et n. iſte aūt ioacim
de quo loq̄tur h̄ daniel ſcribit in heb2eo ꝑ coph et mem.⁊
apud nos debet ſcribi per c et m. Ex quo pt3 ꝙ iſte ioacim
fuit filius ioſie. ſecundo hoc patet. quia ſecūdus ioachin
qui fuit nepos ioſie regnauit ſolū per tres menſes. vt ha-
betur.iiij.Regum.xxiiij.de iſto autem ioacim dicitur hic.
a Anno tercio Ioacim ⁊c̄. ſ3 iſtud dictum videtur repu
gnare p̄dictis.q2 p̄dictū eſt ꝙ ioacim filius ioſie regnauit
xj.annis.hic aute3 captus dī tercio anno regni ſui. Ad qd̄
dicēdū ꝙ nō accipitur hic tercius annus regni ioacim ab-
ſolute.ſ3 ab illo tempe quo ceperat eſſe tributari⁹ regis ba
bylonis.⁊ iſte fuit.xj.annis regni ſui. Ad terciū dicendu3
ꝙ cauſa huius belli habuit initium a tempo2e Ezechie re-
gis iuda quando oſtendit omnia ſecreta dom⁹ ſue nuncijs
regis babylonis.et tunc p2edixit ei eſaias. vt habet Eſaie
xxxix. Ecce dies venient in quibus theſauri dom⁹ tue po2
tabuntur in babylonem.⁊ de filijs tuis erūt eunuchi i au-
la regis babylonis quod tempe Ioacim filij ioſie impletū
eſt. Rex eñ egypti conſtituerāt eū regem amoto fratre e⁹
ioachaz vt viſum eſt. ⁊ ideo fauebat regi egypti cōtra na-
buch.regem babylonis q̄ habebat bellū cōtra regē egypti.
ꝓpter qd̄ rex babylonis venit cōtra Ioacim ⁊ fecit eū tri-
butariū ⁊ ſibi iurauit ꝯ regē egypti. Iſte tñ ioacim tercio
anno poſt rebellans a rege babylonis captus eſt vt dictu3
eſt. et vaſa dei depo2tata ⁊ pueri de ſemine regio ſunt du-
cti in babylonem ⁊ interfectus eſt iſte ioacim.⁊ ꝓiectum ē
cadauer eius extra muros irlem.⁊ impletū eſt qd̄ de eo di-
xerat Hieremias.xxij. Sepultura aſini ſepelietur ⁊ conſti
tutus eſt filius eius ioachin per.n.ſcriptus rex iude per re
gem babylonis.qui poſt tres menſes miſſo exercitu ꝯ eu3

Joachim fuit filius Josie regis

tradidit ſe cū matre ⁊ multis alijs cōſilio hieremie.et hoc ꝑ͛ꝛie dicit͛ tranſmigratio babylonis. ⁊ iſte ductus ē in babylonē incarceratus.xxxvij.annis vſ ad regnū euilmerodach ꝗ eum amonit de carcere ⁊ fecit ſibi cōmenſalē.vt dr̄.iiij. Reg.vl.ſic igit͛ patet terciū.ſ.cā belli regis nabuch.cōtra ioacim regē iude ſꝫ hec cauſa accipitur ex ꝑte regis debellātis euꝫ.Cauſa aūt ex ꝑte dei fuit.qꝛ reges iudaꝫ ppl's erāt peſſimi ⁊ idolatrie dediti.vt hr̄.iiij.Reg.⁊.ij Paral.xvj.ibi:Propter qd̄ dn̄s permittebat eos talia facere vn̄ rex egypti et rex babylonis mouerūt bellū ꝯtra eos ſucceſſiue. b Et ait rex. Hic ponit͛ ſecūdum diſponēs danielē ad diuinā ſapientiam.ſ. nobilitas ortus.quia ſm ꝙ dicit boeti⁹.ij. de conſolatione.Nobilitas generis eſt ꝗdā laus ꝓueniēs homini;de ꝓbitate parētū.Et ideo vt ipſe dicit ibidē.In nobilitate generis ħ bonū ē.qꝛ ꝑ ipſam quedam neceſſitas ipis nobilib⁹ imponit͛ ne a maiorū ſuoꝝ ꝓbitate degenerent.hoies autē bene morigerati ſūt diſpoſiti ad ſapiētiaꝫ ſedatis paſſionib⁹ ſit aīa ſciens ⁊ prudens vt dr̄.vij.phy.ꝓpter qd̄ ħ introducit͛ nobilitas danielis ꝗ nobilis exiſtens genere nobilior fuit morib⁹.⁊ ideo dr̄ hic inter nobiles poſitus edoctus et nutritus.⁊ noīe regio decorat⁹.qꝛ impoſitū ē ei nomē balthaſar qd̄ ē regiū vt patebit.ī.v.ca.hoc eſt igit͛ qd̄ dr̄ ħ. b Et ait rex.ſ.nabuch.

a Apha.ꝑpoſito eunuchoꝝ.i.mgr̄o ſeruientiū in domo regis.antiquitus eīn illi ꝗ in domo regia ſeruiebāt ad interiora dom⁹:caſtrabant͛ ꝓpter ſecuritatē a mulierib⁹ vt dicūt aliq.Alij vo dicūt ꝙ dicebant͛ eunuchi ꝓpt͛ caſtitatem et morū boneſtatē.qd̄ veri⁹ videt͛.hoies.n.inhoneſti nō ꝑmittebant͛ ſeruire in domib⁹ regū.⁊ inde ē ꝙ ſenitores generaliter dicti ſunt poſtea eunuchi.vn̄ ⁊ in actib⁹ apl'oꝝ.viij.c. vocat͛ eunuchus ille vir ꝗ erat ſuꝑ gazas regine ethiopū. ſequit͛. d Ut intro.de fi.iſrl'.⁊ de ſemine regio.Et ꝓ id ē qꝛ volebāt hr̄e in aula ſua aliq̄s de ſemine dauid. e Et tyrannoꝝ.i.nobiliū ꝗ virtute armoꝝ erāt magnificati.hoc faciebat nabuch.ad magnificentiā ſuā ⁊ memoriā ſue victorie ꝙ tales nobiles captiuauerat.ſeq͛t͛. f Pueros ꝗ.nulla eēt macula.i.defect⁹ mēbroꝝ.vn̄ ⁊ in lege dr̄ aial ſine macula ⁊ imolaticiū qd̄ n̄ ē cecū aut claudū ⁊ hmōi.n̄ ꝓpt͛ pulcritudinē pellis.⁊ ex ħ pꝫ ꝙ daniel ⁊ ei⁹ ſocij nō dicūt͛ ħ eunuchi: quia fuiſſent caſtrati per abſciſionem membrorum genitalium vt arbitrantur aliqui iudei.quia nō fuiſſent ſine defectu membrorum nec pulchri aſpectus. quia taliter caſtrati ſunt communiter malegratioſi etiam in facie.

g Decoros forma.propter pulcritudinem coloris ⁊ aſpectus.vnde in hebreo dicitur.Bone viſionis. h Et eru. omni ſapientia.q̄tum ad phyloſophiam naturalem.

i Cautos ſcientia. q̄tum ad ſcientiam rationalem cuiuſmodi eſt Grammatica.Logica.Rhetorica.

k Doctos diſciplina.q̄tum ad phyloſophiam moralem

b ri dei ſui. Et ait rex aphanez ꝑpoſito eunuchorū:vt introduceret ď filijs iſrael
c ⁊ de ſemine regio ⁊ tyrānoꝝ
f pueros:in q̄bus nulla eſſꝫ
g macula:decoros forma: et
h eruditos oī ſapia: cautos
i
k ſcientia:et doctos diſcipli
l
m na:et ꝗ poſſent ſtare in pa-
n latio regis vt doceret eos
o lr̄as et linguā chaldeorū ⁊ cōſtituit eis rex annonaꝫ ꝑ ſingulos dies de cibis ſuis ⁊ vino vnď bibebat ipſe vt enutriti trib⁹ annis poſtea ſtarent in conſpectu re
p gis.Fuerūt ergo inter eos
q de filijs iude daniel anani
a as miſael ⁊ azarias.Et impoſuit eis ꝑpoſit⁹ eunuchorū noīa:danieli; balthaſar ananie ſidrac:miſaeli: mi-
b ſac:et azarie abdenago.ꝓpoſuit autē daniel in corde ſuo ne pollueret͛ de menſa regis:neq de vino potus ei⁹: et rogauit eunuchorū ꝑpoſitum ne cōtaminaret͛.
c Dedit autēꝫ deus danieli gratiā ⁊ miam in cōſpectu principis eunuchoruꝫ.Et ait princeps eunuchorum ad danielem.Timeo ego dn̄m meū regem:qui cōſtituit vobis cibū ⁊ potū qui ſi viderit vultus vr̄os macilentiores ꝑ ceteris adoleſcentibus coeuis veſtris ꝯdemnabitis caput meuꝫ
d regi.Et dixit daniel ad malaſſar:quē cōſtituerat princeps eunuchorum ſuꝑ danielem:ananiam.miſaeleꝫ
e ⁊ azariā.Tenta nos obſecro ſeruos tuos dieb⁹ de
f cem:⁊ dent͛ nobis legumina ad veſcendū ⁊ aqua ad bibendū:⁊ cōtēplare vultus nr̄os ⁊ vultus puerorum ꝗ veſcunt͛ cibo regio: ⁊ ſicut videris facies cum ſeruis tuis.Qui audito ſmone huiuſcemodi tēptauit
g eos dieb⁹ decē.Poſt dies

ſeu q̄tum ad diſciplinā moꝝ. l Et ꝗ poſ.ſta.ſ.miſtrare. m In palatio regis.ħ dicit q̄tū ad robur corpis ⁊ agilitatē mēbroꝝ. n Ut do.eos lr̄as ⁊ linguā chaldeorum. volebat eīn nabucho.hr̄e in palatio ſuo aliq̄s de qualibet lingua qui cum lingua materna ſcirent linguā chaldaicā. vt poſſent ſibi interꝑtari: et legere lr̄as oīm gentiuꝫ.Patet etiā ex hoc ꝙ philo iudeus deceptus fuit credens eandē linguā eſſe chaldaicā et hebraicam.qd̄ credebat ex hoc ꝙ abrahā fuit oriūdus de chaldea:qd̄ non valet.qꝛ nō eſt incōueniens. imo multū ꝓbabile abraham plures linguas ſciuiſſe.ſequit͛. o Et cōſti.eis rex annonā ⁊c̄.vt ex bona nutritione eſſent magis gratioſi ⁊ apti in corpe ⁊ in mente qꝛ bona diſpoſitō corpis bene facit ad bonā diſpoſitionem mētis quantū eſt de ſe ⁊ maxime qn̄ cū ħ eſt bona diſciplina. ſicut fuit in iſtis iuuenibus:vtꝫ in lr̄a. p Fuerūt ergo int͛ eos.i.inter iuuenes electos de diuerſis nationibus. q De filijs iude daniel ⁊c̄. a Et impoſuit eis ⁊c̄.qꝛ noīa hebraica erant babylonis abominabilia:⁊ male nota.qd̄ eſt incōueniens in illis ꝗ ſtabāt in palatio regis. b Propoſuit autem.Hic ponit͛ terciū diſponens danielē ad ſapiam.ſ.ſobrietas victus.ſm qd̄ dr̄ Eccl.ij.Propoſui a vino abſtrahere carnē meā vt animū meū transferrē ad ſapiam:ſic fecit iſte daniel cū ſocijs ſuis:⁊ ħ eſt qd̄ dr̄ hic. b Propoſuit aūt da. in cor.ſuo ne pol.de men.re.ħ eſt ſic cibis eius. Erat eīn ꝯſuetudo antiq̄ꝝ de imolatis idolis ponebat͛ aliq̄ portio in mēſa magnoꝝ:ſic ſil'r ibi erāt ibi aliq̄ lege moyſi ꝓhibita:ſicut carnes porcine vel hmōi.ſil'r erāt ibi aliqua ꝓhibita iudeis ex traditōib⁹ pr̄nis:ſicut mō ꝓhibitū ē eis bibere vinū ꝑſſū a xpianis.lꝫ in lege nō ſit eis ꝓhibitū:⁊ qꝛ a talib⁹ voluit abſtinere daniel ne pollueret͛.aliq̄ pctā ꝯ ꝑdicta faciēdo.iō voluit abſtinere a cibis ⁊ potib⁹ regijs.qꝛ ħ mō fecit iudith q̄diu fuit cū holoferne nolens comedere de cibis ei⁹ ſꝫ tm̄ de his ꝗ ſecū attulerat.vt hr̄ Judith.xij. ſeq͛t͛. c Dedit aūt de⁹ ⁊c̄.q.d.lꝫ ꝑnceps eunuchoꝝ mltū diligeret danielē.tn̄ noluit acq̄eſcere timēs ne in corpe detrimētū pateret͛:⁊ ꝑ ꝯñs ꝑpoſit⁹ puniret͛ a rege tāq̄ agēs ꝯ mādatū ei⁹:⁊ pꝫ lr̄a.ſeq͛t͛. d Et dix.da.⁊c̄.qd̄ nō potuit eū impetrare a maiori q̄rit ipetrare a minori ꝗ erat ꝯſtitut⁹ adminiſtrādū eis nccīa ſpāliter. e Tenta nos ob.ſ. tu.die.x.ꝯueniēs ſpaciū ꝓbatōi petit.qꝛ nec nimis lōgū vt difacili poſſit illud ipetrare:nec nimis breue:ita ꝙ poſſit veritas apparere. f Et den.no.legu.⁊c̄.iſta nunq̄ fuerunt ꝓhibita iudeis.nec an̄ legeꝫ:nec ſub lege: nec pr̄nis traditōib⁹:nec idolis fiebat oblatio de talib⁹:⁊ iō poterāt vti talib⁹ ſine aliq̄ ſuſpitōe pcti.ꝓpt͛ ħ dicit apl'us ad Ro. xiiij.Qui īfirm⁹ ē olus māducet:⁊ nō loq͛t͛ ibi de infirmitate corpis ſꝫ ď infirmitate ꝯſcīe illoꝝ ꝗ timebāt peccare comedēdo idolatica:vt ibidē pꝫ.ſeq͛t͛. g Poſt di.⁊c̄.i.ma-

aūt decē apparuerūt vult9
b eoꝝ meliores ꝛ corpolenti
i ores pre omnibus pueris
qui veſcebātur cibo regio
k Porro malaſſar tollebat
cibaria ꝛ vinū potus eorū
l dabatqꝫ eis legumia Pue
m ris aūt his. dedit de9 ſciē
n o tiam ꝛ diſciplinaꝫ in omni
p q libro ꝛ ſapiētia danieli au
r s tem intelligentiam omniū
t a viſionū ꝛ ſomnioꝝ. Cōple
b tis itaqꝫ dieb9 poſt quos
dixerat rex vt itroducerēt
introduxit eos ppoſit9 eu-
nuchoꝝū in cōſpectu nabu
c chodonoſoꝛ. Cumqꝫ eis lo
d cut9 fuiſſet rex nō ſunt inuē
ti tales de vniuerſis vt da
niel ananias: miſael ꝛ aza-
rias. Et ſteterūt i ꝯſpectu
e f regis ꝛ oē vbū ſapie ꝛ itel
g lect9 qd̄ ſciſcitat9 ē ab eis
rex inuenit in eis decupluꝫ
h i ſup cūctos hariolos ꝛ ma
k gos q̄ erāt in vniuerſo reḡ
l eius. Fuit aūt daniel vſqꝫ
m ad annū primū cyri regis.

Capitulum II

a IN anno ſecūdo regni

gis viuidi in colore. h Et corpolētiores. i. magis carnoſi. i Pre oib9 pue. q̄ veſce. cibo regio. Hoc aūt factū eſt diuina virtute ꝓpter iuuenū deuotioneꝫ. k Porro malaſſar ꝛc̄. i. occulte portabat ꝓ ſe ꝛ familia ſua. ne ab aliquo ꝑciperet ꝛ puniret. l Pueris. Hec ē ſcd̄a ps pnci palis hui9 ca. i q̄ poſita multiplici diſpoſitione ad ſapiaꝫ. vt viſum eſt. ꝯñr hic ponit eminentia ſapie collata daniele et ſocijs ei9. ꝛ p̄ q̄ꝫtum ad intelligētiā ſeu ſapie habitū. ſcd̄o q̄ꝫtū ad eloquentiā ſeu expimentū ibi. Cōpletis. B Prima adhuc in duas. qꝛ p̄ oſtēdit ſapia collata oib9 generaliter. ſcd̄o denieli ſpālit er: ibi. Danieli aūt. Dicit igit primo ſic l Pueris his. i. danieli ꝛ ſocijs ſuis. m Dedit de9 ſciaꝫ ꝛc̄. Ex hoc ptꝫ q̄ nō ſolū habuit ſcientiā ꝑ humanā inueſtigationē ꝛ doctrinā ſꝫ etiā ꝑ diuinā infuſi͂onē ꝛ dicit. n Sciam. quo ad ſpeculabilia. o Et diſciplinā. q̄ ad moralia. p In oi libro. diſcēdo ſcꝫ. q Et ſapia. diſcenda vel exponēda. r Danieli. Hic ꝯñr oñdit q̄d collatū ſit danieli in ſpāli. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit. Danieli aūt dedit. ſupple de9. s Intelligentiā oim viſionū. i. occultoꝝ q̄ꝫtū ad ea que tñ in vigilia vident. ſicut balthaſar vidit manū ſcribētē. qd̄ daniel intellexit. vt hꝫ. ĩ. v. ca. ꝑ h̄ etiā intelligit cognitio illoꝝ q̄ vident auerſis ſenſib9 vt in raptu ꝛ extaſi ꝛ cōſilib9 q̄ꝝ noticiā habuit daniel. t Et ſomnioꝝ. q̄ꝫtuꝫ ad ea q̄ vident in ſomno. ſicut ptꝫ. ĩ. q̄ intellexit ſomniū nabuch̄. de ſtatua magna ꝛ lapide ipm cōterēte. ij. c. Et ſomniū ei9 de arbore magna ꝛ vigili ſctō precipiēte eā incidi. iiij. ca. vtꝝ aūt talis intelligētia occultoꝝ fuerit collata ipſi danieli ꝑ aliquē habitū ſibi infuſum eſt dubiū. ꝛ dicūt aliq̄ q̄ ſic qꝛ nō eſt dubiū q̄ ſcia data ſibi ꝛ alijs fuit habitus. ꝛ eadē rōne videt de iſta itelligētia occultoꝝ q̄ fuit data ipſi danieli: qꝛ vtrūqꝫ eodē mō dr̄ hic datū a deo niſi q̄ vnū fuit datū generaliter trib9. aliud ſpāliter vni tm̄. Itē. ij. ethy. dicit phs q̄ in aīa nō ſunt niſi tria. potētie. paſſiōes ꝛ habitus. Talis aūt intelligētia occultoꝝ nō pōt dici potētia. q̄a in eſſet oibus. nec paſſio. qꝛ paſſiōes ꝓprie dicte ſunt in parte ſenſitiua in q̄ nō pōt eē talis intelligētia. paſſiōes aūt large dicte ſicut intelligere ꝛ velle ſunt act9 q̄ trāſeūt ꝛ ſic nō diceret aliq̄s ꝓpha q̄ñ dormit q̄ videt q̄ talis intelligentia ſit habit9. Et confirmat rō. qꝛ daniel ꝓpoſitis ſibi ſomnijs vel alijs occultis ſtatim itelligebat: qd̄ nō videt eē niſi habentis habitū. Alij dicūt ꝯtrariū dicētes q̄ nō eſt ꝑ aliqd̄ lumē habituale impſſum mēti ꝓphete. ſꝫ ꝑ quādā illuſtrationem ad modū paſſiōis trāſeū is q̄ probāt dicto Gregorij in ꝓlogo ſup ezechielē vbi dr̄. Qꝛ ſpūs ꝓphetie aliquādo ꝓphetis deeſt nec ſemꝑ eoꝝ mētib9 pſto eſt. habit9 aūt ineſt ſemꝑ. qꝛ eſt q̄litas de difficili mobilis. Ad hoc etiam inducit illud. iiij. Reg. iij. de heliſeo qui nō potuit dare reſpōſum regi niſi pus vocato pſalte. Et cuꝫ caneret pſaltes fact9 eſt ſpūs dñi ſuꝑ eū ꝛc̄. qꝛ per melodiaꝫ diuine laudis quā pſaltes canebat excitata eſt mēs heliſei ad deuotionē ꝛ ſic mens eius fuit diſpoſita ad recipiēdū diuinā illuſtrationē. Cōſiderādū tñ q̄ licꝫ lumē ꝓpheticū nō ſit habitus ſm̄ iſtā opinionē eſt tñ grā gratis data. ſicut eſt grā miraculoꝝ de qua certū eſt q̄ nō dicit aliq̄d manēs in ipſo homie ſed diuinā aſſiſtentiā ad agēda miracula ad p̄ces hoīs ꝛ a tali gratia aliq̄s dr̄ ꝓpheta. ꝑ hoc patꝫ ſolutio ad argumēta que ſunt ꝓ alia opiniōe. Siq̄s aūt vult tenere aliaz opinionē pōt de facili ſoluere iſtas auctes inductas. quia duo ibi requirunt in cognitione actuali. ſ. lumē intellect9 agentis ꝛ ſpēs rei cognoſcibilis. ſicut patꝫ in cognitōe naturali intellect9 in qua requirit lumē intellectus agētis et ſpēs abſtracta a fantaſmatib9. Pōt igit dici q̄ lumen propheticuꝫ eſt aliq̄d ꝑmanēs ꝑ modaꝫ habitus. datuꝫ tñ a deo Ad hoc tñ q̄ ꝓpheta ꝑ hoc lumē actualiter aliq̄d ſupnaturale cognoſcat. requirit cū ipſo ſpēi acceptio ꝑ aliquaꝫ viſionē imaginariaꝫ in ſe vel in alio vl' etiā aliquo alio mō. ſicut eſt in cognitōe ꝓphetica ſine tali viſione imaginaria. quia tunc talis ſpēs itelligibilis f. 6. g. fit immediate a deo i intellectu ꝓphete: et quātum ad hoc dicit Gregorius q̄ ſpirit9 A ꝓphetie aliq̄ñ deeſt ꝓphetis. qꝛ nō ſemꝑ hñt tale ſpēm: ſꝫ oportet q̄ de nouo fiat in ꝓphetāte actu. ꝛ ꝑ hoc patꝫ illud de heliſeo. a Cōpletis. Hic oñdit ſapia collata danieli ꝛ ſocijs eius q̄ꝫtum ad experimentū ꝛ eloquētiā cum dr̄. Cōpletis itaqꝫ dieb9 ſcꝫ triū annoꝝ. b Poſt quos dixerat rex vt introducerētur in cōſpectu ſuo. ſ. vt ibi ꝓbarētur. vñ ſequit. c Cūqꝫ eis locut9 fuiſſet rex. temptādo in diuerſis queſtionib9 ſapientiā eoꝝ. d Nō ſunt inuēti tales de vniuerſis pueris. ſ. qui edocti fuerāt cū eis. ſequit. e Et oē verbuꝫ ſapiētie. i. reſpectu diuinoꝝū. f Et intellect9. reſpectu humanarū. vel aliter. Intellect9 dr̄ q̄ꝫtuꝫ ad apꝑhenſionē bonā. Sapiētie. q̄ꝫtum ad iudiciū certū. g Qd̄ ſciſcitatus eſt rex ab eis inuenit in eis decuplū. Hic accipit numer9 determinatus q̄ indeterminato. i. multo plus.

h Sup cūctos hariolos. Iſti ſunt qui vaticināttur de occultis ꝑ ſacrificia in aris idoloꝝ imolata. i Et magos. Iſti ſunt aſtrologi q̄ per cōſtellatōes iudicāt de futuris ꝛ occultis: vñ ꝛ illi qui viſa ſtella venerunt adorare xp̄m dicti ſunt magi. vt habet Math̄. ij. k Qui erāt in vniuerſo regno ei9. qꝛ tales artes diuināndi tunc vigebant in chaldea. l Fuit aūt. Hec eſt vltima ps i qua ponūtur quedam cōſequētia ad ſapiam collatā danieli. que ſunt honor ꝛ gloria ipſius danielis in regno chaldeoꝝ ꝛ perſarū. Vñ dicit Sap. viij. Propter hāc. i. ſapiam habebo claritatem ad turbas. ꝛ honorē ad ſeniores. Iuuenis ꝛ acutus inuenior in iudicio ꝛ in ꝯſpectu potētiū admirabilis ero. ꝛ facies pricipū mirabūtur me. Hec aūt omia fuerūt in daniele. ꝓpter ſapiam a deo ſibi collatā. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit hic.

l Fuit aūt daniel. in honore. ſ. ꝛ gloria in chaldea media ꝛ perſide. vt patebit ex libri proſecutiōe a tēpore nabuchodonoſor magni vſqꝫ ad tp̄us cyri qui deſtruxit regnū chaldeorū. ꝓpter hoc ſequit. m Vſqꝫ ad annuꝫ primū cyri regis. Ex hoc patꝫ defectus illoꝝ q̄ exponūt lr̄am iſtam de tp̄e vite danielis ſic exponētes. l Fuit āt daniel vſqꝫ ad annū primū cyri. i. tm̄ vixit ꝛ nō plus. qꝛ decima viſio danielis facta eſt ſibi tercio āno cyri vt habet. ĩ. x. ca. Ex quo patꝫ q̄ terminus vite danielis nō pōt accipi pmo āno cyri. ideo expone vt prius. Capitulū. ij.

a IN anno ſcd̄o. Hic ponit ſcd̄a ps pncipalis hui9 libri in q̄ intēdit auctor oñdere potentiā regni xp̄i ꝑ cōpatiōeꝫ ad regnū mūdi vel diaboli. ꝛ hoc ꝑ deceꝫ viſiōes hic ꝯñr poſitas. ꝛ diuidit in duas ptes. qꝛ p̄ ponūtur q̄nqꝫ viſiōes ad pmū aduētū xp̄i ptinētes pncipaliter. ſcd̄o q̄nqꝫ ptinētes ad ſecūdū aduentū xp̄i. licet tā in iſtis q̄ꝫ in illis fiat aliq̄ñ mētio de vtroqꝫ. ſcd̄a incipit ca. vij. āno

b nabuchodonoſoꝛ vidit na
c buchodonoſoꝛ ſomnium ⁊
d ↄterrit⁹ ē ſpūs ei⁹ ⁊ ſōniū
e ei⁹ fugit ab eo. Precepit āt
f rex vt ↄuocarent harioli ⁊
g magi ⁊ malefici et chaldei
h vt idicarēt regi ſomnia ſua
i Qui cū veniſſent ſteterunt
k corā rege ⁊ dixit ad eoſ rex
Vidi ſomniū ⁊ mente cō-
fuſus ignoꝛo quid viderī
l Reſponderuntqꝫ chaldei

ꝑmo balthaſar. ꝑma diuidit in qnqꝫ ꝑtes ſm qnqꝫ viſiōes prima viſio ē de lapide abſciſo ſine manib⁹ ſtatuā grādem ↄterēte. in qua figurata ē xp̄i ↄceptio diabolū ↄterētis. ſcd̄a de angelo filio dei aſſimilato i fornacē deſcēdente. in qua figurata ē ntitas xp̄i i nr̄am penalitatē deſcēdētis. tcia de vigiliſ ſctō clamante pciſionē arboꝛis i q̄ figurata eſt ꝑdica tio xp̄i vicia reſcidē tis. qrta de mūu ſcri bētis in piete termia tionem regni baltha ſar. in qua figurata ē paſſio xp̄i regnū dia boli exterminātis ⁊ cyrographū decreti cruci affigētis. qnta de incluſiōe danielis in lacū ⁊ liberatōe eius p angelū. in qua figurata ē reſurrectio xp̄i infernū ſpoliātis. Partes patent in qnqꝫ capitulis p oꝛdinē ſequētibus. Circa ꝑmū aduertēdum q̄ cā effectiua pͣcipalis huius viſiōis eſt ſpūſſanctus. cauſa impetratiua eſt orō danielis ⁊ ſocioꝝ ei⁹. cauſa finalis eſt vt dei potētia pāderet. ⁊ daniel exaltaret ⁊ rex ſupbus humiliaret. cā aūt materialis eſt ↄtinētia huius viſiōis q̄ oſtendit diſcurſum mūdi p q̄tuoꝛ regna pͣncipalia ſibi ſuccedētia vſqꝫ ad tp̄s xp̄i oīa regna terrena ſibi ſubiugātis. cā āt formalis eſt diuiſio hui⁹ ca. Notādū q̄ in q̄libet viſiōe ponūtur he q̄tuoꝛ cauſe vt poſite ſunt i iſta. qꝛ q̄libet viſio eſt quaſi qdā ſpālis tractat⁹. ꝗ circa cāꝫ formalē hui⁹ ca. oſtēdit ꝑ reuelatio ſomnij. ſecūdo inq̄ſitio viſi. ibi. Precepit ꝗ rex. Tercio reſeratio myſterij ibi Tūc daniel. qrto magnificatio dei. ibi. Tūc rex nabuch. Circa ꝑmuꝫ ↄſiderādum qs fuit iſte nabuch. qꝛ em̄ dicit hic. In anno ſecūdo regni nabuch. ideo dicūt aliq̄ q̄ fuit nabuch. iunioꝛ ⁊ fili⁹ magni nabuch. ⁊ q̄ regnauit an̄ fratrē ſuū euilmeradach imediate poſt patrē ⁊ hoc ex oꝛdinatōe patris ꝓpter maliciā euilmeradach q̄ erat ꝑmogenit⁹. Magn⁹ em̄ nabuch. iam regnauerat p. vij. ānos integre quādo daniel de iudea in babylone fuit ductus. ⁊ iterū per tres ānos fuit daniel nutritus ⁊ edoct⁹ an̄qꝫ ei pn̄taret. vt viſum eſt ca. ꝑcedēti. Cum ergo i hoc. c. dicat q̄ daniel vt alijs ſapiētioꝛ expoſuit ſomniū nabuchodonoſoꝛ. ⁊ cū dicat q̄ hoc ſomniū vidit ſecūdo anno regni ſui. iō ↄcludūt q̄ nō pōt itelligi de magno nabuch. ꝓpter qō dicūt aliū fuiſſe nabuch. filiū ꝑdicti nabuch. q̄ nabuch ſecūd⁹ reguit poſt patrē. ⁊ ſecūdo anno regni eius facta ſūt iſta que hic narrātur. Sed hebrei ⁊ beroſus hyſtoꝛiographus caldeoꝝ q̄bus magis credēdum eſt dicūt euilmeradach imediate regnaſſe poſt patrē. et hoc ē qō dicit quedā glo. que ſic incipit. Nō filius que hr̄. ſ. ſup pͣcipiū. v. ca. Hoc etiā videt p dictū Hiere. xxvij. vbi ponit verbū dn̄i loq̄ntis ſic. Dedi regi babylōis terras iſtas ſequit. Et ſeruiēt ei ⁊ filio eius ⁊ filio filij eius ⁊ nō ponūt plures. Certū eſt aūt ſm omēs q̄ euilmeradach fuit filius nabuch. magni ⁊ balthaſar erat filius filij ſui. ſ. euilmeradach ⁊ nō dicit q̄ fuerit ibi alius inter medi⁹ q̄ vocat⁹ fuerit nabuch. Hyſtoꝛiographi tn̄ aliq̄ ponūt duos filios int euilmeradach ⁊ balthaſar. ſ. reguſar ⁊ laboꝛardach. ꝗ qꝛ auctoꝛitas hieremie videt diſcoꝛdare ad annales hebreoꝛum poſſet dici q̄ iſti duo ſunt idē in numero cū euilmeradach ⁊ balthaſar. quia vterqꝫ eoꝝ fuit binonius. ita q̄ euilmeradach alio noīe dictus ē reguſar ⁊ balthaſar laboꝛardach Item expoſitio illoꝝ qui dicūt q̄ iſte nabuch. de quo hic agit fuit filius magni nabuch. ⁊ regnauit poſt moꝛtē eius includit ↄtradictionē. qꝛ ſm eos illa viſio que ponit ſeq̄nti cap̄. exponit de magno nabuch. qui verſus eſt in amentiā ⁊ abiectus ab hoībus. vij. annis. ⁊ ibi dicit q̄ daniel fuit familiaris ei ⁊ collega ⁊ famoſiſſimus in reſerādo occulta ⁊ ſecreta diuina. In hoc autē ca. dicit q̄ p expoſitionem hui⁹ ſomnij daniel fuit ꝑmo cognitus eſſe tāte ſapie. ⁊ a rege ꝑ ꝓmot⁹. ⁊ ſocij ei⁹ ad ſui petitōeꝫ ꝗ iſtud factū nō potuit eſſe poſt moꝛtē magni nabuch. ⁊ ideo dicēdū eſt q̄ iſte nabuch. qui hic ſomniū vidit fuit magn⁹ nabuch. ⁊ quod dr̄ hic. In anno regni nabuch. ſcd̄o nō accipit ānus ſcd̄s regni ſui ſimplr̄ qn̄ fact⁹ fuit rex chaldeoꝝ. ꝗ accipit ſcd̄s regni ſui poſtqꝫ fact⁹ ē monarcha. qꝛ multa regna acq̄ſiuit ⁊ potiſſime poſt vnū ānū ſubiectōis egyptioꝝ. vn̄ ⁊ Joſephus dicit de magno nabucho. x. libro antiq̄tatis iudaice poſt vnū ānū egypti ace captiuitat vidit nabucho. ſomnium. Hoc etiam apparet p viſionē iſtaꝫ. vbi ſignificat⁹ eſt p caput aureū. in q̄ deſignat regnū ei⁹ ꝑmū int q̄tuoꝛ regna maxia h̄ eſt igit qō dr̄ hic In anno ſcd̄o regni. i. monarchie. b Nabuch. vidit ſōniū ſpālis em̄ dei ꝓuidētia ē circa pͣncipes magnos. inq̄ꝫtum ab eis depēdet reſpublica ⁊ ꝓpt h̄ aliq̄ oñdunt eis magis qꝫ alijs q̄buſcūqꝫ ſic pharaoni fames futura ⁊ abundātia. fuit tn̄ eius viſio expoſita p Joſeph ſic viſio nabuch. p danielē. c Et ↄter. ⁊c. ex inſolita viſiōe. d Et ſom. fu. ab eo: obliuio em̄ cauſat ex motiōe humoꝝ. ꝓpt h̄ em̄ pueri ⁊ multū ſenes ſūt imemoꝛes ſm pħm i libꝛo de mēoꝛia ⁊ remi. terroꝛ āt fac magnū humoꝝ ↄmotionē. ⁊ iō cauſauit ſomnij obliuionē. Hoc ēt factū ē ex diuia oꝛdinatiōe vt occaſiōe hui⁹ obliuiōis vocaret daniel ad dei gloriā et ppl'ī iſraelitici reuelatiōeꝫ p ipius danielis ſublimatiōꝫ. ſicut patebit. ī. eo. c. e Precepit āt. hec ē ſcd̄a ps in q̄ deſcribit inq̄ſitio viſi. ⁊ diuidit i duas. qꝛ ꝑ ↄiectoꝛes vocāt ſcd̄o iterrogant: ibi. Qui cū veniſſent. Circa ꝑmū aduertēdū q̄ hoīes antiq̄t⁹ multū initebant augurijs ſomnioꝝ ſicut pꝫ de pharaone Gen̄. xl. ⁊ de miniſtris ei⁹ incarceratis cū ioſeph Gen̄. xl. ca. ⁊ ī. de iſto rege cap̄. iiij. ꝓpter qō fuit ſollicit⁹ d̄ inq̄ſitōe ſomnij ſm q̄ dr̄ h̄. e Precepit aūt ⁊c. q̄ in hoſtijs de aīalib⁹ imolatis diuināt: f Et magi. q̄ archanis incātatiōibus vtunt. vt hr̄ Exo. vij. g Et male. q̄ auertūt ſenſus hūanos p aliqō factū vel dictū circa eos ⁊ ſic auert ſenſib⁹ aliq̄ occulta eis reuelāt a demonib⁹. ſic de illis q̄ doꝛmiebāt i ſardos inſula. vt dicit expoſitoꝛ tho. ſup q̄rtū pħicoꝝ. ca. de tpe. chaldei aūt p ↄſideratiōꝫ aſtroꝝ diuināt. vn̄ tpe ezechie rex babylōis q̄ eſt in chaldea miſit lr̄as ⁊ munera ezechie ad inq̄rēdū de illa ſolis retroceſſiōe q̄ facta eſt tpe ſuo. vt hr̄. iiij. Reg. xx. ca. h Vt indica. ⁊c. p artes ſuas ꝑdictas. ꝗ q̄rit h̄ q̄re nō fuit vocat⁹ daniel ⁊ ſocij ei⁹ qꝛ ſ. dictū ē q̄ erāt ſapiētioꝛes hariol' ⁊ magis. Dicēdū q̄ h̄ fuit ex iuidia qꝛ cū eſſent iudei dolebant babylonij q̄ magis appͣciarent a rege. Silr̄ ex cupiditate qꝛ p expoſitionē credebāt dona ⁊ honoꝛē ↄſequi ſicut pꝫ ex regis ꝓmiſſiōe ad eos facta. ſi ſomniū ⁊ ei⁹ interꝑtatio nē poſſent dicē. ⁊ lꝫ fuiſſēt inuēti ſapiētioꝛes harioliſ ⁊ magis in v̄bis ſapie ⁊ itellect⁹. qn̄ ꝓbati ſūt a rege vt dictū ē ca. j. tn̄ nō erat adhuc daniel cognit⁹ qꝫtū ad donū ꝓphie ⁊ itelligētiā viſionū de q̄ erat hic qō. ⁊ iō alij q̄ iā erāt famoſi i arte diuinādi erāt magi vocati. i Qui cūꝫ. Hic ↄiectoꝛes de ſōnio inſrogātur. ⁊ ponit hic triplex interrogatio. Pͥa eſt cū ſimplici denūciatiōe ſcd̄a cū foꝛti ↄminatiōe ⁊ ꝑmij ꝓmiſſiōe: ibi. Et rn̄dens rex dixit chaldeis. tercia cū ficti impoſitiōe ⁊ ſuſpitiōe: ibi. rn̄dit rex ⁊ ait. Et cuilibet interrogatōi addit ſua reſpōſio: Igit ꝑmo dicit ſic i Qui cū ve. ⁊c. quaſi pati ad rn̄dendū. k Et dixit ⁊c Vidi ſomniū ⁊ mēte ↄfuſus ignoꝛo q̄d viderim. Et terroꝛe em̄ inſolite viſiōs fantaſmata ſūt facta ↄfuſa. ⁊ ſic nō remāſit memoꝛia viſiōis diſtincta q̄ fit p hoc q̄ imagines diſtincte remanēt in memoꝛia recoꝛdebat tn̄ in ↄfuſo. ſicut aliqn̄ ↄtingit etiā in actib⁹ humanis q̄ aliq̄s recolit in cōi ſe comediſſe optima cibaria in aliq̄ feſto vel vidiſſe pulchra ſpectacula: ⁊ tn̄ neſcit determiate dicere. l Rn̄dert chaldei. Iſte erāt pͣncipales int ↄiectoꝛes qꝛ diuinatio eoꝝ erat aliquo modo p viā rōnis. ſ. p conſiderationē aſtroꝝ alioꝝ āt diuinatio erat per viā ſupſtitionis. vt viſum eſt: ⁊ ideo iſti pͣcipaliter inter omnes reſponderūt.

m regi ſyriace. Rex i ſempiter
o nū viue. Dic ſomniū ſuis
tuis ꝛ interꝑtationē eiꝰ in
a dicabimꝰ. Et rñdens rex
ait chaldeis. Sermo receſ
b ſit a me. Niſi idicaueritis
mihi ſōniū ꝛ cōiecturā eiꝰ
c d ꝑibitis vos ꝛ domꝰ veſtre
e publicabūt. Si āt ſomniū
ꝛ ꝯiecturā eiꝰ narraueritis
pmia ꝛ dona ꝛ honorē mlˀ
tū accipietis a me. Sōniū
igit ꝛ interꝑtationē eiꝰ in
dicate mihi. Rñderūt ſcđo
atq; dixerūt. Rex ſomniū
dicat ſuis ſuis ꝛ interꝑta
f tionē eiꝰ idicabimꝰ Rñdit
g h rex ꝛ ait. Certe noui ꝙ tē
i pus redimitis: ſciētesq; re
k ceſſerit a me ſmo. Si ergo
ſomniū nō idicaueritis mi
l hi vna ē de vobis ſnīa ꝙ i
terꝑtationē q̄ȝ fallacē ꝛ de
ceptiōe plenā ꝯpoſueritis
vt loq̄mi mihi donec tpus
m ꝑtrāſeat. Somniū itaq; di
n o cite mihi vt ſciā ꝙ interꝑta
tionē q̄ȝ eiꝰ verā loquami
p Rñdētes ergo chaldei co
q ram rege dixerūt. Non eſt
r hō ſuꝑ terrā qui ſermoneȝ
s tuū rex poſſit implere: ſed
neq; regū quiſq; magnꝰ et
t potēs verbū huiuſcemodi
v ſciſcitat. ab omni hariolo
x ꝛ mago ꝛ chaldeo Sermo
eñi quē tu queris rex gra
y uis eſt: nec reperiet quiſq;
qui indicet illū in cōſpectu
regis: exceptis dijs quoꝝ
nō eſt cū hoibus ꝯuerſatō
z Quo audito rex in furoreꝛ
a in ira magna: ꝑcepit vt pe
rirent omēs ſapientes ba
b bylonis. Et egreſſa ſnīa ſa
c pientis interficiebant que
d rebatq; daniel ꝛ ſocij eius
e vt perirēt. Tunc daniel re
quiſiuit de lege atq; ſentē
tia ab arioch principe mi
litie regis qui egreſſus fue
rat ad interficiēdos ſapiē
f tes babylonis. Et interro
gauit eū qui a rege ꝑtātem
acceperat: quā ob cauſam
tā crudelis ſnīa a facie re
g gis eſſet egreſſa. Cuȝ ergo
rem indicaſſet arioch da

m Regi ſyriace. hoc addit q2 ab iſto loco chaldaice vl' ſyriace qđ eſt ideȝ ideoma q̄tum ad lr̄atos. licȝ vulgare aliq̄ mō diſcordet. liber iſte ſcriptꝰ eſt vſq; ad octauū capituluȝ chaldaice. hebraicis tñ lr̄is que nō diſtinguūt a chaldeis in ſono. ſȝ tm̄ in charactare vt dicit hiero. in ꝓlogo ſuper libros Regum.

n Rex in ſempiternū viue. hoc dicunt ad captandū eius beniuolentiaȝ. ꝛ q2 credebant hoies virtuoſos poſt vitam iſtam trāſferri ad vitaȝ deorum eternā. vt hr̄. ij. Mach. xj. vbi dicit Patre nr̄o int deos tranſlato. ꝛ ſunt verba antiochi adoleſcētis loquētis de antiocho patre ſuo mortuo. o Dic ſomnium ſeruis tuis ꝛc̄.

B Rōnabiliter rñdent q2 ꝑ artē nō pōt aliť ſomniū interpretari Dicit eñi phs libro de ſomno ꝛ vigi. Ille eſt artificioſus iudex ſomniorū. qui ſimilitudines viſas ꝑpendere ſcit: et ꝑtes adinuicem cōparare ꝛ etiam ꝑ cōparationē ꝛ diſpoſitionē celi. ꝛ paſſiones ꝛ ſollicitudines ſomniātis ꝛ mores eiꝰ ꝛ cōplexionē. oia eñi ibi attendenda ſunt vt ibidem dicit Albertus magnus. Talis aūt interpretatio ſomnij ſupponit ſomniū ꝑſcitū. a Et rñdēs rex. Hic pōit ſecūda interrogatio cū adiunctiōe pene ꝛ ꝑmij. ꝛ h̄ eſt qđ dicit hic. b Niſi indicaueritis mihi ſomniū. prius. ſ. ꝛ poſtea cōiecturā eius. c Peribitis vos. .i. moriemini. d Et domꝰ vr̄e. i. poſſeſſiones ꝛ bona. e Publicabunt. i. fiſco vel burſe regie applicabunt. Qđ ſequit ptȝ in lr̄a. f Rñdit rex. Hic ponit tercia interrogatio que fit nō ſolū cū pene cōminatiōe ꝛ ꝑmij ꝓmiſſiōe ſed etiā cū falſi ſuſpitiōe ſeu impoſitiōe. ꝛ hoc eſt qđ dicit hic. g Certe ſcio q2 tp̄s redimitis. i. detinetis in verbis vel ſic. h Tēpus redimitis. i. ſpaciū vite vr̄e vultis retinere ꝑ ambages verborū. ꝛ ſubdit cauſam. i Sciētes ꝙ a me re. ſmo. ꝓpt qđ nō poſſum vobis ſomniū indicare. k Si ḡ nō indicaueritis ꝛc̄. eſt de vo. ſnīa. ſ. firma ꝛ irreuocabilis de morte vr̄a. l Qȝ inter. q̄ȝ fallacē ꝛc̄. q. di. eodē mō ꝑibitis ſi talē fallaciā feceritis ꝛ eſt hic truncatio ſnīe. ſicut ſolēt irati facere in loquēdo. ꝛ ideo qđ dictuȝ eſt ſupplēdū. Ad hāc ꝟo fallaciā remouēdo dicit. m Somniū ita. dici. mihi. integre ꝛ ꝑfecte. n Vt ſciā. ꝑ hoc ſupple. o Qȝ int. eiꝰ verā loq̄mini. ꝛ nō ꝯfictā. p Rñdētes ḡ chaldei co. re. di. Nō eſt hō ſuꝑ terrā ꝛc̄. hoc dicūt q2 ponebāt aiam a corꝑe ſeparatā eſſe maioris intelligētie ꝛ maxime dijs ꝯiūctā ſicut dr̄. ij. Mach. xj. Patre nr̄o int deos trāſlato. ideo dixerūt. q Nō eſt hō ſuꝑ terrā. i. in ꝑſenti vita. r Qui ſermo. tuū poſ. implere. q2 nō pōt fieri ꝑ artē humanā. vtjiam viſum eū. Declarāt hoc etiā ꝑ facta regū ꝑcedentiū dicentes. s Sed neq; regū quiſq; magnus ꝛ potēs. i. q̄tūcūq; fuerit magnus ꝛ potens. t Verbū hu. ſciſcitat de ꝑterito. ſ. v Ab omi hariolo ꝛc̄ id ē a quocūq; diuinatore. q̄ſi dicāt ꝑ ꝯñs nec tu debes q̄rere. cuiꝰ cā ſubdit. x Ser. quē tu q̄. rex gra. eſt. i. excedēs virtutē intellectꝰ humani. y Nec repiet quiſq; ꝛc̄ poſuerunt eñi aliq̄ platonici ꝙ demones hñt corꝑa aerea. vtȝ ꝑ dictū Apulei diſcipuli platonis dicētis ꝙ demones ſunt aīalia corꝑe aerea mēte rōnalia: tēpore eterna: aīo paſſiua: ꝛ ſic ꝑ ꝯñs q̄dā mō ꝯſeruant cū hoibus. vñ ꝛ ſm doctores catholicos habitant hic nobiſcuȝ in hoc aere caliginoſo vſq; ad iudiciū et ab iſtis per artes magicas poſſunt aliqua q̄rere. Sed dij quorū cum hominibus nō eſt cōuerſatio vocantur hic ab iſtis chaldeis ſubſtātie totaliter ſeꝑate. quarū ſcientiā dixerūt platonici ꝛ etiam alij phi maiorē q̄ ſit ſcia demonū. ſed ars magica vel diuinitiua quecunq; nō ſe extendit ad aliq̄d requirendū ab eis. C z Quo audito. rex i furore. qđ dicit q̄a irrōnabiliť mouebat cū ſe excuſarent ſufficiēter.

a Precepit vt pe. oēs ſa. babylonis. i. ſtudentes phiam et cognitionē occultorū. Ille eñi dicit ſapiens q̄ vltra communem cognitioneȝ hominū tranſcēdit.

b Et egreſſa ſnīa a rege irreuocabilit. c Sapietes interficiebant. i. de coꝝ interfectiōe diſponebant q2 nō fuerūt interfecti. vt habet. ſ. d Querebatq; daniel. q2 eidē ſnīe ſubiecebat ſum ſocijs ſuis. Sȝ q̄rit hic q̄re tādurā ſnīaȝ dedit rex ꝯ ſapiētes babilonis. Dicēdū ꝙ vacātes phie ꝛ cōiecturis futuroꝝ ꝛ ſililibus habebāt a rege victū ꝛ veſtitū. ꝛ ſumptus magnos vt ſ. habitū eſt. ꝛ de daniele ꝛ ſocijs eiꝰ ſiliter ꝛ geñ. xlvij. dr̄ ꝙ ſacerdotes egypti nō fuerūt cōpulſi vendere terrā eorū ſicut alij tꝑe famis. q2 ipſi recipiebāt victū ex horreis regꝫ ꝛ ipſi ꝑ vacauerūt phie. vt hr̄. ſ. metaph. igit q2 rex babylonis multa expenderat ꝓ ſciſcitatiōe ſapientum fuit nimis iratus q̄ñ nō rñderunt ſm eiꝰ voluntatē. ꝛ ex tali ira dedit ſnīam tādurā ꝛ irreuocabilē. e Tunc daniel. Hic ponit tercia ꝑs huiꝰ ca. vbi ponit reſeratio myſterij. ꝛ diuidit in duas q2 ꝑ ponit reuelatio facta danieli. ſcđo interꝑtatio facta regi. ibi. Poſt hec daniel ingreſſus. Circa ꝑmū daniel ꝑmo q̄rit regis diffinitionē. ſcđo petit dilationē. ibi. Cū ḡ rex indicaſſet. tercio recurrit ad mētis deuotionē ibi. Et ingreſſus ē domū ſuā. quarto recipit diuinā inſpirationē: ibi. Tūc danieli. q̄nto aſſurgit ad grar̄ū actionē ibi. Et bñdixit. Circa ꝑmū dr̄ ſic Tūc daniel requiſiuit de lege atq; ſnīa. Queſtio eñi regis fuerat ſibi celata ab alijs ex inuidia ꝛ cupiditate. vt dictuȝ eſt ſ. ꝛ iō ignorabat cām ſnīe regis. ſequit. f Et interrogauit eū qui a rege ꝑtātem acceperat. exequēdi ſnīam regis de interfectiōe ſapientuȝ. cetera patēt. g Cū ḡ. Hec eſt ſcđa ꝑs vbi daniel petit dilationem ad ſoluendū q̄ōnē. ꝛ ꝑ hoc executio ſnīe regis de ſapientū interfectiōe dilata eſt. ꝛ patȝ lr̄a.

neli. Daniel ingreſſus ro
giuit regē vt tempꝰ daret
ſibi ad ſolutionē indicādā
a regi. Et igreſſus eſt domū
b ſuam ananieꝗ ⁊ miſaeli et
azarie ſocijs ſuis idicauit
negociū vt quererēt miſeri
b cordiaꝫ a facie dei celi ſup
c ſacro iſto. ⁊ nō perirēt da-
niel ⁊ ſocij eiꝰ cū ceteris ſa
d piētibꝰ babylonis. Tunc
e danieli miſteriū ꝑ viſionez
f nocte reuelatuꝫ eſt. Et be-
g nedixit daniel deū celi ⁊ lo
cutꝰ ait. Sit nomē dn̄i bn̄
dictū a ſeculo ⁊ vſꝗ in ſe-
h culū quia ſapia ⁊ fortitudo
i k l eiꝰ ſunt ⁊ ipſe mutat tēpo-
m n ra ⁊ etates Trāſfert regna
o p atꝗ cōſtituit dat ſapiētiaꝫ
q ſapientibꝰ ⁊ ſciam intelli-
r gentibꝰ diſciplinā. Ipſe re
uelat ꝓfunda et abſcōdita
s ⁊ nouit in tenebris cōſtitu
t v ta ⁊ lux cū eo eſt. Tibi deꝰ
patrum noſtroꝝ confiteor.
x a teꝗ laudo q̄ ſapiam ⁊ for
titudinē dediſti mihi ⁊ nūc
oſtēdiſti mihi que rogaui-
b mus te: q̄ ſermonez regis
c d aperuiſti nobis. Poſt hec
daniel ingreſſus ad arioch
quē cōſtituerat rex vt ꝑde
ret ſapiētes babylonis ſic
e ei locutꝰ eſt. Sapiētes ba
bylonis ne ꝑdas introduc
me in ꝯſpectu regis ⁊ ſolu
f tionem regi narrabo. Tūc
arioch feſtinus introduxit
g danielē ad regē: ⁊ dixit ei:
h Inueni hominem de filijs
i transmigratiōis iude: qui
ſolutionem regi annunciet
Rn̄dit rex ⁊ dixit danieli.
cuiꝰ nomen erat balthaſar
Putaſne vere potes mihi
indicare ſomniū qđ vidi ⁊
l interꝑtationē eiꝰ Et reſpō
dēs daniel coram rege ait
m Myſteriū qđ rex interrogat

a Et ingreſſus ē. Hic daniel recurrit ad mentis deuotionē vt poſſit ſcire ſomniū regis ⁊ eiꝰ interꝑtationē. vn̄ pꝫ ꝙ hic nō q̄ſiuit tp̄s ad ſoluēdū ꝯfidēs de ꝓprio ingenio: nec ꝑ vias ſupſtitiōis ſicut auguratores ⁊ diuinatores: qđ eſt illicitū ⁊ lege diuina ꝓhibitū. ſed cōfidēs de adiutorio diuino. ⁊ hoc eſt qđ dicit

a Et ingreſſus eſt domū ſuā vt ſic ſeqſtratꝰ ab exteriori tumultu melius vacaret orōni ⁊ contēplatiōi. b Ananieꝗ ⁊ miſaeli ⁊c. adiūgit em̄ ſibi ſocios in orādo. q̄ orō multorum ⁊ maxie bonoruꝫ eſt multū exaudibilis. b Super ſacro iſto .i. ſecreto ſacro q̄ ibi fit mentio de regno xp̄i ꝑ lapidē abſciſuꝫ de monte ſine manibus: vt videbit. c Et non perirent

Pſ.115. da. ⁊ ſocij eiꝰ cū ceteris ſapientibꝰ. i. ipi ⁊ ceteri ſapiētes i quo apparet oratio eoruꝫ charitatiua. quia nō ſoluꝫ erat ꝓ vita ſua ꝯſeruāda. ſꝫ etiaꝫ pro vita alioꝝ ſapientū q̄ eis inuidebant vt viſum eſt. d Tūc daniel. Hic deſcribit danielis inſpiratio ⁊

B hoc eſt qđ dr̄. Tunc danieli myſterium. i. ſomniū regis occultum ⁊ eiꝰ interꝑtatio. e Per viſio. noc. reue. eſt. a deo ſcꝫ nō dicit hic qualis fuerit iſta reuelatio vtruꝫ in ſomno vel in vigilia ſꝫ ꝓbabiliter videt ꝙ vidit in ſomnis cōſimilem viſionē viſioni regis. ⁊ vltra hoc intellectū ipius. ⁊ h̄ etiā dicit glo. ꝙ ſomniū regis didicit ſomnio ſuo. hoc etiaꝫ videt ꝑ hoc qđ dr̄. Nocte. q̄ tales reuelatiōes magis nate ſunt fieri q̄etatis ſenſibꝰ ab exterioribꝰ tumultibꝰ. Vn̄ dr̄ Iob. xxxiij. Per ſomniū in viſione nocturna quādo irruit ſopor ſup hoies ⁊ dormiūt in lectulo. tunc apit aures viroꝝ ⁊ erudiēs inſtruit eos diſciplina. f Et benedixit. Hic ꝓ p̄dictis ponit gratiarūactio. Iſte em̄ erat mos antiquoꝝ in bn̄ficijs ꝑceptis laudare deū ſicut grati. hoc āt fecit daniel hic. ꝓpter qđ dr̄. f Et bn̄dixit daniel deum celi. i. laudauit. g Et locutus ⁊c. vſꝗ in ſeculū. i. ineternum: q̄ vbicūꝗ duplicat hoc nomen in veteri teſtamento importat eternitatē cōiter. h Quia ſapia ad diſponēdum ⁊ ordinandū in creaturis. q̄ opus ſapiētis eſt ordinare. vt dicit. j. metaphy. i Et fortitudo. ad exequēdum qđ diſponit q̄ nullus pōt impedire. k Eius ſunt. q̄ diſpoſitio ⁊ executio effectꝰ in oibus alijs depēdet ab ipo ⁊ pōt ꝑ ipm impediri. l Ipſe mutat tp̄a. q̄ ipſe eſt primꝰ motor celeſtiū corpoꝝ: quoꝝ motū ſequit tēpus vt habet iiij. phicoꝝ. m Et etates. i. periodos rerū mutabiliū ⁊ corruptibiliū. ⁊ maxime hoim. maior em̄ fuit periodus vite humane ante diluuiū q̄ꝫ poſt. vt ptꝫ in Gen̄. n Tranſfert regna. ⁊ hoc ꝯtingit frequēter ꝓpter peccata hominū. ſicut pꝫ Gen̄. xv. vbi dr̄. ꝙ filij iſrl' acceperūt regnuꝫ chananeoꝝ ꝓpter peccata eoꝝ. Similiter romani acceperūt regnum iudeoꝝ poſt mortē xp̄i. o Atꝗ ꝯſtituit. quia aliq̄n etiā malos hoies regnum eleuat ad punitionē aliorum peccatoꝝ. ſicut ptꝫ de cyro qui ex ordinatiōe dei eleuatus eſt in regno ad deſtructionem chaldeorum ⁊ liberationem iudeoꝝ. ſm ꝙ dr̄ Eſa. xlv. Hec dr̄ deꝰ xp̄o meo cyro cuiꝰ appheēdi dexterā ⁊c. Aliq̄n hoc etiam fit ad exercitiū ⁊ flagellationē ſanctoꝝ. exemplū habemus de Attila rege hunoꝝ qui dixit ſancto lupo trecenſi cū obſideret eius ciuitatem. interrogatꝰ a lupo ſancto q̄s eſſet. Rn̄dit. Ego ſum flagelluꝫ dei. Cui ille rn̄dit. Ego ſum lupꝰ qui debeo flagellari. ⁊ precepit ciuitatem aperiri. p Dat ſapientiā ſapiētibus. i. noticiā de diuinis illis quoꝝ mentes eleuātur ad celeſtia: q̄ tales ſunt ꝓprie ſapientes dicti a ſapore. q Et ſcientiā intelligētibus diſciplinā id eſt noticiā de hūanis hoibus morigeratis: vnde. j. ethicorū dr̄. ꝙ paſſionuꝫ ſecutor eſt inanis auditor politice. r Ipſe reuelat profunda et abſcondita ad que itellectꝰ creatus nō poteſt attingere ꝓpria virtute. s Et no. in te. conſtituta. i. ignorantie reſpectu alioꝝ ab ipſo. vel aliter. In tenebris conſtituta. id eſt peccata quantūcūꝗ occulta ipſe nouit. t Et lux cuꝫ eo eſt. q̄ ipſe eſt ꝓprie lux. vt hr̄. j. Iob. j. Deꝰ lux eſt. ⁊ tenebre nō ſunt in eo vlle ⁊ hoc eſt ad intelligēdū ſm ꝙ nomē lucis extenſum eſt ad ſignificandū manifeſtationē. q̄ deus eſt lux vera que illuminat oēm hoim. vt hr̄ Iob. j. v Tibi deꝰ patrū nroꝝ cōfiteor. Facit mētionē in orōne de abraam ⁊ alijs patribꝰ. q̄ ex merito eoꝝ multa bona facta ſunt filijs iſrael ⁊ reuelatiōes ꝓphetis.

x Teꝗ laudo. ⁊ cām ſubdit. Quia ſapientiā. ad intelligēdum. a Et fortitudinē. ad ꝓnunciādū. Dediſti mihi ⁊c Unde ſequit. b Quia ſermonē regis. i. illud qđ requirit. c Aperuiſti nobi. miſericorditer reuelando.

d Poſt hec daniel. Hic ꝯn̄r ponit interpretatio facta ipi regi. Et diuidit in tres. q̄ daniel p̄mo reprimit regis indignationē. ſecūdo excitat eū ad mētis attentionē ibi. Et reſpōdens danieli. Tercio aperit regi viſionē: ibi. Somniū tuū. Primū facit ꝑ hoc ꝙ impedit magiſtrū militie ab executione ſn̄ie regis ⁊c. dicēs. e Sapiētes babylonis ne ꝑdas. ꝑ hoc ꝙ paratus eſt regi ſatiſfacere dicēs. Introduc me in cōſpectu regis ⁊c. f Tunc arioch feſtinus introduxit danielē ad regē. ſciebat em̄ eum eſſe in deſiderio ſciendi. ꝓpter qđ feſtinauit introducere danielē ad eū ſciens hoc regi eſſe placitum. g Et dixit ei. ſ. arioch regi.

h Inueni hominē de filijs tranſmigrationis iude. i qua ſcꝫ terra ſolent eſſe prophete. ꝓpter hoc ſequit. i Qui ſolutionē regi annūciet. id eſt potens ſit annūciare cuꝫ ſit de illis apud quos ſolent eſſe prophete. Et nota cuꝫ dicit. Inueni hominē de filijs tranſmigrationis iude ipſe mentitur. quia non queſierat danielem nec inuenerat. ſed ſe obtulerat. Sed hic eſt modus illorum qui aſſiſtūt regibꝰ fingere ſe feciſſe illa que ſciunt eis placere. quod auteꝫ ſequit patet in littera. l Et reſpōdens. Hic cōſequēter excitat daniel regis attentionē oſtendēs rei queſite difficultateꝫ dicens. m Myſteriū. id eſt occultū qđ rex interrogat.

n o ſapiẽtes magi et barioli et
p baruſpices nequeũt idica-
q re regi. ſʒ eſt de⁹ i celo reue
r lãs myſteria qui indicauit
tibi rex nabuchodonoſor.
s q̃ ventura ſunt nouiſſimis
t tpib⁹ Sõniũ tuũ ⁊ viſiões
capitis tui in cubili tuo hu
v iuſcemõi ſit. Tu rex cogita
re cepiſti i ſtratu tuo: quid
eẽt futuꝝ poſt hec ⁊ q̃ reue
lat myſteria oſidit tibi que
ventura ſunt. Mihi quoqꝫ
nõ in ſapia q̃ eſt in me pluſ
q̃ꝫ in cũctis viuẽtib⁹ ſacrm
hoc reuelatũ eſt: ſʒ vt inter
ptatio regi manifeſta fieret
⁊ cogitatões mẽtis tue ſci
x y res. Tu rex videbas. Et
ecce q̃ſi ſtatua vna grãdis
Statua illa magna ẽ ⁊ ſta-
z tura ſublimis ſtabat cõtra
a te: ⁊ intuit⁹ ei⁹ erat terribi
b lis. Huius ſtatue caput ex
auro optimo erat. pect⁹ aũt
⁊ brachia de argẽto. Por
ro venter et femora ex ere.
tibie aũt ferree. Pedum q̃
dam pars erat ferrea que-
daʒ aũt fictilis. Videbas
ita donec abſciſus eſt la-
pis de mõte ſine manib⁹.

⁊ pcuſſit ſtatuã in pedibuſ
ei⁹ ferreis ⁊ fictilib⁹ ⁊ con
minuit eos. Tunc cõtrita
ſunt pariter ferrũ teſta es.
argentũ ⁊ auruʒ: ⁊ redacta
quaſi in fauillaʒ eſtiue aree
que rapta ſunt vento: nul-
luſqꝫ locus inuẽtus eſt eis
Lapis aũt q̃ pcuſſerat ſta-
tuã: fact⁹ eſt mons magn⁹
⁊ impleuit vniuerſam ter-
c rã. Hoc eſt ſomniũ interp-
tationeʒ quoqꝫ ei⁹ dicem⁹
d e coraʒ te rex. Tu rex regum
f g es: ⁊ de⁹ celi regnũ ⁊ forti
h tudinẽ ⁊ imperiũ ⁊ gloriaʒ
i k dedit tibi ⁊ oĩa in quib⁹ ha
l bitãt filij hominũ et beſtie
m agri volucres q̃ʒ celi: de-
n dit in manu tua ⁊ ſub ditõ
ne tua vniuerſa conſtituit.
o Tu es ergo caput aureum
p Et poſt te cõſurget regnuʒ
aliud minus te argenteuʒ
q ⁊ regnũ terciũ aliud ereum
r qð impabit vniuerſe terre
s ⁊ regnũ quartuʒ erit velut
t ferreũ. Quõ ferrũ cõminu
it ⁊ domat oĩa ſic cõminu-
v et ⁊ conteret oĩa h̃. Porro
quia vidiſti pedum ⁊ digi
toruʒ partem teſteã figuli.

n Sapiẽtes magi ⁊ barioli. exponãt hec noĩa ſicut ꝑus
o Et baruſpices. i. horarũ inſpectores. et p talia diuinãt
de futuris. p Nequnt indicare regi. i. nõ põt diſſolui
q̃cũqꝫ arte humana vel magica: ſʒ a deo ſolo: ⁊ h̃ eſt qð dr.
q Sʒ eſt de⁹ ⁊c. qꝛ ipe ſolus hʒ certã ſciam futuroꝝ ꝯtin
gentium cuiuſmodi
erãt cõtẽta in illa re
uelatõne. r Qui
indi. tibi. Diuia em̃
ſ. co. ꝓuidẽtia eſt ꝑncipa
lit erga rectorẽ mul-
titudinis. qꝛ ab ipſo
depẽdet directio mlt
titudinis ſicut bona
diſpoſitio corpis de
pendet a capite.
s Que vẽtura ſunt
⁊c. qꝛ in illa reuelati-
one ſit mentio de re-
gno xpi. qð ẽ vltimũ
regnorum. vnde ⁊. j.
Ioh. ij. dr de tpe xpi
E filioli nouiſſima ho-
ra eſt. t Somni
um tuũ. Hic ꝯnr da-
niel aperit regi viſio
nẽ: ⁊ diuidit in duas
qꝛ p̃ eaʒ repetit. ſcðo
expõnem ſubiungit.
hoc em̃ petierat rex
a cõiectoribus vt pa
tuit. s. ſcða ibi. Int-
pretationeʒ q̃ʒ eius.
Circa ꝑmũ ſic proce
dit: qꝛ p̃ repetit cãm
viſionis: que fuit co
gitatio regis de futu
ris. ⁊ ex hoc apparet
reuelatio mirabilior
qꝛ non ſolũ reuelata
eſt danieli viſio regi
ſed etiã cogitatio re-
gis precedẽs que ſo-
li deo nota erat et h̃
eſt quod dicit.
v Tu rex cogitare
cepiſti ⁊c. ex hoc etiã
pʒ q̃ ſollicitudo pre-
cedẽs in vigilia hñ eſt cã ſomnioꝝ ſequentiũ in ſomno. ſed
hoc eſt dupliciter. vno mõ naturaliter qñ fantaſmata q̃ fu-
erũt in vigilia reuertunt in ſomno vel ſilia eius. ſed nõ fu
it hic ſic. qꝛ talia ſomnia nõ ſunt ſigna futuroꝝ ſed magis
ꝑcedẽtiũ. Alio mõ ſupnaturaliter qñ ex ſolitudie circa ali-
q̃d futuꝝ diſponit hõ vt de calib⁹ fiat ſibi aliqua oſtẽſio a
deo in ſequẽti ſomno. qꝛ talia cõueniẽtius fiunt in ſomno
q̃ꝫ in vigilia vt s̃. dictũ eſt. ⁊ hoc fuit hic. cetera patent vſqꝫ
ibi. x Tu rex videbas. vbi ſcðo repetit ipaʒ viſionẽ. d.
y Et ecce quaſi ſtatua ⁊c. in lõgitudine. ſ. ⁊ latitudine.
z Stabat ꝯ te. ſic em̃ erat diſpoſita in ſitu reſpectu regis
q̃ſi aſpiceret regẽ ⁊ ipe eã. a Et intuit⁹ ei⁹ erat terribi-
lis. qꝛ illa ſtatua ſignificabat mutatiõnẽ regnoruʒ vt vide-
bit: q̃ mutatio p bella ⁊ occiſiões fit. ⁊ ad hoc denotanduʒ
terribile erat videre illã ſtatuã. vñ ⁊ s̃. dictũ eſt q̃ rex terri
tus oblitus eſt ſomniũ. b Huius ſta. ca ex auro ⁊c. iſta
nõ oportet hic hic exponere. qꝛ exponũtur in ſtre ſeq̃nti.
c Interpꝛtationẽ. Hic ponit expõ ꝑdicte viſiõis. ⁊ hoc ẽ
qð dicit daniel. d Tu. ſ. nabuchodonoſor. e Rex
regũ es. qꝛ mltos reges deuicerat. ⁊ ſubtributarios hẽbat
⁊ qꝛ maior rex erat de toto mũdo tpe ſuo: ſed vnde venerit
ſibi tãta magnitudo ſubdit. f Et de⁹ celi regnũ. ſ. chal-
deoꝝ p̃. g Et forti. ad debellãdũ inimicos ⁊ reges ali-
os. h Et imperiũ. i. monarchiã. i Dedit tibi. qꝛ de
infimo ſtatu p diuinã diſpoſitiõeʒ eleuat⁹ es ad oĩa iſta. vt
viſum eſt. j. ca. k Et oĩa ⁊c. hoc dicit q̃tũ ad ciuitates
l Et beſtie agri. q̃tũ ad loca cãpeſtria. m Volo. q̃ʒ ce
li. q̃tũ ad ſiluas vbi bitãt aues cõiter. n Dedit i manu
tua ⁊c. h̃ eſt ſub ptãte tua. Et accipit h̃ ps ꝓ toto p ſynodo
chen. qꝛ nõ oĩs terra
bitabilis fuit ei ſub-
iecta ſʒ magna ps ipi
us. Eſt etiam ibi alia
figura q̃ dr hyperbo
le. i. ſermo multũ ex-
preſſiu⁹ ad expreſſio
nẽ exceſſiue magni-
tudinis ſue: ex q̃ con
cludit. o Tu es
ergo ca. aureũ. hoc ẽ
regnũ tuũ ſignat in
ſtatua illa q̃ tibi ap-
paruit per caput au-
reũ ⁊ h̃ ſignificat cõ
ueniẽter p aurũ ꝓpt
maximas diuitias il
li⁹ regis q̃s cõgrega
uerat in babylone d
vniuerſis regnis ab
eo ſubiugatis. F
p Et poſt te cõſur-
get ⁊c. h̃ fuit regnuʒ
medorũ ⁊ pſarum qð
ſucceſſit regno chal-
deoruʒ. vt hr̃. j. v. ca.
Signatũ autẽ eſt il-
lud regnũ p argentũ
qꝛ i illo regno multũ
vacabãt ſapie et elo-
quẽtie q̃ ſignificant
p claritatẽ argenti ⁊
ei⁹ ſonoritatẽ. Et q̃a
regnũ medoꝝ ⁊ pſa-
rũ p̃ fuerunt duo re-
gna: ⁊ in vno regna-
bat dari⁹ ⁊ in alio cy
rus. iõ ſignata ſũt p
duo brachia. verũtñ
qꝛ fuerũt cõiuncta ſi
mul tpe cyri mortuo
dario eius auũculo
vt dicet. j. x. ca. ⁊ tpe
darij cui in honore ſucceſſit cyrus vt dicet. j. vj. ca. iðo illa
brachia erãt iuncta in pectore vno. iõ de illa ſtatua dictuʒ
eſt q̃ habebat brachia ⁊ pectus de argẽto. q Et regnũ
terciũ ⁊c. hoc fuit regnũ alexandri magni ⁊ grecorum: qð
ſucceſſit regno pſarũ. ⁊ dr ereũ ꝓpt ſonoritatẽ grece eloq̃n
tie: qꝛ es inter alia metalla eſt magis ſonorũ. r Quod
impabit vniuerſe tre. hoc eſt q̃ alexãder fere ab omibus re
gnis recepit tributa ⁊ mũera. multi em̃ reges audiẽtes cre
bras ⁊ maxias victorias ei⁹ ex timore ne veniret ſup eos
miſerũt ſibi mũera. s Et reg. quar. erit vt ferreũ. iſtd
fuit regnũ romanoꝝ. ⁊ cũ ſubdit. t Quõ fer. cõmi. ⁊ do-
mat oĩa. ita regnũ romanoꝝ ſubiugauit ſibi oĩa regna pre
dicta: ⁊ hoc ex tribus p que romani deuicerũt totũ orbẽ. ſ.
ſapia exercitio armoꝝ ⁊ bono regimie. Oẽm em̃ hoiem vn
decũqꝫ veniret ad eos honorauerũt ſm valorẽ ſuũ ſiue in
militia ſiue in ſcia ſiue i arte mechanica ſeu quacũqꝫ excel
lẽtia alia. Et ꝓpter hoc excellẽtes viri de oĩbus ptib⁹ mun
di ꝓpter magnã pacẽ iũgebãt ſe coꝝ policie. Qð tñ regnũ
poſtea fuit diuiſum i impiũ ꝯſtantinopolitanũ ⁊ romanũ.
iõ h̃ fuit ſignatũ in ſtatua p duas tibias ferreas vel alia rõ
ne. ſ. qꝛ ille q̃ erat ꝑncipalis impator accipiebat vnũ ſociũ
ad admĩſtrãdũ impiũ. ſic pʒ de auguſto ⁊ antonio ⁊ diocle
tiano ⁊ maximiano ⁊ plurib⁹ alijs. v Porro qꝛ vidiſti
pedũ ⁊ digi. ptẽ teſteã. i. de terra factã.

x Ex pꝫte fer. re. di. erit. ꝑ hoc ſignat̃ fortitudo illius regni in pncipio ⁊ poſtea debilitas ipi⁹ ꝑ diuiſſiones intraneas ꝓpter ambitiões ex qb⁹ regnū romanū quaſi ad nihilū deductū eſt. vt pꝫ ad ſenſum. y Qꝛ tñ deplā. fer. orie̾t. ſic eñ erāt pedes illi⁹ ſtatue diſpoſiti: ꝙ planta pedis erat tota d̄ ferro. digiti aūt exeuntes de planta erāt ꝑtim teſtei ⁊ ꝑti ferrei. ⁊ ꝑ hoc ſignat̃ ꝙ diuiſſiões ille que orte ſunt in romanis ꝓceſſerunt ex robore diuitiarū ⁊ potentie ſecularis. qđ autē ſequit̃. z Cōmiſcebūtur quidem hu. ſemi. ſignat ꝙ ad tollēdum iſtas diuiſionẽs regnū romanorū debilitātes. facta ſunt multa cōnubia.

B a Sed nō adhe. ſibi: qꝛ ꝑ talia non potuerunt amoueri diuiſſiones animorum Aliter exponūt qdā doctores hebreoꝝ ab illo loco. Porro: qa vidiſti ⁊c̃. de ſocietate iudeorum ⁊ romanoꝝ: que incepit tpe iude machabei vt hꝫ j. Mach. viij. ⁊ renouata eſt tpe ionathe ⁊ ſymonis fratrū ſuorū pmo Mach. xij ⁊ iudeoꝝ debilitas ſignata eſt ꝑ teſtam. fortitudo aūt romanorū ꝑ ferrū. qđ aūt ſequit̃. Cōmiſcebunt̃ quidē hūano ſemine. exponūt de Herode aſcalonita: cui regnū iudeorum datum eſt a romanis. ⁊ cū nō eſſet iudeus natiōe voluit ſibi puellā de genere Machab. copulare. vt filius eius teneret regnū. ſꝫ illa p̄ dolore ſe interfecit. Herodes autē ꝓpter ſuā luxuriā ⁊ puelle puchritudinē ea mortua abuſus eſt vt dicūt. ⁊ hoc eſt qđ dicit̃ hic. Cōmiſcebunt̃ humano ſemie. nō dicit̃ feminco. a Sed nō adhe. ſibi. qꝛ herodes nū ꝙ dilexit iudeos. nec ipſi eū. b In dieb⁹ aūt regnorū iſtoꝝ. i. qñ romanū imperiū in ſua fortitudine erit. ꝙ dicit̃ regnā in plurali. quia multa regna cōtinebat ſub ſe.

c Suſcitabit de⁹ celi re. qđ ine̾t. nō diſſipabit̃. iſtud eſt regnum xpi qđ eſt eternū. ſm ꝙ dr̃ Luce. j. Regni eius nō erit finis: qđ regnū inchoatū eſt regno romanoꝝ exiſtēte i maxima fortitudine ſua. qꝛ ſubiectis oībus nationibus deſcriptus eſt orbis de mādato auguſti ipatoris. quo tpe natus eſt xp̄s. vt pꝫ Luce. ij. ſequit̃. d Et regnū ei⁹ alteri ⁊c̃. qꝛ regnū xpi potiſſime eſt in celo: vbi ciues ſunt imortales. e Cōminuet ⁊ cōſumet oīa regna hec. qꝛ in iudicio finali oīs ptās terrena auferet̃ ⁊ omis creatura pfecte xp̄o ſubiugabit̃. ⁊ iā multa regna ſuppoſuerunt iugo fidei xpi colla. ſequit̃. f Scđm qđ vidiſti ꝙ de monte abſci. eſt lapis: in hoc oñdit̃ mod⁹ naſcēdi ipius xpi qui nat⁹ eſt de virgine q̄ ſignat̃ ꝑ montē ꝓpter excellētiā vite. de h̄ mōte abſciſus eſt lapis. i. xp̄s format⁹. q̄ ꝑ lapidē ſignat̃ vt pꝫ in p̄s. Lapidē quē reprobauerūt ⁊c̃. g Sine manibus .i. ſine hūano ope. ſꝫ ſpūſſancti virtute. h Et cōmi. teſtā ⁊c̃. qꝛ oīa regna mundi ꝓ maiori pte ſubiecta ſunt xp̄o ꝑ fidem ⁊ ꝑfectiſſime ſubijcient̃ tpe iudicij. vt dictum eſt.

i Tūc rex. Hic ponit̃ ꝓ p̄dictis magnificatio dei. ⁊ diuidit̃ in tres ptes. q p̄ ſupbia regis repmit̃. ſcđo dei potētia panditur. ibi. Loquens ergo rex. tercio danielis ſapientia erigit̃: ibi. Tūc rex danielē. Primū patet ꝑ hoc qđ dicitur

x ⁊ pte ferreā regnū diuiſum
y erit. qđ tñ deplātatio ferri
oriet̃. Scđm ꝙ vidiſti ferrū mixtū teſte ex luto ⁊ digitos pedū ex pte ferreos
⁊ ex pte fictiles ex parte regnū erit ſolidū ⁊ ex pte cōtritū. ꝙ autē vidiſti ferrum
z mixtū teſte ex luto cōmiſcebunt̃ qdē humano ſemini
a ſed nō adherebunt ſibi: ſicuti ferrū miſceri nō pōt teſte.
b In dieb⁹ aūt regnoruꝫ
c illoꝝ: ſuſcitabit de⁹ celi regnum qđ ineternū nō diſſi
d pabit̃. ⁊ regnū ei⁹ alteri po
e pulo nō tradet̃ Cōminuet aūt ⁊ cōſumet vniuerſa regna hec. ⁊ ipm ſtabit inet̃nū.
f Scđm qđ vidiſti ꝙ de
g mōte abſciſus eſt lapis ſi
h ne manibus ⁊ cōminuit teſtā ⁊ ferrū ⁊ es ⁊ arguntuꝫ ⁊ aurū: de⁹ magn⁹ oſtēdit que regi vētura ſūt poſtea ⁊ verū eſt ſomniū ⁊ fidelis
i interp̄tatio eius. Tūc rex nabuchodonoſor cecidit i
k faciē ſuam ⁊ danielē adora
l uit ⁊ hoſtias ⁊ incenſum p̄
m cepit vt ſacrificarēt ei. Loquens ergo rex ait danieli
n Uere deus veſter de⁹ deorum eſt: ⁊ dñs regum. re
o uelans myſteria quoniam tu potuiſti aperire hoc ſa
p cramentū. Tunc rex danie
q lem i ſublime extulit et munera multa ⁊ magna dedit
r ei. Et cōſtituit eum princi pem ſuper omnes prouin
s cias babylonis ⁊ p̄fectum
t v ⁊ magiſtruꝫ ſuper cunctos
x ſapientes babylonis: Daniel autem poſtulauit a rege ⁊ cōſtituit ſuper omnia opera prouincie babylōis ſidrac miſac et abdenago.
y Ipſe autem daniel erat in foribus regis.

i Tūc rex nabu. ceci. in faciē ſuā. ſe humiliādo. k Et danielē adorauit. ei reuerētiā exhibēdo. l Et hoſtias ⁊ incenſum p̄cepit vt ſacrificarent̃ ei. ex hoc loco porphyri⁹ arguit hūc librū eē cōfictū: qꝛ nō eſt veriſimile vt rex tam magn⁹ ⁊ ſupbus adoraret danielē in captiuitate detentuꝫ ⁊ multo min⁹ eſt credibile ꝙ cultuꝫ diuinū vellet ſibi impendere vt dr̃ hic. Et dato ꝙ vellet facē. nō ē credibile ꝙ daniel ꝑmiſiſſet hoc. Unde Act. xiiij. dr̃ ꝙ paul⁹ ⁊ barnabas nō pmiſeaunt ſe adorari a lycaonitis iuſtis. ſꝫ ſciderūt veſtes ſuas in ſignū doloris. Dicēdū eſt ꝙ iſta adoratō ibi accipit̃ ꝓ reuerētia. ſicut d̄ nathan ꝓpheta dicit̃. iij. Reguꝫ. j. ꝙ adorauit regem dauid ꝓnus in terra. Nec eſt mirādum regē prius ſupbuꝫ hoc facere ex admiratione diuine ſapiētie quā in eo pcepit. Qꝛ aūt arguit d̄ hoſtijs ⁊ incenſo danieli offerēdis dicenduꝫ ꝙ bene dr̃ hic ꝙ rex hoc p̄cepit. ſꝫ nō dicit̃ ꝙ fuerit factuꝫ. Et iō credēduꝫ eſt ꝙ daniel ipediuit fieri vel ꝙ induxit regem ad hoc ꝙ iſta offeret̃ ad honorē dei qui myſteriū reuelauerat ei. ⁊ hoc ptꝫ ex ꝑte ſequēti in qua pandit̃ potētia dei cum dicit̃. m Loquēs ergo rex ait danieli. Uere de⁹ veſter quē colitis ⁊ nō dij nr̃i. n De⁹ deoꝝ eſt ⁊c̃. ⁊ cā ſubdit̃. o Quoniaꝫ po. ape. ſacra. hoc. i. ſacrū ſecretū ꝑ ipſi⁹ reuelationeꝫ ⁊ ſic pꝫ ꝙ nabuch. honorē p̄dictū impendebat deo pncipaliter p. Tunc rex danielē. Hec eſt tercia ps in qua danielis ſapientia agit̃ ad dei gloriā ⁊ ppli iſrl̃. qui captiu⁹ erat in regno babylonis ꝓpter reuelationē. hoc eſt qđ dicit̃ hic.

p Tūc rex danielē in ſublime extulit. ⁊ in magna dignitate poſuit. vt ſtatim patebit. q Et munera multa et magna dedit ei. qua accepit daniel nō ex cupiditate. ſꝫ vt de illis iſrl̃ paupibus poſſet bene facere. Patet etiaꝫ ex hoc ꝙ licet nō ſit licitū aliqđ accipe ex pacto ꝓ ſpūalibus tñ licitū eſt ab eis quib⁹ ſpūalia miniſtrata ſunt dona tpalia accipe. ſicut daniel hic accepit a rege cui ſecreta diuina reuelauerat ꝑ ſpm̄ ꝓphetie. r Et cōſtituit eum ſup omēs ꝓuincias babylonis principē. ad iuſticiā exercendam.

s Et p̄fectū. ad cauſas magnas determinēdū. t Magiſtrū. ad facta ardua ordinādū. v Sup cūctos ſapiētes babylonis. vt talia ſine ei⁹ ꝯſilio nō agerēt ⁊ rōnem ei redderent. x Daniel aūt poſtulauit a rege ⁊c̃. in hoc ꝗ oñdit fidelitatē ſuā. qꝛ ꝓmot⁹ ad honorē nō dedit obliuioni ſocios ſuos. ſꝫ de eoꝝ ꝓmotiōe fidel̃r cogitauit. ⁊ h̄ fec̃ nō ſolū ꝓpt̃ eos ſꝫ ꝓpter ꝯſolatiōꝫ filiorū iſrl̃ qui erant per ꝓuincias diſpſi. ⁊ qꝛ ſciebat ſocios ſuos aptos ad talē officiū. qꝛ erāt ſapiētes ⁊ fideles. y Ipſe aūt daniel erat in foribus regis. vt eñ teneret regem in amicicia iō nō recedebat de latere eius: ne aliquid inuidi in ei⁹ abſentia ſeminarēt odiū. Ex hoc etiā loco arguit purphyri⁹ ꝯtra iſtū librū dicēs ꝙ daniel ſanctus nō accepiſſet talē honorē a rege infideli. Ad qđ dicendū ꝙ porphyri⁹ ignorāter loquit̃ quia ioſeph ſanct⁹ ſimilia a pharaone accepit. vt habetur

3. co.

Gen. 41. c.

Eſt.xl.ꝛ mardoch⁹ ab aſſuero.vt hꝫ Heſter.viij.Cōſiderandū etiā ꝙ talez honorē accepit Daniel.ꝛ iſti hic dicti a regibus infidelib⁹ nō ex ambitione honoris.ſed ad conſolationē populi ſui:ꝛ ad honorē dei vidētes ꝙ ꝑ hoc regna melius regerent̄ ſm deū ꝛ iuſticiā.Circa iſtud capl'm moralit̄ exponendo pōt

a dici ꝙ ꝑ ſtatuā intelligit̄ vita ſimulata i qua Caput eſt aureū.id ē opatio de genere bona. Pectus de argēto. quia locutio ſancta. Venter ꝛ femora ex ere.id eſt ſimulatio ficta. quia p̄dicta fiunt ad apparentiā.es em̄ cōponitur ex auricalco. quod ē auro ſimile.ꝛ ſtanno qd ē ſile argēto.Tibie ferree ſunt obdu ratio fixa quia qd talis ꝯcipit corde. vult omino tenere. Pedes ferrei et fictiles ſunt petulantia delectationis ꝛ pertinacia excuſationis.hāc aūtē ſimulationē nequeūt indicare. Harioli.id ē ſacerdotes ſymoniaci. Magi.i. phi vani. Malefici i.iuriſperiti.q: ſcia ſua iſti cōiter vtunt̄ ad malefaciendū. Sed daniel.i.confidentia veritatis.Sidrac.id eſt cōtinētia puritatis. Miſac. id eſt cōſiſtentia ꝓbitatis.Abdenago.cōſciētia puritatis ſeu humilitatis meretur fictionē cognoſcere ac etiā euitare. Capi.iij.

Nabuch.fecit ſtatuā.Hic ponit̄ ſcōa viſio ꝯūr ſe habēs ad p̄mā.q: ſicut ꝑ primā babylonij ſunt inducti ad cognoſcēdū dei potētiā oia regna cōterentez:ita ꝑ iſtā inducunt̄ agnoſcere ꝙ metu mortis nō eſt alius niſi de⁹ adorādus ꝑ latriā.Cōſiderādū etiā ꝙ licz hec viſio ſit hyſtoriaca cū hoc etiā eſt ꝓphetica.ꝓpter eius finē.ſ.ꝓpter apparitionē angeli filio dei aſſilati pueros d̄ fornace liberātis.in quo hec viſio tangit ꝑſonā xp̄i tanꝙ regis eminētis:ciues ſuos de manu cuiuſcūqꝫ tpaliter potētis liberantis.Circa h̄ ꝯſiderādū ꝙ materia huꝰ viſiōis eſt de ſtatua aurea facta.ꝛ de pueroꝝ cōſtantia.de fornace ardēte. ꝛ de angelo pueros liberāte.Cā finalis eſt vt xp̄i incarnatio pāderēt cult⁹ dei ampliaret̄.ꝛ populus dei cōſolaret̄ vt pꝫ in fine.Cā efficiēs eſt ſpūſſanct⁹ habit⁹ ex puerorū humilitate.patiētia ꝛ tribulatiōe.Cā formalis eſt modus ſcribendi hāc viſionē.que deſcribit̄ ad modū cuiuſdā ſnīe iudicialis iniquе:ꝛ iō habet tres ꝑtes. q: p̄ ponit̄ pueroꝝ cōdēnatio indigna.ſecundo eorum liberatio benigna:ibi.Et ambulabāt.tercio exaltatio cōdigna:ibi. Tunc nobuchodonoſor obſtupuit.Circa primū tangunt̄ tria. Primuz eſt cā litigij inter regē ꝛ pueros.ſecundū eſt forma iudicij:ibi. Statim qꝫ in ipſo tēpore.terciū pena ſupplicij.ibi.Tunc nabuch. repletus. Circa primū.ſ.cām litigij que fuit ex hoc ꝙ tres pueri nō adorabāt ſtatuā regis duo tangunt̄. Primū ē ſtatue cōſtitutio.ſecundū eius dedicatio:ibi. Itaqꝫ nabuch. Circa primū cōſiderandū ꝙ nabuch.ꝑ ſuperbiā ꝓpter monarchie adeptionē voluit ſibi vſurpare honorē diuinum ꝛ ideo fecit ſtatuā magnā aureā in qua adoraret̄. Simile legit̄ de Caio imperatore romano qui vt dicit Joſephus lib. antiquitatū.xviij.miſit ſtatuā ſuā ꝑ totum imperiū ſuū vt in ea adoraret̄. Ad faciendū aūt talia credibile eſt ꝙ homines inducebant̄ per aliqua reſponſa demonū ꝛ ꝓmiſſa qui nitūtur homies inducere ad idolatriā.dicit igitur.

a Nabuch.rex fec̄ ſtatuā aureā. exteri⁹ tm̄ erat aurea:q:

Nabuchodonoſor rex fecit ſtatuā aureā altitudine cubitorū ſexaginta:latitudine cubitoꝝ ſex:ꝛ ſtatuit eā in cāpo duran ꝓuincie babylo- III
c nis. Itaqꝫ nabuchodono-
d ſor rex miſit ad congregan
e dos ſatrapas magiſtratuſ
f g ꝛ iudices:duces et tyran-
h i nos optimates ꝛ p̄fectos.
k l omneſqꝫ principes regionū vt cōuenirēt ad dedicationē ſtatue quam erexerat nabuchodonoſor rex.Tūc cōgregati ſunt ſatrape:magiſtratus ꝛ iudices duces ꝛ tyrāni: ꝛ optimates qui erāt in ꝑtātib⁹ cōſtituti:et vniuerſi p̄ncipes regionū vt conuenirent ad dedicationem ſtatue quam erexerat nabuchodonoſor rex. Stabant aūt in conſpectu ſtatue quā poſuerat nabuchodonoſor rex:ꝛ p̄co cla-
m mabat valēter. Vobis di-
n cit̄ populis tribub⁹ ꝛ lin-
o guis in hora qua audieri-
p q tis ſonituz tube ꝛ fiſtule et
r s cithare ſambuce et pſalte-
t v rij ꝛ ſymphonie ꝛ vniuerſi
x generis muſicorum cadentes adorate ſtatuaz aureā
y quam conſtituit nabucho-
z donoſor rex. Si quis autē non proſtratuſ adorauerit eadem hora mittet̄ in fornacez ignis ardētis. Poſt hec igit̄ ſtatim vt audierūt

nō eſt credibile ꝙ ibi eſſet tanta moles auri vel forte erat interius cōcaua. b Altitudine cubitorū.lx.in hac altitudine ꝯputat̄ altitudo baſis ſuꝑ quā erat poſita.aliter nō reſpōderet ſibi latitudo q̄ dr̄ eſſe ſex cubitoꝝ tm̄. Cetera patēt.Si aūt q̄rat̄ quare daniel qui fuit familiaris regi vt viſum eſt nō prohibuit eū a tali inſania dicēdum ꝙ forte erat abſens in extremis finibus.ꝓpter magna negocia ſupra que erat poſitus vbi viſuz eſt vel infirmitate fuit īpeditus vel aliq̄ alia cauſa cōſimili que videtur ex hoc ꝙ nō accuſat̄ cum ſocijs ſuis ꝛ tamē certum eſt ꝙ nō adoraſſet ſi ibi fuiſſet. Vel dicendū ꝙ vidit regem obſtinatum in malicia ſua.ꝛ ideo tacuit videns ſe nihil ꝓficere in rep̄henſione ſꝫ magis reges ad peiora excitare.ꝛ hoc videt̄ glo.interlinearis dicere.ſ. eo.ca.ſuꝑ illū locum Precepit vt adducerent̄ ſidrac ꝛc̄.vbi dr̄ ſic. De daniele n̄ fit mentio:q: regi aſſiſtebat qui ꝓpriā ſtatuā nō adorabat.

c Itaqꝫ.Hic ꝯūr deſcribit̄ ſtatue dedicatio.voluit enim nabuch.ꝙ p̄mo adoratio ſue ſtatue q̄ vocat̄ hic dedicatio fieret cū magna ſolēnitate ꝓpt̄ magnitudinē ſuꝑbie ſue.et hoc ē qd dr̄ hic. c Itaqꝫ nabuch.miſit nūcios ſolēnes. ſcꝫ. d Ad cōgrega.ſatrapas.i.nobiles barones ꝛ dicūtur ſatrape q̄ſi ſatis rapiētes.q: ſolēt bona inferiorū rapere. e Mḡratus.i.cōſiliarios. f Judices. q̄ ſunt cōſtituti ad audiendū cās. g Duces.ſ.exercitus. h Tyrānos .i.exactores tributoꝝ regaliū. i Optimates.i.optimoſ exn̄tes.iſti ſunt honorabiliores poſt regē. k Prefectos .i.p̄poſitos. l Principes regionuz. ſicut ſunt balliui q̄ hn̄t plures p̄poſitos ſub ſe. Iſti igit̄ predicti p̄ ſunt vocati ad adorādū ſtatuā vt regi ꝯſentiētes ceteri timore mortis ꝛ exemplo maioꝝ.facili⁹ inducant̄ ad regis voluntatē.Cetera patent vſqꝫ ibi. m Vobis dr̄ pp'lis. nō ꝙ oēs pp'li poſſent i cāpo duran collocari.ſꝫ q: in p̄ncipibus q̄ ſunt capita alioꝝ intelligunt̄ oēs adorare. n Tribubus ꝛ linguis.q: ibi erant hoies diuerſarū nationū ꝛ linguarum. o In hora q̄ audieri.ſonū tube. forma hu⁹ inſtr̄i nota ē ꝛ cōis ꝛ ea vtunt̄ homies in bellis ꝛ in feſtis.ꝛ in pp'li cōgregatiōe:vt hꝫ libro Nume. p Fiſtule. inſtr̄m eſt de ligno hn̄s multa foramia.ꝑ que emitti̅t ſonus.ꝛ eo vtūtur paſtores. q Cithare. inſtr̄m eſt figure triangularis ad modū dimidij ſcuti.ꝛ tangit̄ digitis r Sambuce. que fit de arundine ꝑforata ꝛ dr̄ ſambuca a ſam quod eſt ſol.et bucca qd eſt parua buccina: q: ſolum pōt fieri in etate: vt dicit hieronym⁹ in ep̄l'a ad dardanum de inſtr̄is muſicis. q̄ in ſacra ſcriptura repiunt̄. s Pſalterij.inſtr̄m notuz eſt ꝛ tāgit̄ cū pēna. t Symphonie.aliq̄n accipit̄ ꝓ melodia in cōi.ſꝫ hic accipit̄ ſymphonia ꝓ inſtr̄o determinato oblōgo qd ſolent portare ceci.ꝛ digitis tangit̄. v Et vniuerſi generis.hoc addit̄. q: multa erāt ibi alia inſtr̄a q̄ nō exp̄munt̄ hic. Talib⁹ aūt vtebant̄ in adoratione ſtatue ad incitandū homies q: ex diuerſis melodijs excitātur in hoibus diuerſe paſſiōes.vt patꝫ ad ſenſum.ꝛ hꝫ.viij.poli̅. x Cadentes adorate ſtatuā.id eſt humiliter ꝛ reuerēter. y Quā cōſtituit nabu.vt in ip̄a adoraret̄. z Si q̄s aūt ꝛc̄.vbi pena nūciat̄ nō obediētib⁹. cetera patēt ex p̄dictis

a Statim. Hec eſt ſcđa ps pncipalis hui⁹ ca. vbi poniꝛ forma iudicij. circa quā p̄ poniꝛ chaldeorū accuſatio. ſecū-do puerorū citatio: ibi. Tūc nabuch. i fu. tercio citatoꝝ in quiſitio: ibi. Pronūcians. ⁊ q̄rto inquiſitoꝝ rñſio: ibi. Nō oportet nos. In pma pte dī ſic. a Statimq; in ipo tpe dedicationis. ſtatue

qꝛ ipm repñtabaꝛ cui diuinos honores exhiberi volebaꝛ. r Et qs eſt de⁹ qui vos eripiat. Hec fuit mira excecatio qꝛ ipm deū hebreoꝝ oipotentē vocauerat in pcedenti ca. qꝛ ſupbia mirabiliter excecat hoiem. s Rñdētes. Hic poniꝛ reqſitoꝝ rñſio. vñ dicūt. t Nō opꝫ nos de hac re rñdere tibi. q̄ſi dī.

b Accedentes viri chaldei. ad regem. c Accuſauerūt iu-deos. moti inuidia ex hoc q̄ iudei erāt eis prepoſiti i negocijs regni. vtꝫ in fi. pce. ca. d Dixeruntq; nabuch. regi Rex in eternū viue. hoc di-cūt ad captandū ei⁹ beniuolentiā. vt me-lius impetrēt volūta tem ſuā. e Tu rex poſuiſti decretuꝫ. qđ eſt lex firma ⁊ irreuo cabilis. ⁊ nō eſt lici-tum illud pterire. f Vt oīs hō q̄ audi erit ſonitum tube ⁊c̄ q. d. nullū hoiem ex-cepiſti ab hac lege. h aūt dicebāt vt nō pa tereꝛ modus libera-tionis puerorū. Hoc aūt modo in ppoſito formāt accuſationeꝫ ſuam dicentes. g Sūt ergo viri iu dei. q. d. captiuati ſꝛ ⁊ ſerui ex cōditione. ppter qđ ⁊ humilio-res deberēt eſſe. h Quos cōſti. ſup opa regio. babyloni ce. ⁊ iō deberent eſſe grati pro bñficijs ac ceptis ⁊ p ɔñs cōtē-ptus coꝝ ē grauior. h Viri iſti ɔtēpſe. rex decre. tuum. q. d. ex pdictis pꝫ q̄ nul lo mō eſt eis pcēduꝫ i Deos tuos nō co lunt. ſcribit autē hoc daniel more iudeo-rū qui vnum ydoluꝫ vocāt deos in plura li. vt hꝫ Exo. xxxij. de vitulo aureo. Hi ſūt dij tui iſrl̄ q̄ edu-xerūt te de terra egy pti. Dicūꝛ aūt hi dij nabuch. nō qꝛ ipam ſtatuam adoraret. vt

B

5.2.a.5.
3.b.i.6.b.

oēs populi ſonitū tube fi-
ſtule ⁊ cythare ſambuce et
pſalterij ſymphonie ⁊ oīs
generis muſicorū cadētes
oēs populi trib⁹ et lingue
adorauerunt ſtatuā aureā
quā conſtituerat nabucho
a donoſor rex. Statimq; in
b ipſo tempore accedētes vi
c ri chaldei accuſauerunt iu-
d deos. dixerūtq; nabucho-
donoſor regi. Rex ineter
e num viue. Tu rex poſuiſti
f decretum vt omnis homo
qui audierit ſonitum tube
fiſtule et cythare ſambuce
⁊ pſalterij et ſymphonie et
vniuerſi generis muſicorū
proſternet ſe ⁊ adoret ſta-
tuam auream. ſi quis autē
non procidens adorauerit
mittaꝛ in fornacē ignis ar-
g dentis. Sunt ergo viri iu-
h dei quos conſtituiſti ſuper
opera regiōis babylonice
ſidrac miſac et abdenago.
h viri iſti contempſerunt rex
i decretum tuū. Deos tuos
non colunt: ⁊ ſtatuam au-
ream quā erexiſti non ado
k rant. Tunc nabuchodono
l ſor in furore et ira precepit
m n vt adducerēt ſidrac miſac
⁊ abdenago. Qui ɔfeſtim
adducti ſunt in conſpectu
o regis pronuncianſq; nabu
chodonoſor rex ait eis Ve
re ne ſidrac miſac et abde-
p nago deos meos non coli
q tis et ſtatuam auream quā
conſtitui non adoratis.
Nunc ergo ſi eſtis parati
quacūq; hora audieritis ſo-

nitum tube fiſtule cythare
ſambuce ⁊ pſalterij ⁊ ſym-
phonie: oīſq; generis mu-
ſicorum proſternite vos ⁊
adorate ſtatuā quam feci.
quod ſi non adorauerītis
eadē hora mittemini in for
r nacem ignis ardentis. Et
quis ē de⁹ qui eripiet vos
s de manu mea? Reſpōden
tes ſidrac miſac ⁊ abdena
go dixerūt regi nabucho-
t donoſor. Nō oportet nos
de hac re rñdere tibi. Ecce
eñ de⁹ nr̄ quē colim⁹ pōt
eripe nos de camino igni
ardentis ⁊ de manib⁹ tuis
v o rex liberare Qđ ſi nolue
x rit notū ſit tibi rex qꝛ deos
tuos nō colim⁹: ⁊ ſtatuam
aureā quā erexiſti nō ado-
y ram⁹. Tūc nabuchodono
ſor replet⁹ eſt furore ⁊ aſpe
z ctus faciei illius imutatus
eſt ſup ſidrac miſac ⁊ abde
nago. ⁊ pcepit vt ſuccende
reꝛ fornax ſeptuplū q̄ ſuc
cendi conſueuerat: ⁊ viris
fortiſſimis de exercitu ſuo
iuſſit vt ligatis pedibus ſi
drac miſac ⁊ abdēago mit
terēt eos in fornacē ignis
a ardētis. Et ɔfeſtim viri illi
b c vincti cum brachis ſuis ⁊
tiaris ⁊ calciamētis ⁊ veſti
bus miſſi ſunt in medium
fornacis ignis ardētis. nā
iuſſio regis vrgebat. For-
nax autem ſuccenſa erat ni
d mis. Porro viros illos q̄
miſerant ſidrac miſac ⁊ ab
denago interfecit flāma ig
nis. Viri aūt hi tres. i. ſi-

qđ tua eſt ita irrōna-bilis q̄ nō eſt digna rñſione: qꝛ euidēs ē q̄ eſt dare vnū pmū infinite potētie. ⁊ ſic pōt nos liberare: qꝛ ipm colim⁹ ⁊ hoc eſt qđ ſubdiꝛ. Ecce eñ de⁹ nr̄ queꝫ colimus ⁊c̄. ſequiꝛ. v Qđ ſi noluerit. q̄ aliq̄ñ de⁹ nō liberat ſuos ſuos tpaliter vt me-lius ſaluet eos inui-ſibiliꝛ eos ad requiē transferendo vt dicit aug⁹. in quodam ſer mone ſanctorū mar-tyrum. vij. fratrū. x Notū ſit tibi. q̄ deos tuos non coli-mus. ex q̄ pꝫ q̄ illud factū ē trib⁹ pueris materia fortitudinis qđ ab impijs crede-baꝛ eſſe cā terroris. y Tunc nabucho. Hic deſcribiꝛ pena ſupplicij. vbi p̄ poni tur regis indignatio cū dī. Replet⁹ eſt fu rore. ſecūdo indigna tiōis manifeſta oſtē ſio cum ſubditur. z Et aſpe. fa. illius imu. eſt ⁊c̄. qꝛ paſſio-nes cordis citius ap parēt in oculis q̄ꝫ in alijs partib⁹ corpis. tercio ſnie pnuncia-tio: ibi. Et pcepit vt ſuccēderetur fornax ⁊c̄. q̄rto ſnie executō ibi. a Et ɔfe. viri illi. i. tres pueri. b Vincti. vt nullo mō poſſent euadere. c Cū brachijs ſuis ⁊ tiaris. ſm aliq̄s tia ra eſt palliuꝫ q̄ perſe vtunꝛ. ſm alios ē mi tra que in capite po niꝛ. vñ dī Exo. xxix. de aaron. Pones tia ram in capite eius. ⁊

C

3.Reg

dictū eſt. ſꝫ qꝛ illā fecerat vt in ipa adoraret. k Tūc na buch. in furore. Hic poniꝛ pueroꝝ citatio cū dī. Tunc na-buch. i furore ⁊ ira. ex cōtemptu ſibi facto ſm ſuā eſtimati onē. nō tñ ſm veritatē. ⁊ ſic irrōnabiliꝛ. iō dī. In furore et ira. l Precepit. illis peſſimis accuſatorib⁹. m Vt adducerēt. corā eo. n Sidrac ⁊c̄. de danieli nō fit mētio ⁊ cauſa ſ̄. dicta eſt. o Pronūcianſq;. Hic poniꝛ citato rū inq̄ſitio. ⁊ pꝫ lrā ex dictis h excepto. p Deos meos nō colitis. ⁊ p id eſt. q Statuā au. quā ɔſtitui. quā vo cat nabuch. deū ſuū. nō qꝛ ipm adoraret. vt dictum eſt. ſed

inde trahaꝛ ad ſignificanduꝫ genus pillei quod portabāꝛ nobiles ſm q̄ dicit Ezech. xxiij. Cū vidiſſet viros depi-ctos ⁊ tyaras in capitib⁹ coꝝ. q̄nto poniꝛ dei vidicatio ibi d Porro viros illos ⁊c̄. Sciēdū tñ q̄ hoc dꝛ h p anticipa tionē. qꝛ dī. i. eo. ca. q̄ viri illi q̄ miſerāt pueros in fornacē ſuccēdebāt eā. ⁊ iō interfectio iſtoꝝ p flāmā ignis intelligen na eſt facta q̄ñ angel⁹ deſcēdit cū pueris p⁹ orōneꝫ azarie. ⁊ excuſſit flāmā de fornace ⁊ cōbuſſit eos q̄ erant ex. vt ſic rex nō ſolū de miraculo viſo miraretꝛ. ſed ⁊ p cōbuſtionem fortiſſimorū virorū de ſuo exercitu puniretꝛ vt hic videtur

drac miſac ꝛ abdenago ce
cideruͭ i medio camino ig
nis ardẽtis colligati. Que
ſequunꝭ: i hebreis volumi
d nibꝰ nõ repperi. Et ambu
labãt i medio flame laudã
tes deũ ꝛ bñdicẽtes dño.
Stãs ãt azarias orauit ſic
Aperiẽſqꝫ os ſuũ i medio ig
e nis ait. Bñdictus es dñe
deꝰ pꝛm nr̃oꝝ: et laudabi-
f g le ꝛ glioſũ nomẽ tuũ i ſecu
h la qꝛ iuſtꝰ es i oibꝰ q̃ feciſti
i nob: ꝛ vniuerſa opa tua ve
k l ra ꝛ vie tue recte ꝛ oia iudi
cia tua vera Judicia eñ fe
m ciſti iuxta oia q̃ induxiſti ſr
nos ꝛ ſup ciuitatẽ ſanctam
pr̃m nr̃oꝝ hierl'm qꝛ in veri
tate ꝛ i iudicio iduxiſti oia
n hec ꝓpter pctã nr̃a. Pecca
o uimꝰ eñ ꝛ iniq̃ egimꝰ rece
dẽtes a te ꝛ deliq̃mꝰ i oibꝰ
p ꝛ pcepta tua nõ audiuimꝰ
nec obſeruauimꝰ: nec feci-
mus ſic pcepas nobis. vt
bñ nob cẽt Oia ḡ q̃ induxi
ſti ſup nos: ꝛ vniuerſa q̃ fe
ciſti nobis i vo iudicio fe-
q ciſti ꝛ tradidiſti nos i mãi
bꝰ inimicoꝝ iniq̃ꝝ ꝛ peſſi-
r moꝝ puaricatoꝝqꝫ ꝛ regi i-
s t iuſto ꝛ peſſimo vltra oẽm
trã Et nũc nõ poſſumꝰ api
v re os. Cõfuſio ꝛ obpꝛobri
um facti ſumꝰ ſuis tuis et
x his q̃ colebant te. Ne q̃ſu-
y z mus tradas i ppetuũ ꝓpt
a nomẽ tuũ ꝛ ne diſſipes te-
b ſtamentũ tuũ neqꝫ auferas
miaꝫ tuã a nobis ꝓpt abra
c hã dilectũ tuũ ꝛ yſaac ſuũ
d e tuũ: ꝛ iſrl' ſctm̃ tuũ q̃bꝰ lo-
f cutꝰ es pollicẽs ꝙ multi-
plicares ſemen eoꝝ ſicͭ ſtel
las celi: ꝛ ſicͭ harenã q̃ ẽ i li
g tore maris: qꝛ dñe imuniti
h ſumꝰ pluſqꝫ oẽs gẽtes ſu-
i muſqꝫ hũiles i vniuerſa tra
k hodie ꝓpt pctã nr̃a. Et nõ
l eſt i tpe hoc pꝛiceps ꝛ dux
m n ꝛ ꝓpheta neqꝫ holocauſtũ
o p neqꝫ ſacrificium neqꝫ obla
q r tio neqꝫ incenſum: neqꝫ lo
cus pꝛimitiarum coram te
s vt poſſimꝰ inuenire miam
t tuã ſꝫ in aia ꝯtrita ꝛ ſpũ hu
militatis ſuſcipiamur. Si-

d Et ambulabant. hec eſt tercia ps pncipalis huiꝰ ca. ſci endũ tñ ꝙ nõ eſt in heb. tñ eã expoſui. qꝛ eſt in medio cap. Igiꝭ h poniꝭ liberatio pueroꝝ benigna. vbi tria notanꝭ q̃ ſolent accidere in tribulatiõe iuſtoꝝ. ſ. cõmendatio ſupne eq̃tatis. cõdeſcẽſio diuine bonitatꝭ ibi. Et nõ ceſſabãt col laudatio diuine maieſtatis: ibi. Tũc hi tres. Circa pmũ aduertendũ ꝙ p ponitur ꝯmẽdatio dei ab iſtis tribꝰ i generali ꝛ pꝫ ſcdo ipiꝰ azarie in ſpãli ibi. Stãs ãt azarias vbi p azarias ꝯmẽdat diuinam iuſticiã. ſcdo iploꝛat eiꝰ clemẽtiã ibi. Ne q̃ſumus. tercio allegat ꝯſuetã dei miaꝫ ibi. Et nunc ſeq̃mur te. q̃rto iuocat eiꝰ liberatricẽ potentiaꝫ ibi. Et erue nos. circa pmũ i ꝯmẽdatõe diuine eq̃tatis azarias attribuit deo iuſticiã ꝛ ſibi ꝗpis culpã di. e Bñdictꝰ es dñe deꝰ pa. no. et facit mentõnẽ de antiq̃s pꝛibꝰ vt meritꝭ ipoꝝ oꝛo ſit magis exaudibilis. Et hoc mõ fecit moyſes in oꝛone ad placãdum irã dñi ꝯ ppl'm deuiti fabricatiõe.

I. co.

3. Reg. 8. c.

f Et glioſum nom̃ tuũ. Glĩa eñ ẽ clara noticia cũ laude. vñ importat q̃ndã diffuſionẽ laudis. ꝓpt h dꝛ nomẽ dei glorioſum. qꝛ debꝫ laudari vbiqꝫ terraꝝ ꝛ in omi dṙſa tempoꝝ. iõ ſubdiꝭ. g In ſecula. qꝛ iuſtus es. reddens penã ꝓ pctis. ꝛ h eſt qõ ſubdiꝭ. h In oibus q̃ feciſti no. pmittendo nos ſic tribulari. i Et vniuer. opa tua va. qꝛ cõfoꝛmia ſunt diuine ſapientie q̃ falli nõ põt. k Et vie tue recte. i. pceſſus tuꝰ i mũdi gubernatõe. l Et oia iudi. tua va. dicit iudicia i plurali. qꝛ vnũ eſt iudiciũ eiꝰ occultũ in pñti. de q̃ dꝛ Job. xij Nũc iudiciũ eſt mũdi. aliud erit aptũ in futuro. cetera patent vſqꝫ ibi. m Induxiſti om. h ꝓpt pctã nr̃a. vbi ꝯſiderandũ ꝙ pctm̃ ppl'i iſrl' vocauit ſuũ. qꝛ erat ps illiꝰ ppl'i Daniel eñ ꝛ ſocij eiꝰ erãt innocẽtes ꝛ ſancti. ꝛ maxime qñ fuerũt de irl'm tranſlati. ꝛ iõ nõ fecerunt illa pctã. ꝓpt que deſtructa eſt ciuitas irl'm de qua fit hic mentio. n Peccauimꝰ. ꝯ pximũ. o Et inique egimꝰ cõtra deũ. ꝛ h duplicĩꝭ: pctõ cõmiſſiõis: qõ notaꝭ cũ dꝛ. Recedentes a te ꝛc̃ e pctõ omiſſiõis cũ ſubdiꝭ p Et pcep. tua nõ audiuimꝰ ꝛc̃. vt bñ nobis cẽt. ex te. ex curſu eñ vete. teſta. patet. ꝙ filij iſrl' fuerunt in ꝓſperitate q̃diu fuerunt obedientes deo q Et tradidiſti nos in mani. ini. ꝛc̃. qꝛ q̃nqꝫ punit deꝰ bonos p malos vt dictum eſt ca. pce. vnde ꝛ demones ſꝭ executores diuine iuſticie in inferno. r Et regi iniuſto. ſcꝫ nabu. qꝛ occidebat innocentes. vt hic patet. s Et peſſimo. qꝛ cogebat homies idolatrare vſurpãdo ſibi diuinos honores. t Ultra oẽm terrã. ſ. ſupꝛa oẽs terrenos qꝛ ꝓpter magnitudinẽ ſue ptãtis malicia eius habebat maiorem effectũ ꝛ euidentiã. v Confuſio ꝛ obpꝛobriũ facti ſumus ſeruis tuis ꝛc̃. qꝛ eis inferꝭ ꝓ obpꝛobꝛio miſeria noſtra cũ eodem ritu colimꝰ te ſicut ꝛ ipſi. x Ne q̃ſumus. Hic azarias iploꝛat dei clementiã allegãs ꝓmiſſionẽ factã ſctis pꝛibꝰ di. Ne q̃ſumꝰ tradas nos hoſtibꝰ y In ppetuũ. lꝫ ad tps puniamur ꝓ pctis nr̃is z Propter nomẽ tuũ. q. d. lꝫ hec nõ mereaꝭ nr̃a iuſticia. fiat tñ h ad gloriam nois tui vt nom̃ tuũ glĩficeꝭ i liberatiõe nr̃a. a Et ne diſſi. teſt. tuũ. i. legẽ q̃ diſſipaꝭ qñ tenentes eam occidunꝭ. b Neqꝫ aufe. mi. t. a nob ꝓpt abraã dilectũ tuũ. qꝛ fuit pmꝰ a deo electꝰ ex idolatris. ꝛ p facte ſꝭ ei ꝓmiſſiões apte d̃ xpo ꝓpt qõ dꝛ h ſpãliter dilectꝰ. c Et yſaac ſer. tu. dꝛ ſuꝰ. qꝛ vere obediens. ꝛ pꝫ h cũ pꝛ voluit eũ imolare. qꝛ iam erat. xxx an. ꝛ p ꝯñs fortꝭ. paꝭ aũt eiꝰ erat ſenex et debilis. noluit tñ reſiſtere ſꝫ ad imolatiõnẽ volũtarie acceſſiꝭ vt dꝛ ioſephꝰ li. i. antiq̃tatũ. d Et iſrl' ſctm̃ tu. i. iacob q̃ dꝛ h ſctũs ſpãlr. qꝛ ipã li cultu voluit colere deũ vt dꝛ Geñ. xxviij. Erit mihi dñs in deũ ꝛc̃. Illud ãt ꝓpꝛie dꝛ ſctm̃ qõ applicaꝭ diuino cultui e Qui. loc. es pol. id ẽ ꝓmittens. ꝛ iõ nõ põt fruſtrari pꝛomiſſio tua. f Vt multiplicares ſemẽ eoꝝ ꝛc̃. ꝓmiſſuꝫ ẽ h abrae Geñ. xxij. g Qꝛ dñe imi. ſu. qꝛ multi de filijs iſrl' fuerãt occiſi p bella ꝛ multi captiuati. h Sumuſqꝫ hu. id eſt viles in ꝯſpectu alioꝝ. i In vniuer. ter. ꝛc̃. qꝛ iam diſpſi erãt in multis terris p captiuitatẽ aſſirioꝝ ꝛ chaldeoꝝ ꝛ egyptioꝝ k Et nõ eſt in tpe h pnceps. ſup filios iſrl' q̃ poſſit eos defendẽ. qꝛ ſedechias iã erat captꝰ l Et dux. ſ. ex pplo nr̃o. q. d. v̓tute hũana ñ poſſumꝰ ſaluari de manibꝰ inimicoꝝ Silr' eis ñ erat via ad placãdũ deũ p viã ſacrificioꝝ. ꝛ h eſt qõ poſtea diꝭ. m Et ꝓpha. q̃ denũciet futurã ꝯſolationẽ. n Neqꝫ holo. q̃ erat oblatio tota i cenſa ad honoꝛẽ diuinũ. o Neqꝫ ſacri. qõ ptim incẽdebaꝭ ꝛ ptim ad vſum ſacerdotũ reſeruabaꝭ. p Neqꝫ obla. q̃ offerꝭ ex deuotõe q Neqꝫ incen. h eſt thimiama odoris ſuauiſſimi qõ offerebaꝭ ſup altare thimiamatꝭ ad ꝯſũmationẽ ſacrificij vt hꝛ ad Heb. ix. Rõ oim iſtoꝝ eſt qꝛ nõ erat ipis licitũ talia offerre niſi in irl'm q̃ iã erat deſtructa ꝛ hoc eſt qõ diciꝭ. r Neqꝫ locꝰ pmitiarũ coram te. qꝛ iã erat deſtructꝰ vt viſum eſt. s Ut poſſimꝰ inuenire miſericoꝛdiã tuã. ſupple p talia ſacrificia ꝛ oblatões t Sꝫ in aia cõtrita ꝛc̃. q. d. loco ſacrificioꝝ ſuſcipias illõ qõ poſſumꝰ tibi offerre. ſ. coꝛ ꝯtritũ ꝛ hũiliatũ. pſ. l. ſcribiꭍ. Sacrificium deo ſpũs ꝯtribulatus. vñ ſup illud Geñ. xxv. Iſaac amabat eſau. dicit ra. Moy. Dilecte ſunt magis tribulationes q̃ ſacrificia. q̃ppe ſacrificia ſunt de diuitijs hoĩs. tribulatiões v̓o de coꝛpe ipſius tribulati qõ eſt magis charꝫ ſibi ſm qõ dꝛ Job. ij. Pellem ꝓ pelle et cuncta q̃ habꝫ homo dabit pꝛo anima ſua.

B

E

cut in holocauſto arietū et
t thaurorū et ſicut in milib⁹
agnorꝝ pinguiū: ſic fiat ſa-
criſiciū nr̃m i ꝯſpectu tuo ho
v die vt placeat tibi. qm̄ non
x eſt ꝯfuſio ꝯfidētib⁹ i te. Et
nūc ſequimur te i toto cor-
de ⁊ timem⁹ te: ⁊ q̄rim⁹ fa
y ciē tuā. Ne cōfundas nos
z ſꝫ fac nobiſcū iuxta māſue-
tudinē tuā ⁊ ſm̄ m̄ltitudi-
a nē miſericordie tue: ⁊ erue
b nos in mirabilibus tuis et
c da gl'iam noi tuo dn̄e: ⁊ cō-
fundant oēs q̄ oñdūt ſuis
tuis mala. Cōfundant i oi-
potētia: ⁊ robur eorꝝ ꝯtera-
d tur ⁊ ſciant qꝛ tu es domi-
nus de⁹ ſol⁹ ⁊ gl'ioſus ſup
e orbē terrarꝝ ⁊ nō ceſſabant
q̄ miſerāt eos miniſtri regis
f ſuccēdere fornacem napta
g ⁊ ſtupa ⁊ pice ⁊ malleolis
⁊ effundebat flama ſup for-
nacē cubitꝰ q̄dragintano-
uē ⁊ erupit ⁊ incēdit quos
repperit iuxta fornacez de
chaldeis. Angel⁹ aūt dn̄i
deſcēdit cū azaria ⁊ ſocijs
eius in fornacez: ⁊ excuſſit
flamā ignis de fornace: et
fecit mediū fornacis q̄ſi vē-
tū roris flantē: ⁊ nō tetigit
eos oīno ignis neq; cōtri-
ſtauit: neq; q̄cq̄ moleſtie i-
h tulit. Tūc hi tres quaſi ex
vno ore laudabāt ⁊ gl'ifica-
bant ⁊ bn̄dicebant deuz in

t Et ſic in milib⁹ agnorꝝ ⁊c̃. qꝛ tribulatio in q̄ iſti erāt ꝓ-
pter deū eſt magis accepta deo q̄ȝ ſacrificia vt dictum eſt.
v Qm̄ nō eſt ꝯfuſio ꝯfidētib⁹ in te. qḋ eſt verū de ꝯfuſio-
ne vera q̄ eſt corā deo ꝑ pctm̄ in ꝯſcia mala lꝫ ſancti bn̄ ſu-
ſtineant ꝯfuſionē corā hoib⁹: ſꝫ iſta nō eſt vera cōfuſio. vt
dicit Criſ. ſup Ma-
theū. Leuis eſt cōſo-
latio ſi hō in ſeipſo
confuſus ſit non tñ
coram homib⁹ Per
ꝯtriū leuis eſt ꝯfuſio
idē modica vel nul-
la. ſi tm̄ corā hoibus
eſt ⁊ nō coram deo.
x Et nō ſeq̄mur. h
ꝯſīr Azarias allegat
in ſua oīone conſue-
tā dei miam quā in-
ueniunt reuertentes
ad ipm̄. ⁊ h eſt ꝙ al-
legat. Et nūc ſeq̄. te
in to. cor. ⁊c̃. qualit-
cunq; aūt peccaueri-
mus. y Ne cōfū-
das nos. i. cōfuſibi-
les in conſpectu ho-
minū dimittas.
z Sed fac nobiſcū
iuxta manſue. tuam
⁊c̃. qꝛ ꝓprietas tua ē
miſereri ⁊ pcere.
a Et erue nos. hic
ꝯſīr azarias inuocat
liberatricē dei potentiā q̄ ſolet aſſiſtere in caſib⁹ deſpera-
tis ſm̄ viam humanā. ⁊ hoc eſt qḋ dicit. Et erue nos i mi-
rabilibus tuis. hoc eſt ꝑ opa ſupra v̇tutē nature fienda qḋ
factum eſt in liberatione eorꝝ de fornace. b Et da glo.
noi tuo. vt infideles videntes potentiā tuā mirabilē glori-
ficent nomen tuū. c Cōfundant omnes qui oſtendunt
ſeruis tuis mala. ⁊ loquit hic de cōfuſione ꝑ pniam q̄ hō
cōfundit coram deo de pctō ꝑpetrato. ⁊ hoc eſt qḋ ſubdit
d Et ſciant qꝛ tu es dn̄s deus ſol⁹ ⁊c̃. hoc factū eſt ꝑ hoc
ꝙ nabu. viſo miraculo gl'ificauit deū ꝑ totū regnum ſuum
e Et nō ceſſa. Deſcripta ꝯmēdatione diuine eq̄tatis. hic
ꝯſīr ponit cōdeſcenſio ſue bonitatis incendens noxios ⁊
liberans innocentes. Circa qḋ quatuor tangunt. Primuz
eſt fornacis incendiū cum dr̄. e Et nō ceſſa. mini. regis
qui miſerant eos in fornacē. ſ. ⁊ iſti erant fortiſſimi de ex-
ercitu regis. vt dictū eſt ſupra. f Succendere fornacem
napta qḋ eſt genus bituminis inuentū circa babyloniā et
maxime nutrit ignē: vt dicit Saluſti⁹ ſm̄ alios ſunt oſſa
oliuarū areſacta cum amurca. g Et ſtu. ⁊ pi. ⁊ malleol'
id eſt ſarmentis. ſcḋo ſubdit chaldeorꝝ excidiū cum dr̄. Et
effundebat ⁊ ptꝫ lr̄a. tercio angelicū p̄ſidiū ſubdit cuz dr̄.
Angelus aūt dn̄i deſcendit cum azaria ⁊c̃. Quarto puero-
rū remediū cū dicit. Et nō tetigit eos oīno ignis ⁊c̃. ⁊ ptꝫ
lr̄a. Sed querit hic quō iſti pueri nō ſunt leſi in fornace
⁊ dicūt aliq̄ ꝙ hoc factum eſt ꝑ hoc ꝙ angel⁹ excuſſit fla-
mā de fornace vt hic dr̄. ⁊ appoſuit aliq̄ refrigeratiua inte-
rius. vn̄ dicit hic ꝙ fecit medium fornacis q̄ſi ventū roris
flantem. ⁊ tunc ſm̄ hanc viam oportet dicere ꝙ nō erat ar-
dor in fornace: nec ſm̄ effectum nec ſm̄ rem vl' actū primū
Sed hoc nō videt verū. qꝛ ſupradictū eſt ꝙ fuerūt poſiti
in fornace ligati tñ ignis conſumpſit vincula eorꝝ. qꝛ am-
bulabant in camino: ⁊ non ꝯſumpſit eorꝝ corpora. ⁊ ſic ptꝫ
ꝙ pueris exiſtentibus in fornace erat ibi ardor ignis. non
ſolummō ſm̄ rem vel actū primū. ſꝫ etiā q̄ȝtum ad effectuz
vel actum ſcḋm. qḋ eſt cōburere. ex quo combuſſit vincula
eorꝝ. Item infra eo. cap. dr̄ ꝙ ambulabant in medio ignis
ardentis. Dicendū igit ꝙ ſalus puerorum facta eſt diuina
virtute ſuſpendente actum ſcḋm ignis. i. effectum: manen-

te tñ actu primo. qꝛ cuz creatura obediat creatori in oībus
poſſibilibus fieri poteſt ꝑ v̇tutem diuinā conſeruat ardor
ignis in actu primo ſine ſcḋo. qꝛ prius poteſt abſolui a po-
ſteriori. Et ſicut poteſt virtus diuina ſuſpēdere act⁹ ignis
ſimpliciter. ita pōt ſuſpēdere circa vnū obiectū abſq; hoc
ꝙ ſuſpēdat circa ali-
ud. et ſic ſuſpendit
actū ignis circa cor-
pora puerorꝝ ⁊ non
circa vincula eorum
nec circa eos q̄ for-
nacē incēdebāt. Sꝫ
ꝯ p̄dicta pōt ſic ar-
gui qꝛ adminiſtratō
rerū ⁊ obſeruatio ſt
idem realiter ſm̄ ali-
quos. Adminiſtra-
tio aūt importat ap-
plicatioꝫ rei ad effe-
ctū. ḡ cōſeruari non
pōt in actu p̄ ignis
q̄n exeat in ſecundū
actū appoſito com-
buſtibili. Itē calefa-
cere ꝑ ſe ineſt igni:
illud aūt qḋ ꝑ ſe in-
eſt alicui nō pōt ab
eo ſepari. ḡ impoſſi-
bile eſt ꝙ ignis ma-
neat in actu p̄ ⁊ non
cōburat appoſito cō-
buſtibili. Ad pīmuz
dōm ꝙ adminiſtra-
tio rex ꝯſeruatio pn̄t dupliciter accipi. Vno mō ex pte cau-
ſe inq̄ȝtum ſunt actiones dei in ipſo manentes. ⁊ ſic ſt idē
realiter qꝛ in deo nō eſt niſi vnica actio intrinſeca q̄ eſt idē
qḋ ſua ſubſtantia. Alio mō ex pte effect⁹ q̄ eſt in creatura.
⁊ ſic differt adminiſtratio a ꝯſeruatione. ſicut eñ in artificij-
bus videmus aliud eſt inſtrm̄ cōſtituere in eſſe. ⁊ aliud ipo
ꝯſtituto vti. vtꝫ de ſecuri. ita intelligendū eſt in ꝓpoſito. qꝛ
creature ſunt dei artificiata. ⁊ iō aliud eſt creaturā in eſſe
ꝓducere ſeu tenere qḋ eſt ꝯſeruare. ⁊ aliud ipam ad opati-
onem applicare. qḋ eſt adminiſtrare. et hoc eſt poſteri⁹ ad
ipm̄ cōſeruare vt ptꝫ. Licet aūt poſteri⁹ non poſſit eſſe ſi-
ne priori. tñ pri⁹ pōt eſſe ſine poſteriori. ⁊ iō pōt ignis cō-
ſeruari abſq; hoc qḋ agat. non tñ econuerſo. ⁊ eadem rōne
poteſt ſic cōſeruari ꝙ agat in vnū ⁊ non in aliud vt dictū
eſt. Ad ſecundum dicendum ꝙ calefacere ineſt per ſe ig-
ni: ſed hoc eſt tercio modo pſeitatis. ⁊ tale poteſt ſeparari
Illud autez quod ꝑ ſe ineſt primo modo: non poteſt ab ali-
quo ſeparari: etiam virtute diuina. qꝛ ponitur in eius diffi-
nitione. ideo non valet argumentum. Qꝛ autem dicitur ꝙ
angelus fecit medium fornacis quaſi ventum ⁊c̃. Dicen-
dum eſt ꝙ licet miracula fiant ſola virtute diuina princi-
paliter tamen angeli circa hoc habēt aliq̄n aliqḋ miniſte-
rium ſic hic ꝙ flama effuſa eſt extra fornacem factū ex vir-
tute angeli. ſed ꝙ pueri exiſtentes intra fornacem non ſūt
leſi. hoc factum eſt diuina virtute. igitur propter tale mini-
ſterium predictum dicit ſcriptura hoc feciſſe angelum.
h Tunc hi tres. Poſita condeſcenſione bonitatis diui-
ne circa pueros. conſequenter ponitur collaudatio diuine
maieſtatis ab ipſis. ⁊ diuiditur in duas partes. quia pri-
mo iſti pueri deum laudant. ſecundo ad laudem dei crea-
turas inuitant ibi. Benedicite omnia opera domini domi-
no. Prima adhuc in ſex. quia primo laudant deuz in ſe. ſe-
cundo in appropriato ſibi nomine. Et benedictuz nomen
glorie tue. tercio in aſſumpta humanitate. Bn̄dictus es i
templo. quarto in beata virgine. Benedict⁹ es in throno
quinto in angelorꝝ diſtinctione. Bn̄dictus es q̄ intueris.
ſexto in celo empyreo continente. Bn̄dictus es in firma-
mento. Et nota ꝙ in oībus iſtis modis q̄tuor noībus cō-

i fornace dicētes. Bn̄dict⁹
es dn̄e ds patruꝫ nr̄oꝝ: et
laudabilis ⁊ glïoſus ⁊ ſup
k exaltat⁹ i ſecl'a. Et bn̄dictū
nomē glïe tue ſctm̄ ⁊ lauda
bile ⁊ ſuperaltatū i oīb⁹ ſe
l culis. Bn̄dict⁹ es in tem
plo ſctō glïe tue: ⁊ laudabil'
m ⁊ ſupglïoſus i ſecl'a. Bn̄di
ctus es i throno regni tui:
⁊ ſuplaudabilis et ſuperal
n tat⁹ in ſecl'a. Bn̄dict⁹ es q̄
o intueri abyſſos: ⁊ ſedes ſu
per cherubin ⁊ laudabilis
p ⁊ ſuperaltat⁹ in ſecl'a. Bn̄
dict⁹ es i firmamēto celi ⁊
q lau. ⁊ glo. in ſec. Bn̄dicite
oīa opa dn̄i dn̄o laudate ⁊
r ſuperaltate eū in ſecl'a Bn̄
dicite angeli dn̄i dn̄o: lau.
s Bn̄dicite celi dn̄o: lauda.
t Bn̄dicite aque oīs q̄ ſup
celos ſt dn̄o: lau. Bn̄dici.
oīs ꝟtutes dn̄i dn̄o: lau.
Bn̄dic. ſol ⁊ lūa dn̄o: lau.
Benedicite ſtelle celi dn̄o
v lau. Bn̄dicite imber ⁊ ros
dn̄o lau. Bn̄dicite oēs ſpi
ritus dei dn̄o: lau. Bn̄di
cite ignis ⁊ eſtus dn̄o: lau
x date. Benedicite frigus ⁊
y eſtas dn̄o: laud. Bn̄dicite
rores ⁊ pruina dn̄o: lauda
te. Bn̄dicite gelu et frig⁹
dn̄o: lau. Bn̄dicite glaci
es et niues dn̄o: lau. Bn̄
dicite noctes et dies dn̄o:
laud. Bn̄dicite lux ⁊ tene
bre dn̄o: lau. Bn̄dicite ful
gura ⁊ nubes domio: lau.
ꝫ Bn̄dicat tra dn̄m: laudet
⁊ ſuperaltet eū i ſecl'a. Bn̄
dicite mōtes ⁊ colles dn̄o
lauda. Bn̄dicite vniuerſa
germinātia i tra dn̄o: lau.
Bn̄dicite fontes dn̄o lau.
Benedicite maria ⁊ flumi
a na dn̄o lau. Benedicite ce

muniter vtitur. q2 de⁹ bn̄dict⁹ dicit rōne creatiōis. Laudabilis rōne cōſeruatiōis. Glorioſus rōne ꝯſummate fruitionis. Superaltat⁹ rōne incōprehenſe pfectiōis. q2 excedit omne qd de ipo dicim⁹ ⁊ cogitamus. vl' aliter ſic. q2 deus dr. Bn̄dictus rōne bonitatis. Glïoſus. rōne ſapientie. Un̄ dicit Ambr. Gloria eſt clara noticia Superaltatus. rōne potentie. Laudabilis. qn̄tū ex iſtis deriuat pfectio in creaturis dic q̄ p̄. i Bn̄dict⁹ es dn̄e de⁹ patrū nr̄oꝝ. de patrib⁹ fit mentio. q2 ex meritꝫ patrū pcedebat eoꝝ liberatio ſequit. k Et bn̄dictū nom̄ hoc eſt nomē dn̄i tetragrāmaton: qd eſt deo appropriatū et nulli alij attributuꝫ q2 ſꝫ q̄ dic̄ ra. moy. illud nomen ſignificat diuinam ꝓprietatē intrinſecam oīb⁹ alijs ſeparatis Alia āt noīa diuina imponunt ab opib⁹ diuinis. ſicut pꝫ de hoc nomine heloim i hebreo: vel deus in latino qd imponitur a

Ps. 148. generali ꝓuidentia ⁊ ꝓpt hoc cōicat aliis p quandā pticipatione. vn̄ iudices dicunt heloym vel dij vt hr̄ Exo. xxij. Si latet fur. dn̄s domus applicabit ad deos. i. ad iudices ⁊c̄. ⁊ multomagis alia nomina diuina hoc mō cōicāt. Nomē aūt dn̄i tetragrammaton nulli alij cōicat. ſ3 de ſolo deo dr. l Bn̄dictus es in templo. iſtud templū eſt hūanitas xp̄i q2 in xp̄o habitat plenitudo diuinitatis corpaliter. vt dic apl's ad Coll'. ij. ꝓpter hoc dicit Apoc. xx. de celeſti ierl'm. Templum nō vidi in ea. dominus deus ipſe eſt templum eius ⁊ agnus. m Benedictus es in throno ⁊c̄. hoc eſt in beata ꝟgine q̄ ſpāli mō cōiuncta eſt deo rōne maternitatꝭ ⁊ dr ꝓpterea ipius thronus q2 in gremio ei⁹ ſedit qn̄ recepit munera a regib⁹. vt hr̄ Math. ij. n Bn̄dict⁹ es q̄ intu. abyſ. i. angelos damnatos de celo deiectos o Et ſedes ſup cherubin. pſidens angelis ſanctis. p Bn̄dict⁹ es in firma. ⁊c̄. ⁊ accipit ſic firmamentū ꝓ empyreo celo. qd deſcribit immobile a ſanctis. q2 eſt loc⁹ ꝓprius ſanctoꝝ. iō dicit firmamentū. Cōſiderandū etiā q̄ in iſtis creaturis p̄dictis dicit de⁹ ſpāliter bn̄dici ⁊ glïficari. q2 ſunt cōiuncte deo ſpālicōiunctiōe. vtꝫ ex p̄dictis. q Bn̄dicite oīa opa dn̄i. Hic ꝯn̄r tres pueri inuitant creaturas ad laudanduꝫ celi. ⁊ p̄mo creaturas in generali dicentes. Bn̄dicite omnia opa ⁊c̄. Et cōſiderandum q̄ in omīb⁹ iſtis ſeqn̄tib⁹ vtitur iſtis verbis. bn̄dicite: laudate ⁊ ſuperaltate. eadē rōne q̄ vſus eſt in p̄cedentib⁹ noib⁹ his: bn̄dictus: laudabilis ⁊ ſuperaltatus. r Bn̄dicite angeli. h̄ inuitant creaturas in ſpāli. ⁊ p̄mo creaturas pure ſpūales. ſcđo corpales. ibi. Bn̄dicite celi. tcio creaturā compoſitā ex ſpū ⁊ corpe: ibi. Bn̄dicite filij hoīm. dicit igit primo. r Bn̄dicite angeli ⁊c̄. p̄ em̄ inuitant creaturā angelicā tanq̄ deo ꝓpinquiorem. vn̄ dicit Aug. li. xj. cōfeſ. Duo feciſti dn̄e. vnū ꝓpe te. ſcꝫ naturam angelicam. aliud ꝓpe nihil. ſ. materiā primam s Benedicite celi. hic inuitant creaturas corpales. ⁊ primo corpora celeſtia. ſecundo ea que ptinent ad elementa: ibi. Bn̄dicite imber. Circa p̄mū dicit ſic. s Benedicite celi ⁊c̄. vbi inuitāt celū ſydereū cū ſperis. vij. planetarū ⁊ celū criſtallinū. iō dr. t Bn̄dicite aque ⁊c̄. illud em̄ celū dicit aqueū ꝓpter quandam ſilitudinē. q2 cōuenit cum aqua in diaphaneitate. tercio inuitāt angl'os inq̄tum mouent orbes. q2 ex motu eos cognoſcim⁹ q̄ ex tali motione miniſtrant ⁊ hoc eſt qd dicit. Bn̄dicite ꝟtutes ⁊c̄. quarto inuitant ea q̄ faciūt ad ornatū celi. ſ. ſolē et lunā. ⁊ alia luminaria cuꝫ dr. Bn̄dicite ſol ⁊c̄. ⁊ pꝫ in lr̄a p̄dicta. v Bn̄dicite imber. h̄ inuitant ea q̄ ptinent ad elementa: ⁊ p̄ inuitant ipa elemēta. ſcđo ea q̄ faciunt ad ornatū elementoꝝ ibi. Bn̄dicite cete. p̄ma i duas. q2 p̄ inuitant elementa ſuperiora. ſecūdo iferiora ibi. benedicat tra. Cōſiderandū autē in oibus iſtis q̄ iſta inaniata ⁊ etrōnalia rōe dicunt benedicē deū et laudare p quādā ſil'itudinē inq̄tuꝫ pficiūt ea ad q̄ ordinātur a deo. ⁊ iterū inq̄tum ex ꝯſideratiōe taliū creature rōnales aſſurgunt ad bn̄dicendū ⁊ laudandū deū p̄mo inuitāt elementū aeris tāgēdo tres impſſiones q̄ fiunt in aere multuꝫ vtiles ad vitā hoīm. et fructificationē terrenaſcentiū q̄ ſunt imber ⁊ ros ⁊ ſpūs. i. vent⁹. ⁊ hoc eſt qd dicit. Bn̄dicite imber ⁊ ros dn̄o. Scđo tangit elementū ignis ⁊ eius effectū q̄ eſt eſtus: cuꝫ dicit. Bn̄dicite ignis ⁊c̄. tercio tangit alternationem temporis cauſatam ex motu ſolis in obliquo circulo. ſ. hyemē ⁊ eſtatem. q2 ſole exiſtente in ſignis auſtralibus cauſat hyems: eo autem exiſtente in ſignis ſeptentrionalis cauſat eſtas. ⁊ hoc eſt qd dicit. x Bn̄dicite frigus. i. hyems ⁊c̄. Quarto inuitant impſſiones que fiunt in oppoſitis temporib⁹: ſcꝫ in vere ⁊ autumno cum dicit. y Bn̄dicite rores ⁊c̄. q2 ros plurimū fit in vere. pruina in autumno. vt dicit phs ij. metheo. Quinto inuitant impreſſiōes que fiunt in hyeme ibi. Benedicite gelu ⁊c̄. Sexto inuitant ea que fiunt in motu ſolis diurno in duob⁹ emiſperijs que ſūt nox ⁊ dies lux ⁊ tenebre. quia ſole exiſtente in emiſperio noſtro cauſatur dies ⁊ lux. quando auteꝫ eſt in emiſperio oppoſito cauſatur nox ⁊ tenebra. ⁊ hoc eſt quod dicit. Benedicite noctes ⁊c̄. Septimo inuitantur due impreſſiones notabiles que ſunt fulgura ⁊ denſitas nubium ibi. Benedicite fulgura ⁊c̄. ꝫ Benedicat terra. Hic inuitantur elementa inferiora. ſcilicꝫ terra ⁊ aqua. ⁊ primo inuitant terram ſm ſe ibi. Benedicat terra ⁊c̄. ſecundo qn̄tū ad partes eius: ibi. Benedicite montes ⁊ colles. tercio qn̄tuꝫ ad ea que germinant ex terra. ⁊ adherent ei propter quod nō pertinent ꝓ prie ad ornatum terre ibi. Benedicite vniuerſa germinantia ⁊c̄. Conſequenter inuitant elementum aque. ⁊ primo qn̄tum ad originem fluminum cum dicitur. Benedicite fontes. ſecundo qn̄tum ad id quod eſt terminus fluminū. que flumina in mari cōgregantur ibi. Benedicite maria et flumina ⁊c̄. a Benedicite cete. Hic inuitantur ea que pertinent ad ornatum elementoruꝫ. cuiuſmodi ſunt animalia in elementis viuentia ⁊ mouentia ſeipſa. et primo que per

te ꝛ oĩa q̃ mouent̃ in aquis
b dño:lau. B̃ñdicite oẽs vo
c lucres celi dño:lau. B̃ñdi
d cite oẽs beſtie ꝛ pecora do
e mĩo:lau. B̃ñdicite filij ho
f minuȝ dño: lau. B̃ñdicat
iſrl̃ dñm:laudet ꝛ ſuperal-
g tet eũ in ſecl̃a. B̃ñdicite ſa
cerdoteſ dñi dño:lau. B̃ñ
dici. ſui dñi dño.lau. B̃ñ
dicite ſpũs ꝛ aĩe iuſtoꝝ do
mĩo: lau. B̃ñdicite ſancti
ꝛ hũiles corde dño: laud.
h B̃ñdici. anania azaria mi-
i ſael dño:lau. q̃a eruit nos
de inferno:ꝛ ſaluos fecit d̃
manu mort̃ ꝛ liberauit de
medio ardẽtis flame:ꝛ de
medio ignis eruit nos Cõ
fitemi dño qm̃ bon⁹ qm̃ in
k ſcl̃m mia ei⁹ B̃ñdicite om
nes religioſi dño deo deo
rũ:laudate ꝛ ↄfitemi ei: qꝛ
in oĩa ſecula mia ei⁹. Huc-
uſq; in hebreo nõ hr̃ ꝛ que
poſuim⁹ de theodotionis
l editiõe trãſlata ſr̃. Tũc na-
buchodonoſor rex obſtu-
m
n puit ꝛ ſurrexit ꝓpere. ꝛ ait
o optimatibus ſuis Nonne
p tres viros miſim⁹ i medio
ignis ↄpeditoſ? Qui rñdẽ
tes regi dixerũt. Vere rex
q Rñdit rex ꝛ ait. Ecce ego
r video viroſ q̃tuor ſolutos
ꝛ ambulãteſ i medio ignis
ꝛ nihil corruptionis in eis
s eſt:ꝛ ſpẽs q̃rti ſilis filio dĩ
t Tunc acceſſit nabuchodo
noſor ad oſtiũ fornacis ig
v nis ardẽtis: ꝛ ait. Sidrac
miſac ꝛ abdenago ſui dei
x
y excelſi egredimi ꝛ venite.
Statimq; egreſſi ſr̃ ſidrac
miſac ꝛ abdenago de me-
z dio ignis. Et ↄgregati ſa-
trape mgr̃at⁹ et iudices et
a potẽtes reg̃ ↄtẽplabãt̃ vi
ros illos qm̃ nihil ptãtis
hũiſſet ignis i corpib⁹ coꝝ
b ꝛ capillus capitis coꝝ nõ
c eẽt aduſt⁹ ꝛ ſaraballa corũ
d
e nõ fuiſſent imutata ꝛ odor
f ignis nõ trãſiſſet p eos. et
erũpens nabuchodonoſor
g ait. B̃ñdictus de⁹ coꝝ ſi-
drac videlicet miſac ꝛ ab-
denago q̃ miſit angelũ ſuũ
ꝛ eruit ſuos ſuos q̃ credi-
h derũt in eũ:ꝛ vbũ regis i-
mutauer̃t ꝛ tradiderũt cor
pora ſua ne ſuirẽt ꝛ ne ado
rarẽt oẽm deũ excepto deo
i ſuo. A me ḡ poſitũ ẽ h̃ de-
cretũ vt oĩs ppl̃s tribus ꝛ
lingua q̃cũq; locuta fuerit
blaſphemiam cõtra deum
ſidrac miſac ꝛ Abdenago
diſpereat ꝛ dom⁹ eius va
ſtetur. Neq; em̃ ẽ alt⁹ de⁹
k q̃ poſſit ita ſaluare Tũc rex
promouit Sydrac Miſac
ꝛ Abdenago in prouincia
babylonis.

tinent ad elementũ aque cuiuſmodi ſũt piſces. ꝛ hoc ẽ qđ dr̃. B̃ñdicite cete ꝛc̃. exprimunt̃ h̃ cete. qꝛ ſũt piſces maximi ꝛ mirabiles:multũ inter creaturas dei. ſcđo inuitant̃ ea q̃ ptinent ad ornatũ aeris cũ dr̃. b B̃ñdicite oẽs volucres celi. ꝛ accipit̃ celũ improprie p celo aereo. t̃cio inuitãtur ea q̃ ptinent ad ornatũ t̃re cum dr̃. c B̃ñdicite oẽs beſtie. q̃tum ad aĩalia ſilueſtria. vñ dicunt̃ beſtie quaſi vaſtie. d Et pecora. q̃tuȝ ad aĩalia domeſtica. e B̃ñdicite filij. h̃ i uitãt creaturã ↄpoſitã ex ſpũali ꝛ corpali. ſ. nãm hũanã. et p̃ generaliter cũ dicit̃ B̃ñd. fi. ho. ꝛc̃. ſcđo ppl̃m iſrl̃ ſpãl̃r cum dr̃. f B̃ñdicat iſrl̃ ꝛc̃. ꝛ h̃ eſt ꝙ ille popul⁹ ſpãli cultu dicebat̃ peculiar̃ do tercio adhuc ſpãlius ſacerdotes cum dicit̃. g B̃ñdicite ſacer. ꝛc̃. ꝛ h̃ qꝛ debẽt pollere ſpãli ſc̃titate in ppl̃o. Quarto miniſtros ſacerdotib⁹ adiunctos ibi. B̃ñdicite ſerui dñi ꝛc̃. Et qꝛ laus nõ ẽ accepta a deo niſi fiat ex ſpiritu ꝛ ſc̃titate ꝛ hũilitate. iõ ſubdit̃. B̃ñdicite ſpũs ꝛc̃. Vltimo terminãt laudeȝ iſtã in ſeipis. ſicut a ſeipis inchoauerũt cũ dr̃. h B̃ñdici. anania. ꝛc̃. ꝛ h̃ ẽ. q̃a ſpãlẽ rõem laudandi habebãt q̃ tangit̃ cũ ſubdit̃. i Quia
G eruit nos de inferno ꝛc̃. qꝛ illic deſcendiſſent aĩe coꝝ niſi preſeruati fuiſſent de incendio ignis virtute diuina. k B̃ñ. oẽs reli. ꝛc̃. iſtud vltimũ addit̃. qꝛ nõ ſolũ in ppl̃o iſrl̃. ſꝫ etiã in alijs ppl̃is erant aliq̃ q̃ ſpãli cultu colebant dñm ſicut fuit Iob ꝛ melchiſedech ꝛ ↄſil̃es ꝛ dicunt̃ h̃ religioſi. l Tũc nabu. h̃ eſt tercia ps ṗncipalis hui⁹ ca. in q̃ ponit̃ pueroꝝ exaltatio ↄdigna vbi ſcptura notat q̃tuor. ṗmũ ẽ apparitio angeli. qꝛ apparuit q̃rt⁹ cũ tribus pueris. ꝛ hoc eſt qđ dr̃. l Tũc nabu. obſtupuit. ex cõbuſtione ſubita robuſtiſſimoꝝ viroꝝ ſui exercit⁹. vt p̃dictum eſt. ꝛ de pueroꝝ ſaluatiõe in fornace. m Et ſurrexit ꝓpere ad videndũ miraculũ. n Et ait opti. ſuis. i. ṗmis ṗncipib⁹ poſt regẽ. o Nonne tres viros tm̃. ſ. ꝛ nõ plures p Miſim⁹ in me. ig. compedi. q. d. ſic. ꝛ idẽ affirmãt ṗncipes:ꝛ ptꝫ. q Reſpondit rex ꝛ ait. Ecce video quatuor. ꝛ iõ admirabat̃ de quarto. r Solutos. qꝛ admirabatur ꝙ ignis cõbuſſiſſet coꝝ vincula ꝛ non corpa. ꝛ hoc ẽ qđ dicitur. Et ambulantes in medio ignis ꝛc̃. s Et ſpecies quarti ſimilis eſt filio dei. qꝛ ꝓpter irradiationem vultus in corpe aſſumpto bene apparebat ꝙ angelus nõ erat

fili⁹ hoĩs. ſꝫ magis aliq̃d ſupra hoĩem ꝛ q̃d diuinũ. Scđm qđ ponit̃ ibi eſt approbatio miraculi cũ dr̃. t Tunc acceſſit nabu. ad oſtiũ fornacis ex quo ptꝫ ei⁹ deuotio. qꝛ nõ mittit nunciũ. v Et ait ſydrac ꝛc̃. ſerui dei excelſi. non idoloꝝ muroꝝ q̃ colunt̃ in terra. x Egredimini de fornace ſcꝫ. y Et venite ad me ſecuri. ſequit̃. z Et cõgregati ſatrape. q̃ dicũtur ſatrape ꝛ huiuſmodi. ſ. expoſitũ ẽ. a Cõtẽplabant̃ viros illos. admirantes de miraculo qđ ꝓbat̃ p id qđ ſubdit̃ Qm̃ nihil po. habu. ignis in cor. eorum. ꝛ ꝙ pl⁹ eſt. b Capilli⁹ ca. coꝝ nõ eſſet aduſt⁹. q̃ tñ de facili incendit̃ c Saraballa. i. brache eſtiuales ꝛ breues. d Nõ fuiſ. imu. q̃a nõ ſolũ nõ erãt aduſta. ſꝫ nec fumo denigrata. e Et odor ignis nõ trãſif. per eos. qꝛ nõ erant immoderate calefacti. tercium qđ ponit̃ hic eſt acclamatio dei: cũ dr̃. f Et erũ. nabuc. in laudẽ dei. ſcꝫ. g Ait. B̃ñdictus de⁹ ꝛc̃. q̃ miſit ang. ſu. p h̃ ei ꝙ erat alijs diſſil̃is ꝛ ꝙ ſubito diſparuit alijs egredientib⁹ de fornace cognouit ꝙ ſu erat angel⁹. ſequitur h Et vbũ regis im mutauerũt. obediẽdo deo ꝛ nõ regi. et qꝛ nõ ſolũ nabuc. in ſe. ſꝫ etiã in toto reg̃ voluit laudare deũ. iõ ſeq̃t̃. i A me ḡ poſ. eſt h̃ decretũ ꝛc̃. id ẽ lex firma. ꝛ ptꝫ Quartũ qđ ponit̃ h̃ exaltatio ppl̃i iſraelitici p pueroꝝ promotionẽ ꝛ hoc eſt qđ dr̃. k Tunc rex ꝓmouit ſidrac miſac ꝛ abdenago amplius q̃ ante qꝛ prius erant p̃fecti operũ. ſꝫ nunc fecit eos iudices ꝓuinciaꝝ ꝛ ptꝫ litera. Et in iſto capitulo poteſt aſſignari quadruplex moralitas. qꝛ in ſtatua eſt nota ſimulationis. in adorantibus emulationis: in miniſtris vel in inſtrumẽtis adulationis in fornace temptationis. Statua igitur notat ſimulationẽ potentie, ſcientie: ſeu cuiuſcunq; excellentie. Hec ſtatua eſt ficta. qꝛ vita ſimulata hꝫ meram falſitatem. Aurea. qꝛ hꝫ falſam honeſtatẽ. Alta. qꝛ hꝫ falſam dignitatẽ. Lata: ꝓpt̃ falſam pietatẽ Sita. ꝓpter falſam vtãtem. Dedicata ꝓpter falſam celebritatem fame. Adornata. ꝓpter falſam maieſtatẽ. Hec omnia ſimul cõcurrentia faciunt ſimulatorẽ ſtatuã non hominẽ. In adorantib⁹ eſt nota emulationis. Adorant primo ſatrape. i. nobiles aſpirantes ad nobilitateȝ generis Magiſtratus. i. conſiliarij aſpirantes ad familiaritatem principis. Iudices, aſpirantes ad auctoritatem. Duces ſcilꝫ exerci-

a N Abuchodono IIII
b ſoꝛ rex oibꝰ pplis gen
tibꝰ ꝛ linguis q̄ bitāt
c in vniuerſa tra: pax vobis
d e mltiplicet. Signa ꝛ mira-
f g bilia fec̄ apd̄ me deꝰ excel-
h ſus. Placuit ḡ mihi p̄dica
i k re eius ſigna qꝛ magna ſūt
l ꝛ mirabilia eius: qꝛ foꝛtia
m ꝛ regnū eius | qꝛ regnū ſem
n piternū ꝛ ptās eiꝰ in gene
o ratiōe ꝛ generationē. Ego
q nabuchodonoſoꝛ quietus
r s erā i domo mea: ꝛ floꝛēs i
t palatio meo. Somniuz vi-
v di qd̄ pterruit me: ꝛ cogita
tiones in ſtratu meo ꝛ viſi
ones capitis mei cōturba
x uerūt me. Et p me ꝓpoſitū
y eſt decretum vt introduce
rent in cōſpectu meo cūcti
ſapientes babylonis ꝛ vt
ſolutionē ſomnij indicarēt
mihi. Tūc igrediebant ha
rioli magi chaldei ꝛ haru-
ſpices ꝛ ſomniū narraui in
z cōſpectu coꝝ ꝛ ſolutōz eiꝰ ñ
a idicauerūt mihi dōec colle-
b ga igreſſꝰ ē i cōſpcū meo da
c niel cui nomen Balthaſar

tus aſpirantes ad nois celebritatē. Tyrāni aſpirantes ad
ptātē. Optimates. aſpirātes ad regiā dignitatē. Hi oēs
adoꝛāt ſeculi dignitatē ne potentiā honoꝛes vl' diuitias p
dant q̄ꝝ exemplo ſubditi facilit inducunt: impulſi a maio
ribꝰ p potentiā. A doctoꝛibꝰ p falſam doctrinā. A religio
ſis p falſaʒ vitā. In
miſtris vl' inſtrumē
A tis notat adulatio.
q̄dā eñ adulant ſu-
perioꝛibꝰ rōne timo
ris. ꝛ h̄ ſignificat p
tubā qꝛ terret. q̄dam
rōe cōſeq̄ndi honoꝝ
vt ambitioſi. ꝛ h̄ ſi-
gnat p fiſtulā. q̄dam
rōne fauoꝛis haben
di i cauſis. ꝛ h̄ ſigni
ficat p cytharā. q̄dā
ſ.7.d. rōe valoꝛis tpalis vt
paupes. ꝛ h̄ ſignifi-
cat p ſambucā. q̄daʒ
rōe affectꝰ carnalis
amoꝛis: ſic ſt ꝓprie
diligentes ꝛ h̄ ſigni
ficat p pſalteriū. qui
dā rōe decoꝛis. vt la
ſciui. ꝛ hoc ſignifica
tur p ſimphoniā. q̄-
dam rōne liuoꝛis. vt ſic p ſupioꝛes poſſint ſe vindicare de
alijs. ꝛ h̄ deſignat p omne genꝰ muſicoꝝ. qꝛ tales p oēm vi
am querūt adimplere ſuū ꝓpoſitū. Quarto in foꝛnace ꝛ pu
eris notat tētatio ꝛ tribulatio in foꝛnace actiue ꝛ in pueris
paſſiue. Foꝛnax eñ tribulatiōis ſeptupliū ſuccendit cōtra
iuſtos anq̄ꝫ liberent. Per aduerſitatē. i inſidijs hoſtilibꝰ.
p aſpitatē: in afflictiōibꝰ coꝛpis exterioꝛibꝰ: p anxietatem
in cōflictibꝰ mentis interioꝛibꝰ. p arduitatē: in opibꝰ diffi-
cilibꝰ. p auctē: in p̄ceptis foꝛtioꝛibꝰ. p auſteritatē: in victu
ꝛ alijs neceſſitatibꝰ coꝛpalibꝰ. p calamitates in infirmitati
bus ꝛ languoꝛibꝰ. Foꝛnax aūt tentatiōis ſilr ſeptupliū ſuc
cendit. qꝛ. vij. ſunt differentie tētatiōis. qꝛ q̄dā tentatatio
dubia: q̄dā occulta: q̄dam fraudulenta ſub ſpē boni: q̄dam
ſubita ꝛ piculoſa: qꝛ in repētinis difficile eſt ſe bñ hr̄e: q̄dā
impoꝛtuna ſicut ē tentatio carnis q̄ impugnat oibꝰ hoꝛis
q̄dā ppiexa: q̄dam violenta ex intentiōe piculi vel moꝛtis
Hec tētationes ſuccendunt napta. i. cōcupiſcētia peti origi
nalis. Stupa. i. cōcupiſcētia ſupbie ꝛ vanitatis. pice. i. cō-
cupiſcētia luxurie carnal'. Malleol'. i. cōcupia mūdane cu-
piditat'. q̄ deſiccat auarū hoiem. ſicut malleoli ſarmēta ſt
deſiccata. Ex hac foꝛnace eripiunt pueri. i. inocētes. Vin
cula cōſumunt. i. difficultas ad bonum. ꝛ ꝓnitas ad maluʒ
Seruant aūt illeſa ſaraballa. i. bona q̄ honeſtāt qꝛ tegunt
mēbꝛa pudibunda. Tiare. i. bona q̄ delectāt. qꝛ ponunt in
capite Calciamēta. i. bona q̄ ſuſtētāt. Veſtes. i. bona q̄ cō
ſeruant. Flama aūt q̄ diffundit p cubitos. xlix. ꝛ q̄nq̄geſi-
mū nō attingit. ſignificat penā inferni q̄ nunq̄ꝫ cōſequet re
miſſionē iubilei. i. requiē etnā q̄ p remiſſionē iubilei ſigni
ficat in ſcptura qꝛ in inferno nulla eſt remiſſio. Ca. iiij.
n N Abuch. rex ꝛc̄. Hec ē tcia viſio ſignificās xp̄i p̄di-
cationē ꝫ hūanā ꝓſperitatē. materia aūt hꝰ viſiōis
eſt factū nabu. q̄ ꝓpt offenſam dei. vij. annis v̄ſus
fuit in amentiā. herbaꝝ radicibꝰ inter aialia nutritꝰ. ꝛ poſt
dei mia ad regnū reſtiturꝰ. ꝛ ſic hūiliatꝰ regē celi laudare
cepit: in q̄ oñdit myſteriū dñice p̄dicatiōis. ſ. hūane ꝓſpi
tatis finē laudabileʒ oñdentis. Cā finalis eſt ꝓnunciatio
xp̄i p̄dicantis. trepidatio dei oipotētis. humiliatio regis
ſupbientis. exaltatio danielis interp̄tantis. cōſolatio ppl'i
ſeruientis. Cā efficiens ē ſpūſſancti inſtinctꝰ queʒ habuit
daniel tanq̄ꝫ vir ſobꝛiꝰ ꝛ deuotꝰ: hūilis ꝛ ſubiectꝰ. interp̄-
tationibꝰ aſſuetꝰ. Cā aūt foꝛmalis cōſiſtit in mō ſcribendi
hanc viſionē q̄ ſcribit p modum epl'e. qꝛ eſt epiſtola regis
Nabucho. miſſa p totuʒ regnum ad laudem dei in memo-
riā huiꝰ facti. q̄ a daniele poſita eſt in ſerie hꝰ libꝛi. ꝛ ido di
uidit p modū epl'e. qꝛ p̄ ponit ſalutatio. ſcdo ſubiūgit nar
ratio: ibi. Signa. tcio infert cōcl'o ibi. Nūc. In ſalutatione
aūt p̄ponit pſona ſalutans. qꝛ eſt maioꝛ cū d̄r. Nabuc. rex
poſtea ſubdunt pſone ſalutate cū d̄r. b Omibꝰ ppl'is ꝛc̄.
qꝛ erat mōarcha oꝛi
entis. vt dictū ē. ter
cio deſcribūt bona
optata pſonis ſalu-
tatis cū d̄r. c Pax
vobis mltiplicet qꝛ
bonum pacis debʒ
rex optare ſubditis
qꝛ ad hoc eis p̄ponit
tur. d Signa et
mirabilia. h̄ ponitur
cōſr epl'e narratio. et
p̄ ponit in generali.
ſcdo in ſpeciali: ibi.
Ego nabu. Circa p̄-
mū cōſiderandū q̄ h̄
in generali narratur
factū nabuc. quō ꝓ
pter ſupbiā ſuam in
amentiā v̄ſus eſt et
humiliatꝰ. ꝛ p cōñs a
deo in regnū reſtitu
tus. ꝓpt qd̄ fuit mo-
tus ad deū laudandū. ꝛ p epl'am ad laudem dei ſuos ſub-
ditos inuitandū. ꝛ hoc eſt qd̄ d̄r hic. d Signa. i. opa di
uinitꝰ facta ad inducendū hoies ad dei reuerentiā e Et
mirabilia. qꝛ excedunt intellectus humani facultatē.
f Fecit apud me. i. in pſona mea. ꝛ ſunt v̄ba nabucho.
g Deꝰ excel. h̄ dicit ad drñtiam illoꝝ q̄ in templis cole-
bant. h Placuit ergo mihi p̄dicare. i. ſolenniter p epi-
ſtolā diuulgare. i Eiꝰ ſigna. i. opa ſupꝛa nām facta.
k Quia magna ſūt. i. talia q̄ nullꝰ pōt ſilia facē. l Et
mirabilia eiꝰ qꝛ foꝛtia. cui nullꝰ pōt reſiſtere vl' impedire.
m Et regnū eiꝰ. qꝛ regnū ſempiternū. i. ſine fine. n Et
ptās eiꝰ in generatiōe ꝛ generationē. i. in oēm nationem.
o Ego nabuch. h̄ deſcribit narratio epl'e in ſpali vbi pꝛe
mittit qd̄dā exoꝛdiū reſpectu ſeq̄ntiū in q̄ in generali tan-
gunt pſona videns ꝛ pſona interp̄tans. ꝛ ſtatus vtriuſq̄ꝫ.
Secūdo aūt ponit ꝓſecutio iſtoꝝ determinate: ibi. Viſio
capitis mei. Pꝛimo ḡ deſcribit pſona videns cum dicit.
o Ego nabuch. monarcha oꝛientis. q Quietus. ſ. a p̄
lijs ſubiugato mihi oꝛiente. r In domo mea. i. in ba-
bylone quaʒ fecerat caput ſue monarchie. vt dicetur infra
eo. ca. s Et floꝛens in palatio meo. quia oīa ſucceſſe-
rant ſibi ad libitum. foꝛtuna eñ ꝓſpera d̄r floꝛitio metha
phoꝛice. t Somnium vidi. diuinitus immiſſum.
v Quod perterruit me ꝛc̄. diuina v̄tute hoc faciente. ſeq̄
tur. x Et p me ꝓpoſitum eſt decretum. hic incipit pſo-
nam interp̄tantē tangere. Vt intro. in cōſpe. me. cuncti ſa.
y Tunc idgrediebant harioli ꝛc̄. ſupꝛa expoſitum eſt qui
dicebant harioli ꝛ ceteri hic nominati. y Et ſolutionē
eius non indicauerunt mihi. quia hoc eſt ſolius dei. Ex q̄
patet eos falſum reſpondiſſe in pꝛima viſione quando di-
xerunt. Rex dicat ſomnium ſeruis ſuis. ꝛ ſolutionem indi
cabimus. quia hic dicitur expꝛeſſe q̄ rex narrauit ſomniū
in conſpectu coꝛum. ꝛ tamen neſcierunt interpꝛetari.
a Donec collega. i. familiaris. b Ingreſſus eſt in con
ſpectu meo. Queritur ergo quare non fuit pꝛimo vocatus
cuʒ alijs. ꝛ maxime qꝛ alias ei ſomniū expoſuerat. vt dictū
eſt. ij. c. Dicendū q̄ erat abſens ꝓ aliquo arduo regni ne-
gocio. ꝓpter qd̄ rex non p̄cepit interfici ſapiētes ſicut pꝛi-
us pꝛeceperat in ſimili caſu qꝛ expectabat danielem ꝛ hoc
videt ſonare litera cum dicitur. Solutionem eius non in-
dicauerunt mihi donec ingreſſus eſt daniel ꝛc̄.
c Cui nomen Balthaſar ſm nomen dei mei qꝛ tali nomi-
ne vocabatur deus nabuchodonoſoꝛ.

d Qui hꝫ ſpm̃ deoꝝ ſcõꝝ.ad interp̃tandũ ſomnia.ꝓpter hoc ars interp̃tãdi ſomnia dicebaꝶ ſcia diuina.vñ ꝛ albertus magnꝰ ſup librũ de ſomno ꝛ vigilia dicit Socratẽ exclamaſſe athenienſibꝰ laudãs ſciam diuinatiõis ſomnioꝝ dicẽs. Abſit a me vt hãc vr̃am quã expti eſtis ꝑ ſomnia dicã eſſe falſam ſciam.

ſperitas p̃ſẽtis vite nõ eſt niſi quaſi ſomniũ.f. vñ dꝛ in pſ. Dormierãt ſomniũ ſuũ ꝛ nihil inuenerũt oẽs viri diuitiarũ in manibꝰ ſuis ſequiꝶ. d Et ecce vigil.i.angelꝰ qꝛ angeli vigilant ad cuſtodiã nr̃am.ꝛ ad exequenda dei mãdata.ꝛ qꝛ nũq̃ ceſſant ab actu intelligẽdi.ſicͥ nos ceſſamꝰ oppreſſi ſomno.

Ꝟ hãc vt diuinã me ignorare ꝓfiteor humana me ſcire exiſtiꝶ ꝓteſtatꝰ ſum.ꝛ vtyerũ fatear hoc ſolum me ſcire arbitratꝰ ſũ qꝺ ignoro eo ꝙ ſciẽtiam deoꝝ vel ſctõꝝ nõ ſũ adeptꝰ ſequiꝶ e Balthaſar princeps barioloꝝ.i. diuinatoꝝ.ꝛ ħ rõe diuine ſapie quã habebat ꝛ nõ alij.ꝛ ħ eſt qꝺ ſubdiꝶ. f Quĩ ego ſcio ꝙ ſpm̃ deorũ ſcõꝝ hẽas i te. dicit deoꝝ ſanctoꝝ ad drñam demonũ a quibus magi et barioli ꝛ hmõi q̃rebãt rñſa loquiꝶ etiã in pſalꝭ de deo ſm morẽ gẽtiliũ.ſequiꝶ. g Et omne ſacrm̃.i.ſecretũ. h Nõ ẽ tibi impoſſibile.q.d. omne ſecretũ potes apire. i Viſiones ſomniorũ meoꝝ q̃s vidi.ꝛ ſolu.eaꝝ nar.ſ. petit

B

d ſm nomẽ dei mei q̃ hꝫ ſpm̃
deoꝝ ſctõꝝ i ſemetipõ ꝛ ſõ
e niũ corã ipõ locutꝰ ſũ Bal
thaſar princeps barioloꝝ
f qm̃ ego ſcio ꝙ ſpm̃ deoꝝ ſã
g ctoꝝ hẽas in te:ꝛ oẽ ſacrm̃
h i nõ ẽ impoſſibile tibi viſio-
nes ſomnioꝝ meoꝝ q̃s vi-
di ꝛ ſolutõnẽ earum narra
k l Viſio capitis mei in cubi
m li meo. Videbam ꝛ ecce ar
n bor in medio terre ꝛ altitu
p do eius nimia Magna ar-
q r bor ꝛ fortis ꝑ ꝓceritas eiꝰ
s cõtingens celũ. Aſpectus
illiꝰ erat vſq ad t̃mios vni
t uerſe t̃re Folia eiꝰ pulcerri
v x ma ꝛ fructꝰ eiꝰ nimiꝰ ꝛ eſca
y vniuerſoruꝫ in ea. Subter
z eã hitabant aĩalia ꝛ beſtie
a ꝛ in ramis eiꝰ ꝯuerſabanꝶ
volucres celi ꝛ ex ea veſce
b c baꝶ ois caro. Videbã i vi

ſione capitis mei ſup ſtra-
d e tũ meũ ꝛ ecce vigil et ſcũs
f g de celo deſcendit clamauit
h fortiꝶ et ſic ait. Succidite
i arborẽ ꝛ p̃cidite ramoſ eiꝰ
k l excutite folia eiꝰ.ꝛ diſꝑgi-
m te fructus eius fugiant be-
ſtie q̃ ſubter eã ſunt ꝛ volu
n cres de ramis eiꝰ Verũtamen germen radicũ eiꝰ in
o terra ſinite ꝛ alligeꝶ vincu
p lo ferreo ꝛ ereo ꝛ i herbis
q̃ foris ſunt: ꝛ rore celi tin
gaꝶ:ꝛ cũ feris ꝑs eiꝰ i her-
a ba t̃re Cor eiꝰ ab hũano cõ
b muteꝶ ꝛ cor fere detur ei ꝛ
c vij.tꝑa mutenꝶ ſup eũ. In
ſnia vigilũ d̃cretũ ẽ.ꝛ ſmo
d ſctõꝝ ꝛ petitõ donec ꝯgno
e ſcãt viuẽtes qm̃ dñatur ex
celſꝰ i regno hoim ꝛ cuicũ
f q̄ voluerit dabit illõ ꝛ hu
g millimũ hoieꝫ ꝯſtituẽt ſuꝑ

e Et ſanctꝰ.ħ dꝛ ad drñtiam demonũ. qꝛ pħi gentiles dicebãt demones corpa habere aerea.vt dcm̃ ẽ.ſ. angelos aũt eẽ intelligentias eẽ oĩno ſeparatas f De celo deſcẽ.qꝛ a deo mittunꝶ angeli ad ħ inferiora admĩſtrãda. g Clamauit fortiꝶ ad inſinuãdũ auctẽ diuie ſnie h Succidite arborẽ.qꝛ nabucħ.de regno abiectꝰ eſt ad tꝑs.vt dicet.ĩ.co.ca. i Precidite ra.eiꝰ.i. filios eiꝰ vꝶ poſteros q̃ defecti ſunt ꝛ interfecti ꝑ medos ꝛ pſas. vꝫ in ca.ſeq. k Excutite fo.eiꝰ. id ẽ decorẽ regni.qꝛ multũ deperijt in infirmitate lõga regꝭ nabucħ. l Et diſꝑgite fructꝰ eiꝰ. qꝛ illo tꝑe q̃libet rapiebat ibi diuitias illiꝰ

C

Hic nabucħ.narrationẽ ſui ſomnij q̃ſi ignoratiꝶ:ſicuꝶ in p̃ma viſiõe.qꝛ ħ ſomniũ narrauit p̃ rex alijs ꝯiectoribꝰ ꝛ ſecunde danieli:vt ħ dictũ eſt:ſ petit narratõnẽ ꝑ modũ expoſitiõis.in q̃ opꝫ repeti ſomniũ ab expoſitore applicãdo ꝑtes viſiõis ad ꝑtes ſolutiõis. k Viſio capitis.poſito exordio narratiõis ꝛ interp̃tatiõis.ħ ꝓcedit ad vtrũq̃ in ſpãli.ꝛ p̃ ad narrationẽ.ſcd̃o ad eiꝰ interp̃tationẽ ibi. Tu ḡ balthaſar. Pria i tres.qꝛ p̃ narraꝶ viſio ꝓut ſignat regis eminentiã.ſcd̃o ꝓut ſignificat ꝯ eũ diuinã ſniam ibi Videbã.tercio ꝓut exprimit ſnie cãm ibi. In ſnia. In p̃ma ḡ ꝑte dꝛ ſic. k Viſio capitis mei.qꝛ tales viſiões fiũt in ꝑte imaginatiua q̃ viget in capite. l In cubili meo. qꝛ in ſomno facta eſt iſta viſio q̃etatis ſenſibꝰ exterioribꝰ. ħ eſt.ſ.q̃ ſequiꝶ. m Videbã ꝛ ecce arbor.ꝑ arborẽ nabuchõ.ſignificaꝶ.qꝛ ſm pħm hõ ẽ q̃ſi arbor euerſa hñs radices ſurſũ.i.capillos vel os.qꝛ radices ſũt ori ſil'es.ij.d̃ aĩa n In medio t̃re.qꝛ babylon vbi regnabat nabu.eſt in medio clymate t̃re habitabilis.ſ.in q̃rto ſm alfraganũ. o Et alti.eiꝰ ni.ꝑpꝶ potentiã nabu.ꝛ eiꝰ ſupbiã. p Magna.ꝑpꝶ regni extenſionẽ. q Et fortis.ꝑpꝶ magnã militiã ꝛ ꝑitiã armoꝝ. r Et ꝓce.eiꝰ ꝯtin.ce.ꝑpꝶ nabu.excellentiã q̃ de infimo ſtatu ad tantã potẽtiã deuenerat: vꝶ ſ.dcm̃ eſt. s Aſpe.illi.erat vſq ad ter.vni.ter.qꝛ ab habitantibꝰ in remotis ꝑtibꝰ timebaꝶ ne eos inuaderet. t Folia eiꝰ pul.ħ dicit q̃tũ ad eiꝰ ornatũ ꝛ iocalia q̃ de diuerſis regnis ſupatꝭ ꝯgregauerat. v Et fru.eiꝰ nimiꝰ.ꝑpꝶ multitudinẽ diuitiarũ artificialiũ. x Et eſca vni.in ea. ꝑpꝶ mltitudinẽ diuitiaꝝ naturaliũ. y Subꝶ eã hitabãt aĩalia.i.ſimplices. z Et beſtie.i.feroces.qꝛ nullꝰ audebat reſiſtere. a Et in ra.eiꝰ ꝯuer.volu.ce.ꝑ volucres intelligunꝶ garruli ꝛ mendaces ad alta tendentes.qꝛ tales ſolent principibꝰ eſſe laterales. b Videbam.ħ ꝯñr narraꝶ viſio inq̃tũ ꝯtinebat ſniam dei.vñ dꝛ ſic. Videbaꝫ: ſcꝫ ꝓſperitatẽ ſtatus mei. c In viſi.capi.mei ꝛc̃. quia ꝓ-

regni. m Fugiãt beſtie q̃ ſubter eam ſunt ꝛc̃.qꝛ mlti receſſerũt de dominio nabu.tꝑe amentie ſue.tam de ſimplicibꝰ q̃ ſignanꝶ ꝑ beſtias q̃ de p̃ncipibꝰ q̃ deſignanꝶ ꝑ volucres ad alta tendentes. n Verũtñ germẽ radicũ eiꝰ in terra ſinite.i.ſpem certã reuertendi ad regnũ pꝰ amentiam. o Et alligeꝶ vinculo ferreo.i.in infirmitate inducta ex diuina ſnia q̃ infrangibilis eſt. p In herbis q̃ foris ſunt.qꝛ tꝑe amentie hitabat in campis cũ beſtijs. a Cor eiꝰ ab hũano comuteꝶ ꝛc̃.qꝛ ꝑdidit vſum rõnis ꝑ amentiã ꝛ ſic factꝰ eſt q̃ſi beſtia.qꝛ vita hois nõ differt a vita beſtiali niſi ꝑ vſum rõnis:nõ qꝛ fuit mutatꝰ in bouem vt dicit ioſephus qui lꝫ veraciter narret hiſtoriã vete.teſt.tñ qñ vult exponere turpiter deficit.ſicut de nuditate ade in ſtatu innocentie dicit ioſephus ꝙ nõ erubeſcebat.ꝛ exponẽdo rõnem aſſignat.qꝛ adam vixit tunc in ſimplicitate beſtiali: ſicut pueri añ vſum rõnis nõ erubeſcunt de ſua nuditate. ſ hoc eſt manifeſte falſum.qꝛ ſic ꝑ pctm̃ melioratꝰ fuiſſet ſtatus p̃mi hominis qꝛ ꝑ hoc adeptus fuiſſet vſum rõnis. et eodẽ mõ dicit ħ ioſephꝰ.dicendo ꝙ nabu.fuit mutatus in bouẽ. b Et.vij.tꝑa muteꝶ ſup eũ.id eſt ſeptẽ anni. per tempꝰ em̃ intelligiꝶ annus in ſcriptura vt dꝛ infra.xij.cuꝫ diciꝶ. Per tꝑs ꝛ tꝑa ꝛ dimidiũ tꝑis.Ex q̃ patet falſũ ꝙ aliqui dicũt.vij.annos fuiſſe mutatꝰ in.vij.menſes oratione danielis.vt dicit glo.ſup locũ iſtum c In ſnia.hic narraꝶ viſio q̃tum ad diuine ſnie cãm cum diciꝶ. In ſnia vigilũ decretũ eſt ꝛc̃.i.ad petitionẽ ſctõꝝ q̃ ſunt in terra quam angeli p̃ſtant coram deo decretũ eſt hoc a deo in conſpectu angeloꝝ q̃ dicunꝶ vigiles rõnibꝰ p̃dictis.ꝛ cã ſubdiꝶ. d Donec agnoſcãt viuentes ſup terrã.id eſt homines. e Qm̃ dñatur excelſus in regno hoim.transferendo regna ſm voluntatẽ ſuã. f Et humilimũ hominẽ.i. xp̃m g Cõſtituet ſup eũ.ſ.qꝺ ipſemet dicit Mathei vlti. Data eſt mihi oĩs p̃tãs in celo ꝛ in terra. Vel ſm litteram per hoc intelligiꝶ nabucħ. qui de humili ſtatu primo fuit ad re

gnū eleuat⁹: ſ; ꝓpt ſupbiam ad temp⁹ deiectus. ⁊ p humi-
litatē iterū reſtitut⁹. b Hoc ſomniū vidi ego Nabuch.
rex. p hoc pz falſitas illoꝝ q̄ dicunt ꝙ ea q̄ dicunt in hoc
ca. nō ſunt intelligenda ad lrām de nabuc. ſ; de dyabolo q̄
in cōſūmatiōe ſeculi conſequit maiorē gl'iam q̄ꝫ illi angeli
q̄ nō peccauerūt. Qꝛ
aūt nō intelligat ad
lrām de nabu. argu-
unt ſ. qꝛ nō eſt veri-
ſil'e ꝙ rex fuiſſet di-
miſſus currere p cā-
pos cū beſtijs: ſ; ma
gis fuiſſet ligat⁹ ⁊ i-
cluſus. ſil'r nec ꝙ p
tantū tpus vixiſſet
nudus ſub diuo. ter
cio impoſſibile vide
tur ꝙ ita diu vixiſſ;
tali cibo. qꝛ infra dr.
B Fenū q̄ſi bos ꝯme-
des. quarto. qꝛ in tā
to tpe beſtie deuoraſ
ſent eū vt vr. quinto
qꝛ nō ē veriſil'e ꝙ ſe
ptem annos tm̄ re-
gnū fuiſſet ſine rege
⁊ nō legitur ali⁹ in-
ſtitutus. ⁊ ſi ſupfuiſ
ſet inſtitutus nō eſt
veriſil'e ꝙ ei ceſſiſſ;
poſt furiā. id dicunt
ꝙ daniel ad lrām lo
quitur hic de dya-
bolo ſub metaphora
de nabuch. ſ; dictuꝫ
iſtoꝝ eſt erroneū. qꝛ
pctm̄ demonis eſt ir
remediabile. ſic dif-
fuſius tractat. ij. ſen
ten. ⁊ ꝯriū dicere er
ror eſt Origenis: c⁹
improbationē omit
to hic ꝓpt ꝓlixitatē
vitandam. ⁊ qꝛ hr̄ in
ſcriptis cōibus Itē
falſitas iſtoꝝ pz ex
litera vbi dr. Daniel erat collega hui⁹ nabu. de quo eſt hic
ſermo. Qꝛ aūt eēt familiaris ipi diabolo eſt falſum cū hic
dicat hēbat ſpm̄ deoꝝ ſctōꝝ. Item ſomniū nō pōt ineſſe
dyabolo ſicut nec ſomnus. Itē quō exponeret daniel ſom
niū dyabolo cū in demonibus vigeat acumen intellectus
magis q̄ꝫ in hominib⁹. ⁊ id dcm̄ eſt ꝙ h̄ eſt vera hiſtoria ⁊
nō locutio parabolica. qd pz ex hoc ꝙ pſone ſic determi-
nate noiant. ſ. daniel. nabuch. ⁊ alij ⁊ eoꝝ officia. Itē p h̄
ꝙ factum notat ſic celebre ꝙ ſcribit toti regno in regia epi
ſtola. Ad pmū igit ꝙ in ꝯriū obijcit dcm̄ ꝙ ſicut dic hie
ro. ⁊ expientia docet. multa ſunt impoſſibilia homini ſano
⁊ tn̄ ſunt poſſibilia homini furioſo. furia eīn facit homiem
multa agere ⁊ pati q̄ al's nō poſſet. videm⁹ eīn amētes diu
ſub diuo morari. crudis ſuſtentari qb⁹ etiaꝫ videt ꝙ ſint be
ſtie beſtiaruꝫ etiam ferociū. ⁊ cū talib⁹ amiciciā ꝯhūt. hec
Hiero. Rō aūt iſtoꝝ que dicit hic Hiero. pōt breuit aſſi-
gnari. qꝛ furia naturam ho is deordinat ⁊ quaſi beſtialem
facit. ⁊ ex hoc ſequit ꝙ aliqua ſunt eis delectabilia ⁊ poſſi
bilia que ante nō erant ꝓpt tranſmutationē nature. ſic mu
lieribus pregnantibus carbones vel terra fit cibus dele-
ctabilis ꝓpter nature deordinationem que tamen ſunt ali
as eis abominabilia. Ex hoc etiam ſequitur aliud: ſcilicet
ꝙ cum beſtijs contrahunt familiaritatem propter quandā
aſſimilationem ad eas ⁊ ꝓpter hoc beſtie non deuorabant
Nabuchodonoſ. ſicut ⁊ experimento videtur ꝙ canes fero-

b eū. Hoc ſomniuꝫ vidi ego
i nabuchodonoſor rex. Tu
ergo balthaſar interptatio
k nē narra feſtin⁹: qꝛ oēs ſa-
piētes regni mei nō queūt
ſolutioneꝫ edicē mihi. Tu
aūt potes qꝛ ſpūs deoꝝ ſā
l ctoꝝ i te ē. Tūc daniel cui⁹
nomē balthaſar cepit intra
ſemetipm̄ tacit⁹ cogitare q̄
m ſi vna hora ⁊ cogitationes
ei⁹ ꝯturbabāt eū. Rn̄dēs
aūt rex ait. Balthaſar ſom
niū ⁊ interptatio ei⁹ nō cō
turbet te. Rn̄dit Baltha-
n ſar ⁊ dixit. Dn̄e mi: ſomni
um his q̄ te oderūt ⁊ inter-
ptatio ei⁹ hoſtib⁹ tuis ſit.
a Arborē quā vidiſti ſubli-
mem atq; robuſtā cui⁹ alti
tudo ptigit ad celū: ⁊ aſpe-
ctus illius in oēm trā: ⁊ ra
mi ei⁹ pulcerrimi: et fruct⁹
ei⁹ nimi⁹: ⁊ eſca oim̄ in ea
ſubter eā habitātes beſtie
agri: ⁊ in ramis ei⁹ cōmo-
rātes aues celi: tu es rex q̄
magnificat⁹ es ⁊ inualuiſti:
⁊ magnitudo tua creuit ⁊ p
uenit vſq; ad celū: ⁊ pote-

ſtas tua in termios vniuer
ſe tre. Qd āt vidit rex vigi
lē ⁊ ſctm̄ deſcēdere de celo
⁊ dicere. ſuccidite arboreꝫ
⁊ diſſipate illā: attamē gra
men radicū ei⁹ in terra di-
mittite. ⁊ vinciatur ferro ⁊
ere i herbis foris ⁊ rore ce
li conſpergatur: et cum fe-
ris ſit pabulum eius: do-
nec ſeptem tempora mutē-
tur ſup eum. hec eſt interp
tatio ſentētie altiſſimi: que
peruenit ſup dominū meū
regem. Eijcient te ab ho-
minib⁹ ⁊ cum beſtijs feriſ-
q; erit habitatio tua. et fe-
num vt bos comedes ⁊ ro
re celi infunderis. Septeꝫ
quoq; tempora mutabun-
tur ſuper te donec ſcias ꝙ
dominet excelſus ſuper re
gnum hominū: ⁊ cuicunq;
voluerit det illd. Qd autē
precepit vt relinqueretur
germen radicum eius. id
eſt arboris: regnum tuum
tibi manebit poſtq̄ꝫ cogno
ueris poteſtatē eſſe celeſtē
b Qrobrem rex conſiliū me-

ciſſimi nō nocent fatuis naturaliter vel amentibus. Po-
teſt tamen dici ꝙ a beſtijs fuit diuinitus pſeruat⁹ ⁊ ſic pz
ad quatuor. Prima cauſa autem quare nō fuit ligatus vel
incluſus tempe furie. qꝛ p hoc infirmitas fuiſſet aggraua-
ta. pz eīn ad ſenſum ꝙ furioſi cū ligant magis infirmant.
⁊ ſciebant hoies ſui
p reuelationē danie
lis ꝙ in campis nō
morerent. ſ; finaliter i
regnū reſtitueretur.
Ad quintū dicen
dū ꝙ regnuꝫ tempo
re illo fuit guberna- E
tum p principes: et
maxime per danielē
qui diligebat regem
⁊ qꝛ p danielis reue
lationē ſciebant re-
gem reſtituendum.
ideo nullū aliū au-
debant interim ſta-
tuere: ne nabuc. po-
ſtea reſtitutus puni
ret eos tāq̄ꝫ reos de
crimine leſe maieſta
tis. Item qꝛ nabuc.
multum regnuꝫ am Job. 40. b.
pliauerat ⁊ glorifica j. 5. f.
uerat. ideo cum ma- j. co.
iori patientia prin-
cipes eum expecta-
bant. Vel aliter po-
teſt dici ꝙ filius ei⁹
Euilmeradach illo
tēpe regnauit. Quō
aūt poſtea ceſſit pa-
tri dicendū. ꝙ h̄ fe
cerūt pncipes q̄ ei⁹
maliciam odiebant.
vn̄ vt dicūt aliq̄ ꝓpt
mala q̄ fecit tpe in-
firmitat' paterne fu
it poſtea incarcera- Eccl. 5.
tus a pr̄e cū ioachin
rege iuda. ex quo cū
eo amiciciam con-
traxit. ⁊ eum de carcere extraxit. vt habet. iiij. Regū. vlti.
i Tu ergo balthaſar. hic conſequēter ponitur viſionis in
terpretatio. ⁊ diuiditur in duas. quia primo ponitur ipſa
interpretatio. ſecundo interpretationis impletio ibi. Om
nia hec. In prima parte dicitur ſic i Tu ergo balthaſar
id eſt daniel. k Narra interptationē feſtinus ⁊c̄. q. d. nō
indiges temporis dilatione ad cogitandum ꝓpter diuinā
ſapientiam que in te eſt. l Tunc daniel ⁊c̄. cepit intra
ſeipſum cogitare tacitus. qꝛ nolebat cito procedere ad de-
nunciandum regi mala. m Et cogitatiōes eius contur
babant eum. quia rex honorauerat eum multum ⁊ ſocios
eius. ⁊ ideo quaſi gratus conturbabatur de malo eius fu-
turo. vnde ſequitur poſt. n Domine mi. ſomnium his q̄
te oderunt ⁊c̄. quia licet veritas contra ſuperiores ſic dicē
da. tamen cum reuerentia debet dici.
a Arborem quam vidiſti. hic incipit exponere viſionem
eo modo quo ſuperius eſt expoſita. Et ideo patet ex di-
ctis ſententia vſq; ibi.
b Qrobrem. vbi poſita expoſitione ponitur monitio da
nielis monentis regem ad penitentiam ⁊ opera miſericor
die vt per hec auertatur pena futura ab eo. qꝛ neſciebat p
pheta verū hec ꝓpheria eſſet dicta p cōminationem tantū
qꝛ tales cōminationes frequenter intelliguntur ſub condi-
tione. ſ. ſi illi ꝯtra quos dicunt pſeuerent in malo. vnde di
cit dn̄s Hiere. xviij. Repēte loquar aduerſus gentē ⁊ ad-

uerſus regnū vt eradicē τ deſtruā illud. Si pniam egerit gens illa a malo ſuo agam τ ego pniam ſup malo qđ cogitaui vt facerē ei. c Quia hec. h ponit interp̄tatiōis impletio. τ diuidit in duas. q2 p̄ ponit viſiōis impletio q̄tū ad ipſius nabuc. deiectionē. τ ſcđo q̄tū ad ei⁹ reſtitutionē ibi Igit poſt finē. Circa p̄mū ꝯſiderandū q2 lȝ ad verbū danielis Nabuch. aliquā penitentiā egerit. τ aliqua opa miſcđie fecerit tñ ad p̄ſtinā ſupbiā rediȷt. ꝓpter qđ pena p̄dicta fuit ei inflicta. τ hoc eſt qđ dr. Quia hec τc̄.

F

e Poſt finē menſiū xij. i. poſt annū. q2 p annū facta eſt dilatio pene ꝓlonga miſericordie. ȝ q2 vt dictū eſt: reuerſus eſt ad ſupbiam. iō tunc ei inflicta eſt. d In aula babylonis deambulabat. ſtret⁹ multitudine militū e Rńditq3 rex non dr hic q aliqs loq̄retur cū eo: τ iō dicendū q rńdit ſue cogitationi q2 tunc cogitabat de abiectione ſua quā p̄dixerat ſibi daniel τ reputabat falſum τ impoſſibile. q2 iam ann⁹ trāſierat τ ꝓpē magnitudinē potētie τ ſupbie ſue. f Et ait. Nōne hec eſt ba. ci. magna τc̄. q. d. quis poſſet me deijcē. dicit aūt babylon magna q2 ſm q dic̄ hiero. ſup Eſa. ipa erat

b. co.

edificata in quadro τ quodlibet latus quadri habebat. xvj miliaria. i. octo leucas. nec eſt mirū. q2 tunc ſic edificabant ciuitates q2 quilibet ſm ſtatum ſuū habebat iuxta domū ſuā hortū τ vineā. vbi terrenaſcentia creſcebāt vñ diu poſſet viuere in obſidiōe cū familia ſua. Capitoliū aūt vl' fortalicium illius ciuitatis erat turris edificata a filiȷs noe. vt habet Geñ. xj. g Quā ego edificaui in domū regni. nō eñ edificauerat ſimpliciter illam ciuitatē. ȝ fecerat eā metropolim ſue monarchie τ eā ampliauerat τ fortificauerat ad robur regni ſui τ decorē. ꝓpt qđ reputabat dictum Danielis truſaticū. h Cūq3 ſer. adhuc eſſet in ore regis. vt ei oſtenderet deus q ꝓpter ſupbiam ſuam punitus eſt. iō ipo loq̄nte ſupbe ſabdit inflictio pene cū dr. i Vox de celo ruit quaſi quoddā pond⁹ deijciens eius ſupbiā. τ vox facta eſt in apto vt dei vindicta intelligat a pplo: q2 nō ambulabat ſolus p aulam ſuam. ȝ multi erant cum eo q̄ vocē de celo audierunt. k Tibi dr nabu. τc̄ ſenſus ptȝ ex p̄dictis. ſequitur. l Fenū q̄ſi bos τc̄. ex hoc ptȝ q nō fuit mutat⁹ in bouē vt dicit Joſeph⁹ q2 nō dr h bos ȝ q̄ſi bos ſilī mō viuendo. vt hr in decretis. xxiij. q. iiij. remittuntur m Et rore celi corpus eius infectum eſt. quia celo tm̄ tegebat. n Donec capilli eius inſimi. aquila. creſcerent. id eſt ſm longitudinem alarum aquile. q2 nō tondebatur. o Et vngues eius. quaſi vngues auium. eadem ratione. p Igitur. hic ponit viſionis impletio q̄tū ad nabu. reſtitutionē. τ diuidit in duas ptes. q2 p̄ deſcribit eius reſtitutio. ſcđo infert intenta ꝯcluſio ibi. Nunc ergo. circa p̄mū dicit ſic. p Igit poſt finē dierū. i. ſeptē annoꝝ p̄dictoꝝ a dño. q Ego nabu. oculos meos. corpis. ſ. τ mentis. r Ad celū leuaui. i. potentiam dei cognoui. s Et ſenſus meus redditus eſt mihi. q2 furia trāſierat. t Et altiſ. benedixi corde. v Et viuen. in ſem. laudaui ore. x Et glo. cōfitendo virtutem ei⁹ τ bonitatem publice. y Quia po. ei⁹ poteſtas ſempi. q̄tum ad durationē. a Et regnū eius in generatione τ generationē. q2 ſe extendit ad omnem gentē. b Et oms hitatores terre apđ eum in nihilū repu. ſunt. q2 de nihilo ſſt: τ in nihilū redigerentur niſi manutenentia dei cōſeruarent. c Juxta enim vol. ſuā facit tam in v̄tutibus celi τc̄. i. in angelis d Et nō eſt q̄ reſiſt. ma. i. potentie. e Et dicat ei. q̄re feciſti. i. dicē poſſit. q2 iudicia ei⁹ incōprehenſibilia ſūt a nobis: nec errare poteſt in factis ſuis ſequit. f Figura mea reuerſa ē ad me nō eſt p hoc intelligendū q de figura bouis reuerſus ſit: ad figuram hois. vt dicit Joſeph⁹ τ male. vt viſum eſt: ȝ figura hic accipit ꝓ exteriori compoſitione q2 fuit tonſus τ veſtitus. τ ſic quodammō in figura mutatus. Uel aliter intelligendum eſt hoc ſm eſtimationē quā habebat in furia. quia tunc ſibi videbat q eſſet beſtia. g Et optimates mei et magiſtratus mei requiſierunt me ſm tempus p̄dictum a Daniele τ propter nequitiam euilmeradach: cuius dominiū erat eis odioſum. cetera patent. h Nunc igit. hic ponit cōcluſio cum dr. Nūc igit ego nabuch. laudo ore. i Magnifico. corde k Et glorifico. opere. l Regem celi. cuius regnum ſolū eſt ſtabile. m Quia oīa opa eius vera. q2 ꝓcedunt ſm regulam ſue ſapientie que non poteſt errare. n Et omēs vie eius. i. modi faciendi. o Judicia id eſt recti. p Et gradientes in ſupbia pōt humiliare. hoc cognoſcebat p experientiā. Dubitatur a quibuſdam verū iſte nabuch. fuerit ſaluat⁹ ꝓpter hoc qđ dicitur de eo Eſa. xiiij. Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua. concidit cadauer tuum. τ infra. Uerūtñ ad infernum detraheris in ꝓfundum laci. τ multa que ibi dicuntur. ex quibus aliquibus videt q ſit damnatus. Dicendū q eſt ſaluatus. q2 ſcriptura terminat hiſtoriam eius in ſui humiliatione τ diuine v̄tutis τ fidei confeſſione. vt hic ptȝ qđ nō fit in ſcriptura niſi de his q̄ ſūt in ſtatu ſalutis. Hoc etiam dicit decretum. xxiij. q. iiij. Nabuchodonoſor. Ad illud quod dicitur in contrarium in Eſa. dicendum q dictum eſt p cōminationē intellecta conditione. ſ. ſi non pe-

G

i. 7. d.

ſum placeat tibi: et peccata tua elemoſyna redime τ iniq̄tates tuas miſericordijs pauperꝝ forſitā ignoſcet deus delictis tuis.
c Omnia hec venerūt ſr nabuchodonoſor regē.
e Poſt finē mēſiū duodecim
d in aula babylōis deambulabat.
f Rńdit rex et ait. Nōne hec ē babylō ciuitas magna
g quā ego edificaui in domū regni: in robore fortitudinis mee τ in gloria decoris mei?
h Cumq3 ſermo adhuc eſſet in ore regis
i k vox de celo ruit. Tibi dicit nabuchodonoſor rex Regnū tuū trāſibit a te: et ab hoib⁹ eijciēt te: et cū beſtijs τ feris erit hitatio tua
l fenū q̄ſi bos comedes τ ſeptem tpa mutabunt ſup te donec ſcias q dominet excelſus in regno hoim τ cuicūq3 voluerit det illud. Ea dē hora ſermo ꝯpletus eſt ſup nabuchodonoſor τ ex hoib⁹ abiect⁹ eſt: τ fenum
m vt bos comedit τ rore celi
n corpus ei⁹ infectū ē donec capilli ei⁹ in ſiītudinē aq̄-
o larū creſcerēt τ vngues ei⁹
p quaſi vngues auium. Igit
q poſt finem dieꝝ ego nabuchodonoſor oculos meos
r s ad celū leuaui τ ſenſus me
t us reddit⁹ ē mihi: τ altiſſi
v mo bñdixi τ viuētē in ſem
x piternū laudaui τ glorifi
y caui. q2 ptās ei⁹ ptās ſem
a piterna: τ regnū ei⁹ i gene
b ratiōe τ generationē τ oēs hitatores t̄re apđ eū i nihilū reputati ſſt. Juxta volun tatē ei ſuā facit tā i v̄tutib⁹
d celi q̄3 i hitatorib⁹ t̄re τ nō
e eſt q̄ reſiſtat manui ei⁹ τ dicat ei q̄re feciſti. In ipo tēpore ſenſus me⁹ reuerſus ē ad me τ ad honorē regni
f mei decorē q3 puēi τ figura
g mea reuerſa ē ad me: τ optimates mei τ mgr̄at⁹ mei req̄ſierūt me τ i regno meo reſtitut⁹ ſum τ magnificentia amplior addita ē mihi.
h Nūc igit ego nabuchodo
i k noſor laudo τ magnifico τ
l m glorifico regē celi: q2 oīa opa
n o ei⁹ vera: τ oēs vie eius iu
p dicia: τ gradientes in ſupbia poteſt humiliare.

ņſteret.qꝛ tñ penituit.Jō ad infernū dānatoꝝ nō deſcēdit
ſicut Eſa.xxxviij.ꝑ Eſa.dcm̄ eſt ezechie. Diſpone domui
tue qꝛ morieris tu ⁊ nō viues.qꝛ tñ penituit.Jō ſnia muta
ta fuit:⁊ additi ſunt vite eius.xv.anni.vt habeꝫ ibidem.
Moraliꝫ exponēdo per arborem intelligere poſſumus
quēcūq͏ꝫ ſtatū ꝓſpe-
A rū tpalē vel ſpūalez
Si accipiꝫ q̄ꝫtum ad
tpalem tm̄:ſic arbor
iſta eſt hō q̄ꝫtuz ad ꝑ
ſonā.hō ei eſt arbor
eüerſa.vtī.dcm̄ eſt.
Jſta arbor ē i medio
terre.qꝛ ſita ē inꝫ ori
entē natiuitatis:⁊ mor
tis occidētē. Alta
ꝑ excellētiā inꝫ alias
creaturas. Magna
q̄ꝫtū ad ſciam. For
tis:q̄ꝫtū ad potētiaz.
Procera:q̄ꝫtuz ad
apparētiā. Ramo-
ſa:q̄ ad generꝫ lineā
Fructifera:ꝑ opu
lētiā:ꝫ nō q̄ꝫtum ad
charitatē:ꝫ carnē nutriēdā. Lata vel diffuſa.q̄ꝫtū ad fa-
mā. Subꝫ ea aialia.i.ſimplices. Beſtie.i.feroces. Jn
ra.eius volucres.i.i domo eius vel curia ſūt leues:ſupbi:
mēdaces:garruloſi.Ex ea veſciꝫ ois caro.i.carnales eius
bona conſumūt:qꝛ totū dat mūdo.nihil deo.Sup hāc ar-
borē eſt ſnia quā clamat vigil.i.xp̄s vel angelꝰ vel ꝑdica-
tor:vel ꝑlatꝰ.q̄ ſeqꝫ. Succidite arborē ꝑ mortē Eijcite
q̄ꝫtū ad vilitatez extremā inꝫ aialia.qꝛ i alijs aialibus poſt
mortē remanet aliq̄d vtile.nihil āt in hmōi hoie. Preci
dite ramos eius.i.parētelā. Excutite folia.i.exteriorē ap
parētiā. Diſpgite fructꝰ.i.opulētiā.qꝛ i morte q̄libꝫ rapit
qō pōt de bonis taliū. Fugiāt aialia ⁊c̄.ꝓpꝫ familie diſpſi
onē. Eijciaꝫ exteriꝰ.i.ad ſocietatē infernalē. Cor eiꝰ ab
hūano cōmuteꝫ q̄ꝫtū ad obſtiatōem. Septē tpa muteꝫ
ſup eum q̄ꝫtū ad dānatōem ꝑpetuā.q̄ per ſeptenariū ſigna
tur.Ecce arbor hūane ꝓſpitatis.⁊ ꝫ eā ſnia diuine vltōis
Scdo pōt exponi de ꝓſpitate ſeu excellētia ſpūali.⁊ ſic ꝑ
arborē intellige hoiem v̓tuoſum. Hec arborē alta.ꝑ iu
ſticiā. Fortis.ꝑ ꝯſtātiā. Frōdoſa ꝑ eloq̄ntiā. Magna.
ꝑ prudētiā.q̄ dirigit oēs v̓tutes. Diffuſa.ꝑ miam. Fru-
ctifera ꝑ deuotōis exuberātiā. Oēs paſcūꝫ ex ea ꝑ frat-
nā edificatōem.Subꝫ eā beſtie.ꝑ ſenſum exterioꝝ refrena
tionē. Jn ramis eiꝰ volucres celi ꝑ motuū exterioꝝ mo-
derātiā.ꝫ homo ſi i peccatū cadat contra eam inclamat.
Vigil.i.xp̄us i euāgelio ꝑdicator vel ꝑlatus ꝑdicādo.
Succidite arborē.q̄ꝫtum ad deſertnem charitatis q̄ eſt vi
ta aie. Precidite ramos.q̄ꝫtum ad ablatōem volūtatꝫ bo
ne. Excutite folia.q̄ꝫtum ad defectū bone locutōis Diſp
gite fructꝰ.q̄ꝫtum ad ſubtractōem bone opatōnis. Fugi
ant aialia q̄ ſubꝫ eam ſunt q̄ꝫtum ad defectuz debite ſbiecti
onis. Alligeꝫ vinculo q̄ꝫtū ad generatōem male cōſuetu
dinis Ferreo ꝓpꝫ duricie obſtiatōis. Eijciaꝫ foris q̄ꝫtū
ad iuerecūdiā i oibꝰ malis.qꝛ tūc fcā ē ei frōs meretricis.
Cor eiꝰ ab hūano ꝯmuteꝫ.q̄ꝫtū ad oēm modū crudelitatis
Septē tpa cōmuteꝫ ſup eū.q̄ꝫtū ad ꝑuerſam opinionē
totiꝰ legis.Huiꝰ arboris ſnias ꝑcipiūt in ſomnijs reges-
pꝛicipes:nobiles:diuites.qꝛ frequēter i predicatōibꝰ au-
diūt diuinā ſniam:ꝫ nō curāt acſi eēnt tm̄mō ſomniū.

Capitulum q̄ntum.

B b Althaſar rex.Hic poniꝫ q̄rta viſio.vbi oſ̄diꝫ emi-
nētia regni xp̄i ⁊ iuſtoꝝ ad regnū antixp̄i ⁊ malo-
rum.Cauſa materialis ē deſtructio regni chaldeo-
rum ꝑ medos ⁊ perſas.q̄ quidē deſtructio ꝑ digitos ſcribē
tis i pariete ē dictata.ꝑ danielē inꝫpretata.in quo deſigna
tur deſtructio regni diaboli ꝑ mortē xp̄i ⁊ eius paſſionem
Cā finalis eſt ad oſ̄dēdū iuſticiā dei ⁊ Danielis pruden-

B Althaſar rex Ca. V
fecit grāde cōuiuium
b c optiatibꝰ ſuis mille ⁊ vnuſ
q̄ſq͏ꝫ ſm ſuā bibebat etatez
d Precepit ḡ iā temulētꝰ vt
afferrenꝫ vaſa aurea ⁊ argē
e tea q̄ aſportauerat Nabu-
chodonoſor pr̄ eꝰ de tēplo
f qō fuit in hierꝉm vt biberēt
i eis rex ⁊ optiates eiꝰ vxo
reſq͏ꝫ eiꝰ ⁊ ꝯcubine. Tūc al
lata ſūt vaſa aurea q̄ aſpor-
tauerat de tēplo quod fue-
rat in hierꝉm:⁊ biberent in
eis rex ⁊ optiates eiꝰ vxo-
res ⁊ cōcubine illiꝰ. Bibe
g bant vinū ⁊ laudabant de-
h os ſuos aureos ⁊ argente-
os ⁊ ereos ferreos ligneoſ
i q͏ꝫ ⁊ lapideoſ Jn eadē hora
apparuerunt digiti q̄ſi ma-
nus homis ſcribentis ꝯtra
cādelebꝝ in ſupficie parie-
k tis aule regie. Et rex aſpi-
ciebat articulos manꝰ ſcri
l bentis. Tunc facies regis

tiā extollēdā.Cā efficiēs eſt inſtictus ſpūſſcti de re īminen
te:vñ fuit reuelatio nō ſomniū.Cā formalis ꝯſiſtiꝫ i diuiſi
one.⁊ diuidiꝫ in q̄tuor partes.qꝛ pmo tangiꝫ viſiōis occa
ſio.Scdo videntis ꝑturbatio.ibi.Tūc facies. Tertio tur
bati rñſio.ibi.O rex altiſſimꝰ ⁊c̄.Quarto viſiōis expoſitō
ibi.idcirco ab eo Cir
ca pmū q̄tuor poniꝫ
tur.Primū eſt cōui-
ctus laſciuie.cum diꝫ
a Balthaſar rex fe
cit grande cōuiuium
Hiere.xxix.ꝑdictuz
erat q͏ꝫ i ſeptuaginta
ānis ꝫminareꝫ dñium
chaldeoꝝ vt rediret
captitas iudeoꝝ.bal
thaſar aūt credebat
illud tēpus tranſiſſe
⁊ ꝑ ꝯñs Hiere.dixiſ
ſe falſuz.ꝓpꝫ quod vt
dicūt hebrei fecꝫ tale
feſtū b Optiatibꝰ B
ſuis mille.oēs ei ma
gni pꝛicipes ſui im-
perij cōuenerāt i ba-
bylone vꝫ defenderēt ciuitatē cōtra Cyrum ⁊ Dariū.q̄ ob
ſederāt eam.vtꝫ ex fine huiꝰ capꝉi. c Et vnuſquiſq͏ꝫ ſm
ſuā bibebat etatem.qō exponiꝫ dupliciꝫ.Vno modo quia
ſm etates ſuas erāt in cōuiuio ordinati ſeniores i primis
locis:⁊ alij cōſeq̄nꝫ in alijs.Alio mō exponiꝫ.qꝛ nullꝰ co-
gebaꝫ bibere vltra vires ſuas.ſicut fit apud aliquos.q̄ꝫtuz
ad hoc moribus incōpoſitos.⁊ ꝓpter hoc nō erat decens
hoc fieri in aula regali.Scdm quod hic poniꝫ eſt cōtēptꝰ
blaſphemie.exponēdo vaſa deo cōſecrata vſibus hūanis
⁊ hoc eſt quod diꝫ. d Precepit ergo iam temu.vt affer-
rētur vaſa ⁊c̄.de templo vbi fuerāt repoſita a nabuchodo-
noſor venerabiliꝫ ſm ſuā eſtimatōem. e Que aſpo.na-
bucho.pa.eius.i.auus eius ſm eos q̄ dicūt balthaſar fuiſ
ſe filiū euilmeradach.q̄ opinio videꝫ probabilior.vtī dcm̄
eſt.ij.ca.ſeq̄tur. f Vt biberēt i eis rex ⁊c̄.ꝓpter hūc cō-
tēptū fuit iſte punitꝰ.⁊ maxie qꝛ illa expoſuit ſuis vxoribꝰ
⁊ cōcubinis.vt ꝫ diꝫ.Terciū qō ꝫ ē poſitum ē actus idola-
trie.cum diꝫ. g Laudabāt deos ſuos.inſultādo deo iu-
deoꝝ.in cuiꝰ vaſis bibebāt. h Aureos ⁊ argēteos ⁊c̄.
Jdola em̄ fiebant de diuerſis metallis ſm ꝓprietatē illoꝝ
ꝓ q̄bus fiebāt:vt idolū martis de ferro.ſolis de auro.lu-
ne de argento.Vñ diꝫ Act.xix.q͏ꝫ edes dyane fiebāt argen
tee.Rō aūt hꝰ eſt.qꝛ ꝓbabile eſt q͏ꝫ tales imagines fiebant
ꝑ aſtrologos.Jn talibus aūt fiēdis duo attēdunꝫ.deꝫmia-
ta ꝯſtellatio ex ꝑte v̓tutis influētis.⁊ deꝫmiata diſpoſitio
ex ꝑte materie recipiētis.Quartū quod ꝫ poniꝫ eſt cōſpe
ctus diuie ſnie.cum diꝫ. i Jn eadem hora appuerūt di-
giti ⁊c̄.eadem hora diꝫ vt oſtēdaꝫ manifeſte ꝓpter q̄d erat
dei vindicta.i.propꝫ cōtemptū dei in abuſu vaſoꝝ ſacroꝝ
⁊ laude idoloꝝ. Ex hoc etiam patꝫ.q͏ꝫ temerarium eſt res
deo ſacratas applicare vſibus humanis:propꝫ quod in ec
cleſia ſtatutum eſt.q͏ꝫ calix in propria forma nō vendatur
niſi alteri eccleſie. k Et rex aſpiciebat. Hic nō dicitur
q͏ꝫ alij viderūt.ex quo videtur q͏ꝫ nō erat ibi manus ſcribēs
ſm exiſtētiam.qꝛ talia cōmuniꝫ videnꝫ ab oibus aſſiſtēti-
bus.ꝫ ſolum erat talis apparitio i oculis regis.⁊ ſnia i pa
riete ſcribebaꝫ diuinitus miniſterio angelico.qꝛ eoruz mi
niſterio talia fiunt. l Tunc facies.Hec eſt ſecūda ps
pꝛicipalis.in qua ponitur videntis perturbatio.⁊ diuidiꝫ
in duas ꝑtes.qꝛ primo deſcribiꝫ eius perturbatio rōne vi
ſionis.Scdo ꝓpter defectum inꝫpretatiōis.ibi.Vnde rex
balthaſar.Circa pmū diꝫ ſic. l Tūc facies regis com-
mutata eſt.qꝛ ex timore recurſus factus eſt ſaguis ad cor.
et per conſequēs factus eſt pallor in facie.⁊ tremor in mē-
bris exterioribus. Vnde ſequitur. Et compages renum
eius.⁊ cetera.

m Exclamauit itaq̃. qꝛ nõ ſolũ fuit turbatus in corde. ſʒ turbatões oñdit voce. n Ut introducerẽt magos. expone ſicut ſupra ſeq̃tur. o Quicũq̃ le. hãc ſcrip. ꝛ iterpretationẽ ei⁹ ꝛc̃. Apo gẽtiles q̃tuor erãt inſignia regalia: purpura. fibula. vel torques aurea. anul⁹. dyadema. hec q̃tuor ſil̃ cõcurrẽtia deſignabãt honorẽ regium. ꝑ ſingula autẽ per ſe aſſumpta vl̃ plura deſignabãt ꝑticipationem honoris regij. ꝛ hoc deſignat hic. vñ quit. p Et terci⁹ in regno meo erit. i. terci⁹ a me erit in honore. q Tũc igreſſi oẽs ſapi. regis nõ po. ſcri. le. ꝛc̃. q̃a erat ſcripta hebraice ꝛ ipſi illas lr̃as ignorabãt. ꝛ dato ꝙ ſcirẽt legẽ: tñ nõ poterãt ſcire intellectũ eius. qꝛ i tribus v̈bis. ſ. mane techel: phares: continebatur tãta ſnia ꝙ nõ poterãt niſi dño reuelãte. Et ħ hoc ẽ ꝓprie legere qñ nõ ſolũ ɔgnoſcũt lr̃e: ſʒ etiam intellect⁹. r Unde rex balthaſar. Hic deſcribit regis ꝑturbatio ꝓpter defectũ interpretatõis. cum dicit Unde rex balthaſar ſatis ɔturbat⁹ eſt. ħ eſt multũ. s Et vult⁹ illi⁹ imutat⁹ eſt. qꝛ ꝓpter vehemẽtiã timoris ire ꝛ turbationis freq̃nter mutabat colorẽ eius in facie. t Sʒ ꝛ optiates ei⁹ tur. ex reg. ꝑturbatõne. ꝛ q̃a do erãt percuſſi cũ eẽnt ꝑticipes criminis. v Regina autẽ. i. mr̃ balthaſar. ſm originẽ. ſʒ ſm Joſephũ erat eius auia qd̃ videt probabili⁹. ꝛ iõ poterat ſcire ꝑterita q̃ rex ignorabat. que. ſ. fctã fuerũt tp̃e nabuch. aui regis. x Domũ ɔuiuij ingreſſa ẽ. ad cõſolãdũ regẽ ꝛ ei ɔſulendũ. ꝛ patẽt ei⁹ v̈ba vſq̃ ibi y Eſt vir i re. tuo q̃ ſpi. ſan. deo. hʒ. loq̃tur de deo celi in plurali ad modũ gẽtiliũ. Cetera patẽt ex dcĩs i alijs capitulis vſq̃ ibi. a Spiritus ãplior. q̃ũtũ ad multitudinẽ cognitoꝝ. b Prudentia. q̃ũtu ad cognitõis claritatẽ. c Intelligẽtiaq̃ ꝛ interpre. ſom. Intelligẽtia dĩ q̃ũtũ ad cognitõem occulti. Interpratio: q̃ũtũ ad expſſionẽ v̈bi. d Et oſtẽſio ſecretoꝝ. qꝛ multa ſũt alia ſecreta q̃ i ſomnijs. ſic ẽ in ꝓpoſito de ſcptura in pariete q̃ fuit nota danieli. e Ac ſolutio ligatorũ q̃ũtũ ad intellectũ ſcpturaꝝ alijs occultaꝝ q̃ dicunt eis ligate: qꝛ nõ pñt videre interi⁹ intellectũ. hoc mõ loq̃tur pħus ij. metha. vbi dic̃ ꝙ ſicut nodũ nõ põt ſoluere q̃ nõ nouit intricatõem nodi: ita nec q̃ſtionẽ dubitalẽ ſoluẽ q̃ ignor. intricatões rõnũ ex vtraq̃ pte. f Inuẽte ſunt ꝛc̃. rex impoſuit nomẽ balthaſar. p̃io. c. dcm̃ ẽ ꝙ ꝑpoſit⁹ eunuchoꝝ ipoſuit ħ nomẽ danieli. ergo rex nõ ipoſuit. dcm̃ ꝙ ꝑpoſitus impoſuit de mãdato regis. ꝛ iõ rex ꝑicipalit fecit v̈t ħ dĩ. ſeq̃tur. g Igr̃ introduct⁹ eſt daniel ꝛc̃. ex q̃ habet ꝙ cõſiliuʒ mulierꝭ ſapiẽtis nõ eſt ɔtẽnẽdũ maxime qñ nõ hr̃ aliud ſicut i ꝓpoſito erat. ſequit. h Tu es daniel de fi. capti. iude. q. d. tu es de ill̃ apud q̃s ɔſueuerũt eẽ prophete qꝛ alibi q̃ apõ iudeos raro legũtur fuiſſe prophete. i Quẽ addu. pr̃ meus. i. au⁹ me⁹ cui v̈a rñdiſti de occultꝭ. cetera patẽt ex dcĩs vſq̃ ibi. k Rñdẽs daniel ait corã rege. Mũera tua ſint tibi ꝛc̃. qꝛ ex pacto nõ eſt aliq̃d accipiẽdũ pro reuelatõe diui ſecreti. ſʒ poſt factũ ꝑt aliq̃d accipi ex libalitate dãtis. ſic fecit Daniel infra eodẽ capl̃. l O rex. Hec ẽ ſcia ps h⁹ ca. vbi dat regi rñſio a daniele: ex quo pʒ ꝙ vicia ꝑicipũ tp̃e debito nõ ſũt tacenda. ꝛ vt daniel melius ipſum arguat ponit exẽplũ aui ſui q̃ ꝓpt ſupbiã ſuã fuit deiectus a regno ad tp̃s. vt patuit. c. ꝑce. ꝛ iõ iſte grauius peccauit q̃ nõ fuit correctus exẽplo ei⁹. Nec valʒ ſi dicat ꝙ iſte ñ hẽbat adhuc diſcretionẽ qñ auus ei⁹ mortuus ẽ. ꝛ ſic poſſʒ excuſari ꝑ ignorãtiã facti ñ valʒ. ſic dcm̃ eſt qꝛ fctã regũ. ſ. notabilia ſcribebant in ãnalibus hyſtorijs ꝛ depigebant i imaginibus vt magis memorie cõmendarent ad exẽplũ alioꝝ. ꝛ iõ iſte potuit ſcire aui ſui factũ. hoc ẽ igit qd̃ dĩ. l O rex balthaſar. m Deus altiſſim⁹ dedit regnũ nabuch. qꝛ de infimo ſtatu eleuatus ẽ ad monarchiã. vt dcm̃ ẽ ſupra. n Et mãgnificẽtiã. ꝓpt expẽſas mãgnas quos faciebat: qd̃ eſt ꝓpriũ magnifici vt dĩ. iiij. Ethi. o Et gl̃iam q̃ũtũ ad diffuſionẽ fame ſue magnitudis. p Et honorẽ. q̃ ei ab vniuerſ impendebat qꝛ aliq̃ eum honorabant ex amore. ſ. illi qui erant ab eo exaltati. aliq̃ ex timore. ſ. illi q̃ erãt ab eo depſſi. ꝛ que ſequũtur in lr̃a patentꝭ ex dcĩs vſq̃ ibi.

B. 2. a. et. G. 3. b. et. j. c. b

C

B

E

cõmutata eſt et cogitatões
eius cõturbabãt eũ: et com
pages renũ eius ſoluebant
et genua ei⁹ ad ſe inuicẽ colli
m debant. Exclamauit itaq̃
n rex fortiter vt introducerẽt
magos chaldeos ꝛ haru-
ſpices. Et ꝓloquẽs rex ait
o ſapiẽtib⁹ babylonis. Qui-
cũq̃ legerit ſcripturã hanc
et interpretationẽ eius mani-
feſtam mihi fecerit: purpu-
ra veſtietur ꝛ torquẽ aureã
p hẽbit in collo. ꝛ tercius in
q regno meo erit. Tũc ingreſ
ſi oẽs ſapiẽtes reg. nõ po-
tuerũt nec ſcripturã legere:
nec interpretatõez ei⁹ indica
r re regi. Unde rex balthaſar
s ſatis cõturbat⁹ ẽ ꝛ vult⁹ illi
t us imutat⁹ eſt. Sʒ ꝛ optia-
v tes ei⁹ turbabant. Regina
aũt ꝓ re q̃ acciderat regi et
x optimatib⁹ ei⁹ domũ con-
uiuij ingreſſa ẽ et ꝓloquẽs
ait. Rex in eternũ viue. Nõ
te ɔturbẽt cogitatiões tue:
neq̃ facies tua immutetur.
y Eſt vir in regno tuo q̃ ſpũ
deoꝝ ſctõꝝ habet in ſe ꝛ in
dieb⁹ pr̃is tui ſcia et ſapia
inuente ſunt in eo. Nam et
rex nabuchodonoſor pr̃ tu
us ꝑricipem magoꝝ incan-
tatorum chaldeorũ ꝛ haru-
ſpicum conſtituit eum. Pa
a ter inq̃ tuus o rex qꝛ ſpũs
b amplior et prudentia intel-
c ligentiaq̃ et interpretatio
d ſomniorũ et oſtenſio ſecre-
e f torũ ac ſolutio ligatorũ in-
uẽte ſunt i eo: hoc eſt in da

nieIe. cui rex ipoſuit nomẽ
balthaſar. Nũc itaq̃ dani-
el vocet: et interpretationem
g narrabit. Igit introduct⁹ ẽ
Daniel corã rege. Ad quẽ
h ꝑfat⁹ rex ait. Tu es daniel
de filijs captiuitatis iude:
i quẽʒ adduxerat pr̃ me⁹ rex
de iuda. Audiui de te qm̃
ſpm̃ deoꝝ hẽas ꝛ ſcia intel
ligentiaq̃ ac ſapia amplio-
res inuẽte ſunt i te. Et nũc
introgreſſi ſunt in cõſpectu
meo ſapiẽtes magi vt ſcri-
pturã hãc legerẽt: ꝛ interp-
tationẽ ei⁹ idicarẽt mihi et
nequerũt ſenſum huius ſer
monis edicere. Porro ego
audiui de te ꝙ poſſis ob-
ſcura interpretari et ligata
diſſoluere. Si ergo vales
ſcripturã legere et interpre
tationẽ indicare mihi: pur-
pura veſtieris ꝛ torquẽ au-
reã circa collũ tuũ habebis
et tercius in regno meo pri
k ceps eris. Ad que rñdens
daniel ait corã rege. Mũe-
ra tua ſint tibi: ꝛ dona do-
mus tuã alteri da. ſcriptu-
rã aũt legã tibi rex: et inter-
pretationẽ eius oſtendam
l m tibi. O rex deus altiſſim⁹
n regnũ et magnificẽtiã glo-
o p riã et honorem dedit nabu
chodonoſor patri tuo: ꝛ ꝓ
pter magnificentiã quã de-
derat ei: vniuerſi popli tri-
bus et lingue tremebant ꝛ
metuebant eum. Quos vo
lebat interficiebat. quos
volebat percutiebat. quos

volebat exaltabat: τ quos
q volebat hūiliabat. Qñ aūt
r eleuatū eſt cor eius τ ſpūs
illi⁹ obfirmat⁹ ē ad ſupbiā
depoſit⁹ eſt de ſolio regni
ſui τ glīa ei⁹ ablata ē τ a fi-
lijs hoim eiect⁹ eſt. Sed τ
s cor ei⁹ cū beſtijs poſitū eſt
τ cū onagrī erat hītatio ei⁹
Fenum q̄z vt bos comede
bat: τ rore celi corp⁹ eius i
fectū eſt donec cognoſceret
ꝙ ptātē hēret altiſſimus in
regno hoim τ quēcūq; vo-
luerit ſuſcitabit ſuper illud
t Tu q̄z fili⁹ eius balthaſar
nō hūiliaſti cor tuū cum ſci
v res hec oia ſ; aduerſuz do-
x minatorē celi eleuat⁹ es. et
vaſa dom⁹ ei⁹ allata ſūt co
raz te: τ tu et optimates tui
τ vxores tue τ ꝯcubine tue
y vinuz bibiſtis i eis. Deos
q̄z argenteos. et aureos: et
ereos: ferreos: ligneoſq; τ
lapideos. q̄ nō vidēt neq;
audiūt neq; ſentiūt lauda-
z ſti. Porro deū q̄ habet fla-
a tū tuū in manu ſua: τ omēs
b c vias tuas nō glīficaſti. Id
d circo ab eo miſſus eſt arti-
culus manus q̄ ſcripſit hoc
qd̄ exaratū eſt. Hec eſt aūt
e ſcriptura q̄ digeſta ē. Ma-
ne thetel phares. Et hec i-
f terp̄tatio ſermonis. Mane
g numerauit deus regnū tuū
h et ꝯpleuit illud. Thetel ap
i
k penſus ē in ſtatera τ inuen
l tus eſt min⁹ hñs. Phares
m n diuiſum eſt regnū tuū τ da
o tū ē medis τ pſis. Tūc iu-
bēte rege: indut⁹ eſt daniel
purpura: τ circūdata ē tor-
q̄s aurea collo ei⁹: τ p̄dica
tū ē de eo ꝙ hēret ptātē tci⁹
p in regno. Eadez nocte in-
terfectus eſt balthaſar rex
q chaldeus τ dari⁹ med⁹ ſuc
ceſſit in regnū ānos natus
ſexagintaduos.

P Lacuit dario Ca. VI

q Qñ aūt eleuatū eſt cor ei⁹ p ſupbiā nīmiā. r Et ſpi ritus illi⁹ obfirmat⁹ eſt. i. obſtinat⁹ q: nō ſtati ad p̄mū pec catū pcuſſit eū dñs: ſ; expectauit correctōem. qd̄ ſeq̄t pz vſ q; ibi. s Cor eius cū beſtijs poſitū ē. q: ſbtracto vſu rō- nis hō nō differt a beſtijs. vt hr̄. j. metaph. qd̄ fuit i nabuc. p amētiā vt viſuz eſt qd̄ ſeq̄tur pz ex dcīs vſq; ibi. t Tu q̄z fili⁹ ei⁹. i. nepos. q. d. graui⁹ peccaſti q: ex emplū in auo tuo ha buiſti. v Sed ad uer. dānatorē celi. ele uatus es. p ſupbiam x Et vaſa domus ei⁹ allata ſūt corā te. τc. ecce ꝯtūelia quaz nō fecerat nabucho. y Deos q̄z aureos τc. ecce blaſphemia. q: laudādo deos ſu- os deū celi q̄ in irlm colebat blaſphema- bat. z Porro de um celi q̄ hz flatū tu- um. i. ſpm̄ tuū vl' vir- tutē reſpirādi in quo conſeruat vita. a In manu ſua. id ē ptāte. b Et omēs vias tuas. i. cogitati ones τ opa c Nō glīficaſti. reddēdo ſi bi grās p bñficijs ac cept̄. d Idcirco Hec eſt q̄rta ps p̄nci palis h⁹ capl'i. i qua ponit viſiōis expoſi tio. d Idcirco. i. ꝓpter p̄dicta tua ma la. e Miſſus eſt ab eo articulus man⁹. i. digiti man⁹ more hebraici ſermo- nis. q̄ freq̄nt ponit ſingulare p plurali. vt Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. i. mſtitudo muſcaꝝ. q: plures appebāt digiti. Sequit. e Mane: thetel: phares: p̄mū ptinet ad finē regni. f Mane eñ idem ē qd̄ nūeratio. ꝓpt qd̄ ſub dit. g Nūerauit deus regnū tuū τ cōpleuit illud. i. fi- niuit. Scōm ptinet ad finē vite balthaſar. h Tethel. idē eſt qd̄ appēſio ſtatere. ꝓpt qd̄ ſubdit. i Appēſus ē in ſtatera: diuini iudicij. ſ. in quo ponderata ſunt fctā tua. k Et inuētus es min⁹ hñs. i. minus in vita q̄ putares di uino iudicio hoc exigente ꝓpt mala tua. Terciū ptinet ad tranſlatōem regni. l Phares eñ idē eſt qd̄ diuiſio. τ hoc eſt qd̄ ſubdit. m Diuiſum eſt regnū tuū a te. ſ. τ a poſteris tuis. n Et datū eſt medis τ perſis. q: ei imedi ate ſucceſſit darius med⁹. τ poſtea cyrus rex pſaꝝ nepos darij. o Tūc iubēte rege indut⁹ eſt daniel pur. τc. Sz q̄rit q̄re talē honorē ſibi exhibuit cū dicēt ei ꝯria. Dōm ꝙ hoc fuit ne corā hoibus mēdacij arguerent. q: talē hono- rē pmiſerat legenti ſcripturā τ intpretāti. vtz ex p̄dictis. Scōo q: credebat p hoc irā dei placare exhibendo hono rē ei⁹ prophe. ſeq̄tur. p Eadē nocte intfectus eſt. Bal thaſar. in hoc appet interp̄tatiōis impletio. τ ſm aliquos balthaſar a ſuis cubicularijs fuit intfectus. τ ciuitas ꝓdi tione coꝝ cyro tradita. Scōm glo. interfectus eſt ab exer citu medoꝝ τ perſaꝝ. q̄ audita viſione de diuia ſnīa contra Balthaſar p exploratores ſuos fecerunt inſultū audacter cōtra ciuitatem τ viri bellatores ciuitatis nō potuerūt eis reſiſtere. Tū q: erāt attoniti τ in ſtuporē ꝯuerſi ex predcā viſione p danielis intpretatōem. Tum q: fatigati erant a cōuiuio τ vino. Et autē exiſtēte cōuiuio deberet babylon inuadi τ capi: p̄dixerat Eſaias. xxj. Babylon dilecta mea poſita ē mihi i miraculū pone mēſam cōtēplare i ſpecula: hoſtes. ſ. inſurgentes. Seq̄tur. Comedētes τ bibentes ſur- gite p̄ncipes arripite clypeū. q̄ſi di. magis eſſet tēpus pre- liādi q̄ feſtiuandi. Seq̄tur. q Et darius medus ſucceſ ſit in regno. lz eñ cy rus obſideret ciuita tem cū dario. tamen ceſſit ipi Dario qui erat antiq̄or et eius auūculus. ita tamen ꝙ poſt eū regnaret τ ita factū fuit ꝙ cyr⁹ dario in regnum ſuc ceſſit. Moralit ex- ponēdo dōm ꝙ i h̄ c. ꝯtra viciū carnalita- tis τ cupiditatis dat iudiciuz eq̄tatis. In balthaſar nota ſuper fluitatē. q: interp̄tat capill⁹ capitis q̄ na- ſcitur ex ſupfluitate. In ꝯuiuio gulā. In vino inepti leticiam In vxorib⁹ indebitā accedendi licentiam In cōcubinis mani feſtam luxuriam. In optiatib⁹ adulatorū applaudentiam. In vaſis aureis ſupbiā. nā tales hoies finali ter in ſupbia vitā cō ſu. nūt: q: querit ſup fluitas ꝓpter ſupbiā Idō pbat Origenes ꝙ ois diues ē ſupb⁹. hoc de vicio carnali tatis. Cōtū ad viciū cupiditatis nota. ꝙ cupiditas eſt idoloꝝ ſeruitus ſm apl'm. q: vnuſquiſq; rem quā pre ceteris diligit ꝓponit deū ſuū ſm Hiero. Igit in dijs aureis notat opulētia. In argēteis appentia. q: argē tū eſt ſonoꝝ. In ereis fraudulētia. q: videt eſſe auꝝ τ non eſt. In ferreis violētia. q: ferꝝ domat oia. ſic iſti i oib⁹ ſūt ſine mīa. Cōtra duo vicia p̄dcā notat hic iudiciū eq̄tatis. qd̄ eſt pceſſus τ dictamē diuie ſnīe. Scribēs eſt pr̄. Ma- nus eſt fili⁹. Digit⁹ eſt ſpūſſctūs. ſic eñ digiti τ man⁹ ſūt a brachio. ita ſpūſſctūs a pr̄e τ filio. Vñ de ipo di Exodi viij. Digit⁹ dei eſt hic. In pariete notat plenitudo aſſum pti hois. In aula vterus v̄ginalis. In candelabro contra qd̄ ſcripſit certitudo naturalis dictamis. q: defecit in omi bus his pſcrutādis. In ſcriptura artitudo extremi exami nis qd̄ erit tale. Mane: nūeratio: thetel: ſtatere appenſio. Phares diuiſio. q: in finali examine deus oēs actōes nu merabit. oēs circūſtātias ponderabit, omēs factōes ſepa bit. Et tūc ſequit error affectiōis. qd̄ notat in faciei imuta- tione. Error cognitōis: qd̄ ſignificat in cogitationū ptur- batōne. Meror afflictōis in renū diſſolutōne. Tremor de ſperatōis i genuū colliſiōe: ecce iudiciū terribile ꝯtra vici um carnalitatis τ auaricie. Capl'm. vj.

P Lacuit dario. Hec eſt q̄nta viſio. q̄ lz ſit hyſtoria: tū di viſio: q: h̄ fit mētio de angelo in lacū deſcen dente. τ ora leonū mirabilit cōcludente. τ danielez liberantē. in q̄bus notat myſteriū xp̄i reſurgentis. vt̄ō di- ctum ē. Cā igit materialis hui⁹ viſiōis eſt emulatio p̄nci pū ꝯtra danielē. τ recluſio ei⁹ in lacū. τ liberatio ei⁹ p an- gelū. Cā final' vt inocētia cerneret. dei iuſticia pāderet. et meſticia pleb iſraelitice leniret. Cā efficiēs ē angelica ap- paritio hoc merēte inocētia danielis cū deuotōe τ patiētia

F
6.4.c.
G
Hiere.50.
A

Cā formalis in mō ꝓcedendi ꝯſiſtit. Procedit aūt hic ꝑ modū fraterne inuidie ⁊ exploratōis ꝯtra vitā innocētis: ⁊ hꝫ q̄tuor ptes. qꝛ pmo ponit honor exaltatōis ex pte da nielis. Scdo liuor emulatōis ex pte pncipū. ibi. Vñ ⁊ pn cipes. Tertio rigor cōdemnatiōis ex pte regis: ibi. Quod vbū cū audiſſꝫ. q̄rto tenor liberatōis ex ꝑ te dei: ibi. Et tūc pri mo diluculo. Circa pmū notāt tres gra das honoris danie li exhibiti. Prim⁹ est eſt poſitiu⁹ quem te nuit daniel ī dignita te. qꝛ a dario qui bal thaſar ſucceſſit fuit cōſtitutus vnus de tribus pncipalib⁹ re gni pncipibus. Au dito eñ ꝙ pcedentē viſioneꝫ expoſuerat duxit eū ſecū in me diā honorifice ꝓpter eius ſapiam. ⁊ tenuit eū in ſimili honore: in quo poſuerat euꝫ Baltbaſar q̄ fecerat eū tercium in regno ſuo. vt dcm̄ eſt capt.

B pce. i. vnū de tribus principalibus regni ſui. ⁊ h̄ eſt qđ dī hic.

a Placuit dario. medo. i. filio aſtrag̃ ad dīāꝫ alteri⁹ darij. q̄ fuit fili⁹ aſſueri: quē debellauit alexāder mḡn⁹. b Et cōſti. ſup re. ſu. ſa. cētū vigiti. vrā dcm̄ ē. ſatrape dicunt q̄ſi rapiētes ſat̃. iſti igr̃ erāt ꝯſtituti ꝑ totū regnū ī diuerſ ptī bus ad pecunias colligēdas c Et ſup eos pncipes treſ maiores. ſ. poſt regē. ſequit. d Et rex nō ſuſtineret mo leſtiā: duplici de cā. Vna qꝛ iam erat antiqu⁹. Alia qꝛ erat monarcha nouus. ⁊ in pncipio taliū ſolent aliq̄ magis re bellare. Jō curā regni alijs tradiderat vt ipe poſſꝫ magis vacare circa hoſtes repmendos ſi inſurgerent. e Igit daniel. Hic ſcdo ponit grad⁹ cōpatiu⁹ honoris ipſi⁹ dani elis. qꝛ nō ſolū ſatrapes ſupabat: ſꝫ etiā alios duos princi pes q̄ erāt cōſtituti cū eo ſup totū regnū vt viſum eſt. ⁊ cā ſubdit. f Quia ſpūs dei. i. vtus a deo data ad cognoſcē dū que agēda ſunt ⁊ exeq̄nda. g Amplior erat ī eo. id ē maior intēſiue ⁊ extēſiue. h Porro rex. h̄ ponit grad⁹ ſuplatiu⁹ honoris quē rex voluit ſibi exhibē ꝑ eminētiam ſue ſapie: qꝛ rex voluit eū alijs duob⁹ maiorib⁹ pponere: vt ſic eſſꝫ ſup totū regnū immediate poſt ipm. i Vñ et pricipes. Poſtq̄ deſcript⁹ eſt honor ex pte danielis. Hic ꝯñr ponit liuor emulatōis ex pte pricipū q̄ ſolet vigere in curijs magnatoꝝ. ⁊ qꝛ inuid⁹ ſemp q̄rit occaſionē ꝯtra in nocētē. Jō prio q̄rūt occaſiōeꝫ ꝯtra danielē circa ꝯuictuꝫ carnalē. ſcdo circa ritū legalē. ibi. Dixerūt ergo. tcio circa ꝯcēptū regalē. ibi. Viri ergo illi. In pria pte dī ſic. i Vñ id ē ꝓpt excellētiā daniel quē rex volebat ꝓponē omibus. k Pricipes ⁊ ſatrape. moti a pricipibus. l Querebāt vt inue. occa. da. ex latere regis. i. amouēdi eū a familiarita te regis. Vel alit. A latere imponēdo danieli ꝙ equalitatē regis ambirēt ſm hebreos. Vel a latere. i. ex vxore regis q̄ dormiuit ad latus ei⁹ imponēdo danieli ꝙ haberet famili aritatē ſuſpectā cum ea. m Nullāq̄ cām ⁊c. Ex quo pꝫ eminētia vtutis danielis. qꝛ inter extraneos ⁊ emulos ex iſtēs nō potuit notari etiā a diligēter cōſiderātib⁹ de aliq̄ crimine certo nec in facto: qđ notat cum dī. m Nullā cām. nec in ſigno qđ notat ibi. n Et ſuſpitōne. ſuſpitio eñ eſt quādo aliquis incipit dubitare de fama vel bonita te alicuius ex aliq̄ leui ſigno. o Dixerūt ergo. Hic q̄ rūt ſcdo occaſionē cōtra danielē circa ritū legaleꝫ. ⁊ h̄ eſt qđ dī. p Nō iue. da. huic ali. occa. accuſandi eū. ſ. erga regē. q Niſi forte i lege dei ſui. qꝛ ſciebāt ꝙ ipe mag̃ vl let facere ꝯtra edictū regis q̄ꝫ ꝯtra mādatum diuie legis. ⁊ ideo cogitauerūt q̄li ter rex faceret aliqđ edictū qđ nō poſſet ſeruari ſine trāſgreſ ſione legis iudeorū vt ſic capent danielē ō.2.a.ō.3. mādato leg̃ nō obe ō.5.c. diētē. ⁊ h̄ eſt qđ ibdi tur. r Tūc pn. et ſatra. ſurri. regi. ſur ripe ē aliquem vbis fallere q̄ſi commodi ſui gr̄a. cū tñ ſit con tra eū. ⁊ ſic fcm̄ eſt in ꝓpoſito. qꝛ induxerūt eū ad faciēdum edi ctū per cui⁹ occaſio nē occideret daniel: q̄ erat maxie ſibi vti lis ⁊ fidelis. videbat tñ in pma facie illud edictū eē ꝓ reg̃ vti litate. ⁊ h̄ ē qđ dī hic C

s Rex incētnū viue q. d. nos optam⁹ ſa lutē tuā. t Cōſili um ini. om. pn. regni tui. ꝓ bono ſtatu re gni conſeruādo. v Et decr. impa. ex eat ⁊ edictū. i. lex firma ⁊ irreuocabil. x Et om. qui pe ti. ali. pe. a q̄cūq̄ deo ⁊ ab hoie. h̄ dicūt vt poſtea nō poſſit danielē aliq̄ mō excuſare. y Vſq̄ ad dies. xxx. niſi a te rex. tātū tpis ponūt vt daniel nō poſſet euadere q̄n capet in oīone: qꝛ in vno paruo tpe poſſet ſic deū ſecrete orare ꝙ alios lateret. z Mittat in lacuꝫ leonū ad deuorādum: qꝛ ꝯdemnati ad mortē illic ꝓijciebant. Hoc eñ edictū vi debat facere ad firmitatē regni ⁊ monarchie: inq̄ꝫtū per h̄ hoies inducerent ad tātā reuerentiā ⁊ timoreꝫ regis: ꝙ nō auderēt petere ab alio etiā a deo. ⁊ ideo rex q̄ erat nouus monarcha cōſenſit neſciēs eorū fraudem. Simile edictum fecit aſſuerus ad ſuggeſtionē aman. vt hr̃ Heſter. iij. ⁊ iiij qꝛ quaſi zelās pro pace regni impetrauit fieri edictū de de ſtructōe iudeoꝝ. ⁊ cum hoc impetrauit aliud edictum fieri ne aliq̄s accederet ad regem infra. xxx. dies in h̄ ſimulans ſe zelare ꝓ regis magnitudine. ex cui⁹ reuerētia null⁹ au deret ad eū accedē i tāto tpe. ſꝫ hoc faciebat ne aliq̄s infra hoc tēpus ad regem accederet q̄ liberatōem iudeorū im petrauit. Hoc mō familiares pricipibus aliquādo indu cūt eos ad faciēduꝫ aliqua ſtatuta peſſima ſub ſpecie ꝙ ze lent ꝓ rege: cum tñ aliud intendāt. ſequit. a Nūc itaq̄ rex confirma ſententiā q. d. libent debes facere. qꝛ eſt ꝓ re gni vtilitate. b Et ſcribe decretum: vt non immutet ⁊c. q̄ſi di. ꝙ tot ⁊ tātorū ſapientū conſilio ordinatū eſt non de bet immutari ꝑ vocem vnius hoīs c Quod ſtatutuꝫ eſt a medis ⁊ perſis. ex hoc videt ꝙ vnū erat regnū me dorum ⁊ perſarum. qꝛ cyrus nepos darij ei in honore ſuc ceſſit: vt predcm̄ eſt. d Quod cum Daniel comperiſſꝫ ⁊c. ingreſſus eſt domum ſuam. vt occulte deum oraret ca uens de periculo inſidiarum. ne tentaret deum exponens ſe mortis periculo ſine cauſa ſi hoc faceret in aperto.
e Et feneſtris apertis in cenaculo ſuo contra hieruſalē hoc habet ex. iij. Regum. viij. vbi dicit ꝙ filij iſrael ducti ī captiuitatem debēt orare verſa facie contra hieruſalem: vt ex memoria tēpli vbi deus colebat oīo eorum eſſꝫ magis deuota ⁊ exaudibilis.

b ⁊ ꝯſtituit ſupra regnū ſatra pas cētū viginti vt eſſent i
c toto regno ſuo ⁊ ſuper eos principes tres: ex q̄bus da niel vn⁹ erat: vt ſatrape ill
d redderēt rōem ⁊ rex nō ſu
e ſtineret moleſtiā. Igit da niel ſupabat oēs pncipes ⁊
f g ſatrapas qꝛ ſpūs dī āplior
h erat in illo. Porro rex cogi tabat conſtituere eū ſup oē
i k regnū. Vñ pncipes ⁊ ſatra
l pe q̄rebāt occaſionē vt inue nirēt danieli ex latere reg̃:
m n nullāq̄ cām ⁊ ſuſpitōeꝫ re perire potuerūt: eo ꝙ fidelis eēt ⁊ ois culpa ⁊ ſuſpitō nō
o inueniret i eo. Dixerūt g̃ vi
p ri illi. Nō inueniem⁹ dani eli huic aliquamꝫ occaſionē
q r niſi forte i lege dei ſui. tunc pncipes ⁊ ſatrape ſurripue rūt regi ⁊ ſic locuti ſunt ei.
s t Dari rex incētnū viue. Con ſiliū inierūt oēs pncipes re gni tui ingr̃atus et ſatrape
v ſenatores ⁊ iudices vt de cretū impatoriū exeat ⁊ edi
x ctum vt ois qui petierit ali quā petitioneꝫ a quocunq̄
y deo ⁊ hoie vſq̄ ad. xxx. di
z es niſi a te rex: mittat in la
a cum leonū. Nunc itaq̄ rex
b cōfirma ſnīam ⁊ ſcribe de
c cretū: vt nō imutet qđ ſta tutum eſt a medis ⁊ perſis nec puaricari cuiq̄ liceat. Porro rex darius ꝓpoſuit
d edictū et ſtatuit. Quod cuꝫ daniel cōpiſſet. i. cōſtitutā legē ingreſſus ē domū ſuā
e ⁊ feneſtrī aptis i cenaculo

f ſuo contra ierlm tribus tꝑibus
g in die flectebat genua ſua:
h i et adorabat cõfitebatur q; co
ram deo ſuo ſicut et ante fa
k cere cõſueuerat. Uiri ergo
illi curioſius inquirentes i
l m uenerunt danielem orantẽ
et obſecrantem deum ſuuz
n o accedentes locuti ſunt re
p gi ſuper edicto. Rex nun
quid nõ conſtituiſti vt oĩs
hõ qui rogeret quenq; de
dijs et hoĩbus vſq; ad di
es.xxx.niſi te rex mitteret i
lacum leonũ? Ad qđ reſpõ
dens rex ait. Uerus ſermo
iuxta decretuz medoꝝ atq;
pſarũ qđ puaricari nõ licet
Tũc rñdẽtes dixerũt coraz
q r rege Daniel de filijs capti
s uitatꝭ iude nõ curauit de le
t ge tua et de edicto qđ cõſti
tuiſti: ſꝫ trib⁹ tꝑib⁹ ꝑ diem
v orat obſecratione ſua. Qđ
verbum cũ audiſſet rex ſatis
x contriſtat⁹ eſt et ꝓ daniele po
y ſuit cor vt liberaret eũ et vſq;
ad occaſuz ſolis laborabat
z vt erueret illũ. Uiri aũt il
a b li intelligẽtes regẽ dixerũt
c Scito rex q2 lex medorũ at
q; pſarũ eſt vt oẽ decretum
qđ cõſtituerit rex nõ liceat
d immutari. Tũc rex pcepit
e et adduxerũt danielẽ et mi
ſerũt eum i lacuz leonũ. Di
f xitq; rex danieli. De⁹ tuus
quem colis ſemp ipe libera
g bit te. Allatuſq; eſt lapis
h vnus et poſit⁹ eſt ſup os la
i ci quem obſignauit rex an
nulo ſuo: et annulo optima
tũ ſuoꝝ. ne qđ fieret contra
k danielẽ. Et abijt rex in do
l mũ ſuã et dormiuit incena
tus cibiq; nõ ſũt allati corã
m eo: inſup et ſomnus receſſit
n ab eo. Tũc rex primo dilu
o culo conſurgẽs feſtin⁹ ad la
p cum leonũ perexit: appropi
quãſq; lacui danielem vo
ce lacrimabili inclamauit et
q affatus eſt euz. Daniel ſer
r ue dei viuentis deus tuus
cui tu ſeruis ſemper putaſ
ne valuit te liberare a leoni
bus? et daniel regi reſpon
dẽs ait. Rex ineternuz viue

f Tribus tꝑibus in die. i. hora matutinali. q2 lotis manibus iudei tũc bñdicũt deũ. et hora ſexta añ comeſtiõez. Exemplũ hꝫ Act. x. vbi dĩ. Aſcẽdit Petr⁹ in ſupiora dom⁹ vt oraret circa horã ſextã. et hora veſptina ſm q dĩ Actu. iij. Petrus et Johãnes aſcẽderũt in tẽplũ ad horã orõnis nonã: que accipit circa tẽpus veſparum. vtꝫ i eccleſijs maioribus vbi tũc dĩ nona.

g Flectebat genua. quantum ad actũ latrie exteriorem. h Et adorabat: quantum ad actũ interiorem.

i Cõfitebat etc. ſcꝫ pctã ppli iſrl et ſua. q2 orõ humiliãtis ſe nubes penetrat. vt hꝫ in Eccl. xxxv.

k Uiri ergo illi. h tertio quĩrunt occaſionẽ contra danielẽ circa contẽptuz regalẽ. et h ẽ qđ dĩ hic. Uiri ergo illi curioſi⁹ inqrẽtes

B

id ẽ cũ mgña ſollicitudie occultas vias et ꝑ occultos modos

l Inuenerũt danielẽ contra regis edictũ

m Orãtem et obſe. Obſecratio ẽ oratio que fit ꝑ inuocatõez alicui⁹ rei ſacre: per quã orõ fiat exaudibilis. vñ dĩ obſecratio quaſi ob aliqd ſacrꝫ deꝑcatio. ſicut cum dĩ. Per crucem et paſſionez tuã libera nos dñe. et conſilia. et iõ i oĩbus orõnib⁹ eccleſie ad h qđ fiãt magꝭ exaudibiles dĩ Per dominũ nrm ihm xpm etc. vbi eſt inuocatio ſctẽ trinitatis. ſequit. n Et accedẽtes. inuidi exploratores. o Locuti ſunt regi ſuper edicto. h eſt de regis ſnia firma et irreuocabili prius facta. hoc faciũt ne rex habeat liberãdi viã danielem. et hoc eſt qđ ſbditur. p Rex nunqd nõ cõ. etc. et ſic loquũtur tacito nomie daniel. vt cũ rex rñderit gñalit. q oĩs trãſgrediẽs ſtatutũ ſit morte puniẽdus. nõ poſſit poſtea excipe danielez. q rñſo hito a rege: vtꝫ in lrã ꝓpoſuerũt accuſatõem ſuam dicẽtes. q Daniel. ipm noĩant noĩe iudaico tacito noĩe balthaſar: qđ erat nomẽ regiũ. Addũt etiã cõditõem ſeruilẽ vt magis ꝓuocẽt regẽ: cũ ſbdit. r De fi. ca. iſte nã q; deberet eẽ hũilis. s Nõ cu. de le. tua. q oĩbus ẽ venerãda t Et de edicto tuo. qđ pei⁹ ẽ. q2 illa lex erat poſita ſb pcepto. qđ contẽpſit trãſgrediẽdo: qđ ꝓbãt ꝑ h qđ ſbditur. Sꝫ trib⁹ tꝑib⁹ ꝑ diẽ orat etc. v Qđ vbũ. Hec ẽ tcia ps pncipalis h⁹ ca. vbi deſcribit rigor condẽnatõnis ex pte regꝭ. vbi tria notãt. Primũ ẽ malicia hoſtꝭ impellẽtꝭ. ſcdm eſt miſeria hoĩs inocẽtis. ibi. Tũc rex pcepit. Terciũ ẽ meſticia regis imperãtis. ibi. Et abijt rex. Circa pmũ dĩ ſic. Qđ vbuz cũ audiſſꝫ rex ſatꝭ contri. q2 ꝑcepit fraudẽ eoꝝ: et nõ audebãt de plenitudine ptãtis frãgere edictũ in principio ſue monarchie. q2 reges de nouo creati ſolent iurare q ſeruabũt cõſuetudies regni. et iõ ſi contra cõſuetudinẽ frãgeret tale edictũ: immineret periculuz de ſeditõne q de talibus ſolet accidere. et ideo alio mõ conat⁹ eſt rex danielẽ liberare. ꝓpter qđ ſubdit. x Et ꝓ da. po. cor. i. intelligẽtiaz et conatũ. y Ut liberaret eũ. interpretãdo. ſ. edictũ. et ſe multipl'r excuſando. et lꝫ modus h nõ exprimat. tñ intelligit ꝑ hoc q i talib⁹ detinuit accuſatores vſq; ad occaſum ſolis, vt dĩ in lrã. et ptꝫ. ſequit. z Uiri autẽ illi. ſ. accuſatores peſſimi. a Intelligẽtes regẽ. q ſcꝫ vellet modis varijs liberare danielem.

b Dixerũt: ad contrariũ arguendo. c Scito rex q2 lex medoꝝ et perſaꝝ etc. Iõ reducunt edictũ regis ad memoriã. q2 ita erat expreſſum q nullo mõ poterat danielem excuſare qñ feciſſꝫ contrariũ. nõ ei poterat excuſare ex pte legꝭ: q2 erat firmata irreuocabilit vt viſuz eſt Nec ex pte orãtis q2 i ca ſic dĩ. Ois hõ q petierit etc. et ſic in ea includit daniel ſicut et alij. Nec ex pte orati. q2 dĩ ibi. A quocũq; deo et homine.

E j.14.e.

d Tunc rex pcepit hic deſcribit miſeria hoĩs innocẽtis. ſ. danielis. et h eſt qđ dĩ.

e Adduxerũt danielez. Uidẽs ergo rex q nõ poterat liberare danielẽ niſi frãgẽdo decretũ: q fractio erat ſibi piculoſa et toti cõſtati rõne pdicta. Iõ tanq; minus malũ ſm eſtiatiõnẽ ſuã elegit eis tradere danielẽ. et maxime q2 firmit credebat q deus eũ liberaret ſicut audierat de trib⁹ ſocijs ſuis liberatis de camino. et hoc ẽ qđ ſequit poſt. f Deus tu⁹ quẽ co. ſp ipe li. te. q2 ſm q dicit glo. nõ loquit dubitatiue ſꝫ affirmatiue.

j. Mach. 2. f

F

S. 2. a. et. 3. b. et. 5. c.

g Allatuſq; ẽ lapis vn⁹. magn⁹. ſ. ponderoſus. h Et poſitus eſt ſu. os la. ne aliqs poſſꝫ ingredi. q2 magis timebat rex de crudelitate hoĩm contra danielẽ q de ferocitate leonũ. et hoc ẽ qđ ſbdit. i Quã obſignauit rex etc. ne aliqs intraret ſine ſuo ſcitu. cui⁹ cã ſbdit. Ne qđ fieret contra danielẽ. k Et abijt rex. Hic ponit meſticia regis ex condẽnatõe daniel. et h ẽ qđ dĩ l Et dormiuit incenat⁹. i. abijt ad dormiẽdũ: ita q nõ dormiuit. vñ ſequit. m Et ſom. re. ab eo. tũ ex triſticia. tũ ex defectu cibi. n Tunc primo. Hec ẽ quarta ps pncipal. vbi deſcribit tenor liberatiõis ex pte dei. vbi tria notant. ſ. inocẽtia liberata. inuidia lacerata. ibi. Jubẽte rege. dĩ magnificẽtia pdicta. ibi. Tũc darius. Circa primũ dic ſic. n Tũc rex pmo dilu. i. ſũmo mane trãſacta illa nocte. o Cõſurgẽs rex fe. ad la. leo. prexit. Ex magno eñ deſiderio liberãdi danielẽ rex quĩ ꝑ noctẽ vigilauerat vt dcm̃ eſt: etiã in mane nõ dormiuit qđ tñ ſolet eẽ remediũ maximũ contra vigiliã noctis. p Appropiquãſq; lacui. da. vo. la. icla. ex affectu eñ cordis lacrimat⁹ eſt. qđ tñ reges ſolẽt cauere quantũ pñt maxie cõram populo ne mulieres eẽ videant. q Daniel ſer. dei vi. h dic contra ad dſam idoloꝝ q nõ viuũt r De⁹ tu⁹ etc. putaſne va. libe. te a leo. nõ dicit hoc dubitando de dei potẽtia: ſꝫ vt cum daniel cõtra opinionẽ hũanã illeſus apparuerit iuſtior appeat indignatio regꝭ contra accuſatores daniel. ſequit.

r Deus meus miſit angelũ ſuũ.q2 opera mirabilia facit miſterio angeloꝝ. s Et ↄcluſit oꝛa leonũ.q.d.natura ferocitatis leonũ nõ eſt mutata.ſʒ ab angelo ꝓhibita q̃ꝺ patuit ex affectu ſeq̃nti ĩ accuſatores ſuos. t Iubẽte aũt. Hic deſcribiꝭ inuidia lacerata:cum dꝭ. v Adducti ſũt viri illi q̃ accu.ꝛc̃.Ꝥ erat iuſtũ ſm penam talionis q̃ maxie hʒ locuʒ inter eq̃les:ſicĩ erat in propoſito.
x Et non ꝑue.vſq3 ad paui.laci ꝛc̃. Ioſephus dic̃ ꝙ accuſatores dixerẽt leões fuiſſe ſatiatos carnib⁹.ꝛ iõ danielẽ ñ tetigiſſe (fn4.g) tũc rex iuſſit vt ipſi darẽt carnes leõib⁹. q̃ꝺ cũ vellẽt facẽ leones eos diſcerpſerũt anteq̃ꝫ venirẽt ad pauimẽtũ.ꝛ ex ꝥ patuit manifeſte:ꝙ Daniel ex ſua iuſticia fuerat liberat⁹. y Tunc darius. Hic deſcribitur dei magnificẽtia ꝑdicata ꝑ regẽ dariũ (G) ꝓpter viſum miraculuʒ.ꝛ ptʒ ſnia ex predcis in pricipio q̃rti ca.ꝛ i fine cap.primi
Moraliꝭ exponendo ꝓceſſus emulatõnis deſcribiꝭ in ꝥ ca. q2 in emulis pꝛio notaꝭ ambitio ex hac ſecura ẽ elatio:ex hac emulatoꝝ inſidiatio:ad vltimũ iſtoꝝ defectio.ꝛ hec oĩa patent i lr̃a. Ad euadẽdũ aũt emulatõem exẽplo danielis recurrẽdũ ẽ ad oꝛonẽ. Et i mõ orãdi ↄſidera ꝙ daniel ingreſſus eſt domũ:in q̃ notaꝭ cõſideratio mortis. Orabat apertis feneſtris:in q̃ notaꝭ attentio legis. In cenaculo:i quo notaꝭ exceſſus contẽplatõis. Tribus tpibus:in q̃ notaꝭ oꝛdinatio tpis. Flectebat genua:in q̃ notaꝭ confeſſio oꝛis. Ad iſta ſequũtur liberatio eius.i q̃ appet eq̃tas di.ꝛ emuloꝝ ꝑditio:in q̃ appet dei ſeueritas.

Caplm.vij.

Anno ꝓmo balthaſar. Supra poſuit ꝓpha q̃nq3 viſiones que reſpiciũt xp̄i pꝛimũ aduẽtũ. Hic ↄſeq̃r ponit alias q̃nq3 q̃ reſpiciũt ei⁹ aduẽtũ ſcðm. Pꝛia eſt de q̃tuoꝛ aĩalib⁹ mõſtruoſ.ꝛ de aduẽtu iudicꝭ.ꝛ deſignat vltime tribulatõis totalẽ ꝓceſſuʒ.ſcðo de pugna pſaruʒ et grecoꝝ ſb ſpẽ arietis ꝛ hyrci.q̃ deſignat eiuſdẽ tribulatõis ꝓncipalẽ ↄflictũ. Tercia de ebdomadis abbreuiatꝭ vſq3 ad mortẽ xp̄i:q̃ deſignat eiuſdẽ tribulatõis ſolatiũ:q2 tpe ꝑſecutõis antixp̄i maximũ ſolatiũ erit fidelibus de memoria paſſionis xp̄i. Quarta de appitõe viri.liberatõem ppl̃i ꝓnũciãtis.q̃ deſignat eiuſdem tribulatiõis terminũ. Quito de pugna xp̄i ꝛ victoria finali ſub ſigno regꝭ aq̃lonis ꝛ auſtri.ꝛ deſignat eiuſdẽ tribulatõis triũphũ. Partes etiam patẽt in q̃nq3 capitulis ſequẽtibus ꝑ oꝛdinem poſitis. Circa ꝓmã viſionẽ ↄſiderãdum.ꝙ cã materialis ẽ de q̃tuoꝛ regnis mũdi ꝓncipalib⁹ fideles ſucceſſiue affligẽtib⁹ ꝛ de regno xp̄i ꝑfecte obtẽto i iudicio finali oĩa regna contererẽte. Cã finalis ẽ ꝓuidẽtia ꝛ cautela ↄ futurã tribulatõeʒ.q2 minus feriũt iacula q̃ ꝓuidenꝭ.ꝛ vt oñdaꝭ ꝙ vſq3 ad finẽ mũdi ꝑuerſoꝝ moleſtia ẽ ↄtra fideles ipugnatura ꝛ iuſtoꝝ modeſtia tãdẽ victura:ꝛ antixp̄i moleſtia finaliꝭ ꝑitura.ꝛ xp̄i milicia eternaliꝭ regnatura. Cã efficiẽs ꝓncipal' eſt ſpũſſanctus aĩo deſiderãti ꝛ deuoto infundẽs ↄgnitõem regnoꝝ

r Deus me⁹ miſit angelũ ſuum s ꝛ ↄcluſit oꝛa leonũ ꝛ nõ nocuerũt mihi:q2 coꝛaʒ eo iuſticia iuẽta ẽ in me. Sed ꝛ corã te rex delictũ nõ feci. Tũc vehemẽter rex gauiſus eſt ſup eo:et danielẽ precepit educi de lacu. Educt⁹ eſt daniel de lacu ꝛ nulla leſio iuẽta eſt i eo q2 credidit t deo ſuo. Iubente aũt rege v adducti ſunt viri illi q̃ accuſauerũt danielẽ ꝛ in lacum leonũ miſſi ſunt ipi ꝛ filij et x vxores coꝝ ꝛ nõ ꝑuenerũt vſq3 ad pauimẽtum laci donec arriperent eos leones:et oĩa oſſa coꝝ cõminuerunt. y Tũc dari⁹ rex ſcripſit vniuerſis ppl̃is tribub⁹ ꝛ linguis habitãtib⁹ ĩ vniuerſa terra. Pax vobis multiplicetꝭ. A me cõſtitutũ ẽ decretũ vt ĩ vniuerſo imꝑio ꝛ regno meo tremiſcãt ꝛ paueãt deũ danielꝭ. Ipe eſt enĩ deus viuens ꝛ etern⁹ i ſecula:ꝛ regnũ ei⁹ nõ diſſipabiꝭ.ꝛ ptãs ei⁹ vſq3 ĩ eternũ. Ipe liberatoꝛ atq3 ſaluatoꝛ faciẽs ſigna ꝛ mirabilia in celo ꝛ in terra:q̃ liberauit danielẽ de lacu leonũ. Porro Daniel ꝑſeuerauit vſq3 ad regnũ darij regnũq3 cyri ꝑſe. Cap. VII

Anno pꝛio Balthaſar regis babilõis daniel ſõniũ vidit:viſio aũt capitis ei⁹ i cubili ſuo.ꝛ ſomnium ſcribens breui ſermone cõprehẽdit ſũmatiq3 ꝑſtringens ait. c Videbã d in viſione e mea nocte:ꝛ f ecce q̃ttuoꝛ vẽti celi g pugnabant in mari h magno:et quattuoꝛ beſtie i grandes aſcendebant de k mari diuerſe inter ſe. Pꝛia

tẽpoꝝ ꝛ factoꝝ. Daniel aũt cã efficiens inſtrumẽtalis iſta ſb quadã breuitate deſcribẽs. Cã formalis i diuiſiõe conſiſtit.ꝛ diuidiꝭ in duas ptes q2 pꝛio ꝓmittiꝭ q̃daʒ prefatio reſpectu ſeq̃ntiũ. Scðo deſcribiꝭ ipa viſio:ibi. Videbã in viſiõe mea. Circa primũ tria ponunꝭ. Pꝛimũ ẽ tp̄s in q̃ iſta viſio fcã eſt.cum di. a Anno ꝓ balthaſar. Ex q̃ pʒ ꝙ daniel non poſuit viſiones ſm oꝛdinem hiſtorie vel tpis ĩ q̃ facte ſũꝭ danieli.q2 illa q̃ ſcripta ſũt i ca.ꝓce fuerẽt fcã poſt iſtã viſionẽ q2 fcã fuerũt ſb Dario. Dari⁹ aũt ſucceſſiꝭ balthaſar:vt viſuʒ eſt i fi.v.ca. Nõ autẽ hui⁹ oꝛdis eſt:q2 iſta viſio ẽ pure ꝓphetica:ꝛ iõ poniꝭ cũ viſionib⁹ ſeq̃ntib⁹ q̃ ſũt eiuſdẽ ↄditõis. (3.j.d) Precedẽtes aũt viſiões (A) vel ſcripture hyſtorice vel ſũt ꝑti ꝓphetice:vel ꝑti hyſtorice. Alia rõ ẽ.ꝓcedentes enĩ ꝑtinẽt ad xp̄i pꝛimũ aduẽtũ:vt dcm̃ ẽ ſupra.j.ca. Hec aũt cũ ſeq̃ntib⁹ ꝑtiẽt ad aduentũ xp̄i ſcðm.i.ad iudiciũ:vt magis videbiꝭ ꝓſeq̃ndo. ſcðo tãgiꝭ mod⁹ videndi.cũ ſbdiꝭ b Daniel ſomniũ vidit ꝛc̃. Ex quo ptʒ ꝙ vidit i ſõno ꝛ nõ in vigilia. Tcio ſbdit modũ ſcribẽdi:cũ ſbdiꝭ. Et ſõniũ ſcribẽs breui ſmõe cõprehẽdit ꝛc̃. c Videbã ꝛc̃. Ꝥ ↄſr deſcribiꝭ ipa viſio.ſcðo ipſi⁹ viſiõis iñtpretatio:ibi. Horruit ſpũs me⁹. Pꝛia i duas.q2 ꝓ poniꝭ viſio i gñali.ſcðo explicaꝭ magis ĩ ſpẽali:ibi. Pꝛia q̃ſi leena. In pꝛia pte dic̃ ſic daniel. c Videbã.i.itelligebam. d In viſiõe mea.q2 ſenſum viſiõis imaginarie intellexit. Intelligẽtia ei opus ẽ in viſiõe:vt dr̃.j.x ca. e Nocte. q2 tũc q̃etatis ſenſibus exteriorib⁹ facili⁹ cognitio ſupnaturaliũ accipiꭲ:vt3 hitũ eſt. f Et ecce q̃tuoꝛ venti celi pugnabãt.i.q̃tuoꝛ angeli.q̃ propꝭ ſiĺtudinẽ venti dicunꝭ ſpũs.vẽtus enĩ inuiſibil' eſt propꝭ ſuã ſubtilitatẽ:propꝭ q̃ꝺ vocaꝭ ſpũs:ſic ꝛ angelus. Põt autem ꝥ locus exponi dupliciꝭ. Vno modo de angelꝭ malis:ꝛ ſic dicunꝭ pugnare.q2 excitant homies ad pugnaʒ. Alio modo de angelis bonis qui preſunt diuerſis regnis:ꝛ ſic dicunꝭ pugnare pro ſubditis:inq̃ꝫtum proponũt curam domio coꝝ merita que aliquãdo ſũnt cõtraria.tamẽ angeli iſta merita cõtraria proponendo coꝛam domio nõ hebent volũtates contrarias. ſed querũt ſup hoc beneplacitũ diuinũ de futuris.vt ꝙ tale regnũ dominetꭲ tali vel ecõuerſo. ſcita tamẽ ſuper hoc diuina volũtate accepta eſt vtriq3 angelo ſiue ſit pro exaltatione gentis cui ꝑeſt:ſiue pro depreſſione. Iſta auteʒ diffuſius tractanꝭ.ij.ſententiaꝝ. g In mari magno.id eſt in hoc mũdo q̃ diciꭲ mare:propꭲ inſtabilitatem ꝛ variabilitatem regnoꝝ.qui ſicut mare agitaꝭ ꝛ procelle ibi oꝛiunꝭ h Et quatuoꝛ beſtie.i.quatuoꝛ regna magna.ꝛ dicunꝭ beſtie propꭲ ferocitatẽ. h Grandes propꭲ ſuperbiam et potentiã. i Aſcendebãt.i.oꝛiebanꭲ ſucceſſiue k Diuerſe inter ſe.i.moribus ꝛ legib⁹ differẽtes. l Pꝛia explicaꭲ ꝥ viſio i ꝑticlari.ꝛ diuidiꭲ i q̃tuoꝛ ptes ſm q̃tuoꝛ regna.ſcða incipit ibi. Et ecce. Tercia ibi. Poſt hec aſpiciebaʒ.q̃rta ibi. Poſt hec. Pꝛia igꭲ beſtia ſignificat regnum

chaldeoꝝ ⁊ maxie qͣtū ad regē eius Nabuch. Jō dicit. m Quaſi leena ꝓpter ferocitatē ⁊ luxuriā q̄ i chaldeis vigebat. Leena eñ int̃ beſtias ē ferocioꝛ. ⁊ maxie ſi catulos nutriat. ⁊ ſꝑ geſtit coitū. n Et alas hēbat aq̄le. ala vna eſt abūdātia ⁊ diuitie qb⁹ abūdabat illud regnū. vñ ſupra ſignabat̃ ꝑ caput aureū. vt ſ. dictum eſt. Alia ē peritia armoꝝ ꝓpter exercitium belloꝝ. qbus nabuchodo. debellauit ⁊ ſubiugauit ſibi regna multa. Iſtis duabus

B alis. ſ. peritia armoꝝ et diuitijs ferebatur in altū ꝑ ſupbiā intantū φ faciebat ſe adorare ſicͭ deū: vt viſuꝫ eſt ſupra. c. iij. ꝓpter hoc de ipo ſcribitur Eſa. xiiij. Sup aſtra celi cōſcendā: ⁊ ſilis ero altiſſimo. Dicūt aūt iſte ale aq̄le. qꝛ aquila ē rex auiū in q̄ ſignat̃ monarcha nabucho. o Aſpiciebam donec euulſe ſunt ale eius: qꝛ qñ in furiam verſus eſt nabuch. qlibet rapiebat diuitias ſuas: ſilr̃ potentia ei⁹ omnino defecit ad tēpus. p Et ſblata eſt de terra. qꝛ ab hoibus deiectus eſt. vt dcm̄ eſt ſupra. q Et ſuper pedes q̄ſi homo ſtetit. qꝛ qñ reſtitutus eſt ei ſenſus recognouit ſe hoiem fragilem. r Et coꝛ eius datū eſt ei. i. coꝛ humanum. qꝛ primū reputabat ſe quendā deū. Pōt etiā hoc exponi de toto regno. Et ale hui⁹ regni. i. diuitie ⁊ potentia chaldeoꝝ. Ablate ſunt ꝑ cyrū ⁊ dariū: q̄ ſubuerterūt babylonē. Et quaſi hō ſtetit: qñ chaldeis medis ⁊ pſis ſubiecti facti ſunt. qꝛ tūc cognouerūt ſe eē homines fragiles.

s Et ecce alia beſtia. hic ſignificat̃ regnū medoꝝ ⁊ pſarū Jdeo dī. t Silis vrſo. qꝛ vrſus eſt leone mitioꝛ. vl̃ magis ꝓprie loquendo minus crudelis. ſic iſtud regnū erga iudeos fuit mitius reſpectu p̄cedentiū. qḋ patet. qꝛ cyrus captiuitatē iudeoꝝ remiſit. ⁊ tēpluꝫ reedificare p̄cepit. vt habet̃ Eſdre. j. Jtē alia rōne compat̃ vrſo. qꝛ vrſus eſt potētiſſimus ad laboꝛes ⁊ verbera. ⁊ paruo contentus cibo. ita φ ꝓ magna parte anni nihil ſumit. ſic pſe infrāgibiles erāt laboꝛib⁹ ⁊ inſupabiles bellis. ⁊ adeo parci vict⁹ vt pene ſicco pane vterent̃ niſi gr̄a hoſpitū vel feſti. vt dic̄ Trogus pōpeius hyſtoꝛigraph⁹. v Jn pte ſtetit. qꝛ illud regnū nō venit ꝯ ir̄lm ad bellādū. vt dicūt iudei. Sꝫ hyſtoria iudith dicit ꝯtriū. φ cābiſes fili⁹ cyri q̄ alio noie eſt dictus nabuch. miſit holofernū ad debellādū filios iſrael. ſꝫ illā hyſtoꝛiā nō accipiūt iudei. nec vt dicūt hꝫ appentiam veritatis. qꝛ illo tpe erāt ita ſubiecti iudei perſis φ nō audebāt edificare tēplū ſine licētia regis. ⁊ iō nō eſt veriſil̃e φ auderēt exercitui tāto reſiſtē quē habebat Holofernes dux illi⁹ exercit⁹. x Et tres oꝛdi. erāt i oꝛe eius. i. tria regna ſimul iūcta v̄tute perſaꝝ. ſ. regnū chaldeoꝝ medoꝝ ⁊ perſaꝝ. y Et ſic dicebāt ei. i. cuidā regi illi⁹ regni. ſ. aſſuero. ꝫ Surge ⁊ comede carnes plurimas. qꝛ aman ⁊ ſocij eius ſuaſerūt regi aſſuero interfectōem iudeoꝝ. vt ptꝫ Heſter. iij. Notādū φ de iudeis magis loq̄tur ꝓpha q̄ꝫ de alijs gētib⁹. qꝛ ꝓpt̃ eos hec viſio ⁊ alie ꝑus oñdebāt̃ danieli. qꝛ tñ pſuaſio iniq̄ aman ñ hūit affectū. vtꝫ Heſter. vij. iō nō dī h̄ φ beſtia comederit. ſꝫ qꝛ ſuadebūt ei comedē.

a Poſt hec aſpiciebā ⁊ ecce alia. ſ. beſtia ꝑ quā deſignat̃ regnū alexādri ⁊ grecoꝝ. Jō ſubdit̃. b Quaſi pardus. Pard⁹ eñ ē aīal velociſſimū. ⁊ ipe alexāder mira celeritate totū oꝛiētē ſibi ſubiecit. qꝛ i ſeptē annis ptem Europe ⁊ totā aſyā obtinuit. vt dic̄ h̄ glo. Varietates aūt pardi ſignificāt diuerſa regna ⁊ poteſtates que ſibi ſubiecit. Vñ dī j. Mach. j. φ obtinuit reges terre ⁊ tyrānos. et ſiluit terra in cōſpectu eius. c Et alas hꝫ q̄ſi auis q̄tuoꝛ ſup ſe. iſte q̄tuoꝛ ale ſunt robur coꝛpis. aīoſitas. largitas. ⁊ induſtria tā ex naturali ingenio q̄ꝫ ex ſtudio armoꝛūq̄ꝫ exercitō. q̄ oia fuerūt excellent̃ in alexādro. Jſtis aūt q̄tuoꝛ alis. q. volabat ad victoꝛias ꝓpt̃ velocitatē debellādi aduerſarios.

m quaſi leena ⁊ alas hēbat a-
o q̄le. Aſpiciebā donec euul
p ſe ſunt ale eius ⁊ ſublata eſt
q de terra ⁊ ſup pedes quaſi
r hō ſtetit ⁊ coꝛ eius datū eſt
s ei. Et ecce beſtia alia ſimil̃
t vrſo i pte ſtetit et tres oꝛdi
nes erant in oꝛe eius: et in
y dentib⁹ eius ⁊ ſic dicebant
ꝫ ei. Surge comede carnes
a plurimas. Poſt hec aſpici
b ebam ⁊ ecce alia quaſi par-
c dus ⁊ alas hēbat q̄ſi auis
d quatuoꝛ ſuper ſe. Et quat-
tuoꝛ capita erant in beſtia:
e ⁊ poteſtas data ē ei. Poſt
hec aſpiciebam in viſione:
g noctis ⁊ ecce beſtia quartā
h terribilis atq̄ꝫ mirabilis:
k et foꝛtis nimis. Detes fer-
m reos habebat magnos co-
medens atq̄ꝫ cōminuens.
n et reliqua pedibus ſuis cō-
o culcans. Diſſimilis autem
erat ceteris beſtijs: quas
p videram ante eam. et habe
q bat coꝛnua decem. Conſi-
r derabam coꝛnua: ⁊ ecce coꝛ
nu aliud paruulum oꝛtum
s eſt de medio eoꝛum et tria

d Et q̄tuoꝛ ca. erāt in beſtia qꝛ alexāder habuit q̄tuoꝛ ſucceſſoꝛes qb⁹ diuiſū fuit regnū eius. Ptolomeus ei ſucceſſit ſibi in egypto. Seleuc⁹ i ſyria. Antigonus in aſya. Philippus in grecia. e Et ptās data eſt ei. q. d. victorie p̄dicte nō ſunt facte v̄tute alexandri. ſed v̄tute a deo ſibi data. Vñ legit̃ in ſcola. hyſto. φ cū alexāder cogitaret ſibi ſbiugare oꝛbē. exñs adhuc in machedonia. deus ſibi appuit i ſimilitudie ſūmi ſacerdot̃ iudeoꝝ indut̃ pontificalib⁹ oꝛnamētis: ⁊ ſibi victoꝛiā ꝓmiſit. Propt̃ qḋ alexāder veniēs ꝯtra hier̄lm cū ppl̃s ei obuiaret ⁊ ſūmus ſacerdos pontificalib⁹ indut⁹: alexāder de equo deſcēdit: et deū qui ſibi appuerit adoꝛauit i hoīe: q̄ eius ſilitudineꝫ gerebat. ⁊ ideo ciuitati pepcit. f Poſt hec. Hic deſcribit regnū q̄rtū. ſ. rhomanū. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. qꝛ pmo deſcribit foꝛtitudinē hui⁹ regni. Scdo oſtēdit ex ipo oꝛtū antixp̄i. ibi. Cōſiderabā coꝛnua. Circa pmū cōſiderādū φ hec beſtia q̄rta nō noiatur ꝓprio noie ſicut alie p̄cedētes. qꝛ nō habuit aliqḋ ꝓpriū nomē alicui⁹ beſtie ꝑ qḋ poſſꝫ ferocitatē hui⁹ regni deſignare. ꝓpter qḋ in gloſis hebꝛaic̃ dicit̃ regnū romanuꝫ nequā. De ſeuitia hui⁹ regni ꝯtra fideles ptꝫ manifſte in pſecutōe martyrū ⁊ in occiſione p̄cipuoꝝ apoſtoloꝝ Petri ⁊ pauli. ⁊ hoc eſt qḋ dī. g Beſtia quarta. i. iperiū romanū. h Terribil̃. ꝓpter crudelitatem p̄dcām. i Mirabil̃. ꝓpter humanā ſapiam. q̄ vigebat i romanis intātū φ ꝑ eam deuicerūt oꝛbeꝫ magis q̄ꝫ ꝑ foꝛtitudinem. k Et foꝛtis nimis. ꝓpter potētiam.

l Dentes fer. ha. magnos. qꝛ ſicut ferrū domat oīa: ita regnū rhomanū domauit oia alia regna. ſicut ſupra dictū eſt capl̃o ſcd̄o. m Comedens atq̄ꝫ cōminuens. aliquos occidendo. n Et reliqua pedibus ſuis cōculcans. ceteros tributis ſubijciēdo: o Diſſimilis aūt erit ceteris beſtijs. poteſtatem ⁊ ferocitatē p̄cedentium regnoꝝ multum exceſſit. p Et habebat coꝛnua decē. i. decem reges ſicut eñ in coꝛnib⁹ eſt defenſio aīalium. ita reges debēt defendere populū ſibi ſubiectū. Conſiderāduꝫ aūt φ iſti decem reges nō intelligunt̃ hic per ſucceſſionem vnius poſt alterū. ſed intelligunt̃ reges ſimul exñtes. vt ptꝫ infra eodem ca ꝑ expoſitōem angeli loquētis cū Daniele. qꝛ futurum eſt φ romanū imperiū diuidat̃ in deceꝫ regna ſimul exiſtētia iminente tꝑe antixp̄i: vt habet̃ Apocal̃. xvij. ca.

q Cōſiderabā coꝛnua. h̄ deſcribit̃ aduētus antixp̄i ex predictis regibus oꝛiūdi. Et diuidit̃ in duas ptes. qꝛ primo facit quod dcm̄ eſt. Scd̄o deſcribit aduētum xp̄i ad iudiciū oēm poteſtatē terrenam auferētis. ibi. Aſpiciebam donec throni. Circa pmū dī ſic. q Conſiderabā coꝛnua. id ē diligent̃ intuebar decem reges p̄dictos. r Et ecce coꝛnu aliud paruulū oꝛtum eſt de medio eoꝝ. id ē antixp̄us qui erat rex vndecim⁹ reſpectu illoꝝ p̄dictoꝝ: qui erit homo purus ⁊ paruus q̄ꝫtum ad poteſtatē in principio. ſꝫ poſtea creſcet diaboli adiutoꝛio. s Et tria d̄ coꝛ pri. euul. ſunt a fa. eius. qꝛ rex aphꝛice egypti ⁊ ethyopie ſbijcient̃ i primis antixp̄o. ꝑ iſta ptꝫ falſitas Poꝛphyrij exponentis hoc de antiocho epyphane. qꝛ nō fuit decim⁹ ab alexādꝛo

C

de cornibus primis euulſa
r ſunt a facie ei⁹. Et ecce ocu
li quaſi oculi hoīs erant in
t cornu iſto ꝛ os loq̄ns ingē
v x tia. Aſpiciebā donec thro
y ni poſiti ſunt: et antiquus
z dierū ſedit. Veſtimētū ei⁹
a cādidū q̄ſi nix ꝛ capilli capi
tis eius quaſi lana munda.
b Thron⁹ eius flāme ignis
c rote ei⁹ ignis accēſus fluui
d us igneus rapiduſq; egre
e diebatur a facie eius. Mi
lia milium miniſtrabant ei.
g ꝛ decies milies cētena mi
h lia aſſiſtebāt ei. Judiciū ſe
i dit ꝛ libri apti ſūt: aſpicie
k bam ꝑpter vocē ſermonum
grādiū quos cornu illud lo
l quebatur Et vidi q̄m inter
fecta eſſet beſtia ꝛ periſſet
m n corp⁹ ei⁹ et traditū eēꝫ ad
o cōburendū igni aliarū quo
q; beſtiarū ablata eēꝫ ptās
p ꝛ tp̄a vite cōſtitua eēnt eis
q r vſq; ad tp̄s ꝛ tp̄s. Aſpicie
s bā ergo in viſione noctis ꝛ
t ecce cū nubibus celi quaſi
v filius hominis veniebat et
vſq; ad antiquum dierum
x peruenit: ꝛ ī cōſpectu eius
y obtulerunt eum. Et dedit
z ei poteſtatem et honorem:
a et regnū et omnes ppl̄i tri
b bus ꝛ lingue ipi ſuiēt. Po
teſtas eius ptās eterna: q̄
nō auferet̄ et regnuꝫ ei⁹ qđ
c nō corrūpet̄. Horruit ſpiri
tus meus. Ego daniel ter
ritus ſum in his ꝛ viſiones
capit̄ mei ꝯturbauerūt me
d Acceſſi ad vnum de aſſiſtē
tibus et veritatem q̄rebam
ab eo de oībus his: q̄ dixit
mihi interp̄tatōeꝫ ſmonū ꝛ
e docuit me. He q̄tuor beſtie
magne q̄ttuor ſunt regna: q̄
f cōſurgūt de terra. Suſcipi

magno. nec inuenit̄ ꝙ tres reges occiderit. ꝛ ſeptē alios ſi bi ſubiecerit. vt h̄ dr̄. Item beſtia q̄rta ab angelo dr̄ hic regnū quartū. vt h̄ ptꝫ infra eo. ca. regnū aūt quartū ab hoībus dr̄ eē romanū regnū. de quo nō fuit antioch⁹. ſed d̄ regno grecoꝝ. t Et ecce oculi eius q̄ſi homīs in cornu iſto. q. d. ꝫ antixp̄us faciat tāta mirabilia vt ab aliq̄bus credatur deus: tū erit homo purus. t Et os loquēs ingentia: q̄r puniendo ꝛ cōminando multos decipiet: ꝛ de mult̄ iacta bitſe q̄ facere nō pt. v Aſpiciebā. Hic ponit̄ aduentus xp̄i ad iudiciū aduenientis ꝛ regnuꝫ antixp̄i cōterentis. ꝛ diuidit̄ in duas ptes. q̄r prio ponit̄ eiuſdē iudicia lis pſidentia rōe deitatis. Scđo eius triumphal̄ victoria ex pte hūanitatis: ibi. Aſpiciebā ergo i viſione noct̄. In pima igit̄ pte dicit̄ ſic.

Apoc. 5. d

v Aſpiciebā. i. cōſiderabā illud cornu ꝑuulū quod ſignificat antixp̄m. x Donec throni poſiti ſūt dicit thronī i plurali q̄r nō ſolus xp̄s iudicabit: ſ; apl̄i ꝛ viri ꝑfecti ei aſſiſtēt ī iudicio ſup thronos ſedēdo. y Et āntiqu⁹ dierꝫ ſedit. hoc dic̄ q̄ntū ad iudicē pncipalē q̄ dicit̄ antiqu⁹ ꝑpter eternitatē z Veſtimentum eius candidum quaſi nix. In h̄ notat̄ excellentia deitatis q̄ eſt lux in acceſſibilis. q̄r candor int̄ alios colores plus habꝫ de luce. a Capilli capitis eius q̄ſi lana mūda h̄ dicit̄ ꝑpter maturitatem iudicantis. q̄r ſententia dei nō eſt feſtina: ſ; mature ꝑlata. b Thronus eius flamma ignis ꝛc̄. hoc dicit ꝑpter zelum veritatis. Iſte conditōnes predicte debent eſſe in vero iudice. c Fluui⁹ igneus rapiduſq;. ꝑ h̄ deſignat̄ pena infernalis trahēs peccatores in infernū. d Egrediebat̄ a facie eius. q̄r tollet̄ impius ne videat faciem dei. e Milia milium ꝛc̄. Ecce duplex angeloꝝ officium. ſ. angeloꝝ miniſtrantium nobis ex dei ordinatōe. cum dicit̄. Miniſtrabāt ei. Et officiū angeloꝝ aſſiſtentiū qui vacant cōtemplatōni diuine. cuꝫ ſubdit̄. g Et decies milies cētena milia aſſiſtebāt ei Et notādum. ꝙ h̄ ponit̄ numerus deťminatus ꝓ indeťminato. q̄r angeli ſunt in maximo numero nobis indeterminato. vidēm⁹ eñ ſenſibilit̄ ꝙ corpa celeſtia quaſi incompabilit̄ excedūt elementa: q̄r vna ſtella viſu notabilis in firmamento maior eſt tota terra. Cum igit̄ angeli videant̄ ſic ſe habere reſpectu hoīm: ſicut corpa celeſtia reſpectu elementoꝝ. ꝛ nec angeli poſſint excedere homies in continua quātitate Iō ex h̄ arguūt ſcī ꝛ doctores. ꝙ excedūt eos q̄ſi incōpabiliter in nūeroſitate. h Judiciū ſedit ꝛ libri apti ſunt id ē libri ꝯſciaꝝ: q̄r ꝯſcia cuiuſlibꝫ patebit oīb⁹. vt ſnīa iudicis appeat oībus recta. Sil̄r liber vite apiet̄ qui tenebit̄ in manu dei. ꝛ liber mortis qui tenebit̄ in manu accuſatoris. i Aſpiciebam. i. conſiderabā que ſnīa daret̄ de beſtia. ſ. de regno antixp̄i: q̄ vt viſuꝫ ē q̄dāmō ptinet ad q̄rtū regnū. o Propt̄ vo. ſer. gra. ꝛc̄. i. ꝑpt̄ blaſphemias ab antixp̄o ꝑlatas ꝯ deū. l Et vidi. q̄m interfecta eēꝫ beſtia q̄r inficiet̄ antixp̄s v̄tute dei. ſm ꝙ dic̄ apl̄us. ij. ad Theſſa. ij. Quē dn̄s ieſus interficiet ſpū oris ſui ꝛc̄. m Corp⁹ eius. i. hoīes mali q̄ ſunt corpus antixp̄i: ſic̄ xp̄us ē caput oīm bonoꝝ. n Traditū eēꝫ ad comburēdum igni. ſ. infernali. o Aliaruꝫ quoq; beſtiaꝝ ablata eēꝫ ptās. i. vidi ſcꝫ ꝙ tūc oīs ptās ceſſabit. p Et tp̄a vite cōſtituta eēnt eis a deo ꝑordināte. q Vſq; ad tēpus ꝛ tēpus. i. q̄diu durabit pſecutio bonoꝝ a malis. ꝛ ꝑ pmū tempus intelligit̄ pſecutio q̄ fuit an̄ pmum xp̄i aduentū. ꝑ ſcđm tēpus pſecutio fideliū vſq; ad aduentū xp̄i. ſcđm ſcꝫ ad iudiciū. Vel ſm aliquos hoc ē referēdū ad tēpus pſecutiōis antixp̄i. Sꝫ pma expoſitio melior videt̄. q̄a pſecutio antixp̄i durabit ꝑ tēpus ꝛ tp̄a ꝛ dimidiū tp̄is. vt h̄r infra. xij. ca. r Aſpiciebaꝫ. Hic deſcribit̄ triūphalis victoria: q̄ntum ad eius hūanitatē. ꝛ h̄ eſt qđ dicit̄ Aſpiciebā. i. conſiderabā cui ptās ablata ab antixp̄o daretur. s Et ecce cū nubibus celi. ſic̄ eñ xp̄s aſcēdit in celum ſm humanitateꝫ obſequio nubiū ita ēt venit ad iudiciū. vt h̄r Act. j. vbi dr̄. h̄ xp̄s q̄ aſſūptus ē a vobis ſic veniet. t Quaſi filius homis. dicit̄ quaſi. q̄r nō ſolum eſt filius dei. ꝛ hoc eſt quod ſubdit̄. v Et vſq; ad antiquū dierum ꝑuenit. id ē ad equalitatē dei patris i vna diuina eſſentia. x Et in conſpectu eius obtulerūt eum. angeli ſcꝫ q̄ in iudicio erūt ei obſequētes. y Et dedit ei poteſtatem: q̄r tūc erunt ſbiecta plene ipſi xp̄o. vt habet̄ ad Hebreos. ij. Et nota. ꝙ h̄ dicit ptātem. ſ. coarcendi inq̄ntum ſe extendit ad punitōeꝫ malorum. a Et regnum: inq̄ntum ꝑpie reſpicit ſaluteꝫ electoꝝ. Rex eñ prope dicit̄ qui pſidet ad bonum ſubditorum. z Et honorem. ſ. latrie que ſibi impendet̄ non ſolum ab electis ſed etiam a damnatis. ſm ꝙ dicit apl̄us ad Phili. ij. In nomie Ieſu oē genu flectat̄ celeſtium terreſtrium et infernoꝝ. Sequit̄.

Mat. 24. d

B

E

ſ. 4. a. et g. Luc. j. c

b Poteſtas eius poteſtas eterna: que non auferet̄ ꝛc̄. q̄r regni eius nō eſt finis. vt dicit̄ Luce. j. Et patꝫ ex iſtis falſitas Porphyrij exponētis hoc de iuda machabeo ꝛ eius fratribus. q̄r oēs populi ꝛ lingue nō ſeruierūt eis. vt hic dicit̄. ſed ſolūmodo pauci de iudaico pplo ꝛ lingua hebraica. nec regnū eorum fuit eternū: ſ; fuit ablatum per herodē aſchalonitam. Item iudas nō venit in nubibus. vt hic dr̄. Et ideo iſta nō poſſunt exponi niſi de xp̄o.
c Horruit. Hic ponit̄ viſionis ītp̄tatio. ꝛ pmo in generali. Secūdo in ſpeciali q̄ntum ad regnum xp̄i. ibi. Poſt hoc volui. Dicit ergo pmo ſic daniel.
c Horruit ſpiritus meus ꝛc̄. propter mala que videbant̄ fieri in futurum. ꝛ ꝑpter blaſphemias ꝯtra deum. ꝛ ꝑpter inſolitam viſionem. Sequit̄.
d Acceſſi ad vnū de aſſiſtētibus ſibi angelis qui aſſiſtebant iudici. Iſte tamē acceſſus fuit in imaginaria viſione.
e He quatuor beſtie ꝛc̄. conſurgent ſucceſſiue ſicut patet ex predictis. f Suſcipient autem regnum. poſt illa quatuor regna.

g Sancti dei altiſſimi:⁊ hoc erit in iudicio finali q₂ tunc cum xp̄o regnabūt illi qui modo ꝓpter ip̄m opprimunt. h Et obtinebūt re. vſq₃ in ſeculū ſcl'oꝝ.i.eternalr̄: vbi eñ iſtud nom̄ ſecu'ū ſic duplicat intelligit eternitas. vt.ſ. dictū eſt. i Poſt hoc. Hic ponit interpretatio viſionis in ſpāli de q̄rta beſtia.

Prima h₃ corpus leonis. i q̄ denotat crudelitas p̄ncipis q̄ eſt efficaciſſima ad male agēdū. Habet aūt duas alas.ſ. nobilitatē generis ⁊ ptātem regiminis: hec eñ duo maxime ſupportāt crudelitatē ſꝫ ſi ale iſte auferant. Stat ſuper pedes ſuos ſicut hō.i. fit human⁹ q̄ añ erat crudelis ⁊ durus

et puulo cornu ei⁹:⁊ p₃ ſnīa ex his que dicta ſūt ꝺ q̄rto regno vſq₃ ibi k Et ꝺ cornu illo.id ē. antixp̄o l Quod habe. oculos: quod ſignat eius nimiam aſtutiam. m Et os loq̄ns grā dia.i. blaſphemias cō tra deū. n Et mai⁹ erat ceteꝛ.q₂ regnū antixp̄i erit maximū ſꝫm extenſiōem: licet ſit paruū ſꝫm duratio nē. o Aſpiciebā id ē. conſiderabam. p Et ecce cornu.i. antixp̄s. q Faciebat bellum aduerſus ſctōs ⁊c. quia tūc erit maxima pſecutio ſanctoꝝ r Donec venit antiqu⁹ dieꝝ: q̄a añ aduentū iudicis interficiet antixp̄us. s Et iudiciū dedit ſanctis excelſi. id ē. victoriā iudicis dedit eis ꝯ oppreſſores eorū ſꝫm ꝙ dr̄ Sap. v. Stabant iuſti in magna cōſtantia aduerſus eos q̄ ſe anguſtiauerunt: vel q₂ pfecti cū xp̄o iudicabūt.

F

g ent aūt regnū ſancti dei al-
h tiſſimi ⁊ obtinebūt regnum
vſq₃ in ſeclm ⁊ ſeculū ſcl'oꝝ
i Poſt hoc volui diligenter
diſcere ꝺ beſtia quarta: que
erat diſſimilis valde ab oi-
bus ⁊ terribilis nimis. Dē-
tes ⁊ vngues ei⁹ ferrei co-
medebat ⁊ cōminuebat: et re-
liqua pedibus ſuis cōcul-
cabat. Et de cornibus. x. q̄
habebat in capite ⁊ de alio
qꝺ ortū fuerat: añ qꝺ ceciderant tria cornua ⁊ de cornu
k rant tria cornua ⁊ de cornu
l m illo qꝺ hēbat oculos et os
n loq̄ns grādia ⁊ maius erat
o p ceteris. Aſpiciebā et ecce
q cornu illud faciebat bellum
aduerſus ſanctos ⁊ p̄ualē-
r bat eis: donec venit anti-
s quus dierū ⁊ iudiciū dedit
t ſctis excelſi ⁊ tp̄us aduenit
v x ⁊ regnū obtinuerunt ſcti et
y ſic ait Beſtia q̄rta: regnum
q̄rtū erit i terra: qꝺ mai⁹ erit
oib⁹ regnis: et deuorabit

vniuerſam terrā ⁊ cōculca-
z bit ⁊ ꝯminuet eam. Porro
cornua. x. ip̄ius regni. x. re-
a ges erūt: ⁊ ali⁹ ꝯſurget poſt
eos ⁊ ipſe potētior erit pri-
orib⁹ ⁊ tres reges humilia-
bit. Et ſermones ꝯtra excel
ſum loquet ⁊ ſanctos altiſſi
b mi conteret. Et putabit ꝙ
c poſſit mutare tp̄a ⁊ leges: ⁊
d tradent in manu eius vſq₃
ad tp̄s et tempora ⁊ dimi-
e diū tēporis ⁊ iudiciū ſede-
bit: vt auferat potentia: et
cōterat ⁊ diſpeat vſq₃ in fi-
f nē. Regnum aūt ⁊ ptās et
magnitudo regni: q̄ ē ſbter
oē celū deū pplo ſanctoꝝ
altiſſimi: cui⁹ regnū regnū
ſempiternū ē: ⁊ oīs reges
g ſeruiēt ei ⁊ obediēt Hucuſ-
h q₃ finis verbi. Ego daniel
multū cogitationib⁹ meis
i conturbabar: ⁊ facies mea
k mutata eſt in me: verbū aūt
in corde meo conſeruaui.

Et cor ei⁹ dat ei. per recognitiōem ſui et dilectionē dei. ſecunda beſtia eſt vrſus q̄ h₃ debile caput quia heretici habēt debile fundamētū. Et in parte ſtetit: q̄a pciſi ſunt ab eccl'ia. Tres ordines dentiū i ore ei⁹: q̄a tribus modis ſe muniūt heretici.ſ. p auctēs canonicas male intellectas per rōnes ſophiſticas et p rōnes vere ſcientie male tñ applicatas. Propter ꝺ dr̄ Apo. xvj. De ore pſeudo ꝓphete procedebāt tres ſp̄us imundi in modū ranarū. Tercia beſtia ē pardus qui ē tot⁹ vari⁹ ita ſimulatores ſunt varij corde verbo et facto vt decipiāt quocūq₃ mō. Quatuor capita beſtie ſunt quatuor intētiones male. ſc₃ vanitas ſupbie: voluptas laſciuie. cupiditas auaritie: libertas inſolentie. Intētiōe eñ aſſeq̄ndi iſta vel aliqꝺ iſtoꝝ ꝓcedit cōiter fraudulētia ſimulatoꝝ. Quatuor aūt ale quibus nitūtur ꝯſeq̄ p̄dicta ſūt amicicia ficta vl' pruriēs. bñficētia largiēs. apparētia mētiēs.ſ. ſanctitatē applaudētia blādiens.ſ. ſupiores. Quarta beſtia inominabilis ⁊ terribilis cōtinēs in ſe oēm ferocitatē aliaꝝ beſtiaꝝ ē. q₂ malicia emulatoꝝ ꝯtinet in ſe maliciā p̄dictoꝝ vicioꝝ: h₃ eñ emulator ſeuiciā tyrānoꝝ iō dr̄ terribilis: pfidiā hereticoꝝ: ideo mirabilis. fallaciā ſimulatoꝝ: iō fortis. Deſcribit etiā p hoc ꝙ ſcit dētibus vorare. pedib⁹ cōculcare. cornibus pugnare. Per dētes itelliges ſeductores. p pedes ſectatores: p cornua tractores ad alios attrahēdū ⁊ ſeducēdū. h₃ cornua. x. q₂ decē ſunt modi detractōis: ⁊ ſeptem eoꝝ dyaboli ſubijciūtur. tres ꝟo deſtruūtur ſeu cōmuniunt: p̄mus modus detractōis ē in abſentia detrahere. ſcd̄us malū fratris inq̄rere. terti⁹ inq̄ſitum diuulgare. quart⁹ nutib⁹ deſpicere q̄ntus bonū denigrare. ſextus inocētē decipere ſeptimus deceptū accuſare. Alij tres modi detractōis reſidui oīno deſtruūtur. Primus eſt cōſciētia ſui. ſcd̄s amicicia ꝓximi. tertius reuerētia plati. Qñ eñ emulator detrahit dicit falſe ꝙ ꝯſcia eum incitat ad talia dicēdum: vel quia diligit eum quē accuſat. vel q₂ faceret ꝯ reuerētiam plati ſi talia taceret: cū tñ dicit ſola volūtate detrahendi ⁊ nō ꝓpter aliquod iſtorum triū.

G

Luc̄. i. c

t Et tp̄s aduc. ſc₃ iudicij finalis. v Et regnū obti ſcti. i. ptātē ꝯtra eos qui ip̄os afflixerūt. x Et ſic ait.ſ. angelus qui loquebat danieli. y Beſtia quarta regnū quartū erit.ſ. regnū romanū vt p̄dictū ē. qꝺ aūt ſequit ſupra expoſitum eſt vſq₃ ibi. z Porro cor. x. ip̄i⁹ re. x. re. erūt.ſ. ſil' regnātes iminēte tp̄e antixp̄i. q̄ ſibi diuidēt regnū romanū. a Et alius ꝯſurget poſt eos.ſ. antichriſtus quod ſequit pat₃ ex p̄dictis vſq₃ ibi. b Et putabit ꝙ poſſit mutare tp̄a.i. curſum ⁊ mudū viuēdi. ⁊ ꝺ ex nimia eius ſupbia ꝓcedit. c Et leges a deo datas: q₂ cultū dei auferet ꝓ poſſe ſuo ⁊ ſibi illum cultum vſurpabit oñdēs ſe tāq₃ ſit deus vt dicit apl'us. ij. ad Theſ. ij. ſequit. d Vſq₃ ad tp̄s ⁊ tp̄a dimidiū tp̄is.i. vſq₃ ad tres ānos et dimidiū: q₂ tātū durabit perſecutio antixp̄i. e Et iudiciū ſedebit. vt dei ſnīa auferāt maloꝝ potētia. vt dicit in lr̄a. f Regnū aūt ⁊c. ſubter oē celū det pplo ſanctoꝝ. q₂ oē q̄ꝺ includit infra ambitū celi vltimi.ſ. empyrei dabitur ſanctis q₂ cedet totū ad gloriā eoꝝ. Et ex ꝟbis iſtis pꝫ ꝙ loquit daniel nō tm̄ de regno terreno ſed etiā de celeſti. g Hucuſq₃ finis verbi. angeli loquētis cum daniele. ⁊ docētis eū de p̄dicta viſiōe: ſequit. h Ego daniel. mul. co. meis cōturbabar. ꝓpter dei blaſphemias futuras ⁊ oppreſſiones ſctōꝝ. i Et fa. mea mu. eſt i me: q̄a ex vehemēti cogitatiōe ⁊ abſtractione a corporis ſenſib⁹ multum immutat hoīs vultus. k Verbum autē in corde meo cōſeruaui. vſq₃ ad debitū tp̄s deſcriptiōis ⁊ denūciationis. vel aliter. Cōſeruaui.i. memorit tenui ſicut rem dignā memoria. Moralit exponēdo poſſum⁹ dicere. ꝙ prima beſtia ſignificat ſeuiciā tyrānoꝝ. ſcd̄a pfidiā hereticoꝝ. tertia fraudulentiā ſimulatoꝝ q̄rta maliciā emulatoꝝ.

In ca. vij. Danielis vbi dicit in poſtilla. Ecce quatuor venti celi pugnabant.

Additio.

Circa declarationē viſionis quatuor beſtiarū i hoc loco ꝯtente. Similiter ⁊ viſionis ſtatue de q̄. ſ. c. ij agit obſtinatio hebraice infidelitatis multa querit ſubterfugia. vt ꝟitas occultet: ⁊ ideo l₃ poſtil. ſufficient expoſuit iuxta catholicā ꝟitatē. tñ vt impugnatōes aliorum

aduerſantiū ꝑter Rab.ſa. de quo ſolo mentionē facit poſtil. euacuent. ⁊ catholica veritas magis eluceſcat ſequentem moueo in hac materia queſtionē.ſ. vtrū in ordine regnoꝝ danielis in ꝑdictis ca.ſ.ij. ⁊.vij. reuelatorū regnū xp̄i ſeu eccl'ie ſit vnū. Et primo arguit ꝙ nō. Nā vnū regnū a daniele traditū debebat contererere ſeu diminuere regnum chaldeoꝝ ⁊ alia tria regna ſibi ſuccedētia. vt patꝫ Dan.ij. vbi exp̄ſſe h̄r: ꝙ lapis abſciſus ſine manib⁹ qḋ eſt q̄ntū regnū habebat ꝯminuere teſtam. ferrū es argentū ⁊ aurū: q̄ ſignificāt regna ꝑcurrentia q̄ntū regnū: ſꝫ ꝯſtat ꝙ regnuꝫ eccl'ie nō ꝯminuit regnū chaldeoꝝ qḋ ꝑ auꝝ ſignificat. cū iam ꝑ magnū tp̄s ante ortū regni eccl'ie fuerat deſtructuꝫ ꝑ medos. ğ regnū eccl'ie nō eſt regnū vnū in ordie ꝑdictorū. Preterea in hac nūeratione regnoꝝ principaliū mundi cōtineri dꝫ vt videt regnū ſaracenoꝝ tanq̄ꝫ vnū de magnis. Eſt em̄ magnuꝫ in extenſione: q2 occupat fere totam aphricā. ⁊ magnā ꝑtē aſie. ⁊ aliq̄s ꝓuincias europe. Sil'r eſt magnū in duratiōe cū iā fluxerūt circiter. dcccc. anni a ſuo initio qḋ excedit tp̄s duratiōis regni medoꝝ et grecorum ꝑdictoꝝ ⁊ vltra. Sil'r eſt magnū in ꝑſecutione fideliū vt ſatis eſt notū. vñ ſm̄ quoſdā figurat in viſione ſtatue ꝑ tybias ferreas. ⁊ in viſione beſtiaꝝ ꝑ quartā beſtiā q̄ ꝑ regnū xp̄i eſt occidēda: ſꝫ regnū xp̄i ſeu eccl'ie de quo agitur nūq̄ꝫ cōminuit ſeu cōtriuit h̄ regnū ferreū: ſeu hāc quartā beſtiā vt notū eſt: ğ regnū xp̄i nō eſt q̄ntū de q̄ daniel loq̄tur. Preterea ſm̄ oēs expoſitores taꝫ catholicos q̄ꝫ hebreos regnū grecoꝝ eſt tertiū: ſꝫ regnū grecoꝝ ⁊ romanoꝝ vident eſſe vnū regnū. nā romani ſunt filij immediati grecie vt ptꝫ Gen̄.x. vbi int filios iauan q̄ ſonat greciā in hebreo cechi nominant q̄ ſunt romani in eadē hebraica lingua. Et ſic ptꝫ ꝙ regnū grecorū ⁊ romanoꝝ ſunt vnius ⁊ eiuſdem natiōis ſm̄ originē: vñ nō debēt dici regna diuerſa ſꝫ vnū qḋ ꝑ ſucceſſionē q̄ſi hereditaria a grecis i romanos venit Uel ſicut pſe ⁊ medi nō duo regna ſꝫ vnū hic computātur ⁊ ꝑ ꝯñs regnū romanoꝝ eſt tertiū cū ſit idē cū regno grecoꝝ. Sed cōſtat ꝙ regnū eccl'ie immediate ſucceſſit regno romanoꝝ ⁊ cōmuniter tenet: ğ regnū xp̄i ſeu eccl'ie ē quartū ⁊ ꝑ ꝯñs nō q̄ntū. Preterea: poſito ꝙ regnū romanoꝝ ſit quartū: adhuc videt ꝙ regnū xp̄i ſeu eccl'ie nō ſit q̄ntū eſt em̄ regnū eccl'ie idē cū regno romanoꝝ. Naꝫ regnū eccleſie ꝑncipaliter videt ſumpſiſſe ptātē ſeu initiū a romano impio.ſ. a cōſtātino q̄ impialem ptātē ⁊ auctoritatē tribuit bea. Silueſtro ⁊ ei⁹ ſucceſſorib⁹. Et etiā vt q̄dā dicūt cōpulit ſeu coegit plurima regna vt accipent fidē eccl'ie. ⁊ ſic regnū eccl'ie eſt quartū ſicut ⁊ romanū cū q̄ eſt idē ⁊ ꝑ ꝯñs nō q̄ntū. Preterea dan̄.ij. legit. In dieb⁹ regū ſeu regnoꝝ iſtoꝝ ſuſcitabit de⁹ celi regnū qḋ ineternū nō corrūpet ⁊c̄. In q̄ manifeſto denotat ꝙ alia quattuor regna debebāt exiſtere ſeu durare cū regnū q̄ntū a deo ſuſcitaret: ſꝫ regnuꝫ eccl'ie fuit ſuſcitatū tp̄e vni⁹ regni tm̄.ſ. romani cū alia ꝑcedentia iā eſſent ſuppreſſa. ğ regnū eccl'ie nō eſt q̄ntum. Preterea. cornu paruulum qḋ apparuit in quarta beſtia ꝓprie videt figurare regnuꝫ eccl'ie: tū q2 habuit initiū valde infirmū ſeu humile.ſ. a xp̄o q̄ vitam pauperē geſſit ⁊ humilē: qḋ notat cuꝫ dr̄ paruulū: tū q2 fixū erat in quarta beſtia qḋ denotat ipſius colligationē cū impio romanoꝝ ⁊ deriuationē ab eo. vt factū eſt in ꝯſtātino: tū q2 de eo dr̄ in hoc.vij.ca. Et ſermones ꝯ̄ excelſum loquet: ⁊ putabit ꝙ poſſit mutare tp̄a ⁊ legē. qḋ exponit ab hebreis de xp̄o. inquātū docuit multa denotātia pluralitatē in diuis. Similiter ⁊ docuit idemptitatē pſonalē dei ⁊ hoīs: ⁊ etiā voluit mutare legem ſm̄ eos inquātū multa docuit ꝯ̄ phariſaicaꝫ doctrinā. phariſei em̄ erāt doctores ꝑncipales moſaice legis. vt dr̄ Matt.xxiij.ca. Sup cathedrā moyſi ſederūt ſcribe ⁊ phariſei ⁊c̄. Sed ptās illi⁹ cornu puuli eſt deſtruēda ꝑ regnū q̄ntū vt ptꝫ in eodē ca. ğ regnū xp̄i nō ē quintuꝫ.

Sed ꝯ̄tra h̄r Dan̄.ij. vbi narrat q̄tuor ꝑmis regnis ſubdit. In diebus aūt regū ſeu regnoꝝ iſtoꝝ ſuſcitabit de⁹ celi regnū: qḋ ineternū nō diſſipabit. Ubi glo. pater ſuſcitabit regnū filij ſui ⁊ eccl'ie: ⁊ ſic ptꝫ ꝙ regnū xp̄i ⁊ eccl'ie eſt quintū in ordine ꝑdictoꝝ. Nūc dicendū ꝙ ſm̄ catholicam veritatē neceſſe eſt dicere ꝙ regnū q̄ntū de quo Daniel facit mentionē in vtraq̄ꝫ viſione ꝑdicta ſit regnū xp̄i. Nam in vtraq̄ꝫ viſione de quatuor regnis ꝑcurrētib⁹ dicit ꝙ ſint tpaliter terminā da. de q̄nto vͦo regno dicit ꝙ ſtabit ineternū: vt ptꝫ in vtroq̄ꝫ ca. ꝑdictoꝝ. Sed ꝯſtat ꝙ ad regnū xp̄i ꝓprie ptinet durare ineternū ⁊ ſine fine. iuxta illud Luc.j. ca. Regnabit in domo Jacob ineternū ⁊ regni ei⁹ nō erit finis. Sed ad maiorē euidētiā cōtentoꝝ in ꝑdictis duob⁹ ca. ⁊ coꝝ aduerſantiū excluſionē attēdenduꝫ eſt ꝙ licet in vtraq̄ꝫ viſione ꝑdicta de regno xp̄i agat. differenter tm̄ in vtroq̄ꝫ ca. de hoc tractat: qḋ ſic ptꝫ. Nā regnū xp̄i licet ſit vnū ⁊ idē ſm̄ ſe: dupliciter tm̄ pōt cōſiderari ſm̄ duos ei⁹ aduētus: ex q̄bus diuerſi effectus erant ꝓducēdi ſpecialiter circa rempublicā mundanā. In primo em̄ aduentu diuulgata ipſius fide: ydolatria erat extirpanda: vt habetur Eſa.ij. ⁊ in alijs locis: qḋ fuit ſingulariſſimū in regno xp̄i ⁊ eccl'ie cuꝫ hacten⁹ tp̄e moyſi ⁊ alioꝝ ꝓphetarū: licet magnalia virtute diuina operebant non tm̄ hoc viciū potuit extirpari: nedum a gentibus: ſꝫ etiaꝫ ab ip̄o ppl'o iſraelitico in cui⁹ ꝑſentia illa tāmagna fiebāt vtꝫ Exo.xxxij. ⁊.iiij Reg. in multis locis. Sed conſtat ꝙ poſt primū aduentū xp̄i ⁊ ſue fidei diuulgationē excluſa ex ydolatria ſimpliciter a tota republica mūdi: licet forte in aliquibus regionibus aliqua ei⁹ veſtigia remaneant de quibus nō eſt mentio facienda: q2 vt ait ph̄us: qḋ modicū eſt ꝓ nihilo reputat. De iſto igit aduentu xp̄i.ſ. primo ⁊ de eius effectu circa idolatriā agit in prima viſione ꝑdicta vbi q̄tuor regna ꝑcedentia quintū regnū qḋ eſt xp̄i figurant ꝑ ſtatuā. nam ſtatua cōmuniter ſignificat ydolatriā ꝓut etiā hebrei ſentiunt: ſimulacra etiam demonū cōmuniter ꝑ ſtatuas ydolatrias colebant. vtꝫ.ꝫ. Dan̄.iij. de ſtatua quā fecit nabuc. Et quia oīa regna mūdi ante aduentū xp̄i primū licet inter ſe multū differebāt: tm̄ in hoc ꝯueniebāt vt cultū deo debitū creaturis impendebant. idcirco ꝓprie deſignabantur omnia regna principalia in vnica ſtatua que ydolatriam deſignat. ꝓpter ip̄oꝝ cōuenientiā in cultu ydolorum. licet particularia membra ſtatue eſſent de diuerſis materijs et formis: ſicut ⁊ ipſa regna inter ſe erāt diuerſa in varietate ydoloꝝ ⁊ in alijs. In ſcḋa vͦo viſione agitur de regno xp̄i ꝓut in ſcḋo ſuo aduētu totā mundanā ptātē habet amouere ſubijciēs omnia impio patris ⁊ ſuo. de q̄.j. ad Coꝝ.xv. Deinde finis cum tradiderit regnū deo ⁊ patri cum euacuauerit oēm principatū ⁊ ptātem ⁊ virtutē: cum quo etiā ſancti conregnabunt. ꝓut in.vij. ca. dr̄. Magnitudo regni det ppl'o ſanctoꝝ. De iſto igit aduentu xp̄i.ſ. ſcḋo ⁊ hmōi ſuo effectu circa mundanā ptātē penitus auferēdā agit in ſecūda viſione in qua quatuor regna ꝑcedentia ſeu ꝑcurrētia cōuenientēr figurātur ꝑ varias beſtias feroces: deſignātes variā ferocitatē ⁊ tyrānicā ip̄oꝝ regnoꝝ: ꝓut expoſitores cōmuniter tradūt. Predictis etiā cōſonat ꝙ quintuꝫ regnū in prima viſione ꝑ lapidē abſciſum ſine manib⁹ deſignat. qḋ denotat natiuitatē xp̄i ſm̄ carnem non ex virili ſemine ꝓductā: ꝓut cōmuniter tradit. In ſcḋa vͦo viſione quintū regnum ꝑ filium hominis in nubibus celi venientē deſignat: qḋ ꝓprie pertinet ad aduētum ſcḋm. iuxta illud Act.j. Quemadmodū vidiſtis eū euntem in celum ⁊c̄. Et notandum ꝙ ſicut prima beſtia ſm̄ magiſtrū hyſtoriaꝝ incipit in ſcḋa etate.ſ. a ſaruch abauo abraē: ⁊ forte melius vt quidā dicūt a nemroth q̄ fuit prim⁹ oppſſor hominum ⁊ primo regnauit in babylonia ſeu chaldea. vt habet Gen̄.x. que quidam poteſtas tyrannica cōtinuata eſt per aſſyrios ⁊ alios vſq̄ꝫ ad nabuc. licet ꝑ interualla habuit multas interpollationes. ſic quarta beſtia cōtinet totam tyrannicam poteſtatem ⁊ mundanam incipiendo a regno romanorum vſq̄ꝫ ad finem mūdi. ſeu vſq̄ꝫ ad ſecundum aduentum chriſti: ꝓut patet in litera. Ad primum ergo dicēduꝫ ꝙ licet regnum chriſti ſeu eccleſie non comminuit regnum grecorum ſeu perſarum ⁊ huiuſmodi q̄ꝫtum ad eorū mundanam poteſtatem cōminuit tamē omnia regna mūdana q̄ꝫtum ad cultum ydolorum: prout diuulgata fide in orbe per diſcipulos eius et eorum ſucceſſores, euacuata eſt

cultura demonum a toto fere mundo: vt dictuꝫ eſt vnde ꝑ-
cutiente lapide abſciſo ſine manibus.i. abſqꝫ humana po-
tentia ſtatuã.i.ydolatriam ip̃am cõminuit tam antiquã .ſ.
chaldeoꝝ q̃ȝ alias ſuccedẽtes: vt dictum eſt. Regnũ eñ ro
manoꝝ: vt dictũ ẽ qḋ eſt q̃rtũ: oĩa ſimulacra colebat: vt pꝫ
in eo ꝙ legitur de phano pantheon. ⁊ ſic tota ſtatua. id eſt
ydolatria erit in ſua integritate cum percuſſa fuit per lapi
dem abſciſſum ſine manibus. Ad ſc̃dm dicendũ ꝙ regnuꝫ
ſaracenoꝝ licet ſit magnũ ⁊ potẽs: nõ tñ de eo fieri debuit
aliqua mẽtio in prima viſione. cum ante primũ aduentũ ⁊
diuulgationẽ ſue fidei nõ fuerat ortum: vt eſt manifeſtum.
Nec etiam in ſc̃da viſione debet de ipſo regno mẽtio fieri
ꝑ ſe tanq̃ de vno q̃tuor regnoꝝ p̃dictoꝝ principaliũ. nã qḋ-
libet eoꝝ ſe extendit ad totũ orbem: ſic ꝙ quolibet p̃dicto-
rũ quatuor in ſua valitudine exiſtẽte. non erat aliud regnũ
quod ſibi reſiſtere valeret. Regnũ ṽo ſaracenoꝝ nunq̃ ad
tantã potentiam deuenit ꝙ ſibi reſiſtere non valeret aliud
maioris potentie vel ſaltem equalis. vnde non debet inter
monarchias cõputari. Poſſet tñ in ſc̃da viſione intelligi
ſeu ſignificari ꝑ aliqua cornua quarte beſtie. q̃ q̃daꝫ beſtie
totã tyrãnicã p̃tatẽ a romanis vſqꝫ ad vltimã etatẽ conti-
nere videt̃ ꝓut tactuꝫ eſt in viſione. Ad tertiũ dicendũ ꝙ
q̃dã expoſitor hebreoꝝ de magis famoſis q̃ dr̃ Rab. aben-
hazra hyſpanus oñdere vel exponere intendẽs ꝙ regnum
xp̃i ⁊ eccleſie nõ ſit q̃ntũ in ordĩe regnoꝝ hoꝝ Danieli re
uelatoꝝ: ⁊ exinde inferre ꝙ nõ ſit regnũ celeſte ⁊ eternum
ſꝫ adhuc ſpectat aliud q̃ntũ a deo in eternũ ſuſcitãdũ. finxit
i.demptitatẽ ſpecificã inter regnũ grecoꝝ ⁊ romanoꝝ. cuiꝰ
motiua tangunt̃ in argumento predicto. q̃ tñ idamptitas
a nullo expoſitoꝝ hebreoꝝ tenet̃. Sed falſitas huiꝰ fictio
nis eſt manifeſta. nam greci ⁊ romani ſunt diuerſaꝝ natio
nũ. ſimiliter ⁊ linguaꝝ maxime diſtinctaꝝ. Lingua eñ gre
ca manifeſte differt a latina ſicut ⁊ hebrea. vnde et titulus
ſancte crucis in his tribꝰ linguis tanq̃ inter ſe valde diffe
rẽtibus fuit ſcriptus hebraice. grece ⁊ latine Joh. xix. Di-
uerſitas aũt linguarũ principaliũ nationũ diuerſitatẽ ma
nifeſtat vñ Geñ. x. ca. Ex iſtis diuiſe ſũt inſule gẽtiũ vnuſ-
quiſqꝫ i linguã ſuã ⁊c̃. nec ſolũ h̃: ſꝫ etiam oĩno diuerſis cha-
racteribꝰ vtunt̃ in ſcribendo qḋ nõ cõpetit vni nationi ꝓ-
ut eſt manifeſtũ. Itẽ regnũ romanoꝝ ſucceſſit regno gre-
coꝝ: eos debellando: eo mõ quo ꝑſe ſucceſſerunt chaldeis
vt hiſtoriographi tradũt. vñ talis ſucceſſio nõ facit idẽpti
tatẽ regnoꝝ. al's pari rõne diceret̃ ꝑſe ⁊ chaldei vnũ ⁊ idẽ
regnũ: ⁊ ſic de alijs qḋ eſt falſum: ꝓut pꝫ in lr̃a. Nec valet
illud allegatũ Geñ. x. ca. de iauan ⁊c̃. q̃a in ſcriptura ſacra
nomẽ alicuiꝰ patris multoꝝ quãq̃ appropriat̃ vni tñ. ſicvt
diſtinguat̃ ab alijs fratribꝰ ſeu ꝯdeſcẽdentibꝰ. Hebrei eñ
dicuntur ab Abraam vel ab heber. ⁊ tamen yſmael qui ab
abraã deſcẽdit ⁊ per coſequens ab heber vt habetur Ge-
neſis. xvj. non dicit̃ hebreus. vnde ⁊ ſimiliter cechim qui
dicunt̃ romani in hebreo licet deſcẽderũt a iauan q̃ in he-
breo dr̃ grecus. nõ tñ ex hoc ſequit̃ ꝙ natio romana ⁊ gre-
ca ſunt eiuſdẽ ſpeciei. Ad quartũ dicendũ ꝙ hebrei cõmu-
niter tã ſimplices q̃ȝ periti ficte vel ſaltem falſe aſſerunt re-
gnũ romanoꝝ de quo agit̃ in daniele ⁊ regnũ xp̃i ſeu eccle
ſie eſſe vnũ ⁊ idem. in quã q̃dem eſtimationẽ erroneã ſeu
fallaciã inciderũt principaliter ex hoc ꝙ credũt regnũ ec
cleſie eſſe mũdanũ ſeu terrenũ ſicut vnũ de ceteris regnis
huiꝰ mũdi. qḋ eſt euidenter falſum. teſtante veritate Joh.
xviij. ca. Regnũ meũ nõ eſt de hoc mundo: que auctoritas
ſola ſufficit ad cogẽdum fideles vt ponãt differentiã inter
regnũ eccl'ie ⁊ cetera regna. in hoc. ſ. ꝙ regnum xp̃i ⁊ eccl'ie
nõ eſt mũdanũ ſꝫ celeſte ſeu diuinũ. ꝓut a p̃curſore xp̃i p̃-
mo fuit p̃dictũ Math. iij. ca. qḋ ſepe ꝯfirmauit xp̃s in ſua
doctrina: vocãdo regnũ ſuũ regnũ dei ⁊ regnũ celoꝝ. Sed
infideles q̃ has ſacras auctoritates nõ recipiunt: rõne pñt
de hoc cõuinci. Ex multis eñ pꝫ differẽtia euidenter no-
tiſſima inter regna mũdana ⁊ regnũ xp̃i ſeu eccl'ie: ſꝫ vnuꝫ
inter cetera ſufficit qḋ ſumit̃ ex p̃tate tradita ſummo pon-
tifici eccl'ie. nã vt dicit phs. iij. Poli. Ordinatio ppl'i pre-
cipue depẽdet ex maximo principatu; conſtat aũt ꝙ maxi-
mus principatus eccl'ie ꝯſiſtit in p̃tate pontificali. ſ. ligan
di atqꝫ ſoluẽdi: ſm̃ quã ſummus põtifex ⁊ eccl'ia credi
tur habere claues regni celoꝝ. vt Math. xvj. ca. ſꝫ cõſtat ꝙ
talis poteſtas nõ eſt mũdana nec ſimilis poteſtati alioꝝ
regnoꝝ ſed omnino ab eadem ſeparata. Si aũt dicat̃ ab infi-
delibꝰ ꝙ licet hoc aſſerat̃ in euãgelio. nõ tñ ab ipſis credit̃
Ad hoc dicenduꝫ ꝙ ſiue credat̃ ab infidelibus ſiue nõ. ad-
huc patꝫ rõ maxime differẽtie inter regnũ romanoꝝ qḋ in
virtute armoꝝ ⁊ legum ſecularium dñabat̃ orbi ⁊ int̃ regnuꝫ
eccl'ie qḋ ꝑ hãc p̃tatẽ põtificalẽ regit ſubditos ſuos et hoc
ſufficit ad ponendũ diſtinctionẽ latam inter potentiam ro
manam ceſaris ⁊ ſummi põtificis. intantum ꝙ non pñt dici
vnum ⁊ idem regnũ. vt pꝫ recte intelligenti. Differentia
etiã inter regnũ romanoꝝ ⁊ eccl'ie ſatis eſt euidens ꝑ ꝑſe-
cutiones tyrãnicas romanoꝝ q̃s exercuerunt in eccl'ia ſeu
in martyribus xp̃i ferociſſime a t̄pe neronis vſqꝫ ad cõuer
ſionẽ cõſtãtini. Ad illud aũt qḋ dr̃ de ꝯſtãtino ꝙ ꝑ cõpul-
ſionẽ fecit venire gẽtes ad fidẽ xp̃i. h̃ eſt falſum ⁊ ficticiuꝫ
ꝯtrũ eñ pꝫ in hyſtoria ſua. vbi ſic legit̃. Cõſtãtinꝰ inuitãs
ppl'os ad fidẽ xp̃i in p̃ſentia totiꝰ ppl'i romani. ⁊ ſenatꝰ iſta
publice dixit q̃ ſequunt̃. Int̃ diuia ⁊ hũana ſuitia h̃ intereſt
vt hũana ſuitia coacta ſunt. diuia aũt voluntaria. deꝰ eñ q̃
d̃cta mẽte colit̃. ⁊ ſincero affectu ab hominibus honorat̃ ſpõ
tanea debet eiꝰ eſſe cultura: ſit ḡ oĩbus notũ. nõ neceſſita-
te coactos ſꝫ ſuo iudicio liberos poſſe fieri xp̃ianos. Que
oĩa multa ſimilia ex geſtis bea. Siluestri ⁊ in alijs autenti
cis hyſtorijs cõcorditer tradunt̃ ex q̃bus potius elucida-
tur veritas catholica. cũ xp̃s q̃ in ſua cõceptione ⁊ natiui-
tate fuit lapis abſciſſus ſine manibꝰ. ſimiliter ſine manibꝰ
ꝑcuſſit ſtatuã. ſ. ydolatriã. naꝫ abſqꝫ poteſtate humana ſeu
t̄pali ceſarem percuſſit lepra. ex qua ꝑcuſſione ⁊ ſanatione
miraculoſa tota ſtatua ydolatrie fuit vere virtualiter diru
pta precipiente ceſare: vt oĩa phana ydoloꝝ deſtruerent̃.
vt in veris hyſtorijs patꝫ. Que quidem deſtructio: vſqꝫ in
hodiernũ diem durat. nõ ceſaris virtute cum etiã in locis
nõ obediẽtibus ceſari hoc remanet immobile. ſed potius
diuina virtute hoc preordinãte in aduẽtu primo filij ſui et
eius fide diuulgata. Si autẽ negetur ab infidelibus ꝯtigiſ-
ſe miracula in ꝯuerſiõe Conſtãtini: rñdet̃ ſm̃ Aug. ꝙ ad-
huc maius miraculũ eſſet ſi tãmaxima mutatio et tam ge-
neralis ⁊ duratura ſeu diuturna circa cultum ydoloꝝ cõti
giſſet nullo ſupueniẽte miraculo euidẽti. Ad q̃ntum dicẽ-
dum ꝙ licet quãdo ſuſcitatũ fuit regnum xp̃i ⁊ eccl'ie. ſup-
preſſa eſſent tria regna prima q̃ntũ ad p̃tatẽ mũdanã. nõ tñ
q̃tum ad cultũ ydoloꝝ. ydolatria eñ remanebat in vigore
ſuo in qualibet gẽte. etiam deſtructis p̃cipatibus regno
rũ: ꝓut dictũ eſt. Et q̃ Daniel in illa viſione de ſtatua ha-
buit ſpãlem reſpectũ ad deſtructionẽ ydolatrie ꝑ aduẽtuꝫ
chriſti primũ ⁊ diuulgationẽ eiꝰ fidei: iõ dixit. In diebus
regnoꝝ iſtoꝝ: q̃ exiſtentibꝰ quatuor p̃dictis quo ad ydola
triam. vt pꝫ de romanis q̃ omnia ydola ceterarũ nationũ
colebãt. ſuſcitabit deus regnũ celeſte qḋ totam fere ydola-
triã in republica deſtruxit. Ad ſextum dicendũ ꝙ bene ve-
rũ eſt ꝙ initiũ regni eccl'ie fuit humile immo et totius ec-
cleſie fundamẽtum in humilitate ꝯſiſtit: dicẽte xp̃o Mat-
thei. xj. ca. Diſcite a me q̃ mitis ſum ⁊c̃. Et niſi efficiami-
ni ſicut puulus iſte ⁊c̃. Math. xviij. ca. Sed hoc eſt vnum
ex principalibus ſignis veri xp̃i ꝓmiſſi. vñ Eſaias. liij. lo-
quens de xp̃o ad lr̃am ait. Et aſcendit ſicut virgultũ corã
eo. Et ibidem. Vidimꝰ eũ deſpectũ ⁊ nouiſſimũ viroꝝ.
in quo loco ⁊ in alijs q̃ȝpluribus ſatis premonſtrat̃ humili
tas xp̃i ꝓmiſſi. Sed in hoc qḋ dr̃ de regno eccl'ie qḋ deri-
uat̃ a regno romano. vel in eo fundat̃: preſupponit falſum
vt ex dictis pꝫ. immo inter iſta duo regna. ſcꝫ eccl'ie ⁊ ro-
mani imperij eſt tanta diſtantia poteſtatis ſicut celuꝫ a ter
ra diſtat in latitudine. vt iam dictum eſt. Vera eñ poteſtas
eccl'ie eſt mere ſpũalis tanq̃ in clauibus regni celeſtis fun-
data. Poteſtas vero romani imperij eſt mere t̄poralis. vt
manifeſtum eſt: vnde ⁊ poſito ꝙ regnum eccleſie aliquod
dominum temporale a romano imperio ſuſcepiſſet: ex hoc
non ſuſcipit eccleſia aliqḋ augmẽtũ eſſentiale in ſua p̃tate

ſ potius quoddā adiacens ꝛ accidentale.qᵒ pōt adeſſe et abeſſe ꝑter ſubiecti corruptionē. Ita em̄ erat verus monarcha in regno eccl'ie. Cletus vel clemēs qui nullā habebat poteſtatē ſaltē in executiōe.ſic Silueſter vel eiꝰ ſucceſſores q̄ patrimoniū eccl'ie tēporale integre poſſederūt. In h̄ aūt qḋ dr̄ ab hebreis de xp̄o ꝙ locutꝰ eſt ꝯtra deum inı̄uſtū docuit pluralitatē in diuis: ſilr̄ ꝛ diuinitatē in ſeipo ꝛ etiā qḋ locutꝰ eſt ꝯtra legem inı̄uſtum docuit multa ꝯtra phariſaicā doctrinā ꝑ'ſupponūt falſuꝫ ꝛ erroneū ſcḋm obſtinationem ſue cecitatis circa cognitionem veri Chriſti:ſed de hōc non eſt hic diſcutiendū ſed dn̄o cōcedēte forte in alio tractatu videbit̄. Replica.

In danielis circa viſionem ſtatue ca.ij.ꝛ q̄tuor beſtiarū ca vij.burg.cōmendat poſtil.expoſitionē.ꝛ addit vniꝰ q̄ſtionis determinationē ꝑ quā vult oſtēdere regnum xp̄i ꝛ eccl'ie eſſe q̄ntū poſt q̄tuor hic ſignata. Et vnū de fundamētis illiꝰ determinatōis eſt ꝙ ꝑ primuꝫ xp̄i aduentū ſtatua eſt cōminuta.i.ydolatria penitꝰ deſtructa:qꝛ etſi in q̄buſdā mundi ꝑtibus remāſerit modicū h̄ ꝓ nihilo reputat̄ ſm̄ ph'm. Sed timeo ꝙ vbi burg. ꝓ fidei fauore diſputat.fidē ledat: nam iudeꝰ ſuppoſito dicto burg. ꝑncipio pōt formare tale argumētū ꝯtra fidē ꝛ ꝓ ſuo errore. In aduētu meſſie dꝫ ceſſare ydolatria ſimpliciter vel ꝓ maxima ſui ꝑte:ſ h̄ hodie nō videt̄ factū: igit̄ meſſias nōdū venit ſed eſt expectādus q̄ eſt formalis error iudeoruꝫ. maior huiꝰ argumēti eſt burg.minor ptꝫ. Nam hodie azia aphrica ꝛ pars europe ſeruiūt ydolis: immo ꝛ hi q̄ xp̄iani dicunt̄ ſine cultura ydoloꝝ nō ſunt in europa:nam ſeruiūt ventris ebrietati fornicationi ꝛ auaricie pre cūctis nationibus q̄ om̄ia ſm̄ apl'm ad Ephe.v.ꝛ Phil'.iij. ydolorum ſunt ſeruitutes cui ſnīe ꝯcordat burg.circa ca.xiij. Zacharie. Quapropter ſecuriꝰ eſt cum poſtil. ꝯſentire ꝙ in ꝑmo aduētu xp̄i ſtatua ydolatrie ſit ꝑcuſſa. in ſcḋo aūt aduētu ſit totaliter cōminuēda. nec allegatū de ph'o locum habet de cōꝑatione modici ꝛ nihili. Quilibet em̄ intelligēs videre poterit ſi modica ſit terra infideliū ad cōꝑationē xp̄ianitatis:nec multū ꝯcludit iudeis ꝙ burg.in huiꝰ q̄ſtionis diſputatione interſerit hyſtorias Silueſtri ꝛ ꝯſtantini q̄a ſicut canonē biblie ꝓ ſui erroris defenſione in multis corrumpūt ꝛ falſificant:ita hyſtorias citra ꝛ extra bibliam faciliter contemnunt. Capl'm.viij.

a Anno.iij.Regni Balthaſar.Hic ponit̄.vij.viſio.ꝛ eſt ſcḋa de prinētibus ad aduētu xp̄i ſcḋm.ſicut in ꝑcedēti viſione habitꝰ eſt ꝓceſſus generalis vltime tribulatiōis:ſic in iſta explicat̄ ꝯflictus ꝑcedēs vltimā tribulationē. Cauſa materialis huiꝰ viſionis ē pugna regni grecoꝝ ꝛ medoꝝ ſub ſimilitudine arietis ꝛ hirci.ꝛ pugna antiochi epiphanis inde orti ſb̄ ſimilitudie cornu modici. Finis huiꝰ viſionis eſt exponere principiū ꝑcedētis viſionis:qꝛ ſequētes viſiones ſunt quaſi expoſitiōes ipiꝰ Unde in precedēte viſione dictū eſt circa finē illius ꝙ Daniel fuit edoctus de illa viſione ab vno angeloꝝ aſſiſtētiū verūtm̄ illud de quo fuit edoctus nō expſſit totū in ca.ꝑcedenti:ꝛ iō expſſit magis in ſequētibꝰ ca. Finis em̄ ē oñdere magnitudinē tribulatōnis tp̄e antixp̄i ꝛ ſuoꝝ membroꝝ ſpm̄ precedentiū ꝛ robur ſanctoꝝ ꝯ eos ꝛ terminū laboꝝ. Cauſa aūt efficiens ē inſtructus ſpūſſancti factus Danieli ꝓpter affectū deuotōis ꝛ conatu attentōis. Cauſa formalis in diuiſione cōſiſtit. Notandū ad euidentiā ſequentis lr̄e ꝙ in ſacra ſcriptura aliq̄n eſt duplex ſnīa lr̄alis: qꝛ ea q̄ ſunt facta in veteri teſtamento ſunt figure coꝝ q̄ fiunt in nouo.dicēte apl'o.j.ad Coꝝ.x. Oia in figura cōtingebāt illis ꝛ ideo quādo in veteri teſtamento ꝑdicit̄ aliq̄d eſſe impletum in aliqua ꝑſona veteris teſtamēti : verius tm̄ ꝛ ꝑfectiꝰ in aliqua noui teſtamenti. tūc eſt ibi duplex ſenſus lr̄alis. vnus principalis:ꝛ alius pricipalior.de illo.ſ.in quo ꝑfectius implet̄ verbum ꝑdictum.verbi gratia.j.Paral'.xxij. dr̄.Ego ero ei in patrem ꝛ ipſe erit mihi in filium.quod eſt verbum domini loquentis de ſalomone:q̄ fuit filius dei ꝑ adoptionē in pricipio regni ſui: ꝓpter quod amabilis dn̄o dictus eſt. vt ptꝫ.j.Reg.xij. Et ſic v̄bum illud impletum eſt ad lr̄am in ſalomone.ꝑfectius aūt impletum eſt in xp̄o q̄ eſt filius dei per naturā. cuius figura fuit ſalomō.ꝛ ideo illa auctoritas ad lr̄am intelligit̄ de ſalomone ꝛ de xp̄o de ſalomone minus principaliter et de chriſto principalius. Propter quod apl's ad Heb.j.allegat predictā auctoritatē tanq̄ꝫ de xp̄o dictā ad lr̄am. Sic eſt in ꝓpoſito:quia ſub ſimilitudine arietis ꝛ hircitractat daniel de pugna regni grecorū ꝛ medorū principaliter tm̄ eiꝰ intētio eſt tractare de pugna antixp̄i vel membroꝝ eiꝰ ꝛ xp̄ianoꝝ ꝛ ideo eſt ibi duplex ſenſus lr̄alis vt patet ex predictis. Propter quod ſciēdū ꝙ ſicut in prima viſione egit de q̄tuor regnis ſubuertētis per q̄ntum : qḋ eſt xp̄i regnū:ita hic ꝛ qḋ ibi intelligit̄ ꝑ ſtatuā ꝛ lapidē intelligit̄ hic ꝑ beſtias ꝛ filium homis ſeu iudicē. Igit̄ circa cauſam formalem cōſiderandū ꝙ primo ponit̄ viſionis oſtenſio.ſcḋo expoſitio ibi.Factum eſt aūt cum viderem. Circa primum tria tangunt̄: quia primo tangit̄ decurſus arietis id eſt regni medoꝝ.ſcḋo ꝯcurſus hirci.i.regni grecoꝝ:ibi. Ecce aūt hircus:tertio incurſus cornu modici.i. antiochi in populū iudeoꝝ ibi.De vno aūt ex eis:per ſimile autem poteſt exponi de xp̄ianis ꝛ antixp̄ianis. Ut in ariete intelligat̄ poteſtas eccleſie ꝛ ſanctoꝝ. Per hircū poteſtas malignoꝝ:qꝛ ſcriptū eſt Math.xxv. Statuet oues a dextris hircos aūt a ſiniſtris. Per cornu paruum intelligat̄ poteſtas antixp̄i ꝛ ſuorū cōtempaneoꝝ. R euertēdo aūt ad ſenſum qui primo intelligit̄ licet non principaliter ſcꝫ de regibus medorū ꝛ grecorum.conſiderandū ꝙ circa quemlibet regem vel regnum tangit triplicem ſtatum regni ſcilicet initialem medium ꝛ finalem. Circa primū dicit daniel a Anno tertio regni balthaſar ꝛc̄. Ex quo patet ꝙ hec viſio facta eſt per duos annos poſt precedentē. ꝛ hoc tangitur cum ſubdit. b Poſt id quod videram in principio. quia ꝑcedētem viſionem vidit daniel ꝑmo anno regni balthaſar. c Cum eſſem in ſuſis caſtro. hic tangit locum huius viſionis.dicitur autem in ſuſis caſtro: quia illa ciuitas erat clauſa fortibus muris ad moduꝫ caſtri. d Qḋ eſt in helam regione. Ab helam dicit̄ regnum helamitarū ꝛ metropolis illius regionis erat ſuſis : quia multa regna ꝛ multe regiones erant ſub rege medorum. e Uidi in viſione.imaginaria.ſ. f Me eſſe ſup portā vlai. Ulai ē ꝓprium nomen cuiuſdam porte ꝑdicte ciuitatis: ꝛ interꝑtatur palus qꝛ ante illam portaꝫ ſunt paludes a q̄bus illa porta eſt denomiata. g Et ecce aries. ꝑ quē ſignat̄ regnum medorum.quod nō fuit multū infeſtum iudeis vt dicunt hebrei.propter quod ſignificatur per animal manſuetum. h Stabat ante paludem.per hoc ſignificatur inſtabilitas regni eius ſicut palus non eſt locus firmus.
i Habens cornua excelſa.id eſt. duos reges magnos inter alios. ſcꝫ darium filium aſtyagis ꝛ cyrum eius nepotem. k Unum excelſius altero.quia cyrus fuit potentior dario. l Atq̄ꝫ ſuccreſcens. quia fere totam aſiam ſibi ſubiugauit.
m Poſtea vidi arietem cornibus ventilantem contra occcidentem ꝛc̄.quia reges perſarum ꝛ medorum ad omnes iſtas partes dilatauerunt regnum illud vnde in hyſtoria Iudith.j. capitulo ſcribitur ꝙ cambyſes filius cyri miſit holofernem ad ſubiugandum ſibi omnia regna occidentis.

Anno tercio. VIII
regni balthaſar regis
viſio apparuit mihi.
b Ego daniel poſt id qḋ viderā in principio vidi in vi
c ſione mea cuꝫ eſſem in ſuſis
d caſtro qḋ eſt in helaꝫ regio-
e f ne vidi āt in viſione eſſe me
ſuper portam vlai:ꝛ leuaui
g oculos meos ꝛ vidi. Et ec-
h ce aries vnꝰ ſtabat ante pa
i ludem habens cornua ex-
k celſa et vnū excelſius altero
l m atq̄ꝫ ſuccreſcens . Poſtea

A

n Et oēs beſtie nō pote. reſiſtere ei ⁊c̄. q̄ꝛ nulli reges quā‑tūcūq; fortes poterāt ei reſiſtere. ſeq̄tur. o Et magnifi‑cat⁹ eſt. q̄ꝛ illud regnū obtinuit monarchiā ⁊ grecia ei ſer‑uiebat ſub tributo vt pꝫ tp̄e philippi prīs alexandri magni q̄ reddebat tributū dario regi pſarū ⁊ medoꝝ. p Et ego ſcꝫ daniel. q Intelligebā q̄d ſignificaret viſio ⁊ mutationem regnoꝝ futurā. quia regnū grecorū huic regno ſucceſſit. r Ecce aūt hircus hic ponit̄ ꝯcurſus regni grecoꝝ. quod regnū ſignificat̄ p hircū q̄ꝛ greci fuerūt luxurioſi ſicut hirc⁹ ē aīal luxurioſuꝫ ⁊ fetidū ⁊ maxie alexāder

B

q̄ fuit primus rex vt dr̄ ꝓpter qđ miſſa fuit ſibi puella veneno nutrita vt ſic p incōtinētiā ſuaꝫ accedēs ad eam intoxicaret̄. Sꝫ ariſtoteles p geſtus ⁊ aſpect⁹ oculorū illi⁹ puelle ꝑpendit eā ſic eē nutritaꝫ ⁊ ꝓhibuit alexādrū ab ei⁹ ꝯcubitu vt ſcribit li. ꝺ ſecretis ſecretoꝝ.

C

s Ueniebat ab occidente ⁊c̄. q̄a macedonia vbi primus regnauit alexander. ⁊ vnde mouit exercitū ꝯ dariū regē pſaꝝ eſt in occidētali pte reſpectu regni pſarū ⁊ medoꝝ. t Et nō tāgebat terrā: q̄ꝛ allexāder tāta feſtinatione venit ꝯ dariū qđ videt̄ magis volaſſe q̄ iuiſſe ſm cōem modū loquēdū ad exprimēdā velocitatē. Aduertēdū q̄ iſte dari⁹ nō fuit filius aſtyagis de q̄ dictuꝫ eſt: nec fuit ille dari⁹ filius hyſtaſpis ſub quo ꝯſummatū ē tēplum Et hoc ſm opinionē cōem latinoꝝ ⁊ etiā ioſephi: ſꝫ fuit darius filius arſami ſub quo ſm cōe dictū latinoꝝ defecit regnū perſaꝝ p alexādrū q̄ debellauit eū. ſm vo Ra. ſa. fuit filius aſſueri ⁊ heſter regine: ⁊ hoc dictū videt̄ mihi rōnabilius ⁊ ſcripturis magis cōſonū ⁊ diffuſius dixi in pn̄. li. heſter. ⁊ .j. Eſdre. iiij. ⁊ adhuc dicā iferi⁹. xj. ca. v Porro hircus. i. regnū grecie habebat cornu inſigne inter oculos. iſtud cornu ſignificat alexandrū primū regem: ⁊ dicit̄ inſigne: q̄ꝛ fuit nobiliſſim⁹ pnceps: vt patuit ca. pce. ſꝫ dicitur iſtud cornu ſitū inter oculos q̄ꝛ dirigebat̄ p phos ⁊ potiſſime p ariſtotilem phoꝝ principē. y Et venit vſq; ad arietē. illū cornu: quia alexander inuaſit dariū. ꝫ Quē vi. ſtantem ⁊c̄. q̄ꝛ darius aduētum alexādri pro nihilo reputabat: ⁊ ideo ei nō occurrit: ſꝫ ſtans in loco ſuo miſit aliq̄s de principib⁹ ſuis: pcipiēs eis: vt adducerēt ſibi alexādrū ligatū ⁊ flagellatū. a Et cucur. ad euꝫ impe. forti. ſue: q̄ꝛ alexander primo occurrit pncipibus darij pdictis ⁊ deuicit eos iuxta fluuiū grācū. b Cūq; appro. ꝓpe arietem: q̄ꝛ deuictis pncibibus darij venit ꝯtra ipſum darium c Efferat⁹ ē in eū. i. ferino more eū inuaſit. d Et pcuſſit arietē. ſ. dariū regē pſaꝝ. e Et cōmi. duo cornua ei⁹. i. robur regni medoꝝ ⁊ pſaꝝ ſeq̄t̄. a Cūq; eū mi. in trā ꝯculcabit. i. gloriā illi⁹ regni deiecit. b Et ne. q̄bat liberare arietē ⁊c̄. q̄ꝛ nullus amicoꝝ ſuoꝝ vel ꝯiūctoꝝ poterat ſibi facere auxiliū ꝯ alexandrū. Hircus aūt capraꝝ factus eſt magnus nimis. q̄ꝛ magnitudo alexādri ⁊ eius fama creuit ſupra moduꝫ ſubiugata ſibi tota Aſia ⁊ aphrica ꝓ magna pte.

vidi arietē cornib⁹ ventilā‑tē ꝯtra occidētē ⁊ ꝯtra aq̄lo‑n nē ⁊ ꝯ meridiē ⁊ oēs beſtie nō poterāt reſiſtere ei neq; liberari de manu eius fecit o q; ſm volūtatē ſuam ⁊ ma‑p q gnificatus ē ⁊ ego intellige‑r bā. Ecce aūt hirc⁹ capraꝝ: s veniebat ab occidēte ſuper t faciē toti⁹ terre: ⁊ nō tāge‑v x bat trā. Porro hirc⁹ babe‑y bat cornu iſigne int̄ oculos ſuos ⁊ venit vſq; ad arietē ꝫ illū cornutū quē viderā ſtā‑a tem ante portaꝫ: et cucurrit ad eū in impetu fortitudis b ſue. Cūq; appropinq̄ſſet: ꝓ‑c pe arietē: efferat⁹ eſt in eum d e ⁊ pcuſſit arietē et cōminuit duo cornua ei⁹. ⁊ nō pote‑a rat aries reſiſtere ei. Cunq; eū miſiſſet in terrā cōculca‑b uit ⁊ nemo quibat liberare arietē de manu ei⁹. Hircus aūt capraꝝ magn⁹ factus ē

c nimis. Cunq; creuiſſet fra‑d ctū eſt cornu magnū et orta ſunt q̄tuoꝛ cornua ſubter il‑e f lud p q̄tuoꝛ vētus celi. De g vno aūt ex eis egreſſum eſt h cornu vnū modicū ⁊ factuꝫ i k eſt grande ꝯtra meridiē ⁊ ꝯ l orietē ⁊ cōtra fortitudinem m Et magnificatū eſt vſq; ad n fortitudinē celi: ⁊ deiecit ꝺ o fortitudine ⁊ de ſtellis: et p conculcabit eas et vſq; ad principē fortitudis magni‑q ficatū eſt: ⁊ ab eo tulit iuge r ſacrificiū ⁊ deiecit locū ſan‑s ctificatōis ei⁹. Robur aūt t datū eſt ei cōtra iuge ſacrifi‑v ciū ꝓpter pctā ⁊ ꝓſternetur x veritas i terra ⁊ ꝓſꝑabit̄ et y faciet. Et audiui vnū ꝺ ſan‑ꝫ ctis loquētē ⁊ dixit vn⁹ ſanctus alteri neſcio cui loq̄nti a b Uſq;q̄ viſio et iuge ſacrifi‑c ciū ⁊ pctm̄ deſolatōnis que d e facta ē ⁊ ſctūariū ⁊ fortitudo

c Cunq; cre. frac. eſt cornu magnū q̄ꝛ imediate poſt illas victorias mortu⁹ eſt alexāder āno. xij. regni ſui. etatis aūt ſue. xxxiij. āno in babylone. nec potuit redire in terrā natiuitatis ſue. vt diffuſius dr̄ in ſcolaſtica hyſtoria. d Et or. ſunt cor. q̄. ſubter illud. i. q̄tuoꝛ regna in q̄bus diuiſum eſt regnū alexādri. e Per q̄. vē. celi. i. p q̄tuoꝛ pncipales ptes mundi vñ oriunt̄ vēti. Quia ptholome⁹ lagi fili⁹ regnuit i egypto. philipp⁹ frat̄ Alexādri i macedonia ſeleuc⁹ in ſyria ⁊ babylone. antigon⁹ i aſia ſm q̄ dicit h glo. f De vno aūt. h deſcribit̄ incurſus ātiochi epiphāis orti ex pdictis ꝯ iudeos cuꝫ di. De vno aūt ex eis. ſ. ꝺ ſeleucho rege ſyrie. g Egreſſum ē cor. vnū mo. i. antiochus epiphanes q̄ deſcendit ꝺ ſeleucho: tamē plures fuerūt intmedij. Et dr̄ iſtud cornu modicuꝫ quia prius fuit rome obſes: vt dicitur. j. Macha. j.

B

h Et fa. ē grā. ſ. q̄a antioch⁹ ignorāte ſenatu exijt de roma vt occuparet regnū ſyrie. vt dr̄. j. Mach. j. Et puauit filiuꝫ fris ſui primo geniti. ſ. ſeleuci philometoris regno ſibi debito. i Cōtra me. q̄ꝛ ptholomeū regem egypti fugauit de cāpo ⁊ egyptum obtinuit. vt hr̄. j. Mach. j. Egypt⁹ aūt ē in ſitu meridionali reſpectu ſyrie. k Et ꝯ orietē. q̄ꝛ in pſide q̄ ē in orēte reſpectu ſyrie multos deuicit ⁊ ſub tributo tenuit: vt ibideꝫ dr̄. iij. ca. l Et ꝯ for. i. ꝯ hieruſm vbi deus q̄ eſt fortitudo colebat̄. m Et mag. eſt vſq; ad fortitudinē. i. ꝯ filios iſrl̄ q̄ angeloꝝ antiq̄tus cuſtodia vallabant̄. n Et deiecit de forti. q̄ꝛ plures coꝝ ydolatrie ſubiecit. o Et de ſtel: q̄ꝛ multos ſtabiles in cultu dei occidit. vtꝫ. ij. Mach. vj. ⁊ vij. p Et vſq; ad pn̄. for. magni eſt. i. vſq; ad deū q̄ colebat̄ i hieruſm. q̄ꝛ ad tp̄s abſtulit cultū ei⁹. ⁊ dr̄ ſic ei puualuiſſe p quādam ſilitudinē. Uel aliter p pncipē fortitudinis intelligit̄ ſumm⁹ ſacerdos: q̄ꝛ tūc regebat ciuitatē ⁊ tēplū cōtra quē puualuit antiochus. q Et ab eo tu. iuge. ſa. qđ dicebat̄ agn⁹. q̄ imolabat̄ veſpe ⁊ mane: q̄ꝛ figurabat imolationē corpis xp̄i qđ q̄tidie imolat̄ in altari. r Et deic. locū ſan. q̄ꝛ antiochus ꝓphanauit tēplū ponēdo ibi abominandū ydolū: vt dr̄. j. Macha. j. verūtn̄: q̄ꝛ iſta nō fecit āntiochus ꝓpria vtute: ſꝫ deo pmittēte ꝓpt̄ pctā ppl̄i puniēda iđ ſeq̄t̄. s Robur aūt datū eſt ei. i. antiocho. t Cōtra iuge ſacrificiū ꝓpt̄ pctā ppl̄i iſrl̄ ⁊ maxime ſacerdotū q̄ vt dr̄. ij. Mach. iiij. Iaꝫ nō erāt dediti circa altare ſꝫ ꝯtēpto tēplo ⁊ ſacrificijs neglectis feſtinabāt pticipes fieri paleſtre: ⁊ ſic dr̄ ibidē q̄ fecerunt ꝓſtibula iuuenū iuxt̄ tēplū. v Et ꝓſter. ⁊c̄. i. ver⁹ dei cultus. x Et ꝓſpe. ⁊ fa. ſ. ſm volūtatē ſuā. y Et au. vnuꝫ de ſan. ſ. āgelis. ꝫ Loq̄ntē al. neſcio cui. ⁊ ſic h dr̄. q̄ꝛ daniel nō hēbat intellectū hui⁹ viſiōis ad plenū. vt. j. ptēbit. a Uſq;q̄ vi. i. lex q̄ illumiat intellectū. ⁊ q̄ p diuinā reuelatōeꝫ hita ē. b Et iu. i. q̄tidianū. c Et pcc. i. deſolatio tēpli fctā ꝓpt̄ pctā ppl̄i p poſitōeꝫ ydoli i tēplo. d Et ſā. i. tēplū c⁹ pars q̄ dicebat̄ ſcīn aſta ſctīſcōꝝ. e Et for. ſcōꝝ

f côculcabit. Et dixit ei. Uſ
g h i qꝫ ad veſpam et mane duo
k milia treceti ⁊ mūdabit ſan
l ctuariū. Factū eſt aūt cū vi-
m derē ego daniel viſionaʒ et
n quererē intelligentiā. Ecce
ſtetit in cōſpectu meo quaſi
o ſpecies viri. Et audiui vo-
p q cē viri inter vlai ⁊ clamauit
a ⁊ ait. Gabriel fac intellige
b re iſtam viſionem. Et venit
c ⁊ ſtetit iuxta vbi ego ſtabā.
d Cunqꝫ veniſſet pauens cor
e rui in faciē meam. Et ait ad
f me. Intellige fili hoīs qm̄
in tp̄e finis cōplebit viſio.
g Cunqꝫ loq̄ret ad me: colla-
h pſus ſum ꝓnus in terrā. Et
i tetigit me ⁊ ſtatuit me i gra-
k du meo dixitqꝫ mihi. Ego
oſtēdā tibi q̄ futura ſunt i no-
l uiſſimo maledictionis. qm̄
m h3 tp̄s finē ſuū. Aries quē
vidiſti hr̄e cornua rex me-
n doꝝ ē atqꝫ pſaꝝ. Porro hir
cus capraꝝ rex grecoꝝ ⁊ cor
nu grāde: qḋ erat inter ocu
n o los eiꝰ ipſe ē rex primꝰ. Q
p aūt fracto illo ſurrexerūt q̄tu
or ꝓ eo q̄tuor reges de gēte
q eiꝰ ꝯſurgēt ſ3 nō i fortitudi-
r s ne eiꝰ ⁊ poſt regnū eoꝝ cū
creuerit iniq̄tates: ꝯſurget
t rex ipudēs facie ⁊ itelligēs
v ꝓpoſitiones ⁊ roborabitur
fortitudo eiꝰ: ſ3 nō in viribꝰ
x ſuis ⁊ ſupra q̄3 credi pōt
vniuerſa vaſtabit: ⁊ pſpa-
y bit ⁊ faciet. Et īficiet robu
z ſtos ⁊ pplm ſcōꝝ ſcḋm volūta
a tē ſuā ⁊ diriget dolꝰ i manu
b eiꝰ ⁊ cor ſuū magnificabit

f Côculcabit: ⁊ refert h̄ v̄bū ad oīa p̄dicta excepto peccato deſolationis. de q̄ nō q̄rit q̄diu calcabit: ſ3 q̄diu durabit ⁊ h̄ eſt v̄bū trūcatū. q2 loquit ad modū dolētis hoīs qui aliq̄d in loquēdo omittit. Et notādū q̄ iſta q̄ſtio facta eſt ab vno angelo querenti ab alio angelo vt pat3 in lr̄a ex quo pt3 q̄ angeli ſuperiores illuminant angelos inferiores. g Et dixit ei. ſ. āgelus ſupior inferiori. h Uſqꝫ ad veſperā ⁊ mane. i. ꝑ ſucceſſionē diei et noctis erit tātū tp̄is qḋ ſequit. i Duo milia trecēti. i. ſex anni. q. d. per tantū tp̄s ꝯcalcabuntur p̄dicta. k Et mūdabit ſanctuariū ſc3 ꝯpleto tp̄e predicto a pollutiōe facta ibi ꝑ antiochū qḋ factū legit a iuda machabeo ⁊ fratribꝰ eiꝰ j. mach. iiij. Conſiderādū tñ q̄ tantū tp̄s fuit ab ingreſſu antiochi in hierlm vſqꝫ ad emundationē tēpli. ydolū tñ fuit poſitū in tēplo per tres annos poſt ingreſſū antiochi in hieruſalem: quia ydolū non ſtetit in tēplo niſi ꝑ tres ānos. vt videbit. j. xij. ca.

E

j. 9. f.

l Factū eſt aūt. h̄ ponit p̄dicte viſionis expoſitio ⁊ diuidit in duas ptes: q2 p̄ ponit viſionis expoſitio. ſcḋo infert q̄da3 ꝯcluſio ibi. Et ego daniel. Pria adhuc diuidit i tres ptes q2 p̄ exponit myſteriū arietis. ſcḋo hirci. ibi. Porro hircꝰ tertio cornu modici: ibi. Et poſt regnū eoꝝ. Prima adhuc diuidit in duas ptes. q2 p̄ notat deſideriū ſciendi i daniele ⁊ modus reuelādi in gabriele. q2 h̄ fecit ꝑ mandatū angeli ſupioris. ſ. per michaelē. ſcḋo ponit expoſitio gabrielis ibi Aries quē vidiſti. Dicit igit. l Factū ē aūt cū viderē ego daniel viſionē. ſ. imaginariā. m Et q̄rerē intelligē tiā. cū magno deſiderio. q2 l3 eā intelligeret i parte: vt p̄dictū eſt. nō tñ in toto. n Ecce ſtetit in cōſpectu meo q̄ſi ſpēs viri. q2 nō erat vir ſ3 angelus i ſpecie viri. ſ. michaelis q̄ erat princeps ſynagoge. vt patebit. j. x. ca. ⁊ iō erat ſollicitꝰ vt myſteriū danieli reuelaret. o Et audiui vocē viri. i. michaelis in ſpecie viri apparētis. p Inter vlai. i. apparētis in tali loco. q Et clamauit ⁊ ait. ſ. loquēdo angelo inferiori. a Gabriel fac intelligere iſtū. i. danielē: ex quo pt3 q̄ in miniſterijs angeloꝝ ordo ē. b Et venit. ſ. gabriel. c Et ſtetit iuxta vbi ego ſtabā: ad loquendū mecū. d Cūqꝫ veniſſet pauēs corrui in faciē meā: h̄ factū eſt vt daniel exiſtens inter angelos cognoſceret fragilitatē hūanā. e Et ait ad me intellige fili hoīs. ſ. corruptibilis eadē rōne q̄ prius. ſc3 vt cognoſcat ſuā fragilitatē. f Qm̄ in tp̄e finis cōplebit viſio. ex q̄ pt3 q̄ l3 viſio aliq̄ mō ſit ipleta in antiocho: tñ pfectiꝰ cōplebit in āticp̄o in fine mūdi ⁊ iō de ipſo eſt p̄ncipalis ſenſus lr̄alis: vt p̄dictū eſt. g Cūqꝫ lo. ad me col. ſum ꝓnꝰ in trā. bis ad terrā cecidit loquēte angelo vt magis cognoſceret fragilitatē ſuā. h Et teti. me ꝯfortādo. i Et ſta. me in gradu meo erigēdo me: q2 p̄us iacebā ſic q̄drupes ad trā. k Dixitqꝫ m. Ego oſtēdā tibi q̄ ven. ſunt in nouiſ. maledictionis. i. tp̄e illiꝰ maledicti hoīs. q̄ ꝓpt abūdantiā malicie di maledictio in abſtracto. ⁊ h̄ ē anticp̄s ꝓprie. ⁊ antiochus epiphanes aliq̄ mō. inq̄tū figura anticp̄i pſequēdo cultū dei vt viſum eſt. l Qm̄ h3 tp̄s finē ſuū. in q̄. ſ. iſta cōplebūtur. m Aries. poſitis q̄buſdam p̄ambulis ad expoſitionē viſionis: hic gabriel incipit viſionē exponere inq̄tū tāgit regē medoꝝ ⁊ pſarū. ⁊ p3 lr̄a ex p̄dictis. vlteriꝰ exponit eā inq̄tu3 tangit regnū grecoꝝ di. n Porro hir. ca. ⁊ p3 vſqꝫ ibi. n Rex primꝰ. ſ. alexāder vt p̄dictū eſt: q2 an̄ tp̄s alexandri reges grecie erāt q̄ſi nulliꝰ momēti: ⁊ ideo dicit p̄mus inēnotabiles. o Q aūt fracto illo. i. mortuo an̄ fine3 naturalē vite ſue: q2 ꝑ venenū mortuus ē adhuc iuuenis exñs. ſ. xxxiij. annoꝝ. vt3 ex predictis ⁊ hoc ſignificat ꝑ fractionē. p Surrexerūt ꝓ eo q̄tuor. ſ. cornua. h̄ ſignificat q̄ q̄tuor reges de gēte eiꝰ ꝯſurgēt ſimul regnātes. ⁊ ipſū tenētes alexādri ſcḋm diuerſas ptes q Sed nō i fortitudie eiꝰ: q2 nullū iſtorū regnoꝝ potuit eq̄pari regno alexādri in fortitudie l3 plus durauerit: q2 regnū alexādri valde parū durauit. vt ſ. dcm̄ ē. r Et poſt reg. h̄ ꝯñr ponit expoſitionem cornu modici. i. antiochi ⁊ antixp̄i cuius figura fuit antiochus. ⁊ hoc eſt qḋ dicit. Et poſt regnū eorum. ſ. p̄cedētiū. s Cū cre. iniq̄. ꝯſur. rex impu. facie. i. antiochꝰ q̄ p̄miſſus eſt regnare ad puniendū iniq̄tates filioꝝ iſrl̄. que creuerāt nimis illis tp̄ibus: vt viſum eſt. Dicit autē antiochus impudens facie: q2 nullā turpitudinē verebat facere etia3 in loco ſancto vbi ſtatuit idolū. q̄ locus erat etiā repletus immūdicijs ſcortātiū cum meretricibus. vt di. ij. Mach. vj. ⁊ hoc factū eſt per antiochum. t Et intelligēs ꝓpoſitiones: q2 antiochus callidus erat: ⁊ p̄ueniēs alios calliditate ſua. Uel aliter. Intelligens propoſitiones. i. intelligere faciens. q. d. daniel quia per ea que faciet intelliget iſta viſio q̄ modo eſt occulta. v Et robo. fortitu. eius ſ3 nō in viribus ſuis. q. d. licet ſic creſcat fortitudo antiochi ad faciendū iſta. nō tñ hoc erit ex viribus ſuis: ſ3 ꝓpter pctā populi ſic dimittet a deo agere: q2 ſicut frequēter dictum eſt. deus aliquando vtit malis ad puniendū bonos. x Et ſupra q̄3 credi pōt vniuerſa vaſtabit ⁊c̄. q2 nō erat credibile hominibus q̄ ille qui erat rome obſes deberet ſic pſperari ⁊ tam ardua facere. y Interficiet robuſtos. ſc3 ſeptem fratres qui cum matre fuerunt robuſtiſſimi ad tenēdum legem dei vt pt3. ij. Mach. vij. Et quia non ſolum illi ſunt interfecti ab antiocho ſed multi alij qui noluerunt derelinquere legem dei: ideo ſequit. z Et populū ſanctorum ſcḋm voluntatē ſuā interficiet. ſ. a Et diri do. in ma. eius. i. ad finem intentum ab eo perducet per opera eius. b Et cor ſuū magnificabit: q2 antiochus intātū erat elatꝰ per ſuperbiam quaſi crederet habere terra3 ad nauigandū ⁊ mare ad ambulandū. vt dicitur. ij. Mach. v. c Et in copia rerum omniū occidit plurimos: quia talem occiſionem ſanctorum fecit ꝑ tp̄alem potentia ſibi a deo p̄miſſam a Et cōtra principē principū ꝯſurget. quia ꝯtra deū ſurrexit auferendo cultum eius q̄ntum ad tempus. b Et ſine manu ꝯteret: q2 antiochus rediens de pſide ꝑcuſſus a deo morbo inteſtino mortuus eſt: prout hr̄. ij. Macha. ix. Quoniā aūt ſicut dictū ē. anthiochus fuit figura antixp̄i. ideo lr̄a iſta que expoſita eſt de anthiocho: ite3 melius ex

F

G

τ in copia rex oium occidit
a plurimos. Et ꝯ pricipē pri
cipū conſurget τ ſine manu
b contereꝶ. Et viſio veſpe et
mane: q̄ dicta eſt vera eſt.
c d Tu ḡ viſionē ſigna q: poſt
e f multos dies erit. Et ego
daniel langui τ egrotaui ꝑ
g dies. Cūq̄ ſurrexiſſē facie
h bā opa regis τ ſtupebā ad
i viſionē τ nō erat q̄ interpta
retur. Ca. IX

a In anno pmo darij fi-
b lij aſſueri de ſemine medo-
c rum qui impauit ſuper re-
d gnum chaldeorū anno vno
e regni eius. Ego daniel in-
f tellexi in libris numerum
annorum: de quo factus eſt
ſermo domini ad hieremiā
prophetam| vt complerentur
tur deſolationis hierlm ſe-
g ptuaginta anni: τ poſui fa-
ciem meam ad dominum
h i deum meum rogare et de-
k l precari: in ieiunijs: ſacco:

ponit τ pfecti⁹ de antixpo ab illo loco vbi incipit ſcptura loqui de antiocho cū dr̄. Et poſt regnū eoꝝ. ſ. grecoꝝ: q: regnū antixpi ptinet q̄ammō ad regnū romanū de q̄ dicit vt pdictū eſt. qd q̄dē regnū romanū ē poſt regnū grecoꝝ. de q̄ fit mētio in pte īmeditate pcedēti vt pꝫ. Cū creuerint iniqtates. q: ſm teſtimonium ſaluatoris Mat. xxiiij. iminēte tpe ātixpi abūdabit iniqtas τ refrigeſcet charitas multorum. Cōſurget rex ipudēs facie. q: antixps ad oē malū erit iuerecūdus. Et intelligēs ꝑpoſitiōes. q: ātixps erit calidiſſim⁹ ingenio naturali. τ auxilio dyaboli familiaris ſibi. q: hēbit demonē principē. Roborabitur fortitudo ei⁹: q̄a excedet oēm terrenā ptātē tpe ſuo ſ nō i virib⁹ ſuis: q̄a nō erit h vtute hūana ſ dyabolica: in cui⁹ vrtute faciet illa mirabilia: deo tn̄ pmitētte. Et ſupra q̄ꝫ credi pōt vaſtabit vniuerſa τc̄. q: ptās antixpi ſic ſubito apparebit q oibus admirabilis erit. Et interficiet robuſtos τc̄. i. illos q̄ inuenientur firmi i lege dei nolētes ei obedire. Et dirigeꝶ dol⁹ τc̄. i. ad finē itētū ab eo pduceret. lꝫ ad tps breue. Et cor ſuū: magnificabit: q: extolleꝶ ſup oē illud qd dr̄ de⁹ vel colitꝶ: vt dicit Aplſ. ij. ad Theſſalo. ij. Et in copia oim rerum occidet plurimos: q: ꝑ fortitudinē militie τ theſauros diuitiarū naturaliū τ artificialiū m̄ltos interfecit. Et ꝯ principē pncipū ꝯſurget. i. ꝯ deū cultū ei⁹ auferēs τ ſibi vſurpās: q: in tēplo dei ſedebit oñdēs ſe tāq̄ ſit de⁹. vt dr̄. ij. ad Theſ. ij. Et ſine manu cōtereꝶ. q: dñs Jeſus xps eū interficiet ſpū oris ſui: vt ibidē dr̄ ſequiꝶ. b Et vi. ma. τ veſpe q̄ dicta eſt. vera eſt. i. ꝑ ſucceſſionē tpis apparebit veritas viſionis ipius inquātū ptinet ad ātiochū: τ inq̄ntū ptineꝶ ad antixpm: vel aliꝶ exponiꝶ: vt ꝑ mane itelligaꝶ tps antiochi qd fuit primū reſpectu tpis antixpi vt ſit ſenſus. Viſio pdicta ſm q refert ad mane. i. ad tps antiochi. Et veſpe. i. ad tps antixpi vera ē: q: in vtroq̄ ſenſu hꝫ vitatē. vt viſuꝫ eſt ſequiꝶ. c Tu ḡ daniel. d Signa viſio. i. memorie cōmenda eam ſcribendo vt poſtea poſſit ſciri a poſteris. e Quia poſt m̄ltos dies erit. i. cōplebiꝶ. f Et ego hic poniꝶ q̄dam cōcluſio reſpectu pcedētiū. Et ego daniel langui. concuſſus timore viſionis τ admiratione ſequitur. g Cūq̄ ſurrexiſſem faciebaꝫ opa regis. i. negocia regni q: ſuper ipa erat poſit⁹ daniel. vt viſuꝫ ē. ſ. h Et ſtupebā ad viſionē ꝓpter horrorē maloꝝ futuroꝝ. i Et non erat q̄ interpretareꝶ: q: lꝫ viſio eēt ei interptata i gn̄ali: nō tn̄ oino in ſpāli q̄ꝫtū ad noia regū τ determiataꝝ pſonaꝝ. Ex q̄ pꝫ q ſpūſſctūs nō ſemꝑ reuelat ꝓphetis ſenſum plenariū viſionis: ſ ſolū q̄ꝫtū expediēs ē ꝓ loco τ tpe pſonis ꝓ q̄bus fit reuelatio: τ ꝓpter h ꝓphete nō ita clare ſcripſerūt myſteria xpi de futuro ſicut euāgeliſte ſcribētes hyſtoriaꝫ de pterito. Videreꝶ forte alicui q hec viſio nō poſſet lrāliꝶ exponi d antixpo. Pmo q: tribulatio q̄ hic deſcribiꝶ dr̄ durare ꝑ. vj. ānos: vt dictū ē qd nō pōt dici ad lrām de perſecutōe ātixpi: q̄ durabit tn̄ ad tres ānos τ dimidiū: vt dr̄. ſ. x. c. τ. xij. Scdo q: hic dr̄ q in hac tribulatiōe q̄ hic deſcribiꝶ dꝫ auferri iuge ſacrificiū: iuge aūt ſacrificiū nūc eſt ſacrificiū altaris: qd nō ceſſabit vſq̄ ad iudiciū finale ſm q dr Math. vl. Ecce ego oibus diebus vobiſcū ſum vſq̄ ad cōſummationē ſeculi. Ad primū dicēdū q perſecutio antixpi aliq̄n accipiꝶ ſtricte ꝓ tpe in q̄ antixps pſequeꝶ fideles in pſona ꝓpria τ ſic nō durabit niſi per tres annos τ dimidiū: aliq̄n large accipiꝶ. ſ. q cū h accipiꝶ aliq̄d de tpe pcedenti in q̄ ꝑ miniſtros antixpi fieꝶ q̄dā diſpoſitio ad ipm ꝑ deceptiōes τ malas pſuaſiones τ ſic accipiꝶ hic duratio illi⁹ pſecutionis. Ad ſcdm dicēdū q ſacrm altaris tpe antixpi ceſſabit q̄ꝫtū ad ſolēnitatē: q: tūc miſſe nō celebrabūꝶ publice ſed tn̄ occulte. ꝓpter rabiē illi⁹ pſecutionis τ ſic intelligiꝶ h ceſſatio iugis ſacrificij.

Capitulum. ix.

In āno pmo h poniꝶ octaua viſio q̄ fuit facta in anno pmo darij qui occidit balthaſar. Poſtq̄ daniel deſcpſit vltime tribulatiōis totalē decurſum τ pncipalem ei⁹ ꝯflictū. vt viſum eſt in duob⁹ ca. pce. h ꝯſ̄r deſcribiꝶ eiuſdē tribulatiōis ſolatiū qd maxime eriꝶ ipis fidelib⁹ ex ꝯſideratiōe paſſionis xpi. Jgiꝶ cā materialis ē de. lxx. hebdomadis determinatis τ preciſis vſq̄ ad paſſionē xpi. q̄ maxime erit imitāda tēpore ātixpi. Cauſa finalis vt oñdaꝶ tps expiationis peccati per mortē Chriſti. τ per hoc detur ꝯſolatio xpifidelibus in tribulatiōe antixpi exiſtētibus. Cauſa efficiens eſt inſtinctus ſpūſſancti fact⁹ danieli ꝯfitenti peccatū ſuū τ deſiderāti τ poſtulanti remedium. Cauſa formalis in diuiſione ꝯſiſtit: q̄ talis eſt. quia primo poniꝶ meritū oꝛonis. ſecūdo modus reuelatōis: ibi Cunq̄ loq̄rer. Primū eſt ex parte danielis. ſcdm ex parte angeli reuelātis. Circa primū tria notanꝶ. primū ē debita cōditio orātis. ſcdm ꝯfeſſio penitētis: ibi. Et orauit deum tertiū intētio potētis: ibi. Et nūc dñe. Circa primū ꝯſiderādum q debita ꝯditio orātis eſt q attēdat debitū tps orandi hoc facit daniel hic q̄a intellexit q appropinquabat tēpus a deo ꝓmiſſum de liberatione ppli: τ hoc eſt qd diciꝶ a In anno primo darij τc̄. aduertēdū q iſte aſſuerus nō eſt iſte ſub quo hyſtoria heſter facta eſt: quia ille fuit poſt per magnū tēpus: ſ iſte aſſuerus eſt ille qui ſupra dictus ē aſtiages: τ hoc eſt quod ſubdiꝶ. b De ſemine medoꝝ: quia darius victo balthaſar tranſtulit regnum ad medos. c Qui impauit ſuper regnū chaldeoꝝ: primus nō ſimpliciter τ abſolute: ſed primus de pdicto ſemine. ſcꝫ medorū. d Anno vno. i. pmo ſm modū loq̄ndi hebraicū: vnde dr̄ Geñ. j. Factum eſt veſpere τ mane dies vnus. i. primus. e Ego daniel intel. in libris hieremie. f Numerū annorum τc̄. Et nota q iſte cui reuelabanꝶ diuina ſecreta nihilominus tamē ſcripturā hiere. τ alioꝝ prophetarū legebat cōtra illos q̄ ꝯfidētes de ꝓprio ingenio dedignanꝶ videre dicta alioꝝ: ſcriptura aūt illa de qua fit hic mentio habetur Hiere. xxix. Cum ceperint impleri in babylone. lxx. anni viſitabo vos: τ ſuſcitabo ſuper vos verbum meū bonum τ reducam vos ad locum iſtum τc̄. Cōpletionem aūt annoꝝ appropinquantē intellexit per tpa regum q̄ regnauerant a principio deſolationis hieruſalē vſq̄ ad tempus illud per que fuit oñſum Eſdre. j. c. q hec deſolatio fuit cōpleta anno. iiij. cyri: ante cyrū vo darius medus regnauit duob⁹ annis: τ ſic cōplemētū deſolatōis diſtabat tn̄ q̄nq̄ annis τ principio ſexti: quia cyrus de quarto anno ſuo regnauit tn̄ in principio ante dictū cōplementū: vt ibidem dictū fuit. g Et poſui faciem meam ad dñm. i. attentionem mentis τ faciem corporis: q̄m verſa facie verſus hieruſalem orabat vt dictuꝫ eſt ſupra. vj. h Rogare. feruēter. i Deprecari. perſeueranter. k In ieiunijs. vt ſimul fierēt deo ſacrificium per ſpirit⁹ orationem: τ per carnis eius macerationem: quia ſcribitur Thobie. xij. Bona ē oro cū ieiunio. l Sacco. i. cilicio.

Mat. xxiiij.

Hiere. 25. c. et. 29. c.

m ꝛ cinere: ꝛ oraui dñm deuȝ
o ꝛ cõfeſſus ſum ꝛ dixi. Ob-
p ſecro dñe deꝰ magne ꝛ terri
q r bilis cuſtodiens pactum ꝛ
s miſcdiaȝ diligẽtibꝰ te: ꝛ cu
t ſtodiẽtibꝰ mãdata tua pec
v x cauimꝰ iniq̃tatẽ fecimꝰ im-
y z pie egimꝰ ꝛ receſſimus ꝛ de
clinauimꝰ a mandatis tuis
a ac iudicijs. Non obediui-
mus ſuis tuis ꝓphetis q̃ lo
b cuti ſunt i noīe tuo regibus
nr̃is principibꝰ nr̃is pr̃ibꝰ
c d nr̃is oĩqꝫ pplo terre. Tibi
dñe iuſticia: nobis aũt ꝯfu-
ſio faciei ſicut ẽ hodie viro
iuda ꝛ habitatoribꝰ irl̃m et
oĩ iſrl̃: his q̃ ꝓpe ſunt: ꝛ his
q̃ ꝓcul in vniuerſis tris ad
q̃s eiecisti eos ꝓpter iniq̃ta
tes eoꝝ i q̃bꝰ peccauerũt i te
dñe. Nobis cõfuſio faciei
regibꝰ nr̃is p̃ncipibus nr̃is
ꝛ pr̃ibus nr̃is: q̃ peccauerũt
e Tibi aũt dño deo nr̃o mi-
ſericordia ꝛ ꝓpiciatio: quia
receſſimus a te: ꝛ nõ audiui
mꝰ vocẽ dñi dei nr̃i vt am-
bularemus in lege eiꝰ: quã
poſuit nobis p̱ ſuos ſuos
ꝓphetas ꝛ oĩs iſrl̃ p̃uarica
ti ſunt legẽ tuã: ꝛ declinaue
runt ne audirent vocẽ tuam
f et ſtillauit ſuper nos male-
dictio ꝛ deteſtatio q̃ ſcripta
eſt in libro moyſi ſerui dei
g q̃a peccauimꝰ ei. Et ſtatuit
ſmones ſuos q̃s locutꝰ eſt
ſup̱ nos ꝛ ſup̱ principes no
ſtros q̃ iudicauerũt nos vt
h ſupinduceret i nos magnũ
malũ: q̃le nũq̃ꝫ fuit ſub oĩ ce
lo: ſm q̃ factũ ẽ in irl̃m ſicut
ſcriptum eſt in lege moyſi.
Omne malum hoc venit ſu
i per nos. Et non rogauimꝰ
faciem tuam domine deus
noſter. vt reuerteremur ab
k ab iniq̃tatibus noſtris ꝛ co-
l gitaremus veritatẽ tuã. Et
vigilauit dñs ſuper mali-
m ciam et adduxit eam ſuper
nos. Juſtus dñs deus no-
ſter in oĩbꝰ opibꝰ ſuis q̃ fe-
cit. Nõ eñ audiuimꝰ vocẽ
n eiꝰ. Et nũc dñe deꝰ noſter
qui eduxiſti pplm tuum de
terra egypti in manu for-

m Et cine. i. recordatiõe fragilitatis hũane: h̃ erat modꝰ iudeoꝝ qñ erãt in afflictiõibꝰ poſiti ponere cinerẽ ſup̱ caput i ſignũ hũiliationis. q: dr̃ Eccl̃. xxxv. Oro humiliantis ſe nubes penetrabit. Sꝫ vr̃ h̃ q̃ daniel peccauerit orando ꝓ liberatiõe ppl̃i: q: talis orõ videt̃ ꝓcedere ex q̃dã dubitatiõe: ne ipleret̃ verbũ dei dictuȝ p̱ Hiere. de liberatiõe ppl̃i tp̱e determinato. ꝛ h̃

2.Eſd.1.b vr̃ iportare defectuȝ fidei. Dicendũ q̃ daniel orabat ꝓ diuine ꝓmiſſiõis impletiõe non q: dubitaret de

Baruch.2.a 1.co. dei fidelitate. ſꝫ vt oñderet ſe gratuȝ deũ de ꝓmiſſiõe p̃us facta.

B Jtem daniel ſciebat ꝓmiſſiões diuias ipleri p̱ orões bonorũ q: ſic deꝰ ordinat aliq̃d futuꝝ: ita etiaȝ ꝛ modum eueniendi q: vtrunqꝫ cadit ſub diuĩa ordinatiõe. ſcꝫ res ꝛ ſuꝰ modus. ꝛ iõ orabat ipleri ꝓmiſſionẽ a deo factã. Jteȝ ꝓmiſſiões diuie i ſacra ſcriptura ſemp̱ intelligẽde ſũt ſub conditione. ſ. niſi ponat̃ impedimẽtuȝ ex parte illius cui ꝓmiſſio fit deũ offendẽdo vñ dr̃ Hiere. xviij. Subito loq̃r de gẽte ꝛ de regno vt edificẽ ꝛ plantẽ illud ſi fecerit malũ in oculis meis: vt nõ audiat vocẽ meã pniam agã ſup̱ bono qd̃ locutꝰ ſum: vt facerẽ ei. Timebat aũt daniel ne filij iſrl̃ p̱ pctã ſua poſuiſſent impedimẽtũ diuie ꝓmiſſionis: ꝛ iõ orabat dñm ad tollendũ iſtud impedimẽtũ ſi eſſet. Per p̃dicta pꝫ argumẽtũ: q: orõ danielis nõ ꝓcedebat ex aliq̃ ifidelitate ſꝫ magꝰ ex bonis cauſis. n Et ora. do. h̃ ꝯñr deſcribit̃ ꝯfeſſio penitẽtis vbi notãdũ q̃ daniel aſſumit in ſe pſonã ppl̃i iſrl̃: q: nõ erat talis etatis nec ꝯditionis q̃ talia mala egiſſet qñ fuit trãſlatus: quia puer erat ſanctꝰ ſꝫ pctm̃ ppl̃i iſrl̃ dicit pctm̃ ſuũ inq̃ꝫtũ erat ppl̃i illius mẽbꝝ. Procedit aũt ſic q: ꝯfitẽdo p̱ narrat malicias deprauantes. ſcdo remouet circũſtantias excuſantes: ibi. Nõ obediuimꝰ. tercio exaggerat ꝯditiões aggrauãtes: ibi Et ſtillauit. Et nota q̃ in oĩbus iſtis attribuit deo iuſticiã. ꝛ ſibi et pplo iſrl̃ iniuſticiã. Circa primũ nõndũ q̃ malicie deprauãtes ſunt ꝯ bonos mores omittẽdo p̃cepta ꝛ faciendo ꝓhibita. dicit igit̃ p̱ponẽs dei magnitudinẽ ꝛ clemenciã: vt p̱ h̃ pctm̃ ppl̃i grauiꝰ appareat. o Obſecro dñe deꝰ ma. q: ſupeminet oĩbus q̃ poſſumꝰ de eo cogitare vl̃ dicere. p Et ter. trãſgreſſores puniẽdo. q Cuſtodiẽs pac. ꝓmiſſa impleẽdo. r Et mi. vltra ꝓmiſſa addẽdo ſꝫ q̃bus h̃ ſit ſubdit̃. s Diligẽtibꝰ te ꝛc. corde ꝛ ope. Alterꝰ incipit pctã ꝯfiteri dr̃. t Peccauimꝰ. in oĩ gñe pctĩ. ſ. qd̃ explicat ꝯñr v Jniq̃tatẽ feci. ꝯ hoĩes. x Jmpie egimꝰ. ꝯ deuȝ. pietas eñ eſt cultꝰ diuinꝰ ꝛ iõ ipietas ẽ receſſus a debito cultu diuio. y Et re. a mãda. tuis. ea totaliter deſerẽdo. z Et declinauimꝰ. p̱ paulatim ꝯtrariũ agẽdo. q: nõ ſtatim decidit hõ in ꝓfunduȝ pctõꝝ. Dicit aũt a mãdatis tuis. ꝓpter p̃cepta moralia. Ac iudicijs ꝓpter iudicialia. a Nõ obedi. h̃ ꝯñr remouet circũſtantias excuſantes q̃ ſunt ignorãtia ꝛ infirmitas. Primũ remouet̃ p̱ hoc ppl̃s iſrl̃ fuit inobediẽs v̱bis ꝓphetarũ ex ore dei loquẽtiũ. Scd̃m remouet̃ p̱ h̃ q̃ nõ ſolũ vulgares hoĩes peccauerũt: imo etiã illi q̃ credebant̃ ẽẽ viri pfecti in pplo: et hoc eſt quod dicit.

a Nõ obe. ſuis tu. ꝓphe. q̃ lo. ſunt i no. tuo. nõ ex capite proprio. b Regibꝰ no. p̃n. no. ꝛ pa. no. i. ſacerdotibꝰ qui quaſi patres habebant̃. c Omniqꝫ po. ter. h̃ addit vt nemo appareat excuſabilis. d Tibi do. iu. quia iſta mala incurrimus ꝓpter pctã nr̃a: ſeq̃t̃. e Tibi aũt dño deo nr̃o. miſe. ꝛc. q: citra ꝯdignũ puniſti nos. Et nota q̃ frequẽter hic repetit eãdẽ ſententiaȝ ſub alijs v̱bis oñdẽdo dei iuſticiaȝ ꝛ miſericordiã ꝛ populi iſrl̃ iniq̃tatẽ. talis eñ eſt cõditio loquẽtis ex affectu et pſuadentis iudicem vt ipſum moueat ad clemẽtiã. f Et ſtilla. h̃ ſcribit ꝯditiões aggrauantes q̃ ſunt obſtinatio in pctõ. ꝛ ingratitudo de bñficijs acceptis q̃ patẽt ex h̃ q̃ lꝫ dñs pcuteret eos paulatim ad eoꝝ correctionem. et mitteret ꝓphas ad reuocãdum eos: nõ ſunt tamẽ reuerſi ad rogandũ dñm ꝛ regr̃iãdũ de paterna correctiõe ſꝫ obſtinati ſunt in malis ſuis: ꝓpter qd̃ finalit̃ venerũt maledictões ſup̱ eos ſcripte in lege moyſi Deut̃. xxviij. vbi maledicunt̃ trãſgrediẽtes legẽ dñi: ꝛ hoc ẽ qd̃ hic dr̃. f Et ſtil. ſup̱ nos maled. ꝛc. ꝛ bñ dicit ſtillauit: q: nõ ſimul vno impetu deſcẽdit ſup̱ eos dei punitio: ſꝫ p̱ paſſi ſunt aliq̃s pſecutiones pticulares ad eoꝝ reuocationẽ ꝛ correctionẽ anteq̃ꝫ totaliter captiuarent̃ p̱ Nabuc. vt pꝫ ex decurſu. iiij. li. Reg. ꝛ. ij. Paral̃. ſequit̃. g Et ſta. ſmo. ſuos ꝛc. i. ſtabiles oñdit in punitione noſtra iuſta ſequit̃. h Vt ſupindu. in nos malũ ꝛc. Figura hyp̱bole eſt ad deſignãdũ magnitudinẽ ſue tribulationis vel ſm veritatẽ hyſtorie põt h̃ exponi de templi cõbuſtione in q̃ deus colebat̃: ꝛ tale malũ nõ fuit factum alicui: q: in nullo alio loco erat tẽpluȝ deo celi dedicatũ. i Et nõ roga. faciẽ tuã dñe deus noſter vt reuer. ꝛc. in q̃ oñdit̃ eoꝝ obſtinatio. k Et cogi. veri. tuam in puniendo nos. l Et vigi. do ſup̱ mali. nr̃am. ſ. ſup̱ maliciã culpe. m Et addu. eã ſup̱ nos. puniẽdo nos iuſte cetera patent. n Et nũc dñe. h̃ ꝯñr declarat̃ intẽtio poſtulãtis: ꝛ p̱ q̃ꝫtũ ad petitionis materiã. ſcdo q̃ꝫtũ ad impetrandi fiduciaȝ: ibi. Propter temetipſum. tertio q̃ꝫtum ad petentis inſtantiam ꝛ deuotioneȝ: ibi. Exaudi domie. Circa primũ ꝯſiderandũ q̃ materia ſue petitiõis ẽ duplex. ſcꝫ amotio mali ꝛ collatio boni. Ad impetrãdũ primũ reducit̃ ad memoriã malũ ſuitutis egyptiace ab eis amotũ p̱ dñm q: modus magnifici eſt dare citius bñficiũ poſtulatũ. qñ p̱cedẽs bñficiũ ad memoriã reducit̃ vt hr̃. iiij. Reg. ꝛ h̃ facit

C

B Baruch.

Daniel in ꝓpoſito.d. n Et nũc do.deus noſter q̃ eduxit pplm tuũ de ter.egypti in ma.for. pharaonẽ ꝑcutiendo et mirabilia ꝓ populo tuo faciendo q̃ non poterant fieri niſi virtute infinita. a Et fe.ti.nomẽ.qꝛ per illud factũ nomẽ dñi publicatũ fuit quaſi ꝑ vniuerſam terrã. b Scd̃m diẽ hanc.i.vt patet i hac die:quia filij iſrl' tũc diſperſi per orbẽ nar rabant eã q̃ dñs pro eis fecerat in egypto ſequit. c Auertat obſe.ira tua.ꝛc̃. metaphorica eſt locutõ deus eñ dr̃ iraſci qñ punit: qꝛ ad modum irati ſe hз.ꝛ ſic daniel petit punitionis amotionẽ. d A ciuitate tua hieruſalẽ. in qua vigebat cult⁹ diuin⁹ ex diuina electione. e Et a mõte ſancto.in quo erat templũ: quia illa ps ciuitatis hieruſalem in qua erat templum erat montuoſa:ſequitur. f Hieruſalẽ et po.tuus in obprobrium ſunt omibus per circũitum noſtrũ:qꝛ nõ ſolum mõ babylonij captiuauerũt filios iſrael.ſed etiam aſſyrij ꝛ alij populi q̃ erant in circũitu eorũ multos detinebant captiuos de filijs iſrael. g Et oſtẽde faciẽ tuã.Hic ponit ſcd̃m qd̃ eſt materia ſue petitionis ſcз collatio boni. h Super ſanctuariũ tuũ ꝛc̃.q.d.reſtitue ciuitatẽ ꝛ templũ in ſtatũ priſtinũ. i Propter temetipm.Hic ſcd̃o ponit impetrandi fiducia.qꝛ innitit diuine bonitati ꝛ clementie ꝛ nõ ꝓprie iuſticie:ꝛ hoc eſt quod dicit. Propter temetipm.i.ꝓpter bonitatẽ tuã.inclina deus meus ꝛc̃. k Exaudi dñe.Hic deſcribit orantis inſtantia cum dr̃.Exaudi dñe.preces benigne audiendo. l Placare.offenſam remittendo. m Attende ꝛ fac. nobis conſolationẽ perfectã tribuendo. n Ne moreris:quia tempus inſtat in quo promiſiſti cõſolationẽ dare nobis. o Propter temetipm:vt.ſ.veritas tua cũctis appareat.ꝛ bonitas ꝛ vt cultus tibi debitus ꝑſoluat.ꝓpter quod ſubdit. Quia nomẽ tu.eſt inuo.ſuper ciuitatẽ ꝛc̃. p Cũqꝫ adhuc lo.deſcripto merito orationis ex parte Dañ.hic cõſequẽter ponit modus reuelatiõis ex pte gabrielis.ꝛ diuidit in duas partes:qꝛ primo ponit danielis excitatio.ſcd̃o ei facta reuelatio:ibi.Lxx.hebdomadas.Circa pmũ dicit ſic. p Cũqꝫ adhuc loq̃.cõfitendo dei iuſticiã ꝛ potentiã. q Et orarẽ. inuocando eius clementiã. r Et cõfi.pctã ꝛc̃.ad impetrãdũ indulgentiã. s Adhuc me lo.in quo oñdit velocitas exauditiõis diuine. t Ecce vir gabriel.qꝛ in ſpecie viri angelus apparebat. v Quẽ viderã in viſione a pncipio.id eſt in viſiõe deſcripta ca.pce. x Cito volans.in quo exprimit promptitudo angeloꝝ ad exequendũ dei mandatum. y Tetigit me.excitãdo ꝛ cõfortando. z In tpe ſacri.veſpertini.Ex q̃ patз ꝙ a mane vſqꝫ ad veſperã orauerat Daniel. Patet etiã ꝙ pdicta v̓ba orõnis prolata fuerunt cum magno tractu tpis ꝛ meditatõnis.ꝛ talis orõ eſt deo acceptabilis:nõ aũt illa in qua ſunt multa verba multiplicata ſine attentione animi ꝛ deuotiõe:q̃lis eſt orõ ethnicoꝝ:vt dr̃ Math.vj. a Et docuit me.de futuris ad cõſolationeз ppl'i iſrael. b Dixitqꝫ daniel.nũc egreſſus ſum vt docerẽ te ꝛc̃.Dicunt aũt angeli egredi qñ mittunt ad nos a facie dei nõ ꝙ ab eius cõtemplatiõe recedãt:ꝫ qꝛ ad nos qui ſumus remoti accedũt. c Ab exordio pre.tuarũ.hoc dicit vt oſtendat orõnem danielis acceptã corã deo. d Egreſſus eſt ſermo.i.dei ſnĩa de futuris. e Ego aũt veni vt indicarẽ.ſ.dei ſnĩam. f Quia vir deſiderioꝝ es.ſ. deo amabilis:vel aliter.deſideriorũ.i.deſiderãs ſcire ſecreta diuina ad dei laudẽ ꝛ ppl'i liberationẽ. g Tu aũt aniaduerte ſermonẽ ꝛ intellige.Frequenter excitat euз angelus ad oſtendenduз magnitudinẽ ꝛ altitudinẽ diuini ſecreti ſibi reuelandi.qꝛ aduentus xp̃i apud hebreos habebat ꝓ maximo ſecreto.Ad qd̃ denotãdũ.lxx.interpretes illud Eſa.ix. Vocabit nomẽ eius admirabilis:conſiliarius.deus fortis ꝛc̃ ſic tranſtulerũt. Nomen eius magni conſilij angelus: ꝛ i hoc officiũ eccleſiaſticũ ſequit tranſlationeз eoꝝ:qꝛ ſic accipit in introitu miſſe maioris in natiuitate dñi h Septuagin.hebdomadas.Hic cõſequẽter ponit reuelatio facta danieli.ꝛ diuidit in duas ptes.qꝛ pmo ponit reuelatio ipa.ſcd̃o ipius reuelatiõis expoſitio:ibi.Scito ergo ꝛ aniaduerte.Circa pmũ cõſiderandũ ꝙ daniel motus ex cõſideratione ꝓphetie Hiere.orabat pro cõſolatiõe populi iſrl' ꝛ liberatiõe eius de captiuitate babylonica:vt viſum eſt in pncipio ca.Et dñs q̃ plus dat q̃ȝ ab eo petat ex abundanti nõ ſolũ ſibi hoc futurũ reuelauit:ꝫ etiã liberationeз fiendã ꝑ xp̃m cuius erat figura illa liberatio de captiuitate babylonica.ꝛ ſic dñs reuelauit danieli plenũ intellectũ ꝓphetie.qꝛ in illis .lxx.annis i fine quoꝝ liberatio captiuitatis babylonice facta eſt.figurat⁹ fuit nũerus ſeptuagenarius hebdomadarũ:in cui⁹ fine erat fienda liberatio pfecta ꝑ xp̃i paſſionẽ.Ad intellectũ aũt dicendoꝝ duo ſunt hic premittenda.pmũ eſt q̃liter accipiẽda eſt h hebdomada.ſcd̃m eſt q̃ntum cõtinent.lxx.hebdomade.Circa pmũ ſciendum eſt ꝙ hebdomada idẽ eſt ꝙ ſeptena.ꝛ iõ aliq̃ dixerũt ꝙ hic accipit ſeptena vel hebdomada iubileorũ.quarũ q̃libet cõtinet.l.annos.Alij aũt dixerũt ꝙ hic accipit hebdomada centenariorũ quarũ q̃libet cõtinet centũ annos.Sed vtrũqꝫ iſtorũ pз falſum pmo qꝛ adhuc nõ eſſet ablatũ ſacrificiũ ꝛ hoſtia de hierl'm.nec ciuitas h.erl'm deſtructa ꝑ ducẽ populi romani:qꝛ ille hebdomade nõ eſſent implete.Contrariũ autẽ manifeſte apparet verũ.qꝛ ante iſta multis tpibus ciuitas hierl'm deſtructa eſt ꝑ romanos:ꝛ ꝑ ꝯñs ſacrificiuз ablatũ eſt inde ꝛ hoſtia ꝛ oblatio.qꝛ nõ eſt licitũ iudeis talia offerre alibi.Iteз nunq̃ȝ inuenit in ſcptura hebdomada iubileorũ vel centenariorũ:ſed bñ inuenit hebdomada dierũ Leui.xxiij.vbi agit de feſto pẽtheco.ꝛ hebdomada annorũ Leui.xxv.vbi agit de iubileo:ꝛ iõ exponere hũc paſſum de hebdomadis iubileorũ vel centenariorũ ꝛ ficticiũ: cũ talis hebdomada vel ſeptena nõ inueniat alibi in ſcp a Item iudei nunq̃ȝ accipiunt hebdomadã centenariorũ vel iubileorũ.nec aliqui eorũ vnq̃ȝ expoſuerũt ſic iſtũ locũ:et ideo xp̃iani qui ſic volũt exponere magis iudaiзant in hoc q̃ȝ ipi per hoc cõcludentes ꝙ ꝑ locũ iſtũ non poteſt proba

a ti ꝛ feciſti tibi nomẽ ẜm di-
b em hanc peccauim⁹ iniq̃ta
tẽ fecim⁹ dñe in oẽm iuſtici
c am tuaз. Auertat obſecro
d ira tua ꝛ furor tu⁹ a ciuitate
e tua hierl'm ꝛ a mõte ſctõ tuo
Propt̃ pctã eñ nr̃a ꝛ iniq̃-
f tates pr̃m nr̃oꝝ hierl'm ꝛ po
pulus tu⁹ in obprobriũ ſũt
oĩbus per circũitum nr̃m.
Nũc ḡ exaudi de⁹ nr̃ orati
g onẽ ſerui tui ꝛ pces eius:ꝛ
h oñde faciẽ tuã ſup ſctũariũ
i tuũ qd̃ deſertũ ẽ. Propter
temetipm inclina de⁹ meuſ
aurẽ tuã et audi: api oc'los
tuos:ꝛ vide deſolationem
noſtrã et ciuitatẽ ſup quam
inuocatũ eſt nomẽ tuũ. Ne
qꝫ eñ i iuſtificatõnib⁹ nr̃is
ꝓſternimus:pces añ faciẽ
tuã:ꝫ i miſatiõib⁹ tuis mł'
k tiſ Exaudi dñe placare dñe
l
m attende ꝛ fac. Ne moreris
n
o ꝓpt̃ temetipm de⁹ me⁹:q̃a
nomẽ tuũ inuocatũ ẽ ſup ci
p uitatẽ:et ſup pplm tuũ. Cũ
q qꝫ adhuc loq̃rer et orarẽ:et
r
cõfiterer pctã mea et pecca
ta populi mei iſrl':vt ꝓſter-
nerẽ preces meas in cõſpe-
ctu dei mei ꝓ monte ſancto
s dei mei:adhuc me loquẽte
t in oratõne mea ecce vir ga
v briel quẽ viderã in viſione
x a principio: cito volans te
y
z tigit me in tempe ſacrificij
a veſptini:et docuit me et lo
b cut⁹ ẽ mihi : dixitqꝫ daniel
nũc egreſſus ſuз vt docerẽ
c te ꝛ intelligẽs. Ab exordio
d pcũ tuaꝝ egreſſus ẽ ſermo.
e Ego ãt vẽi vt indicarẽ tibi
f qꝛ vir dſiderioꝝ es. Tu ãt
g

ŭ.co.
E
F ŭ.8.c.
ſ.10.b.

ri xp̄i aduentum eſſe completum. Alio modo poteſt accipi
hebdomada vel ſeptena dierū: ſic accipit cōmuniter ⁊ hoc
mō nō poteſt accipi hic: q̄ totū tēpus .lxx. hebdomadaruꝫ
nō cōtineret vltra annū ⁊ dimidium. ⁊ ſic qḋ hic p̄dicit im
plendū in illis .lxx. hebdomadis fuiſſet impletum infra an
nū ⁊ dimidiū. tercio mō accipit hebdomada vel ſeptena an
noꝝ quarū quelibet continēt .vij. annos. ⁊ hoc nō oportet
ꝙ accipiat hic ꝑ locū a diuiſione. q̄ nullo p̄dictoꝝ modoꝝ
poteſt accipi. nec alius modus pōt rōnabiliter dici ab eis
cū nō inueniat hebdomada aliter dici in ſcp̄tura. nec etiaꝫ
in vſu cōiter loquentiū. Sꝫ adhuc reſtat dubiū qualiter ac
cipit hic annus. q̄ vt dictū eſt hic iſte hebdomade ſunt an
noꝝ ⁊ ſic acceperūt etiā oēs expoſitores tam hebrei q̄ȝ ca
tholici. Sꝫ dubiū eſt vtrū iſti anni intelligant lunares vel
ſolares. q̄ diſtinguunt abinuicē. q̄ annus lunaris eſt breui
or anno ſolari .xj. diebus. Dicit igit Beda ⁊ Aphricanus ⁊
expoſitores catholici cōiter ipſos ſequētes ꝙ iſte .lxx. heb
domade ſunt annoꝝ lunariū. Mouent autē ad hoc dicen
dū ꝙ iudei ſic computant vt dicūt. Iteꝫ ꝑ hoc ꝙ in lr̄a iſte
hebdomade dicunt abbreuiate. ⁊ ſic videt intelligi de heb
domadis annoꝝ lunariū q̄ ſunt breuiores q̄ȝ hebdomade
ſolariū. Sicut em̄ annus ſolaris excedit annū lunarē in .xj
diebus: ſic hebdomada vna annoꝝ ſolariū excedit hebdo
madā annoꝝ lunariū in .lxxvij. diebꝰ. Sed hoc dictū nō vi
det verū. p̄mo q̄ iudei nō cōputāt ꝑ annos lunares ſꝫ ſola
res aliter ſequeret ꝙ paſcha eoꝝ iā circuiſſet totū annū. ita
ꝙ celebratū fuiſſet in q̄libet tp̄e anni. q̄ tenent facere paſ
cha de mādato legis .xiiij. luna p̄mi mēſis. Si igit cōputa
ret ꝑ annos lunares ſequeret ꝙ reuoluto anno paſcha eo
rū celebraret ꝑ .xj. dies ante ſolēnitatē paſchalē p̄cedentis
anni. ⁊ ſic ꝯñr de alijs ſolēnitatibus paſchalibus. Ex q̄ pa
tet ꝙ infra ſatis breue tp̄us celebraret in oibus tp̄ibus an
ni. qḋ manifeſte patꝫ falſum ex vſu eoꝝ. Et iō dicendū ꝙ lꝫ
iudei incipiāt annū a p̄ma luna ꝓpinquiori eq̄noctio ver
nali. tñ ꝑ emboliſmos fit eq̄tio tp̄is apud eos. q̄ tercius an
nus apud eos hꝫ .xiij. lunatiōes. Itē qḋ dr̄ ꝙ hebdomade
dicunt h̄ abbreuiate: nō valet: q̄ in hebraico dr̄: p̄ciſe: ⁊ ſo
nat: ac ſi diceret ꝙ illud tp̄s eſt determiatū ⁊ taxatū a deo.
ita ꝙ illa abbreuiatio nō ſonat hic diminutionē: ſed magꝭ
determiationē tp̄is ⁊ p̄finitionē. Itē expoſitores iudeoꝝ
ſuꝑ locū iſtū nunq̄ȝ fecerūt mentionē de annis lunaribꝰ: ſꝫ
tm̄ de ſolaribꝰ. ex q̄ pꝫ ꝙ ſunt accipiēdi anni ſolares. aliter
nō haberemꝰ argumentū ꝯ iudeos cū nullus eoꝝ mō p̄di
cto accipiat. Itē in toto ve. teſta. fit cōputatio ꝑ annos ſo
lares. ⁊ oēs ſic cōputant. ſic manifeſte pꝫ in Geñ. ⁊ in alijs
libris. Ex q̄ pꝫ ꝙ dictū bede ⁊ aphricani ⁊ alioꝝ ſequentiū
ſupponit falſum. ſic igit patꝫ p̄mū. ſ. qualiter hebdomades
ſunt accipiēde. ſ. hebdomades annoꝝ ſolariū. annus aūt ſo
laris cōtinet .ccclxv. dies annus aūt lunaris minor eſt .xj.
diebus vt dictū eſt. Scōm qḋ eſt p̄mittendū eſt q̄ntum tē
pus cōtinent iſte .lxx. hebdomades. ⁊ pꝫ de facili ꝙ .cccclxc.
annos ſolares. q̄ quelibet hebdomada cōtinet .vij. annos.
ſi ꝰo multiplicent .lxx. ꝑ ſeptē. reſultant .cccclxc. His vi
ſis accedendū eſt ad reponendū lr̄am. et circa hoc ponēda
eſt ⁊ reprobanda quedā expoſitio que apud iudeos eſt cō
munior ⁊ celebrior ⁊ eſt expoſitio Ra. ſa. Iſte igit. Ra. ſal.
incipit cōputationē ſeptuaginta hebdomadaꝝ a deſtructi
one tēpli facta ꝑ Nabuch. ⁊ dicit eas cōpletas in deſtructi
one ſcōi tēpli ꝑ Tytū ⁊ Veſpaſianū. ita ꝙ tēpus mediū in
ter iſtas duas deſtructōnes ſm̄ ip̄m nō cōtinet niſi .cccclxc.
annos in q̄bus lꝫ pp̄l's iſrael ſuſtinuerit aliq̄s aduerſitates
tñ cū hoc habuit aliq̄s ꝓſperitates. q̄ rediit de captiuitate
babylonica ⁊ templū fuit reedificatum ⁊ ciuitas ⁊ ſacerdo
tes. ⁊ p̄ncipes in pp̄lo ꝓprijs legibus vti ꝑmiſſi ſunt. Sed
poſt deſtructionē ſcōaꝫ ꝑ Tytū ⁊ veſpaſianū cōpletis heb
domadis p̄dictis ſunt in ꝑfecta captiuitate in qua dimittit
eos deus: vt dicit Ra. ſa. vt ꝑ hoc deſiſtāt a pctīs ⁊ punian
tur ꝓ p̄teritis ⁊ mereant ꝙ viſiones ꝓphaꝝ de xp̄o imple
ant. ⁊ iſta captiuitas durabit vſq̄ȝ aduentū xp̄i. Sic igitur
adaptat lr̄am. Variat tñ lr̄am aliquo mō. accipiēdo in aliq̄
bus locis aliter q̄ȝ habeat trāſlatio nr̄a: vt videbit exponē

do lr̄am. Dicit igit ſic. Septuaginta hebdomades. i. ſeptu
aginta ſeptene annoꝝ q̄ cōtinent tp̄s p̄dictū. Preciſe ſunt
Hec eſt lr̄a hebraica. ſm̄ eū. i. cū p̄ciſiōe diffinite a deo. ita
ꝙ nō ſunt plures nec pauciores. Suꝑ pp̄lm tuuꝫ. ſ. iſrl'. Et
ſuper vrbem ſanctā tuā. ſ. hieruſalē a p̄ma deſtructione que
facta eſt per Nabuchodonoſor vſq̄ȝ ad ſecundā que futura
eſt. ad h̄ vt ꝑfecte puniant de malefactis ſuis. ꝓpter qḋ ſeq̄
tur. Vt conſumet preuaricatio. id eſt vt deſiſtant a preua
ricationibus ſuis. ⁊ per hoc mereant apud deum ꝙ deleat
iniquitas eorum. Et adducat iuſticia ſempiterna. id eſt vt
in ſempiternū iuſti fiant ⁊ tunc finaliter. Impleatur viſio
⁊ ꝓphetia. i. promiſſiones facte ꝑ prophetas de xp̄o. Et vn
gatur ſanctūſanctoꝝ. vbi em̄ nos dicimus Sanctus. Ra.
ſal. dicit ſanctū. ⁊ in hebreo non eſt diſtinctio. quia eodem
modo ſcribit ⁊ pronunciatur in neutro ⁊ in maſculino. Sic
igitur exponit. Vngatur ſanctūſanctoꝝ. id eſt templū qḋ
reedificabitur per meſſyam. ⁊ archa teſtamenti et alia vaſa
ſanctuarij. Scito ergo Hic ponitur explicatio predicte vi
ſionis magis in particulari: qḋ ſic exponit Rab. Salomō.
Scito ergo ⁊ animaduerte. verba ſunt angeli danielem ex
citantis ad attendendū. De exitu ſermonis ita ꝙ vbi dici
mus: ab exitu. dicit de exitu. vt per prepoſitionē cōiunctā
non deſignetur terminus a quo ſit incipienda computatio
ſed denotetur materia de qua angelus vult loqui. quia ſu
pra dixerat Danieli. Ab initio precum tuarum egreſſus eſt
ſermo. Vt ſit ſenſus. Tu Daniel ſcito ⁊ animaduerte de ex
itu ſermonis vt iterum edificetur hieruſalē. id eſt intellige
diligenter qualiter ſermo egreſſus a deo de edificatiōe hie
ruſalē ſit intelligendus. Quia vſq̄ȝ ad xp̄m ducē hebdoma
des ſepteꝫ. i. vſq̄ȝ ad Cyrū qui dictus eſt xp̄s Eſa. xlv. Hec
dicit dñs xp̄o meo cyro ⁊c̄. Ipſe em̄ fuit dux iudeoꝝ inq̄n
tum precepto eius reducti fuerūt de captiuitate babyloni
ca. et a deſtructione templi ⁊ ciuitatis facta per Nabucho.
vſq̄ȝ ad primū annū cyri fuerunt quinquagintaduo anni q̄
faciūt ſeptem hebdomades annoꝝ. i. xlix. annos. ⁊ adhuc
vltra tres annos. ſed angelus nō numerabat niſi hebdoma
des perfectas. Tres autem annos qui pertinent ad hebdo
madam ſequentem dimiſit. quia numerant cum hebdoma
dis ſequentibus. Et hebdomadis .lxij. reuertet. ita ꝙ vbi
dicimus hebdomadales .lxij. in nominatiuo ipſe ponit in
ablatiuo: et hoc fit ſine mutatione litera hebraice. quia om
nia nomina hebraica ſunt indeclinabilia: ita ꝙ non eſt vari
atio ibi per caſus. ſed tantū per plurale ⁊ ſingulare. Et vbi
dicimus. Et iterum. ipſe dicit reuertetur. quia in hebraico
ſatis cōſimiliter ſcribunt. Sic ergo exponit. Et hebdoma
dis .lxij. id eſt in tempꝫ quod fuit a licentia data per Cyrū
reuertendi vſq̄ȝ prope deſtructionē factaꝫ per Tytum. Re
uertet. ſ. populus de captiuitate. Et edificabit platea. i. ciui
tas. Et muri in anguſtia temporū. q̄a in tp̄e illo toto habu
erūt aliqua ꝓſpera: vt pꝫ in reditu captiuitatis ⁊ reedifica
tiōe templi ⁊ cōſilibus. ⁊ etiā aliq̄ aduerſa. Et poſt hebdo
mades .lxij. occidet xp̄us. i. agrippa rex de quo legit Act.
xxvj. ꝙ fuit rex in iudea. ⁊ ſic dr̄ xp̄s ꝓpter hoc ꝙ reges in
ungebant: ſic de Saule dr̄ .ij. Re. j. Quare nō timuiſti mit
tere manū in xp̄m dñi. Iſte aūt agrippa vt dicit Ra. ſa. oc
ciſus eſt circa illa tp̄a in q̄bus deſtructa eſt ciuitas per Ty
tū ⁊ veſpaſianū. Et non illi. ſic em̄ eſt in hebraico: vbi dici
mus. Et nō erit illi populus qui eum negaturus eſt. ſic er
go exponit. Et nō illi. id eſt ip̄e agrippa non erit. quia per
mortem tolletur de medio. Alij autem iudei moderni hoc
addunt ſic. Et nō ei. id eſt non agrippa nec aliquis rex de
cetero de gente iudeoꝝ. quouſq̄ȝ veniat xp̄us ꝓmiſſus in
lege ⁊ prophetis. Et ciuitatem ⁊ ſanctuariū diſſipabit po
pulus cum duce. vēturo hoc exponit ſicut ⁊ nos de deſtru
ctiōe hierl'm ⁊ tēpli facta ꝑ duceꝫ populi romani. Et finis
eius vaſtitas. i. finis populi romani: q̄ ille populus et om
nes aduerſarij iudeorum finaliter vaſtabuntur per regem
meſſyam. Et vſq̄ȝ ad finem belli ſtatuta deſolatio: ita ꝙ vbi
dicimus. Poſt finem ⁊c̄. ipſe dicit vſq̄ȝ ad finem ⁊c̄. quod
exponit ſic continuando predictis. ꝙ licet omnes aduer
ſarij iudeorum vaſtentur finaliter per meſſyam: vt dictū eſt

tamen ſtatuta.id eſt a deo diffinita deſolatio ciuitatis hieruſalem et regni iudeorum erit vſqꝫ ad finem belli. ſcꝫ gog ⁊ magog: de quibus loquitur Ezech.xxxviij. Et detinecentur per regem meſſiam: ⁊ tūc reſtituetur ciuitas hieroſolymitana ⁊ regnū iudeorum: vt dicit iſte Ra.Sal. Confirmabit autem pactum multis hebdomada vna ⁊c. quia in vltima ſeptena annorū fuerunt treuge inter populū romanuꝫ ⁊ iudeos: quas treugas vocat hic pactum.ſcꝫ pacis: ſed iudei cito fregerunt treugas: ⁊ rebellauerūt. ⁊ ſic in medio illius hebdomadis.ſcꝫ in quarto anno. venit exercitus Romanus ⁊ diſſipauit ciuitatem ⁊ templum ⁊ captiuauit populum. ⁊ ſic deficit hoſtia ⁊ ſacrificiū iudeoruꝫ: quia nō eſt eis licitum talia facere extra hieruſalẽ: ⁊ hoc eſt quod dicitur. Et in dimidio hebdomadis.ſ.in vltima eius medietate. Deficiet hoſtia ⁊ ſacrificiū in tẽplo.id eſt in loco vbi fuerat templum. Et abominatio deſolationis: quia ibi fuit ſtatua hadriani imperatoris poſita in loco vbi ſteterat archa. Et vſqꝫ ad cōſummationeꝫ ⁊ finem belli gog.ſcꝫ ⁊ magog. Perſeuerabit deſolatio iudeorum: quia deuictis gog ⁊ magog ꝑ meſſiam reſtituet regnuꝫ iudeorum: vt dicit. Contra iſtam expoſitionẽ arguitur primo de numero annoꝝ: quia a deſtructione hieruſalẽ per Nabuch. vſqꝫ ad deſtructionẽ eius per Tytum ⁊ Veſpaſianū: non poſuit iſte Ra.ſa. niſi ccccxc.annos preciſe. quia ſm oēs hyſtoriographos ſunt multoplures: ſed hanc obiectionem omitto: quia in cōputatione annorū ſecutus ſum Ra.ſa. tanqꝫ rationabilius dicentem ſuper librum Heſter. ⁊ in aliquibus alijs locis. Itẽ id quod exponit: vt cōſumet preuaricatio.i. vt deſiſtant a ꝑuaricationibus ⁊ peccatis: patet eſſe falſum. eo ꝙ a tempore deſtructiōis facte ꝑ romanos nō deſtiterunt iudei a peccatis: immo ſunt augures ⁊ piuratores ⁊ multis alijs peccatis irretiti que maxime prohibent in lege moyſi. Itẽ cōtra id qd exponit. Et deleatur iniquitas.i. mereantur apud deū per captiuitatẽ modernā: vt iniquitas eorum deleatur apud deū. Quero ab eis: que ſit iſta iniquitas delenda. qa ante captiuitatẽ babylonis fuerūt iudei ydolatre maximi ⁊ occiſores ꝓphetarū: vt patꝫ ex.iiij.li.Reg. ⁊ multis alijs peccatis irretiti: ⁊ tñ pro oībus iſtis delendis nō ſuſtinuerunt captiuitatẽ niſi.lxxij.annis ſm Ra.Sa. A tempore autem Tyti ſuſtinuerunt captiuitatem ꝑ.M.cc.annos ⁊ amplius: ⁊ adhuc neſciunt terminū captiuitatis. ergo oportet ꝙ illa inquitatis q̄ per hanc captiuitatẽ deletur ſit maior quaſi incompabiliter: qꝫ illa que preceſſit captiuitatem babylonicā: ſed nō poteſt aliqua aſſignari: niſi illa qua interfecerūt chriſtū: que fuit maxima iniquitas. A reditu enim captiuitas babylonice non leguntur iudei fuiſſe ydolatre vel occiſores prophetarum: ⁊ actores conſimiliū criminuꝫ ſicut ante. ꝓpter quod nulla alia cauſa huius captiuitatis poteſt aſſignari rōnabiliter niſi occiſio xpi ſm ꝙ ꝑdixit ſaluator Luce.xix. Videns ieſus ciuitatẽ ſanctam hieruſalẽ ⁊c. et ſic non eſt expectandus chriſtus de futuro: vt dicit iſte expoſitor. Item cōtra illud qd dicit. Et impleat viſio ⁊ ꝓphetia. id eſt per meritū iudeorū in hac captiuitate implebunt viſiones ⁊ ꝓphetie de chriſto: quia Aggei.ij. dicitur. Adhuc vnum modicum et mouebo celum ⁊ terram ⁊c. Sequitur. Et veniet deſideratus cūctis gentibus: ⁊ replebo domum iſtam gloria. Scdm omēs expoſitores catholicos ⁊ hebreos. Iſte deſideratus cūctis gentibus intelligit chriſtus: cū ergo dicat ꝓpheta ꝙ poſt vnum modicum debeat venire: non poteſt adhuc intelligi venturus de futuro quia a tempe aggei vſqꝫ ad deſtructionẽ factam per Romanos fluxerunt.cccc.anni ⁊ plus ſm cōmunem computationem. ſm vo computationẽ hebreorum fluxerūt anni.ccccxx. Et iterum a deſtructiōe facta per Tytum vſqꝫ nunc fluxerūt anni.M.ccliij.ſ. vſqꝫ ad annū domini.M.cccxxviij incluſiue in quo hec poſtilla fuit vltimate correcta: tantuꝫ autẽ tempus nō poteſt dici modicum. Item in eadem auctoritate dicit ꝓpheta in ꝑſona dñi. Replebo domum iſtam gloria: ⁊ loquit propheta de templo reedificato poſt captiuitatem babylonicam: ergo ſtante iſto templo venit deſideratus cunctis gentibus.i. xpus. Itẽ contra id qd dicit. Et vngatur ſanctū ſanctoꝝ. per hoc intelligens archam teſtamenti ⁊ alia vaſa ſanctuarij que ꝑ meſſiam debent recuperari. qꝛ dr Hiere.iij. Cum multiplicati fueritis et creueritis in terra. In diebus illis ait dñs. Nō dicẽt vltra archa teſtamẽti dñi: neqꝫ aſcẽdet ſuper cor: neqꝫ fiet vltra ⁊c. ergo non ſunt per meſſiam recuperanda. Item ꝙ hic xpm vocat cyrum ⁊ poſtea agrippam cum ſubditur. Occidet xps patet falſum ex mutatione ꝑſone. quia ꝑ ſeriem textus patet ꝙ loquit de eodem xpo. Item ꝙ dicit agrippam occiſum circa tempa deſtructionis ciuitatis per Tytum ⁊ Veſpaſianū. videt eſſe manifeſte falſum. quia nō habetur hoc in aliqua hyſtoria autentica. immo Ioſephus libro de iudaico bello dicit eum confederatum fuiſſe romanis tempore iſtius belli. Item ꝙ poſtea ſubdit vſqꝫ ad finẽ belli gog ⁊ magog. ſtatuta eſt.i. diffinita eſt a deo deſolatio ciuitatis hierſm. Hoc patet falſum. qꝛ ciuitas hieroſolymitana reedificata fuit poſtea per hadrianum imperatorem. Item quod ſubditur. Confirmabit aūt pactū multis ⁊c. quod exponit de treugis factis inter iudeos et romanos circa tempus deſtructionis ciuitatis: videt manifeſte falſum. quia nec Ioſephus de hoc loquit. nec in libro antiquitatū. nec in libro de iudaico bello: vbi diligenter deſcribit omnia q̄ fuerunt facta inter populum iudaicum ⁊ romanum tempore illo. hoc etiam patet per hoc quod dicit in littera. Multis. quia ſi eſſet verum fuiſſet factum cum omnibus iudeis ⁊ non cum aliquibus tm̄. Ex omnibus predictis patet expoſitio predicta falſa. ⁊ irrationabilis. His viſis ponenda eſt expoſitio catholicoꝝ dicentium iſtas hebdomades impletas in chriſti paſſione. Circa quod ſciendum ꝙ eſt vna cōmunis expoſitio: quam ſequuntur communiter expoſitores chatholici: ⁊ eſt expoſitio Bede. ſed illam apud preſens omitto duplici de cauſa. Vna eſt ꝙ hec expoſitio ponitur multum expreſſe in gloſa ſuper Danielem in loco iſto. ⁊ in ſcolaſtica hyſtoria et ideo ibi poteſt recurrere qui vult eam ibi videre. Alia cauſa eſt. quia illa expoſitio videtur mihi falſa: quia computat per annos lunares ſupponẽdo ꝙ hoc modo computant iudei: quod eſt ſupra improbatum: vt viſum eſt. Et ideo aliter expono computando per annos ſolares. Ad cuius euidentiam ſciendum ꝙ computatio annorum ſolarium dupliciter poteſt accipi. Uno modo ſcdm Ioſephum: ſecundum quem a reditu captiuitatis babylonice vſqꝫ ad principatum Mach. fluxerunt anni ccccxiiij. vt habetur in li. antiquitatis iudaice. Principatus vo machabeoꝝ durauit.cxxvij.annis. antiquitatis iudaice li.xiiij.ca.vlti. Extūc herodes ⁊ aſcalonita. cuius tpe natus fuit xps vt hr Math.ij. regnauit in iudea.xxviij.annis. vſqꝫ ad natiuitatem xpi nec obſtat ꝙ aliq̄ hyſtorie dicunt xpm natū.xxxj.anno regni herodis qꝛ computāt ab anno quo fuit ei datū regnum per impatore romanum qd fuit ꝑ tres annos anteqꝫ hret illud. Antigono occiſo.q̄ vltimus regnauit de Machab. ⁊ inde fluerunt.xxix.anni. ⁊ ꝑncipium.xxxj. vſqꝫ ad baptiſmū xpi Luce.iij. Ieſus erat incipiēs.xxx.annoꝝ.⁊c. et inde fluxeruut.vij.anni vſqꝫ ad iiij.annum poſt paſſionem eius. Iſti vero anni ſimul iuncti faciunt.ccccccv.annos. a quibus ſi reſcindātur.cxv.anni qui fluxerunt a reditu captiuitatis babylonice accipiendo a ꝑmo anno cyri qui extunc dedit populo licentiā redeundi de babylone vſqꝫ ad.xx.annū excluſiue artaxerxis.q̄ tunc miſit neemiam ad reedificandū ciuitatẽ hieruſalem. Neemie.ij. remanent.ccccxc.anni qui faciunt.lxx hebdomades annorum ſolarium. ⁊ ſic numerus.lxx.hebdomadarum incipit.a.xx.anno incluſiue regni artaxerxis ⁊ terminatur in.iiij.anno poſt paſſionẽ chriſti. Modo reſtat oſtẽdere: ꝙ a ꝑmo anno cyri vſqꝫ ad.xx.annū artaxerxis fluxerunt.cxv.anni. qd oſtendit ꝑ chronicas latinoꝝ ſm q̄s Cyrus regnauit.xxx.annis. cābiſes filius eius.viij. duo Magi.vij.menſibus q̄ ꝓ vno anno cōputant. qꝛ ſunt maior ps anni. Darius hyſtaſpis.xxxvj. xerſes filius ei⁹.xx. Arthabanus menſibus.vij.q̄ cōputant ꝓ anno. Artaxerſis.xix. vſqꝫ ad miſſionẽ Neemie. Anni vero iſti ſimul iuncti ſunt cxv. His viſis accedendum eſt ad lrām cum dicitur

animaduerte ſermonē et in b telliǵe viſionē. Septuagin i ta hebdomades abbꝛeuia k te ſūt ſuꝑ pplm̄ tuū ⁊ ſuꝑ vr l bē ſctā3 tuā vt ꝯſumet̄ pua m ricatio: ⁊ finē accipiat pec n catū. ⁊ deleat̄ iniqtas et ad o ducat̄ iuſticia ſempiterna ⁊ p impleat̄ viſio et ꝓphetia et vngatur ſanctuſſanctoꝛum

h Lxx. hebdomades ⁊c̄. vbi ponitur hebdomadaꝝ reuelatio: cū dr̄. h Lxx. hebdomades. q̄ cōtinēt. cccc xc. annos. vt. ſ̄ dictū eſt. i Abbꝛe. ſunt. i. ſunt regiſtrate in dei pſcīa k Suꝑ pplm̄. ſ. iudaicū ⁊ ſuꝑ vrbē tuā. ſ. hierl'm. l Ut cōſummet̄ puaricatio. i. terminet̄. iō ſubdit̄. m Et finē accipiat pctm̄. ꝑ xp̄i paſſionē3. n Et adducat̄ iuſticia ſempiterna. ꝑ eius pdicatiō3 o Et impleat̄ viſio ⁊ ꝓphetia. de xp̄o pdicta. p Et vngat̄ ſanctuſſctōꝝ. i. xp̄us q̄ in humanitate vnctus eſt oleo grē pre cōſoꝛtibus. q Sci to ergo. Hic cōſeqn̄ter ponit̄ dicte reuelationis expoſitio. Ad cuiꝰ intellectum conſiderandū ꝙ angelus diuidit. lxx. hebdomades in tres ptes. ſ. in. vij. ⁊. lxij. ⁊ vnā. qꝛ in iſtis ptibus ſpālia opa facta ſunt in pplo iuda. Nā in pmis. vij. ppl's cū laboꝛe magno reedificauit hierl'm ⁊ eā tenuit contra aduerſarios. nā vna manu faciebāt opus ⁊ altera tenebāt gladiū. Neemie. iiij. ꝓpter aduerſarios inſurgētes in edificatiōe. ⁊ poſt in alijs lxij. ppl's aliqn̄ habuit ꝓſpera. aliqn̄ aduerſa. in vltima v̄o xp̄us pdicauit ⁊ paſſus fuit. ⁊ fides xp̄i multū fuit dilatata ꝑ pdicationē aplo'ꝝ poſt xp̄i moꝛtē. vt3 in Actibꝰ aplo'ꝝ Dixit igit̄ angelus. Scito ḡ ⁊ animaduerte. tu Daniel qliter hebdomades ſunt intelligēde. Ab exitu ſermōis vt iterū edificet̄ hierl'm. ſ. a. xx. anno Artaxerxis tūc mittentes Neemiā ad eius reedificationē. Uſq3 ad xp̄m ducē. i. vſq3 ad xp̄i baptiſmū: in q̄ fuit declaratus dux fideliū ꝑ pr̄is et ſpūſſancti teſtimoniū Math. iij. Hebdomades ſeptē in q̄bus ppl's tuus cū laboꝛe magno ciuitatē reedificauit ⁊ tenebit. Et hebdomades. lxij. in q̄bus nūc aduerſa nūc ꝓſpera ſuſtinebit. Et rurſum edificabit̄ platea ⁊ muri ⁊c̄. hoc dicit ad oñdendū q̄d futurū erat in. vij. hebdomadis pmis ⁊ ⁊ poſt hebdomades. lxij. cū. vij pmis q̄ faciunt hebdomades. lxix. Occidet̄ xp̄s. ſ. in vltima hebdomada q̄ incipit a baptiſmo xp̄i. qꝛ poſt baptiſmū pdicauit tribꝰ annis cū dimidio. ⁊ tūc paſſus fuit i medio illius hebdomade. Et non erit ppl's eius q̄ eū negaturꝰ eſt qm̄ iudei negātes eū corā pylato: extunc nō fuerūt ppl'us eius. Et ciuitatē ⁊ ſanctuariū. i. hierl'm ⁊ templū. Diſſipabit ppl's cū duce venturo. i. exercitus romanus cū pncipe Tyto. Sciendū itaq3 ꝙ hec diſſipatio non fuit impleta infra dictas hebdomades. lxx. ſed poſtea ꝑ. xxxix. annos ſm̄ iſtā expoſitionē. qꝛ tn̄ fuit facta in penā moꝛtis xp̄i: vt habet̄ Luc. xix. iō hic immediate ponit̄ poſt moꝛtē xp̄i. de qua ante immediate fit mentio Et finis eius. ſ. ciuitatis hierl'm. Uaſtitas ꝑ exercitū romanoꝝ. Et poſt finē belli. ſ. romanoꝝ cōtra iudeos. Statuta deſolatio. i. deſolatio ciuitatis vel iudeoꝝ a deo p̄finita. Confirmauit aūt: qꝛ occaſione moꝛtis xp̄i exierat termios lxx. hebdomadomadarū in penā dicte moꝛtis: vt dictū eſt. ideo reuertit̄ ad oſtendendū q̄d amplius debeāt fieri in vltima hebdomada de qua inceperat dicere: ⁊ nō pfecerat dicens. Confirmabit aūt pactū multis. i. legē euangelicā que dicit̄ pactū nouū. Hiere. xxxj. Hebdomades vna. ſ. vltima in qua xp̄s tribus annis ⁊ dimidio pdicauit legem euangelicā ⁊ eam confirmauit ꝑ miracula ⁊ moꝛte3 ſuā. ⁊ in tribus annis reſiduis cū dimidio per pdicationē apoſtoloꝝ vt p̄dictum eſt. Et in dimidio hebdomadis deficiet hoſtia ⁊ ſacrificiū: qꝛ in medio illius hebdomadis paſſus eſt xp̄us vt viſum eſt. ⁊ tūc ſacrificia legis caſſa ⁊ moꝛtua fuerūt. Et in templo erit aboīatio deſolatiōis. Iſtud fuit diu poſt. lxx. hebdomades qn̄ Hadrianus impatoꝛ ſuā ſtatuā fecit poni in loco vbi ſteterat archa dn̄i. Et qꝛ poſſet queri q̄ntum durabit captiuitas ſiue deſolatio iudaici ppl'i r̄ndet dicens. Et vſq3 ad cōſummationē. ſ. mūdi. tūc em̄ doctoꝛes catholicos cōuertent̄ iudei ad fidē xp̄i. Hunc aūt expōnēdi modū ſecutus ſum alias qn̄ pꝛimo ſcripſi ſuꝑ Danielē Sed qꝛ poſtea cōfidens de dei adiutoꝛio aggreſſus ſum ſcribere ſuper totā ſacrā ſcripturā. ⁊ cum veniſſem ad libꝛos Eſdre et Heſter viſum mihi fuit. ⁊ adhuc videtur ſaluo melioꝛi iudicio ꝙ enumeratio annoꝝ que poſita eſt in expoſitione iſta non bene conſonat ſacre ſcripture. qꝛ in magna pte ſui procedit ſm̄ chꝛonicas latinoꝝ. ſ. a deſtructione ciuitatis hieruſalē ꝑ Nabuch. vſq3 ad. xx. annū Artaxerxis excluſiue. qd̄ tp̄us ſm̄ chꝛonicas latinoꝝ fuit. clxxxv. annoꝝ. Scd̄m hāc computationē Mardocheus fuiſſet. cclix. annoꝝ qn̄ ꝑ Aſſuerū fuit exaltatꝰ. nō eſt aūt veriſimile ꝙ tātū vixerit: ⁊ dato ꝙ vixiſſet. tamen facere non potuiſſet illa q̄ de eo ſcribunt̄ in libꝛo Heſter. ſ. regere domū regine ⁊ regis palatiū ⁊ equitate per ciuitatem ⁊ ſimilia. Quod autē ſequatur ad dictā enumerationē Mardocheum tunc fuiſſe tante etatis. oſtēditur qꝛ ductus fuit in babylonē cum Iechonia rege iuda: vt habet̄ Heſter. ij. ⁊ tunc fuit ad minus. x. annoꝝ Poſt iechoniā ſedechias regnauit. xj. ānis. iiij. Reg. xxiiij. Deindē ſecuta eſt captiuitas. lxx. ānoꝝ ſm̄ chꝛonicas latinoꝝ. ſ. a deſtructione ciuitatis per Nabuchonoſoꝛ vſq3 ad pꝛimū annum Cyri a quo vſq3 ad. xix. annū Artaxerxis incluſiue fuerunt anni. cxv. vt p̄dictum eſt. ⁊ remanēt adhuc de eius regno. xxj. anni: qꝛ regnauit. xl. annis Xerſes ſecundus menſibus duobus. Sogdianus menſibus ſeptem. ⁊ computant̄ iſti duo pꝛo vno anno. Darius nothus xix. Aſſuerus. xij. ante exaltationē mardochei. Heſter. iij. Si vero p̄dicti anni ſimul coniungantur faciunt annos cclix. ſicut al's dixi in pꝛincipio libꝛi Heſter: ideo pono aliū modū computandi ſeptuaginta hebdomades pdictas conſonum magis ſcripture ſm̄ quem mardocheus. xij. anno regni aſſueri fuit tm̄. xciij. annoꝝ. vt oſtendi in prin. lib. Heſter. ⁊ adhuc in ſequētibus oſtendet̄. Modus etia3 iſte quem intendo ponere procedet ptim ſm̄ ſacram ſcripturā: ptim ſm̄ heb. dicta. ꝓpter qd̄ nō poterit ab eis rōnabiliter impugnari. tn̄ i in vno nō intendo eos ſequi. in q̄ oſtēdam eos deficere manifeſte. Pꝛimo igit̄ videndū eſt. a quo incipit cōputatio. lxx hebdomadarū ſcd̄o vbi terminat̄. qꝛ in his duobus iacet vis negocij. tercio ad expoſitione3 lr̄e accedet̄. Q̄tum ad pꝛimū dirigit nos verbū angeli dicentis Danieli. Ab exitu ſermonis vt iterū edificet̄ hierl'm ⁊c̄. Et in heb. hr̄. Ab exitu ſermōis ad reuertendū ⁊ edificādū hierl'm ⁊c̄. Ex q̄ videt̄ ꝙ a pmo v̄bo ex reuelatiōe dn̄i ꝓcedēte de reditu ppl'i in hierl'm ⁊ ꝑ ꝯn̄s reedificādi ibi templū ⁊ habitacula miniſtroꝝ ⁊ ppl'i ibidē hitantis. l3 adhuc nō eēt data licētia reedificādi muros ciuitatis ⁊ foꝛtalicia debeat hebdomadaꝝ cōputatio inchoari. Illud aūt verbū hr̄ Hiere. xxix. vbi dr̄. Cū ceꝑint impleri i babylone. lxx. anni viſitabo vos: ⁊ ſuſcitabo ſuꝑ vos verbū meū bonū et reducā vos ad locū iſtū. ſ3 quo tpe fuit h̄ dictū p3 ex. c. xxviij. Hiere. vbi dr̄ ꝙ i anno. iiij. ſedechie regis mēſe. v. Hieremias repꝛhēdit ananiā falſum ꝓpham. Iſte em̄ aſſerebat iechoniā ⁊ q̄ cū eo tranſlati fuerāt in babylonē redire in hierl'm poſt. ij. annos ⁊ iugū regis babylonis confringi ⁊ ꝯn̄r ca. xxix. ponit̄ epl'a Hiere. ad trāſmigratos i babylone3. vt nō cōfiderēt v̄bis falſoꝝ ꝓpharū in q̄ ſcribit̄ h̄ v̄bū ex reuelatiōe dn̄i. Cū inceꝑint impleri i babylone. lxx. āni ⁊c̄. Et ſic p3 ꝙ h̄ verbū dixit dn̄s ꝑ Hiere. anno. iiij. ſedechie circa finē. ꝓpt̄ qd̄ cōputatio. lxx. hebdomadarū d3 incipi ab anno v. ſedechie incluſiue. Q̄tum ad ſcd̄m dico ꝙ terminat̄ in anno paſſiōis dn̄i incluſiue. Nā incipiēdo ab anno. v. incluſiue regis ſedechie habent̄. vj. anni integri de regno eius qꝛ xj. anno regni ſui mēſe. iiij. fuit captꝰ ⁊ captiuatꝰ. iiij. Reg. xxv. ꝓpt̄ qd̄ ille. xj. annꝰ rōne maioꝛis ptis cōputādus eſt i tpe deſtructiōis ciuitatis. ne vnus annus bis cōputet̄. A dicta v̄o deſtructiōe vſq3 ad pmū annū cyri fluxerūt. lij. anni ſm̄ heb. Cyrus v̄o tribꝰ ānis regnauit ſm̄ eos poſt monarchiā acceptā. a q̄ tpe d3 hic fieri cōputatio. Illi v̄o q̄ dicūt eū regnaſſe. xxx. annis incipiūt cōputare a pncipio regni ſui i pſide tm̄. Pꝛincipiū v̄o anni. iiij. q̄ regnauit cyrꝰ cōputandū eſt in tpe cambiſis filij ſui ne vnꝰ annꝰ bis cōputet̄.

G
q r Scito ergo et animaduerte ab
exitu ſermonis: vt iterū edi
s t ficet hierlm vſqꝫ ad xp̄m du
v cē hebdōades. vij. ⁊ heb-
x damades .lxij. erūt ⁊ rurſū
y z edificabit platea ⁊ muri in
a anguſtia tpm ⁊ poſt hebdo
b mades ſexagitaduas occi-
c det xp̄s: ⁊ non erit ei⁹ ppl's
d qui eū negatur⁹ eſt. Et ciui
e tatē et ſanctuarium diſſipa
f bit ppl's cū duce venturo:
g h ⁊ finis ei⁹ vaſtitas: et poſt
i k finē belli ſtatuta deſolatio.
l Cōfirmabit aūt pactū mul
m tis hebdōada vna in dimi-

al's ſeptuaginta.

Cambiſes vo.vj.annis regnauit: vt dicit Joſephus li. antiquitatis iudaice.xj. poſt quē ſm heb. regnauit aſſuer⁹ maritus heſter. ⁊ in hoc ſupra ſecut⁹ ſum eos in prin. li. Heſter ꝫ hoc ꝙ dicūt eū regnaſſe.xiiij. annis tm̄ videt mihi deficere manifeſte. Nam Aſſuerus accepit heſter vxorē anno. vij. regni ſui. menſe x. vt hꝫ Heſter.ij.ca. Cū igit ſm ipſos darius filius Aſſueri ⁊ heſter regie poſt Aſſuerū regnauerit immediate. optet ꝯñter eos dicere ꝙ in pncipio regni ſui fuit tm̄ v.vel.vj.annoꝝ. Nā a deſponſatiōe Heſter vſqꝫ ad eius natiuitatē trāſijt. viij. annus aſſueri vl' maior ps ipſius ad minus. Nō eſt aūt veriſimile vt talis puer ſcriberet ſic autentice ⁊ ſerioſe edificationē tēpli. ſicut exp̄mitur de ip̄o.j. Eſdre.vj. Sꝫ ad hoc poſſet rñderi ꝙ heſter mater ſua q̄ iudea erat ⁊ mortuo aſſuero ſupuixerat: in fauorē iudeoꝝ fecit ſcribi illā epiſtolā. ⁊ ſigillari noīe filij ſui exiſtentis adhuc pueri. ꝓpter h̄ hec rñſio remouet ibi ꝑ literā ſequētem vbi dī ꝙ de ſumptib⁹ regis ſi neceſſe fuerit miniſtrent ſacrificia ⁊ offerant obblatiōes deo celi. orentqꝫ pro vita regis ⁊ filioꝝ eius. Ex q̄ pꝫ ꝙ erat tante etatis ꝙ filios habebat. ⁊ iō dico cū alijs hyſtoriographis ꝙ aſſuerus rehnauit.xl.annis. ⁊ ſic Darius filius eius qñ cepit regnare poſt patrē immediate fuit.xxxij.annoꝝ vel circiter ſm predicta. Anno vo ſcdo Darij reſumptū fuit opus templi ſcdi ⁊ cōſummatum.vj.anno regno eius menſe.xij.j. Eſdre.vj. Sciendū tñ ꝙ idē annus fuit.xl.aſſueri ⁊ p̄mus darij. Nā ei ſucceſſit immediate. ⁊ ſic optet de nūero annoꝝ ipſorum vnū ſubtrahere. alit vnus bis cōputaret: ⁊ ſic Aſſuerus et Darius regnauerūt.xlv.annis vſqꝫ ad ſcdi tēpli cōſummationē ⁊ inde vſqꝫ ad eius deſtructionē ꝑ romanos fluxerūt anni.cccccxx. ſm Ra.ſa. ⁊ alios hebreos. q̄bus ſi iungant anni p̄dicti ab anno.v. ſedechie incluſiue ſunt ſimul anni.cccccxxxij. a q̄bus ſi reſcindant.xlij.anni q̄ poſt annū paſſionis xp̄i fluxerūt vſqꝫ ad deſtructionē tēpli ſcdi ſm oms hyſtographos remanēt anni.ccccxc. q̄ faciūt.lxx. hebdomadas annoꝝ p̄ciſe. Et ſic pꝫ ſcd'm.ſ. terminatio.lxx. hebdomadaꝝ in anno paſſiōis xp̄i incluſiue. Ex p̄dictis pꝫ qd̄ ſupra dictū eſt de etate mardochei. Nā ſi accipiant anni hic enūerati ab anno.v. ſedechie vſqꝫ ad.xij. aſſueri ſunt ſimul anni lxxix q̄b⁹ ſi adiūgant q̄ttuor p̄mi regni ſedechie. ⁊.x. q̄s ad minus habuit tpe tranſlatiōis ſue inuenirent.xciij. ſicut ſupra dicebat. His dictis accedendū eſt ad expoſitionē litte re. que diuidit in duas partes. in prima ponit reuelatio. in ſecūda vo reuelationis expoſitio: ibi. Scito ergo. Prima pars exponat ſicut in expoſitiōe hebdomadarū precedēti immediate. nam in hoc cōueniunt hec et illa. q Scito ergo. Hic cōſequenter ponit reuelationis expoſitio. et diuidit in duas partes. qꝛ primo ponūtur.lxx. hebdomadas generaliter. ſcdo exponitur aliquid pertinēs ad vltimam ſpecialiter: ibi. Confirmabit autem. Circa primum dicit angelus Danieli. q Scito ergo ⁊ aīaduerte. qualiter hebdomades ſint incipiende ⁊ intelligende. r Ab exitu ſermonis. vt iterū ⁊c. i. a quīto anno ſedechie inchoande ſunt vt oſtenſum eſt ſupra. s Vſqꝫ. i. t Ad chriſtū ducem. protendende ſunt. v Hebdomades.vij. ⁊ hebdomades lxij. vſqꝫ ad vltimam hebdomadem in qua chriſtus dux populi chriſtiani baptizandus eſt. et legem euangelicam predicaturus. et pro ſalute humani generis moriturus ⁊ in celum aſcenſurus. Diſtinguit autem.vij. hebdomades et vltimam ab alijs propter ſpecialia opera facta in ipſis. Naꝫ in vltima facta eſt generis humani reparatio vt dictuꝫ eſt. In ſeptimo vo templi primi deſtructio vſqꝫ ad primuꝫ annum Cyri qui dedit hanc licentiam fluxerunt anni.lij. vt dictum eſt ſupra. qui faciunt ſeptem hebdomades annoꝝ et cum hoc tres annos qui computant cum tempore. lxij. hebdomadarū. eo ꝙ non faciunt per ſe hebdomadam ⁊ eadem ratione ſex anni de tempore ſedechie precedentis templi deſtructionem. x Et rurſum edificabit platea. ſcꝫ templi. y Et muri ciuitatis hieruſalēz in tempore. lxij. hebdomadarum per zorobabel ⁊ Neemiam ⁊ alios patres. z In anguſtia temporum quia ꝑgentes circūſtantes fuerunt multum impediti et afflicti ⁊ etiam poſtea: vt patꝫ in Eſdra ⁊ Neemia ⁊ libris Machabeorum. a Et poſt hebdomades lxij. et ſeptem alias precedentes ſupple. b Occidetur chriſtus. in vltima hebdomada: vt predictū eſt. c Et non erit populus eius qui eum negaturus eſt. id eſt iudei coram pylato ipſum negaturi: dicentes. Nō habemus regem niſi ceſarem Johan.xix. non erunt amplius eius populus: ſed chriſtiani in ipſo regenerandi ⁊ ab eo denominandi. d Et ciuitatem ⁊ ſanctuariū. id eſt templum ſecundum. e Diſſipabit populus. id eſt exercitus romanus. f Cum duce venturo. id eſt cum Tyto venturo cōtra hieruſalem. iſtud nō fuit factum infra tempus.lxx. hebdomadarum. ſed poſtea per.xl. annos vt predictum eſt: ſed quia hoc factum fuit in penam mortis chriſti ideo hic ponitur immediate poſtqꝫ locutus fuerat de chriſti occiſione g Et finis eius. ſcꝫ ciuitatis hieruſalem. h Vaſtitas. quia fuit vaſtata per romanos. i Et poſt finē belli. romanorū contra iudeos. k Statuta deſolatio. deſolatio ciuitatis ⁊ templi que cōbuſſerūt romani ⁊ iudaici ppl'i quē partim occiderūt ⁊ ꝑtim captiuauerūt: ſicut ſtatutū erat ⁊ ordinatū a deo in penā mortis xp̄i. Sciendū aūt ꝙ lr̄a hebraica ſic hꝫ. Et vſqꝫ ad finē belli ſtatuta deſolatio ⁊ multū mutat ſnīa. Ex hoc eñ dicunt hebrei ꝙ deſolatio ⁊ captiuitas in qua ſunt duratura eſt vſqꝫ ad finē belli gog ⁊ magog quos meſſyas venturus debellabit. ⁊ tūc regnabūt in iudea tꝑaliter. Et ſm hoc poſſent iudei dicere ꝙ lr̄a noſtra ſit falſa ⁊ expoſitio ip̄ius ſiliter. Ad qd̄ excludendū ſciendum ꝙ in hebreo ſunt due dictiones quarū vna ſignificat idēꝫ qd̄ adhuc: alia idē qd̄ vſqꝫ. que eiuſdē lr̄is ſcribunt. ſ. ayn ⁊ deleth. ⁊ diſtinguunt iſte due dictiōes ſoluꝫ ꝑ punctationē: q̄ de facili mutari poteſt manētibus lr̄is. Hec autē dictio adhuc aliqñ accipit in ſcriptura pro poſt. ſicut Jone. iij. Adhuc.xl. dies ⁊ Niniue ſubuertet. i. poſt.xl. dies ſubuertet. Et ſm hunc ſenſum p̄mo fuit facta punctatio dictionis hebraice in hoc loco ⁊ ſonat od. et ſic tranſtulit tranſlator noſter. Sed poſtea mutata eſt punctatio ꝑ iudeos ad ſignandum vſqꝫ: et ſic ſonat ad: ⁊ cōſimiliter fecerunt in pluribus alijs locis ve. teſt. prout in precedentibus li. declaraui. Acceperunt autē occaſionem hoc faciendi ex.lxx. interpretibus: qui vbi inuenerunt aliquid de myſterio trinitatis ⁊ incarnatiōis. tacuerūt vel aliter tranſtulerūt ſm ꝙ dicit Hiero. in prologo ſuper pentateuchū. Et idem ego oſtendi in pluribus locis ve. teſta. ſpāliter Eſa. ca. ix. pro eo eñ ꝙ ibi habet de xp̄o. Et vocabit nomē eius admirabilis cōſiliarius. deus fortis. pater futuri ſeculi. princeps pacis tranſtulerunt. Et vocabitur nomen eius magni conſilij angelus. k Confirmabit. Hic reuertitur angelus ad loquenduꝫ de vltima hebdomada de qua inceperat dicere q̄ſtum ad mortem xp̄i: ⁊ nō perfecerat interponens penam huius mortis vt dictum eſt: dicit igitur. l Confirmabit autem pactū multis. id eſt legem euangelicam que dicitur pactum et fedus nouum: Hiere.xxxj. m Hebdomada vna. Nam in vltima hebdomada chriſtus predicando. mirabilia faciendo. moriendo. reſurgendo. aſcendendo in celū. et mittendo

ſpiritū ſanctū.legē euangelicā cōfirmauit.⁊ anno ſue paſſi
onis ꝑ ꝑdicationē aploꝝ notabiliter dilatauit.vt pꝫ Act.
ij.⁊.iiij. m Et in dimidio hebdo.i.in vltima eius medie-
tate in q̄ paſſus eſt xp̄s. n Deficiet hoſtia ⁊ ſacrificiū.q̄a
ſacrificia ve.le.ceſſauerūt ꝑ paſſionē xp̄i nō hn̄tia vltra vim
obligādi. o Et erit
in tēplo abominatio
Math.24.b. deſolationis.Hoc re
fert ad tpus ſequēs
lxx. hebdomadas.in
quo adrianus impa-
tor fecit poni ſtatuā
ſuā in loco tēpli vbi
ſteterat archa. q̄ ſta-
tua apud hebreos vo

m n dio hebdomadis deficiet
o hoſtia ⁊ ſacrificium. Et erit
in templo abominatio de-
p ſolationis: et vſq; ad con-
q ſummationem et finem per
ſeuerabit deſolatio.

caꝛ abominatio ſicut ⁊ q̄libet aliud ydolū ⁊ erat deſolatio-
nis iudaice ſignū manifeſtū. p Et vſq; ad conſummatio
nē ⁊ finē.ſcꝫ ſeculi. q Perſeuerabit deſolatio. Prope eīm
finem mūdi detecta falſitate antixp̄i per helyam ⁊ enoch
iudei ad xp̄m cōuertenꝛ.⁊ multi eorū cōſtanter ſuſtinebūt
martyriū.prout dicunt cōmuniter doctores noſtri.

In ca.ix.vbi dicitur in poſtil. His viſis accedendū eſt ad
litteram exponendā. Additio.

In hac reuelatiōe Danieli ꝑ angelū facta q̄ inter ce
tera ꝓphetica de ꝑ aduentu xp̄i tractātia efficacior
videꝛ ad cōfutandā hebreorū ꝑfidiā aſſerentiū non
dū impletū eſſe tp̄s hui⁹ aduētus. vltra illa q̄ i poſtil.ponū
tur.tria videnꝛ addenda. Primū cui⁹ auctis ſit hec expoſi
tio Ra.ſa.inꝛ hebreos vt videaꝛ ſi ſufficit illā tm̄ impugna
re.⁊ ex ea ꝯ eos arguere. vel opteat inq̄rere de aliīs expoſi
tiōib⁹ eorū in h loco. Scd̄m q̄liter ꝑter rōnes poſtil.q̄bus
reprobari videꝛ ꝑdicta expoſitio ſunt alie valide. q̄bus rō-
nabiliter poſſeꝛ euacuari. Tercium quō ex ipa expoſitiōe
Ra.ſa.licꝫ falſa:tm̄ cū q̄buſdā veris ⁊ ab eis receptis:veri-
tas nr̄a.ſ.q̄ aduētus xp̄i iā longe trāſiuit in ꝑteritū poſſet
cōcludi ꝯ eos. Circa primū ſciendū q̄ hec reuelatio pluri
bus ⁊ varijs modis exponiꝛ ab hebreis.nō tm̄ expedit ſin
guloꝝ opiniones ſeu erroneas enarrare expōnes. Nā ſm
phm.j.ethi.oēs q̄dem ꝑſcrutari opiniōes inane fortaſſe ē.
ſufficiēs aūt maxime q̄ ſupficieten⁹ appareāt vel eſtimenꝛ
hre aliquā rōnē. Cōſtat aūt q̄ hec expoſitio Ra.ſa.eſt ſeu
dꝫ eſſe tante auctis apud hebreos q̄ nō pñt ab ea deuiare
inꝛ fundamentū phariſeice doctrine.ſm quā illa q̄ in thal
mud determiata habenꝛ ſeu diffinita circa ſacre doctrine
expoſitionē.nō licꝫ eis q̄litercunq; ab eiſdē recedere. ſꝫ te
nēda ſunt tanq̄ in textu ſacre ſcripture ꝯtenta. prout Ra.
moy.large tradit in ꝑncipio ſui Deuꝛ.⁊ in plurib⁹ alijs lo
cis hꝛ. Cuius rō eſt.q2 auctoritas thalmudica in hmōi de-
termiatiōibus apud eos eſt in eodē gradu ſicut auctas vni
uerſalis eccl'ie apud nos.ſꝫ cōſtat q̄ Ra.ſa. nō fuit primus
inuentor hui⁹ expoſitiōis:de qua hic agiꝛ:ſꝫ exp̄ſſe hec ex
poſitio poniꝛ in thalmudica doctrina ſpāl'r in duob⁹ locis
ꝑmo in libro q̄ intitulaꝛ de ordine mūdi q̄ hebraice dꝛ ce-
derholaꝫ. Silr ⁊ in libro q̄ dꝛ abodazara.j.ca. In q̄bus lo-
cis cōcorditer hꝛ q̄.lxx.hebdomade Danielis incipiunt a
deſtructione primi templi.⁊ terminanꝛ in deſtructione ſe-
cūdi. Quas auctates ſequiꝛ Ra.ſa.in hoc paſſu tanq̄ inui
olabiliter tenēdas apud hebreos rōne ꝑdicta. Ex q̄bus ſe-
quiꝛ q̄ lꝫ multi hebreoꝝ attendētes q̄ ꝑdicta expoſitio per
ſuos mgr̄os determiata nō ſolū nō poterat rōnabiliter te-
neri ſeu ſuſtineri.ſꝫ ex eadē cū alijs quibuſdā veris cōclude
baꝛ xp̄m iā veniſſe:vt.ĩ.patebit.inuenerunt quaſdā varias
et cōfuſas expoſitiōes.vt ſaltē per vias obliquas ⁊ tortuo
ſas veritatem luce clariorē ſubterfugerent. prout de eis va
ticinaꝛ Ezechiel.xiij.ca. Sicut vulpes in deſerto ſunt pro-
phete tui iſrꝛ.excluſa tm̄ hac expoſitione thalmudica quaꝫ
ſequiꝛ Ra.ſa.nō eſt faciēda alia mentio de alijs expoſitio
nibus eoꝝ multipliciter fictis. Pter eīm illos adherere ꝑ
dicte expoſitiōi ac ſi eſſet in lr̄a cōtenta. Circa ſcd̄m ꝑter il
la q̄ poſtil.ponit cōtra ꝑdictā expōnem thalmudicam ſeu
Ra.ſa.q̄ ſunt ſatis valida.adhuc pōt vlteri⁹ cōtra illā forti

ter obijci. Et ꝑmo pōt ſumi ꝯ eos validiſſimū argumentū
de nūero annorū inter vtrāq; deſtructionē cōtentoꝝ. Naꝫ
licꝫ cōputatio hebreoꝝ in hmōi hyſtorijs ſit i multis q̄ no-
bis ſunt incerta tenēda ſeu ſcōnda.ꝑſertim ꝯ eos cōtra q̄s
ꝑ ſua ꝓpria teſtimonia rōnabiliꝛ poſſet ꝓcedi. vbi tm̄ euidē
ter deficiūt vel ſibiꝑis ꝯdicūt in cōputatiōe nullo mō ſunt
eoꝝ dicta admittēda.ſꝫ cōtra illos de talib⁹ fortiter dimicā
dū. Cōſtat aūt q̄ in ꝓpoſito manifeſte deficiūt. Plures eti
am anni ſm eos fluxerūt inꝛ vtrāq; deſtructiōꝫ q̄.lxx.heb
domade q̄ faciūt.ccccxc.annos.q̄ ſic pꝫ. Nā ipi diuidunt
has.lxx.hebdomadas in duas ptes ꝑncipales.ſ. in.x.heb-
domadas q̄ faciūt.lxx.annos.q̄ fluxerunt ſm eos a deſtru
ctiōe tēpli ꝑ nabuch.vſq; ad cōſummationē edificatiōis tē
pli ſcd̄i q̄bus adaptāt illō Hiere.xxix.ca. Cū impleti fuerit
in babylone.lxx.anni:viſitabo vos ⁊c. Et in.lx.hebdoma-
das q̄ faciūt.ccccxx.annos.q̄bus dicūt duraſſe templū ſecū
dū:vt pꝫ in li.abodazara ꝑallegato ca.j.vbi hꝛ q̄ regnū per
ſarū tpe tēpli ſecūdi durauit.xxxiiij.annis.ꝯñr regnū greco
rū tpe ꝑdicti tēpli.clxxx.ꝯñr regnū machabeoꝝ.ciij.ꝯñter
regnū herodis ſeu herodianoꝝ.ciij.annis. Hec oīa ſunt in
textu li.ꝑalligati.vbi Ra.ſa glo.hꝫ.ccccxx.annos duratio-
nis tēpli ſcd̄i q̄ ſi cū lxx.annis q̄ fluxerūt a deſtructiōe tem
pli ꝑmi vſq; ad conſummationē ſcd̄i iunganꝛ.habes.ſ.lxx.
hebdomadas danielis.hec Ra.ſa. Sꝫ ꝑma ps iſtius cōpu
tationis cōtinet falſum etiā ſm eos. Poteſt eīm ex auctori-
tatibus ſuis deduci q̄ a deſtructiōe ꝑmi tēpli vſq; ad eius
cōſummatā edificationē.lxxviij.anni fluxerūt:q̄ ſic pateꝛ
Nā nabuch.regnauit.xlv.annis.vt in li.magnilla.cap.j.ex
verbis ſacre ſcpture probaꝛ. In anno aūt.xix. Nabuch. de
ſtructū eſt tēplū in mēſe.v.vt hꝛ Hiere.lij.⁊ in.iiij. Regū.
Ex q̄ ſequiꝛ q̄ nabuch.regnauit a deſtructiōe tēpli. xxvij.
annis.quorū ꝑm⁹ lꝫ impfectus cōputaꝛ ꝓ anno.vt ſepe hꝛ
in ſcpturis.⁊ etiā in thalmud freq̄nter legiꝛ.q̄ vna dies cō
putaꝛ pro anno. Conſeq̄nter euilmeradach regnauit.xxiij.
annis ꝓut ipi ꝓfitenꝛ haberi ex traditōibus antiq̄s li.pre
allegato. Balthaſar v̄o regnauit.iij. annis: vt hꝛ ex textu.
Darius v̄o ꝑmus regnauit.ij.annis.q̄ ſiliter hꝛ ex textu.
Cōſeq̄nter cyrus ſm heb.licꝫ minus vere vt patebit cū de
vera expoſitiōe ageꝛ regnauit.iij.annis. Aſſuerus q̄ dꝛ ar-
phaxat.regnauit.xiiij.quoruꝫ.xij.habenꝛ ex textu Heſter.
iij.ca.⁊ duo habenꝛ ex traditione ſm eos lꝫ ſm latinos.xl.
regnauit Darius v̄o vſq; ad cōſummationē templi.vt hꝛ ex
textu.vj.annis. Ex q̄bus ſequiꝛ q̄ a deſtructiōe tēpli primi
vſq; ad cōſummationē ſecūdi etiā ſm cōputū ipſorū fluxe-
rūt anni.lxxviij.licꝫ ſm alios multo plures. Et ſic pꝫ q̄ pri
ma ps huius cōputatiōis eſt falſa etiā ſm eos.deficit eīm ꝑ
vnā hebdomadā ⁊ vnū annū. Silr in ſecūda pte cōpu-
tatiōis pamplius deficiūꝛ ſubtrahēdo plures annos vt pa
tebit in lr̄a in hoc ca.cū de vera expōne harū hebdomada-
rū ageꝛ.vñ manifeſtū eſt q̄ hec expoſitio ꝑſupponit falſum
etiā ſm eorū cōputationē. Preterea vt lr̄a ſonat euidenter
in his.lxx.hebdomadis danieli reuelatis.implenda erāt il
la q̄ in lr̄a cōtinenꝛ.ſ.cōſummatio ꝑuaricatōis ⁊ delectatio
iniq̄tatꝭ.⁊ adductio iuſticie ſempiſne ⁊ hmōi.q̄ exp̄ſſe lr̄a
teſtaꝛ dicēs.lxx.hebdomade abbreuiate ſunt ſeu diffinite:
vt cōſummaꝛ ꝑuaricatio.⁊ finē accipiat pctm̄ ⁊ deleaꝛ iniq̄
tas ⁊c. Nō eīm dixit angelus q̄ poſt.lxx.hebdomadas hoc
erat iplendū:ſꝫ in ſeq̄ntib⁹ dixit poſt.lxij.hebdomadas oc-
cideꝛ xp̄s ⁊c.lxx.hebdomade ſciſſe ſꝛ vt talia fiāt.h ē durā-
te tpe.lxx.hebdomadarū.vtꝫ manifeſte ſonāt ꝑdicta v̄ba in
telligēti. Sꝫ ſm ꝑdictā expōem māifeſtū eſt q̄ nihil illoꝝ q̄
in ꝑma ꝓpoſitiōe angelica ꝯtinenꝛ.fuit iplerū ſm eos durā
te tpe.lxx.hebdomadaꝝ:ſꝫ totū illud remanet apud eos fu-
turū:ita q̄ nō implebiꝛ vſq; ad aduētū meſſye inaniꝛ expe-
ctati ab eis q̄ ē māifeſte ꝯ ſenſuꝫ lr̄e.vt dictū ē. Si aūt di-
caꝛ q̄ illa q̄ cōtinenꝛ in ꝑma ꝓpoſitōe angelica.lꝫ nō fuerit
impleta durāte tpe hebdomadaꝝ q̄ ad ꝑfectā aſſecutiōꝫ fue
rūt tm̄ ipleta ꝑ modū meriti h eſt durāte tpe hebdomadarū
ppl's ille meruit vt ꝯſummareꝛ ꝑuaricatio ⁊c.in aduētu ſui
meſſye futuri. Hoc nō valet tm̄ q2 nō eſt ꝯſonū lr̄e q̄ ſimplr
dic̄ vt ꝯſūmaꝛ ꝑuaricatio ⁊ adducaꝛ iuſticia ſempiſna ⁊ ce

tera hmõi. Non em̃ dic̃ vt mereant talia hře: ſ; vt habeant.
Magna em̃ dr̃ia eſt int mereri aliqd ⁊ hr̃e illud. Nã multi
merent vitã eternã q̃ tñ non hñt eã, tñ q2 etiã Ra. ſa. ꝯfitet
q ppl's ille nõ meruit p̃dicta infra tp̃us hebdomadaꝝ: ſ; ſi
nitis hebdomadis tpe hui⁹ diuturne ⁊ intermiabilis capti
uitatis illa hẽbat mereri. vt; ex dictis ſuis q̃ in poſtilla cõ
tinent. Ex q̃ ſeq̃tur q infra tp̃s hebdomadaꝝ nihil fuit im
pletũ ſm eos de cõtentis in p̃ma ꝓpoſitiõe angelica. nec p
modũ meriti nec aſſecutionis: vñ lr̃a ſm p̃dictã expõnem
remanet ſimpl'r falſa. Preterea captiuitas babylonica tole
rabilior ⁊ melior fuit hebreis incompabiliter mag' q̃ȝ capti
uitas hodierna. q̃ p; ex tribus. Primo rõne durationis.
Illa em̃ durauit p. lxx. annos. iſta v̓o durauit vltra M. et
cccc. annos. ⁊ adhuc in ſuo vigore cõſiſtit. ſc̃do reſpectu di
uine ꝓuidẽtie. In illa em̃ fuerũt a deo ꝓuiſi de dono ꝓphe
tie ⁊ miraculoꝝ. Erãt em̃ inter eos q̃ȝplurimi ꝓphe dñi: vt
Hieremias Ezechiel Zacharias ⁊ Daniel. In iſta v̓o nul
lus legit fuiſſe ꝓpheta. Siſ'r ⁊ i illa deus fecit ꝑ eis mul
ta miracula: vt; de liberatiõe Danielis ⁊ triũ pueroꝝ: ⁊ de
mardocheo ⁊ hmõi. In iſta v̓o ſicut nec fuerũt ꝓphete. ita
nec miracula diuina ꝑ eis legunt facta: vñ ⁊ ipi de ſeipſis ⁊
ſtatu hodierne captiuitatis: in q̃ neutrã p̃dictoꝝ habuerũt
intelligũt illud ꝓphete pſ̃. lxxiij. Signa nr̃a nõ vidimus: ⁊
iã nõ eſt ꝓpheta ⁊c̃. tercio reſpectu dignitatũ ſeu honoꝝ ſe
cularíũ. In illa em̃ q̃dã eoꝝ habuert honores regios ⁊ mľ
tas dignitates: vt legit de Joachim Hiere. vl. cui⁹ thron⁹
fuit ſublimatus ab euilmaradach ſup thronos alioꝝ regu;
p totã vitã ſuã. Siſ'r Daniel fuit ſublimatus habẽs po-
teſtatẽ ſup ꝓuinciã babylonicã. Siſ'r ⁊ ſocij eius: vt ha-
betur Dañ. ij. Mardocheus etiã fuit cõſtitutus q̃ſi ſecun-
dus regi Aſſuero. Heſter vltimo. Zorobabel h; dignitatẽ
comitatus: vt; Aggei. ij. ⁊ ſic de quibuſdam alijs. In iſta
v̓o captiuitate omẽs ſunt in viliſſimo ſtatu ſine honoribus
ſeu dignitatib⁹ hmõi vbicũq; ſunt vt eſt notũ. Ex q̃bus ſe-
quit q Daniel q̃ vehemẽter anxiebat ⁊ dolebat de p̃ma le-
uiori ⁊ breuiori captiuitate dicit in hoc capitulo in ſua ora-
tione ppl'us tuus eſt in obprobriũ oibus q̃ in circũitu nr̃o
ſunt. Siſ'r. Aperi oculos tuos ⁊ vide tribulationẽ nr̃am.
⁊c̃. Incompabiliter amplius doluiſſet de captiuitate hodi-
erna ſi eã cognouiſſet ppl'o dei futurã. Conſtat aũt q ſm p̃
dictã expoſitionẽ angelus nũciauit Danieli in hac reuela-
tione captiuitatẽ hodiernã. q̃ acerbiſſima ⁊ longiſſima eſt
incompabiliter ſup primã. ⁊ p ꝯñs angelus nõ p̃noſticabat
ei grata ſeu cõſolatoria: ſ; potius moleſta ⁊ ſumme afflicti-
ua. cuius oppoſitũ pa; in lr̃a. Nã angelus Gabriel appa-
ruit ei q̃ſi bonus nuncius ⁊ in hora accepta. ſ. tpe ſacrificij
veſpertini. ⁊ in verbis ſuis annuẽs q p̃ces ſue erant exau-
dite. Dicebat em̃ ab exordio precum tuarũ egreſſus eſt ſer
mo. Similiter vocat eum virũ deſideriorum. q. d. q indica
ret ei ſuorũ deſiderioꝝ impletionẽ. cuius oppoſitũ totali-
ter eſt ſm p̃dictã expoſitionẽ. Nã danieli non expedito de
p̃ma captiuitate. p̃noſticabat crudeliſſimã ſc̃dam. Siſ'r
dolenti ⁊ ſe affligẽti de longitudine p̃me captiuitatis. lxx.
annoꝝ ⁊ ſup hoc petẽti liberationis accelerationẽ dicẽdo.
Placare dñe: accelera ⁊ fac. angelus prenũciabat captiui-
tatẽ futurã cuius terminũ ei minime ꝓpalabat de quo ſem
per amplius ⁊ fortius debuiſſet anxiari. vñ ſi hec bñ aſpici
antur manifeſtũ eſt q tota cõſolatio danielis cõtinebat du
rante tpe hebdomadaꝝ q̃ totaliter euacuat p̃dictã expoſi
tionẽ: vt p; intelligẽti. Preterea in hac expoſitiõe exponi
tur illud Uſq; ad xp̃m ducẽ. de Cyro q̃ pa; eſſe falſum ex
tribus. Primo q2 nõ eſt verũ q a deſtructiõe p̃ma vſq; ad
cyrũ fluxerũt. vij. hebdomade tm̃. cũ etiã ſm cõputũ ſuum
ab eadẽ p̃ma deſtructiõe vſq; ad balthaſar excluſiue fluxe-
rũt. xlix. anni. q̃ faciũt hebdomades. vij. integras. nã vt di-
ctũ eſt. ſ̃. in p̃ma obiectiõe Nabuch. regnauit poſt deſtru-
ctionẽ tẽpli. xxvij. annis. ⁊ ꝯñter euilmaradach filius eius
regnauit. xxiij. annis q̃ faciunt. l. annos. Et ſic patet q. vij.
hebdomade ⁊ pluſq; annus tranſierũt anteq; cepiſſet bal-
thaſar regnare. q̃bus ſi addant. v. anni q̃bus ſucceſſiue re-
gnauerũt balthaſar ⁊ darius p̃mus. ſicut. ſ̃. dictũ eſt ſequi

tur q. vij hebdomade ſupradicte. ⁊ plus. vj. anni trãſierũt
añ regnũ cyri. vñ p; eẽ falſu; cyrũ fuiſſe xp̃m ducẽ de q̃ an-
gelus loquebat: nec valet dicẽ: q q2 hebdomada octaua eſt
impfecta. iõ nõ cõputat cũ. vij. p̃dictis: ſ; reſeruat cõputan
da cũ. lxij. ſeq̃ntib⁹. tũ q2 ſex ſunt maior pς ⁊ notabilis heb
domade q̃ȝ vnũ poſt⁹ debuiſſent cõputari cũ. vij. p̃mis. q̃ȝ
cũ. lxij. ſeq̃ntib⁹ cũ q̃bus vn⁹ ann⁹ tm̃ illius hebdomade in
cludebat. tũ q2 in hac reuelatiõe angelica deſcendit vſq; ad
dimidiũ hebdomade cõputandũ: vt; in h̃ ca. circa vltimã
hebdomadã ⁊ ſic. vj. anni nõ erãt dimittendi q̃ faciũt plus
q̃ȝ dimidiũ hebdomade. tũ q2 in. v. annis hui⁹ octaue heb-
made regnauerũt duo magni monache. ſ. balthaſar ⁊ darius:
quoꝝ q̃libet accedit magis ad terminũ. vij. hebdomadaru;
q̃ȝ cyrus. vñ de q̃lib; eoꝝ debuiſſet potius intelligi q̃ȝ de cy
ro q̃ lõgius diſtat. ſc̃o q2 nuſq̃ȝ in ſacra ſcr̃ptura legit q ali-
q̃s dicat meſſyas ſeu vnct⁹ ſimpl'r niſi vnctus fuerit corpa
liter ſacro oleo q̃ ſacerdotes ⁊ reges vngebant vel ſpũali.
ſc; oleo gr̃e ꝓpheralis: de q̃ in pſ̃. Unxit te de⁹ deus tuus
oleo ⁊c̃. Siſ'r aũt ⁊ ibi Noli tangẽ xp̃os meos. q̃ ſm expo
ſitores intelligit de abraã ⁊ alijs p̃triarchis q̃ fuerũt ꝓphe-
te. Neutro iſtoꝝ modoꝝ põt attribui vnctio cyro vt meſſy-
as dici poſſet. nã nõ fuit ꝓpha: vt eſt manifeſtũ: nec etiã ſa-
cro oleo vnctus: vt; ex h̃. nã oleũ vnctiõis ſacrũ nunq̃ȝ fu-
it in tẽplo ſc̃do: vt hr̃ in li. q̃ dr̃ canhedrin et in alijs locis.
Si aũt obijciat de hoc q̃ dr̃ Eſa. xlv. Hec dicit dñs meſſie
ſeu xp̃o ſuo cyro. nõ valet. Nã ſm mgr̃m hyſtoriaꝝ vt Ra.
ſa. teſtat: meſſyas nõ accipit in p̃dicta auct̃e Eſa. niſi ꝓ ve-
ro meſſya q̃ ab eis expectat: ⁊ nõ pro cyro. idẽ Rabi aben-
gazra. tercio q2 poſito ⁊ nõ conceſſo q meſſyas poſſet dici
cyrus in ſacra ſcr̃ptura. cum tñ ſibi adiungit hec dictio ma-
gnid ꝓut eſt in hebraica lr̃a. nullo mõ põt intelligi de cyro
nec de aliq̃ alio meſſya ſeu vncto niſi de rege meſſya tm̃ de
quo oẽs p̃ncipl'r ꝓphe loquunt. Cui⁹ rõ eſt. Nã ꝓprius et
verus ſenſus hui⁹ dictiõis magnid eſt p̃nceps ſeu p̃ncipa-
lis: vt; Prouer. viij. ca. Audite q2 p̃ncipalia loq̃r: vbi em̃
nos habem⁹ p̃ncipalia. in heb. hr̃ magnid q̃ eſt plurale iſti
us ſingularis magnid. ⁊ ſic de multis alijs. Nullus em̃ ſa-
ne mẽtis poſſet dicẽ nec ipſimet hebrei in tantã ꝓrumpũt
inſaniã q aſſererẽt vt in ſacris ſcr̃pturis meſſyas p̃ncipalis
dicat. niſi ille q̃ int ceteros xp̃os principatũ tenet vel tene
bit ſm eos. in cui⁹ etiã ſignũ Eſa. lv. ca. vbi de vero xp̃o ad
lr̃am agit. etiã ſm heb. ibidẽ legit. Ecce teſtẽ ppl'is dedi eũ
magnid ⁊ p̃ceptorẽ gẽtibus. Ecce q̃liter cõcordat Eſa. cu;
angelo reuelante Dañ. noiando verũ xp̃m ſeu meſſyam ma
gnid. i. p̃ncipẽ ſeu p̃ncipalẽ. Et ſic pt; q expoſitio Ra. ſa.
aſſerens q xp̃s in hoc loco accipit pro cyro: eſt oino falſa.
Et notandũ q Ra. abenhazra q̃ magne auct̃is reputat in-
ter eos in expoſitiõe lr̃ali. ⁊ etiã alij moderni attendẽtes q
cyrus in ſcr̃pturis nõ poſſit dici xp̃s ſeu meſſyas. cupiẽtes
tñ q hec auct̃as nullo mõ applicaret xp̃o nr̃o. idcirco p̃di-
ctis Ra. abenhazra. attribuit p̃dictũ verbũ. ſ. vſq; ad xp̃m
neemie. alij v̓o zorobabel. S; diligenter intuenti nihil eis
prodeſt hec varietas ⁊ aſtutia. nã eiſdem rõnibus excludũ
tur ab iſto loco neemias: zorobabel: ⁊ agrippa: ſicut ⁊ Cy-
rus. ⁊ hec de ſc̃do p̃ncipali. Circa terciũ p̃ncipale ſuppo-
nendũ eſt iuſticia ſempiterna q̃ cõtinet in v̓bis angeli ſm
traditionẽ thalmudiſtarũ eſt ipſe xp̃s ſeu meſſyas: vt hr̃ in
lib. de ordine mũdi. ſ. allegato: vbi quidã doctor eoꝝ de an
tiq̃s q̃ dr̃ Ra. barachia exponẽs illud Eſa. lvj. vbi dr̃. proxi
ma eſt ſaluatio mea ad veniendũ: ⁊ iuſticia ad releuandum
dicit expſſe q̃ p illud q dr̃ iuſticia mea intelligit meſſyas
de q̃ ſcriptũ eſt in Dañ. ix. ca. Ut adducat iuſticia ſempiter
na. Siſ'r p̃ſupponendũ eſt q ſctũſſctoꝝ: q̃ continet in p̃di
ctis v̓bis angelicis intelligit ipe xp̃s ſeu meſſyas ꝓmiſſus
Unũ Ra. moy. barnahamã recolligẽs multa q̃ de hac mã in
libris thalmudicis legunt ⁊ exponẽs p̃dictũ v̓bum in ſua
glo. ſup Dañ. ſic dicit. Sctũariũ ſctũariorũ vel ſctũſſctoꝝ
nõ niſi ipe meſſyas eſt ſctificat⁹ de filijs dauid. Preſuppo
nit etiã q infra tp̃s. lxx. hebdomadaꝝ implẽda erãt erãt il
la q̃ in v̓bis angelicis p̃ncipaliter ꝑtinent. ſ. cõſummatio p̃
uaricatiõis. ⁊ adductio iuſticie ſempiterne. ⁊ vnctio ſancti

ſctōꝝ.ꝑut in ſcḋa rōne ſupra cōtra expoſitionē Ra.ſa.fuit deductū.Ex q̄bus ſequit̄ ꝙ an̄ deſtructionē tēpli ſecūdi adducta eſt iuſticia ſempiterna.τ vnctus eſt ſctūſſanctoꝝ.ſ.verus meſſyas ꝓmiſſus:ↄſeq̄ntia tenet ꝑ expoſitionē Ra.ſa. ſupra dictā.ſm quā.lxx. hebdomade terminant̄ in tp̄e deſtructionis tēpli ſcōi.vt dictū eſt.Et ſic infra illud tp̄us qḋ iā ꝑ magna tp̄a trāſijt in p̄teritū:xp̄s venit:qḋ eſt intentū. Nec mirandū ſi ex falſa opinione ↄcludat̄ veritas.tū q: ex falſis ſepe ſequit̄ verū.tū q: ad conuincendū aduerſarios: ipſoꝝ ꝓpria cōfeſſio eſt efficax argumentū. Et nota ꝙ non ſolū ſm Ra.ſa.thalmudicā doctrinā vt dictū eſt.ſ3 etiā ſm oēs fere expoſitores eoꝝ.lxx.hebdomade terminant̄ in deſtructiōe tēpli ſcōi.Et h̄ de tercio p̄ncipali. In eo.ca.vbi dr̄ in poſtil. Qz aūt ſequit̄ ad dictā enūerationē mardocheum tūc fuiſſe tante etatis oſtēdit̄.q: ductus fuit in babylonē cū iechonia rege iuda.vt h̄r̄ Eſdre.ij.ca.. Additio.

Non eſt neceſſariū ex textu allegato. ij.ca. cōcedere ꝙ mardocheus fuiſſet duct⁹ in babyloniā cū iechonia rege iuda.ibi eīm legit̄ ſic. Erat eīm vir in ſuſan ciuitate vocabulo mardoche⁹ fili⁹ iair.filij ſemei filij cis de ſtirpe gemini q̄ trāſlat⁹ fuerat de ir̄l'm eo tp̄e q̄ iechoniā regē iuda tranſtulerat ⁊c̄.ſm quā l̄ram ſi illud relatiuū q̄ trāſlatus fuerat:referat̄ ad ꝓauū mardochei.τ nō ad mardocheū.ſequit̄ ex l̄ra ꝙ cis ductus fuit in tranſmigrationē cū iechonia nō aūt mardocheus ꝓnepos ſuus:τ ſic non oporteret cōcedere ꝙ mardocheus fuiſſet.cclix annoꝝ.qñ ꝑ aſſuerū fuit exaltatus.vt dicit poſtil.q: forte ꝑ magnū tp̄us poſt trāſmigrationē mardocheus fuiſſet natus in ſuſis vel alibi Sed ꝙ q̄ tranſlatus fuerat poſſet referri ad cis p3 ꝑ exemplū:nā ſi quis dicit ꝙ dauid fuit filius yeſſe filij obed. filij booz q̄ cōtraxerat cū ruth moabitide:verū dixiſſet. nam illud vltimū relatiuū q̄ poſſet referri tm̄ ad ſuū immediatū antecedēs.vn̄ ſīl'r poſſet intelligi in ꝓpoſito.Et h̄ mō accipiant̄ grāmaticalia in genealogia ſaluatoris Luc.iij.ca. ſc3 ꝙ quolibet iſtoꝝ relatiuoꝝ d3 referri ad ſuū immediatū antecedēs:nō aūt ad remotū.vt p3 intuēti. Ex q̄bus ſequitur ꝙ expoſitio p̄ma poſtil.nō eēt reprobāda ꝓpter illā incōuenientiā quā allegat de etate mardochei. eſt tñ alia rō potior ad impugnādū illā expoſitionē:q̄ quidē rō ſumitur ex initio hebdomadaꝝ:ꝑut p3.i̅.cū de vera expōne tractabit̄. In eo.ca.vbi dr̄ in poſtil. Primo igit̄ videndus eſt terminus a q̄ incipit cōputatio.lxx. hebdomadarum.

Additio.

In expoſitiōe huius viſionis eſt maxima varietas nō ſolū inter catholicos τ iudeos q̄ ex diuerſitate fidei circa aduentū xp̄i diuerſimode eā exponūt. ſed etiā inter catholicos ex varietate opinionū atq3 hyſtoriaꝝ multiplex interuenit varietas.idcirco vt planior ſenſus magis eluceſcat de trib⁹ ꝑ ordinē vr̄ aliq̄d declarādū. Primo ſc3 de terminis haꝝ hebdomadarū.ſ. de initio τ fine:q̄liter ſint inq̄rēdi ſeu inueſtigādi.ſcḋo q̄liter ſit ꝓcedēdū i cōputatiōe ab vno extremo ad aliud.tercio q̄liter de hac reuelatiōe ſm eius catholicā expoſitionē cū aduerſarijs eſt agēdū. Circa p̄mū p̄ſupponendū eſt ꝙ initiū haꝝ hebdomadarū nō pōt rōnabiliter aſſignari in aliq̄ tp̄e ſequēte q̄ hec reuelatio fuit facta danieli.ſ.poſt annū.j.Darij. Cui⁹ ratio eſt. Nā ex hoc ſequeret̄ ꝙ daniel ꝑ hanc reuelationē ſibi factā nō eſſet certificatus de tp̄e q̄ ea q̄ petebat debebant impleri:ſ3 potius ignorabat q̄ntum tp̄is diſtabat a tp̄e reuelatiōis vſq3 ad tp̄s in quo cōplerent̄ ea q̄ ſibi fuerāt reuelata qḋ eſt incōueniēs:cū in hui⁹ noticia deus p̄ncipaliter deſideriū ſuū impleuit.τ iō nō legit̄ petiuiſſe ab angelo ſup h̄ vlteriorē cognitionē:vt3 l̄ram intuēti. Preſuppoſitū autē p3 ꝑ palpabile exemplū. Nā poſito caſu ꝙ vn⁹ dn̄s habeat vnū ſeruū:cui ex miſcḋia vel liberalitate ꝓmiſerat libertatē a ſeruitute.nullū tp̄s ei aſſignās.τ ↄ̄n̄r ex aliq̄ occaſione illū ſeruū incarcerauit ſeu poſuit in cuſtodia q̄ quidē ſeru⁹ maxie anxiat⁹ a lōga ſeruitute τ carcere inſtanter dn̄o ſuo ſupplicat vt miſereat̄ ei de tādiuturna τ acerba afflictiōe τ cōcedat ei libertatē a ſeruitute ꝓmiſſam.ſīl'r τ a carcere. τ a dn̄o ſuo accipit talē rn̄ſionē.ſ.ꝙ a die in q̄ h̄ret licētiam exeūdi de carcere vſq3 ad annū cōtinuū ꝑfectā libertatē vt ꝓmiſerat ei daret. In q̄ caſu manifeſtū ē ꝙ ſeru⁹ ille nullā certitudinē h3 de tp̄e ſue liberatiōis. Cū eīm tp̄us p̄mū a q̄ pēdebat tp̄s ſcḋm eſt ſibi penit⁹ ignotū:ↄ̄n̄r τ ſcḋm ſīl'r eſt ei ignotū. Qḋ q̄dē exemplū totalit̄ applicat̄ caſui nr̄o. nā ſi initiū hebdomadaꝝ tp̄e reuelationis erat futurū:nec fuerat danieli reuelatū q̄tū3 diſtabat a p̄nti tp̄e reuelatōis adhuc facta reuelatiōe remanebat dubi⁹ daniel de ꝓpinquitate ſeu prolixitate tp̄is.in quo reuelata debebant impleri qḋ p̄ncipaliter ab eo intēdebat̄. Ex q̄bus ſequit̄ ꝙ exponere ab exitu ſermōis de anno.j.cyri vel de.xx. artaxerſis.eſt oīno incōueniēs. Daniel eīm tp̄e reuelatiōis neſciebat ſi cyrus h̄ēbat illā licentiā dare.ſīl'r ſicut artaxerſes τ multo minus qñ hec erant facturi.q: qḋlibet illoꝝ erat futuꝝ τ mere cōtingens.nec fuerat ſibi reuelatū ꝑ angelū vt eſt manifeſtū in l̄ra.vn̄ ſctōꝝ ſeu doctoꝝ reuerentia ſp ſalua ly exitu ſermōis ꝑ angelū ꝓlatū.nō d3 applicari alicui tp̄i ſequēti tp̄s reuelatiōis p̄ntis.ſ3 p̄mo anno danielis vt q̄dā volunt vel alicui p̄terito tp̄i Danieli noto.vt inde h̄ret noticiā certā qñ reuelata erant adimplenda.ſcḋo p̄ſupponendū eſt ꝙ cuilibet catholico v̄ba angeli ſane intelligenti d3 eſſe cert⁹ vltimus termin⁹ hebdomadaꝝ:cui⁹ rō eſt. Nā hm̄ōi concurrit cū tp̄e paſſiōis xp̄i.qḋ pat3 ex hoc.nā deletio iniq̄tatis cōſummatio p̄uaricatiōis τ hm̄ōi.q̄ in p̄ma ꝓpoſitōne angelica ↄtinent̄ ſunt ꝓprij effectus paſſiōis xp̄i: cui⁹ liuore ſanati ſum⁹ Eſa.liij.de q̄ paſſione angelus fecit exp̄ſſam mentionē di.poſt.lxij.hebdomadas occidet̄ xp̄us.Cū igit̄ tp̄s paſſionis xp̄i eſt notū nobis qḋ fuit.xviij. anno Tyberij ceſaris.ſequit̄ de neceſſitate ꝙ vltim⁹ terminus hebdomadaꝝ eſt nob̄ notus ex fide q̄ eſt idē cū p̄dicto tp̄e paſſionis.Ex quo ↄ̄n̄r eſt nobis notū ꝙ initiū harū hebdomadarū p̄ceſſit annū.xviij.tyberij.ꝑ.ccccxc.annos ex auc̄te angelica.S3 cū quo anno alicuius regis iudeorū vel chaldeorū. vel perſarū hm̄ōi initiū concurrit.hoc diligentē req̄rit indaginē:cuius rō eſt. Nā hyſtorie cōcurrentes cū tp̄e.lxx hebdomadarū nō cōcurrūt ꝑfecte ſeu integre in ſacris ſcripturis nec in alijs autenticis annalibus:immo hyſtorie illorū tēporū.p̄cipue regū ꝑſarū τ medorū ſunt plene diuerſitatibus τ cōtradictiōib⁹ intantū ꝙ nō ſolū variant̄ in tp̄e duratiōis q̄rundā regū:ſ3 etiā q̄dā hyſtorie noiant quoſdā reges ꝑſarū.de q̄bus alij hyſtoriogr̄phi minime faciūt mentionē Nā poſt xerxem q̄ potent̄ ſibi ſubiugauit regnū grecie vſq3 ad alaxandrū magnū fueūt i ꝑſide ſm latinos.xj. reges.Scḋm v̄o hebreos a cyro q̄ p̄ceſſit p̄dictu3 xerxem vſq3 ad p̄dictū alexandrū fuerūt tm̄ q̄ttuor reges in ꝑſide vt poſtil.ponit.i̅.xj.ca.vn̄ ꝑ hyſtorias hm̄ōi nō eſt loc⁹ inueniēdi initiū haꝝ hebdomadaꝝ certitudinalit̄ mō p̄dicto ſc3 cū q̄ anno alicui⁹ reg̃ de p̄dictis ↄcurrit tale initiū dato ꝙ noticiā h̄eam⁹ vltimi finis eaꝝ cū q̄ ↄcurrat vt dictū eſt. S3 ad inuētionē hui⁹ initij duo ſunt faciēda. Primū.ſ.pōderare v̄ba angeli.ad qḋ tp̄us dn̄t magis aptari.ſcḋm ꝙ de q̄bus nō h̄r̄ hyſtoria ſacre ſc̄pture recurrat̄ ad hyſtorias autenticas:ſp̄aliter hebreoꝝ:τ ſm eas ꝓcedat̄ in hac cōputatiōe a tp̄e paſſiōis xp̄i aſcēdendo ꝑ.ccccxc. annos τ ibi aſſignare initiū. Qḋ q̄dē ꝑ talē cōputationē inuentū.ſi nō cōcurrat cū tp̄e adoptato v̄bis angeli credendū eſt h̄ cōtingere ex defectu ſeu corruptiōe hyſtoriarū vl' poti⁹ ex malicia aduerſarioꝝ volētiū occultare:vt ↄſueuerūt myſteria xp̄i. Et tūc recurrēdū ē cū cautela ad alias hyſtorias gētiliū.vt talis error vl' defect⁹ ꝑ verſiſſiores hyſtorias taliū corrigat̄ vel ſuppleat̄. Rō aūt q̄re hyſtorie hebreoꝝ ſūt p̄us req̄rēde ſeu ꝓſequēde q̄3 alie eſt duplex. Prima q: ipi mag̃ ſūt autentici in his q̄ ad intellectū ſacre ſc̄pture l̄ralem faciūt q̄3 aliqui alij.ſcḋa.q: cu eis potius debem⁹ agere de hac materia iuxta illud.j. Pet.iij.ca parati reddere rōnem cuicunq3 petenti ⁊c̄.Ex q̄bus bene cōſideratis.initiū haꝝ hebdomadarū ponendū eſt.prout mgr̄ Raymūdus Martini tradit in p̄ma parte ſui pugionis.c.ij.in.iiij.anno ſedechie. vel in xij. Nabucho.quod vnū τ idē eſt:quā ſententiā in hoc ſeq̄tur poſtil.vt pat3 in poſtil. Ratio autē ꝑ predictos mgr̄os aſſignata eſt.ꝙ in p̄dicto tempore exiuit ſermo dn̄i p̄mo τ

p̃ncipalr̃ de viſitatione ppl̃i ⁊ impletione ṽbi diuini boni ſup eos. q̃ quidẽ ſermo cõprehẽdit nõ ſolũ bonũ reedificationis tẽpli ⁊ reductiõis ppl̃i: ſ; etiã bona ſpũalia tpe xp̃i implẽda. vt; Hiere. xxix. ca. Confirmaꝛ autẽ hec rõ qꝛ illa tpa in q̃bus exiuit ſermo de reedificatiõe: vt eſt p̃mus annus Cyri. ⁊ xx. artaxerxis. ſunt rõnabilr̃ excluſa eo ꝙ erãt futura tpe hui⁹ reuelationis: vt dictũ eſt. nec etiã in tpe p̃me deſtructiõis tẽpli. vt hebrei volũt poſſet aſſignari: vt; ꝑ ea q̃ dicta ſunt. ſ. in h̃ ca. nec etiã in tpe huius reuelationis rõnabiliter d; aſſignari hmõi initiũ. tũ qꝛ eo tpe nõ exiuit ſmo de reedificatione: tũ qꝛ iã exiuerat ad Hieremiã. tũ qꝛ daniel cũ oraſſet tpe hui⁹ reuelationis diligẽter cõſiderabat circa illum exitũ ſermonis diuini ad Hieremiã. vt; in p̃ncipio hui⁹ ca. vñ ↄueniẽtius videꝛ ibi aſſignari initiũ vbi ṽſabaꝛ intẽtio ꝓphe q̃ȝ alibi. S; qd̃ maxime hanc aſſignationẽ ↄfirmat. eſt ꝙ cõputatio annoꝝ ab vno extremo hebdomadarũ ad aliud ↄueniẽtius ↄcordat cũ p̃dicto initio q̃ȝ cũ ceteris ꝑ alios expoſitores aſſignatis: vt ſatis patebit diligẽter intuẽti. Et h̃ de p̃mo. Circa ſcd̃m attendendũ ꝙ licet iſti duo mgr̃i cõcordãt in initio ⁊ fine iſtarũ hebdomadarũ in ꝓceſſu cõputationis tñ diſcordãt in aliq̃bus: nã poſtillator tenet illũ modũ quẽ habes in poſtilla. Mgr̃ ṽo Raymũdus cõputat ſic. ſ. a. xij. anno Nabuch. incluſiue qui idẽ eſt cum. iiij. regni Sedechie in q̃ egreſſu; eſt ṽbum dñi p̃dictum ad Hieremiã vſq; ad finẽ. xlv. anni regni ipſius Nabuch. fluxerũt anni. xxxiiij. Q; aũt. xij. annus Nabuch. ſit idẽ cum quarto ſedechie põt haberi. iiij. Reg. vlti. Q; aũt a. xij. anno Nabuch. vſq; ad fine; regni eius fluxerũt anni. xxxiiij. ⁊ pa; ex h̃. Nã nabuch. regnauit. xlv. annis. ꝓut hebrei tradũt in li. magnila. j. ca. a q̃bus ſi ſubtrahanꝛ. xj. anni p̃mi reſtat ꝙ a. xij. anno Nabucho. incluſiue vſq; ad finẽ regni eius fluxerũt. xxxiiij. Cõſequenter ſi p̃dictis addanꝛ. xxiij. anni euilmeradach. et tres anni balthaſar q̃ tot ãnis regnauerũt ſm oẽs hebreos ſic habenꝛ de regibus chaldeoꝝ ab egreſſu ṽbi p̃dicti. lx. anni. q̃bus ſi addanꝛ duo anni darij. ⁊ xxx. anni Cyri nepotis eius ſilr̃ ⁊. xiiij. aſſueri filij cyri ⁊ mariti Heſter. ſilr̃ ⁊. vj. anni darij ſecundi vſq; ad ↄſummationẽ templi ſecundi. ꝓut hr̃ in textu. ſic faciũt. lij. annos de regib⁹ pſaꝝ poſt chaldeos vſq; ad ↄſummatõe; templi ſecũdi. q̃bus additis. lx. primis chaldeoꝝ. ↄſtat ꝙ ab egreſſu ṽbi dñi ad Hieremiã vſq; ad cõſummationẽ tẽpli ſecũdi fluxerũt. cxij. anni quibus ſi addanꝛ. ccccxx. anni durationis tẽpli ſecũdi ſm oẽs hebreos. ſic ab egreſſu p̃dicti ṽbi ad Hieremiã vſq; ad deſtructionẽ ciuitatis ⁊ templi vltimã. fluxerũt. dxxxij. anni a q̃bus ſi reſcindanꝛ. xlij. anni q̃bus preceſſit paſſio xp̃i vltimã deſtructionẽ tẽpli ſm oẽs de hac mãteria loquẽtes. reſtat ꝙ ab egreſſu verbi ab ore dei ad hieremiã vſq; ad annũ paſſionis xp̃i p̃dictũ fluxerũt. ccccxc anni q̃ ſunt. lxx. hebdomade ꝑ Gabrielem annũciate. In qua quidẽ cõputatione in oĩbus ↄcordat cũ hebraica ⁊ dalmudica hyſtoria. excepta tñ duratione regni cyri q̃ ſm hebreos regnauit tribus annis tñ. Scd̃m ṽo latinos q̃s in h̃ ſequiꝛ magr̃ p̃dictus regnauit. xxx: annis vt p̃dictũ eſt. Computatio ṽo poſtil. cõcordat etiã cũ hebraicis hyſtorijs in tpe regni Cyri ⁊ in oĩb⁹ alijs. excepto tñ tpe durationis regni aſſueri mariti Heſter. durauit em̃ ſm hebreos xiiij. annis tñ ſm ṽo latinos q̃s in h̃ ſequiꝛ poſtil. durauit. xl. vñ dr̃ia inter iſtos duos mgr̃os in hac cõputatione totaliter ↄſiſtit in duratione tpis regni cyri ⁊ aſſueri. Nã magr̃ Raymũdus ſequiꝛ hebreos in aſſuero. ⁊ latinos in cyro. poſtil. ṽo ꝑ oppoſitũ. Concordat em̃ cũ hebreis in cyro. ⁊ cũ latinis in aſſuero. In alijs ṽo q̃ ad hãc ꝑtinẽt cõputatõ; oĩno ſilr̃ ſe hñt. Attendendũ eſt ꝗ̃ q̃ iſtaru; cõputationũ rõnabilius ꝓcedat. ne cũ de hac mã cũ aduerſarijs diſputare ↄtigerit appareat perplexitas ſeu claudicatio in nr̃o mõ exponẽdi. vñ ſub correctione melius ſentiẽtis ꝓceſſus mgr̃i Raymũdi validior vr̃ ex duobus. Primo qꝛ cyrũ regnaſſe. xxx. annis. ꝓut mgr̃ Raymũdus p̃ſupponit. nõ ſolũ greci ⁊ latini. ꝓut euſebius. paulus. oroſius. beda ſup Eſdrã. iiij. ca. Hiero. ſup zachariã. glo. j. Eſdre. v. ca. mgr̃ hiſtoriaꝝ in fine Dañ. hoc teſtanꝛ. Sed etiã ioceſon hebreus abbreuiator ioſephi qui large de h̃ tractat: de geſtis cyri h̃ concludit in fine. In q̃ igiꝛ greci ⁊ latini cum aliq̃ de famoſis hebreoꝝ hyſtoriographis cõcordãt potius tenendũ eſt q̃ȝ illud in q̃ aliq̃ hebrei tñ ⁊ nõ oẽs ↄueniũt. ſcd̃o qꝛ aſſuerũ regnaſſe. xl. annis nemo hebreoꝝ teſtaꝛ: ſ; ſolũ latini. vñ hebrei cauillando pñt dicere ꝙ h̃ fuit inuentũ ficte ex parte nr̃a ꝙ nõ pñt circa annos cyri ſilr̃ cauillare. cũ etiã aliq̃s de ſuis h̃ fateꝛ vt dictum eſt. Ad obiectionẽ ṽo poſtil. de h̃ ꝙ legiꝛ Eſdre vj. ca. Orentq; ꝓ vita regis ⁊ filioꝝ ei⁹. Ex q̃ arguiꝛ ꝙ darius erat tãte etatis circa tp̃s ↄſummationis tẽpli ꝙ filios hẽbat dr̃m ꝙ nõ ſequiꝛ. Pñt em̃ illa ṽba intelligi de filijs regis ſi eos habuiſſet. Silr̃ em̃ mõ legiꝛ Deuꝛ. xvij. vbi de rege tractãs ait. Ut lõgo tpe regnet ipe ⁊ filij ei⁹ ſup iſrl̃. q̃ quidẽ ṽba nõ eſt neceſſe vt intelliganꝛ de filijs regis in rerũ nã exñtibus: ſ; de filijs q̃s hr̃e poſſet in futuro vt pa; lr̃a; intuẽti: ⁊ h̃ de ſcd̃o. Circa terciũ attẽdendũ eſt ꝙ ſm ſan. Tho. j. ꝑ. q. xxxij. ar. j. in corꝑ. q. cũ aliq̃s ad ꝓbandum aliq̃ q̃ fidei ſunt: inducit rõnes q̃ nõ ſunt cogẽtes: cedet in deriſionẽ infideliũ: credũt em̃ ꝙ hmõi rõnibus innitamur. ⁊ ꝓpter eas credamus: ⁊ idẽ dr̃m eſt de auctribus. vñ licet hec expoſitio inter ceteras catholicas: ſaluo meliori iudicio potior videaꝛ nõ tñ ex ea ↄ̃ aduerſarios ſumi poſſet efficax argumentũ. pñt em̃ declinari aliq̃ ex his q̃ p̃ſupponuntur in ꝓceſſu cõputatiõis p̃dicte ex hyſtorijs q̃ ab eis non tradunꝛ nec ↄtinenꝛ in ſacra ſcriptura. vt eſt de duratione cyri vel aſſueri ꝓut dictũ eſt. Nihilomin⁹ tñ h̃ expoſitio vtilis eſt in duob⁹. p̃ in eruditione catholicoꝝ. q̃ p̃ſuppoſita fide omiſſa varietate ⁊ ↄfuſione ceteraꝝ expoſitionũ informabunꝛ de ſano ⁊ plano intellectu hui⁹ reuelatiõis. ſecũdo qꝛ etiã ↄ̃ aduerſarios etſi nõ arguẽdo ſaltẽ defendendo pñt eã ꝓponere: ⁊ abſq; rõnabili calũnia ſuſtinẽ. Ad arguendũ tñ ↄ̃ eos de hac reuelatõe ſatis ſufficit p̃ncipiũ ſumere ex expõne Ra. ſa. ſupradicta. q̃ eſt cõis hebreoꝝ expoſitio: ꝓut deductũ eſt. ſ. in. j. additione huius ca. circa terciũ p̃ncipale. Et hoc de tercio. In eo. ix. ca. vbi dr̃ in poſtil. Diſtinguit aũt. vij. hebdomadas ⁊ vltimã ab alijs ꝓpter ſpecialia opera facta in ipſis ⁊c. Additio.

Hec rõ quã aſſignat poſtil. ꝓ diſtinctiõe. vij. hebdomadarũ ab alijs nõ vr̃ ſufficere. Nã ſm verã expoſitionẽ quã ſequiꝛ p̃dicte. lxx. hebdomade incipiunt a. iiij. anno ſedechie vt dictũ eſt: qui quidẽ annus p̃cedit templi deſtructionẽ ꝑ ſex annos. Nã deſtructio illa fuit. xj. anno ſedechie: vt hr̃ Hiere. vl. ⁊. iiij. Reg. vl. Conſtat aũt ꝙ idẽ eſt initiũ. vij. hebdomadarũ. ⁊. lxx. hebdomadaꝝ. cũ hmõi vij. hebdomade. ſint p̃ma pars hui⁹ triptite diſtinctionis: Ex q̃ ſeq̃ꝛ ꝙ a p̃ncipio. vij. hebdomadarũ vſq; ad p̃mũ annũ cyri dantis licentiã reedificandi fluxerũt. lix. anni qui faciũt. viij. hebdomadas integras. ⁊ inſup tres annos: vñ dato ꝙ tres annos p̃termiſiſſet. eo ꝙ nõ faciũt ꝑ ſe hebdomadã integrã: nulla vr̃ rõ quare p̃termiſiſſet octauã hebdomadã que integra eſt ⁊ perfecta: vñ melius vr̃ dr̃m ſm mgr̃m Raymundũ vbi ſupra. q̃ aſſignat aliter diſtinctõem harũ hebdomadarũ dicẽs. ꝙ in qualibet parte hui⁹ triptite diſtinctionis quedã fuerunt facta ſeu oſtenſa ad reuelationẽ myſterioꝝ xp̃i ꝑtinentia. Nam infra tp̃s. vij. hebdomadarũ reuelatũ fuit Nabucho. qui monarchiã: tũc vniuerſalem tenebat myſteriũ incarnationis xp̃i quo ad vtrãq; naturã ipſius diuinã. ſ. ⁊ humanã. vt;. ſ. Dañ. ij. ca. in lapide abſciſo ſine manibus ⁊c. quod cõmuniter exponiꝛ de xp̃o ſm humanam naturam. ſm quam natus eſt de matre ſine patre. prout ibidem fuit expoſitum. Diuinam ṽo. ſ. iij. ca in quarto viro. qui ſimilis erat filio dei vt ibidem etiam fuit declaratum. Similiter infra tempus. lxij. hebdomadarum ſequentium circa principium earum fuit reuelatum danieli per angelum ſub certo numero tempus aduẽtus chriſti cum ſuis pertinentijs et qualitatibus ſub compendio expreſſiori modo q̃ȝ antea. vt p; in reuelatione de qua agitur. Conſequenter etiam circa finem haru; hebdomadarum per eundem angelum virgini glorioſe fuit pfecte annũciatus aduẽtus chriſti et effectualiter impletus.

Conſequēter in tpe harū .lxij. hebdomadarū tēplū fuit re-
edificatū in q̄ tēplo xp̄us oblatus fuit deo prī. ⁊ ſic honor
p̄dicti tēpli ſecūdi iuxta ꝓphetiā Aggei multomaior q̄ꝫ pri
oris tēpli effect⁹ eſt p̄ñte ibidē xp̄o q̄ nūq̄ꝫ ibidē corpalr̄ vi
ſus fuerat. Silr̄ i vltia hebdomada ab alijs diſticta fuit im
pletū myſteriū redēptōis hūane. in q̄ oēs expoſitores ca-
tholici ꝯueniūt. Sꝫ ꝯ h̄ poſſent aduerſarij ex duob⁹ ꝯtra-
dicere. Primo q: viſio illa de lapide abſciſo fuit .ij. āno re
gni nabuch. vt in p̄n .ij. ca. p̄dicti exp̄ſſe dr̄ ex q̄ ſequit̄ ꝙ h̄
nō fuit infra tp̄s .vij. hebdomadarū q̄ poſtea incipiūt .ſ. a
.xij. anno nabuc. vt dictū eſt. ſcd̄o q: p̄dicte due reuelatio-
nes q̄litercūq̄ꝫ ſumant̄. fuerūt tpe nabuch. an̄ eius aliena-
tionē vt pꝫ in lr̄a. ꝫ iſte ſeptē hebdomade ſe extendūt vſq̄ꝫ
ad magnā partē durationis euilmerodach. vn̄ remanet ma-
gna pars harū .vij hebdomadarū. in q̄ nulla legit̄ fuiſſe fa
cta reuelatio. ḡ nō debuiſſent aſſignari .vij. hebdomade ꝓ
pter rationē p̄dictā. ꝫ tres ſeu q̄tuor ꝓut fuerūt. Silr̄ p̄nt
arguere ꝯ ſcd̄am diſtinctionē .ſ. lxij. hebdomadarū. q: non
in p̄ncipio earꝫ h̄ reuelatio facta fuit danieli ꝫ poſtq̄ꝫ trāſi
uerat de eis vna hebdomada integra ⁊ q̄ſi dimidia de ſcd̄a
vtꝫ cōputāti a p̄ncipio hebdomadarꝫ vſq̄ꝫ ad annū p̄mum
darij p̄mi. in q̄ hec reuelatō fuit facta. Sꝫ ad p̄mū iſtorꝫ di
cendū ē ꝙ vbi dr̄. ſ. Dan̄. ſ. In ſcd̄o anno regni nabuc. nō
intelligit̄ ſcd̄o āno q̄ nabuch. ſup chaldeos p̄ regñuit. ꝫ itel
ligit̄ de ſcd̄o āno regni ei⁹ ab eo tpe q̄ ſup iudeos regñuit. et
ſilr̄ ſup alias natōes ſpauit. ꝓut. ſ. in poſtil. in .ij. ca. hr̄ in
q̄ etiā ꝯcordat R̄a. abraā abenhazra in eodē loco. Alij vo
expoſitores heb. dicūt ꝙ ly ſcd̄s annus regni nabuc. itelli
git̄ ſcd̄s ann⁹ an̄ mortē ſuā. Cōſtat aūt ꝙ ſm̄ vtrāq̄ꝫ expoſi-
tionē ly ſcd̄s ann⁹ regni nabuc. ꝯtinet̄ infra tp̄s .vij. hebdo
madarū qd̄ ē ꝓpoſitū. Ad ſcd̄m vo dr̄m ꝙ h̄ diſtinctō heb
domadarū nō eſt intelligēda ſic pūctualr̄ ꝙ a p̄ tpe cuiuſ
libet diſtinctionis vſq̄ꝫ ad finē fiant ſeu ꝯtinuent̄ illa q̄ illi
parti applicant̄: ꝫ ſufficit ꝙ in aliq̄ pte notabili cuiuſlibet
diſtinctionis ipleant̄. nā Gen̄. xv. legit̄. Scito p̄noſcens ꝙ
pegrinū futurū ſit ſemē tuū i terra non ſua ⁊ ſubijciēt eos
ſuituti ⁊ affligēt .cccc. ānis. Cōſtat āt ꝙ ſemē abrae nō fuit
afflictū ſeu ſuilit̄ ſubiugatū p oēs .cccc. ānos. ꝫ tm̄. p. ccx.
ꝓut ibidē exponit̄ ⁊ tm̄ ſcptura h̄ attribuit illis .cccc. ānis.
vn̄ ⁊ in ꝓpoſito. lꝫ nō p totū tp̄s .vij. hebdomadarū fuerūt
facte reuelatiōes p̄dicte ſufficit ꝙ in aliq̄ pte ſui circa p̄n-
cipiū fuiſſent facte. Silr̄ ē dr̄m de ſcd̄a diſtinctōne ꝙ non
ſic diſtincte pūctualr̄ eſt accipiēda. ꝫ ſufficit ꝙ circa p̄nci-
piū ⁊ mediū ⁊ finē ei⁹ impleant̄ p interualla ea q̄ illi appli
cant̄: vt dictū eſt. Si q̄s aūt voluerit oīno hui⁹ diſtinctio
nis rōem nūeraliter hīc optet recurrere ad myſticū ſenſuꝫ
Nā ſm̄ Grego. in .iiij. li. mora. cū rō lr̄e defeciſſe cogſcit̄. re-
ſtat vt ad myſticū ſenſuꝫ ſine dubitatōe recurrat̄. vn̄ in ꝓ-
poſito poſſet aſſignari rō myſtica nūeralis huic diſtinctōi
ſatis ꝓpria. Ad cui⁹ intellectū ſciendū ꝙ antiq̄ lex ſeptena
ria dr̄ ꝓpt̄ p̄ceptū ſabbati ⁊ aliorꝫ q̄ ei ꝯcordāt. Silr̄ ⁊ no-
ua lex octonaria dr̄ ꝓpter myſteriū dn̄ice reſurrectiōis. vn̄
ſup illud Eccl̄s. xj. Da ptes ſeptē nec nō ⁊ octo. glo. Da par
tes ſeptē. i. vetus teſtm̄. cuius ſeptima dies. i. ſabbatū p̄ci
pue honorat̄ necnō ⁊ octo qd̄ eſt nouū: vbi glo. interlinea
ris. Nouū ꝓpt̄ dn̄icā diē. vn̄ ad ꝓpoſitū vt gabriel oñderet
danieli ꝙ iuſticia ſempit̄na q̄ adducēda erat pfecte debeat
adiplere veterē legē. idcirco primā partē hui⁹ diſtinctiōis
in .vij. hebdomadas determinate ꝯcludit. vt etiā ei innue-
ret ꝙ octonaria lex. i. noua p̄dicte legi hēbat ſuccedere per
xp̄m: ⁊ cū eo incorpari: ideo ſubiūxit nūerū .lxij. nā .viij. ⁊
.vij. deducti faciūt numerū .lvj. qd̄ denotat legē nouā per
octo. ⁊ legē veterē p .vij. ⁊ ex deductione vni⁹ in alterū in-
nuit earꝫ v̄tualē cōiunctōeꝫ. Nā vt dr̄ in glo. allegata. ſine
altero toto nō valet alterū. De .vj. eni. hebdomadis que re
ſtāt ex numero .lxij. ſm̄ hūc ſenſum: q̄ nō ex toto ad lr̄aꝫ ſe
qui dꝫ nō eſt faciēda mētio cū nō faciāt integrā hebdoma-
dā. nā Leuit̄. xxiij. c. dr̄. Numerabitis ḡ ab altero die ſab-
bati .vij. hebdomadas plenas. i. integras. Ex q̄ patꝫ ꝙ vbi
de hebdomadis agit̄ nō eſt facienda mētio niſi de integra
hebdomada niſi forte vbi exp̄ſſa ſit mētio de aliq̄ pte heb
domade. ſic in h̄ ca. ſpālit̄er memorat̄ dimidiū vltime. Et h̄
ratio hmōi diſtinctiōis ſufficere dꝫ fidelib⁹ q̄ p̄ſuppoſita fi
de deſiderāt hīc rationē ſcripturarū. Replica.

In ca. ix. lxx. hebdomadarꝫ materiā ſatis ꝯcorditer
tractāt poſtil. ⁊ Burg. ꝫ tn̄ burg. in quibuſdā cōtra
poſtil. ſe cauillatorē oñdit ſumēs occaſionē ex quadā com
putatione: quā reprobat ex eo q: mardocheus videt̄ eē ni
mis exceſſiue etat̄ iuxta illā cōputationē. ⁊ h̄ dr̄ ſeq̄ ex eo
qd̄ dr̄ Heſter. ij. ꝙ mardocheus fuit trāſlatus cū iechonia
in babylonē. ꝫ Bur. mouēs difficultatē grāmaticalē de re-
latiuo ⁊ an̄cedēte ꝓximo ⁊ remoto dicit id ex lr̄a allegata
Heſter. ij. nō haberi ꝙ mardocheus fuiſſet trāſlatus cū ie-
chonia. ꝫ Cis q: dr̄ in lr̄a allegata. Erat vir i ciuitate ſuſis
vocabulo mardoche⁹ fili⁹ iair. filij ſemey. filij cis de ſtirpe
gemini q̄ trāſlatus fuit de hierl̄m cum iechonia. Referen-
do inq̄t burg. ly q̄ ad ꝓximū an̄cedens ſignificat ip̄m Cis
trāſlatū nō mardocheū: ꝫ nō inſiſtendo grāmatice q̄ ſepe
⁊ ꝓprie refert remotū an̄cedēs ſicut ꝓximū vr̄ burg. defice
re. q: ſi ad ꝓximū antecedēs debꝫ fieri vt ip̄e vult relatio:
tūc gemini trāſlatus eſt. qd̄ falſum eſt: q: gemini fuit vnus
de ꝓgenitorib⁹ ſaul. vt dr̄. j. Reg. ix. nec vr̄ verū de cis qui
fuit pater ſaul. ⁊ p tpa oim regū durare nō poterat vt trāſ-
ferret̄ cū iechonia: niſi burg. fingat aliū q̄ vocet̄ noie cis. ⁊
q: hoc nō hꝫ firmare auctēm. ea facilitate cōtemnit̄ q̄ ꝓbat̄
⁊ ad rem ſi a trāſmigratione iechonie cōputarent̄ anni cis
ꝓaui ſemei aui. ⁊ iair patris mardochei fortaſſis mardo-
cheus nō repiret̄ natus q̄n dr̄ Heſter. ij. ip̄am heſter in fili-
am adoptaſſe ⁊ curiā eius rexiſſe. vel ſaltē inueniret̄ valde
iuuenis q̄lis ad hmōi officia fuiſſet inept⁹ ⁊c. Itē burg.
eodē ca. notat poſtil in eo ꝙ recedit a cōputatione raymū
di q̄ cōputat annos ſm̄ computū latinorꝫ quo ad regnum
cyri ⁊ regnū aſſueri mariti Heſter cōputat ſm̄ cōputatiōꝫ
hebreorꝫ. ⁊ poſtil. facit p oppoſitū. vn̄ Burg. p̄fert factum
raymūdi in h̄ poſtil. debilibus rōnibus. Prima q: factum
ray. quo ad cyrū cōcordat vt dicit grego. ⁊ latinis ⁊ vni he
breorꝫ qui fuit abbreuiator ioſephi. Scd̄a ratio. q: ſoli lati
ni dicūt aſſuerū regnaſſe .xl. annis. p̄nt igit̄ iudei cauillare
ꝙ h̄ ſit conuictū: ꝫ q̄ ad p̄mā rationē vr̄ allegatio burgū.
modicū valere nā allegare ꝓ auctibus in cōputo p̄nti eos
q̄ in cōputatione .lxx. hebdomadarū multipliciter defici-
unt ⁊ inter ſe nō concordāt puerile eſt. q: etiā ſcriptura ſa
cra perderet auctēm ſi in ea repiret̄ diſcordātia vel defect⁹
vt ſcribit be. Aug. ad be. Hiero. ep̄la p̄ma ⁊ .viij. trāſumit̄.
ix. diſ. ego ⁊ c. ſi ad ſcripturas. Nūc aūt beda ⁊ alij p bur.
allegati ſunt diuerſi q: quidā eorꝫ cōputāt ſm̄ annos luna
res. quidā ſolares. quidā a p̄ anno cyri ⁊c. q̄ oia nec a ray-
mūdo nec poſtil. nec. bur. ſunt recepta. Non igr̄ ſequit̄. cō
cordāt cū raymūdo in vno puncto. igr̄ ſtandū eſt eoꝝ di-
ctis. Nec ioceſon abbreuiator Ioſephi pōt allegari ꝓ au-
ctoritate. q: a cōi computatione hebreorꝫ ⁊ ſuorꝫ mgr̄orꝫ ſi
ne rōne recedit ⁊ ſcriptura nihil ꝓbans nec ſcd̄a rō ſua va
let. q: calūnie iudeorꝫ nō ſunt curāde vbi ſine auctē ſcp̄tu-
re ea q̄ nr̄e fidei ſunt impugnāt. Nec remanet iudeis excu
ſatio ex diuerſitate cōputationū cū tp̄s .lxx. hebdomadarꝫ
de q̄ hic agit̄ q̄litercūq̄ꝫ cōputet̄. p mille annos trāſierit in
p̄teritū ⁊ ampli⁹. Sola igr̄ obſtinatio malicioſa tenet eos
in p̄fida expectatione meſſie. Nec valet rn̄ſio Burg. ad id
qd̄ poſtil. ꝓ ſue intētiōis ꝯfirmatione adduxit de Eſdre. vj.
q: dicit Bur. fieri orōnē ꝓ filijs nōdū exñtibus. Sꝫ ꝯtrium
vr̄. q: Eſdre. vj. dr̄. Orent ꝓ vita regis ⁊ filiorꝫ ei⁹ p̄ſuppo-
nit̄ igit̄ in lr̄a vita filiorꝫ ꝓ q̄ orandū dr̄. Illuſoria etiā orō
vr̄ ꝓ nondū exñtibus in rerū nā. fit quidē bn̄ ꝓ defunctis
ꝫ nō ꝓ futuris niſi ꝓphetice: q̄liter nō eſt in Eſdra dictū.
Nec eſt ſilr̄ qd̄ Burg. adducit Deu. vij. ibi eni nō dr̄ quis
orare ꝓ rege ⁊ filijs ei⁹. ꝫ p̄noſtice dr̄ de rege nondū exñte
⁊ filijs futuri. Si rex iuſt⁹ fuerit diu regñbit. ⁊ filij ei⁹ poſt
eū: ⁊ regnū eius trāſibit ad poſteros. Poteſt eni de nō ex
iſtētibus ꝓprie q̄s p̄noſticare. ꝫ nō ꝓ eis orare ſpālit̄er ꝓ
vita eorum qui non viuunt. Reliqua que in daniele notat
Burg. non ſunt magni ponderis ꝫ ſtant in verbis ⁊ cōpu
tis ſm̄ Burg. non punctualiter accipiendis.

Anno.iij.cyri.hic ponit̃.x.viſio dani. Capi.x.
elis.⁊ ſm opinionē cōem iſta viſio q̄ hic ponit̃ dif
fert ab illa q̄ ponit̃ in duob⁹ cap̄.ſe. ſ; mihi vr̃ ꝙ eſt
vna tm̄:vt magis patebit legēdo lr̄a;.Diuidit̃ ḡ ſic.q: pri-
mo deſcribit̃ excellētia hui⁹ viſionis. ſcđo exp̄mit̃ ꝯtinētia
ibidē reuelate verita
tis.⁊ h̄ duob⁹cap̄.ſe.
A Prima in duas.q: p̄
tāgit̃ magnitudo h⁹
viſionis in generali.
ſcđo magis in ſpāli:
ibi.In dieb⁹ illis ī̃n
p̄ma pte p̄ tāgit̃ tp̄s
q̄ facta eſt reuelatio
danieli cum dicitur.
a Anno.iij.cyri re-
gis pſarū.ſcđo reue-
lationis magnitudo
cum di̇̃. b Verbū
reuela.i. veritas que
verbo exprimitur.
c Danieli coḡ.bal-
thaſar.h̄ dicit. q: bal
thaſar erat nomē ei⁹
ſcđm: vt; ca.j. h⁹ li.
d Et ver.ve.ad in-
telligendum. e Et
for.mag.ad implen-
dū.q: nō poterat im
pleri niſi dīna v̄tute
⁊ ordinatiōe.q: h̄ vi-
ſio ꝯtinet pſecutōem
antiochi ⁊ antixp̄i ⁊
deſtructō; eoꝝ ⁊ re-
ſurrectionē mortuo-
rū:vt videbit̃. f Intellexitq; ſer.q: nō tm̄ habuit viſionē
ima ginariā:ſ; etiā intellectualē: ꝓpter qđ ſubdit̃. g In-
telligētia eñ op⁹ eſt in viſione.ad h̄.ſ.ꝙ aliqs dicat̃ ꝓpha.
ſicut.ſ.declaratū eſt in p̄n.li.pſal.vel pōt exponi. Intelli-
gētia op⁹ eſt ⁊c̃.q.d.o; intellectū hoīs a deo eleuari ad h̄ ꝙ
talia poſſint intelligi ⁊ capi.⁊ in h̄ p; arguitas viſionis in
gn̄ali. h In die.il.hic ponit̃ excellētia hui⁹ viſionis ma
gis in ſpāli.⁊ h̄ duplr̄.p̄ ex pte danielis vidētis.ſcđo ex pte
angeli appentis:ibi.Die aūt.xxiiij. Magnitudo aūt viſio
nis ex pte Danielis oñdit̃ in deuota ꝑpatiōe ipſius añ hāc
viſionē.⁊ h̄ ꝑ luctū:ieiuniū ⁊ oīonē.⁊ h̄ eſt qđ dicit̃ hic.
h In die.il. ego daniel lugebā pctā ⁊ miſeriā ppl'i iſrael.
i Triū hebdo.dieb⁹.in q̄ oſtēdit̃ magnitudo auſteritatis
ex pte tpis. k Panē deſide.i.cibū delicatū.q: noīe pa-
nis in ſcriptura intelligit̃ oīs cib⁹. l Nō comedi. ⁊ caro
⁊ vi.⁊c̃.Et ſic p; magnitudo auſteritatis ex pte cibi ⁊ pot⁹
Per h̄ aūt qđ di̇̃ ꝙ in trib⁹ hebdomadis nō comedit talia
ex deuotōe.innuit ſcriptura ꝙ aliis tpib⁹ talib⁹ vtebat̃.Ex
q̄ etiā vlteri⁹ p; ꝙ tūc nō tenebat tantā auſteritatē in victu
q̄ntā tenuerat in iuuētute ſua qñ bibebat ſolū aquā et co-
medebat̃ legumina:vt dictū eſt.ſ.c.Cui⁹ rō eſt.q: daniel ia;
erat in tāta aucte ꝙ poterat dīc victualia in qb⁹ non eſſent
aliq̄ ſibi illicita:⁊ iterū q: iā erat ſenex:cū a tpe ſue migrati
onis in babylone iā ptrāſiſſent.lxix.anni.⁊ eſſet in.lxx. vt
magis explicabit̃.ſ.tanta aūt auſteritas nō eſt ſeruāda in
ſenectute.qñ paſſiones ſunt edomate ⁊ corp⁹ debilitatum:
ſic̃ in iuuētute qñ vigēt paſſiones. m S; neq; vng.vnc.
ſum.vnguētū h̄ accipit̃ ꝓ lacrima alicui⁹ arboris aromati-
ce.q: talibus vngebant̃ in t̃ra illa ꝯ̃ intempiē caloris. et ad
ꝯſeruādū bonā diſpoſitionē corpis. n Die aūt.xxiiij.h̄
ꝯñter exp̄mit̃ excellētia viſionis ex pte angeli apparētis.
⁊ p̄ deſcribit̃ ipſius angeli appentis inſolit⁹ fulgor.ſcđo vi
dentiū terror:ibi.Vidi aūt ego daniel. In p̄ma pte di̇̃ ſic.
n Die aūt xxiiij.⁊c̃ vbi deſignat̃ tp̄s determinatū huius
viſionis nō ſolū q̄tum ad annū.ſicut in p̄ncipio hui⁹ ca.
dictū eſt:ſ; etiā q̄tum ad diē determinatū. Notat̃ etiā ꝯñr

a Anno tercio Ca. X
b cyri reg. pſarū verbū
c reuelatū eſt danieli cogno-
d mēto balthaſar:⁊ v̄bū ve-
e
f rū ⁊ fortitudo magna intel
g lexitq; ſmonē. Intelligen-
h tia eñ eſt op⁹ ī viſione. In
dieb⁹ illis ego daniel luge
i bam triū hebdomadaꝝ di
k eb⁹: panē deſiderabilē nō
l comedi:⁊ caro ⁊ vinū non
m introierūt i os meū:ſ; neq;
vnguento vnct⁹ ſu;:donec
ꝯplerēt̃ triū hebdomadaꝝ
n dies. Die aūt.xx.⁊ quarta
o menſis primi erā iuxta flu-
p uium magnū q̄ eſt tigris:⁊
p leuaui oculos meos ⁊ vidi
q
r Et ecce vir vn⁹ veſtit⁹ line-
s is ⁊ renes eius accincti au
t ro obrizo:et corp⁹ eius q̄ſi
v chryſolitus ⁊ facies ei⁹ ve
x lut ſpēs fulguris : et oculi
y eius vt lampas ardens et
brachia eius ⁊ q̄ deorſum
vſq; ad pedes q̄ſi ſpecies
z eris candentis:⁊ vox ſmo
num eius: vt vox multitu-
a dinis. Vidi autem ego da
niel ſolus viſionem porro
viri qui erant mecum non
viderūt:ſ; terror nimius ir
ruit ſup eos:⁊ fugerūt i ab
ſconditū Ego aūt relictus
ſolus vidi viſionē grandē
b hāc.⁊ nō remāſit in me for
c titudo ſ; etiā ſpēs mea im-
d mutata ē in me ⁊ emarcui:
nec habui q̄cq; virium. Et
e audiui vocē ſermonū ei⁹ ⁊
audiēs iacebā ꝯſternat⁹ ſr
faciē meā:⁊ vult⁹ me⁹ here

locus cum di̇̃. o Erā iuxta fluuium magnū q̄ eſt tigris
hic eſt vnus de q̄tuor fluminibus paradiſi.⁊ noīat̃ ſic a ve
locitate curſus a tigride q̄ eſt beſtia velociſſima. p Et le
uaui ocu.meos.corpis.ſ.⁊ mētis. p Et vidi. viſione in
tellectuali ⁊ corpali. q Et ecce vir vnus.i.angelus ap-
parens in ſpecie viri
r Veſtitus lineis.
vbi p̄ deſcribit eum
q̄tū ad extrinſeca q̄
ad veſtimentū albū
vel lineū q̄ deſignat̃ B
puritas angelica. et
q̄ ad cingulū cū di̇̃.
s Et renes eius ac
cin.au.obrizo.i.mū-
diſſimo.vñ di̇̃ obrizū
ab ob.⁊ radio radias
q: ꝓpter radiationē
ſic noiat̃.p ꝣonā au-
reā ⁊ radiantē intel-
ligit̃ feruor charita-
tis q̄ angeli indiſſo-
lubiliter ligant̃ cum
do: ſcđo deſcribit an
gelū q̄tum ad intri-
ſeca:cum di̇̃. t Et i.co.
cor.eius q̄ſi chryſoli
tus. Eſt aūt chryſoli
tus lapis coloris ma
rini:⁊ h; ſcitillas au
reas Per tale igitur
corp⁹ intelligit̃ celū
qđ eſt ꝓprie mobile
angeloꝝ.q: corp⁹ an
geli nō informat̃ ab
eo ſ; tm̄ mouet̃.Color aūt maris q̄ eſt in chryſolito eſt ſilis
colori celeſti. Per ſcintillas aureas intellige ſtellas q̄ ſunt
in celo.tercio deſcribit angelū apparentē q̄tū ad extremi
tates di̇̃. v Et fa.ei⁹ ve.ſpēs fulguris.in q̄ notat̃ excellē
tia gl'ie angelice. x Et ocu.ei⁹ vt lam.ar.in q̄ notat̃ ꝑſpi-
cacitas in angeli cognitione. y Et bra.⁊c̃.q̄ſi ſpēs eris
cādētis.in q̄ ſignat̃ fortitudo angeli ad opandū ꝑ brachia
⁊ ad mouendū ſe de loco ad locū ꝑ pedes. z Et vox ſer.
eius vt vox multitudinis. in q̄ deſignat̃ efficacia virtutis
eius ad docendū hoīes de occultis ⁊ reuelandū veritatem
q: vnus angl's pōt plus docere q̄ multitudo hoīm ſeu do
ctoꝝ. Ad euidentiā aūt maiorē p̄dictoꝝ ꝯſiderandū ꝙ an-
geli apparēt hoīb⁹ in corpib⁹ aſſumptis ad inſtruēdū eos
familiari⁹ de occult̃:⁊ iō ꝑ ꝓprietates corpis aſſumpti ſi-
gnificant̃ ꝓprietates angeli ſpūales.vt dcm̄ eſt. a Vidi
aūt.h̄ ꝯñr ponit̃ vidētiū terror. ⁊ p̄ ponit̃ eoꝝ trepidatio:
ſcđo angeli ꝯfortatio:ibi.Et ecce manus.dicit igr̃ p̄mo ſic
a Vidi aūt ego daniel ſolus viſionē ꝑfecte.ſ.q: nō ſolum
vidit angelū apparentē.ſ; audiuit eū loquentē ⁊ intellexit
Alij eñ viri q̄ erant cum daniele viderūt ſolū angelū ap-
parentē.ex cui⁹ viſione territi fugerūt. ⁊ iō dicunt̃ hic nō
vidiſſe viſionē.q: angl'm loq̄ntē nō audierūt.nec intellexe-
rūt ea q̄ fuerūt reuelata danieli ⁊ h̄ ē qđ di̇̃ h̄. Porro viri q̄
erāt mecū ⁊c̃.⁊ p; ex dictis vſq; ibi. b Et nō remāſit for
titudo in me.q: terror reddidit mēbra exteriora frigida et
tremētia ꝓpter recurſu; ſpirituū ⁊ ſanguinis ad cor.q: tal'
recurſus fit in paſſione timoris. c S; etiā ſpēs mea im-
mutata eſt in me.q: ex timore pallor cauſat̃ i facie ꝓpt̃ re-
curſu; ſanguis ad cor ab exteriorib⁹ mēbris. d Et emar
cui ⁊c̃.q: ꝑ timorē nimiū hō fit aliq̄n ſtupidus ⁊ q̄ſi impo-
tēs ſe mouere. e Et audi.iace. ꝯſternat⁹ ⁊c̃. q: ex timore
nō poterat ſtare. f Et ecce manus. Hic ponit̃ angeli cō
fortatio.⁊ h̄ duplr̄.q: p̄ ꝯfortat eū imꝑfecte.poſtea ꝑfecti⁹
q: ꝓceſſus eſt debitus de imꝑfecto ad ꝑfectū. Scđa pars
incipit ibi.Cunq; loqueret̃ mihi. Primū aūt facit tangen
do ipm̄ ⁊ leuando aliquantulū.⁊ hoc eſt qđ di̇̃ hic.

f Et ecce ma.ſ.angeli. g Teti.me.ꝯfortãdo. h Et erexit me ſup genua mea.a liquãtulũ eleuãdo. i Et dixit ad me.ṽbo ꝯfortãdo. k Daniel vir deſiderioꝝ q̄re aũt dictus eſt vir deſiderioꝝ.dictũ eſt.ix.ca. l Intellige ṽba mea ꝛc̃.i q̄ cõfortat eũ q̄tũ ad mẽtẽ.ſil'r q̄tũ ad corp⁹cũ dr̃
m Et ſta in gradu tuo.i.rect⁹ ꝛ recta facie ṽſus celũ: hic eſt eñ grad⁹ hoīs. alia aũt aīalia ſtãt ſuper pedes facie inclinata ad terrã. n Cum q̄ dixiſ.mi.ſmo.iſtũ ſteti tremẽs q2 imutatio facta ĩ corpe ex p̄cedẽti timore non dũ adhuc trãſierat.
o Et ait ad me.noli metuere daniel.quia nõ apparui ad male faciẽdũ tibi. ſ; mag' ad docendũ te illa q̄ deſideras ſcire et h̄ eſt quod ſubditur.
p Quia ex die p̄mo q̄ tu po. cor tuum ad intelligendum illa q̄ p̄us videras.c.viij.ꝛ non intellexeras ad plenũ vt dictum fuit ſup illõ ṽbũ i fi.viij. c. Stupebã ad viſionẽ ꝛ nõ erat q̄ interp̄taret: vl' al'r. Ad intelligẽdũ.ſ.volũtatẽ dĩ circa ea q̄ ſt̃ ventura pplo tuo ꝛ q̄ſi in idẽ redit. q Ut te affligeres in ꝯſpectu dei tui.vt p h̄ o͂ro tua citi⁹ exaudiret corã deo.ꝛ p ꝯñs diuia ṽitas tibi reuelaret. r Exaudi. ſũt ṽba tua ꝛc̃.ſ.de reditu ppl'i de captiuitate babylonica. Sʒ ꝯtrũ vr̃: q2 lnia redeũdi iã erat data.j.ãno cyri. Iſta aũt o͂ro daniel' ꝛ afflictio de q̄ hic loquit angl's:facta fuit ãno.iij.cyri: vtʒ ex dictis in iſto ca.g̃ tũc non fuit exaudita o͂ro daniel' de reditu ppl'i:ſ; añ p duos ãnos. Dõm q̄ iudei fuerãt in babylone p.lxvj.ãnos q̄tũ ad illos q̄ cũ iechonia trãſlati fuerũt. Illi ṽo q̄ i ſubiectõe ioachi p̄re ei⁹ fuerũt trãſlati obſides vt de daniele ꝛ alijs de ſemie regio dr̃:fuerãt iã.lxx.ãnis. Illi ṽo q̄ cũ ſedechia fuerũt trãſlati fuerũt ibi.lvj.ãnis.ſm illã ꝯputatõʒ quã ſecut⁹ſuʒ tãq̄ʒ iudicio meo veriorẽ.s̃.c.ix. ꝛ ſic p ꝯñs illi q̄ tũc viuebãt fuerãt nati i babylone p maiori p̄te ꝓpt' q̄õ afficiebant ad remanẽdũ in t'ra babylõis ꝛ ꝓpt' poſſeſſiones q̄s ibi acq̄ſierãt ipi vl' p̄res coꝝ.ꝛ ꝓpt' vxores q̄s ibi accepant ꝛ filios q̄s ibi genuerãt. Et iõ p⁹licẽtiã datã a cyro remãſerũt in t'ra babylõis bñ p duos ãnos ꝛ pl⁹.vt dr̃ in ſcolaſtica hyſto.ꝓpt' q̄õ timebat daniel ne totũ negociũ de reditu coꝝ in irl'm ipediret. Et iõ orabat daniel.iij.ãno cyri vt h̄ ipedimẽtũ tolleret ꝛ fuit exaudit⁹ ꝛ h̄ ẽ q̄õ dic̃ angelus. s Et ego ve.ꝓpt' ſer.tuos annũciare.ſ.tibi q̄ tua petitio ſit exaudita. t Princeps ãt re.pſarũ ꝛc̃.ad euidẽtiã hui⁹ꝯſiderãdũ q̄ angl'i q̄ p̄ſunt diuerſis ꝓuicijs dicũt p̄ncipes illarũ: ꝛ h̄ rõnabil'r: q2 ſũt ſolliciti de bono eaꝝ.iõ nomiat' ordo iſtoꝝ ſic.ſ.ordo p̄ncipat⁹. Cõſiderãdũ etiã q̄ ſic vni toti ꝓuicie p̄eſt vn⁹angl's bon⁹ q̄ p̄nceps ad ꝓcurandũ bonũ illi⁹ ꝓuicie ita p̄eſt vn⁹ angl's malus q̄ p̄nceps ad inducendũ hoīes illi⁹ ꝓuicie ad malũ. Dicũt igr̃ aliq̄ q̄ iſte p̄nceps pſaꝝ fuit angl's mal⁹ q̄ filios iſrl' incitabat ad remanẽdũ i babylõe ex carnalitate q̄dã rõib⁹ p̄dictis. ꝛ iõ dr̃ h̄ q̄ reſtitit.xxj.dieb⁹ o͂roni daniel'.qui orabat p reditu ppl'i in irl'm.ꝛ p ꝯñs reſtitit ãgelo bono.q̄ pũtabat o͂roem daniel' corã deo.ꝛ h̄ eſt q̄õ angelus loquẽs danieli dixit.
t Princeps re.pſa.reſti.mi xxj.dieb⁹.tm̃ ei tpis durauit

C
s̃.9.f.
j.co.

f bat terre. Et ecce man⁹ teti
g h git me ꝛ erexit me ſup gẽua
mea ꝛ ſup articuloſ manuũ
i k meaꝝ ꝛ dixit ad me Dani
l el vir deſiderioꝝ itellige ṽ
m ba q̄ ego loq̄r ad te: ꝛ ſta in
gradu tuo. Nũc eĩ ſuʒ miſ-
n ſus ad te. Cũ dixiſſet mihi
o ſmonez iſtũ ſteti tremẽs et
ait ad me Noli metuẽ dani
p el q2 ex die p̄mo q̄ poſuiſti
q cor tuũ ad itelligẽdũ vt te
affligẽs in cõſpectu dei tui
r s exaudita ſunt verba tua: et
ego veni ꝓpter ſmões tuoſ
t Princeps ãt regni pſarũ re
ſtitit mihi viginti ꝛ vno. di
v eb⁹: ꝛ ecce michael vn⁹ de
principib⁹ primis venit in
x adiutoriũ meũ: ꝛ ego remã
y ſi ibi iuxta regẽ pſarũ. Ue
a ni aũt vt docerẽ te q̄ vẽtu-
ra ſt' pplo tuo in nouiſſimiſ
b diebus qm̃ adhuc viſio in
c dies. Cunq̄ʒ loqueret' mihi
d huiuſcemõi ṽbiſ deieci vul
e tũ meũ ad terrã ꝛ tacui ꝛ ec
f ce q̄ſi ſilitudo filij hoīs teti
git labia mea ꝛ apiens os
meũ locut⁹ ſuʒ: ꝛ dixi ad eũ
g q̄ ſtabit ꝯ me. Dñe mi in vi
ſione tua diſſolute ſunt cõ-
pages mee ꝛ nihil in me re
mãſit virũ ꝛ quõ poterit ſer-
uus dñi mei loqui cuʒ dño
meo Nihil eĩ i me remãſit
viriũ: ſ; ꝛ halit⁹ me⁹ interclu
h dit'. Nurſuʒ g̃ tetigit me q̄ſi
i viſio hoīs ꝛ ꝯfortauit me ꝛ
dixit Noli timẽ vir deſide
rioꝝ pax tibi ꝯfortaẽ ꝛ eſto
k robuſt⁹. Cũq̄ʒ loqueret' me
cũ cõualui ꝛ dixi loq̄re dñe
l mi: q2 confortaſti me et ait
m Nunquid ſcis quare vene
n rim ad te et nunc reuertar

o͂ro daniel' ꝛ afflictio vtʒ ex p̄dictis. Btũs aũt Gre.xviij. li.moral.dic̃ q̄ fuit bon⁹angl's q̄ p̄erat reg̃ pſarũ q̄ videbat ex mãſione filioꝝ iſrl' i pſide m'ltos de pſis ꝛ medis ꝯuerti ad cultũ ꝛ fidẽ vni⁹ dei: ꝛ iõ int'pellabat deũ vt remanerẽt in pſide: oñdẽs in cõſpectu dei bona q̄ ex h̄ deuenirẽt ꝛ ſic angl's ſcũs dr̃ reſiſtere anglo ſctõ q̄ repñtabat daniel' o͂roeʒ ꝯ ꝯrio corã deo. nõ tñ int' angl'os ſctõs eſt ꝯrietas volũtatũ ſimplicit'.q2 voluntates coꝝ ſt' ꝯformes diuine volũtati q2 tñ de futuris ig̃rãt q̄d de⁹ velit.iõ aliq̄n ꝯſulendo deũ de aliq̄ futuro circa pplos q̄b⁹ p̄ſũt allegãt merita ꝯria: ꝛ ſic dicũt' reſiſtẽ adinuicẽ: ſ; q̄n reuelat' eis ſup h̄ diuina volũtas ſimpl'r ꝯcordãt i ea. v Et ecce mich.vn⁹de p̄n.pri mis.q2 erat ſuperior angl's ãglo q̄ loq̄bat' q2 erat p̄nceps toti⁹ ſynagoge. ſic̃ eſt mõ p̄nceps toti⁹ eccl'ie ꝛ iõ nõ ſolũ p̄erat filijs iſrl' q̄ erãt i pſide ſic̃ ille q̄ loq̄bãt danieli.ſ; ẽt p̄erat oīb⁹ filijs iſrl' vbicũq̄ʒ eẽnt ꝛ iõ ꝓcurabat bona filioꝝ iſrl' vbicũq̄ʒ. ꝓpt' q̄õ audiuit illũ angelũ q̄ p̄erat vni p̄ti coꝝ.ſ.coꝝ q̄ erãt i pſide ꝛ h̄ ẽ q̄õ ſb̄dit o michaele. venit in adiutoriũ meũ ſeq̄t'. x Et ego remã.ibi.i.corã deo offerẽs p̄ces tuas. y Iux regẽ pſaꝝ.i.iux angelũ q̄ p̄erat perſis m̃ reſiſtẽtẽ mõ p̄dicto. h̄ etiã dixit angl's danieli ad oñdẽdũ q̄re tãtũ tardauerat ad denũciãdũ exauditõeʒ o͂rois a Ue.aũt vt do.te q̄ vẽ.ſt' po.tuo ꝛc̃. Ex q̄ p̄tʒ q̄ nõ ſolũ venerat ad denũciãdũ danieli reditũ captiuitatis. nec ſoluʒ ea q̄ fcã ſt' tp̄e ãtiochi epiphanis.ſ; ẽt q̄ vẽtura ſt' i fine mũdi tp̄e ãtixp̄i. vt patebit ca.ſe.ꝓpt' q̄õ ſeq̄t'. b Qm̃ adhuc vi.in dies.ſ.m'ltos differt' iplẽda total'r. c Cũq̄ʒ loq̄ret'.h̄ ponit' ꝯſolatio p̄fecta ipi⁹daniel' ꝛ diuidit' i duas p̄tes q2 p̄ facit q̄õ dcm̃ eſt.ſcd̃o ſubiũgit cãʒ ſui receſſus a daniele ibi Et nũc reuertar. Circa p̄mũ dr̃ ſic. c Cũq̄ʒ loq̄ret' m̃ angelus.ſ.huiuſcemõi ṽba. d Deieci vul.ꝛc̃.q̄ſi nõ potẽs ſuſtinẽ aſpectũ fulgoris angeli appentis. ꝛ h̄ factũ ẽ: vt daniel coḡſcẽt fragilitatẽ hoīs reſpcũ ṽtut' angeloꝝ. e Et ecce q̄ſi ſili.ꝛc̃. q2 nõ erat hõ ſ; angl's apparẽs in ſpẽ hoīs f Tetigit la.mea.vt poſſeʒ loq̄ ꝓpt' q̄õ ſeq̄t'. Et apiens os meũ locut⁹ſum ꝛc̃.ſeq̄t'. g Dñe mi in vi.tua diſ.ſũt cõpages mee ꝛc̃.i iũcture mẽbroꝝ meoꝝ ꝓpter defectũ ſanguinis ꝛ ſpirituũ recurrentiũ ad cor: ꝛ ex paſſione timor' ꝓpt' viſionẽ inſolitã angl'i appentis: ſeq̄t'. h Rurſum g̃ teti. me q̄ſi viſio hoīs. q2 tũc angl's appuit i forma hũane ſpẽi al'r q̄ʒ añ. In p̄tãte eñ angl'oꝝ ẽ ſpẽm corpõꝝ aſſumptoꝝ trãſmutare defacili. Sic ãt appuit ei angl's ad iſtm magis ꝯfortãdo: ꝓpt' q̄õ ſubdit'. i Et ꝯfortauit me ꝛ pʒ l'ra ſeq̄t'. k Cũq̄ʒ loq̄ret' ꝛc̃.ſ p̄fecte ꝯfortat⁹: ſeq̄t'. l Et ait angl's ſcʒ danieli. m Nũq̄d ſcis q̄re ꝛc̃.q.d. ego veni vt oñderẽ tibi o͂ronẽ tuã exauditã. ꝛ ea q̄ ſunt futura tp̄ibus nouiſſimis: vt iã dictũ eſt ꝛ mag' patebit.j̃. n Et nũc reuertar. Hic exp̄mit cãm q̄re opte ... eum cito recedere a daniele vt rediret ad interpellandũ corã deo pro pplo iſrael: ne reditus eius de babylone ipediret' p angelũ q̄ p̄erat pſis: ꝛ h̄ ẽ q̄õ dicit. n Et nunc reuertar ſcʒ in conſpectu dei.

B
s̃.eo.
s̃.9.f.
s̃.eo.

o Ut ꝑliter aduerſuꝫ ꝓncipē pſarū.qð quidē ꝑliū eſt per
h ꝙ angeli q̄ p̄ſunt diuerſis gētib⁹ offerūt coram deo ꝯtra
merita ipſoꝝ:vt dictū eſt. p Cū em̄ egre.ap.ꝓn.gre.i.an
gelus grecoꝝ.h āt inſ̄ponit angl's loq̄ns danieli. q: in ꝓn.
ſe.ca.faciet mētionē de bellis pſarū ⁊ grecoꝝ adinuicem.

ꝙ angelus omiſerit aliquē de regibus pſarū a tpe cyri vſq̄
ad alexandrū magnū.ſm em̄ cōputationē latinoꝝ mardo-
cheus fuiſſet.cclviij.annoꝝ qn̄ fuit exaltatus ab aſſuero vt
oſtenſum eſt.ſ̄.ix.ca.qð videſ impoſſibile:vt ibi dictū eſt.
k Surget vo.hic ꝯſ̄r ponit ortus regni grecoꝝ q̄tum

q Uerunt̄n.i.anq̄
reuertar recedēdo a
te. r Annūciabo
tibi qð exp̄ſſum ē in
ſcriptura veritatis.i.
in p̄ſcia dei mihi re-
uelata. q: reuelatio
eſt q̄dā impſſio diui
ne ſcie. Annunciabo
inquā tibi illa q̄ deſi
deras ſcire. s Et
ne.adiu.me⁹ eſt in oi
bus his. q̄.ſ.ſpectāt
ad ꝓmotionē popu
li iſrl'. r Niſi mi.
ꝓn.ve. q: ſicut dictū
eſt michael erat ꝓn-
ceps totius ſynago
ge gn̄aliter. Ca xi.

o vt ꝑliter aduerſuꝫ ꝓncipem
p pſaꝝ. Cunq̄ em̄ egrederer
appuit princeps grecorum
q r veniēs. Uerūt̄n ānūciabo
tibi qð exp̄ſſum ē in ſcptura
s ꝟitatis ⁊ nēo ē adiutor me
t us in oib⁹ his niſi michael
ꝓnceps vr̄. Ca.XI
Go aūt a prio āno da
b rij medi ſtabā vt ꝯfor-
c d tareſ ⁊ roborareſ ⁊ nūc ve-
e ritatē annūciabo tibi. Ecce
adhuc tres regeſ ſtabūt i p

f ſide ⁊ q̄rtus ditabiſ opib⁹
g nimijs ſup oēs ⁊ cū iualue
h rit diuitijs ſuis concitabit
i omes aduerſū regnum gre
k l cie. Surget ꝟo rex fortiſ et
m n dn̄abiſ ptāte mlta:⁊ faciet
o qð placuerit ei. Et cū ſtete-
p q rit ꝯtereſ r̄gnū ei⁹ ⁊ diuide
r s tur i q̄tuor vētos celi:ſ; n̄ i
t poſteros ei⁹ neq̄ ſm potē
v tiā illi⁹:q̄ dn̄at⁹ eſt. Lace-
x rabitur em̄ regnum ei⁹ eti-
y am i externos:except' his

ad monarchiā. quiꝗ
an̄ erat regnuꝫ: de q̄
monarchia proceſſit
antiochus illuſtr' ra
dix peccati q̄ fuit fi-
gura antixp̄i ⁊ diui-
diſ in duas partes.
q: p̄mo tractat de re
gno alexādri qui fu-
it p̄mus rex vt ſupra
dictū eſt .c.viij.ſcðo
de regnis poſteroꝝ
duoꝝ eius.ſ.ſyrie et
egypti ibi. Et cōfor-
tabiſ rex auſtri.dicit
ergo ſic. k Sur-
get ꝟo.in grecia.ſ.
l Rex fortis.i.ale-
xander magnus.

Go aūt ⁊c̄.in ca.p̄ce.oſ̄ſa eſt eminentia viſionis vt
dictū eſt.hic ꝯſ̄r circa iſtā viſionē declaraſ ꝯtinen
tia veritatis.⁊ diuidiſ in duas ptes. q: p̄ oſ̄dit fu-
tura violentia pverſoꝝ ꝯ electos.ſcðo finalis victoria ele-
ctoꝝ ꝯ reprobos ca.ſe. In tpe aūt illo. Prima diuidiſ i du
as.q: p̄ explicaſ ꝓceſſus regni pſarū in breui:ſcðo ort⁹ re
gni grecoꝝ ⁊ h vt ſic pueniat ad antiochū epiphanē q̄ fuit
de regno grecoꝝ.fuit etiā figura antixp̄i de q̄ eſt p̄ncipalis
intētio vt videbiſ.ſcða ibi. Surget ꝟo.dicit ḡ p̄mo ſic.
a Ego aūt ⁊c̄.q̄ inſ̄fecit balthaſar: vt.ſ̄. dcm̄ eſt in fi.v.c.
b Stabā vt ꝯfortareſ regnū eius. c Et roborareſ.aliq̄
exponūt di.ꝙ iſta ſunt ꝟba Dan̄. q̄ orabat ꝓ dario q̄ eum
multū honorauit ⁊ cū de lacu leonū liberauit:vt dictū eſt
ſ̄.vj.ca.⁊ h etiā dicit gloſa interline. Sꝫ h nō videſ verū.
q: ꝟba immediate p̄cedētia ſunt ꝟba angeli loquētis dani
eli.vt viſum eſt. Siſ̄r ꝟba imediate ſeq̄ntia q̄ copulanſ ad
iſta p dictionē copulatiuā vt videbiſ:⁊ iðo dc̄m eſt: ꝙ iſta
ſunt ꝟba angeli loquētis cū daniele q̄ offerebat p̄ces dani
elis corā deo:vt viſum eſt:⁊ iō ſicut daniel ſtabat ꝓ cōfir-
matione darij orādo ꝓ ipo:ita ſiſ̄r angelus p̄ces Dan̄. of-
ferēdo ⁊ etiā alijs modis. q: efficacior eſt virtus angeli q̄
hois. d Et nūc ⁊c̄.danieli.ſ.de regno medoꝝ ⁊ pſarū:ſe
quiſ. e Ecce adhuc ⁊c̄. Prim⁹ fuit cyrus q̄ ſucceſſit p̄di-
cto dario auūculo ſuo ſcðs fuit cambiſes filius Cyri. terci
us fuit Darius hyſtaſpis.in cui⁹ anno.vj.ꝯſummatū eſt tē
plū:vt hr̄.ij.Eſdre.vij.ſm cōputatōꝫ latinoꝝ.ſ̄.poſitā.ca.
ix.⁊ ibi iprobatā. Uocanſ aūt hic reges pſidis. q: licet eēt
vnū regnū medoꝝ ⁊ pſarū tn̄ cyrus q̄ tūc regñbat trāſtule-
rat caput monarchie ad pſas.a q̄bus p̄ fuerat ꝓmot⁹. Iſta
aūt viſio facta ē danieli anno.iij.cyri vt viſuꝫ eſt in ꝓn.x.c.
f Et q̄rt⁹ ditabiſ opib⁹ nimijs ſup oēs.iſte fuit xerxes fili
us darij ſm latinos.q̄ fuit potētiſſim⁹ reſpectu p̄cedentiū
⁊ vi armoꝝ ſubiugauit greciā regno pſarū:⁊ h vſq̄ ad tpa
alexādri magni q̄ ꝓpter h poſtea ꝯ regē pſarū bellauit:⁊ h
eſt qð dr̄ h. g Et cū inualuerit ⁊c̄.p̄dict⁹ xerxes rex pſaꝝ
h Cōcitabit oēs.bellatores.ſ.q̄s poterit inuenire. i Ad
uerſuꝫ regnū grecie.qð ſibi ſubiugauit. licet aūt poſt iſtuꝫ
xerxem fuerint pl'es alij reges i pſide ſm latinos.ſ.ix.vſq̄
ad alexandrū magnū.q̄ interfecto dario monarchiā pſarū
trāſtulit ad grecos. tn̄ angelus loq̄ns Danieli illos omit-
tit.q: iſte xerxes dedit occaſionē grecis bellādi ꝯ pſas.ſm
ꝟo opinionē hebreoꝝ quā.ſ̄.ſecutus ſum.ix.ca.tanq̄ iudi
cio meo veriorē p̄mus q̄tuor regū pſidis de q̄bus fit hic
mētio fuit cyrus.ſcðs ꝟo cambiſes filius eius:terci⁹ aſſue
rus maritus heſter.quartus ꝟo darius filius aſſueri: quē
debellauit alexander magnus. eo ꝙ repetebat ab eo tribu-
confidēs in potētia ſua ⁊ diuitijs.⁊ ſic non oportet dicere

m Et dn̄abiſ ptāte multa.q: multa regna ſibi acquiſiuiſ.
n Et faciet qð placuerit ei.contra regnum perſarum.
o Et cū ſteterit.ſ.in robore potentie ſue ⁊ etatis ſue.
p Contereſ regnū eius.q: mortuus eſt veneno cum eſſeſ
adhuc in flore iuuētutis ſue ⁊ potentie:vt.ſ̄.viſuꝫ eſt.viij.
q Et diuideſ ſcꝫ regnū eius. r In quatuor ventos celi
id eſt in quatuor regna que ſita ſunt ad.iiij.p̄ncipales par
tes mūdi reſpectu hierl'm.q: ſicut.ſ̄. dictū eſt ptolomeus
lagi filius ſucceſſit ſibi in egypto:que eſt ad meridiē reſpe
ctu hierl'm. ꝓpter hoc in ſeq̄ntibus rex egypti vocaſ rex au
ſtrie. Seleucus ſucceſſit ſibi in ſyria q̄ eſt magis ad aqui-
lonē reſpectu hierl'm. ꝓpter qð in ſeq̄ntibus rex ſyrie vocaſ
rex aquilonis. Philippus aūt frater alexādri ſucceſſit ſibi
in macedonia ⁊ grecia q̄ magis eſt in occidēte Antigonus
aūt ſucceſſit ſibi in aſia q̄ eſt magis in oriente.ex iſtis autē
quatuor partibus mūdi oriunſ q̄tuor p̄ncipales venti:iðo
regnū alexādri dr̄ hic diuiſum in quatuor ventos celi.
s Sꝫ nō ⁊c̄.ſ.in filios eius. q: alexāder nō habuit filios
⁊ ſi habuit nō regnauerūt poſt eū. t Neq̄ ſm ⁊c̄. q: nul
lus de ſucceſſorib⁹ alexādri fuit eq̄lis ſibi in ptāte: vn̄ ſeq̄ſ
v Lacerabiſ ⁊c̄.q: multe nationes receſſerūt ab eius mo
narchia ipo mortuo:⁊ multi etiam alij q̄ iſti.iiij.p̄dicti im
pſuerūt ſibi dyademata:⁊ hoc eſt qð dicit. x Etiā in ex
ternos.hoc eſt minores q̄ ſunt.iiij. p̄dicti diuideſ regnuꝫ
eius:ſed q: nulla regna iſtoꝝ ſteterūt exceptis quatuor p̄-
dictis:ideo ſubdiſ. y Exce. his.ſ.p̄dictis.iiij. z Et cō
for.h ꝯſ̄r agit de ꝓceſſu duoꝝ regnoꝝ.ſ. egypti ⁊ ſyrie p⁹
mortē alexādri.de alijs aūt duob⁹ regnis aſie ⁊ macedonie
nō fecit angl's mētionē.rō hui⁹ ē q: regnū egypti ⁊ regnū
ſyrie erāt ꝓpinq̄ terre iudee.q: iudea erat poſita in medio
habens egyptū ad auſtrū ⁊ ſyriā ad aquilonē vt dictū eſt:
poſt mortē aūt alexādri magni regnū egypti ⁊ regnū ſyrie
habuerūt bellū adinuicē ſub multis regibus ſibi ſuccedē-
tibus:vt videbiſ. Filij aūt iſrl' in medio poſiti erāt pue vir
tutis reſpectu iſtorū . ⁊ aliq̄ de pplo iſrl' fauebāt aliqn̄ regi
egypti.aliqn̄ regi ſyrie.iō occaſione huius rex egypti ali-
qn̄ debellabat filios iſrl'.q: fauebant ſuo aduerſario : ⁊ ea-
dē ratione aliqn̄ rex ſyrie debellabat eos. ⁊ mō ſubijciebā
tur vni mō alteri. ideo de iſtis duob⁹ regibus pplm iſrael
ſucceſſiue affligētibus loq̄baſ angelus danieli.qui deſide
rabat ſcire ſtatū ppli ſui. De alijs aūt duobus regibus.ſ.
aſie ⁊ macedonie tacet.q: parū aut nihil habuerūt cum iu
deis agere. Ad maiorē aūt euidentiā littere ſequētis de
ſcribunſ hic in figura ſubſcripta reges ſyrie ex vna parte.
⁊ reges egypti ex altera vſq̄ ad tempus antiochi epipha-
nis. ꝓpter cuius regnum iſta p̄mittuntur hic. quia fuit fi-
gura antixp̄i de quo principaliter hic intenditur.

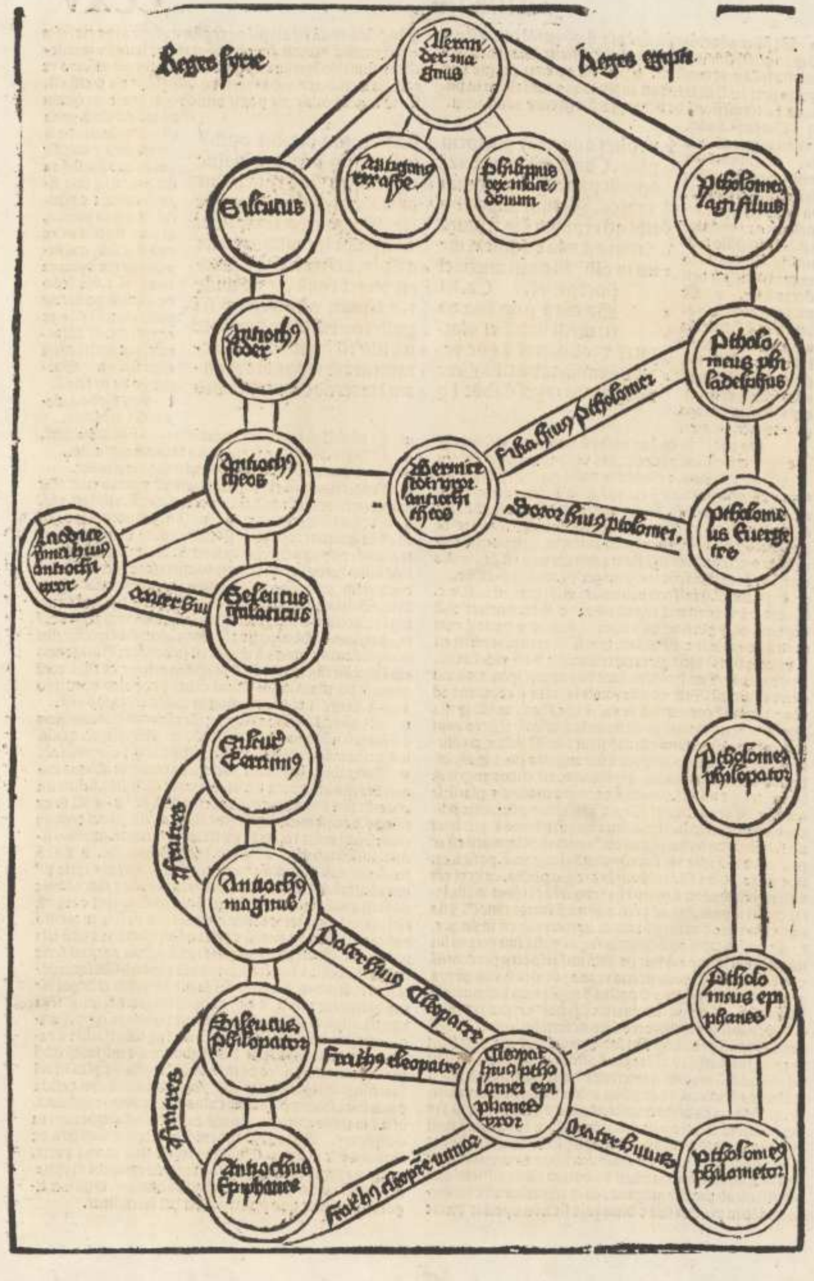

Reges syrie
Reges egypti
Alexander magnus
Antigonus rex asie
Philippus rex macedonum
Seleucus
Ptholomeus lagi filius
Antiochus soter
Ptholomeus philadelphus
Filia huius ptholomei
Antiochus theos
Beronice
antiochi theos
Soror huius ptholomei
Laodice prima huius antiochi vxor
Mater huius
Seleucus callinicus
Ptholomeus euergetes
Seleucus ceraunus
Ptholomeus philopator
Fratres
Antiochus magnus
Pater huius cleopatre
Seleucus philopator
Frater huius cleopatre
Ptholomeus epiphanes
Cleopatra huius ptholomei epiphanes vxor
Fratres
Antiochus epiphanes
Frater huius cleopatre iunior
Mater huius
Ptholomeus philometor

a Et cõfortabit rex auſtri: et
b de pncipibus ei⁹ pualebit
ſup eũ. Et dñabit ditione.
c Multa ei dñatio ei⁹ Et p⁹
d finẽ ãnoꝝ federabunt filia
e qꝫ regis auſtri veniet ad re
f gẽ aqlonis facere amiciciã
g τ nõ obtinebit fortitudinẽ
h brachij nec ſtabit ſemẽ ei⁹
i Et tradet ipa et q adduxe
k rũt eã adoleſcẽtes ei⁹ et q
l ↄfortabat eã i tpib⁹. Et ſta
bit de germine radicũ eius
m plãtatio. Et veniet cũ exer
n citu τ igredietur puĩciã regꝭ
o aquilonis: et abutetur eis
p q τ obtinebit Inſup τ deos
r eoꝝ τ ſculptilia vaſa quoqꝫ
precioſa auri et argenti ca
ptiua ducet in egyptum.

s Ipſe preualebit aduerſus
t regem aquilonis. Et intra
v x bit in regnum: rex auſtri et
reuertetur ad terram ſuam
y z Filij aũt ei⁹ pvocabuntur
a et cõgregabunt multitudi
b ne exercituũ plurimoꝝ. Et
venit pperans τ inundãs
c τ reuertet τ cõcitabitur et
ↄgredietur cum robore ei⁹.
d Et prouocatus rex auſtri
e f egredietur: et pugnabit ad
g uerſus regem aquilonis et
ppabit multitudinẽ nimiã
h et dabit multitudo in ma
i nus ei⁹: τ capiet multitudi
k nem τ exaltabitur cor eius
l a et deijciet multa milia: ſed
b nõ pualebit. Conuertet ei
c rex aqlonis et ppabit mul

a Et cõfortabit ſicut dictũ eſt in hac parte tãgit pceſſus
regnoꝝ egypti τ ſyrie. τ diuidit in tres ptes. q2 p tãgit hy
ſtoriã iſtoꝝ regũ vſqꝫ ad antiochũ magnũ q fuit pr̃ antio
chi epiphanis. ſcdo exinde tangit hyſtoriã de regno antio
chi magni: ibi. Filij aũt eius. tercio deſcribit antiochi epi
phanis regnũ ad qd
pncipaliter intendit ve
nire: ibi. Et ſtabit in
loco eius deſpectus
dicit ergo pmo ſic.
a Et ↄforta. rex au
ſtri. i. egypti. q2 pm⁹
rex q ibi ſucceſſit ale
xandro. ſ. ptolome⁹
lagi fili⁹ fuit vir pru
dẽs τ fortis τ multũ
dilatauit regnũ ſuũ.
B b Et de pncipibus
eius pualebit ſu. euꝫ
τc. qd eſt ſic intelli
gendũ. de pncipib⁹
eius. i. de pncipibus
ab eo deſcẽdẽtib⁹ ali
qs erit potentior eo
q2 ptolomeus phila
delph⁹ filius ei⁹ fuit
eo potẽtior et ditior
et ſapiẽtior. vñ tem
pore ei⁹. lxx. interp
tes tranſtulerunt ſa
crã ſcpturã in alexã
dria. τ tãtus amator
ſapiẽtie fuit q libros
oim gentiũ in ſua bibliotheca congregauit. ſequitur.
c Et poſt finẽ annoꝝ federabunt. q2 iſte ptolomeus phi
ladelphus multũ depſſerat regẽ ſyrie ſicut τ pr̃ eius: ſꝫ vo
luit finẽ ponere in bello τ ſibi federare regẽ ſyrie dando ſi
bi ſuã filiã vxorẽ noie bernicẽ: vt ſic regnuꝫ ſyrie acqreret
nepotibus ſuis: τ hoc factũ eſt tpe tercij regis ſyrie. ſ. ãtio
chi theos. τ h eſt qd ſubdit hic. d Filiaqꝫ regis auſtri. i.
egypti. e Veniet ad regẽ aqlonis. i. ſyrie. f Facere
amiciciã. inter patrẽ τ maritũ p matrimonium pdictum.
g Et nõ obti. for. brachij. i. filia regis pdicti nõ tenebit for
titudinẽ regni ſyrie. h Nec ſta. ſe. eius. i. filij ex ea nati
nõ obtinebũt regnum ſicut cogitauerat rex egypti ptolo
meus philadelphus vt dictũ eſt. rõ aũt eius fuit. q2 antio
chus theos rex ſyrie hẽbat aliã vxorẽ noie laodicẽ. τ ex ea
filiũ noie ſeleucũ galericũ. iſta ãt laodice q fuit pma vxor
antiochi theos reputata eſt qſi ancilla poſtqꝫ copulata eſt
ei bernice filia regis egypti. ſꝫ tñ poſtea recepta fuit ab eo i
grãꝫ. τ ipa timẽs ne iterum a marito expelleret cũ filio ſuo
p bernice τ filijs ſuis: iõ maritũ ſuum veneno interfecit. et
bernicẽ cũ filijs ſuis occidi pcurauit: τ ſic fili⁹ eius ſeleuc⁹
galericus pr̃i ſuo in regnũ ſucceſſit. τ h eſt qd dr̃. Et trade
tur ipa. ſ. bernice filia regis q tradita fuit ad mortem. vt vi
ſum eſt. i Et q addu. eã adole. ei⁹. i. domicelli q venerãt
cũ ea de egypto in ſyriã τ erãt in comitatu ei⁹: q2 tota fami
lia ei⁹ interfecta eſt cũ ea. k Et q ↄfor. eã in tẽ. i. maritus
eius q interfectus eſt cũ ea veneno tñ vt viſum eſt. l Et
ſta. de ger. τc. q2 ptolome⁹ euergetes frater pdicte bernicis τ
fili⁹ ptolomei philadelphi. q pceſſit ex eadẽ radice cũ ea:
regnauit poſt patrẽ in egypto: τ ſic ſtetit in regno loco pa
tris ſui. m Et ve. cũ ex. q2 ad vindicandũ mortẽ ſororis
ſue bernicis: ↄgregauit exercitũ magnũ τ fortem. τ ingreſ
ſus eſt regnũ ſyrie. τ interfecit ſeleucũ galericũ ibi regnan
tẽ cũ matre ſua: τ hoc eſt qd dr̃ h. n Ingredietur puinciã
regis aqlonis. id eſt ſyrie. o Et abutetur eis. i. ſeleuco
galerico τ matre eius qbus obprobria intulit. p Et obti
nebit. q2 iure victorie eos occidit. q2 tñ habita hac victoria
etiã audiuit diſſenſionẽ ortam in egypto. ideo feſtinanter
reuerſus eſt de ſyria portãs ſecũ ydola auri τ argẽti τ alia
pcioſa iocalia illius regni. τ hoc eſt qd dicitur hic.
q Inſup et deos eorum τ ſculptilia. obtinebit. ſ.
r Vaſa quoqꝫ τc. captiua ducet in egyptum. ipſe. ſ. ptolo
meus euergetes. s Preualebit aduerſus regẽ aqlonis
id eſt aduerſus regẽ ſyrie ſeleucũ galericũ: vt viſum eſt.
t Et intra. in regnũ
ſcꝫ ſuũ. v Rex au
ſtri. i. egypti. x Et
reuer. in terrã ſuã de
uicta tñ τ ſpoliata ſy
ria mõ pdicto. y Fi
lij aũt eius. hic ↄñr
agit de regno antio
chi magni q fuit fili⁹
ſeleuci galerici regꝭ
ſyrie. τ diuidit in du
as ptes. q2 p oſtẽdit
qliter pugnauit con
tra ptolomeũ philo
patorẽ. ſcdo qliter pu
gnauit ↄ filium eius
ptolomeũ epiphanẽ
ibi. Conuertet rex aq
lonis. Circa pmũ co
ſiderandum q mor
tuo Seleuco galeri
co rege ſyrie: vt pdi
ctũ eſt duo filij ei⁹ q
tũc erãt paruuli cre C
uerũt. ſ. ſeleucus ce
rãnos q erat pmoge
nitus: τ antioch⁹ ma
gnus q erat ſcds na
tus. Mortuo aũt ptolomeo euergete q patrem eoꝝ interfe
cerat τ matrẽ vt viſum eſt: regnãte ptolomeo philopatore
in egypto loco pr̃is ſui ptolomei euergetis. duo frẽs pdi
mouerũt ↄ eũ preliũ ad vindicandũ mortẽ parentũ: ſꝫ infra
breue tps ſeleucus cerãnos mortuus eſt τ ſic antioch⁹ ma
gnus ſolus iuit ad pugnandũ ↄ ptolomeũ philopatorem.
tñ antiochus victus fugit de cãpo τ hoc eſt quod dr̃ hic.
y Filij aũt eius. ſ. ſeleuci galerici. z Prouo. ſ. ad vindi
candũ mortẽ pr̃is τ matris ipoꝝ. a Et ↄgre. mul. ex. τc.
ad pugnandũ ↄ ptolomeũ philopatorẽ. b Et ve. pp̃e.
q2 anteqꝫ cõmitterẽt bellũ cum rege egypti. ſeleucus ceran
nos frater ſenior mortuus eſt: τ audita morte: frater ei⁹ antio
chus magnus feſtinãter venit de babylone. vt cũ exercitu
pugnaret aduerſus ptolomeũ: τ h eſt qd dr̃. b Et ve. p
pe. τ inundãs τ reuertet. ſ. de babylone audita fr̃is morte.
c Et ↄgre. cũ robo. eius. i. cuꝫ forti exercitu venit ad pu
gnandũ ↄ ptolomeũ regẽ egypti. d Et puo. rex. au. i.
rex egypti. e Egredietur. obuiã antiocho magno. f Et
pugna. aduer. regẽ aqlonis. i. ↄ antiochum magnũ regẽ ſy
rie. g Et ppara. mul. ni. i. multomaiorẽ qꝫ ſit multitudo
exercitus antiochi. h Et da. mul. in ma. eius. q2 exerci
tus antiochi deuictus fuit a ptolomeo philopatore. i Et
capi. multitu. q2 multos de exercitu antiochi cepit viuos.
k Et exalta. cor eius. i. cor ptolomei philopatoris ppt vi
ctoriã habitã. l Et deijciet multa milia. ſ. de exercitu an
tiochi. a Sed nõ pualebit. oino. ſ. q2 nõ potuit cape an
tiochum ſꝫ euaſit per fugã. b Conuertet. hic ↄñr deſcri
bit pugna antiochi magni ↄtra ptolomeũ epiphanẽ. τ di
uiditur in tres partes: quia pmo facit qd dictum eſt. ſcdo
ponit quoddam incidens: ibi. Filij quoqꝫ. tercio reuertit
ad ppoſitum: ibi. Et veniet. Circa pmum conſiderandũ q
antiochus magnus deuictus a ptolomeo philopatore: vt
viſum eſt: vt poſſet vindicare obprobrium ſuuꝫ inſurrexit
ↄtra ptolomeũ epiphanem regnantẽ in egypto loco patris
ſui defuncti. ſ. ptolomei philopatoris: τ hoc. ẽ qd dr̃ hic.
b Conuer. rex aqlo. ſ. antiochus magnus rex ſyrie.
c Et ppara. mul. multoma. qꝫ prius. ſ. in pugna quam ha
buerat contra ptolomeum philopatorem.

titudinē mltomaiorē ꝙ̄ pri
d us. Et in fine tp̄m annorū-
e f ꝙ veniet ꝓperās cū exerci
g tu magno ⁊ opibꝰ nimijs.
h In tpibꝰ illis multi cōſur-
gēt aduerſus regem auſtri
i Filij q̄ꝫ p̄uaricatoꝝ ppl'i tui
k extollent vt ipleāt viſionē
l m ⁊ corruēt. Et veniet rex aq̄
n lonis: ⁊ cōportabit aggerē
o et capiet vrbes munitiſſi-
p mas ⁊ brachia auſtri nō ſu
q ſtinebūt. Et cōſurgent ele-
r cti eiꝰ ad reſiſtēdū ⁊ nō erit
s fortitudo. Et faciet veniēs
t v ſup eū iuxta placitū ſuū ⁊ nō
x erit q̄ ſtet ꝯ faciē eiꝰ. Et ſta
y bit i terra inclyta ⁊ ꝯſumet
z i mãu eiꝰ et ponet faciē ſuā
vt veniat ad tenēdū vniuer
a ſum regnum eius. et recta
b faciet cū eo. Et filiā femina
c d rū dabit ei vt euertat illum
e f ⁊ nō ſtabit nec illiꝰ erit. Et
g ꝯuertit faciē ſuā ad inſulaſ
h i ⁊ capiet multas ⁊ ceſſare fa
ciet principē obprobrij ſui
k Et obprobriū eiꝰ ꝯuertet i
l eū. Et conuertet faciem ſu-
m am ad impiuꝫ terre ſue ⁊ in
n pinget ⁊ corruet et nō inue
o niet. Et ſtabit in loco eiꝰ vi
p liſſimus et indignus deco
q re regio et in paucis diebꝰ
r ꝯteretur nō in furore nec in
s prelio: ⁊ ſtabit in loco eius

d Et in fine tēpoꝝ annorūq̄ꝫ.i. poſt magnū tp̄us mortuo philopatore p̄dicto. e Ueniet ꝓperās.ſ.iſte antiochus magnus. f Cū exerci.ma.ex multitudine bellatoꝝ. g Et opibus nimijs.ex abundātia pecuniarū ⁊ victualium. h In tpibꝰ illis multi ꝯſurgent aduerſus regē auſtri.i. ꝯ ptolomeum epiphanē regē egypti. quia philippus rex macedonū cōfederatꝰ antiocho magno inuadebat egyptū cū eo tali pacto ꝙ quilibet eoꝝ hẽret ciuitates ꝓpinquiores regno ſuo quas poſſent acq̄re in egypto. i Filij quoq̄ꝫ. Hic ponit q̄ddam incidēs illiꝰ tpis. quia tpe ptolomei epiphanis. onias q̄ erat ſacerdos i iudea fugit in egyptū.d. ſe velle iplere ꝓphetiā Eſa.xix. In die illa erit altare domini in medio terre egypti ⁊ iō honoriſice ſuſceptꝰ eſt a ptolomeo epiphane. et fecit ei tēplū ſiſe tēplo hieroſolimitano ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄ danieli hic. i Filij quoq̄ꝫ p̄uaricatoꝝ populi tui.i.ppl's iſrl' de q̄ erat natus daniel. k Extollent vt impleāt viſionē.ſ.eſaie p̄dictā. Dicunt aūt iſti filij p̄uaricatoꝝ.i.de numero p̄uaricatoꝝ q2 nō erat eis licitū tēplū edificare ⁊ oſtias offerre ex̄ hierl'm. ⁊ ꝓpter h̄ in penā peccati eoꝝ ſubdit. l Et corruēt.q2 a romanis poſtea deſtructū eſt illud tēplū ⁊ ciuitas in q̄ erat.q̄ vocat ̄ tūc ciuitas onie m Et veniet.h̄ reuertit ad ꝓpoſitū.ſ.ad deſcribēdū pugnā antiochi magni ꝯ ptolomeū epiphanē. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄ h̄. Ueniet rex aq̄lonis.i.antiochus magnꝰ rex ſyrie cū alio rege p̄dicto. n Et cōportabit aggerē.i. faciet cōportari ꝑ multitudinē exercitꝰ ſui. o Et capiet vrbes munitiſſimas.i.ciuitates q̄s reges egypti ceꝑant p̄us i regno ſyrie ⁊ eas munierāt vt meliꝰ poſſent eas tenere ꝯ regem ſyrie. p Et brachia auſtri nō ſuſtinebūt.i. fortes milites egypti poſiti in p̄dictis ciuitatibꝰ ad eas cuſtodiēdū nō poterunt eas tenere. q Et ꝯſur.electi eiꝰ ad reſiſtendū.q2 magni p̄ncipes de egypto voluerūt ſuccurrere illis q̄ erāt obſeſſi ab antiocho i ciuitatibꝰ p̄dictis. r Et nō erit fortitudo. q2 nō poterūt eis ſuccurrere. s Et fa.ve.ſuꝑ eū.i.ꝯ ptolomeū. t Iux̄ placitū ſuū.q2 ciuitates p̄dictas recuꝑauit v Et nō erit q̄ ſtet ꝯ fa.eius.ſ. reg' ſyrie. x Et ſta.in ter. inclyta.i.in hierl'm ⁊ iudea q̄ dr̄ inclyta ꝓpt̄ cultū diuinum ibi exn̄tem.q2 antiochus ibi honorifice ſuſceptus eſt.
y Et ꝯſumet in manu eiꝰ.q2 inde abſtulit p̄ſidiū ptolomei regis egypti.⁊ eos q̄ fauebāt ſibi. z Et po.fa.ſuā.i.totā attentionē. a Ut veni.ad tenē.vnj.re.eiꝰ.i. regis egypti.q2 nō ſuffecit antiocho magno recuꝑare ciuitates ⁊ loca p̄dicta:ꝫ voluit obtinere totū regnū egypti verūtñ q2 ꝑpēdit ꝙ h̄ nō poterat v̄tute armoꝝ.iō ſimulauit facere pacē cū ptolomeo epiphane ⁊ q̄rere bonū eius. ꝓpter qd̄ dedit ei filiā ſuā cleopatrā in vxorē vt ſic melius poſſet ingredi egyptū.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄ hic. a Recta faciet cū eo. q2 antiochus magnꝰ fecit recta cū ptolomeo ſm̄ apparētiam tñ. b Et fi.femina.i.de numero feīarū. c Da ei.ſ. cleopatrā. d Ut euertat illud.i.decipiat occaſione filie hn̄s ingreſſum familiarē intra egyptū vt ſic poſſit capere eū. e Et nō ſtabit.ſ.fraudulētia āntiochi. f Nec illius erit.ſ.regnū egypti vt cogitauerat.q2 duces egypti ꝑceperūt fraudem antiochi ⁊ cautius ſe habuerūt circa eum.ſil'r filia eiꝰ cleopatra magis fauit marito ſuo regi egypti ꝙ̄ patri ſuo antiocho. g Et cōuertet faciē ſuā ad inſulas q2 antiochꝰ magnus vidēs ſe defraudatū a ſpe obtinēdi regnū egypti cōuertit ſe ad debellandum inſulas aſie. h Et capiet multas.de illis inſulis. i Et ceſſare faciet p̄ncipē obprobrij ſui.i.ſeip̄m q2 hoc faciēdo ꝓcurauit obꝓbriū ſuū. Inſule ei aſie erāt cōfederate romanis. ideo ab eis miſſus ē ſcipio aphricanus ꝯ antiochū q̄ deuicit eū. ⁊ de campo fugauit: ꝓpter qd̄ ſubdit. k Et obprobriū eiꝰ ꝯuertet i eū. .i.in antiochum:hec aūt expoſitio vr̄ eſſe ꝯria textui. q2 ꝑ hoc antiochus non fecit obprobriū ſuū ceſſare: ꝫ magis augeri: ꝓpter hoc recurrendū eſt ad lr̄aꝫ hebraicam q̄ talis eſt. Et reducet dn̄s obprobrium ſuū ſuꝑ eū q2 ꝓpter blaſphemias ꝯ deū incurrit dictum obprobrium. ⁊ abſq̄ꝫ obprobrio ſuo reddet ei.q2 nihil deperijt ipi deo ꝓpt̄ blaſphemias antiochi. **B**
l Et cōuer.fa.ſuā ad imperiū terre ſue. q2 fugiens de aſia voluit ad terrā ſuā redire. m Et impinget.q2 in ip̄o reditu occiſus fuit in tēplo nanee.ij.Mach.j.ca. n Et nō inueniet.q2 ip̄e ⁊ q̄ cū eo erāt diuiſi fuerūt mēbratim. ita ꝙ eius cadauer nō fuit cognitū nec ſepultū. dicunt tñ aliq̄ ꝙ in dicto reditu occiſus fuit pugnās ꝯtra elymeos:⁊ ꝙ.j.c. ij.Macha.loquit de antiocho epiphane eius filio. o Et ſtabit in loco eius viliſſimus.i.ſeleucus filius eius ſenior. qui ꝓpter inerciam dr̄ hic viliſſimus. p Et indignus decore regio.i.honore regali. q Et in paucis diebꝰ conteret:q2 parū regnauit. r Nō in furore nec in p̄lio.q2 non fuit hō bellicoſus nec militaris. s Et ſtabit in loco eius deſpectus. Hic ꝯñr agit de regno antiochi epiphanis qui fuit figura antixp̄i. vt dictū eſt. de quo principaliter agitur hic: Ad euidentiam autē eoꝝ que ſequunt ſciendū ꝙ illud qd̄ eſt figura vel ſignum oportet ꝙ ſit res aliqua. illud eñi qd̄ nihil eſt nō poteſt eſſe ſignū alicuius vel figura. ⁊ ideo illud qd̄ eſt figura vel ſignū alicuius pōt dupliciter conſiderari q̄ ad p̄ns. vno modo vt eſt figura tm̄ vel ſignum. alio mō vt eſt res quedā in ſe ⁊ tñ figura alicuiꝰ ſicut circulus pendēs ante tabernā pōt ꝯſiderari vt eſt ſignū vini exiſtētis in cellario tm̄. vel ꝓut eſt ſignū vini ⁊ cū hoc vt eſt res aliq̄ in ſe. Illa autē q̄ dicunt de figura vel ſigno p̄ mō intelligunt vera tm̄ eſſe de his quoꝝ eſt ſignū vel figura. inq̄ntum figura ducit tm̄ in cognitionē alicuius. Illa autem q̄ dicunt de ſigno vel figura ſcd̄o mō. verificant de vtroq̄ꝫ ſcꝫ de re q̄ figura ē. ⁊ de eo cuiꝰ eſt figura. Sil'r mō eſt in ſacra ſcriptura. q2 ſi aliq̄d dicat de aliq̄ vt eſt figura alteriꝰ tm̄ tūc ſenſus lr̄alis eſt vnus tm̄.ſ. de illo cuiꝰ ē illa figura ſicut de ſalomone vt eſt figura xp̄i tm̄: dr̄ illud.p̄s.lxxj. Et dn̄abitur a mari vſq̄ꝫ ad mare ⁊ a flumine vſq̄ꝫ ad terminos orbis terrarum. ⁊ ideo ſolū verificat de xp̄o ad lr̄am non de Salomone cuius regnum ſolum fuit in iudea. Sed illud quod dr̄ de aliquo ſm̄ ſe ⁊ vt eſt figura alterius: illud verificat ad lr̄am de vtroq̄ꝫ. tñ p̄ncipaliter de illo cuiꝰ eſt figura. ſicut de Salomone dr̄.j. Para.xxij. Ip̄e erit mihi in filium. et ego ero illi in patrē. quod verificatur de Salomone et xp̄o: cuius ſalomon erat figura. ſed principaliter de xp̄o qui eſt filius naturalis dei. ſalomon aūt fuit filius eiꝰ

t v deſpectus ⁊ nõ tribuetur ei
y honor regius. Et veniet clã
⁊ obtinebit regnum in frau-
ʒ dulentia: ⁊ brachia pugnan
a tis expugnabuntur a facie
b eius ⁊ conterẽtur. Juſuper
c ⁊ dux federis. Et poſt ami-
d cicias cum eo faciet doluʒ ⁊
e aſcendet ⁊ ſuperabit in mo-
f dico populo: ⁊ abundantes
⁊ vberes vrbes ingredietur
g Et faciet que non fecerũt pa
tres eius: ⁊ patres patrum
eius. Rapinas ⁊ predam ⁊
h diuitias eorum diſſipabit ⁊
i contra firmiſſimas cogitati
ones inibit: ⁊ hoc vſq ad tẽ
k pus. Et concitabitur forti-
l tudo eius ⁊ cor eius aduer-
ſum regem auſtri in exerci-
m n tu magno. Et rex auſtri pro
uocabitur ad bellum mul-
tis auxilijs ⁊ fortibus ni-
o mis ⁊ non ſtabunt: quia ini
bunt aduerſus eum conſi-
p lia. Et comedentes panem
cum eo conterent illum ex-
ercituſq eius opprimetur ⁊
cadent interfecti plurimi.
q Duorum quoq regum cor erit
r vt malefaciant: ⁊ ad menſaʒ
vnam mendacium loquen-
s t tur ⁊ non pficient: quia ad-
v x huc finis in aliud tps. Et re-

p adoptões gre ſalkẽ in pncipio regni. Siſr dõm ẽ in ppoſito q̃ ãtioch9 illuſtr q̃ ẽ figura antixpi põt dupl'r ꝯſiderari Uno mõ vt ẽ figura antixpi tm̃. ⁊ ſic iſta q̃ dicunt de ãtiocho vificant tm̃ ad lraʒ de ãtixpo. Alio mõ põt accipi vt ẽ figura ãtixpi ⁊ cũ h vt fm ſe ẽ aliqd. ⁊ ſic illa q̃ dicũt de ipo vificant de vtroq. ꝺ ãtiocho tñ ipfecti9. ⁊ pfecti9 de ãtixpo cuius ẽ figura ſic dictũ eſt. s. viij. cap. qꝛ ea q̃ ibi dicta ſũt vificant de vtroq. Jn h ca. ãt aliq̃ dicunt de antiocho predicto iſto duplici mõ. ⁊ iõ diuiditur in duas ptes. qꝛ p̃ ponũt ea q̃ dicunt ꝺ ãtiocho fm ſe ⁊ vt ẽ figura ãtixpi. ⁊ ſic vificãt ꝺ vtroq. Scdo ea q̃ dicunt de ãtiocho vt ẽ figura antixpi tm̃: ⁊ ſic vificant de ſolo ãtixpo ibi Et faciet rex fm volũtatẽ ſuaʒ. Pña in tres. qꝛ p̃ oñdit qlit obtinuit regnũ ſyrie fraudulent. Scdo agit ꝺ pug ãtiochi ꝫ ptolomeũ nepotẽ ſuũ ibi. ⁊ brachia. Tercio qlit puguit ꝫ filios iſrl' ibi. ⁊ reuertet in trã ſuã. Circa pmũ ſciẽdũ q ãtioch9 magnus de q̃ dictũ ẽ duos filios habuit. Unũ q̃ vocat9 ẽ ſeleuc9 philopator ⁊ fuit pgenit9. Ali9 ãt vocat9 ẽ ãtioch9 epiphanes vel illuſtris qð idẽ ẽ. ⁊ ille tradit9 eſt romãis obſes p pre ſuo ne a fidelitate romãoꝝ recederet. Mortuo igit ãtiocho mag vt dictũ ẽ ſucceſſit ei in regnũ ſeleuc9 fili9 ei9 pgenit9 de q̃ dictũ ẽ h q fuit viliſſim9 ⁊ indign9 honore regio ppt inertiã ſuã. Jgit ãtioch9 epiphanes q̃ erat rome obſes audita morte pris ſui ⁊ ſciẽs inertiã fris ſui regnãtis occulte receſſit ꝺ roma ſine ſcitu ſenatoꝝ vt cõit dicũt hyſtoriogphi. Aliq̃ aũt dicũt lʒ pauci q receſſit de licẽtia ſenatoꝝ nõ tñ eſt vis qlit receſſit ſiue ſic ſiue ſic. veniẽs igit in ſyriã vbi regbat frat ſuus cepit ſimulare benignitatẽ erga ciues ⁊ audaciam ꝫ hoſtes ⁊ p h attraxit multos ad ſe. ppt qð fratre eius mortuo q̃ paꝝ regnauit vt dictũ ẽ obtinuit regnũ eius ⁊ nepotẽ ſuũ. ſ. filium fris ſui pauit regno ſibi debito. ⁊ h eſt qð dĩ h.

s Et ſtabit in loco ei9. i. ſeleuci. t Deſpect9. i. ãtiochus epiphanes q̃ dĩ h deſpectus: qꝛ fuit rome obſes.

v Et nõ tribuet ei honor regi9 in pncipio. quia pr ſu9 ãtiochus magn9 declarauit in teſtamento ſuo ſibi ſuccedere in regno Seleucũ. quia tũc erat ꝯſuetudo q pr pferebat in regno ſuo de filijs quem volebat. x Et veniet clã. i. occulte. quia de Roma occulte receſſit vt iã dictum ẽ. y Et obtinebit regnũ in fraudulẽtia. quia obtinebit regnũ poſt frẽʒ ſuũ p ſimulatões pdictas. ʒ Et brachia. h oñdit q̃lit puguit poſt ꝫ Ptolomeũ philometorẽ nepotem ſuum filiũ cleopatre ſororis ſue pdicte ⁊ ptolomei epiphanis regis egypti. ⁊ diuidit in duas ptes fm duas inuaſiões q̃s fec ꝫ egyptũ. Scda ibi. ⁊ ꝯcitabit. Circa pmũ ſciẽdũ q ãtiochus epiphanes rex Syrie ſimulauit ſe ꝺclare p nepote ſuo rege egypti adhuc tñ puero. ⁊ iõ q̃ſi ſb titulo tutoris accepit ciuitates quas reges egypti ppe regnuʒ egypti acquiſierãt q̃s cũ pncipes egypti noie pueri repeterẽt. ãtiochus negauit reddere. ⁊ iõ int ipm ⁊ regem egypti adhuc pueꝝ guerra mota ẽ. ſʒ duces Ptolomei regis egypti venientes ꝫ ãtiochũ deuicti ſunt. ⁊ p ꝯñs puer p q̃ pugnabant tñ poſtea Antioch9 ſilauit totũ feciſſe amore pueri: tanq ſibi magis ppinquus vtpote ipius auunculus. ⁊ hoc fec fraudulent vt poſſʒ melius ingredi egyptum ⁊ obtinere diuitias illius regni. ⁊ h eſt quod dĩ h. ʒ Et brachia pugnãtis. i. duces ptolomei philometoris q̃ pugnabãt p eo.

a Expug. a fa. ei9 ⁊c. qꝛ deuicti ſũt ab ãtiocho. b Jnſuper ⁊ dux federis. i. ptolome9 philometor cũ q̃ ãtioch9 ei9 auũcul9 ſimulabat facẽ fed9 pncipalit ꝯtrit9 eſt ab eo. ſ. qꝛ vt dictũ ẽ deuict pncipibus pueri ⁊ puer q̃dãmõ deuictus eſt.

c Et p9 ami. cũ eo face. dolũ. qꝛ vt dictũ ẽ ſimulauit pdicta feciſſe amore nepotis ſui. q̃ſi poſſʒ meli9 cuſtodire res ſuas q̃ꝫ homies exnei. h tñ doloſe ſilabat vt poſſet ingredi egyptum ad ipm ſpoliãdũ. ⁊ h eſt qð dĩ. d Et aſcẽdet ſcʒ in egyptũ. e Et ſupabit in mo. pplo. qꝛ egyptij non timebãt ab eo credẽtes q intraſſet p bono nepot ſui reg egypti. f Abũdãtes ⁊ vbe. vrbes ingredietur ſpoliãdo eas. g Et fa. q̃ nõ feceft pres ei9. qꝛ pdeceſſores ſui. ſ. reg ſyrie nõ aſportauerũt ſpolia tre egypti: lʒ aliq̃ extrinſeca illi9 regni depdaſſent ſic fec ãtiochus magn9 vt viſuʒ ẽ. h Et ꝫ firmiſſimas co. inibit. ſ. ꝯſiliuʒ qꝛ aſtutia ſua ⁊ fraude decepit ſapientes egypti vbi tũc vigebat ſapia. i Et h vſq ad tpus. q. d. nõ diu durabit: qꝛ inde fuit poſtea turpit expulſus. Uel alit. Uſq ad tps. ſ. antixpi in q̃ complebunt iſta pfectius. qꝛ antiochus fuit figura antixpi. k Et ꝯcitabit. Hic deſcribit ſcda inuaſio quã fec antiochus ꝫ egyptũ: qꝛ Ptolomeus puer creuit ⁊ ſic p̃parauit ſe ad pliuʒ ꝫ auunculum ſuum. Jſte tñ antiochus ſemp doloſe agebat. ⁊ iõ videns nepotẽ ſuum habere fortẽ exercitũ ppt qð timens deuinci traxit ad ſe mũeribus aliquos de gente Ptolomei p qð impedita fuit victoria ptolomei ꝫ antiochũ ⁊ fecerũt pacẽ ſimulatã tñ: qꝛ vnus cogitabat malũ ꝫ aliũ. ⁊ h ẽ qð dĩ h. k Et ꝯcitabit fortitudo eius ⁊ cor eius. i. Antiochi regis ſyrie.

l Aduerſus regẽ auſtri. i. egypti nepotem ſuum. Sequit

m Et rex auſtri. i. ptolome9 rex egypti iã factus adultus.

n Prouocabit ad bellum multis auxi. ⁊ fortibus nimis ꝫ Antiochũ auunculũ ſuũ. o Et nõ ſtabunt. quia inibũt aduerſus eũ ꝯſilia quia aliq̃ de gẽte ptolomei nõ ſteterunt fidelit cũ eo. ſʒ induxerunt eum ad faciendum pacem ꝯducti ad h ab Antiocho vt dictum eſt. ⁊ h eſt qð dĩ.

p Et comedentes panem cum eo cõterent eum. quia occaſiõe hui9 pacis ſilate multi de exercitu regis egypti poſtea fuerunt interfecti. q Duoꝝ quoq regũ cor erit vt malefaciãt. quia vt dictum eſt pax fuit tm̃ ſimulata. ⁊ ideo vnus ꝫ alterum malum cogitabat in corde ſuo.

r Ad menſam vnam mendacium loquent. quia ad ſimulationem maioris pacis comedebant ad inuicem. ⁊ verbis mendacibus nitebant ſe mutuo decipe.

s Et nõ pficiẽt. quia vnus nõ potuit alium totaliter ſbuertere ſic cogitabant. t Quia adhuc finis. i. negocij int ipos. v Jn aliud tps erit. vel alit. quia adhuc finis. i. fraudulentia vel malicia Antiochi magis implebit in antixpo cuius Antiochus eſt figura.

x Et reuertet. Hic ꝯñr oñdit qualit Antiochus epiphanes impugnauit filios iſrl. ⁊ diuidit in duas ptes fm q duplex fuit impugnatio ꝫ eos. Scda ibi. Statuto tempe. Circa pmum ſciendum q Antiochus reuertẽs de egypto poſt pmam inuaſionem egypti intrauit Hieruſalem Menelao ductore ⁊ alij qui ei fauebant: ⁊ fec ibi mala. ſʒ nõ tanta q̃ꝫ ta fec poſtea. ⁊ hoc eſt quod dĩ h.

y Et cor ei⁹.ſ.anthiochi. a Aduerſus teſtamentum ſuū .ſ.iudeā ⁊ iHrlem.vbi dei teſtamētum ſeruabat. b Et faciet ibi.multa mala. c Et reuertet in terrā ſuā.h̄ ē in ſyriā d Statuto tpe.Hic deſcribit ſcd̄a eius impugnatio ꝯ̄ filios iſrael.Ad cui⁹ euidentiā ſciendū ꝙ anthiochus epiphanes alio tpe volēs intrare egyptū.inde repulſus eſt per marcū publiū miſſū ad hoc a ſenatu romanoꝝ q̄ h⁹ egypti rex erat cōfederatus q̄ quidem marcus publius cū inueniſſet anthiochū in littore maris p̄cepit ſibi vt diſcederet ab amicis romanoꝝ ⁊ eēt cōtentus regno ſuo. Tūc anthioch⁹ petijt ſup hoc ꝯſiliū ⁊ deliberationē ⁊ tūc marcus publi⁹ fecit circulū in harena cū baculo quē tenebat i circuitu āthiochi.di. Senat⁹ p̄cepit vt ri deas añq̄ exeas d̄ h circulo. Tūc anthioch⁹ nō audēs preterire mādatū ſenatoꝝ dixit ei eē obediendū.⁊ ſic triſtis reuerſ9 in iHrlem fecit illa mala q̄ dicunt.j.⁊.ij. Machabe. ⁊ h̄ eſt quod dicitur hic d Statuto tpe reuertet ⁊ veniet antioch⁹ ſcȝ. e Ad auſtrū.i.ad egyptū capiēdū. f Et nō erit poſt ſīle nouiſſimū.q₂ tūc nō ſpoliauit egyptū ſicut in p̄ma vice vt ſ̄.dictū ē.ſ; magis inde repulſus ē turpit̄ p legatū romanoꝝ ⁊ h̄ ē qd̄ dī h̄. g Et veniēt ſup eos trieres ⁊ romani.i.exercit⁹roman⁹ i nauib⁹. h Et pcutiet nō morte.ſ; q₂ defectus fuit a ſua intentiōe vt viſum ē. i Et reuertetur ab egypto.ſ. k Et idignabit ꝯ̄ teſtm̄ ſanctuarij.i.ꝯ̄ iHrlem. l Et faciet.ibi multa mala. m Reuertetq̄.hoc dicit.q̄a iā fuerat ibi al's. n Et cogitabit aduerſus eos q̄ dereli.teſta.ſctūarij.q₂ etiā illos iudeos q̄rū ꝯſilio venit in iHrlem q̄ erāt legis trāſgreſſores iterfecit antioch⁹ motus cupiditate theſauroꝝ q̄ erāt in tēplo. o Et brachia ex eo ſtabūt q₂ poſuit macedones in arce q̄ erāt i iHrl'm.vt h̄r.j.Mach.j. Ne ciuitas poſſet rebellare ꝯtra ip̄m. p Et polluēt ſan.for.i.templū in q̄ dn̄s q̄ ē fortitudo colebat. q₂ ibi p̄cepto antiochi facte ſunt are ydolorum ⁊ facta ſunt proſtibula. q Et auferēt iuge ſacrificiū.q₂ p ſex annos ſacerdotes iudeoꝝ nō poterāt ibi offerre ſacrificiū ꝯſuetū. r Et dabūt abominationē in deſolatiōe.q₂ ibi poſuerūt ydolum iouis ydolū aūt apud hebreos noiatur abominatio ⁊ hoc fuit occaſio maxime deſolatiōis ip̄is iudeis q̄n poſitū fuit in tēplū. s Et impij in teſta.ſi.quia aliq̄ peſſimi de iudeis ſimulātes ſe zelare ꝓ cultu dei pplm̄ iudeoꝝ deceperūt.ſicut de alchimo ⁊ ſuis ſocijs dr̄.j.Mach.vij. Hō ſacerdos de ſemie aaron venit.nō decipiet nos. ⁊ tn̄ ſtatim rupit iuramentū vt ibidē dicit.⁊ fecit peius iudeis q̄ gētiles fecerāt. t Popul⁹aūt.h̄ ꝯ̄r oſ̄dit machabeoꝝ ꝯſtātia in ſuſtinēdo tormēta ne facerēt ꝯ̄ legē.vtȝ de ſeptē fratrib⁹ et mr̄e coꝝ.⁊ multis alijs.vt h̄r.ij.Mach.vij.⁊ in debellando aduerſarios.vtȝ de iuda machabeo ⁊ fratribus ⁊ ſocijs coꝝ.⁊ h̄ eſt qd̄ dī. t Ppl's aūt ſciens deū ſuū.ſ.fide formata charitate. v Obtinebit.i.perfecte tenebit legem. x Et faciet.multa ꝯ̄ aduerſarios.vtȝ de iuda machabeo ⁊ ſocijs ei⁹. y Et docti in po.do.plu.reſiſtere aduerſarijs ⁊ tenere legē vſq̄ ad mortē.ſicut fecit matathias vt habet.j.Mac.ij.q̄n docuit filios ſuos certare vſq̄ ad mortē ꝓ defenſione legis. z Et ruent in gladio ⁊ in flama ⁊ in captiuitate ⁊ in rapina dieꝝ.q₂ illo tpe multi de filijs iſrl' iter fecti ſunt gladio ⁊ aliq̄ igne.⁊ aliq̄ ducti ſunt captiui.⁊ alij qui bois ſuis ſpoliati.vt manifeſte patȝ.j.⁊.ij. Machabe.

uertetur in terram ſuam cū
y operib⁹ multis: ⁊ cor eius
a aduerſus teſtamentū ſctm̄
b c et faciet et reuertetur in ter
d ram ſuam. Statuto tpe re-
e uertetur ⁊ veniet ad auſtrū
f ⁊ nō erit priori ſīle nouiſſi-
g mū Et venient ſup eū trieres
h i ⁊ romani ⁊ pcutiet ⁊ reuer
k tetur. Et idignabit ꝯ̄ teſta-
l mentū ſanctuarij: et faciet
m n reuertetq̄ ⁊ cogitabit ad-
uerſum eos: q̄ dereliq̄runt
o teſtamentū ſctūarij. Et bra
p chia ex eo ſtabūt. ⁊ polluēt
q ſanctuariū fortitudinis. et
auferent iuge ſacrificium:
r et dabūt abomiatiōem in-
s deſolationē. Et impij in te-
ſtamentum ſimulabūt frau
t dulēter. Ppl's āt ſciēs de-
v x um ſuū obtinebit et faciet.
y Et docti in pplo docebunt
z plurimos: et ruent in gla-
dio et in flamma et in capti
uitate et in rapina dierum.
a Cunq̄ corruerint ſubleua-
b būt auxilio paruulo: et ap-
plicabunt eis plurimi frau
c dulēter. Et de eruditis ru-
d ent vt conflent ⁊ eligantur
e ⁊ dealbent vſq̄ ad tp̄s p̄fi-
f nitū q₂ adhuc aliud tp̄s erit
g h ⁊ faciet iuxta volūtatem ſu

a Cunq̄ cor.par.auxi.ſble.q₂ matathias ⁊ filij ei⁹ in pſectiōne antiochi aliquā ꝯſolatōeȝ pplo fecerūt. b Et applicabunt eis plu.frau.ſic de alchimo iā dcm̄ ē.⁊ ſic de nichanore.vt dī.j.macha.vij.q̄ fecit amicicias cū iuda machabeo: poſtea volebat eum capere. c Et erudit' ruent ſic patȝ de iuda machabeo ⁊ fr̄ibus ei⁹. q̄ in defenſiōe legis ⁊ patrie mortui ſunt d Vt ꝯflent ⁊ eligan.⁊ deal.p tribulatiōes q̄ ſunt mag' accepte do q̄ ſacrificia vt ſ̄.dcm̄ ē ca.iij.⁊ h e Vſq̄ ad tp̄us p̄finitū.ſ.a deo: ⁊ h̄ ē vſq̄ ad finem mūdi.q₂ vſq̄ tūc ſancti ſuſtiebūt tribulatōes maloꝝ. f Quia adhuc aliud tp̄s erit.in quo.ſ.oīa iſta pfecti⁹ cōplebunt.ſ.tēpus pſecutōnis antixp̄i.q̄ erit caput oīm maloꝝ.⁊ cui⁹ figura fuit antiochus. Et q̄a dcm̄ eſt ꝙ ea q̄ ſunt de antiocho dcā vſq̄ huc.nō ſolū ſunt dcā de eo ſm̄ ſe.ſ; cū h̄ vt ē figura antixp̄i. Jō ē ibi duplex ſenſus lr̄alis.vn⁹ de āntiocho q̄ dcūs ē. Alt⁹ de antixp̄o ad quē p̄dcā defacili p̄nt applicari. De ātiocho ei tria dcā ſūt in gn̄ali. Primū ē q̄lit obtinuit regnū fraudulent.ibi. Et ſtabit i loco ſuo deſpect⁹ ⁊c̄.⁊ h̄ pfecti⁹ verificat de ātixp̄o q̄ mag' obtiebit dominiū nō pp nobilitatē gn̄is: ſ; mag' p fraudulētiā.⁊ ſic p̄t applicari illa lr̄a.ſm ꝙ dcm̄ ē de antiocho q̄lit pugnuit ꝯ̄ regē egypti.⁊ h̄ notat ibi. Et brachia pugnātis ⁊c̄.ꝯ̄ quē pugnuit duplici via.ſ.fraudulētia.⁊ armoꝝ potētia.vt viſuȝ ē. Et iſtō pfecti⁹ ꝯplebit i antixp̄o.q₂ rex egypti erit vn⁹ de trib⁹ q̄ p ſupabūt ab eo.vt dcm̄ ē.ſ̄.vij.ca.nō ē dubiū ꝙ ꝯ̄ eū vtet maiori fraude ⁊ maiori potētia q̄ antioch⁹ fecerit.⁊ pp h̄ tota illa lr̄a p̄t defacili applicari antixp̄o.⁊ maxie illō qd̄ ibi dī. Et faciet q̄ nō fecerūt p̄res ei⁹ ⁊ p̄res p̄rm ei⁹.q₂ null⁹ de regib⁹ toti⁹ mūdi fec̄.vel faciet talia q̄lia factur⁹ eſt antixp̄s.ſ; mlti reges q̄ p̄ceſſerūt ātiochū: fecerūt etiā maiora q̄ ātiochus fecerit.vtȝ de alexādro mḡno a q̄ deſcēdit regnū ātiochi.vt ſ̄.dcm̄ eſt. Tercium aūt qd̄ dcm̄ eſt de ātiocho eſt q̄lit pugnauit ꝯ̄ filios iſrahel.ibi. Et reuertet in t̄ram ſuā ⁊c̄.vbi dcm̄ eſt quō filios iſrael multipl'r afflixit.⁊ a cultu veri dei inq̄tuȝ potuit auertit.⁊ quō multi de pplo iſrl' conſtant mortem ⁊ tribulatōnes ſuſtinuerūt. Et hoc multofortius implebit de antixp̄o q₂ erit ſine compatōne maior perſecutor eccleſie q̄ ille fuerit ſynagoge.⁊ multoplures per eū a fide auertent.⁊ multoplures in fide ſtantes cruciabunt q̄ per antiochū ⁊ ideo tota iſta lr̄a poteſt defacili ad ip̄um applicari.ſed ꝓpt prolixitateȝ vitādam omitto per ſingula verba diſcurrere. g Et facit rex ⁊c̄. Hic conſeq̄nt ponunt ea que dicunt de antiocho: prout fuit figura antixp̄i tm̄.q₂ non verificant de eo ad lr̄am ſed tm̄ de antixp̄o.⁊ diuidit in duas ptes.q₂ primo ponit proceſſus antixp̄i ꝯtra deū. Scd̄o ꝯ̄ colentes ip̄m.ibi. Multiplicabit gloriā. Primū oſtendit dupl'r.ſcȝ in contēptu blaſphemie.⁊ in cultu idolatrie.ibi. Deum aūt maozi. Prio igit dicit ſic continuādo lr̄am lr̄e immediate precedēti.vbi dcm̄ eſt. Adhuc aliud tēpus erit ſcȝ tempus antixp̄i.vt dictum eſt.
g Et faciet rex.i.antixp̄s h Juxta voluntatem ſuam quia malicia ſua perducetur ad effectum.

i am rex. Et eleuabitur ⁊ ma
gnificabit̃ aduerſus omnez
k deũ. Et aduerſus deũ deo
l rũ loq̃t̃ magnifica ⁊ dirige
m tur donec cõpleat̃ iracũdia
n Perpetrata q̃ppe ē diffini-
o tio. Et deũ patrũ ſuoꝝ non
p reputabit ⁊ erit i ꝯcupiſcen
q tijs femiarũ: nec quẽq̃ de-
r orũ curabit q: aduerſũ vni-
s uerſa cõſurget. Deũ ãt mo
t azi in loco ſuo venerabit̃ ⁊
deũ quez ignorauerũt p̃res
v eius colet auro ⁊ argẽto et
lapide p̄cioſo. reb⁹q̃ p̄cio-
x y ſis. Et faciet vt muniat mo
z azim cũ deo alieno. quẽ co-
a gnouit ⁊ multiplicauit glo-
b riã. ⁊ dabit eis p̄tãtẽ i mul-
c tis. et t̃rã diuidet gratuito.
d e Et in tẽp̄e p̄finito p̄liabitur
f aduerſus eũ rex auſtri ⁊ q̃ſi
tẽpeſtas veiet ꝯtra illũ rex
aq̃lonis i currib⁹ ⁊ in eq̃ti-
g bus ⁊ in claſſe magna ⁊ in-
grediet̃ t̃ras ⁊ cõteret ⁊ ꝑ-
h trãſiet. Et introibit in t̃ram
i glorioſam ⁊ multi corruent
k Hec aũt ſole ſaluabũtur de
manu ei⁹. edom ⁊ moab. et
l principes filioꝝ ammõ. Et
mittet manũ ſuaz in terras
m ⁊ terra egipti non effugiet.
Et dñabit̃ theſaurorũ auri
⁊ argenti et in oib⁹ p̄cioſis
n egypti. Perlibiã q̃z ⁊ ethy
o opiã trãſibit ⁊ fama turba-
bit eũ ab oriente: ⁊ ab aqui
p lone ⁊ veniet in multitudi-
q ne magna. vt cõterat ⁊ int̃-
r ficiat plĩmos. Et viget ta-
bernaculum ſuum apeduo
s inter duo maria ſuper mon
tem inclitum et ſanctum.

i Et eleuabit̃ ⁊ mag. aduer. omnez deum. ſm q̄ď d̃. ij. ad Theſſal. ij. niſi venerit diſceſſio p̄mũ. ⁊ reuelatus fuerit hõ peccati filius ꝑditionis. q̄ extollit̃ ſuꝑ oẽ q̄ď d̃ de⁹: aut q̄ď colit̃. oñdẽs ſe tanq̃ ſit de⁹. ⁊ iõ iſta l̃ra nõ põt exponi niſi de eo. Antioch⁹. n. epiphanes nõ eleuauit ſe ꝯ oẽm deum. immo ydolũ iouis coluit. et i tẽplo hieroſolimitano poſuit. ⁊ iudeos ad cultũ illi⁹ q̄tuz potuit induxit vt legitur. i. Macha. ⁊. ij. k Et aduerſus deũ deorũ loquet̃ magnifica. q: antixp̄us cõtumeliã loquet̃ ꝯ deuz celi. q: oñdet ſe tãq̃ ſit de⁹ vt dicit ap̄ls ⁊ iam allegatum eſt. l Et diriget̃. q: ad effectum intentũ ei⁹ ꝑducet̃ malicia q: ſedebit in tẽplo tanq̃ ſit de⁹. nõ tñ diu. ꝑꝑ quod ſubditur.
G m Donec cõpleat̃ iracundia. ſ. dei ſuꝑ eum. qñ v̄tute eius morietur ſubito vt dicũt ſcti. ⁊ ap̄ls. ij. ad Theſſalo. ij. Quem dñs ieſus interficiet ſp̄ũ oris ſui ⁊c̃. n Perpetrata eſt q̃ppe diffinitio. q. d. ita determinatum ē in dei p̄ſcientia. ⁊ iõ ita certũ ē de futuro. ac ſi iã eſſet factũ de p̄terito. o Et deũ patrũ ſuoꝝ nõ reputabit q: ãtixp̄s naſcet̃ de iudeis vel xp̄ianis. q̄ deũ celi adorãt. ⁊ antixp̄s ei⁹ cultũ auferet ⁊ vſurpabit ſibi vt dcm̃ ē. p3 ẽt q̄ iſta l̃ra nõ põt exponi de antiocho q̄ ydola grecie coluit ſicut p̃res ſui. ⁊ ad ip̄a adorãda iudeos iduxit in hierl̃m vt dcm̃ ē. ⁊ ſilr̃ ſamaritanos. q: tẽplũ q̄ď erat in mõte garazim ioui dedicauit. vt h̃r. ij. Macha. vj. p Et erit in concupiſcẽtijs feminarũ. q: l3 antixp̄s fingat caſtitatẽ exteri⁹ vt facilius decipiat. tñ nõ erit caſtus vt dicũt aliq̄ q: erit plen⁹ oi malicia ⁊ ꝑ ꝯñs erit luxurioſus. ꝑꝑ q̄ď ſignificat̃ ꝑ beſtiam aſcendentẽ de abyſſis. Apoc. xvij. In beſtia aũt ſignificat̃ carnalis laſciuia. ꝓpt̃ q̄ď ph̃us. ij. ethi. vitã carnalẽ ſeu voluptuoſam vocat beſtialẽ vitã. q Nec quenq̃ deoꝝ curabit h̄ p3 veꝝ de antixp̄o ex p̄dictis ⁊ falſum de antiocho cũ ſb̄dit̃. r Quia aduerſum vniuerſa cõſurget. i. ꝯ deũ ⁊ hoies. q: antixp̄s ꝯſurget ꝯ oẽs hoies eos ſibi ſubijciendo. ⁊ ꝯ deũ eius cultũ ſibi vſurpando. ſ3 neutrum verificat̃ de antiocho. q: iouẽ coluit ⁊ romanis ſubiectus fuit. vt patet ex predictis. ⁊ ideo non ſurrexit contra vniuerſa.
s Deũ autẽ moazim. Hic ponit̃ ꝓceſſus antixp̄i ꝯ deum ꝑ cultũ ydolarie. q: licet ſe faciat adorari ſicut deum in palam. vt omnẽ talẽ cultũ auferat ab alijs vt dictũ eſt. tñ demonẽ priuatũ quẽ habebit occulte adorabit. cuius v̄tute ⁊ auxilio faciet illa mirabilia q̄ facturus ē. deo tñ ꝑmittente ⁊ h̄ ē q̄ď d̃r h̄. s Deũ aũt moazim ⁊c̃. Moazim interp̄tat̃ p̄ſidiũ. ſic eñ vocabit̃ demõ ei⁹ p̄uatus. q: ab eo habebit p̄ſidium ⁊ auxiliũ. Vel aliter. p̄ſidiũ dicit̃ locus cõſtruendus ab antixp̄o vbi colit illum demonem occulte.
t Et deũ quẽ ignorauerũt p̃res eius. ibi accipit̃ ⁊ pro id eſt. Deum quẽ ignorauerũt. iudei vel xp̄iani ex quibus deſcendet antixp̄s. v Colet auro ⁊ argẽto ⁊ lapide p̄cioſo ⁊c̃. q: in loco illo reponet antixp̄s diuitias p̄cioſas tanq̃ in loco ſecretiſſimo ⁊ fortiſſimo. vñ ſequit̃. x Et faciet. ſ. hoc q̄ď dictũ eſt. y Vt muniat moazim. i. locum illum vbi adorabit demonẽ occulte. iõ dicit. z Cum deo alieno quẽ cognouit. ꝑ familiaritatez ⁊ pacta cum eo inita q: h̄ebit pactũ cum illo demone. ſ. p̄uato. qui tamen alien⁹ debet eſſe ab omni homine. a Et multiplicabit. Hic ꝯñr ponit̃ ꝓceſſus antixp̄i ꝯtra colẽtes deũ. qui erat in exaltatõne malorum q̄ ei obedient. ⁊ in ꝑſecutione bonorũ q̄ ei reſiſtẽt. ⁊ h̄ ē q̄ď d̃r h̄. a Et m̃ltiplicabit gl̃iam. ſ. ſibi obedictib⁹ eos exaltando. b Et dabit eis p̄tãtẽ i mult̃. ⁊ ñ dicit in oib⁹ q: nullus faciet ſibi equalem. c Et terraz diuidet gratuito. i. pro volũtate ſua familiarib⁹ ſuis h̄ aũt nõ põt dici de antiocho q̄ parum aut nihil vltra regnum ſirie tenuit q: ſi aliqua alia ad tp̄s tenuit inde deiect⁹ fuit. quia fuit repulſus de egypto vt ſ. viſum eſt. ⁊ ſilr̃ de ꝑſide vt h̃r. i. mach. vj. Silr̃ homies ſui fuerũt deiecti de iudea ꝑ iudam machabeum ⁊ frẽs eius. Al. p̄ncipium
d Et in tp̄e p̄finito hic deſcribit̃ ꝑſecutio bonoꝝ ꝑ anticriſtum: q: in p̄ncipio ſbijciet̃ ſibi regem egypti vbi tũc vigebit fides. ⁊ h̄ ē q̄ď d̃r. Et in tp̄e p̄finito ſc3 a deo qui futura p̄uidet ⁊ ordinat illa. e Preliabit̃ aduerſus eũ rex auſtri. i. egypti. f Et q̃ſi tempeſtas veniet ꝯ eum rex aq̃lonis. i. antixp̄s h̄ deſignatus ꝑ Antiochũ q̄ fuit figura ei⁹ vt dictum eſt. ⁊ ſequit̃. g Et ingrediet̃ terras ⁊ ꝯteret. quia rex egypti erit vnus de p̄mis contritis ab antixp̄o vt viſum eſt ſupra. viij. cap̄. h Et introibit in terrã glorioſam. i. iudeam que d̃ glorioſa ꝓpt̃ mirabilia ibi facta a deo ⁊ ꝓpt̃ op̄a noſtre ſalutis ibi facta a xp̄o. i Et multi corruent. i. multe terre ⁊ vrbes ⁊ gẽtes ſbijcient̃ antixp̄o.
k Hec autem ſole ſaluabunt̃ de manu eius edom ⁊ Moab ⁊ p̄ncipes al's p̄ncipiũ filioꝝ Ammõ. Hoc autem fit ꝓpter diuinã miſericordiã: q: ſancti habebũt illuc aliquod refugium tempe antixp̄i q̄ď fiet ꝓpter minus ꝑfectos qui nõ auderẽt ſe opponere antixp̄o. Et iſta l̃ra etiam p3: q̄ non põt exponi de Antiocho: q: omnes gẽtes ⁊ terre nõ fuerunt ei ſbiecte: exceptis his tribus. l Et mittet manum ſuam in terras q: ad illas terras vbi antixp̄s ꝑſonalit̃ nõ accedet nuncios mittet. m Et terra egypti nõ effugiet ⁊c̃. quia illa erit de p̄mo ſbiectis antixp̄o vt viſum ē. n Per lybiã quoq̃ ⁊ ethyopiã trãſibit. q: iſta duo regna ſimilit̃ ſbijcient̃ antixp̄o. h̄ autem nõ põt dici d̄ Antiocho: quia iſtas terras nõ legit̃ intraſſe. o Et fama turbabit eum ⁊c̃. q: fama ſctõꝝ nolentium antixp̄o obedire turbabit eum. vel forte fama aliq̄ꝝ regũ fideliũ ei reſiſtere volentiũ. Sequit̃.
p Et veniet in m̃ltitudie mag̃. q: h̄ebit exercitũ maximũ.
q Vt ꝯterat ⁊ int̃ficiat plurimos oẽs. ſ. nolẽtes ei obedire.
r Et figet tabernaculũ ſuũ apeduo int̃ maria. ſm Hiero. apeduo idẽ ē q̄ď emaux que locus ē int̃ mare mortuum ⁊ mare mediterraneũ. s Suꝑ mõtem inclytum ⁊ ſanctũ. id ē mõtẽ oliueti vel mõtẽ ſyõ: qñ eñ antixp̄s ponet tabernaculũ ſuũ in emaux: ponet ip̄m q̄dãmõ ſuꝑ mõtẽ oliueti vel mõtem ſyõ qui ſunt mõtes ꝓpinqui diſtantes tñ ꝑ miliare: q: ab emaux incipiunt mõtana Hierlm.

t Et veniet vſq ad ſummitatē eius. q antixpus veniet in mōtē ſyō in loco vbi fuit templū vt ibi ſedeat ⁊ adoret tanq ſit deus vt dic Apl's. Sil'r veniet vſq ad ſummitatē montis oliueti vñ aſcēdet xps in celū tanq inde aſcēſurus in altam ꝟtute demonis ipm portātis. v Et nemo auxiliabit ei

f Et multi. h ꝯñr deſcribit ⁊ ꝯditio ⁊ gradus reſurgētiū ⁊ diuidit in duas ptes. q p tāgit diuerſitatē reſurgentiū q̄tū ad electos ⁊ reprobos. ſcdo tāgit diuerſos grad⁹ electoꝝ. ibi. Qui aūt docti. Circa primū ſciendū q lʒ omēs reſurgēt tā boni q̄ mali tñ diuerſimode. q aliq reſurgent ad gloriam. ſ. electi. alij ad penā. ſ. reprobi. ⁊ hoc ē quod dicit.

q virtute diuina ibi ſubito interficietur. ſm q dicit aplus ad theſſalo. ij. Quē dominus ieſus interficiet ſpū oris ſui ⁊ deſtruet illuſtratōe aduent⁹ ſui. Ex h āt loco pʒ ſil'r q h nō pt expōi de antiocho. q nō fuit mortu⁹ inter maria nec ſuper montē ſctm. ſʒ redeundo de pſide vt hr j. Machab. vj. ⁊. ij. mach. ix. Porphir. tñ ex errore et ficticie expōit de ipo antiocho di. q mortu⁹ ē

A

Hiere. 50. a.

Mat. 24. c.

t ⁊ veniet vſq ad ſummitatē ei⁹: ⁊ nemo auxiliabit ei

v

Capitulum XII

a In tempore aūt illo b ꝯſurget michael princeps magn⁹: q ſtat c p filijs populi tui. et veniet tps q̄le nō fuit ab eo. ex q̄ gētes eſſe cepert vſq ad d tps illud. Et in tpe illo ſal e uabitur ppl's tu⁹: oīs q inuētus fuerit ſcript⁹ i libro

f g Et multi de his qui dormiunt in terre puluere: euigi h labūt. alij in vitā eternam. i k alij in opprobrium vt vide l ant ſp. Qui autē docti fuerint fulgebūt q̄ſi ſplēdor firmamenti ⁊ qui ad iuſticiam erudiunt multos. q̄ſi ſtelle i m ppetuas eternitates. Tu aūt daniel claude ſermōēs ⁊ ſi n gna librū vſq ad tēpus ſta o p tutū. plurimi p trāſibunt et

f Et mul. de his q dor. in pul. ter. euig. reſurgētes a morte non em loqt de dormitōe ſomni ſʒ mortis qd pʒ p h qd dicē g Qui dor. in pul. ter. per hoc autē qd dicit. Multi. intelligūtur omēs vt dicit Augu. ⁊ hic modus loquēdi hñ inuenit alibi in ſacra ſcriptura. vel alit dic. Multi. ꝑpter pueros dānatos. qui licet reſurgant non tñ dicūt ꝑprie euigilare. quia nō ſunt habituri ſenſum pene vel glorie. vigilia aūt ē ſolutio ſenſus.

B

in q̄dā mōte q noiat apeduo ⁊ ē ſit⁹ int duo magna flumia ſcʒ euphratē ⁊ tigri. q dicūt h maria. ſil'r mōs ille dr inclytus ⁊ ſctūs. q gētiles ibi colebāt deos ſuos. h āt totū pʒ ficticiū. q ñ inuenit i ſcptura aliqs mōs ſic vocat⁹ in pſide. Sil'r q flumia dicāt maria ē ꝯ ꝯſuetudinē ſcpture. lʒ aliqñ ſcriptura noiet ſtagna mag hñtia magnā ꝯgregatōem aqꝝ maria. Sil'r q mōs vbi colebāt ydola dicat inclit⁹ ⁊ ſctūs ab āgelo q loqbat danieli. ē māifeſte falſuʒ. imo mag dicerēt ꝓphan⁹. ſic igit pʒ q lʒ i lr̄a pacceptā vſq ad locū illū. Et faciet rex ſm volūtatē ſuā ⁊c. ſint aliq q poſſent applicari ātiocho. tñ mlta inſerūt q ñ pñt verificari de eo vt viſū ē. ⁊ ideo p hoc cogimur exponere de antixpo totā lr̄am ſequentem a loco ſupradicto. Capitulum. xij.

In tpe aūt illo. poſtq̄ deſcripta ē violētia antixpi ꝯ electos. hic ꝯñr ponit finalis victoria ꝯ reprobos. ⁊ diuidit in duas ptes. q p pōit pncipalis intentio. ſcdo ſbiūgit vtilis inſtructio. ibi. Tu aūt daniel. Circa primū duo facit. q p oñdit conatū āgeloꝝ ad tuitionē fideliū ſecūdo deſcribit ꝯditōem ⁊ grad⁹ reſurgentiū. ibi. Et multi de his q dormiūt. Circa pmū ꝯſiderandū q conatus angelorū circa fideles tpe antixpi erit neceſſari⁹ ad duo. ſ. ad fideliū defenſionē ⁊ aduerſarij deſtructōʒ. q lʒ ātixps verbo xpi ex dei ſnia inficiat. vt dcm ē. h tñ erit auctoritatiue ſʒ p michaelem q eſt pnceps eccleſie. ſicut fuit antiquitus pnceps ſinagoge. hoc fiet executiue. ⁊ hoc eſt quod dr hic.

a In tpe illo. antixpi. ſ. qñ angeli mali conabūtur omēs corrūpe ⁊ a fide ſbuertere ēt electos ſi fieri pt. vt dr i euangelio. b Conſurget michael ⁊c. ad fortificandū electos p ſe ⁊ p angelos ſibi ſbditos: ſeqt. c Et veniet tps q̄le nō fuit ⁊c. pp magnitudinē tribulatōis q vētura eſt ſub antixpo. q̄lis nūq fuit a pncipio mūdi vſq tūc. ⁊ dr mat. xxiiij. Per h pʒ q male expōit porphyri⁹ hūc locū de pſecutione iudeoꝝ ſb antiocho. q maior fuit illa que ſub Nabuch. fuit. ⁊ intenſiue ⁊ extēſiue. intenſiue q deſtruxit ciuitatē ⁊ tēplū. ⁊ magnā ptē ppl'i occidit. aliquā ꝟo cum rege ſedecchia captiuā duxit. exceptis q̄buſdā pſonis paupib⁹ ⁊ vilib⁹ q̄s dimiſit ad colēdā trā vtʒ. iiij. reg. vl. ſil'r extenſiue. q durauit p. lxx. annos. Illa aūt q facta ſunt ab antiocho tm p ſex ānos. De afflictiōe āt q facta ē ppl'o iſrael p tytū ⁊ veſpaſianū nō eſt dubiū quin fuerit maior q̄ illa q fuit ſub antiocho. d Et in tpe illo ſaluabit ppl'us tuus illi dicūt eē de ppl'o ei⁹ q ſunt vere iſraelite hñtes veram fidē xpi⁹ ieſu xpi. ⁊ iſti oēs pdeſtinati q null⁹ ſaluabit niſi p fidē xpi. ⁊ h ē qd ſbdit. e Oīs q inuent⁹ fuerit ſcpt⁹ in libro vite. q q̄dē liber nō ē aliud q̄ ſcriptio electoꝝ i mēte diuia. ⁊ iſti vere ſaluabūt de tribulatōe antixpi. q ꝑpter electos breuiabūt dies pſecutōis antixpi. vt hr mat. xxiiij

b Alij in vitā eternā. ſ. electi. i Alij in obprobriuʒ. ſ. reprobi qd obprobriū erit ēt ſempiternuʒ. ꝓpt qd ſubditur. k Ut videāt ſp. ſ. obprobriū ſue damnatōis. hunc ēt locū expōnit porphyr. ⁊ male de illis iudeis q ſe abſcōderūt in ſpeluncis pp pſecutionē antiochi. ⁊ audita iude victoria venerūt ad ipm q̄ſi euigilātes de puluere terre. Alij in vitaʒ q̄tū ad obſeruatores legis. Alij in obprobriū q̄tū ad puaricatores. Iſta expō pʒ manifeſte falſa. q oēs q ſe abſconderūt ⁊ venerūt ad iudā machabeū mō pdicto erant zelatores legis alit nō veniſſent ad ipm ſʒ obediuiſſent antiocho. ⁊ tñ de iſtis dr q aliq euigilabūt ad obprobriū. ergo eius expō eſt falſa. q dicit q illi q euigilauerūt ad obprobriū erāt puaricatores legis. Sil'r illi q erāt obſeruatores legis q ſm eū dicūt euigilaſſe ad vitā poſtea mortui ſunt. ⁊ ſic nō pñt dici euigilaſſe ad vitā etnā ſm q dr hic. Ex q̄bus patʒ q iſta lr̄a nō pōt exponi niſi de reſurrectōe futura poſt pſecutōem antixpi. l Qui aūt docti. hic ꝯñr tāgūtur diuerſi grad⁹ electorū q erūt q̄ſi diuerſe claritates ſtellaꝝ: ſm q dr. j. ad coꝝ. xv. Stella differt a ſtella in claritate. ſic ⁊ reſurrectō mortuoꝝ ⁊c. ⁊ illi tñ q ſupeminēt alijs hic in vita ⁊ doctrina. hēbūt ſpāle pmiū. ſ. aureolā doctoꝝ ⁊ iō dicūtur hic fulgere q̄ſi ſplendor firmamenti. Alij autē qui p exempla bone vite inducūt alios ad iuſticiam q̄uis nō ſint doctores tñ dicuntur fulgere q̄ſi ſtelle in ppetuas eternitates. m Tu aūt daniel. h ꝯñr ponit vtil' inſtructio ſpi⁹ danielis. ⁊ inſtruit eū angelus de duob⁹. p de clauſione viſionis: ſcdo de duratōe pſecutōis. ibi. Et vidi ego daniel. Circa primū aduertendū q diuina ſecreta nō ſunt omibus reuelanda. pp qd dicebat ſaluator math. vij. Nolite ſanctū dare canib⁹ ⁊c. i. obſtinatis. Similit nec vulgaribus hoibus q nō pñt talia cape. pp qd xpus loqbat turbis in pabolis. ſed diſcipulis exponebat omnia. vt dr Math. iiij. capi. quia ſunt maioribus reuelanda. Daniel autē erat vir deſideriorum. vt ſupra dictum eſt. ca. ix. ⁊ ideo dignū erat vt ſibi multa diuina ſecreta reuelarentur que tamen alijs occultabantur. ⁊ hoc eſt quod dicitur hic.

m Tu autem daniel claude ſermones ⁊c. quaſi diceret diuina ſecreta tibi reuelata enigmatibus inuolue ⁊ inexpoſita dimitte. ⁊ hoc vt maligni nō habeāt materiam deridendi. ⁊ ſtudioſi habeāt materiā ſe exercendi. ſequitur.

n Uſq ad tempus ſtatutū. quaſi diceret tunc erūt pfecte manifeſta quando implebuntur.

o Plurimi per tranſibunt. legentes. ſ. librum iſtum aliq malignantes. aliqui deuote tractantes.

p Et multiplex erit ſcientia. id eſt expoſitio circa iſta.

q multiplex erit ſcia. Et vidi
ego Daniel ⁊ ecce q̄ſi duo
alij ſtabāt vn⁹ hic ſup ripā
flumis. ⁊ ali⁹ inde ex alte-
r ra ripa flumis. Et dixi vi-
s t ro q̄ erat indut⁹ lineis q̄ ſta
v bat ſup aq̄s flumis. Vſq̄/
x q̄ finis hoꝝ mirabiliū. Et
audiui virū q̄ idut⁹ erat li-
neis q̄ ſtabat ſuper aq̄s flu
y minis. cū elevaſſet dexterā
⁊ ſiniſtrā ſuam in celū ⁊ iu-
raſſet p viuētem ineternum
z q: in tp̄s ⁊ tp̄a ⁊ dimidium
a tpis. Et cū completa fuerit
diſpſio manus popli ſancti
b complebunt vniuerſa hec.
c Et ego audiui ⁊ nō itellexi.
d Et dixi. Dn̄e mi: q̄d erit p⁹
e f hec. Et ait. Vade daniel:
g q: clauſi ſunt ſignatiq̄ ſmo
nes vſq̄ ad p̄finitum tp̄s.
h Eligent ⁊ dealbabunt ⁊ q̄ſi
i ignis pbabunt multi. Et i-
k pie agent impij neq̄ intelli
l gent oēs impij. Porro do-
m cti intelligēt: ⁊ a tp̄e cū abla
n tū fuerit iuge ſacrificium et
poſita fuerit abominatio in
deſolationem dies. M.cc-
o xc. Btūs q̄ expectat: ⁊ per-
uenit vſq̄ ad dies mille tre

q Et vidi. Hic ſcdo āgelus īſtruit Danielē de duratōe pſecutōis ātixp̄i. ⁊ diuidit in duas ptes. q: p̄mo inſtruit euꝫ de ſumma duratōis. Scdo de ei⁹ termis ibi. Et cū cōpleta fuerit. Tercio infert q̄dā ɔcluſionem ex p̄dictis ibi. Tu āt Daniel. Ad euidētiā p̄me ptis aduertēdū q̄ Daniel vidit hanc viſionē iuxͣ fluuiū tigris. vt dictū ē ca. x. Apparuerūt āt ſibi tres angeli. duo ſtātes ex vtraq̄ pte fluminis. et iſti duo erāt āgelus pſarū ⁊ grecoꝝ. q: grecia eſt ab occidētali pte illi⁹ flumis. regnū pſidis magis in oriē-

C Apocal. 10. a. te. Terci⁹ aūt āgelus apparebat quaſi ſtans ſup fluuiū ⁊ ille erat gabriel q̄ loq̄bat danieli iſtruēs eū de duratōe pſecutionis ātixp̄i et hoc eſt q̄d dī h. q Et vidi ego daniel. ⁊ ecce q̄ſi duo alij. dic̄ q̄ſi. q: nō erant hoies ſꝫ angeli apparētes in ſpē viroꝝ. ſeq̄t. r Et dixi viro .i. Gabrieli apparente in ſpē viri. s Qui erat indut⁹ lineis. ad denotandū angelicā puritatē. t Qui ſtabat ſup aquā flumis. ad deſignandū q̄ ptās terrena ē finalr̄ cōculcāda. Aq̄ eñ pp̄los ſignificāt ſm q̄ dī Apoc. xvij. Aq̄ multe populi multi.

v Vſq̄ q̄ finis hoꝝ mirabiliū. i. q̄nta erit duratio perſecutiōis ātixp̄i p̄dicte. x Et addiui virū q̄ indutus erat ⁊c. i. gabrielē in ſpē viri apparentē. y Cū eleuaſſet dexterā ⁊c. ad maiorē affirmationē dicti ſui. z Quia i tp̄s ⁊ tp̄a ⁊ dimidiū tpis. i. intantū durabit illa pſecutio. ſ. per tres annos ⁊ dimidiū. tp̄s eñ ſumptū in ſingulari ſignificat vnū annū. vt ſ. habitū ē ca. iiij. Tp̄s aūt acceptum in plurali ſine nūero determinato ſtat pro binario annoꝝ ſm cōem modum loquēdi hebraicū ⁊ liber iſtē ſcriptus eſt hebraice ab. viij. ca. vſq̄ in finē. Dimidiū aūt tpis ſignificat dimidiū annū ⁊ ſic patꝫ q̄ pſecutio antixp̄i durabit p tres annos ⁊ dimidiū q̄tū durauit p̄dicatio xp̄i. porphyri⁹ aūt exponit tp̄s iſtud de pſecutōne antixp̄i. ſꝫ h̄ ptꝫ manifeſte falſum. q: aut accipit pſecutionē antiochi a p̄ncipio q̄ itrauit ierl̄m vſq̄ ad tp̄s in q̄ mandatū ē ſctūariū p iudam machabeū. ⁊ tūc pꝫ falſitas eius. q: illud tp̄s ɔtinet ſex ānos. vt ſ. habitū ē. viij. cap̄. vbi dr̄ ſic. Vſq̄ q̄ ſanctuariū ⁊ fortitudo cōculcabit. Et dixit angel⁹. ſ. angel⁹ rn̄dens ad hanc queſtionē. Vſq̄ ad veſperā ⁊ mane dies duo milia trecenti ⁊ mūdabit ſancturiū. h̄ ēt p̄t pbari ex. j. Mach. j. vbi dr̄ q̄ antiochus epiphanes ingreſſus eſt hierl̄m anno. cxliij. regni grecoꝝ ꝓpe finē illi⁹ āni. ⁊ ibidē. iiij. ca. dr̄ q̄ ſanctuariū mūdatū ē anno. cxlviij. ꝓpe finē illi⁹ āni. ix. mēſe. xxv. die illi⁹ mēſis. vt ibidē dr̄. ⁊ ſic tp̄s intermediū fuit q̄ſi ſex annoꝝ. Si aūt Porphy. accipiat pſecutionē antiochi nō a p̄mo ingreſſu ei⁹ in irl̄m. ſꝫ a die q̄ poſuit ydolū illud non fuit i tēplo p tres annos ⁊ dimidiuꝫ. ſꝫ fuit ibi p tres ānos p̄ciſe. vt dicit Joſeph⁹. xij. li. antiq̄tatū. p̄ aūt li. Macha. vr̄ q̄ ibi fuerit p. x. dies vltra tres annos. q̄d pbat̄ ſic. q: in anno. cxlv. menſe. ix. die. xv. menſis. poſitū ē ydolū predictum in templo. vt dī. j. Macha. j. ⁊ anno. cxlviij. mēſe. ix. die. xxv. mēſis purificatū eſt templū vt hī. j. Machabeo. iiij. ⁊ ſic tp̄us intermediū fuit triū annoꝝ. ⁊. x. dieꝝ. Dōm q̄. xxv. die mēſis. ix. obtulerūt ſacrificiū i tēplo purificato vt dī. j. Mach. iiij. ſꝫ p. x. dies añ amouerāt ydolū. q: bene poſuerūt tātū tpis ad purificandū tēplū. iouis aūt ydolū fuit a p̄ncipio q̄ ceperūt tēplū purificare. ⁊ ſic pꝫ q̄ reuolutis trib⁹ ānis p̄ciſe eodē die amotū ē ydolū quo fuerat poſitū. a Et cū cōpleta. Poſtq̄ āgelus inſtruxit danielē d̄ ſūma duratōis pſecutōis antixp̄i. h̄ inſtruit euꝫ de terminis ipſius duratōis. ⁊ diuidit in duas ptes. q: p̄ inſtruit eū de termino ad quē. Scdo d̄ termio a q̄ ibi. Et a tp̄e. Termin⁹ aūt ad quē finiet duratio pſecutōis ātixp̄i erit eius fulminatio ſeu interfectio. Dic igit āgel⁹ loq̄ns Danieli. a Cū cōpleta fuerit diſpſio man⁹ pp̄li ſcti. i. xp̄iani q̄d erit q̄ñ ꝓpt atrocitatem pſecutōis antixp̄i nullus xp̄ian⁹ audebit apparere in publico. S. 11. f. b Complebunt vniuerſa h̄. i. fulminabit ātixp̄s ⁊ veniet reſurrectio mortuoꝝ ⁊ iudicium B c Et ego Daniel audiui ⁊ nō intellexi. q: lꝫ intelligeret v̄itatē in gn̄ali ⁊ in ſpāli q̄tū ad multa: non tñ q̄tū ad oēs circūſtātias ⁊ determinatas pſonas: q: ſic̄ ſ dictū eſt v̄itas de futuris ñ reuelat̄ ꝓphis niſi ſm q̄ expediēs ē ſm diuinā ordinatōeꝫ d Et dixi. dn̄e mi. q̄d erit poſt h̄. volebat eñ Daniel plus ſcire: q: volebat ſcire finē mūdi determinate. e Et ait. ſ. angelus rn̄dēs ſibi. f Vade daniel. i. vade ſviā vniuerſe carnis p mortē. g Quia clauſi ſunt ſignatiq̄ ſmones. q. d. nō mō ſcies nec ad te ptinet. Hoc etiam mō rn̄dit ſaluator apl̄is Act. j. Nō ē vr̄m noſſe tp̄a vel mom̄ta ⁊c. Apl̄i aūt fuerūt magis illuminati q̄ ꝓphe. ⁊ iō ſi ſcire finē mūdi determinate nō ptinebat ad apl̄os vt dic̄ Saluator: nec p ɔ̄ns h̄ cōpetēbat Danieli. Ex h̄ apparet fatuitas illoꝝ q̄ voluerūt finē mūdi p̄dicere determinate: ⁊ oēs q̄ h̄ attētauerūt mēdaces inuēti ſunt. Sequit̄. h Eligent ⁊ dealbabunt ⁊c. ſ. electi in pſecutōe ātixp̄i ⁊ mēbroꝝ ſuoꝝ vſq̄ ad finem mūdi. i Et impie agēt impij. ſm q̄ dī Apoc. xxij. Qui in ſordibus ē ſordeſcet adhuc. k Neq̄ intelligēt oēs impij. q: p̄cludūt ſibi viā intelligendi ſm q̄ dī Sap. j. In maliuolaꝫ animā nō introibit ſapia. l Porro docti intelligēt ſcꝫ reuelationem p̄dictā q̄tum expedit. Iſti docti intelligunt apl̄i ⁊ euāgeliſte ⁊ alij deuote exercentes ſe in ſcriptura q̄ ſunt docibiles dei. Per h̄ pꝫ q̄ intellect⁹ hui⁹ ꝓphetie nō ē intercluſus bonis ⁊ deuotis q̄tuꝫ tñ expedit: ſꝫ tm̄ maliuolis ⁊ impijs. m Et a tempe. Hic ɔ̄ñr inſtruit Danielē de termino a q̄ incipiendi ſunt p̄dicti tres anni cum dimidio dī. A tp̄e cum ablatum fuerit iuge ſacrificiuꝫ ⁊c. i. a tp̄e illo q̄ ſacrificiū altaris ceſſabit celebrari ſolēnit̄. n Et poſita fuerit abominatio ⁊c. i. ātixp̄s exhibitus hoib⁹ ad adorandū. Ab illo inquā tp̄e dies mille. ccxc. q̄ faciūt tres annos cū dimidio ⁊. xij. dies vt ptꝫ ɔſiderāti: q: vnus annus hꝫ. ccclxv. dies ⁊ ſic illud idem ſpacium tpis q̄d p̄us expſſit p tres annos cum dimidio h̄ exp̄mit p dies dictos. Sic igit̄ pꝫ q̄ tres anni cum dimidio pſecutōis antixp̄i nō ſūt incipiendi ab illo tempe q̄ ſe incipiet oñdere ⁊ aliquos attrahere: ſꝫ ab illo tempe quo iā erit tāte ptātis q̄ ſe exhibebit adorādum hominibus: ⁊ quo fideles nō audebunt in palam ſacrificium altaris ɔficere ꝓpt timorem eius. Sequit̄ o Btūs q̄ expe. ⁊ pue. ad dies. M. cccxxxv. q: h̄ ad nūerū p̄cedētē addūt̄. xlv. dies q̄ p⁹ mortē ātixp̄i dabūt a deo añ iudiciū vt decepti in pſecutōe poſſint penitere. ⁊ iō dic̄. o Btūs qui puenit vſq̄ ad dies. M. cccxxxv. i. btūs eſt qui in tribulatōne antixp̄i ſtabit que durabit per tres annos cum dimidio ſiue per dies. M. ccxc. ⁊ adhuc vltra viuet per. xlv. dies: quia ſi nō fuerit deceptus per antixp̄m vt perfectus coronabit̄. Si autem fuerit deceptus poterit

centos trigintaquinqꝫ. Tu aũt daniel vade ad ꝑfinitum. ⁊ requieſces ⁊ ſtabis in ſorte tua i fine dierũ. Hucuſqꝫ danielem in hebraico volumine legimus cetera que ſequũtur vſqꝫ ad finem libri. de theodotõnis editõe trãſlata ſunt. Capi. XIII

a ET erat vir ditans in babylone. et nomen eius ioachim. ⁊ accepit vxorẽ nomie ſuſannã filiã helchie pulcrã nimis et timentem deum. Parẽtes eiꝰ illius cũ eſſent iuſti erudierunt filiã ſuaꝫ ſm legem moyſi. Erat aũt ioachi diues valde. ⁊ erat ei pomariũ vicinuꝫ domui ſue. ⁊ ad ipm ꝯfluebãt iudei eo ꝙ eẽt b honorabilior omniũ ⁊ cõſtituti ſunt duo ſenes iudices c in illo anno de quibus locutus eſt dominus qꝛ egreſſa eſt iniquitas de babilõe a ſenioribus iudicibus. q videbantur regere populũ. Iſti frequentabant domuꝫ ioachim ⁊ veniebãt ad eos a oẽs q habebãt iudicia. Cũ aũt ppl's reuertiſſet per meridiẽ igrediebať ſuſanna et deambulabat i pomario viri ſui. ⁊ videbãt eã ſenes q̃tidie ingrediẽtẽ ⁊ deambulãtẽ. ⁊ exarſerũt i ꝯcupiã eiꝰ Et euerterũt ſenſũ ſuũ ⁊ declinauerũt oculos ſuos. vt nõ viderẽt celũ. neqꝫ recordarentur iudicioꝝ iuſtorũ. Erãt ergo ambo vulnerati

penitere in illis. xlv. diebꝰ ſeq̃ntibꝰ mortẽ antixpi. qꝛ tunc eius falſitas erit oibꝰ manifeſta ⁊ ſua ptãs oblata. Lꝫ autẽ hoc dictũ ſit ſatis cõe. tñ ꝑ h nõ dr ꝙ aduẽtus xpi ad iudiciũ ſit futurus immediate pꝰ. xlv. dies naturales cõputandos a morte ãtixpi. et ñ ẽ certitudinalit determiatuꝫ ꝙ illi xlv. dies ſint vſuales vel annales. ſm illud Ezech. iiij. Diẽ ꝓ anno dedi tibi. et dato ꝙ eẽt determiatũ de vſualibꝰ. tamẽ non hr ꝙ poſt illos immediate ſit aduẽtus ad iudiciũ. imo vr ꝙ futurũ ſit tunc magis ſpaciũ tẽpis intermediuꝫ ꝑ illud

A qđ dr Math. xxiiij. Sicut erãt in diebꝰ añ diluuiũ comedẽtes ⁊ bibẽtes nubẽtes ⁊ nuptui tradentes vſqꝫ ad eũ diẽ q intrauit noe i archã ⁊ cognouerũt donec venit diluuiũ ⁊ tulit omnes. ita erit aduentus filij homis. Et iſtud referũt aliqui doctores nři ad tps qđ erit inter mortẽ antixpi ⁊ diẽ iudicij Talis aũt pax ⁊ ſecuritas in q ꝯuiuia ⁊ cõnubia exercent non vr eẽ ꝑ tam paruũ ſpaciũ tpis ſicut xlv. dieꝝ ⁊ maxie ſi determinatũ h eẽt. ⁊ h plenius dixi ſuper Ezech. xxxix. Ex dictis pꝫ falſitas iudeoꝝ dicentiũ ꝙ ponit h tps, ꝓ q dñt expectare meſſiã futurũ. ⁊ accipit hic dies ꝓ ãno vt dicunt. ita ꝙ dñt expectare ꝑ mille. cccxxxv. annos incipiẽdo ꝯputatõem iſtoꝝ annoꝝ a tpe q poſitũ ẽ ydolũ in tẽplo. Cõtra h aũt arguit ſic. qꝛ poſitio ydoli aut accipit ab eis de ydolo poſito tpe antiochi epiphanis qđ oꝑtet dici ſm illos iudeos q ꝑdicta exponũt in h ca. de antiocho. ⁊ tũc apparet falſitas iſtoꝝ manifeſte. qꝛ ab illo tẽpore vſqꝫ nũc fluxerũt pluſqꝫ. M. cccc. anni ⁊ tamẽ adhuc nõ hñt meſſiã. vt dicũt. Aut accipit de ydolo poſito ꝑ imꝑatorẽ romanũ poſt deſtructõem factã tpe tyti. ⁊ tũc oportet ꝙ ꝑdicta in h ca. exponerẽt de imꝑatore romano ⁊ h ñ põt eſſe. qꝛ illud qđ ꝑdictũ ẽ. Nec quẽqꝫ deoꝝ curabit ⁊c. nõ põt exponi de eo qꝛ romani deos oim gentiũ colebant Ex h etiã pꝫ ꝙ euigilatio dormiẽtiũ in puluere de q dictuꝫ ẽ circa pn. hꝰ ca. intelligẽda ẽ de reſurrectõne vera in fine mũdi. ⁊ nõ accipit ꝓ exitu de cauernis tẽpe mach. vt dicit porphy. qꝛ daniel tũc nõ ſurrexit hoc mõ. Ultima duo ca. nõ ſunt de canone. ꝓpter qđ ad pñs illa dimitto. ſꝫ expoſitis li. canonicis ad alios intẽdo manũ mittere. ⁊ tũc exponam iſta duo ca. illo auxiliãte ſine q nihil boni poſſumus facere. cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Explicit poſtilla Nicolai de lyra ſuper Danielem.

Incipit hyſtoria Suſanne ⁊ belis ⁊ draconis.

b HYſtoria Suſanne ꝯtigit añ captiuitatẽ babiloniceꝫ vel cito poſt. qꝛ Daniel erat adhuc valde iuuenis. ſm ꝙ dr. ĩ. j. ca. Cũqꝫ duceret ad mortem ſuſcitauit deꝰ ſpm pueri iunioris cui nomẽ daniel. ⁊ tñ trãſlatꝰ fuerat in babilonẽ añ dictã captiuitateꝫ. xj. annis qbus regnauit ſedechias. ꝓpter qđ hec hiſtoria inter li. biblie non canonicas ſituari dꝫ poſt libꝝ baruch de q certũ ẽ ꝙ vna ps eius fuit ſcripta añ dictã captiuitatẽ. vt ibidẽ plenꝰ fuit dictũ.

a Erat vir ditãs ⁊c. Hec hyſtoria diuidit in q̃tuor ptes. qꝛ ꝑ deſcribit ſuſanne nephariã tẽptatio. ſcđo ipius maligna accuſatio. ibi. Et clamauerũt aũt. tercio eiꝰ iniq̃ condẽnatio. ibi. Et redidit eis multitudo. q̃rto ipiꝰ digna liberatio ibi. Exaudiuit dñs. Prima adhuc diuidit in q̃tuor ptes qꝛ ꝑ deſcribit ꝑſone tẽptate ꝟtus. ſcđo tẽptãtiuꝫ ſtatꝰ. ibi. Et cõſtituti ſunt. tercio tẽptatõis ortus. ibi. Cũ aũt ppl's reuertiſſet. q̃rto temptatõnis modꝰ. ibi. Et ſcrm̃ ẽ. Circa primũ deſcribit ꝑſona tẽptata. ſ. ſuſanna a nobilitate generis. qꝛ erat de tribu iuda vt dicet ifra. ⁊ quia erat ioachi copulata in mrĩmonio qui erat nobilior oim iudeorum. vt hic dicit Deſcribit etiã a pulcritudine corporis. vñ dr pulcra nimis erat et a pulcritudie mẽtis. qꝛ dr. Timẽs deũ. cꝰ cã exꝓmitur. qꝛ erat erudita a parẽtibꝰ ſm legẽ moyſi. ⁊ iõ bñ nominata erat ſm ꝓprietatem rei ſuſanna. ſ. liliuꝫ. ꝑꝑ qđ ſenes erãt magis iflati de ea q̃ꝫ de vili ꝑſona. his dictꝭ pꝫ lr̃a.

b Et ꝯſtituti ſunt. Hic ꝯñr deſcribit tẽptantiũ ſtatus. qꝛ erãt ſenes maturitatẽ etatis. iudices ſblimitate auctoritatis. pſbyteri vt dr infra apparẽtia ſanctitatis. ⁊ iđo de facili poterãt mulieres ſeducere. dicit hic glo. ꝙ hebrei dicũt ipos decepiſſe mulieres ꝑ hoc ꝙ dicebant xpum de ſemine eorũ naſciturum. cum eſſent de tribu iuda. eo ꝙ tribus ſacerdotalis ⁊ tribus regia coniuncta erant cuius natiuitas maxime deſiderabatur. ſequitur. **B**

c De quibus locutus eſt dominus Hieremi. xxix. vbi dicitur ſic. Ponet te dominus ſicut Sedechiam ⁊ achab quos frixit rex babilonis in igne. pro eo ꝙ fecerunt ſtulticiam in iſrael. ⁊ mechati ſunt in vxores amicorum ſuorum ⁊ locuti ſunt verbum in nomine meo mendaciter. quod non mandaui eis. Dicunt enim hebrey ꝙ iſti ſenes erant a domino predicti Hyeremie. xxix. Sed contrarium videtur quia dicuntur frixi in igne per regem Babylonis. Duo autem ſenes q tẽptauerunt Suſannam fuerunt lapidati vt dicit hic gloſa. Item fuerunt lapidati a populo nõ a rege. Dicendum ꝙ pena mortis quecunqꝫ aliquando ſignatur per ignem in ſcriptura. Et ideo eorum lapidatio poteſt vocari frixio in igne. Item ſciendum ꝙ de licentia regis babylonis pena debita iudicabatur per iudeos ſm legem moyſi. quia iudices regis legem iudeorum ignorabant ſed executionem mortis non poterant inferre niſi ex ſpeciali mandato regis ⁊ auctoritate. Et ideo ꝙ populus eos lapidauit fuit de precepto regis. propter quod rex fecit principaliter ⁊ auctoritatiue. populus autem executiue. Cetera patent.

a Cum autẽ populus. Hic ponitur tẽptationis ortus. q orta eſt in iſtis ſenibus. ſicut cõmuniter orit tẽptatio carnis in alijs hoibus. Primo ex impudico aſpectu. qꝛ dicit ꝙ videbant eã quotidie. Secundo ex inordinato affectu. Cũ ſubdit. Et exarſerũt. Et cõſeq̃nter excecato intellectu cũ dicitur. Et auerterũt ſenſum ſuũ ⁊c. quia inordinata affectio excecat oculum rõnis. Et cõſeq̃nter ex nephario conatu ad implendum propoſitum. cum dicitur. Dixit alť ad alterum ⁊c. Dicit igitur primo ſic.

a Cum aũt ppl's reuertiſſet poſt ⁊c. Suſanna enim erat

verecūda τ p̄ſte frequētia ppl'i ſtabat clauſa cum puellis ſuis intra domū. ꝫ cū ppl's exiſſet. τ ſenes aliq̄ntulū rema nerēt ad cōferēdū inſi' de auditis in iudicio. tūc ſuſanna ītrabat camerā τ itrabat hortū cā recreatōis τ lauatōis nec cauebat tātū a ſenib⁹. ꝑꝑ etatē τ ſanctitatis apparentiam in eis quātum cauebat ab alijs. cetera patēt ex dictis vſq; ibi b Dixitq; alt ad alterū τc̄. h̄ fecerūt q: q̄libet volebat ſe expedire ab alto vt poſſet ſol⁹ reuerti ad loq̄ndū cū ſuſanna τ ad decipiēdū eā. ſeq̄tur. c Cūq; reuertiſſēt. ꝓpe domū ioachī p diuerſas vias. Venerūt i vnū τc̄. ſeq̄t. d Et tūc in cōe ſtatuerūt τc̄. q: firmati fuerūt i ſuo malo propoſito.

c Fctm̄ ē āt. h̄ ꝯn̄r ponit tēptatōis modus. vbi ponūt iſta p ordinē. Primū ē fraudulētia et īſidiatio in h̄ q̄ obſeruauerūt tp̄s aptū. ſ. poſt ppl'i diſceſſum. τ locū ꝯgruū. ſ. pomariū vel hortū. τ h̄ eſt q̄d dr̄ h̄. e Fctm̄ ē āt cū obſ. τc̄. mod⁹ loq̄ndi eſt ad ſignificādi freq̄ntiā faciēdi aliq̄d. q: ſuſanna freq̄nt illū hortū intrabat. ſeq̄t. f Et nō erat ibi q̄ſq̄ p̄ter duos ſenes abſcon. ꝯtē. eā ex ardore deſiderij. g Dixit ḡ puellis. afferte mihi oleū. h̄ oleū accipit p lacrima arborū aromaticarum q̄ vtūt in tra illa cōtra eſtū. h Et ſmigmata. ſm̄ hieronī. ſmigma ē aq̄ de hordeo τ palea facta ad lauādū faciē τ refrigerādū. i Et oſtia poma. clau. ꝓpt ſecuritatē ne poſſet aliq̄s venire ad eā. k Vt la. ex il. ſ. q̄ debebāt apportare puelle p̄dicte. τ forte erat ibi irriguū fontis. vel aliq̄d aliō ſequitur. l Cū aūt egreſſe eſſent τc̄. hic ponit ſcd̄m q̄d fuit in iſta tēptatōe. ſ. maligna ſuggeſtio p̄ ſuſannā aſſecurando ad ꝑpetrandū rē illicitā. cū dr̄. Ecce oſtia pomarij clauſa ſunt τc̄. Scd̄o ei mortē mināndo niſi cōſentiat cū ſb̄ditur. Qd̄ ſi nolu. di. ꝯtra te teſtimoniū τc̄. Terciū q̄d in hac tēptatōe ponit ē ſuſanne v̄tuoſa electio. q: magis elegit mori q̄ dei mandatū p̄tergredi. τ hoc ē quod dicit hic. m Ingemuit ſuſanna. ex dolore cordis ꝓpt ꝑicl'm imminēs. n Anguſtie ſunt mihi vndiq;. Anguſtioſū ē mori. τ anguſtioſum ē dignū morte fieri. ꝓpt q̄d ſequit. o Si eīm h̄ egero. q̄d ꝑſuadetis legē dei tranſgrediendo. p Mors mihi eſt. ſ. debita q: in lege moyſi p̄cipit adultera lapidari. q Si aūt nō egero. nō effugiā manus veſtras mortē incurrēdo licet indebitā. r Sed melius ē

C

amore ei⁹: nec indicauerūt
ſibi viciſſim dolorem ſuum
Erubeſcebāt ei indicare ſi-
bi ꝯcupiā ſuā volētes ꝯcu
bere cū ea. Et obſeruabant
q̄tidie ſolliciti⁹ videre eam.
b Dixitq; alt ad alterū. eamus
domū. q: hora prādij ē. Et
c egreſſi receſſerūt a ſe. Cūq;
reuertiſſent. venerūt in vnū
τ ſciſcitātes abinuicē ꝯfeſſi
d ſūt cōcupiām ſuā. Et tūc in
cōe ſtatuerūt tp̄s q̄n eā poſ
e ſent inuenire ſolā. Fctm̄ eſt
āt cū obſeruarēt diē aptū i-
greſſa eſt aliq̄n ſic heri τ nu
diuſtercius cū duab⁹ ſolis
puellis. voluitq; lauari in
pomario. Eſtus q̄ppe erat
f τ nō erat ibi q̄ſq̄ p̄ter duos
ſenes abſconditos τ cōtem
g plātes eā. Dixit ergo puel
h lis: afferte mihi oleū τ ſmi-
i gmata τ oſtiū pomarij clau
k dite vt lauer. Et fecerūt ſic̄
p̄cepat clauſerūtq; oſtia po
marij. τ egreſſe ſunt p poſti
cū vt afferrēt q̄ iuſſerat. Ne
l ſciebātq; ſenes int⁹ eē ab-
l ſcōditos. Cū aūt eēnt egreſ
ſe puelle. ſurrexerūt duo ſe
nes. τ accurrerūt ad eam τ
dixerunt. Ecce oſtia poma-
rij clauſa ſunt. τ nemo nos
videt τ in ꝯcupia tui ſum⁹.
Quāobrē aſſentire nobis
τ cōmiſcere nobiſcū. Qd̄ ſi
noluerís. dicem⁹ ꝯ te teſti-
moniū q̄ fuerit tecū iuuēis
τ ob hāc cām emiſeris puel-
m las a te. Ingemuit ſuſanna
n τ ait. Anguſtie ſūt mihi vn
o diq;. Si. n. h̄ egero mors
p
q mihi ē ſi āt nō egero. nō ef-
r fugiā man⁹ vrās. Sꝫ me-
li⁹ ē mihi abſq; ope incide-
re i man⁹ hoim: q̄ peccare
s in ꝯſpectu dn̄i. Et exclama
t uit voce magna ſuſanna. ex
clamauerūt aūt τ ſenes ad
v uerſus eā. Et cucurrit vn⁹
ad oſtia pomarij et aperuit
Cū ergo audiſſent clamorē
famuli dom⁹ in pomario ir
ruerūt p poſticū vt viderēt
x q̄dnā eēt. Poſtq̄ āt ſenes
y locuti ſūt erubuerūt ſerui ve
z hemēter q: nunq̄ dict⁹ fue
rat ſermo huiuſcemodi de ſu
a ſāna. Et facta ē dies craſti
b na. Cūq; veniſſet ppl'us ad
c ioachī virū eius: venerūt τ
duo preſbri pleni iniq̄ cogi
tatiōe aduerſus ſuſannā vt
d interficerēt eā. Et dixerūt co
rā ppl'o. Mittite ad ſuſan-
nā filiā helchie vxorem io-
achim. Et ſtatim miſerunt
e Et venit cū parētib⁹ τ filijs
τ vniuerſis cognatis ſuis.
Porro ſuſanna erat delica
f ta nimis τ pulc̄ ſpē. At iniq̄
illi iuſſerunt vt diſcooperi-
g retur: erat enim cooperta:

mihi τc̄. q: q: puniri nō eſt malū ſimpl'r q: eſt malū pene: ſed fieri pena dignū eſt ſimpl'r malū. q: hoc eſt malū culpē s Et exclamauit voce magna ſuſuanna. ne forte ſenes ex vehemētia cōcupiſcētie qua erāt inflāmati in ipam irruerent τ ipam lꝫ inuitā impudice tangerent. t Exclamauerūt. Hic ꝯn̄r ponit ſuſanne maligna accuſatio. et diuidit in duas ptes: q: p̄ accuſat extra iudiciū. ſecundo in iudicio: ibi Et facta eſt dies. in p̄ma dr̄ ſic t Exclamauerūt aūt τ ſenes aduerſus eā. vt notarent eā reā corā familia accurrentē ad clamorem ſuſanne: q: ſi tacerēt redderent ſe ſuſpectos. 4. Reg. 24. c. v Et cucurrit vnus et aꝑuit oſtiū pomarij. ad ſimulandū q̄ vir eius de quo falſo eā accuſabant exiſſet anteq̄ famuli veniſſent. q̄a ſi oſtiū inuentū fuiſſet clauſū: τ tn̄ iuuenis nō fuiſſet inuentus. teſtimoniū eorū fuiſſet ſuſpectum ſequit. x Poſtq̄ autē locuti ſunt ſenes. accuſantes ſuſannā de crimine adulterij. y Erubuerunt ſerui q: diligebāt ſuſannā tanq̄ in domo eius nutriti. cuius cām ſubdit. z Quia nunq̄ di. fuerat ſer. huiuſcemodi de ſuſanna. in quo apparet bonitas eius nō ſolū in vita: ſꝫ etiā i fama. a Et facta eſt dies craſtina. Hic ꝯn̄r ponit accuſatio in iudicio. et diuidit in tres ptes: q: p̄mo ponit ſuſanne citatio. ſcd̄o accuſantium iuratio: ibi. Cōſurgētes aūt. tercio iuratorū teſtificatio: ibi. Et dixerūt p̄ſbyteri. In p̄ma pte dr̄ ſic. b Cūq; veniſſet ppl's τc̄. ſ. ad locū iudicij. c Venerūt τ duo preſbyteri τc̄. cōpendo in loco iudicij ad implendū nequiciā ſuā. d Et dixerūt corā omi ppl'o. mittite ad ſuſannā τc̄. et ſic apparet ſuſanne ſolēnis citatio. e Et venit cū parentibus: q: nō poterat ſola ſufficere ire ad iudiciū. amici autē eius venerūt cū ea ipſi compatiētes ꝓpter ſanctitatē eius quā nouerāt: ſequit. f At iniqui illi iuſſerūt vt diſcooperiret. q: forte volebāt inducere populū ad ſuſpicandū male de ea ex rubore vultus eius. ſciebāt eīm ipam eſſe verecūdā. g Erat eīm coopta τc̄. hoc pōt intelligi dupl'r. Vno modo referendo ad preceptū ſenū qui iuſſerūt eam diſcooperiri. vt ſic reficerent eius aſpectu exquo non poterant ſibi copulari nephario actu. Alio modo pōt intelligi referēdo ad ipam ſuſannā et ad amicos eius qui cooperuerāt eā vt ſit ſenſus. g Erat enim cooperta. ſ. amicorū ſuorū conſilio.

B

h Ut vel ſic ſatiarent decore eius.i. vt nō videntes eius pulcritudinē minus inflamarent de ea ꝛ ſic nō accuſarent eā crudeliter. q̄ amici eius.ſ.ſuſanne ſciebant cām accuſationis ꝑ reuelatōem ſuſanne. i Flebāt igit̄ ſui ꝛc̄.ſ. ex pietate cognoſcētes innocētiā ſuſanne. k Cōſurgētes

ſanna ex cordis affectu ꝛ cōſcia pura. ʒ Deꝰ eter.ꝗ abſcō.es cognitor. q̄ ipe ſolꝰ nouit ſecreta cordiū. Diuina em̄ ſcia eternitate mēſurat̄. iō ita cognoſcit futura ſic̄ p̄ſentia. a Exaudiuit. h̄ ponit̄ ſuſanne digna liberatio ꝛ diuiditur in q̄tuor ꝑtes. q̄ p̄ ponit̄ daniel appellatō a ſn̄ia iniq̄. ſcd̄o

Hic ponit̄ accuſan-
tiū iuratio. ex q̄ h̄r
argumentū ꝙ de cri
mine vn̄ aliqs dēat
mori non eſt creden
dum alicui ſimplici
verbo ſuo cuiuſcun-
qꝫ auctis ꝛ ſctitatis
ſit ꝛ hoc ē qḋ dr̄ hic
k Cōſurgētes aūt
duo ꝛc̄. q̄ erant iudi
ces ꝛ ſacerdotes po
puli. l Poſuerūt
manus ſuas ſuꝑ ca-
put eiꝰ. Iſte em̄ erat
modus iurādi ꝯ ꝑſo
nam cōdēnandā ad
mortē vt teſtes in iu
rando ꝛ teſtimoniū
ꝓferendo ponerent
manꝰ ſuꝑ caput eiꝰ
vt h̄r Leuiti.xxiiij.
m Que flēs. q̄ vi
debat ꝙ criminalit̄
agebant contra eam
n Suſpexit in ce-
lū. q̄ aliūde non po
terat h̄re auxiliū et
ꝓpriū ē diuinitatis
ſuccurrere in caſibꝰ
deſꝑatis. o Et di
xerūt p̄ſb̄ri. h̄ pōit̄
Prouer. 19.a iuratoꝝ teſtificatio.
o Cū deambulare
mus in po.ſoli h̄ di-
cūt ne reqrat̄ alius
teſtis cū eis.ſequit̄.
p Clauſit oſtiū po
marij. ꝛ dimiſit pu-
ellas. hoc dicūt i ar-
gumētū ſui dicti qḋ
ſequit̄. q Uenit
qꝫ ad eā ado. q̄ erat
abſcō. ꝛ ꝯcu. cum ea
q̄ alit̄ nō poterant
oſtendere ſuſannam
morte dignā niſi al-
legarēt factū turpe.
ꝓ pctō em̄ volupta-

h vt vel ſic ſatiarēt̄ decore eꝰ
i Flebāt igit̄ ſui. ꝛ oēs q̄ no-
k uerāt eā. Cōſurgētes autē
duo p̄ſb̄ri in medio ppl̄i po
l ſuerūt manꝰ ſuas ſuꝑ caput
m eiꝰ. Que flēs ſuſpexit ad ce
n lū. Erat ei cor eiꝰ fiduciam
h̄ns i dn̄o. Et dixerūt p̄ſb̄ri.
o Cū deambularemꝰ i poma
rio ſoli. igreſſa ē hec cū dua
p bus puellis. ꝛ clauſit oſtia
pomarij ꝛ dimiſit a ſe puel-
q las veitqꝫ ad eā adoleſcēs.
q̄ erat abſcōditꝰ et ꝯcubuit
r cū ea. Porro nos cū eēmꝰ
in angulo pomarij vidētes
s iniq̄tatē cucurrimꝰ ad eos
ꝛ vidimꝰ eos ꝑit̄ cōmiſceri
t Et illū quidem nō quiuimꝰ
cōp̄hendere. quia fortior
nobis erat. et aperto oſtio
v exiliuit. Hāc autē cum ap̄p̄
hendiſſemus interrogaui-
mus q̄nam eſſet adoleſcēs
ꝛ noluit indicare nobis.
Huius rei teſtes ſumus.
x Credidit eis multitudo q̄ſi
ſenibꝰ ꝛ iudicibꝰ ppl̄i et cō
dēnauerūt eam ad mortem
y Exclamauit autē voce ma-
ʒ gna ſuſanna: ꝛ dixit. Deus
eterne q̄ abſcōditoꝝ es co-
gnitor q̄ noſti oīa an̄q̄ fiāt
tu ſcis q̄m falſum teſtioniū
tulerūt ꝯ me. ꝛ ecce morior
cum nihil hoꝝ fecerim: que
iſti malicioſe cōpoſuerunt
a aduerſum me. Exaudiuit

b āt dn̄s vocē eꝰ. Cūqꝫ ducēt̄
ad mortē ſuſcitauit dn̄s ſp̄m
pueri iunioꝛ cuiꝰ nom̄ daiel
c ꝛ exclamauit voce magna.
Mūdꝰ ego ſū a ſanguie hꝰ.
Et cōuerſꝰ oīs ppl̄s ad eū
dixit. q̄s ē iſte ſmo. quē tu
locutꝰ es. Qui cū ſtaret in
medio eoꝝ ait. Sic fatui fi-
lij iſrl̄ n̄ iudicātes. neqꝫ qḋ
veꝝ ē cognoſcētes. cōdēnaſtꝭ
filiā iſrl̄. Reuertimi ad iu-
diciū. q̄ falſū teſtioniū locu
ti ſūt aduerſus eā. Reuer-
e ſus ē ḡ ppl̄s cū feſtinatiōe.
f g Et dixerūt ei ſenes. Ueni ꝛ
h ſede in medio nr̄m ꝛ indica
i nob̄. q̄ tibi deus dedit ho-
k norē ſenectutꝭ. Et dixit ad
eos daiel. ſeꝑate illos ab i
uicem procul. ꝛ diiudicabo
eos. Cū aūt diuiſi eēnt alt̄
ab altero vocauit vnū de eis
a ꝛ dixit ad eum. Inueterate
b dierū maloꝝ nunc venerūt
pctā tua q̄ opabarꝭ priꝰ. iu
dicās iudicia iniuſta. inocē
tes opprimēs. ꝛ dimittens
c noxioſ dicēte dn̄o. inocētē
d iuſtū nō interficies. Nūc ḡ ſi
vidiſti eā. dic ſub q̄ arbore
e videris eoſ colloq̄ntes ſibi
q̄ ait. ſb cyno. dixit āt dani-
f g el. recte mētitꝰ es in caput
h tuū. ecce em̄ āgelus dei ac-
cepta ſentētia ab eo ſcindet
i te mediū. Et amoto eo iuſ-
k ſit venire alium ꝛ dixit ei.

teſtiū diligēs exami
natio. ibi. Reuerſus
ē ppl̄s. tcio ipoꝝ cō
dēnatio. ibi. Excla-
mauit itaqꝫ. q̄rto ꝓ
p̄dictis ḡraꝝ actio.
ibi. helchias āt. In 2. Reg. 3.
p̄ma ꝑte dr̄ ſic. a Actu. 20.
Exaudiuit dn̄s ꝛc̄. i.
cū affectu audiuit.
b Cūqꝫ du. ad ꝛc̄.
ex q̄ pʒ ꝙ dāiel h̄ nō
fecit ex hūana indu
ſtria. ſ ex diuio iſtin
ctu. c Et excla.
vo. mag. vt poſſet ab
oīb̄us audiri. d
Mūdꝰ ſū a ſā. hꝰ. h̄ ē
dcm̄ nō aſſentio hu
ic ſn̄ie. ſed magis ab
ea appello tanq̄ ab
iniq̄. vtꝫ ꝑ v̄ba ſeq̄n
tia. e Reuerſus
eſt populꝰ. ad locū
ſ. iudicij. f Et di
xerūt ei ſenes. n̄ illi
duo q̄ accuſabāt ſu-
ſannam. ſ alij ſenes
ppl̄i iſrl̄. g Ueni
ꝛ ſede i medio nr̄m.
in loco iudicij.
h Et indica nobis
qualiter poſſet veri-
tas aperiri.
i Quia tibi dedit
deus hono. ſen. ꝛc̄. Exo. 23.a
i. ſapiam q̄ ſolet eſſe
in ātiquis. vt dr̄ iob
xij. In ātiq̄s ē ſapia
ꝛ i multo tp̄e iuenit̄
prudentia. k Et
dixit ad eos daniel.
ſeꝑate illos ꝛc̄. ne cō
fingant aliud mēda
cium ſimile precedē
ti. ſequitur.
a Inueterate dieꝝ
maloꝝ. ꝛ ex hoc pʒ
ꝙ teſtes falſi ſt̄ icre

tis vl̄ ꝯcupiē n̄ ſtatuit̄ aliq̄ pēa i lege. r Porro cū eēmꝰ in angulo pomarij. h̄ dicūt ad ad coloratōez dicti ſui. q̄ ſi fuiſſent in palā dictū eoꝝ nō h̄uiſſet aliquā ꝓbabilitatem ſcʒ ꝙ ſuſanna vellet tale qḋ ꝯmittere ipis videntibus.
s Cucurrimus ꝛ vidimꝰ ipos ꝑit̄ ꝯmiſceri. q̄ de facto nō credit̄ teſtimonio alicꝰ niſi dicat ſe vidiſſe. t Et illū q̄dē nequiuimus cōpre. q̄ fortior nobis erat tanq̄ iuuenis exn̄s nos aūt ſenes. v Hāc āt cū cōpre. int̄. q̄nā eēt adole. ꝛ no. indi. nobis. h̄ āt dixerūt ne q̄reret̄ ab eis q̄s eēt adoleſcēs ꝛ ꝑ h̄ poſſet dep̄hēdi. x Credidit. hic deſcribitur ipiꝰ ſuſanne iniuſta ꝯdēnatio. q̄ oſ̄dit̄ ex duobꝰ. ſ. ex ppl̄i ignorātia q̄ credidit ſenibꝰ ꝑꝑ etātē ꝛ auctē eoꝝ abſqꝫ diligēti examiatōe: ꝑꝑ qḋ de h̄ iſra rep̄hendunt̄ a daniele vbi dr̄. ſic fatui filij iſrael ꝛc̄. ex. h̄ h̄r argumētū. ꝙ ꝓ nulla etate vel auctē ſeu ſanctitate dn̄t applicari teſtes in cā crimiali marie ſine diligēti examiatōe. Scd̄o oſ̄dit̄ ꝯdēnatio iniuſta ex ſuſanne inocētia cū dr̄. y Exclama. aūt vo. ma. ſu

pādi ꝛ frēdi vt ex h̄ magis appareat̄ eorum fraudulentia.
b Nūc ve. pec. ꝛc̄. i. oſ̄dēt̄ ꝑ penā tibi a deo iferēdā. ſeq̄t̄.
c Dicēte dn̄o ꝛc̄. h̄ dr̄ Deut. xxvij. d Nūc ḡ ſi. vi. ꝛc̄.
ex h̄ pʒ ꝙ teſtes ſūt iterrogādi ꝺ circūſtātijs. q̄ ꝑ h̄ ap̄p̄hēdit̄ eoꝝ falſitas ꝛ ꝯdictō. e Uiderꝭ eos ꝛc̄. curialit̄ loq̄tur ſic̄ hō caſtꝰ ꝛ verecūdꝰ n̄ ſic̄ ſenes ipudici q̄ dixerāt. Uidimꝰ eos ꝑit̄ ꝯmiſceri. f Qui ait. ſb cyno. nom̄ ē arboris ꝛ ē idē ꝙ lentiſcꝰ arbor h̄uiꝰ cꝰ ſuccꝰ folioꝝ ꝯſolidat labia vt dic̄ h̄ gl̄. g Dixit āt da. ꝛc̄. i. ad dānatōꝫ capitꝭ tui q̄ ex h̄ ſeq̄t̄. h Ecce an. do. ꝛc̄. i. iudex. q̄ iudices ppl̄i ꝛ ſacerdotes aliq̄n noiant̄ āgeli. ſic̄ pʒ malach. ij. Labia ſacerdotꝭ cuſtodiūt ſciā ꝛ legē req̄rēt ex ore eꝰ. āgelꝰ ei dn̄i exercituū ē. vl̄ āgelꝰ vere accipit̄ ibi ꝓ āgelo ſuſāne q̄ dānatōez ſenū erga deū ꝓcurauit. i Et amo. ꝛc̄. pꝰ cū amouit q̄ alter veiret ne poſſet alt̄i ſiḡre q̄d dicēt. k Et di. ei. ꝛc̄. lʒ em̄ eēt ꝺ tribu iuda ſm̄ rē tn̄ imitabat̄ mores chanāeoꝝ increpat āt ipm daiel ſic̄ p̄mū ꝛ eadē cā vt fritꝰ citiꝰ dep̄hēdat̄.

Semen chanaan ⁊ non iu-
l m da ſpecies decepit te ⁊ con
cupiſcentia ſubuertit cor tu
n um Sic faciebatis filiabus
G o iſrael: ⁊ ille timentes loque
p bantur vobis. ſed non filia
q iuda ſuſtinuit iniquitatem
r veſtram. Nunc ergo dic mi
hi ſub q̄ arbore cōphēde
s ris eos loquētes ſibi. Qui
t ait ſub prino. Dixit āt ei da-
niel. Recte mētit⁹ es ⁊ tu in
caput tuū. Manet eñ ange
v lus dei gladiū hñs vt ſecet
te mediū ⁊ interficiat vos.
x Exclamauit itaq; oīs cetus
voce magna ⁊ bñdixerunt
deū q̄ ſaluat ſperātes in ſe.
y Et ꝯſurrexerūt aduerſus du
os pſbros. Conuicerat eñ

eos daniel ex ore ſuo falſuz
dixiſſe teſtimonium. Fece-
runtq; eis ſicut male egerāt
aduerſus proximam vt fa-
z cerent ſm legem moyſi ⁊ in
terfecerūt eos. Et ſaluatus
eſt ſanguis innoxius in die
a illa. Helchias autē ⁊ vxor
eius laudauerunt deum ꝓ
filia ſua ſuſanna cū ioachim
marito eius ⁊ cognatis om
b nibus: quia non eſt inuenta
c in ea res turpis. Daniel au-
tem factus eſt magnus in
conſpectu populi a die illa
⁊ deinceps.

Capitulum XIIII

Et rex aſtyages appoſi
tus ē ad pr̄es ſuos ⁊ ſu
ſcepit cyr⁹ pſes regnū eius: A

l Spēs decepit te. i. pulcritudo Suſanne. m Et ꝯcupiſcētia ſubuertit cor tuū. i. mētē tuā auertit a rectitudie rōnis ⁊ legis diuie. n Sic faciebatis filiab⁹ iſrl'. eas p terrores decipiēdo o Et ille tibi lo. vob. ꝯſentiēdo vob i op⁹ nephariū. p Sz filia iuda. nobilis ſcz genere ⁊ morib⁹ q Nō ſuſtinuit iniq̄tatē vr̄az. vob aſſentiēdo. r Nūc ḡ dic ſub q̄ ar. ap. eos lo. ſibi curialit loq̄ndo de actu carnali vt iā dictū ē. s Qui ait: ſub p̄no nomē ē arboris nec ē arbor eadē cum lētiſco vt dicūt aliq̄ ⁊ male. q: tūc nō eēt diſcordia in teſtimonio cor̄ cuius ꝯ̄rium exp̄mit in lr̄a. aliter nō eēnt ꝯuicti ſic teſtes falſi. ⁊ iō dicēdū q̄ p̄nus idem ē q̄ pinus. vt di in li. de ꝓprietatibus rer̄. t Dixit āt daniel. Recte mē. es ⁊ tu ⁊c. eod mō exponit ſic p̄us. v Vt ſecet te medium. ſepando ſcz aīam a corpe poſt mortem q: nō fuerūt interfecti gladio vt. ſ. dictū ē. x Exclamauit itaq; oīs cetus. q: videbat ꝯ̄dictōnez cor̄. y Et ꝯſur. aduer. duos pſbros faciendo eis ſm legē talionis ſcriptam in lege Moyſi. z Et interfecerūt eos. i. ſic dignos morte regi tradiderunt qui habebat altā iuſticiā ⁊ ipe fecit eos cōburi ſm modū illi⁹ terre. vt di Hiere. xxix. vt. ſ. allegatū ē eo. cap. Uel aliter. z Interfecerunt. q: de voluntate regis ſpālis p̄miſſuz ē iudeis vt eos interficerēt ſm legē Moyſi. ⁊ ſic fuerūt lapidati: q̄ lapidatio pōt dici frixio in igne. vt. ſ. dictū ē. a Helchias. h̄ ꝯ̄ſr ponit gr̄arū actio ꝓ liberatōe innocētis. ⁊ h̄ ē q̄ di. Helchias ⁊ vxor ei⁹ lauda. deū ꝓ filia ſua ⁊c. Sequit. b Quia nō eſt inuen. in ea res turpis. lz eñ laudarēt deū de liberatōne Suſanne a morte: tñ magis laudabāt eā de liberatōe ſue innocentie: q: innocentia eſt magis bonū q̄z ſit corpalis vita. c Daniel aūt factus eſt magnus ⁊c. q: ex h̄ facto innotuit pplo q̄ ſpūs erat in illo ⁊ zelus legis diuine. Pz etiā ex h̄ ſollicitudo eius circa pplm: q: lz eſſet in domo regis tñ ſollicitus erat de his q̄ fiebāt apud pplos iſrael. Capitulum. xiiij.

Et rex aſtyages. Hic ꝯ̄ſr hyſtoria belis ⁊ hyſtoria draconis ponit. ⁊ diuidit in duas ptes. q: p̄ tp̄s q̄ hyſtoria accidit exp̄mit. ⁊ ſcdo hyſtoria deſcribit ibi. Erat q̄z ydolum. Circa p̄mum aduertendum q̄ aliqui dicunt iſtā ptē ptinere ad cap. xiiij. ita q̄ nō notat p h̄ tp̄us q̄ accidit factū ſuſanne. ſ. qñ mortu⁹ ē aſtyages rex ⁊ cyrus ei ſucceſſit: nō tñ ē intelligēdū q̄ aſtyages regnauerit in babylone q: nūq̄z: imo fuit rex medor̄ ⁊ pſar̄. vt hr̄ in ſco. hyſtoria. ſ3 q: cyrus multa bōa fecit pplo iſrl'. iō ſm iſtos h̄ notatur tp̄s q̄ cyrus accepit aſtyagis regnum. Ad euidentiam aūt huius notandū q̄ ſic ſcribit in ſco. hyſto. Aſtyages vidit in ſōnis d̄ genitalib⁹ ſue filie vitē ꝓcedere q̄ occupabat totā aſyā. Et rnſuz ē ei a ꝯiectorib⁹ q̄ illa filiū pareret que aſyā ſibi ſbiugaret ⁊ aſtyagē debellaret. q̄ audito dedit ñ lſā ſuā cuidā plebeio militi ne fili⁹ ex ea naſcēs nobil' ⁊ potēs fieret. Fecit etiā obſuari tp̄s ptis filie ſue. ⁊ puer̄ natū fecit occidi. Illi vō q̄b⁹ h̄ p̄ceptū ē horrētes facin⁹ iſtō puer̄ viuū in nēore ꝓiecerūt. quē paſtor iueniēs ſecū portauit nutriuit ⁊ in filiū adoptauit. Qui adult⁹ fact⁹ elect⁹ ē a paſtorib⁹ in regē ſuū ⁊ delinq̄ntes ḡuit puniebat intantū q̄ clamor veniebat ad regē aſtyagē q̄ accerſito iuuene q̄ſiuit q̄re talia faceret. ⁊ ille ꝯſtant rn̄dit q̄ potat cū eēt ab eis elect⁹ in regē. aſtyages āt vultū iuuenis ⁊ ei⁹ ꝯſtātiā ꝯſiderās cogitauit ipm eē de ſemine regio ⁊ nō filiū paſtoris: ⁊ inq̄rēs diligent inuenit v̄itatē q̄ ipe erat nepos ſuus quez occidi mādauerat et diuia v̄tute mutat⁹ē aius ei⁹ ⁊ iuuenē recepit in gr̄az credēs q̄ ſomniū ſuū fuiſſet ipletū in regno p̄dicto pueror̄. ⁊ nepotē ſuū tradidit ad cuſtodiēdū ⁊ nutriēdū cuidā de p̄ncipib⁹ p⁹ea v̄o rebellātib⁹ pſis ꝯ̄ aſtyagē miſſus ē ille p̄nceps ꝯ̄ eos. Et recordat⁹ cuiuſdā iniurie quam fecerat ſibi aſtyages ſuaſit occulte pſis vt Cyr̄ in regē ſibi eligerēt ⁊ ipe ptē cor̄ adiuuaret ꝯ̄ aſtyagē: ⁊ ſic factū ē. Qd audiēs aſtyages ꝯgregauit exercituz vt debellaret cyr̄ nepotē ſuū. ipe aūt finaliter a cyro deuictus eſt. Cyrus tñ eū hūane tractauit ⁊ ei regnū hyrcanor̄ dimiſit. Dario aūt filio aſtyagis regnū medor̄: ipe aūt regnum pſar̄ ſibi retinuit ita tñ q̄ regnū aſtyagis ⁊ darij ipis morietib⁹ ad cyr̄ deueniret. ⁊ iō Cyrus aſtyage mortuo ei ſucceſſit vt h̄ di. Sz q̄ dicūt aliq̄ q̄ tūc accidit hyſtoria ſuſanne vt dictū ē nō videt eē ver̄. q: cyr⁹ poſt dariū regnauit annis. xxx. vt dicūt hyſtoriogr̄phi ⁊ tñ qñ mortu⁹ ē adhuc erat fortis ⁊ ꝓcedēs ad bellū: q: pugnās ꝯ̄ maieſetas al's maſſuetas mortu⁹ ē. Itē qñ ſucceſſit Aſtyagi iā ad min⁹ erat. xxv. ānor̄ vel circit. q: iā añ ipm in bello deuicerat vt dictū ē. ⁊ ſic nō videt q̄ cyr⁹ añ mortē darij ſuccederet aſtyagi p. x. annos vel circa. Qñ aūt dari⁹ mortu⁹ ē daniel iā erat. lxxx. annor̄ ſm latinos. ſm hebreos. lxxiij. q: a tpe q̄ fuerat tranſmigratio in babylonē iā trāſierāt. lxx. āni captiuitatis babylonice ſm latinos. ſm hebreos āt. lij. āni. Itē. xj. de regno Sedechie ante captiuitatē dictā. ⁊ poſt tranſmigrationez Danielis in Babylonem: ⁊ Daniel quando ductus eſt in Babylonem ꝓbabile eſt q̄ eſſet. x. annor̄ vel circiter ad minus qui ſimul ſunt anni. lxxiij. Et ſic non poteſt dici q̄ Daniel eſſet iuuenis illo tempe quo aſtyages mortuus eſt ergo nō fuit tunc hyſtoria Suſanne: q: tunc iuuenis erat. vt dr̄ in lr̄a. Suſcitauit deus ſpm̄ iunioris cui nomen Daniel ⁊c. Itē in lr̄a di q̄ Daniel a die illa ⁊ deinceps factus eſt magnus corā omni pplo. ⁊ ſic ptz q̄ erat iuuenis etate. q: a iuuentute ſua erat notus in ſapientia. vt ptz. j. c. Dañ. Et iō nō valet ſolutio aliquor̄ dicentiū q̄ Daniel hic di iuuenis non ſimplr: q: iam erat magne etatis: ſz di iuuēis reſpectu ſenum q̄ accuſauerat Suſannam. quia iam erat Daniel. lxxx. annor̄ vt paret ex predictis. Senes autē illi nō vident tunc fuiſſe maioris etatis cum adhuc in eis vigeret tanta ꝯcupiſcentia carnalis: quia iam añ p multos annos dixerat dauid de vita hominis. Si autem in potentatibus lxxx. anni ⁊ amplius cor̄ labor ⁊ dolor. Sic igitur patet q̄ hyſtoria Suſanne non accidit tempe quo Cyrus ſucceſſit aſtyagi. ⁊ ideo dicendum ē q̄ p mortē aſtyagis que h̄ notat cum di. Et rex aſtyages deſignat tempus hyſtorie ſequentis q̄ facta eſt ſub Balthaſar vel euilmeradach patre ſuo ſm q̄ di in ſcholaſtica hyſtoria. ⁊ ideo eſt principiu m xiiij. c. li. Danielis. Tunc autem daniel erat ꝓuecte etatis

⁊ amic⁹ regis babylōis ꝑpꝉ ſapiāʒ ſuā freq̄nꝉ oñſam: vt pʒ ex dictꝭ in li. Dañ. nec adhuc erat deſtructū illud regnū babylōis ꝑ cyꝝ ⁊ dariū ꝑpꝉ qḋ h hyſtoria ponꝉ inꝉ ſcripturas nō cāonicas poſt hyſtoriā Suſanne. ⁊ añ hyſtoriā Judith q̄ ꝯtigit poſt deſtructōeʒ babylōis. a Erat q̄ʒ ydolū. h deſcribiꝉ hyſtoria belꝭ ⁊ draconis in q̄ oñdiꝉ daniel extirpator ydolatrie ſicut in facto ſuſanne oſtēſum ē ꝑſecutor luxurie. ⁊ diuidiꝉ in duas ꝑtes. q2 p̄ oñdiꝉ Danielis audacia ad aggrediēdū ardua ex ſi dei zelo. Scḋo eius ꝯſtātia ad ſuſtinēduʒ aduerſa in mortꝭ periculo ibi. Qḋ cū audiſſent Babylonij. Pria adhuc in duas q2 p̄ oſtēdiꝉ audacia Danielis obligando ſe ad talionē mortis in belis deſtructione Scḋo ingerendo ſe ꝑiculo introxicatiōis ⁊ draconis interfectione ibi. Et erat draco. Circa ꝑmū q̄tuor tāgunꝉ. ſ. erroris accuſatio. Scḋo erroris accuſati diſq̄ſitio ibi. Et irat⁹ rex. Tercio diſq̄ſiti inuentio ibi. Occidit ḡ illos. Circa ꝑmū ꝯſiderandū q ydola habuerūt ortū a tp̄e nini regis Aſſyrioꝝ. q̄ mortuo p̄re ſuo belo noīe fecē ymaginē p̄ris ad ſui ꝯſolatōeʒ ⁊ ei deferebat tm̄ honorē ⁊ reuerētiā q ꝯfugientibus ad ipaʒ ꝑcebat.

B

Ecci. 50. c

a Erat autem daniel conuiua regis ⁊ honoratus ſuꝑ om-
b nes amicos eius. Erat quoq̄ ydolum apud babyloni-
os nomine bel: ⁊ impende-
bantur in eo per dies ſingu
los ſimule artabe duodeciʒ
c ⁊ oues quadraginta: viniq̄
d amphore ſex. Rex quoq̄ colebat eum: ⁊ ibat per ſingu-
e los dies adorare eum. porro daniel adorabat deuʒ ſuum. Dixitq̄ ei rex: q̄re non adoras bel? Qui rñdēs ait
f ei: quia non colo ydola ma-
g nufacta: ſed viuentem deuʒ qui creauit celum ⁊ terram:
h ⁊ habet poteſtatem omnis
i carnis. Et dixit rex ad eum Nōne videꝉ tibi eſſe bel viuens deus? An non vides q̄ta comedat ⁊ bibat quoti
a die. Et ait daniel arridens. Ne erres rex. Iſte eſt eñ intriſecus luteus foriſecus ereus: neq̄ comedit aliq̄ñ.
b Et iratus rex vocauit ſacerdotes eius ⁊ ait eis. Niſi dixeritis mihi: quis eſt qui comedat impenſas has moriemini. Si autem oſtenderitis quoniam bel comedat hec: morietur daniel. quia blaſphemauit in bel. Et dixit Daniel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erant auteʒ ſacerdotes bel ſeptuaginta exceptꝭ vxorib⁹ ⁊ puulꝭ ⁊ filijs. Et venit rex cū daniele in templū belis. Et dixerūt ſacerdotes belis Ecce nos
c egrediemur foraſ ⁊ tu rex po
d ne eſcas ⁊ vinum miſce et claude oſtium ⁊ ſigna anulo tuo. Et cum ingreſſus fueris mane: niſi inuenerꝭ omnia comeſta a bel morte moriemur. vel daniel qui men
e titus eſt aduerſum nos. Cō
f temnebāt autē quia fecerāt ſub mēſa abſcōditū introituʒ ⁊ ꝑ illū ingrediebanꝉ ſꝑ
g ⁊ deuorabāt ea. Factum eſt
h igiꝉ poſtq̄ egreſſi ſunt illi: ⁊ rex poſuit cibos ante bel.
i precepit daniel pueris ſuis
k ~~⁊ attulerunt cinerem ⁊ cribrauit ꝑ totū tēplū coraʒ rege: ⁊ egreſſi clauſerunt oſtium ⁊ ſignāt eos anulo regꝭ~~

⁊ ex h homines ceperūt diuinū honorē impēdere illi imagini. Ad h⁹ āt ſilitudinē in diuerſis locis fecerūt imagies amicoꝝ ſuoꝝ mortuoꝝ ⁊ eis impēdebāt honores. Et ſicut ydola fabricata ſunt ad exemplū ydoli beli p̄dicti: ita etiaʒ ex eo noiata ſunt: q2 ꝑmū ydolū vocatū ē Belus ſic vocabiꝉ ille ꝑ q̄ factum eſt ydolū. Alij aūt ꝯſilr nominauerunꝉ q2 aliq̄ vocauerūt ydolū ſuū bel. aliq̄ beel. aliq̄ beelzebub. ⁊ aliq̄ baal. apud babylonios aūt vocabaꝉ Bel. ⁊ h eſt qḋ dī hic. b Erat q̄ʒ ydolū apud baby. ⁊c̄. dies ſilīe artabe. xij Simila eſt farina delicatiſſima. Artaba eſt genus menſure ꝯtinēs tres modios. ſ3 cui⁹ q̄titatis ſit modi⁹ h acceptus nō hꝛ ꝑ certitudinē: q2 q̄titas modij variaꝉ ſm diuerſas ciuitates ⁊ terras. ſ3 poſſumus h aliq̄d ꝯiecturare ꝑ lr̄am ſeq̄ntē. Ille eñ. xij. artabe ꝯtinebāt. xxxvj. modios farine: ⁊ tantū faciebāt de pane q̄tū ſufficiebat ſacerdotib⁹ belis ⁊ familie eoꝝ q̄ dicūꝉ fuiſſe. lxx. ſ. eo. cap. c Viniq̄ amphore ſex. Amphora ē vas q̄dratū hñs duas anſas ad modum aurium. vt dixit Iſydo. xvj. ethym. Amphora aūt ꝯtinet apud grecos pedē q̄dratū de vino. ⁊ tūc nō accipiꝉ ſolum ꝑ vaſe in gñali ſ3 etiā ꝑ certa mēſura. q̄tū aūt āphora teneat apḋ babylonios de q̄bus ē h ſmo nō hꝛ ꝑ certitudinem in lr̄a ſ3 ſolū ꝑ ꝯiecturā ſm ſufficiētiā ꝑſonaꝝ q̄bus miſtrabaꝉ illud vinū ſic dictū ē de farina. d Rex q̄ʒ colebat cū ⁊c̄. credēs aliq̄d diuinū eſſe in eo ex tanta comeſtione. Oēs eñ gētes ſꝑ eſtimauerūt deū eſſe aliquid magnuʒ ſupra hoīem. ⁊ ſō oīa mirabilia excedētia v̄tutē hūanā vel ſm rē vł ſm opinionē colebāt vt deos. e Porro da. ado. deū ſuū. i. deū celi q̄ lʒ ſit ds oiuʒ ꝑ creatoeʒ. dī tñ ds danielis ſpālꝉ ꝑ cultū ſpālē. Sequiꝉ. f Nō co. ydo. māufacta q2 in talib⁹ nihil pōt eē diuinitatis cū ſint infra hoieʒ ſic q̄dam opera humana. g Sʒ vi. deum ⁊c̄ q2 ipē ē formalꝉ vita cū ds ſit ſuū intelligere qḋ ē nobiliſſimū viuere: vt hꝛ. xij. Metaph. Eſt etiam de⁹ vita effectiue cauſans in alijs vitam ⁊ motū vt dī Act. xvij In ipo viuim⁹ mouemur ⁊ ſumus. h Et hʒ ptāteʒ ois carnis: q2 pōt oia ad nihiluʒ redigere ſic de nihilo creauit oia i Et dixit rex ad eū Nōne videꝉ tibi bel eſſe deus viuens ⁊c̄. Argumentum auteʒ ſumit q viuat ex cōmeſtione: q2 nihil carens vita comedit: cū ſit actus vegetatiue anime. a Et ait daniel ⁊c̄. intrinſec⁹ luteus ē ⁊c̄: ⁊ ꝑ ꝯñs nō hñs vitā nec viſcera nec hmōi membra cibum accipientia. ⁊ ſic patet primus in ſcʒ erroris accuſatio per Danielem b Et irat⁹ rex. Hic ꝯñr poniꝉ erroris accuſati diſq̄ſitio. ⁊ h ē qḋ dī. Et irat⁹ rex ⁊c̄. Nō fuit: q2 ille expēſe fiebāt de burſa regis. ⁊ alia neceſſaria ſacerdotuʒ dabanꝉ a cōitate pplꝭ: ⁊ ſic erāt in ḡuamē regni. h eñ fuit obſeruatū apud oēs gētes q̄ſi de iuregētiū q ſacerdotes vacātes diuino cultui recipiebāt neceſſaria a cōitate pplꝭ vel ab illo q̄ ꝑerat cōitati. vñ dī Geñ. xlviij. q ſacerdotes egypti non ſūt cōpulſi vēdere poſſeſſiōes ſuas tp̄e famis: q2 eis victualia p̄bebanꝉ ex horreis pblicis qḋ ſequiꝉ pʒ in lr̄a vſq̄ ibi c Tu rex pone eſcas ſup mēſam añ bel ⁊ vinū miſce. i. tēpora aq̄ ſm modū illi⁹ terre in q̄ ꝓpꝉ vini fortitudinē nō bibiꝉ ſine aq̄ mixtiōe. d Et claude oſtiā ⁊ ſigna anulo tuo. h eñ erat mod⁹ ſigillādi āntiq̄t⁹ vt hꝛ Heſter. viij. ⁊ in anulo iſto erat imago regis ſculpta. Sequiꝉ. e Contemnebāt aūt. h eſt ꝓ nihilo hēbāt facere talē obligatōeʒ. ⁊ cauſa ſb̄diꝉ. f Quia fecerāt ſb̄ mēſa abſconditum introitū ad quē veniebāt ꝑ viam ſb̄terraneā de dōmib⁹ in q̄b⁹ manebāt extra templū qḋ de leui poterat fieri in ciuitate Babylonica q̄ nō erat hitata niſi valde diffuſe: q2 vt dictū ē. ſ. Daniel. iiij. c. ciuitas babylonica tenebat. viij. leucas in q̄drū. ita q intra ciuitatē erāt agri ⁊ vinee ⁊ ſilūa in q̄b⁹ creſcebanꝉ ⁊ renaſcētia de q̄b⁹ poterāt hoies diu viuere obſidiōis tp̄e. g Factū eſt igiꝉ. Hic poniꝉ inq̄ſiti erroris inuentio h Quia poſtq̄ egreſſi ſunt. ſ. ſacerdotes de templo. i Precepit daniel puerꝭ ſuis. i. ſuis. k Et attulerūꝉ cinerē ⁊ ꝑ totū tēplū cribrauit corā rege ad h vt videret rex māifeſte q nulla veſtigia erāt ibi qñ exiuit d tēplo ⁊ ſignatū eſt oſtiū vt dep̄henderenꝉ ſacerdotes ꝑ viā aliā intraſſe

C

qđ pz in lra vſq3 ibi. l Statimq3 cū apuiſſent oſtiū intuitus rex mēſaz.ad videdū ſi cibaria erāt comeſta. m Exclamauit voce mag.ad laudādū deū ſuū. n Magn⁹ es bel.in v̓tute q̄ tāta comediſti. Uidit em̄ mēſaz vacuā ⁊ totū comediſſet. o Et nō ē apđ te dolus q̄ſq3.i. illa fraudulētia quā Daniel affirmabat.

viuēs. Nō em̄ negauit Daniel draconē hr̄e vitā ſimplr̄ nʒ negauit vitā diuinā:q2 ſolus ds ē vita p eēntiā a q̄ oia alia viuificant vt.s̄.dictū eſt eo.cap̄. c Tu āt h̄ ponit ipſius draconis inuaſio.⁊ p̄ daniel petit h⁹inuaſiōis licētiā dicēs Tu āt da mihi ptāte.i.licētiā talē ꝙ null⁹me ipediat ⁊ inficiā draconem abſq3 gladio ⁊ fuſte qđ videt ipoſſibile niſi diuina v̓tute.ꝓpt h̄ ſequit. d Et ait rex do tibi. Tulit ḡ Daniel pi.⁊ adi.⁊ pylos ⁊c̄.ꝓpt odorē em̄ piguedinis calefacte libent accepit draco ille maſſam illā ſibi ꝓiectā. e Et diruptus ē draco.q2 cum momordiſſet maſſaz illā dētes eius inuoluti ſunt ꝓpt picē ⁊ pylos ſic ꝙ nō potuit os apire ⁊ maſſam illā maſticare. ⁊ per ꝯñs nō potuit reſpirare: ⁊ eſt aial valde calidū qđ pz per effectuz:q2 aliqñ per os emittit fumuz:aliqñ ignē.ideo ruptus eſt vēter eius ꝓpter defectum reſpiratōis. f Et dixit Daniel. ecce quē colebat.q.d.p effectū pz ꝙ nō erat ds nec aliqđ diuinū erat in eo.

E

p Et riſit daniel.ex regis ſimplicitate.
q Et tenuit regē ne ingrederet intro.donec vidiſſet veſtigia illoꝝ q̄ de nocte itrabāt ad comedēdū ea q̄ erāt poſita ſup mēſam:ꝓpter qđ ſequit
r Et dixit.ſ.Daniel regi. s Ecce pauimētū aiaduerte cui⁹ veſtigia ⁊c̄. Ueſtigia aūt infantiū a veſtigijs viroꝝ diſtinxit p q̄ntitatē pedis que minor ē in pueris q̄3 in viris. Ueſtigia āt viroꝝ diſtinxit a veſtigijs mlr̄ꝝ p figuraз:q2 mulieres hn̄t calciamēta alteri⁹ figure q̄3 viri in t̄ra illa
t Et iratus ē rex.q2 p euidēs ſignum cognouit.ſ.falſitatē ſacerdotū. v Tūc apphēdit rex ſacerdotes ⁊c̄. tanq̄3 ꝯuictos. x Et oñderūt ei abſcōdita oſtia q2 fuerūt poſiti in q̄ſtiōibus ⁊ tormētis ad talia reuelādum.
y Occidit ḡ. h̄ ꝯñr ponit erroris inuēti extirpatio p mortem ſacerdotum ⁊ deſtru

B

abierunt. Sacerdotes autez ingreſſi ſunt nocte iuxta conſuetudinem ſuam ⁊ vxores ⁊ filij eoꝝ:⁊ comederūt omnia ⁊ biberunt. Surrexit autem rex primo diluculo ⁊ daniel cū eo. Et ait rex Salua ne ſunt ſignacula daniel. Qui reſpōdit. Salua
l rex. Statimq3 cū aperuiſſet
m oſtiū:intuit⁹ rex mēſaz excla
n mauit voce magna magn⁹
o es bel ⁊ nō ē apud te dolus
p q q̄ſq3. Et riſit daniel ⁊ tenuit
r regē ne igrederet intro ⁊ di
s xit. Ecce pauimētū aiaduerte cui⁹ veſtigia ſunt hec. Et dixit rex. Uideo veſtigia vi
t roꝝ ⁊ mulieꝝ ⁊ infantium. ⁊
v iratus ē rex. Tūc apphēdit rex ſacerdotes et vxores et
x filios eoꝝ:⁊ oñderūt ei abſcōdita oſtiola p q̄ ingrediebant ⁊ ꝯſumebāt q̄ erāt ſup
y mēſam. Occidit ḡ illos rex
z ⁊ tradidit bel in poteſtatem
a b daniel:q̄ ſubuertit eū ⁊ tem
c plum eius. ⁊ erat draco ma
d gn⁹ in loco illo ⁊ colebāt eū
a babylonij. Et dixit rex Danieli. Ecce nunc non potes dicere:quia iſte non ſit deus viuens. Adora ergo eū.
b Dixitq3 daniel regi. Dominum deum meum adoro:q2 ipſe eſt deus viuens. Iſte autem non eſt deus viuēs.
c Tu āt da mihi ptāte ⁊ interficiā dracone3 abſq3 gladio
d ⁊ fuſte. Et ait rex: Do tibi. Tulit ergo daniel picem ⁊ adipē ⁊ pilos ⁊ coxit parit: fecitq3 maſſas ⁊ dedit in os
e draconis ⁊ dirupt⁹ ē draco
f Et dixit daniel. Ecce quem
g colebatis. Quod cuз audiſ
h ſent babylonij:indigñi ſunt
i vehemēter ⁊ cōgregati ad
k uerſuз regē dixerunt. Jude
l us factus ē rex Bel deſtruxit:draconē interfecit:⁊ ſacerdotes occidit. Et dixerunt cum veniſſent ad re
m gem. Trade nobis danielē
m alioquin interficiemus te:
n ⁊ domum tuam. Uidit ergo rex ꝙ irruerent in eum
o vehementer : neceſſitate

g Qđ cū audiſſent Hic deſcribit Danielis ꝯſtantia in ſuſtinēdo aduerſa.⁊ diuidit in duas ptes.q2 p̄ deſcribit magnitudo pene ſibi inflicte.

F

ctionē ydoli ⁊ tēpli. ⁊ h̄ eſt qđ di̇ h̄. Occidit ḡ illos rex.ſ. occidi fec̄. z Et tradidit bel in ptātem Daniel. ad faciendum q̄cq̄d vellet. a Qui ſ̄buertit eū.ydolum cōminuendo. b Et templū eius.ipm̄ deſtruēdo. c Et erat draco. Hic oſtendit Danielis audacia in inuaſione draconis venenoſi.⁊ diuidit in duas ptes.q2 pmo ponit inuaſionis rō. Scđo ipa inuaſio ibi. Tu āt rex. Rō aūt inuaſiōis fuit:q2 rex volebat vt daniel draconē coleret.⁊ h̄ eſt qđ di̇ h̄ c Et erat dra.ma.in illo loco.i.in Babylone in q̄dā templo in q̄ loc⁹ ſ̄bterraneus erat vbi ille draco erat. d Et cole.eū babylonij.q2 ſic̄ dictū eſt qñ homies videbāt inſolitū q̄d ⁊ mirabile excedens homis v̓tutem reputabāt illud tāq̄3 deū. Mod⁹ āt colēdi,vt dicūt aliq̄ erat per quedā inſtrūa facta de corio vitulino plena aq̄.⁊ ideo dicebant hydrulia ab hydros quod eſt aq̄. Sacerdotes igit illius templi percutiebāt illa hydrulia v̓gis.⁊ ſic reddebāt ſonitū terribilē ad quē excitatus draco emittebat aliqñ fumū aliqñ ignem qđ hoies vulgares videntes iſtud reputabāt q̄ſi ſacꝝ ⁊ ſic inclinati ad terrā adorabāt:q2 in h̄ decepti erāt a ſacerdotibus colētib⁹ illū draconē ꝓpt q̄ſtū tpalē quē inde reportabāt. Et ſilr̄ aliqñ fit in eccl'a maxia deceptio ppl'i in miraculis factis a ſacerdotib⁹ vel eis adherētib⁹ ꝓpt lucꝝ tēpale ⁊ talia.ſ.ſunt extirpāda a bonis p̄latis ſic̄ iſta extirpata ſunt a Daniele. a Et dixit rex ⁊c̄.q2 iſte nō ſit ds viuēs. Adora ḡ eum.excuſauit ſe Daniel vt viſum eſt de adoratōe belis p h̄ ꝙ nō erat ds viuēs.nō poſſat aūt dicere de dracone q̄n hr̄et vitā. b Dixitq3 Da.re.de.me.ado.q2 ipe eſt ds

Scđo modus liberatōis diuine ibi. Erat āt abachuc. Circa pmū aduertēdū ꝙ duplex pēa fuit inflicta danieli. Una fuit pēa mortꝭ:q2 miſſus ē in lacū leonū vt ab ipis deuoraret. Scđa fuit pēa famis:q2 ſ̄btractus ē ei ois cib⁹ vt ſi leones nō tāgerēt eum ſaltē fame periclitaret. ⁊ h̄ eſt qđ di̇ h̄. g Qđ cū audiſſent babylonij.ſ.bel' deſtructōз ⁊ draconis interfectōe3 p ipm̄ danielē. h Indigñi ſunt vehement.q2 fuerūt decepti ⁊ icitati p ſacerdotes q̄ ꝓ illo cultu zelabāt: q2 inde viuebāt. nec fuit mir ſi cito fuerūt indignati ꝯ Danielē q̄ erat alienigena ⁊ alterius legis cum eſſet natōe iudeus. i Et congregati aduerſus regem.quia facta eſt ſeditio ⁊ cōmotio populi contra eum pro predictis.
k Dixerunt. Judeus factus eſt rex.q.d.apoſtata eſt a lege ⁊ ritu noſtro ⁊ regum precedentium.quod probant per factum. l Bel deſtruxit. Draconem interfecit.quia dedit poteſtatem hoc faciendi Danieli qui erat iudeus. Sequitur. m Trade nobis Danielem.ſc3 vt moriatur.
m Alioquin interficiemus te ⁊ domum tuam.i.familiaз tuam. n Uidit ergo rex ꝙ irruerent in eum vehement q2 furor multitudis ꝯcitate ē valde irrōnabil' ⁊ piculoſus.
o Neceſſitate cōpul.tra.eis danielē. Nō em̄ poterat rex ita cito ꝯgregare exercitū ad cohibendū multitudis ꝯcitate impetū ⁊ iō opꝫebat ꝙ traderet eis danielē.vel ꝙ moreret cum tota familia ſua. Item videbat ꝙ ipo mortuo Daniel nō euaderet mortē:q2 ꝓpter ipm̄ inſurgebat multitudo ꝯ regem. Minus autem malum videbat pma facie ꝙ ſolus Daniel traderetur morti q̄3 ꝙ ipe ⁊ rex ⁊ familia ſua

compulſus tradidit eis da-
p nielem. Qui miſerunt eum
in lacum leonum ⁊ erat ibi
q diebus ſex. Porro in lacu
erant leones ſeptem ⁊ da-
bantur eis duo corpa quoti
. die ⁊ due oues: ⁊ tunc non
data ſunt eis vt deuorarent
r danielem. Erat autem aba-
s chuch propheta in iudea: ⁊
iṗe coxerat pulmentum ⁊ in
triuerat panes in alueolo: ⁊
ibat in campuz vt ferret meſ
t ſoribus. Dixitq̃ angel⁹ do
mini ad abachuc. Fer pran-
dium quod habes in baby
lonem danieli qui eſt in la-
v cu leonum. ⁊ dixit abachuc
Dn̄e babylonē non vidi: ⁊
x y lacum neſcio. Et apphen-
dit eū āgelus dn̄i in vertice
a eius: ⁊ portauit euz capillo
b capitis ſui: poſuitq̃ eum in
babylonem ſup lacū in im-
petu ſpiritus ſui ⁊ clamauit
abachuc dicens. Daniel ſer
ue dei tolle prandiuz quod
c miſit tibi ds. Et ait daniel.
Recordatus es mei deus ⁊
nō dereliqſti diligentes te.

Surgens Daniel comedit.
Porro angelus dn̄i reſtitu
it abachuc confeſtim in lo-
d co ſuo. Venit ergo rex die
e ſeptimo vt lugeret danielē.
⁊ venit ad lacum ⁊ introſpe
f xit: ⁊ ecce daniel ſedens in
g medio leonum. Et exclama
uit voce magna rex dicens.
Magnus es domine deus
h danielis. Et extraxit euz de
i lacu leonum. Porro illos
qui perditionis eius cauſa
k fuerant intromiſit in lacum
l ⁊ deuorati ſunt in momen-
to coram eo. Tunc rex ait.
Paueāt habitātes vniuer-
ſam terrā deuz danielis: qꝛ
iṗe ē ſaluator ⁊ liberator fa-
ciēs ſigna ⁊ mirabilia in ce-
lo ⁊ in terra: q̄ liberauit da-
nielem de lacu leonū.

Explicit daniel ꝓpheta.

Incipit ꝓlogus in libruz duodecim ꝓphetarꝫ.

a Non idem ordo ē du-
odecim prophetaruz
b apud hebreos: qui
c est apud nos. Unde ſecun-
f dum id quod ibi legiꝶ: hec

morerenꝶ: iō tn̄ min⁹ malū ſm̄ eſtimatōez tradidit eis danielē ⁊ maxie qꝛ ꝯfidebat iṗm ꝑ diuinā potētiā libari ſic ausiuerat liberatōez ſocioꝝ daniel' de camīo ignis. p Qui mi. eū in la. leo. ⁊ erat ibi ſex dieb⁹. ex h pꝫ ꝙ miſſio daniel' in lacū ē alia ab illa q̄ facta ē tp̄e darij vt dictū ē. ſ. c. vj. qꝛ tūc nō fuit in lacu niſi ꝑ vnā noctē: vt pꝫ ibidē. h āt dr̄ fuiſſe i
Z.6.a. lacu ꝑ ſex dies ſil'r pꝫ h alia ō cā: qꝛ fuit poſit⁹ in lacū tp̄e darij: eo ꝙ fuit iṗoſita ſibi trāſgreſſio regij edicti q̄ vt ibidē dr̄ poſu erat edictū vt nullus peteret aliq̄d a dō vl' hoie niſi a rege vſq̃ ad. xxx. dies. Daniel āt īfra iſtō tp̄s inuē tus ē adorare deum xp̄i qō miſſus fuit in lacū leonū. Cā āt q̄re dr̄ h poſit⁹ in lacū leonū ē alia ſcꝫ deſtructio bel' ⁊ interfectio dracōis. q Porro in lacu ⁊c̄. h tāgiꝶ pena famis. Dimiſſus eſt in lacu ꝑ ſex dies nāles ſine cibo: ⁊ iterū denegat⁹ ē leonib⁹
Ezech.8.b. H cib⁹ ꝯſuet⁹ vt citi⁹ deuorarēt danielē. r Erat aūt abachuc. h ꝯn̄r poniꝶ iṗi⁹ daniel' libatio. ⁊ ṗ poniꝶ liberatio ei⁹ a pēa famis. Scdō a pēa miſſiōis in lacū ibi. vēit ḡ rex In pⁱma pte dr̄ ſic. Erat āt abachuc ꝓpha in iudea. Hic ē vn⁹ de. xij. ꝓphis vt videꝶ Hiero. ſentire in ꝓlogo. s Et iṗe coxerat pulmentū ⁊ intriuerat panes in alueolo ⁊c̄. Momen ē vaſis facti ad reponēdū cibos. ⁊ dr̄ ex ſimilitudine alui. i. ventris vbi cibi reponunꝶ ⁊ inde alimentum ad ſingula mēbra ṽtute caloris natural' deferꝶ. t Dixitq̃ āgelus dn̄i ad abachuc. Fer prādiū qō hēs in babylonē danieli. q d. iṗe idiget: cibus ē ei denegatus. v Et dixit aba. Dn̄e babylonē nō vidi: ⁊ iō neſcirē illuc ire. x Et lacū neſcio. ⁊ iō dato ꝙ iā eſſem in Babylone neſcirē Danielez inuenire. Iſta dixit ſe excuſando. y Et apphendit euz āgelus dn̄i in ṽtice ei⁹. Angel⁹ āt apparebat in corpe aſſūpto. ⁊ iō dr̄ apphēdiſſe caput: qꝛ poſuit manū ſuper caput ei⁹. a Et portauit eū in capil. ca. ſui. Nō eſt ſic intelligēdum ꝙ ṽtus āgeli ſolūmō tāgeret capillos ei⁹ ſꝫ totū corpus ſm̄ ꝙ h dr̄: qꝛ poſuit manū ſuper caput ei⁹ vt dictū eſt. b Poſuitq̃ eū ⁊c̄. i. ṽtutis ſue. nec mirꝫ ē ſi āgel⁹ portauerit hoiez ꝑ tm̄ ſpaciū terre in modico tp̄e: qꝛ vn⁹ angelus reuoluit orbē circulariꝶ in vno die ad quez tota terra cōpata nō ē niſi q̄ſi pūctus. Sequiꝶ. c Et ait daniel. Recordat⁹ es mei ds ṗus eīm bn̄dixit deū ꝙ ſumeret cibū. Hec eſt eīm ꝯſuetudo laudabil'. d Venit ḡ. Hic poniꝶ liberatio danielis de lacu cum dr̄. Venit ḡ rex die ſeptimo: quia Daniel erat ꝯdēnatus ad h qō ſtaret ibi ꝑ ſex dies nāles e Ut lugeret Danielē. qꝛ ꝓbabiliter credebat iṗm mortuum. f Et ecce Daniel ſedēs. viu⁹ ⁊ ſan⁹. g Et exclamauit rex voce magna dicēs. magn⁹ es dn̄e ds daniel'. viſo eīm miraculo magnificauit diuinā potentiā. h Et extraxit eum

Iā eīm trāſierat ſeditio ppl'i: ⁊ maxime qꝛ videbant ꝑ effectum ṽturē dei ipſius. i Porro illos q̄ ꝑditōis ei⁹ cā fuerāt. incitādo multitudinē ppl'i ad clamorē ṗdictū ⁊ ſeditionem. k Intromiſit in lacū. Iſtud eīm fuit iuſtū ſm̄ legē talionis ex q̄ declarata fuit iuſticia Daniel'. l Et deuorati ſunt in momēto. In quo apparuit ſaluatio Daniel' magis miraculoſa: tunc rex ait. Paueāt habitātes ⁊c̄. Viſo eīm miraculo ṗdicto rex voluit magnificare diuinā potētiā nō ſolum in Babylone ſꝫ in toto regno ſibi ſubdito ⁊ h eſt qō dr̄ h. Paueant. i. timeāt blaſphemare. Habitantes in vniuerſa terra hyꝑbole eſt. ad exprimēdum magnitudinem ſui regni: qꝛ nō omnis terra erat ſibi ſbiecta. Deum Danielis. Iꝫ eīm ſit de⁹ omniū dr̄ tn̄ h ds danielis ꝑ cultū ſpālem ⁊ qꝛ iṗm danielē ſpāliter ſaluauerat ꝑ cuidēs miraculū: ⁊ h eſt qō ſbdiꝶ: qꝛ iṗe liberator ⁊ ſaluator faciens ſigna. i. opa ſup naturā q̄ hoīes inducūt ad cognoſcendū diuinā excellentiam qꝛ diuina potentia ⁊ miſericordia cognita eſt in liberatōe Danielis: ⁊ ſua iuſticia in ſuoꝝ accuſatoꝝ deuoratōe. ⁊ ꝑ h rex gētilis ⁊ ppl's ei ſubiectus fuit induct⁹ ad laudādū deū. Qui ē bn̄dictus in ſecula ſeculoꝝ. Amē

Explicit poſtilla Nycolai de Lyra ſup hyſtoriā Suſanne ⁊ Belis ⁊ draconis

Incipit expoſitio in ꝓlogum duodecim ꝓphetarum.

a Non idez ordo ⁊c̄. Iſte ꝓlogus cōmunis ē duodecim ꝑuis ꝓphis. ⁊ habet quatuor particulas. In pⁱma tangiꝶ apud hebreos ⁊ ſeptuaginta diuerſitas ordinis prophetarum cum dicitur. Non idem eſt ordo ⁊c̄. In ſecunda oſtendiꝶ ꝙ varium habent modum ſcribendi ibi. Oſee comaticus eſt ⁊c̄. In tercia ſubditur eoruz collectio in vnum ibi. Et qꝛ longum eſt ⁊c̄. In quarta diſtinguunꝶ tempa ꝓphetationum ibi. Et Oſee ſynchronū Eſaie ⁊c̄. His viſis l'r̄e inſiſtamus.
b Apud hebreos. quos Hieronym⁹ imitaꝶ.
c Qui eſt apud nos latios ſm̄. lxx. interpretes. Unde dic̄ gloſa. Ordo duodeci ꝓphetarum ſm̄. lxx. talis eſt. Oſee: Amos: Micheas: Iohel: Abdias: Ionas: Naum: Abachuch: Sophonias: Aggeus: Zacharias: Malachias. Scdm̄ hebreos ṽo quos Heronymus ſequitur tal' eſt ordo. Oſee: Iohel: Amos: Abdias: Ionas: Micheas: Naum: Abachuch: Sophonias: Aggeus: Zacharias: Malachias. d Unde. quia ſcilicet apud hebreos quos ſeq̃mur ſunt taliter ordinati.
e Scdm̄ id quod legitur apud hebreos. f Hic. i. in iſta tranſlatōe qua mō cōmuniter vtiꝶ eccleſia.

g Diſpoſiti ſūt.aū trāſlatōez iſtā cōit currebat editio.lxx.
h Oſee ſic ait Iſy.ethy.vij. Saluator āt ſaluās interpꝛetat
dū eīm irā dei in ppłm iſraelē ob crimē ydolatrie ꝓphaſſet:
domui iude ſalutē ꝓnūciauit:ꝓpt qḋ ezechias rex iuda ſb
latis ydolis q̄ ꝑcedātes ꝯſecrauerāt tēplū dñi purgaſſe āt
purificaſſe monſtrat
i Comaticus ē,int-
linearis.i.abbreuia-
toꝛ:ꝑ qḋ tāgit ꝓprie-
tas comatis.ē eīm co
ma punctata ꝓlatio
orōnis ꝑ minores de
ciſiōis vt oꝛe:genis:
oculis ꝑ idē mētiris
adeſſe eloquio forma
nobilitate cares:ec-
ce q̄libet decíſio ſiue
ꝑticula orōnis parū
valet ꝑ ſe:ſꝫ oēs in ſi-
mul aggregate red-
dūt ꝑfectū ſenſū.Co
lon aūt ē pūctata ꝓ
latio ſm maioꝛes de-
ciſiōes q̄ ꝑfectū red-
dūt ſenſum ſꝫ nō ꝑfe-
ctā ſniaꝫ.ſic.ē.in ꝓ
logo ſup eſaiā. Dr̄ g̃
abbꝛeuiatoꝛ: qꝛ bꝛe-
ues hꝫ clauſulas qua
rū q̄libet ꝑ ſe nec ꝑfe
ctū ſenſū reddit nec
ꝑfectā ſniaꝫ.vñ cum
Hieronym⁹ dixiſſet.
Oſee comaticus eſt
exꝑoſuit ſeipꝫ dicēs
k Et ꝓ id eſt.
l Quaſi ꝑ ſententi-
as loq̄ns. lꝫ eīm q̄li-
bet clauſula videatur
cōpletam repꝛſentare
ſententiā:tñ ſuſpen-
dit ſnia vſq̄ poſt cō-
pletā totalē orōnem
ſic pꝫ in ꝯſtructione
ſuſpēſiua.verbi grā.
Oſee.j.dr̄.Uade ecce.q.d.vna ſnia.Sume tibi vxorem foꝛ-
nicationum.Ecce quaſi alia ſnia.Et fac filios foꝛnicationū
Ecce q̄ſi tercia ſententia ⁊ tamen nondum completur vſq̄
ad finem verſus cum dr̄. Quia foꝛnicās foꝛnicabit terra a
dño. Uñ ſic intelligenda ē glo.que dic̄.Comaticus.i.diui-
ſus ſupple ꝑ clauſulas:eo ꝙ in ſingulis clauſulis diuer-
ſas vel plenas ſnias dicat.i.dicere videat. Aliter exponit.
Et q̄ſi ꝑ ſnias loq̄ns.i.ꝓfundas vboꝝ intelligētias:ſm ꝙ
Hugo de ſcō Uict.diffinit ſniaꝫ dicēs. Snia eſt ꝓfundioꝛ
intelligētia que niſi expoſitōe vel interꝑtatōe nō inuenit.
vide in ꝓlogo eſa.de col.⁊ comatib⁹. m Iobel plan⁹
in ꝑncipijs.i.in ꝑncipio.plurale ponit ꝓ ſingulari. Nota
ꝙ ꝑncipiū ⁊ initiū differūt. Initium ꝓpꝛie dr̄ añ qḋ nō eſt
aliud.ꝑncipiū āt poſt qḋ eſt aliud:⁊ ſic mediū q̄dāmō dr̄
ꝑncipiū reſpectu finis ⁊ iō dr̄ plan⁹ in ꝑncipijs.i.i initio ⁊
medio:⁊ in fine ē difficil̄. n Et vſq̄.incluſiue.
o Properates.i.ꝓpꝛos modos ſcribēdi p Eſdram ſcri
bam.j.Eſdre.vij. Ipe eſdras aſcendit de Babylone ⁊ ipe
ſcriba velox:eo ꝙ legē Moyſi cōbuſtā velocit̄ repauit:vel
q̄ſdā figuras iuenit in hebꝛeo q̄b⁹ velocit̄ ſcribit. q Au
tumāt.i.putāt vel affirmāt.Autumo mas.dr̄ putare:affir-
mare:ꝯſidere.⁊ cōponit ab ab.⁊ timos.qḋ ē mens.q.a mē
te ſic hic.⁊ inde dr̄ h autuma huius me.eſtimatio.vñ
r O Paula ⁊ euſtochiū.de his inuenies ſupꝛa in ꝓlogo
ſup Ioſue dſus fine ad petitōeꝫ iſtaꝝ tranſtulit Hierony.
iſtū libꝝ, s Admonitas vos volo eſſe ſupple h.ſ,

g q̄ꝫ diſpoſiti ſūt. Oſee coma
h ticus ē:⁊ q̄ſi ꝑ ſentētias lo-
i k quēs. Iohel plan⁹ in pꝛici-
l m n pijs in fine obſcurioꝛ:⁊ vſ-
q̄ ad Malachiā habent ſin
o guli ꝓprietates ſuas.quem
p eſdrā ſcribam legiſq̄ docto
q rem hebꝛei autumāt. Et qꝛ
lōgū ē nūc de omibus dice-
r re hoc tm̄ vos o paula ⁊ eu-
s ſtochiū admonitas ſcire vo
t lo vnū libꝝ eſſe duodeci ꝓ-
v phetaꝝ ⁊ oſee ⁊ ſynchꝛonō
x eſaie malachiā vō aggei et
y z zacharie fuiſſe tēꝑibus. In
q̄bus āt tp̄s nō ꝑfert in titu
a lo:ſub illis eos regibus ꝓ-
phetaſſe ſub q̄b⁹ ⁊ hi q̄ ante
hñt titulos ꝓphauerūt.

Item alius ꝓlogus.

Regule ſunt he:ſub qui
bus ſignificatōib⁹ no-
minum:ad quas trib⁹
ꝑ ꝓphetas ſermo dñi diri-
gat. Quotienſcūq̄ ad de-
cē tribus tendit ꝓphetia ſb
his noībus deſignant id ē
ephꝛaym ſamaria iſrael io-
ſeph iezrahel bethel betha-
uen:⁊ interdū iacob. Quā-
do autem ad duas loquitur
tribus ſub his nominibus
ſermo pꝛofertur id eſt iuda
hieruſalem Beniamin do-
mus Dauid ⁊ interdum ia-
cob. Aliquotiens iſrael ad
totas duodecim tribus re-
fertur. Duplex eſt apud he
bꝛeos ſententia de his qua
tuoꝛ verſibus qui in capi-
te ſunt pꝛenotati. Pleriq̄
eīm dicūt ꝙ ab eſdra ſcriba
in omnibus ꝓphetis ſic fue
rit intitulatum: vt ꝑſcripto
vniuſcuiuſq̄ nomine ꝓphe
tia cuius ſit ſequens noſcat
Ipe eſt aūt eſdras qui vlti-
mus ꝓphetarum malachie
nomine ſcribit. Alij vō di-
cunt ꝙ ab ipis ꝓphetis per
ſpiritumſanctū vt cetera ſūt
ꝯſcripta.

Incipit ꝓlogus in libꝛuꝫ
Oſee ꝓphete.

a b Temporibus ozye et
c d ioathe achaz et eze-
e chie regū iuda ⁊ hie-
roboam filij Iobe regis.

t Unū libꝝ eē.xij.ꝓphaꝝ q̄ hebꝛayce dr̄ tarafara:ſꝫ q̄re eſt
vnūs liber in ꝓlogo ſup libꝛos regū ponit rō vt.ſ.apḋ he-
bꝛeos tot eēnt libꝛi q̄t ſunt lr̄e alphabeti.vel alit ſm Iſyd.
q̄ ait in.vj.ethy.Libꝛi.xij.ꝓphaꝝ auctoꝝ ſuoꝝ noib⁹ ꝑno-
tant q̄ ꝓpſea dicunt mioꝛes eo ꝙ ſmōes coꝝ bꝛeues ſūt vñ
⁊ ꝯnexi ſibimetinui-
cē in vno volumie ꝯti
nent ſcꝫ ꝓpt bꝛeuita
tē ſuā. Sꝫ q̄rit q̄re li-
bꝛi ve.teſta.rñdēt in
nūero lr̄is alphabeti
⁊ nō libꝛi noui teſta-
mēti. Rñdeo qꝛ ve-
tus teſta.fuit initiale
⁊ q̄ſi elemētale ad no
uum ad qḋ deſignā-
dū cuilibet libꝛo rñ-
det vnū elementū he
bꝛayci alphabeti:ſic
melius ſcribit in ꝓlo
go ſup regum.
v Synchꝛonon.i.cō
tempaneum.a ſyn qḋ
eſt cō ⁊ chꝛonō qḋ ē
tp̄s:qꝛ in eiſdē tp̄ib⁹
⁊ ſb eiſdē regibus ꝓ
phetauerūt ſic pꝫ in
titulis eorūdem.
x Malachiā vō ⁊c̄.
interlinearis. Eſdram
fuiſſe autumant q̄ ve
lox ſcriba fuit. iſtos
aūt tres.ſ. malachiā
aggeū ⁊ zachariā cō-
iūgit:qꝛ ipi ꝓphaue-
runt de reedificatiōe
Hierl̄m. y Fuiſſe
tp̄ibus.interlinearis
Poſt reditum de ca
ptiuitate. In fine po
nit regula ꝑ quā ſci-
ri pōt q̄b⁹ tp̄ibus ꝓ-
phete ſinguli ꝓpha-
uerunt cum dr̄.
z In q̄b⁹ aūt ꝓphis
tp̄s nō ꝑfert in titulo vos volo admonitas eē. a Sub ill̄
eos regibus ꝓphaſſe ſb q̄bus ⁊ hi q̄ añ eos hñt titulos.i.
reges in titulis noīatos. Pꝛophetauerūt.
Explicit q̄liſcūq̄ expoſitio iſtius ꝓlogi.
Incipit expoſitio ꝓlogi in Oſee ꝓphetā.

Temꝑibus Ozye ⁊c̄. Iſte ꝓlogus q̄ ꝑncipalit̄ ꝓpo
t nit Oſee duas hꝫ ꝑticulas ꝑncipales. In ꝑma oſtē
dit quo tempe Oſee ꝓphetauit cum dr̄ tempibus
Ozye ⁊c̄. In ſcḋa ponit cauſa motiua que eum ad ꝓphetā-
dum induxit ibi. De mēoꝛato itaq̄ numero ⁊c̄. vbi duplex
tāgit inductiuum. Pꝛimū ē maloꝝ culpa ⁊ pena illis infli-
genda. Scḋm eſt bonoꝝ bonitas ⁊ ꝓmiſſio illis facta ibi.
Domui āt iude ⁊c̄. In ꝑma pte ſcḋe ꝑtis ꝑncipalis ꝑmo tā
git culpa ⁊ ſignū.iubet eīm ꝓpha accipe mulierē foꝛnicariā
ad deſignādum ſpūalem foꝛnicatōeꝫ ppl̄i iſrl̄. Scḋo ponit
ſignum pene ibi. Sꝫ cum dei ꝑcepto ⁊c̄. Iubet eīm vocare
filium quē genuit Iezrael:ad deſignādum ꝙ eadem vindi-
cta accipiet de pctō Iehu q̄ accepta ē in iezrael de ſangui-
ne Naboth. Tercio tāgit rō ſiue cā pene infligēde ibi. Cu
ius ꝓmiſſionis h eſt cā ⁊c̄. His viſis lr̄e inſiſtamus.
a Tempibus ozye q̄ idē ē qḋ azarias.iiij. Regū.xv.ſꝫ.ij
Paralyꝑ.xxvj.appellat ozyas ⁊ in ꝓphetis ſil̄r.
b Et Ioathe.iiij. Reg.xv.⁊.ij. Paralyꝑ.xxvij.
c Achaz.de q̄.iiij. Reg.xvj.⁊.ij. Paraly.xxviij. d Et
ezechie.De q̄.iiij. Reg.xviij.⁊.ij, Paralyꝑ.xxix. e Et
Hieroboā filij Ioe.de q̄ dr̄.iiij. Regum.xiij.xiiij.⁊.xv.Et

nota q iſte Hieroboā nō ē ille Hieroboā ſub quo diuiſus eſt iſrl' a iuda de quo hr̄. iij. Reg. xij. qr ille fuit fili⁹ nabath. iſte fuit fili⁹ ioas nec deſcēdit ab eo ſed a iehu tcia gn̄atōe. f Oſee fili⁹ beeri. Iſte fuit de tribu yſachar ort⁹ in bethlemoth. vt dicit glo. g Ad ꝓphetiā dicēdā cōtra quod dicit Hiero. in glo. Pz oſee an̄ captiuitatē ꝓphetaſſe ſub ozya ⁊ ioathā: ⁊ ipaz ingruentē ſub achaz luxiſſe: ⁊ p̄teritā ꝓpt emēdationez iude retexuiſſe ſub ezechia rge: ꝓphauit em̄ an̄ captiuita-
4.Reg.16.a. 2.Para.28.a. tē quā. x. trib⁹ captiuate ſunt a Salmanaſar rege chaldeoꝝ. vt quā. iiij. Regum. xviij. h Achaz rex iuda. de quo hr̄ q deū dereliquerit. iiij. Reg. xvj. ⁊ ij Paraly. xxviij. i Vt hyſto. regum
Oſee.1.a iiij. Reg. xiiij. ⁊ xvj.
Ezech.16 k Et paral. ij. Paralyp. xxviij. de Hieroboam nulla fit mētio in paly. in nr̄a trāſlatiōe forte edicio. lxx. de eo mentōez facit vt ſic. l Vt hyſto. reg. indicauit de achaz ⁊ Hieroboam. k Et paralyp. de Achaz. l Admitte. i. peccare m Propt qđ dn̄s. ecce cā ꝓpt quā ꝓphauit. ſ. malicia regum ⁊ ppli eoꝝ n Et fac filios fornicationū. i. genera filios de fornicaria p̄-
4.Reg.9.a. us nō fornicādo cuz illa. Quidam male hn̄t fornicatōis. lxx. etiā nō habent facit ſed tolle. o Nō elocati. i. ex locati. p Corporis meretricē. quae locat corpus ſuum ad turpes vſus ſm q hyſtorice accipit plan⁹ eſt ſenſus ⁊ dz ſuppleri tm̄. qr aliter ſenſū dr̄ in glo. vbi dicit Hiero. mir videt ſm ſupficiē hyſtorie cur hoc dn̄s iuſſerit. vel cur ꝓpha iuſſus accipe fornicariā paruerit. ſed neqꝫ dn̄s rē turpē p̄cepit. neqꝫ ꝓpheta obediendo peccauit. ſed potius fornicariā ad pudiciciā reuocauit ⁊ manēs in ſua bonitate de mala bonā fecit qđ autez in eo fit carnaliter in dn̄o accipit ſpūaliter quae accepit ſynagogā viri ſui immemorē ⁊ cū multis dijs gentiū fornicantē. Ezechie. xvj. ⁊ xxiij. ꝑ totū. qr ſ dr̄ in glo. q fornicariā ad pudiciciā reuocauit ꝓpt hoc ſupplēdū ē tm̄: qr ſiłt fuit ⁊ gētilis ⁊ fornicaria. i. nō fuit tm̄ fornicaria quae locauit corpus ſuum ſed ⁊ gentilis. q Deo pollicente. i. ꝓmittente. ſupple cōminādo. r Sanguinem iezrabel in domo iehu vindicare. i. ſiłtez vindictā accepturꝝ de iehu qualē accepit de iezrabel. i. ſicut vlt⁹ fuit de interfectorib⁹ naboth qui fuit ciuis iezrabel ſic vlciſcet de Iehu. Sanguinē iezrabel. i. ſanguinem fuſum in agro iezrabel vel ciuis iezrabel. iij. Regum. xxj. s Iehu p Heliſeū in re. iniū. iiij. Re. ix. hoc videt falſum. qr ibi legit q heliſe⁹ miſit vnū de filijs ꝓphaꝝ qui vnxit eū. Rn̄deo. ipe dr̄ iniunxiſſe qr auctē ei⁹ vnct⁹ ē. t Ad defendendū ſanguinē. i. vindicādū ſicut Iudith p̄ iurauit Nabuchodonoſor q defenderet ſe de oib⁹ his. v Metropol. in regno Samarie. i. ciuitas ad cui⁹ mēſurā alie ciuitates diſponebant. a metros qđ ē mēſura ⁊ polis qđ eſt ciuitas. x Interemerat. i. interimi p̄cepat iij. Reg. xxj. y Memo-

f g Oſee filius beeri ad ꝓphe-
tiam dicendā ſpūſancto re-
pletus eſt. De mēorato ita-
b ꝙ numero regum achaz rex
iuda ⁊ hieroboam rex iſrael
dominum derelinquentes:
i k vt hyſtorie regum ⁊ paraly
pomenon indicant etiam iſ
rael ydolatrie crimen impe
l rio ac poteſtate ſua admitte
m re coegerunt. Propter qđ
deus ad oſee hec locutus ē
dicens. Accipe tibi vxo-
rem fornicariam ſiue forni-
n cationum ⁊ fac filios forni-
cationum. Fornicariam ita
o p ꝙ non elocati corporis me-
retricem: ſed gentilem deuz
ignorantē appellat. que dei
creatoris ſui amore cōtem-
pto: ſimulacroꝝ ſe ſubiecit
deſiderijs. Sed cum dei p̄-
cepto ꝓpheta in hac paruiſ
ſet conceptum ex ea filium
iezrabel precepit nominare
q deo pollicēte: poſt breue tē
r pus ſanguinem Iezrael in
domo iehu vindicare. Cu-
ius promiſſionis hec cauſa
s eſt iehu p heliſeū in regem
t iniuncto ad defendendū ſan
guinem naboth: cui⁹ iezra-
v bel queꝙ nūc tēpis metro-
polis erat quem Iezrabel
x achaab regis iſrael vxor in
teremerat. ſicut regum hy-
ſtoria exponit. Is cum gra
uiter iuxta diuinum p̄ceptū
vindicādi ſanguinis cauſa
y z in oēm mēorati domū deſe-
a uiſſet hoc pacto dn̄m dereli-
b quiſſe inuenit cuius ꝓnepote
c hieroboā qui lectōe cōp̄hen-
ſus ē origis ſue facta mutā-
te: ac cōtra dei p̄cepta ⁊ reli
d gionē cum pplo iſrael agen
e te: ſanguis naboth qui in lo-
f co certe iezrabel fuerat ꝓfu
g ſus in domo iehu pr̄is mēo
h rati: hieroboe p pctō red ū-
daturus ſignificat. hoc factuz
eſt vt ira dei vel pplo iſrl' p
denūciatōez ꝓphe ꝓceſſura
i k deberet: domui āt iude mi-
l ſericordia lectōe ꝯp̄hēſa ob
m n hoc ꝓmiſſa ē qr ezechias rex
iuda fili⁹ achaz ſublatiſ ydo
o lis. que taz pr eius ꝙ ceteri

rati. ſ. Achab. z Deſeuiſſet interficiēdo. iiij. Regū. ix. a Dn̄m dereliquiſſe. iiij. Reg. x. Nō receſſit a pctis Hieroboā ⁊c. b Cuius ꝓnepote Hieroboā. Iſte nō fuit filius Nabath. ſed filius Ioas ꝓnepos Iehu. Iehu em̄ genuit ioachaz. Ioachaz genuit Ioas. Ioas aūt genuit Hieroboā. iiij. Regum. xiiij c Qui lectōe cōp̄hēſus eſt. i. in ſcriptura cōp̄hēſus ē ſeq facta patꝝ ſuoꝝ. ſ. iiij. Reguz. xiiij. Regnauit Hieroboā filius Ioas regis iſrl' in ſama- 4.Reg.1..
ria. xl. ⁊ vno āno ⁊ fecit qđ malum eſt corā dn̄o nō receſſit ab omibus pctis Hieroboā filij Nabath. vel meli⁹ c Qui lectōe cōp̄hēſus Oſee. ſ. in titulo cū regibus iu- 4.Reg.1..
da. d Cum pplo iſrl'. Nota q in libro iſto noie iſrl'. x. trib⁹ ſignant: qr cū eſſent plures quā alie nomie pr̄is vocate ſunt due alie trib⁹ nomie iuda In quibuſdaz byblijs ſcribit hec notula que ſequit. Regule ſunt he ſub quibus ſignificationibus noiuz ad quas trib⁹ p ꝓphas ſmo dn̄i dirigat. quotieſcūqꝫ ad. x. tribus tēdit ꝓphia ſub his noib⁹ deſignant. i. ephraym ſamaria: iſrl' ioſeph: iezrabel bethel: ⁊ be- 4.Reg.
thauē ⁊ interdum iacob. Qn̄ aūt ad duas loquit tribus ſub his nominibus ſmo ꝓfert iuda Hierlm Beniamin dom⁹ Dauid. ⁊ interdum Iacob. Aliquotiens autem iſrael ad totas. xij. tribus refert. e In loco certe. vel certo vel meli⁹ terre. f Fuerat ꝓfuſus. iij. Reg. xxj. g Pr̄is. i. aui. ſicut Dan. v. Nabucho. Pr tu⁹. i. au⁹ tu⁹ more ſcripture quae ſepe auos ⁊ ꝓauos patres vocat ſupra ꝓxio ponit genealogia h Redūdatur⁹ ſignificat in hoc videt dn̄s iniuſte egiſſe cū iehu. Nō em̄ peccauit in effuſiōe ſanguis Naboth: imo meruit vindicādo eū. vn̄. iiij. Reg. x. Quia ſtudioſe egiſti qđ rectū erat ⁊ placebat in oculis meis: ⁊ omnia que erāt in corde meo feciſti cōtra Achab filij tui vſqꝫ ad quartā generatōez ſedebūt ſup thronū iſrl'. Rn̄deo hoc p ſiłe dictū eſt: qr ſicut illi puniti ſunt: qr Naboth interfecerūt. ſic ⁊ iſti qr dn̄m dereliquerunt. Vn̄. iiij. Regum. x. Porro Iehu nō cuſtodiuit vt ambularet in lege dei iſrael. i Domui autem iude. Hic tangit ꝓmiſſio facta bonis. k Miſericordia lectione cōp̄henſa. i. tota miſericordia ſm q legit. iiij. Regum. xx. De manu regis Aſſyriorum liberabo te. ⁊ iiij. Regum. xix. in multis locis. l Ob hoc. i. ꝓpter hoc. m Promiſſa eſt. i. facta ꝓmiſſio liberationis. Quia Ezechias ⁊c. aliter exponit.
k Miſericordia lectione cōp̄hēſa. ſ. de qua legit Oſee. j. Domui iuda miſerebo ⁊ ſaluabo eos in dn̄o deo ſuo. Hec ſaluatio legit. iiij. Regum. xix. Quando vna nocte ꝑcuſſa ſunt in caſtris Aſſyrioꝝ. clxxxv. milia.
l Ob hoc. ſ. m Promiſſa eſt. miſericordia.
n Quia ezechias ⁊c. ſublatis ydolis. iiij. Regū. xviij.
o Pater eius. Achaz

p Templũ dei purgaſſe.ꝑ electõeꝫ ſoꝛdium ⁊ ex h̃ purificatũ. vñ ſbdit. q Et purificaſſe. ij. Paral. xxix. Mũdate domum dñi dei patꝝ nr̃oꝝ ⁊ auferte omnem immundiciã de omni ſanctuario.

Explicit expoſitio iſtius ꝓlogi.

p reges conſecrauerunt: templum dei purgaſſe ⁊ purificaſſe monſtratur.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum in eundem.

Oſee crebꝛo nominat ephꝛaym Samariaꝫ ioſeph iezrabel: ⁊ vxoꝛem foꝛnicariam: et foꝛnicationis filios: ⁊ adulteraꝫ cubiculo clauſaꝫ mariti multo tempoꝛe ſedere viduam: ⁊ ſub veſte lugubꝛi viri ad ſe reditum p̃ſtolari.

Explicit argumentum.

Incipit liber oſee ꝓphete

Capitulum I

a Verbum domini qđ
b factum eſt ad Oſee
c filium beeri in diebus ozye: ioathan: achaꝫ: ezechie regum iuda:
d ⁊ in diebus hieroboam fi-
e lij Joas regis iſrael. Pꝛincipiuꝫ loquendi domino in

Incipit poſtilla Nycolai de lyra ſup Oſeã ꝓphetã.

Duodecim ꝓphetarũ oſſa pullulant de loco ſuo Eccleſia. xlix. Sic in libꝛo pſalmorum pſalmi a diuerſis auctoꝛibus compoſiti in vno libꝛo cõplectunt̃ qui dr̃ liber pſalmoꝝ: vt ibidem fuit plenius declaratum: ſic ꝓphetie duodecim ꝓphetarum in hoc libꝛo reponunt̃: q̃ dr̃ liber duodecim duodecim ꝓphetarum. De q̃ põt accipi verbum ꝓpoſituꝫ duodecim ꝓphetarum oſſa ⁊c̃. In q̃ duo notant̃ in generali ſcꝫ auctoꝛum qualitas cum dr̃. Duodecim ꝓphetarum oſſa pullulãt. ⁊ libꝛi huius vnitas cum dr̃. De loco ſuo. qꝛ h̃ coartant̃ quaſi in vno loco. Circa pͥmum in. xij. ꝓphetis quatuoꝛ fuiſſe notant̃. ſ. numerus ꝯueniens ibi. Duodeciꝫ viſus inſpiciens. ꝓphetarum v̾tus ſtabiliens. Oſſa ⁊ fructus ꝓſilies. Pullulãt. Circa pͥmum ſatis pꝫ ex noie ꝙ numerus duodenarius ex denario ⁊ binario ꝯponit̃. Per denariũ v̾o. x. p̃cepta decalogi. Per binariũ aũt dilectio dei ⁊ ꝓximi deſignant̃. Iſti ꝓphe. x. p̃cepta decalogi ex dilectõne dei ⁊ ꝓximi ſeruauerũt: ⁊ alios ad hanc obſeruantiã efficaciter induxerũt vt pꝫ ex ꝓceſſu h᷒ libꝛi. ꝓpt̃ qđ ſb nũero duodenario cõuenienter colligunt̃. ⁊ iõ in. xij. patriarchis figurant̃: qꝛ tanq̃ꝫ patres fideles populi ipm ad obſeruantiam decalogi ex charitate dei ⁊ ꝓximi verbis ⁊ oꝑibus inuitauerũt. iõ de ipis põt dici illud Geñ. xxxv. Erũt filij Jacob. xij. Per Jacob q̃ ſupplãtatoꝛ interp̃tat̃ ipe de᷒ oĩbus p̃ſidens ⁊ ſb pedib᷒ ſuis tenens intelligit̃: cui᷒ filij ꝑ adoptõnis grãm fuerunt iſti. xij. ꝓphe. ⁊ ſic pꝫ pͥmũ. Circa ſecundũ ꝯſiderandũ ꝙ ſic̃ viſus coꝛpalis ſtat ad ſupficiem viſi coꝛpis ⁊ vltra nõ ꝓgredit̃: ſic intellectus naturali cognitõe ſtat ad illud qđ ex ſenſibilibus põt cogſci: nec vltra põt ꝓgredi. ſꝫ intellectus ꝓphetic᷒ lumĩe diuio ꝯfoꝛtatus ꝓgredit̃ vltra ſcꝫ ad cogſcendum futura ꝯtingẽtia coꝛdiuꝫ occulta ⁊ ſil̃ia ſic̃ plenius fuit declaratum in pͥncipio libꝛi pſalmoꝝ. ⁊ iõ ꝓphete antiq̃tus appellabant̃ vidẽtes: qꝛ videbãt illa q̃ alijs erãt occulta ſm ꝙ dr̃. j. Regũ. ix. Qui em̃ ꝓpha dr̃ hodie vocabat̃ olĩ videns. verũtñ qꝛ h̃ fiebat v̾tute diuina. iõ dr̃. ij. Pet̃. j. c. Nõ volũtate humana allata eſt aliqñ ꝓphetia ſꝫ ſpũſcõ inſpirati locuti ſunt ſcti dei homies ⁊ ſic pꝫ ſcðm. Circa tercium ſciendum ꝙ accipiẽdo gñalit̃ eccleſiã. Vna ẽ ve. teſta. ac noui ſm ꝙ dic̃ Greg. omel̃. vij. Quis patriſfamilias rectius ſimilitudinem tenet q̃ꝫ ꝯditoꝛ nr̃ q̃ eos q̃s ꝯdidit ſic poſſidet ſic̃ dñs ſubditos in domo q̃ hꝫ vineã vniuerſalem ſcꝫ eccleſiã q̃ a p̃ Abel iuſto vſq̃ꝫ ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi naſciturus ẽ q̃t ſcõs ꝓtulit q̃ſi tot palmites miſit: ⁊ ſic̃ eſt vna eccleſia ſic eſt vnum eccleſie coꝛp᷒. Hui᷒ ãt coꝛpis robur tp̃e veteris teſtamenti ꝯſtitit in ſcis ꝓphis ꝓpt̃ qđ merito dicunt̃ hui᷒ coꝛpis oſſa Et iõ in pſona hui᷒ coꝛpis dic̃ myſtice ſctũs Job. Oſſib᷒ ⁊ neruis cõpegiſti me. Quia coꝛpus eccleſie vete. teſta. cõpactũ fuit ⁊ foꝛtificatũ ꝑ ſctõs ꝓphas q̃ ꝓveritate fidei ⁊ morum ꝯſtãter ſteterũt ꝯ ydolatras: ⁊ plures coꝝ ꝑ martyriũ trãſierũt vt Amos ⁊ eſaias ⁊ plures alij. ⁊ iõ merito dicuntur oſſa ꝓpt̃ actũ foꝛtitudis: ⁊ etiã nerui ꝓpt̃ ꝯnexionẽ caritatis. ⁊ ſic pꝫ tercium. Circa q̃rtum ꝯſiderandũ ꝙ. xij. ꝓphete nõ ſolũ in vita v̾bis ⁊ exemplis fecerunt fructum optimũ ſꝫ etiã poſt moꝛtẽ ⁊ faciẽt vſq̃ꝫ ad fin᷒ mũdi ꝑ doctrinã coꝝ in h̃ libꝛo ꝯtentã. ꝓpt̃ qđ merito dicunt̃ ꝯtinue pullulare: ꝓpt̃ qđ de q̃liber coꝝ põt dici illud Eccle. l. c. Quaſi oliua pullulãs: ⁊ q̃ſi cupſſus in altitudinem ſe extollens. Per pullulationem oliue intelligit̃ fructificatio pinguedinis grẽ in vita p̃ſenti: ⁊ ꝑ altitudinem cypſſi ꝯſecutio beatitudinis in futuro: ⁊ vtrũq̃ꝫ ꝯſequunt̃ fideles vitã eoꝛum imi- A
tãdo ⁊ doctrinã implendo. ⁊ pꝫ q̃rtum. ⁊ ꝑ ꝯſeq̃ns tota ps p̃ma pͥncipalis. Circa ſecundũ in q̃ notat̃ libꝛi vnitas ꝯſiderandum ꝙ iſti duodeciꝫ ꝓphe vno ſpũ fuerũt inſpirati: ⁊ ad vnum finem ſil̃r oꝛdinati: ⁊ adinuicem charitate vniti ꝓpt̃ qđ decenter ſunt in eodem libꝛo collocati q̃tum ad eoꝛum doctrinam. qđ notat̃ in vnitate loci cum dicitur. De ſuo loco. De quo poteſt exponi quod dicitur Job. xxviij. Auro locus eſt in quo conflatur. In ſacra ſcriptura per aurum intelligitur ſapientie diuina que fuit in iſtis ꝓphetis. ⁊ ſicut minera auri pluribus poꝛcionibus colligitur ⁊ in vna foꝛnace ad ꝯflandum ponitur ⁊ ſic in vnam maſſam redigitur. Sic ſapientia diuina in iſtis pluribus ꝓphetis refulgẽs in hoc libꝛo colligitur ad inſtructionem fidelium vt in p̄ſenti cognoſcant deum per fidem: ⁊ in futuro per apertam viſionem. Ad quam nos ꝑducat qui cum patre ⁊ ſpiritufancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen

In ꝓlogo. xij. ꝓphetaꝝ vbi dr̃. Sicut in libꝛo pſalmoꝝ pſalmi a diuerſis auctoꝛibus cõpoſiti ⁊c̃.

Additio

Secundũ ſniaꝫ beati Auguſtini omniũ pſalmoꝝ in pſalterio ꝯtentoꝝ auctoꝛ fuit ipe Dauid: lꝫ quidaꝫ pſalmi ab alijs intitulent̃. vt Aſaph ⁊ filijs choꝛe. ⁊ hmõi: q̃ q̃dẽ ſnia lꝫ ab aliq̃bus ꝯdicat̃: nihilominus ꝓbabilioꝛ videt̃ ⁊ verioꝛ ꝓut ſufficienter fuit declaratum in additõibus ſuꝑ pſal. j.

Replica.

In p̃fatõne. xij. ꝓphetaꝝ poſtilla. dic̃. Sic̃ pſalmi a pluribus editi ꝯtinent̃ in vno libꝛo pſalmoꝝ: ita iſte ꝓphetie ponunt̃ in vno libꝛo ꝓphaꝝ. Cõtra qđ Burg. dic̃ oĩuꝫ pſalmoꝝ Dauid fuiſſe auctoꝛẽ ſm opinionẽ bti Augu. Quid aũt mihi videat̃ ad ꝯcoꝛdãdũ opiniones ſcõꝝ doctoꝝ Augu. ⁊ Hiero. vide. s̃. circa pͥmũ Pſalmum in coꝛrectoꝛio.

Capl̃m. j.

Verbum dñi. Liber iſte in. xij. ꝑtes diuidit̃ ſm. xij. ꝓphas. ⁊ ſunt ꝑtes note pͥma aũt ps in q̃ ꝯtinet̃ ꝓphetia Oſee diuidit̃ in ꝓhemium ⁊ tractatum qui incipit ibi. Pꝛincipium loquendi. In ꝓhemio p̃ oſtenditur ꝓphete genus cum dicitur. b Ad Oſee filium Beeri. Et fuit iſte Beeri ꝓpheta ſicut ⁊ filius: licet eius ꝓphetia non habeatur: ſicut nec de multis alijs qui tamen in ſcriptura ꝓphete nominantur. Habent enim ꝓphete ꝓ regula ꝙ quando in pͥncipio alicuius ꝓphete patris nomen expͥmitur ꝓphetam fuiſſe intelligitur. Secundo oſtẽditur ꝓphetie tempus cum dicitur.

c In diebus Ozye Joathan Achaꝫ ⁊ Ezechie regum iuda. Tempꝛibus em̃ iſtoꝝ quatuoꝛ ꝓphetauit.

d In diebus Hieroboã filij Joas. Iſte em̃ Hieroboaꝫ fuit rex iſrael ⁊ nominatur h: qꝛ regnauit cum Ozya rege iuda. xiiij. annis. e Pꝛincipium. Hic incipit tractatus ⁊ diuidit̃ in duas ꝑtes. qꝛ p̃ ꝓphetat nõ ſolum verbis ſꝫ etiam ſenſibilibus factis. Scðo ſimplicibus verbis cap̃. iiij.

osee. Et dixit dominus ad
f osee. Vade ſume tibi vxo-
g rem fornicationum: ⁊ fac ti-
b bi filios fornicationū quia
i fornicans fornicabitur ter-
k ra a domino. Et abijt ⁊ ac-
l cepit gomer filiam de bela-
m ym: ⁊ concepit ⁊ peperit ei
n filiū. Et dixit dominus ad
o eum. Voca nomen eius
p iezrabel. Quoniam adhuc
q modicum ⁊ viſitabo ſan-
r guinem iezrabel ſuper do-
s mum iehu ⁊ quieſcere faci-
t am regnum domus iſrael.
v Et in illa die conteram ar-
x cum iſrael in valle iezrabel.
y Et concepit adhuc et pepe
z rit filiam. ⁊ dixit ei. Voca
nomen eius abſq̄ miſeri-
a cordia. Quia non addam
vltra miſereri domui iſra-
b el: ſed obliuione obliuiſcar
c eorum. Et domui iuda mi-
d ſerebor ⁊ ſaluabo eos in do
e mino deo ſuo ⁊ nō ſaluabo
eos in arcu et gladio. et in
bello ⁊ in equis ⁊ in equiti-
f bus: ⁊ ablactauit eam que
g erat abſq̄ miſericordia. Et
concepit ⁊ peperit filium.
h Et dixit ei. Voca nomen
eius non populus meus.
Quia vos nō populus me-
us: et ego non ero veſter
deus.

Circa primā partē in q̄ ſpūaliṯ ꝯtinēṯ illa q̄ poſtea ſequūṯ ꝯſiderādū ꝙ ſicut dic apl'us ad Ro.xi. Cecitas ex pte ꝯtingit in iſrl' vt plenitudo gētiū intraret. ⁊ ſic oīs iſrl' ſalu᷒ fieret. qđ īplebiṯ circa finē mūdi qn̄ iudei ꝯuertenṯ ad xp̄m gn̄aliṯ de tecta falſitate ātixp̄i. ⁊ ſm̄ h̄ ꝓpħa tria fac. p̄ q̄ denūciat futur̄ iudeoꝝ excecationē. Scđo gētiū illuminatōēꝫ ibi. Et erit. Tercio iudeoꝝ finalē ꝯuerſionē cap.iij. Pria adhuc in duas qꝛ p̄ tāgiṯ iudeoꝝ captiuitas p̄cedēs xp̄i

B aduentū. Scđo eoꝝ cecitas in ei᷒ aduētu ibi. Et cōcepit. Pria adhuc in duas. qꝛ p̄ poniṯ captiuitatꝭ rō. Scđo ipa captiuitas ibi. Et abijt ⁊ accepit gomer. Circa p̄mū dī. e Principiū loq̄ndi dn̄o in oſee.i. ad ipm̄ oſee. ⁊ dicūt expoſitores aliq̄ ꝙ dī h̄ p̄ncipiū loq̄ndi ad denotādū ꝙ dn̄s locut᷒ ē p̄us ad oſee q̄ꝫ ad reliq̄s ꝓphas ſeq̄ntes: ſꝫ h̄ nō bn̄ videṯ veꝝ. qꝛ Abdias ē vn᷒ de ſeq̄ntib᷒ ⁊ tn̄ ipe fuit hō pfect᷒ a tpe Achab regꝭ iſrl' cui᷒ fuit diſpēſator ſm̄ oēs docṯ. hebraycos ⁊ latinos. A fine do vite Achab vſq̄ ad p̄ncipiū regni Ozye ſb̄ q̄ Oſee cepit ꝓphetizare put dī in textu. fluxerūt. cij. ānī vt pōt de facili videri in.iiij. Regū. nūerādo ⁊ paregū inṯ medioꝝ. ⁊ iō nō ē diſſiſe ꝙ Abdias incepit poſt illū ꝓphare ſꝫ magis an̄ ꝓpṯ qđ dic Ra.ſa. ꝙ iſtud p̄ncipiū loq̄ndi referṯ ad lraꝫ ſeq̄ntē cū dī. f Vade ſume tibi. ita ꝙ iſtud fuit p̄mū qđ dn̄s locut᷒ fuit ad Oſee. g Vxorē fornicationū. Dicunt aliq̄ ꝙ iſta mulier quā duxit ꝓpħa in vxorē p̄us erat meretrix pblica: ⁊ q̄uis vile eēt eā accipe ꝓpħa tn̄ ſe hūiliauit in h̄ volēs deo obedire ſicut Eſaias q̄uis eſſet de gn̄e regio: iuit tn̄ nud᷒ ⁊ diſcalciatus vt obediret deo Eſa.xx. Dic tn̄ Hiero. in ꝓlogo ꝙ hec mulier nō fuit fornicaria fornicatione corꝑis ſꝫ fornicatōe mētis: qꝛ erat ydolatra ⁊ gentilis. ⁊ h̄ videṯ verius: qꝛ ꝑ h̄ ſignū magꝭ rn̄debat ſignato. ſ. ydolatrie ppl'i future que ꝑ h̄ ſignificabaṯ ſm̄ ꝙ poſtea ſb̄diṯ. qꝛ fornicans fornicabiṯ terra a dn̄o. h Et fac tibi filios fornicationum. In hebreo habeṯ ſic. Accipe tibi vxorē fornicationum ⁊ filios fornicationum ſcꝫ accipe cum mr̄e filios quos an̄ habuit: ita ꝙ accepit mr̄em in vxorem ⁊ filios eius adoptauit. Filij em̄ q̄s genuit in ea poſtq̄ꝫ fuit eius vxor nō poterāt dici filij fornicationum fornicatōe corꝑalit: qꝛ legitimi erāt nec fornicatōe ydolatrie qꝛ ꝓpħa nō permiſiſſet ⁊ iō qđ dī in trāſlatōe nr̄a. Fac filios fornicatōnū ſic eſt exponendum. filios fornicationum fac tuos ꝑ adoptionem. i Quia fornicās for. terra ſcꝫ decē tribuū ⁊ duarum. k A dn̄o ꝑ ydolatriā q̄ eſt ſpūal' fornicatio. ⁊ dī. Fornicās fornicabiṯ reduplicādo ad denotādum multiplicatōēꝫ ydolatrie q̄ facta fuit illo tpe in vtraq̄ꝫ pte terre ꝓpṯ qđ regnū decē tribuū p̄ fuit captiuatū ſb̄ Oſee.iiij. Regū xvij. ⁊ poſtea regnū duaꝝ ſb̄ Sedechia.iiij. Reg.vl. Et ſic pꝫ ꝙ in hac pte poniṯ captiuitatꝭ rō. ſ. ydolatrie multiplicatio. l Et abijt. Hic ꝯn̄r poniṯ. x. tribuū captiuatio q̄ fuit p̄ma. poſtea ſb̄dcṯ de captiuatōe duaꝝ tribuum que fuit ſcđa. Hec tn̄ ps p̄ma diuidiṯ. qꝛ p̄mo poniṯ captiuitas. Secundo eius diuturnitas ibi. Et ꝯcepit. Circa p̄mum dī. l Et abijt. ꝓmpte deo obediens. m Et accepit gomer nomen eſt mulieris quā accepit in vxorē. n Filiā debelaym vna dictio ē debelaym ita ꝙ de nō ē ꝓpoſitio h̄ vt aliq̄ dicūt ⁊ ē nomē ꝓpriū p̄ris huius mulieris vel loci vn̄ fuit nata. ſicut frequenṯ in ſcriptura dicunṯ filie Hierl'm mulieres inde nate. o Et ꝯcepit. de ꝓpħa. p Voca nomē eius Iezrabel. qꝛ captiuatōēꝫ regni decē tribuū ꝑ xp̄m volebat ſignificare: eo ꝙ Iezrael erat ciuitas regia: qꝛ iſta tn̄ punitio incepit a Zacharia ab nepote Iehu. Ideo ſb̄diṯ q Et viſitabo. i. puniā ſeu vindicabo r Sanguinē iezrabel. i. ſanguinē innoxium effuſum in iezrabel. Nō exponunt aliq̄ de ſanguine Naboth ibi effuſo. vt habeṯ.iij. Regum.xxi. Sꝫ huic dicto obuiat qđ ſb̄diṯ s Sup domū iehu qꝛ domus eius nō fuit punita ꝓpṯ ſanguinē Naboth. ſꝫ magis exaltata: eo ꝙ Iehu in vindictā ſanguis

B Naboth deleuit domū Achab ꝓpṯ qđ ⁊ ꝓpṯ occiſionem ſacerdotū Baal dn̄s dixit ad eū.iiij. Regum.x. Quia ſtudioſe egiſti qđ rectū erat ⁊ placebat in oculis meis. ⁊ omnia que erant in corde meo feciſti ꝯ domū Achab filij tui vſq̄ ad q̄rtā generatōēꝫ ſedebūt ſup thronū iſrl'. ſꝫ qꝛ Iehu poſtea fec̄ malum corā dn̄o vt ibidē hr̄ ⁊ filij eius poſt eū. Iō iſtud malū dī h̄ ſanguis Iezrabel. ⁊ qꝛ iſti vel eoꝝ aliq̄ innocētes occiderūt. ⁊ illud dī h̄ vindicari ſup domū Iehu qđ fuit implerū in Zacharia eius abnepote. vt hr̄.iiij. Regum xv. ⁊ extunc multum fuit afflictū regnum iſrl' q̄uſq̄ fuit captiuatū ꝑ reges Aſſyrioꝝ. ſ. Teglatphalaſſar ⁊ Salmanaſar. Iō ſequiṯ. t Et q̄e. fa. re. do. iſ. oſee eius rege captiuato v Et in illa die. i. in illo tempe. x Conterā arcū iſrl'. qꝛ tūc debellati fuerūt ab Aſſyrijs. y Et ꝯcepit. Hic ꝯſequenṯ denunciaṯ captiuitatis diuturnitas ꝑ nomē filie nate cum dī. z Voca nomē eius abſq̄ miſericordia. Iō ſb̄diṯ. a Quia nō addā vltra miſeri domui iſrl'. vltra differendo eius captiuitatē b Sꝫ obliuione obliuiſcar dimittēdo in captiuitate ſicut dimittiṯ res data obliuioni. vn̄ ſm̄ hebreos illa captiuitas nō eſt adhuc reuocata.

c Et domui iuda miſerebor. eius captiuitatem differendo qꝛ ꝓpṯ merita Ezechie q̄ regnauit tempe Oſee populus iuda fuit ſaluatus de mãibus Sennacherib miraculoſe. Iō ſb̄diṯ. d Et ſaluabo eos in dn̄o deo ſuo. i. in virtute dn̄i qui miſit āgelū ⁊ interfecit in caſtris Aſſyrioꝝ. clxxxv. millia bellatoꝝ.iiij. Regum.xix. Iō ſb̄diṯ. e Et nō ſaluabo eos in arcu ⁊c̄. ⁊ nō ſolū miſertus fuit dn̄s regni iude captiuitatē differendo vſq̄ ad tp̄s Sedechie: ſꝫ etiā inductā relaxādo inſpirādo Cyro regi dare licentiā populo redeūdi. vt hr̄ Eſdre.j. f Et ablactauit. i. a lacte amouit. ⁊ per h̄ deſignaṯ ꝙ omnis ꝯſolatio eſſet regno iſrl' ſubtrahenda. g Et ꝯcepit. Poſtq̄ꝫ egit de captiuitate regni iſrl' que p̄ceſſit xp̄i aduentum. h̄ in aduentu xp̄i deſcribiṯ cecitas iudeoꝝ. ⁊ h̄ ꝑ nomen filij nati cum dī. h Voca nomē eius nō populus meus. qꝛ negauerunt ipm̄ an̄ Pylatum dicentes. Nō habemus regem niſi ceſarem. ⁊ tunc ꝓprie facti ſunt nō populus eius ſm̄ ꝙ p̄dixerat Dan̄.ix.c. Poſt hebdomadas.lxij. occideṯ chriſtus ⁊ non erit eius populus qui eum negaturus eſt. ⁊ de illis dī h̄. Quia vos nō populus meus.

In cap.j. Oſee vbi dī in poſtilla. Et fuit iſte beeri ꝓphe ſicut ⁊ filius ⁊c̄.

Eſa.c.a.
xx.

ñ.co.⁊
j.co.
C.

Additio.

Vt dictum fuit in additiõe ſup Hieremiã.j.ca.licet in dictis cuiuſdã doctoris thalmudici repiat̃ ꝙ qñ nomen pr̃is alicuius ꝓphe exprimit̃ in principio ꝓphetie filij.pr̃ etiã intelligit̃ fuiſſe ꝓpha nõ tñ hoc dictũ reputat̃ vt regula apud eos:ſʒ tanq̃ʒ dictũ q̃d eadem facilitate ꝯtemnit̃ qua approbat̃ cum nullũ fundamentũ habeat in ſacra ſcriptura nec etiã in rõne.nam manifeſtũ eſt ꝙ deus indifferẽter dat donũ ꝓphetie cui vult etiã ſi non ſit filius ꝓphe. Item ad noſtrã eruditionẽ nõ videt̃ ptinere noſſe.an beeri pr̃ oſee fuerit ꝓpha vel nõ cũ ꝓphetia beeri nõ inueniat̃ Si eñ ꝓphetia beer inueniret̃.oporteret nos cognoſcere ꝙ eſſet ꝓpha vt eius ꝓphetiã recipemus: ſed cum talis ꝓphetia nõ inuenit̃ curioſum videt̃ magis q̃ȝ vtile ſcire ipm̃ fuiſſe ꝓphetã vel nõ. Idem dĩm de alijs patribus ꝓphaꝝ quoꝝ noia in ꝓphetijs filioꝝ exprimunt̃ que quidẽ noiatio patrũ vt dicũt quidã hebreoꝝ expoſitores fit eo ꝙ tales pr̃es erant ſuis tpibus famoſi qua rõne etiã noiant̃ in aliq̃bus ꝓphetijs nõ ſolũ pr̃es ſʒ etiã aui ⁊ paui vt de zacharia ⁊ alijs.

In eo.c.vbi dr̃ in poſtil. In diebus hieroboaʒ filij ioas

Additio.

Si querat̃ quare in ꝓphetia Eſaie q̃ ꝓphetizauit tpibus q̃tuor regũ iude hic noiatorũ nõ noiat̃ hieroboaʒ qui regnauit cũ Oſya rege iuda.xiiij.an.vt dr̃ in poſtil.⁊ tñ noiat̃ hic in ꝓhemio Oſee Quid ad h̃ dĩm ſit habet̃ in additõe prima ſup.j.c.eſaie.

In eo.c.vbi dr̃ in poſtil. Vxorẽ fornicariã.

Additio.

Secundũ tranſlationẽ ionathe.ſ.chaldaicum illud q̃d hic dr̃. Sume tibi vxorẽ fornicariã. Et abijt et accepit gomer filiã debelaim ⁊ cõcepit ⁊c̃. ſilr̃ ⁊ illud q̃d infra.iij.c.dr̃. Adhuc vade ⁊ dilige mulierẽ tuã dilectam amico ⁊c̃.totũ intelligit̃ in viſione ꝓphetica factũ nõ aũt in re.ꝙ licet deuiet a cõi expoſitõe doctoꝝ noſtrorum ⁊ etiã hebreoꝝ. videt̃ tñ aliquã partẽ veritatis habere. Primo ex h̃ ꝙ accipe mulierẽ fornicariã mẽtis aut corporis.dato ꝙ poſtq̃ȝ eam accepit ꝓpha neutro modo eſſet fornicaria.tñ adhuc haberet ſpeciẽ mali:q̃d deus nõ p̃ciperet facere p̃ſertim ꝓphe.cuius vita cederet alijs in exẽplũ. Itẽ iſtõ factũ nullo mõ corrñdet rei figurate. Illa eñ gomer erat fornicaria tm̃modo anteq̃ȝ eam acciperet ꝓpha. ſʒ poſt acceptionẽ erat vxor legitima ⁊ caſta ꝯiugali caſtitate ſm̃ cõem expoſitioẽ:ſʒ ꝯſtat ꝙ regnũ iſrl̃ ⁊ etiã regnũ iude poſtq̃ȝ deo fuerũt ꝯiuncta p legis acceptionẽ fornicata ſunt a deo ſm̃ aũt expoſitionẽ chaldaicã ꝓpha accepit illam fornicariã ⁊ fecit filios fornicationũ q̃d ꝓprie correſpondet rei figurate. ſʒ qꝛ ſm̃ iſtam expoſitionẽ hoc ſoluʒ fuit ſm̃ viſionẽ ꝓpheticã ⁊ nõ realiter.ideo nullã rõnẽ habet pcti vel mali exempli.ſilr̃ exponũt aliqui illud quod habet̃ Geñ.xv. Sume tibi vaccam triennẽ ⁊ arietẽ trium annoꝝ ⁊c̃.q̃d totũ fuit factũ in viſione ꝓphetica q̃d ſatiſ ſufficiebat ad certificationẽ abrae de his q̃ ibidẽ ꝯtinent̃ iam eñ modicũ ante de ipſo dixerat. Credidit abraã deo ⁊ reputatũ eſt ei ad iuſticiã.⁊ ſic videt̃ ꝙ iam non oportebat oñdere ſibi ſigna viſibilia ad credendũ cuius ſilr̃ põt dici in ꝓpoſito.

Replica.

Circa primũ Oſee Burg.mouet̃ ꝯtra poſtillatorẽ dicentem ꝙ pr̃es ꝓphaꝝ in exordijs noiati fuerint etiã ꝓphe.ſm̃ regulam hebreoꝝ de h̃ vide correctorium circa primũ cap̃.Hiere: Etiã circa idem capitulũ Burg.vt yſmael manũ mouet ꝯtra oẽs:nimirũ ꝙ oẽs cõtra eum moueant̃. Dicit eñ illum paſſum. Accipe fornicariam ⁊c̃.nõ debere intelligi ſm̃ rem:ſʒ ſm̃ ꝓpheticã viſionem nõ realiter.qꝛ habet ſpeciẽ mali quã deus nõ p̃ciperet vt ꝓpha cederet alijs in malũ exemplũ.huius correctionem vide Geñ.xij.in correct.penulti. Sed ꝙ Burgẽ.hic arguit ꝙ factũ nullo mõ corrñdet rei ſignate:nõ valet.qꝛ ſm̃ materiam ſubiectã vtrũq̃ʒ corrñdet:q̃ȝuis nõ oportet figuram ⁊ figuratũ p oĩa corrñdere: vt pʒ p totam legem veterem.imo ⁊ Burgẽ.j.xj.c.cum gloſa dicit. Typus quidem indicat ꝙ ſi totum p̃cedat in typo:iam nõ eſt typus ſʒ veritas.corrñdet aũt ſm̃ materiã fornicari:vt terra fornicãs ſit figurata:ſʒ nõ oportet̃ ſi fornicaria ſumpta in matrimonium fuit emẽdata ꝙ igit̃ iſrael figuratus debuit eſſe emẽdatus. Et dicunt filij legitimi:filij fornicationũ a denominatione matris.qñ poſita fuit in exemplo figurali. Quia tunc deus etiaʒ ſynagogam reciperet in vxorem legitimam ſi auferret fornicationes ſuas a facie eius ⁊c̃.ꝓut etiã Burgẽ. exponit.

Et erit nume- Ca.II
rus filioꝝ iſrl̃ q̃ſi ha-
rena maris q̃ ſine mẽ
b ſura ẽ ⁊ nõ numerabit̃. Et
c erit i loco vbi dicet̃ eis nõ
d pplˀs meus vos: dicetur
f eis:filij dei viuẽtis. Et cõ
g gregabunt̃ filij iuda ⁊ filij
h iſrl̃ pariter: ⁊ ponent ſibimet
i k caput vnũ ⁊ aſcẽdẽt de ter
l m ra qꝛ magnꝰ dies ieſrahel
n o p Dicite fribꝰ vr̃is pplˀs meꝰ

Capl̃m.ij.

Et erit. Hic incipit ſecũdũ ca.ſm̃ hebreos in q̃ poſt excecationem iudeoꝝ ponit̃ illuminatio gentium. Circa q̃d ſciẽdũ ꝙ ideo hic incipit nouum capl̃m ad denotandũ ꝙ incipit alia ſnĩa a p̃cedenti:⁊ diuidit̃ in duas partes qꝛ primo deſcribitur gentilitatis vocatio.ſcd̃o vocate conſolatio:ibi. Propter hoc. Prima in duas.qꝛ primo ponit̃ dicta vocatio.ſcd̃o interponit̃ regni iude captiuatio:ibi. Iudicate. Sciẽdum etiam ꝙ gentiles conuerſi ad fidem xp̃i nomine iſrael nominant̃:ſicut fuit declaratum Eſa.xliiij.ſup illud. Iſte dicet dñe ego ſum.⁊ ille inuocabit in nomine iacob.⁊ h̃ ſcribet manu ſua dño:⁊ in nomine iſrael aſſimilabit̃:ideo dicit̃ hic. a Et erit numerus filioꝝ iſrael quaſi harena maris.id eſt in multitudine maxima:ſicut videmus impletũ in cõuerſione gentium. b Et erit in loco.hanc auctoritatem allegat apl̃s ad Rom.ix.dictam ad lr̃am de cõuerſione gentium:ꝓpter q̃d exponentes hanc partem aliter vident̃ ab eo diſcordare:ꝓpter q̃d ſicut dixi a principio intelligit̃ de illuminatione gentium.dicit igit̃.

Hic incipit.2 ca.ſm̃ catholicos. A

b Et erit in loco.i.in orbe vniuerſo vbi habitãt gentiles
c Vbi dicet̃ eis.non populus meus vos:quia vſq̃ʒ ad aduentum chriſti fuerunt ydolatrie dediti.
d Dicet̃ eis filij dei viuentis.p ſuſceptionem fidei:ſm̃ ꝙ dicit̃ Ioh.j. Quotquot aũt receperunt eum dedit eis poteſtatem filios dei fieri his qui credũt in nomine eius. Et qꝛ cõuerſi ſunt p p̃dicationem aploꝝ ⁊ alioꝝ diſcipulorum qui fuerũt iudei.ita ꝙ ex iudeis ⁊ gentilibus facta eſt vna eccleſia.ideo ſubdit̃. f Et congregabunt̃ filij iuda.i.apl̃i aliiq̃ʒ diſcipuli natione iudei. g Et filij iſrael id eſt gentiles cõuerſi qui ſic nominant̃ vt p̃dictum eſt.
h Pariter.i.in vna eccleſia. i Et ponent ſibimet.id ẽ vnanimiter confitebunt̃. k Caput vnum ſcʒ xp̃m.
l Aſcẽdent de terra.id eſt multiplicabunt̃ fideles p orbẽ ſicut illa q̃ pululant de terra.vnde ⁊ de magna multitudine populi conuenientе adinuicem dicit̃ vulgariter. Videbat̃ populus de terra pullulare. m Quia magnus dies iezrahel.i.magna congregatio ſeu multiplicatio fideliũ eo ꝙ iezrahel interp̃tatur ſemen dei.⁊ hoc modo exponit Ra.ſa.licet vertat ad alium intellectum.non eñ poteſt cõuenienter exponi pars iſta de populo redeunte de babylone vt voluit aliqui dicere:quia ille populus rediijt in hieruſalem Eſdre.j.⁊ non in iezrahel.quia ſamariam ⁊ alias ciuitates ꝓpinquas decem tribuum de quibus erat iezrahel tenebant gentiles ibi adducti de aſſyrijs.vt habet̃.iiij Regũ.xviij.⁊.j.Eſdre.iiij.⁊ quia ſicut dictum ẽ p fideles de natione iudeorum facta eſt prima conuerſio gentilium ideo alloquit̃ eos dominus dicens.
n Dicite vos apoſtoli ⁊ alij fideles de iudeis.
o Fratribus veſtris.id eſt conuerſis de gentilibus q̃ facti ſunt fratres veſtri p ſuſceptionem fidei.
p Populus meus.i.ꝙ ſunt ppl̃s meus ſicut ⁊ vos ſicut dicit apl̃s ad Rom.iij.c. Non eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. nam idem dñs omnium ⁊c̃.

q Et ſoror vr̃e.ſ.gentilitati cõuerſe. r Miſcðiam cõſecuta.cũ eñ eſſet ab antiquo idolatrie dedita p miſcðiaz dei merãt nõ p merita patrũ.vocata eſt ad fidẽ ſicut iuda p merita abrae ⁊ alioꝝ ſctõꝝ antiquoꝝ. s Judicate.hic denũciat captiuitas duarũ tribuũ q̃ ſupra fuerũt omiſſa: eo q captiuatõni.x.

n Et dicet:vadã ⁊ reuertar.q̃ ciuitas irlm vidẽs ſe in arto poſitam ⁊ in puncto captiõis ⁊ deſtructõnis:pcepit q male fecerat colẽdo idola.⁊ querẽdo humanũ auxiliũ ex dei differẽtia.ſ; hoc fuit nimis tarde. p Et hec neſciuit hic ꝯñr denunciaṫ dicta captiuitas culpabilis rõne ignorãtie:q̃ cauſaṫ in aĩa ex pctõꝝ multiplicatiõe: ſm q dĩ Sap.ij.c. Excecauit illos malicia coꝝ. ⁊ ſm h̃ dĩ hic. p Et h̃ neſciuit.q: ego dedi ei frumentũ ⁊c̃.i.cibũ ⁊ potũ ⁊ indumẽtũ q̃ diuitie ſũt naturales q Et argentũ multiplicaui ⁊c̃.i.diuitias artificiales.magna eñ cecitas fuit attribuere talia ydolis ſurdis ⁊ mutis. r Que fece.baal.i. ſacrificia offerẽdo et pcioſis eũ orñãdo. s Jdcirco ꝯuertar et ſu.frumentũ ⁊c̃.i. auferam ab ea bona ad victum ⁊ veſtituz ptinentia. t Et liberabo lanã meã de ſeruitute. q̃a ſeruit idolatris coꝝ ignominiã opiendo v Et nũc reue.ſtulti.ei⁹ in ocu.ama.ei⁹ id eſt corã idolis quibus ſeruiebat ⁊ ſciẽtibus egiptijs q̃bus confederata erat. x Et vir non erueṫ eũ.egiptij eñ nõ poterant eam iuuare ſicut pmiſerant. C

tribuũ q̃ ſũt iſrl̃ ſm carnẽ iũgebaṫ vocatio ſeu illuminatõ gẽtiũ q̃ ſunt in iſrl̃ ſm ſpm̃ ⁊ diuidiṫ in duas ptes.q: p̃ denũciatur captiuitas rõne culpe.ſcðo rõe ignorãtie:ibi.Et h̃ neſciuit.Circa pmũ alloquiṫ cuſtos qui erãt in regno iuda: vt hieremiã baruch ⁊ alios dicẽs. s Judicate matrẽ veſtrã.id ẽ irlm q̃ erat metropolis in regno.⁊ ſic mr̃ aliarũ ciuitatũ ⁊ totius ppl̃i.ſic.ij.Re. dĩ de abela.Cur queris ſubuertẽ matrem ciuitatum in iſrl̃. t Judicate.i.ex malicia eius ꝑpẽdite. v Qm̃ ipſa nõ vxor mea.⁊ h̃ ꝑpter ydolatriã p quã a me receſſit.⁊ maxime tpe manaſſe q̃ idola poſuit in templo dñi. x Et ego nõ vir ei⁹ q: vir ⁊ vxor correlatiue dicũṫ:⁊ ideo remoto vno remoueṫ reliquũ. y Auferat forni.ſu.i.ydolatrias z A facie ſua

B

q r ⁊ ſorori vr̃e miſericordiam
s cõſecuta. Judicate matrẽ
t v vr̃am iudicate:qm̃ ipa nõ
x vxor mea ⁊ ego nõ vir ei⁹
y Auferat fornicatões ſuas
z a facie ſua ⁊ adulteria ſua
a de medio vberũ ſuoruz ne
b forte expoliẽ eã nudã ⁊ ſtatuã eã ſm diez natiuitatis
c ſue⁊ ponã eã q̃ſi ſolitudinẽ
d ⁊ ſtatuã eã velut terrã iuiã
e f ⁊ interficiã eã ſiti:⁊ filiorũ
g illi⁹ nõ miſerebor qm̃ filij fornicationũ ſṫ:q: fornicata ẽ mater corũ. Confuſa ẽ
h q̃ ꝯcepit eos:q: dixit. Vadã poſt amatores meos q̃ dãt panes mihi ⁊ aq̃s meas ⁊ lanã meã ⁊ linũ meuz
i oleũ meũ ⁊ potũ meũ Propter h̃ ecce ego ſepiã viaz tuã ſpinis ⁊ ſepiã eã macerià Et ſemitas tuas ñ inue
l niet: ⁊ ſeq̃ṫ amatores ſuos
m ⁊ nõ apphẽdet eos ⁊ q̃ret
n eos ⁊ nõ iueniet. Et dicet Vadã ⁊ reuertar ad virũ meũ priorẽ q: bñ mihi erat
p tunc magis q̃ nũc. Et hec neſciuit:q: ego dedi ei fru
q mentũ ⁊ vinũ ⁊ oleũ: ⁊ argentũ multiplicaui ei ⁊ au
r s rũ q̃ fecerũt baal. Jdcirco ꝯuertar ⁊ ſumã frumentũ meũm in tpe ſuo: ⁊ vinum
t meũ in tpe ſuo: ⁊ liberabo lanam meã ⁊ linũ meũ que opiebant ignominiã eius.
v Et nũc reuelabo ſtulticiaz eius in oculis amatoꝝ ei⁹
x ⁊ vir nõ eruet eã de manu
y mea. Et ceſſare faciã om̃e
z gaudiũ eius: ſolẽnitatẽ ei⁹
a b neomeniã eius: ſabbatum
c d eius ⁊ oĩa feſta tpa ei⁹. Et corrũpã vineã e⁹ ⁊ ficũ ei⁹
e d̃ q̃b⁹ dixit Mercedes hec mee ſṫ q̃s dedeṙt mihi ama
f tores mei. Et ponã eã i ſal
g h tum ⁊ comedet eam beſtia
i agri. Et viſitabo ſup eã dies baalim q̃b⁹ aſcẽdebat i
k cenſum et oriebaṫ inaure ſua ⁊ monili ſuo: ⁊ ibat p⁹ amatores ſuos ⁊ mei obli
l uiſcebaṫ dicit dñs Propṫ

ita q ad eas amplius nõ attẽdaṫ ſ; magis retro dorſum piciat. z Et adulteria ſua ⁊c̃.loquiṫ de irlm p modũ meretricis q̃ inter vbera ſua poniṫ fragrãtia aliqua vt magis placeat adultero: ſic habitatores irlm offerebãt idolis fragrans thymiama. a Ne forte expoliẽ eam nudã p chaldeos.q̃ ciuitatẽ poſtea ſpoliauerũt oĩbus bonis.hic dĩ forte nõ ꝑpter aliqd dubiũ ex ñs in deo reſpectu futuroruz q̃ ſunt ſibi certiſſima.ſ; ad denotandũ libertãtẽ arbitrij per quã ſi ꝯfecte penteret de⁹ pceret de pena. b Et ſtatuã eam ſm di.nati.ſue.i.in magna cõfuſiõne ⁊ vilitate.ſm q dĩ Ezech.xvj. Jn die ortus tui nõ eſt pciſus vmbilic⁹ tu⁹ ⁊ in aq̃ nõ es lota. ⁊ ſequiṫ. Proiecta es ſup faciẽ terre in abiectõe. c Et ponã eã q̃ſi ſolitudinẽ.deſtructis muris ⁊ ꝯbuſtis edificijs. d Et ſtatuã eã velut ťrã inuiã. ꝑpṫ multiplicationẽ ſerpentũ ⁊ aliarũ ferarũ ex lõga vaſtatõe terre. e Et interficiã eã ſiti.deficiẽte potu in obſidione. f Et filioꝝ ei⁹ nõ miſe.ſ; partim occideṅt ⁊ partim captiuabuṅt: ⁊ oĩa iſta paſſa eſt irlm poſtea p chaldeos. g Qm̃ fi.for.ſũt.i.multe idolatrie.ſicut viri ſanguinũ dicuṅt multi ſanguinis effuſores:genitiu⁹ eñ pl̃alis habet vtutẽ hui⁹ duplicis ſingularis. h Vadã poſt amatores meos ⁊c̃.poſt idola q̃b⁹ victũ ⁊ veſtitũ ⁊ alia neceſſaria attribuebãt. i Propter h̃ ecce ego ſe.vi.tu.ſpinis ⁊c̃.i. chaldeis obſidẽtibus irlm in circuitu cũ gladijs interficiendũ. k Et ſemi.ſu.nõ iuue.i.vias p q̃s poſſet effugere l Et ſequeṫ amatores ſuos.i.deſiderabit aductũ egyptiorum q̃ pmiſerãt ei auxiliũ. m Et nõ apphendet eos q: nõ fuerunt eis in auxiliũ ſ; magis in nocumentũ.

y Et ceſſare faciã om.gau.ei⁹ ciuitatẽ ⁊ ppl̃m deſtruẽdo z Solennitatẽ eius.i.ſolẽnitates. ponẽdo ſingulare pro plurali.ſicut Exo.viij. Venit muſca grauiſſima.⁊ q̃ ſint ille ſolennitates explicat magis dĩ. a Neomeniam eius que fiebat in principio cuiuſlibet menſis. b Et ſabbatũ eius.in fine cuiuſlibet hebdomade. c Et oĩa feſta ⁊ tẽpa eius.i.feſta tpalia q̃ fiebãt ſemel in anno.ſ.paſce ⁊ penthecoſtes ⁊ ſimilium. d Et corrumpã vineã ei⁹ ⁊c̃.i.vineas ⁊ alias arbores fructiferas q̃s pſciderũt chaldei in terris circa irlm exñtib⁹ e De quib⁹ dixit. Mercedes he ⁊c̃.q: nõ ſolũ bona mobilia attribuebaṫ bñficio idoloꝝ ſ; etiã bona immobilia. f Et ponã eam in ſaltũ.hirlm eñ deſtructa longo tpe fuit ſine habitatoribus.⁊ ſic creuerũt ibi ſpine ⁊ frutecta. g Et comede eam.i.bona ei⁹. h Beſtia agri.i.nabuc. q̃ verſus in amentiã eiectus fuit ab hoibus ⁊ cũ feris fuit habitatio eius: vt hr̃ Dañ.iiij. i Et viſitabo ſup eaz dies baalim.i.in quibus ſeruiuit baalim debite puniẽdo. k Et ornabaṫ inaure ſua ⁊c̃.ad reuerentiã eñ idoloꝝ ornabãt ſe habitatores irlm.ſicut catholici in feſtis ſctõꝝ. l Propter h̃.partẽ iſtã exponit Ra.ſa.de captiuitate babylonica ⁊ eius relaxatõe vſq; ad finẽ ca.⁊ aliq̃ expoſitores catholici eũ ſequũṫ in pte exponẽtes de reductione captiuitatis babylonice:ſ; ꝯtra h̃ obuiat lr̃a in pluribus locis ⁊ potiſſime in fine cap.q: ab apl̃o ad Roma.ix.allegaṫ dicta lr̃a de conuerſione gentilium ad fidẽ vt videbiṫ.⁊ ſm hoc in parte poniṫ gentilitatis vocate diuina conſolatio. vt ſupra dictuz eſt in diuiſione.ꝑpter h̃ iſtud non copulaṫ

immediate ad lrām pcedētem: ꝫ ad illud qđ ſ. poſitū eſt. Dicite fratribus vr̄is ppl̄s meus. ⁊ ſorori vr̄e. i. gētilitati puerſe. Miſcðiam ꝯſecuta ⁊c̄. l Propterea h ecce ego lactabo eam. ꝯſolatōibus ſpūſſancti. Vñ Act. x. c. legit ꝙ h dicēte petro cecidit ſpūſſanctus ſup corneliū ⁊ alios gē tiles qui erāt cū eo ⁊ loquebant linguis.

dit modus. i Et p id eſt. k Exaudiam celos ⁊c̄. qđ intelligit de multiplicatōe bonorū tpalium ⁊ ſpūalium in eccleſia. Dicunt eñ celi exaudiri. qñ dei voluntate rorem ⁊ pluuiam ſalutiferā infundūt: ⁊ terra qñ humectat ⁊ fecundatur ſic diffuſa. ⁊ terra naſcētia qñ terra profert ea in abūdantia. qñq3 vo ad abundantiam bonorum ſpūalium celi dicūt exaudiri: qñ angeli qui ſūt ciues celeſtes impetrant apud deū etiā bona p regnis ⁊ pſonis ſue cuſtodie cōmiſſis: et terrra. i. habitatores eius qñ exaudiūt ab angelis. ⁊ bona ſpūalia p triticū vinum ⁊ oleū deſignata. qñ multiplicant in fidelibus ppl̄is. ideo ſequit.

m Et ducā eam in ſolitudinem qr a tpe aplorꝫ multi cōuerſi ad fidē trāſferebāt ſe ad loca ſolitaria vt melius vacarent ꝯtēplationi ⁊ reficerent ꝯſolatione diuina. iđ ſubdit.
n Et loquar ad cor eius qđ fit in ſecretorum reuelatōe: ⁊ ſpirituſſcti cōſolatione
B o Et da. ei vini eꝰ ex eo. loco. Iſti ſunt apl̄i q vinū doctrine xp̄iadelibus ꝓpinauerunt. ꝑpter qđ ſaluator dicit de ſeipſo Ioh. xv. c. Ego ſum vitis vera ⁊c̄. Et iſtđ vinū germinat virgines Zach. ix. Et iſti

m hoc ecce ego lactabo eā et
n ducā eā i ſolitudinē. Et lo
o q̄r ad cor eius ⁊ dabo ei vi
p nitores eiꝰ ex eodē loco ⁊
q vallē achor ad apiēdā ſpē
r s Et canet ibi iuxta dies iuuētutis ſue ⁊ iuxta dies aſ cenſionis ſue de terra egy
t pti. Et erit i die illo ait do
v minus: vocabit me vir meus ⁊ non vocabit me vltra
x baalim. Et auferā noīa baalim de ore eiꝰ ⁊ nō recordabit vltra noīs eorꝫ. Et p
y cutiā eis fedus in die illa.
z a cū beſtia agri ⁊ cū volucre
b c celi ⁊ cū reptili terre: ⁊ arcū ⁊ gladiū ⁊ bellū cōterā

d e de terra: ⁊ dormire eos fa
f ciā fiducialr̄. Et ſponſabo
g te mihi i ſempiternū: ⁊ ſpōſabo te mihi in iuſticia ⁊ iudicio ⁊ in miſcðia ⁊ miſerationibus. Et ſponſabo te mihi in fide ⁊ ſcies qr ego
h dñs. Et erit in illa die ex
i k audiam dicit dñs: ⁊ exaudiam celos: ⁊ illi exaudiēt terrā: ⁊ t̄ra exaudiet triticū
l ⁊ vinū ⁊ oleū ⁊ hec exaudient iezrahel. Et ſeminabo
m eā mihi in t̄rā: ⁊ miſerebor eiꝰ q̄ fuit abſq3 mia. Et dicam non ppl̄o meo: ppl̄us meus es tu: ⁊ ipē dicet: deus meus es tu. Cap̄. III

l Et hec exaudient iezrahel. i. ſemen dei cuiuſmodi ſunt fideles ſicut ſ. dictū eſt ca. j. ꝑpter qđ Rabi ſa. dicit hic ꝙ p iezrahel intelligūt filij captiuitatis in ſua reuerſione: qđ nō pōt intelligi de ciuitate iezrahel ad quam nō redierūt. vt dictū eſt ſupra. Iſta aūt ꝯpleta ſūt in eccīa fideliū q̄ ex dei bñficio bonis ſpūalibꝰ ⁊ tpalibꝰ eſt fecūda. Roma. 9. e. 1. Petri. 2. b.
m Et miſerebor eius q̄ fuit abſq3 miſcðia. tranſlatio. lxx habet. Et diligā nō dilectā ⁊c̄. i. gentilitatē q̄ ante vocationem nō erat dilecta. ⁊ in hoc ſenſu allegat hanc ſcripturā apl̄s ad Rom. ix. ꝑpter qđ ſic eſt intelligēda ꝓs iſta vt ſ. dictum eſt.

vinitores fuerūt ex eodē loco. qr nati in iudea ſicut ⁊ xp̄s.
p Et vallem achor. nō eſt nomen loci ſm ꝙ dicit Ra. ſal. qr achor nō eſt nomen ꝓpriū ſꝫ appellatiuū ⁊ turbationē ſignificat. vt ꝓbatū fuit Ioſue. vij. ⁊ iđ p vallem achor intelligit humilis ꝯtritio de peccatis. ſicut dicit idē Ra. ſa. ꝑpter qđ Andreas ⁊ alij ſequētes eum dicentes. ꝙ vallis achor eſt hic nomen loci iuxta hiericho quē primo intrauerūt redeūtes de babilone magis iudaizāt q̄ntum ad hoc q̄ ipſe. q Ad apiendā ſpem. humilis eñ ꝯtritio de peccatis agit ſpem ſalutis. r Et canet ibi. deū laudando.
s Iuxta dies iuuētutis ſue. ⁊ q̄ ſint illi dies ſubdit. Et iuxta. ⁊. p id eſt. Et iuxta dies aſcēſionis eius de terra egypti. tunc eñ aſcēdens de mari rubro cecinit Cantemꝰ dño glorioſe ⁊c̄. Exo. xv. Sic primitiua eccleſia valde fuit diuinis laudibus intēta. vtꝫ in actibus aplorꝫ in pl̄ribus locis
t In die illa. i. in tpe noui teſtamēti. v Vocabit me ⁊c̄. baalim. Dicūt hic aliqui ꝙ baalim idē ſignificat ꝙ vir meus. ⁊ tñ redeūtes de captiuitate vitabāt h nomen eo ꝙ erat ſilē noī idoli. ſ. baal. Ra. ſa. hoc exponit magis catholice q̄ntum ad hoc dicēs. ꝙ vir meus hic accipit. i. ſpōſus meus q̄ eſt noīatio amoris. Baalim vo ſm ꝓprietatē hebraici ſermonis idem eſt ꝙ dñs meus q̄ noīatio eſt timoris ſm illud Malach. j. c. Si ego dñs vbi eſt timor meus. ⁊ ſic eſt ſenſus ꝙ ex familiaritate cum deo ppl̄us eius vocabit eum ſub nomie amoris. ⁊ nō timoris. ⁊ h ꝓprie ꝯuenit ſtatui noue legis q̄ eſt lex amoris ſm ꝙ dicit Augꝰ. Breuis dr̄ia legis ⁊ euāgelij. timor ⁊ amor. ſic igit timori ſucceſſit amor. x Et aufe. noīa baalim ⁊c̄. ſicut pꝫ impletū p pdicationē aplorꝫ ⁊ aliorū credentiū ꝙ ceſſauit idolatria q̄ſi p totū mundū. y Et ꝑcutiā eis fedus in die illa. i. tpe grē. z Cum beſtia agri. i. cū crudelibus tyrannis.
a Et cum volu. celi. i. cum regibus ſupbis. b Et cum reptili terre. i. cum eorū miniſtris. qr ⁊ iſti q in pricipio ꝑſequebant fidē xp̄i ad fidē ſunt ꝯuerſi in magna pte totiꝰ mūdi. ⁊ maxime a tpe ꝯſtantini. c Et arcū gladiū ⁊ bellum ꝯteram: qr xp̄ianorū pſecutores facti ſunt eorū defenſores. iđ ſequit. d Et dormire. i. quieſcere. e Eos ſaciam. ſedata pſecutōe. f Et ſpōſabo te mihi in eternum qr eccleſie xp̄i ſponſe nō ſuccedet niſi ſtatus glorie.
g Et ſpō. te mihi in iuſticia ⁊c̄. qr fides ſine opibus mortua eſt. h Et erit in die illa exau. i. pces fideliū: ⁊ ſub

In ca. ij. vbi dr̄ in poſtil. Et vallem achor nō eſt nomē loci.

Additio.

Secundū glo. achor eſt nomen ꝓpriū ⁊ ſignificat illū trāſgreſſorē de q̄ fit mētio Ioſue. vij. a q̄ vallis illa in q̄ fuit interfectus vallis achor noīat: ⁊ eſt ſenſus ꝙ ſicut punito illo achor iſraelite habebāt ſpem vincendi ſic deſtructa ir̄lm in tēplo p romanos ⁊ punitis his q̄ peccauerunt in xp̄o q̄ſi deſtructis figuris. iam hñt apl̄i gaudiū ⁊ ſpem ꝙ totū mūdū xp̄o ſubijciēt. vt in gloſa.

In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Et ſponſabo te mihi in ſempiternum.

Additio.

Ter repetit hic hic deſpōſatio primo cū dr̄. Deſpōſabo te in ſempiternū: ſcđo cū dicit. Et deſpōſabo te mihi in iuſticia ⁊ iudicio ⁊ in miſcðia ⁊ miſerationibꝰ. tercio cū dicit. Et deſpōſabo te mihi in fide. ⁊ ſcies qr ego dñs. Vñ ſm glo. p ſpōſauit deus eccleſiā antiquorꝫ in abraā. vel cū eduxit eā de egypto. vt vxorē haberet ſempiternā. Scđo in mōte ſynai dans eis p ſpōſalibus legis iuſticiā ⁊ iudiciuꝫ ⁊ iunctā legi miſcðiam vt ſi peccauerit captiuet. ſi penituerit renouet. Tercio ſpōſauit eam in aduentu filij. qđ eſt in fide trinitatis in q̄ fide credentes ſtatim ſciūt. ꝙ ille eſt deus quē prius negauerūt h in glo. vñ ſubdit. Et ſcies qr ego dñs.

Replica.

In cap̄. ij. vbi dr̄. Et vallem achor poſtillator dicit. Achor nō eſt nomē ꝓpriū: ſꝫ appellatiuū ſignificans turbatonē: ⁊ h clarius expoſuit Ioſue. vij. ibi Burg. ei nō ꝯdixit. hic aūt ꝑpter quandā gloſam Burgē. ſe opponit: ſꝫ videt glo. minus autētica q̄ lr̄e ꝯdicit. Nam Ioſue. vij. ille trāſgreſſor de q̄ hūc locū exponit nō eſt dictus achor ſꝫ achan. ⁊ j. Paral. ij. dr̄. Achar: ⁊ in glo. interlineari Ioſue. vij. dr̄ h ideꝫ ſentire be. Hiero. Cum igit in nulla correcta biblia noīet ille trāſgreſſor achor: videamꝰ q̄ aio Burg. voluerit hanc glo. lr̄e nō ꝯſonantē adducere:

niſi in odiũ poſtillatoris. Nõ eſt igiꝛ verũ ꝙ vallis illa ſit ab illo trãſgreſſore dicta vallis achoꝛ ſ; eſt dicta a trã'greſſione: ⁊ ſic eſt appellatiuũ nomen nõ ꝓpriuꝫ. qꝛ ſignificat turbationẽ: put etiã innuit glo. in h loco. Cap. iij.

ET dixit. Poſt vocationẽ gentiũ. hic ꝯñr deſcribiꝛ finalis ꝯuerſio iudeorum

A Circa quã ꝓ ponitur iudeoꝝ ingratitudo ⁊ tandẽ eoꝝ exceca tio. ſcðo finalis eoꝝ ꝯuerſio: ibi. Poſt h̄ Prima in duas. qꝛ ꝓ ponit ſignũ ꝓphetiſcum. ſcðo ſignatum: ibi. Quia dies multos. Circa primũ dr ꝓphete a dño.

B b Adhuc va. ⁊ dili. mul. dilect: amico. in hebr. hr ſocio. Ex q̃ pꝫ ꝙ amicus hic dr ſpõſus vel maritus. ſub quo tñ vt ingrata adulteraꝛ. ⁊ ſic in

ET dixit dñs ad me.
Adhuc vade ⁊ dilige
mulierẽ dilectã ami-
c co ⁊ adulterã ſicut diligit
d dñs filios iſrl: ⁊ ipſi reſpe
e ctãt ad deos alienos ⁊ dili
f gũt vinacia vuaꝝ. Et fodi
g eã mihi q̃ndeci argẽteis ⁊
h choro ordei ⁊ dimidio cho
i ro ordei: ⁊ dixi ad eã. Di-
k es mltos expectab me: nõ
l fornicaberis ⁊ nõ eris vi-
m ro: ſed ⁊ ego expectabo te
n o Quia dies mltos ſedebũt
p filij iſrl ſine rege ⁊ ſine prin
q cipe ⁊ ſine ſacrificio ⁊ ſine
r s altari ⁊ ſine ephot ⁊ ſine te
t v raphin. Et poſt hec reuer-
x tenꝛ filij iſrl: ⁊ querẽt dñm
y deũ ſuũ ⁊ dauid regẽ ſuũ:
z ⁊ pauebũt ad dñm ⁊ ad bo
z nũ eius in nouiſſimo dieꝝ

Capitulum IIII

AUdite verbũ domi-
ni filij iſrl: qꝛ iudicium
dño cũ hitatorib⁹ tre

ſte a marito dimittiꝛ. ideo ſubdiꝛ. c Sicuꝛ diligit dñs filios iſrl. eos de egypto educẽdo ⁊ legem diuinam aliaqꝫ bñficia ſpãliter tribuendo. ſm ꝙ dr Ps. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi ⁊ iudicia ſua nõ manifeſtauit eis.
d Et ipſi reſpectãt ad deos alienos. eos colendo: ſtatim eñi poſt legem datam adorauerũt vitulum ꝯflatilem Exodi. xxxij. ⁊ poſtea tpibus Iudicum ⁊ regum idola coluerunt. vt pꝫ ex decurſu illius tpis. e Et diligũt vinacia vuarum. In hebreo habeꝛ Dolia vel ciphos. ex quo pꝫ ꝙ p vinacia hic intelliguntꝛ vaſa vinorum cõtentiua que tñ diligu[nt] ꝓpter vinum cõtentum: ⁊ ſic notanꝛ hic de ebrietate q̃ ducit ad alia vicia. f Et fodi eam mihi. in heb. habeꝛ. Et cõduxi eam mihi. ſcꝫ adulteram a marito dimiſſam. ſm aũt tranſlationem noſtram loquiꝛ de plebe iudaica p modum vinee: eo ꝙ dr vinea dñi ſabaoth. Eſa. v. Vinea aũt coliꝛ cum foſſione. g Quindecim argẽteis. q̃a ſm docto. hebreos ⁊ latinos eos ſequẽtes p h deſignatur eductio ppli de egypto quã fecit deus. xv. die menſis pmi Exo: xij. h Et choro ordei ⁊ dimidio. choros aũt. xxx. modios ꝯtinet: ⁊ ſic chorus ⁊ dimidius ꝯtinet. xlv. modios ad deſignãdum. xlv. dies qui fluxerũt a. xv. die mẽſis primi excluſiue vſqꝫ ad primã diẽ menſis tercij incluſiue in qua ppls exiẽs de egypto venit ad mõtem ſynai vbi recepit legem a deo ſm qð dr Exodi. xix. Menſe aũt tercio egreſſionis iſrl de terra egypti die hac. i. prima die mẽſis ſm ꝙ exponũt oẽs catholici ⁊ hebrei venerũt in ſolitudinem ſynai Qꝫ aũt fuerũt ibi. xlv. dies pciſe ſic pꝫ. qꝛ iudei faciũt mẽſes p lunatiões. vna vo lunatio habet. xxix. dies cum dimidia. ꝓpter qð iudei faciũꝛ primũ mẽſem. xxx. dierum ⁊ ſcðm. xxix. ⁊ ꝯñr cõbinando. ex q̃ pꝫ ꝙ a. xv. die mẽſis primi excluſiue vſqꝫ ad primã tercij incluſiue fuerũt dies. xlv. videꝛ aũt mihi ꝙ p iſtos numeros pñt ꝯueniẽtius deſignari ꝓphe ſancti ⁊ pſone p quas plebs iudaica vſqꝫ ad xp̃m fuit deducta. ita ꝙ p. xv. argẽteos intelliguntꝛ. xv ꝓphe quorũ habentꝛ ꝓphetie. ſ. eſaias: hieremias: ezechiel ⁊. xij. ꝓphe. daniel eñi apud hebreos nõ reponiꝛ inter prophetas. ſ; inter agiographa. vtꝫ p Hiero. in ꝓlogo galeato. p. xlv. modios pſone in genealogia xp̃i ꝯtẽte q̃ Math. j. ponuntꝛ. xlij. ſm tres q̃tterdenas ibidẽ poſitas: quibus ſi addanꝛ tres reges qui omittuntꝛ inter ioram ⁊ oziam ſm ꝙ declarat Hiero. ſup Math. habemus. xlv. i Et dixi ad eam. Dies multos expectabis me. in ſignũ ꝙ plebs iudaica expectaret meſſiam multis tpibus. adhuc eñi expectat.
k Non fornicaberis. qꝛ nõ ſeruiuit ydolis. l Et non eris cũ viro. i. xp̃o a q̃ es mõ ſepata ꝓpꝛ ſuã incredulitatẽ.
m Sed ⁊ ego expectabo te loquiꝛ in pſona dei qui expectabat iudeorum finalem ꝯuerſionẽ. n Quia dies. hic ꝯñr poniꝛ ſignatum p ꝓdigiale factum cuꝫ dr. Quia dies multos. q. d. factum p̃dictum deſignat ꝙ dies multos.
o Sedebunt. id eſt manebũt. p Filij iſrl ſine rege et ſine principe: ſicut videm⁹ mõ impletũ. qꝛ de ſuis nõ hñt regẽ vel pncipẽ ſ; alijs regib⁹ ⁊ pncipibus ſeruiunt.
q Et ſine ſacrificio et ſine altari. qꝛ non pñt ſacrificare extra irlm a q̃ ſũt repulſi ⁊ tẽplũ eſt deſtructũ.
r Et ſine ephoth. i. ſine veſte ſacerdotali. qꝛ ſublatis ſacrificijs ceſſat vſus veſtꝫ ſacerdotalis.
s Et ſine teraphin. id eſt imaginibus in q̃bus demones ſolebãt dare rñſa. ⁊ apð iudeos nõ ſunt talia A
t Et poſt hec. hic vltimo poniꝛ iudeorũ finalis conuerſio cũm dr. Et poſt hec. i. poſt iudeorũ abiectionem ⁊ excecationem. v Reuertenꝛ. ab errore ſuo.
x Et que. do. de. ſu. deuote. y Et dauid. i. dei filium ieſũ xp̃m ⁊ ꝙ ſic debeat intelligi pꝫ p tranſlationem chaldaicam apud hebreos autẽticam q̃ ſic habꝫ. Poſt hec reuertenꝛ filij iſrl. ⁊ querẽt cultum dei ſui: ⁊ obediẽt meſſie filio dauid regi ſuo. z Et pauebũt ad dñm. ipm reuerendo.
z Et ad bonum eius. timẽdo declinare ab eo qð bonum eſt in oculis eius. ⁊ ſubdiꝛ tp̃s. z In nouiſſimo dierum. i. circa finem mũdi implebiꝛ illud. vt dictum eſt. ſ. j. c.

In ca. iij. vbi dr in poſtil. Et poſt hec. Hic vltimo poniꝛ iudeorum finalis cõuerſio. Additio.

HOc qð dr. Et poſt hec reuertenꝛ filij iſrl ⁊ querent dñm deum ſuum. ſm hebreos referꝛ ad tp̃s in quo ꝓſpectãt falſe meſſiam venturũ in q̃ tpe dicunꝛ ꝙ reuertenꝛ ad deum p pñiam. ⁊ erũt ſub obediẽtia ſui meſſie ⁊ ſic tenent ꝙ ex iſto loco nõ eſt argumẽtum efficax cõtra eos. Sed bñ inſpiciẽti manifeſte pꝫ qð ex hoc qð dr. Reuertenꝛ filij iſrl ⁊ querent dñm deum ſuum ⁊ dauid regeꝫ ſuum plane intelligiꝛ ꝙ ille dauid ſcꝫ de quo ibi loquiꝛ: iã venerat niſi ꝙ ipſi nõ querebãt eum: nõ eñi dr. Reuertẽꝛ filij iſrl ⁊ querent dñm ſuum ⁊ veniet dauid rex ſuus: ſed. Et querẽt dauid regem ſuum. q. d. querent illum qui iam venerat. vñ ⁊ hec ꝓphetia impleꝛ de his qui quotidie conuertunꝛ ex eis: reſpectu quorum dr. In nouiſſimo dierum etiam ſi nõ in tpe circa finem mundi. Nouiſſimi eñi dies dicunꝛ tp̃s noue legis cui nõ ſuccedit alia lex vt habeꝛ infra Michee. iiij. in poſtilla. vt bñ aſpicienti hec autoritas plane facit cõtra eos. Caplm. iiij.

AUdite. Supra Oſee ꝓphetizauit nõ ſolum verbis ſenſibilibus factis: Hic cõſequẽter ꝓphetizat ſimplicibus verbis explicãdo magis p̃miſſa. que ſunt duo in generali. ſ. dei iuſticia in peccatorum punitiõe ⁊ ei⁹ miſcðia in penitẽtie ſuſceptiõe. Et diuidiꝛ in duas partes qꝛ primo poniꝛ explicatio. ſcðo explicatiõis ꝓmulgatio ca. viij. prima in duas. qꝛ primo explicaꝛ dei iuſticia in punitione peccatorum: ſcðo eius miſericordia in reuerſione eorum ca. vj. Prima in duas. quia primo explicaꝛ iuſticia erga populum indiſtincte. ſcðo magꝭ diſtincte capitulo ſequenti. Prima adhuc in duas: quia primo explicaꝛ dei iuſticia in punitione peccatorum contra ꝓximum: ſcðo in punitione contra deum: ibi. Scðm multitudinem. Circa primum dicitur a Audite verbum dñi. quod debetis intelligere. b Quia iudi. dño cum habitatoribus terre: ⁊ vult oſtendere ꝙ iuſte ꝓcedit in eorum punitiõe propter quod ſubdiꝛ.

c Non eſt enī veritas. ad ꝓximū in verbis. d Et nō ē
mia. erga paupes in effectu cordis. e Et nō eſt ſcia dei.
directiua in agēdis. f In terra. i. in iudea. g Maledi-
ctū. i. detractio ꝓximi ⁊ vituperiū. h Et mēdaciū. nocē
do ei in verbis. i Homicidiū. inferēdo nocumentū cor
poris. k Et furtū
in rebus poſſeſſis.
l Et adulteriū. in ꝑ
ſona ꝯiūcta. ⁊ ꝑ ꝯñs
in heredibus falſis
q̄ ꝑ adulteriū ſūmit
tur. m Inunda-
uerūt. i. vltra modū
abūdauerūt ſicut aq̄
inundātes ꝓprias ri
pas exeunt.
n Et ſanguis ſang-
uinē tetigit. ex ꝑdi-
ctis enī vicijs ſecuta
eſt tanta effuſio ſan-
guinis q̄ hoīes mu-
tuo ſanguie ſedabāt
o Propter h̄ luge.
ter. i. deſolabit. ſicut
B econtrario dī ridere
metaphorice qn̄ flo-
ribus ⁊ fructibus re
plet. p Et infirma
bit oīs q̄ habitat in
ea nō ſolū hoīes ſed
etiā beſtie et aues q̄
deſeruiunt hoīb⁹ ad
ſolaciū ⁊ cibū ꝑ ve-
nationē ⁊ aucupiū. ⁊
iō puniunt hoīes in
morte eoꝝ qn̄ peſti-
lentia moriunt.
q Et piſces maris
ꝯgregabunt. heb. di
cūt finient: vbū enī
Eſaie. 24. c. hebraicū hic poſitū
equocū ē ad ꝯgrega
ri ⁊ finiri: ⁊ ex circū-
ſtantia lr̄ evident he
brei melius dicere.
C r Verūtn̄ vnuſq̄ſq3
nō iudicet. i. nullus
arguat pctōres hui⁹
ppl'i q2 faceret fruſtra. ideo ſubdit. s Populus enī tu⁹
ſicut hi qui cōtradicūt ſacerdoti: ⁊ in h̄ oñdit eius incorri
gibilitas. t Et corrues hodie. i. cito. ⁊ mutat hic mod⁹
loquēdi de tercia ꝑſona ad ſcd̄am. v Et corruet etiam
ꝓpha. ſ. falſus. x Tecū q̄ te nutriuit in vicijs adulatiōi-
bus ⁊ mēdacijs ſuis. y Nocte feci tacere ma. tuā. i. irl'm
q̄ de nocte capta fuit. ij. Paral'. vlt. ⁊ ſic ꝯfuſa ꝯticuit.
z Conticuit ppl's meus eo q̄ nō habuit ſciam. ſ. diuine le
gis attendēs magis falſis ꝓphis. iō ſubdit. a Quia tu
ſciam repuliſti. ſ. diuinā ꝓphis reuelatā. b Repell'. te
ne ſacer. funga. mihi. Sacerdotes enī ſctōs ꝓphas ꝑſeq̄-
bāt vt3 de Hiere. xxvj. ⁊ iō merito fuerūt ꝑtim occiſi ⁊ par
tim captiuati i captōe irl'm. c Et oblita es leg' dei tui: le
g' ſtudiū dimittēdo ⁊ mēdacijs pſeudoprophetaꝝ itēdēdo
d Obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ. i. neceſſitate eis nō ſuccurrēdo
e Scd̄m multitudinē. hic ꝯñr declarat diuina iuſticia in
punitōe ppl'i de pctis ꝯ deū. ſ. ydolatria multiplici: ⁊ diui-
dit i duas ptes. q2 ꝑ̄ circa h̄ arguit ppl's decē tribuū. ſcd̄o
mouet ppl's duarū: ibi. Si fornicaris. Circa primū dr̄.
e Secū. multi. eoꝝ ſic peccauerūt mihi. pctā multiplicā
do. f Gloriā eoꝝ. i. regiā dignitatē. g In ignomi-
niā ꝯmutabo. regē cū ppl'o captiuādo h Pctā ppl'i mei

comedēt. ſ. idoloꝝ ſacerdotes: q2 recipiebāt oblatiōes fa-
ctas ꝓ pctis: ⁊ potius q2 ex ppl'i idolatria ex q̄ cōſequebā
tur queſtū ſuſtētabant. i Et ad iniqui. eoꝝ ſuble. aīas
eoꝝ. inducēdo eos ad idolatrandū ad maiorē queſtū ꝯſe
quēdū. k Et erit ſicut ppl's ſic ſacerdos. i. ſiles in puni-
tiōe. iō ſubdit.
l Et viſi. ta. ſup eum
vias ei⁹. ſ. penā debi
tam inferēdo.
m Fornicati ſunt.
idolatrādo. n Et
nō ceſ. idolatriā cōti
nuādo. o Qm̄ dn̄3
dereli. in nō cuſtodi
endo. ſ. legē ei⁹. cui⁹
cā ſb̄dit. p Forni
catio. ſ. corpal' ⁊ ſpū
alis. q Et vinum ⁊
ebrie. aufert cor. iſta
enī auertūt itellectū
⁊ volūtatē a ſtudio
legis diuine.
r Ppl's me⁹ in lig-
no ſuo. i. id ydolo li-
gneo. s Interro-
gauit euētū d̄ futur'
t Et bac. ei⁹ annū.
ei. erat enī q̄dā diui-
nādi modus ꝑ ꝓie-
ctione3 baculi: ⁊ oīa
iſta ⁊ ſil'ia ad ydola-
triā ⁊ ſupſtitionē ꝑti
nent. ideo ſequit.
v Spūs enī for. d̄
ce. eos i malign⁹ ſpi B
rit⁹ tētās de idolatria
⁊ de ꝑtinētib⁹ ad eā.
x Sup ca. mōti. ⁊c.
in talib⁹ locis ardu-
is ⁊ vmbroſis idola
triam exercebāt.
y Et ppl'm. nomen
eſt arboris vmbram
magnam faciētis.
z Jō for. fi. ve. i. ꝑ-
mittēt ſic decipi ⁊ iu
ſte. ad vr̄am punitō3
z Nō viſi. ſup fi. ve.
⁊c. impediēdo eas a malis ſuis ꝑ punitionē cui⁹ cā ſb̄dit.
a Qm̄ ipſi ⁊ pa. eoꝝ ⁊ mariti. b Cū meretri. ꝯuer. for-
nicādo ⁊ adulterādo corpal'r. c Et cū effe. i. cultoribus
idoloꝝ eunuchizatis: ſic virgines deputabāt ad cultū dee
veſte d Sacrificabāt: fornicādo ſpūal'r. e Et ppl's nō
intel. i. intelligere nolēs q̄ iſta ſūt peſſima. f Vapula. i.
vberabit plag' a deo imiſſis. g Si for. h̄ mouet duarū
tribuū ppl's talia cauere cū dī g Si for. tu iſrl': ponit hic
ſi ꝓ q2: vt3 ꝑ ꝑdicta. h Nō delinq̄t ſaltē iuda. q2 hēbat
tēplū dei in irl'm. i Et noli. ingre. in gal. loc⁹ ē vbi ioſue
circūcidit filios iſrl'. vt hr̄ Joſue. v. ꝓpt̄ qd̄ locus venera-
bilior reputabat. ꝓpter qd̄ idolatre poſtea ibi poſuerunt
idola. k Et ne aſcēderitis in bethauē. ibi enī poſit⁹ vn⁹
erat de vitulis aureis hieroboā. l Neq3 iuraueri. viuit
dn̄s: applicādo idolis modū iurādi ꝑ deū. m Qm̄ ſicut
vacca laſciuiēs q̄ rumpit iugū. n Declinauit iſrl' a iugo
diuine legis. o Nunc paſcet eos dn̄s q̄ſi agnū in lati
tudine. qn̄ enī agnus debet occidi lautius paſcit: ⁊ ꝑ h̄ de-
ſignat q̄ decē tribus cito eſſent gladio tradēde.
p Particeps idoloꝝ ephraim. i. deditus idolatrie.
q Dimitte eum tu iuda: ne cōſortio eius corrumparis.
r Sepatum eſt cōuiuium eaꝝ. i. excōicatum.

Nō eſt enī veritas ⁊ nō eſt
miſcdia ⁊ non eſt ſcia dei.
in t̄ra. Maledictū ⁊ mēda
cium ⁊ homicidiū ⁊ furtū:
⁊ adulteriū inundauerunt
⁊ ſanguis ſanguinē tetigit
Propt̄ h̄ lugebit t̄ra et in-
firmabit oīs q̄ hītat in ea.
In beſtia agri ⁊ in volucre
celi ſ̄ ⁊ piſces mari ꝯgrega
bunt. Verūtn̄ vnuſq̄ſq3 nō
iudicet ⁊ non arguatur vir
Ppl's enī tu⁹ ſic hi q̄ ꝯdi-
cūt ſacerdoti. Et corrues
hodie ⁊ corruet et ꝓpha te
cū Nocte tacere feci matrē
tuā. Cōticuit ppl's me⁹ eo
q̄ nō habuerit ſcia3 Quia
tu ſciam repuliſti repellā3
te ne ſacerdotiō fungar' mi
hi. Et oblita es legis dei
tui: obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ
⁊ ego. Scd̄m multitudinē
eoꝝ ſic peccauerunt mihi
gloriā eoꝝ i ignominiā cō
mutabo Pctā ppl'i mei co
medēt: ⁊ ad iniq̄tatē eoꝝ
ſubleuabūt aīas eoꝝ. Et
erit ſic ppl's ſic ſacerdos ⁊
viſitabo ſup eū vias eius
⁊ cogitatiōes ei⁹ reddā ei
Et comedēt ⁊ nō ſaturabū
tur. Fornicati ſunt ⁊ nō ceſ
ſauerunt: qm̄ dn̄m dereliq̄
rūt in nō cuſtodiēdo. For-
nicatio ⁊ vinū3 ⁊ ebrietas
auferūt cor. Populus me
us i ligno ſuo interrogauit ⁊
baculus ei⁹ annūciauit ei
Spūs enī fornicationū de
cepit eos ⁊ fornicati ſunt a
deo ſuo. Sup capita mon
tiū ſacrificabāt: ⁊ ſup col-
les accēdebant thymiama
ſubtus quercū ⁊ ppl'm ⁊ te
rebinthū q2 bona erat vm
bra eius. Jō fornicabūt fi
lie vr̄e ⁊ ſponſe vr̄e adultē
erūt. Nō viſitabo ſr̄ filias
vr̄as: cū fuerint fornicate:
⁊ ſup ſpōſas vr̄as cū adul
terauerit qm̄ ipi cū mētrici
bus ꝯuerſabant: ⁊ cū effe-
minati ſacrificabāt ⁊ ppl's
nō itelligēs vapulabit Si
fornicaris tu iſrl' nō delin-
quat ſalte3 iuda. Et nolite
ingredi i galgala: ⁊ ne aſcē
deritis i bethauen: neq3 iu
raueritis viuit dn̄s. Qm̄
ſic vacca laſciuiēs declina
uit iſrael. Nūc paſcet eos
dn̄s: q̄i agnū in latitudine
Particips ydoloꝝ ephra
im dimitte eū. Sepatū eſt
ꝯuiuiū eoꝝ: fornicatiōe for

o Dilexerũt afferre ignominiã .ſ.idolatriã. t Protectores eius.ſ.reges ⁊ ſacerdotes. v Ligauit eũ ſpũs.ſ. malignus. x In alis ſuis.i.in intellectu ꝑ obſtinetionẽ in effectu ꝑ executionẽ. y Et ↄfundẽt a ſacrificijs ſuis .ſ. ꝓpter ſacrificia ſua idolis ⁊ demonibus oblata. Ca.v.

tho ⁊ rama erant duo fortalicia in forte beniamin. Bethauen vo erat aliud fortalicium in ſorte ephraim: ⁊ ideo ipo deſtructo ab aſſyrijs illi qui erãt i fortalicijs beniamin ceperũt clangere buccinis: vt ppl's duarũ tribuũ ſe ꝓpararet ad reſiſtẽdum ne terra eorum deſtrueret ſicut terra decem tribuum eis vicina.

Audite. Hic ↄñr declarat diuina iuſticia in punitõe peccatorum magis diſtincte ⁊ diuidit in duas partes: qꝛ pmo declarat
A culpa: ſcdo determinat penã: ibi. Et rñdebit. Circa primũ exprimunt diſtincti ſtatus ppli cum dr.
a Audite hoc ſacerdotes q̃ debebãt preeſſe in ſpũalibus.
b Et atten.domus iſrl'.q̃ tenebat deuoto ſeruire ex legis ſuſceptione.
c Et domus regis
B q̃ ꝑ potẽtiã debebat mala cohibere.
d Quia vobis iudiciũ eſt.i.ↄdemnatio iuſta: ⁊ ſubdit cauſa
e Qm̃ la.facti eſtis ſpeculationi.i.aiab' q̃ deberẽt ꝑ ↄtẽplationẽ in deũ eleuari.
f Et ſicut rhete expanſum ſup montẽ thabor: ibi enĩ reges iſrl' ponebant cuſtodiã militũ ad capiendum illos qui ibant in hirl'm ex deuotione ad offerendum.
g Et victimas de-

r nicati ſunt: dilexerũt affer-
t re igminiã ꝓtectores eius
v x Ligauit eũ ſpũs i alis ſuiſ
y ⁊ ↄfũdẽt a ſacrificijs ſuis.

Audite hoc ſa Ca.V
cerdotes ⁊ attendite
c dom' iſrl' ⁊ dom' re-
d gis auſcultate qꝛ vob iudi
e ciũ ẽ. Qm̃ laq̃us facti eſtiſ
f peculatõi ⁊ ſic rethe expã-
g ſum ſuper thabor: ⁊ victi-
mas declinaſtis in ꝓfun-
h dum. Et ego eruditor oim
i eorum. Ego ſcio ephraim
k ⁊ iſrl' nõ eſt abſcõdit' a me
Quia nunc fornicatus eſt
ephraim: ↄtaminat' ẽ iſrl'.
l Non dabũt cogitatões ſuas: vt reuertant ad deũ ſuũ
m qꝛ ſpũs fornicationum in
n in medio eorũ ⁊ dñm nõ co
o gnouerũt. Et rñdebit arro
p gantia iſrl' in facie eius: et
iſrl' ⁊ ephraim ruẽt i iniq̃ta
q te ſua. Ruet etiã iudas cũ
r s eis. In gregib' ſuis ⁊ i ar
t mẽtis ſuis vadãt ad querẽ
v dũ dñm: ⁊ nõ iuenĩẽt. Ab-

x lat' ẽ ab eis. In dño ꝑua-
ricati ſt̃ qꝛ filios aliẽos ge
y nuert. Nũc deuorabit eos
z a mẽſis cũ ꝑtib' ſuis. Clãgi
te buccina i gabaa: tuba in
b rama. Vlulate i bethauen
c poſt tergum tuũ beniamin
d e Ephraim i deſolatiõe erit
f In die correptiõis i tribu
g bus iſrl' oñdi fidẽ. Facti ſt̃
principes iuda q̃ſi aſſumẽ
h tes terminũ ſr̃ eos effũdã q̃ſi
i k aquã irã meã. Calũniã pa
n tiẽs ẽ ephrai fract' iudicõ
m qm̃ cepit abire poſt ſordẽ.
n o Et ego q̃ſi tinea ephrai: et
q̃ſi putredo domui iuda.
p Et vidit ephraim lãguorẽ
q ſuũ: ⁊ iudas vinculũ ſuum
r Et abijt ephrai ad aſſur ⁊
s t miſit ad regẽ vltorẽ. Et ipſe
v nõ poterit ſanare vos: nec
x ſoluere poterit a vob vinculum. Qm̃ ego quaſi leena
z ephraim: ⁊ q̃ſi catulus leo
a nis domui iuda. Ego capiam ⁊ vadã tollã ⁊ nõ eſt q̃
b eruat. Vadẽs reuertar ad

⁊ hoc eſt qd dr. Clãgite buccina in gabaa ⁊c. Et ſubdit cã.
C b Vlulate in beth. tanq̃ iam capti.
c Poſt tergũ tuuz beniamin.i.iuxta te ꝓpter qd timẽdum tibi eſt ne patiaris ſimile.
d Ephraim.i.regnum decem tribuũ.
e In deſolatõe erit ꝑ ſalmanaſar.
f In tribubus iſrl' oſtẽdi fidẽ.i.fidelitatem ꝓpharum meorum qui ꝓnunciauerunt earũ deſtructõẽ
g Facti ſunt prin.
B iuda q̃ſi aſſumentes terminũ. captiuitatis enĩ decẽ tribub' ꝑ ſalmanaſar illi de regno iuda cogitauerunt dilatare terminũ ſuuz intra metas decem tribuũ. cũ tñ fortes eſſent diſtincte ſm ordinationẽ dei. ꝓpter qd in penã hui' cupiditatis ſubditur.
h Sup eos effundam. q̃ſi aquã. id eſt abundanter.
i Irã meã. ſcz ꝑ na-

clinaſtis i ꝓfun. cogẽtes offerre idolis q̃ ſũt dño offerẽda
h Et ego eruditor.i.cognitor ⁊ oſtenſor omniũ eorum.
i Ego ſcio ephraim.i.maliciã eius. ⁊ noiat hic ⁊ in pluribus locis: ⁊ maxime in hoc ꝓpheta regnum decẽ tribuum ephraim eo ꝙ hieroboã primus rex fuit de illa tribu.
k Et iſrl' nõ eſt abſcõditus a me repetio eſt eiuſdem ſub alio noie ad maiorem aſſertionem. l Non dabunt cogitatiões ſuas vt cõuertant. qꝛ ſũt obſtinati ꝑ deceptionẽ diaboli. ideo ſequit. m Quia ſpũs fornicationũ.i. diabolus de idolatria tentãs. n In medio eorum eſt. tanq̃ poſſidẽs. o Et rñdebit. hic ↄñr denunciat pena: ⁊ pmo multipliciter. ſcdo ſolẽniter: ibi. Clangite. Circa primũ dr
o Et rñdebit arro. iſrl' in faci. ei' ꝑ penã debitam a deo illatam. p Et iſrl' ⁊ ephraim ruent. id eſt rex ⁊ ppl's.
q Ruet etiam iudas cum eis.i. ſili pena puniet. nõ tñ eodem tpe. qꝛ regnũ iſrl' fuit captiuatum primo tpe oſee: ⁊ regnum iuda poſtea tpe ſedechie. r In gregibus ſuis. q̃ ſunt de ouibus ⁊ capris. s Et armẽtis ſuis.i. bobus et vaccis. t Vadẽt ad querendũ dñm. offerẽdo ſacrificia de iſtis aialibus imminẽte hora ſue captionis.
v Et nõ inueniẽt.ſ. eius miaꝫ indigni: cuius cauſa ſubdit
x In dño ꝑua. ſunt qꝛ fili. alie. genuerũt. docentes eos idolatrare. y Nunc deuorabit eos menſis.ſ. iulij. dicit Ra ſa. in quo ſamaria fuit capta. z Cum partibus ſuis qꝛ tunc terra decẽ tribuũ q̃ erat diuiſa in decẽ ptes ſm numerũ tribuũ: fuit deſtructa. a Clangite. Hic ↄñr ſequit pene ꝓmulgatio ſolennis. Circa qd ſciendũ ꝙ terra beniamin ex vna pte erat cõiuncta terre decẽ tribuũ. Gabaa

buchodonoſor. k Calumniã patiẽs eſt ephraim. lz enĩ pateret iuſte ex pte ſui. tñ ſalmanaſar inuaſit iniuſte ⁊ iniqua voluntate. l Fractus iudicio ſcz diuino iuſto: ideo ſubdit m Qm̃ cepit abire poſt ſordem. id eſt poſt idoluz. ponit hic ſingulare ꝓ plurali. n Et ego quaſi tinea ephraim.i. cito deſtruam eum. o Et quaſi putredo domui iuda.i. tardius puniam euz. tardius enĩ corrumpitur pãnus ꝑ ſeipm quod fit putreſcẽdo q̃ corrumpat a tinea que corrumpit ipm aliq̃n etiã in nouitate ſua: ⁊ ita regnũ iuda tardius fuit captiuatũ q̃ regnũ iſrl': vt ſupi' dictũ ẽ.
p Et vidit ephraim languorem ſuum.i. captiuitatem irrepabilem. ſicut languor eſt infirmitas incurabilis.
q Et iudas vinculũ ſuũ.i. captiuitatẽ reuerſibilem ſicut vinculum ſolubile r Et abijt ephraim ad aſſur. qꝛ pmo cõſenſit reddere tributũ regi aſſyriorũ. s Et miſit vltorem.i. ad regẽ egypti. vt ꝑ eum liberaret a dicto tributo ad quem miſit Oſee. iiij. Regũ xvij. t Et ipſe nõ poterit ſanare vos. imo iſta miſſio fuit occaſio deſtructõis regni iſrl'. vt ibidem habet. v Nec ſoluere poterit a vob. de regno iuda. x Vincu. capti. veſtre. exierunt enĩ egyptij. de terra ſua ad auxilium iudeorum: ſed territi ex decurſu chaldeorum redierunt in terram ſuam. vt habetur Hiere. xxxvij. y Qm̃ ego quaſi leena ephraim. cito deuorans eum. z Et q̃ſi catu. leo. qui minus crudeliter agit. Domui iuda. ideo ſubdit de vtraq̃ domo.
a Ego capi. qꝛ vtraq̃ captiuitas facta eſt virtute diuina principaliter. b Vadens reuertar ad locum meũ: ſubtrahendo ab vtroq̃ regno ſubſidium meũ.

c Donec deficiatis capti ab aduerſarijs. d Et querati faciem meam. vexatione dante vobis intellectum.

In ca. v. vbi dicit in poſtil. Quia filios alienos genuerunt ꝛc.

Additio.

b De qͦ dr̄. Quia fili. alie. genue. pōt accipi ſicut ſonat. ſ. de generatione carnali: eo ꝙ vxores alienigenas ducebāt ex q̄bus filios generabāt cōtra dei p̄ceptum.

A

Capl̄m. vj.

In tribulatione. Poſt declaratione diuine iuſticie. hic ꝯñr declaratio ponit̄ ſue mie: ꝛ oñdit̄ p̄ q̄bus mia cōcedat̄. ſcdo q̄bus denegat̄ ibi. q̄d faciā tibi. Circa primū ſciēdū ꝙ dei mia in aduentu xp̄i fuit declarata. ꝓpter qd̄ merito ps iſta de aduētu eius exponit̄ a catholicis ꝛ hebreis diuerſimode. Dicit em̄ Ra. ſa. ꝙ cū dicit̄ hic. In tribulatione ſua ꝛc. intelligit̄ miſeria in q̄ ſūt mō iudei

B

c locū meū donec deficiatis ꝛ
d querātis faciē meā. C. VI
a In tribulatōe ſua ma
b ne cōſurgēt ad me: ve
c nite ꝛ reuertemur ad
d dn̄m q: ipſe cepit ꝛ ſonabit
e nos: ꝑcutiet ꝛ curabit nos
Uiuificabit nos p⁹ duos
dies i die tercia ſuſcitabit
f nos ꝛ viuem⁹ i ꝯſpectu e⁹
g ſciem⁹ ſequemurq̄ȝ vt cog
h noſcam⁹ dn̄m. Quaſi dilucu
i lū p̄parat⁹ ē egreſſus eius
l ꝛ veniet q̄ſi ymber nob tē
m porane⁹ ꝛ ſerotin⁹ tre: q̄d
faciā tibi ephraī: q̄d faciā
n tibi iuda. Miſcd̄ia vr̄a q̄ſi
nubes matutina ꝛ q̄ſi ros
o mane ꝑtrāſiēs. Propter h̄
p dolaui in ꝓphis: et occidi
q eos i v̄bis oris mei ꝛ iudi
r cia tua quaſi lux egrediet̄
s Quia miſericordiā volui:
t ꝛ nō ſacrificiū: ꝛ ſciam dei
v plus q̄ȝ holocauſtuȝ. Ipſi
autē ſicut adam tranſgreſſi
ſunt pactū: ibi p̄uaricati ſt̄
x i me. Galaad ciuitas ope
y rantiū idolū ſupplātata ſā
z guine: ꝛ q̄ſi fauces virorū
a latronū: ꝑticeps ſacerdo
b tū in via interficiētiū ꝑ gē
c tes de ſichē: q: ſcel⁹ opati
d ſūt In domo iſrl̄ vidi hor
rēdū ibi fornicatōes ephra
e im ꝯtaminat⁹ eſt iſrl̄. Sed
f ꝛ iuda pone meſſeȝ tibi: cū
cōuertero captiuitatē ppli

tm̄ hic poſt ſcribunt̄. q: frequenter in ſacra ſcriptura prius facta ſcribunt̄ poſtea: vtȝ in nouo ꝛ veteri teſtamento.

m Quid faciā tibi. hic ꝯñr oñdit̄ quibus miſcd̄ia dei denegat̄. ſ. hypocritis ꝛ apte malis: ꝛ oñdit̄ hic primo in duabus domibus. ſ. iſrl̄ ꝛ iuda: ſcdo in regno iſrl̄ ꝑ ſe ſequenti ca. Circa primū dr̄.

n Miſcd̄ia vr̄a q̄ſi nubes matutina ꝛc. q. d. ſicut nubes matutina aliq̄n diſſoluitur oriente ſole ſine pluuia: ꝛ ros matutinus ſine humectatione terre: vt q̄n eſt multū paruulus: ſic mia vr̄a eſt ſine effectu ꝛ per ꝯñs ficta ꝛ iſta hypocriſis notabiliter viguit in iudeis tpe xp̄i. vtȝ in decurſu euangelij.

C

Math. 9. b. et. 12. a.

o Propter h̄ dolaui in ꝓphis. i. ꝑ ꝓpharum correctionē volui eos reducere ad rectitudinē ſicut ligna ꝑ dolationem.

p Et occidi eos in verbis oris mei. i. occidendos p̄dixi per ꝓphas q̄ ſūt os meū verba mea ꝓferēdo

ꝑ orbē diſꝑſi: a q̄ petūt in ſuis oīonibus publicis ꝛ priuatis ꝑ meſſiā liberari cuius aduentū expectāt iudei: ꝛ iō qd̄ ſb̄dit̄ poſtea. Uiuificauit nos poſt duos dies. i. tercia die ſuſcitabit nos. ꝑ p̄mā diē intelligit̄ dies primi templi ꝑ ſalomonē edificati cui ſucceſſit nox deſtructōis ꝑ chaldeos ꝑ ſcdam diē tp̄us ſcdi ꝑ zorobabel reedificati: cui ſucceſſit nox deſtructois ꝑ romanos: ꝑ terciā diem tp̄s edificatōis tercij templi ꝑ meſſiam. de q̄ exponūt edificationē templi que hr̄ in fine Ezechielis ſm̄ errorē ſuū. Hoc aūt dictum fundat̄ ſup falſo. ſ. ꝙ xp̄s ſit venturus qd̄ iam trāſijt in p̄teritū ſicut dixi diffuſe in quadā q̄ōne de q̄libet: ꝛ aliqua repetij ſup librū pſalmorū ꝛ ſup Eſaiā. ꝓpter qd̄ hic omitto exponēdo lr̄am ſm̄ catholicā intentionē. a In tribulatōe ſua. i. pctōꝝ ſuorū pnia. q: veris penitētibus ꝯcedit̄ mia. b Mane ꝯſurgēt ad me. ꝛ iſtud fuit tpe Joh. baptiſte q̄ p̄dicauit baptiſmū pnie: ꝛ multi ad ei⁹ doctrinā egerunt verā pniam. vtȝ in q̄tuor euāgelijs: ꝛ dr̄ tp̄s eius mane. q: ꝑtinet ad principiuȝ tp̄is gr̄e qd̄ dr̄ dies: ad Roma. xiij. Nox p̄ceſſit: dies aūt appropinquauit. c Uenite ꝛ reuertamur. baptizari em̄ a Iohē inuitabāt alios ad pniaȝ baptiſmi. d Quia ipſe cepit. in heb. hr̄. Diripuit. i. tp̄ibus p̄teritis puniuit nos q̄ſi in pctis captos. e Sanabit nos. ſpūaliter ꝛ tp̄aliter. d Percutiet nos. Repetitio eſt eiuſdē ſnie ad maiorē aſſertionem. e Uiuificabit nos ꝛc. q: poſt duos dies mortis ſue ſepulture reſurrexit xp̄s. cuius reſurrectio eſt principiū reſurrectōis nr̄e ad vitam immortalē. j. ad Cor. xv. Xp̄s reſurrexit a mortuis p̄mitie dormiētium: q̄m ꝑ hoiem mors ꝛ ꝑ hoiem reſurrectio mortuorū: ꝛ ſicut in adam oēs moriunt̄: ita ꝛ in xp̄o oēs viuificabunt̄. Et h̄ expoſitio magis ꝯſonat lr̄e q̄ȝ p̄cedens q: accipit dies ꝓprie. illa aūt valde improprie.

f Et viuemus in cōſpectu eius vita gr̄e ꝛ poſtea glorie. g Sciemus. noticia fidei. h Sequemurq̄ȝ. imitando opa xp̄i. i Ut cognoſca. do. facie ad faciē. ꝯñr ponit̄ modus viuēdi ꝛ ꝯuerſandi cum dr̄. k Quaſi dilu. p̄para. eſt egreſ. eius. q: ipſe eſt lux vera Joh. j. l Et veniet quaſi ymber tp̄aneus. ꝛ in hoc ſignificat̄ doctrina xp̄i ſub metaphora ymbris terrā fecūdantis: licet aūt ortus xp̄i ꝛ eius p̄dicatio ꝛ ꝯuerſatio p̄ceſſerint eius mortē ꝛ reſurrectioȝ

q Et iudicia tua. i. puniſtōes tibi inferēde. r Quaſi lux ingredient̄. i. manifeſte apparebūt iuſte. s Quia miſericordiā volui. i. acceptaui. t Et nō ſacri. ꝛ ſciam dei ꝛc. ſacrificia em̄ veteris leg̃ nō erāt accepta de ſe: ſȝ tm̄ ex offerētiū deuotiōe. ſȝ iſta cū h̄ de ſe ſūt acceptabilia inq̄ꝫtū ſūt bona de gn̄e. tm̄ nō ſūt meritoria vite eterne niſi fiāt ex charitate. v Ipſi aūt ſicut adā trāſgreſſi ſūt pactū ꝛc. ſic em̄ adā trāſgreſſus fuit mādatū dn̄i de ligno vetito comedēdo: ſic iudei de vtroq̄ȝ regno trāſgreſſi fuerūt legē dn̄i datā in mōte ſynai. ꝛ exprimit̄ ꝯñr q̄daȝ terra. x. tribuū in h̄ malo valde notabilis cū dr̄. x Galaad ciuitas operātiū idolū. ꝛ ſic trāſgrediebat̄ mādatū leg̃ ordināſ ad deū y Supplātata ſanguine. Hebrei dicunt: Inſidiatrix ſanguini. Dictio em̄ hebraica hic poſita ad ſupplantationē ꝛ inſidiationē eſt equoca: videt̄ tm̄ hic magis accipi ꝓ inſidiatōe. q: ſb̄dit̄ poſtea. z Et q̄ſi fauces virorū latronū q: querūt glutire bona alioꝝ. a Particeps ſacerdotuȝ in heb. hr̄. Societas ſacerdotū. i. maiorū eo mō loq̄endi q̄ dr̄. ij. Reg. viij. Filij aūt dauid ſacerdotes erant.

b In via interficientiū. ꝑ h̄ deſignat̄ ꝙ maiores de galaad erant ꝯſentanei ꝛ p̄cipes in latrocinijs iſtis ꝛ homicidijs: ꝛ in h̄ erat tranſgreſſio legis ꝯ̄ ꝓximū. c Pergentes de ſichē ad aliū locū vbi erāt nundine ad q̄s portabāt pecunie ꝓ emendis mercimonijs: ꝛ latrones p̄dicti ponebant ſe in inſidijs ibi. d In domo iſrl̄ vidi horrendū. ſcȝ idolatriā ꝛ homicidiū. e Sed ꝛ iuda pone meſſem tibi. i. tp̄s tue collectōis ꝛ tranſlatiōis de terra tua ꝑ chaldeos. f Cum ꝯuer. ca. po. mei. Hebrei aūt dicūt. Cum ꝯuertero ineptam leticiā ppl̄i mei. Dictio em̄ hebraica h̄ poſita equoca eſt ad captiuitatē ꝛ leticiā ineptā: ꝛ h̄ ſcdo modo magis ꝯſonat lr̄e p̄cedēti. q: in captiuitate babylonica cōuerſa fuit leticia iude in triſticiā. tranſlatio do noſtra ſic exponit̄. Sed ꝛ iuda pone meſſem tibi ꝛc. q. d. licȝ cito debeas duci in captiuitateȝ. tm̄ adhuc erit meſſis tibi in terra tua. f Cum redux. in cap. po. mei. ſub zorobabel de licentia cyri. ꝛ in hoc notat̄ diſtinctio captiuitatis iude ꝛ iſrl̄. q: iſta reuerſa fuit ad terram ſuam. captiuitas aūt iſrl̄ nō eſt reuerſa.

Cum ſanare vellem. Hic incipit capl'm Cap. vij.
In hebreo in libris correctis. in q̃ oſ̃dit negatio di
uine mie regni iſrl' ꝓpter multitudinē ⁊ euidentiā
ſue iniq̃tatis. ⁊ p̃ ponit euidētia cū dī in pſona dñi.
a Cum ſanare vellem iſrl. eius captiuitatē reducendo.
b Reuelata ē iniq̃tas ephraim ⁊c. i. tāʒ multiplex ⁊ manifeſta: q̄ hmõi bñficio eſt indigna.
c Operati ſūt mēdaciū erga hoies ⁊ deū p idolatriā ⁊ fallaciā
d Et fur ingreſ. eſt ⁊c. i. pati ſunt aliena rape intus ⁊ extra. ⁊ ſic pʒ euidētia multiplicis pcti eorū contra ꝓximū. Cõſeq̄nter ponit eadem euidētia in pctis cõtra deum cum dī.
e Et ne forte dicāt ⁊c. q. d. nõ pñt dicere q̄ eorꝝ pctā antiq̄ latebāt me: ⁊ nūc ſuʒ recordatus: quia.
f Nunc circūd. eos adin. ſue. i. ita euidētes ſunt circa eos. ſicut furtū qd̃ circumdat collū latrõis dephēſi. Dicunt aūt h adinuentiões vituli aurei q̄ adinuenit hieroboā rex p̄mus in iſrl' de ꝯſilio falſorū ꝓphaꝝ ne pplus regni iſrl' reuerteret ad regnuʒ dauid: vt habet. iij. Regū. xij vñ ſubdit.
g In malicia ſua letificauerūt regē. ſ. ꝓphete falſi ⁊ ſacerdotes excelſorū cū eñ veniſſet ꝓpha dñi ad increpandū hieroboā vitulis immolantē ⁊ ad eius dictū altare fuiſſet ſciſſum. ⁊ manus regis areſacta: ꝓpha falſus iuit poſt virū dei ⁊ reduxit eū p mēdacia ſua. ꝓpter qd̃ fuit pcuſſus a leone in itinere. iij. Regū. xij Et ſic ꝓpha falſus ꝯfirmauit regem in errore dicēs q̄ ille nõ fuerat ꝓpha dñi nec a deo miſſus: cum in itinere fuiſſʒ a leone pcuſſus ⁊ ſic rex ⁊ principes eius ꝯſentientes fuerunt letificati. b Oēs adulterātes. i. idolatrātes.
i Quaſi clybanus ſuccē. a coquēte. i. ad h incitati a rege ſm eñ cõem modū loquēdi ille q̄ incitat alios ad malum dī ſuccēdere furnū. k Quieuit ciuitas paululū ⁊c. q: a principio totus pplſ nõ fuit infectus illa idolatria: ʒ paulatim ad h tractus totus ppls: ⁊ tunc fuerūt poſite cuſtodie ne aliqui irēt in hirl'm in diebus ſolennibus.
l Dies regis nñi. ſic dixit hieroboā q̄ ſolennitas dñi erat in bethel vbi erat vnus vitulus. iij. Regū. xij. n Cepe runt principes furere. i. cū eo idolatrare. n A vin. fecerat eñ principib' magna cõuiuia: vt ſic eos attraheret ad intentionē ſuā: iõ ſubdit. o Extēdit ma. ſu. cū illuſo. in hoc eñ illudebāt deo. p Quia appli. q̄ſi clyba. cor ſuuʒ . i. ex feruēti voluntate ſecuti ſunt eū idolatria. q Cum inſidiaret eis. vt auerteret eos a deo ſuo. r Tota nocte dormiuit. i. in pace quieuit q̄ñ vidit aſſentiētes ſibi. q: vltra nõ timuit occidi ab eis p reuerſionē eoꝝ ad regnū dauid ꝓpter qd̃ audacius ad idolatriā eos inuitauit. iõ ſubdit. Mane ipſe ſuccenſus. s Oēs calefacti ſunt. i. ardētes in idolatria. t Et deuorauerūt iudices ſuos. interficiendo ſenes vitulos illos reprobātes. v Oēs re. eo. ceci. in illam idolatriā. vñ de quolibet eorūdē dī. iiij. Reg. iiij. A peccatis hieroboā qui peccare fecit iſrl' nõ receſſit ⁊c.

A

B

Math. 13. c.

C

mei. Caplm VII

a Cum ſanare vellē iſrl':
reuelata eſt iniquitas
ephraim ⁊ malicia ſa
c marie q: opati ſr̃ mēdaciū
d Et fur ingreſſus ē ſpoliās
e latrūculus foris ⁊ nē forte
dicāt in cordib' ſuis oēm
maliciā eoꝝ me recordatū
f nūc circūdederūt eos adin
uētiões ſue corā facie mea
g facte ſr̃ In malicia ſua leti
ficauerūt regē ⁊ i mēdacijs
h ſuis pricipes Oēs adulte
i rātes q̄ſi clyban' ſuccēſus
k coquēte Quieuit paululū
ciuitas a ꝯmixtiõe fermēti
l donec fermētaret totū Di
m es regis nñi Ceperūt prici
n o pes furere a vino. Extēdit
p manū ſuā cū illuſorib': q̄a
applicuerūt q̄ſi clybanū cor
q r ſuū cū inſidiaret eis. Tota
nocte dormiuit coq̄ns eoſ
mane ipe ſuccēſ' q̄ſi ignis
s flame. Oēs calefacti ſr̃ q̄ſi
t clybani ⁊ deuorauerūt iudi
v ces ſuos. Oēs reges eoꝝ
ceciderūt: nõ ē q̄ clamet in
x eis ad me. Ephrai i pplis
y ipſe ꝯmiſcebat. Ephrai fa
z a crus ē ſubcinerici' panis:
q̄ nõ reuerſat Comederūt
b alieni robur ei': ⁊ ipe neſci
c uit. Sʒ ⁊ cani effuſi ſr̃ i eo:
d ⁊ ipſe ignorauit. Et hūilia
bit ſupbia iſrl' in facie ei'.
e Nec reuerſi ſr̃ ad dñʒ deū
ſuū ⁊ nõ q̄ſierūt eū i oibuſ
f his. Et fact' eſt ephraim
g q̄ſi colūba ſeducta nõ hñs
h cor. Egyptū inuocabāt ad
i aſſyrios abierūt. Et cū pfe
k cti fuerit: expādaʒ ſup eos
rethe meū: ⁊ q̄ſi volucrem
celi detrahā eos: cedā eos
ſcdm audionē cetus eorū.
l Ve eis: qm̃ receſſerunt a
me. Vaſtabunt: q: puari
m cati ſunt in me. Ego rede
mi eos ⁊ ipi locuti ſunt cõ
n tra me mēdacia. Et nõ cla
mauerūt ad me i corde ſuo
o p ſ; vlulabāt in cubilibus ſu
q is. Sup triticū ⁊ vinū ru
minabāt: ⁊ receſſerūt a me
r Et ego erudiui eos ⁊ ꝯfor
s taui brachia eorū: ⁊ in me
t cogitauerunt maliciā. Re
uerſi ſūt vt eſſent abſq; iu
v go facti ſunt q̄ſi arcus do
x loſus. Cadēt i gladio prici

x Ephraim. hic ponit idolatrie multiplicitas: cum dicitur Ephraim i pplis ipe ꝯmiſcebat: q: regnū iſrl' nõ ſolū fuit infectū idolatria hieroboam. ʒ etiam idolatrijs gentiliū exiſtētiū circa regnū ⁊ nõ ſolū ad horā ʒ etiaʒ continue. iõ ſubdit.
y Ephraim fa. eſt ſb cinericius. i. idolatrijs gētiū infectus: ſicut panis ſubcinericius cõtrahit ſordes a cineribus.
z Qui nõ reuerſat. p penitentiam.
o Comede. alie. ro. eius. q: ꝓpter pctā iſta frequēter fuit ab hoſtibus depdatus
b Et ipſa neſciuit. quia hoc eſſet ꝓpter hanc idolatriā: ⁊ ſic patʒ eius excecatio. nõ ſolū iuuenū ʒ etiam ſenū. iõ ſubdit.
c Sed ⁊ cani effu. ſūt in eo. i. dediti iſti pctõ. ideo ſubdit pena. d Et hu. ſu. iſrl' qd̃ impletū fuit tpe. Oſee qui cum pplo iſrl' ductus eſt captiuus in aſſyrios. iiij. Regū. xvij.
e Nec reuerſi ſunt p pniam debitam.

B

f Et factus eſt ephraim q̄ſi colūba ſeducta. i. habet h' aucupis capta. g Non habens cor. i. fiduciam in dño.
h Egyptū inuocabāt. cõfugiētes ad humanum auxilium ⁊ dimittētes diuinum. ⁊ hoc tpe Oſee. iiij. Reg. xvij.
h Ad aſſyrios abierūt tpe manahen. iiij. Reg. xv.
i Et cum profecti fuerint. ꝯfidentes de auxilio humano ⁊ diffidentes de diuino. k Expan. ſup eos rethe meum dando eos in manibus aduerſariorum. ⁊ cā ſubdit.
l Qm̃ receſſerūt a me. p multiplicem idolatriā. vt viſum ē.
m Ego rede. eos. de ſeruitute egypti. n Et ipſi locuti ſunt contra me mēda. dicētes de vitulis aureis. Ecce dij tui iſrl' qui eduxerūt te de terra egypti. iij. Reg. xij.
n Et nõ clama. ad me in cor. ſuo. me deuote depcando.
o Sed vlula. in cultu idolorum. p In cubilibus ſuis . i. in delubris. q Sup triticum et vinū rumina. q: poſt idolatriam gula exercebant. r Et ego eru. ⁊ cõfor. bra. eorum. mittendo eis ꝓphetas ad eruditionem eorum ⁊ cõfortationem in bono. s Et in me cogitaue. mali. ꝓphas meos occidendo. t Reuerſi ſunt: vt eſſent abſq; iugo. p̄mo eñ ſubtraxerunt ſe a iugo roboam filij ſalomonis. iij. Regum. xij. ⁊ poſtea a iugo diuino legis ſeruiēdo idolis.
v Facti ſunt quaſi arcus doloſus. qui reflectit ſagittā cõtra tenentem eum. ſic pplus iſrael blaſphemias retorquebat in deum ſuſtentatorem ſuum.
x Cadent in gladio. ſ. aſſyriorum.

y A furore lingue ſue.i.ꝓpter blaſphemias contra deuʒ.
z Iſta ſubſannatio coꝝ.i.deriſio dei. z In terra egy
pti.i.didicerūt eam cum eſſent inter egyptios.

y pes coꝝ a furore lingue ſue
z Iſta ſubſannatio coꝝ i ter
ra egypti. Capi. VIII
a In gutture tuo ſit tu
b c ba q̄ſi aquila ſup do
d mū dn̄i ꝓ eo ꝙ tranſ
e greſſi ſunt fedus meū ⁊ le
f gē meā p̄uaricati ſunt. Me
g inuocabunt deus meus: ⁊
h cognouim⁹ te iſrl'. Proie
i cit iſrael bonū inimicus ꝑ
k ſequetur eū. Ipſi regnaue
l m runt et non ex me: princi
pes extiterunt ⁊ nō cogno
n ui. Aurū ſuum ⁊ argentuʒ
o ſuum fecerunt ſibi ydola vt
p interirent. Proiectus eſt
vitulus tuus ſamaria. Ira
tus eſt furor meus in eis.
q Vſqꝫq̄ nō poterūt emūda
r ri. Quia ex iſrael et ipſe eſt
s Artifex fecit illū ⁊ nō ē de⁹
t Quoniā in aranearū telas
v erit vitulus ſamarie q2 ven
x tū ſeminabūt ⁊ turbinē me
y tēt. Culm⁹ ſtās nō ē in eo
germē nō faciet farinā Qđ
⁊ ſi fecerit alieni comedent
z eā deuorat⁹ ē iſrl'. Nūc fa
a ctus ē in nationib⁹ q̄ſi vas
b imūdū q2 ipſi aſcēderūt ad
c aſſur. Onager ſolitarius ſi

In ca.vij. vbi dicit in poſtil. Cū ſanare vellē. Additio.
Quod dr̄ hic. Cū ſanare vellē iſrl' ⁊c. vſqꝫ ibi. Coraʒ
facie mea fa
cta ſunt. Alit
exponendū videtur.
Ad qđ ſciendū ꝙ in
illo pplo.x.tribuum
A erāt aliq̄ pctā occul
ta ⁊ aliq̄ manifeſta đ
q̄bus loq̄tur ꝓpheta
i pſona dei admodū
medici q̄ intēdēs cu
rare aliquē morbum
patentē inuenit in in
firmo aliū morbū oc
cultū ex quo curatio
reddit difficilior. ⁊ h
ē qđ dicit. Cū ſanare
vellem iſrael.ſ.a mor
bo ſeu pctō publico.
Reuelata ē iniq̄tas
ephraim ⁊ malicia ſa
marie.ſ.ille q̄ erāt oc
culte. qđ declarat cū
ſequit. Quia operati
ſunt mendaciū. in mendacio.n.ꝑnicioſo duo cōiter occur
rūt vicia. Primū ē patens.ſ.falſa vocis ſignificatio. Aliđ
ē latēs.ſ.intētio fallēdi: q̄ in corde ꝯſiſtit ſoli deo nota qui
ſm ꝓphetā ſcrutat corda ⁊ renes. Declarat.n. ꝓpoſitū in
eo qđ ſequit. Et fur ingreſſus ē ſpoliās latrūcul⁹ foꝛ. Cō
tingit.n. q̄nqꝫ ꝙ aliq̄s aliena cupiēs ⁊ nō audiens h publi
ce facere furat: ⁊ ſic ē viciū latēs: ⁊ cū hʒ opoꝛtunitatē i pu
blico hec rapit: ⁊ ſic ē patens viciū: ⁊ de h dicit. Et fur in
greſſus ē.ſ.latēs. Et ē ſpoliās latrūculus foris. ⁊ ſic patēs
Cōſequēter q2 int eos erāt aliq̄ q̄ murmurātes đ diuina iu
ſticia dicebāt ꝙ mala que de⁹ eis inferebat nō ꝓueniebant
ex culpa ꝓpria ſʒ ex demeritis antiquoꝝ parentū ꝓut etiā
hodie hebrei erronei aſſerūt dicētes ꝙ ſunt in hac captiui
tate ꝓpt peccatū vituli ſn̄ in deſerto fabricati: qđ falſum ē ꝓ
ut alibi ē oſtenſum. ideo ſubdit. Ne forte dicāt in cordib⁹
ſuis oēm maliciā coꝝ me recordatū. ſʒ oñdit ꝙ punitio eis
illata ſeu cōminata correſpōdebat peccatis coꝝ p̄ncipalit
ꝯmiſſis. vñ ſubdit. Nūc circūdederūt eos adinuentiones
ſue corā facie mea facte ſunt. q.d. nō ꝓ p̄teritis antiquoꝝ
vicijs puniunt ſʒ ꝓ eis q̄ ꝑ ipſos ſunt p̄ncipalit perpetrata

Replica.

In ca.vij. vbi dr̄. Cū ſanare vellē. id qđ Burgenſ.
vult addere ſup poſtil. videt ſimplr̄ falſum ꝙ deo
medico ſit aliq̄s morb⁹ notus ⁊ aliq̄s occultus: q̄a
oīa nuda ⁊ apta ſunt ocul' dei: ⁊ ſi dicere velit Burgenſ. ꝙ
aliq̄s ſit occult⁹ hoībus nō deo tūc expoſitio nō ē ad ꝓpo
ſitū lr̄e q̄ ē verbū dn̄i dicētis. Cum ſanare vellem ⁊c.

Capitulum viij.

In gutture. Poſt declaratiōnē diuine iuſticie ⁊ mi
ſericordie. hic ꝯñr ponit ꝓmulgatio vtriuſqꝫ ei p̄
mo iuſticie. ſecūdo miſcdie ca.xiiij. Prima in du
as. q2 p̄ ponitur dei iuſticie ꝓmulgatio: ſecūdo ppl'i incre
patio ca.ſeq. Prima in tres q2 p̄ ꝓclamatur dei iuſticia ꝯ
iudā: ſecūdo ꝯ iſrael: ibi. Me inuocabūt. tertio iterū ꝯ iu
da'm: ibi. Et iudas. Circa primū di ꝓphete a dn̄o. a In
gutture tuo ſit tuba.i. clama alte ad modum ſonitus tube ⁊
quid debeat clamare ſubdit. b Quaſi aquila.i. nabucħ.
rapax ad modū aq̄le: ꝓpter qđ aquila vocat Ezechie.xvij.
Aquila vna grādis ⁊c. c Sup do. dn̄i.i. cito veniet ad
deſtruendū domū dn̄i in iTem quod fuit impletū tempoꝛe
ſedechie.iiij. Reg.vl. ⁊ ſubdit cauſa. d Pro eo ꝙ trāſ.
ſunt fe. meū. iuramento noīs mei firmatū. Sedechias enī
de ꝯſilio ſenioꝝ ⁊ ſacerdotū rupit iuramentum quod fece
rat nabucħ. deſeruiendo ſibi fideliter ſub tributo.ij. Para
lyp.vlt. e Et legem meā p̄uaricati ſunt faciēdo mul
tipliciter ꝯtra legem domini datā in monte ſynai. Poteſt
etiam iſta pars exponi de deſtructione templi per exerci
tum romanoꝝ eo ꝙ aquila eſt ſignum romani imperij.
d Pro eo ꝙ tranſ
greſſi ſunt fedus me
um. occidēdo xp̄m q̄ B
miſſus erat ad fede
randū inter deum et
populum. e Et le
gem meaʒ p̄uaricati
ſunt. irritātes māda
ta domini ꝓpter ſuas
traditiones ſm ꝙ im
properat eis xp̄s: ma
thei.xv. f Me i
nuocabunt. h ꝯñr pro
mulgatur diuina iu
ſticia ꝯtra iſrael cum
dicitur. Me inuoca
būt artati ab aſſyrijs C
g Cognouimus te
iſrael. id ē nos qui ſu
mus popul⁹ tu⁹ iſrl':
⁊ ſubintelligenduʒ ē
hec vocatio erit fru
ſtra ⁊ ſubditur cauſa
h Proiecit iſrael bonū.i. cultū dei ꝓ cultu vitulorum.
i Inimicus pſequet eum. vſqꝫ ad captionē ⁊ captiuatio
nē. k Ipſi regnauerūt.ſ. reges iſrael. l Et non ex
me. quia ex diuina ordinatione regnū decem tribuum erat
datū dauid ⁊ filijs eius in ſempiternū ſed contra hoc videt
quod dicitur.iij. Reg.xi. ipſi hieroboam. Hec dicit domi
nus deus iſrael. Ecce ego ſcindaʒ regnū de manu ſalomo
nis ⁊ dabo tibi decem tribus. Dicendum ꝙ hoc fuit indire
cte ⁊ quaſi ꝑ accidens.ſ. ad puniendum malum ſalomonis
ad qđ declinauit in ſenectute: ⁊ ſic ꝑmiſit roboam reſpon
dere dura populo: ex q̄ reſponſione decem tribus fuerunt
ab eo diuiſe: ⁊ ſic iſtud contingit ex ꝑmiſſione diuina que
reſpicit aliquid ſm ſe ⁊ abſolute. ideo ſubditur.
m Principes extiterunt ⁊ non cognoui. id eſt nō appro
baui. ſcilicet maliciam populi ſe a regno dauid ſegregātis
et per hoc regem ſibi ſtatuentis propria voluntate ⁊ nō de
mandato domini. n Aurum ſuum et argentum ſuuʒ fe
cerunt ſibi ydola. ſcilicet vitulos aureos.
o Vt interirent. hec enī ydolatria fuit interitus ſui cauſa
p Proiectus ē vitulus tuus.i. vituli q2 duo fuerunt acci
piendo ſingulare ꝓ plurali. q Vſqꝫquo non poterunt
emūdari.ſ. filij iſrael ab hoc delicto. q.d. nunq̄ vſqꝫ ad coꝝ
captiuationē. r Quia ex iſrl' ⁊ ipe ē.i. ipe vitulus ē de
auro ⁊ argento regni iſrl'. s Artifex fecit illū. ex q̄ patʒ
ꝙ nō eſt deus q̄ nō ē factus ſed factor omniū. t Quo
niā in aranearum telas erit. ꝓiectus in loco vili. in hebreo
habet quaſi haſtile erit.i. diſſipatus in fruſta ſicut ligna q̄
ponunt in ignem. Ex quo videtur ꝙ iſti vituli erant tm̄ au
rei exterius ⁊ lignei interius. ⁊ ſic ſubtracto auro per aſſy
rios ignis factus fuit de ligno. v Quia ventum ſemina
bunt.i. opera inania. x Et turbinem metent.i. in capti
uitatem ibunt. y Culmus ſtans non eſt in eo ⁊c.i. ſi cō
tingat eis aliqua apparentia proſperitatis non tamen ve
niet ad effectum: ⁊ ſi veniat ab aduerſarijs rapietur.
z Nunc factus eſt in nationibus. id ē cito ducetur in aſ
ſyrios captiuus. loquitur enim de futuro per modum pre
teriti propter certitudinem prophetie.
a Quaſi vas immundū.i. ibi viliter tractabit. b Quia
ipſi aſcenderunt ad aſſur.i. ibi in captiuitatem cito ducen
tur: ⁊ ſubditur cauſa. c Onager ſolitarius ſibi ephra
im. onagri diſcurrentes per deſerta contrahunt ventuʒ ad
ſui refrigerium ſm quod dicitur Hieremie.xiiij. Onagri
ſteterunt in rupibus: traxerunt ventum quaſi dracones.

Sic iſti diſcurrebāt ad diuerſa loca gētiliū ad attrahendū ſibi ydolatrias eorum ⁊ in hoc delectabant.ideo ſubditur d Munera dederūt amatorib⁹.i.ydolo℞ ſacerdotibus ⁊ ad idē ptinet qđ ſubdit.Sed ⁊ cū mercede ⁊c.⁊ ſubdit pena. e Nūc ꝯgregabo eos.i.modico tpe tenebo eos in terra ſua ꝯgregatos.

q꞉ hec abundātia quā conſecuti fuerāt deū colēdo mutata ē in penuriā.ideo ſubditur. f Area ⁊ tor.nō paſ.eos ⁊ vi. me.eis.q꞉ nō creſcet q̄tū ſperabāt.⁊ cū hoc eijcient de terra ſua captiui.ideo ſubditur. Nō habitabūt i terra domini g Reuerſus:hic increpat de mutatione ſecūda.ſ.de mūdicia in inmundiciā cū

f Et quieſcent pauliſper ab onere regis ſcꝫ aſſyrio℞:in cui⁹ regno opprimētur dura ſeruitute.q.d.cito ſunt de terra ſua diſpgendi ⁊ in ſeruitutē deducēdi:⁊ ſubditur cauſa. g Quia multiplicauit ephraiꝫ altaria.ſ.ydolorum.

B

h Scribā eis multiplices leges meas ꝑ ꝓphas eis rememorādo. i Que velut aliene cōputate ſunt ab eis.eas trāſgrediendo ſm aliq̄s iſtud legit interrogatiue. Scribā eis multiplices leges addēdo p̄cepta p̄ceptꝭ.q.d. nō eo ꝙ hoc eēt fruſtra: vñ ſubdit.Que velut aliene ⁊c. k Hoſtias offerēt ⁊c. Circa h ſciendū.ꝙ.x.tribus licet colerēt ydola tñ cuꝫ hoc colebāt dñm.ꝓpt qđ dixit eis helyas.iij.Reg.xviij Uſq; q̄ claudicatis i duas ꝑtes:nūc colendo baal nūc colendo dñm:ſ; talis cult⁹ nō

A

d bi ephraiꝫ. Munera dederunt amatoribus ſed ⁊ cuꝫ mercede ꝯduxerūt natiōes.
e f Nunc ꝯgregabo eos ⁊ quieſcēt pauliſper ab onere re
g gis ⁊ principum. Quia multiplicauit ephraim altaria ad peccandum facte ſunt ei
h are in delictū. Scribam ei
i multiplices leges meas q̄ velut aliene cōputate ſunt
k Hoſtias offerēt imolabūt carnes ⁊ comedēt et dñs ñ
l ſuſcipiet eas. Nunc recordabit iniq̄tatis eorū ⁊ viſi
m tabit pctā eo℞. Ipſi in egy
n ptū cōuertent. Et oblitus eſt iſrl factoris ſui:et edifi
o cauit delubra ⁊ iudas multiplicauit vrbes munitas.
p Et mittaꝫ ignē in ciuitates ei⁹:⁊ deuorabit pes illius

a Noli letare iſrl. IX
b Noli exultare ſicut po
c puli: quia fornicatus
d
e es a deo tuo Dilexiſti mercedē ſuꝑ oēs areas tritici.

f Area et torcular nō paſcet eos et vinum metietur eis Non habitabunt in terra
g dñi. Reuerſus eſt ephraiꝫ
h i in egyptū et in aſſyrijs pol
k l lutum comedit. Non libabunt dño vinū ⁊ non place
m bunt ei. Sacrificia eo℞ q̄ſi panis lugentiū Omnes q̄ comedēt eū cōtaminabūt:
n q꞉ panes eo℞ aīe ipo℞ non
o intrabit i domū dñi. Quid
p facietis in die ſolenni i die
p feſtiuitatis dñi. Ecce eñ ꝑ
p fecti ſunt a vaſtitate. Egy
q ptus congregabit eos:mē
r phis ſepeliet eos. Deſiderabile argentū eorū vrtica hereditabit:lappa i taber
s naculis eorū. Uenerūt di
t es viſitationis: venerunt
v dies retributionis. Scito
x te iſrl ſtultū ꝓphetam inſa
y num virū ſpiritalem. Pro
z pter multitudineꝫ iniquitatis tue ⁊ multitudo amen
a tie. Speculator ephraim

dicitur. Reuerſus ē ephraim in egyptuꝫ. id ē de mūdicia vite quā lex tradidit i immundiciā cōuerſationis egyptiace. i Et in aſſyrijs. ſcꝫ ductus. k Pollutum comedit.i.comedet cito cibaria in lege ꝓhibita. l Nō libabūt dño vinū.q.d.ꝓpter ſui imundiciā ineptuꝫ eſt ad dei ſacrificiū. m Sacrificia eoruꝫ.q̄ſi panis lugentiū.i. polluta:in domo ei in qua erat mortuus oia cibaria reddebant polluta et illi q̄ comedebant ea. ideo ſequit. Omes qui comedēt ⁊c. n Quia pa. eo℞ aīe ⁊c.q.d.ille panis p̄t reficere hominem ſ; ineptus eſt ad faciendum inde deo oblationē ideo ſubditur. o Quid facietis in die ſolenni.in quo debetis apparere corā dño cū oblationib⁹ ⁊ nō vacui ⁊ nō habetis aliq̄d aptum

B

eſt deo acceptus:ideo ſubdit.Et dñs nō ſuſcipiet eas.ideo ſubdit punitionis acceleratio. l Nūc recordabit iniq̄tatꝭ eo℞ penā debitā inferendo. m Ipſi in egyptū cōuertent.i.in ſeruitutē durā ⁊ vilem ſicut fuerūt in egypto. n Et oblitus ē.repetitio ē cauſe punitionis dicte. o Et iudas.Hic reuertit ꝓpheta ad declarandū diuinaꝫ iuſticiā cōtra iudam dicens.Et iudas multiplicauit vrbes munitas.decē eñ tribus in captiuitatē ductis due trib⁹ q̄ remāſerāt fortificauerūt terrā ſuā fortalicijs.vt hr.iiij.Regū.⁊ q꞉ tpe ſedechie nimis ꝯfidebāt de illis:⁊ parū de deo. ideo puniti ſunt iuſto dei iudicio:ꝓpter quod ſubditur. p Et mittā ignē ⁊c qđ fuit adimpletū ꝑ exercitū chaldeorum.

Capitulum ix.

a Noli letari. Poſtq̄ poſita eſt diuine iuſticie ꝯ populū declaratio.Hic ꝯñr ponit eiuſdē increpatio tāq̄ cōuicti multiplici delicto ⁊ diuidit in duas ꝑtes q꞉ p̄ increpat pplus vt vilit ꝯcioratus.ſecūdo vt multipliciter ingratus ca.ſe. Prima diuidit in q̄nq; ꝑtes ſm quinq; mutationes de bono in malū. Prima ē de abundātia i penuriā.ſecūda de mūdicia in immūdiciā:ibi. Reuerſus ē tercia de ſciencia in ſtulticiā:ibi.Scitote. quarta de bonitate in maliciā:ibi.Quaſi vuas.q̄nta de fecūditate in ꝓlis carētiā:ibi.Ephraim.Circa primum dicitur. a Noli letari. in animo. b Noli exultare.exteri⁹ in ſigno:dr eñ exultatio q̄ſi extra ſaltatio. a Sicut pplī.q.d.magis habes materiā triſticie q̄ gentiles q̄ nō ſunt tranſgreſſores legis moſayce ſicut ⁊ tu.q꞉ nō fuit eis data. d Quia fornicatus es a deo tuo.ydolatrando ⁊ legē eius tranſgrediendo. e Dilexiſti mercedē ⁊c.ꝑ cultu eñ ydolo℞ conſequi ſperabant abundantiā temporaliū bonorū. ſ; accidit eis ꝯriū

ad offerendū:⁊ ſm hunc ſenſum ꝯtinuat lrē p̄cedenti. Ra. ſa.aliter exponit dicens ꝙ alloquitur duas tribus a nabucho.occidēdas dicēs. o Quid facie.in die ſolēni.quādo dñs de cadaueribus veſtris faciet ſolenne conuiuiū beſtijs ⁊ auibus.q.d.nō habetis refugiū.⁊ ſic ꝯiungit cū lrā ſequenti cum dicit. p Ecce.n.ꝑfecti ſunt ⁊c. pauci q̄ effugerunt in deſtructione irlm iuerūt in egyptū ꝯ ꝯſilium hiere.ſ.iohannē filius charee ⁊ alij cū eo.hiere.lxiij.iđ ſubditur. p Egyptus cō.eos.iſta tamē fuga non valuit eis quia cito poſt nabuch.intrauit egyptū ⁊ eos occidit. ideo ſubdit. q Mēphis ſepe. eos.ciuitas ē egypti q̄ nūc dicitur damiata. r Deſide.argentū ⁊c.Hieruſalē enim deſtructa longo tpe fuit ſine habitatorib⁹ vbi fugiētes abſcōderāt ſua precioſa.⁊ ſic ibi creuerūt vrtice ⁊ ſpine. s Uenerunt di.viſi.i.punitionis. t Uenerūt di.retri.ſcilicꝫ ꝑ peccatis.⁊ in h notat iuſticia hui⁹ punitiōis. v Scitote.Hic increpat tercia ꝯioratio.ſ. de ſapiētia in ſtulticiam.dederat eñ dñs illi pplo legē de q̄ dicit Deut.iiij.Hec ſapiētia veſtra ⁊ intellectus corā populis. ſed ꝓpt trāſgreſſionē eius fuerūt excecati:q꞉ frequētatō peccato℞ excecat mētis oculū:iđ ſubdit.Scitote iſrl.⁊ dicūt aliqui correctores ꝙ ſunt due dictiones:ſcito te ⁊ ſic iſrael eſt vocatiui caſus.ſ; in hebreo eſt vna dictio ⁊ tūc iſrael ē accuſatiui caſus ⁊ ſic eſt ſenſus. v Scitote ⁊c.q.d.patet oib⁹ ꝙ popul⁹ iſrl factus ē ſtultus. x Prophetā inſanū.q꞉ ꝓphe iſrl erāt arreptícij a demonib⁹.iđ cū ſubdit. y Uirū ſpi. intelligitur maligno ſpiritu arreptū ⁊ ſubditur cauſa huius. z Propter multi.⁊c.ſupple facta eſt a demone deo iuſte ſibi permittente. Conſequenter ſubdit de bonis ꝓphetis. a Speculator ephraim.i.annuncians veritatem ephraim

b Cū deo meo.ſ.loquēs ſpū diuino. c Propheta.ſ.
ꝛ ſm veritatē.ſ ꝗ tales ꝓphas querebāt interficere ſicꝰ in
fra patebit de amos.iō ſequit. d Laqus ruine factus ē
ſup oēs vias eiꝰ:ꝗ in dictis ꝛ factis talis ꝓphete ꝗrebant
occaſionē mortis ſue:ꝛ ꝗ regnū iſrl' nō ſolū hoc faciebat:
ſꝫ etiā regnū iuda in
ꝗ erat templuꝫ. ideo
ſubdit. e Inſania i
domo eiꝰ. ꝗ zachari
am interfecerūt i do
mo dñi.ij. Paralyp.
xxiiij. et ꝗ iſta erant
horrēda. iō ſubditur
C f Profunde pec. ſi
cut in die gabaa.in ꝗ
vxor Leuite mortua
fuit icredibili libidi
ne.Judicum.xix.
g Recordabit iniꝗ
ta.coꝝ nō ꝗ obliuio
cadat in deo. ſꝫ ꝗ ad
modū recordantis ſe
hꝫ qñ punit pctā diſ
ſimulata. h Quaſi
vuas. h increpat ꝗ
ta mutatio de vtute i
maliciā: cū dr in pſo
na dñi.Quaſi vuas i
deſerto. que ſunt ibi
valde pcioſe.ꝗ rare.
i Inueni iſrl.in pri
mis patribꝰ abraam
yſaac ꝛ ſimilibus.
k Quaſi pma poma
ficulnee.ꝗ ſunt alijs meliora. l In cacumie eiꝰ vidi pa
tres coꝝ.ſicut.n.in cacumine arboris fructus citius matu
rant ꝛ meliꝰ eo ꝙ a ſole attingunt liberius ſic dicti patres
fuerūt meliores poſterioribꝰ:de ꝗbus ſubditur. m Ipi
aūt intrauerūt ad beelphegor.ſ.ad ydolatriā filioꝝ ammō
ꝛ moab.Nume.xxv. n Abalienati ſunt.a deo. o In
ꝯfuſione.ſ.ſua.vt ibidē habet. p Et facti ſunt abomina
biles ſicut ea ꝗ dilexerūt.i. ſicut ydola ꝗ abominatōes no
minant frequēter in ſcriptura. q Ephraim. Hic incre
pat ppl's de ꝗnta mutatione.ſ.a fecūditate ꝓlis in carenti
am:ꝛ diuidit in tres ptes ꝗ p̄ ꝓpoſitū pdicit. ſcdo icidēs
ponit:ibi. Sed ꝛ ve.tercio ſcriptura ad primum refert:ibi
Ephraim.Carētia vero ꝓlis in magna pte fuit eiꝰ captiua
tio:qđ notat cū dr. q Ephraim ꝗſi auis auolās de ni
do ſuo. r Auolauit.ductus extra terrā ſuā in captiuita
tē:ꝛ loꝗtur ꝓpheta de futuro p modū pteriti ſicut frequen
ter dixi:ꝛ iō ſic intelligendū ē in alijs vbi non exprimitur
s Gloria coꝝ a partu.in h eñ gloriabātur ꝙ vxores coꝝ
facilit ꝯcipiebāt ꝛ ſine piculo pariebant ex ꝗbus ſequebat
abundātia ꝓlis.De mutatione huiꝰ glorie ſubditur.
t Qđ ꝛ ſi enutrierint fillos ſuos abſqꝫ liberis eos faciam
interficiēdo eos p aſſyrios. v Sed ꝛ ve eis.Hec eſt ps
incidētalis in ꝗ ꝓpheta in pſona dei loquēs denunciat fu
turā deſtructionē populi iudaici p romanos:habita occaſi
one ex eius deſtructiōe p aſſyrios de ꝗ ante immediate fu
erat locutus.Circa qđ ſciendū ꝙ iſte ē vnus de paſſibꝰ ſcri
pture veteris teſtamenti corruptis a iudeis ſm ꝙ dicit fra
ter Raymundus in hebraica lingua valde peritus.Ad cu
ius intellectū ſciendū ꝙ ſic in hebreo habet.Quia etiaꝫ de
eis beſuri deciſi.Hebrei vero habēt duplices lras.ſcꝫ Sa
ꝛ ſin in ſono ꝛ charactere differentes. Quādo vero beſuri
p lram ſamech ſcribitur ſignificat in receſſu meo. Quādo
vo ſcribit p ſin ſignificat incarnationē meā:hic aūt ſcribit
p ſin:ꝛ ideo hec eſt vera lra. Quia etiam ve eis incarnatio
mea de eis.Aſſumpſit eñ deus carnē de iudeis:ꝛ ex h ſe
cutū eſt ve eis:quia ꝓ maiori parte fuerūt increduli et pſe
cutores xpi:ꝛ in vindictam mortis eius p romanos truci

b c cū deo meo ꝓpheta laqueꝰ
d ruine factus eſt ſup omnes
e vias eiꝰ Inſania in domo
f dei eiꝰ. Profūde peccaue
rūt ſicut i diebꝰ gabaa Re
g cordabit iniꝗtatꝭ coꝝ et vi
h ſitabit pctā eorum. Quaſi
i k vuas i deſto inueni iſrl' ꝗ̄i
l prima poma ficulnee in ca
cumine eius vidi pr̄es coꝝ
m Ipi aūt intrauerūt ad beel
n phegor: ꝛ abalienati ſunt i
o p ꝯfuſione ꝛ facti ſunt aboia
biles: ſicut ea ꝗ dilexerunt
q r Ephraim quaſi auis auo
s lauit. Glia coꝝ a ptu et ab
t vtero ꝛ a cōceptu. Qđ etſi
enutrierit filios ſuos abſqꝫ
liberis eos faciā i hoibus
v ſꝫ et ve eis cuꝫ receſſero ab
a eis. Ephraim vt vidi tyrꝰ
b erat fundata in pulchritu
c dine. Et ephrai educet ad
interfectorem filios ſuos.
Da eis dñe. ꝗđ dabis eis
d e f g Da eis vuluā ſine liberis
et vbera arentia. Omnes
nequicie eorum in galgal:
quia ibi exoſos habui eos
Propter malitiā adinuen
tionum eoꝝ de domo mea
eijciam eos. Non addam
h vt diligā eos. Omēs prin
cipes eoꝝ recedētes. Per
i cuſſus ē ephraim radix eo
rum exiccata eſt. Fructum
k nequaqꝫ faciēt. Quod etſi
genuerint: interficiā aman
l tiſſima vteri eoꝝ. Abijciet
m eos dñs deꝰ meus: ꝗa nō
n audierūt eum ꝛ erunt vagi
in nationibus.

datis:ꝛ captiuati fuerunt qđ etiaꝫ deſignatur per hoc qđ in
principio dicitur. Quia etiam ve eis.etiam in latino addi
tamentum ſignificat:ꝛ in hebreo loco eiꝰ ponit hec dictio
gam per quā ſignificat additamentū conſimilis ꝛ diminu
tio populi iudaici p romanos fuit tāta imo maior ꝙ̄ illa ꝗ
fuit facta per aſſyri
os ꝛ chaldeos.a pn
cipio.n. obſidiōis p
romanos vſqꝫ ad fi
nem mortui fuerunt
fame peſtilētia ꝛ gla
dio decies centuꝫ mi
B lia. Hanc autem veri
tatem fidei noſtre cō
ſonam nititur Rabi
ſa.repellere dicēs ꝙ
littera ſin qñ puncta
tur deſup i ſiniſtra p
te habet ſonū ꝛ vtu
tē lre ſamech:ꝛ ſic be
ſuri ſignificat hic re
ceſſum ꝛ nō incarna
tionem quia ſic pun
ctatur littera ſin in h
loco.Sed iſtud vide
tur fuga veritatis.p
mo quia hec lra in to
to vete.te. nō inueni
tur alibi ſic punctata
vt dicit pdictꝰ frater
Ray. ꝛ ego ſimiliter
nō recolo me vidiſſe
alibi ſic punctatā: ꝓ
pter quod videt hec
additio facta ad deprauādū ſententiā.ſecūdo ꝗ puncta nō
ſunt de ſubſtātia littere:neqꝫ a principio ſcripture fuerunt:
vnde ꝛ rotuli qui in ſynagogis eorū legūtur ſunt ſine pun
ctis:ſed p magnū tempus poſtea inuēta ſunt huiuſmoi pū
cta ad facilius legendū. Cum igitur ſubtracto puncto pre
dicto ipi concedunt ꝙ beſuri per ſin ſcriptum incarnatio
nem meam ſignificat conuincunt cōcedere ꝙ hic beſuri in
carnationē ſignificat. Et quoniā tranſlatio noſtra dictum
Ra.ſa.ſequit que ſic habet. Sed ve eis cū receſſero ab eis
patet ꝙ fuit facta poſt corruptionem dictā:poteſt tamē tra
hi noſtra tranſlatio ad predictum intellectum.Sed ve eis
ꝛc. Quia propter negociationem incarnationis dei deus
receſſit ab eis dimittēs eos in cecitate eorū vſqꝫ ꝗ intraue
rit plenitudo gentiū ſm ꝙ deducit apl's ſatis diffuſe i epl'a
ad Romanos. a Ephraim. Hic ſcriptura reuertit ad p
dictam carentiā prolis in regno.x. tribuū tempore ve.teſ.
cum dicit. a Ephraim vt vidi tyrus erat.i.ſimilis tyro i
filioruꝫ multitudine.ideo ſubditur. b Fundata in pul
critudine.pulcritudo eñ ciuitatꝭ principalit in multitudi
ne plebis ꝯſiſtit: ꝛ ꝯñr oſtendit mutationē in oppoſitum.
c Et ephraim edu.ad interfe.filios ſuos.i.ad regem aſſy
riorū ꝗ eos debellauit ꝛ captiuauit. d Da eis dñe.i.da
bis. e Vuluā ſine liberis.i.vxores ſteriles. f Et vbe
ra arentia.ita ꝙ iam nati nō poterunt nutriri: et ſubditur
cauſa huius pene. g Omnes nequitie eorū in galgal.
Ibi enim circūcidit Joſue filios iſrael ꝛ tunc primo ibi qui
euit archa aliquo tempe ꝓpter quod ꝓphete falſi dicebāt
ꝙ erat locus ſanctior templo quod erat in hieruſaleꝫ:ꝛ do
cebāt ppl'm ibi colere ydolā ex ꝗ reddebāt deo exoſi et a
deo reprobati.iō ſeꝗt. Nō addā vt diligā eos. h Oēs pn
ci.eoꝝ.re.ab eo.p ydolatriā ꝛ a tra ſua p captiuitatē. i Ra
dix eoꝝ exiccata ē.i.vtus ꝓlificādi k Qđ ꝛ ſi genuerit.ñ
tñ viuēt. l Abijciet eos deꝰ meꝰ.de tra ſua vbū ē ꝓphe
captiuitatē denūciātis. m Quia nō audierūt eū. reuo
cantē eos p ꝓphetas ad bonū. n Et erūt vagi in nati
onibus.i.captiuati in longinꝗs regionibus.

In ca.ix. vbi dicitur in poſtilla. Quia panis eoꝝ anime ipſorum.ꝛc.

Additio.

Hoc qđ dr̄. Quia panis eoꝝ aīe eoꝝ nō itrabit i domū dñi. exponit ab hebreis ſic. Quia panis eorum quē offerent ſe offerre intendūt ꝓ aīab⁹ ipſoꝝ nō intrabit in domū dñi.ſ. acceptabilem.

A In eo.cap. vbi dr̄ in poſtil. Circa quod ſciendū ꝙ iſte ē vnus de paſſib⁹ ſcripture.

Additio.

Appoſitio rat mūdi ē vā. Ad cui⁹ maiorē declaratione ſciendū ꝙ lr̄a penultima alphabeti hebraici dī ſin ꝗ ſimplr̄ ſcripta ſonat ſicut lr̄a noſtra .xviij. ſ.s. Si autē punctet

B deſup in ſiniſtra pte hʒ ſonū lr̄e tercie nr̄i alphabeti.ſ.c. et in h

Vitis frōdoſa iſrl̄ X
fructus adeq̄tus ē ei.
c Scđm multitudinem
d fruct⁹ ſui multiplicauit al-
e taria iuxta vbertatē tre ſue
f exuberauit ſimulacris. Di
g uiſum eſt cor eoꝝ nūc inte-
h ribūt. Ipſe confringet ſimu
i lacra eoꝝ depoplabit araſ
k eoꝝ. Quia nūc dicent nō ē
l
m rex nobis. Nō.n.timem⁹
dñm. Et rex quid faciet no
n bis. Loq̄mini verba viſio
o nis inutilis ꝛ ferietis fed⁹
p
q cū mēdacio et germinabit:
quaſi amaritudo iudicium
r ſup ſulcos agri. Vaccas
s bethauen coluerūt habita
t tores ſamarie. Quia luxit
v ſup eū ppl's ei⁹ ꝛ editui ei⁹
x
y ſup eū exultauerūt i gloria
z eius quia migrauit ab eo.
a Siquidē ꝛ ipſe in aſſur de-
b latus eſt munus regi vlto-
c ri. Confuſio ephraim ca-
d piet: et confundet iſrabel.

dictū ra.ſa. h i poſtilla allegatū ꝯtinet aliq̄d veritatꝭ. Sʒ attendendū ꝙ hec dictio bacar in hebreo ſignat carnē ꝓprie ꝛ cōiter: ꝗ q̄dē dictio bacar vbicūq; ſcribit i hebreo ſcribit cū littera s. ꝑdicta punctura in ſiniſtra pte deſup poſita: ꝛ ex hac dictione deriuat hec dictio becuri: ſcripta cū eadeʒ ſin ſic pūctata. ꝛ ſic ſigt idē qđ icarnatio mea i lingua nr̄a. vñ cauillatio ra.ſa. nō valet vtʒ ex dictis ꝑſertim habēti noticiā in grāmatica hebraici ſermonis.

Capitulum .x.

Vitis frondoſa. Poſt increpatione ppl'i de ſua peioratiōe: h ꝯñr increpat de igratitudine: ꝛ diuidit i q̄tuor ptes ſm q̄tuor igratitudines q̄rū prima ponit in ca.ꝑſenti: alie tres in trib⁹ ſequētib⁹. Prima i duas: qꝛ ꝑ icrepat igratitudinis culpa. ſcđo ſubditur pena: ibi diuiſum ē. Circa primū ꝯſiderandū ꝙ de⁹ fecit ibi popl'o magnū bñficiū introducēdo eū in terrā lacte ꝛ melle manāteʒ Exo.iij. ſʒ h bñficio ingrati ꝯuerſi fuerūt ad ydolatriā: idō dī h. a Vitis frondoſa iſrl̄. vocat aūt ppl's vitis ſic dr̄ Eſa.v. Vinea dñi exercituū dom⁹ iſrl̄ ē. ꝛ dī h frondoſa: q̄a in multitudine ppl'i ꝛ abundātia diuitiarū fuit ibi fortificata: ꝛ h ex terre fertilitate. ideo ſubditur. b Fruct⁹ adeq̄tus ē ei. qꝛ q̄ntūcunq; ppl's creuiſſet fructus terre ſufficiebāt ad ei⁹ ſuſtentationē: ſʒ qꝛ hec abūdātia fuit eis occaſio recedēdi a deo ſm ꝙ ꝑdixerat moyſes Deut.xxij. Incraſſatus ē dilectus ꝛ recalcitrauit ꝛc. idō ſubdit. c Scđm multi.fru.ſui.i. diuitiarū naturaliū ꝛ artificialiū. d Multiplicauit altaria. ad ydolatriā exercendā ꝛ nō ſolū vni⁹ ydoli ſʒ multoꝝ. idō ſubditur. e Iuxta vber.ter.ſue exuberauit ſimulacris. f Diuiſum. Hic ꝯñr ſubdit pena ꝛ ꝑ ponit punitio decē tribuū. ſecūdo correctio duaꝝ: ibi. Arabit iudas. Prima in tres: qꝛ pmo ponit punitio ppl'i. ſecūdo aſportatio ydoli: ibi. Vaccas. tercio captiuatio ſceptri regij: ibi. Cōfuſio. Circa primū dī. f Diuiſum ē cor eorū. partim idola colēdo: partim deū. g Nūc interibūt. id ē cito interficient ꝛ captiuabuntur ꝑ regem aſſyriorum. h Ipſe ꝯfringet ſimu.eoꝝ. accipiendo inde aurū et argentū. i Depopulabit aras eoꝝ. accipiēdo ſibi precioſa ornamēta eoꝝ. k Quia nūc dicēt iſraelite. l Nō eſt rex nobis.i. nō pōt nos defendere: ſicut cōmuniter ꝺ rege dr̄: qui neſcit vel non poteſt populū defendere. Non habemus regē: ꝛ ſubdit cauſam. m Nō eñ timemus dñm. ſic eñ dicebant aliq̄ boni inter eos ex q̄ non reuertemur ad dñm rex nō ꝑt nos defendere. n Loq̄mini vba viſiōis inutilis verbū ē ꝓphete increpātis ppl'm eo ꝙ credebant vbis falſoꝝ ꝓphetarū in heb. hr̄. Loq̄mini verba iuramēti falſi.i. quādo iuratis falſo iuratis. o Et ferietis fed⁹.ſ. fallaciter cū ꝓximis veſtris: ꝛ ideo aliqui libri habent.

p Cū mendacio. ſʒ nō ē in hebreo. ſubintelligitur tamen.

q Et germi. quaſi amari.iudi. ſup ſul.agri.i. ꝓuerſitas iudiciū pauperū. q̄ vocant ſulci agri eo ꝙ ꝑ potentiā diuitū opprimūtur ꝛ moleſtant. r Vaccas. Hic ꝯñr deſcribit exportatio ydoli: ꝛ qꝛ iſta littera ē imutata ꝛ ſm hebreos in pte corrupta: ideo ad eius intellectuʒ ſunt aliq̄ premittenda. Primū ē ꝙ manahen rex iſrl' dabat ſingulis annis munera ꝑcioſa regi aſſyriorū vt ꝯfirmaret regnum ſuū qđ intrauerat violēter. iiij. Regū.xv. ꝛ iter illa mūera erāt vituli aurei q̄s fecerat hieroboā vl' ſaltē vnus illoꝝ de quo fit h mētio.ſ. ille q̄ erat in bethel q̄ alio nomine dicit bethauē Joſue. viij. ꝛ in h conueniunt hebrei et latini. Dicūt vlteri⁹ aliq̄ expoſitores latini ꝙ ſacerdotes illius ydoli ſeu ydolorū fecerunt occulte vitulos de cupro deauratos ꝛ illi fuerunt portati in terram aſſyrioꝝ ꝛ ipſi furtiue retinuerunt ſibi aureos: ꝛ cū poſtea rex aſſyrioꝝ vidit fraudem indignatus afflixit grauius terrā ꝛ ſm hoc exponūt litterā iſtā dicentes. r Vaccas bethauen.i. vitulū q̄ erat in bethel quē vocat ꝓpheta noīe vacce: deriſorie ꝛ in plurali vaccas: eo mō loquendi quo dr̄ Exo.xxxij. Iſti ſunt dij tui q̄ eduxerunt te de terra egypti: ꝛ tamē nō erat ibi niſi vn⁹ vitulus cōflatilis. s Coluerūt habi.ſamarie. que erat metropolis ꝛ ſic habitatores eius colebāt ydolum a rege ſuo factum. t Quia luxit ſuper eū.i. ſup vitulū ppl'us eius q̄ colebat eū. idō luxit qñ fuit exportat⁹ mō ꝑdicto. v Et editui ei⁹.i. ſacerdotes vituli: ꝛ dicunt editui ab ede ꝛ tueor eris. q̄ſi tuentes ſeu cuſtodiētes edem ydoli. x Super eū exultauerūt. ꝓpter ſuū lucrum: quia illi furtiue retinuerunt. ſʒ populus lugebat quia ipſum ſublatum credebat. y In gloria eius.i. in vitulo qui reputabat honor patrie. z Quia migrauit ab eo.i. a populo ſm eius opinionem. a Siquidem ꝛ ipſe in aſſur delatus eſt. cum aliis muneribus vt credebat populus. b Munus regi vltori. q̄a vlciſcebatur manahen de eo ꝯtradicentibus ſibi. c Confuſio ephraim capiet.i. ex hoc confuſionē reportabit fraude detecta: vt ꝑdictum eſt. d Et cōfundetur iſrael. in voluntate ſua.i. in voluntate ſacerdotum qui fecerūt tale furtum: ex quo ſecuta eſt confuſio regni mō ſupradicto. Hec expoſitio non videtur valere: primo quia ſatis videtur diſtorta. ſecūdo quia cū dicitur. Coluerūt habitatores ſamarie. quia luxit ſup eum populus. ly quia de ſuo ſignificato eſt redditiuum cauſe dicti immediate ꝑcedētis. luctus vero populi de aſportatiōe vituli nō eſt aliq̄ mō vel cauſa vel ratio ꝙ habitatores ſamarie colerent ipſum: ſed magis eſt ad oppoſitum. Item furtū ſacerdotum videt eſſe ficticium qꝛ in receptione ꝛ traditiōe rerum precioſarū adhibetur magna diligentia. vas auteʒ aureum a cupro deaurato ſtatim diſtinguitur per colorē et pond⁹. Item expoſitores iſti dicunt h haberi ab hebreis. qđ nō videtur veꝝ. quia Ra.ſa. maximus doctor inter hebreos nihil penitus dicit de hoc furto vel fraude. ſed ad cōtrarium ſenſum exponit litterā: Circa ad h ſciendū ē ꝙ hec eſt lr̄a hebraica. ad vaccas bethauen timuerūt habitatores ſamarie.i. ꝓpt vituluʒ q̄ erat in bethel vt ſ. dictū eſt. Timuerūt habitatores ſamarie.ſ. ne infortuniū ꝛ malū veniret ſup regnū ꝓpt miſſionem vituli regi aſſyrioruʒ erat eñ ſamaria metropolis regni: ꝛ idō ꝑ ceterꝭ exprimit timor ei⁹ reſpectu infortunij futuri. Tranſlator vero nr̄ vī credidiſſe hūc timorē fuiſſe reuerentie: ꝛ idō trāſtulit. Coluerūt ꝓ timuerunt. qꝛ luxit ſup eum.i. ſup vitulum tranſportatū. Popl's eius.i. ppl'us regni. Et editui.

d c in volūtate ſua. Trāſire fe
cit ſamaria regē ſuū q̄ſi ſpu
f mā ſup faciē aq̄. Et diſper
g dent excelſa ydoli peccatū
h iſrl̄. Lappa ⁊ tribulus aſcē
i det ſup aras eoꝝ. Et dicēt
montibꝰ operite nos ⁊ col
k libꝰ cadite ſup nos Ex die
bus gabaa peccauit iſrael.
l a Ibi ſteterūt. Nō cōprehē
det eos in gabaa ꝑliuꝫ ſup
b filijs iniq̄tatis. Iuxta deſi
deriū meū corripiam eos.
c Cōgregabunt ſup eos po-
d puli cū corripient ꝓpter du
e as iniq̄tates ſuas. Ephrai
f vitula docta diligē triturā
g ⁊ ego trāſiui ſup pulchritu
h dinē colli eius Aſcendā ſu
i per ephraiꝫ Arabit iudas
cōfringet ſibi ſulcos iacob
Seminate vobis i iuſticia ⁊
metite in ore miſericordie
k inouate vobis nouale. Tē
pus auteꝫ requirendi dn̄m
l cū venerit qui docebit vos
m iuſticiam. Araſtis impieta
n tem iniquitateꝫ meſſuiſtis
o comediſtis frugem menda
p cij: quia cōfiſus es in vijs
q tuis et in multitudine for-
r tiū tuorū: conſurget tumul
s tus in populo tuo: ⁊ omēs
t munitiones tue vaſtabun-
tur: ſicut vaſtatus eſt ſal-
v x mana a domo eius qui vin
y dicauit baal in die prelij.
a matre ſuper filios alliſa.

id eſt ſacerdotes ſimilr luxerūt. q: habuerūt maiorē cauſaꝫ lugēdi: ⁊ iſte luctꝰ mouit habitatores ſamarie ad magis timēdū de infortunio futuro. Sup eaꝫ exultauerunt in gloria eiꝰ. i. ſup vitulū exultauerūt ſacerdotes ⁊ ppl's q̄ſi glorioſe venerabāt: ⁊ iō luxerūt in eiꝰ deportatiōe de qua ſubditur q: migrauit ⁊c. ita ꝙ ly q: migrauit refert ad illud qd̄ p̄dicitur de luctu ſacerdotum ⁊ ppl'i. cetera patent ex ſupradictis.

C c Cōfuſio. hic p̄mr deſcribit captiuatio ſceptri cū dr̄ Confuſio ephraim capiet. i. regē iſrael q̄ ſic noīatur q: p̄imꝰ rex fuit de tribu ephraim. d Et ꝯfundet iſrael id eſt populus eius. d In volūtate ſua. q: ꝯſenſit regi in cultu vitulorū. ideo ſubditur. e Trāſire fecit ſamaria regē ſuum q̄ſi ſpumā ſup faciē aque. i. fecit eum duci in captiuitatē viliter: ſicut ſpuma eſt res vilis: eo em̄ ꝙ populus ꝯſenſit regi in

Luc. 23. a.

Apoca. 6. d.

B

cultu ydoloꝝ: ydolatria fuit multiplicata i regno q̄ fuit ratio captiuationis regis ⁊ populi. f Et diſꝑdent excelſa ydoli. i. vtriuſq; vituli q̄ colebāt in locis altis. g Peccatū iſrl̄. h dī q: iiij. ⁊ iiij. Regu. frequēter repetit de hieroboam eo ꝙ fecit vitulos ꝙ peccauit ⁊ peccare fecit iſrael.

h Lappa ⁊ tri. aſcen. ſup aras eoꝝ. q: terra vertet in deſertū. i Et dicēt. ſ. iſraelite q̄ imminēte captiōe ſua deſiderabāt occultari in cauernis montiū. k Ex diebꝰ gabaa peccauit iſrl̄. Ad intellectū huiꝰ ſciendū ꝙ caſus de ydolo miche: ⁊ vxore leuite in gabaa mortue fuerūt eodē tpe: ⁊ licet ſcribant in fine libri iudicū tn̄ ꝯtigerūt cito poſt mortē ioſue ⁊ de caſu ydoli declarani. Iudicū. xvij. ⁊ idē ptꝫ de alio caſu: q: tunc tp̄is finees filius eleazari ſacerdotis erat ſummus ſacerdos vt hr̄ Iudi. xx. ca. ſic ḡ dr̄. k Ex diebus gabaa peccauit iſrl̄. quia a tpe q̄ gabaa enormiter peccauit in vxore leuite: totus ppl's iſrl̄ peccauit in ydolo miche: q: ꝑmiſit illud ſtare in tribu dan vſq; ad decē tribꝰ captiuitatē ideo ſubdit. l Ibi ſteterūt. q: ydolū miche in tribu dan ſtare ꝑmiſerūt: ⁊ iuxta hoc fit hic memoria de pctō gabaa: arguēdo pplm̄ iſrl̄ q̄ fuit ita ſollicitus de vīdicāda iniuria humana: ⁊ tn̄ neglexit vindicare iniuriā diuinā. licet em̄ hn̄ fecerit in primo. ſ. pugnādo ꝯtra gabaonitas. tn̄ magis tenebat ad ſecundū. ſcꝫ ad amouendū ydolum d̄ tribu dan: ⁊ ꝓ iſta negligētia fuit punitus in pugna ꝯtra gabaonitas a q̄bus fuit bis turpit debellatus. licet vicerit i tercio ꝯflictu: ⁊ hoc ē qd̄ ſubdit. a Nō cōprehēdet eos in gabaa ꝑliū ſup filij iniq̄tatis. i. gabaonitis q̄bus nō ꝑualuerūt ꝑma vice ⁊ ſecūda. b Iuxta deſideriū meū corripiā eos ꝑ regē aſſyrioꝝ. c Cōgregabunt ſup eos populi. ſ. multi cū rege veniētes. d Cū cor. ꝓpter du. iniq̄. ſuas. i. ꝓpt duos vitulos q̄s inique coluerūt. e Ephraim. i. regnum iſrael. f Vitula docta diligere triturā. i. ſil'is eſt vitule q̄ ꝯſueuit triturare. i. excutere granū in area ex cōculcatione ſua. ſic em̄ terunt meſſes in terra illa. Vitula autē talis diligit locū triture q: ꝯſueuit ibi comedere ad libitum ſuū: ſm̄ illud Deut. xxv. Nō ligabis os bouis triturātis ⁊ ideo nō vult exire de loco illo lꝫ ꝑcutiatur: ⁊ ſi exit cito reuertitur. ſic ppl'us iſrael fuit frequēter flagellatus a deo ꝓpt ydolatriā: ⁊ tn̄ nō dimiſit eā: ⁊ ſi aliq̄ dimiſerūt h fuit tm̄ ad horā. Littera aūt hebraica planior ē que talis ē. Ephraim vitula ſtimulata diligit triturā. i. locum triture: nō dimittens illū ꝓ ſtimuli punctione. g Et ego tranſi. ſup pul. colli. eius. totaliter ſubiugādo aſſyrioꝝ regi. h Aſcendā ſup ephraim. id ē faciā aſcendere regē aſſyrioꝝ ſup ipum: ita ꝙ ponet pedes ſuper eius collū. Ille em̄ q̄ eſt ſimplr debellatꝰ dicit ſuppeditatus. i Arabit iudas h ponit correctio duarū tribuū. ⁊ diuidit in duas partes: quia primo ponit hec correctio. ſecūdo tribuum obſtinatō ibi araſtis. Circa primū ſciendū ꝙ due tribꝰ vidētes x. tribꝰ captiuatas ꝓpter peccata ſua diſpoſuerūt ſe ad bonū adhortāte eas ezechia rege earū. iō dicit. i Arabit iudas. i. diſponet ſe ad laborē penitētie ⁊ ad opa veritatis ⁊ miſericordie. ideo ſubdit Seminate vobis i iuſticia ⁊c. k Tēpus autē requirendi dn̄m. per bona opa. l Cū ve. q̄ do. vos iuſticiā. ſ. rex ezechias ſꝫ quoniam ezechie ſucceſſit manaſſes filius eius qui fuit peſſimus ⁊ ydola poſuit in domo domini. ideo ſubditur m Araſtis impietatem. i. diſpoſuiſtis vos ad male agendum: ſic exponunt aliq̄ cōtinuando ad litterā p̄cedentem: ſꝫ quia in fine cōcluditur. Sic fecit vobis bethel in q̄ adorabat vitulus que erat in regno iſrael ⁊ nō iuda: patꝫ ꝙ hec littera nō cōiungitur precedenti: ſꝫ dirigitur ad populū x. tribuum ꝓpter qd̄ dicendum ꝙ hic. Araſtis ⁊c. incipit alia pars in qua poſt correctionē duarū tribuū p̄dictarū reuertitur ꝓpheta ad oſtendendum obſtinationē in malo. x. tribuum. m Araſtis impietatem. cogitando male agere. n Iniq̄tatem meſſuiſtis. implendo opere. o Comediſtis frugem mendacij. acquieſcēdo falſo ꝓphete.
p Qui confiſus es in vijs. in mittēdo nuncios ad reges egypti vt rebelles aſſyrijs qd̄ fecit Oſee. iiij. Regum. xvij. q Et in multitudine fortium tuorū. magis ꝯfidens d̄ eis q̄ de deo ꝓpter hoc ſupple. r Conſur. tumul. in populo tuo. i. ſonus cōfuſus fugientiū de prelio. s Et omēs muni. tue. in quibus cōfidebas. t Vaſta. ſi. vaſta. eſt ſalma ⁊c. Iudi. viij. ſcribitur ꝙ gedeon debellauit zebee ⁊ ſalmana principes madian: ⁊ captos occidit eo ꝙ interfecerāt fratres ſuos in thabor: ⁊ ſm̄ hoc exponitur hec lr̄a. Sic vaſtatꝰ eſt ſalmana princeps madian. v A domo eius. i. a gedeone ⁊ ſocijs eius de quo dicitur. x Qui vindicauit baal. i. vindictā accepit de eo: quia ſuffodit altare eiꝰ ⁊ lucum ſuccidit: Iudi. vj. y In die prelij refertur ad illud. Sicut vaſtatus eſt ſalmana. ſ. in die prelij gedeonis cū cum ipo. a Matre ſuper filios alliſa. i. eo ꝙ occiderat fratres gedeonis ⁊ matrē eoꝝ cum ipis: ſm̄ hebreos alia ē hic ſentētia ⁊ littera licet ad eandem concluſionem. Ad cuius intellectum ſciendum ꝙ in hebreo non habetur hic ſalmana ſed ſalman: nec eſt nomen proprium ſm̄ eos: ſed appellatiuum: ⁊ ſignificat pacificam ſeu quietam hoc etiaꝫ videtur: quia ſalmana quod eſt nomen proprium incipit per litteram ſede. ſalman vero hic ſcriptum incipit ꝑ litterā ſin. Itē ꝓ eo quod habemus. A domo eius qui vindicauit baal. In hebreo habetur. A domo inſidiatoris. eſt igitur hec littera. Sicut vaſtata eſt pacifica a domo inſidiatoris ⁊ eſt ſenſus. Sicut gens pacifica ⁊ quieta nō timens ſibi de periculo vaſtat ab inſidiatore et eius familia irruente ſubito

Hiere. 4. a.

ſup gentē improuiſam. que credebat in pace ꝛ quiete: ſicut legit de vaſtatione lachis: Judic. xviij. In die ꝑlij ſic inſi‑dioſe ꝯmiſſi. Matre ſup filios alliſa. tales eñ latrones nō ſolū ſolēt interficere mares ſ; etiā feminas ne accuſentur ꝛ ſic occidūt matres cū filijs: ꝛ ē intētio ꝓphete ꝙ ſic fiet de cē tribub⁹ ꝓ peccatis ſuis. ideo ſubditur.

b Sic fec̄ vobis bethel. i. ſic meruiſtis.

A c A facie nequicia rū veſtrarū. i. ꝓpt̄ ne ḋcias vr̄as ibidē fa‑

Mathe. 2. c. ctas adorādo vitulū.

In ca. x. vbi dicit in poſtilla. Circa pri‑mum dr̄. Diuiſuȝ eſt cor eorū.

Additio.

Quod dicitur Diuiſum eſt cor eorū: nūc

B interibunt videt pla ne ꝯcordare dicto ſal uatoris. xj. cap. Luce vbi dr̄. Omne regnū i ſe diuiſum deſolabit Exꝗ. n. habebāt mul ta ꝛ varia idola vt pau lo ſ̄ dr̄. Iuxta vber‑tatē terre ſue exube‑rauit ſimulachris ꝯſequēs erat vt diuiderent in eorū cultu ris. ꝛ ſic ꝑdictū peccatū ꝯtrahebat ſecum diuiſionem.

In eo. ca. vbi dr̄ in poſtilla. Ad vaccas bethauen.

Additio.

Vbi nos habem⁹. ad vaccas bethauen. in hebreo h̄r ad vitulos bethauen. qd̄ magis ꝯcordat cū caſu ꝑ ſenti: qꝛ ephraim vitulos colebat.

In eo. cap. vbi dr̄ in poſtil. Seminate vobis in iuſticia

Additio

Vbi nos habem⁹ in ꝟ loco. Cum venerit q̇ docebit vos iuſticiā: in heb. h̄r. Donec veniat q̇ doceat vos iuſticiā: qd̄ intelligendū ē ꝓpꝛie ḋ xp̄o q̇ impios iuſtificat ipius gr̄a. Vñ ad Roma. iij. ca. Iuſtifi cati gr̄a ipi⁹ ꝛ ꝯtinuat ad ꝑcedētia ſic. Naȝ hic ꝓph̄a hor‑tat ꝓplm iſraeliticū in generali vt diſponat ſe ad receptio‑nē xp̄i: ꝛ ꝟ ꝑ obſeruationem legis ſub q̄ erat. de q̇ dicit. Se minate vobis in iuſticia. qꝛ vera obſuatio leg̃ diſponebat ad legē xp̄i: ſicut ſeminatio ad meſſem iō ſubdit. Merite in oꝛe miſcḋie. Lex. n. xp̄i ꝑcipue in miſcḋia ꝯmendat. vñ ma thei. ix. ca. Nōne legiſtis: miſericoꝛdiā volo ꝛ nō ſacrificiū ꝛ qꝛ tp̄s aduētus xp̄i nō erat ita ꝓpinquū: ſicut tp̄s ſemia tionis appꝛopinq̄t tp̄e meſſis ſtatim ſequētis. ideo ſubdit. Innouate vobis nouale. q. di. hec ſeminatio frequētāda ē ꝛ ꝯtinuanda donec veniat plenitudo tp̄is de q̇ dicit. Tem pus aūt req̄rendi dñm donec veniat ꝛc̄. ſ. xp̄s ſol iuſticie ſ; qꝛ ipi exhoꝛtati oppoſitū fecerūt cū ꝓ maioꝛi pte legē xp̄i nō receperūt: iō ſubdit. Araſtis impietatē. iniquitatē meſ ſuiſtis. q. d. nō araſtis iuſticiā ꝓut exhoꝛtabar in obſuatio ne legis ſ; potius impietatē. qꝛ ꝟba legis nō ad declaratio nē veritatis xp̄i: ſ; erroꝛe exponebāt. vt pꝫ in ꝯ̄plurimis locis: vnde ꝛ merito iniquitatē meſſuiſtis. Cap̄. xj.

Sicut mane. Hic increpat ꝓpl̄us ꝓ ſecūda ingrati tudine que accipit reſpectu bñficij eductionis po puli de egypto ꝛ deductionis ꝑ deſertū: ꝛ lꝫ iſtud bñficiū ꝑceſſerit tp̄e beneficiū poſitū ca. ꝑcedenti: nō tñ in tentiōe qꝛ ad hoc facta ē eductio ꝓpl̄i de egypto vt induce ret in terrā lacte ꝛ melle manantē. Preterea ſicut frequen ter dictū ē in ſacra ſcriptura frequenter ꝑus facta poſteri‑us ſcribūtur. Preſens igit cap̄. in duas ꝑtes diuidit: qꝛ pri mo ponit ꝓpl̄i vaſtatio ꝓ ſua ingratitudine. ſcḋo ponitur eiuſdē ꝯſolatio ex diuina dulcedine: ibi. Quomō. Circa ꝑ‑mū dicitur. a Sicut mane tranſit. velociter. b Per

b c Sic fecit vobis bethel a fa cie militie neq̄tiarū vr̄aruȝ

a XI Sicut mane trāſit ptrāſit rex iſrl̄ qꝛ puer iſrl̄ et dilexi eum [ꝛ ex egypto vocaui filium meū

e f Vocauerunt eos: ſic abie runt a facie eoꝝ Baal imo labant ꝛ ſimulachris ſacri

g ficabant. Et ego q̄ſi nutri‑ ci⁹ ephraim poꝛtabā eos i

h brachijs meis ꝛ neſcierunt

i k ꝙ curarē eos. In funiculis adā trahaȝ eos in vinculis

l charitati. Et ero eis q̄ſi ex altās iugū ſup maxillas eo

m rū et declinaui ad eū vt ve

n ſceret. Nō reuertet i terrā

o egypti et aſſur ipe rex eius

p q qm̄ noluerūt ꝯuerti. Cepit

r gladi⁹ in ciuitatib⁹ ei⁹ ꝛ cō ſumet electos ei⁹ et come‑

s det capita eoꝝ. Et popul⁹

t me⁹ pēdebit ad reditū me

v um. Iugū aūt iponet eis:

x y ſil̄ qd̄ nō auferet. Quō da

z bo te ephraim ꝓtegā te iſrl̄

a b Quō dabo te [Sic adama

c ponā te vt ſeboim. Cōuer‑

d ſum eſt i me coꝛ meū: ꝑiter ꝯturbata eſt penitudo mea

e Nō faciā furoꝛem ire mee

f g Nō ꝯuertar vt diſperdam

h i ephraim: qm̄ de⁹ ego ꝛ nō

i homo. In medio tui ſan‑

k ctus ꝛ non ingrediar ciuita

tranſit rex iſrael. i. regnū iſrael cito deficiet. ꝛ hoc ꝓ ingra‑titudine beneficij accepti quod notatur cū dicitur.

c Quia puer iſrael. puericia huius populi attēdit ſm tē pus exitus de egypto vt frequēter ſupꝛa dictum ē. ideo ſe‑quitur. d Et ex egypto vocaui fi. meū. Vñ Exo. iiij. dic dñs. Fili⁹ meus pri‑mogenitus iſrael.

e Vocauerūt eos. ſcꝫ moyſes ꝛ aaron ꝛ alij ꝓphete ſequētes exhoꝛtantes populū ad bonum. f Sic C abierunt a facie eorū id eſt retrocedētes a monitis eoꝛum: ideo ſequitur. Baalim im molabant ꝛc̄.] g Et ego q̄ſi nutri. ephra. Gen. 19. f poꝛtabā eos ſicut nu trix poꝛtat infantulū

h Et neſcierunt. i. ſe neſcire ſimulauerūt

i Q curarem eos. id eſt ꝙ gererē curaȝ de eis beneficia exhi bēdo. in hoc apparet B ingratitudo eoꝛum.

k In funiculos adā trahā eos. ſ. in benefi cijs exhibitis que at trahunt coꝛ hominis et ſunt quedam vincula dilectionis.

l Et ero eis quaſi exaltans iugum ꝛc̄. i. ſubleuans laboꝛē eoꝛum ſicut auriga quando videt bouem onere depꝛeſſum ſubleuat iugum: vt alleuiatus vires reſumat ad laboꝛandū ſic dñs filios iſrael afflictos in deſerto recreauit beneficijs educēdo eis aquam de petra ꝛ ſilia vt melius laboꝛem iti‑neris tolerarent. m Et declinaui ad eum vt veſceretur. dando de celo manna Exoḋ. xvj. n Nō reuertetur in terram egypti. ſic. n. fuit iniunctum populo vt nō reuerte‑retur amplius in egyptum querendo amicitias egyptioꝝ ſed quia tranſgreſſi fuerunt hoc vt dictum eſt ca. ꝑcedenti ideo ſequit. o Et aſſur ipe rex eius ipm ſubijciendo ſi‑bi ꝛ captiuādo. p Qm̄ noluerūt ꝯuerti. ad bonū ſm mo nita ꝓphetarū. q Cepit gladius. ſ. deuoꝛare habitato‑res ciuitatū eius. r Et cōſumet electos. i. bellatoꝛes ro buſtos. s Et populus meus pendebit. i. ſuſpenſa ꝛ cōfu ſa mente remediū expectabit. t Ad reditū meū. ſ. ꝑ exhi bitū beneficium quod ab eis ſubtraxi: ꝛ quia ibi fuit long⁹ tempoꝛis tractus. iō ſubdit. v Iugū aūt imponet eis ſimul. i. grauis ſeruitus ab aſſyrijs. x Quod non aufe retur. quia captiuitas decem tribuū nō fuit reuocata ḋ aſ‑ſyrijs ſed captiuitas duarū fuit reducta de babylone.

y Quomodo. Hic ponitur populi conſolatio ex diuia pi etate ad qd̄ oſtendendū pꝛimo excluditur populi meritū cū dicit in ꝑſona dei. y Quō dabo te ephraim. in mani bus aduerſarioꝛum ſicut meruiſti. z Protegā te. ab ad uerſarijs. quod non meruiſti. a Quomodo dabo te. ꝛ re ſpondet. b Sicut adama ponam te vt ſeboim. id ē ſm demerita tua deberes imꝑpetuū deleri ꝛ ſubuerti abſq̇ re paratione aliqua ſicut iſte due ciuitates Adama ꝛ ſeboim fuerunt funditus ſubuerſe cū ſodoma ꝛ gomoꝛra. c Cō uerſum eſt in me coꝛ meū. i. nō puniui te ſm totū rigoꝛem iuſticie mee. d Cōturbata ē penitudo mea. i. cōmota ē ſup te miſericoꝛdia mea. e Nō faciam furoꝛem ire mee . i. rigoꝛem iuſticie mee. f Nō cōuertar. ab intentione miſericoꝛdie. g Vt diſpergam ephraim. i. totaliter de‑leā abſq̇ reparatione. h Qm̄ deus ego. qui punitiones ad coꝛrectionē facio. i Et nō hō. qui punit ad interitū ꝛ ad vindictam. i In medio tui ſanctus. i. te ſanctificās

k Et nō ingrediar ciuitatē. i. cultū meū non ponā in vna ciuitate tm̄ ſed ꝑ totū mundū: ꝛ eſt hoc impletuȝ tempoꝛe

l tē Poſt dn̄m ambulabunt
m Quaſi leo rugiet: q̄ꝛ ipſe ru-
n giet ⁊ formidabūt filij ma-
o ris. Et auolabunt q̄ſi auis
ex egypto et q̄ſi columba d̄
p terra aſſyrioꝝ et collocabo
eos ī domib⁹ ſuis dic̄ dn̄s
CIrcūdedit me XII
ephraim in negatōne

c d et in dolo dom⁹ iſrael. Ju
f das autem teſtis deſcēdit
cū deo: ⁊ cū ſanctꝭ fidelib⁹
g h Ephraī paſcit ventū ⁊ ſeq̄t
i k eſtū. Tota die mēdaciū et
l vaſtitatē multiplicat et fe-
m dus cū aſſirijs inijt ⁊ oleuꝫ
n i egyptū ferebat. Indiciuꝫ
o p ergo dn̄i cū iuda: et viſita-

gēe in quo ſacrificiū eccleſie offerṫ vbiꝙ̃ et nō in vna ciuitate tm̄: ſicut fiebat tp̄e veterꝭ te. extra em̄ il'm nō erat locus ſacrificij. ⁊ ꝓpṫ h̄ dixit dn̄s Malach. j. c. A ſolis ortu vſꝙ̃ ad occaſum magnū ē nomē meū in gētibus: ⁊ in om̄i loco offerṫ ⁊ ſacrificaṫ nomini meo oblatio mūda. ꝓpter qḋ dicit ſaluator Johā. iiij. Venit hora ī qua nō in mōte hoc neqꝫ hieroſolymis. ſcꝫ tm̄ adorabitis patrem ſꝫ vbiꝙ̃. ideo ſubditur. Sꝫ veri adoratores erūt q̄ adorabunt patrē in ſpū et veritate Spūs em̄ eſt deus q̄ loco non circūſcribiṫ nec ad locū determinaṫ. l Poſt dn̄m ambulabūt. ei obediendo. m Quaſi leo rugiet ⁊c̄. hoc aūt exponit rab. ſa. de meſſia futuro: ⁊ q̄tū ad hoc qḋ de xp̄o exponit bn̄ dicit: ſꝫ qḋ dicit futurū iam ē impletū q̄ꝛ xp̄us q̄ diciṫ leo de tribu iuda Apoca. v. ca. Rugiit clamore ſue p̄dicationis in ſe et ap̄lis. n Et formidabūt filij maris. i. hoīes ſeculi huius quod ē quaſi mare ꝓcelloſum. o Et auolabūt q̄ſi auis ex egypto ⁊c̄. i. velociter veniēt ad fidem. qḋ impletū eſt a tp̄e ap̄loꝝ a q̄ fides xp̄i publicata ē p̄ vniuerſum orbeꝫ: ſic plenius declaratū fuit ſup illud pſ̄. xviij. In omneꝫ terrā exiuit ſonus eoꝝ ⁊c̄. ⁊ multi nō ſolū de gentib⁹ ſꝫ etiam de iudeis regni iude ⁊ regni iſrael per orbem diſperſis: cōuerſi ſunt ad fidē. p Et collocabo eos in domib⁹. i. in eccleſijs vbiꝙ̃ per orbem terrarū edificatis ⁊ poſtea in celi manſionibus. Joh. xiiij. In domo patris mei manſiones multe ſunt ⁊c̄.

In ca. xj. vbi diciṫ in poſtilla. Jdō ſubditur. Ex egypto vocaui filium meum. Additio.

GLoſa ſup h̄ verbū. Ex egypto vocaui filiū meū nō ē hic p̄termittēda q̄ ſic dicit. Hoc teſtimoniu vtiṫ mathe⁹ qn̄ ex p̄cepto angeli ex egypto redit ih̄s cū mr̄e ad terrā iſrl': q̄ꝛ h̄ typice referūṫ ad xp̄m tm̄ q̄ꝛ typū habuerūt ſaluatoris nō p̄ oīa opa ſua eū figurauerūt: typ⁹ em̄ partē indicat: qḋ ſi totū p̄cedit in typo iam nō ē typus ſed hyſtorie veritas appellanda. Hec in gloſa.

In eodem ca. vbi dicitur in poſtilla. Et populus meus pendebit. Additio.

LIttera hebreoꝝ in h̄ loco eſt aliq̄liṫ obſcura: tn̄ recte ꝯſideranti videṫ ſic tn̄ referēda. Et pp'ls me⁹ ſuſpēſus ē ad rebellionē meā: ⁊ ad altū vocant eū. ſimul nō exaltabiṫ cui⁹ ſnia talis eē videṫ ꝙ pp'ls ille q̄ vocabaṫ a ꝓphetꝭ ad altū. ſ. ad emēdatiōem vite. ſꝑ erat in h̄ ſuſpenſus nō recte intendēs ſꝫ tendes ad rebellionē. vn̄ nunꝙ̃ ſimul tetendebat in altum ad quod vocabatur.

Capitulum xij.

CIrcūdedit me. Hic incipit. xij. ca. ſm̄ hebraicā veritatem in quo populus decem tribuum increpaṫ de tercia ingratitudine que reſpicit beneficiū impenſum iacob patriarche nō ſolum ꝓ ſe ſed etiam ꝓ poſteris. quo beneficio abuſe ſunt decem tribus erga deū ipſuꝫ ꝓ idolis dimittendoꝝ ⁊ erga fratres ſuos duarum tribuum eos multipliciter perſequendo. vt patet. iij. Regū. ⁊. iiij. in plurib⁹ locis: ꝓpter quod in h̄ capiṫ. iuxta beneficium iacob impenſum deſcribitur ingratitudo ſeu malicia decem tribuum: ⁊ p̄mo generaliter: ſecundo ſpecialiter: ibi. Si galaad. Prima in duas: quia primo ponitur malicia pop'li. ſecundo miſericordia dn̄i ibi. Et ego domin⁹. Prima adhuc in tres. quia p̄ malicia pp'li premittitur. ſecundo beneficiū dei interponitur: ibi. In vtero. tercio ſcriptura ad primum reuertitur: ibi Chanaam. Prima adhuc in duas. quia primo ponitur decem tribuum culpa. ſecūdo pena: ibi. Ephraim paſcit. Circa primum dicitur in perſona dei. a Circūdedit me. id eſt me deluſit.

b Ephraim. ſ. hieroboam primus rex de tribu ephraim.
c In negatione. dauid ſerui mei dicendo. Nō eſt nobis p̄s in dauid ⁊c̄. iij. Reg. xij. Et ī negatione nōis mei. dicendo de ydolis fabricatis. Iſti ſunt dij tui iſrl' q̄ eduxerunt te d̄ terra egypti: ⁊ q̄ꝛ hieroboā induxit ad hāc negationem duplicē primo tribuꝫ ephraim: ⁊ ꝯſr̄ alias nouem. ideo ſubdiṫ. d Et ī dolo domus iſrl'. ſꝫ q̄a tribus iuda ſtetit in v̄itate cultuſ diuini p̄ lōga tp̄a. iō ſubdiṫ. e Judas autē teſtis deſcendit cū deo. ī heb. hr̄. Judas aūt adhuc potēs cuꝫ deo. q̄ꝛ licꝫ diminutū fuerit regnū ſuū: tamē adhuc habuit poteſtatē ſup tres trib⁹. ſ. iude beniamin ⁊ leui. q̄ꝛ ſacerdotes ⁊ leuite p̄ regnū iſrl' diſperſi ī ciuitatib⁹ ſibi aſſignatis a ioſue dimiſerūt eas nolētes vitulos colere et habitauerūt in regno iuda vbi remāſerat dei cultus. ideo dr̄. Potēs cum deo. i. q̄ eſt ſanct⁹ ⁊ fidelis implēdo ꝓmiſſa. ideo ſubditur. Et cū ſanctis fideli. qḋ exponit ra. ſa. di. cū deo ſanctoꝝ bn̄ dicto. ⁊ hec expoſitō ē multū ꝯſona fidei nr̄e licꝫ p̄ter eius intentionē. h̄ em̄ exp̄miṫ articulus ſancte trinitatis: p̄ h̄. n. ꝙ de deo diciṫ. Cū ſanctis fideli. per nomē plurale qḋ ꝯiūgitur ſingulari innuiṫ recte pluralitas ꝑſonarū in vnitate eſſentie. Ad hanc expōem pōt trahi tranſlatio nr̄a cum dr̄ e Judas aūt teſtis. ſ. veritatis per h̄ qḋ retinuit cultū diuinū. f Deſcendit. per h̄ qḋ eius regnum fuit diminutum quia tamen cultum dei retinuit. ſubdiṫ. Cū deo. Hanc autem litteram aliqui expoſitores nr̄i exponunt de fidelitate tribus iude que prima poſt moyſen intrauit mare rubrum: ⁊ ſic diciṫ Judas teſtis. ſcꝫ veritatis a moyſe dicte. Deſcendit. ſcꝫ poſt eum in mare rubrum. Cū deo. i. ſm̄ mādatum diuinum. Et cum ſanctis fidelibus. id eſt cum moyſe ⁊ aaron. Sed hec expō videtur falſa eo ꝙ in hebreo nō habeṫ fidelibus in plurali: ſed fideli in ſingulari. Hec autē expoſitio nō habet ꝯſequentiā ad p̄cedentē lr̄am: ſꝫ prima expoſitio ē ſm̄ veritatē hebraicā ⁊ cōſona fidei catholice ⁊ ꝯſequēter ſe habens ad litteram immediate precedentem.

g Ephraim. Hic conſequēter ponitur populi decem tribuum pena. ⁊ primo in bonis poſſeſſis. cū diciṫ. Ephraim paſcit ventum. in penam enim p̄dicte duplicis negationis fuit multū afflictus a circūſtantibus populis ⁊ maxime ab aſſyrijs a quibus fuit primo ſub tributo ſubiectus: et poſtea captiuatus. iiij. Regum. xvij. ⁊ ſm̄ hoc dicitur.
g Ephraim. i. populus decem tribuum ſic nominatus eo ꝙ hieroboam primus rex fuit de illa tribu: vt predictum ē.
h Paſcit ventum. ſuperbis aſſyrijs reddēdo tributum.
i Et ſequitur eſtum. i. egyptum que eſt in plaga auſtrali reſpectu iudee ⁊ ſic in calidiori regione. Oſee enim Rex iſrael querens liberari a tributo aſſyrioꝝ miſit nūcios ad regem egypti cum muneribus magnis vt eius auxilio liberaretur: vt habetur. iiij. Regum. xvij. k Tota die mendacium ⁊ vaſtitatē multiplicat. mentiebus em̄ fuit regi aſſyriorum cui iurauerat ſub tributo ſeruire: ⁊ per hoc incurrit vaſtitatem ⁊ deſtructionē regni ſui: quia rex aſſyriorum p̄pendens ꝙ volebat ab eius ſeruitute recedere terrā ei⁹ vaſtauit ⁊ ipſum finaliter captiuauit. l Et fedus cum aſſyrijs inijt. hoc ſubditur ad exponendum qḋ dictum eſt obſcurius de pacto quod firmauit cū rege aſſyrioꝝ de reddēdo ſibi tributum. m Et oleum in egyptum ferebat. i. p̄ nuncios mittebat cū alijs muneribus vt liberaretur a predicto tributo: ⁊ quia ex hoc ſecuta ē captiuitas regis ⁊ regni vt dictum eſt: ⁊ quia hoc fuit in parte perſecutionis regni iude quam regnuꝫ iſrael ſibi intulit: ideo concluditur.
n Iudicium ergo domini. in punitione ephraim.
o Cū iuda. i. pro iuda. p Et viſitatio. i. punitio. dei.

M. hic incipit ca. 12.
A

q bo ſup iacob. Iuxta vias
s ei⁹ ⁊ iuxta adiuentões ei⁹
t reddet ei. v In vtero ſupplã
a tauit frēm ſuū. ⁊ ĩ fortitudi
b ne ſua direct⁹ eſt cum ange
c lo. Et inualuit ad angelum
d ⁊ ꝯfortatus eſt. Fleuit ⁊ ro
f gauit eū. g In bethel iuenit
h eū: ⁊ ibi locutus ē nobiſcū
i Et dñs de⁹ exercituū dñs
k memoriale eius. l Et tu m ad
dñm deū tuū conuerteris.
n Miſericordiam et iudiciū
cuſtodi et ſpera in deo tuo
o ſemper. Chanaan in manu
eius ſtatera doloſa: calum
p niã dilexit. Et dixit ephra
q im. Verūtamen diues effe
r ctus ſum: inuenit idolū mi
s bi. Oĩs labores mei non
t inuenient mihi iniquitatē
v quam peccaui et ego dñs

q Sup iacob. i. ſup regnū iſrł: eo ꝙ iacob ⁊ iſrł ſunt noĩa ſynonima Geñ. xxxij. r Iuxta vias eius. id eſt opera. s Et iuxta adinuētiones ei⁹. in pſecutione iude ⁊ vitulorū fabricatione. t Reddet ei. penam debitam inferendo. v In vtero. Hic ꝯñr ponit bñficiū pꝛiarche iacob impēſum cui⁹ decem trib⁹ erāt ingrate. ⁊ ponit b duplex beneficiuȝ. vnū añ natiuitatē cū dr̃. v In vtero ſupplātauit fratrē ſuum

Geñ.25.c. Geñ.32.f.

B colluctabāt. n. i vtero mr̃is. Geñ. xxv. ⁊ cū mr̃ dñm cōſuleret de iſto ꝯflictu. reſpōdet dñs. Duo ppłi ex vētre tuo diuident: populuſq; ppłm ſuperabit ⁊ maior ſeruiet minori ⁊c̃. Secundum bñficiū fuit p⁹ natiuitatē in etate iã adulta iō ſubdit. a Et in fortitudine ⁊c̃. de hac lucta dixi plenı⁹ Geñ. xxxij. aliqd tñ ē repetendum eo ꝙ aliqd ƀ addit qd ibi dimittit. Sciendū igit ꝙ ſm ra. ſa. ⁊ alios hebreos ille angel⁹ erat cuſtos Eſau: ꝓpt qd zelans ꝓ eo voluit impedire iacob ne trāſiret in terrã ꝓmiſſionis ad obtinendū bñdictiões ⁊ ꝓmogenita yſaac in ꝑiudiciū Eſau. ſed dñs tantā fortitudinē tunc cōtulit iacob ꝙ nō potuit eū impedire ſ; magis iacob ꝑualuit iōo dicit ƀ. Directus ē cū angelo eructauit cū eo. Et inualuit ad angelū ⁊ ꝯfortat⁹ ē. qd videns angel⁹. Fleuit: eo ꝙ nō poterat eū impedire. Et rogauit vt dimitteret eū ſm ꝙ dr̃ Geneſ. xxxij. Dimitte me iam aurora ē ⁊c̃. querens dilatiōȝ de ſententia dei ſup iura bñdictionis ⁊ ꝓgeniture. ideo ſubdit in ꝑſona angeli. In bethel inuenim⁹ eū. ſ. deū. Et ibi loquet nobiſcū determinãs hanc cauſam. ⁊ talis eſt lr̃a hebraica. Hec aūt expoſitio cōtinet aliq̃ incōtinentia Primo q: ſm dictū hebreoꝝ ille angel⁹ erat bon⁹ eo ꝙ erat cuſtos eſau: deus aūt iã añ dixerat ipi iacob. Reuertere in terrā natiuitatis tue Geñ. xxxi. nullo aūt mō veriſiſe ē ꝙ angelus bonus vellet executionē diuini mãdati impedire: cū eius volūtas ſit omĩno cōformis volūtati diuine: nec pōt dici ꝙ angelus ſanctus ignoraret reuelationē factã ipi iacob: tuȝ q̃a reuelationes fiūt hoīb⁹ mediantib⁹ angelis: ⁊ ideo illa que hoībus reuelātur prius a ſanctis angelis cognoſcunt. tum q: iacob reuelationē ſeu mandatū dei predictum narrauerat vxoribus ſuis rachel ⁊ lye Geñ. xxxi. talia vō nō latēt angelos quoꝝ cognitio nō impeditur ꝑ diſtantiã localem Itē angelus experiens tantã fortitudinē in iacob vt dicūt hebrei: ignorare nō potuit ꝙ eſſet a deo: ⁊ ꝑ conſequēs nullo mō de hoc fleuiſſet: nec dilationē de iure bñdictionis et ꝓmogeniture determinãdo queſiuiſſet cū volūtas eius ſit totaliter cōformis voluntati diuine: ꝓpter quod ſicut dixi Geñ. xxxij. ille angelus fuit cuſtos iacob ⁊ ex volūtate dei in corꝑe aſſumpto apparuit ſibi: vt nō ſolum verbo ſ; etiaȝ ſenſibili ſigno aſſecuraret eū de eſau fratre ſuo quē nimis timebat. ⁊ ideo poſt luctã in q̃ finxerat ſe nō poſſe ꝑualere iacob dixit. Si fortis fuiſti cōtra deū. i. cōtra angelū a deo miſſum: ꝓpter qd dicit deus participatiue: quãtomag⁊ cōtra homines ꝑualebis. i. cōtra eſau cū filijs ſuis nec tamen illa fictio angeli fuit mēdaciū: ſicut nec illa q̃ dñs finxit ſe longius ire Luc. xxiiij. q: ꝑ fictionē angeli ſignificabat veritas futura ꝙ ꝓplus deſcendens de iacob ꝑualeret poplo deſcēdenti de Eſau ſicut ⁊ ꝑ hoc ꝙ dñs finxit ſe longi⁹ ire ſignificauit ꝙ adhuc erat longe ſeu ꝑegrin⁹ a diſcipulorū mente, vt exponit bea. Greg. omel. xiij. Igit ſm hoc expo exponēda eſt hec littera. a Et in fortitudine ſua. ſ. quãȝ habebat a natura ſua ⁊ nō datam a deo ad horam vt dicūt hebrei. b Directus eſt cum angelo. luctando cum eo. c . Et inualuit ad angelum. nō ſm exiſtentiam ſed ſm apparentiã per angeli fictionem qui ſic ſe habebat quaſi euȝ ſuperare nō poſſet abſq; tamen falſitate ⁊ mendacio vt dictum eſt. d Confortatus eſt per benedictionem angeli ſibi datam ſm ꝙ dicit Geñ. xxxij. Et benedixit eum in eodem loco. e Fleuit. ſ. iacob. f Et rogauit eum. id ē deuote ⁊ cum lachrymis rogauit eum vt dirigeret eum in via cuſtodiret: et ſic factum ē ideo ſubdit g In bethel iuenit eum. ſ. deuȝ cū angelo. h Et ibi locutus eſt nobiſcum. q̃a ibi deus in preſentia angeli dixit ei. Ego deus omnipotēs. creſce ⁊ multiplicare. et ſubditur. Terramq; quam dedi abraam ⁊ yſaac dabo tibi et ſemini tuo Et ad hunc intellectum pōt applicari littera hebraica cum dicit. In bethel inueniemus eum vt ſit verbum angeli denūciantis iacob deū ſibi appariturūȝ in bethel Geneſis. xxxv. Et ibi loquetur nobiſcum replicãs benedictiones patrum tuorum ſuper te ⁊ ſemen tuum pro quib⁹ ego rogaui eum. Angeli enim procurant bonū ſue cuſtodie cōmiſſorum. i Et domin⁹ deus exercituū. i. angelorum.

C

k Memoriale eius. ſ. ipi⁹ iacob: tū quia habuit deū ſemper in memoria: tum quia nomen dei ſuper iacob memorabatur inq̃ntum deus iacob dicebatur: et eſt verbum ꝓphete memoriantis iuſticiam iacob patriarche vt eam poſteri imitentur: ideo ſubditur.

l Et tu. ſcilicet populus iſrael.

m Ad dominū deū tuum conuerteris ſi iacob imitari ſtudueris. et ſubditur modus cōuerſionis. n Miſericordiam ⁊ iudiciuȝ cuſtodi. quia miſericordia ſine iudicio puſillanimitas eſt. ⁊ iudicium ſine miſericordia crudelitas ē.

o Chanaan. Hic ſcriptura reuertitur ad ſcribendum maliciam decem tribuum q̃ntum ad cupiditatis viciū dicens Chanaan in manu eius ſtatera doloſa: ⁊ non eſt hic chanaan nomen ꝓprium: quia chananei de terra illa erant expulſi: ſed eſt nomen appellatiuum ſignificans mercatorem: ſicut ⁊ Prouerbiorū. xxxi. Syndonem fecit ⁊ vēdidit. ⁊ cingulum tradidit chananeo. p Et dixit Ephraim. id eſt populus decem tribuū. vt ſupra dictum eſt. q Verūtamen diues effectus ſum. abſq; ſeruitute dei. r Inueni ydolum mihi. id eſt aurum ⁊ argentum quod eſt idolū cupidi: ſm ꝙ dicit gloſa: vnde in hebreo habetur hic Inueni cenſum mihi. id eſt faciliter acquiſiui. s Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem. id eſt quãtumcūq; laboraſſem corporaliter non acquiſiuiſſem tantam pecuniam quam ꝓphete vocant iniquitatem. maior enim pecunia acq̃ritur per fraudem vſure: q̃ȝ per laborē corporalem. Rabi ſa. exponit dicens ꝙ hic eſt modus loquendi decurtatus vbi oportet aliquid ſuppleri ſicut. ij. Regum. v. dicit Propoſuerat em̃ dauid in die illa qui percuſſiſſet iebuſeū ⁊c̃. et non fit ibi aliqua mētio de remuneratione ſm hebraicã veritatē: ſed ſupplendū ē fiet magiſter milite. ſicut exprimitur. j. Paralypp. x. et eodem modo hic continuando littere precedenti. Inueni idolum mihi. ſic dicis: ⁊ tu deberes dicere. s Omnes labores mei. id eſt diuitie mee. t Non inuenient mihi iniquitatem. id eſt non poterunt expiare iniquitatem meam: ⁊ ſic ē verbū dei vel prophete arguentis in populo iſrael vicium cupiditatis.

v Et ego dominus. Poſtq̃ deſcripta eſt malicia populi. hic iuxta eam ponitur gratia dei: vt maior appareat iuxta ſuum oppoſitum. ⁊ continuatur ſic littere precedenti. Licet iniquitates tue ſint magne ⁊ inexpiabiles per te.

v Et ego dominus deus tuus de terra egypti. id eſt ab illo tempore quo inde redemi te: ⁊ legem tibi dedi: ⁊ peccata poſſum remittere tibi.

x Adhuc ſedere te faciā i tabernaculis. qḋ exponit Ra. ſa ſic. Tēpus erit in quo auferā te a ſtateris doloſis. ⁊ faciā te ſedere in ſynagogis ⁊ ſcholis cū auditorib⁹ diuine legis. ⁊ hoc fuit adpletū qñ dñs vocauit de thelonio Matheū. Math. ix. ca. ⁊ de actibus publicis zacheū. Luc. xix ⁊ conſimiles ad ſuū diſcipulatum.

y Sic in diebus feſtiuitatis. i ſabbatis cū cōueniebāt in ſynagogis iudei ad audiendā doctrinā diuine legis. ⁊ ſic faciebant xpiani in primitiua eccleſia ⁊ mō faciūt in dñicis dieb⁹. B

a Et locutus ſū ſuper ꝓphetas. i. ꝑ prophetas de tpe huius vocationis qḋ eſt tēpus gratie. Geñ. 28. a.

b Et ego viſionem multiplicaui: qa ſicut dicit rab. Sal. ſup zachariam. Uniuerſi ꝓphe nō ſūt locuti niſi ad dies meſſie. ſ. principaliter ꝓpter temp⁹ xpi denunciandum.

c Et i manu ꝓpharū. i. in opibus eorū.

d Aſſimilat⁹ ſū. i. ꝓfiguratus vt in formatōne eue de coſta ade ꝓfigurata eſt formatio eccleſie de latere xpi dormiētis in cruce ⁊ ꝑ deglutitionē Jone in vētre ceti tribus dieb⁹ ⁊ tribus noctibus ſepultura xpi. ſm ꝙ dr̄ Math. xij. ⁊ ſic de multis alijs poſſz exemplificari.

e Si galaad. Poſt increpationē malicie ppl'i decē tribuū generalr̄ hic icrepat ſpāliter ꝙtuz ad ciuitates galaad cui⁹ habitatores peſſimi erāt vt dictū ē ſ. ca. vj. ⁊ iō hic ſpāliter increpat de idolatria. ⁊ pmo arguit hoc viciū. ſcdo iuxta hoc ponit erga patriarchā iacob dei bñficiū: ibi. Fugit iacob. Circa primū dicit. e Si galaad idolū. ⁊ accipit hic ſi ꝓ q: ꝓpter concludit.

f Ergo fruſtra erāt ⁊c. erat ei galaad vltra iordanē ⁊ galgal citra: ⁊ ꝙuis galaad eſſent idola. tñ cum hoc trāſibāt iordanū ad exercendū ibi idolatriā q̄ ibi vigebat. vt dictū eſt ſ. iiij. ca.

g Bobus imolātes. ſacerdotes eñ idolorū ad augmētandū queſtū ſuū fecerunt ibi idola ad ſimilitudinē vitulorū in bethel ⁊ in dan exiſtentiū.

h Nā et altaria eorꝫ erant ꝗſi aceruī ⁊c. ſ. totalr̄ deſtruent.

i Fugit iacob. hic iuxta ppl'i viciū deſcribit erga iacob dei bñficiū exhibitū ei in pſona ꝓpria: cū dicit. Fugit iacob in regionē ſyrie. ⁊ hoc de cōſilio matris ne ab eſau interficeret. Geñ. xxvij. ⁊ de volūtate patris. Geñ. xxviij. ⁊ dñs ſibi apparuit in via dicens. Ero cuſtos tuus quocunqꝫ prexeris. Geñ. xxviij.

k Seruiuit iſrl'. i. iacob alio noie vocat⁹ iſrael.

l In vxo. i. ꝓpter vxorē habendā. Geñ. xxix. Et in vxorē ſeruauit. hebrei dicūt. Expectauit ſeruiendo ſeptē annis anteq̄ ſibi daret. ⁊ ad idē refert lr̄a noſtra. cū dicit.

m Seruauit. ſ. pactū initū cū laban deſeruiendo ſibi ꝓ filiabus ſuis. Cōſeqnter ponit dei bñficiū exhibitū iacob in ſuis poſteris. cū dr̄.

n In ꝓpha aūt. i. in moyſe.

o Eduxit dñs iſrael de egypto. vt patet in Exodo.

p Et in ꝓpha ſeruat⁹ eſt. ſ. ꝑ orationē moyſi deo volēte ipm interficere ꝓ fabricatione vituli. Exo. xxxij. ⁊ de illis beneficijs ingratus fuit popul⁹ decē tribuuz: ideo ſubdit.

q Ad iracūdiā me ꝓuo. ephraim i amari. ſuis. id ē idolatrijs.

r Et ſanguis eius. i. quē effudit de innocētibus

s Super eum veniet. per debitā ⁊ purā punitionē.

---

deus tuus ex terra egypti. x Adhuc ſedere te faciā i tay bernaculis. ſic in dieb⁹ fea ſtiuitatis. Et locut⁹ ſū ſup b ꝓphas: ⁊ ego viſionē mulc tiplicaui ⁊ in manu ꝓphar d e aſſimilatus ſum. Si galaad. f idolū ꝗ fruſtra erāt i galgal g h bobus imolantes. Naz ⁊ altaria eorū ꝗſi aceruī ſup i ſulcos agri. Fugit iacob i k regionē ſyrie ⁊ ſeruiuit iſrl' l m in vxorē. ⁊ i vxorē ſeruauit n o In ꝓpheta aūt eduxit dñs p iſrl' de egypto: ⁊ in ꝓpheta q ſeruatus eſt. Ad iracūdiā me prouocauit ephraim in r amaritudinib⁹ ſuis: ⁊ ſan s guis eius ſup eum veniet. t ⁊ obprobriū eius reſtituet ei dominus deus ſuus.

Capitulū XIII

a b c d e f Loquēte ephraim horror iuaſit iſrl'. ⁊ deliqt in baal ⁊ mortu⁹ ē. Et nūc addiderūt ad peccādū: fecerūtqꝫ ſibi ꝯflatile d̄ argēto ſuo. ꝗſi ſiilitudinē idolog rū. Factura artificū totū ē. h i His ipi dicūt. Jmmolate k homies vitulos adorātes l m Jccirco erūt ꝗſi nubes matutina. ⁊ ſicut ros matitutinus ꝑteriēs Sicut puluis turbine raptus ex area ⁊ ſin cut fum⁹ de fumario. Ego autē domin⁹ deus tuus ex o terra egypti ⁊ deum abſqꝫ p me neſcies: ⁊ ſaluator non q eſt preter me. Ego cognoui te in deſerto in terra ſolir tudinis. Juxta paſcua ſua s adipleti ſunt ⁊ ſaturati ſūt t v Et eleuauerūt cor ſuū ⁊ obli

---

t Et obprobriū ⁊c. quia erat in vilitate magna.

In cap. xij. vbi dicit in poſtilla. Uerūtamen diues effectus ſum.

Additio.

b Hoc qḋ dicit. Uerūtamē diues effectus ſum inueni cenſum mihi ⁊c. videt cōtinuari cū hoc qḋ dixerat ſtatim ſupra. Chanaan in manu eius ſtatera doloſa ⁊c. Jſto mō mercator qui per fraudez ſtatere calūniatur doloſe alios. gaudet ex hoc ꝙ ſit diues ſine hoc ꝙ inueniat eius iniqtas. q: h̄ deceptio fit latēter. ⁊ hoc ē qḋ ſonat lr̄a plane. cum dicit. Uerūtamē diues effectus ſū. inueni cēſum mihi. ſ. modo ꝓdicto. Et ſic omēs labores mei. i. in his q̄ laboraui. Non inueniēt mihi iniquitatē ſcꝫ ꝓpter occultationē ꝓdicti doli. ſed qa hoc nō ſufficit apud deū q̄ oia ſcrutat. iō ſubdit. Ego dñs de⁹ tuus. q. d. licet hominibus iſta poſtes abſcōdere nō tñ mihi. A B Eſa. 43. b.

Capitulū. xiij.

a Loquēte. Hic icrepat populus de quarta ingratitudine circa dei bñficiuz: ⁊ diuidit in duas ptes. q: pmo ponunt ppl'i maleficia. ſcdo ꝑ cōtrariū dei bñficia: ibi. Ego aūt. Circa pmū dicit.

a Loquēte ephraim. i. hieroboā dicente de vitulis. iiij. Regū. xij. Jſti ſunt dij tui iſrl' q̄ eduxerūt te de terra egypti: vt ppl's eos coleret.

b Horror. ſ. timoris.

c Jnuaſit iſrael: q: maioribus ſibi ꝯſentiētib⁹ ppl's timuit ei reſiſtere.

d Et deliqt in baal. q. d. nō ſuffecit ei colere vitulos. ſꝫ etiā idolum baal coluit poſtea: ſicut pꝫ. iij. ⁊ iiij. Reg.

e Et mortuus ē morte culpe que ſepat a deo qui eſt vita ꝑ eſſentiā.

f Et nūc addiderūt ad peccandū. multiplicādo ſibi idola diuerſarū gentiū.

g Factura artificū totū eſt. nihil hñs numinis aut virtutis.

h His ipi di. ſ. ſacerdotes idolorū ꝓpter queſtū.

i Jmmolate hoies. i. o vos hoies imolate ⁊ ⁊ offerte.

k Uitulos adorātes. ſicut precepit rex.

l Jcirco. i. ꝓpter iſtas malicias.

m Erūt quaſi nubes matutina ⁊c. i. cito veniet eorū occiſio ⁊ captiuitas: cuius celeritas deſignat ꝑ oia iſta.

n Ego aūt. Hic ecōtrario ponūt dei bñficia q̄ pluit ſup gratos ⁊ igratos. Math. v. Qui pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos. ⁊ diuidit in duas ptes: q: pmo recolit bñficiū ꝑteritū. ſcdo premittit futurū: ibi. De manu mortis. Prima i duas. q: primo ponit ingratitudo de bñficio. ſecundo iuſta dei punitio: ibi. Et ego ero. Circa primū dr̄ in pſona dei.

n Ego aūt dñs deus tuus de terra egypti. q. d. obſignatus es mihi ſeruire ex tpe quo inde te redemi.

o Et deū abſqꝫ me neſcies: ſic ei precepi tibi in mōte ſynai. Exo. xx. Nō habebis deos alienos coram me.

p Et ſaluator non eſt ꝑter me qui de manu amalech te ſaluaui. Exod. xvij.

q Ego cogno. te in deſerto: dans tibi māna de celo.

r Juxta paſcua ſua. i. ita laute prouidi eis: ac ſi eēnt in terra fertili ſibi ꝓmiſſa. ⁊ mutat h̄ mod⁹ loquēdi de ſecūda pſona ad terciā.

s Adimpleti ſūt naturalib⁹ ⁊ artificialib⁹ diuitijs in tra ꝓmiſſiōis.

t Et eleuauerūt cor ſuū. ꝑ ſupbiā.

v Et obliti ſunt mei. ꝑ idolatriā multiplicē: licꝫ aūt ingratitudo hui⁹ bñficij increpata fuerit ſuperius. xj. ca. tñ hic reperit: q: aliqd hic exprimit

q̄ɔ nō eſt ibi expſſum. x Et ego ero. Hic ɔ̄ūr ponit in-gratitudinis punitio: cū dicit. Et ego ero eis quaſi leena. q̄ eſt magne crudelitatis. y Sicut pard⁹ qui eſt magne velocitatis: ꝛ ſic nō poterūt effugere. z In via aſſyriorū. i. q̄ñ ducent captiui in aſſyrios. a Occurrā eis q̄ſi vrſa. id eſt crudeliter
b Et dirūpā interiora iecoris eoꝝ: qꝛ in via illa multi eorum fuerunt mortui affli- Prouer.17.b.
C
ctione famis ꝛ itineris: ꝛ ꝓiiciebant beſtijs lacerādi: iō ſubdit. c Beſtia agri ſcindet eos. ꝛ qꝛ hoc nō proceſſit ex defectu diuine miſcdie. ſ; ex demerito ſue malicie: ideo ſubditur.
d Perditio tua iſrl. i. ex demerito facti
1.Reg.8.a. fui. e Tātūmō in me auxiliū tuū. i. pena tua nō pōt niſi ꝑ me ſubleuari. iō ſb dit. f Ubi ē rex tuus. q. d. tecū eſt ca-
B ptiuus: ideo ſubdit ironice. g Maxime nūc ſal. te. Da m̄ regē et ꝑncipes hoc petiuit totus ppl'us anteq̄ diuideret in duo regna. j. Reg. viij. h Dabo tibi regē in furore meo. licꝫ em̄ illā petitionē exaudierit: tñ ſibi diſplicuit: vñ ibidē dixit Samueli. Audi vocem populi nō em̄ te abiecerūt ſ; me ne regnē ſuꝑ eos. i Et auferā i indignatiōe mea. i. iniuſticie mee vindicta: ſic ablat⁹ fuit Oſee rex iſrael: ꝛ ſedechias rex iuda. ꝓpter peccata ſua.
k Colligata ē iniq̄tas ephraim. i. integre reſeruata apud me. l Abſcōditū peccatū eius: ſ; manifeſtabit in punitiōe apta. m Dolores ꝑturiētis. qui ſunt vehementes
n Veniet em̄. ꝑ regē aſſyrioꝝ. ꝛ ſubdit cauſa. o Ipſe fili⁹ nō ſapiēs. i. a deo p̄re ꝑ idolatriā recedēs. p Nūc em̄ nō ſtabit. ɔ̄tra regē aſſyrioꝝ a quo ppl'us eius cōteret.
q De manu. Poſtq̄ cū ingratitudine ppl'i deſcripſit beneficiū p̄teritū. hic ɔ̄̄ter ponit futurū. Circa qđ ſciendum ꝙ hebrei ꝛ aliqui xp̄iani eos ſequētes exponūt hoc de liberatione captiuitatis babylonice: ſed ſm ꝙ dicit Hiero. Paulus apl's in lege ꝛ ꝓphetis hūanitus ꝛ diuinitus inſtruct⁹ exponit hanc partē de reſurrectiōe generali futura ꝑ xp̄m que erit ad vitam mortalē: dicēs prima ad Corinth. xv. Cū autē mortale hoc induerit imortalitatē. tūc fiet ſermo qui ſcriptus eſt. Abſorpta eſt mors in victoria ꝛc. ꝛ allegat ſcripturā ſm trāſlationē. lxx. que ꝓ eo qđ habemus hic. Ero mors tua o mors ꝛc. habet. Abſorpta eſt mors in victoria ꝛc. ꝑut dicit h̄ glo. ꝛ iō nō debem⁹ nec poſſumus aliter exponere ſm ꝙ dicit Hiero. Hec autē reſurrectio ad vitam mortalē incepit in xp̄o. ſm ꝙ dicit. j. ad Corinth. xv. Xp̄s reſurrexit a mortuis p̄mitie dormiētiū: quoniāquidē per hoīem mors ꝛ per hoīem reſurrectio mortuoꝝ: ꝛ ſicut in adam oēs moriunt: ita ꝛ in xp̄o omēs viuificabunt. In reſurrectiōe v̄o ſua liberauit patres ſanctos de manu mortis in lymbo detentos: ideo dicit. q De manu mortis liberabo eos ꝛc. qꝛ in ſua reſurrectiōe de poteſtate mortis liberauit aliquos ꝑtialiter: ꝛ in reſurrectiōe generali liberabit oēs generalit. ꝛ huic expoſitōi cōſonat quedā glo. hebraica Gen̄. xxiiij. dixit rab. Ioſue filius leui. Iui cum angelo mortis vſq; ad portas gehēne ꝛ iuit mecum meſſias filius dauid. ꝛ cum viderunt captiui lucem meſſie letantes dixerunt. Iſte educet nos de hac obſcuritate. ſicut ſcriptum eſt in Oſee. De manu inferni redimet eos. r Ero mors tua o mors: hoc dicit in perſona chriſti qui mortem deſtruxit

x tis ſr mei. Et ego ero eis q̄ſi
y leena ſic pard⁹ i via aſſyrio
z
a rū. Occurrā eis q̄ſi vrſa ra-
b ptis catul: ꝛ dirūpā interio-
ra iecoris eoꝝ. Et cōſumā
c eos ibi q̄ſi leo beſtia agri
d ſcidet eos. Perditio tua iſ
e rael. tm̄mō in me auxiliū
f tuū: Ubi ē rex tu⁹? maxie
g
nūc ſaluet te i oib⁹ vrbib⁹
tuis. Et iudices tui: d̄ qb⁹
dixiſti. Da mihi regē ꝛ ꝑnci
h pes. Dabo tibi regē i furo
i re meo: ꝛ auferā i indigna-
k tiōe mea. Colligata ē iniq̄-
l tas ephrai: abſcōditū pec
m catū ei⁹ Dolores ꝑturiētis
n
o veni ēt ei. Ipſe fili⁹ nō ſapi
p ens. Nūc. n. ñ ſtabit i ɔtri

q tiōe filioꝝ. De manu mor-
tis liberabo eos. d̄ morte
r redimā eos. Ero mors tua
s o mors: ero morſus tu⁹ in
t
v ferne Cōſolatio abſcōdita
x
y eſt ab ocul' meis: qꝛ ipſe int
z
a frēs diuidet. Adducet vrē
b tē vētū dn̄s d̄ deſerto aſcē
c dentē. ꝛ ſiccabit venas ei⁹
d ꝛ deſolabit fontē ei⁹: ꝛ ipſe
diripiet theſauꝝ ois vaſis
deſiderabilis. Ca. XIIII
a
b P Ereat ſamaria q̄m ad
amaritudinē concita
c uit deum ſuū. In gla
d dio pereant. Paruuli eoꝝ
elidantur. et fete eius ſciu
e dantur. Conuertere iſrael
ad dominum deum tuum.

inchoatiue in ſua reſurrectione ꝛ in fine mūdi deſtruet cōſummatiue: vt dictum eſt. s Ero morſus tuus inferne quia aliquos inde eripuit. ſcilicet ſanctos. ꝛ aliquos ibi reliquit. ſcilicet damnatos. et ſic erit in finali reſurrectione: vt habet Mathei viceſimoq̄nto. Ibunt hi in ſupplicium eternum. iuſti autem in vitam eternā. Et quia in preſenti nullus ſcit de qua parte ſit futurus ſm illud 1.Coꝛ.16.g. Heb.2.d.
Eccle. ix. Neſcit homo vtrum odio vel amore dignus ſit: iō ſubdit ꝓpheta in perſona humani generis
t Conſolatio. que fiet ſanctis i iudicio Ezech.19.K.
v Abſcondita ē ab oculis meis. et ſubditur cauſa.
x Quia ipſe. id eſt chriſtus ſolus.
y Inter fratres. id eſt homines qui omnes ſunt frēs ab adā primo patre deſcendentes. z Diuidet. ſeparando oues ab hedis. id ē iuſtos a reprobis. Mathei xxv. ꝛ quia illō iudicium precedet ignis A
cōflagrationis: ideo ſubditur. a Adducet vrentem vētum dominus. id eſt ignem cōflagrationis ad modū venti diſcurrentē. b De deſerto aſcendētem quia tantū aſcēdet ſuper terram quantū aſcenderūt aque diluuij.
c Et ſiccabit venas ꝛc. quia cōburet omnia viuētia. ꝛ ſiccabit humida. d Et ipſe diripiet theſaurum ꝛc. id ē omnia generaliter que mō cōcupiſcunt in preſenti vita.

Capitulum. xiiij.

P Ereat ſamaria. Superius poſita eſt promulgatio diuine iuſticie. In hoc vltimo capitulo ponit promulgatio ſue miſericordie: premittit tamen decem tribuum punitio temporalis. eo ꝙ iſte propheta ſcribabat principaliter cōtra decem tribus dicens.
a Pereat ſamaria. metropolis in regno decem tribuū.
b Quoniam ad amaritudine concitauit deum ſuum: per idoloꝝ cultum. c In gladio pereant. ſcꝫ aſſyrioꝝ.
d Paruuli enim eoꝝ elidantur. propter em̄ rebellionem Oſee ita crudeliter ſe habebant ꝙ etiam nec paruulis nec pregnantibus parcebant.
e Conuertere. Hic ſubditur promulgatio diuine miſericordie generaliter quantū eſt ex ſe. Sciendū tamen ꝙ aliqui expoſitores catholici reſiduum huius capituli reducunt ad tempus Ezechie. in quo captiuatis iam decem tribubus. populus regni iude timens egit penitentiam. Ezechia rege ad hoc eum exhortante. propter quod deus eum miſericorditer liberauit de manu Sennacherib miraculoſe. iiij. Regum. xix. Alij vero reducunt ad tēpus liberationis de babylonica captiuitate. quia vexatiōe dante iudeis intellectum cōuerſi fuerunt ad dominū. propt qđ deus miſericorditer eos liberauit per Cyrū. Et poſſet ſatis applicari littera ad hūc ſenſum vel illū. ſed iſti vident nimis iudaizare. Tranſlatio enim chaldaica vbi noſtra ſic habꝫ in hoc cap. Conuertent ſedentes in vmbra ei⁹. viuēt tritico ꝛ germinabunt quaſi vinea talis eſt. Congregabunt de filijs captiuitatum ſuarum habitabunt in vmbra meſſie ſui viuificabūtur mortui ꝛ multiplicabit bonum in terra. Ex quo patet ꝙ reſiduū huius cap. loquit de tempore chriſti. tranſlatio em̄ chaldaica declaratiua eſt hebraice littere in paſſibus obſcuris. tempore v̄o chriſti maxime apparuit effectus diuine miſericordie. et ideo ſicut ſuperius dicebat

hic dei miſericordiā ꝓmulgat. ⁊ ſm hunc ſenſum reſiduū
hui⁹ ca. in tres ꝑtes diuidit: qꝛ primo ꝓpha incitat ad pnie
veritatē. ſecūdo manifeſtat diuine miſcdie largitatē: ibi.
Sanabo. tercio mirat credentiū paucitatē. ibi. Quis ſapi-
ens. Circa primū dicit. Cōuertere iſrael ad dn̄m. ꝑ penitē-
tiā veram ita procla
mauit Johānes pre
curſor xpi. Peniām
agite: appropinq̄bit
em̄ regnū celorū. vn̄
B baptiſm⁹ Johis ba-
ptiſte fuit quedā ꝓ-
teſtatio pnie agende
in aduentu chriſti.
e Qm̄ corruiſti in
iniq̄tate tua. a ſtatu
grē. f Tollite vo
biſcū verba. nō dicit
brutorū aīaliū ſacri-
ficia q̄ ceſſauerūt i le
ge noua: ſ verba du-
plicis cōfeſſionis. ſ.
peccatorum ⁊ diuine
laudis: q̄bus hō con
C uertit ad deum.
g Et dicite ei. i. xp̄o
h Oēm aufer iniq̄
tatem. xp̄s em̄ abſtu-
lit peccatū originale
ꝑ ſacr̄m baptiſmi. ⁊ actuale ꝑ ſacr̄m pnie. ꝓpter qḋ dicitur
de eo Joh. j. Ecce agnus dei. ecce q̄ tollit peccata mundi.
i Et accipe bonū. i. bonū de genere ad qḋ ſe extendit fa-
cultas hūana. fac acceptū deo patri ſua grā. k Et red-
demus vitulos. i. ſacrificia eo ꝙ i veteri lege de ſpecie bo
uis fiebant maiora ſacrificia. l Labioꝝ noſtrorū. i. lau
des deuotas q̄ ſunt ſacrificia acceptiſſima. pſ. xlix. Sacri-
ficiū laudis honorificabit me. m Aſſur nō ſal. nos ⁊c̄.
i. in ꝑſſuris nō recurremus ad auxiliū humanū ſ diuinū
⁊ ita fuit in p̄mitiua eccleſia. ꝙ xp̄iani ꝯ ꝑſecutiōes iudeo
rū ⁊ etiā tyrannorū nō pugnabāt armis ſ oratōibus deuo
tis. vn̄ ꝑ oꝛōnes beati Baſilij ⁊ ſui ppl'i ſanctus Mercuri
us miles iam defunctus interfecit Julianū apoſtatā eccle
ſie ꝑſecutorē. ⁊ eius lancea q̄ in eccl'ia beati Baſilij ſerua-
bat inucta eſt ſanguine Juliani apoſtate perfuſa.
n Nec dicem⁹ vltra dij noſtri ⁊c̄. qꝛ ꝑ aduentū xp̄i dele-
ctā eſt idolatria. o Quia eius q̄ in te ē miſereberis pu
pilli. erat em̄ pp'lus ante aduentū xp̄i pupillus, quia carēs
parētibus. ſed nūc habet xp̄m ⁊ eccleſiā verū patrē ⁊ verā
matrē. p Sanabo. Hic dn̄r ꝓphetat diuine miſericor
die largitatē dicens in ꝑſona xp̄i. Sanabo cōtritiōes coꝝ
id eſt vere penitētes ſanabo ꝑ grām. q Diligā eos ſpō
tanee. qꝛ amor inter hoīem ⁊ deū primo ꝓcedit ex pte dei.
ꝓpter qḋ dicit Johes prima canonica iiij. ca. Diligamus
deū qm̄ ipſe prior dilexit nos. ⁊ ſic eius dilectio ē ſpōtanea.
r Quia auerſus eſt furor meus ab eis. ꝑ mortē em̄ chriſti
hominis placatus eſt deus pater. ⁊ ꝑ cōſequēs filius qui eſt
vnus deus cum ipſo. ideo ſubdit. s Ero q̄ſi ros. ſicut
em̄ ros inuiſibiliter deſcēdit ⁊ fecūdat terrā. ſic dei filius
inuiſibiliter deſcendēs fecūdauit virginē. Eſa. lv. Rorate
celi deſuꝑ ⁊ nubes pluant iuſtū: aperiat terra ⁊ germinet
ſaluatorē. t Et iſrael. id eſt pp'lus xp̄ianus ſeu eccl'ia.
v Germinabit ſicut liliū. ꝑ puritatē vite. x Et erum
pet radix eius. Radix em̄ eccleſie eſt ipſe xp̄s: ſm ꝙ decla
rat diffuſe Auguſt. ſuꝑ pſ. Iſta radix erupit quādo apl'os
alioſq; fideles ꝓtulit. ideo ſubdit. y Ibūt rami ei⁹. i.
de virtute in v̄tutē. z Et erit quaſi oliua. que ſemꝑ ē in
virore. a Gloria eius. qꝛ gloria xp̄i nō marceſcit.
b Et odor eius i. fame bonitatis chriſti in ſe ⁊ eius diſci
pulis diffundet. ſicut patet implerū per vniuerſum orbem
propter quod dicit apoſtulus. ij. Corinth. ij. Chriſti bon⁹
odor ſumus in omni loco. c Conuertētur ſedentes in

e qm̄ corruiſti i iniq̄tate tua.
f Tollite vobiſcū v̄ba ⁊ cō-
g uertimini ad dn̄m ⁊ dicite
h ei. Omnē aufer iniquitatē
i ⁊ accipe bonū: ⁊ reddem⁹
k l m vitulos labioꝝ nr̄arū. Aſ-
ſur nō ſaluauit nos Semꝑ
n equū n̄ aſcēdem⁹ nec dice
mus vltra dij nr̄i opa ma-
o nuū noſtrarū: qꝛ ei⁹ q̄ in te
p ē miſereberis pupilli. Sa-
q nabo cōtritiōes coꝝ: dili-
r gam eos ſpōtanee qꝛ auer
ſus eſt furor meus ab eis.
s t Ero quaſi ros. Et iſrl' ger-
v x minabit ſicut liliū ⁊ erūpet
y radix eius vt libani. Ibūt

vmbra eius. ſcʒ chriſti: vt patet ꝑ tranſlatione chaldaicam
ſupra allegatam. d Viuent tritico. i. euchariſtie ſacra-
mento. quod conficit in pane triticeo. ⁊ hic panis dat vitā
mundo. Joh. vj. Si q̄s manducauerit ex hoc pane viuet
in eternū. ⁊ propter hoc Jonathan fili⁹ Ozie qui fecit trā-
ſlationē chaldaicam
loco huius. Viuent
tritico. trāſtulit. Vi-
uificabūtur mortui.
Chriſtus em̄ et eius
diſcipuli in noie eius
legunt multos mor-
tuos ſuſcitaſſe.
e Et germiabūt q̄
B ſi vinea. ꝓpter h̄ dicit
ſaluator Johis. xv.
Ego ſum vitis vera ⁊
vos palmites.
f Memoriale eius
ſicut vinū libani. ꝓpe
em̄ mōtē iſtū creſce- Ozee. 9. d.
bat vinum optimum
memoria dignum.
g Ephraim. ſupple
dicet. h Quid m̄
vltra idola. mlt̄i em̄
de decē tribubus re-
uerſi a regno aſſyrio
rum crediderūt ad p̄
dicationē apoſtolorū aliorūq; xp̄i diſcipulorū: omni ydo-
latria ⁊ ſupſtitiōe deiecta. licʒ em̄ iudei q̄ redierūt de baby
lone nō legant poſtea idolatraſſe niſi aliq̄ pauci machabe-
orū tpe. illi tamē de decē tribubus q̄ nō redierūt de capti-
uitate ꝑ aſſyrios facta idola coluerūt ſaltē vtpote int idō-
latras cōmorantes. i Ego exaudiam. oratōes eius.
k Et dirigā eū. in via ſalutis. l Ego vt abietē vīrentē
ſcʒ faciā eū. m Ex me fructus tu⁹. ſicut dictum eſt capi.
p̄cedēti. tantūmodo in me auxiliū tuū. hic mutat modus
loquēdi de tercia ꝑſona ad ſecūdā. n Quis ſapiens. Hic
admirat paucitatē credentiū. licet em̄ p̄mi credentes xp̄o
fuerint iudei. tamē fuerūt pauci cōpatiue reſpectu remanē
tiū in infidelitate: qḋ ꝓpheta admirat. cū videret i ſpiritu
chriſtū tot ⁊ tanta miracula facturū. ꝙ merito ſibi ab om-
nibus erat credendū. ideo ſubdit. n Quis ſapiens. ſa-
piētia deſurſum deſcēdere que eſt ſuadibilis ⁊ bonis ꝯſen
tiēs. Jaco. iij. o Et intelliget iſta. q̄ſi diceret pauci cō-
paratiue intelligēt dicta ꝓphetarū. p Et ſciet hec. que
dicta ſunt. q Quia recte vie dn̄i. ſ. precepta decalogi et
euāgelij ⁊ ſimilia. r Et iuſti ambulabūt in eis. i. iuſtifi
cati ꝑ fidē chriſti, ꝓcedent eis de virtute in virtutem.
s Preuaricatores v̄o corruēt in eis. qui caſus ⁊ ſi exeat
ordinē diuine miſericordie, tamē intrat ordinē ſue iuſticie.
ſm quē punitio peccatorū ad gloriā dei cedet ⁊ electorum
qui cum eo regnabūt in ſecula ſeculorū amen.

z rami eius ⁊ erit quaſi oliua
a b gloria eius ⁊ odor eius vt
c libani. Cōuertent ſedētes
d in vmbra ei⁹ viuent tritico
e Et germinabunt quaſi vi-
f nea memoriale ei⁹ ſicut vi
g h num libani. Ephraim: quid
i mihi vltra idola? Ego ex-
k l audiam ⁊ dirigā eum: ego
m vt abietem virentem. ex me
fructus tuus inuentus eſt.
n o Quis ſapiēs ⁊ intelliget
p iſta: intelligēs et ſciet hec?
q r Quia recte vie dn̄i: et iuſti
s ambulabūt in eis p̄uarica-
tores v̄o corruent in eis.

Explicit Oſee ꝓpheta.

In ca. xiiij. vbi dicit in poſtilla. Et reddemus vitulos.

Additio.

Quedam gloſa hebraica ſuper iſtud verbum. Redde
mus vitulos. ſic dicit. Soluemus ſeu reddem⁹ con
feſſionē labiorū noſtroꝝ in loco vituloꝝ. magis em̄
placet penitentia deo in qua requirit cōfeſſio labiorū q̄ ſa
crificia. vnde de capro emiſſario per quē expiabant pecca-
ta totius populi: vt habet Leuit. xvj. capi. nihil accedebat
ad altare niſi ſola confeſſio. dicit em̄ ibi ſic. Confiteat ſuꝑ
eum omnia peccata filiorū iſrael.

In eodem cap. vbi dicit in poſtilla. Preuaricatores v̄o
corruent eis.

Additio.

Preuaricatores dicunt prout in glo. corruere i vijs
domini eo modo quo dicit Luce capit. ij. Ecce hic
poſitus eſt in ruinam.

Incipit expoſitio primi prologi in Johelem ꝓphetā.

Sanctus Jobel ⁊c̄. Iſte prologus q̄tuor hꝫ ptes. In quaꝝ p̄mo ordo iſti⁹ ꝓphe ad alios oñdit cuꝫ dicit. Sanct⁹ Jobel ⁊c̄. In ſcd̄a demonſtrat ad q̄s ꝓphetia ei⁹ dirigit: ibi. Et ſicut ibi ſub noie ephraim ⁊c̄. Tercio tp̄s ꝓphetatiōis ei⁹ ſbiūgit: ibi. Tpa q̄ꝫ Quarto expōnes q̄rundā v̄boꝝ in ꝓphetia ꝯtentoꝝ expm̄ūt ibi. Porro factū eſſe ſmonē dn̄i. vbi duo facit. p̄mo em̄ expōit cōtentū in titulo: ibi Porro factū eſſe ⁊c̄. ſecundo exponit cōtenta in exordio: ibi. Audit⁹ aūt ⁊c̄. His viſis lr̄e inſiſtamus. Ordo iſtius ꝓphete apud hebreos ⁊ apd̄ lxx. habet ſ. in prin. p̄mi ꝓlogi ſup oſee. b Et ſic ibi. i. Oſee p̄mo: vide notulam v̄ſus fine expoſitionis ſecundi ꝓlogi ſuper Oſee de regulis ſcꝫ ſub quib⁹ ſignificatiōib⁹ nominū ad quas trib⁹ p ꝓphas ſermo dn̄i dirigatur. c Sic ⁊ in hunc ꝓphetā ⁊c̄. ⁊ nullā oino iſraelis. i. decē tribuū in hoc fieri mentionē. vn̄ ⁊ in ſequenti ꝓlogo dicit iobel fatuel fili⁹. deſcribit terraꝫ duarū tribuū. vbi aliqui dicūt. xij. nō duaꝝ. ⁊ exponūt q̄ ſupra poſituꝫ eſt. ſcꝫ. Nullam oino ⁊c̄ ſupple ad corrigēdū q: q̄nqꝫ de eis fit mētio reducēdo mala coꝝ in exemplū vt caueant due tribus. de hoc nolo cōtendere. ſ credo Hiero. qui ait. nullaꝫ oino x. tribuū hic fieri mentionē. ſupple p̄ncipaliter. vt quidam volunt. d In diebus ozie. qui alio noie dicit azarias. d̄ quo legit. iiij. Regū. xv. Joathan. iiij. Regum. xv. e Et ezechie. iiij. Regū. xviij. xix. ⁊. xx. f Regū iuda. id eſt duarū tribuū. g Et in diebus hierobo ē. iiij. Regum xiiij. iſte nō eſt hieroboā filius nabath. de quo. iij. Regū. xij. ſed fuit filius ioas regis iſrael. de quo. iiij. Regū. xiiij. h Filij ioas. iſte ioas nō fuit ille qui fuit rex iuda quē ioiada ſacerdos interfecta athalia inſtituit in regnū. de quo iiij. Regū. xj. xij. xiij. ſed fuit rex iſrael filius ioachaꝫ regis iſrael. de quo. iiij. Reg. xiij. De his quatuor regibus iuda legitur in. ij. Paral. xxvj. ⁊. xxvij. ⁊ xxviij. ⁊. xxix. ⁊. xxx. ⁊ xxxj. i Porro. Hic exponit verba que ponunt in titulo. Sic em̄ intitulat iobel. Verbū dn̄i q̄ factū eſt ad Jobel ⁊c̄. ⁊ Hieronymus exponit ſic. i Porro. i. ſed vel certe. l Sermonē dn̄i. i. verbū dei. i. filium. k Factū eſſe. quo ad effectū ꝓphetie in ꝓpheta. m Ad meritum eius refert. id eſt dei verbū dicit ita factum eſſe ꝓpter meritū vel ꝓpter preparationeꝫ. n Eius. id eſt ꝓphete Johelis. o Cui fit. id eſt meruit vt iſta reuelatio ei fieret ſaltem ꝑparando ſe. p Nō ad conditionē. i. ꝓprietatem. q Eius. id eſt verbi dei. i. filij. r Qui fieri dicit id eſt verbū dn̄i q̄ factum eſt ad iobel. quaſi diceret. non intelligit p hoc q̄ dicit in titulo iobelis q̄ fili⁹ dei factus eſt q̄ aliqua cōditio ſeu ꝓprietas notet ineſſe ipſi v̄bo: ſed dicit factus p inſpirationē in ꝓpheta. s Dominus factus eſt mihi in ſalutē. id eſt domin⁹ fecit me in ſalutem. t Auditus ⁊c̄. Hic exponit cōtenta in exordio vbi dicit. Audite hec ſenes auribus ꝑcipite ⁊c̄. v Dominus loquit Math. xiij. Qui habet aures ⁊c̄. x Q̄d autē dicit enechziaſti grece: latine ſonat auribus ꝑcipite ꝓprie. id eſt perfecte. y Nō aure ſed corde ꝑcipit. In antiq̄s biblijs ſcribitur ſic. Et dicitur hebraice hyezimi. grece enecbizaſti. latine ſonat aurib⁹ ꝑcipite Hieronym⁹ in originali. Q̄d aūt nos interpretati ſumus auribus ꝑcipite: et apud grecos et apd̄ hebreos vnū verbū eſt q̄d ꝓprie corde nō aure percipit. z Qui ſenes ſunt. moribus. Sapientie. iiij. Cani ſunt ſenſus hominis. ⁊ etas ſenectutis vita imaculata: ⁊ hoc pertinet ad actiuā. a Et celeſtes. conuerſatiōe. hoc pertinet ad contēplatiuā Phil. iij. Conuerſatio noſtra in celis eſt b Auribus tm̄ corporalibus ꝑcipiūt c Duo verba. ſ. audite ⁊ aurib⁹ ꝑcipite d Nō ad ſimplicem in eſt exteriorē ſ ad. e Reconditā. id eſt interiorem. f In Geneſi. iiij. g Et eſaias. j. a.

Osee.1.a.

Ps.117.

Mat.11.b. et.13.a.

Incipit ꝓlogus in Johel ꝓphetam.

a Sanctus Jobel apd̄ hebreos poſt Oſee
b ponitur Et ſicut ibi ſub nomie ephraim ad decem trib⁹ confert vaticiniū: que vel ſamaria vl̄
c iſrael ſepe memorant. ſic ⁊ in hūc ꝓphetā omne q̄d dicit ad tribū iuda ⁊ ad hieruſalē ptinere credēdū eſt. ⁊ nullā oino iſrl̄is id ē decem tribuū in hoc fieri mētionē. Tpa q̄ꝫ q̄bus ꝓphauit eadē debem⁹ accipe q̄ i
d Oſee legim⁹ i dieb⁹ Ozie
e Joathā ⁊ achaꝫ ⁊ ezechie
f g regū iuda ⁊ in dieb⁹ hiero
h boam filij ioas regis iſrl̄.
i Porro factū eſſe ſermoneꝫ
k l m domini ad meritū eius re-
n o fertur cui fit non ad condi-
p q tionem eius que fieri dicit
r s vt alibi legim⁹ Dn̄s fact⁹
t eſt mihi i ſalutē. Audit⁹ ei in ſcpturis ſanctiſ nō ē iſte q̄ ad aures ſonat ſ q̄ in cor
v de ꝑcipit. iuxta illd̄ q̄d dn̄ſ loquit. Qui hꝫ aureſ audi
x endi audiat. Q̄d aūt dicit hebraice hyezimi. grece enechziaſti: latine ſonat. au
y rib⁹ ꝑcipite. ꝓprie nō aure
z ſ corde ꝑcipit. Qui ſenes
a ſunt ⁊ celeſtes audiūt ſpūalit. q̄ aūt hitāt in tra appel
b lant q̄ꝫ treni aurib⁹ ꝑcipiūt
c Ubicūqꝫ aūt hec duo v̄ba
d iūcta ponunt nō ad ſimplicem tm̄ verboꝝ ſonū. ſ ad
e recōditā q̄ꝫ dictoꝝ intelligentiā ptinere intelligēdū
f eſt. In geneſi lamech loq̄t ad vxores ſuas ada ⁊ ſella Audite verba mea vxores lamech aurib⁹ ꝑcipite ſermones meos. Quia viruꝫ occidi in vuln⁹ meū: ⁊ iuue
g nē in liuorē meū. Et eſaiaſ Audite celi ⁊ auribus percipe terra.

Gen.4.d.

Esa.1.c.

Incipit argumentum in Jobel ꝓphetam:

a Johel filius Fatuel
t deſcribit terrā duodecim tribuum. eru
b ca. bruco. locuſta. rubigine vaſtante conſumptam ⁊ poſt reuerſionē pri
c oris populi effuſum iri ſpi
d ritūſactū ſup ſeruos dei ⁊

Explicit qualiſcūqꝫ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Incipit expoſitio ſecūdi prologi in iobel ꝓphetā.

a Jobel filius fatuel ⁊c̄. in iſto ꝓlogo quatuor tangūtur. Primo em̄ perſona ꝓphete deſcribit. cum dicitur. Jobel filius fatuel ⁊c̄. Secundo ꝓphetia tangitur cum dicit. Deſcribit terrā ⁊c̄. Tercio mod⁹ agēdi ſubiungit: ibi. Ex tribus generibus rhetorū ⁊c̄. Quarto intētio ꝓphete imprimit: ibi. Hic ergo ꝓpheta ⁊c̄. Littera plana eſt. b Eruca ⁊c̄. Hec tangūtur in primo ca. Eruca ab erodendo dicitur vermis qui erodit frondes. ⁊ maxime oleꝝ. vn̄ dicit eruca. quaſi eroda. Brucus appellatur fetus locuſte anteq̄ꝫ habeat alas. vn̄ dicit brucus quaſi bracus a bracos q̄d eſt breue. q: breuis ⁊ paruus eſt. vel a breuim q̄d eſt cōſumere. quia cōſumit totū in circuitu ſuo. iacet enim in vno loco ⁊ radicitus comedit fructus. cū auteꝫ volat appellat locuſta. quaſi longa haſta. greci vero haſticon appellant. Rubigo eſt frugū corruptio quādo ſcꝫ tenere fruges noxio roꝛe percutiūtur ⁊ tam ſpice q̄ꝫ culmi vertūtur in ruborē minij coloris vel ſynopidis. ⁊ dicitur a rubeo bes. vel dicitur a rodo dis. quaſi rodigo. c Effuſum iri ſpiritūſanctum. hoc tangit in ſecundo ca. g. vel in a. ſm̄ quoſdam libros. d Super ſeruos dei et ancillas ⁊c̄. Hic tāgitur illud quod ſcribitur. Act. ij. Sup

ſeruos meos ⁊ ſup ancillas meas in diebus illis effundã de ſpũ meo ⁊c̃.⁊ ſumit de Johelis.ij.g.vel de tercio a. fm quoſdã libros. e Id eſt ſup centũ viginti.hoc ẽ qd dicit Actu.j.Erat autẽ turba hominũ ſimul fere centũuiginti ⁊c̃. f Qui fuere in cenaculo ſyon. Actu.j.cum introiſſent in cenaculũ aſcẽderũt vbi manebant Petrus ⁊ Johes ⁊c̃. g Qui centũ viginti ſurgentes p incremẽta.i.per aggregationẽ. h Ab vno vſq ad q̃ndecim: q̃a oẽs ꝑticule ab vno vſq ad q̃ndecim ſimul aggregate faciunt centũuiginti. i Quindecim graduũ numeruꝫ. ſcꝫ in illis quindecim ꝑticulis que graduales dicuntur. k Qui in pſalterio myſtice cõtinent. q̃a ſignificant ꝑfectum virtutũ. de q̃b⁹ agit in illis.xv.pſalmis q̃s qui habẽt ſpiritũ ſanctũ hr̃e merent ꝫ in ep̃la ad Paulinũ inuenies plenius expoſitionẽ oim̃ iſtorũ l Ex tribus generibus rhetorum. Rhetor.id ẽ orator. dicit a rheſis qd ẽ locutio q̃a debet eſſe copioſus in verbis. Sunt aũt tria genera cauſaũ circa q̃ verſat rhetor.ſicut dic̃ Iſidor⁹.ij.Ethi.ſ.deliberatiuũ.demõſtratiuũ.⁊ iudiciale.Deliberatiuũ genus eſt in quo de quibuſlibet vtilitatib⁹ vite quid debeat fieri aut nõ debeat tractat. Demõſtratiuũ eſt in quo laudabilis pſona aut vituperabilis oſtendit. Judiciale in quo de ipſius pſone facto aut pene aut premij ſententia dat. In pmo ergo dat recte viuendi forma. in ſecundo diſcutiunt merita.in tercio retribuũt ſingulis pene vel pmia.⁊ in his tribus ↄſtat tota iſtius libri cõtinentia.
l Ex tribus igit generib⁹ rhetoꝝ.i.ex tribus generibus cauſaꝝ circa que verſant rhetores. m Hec ſumunt pncipia.id eſt hec de quib⁹ pncipaliter agit in hoc libro:quia hic agit ſicut ⁊ in illis tribus cauſarũ generib⁹:de morum informatiõe.de meritorũ diſcuſſione. de iuſta omniũ retributione.quorũ primũ auditores reddit dociles. quia docet vtilia.ſecũdũ reddit beniuoles q: agit ꝯ ſingulorꝫ ꝓpalanda iuſticia.terciũ reddit attentos ne incurrant penas. ⁊ amittant premia:⁊ iſta tria ꝑtinent ad officiũ rhetorum. vnde ſubdit hic. n Et tres ſunt argumentorũ ꝑtes ⁊c̃. argumentũ dicit q̃ſi argute.i.callide inuentũ. vel quaſi arguens mentẽ.arguit eñ eam tanq̃ ignaram:vt intra ſe de ignorantia cõfundat. o Dociles.inſtruẽdo. p Beniuolos.ꝓcando. q Attentos.excitãdo. multipliciter exponunt verba iſta. r Hic ergo ꝓpheta ⁊c̃.Hic tangitur intentio ꝓphete:que eſt ꝓuocare malos ad penitentiã s A magnitudine cladis:hoc refert ad narrationeꝫ cum dicit. Reſiduũ eruce comedit locuſta ⁊ reſiduum ⁊c̃. quia iiſdem temporib⁹ ⁊c̃.iuxta illa regulã q̃ dat in fine illi⁹ ꝓlogi.ſ.Nõ idẽ eſt ordo ⁊c̃.vbi dicit. In quib⁹aũt ꝓphetis tẽpus nõ prefert in titulo.ſub illis eos regibus ꝓphetaſſe ſub quib⁹ ⁊ hi qui ante eos habent titulos ꝓphetauerunt. Cetera plana ſunt . Qd aũt addit in quibuſdã biblijs. ſcꝫ Johel interꝓtat incipiẽs aut dñi deſcẽſus nõ ẽ de ꝓlogo

e ancillas:id eſt ſup centum viginti credẽtes homies.
f qui fuere in cenaculo ſyon
g qui centuꝫ viginti ab vno
h vſq ad q̃ndecim paulatiꝫ ⁊ per incremẽta ſurgentes
i quindecim graduũ nume-
k rum efficiunt:qui in pſalterio myſtice continentur.
In hoc propheta idcirco nec reges nec tempora ſunt prenotata: quia eiſdẽ temporibus ac regib⁹.quibus Oſee ꝓphetauerat:et
l ipſe ꝓphetauit.Ex tribus
m igit generibus rhetoꝝ hec
n ſumunt pncipia:⁊ tres ſũt argumẽtorũ partes:ex quibus incipere ſolet omnis
o orator. Aut enim dociles
p q aut beniuolos: aut attẽtos auditores debet efficere.
r s Hic ergo ꝓpheta a magnitudine cladis ſumẽs principiũ:eoſq q̃ audituri erat volens ad penitentiã prouocare reddit attentos admirans futurum maluꝫ:vt cõſiderantes venture cladis aſperitatem:ocius arriperent penitentiã Johel interpretat incipiens: aut domini deſcenſus. Fatuel vo aut latitudo aut oſtiuꝫ dei. Tropologice hoc ẽ ꝙ qui oſtium dei ⁊ ſcientiam habuerit aptam.recte incipit ꝓphetare.

Explicit argumentũ:

Incipit Johel ꝓpheta.
Capitulum I

a Verbum dñi qd
Joel.2.g. factũ eſt ad Jo
b bel filium Fa
c tuel. Audite h
d ſenes et auribus percipite omnes habitatores terre.

iſto ſed poſtilla quedam eſt.
Explicit qualiſcũq expoſitio iſtius ꝓlogi.
Incipit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuper Johelẽ cum additionibus ⁊ replicis.
Capitulum.j.

v Verbum dñi. Hic in principio Johelis prophete duo ſũt premittẽda. Primũ eſt quibus ꝓphetauerit ⁊ dicit hic Hieronỹ.in primo prologo ſuper hunc ꝓphetam ꝙ ꝓphetauit ad tribũ iuda ⁊ hieruſalem ⁊ nullam oĩno fecit de deceꝫ tribub⁹ mentionẽ. Sed ipſe in ep̃la Paulinũ de ſtudio ſacre ſcripture ſeu de omibus diuine ſcripture libris dicit cõtrariũ dicẽs. Johel fili⁹ fatuel deſcribit terram.xij.tribuũ.eruca:bruco.locuſta.rubigine vaſtãte ↄſumptam.ꝓpter qd de eius dicto ſalua ſui reuerentia parum videt tenenduꝫ in ꝓpoſito.ra.ſa. vo dicit ꝙ ꝓphetauit ñ ſolum cõtra duas tribus: ſed etiam cõtra alias decẽ dicens:ꝙ hec ſterilitas tre ex dicta corroſione fuit A in dieb⁹ ioram filij achab.de quo habet.iiij.Regũ.⁊ ꝙ ex hoc fames fuit in iudea generalit.ꝑ.vij.annos. ſicut denũciauit heliſeus mulieri cuius filiũ ſuſcitauerat.iiij. Reguꝫ viij. Propt qd illa mulier cũ filio ſuo iuit ad ꝑegrinanduꝫ ex terrã.xij.tribuũ.ſ.in terrã philiſtinoꝝ. vt ibidẽ hr̃.Erat etiã ipa de.x.tribub⁹.ꝓpter qd in ſuo reditu acceſſit ad regẽ iſrl̃.petẽs agros ſuos ſibi reſtitui q̃ in ei⁹ abſentia tãto tpe fuerãt ab alijs occupati:vt ibidẽ dr̃.Et ſic pꝫ ꝙ illa fames nõ ſolũ fuit i terra duaꝝ tribuũ:ſꝫ etiã decẽ:ꝓpter qd aliq̃ expoſitores catholici ſequũt hãc ſniam quã etiã intẽdo ꝓſequi. Secũdũ eſt q̃ tpe ꝓphauit. de q̃ dicit hiero.in ꝓlogo ꝙ ꝓphetauit iiſdẽ tpib⁹ quib⁹ ⁊ oſee.ſ. tpib⁹ ozie. ioathã achaꝫ ⁊ ezechie regis iuda.⁊ fm h dictũ ꝓphetauit poſt ſterilitatẽ dictã.q: ozias incepit regnare ꝑ plures annos poſt mortẽ iorã regis iſrl̃ vt pꝫ ex.iiij. Reg.⁊ fm h dictũ Johel nõ ꝓphauit de vaſtatiõe terre cauſata ab eruca bruco ⁊c̃.ſed ſolũ de vaſtatione ꝑ illã figurata.q̃ facta fuit poſtea ꝑ q̃tuor regna:vt plani⁹ infra eo.ca.apparebit. Rab.ſa.vo dicit ꝙ ꝓphauit tpe iorã regis iſrl̃.ita ꝙ ſicut heliſeus pnũciauit famẽ futurã.ita iſte expꝛeſſit modũ veniendi.ſ.ꝑ corroſionẽ eruce bruci ⁊c̃.Et q: h mod⁹ dicẽdi mihi videt ꝓbabilior.intẽdo eũ ſeq̃.tñ ſine pꝛiudicio alteri⁹.His igit pmiſſis ad litterã accedam⁹ que in duas ꝑtes diuidit.ſ. in ꝓhemiũ ⁊ tractatuꝫ q̃ incipit ibi. Reſiduũ. In ꝓlogo vo ꝓpha pmo notificat ex noie cũ dr̃. Verbũ dñi qd factuꝫ eſt ad iohel.⁊ ex genere cũ dicit. b Filiũ fatuel.⁊ fuit iſte ꝓpha ſicut ⁊ fili⁹ fm regulã hebreorũ quã poſui in pncipio Oſee. Scd̃o audientiũ attẽtio excitat cũ dr̃. c Audite h ſe.pmo eos alloquit eo ꝙ ſũt maioris reuerẽtie ⁊ intelligẽtie ⁊ alios ↄñter. d Et aurib⁹ ꝑcipite oẽs ⁊c̃.ſi factũ eſt iſtud.ſ.ꝙ poſtea ponit i tractu. In dieb⁹ vr̃is aut i diebus patrũ vr̃orũ.q.d.nõ.q: ibi accipit ſi ꝓ nõ. Sed ꝯ hoc videt qd dicit Exo.x. de locuſtis iductis ſup terrã egypti

ſi factũ eſt iſtud in diebus
veſtris aut in dieb⁹ patrũ
e vroꝝ. Sup hoc filijs vrĩs
narrate et filij veſtri filijs
ſuis: ⁊ filij eoꝝ generati
f g oni altere. Reſiduum eru-
h ce comedit locuſta: et reſi-
duum locuſte comedit bru
h cus: ⁊ reſiduũ bruci come-
i dit rubigo. Expgiſcimini
k ebrij flete ⁊ vlulate oẽs q̇
bibitis vinũ in dulcedine
quoniam perijt ab ore vro
l m Gens ei aſcẽdit ſup terrã
n meã fortis: ⁊ innumerabi-
o lis. Dentes eius vt dẽtes
leonis: ⁊ molares ei⁹ vt ca
p tule leonis Poſuit vineã i
deſertũ: ⁊ ficũ meã decorti
cauit. Nudãs ſpoliauit eã
⁊ piecit. albi facti ſũt rami
q ei⁹. Plãge q̃ſi virge accin
cta ſacco: ſup virũ puberta
r s tis ſue. Perijt ſacrificiũ et
t v libatio de domo dñi: luxe
rũt ſacerdotes miniſtri dñi
x y Depopulata ẽ regio luxit
z humus: quoniã deuaſtatũ
eſt triticũ. Cõfuſum eſt vi-
a nũ: ⁊ elanguit oleũ. Cõfuſi
b ſunt agricole: vlulauerunt
vinitores ſup frumẽto vi-

⁊ ſederunt in vniuerſis finibus eoꝝ inumerabiles quales ante illud tẽpus nõ fuerãt nec poſtea future ſunt. Ad hoc reſpõdet Ra. ſal. dicẽs: q̃ licʒ ille locuſte fuerint plures et maiores q̃ iſte tñ quatuor plage hic poſite. ſcʒ de eruca ⁊ bruco locuſta ⁊ rubigine ſimul ſumpte fuerunt maiores. ⁊ ſic intelligendum eſt dictũ ꝓphe q̃ q̃tuor tales peſtes ſiĩl nõ ſibi ſuccedentes non fuerãt tpibus pteritis. e Sup hoc filijs vrĩs narrate ⁊c̃. q: hec ꝓphetia ẽ memoriter tenenda: ⁊ p ſucceſſiões generatõnum recolẽda. ⁊ hoc videmus impletum nõ ſolũ in iudeis ſed etiam xp̃ianis.

B f Reſiduũ. Hic incipit tractat⁹ in quo ꝓpha pmo predicit deſolatoria. ſecundo pmittit conſolatoria ibi. Nũc ḡ. circa mediuʒ ſecũdi ca. Circa primã ptẽ cõſiderandũ q̃ de iſtis q̃tuor plagis eruca bruco locuſta ⁊ rubigine: dicunt expoſitores nrĩ. cõiter q̃ nõ fuit res geſta: q: quartus liber Regũ et ſecũdus Paral. nullã de hoc faciũt mentionẽ: ſʒ eſt tm̃ parabola: ſicut cũ dr̃ Iudicũ. ix. Dixerũt ligna ad rhamnũ ⁊c̃. q: hoc nunq̃ʒ fuit in rerũ natura: ſʒ p ligna pabolice intelliguntur hitatores ſychen. p rhamnũ vo Abimelech. Sic in ꝓpoſito p iſta quatuor noĩa hic poſita. ſ. eruca ⁊c̃. intelligunt pabolice quatuor regna ſibi ſuccedẽtia que iudeã corroſerũt ⁊ vaſtauerũt. ſ. aſſyrioꝝ. chaldeoꝝ. grecoꝝ. ⁊ romanorũ. regnũ vo perſarũ ⁊ medorũ ſic legit iudeã vaſtaſſe. imo plures reges fuerũt iudeis beniuoli vt cyrus. darius artaxerſes. ⁊ aſſuerus. Ra. ſa. vo ecõtrario dicit. q̃ eſt tm̃ res geſta. ita q̃ terrenaſcẽtia iudee ſic fuerũt q̃ter ſucceſſiue vaſtata. ⁊ ex hoc ſecuta eſt fames quã predixerat heliſeus durãs ſeptem annis. ⁊ ex hoc videt q̃ iſte quatuor peſtes nõ fuerũt eodẽ anno ſed in diuerſis. aliter nõ videt q̃ fames tamdiu duraret pro ſterilitate vnius anni. Qd̃ autẽ poſtea ſubdit. Gens em̃ aſcẽde ſup terrã ⁊c̃. quaſi exponẽs pabolã ꝓpoſitã de eruca bruco ⁊c̃. dicit q̃ eruca ⁊ brucus ⁊ locuſta hic metaphorice dicunt gens fortis. eo q̃ deſtruxerant terrã ad modũ exercitus trãſeuntis. ⁊ ſic exponit illa que ſequũtur ꝯſimiliter de gentib⁹ ⁊ ppl'is terrã vaſtaturis: ſed vtrũq̃ʒ dictũ videt deficere. Primũ q: fit hic ita expſſa mẽtio de iſtis corroſiõibus terrenaſcentiũ per erucaʒ brucũ ⁊c̃. ⁊ de fame inde ſequẽte. qd̃ nullo mõ videtur eſſe tantũ pabola. nec valet argumẽtũ inductũ. q: iiij. Reguʒ heliſeus pnũciauit hanc ſterilitatẽ. licet nõ exprimat cãm quã exprimit ioheł ꝓpheta. ſicut ozia rege thurificante factus fuit terremot⁹ magnus in hierl'm. cui⁹ mentionẽ non facit. iiij. Regũ ſed ſolũ de plaga lepre inflicta ozie. ſed terremotus expmit amos. j. ⁊ Zacharie. xiiij. Similiter ſecũdũ dictũ. q: ita fit expſſa mẽtio de gẽtibus terrã inuaſuris q̃ nullo mõ videt p hoc ꝓpheta ſignificare pabolice corroſionẽ terre p erucã ⁊ brucũ ⁊c̃. q: licet homies pabolice nominibus animaliũ deſignẽtur. ſicut vir cõſtãs dicitur leo rapax lupus. ⁊ hmõi. tamẽ nõ ſic inuenit ecõuerſo in ſcriptura. ſ. bruta nominib⁹ hoim vel gentiũ deſignari. ꝓpter qd̃ ſaluo meliori iudicio videt mihi q̃ cũ dicit hic. Reſiduum eruce ⁊c̃. ibi eſt ſimul parabola ⁊ res geſta: ſicut Hiere. xxvij. dicit. q̃ portauit cathenas ligneas in collo ſuo. ⁊ ſic fecit ſm rei veritatẽ ⁊ rem geſtam: p hoc tñ deſignatur icathenatio populi in captiuitatem ducendi: ſicut fuit poſtea impletũ tempore ſedechie. Sic in ꝓpoſito ſm rem geſtã fuerunt quatuor deſtructiões terrenaſcentiũ p erucaʒ brucum ⁊c̃. ⁊ per hoc ſignificabant vaſtationes maiores future per quatuor regna pdicta. Igit ſm hanc ſententiã reſiduũ huius ca. diuidit in duas ptes: q: primo ꝓpha pdixit vaſtationẽ. ſcd̃o inducit ad lamentationẽ: ibi. Plãge. Prima in duas. q: pmo ponitur figura. ſecundo res figurata: ibi. Gens em̃. Figura eſt fuit quadruplex corroſio terrenaſcentiũ vt dictũ eſt: que fuit res in ſe ⁊ figura futuri. ⁊ q̃tum ad hoc dicit. g Reſiduũ eruce. Eſt autẽ eruca ꝓprie vermis naſcẽs in oleribus.

h Comedit locuſta ⁊c̃. Differũt autẽ locuſta ⁊ brucus ſicut pfectum ⁊ impfectuʒ in eadẽ ſpecie. Fet⁹ enim locuſte anteq̃ʒ hẽat alas vocat brucus: ſed qñ eſt alatus tunc dicitur locuſta. **C**

h Et reſiduũ bruci comedit rubigo. Eſt autẽ rubigo viciũ ſegetum quãdo vẽto vrente pcuſſe nõ faciũt granum: ⁊ ſi faciũt eſt rarum.

i Expgiſcimini ebrij. id eſt aduertite ⁊ conſiderate imminens vobis malũ. k Flete. quia deficiet vobis vinum in quo delectabimini: ex vinearuʒ corroſione. l Gens em̃. Hic ꝯũter ponit res figurata. ſ. vaſtatio iudee p quatuor regna ſupradicta cum dicitur. l Gens em̃ aſcendit. id eſt aſcendet ⁊ loquit de futuro p modũ pñtis ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. m Sup terrã meã. id eſt ſup iudeaʒ que ſpecialiter dicit terra domini: eo q̃ ibi vigebat cultus eius. n Fortis ⁊ innumerabilis. talis enim fuit gens aſſyrioꝝ chaldeorũ grecorũ ⁊ romanorũ: vt patʒ ex geſtis eorũ. o Dentes ei⁹. In hoc deſignatur crudelitas eorum. p Poſuit vineam in eam in deſertum. iſti em̃ exercitus in iudea vineas exciderunt ⁊ arbores fructiferas. ⁊ eas pro parte dolauerũt ad faciendũ machinamenta et alia exercitibus neceſſaria. vel aliter poteſt dici. q̃ hic accipitur vinea domini ꝓ populo iſrael. ſm illud Eſa. v. Uinea em̃ domini exercituũ domus iſrael eſt. quã domũ iſti exercitus ſpoliauerũt bonis ⁊ afflixerũt in perſonis.

q Plange. Hic cõſequẽter ꝓpheta inducit populum ad lamentationẽ. ⁊ primo ꝓ vaſtatione pma. ſcd̃o pro ſecũda in principio capi. ſequẽtis. Prima in duas. quia primo inducit ad fletum generaliter. ſecundo ſacerdotes ſpecialiter ibi. Accingite vos. Circa primũ dicit. q Plange quaſi virgo. Uirgo em̃ deſponſata. ſi moriat eius ſponſus anteq̃ʒ fruat eius amplexibus habet materiã magni luctus. iõ ponit hic pro exemplo ad deſignandũ magnitudinẽ luct⁹ iminentis ideo ſubditur. r Perijt ſacrificiũ. de animalibus ⁊ terrenaſcẽtibus. licet em̃ de terrenaſcẽtibus aridis proprie diceret fieri oblatio tamen hic vocatur ſacrificium large loquẽdo. s Et libatio. de liquidis vt vino ⁊ oleo t De domo domini. quia propter corroſionẽ terrenaſcẽtiũ nõ hebebat vnde talia poſſent fieri.

v Luxerunt ſacerdotes. propter defectum diuini cultus ⁊ etiam ſui victus qui erat de decimis ⁊ oblationibus.

x Depopulata eſt regio. carens habitatoribus.

y Luxit humus. priuata fructibus. ſicut ecõtrario dicit. ridere metaphorice quando plena eſt fructibus. z Quoniam deuaſtatũ eſt triticũ. p quatuor plagas ſupradictas.

a Confuſi ſunt agricole. fruſtrati ſpe ſui laboris.

b Ululauerunt vinitores. ſicut ecõtrario ſolent cantare in abundantia vindemie. ⁊ ex hoc patet lr̃a ſequens.

e Accingite vos. Hic ꝯſequẽter inducit ſacerdotes ſpãliter ad lamentũ dicens. Accingite vos.ſ.cilicijs in ſignuʒ humiliatiõis corã deo: ⁊ ſubdit cauſa. d Quoniã interijt de domo dei.⁊ exponit̃.vt ſ̃. e Sanctificate ieiuniuʒ id ẽ diſponite vos ad deuote abſtinẽdũ. f Vocate cetum ⁊c̃.vt ex p̃cibus multoꝝ impetret̃ diuina clementia:ideo ſubdit. g Et clamate ad dñm a a a. In hebreo ẽ vna dictio et ſonat ſic:aha, ⁊ ẽ interiectio dolentis. h Quia ꝓpe ẽ dies dñi. id ẽ dies ſue vindicte inferende: ⁊ iõ monebat ꝓpheta ad dñm clamare vt ſaltem ꝑparcetur rigor ſue iuſticie.

i Et q̃ſi vaſtitas a potentie veniet.ſcʒ a deo cui⁹ vindicatio impediri nõ põt niſi per ſuã clementiã.

I.2.b. k Nũquid ⁊c̃.pierunt alimenta.i.cito perient. l De domo dei v̄ri leticia et B exultatõ.quia leuite nõ cantabãt cantica leticie.ſed magis lamentatiõis pro miſeria terre. m Cõputruerũt iumẽta in ſtercore ſuo. quia ꝓpter ſterilitatẽ terre nõ habebant̃ ſtramẽta ad ſufficiẽduʒ eis. n Demolita ſunt horrea.id eſt cõtenta in horreis. o Diſſipate ſunt apothece.i.cõſumpta ſunt q̃ erãt repoſita ꝑ victu. p Quid ingemu.aial ⁊c̃.rñdet. Quia non eſt paſcua eis.oia eñ virentia fuerũt corroſa. Ideo exclamat ꝓpha dicẽs. q Ad te dñe clamabo.in oratõne pro ſubleuatiõe nr̃e miſerie. r Quia ignis comedit ſpecioſa deſerti. Ignem aũt ⁊ ignis flãmã vocat ventũ vrentẽ ſegetes rubiginantẽ: ⁊ etiã erucã:brucũ ⁊ locuſtã.que ex ſua corroſiõe ita reddebant vegetabilia arida acſi cucurriſſent ibi ignis ⁊ flãma. s Sed ⁊ beſtie agri. ſcʒ ſilueſtres. t Quaſi area ſitiens ymbrẽ.i.deſiderãs. v Suſpexerũt ad te.ꝑ ſitis laſſitudine.idõ ſequit̃. x Qm̃ exiccati ſunt fontes.ex vehemẽtia venti vrẽtis ſiccitatẽ cauſantis

In cap̃.j. Jobelis vbi dicit̃ in poſtilla. Primuʒ eſt quibus ꝓphetauerit ⁊c̃. Additio.

Verba Hieronymi in hoc ꝓlogo poſita ſane intellecta nõ cõtrariãtur verbis ſuis in ep̃la ad Paulinũ v ꝓut poſtillator eſtimare videt̃. Pro quo ſciendũ ꝙ ẽm qd̃ dicit Hiero. in hoc ꝓlogo tp̃a in quibus ꝓphetauit Jobel eadẽ ſunt tp̃ibus in q̃bus oſeas ꝓphetauit.ſ. in diebus ozie ioathan achaʒ ⁊c̃. Sed oſeas ſepe noiat ephraim ⁊ ſamariã:ad deſignãdum ꝙ ibi loquit̃ de decem tribubus quarũ ciuitas metropolis erat ſamaria. ⁊ primus rex.ſ. hieroboã fuit de tribu ephrai. ⁊ quãdoqʒ noiat iudã ⁊ hierl̃m vt deſignet ꝙ ibi loquit̃ de duabus tribubus. Sed ꝓpheta iſte iobel licʒ iſta que ꝓphauit p̃ſertim de eruca ⁊ bruco ⁊c̃ in tota terra iſrl̃.ſ.xij.tribuũ cõtigiſſe intelligãtur nũq̃ tñ in ſua ꝓphetia fecit mẽtionẽ de decẽ tribubus.ſ. nominando ephraim vel ſamariã ſicut ozeas:ſed ſolũ iudã ſyõ ⁊ hieruſalẽ: vt pʒ currẽti ꝑ totã ſuã ꝓphetiã. ⁊ ideo cũ dicit hiero. in ꝓlogo ſuꝑ hũc ꝓphetã ꝙ ad tribum iuda ⁊ hierl̃m ꝓphetauit:nullã oino faciẽs de.x.tribubus mẽtionẽ. intelligendũ eſt ꝙ in tota ſua ꝓphetia nõ noiauit ephraim nec ſamariã.nec aliq̃d hmõi ad decẽ tribus tm̃ ꝑtinẽs. Qꝛ autẽ dicit in ep̃la ad paulinũ ꝙ iobel deſcribit terrã.xij.tribuũ eruca bruco ⁊c̃.vaſtatã ⁊ ꝯſumptã.intelligenduʒ eſt ꝙ hec

no ⁊ hordeo: qꝛ perijt meſſis agri. Vinea cõfuſa eſt ⁊ ficus elanguit Malogranatũ ⁊ palma ⁊ malũ ⁊ omnia ligna agri aruerũt quia cõfuſum eſt gaudiũ a filijs
c hominũ. Accingite vos ⁊ plãgite ſacerdotes: vlulate miniſtri altaris. Ingredimini cubate in ſacco mi-
d niſtri dei mei. quoniã interijt de domo dei veſtri ſa-
e crificiũ ⁊ libatio. Sanctifi-
f cate ieiuniũ : vocate cetuʒ cõgregate ſenes omẽs habitatores terre i domo dei
g veſtri. et clamate ad dñm:
h A a a diei. quia ꝓpe ẽ dies
i dñi: ⁊ q̃ſi vaſtitas a poten-
k te veniet. Nũquid nõ corã oculis veſtris alimẽta pe-
l rierũt. de domo dei v̄ri le-
m ticia ⁊ exultatio Cõputruerunt iumẽta i ſtercore ſuo.
n o Demolita ſũt horrea. diſſipate ſũt apothece: qm̃ cõ-
p fuſum eſt triticũ. Quid ingemuit aial. mugierũt greges armenti Quia non eſt paſcua eis. Sʒ ⁊ reges pe-
q corũ diſpierunt. Ad te do-
r mine clamabo. quia ignis comedit ſpecioſa deſerti ⁊ flãma ſuccẽdit oia ligna re-
s gionis. Sed et beſtie agri
t quaſi area ſitiens ymbrem
v x ſuſpexerũt ad te: quoniam exiccati ſunt fontes aquaꝝ et ignis deuorabit ſpecioſa deſerti.

vaſtatio ad totã terrã.xij.tribuũ ſe extẽdit: licʒ nõ noiaſſʒ ſamariã ⁊ ephraim ⁊ hmõi. Qꝛ aũt iſta cõtigiſſent etiã in terra decẽ tribuũ ſatis pʒ ex eo ꝙ allegat̃ in poſtilla ex hyſtoria.iiij. Regũ. Vnde ꝙ poſtillator cõcludit ꝙ de dictis Hiero. parũ videt̃ tenendũ in ꝓpoſito manifeſtũ eſt min⁹ rõnabiliter eẽ dictũ.

In eodẽ capi. vbi dicit̃ in poſtilla. Similiter ſcd̃m dictuʒ. Additio.

Secũdũ dictuʒ ſeu ſecũda expoſitio nõ videt̃ rõnabilit̃ improbari in poſtillatore. Nã bruta aialia inueniunt̃ in ſacra ſcriptura deſignari noibus hoim. preſertim ſub nomib⁹ collectiuis: ꝓpter certas eorũ actiões ſeu ꝓprietates quib⁹ homib⁹ aſſimilãtur. vt cũ dr̃ Prouer.xxx. Formice populus infirmus Lepuſcul⁹.plebs inualida. iõ cuʒ dicit̃ h̄ Gens enim aſcendit ſuꝑ terrã meaʒ. Silr̃ pplĩus fortis ⁊ hmõi bene põt intelligi de locuſta q̃ aſcendit ordinate ſicut acies i bello. Vñ ꝓuer. vbi ſ̃. Locuſta regem nõ habet.ſ egredit̃ ꝑ turmas. Facit etiã ꝓ iſta expoſitiõe ſecũda: qꝛ in multis locis loquẽdo ꝓpha de iſta gente populo vel exercitu. adiũgit hoc aduerbiũ ſil̃itudinis.ſ. q̃ſi. vt cũ dicit̃. Qua ſi aſpect⁹ equoꝝ aſpect⁹ coꝝ. ⁊ q̃ſi eq̃tes ſic currũt. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ in exercitib⁹ chaldeoꝝ. aſſyrioꝝ ⁊ hmõi. vere eques erãt ⁊ veri eq̃tes. ⁊ ſic nõ debebant noiari ꝑ ſil̃itudinẽ ſ ꝑ eſſentiã ⁊ realitatẽ. Silr̃ ꝙ dicit. Velut pplĩus fortis p̃paratus ad preliũ. ⁊ quaſi fortes currẽt. ⁊ quaſi bellatores aſcendẽt murũ. ⁊ multa ſil̃ia q̃ h̄ ponũtur. magis ꝓprie dicerent̃ ſine ſil̃itudine. poſſet enim dicere de pplĩo chaldeoꝝ grecorũ ⁊ hmõi tp̃e ſui dominij ꝙ erat pplĩus fortis p̃paratus ad p̄liũ ⁊ ꝙ erant viri bellatores ⁊ hmõi. Vñ hec ſcd̃a expoſitio videt̃ planior q̃tum ad ſenſum litteralẽ. Si autẽ querat̃ ſenſus figuratiuus qd̃ tñ nõ eſt p̃ñtis ſpeculatiõis. per erucã notat̃ libido. per locuſtã inanis gloria.ꝑ brucũ ingluuies ventris. ⁊ ꝑ rubiginem ira. prout habet̃ in glo. vbi multa alia figuratiua circa hoc tradũtur. Replica.

In primo capitulo Jobelis poſtil. inquirẽs quibus Iobel ꝓphauerit oñdit beatũ Hiero. varie loqui in ꝓlogo hui⁹ ꝓphe. ⁊ ad paulinũ de oibus ſacre ſcripture libris.ꝑ cõſequẽs eius dicta declinat. Sed burgeñ. ſaluãs beatũ Hiero. a ꝯtradictiõe ⁊ bñ. dicit quedã que nõ vident̃ vera. dicit nãqʒ de regno.xij.tribuũ nulla fiat ſpecialis mentio in tota ꝓphetia iobelis cui⁹ falſitas videri poteſt. Nã ſicut regnũ deceʒ tribuũ deſignat̃ ꝑ ephraim ⁊ ſamariã: ita etiã in libris Regũ.iij.⁊.iiij. ⁊ Paral̃.ij. decem tribus ſignificãtur ꝑ regnũ iſrl̃. qꝛ poſt receſſum deceʒ tribuũ a regno roboã. ſemꝑ regnũ iſrl̃ in ſcriptura eſt diſtinctũ ꝯ regnũ iuda. Nũc aũt in.iij.ca. iobel diſtincte loquit̃ de vtroqʒ dicẽs. Cũ couertero captiuitatẽ iuda ⁊ iſrl̃.⁊.ſ. Vocat deus hereditatẽ ſuã iſrael. Et capit̃. vltimo Jobel diſtinguit inter illa duo regna dicens: Domin⁹ de ſyon rugiet ⁊ de hieruſalem dabit vocẽ ſuam: ⁊ dominus ſpes populi ⁊ fortitudo iſrael ⁊c̃. patet igit̃ ꝙ per falſum nitit̃ defendere beatũ Hieronymũ qui nõ indiget ſua defenſione quia poſtil. beati Hieroni. nõ improbat ſed declinat ⁊ non

ſmorat nec curat ꝓpter ratiōes quas ponit deuidua in iſrael ꝛc̄. que vide in poſtil. Nec ponderāda eſt replicatio burgeñ. cōtra poſtil. quia dicit de metaphoris q̄bus homines ſignificātur p beſtias ꝛ ecōuerſo. tales eñ trāſumptiones ad diſputationē nō pertinent.

id exercitat in i arte bellandi. v Aſcen. mu. ſ. ad eſuſtātes occupandū. x Viri in vijs ſu. gra. ꝛc̄. i. ita ordinatē incedēt q̄ nō nimis ſepabunt abinuicē: nec nimis cōiūgent. Dicit eñ Veget⁹ libro de re militari: q̄ iſta ē optima diſpoſitio bellātiū; ita q̄ p nimiā ſepationē aduerſarij nō ır gr ed ētur aciē. ꝛ p nimiā ɔiūctionē vn⁹ nō ipediat aliu3 ad inuadēdū aduerſarios. y Sed et p feneſtras cadent ꝛ nō demoliētur. id eſt ſi ɔtingat eos p feneſtras domoru3 intra cadere nō ledent inde. In hebreo tñ hr̄ In armis ſtabunt et vtile nō querēt. i. nō querēt diuitias pncipaliter ſ3 interficere homies. ꝛ hec videt verior lr̄a. q2 de feneſtris ſequitur. C

3 Per feneſtras intra. q̄ſi fur. i. ita latēter q̄ exiſtes intra ſibi de defenſione nō poterāt ꝓuidere. [Ī.3.c. / Mat.24.c. / Iac.2.c.]

a A facie ei⁹ cōtremuit terra. ſ. hoīes i terra habitātes.

b Moti ſunt celi. id eſt angeli qui ſunt ciues celeſtes. Angeli eñ ad cuſtodiā diuerſaꝝ gentiū deputati pugnant adinuicē ꝓ gētibus ſue cuſtodie cōmiſſis vt habet Dañ. x. qua3 pugnā exponit dyonifius etiā ð bonis angelis. tñ hec pugna eſt inter eos ſine diſcordia: vt ibidem plenius fuit dictū. ꝛ hec pugna vocat hic motio celorum.

Capitulum. ij

A C Anite. Hic cōſequēter inducit ꝓpheta ad armentū ꝓ vaſtatiōne terre ſiēda p quatuor regna ſupradicta dicens.

a Canite filij: non cāticū leticie ſed triſticie. ideo ſubditur. Vlulate ꝛc̄.

b Cōturbēt omēs habitatores fre. i. toti⁹ iudee. c Quia venit dies dn̄i. ſ. tempus ſue viſitionis.

d Quia ꝓpe eſt dies tenebrarū ꝛc̄. i. tēpus multaꝝ miſeriarū ꝛ calamitatu3: qđ potiſſime hab3 locū in prima deſtructiōe templi per chaldeos ꝛ ſecunda per romanos. ꝛ in eius ꝓphanatōne p grecos: q̄n antioch⁹ abominandum idolū poſuit in tēplu3 dei. j. Mach. ca. j. e Quaſi mane expanſum: mane eſt principiu3 diei: q̄ cum incipit luceſcere ſup terram ſtatim expandit ſup totam terrā ab oriēte i occidentē. ꝛ i hoc notat exercituū magnitudinē: q̄ de quatuor regnis ſupradictis venerūt contra iudeā. f Similis ei nō fuit. quilibet eñ in aliqua cōditiōe excellit alios vt pote populus aſſyriorū in cupiditate. chaldeorū in ferocitate. grecoꝝ in doloſitate. plus eñ nocuit hoc regnū iudeis doloſitate q̄ poteſtate, vt patet. j. ꝛ. ij. Machabeorū. Romanorū vo in poteſtate: propter quod illud regnum vocatur ferreū. Dañ. ij. ca. quia ſicut ferrum domat omia ita regnum romanorū domauit alia regna. g Ante faciē ei⁹ ignis vorans. quia primo ingreſſu iudee comburebant villas nō clauſas: fugiētibus inde habitatoribus.

h Et poſt eum exurens flāma. quia habita victoria cōburebant ciuitates munitas. ꝛ maxime populus chaldeoru3 ꝛ romanorū qui cōbuſſerunt ꝛ templū. i Quaſi hort⁹ voluptatis terra coram eo. i. erat pulcra ꝛ plena fructibus bonis ante aduētum cuiuſlibet exercitus. k Et poſt eū ſolitudo deſerti. quia in receſſu ſuo dimittebat terram vaſtatam. l Neq3 eſt qui effugiat eū. id eſt pauci poterāt effugere ꝓpter pſequētiū velocitatē: iō ſequit. m Quaſi aſpectus equorū. velociter currentiū. n Et quaſi eq̄tes ſi current. ſ. pedites. o Sicut ſonit⁹ quadrigaꝝ ꝛc̄. in hoc etiā notat multitudo aduerſarioꝝ ex magno ſonitu qui cauſabat ex fragore armorū ꝛ inceſſu turbarum.

p Velut pplus fortis ꝛ preparatus ad preliū. id ē munit⁹ omni genere armorū. q A facie eius cruciabūtur ppli ſc3 ex ſolo aſpectu. r Omēs vul. redigen. in ollam. i. in olle nigredinē ex anxietate ꝛ ex fumo ꝓcedēte ex igne accenſo ab eis p oīa loca iudee. s Sicut fortes current. nō impediri armoru3 pōdere. t Quaſi viri bellatores.

a C Anite tuba i Ca. ij
ſyon: vlulate in mōte
b ſancto meo Cōturbēt oēs
c bitatores terre. q2 venit di
d es dn̄i. q2 ꝓpe eſt dies tene
brarū ꝛ caliginis: dies nu-
e bis ꝛ turbinis. Quaſi ma
ne expāſum ſup mōtes po
pulus multus ꝛ fortis. Si
f milis ei nō fuit a pncipio ꝛ
poſt eū nō erit vſq3 in ānos
generatiōis ꝛ generatiōis
g Ante faciē eius ignis vo-
h rans: ꝛ poſt eū exurēs flā-
i ma. Quaſi hort⁹ volupta
k tis terra corā eo. ꝛ poſt eū
l ſolitudo deſerti: neq3 eſt q̄
m fugiat eū. Quaſi aſpectus
n equoꝝ aſpect⁹ eoꝝ ꝛ q̄ſi eq̄
o tes ſic currēt. Sicut ſonit⁹
q̄drigaꝝ ſup capita mōtiū
exilięt: ſicut ſonitus flāme
p ignis deuorātis ſtipulā ve
lut ppl's fortis pparat⁹ ad
q preliū. A facie eius crucia
r bunt ppli oēs vult⁹ redi-
s gent in ollā. Sic fortes cur
t rent quaſi viri bellatores
u x aſcendēt murū. Viri i vijs
ſuis gradient. ꝛ nō declia
bunt a ſemitis ſuis. Vnuſ
quiſq3 fratrē ſuum nō coar
tabit: ſinguli i calle ſuo am
y bulabunt. Sed ꝛ per fene-
ſtras cadent ꝛ nō demoliē
tur. Vrbe3 ingredietur: in
muro currēt. Domos con
3 ſcendēt: p feneſtras intra-
a būt q̄ſi fur. A facie ei⁹ ɔtre
b muit terra: moti ſunt celi.
c Sol ꝛ luna obtenebrati ſt
ꝛ ſtelle retraxerūt ſplēdorē
d ſuū. Et dn̄s dedit vocē ſuā
e ante faciē exercitus ſui: q̄a
f multa ſt nimis caſtra ei⁹ q2
fortia ꝛ faciētia verbū ei⁹.
g Magn⁹ eñ dies dn̄i ꝛ ter-
h ribilis valde. Et q̄s ſuſtie
i bit eum. Nūc ḡ dicit dn̄s.
k Cōuertimini ad me in toto
l corde veſtro: in ieiunio et
m fletu ꝛ i planctu: ꝛ ſcindite
n corda vr̄a ꝛ nō veſtimenta
o vr̄a Et cōuertimi ad dn̄m

c Sol ꝛ luna obtenebrati ſunt. locutio metaphorica per quā intelligit hoīm tribulatio magna. eo mō loquēdi quo dicit etiā vulgariter tp̄s nubilū tenebroſum. vnde dicit poeta. Cū fueris felix multos nūerabis amicos. Tpa ſi fuerint nubila ſolus eris. d Et dn̄s dedit vocē ſuā. imittēda iudeis terrorē. e Ante faciē exercitus ſui. eo q̄ erāt executores diuine iuſticie. licet hoc facerēt iniqua voluntate: vt frequēter dictū eſt ſupra in Eſaia ꝛ Hieremia.

f Quia multa ſunt nimis caſtra eius. q̄libet eñ dictorum exercituū fuit valde magn⁹ in multitudine ꝛ fortitudine. g Magnus eñ dies dn̄i. ſ. in oñſione ſue vindicte: iō ſubditur. h Et q̄s ſuſtinebit eū. q. d. ꝓpheta. nō poterimus ſuſtinere. ꝛ hoc maxie apparuit in ciuitatis ꝛ tēpli deſtructione. pmo p chaldeos. ꝛ ſcđo p romanos i Nūc ergo. Poſtq̄ ꝓpheta pdixit deſolatoria. hic incipit denunciare ɔſolatoria. ꝛ q2 act⁹ actiuoꝝ ſunt in patiēte p diſpoſito: iō pmo inducit ppl'm ad debitā diſpoſitiōe3. ſcđo denunciat diuinā ɔſolatiōe3: ibi. Zelat⁹ eſt. Debita vo diſpoſitio ad pceptiōe3 diuie ɔſolatiōis ē vitas pnie ꝛ ɔtritōis. mat. v. Beati q̄ lugēt qm̄ ipi cōſolabunt. ideo dicit in pſona dn̄i. k Cōuertimi ad me i toto corde vr̄o i. veraciter ꝛ integraliter. l In ieiunio ꝛc̄. carnē affligendo vt ſpūs ad deu3 eleuet. m Et ſcin. cor. vr̄a. malas cogitatiōes reſcindēdo n Et nō veſtimēta veſtra. mos erat iudeis in triſticia poſitis ſua ſcindere veſtimēta. vt p3 in pluribus locis veteris teſtamēti: ſed h parū valet aut nihil niſi aſſit ſciſſio cordis mō dicto. o Et cōuer. ad do. eius miſcđia3 implorādo.

p q r s deū vr̄m: q꞉ benign⁹ ⁊ mi-
ſericors ē: patiēs et multe
t mie ⁊ p̄ſtabilis ſup̱ malicia
v Quis ſcit ſi cōuertat. ⁊ ig-
x ſcat: ⁊ relinquet p⁹ ſe bn̄di
y ctionē. Sacrificiū ⁊ liba-
z men domino deo nr̄o. Ca-
a nite tuba in ſyon: ſanctifi-
b cate ieiuniū. vocate cetum
congregate populū: ſancti
ficate eccl̄iaȝ: coadunate ſe
nes: cōgregate p̱uulos: et
c ſuggentes vbera. Egrediatur ſponſus de cubili ſuo.
et ſponſa de thalamo ſuo.
d Inter veſtibulum ⁊ altare
e plorabūt ſacerdotes mini
g ſtri dn̄i: ⁊ dicēt. parce dn̄e
h p̱ce p̱p̄lo tuo: ⁊ ne des he-
i reditatē tuā in obprobriuȝ
k vt dn̄ent eis natōes. Qua
l re dicūt in p̱p̄lis: vbi ē de⁹
m eoꝝ. zelat⁹ ē dn̄s terrā ſuā
⁊ pep̱cit p̱p̄lo ſuo. Et rn̄-
dit dn̄s ⁊ dicit populo ſuo
n Ecce ego mittā vobis fru-
mentū ⁊ vinū ⁊ oleū: et re-
o plebimini in eis. ⁊ nō da-
bo vos vltra obprobrium
p in gentibus. Et eū q̇ ab aq̇
lone eſt p̱cul faciā a vobis
q ⁊ expellā eū in terrā inuiaȝ
r ⁊ deſertā. Faciē ei⁹ ꝯ mare
s oriētale ⁊ extremū ei⁹ vſq̄ꝫ
t ad mare nouiſſimū. ⁊ aſcē-
det fetor eius: et aſcendet
v putredo eius quia ſuperbe
egit. Noli timere terra: ex-
ulta et letare. qm̄ magnifi-
cauit dn̄s vt faceret. Noli
x te timere aīalia regiōis: q꞉
germinauerūt ſpecioſa de
ſerti. q꞉ lignum attulit fru-
ctum ſuū. ficus et vinea de
y derunt virtutē ſuā. Et filie
ſyon exultate ⁊ letamini in
z dn̄o deo vr̄o. q꞉ dedit vo-
bis doctorem iuſticie ⁊ de
a ſcendere faciet ad vos ym
brem matutinū ⁊ ſerotinū
b ſicut in principio. Et imple-
bunt aree frumento: et re-
dūdabūt torcularia vino ⁊
c oleo. Et reddā vob̄ annos

p Quia benignus in effectu. q Et mi. eſt. in affectu. dr̄
eñ miſericors q̄ miſeriā alteri⁹ cordi accipit ad releuandū
n Patiens. cōuerſionē pc̄tōꝝ expectando. s Et mul.
mie. circa condignū puniendo. t Et p̄ſta. peccata con-
donando. v Quis ſcit ſi ꝯuer. ⁊ ignoſcat ⁊c̄. Sp̄ūſſan-
ctus eñ tangit cor-
da p̱p̱hetarū ſm̄ ſuū
Ps̄. 85. arbitriū pl⁹ ⁊ min⁹.
⁊ iō aliqñ p̱ eos de-
nūciat ſic penas fu-
Ione. 3. d. turas. q̇ lȝ tunc ſint
certi q̇ talis reuela-
tio ē a deo. tñ adhuc
ignorant aliqñ verū
ſit p̱phia p̄deſtinati
B onis q̄ ſp̱ implet: vl̄
3. 1. c. ſolū cōminatiōis. q̄
p̱pt̄ pn̄iam impedit
ſic ionas dixit. Ad-
huc. xl. dies ⁊ nini-
ue ſubuertet. ⁊ tunc
ignorauit q̇ hoc eēt
impediendū p̱pt̄ pe-
nitentiā niniuitarū
et ſic iſta p̱pheta de
plagis ſupra poſitiſ
ignorabat. ⁊ iō v̓bū
iſtud. Quis ſcit ⁊c̄.
nō dr̄ in p̱ſona dn̄i:
qui certitudinaliter
cognoſcit oīa futu-
ra: ſꝫ in p̱ſona p̱p̱he.
x Et relinquat poſt
ſe benedictionē. i. ſu-
am grām in bn̄ficijs
tp̱alibus ⁊ ſp̄ualib⁹
y Sacrificiū ⁊ li-
bamen do. deo nr̄o.
ſubintelligit fiat ad
E placandū ei⁹ iram.
z Canite tu. in ſy-
on. ad p̱p̄li ꝯuocati-
onem. a Sanctificate ieiuniū p̱ carnis mortificationē
b Vocate cetū ⁊c̄. i. omnes vtriuſq̄ꝫ ſexus ⁊ etatis. vt ex
cōi afflictiōe ⁊ dep̄catiōe citi⁹ placet deus. ⁊ hoc mō fece
runt niniuite Ione. iij. c Egrediat ſponſus ⁊c̄. q. d. nō
eſt tp̄s vacandi amplexib⁹ ſed luctibus. d Inter veſti-
bulū. ſ. templi. e Et altare. ſ. holocauſti. f Plorabūt
ſacerdotes. cū lachrimis ⁊ deuote dep̄cantes. g Parce
do. p̱ po. tuo. a pena quā demeruit p̱ pc̄tō ſuo. h Et ne
des he. tuā. i. iudeā: q̄ dicit dei hereditas rōne ſupradicta.
ca. j. i In obprobriū. ſ. ſeruitutis gentibus alienis. iō
ſubdit. k Vt do. eis nationes. Ex hoc p꞉ȝ qđ ſupradi-
ctum eſt. ſ. q̇ iohel nō ſolum p̱phetauerat deuaſtatiōe ter
re p̱ erucā brucū ⁊c̄. vt dicit Ra. ſa. que nō habent domini
um ſup̱ hoīes: ſꝫ etiā de vaſtationib⁹ futuris p̱ quatuor re-
gna ſupradicta q̄ ſucceſſiue acceperūt dominiū in iudea.
l Quare dicūt in po. vbi eſt de⁹ eoꝝ. ſic eñ dixerūt gen-
tiles poſt vaſtationē iudeoꝝ deriſorie inſultantes q̇ deus
eoꝝ nō poterat eos ſaluare. m Zelatus eſt rex. hic ꝯn̄r
p̱pheta p̄dicit diuinā cōſolationē. ⁊ p̄ q̄ꝫtum ad multiplica
tionē in bonis. ſecūdo q̄ꝫtū ad vltionē de inimicis ibi. Ve
rū qđ mihi. Prima in duas. primo p̱mittit bona tp̱alia. ſe
cūda ſp̄ūalia vt ex ſenſibilib⁹ ad itelligibilia deducant. ſe
cunda ibi. Et erit. Circa p̄mū p̱ vaſtatiōe terrenaſcentiuȝ
p̱ erucā: brucū ⁊c̄. denunciat fertilitatē fructuū loquens in
p̱ſona dn̄i di. n Ecce ego mittā vobis frumentū ⁊c̄. Di
cit eñ ra. ſa q̇ poſt illā famem q̄ fuit tēpe ioram ſecuta eſt
adeo fertilitas magna p̱pter qđ mulier q̄ cum filio peregri
nata fuerat in terra philiſtinoꝝ de conſilio heliſei reuerſa
fuit in iudeaȝ fame tranſacta. iiij. Reg. viij. o Et nō da-
bo ⁊c̄. Tp̱e eñ illi⁹ famis multi cogebant exire de illā terra
⁊ ſuſtinere obprobria in terra aliena. Sciendū tñ q̇ p̱ lyvl
tra nō intelligit p̱petuitas ſꝫ aliqua tp̄is longitudo ſic̄ dif
fuſius fuit dictū ſup̱ illud Eſa. ij. Non leuabit gens ꝯtra
gentē gladiū nec exercebūt vltra ad p̄liū p Et eū q̇ ab
aq̇lo. ⁊c̄. i. regnū aſſi
rioꝝ. vt dicunt a liq̇
q꞉ tp̱e ezechie fugit
cōfuſibilit de iudea
iiij. Reg. xix. Rab.
ſa. h̄ exponit de ce-
tu aīaliū p̄dictoꝝ. ſ.
eruce bruci ⁊ alioꝝ
⁊ hoc magis conſo-
na ē lr̄e ſeq̄nti cū dr̄.
q Et expellā eū in
terrā inuiā ⁊ deſertā
vbi nō eſt habitatio
A hoīm. Sennacherib
eñ fugiens rediit in
terrā ſuā ab hoībus
hitatā. r Faciē
eius ꝯ ma. orientale
iſtud eſt mare mor-
tuū qđ terminat ad
oriētalē angulū ter-
re p̱miſſionis v̓ſus
deſertū egypti ⁊ per
F h̄ inſinuat q̇ ille ce-
tus erucarū brucoꝝ
et alioꝝ nō intraret
iudeaȝ: ex quo p̄ma
ps haberet aſpectuȝ
ad extremū angulū
iudee. s Et extre.
⁊c̄. i. magis elonga-
bit a terra vr̄a q̄ꝫ p̱s
p̄ma. t Et aſcen.
fe. ei⁹ ⁊c̄. q꞉ qñ talia
aīalia moriuntur in
magna multitudine
ꝺ putrefactiōe ſurgit
magn⁹ fetor ⁊ aeris corruptio: ſicut dicit hiero. ſe vidiſſe i
illa terra. Ex hoc p꞉ȝ q̇ nō loquit hic ſcriptura de exercitu
ſennacherib ab angelo p̱cuſſo: vt hr̄. iiij. Reg. xix. q꞉ illa p̱-
cuſſio talis fuit q̇ corp̱a fuerūt incinerata ſub veſtib⁹ ⁊ ar-
mis. de talibus aūt nō aſcendit fetor. v Quia ſu. egit. p̱
hoc arguunt alij ad contrarium. ſ. q̇ intelligat de exercitu
ſennacherib: q꞉ ſup̱bia in bruco ⁊ eruca ⁊ talibus nō habȝ
locum. Ad qđ dicendū q̇ lȝ virtutes ⁊ vicia nō ſint in bru
cis ⁊ talib⁹ p̱prie: ſunt tñ loquendo large: ſicut agnus dici
tur manſuetus vulpis doloſus ⁊ equus recalcitrans ⁊ ſup̱
bus. ⁊ hoc mō dr̄ de cetu locuſte bruci ⁊ aliorum q̇ ſup̱be
egit p̱ exceſſu in corroſione terrenaſcentiū. Cōſeq̄nt cōſo
lat habitatores terre di. Noli timere terra ⁊c̄. x Aīalia
bruta. de terrenaſcentiū abundantia. ⁊ p꞉ȝ lr̄a. y Et fi-
lij ſyon exultate. nō p̱ diſſolutionē ſꝫ p̱ deuotionē. iō ſubdi
tur In dn̄o ⁊c̄. z Quia de vo. do. iuſticie. i. doctores ac
cipiendo ſingulare p̱ plr̄ali ſicut Exo. viij. Venit muſca
grauiſſima. Et vt dicit Ra. ſa. Per hoc intelligunt p̱phe il
lius tp̄is p̱p̄lm reuocantes ad bonum. ſ. iohel ⁊ alij p̱phe-
te ſibi cōtemperanei. ſ. heliſeus ionas ⁊ alij plures ſm̄ ra.
ſa. ſm̄ v̓o hiero. iohel p̱phetauit tardius. ⁊ ſic cōtempera
nei fuerunt ſibi oſee eſaias. ⁊ ceteri illius temporis. In p̄-
cedentib⁹ tñ ſecutus ſum dictū ra. ſa. qui videt mihi q̄ꝫtuȝ
ad hoc dicere p̱babilius ſicut tetigi in p̄ncipio hui⁹ pro-
phetie. a Et de. fa. ad vos ymbrē. ad fecunditatē terre
cōuenientē. b Sicut in principio. i. anteq̄ꝫ fieret terra
ſterilis p̱ corroſionem eruce: bruci ⁊ alioꝝ. c Et red. vo
bis annos quos come. lo. ⁊c̄. i. tanta erit fertilitas q̇ recom
penſabitur quod fuit ſic corroſum.

d Fortitudo mea.q.d.illa corroſio fuit facta ex ordine iuſticie mee.⁊ nõ locuſtarũ virtute. e Et lauda.nomẽ dñi dei vr̃i.eo ꝙ reddidit vobis fertilitatẽ mirabilẽ vltra ſpez humanã. f Et nõ ꝯfun.po.me.ex filii ſterilitate g In ſempi.In hebreo hr̃.In ſeculũ qḋ nõ importat ꝑpetuitatem ſeu tp̃s niſi vſq ad iubileũ.etiã ſi iubileus nõ diſtet per multos annos.

h Et ſcietis per experientiã boni a me collati. i Et non cõfun.po.me.ineternũ.In heb.hr̃ in ſeculũ. Caplm.iij.

Act.2.g. Esa.44.a

G ET erit p9 hec. Hic icipit capitulũ in hebreo.ſignatio vo capitulor̃ i biblijs noſtris eſt freqnter defectiua. qꝛ frequẽter nõ ſequit ſignatiõz hebraicã. nec etiam hiero.vt ptz in antiqs biblijs ſm hieronymũ ſigñis. Poſtꝙ denũciauerat ꝑpheta ppl'o multiplicationẽ in bonis tpalib9.hic ꝯñr idez denunciat in ſpũalib9:⁊ qꝛ vetus teſtamentuz ꝓmittebat temporalia Eſa.j.Si audieritis me bona terre comedetis Nouũ aũt teſtamentũ ꝓmittit ſpũalia:Math.iij.Penitentiam agite:appropinquabit eñi regnũ celor̃. iõ precedens ꝓmiſſio de tpalib9 fuit impleta tpe vete.teſta.vt predictũ eſt.iſta vo tpe noui teſtamenti.vt videbit.vñ ⁊ Ra.ſa.dicit.ꝙ iſtud eſt referendum ad temp9 futurum ꝑ qḋ intelligit temp9.meſſie quẽ dicit adhuc venturũ.⁊ qḋ in tpe eius dabit abundanter ſpũſſanctus ꝙtum ad donũ ꝓphetie.⁊ ad alia multa mirabilia.⁊ ꝙ congregabit oẽs iudeos ꝑ orbem diſperſos.⁊ ſubiugabit eis omes gentes terre. et hanc ſñiam applicat ad ꝯñtem lr̃am vſq ad finẽ hui9 ꝓphetie.ꝓpter quod aliqui expoſitores noſtri exponẽtes hunc paſſum de reditu captiuitatis babylonice tpe q̃ datus fuit ſpiritus ꝓphetie eſdre aggeo ⁊ zacharie magis iudaizãt ꝙtum ad hoc ꝙ ipſe.Dimittam9 igit dictũ ra.ſa. ꝙtuz ad illud qḋ eſt falſitatis.ſ.ꝙ xp̃s ſit ventur9.⁊ quedaz alia ad hoc conſequentia:⁊ accipiamus illud qḋ eſt veritatis.ſ. ꝙ paſſus iſte ſit ad tp̃s xp̃i referendus.⁊ ſm hoc ps iſta i duas diuidit.qꝛ p̃ ponit id qḋ ẽ iam impletũ in aduentu xp̃i primo.ſecundo qḋ reſtat implendum in aduentu ſc'o ibi: Et dabo ꝓdigia.Circa pmũ ſciendũ ꝙ hanc lr̃am allegat petrus apl's Act.ij.tanꝙ impletã ad lr̃am.in miſſione ſpirituſſancti die penthecoſ.ſup apl'os alioſq credẽtes in ſigno viſibili.ꝓpter qḋ nõ eſt exponenda aliter ad lr̃am a catholicis vt videt.⁊ ſm hoc dicit. a Et erit poſt hec.ſ. poſt tp̃s veteris teſtamenti. b Effundã ſpm̃ meũ ſuper oẽm carnẽ.qḋ exponit ra.ſa.ſic.i.ſup oẽm hoiem.cui9 erat cor tenerũ ad modũ carnis.i.nõ obſtinatũ in peccatis. et ſm hoc dr̃ Ezechie.xxxvj.Auferã cor lapideum de carne veſtra.⁊ dabo vob cor carneũ.i.ꝑ deuotionẽ diſpoſitũ ad gr̃am ſpũſſancti⁊ talia erant apl'or̃ alior̃ꝙ diſcipulorum corda.vel aliter poteſt dici. c Sup oẽm car.i.ſup iudeos ⁊ gentiles indifferenter:ſm ꝙ hr̃ Act.x. ꝓpter qḋ dicit ad Rom.x.Non eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. nam idem dominus oim diues in omnẽs q̃ inuocant eum abundant dãdo eis ſpm̃ſanctũ. d Et ꝓphetabunt filij veſtri ⁊ filie veſtre.i.indifferenter dabitur ſpũſſanctus vtriuſq ſexui. vñ et in die penthe.inter apoſtolos erant mulieres:ſm ꝙ dicit Act.j.Hi erant pſeuerantes vnanimiter in orone cũ mulierib9 ⁊ Maria mr̃e ieſu.⁊ ſtatim ſubdit de ſpirituſſancti deſcenſu.Et dum complerent dies penthec.⁊c.Actu.xxi.

quos comedit locuſta bruchus ⁊ rubigo ⁊ eruca:fortitudo mea magna quã miſi in vos. Et comedetis veſcẽtes ⁊ ſaturabimini: et laudabitis nomẽ dñi dei vr̃i. q̃ fecit mirabilia vobiſcum Et nõ cõfundet ppl's me9 in ſempiternũ:et ſcietis qa in medio iſrael ego ſuz. Et ego dñs deus vr̃:et nõ eſt amplius:⁊ nõ cõfundetur ppl's me9 ineternũ. III

ET erit poſt hec effundã ſpm̃ meũ ſup oẽm carnẽ:⁊ ꝓphetabũt filij vr̃i ⁊ filie vr̃e. Senes vr̃i ſomnia ſomniabunt.et iuuenes veſtri viſiones videbunt. Sed ⁊ ſup ſeruos meos ⁊ ancillas in diebus illis effundã ſpm̃ meũ⁊ dabo ꝓdigia in celo ⁊ i terra ſanguinẽ ⁊ ignẽ ⁊ vaporez fumi.ſol ꝯuertet i tenebras ⁊ luna in ſanguinẽ: anteꝙ veniet dies dñi : magnus ⁊ horribilis Et erit ois qui inuocauerit nomẽ dñi ſaluus erit: qꝛ in monte ſyon ⁊ in irl'm erit ſaluatio.ſicut dixit dñs:⁊ in reſiduis q̃s

dicit.Erant autem philippo quatuor filie virgines.ꝓphetantes. f Iuuenes veſtri.i.hominibus cuiuſlibet etatis: dabitur ſpũs ꝓphetie. e Somnia ſomniabunt.i.reuelatiões diuinas in ſomnijs habebunt: ad quas anima eſt magis tunc diſpoſita.ꝓpter abſtractionẽ ab exterioribus ſenſibus.vt plenius dixi in principio libri pſalmor̃.

g Sed⁊ ſup ſeruos meos.In primitiua enim eccl'ia omibus baptiſatis dabat ſpirituſſanct9 in ſigno ſenſibili per impoſitionem manuũ apoſtolorum vt habetur Actuũ.viij. ⁊ in pluribus alijs locis. Et adhuc oibus baptizatis niſi obicẽ ponant dat gr̃a ſpũſſãcti.lz nõ in ſigno viſibili. h Et dabo Hic ꝯñter ponit qḋ reſtat adimplenduz circa ſecũduz xp̃i aduentum. Aliqui tamen exponunt tanꝙ impletum in pmo aduentu:ſ; nõ videt mihi ꝙ lr̃a ꝯcordet.ꝓpter qḋ reducendũ eſt magis ad temp9 ſecundi aduẽtus.Circa qḋ ſciendum ꝙ xp̃o aſcendente in celum angeli apparentes denunciauerunt eius aduentum ad iudicium dicentes Actu.j.Hic ieſus qui aſſumpt9 eſt a vobis in celum ſic veniet.ſ.ad iudicium.vt exponunt omnes doctores ſancti.Datio vo ſpirituſſancti in ſigno viſibili fuit manifeſtatio xp̃i ad dexteram patris glorificati.ſm quod dicitur Iohannis.vij. Nondum enim erat ſpiritus datus. quia ieſus nondum erat glorificatus. Et ideo ſicut angeli xp̃o aſcendente denunciauerunt aduentum eius ad iudicium.ſic iohel propheta denuncians futurã miſſionem ſpirituſſancti in ſigno viſibili ſtatim denunciauit temp9 futuri iudicij.⁊ diuiditur in duas partes. quia primo ponunt ſigna p̃cedentia iudicium.ſecundo iudicij exercitium:ibi. Quia ecce.Circa primũ dicitur.Et dabo prodigia ⁊c. iſta ſunt terribilia ſigna.aduentum iudicis p̃cedentia. ꝓut expreſſius dicitur de ipſis Math.xxiiij.⁊ Mar.xiij. ⁊ Luc.xj.Erunt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis ⁊c. i Sanguinẽ quia ante aduentuz xp̃i ad iudicium erit pſecutio antixp̃i qua effundetur ſanguis innocentum. k Et ignem.ſ. cõflagrationis precedentem aduentũ iudicis. l Sol cõuertetur in tenebras.non ſm rem ſed ſm apparentiam. qꝛ abſcondetur eius lumen. m Et luna in ſanguinem.ſimiliter ſm apparentiam ſicut cum patitur eccliꝑſim rubea videtur. n Anteꝙ veniet dies domini.id eſt ſui iudicij. o Magnus:quia omnes ibi comparebunt.

Ma.24.c Luc.21.c

p Et horribilis.ſcz peccatoribus ⁊ impijs Actuũ.ij. petrus ſic allegat.Et manifeſtus.quia tunc manifeſta erunt abſcondita cordis noſtri. q Et erit.non tempore iudicij ſed ante.prophete enim frequenter de vno tẽpore tranſeunt ad aliud. r Omnis qui inuocauerit nomen domini.ſm ꝙ dicitur ad Roma x.Corde enim creditur ad iuſticiam:ore autem confeſſio fit ad ſalutem.

s Quia in monte ſyon et in hieruſalem erit ſaluatio:ibi enim ſaluator noſter operatus eſt ſalutem per ſuam predicationem ⁊ benedictam paſſionem. Poteſt etiam hoc referri ad futuruz tempus antixp̃i quem dominus ieſus interficiet iuxta ieruſalem in monte oliueti cum magna parte ſibi adherentium.⁊ ſic fidelibus nomen eius inuocantibus dicto modo erit ſaluatio a perſecutione eius.

t Et in reſiduis.id eſt in illis qui decepti ab antixp̃o tũc conuertentur ad chriſtum.

Hic incipit ca. 3 ꝫ catholicos.

v dñs vocauerit. Quia ecce
x in diebꝰ illis ⁊ i tpe illo cū
y cōuertero captiuitatē iuda
3 ⁊ irl'm cōgregabo oēs gen
a tes. ⁊ deducā eas in vallē
b ioſaphat: ⁊ diſceptabo cū
c eis ibi ſup pplo meo ⁊ he
d reditate mea iſrl': q̄s diſpſe
e rūt in natiōibꝰ: ⁊ trā meaꝫ
f diuiſerūt. et ſup ppl'm meū
a miſerūt ſortē. ⁊ poſuerunt
b pueꝝ in pſtibulo: ⁊ puellā
c vendiderūt p vino vt bibe
d rēt. Verꝫ q̄d mihi ⁊ vobis
tyrus ⁊ ſydō ⁊ oīs terminꝰ
e paleſtinoꝝ. Nūq̄d vltiōeꝫ
f vos reddetis mihi. ⁊ ſi vl
g ciſcimini vos ꝯtra me: cito
velociter reddā viciſſitudi
h nē vobis ſup caput vr'm. Ar
gentū ei meū ⁊ aurū tuliſtis
i ⁊ deſiderabilia mea: ⁊ pul
k cerrime intuliſtis in delu
l bra vr̄a. Et filios iuda ⁊ fi
lios irl'm vendidiſtis filijs
grecoꝝ. vt longe faceretis
m eos de finibus ſuis. Ecce
ego ſuſcitabo eos de loco:
in q̄ vendidiſtis eos: ⁊ cō
uertā retributionē vr̄am in
n caput vr'm. Et vēdā filios
o p vr̄os ⁊ filias vr̄as in mani
bus filioꝝ iuda: ⁊ venun
dabūt eos ſabeis genti lō
ginque: q2 dñs locutus eſt
q Clamate hec i gētibꝰ: ſcti
r s ficate bellū: ſuſcitate robu
ſtos. Aſcendant accedant
t oēs viri bellatores. Conci
dite aratra vr̄a in gladios
v ⁊ ligōes vr̄os i lāceas. In
firmus dicat: q2 ego fortis
x ſum. erūpite ⁊ venite oēs
y 3 gētes de circuitu ⁊ ꝯgrega
mini. Ibi occūbere faciet
a dñs robuſtos tuos. Con

v Quia ecce. Hic ꝯñr ponit iudicij exercitiū cum dicit. x In die. illis. i. cito poſt antixp̄i pſecutionē. y Cum ꝯuertero captiuitatē iuda ⁊ irl'm. i. iudeos ab antixp̄o deceptos. q̄ detecta falſitate eiꝰ p helyā et enoch ad xp̄m fer uide cōuertent. 3 Cōgregabo oēs gentes. in generali iudicio. a Et dedu. eos in val. ioſaphat. que eſt int' mōtē oliueti ⁊ irl'm nō q' ibi oēs capiant: ſꝫ q2 xp̄s deſcendēs

A

ad iudicium apparebit in aere ſup montē oliueti vñ aſcēdit in celū: ⁊ iudicandi apparebūt circa illū locū: ita q' aliq̄ erūt in valle Ioſaphat ⁊ alij circa. b Et diſce. ibi cū eis. i. oſtendam iudiciū meum iuſtū. q2 tunc manifeſtabunt oībus merita ⁊ demerita oīm ⁊ ſic ꝙtū ad electos ⁊ reprobos apparebit oībus xp̄i iudicium eē iuſtū c Super pop. meo ⁊c. iſta hereditas ē vniuerſalis eccl'ia ſeu con

B

gregatio fidelium a pmo abel iuſto vſq3 ad vltimū electū q̄ i fine mundi naſciturus eſt. vt dicit grego. omel. vij. d Quos diſp. capti. ⁊ in exiliū mittendo. ſicut potiſſime patꝫ de xp̄ianis p tyrānos in exiliū ⁊ captiuitatē m'ltotiens et multipliciter miſſis. e Et ter. meā diuiſerūt. i. terrā pmiſſionis quā ſaraceni diuiſerūt ſibi: xp̄ianis inde ptim eiectis ptim occiſis f Et ſu. po. meū mi. ſor. vt accipent ſibi ptes de mancipijs. a Et po. pue. in pſtibulū. abutētes pulcris iuuenibus in vicio ꝯ naturā. In hebreo aūt hꝫ Et poſuerūt puerū p expenſis. Et accipit hic puerū p pueros in plurali. Freq̄nt' em̄ legimꝰ q' iuuenes xp̄iani ab infidelibus ſunt venditi vt inde recipent pecuniā. b Et puellā. i. puellas. c Venderūt p vino. i. vt de p̄cio haberent vinū ⁊ alia vite neceſſaria. Sciendū tn̄ q' nō ſoluꝫ p iſtis pctis cōdemnabunt impij in vltimo iudicio ſꝫ pro oībus alijs. iſta tn̄ ſpāliter exprimunt q2 ſunt ꝯ naturalem amorē ⁊ cōpaſſionē q̄ inter oēs hoīes debet eſſe. illa em̄ q̄ ſunt eiuſdeꝫ ſpeciei naturaliter adinuicē cōpatiunt. ⁊ hoc mō Math. xxv. Saluator loquens de cōdemnatione impioꝝ ⁊ remuneratione iuſtoꝝ ſolū facit mentionē de opibus pietatis ⁊ coꝝ cōtrarijs: ꝙuis reſponſuri ſint vniuerſaliter p oībus opibus bonis ⁊ malis. d Verū. Supra ꝓpheta denunciauit m'tiplicatōnē in bonis. hic ꝯñr denūciat vltionē de inimicis: et diuidit in duas ptes. q2 p̄ denūciat vltio. ſcd̄o mundi cōſummatio ibi. Cōſurgāt. Prima adhuc in duas. q2 p̄ denunciat vltio quedā implenda tpe ve. te. ſcd̄o alio tpe noui ſicut dictū eſt. s. de duplici collatione boni. ſcd̄a ibi. Clamate. Circa primū ſciendū q' tyrij ⁊ ſydonij ⁊ philiſtei erant iudeorum vicini. ꝓpter qd̄ debebant coꝝ miſerie compati. ⁊ ipſi fuerunt magis crudeles: q̄ñ reges aſſyrioꝝ ⁊ chaldeoꝝ iuerūt ⁊ excitauerūt contra eos. ꝓpter qd̄ eoꝝ punitione fit hic mentio ſpālis cū dr̄ in pſona dñi. d Verum q̄d mi. ⁊ vo. ⁊c. Dicit aūt ſe deus pſecutionem pati in pplo iſrael ratione aliquoꝝ bonoꝝ q̄ cum malis affligebant. ⁊ quia lꝫ iudei meruiſſent affligi ⁊ captiuari. tamen iſti iniqua voluntate exequebantur.

e Nūq̄d vl. vos red. mihi. q. d. nō: q2 vobis nō nocui ſꝫ benefeci. f Et ſi vlci. ſm̄ intentōnē vr̄am malā. g Cito ve. red. viciſſitudinē. i. penā debitā. Iſti em̄ ppl'i pꝰ captiuitatē iudeoꝝ ſatis cito fuerūt debellati ⁊ captiuati h Argentū em̄ meū ⁊ au. tuli. in deſtructiōe em̄ irl'm ⁊ iudee iſti habuerūt ptē in p̄da i Et de. mea ⁊ pul. i. ornamenta meo cultui deputata. k Intuliſtis i de. vr̄a. ad ornandū loca idoloꝝ. l Et filios iuda ⁊c. q2 ptē ſuā de mācipijs vendiderūt grecis: qua p mare portauerūt eos lōge. m Ecce ego ſu. eos ⁊c. qd̄ fuit impletū tpe cyri q̄ dedit licentiam iudeis redeundi. et ad hoc exequenduꝫ miſit nuncios ⁊ l'ras p totū impiū ſuū in quo erant loca ſaltē aliqua ad q̄ mercatores greci duxerāt ad vendendū mācipia. Et cōuertā retributionē vr̄am. inferendo vobis ſil'eꝫ penā n Et ven. fi. vr̄os. in ſuos. o Et fi. ve. in ancillas. p In ma. fi. iuda. i. per manꝰ coꝝ. qd̄ dicūt aliq̄ impletū fuiſſe i liberatione iudeoꝝ de babylonica captiuate. q2 ſecū adduxerūt de babylone pl'es gentiles ⁊ illos poſtea vendiderūt ſꝫ hoc nō videt cōuenienter dictū. q2 gentiles q̄ venerūt cū eis de babylone venerūt voluntarie ſaltē p maiori pte. et erāt ad iudaiſmū cōuerſi: ſicut dictū fuit. j. Eſdre. Preterea illi erant babylonij ⁊ nō tyrij ſydonij ⁊ philiſtei de quibus hic agit. Et iō videt meliꝰ dicendū hoc fuiſſe impletū poſtea tpe machabeoꝝ. q̄ pugnantes ꝯ duces antiochi frequenter eos debellauerunt. ⁊ multa mancipia inde vendiderunt. inter que plura fuerūt de iſtis locis. vñ ⁊ inter duces debellatos a iudeis ponit cendebeꝰ dux maritimꝰ: tyrus aūt ſydon ⁊ philiſtea ſunt loca maritima. q Clamete. hic ponit alia vltio implenda tpe noui teſtamenti. ⁊ dicūt aliq̄ q' erit vltio finalis iudicij. ſꝫ l'ra vr̄ diſſonare. quia dicit hic. Sanctificate bellum ſuſcitate robuſtos. q2 in finali iudicio nō congregabunt gentes ad bellandum. ſꝫ ad penas ⁊ p̄mia recipiendū. ⁊ iō videt mihi q' conuenientius pōt exponi de pſecutione antixp̄i. qui violentia armorū conabit totaliter tranſferre dei cultum ad ſe. ij. ad Theſſal'. ij. Oſtendens ſe tanꝙ ſit deus. ⁊ ſm̄ hoc dr̄. Clamate hec in gentibꝰ. i. clamabitis vos miniſtri antixp̄i: ⁊ ſic erit exponendum in ſequentibꝰ. r Sanctificate bellum. id eſt ꝯfirmate ꝯ colentes deū. In hebreo hꝫ. Preparate bellum. verbū em̄ hebraicum hic poſitū equocum eſt ad p̄parare ⁊ ſanctificare. s Suſcitate robuſtos. vt adhereant antixp̄o. t Concidite aratra vr̄a in gladios. i. alias occupationes dimittite ⁊ ei adherete. v Infirmꝰ dicat ⁊c. id eſt nullus ſe excuſet quin ei obediat in xp̄ianorum pſecutione. x Erumpite. i. venite cum magno impetu. y Et congre. ad antixp̄m. ⁊ potiſſime in ieruſalē. vbi oſtēdet ſe tanꝙ ſit deus. ij. ad theſſal'. ij. 3 Ibi occumbere faciet dominus robuſtos tuos interficiens antixp̄m ⁊ maiorem partem ſibi adherentium.

C

a Conſurgant ⁊ aſcē. Hic cōſequenter deſcribitur mūdi

conſūmatio que ſequit̄ dictā ꝓſecutionem.ꝛ diuidit̄ in duas partes.q: p̄mo deſcribit̄ finale iudiciuꝫ. vt addant̄ aliq̄ que ſupra ſunt omiſſa.ꝛ ſecundo pene ꝛ p̄mia.ibi:ꝛ ſcietis. Circa primū d̄r.Cōſurgant ꝛ aſcendant gentes.ſ.de ſepulchris ſuis ꝑ generalē reſurrectionē. b In val.ioſaphat circa eū illū locum erit iudiciū vt p̄dictū eſt. c Mittite falces.i.mittetis. et hoc d̄r angelis qui erūt executores diuine iuſticie ſ̄m qd̄ d̄r Mat.xiij. Meſſis v̄o cōſummatio ſeculi ē. meſſores aūt ſ̄t angeli. d Qm̄ mat. meſſis.i. venit tp̄s reddēdi penas: ꝛ p̄mia ꝓ meritis. e Venite ꝛ deſcē. mecuꝫ ad iudicium. tunc ei xp̄s ventur⁹ eſt cū angelis ſuis. f Quia ple.eſt tor. exuberāt ꝛc̄. repetitio eſt eiuſdē ad maiorē expreſſionē. q̄a quod ſignificauit ꝑ meſſem hic ſignat ꝑ vindemiā. f Quia multi.ē malicia coꝝ q.d.pena nō eſt amplius differenda. g Populi ppl'i in valle cōciſionis.ſūc enī fideles ppl'i ab infidelib⁹ ſepabunt̄. h Sol ꝛ lu.ob. ſunt.apparente enī claritate iudicis obfuſcabit̄ claritas luminū ad p̄ntiam luminis. i Et dn̄s de ſyon rugiet.contra impios ſniam ꝓferendo. k Et de irl'm da.vo.ſuā.iuſtis dicendo.Venite bn̄dicti patris mei ꝛc̄.ꝛ d̄r hic de ſyon ꝛ de irl'm eo ꝙ locus iudicij erit ibi vt p̄dictū eſt.

dit̄. Pro eo ꝙ inique egerint ꝛc̄.ſubintelligunt̄ tn̄ oīa alia petā. Cōſeqn̄ter reuertit̄ ad p̄miū bonoꝝ dicens. y Et iudea ineternū habitabit̄.ſicut ſupra ꝑ irl'm ꝛ ſyon. metaphorice intelligit̄ ciuitas celeſtiū.ſic hic ꝑ iudeā terra viuentiū.ſicut Hiere.xxxiij. In dieb⁹ illis ſaluabit̄ iuda. ibi ꝑ iudeā intelligitur oīs ꝯfitens deū corde ꝛ ore ꝛ opib⁹ etiā ſ̄m dicta antiquorū hebreorū. vt oñſum fuit ibidem.ſic in ꝓpoſito ꝑ iudeā q̄ interp̄tat̄ ꝯfeſſio intelligit̄ patria celeſtis. vbi eſt iugis ꝯfeſſio diuine laudis. pſal. lxxxiij. Beati q̄ habitāt i domo tua domine ꝛc̄. a In generā.ꝛ generationē. id ē ſine fine. b Et mūdabo ſanguinē ꝛc̄.de curſu cōi iuſti affligunt̄ in p̄nti. ꝓpt̄ qd̄ ab hoib⁹ ſenſibilia bona attendentib⁹:quoꝝ ē maior numer⁹ ſ̄m illud Eccl.j. ſtultoꝝ infinitus eſt numerus. reputant̄ deo odioſi ꝛ ſic iniuſti.ſ̄ꝫ i beatitudine celeſti declarabit̄ coꝝ iuſticia ꝛ ſ̄m hoc dicit dn̄s.

Apoc.14.d.

B.3.c.

Eſa.12.b.

Hiere.25.f.

Amos.1.a.

B

b ſurgant ꝛ aſcēdant gētes i vallē ioſaphat.q: ibi ſedebo vt iudicē oīs gētes in c circuitu. Mittite falces q̄d niā maturauit meſſis. Ve e nite ꝛ deſcendite: quia ple f nū eſt torcular. Exuberant f torcularia:q: multiplicata g eſt malicia coꝝ. Ppli ppli in valle ꝯciſionis. q: iuxta eſt dies dn̄i in valle ꝯciſio h nis. ſol ꝛ luna obtenebrati ſūt.ꝛ ſtelle retraxerūt ſplē i dorē ſuū. Et dn̄s de ſyon k rugiet:ꝛ de irl'm dabit vo l cē ſuā. Et mouebunt̄ celi ꝛ m terra.et dn̄s ſpes ppli ſui: n ꝛ fortitudo filiorum iſrael. o Et ſcietis q: ego dn̄s de⁹ q veſter habitās in ſyon mō te ſancto meo. Et erit irl'm

r ſancta ꝛ alieni non tranſi s bunt per eam amplius. Et erit in die illa ſtillabūt mōtes dulcedinē et colles fluent lacte.et per omnes ri t uos iuda ibūt aque ꝛ fons de domo domini egrediet̄ v ꝛ irrigabit torrenteꝫ ſpina x rum.egyptus in deſolationē erit:ꝛ idumea in deſertum ꝑditiōis: ꝓ eo ꝙ iniq̄ egerint in filios iuda.ꝛ effuderint ſanguinem innoy centeꝫ in terra ſua. ꝛ iudea ineternum habitabitur:et a hieruſalē in generatione et b generationem: ꝛ munda c bo ſanguinem coꝛuꝫ quos d non mundaueram: et dn̄s commorabit̄ in ſyon.

Explicit Jobel ꝓpheta.

l Et mo.celi.ad receptionē iuſtoꝝ. m Et terra.ad receptionē reproboꝝ.q: locus gehenne ſub terra dicit̄ eſſe. n Et dn̄s ſpes ppl'i ſui.q: tunc videbit dei ppl's ꝙ nō eſt ſua ſpe defraudat⁹. o Et ſcietis. Hic ꝯñr deſcribuntur pene ꝛ p̄mia iudiciū generale ſequētia.ꝛ p̄ p̄mia cū dicit̄. Et ſcietis vos iuſti. p Quia ego de⁹ veſter. vidētes me facie ad faciē. q Habitans in ſyon.ſ.celeſti de q̄ dicit apl's ad Hebre.xij. Acceſſiſtis ad montem ſyon ꝛ ciuitatem dei viuentis irl'm celeſtē.de qua ſubdit̄. Et erit ierl'm ſancta. r Et alie.nō trāſi.ꝑ eam ampli⁹.i.improbi amplius nō erunt cōmixti cū iuſtis.ſicut fuit in irl'm terrena ꝛ militante eccl'ia q̄ eſt etiā irl'm.vt d̄r in ſcriptura s Et erit in die illa ſtillabunt montes dulcedinē ꝛc̄. ꝑ iſta intelligit̄ ſuauitas q̄ erit in celeſti patria ſicut frequēter in pluribus locis vete.te.ac noui fruitio beata ꝑ ſenſibilia delectabilia metaphorice deſignat̄ t Et fons de domo dn̄i egrediet̄.i.plenitudo beatitudinis ſignificata noīe fontis. v Et irri.tor.ſpinaꝝ.i.illos q̄ in p̄nti vita ad modū ſpinarū fuerūt arefacti ꝑ carentiā delectabiliū.ꝛ hoc ꝓpt̄ xp̄m. In hebreo aūt h̄r.Et irrigabit torrentē ſethin ꝛ ꝑ hoc pn̄t intelligi corpa ſanctoꝝ q̄ tunc erunt incorruptibilia ſicut ꝛ ligna ſethin imputribilia.Et hoc erit. q: beatitudo anime redundabit ad corpora.Conſequēter agit̄ de penis reproborum cū dicit̄. x Egyptus in deſolationem erit.ꝛ idumea in deſertū ꝑditionis.ſ.infernalis.ꝛ per iſtas duas gētes intelligunt̄ generaliter oēs petōres:iſti tn̄ ſpecialiter exprimunt̄. q: egyptus filios iſrael inique oppreſſit ꝛ clau a quo dicta eſt idumea fratrem ſuū iacob innocentem perſecutus fuit. In cā v̄o damnationis reproboꝝ exprimunt̄ ſpecialiter peccata crudelitatis vt p̄dictum eſt.ꝛ ideo ſub-

b Et mun.ſan.coꝝ.i.illos tunc fuiſſe mundos oſtendam c Quos nō mundauerā.i quoꝝ mūdiciā nō declarauerā in p̄nti vita hoib⁹ attendētib⁹ tm̄ ſenſibilia bona. d Et dn̄s cōmorabit̄ in ſyon.ſ.celeſti. vbi clare ꝛ ꝑpetuo videbitur ꝛ a ſanctis ꝓ ſua voluntate habebit̄ ad fruendum. ad quā fruitionem nos ꝑducat q̄ cum p̄re ꝛ ſpūſancto viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorū Amen.

In ca.ij.vbi d̄r i poſtil.b ꝯñr induc̄ ꝓpha. Additio.j.

De qd̄ d̄r.Canite tuba.plane pōt intelligi ꝙ ꝓpheta inducit ppl'm ad lamentū ꝓ vaſtatione terre fienda ꝑ quatuor regna p̄dicta.ꝛ adhuc magis ꝓprie de vaſtatione fienda ꝑ chaldeos.eo ꝙ paruū.j.de hac vaſtatione loquens dicit. Prope eſt dies tenebrarū. cōſtat aūt ꝙ vaſtationes facte ꝑ grecos ꝛ romanos nō ita ꝓpe erant: ſ̄ꝫ ſatis longe. In eo.ca.vbi d̄r in poſtil. Ex hoc pꝫ qd̄ ſupradictum eſt. Additio.

Ex hoc qd̄ d̄r hic. Ne dominent̄ eis natiōes. nō h̄r ꝙ iobel ꝓphetauit de vaſtatōib⁹ futuris ꝑ quatuor regna ſupradicta nā ex vaſtatiōe terre ꝑ erucam ꝛ bruchū ſequebat̄ fames intantū ꝙ viri iſraelitici cogebant̄ exire ad alias regiones advictum querendū.ſicut legit̄ de elimelech ꝛ noemi cuꝫ filijs ipoꝝ.ſ.maalon ꝛ chelion:ruth j.ꝛ ſic dominabant̄ eis nationes ꝛ etiā dicebant in populis vbi eſt deus eoꝛū. Replica.

In ſecūdo cap̄.iobelis vbi dicit̄.Canite tuba ꝛc̄.qd̄ exponit poſtillator de lamento ꝓ vaſtatiōe t̄re fienda ꝑ quatuor regna monarchica. Sꝫ Burg.eodem mō exponens de chaldeis.de grecis autē ꝛ romanis non vult admittere.ꝓpter id quad d̄r ꝓpe eſſe temp⁹.q: vt dicit tempus illarum vaſtationū non poteſt dici ꝓpe:q: multuꝫ diſtans. Sed ſi burg.attendiſſet alios paſſus ſacre ſcripture.ita vilem ꝛ tentatiuam nō feceret obiectionē. Dicit eīm Eſa. Prope eſt vt veniat temp⁹.ꝛ dies eius nō elongabuntur.de xp̄o qui plus diſtabat a tempe eſa. q̄ꝫ vaſtatio romanoꝝ ꝛ grecoꝝ a tp̄e iobelis. Sicut igit̄ plus diſtans dicit̄ ꝓpe.ſic ꝛ illud quod ꝓpinquius eſt.

In ca.iij.vbi dicit in poſtilla. Et poſuerũt puerũ in ꝓſtibulo.

Additio.

v Si nos hẽmus. Puerũ in ꝓſtibulo: in hebreo habetur. Poſuerũt puerũ in meretricẽ.

In eo.vbi dr̃ in poſtil. Et idumea deſertũ ꝑditionis.

Additio.

p Per iſtas duas gentes pñt intelligi generalit oẽs petrõres eccleſiã ꝑturbãtes: q̃ i duo genera diuidũt. Quidã enĩ eoꝝ ꝑſequũt ecciam eã violent oppmendo. q̃ ꝑ egyptũ intelligunt: q̃ filios iſrl' opꝑſſert violent.
Parał.26.c Alij ꝟo perturbãt ecc̃iam ꝑ falſas ſcripturaꝝ interꝑtationes. ⁊ tales ꝑ idumeã intelligunt Idumea eñ accipit
Zach.14.b. et.2.a. ſepe in ſcꝑtura ꝓ ſynagoga. q̃ falſas interꝑtationes fingit in ſacra ſcriptura ad ꝑuertenda myſteria xp̄i. put ſupra. Eſa. xxxiiij.ca.in additionibus.

In eo.ca.vbi dicitur in poſtil. Et mũdabo ſanguinẽ eorũ

Additio.

Incipit ꝓlogus in amos ꝓphetam.

a b Ozias rex cum dei religionezꝫ ſollicite emularetur nimio religionis amore
d ꝓuocatus contra p̄ceptum legis moyſi arrepto thuribulo: vt in hiſtoria libri ſe
e cundi palypomenõ oñdit:
f ſacerdotale officiũ p̄ſume
g re conatus eſt. Ob eã rem terremotũ templo dei exor
h tum conſtat: cuius etiã za
i charias ꝓpheta meminit. Ante hunc itaqꝫ terremotũ amos propheta temporibus p̄dicti regis ⁊ tꝑib⁹
k hieroboaꝫ filij ioas regis
l iſrael in eas gẽtes que electione compꝛ̄henſe ſunt irã
m dei ob eas cãs: q̃s memorauit affuturam denunciat
n Et quia idem propheta in
o p ſequentib⁹ ait. Super tribus impietatibus ⁊ ſuper quatuoꝛ non conuertaꝫ eũ tercio peccatoꝝ indulgentiam deuꝫ dare poſſe signi
q r ficat quẽ quarto eadeꝫ peccata admittentib⁹: nec penitentiã nec indulgẽtiã da
s turum annunciat. Nam ꝑ ignis ſimilitudinẽ queꝫ in p̄dictas gentes immitten
t dum p̄dixit: grauẽ atqꝫ irreuocabilẽ dei iram ad euer
v ſionẽ earũdẽ ciuitatũ ꝓceſſurã voluit demonſtrare.

Item alius ꝓlog⁹.

a b c d Amos propheta paſtoꝛ ⁊ ruſticus ruboꝝ

terra mota eſt. k Hieroboã fi.ioas. ad drĩam ieroboaꝫ filij nabath. de q̃.iij. Reg.xij. ⁊ deinceps. ſilr'.ij.pal'.x. ⁊ deinceps in mult' locis. de hieroboã aũt filio ioas legit.iiij. Regũ.xiiij. l In eas gen.⁊c̃.j.j.⁊.ij.legit ibi de gazã et de tyro. de edom: de filijs ammon: ⁊ de plurib⁹ alijs.

m Quas memo.ſ. ibidẽ cũ dicit. Sup trib⁹ ſceleribus ⁊c̃. n Et q: idẽ ꝓpha.i. q: dñs ꝑ ꝓpham dicẽ ibi q̃ nõ ꝑcet ſup ſceleribꝰ eoꝝ ſignat q̃ ꝑcere potuit. o In ſe.ſ.p⁹ tp̄s tactũ in q̃ ꝓphauit: qđ tãgit in titulo. ⁊ p⁹ cõminationẽ dñi tactã i p̄ncipio ecoꝛdij ibi Dñs de ſyon rugiet ⁊c̃. p Ait ⁊c̃. tercio q: p̄ tãgit tp̄s. ſecũdo cõminatio. tercio ſbiũgit. Super trib⁹ ſcelerib⁹ ⁊c̃. vel Tercio .i. ter pctĩs cõmittentib⁹ ſiue iterãtib⁹: ſignat ſe poſſe indulgere ſꝫ nõ q̃rto qđ intelligi dꝫ q̃ntum ad ſenſum myſticũ. ſ. ſm quẽ q̃rto dr̃ iterare q̃ cõſuetudinarie finaliter iterat. Peccatoꝝ idulgentiã deũ dare poſſe ſignat. q Quẽ.ſ.deuꝫ. r Quarto ea.pctã admitt.i. cõmittentib⁹ ⁊c̃. Hic poſtq̃ dixerat q̃ illos non conuerteret. ſubdit deſtructionẽ illoꝝ futurã ꝑ ignẽ: ſicut ptꝫ in ſingulis ptib⁹. vñ ſubiungit hic s Nã ꝑ ig.ſili. ⁊ dicit. ignis ſilitudinẽ: nõ ignẽ: q: quaſi in nihilũ erant poſtea redacti ꝑſectiõe illis immiſſa a dño ꝓpt pctã eoꝝ. t Predixit ibidẽ.ſ. primo ⁊ ſecundo. v Earundẽ.ſ. q̃s pri⁹ nominauit.ſ. gazã tyrum ⁊c̃.

r Sup illud vbũ. Et mundabo ſanguinẽ eoꝝ quẽ non mundauerã. Glo. mundat dñs ſanguineꝫ pctõꝝ in euangelio que prius in lege nõ mundauerat.

Incipit expoſitio p̄mi ꝓlogi in Amos ꝓphetam.

o Ozias rex ⁊c̃. Iſti ꝓphe tres ꝓlogi p̄mittunt. quorũ iſte p̄m⁹ eſt in q̃ hiero. ꝓcedit hoc mõ. Primo ei ponit qđdam incidẽs ꝑ qđ accedit ad p̄ncipale cũ dicit Ozias rex ⁊c̃. Principal'r aũt tria intendit tangere. Primo tp̄s diuulgatiõis h⁹ ꝓphetie cũ cã efficiente ibi. Añ hunc itaqꝫ terremotũ. ſcđo mãm ibi. in eas gentes q̃ lectiõe ⁊c̃. tercio q̃rũdã cõtentoꝝ in p̄ncipali oꝑe ponit expoſitõꝫ ibi: ⁊ q: idẽ ꝓpha. Dicit itaqꝫ. a Ozias rex. de q̃ hr̃.ij.paliꝑ.xxvj. b Cũ dei reli.ſoli.emularet. id eſt amaret vel imitaret. ꝟſus. Emuloꝛ inſtat amat inuidet ac imitat. In opuſculo de vocabulis biblie inuenies exempla de iſtis ſignificatiõib⁹. De iſto dr̃ in.ij.pal'.xxvj Fecit qđ rectũ erat in ꝯſpectu dñi iuxta oia q̃ fecerat amaſias pater ei⁹ c Nimio re.⁊c̃. Zriũ legit.ij.pal'.xxvj. vbi dicit. Cũ roboraĩ⁹ eẽt elatũ eſt coꝛ ei⁹ in iteritũ ſuũ ⁊ neglexit dñm deũ ſuũ. ingreſſuſqꝫ tẽplũ dñi adolere voluit incẽſum ſup altare thymiamatis. ſolutio. in hoc q̃ intendebat ꝓmouere diuinũ cultũ nõ neglexit dñm ſꝫ dilexit ꝓpt hoc aũt dr̃ dñm neglexiſſe q̃ p̄ceptũ nõ ſeruauit. vñ dr̃ hic. d Cõtra p̄ce.le.moy.⁊c̃. Nu.xviij.b. Tu ⁊ filij tui cuſtodite ſacerdotiũ vr̃m. ⁊ oia q̃ ad cultũ altaris ꝑtinent ⁊ intra velum ſunt ꝑ ſacerdotes admiſtrabunt: ſi q̃s externus acceſſerit occidet. itẽ Nu.j. inuenies ſil'e. e Paralypomenon.xxvj. f Sacerdotale offi.⁊c̃. vñ Azarias ſacerdos ⁊ alij ſacerdotes dñi dicebãt ei.ij. Paral.xxvj. Nõ eſt tui officij ozia vt adoleas incenſum dño: ſꝫ ſacerdotũ dñi. hoc eſt filioꝝ aaron. q̃ ꝯſecrati ſũt ad huiuſcemodi miniſteriũ. g Ob eã ⁊c̃. vñ hiero. ſup.j. amos. Ozias q̃ ⁊ azarias q̃ indebitũ ſacerdotiũ ſibi vendicans ꝑcuſſus ẽ lepꝛa in fronte ⁊ tremot⁹ fact⁹ ẽ magn⁹ ꝑ totã irl'm. h Cui⁹. terremot⁹. i Etiã zach. ꝓ.me.xiiij.ca.vbi dr̃. Fugiet ſicut fugiſtis a facie terremot⁹ in dieb⁹ Ozie regis iuda. Glo. q̃ vſurpãs ſacerdotiũ lepꝛa ꝑcuſſus ẽ. ad cui⁹ impietatẽ tota

Explicit qualiſcunqꝫ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Incipit ſecundi ꝓlogi expoſitio.

a Amos ꝓpheta ⁊c̃. Iſte ſecundus ꝓlogus tres habꝫ partes principales. In prima tanguntur cauſe operis. In ſecunda ponitur auctoris commẽdatio ſpecialis ibi. Amos ꝟo interpretatur. In tercia ſubdit ꝓphetie cõmendatio generalis ibi. In veritate eñ vox omniuꝫ ꝓphetarum ⁊c̃. In prima cauſa efficiens multipliciter deſcribit. Primo q̃ntum ad nomen cum dicit. Amos. Secundo q̃ntum ad officiũ cũ dicit. Propheta. tercio q̃ntuꝫ ad cõditionem cum dicitur. Ruſticus. Quarto q̃ntum ad oper'. cõſuetudinem cum dicit. Ruboꝝ moꝛa diſtringens. Quinto q̃ntum ad modũ agendi cum dr̃. Paucis verbis explicari non poteſt. in quo tangit cauſa formalis. Sexto q̃ntum ad actum ꝓphetãdi ibi. Hic loquit ad vaccas pingues ⁊c̃. in qua tangitur cauſa materialis In ſecunda parte auctoꝛ ſpecialiter a quatuoꝛ cõmendat. Primo ex abũdantia gratie ibi: interpꝛetatur onuſtus. Secundo ex officij dignitate ibi: ꝓphetauit int ceteros ⁊c̃. Tercio ex debita ad ꝓphetiam diſpoſitione ibi. Eſſe quippe ꝓpheta non poterat ⁊c̃. Quarto ex vtilitate ⁊ vniuerſalitate doctrine ibi. Qui etiam tuba ſua ⁊c̃. his viſis lr̃e inſiſtam⁹ a Amos. ecce nomen ꝓphete. b Propheta officio. c Ruſticus. cõditione. d Ruboꝝ moꝛa diſtrin. oꝑis cõſuetudine. iſtud ſumitur de amos.vij. vbi ſcribit. Armẽtarius ego ſum vellicans ſiccomoꝛos. i. diſcerpens frondes ſicomoꝛi ⁊ aliaꝝ arboꝛuꝫ ad paſtum pecoꝛum. ita dicit glo. interline. vnde diſtringens vellicans ⁊ diſcerpens pꝛo eodem accipiunt. Item gloſa marginalis dicit ibi: Siccomoꝛus idem eſt q̃

rub⁹ afferens mora q̄ paſtoꝝ famē depellūt ꝛ folia eſuriēs pecoꝝ. In opuſculis de vocabulis biblie plenius inuenies de rubo ꝛ ſicomoro. d Paucis v̄. expli. nō pt ꝓpter ꝟboꝝ ꝓfunditatē ꝛ ꝓlixitatē. ꝛ ne mireri ꝙ dixi ꝓlixitatē qꝛ ꝓlixū oportuit ipm eē. e Quis ei dig. i. ſufficient ꝛ ꝯpetent. f Exprimat id ē exprimere poſſit. g Quatuor ſce. dama. ꝛc̄. ſ. pmo. h Et ſe. ꝛ oct. gra. iude. ꝛ iſrl̄. ſ. ij. grad⁹ hic appellat loc⁹. qꝛ in ſeptimo gradu. i. ſeptimo loco inuehit tur ꝯ iudā. i. ꝯ duas trib⁹ relicto deo idolis deditas. Et i octauo gradu. i. i octauo loco ꝯ iſrl̄. i. ꝯ decē trib⁹ quarū ita pctā enumerat. i Hic loqt̄. infra. iiij. k Ad vaccas pingues hic tangit materia. l Ruiturā. infra. vi ca. m Domū maiorē. x. tribuū ꝓpter maiorē multitudinē n Minorēq̄ dua. tri. ſciſſionib⁹. i. captiuitate. lxx. annorum Hierem. xxv. et xxix. o Ipe cer. ficto. locuſte. infra. vij fictorē appellat dominū creatorē ꝛ ſpiratorē locuſte. i. exercitus aſſyrioꝝ. vn̄ Hiero. in originali. Oſtendit dn̄s ſennacherib reges aſſyriorum cū infinita multitudine exercit⁹ inſtar locuſte vniuerſa comedentis eſſe venturū. de cui⁹ aduentu hr̄. iiij. Reg. xviij. ꝛ Eſa. xxvj. p Et ſtantem dn̄m infra. vij. q Sup murū litū hec eſt lr̄a hiero. r Uel adamantinū. hec eſt lr̄a. lxx. vide. s̄. expoſitionem poſitam in epl̄a ad paulinū. s Et vncinū pomoꝝ. infra. viij. a. Attrahentem ſupplicia peccatoribus. t Et famē. viij. f. ſupra in epl̄a ad paulinū hec plenius exponunt. t Nō dixit ver. ſ. infra. viij. vbi dicitur. Sed audiendi v̄bum dei ꝑ qđ innuit illam famē fore audiendi verbū increatū quod vnicum v̄bum eſt: non verba creata que plura ſunt.

Amos.4.d.
Ibidē.6.a
Ibidē.8.d.

v Onuſtus. onere gratie. i. gr̄a ſpūali q̄ ſubleuat ad celū que onus dicit qꝛ grauē reddit maturitate moꝝ. ꝛ de iſto onere dicit Math. xj. Iugū em̄ meū ſuaue eſt ꝛ onus meum leue. x Prophetauit inter ceteros. ſ. Iohelē naum ionam oſee eſaiam. ꝛ cōmendat in hoc ꝙ dr̄ in alijs ꝓphetaſſe. qđ enim inter plures bonos opponit non poteſt habere latentiam mali. y Eſſe quippe non poterat. ita bene ꝛ ita ſufficienter. z Niſi paſtor ante fuiſſet. qꝛ in illo officio inſtructus fuit ſil'itudinibus ꝛ exemplis q̄ ꝓponit ꝓphetando. ſicut tangit in multis glo. infra. vn̄ ꝛ hic q̄ nō erat paſtor ſpūalis magnū habuit comodū de materiali officio paſtorali. qꝛ ꝑ hoc fuit habilior ad officium ꝓphetandi: multomagis paſtores ſpirituales ad hoc ſunt vtiles.
a Tuba ſua. id eſt p̄dicatione ſonora ꝛ apta Iohelis. ij. Canite tuba in ſyon glo. Publice predicate penitentiam. et bene dicit Publice: ad modum tube que cōmuniter auditur a bonis ꝛ malis. ꝛ publica predicatio publice delectat bonos: offendit autem obſtinatos. a Tanq̄ tu

d mora diſtrigēs paucis v̄-
e bis explicari nō pt. Quis
f g em̄ digne exprimat tria: et
quatuor ſcelera damaſci gaze
tyri idumee filioꝝ āmon et
h moab: ꝛ ſeptimo octauoq̄
i gradu iude ꝛ iſrl̄. Hic loqt̄
k ad vaccas pigues: q̄ ſt in
l mōte ſamarie ꝛ ruiturā do
m n mū maiorē miorēq̄ teſtat
o Ipſe cernit fictorē locuſte
p q ꝛ ſtantē dn̄m ſup murū li-
r tū vel adamantinū ꝛ vnci-
s nū pomoꝝ attrahentē ſup
t plicia pctōrib⁹ ꝛ famem in
terra: nō famē panis: nec ſitim aque: ſꝫ audiendi v̄buꝫ
t dn̄i: nō dixit v̄ba ſꝫ verbū.
v Amos v̄o interp̄tat onu-
ſtus. Hic amos ſpūali gra
x tia plenus ꝓphetauit inter
ceteros ꝓphetas. Nō em̄
ſolus ipſe erat ꝓphetes: ſꝫ
y etiā alij. Eſſe q̄ppe nō po-
z terat ꝓphetes: niſi paſtor
a ante fuiſſet. Qui etiā tuba
ſua clangit ꝑ ſinglos dies
erudiens ꝛ docēs in eccia
In veritate em̄ vox omniū
b ꝓphetarū: tāq̄ tuba ſpūa-
lis eſt p̄dicans in eccia ſm
c ꝙ ſcriptū eſt. Aſcēde i mō
tem excelſum: tu qui euangelizas ſyon: exalta voceꝫ
tuam qui p̄dicas irl̄m.

Item alius ꝓlogus.

a Hic Amos propheta
ꝛ paſtor non fuit pa-
b ter eſaie ꝓphete: q̄q̄
c ꝛ ille ꝓpheta extiterit. naꝫ
d alijs litteris ille: alijs iſte
apud hebreos ſcribit que
differentia litteraruꝫ apud
latinos non habetur: et ille fortis vel robuſtus. hic
vir auulſus interpretatur:
qui loquitur contra decem
e tribus: que per idolatriam
f a cultu dei et a regno Dauid erant auulſe. Fuit autē
cognatō ei⁹ ex oppido the
g cue: quod ſex miliaribus
diſtat a bethleē: curam gerens pecoꝝ in latitudie cāpoꝝ qui ſūt ꝓximi oppido
h i thecue: i quibus humi ari-
k de atq̄ harenoſe nihil omino frugum gignit: ſed vber

ba ſpūalis. ad dr̄iam materialiū. de q̄b⁹ dr̄ Nu. x. Facito duas tubas argenteas. c Scriptū eſt Eſa. xl. Sup mōtem excelſum aſcende ꝛc̄.

Explicit qualiſcunq̄ expoſitio iſtius ꝓlogi.
Incipit tercij prologi expoſitio

a Hic amos ꝓpheta ꝛc̄. in h tercio ꝓlogo b pcedit ꝑ hunc modū. p̄ em̄ ambiguitate remota notificat ꝓphete ꝑſona cū dr̄ Hic amos ꝓpha ꝛc̄. ſcđo determinat ꝓphetatiōis tp̄s: ibi. ꝓphauit aūt ꝛc̄. tercio ponit ꝓphie materia ibi: Maxie āt ꝛc̄. q̄rto exp̄mit diuine electōis. gratia qua ad ꝓphiam vocat⁹ eſt: ibi. Hūc ablatū. q̄nto ſubiungitur finalis ipſius ꝑſeuerantia. ibi. Quem amaſias ꝛc̄. ſexto fit mentio de ipi⁹ morte ꝛ ſepultura ibi: p⁹ hec ſemiuiu⁹ ꝛc̄. Itē in p̄ma pte notificat ꝓpha multipliciter. p̄ ꝑ ꝑſonalē diſcretionē: ibi. Nō fuit pater Eſaie. ſcđo ꝑ ſcripture diſtinctionem ibi: Nā alijs lrīs ille. tercio ꝑ nois interꝓ̄tationē: ibi. Et ille fortis vel robuſt⁹ ꝛc̄. quarto ꝑ ſuā cognationē ibi. Fuit autē cognatio ei⁹ ꝛc̄. q̄nto ꝑ officij cōſuetudinē. ſ. ſollicitudinē paſtoralem: ibi. Curam gerens pecoꝝ ꝛc̄. ſexto ꝑ cōuictū ſeu cōuerſationē ibi. Ex hoc nūero paſtoꝝ ꝛc̄. ſeptimo q̄tum ad interp̄tatiuā ibi. Imperit⁹ ſmone octauo q̄tum ad cognitiuā ibi. Sꝫ plen⁹ ſcientia. His viſis litere inſtamus. b Pater eſaie. de quo Eſa. j. Uiſio eſaie filij amos. c Q̄q̄ ꝛ ille. ſ. pater eſaie. c Propheta extiterit. Eſaie. xxxvij. a. d Nam ꝛ alijs lrīs ille ſcꝫ amos pater eſaie. vn̄ dicit hiero. in originali. Ille ſcribit ꝑ primā ꝛ vltimā ſui nois lr̄am aleph ꝛ ſade. ꝛ interpretat fortis atq̄ robuſtus. h v̄o ꝑ ayn ꝛ ſamech. ꝛ interp̄tat ppl̄s auulſus. medie lr̄e. men ꝛ vau: vtrinq̄ conuenientes ſunt. e A cultu dei. iij. Reg. xij. f Et a regno dauid. iiij. Reg. xvij. g Diſtat a bethleem ad meridianā plagam. ſicut dicit hiero. h In q̄b⁹ campis. nihil oīno frugum gignit humo exiſtente arida atq̄ harenoſa. iſta lr̄a ſatis plana eſt. ſꝫ qꝛ cōior litera eſt humi aride atq̄ harenoſe ipſius expoſitioni inſiſtendum eſt. poteſt aūt exponi dupliciter. poteſt em̄ dici ꝙ iſti genitiui cōſtruunt cū hoc qđ dico campis ex vi demōſtratiōis eēntie ſic. h In q̄b⁹ cāpis. i Humi aride ꝛ haren. i. humū aridā ꝛ harenoſam habentibus. i. q̄ habent humū aridā ꝛ harenoſam.
k Nihil oi. fru. gignit. ſicut dr̄ magne virtutis vir. i. hn̄s magnā virtutē egregie pulcritudinis mulier. i. hn̄s egregiam pulcritudinē. ꝛ extreme turpitudis aīal. i. hn̄s extremā turpitudinē. multa talia exempla ponit priſtianus in minori volumine circa principiū ſecundi libri. Aliter exponit lr̄a iſta. vt hoc qđ dico humi ponat aduerbialiter. Dicit p̄ſtian⁹ in. xv. maioris volumis. Sciēdū ꝙ ꝓpria ciuitatum

Eſa.40.b.

rimis paſcuis abundāt. et
iō cūcta ſꝫ plena paſtoribꝰ
⁊ ſterilitas terre cōpenſatꝫ
pctōꝝ multitudie. Ex hoc
nūero paſtoꝝ fuit amos i-
peritꝰ ſermone ſꝫ plenꝰ ſcia
ꝓphetauit aūt eiſdē tpibꝰ
qbꝰ iohel naū ionas oſee
eſaias. Sꝫ aliquantulū ex
orſus eſt ꝓphetare tanq̄
eſaias. Marie aūt ꝯ decē
tribus locutꝰ eſt: pauca de
l duabꝰ interſerēs. hūc abla
tū de numero paſtoꝝ miſit
dñs: vt in ſamaria ꝓpheta
m ret: quē amaſias ſacerdos
frequenter plagis afflixit:
tandē filiꝰ eiꝰ oſias vecte ꝑ
tympora trāſfixit. Hꝰ hec
ſemiuiuus in terrā ſuā eue
ctus: poſt aliq̄t dies dolo
re vulnerꝭ expirauit: ſepul-
tuſq̄ ē cum patribꝰ ſuis.

Explicit ꝓlogꝰ. Incipit Amos ꝓpha. Ca. I

a V Erba Amos qui
b fuit in paſtoribus
c thecue q̄ vidit ſu-
d per iſrael in diebꝰ
ozie regis iuda: et in die-
bus Hieroboam filij ioas
e regis iſrael ante duos an-
f nos terremotus. Et dixit.
g Dominus de ſyon rugiet
h ⁊ de ieruſalem dabit vocē
i ſuam. Et luxerunt ſpecio-
k ſa paſtoꝝ. ⁊ exiccatꝰ ē ver-
l tex carmeli. Hec dic̄ dñs.
m ſup tribꝰ ſceleribꝰ damaſci
n ⁊ ſup q̄tuor nō ꝯuertā euꝫ

noīa ſi ꝑme vł ſcđe ſint declinatōīs genitiuo caſu ꝓ aduerbio in loco accipiunt: vt rome ſum: tarenti ſuꝫ: accuſatiuo vō ad locū cuiuſcunq̄ declinatiōis. vt romā eo vel tarentū vel carthaginē vel athenas. ablatiuo de loco vel ꝑ locū vt roma exeo: tarento trāſeo. ſi ſint tercie: ablatiuo tā i loco q̄ de loco vel per locū: vt chartagine ſum: carthagine venio: chartagine trāſeo. Idē etiā ſꝑ i pluralibꝰ inuenit: vt athenis ſum: athenis venio. athenis trāſeo. Et paucis interpoſitis ſubdit. Inueniūt ⁊ q̄dam appellatiua ſupradictā regulā ſeruantia. vt militie militia militi Domi mū: mo. humi mū: mo. Itē no ta q̄ q̄n nomē ponit ꝓ aduerbio: aduerbiū eſt ſm q̄d. q̄r abſolute tenet. nomē aūt ſimpliciter. vnđ pōt ei iungi adiectiua. vel alia ſubſtantiua noīa in ꝯformitate accidētiū. ſicut pꝫ hic ⁊ in Ouidio epl'aꝝ in ſcđa epiſtola ſcribit Atq̄ aliq̄s ſam nunc doctas eat inquit athenas. Cōſtruamꝰ itaq̄ litterā. In q̄bꝰ campis. Nihil oīno frugū gignit humi aride atq̄ harenoſe. i. in humo arida atq̄ harenoſa. Itē ꝑ exempla pꝛiſciani ſupra poſita patet q̄ noīa aduerbialiter poſita q̄nq̄ ponunt cū vbis ſignificantibꝰ motū. q̄nq̄ cum ſignificantibꝰ quietē. Item oſdit ꝑ exempla ouidij dicentꝭ in tercio metamorphoſeos. Spargit humi iuſſos mortalia ſemina dentes. Itē in eodē. Spectat humi poſitus geminū ceu lumina ſydus. Itē in doctrinali ſcribit. Rothomagi ſtudeas vł rome deinde moreris. Militie tū atq̄ domi reſidebis humiq̄. Itē grecismꝰ dicit ſic. Rome rothomagi vernone moratur athenis. Roma rothomaguꝫ vernonem tendit athenas. Roma rothomago vernone redibat athenis. Rure morat humi militieq̄ domi. Rus tēdebat humū miliciāq̄ domū. Rure redibat humo militiaq̄ domo. Dicūt aūt grāmatici q̄ iſta quatuor appellatiua ſequunt regulas ꝓprioꝝ nominū. q̄r ſunt appropriata ad neceſſaria ſaluatiōis vite humane. duo ad defenſionē extrinſecā. domꝰ eīm defendit a pluuia ⁊ grandine. militia ab hoſtibꝰ: ⁊ alia duo quo ad defenſionē intrinſecā. ſ. rus q̄d neceſſariū eſt ad culturā: vt inde hō alat. ⁊ humꝰ. i. terra humida ⁊ graminoſa. vt iumenta paſcant. l Hunc ablatū de numero. hoc hꝫ. ꝗ. vij. m Quē amaſias ſacerdos bethel de quo legit. ꝗ. vij.

Explicit qualiſcunq̄ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Incipit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſup Amos cuꝫ additionibꝰ pauli epi Burgū. Capłm. j.

V Erba amos. Hec ꝓphetia que tercio loco ponit diuiditꝛ in ꝓhemiū ⁊ tractatū q̄ incipit ibi: Et dixit. In ꝑma pte ꝑmo notificat auctor ex noīe cū dicit. a Verba amos. Et iſte eſt alius ab illo qui fuit pater eſaie. lꝫ vterq̄ fuerit ꝓpheta. ille eīm fuit nobilis ⁊ de genere regio. hic aūt ruſticanus. ille etiā ſcribit in hebreo ꝑ lrām aleph in principio ⁊ ſade in fine. iſte vō ꝑ lrām ayn in ꝑncipio ⁊ ſamech in fine. Propter q̄d ille robuſtus: hic auſus interpꝛtat. Notificat etiam ex officio cū dicitur. b Qui fuit in pa. the. eſt aūt thecua territorium ſegetibꝰ ineptum. ſunt ibi tū paſcua aīalium fecunda.

ſcđo oſdit q̄bus ꝓphetauerit cū dr. c Que vidit ſuper iſrł. i. ſup regnū decē tribuū ꝯ illud ꝑncipaliter ꝓphetauit ſecūdario tū ꝯ plura alia regna. vt videbit. tercio oſtenditur tꝑs in q̄ ꝓphetauit. ⁊ ꝑ in generali cū dr. d In die. ozie ⁊c. iſti eīm ſiℓ regnauerūt ꝑtialiter tū. q̄r vltima ps regni hieroboā ⁊ ꝑma regni ozie ſiℓ cōcurrūt. vtꝫ. iiij. regꝝ. xv. ozias tū ibi noīat Azarias. q̄r fuit binomius. ſcđo in ſpāli cū dr. e Ante duos annos terremotꝰ. Ozias eīm rex iuda i ſupbiā elatꝰ: voluit offerre thimiama in templo dñi ſup altare incenſi. ⁊ tūc a domino fuit lepra ꝑcuſſus: ⁊ fuit etiā tunc terremotꝰ ad oſtendendū irā dei ꝯ ipm de quo fremotu dicet plenꝰ zacharie. xiiij. Amos cepit ꝓphetare ꝑ duos annos ante. f Et dixit. Hic incipit tractatꝰ in quo ꝑmo ꝓphetat ꝯ plura regna in generali. ſecūdo magis in ſpeciali ibi. Hec dicit. Circa primū dr. Et dixit. ſ. Amos a deo inſpiratus g Dñs de ſyon rugiet. ira enim dñi ꝯ regna in ſequentibꝰ expreſſa deſignat metaphorice ꝑ rugitū leonis qui eſt terribilis ⁊ dicit. h De ſyon. eo q̄ ibi in templo erat ꝓpiciatoriū. q̄d erat quaſi ſedes dei vt dictū fuit Exo. xxv. ⁊ videbatur ꝓphete imaginarie q̄ vox dei loquentis ad ſe ex illo loco ꝓcederet vſq̄ ad eum. i Et luxe. ſpe. paſtoꝝ. i. habitationes ⁊ maneria populoꝝ ⁊ regnoꝝ infraſcꝛptoꝝ. k Et exiccatus eſt vertex carmeli. i. cito deficiet poteſtas cuiuſlibet regni. ſic eīm ſonat tranſlatio chaldaica. ⁊ ideo nō eſt hec ꝓphetia de ſterilitate futura per nimiā ſiccitatē vt credunt aliqui ſed eſt locutio metaphorica ad deſignandum deſolationē regnorum infraſcriptoꝝ. l Hec dicit. Hic conſequenter ꝓphetizat magis in ſpeciali. ⁊ primo contra extraneos. ſecundo contra iudeos ſequenti capitulo: ibi. Hec dicit dñs ſup tribꝰ ſceleribus iuda. Prima diuiditur in ſex partes ſm ſex regna cōtra que ꝓphetizat. ⁊ patebūt partes proſequendo. In prima parte prophetizat contra regnum ſyrie dicens. m Super tribus ſceleribus damaſci. id eſt ſyrie. eo q̄ Damaſcus erat metropolis illius regni: ſm q̄ dicitur Eſaie. vij. Caput ſyrie damaſcus.

n Et ſuper quattuor non conuertam. Hic dicunt hebrei q̄ ſi homo peccauerit bis vel ter eodem genere peccati. remiſſibile eſt: ſed non ſi quater. ⁊ ſi intelligant de irremiſſibilitate ſimpliciter. hoc eſt erroneum ⁊ contra ſcipturam ſicut patet. iiij. Regum. de Manaſſe rege. qui non ſolum quater ſed pluries peccatum idolatrie ⁊ homicidij incurrit. ⁊ tamen finaliter veniam obtinuit. ⁊ alia plura exempla poſſent adduci de ſcriptura. Si intelligatur irremiſſibile. id eſt de difficili remiſſibile. ſic verum eſt. iſta tamen difficultas non eſt ex parte diuine potentie: ſed ex pte peccatoris qui ex eo q̄ totiens reiterat peccatum reddit ſe miſericordia indignum. ſine qua non poteſt a peccato reſurgere. ſm q̄ dicitur Oſee. xiij. Perditio tua ex te iſrael tantūmodo ex me auxilium tuum. Per talem vō modum loquendi dicit ſaluator Mathei. xij. Qui autem dixerit verbum contra ſpiritumſanctū non remittetur ei. i. de difficili remittet. hoc etiā mō dicit ꝑhus. v. meta. q̄ impoſſibi-

A

Hiere. 25. f.
Joelis. 3. c.

le dr̄ vno mō qđ vix poſt fieri:regnū ſo ſyrie multotiēs afflixerat regnū decē tribuū ⁊ iniuſte ꝓpt qđ dignū erat diuina punitiōe.⁊ maxime q victoria ſibi conceſſa abuſum fuerat in magna crudelitate.iō ſubdit. o Eo ꝙ tritu.in plau.fer.galaad.i.habitatores galaad ꝑ plauſtra nō intelliguntur hic curr⁹.ſʒ q̄dā inſtrumenta dentes ferreos habentia que voluebāt ſup ſegetes poſitas i area nō ſolū excutiendū granū ſʒ ⁊ ad cōuertendū ſic ſtipulā vt redigeret q̄ſi in paleam ad dandū animalibus in defectu melioris pabuli. ⁊ talib⁹ inſtrīs cōtriuerunt ſyrij hoīes crudelit ꝺ galaad ꝑ Et mit. ignē.in do. aſael. et deuorabit do.benadab.ſic ſcribit cōiter in biblijs nr̄is.in hebreo tn̄ ſcribit ꝑ litterā res in fine ſic benedar. benadab aūt ſcript⁹ ꝑ b.in fine regnauit añ aſael immediate ⁊ poſt aſael benadar filius eius. et iſti fuerūt ante tp̄us amos ꝓphete qui cepit ꝓphetare tempe ozie.vt dcm̄ eſt.⁊ ꝓpter hoc cū dicit h̄. Et mittā ignē in domū aſael.ꝑ domū intelligunt poſteri eorū a deo puniti. que

reg.v.⁊ intātū ꝙ vocabāt ſe mutuo frēs.ꝓpt qđ hirā dixit ſalomoni.iij.reg.ix.Heccine ſunt ciuitates q̄s dediſti mihi frat. g Et mit.ig.⁊c̄.ꝑ chaldeos. h Hec dic.hec ē q̄rta ps in q̄ ꝓphetiʒat ꝫ idumeā q̄ multotiens valde pſecuta eſt iudeā.ꝓpt qđ meruerat ſuſtinere vindictā, maxīe cū idumei ⁊ iudei ꝺ duob⁹ fratrib⁹ eēnt nati.ſ.iacob ⁊ eſau.ꝓpt qđ naturalit eos diligere debebāt.⁊ ipi ecōtrario eos odio habebāt. iō ſubdit. i Eo ꝙ in ⁊c̄. Eſau eñ q̄rebat occidere iacob fratrem ſuum Gen̄.xxvij.⁊ ſimilit idumei ab Eſau deſcēdentes filijs iſrael petentib⁹ trāſitū ꝑ terrā negauerunt Nu.xx.dicētes populo iſrl̄.Non tranſibis ꝑ me:alioquin armat⁹ occurrā tibi ⁊ ſilr̄ poſtea frequēter impugnauerunt impugnauerūt eos in terra ſua. iō ſubdit. k Et vio.mi. ei⁹.i.quā debuit hēe erga pplm̄ iſrl̄ rōne dicte fraternitatis. l Et tenuerit vltra furorem ſuum ⁊c̄.i. irā ⁊ odiū ipi⁹ Eſau ꝫ iacob ſemꝑ retinuit ppl̄s idumeoꝝ cōtra pplm̄ iudeorum m Mittā ignē in themā.nomē eſt loci i idumea ⁊ ſilr̄ boſra.vñ fuit iobab rex edom gen̄.xxxvj ca.Sʒ alia eſt boſra in moab.

o eo ꝙ triturauerunt in plau
p ſtris ferreis galaad.⁊ mittā ignē in domū azahel.et deuorabit domos Bena-
q dab ⁊ ꝯterā vectē damaſci
r ⁊ diſꝑdā hitatorē de cāpo
s idoli.⁊ tenentē ſceptrū de
t v domo voluptatis.⁊ trāſfe
x ret ppl̄s ſyrie cyrenen dic̄
y dn̄s. Hec dicit dn̄s. Sup
z trib⁹ ſcelerib⁹ gaſe:⁊ ſup q̄
a tuor ñ cōuertā eū. eo ꝙ abſtulerit captiuitatē pfectā vt ꝯcluderet eā in idumea
b Et mittā ignē i murū gaze ⁊ deuorabit edes ei⁹.⁊ diſꝑdā hitatorē de azoto.⁊ tenētē ſceptrū de aſcalone.⁊ cōuertā manū meā ſuper acharon ⁊ pibūt reliq̄ phi-
c liſtinoꝝ dicit dn̄s. Hec di
d cit dn̄s.Sup trib⁹ ſcelerībus tyri ⁊ ſup quatuor nō
e cōuertā eū eo ꝙ ꝯcluſerint captiuitatē pfectam in idu
f mea.⁊ nō ſunt recordati fe-
g deris fratrū. ⁊ mittā ignē in murū tyri: et deuorabit
h edes eius. Hec dicit dn̄s. Sup trib⁹ ſcelerib⁹ edom ⁊ ſup q̄tuor nō ꝯuertā eū.
i eo ꝙ pſecutuſ ſit in gladio
k frēm ſuū ⁊ violauerit miāʒ
l eius.⁊ tenuerit vltra furorē ſuū ⁊ indignationē ſuā
m ſeruauerit vſq in finē. mittā ignē in thamā:⁊ deuo-
a rabit edes boſre. Hec dic̄
b dn̄s. Sup trib⁹ ſceleribus filioꝝ ammon.⁊ ſup q̄tuor
c d nō ꝯuertā eū:eo ꝙ diſſecu
e erit pg̃nātes galaad ad di-
f latādū terminū ſuū.⁊ ſuccendā ignē in muro rabba
g et deuorabit edes eius in vlulatu in die belli.⁊ i tur-
h bine in die cōmotiōis. Et ibit melchon i captiuitatē ipe ⁊ princeps eius ſimul dicit dn̄s. Ca. II

a Hec dic̄ dn̄s. Sr̄ trib⁹
b ſcelerib⁹ moab ⁊ ſr̄ q̄-

punitio noīe ignis deſignat.ꝓbabile eſt etiā ꝙ edificia ab eis facta fuerūt tunc combuſta.exprimunt aūt hic inter reges ſyrie aſael ⁊ benadar.q crudeliter nimis ſe habuerūt erga filios iſrl̄:vt pʒ.iiij.Reg. q Et cōte.ve. damaſci.i. fortitudinem ei⁹. r Et diſꝑ.ha.de cāpo idoli.i. de ſyria idolatrie ſubdita. s Et te.ſceptrū.i.regē. t De do. voluptatis.i.in domo ragia in qua vacabat delitijs.
v Et trāſfe.⁊c̄.hoc fuit impletū tp̄e achas.vt hr̄.iiij.Re. xvj.vbi dr̄.Teglatphalaſſar rex aſſyrioꝝ interfecit raſin regem ſyrie.⁊ habitatores damaſci tranſtulit cyrenen.
x Hec dicit.Hec eſt ſecunda ps in q̄ ꝓphetiʒat ꝫ philiſteos di. y Sup tribus ſcele.gaze.nomen eſt ciuitatis regie. z Et ſup qua.⁊c̄.exponat ſicut pri⁹ de mlṫiplici impugnatōe iudeoꝝ iniuſta.ꝓpt qđ philiſtei erant digni dei vindicta.⁊ maxime q vſi ſunt erga eos crudelitate nimia iō ſubdit. a Eo ꝙ trāſ.cap.pfectā.deſtructa ꝑ aſſyrios. ⁊ poſtea ierl̄m ꝑ chaldeos aliq̄ euadentes fugerūt verſus terrā philiſtinoꝝ q̄bus in tali caſu erat cōpatiendū.⁊ philiſtei ecōuerſo eis inſidiantes capiebāt eos ⁊ idumeis vendebant in ſeruos.⁊ ſic transferebant captiuitatē iudeorū pfectā. b Et mit.ig.in mu.gaze.q̄ poſtea fuit accenſa ꝑ chaldeos.⁊ ꝯār facit mentionē de deſtructiōe aliarū ciuitatū nobiliū in terra philiſtijm ⁊ pʒ lr̄a cū dicit. Cū diſꝑdā ⁊c̄. c Hec dicit. Hec eſt tercia ps in qua ꝓphetiʒat ꝯtra tyrū q̄ eſt in pte aq̄lonari iuxta iudeā.⁊ multis vicib⁹ tyrij intulerūt iudeis moleſtiā.ꝓpter qđ erant digni a do puniri. iō ſubdit. d Sup tri.⁊c̄.⁊ maxime q eadē crudelitate vſi ſunt erga iudeos fugitiuos qua ⁊ philiſtei. iō ſequit. e Eo ꝙ conclu.⁊c̄.⁊ exponitur vt ſupra.
f Et non ſunt recor.fe. fratrum.i. ſalomonis regis iſrael ⁊ hyram regis tyri qui fuerunt adinuicem confederati. iij.

a Hec dicit. Hec ē ps q̄ta in q̄ ꝓphetiʒat ꝫ filios āmon q̄ debuerūt diligere filios iſrl̄ eo ꝙ deſcēderūt a loth nepote abrae pmi patris iudeoꝝ ⁊ ipi ecōtrario habuerūt eos odio. ⁊ eos multis vicib⁹ pſecuti ſunt crudeliter.vt pʒ.j.Reg.xj.de naas rege coꝝ q̄ nolebat fed⁹ facere cū eis niſi erueret oīm oculos dextros iō ſubdit. b Sup tri.ſce.fi.ammon.i.mlṫotiēs replicatis. c Nō ꝯuer.eū.dando ſibi pniam vt ꝯſequat veniā
d Eo ꝙ diſſecuerit pg̃nantes galaad ne pueros parerēt q̄ terrā patꝝ poſſiderent.ſed ipi ammonite eā hitarēt. idō ſubdit. e Ad dila.ter.ſuū.i.terrā ſue habitatiōis.
f Et ſucce.ignē i muro rabba.Hec eſt ciuitas q̄.iij.Deutero.vocat rabath.⁊ erat metropolis in regno ammon.
g In vlu.i.in ſono confuſo vulneratoꝝ ⁊ morientiū in ꝑlio. h Et ibit melchon.i.rex coꝝ.in captiuitatem.
In ca.j.Amos vbi dr̄ in poſtil.Eo ꝙ diſſecuerit pg̃nantes galaad. Additio.

Vbi nos habem⁹ pregnantes.in hebreo habetur haroth que dictio vno mō ſignificat pregnantes.alio mō ſignificat montanas.⁊ iſto mō intelligēdo ſenſus hu⁹ eſt ꝙ ammonite diſſipabant montanas que diuidebant inter terrā ammon ⁊ galaad:vt ſic ampliarent terminos ſuos amotis iude limitibus.⁊ hoc videt magis cōſonū rationi. Caplm̄.ij.

a Hec dic̄.Hec eſt ſexta ps in qua ꝓphetat ꝫ pplm̄ moab q̄ ſilr̄ deſcendit a loth.ꝓpter qđ debuit diligere iudeos.⁊ tn̄ ecōtrario multotiens impugnauit eos vt pʒ in libris iudicū ⁊ regū.iō dr̄. b Sup tri.ſce.⁊c̄.i. multotiens replicatis.propter quod dignus erat ſuſtinere ſupplicium.⁊ cum hoc quia dignitati regie intulit crudelit

ſuppliciũ.iõ ſubdit. c Eo ꝙ incẽderit oſſa regis idumee. quis aũt iſte rex fuerit nõ dĩ hic.nec etiã alibi in ſcriptura. Aliq̃ tñ gloſatores dicunt ꝙ fuit ille rex edom q̃.iiij.Reg. iij.dĩ fuiſſe in exercitu cũ regibus iſrl' ⁊ iuda cõtra moabitas:⁊ cũ rex moab eſſet obſeſſus voluit irrũpere ad regem edom:⁊ non potuit: ſʒ fuit cõpulſus in ciuitatẽ redire.ꝓpt qḋ moabite cõtra ipſuʒ irati poſt mortẽ eius effuderũt oſſa de ſepulcro eius ⁊ incenderũt ea Ra.ſal.dicĩ ꝙ q̃dã rex edom pugnãs contra moabitas.cecidit in manibus eorũ:⁊ exercuerũt in eo hanc crudelẽ ignominiã:tñ non dicit quis fuerit ille rex edom. d Et de uo.⁊c.nomẽ eſt ciuitatis in moab. (ʒ.1.b.)

B e Et morietur in ſonitu moab.in ſonitu.ſ. belli vbi eſt ſonitus magnꝰ ex fragore armorũ ⁊ clamore morientiũ. f Et diſpdã iu.⁊c.i.iudices et oẽs nobiles pſonas g Hec dicit.Poſtq̃ ꝓphetauit ꝯ idumeos: hic ꝓphetat ꝯ iudeos:et p̃mo ꝯ regnũ iuda.ſcḋo ꝯ regnũ iſrl':ibi.Hec dicit dñs.

C Circa p̃muʒ ſciẽduʒ ꝙ decẽ tribubus ſeparatis a regno dauid.iij.Regũ.xij.cultus ⁊ doctrina legis p ſacerdotes remãſit in regno iude.ꝓpter qḋ illud regnũ habuit maiorẽ opportunitatẽ ſeruandi legẽ ⁊ cultũ diuinũ ⁊ p ꝯñs magis rephenſibile fuit de trãſgreſſione:⁊ tñ multotiẽs ⁊ multiplicit peccauit in vtroq; cõtemnẽdo legẽ ⁊ exercẽdo ydolatriã: vt patʒ ex.iiij.Reg.⁊.ij.paralyp.ꝓpter hoc meruit diuinã punitionẽ.iõ ſubdit. h Sup tri.ſceleribus ⁊c.⁊ patʒ ex dictis lr̃a. i Et mittã ignẽ in iuda ⁊c.ħ fuit impletũ qñ nabuſardã ſuccendit domũ dñi ⁊ domũ regis ⁊ domos hierl'm p circũitũ.iiij.Reg.vl. k Hec dicit Hic ꝯñr ꝓphetat ꝯ regnũ iſrl' ⁊ ponit hec ꝓphia vltimo loco q: ꝓpheta circa eã diutius immoratur.ſ.vſq; ad finẽ.tñ aliqua interſerit aliqñ de regno iuda.⁊ diuidit in duas ptes. Amos eñ p̃mo denũciat ſuã ꝓphetiã.ſcḋo ex hoc patit iniuriã ca.vij.Prima i tres:q: p̃mo arguit ppl'm de auaricia ſcḋo de ydolatria.ca.iiij.Venite ad bethel.tercio de carnalitate ⁊ laſciuia.ca.vj.Sciẽdũ tñ ꝙ iſta diuiſio non eſt pcisa:ſʒ tñ a plurimo.in q̃libet eñ pte interſerit de alijs vicijs Prima in duas:q: p̃mo arguit cupiditas viroꝝ.ſcḋo ſuarũ vxorũ.in p̃ncipio ca.iiij. Prima in tres:q: p̃mo ponuntur ppl'i flagicia.ſcḋo recolunt dei bñficia:ibi.Ego ſuʒ.tercio p̃dicunt futura ſupplicia:ibi.Ecce ego. Circa p̃mũ dĩ. l Sup tribus ſcelerib⁹ ⁊c.qḋ exponũt aliq̃ dicentes ꝙ primũ ſcelus fuit venditio ioſeph Geñ.xxxvij.ſecũdũ in adoratiõe vituli Exo.xxxij.terciũ in negatiõe dauid.iij.Reg. xij.Que nobis ps in dauid ⁊c.quartũ aũt in venditiõe ipſius xp̃i.ꝓpter quã ſunt p orbẽ captiuati: ꝓpter quod dicit. m Non cõuer.eũ.reducendo ab hac captiuitate. n Eo ꝙ vendiderit pro argẽto iuſtũ.i.xp̃m:antonomatice iuſtũ: ſʒ illud qḋ ſubdit nõ videt bñ cõſonare. o Et pauperẽ ꝓ cal.ꝓpter qḋ hec expoſitio videt magis myſtica q̃ lr̃alis: ideo dicendũ eſt aliter. m Sup tribus ſceleribus ⁊c.i.ꝓ vicijs infraſcriptis multotiens ⁊ multipliciter.iteratis ſicẽ ſupra dictũ eſt de alijs. o Eo ꝙ venderit pro argento iuſtũ.i.iuſticiã ſubuertendo iudiciũ pro p̃cio. o Et pauperẽ pro calciamentis.i.pro re parui valoris in quo apparet magnus cõtemptꝰ paupeꝝ.hebrei dicũt.Et pauperẽ pro clauſuris. Dictio eñ hebraica hic poſita eq̃uoca eſt ad calciamẽta ⁊ clauſuras. Et exponit ſic Ra.Sa.dicẽs.ꝙ qñ paup habebat vineã vl' agrũ iuxta diuitis poſſeſſionẽ. moleſtabat eũ calũnijs vt ſic cogeret ſibi vẽdere poſſeſſionẽ ſuã.⁊ diues ſic auferebat clauſurã mediã inter ſuaʒ ⁊ pauperis poſſeſſionem: ponẽs totuʒ ſub vna clauſura.et ħ magis cõſonat lr̃e p̃cedẽti. (Nũe.13.d.)

o Qui cõterunt ſup puluerẽ terre capita pauperũ.eũ deijciendo totalit a ſuo ſtatu.ſic eñ defectꝰ vulgariter dĩ in puluere pſtratus q Et viã humiliuʒ declinãt.i. declinare faciant.q̃a humiles talibus ſupbis cedunt in via qñ obuiauerint eis declinantes a latere. (B)

a Et filius et pater eius ierũt ad puellã id eſt pater violauit puellã filio ſuo affidatã ſeu deſponſatã:⁊ in hoc tangit crimen inceſtus. b Et ſup veſti.pig.accu.iuxta omne altare. Faciebãt eñ iſti aliqñ magna cõuiuia in locis vbi colebantur ydola:⁊ de veſtimentis pauperũ apud eos impignoratis faciebãt ſedes ad recũbendũ in mẽſa: ⁊ q: cõuiuia illa fiebant de ſubſtãtia iniuſta oppſſorũ ⁊ dãnatorũ ab eis:iõ ſubdit.Et vinũ dãnatorũ ⁊c. c Ego aũt.hic ꝯñr recolunt diuina bñficia illi ppl'o exhibita:vt ex hoc flagicia p̃dicta appareãt maiora:⁊ ſupplicia ſequẽtia iuſtiora:⁊ dĩ in pſona dei.Ego autẽ exterminaui ammorreũ a facie eorum.i. ante faciẽ ppl'i iſrl':ſicut pʒ in libris Nu.⁊ Joſue. d Cuius altitudo cedroꝝ.i.valde exceſſiua vltra cõmunẽ ſtatuʒ iõ de eis dĩ Nũe.xiij.q̃bus compati q̃ſi locuſte videbant. e Et fortis ipſe q̃ſi quercus.i.ſicut excedebãt ppl'm iſrael in altitudine:ita ⁊ in fortitudine. f Et cõtriui fructũ eius deſup ⁊c.i.p̃ncipes ⁊ ſubiectos illius populi.Cõſequenter recolit aliud bñficiũ p̃cedẽs.ſ.eductio de ſeruitute egypti: cũ dĩ.Ego ſum ⁊c.⁊ pʒ lr̃a. g Et ſuſcitaui de filijs vr̃is ꝓphetas.ad docendũ ppl'm:⁊ hoc pʒ p totũ vetꝰ teſtamẽtũ. h Et de iuuenibus vr̃is nazareos.aliquos ad ſemp vt ſanſonẽ ⁊ ſamuelẽ:⁊ aliquos ad tp̃s. i Nũq̃d nõ ita eſt.q.d. nõ poteſtis negare iſta bñficia ⁊ vos econtrario me prouocatis.iõ ſequit. k Et ꝓpinabitis nazareis vinũ vt infringerẽt votũ mihi factũ. l Et ꝓphetis mandabatis.ſicẽ patet infra.vij.ca.ꝙ amaſias ſacerdos bethel nitebat impedire amos a ꝓphetia. m Ecce ego.Hic ꝯñr p̃dicunt debita ſupplicia.⁊ p̃mo oñdit hic punitio ineuitabilis: ⁊ ſcḋo rationabilis.ca.ſeq̃n.Circa p̃mũ dĩ.Ecce ego ſtridebo ſuper vos ⁊c.talis aũt ſtridor cauſat ex onere ſuprapoſito: ⁊ per hoc inſinuat ꝙ peccata populi erant ita grauia quaſi deꝰ non poſſet vltra tolerare abſq; punitiõe debita.Hebrei ſic dicunt.Ecce ego ſtridebo in locis veſtris.q̃a dictio hebrai-

---

c tuoꝛ nõ cõuertã eũ eo ꝙ icẽ
derit oſſa regis idumee vſ-
q; ad cinerẽ. Et mittã ignẽ
d in moab ⁊ deuorabit edes
e carioth.et morietur in ſonitu
f moab i clãgore tube:⁊ diſ-
pdã iudicẽ de medio eiꝰ et
oẽs p̃ncipes eiꝰ interficiaʒ
g cũ eo dicit dñs. Hec dicit
h dñs. Sup tribꝰ ſceleribus
iuda ⁊ ſup q̃ttuoꝛ nõ cõuer
tã eũ:eo ꝙ abiecerit legem
dñi:⁊ mãdata eiꝰ nõ cuſto
dierit Deceperũt ei eos ido
la ſua,poſt q̃ abierant p̃res
i eoꝝ. Et mittã ignẽ in iuda
et deuorabit edes hierl'm.
k l Hec dicit dñs.Sup tribꝰ ſce
m lerib ꝰ iſrl':⁊ ſr q̃tuoꝛ ñ ꝯuer
n tã eũ ꝓ eo ꝙ vẽdiderit ꝓ ar
o gẽto iuſtũ et pauperẽ ꝓ cal
p ciamẽtis. Qui cõterũt ſup
puluerẽ terre capita paupe
q rũ et viã humiliuʒ declinãt
a Et filius ac pater eiꝰ ierunt
ad puellã vt violarent no-
b mẽ ſanctũ meũ:et ſup veſti-
mẽtis pignoratis accubue
rũt iuxta oẽ altare:et vinuʒ
dãnatoꝝ bibebãt in domo
c dei ſui. Ego aũt extminaui
d amorreũ a facie eoꝝ cuius
altitudo cedroꝛuʒ altitudo
e eius:⁊ fortis ipſe q̃ſi quer-
f cus. Et cõtriui fructũ eius
deſup et radices eius ſub-
ter. Ego ſum qui aſcendere
vos feci de terra egypti et
eduxi vos in deſertũ qua-
draginta annis:vt poſſide-
g retis trã amorrei:et ſuſcita
ui de filijs veſtris in ꝓphe
h tas:⁊ de iuuenibꝰ vr̃is na-
i zareos. Nũq̃d nõ ita eſt fi-
k lij iſrl' dicit dñs. Et ꝓpina-
l bitis nazareis vinũ: et pro
phetis mãdabatis dicẽtes
m ne ꝓphetetis. Ecce ego ſtri
debo ſubter vos:ſicut ſtri-
det plauſtrũ onuſtum feno

ca eſt equiuoca ad vtrãq; ſignificationẽ: ⁊ in hoc notatur modus punitionis. Plauſtrũ multũ oneratũ cõterit ⁊ ſtridere facit illa ſup q̃ tranſit. q. d. nõ poteritis effugere. ſicut nec illa ſup q̃ tranſit plauſtrũ oneratũ. ideo ſubdit. n Et pibit fuga a veloce. q: capiet anteq̃ poſſit effugere. o Et

auctor nature non deficit nunciando per ꝓphetas ea que ſunt neceſſaria cognoſci ⁊ nõ poſſunt via hũana ſciri. Omnia exempla ad hoc poſita ſunt vt vltio diuina per ꝓphetas proclamata rationabilis oſtendat: ideo ſubditur. a Leo rugiet. id eſt dñs per ꝓphetas cõminat. b Quis nõ timebit. q̃ſi diceret. Nullus eſt qui non debeat timere et de malis penitere. c Dominus deus locut⁹ eſt. ꝓphetas inſpirando d Quis nõ prophetabit. inſpirationẽ a deo acceptam populo nũciando. q. d. nullus debet tacere pro quacũq; perſecutione. e Auditũ. Hic ꝯñter oſtendit rationabilitas punitõnis teſtimonio humano cũ di. Auditũ facite in edibus azoti ⁊c̃. i. inter gentiles legem dei non habentes. f Congregamini ſuper montes ſamarie et vide. inſa. multas id eſt ydolatrias cõtra deũ. g Et colũniã patiẽtes. in quo notat peccatũ cõtra ꝓximũ. q. d. ſi gentiles talia viderent ſola ratiõe naturali ducti iuſte punienda dicerent. h Propterea oſtenſa ratõnabilitate punitionis ſupradicte hic ipſa iterũ proclamatur cũ dicitur. h Tribulabit ⁊ circũietur terra ita q̄ nihil remaneat abſconditũ. i Et detrahet ex te fortitudo tua. i. rex ꝑncipes ⁊ bellatores. k Et diripiẽtur edes tue: quia bona inde auferent ⁊ poſtea incẽdentur: ⁊ hoc fuit impletũ tpe Oſee. iiij. Reg. xviij. Veruntamẽ q: aliqui pauci euaſerũt. iõ ſubdit l Quõ ſi eruat paſtor ⁊c̃. ſic eruent filij iſrael. i. valde pauci ex eis. m In plaga lectuli. i. in regione regni iude: que di lectulus rõne templi quod erat ibi: de quo dicit Cant. j. Lectulus noſter floridus eo q̄ ibi habitabat deus ꝑ ſpecialem inhabitationẽ. Illi eñ qui ꝑdicto modo euaſerũt tempore Ezechie venerunt in regnũ iude redeuntes ad diuinũ cultum. n Et in damaſci grabato. quia etiam aliq̃ ex dictis euadentibus in damaſcum refugerũt: et fuerunt occultati ad tempus. Sciendũ tamẽ q̄ aliqui hebrei dicunt: q̄ damaſci eſt h̃ nomen appellatiuũ: ⁊ nõ eſt nomen loci: ⁊ ſignificat victũ. quia Ezechias dei cultor ꝑdictis ad regnũ ſuũ refugientibus: prouidit mõ cõuenienti de victu: ⁊ q̃a nõ ſolũ fuit ppl's iſrł' punitus ſ; etiã cultus ydolatrie ibidẽ diſſipatus: iõ ſubdit. o Audite ⁊c̃. in diem cũ viſitare cero ꝑuaricationes iſrael. populũ puniendo. p Viſitabo ⁊ ſuper altaria bethel. oĩa loca ydolatrie ſubuertendo. q Et percutiã domũ hyemalẽ cũ domo eſtiua. potentes enim ex carnalitate habebant varias domos pro hyeme ⁊ eſtate. r Et peribũt oẽs domus eburnee. non q̄ totaliter eſſent

tenẽs arcũ nõ ſtabit cõtra hoſtes. p Et robu. corde. i. audax et conſtans alias. q Nudus effugiet proiectis armis pre timore. Cap. iij.

A Udite verbũ a Poſtq̃ punitio regni iſrł' oſtenſa eſt ineuitabilis. Hic ꝯñr oñdit rationabilis. ⁊ diuidit in duas ꝑtes q: ꝑmo hec rõnabilitas declarat. ſcđo punitio- nis iterũ proclamat: ibi. Propterea. Prima in duas: q: ꝑmo oſtẽdit rõnabilitas ex teſtimonio diuio. ſcđo ex hũano: ibi. Auditũ facite. Circa ꝑmũ ꝓpheta ꝑmo excitat attẽtionẽ dicẽs. Audite verbum ⁊c̃.

Job. c. a.

b Sup oẽm cognationẽ: ⁊ ſic alloquit oẽs iudeos generaliter. c Tãtũmodo vos cognoui ⁊c̃. pro hibendo vobis legẽ diuinã ⁊ alia bñficia plura. pš. cxlvij. Nõ fecit taliter omni nationi: ⁊ iudicia ſua nõ manifeſtauit eis.

B

d Idcirco viſitabo ſup vos. acrius vos puniendo quãto maior fuit veſtra ingratitudo: dicta ꝓpheta rũ ſpũ dei loquentiũ repellẽdo: iõ ſubdit. e Nũquid ambulabũt duo ꝑiter. ad aliquẽ locũ determiatũ. f Niſi eis cõuenerit. tale iter ex rõnabili cã. q. d. non ꝑ h̃ metaphorice deſignat cõueniẽtia dei ⁊ ꝓphe loq̃ntis ex eius ore. g Nunq̃d rugiet leo in ſaltu ⁊c̃. q. d. nõ: leo rugiẽs eſt deus ꝑ os ꝓphete peccãtibus cõminãs: ad qđ ſequit pena ſic̃ ad rugitũ leonis ꝑda: ⁊ h̃ niſi penituerit. ⁊ idẽ intelligit ꝑ hoc qđ ſubdit. h Nũq̃d dabit ⁊c̃. eſt eñ repetitio eiuſdẽ ſnie ad maiorẽ aſſertionẽ. i Nũq̃d cadet auis in laqueũ terre. i. abſconditũ in terra. k Abſq; aucupe. i. ſine ope aucupis laqueũ tradentis. q. d. nõ ꝑ aucupẽ intelligit deus peccatorẽ capiens in laqueũ pene. pš. x. Pluet ſup peccatores laqueos ⁊c̃. l Nunq̃d auferet laqueus ⁊c̃. q. d. nõ. ſic intentio dei nõ fruſtrat a punitione peccator̃ in malo ꝑſeuerantiũ. m Si clãget tuba i ciuitate. pro aduẽtu aduerſarior̃ ſup eã. n Et ppl's nõ expaueſcet. q. d. immo ꝑ tubã intelligit denũciatio ꝓphetica diuine cõminatõis: ꝓpter hoc ſubdit o Si erit malũ. i. pene. In ciuitate qđ nõ fecerit dñs. i. ordinauerit fieri vt dedecus culpe puniat decore iuſticie. q̃ſi diceret aliter non fiet. p Quia nõ faciet dñs deus verbũ de his que ſunt neceſſaria hominibus nunciari. q Niſi reuelauerit ⁊c̃. quia ſicut natura nõ deficit in neceſſarijs: ita

n Et peribit fuga a veloce: ⁊ fortis nõ obtinebit virtutẽ ſuã: ⁊ robuſtus nõ ſaluabit
o aiam ſuã. Et tenẽs arcũ nõ ſtabit: ⁊ velox pedib⁹ ſuis nõ ſaluabit et aſcẽſor eq̃ nõ
p ſaluabit aiaz ſuã: et robuſt⁹
q corde int̃ fortes nudus fugiet in illa die dicit dñs.

a A Udite ṽbũ qđ III locut⁹ ẽ dñs ſup vos
b filij iſrł' ſup omnez cognationẽ quaz eduxi de fra
c egypti dicens. Tãtũmodo vos cognoui ex oĩbus cog
d natiõibus fre. Idcirco viſitabo ſup vos omẽs iniq̃tates
e tes v̄ras. Nunq̃d ambula-
f bũt duo parit̃: niſi conuene
g rit eis? Nũq̃d rugiet leo in
h ſaltu niſi habuerit ꝑdã? Nũ q̃d dabit catulus leonis vocem de cubili ſuo niſi aliq̃d
i appꝛehenderit? Nũq̃d cadet
k auis in laqueuz terre abſq;
l aucupe? Nunq̃d auferet laqueus de terra: añq̃ q̃d ce-
m perit? Si clanget tuba in ci
n uitate: ⁊ ppl's nõ expaue-
o ſcet. Si erit malũ in ciuita-
p te: qđ dñs nõ fecerit. Quia nõ faciet dñs de⁹ verbũ ni
q ſi reuelauerit ſecretum ſuũ ad ſeruos ſuos prophetas

a b c d Leo rugiet: q̃s non timebit Dñs de⁹ locut⁹ eſt: q̃s nõ
e ꝓphetabit? Audituz facite in edibus azoti: et in edibus terre egypti: et dicite:
f Cõgregamini ſup montes ſamarie: et videte inſanias
g multas in medio ei⁹ ⁊ colũniam patientes in penetralibus eius. Et neſcierũt facere rectũ dicit dñs theſaurizãtes iniq̃tatẽ: ⁊ rapinas
h in edibus ſuis. Propterea
h hec dicit dñs deus. Tribu
i labit ⁊ circũiet fra ⁊ detra-
k het ex te fortitudo tua et diripient edes tue: hec dicit
l dñs. Quõ ſi eruat paſtor đ ore leõis duo crura aut extremũ auricule: ſic eruẽtur filij iſrael qui habitãt in ſa-
m n maria i plaga lectuli et i da
o maſci grabato. Audite et teſtamini i domo iacob dicit dñs de⁹ exercituũ: q̃a in die cũ viſitare cepero ꝑua-
p ricationis iſrł' ſup eũ viſitabo ⁊ ſuper altaria bethel: ⁊ amputabũtur cornua alta-
q ris ⁊ cadẽt in terrã. Et ꝑcutiam domũ hyemalẽ cũ do
r mo eſtiua: et pibũt domus eburnee ⁊ diſſipabuntur edes multe dicit dominus.

C

B

eburnee:ſed quia ſibi erāt aliqua opera nimis curioſa ebur nea: et hoc modo dicit̄.iij.Regū.vlti.de Achab rege iſrael Et domus eburnea quam edificauit.

In capitu.iij.vbi dicitur in poſtilla.Ideo ſubditur. Nū quid ambulabunt duo pariter. Additio.

A Quod dicit̄ h. Nūqd ambulabūt duo pariter ⁊c̄.videt̄ ꝯtinuari cū p̄cedētib⁹ et ſequētib⁹:ſic em̄ dixerat ſupra de⁹ ipis filijs iſrl̄. Tm̄mō vos cognoui ex oib⁹ nati ōnibus terre. Idcirco viſitabo ſup vos om̄s iniqtates vr̄as in q̄ deus videtur reſpōdere cuidā tacite q̄ſtioni. Poterāt em̄ querere filij iſrael a q̄a eis cōminabat̄ de tot ſupplicijs ꝓpter

Oſee.12.c. ſua peccata q̄ eſt rō q̄re magis nos affli-

B gis q̄ȝ alias gētes cū multe alie gētes huiuſmodi pctā.ſ. ydolatrie ⁊ homicidij et hm̄ōi ꝑamplius cōmittant. Ad qd̄ deus rn̄det. Tātūmō vos cognoui ex omibus natiōibus terre. vbi glo. Cuȝ ſim creatoꝛ oīm vos ſolos elegi in populū peculiarē vt mei cognitionem haberetis. Et idcirco viſitabo.id eſt corrigā iniqtates vr̄as: vt ceſſetis vel nō ceſſantes graui⁹ puniamini: hec in glo. Sȝ quia erāt aliqui q̄ de hm̄ōi diuia viſitatiōe male ſentiebant: erronee eſtimātes: q̄ talia mala penalia cōminata cū cōtingeret euenire nō a deo inflicta ſeu intenta erant: ſȝ cōtingebant caſualiter eo mō quo philiſtei j.Reg.vj.dicebāt. Non manus ſua tetigit nos: ſȝ caſu contigit. Hos improbat ꝓpha dicēs. Nūquid ambulabūt duo pariter niſi cōuenerit ſic eſt in heb.⁊ qd̄ addit̄ eis nō eſt de textu. ⁊ ſic eſt ſenſus q̄ ſicut duo hoīes ex diuerſis ꝑtibus venītes cōcurrūt ꝑ oīa vt ꝑiter ad vnū locū determinatū accedāt: ſignū eſt q̄ h̄ fit ex certa cōtinētia vtriuſq̄ȝ nō a caſu: ⁊ ſic cōueniētia ꝓphice p̄nūciatiōis cū rei euētu eſt ſignū q̄ talis euētus nō eſt caſualis ſȝ intētus: ad qd̄ adducit aliud exēplū de nāliter ſignificātibus. ſicut eſt rugitus ſeu vociferatio leonis: q̄ ſignificat p̄dā factā vel capiendā. q̄ q̄dē ſignificatio eſt nō a caſu ſȝ ex inſtinctu nāli. Silr̄ exēplificat de aue cadēte i laqueū terre: qd̄ nō caſualiter ſȝ per induſtriā aucupis fit: ſic etiā ablatio laquei. Silr̄ etiam adducit exēplū de cōiter cōſuetis.ſ. de clāgoꝛe tube q̄ ſignificat aduētū aduerſarioꝝ: q̄ q̄dē ſignificatio nō eſt caſualis ſȝ ex more hoīm intēta. vn̄ de oībus iſtis concludit ꝑ ſilr̄itudinē. Si erit malū i ciuitate qd̄ deus nō fecit. Hoc eſt dicere. Sicut p̄dicti effect⁹ non caſualiter ex ſuis cauſis ſȝ ordinate ſeu intente ꝓueniūt: ſic cū mala pene eueniūt in ciuitatibus nō ſunt cēſenda caſualia: ſȝ a deo intenta: ⁊ hoc eſt qd̄ p̄ncipaliter intēdit deducere ex p̄miſſis. Cap.iiij.

Audite verbū. Poſtq̄ȝ cupiditas viroꝝ declarata eſt. Hic ꝯn̄r idē oſtendit̄ de vxoꝛib⁹ eoꝝ cum dicit̄.

a Audite verbū h̄ vacce pingues.i. potētū vxoꝛes: q̄ dicunt̄ vacce ꝓpter vitulos aureos q̄s adoꝛabant: ⁊ pingues rōne diuitiaꝝ. ad quarū acquiſitionē iniquā viros ſuos incitabāt. iō ſubdit̄. b Que calumniā facitis.i. per viros vr̄os fieri procuratis. iō ſequit̄. c Que dicitis dominis veſtris.i. maritis. d Afferte ⁊ bibemus.i. ſubſtantiaȝ alioꝝ rapite: vt nos ⁊ familie nr̄e poſſimus laute bibere. ⁊ ſubdit̄ pena. e Iurauit dn̄s in ſancto ſuo.i. in ſemetipſo q̄ eſt ſanctuſſanctoꝝ

Audite v̄bū IIII

a hoc vacce pingues: q̄
eſtis in mōte ſamarie
b q̄ calūniā facitis egenis: et
c confringitis paupes. Que
d dicitis dn̄is veſtris. affer-
e te et bibem⁹. Iurauit dn̄s
f de⁹ i ſctō ſuo. q̄a ecce dies
g venient ſup vos ⁊ leuabūt
h i vos i cōtis et reliq̄s vr̄as
k i ollis feruētib⁹. Et ꝑ aptu
ras exibitis altera ꝯ alterā
l et ꝓijciemini in armō dicit
m dn̄s. Venite ad bethel et
n ipie agite ad galgalā ⁊ mlti-
o plicate p̄uaricationeȝ. Et
offerte mane victimas ve-
ſtras: tribus dieb⁹ decias
p vr̄as. Et ſacrificate de fer-
mētato laudē: ⁊ vocate vo
luntarias oblationes. ⁊ an
q nūciate. Sicut ei voluiſtis
r filij iſrl̄ dicit dn̄s deus. Vn̄
et ego dedi vobis ſtuporē
dētiū i cūctis vꝛbib⁹ vr̄is.
⁊ indigētiā panū in oib⁹ lo
cis vr̄is: et nō eſtis reuerſi
s ad me dicit dn̄s. Ego q̄ȝ ꝓ
hibui a vobis imbꝛē cū ad
huc tres menſes ſupeſſent
v vſq̄ȝ ad menſem: ⁊ plui ſup
vnā ciuitatē ⁊ ſup alterā ci
uitatē non plui. Pars vna
cōpluta ē: ⁊ ꝑs ſup quā nō
plui aruit. Et venerūt due
⁊ tres ciuitates ad vnā ci-
uitatē vt biberēt aquā ⁊ nō
ſunt ſatiate. ⁊ non rediſtis
ad me dicit dn̄s. Percuſſi
vos i vēto vrēte ⁊ i aurugi
ne multitudinē hoꝛtoꝝ ve
ſtroꝝ ⁊ vinearū vr̄arū: oli
ueta vr̄a et ficeta vr̄a come
dit eruca: ⁊ non rediſtis ad
x me dicit dn̄s. Miſi in vos
morteȝ in via egypti: ꝑcuſ-
ſi i gladio iuuenes veſtros
vſq̄ȝ ad captiuitatē equoꝝ
veſtroꝛum. et aſcēdere feci
putredinē caſtroꝝ veſtro-
rū in nares veſtras: et non
rediſtis ad me dicit dn̄s.

f Ecce dies veniēt ſup vos.i. ad punitionē veſtram. g Et leuabunt vos portā do in captiuitatem. h In contis ſic̄ portantur res ponderoſe in tinellis. i Et reliq̄s vr̄as in ollis feruentib⁹.i. ceteros ad foꝛtalicia fugientes ibidē cremabuntur cum edificijs. C

k Et ꝑ apturas exibitis.i. multe fient aperture in muris ꝑ quas extrahemini.

l Et ꝓijciemini i armon. nomē eſt regionis lōginq̄ vltra terrā aſſyrioꝝ. m Venite. Poſtq̄ȝ ꝓpheta arguit populū de auaricia. h̄ ꝯn̄r arguit ipm de ydolatria. ⁊ diuidit̄ in tres partes: q̄ꝛ p̄mo ponitur ydolatrie freq̄ntatio ſcd̄o frequentātium obſtinatio: ibi. Vn̄ ⁊ ego. tercio ꝓphe monitio: ibi. Poſtq̄ȝ autē. Circa p̄mū dicit̄. m Venite ad bethel id eſt venietis frequētando locuȝ ydolatrie: ita q̄ ꝓpha nō inuitat ad ydolatriā: ſȝ magis arguit eā. n Ad galgalam ibi em̄ ſilr̄ ydolatria exercebat̄: vt dictū eſt.ſ. Oſee.xij. ca. o Et offerte.i. offeretis: tribus dieb⁹.ſ. in anno: ſic̄ in templo dn̄i qd̄ erat in hierl̄m cultores dei debebāt cōparere ter in anno Exo.xxiij. hieroboam em̄ in cultu vituloꝛuȝ quos fecit ſtatuit aliq̄ ſimilia cultui diuino q̄ fiebat in hieruſalē vt ppl̄s facilius aſſentiret. p Et ſacrificate de fermētato. ſicut ⁊ gentiles ydolatre. Oblatiōes em̄ deo facte in hierl̄m erant abſq̄ȝ fermento. q Sic em̄ voluiſtis filij iſrael.ſ. ſacrificare vitulis aureis: ⁊ nō de mādato meo: ſed veſtra volūtate iniqua. r Vn̄. Hic ꝯn̄r ponit̄ obſtinatio populi q̄ pluries a deo fuit flagellatus ꝓpter pctā: non tn̄ emēdatus: ⁊ p̄mo ponit̄ flagellū famis cū dr̄. Vn̄ ⁊ ego dedi vo. ſtu. den. in famē. Hebꝛei em̄ dicūt. Acutiē dentiū. vn̄ ⁊ famelici dicunt̄ vulgariter hr̄e dentes acutos ⁊ ventrē vacuū: iō ſequit̄. Et indigentiā panū. Scd̄o flagellū ſitis cuȝ ſubdit̄. s Ego quoq̄ȝ prohi. a vo. imbꝛē. ⁊ hoc tribus mēſibus an̄ meſſem: q̄ incipit in terra illa mēſe apꝛili: ⁊ ſic fuit ꝓhibitus imber tp̄e q̄ magꝰ ſolet pluere. v Et plui ſuper vnā ciuitatē ⁊c̄.i. quādo dedi pluuiā fuit ita modica q̄ nō ſufficiebat vobis ad potum: ideo ſequit̄. Et venerūt due et tres ciuitates ⁊c̄. Et tercio flagellū vēti vrentis terrenaſcētia coꝛrūpentis ⁊ erucas generātis cū dicit̄. Percuſſi vos in vento vrente ⁊c̄. Quarto flagellū occiſionis ab aduerſarijs cū dicit̄. x Miſi in vos mortē in via egypti. Miſerunt em̄ iuuenes electos in egyptū ad adducendū inde auxilium cōtra aſſyrios: q̄ preoccupati ab aſſyrijs fuerūt ceſi ab eis: ⁊ equi eoꝝ ab aduerſarijs capti. iō ſubdit̄. Vſq̄ȝ ad captiuitatē equoꝝ. Et q̄ꝛ cadauera eoꝝ remāſerunt inſepulta. ſubditur. Et aſcendere feci putredineȝ ⁊c̄. Quinto

flagellum ſubuerſiõis terre p aduerſarios cũ dr̃. y Sub
uerti vos q̃ ſubuerſio facta eſt ferro ⁊ igne. ideo ſequitur.
3 Et facti eſtis ſicut torris.i.lignũ ſemiuſtũ.⁊ dr̃ a torreo
torres. a Et nõ re.ad me.totiens flagellati. b Quapro
pter hec faciã tibi iſrael.i.iterabo tibi penas cõſiles ⁊ ma-
iores. c Poſtq̃ au

burak vt ignis qui totaliter deficit p cõſummationẽ mate-
rie cõbuſtibilis. n Domus ioſeph.i.regnũ iſrael qd̃ de-
noiak a ioſeph eo q̃ hieroboã pm⁹ rex fuit de tribu ephra-
im filij ioſeph. o Qui cõuertitis. Hic pñr arguit ppl'm
de oppoſito.ſ.quia peccabãt ſine freno timore dei poſtpo-

B tẽ.Hic pñr ponik p-
Geñ.19.c. phete monitio.ſcʒ vt
ppl'us ad dñm ↄuer
tak:⁊ ad hoc inducit
duplex motiuũ.ſecũ
dũ ponik ca.ſe. Pri-
mũ autẽ motiuũ eſt
cõſideratio diuie po
tentie:cui omis crea
tura dʒ ſe ſubijcere:
iõ dr̃. c Poſtq̃ au
teʒ hec fecero tibi.i.
afflictiones p̃dictas
d Preparare in occur
ſum dei tui iſrl' p de
bitã puiam:vexatio
ne tibi intellectũ dã
te. Et dicũt expoſito
A res nr̃i cõiter et ſatis
rõnabiliter. q̃ hec ẽ
ꝓphetia de cõuerſio
ne iudeoꝝ circa finẽ
mũdi futura:vñ ⁊.x.
trib⁹ adhuc nõ ſunt
liberate a captiuita-
te:⁊ ſm hoc exponik
d Preparare in occur
ſum.i.p̃paberis. Ad
hanc aũt cõuerſionẽ
ſeu pniam dictaʒ dʒ
mouere excellẽtia di
uine miſcõie:iõ ſeqk.
Quia ecce formans
mõtes ⁊c̃. e Et an
nũcians homi eloq-
B um ſuũ dando ei ſpi-
ritũ ꝓpherie. f De
us exercituũ.i.ange
lorum.

Capl'm.v.
Audite. h po-
nik ſcõm mo-
tiuũ: qd̃ ẽ di-
uine iuſticie conſide

y [Subuerti voſ ſicut ſubuer
tit de⁹ ſodomã ⁊ gomorrã
3 et facti eſtis quaſi torris ra
a pt⁹ ab incẽdio ⁊ nõ rediſtis
b ad me dicit dñs. Quapro-
c pter h̃ faciã tibi iſrl'. Poſt-
d q̃ aũt hec fecero tibi prepa
re in occurſum dei tui iſrl'.
Quia ecce formãs mõtes
e ⁊ creãs ventũ et annũciãs
hoi eloq̃ũ ſuũ faciẽs matu-
tinã nebulã:et gradiẽs ſup
f excelſa terre:dñs de⁹ exer-
tuũ nomen eius. Cap. V
a Audite verbũ iſtud q̃
ego leuo ſup vos plã-
ctũ. Dñs iſrl' cecidit
b ⁊ nõ adijciet:vt reſurgeret
c Uirgo iſrl' piecta eſt in ter
rã ſua nõ eſt q̃ ſuſcitet eam.
Quia hec dicit dñs deus.
f Urbs de qua egrediebank
mille:relinquenk in ea cen-
tũ:⁊ de q̃ egrediebank cen-
tũ relinquenk i ea decẽ i do
f mo iſrael:q̃a hec dicit dñs
g deus domui iſrl'. Querite
h i me ⁊ viuetis ⁊ nolite q̃rere
bethel. In galgalã nolite i
trare:⁊ in berſabee nõ tran
k ſibitis:q̃a galgala captiua
ducek ⁊ bethel erit inutilis
l m Querite dñm et viuite.ne
n forte cõburak vt ignis do-

mus ioſeph et deuorabit:
⁊ non erit qui extinguat be
o thel. Qui cõuertitis in ab-
p ſinthium iudicium:et iuſti-
q r ciam in terra relinquitis fa
cientem arcturum et orio-
s nem et conuertentem in
mane tenebras:et diem in
t noctem mutantem [Qui
v vocat aquas maris:et ef-
fundit eas ſup faciem ter-
re dominus nomen eſt eiuſ
x Qui ſubridet vaſtitatem
y ſuper robuſtum et depopu
lationem ſuper potentem
a affert. Odio habuerũt cor
b ripientem in porta:⁊ loquẽ
c tẽ perfecte. abominati ſunt
d Idcirco pro eo q̃ diripie-
e batis pauperem ⁊ predam
f electam tollebatis ab eo:
g [domos quadro lapide edi
h ficabitis et non habitabi-
tis in eis. Uineas planta-
bitis amantiſſimas et non
i bibetis vinuʒ earum:quia
cognoui multa ſcelera ve-
k ſtra et fortia peccata veſtra
l m Hoſtes iuſti accipientes
munue:et pauperes depri
n mentes in porta. Ideo pru
dens in tempore illo tace-
o bitis quia tẽpus malũ eſt.
p Querite bonũ ⁊ non malũ

ſito. ⁊ primo arguik
eius tranſgreſſiones
ſcdõ deriſiones:ibi.
Ue deſiderantibus.
Pria in duas:q: pri-
mo arguik ppl'i mul-
tiplex trãſgreſſio.ſe-
cũdo ſubdik punitio
ibi. Idcirco. Circa p
mũ dicit o Qui cõ
uertitis in abſinthiũ
iudiciũ.i.in amaritu C
dinẽ pauperũ eos in Iob.17.c.
iuſte cõdemnantes. I.9.b.
p Et iuſticia.i.deuʒ
q̃ eſt iuſticiã p eſſen-
tiã ſic ⁊ vita. q In
terra relinq̃tis. pro
ydolis veſtris.
r Facientẽ ar.orio.
Eſt autẽ arcturus q̃-
dã ↄſtellatio q̃ reuol
uik circa polũ ſepten
trionalẽ ⁊ vocak vrſa
maior ab aſtrologis
⁊ curr⁹ karoli a lay-
cis. Orion aũt eſt q̃-
dã conſtellatio clara Soph.1.c.
et nota:partim exñs
in thauro et ptim in
ſigno geminoꝝ:⁊ or
tus eius ſignificat tẽ
peſtates ꝓpter qd̃ di
cit phs.ij.metheo. q̃
orion eſt indiſcretus
⁊ difficilis. s Con
uertentẽ in mane te- B
nebras ⁊c̃.i.ſucceſſio
nẽ facit diei ⁊ noct'.
t Qui vo.aquas ma
ris.eleuãdo eas i va
poribus humidis.
v Et effun. eas ſup
faciẽ terre. ↄuertens
eas in pluuiam.

ratio acriter pctã punientis:⁊ diuidik in duas ptes: q: pri-
mo ponik ↄſideratio.ſcdõ arguik populus de oppoſito ibi.
Qui cõuertitis. Pria in duas:q: p̃ inducit ppl'm ad cõſide
rationẽ pene p̃terite:ſcdõ ad euaſionẽ future ibi. Quia hec
dicit. Circa pmũ dicit ꝓpha. a Audite verbũ iſtud.nõ ſo
lũ aure ſed etiã corde. b Qr ego leuo ſuper vos planctũ
cõpatiens miſerie vobis inflicte. c Domus iſrl' cecidit.
a ſtatu pſpitatis:⁊ hoc fuit a tpe aſael regis ſyrie q̃ ſupra
modũ afflixit regnũ iſrael ſm q̃ dr̃.iiij.Reg.xiij. Iratuſq̃
eſt furor dñi ↄ iſrl'.⁊ tradidit eos in manu aſael regis ſyrie
⁊c̃.⁊ ſubdik. attriuerat rex ſyrie. d Non adijciet vt reſur
geret.in p̃terita ptãte. Et ad idẽ facit qd̃ ſequik. e Uirgo
iſrael proiecta eſt ⁊c̃.q: expreſſio eſt eiuſdẽ ad maiorẽ aſſer
tionẽ qd̃ declarak p illud qd̃ ſubdik. f Urbs de qua egre
diebantur mille ⁊c̃. f Quia hec dicit dñs. Hic inducit ad
euaſionẽ pene future dicens in pſona dei. g Querite me
p opera bona. h Et viuetis.corpali ⁊ ſpirituali vita.
i Et nolite q̃re.bethel.i.nolite colere ydola q̃ colunk in be
thel.i.in galgala ⁊ berſabee. k Quia galgala captiua du
cetur ⁊c̃.i.populus ydolatriã exercens ibidem. l Queri-
te dominũ ⁊ viuite.exponatur vt prius. m Ne forte cõ

x Qui ſubridet vaſtitatẽ.in heb.habek. Qui violentat for
tẽ eũ repmendo ⁊ ſic ſubridet.i.cõtemnit vaſtitateʒ a forti
factã. y Et depo.⁊c̃.ppl'm de regno potenti transferẽdo
⁊ captiuãdo. Iſta dicta ſunt de deo ad oñdendũ q̃ non eſt
p ydolis relinquẽdus.⁊ reuertik ad oſtendẽdũ ppl'i tranſ-
greſſionẽ dicẽs a Odio ha.⁊c̃.in port' eñ antiq̃tus ſede
bãt iudices ⁊ ſenes:vt q̃libet etiã extrane⁹ inueniret eos in
pmptu. b Et lo.⁊c̃.i.ſanos doctores ⁊ ꝓpheras. c Ab-
ominati ſunt.eorũ doctrinã refutãdo. d Idcirco. Hic cõ
ſequẽter ſubdik punitio:cũ dr̃. Pro eo q̃ diripiebat' pau-
perẽ:⁊ ſubdik modus direptiõis. e Et p̃dã ele.i.illud qd̃
erat melius ⁊ vobis placẽtius. f Tollebatis.iõ in penaʒ
hui⁹ ⁊ alioꝝ pctõꝝ p̃dictoꝝ. g Domos q̃.⁊c̃.i.ſumptuo
ſe ⁊ laborioſe. h Et nõ ha.in eis.q: in captiuitatẽ duce-
mini. i Quia cog.⁊c̃.ad puniendũ. k Et for.i.grauia.
l Hoſtes ⁊c̃.i.iuſticie:ita q̃ iuſtũ eſt neutri gñis. m Ac
cipiẽtes mu.p ſbuerſiõe iuſticie. n Iõ pru.in tpe il.tace
bit ceſſans a correctiõe vr̃a vidẽs q̃ nõ eſſet ad vr̃am emẽ-
datõʒ:ſʒ mag' ad pctõꝝ vr̃oꝝ agg̃uationẽ:iõ ſeqk. o Quia
tps malũ ẽ.nõ ꝓpt ſe ſʒ ꝓpt maliciã gẽt'.⁊ ꝓpt h̃ aũ tps il-
lud ꝓpha monet nos d̃ correctiõe dicẽs. p Querite bonũ

q r vt viuatis ⁊ erit dñs deus
s exercituũ vobiſcum: ſicut
t dixiſtis. Odite malũ ⁊ dili
v gite bonũ: ⁊ cõſtituite i por
x ta iudiciuʒ ſi forte misereaꝛ
y dñs de⁹ exercituũ reliqui
z is ioſeph. Propterea hec
dicit dñs deus exercituũ
a dñator. In oĩbus plateis
b c plãctus: ⁊ in cũctis q̃ foris
d e ſunt dicetur ve ve. Et voca
bunt agricolam ad cultum
f g et ad plãctũ eos q̃ ſciũt plã
h i gere. Et in oĩbus vijs erit
plãctus: q̄ tranſibo in me
k a dio tui dicit dñs. Ve deſi
b derantibus diẽ dñi. Ut q̃d
c eã vobis. Dies dñi iſta te
d nebre ⁊ non lux. Quõ ſi fue
giat vir a facie leonis: et oc
currat ei vrſus: et ingredia
tur domũ ⁊ innitatur manu
ſua ſup parietẽ et mordeat
d eũ coluber. Nunq̃d non te
nebre dies dñi et nõ lux: at
caligo ⁊ nõ ſplendor in ea.
f Odi ⁊ proieci feſtiuitates
veſtras: ⁊ nõ capiã odoreʒ
cetuũ veſtrorũ. Q̃ si obtu
leritis mihi holocauſtoma
ta et munera veſtra non ſu
ſcipiam: ⁊ vota pinguiũ ve
g ſtrorũ non reſpiciã. Aufer
a me tumultũ carminũ tuo
rũ: ⁊ cantica lyre tue nõ au
h diaʒ. Et reuelabiꝛ quaſi aq̃
i k iudicium et iuſticia q̃ſi tor
l rens fortis Nũq̃d hoſtias
⁊ ſacrificiũ obtuliſtis mihi
in deſerto quadraginta an
m nis dom⁹ iſrł. Et portaſtis
n tabernaculuʒ moloch deo
veſtro: et imaginem ydolo
rum veſtrorum: ſidus dei
veſtri rempha: figuras q̃s
feciſtis vobis adorare eas

p emendationẽ vite. q Ut viuatis. corporaliter ⁊ ſpũaliter. r Et erit ⁊c̃ per gratiã ſuã vos protegẽdo. s Sicut dixiſtis. i. deſideraſtis: ſed q̄ hoc deſideriũ nõ impleꝛ niſi mala vita corrigaꝛ, iõ ſubdiꝛ. t Odite malũ ⁊c̃. due enim ſunt ptes iuſticie. declinare a malo: ⁊ facere bonũ. v Et cõſtituite i porta iudiciũ. i. iudices i portis ciuitatũ ⁊ villarũ ſicut precipiꝛ Deuꝛ. xvj. ad hoc vt quilibet tam pegrinus q̃ ciuis poſſit ſtatim iudices inuenire. x Si forte misereaꝛ dñs. nõ dr̃ hic forte ꝑpter aliquã mutabilitateʒ q̃ ſit in deo: ſʒ in libero arbitrio hominis. y Reliquijs io. i. regno ioſeph qd̃ dr̃ hic reliquie ꝑpter eius diminutionẽ: vt predictuʒ eſt. Dicit etiã hic regnũ decẽ tribuũ regnum ioſeph: eo q̄ Hieroboam prim⁹ rex fuit de tribu ephraim filij ioſeph. z Propterea hec dicit dñs deus exercituũ dñator. In omnibus plateis plãctus. hec ſententia non referꝛ ad lr̃am immediate ꝑcedentẽ: ſʒ ad illud qd̃ dicit ſupra. Hoſtes iuſti accipientes munus ⁊ pauperes in porta deprimẽtes. ex quo concludiꝛ hic. Propterea et ſubdiꝛ. a In omibus plateis. ſ. ciuitatũ. b Planctus morientiũ. c Et in cunctis que foris ſunt. i. in villis ⁊ oppidis in cãpeſtri terra ſituatis. d Diceꝛ ve ve. ꝑpter multitudinẽ miſerie. e Et vocabunt agri. ad luctũ in villis ⁊ oppidis in quibus non ſunt habentes artẽ plangendi. f Et ad planctũ in ciuitatibus. g Eos qui ſciũt plangere. i. canere carmẽ lugubre tales eñ ſolent in ciuitatibus manere. h Et in oĩbus vijs id eſt cãpeſtrib⁹ locis. i Erit planctus. cui⁹ cã ſubditur. Quia ptranſibo in medio tui. faciẽs executionem iuſticie mee p aſſyrios. k Ve deſiderãtibus. hanc aũt lr̃am expõnũt aliq̃ de regno duarũ tribuũ de q̃ ꝓphetauerat hieremi ⁊ alij ꝓphe q̄ ppl̃s iturus eẽt in captiuitatẽ babylonicã: et ⁊ inde poſt. lxx. annos reditur⁹ ⁊ hitaturus maiora bona q̃ añ: qd̃ tñ nõ erat intelligẽdũ ſtatĩ poſt redituʒ: ſʒ lõge poſt ſcʒ in aduẽtu xp̃i ꝑut declaraui. ſ. in plurib⁹ locis Eſa. hiere. ⁊ aliorũ ꝓphaꝝ. Multi tñ de ppl̃o itelligebãt q̄ hitaturi eẽnt talia ſtatim i reditu. ꝑpꝛ qd̃ deſiderabãt hãc accelerationẽ ipſius captiuitatis ꝑpꝛ accelerationẽ ꝓſperitatis in reditu: ex hoc applicãt lr̃am ſequentẽ in q̃ ꝓpha eos increpat de tali deſiderio: vt dicũt iſti: ſʒ iſtud nõ videꝛ cõueniẽter dictũ: q̄ nõ ſolũ reges ioachim ⁊ ſedechias: ſʒ etiã pn̄cipes ⁊ ſacerdotes ⁊ pſeudo ꝓphe ⁊ cõis ppl̃s pſequebantur Hiere. ad mortẽ: eo q̄ ipe deuũciabat illius captiuitatis accelerationẽ: ex q̃ pʒ q̄ nõ deſiderabãt eã: ſʒ magis abhorrebãt. ꝑpter qd̃ ſic dictũ eſt. ſ. h ꝓpha arguit illuſores: multi eñ in ppl̃o reputabãt dicta ꝓphaꝝ friuola de diuina punitiõe futura: ⁊ ſic deridendo dicebãt Hiere. xvij. Ubi eſt verbũ dñi: Ueniat ſicut fuit ibidẽ expoſitũ: ita dr̃ h. Ue deſiderãtibus ⁊c̃. Et diuidiꝛ in duas ptes: q̄ pmo pdiciꝛ ſuppliciũ. ſcdo auferꝛ remediũ: ibi. Odi. Circa pmũ diciꝛ. a Ue deſiderãtibus diẽ dñi. i. diẽ diuine vltionis denũciatã a ꝓphetis: de q̃ ironice dicebãt. Veniet dies illa loquẽs do modũ optatiuũ. b Ut q̃d eã vobis. i. q̃lis eſt vobis futura dies illa: ⁊ rñdet. c Dies dñi iſta te. i. erit vobis tribulatiõis plena. qd̃ p tenebrã metaphorice deſignaꝛ. iõ ſubditur. d Quõ ſi effu. vir a facie leonis ⁊c̃. i. tunc vobis occurrent tot pericula q̄ ſi aliq̃s euadat vnũ: incidet in aliud ideo concluditur. e Nũquid nõ te. ⁊c̃. q. d. ſic. ⁊ exponiꝛ vt ſupra. f Odi. Hic ꝯñr referꝛ remediuʒ qd̃ poſſet eſſe p diuinã miſcdiam: qd̃ tollitur in perſona dei: Odi ⁊ ꝓieci feſtiuitates vr̃as ⁊c̃. ⁊ patʒ littera vſq̄ ibi. g Aufer a me tu. carminũ tuorũ. i. ſi offeras mihi laudes vocib⁹ hũanis ſeu muſicis inſtrumẽtis nõ acceptabo: q̄a nõ eſt ſpecioſa laus in ore peccatorũ. Eccł. xv. h Et reuelabiꝛ quaſi aq̃. i. valde manifeſte. i Iudiciũ. i. executio iuſticie mee. k Quaſi torrens fortis: q̃ ſuo impetu rapit ea q̃ inuenit. q. d. ita rapiemini in captiuitatẽ. l Nunq̃d hoſtias ⁊c̃. iſtud referꝛ ad tp̃us in q̃ filij iſrł fuerũt i deſerto: ⁊ dicũt aliq̃ expoſitores nr̃i q̄ a cõflatione vituli Exo. xxxij. Nõ obtulerũt ſacrificia ⁊ oblatiões dño: ſed ydolis q̃ portabãt in itinere. ſʒ hoc nõ videꝛ verũ: q̄ pro adoratiõe vituli ppl̃s fuit grauiter punitus: vt hr̃ ibidẽ ⁊ ſilr̃ ꝓ pctõ ydolatrie ⁊ phegor. Nũe. xxv. ⁊ iõ nõ eſt veriſile q̄ ſi tamdiu exhibuiſſent ydolatriã ydolis q̃ ſecũ portaſſent q̃n ppl̃s fuiſſet multotiens de hoc punit⁹: ⁊ q̃n de hoc eſſet expſſa mẽtio. in libris moyſi: ⁊ iõ iſtud inducit ad oſtendẽdũ q̄ ſacrificia nõ ſunt deo accepta niſi aſſit bona vita: ⁊ hoc p oppoſitũ. ſ. q̄ ſacrificia iſta fuerũt omiſſa longo tp̃e cũ ppl̃s iſrł eſſet in deſerto: ⁊ tñ dñs q̃ſi benign⁹ ⁊ placatus illi ppl̃o cõtulit multa bñficia: pbẽdo mãna cõtinue: ⁊ ducatũ ignis ⁊ nubis de nocte ⁊ die: ⁊ multa alia bñficia. De dicta vo omiſſione ſacrificiorũ dicit Ra. ſa. ſup illud Nũe. ix. Fecerunt filij iſrł phaſe tp̃e ſuo. q̄ toto tp̃e q̃ fuit i deſerto nõ fecit niſi illud phaſe tm̃. ⁊ tñ erat pn̄cipalis ſolẽnitas ãni ⁊ i q̃ debebãt offerri ſacrificia ſolẽnia: ⁊ ſi illud fuit omiſſum multofortius alia min⁹ pn̄cipalia. Fuit eñ ſup hoc cũ ppl̃o diſpenſatuʒ ꝑpꝛ incertũ nubis motũ: ſicut ⁊ de omiſſione circumciſionis. Ita tñ omiſſio ſacrificiorũ nõ eſt ſic intelligenda generaliter q̄ illo tp̃e fuerint nulla ſacrificia oblata: q̄ in dedicatione tabernaculi obtulerũt pn̄cipes plura aĩalia in ſacrificiũ dñi Nũe. vij. Et idẽ cõtingit ex aliq̃bus alijs cauſis ſpecialibus. ⁊ ſm̃ hoc dr̃ h. l Nũquid hoſtias ⁊ ſacrificia ⁊c̃. q. d. pauca obtuliſtis: ⁊ iõ nõ ꝯputanꝛ ſm̃ illud qd̃ dr̃. ij. phy. qd̃ modicum eſt q̃ſi nihil reputaꝛ. m Et por. ta. moloch. ſm̃ q̄ dic̃ Ra. ſal. ⁊ ſm̃ ea q̃ pdicta ſunt de ſtatu ppl̃i in deſerto: iſtud nõ referꝛ ad lr̃am immediate pcedentẽ: ſʒ ad illud qd̃. ſ. dictũ eſt. Dies dñi tenebre ⁊ nõ lux. i. dies punitiõis veſtre erit plena tribulatiõe cui cõiungiꝛ. m Et portaſtis id eſt portabitis loquendo de futuro per modũ pteriti propter certitudinẽ prophetie. n Tabernaculuʒ moloch ⁊c̃. Dicit eñ Ra. Ra. q̄ Aſſyrij ducentes decem tribus in captiuitatem poſuerunt ydola que coluerant ſuper humeros

Marginal references: Pſ. 96. Mich. 5. a. Ho. 12. c. — E — Hiere. 50. a. Ioel. 2. c. Soph. 1. d. — F — Eſa. 1. d. Malach. 1. d. et. 2. c. — G — Act. 7. e.

corum in itinere: vt ſic appareret q dij quos colebant nõ potuerãt eos ſaluare cõtra aſſyrios ꝛ huic expoſitioni cõſonat littera ſequẽs. o Et migrare vos faciã trãs damaſcũ id ẽ vltra regnũ ſyrie mittẽdo eos in captiuitatẽ in terram valde longinquam.

culpa: ibi. Nũqd currere. Circa p̃mũ dr̃. s Quapropt᷑ id ẽ propt᷑ p̃dcãs culpas. t Nũc migrabũt. i. cito migrabũt v In ca. i. optiates q̃ ſũt capitanei ppl̃i erũt i captiuitate p̃mi. x Et auferet᷑ factio laſciuiẽtium. i. adulatio eoꝝ q̃ nutriebãt eos i facinorib⁹ ſuis. y Iurauit dñs. i. firmit᷑ ſtatuit: q hec pena erit. Ideo ſubdit᷑.

Capitulum. vj.

V[ae] vo. q̃ opulẽti eſtis. In hac capl̃o arguit ppl̃m de ſupbia ꝛ carnalitate: ꝛ diuidit᷑ i duas ptes: q̃a p̃ exprimit᷑ culpa. ſecũdo ſubditur pena: ibi Quapropt᷑. Et i h̃ ca. pl. loquit᷑ ꝓpha ꝯ regnũ iſrl̃ ꝛ ꝯ regnũ iuda. dicit igitur.

A Luce. 6. d. a Ve vobis q̃ opulẽti eſtis. diuitijs male acq̃ſitis. b In ſyõ id ẽ in regno iuda ſic nõiato: eo q irl̃m ibi erat metropolis in q̃ erat templũ ꝛ domus regia in monte ſyon. c Et ꝯfiditis in mõte ſamarie. i. in potentia regni iſrl̃: cui⁹ metropolis erat ſamaria i monte ſita vt h̃r. iij. B Reg. xvj. d Optimates. i. principales in ppl̃o. e Ingredietes pompatice domũ iſrl̃. i. cũ ſuperbia magna oſtẽtãtes vos in ppl̃o. f Trãſite in calanne. i. in babylonia vt dicit Ra. ſa. g Et ite ide i emath q̃ nũc dr̃ anthiochia h Et deſcendite in geth paleſtinoꝝ. que erat principalis inter quinq ciuitates philiſtinoꝝ. k Si latior terminus eorum

o Et migrare vos faciã trãs damaſcũ dixit dñs de⁹ exercituũ nomẽ ei⁹.

Capituum VI

a V[ae] vobis qui opulẽti b eſtis in ſyon ꝛ confidi c tis in monte ſamarie d optimates capita poplorũ e igredietes pompatice do- f mũ iſrl̃. Tranſite in calãne g ꝛ videte: ꝛ ite inde i emath h magnã: et deſcẽdite i geth paleſtinoꝝ: ꝛ ad optima q̃ i q regna horũ: ſi latior termin⁹ eoꝝ termino veſtro ẽ k l Qui ſepati eſtis in diẽ malum: et appropinquatis ſo m lio iniquitatis Qui dormitis in lectis eburneis: ꝛ laſciuitis i ſtratis vr̃is. Qui comeditis agnũ de grege: ꝛ vitulos de medio armenti q̃ canitis ad vocẽ pſalte n rij. Sic dauid putauerũt ſe habere vaſa cãtici bibẽtes o p vinuz in phialis ꝛ optimo q vnguẽto delibuti: et nihil r patiebant᷑ ſup ꝯtritione ioſ t ſeph. Quapropter nũc mi v grabũt in capite trãſmigrã

x tiũ: ꝛ auferet᷑ factio laſciui- y entiũ. Iurauit dñs deus i aia ſua: dicit dñs d̃s exerci z tuũ. Deteſtor ego ſupbiam a iacob et domos eius odi: b ꝛ tradã ciuitatẽ cũ habita- c toribus ſuis. Qd̃ ſi reliqui fuerint decez viri in domo d e vna: et ipſi morient᷑. Et tol f g let eum ꝓpinquus ſuus: et h cõburet eum: vt efferat oſſa i k de domo: et dicet ei: q̃ i pe- l netrabilib⁹ dom⁹ eſt. Nũ- m quid adhuc eſt penes te? Et reſpondebit. Finis eſt. n o Et dicet ei. Tace ꝛ non re- p corderis nomis dñi. Quia q ecce dñs mãdauit: ꝛ percu r tiet domũ maiorem ruinis s t et domũ minorem ſciſſioni v bus. Nũquid currere queunt in petris eq̃: aut arari x poteſt in bubalis? Qm̃ cõuertiſtis in amaritudinẽ iudicium et fructum iuſticie i y abſinthiuz: qui letamini in z a nihili: qui dicitis. Nunq̃d in fortitudine noſtra aſſumpſimus nobis cornua? Ec- b ce eni ſuſcitabo ſuper vos dom⁹ iſrael: dicit domin⁹

z Deteſtor ego ſupbiã iacob. i. ppl̃i iſrl̃. C Hiere. 51. b j. 8. b. a Et domos ei⁹ odi id ẽ domũ decem tribuũ ꝛ domũ duaruz. b Et tradã ciuitatẽ id ẽ ciuitates in manibus aduerſarioꝝ. c Qd̃ ſi reliq̃ fuerit euadentes aduerſarios p abſcõſionem ſui i locis occultis. d Et ipſi morient᷑ ibi fame vel fumo incendij. e Et tollet eũ. id ẽ quẽlibet ſic mortuũ. f Propiquus ſuus q̃ euaſit manus aſſyrioꝝ. g Et cõburet eũ. nõ potes enim deferre ad locuz ſepulture h Vt efferat oſſa. q̃ facilius poſſũt portari ad locũ ſepulture q̃ totuz corp⁹. i Et dicet. i. dict⁹ ꝓpiqu⁹. k Et B q̃ in penetrabilibus do. eſt: q̃rẽs mortuos in locis occultis. l Nũq̃d adhuc penes te eſt. ſupple ali q̃s mortuus. m Et r̃ndebit finis eſt. id ẽ nõ inuenio plures. n Et dicet ei. id eſt ꝓximo ab eo querẽti. o Tace ꝛ nõ recorder᷑ nois dñi. qui nobis fecit mala iſta

ter. veſtro ẽ. q. d. nõ: imo dedi vobis latiorẽ ꝛ meliorẽ terrã ꝛ h̃ eſt verũ ſi ꝯſiderentur principia iſtoꝝ regnoꝝ q̃ fuerũt minora in extenſione ꝛ bonitate a principio q̃ regnum iudee: datum ppl̃o iſrael a deo ſed regnũ babylonie ꝛ antiochie poſtea fuerunt magis dilatata in ſpacio ꝛ in fortitudine. k Qui ſeparati eſtis in dei p̃ſentia. l In diem magnũ. i. ad punitionẽ magnaz eo q vobis regno date abuſi eſtis: ideo ſubditur. Et appropinquatis ſolio iniq̃tat᷑: ꝯñr arguit eos de carnalitate dicẽs. m Qui dormitis in lect᷑ eburneis ꝛc̃ notãs eos de nimia curioſitate ꝛ luxuria: ſimr ꝛ de gula. ibi. Qui comeditis agnum ꝛc̃. ꝛ de inepta leticia ibi. Qui canitis ꝛc̃. n Sicut dauid putauerũt ſe habere vaſa cãtici. id eſt inſtrumẽtis muſicis vti. q. d. nõ eſt ita: eo q dauid in diuinis laudibus vtebatur iſtis: ipſi autez in laſciuijs ꝛ diſſolutionibus. o In phialis vinũ bibentes cum exceſſu et nimietate. p Et optimo vnguẽto delibuti. ad odorẽ ſue carnis ꝓcurandum. Et dicũt hic aliqui q vnguentũ optimũ dr̃ illud q̃ vngebantur vaſa diuino cultui applicãda: de q̃ precipitur Exod. xxx. q nullus ſub pena mortis vtat᷑ ipſo ad odorẽ ſue carnis. q Et nihil patiebant᷑. i. cõpatiebãtur. r Sup cõtritione ioſeph. id ẽ deſtructiõe ppl̃i iſrael p ꝓphetas nũciata: reputabãt eñi v̾ba eoꝝ friuola. s Quapropter. h̃ ꝯñr ſubdit᷑ debita pena ꝛ diuiditur in duas ptes: q: p̃imo p̃dicit᷑ pena ſcd̃o reſumit᷑

ita q eſt verbũ hois impatiẽtis ꝯ dñm ſm expoſitores noſtros. ſm vero hebreos hec eſt lr̃a. Et tollet eũ ꝓpinqu⁹ ſuus de combuſtione ſua. id ẽ de loco vbi fuerat combuſtus: vt efferat oſſa de cõbuſtiõe remanẽtia. ꝛ ſepeliat ea. Et dicet ei ꝛc̃. ꝛ exponat᷑ vt ſupra: vſq ibi. Et dicet ei. i. ꝓpinquo ſibi loquẽti. Tace. i. nõ loquaris vltra de iſta inq̃ſitiõe ꝛ ſepelitiõe. ꝛ ſubdit᷑ rõ. o Et nõ ad recordandũ nomẽ dñi. id eſt iſta mors cõtingit eis: eo q nõ recordabant᷑ nois dñi ꝛ ideo nõ eſt curandũ de coꝝ ſepultura: ſic exponũt hebrei p Quia ecce dñs man. i. aduerſarijs iudeoꝝ inſpirauit voluntatem veniẽdi ꝯ eos. q Et pcu. per eos. r Domuz maiorem ruinis. i. regnũ decez tribuũ irrepabilit᷑. s Et domũ minorem. i. regnũ duarum tribuũ. t Sciſſionib⁹ que tñ ſunt repabiles. Qñ ꝛ captiuitas duarum tribuũ relaxata fuit per cyrũ. Captiuitas vero decẽ tribuũ adhuc nõ eſt relaxata ſm hebreos. v Nũq̃d. h̃ ꝓpha reſumit ppl̃i maliciã dicẽs. Nũq̃d currere q̃unt i petris eq̃. ꝛc̃. q̃ſi diceret nõ: q: hec eſſ ꝯtra ſolitum nature curſum. ꝛ tamẽ ſic facit᷑ in moralibus. Ideo ſubdit᷑. x Qm̃ in ama. ver. iudi. ꝛc̃. ducẽtes vitã paupeꝝ ad amaritudinẽ ꝑuerſiõe iuſticie. ideo ſubdit᷑. y Qui le. i ni. i. i vana glia mũdi. z Qui dicitis: vos iactãdo. a Nũq̃d nõ i forti. ꝛc̃. i. p̃tẽr tpalẽ acq̃ſiuimus nobis ꝓpria v̾tute ꝛ induſtria. q̃ſi dicãt ſic: ideo ſubdit᷑. pena. b Ecce eñi ſuſcitabo ꝛc̃. gentẽ. i. aſſyrioꝝ ꝯtra re-

gnū iſrl̄ ⁊ chaldeorū ꝯ iuda. c Et ꝯterent vos ab introi
tu emath qui eſt iuxta terminū iudee in parte aquilonari.
d Uſq₃ ad torrentē deſerti.q̄ eſt i extremitate auſtrali:et
ſic ꝯminaꝶ deſtructionē totius iudee.

dictis pꝫ ꝙ illa expoſitio q̄ dicit exercitū aſſyrioꝝ ſigna-
tū ꝑ locuſtas in viſiōe pma.ad deſtructionē regni iſrl̄ ⁊ ex
ercitū chaldeoꝝ ꝑ ignē in ſcd̄a:q̄ incendit irl̄m nō ē cōue-
niens.qꝛ plage hic oſtenſe reuocate fuerūt.ille vō nō. Iſte
etiā due viſiones fuerunt indirecte cauſe calūnie ꝯ amos

Caplm.vij.

Ec oñdit. Supius amos denūciauit ſuā ꝓphetiā

b hic ex h̄ patiꝶ calūniaꝫ. ſm ꝙ dicit Johes os au reū. Incurrit odiuꝫ q̄ arguit criminoſos
A ⁊ diuidiꝶ in duas ꝑtes. qꝛ ṗ patiꝶ calū niā:ſcd̄o reſumit ſuā ꝓphetiā cap̄.ſe. Pri ma in duas:qꝛ ṗ po niꝶ calūnie ſpālis oc caſio.ſcd̄o calumnie impoſitio:ibi.Et mi ſit. Prima adhuc in duas:qꝛ ṗ poniꝶ oc caſio indirecta.ſcd̄o directa:ibi. Hec oſtē dit. Licet aūt tota ꝓ phetia Amos fuerit occaſio calūniādi ip ſū generalr̄:tñ ꝓphe tia in h̄ ca.poſita fu it occaſio ſpālis ⁊ po nunꝶ hic ṗ due viſio nes q̄ fuerūt hui⁹ ca lūnie occaſiones in
B directe:tñ ſcd̄a poni tur ibi:h̄ oñdit. Cir ca primū ſciendū ꝙ ꝓpha viſione imagi naria videbat deū ꝓ ducentē locuſtas ad corroſionē terrena-

c deus exercituū gētē ⁊ ꝯte
ret vos ab introitu emath
d vſq₃ ad torrentem deſerti.
a Ec oñdit mihi VII
b dñs deus. Et ecce fi-
c
d ctoꝛ locuſte i pꝛicipio
germinātium ſerotini ym-
e
f bꝛis ⁊ ecce ſerotinus poſt
g tonſionē regis. Et factū ē
cū cōſummaſſet comedere
h herbā t̄re dixi. Dñe de⁹ ꝓ
i picius eſto obſecro Quis
ſuſcitabit iacob: qꝛ ꝑuul⁹
k eſt. Miſertus eſt dñs ſuꝑ
l h̄. Nō erit dixit dñs Hec
m oñdit mihi dñs de⁹. Et ec
n ce vocabit iudiciū ad ignē
o dñs de⁹ ⁊ deuoꝛabit abyſ
ſum multā:⁊ comedit ſil ꝑ
p tē. Et dixi. Dñe de⁹ quie-
ſce obſecro. Quis ſuſcita-
bit iacob:qꝛ ꝑuulus ē Mi
ſertus eſt dñs ſuꝑ hoc Sꝫ
⁊ iſtud nō erit dixit domi-

q nus de⁹. Hec oñdit mihi
r domin⁹ deus Et ecce dñs
s ſtans ſuꝑ muꝝ litū:⁊ i ma-
nu ei⁹ trulla cemētarij. Et
dixit dñs ad me. Quid tu
vides amos. Et dixi Trul
lā cemētarij. Et dixit dñs
t
v Ecce ego ponā trullā i me
x dio ppl̄i mei iſrl̄. Nō abij-
y ciā vltra ſuꝑinducere eū ⁊
ꝫ demolienꝶ excelſa idoli et
a ſanctificatiōes iſrl̄ deſola-
b bunꝶ ⁊ cōſurgā ſuꝑ domū
c hieroboā i gladio. Et mi-
d ſit amaſias ſacerdos be-
e thel ad hieroboā regē iſrl̄
f dicēs:rebellauit ꝯ te amoſ
g i medio dom⁹ iſrl̄. Nō po
terit terra ſuſtinere vniuer
ſos ſmones ei⁹ Hec ei dic
h amos In gladio morietur
hieroboā:⁊ iſrl̄ captiu⁹ mi
i grabit de t̄ra ſua. Et dixit
k amaſias ad amos. Qui vi

inq̄tum ꝓ plagis il lis reuocandis oꝛa uit.q̄ tangebant po pulū cōmunē:⁊ pꝛo reuocatōne ſeq̄ntis nō oꝛauit que tange bat domū regis.
q Hec oñdit. Hic poniꝶ tercia viſio:q̄ fuit directa occaſio calūnie ꝯ amos: cuꝫ diciꝶ. r Ecce dñs ſtās ſuꝑ muꝝ litū.i. linitū:⁊ ꝑ murū in telligiꝶ robur regni decē tribuū:ꝑ liniti onē diuina ꝓtectio eo ꝙ muri linitio ꝓ tegit a niue ⁊ pluuia C
s Et i ma. ei⁹ trul. cemēta.q̄ eſt inſtr̄m ad liniēdū: ⁊ ſequiꝶ poſt. t Ecce ego ponā .i.deponā.
v Trullā ſubtrahē do a regno.x.tribuū ꝓtectionē meā.
x Nō adijciā vltra ſuꝑiducere.i.linire: ꝑ qd̄ intelligiꝶ ꝓte- gere ſm ṗdicta. he- brei aūt aliā lr̄aꝫ ha bent . tñ ad eandem

ſcentiū:tñ ad ṗces eius nō ꝓduxit effectū:ſicut ad pniam niniuitarū impedita fuit ſubuerſio ꝑ Jonā ꝓclamata:⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. a Hec oſtēdit in viſione imaginaria:cuius tñ ſignificationē intellexit ꝓpha:⁊ ſic intelligēde ſūt alie vi ſiones ſequētes. b Et ecce fictoꝛ.i.foꝛmatoꝛ. c Locu ſte.i.locuſtarū. ſicut Exo.viij. Uenit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcarū. d In pꝛincipio germinantiū ſeroti ni ymbꝛis.i.illo tp̄e q̄ ſolent blada tuellare. e Et ecce ſe rotinus poſt tonſionē gregis.in heb̄.hr̄. Poſt tonſionem regis.⁊ videꝶ h̄ lr̄a falſificata ꝑ imperitiā ſcriptoꝝ ꝓpter ſilitudinē dictionū:vel ꝑ imaginationē aliquoꝝ coꝛrecto rum:eo ꝙ tonſio magis dr̄ de gregibus q̄ꝫ de regib⁹. Ad intellectū igiꝶ huius lr̄e ſciēdū ꝙ ſicut in terra iſta qñ bla da adhuc ſunt in herba:⁊ nōdū inceperūt tuellare:ponūꝶ ibi agniculi ad comedendū ſummitates: ſic in iudea tunc tondebanꝶ blada:⁊ illa tonſio erat ꝓ aīalibus regis nutri endis:iō dicebaꝶ tonſio regis:⁊ ſm h̄ dicit. e Et ecce ſe rotinus.i.tp̄s q̄ incipiūt blada tuellare. f Poſt tōſionē regis.qꝛ ſi poſtea tonderenꝶ nō ſic fructificaret. g Et fa ctū eſt cum cōſummaſſet comedere herbā terre.ſ.multitu do locuſtarū hoc tñ nō erat in re:ſꝫ in viſione imaginaria h Dixi deṗcando ne inferreꝶ h̄ plaga ppl̄o. i Quis ſu ſcitabit iacob.i.releuabit ppl̄m iſrl̄ ab iſta plaga:ſi tn̄ pla gam feraꝶ.q.d.nullus niſi tu. k Miſertus eſt dñs ſuꝑ hoc.nō inferēdā plagam oſtēſam. l Hec oñdit. Hic po niꝶ ſcd̄a viſio de futuro incēdio:q̄ ſilr̄ fuit impedita ꝑ oꝛo nem ꝓphe:⁊ q̄tum ad h̄ dr̄. m Et ecce vocabit iudiciū .i.angelos executoꝛes ſue iuſticie. n Ad ignē.i.ad ſuc cendendū totā regionē: o Et deuoꝛa.abyſſum multam. ſic eñ imaginari videbaꝶ ꝙ ignis eſſet ita foꝛtis vt conſu meret etiā aquas ꝓfundas noīe abyſſi ſignificatas: ⁊ ꝑ h̄ intellexit ꝓpha cōminationē incēdij futuri in terꝛa.
p Et dixi.deṗcando vt nō fieret:⁊ exponaꝶ vt ſupꝛa. Ex

ſniam q̄ eſt. Ecce dñs ſtans ſuꝑ murū liniatū:⁊ i manu ei⁹ linea:⁊ accipiꝶ h̄ linea ꝓ choꝛda lathomi in cui⁹ extremita te eſt plumbū:⁊ cū qua ꝯſiderat ſi murus erigiꝶ recte ſuꝑ fundamentū:⁊ ſi inuenit diſtoꝛſionē reducit eā ad rectitu dinē:⁊ ꝑ hoc deſignaꝶ diuina iuſticia toꝛtuoſitatem culpe emendans ꝑ penam:iō ſequiꝶ. Ecce ego ponā lineā in me dio ppl̄i mei iſrl̄.i.rectitudinem iuſticie mee eius pctā pu nientis. Non adijciā vltra ꝑtranſire euꝫ.i.diſſimulare ei⁹ peccata abſq₃ punitiōe. y Et demo excel.idoli.i.bethel ⁊ dan:vbi colebanꝶ vituli. ꝫ Et ſan.iſrl̄.i.oīa loca vbi offerunꝶ oblationes ⁊ ſacrificia. a Deſolabunꝶ qd̄ fuit impletū ꝑ regē aſſyrioꝝ.iiij.Reg.xvij. b Et ꝯſurg.ſu. do.hie.⁊c̄.qd̄ fuit impletū ꝑ ſellu q̄ interfecit zachariam fi lium hui⁹ hieroboā ⁊ regnauit ꝓ eo.iiij.Reg.xv.⁊ hec vi ſio fuit directa occaſio calūnie ꝯ amos. c Et miſi. Hic ꝯñr poniꝶ calumnia ꝯtra amos:⁊ pꝛimo poniꝶ hec calum nia.ſcd̄o calūniatoꝛis pena ibi. Et reſpōdit. Pꝛima in du as.qꝛ pꝛimo amos accuſaꝶ.ſecundo moleſtaꝶ.ibi. Et dixit. Circa pꝛimū diciꝶ. c Et miſit.ſ.nuncios d Amaſias ſacerdos bethel qui erat locus pꝛincipalis cultui vituli de ducatus. e Ad hieroboam regem. iſte fuit hieroboam filius Joas.iiij.Regum.xv. f Rebellauit contra te a mos.exercitans populum ad te odiendum. g Non po terit terra ſuſtinere ⁊c̄.i.non eſt dignum ipſum ampli⁹ vi uere ſuper terram.quia dicit. h In gladio morietur Hieroboam.hec accuſatio fuit falſa: amos enim non di xerat hoc de hieroboam:ſed de domo eius ſeu poſteritate vt patet per pꝛedicta i Et dixit. Hic conſequenꝶ amos moleſtatur.vidit enim iſte Amaſias ꝙ rex parum curauit de ſua accuſatione:quia cognouit eam eſſe falſam: vel q̄a reputauit verba amos friuola:ideo tentauit amos fugare de terra illa dicens.
k Qui vides.i. Amos qui dixis te habere dei viſiones.

l Fuge in terrā iuda. vbi audiūtur talia m Et comede ibi panē. q̄ dabiꝶ tibi ꝓ tua ꝓphetia. n Et in bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes q꞉ ſctificatio regꝫ eſt. i. locus dedicatus a rege ꝓ cultu vituli. vt habeꝶ. iij. Regum. xij.
o Rn̄ditqꝫ. Hic ꝯn̄r p̄dicit calūniatoris pena. tn̄ Amos pꝛio rn̄det ironice ſibi illate. ſ. ꝙ ꝓpharet in terra iuda ꝓ pane dicēs. p Nō ſum ꝓpha ⁊c̃. i. nō ſum de ꝓphetis falſis: q̄ prophetāt ꝓ talibus acq̄rendis. ſm̄ ꝙ dicit Ezech. xiij. Violabāt me ad ppl'm meum ꝓpter pugillum hordei ⁊ fragmē panis ⁊c̃. q Sꝫ armētarius. i. hn̄s animalia q̄ erāt diuitie illius tp̄is. q. d. nō indigeo victu neceſſario: vt ꝓ illo ꝓphetizē mēdaciꝶ. ſꝫ ſum verus ꝓpha. Jō ſb̄diꝶ. r Et tulit me dn̄s. ⁊c̃. ita ꝙ loquor ex inſpiratōe diuia. ſic exponit Rab. ſal'. Aliq̄ vero exponunt ſic. Nō ſum ꝓpha ⁊c̃. id eſt nō ſuꝫ tact⁹ actualiter ſpū ꝓphetie: ſꝫ hec expō nō videtur cōueniēs: pꝛio q꞉ in toto veteri teſtamento ⁊ nouo nō ſolū dꝛ ꝓpha: q̄ actu tangiꝶ ſpū ꝓphetie: ſꝫ etiaꝫ q̄ cōſueuit tangi: q̄uis actu nō tangaꝶ. Scd̄o q꞉ ſtati in eadem ſerie p̄dixit prophetice puitōeꝫ amaſie di. s Tu dic̃ ſi ꝓphetab̃ volēs ipedire v̄bū dn̄i t Propꝶ h̄. hec erit pena tua. v Vxor tua ī ciuitate fornicabiꝶ. ab aſſyrijs ciuitatem capiētibus: q̄ polluēt in oculis tuis vxorem tuā ⁊ occident ꝓlem. x Et humus tua in funiculo metieꝶ. i. extraneis gentib⁹ diuideꝶ. rex eīm aſſyrioꝝ captiuato regno. x. tribuū miſit illuc gētes alienas ad poſſidendū terraꝫ. iiij. Regū. xvij. y Et tu i terra polluta morieris. i. ī aſſyriorū terra multis idolatrꝫ polluta. Dic̃ autem Hiero. in ꝓlogo hui⁹ ꝓphetie. Tertō ꝙ amaſias ſacerdos frequenꝶ plagis afflixit amos: ⁊ tandē fili⁹ eius ozias cū vecte ꝑ timpora trāſfixit. ⁊ ſic dolore vulnerꝫ expirauit. qd̄ h̄ nō exp̄miꝶ

B (margin, beside "q̄rendis")

A ꝗ.7.b. (margin, beside "to ⁊ nouo")

1 des gradere: fuge in terraꝫ
m iuda ⁊ comede ibi panē: et
n ꝓphetabis ibi: ⁊ in bethel
nō adijcies vltra et ꝓphe-
tes: q̄a ſanctificatio regis
o eſt: ⁊ dom⁹ regni ē. Reſpō-
ditqꝫ amos et dixit ad ama
p ſiā. Nō ſum ꝓpheta: et nō
q ſum filius ꝓphete: ſꝫ armen
tarius ego ſum vellicās ſy-
r comoros. Et tulit me dn̄s
deus: cū ſequerer gregē. et
dixit dn̄s ad me. Vade ꝓ-
pheta ad populū meū iſrl'.
s Et nūc audi v̄buꝫ dn̄i. Tu
dicis non ꝓphetabis ſup
iſrl': ⁊ non ſtillabis ſup do-
t mū ydoli. Propꝶ hoc hec
v dicit dn̄s. Vxor tua in ciui
tate fornicabiꝶ. et filij tui et
x filie tue i gladio cadēt ⁊ hu
mus tua funiculo metietur
y Et tu i terra polluta morie
ris. et iſrl' captiu⁹ migrauit
de terra ſua. VIII
a Hec oſtendit mihi dn̄s
b deus. Et ecce vncin⁹
pomorū. Et dixit q̄d
tu vides amos. Et dixi: vn
cinū pomoꝝ. Et dixit dn̄s
c ad me. Venit finis ſup po
pulū meū iſrl'. Nō adijciaꝫ
d vltra vt ptrāſeā eū. Et ſtri-
debūt cardines tēpli i die
e illa dicit dn̄s deus. Multi
f morienꝶ in oī loco ꝓijcieꝶ
g ſilētiū. Audite hoc q̄ cōteri
tis pauperē: ⁊ deficere faci
h tis egenos terre dicentes.
i Qn̄ trāſibit meſſis ⁊ venū
k dabim⁹ merces: ⁊ ſabbatū
l m ⁊ apiem⁹ frumētū vt immi
n nuam⁹ mēſurā. ⁊ augeam⁹
o ſiclū: et ſupponamus ſtate
p ras doloſas: vt poſſidea-
q m⁹ in argēto egenos ⁊ pau
r pes ꝓ calciamētis: ⁊ q̄ſqui
s lias frumēti vēdam⁹. Jura
t uit dn̄s in ſuperbiā iacob.
v Si oblit⁹ fuero vſqꝫ ad fi-
x nē oīa opa coꝝ. Nūq̄d ſup
iſto nō cōmouebiꝶ t̄ra ⁊ lu-
gebit omis habitator eius
y Et aſcendet quaſi fluuius
vniuerſus: ⁊ eijcietur et de
fluet quaſi riuus egypti:
Et erit in die illa dicit do-
z min⁹ occidet ſol in meridie

· Jn caplo. vij. vbi dꝛ in poſtilla. Jn bethel nō adijciēs vltra.

Additio.

Super illud v̄bum. Jn bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes: q꞉ ſctificatio regis eſt ⁊ dom⁹ regni eſt. glo. nō ait. Sāctificatio dei eſt: ſꝫ regis adulando regali faſtigio. Mos eīm colētibus falſos deos ē: vt qd̄ faciunt regib⁹ ſuis attribuāt. hec i glo. Pōt etiā dici: ꝙ ideo mittebāt eū ad terrā iuda. ⁊ expellebāt a bethel: q꞉ ipe nō ꝓphabat i noīe vituloꝝ: q̄ in bethel adorabanꝶ: nec i noīe regis hieroboā: q̄ dn̄abaꝶ ibi. ſꝫ in noīe dei q̄ colebaꝶ in hierl'm q̄ eſt i terra iuda. q. d. ex q̄ nō ꝓphetizas ex nomie regis nr̄i: nec dei nr̄i: nō debes hic ꝓphetare: ſꝫ in loco vbi coliꝶ d̄s. in cuius nomie tu ꝓphetizas. Capitulū. viij.

Hec oñdit. Poſtqꝫ amos paſſus fuit iniuriā. hic ꝯn̄r reſumit ſuā ꝓphetiā. ⁊ diuidiꝶ in duas ptes. q꞉ pꝛimo denūciat populi deſtructōem. ſcd̄o eius reedificatōem poſt mediū ſequētis cap̄. ibi. Jn die illo. Pꝛia in duas. q꞉ pꝛio ꝓpbat ꝯ regnū. x. tribuū. ſcd̄o ꝯ regnū duarū. cap̄. ſe. Pꝛia i tres. q꞉ pꝛio ꝯ decē trib⁹ p̄dicit penā ſuccīcte. ſecundo arguit crimē auaricie: ibi. Audite. Tertō reſumit penā magꝫ diffuſe: ibi. Jurauit. Circa p̄mū dic̃ b Ecce vncin⁹ pomoꝝ: poma q̄ poſſūt manu colligi primo colligūtur: ⁊ poſtea illa que non pn̄t capi niſi cum vncino q̄ rami attrahunꝶ. ⁊ ideo ꝑ hāc viſionem deſignabaꝶ diuina vltio vltimata abſqꝫ retractōne. Jdeo ſubdiꝶ. c Venit fi. ⁊c̃. vt ptrāſeā eū: dimittēdo abſqꝫ punitōe hebrei dicūt ꝙ hec eſt lr̄a. Ecce calat⁹ ficorum: ſcꝫ peſſimaꝝ. q̄ nihil valēt: ſꝫ ꝓijciunꝶ. ⁊ ꝑ hoc captiuatō populi deſignatur. d Et ſtridebūt cardines templi. i. q̄ adoratur vitul⁹. per ſtridorē cardinū intelligiꝶ deſtructō edificioꝝ. Jn hebreo āt h̄ꝶ Et ſtridebūt cardies palatij. i. palatiorum regis ⁊ p̄ncipum. e Multi morienꝶ: nō tn̄ om̄es q꞉ aſſyrij aliquos reſeruauerꝶ vt i captiuitatē ducerentur. f Jn oī loco ꝓijcietur ſilentiū id ē ab oī loco repelletur ꝑ clamorē morientium. g Audite. Hic ꝯn̄r arguit i potentib⁹ crimen auaricie dicēs. Audite h̄ q̄ cōteritꝫ paupem. i. paupes ad nihilū redigitis. h Dicētes. cū deſiderio. i Qn̄ trāſibit meſſis. i. abūdātie tēpus: vt ſic tpe cariſtie blada vendam⁹ charius k Et ſabbatū. i quo ſit q̄es a venditōe. l Et apiem⁹ frumētū. i. horrea frumēti. m Vt iminuam⁹ mēſurā doloſe n Et augeamus ſiclum. i. p̄ciū o Et ſupponamus ſtateras doloſas. in pondere monete. p Vt poſſideamus in argento egenos. q꞉ compellenꝶ ſe nobis vendere i ſeruos q Et paupes ꝓ calciamentis. i hebreo habeꝶ. Pro clauſuris. ⁊ exponaꝶ vt ſupra. ij. ca. circa medium. r Et q̄ſq̄lia. id eſt purgamenta. que nō debent vendi i frumento: ſꝫ eijci. s Jurauit. Hic reſumit ꝓpheta penā populi magis diffuſe explicādo. ⁊ p̄mo q̄tuꝫ ad penā corpalem. ſcd̄o q̄tum ad ſpūalem: ibi. Ecce dies. Circa p̄mum dicitur. s Jurauit dn̄s. id eſt firmiter diſpoſuit ⁊ irreuocabiliter t Jn ſupbiam iacob: id eſt contra ſupbiam populi decem tribuū. v Si oblitus fuero ⁊c̃. id eſt nō obliuiſcar ſꝫ puniam eorum opera mala. x Nunq̄d ſup iſto non cōmouebitur terra ⁊c̃. quaſi diceret imo cōmouebitur afflictōne magna. y Et aſcendet quaſi fluuius ⁊c̃. ꝑ hoc deſignatur captiuitas populi futura: ſicut aque fluminis tranſeūt de loco ſue originis ad loca longinqua. z Occidet ſol in meridie. id eſt tempore quo ſperabant proſp̄itatem ſupueniet aduerſitas. ⁊ idem intelligitur ꝑ hoc quod ſubdiꝶ.

B (margin, beside "abſqꝫ punitōe hebrei")

ꝗ.6.c. (margin, beside "dorē cardinū intelli-")

C Hiere. 15.b. (margin, beside "vt i captiuitatē duce-" / "rentur")

a Et tenebreſcere faciā τc̄. eſt eī̄ expſſio eiuſdē ſentētie p alia vba ad maiorē exaggerationē. a Et inducā ſuper oīe dorſum vr̄m ſaccū τc̄. ſic eī̄ ducebant captiui induti ſacco: τ capite raſi. ſm̄ q̄ dī Deut. xxxij. de captiuitate nudati inimicoꝝ capitis. b Et ponā eā q̄ſi luctū vnigeniti id eſt in tanta amari tudine ſicut ē mr̄ lu- Tob.2.b.
gēs vnigenitum. 1.Mach.1.c.
c Ecce dies. Hic cō ſequēter explicat pe na ſpūalis cū dicit.
d Et emittā τc̄. nō famē panis. ſ. ſolum
e Sz audiendi ver- Hiere.6.f.
bū dei. iuſto eī̄ dei iudicio factū eſt: vt
B ppl̄s. x. tribuū q̄ pro phetas ptim occiderat τ partim fugauerat imminēte tribulatione coꝝ p aſſyrios. q̄reret ꝯſiliū a ꝓphetis τ non inueniret ideo ſubditur.
f Et cōmouebunt a mari vſq̄ ad mare. ſ. a mari mediterraneo vſq̄ ad mare galilee
g Et ab aqlo. ſ. a termino aqlonari regni x. tribuū. h Vſq̄ ad orientē. ſ. vſq̄ ad terminū orientalem
i Querētes verbū dn̄i p oēs partes ſui regni. k Et nō in-
A uenient. q2 non ſunt digni rōne predicta.
l In die illa deficient vgines pulcre. a ſua pulcritudine.
m Et adoleſcētes. a ſua fortitudine.
n In ſiti. ſ. corpali ex quo pz qd̄ dictū eſt cuz defectu cibi τ potus corpalis. fuit etiā defectus cibi ſpūalis. o Qui iurant in delicto ſamarie. i. in vitulo quē fecit hieroboam rex ſamarie. τ in hoc faciebāt ei reuerentiā q2 hoies pma iorem ſui iurāt. ad Heb. vj. p Et dicūt. Viuit de⁹ tu⁹ dan. ibi eī̄ fuit poſitus vnus de duob⁹ vitulis a hieroboā factis. iij. Reg. xij. τ ei attribuebāt deitatē h̄ mō iurādo.
q Et viuit via berſabee. i. ille pro cuius adoratione itur in berſabee: ibi eī̄ vigebat idolatria vt dictū eſt. ſ. v. cap. Sciendū tn̄ q̄ iſta berſabee eſt alia ab illa q̄ eſt in termino auſtrali terre ꝓmiſſionis. q̄ eſt in tribu iuda. de qua dī. iij. Reg. xix. q̄ helyas venit in berſabee iuda ad differentiam iſtius: q̄ nō eſt in iudea. r Et cadēt τ nō reſurgēt vltra. i. illa captiuitas decē tribuū nō fuit relaxata. vt frequenter ſupra dictū eſt.

In ca. viij. vbi dicit in poſtilla. Qn̄ tranſibit meſſis.

Addit**i**o.

Hoc qd̄ dī hic. Qn̄ trāſibit meſſis et venūdabimus merces. τ ſabbatū: τ aperiem⁹ frumentū exponit a quibuſdā hebreorū de menſe emboliſmali. q̄ fiebat cōiter ſemel in triēnio. qn̄ faciebant tredecim mēſes in anno. ex quo ſumebāt diuites cupidi occaſionē vendendi carius victualia ex mutatione feſtiuitatū. Silr̄ qd̄ dicit hic. Sabbatū intelligūt de ſabbo terre qd̄ fiebat in ſeptimo anno: τ tūc ceſſabant ab agricultura. vt hr̄ Leuit. xxv. ex qua ceſſatio ne carius vendebant victualia. τ tūc ſumebāt cupidi occaſionē ad minuendū menſurā q̄ talia vendebāt. τ augendū ſiclū. ſ. monete quā in pcīū recipe debebāt. τ ſic dupliciter defraudabant pauperes ementes ex tali charitia occurrente.

a τ tenebreſcere faciā terram
in die luminis ⌊τ ꝯuertā ſe
ſtiuitates vr̄as in luctū: et
oia cātica vr̄a in planctum
a et inducā ſup oīe dorſum
vr̄m ſaccū. et ſup oē caput
b caluiciū ⌊τ ponā eam q̄ſi lu
ctū vnigeniti: et nouiſſima
c ei⁹ quaſi diē amarū. Et ec-
d ce dies veniūt dicit dn̄s et
emittā famē in terrā: nō fa-
e mē panis neq̄z ſitim aq̄ ſed
audiendi verbum domini
f τ cōmouebunt a mari vſq̄
g h ad mare et ab aqlone vſq̄
i ad orientē circuibūt querē-
k tes verbū dn̄i τ nō inueni-
l ent. In die illa deficiēt vir-
m gines pulcre et adoleſcen-
n o tes in ſiti q̄ iurant ī delicto
p ſamarie τ dicūt Viuit de⁹
q tuus dan: τ viuit via ber-
r ſabee τ cadent τ non reſur-
gent vltra. IX

a V Idi dn̄m ſtantē ſuper
b c altare τ dixit. Percu-
d te cardinē et commoueant
e ſupliminaria. Auaricia eī̄
f in capite oim τ nouiſſimuz
g eoruz in gladio interficiam
h Nō erit fuga eis et q̄ fuge-
rit ex eis non ſaluabitur.
i ⌊Si deſcēderint vſq̄ ad in-
k l fernū inde man⁹ mea edu-
m cet eos: τ ſi aſcenderint vſ-
n q̄ i celū inde detrahā eos:
Et ſi abſconditi fuerint in
vertice carmeli: inde ſcru-
o tans auferā eos τ ſi celaue
rint ſe ab oculis meis in ꝓ
p fundo maris. ibi mādabo
q ſerpenti τ mordebit eos: τ
ſi abierint in captiuitatem
corā inimicis ſuis: ibi mā-
dabo gladio τ occidet eos
r ⌊Et ponā oclos meos ſup
eos in malū τ non in bonū
s τ domin⁹ deus exercituū:
t qui tangit terrā τ tabeſcit:
τ lugebūt oēs hitantes in
v ea τ aſcēdet ſicut riu⁹ ois: et
defluet ſicut fluui⁹ egypti.
x Qui edificat in celo aſcēſi-
y onē ſuā τ faſciculū ſuū ſup
z terrā fundauit. ⌊Qui vocat
z aquas maris τ effūdit eas
ſup faciem terre. Dn̄s no-
a mē eius. Nūquid nō vt fi-
lij ethiopū vos eſtis mihi
filij iſrl̄ ait domin⁹. Nun-
quid iſrael aſcēdere feci de
b terra egypti et paleſtinos

Caplm. ix.

V Idi dn̄m. Hic amos ꝓphetat ꝯ regnū duarū tribuū. τ diuidit i tres partes. q2 pmo ponit pene acerbitas. ſcdo ei⁹ ineuitabilitas. ibi. Nō erit. tercio rōnabilitas. ibi. Nunqd. Circa pmū dicit. a Vidi dn̄m ſtantē ſup altare holocauſtoꝝ: qd̄ erat ī hierl̄m metropoli duarū tribuum. b Et dixit executorib⁹ ſue iuſticie. c Percutite cardinē. ſ. tēpli. Ps.138.
d Et cōmoueant ſuplīminaria. p qd̄ ſignabat deſtructō tēpli futura ſub rege ſedechia. τ ſbdit cauſa tn̄ ptialis: cum dī.
e Auaricia eī̄ in capite oim. i. in rege et pncipib⁹ τ ſacerdotibus. B Hiere.44.c.
f Et nouiſſimum eoꝝ. i. minimū de ppl̄o. g In gladio interficiā. p hoc deſignabat q̄ a maiorib⁹ vſq̄ ad minimos oēs ſubijcerentur regi babilōis armorū violentia. τ ſic adimpletum fuit ſub ſedechia. iiij. Re. vl. Ib.5.c.
h Nō erit. Hic ꝯn̄r ponit pene ineuitabilitas. cū dī Nō erit fuga. ſ. ad euadendum ſimplr̄. q2 ſi fugerint ad horam: poſtea capient. idō ſubditur. Et q̄ fugerint τc̄.
i Si deſcēderint vſq̄ ad infernum. i. in locis ſubterraneis ſe abſcondēdo.
k Inde manus mea. i. ptās mea. l Educet eos p chaldeos q̄ querēt eos ibi. τ inuenient eos. m Et ſi aſcēderit vſq̄ ad celū. fugiēdo ad mōtes altos. q̄ꝝ cacumina vident tangere celos. n Inde detrahā eos p chaldeos ibi. eos inſequētes. o Et ſi cela. ſe ab ocu. meis in ꝓfun. maris id eſt ſi poſſent h̄ facere. p Ibi man. ſerpē. τ mor. eos. id ē p h̄ nō ſaluarent. q Et ſi abierint i capti. τc̄. ibi eī̄ tanq̄ viles pſone τ abiecte occidebant ꝓ modica cauſa.
r Et ponā ocu. me. ſu. eos in ma. inducēdo ſup eos malū pene. s Et dn̄s deus exercituū. i. angeloꝝ. ſ. eſt.
t Qui tangit terrā. duarū tribuū virga iuſticie ſue.
v Et aſcen. ſicut riuus omnis. per hoc deſignabat duarū tribuū generalis exterminatio. ſ. per fluxum aque. ſicut dictum eſt ca. pcedenti de decē tribubus. x Qui edificat in celo aſcenſionē ſuā. hoc dī q2 lz deus ſit vbiq̄: tn̄ ei⁹ maieſtas relucet in celo. y Et faſci. ſuū ſup ter. fun. p faſciculum intelligit regio elemētaris: q̄ modica eſt i reſpectu ambitus celeſtis. z Qui vocat aq̄s maris. q2 vapores humidi eleuant inde pro maiori parte. z Et effun. eas reſoluendo vapores in pluuias. a Nunqd. hic ꝯn̄r oſ̄ditur pdicte punitionis rōnabilitas cū dī. Nunqd nō iſrl̄ aſcendere feci de terra egypti. q. d. ſic: educēdo eos de dura ſeruitute ad terrā fluentē lacte τ melle τ ideo hui⁹ bn̄ficij ingrati ſunt magis digni punitione. b Et pa. i. philiſteos

ſ de capadocia ⁊ ſyros de cy
e rene. Ecce oculi domi dei
f ſuper regnū peccans: ⁊ cō
g teraȝ illud a facie terre. ve-
rumtñ conterens non cōte
h rā domū iacob dicit domi
i nus. Ecce ei mandabo ego
et concutiā in oībus genti-
bus domū iſrl̄ ſicut concu-
k tit triticū in cribro: ⁊ nō ca
l det lapillus ſup terraȝ. In
gladio morient oēs pecca-
m tores ppl̄i mei q̄ dicunt nō
appropinquabit ⁊ nō veni
n et ſup nos malum. In die
o illa ſuſcitabo tabernaculuȝ
p dauid quod cecidit ⁊ reedi
q ficabo aperturas muroruȝ
r eius ⁊ ea que corruerant in
ſ ſtaurabo: ⁊ reedificabo eū
t ſicut in diebus antiq̄s: vt
poſſideant reliq̄as idumee
et oīs nationes. eo ꝙ iuo
catū ſit nomē meum ſuper
eos: dicit dominus faciens
v hec. Ecce dies venient di-

c De capadocia. q. d. ſic ⁊ hoc hr̄ Gen̄. x. d Et cyros de cyrene. q. d. transfero gentē de terra ad terram. ꝓut placet volūtati mee. ⁊ aliqñ ꝓpter demeritū ſue culpe. iō ſubdit. e Ecce oculi dñi dei ſup regnū peccās. eius peccata conſiderando ⁊ puniēdo ideo ſubdit. f Et cōteram illud a facie terre. totaliter deſtruēdo. temperat tñ iſtum rigorē q̄ntuȝ ad iudeos dicens. g Verūtñ conterēs non conterā. i. nō deſtruam omnino. h Domū iacob. ſ. per orbē diſpergā. iō ſubdit. i Ecce eñ ⁊c. ſicut ꝯcutit triticuȝ in cribro. ad hoc eñ cōcutit granū in cribro vt purget. ſic eñ pene a deo inflicte ſūt pctōꝝ purgatiue qñ patiēter tollerant. k Et nō cadet lapillus ſup terrā. i. de verbis meis nihil trāſibit inuacuū quin impleat. l In gladio morient oēs pec. ppl̄i mei. qui ſunt in peccatis ſuis obſtinati. m Qui dicūt non appropinq̄bit. q̄ cōminationes ꝓphetarū friuolas reputabāt. n In die illa. Poſtq̄ amos denunciauit ppl̄i iſrl̄ deſtructionē. hic vltimo denūciat finalem reparationem per xp̄m. dicūt tñ aliqui expoſitores catholici: ꝙ ꝓpheta hic denūciat reparationē ppl̄i que facta eſt in reditu captiuitatis babylonice ſub zorobabel duce. ſed hoc nō videt verū. q̄ ppl̄s ille nū q̄ fuit in tāta ꝓſperitate que hic deſcribit cum ſubdit. Vt poſſideant reliquis idumee ⁊ oēs nationes. immo ſemper fuit in ſubiectione ⁊ ſeruitute. pmo pſarū. ſcōo grecoꝝ: tercio romanoꝝ. ꝓpter qd̄ btūs iacobus Act. xv. allegat hanc ſcripturā dictā de edificatione eccleſie: p fidem. Ra. ſa. etiam exponit qd̄ dicit hic. Suſcitabo tabernaculum dauid ⁊c. i. regnū dauid: qd̄ ſm oēs hebreos intelligitur ſuſcitandum per aduentū meſſie. ⁊ ſic ſm Rab. ſa. ſcriptura hec loquitur de tpe xp̄i. q̄uis errat dicendo hoc tp̄s futurū qd̄ iam eſt p̄teritū. Item in libro ſenhedrin: q̄ apud hebreos eſt autenticus di. Erigam tabernaculum dauid qd̄ cecidit dicit Ra. iohannā. In generatione in qua filius dauid. i. meſſias venturus eſt. ſapiētes magiſtri minorabunt. ⁊ ſic fuit tpe xp̄i. q̄ aliqui iudeoꝝ erāt ſaducei q̄ negant ſpm̄ et angelū ⁊ reſurrectionē qd̄ eſt maxime erroneū. Alij vero phariſei qui ꝓpter traditiones ſuas irritauerāt mandata dei. qd̄ eſt valde fatuū. Patet etiā ꝙ hec ſcriptura. Suſcitabo tabernaculum dauid ⁊c. refert ad tp̄s xp̄i ſm hebreos. igitur ſequendo dicta bti iacobi exponēda eſt hec lr̄a de reedificatione eccleſie per xp̄m in vnione gētium ⁊ iudeoꝝ. ſicut allegat Act. xv. et diuidit in duas partes. quia p̄mo deſcribit hec reedificatio: ſcōo reedificationis accelleratio. ibi. Ecce dies. Ad intelligentiā primi ſciendū ꝙ xp̄s dauid nominatur in ſcriptura veteris teſtamēti. Oſee. iij. Poſt hoc reuertent filij iſrael ⁊ querent dñm deū ſuum: ⁊ dauid regē ſuum. vbi habet trāſlatio chaldaica. Reuertent filij iſrael ⁊ querēt cultū dei ſui. ⁊ obedient meſſie filio Dauid regi ſuo. ſicut ibidē fuit expoſitum ⁊ ſilr̄ Hiere. xxx. Seruient dño deo ſuo. ⁊ dauid regi ſuo trāſlatio chaldaica habet. Colent coram dño deo ſuo ⁊ obedient meſſie filio dauid. Item ſciendū ꝙ vna eſt eccleſia que incepit primo ab abel iuſto vſq̄ ad vltimū electū. q̄ in fine mūdi naſciturus eſt. ſm ꝙ dicit be. Greg. omel. vij. ⁊ iſta eccleſia vocat tabernaculū dei ſeu xp̄i. Eſa. iiij. Et erit tabernaculum in vmbraculū diei ⁊c. Apoc. xxj. Ecce tabernaculū dei cū hominibus ⁊c. Igitur tabernaculū iſtud in quo eſt verus dei cultus cecidit poſt diluuiū oībus ad idolatriā declinatibꝰ a tpe nemroth. qui coegit homines ignē adorare. paucis tñ exceptis. vt abraam ⁊ aliq̄bus alijs fidelibus. multi etiam de illis qui deſcenderunt ab abraam declinauerunt ad idolatriam. vt iſmahelite filij cethure. ⁊ idumei ab yſaac deſcē dentes. Et licet omnes filij iacob fuerint fideles. tamē multi poſtea ab eis deſcendentes fuerunt idolatre. vt pȝ Exo. xxxij. de adoratione vituli. ⁊ in libris Iudicum et Regum de cultu idoloruȝ. Sed caſum huius tabernaculi reparauit chriſtus ⁊ eius diſcipuli. per quorum predicationē ceſſauit idolatria per orbeȝ ⁊ vocati ſunt iudei ⁊ gentiles ad fidem. ⁊ hoc eſt quod dicitur hic. n In die illa id eſt tempore gratie: qd̄ dicitur dies ad Roma. xiij. Nox preceſſit. dies auteȝ appropinquabit.

Act. 15. c.

B

o Suſcitabo tabernaculum dauid: id eſt eccleſiam chriſti qui ſm deitatatem eſt ab eterno. ad Hebre. xiij. Jeſus xp̄s heri ⁊ hodie ipſe ⁊ in ſecula. p Quod cecidit per idolatriam modo predicto. q Et reedificabo aperturas murorum eiꝰ. id eſt ſciſſuras gentium per diuerſos ritus. quia alique colebant iouem. ⁊ alie dianam: ⁊ alie martem: et ſic de alijs que per predicationem chriſti ⁊ apoſtolorum reducte ſunt ad vnum verum dei cultum.

r Et ea que corruerant inſtaurabo. quia multi qui corruerant a fide vnius dei: ad eam ſunt reuelati.

s Et reedificabo eum ſicut in diebus antiquis. i. ſicut ante diluuium quando omnes communiter colebant vnum deum ſm ipſius ade inſtructioneȝ. licet poſtea corrupti fuerint communiter carnalitate ⁊ laſciuia Genes. vj. Omnis quippe caro corruperat viam ſuam.

t Vt poſſideant reliquias idumee ⁊ omnes nationes. iſta autem poſſeſſio non intelligitur per dominium temporale. ſed ſpirituale: inq̄ntum apoſtoli ⁊ fideles alij colla gentium ſubiecerunt fidei. ideo Actu. xv. vbi allegatur hec ſcriptura ſm tranſlationem. lxx. que tunc multum erat autentica. pro eo quod dicit. Vt poſſideant reliquias idumee ⁊ omnes nationes. eo ꝙ inuocatū ſit nomen meū ſuper eos dicit ibi. Vt requirant ceteri hoīm dñm ⁊ oēs gentes ſup quas inuocatū eſt nomē meū. ⁊ ideo qd̄ dicit hic. Eo ꝙ inuocatū ſit nomen meum ſup eos. refert ad illos qui vocati ſunt ad fidem. exprimunt autem hic ſpecialiter idumei. q̄ ipſi ⁊ iudei de duobus fratribus deſcēderunt. ſcȝ iacob et Eſau ⁊ xp̄s ex iudeis deſcendit ſm carnem. ⁊ ſimiliter apoſtoli ⁊ primi credentes. v Ecce dies. Hic cōſequenter deſcribitur dicte reedificationis accelleratio. que facta eſt per celerem euangelij publicationē: q̄ viuente adhuc beato petro. ⁊ pluribus alijs apoſtolis. fides catholica fuit p totum orbem predicata: ſicut plenius declaraui ſup illud pſ̄. xviij. In omnem terram exiuit ſonus eoꝝ ⁊c. et breuiter poteſt hic reſumi. p̄dicatio enim euāgelij incepit a hieruſalem que eſt in medio terre habitabilis. Actuū j. ⁊ inde deriuata eſt circūmquaq̄: verſus autem occidentem publicata fuit viuente petro: q̄ diſcipuli ab eo miſſi in franciā pro predicatione euāgelij. edificauerunt ſenonis eccleſiaȝ in honore beati Petri: quem credebant paſſum. ſed poſtea audientes ipſum viuum nominauerūt dictam eccleſiam ſancti petri viui. in qua pluries ego fui. et eodem tpe fides catholica fuit predicata per oīa loca notabilia regni francie: vſq̄ ad mare occeanum: quod eſt terminus terre habitabilis ſm aſtrologos. Et eadem ratione euangeliuȝ tunc fuit p̄dicatū v̄ſus alias partes a hierl'm. ſ. orientis auſtri et aq̄lonis. immo ꝓbabilius hoc videt. quia plures apoſtoli

⁊ alij xp̄i diſcipuli diſperſi fuerunt ad predicandū euāgeliū verſus alias partes q̄ʒ verſus occidentē: ⁊ ſic patʒ celeritas gentiū ad fidem. Item ſciendum ꝙ cōuerſio gentiū ad fidem meſſis deſignat noīe Luce.x. Meſſis quidē multa ⁊c̄. ⁊ ſimiliter calcatio vue: et ſeminatio parabolice dicūt ꝓphetie. H mō frequenter loquitur ⁊ xp̄us in euāgelio. vñ Luc.viij. Semen eſt verbū dei. Eſt igitur ſenſus.

Joelis.3.d.

v Ecce dies veniēt id eſt tp̄s noui teſtamēti. x Et comprehendet arator meſſorem.i. p̄dicator ſtatim attinget ad fidelium conuerſionem. ſicut patʒ Act.ij. vbi ad p̄dicatione Petri ſtatim cōuerſi ſunt tria milia. ⁊.iiij.cap̄.quinq̄ milia.

y Et calcator vue.i. propinator ſacre doctrine. z Mittentem ſemē.i. faciet diſcipulos aptos ad p̄dicandū. ſicut patet in actibus apl'orū in pluribꝰ locis ꝙ edocti ab eis p̄dicabant verbum dei.

a Et ſtillabunt mōtes.i. apoſtoli ceteris p̄eminentes.

Gen.25.d.

b Dulcedinē euangelice doctrine.

c Et omēs colles.i. minores doctores. d Culti erunt cultura ſpūſſcti ad proferendū fructū in eccleſia dei. e Et conuertā captiuitatem pp̄li mei iſrl' liberādo eos de ſeruitute dyaboli. f Et edificabūt ciuitates ⁊c̄. per hec intelliguntur vniuerſi ſtatꝰ eccleſie. p ciuitates ſtatus coniugatorū in quo requirit cōſenſus animoꝝ. vñ ⁊ ciuitas dicit ciuiū vnitas. per vineas vero ſtatus p̄latoꝝ ⁊ doctoꝝ. vnde ⁊ chriſtus dixit apoſtolis Joh.xv. Ego ſum vitis ⁊ vos palmites. per hortos vero ſtatus religioſorum. qui ſunt clauſi ſub diſciplina regulari. Iſti eñ ſtatus ſunt inſtituti a temporibus apoſtolorum ⁊ diſcipulorū xp̄i. Et perceptio vtilitatis ſeu fructus conſeſentis eſt cōſecutio meriti in preſenti ⁊ premij in futuro: quod nobis concedat ⁊c̄.

x cit dominus ⁊ comprehen-
y det arator meſſorem et cal-
z cator vue mittentem ſemē.
a b Et ſtillabunt montes dul-
c cedinem et omnes colles
d e culti erunt. Et conuertam
captiuitatem populi mei iſ-
f rael: et edificabunt ciuitates deſertas: et inhabitabunt et plantabunt vineas et bibent vinum earuʒ et facient hortos: et comedent fructꝰ eorū. ⁊ plātabo eos ſup humum ſuā: ⁊ nō euellam eos vltra de terra ſua quam dedi eis dicit dominus deus tuus.

Explicit amos ꝓpheta.

Incipit prologus in abdiam ꝓphetā.

a Iacob patriarcha habuit fra-
b trem eſau qui ob ruborem corporis ſui edom hebrea lingua appellatus ē: quod latine ſanguineus dicitur.
I Js memoratum fratrem ſu-
b um qui iſrael nomen acceperat: graui odio commotus interimere conatus eſt
c Qua de cauſa omnes qui populuʒ iſrael. id eſt filios patriarche iacob predicti eſau odium imitati perſecuti ſūt eſau ⁊ edom appella-
d e ti ſūt. et qr pp̄ls iſrl' de captiuitate chaldeoꝝ p cyrū re-
f gem pſarū nutu dei reuoca-
g tus in hirl'm: ab alio regno grauiter afflictus atq̄ op-
h preſſus ē: ido hoc regnū qd more eſau predictū populū
i pſecutū eſt. p denūciatiōeʒ abdie ꝓphete increpat qd nō dei indignatiōe ſed ſua
k l virtute populum ſuperatū
m gloriabatur. de quo regno

In capitulo.ix. vbi dicitur in poſtilla. Nunqd. Hic conſequenter oſtenditur.

Additio.

Poſtillator in hoc loco omiſit illud exponere qd dicitur in littera. Nunquid non vt filij ethiopū vos eſtis mihi filij iſrael ait dominus. cuius ſenſus cum continuatione ad ſequentia habetur in Glo. vbi ſic dicitur. Gloriabantur iudei. quia erant de ſtirpe patrū quibus locutus eſt deus. Et ꝙ etiam de egypto eos eduxit. contra hoc quoq̄ dicit dominus. Sicut creaui vos. ita ⁊ ethiopes. ſicut eduxi vos de egypto ita et iſtos. alios de diuerſis partibus adduxi. ergo nō ſuperbiatis. qr equali conditione facti: equali ſententie ſubiacebūt. hec in glo. ſm quam iſta dicuntur ad conterendum ſuperbiam eorūʒ de qua ſubditur. Ecce oculi domini ſuper regnum peccās ⁊ conteram illud.

Incipit expoſitio ꝓlogi in Abdiam ꝓphetam.

Iacob patriarcha ⁊c̄. Iſte ꝓlogus diuidit in tres partes. In p̄ma ponit materia operis ſequētis.ſ. ipſius ꝓphe cum di. Jacob patriarcha ⁊c̄. ⁊ quia methaphorice in pſona edom ꝯ idumeos ꝓphetia dirigit. In ſecunda parte ſubdit ratio metaphore. ibi. Et qr pp̄ls iſrl'. In tercia vero parte ponit notificatio ipſius ꝓphete: ibi. Hebrei hūc dicūt. licet q̄daʒ incipiāt ibi ꝓlogum ſed melius mihi videtur: vt in codē ꝓlogo p̄cedētibꝰ cōtinuet. His viſis littere inſiſtamꝰ ⁊ exponendo ſubdiuidamꝰ

Gen.27.g.

a Jacob patriarcha.i. patrū p̄nceps habuit enim duodecim filios a quibus tribus.xij. deſcenderunt. b Qui ob ruborem corpo. ſui edom hebrea lingua appel.eſt. Contra. Gen.xxv. Cum veniſſet eſau laſſus de agro ait. Da mihi de coctione hac rufa. qr opido laſſus ſum Ob rem vocatū eſt nomen eius edom. Reſpondeo propter vtrūq̄ ſic appellatus eſt.ſ. ꝓpter ruborem pulmēti ⁊ corporis. Sic ergo p̄mo aſſignat noīe ratio. ſcd̄o ſubdit fratris pſecutio cū di. Js memoratū ⁊c̄. tercio trāſfert ad alios pſecutionis ſil'itudo. ibi. Qua de cauſa ⁊c̄.

j.Eſdre.1.b.

b Qui iſrl' nomē acceperat. Contra Gen.xxxij. Nequaq̄ vocabit nomē tuū iacob ſʒ iſrl'. Diu aūt añ odio habitꝰ fuerat. ſicut ptʒ Gen.xxvij. vbi dicit eſau. Venient dies luctus patris mei. ⁊ occidā iacob fratrē meuʒ. Rñſio. poſſet dici ꝙ iſrael eſt genitiui caſus. ⁊ interpretat vir vidēs deū ⁊ ꝙ frat ipſius eſau nomē acceperat iacob. qd interp̄tat luctator vel ſupplātator ⁊ iſtud nomē recte eſt videntiū deuʒ q̄ diuino intuitu impugnāt vicia ⁊ ſupplantāt. Vel pōt dici ꝙ acceperat in diſpoſitione diuina. Planius ⁊ verius vt credo pōt dici ꝙ ad lrām iā iſrael vocatus fuerat ſicut dr̄ Gen.xxxij. Cū eſau venit ei obuiā vt eū interficeret. ſʒ placatus muneribus ⁊ humilitate iacob. ſic hr̄ Gen.xxxiij. eū nō interfecit. c Qua de cā ⁊c̄. ex eo ꝙ dictū eſt ꝙ edom pſecutꝰ ē iacob infert ꝙ oēs pſecutores filioꝝ iacob edom appellati ſunt: ex q̄ relinquit ꝙ ꝯ oēs tales ē ꝓphia.ſ. ꝯ idumeos vere vel interp̄tatiue. d Et qr pp̄ls iſrl'. Hic ponit rō methaphore q̄re.ſ. in pſona edom cōminat pſecutoribꝰ iſraelis. fit aūt iſta cōminatio ꝓpter duo. p̄mū eſt pſecutō iſrl'. ſcd̄m eſt ſupbia de victoria q̄ notat ibi. Qd nō dei indignatione ⁊c̄. dicit igr̄. d Et qr pp̄ls iſrl'.i. due tribus e De captiuitate chaldeoꝝ. de q̄ legit.iiij. Regū.xxv. f Reuocatꝰ. ſic hr̄.ij. Para. vlti. ⁊.j. Eſdre.j. g Ab alio regno. q̄cūq̄.ſ. grecoꝝ vel babyonioꝝ vel idumeorum. h Ideo hoc regnū.ſ. idumee vl' aliud qdcūq̄. i Perſecutū eſt. amos.j. eo ꝙ pſecutus ſit in gladio fratrē ſuum. k Populū. iſrael. l Supatū glorificabat. quaſi ſupaſſet ꝓpria virtute non diuina indignatione. m De quo regno ⁊c̄. Hic oſtendit iuſta eſſe cōminatio cōtra illos: ⁊ p̄mo oſtendit hoc p locū ab auctoritate. ibi. Memorare ⁊c̄. ſcd̄o p locū a minori. ibi. Nā reliqua lectione ⁊c̄.

n In pſalmo.ſ. Sup flumina babylonis. o Memorare dñe filiorum edom.i.puni eos ꝓ eo quod fecerunt. p In die reſtitutionis. q Hieruſalem quam impediunt dicit glo.vel p In die.quo euertere volunt. q Hieruſalem.adiuncti babylonijs filij eñ edom.i.idumei impedimēto fuerūt iudeis reedificātibus hieruſalē poſt reditū de babylonia r Nam reliqua ⁊c. Hic arguit a minori ſic.Si in hoc eodem ꝓpheta fit comminatio ꝯtra gentes alias q̄ nō ita meruerūt ſicut idumei: multo fortius ꝯ iſtos dicit igr̄ r Nā reliqua lectione huius libri. s Cōprehenſa.ibi. Iuxta eſt dies domini ſup omēs gentes. t Ob cauſas.ſ. qꝛ inſtar Eſau filios iſrael impugnauerunt ⁊ de malis eoꝝ gaudebant. v Regnū ꝙ dei.vnde i fine iſtius libri dicit.Et erit dño regnū quaſi diceret dicta contenta in ꝓphetia ſignāt ꝙ pena inferet alijs regnis et iſrael erit regnum domino. x Hebrei hūc eſſe ⁊c.hic notificat propheta multipliciter. Primo eñ oſtendit

3.Reg.18.c.

Ro.11.a.

n olim p dauid in ps.cxxxvj o dictū eſt. Memorare dñe p filioꝝ edom in die hierlm. q r Nā reliqua lectione cōpre s henſa futurū in gentes iu t diciū ob cauſas lectiōe cō v prehenſas regnūꝙ dei in x pplo iſrael ſignificat. He brei hunc dictum eſſe qui ſub rege ſamarie achab et y impijſſima hiezabel pauit z centum prophetas in ſpecubus: qui nō curuauerūt a b genu ante baal et de ſeptē milibus erant quos helyas arguitur ignoraſſe. Sepulchrum quoꝙ eius vſꝙ hodie cuꝫ mauſeolo heliſei ꝓphete et baptiſte iohannis in ſebaſthe venerationi habet: q̄ olim ſamac ria dicebat. Hāc herodes d rex antipa[illegible] filius in ho e f nore auguſti ceſaris greco noie vocauit ſebaſthē. hic igitur qui centū ꝓphetas pauerat: accepit gratiaꝫ ꝓphetalē ⁊ de duce exercit⁹ fuit dux eccl'ie. Tūc i ſamaria paruum gregem pauerat.nunc in toto orbe chrig ſti paſcit eccleſias. Et ſicut h ſtephanus coronam merui it paſſiōis. ſic h de ſeruitutis dei cum paulo apoſtolo nomie gloriatur qꝛ abdias ſeru⁹ domini in noſtro ſonat eloquio.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentū.

Abdias qui interpretatur ſeru⁹ dñi perſonat contra edom ſanguineum terrenumꝙ fratrem: fratriſ quoꝙ iacob ſemper emulū haſta percutit ſpiritali.

Explicit argumentum.

datum eſt ei donum prophetie. z In ſpecubus vel ſpeluncis.in originali tm̄ eſt. In ſpecubus.et conſtat ꝙ alterum ſuperfluit cum idem ſignificent ſpecus ⁊ ſpelunca. a Ante baal.in originali non eſt Ante ſed Baal ibi eſt datiui caſus. b Et de ſeptem milibus.iij.Regū.xix.f.Et derelinquā mihi in iſrael.vij.milia virorum. quorum genua non ſunt curuata ante Baal. c Herodes antipatris filius. Nota tres fuiſſe Herodes.primus fuit Herodes aſcalonita filius antipatris qui pueros occidit. de q̄ Mathei.ij.ſecundus herodes antipaſ filius herodis predicti.ſub quo paſſus eſt xp̄us de quo Luce.xxiij. tercius fuit herodes agrippa filius ariſtoboli:filij herodis magni.qui iacobum fratrem iohannis interfecit:et Petrum in carcere truſit. de q̄ Actuum.xij. de primo agitur hic. d Auguſti. ab augendo ſic dicti vnde Iſi.ethymol'.ix. Auguſtus ido apud romanos nomen imperij eſt. eo ꝙ olim augerent rempubli.amplificando. quod no

Act.6.c. ⁊.7.g.

quis ſit cum dicit. Hebrei hunc eſſe ⁊c. ſcdo oſtendit vbi ſepultus fuit.ibi. Sepulcrū quoꝙ eius. tercio oſtenditur meritū doni ꝓphetie.quod habuit.ibi. Igit qꝛ centum prophetas ⁊c.quarto oſtendit ꝯuenientia nominationis que ei cum paulo congruit ibi.Et ſicut Stephanus. dicit igr̄. x Hebrei hunc dicunt.hoc dicit qꝛ videtur ꝙ traditio hebreoꝝ hoc confinxerit.qꝛ non videt ꝙ poſſet pauiſſe prophetas ſub achab ⁊ prophetaſſe ſub hieroboam. y Pauit centū ꝓphās.iij.Regū.xviij. Abdias timebat dñm deū iſrael valde.nā cū interficeret iezabel ꝓphās dñi tulit ille centū ꝓphās ⁊ abſcondit eos q̄nquagenos ⁊ quinq̄genos in ſpeluncis ⁊ pauit eos pane ⁊ aqua. Si ḡ fuit ſub achab quō ꝓphetauit ſub hieroboam filio ioas.conſtat autem ꝙ ſub eo prophetauerit.quia ſub eiſdem regibus ꝓphetauit ſub quibus amos ſm regulā Hiero.quā ponit in fine illius ꝓlogi.ſ.Non idem eſt ordo ⁊c.vbi dicitur. In quibus aūt tp̄s nō prefert in titulo ſub illis eos regibus ꝓphetaſſe.ſub quibus ⁊ hi qui ante eos habent titulos ꝓphetauerunt. Abdias aūt nō habet tp̄s determinatum in titulo. Quō aūt tantū vixit.ab achab eñ vſꝙ ad hieroboam fuerunt.vij.generationes. Rñdeo.poſſet eſſe ꝙ Hiero. nō dixit hoc ſm ſuā ſniam.ſꝫ ſm iudeoꝝ traditionē.ſicut.ſ̄. expoſitū eſt.ibi.Hebrei hunc dicunt ⁊c. Vel pōt dici ꝙ ſub achab fuit multum iuuenis. ſub Hieroboam vero ſenex. Ochozias eñ filius achab regnauit ſup iſrael duobus annis.ij.Regū vltimo g.⁊ poſt eum ioram frater eius. duodecim annis.iiij.Reg.iij.a. poſtea hieu.xxviij. annis.iiij. Regū.x.poſtea achab filius hieu.xvij.annis.iiij. Regum xiij.a.poſt hūc Ioas filius eius ſedecim annis.iiij. Reg. xiij.ca. poſt hunc regnauit hieroboam ſicut legit in eodē ca.⁊ ſic ab achab vſꝙ ad hieroboam fuerūt.lxxv.anni.fuit ergo iuuenis ſub achab: ⁊ ſenex ſub hieroboam. et tunc

men primum ſenatus octauiano ceſari tradidit vt quia auxerat terras ipſo nomine ⁊ titulo cōſecraretur.dum idem octauianus iam ceſar ⁊ imparator appellaretur vel auguſtus. Item alibi legitur ꝙ romani adulantes auguſto mēſem qui prius ſextilis dicebatur: a nomine auguſti appellauerunt auguſtum. e Ceſaris.ſic dicti a Iulio ceſare primo imperatore. vnde Iſid.ethymol'.ix. Ceſarum nomen a iulio incepit.qui bello ciuili commotus primus romanum ſingularem obtinuit principatum. Ceſar autē dictus eſt ꝙ ceſo mortue matris vtero prolatus: eductuſꝙ fuerit. vel quia cum ceſarie natus ſit a quo imperatores ſequentes dicti ſunt ceſares. eo ꝙ comati eſſent qui enim ex ſecto matris vtero extrahebantur ceſones vel ceſares appellabantur. f Greco nomine vocauit ſebaſten.id ē auguſtam.iſtam litteram habent libri correcti. alij habent ſic Greco nomine vocauit auguſtam.ſebaſte grece.auguſta latine. g Et ſicut Stephanus de quo Actuum.vj.⁊.vij. h Coronam iuxta ſui nominis interpretationem. nā ſtephanus grece corona latine. i Si hic de ſerui.dei cum paulo ⁊c.hoc dicit quia apoſtolus paulus ſemper in epiſtolis ſuis ſe ſeruum appellauit. quaſi dicc. ſicut paulus gloriari poterat de hoc ꝙ ſeruus dei erat.et ſeruum dei ſe dicebat: ſic ⁊ iſte ſm nominis interpretationem gloriari poterat: quia factus eſt ſeruus dei Abdias enim ſeruus domini vel ſeruiens deo interpretatur.

Explicit qualiſcunꝙ expoſitio iſtius prologi.

Incipit poſtilla Nicolai de lyra ſuper Abdiam cum additionibus Pauli Burgenſis.

V Iſio abdie. ſm doctores hebraicos ⁊ latinos iſte abdias fuit diſpēſator domus achab regis iſrael q̄ cū ieſabel interficeret ꝓphas dn̄i abſcōdit ex eis quinquagenos: ⁊ quinquagenos in ſpeluncis: et pauit eos. iij. Regū. xviij. ⁊ iō meruit a dn̄o ſpm̄ ꝓphie ſm
dictū ſaluatoꝛ Ma
thei. x. Qui recipit
ꝓphetā in noie ꝓphe
A te mercedē recipiet
ꝓphe. Hic aūt ꝓphe
Hiere. 49. c. tat ꝯ idumeos. q̄ de-
buiſſent diligere iu-
deos. eo ꝙ a duobus
fratrib⁹ deſcēdiſſent
et ipi econtrario ha-
buerīt eos odio ⁊ eo
rū ꝓſecutorib⁹ auxi-
liū ꝓbuerūt. Diuidi
tur ḡ ei⁹ ꝓphetia in
duas ptes. qꝛ p̄ nūci
at idumeoꝝ vaſtatio
ſcdo iudeoꝝ cōſola-
B tio. ibi. In mōte. pri
ma in tres. qꝛ p̄ denū
Hiere. 49. d. ciat eoꝝ vaſtatio ꝓ
pter culpā ſupbie. ſe
cūdo ꝓpt culpā ſup-
ſtitioſe ſcie. ibi. Nō
eſt prudentia. tercio
ꝓpter culpā fraterne
inimicicie. ibi. Pro
pter interfectionem
Circa pmum dicit.
a Viſio abdie. ſ. eſt
hec q̄ ſequit. b Au
ditū au. a dn̄o. ego et
alij ꝓphe inſpirati ab
eo. b Et legatum
C ad gētes miſit iſte le
gatus eſt inſtinct⁹ di
uin⁹ excitans aduer-
ſarios idumeorū ad
deuaſtādum eos ꝓpt
pctā eoꝝ. iō ſubdit.
cōfederatio eorū ad
hoc agēdū cū dicit.
Surgite et cōſurga
mus ⁊c̄. c Ecce p-
uulū dedi te. vbū eſt
dn̄i loquētis de futu
ro p modū p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie ſup idumeā venture. d Supbia cordis tui extulit te. vltra modum ꝟtutis tue. e Habitantē in sciſſuris petrarū. i. in locis vbi acceſſus eſt difficilis: in q̄bus nimis cōfidis. iō ſbdit. f Qui dicis in corde tuo. q̄s detrahet me in terrā. i. deijci et me a magnitudine mea ac ſi nō times hoiem nec deum: iō ſubdit viſio diuina. Si exaltatus fueris ⁊c̄. ⁊ ſubdit om niū bonoꝝ direptio totalis cū dī. g Si fures introiſſent ad te. ⁊ ptꝫ lr̄a vſq; ibi. h Oēs viri federis tui. in quo oſtendit ꝙ talia paſſura ſit idumea nō ſolū ab inimicis ſuis. ſ; etiā ab illis q̄ ꝓpus erāt amici ſui ⁊ ſibi cōfederati. qd̄ eſt ſatis grauius ſm illud pſ. liiij. Si inimicus meus maledixiſſet mihi ſuſtinuiſſem vtiq; ⁊c̄. i Nō eſt prudentia. Hic ꝯſr denūciat vaſtatio edom ꝓpter ſciam ſupſtitioſam: intendebāt eni diuinationibus ⁊ augurijs: iō ſubdit Nō eſt prudentia in eo: intēdentes eni talibus frequēter decipiunt. ideo ſubdit. k Nunquid nō in die illa. ſ. vaſtationis idumee. l Perdā ſapientes de idumea. q̄ ſuis ſupſtitionib⁹ denūciabant ei ſecuritatem. q. d. ſic: per effectum contrarium. m Et timebūt fortes tui a meridie. ab illa eni parte intrauit exercitus aduerſariorum.

Incipit abdias ꝓpha I

a V Iſio abdie: h̄ di
cit dominus de-
b us ad edom. Au
ditum audiuim⁹
b a domino: ⁊ legatuꝫ ad gē
tes miſit. Surgite et con-
ſurgamus aduerſus euꝫ in
c prelium. Ecce paruulū de-
di te in gentibus. Contem
d ptibilis tu es valde. Sup
e bia cordis tui extulit te ha
bitantē in ſciſſuris petrarū
f exaltantē ſoliū tuum. Qui
dicis in corde tuo. quis de
trahet me in terrā? Si ex-
altatus fueris vt aquila: et
ſi inter ſydera poſueris ni-
dū tuū: inde detrahā te di-
g cit dn̄s. Si fures introiſſēt
ad te: ſi latrones p noctem
quō cōticuiſſes. Nōne fu-
rati eſſent ſufficientia ſibi?
Si vindemiatores introiſ
ſent ad te: nunq̄d ſaltē race
mū reliq̄ſſet tibi. Quō ſcru
tati ſunt eſau. Inueſtigaue
rūt abſcondita eius. Vſq;
ad terminum emiſerunt te
h oēs viri federis tui illuſe-
rūt tibi. Inualuerūt aduer
ſum te viri pacis tue. Qui
comedūt tecū: ponent inſi-
i dias ſup te. Non ē pruden
k tia in eo. Nūq̄d non i die
l illa dicit domin⁹: perdam
ſapiētes de idumea et pru
m dentiam de monte eſau. et
timebunt fortes tui a meri
die: vt intereat vir de mon
n te eſau: Propter interfecti
onē ⁊ ꝓpter iniquitateꝫ in
o frēm tuū iacob opiet te con
p q fuſio ⁊ pibis ineternū. In
die cū ſtares aduerſus eū
r q̄n capiebant alieni exerci-
s tū ei⁹ et extranei ingredie-
t bantur portas eius: ⁊ ſup
t hieruſalem mittebant ſortē
v tu quoq; eras quaſi vnus
x ex eis. et non deſpicies in
y die fratris tui: in die pere-
z grinationis ei⁹. et non letaberis ſup filios iuda in die
a perditionis eorū ⁊ nō ma-
gnificabis os tuū i die an-
b guſtie. Neq; ingredieris
portā ppl̄i mei in die ruine
eorū: neq; deſpicies et tu i
malis eius in die vaſtitat
c illius. ⁊ nō emitteris aduer-
ſus exercitū ei⁹ in die vaſti
d tatis illi⁹: neq; ſtabis i exi
tibus vt interficias eos q̄
e fugerint. et non claudes re
liquos eius in die tribula-
f g tionis quoniaꝫ iuxta eſt di
h es domini ſup oēs gentes

n Propter interfectionē. Hic ꝯſr denunciat vaſtatio ꝓpter crimen inimicicie fraterne. cū dicit. Propter inter. ⁊ ꝓpter iniquitatē in fratrē tuum iacob. Eſau eni perſequebatur fratrē ſuū iacob ad mortē Gen. xxvij. ꝓ bn̄dictōe paterna ⁊ eodē mō idumei ab eſau deſcēdentes ꝓſecuti ſunt
ppl̄m iſrl̄ a iacob de-
ſcendentē: ꝓpter qd̄ Eſa. 29. c.
nominat hic iacob. ſ. Cor. 1. ſ.
o Operiet te cōfu
ſio. ſupueniēs tibi ex
oī pte. p Et pibis
ineternum abſq; re-
gni reparatione.
q In die cū ſtares
aduerſus eū. i. ppl̄m
iudaicū. r Quā-
do capiebāt alieni. i.
aſſyrij pmo ⁊ poſtea
chaldei. s Et ex- B
tranei ingre. por. ei⁹
in hirl̄m. ⁊ alijs ciui
tatibus. t Et ſup
irl̄m. i. ſup p̄dā irl̄m.
t Mittebāt ſortē.
vt q̄libet portaret p-
tem ſuā. v Tu q̄ꝫ
eras q̄ſi vn⁹ ex eis. ci
uitates deſtruēdo et
bona rapiendo.
x Et nō deſpicies i
die fratris tui. i. i die
vaſtatiōis ei⁹ nō de-
ſpicies eū. qꝛ tu eris
magis ꝯtēptibilis.
y In die pegri. ei⁹. E
. i. captiuatōis ad ter
rā extraneā. z Et
nō letaberis q̄ habe-
bis in occaſionē ma
ioris triſticie. a Et
nō magni. os tuū. ia
ctādo te ꝙ fueris in
tēpli ⁊ ciuitatis ꝯbu
ſtiōe. ex q̄ ꝯtigit ma
xima iudeoꝝ angu-
ſtia. lꝫ ei idumei plu
ries fuiſſent ꝯ regnū
iuda cum aſſyrijs et
chaldeis vt dictū ē.
tn̄ an̄ cōbuſtionē ci-
uitatis ⁊ tēpli per nabuſardā fuerāt captiuati. vt dicūt expoſitores aliqui ⁊ ſic nō fuerunt in illa. ideo ſubdit. b Neq; ingredieris portā: ⁊ ptꝫ lr̄a. c Et nō emitteris aduerſus exercitū eius. i. ad pſequendū ſedechiā fugientē cum viris bellatoribus. d Neq; ſtabis in exitibus. ſ. ciuitatis ad interficiendū fugientes. e Et nō clau. reliquos qui non poterūt effugere de ciuitate. f Qm̄ iuxta eſt. i. ꝓpe ⁊ an̄ dictā vaſtationē hierl̄m. g Dies dn̄i. i. tēpus ſue vindicte. h Sup oēs gentes. ſ. regni idumee. Sed quia Eſa. xxj. ⁊. xxxiiij. ⁊. lxiij. ⁊ Hiere. xlix. ⁊ Ezech. xxxv. videtur dicere textus. ꝙ idumei fuerunt cū chaldeis in deſtructione hierl̄m p chaldeos. ſicut ibidem fuit dictum: et idem ſonat ꝙ hic premittit. Et ſuper hierl̄m mittebāt ſortem. i. ſuper p̄dā de hierl̄m. vt quiſq; partē ſuaꝫ tolleret tu q̄q; eras quaſi vnus ex eis. q̄ diuiſio prede maxime fuit in captione ciuitatis per chaldeos. Aliter exponēda eſt littera ab illo loco. x Et nō deſpicies i die fratris tui. i. de vaſtatione eius facta p chaldeos. ſicut Prouer. xvij. dī. Qui in ruina letat alterius. i. de ruina alterius nō erit ipunitus q̄ſi diceret malus malum eueniet tibi poſt deſtructionem hierl̄m ⁊ ita ceſſabis deſpicere ppl̄m iudaicum.

i [Sicut feciſti fiet tibi: retri
butionē tuā cōuertā in ca
k put tuū Quō ei bibiſti ſup
l mōtē ſctm̄ meū bibent oēs
m gētes iugiter ⁊ bibēt ⁊ ab
n ſorbebūt ⁊ erūt q̄ſi nō ſint.
o Et in mōte ſyon erit ſalua
p q tio ⁊ erit ſanct⁹ Et poſſide
bit dom⁹ iacob eos q̄ poſ
r ſederant. Et erit dom⁹ ia
cob ignis et dom⁹ ioſeph
s flama ⁊ dom⁹ eſau ſtipula.
Et ſuccēdēt i eis. ⁊ deuora
bunt eos: ⁊ non erūt reliq̄e
domus eſau. qꝛ domin⁹ lo
t cutus eſt. Et hereditabunt
bi qui ad auſtrū ſunt mōtē
eſau: ⁊ q̄ in cāpeſtrib⁹ phi
liſtijm: ⁊ poſſidebūt regio
nem ephraim et regionem
ſamarie. ⁊ beniamin poſſi
v debit galaad et trāſmigra
tio exercitus huius filiorū
x iſrael omnia loca chanane
y z orum vſq3 ad ſareptam: et
tranſmigratio hieruſalez q̄
in boſphoro eſt poſſidebit
a ciuitates auſtri: ⁊ aſcēdent
ſaluatores in montē ſyon:
b iudicare montē eſau. ⁊ erit
domino regnum.

Explicit abdias ꝓpha.

5 Et nō letaberis. ſupuenient eñi tibi occaſiones triſticie maioris: motus eñi maiores depellunt minores. a Et nō magnificabis os tuū vltra te iactando q̄ fuiſti in ciuitatis ⁊ templi captione eadē de cā. b Nec ingredieris portā poſt ciuitatis reedificationē ꝑ neemiā. c Et non emitteris aduerſus exercitū eius. tūc ſicut miſſus fuiſti ante per Nabuch.

Hiere. 50. d Nec ſtabis i exitibus. ſ. hierl'm ad interficiendū fugiētes de ea: ſicut feciſti tēpore obſidionis ei⁹ ꝑ chaldeos. e Et nō claudes reliq̄s remanētes in ciuitate ſicut tunc feciſti.

F f Qm̄ iuxta eſt. i. ꝓpe: qꝛ ſtatim poſt deſtructionē hirl'm fuerunt captiuati idumei. g Dies dñi. i. tēpus ſue vindicte. h Sup oēs gētes. ſ. regni idumee: de q̄bus loquit̄ ꝓpheta.

G i Sicut feciſti. ꝑſequēdo nequiter filios iude. ita alij perſequentur te. k Quō eñi bibiſtis ſup montē ⁊c. i. laute vixiſtis de bonis acceptis de tēplo qđ erat in monte moria. l Bibent oēs gētes. hauriēdo bona tua. m Et abſorbebūt te: venientes ſup te tāta ꝑtāte q̄ nō poteris reſiſtere n Et erūt q̄ſi nō ſint. alicuius ꝟtutis gētes tue. ideo ſequit̄. i Sicut feciſti ꝑſequēdo nequiter filios iude: ſic alij ꝑſequent̄ te. k Quō eñi bibiſtis. i. letanter feciſtis. k Sup montē ſanctū tuū. i. de malo venienti ſupra hierl'm: vbi eſt templū noi meo dedicatū. l Bibēt oēs gētes. hauriēdo bona tua ⁊ letando de tua miſeria. m Et abſorbebūt te totaliter deuorādo. n Et erunt quaſi non ſint. ſ. gētes tue. vñ iſtud refert̄ ad illud qđ ſupra dr̄. Dies dñi ſup oēs gentes. o Et in monte. Hic poſt deſtructionē idumeoꝝ nūciat ꝓpha cōſolationē iudeorum: ⁊ dicūt aliq̄ expoſitores nr̄i. q̄ reſiduū huius ꝓphetie intelligit̄ ad lrāz de reditu captiuitatis babylonice. o Et in monte ſyon erit ſaluatio. qꝛ liberati de captiuitate illuc venerūt: vt hr̄. j. Eſdre. ij. p Et erit ſanctus. qꝛ ibi reedificatū fuit templum in loco ſancto ſuo. p Et poſſidebit dom⁹ iacob eos q̄ ſe poſſederāt. qđ maxime fuit impletū tpe machabeoꝝ. q̄ pugnantes viriliter ſuos aduerſarios ſibi ſubiecerunt. r Et erit domus iacob ignis ⁊c. dicunt̄ hic domus iacob illi de regno iude. q̄ redierūt de captiuitate: ⁊ dom⁹ ioſeph illi de regno iſrael. qui euadētes man⁹ aſſyrioꝝ poſtea venerunt ad habitandū in regno iude: ⁊ cū illis de regno iuda captiuati fuerūt: ⁊ cū redeūtibus redierūt. s Et domus eſau ſtipula. i. idumea ita faciliter deſtruet̄ ab eis ſicut ſtipula ab igne. t Et hereditabunt hi q̄ ad auſtrum ſunt. qꝛ tpe mach. dilatauerūt terminos habitationis ſue circūquaq3. v Et trāſmigratio exercitus huius. i. illi q̄ de regno iude trāſmigrauerūt in babylonē hereditabūt: ſupple. x Oia chananeoꝝ loca q̄ fuerūt a chananeis poſſeſſa anteq̄ filij iſrl' ingrederent̄ terrā illā. y Vſq3 ad ſareptā. ciuitas eſt in qua mulier vidua pauit helyam. z Et tranſmigratio hierl'm que eſt in boſphoro. nomē eſt loci in regno babylonie ſm̄ illā expoſitionē: ad quē aliq̄ de irl'm fuerūt trāſlati a Et aſcendēt ſaluatores. i. Eſdras ⁊ neemias vel machabei: vt dicunt aliqui. b Et erit dño regnū. i. virtute diuina fient iſta cui ſeruient a captiuitate liberati. In aliq̄bus aūt libris additur in fine: Amen: ſed nō eſt in hebreo nec in libris correctis. Iſta expoſitio videt̄ habere aliqua dubia. Primo qui nō habet̄ plane de ſcriptura: q̄ termini iudeorū fuerunt dilatati ita temporibus ꝑdictis. ⁊ maxime qꝛ dicit̄ hic. Poſſidebunt regionē ſamarie. qꝛ ſamaritani illi miſſi a rege aſſyrioꝝ. iiij. Regū. xvij. habitauerūt regionem illā vſq3 ad tpa xp̄i: vt ꝑ3 Ioh. iiij. ⁊ in pluribus alijs locis ex euangelio. Item quod dicit̄. Et erit dño regnum. videt̄ extorte exponi. qꝛ interruptio regni dauid. qđ dicitur regnū dei in ſcriptura a doctorib⁹ hebreorū ⁊ latinorū. dicit̄ reparanda ꝑ xp̄m et ħ videnī manifeſte ſonare dicta ꝓpharum ꝓpter qđ Rab. ſal'. et alij hebrei exponūt totā partē iſtā de cōſolatione iudeorū ꝑ xp̄m: ſ3 in hoc deficiunt q̄ dicūt eſſe futurū qđ iā eſt impletū ⁊ ideo pōt iſta ꝑs exponi de tpe xp̄i cum dr̄. Et in monte ſyon erit ſaluatio. qꝛ xp̄s ſaluator nr̄ ibi pluries ꝑdicauit in tēplo et plures infirmos curauit ſpiritualiter ⁊ corporaliter. Et erit ſanctus qꝛ ibi miſſus fuit ſpiritusſanctus in ſigno viſibili in die penthe. ſm̄ q̄ dicit Hiero. in epiſtola ad paulinū. Et poſſidebit dom⁹ iacob. i. apl'i primiq3 credentes qui fuerūt de domo iacob ⁊ iſta poſſeſſio nō eſt per tpale dñium. ſed qꝛ potētes hui⁹ mundi poſuerunt colla ſua ſub iugo fidei. Et erit dom⁹ iacob ignis ⁊c. qꝛ ſuper eos apparuit ſpūſſanctus in ſpecie Act. ij. Et domus eſau. i. generaliter gentiles: ex hoc eñi q̄ eſau ꝑſequebat̄ iacob: ⁊ deſcēdentes ab eo ſc3 idumei ꝑſequebant̄ filios iſrael a iacob deſcendentes. oēs qui ppl'm iſrael perſecuti ſunt cuiuſmodi erant gentiles: vocati ſunt noie edom. vt dicunt hebrei et vlterius deductum eſt hoc nomen ad omnes perſecutores filiorum iſrael. et hoc idem dicit Hiero. in primo prologo huius ꝓphetie. Et per hoc q̄ dicunt̄ hic ſtipula. ⁊ apl'i ignis. intelligitur coꝝ conuerſio facilis ad fidem. Et deuorabunt eos. i. corpori xp̄i myſtico incorporabunt: ⁊ hoc modo dicit̄ Actuū. x. Surge petre. occide ⁊ manduca. ſ. de conuerſione Cornelij et alioꝝ gentilium cum eo exiſtentium ſtatim futura. Et nō erunt reliquie. i. non remanebit in eis aliquid idolatrie precedētis. ſicut dicitur Prouerb. xij. Verte impios. ⁊ nō erunt ſc3 amplius impij. manebunt tamē ad pietatem conuerſi. Et hereditabunt ⁊c. Actuū. j. dixit hieſus diſcipulis ſuis. Eritis mihi teſtes in hieruſalez ⁊ in omni iudea ⁊ ſamaria vſq3 ad vltimum terre. quia fidem xp̄i p̄mo predicauerunt in hieruſalē ⁊ poſtea in alijs partibus circūquaq3 ſubmittentes colla gentiū fidei. ⁊ ſm̄ hoc dicunt̄ hic aliqui hereditare terras diuerſas ad quas iuerunt ⁊ exprimunt̄ ſpecialiter aliq̄ terre ꝓpinque hierl'm ⁊ iude vt mons eſau. terra philiſtijm: ſamaria ⁊ galaad: ⁊ ſarepta ſydonioꝝ. ⁊ per iſta loca intelligunt̄ oia alia ad q̄ deriuata eſt ꝑ apl'os fides catholica. Sciendū tñ q̄ vbi tranſlatio nr̄a h3. Vſq3 ad ſareptam. in hebreo hr̄ Vſq3 ſeraphath. i. vſq3 in franciā. vt dicit Ra. ſa. ⁊ ſm̄ hoc exponit̄ qđ dr̄ hic. Et trāſmigratio exercitus hui⁹. i. collectionis fideliū in iudea exñtiū: q̄ erant exercitus fortis ꝯ dyabolum ⁊ perſecutionē infideliū: quorū aliqui tranſmigrauerunt ꝑ varia loca infidelium: q̄ hic chananei noiant̄ ꝓcedentes vſq3 in franciā. ſ. ſanctus Saminianus: qui fuit de. lxx. diſcipulis vnus. et conuertit ad fidem ciuitatem ſenonenſem. que tunc erat metropolis in tota francia ⁊ ciuitas aurea vocabat̄. ⁊ poſt ciuitatis conuerſionē eā dño dedicauit: faciens cruces in ciuitatis muro cum pollice: cui cedebat lapis ſicut cera mollis et ad-

huc apparet in pluribus locis ſicut ego vidi: q hec ſcripſi. et ſocij ſancti Sauiniani alias ciuitates francie plures ad fidem xpi puerterūt. vt ex actis eorum hr. Et tranſmigratio hieruſalem que eſt in boſphoro. in hebreo hr. In cepharad id eſt in hiſpania. vt dicit Ra.ſal. quod fuit impletum per iacobum apoſtolum et eius diſcipulos ibi fidem xpi primitus predicantes et colla gentium ſubiugātes. io ſubditur. Poſſidebit ciuitates auſtri. licet eñ hiſpania reſpectu hieruſalem ſit in parte occidentali tamen reſpectu fran-
3.Reg.17.d. cie de q̄ fecerat mentionē immediate magis eſt ad auſtrū. Et aſcendēt ſaluatores. id eſt petrus et Paulus. qui dicunt ſaluatores pticipatiue eo q ſunt precipui apoſtoli. In montē ſyon id eſt in eccleſiam: q̄ mons ſyon dicitur. Eſa.ij. et Heb.xij. vt ibidem dictū eſt. Judicare montem eſau.i. romā vt dicit Ra.ſa. q apparētes Conſtantino et eū arguentes de perſecutione chriſtianorum induxerunt eum ad defenſionem chriſtianorum et edificationē eccleſiarum per romanum imperium. Et erit domino regnum. quia romam caput mundi dimiſit vicario chriſti. transferens ſedem imperij conſtantinopolim. Aliter etiam poteſt exponi de tempore futuri iudicij. cum dicitur. Et aſcendent ſaluatores.i. apoſtoli q̄ erunt iudicis aſſeſſores ad perfectam ſalutem electorum tunc habendam. In montem ſyon: q circa illum locum erit finale iudicium vt dictum eſt ſupra Joelis.iij. Judicare montem eſau.i. condemnare ſuperbiam infidelium: qui nomine edom vel eſau deſignantur. vt dictum eſt ſupra. Et erit domino regnum: quia omnia perfecte ſubijcientur domino noſtro Jeſu xpo: cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum Amen. In cap.i. Abdie vbi dicit in poſtilla. Et ideo pōt iſta pars exponi de tpe xpi.

Additio.

Per idumeā de q̄ pncipaliter in phetia abdie agit ſm hebreos intelligitur romanum imperiū put in glo. noſtra in hoc loco habet. vbi ſic dicit. Hec omnia iudei de tpe antichriſti interptant: quē pro xpo recipient. et quicqd ptra idumeā dicitur ipſi de romano imperio ſomniāt dictū. hec in glo. Circa qd notandum qd p romanum imperiū intelligūt cōmuniter romanā eccleſiā quam dicunt deſtruendam per meſſiam ab eis inaniter ſpectatū quā qdem eccleſiam romanā aſſerunt pfiguratā fuiſſe per quartā beſtiam viſam a daniele. vij. ca. quā phetat deſtruendā per quintū regnū incorruptibile a deo ſuſcitandum: qd falſum eſt et erroneū put in additione ſup danielem.c. ſupradicto fuit ſufficienter oſtenſum. Similiter q aſſerūt per idumeā intelligi eccleſiam xpianam ſeu romanam: improbatum fuit plene ſupra Eſaie.xxxiiij. in additione: vbi oſtenſum fuit q in illo loco: ſicut in quibuſdam alijs ſacre ſcripture verificat de eis illud pō. Gladius eorum intret in corde ipſorum. Attente eñ ſi cōſiderent ſcripture idumea in illo.c. et in alijs ſimilibus ſignificat ad lram ſynagogā iudeorum que Apoc.ij. ſynagoga ſathane dicit: que per negationem et occiſionem xpi et perſecutionem membrorum eius facta eſt vere eccleſie dei inimici eo mō quo idumea ab eſau deſcendens ſm carnē ſemp fuit aduerſatrix hierlm materiali. Iſta aūt cōſideratio plene oſtendit in additionibus prelibatis. ſ. Eſa.xxxiiij. Dan.vij. vñ qd in hoc ca. cōtinet de idumea pſertim ab illo loco. et in monte ſyon tc. intelligendum eſt de ſynagoga iudeorum et qd dicit de ſyon ioſeph et iacob intelligendū eſt de eccleſia et pplo xpiano. et ideo concludit in fine. Et erit dño regnum. q idumea predicta ſeparata a conſortio fideliū poſt paſſionē legit Math.vl. Data eſt mihi ois ptās in celo et in terra. Item qd dicitur hic circa finē. et tranſmigratio hierlm que eſt in boſphoro. ſ. in hyſpania. poſſidebit ciuitates auſtri impletum fuit quando hyſpani ante ortum nephande ſecte machometi poſſederūt multas ciuitates in aphrica vt in chronicis habetur. Aphrica aūt eſt in parte auſtrali terre habitabil' 4.Reg.14.f.

Incipit plogus in Jonam prophetam.

a Sanctū ionā hebrei affirmant b filiū fuiſſe mulieris c vidue ſareptane d quē helyas pphetam mortuum ſuſcitauit matre poſtea dicente ad eū: Nūc cognoui q vir dei es tu: et verbum e dei in ore tuo veritas eſt. Ob f hāc etiā cauſam ipm puerum g ſic vocatum amathi. Amathi eñ in noſtra lingua veritatē ſonat. Et ex eo q verum helyas locutus eſt. ille qui ſuſcitatus eſt. filius eſſe dicitur veritatis. ideo de veritate columba naſcitur. quia ionas columbam h ſonat. In condemnationē aūt iſrl' ionas ad gentē mit- i titur q niniue agente penitentiā. illi in malicia perſe- k uerant. Temporibus quippe hieroboam regis iſrl': q deo relicto cum pplo ſuo in ſamaria idolis ſacrificabat Jonam prophetam fuiſſe: quartus liber regū indicat

Incipit expoſitio pmi plogi in Jonā phetam.

Sanctus ionā tc. Iſte plogus diuidit in quinq ptículas. In prima pphete perſona notificat. ibi. Sanctum ionam tc. In ſecunda ſubditur cauſa cur ad pphetandum mittitur. ibi. In cōdemnationem aūt iſrl'. In tercia tps pphetationis exprimit. ibi. Temporibus quoq hieroboam. In quarta quedā eum a pphetando retrahentia innuunt. ibi. Hic cum pphetia illuminante. In quinta comparat heliſeo: et cauſa fuge monſtratur. ibi. Hoc illi acciderat tc. item in prima parte notificatur perſona prophete per tria. Primo per declarationē originis. ſecundo per euentū ſuſcitationis. ibi. Quē helyas. tercio per rationem agnominationis. ibi. Ob hāc cauſam. Dicit itaq.

a Sanctū ionā. Hic querit quare dī ſanctus plus q̄ ceteri pphete. qui oēs ſancti fuerūt. Rñſio. ne videat damnatus: qm infra videt mādato dñi repugnaſſe et de miſericordia domini in niniuitas contriſtatus fuiſſe. b Mulieris vidue. iij. Regum. xvij. dicitur de helya. Apparuit ei mulier vidua colligens ligna tc. c Sareptane. a ſarepta ciuitate: que ſita erat inter tyrum et ſydonem. De reſuſcitatione filij iſtius vidue dicit. iij. Regū. xvij. g. Exaudiuit dñs vocem helye et reuerſa eſt anima pueri intra eum et reuixit. d Nunc in iſto miraculo. Cognoui tc.

e Ob hanc cauſam. Hic notificat per agnominationem. et primo ipa agnominatio ponitur. ſcdo ipſius congruentia ſubiungitur. ibi. Et ex eo q verū tc. Dicit igitur.

e Ob hāc cauſam. ſ. q mulier dixerat helye. iij. Regum xvij.g. Nūc in iſto cognoui. q vir dei es tu: et vbum domini in ore tuo verū eſt. Dicunt. f Ipm puerū. i. ionam.

g Vocatū amathi tc. lra ſatis plana eſt. h In condēnatione aūt iſrael. Hic ſubditur cauſa cur ad pphetandum mittitur. ſ. impenitentia iſrl' penitentibus niniuitis Jone iij. Crediderūt viri niniuite dño et pdicauerūt ieiunium: et veſtiti ſunt ſaccis a maiore vſq ad minorem: et hoc eſt qd dicitur hic. i Qz niniue agēte pniam tc. ſicut dicit Hiero. in li. de locis. Niniue eſt vrbs aſſyriorum: quā edificauit Aſſur egrediens de terra ſennaar. et de iſta loquit hic. Eſt aūt et alia vſq hodie ciuitas iudeorum noīe niniue in angulo arabie quā nūc corrupte niniuen vocāt. k Temporibus quippe Hieroboam. de quo dicitur. iiij. Reg. xiiij. f. Regnauit Hieroboam filius ioas regis iſrael in ſamaria quadraginta et vno anno. et ſequitur. Ipſe reſtituit terminos iſrael ab introitu emath vſq ad mare ſolitudinis iuxta ſermonem domini dei iſrael: quem locutus eſt per ſeruum ſuum ionam filium amathi. Et ex hoc patet q multū ſenex erat quando hec facta ſunt.

l m Is cū ꝓphetia illumināte n peccatores ciuitatis niniue dei miſericordiam cōſe- o cuturos videret ne falſa p̄dicare videret ad denūciādum interitū eiuſdē ciuita- p q tis ire nolebat. Nam ſicut deus ad abraam de impietate ſodomoꝝ ꝛ gomorreo- r rū locutus ē. Clamor ſodomoꝝ ꝛ gomorreorū peruenit ad me. Ita ꝛ de niniue dicitur eo ꝙ aſcenderit clamor malicie eius ad deum Et qꝛ ſentētia dei de ſodomis facta minime reuocata eſt. ita ꝛ ionas aduerſuꝫ niniuē ꝓlatā ſentētiā reuo- s cari nolebat. diuine diſpēſationis ignarus: q̄ ſalutē hoīm ad ſe cōuertentiū ma- t gis vult q̄ꝫ interitum. Hoc illi acciderat qđ et ſancto heliſeo. qui filium ſunamitidis mlieris mortuū igno- v rauit. Ideo a cōſpectu dei fugere ſe Jonas putabat humanum aliquid paſſus dicente dauid. Quo ibo a ſpiritu tuo: et a facie tua q̄ fugiam?

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentū.

a IOnas colūba pulcerrima: naufragio ſuo paſſionem domini prefigurans: mūdum ad pniam reuocat: ꝛ ſub noīe niniue ſalutē gētibus denunciat.

Explicit argumentum.

l Is cū ꝓphetia ꝛc. Hic ponunt quedā q̄ eū retrahebant ne p̄dicaret niniuitis. q̄ tū retrahere nō debebāt. duo autē retrahebāt eū. Primū eſt ꝙ cū p̄uideret niniuitas p penitentiā reuerſuros nolebat eis p̄dicare: ne falſuꝫ predicaſſe poſtea videret: ꝛ h̄ eſt qđ dr̄ hic. Is cū ꝓphetia illuminante ꝛc. Scd̄m erat ꝙ ſniam ſ niniuitas ꝓlatam reuocari nolebat: ipſam tū reuocādā p̄uidebat ꝛ hoc ē qđ dr̄ hic. Nā ſicut deus ad abraam ꝛc. ſed in vtroqꝫ errabat qđ notat cū dr̄. Diuine diſpēſatiōis ignarus. Dicit igr̄. Is cū ꝓphetia illuminante ꝛc. Contra ſup illud

Gen.18.c. xxxviij. Eſaie. Diſpone domui tue: dicit glo. Legerat Jo- Jone.3.a.

nas in eodē libro: ꝙ niniuitarū nequitia ſm hoc qđ agebant die q̄dragesimo complēda erat ꝛ ita ciuitas eorū deſtruenda ſed illud nō legerat ꝙ p ſui cōminatiōeꝫ

Ezech.33. acturi eſſent penitētiā. ꝛ ita miam cōſecuturi. Preterea infra dicit. Diuine diſpēſationis ignarus. Reſpōſio: aliq̄ dicūt ꝙ legerat in ſpeculo eternitatis coꝝ conuerſionē. ſicut hic dicit. ꝛ ꝙ ecēnt miam cōſecuturi. ſed modū conuerſionis non legerat. ſ. ꝙ per ſuā cōminationem deberent conuerti. ſed per hoc non poſſet rūderi ad ſecundū. ꝓpter hoc dicendū ꝙ ablatiuus abſolutus non importat hic cauſalitatem: ſed cōcomitantiam: vt ſit ſenſus. Dum illuminaretur ꝓphetia ad videndum ſubuerſionem corporalem: ſupple vidit ſpūalem conuerſionē. non ſpiritu ꝓphetico: ſed credulitate quadā: ſm hoc exponit lr̄a ſic. l Is. i. ionas. m Cū ꝓphetia illumināte. ad denunciandū interitū ciuitatis. i. cū illuminate luce cognitionis ꝓphetice: ꝙ deberet denunciare interitum ciuitatis. o Videret. i. crederet. n Peccatores ciuitatis miam cōſecuturos. quia ſciuit deū miſericordem. vnde Jone. iiij. Scio quia tu deus clemens ꝛ miſericors es patiens ꝛ multe miſerationis. ꝛ ignoſcēs ſup malicia. p Ire nolebat. ergo inobediēs erat. ergo peccabat Reſponſio. dicunt aliqui ꝙ ſic eſt vñ poſtmoduꝫ grauiter punitus eſt ꝛ penituit ꝛ confeſſus eſt peccatū ſuū Jone. j. Scio qm̄ ꝓpter me hec tempeſtas grandis eſt ſuper vos. Vel poteſt dici ꝙ non erat recuſatio p̄cepti ſed excuſatio ſicut Moyſes excuſat ſe Exod. iiij. dicens. Obſecro dn̄e non ſum eloquens ꝛc. q Nam ſicut deus. Hic tāgitur ſecundū ꝓpter qđ nolebat eis p̄dicare. ſed ſm hoc videtur inuidus fuiſſe. Reſpondeo: non dicit. volebat nō reuocari. ſed nolebat reuocari. ita ꝙ nec hoc nec eius oppoſitum volebat ſꝫ ſm hoc nulla eſſet ratio. Propter hoc poteſt dici ꝙ non ſequit ſed volebat ꝙ nō dimitteret. ꝙ inuidus eſſet vel iniquus qꝛ hoc volebat non qꝛ de malo coꝝ gaudebat. ſed qꝛ de malo ppl̄i ſui dolebat: ſciebat eñ coꝝ cōuerſionē in condēnationē fore iudeoꝝ vñ glo. Nouerat propheta reuelante ſpiritu: ꝙ penitentia gentium ruina eſſet iudeoꝝ. ꝛ ideo amator patrie non tā inuidet niniue q̄ꝫ cupit ppl̄m ſuū nō perire. inde etiam ꝙ ſi vidiſſet in ſpeculo coꝝ conuerſionē teneret cōformare voluntatē ſuā voluntati diuine. Sed adhuc ex verbo glo. ſ. Reuelante ſpū ꝛc. videt ꝙ coꝝ conuerſionem viderat reuelatione ꝓphetica. Reſpondeo ꝙ nequaq̄ꝫ. ſed hoc ſolū ꝙ horū penitentia ſi

cōtingeret iudeorū ruina eſſet. r Locut⁹ eſt. Gen. xviij. s Diuine diſpenſationis ignarus. Hic oſtēdit: ꝙ in duobus errabat. ſ. ꝓpter ignorantiam duorum. Primo qꝛ deū ignorabat magis diligere ſaluteꝫ q̄ꝫ mortē. Ezech. xviij. g. Nolo mortem morientis: ſed vt conuertat ꝛ viuat. Scd̄o quia ignorabat eius p̄ſentiam ꝛ potentiam eſſe vniuerſalem ibi. Ideo a conſpectu dei. Primo ergo oſtenditur ignorantia. ſecundo modus ignorandi oſtendit: ibi. Hoc illi acciderat. Dicit igitur. 4.Reg.4.c.

s Diuine diſpenſationis ignarus. Sed cōtra. dictū eſt ſupra ꝙ qꝛ hoc ſciebat quadam preſumptione. ꝓpter hoc recuſabat predicare. Reſpondeo. ignarus per illuminationem prophetie. ꝛ hoc probat ſecunda pars que ſequitur. t Hoc illi acciderat ꝛc. i qua oſtenditur ꝙ loquitur de ignorātia. que eſt per carentiam ſpiritus ꝓphetalis. Heliſeus eñ ſciebat illam mulierem de qua agitur. iiij. Regum. iiij. eſſe in amaritudine anime per ſigna que videbat ꝛ neſciebat ſpiritu ꝓphetico: ꝛ ſimiliter hic ſciebat deum preſtiturū indulgentiam habens ſignum ꝙ ad predicandum mittebatur: ſed neſciebat ꝓphetica illuminatione. Precedentes obiectiones ſatis poſſemus euadere temperando expoſitionem littere vt dicatur. Ire nolebat id eſt quaſi nolēs ire erat ꝛ ſimiliter reuocari nolebat. i. q̄ſi nolens ꝙ reuocaret. ꝛ ſimiliter diuine diſpenſationis ignarus. i. quaſi diuinam ignoraret diſpenſationem ꝛ omnia tunc reſpiciunt ſigna exteriora: ſm que iudicamus. j. Regum xvj. b. Homo videt ea que patent: dominus autem intuetur cor. Et iſtam expoſitionem videtur velle littera ſequens. ſcilicet quaſi humanum aliquid paſſus ꝛc. v Ideo a conſpectu domini. ſm primam expoſitionem hic notatur ſecunda ignorantia: que fuit ſpecialiter cauſa fuge. Et nota ꝙ bene dicitur humanum aliquid paſſus. talis enim error inerat ei a natura corrupta. vt crederet ꝙ quia exibat terram in qua deus colebatur a precepto abſolueretur. dicit enim Auguſtinus. Approbare falſa pro veris vel ecōuerſo: nō eſt natura hominis inſtituti ſed pena dānati. Et nota ꝙ dicit ꝙ Jonas poſtq̄ꝫ predicauit niniuitis confuſus pre verecundia latenter ingreſſus eſt terram ſuam: ꝛ aſſumpta matre latēter egreſſus annis. vij. exulauit nolens redire pre verecundia tandem mortua matre rediijt. Ps.138.

Incipit expoſitio prologi ſcd̄i in Jonam.

a IOnas columba ꝛc. In hoc ſecundo ꝓlogo ꝓcedit hoc modo: primo eñ notificat pſona ꝓphete. ſecundo oſtendit ſeries ſiue hiſtoria ꝓphetie ibi. Ad gentium preconium. tercio determinatur locus ſepulture prophete. ibi. Cuius ſepulcrum. Item in prima parte notificatur a tribus a nois interp̄tatione. cum dicit Jonas columba ꝛc. a cognatione cum dicitur. Filius amathi a loco vnde erat cum dicitur. Qui fuit de geth. quid autem ſignificet geth exprimit Hiero. dicens in originali: Geth

in ſcđo ſephoꝛi miliario q̄ hodie appellat̃ diocesarea eūti-
bus tyberiadē haud grādis eſt viculus: vbi ⁊ ſepulcrum
eius oſ̄dit̃. q̄ꝫ alij iuxta diapolim.i.lyddā ⁊ eū natū ⁊ cō
ditū velint nō intelligētes hoc qđ addit̃. ophyr ad deſtru
ctionē aliaꝝ vrbiū gerb ꝯtinere: q̄ iuxta eleucheropolim ſi
ue diapoli hodie de-
mōſtrant̃. Jtem i ſe-
cūda pte i qua tāgit̃
ſeries ſiue hiſtoꝛia ꝓ
A pherie p̄mo tāgitur
miſſio ꝓphe ad p̄di-
cādum niniuit̃: ibi.
ad gentiū p̄conium
mittit̃. Scđo fuga ꝓ
phete iniūctū offici-
um exeq̄ cōtēnentis:
ibi. Miſſus cōtēnit.
⁊c̃. Tertō ſequit̃ ad
exequēdū cōpulſio:
Gen.18.b ibi. Propt̃ quē peri-
clitat̃ nauis ⁊c̃. q̄rto
ſubiūgit̃ iniūcti exe-
cutō: ibi. Reiect⁹ p̄dicauit. q̄nto oſ̄dit̃ exeq̄nt̃ affect⁹ ſiue
affectō: ibi Sꝫ ꝯtriſtat̃ ⁊c̃. ergo iniqu⁹ fuit. Rūſio: aūcedēs
ponit̃ ꝓ ꝯñti.i. ꝓ excecatōe iudeoꝝ: quā intellexit conſeq̄
ex gentiū ꝯuerſione. Jnuidet: ergo iuidus fuit. Rūſio: aū-
dens ponit̃ ꝓ cōſequenti.i. ſuſtinet doloꝛis paſſionem q̄
ad inuidiā ſolet cōſequi. Sephoꝛi. oppidū fuit vñ fuit oꝛi-
unda Anna mr̃ beate v̄ginis. Tyberiadē. ciuitas fuit i iu-
dea: in honoꝛem Tyberij ceſaris condita.

Jncipit Jonas ꝓpheta.
Capitulum I

a Et factū eſt ver-
bum domini ad
b Jonā filiū ama
thi dicēs. Sur-
c ge: et vade in niniuen ciui-
d tatem grandem ⁊ predica i
e ea: quia aſcendet malicia
f eius coꝛaꝫ me. Et ſurrexit
ionas vt fugeret in tharſis
g a facie domini. Et deſcēdit
ioppen: et inuenit nauē eū-
h tem i tharſis. Et dedit nau
lū eius ⁊ deſcēdit i eam vt
iret cum eis in tharſis a fa-
i cie domini. Domin⁹ autēꝫ
miſit ventū magnū in ma-
re: et facta ē tempeſtas ma-
gna in mari: ⁊ nauis ꝑiclic-
tabat̃ cōteri. Et timuerunt
k naute: et clamauerunt viri

Explicit qualiſcūq̄ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtilla ſuꝑ ꝓphetiam Jone cum additōibus Jnci
pit.
Capitulum primū.

Et factū eſt. Hic incipit Jonas ꝓpha: ⁊ diui-
dit̃ in duas ptes. q2 p̄mo oſ̄dit̃ ei⁹ inobediē-
tia. ⁊ ſcđo p̄nia: ſeq̄nti ca. Pria i tres. q2 p̄mo
deſcribit̃ Jone rebellio. ſcđo rebellātis dep̄hē
ſio: ibi. Dñs aūt. tcio ꝯp̄henſi punitio: ibi. Et
dixerūt. Circa p̄mū dr̃. a Et fcm̃ eſt ver. dñi ad Jonam
q̄ ꝓphauit tꝑe Hieroboā regis iſrl̃. vt hr̃. iiij. Reguꝫ. xiiij.
b Filiū amathi. dicūt aliq̄ ꝙ nomē ꝓpriū eſt pr̃is ipſi⁹.
ꝫ hoc nō videt̃ veꝝ. q2 ſm oēs doctoꝛes hebraicos ⁊ lati-
nos: iſte Jonas fuit fili⁹ mulier̃ vidue quē ſuſcitauit He-
lyas. iij. Reg. xvij. illa aūt nō fuit de pplo iſrl̃. ꝫ gētilis. vt
ptꝫ ꝑ v̄ba ſaluatoꝛis Lū. iiij. Multe vidue erāt i dieb⁹ He
lye i iſrl̃. ⁊ ad nullā illaꝝ miſſus ē helyas ⁊c̃. ⁊ ꝑ ꝯñs ei⁹ ma
rit⁹ fuerat gētilis. Talib⁹ aūt nō dabat̃ tūc ſpūs ꝓphetie:
⁊ tñ opoꝛteret hoc dicē ſi fuit pr̃ Jone: ſm regulā doctoꝛū
hebreoꝝ ⁊ catholicoꝝ. ſ. ꝙ qñ in principio alicui⁹ ꝓphetie
exp̄mit̃ nomē pr̃is ſubintelligit̃ fuiſſe ꝓpha: ſicut ⁊ fili⁹. ⁊
ideo dr̃m ꝙ amathi eſt h̄ nomē appellatiuū. ⁊ ſonat veri-
tatem i latino. Reſuſcitato eñ filio dicte vidue dixit ip̄e he
lye. Nūc in iſto cognoui qm̄ vir dei es tu: ⁊ v̄bum dñi i oꝛe
tuo veꝝ eſt. Et ob hoc puer ſuſcitat⁹ extūc vocat⁹ eſt fili⁹
amathi.i. veritatis. Et hoc idē dic̃ Hiero. in ꝓlogo. ſic̃ ali
q̄s dr̃ filius moꝛt̃. q2 fecit aliq̄d dignū moꝛte. ij. Reg. xij.
c Surge ⁊ va. i niniuen. que erat ciuitas longe poſita.
d Et p̄dica i ea. ei⁹ ſ̄buerſionē e Quia aſcē. ei⁹ malicia
coꝛā me. ſ. malicia hītātiū meruit ꝙ ſ̄uertat̃. f Et ſurre
xit Jonas: vt fugeret i tharſis. ciuitas eſt cylicie. de q̄ pau
lus fuit oꝛiūdus Act̃. xxj. g Et deſcē. in ioppē. poꝛtus
eſt in iudea ſuꝑ mare mediterraneū. h Et dedit naulū
eius. i. preciū nauis ꝓ ſua depoꝛtatōne. Hic occurrūt duo
dubia. Primū quare volebat fugere. Ad cui⁹ intellectum
ſciēdū. ꝙ duplex ē ꝓphetia q̄tū ſpectat ad ꝓpoſitū. Una
que dr̃ ꝓphetia p̄deſtinatōis. ſ. qñ aliq̄d reuelat̃ futurum.
eo mō quo ē in diuia p̄oꝛdinatōe: ⁊ illud ſemꝑ impletur
hoc mō reuelauit dñs Samueli deiectōem ſaulis. j. Regū
xv. ꝓpter q̄đ dixit ſamuel. Poꝛro triūphatoꝛ i iſrl̃ nō par
cet ⁊ penitudine nō flectet̃. neq̄ꝫ eñ hō eſt vt agat p̄niam.
Alia eſt ꝓphetia cōmiatōis. ſcꝫ qñ aliq̄ punitio reuelat̃ fu-
tura ꝓut eſt in cauſis ſcđis ſm eaꝝ diſpoſitōem. ⁊ ſm hoc
Eſaias de mādato dei dixit Ezechie. iiij. Regū. xx. Preci
pe domui tue: moꝛie
ris eñ tu ⁊ nō viues
Talis ei erat infirmi
tas: ꝙ ſm naturā nō
poterat euadē moꝛ-
tem: ⁊ h̄ nō ſꝑ imple
tur. p̄oꝛdinauerat ei
de⁹ cuꝫ ſanare mira-
culoſe ꝓpt̃ eius p̄ces
⁊ lacrimas. Jtē ſciē-
dū ꝙ ſpūs din⁹ ꝓut
vult tāgit coꝛda ꝓ-
p̄haꝝ. ſ. min⁹ ꝑfecte
vel ꝑfecti⁹. ſic̃ Eſaie B
fuit r̄uelata moꝛs eze
chie futura ſm cur-
ſum nature. Jdeo di
xit. Moꝛieris tu ⁊ non viues. Poſtea vero eius ſanatio
miraculoſa: ſicut ibidem ſubditur. Reuertere dic Ezechie
⁊c̃. Audiui oꝛōem tuā ⁊ vidi lacrimā: ⁊ ecce ſanaui te. Pro
phetia aūt iſta de ſubuerſione niniue fuit tm̄ cōminatōis:
q2 tūc nō fuit impleta ꝓpter p̄niam niniuitarū. verūtamē
hoc nō fuit r̄euelatum Jone a p̄cipio: ꝫ ſolum ꝙ denūci-
aret niniue ſubuerſionē. Jonas vero cōſiderans diuie mi
ſericoꝛdie magnitudinē: ⁊ ex altera pte cōiecturas ꝙ nini
uite peniterēt ad eius denūciatōem. timuit ne ꝓphetia ſua
nō impleret̃ ⁊ ſic falſus ꝓpheta diceret̃. propter qđ voluit
mādatū dñi declinare. Et h̄ eſt qđ dic̃ infra. ca. iiij. Propt̃
hoc p̄occupaui vt fugerē in tharſis. ſcio ei ꝙ tu dn̄s clemēs
⁊ miſericoꝛs es ⁊c̃. Sꝫ ꝯ h̄ poſſꝫ dici ꝙ Jonas poterat nū
ciare deſtructōeꝫ niniue ꝯditionalit̃. ſ. ſi nō peniterēt: ⁊ ſic
nō poſſꝫ vocari falſus ꝓpha: ꝑꝑ qđ hec rō fuge videt̃ nul-
la. Ad qđ dr̃m. ꝙ Jonas ꝓpha ſciebat ꝙ ꝓlatio v̄bi ꝓphe
tici magis ſequit̃ formā diuie volūtatis q̄ꝫ hūane. Sic ptꝫ
Numeri. xxiij. de balaam: q̄ volebat maledicere pplo iſrl̃.
⁊ ecōtrario benedicebat. Jonas autēꝫ ſciebat circa hoc di
uinam volūtatem. ſ. ꝙ ſubuerſio niniue nūciaret̃ abſolute
⁊ iō inꝑponē cōditōeꝫ nō erat poteſtat̃ ſue. Scđm dubiū
eſt. quō voluit fugere a facie domini: quem ſciebat vbiq̄ꝫ
preſentem. Ad quod dicēdum. ꝙ licet ſciret deum eſſe pre
ſentem vbiq̄ꝫ per eſſentiā ⁊ potētiam: ſciebat tamē cuꝫ hoc
ip̄m eſſe ſpēaliter in aliquo loco: ⁊ nō in alio ſm aliqueꝫ
effectum determiatum. ſic̃ q̄tum ad miſſiōem ſpūſancti i ſi
gno viſibili fuit i domo i qua erāt diſcipuli cōgregati: ſm
ꝙ dr̃ Actuū. ij. Et repleuit totam domuꝫ vbi erāt ſedētes:
⁊ nō alia loca. Tempoꝛe vero Jone ſpūs prophetie nō da
bat̃ in terra gētilium: ſed tm̄ iudeoꝛuꝫ. Nec valꝫ cōtra hoc
ꝙ Ezechiel ⁊ Daniel prophetauerūt in chaldaica captiui
tate: q2 hoc fuit longe poſt Jone tempoꝛa. ⁊ ideo eſtima-
uit ſi eſſꝫ extra terram iſrahel: nō fieret ſibi mādatum diui
num de prophetica nūciatōne. ſicut dicit̃. j. Regum. x. de
Saule. ꝙ exiſtens cum prophetis prophetabat: ⁊ nō alibi.
licet hoc deus poſſit vbiq̄ꝫ facere. ⁊ ideo Jonas voluit ex-
tra terram iſrahel fugere. hoc etiam a deo permiſſum ē fie
ri: vt fugiens naufragiuꝫ pateret̃ ⁊ a piſce degluteret̃. in q̄
triduū ſepulture chriſti prefiguraret̃. quod dr̃ Math. xij.
Sicut fuit Jonas i ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus no
ctibus: ſic erit filius hoīs i coꝛde terre. i Dñs autēꝫ
Hic cōſequenter deſcribit̃ rebellantis dep̄henſio. ſcilicet
per tempeſtatem a deo miſſam i mare. per quam coactus
fuit ſuam inobedientiam confiteri. ⁊ patet littera. k Et
clamauerūt viri ad deum ſuū, id eſt quilibet eoꝛū ad deum
quem colebat. Dicit eñ Ra. ſal̃. ꝙ ibi erant homines de
varijs gentibus ⁊ diuerſoꝛum rituū. l Et Jonas deſcē
dit ad interioꝛa nauis: hoꝛrens videre maris tempeſtatēꝫ:

ad deum ſuum:et miſerunt
vaſa que erant in naui ma-
l re:vt alleuiaretꝛ ab eis . Et
ionas deſcendit ad inferio-
m ra nauis ; ⁊ dormiebat ſo-
pore graui . Et acceſſit ad
eum gubernator et dixit ei.
Quid tu ſopore depmeris
Surge inuoca deum tuū:ſi
forte recogitet deꝰ de nob
a et nō pereamꝰ. Et dixit vir
b ad collegā ſuum. Venite ⁊
mittamꝰ ſortes:⁊ ſciamꝰ q̄
re hoc malū ſit nobis. Et mi
ſerūt ſortes ⁊ cecidit ſors ſu
c ꝑ ionā. Et dixerūt ad eum.
Indica nobis cuiꝰ cā ma-
d lū iſtud ſit nobis Quod eſt
e f opus tuum:q̄ terra tua:⁊ q̄
g vadis vel ex q̄ pplo es tu?
h Et dixit ad eos . Hebreus
ego ſuz:⁊ dn̄m deū celi ego
timeo:q̄ fecit mare ⁊ aridā.
i Et timuerūt viri timore ma-
k gno et dixerūt ad eū. Quid
h̄ feciſti. Cognouerūt ei vi-
ri q̄ a facie dn̄i fugeret q̄ i-
dicauerat eis ionas. Et di
xerūt ad eū. Quid facienꝰ
tibi ⁊ ceſſabit mare a nobis
Q̄ mare ibat ⁊ intumeſce-
l bat ⁊ dixit ad eos. Tollite
me ⁊ mittite in mare ⁊ ceſſa
bit mare a vob̄ Scio ei ego
qm̄ ꝓpt me tempeſtas hec
grandis venit ſuper vos.
m Et remigabant viri vt re-
uerterentur ad aridam : et
non valebant. q̄ mare ibat
et intumeſcebat ſuper eos.
n Et clamauerunt ad domi-
num ⁊ dixerūt. Queſumꝰ
domine ne pereamꝰ in ani-
ma viri iſtius ⁊ ne des ſup
nos ſanguinem innocentē.
o q̄ tu domine ſicut voluiſti
feciſti. Et tulerunt ionam ⁊
p miſerūt in mare. ⁊ ſtetit ma
q re a feruore ſuo. Et timuerūt
viri timore magno dominū
⁊ immolauerūt hoſtias do
mino:et vouerunt vota.

Capitulum II

a ET preparauit dn̄s piſcē
grandem:vt degluti-
b ret ionā. Et erat ionas in
vētre piſcis tribꝰ diebus ⁊
c tribꝰ noctibꝰ. Et orauit io
nas ad dominum deum ſu
um de vētre piſcis. ⁊ dixit.
Clamaui d̄ tribulatōe mea
d ad dominū ⁊ exaudiuit me

eꝛ maxime q̄ ſciuit eam propꝛ ſe exortaz. m Et dormi-
ebat ſopore graui:abſorptus pre triſticia euentus:ſic apo
ſtoli in paſſione xp̄i Luc. xxij. a Et dixit vir ad colle
gam ſuū.i.viri exiſtētes i mari hoc inꝛ ſe dixerūt b Ve
nite ⁊ mittamus ſortes. Dic aūt Ra.ſa.q̄ videbāt alias na
ues ab eis diſtantes
proſpe nauigare:ita
q̄ tempeſtates erāt
ſolum circa nauez il
lā.⁊ hoc videꝛ ex eo
quod dī infra. Et re-
migabant viri vt re-
uerterenꝛ ad aridam
⁊ nō valebāt.q̄ ma
re ibat ⁊ intumeſce-
bat ſup eos.ex q̄ vi-
deꝛ q̄ fluctus maris
cōueniebant ad eos
ad quācunq̄ ptem ſe
verterēt:⁊ ex hoc p-
ceperūt q̄ illa tempe
ſtas erat exorta ꝓpꝛ
maleficiū alicuiꝰ exi
ſtentis i naui.⁊ ideo
C miſerūt ſortes ad in
ueniēduz ipm. Qua
liter aūt licitū ſit vti
ſortibus:⁊ qualiꝛ nō
dcm̄ fuit diffuſe Nu
meri. xxxiij. Pōt ta
men hic aliq̄d breui
ter repeti. Circa qd̄
ſciēduz q̄ duplex eſt
ſors.quedā diuiſoria
vt qn̄ ad aliq̄d diui-
dendū mittūtur ſor-
tes:vt p hoc determie
tur q̄s quā ptem ac-
cipiat cōmittēdo to-
tum euētum fortune
qd̄ nullū eſt peccatū
Alia cōſultoria qua
per ſortes cōſuliꝛ q̄d
ſit agēdum vel dimit
tēdum. ⁊ ſi expecteꝛ
oſtenſio per ſortes a
demone illicitum eſt.ſimiliꝛ ſi a corpore celeſti cuius effe-
ctus ad hoc non ſe extendit.⁊ ideo nō caret occulto pacto
demonuz. Si autem expecteꝛ a deo ⁊ ſanctis angelis: nul
lum eſt peccatum. niſi in caſu vt cum hoc fit ſine neceſſita-
te.quia tūc ad dei tentatōem pertinet.vel ſi in neceſſitate
debita dei reuerentia omittaꝛ.propꝛ quod p̄miſſa oratōne
apoſtoli miſerūt ſortes in electōne Mathie. vel ſi electō-
nes eccleſiaſtice que inſtinctu ſpūſſancti debēt fieri fortu
ne ſortiū ꝯmittanꝛ. Rōnes ⁊ auctoritates omitto.quia po
ſite ſunt loco ſupradicto. Iſtos tamen nō oportet h̄ excu-
ſare de peccato.q̄ ſicut dictum eſt erant ibi diuerſi homi-
nes diuerſos deos colētes.⁊ ideo videꝛ q̄ miſerūt ſortes
ſm̄ modum gentilium q̄ vtūtur ſupſtitioſis. Deus tamē q̄
elicit bona de malis:ſic ſortes tēperauit:q̄ Ionas depre-
henſus fuit:⁊ confiteri peccatū ſuū compulſus fuit.ſm̄ q̄
diciꝛ Prouerb. xvj. Sortes mittunꝛ in ſinū ſed a domino
temꝑanꝛ.ideo ſequiꝛ. c Et dixerūt ad eum indica no-
bis ⁊c̄.⁊ fecerūt ſibi quatuor queſtiōes dicētes. d Qd̄
eſt opus tuū.quia ex opere malo homo eſt puniendus.
e Que terra tua.q̄ ꝓpter maliciam terre aliquis aliquā-
do puniꝛ. f Et quo vadis.quia aliquis puniēdus eſt
qui vadit ad locum malum ſeu ꝓhibitū. Et ad iſtam que-
ſtionē rn̄dit ſe fugere in tharſis. vt declinaret dn̄i p̄ceptū.
vt hr̄ infra. Cognouerūt em̄ viri:q̄ a facie domini fugeret
vt iudicauerat eis:licet hic taceatur. g Vel ex quo po

pulo.q̄ aliqn̄ filius puniꝛ ꝓ malo pentū. h Et dixit ad
eos. Hebreus ego ſum.hoc em̄ nomē eſt ꝯmune oībus de-
ſcēdentibus a Iacob pr̄iarcha. i Et timuerūt viri.ꝓ-
pter offenſam de Ione:quem confitebaꝛ dn̄m maris ⁊ ter
re. k Et dixerūt. Hic ꝯn̄r poniꝛ Ione dep̄henſi puni-
tio:de q̄ p̄mo queriꝛ
Quid faciemus tibi
⁊c̄.⁊ ſbdiꝛ reſpōſio. B
l Tollite me ⁊ mit
tite i mare.magis ei
voluit ſolus mori q̄
q̄ cū eo alij morerē
tur occaſione ſui. vo
lens etiaz p mortem
placare offenſaz dei.
m Et remigabāt vi
ri temtātes ſi poſſent
euadere ſine eiꝰ mor
te. n Et clamaue Deut. 21. b
rūt ad dn̄m. ne impu
tareꝛ eis mors Ione.
o Quia tu dn̄e ſic
voluiſti feciſti.ex ex
periētia em̄ tēpeſta-
tis iaz cognoſcebant
ptātem dei quem Io
nas colebat. p Et
ſtetit mare a feruore
ſuo.ex quo maīfeſte
appuit ipſius Ione
trāſgreſſio: mādatuz
dn̄i declinando.
q Et timuerūt viri
⁊c̄.ex ſignis viſis fu
erūt ꝯuerſi ad colen A
dum verum deū:qui
hz ſup oēm creaturā Mat. 12. c
dominium.⁊ hoc bo
num elicuit deus de
malo Ione. Dic aūt
Auguſtinꝰ in Ench.
q̄ deus adeo eſt omi
potēs ⁊ bonus q̄ nō
ſineret mala fieri ni Ps. 117
ſi ex eis maiora bo
na eliceret.

In capitulo p̄mo Ione vbi dī in poſtil. Et tamē opor-
teret hoc dicere ſi fuit pater Ione.

Additio.

VT dcm̄ fuit ſupra Hiere. j. ca. in additiōe:⁊ in alijs additōnibus nō eſt regula apud hebreos:q̄ quan do exp̄mitur i principio alicuiꝰ ꝓphete nomen pa tris:intelligiꝛ pater fuiſſe ꝓpheta.ſicut ⁊ filius:ſꝫ eſt dcm̄ vnius rabi:q̄ nō habet aliquā probabilitatē:nec auctorita tis fundamentū. Unde nō eſt neceſſe dicere q̄ amathi eſt nomen appellatiuū.

Capl'm ſcōm.

ET preparauit. Hic conſequētꝛ oſtenditur ipſiꝰ Io ne penitentia.⁊ hoc ex duobus. Primo ex eiꝰ ora tione. Secūdo ex mandati diuini proſecutōne.ca pitulo ſequenti. Prima i tres:q̄ primo ponitur oratīs lo cus. Secūdo oratōnis modus:ibi. Et orauit. Tertio exi tus:ibi. Et dixit. Circa primuz dicitur. a Et preparauit dominꝰ piſcem grandez.q̄ ei obedit om̄is creatura ad nu tum. b Et erat Ionas in ventre piſcis tribus diebus ⁊ tribus noctibus. Nec eſt mirum ſi tamdiu ibi vixit.quia fuit hoc diuia ꝟtute:q̄ pōt vbi vult ⁊ qūo vult ſaluare. c Et orauit. Hic conſequenter deſcribiꝛ oratōis modus. cum ſubdiꝛ. Clamaui ad dominū de tribulatōne mea. erat quidem valde horridum ſic deglutiri.⁊ i ventre piſcis de tineri. d Et exaudiuit me. Ionas em̄ adhuc exiſtēs in ventre piſcis cognouit diuinitus ſe exiturum.

f De ventre inferi .i. de ventre piscis: q̄ dr̄ inferus meta-
phorice: q2 valde horridū erat ibi ec̄. g Proiecisti me
in ꝓfundū ⁊c̄. q2 pisces tā magni habitāt in ꝓfundo maris
nō eñ pn̄t natare ꝓpe littus. h Oēs gurgites tui ⁊ flu
ctus tui sup me trāsierūt. trāsibant sup piscem. ⁊ p ꝯn̄s su-
per Jonā in eo inclu
B sum. Cetera patēt ex
dc̄is vsq3 ibi. a Ad
extrema mōtium de
scēdi. sicut eñ dc̄m ē
tales pisces habitāt
in ꝓfundo mar?: qḋ
multū distat a mon-
tibus in littore mar?
existibus. k Ter
C re vectes rō cluserūt
me inetnū .i. ita sum
conclusus int̄ littora
maris: q̄ inetnu3 nō
potero exire nisi tua
v̄tute. Ideo s̄bditur
Et s̄bleuabis ⁊c̄.
l Cū angustiaret̄ i-
me aīa mea. desp̄ans
omī v̄tute humana.
m Dn̄i recordatus
B sum a quo solo expe
cto remedium.
n Qui custodiunt
vanitates in eis pse-
uerantes. o Fru
stra miseri. suam de-
reliquūt. id ē reddūt
se idignos diuia mi-
sericordia ꝓ vanita-
tibus suis sequēdis.
que nullius sunt mo
mēti. p Ego aūt i
voce laudis immola
bo tibi .s. cor meu3 ꝑ
verā ꝯtritōnem ⁊ pe
nitētiam. q Que
cūq3 voui reddā. ho-
A mines eñ in magna
necessitate existētes
solēt emittē vota do-
mio. ⁊ sic fecit ionas
in vētre piscis exn̄s.
r Et dixit. Hic cōsequent̄ ponit̄ ipsius Jone exitus. cu3
dicit̄. Et dixit dn̄s pisci. dei dicere est suū facere. fecit eñ
piscem Jonā euomere i aridam terrā. hoc eñ nō potuiss3
facere sine dei spēali opatione. q2 ꝓpt̄ sui magnitudinē nō
potuiss3 tantū aride natādo appropinquare.

In capitulo .ij. vbi dr̄ in postil. Qui custodiūt vanita
tes.

Additio.

Littera hebraica sic se habet i hoc loco. Qui custo-
diūt vanitates iuanū miscd̄ia3 suā dereliquūt. ⁊ est
sensus. q̄ illi q̄ custodiebāt vanitates falsoꝝ deorū
vouētes eis i tribulatōibus suis aliq̄ opera miscd̄ie facere
tales vouētes miscd̄iam suā dereliquūt: q2 illi dij nō pn̄t
eos iuuare: s3 q̄ vouet deo vero oportet q̄ reddat vota sua:
eo q̄ ē adiutor i tribulatōibus: ⁊ ideo s̄bdit. Ego aūt in vo
ce laudis imolabo tibi quecūq3 voui reddam ⁊c̄.

Capitulum .iij.

Et factū est. Ostēsa ione pnia ex eiꝰ orōe. h̄ ꝯn̄r idē
ondit̄ ex mādati dei ꝓmpta executōe. ⁊ diuidit̄ in
duas ptes. q2 pmo ponit̄ hec executio. scd̄o ione se
quēs afflictio. se. ca. Pria i tres. q2 pmo ponit̄ p̄dicatio io
ne. scd̄o ꝯuersio niniue. ibi. Et crediderūt. tcio cōdescēsio
miseratōis diuie: ibi. Et vidit. Circa pmū pmittit̄ manda
ti diuini reiteratio: cum di. Et factū est verbū dn̄i ad Jo-

f De ventre inferi clamaui:
g ⁊ exaudisti vocē meā Et ꝓ
iecisti me i ꝓfundū i corde
maris ⁊ flumen circūdedit
h me. Oēs gurgites tui ⁊ flu
ctes tui sup me transierūt.
Et ego dixi. Abiectꝰ su3 a
cōspectu oculoꝝ tuoꝝ. Ve
rūtamen rursus videbo tē
plū sctm̄ tuū. Circūdederūt
me aque vsq3 ad aīam: abys
sus vallauit me. pelagꝰ ope
i ruit caput meū. Ad extre-
k ma mōtiū descēdi: terre ve
ctes cōcluserūt me inetnū.
et s̄bleuabis de corruptiōe
l vitā meā dn̄e ds̄ meus Cū
angustiaret̄ in me aīa mea.
m dn̄i recordatꝰ sum vt veiat
ad te oratio mea ad tēplu3
n sanctum tuū. Qui custodi-
o unt vanitates frustra mise-
ricordiam sua3 dereliquūt
p Ego aūt in voce laudis im
q molabo tibi q̄cūq3 voui red
r dam ꝓ salute mea dn̄o. Et
dixit dn̄s pisci Et euomuit
ionam in aridam.

Capitulum III

a Et factum est verbum
domini ad ionam sē
cundo dicens. Sur-
ge et vade in niniuen ciui-
tatē magnā ⁊ p̄dica i ea p̄e
dicatōem qua3 ego loquor
b ad te. Et surrexit ionas: et
abijt in niniuen iuxta v̄bū
c dn̄i. Et niniue erāt ciuitas
magna itinere trium dierū
d Et cepit ionas introire ci-
e uitatē itinere diei vnius: ⁊
f clamauit ⁊ dixit. Adhuc q̄
draginta dies: ⁊ niniue s̄b-
g uertet̄. Et crediderūt viri
h niniuite in dn̄o ⁊ p̄dicaue
i rūt ieiuniū: ⁊ vestiti sūt sac
cis a maiore vsq3 ad mino-
rem. Et puenit v̄bu3 ad re
gem niniue. Et surrexit de
k solio suo ⁊ abiecit vestimē
l tū suū a se: ⁊ idutꝰ est sacco
m n ⁊ sedit i cinere: ⁊ clamauit
⁊ dixit in niniue ex ore regl
⁊ principum eius dicens.
o Homines ⁊ iumenta ⁊ bo-
ues ⁊ pecora nō gustēt q̄c-
q̄ nec pascant̄: ⁊ aquā non
bibāt: ⁊ opiant̄ sacc? hoies
p ⁊ iumenta clament ad dn̄m
q in fortitudine. Et cōuertat̄
vir a via sua mala ⁊ ab ini-
quitate: q̄ est i manibꝰ eoꝝ
r Quis scit si ꝯuertat̄ ⁊ igno
scat deus ⁊ reuertat̄ a furo

nam scd̄o ⁊c̄. Scd̄o s̄bdit̄ huiꝰ mādati executio. cū dicit̄.
b Et surrexit ionas ⁊ abijt ⁊c̄. sine dilatōe. c Et nini
ue erat ciuitas magna itinē triū dieꝝ. dicūt aliq̄ q̄ tres di-
ete ponebant̄ circueūdo muꝝ ciuitat?. s3 hoc nō videt̄ veꝝ
q2 s̄m sacrā scripturā ⁊ hystoriographos babylonia excel
sit oēs alias ciuita-
tes i magnitudie in-
tātum q̄ ph̄s dic̄ de
ea: q̄ nō erat ꝓpe ci
uitas s3 regio clausa
muris. ⁊ tñ s̄m Hie-
ro. circūitus muroꝝ B
hēbat .xxxij. leucas
tm̄: q̄ non faciūt tres
dietas ꝯplete. ⁊ ideo
meliꝰ videt̄ dc̄m. q̄
iste tres diete sūt ac
cipiēde ꝓcedendo ꝑ
vicos ciuitat? vbiq3.
sic eñ hēbat Jonas
facere denūciādo po Mat.12.b. Luc.11.b
pulo s̄buersiōem ci-
uitat?. d Et cepit
Jonas itroire ciuita
tē itinere diei vnius
Dicūt h̄ aliq̄ q̄ Jo- C
nas ita ꝓmpte exeq̄
bāt mādatum dei: q̄
iter triū dierum vna
die ꝯpleuit. s3 hoc nō
videt̄ textui ꝯsonare
q2 di. Et cepit ionas
introire ciuitatē iti- B
nere diei vniꝰ. si eñ
h̄ dc̄m eēt veꝝ: mag?
diceret̄. Percurrit
Jonas ciuitatem iti
nere diei vnius. Et
ideo dc̄m ē q̄ in pri-
ma die ꝓcessit ꝑ vnā Hiere.18.b Johelis.2.c
ꝑtem ciuitatis tm̄.
e Et clamauit ⁊ di-
xit .s. v̄bu3 dn̄i: nihil
addēdo. f Ad-
huc .xl. dies ⁊ niniue
s̄buerteret̄. sic eñ me
ruerāt ciuiū delicta:
vt dc̄m ē supra. ⁊ q̄a
erat̄ ꝓphetia cōminationis: vt est dc̄m supra. cōditionaliter
erat s̄bintelligēda .s. si nō agerēt pniam. s3 non erat a ꝓpha
expmēda: vt p̄dc̄m ē. g Et crediderūt. Hic ꝯn̄r ponit̄ cō
uersio ppl̄i ad p̄dicatōem Jone: cū dicit̄. Et crediderūt vi
ri niniuite i deum: q̄ prius tm̄ colebāt idola. h Et p̄di-
cauerūt .i. solēniter indixerūt ppl̄o. i Jeiuniū ⁊c̄. vt ꝑ
carnis afflictōem ⁊ hūiliatōem i victu ⁊ vestitu placarēt
dei iram. ⁊ nō solū fecerūt h̄ populares: s3 etiā maiores. et
ideo subdit̄ de rege vt sui exemplo magis animarent̄ aliȷ̄.
k Et abiecit vestimētū suū .i. signa regalia deponendo.
l Et indutus est sacco. in signum penitentie. m Et
sedit in cinere. in signum humiliatōnis magne. n Et
clamauit. ꝑ os preconis. o Homies ⁊ iumenta ⁊c̄. hu-
iusmodi eñ aīalia sunt homini data i adiutoriū. ⁊ ideo af-
flictio eoꝝ in homies redundat. ꝓpter qḋ ad ostendēadu3
ꝑfectā pniam nō solū indixit rex afflictōem hoim: s3 etiam
aīalium. p Clament ad dn̄m in fortitudine. deficiente
eñ pastu mugiebant. q̄ mugitus dicebat̄ ad eum clamare:
inq̄tum ꝑ hoies hoc ordinabat̄ ad placatōem sue offense:
q Et cōuertat̄ vir .i. quicūq3 de populo de malo ad bo-
num. ⁊ subdit̄ ratio. r Quis scit si cōuertat̄. quasi dica
tur. sicut ꝑ peccata nostra est offensus: ita forsitan per no-
stram penitētiam erit placatus.

s Et vidit deus. Hic ƺ̃r ponit cõdeſ̃ceſſio miſerationis diuie. cuꝫ dr̃. Et vidit d̃s opa eorꝫ. i. acceptauit ꝛ approbauit. ſicut Geñ. iiij. Et reſpexit deus ad abel ꝛ ad mũera eiꝰ t Et miſertus ẽ. penam cõminatã nõ inferẽdo. Sciẽdũ tñ ꝙ poſtea niniuite reuerſi fuerũt ad vomitũ ꝛ ſic ciuitas fuit ſ̃buerſa. de q̃ ſubuerſiõe ꝓphauit ſanctus thobias. xiiij. c.

dẽs oppoſitũ dicẽs. p Tu doles ſup hederã ꝛ rõnabilit̃ ſm̃ tuã eſtimatõez. q Et ego nõ parcã niniue. q. d. multo fortius debeo cõpati ꝛ ƺdolere tãte ciuitati veraciter penitẽti: ꝛ parcere de ſubuerſiõe r Qui neſciũt qd ſit inter dexteram. i. ſunt adhuc infra annos diſcretõis. ꝛ per ƺñs adhuc inocẽtes ꝛ ideo ꝓpt̃ tantorꝫ innocẽtiam rõnabile ẽ tempari iuſticie mee rigorem.

Capitulũ. iiij.

A

Et afflictꝰ eſt. Hic ƺ̃r ponit ipſiꝰ ione ſequẽs afflictio. que p̃io ponit̃. Scd̃o arguit̃. ibi Et dixit. Circa p̃mũ dr̃. a Et afflictꝰ eſt ionas. q̃a vidit adhuc ciuitatẽ ſtantẽ poſt terminuꝫ xl. dierũ. ꝛ ſic timuit diffamari ꝛ vilipẽdi ſicut falſus ꝓpha. quod erat ſibi afflictio maxima: imitãtũ ꝙ magꝰ volebat mori q̃ viuere in ſtatu tali.

Ps. 58.

Ioelis. 2. c.

b Nunq̃d nõ hoc verbuꝫ meũ. ꝛc̃. ſcꝫ ꝙ timebat deũ ſuũ nõ impleri ꝓpt̃ magnitudinẽ miſeri͛cordie dei.

3. Reg. 19. a

B

ꝓpt̃ quod voluit fugere a facie dei. vt ſupra dcm̃ eſt. ꝛ pꝫ lr̃a c Et dixit dñs. Hic impaciẽtia Ione ƺ̃iter arguit̃. cum dr̃. Et dixit dñs. reꝓhendens eius impatiam. d Et putaſne bene iraſceris tu. i. rõnabiliter. q̃ſi diceret non

C

e Et egreſſus ẽ ionas. ſ. añ terminũ q̃dragita dierꝫ. ita ꝙ h̃ exitus ponit̃ pro recapitulatõe. f Et fecit ſibimet vmbraculũ cõtra ſolis eſtũ q̃ eſt ibi multũ intenſus. Et ad melius arguẽdũ impatiam ione ponit̃ exemplum ſenſibile. cum dr̃. g Et preparauit dñs

s re ire ſue: ꝛ non ꝑibimꝰ. Et vidit deus opa eorꝫ: q2 conuerſi ſunt de via ſua mala ꝛ
t miſertꝰ eſt ſup maliciã quã locutꝰ fuerat vt faceret eis et nõ fecit. Capitulũ IIII

a Et afflictꝰ eſt ionas afflictõe magna: ꝛ iratꝰ eſt ꝛ orauit ad dñm ꝛ dixit
b Obſecro dñe: nunq̃d nõ h̃ eſt ꝟbum meuꝫ cum adhuc eſſem in terra mea. Propt̃ hoc ꝓoccupaui vt fugerẽ in tharſis. Scio eñ q2 tu deꝰ clemẽs ꝛ miſericors es: patiens ꝛ multe miſeratõis ꝛ ignoſcens ſup malicia. Et nũc domie tolle queſo animã meaꝫ a me: quia melior eſt mibi mors q̃ vita. Et di
c/d xit dñs. Putaſne bñ iraſce
e ris tu? Et egreſſus ẽ ionas de ciuitate ꝛ ſedit ƺtra oriẽ
f tem ciuitatis. Et fecit ſibimet vmbraculũ ibi: ꝛ ſedebat ſubt̃ illud in vmbra donec videret quid accideret
g ciuitati. Et p̃parauit dñs d̃s hederam ꝛ aſcendit ſup caput ione: vt eſſꝫ vmbra ſup caput eiꝰ: ꝛ ꝓtegeret eum.
h Laborauerat eñ. Et letatꝰ eſt ionas ſuper hedera leti
i cia magna. Et parauit deꝰ vermẽ aſcẽſu diluculi in craſtinũ: ꝛ percuſſit hederã et
k exaruit. Et cũ ortus fuiſſet

l ſol precepit dñs vento calido ꝛ vrenti ꝛ percuſſit ſol ſuper caput ione ꝛ eſtuabat
m Et petiuit anime ſue vt moreret̃. Et dixit. Melius eſt mihi mori q̃ viuere. Et di
n xit dñs ad ionaꝫ. Putaſne bene iraſceris tu ſuper he
o derã? Et dixit. Bñ iraſcor ego vſq3 ad mortẽ. Et dixit
p dñs. Tu doles ſup hederã in qua nõ laboraſti: nec3 feciſti vt creſceret: q̃ ſub vna nocte nata eſt ꝛ ſub vna no
q cte periit: ꝛ ego nõ parcam niniue ciuitati magne: in q̃ ſunt plus q̃ centuꝫ viginti
r milia hoim q̃ neſciũt qd ſit inter dexterã ꝛ ſiniſtrã ſuaꝫ ꝛ iumenta multa.

Explicit Jonas ꝓpheta.

Postilla Nycolai de lyra cũ addĩtõibus ſup Jonã ꝓphetam feliciter finit.

B

Incipit prologus in Micheam prophetam.

a
b
c

Temporibus ioathe ꝛ achaꝫ ꝛ ezechie regum iuda micheã prophetãm ad hanc propbetiã ſpi
d rituſancto repletũ fuiſſe le
e ctio ipſa demonſtrat. Sed de ſupradicto nũero reguꝫ ioatham ꝛ ezechiã deo ob religionem placuiſſe hyſtoriam libri quarti regum et ſecundi paralypomenõ in-

Incipit expoſitio ꝓlogi in Micheam

Temporibus ioathe ꝛc̃.

In iſto ꝓlogo ꝓcedit Hiero. p hũc modũ. Primo dic̃ q̃bus tpibus ꝛ ſub q̃bus regibus eſt edita ꝓphetia. ſecũdo agit de regum dñia. ibi. Sꝫ de ſupra dicto. Tertio ſubdit̃ ƺtra malos ƺminatio diuina. ibi. Quobrem. ꝛc̃. Dic̃ igit̃. a Temporibus ioathe. filij ozie. de quo. iiij. Regũ. xv. g. ꝛ. ij. Paral̃. xxvij. a. b Achaꝫ de q̃. iiij. Reg. xvj. a. ꝛ. ij. Paral̃. xxviij. g c Et ezechie. de q̃ iiij. Regũ. xviij. ꝛ. ij. Paral̃. xxix. a. d Lectio ipſa demõſtrat. Michee. j. cuꝫ dr̃. In diebus ionathan ꝛc̃. e Sꝫ de ſupradicto nũero. h̃ ponit̃ regũ dñia. quidã eñ placuerũt deo ꝓpt̃ religioſitatẽ. ſic ioatham ꝛ ezechias quidã diſplicuerũt ꝓpter idolatriaꝫ: ſicut achaꝫ. lr̃a plana ẽ. dicit igr̃. Sed de ſupra dicto numero reguꝫ

4. Regũ. 15. g

deus hederã faciẽdo eã ſubito creſcere ſup curſum nature h Et letatus eſt ionas duplici de cã. ſcꝫ q2 faciebat ſibi vmbraculum gratioſum. ꝛ q2 ex eius miraculoſa ꝓductõe eſtimauit ꝙ deus ſuam ꝓphetiaꝫ adimpleret. i Et preparauit deus vermẽ. oĩa eñ q̃cũq3 minima. ſua ꝓuidẽtia diſponũtur. k Et percuſſit hederã. corrodẽdo eius radicem. l Precipit dñs vento calido ꝛ vrenti ad incẽdẽdꝫ ſolis eſtũ. m Et petiuit aĩe ſue vt moreret̃. tũ q2 eſtu ſupra modũ affligebat̃. tũ q2 ex areſactõe hedere ſubita cõiecturauit. ꝙ ſua ꝓphetia nõ impleret̃. ꝛ ſic falſus ꝓpheta crederet̃. q̃d erat grauius morte. Ideo ſubdit̃. Melius eſt mibi mori ꝛc̃. ex quo eius impatientia irratõnabilis concludit̃. cum dr̃. n Putaſne bene iraſceris ſup hederã. ſ. rõnabiliter de areſactõe eius. o Et dixit. Bene iraſcor ꝛc̃. i. rõnabilit̃ ex cauſa predicta. ꝛ ex hoc cõcludit

Joatham ꝛc̃. cõtrarium videt̃ Eccl̃ia. xlix. vbi dicit̃. Pret̃ dauid ezechiam ꝛ ioſiam oẽs reges peccatũ cõmiſerunt ergo ioatham peccauit. ergo deo nõ placuit. Reſpõdendo non placuit ſimplicit̃: ſed quo ad hoc placuit. ꝙ idola que erãt in hieruſalẽ deſtruxit. diſplicuit autem q2 excelſa non abſtulit. iiij. Regum. xv. g. fecit quod placitũ erat coraꝫ domio. ꝛ ſequit̃. Verũtamen excelſa nõ abſtulit. ij. Paralyp. xxvij. Fecit quod rectum erat coram domio iuxta oĩa que fecerat pater eius. excepto ꝙ nõ eſt ingreſſus templuꝫ domini. ꝛ adhuc populus delinquebat. Item illud Eccleſ. Omes reges peccatum cõmiſerunt: intelligendum eſt de peccato idolatrie: vel in ſe vel in alijs. Vel hoc dicitur in comparatõne Ezechie ꝛ Joſie: qui minus peccauerunt et cito penituerũt. De ezechia paret ꝙ placuit deo. iiij. Reg. xviij. xix. ꝛ. xx. ꝛ. ij. Paral̃. xxix. ꝛ. xxx. xxxj.

f Relicto deo.ij. Paral.xxviij.a. Nō fecit rectū in conſpectu dñi: ſicut dauid pr eius ⁊c. Itē eo.ca.g. Tpe anguſtie ſue auxit conteptū in dñm. ipe p ſe rex achaz immolauit dijs alienis ⁊c. g Quib⁹ etiā fi. ſuos. iiij. Reg. xvj a. Filiū ſuū cōſecrauit trāſferēs p ignē ſm idola gentium. ij. Paral. xxviij. Luſtrauit filios in igne iuxta ritum gentiū.

4.Reg.16.a h Samariā. regionem paleſtine vel ciuitatē. vñ Iſid. ethy mol. xiiij. Samaria regio paleſtie ab oppido qdam nomē accepit. qđ vocabat ſamaria. Idem in. xv. vbi agit de noīb⁹ vrbium cōditoꝝ. Samaria a qua omis regio q circa eā fuit nomē accepit ſenna ſcherib rex aſſyrioꝝ conſtruxit vocauitq ſamariā. i. cuſtodiā. qa qñ iſrl trāſtulit i medos ibi cuſtodes cōſtituit hāc obſidiōe captā antioch⁹ ſolo coequit. quā poſtea herodes a fundamētis inſtaurās i honore auguſti ſebaſtē. i. auguſtā greco ſmōe vocauit: ibi ſiti ſunt helyſeus ⁊ abdias pphete: ⁊ q maioꝝ int natos mulieꝝ nō fuit Iohes baptiſta. Cōiſtā denūciat diuina cōminatio p ppheraꝫ Michee. j. a. vbi dī. q vidit ſup ſamariā ⁊ hieruſalem glo. Quia primū ſamaria metropolis decem tribuū captiuata eſt. deinde hieruſalē. pphetie imponit titulus. pmo de ſamaria. ſcđo de hieruſalē. iiij. Reg. inuenies de vtriuſq captiuitate. Itcm. j. Michee fit cōminatio contra ſamariam
i Populo etiam iſrael Michee. iiij.

Explicit qliſcūq expō iſtius plogi.

Quidā libri hñt hic ſcđm plogū. q ſic incipit.

3ō.15.f Sermo dei q ſemp ad pphas deſcēdit. Et lꝫ iſte plogus i biblijs plurib⁹ nō ſcribat: tñ pꝑter curioſos mihi videt expedire qđ breuit trāſcurrat. duo itaq notant in plogo iſto. Prio em ppha cōmendat: cum dī. Sermo dei. ſcđo rō impoſitōis nois ſibi ⁊ alijs aſſignat: ibi. Quo igit apđ nos ⁊c. Cōmēdat aūt ppha a duobus Prio a ſpū pphetie. ſcđo a ɔgruētia pprij nois ⁊ nois loci ortus ſui: ibi. Qui intpretat hūilitas. ibi ei ponūt interpretatōnes noim. ſ. pphe ⁊ locis ort⁹ ſui. vt inſinuent ſibi inuicē ɔuenire ⁊ pphe dic igr. Sermo dei q ſp ad pphas deſcēdit. Cōtra ſpūſſctūs nō ſemp tāgit corda pphaꝝ. Rñdeo. Semp. i. horis ſtatutis: ſic. j. Theſſal. v. Sine intmiſſione orate. i. horis ſtatutis. De moraſti. viculo quodā Humiliami ſub poten. ma. dei. j. Pet. v. Qui ſe humiliat exaltabit. Iō. xiiij. dī. Diſcite a me Math. xj. Quo igitur Hic notat rō impoſitōis nois: nō ſolum ſibi ſꝫ ⁊ alijs. ⁊ h tam apud nos q apud hebreos ⁊ grecos. Uotiua: id ē ad votū impoſita. Auſpicium. i. augurium. Auſpex ppe dicit diuinator: q diuinat ex cōſideratōe volatus auium. vñ auſpex dī quaſi auiſpex: q ſpecit: id ē ɔſiderat aues volātes Uñ auſpiciū dī diuinatō: quaſi auiſpiciū. q fit ex inſpectū auium. Micheas q intpretat humilitas. Abdias: ſuus domini. Zacharias memoria dñi.

f dicat. Achaz vero relicto
g deo: idola ſamarie: quibus
etiā filios ſuos ⁊ i ſacrifici
um igni ɔcremādos obtu
lerat coluiſſe cōſtat. Quam
h obrē de⁹ ſamariā q regres
iſrael et iuda memoratoꝝ
ſimulacroꝝ ſupſtitōne fefel
lerat increpās indignatiōꝫ
ſuā in eā pceſſurā cōminat⁹
i eſt. Populo etiā iſrl pauari
catori ⁊ pricipib⁹ eius qui
eūdē pplm fallaci ſuaſione
ad colēda idola impulerāt
hoſtis inſequētib⁹ captiui
tatem et interitum ad futu
rum denūciauit.

Explicit plogus. Incipit argumentum.

Micheas de moraſthi coheres xpi vaſtatōꝫ annūciat filie latrōis: ⁊ obſidionē poit ɔ eā: q maxillā pcuſſerit iudicis iſrael.

Explicit argumentū.

Incipit Micheas ppha
Uerbū dñi Ca. I

a Uerbū dñi
quod factum eſt
b ad micheam mo
raſthitē in dieb⁹
ioathan achaz et
ezechie regum iudā: qđ vi
dit ſup ſamariam et hierlm
c Audite populi omnes: et
attendat terra ⁊ plenitudo
d eius: et ſit domin⁹ de⁹ vo
e bis in teſtē: domin⁹ de tē
f plo ſancto ſuo. Quia ecce
dominus egredietur de lo
g h co ſuo: ⁊ deſcendet ⁊ calca
i bit ſup excelſa terre. Et cō
ſumentur montes ſubtus
k eum: ⁊ valles ſcindentur ſi
l cut cera a facie ignis: ſicut
aque que decurrunt in pre
m n ceps. In ſcelere iacob om
ne iſtud: et in peccatis do
mus iſrahel. Quod ſcelus
o p iacob. Nōne ſamaria? Et
q que excelſa iude? Nonne

Poſtilla Nycolai de lyra ſup Micheā incipit cū additionibus Pauli epi Burg. Caplm. j.

a Uerbū dñi. Hic incipit pphetia michee q in duas pres diuidit. ſ. in pphemiū ⁊ tractatum q incipit ibi: Audite. In pphemio pmo notificat auctor ex nomine: cū dī Ad micheā. ⁊ ex natiuitatis loco: cum dī.
b Moraſthitē: id ē de moraſthi. ſcđo ponit tps pphetie: cuꝫ dī. In dieb⁹ ioathan ⁊c. Tertio ad qs ſcrā eſt pphetia: ibi. A
c Sup ſa. ⁊ irlm: id ē ſup regna decem tribuū ⁊ duaꝝ. Samaria āt erat metropolis i vno: ⁊ irlm i in alio.
c Audite. Hic incipit tractatus q in duas partes diuidit: q Eſa.16.a prio ppha poplō cōminat. Scđo ipm cōſolat. ca. iiij. Iſta tñ diuiſio nō eſt pfecta. ſꝫ tñ a plurimo. In pma em pte ponunt aliq cōſolatoria: ⁊ in ſcđa aliqua deſolatoria. Pria diuiditur i B duas: q pmo cōminatur penaꝫ pꝑter culpā populi generalit: Scđo pꝑter culpaꝫ maioꝝ ſpēalit: ca. iij. Pria adhuc i duas: q pmo ponit cōminatio pene pꝑter culpā idolatrie. Secūdo pꝑter culpā auaricie: caplo ſequēti. Prima in duas: q primo ponit cōminatio pena. Secundo compaſſiō pphete: ibi. Super hoc. Pria in duas: primo fit cōminatio vtriq regno coniunctim. Secūdo regno iſrael ſeparatim: ibi. Et ponam. Prima in duas: q primo denūciatur pena: ſecūdo declarat culpa: ibi. In ſcelere. Primo excitat ppheta ad attentōem dicens. Audite populi ⁊c. Secūdo inducit dei teſtimoniū p veritate dicenda: ibi.
d Et ſit do. vo. in teſtem. qui fallere non pōt nec falli.
e De templo. i. de celo empyreo: vbi cum eo ſunt angeli ſancti eius laudibus intenti. f Quia ecce dominus egredie de loco. ppriū em ipſius dei ē parcē et miſereri: ⁊ ideo locus eius dī miſcđia. a q qdāmō videt egredi qñ punit ſm rigorē iuſticie: vt dic Ra. ſa. ⁊ talis egreſſus nō eſt p motum localem: ſꝫ q cā efficiēs ſiſitudinarie dī egredi i effectum qñ pducit ipm. g Et deſcendit puniēdo peccata hominū peccatoꝝ. h Et calcabit ſuper excelſa terre: nō deferens alicui pſone pꝑter eius magnitudineꝫ: iō ſubdit. i Et conſument montes: id eſt maiores.
k Et valles: id eſt minores. l Sic cera ⁊c. i. cito ⁊ abſq reſiſtētia: q nō pōt reſiſti diuie vtuti. m In ſcele. Hic ɔñter ſubdit culpa: cum dī. In ſcelere iacob: id ē pꝑter ſcelus regni iſrl. qđ nominat etiā iacob: ſic pſtarcha iacob fuit binomi⁹. n Oē iſtud. i. pena ſupradcā ⁊ ſbſequēs contīget: ⁊ de hoc ſcelē querit cū dī. Qđ ſcelus iacob. Et reſidet. o Nōne ſa. q. d. ſic: p ſamariā intelligit idolatriā: q exercebat in toto regno iſrl. cui⁹ metropol erat ſamaria: p regū potētiā. hieroboā em pm⁹ rex ad h induxit pplm: vt habet. iij. Regū. xij. p Et q excelſa iude. i. vñ procedit idolatria que exercet in montib⁹ regni iude. q Nonne irlm. q. d. ex potētia regum iude. quoꝝ ſedes regia erat in

hierlm ꝓceſſit iſta malicia. Salomō eñ ꝑmo ꝓpe irlm edificauit tēpla idoloꝝ vxorib⁹ ſuis. iij. Reg. xj. q̄ fuit ꝓuocatiuū idolatrie alijs. Poſtea vō Achaz altare ſacrilegū poſuit i tēplo. iiij. Reg. xvj. Et poſtea manaſſes idola poſuit i templū. iiij. Reg. xxj. ⁊ ſic potētia regū malorū induxit ad idolatriam populū.

manaſſes: q̄ fuit peſſimus. iō dr̄. c Quia infirmata eſt i bonū. poſuit eñ manaſſes idola i templo dei. iiij. Reg. xxj. ⁊ q2 ex hoc ſecuta ē deſtructio hierl'm. iiij. Regum vltimo iō ſubdit. f Que hitat i amaritudinib⁹ ꝓpter deſtructionē ciuitatis ⁊ templi iminentē. g Tumult⁹ quadrige: id eſt quadrigaꝝ.

ſ.3.d. r Et ponā Hic ꝯſūr ponit cōminatio pene regni iſrl' ſeparatim: cuž dr̄. Ego po. ſama. q̄ſi aceruū lapidū. p deſtructōē ſamarie metropol' in regno .x. tribuū intelligit deſtructō tot⁹ regni: qḋ īpletū fuit tpe Ozee. iiij. Regū xvij. s Et oīa ſculptilia eius cōcident. vt inde aurū ⁊ argentum auferatur.

C t Et oēs mer. eius. id ē illa q̄ nō pñt deſine portari a ꝓdatorib⁹. v Comburētur igni cū domibus in quibus ſunt.

x Quia de mer. meretric⁊. i. idolatre gētis: q2 idolatria vigebat i regno decē tribuū. y Et vſq; ad mercedē meretricis: id ē gent⁊ idolatre aſſyrioꝝ z Reuertētur: reportauerūt eñ ꝓcioſa illius regni q̄ſi ꝓ mercede executionis diuīe iuſticie: ſicut Ezech. xxix. dr̄. ꝙ ſpolia egypti data fuerūt chaldeis ꝓ debellatōē tyri.

r hierlm | Et ponā ſamariā q̄ſi aceruū lapidū in agro cū plantat vinea ⁊ detrahā in vallē lapides ei⁹. Et funda
s menta eius reuelabo ⁊ om
nia ſculptilia eius cōciden
t tur. Et oēs mercedes ei⁹
v cōburent igni: et oīa idola
x eius ponā in ꝑditionē: q2
de mercedibus meretricis
y congregata ſunt: et vſq; ad
z mercedē meretricis reuer
a tent. Sup hoc plangam et
b vlulabo: vadā ſpoliatus et
c nudus. Faciā planctū velut draconū ⁊ luctū q̄ſi ſtru
d tionū: q2 deſperata eſt pla
e ga eius q2 venit vſq; ad iudam: tetigit portā ppl'i mei
f vſq; ad irlm. In geth noli
g te annūciare lachrymis ne
h ploretis. In domo puluerꝭ puluere vos conſpergi
i te: et tranſite: vobis habi
a tio pulcra ꝯfuſa ignominia

b Nō eſt egreſſa q̄ habitat in
c exitu. Planctū domus vi
d cina accipiet ex vobis q̄ ſte
e tit ſibimet q2 infirmata eſt
f in bonū q̄ habitat i amaritudinib⁹. Quia deſcendit malū a dño in portam hie
g ruſalē tumult⁹ q̄drige ſtu
h porꝭ hitanti lachis. Principiū peccati eſt filie ſyō. q2 in te inuēta ſunt ſcelera iſrl'
i k Propterea dabit emiſſari
l m os ſuper hereditatē geth: domus mendacij in dece
n ptionē regib⁹ iſrl'. Adhuc
o heredē adducā tibi q̄ habi
p tas in mareſa vſq; odollā
q r veniet gloria iſrael. De
s caluare ⁊ tondere ſuper fi
t lios delitiarum tuarum dilata caluicium tuū ſicut aq̄
v la: quoniam captiui ducti ſunt ex te.

Capitulū II

a Equi cogitat⁊ inutile

id eſt quadrigaꝝ. h Habitāti lachis nomē eſt ciuitatis: q̄ alio noie dr̄ dan Iudicū. xviij. ⁊ eſt i termio aq̄lonari reſpectu terre ꝓmiſſionis ex illa vero ꝑte venit exercitus chaldeoꝝ cōtra irlm ſcđm hiere. j. Cum tamulto mḡno quadrigaꝝ ⁊ armatorū timorē hitātibus incutiētiū ⁊ iuſte ab illa ꝑte incepit pena ſic incepat culpa. q2 in lachis fuit poſitū idolū miche a principio tpis iudicū: vt hr̄ Iudicū. xviij. ⁊ inde idolatria ꝓceſſit ad terrā decē tribuū ⁊ de illa ad terrā duarum: ⁊ ſic dr̄. Principium peccati ⁊c. i Propterea iſtud refert ad ſequentia. Dic Ra. ſa. ꝙ gethei cōfederati fuerūt cū Phacee rege iſrl' ad veniēdū ꝯtra regnū iuda cū rege ſyrie. d quo hr̄ Eſa. vij. ⁊ tñ poſtea fuerūt i cōſpiratōē occiſiōīs phacee cū ozee filio hela. iiij. Reg. xv. ⁊ fuerūt mēdaces ⁊ deceptores ꝓpt quod meruerūt ꝙ terra eorū vaſtaret ab aſſyrijs. h eſt qḋ dr̄. i Propterea. i. ꝓpt mēdaciū ⁊ deceptōēm dcām. k Dabit. ſ. rex aſſyrioꝝ.

a Sup hoc. Hic cōſequent ponit cōpaſſio ꝓphete ſup populum ſuū: cum dr̄. a Sup h plā gam ⁊ vlulabo. eſt autē vlulatus vox confuſa ꝓcedens ex magno dolore. b Vadam ſpoliatus. i. laceratis veſtib⁹ Iudei eñ in dolore poſiti veſtes ſuas lacerabāt. vt3 i multis locis veter⁊ ac noui teſtamenti. c Faciā planctum velut draconū: id eſt valde horribilem. d Quia deſpera. eſt plaga ei⁹: id eſt nō eſt remediabilis malicia eius nec ꝑ cōſequēs pena debita ad hoc ſequens. ⁊ ſubdit etiā alia cauſa: cum dr̄. e Quia venit vſq; ad iudā malicia regni iſrl'. ⁊ ſilr ſeq̄tur pena. f In geth nolite annūciare: ne phyliſtei letent de miſerijs hui⁹ populi ꝑ talem modū: dauid loquebat in plancto ſup Saul ⁊ Ionathā filium eius ij. Regum. j. Nolite annūciare in geth ⁊c. g Lacrimis ne ploretis. i. ſigna triſticie i aperto nō oſtendat⁊: ne nūcietur phyliſteis. h In domo pulueris ⁊c. i. i ſecreto faciatis triſticie vre ſignū. i Et trāſite vobis hitatio pulcra. i. vos habitātes i regno decē tribuū: qḋ eſt pulcre habitatōis. Trāſite: id ē cito trāſibit⁊ ducti i captiuitatem. a Confuſa ignominia. i. hitatio veſtra q̄ prius erat pulcra cito ꝯfundet pre ignominia ſibi illata. ⁊ q2 aliq̄ cōminationes ꝓphetaꝝ deridebāt tanq̄ friuolas dicētes. Adhuc nō ſum⁹ eiecti de terra noſtra. iō dic ꝓpheta b Nō eſt egreſſa q̄ habitat i exitu. i. q̄uis gēs iſta nō ſit expulſa. tamē eſt i ianuis excīdi. c Plāctum dom⁹ vicina accipiet ex vobis. dom⁹ vicina dr̄ hic regnū duarū tribuū. qḋ immediate erat iūctum regno .x. tribuū. ⁊ accipiet maliciam idolatrie ab eo. vt dcm̄ eſt. ⁊ ꝑ ꝯñs occaſionem pene ſeq̄ntis ac planctus. d Que ſterit ſibimet. captiuato eñ regno decē tribuū: regnū iuda adhuc ſtetit ꝓpter bonitatē ezechie regis. q̄ tūc regnabat. iiij. Regū. xviij. cui ſucceſſit

l Emiſſarios. i. bellatores ab eo miſſos. m Sup hereditatē geth. domus mēdacij. ita ꝙ ꝑ domos idē intelligit qḋ ꝑ hereditatē geth: ⁊ q2 nō ſolū geth fuit deſtructa: ſed mareſa ⁊ odolla. Iō ſubdit. n Adhuc heredē. i. inimicū terrā tuā accipiētem ⁊ poſſidentē. o Adducā tibi q̄ habitas i mareſa: id ē genti ibidē habitāti p Vſq; ad odollā veniet gl'ia iſrl'. i. cōfuſio q̄ ſic noiat ironice. ſic Michol dixit dauid. ij. Reg. vj. Q̄ glorioſus fuit rex iſrl' hodie: id ē q̄uſus. Poſſ3 etiā alit dici: ꝙ dictō hebraica h poſita ꝓut varie punctat ſignat gloriā ⁊ grauitatem: ⁊ in hoc ſcđo ſenſu eſt lr̄a plana. p Vſq; ad odollā. que eſt de terminis iſrael. q Veniet grauitas: id ē deſtructio ꝑ aduerſarios Ideo ꝯcludit ꝓpheta. r Decaluare: ⁊ tondere i ſignū triſticie. s Sup filios delitiaꝝ tuaꝝ: id ē nutritos i delitijs. v Dilata caluiciū tuū ſicut aq̄la. cui⁹ plume cadunt q̄ñ ſunt nimis antiq̄. v Q̄m captiui du. ſūt ex te. i. cito ducentur in terrā aſſyrioꝝ In ca. j. Michee. vbi dr̄ in poſtil. Quia ecce dñs egredit de loco ſuo:

Additio.

I Sta expō de egreſſu dñi quā poſtilla. attribuit ra. ſa. potius eēt attribuēda gloſe noſtre: q̄ ſup illud vbū. Egredit de loco ſuo interlinialiter dr̄ de loco ſuo. i. de mia ad iudiciū.

Capl'm ſcđm

V E q̄ cogitat⁊. Hic cōſequent cōminatur populo ꝓpter culpam auaritie: ⁊ diuidit in tres ꝑtes. q2 primo ponit pene cōminatio. Secūdo ꝓphete compaſſio: ibi. Vtinā. Tertō populi cōſolatō: ibi. Congregatōne Pria i duas. q2 ꝑmo ꝓpheta poit ppl'i culpā ſcđo ꝯminat penā: ibi. Idcirco. Circa ꝑmū dr̄. a Ve q̄ co. inutile. i. bo-

B

A

b ꝛ opami maluȝ in cubilib⁹
c vr̄is. In luce matutina fa-
ciūt illud: qm̄ ꝯtra dn̄m eſt
d manus eoꝝ. Et ꝯcupierūt
e agros ꝛ violenter tulerunt
f et rapuerūt domos: ꝛ calū
niabanꝫ virū ꝛ domū eius
virum et hereditateȝ eius.
g h Idcirco hec dicit dn̄s. Ec
ce ego cogito ſup familiam
h i iſtā malū vn̄ nō auferetiſ col
k la vr̄a ꝛ nō ābulabitis ſup
l m bi: qm̄ tēp⁹ peſſimū eſt. In
die illa ſumeꝫ ſup vos pa-
n bola: et cantabiꝫ canticum
o p cū ſuauitate dicētiū. Depo
pulatione vaſtati ſumus.
q Pars ppl̄i mei ꝯmutata ē
r s Quō recedit a me: cum re-
uertatur qui regiones no-
a ſtras diuidat. Propter h̄
b nō erit tibi mittēs funiculū
ſortis i cetu dn̄i o iſrl̄. Ne
c d loq̄mini loq̄ntes. Nō ſtil-
labit ſup iſtos: nō ꝯpreben
det ꝯfuſio dic̄ dom⁹ iacob.
e Nūqd abbreuiat⁹ eſt ſpūs
dn̄i: aut tales ſunt cogitati
f ones ei⁹. Nōne v̄ba mea
bona ſūt cū eo q̄ recte gra-
g diꝫ. Et ecōtrario pplus me
us in aduerſariū cōſurrexit
h Deſup tunicā palliū ſuſtu-
i liſtis: et eos q̄ trāſibāt ſim
k pliciter cōuertiſtis i belluȝ
l Mulieres ppl̄i mei eieciſtiſ
m de domo delitiarū ſuarū: a
puulis earū tuliſtis laudeȝ
n meā imppetuū. Surgite et
ite q2 nō habetiſ hic reqem
o p Propter imūdiciā ei⁹ cor-
rumpeꝫ putredine peſſima
q Utinā nō eſſem vir habēs
r ſpm̄: ꝛ mēdaciū potius loq̄
s t rer. Stillabo tibi in vinum
v et in ebrietatem: ꝛ erit ſup
x quē ſtillaꝫ ppl̄s iſte. Cōgre
gatōe cōgregabo iacob to-
tū te in vnū ꝯducā reliq̄as
y iſrl̄. Pariꝫ ponā illū quaſi
gregē in ouili: quaſi pec⁹ i
z medio caularū. Tumultua
būtur a multitudine hoim̄.
a b Aſcendet em̄ pandēs iter
c d ante eos. Diuidet ꝛ trāſi-
būt portam: ꝛ egredienꝫ p
e eam. Et tranſibit rex eoruȝ
coram eis: et dominus i ca
pite eorum.

Capitulum III

na aliena rape. qδ eſt mag⁹ nociuū q̄ʒ vtile. ſm illud Aug. Lucrū in arca damnū in ꝯſcia. tulit veſtem ꝛ pdidit fidem. b Et ope. ma. in cubi. vr̄is. i. opari diſponitis. Jō ſubdiꝫ. c In lu. ma. fa. illud. exequēdo in ope qδ diſpoſuerāt de nocte. ꝛ qd ſit illud ſubdiꝫ. d Et cōcupie. agros. ſ. alie-
nos. e Et violen
ter tulerūt. fraudib⁹
ꝛ violētijs. f Et
calū. vi. ꝛ do. eius. p
ſeq̄ndo paupes in p-
ſonis ꝛ i bonis ſuis.
g Idcirco. Hic cō-
ſequēter p̄dicit penā
ꝛ ſcdo remouet fal-
ſam eſtimatōem: ibi
Ne loq̄mini. Circa
primū dr̄. g Id-
circo. i. ppter diſtaȝ
maliciā. h Ecce
ego cogito ſup fami
liā iſtā. i. ſup regnuȝ
decem tribuū.
h Malū: ſcȝ pene.
i Vn̄ nō auferetis
col. ve. q2 erit rāgra-
ue q̄ nō poteritiſ eua
B dere. k Et nō am
bulabitis ſupbi. ſed
magis depſſi ꝛ humi
liati vt captiui.
l Qm̄ tps peſſi. eſt
ſcȝ ꝯtra vos m In
die il. ſu. ſup vos pa-
rabola. i. cōis deriſio
n Et canta. cāti. cuȝ
ſuauita. ab aduerſa-
rijs veſtriſ. o Di
centiū in pſona vr̄a.
p Depopulatōe va
ſtati ſumus. theglat-
phalaſſer ei rex aſſy-
rioꝝ in pte deuaſta-
uit pplm̄. iiij. Regū
Jō ſbdiꝫ. q Pars
po. mei ꝯmutata eſt:
q2 captiuauiꝫ ptē po
puli: q̄ facto receſſit ad terrā ſuā. eius vo filius ſalmanaſar captiuauit reſiduū. ꝛ adduxit gētes extraneas ad poſſidē-dum illius regni terrā. iiij. Regū. qδ puidens dic̄ in pſona ppl̄i ſui. r Quō rece. a me. q. d. qd valet mihi iſte receſ ſus. s Cū reuertaꝫ. i. filius eius q̄ regiones nr̄as diui-dat gentibus alienis. Jdeo cōcludit ppheta. a Pro-pter hoc nō erit tibi. o iſrl̄. b Mittens funiculū ꝛc. i. hn̄s hereditatē in pmiſſiōis terra. q2 gētes illuc adducte māſerūt ibi vſq3 p⁹ tpa xp̄i: vt freq̄nꝫ ſupra dcm̄ ē c Ne loq̄mini. Hic ꝯn̄r excludit falſam eſtimatōeȝ ppl̄i credētis ſe nō expelli de terra q̄ erat ſibi data a dn̄o di. Ne loq̄mini loq̄ntes inꝫ vos. d Nō ſtil. ſup iſtos. i. pena cōminata a pphetis nō cadet ſup nos. e Nunquid abbre. ē ſpi. dn̄i ꝛc. i. eius volūtas nō eſt diminuta ad bn̄faciēdum nob nec cogitat nobis facē qδ dicūt pphete. ꝛ ſubdiꝫ rn̄ſio i pſona dei. f Nōne v̄ba mea bona ſunt cū eo ꝛc. i. v̄ba pmiſſi ua ſunt ꝛ factiua boni illis q̄ incedūt via recta: ꝛ nō malis hoibus: de qbus ſubdiꝫ. g Et ecōtrario po. me⁹ i aduer ſa. cōſurrexit. i. ꝯtra me pſeq̄ndo me i mēbris meis. Jō ſub diꝫ. h Deſup tunicā palliū ſuſtuliſtis violenter ꝛ ma-le ab impotentib⁹ ſe defendere. i Et eos q̄ trāſibāt ſim pliciꝫ ſine culpa. k Cōuertiſtis in bellum inuadentes eos ſine cā. l Mulieres ppl̄i mei eieciſtis de domo de-liciaꝝ. inficiendo viros eaꝝ cum qbus delectabiliꝫ viue-bant. m A paruulis earū tuliſtis laudem meā. quia or
phani facti p vos cogūtur pre dolore clamare magiſ q̄ʒ lau dare. n Surgite ꝛ ite. i. de terra vr̄a cito ibitis in capti-uitatē o Propꝫ immūdiciā eius ex pctis ſupradictis. p Corrumpeꝫ putredine peſſima. ſ. gens iſta. q Utinā Hic ꝯſequenꝫ poniꝫ pphete cōpaſſio ppter malū populo
ſuo ſupuctur dicētiſ.
Utinā nō eſſem vir
hn̄s ſpm̄. ſ. pphetie i
malis que predixi. C
r Et mēdaciū poti
us loq̄rer. i. illa q̄ di-
xi nō euenirent: nō
tamen ſic eſt.
s Stillabo tibi: id
eſt penā venturā de-
nūciabo. t In vi
num ꝛ in ebrietatem
id ē pene abūdantiā Heb. 13. c
q̄ p potum freq̄nter
deſignaꝫ in ſcptura.
et potiſſime Hiere-
mie. xxv. Accipe ca
licē ꝛc. v Et erit
ſup quem ſtillaꝫ po.
iſte. i. ſup pplm̄ iſtuȝ B
iſrael deſcēdet pena
a me p̄dcā. x Cō
gregatōe. Hic ꝯn̄ter
poniꝫ ppl̄i cōſolatio
vt poſt vinū mortifi
catiuū infundaꝫ ole-
um lenitiuū: vt expo
nūt aliq̄ ptem iſtam
de reditu captiuitatis
babylonice: ſʒ nō vi-
detur ꝯuenienꝫ dcm̄
q2 diciꝫ hic. Congre
gabo iacob totū. De
captiuitate vo baby
lonica redierunt tm̄
due tribus: ꝛ pauci δ
decem tribub⁹ q̄ eua
ſerāt manus regiſ aſ-
ſirioꝝ ꝛ poſtea habi
tauerūt i regno iude
ꝛ cū duab⁹ tribubus
captiuati fuerūt ꝛ redierūt. nō tm̄ oēs: ſʒ plures de iſtis ꝛ δ illis remāſerūt i babylonia detenti amore vxoꝝ quas ibi acceperāt. ꝛ plis quā creauerāt. ꝛ bonoꝝ tpaliū que acq̄ſi uerant. Preterea q2 in fine dr̄. Et trāſibit rex eoꝝ corā eis. Redeūte de captiuitate nō habuerūt regem ducē. ppter qδ iſtud eſt referendū ad xp̄i tempus. Etiā exponūt aliq̄ de cōuerſione generali iudeoꝝ ad fidem circa finem mundi: ꝛ pōt ad hec lr̄a applicari. Uideꝫ tm̄ mihi cōuenienti⁹ ex-poni de cōgregatōe patrū in lymbo ꝛ eoꝝ eductōe p xp̄m ſic x Cōgregatōe cōgregabo iacob. totū hoc dr̄ eo mō loquendi quo maiores ciuitatis dicunꝫ tota ciuitas. ppter qδ factū eoꝝ diciꝫ factū totius ciuitatis. Et q2 ſm verita-tem ſoli electi dicūtur de domo iacob numero ꝛ merito: ꝛ oēs iſti fuerūt ibi congregati a principio mūdi vſq3 ad re-ſurrectōem xp̄i. y Pariter ponā illū quaſi gregem in ouili: q2 erāt ibi a deo cuſtodiri vſq3 ad tps xp̄i q̄ inde trāſ lati ſūt ad gl̄iam. z Tumultuabunꝫ a multitudie. p hāc tumulatōeȝ nō intelligiꝫ aliq̄ cōmotio qeti cōtraria: ſʒ per eā ſcȝ deſignaꝫ multitudo mḡna. a Aſcēdet em̄ ſcȝ ipſe xp̄s. Unde dicit Ra. ſa. Aſcendet em̄. ſ. ſaluator eorum. b Pandens iter. q2 ſua morte aperuit celum. c Diui det. ſ. exn̄tes in inferno. q2 electis inde eductis reprobi re-māſerūt. Jdeo ſubdiꝫ. d Et trāſibūt portam. ſ. i inferni inde egrediēdo. e Et trāſibit rex eoꝝ coram eis ꝛc. i. do min⁹ ihs xp̄s ver⁹ ds: q̄ viuit ꝛ regnat i ſcl'a ſecl'oꝝ Amē.

In cap.ij. vbi dicit in poſtil. Ne loquamini. Hic conſe
quenter ꝛc. Additio.
V V Si nos habemus. Ne loqmini loqntes ꝛc. in heb.
habet. Ne loqmini loquũtur. nõ ſtillabit ſup iſtos
nec cõprehẽdet confuſio. ꝛ ibi eſt finis vlus. ꝛ ſeq
tur alius verſus iſic.
Nunqd dicit domus
A iacob. Nunqd abbre
uiatus eſt ſpũs dñi.
ꝛc. ꝛ ſenſus eſt ꝙ illi
de pplo ꝓhibebant
Ps.96. pphetas veros ne ꝓ
Amos.6.d phetarẽt: vt pȝ ſupra
Amos. vij. cap. de q̃
dicit ppheta. Ne lo
q̃mini loquũtur. id ẽ
iſti rebelles loquũt
pphetis. Ne loqmi
ni. quã ꝓhibitõeȝ fũ
dabant in duab⁹. pri
mo i cõminatõne di
cendo ꝙ q̃ ꝓphetaret
ſup iſtos apphẽderet
B confuſionẽ. ꝛ de hoc
dic. Nõ ſtillabit ſup
ſup iſtos. i. nõ ꝓphe
tabit. ꝛ ſic nõ appre
hẽdet. ſ. ꝓphetanteȝ
cõfuſio. ꝛ a ſenſu cõ
trario q̃ ſtillabit ſup
illos cõfundet. Se
cũdo fundabãt ꝓhi
bitõem ſuã pſumẽdo
de bonitate diuina.
de quo dicit. Nũqd
dicit domui Jacob.
Nũqd abbreuiatus
C eſt ſpũs dñi ꝛc. q. di.
vt in glo. q̃ aliis lar
gus eſt in bonitate.
nũqd nobis erit bre
uis. Ad qð rñdet ꝓ
pheta in pſona dei.
Nõne verba mea bo
na ſunt: ꝛ ſic nõ ſunt dimittẽda ꝓpter cõminatões. nec eſt
dicẽdus ſpũs dñi abbreuiatus eſſe. qꝛ largitas bonitatis
diuine eſt cum bonis. ꝛ ideo cuȝ dixiſſet. Verba mea ſunt
bona ſubdit. Cum eo q̃ recte gradit. In eo. ca. vbi dĩ in
poſtilla Utinã. Hic ↄ̃ter ponit pphete cõpaſſio ꝛc.
V V Si nos hẽm⁹. Utinã. i hebreo hr̃ q̃dã Additio.
dictio. q̃ vno mõ ſignat idem qð vtinã. ꝛ alio mõ ſi
gnificat idẽ qð ſi. Vñ in ps. vbi dĩ. Si pplus meus
audiſſet me. loco illius ſi: ponit eadem dictõ ſicut h. ꝛ ſm
hãc ſignificatõeȝ. ſ. vltimã ſenſus talis videt eſſe. Dicebat
eñ ppheta illis q̃ eum nitebant ꝓhibere ab actu ꝓphetã
di: vt eis oñderet ꝙ erat ppheta verus ꝛ nõ falſus. ꝙ ſi ipe
eſſȝ vir nõ hñs ſpm̃ ſcȝ dei: ſꝫ mendaciũ potius loqret. tũc
ꝓpharet ꝓ aliquo lucro ſeu delectatõe. de quo dic. Stil
labo tibi. i. ꝓphetabo tibi. In vinũ ꝛ ebrietatẽ. i. propt ali
quod lucrũ delectabile. qꝛ pſeudoprophe ꝓpter iſta cõſue
rant ꝓphetare. Jdeo ſbdit. Et erit ſup que ſtillabit popu
lus iſte. vbi i hebreo ſic hr̃. Et erit ſtillator pplo iſto. q. di.
talis ſtillator. ſ. in vinũ ꝛ ebrietatẽ erit ptinẽs ſtillator po
pulo iſto. ſ. q̃ mendacia poti⁹ volũt audire q̃ vera. Conſe
quẽter ppheta oñdit ſe nõ ſolum eẽ prenũciatorẽ malorũ
ſed etiã bonoꝝ vbi oportebat. Jdeo ſubdit. Congregatiõe
ꝛc. exponit vt i poſtil. Capl'm. iij.
a E Et dixi. Hic cõſequẽter ppheta cõmiat penã propt
b pctã maioꝝ. ꝛ prio ſpẽalit. ſcðo magis generaliter:
ibi. Verũtamẽ. Prĩa in duas. qꝛ pmo ponit ↄm̃a
tio ꝓpter culpã pncipũ. Secũdo ꝓpter culpam pſeudo-

ꝓphetarũ: ibi. Hec dic. Circa pmũ dĩ. b Audite princi
pes iacob. i. totius ppl'i iſrael. c Nũqd nõ vrm̃ eſt ſcire
iudiciũ. q. d. ad hoc tenemi qui habetis officiũ iudicandi.
d Qui odio habetis bonũ. ꝛ ſic ptãte data vobis a deo
abutimini. e Qui violenter tollitis pelles eorum. bona
populi rapiendo.
f Et carnem eorum
in pſonis affligẽdo.
g Qui comederũt.
ꝛc. p comeſtionem ꝛ
excoriatiõeȝ ꝛ oſſiuȝ
cõfractõem ꝛ cõciſſi
onẽ in lebete. dant i
telligi varij modi et
exq̃ſiti ppl'm affligẽ
di. h Tũc clama
bũt ad dñm: cum ab
aduerſariis affligen
tur. i Et nõ exau
diet eos: iudiciũ eñ
ſine miſcðia fiet ei q̃
nõ nõ miſeret Jaco B
bi. ij. k Hec dic. h
ↄ̃ñr ponit cõminatio
ꝓpter culpam pſeu
do ꝓpharum: cum di Ezech.22.f
l Qui mordẽt den Soph.3.d.
tibus ſuis. detrahen
do veris ꝓphetis.
m Et pdicant pacẽ
ꝛc. i. denũciãt pſpe
ra illis q̃ dãt eis mu
nera: aliis aũt aduer Hiere.26.f
ſa. n Propterea 5.1.d.
nox. id ẽ obſcuritas
ignorantie. o Uo
bis ꝓ viſione erit. ꝛ
tenebre. ſ. tribulatio
nis ꝛ anguſtie.
p Et occũbet ſol ſu
per ꝓphetas. i. omis
cognitõ ꝛ claritas ꝓ A
ſpenitat deficiet eis Eſa.2.a
q Quia nõ eſt rñſũ
dei. ſ. vbũ eoꝝ: ſꝫ magis ab eis cõfictũ. r Verũtñ. Hic
cõmiat ꝓpter pctã oim maioꝝ generalit dicẽs. s Re
pletus ego ſum for. ſpũs dñi. i. ſpũs dei q̃ dedit mihi con
ſtantiã ad arguẽdũ vicia maioꝝ patent. ideo ſubditur.
t Audite h pncipes. q̃ hẽtis ſupiorẽ ptãtẽ in tpalibus.
v Et iudices: iuſticiã in oibus puertẽtes. x Qui edifi
catis ſyon i ſanguibus. i. de ſba ꝛ ſanguie innocẽtiũ cõdẽ
nãtes eos ad mortẽ. vt hẽatis bona eoꝝ. y Prin. eius
in mu. ꝛc. i. ꝓ mũeribus iniuſtã ſniam ꝓferebãt. z Et
ſacerdotes ei⁹ in mercede docebãt: q̃ tamẽ ex officio tene
bant docẽ legẽ liberalit. a Et ꝓphete eius i pecunia di
uinabãt. i. ꝓ pecunia mẽdacia ↄfingebãt b Et ſup dñm
reqeſcebant. i. a dño reqem ꝓmittebãt. c Dicẽtes. Nũ
q̃d nõ dñs ꝛc. q̃ſi dicãt veracit deus ẽ in vob. ꝛ iõ nõ habe
tis timere ab aduerſariis. d Propt hoc cã vrĩ. q̃ falſa
ꝓmiſtitis. e Syon q̃ſi ager arabit ꝛc. i. ſic erit deſtru
cta ꝙ poterit arari ꝓpt defectũ habitãtiũ: qꝛ ꝓpter ꝓmiſ
ſa falſoꝝ prophetarũ ſedechias rebellauit regi babylonis. ꝛ
ex h ſecuta eſt deſtructio tẽpli ꝛ ciuitatis. iiij. Reg. vltimo
f Et mõs tẽpli i excelſa ſiluaꝝ. qꝛ i locis deſtruct ꝛ dere
lictis longo tpe ſolent frutecta creſcẽ. tẽpus vo captiuitatis
durauit. lx. ãnis ſm minorẽ ↄputatõeȝ. i tãto tẽpore potu
erũt bene creſcere. Capitulũ. iiij.
a E Et erit. Hec eſt ps ſcða pncipalis: in qua ꝓpheta
c principaliter denũciat conſolatoria. maxime vero
conſolatoriũ erat xp̃i myſterium. ꝛ ideo ppheta de
ſcribit beneficij magnitudinem. Secũdo iuxta hoc arguit

E Et dixi. Audite princi
pes iacob ꝛ duces do
c mus iſrl'. Nũquid nõ vrm̃
d eſt ſcire iudiciũ q̃ odio ha
betis bonũ ꝛ diligit malũ
e q̃ violẽter tollit pelles eo
f rũ deſup eis: ꝛ carnẽ eoruȝ
g dſup oſſib⁹ eoꝝ. Qui come
derũt carnẽ ppl'i mei ꝛ pel
lẽ eorũ deſup excoriauerũt
ꝛ oſſa eoꝝ cõfregerũt ꝛ ↄci
derũt ſicut in lebete: ꝛ qua
h ſi carnẽ in medio olle. Tũc
i clamabũt ad dñm ꝛ nõ ex
audiet eos ꝛ abſcondet fa
ciẽ ſuã ab eis in tempore il
lo ſic neq̃ter egerũt in adin
k uẽtionibus ſuis. Hec dicit
dñs: ſup ꝓphetas qui ſedu
l cũt populũ meũ q̃ mordent
m dentibus ſuis: ꝛ pdicãt pa
cẽ. Et ſi q̃s non dederit in
ore eoꝝ quippiaȝ: ſctificant
n ſup eum pliuȝ. Propterea
o nox vobis ꝓ viſione erit ꝛ
tenebre vobis ꝓ diuinati
p one. Et occũbet ſol ſup ꝓ
phãs ꝛ obtenebrabit ſup e
os dies. Et ↄfũdet q̃ vidẽt
viſiones ꝛ ↄfundent diui
ni. Et operiẽt oẽs vult⁹ ſu
q r os qꝛ nõ eſt rñſum dei. Ue
s rũtñ ego replet⁹ ſuȝ fortitu
dine ſpũs dñi iudicio ꝛ vtu
te vt nõ ãnũciẽ iacob ſcel⁹
t ſuũ: ꝛ iſrl' pctm̃ ſuũ. Audite
hoc principes dom⁹ iacob
v ꝛ iudices domus iſrabel q̃
abominamini iudicium: et
x oĩa recta peruertitis. Qui
edificatis ſyon in ſanguini
bus: ꝛ hierl'm in iniquitate
y Pricipes eius in muneri
z bus iudicabant ꝛ ſacerdo
tes ei⁹ i mercede docebãt.
a Et ꝓphete eius in pecunia
b diuinabãt ꝛ ſup dñm requi
c eſcebãt dicẽtes. Nũqd nõ
dñs in medio nrm̃. Nõ ve
d niẽt ſup nos mala. Propt
e hoc cã vrĩ ſyon quaſi ager
arabit: et hierl'm quaſi acer
f uus lapidum erit: ꝛ mons
tẽpli in excelſa ſiluarum.

Capitulum IIII

a E Et erit in nouiſſimo

malorū ingratitudinē.cap.vi. Prima in duas. qꝛ p̄ deſcribit ꝓpheta ↄditionē corpis.ſcdo capitis ca.ſe. Corpus aūt myſticū xp̄i eſt eccleſia.cuius p̄ deſcribit ↄditionē:ſcdo tyrannoꝝ pſecutionē:ibi. Nūc quere. Circa primū ſciēdū ꝙ pars iſta ab hebreis ꝛ latinis exponit̄ d̄ tp̄e xp̄i.varie tn̄ qꝛ iudei dicūt adhuc xp̄m venturum. nos aūt dicimus tp̄s ſui aduētus pteritū: ad ↄfirmatōēꝫ ſui erroris accipiunt iudei aliqua argumēta ex hoc loco. Primo qa dicit̄ hic. Erit in nouiſſimo dierū ꝛc̄. tēpus ꝟo ieſu nazareni non fuit nouiſſimū: vt patet. qꝛ poſt eius mortē fluxerūt multi anni: ꝗ hieſus nazarenꝰ nō fuit xp̄s ſꝫ adhuc expectatur venturus. Item qa ſubdit̄. Et erit mons domꝰ dn̄i ꝑparatꝰ in vertice montiuꝫ. qd̄ nō eſt adhuc factum qꝛ mons ſyon nō eſt in aliquo eleuatus: ꝛ ſunt multi montes illo altiores. Itēꝫ qꝛ ſequit̄. Et concident gladios ſuos in vomeres ꝛc̄. ꝛ ſequitur Et nō diſcent vltra belligerare. Poſt ꝟo tp̄us Ieſu nazeni fuerūt bella grauia ꝛ potiſſime in iudea.qn̄ ꝑ romanos fuit deſtructa ꝗ ꝛc̄. Iſta ꝟo argumenta ꝛ aliqua alia ſolui Eſa.ij.vbi ↄſimilis lr̄a ponit̄:pōt aliqd̄ repeti. Ad primuꝫ dicendo ꝙ tp̄us noue legis dr̄ nouiſſimū. quia ſuccedet ei alia lex:ſic ſucceſſit legi moſaice. ꝛ ſm̄ hoc dr̄.i. Ioh.ij.c. Nouiſſima hora eſt. Item Gen.xlix. Congregamini vt annunciem vobis q̄ ventura ſunt in nouiſſimis diebus. Et tamē ſm̄ hebreos ſunt impleta diu.ſcꝫ ab ingreſſu terre promiſſionis ſub ioſue ꝑ maiori pte: vt ibidem fuit dictū.ſcd̄m ſoluit̄ etiā ꝑ dictū Ra ſa.qui dicit ꝙ illa eleuatio nō eſt intelligenda corporaliter:ſꝫ qꝛ debebāt ibi fieri mirabilia.qd̄ fuit adipletū qn̄ xp̄s deꝰ ꝛ hō fuit ibi pn̄tatus in tēplo:ibi. etiā poſtea p̄dicauit ꝛ multa fecit mirabilia ſue diuinitatis oſtenſiua ibi etiā ſuꝑ apl'os ſpm̄ſctm̄ miſit in ſigno viſibili qd̄ fuit mirabile maximū. Ad tertiū patebit infra. Igit̄ exponat̄ hec lr̄a d̄ ꝓmotōe eccl'ie.ſicut fuit expoſita Eſaie .ij. a Et erit in nouiſſimo dierū.i. tp̄e gr̄e qd̄ eſt nouiſſimū: vt dictū eſt. b Mons domꝰ dn̄i ꝑpa.in ver.montiū ꝑ mirabilia ibi facta maiora ꝙ̄ alibi vt dictū ē. c Et fluent ad eū ppl'i ꝛc̄.qd̄ videmꝰ impletū ꝑ orbem in conuerſione gentiū. d Et docebit nos de vijs ſuis:ꝗtum ad p̄cepta. e Et ibimꝰ in ſemitis eiꝰ: ꝗtum ad ↄſilia euāgelica. f Quia de ſyon egrediēt lex ꝛc̄. de ir'l'm eni ꝓceſſerūt apl'i alijꝗ diſcipuli ad p̄dicandū ꝑ orbeꝫ fidem chriſti Act.j. g Et iudicabit int̄ ppl'os multos.iudicio diſcretionis aliquos vocando ad fidem ꝛ gr̄am:alijs omiſſis ſuo iuſto iudicio.licet nobis occulto. h Et ↄcidēt gla.ſuos in vomeres ꝛc̄.xp̄s eni fuit natus tp̄e maxime pacꝭ: ꝓpter qd̄ tūc fuit deſcriptus vniuerſus orbis Luc.ij. ꝛ durauit illa pax ꝑ longū tp̄s: ꝓpter qd̄ in multis partibus plura arma bellica q̄ ꝓtūc nō erāt neccaria ↄuerſa fuerūt in inſtrumēta agriculture apta. i Et non diſcēt vltra belligerare illud vltra nō importat ſemꝑ ꝑpetuitatē a pte poſt: ſꝫ aliqd̄ tp̄s determinatū. ꝛ aliqn̄ non longū. ſicut.iiij. Reg. vi. Et nō venerūt vltra latrones ſyrie in terrā iſrael.ſcꝫ tēpore illius regis. ꝛ heliſei.tn̄ poſtea multotiens venerunt.

B

b dierū: erit mons domꝰ dn̄i
ꝑpatus in vertice montium
c et ſublimis ſuper colles Et
fluēt ad eū ppl'i et ꝓpabunt
gētes mlt̄e ꝛ dicet. Venite
aſcēdamꝰ ad mōtem dn̄i: ꝛ
d ad domū dei iacob. Et do-
cebit nos d̄ vijs ſuis: ꝛ ibi
e mus i ſemitꝭ eiꝰ. Quia d̄ ſy
f on egredie̅t lex: ꝛ verbū do
mini de ir'l'm. Et iudicabit
g int̄ ppl'os mlt̄os: ꝛ corripi-
et gētes fortes vſꝗ in lon-
h ginquū. Et ↄcidēt gladios
ſuos in vomeres: ꝛ haſtas
ſuas in ligones. Nō ſumet
gens aduerſuꝫ gentē gladi-
i um ꝛ nō diſcent vltra belli-
k gerare Et ſedebit vir ſubtꝰ
vineā ſuā ꝛ ſubtꝰ ficū ſuam
et non erit q̄ deterreat: quia
os dn̄i exercituū locutū eſt.
l m Quia omēs ppl'i ambula-
būt vnuſqſꝗ in noīe dei ſui
n nos aūt ambulabimꝰ i noīe
o dei noſtri ineternū ꝛ vltra.
p q In die illa dicit dn̄s ↄgre
r gabo claudicantē ꝛ eā quaꝫ
s t eieceram colligā ꝛ quā affli-
v xeram ↄſolabor. Et ponam
x claudicantē in reliq̄as et eā
y q̄ laborauerat in gentē ro-
z buſtā. Et regnabit dn̄s ſu
a per eos in monte ſyon: ex h̄
b nūc ꝛ vſꝗ ineternū. Et tur-
c ris gregis nebuloſa filia ſy-
d e on vſꝗ ad te veniet: et ve-
niat ptoteſtas prima regnū
filie Hieruſalem. Nunc
f quare merore contraheris

k Et ſedebit vir ſubtus vineā ſuā ꝛc̄.i. habebit pacē ꝛ ſecuritatē. ꝛ hoc impletum eſt in eccleſia a tēpore cōſtantini ꝛ bea. Siluestri. l Quia omnes ppl'i a fide xp̄i alieni. m Ambulabūt vnuſquiſꝗ in noīe dei ſui.qꝛ per lōgū tp̄s poſt mortē xp̄i diuerſe gentes diuerſa idola coluerunt. n Nos aūt ambulabimus in nomine dei noſtri.ſ.ieſu xp̄i. o Ineternum ꝛ vltra.i. vltra omnē mēſurā ꝗtūcunꝗ lōgam. p In die illa.i. tp̄e gr̄e qd̄ dicit̄ dies. ad Roma.xiij. Nox preceſſit dies autem appropinquabit. q Congregabo claudicantē. id ē. gentilitatem que diſtorte inceſſerat per idolatriam. r Et eam quam eieceram quia legem non dederat gentilibꝰ: nec prophetas et ſic quodammodo eos eiecerat. s Colligam in ouili eccleſie per apl'oꝝ p̄dicationeꝫ. Videt̄ tn̄ ꝙ melius exponat̄ hec lr̄a de gente iudaica ꝗtum ad illam qui adheſit chriſto: cum dicitur. q Congregabo claudicantē.ſ.gentē iudaicā: q̄ dicit̄ claudicans ab antiq.iij. Reg.xviij. Vſꝗquo cladicatis in duas ptes. Et ſil'r in aduentu xp̄i claudicauit. qꝛ aliq̄ adherebant ſibi ſic vero redemptori.alij aūt reputabant eū deceptorem: vt pꝫ ex decurſu euangelij. r Et eam quā eiecēram.dimittēdo errare ꝑ diuerſa vicia. s Colligā: intra xp̄i eccl'iam. t Et quā af.ſ.ꝑ chaldeos ꝛ grecos ꝛ romanos: ꝛ ſubintelligit̄. Conſolabor. v Et po.clau.in reliq̄as qꝛ pauci de iudeis adheſerūt xp̄o reſpectu adherētiū alioꝝ. x Et eam q̄ labo.hoc dicit̄ de primis credētibꝰ q̄ cū xp̄o in labore ꝛ afflictōne: poſt mortē eiꝰ. vt pꝫ in actibus apl'oꝝ in pluribꝰ locis. y In gentē robu. qꝛ tolerabāt afflictōnes ꝛ tormēta nō ſolū patiēter ſꝫ etiā gaudēter: Actu.v. Ibant apl'i gaudētes a cōſpectu ↄcilij qm̄ digni habiti ſunt ꝓ noīe Ieſu cōtumeliā pati. z Et regna. dn̄s ſu.eos in monte ſyon.i. in eccleſia q̄ dicit̄ mons ſyon eo ꝙ ibi xp̄s fidē catholicā p̄dicauit ꝛ ſpm̄ſctm̄ ſuꝑ apl'os miſit. a Ex hoc nūc ꝛ vſꝗ ineternum: quia ſtatui eccleſie militātis ſuccedet ſtatus eccleſie triūphātis. cuius nō eſt finis b Et turris gregis.id eſt.templum qd̄ erat factuꝫ ad modum turris: ꝛ dicitur gregis. quia in atrio iuxta templum immolabantur greges in altari holocauſtorum. c Nebuloſa.ex nebula fumi conſurgente de holocauſtis que totaliter incendebant̄ ad honorem diuinū. d Vſꝗ ad te veniet.ſ.redemptor. qd̄ impletū fuit qn̄ ibi oblatus fuit ꝛ predicauit: ꝛ ſubdit̄ conditio venientis cum dicitur. e Et veniet poteſtas prima ꝛc̄. ratione ſue deitatis. f Nūc quare. Hic ↄn̄ter ponitur eccleſie pſecutio. Sciēdum tn̄ ꝙ aliq.reſiduū huiꝰ capituli vſꝗ ibi. Nunc vaſtaberis. expoñūt de deductōne iudeoꝝ in babylonē ꝛ reductione. ꝛ lr̄a ſatis pōt applicari vſꝗ ibi. Surge et tritura: ſꝫ vltra nō poteſt applicari: qꝛ redeuntes de captiuitate babylonica nunꝗ habuerūt talem poteſtatem qualis hic deſcribit̄.ſed ſemꝑ fuerūt ſub ſeruitute.pmo perſarū ꝛ medorum.ſcdo grecoꝝ.tertio romanoꝝ. Propter quod Ra.ſa. exponit hanc lr̄am de tp̄e xp̄i.dicēs ꝙ in aduētu meſſie iudei erunt in maxima ptāte ꝛ ſubijcient̄ eis om̄s reges ter-

Soph.3.d

L

Luc.i.a

g Nunqd rex nō eſt tibi: aut
i cōſiliarius tu⁹ ꝑijt: qꝛ ꝯpre
hendit te doloꝛ ſicut ꝑturi-
entē. Dole ꝛ ſatage filia ſy-
k on qſi ꝑturiēs qꝛ nūc egre-
dierī de ciuitate: ꝛ hītabis
l in regione ꝛ venies vſqꝫ ad
m babylonē. Ibi liberaberis
ibi redimet te dñs ď manu
n inimicoꝝ tuoꝝ. Et nūc con-
gregate ſt̄ ſup te gētes mul
o te: q̄ dicunt lapidet: ꝛ aſpi-
p ciat in ſyon oculus nr̄. Ipſi
aūt nō cognouerūt cogita-
tiōes dñi ꝛ nō intellexerunt
q cōſiliū ei⁹ qꝛ ꝯgregauit eos
r quaſi fenum aree. Surge et
s tritura filia ſyon q̄a coꝛnu
tuū ponā ferreū: ꝛ vngulas
t tuas ponā ereas. Et cōmi-
v nues pplõs multos ꝛ inter
x ficies dño rapinas eoꝝ: et
fortitudinē eoꝝ dño vniuer
y ſe terre. Nūc vaſtaberis fi
z lia latronis. Obſidionē po
a ſuerūt ſuper nos: in virga ꝑ
b c cutient maxillā iudicis iſrl̄.

Capitulum V

Et tu bethleem ephra-
ta paruulus es in mi-
c libus iuda. Ex te mihi egre
d dietur qui ſit dñatoꝛ in iſrl̄
e f ꝛ egreſſus eius ab initio a
g h diebꝰ eternitatis. Propt̄ h̄

re. Iſtam ḡo precedentē exponit de captiuitate babylonica ꝛ ei⁹ reductiōe ſicut ꝛ p̄cedētes. qđ aūt ſequit. Nūc vaſtaberis ꝛc̄. exponit de deſtructiōe babylonis ꝑ cyrū ꝛ dariū. Aliȷ aūt exponūt de vaſtatiōe iudee ꝑ ſennacherib tp̄e ezechie. Iſtas aūt expoſitōes nō ꝓſequoꝛ. qꝛ vident mihi diſtoꝛte. ꝓpter qđ ſaluo melioꝛi iudicio vr̄ mihi ꝙ hic ꝑ̄ ponit ꝑſecutio eccl̄ie. ꝛ ſcđo ſynagoge: ibi. Nūc vaſtaberis. Et lꝫ iſte due ꝑſecutōes fuerint eodē tp̄e. ſal tē ꝑ ꝑte. finis tū cōtrarios habuerūt qꝛ ex ꝑſecutōne q̄ facta ē ſub ſtephano pmo martyre diſꝑſi fuerūt fideles de iɫr̄m ꝑ varias regiones predicādo fidē catholicā. Act. viij. Synagoga ex ꝑſecutione ſua defecit quia captiuatis iudeis ꝑ romāos ceſſauerunt legis ſacrificia ꝛ oblationes ꝛ ſiĺia. q̄ non ꝑmit ab eis offerri ex̄ terrā ꝓmiſſionis. Prio igit agit ď ꝑſecutōe eccl̄ie cū dr̄ f Nūc q̄re meroꝛe cōtraheris. h̄ dr̄ q̄tum ad debilioꝛes fideles q̄ in ꝑſecutiōe facta ſub ſtephano fuerūt in afflictōe ꝛ meroꝛe. Act. viij. g Nūqd rex nō eſt tibi. q. d. imo xp̄us aſſiſtēs tibi in ꝑſſuris. ſm ꝙ dixit Mat. vl. Ecce ego vobiſcū ſum oībus diebꝰ vſqꝫ ad cōſummationē ſeculi. h Aut cōſiliarius tuus ꝑijt. q. d. nō qꝛ ſpūſſctūs docebit te de oībus. i Quia cōprehēdit te doloꝛ. ꝑ̄ in iudea ď ꝑſecutōe iudeoꝝ. ꝛ poſtea in alijs ꝑtibus ex ꝑſecutione tyrannoꝝ. k Quia nūc egredieris de ciuitate ꝛc̄. i. de hierl̄m: qꝛ ſic dictū eſt in ꝑſecutōne ſancti ſtephani. fideles ꝓ maioꝛi ꝑte exierūt da hierl̄m. ꝛ diſperſi ſunt ꝑ regiones predicando. l Et venies vſqꝫ ad babylonē. ꝛ nō loqtur ibi de babylone q̄ eſt in terra chaldeoꝝ q̄ iaꝫ erat ſubuerſa ꝛ inhabitabil: ſꝫ de babylone q̄ eſt in egypto in qua fuit fides xp̄i publicata per matheū apl̄m in cui⁹ ſoꝛte venit egypt⁹ vt dic̄ Hiero. in li. illuſtriū viroꝝ. Vel ꝑ babylonē hic intelligit roma. ſicut. i. Pet. v. Salutat vos eccl̄ia q̄ eſt in babylone collecta id ē: roma ſm ꝙ dic̄ Hiero. ꝛ oēs expoſitoꝛes in q̄ publicatū fuit euangeliū ꝑ apl̄os petrū ꝛ paulū. m Ibi liberaberis. a ꝑſecutoꝛibꝰ tuis. qđ fuit iępletū tp̄e ꝯſtātini. n Et nūc cōgregate ſūt ſup te gētes multe: ꝑſequētes ecclīam ꝑ̄mo in iudea. vt ꝑꝫ Act. viij. ꝛ pluribꝰ alijs locꝫ. poſtea per totū oꝛbē ꝑ tyrannos nitentes extinguē fidē catholicā: iđ ſubdit. o Que dicūt lapidet ꝛc̄. ſꝫ qꝛ ſicut dcm̄ eſt in ꝑſecutiōe maxime creuit fides catholica. qđ fuit figuratū Exodi. j. in filijs iſrael qui q̄nto magis opp̄imebant tāto magis multiplicabant ꝛ creſcebāt: iđ ſubdit: p Ipſi aūt non cogno. cogita. dñi. q̄ tyrannoꝝ ꝑſecutionē ꝯuertit in eccl̄ie augmētatiōeꝫ ꝑ ꝯriū. ſic vēditoꝛeꝫ ioſeph in ei⁹ dñiuꝫ Gen. xxxvij. iđ ſubdit. q Quia cōgregauit eos q̄ſi fenū aree tibi ſubijciēdo: qꝛ p̄ncipes q̄ perſeq̄bant fidē catholicā ſub miſerūt colla ſua iugo xp̄i vt patet de ꝯſtantino. ꝛ de alijs principibus per oꝛbē: iđ ſubdit. r Surge ꝛ tritura filia ſyon. i. eccl̄ia ſubijce tibi colla gētiū. s Quia coꝛnu tuū ponā ferreū. i. dabo tibi virtutē p̄dicādi ꝯſtāter fidē. ꝛ ꝯfirmādi ꝑ miracula. ita ꝙ multitudo gentiū ſubijciet tibi contrita ꝑtāte dyaboli. t Et cōminues ppl̄os multos: inducendo eos ad verā ꝯtritionē ſuoꝝ pctōꝝ. v Et interficies dño rapinas eoꝝ in hebꝛeo hr̄. Et ſanctificabis. qꝛ bona tēpoꝛalia cōuerſoꝝ ad fidē ſunt diuino cultui applicata i pluribꝰ locis per oꝛbē. ꝛ qꝛ talia bona dicunt amoꝛtiꝫata. ideo

tranſlatio noſtra habet. Interficies. x Et foꝛtitu. eoꝝ do. vni. terre. i. xp̄o. cui ſbiecta ē gētiū foꝛtitudo. y Nūc vaſtaberis. Hic ꝯñter deſcribit ꝑſecutio ſynagoge ꝑ romanos in vltionē moꝛtis xp̄i Lu xix. in qua q̄dem ꝑſecutiōe defecit. qꝛ deſtructio tēplo ꝛ iudea. iudei ꝑtim crucidati ꝛ ꝑtim captiuati ſūt. ꝛ ſic ceſſauer̄t legalia ꝛ qꝛ h̄ fuit ſatis cito pꝰ ꝑſecutōeꝫ eccl̄ie i iudea. de q̄ dictū eſt in ꝑte p̄cedēti: ideo dr̄. y Nūc vaſtaberis filia latronis. i. gens iudaica. vnde ꝛ dñs Mat. xxj. dixit de tēplo qđ erat in ierl̄m. Domus mea domus oꝛonis vocabit: vos autē feciſtis illā ſpeluncam latronum. z Obſidioneꝫ poſuerunt. i. ponent: q̄a loqtur de futuro per moduꝫ p̄teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. a Super nos. ſ. iudeos. in quoꝝ ꝑſona loquit ꝓpha q̄a erat de gēte illa. b In ṽga ꝑcutiēs. ſ. romani. c Maxillā iudicis iſrl̄. i. ita viliter tractabunt ꝛ affligent perſonas in ſtatu dignitatis exiſtētes ſicut gartiones. Vnde ꝛ tytus ſacerdotes q̄ erāt in populo principales capta ciuitate iuſſit occidi. vt dic̄ Ioſephus libro de iudaico bello.

al. hic incipit cap. v.

Mat. 2. a
Ioh. 7. f

Capitulum. v.

Et tu bethleem. Hic incipit cap̄m in hebꝛeo: in q̄ poſtq̄ ꝓpheta denūciauerat eccl̄ie ꝓmotionē: hic conſequēter denūciat capitis ꝯditionē. ꝛ diuiditur in duas ꝑtes. qꝛ ꝑ̄mo ponit conditio xp̄i. ſcđo adherentiū ſibi: ibi. Propter hoc. Cōditio xp̄i eſt ꝙ in vna perſona eſt deus verus ab eterno. ꝛ homo in tēpoꝛe hoc em̄ ē ſibi ſingulare. Primo igitur exprimit eius humanitas ex loco natiuitatis: cum dicitur. a Et tu bethleem ephrata. i. alio nomine ſic nomiata. vt habet Gen: xxxv. b Paruulus es. ſ. locꝰ. c In milibꝰ iuda. i. reſpectu popl̄i tui i dignitate ꝛ multitudine. quia inde fuit tribus regia. inde em̄ fuit natus dauid. j. Regū. xvj. ꝛ quia nobilitas ciuitatis magis conſiſtit in populo q̄ꝫ in ſpacio: ideo Matth. ij. ca. allegauit auctoꝛitatem iſtam ſic. Et tu bethleem terra iuda nequaq̄ꝫ minima es in principibus iuda. d Ex te mihi egre. qui ſit do. in iſrael. glo. Rabi ſa. i. meſſias filius dauid hoc idem dixerunt ſacerdotes et legiſperiti ab herode requiſiti vbi chꝛiſtus naſceretur Math. ij. dicētes. In bethleem iude. ſic enim ſcriptum eſt per prophetaꝫ. Et tu bethleem ꝛc̄. Ex quo patet ꝙ aliqui catholici exponentes hanc ſcripturam de ezechia rege. magis iudaiꝫant q̄ꝫ hebꝛei. et cum hoc diuertunt ab intentione euangelij. Conſequenter exprimitur chꝛiſti diuinitas: cum dicitur. e Et egreſſus eius. i. emanatio. f Ab initio. i. a patre qui eſt principium filij. g A diebus eternitatis: qꝛ hec emanatio eterna. ſemper em̄ naſcitur filius a patre. ꝛ ſemꝑ natus eſt. h Propter hoc. Hic conſequentur agitur de adherentibus chꝛiſto. quoꝛum primo ponitur ꝓfectus ſecundo proficiendi modus: ibi. Et erunt reliquie. Prima in duas. quia primo oſtenditur propoſitum: ſecundo remouetur dubium: ibi. Et erit iſte. Circa primum ponitur continuatio ad predicta. Dictum eſt enim ꝙ chꝛiſtus ſm humanam naturam fuit de bethleem. ꝛ ſic iudeus et lege ſeruauit. Propter hoc voluit deferre ppl̄o ꝛ legi. qꝛ q̄uis in moꝛte eius lex ceſſauerit q̄tum ad efficaciam. tamē ad tp̄s potuit ſeruari vt ſynagoga cum honoꝛe duceret ad ſe-

pulcrū: vt dicit Aug. Sil'r ꝯ̄uis ppl's iudaicus ꝯ̄tum ad
incredulos.eſſet morte dign⁹ ꝓpter mortē xp̄i tn̄ iſta puni
tio fuit dilata vſq₃ ad annū.xlij.in q̄ deſtructa fuit ciuitas
ꝛ tēpl'ū.ꝛ ppl's captiuat⁹ p exercitū romanorū. ꝛ hoc ē qḋ
dicit. b Propter h.i. ꝓpter aſſumptionē hūane nature
de iudeis ꝛ honora-
bili terminatione le
gis. i Dabit eos
.i.pmittet iudeos ha
bitare in hieruſalem
ꝛ iuda k Vſq₃ ad
B tēpus publicationis
euangelij. in q̄ p or-
bem nati ſunt eccle-
ſie filij. ꝛ h̄ fuit iple-
tum etiā₃ tp̄e apoſto
lor: ſicut declaratū₃
fuit.s̄.Amos.ix. et
diffuſius ſuper illud
ps̄.xviij. In omnem
terrā exiuit ſon⁹ eo-
rum. Illud fuit tp̄s
xlij. annor̄ p̄dictorū
in quo publicatū fu-
it euāgelium: ꝛ ſyna-
goga ducta ad ſepul
crū. ꝛ quia pauci cō-
patiue de iudeis ſi
dem receperūt: ideo
ſequit. l Et reliq̄
C id eſt.compatiue.
m Fratrū ei⁹.i.iu-
deorū q̄ dicunt frēs
xp̄i. quia fuit ex eis
ſm carnē. n Cō
uertent ad filios iſrl'
.i.ad fidē.xij.patriar
char̄ q̄ fuerūt filij ia
cob: alio nomie dicti
iſrl'.vel ad.xij.aplos
q̄ dicunt filij iſrl'.i. xp̄i vidētes deū in hūanitate ab inſtan
ti ꝯceptōis: qꝛ vocati ab eo fuerūt p̄ceteris tp̄e ꝛ dignitate
ꝛ qꝛ ad lrām fuerūt de ppl'o iſrl'. o Et ſtabit. xp̄i eccle-
ſia ꝯ̄tumcūq₃ pſecutōibus fuerit cōcuſſa. p Et paſcet
filios ſuos fidei doctrina. q In fortitudine dn̄i.id ē.mi
raculis confirmata Mar.vl. Predicauerūt vbiq₃ dn̄o co-
opante ꝛ ſmonē ꝯfirmāte ſeq̄ntib⁹ ſignis.q̄ nō pn̄t fieri ni
ſi virtute diuina. r In ſublimitate nois dn̄i dei ſui.i.ie
ſu xp̄i in cuius noīe in primitiua eccl'ia cōiter fiebant mira
cula: ſue deitatis oſtenſiua.Et qꝛ de gentilibus plures fue
runt cōuerſi p orbem vniuerſum: ideo ſubdit. s Et cō
uertent.qꝛ nūc magnificabit.ſ.nomē xp̄i. Vſq₃ ad termios
terre. t Et erit. Hic ꝯ̄ñr remouet dubiū. poſſent em̄ iu
dei michee ꝯtemporanei credere ꝙ ei⁹ ꝓphetia de aduētu
xp̄i ꝛ ꝓfectu adherentiū ſibi: deberet cito impleri. ideo h̄
remouet dicens. t Et erit iſte.ſ.xp̄s. v Pax.ꝛ dicit
in abſtracto p excellētiā: ꝛ hoc mō dicit apl's Eph.ij. Ipſe
eſt pax nr̄a q̄ fecit vtraq₃ vnū. x Aſſyrius cu₃ ꝛc̄.q.d.
nō erit cito iſta pax. ꝫ o₃ p̄us trā nr̄am ꝯculcari ꝛ deuaſtari
p aſſyrios ꝛ chaldeos: ꝺ qb⁹ ſbdit. ſ. Aſſyrij em̄ p̄ vaſtauerūt
iudeā captiuādo decē trib⁹.iiij.Reg.xvij.ꝛ poſtea chaldei
alias reliq̄as duas.iiij.Reg.vl. y Et ſuſcitabim⁹.i.ſu-
ſcitādo denūciauim⁹: ego ꝛ alij ꝓphe z Septē paſtores.
.i.ſeptē duces pſarū ꝛ medor̄.de quor̄ ꝯſilio reges cūcta
faciebāt Heſter.j.Et iſti dederūt ꝯſiliū cyro ꝛ dario de in-
uaſione vtriuſq₃ regni.ſ.aſſyrior̄ ꝛ chaldeor̄: ꝛ qꝛ ceperūt
regnū babylonie.vt₃ Dan.v.p ꝯ̄ñs ꝛ regnum aſſyrior̄.qḋ
erat iam ſub ptāte babylonis redactū. a Et octo p̄ma-
tes.ſ.in exercitu pſar̄ ꝛ medor̄: qui dicebant cōſtabularij
vel mareſcalli bellator̄ directores. b Et paſcēt.i.deuo-
rabunt. c Terrā aſſur in gladio. In hebreo habet. Et

i k dabit eos vſq₃ ad tp̄s in q̄
l pturiēs pariet. Et reliquie
m n fratrū eius ꝯuertent ad fili
o p os iſrl'. Et ſtabit et paſcet:
q r in fortitudine dn̄i in ſubli-
s mitate nois dn̄i dei ſui. Et
cōuertent: q̄a nūc magnifi-
cabit vſq₃ ad terminos tre.
t v Et erit iſte pax aſſyrius cu₃
x venerit in terrā nr̄am: ꝛ qn̄
calcauerit i domib⁹ noſtris
y Et ſuſcitabimus ſuper eum
z a ſeptē paſtores: ꝛ octo pri-
b mates homies. Et paſcent
c d terrā aſſur i gladio: ꝛ terra₃
e nemroth i lāceis eius. Et li
berabit ab aſſur cū venerit
in terrā nr̄am: ꝛ cū calcaue-
f rit in finibus nr̄is. Et erūt
g reliq̄e iacob i medio ppl'or̄
h multor̄ q̄ſi ros a dn̄o: ꝛ q̄ſi
ſtille ſup herba₃ q̄ nō expe-
ctat virū: ꝛ nō pſtolat filios
i hoim. Et erunt reliquie ia-
cob in gentib⁹ in medio po
i pulor̄ multor̄ q̄ſi leo in iu-
mentis ſiluar̄ ꝛ q̄ſi catulus
leonis in gregibus pecor̄.
Qui cu₃ trāſierit ꝛ ꝯculca-
uerit ꝛ cepit non eſt q̄ eruat
k l Et exaltabit man⁹ tua ſup
m hoſtes tuos ꝛ oēs inimici
tui interibūt. Et erit in die
o illa dic dn̄s: auferā eq̄s de
medio tui: ꝛ diſpdam q̄dri-
p gas tuas. Et pdā ciuitate₃
terre tue ꝛ deſtruā oēs mu
q nitiones tuas. Et auferam
maleficia de manu tua ꝛ di-
uinatōes nō erunt in te. Et
pire faciam ſculptilia tua et
ſtatuas tuas de medio tui
Et non adorabis vltra opa
m manuū tuarū: ꝛ euella₃ lu-
cos tuos de medio tui. Et
r ꝯterā ciuitates tuas: ꝛ faci-
am in furore ꝛ indignatione
s vltionē i oib⁹ gētib⁹ q̄ non
audierūt. Ca. VI
a Audite q̄ dn̄s loq̄tur.

confringent. Et ratio hui⁹ diuerſitatiſ eſt. qꝛ verbū hebrai-
cum hic poſitum eſt equiuocū ad paſcere ꝛ confringere.
d Et terrā nemroth in lanceis ſuis. hic eſt terra babylo-
nie in q̄ p̄ regnauit nemroth Gen.x. e Et liberabit ab
aſſur ꝛc̄.ita ꝙ nō poterit venire in terrā noſtrā.ſic venerat
antea. f Et erunt
Remoto dubio.pro-
pheta reuertitur ad
oſtendendum circa
adherentes xp̄o ꝓfi
ciendi modu₃ oſten-
dens p̄ ꝙ h̄ erit virtu
te diuina.ſc̄do ꝙ nō
humana: ibi. Et erit
Circa primū dicitur
f Et erunt reliquie
iacob.i. apl'i ꝛ alij p̄-
mi credentes: qui ſu
pra dicunt reliquie.
D g In medio pop.
mul.quaſi ros faciē-
tes ppl'os fructifica-
re.qḋ videm⁹ imple
tū per orbem vniuer
ſum. h A domio.
fructificatio em̄ q̄ fit
virtute roris non fit
humana ꝓuidentia
ꝫ diuia: iō ſubditur.
Que nō expectat vi-
rum ꝛc̄. i Et erūt
reliquie.id ē.p̄dicti
apoſtoli ꝛ diſcipuli.
i Quaſi leo ꝛc̄. q̄a
ſic nō impedit leo a
ꝓſecutōe p̄de ſic nec
apl'i a gentiū ꝯuerſi
A one. iō ſubdit. Qui
cum tranſierit ꝛc̄.
k Exaltabit manus
tua.i.ptās apl'or̄: ꝛ mutat hic modus loq̄ndi de tertia pſo-
na ad ſc̄dam. l Sup.ho.tuos.i.demones q̄s fugabant
ab ydolis ꝛ corpib⁹ obſeſſis. m Et oēs inimi.tui inte.
pōt intelligi de ſacerdotibus idolor̄ vel de iudeis contra
xp̄m obſtinatis.q̄ deſtructi fuerūt ꝛ captiuati p romanos
in vltionē mortis xp̄i ꝛ diſcipulor̄ ei⁹.quor̄ aliq̄s occide-
rūt vt ſtephanū iacobū frēm iohis: vt habet in actib⁹ apo-
ſtor̄. ꝛ iacobū frēm dn̄i.ſm ꝙ dicit Joſephus.xx.libro an-
tiquitatū. n Et erit. Hic ꝯ̄ñr oñdit ꝙ ꝓfectus diſcipu-
lor̄ xp̄i nō fuit virtute humana: vtpote virtute armoru₃ et
munitionū.p quē modū creuit lex machometi.iō ſubditur
o Auferā eq̄s tuos de medio tui.i.virtute armor̄ ꝛ cōſi-
miliū nō ꝓficiēs in ꝯuerſione gentiū. p Et pdam ciui.
terre tue ꝛc̄.i.in fortalicijs nō erit cōfidentia tua. ꝫ i ptāte
diuina.p talem modu₃ loquit zacharias ꝓpha.ij.ca. Abſq₃
muro habitabit iri'm p̄ multitudine hoim. ꝛ loquit de hie-
ruſalē poſt ei⁹ reedificatōe₃ p neemiā: vt videbit ibi dn̄o
ꝯcedēte: ꝛ ſic cū d̄r. Abſq₃ muro ꝛc̄. nō intelligit p h̄ deſtru
ctio muror̄. ꝫ ꝙ nō eēnt neceſſarij ꝓ defenſione ciuitatis.
q Et auſe.ma. qꝛ idolatria ꝛ diuinatiōes ꝛ ꝯſilia ad ido-
latriā ptinētia p p̄dicatōem apl'or̄ ꝛ alior̄ credentiū ſunt a
gentilib⁹ credentib⁹ amota. r Et faciā in fu. ꝛ in indig.
vltionē.pene in pn̄ti illate ſunt medicine: ꝛ iō non dicunt
ꝓprie vltio furoris ſeu indignatōis: ꝫ pene gehēne: ꝛ ideo
de ipſis hic loq̄t. s In oi.gen.q̄ nō audi.ſ.p̄dicatiōe₃
apl'or̄ ꝛ doctor̄ fideliū q̄ nō ꝯminant penas tpales ꝫ futu
ras ꝛ eternas. Capitulum.vj.

Audite. Poſtq̄ ꝓpheta denūciauit chriſti aduentū
a Hic ꝯ̄ñter increpat ppl'm incredulū: ꝛ p̄mo ponit
hec increpatio.ſc̄do cōſolatio vt poſt vinū mordi-
catiuū infundat oleum lenitiuū ſeq̄nti ca: ibi. Ne leteris

b c Surge cōtēde iudicio aduersum mōtes ⁊ audiāt colles vocē tuā. Audiāt mon-
d tes iudiciū dñi ⁊ fortia fun-
e damēta terre q: iudiciū domini cū pplo suo ⁊ cum isrł diiudicabit. Popule meus qd feci tibi aut qd molest⁹ fui tibi? Rñde mihi. Quia eduxi te de tra egypti: ⁊ de domo seruientiū liberaui te:
f ⁊ misi ante faciē tuā moisen ⁊ aaron ⁊ mariā. Popule
g meus memēto qso qd cogitauerit ꝯ te balach rex mo-
h ab: ⁊ qd responderit ei ba-
i laam filius beor de sethim
k vsq ad galgalā vt cognosce-
l res iusticias dñi. Quid di-
m gnū offeram dño. Curuabo
n genu deo excelso. Nūquid offerā ei holocaustomata ⁊ vitulos anniculos. Nūqd placari pōt dñs in milibus arietū an in mult' milibus
o hyrcoꝝ pinguiū. Nūqd dabo primogenitū meū ꝓ scelere meo fructū vētris mei
p ꝓ peccato aie mee. Indica-
q bo tibi o hō qd sit bonū: ⁊
r qd dñs requirat a te. Uti-
s qz facere iudiciū et diligere
t misericordiā ⁊ solicitū ābulare
v cū deo tuo. Vox dñi ad ci-
x uitatē clamat ⁊ salus erit timē-
y tibus nomē ei⁹. Audite tri-
z bus. Et qs approbabit il-
a b lud? Adhuc ignis in domo
c impij: thesauri iniquitatis
d e et mensura minor ire plena.
f Nunqd iustificabo staterā impiā et sacelli pōdera dolosa. In quib⁹ diuites eius repleti sunt iniquitate ⁊ habitantes in ea loquebantur mēdaciū ⁊ lingua eoꝝ frau-
g dulenta in ore eoꝝ. Et ego
h ergo cepi ꝑcutere te ꝑditōne sup
i pctis tuis. Tu cōedes ⁊ nō
k saturaberis ⁊ hūiliatio tua i
l medio tui. Et apprehēdes
m n ⁊ nō saluabis ⁊ qs saluaue-
o ris in gladiū dabo. Tu se-
p minabis ⁊ nō metes: tu calca-
q bis oliuā ⁊ nō vngeris oleo
r ⁊ mustū et nō bibes vinum.
s Et custodisti pcepta amri ⁊
t omne opus dom⁹ achab: et ambulasti i voluptatib⁹ eo-
v rū: vt darē te in ꝑditiōem ⁊ habitantes in ea i sibilū ⁊ opprobriū ppli mei portabis.

Ca. VII

a Ve mihi: q: fact⁹ sum sicut q colligit i

Exo.15.c — B — Nu.22.a. et.23.b. — C

Prima in duas. q: pmo increpat pplm vt ingratus de bñficijs. scđo vt irretitus vicijs: ibi. Audite tribus. Prima in tres. q: pmo multiplex dei bñficiū recolit. secūdo falsitas gratitudinis excludit: ibi. Quid dignū. tertio veritas concludit: ibi. Indicabo. Circa primū dr. a Audite q dñs loquit. q.d. sunt diligenter attendenda. b Surge tu michea. c Contende iudicio aduersum montes ⁊c. i. aduersum superbos populi mei. d Fortia fundamenta terre. i. reges ⁊ principes quorum officium est terram conseruare. e Quia iudicium domini cum populo suo ostēdendo suam benignitatē per bñficia ⁊ populi ingratitudinem. ideo subdit. Popule meus ⁊c. ⁊ patz lra vsq ibi. f Et misi an ⁊c. q: moyses erat dux populi: aaron sacerdos Maria prophetissa Exod. xv. g Memēto qso qd cogitauerit balach. q: cogitauit debellare populū isrł ꝑ adiutoriū maledictionis balaā sup ipm Nume. xxij. h Et quid responderit ei balaam: dicens. Quomodo maledicam. cui non maledixerit dominus Nume. xxiij. Et iterum ibidem. Ad benedicēdū adductus sum benedictionem prohibere non valeo. i De sethim vsq ad galgalam. i. de exercitu israel qui tūc erat in sethim Nū. xxv. ⁊ protendebat vsq prope iordanem iuxta quē est galgala ex opposito tñ in terra promissiōis. Ra. sa. exponit sic. De sethim. id ē cū vis pplus israel i sethim peccauerit pctō phegor. Nū. xxv. tñ dñs nō dimisit eū. ꝫ introduxit eū in galgalam q est in terra pmissionis. k Vt cognosceres iusticias dñi. i. fidelitatē eius ad abraam ysaac ⁊ iacob implendo quod eis promiserat. l Quid dignū. Hic ꝯñr excludit falsitas gratitudinis cum dr. Quid dignū offerā dño. ad reddendū gratias debitas de tantis beneficijs. m Curuabo genu deo excelso hñdo deuotiōis signa cū mala vita. q.d. nō est hoc vera gratitudo. Esa. j. Cum multiplicaueritis orōnem non exaudiam. n Nunqd offeram ei holocaustomata ⁊c. q.d. talibus sacrificijs nō placat de⁹. q: talia ꝺm se nō sunt accepta. ꝫ ex fide ⁊ deuotiōe offerentis. o Nunqd dabo primogenitū meū. q.d. hoc non valet q: mors innocētis deo nō placet. vnde ⁊ abraā non pcepit deus immolare filium suum Gen. xxij. vt sic impleret: ꝫ vt obedientia abrae manifestaret. p Indicabo tibi. Hic ꝯñr veritas gratitudis cōcludit. Indicabo tibi o hō qd sit bonū deo ꝑ se acceptū. q Et qd dñs requirat a te ꝓ gratitudine de bñficijs tibi datis. r Utiqz facere iudiciū. i. habere iusticiā nō tm in habitu. ꝫ etiā in effectu. ⁊ hoc ad oēs. s Diligere miam ad pauperes: ⁊ dicit diligere. q: opa pietis nō sunt meritoria. nisi fiant ex charitate. t Et solicitū ambulare cum deo tuo. i. mandata eius diligēter adimplēdo. v Vox dñi ad ciuitatē clamat: ꝑ me et alios prophetas ista pdicta. x Et salus erit timētibus. timore filiali. q est annex⁹ charitati inuia. y Audite. Hic ꝯñr arguit pplus de vicijs. ⁊ pmo de vicio fraudulentie. secūdo de vicio fraterne inimicicie in principio ca. seqn. Prima in duas: q: pmo arguit culpa. scđo subdit pena: ibi. Et ego. Circa primū dic ꝓpheta. y Audite trib⁹. i. isrł generaliter vocē dñi predicatam. z Et qs approbabit illud. corde assentiendo et opere adimplendo. q.d. diceret pauci aut nulli. ⁊ subdit causa huius impedimenti.

B

a Adhuc ignis. scilicet ꝯcupiscentie ardentis. b In domo impij. i. i ipa vxore et familia tota. c Thesauri iniquitatis. i. iniquitate acqsiti. d Et mensura minor. ad decipiendum ementes. e Ire plena. i. vindicte dei ꝓuocatiua. f Nunquid iustificabo stateram impiam ⁊c. q.d. non cum sim iusticie regula loquit enim ꝓpheta in psona dñi cetera patēt. g Et ego. Hic consequenter subditur pena. cum dr. Et ego ergo. i. ꝓpter pdictā fraudulentiā. h Cepi ꝑcutere te ꝑditōne. i. captiuatione de terra tua. Regnū em decē tribuū ⁊ regnū duaꝝ pmo fuerūt afflicta multiplr ꝓpter peccata sua. ⁊ tandē captiuitata. vnū ꝑ assyrios. aliud per chaldeos. i Tu comedes ⁊ nō saturaberis. cibo tibi deficiēte. k Et hūiliatio tua in medio tui. i. in medio terre tue cōfunderis ab aduersarijs tuis. l Et apprehendes. In heb. hr. Et attinges. s. aduersarios tuos ducentes filios tuos secū captos. m Et non saluabis de manib⁹ eoꝝ. q: eis nō poteris preualere. n Et quos saluaueris ⁊c. i. si ꝯtingat te aliqs ex eis saluare interficient aliūde. o Tu seminabis ⁊ nō metes. q: aduersarij tui colligent messem vł destruēt. p Tu calcabis oliuā: oleū exprimēdo. q Et nō vngeris. pulmenta tua inde cōdiendo. r Et mustū ⁊c. q.d. labores tuos alij comedēt ⁊ bibēt. ⁊ tu famelicus ⁊ sitibūdus remanebis. s Et custodisti pcepta amri ⁊c. qui fuerūt idolatre pessimi vt hr. iij. Reg. t Et ambulasti in voluptatibus eo. q: nō fuerūt idolatre solū. ꝫ etiā carnalibus vicijs subditi. v Ut da. te i ⁊c. istud vt nō tenet hic causatiue. ꝫ cōsecutiue q: captitas regni isrł ad hoc ꝯsecuta ē ⁊ derisio ⁊ obprobriū toti⁹ ppli.

Deut.28.d Aggei.1.b — A

Ca. vij

Ve mihi. Hic ꝯñr arguit pplus de pctō fraterne inimicie. ⁊ pmo plāgit ꝓpheta ꝑ gentis sue malicia dicens. a Ve mihi q: fa. sum

ſicut qui col. in autu racemos. dimiſſos eo q̄ nō potuerunt maturari. ideo ſubdit. b Non eſt botrus ad comedendum .ſ. aptus. In heb. ſic hr̄. Factus ſum ſicut qui colligit ficus: ⁊ ſubintelligit malas. ita q̄ comedi nō pn̄t: ideo ſubdit. c Precoquas ficus. q̄ p̄mo maturant. d Deſiderauit aīa mea. ſed ſuppl. non inuenit ꝑ h̄ ꝓpheta metaphorice exprimit in populo abūdantiā mali ⁊ defectū boni: iō ſubdit. e Perijt ſanctus de terra. inſectus a malis: ideo ſequit. f Oēs in ſanguine inſidiātur querētes interficere iuſtos machinationibus diuerſis.
g Malū manuum ſuarū dicūt bonū. q̄ qualis vnuſquiſq; ē talis ſibi finis videt. h Princeps poſtulat. leuari extorſionem a ſubditis.
i Et iudex in reddendo eſt. i. ſub rege ꝯſtituti ſtudent ꝑ iniuſticias ad ſatiſfaciendū regi. ideo ſubdit. k Et magn⁹ lo. eſt deſi. anie ſue. i. rex ſuis miniſtris exprimit ſuā voluntatem. l Et ꝯturbauerūt eā. i. miniſtri dure tractauerūt gētem ſubditam ꝑ iniuſticiam. m Qui optimus in eis eſt. i. minus malus.
n Quaſi paliurus .i. herba pungitiua. o Et q̄ rect⁹. in cōparatione ad nequiores. p Quaſi ſpina de ſepe. pungens auxiās pp̄lm iniuſte q Dies ſpecu. tue. .i. captiuitat᷑ tue a ꝓphetis p̄diſe ⁊ p̄nūciate. r Nolite cre. amico. i. pſeudo prophete. ꝓmittēti vobis ſecuritatē. q̄ſi ſit vere amicus. s Et noli. cōfi. in du. i. rege credentes q̄ poſſit vos ab aduerſarijs liberare.
t Ab ea q̄ dor. ⁊c̄. i. ab vxore ꝓpria. q. d. tāta iminet vobis miſeria q̄ nullus poterit ꝯfidere de alia pſona q̄tumcūq; ſibi ſit ꝯiūcta. v Ego aūt ad dn̄m aſpiciā. ponēdo in eo totā meā fiduciā. verbū eſt ꝓphete p ſe ⁊ ſuis ſīlib⁹ i futuris tribulatōib⁹. x Ne leteris. Poſt pp̄li increpationē hic vltimo ꝓpheta redit ad ei⁹ ꝯſolationē. p̄ denūciādo captiuitatis terminationē. ſcdo poſt terminū dei ꝯſolatōem ibi. Paſce pp̄lm. Circa primū dicit. x Ne leteris inimica mea. i. tu babylon ne leteris de captiuitate iuda. Quia cecidi in manib⁹ tuis. y Conſurgā. ꝑ cyrū liberādo hoc cū nō pōt intelligi de captiuitate decē tribuū q̄ nō redijt.
z Cum ſedero in tenebris. i. poſtq̄ fuero in tribulatione captiuitatis. a Dn̄s lux mea ē. afferēs mihi leticiam.
b Iram dn̄i. i. penā ab eo inflictā mihi. c Portabo patienter. d Donec cām meā iudicet. ꝯtra babylonem licet cū regnū iuda fuerit punitum iuſte ex pte diuine iu-

B

Mat. 10. c

autūno racemos vindemie
b Nō eſt botrus ad comedē-
c d dum p̄coq̄s ficus deſidera
e uit aīa mea. Perijt ſanct⁹
de t̄ra: ⁊ rect⁹ in hoīb⁹ nō ē
f Oēs in ſanguie inſidiant:
vir frēm ſuū ad mortē vena
g tur. Malū manuū ſuarū di
h cūt bonū. Princeps poſtu
i k lat: ⁊ iudex i reddēdo ē. Et
magn⁹ locutus ē deſideriū
l aīe ſue: ⁊ ꝯturbauerūt eam.
m n Qui optim⁹ in eis ē q̄ſi pali
o p urus: ⁊ q̄ rect⁹ q̄ſi ſpina de
q ſepe. Dies ſpeculatōis tue
viſitatio tua venit. Nunc
r erit vaſtitas eoꝝ. Nolite
s credere amico ⁊ nolite con-
t fidere i duce. Ab ea q̄ dor-
mit in ſinu tuo cuſtodi clau
ſtra oris tui: q̄ fili⁹ ꝯtume-
liam facit patri: ⁊ filia ꝯſur
get aduerſus matrē ſuam:
nurus aduerſus ſocrū ſuā
⁊ inimici hoīs domeſtici
v eius. Ego aūt ad dominū
aſpiciam: expectabo deum
ſaluatorē meū. Audiet me
x deus meus. Ne leteris ini
mica mea ſup me q̄a cecidi
y z Conſurgam. Cū ſedero in
a tenebris: dn̄s lux mea eſt:
b c Iram dn̄i portabo: quoniā
d peccaui ei donec cām meā
iudicet: ⁊ faciat iudiciū me
f um. Educet me in lucē: vi-
g debo iuſticiā eius. Et aſpi-
h ciet inimica mea. Et opiet
i confuſione que dicit ad me
k l Vbi ē dn̄s de⁹ tu⁹. Ocu-
m li mei videbūt in eā. Nunc
n erit in cōculcationē vt lutū
o p plateaꝝ. Dies: vt edificen
q tur macerie tue. In die illa
r s longe fiet lex. In die illa
t v ⁊ vſq; ad te veniet aſſur: et
vſq; ad ciuitates munitas
x ⁊ a ciuitatibus munitis vſ-
y q; ad flumen. ⁊ ad mare de
z mari: ⁊ ad montem de mon
a te. Et terra erit in deſolati-
onem propter habitatores
ſuos. ⁊ propter fructum co
b gitationum eoꝝ. Paſce
c pp̄lm tuū in virga tua: gre-
d gem hereditatis tue: habi-
e tantes ſolos in ſaltu. In
medio carmeli paſcent ba-
ſan ⁊ galaad iuxta dies an-
tiquos: ſm̄ dies egreſſio-
nis tue de t̄ra egypti. Oſtē
f dam ei mirabilia. Vide-
bunt gentes et confunden-
tur ſuper omni fortitudine
ſua. Ponet manū ſuper os
g aures eoꝝ ſurde erunt.
Lingēt puluerē ſicut ſerpē-
tes: velut reptilia t̄re ꝯtur-
h babūt de edib⁹ ſuis Dn̄m
deū nr̄m nō deſiderabūt et

ſticie. tamen hoc chaldei exequebant iniqua voluntate.
e Edu. me in lucē ꝯſolationis. f Videbo iuſticiā eius de chaldeis fiendā ꝑ cyrū ⁊ dariū. g Et aſpiciet inimica mea. i. babylonia. h Et opiet ꝯfu. i. vndiq; erit confuſa. i Que dicit ad me. deriſorie. k Vbi ē de⁹ tu⁹ q. d. nō pōt te de captiuitate liberare.
l Oculi mei vide. in eā. i. eius miſeriā.
m Nunc. i. cito.
n Et erit in ꝯculcatione vt lutū ꝑ cyrū ⁊ dariū. o Dies ſupple veniunt.
p Vt edificent macerie tue. verbum eſt prophete alloquētis captiuitatē iude de reditu captiuitatis babylonice: ſꝫ q̄ propheta loquebat longe an̄ captiuitatem ⁊ eius reditū: ideo denūciat q̄ terra iuda eſſet prius affligēda ꝑ regem aſſyrioꝝ dicēs. q In die il. .i. tpe achaz idolatre. r Longe fit lex: q̄a fec̄ deponi altare domini vbi offerebātur hoſtie ſm̄ legē. ⁊ iuſſit eas offerri ſup altare ſacrilegum. iiij. Re. xv. s In die illa. i. tpe Ezechie filij achaz. t Vſq; ad te ve. aſſur. i. ſennacherib rex aſſyrioꝝ q̄ venit vſq; prope hi'rlm ad capiēdū eā. v Et vſq; ad ciui. muni. q̄ vaſtauit in circuitu totam terrā. x Vſq; ad flu. i. iordanē q̄ ē terminus terre ꝓmiſſionis verſus orientem.
y Et ad ma. d̄ ma. .i. de mari mortuo vſq; ad mare mediterraneum. z Et ad montē de monte. i. de monte ſyon vſq; ad montē libani: q̄ eſt in termio aq̄lonari iudee. a Et ter. erit in deſo. ꝓpter habi. ſuos. i. ꝓpt pctm̄ achaz ⁊ alioꝝ regū idolatraꝝ. q̄ fecerūt idolatrare pp̄lm. b Paſce pp̄lm. Hic ꝓpha denūciat pp̄lo ꝯſolationē poſt reditū captiuitatis babylonice. dirigēs ſmonē ad deū dicēs b Paſce pp̄lm tuū. i. paſces
c In virga tua. i. in directōe tua cū reducēdo de captiuitate babylonica. d Habi. ſo. in ſaltu. i. ex tua ꝓtectione poterūt habitare ſecuri i ſaltu. vbi habitāt fere. vn̄. j. Eſdre viij. dr̄ q̄ eſdras nō petiuit eq̄tes a rege dicēs q̄ in via ꝓtegerent diuia ꝓtectōe. e In me car. paſcē. ⁊c̄. i. i loco fertili. f Videbūt gen. ⁊ ꝯfun. ſamaritani eū vidētes illos q̄ de captiuitate venerūt ꝓſperari in reedificatōe ciuitat᷑ ⁊ tēpli ⁊ i alijs fuerūt multū ꝯturbati ⁊ ꝯfuſi vt hr̄ eſdre ⁊ neemie. g Aures eo. ſur. erūt. i. declinabūt audire ꝓſperitatē eoꝝ p̄ inuidia q̄ torq̄bunt. ſicut ſerpēs i puluē voluta tur. h Dn̄m deum nr̄m nō deſide. timo ſerui. timētes a deo puniri ꝓpter mala q̄ conabunt facere pp̄lo tuo reuertenti, ⁊ ꝓpter iſta ad dei laudem aſſurgit ꝓpheta dicens.

C

B

l Quis deus ſilis tui.q.d.nullus: q2 tu es ſolus deus verus. k Qui aufers iniq̄tatem. a ſeruis tuis p̄ pene medicinā. l Nō imittet. mutat ꝓpheta modū loquendi de ſcd̄a pſona ad tertiā. m Ultra furorē ſuū. ſi pſeuerent in bono.talia em̄ ſunt ſub cōditione intelligenda: ſicut dictū fuit diffuſe Hiere.xviij. Deponet iniq̄tates noſtras q̄ erat onus nos grauans. n Et pijciet in pfundū maris id eſt.faciet eas non apparere ad punitionem ⁊ reuertiẽ ad loquēdū in ſcd̄a pſona dicens. o Dabis v̄itatē iacob ⁊c̄.i.adimplebis pmiſſiōes factas patrib⁹ nr̄is. que tunc implende erant.⁊ mō implete ſunt in dn̄o ieſu xp̄o cui eſt honor et gl̄ia in ſcl̄a ſcl̄oꝝ Amen. Hiere.18.

In ca.vij.vbi dicitur in poſtil. Maluz manuum ſuarum dicūt ⁊c̄. Additio. Si nos habemus. Malū manuū ſuarū ⁊c̄. In hebreo ſic hr̄. Sup manuū ſuarū malū vt bene faciant.princeps querit ⁊ iudex in reddendo eſt.⁊ eſt ſenſus.q̄ tāta erat malicia ppl̄i q̄ ꝓpter mala opa intendebāt reddere bonū remunerationis intantū q̄ princeps querebat an debebāt remunerari aliqua mala:⁊ iudex diffiniebat q̄ ſic. Silr̄ quilibet magis tendebat in deſideriū ſuū etiam ɔtra iuſticiā ⁊ ſic pturbabant eam de quo ɔcludit. Et pturbauerūt eam ſ.iuſticiam.

i timebūt te. Quis de⁹ ſilis k tui q̄ aufers iniq̄tatē ⁊ tranſis pctm̄ reliq̄arū heredital tis tue? Nō immittet vltra m furorē ſuū: q̄ñ volens miſericordiā eſt. Reuertet ⁊ miſerebit nr̄i. Deponet iniq n tates nr̄as ⁊ pijciet in profunduz maris oīa pctā nr̄a. o Dabis virtutē iacob: miſaz abraaz: que iuraſti patrib⁹ noſtris a diebus antiquis.

Explicit Micheas ꝓpha

Incipit prologus in Naum prophetam.

a Aum prophetaz ante aduentū reb gis aſſyriorū qui pplm̄ iſrl̄ captiuū in ſuam regionē trāſtulerat c fuiſſe hebreoꝝ traditio ɔfird mat. Siq̄dez in fine hui⁹ le e ctiōis p̄dicti regis aduentum idem ꝓpheta annūciaf re mōſtra. Sed cum habitatores niniue: iona interitum ciuitatis predicante: ne diuina ira denunciatum interitum ſuſtinerent: peccatoꝝ et impietatis penitētiā egiſſent: accepta dei miſericordia grauiorib⁹ ſe crig minibus implicuerunt quade cā memorat⁹ ꝓpha ſpū ſctō plen⁹ iudiciū dei annūciās ita locut⁹ eſt. De⁹ zelans.⁊ vlciſcēs dn̄s eſt ⁊c̄. b Iā em̄ decē trib⁹ ab aſſyriis ducte fuerūt in captiuitatē ſub ezechia rege iuda: ſb quo etiā nūc in ɔſolatōe populi trāſmigrati: aduerſum niniuen viſio cernitur. Nec erat pua ɔſolatio tā his qui iā aſſyrijs ſuiebāt q̄ꝫ reliq̄ſ q̄ ſub ezechia de tribu iuda ⁊ beniami ab eiſdē hoſtib⁹

In eo.ca.vbi dr̄ in poſtil. Dab v̄itatē iacob. Additio. Attendendū eſt q̄re petiuit veritatē dari iacob ⁊ miſericordiā abrae.cui⁹ rō videt eſſe. Nam abrae primo fuit facta promiſſio de chriſto venturo cū iuramento.vt hr̄ Gen̄.xxij.⁊ hoc fuit p̄ miſcd̄iam q̄m nulla merita humana ſufficerent ad hoc de condigno.vnde talis pmiſſio ad miſcd̄iam pertinet: ideo dicit. Dabis miſcd̄iam abrae: ꝫ facta hmōi pmiſſione. iam deus debebat implere p̄dictā ex veritate: ⁊ ideo dicit. Dabis veritatē iacob: quia iam facta erat pmiſſio miſericorditer ipſi abrae.vt dictum eſt.que q̄dem promiſſio vallata fuit iuramento: ⁊ ideo ſubdit. Sicut iuraſti ⁊c̄.

Poſtilla fratris Nicolai de lyra cū addi[illegible]onibu[illegible] Pauli ep̄i burgen̄.ac replicis magiſtri Mathie dorinck finit.

Incipit expoſitio prologi in Naum prophetam.

a Aum ꝓpheta ⁊c̄. Iſte ꝓlogus diuidit in tres ptes. In prima tp̄s editiōis ꝓphetie tangit. In ſcd̄a notatur eoꝝ demeritum vel peccatum cōtra quos ꝓphetia edit ibi. Sed cuz habitatores ⁊c̄.in tertia exprimit rō ſiue finis ꝓpt̄ quē ꝓphetatur: ibi. Iam em̄ decē tribus ⁊c̄. Item in prima tangunt duo.ſ.tpis expſſio.⁊ expſſionis confirmatio: ibi. Siquidē in fine. Dicit igit. a Naum ꝓphetam ante aduētum regis aſſyrioꝝ.i.ſalmanaſar. b Qui pplm̄ iſrl̄ ⁊c̄. .iiij.Reg.xvij. c Fuiſſe.non ꝓphetaſſe ne contradicat ei qd̄ dr̄ infra eodē prologo. Iam em̄.x.tribus ab aſſyrijs ducte fuerāt in captiuitatem. Sed ɔtrariū vr̄.ſ. q̄ ipſe prophetauit tp̄ibus ioathe. Achaz ⁊ ezechie regū iuda.ſcꝫ eo tēpore quo micheas ſm̄ regulā Hiero.ſupra poſitā in fine illius ꝓlogi.ſ. Non idē eſt ordo ⁊c̄. Rn̄. regula illa intelligenda eſt q̄tum ad aliquod tp̄s non q̄tum ad omne.vnde iſte ꝓpha ꝓphetauit tp̄e ezechie q̄ micheas ſilr̄ ꝓphetauit d Siquidē in fine huius lectiōis.i.huius libri. hic intēdit confirmare qd̄ dixit per textū. Sed ɔtra in p̄ncipio huius ꝓphetie agit de morte regis aſſyrioꝝ: nō ergo in fine agit de aduentu eius ad preliū. Ad hoc reſpondēt quidā q̄ de duobus fit ſmo. p̄mo.n. agit de morte ſennacherib q̄ obſedit hieruſalem. in fine autē agit de aduentu alterius ad pugnam an̄q̄ niniue deſtructa fuit.vnde quod dicit Naum.1.a. e Predicti regis. non intelligitur de illo de cui⁹ morte hr̄ in.j.ca.vnde ꝓpheta nō loq̄tur de eodem numero in illis duobus locis ſed rex aſſyrioꝝ fuit ſalmanaſar qui iudeos.x.tribuū captiuauit. iiij. Reg.xvij.⁊ de iſto agit Nauz.iij.a. ibi. Vox flagelli ⁊c̄. ibi em̄ deſcribit aduentus regis ad pugnā. Item rex aſſyriorū fuit ſennacherib qui obſedit hierl̄m. iiij.Regū.xviij.et Eſa.xxxvj.de quo loquit hic in p̄ncipio. de cui⁹ morte hr̄ iiij.Regū.xix.⁊ Eſa.xxxvj.g. Qui ſic exponūt. dicunt q̄ illa lr̄a. Siquidē ⁊c̄.ſupfluit ⁊ cōtradicit Hiero.q̄ dic infra eodē. Iam em̄.x.trib⁹ ab aſſyrijs ducte fuerāt in captiuitatē. In hyſtorijs aūt vbi tangit hyſtoria quindecimi capituli.iiij.Regū ſcribit ſic. Sub ioatham exorſus eſt ꝓphetare naum de helcheſei de tribu ſymeon ɔ niniuē p̄dicens. Hec dicit dn̄s ad niniuen. Exterminabo te ⁊ nequaq̄ ꝓgredientes de te impabunt mundo. Et Hiero.ſup naū dicit herodotū dixiſſe ſubuerſam niniuen a rege medoꝝ tp̄e ione. ꝺ euerſione q̄ꝫ finali niniue p̄dixit naum q̄ facta eſt in hūc modū.padus q̄ circūdabat eā ſup inūdauit eaz facto pter terremotu ⁊ igne de ſublimi emiſſo. de qua inūdatione videt ſcripſiſſe in libro ſuo: ibi. Inūdans nō faciet innocētē dn̄s in tēpeſtate ⁊ turbine vie ei⁹: tn̄ ſm̄ aliā lr̄am legit ibi Mundās nō faciet innocētem: tamē librū ſcripſit poſt captiuitatē decē tribuū ſub ezechia dū vaſtaret ab aſſirijs terra iuda.in quo ꝓphetauit plenius de deſtructione aſſyriorū in ɔſolationē gētis ſue. Scd̄m hoc diſtinguam⁹ tp̄s quo ꝓphetare incepit ⁊ tp̄s q̄ librꝫ ſcripſit.⁊ ſic regula Hiero. nō hēbit inſtātiā nec lr̄a ſupfluit.nec ſeq̄nti lr̄e ɔtradicit. f Sed cū habitatores ⁊c̄.hec ē ſcd̄a ps.in q̄ p̄ exprimitur pctm̄ eoꝝ ſimplr̄ ɔ q̄s edit ꝓphia.ſcd̄o oñdit cā editionis ɔtra illos ibi. g Qua de cā.ꝓphetauit em̄ ɔ niniuitas ꝓpter recidiuū illoꝝ poſt p̄dicatōem ione. h Iam em̄ decem tribus. Ecce tertia ps ꝓlogi ſcꝫ ad q̄d ɔ illos edit prophetia.ſ.ad ɔſolationē decē tribuū. p̄mo igit notat ɔſolatio ex editiōe ꝓphetie cōtra niniuen.ſcd̄o magnitudo conſolationis ibi. Nec erat parua conſolatio. Dicit itaq̄. h Iā em̄ decē trib⁹ ⁊c̄.iiij.Reg.xvij.cetera plana ſunt.

Explicit qualiſcūq̄ expoſitio iſtius prologi.

Poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuper ꝓphetam Naum incipit.

Capitulū .i.

O Nus niniue. Prophetia Naum in duas partes diuidit̄.ſ. ꝓhemiū ꝛ tractatū. qui incipit: ibi. Dn̄s emulator. In prologo ꝑ tangit̄ materia hu͛ ꝓphetie in generali cū dicit̄. a Onus niniue.ſ. ꝓphetia de malo pene venturo ſuper niniue: ſic̄ dictū fuit Ione.iij. miniſtris ad ꝑdicationē Ione agētibus pn̄iam. de͛ nō intulit penā cōminatam: ſ ꝗa poſtea redierunt ad vomitum de͛ deſtruxit niniue regnū ꝑ Nabuchodonoſor regē chaldeoꝝ ꝛ hāc deſtructionem predixit ꝓphetie ſanctus Thobias.xiij.caꝑ. et de iſta loquit̄ Naū ꝓpheta. ſcđo notificat̄ auctor cum dicit̄ b Liber.vi.ſ. naum helcheſei. ita ꝙ notificat̄ ex noīe cum dr̄ c Naum.ꝗ interꝑtat̄ ꝯſolator: ꝛ ꝯuenit ſue ꝓphetie. quia deſtructionē aſſyrioꝝ denūciauit ad cōſolationē decē tribuū ꝗ ꝑ aſſyrios fuerant captiuate. ꝛ duarum tribuū ꝗ per eos fuerant multum afflicte tꝑe ezechie. Item ex loco natiuitatis ſue cū dicit̄. Helcheſei. tertio ex officio prophetandi nō ſolū verbo: ſ etiā ſcripto cū dr̄. Liber viſionis. lʒ em̄ duodecim ꝓphete ſint collecti i vno volumīe. tn̄ prophetia cuiuſlibet poſſet dici vn͛ liber ꝑtialis d Dn̄s emu. Hic incipit tractat͛. in ꝗ ꝑ zelus diuine iuſticie declarat̄. ſcđo ad ꝓpoſitū applicat̄: ibi. Bon͛ dn̄s. Prima in duas. q2 ꝑ ponit̄ rigor diuine iuſticie ad puniendū ſcđo vigor ſue potētie ad exequēdū: ibi. Dn̄s in tempeſtate. Circa primū dr̄. d Dn̄s emulator.i. traſcēs ſeu vindicte appetitor ꝯ pctōres obſtinatos. Emulatio em̄ aliquādo ꝑ ira ponit̄. ſic̄ ezech.viij. Erat ſtatutū ydolū zeli ad ꝓuocādū emulationē.i. dei irā vt ibidē dictū fuit. In heb.hr̄ Dn̄s accenſus. ira em̄ dupl'r diffinit̄ a ꝑhis vno mō mālit̄er ſic. Ira eſt accēſio ſanguis circa cor. ꝛ ſic dr̄ in hebreo Dn̄s accēſus.ſ.ira. Alio mō formaliter ſic. Ira ē appetit͛ vindicte. ꝛ ſic hʒ tranſlatio nr̄a. Dn̄s emulator.i. vindicte appetitor: vt dictū eſt. Sciēdū ꝙ paſſio ire nō ē in deo ꝓprie: ſ metaphorice. q2 ad modum irati ſe hʒ qn̄ punit: ideo ſubdit̄. e Et vlci.do.i. puniēs ꝛ repetit̄ ꝑdicta ſn̄ia pluries: cū dr̄. Vlciſcēs dn̄s ꝛc̄. ad maiorē affirmationē diuine vindicte ꝯ pctōres obſtinatos. f Dn̄s patiēs. q2 nō ſtatim punit pctōres: ſ expectat eoꝝ pn̄iam. vt ſequēs punitio iuſtior oñdat̄. g Et mag. forti.q.d. talis expectatio punitiōis nō ē ex defectu virtutis. h Et mun. nō faciet innocētē.i. pctōres obſtinatos nō dimittet trāſire ſine debita punitiōe. ac ſi eſſent innocētes. ꝯtinuādo ad precedētia. Vel aliter. h Et mū. pctōrem penitentem a culpa. i Non fa. inno. ſcʒ liberū a pena. ꝗa pene ſūt ꝗdā medicine peccatoꝝ purgatiue k Dn̄s in tem. hic ꝯñter oñdit̄ vigor diuine potētie cum dr̄. Dn̄s in tempeſtate ꝛ turbine vie ei͛ id ē ſic ꝯſueuit venire ad puniendum pctōres obſtinatos: de ꝗ hr̄ exemplū Exo.xiiij. vbi dr̄ ꝙ punitionē egyptioꝝ ꝑceſſit ventus vehemēs ꝛ vrēs tota nocte. ꝛ i debellatiōe exercit͛ ſiſare venit in tempeſtate Iudi.v. Et ſilr̄ in debellatiōne philiſtinorum orante ſamuele.j. Regū.vij. et in plurib͛ alijs loc̄ hr̄ ſil'r. l Et nebule puluis pedū ei͛. ex vento turbinis eleuatur puluis obſcurans aerē ad modū nebule: ꝛ dr̄ ꝓcedere ex dei pedib͛: q2 procedit ex terra ſm̄ illū modū loquēdi de ꝗ dr̄ Eſaie.lxvj. Celū mihi ſedes eſt. et terra ſcabellū pedū meoꝝ. m Increpās mare ꝛ exiccans illud ſua virtute. ſic̄ pʒ Exo.xiiij. de mari rubro. n Et oīa flumina ad deſertū deducens: ſicut em̄ ſiccauit alueum iordanis: ita poſſet oīa flumina deſiccare. o In fir. ē ba. ꝛ carmelus ꝗ ſunt loca vberrima. p Et flos libani elanguit vbi ſolet eſſe viror ꝯtinuus. ꝛ ꝗ tēpore helye fuit ex ſiccitate inducta diuina virtute tribus annis ꝛ mēſibus ſex. Iacobi.v. q Montes cōmoti ſunt ꝛc̄. hoc frequēter apparet in terremotibus. Omnia iſta ſunt inducta ad oſtendēdum magnitudinem virtutis diuine: ideo concluditur. r Ante faciem eius indignatiōis quis ſtabit.q.d. nullus s Indignatio eius effuſa eſt vt ignis. hoc patuit in ſubuerſione ſodome et gomorre igne ſulphuris. t Et petre diſſolute ſunt ab eo. ex vehementi igne reſoluūtur lapides: vt patet in calce. v Bonus dominus. Hic conſequenter illud quod dictum eſt de rigore diuine iuſticie: et vigore ſue potentie ad propoſitum applicatur in punitione regni aſſyriorum in quo metropolis erat niniue. ꝛ diuidit̄ in duas partes: pmo ponit̄ vnius regis.ſ. ſennacherib punitio. ſecundo totius regni deſtructio cap.ſc. Prima iſt

Reḡ.j.d

A.

Exo.34.d
Deut.5.a

obſidebant̄: vt audirēt aſſyrios ꝗʒ a chaldeis eſſe capiendos: ſic̄ in ſeq̄ntib͛ libri hui͛ demōſtrabit̄. Sciendū ꝙ niniue i nr̄a lingua de hebreo ſpecioſam ſonat Specioſus aūt hic mūdus dicit̄. Vnde ꝛ apud grecos coſmos ab ornatu nomen accipit. Et ꝗcq̄d nūc aduerſum niniue dr̄: de mūdo figuraliter ꝑdicari ſentiam͛. Quā ob cām et aſſumptio quā ſeptuaginta interꝑtes dicunt apud hebreos maſſa ponit̄.i. graue onus: eo ꝙ eū aduerſus quam ꝓphetat̄ ꝑmat nec ſinat eleuare ceruicē. Silr̄ ꝗ attendēdū. ꝙ hec ipā vel aſſumptio vel onus vel pōdus ꝓphe viſio ſit. Nō em̄ loquitur ꝓpha in extaſi: vt mōtan͛ ꝛ ꝑſcillia maximillaꝗ deliberāt: ſed qđ ꝓphetat liber eſt viſionis intelligentis vniuerſa ꝗ loquit̄ et pondus hoſtiū faciētis ſuo pplo viſionē. De ꝯſummatione itaꝗ mūdi ſm̄ anagogicā ꝯſolatōeʒ ſctōꝝ ꝓphetia texit̄: vt ꝗcunꝗ i mūdo vident: ꝗſi ꝑtereūtia et caduca ꝯtemnāt: ꝛ ꝑparent ſe ad iudicij diem. Vbi vltor aduerſus vires aſſyriorum affuturus eſt dominus.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

Naum conſolator orbis interꝑtat̄. Increpat ciuitatem ſanguinum: ꝛ poſt euerſionem illiuʒ loquitur Ecce ſuper montes pedes euangelizantis ꝛ annunciātis pacem.

Explicit argumentum.

Incipit Naum ꝓpheta.

Capitulum I

a b O Nus niniue. Li-
c ber viſionis naū
d helcheſei. Dn̄s
e emulator et vlci-
ſcens dn̄s vlciſcens dn̄s et
hn̄s furorē: vlciſcens dn̄s
in hoſtes ſuos et iraſcens
f ipē inimicꝭ ſuis. Dn̄s pati-
g ens et magnus fortitudine
h i ꝛ mundans nō faciet inno-
k centē. Dn̄s in tempeſtate
l ꝛ turbine vie eius: ꝛ nebule
m puluis pedū ei͛. Increpās
n mare ꝛ exiccās illud: ꝛ oīa
flumia ad deſertū deducēs
o infirmat͛ ē baſan ꝛ carmel͛
p q ꝛ flos libani elāguit. Montes cōmoti ſunt ab eo: ꝛ colles deſolati ſūt. Et ꝯtremuit terra a facie ei͛: et orbis:
r ꝛ oīs habitātes in eo. Añ faciē indignatiōis eius ꝗs ſtabit: ꝛ ꝗs reſiſtet in irā fu
s roris ei͛. Indignatio eius
t effuſa ē vt ignis ꝛ petre diſ-
v ſolute ſunt ab eo. Bonus dominus ꝛ cōfortās in die

duas.q2 p̄ circa ſennacharib ponit vltio diuina.ſcdo exultatio in terra iuda ibi. Ecce ſup montes. Ad intellectū p̄mi ſciendum ꝙ ſicut hr̄.iiij. Reg.xviij. ſennacharib venit in iudeā ⁊ de lachis miſſis rabſacē in hierl'm ad terrenduꝫ ezechiā ⁊ ſuū ppl'm. ſ3 rege ethyopū inuadēte terrā ſennacherib cōpulſus fuit dimittere iudeam ad defendēdum terrā ſuā.ſed habita victoria rediit in iudeam ad deſtruendum hierl'm ⁊ tūc āgelus dn̄i pcuſſit in exercitu eius.lxxxv. milia bellatorum ⁊ ipſe cū paucis fugit ad terrā ſuā vbi interfect⁹ fuit a filijs ſuis. iiij. Reg.xix. ⁊ ſic cōfortatus fuit ezechias cuꝫ pplo ſuo.⁊ ſm h̄ dr̄. v Bon⁹ dn̄s ⁊ cōfortās.ſ. ezechiā et populum ſuum.

C

x Et ſciēs.ſcia approbatōis. y Sperātes in ſe.i. ezechiā et eſaiam ⁊ alios iuſtos cōtra ſennacherib de diuino confidētes auxilio z Et in diluuio pretereūte.id eſt. in fortitudine exercitus ſennacherib. ſm qd̄ dicit Eſaie.viij. Adducet dn̄s ſup eos aquas fluminis fortes ⁊ multas.regē aſſyrioꝝ ⁊c̄.⁊ ſequit ibidem Et ibi p iudā inundās ⁊c̄. z Cōſummationē faciet loci eius.i.deſtructiōeꝫ p angelū: vt dictū eſt. a Quid cogitatis cōtra dn̄m tu ſennacherib ⁊ exercit⁹ tuus.q.d. vos cogitatis cōtra dn̄m deſtructōem ciuitatis dn̄i ⁊ tēpli:ſed nō poteritis.⁊ ſubdit cā. b Cōſummationē ipſe faciet exercitus veſtri. c Non cōſurget dublex tribulatio.i. ſennacherib nō tribulabit regnum iuda ipm captiuādo.ſicut ſalmanaſar pat ſuus regnū iſrl' tribulauit. d Quia ſicut ſpine ſeinuicē complectunt. ⁊ ſic inuicē comburunt. e Sic ꝯuiuiū coꝝ ⁊c̄. In veſpe eñ noctis in qua angelus pcuſſit exercitū redigēdo in cineres corpa bellatoꝝ.rex fecerat pncipibus exercitus ꝯuiuiū. f Ex te exibit cogitans ꝯtra dn̄m maliciam:iſte fuit rabaces miſſus ad terrēdū ezechiā ⁊ ppl'm ſuū vt ſic ſe redderēt ⁊ ducerent in terram ydolatrie ſubiectā. g Si pfecti fuerint ⁊c̄.i. ſi bellatores fuerint pfecti in fortitudie ⁊ mlt'itudie. h Sic q3 attondētur.i. ab angelo pcutient q̄ pcuſſio vocat raſio ſiue attōſio Eſa.vij. In die illa radet dn̄s ī nouacula acuta in rege aſſyrioꝝ caput ⁊ pilos pedū ⁊ barbam vniuerſam. i Afflixi te.verbū eſt dn̄i ad ezechiā ⁊ ppl'm ſuū q̄ fuerūt afflicti p regē aſſyrioꝝ. k Et nō affligā te vltra.ſ. p aſſyrios.tn̄ poſtea tpe ſedechie ppl's fuit afflictus p chaldeos l Et nūc ꝯterā virgā ei⁹.i.ptātem. m Et vincula tua dirūpam:q2 cū exercitu poteris ire libere p iudeā n Et pcipiet ſup te dn̄s. verbū eſt ꝓphete ad ſennacherib. de q̄ precepit dn̄s angelo vt pcuteret exercitū ei⁹. o Nō ſeminabit ex noie tuo amplius.i.nō naſcent ampli⁹ tibi filij q̄a fugiēs ad terrā ſuam:cito fuit interfect⁹ a filijs ſuis.ſc3 poſt.xlv.dies a fuga ſua Thob.j. p De domo dei tui infficiā.q2 ī tēplo ydoli ſui fuit interfectus.iiij.Reg.xix.iō ſubdit. q Sculptile ⁊ cōflatile. ponā ſepulcrū tuū:q̄a int ydola fuit occiſus.nec in ſepultura fact⁹ eſt ei honor regius eo ꝙ fact⁹ erat toti pplo exoſus iputāti deſtructiōeꝫ

B

x tribulatōis: ⁊ ſciēs y ſperās z in ſe. Et in diluuio ꝑtereūte z ꝯſummatōnē faciet loci ei⁹ ⁊ inimicos ei⁹ pſequētur te a nebre. Quid cogitatis con b tra dn̄m Cōſummatōeꝫ ipſe c faciet: n̄ ꝯſurget duplex tri d bulatio: q2 ſicut ſpine ſe in e uicē cōplectunt ſic cōuiuiū coꝝ pariter potātiū. Cōſumētur q̄ſi ſtipula ariditate ple f na. Ex te eñ exibit cogitās ꝯ dn̄m maliciā mēte pertractās pūaricationē. Hec dic g dn̄s. Si perfecti fuerit ⁊ ita h plures: ſic quoq3 attōdent i k ⁊ ptrāſibit. Afflixi te et nō l affligā te vltra. Et nūc con m terā vgā ei⁹ de dorſo ſuo ⁊ n vincla tua dirūpā. Et pcipi o et ſup te dn̄s. Nō ſemiabit p ex noie tuo ampli⁹. De do q mo dei tui interficiā. Sculptile ⁊ cōflatile ponā ſepulcrū tuum q2 inhonorat⁹ es r Ecce ſuper montes pedes euangelizantis et annūciātis pacē. Celebra iuda feſtiuitates tuas et redde vota s tua quia non adijciet vltra t vt ptrāſeat in te belial: vniuerſus interijt. II

Aſcendat q̄ diſpergat b coraꝫ te: qui cuſtodiat c obſidionē. Contēplare viā d ꝯforta lūbos: robora vtutē e valde. Quia ſicut reddidit f dn̄s ſuperbiam iacob ſic ſu g perbiam iſrael. Quia vaſta h tores diſſipauerunt eos: et i propagines eorū corrupe k runt. Clypeus fortium eiuſ l m ignitus: viri exercit⁹ in coc n cineis. Ignee habene cur o rus in die ꝑparatōis eius: p q ⁊ agitatores conſopiti ſunt

exercitus predictā ſupbie ſennacherib. deuꝫ iſrael blaſphemantis.iiij. Reg.xix. r Ecce ſup mōtes. Hic ꝯſir ponit exultatio pppl'i iude:cū dr̄. Ecce ſup mōtes pedes euangelizantis ⁊c̄. q2 pcuſſio exercitu ⁊ ſennacherib fugiēte.ſtatim ezechias miſit curſores ad denūciandum dei auxiliuꝫ ſibi factum.⁊ vt ōmes venirēt in irl'm ad reddenduꝫ gratias deo de tanto beneficio. s Quia nō adijciet vltra vt pertranſeat in te belial.i. abſq3 iugo. per qd̄ intelligit ſennacherib q̄ nec deum nec hoīs reuerebatur. t Vniuerſus interijt. q̄a poſt morteꝫ ſui exercitus occiſus fuit. vt dictū eſt. In ca.j. vbi dr̄ in poſtil. Nō cōſurget duplex tribulatio. Eſa.52.d. Ro.10.c

A

Additio.

Hc qd̄ dicit h Nō ꝯſurget duplex tribulatio videt cōtinuari cum hoc qd̄ imediate dixerat. Conſummationē ipſe faciet. ⁊ eſt ſenſus. ꝙ de⁹ decreuerat conſummare exercitum ſennacherib ſic totaliter ꝙ iterum non poſſet tribulare regnum iuda et ſic dicit. Non conſurget.ſc3 in regno iuda. Duplex tribulatio ex pte aſſyriorum.

Capitulū.ij.

Aſcendit poſtq̄ ꝓpheta denūciauit pcuſſioneꝫ ſennacherib aſſyriorū regis.hic ꝯſequenter denūciat deſtructionē regni in quo metropolis erat niniue q̄ deſtructio facta eſt p nabuc. regē babylonis poſt morteꝫ ſennacherib.⁊ pmo ponit h̄ deſtructio.ſcdo deſtrnctōis rō ca.ſe. Prima in tres. quia pmo ponit niniue obſidio ſcdo obeſſe captō:ibi. porte fluuiorū.tertio capte depredatio ibi. Diripite. Circa primum alloquit regem aſſyrioruꝫ dicens. a Aſcendet.ſ. aſcēdet currus ⁊ equos.ſc3 exercitus chaldeorum. b Qui diſpgat corā te. vaſtando terram tuam in oculis tuis.⁊ nō poteris reſiſtere. c Qui cuſtodiat obſidionē. circa niniuen vſq3 q̄ capiet eā d Cōtēplare viā ⁊c̄.i. diſpone te ad occurrendū ei.tuos bellatores ꝯfortando q.d. hoc erit ꝓ nihilo. vt habet.ſ. ⁊ ſubdit cā. e Quia ſicut reddidit dn̄s ſupbiā iacob deijciēdo ſennacherib.eo ꝙ ſupbe egerit ꝯ duas tribus. f Sic ſupbiā iſrl'.ſupple cito reddet deſtruēdo totū regnū aſſyriorū eo ꝙ ſupbe egerit ꝯ regnū decē tribuū.ip3 vilit captiuādo. g Quia vaſtatores.i.chaldei veniētes. h Diſſipauerūt eos.i. diſſipabūt aſſyrios. i Et ꝓpagines eorū id eſt.filios ⁊ filias. k Clypeus fortiū eius.ſ. nabucħ. l Ignitus.erāt eñ ibi lamine eree ad ſolis radios refulgētes ſic̄ ignis ad terrorē aſſyrioꝝ.⁊ ad obfuſcandū ocl'os eoꝝ m Viri exercitus in coccineis.hēbāt ſup arma ornamēta rubea.ne ſi aliquis eoꝝ vulneraret ex apparentia ſanguinis alij terrerent. n Igne habene. currus.i.curruum.erāt eñ ibi habene limate.⁊ ſic in radio ſolis fulgebant ſicut ignis. o In die ꝑpara.ei⁹.ſ.ad pliuꝫ.Et ecōuerſo erat de aſſyrijs de quibus dr̄. p Et agitatores ei⁹ id eſt. aurige ꝓpheta eñ de vno exercitu loquēdo trāſit ad alium ⁊ ecōuerſo ſicut ſolet fieri in deſcriptōne bellorum. q Conſopiti ſunt.id eſt. attoniti pre ſtupore:ideo ſubdit;

r In itine.cõtur.ſunt.neſciẽtes currꝰ ducere. iõ ſbditur. s Quadri.col.ſunt.ex defectu ductõis.ꝛ ſbdit cã huius ſtuporis cũ dr. t Aſpectꝰ coꝝ.i.chaldeoꝝ. v Qua ſi lam.ꝓpter refulgentiã armoꝝ.vt pdictũ ẽ. x Quaſi ful.diſcur.i.velociter ꝛ audacter currẽtes ꝯtra aſſyrios. terroribus ꝛ cõcubinis ſuis. z Et im.pre.ſp.ſuais.i.do mos ſuas.iõ ſubdit vltio diuina. a Ecce ego ad te dicit dñs.cuius vtuti nõ põt reſiſti. b Et ſuccẽdã vſqꝫ ad ſum mũ al's fumũ.i.totaliter c Quadrigas tuas.in qbus alia regna deuaſtaſti. d Et leun.tuos comedet gladius.i.fi lij tui occidentur.

B y Recordabitur.ſ. rex aſſyriorum.
z Fortiũ ſuoꝝ.qui ſolebãt eſſe cõſtãtes ꝛ animoſi ꝛ facti ſũt pauidi.ideo ſbditur
a Ruent in itineri bus ſuis. nõ poten tẽs reſiſtere in cãpo chaldeis. iõ ſubdit:
b Velociter aſcẽ. mu.eiꝰ. In hebr.hr. Feſtinabant ad mu ros ſuos.vt qui nõ poterãt reſiſtere in campo defenderent
C ſe in muro.
a Et pparabi.vm. id ẽ tẽtoria chaldeo rũ in circuitu ciuita tis ponẽt ad eã obſi dendũ.ꝛ ſic patet ci uitatis obſidio.
b Porte fluuioꝝ. Hic ꝯñr deſcribitur ipiꝰ captio. cum dr. Porte fluuioꝝ. id ẽ porte niniue.q cõfi debat in mũnitione fluuioꝝ. c Aper te ſunt.i. fracte p im
Eſa.13.b. petũ chaldeorum.
d Et tem.ad ſo.di rutũ.ſ. templi ydoli veſrach qˀ colebant
B reges Aſſyrioꝝ.iiij. Reg.xix. In hebre. hr. Et palaciũ.ſ.re gis. Ad ſolũ dirutũ in regni ꝯtemptum

r In itineribꝰ ꝯturbati ſunt.
s qdrige colliſe ſũt in plateis
t Aſpectus coꝝ qſi lãpades
v qſi fulgura diſcurrẽtia. Re
x
y
z cordabit fortiũ ſuoꝝ. ruent
a in itineribus ſuis. Velocit
b aſcendẽt muros eiꝰ ꝛ ppa
c bit vmbraculũ. Porte flu
d uioꝝ apte ſunt. ꝛ templum
e ad ſolum dirutũ. Et miles
f captiuꝰ ductꝰ ẽ ꝛ ancille eꝰ
g minabant gemẽtes vt colũ
be murmurantes in cordi
h bꝰ ſuis. Et niniue qſi piſci
i na aqꝝ aq eiꝰ. ipi vo fuge
rũt. State ſtate. ꝛ non eſt q
k reuertat. Diripite argentũ
l diripite auꝝ ꝛ non eſt finis
diuitiaꝝ ex oibꝰ vaſis deſi
m
n derabilibꝰ. Diſſipata eſt et
o ſciſſa ꝛ dilacerata. ꝛ cor ta
p beſcẽs. ꝛ diſſolutio genicu
q loꝝ ꝛ defectio in cũctis re
r nibꝰ. Et facies oim ſicut nigre
s do olle. Vbi ẽ hitaculũ le
t onũ. ꝛ paſcua catuloꝝ leo
v num. Ad quã iuit leo vt in
grederet illuc. catulꝰ leõis
x ꝛ nõ ẽ q exterreat. Leo cepit
y ſufficient catul' ſuis: et neca
z uit leenis ſuis. Et impleuit
pda ſpeluncas ſuas: ꝛ cubi
a le ſuũ rapia. Ecce ego ad te
b dicit dñs exercituũ: et ſuc
c cendã vſqꝫ ad ſummũ qua
d drigas tuas: ꝛ leũculos tu
e os comedet gladiꝰ. Et ext
f minabo de terra pdam tuã
g ꝛ nõ audiet vltra vox nũci
orum tuorũ. Cap. III

a Ve ciuitas ſanguinum
b vniuerſa mendacij di
c laceratione plena. Non re
d cedet a te rapina. Vox fla
e gelli: ꝛ vox impetus rote ꝛ
eq frementis: et qdrige fer
uentis et equitis aſcẽdẽtis
f
g et micantis gladij: et fulgu
h rantis haſte: et multitudi
nis interfecte: et grauis rui
ne: nec eſt finis cadauerũ.
i Et corruẽt in corpibꝰ ſuis
k propter multitudinẽ forni
l cationũ meretricis ſpecio
m ſe ꝛ grate et habẽtis maleſi
n cia: q vendit gẽtes in forni
catioĩbꝰ ſuis: ꝛ familias in
o maleficijs ſuis. Ecce ego

e Et exterminabo de terra ſcilicꝫ tua.
f Predã tuam. dan do eam chaldeis.
g Et non audiet vl tra vox nũcioꝝ tuo rum.ad blaſphemã dum deũ ſicut rapſa ces ad te miſſus blaſ phemauit.iiij. Reg. xxiij. Sterit itaqꝫ ra pſaces ꝛ exclamauit voce magna iudai ce ꝛc. Et ſequitur ibi dẽ. Noli audire eze chiam q vos decepit A
dicens. Dñs libera Eze.24.b.
bit nos. Nunquid li Abac.2.c.
berauerunt dij genti um ꝛc.q.di.nec deus veſter poterit vos li berare.
Capitulum.iij.
Ve ciuitas Poſt y ciuitatiſ deſtru ctionẽ. Hic ꝓpha de clarat deſtructionis rationẽ q fuit ciuita tis malicia: cum hoc tamen interponit de pena. Et diuidit in duas partes.qa pri mo propter maliciaꝫ nũciatur eius depo pulatio. et ſcdo eius
multiplex confuſio: B
ibi. Ecce ego. Circa Eſa.47.
primum di. a Ve Eze.16.e.
ciuitas ſanguinũ. id

c Et miles captiuꝰ ꝛc.i. milites regni aſſirioꝝ in ſcriptu ra eñ freqnter ponit ſingulare ꝓ plurali. In hebre.hr. Et aſtans captiua aducta ẽ ꝛ dr aſtans h regina. vt dicit Ra. ſa.ſm illud ps.xliiij. Aſtitit regina a dex. tuis. ꝛ lra ſeqns ꝯcordat cũ dr. f Et ancil.eius mina. captiue a chaldeis g Gementes ꝛc. nõ audentes alte clamare pre timore. h Et nini.qſi pi.aqꝝ aq eiꝰ.i.munitio fluuioꝝ de q confi debãt.nõ reſiſtit aduerſarijs. ſic aq piſcine reſiſtere ñ põt p ſui paucitate. i Ipi vo fugerũt.ſ.de ciuitate qcunqꝫ potuerũt fugere. k Diripite. Hic ꝯñr deſcribit ciuita tis capte depdatio.cũ dr. Diripite vos chaldei. l Ar gentũ ꝛc.i.qcunqꝫ pcioſa. m Diſſipata eſt.ſ.niniue. n Et ſciſſa p fractionẽ muroꝝ in pluribꝰ locis. o Et cor tabeſcẽs.i.deficiẽs factũ ẽ bellatoribꝰ viris. p Et diſſolutio geni.i.genuũ q tremũt ex timore.ꝛ iõ dicunt ge nicula diminutiue. q Et defectio in cũ.re. ita q non po terãt ſtare. r Et fa.oim ſic ni.olle.ex fame.ꝛ ex fumo in cendij.niniue. Iõ ſubdit deriſorie. s Vbi ẽ ha.leonũ.i. niniue.vbi ſolebãt reges ꝛ principes habitare.q erant fe roces vt leones. t Et pa.catu.i. filioꝝ. v Ad quam iuit leo.i.rex.i.quã ciuitatẽ ingreſſus ẽ.vt ibi habitet ſecu re cum catulis ſuis.i.filijs ꝛ famulis.q.d.nulla ẽ.qꝛ nõ hꝫ refugiũ a facie chaldeoꝝ. x Leo ce ſuffi.i.abundanter bona multoꝝ regnoꝝ ſibi dir ipiẽdo.ſm q dr.iiij. Re.xix. Vere dñe diſſipauerũt reges aſſyrioꝝ gẽtes ꝛ terrãs oim. y Et neca.lee.ſuis.i.iterfeẽ reges fre.vt coꝝ pcioſa affer

ẽ cuiꝰ ppls fuit effuſor multi ſanguinis. b Vniuerſa mẽ dacij.i.toto dedita mendacio quos eñ nõ poterat ſupera re virtute.niſus eſt decipere fraude. c Dilaceratione ple na.i.diuiſiõibus intrinſecis.qd eſt ſignũ ꝓpinque ſubuer ſionis Math.xij. Omne regnũ in ſeipm diuiſum deſolabi tur. d Non recedet a te rapina.i.chaldei te obſidẽtes nõ recedent a te: donec rapuerit omia bona tua. e Vox fla gelli.id eſt ſonus flagelli incitãtis equos currũ ꝛ equitum ſuper te venientiũ. f Et mi.glad.ad te occidendũ. g Et ful.haſte.id eſt velociter vibrate ad modũ fulguris. h Et multi.interfecte.de ciuibus tuis. i Et cor.in corpi.ſuis. q.d.tanta erit multitudo interfectoꝝ. q vnꝰ interfectus ca det ſup aliũ: ꝛ ſubdit cã. k Propter multitudinẽ forni. ſpũalium q ſunt ydolatrie ꝛ copaliũ. l Meretrices ſpe. ꝛc.niniue attrahentis alias gentes ad ſuas ydolatrias per multas vias. m Et habẽtis maleficia.i.habẽtes in ſe ma leficos ꝛ incantatores magicis artibus vtentes. n Que vendit gentes in fornicationibus ſuis.qꝛ pulcras puellas aliarũ gentiũ captas exponebãt niniuite proſtibulis ꝓ p cio: ꝛ idẽ faciebãt de pulcris iuuenibus in vicio ſodomiti co. o Ecce ego. Hic ꝯñter oñdit ipius niniue deriſio et ſub noie niniue totius regni aſſyrioꝝ. ꝛ diuidit in duas p tes: qꝛ pmo oñdit ꝓpoſitũ ſub pabola fornicarie.ſcdo ſub pabola locuſte: ibi.cõgregate. Prima in duas: qꝛ primo po nit parabola.ſcdo exemplũ de ciuitate alia: ibi. Nunquid. Circa primum dicitur in perſona dei. o Ecce ego ad te.

ponendā in vituperiū ⁊ deriſionem. a Et reuelabo pudenda tua. loquit de ea ſicut de muliere fornicaria dephenſa. cuius turpitudo oībus manifeſtat. b Et proijciā ſuper te abominationes. q. faciā te deſpici factis ⁊ verbis ſicut vilem ⁊ abominabilem. c Et ponā te in exēpluʒ. ſ. correctionis aliorū tuā punitōem videntium. ideo ſubditur. d Omnis q̄ viderit reſiliet a te. id eſt a tuis maleficijs ne ſimiliter puniatur. e Quis commouebit ſup te caput. tibi cōpatiēdo. q. d. nullus ꝗ dicent oēs iuſtū dei ſup te iudicium. f Nūqd. hic prīr ponit exemplū de alia ciuitate deſtructa p Nabuc. in egypto. q̄ prius vaſtauit egyptū ꝗ regnū aſſyrioꝝ. cū dr̄. f Nūquid melior es Alexandria. q. d. nō. ⁊ ideo ſtare ꝯtra nabu. non potes. ſicut nec illa. In heb. habet. Nūquid melior es. no. nutrice.

C ꝗ eī ciuitas vocabatur no. quādo deſtruxit eam Nabuc. ⁊ dicebat nutrix. q. ibi nutriebant pueri regis ꝓpter pulcritudinem ⁊ bonitatē ſitus ſicut dicit Ra. ſa. poſtea p magnuʒ tempus Alexander magn⁹ intrauit egyptum. ⁊ reedificauit hanc ciuitatē vocās eam nomie ſuo Alexandriam. Tranſlator aūt noſter dimiſit nomē antiquum quod erat quaſi obliuioni datū ⁊ loco huius poſuit nomē nouū quod erat famoſum. g Populoꝝ. id ē que multos populos habuit ſub ſe. h Que habitat in fluminibus p hoc deſignatur amenitas ſitus ⁊ fortitudo. i Cuius diuitie mare. i. diuitie ibi apportant p mare. k Aque muri eius. i. circūdant muros eius ad maiorem fortitudinem l Ethiopia fortitudo eius. i. confederata ad eius fortificationem. m Et egyptus cui⁹ tūc erat metropolis.
n Et non eſt finis diuitiarū ſuarū ⁊ fortitudinis.
o Aphrica ⁊ libies fuerūt in auxilio tuo. ſ. in auxilio alexandrie mutat eī mod⁹ loquēdi de tercia pſona ad ſcdam p Sed ⁊ ipa. nō obſtantibus p̄dictis. q In trāſmigratione ducta ē. per Nabuch. r Paruuli eius eliſi. quib⁹ conſuetum eſt ſemper parci in bellis. ⁊ in hoc notatur crudelitas chaldeorum. s Et ſuper inclitos eius miſerunt ſortē. ad determinandū quis quos haberet captiuos
t Et oīes optimates eius ⁊c̄. q̄ tamen ſolent honeſtius tractari ꝓpter reuerentiam ſtatus. v Et tu ergo niniue x In ebriaberis. i. ſimilibus penis vel maioribus repleberis. y Et queris tu auxili. ab inimico. i. illi a quibus ſperas habere auxilium. fient tibi inimici.
ʒ Omnes munitōnes tue ſicut ficus ⁊c̄. i. cito deijciētur ad terram q̄tumcūq̄ ſint fortes. a Ecce po. tuus mulieres. i. factus eſt pauidus ⁊ impotēs ad reſiſtendum. ⁊ ſic intrabunt hoſtes. b Deuorabit ignis ve. tuos. id ē tāta erit vehementia incendij q facíet ferrum portaruʒ liquefieri. c Aquam ꝓpter obſi. hauri. tibi. yronice loquit. q. d. nulla munitio. valebit tibi victualiū vel fortaliciorꝝ. ideo ſubditur. d Peribis gladio. ſ. chaldeoꝝ. e Deuorabit te vt bruc⁹. i. ita facilit ducet te ad mortem ſicut bruc⁹ moritur adueniente frigore. f Congregare. Hic conſeqnt oſtendit ei⁹ deriſio ⁊ deſtructio ſub metaphora locuſte. cuʒ dicit. f Congregare ⁊c̄. i. ſicut brucus et locuſta congregantur in maxia multitudine. ita q̄ntumcunq̄ magnam multitudinem bellatoruʒ aggregaueris tibi tamen non poteris te defendere. Iō ſubditur.

B g Brucus expā. ē ⁊ auolauit. i. exercitus tuus fugiet a facie chaldeorum.
h Cuſto. tui. quaſi locuſte. i. bellatores tui impotētes te cuſtodire. i Que cōſident. i. ſimul ſedēt k In ſepib⁹. Modus eſt eī locuſtaꝝ adueniente frigore ſe in ſepibus cōgregare ⁊ ibi ſe occultare quantum poſſunt contra frigus ſed ſi ſuperueniat ort⁹ ſolis anteq̄ ſint mortue ſtatim euolant inde. ⁊ p hoc deſignat metaphorice q aſſirij timore nabuc. in fortalicijs congregarentur ⁊ poſtea extra terram ſuam in captiuitatē ducerētur. l Dormi. paſto. tui. i. conſiliarij tui neſciētes conſulere tibi. m Sepelientur princi. tui ſepultura aſini. Hiere. xxij. n Latitauit po. tuus in montibus fugiens ad loca inacceſſibilia equitibus. o Non eſt obſcura. i. occulta. p Contritio tua. ſ. omnibus manifeſta.
q Peſſi. eſt pla. quia nullus apponet remediū ideo ſubditur. r Omnes qui audierunt audi. tuam. id eſt malū veniens ſuper te. quod audietur vbiq̄. s Compreſſe. ma. ſuam ſup te. id ē. magis ſtuduerunt aggrauare q̄ alleuiare. cuius cauſa ſubditur. t Quia ſu. quem non tran. mali. tua ſemper. q. d. nulli ſunt populi qui non fuerunt a te afflicti ⁊ oppreſſi. propter quod gaudent de tua oppreſſione in hoc etiam applaudentes iuſticie dei. qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum Amen.

a ad te dicit dn̄s exercituū ⁊
reuelabo pudenda tua in fa
cie tua. ⁊ oſtēdā in gētib⁹ nu
ditatē tuā ⁊ regnis ignomi
b niā tuā. Et ꝓijciā ſup te ab
ominatōes. ⁊ ꝯtumelijs te
c afficiā ⁊ ponā te in exemplū
d Et erit oīs qui viderit te re
ſiliet a te ⁊ dicet. Vaſtata ē
e niniue. Quis commouebit
ſuper te caput. Vñ q̄rā cō
f ſolatorem tibi. Nūq̄d meli
g or es alexandria populorū
h q̄ bitat in flumib⁹. Aque in
i circuitu ei⁹ cui⁹ diuitie ma
k re aq̄ muri eius. Ethyopia
l m fortitudo eius ⁊ egiptus ⁊
n o non eſt finis. Aphrica ⁊ ly
p bies fuerūt in auxilio tuo. ꝗ
q ⁊ ipa in trāſmigratione du
r cta eſt in captiuitatē. Par
s uuli eius eliſi ſunt in capite
t oīm viarū ⁊ ſup inclitos e⁹
v miſerunt ſortem ⁊ oēs opti
mates ei⁹ cōfixi ſunt in cō
v x pedibus. Tu ergo inebria
y beris et eris deſpecta ⁊ q̄
res tu auxilium ab inimico
ʒ Oēs munitiōes tue ſic̄ fic⁹
cū groſſis ſuis. ſi ꝯcuſſe fue
rint cadēt in os comedētis
a Ecce pplꝰs tu⁹. mulieres i
medio tui. Inimicis tuis
ad aptōem pādēt porte ter
b re tue. deuorabit ignis ve
c ctes tuos. Aquā ꝓpter ob
ſidionem hauri tibi. extrue
munitiones tuas. Intra in
lutū ⁊ calca. ſubigens tene
laterē. Ibi cōedet te ignis
d e peribis gladio deuorabit te
f vt brucus. Congregare er
go vt brucus multiplicare
i locuſta. Plures feciſti ne
gociatōes tuas q̄ ſtelle ſint
g celi. Brucus expanſus ē ⁊
h auolauit. Cuſtodes tui q̄ſi
locuſte ⁊ puuli tui q̄ſi locu
i ſte locuſtarū que conſident
k in ſepib⁹ i die frigoris. Sol
ortus eſt et auolauerunt et
nō ē cognit⁹ locus eaꝝ vbi
l fuerint. Dormitauerūt pa
m ſtores tui rex aſſur ſepelien
n tur principes tui. Latitauit
pplꝰs tu⁹ in mōtib⁹ ⁊ nō ē
o q̄ ꝯgreget. Nō eſt obſcura
p q ꝯtritio tua. peſſima ē plaga
r tua. Oēs q̄ audierūt audi
s tōem tuā cōpſſerūt man⁹ ſu
t per te. Quia ſuper quē nō
tranſit malicia tua ſemper.

Explicit Naum ꝓpheta.

In cap. iij. vbi dicitur in poſtilla. Sepeliētur principes tui. Additio.

Vbi dicitur. Sepelientur principes tui. In hebreo habetur. Sepulti ſunt ſeu habitauerunt in ſepulcris principes tui. Et eſt ſenſus q principes erant non ſolum dormientes. ſed quaſi mortui ſepulti qui nō pūt ſe iuuare.

Incipit expoſitio prologi in Abacuc prophetam.

q Quatuor pphete. In iſto ꝓlogo quedā tāgūt q̄ referūt ad ꝓphetiā. ⁊ q̄dā q̄ ptinent ad ꝓphetā. ⁊ p̄ tangūt duo q̄ referūt ad ꝓphetiā. primū eſt conuenientia quarūdā aliaꝝ ꝓphetarū eū iſta qd notat in pn-cipio. ſcōm eſt cōuenietiū expeditōnis diſa quod notat ibi. De naum ⁊c. Poſtmodū tangunt ea q̄ ptinēt ad ꝓphetam ⁊ p̄ tāgitur noīs ꝯuenientia. ibi. Qui vl' ex eo. ſcōo exprimitur ꝯueniētie cauſa. ibi. Null⁹ ei tā audaci voce ⁊c. vbi q̄ſi inculpat de blaſphēia cū dī. Uide ꝙ̄ temeraria vox ſit. S; infra v̄ſus finē ꝓlogi excuſat. tercio notatur ꝙ ſpū ꝓphetico loquit cū ꝓphetie i-telligentia. ibi. Nec nō aiaduertendum vbi elidit falſaz mōtani doctrinā dupl'r ꝙ p ſe cū dicit. Intelligit qd videt. ſcōo apl'i auctē. ibi. Vñ ⁊ apl's ⁊c Quarto oñdit ꝯtra q̄s intendit ꝓphetare. ibi. Illō quoq; diſce ⁊c. Qui to q̄ tēpe fuit. ibi. Et vt ſcias quoq; cor⁊c. Sexto qr intelligentia dictoꝝ ex cauſis eſt ſumenda dicēdi. excuſat eū Hieroñ. dū dicēdi cauſas exponit. ibi. Interim ſm lrām ⁊c. Ultimo multiplicit oñdit ꝙ nullus d; turbari ꝯtra dñm ſi non ſtatim de tribulatōe eruit. ibi. Et quō ſi egrotus ⁊c. His viſis expoſitioni lre inſiſtamus ⁊ ptranſeūtes plana exponam⁹ obſcura. b Zacharias in medio. ix. a. ⁊ circa finem. xij. c Orationibus tuis. loquit ad chromatiū epm ad cuius inſtantiam cōmētatus eſt librū iſtū. ⁊ ſicut credo ꝯmentario p̄poſuit ꝓlogū iſtū. Vñ glo. in principio libri. Cōmentatur Hiero. oſee. iohel ⁊ amos abdiam ⁊ ionam pammachio. ſuper naum micheā ſophoniam ⁊ aggeum paule ⁊ euſtochio. ſup abacuc chromatio ⁊c. Vñ in originali incipit ſic prologus. Primū chromati epoꝝ doctiſſime ⁊c. ⁊ infra in eodē prologo dr. Illud quoq; diſce qr ſemel a me violenter exigis vt q̄ſi quoſdā gradus ⁊ ſcalas ad altiora nitenti hyſtoriam tibi interp̄ter. d Ad diſcep. iuſticie. i. ad contentionē vel diſputatōem de iuſticia neglecta. e Quare oſtē. mihi ⁊c. videre i. q̄re me tamdiu viuere pmiſiſti vt viderem. f Iniquitatem impioꝝ. f Et laborem oppreſſoꝝ. g Non ꝑuenit ad finem iudiciū. qr finis iudicij eſt iuſte iudicare. h Uides ꝙ̄ temeraria vox ſit. de iſta temeritate excuſat eum Hiero. infra ſicut tactū eſt ſupra i diuiſione. ⁊ vere temeraria eſt ꝙ̄tum ad ſupficiē littere. vnde ſubdit. i Et qdāmmodo. i. ſupficialiter. k Blaſphemantis. i. vituperantis vel rep̄hendentis. Blaſphemare tria ſignat que habentur per hūc verſum. Blaſphemo culpo vel detraho vel rep̄hendo. l Aduerſus figulum.

Incipit prologus in Abacbuc prophetam.

a Quatuor prophete in duodecim ꝓphetarū volumine continētur e q̄bus tres in principio lemma. id eſt pondus titulū hñt naum abacbuc ⁊ b malachias. Porro zacharias medio ⁊ circa finē duos huiuſcemodi ponit titulos. e qb⁹ vn⁹ ē. onus vbi dñi in tra adrach ⁊ damaſci requies ei⁹ alt' i fine. i. on⁹ vbi dñi ſup iſrl'. De naum c oſoib⁹ tuis iā liber vn⁹ editus ē. De zacharia ⁊ malachia. ſi vita comes fuerit. differet. Nūc abacbuc habem⁹ i manib⁹ q̄ vl' ex eo ꝙ amabil' deo ē. vocat āplexatio. vl' ꝙ i certamē ⁊ luctā ⁊ vt ita dicā amplexū cū deo ꝯgredit āplexāt'. i. luctāt' ſortit⁹ ē nomē. Null⁹ ei tā audaci voce auſus eſt deū d ad diſceptatiōem iuſticie ꝓuocare: ⁊ dicere ei. Cur i rebus hūanis mūdi iſti⁹ pō-pa tanta rex' vſet iniq̄tas. Vociferabor ad te vi pati- e ens ⁊ non ſaluab. Quare oñ- f diſti mihi iniq̄tatē ⁊ labo- g rē vidē. Lacerata ē lex et nō ꝑuenit vſq; ad finē iudiciū qr ipi⁹ ꝑualet aduerſ⁹ iuſtū iō egredit iudiciū ꝑuerſū. h i Uides ꝙ̄ temeraria vox ſit k ⁊ quodāmō blaſphemant' creatorē ſuū ad iudiciū ꝓ- l uocare: ⁊ vas fragile aduerſ⁹ figulū cur tale l' tale fctū m ſit diſputare. Necnō ⁊ hoc aiaduertēdū: ꝙ aſſumptio vl' pond⁹ q̄ ſuia iā eē diximus: ꝓphe viſio ē: ⁊ aduerſuz mōtani dogma ꝑuerſū n intelligit qd videt: nec vt amens loq̄tur: nec more in- o ſanientiū feminaꝝ dat ſine p q mēte ſonū. Vñ ⁊ apl'us iu- r s t bet vt ſi ꝓphetantib⁹ alijs alij fuerit reuelatū. taceant q̄ pri⁹ loquebant. Et ſtatiz nō ē inq̄d diſſenſiōis de⁹ v a ſ; pacis. Ex q̄ intelligit cuz b quis ex voluntate reticet ⁊ alijs locum dat ad loquen- c dū: poſſe ⁊ loqui ⁊ tacē cuz

Roma. ix. Nunquid dicit figmentum ei qui ſe finxit quid me feciſti ſic. Hiere. xviij. Sic lutū i manu figuli. ſic vos in manu mea domus iſrael. m Necnon et hoc animaduertendum. Hic oſtendit. ꝙ ſpiritu prophetico loquitur per quem ſibi dictorum ſuorum intelligentia reuelatur. et hoc contra ꝑuerſum dogma montani heretici qui dogmatizauit prophetas non habere intelligentiā eorum que predixerunt: ſed more inſanientiū loqui. Actuum. xxvj. Inſanis paule multe lre ad inſaniam cōuertunt Primo ergo oſtenditur propheta loq̄ ſpū ꝓphetali quod notat in viſione prophetica cum dicitur. m Necnon ⁊c. prophete viſio eſt q̄ ſcilicz videbat prophetie myſteria per intellectū ad hoc a ſpirituſancto reuelante illuminatum. S; q̄a ꝓ montanus hereticus dupliciter errabat. primo dicendo ꝙ prophete non intelligebant que dicebāt. ſcōo ꝙ q̄ſi amentes verba ſua ꝓferebant primum errorē elidit Hiero. dicens Et aduerſum montani dogma peruerſum intelligit qd videt. ſcōm elidit ibi. n Nec vt amens loqui nec mo. inſa. feminaꝝ. id eſt phitoniſſaꝝ. o Dat ſine mente. i. ſine intellectu. o Sonū. verborū quaſi non valens in loquēdo cohibere ſpiritum ſuū Prouerb. xxv. g. Sicut vrbs patens et abſq; murorū ambitu. ita vir qui non poteſt in loquēdo cohibere ſpiritum ſuum. Et iſtum duplicem errorem elidit per auctoritatem apoſtoli ſumptam de. j. Coꝝ. xiiij. Cōtinua litterā ſic. Non loquit vt amens aut vt femina inſaniens. q Unde ſcilicet vt apparet prophetas ⁊ doctores non ita loqui. r Et id eſt etiam. s Apoſtolus iubet. j. Corinth. xiiij. t Ut ſi prophetantibus alijs alij fue. reuelatū tace. qui prius loquebant: per hoc ꝙ dicit reuelatuz fuerit elidit primū errorē ſcil; ꝙ prophete nō intelligerēt q̄ dicebant. prophetia eñ ē rerū latentiū p̄teritarū vel preſentium ved futurarum diuina inſpiratione manifeſtatio. Secundū aūt ſcilicet ꝙ ꝓphete loquerent vt amētes cohibere ſpiritū non valentes cōſequēter elidit arguens ex his verbis apoſtoli ⁊ dicens. v Ex quo intelligit. per hoc ſc; ꝙ ſm verbū apl'i q̄ loquebat tacent ⁊ alios loqui pmittūt. a Cum quis ex volūtate reticet. non inuitus aut coactus. b Et alijs lo. dat ad loquendū. intelligit inq̄ huiuſmodi. c Poſſe ⁊ loq̄ ⁊ tacere cū velit: vñ. j. Coꝝ. xiiij. Spūs prophetaꝝ ꝓphetis ſubiecti ſunt Gloſa. Spūſſanctus q̄ vnus eſt ſ; pluraliter dr ꝓpter multos ꝓphetas quos replet vel ꝓpter plura dona eius ſubditus eſt ꝓphetis: vt qñ volunt loqui poſſint ⁊ nō cogit eos ſicut phitonicus clamare aliqua vel ſubticere. de habente aūt ſpiritū phitonicū dr hic.

1. Corin. 14. f.

Ibidem

d Qui aūt in extaſi.i.inuitus loquiť ſupple coaptus clamare a phitonico ſpū ipm agitante. e Nec tacere nec loq̄ in ſua ptāte hȝ. Sed ꝯ.i.Reg.xxviij.dř. Eſt mulier habens phitonē in endor ⁊ tñ ⁊ loqui ⁊ tacere poterat cū volebat. Rñdeo qñ phitonicus ſpiritus venit adiuratus. vt aliquid reuelet tunc nō aufert ptātem loquendi vel tacēdi ſicut patet de muliere pdicta. Secus ē de obſeſſis ad inſaniaȝ deductis de qbꝰ loq̄tur hic. Nō aūt diuerſitatis eſt. qꝛ adiurātibus pcit vt ſepius inuoceť. q̄s autē obſidet. quaſi poteſtatē ſup eos hñs opprimit quantum pmittiť. Extaſis ſič agit papias dī exceſſus mētis qui fit ex pauore mētis. ⁊ accipiť h̄ in malo ſicut ⁊ in.v.libro eccliaſtice hiſtorie vbi diciť. Aiunt montanū q̄ndam noīe q̄ nup ad fidem xp̄i venerat. ſubrogato aſie proꝯſule auiditate nimia primatus accenſum contrarijs ſpiritibus i ſemetipo locū dediſſe. ac repēte in quodā mentis exceſſu effectū. ⁊ velut ſpū actū ꝓloqui cepiſſe noua quedaȝ ⁊ diuerſa ab his q̄ ex ſucceſſione maiorꝫ eccīe tradita fuerāt. In bono aūt dř extaſis. cuȝ mens nō a pauore alienatur. ſȝ inſpiratione reuelationis aſſumitur. f Illud quoq̄ diſce. Hic oñdiť ꝯtra q̄s ꝓphetare intendit. Et ad euidētiaȝ huius ptis notandū ꝙ ſicut propħa naum vaticinium habuit ꝯ niniuē ⁊ aſſyrios q̄.x.tribus q̄ vocanť iſrael vaſtauerūt ⁊ captiuauerūt ⁊ hoc in ꝯſolatōe populi captiuati. ita abacbuc habet vaticiniū ꝯtra nabuch. ⁊ babilonē a quibꝰ terra iuda vaſtata eſt. ⁊ hierl'm ⁊ tēplū ē ſubuerſum ⁊ hoc in conſolatione ppl'i vaſtati ⁊ captiuati.ſ. duarum tribuū ꝓphetat itaq̄ ꝯ nabuch. ⁊ chaldeos ſiue babilonios q̄ duas tribus captiuauerūt dicit igiť. Illud quoq̄ diſce ⁊c̄. g Ad altiora nitenti.i.tendēti ⁊ aſcendēti ad ſenſum tropologicū. h Hiſtoriā tibi interpter.i. ex ꝯnā ꝯtū ad ſenſum l'ralem. i Qui vaſtauerunt.x.tribus.iiij. Reg. xvij. k A q̄bus iudas ⁊ hierl'm ⁊c̄.iiij.Re.xxiiij.⁊.xxv. l Et vt ſcias ⁊c̄. Hic oſtēdiť quo tpe ꝓpheta fuit.ſ.tempore captiuitatis duaꝝ tribuū qđ ex hiſtoria Dañ.xiiij. ꝓbatur. vbi narratur abacbuc ꝓpħa miſſus fuiſſe cum cibo ad danielē in lacū leonū qui erat in babilone. angelo eum deportante. q̄ vtiq̄ daniel de his q̄ in nabu. captiuati erāt fuit. vt pȝ in pncipio danielis. m Qꝙ ⁊c̄. nō legať in hiſtoria.ſ. de miſſiōe abacbuc ad danielē ſȝ de theodotiōis editōe trāſlata ē. ſič dicit hieroñ. Dañ.xij.g. n Igitur ſiue ⁊c̄. qꝛ q̄dam recipiūt dictā hyſtoriā ⁊ q̄dā nō. oñdit ꝙ nihilominꝰ veꝝ dixit ſiue recipiať. ⁊ ſiue ñ recipiať ⁊ ꝙ vtro q̄ dato hȝ ſuū ꝓpoſitū. vñ dicit. Igiť. qꝛ q̄dā dictā hyſtoriam calūniātur a q̄buſdā recipiť. n Igiť.i. ꝓpť h̄ volo oñdere ꝙ. o Siue q̄s reci. ſcri. illā de miſſione abacbuc. Dañ.xiiij. p Siue nō reci. vtrūq̄ ꝓ no. eſt qui diximus ſupra abacbuc ꝓphetaſſe aduerſus babylonē ⁊ nabucho. q̄ captiuauerant duas tribus. q Aut ei recipit ⁊ tunc planū eſt quia. r Et iā poſt factaȝ rem.i. poſt captiuitatem duoꝝ tribuum. s Liber Abacbuc texitur. cōtra captiuantes.ſ. ꝯtra baby. ⁊ nabuch. t Aut ſi nō recipit. ⁊ tunc ſcribit ꝓphetico ſpiritu q̄ vētura cognouit.ſ. captiuitatē duarū tribuum p babylonios. ⁊ ipos babylonios pꝰea deſtruēdo. Eſa.xxxiij. Ue q̄ pdaris nonne ⁊ ipe pdaberis. Quod autē oia iſta puiderit plane ſcribit in hyſtorijs. vbi dř. Porro Abacbuc fuit de tribu ſimeon. Hic p uidit captiuitatem hierl'm venturam et animaduertentibus chaldeis fugit in oſtrace. nam ⁊ erat incola i terra iſrael de ſcēdētibus vo iude reliquis in egiptum quaſi pegrinabať in terrā ſuā. ⁊ ſcripſit i pncipio operis ſui cauſas aduerſus deum cur impiꝰ vaſtaret ppl'um dei ⁊ ſanctuariū eiꝰ. cur ipſe clamaret ⁊ nō exaudiret. ſȝ in ꝯſolatōeȝ aperuit ei dñs calamitates circūſtantiū nationuȝ futuras p nabuch. longe maiores. ⁊ tandē ipm nabuc. piturū ⁊ ſo a murmure ꝯuerſus ē ad pces. v Interim ſm l'raȝ ⁊c̄. Quia ſupra eodē ꝓlogo videbať ꝓpħa q̄ſi de blaſphemiis inculpari. vbi dř. Uides ꝙ temeraria vox ſit ⁊c̄. h̄ ſubdiť. ipius excuſatio. ⁊ tangūť hic tria. Pmo eñ ponūť vbā ꝓphete qbꝰ dī turbari aduerſus dñm vñ culpabilis videbatur. ſcđo tāgiť locutōis cā vel rō. vñ excuſabilis iudicatur ibi. Et h̄ dicit p mētis vel p mēte anguſtia ⁊c̄. tercio dř ꝙ general'r ex pſona hūane impatie loq̄bať ibi. Sȝ ⁊ hoc general'r accipe ⁊c̄. Dicit ḡ. v Interim.i. inť alia q̄ dicūtur in ꝓlogo iſto. x Cauſať aduer. deū ꝓpħa cur Nabuch.iiij. Reg.xxv. y Neſciens aurū. ḡ nō fuit ꝓpħa. Rñdeo ipe bene ſciebat. ſȝ h̄ dicit i pſona populi. z In igne ꝓbari. Eccl'.ij. In igne ꝓbať auꝝ ⁊ argentū. homies vo receptibiles in camino humiliationis Iob.xxviij. Auro locus ē in q̄ ꝯflať. a Et tres pueros Dañ.iij. b Inueſtigabilia. Ro.xj. O altitudo ⁊c̄. c Qđ nō ita videt deꝰ.j. Reg.xvj. Nō iuť intuitū hoīs ego iudico. hō eñ videt ea q̄ parēt. dñs aūt intueť cor. d Et quo ſi egrotans hic oñdit ꝙ ꝓpheta non debebat turbari aduerſus dñm ſi nō audiebat clamores oppſſoꝝ quia nō erant exaudiendi qđ pmo oñdit p ſimilitudinē ſumptā a prudēti medico. ſe-

Dañ.14.f.

d velit. Qui aūt in extaſi.i.i-
e uitus loq̄tur nec tacere nec
f loq̄ in ſua ptāte hȝ. Illō q̄ȝ
diſce qꝛ ſemel a me violenť
exigis vt q̄ſi q̄ſdam gradꝰ
g et ſcalas ad altiora nitenti
h hiſtoriā tibi interpter ꝓphe
tiā eſſe circa babylonē ⁊ na
buch. regē chaldeoꝝ. vt q̄-
mō prior ꝓpħa naū queaba
chuc ſeq̄ť. vaticiniū hūit ꝯ
i niniuē ⁊ aſſyrios qui vaſta
uerūt decem tribus q̄ vocā
tur iſrl'. ita abacbuc ꝓphe-
tiā hēat aduerſus babylo-
k nē ⁊ nabuch. a q̄bus iudas
⁊ hierl'm templūq̄ ſubuer-
l ſa ſunt. Et vt ſcias eo tpe fu
iſſe abacbuc. quo iā duo tri
bus. que vocabāť iuda du
cte erāt in captiuitate dani
el docēte poterit. ad queȝ
in lacū leonū abacbuc cum
m prādio mittiť. quāq̄ apud
hebreos hec ipa nō legiť hi
n o ſtoria. Igiť ſiue q̄s recipit
p ſcripturā illā ſiue non reci-
q pit vtrūq̄ ꝓ nobis eſt. Aut
r eñ recepit ⁊ iā poſt factam
s rem liber abacbuc texitur.
t aut ſi nō recipit. q̄ſi ꝓpheta
v ſcribit q̄ vētura cog̃ſcit. In
x terim ſm l'raȝ cauſať aduer
ſum deū ꝓpħa cur nabu. tē
plū dei vaſtet ⁊ iudam. cur
hierl'm quōdā vrbs dñi de
ſtruať. q̄re clamet ppl's ⁊ ñ
audiať vocifereť ad dñȝ op
pſſus a chaldeis ⁊ nō ſalue
tur. q̄re ēt ipe ꝓpħa vl' ppl's
ex cuiꝰ pſona loq̄tur. ad h̄
vixerit. ⁊ huc uſq̄ pductus
ſit. vt iniq̄tatē hoſtiū ⁊ ſuū
laborē viderit cū in iuſticia
pualeat aduerſum ſe. Et h̄
y dicit pre mētis anguſtia ne
z ſciēs auꝝ in igne ꝯflari. Et
a tres pueros d camio ignis
puriores exiſſe q̄ intrauerāt
Sȝ ⁊ h̄ gnāliť accipe poſ-
ſumꝰ qđ ex pſona hūane i-
patientie loquať vt in q̄ru-
lam vocē ⁊ plenaȝ doloris
erūpat dicēs. Quare r̄ſpi
cis ꝯtēptores ⁊ taces con-
cultantē impio iuſtiorē ſe?
Hec āt loq̄tur neſciēs iudi-
b cia dei inueſtigabilia ⁊ pfū-
dū diuitiarū ſapiā ⁊ ſcie eiꝰ
c ꝙ non ita videat videlȝ hō
vt deus. Nō tñ pñtia re-
ſpicit. deꝰ futura ⁊ etna co-
d gnoſcit Et quō ſi egrotans
⁊ eſtuās febribꝰ aquā frigi

Dañ.3.d.

Abač.1.d.

Roma.11.d.

cūdo ħ ꝯfirmaṫ ꝑ auctem ibi. Qđ intelligens lr̄a ſatis pʒ
c Sciens cle. ſue pon. ẜm ꝙ ordinat in finem. f Atq3
men. ẜm ꝙ mō debito ordinat. g Scđm id ꝙ miſcđiaʒ
cōſecutus ē. j. Thim. j. h. Jđo miam ꝯſecutus ſum vt in
me primū oñderet xp̄us ieſus oēm patiam ad informatio
nem eorū qui credi-
turi ſunt illi in vitaʒ
eternā. h Sʒ nō
deficim⁹. ij. Co. iiij.
f. i Et bñdicit de
um oī tpe. ij. Cor. j.
a. Bñdictus de⁹ ⁊c̄.
p̄s. Bñdicat dñm i
oñi tpe. Thob. iiij.
Omi tpe bñdic deū
k Qui perſeuera-
uerit Mat. x
l Et gloriatur in la
bore ⁊ dolore. ij. co-
rinth. xij. Libenter
gloriabor in infirmi
tatib⁹ meis. m Et
cū hiere. dič Hiere-
mie xx. vbi nos ha-
bem⁹. Jam olim lo
quor vociferans ini
1. Thimo. 1. d. quitatem ⁊ vaſtitatē
1. Cor. 4. a. clamito dicit Gloſa
Hiero. q̄ ſic incipit.
lxx. qꝛ amaro verbo
modo ridebo preua
Pſal. 33. ricatōem ⁊ miſeriaʒ
Mat. 10. ⁊ 14 b. inuocabo. n Et
quō alius. ſ. puſilla
nimis ⁊ carnalis.
o Jnuocat deum
Hiere. 20. vt a patib⁹ tribula-
tionib⁹ eū eruat ⁊ i-
minentes repellat.
p Sic ſanct⁹ vir et
bellator inuict⁹. ſič
hieremias ⁊ paulus
qui dicebat ad Ro.
viij. g. Quis nos ſe-
parabit a charitate
xp̄i. tribulatio ⁊ an-
guſtia ⁊c̄. q Ad
exercendū ſe. q̄ꝫtum
ad ſuſtinentiam.
r Et ꝓbandū. q̄ꝫtū
ad ꝯſtantiā. s Tribulatōem ⁊ miſeriā inuenire deſide-
rat Job. vj. Hec ſic mihi conſolatio vt affligēs me dolore
non parcat p̄s. Ego in flagella paratus ſum ⁊c̄.

Explicit qualiſcūq3 expoſitio iſtius prologi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup ꝓpham Abachuc incipit.
Capitulum. j.

O Nus qđ vidit abachuc. Hic incipit ipſius abachuc
ꝓpheria. ⁊ diuidiṫ in duas ptes. ſ. in prohemium ⁊
tractatum. qui incipit ibi. Vſq3 quo. Jn prohemio
p̄mo tangiṫ breuiṫ materia huius ꝓphetie cum dicitur.
a Onus. i. ꝓphetia de malo pene venturo ſup regnū ba-
bilonie. Sič eñ naum ꝓphauit ꝯ aſſirios q̄ captiuauerūṫ
regnū. x. tribuū. iiij. Re. xvij. ſic iſte ꝓphetauit ꝯ babiloni
os q̄ captiuauerūt regnū duaꝝ. iiij. Reg. vl. ⁊ ħ erat ad ꝯſo
lationē eaꝝ. qꝛ deſtructo ꝑ cyrū ⁊ dariū babilonioꝝ regno
due trib⁹ fuerūt de captiuitate liberate. j. Eſdre. j. ſcđo no
tificaṫ auctor ex noīe. cū dī. Abachuc. Et ex officio. cū dr̄.
b Qđ vidit. ſ. ꝓphetice. De tpe v̄o huius ꝓphetie dicit
hiero. in ꝓlogo ⁊ expoſitores nr̄i cōiter ꝙ abachuc ꝓpha-
uit deſtructōʒ babilonie poſt deſtructōem templi ⁊ altaris
irl'm ꝑ chaldeos. c Vſq3 q̄. Hic incipit tractat⁹. Et diui-

dam poſtulet ⁊ dicat ad me
dicum vim patior. crucior.
vror examior. vſq3 q̄ medi-
ce clamabo et exaudies: et
rñdeat ei ſapiētiſſim⁹ ac cle
mētiſſim⁹ medicus. ſcio q̄
tpe dare debeam qđ poſtu
las nō miſereor mō qꝛ mi-
ſericordia iſta crudelitas ē
⁊ volūtas tua ꝯtra te petit:
e Jta ⁊ de⁹ nr̄ ſciēs clemētie
f ſue pondera atq3 menſuras
interdū nō exaudit claman
tem vt eū ꝓbet ⁊ magis ꝓ-
uocet eū ad rogandū: ⁊ q̄ſi
igne excoctū iuſtiorē ⁊ pu-
riorē faciat. Qđ intelligēs
g apl's ſcđm id ꝙ miam cōſe-
h cut⁹ ē a dño: ait. Sʒ nō de-
i ficiam⁹. Et bñdicit dñm i
k oī tpe. Et ſcit ꝙ q̄ perſeue
rauerit vſq3 in finē hic ſal-
l uus erit: ⁊ gl'iaṫ i labore et
m dolore. Et cū hieremia dič
n Tribulatōʒ ⁊ miſeriā iuo
o cabo vt quō ali⁹ iuocat de-
p um. ſic ſanct⁹ vir ⁊ bellator
q r inuictus ad exercendū ſe ⁊
ꝓbandū tribulationē et mi
ſeriā inuenire deſiderat.

Explicit prologus. ſequiṫ
argumentum.

A Bachuc luctator for-
tis ⁊ rigid⁹ ſtat ſup cu-
ſtodiā ſuā ⁊ figit gradū ſup
munitionē: vt xp̄m in cruce
cōtempleṫ. ⁊ dicat. Operuit
celos gloria eius laudis e⁹
plena ē terra. Splendor e⁹
vt lux erit cornua in mani-
bus eius. ibi abſcondita ē
fortitudo eius.

Explicit argumentū. Jnci-
pit abachuc ꝓpha. Ca. I

a b O Nus quod vidit
abachuc ꝓpheta
Vſq3 q̄ dñe cla-
mabo. ⁊ nō exau-
d dies. Vociferа-
e bor ad te vim patiēs ⁊ ñ ſal
f uabis. q̄re oñdiſti mihi ini-
g h q̄tatē ⁊ laborē. vidē p̄dā ⁊
i k iuſticiā ꝯ me. q̄re reſpicis
l ꝯtēptores ⁊ taces ꝯculcāte
m n impio iuſtiorē ſe? Et facies
hoies q̄ſi piſces maris. ⁊ q̄
o ſi reptilia nō hñtia ducēʒ ⁊
p factū eſt iudiciū ⁊ ꝯtradictō
q r potētior. Propter hoc la-
s cerata ē lex. ⁊ nō ꝑuenit vſ-
t v q3 ad fineʒ iudiciū qꝛ impi⁹
x preualet aduerſus iuſtū ꝓ-
y pterea egrediēṫ iudiciū per
5 uerſū: aſpicite i gētib⁹ ⁊ vi
dete ⁊ admirami ⁊ obſtupe

diṫ in duas ptes. qꝛ p̄ poniṫ ꝓphete denūciatio. ſcđo eiuſ-
dem orō ca. iij. Circa primū ꝓpheta admirās ꝓſperitateʒ
Nabuch. tpalem. cū ipe eſſet idolatra peſſim⁹ ⁊ ei⁹ pp'lus
circa hoc p̄ mouet dño q̄ōnē. ſcđo audit ei⁹ rñſionē. ca. ſe.
Prima in duas. qꝛ p̄ poniṫ ipſius nabuch. ꝓſperatio: ſcđo
hui⁹ ꝓſperitatis ab-
uſio: ibi. Hec eſt for
titudo. Prima in du
as. qꝛ p̄ querit ꝓphe
ta de ꝓſperitate na-
bucho. cōtra iudeos
ſcđo ꝯtra pp'los ali-
os: ibi. Aſpicite. Cir
ca primū dicit ꝓphe
ta nō ſoluʒ in pſona
ſua: ſed alioꝝ iuſtoꝝ
ſui populi dicens.
c Vſq3 q̄ dñe cla-
mabo in orone con-
tra nabucđ. templi ⁊
ciuitatis deſtructo-
rem ⁊ pp'li in capti- A
uitate detentorem.
d Vociferabor ad
te vim patiens. i. an- Job. 19. a.
guſtiaʒ de oppreſſio
ne populi mei.
e Et non ſaluabis
quaſi. di. multum tar
das ſaluare nos.
f Quare oſtendiſti
mihi iniq̄ta. nabuc. Job. 21. a.
⁊ exercitus ſui. Hiere. 12 a.
g Et laborem. id ē.
anguſtiam pp'li mei
h Videre p̄daʒ: q̄a
chaldei ſecum porta
uerūt de iudea q̄cū-
q3 precioſa. i Et i B
iuſticiā ꝯ me: lʒ enim
iudei iuſte punirен-
tur ex pte dei: tñ na-
buc. ⁊ ei⁹ exercitus ħ
exequebatur iniuſta
voluntate ⁊ iniqua.
k Quare re. ꝯtēp. Actu. 13. f.
. ſ. chaldeos q̄ ſūt tui
nois ꝯtēptores: ⁊ tñ
reſpicis eos ꝯferēdo
eis ptātē ⁊ gl'iaʒ tpa
lem. l Et taces concul. impio. i. nabuc. ⁊ eius exercitu.
m Juſtiorē ſe. i. pp'l'm iudaicū colentē te. n Et facies
hoies q̄ſi piſces maris ꝑmittēdo ꝙ maiores deuorant mi
nores: ſič ē in piſcib⁹ maris. o Et q̄ſi repti. nō ha. ducē
. i. ꝑ ħ videṫ ꝙ nō hēs curā pl⁹ de hoib⁹ q̄ꝫ de beſtijs irrōna
bilib⁹: de q̄b⁹ dicit apl's. j. ad Cor. ix. Nūq̄d ē cura deo đ
bob⁹. p Et fa. ē iudi. ſ. ꝑuerſum. q Et ꝯdictio. verita
tis. q Potētior. qꝛ veritas ſuccūbit. r Propter ħ
lac. ē lex. qꝛ fit ꝯ dictamē leg̃ nature. Pōt etiā ħ referri ad
legē moſaicā quā ꝯbuſſerūt chaldei. s Et nō ꝑue. vſq3 ad
finem. ſ. debitū. t Judiciū. i. executio iuſticie ẜ magis
ei⁹ ꝯriū. v Quia impi⁹ nabuc. x Preualet aduer.
iuſtū: iude pp'l'm: in q̄ erāt iuſti: i pp'lo aūt nabuc. nulli: cuʒ
oēs eſſent idolatre. y Propterea egre. iudi: ꝑuerſum.
Judei eñ in babylonia ducti freq̄nṫ iniuſte ꝯdēnabantur
ad facultatū ſuaꝝ amiſſionē: ⁊ aliq̄n ad mortē. Hoc etiam
aliter exponiṫ referēdo ad deū. y Propterea ⁊c̄. i. ꝓpṫ
p̄dicta videṫ ꝙ a te egrediaṫ iudiciū ꝑuerſuʒ: ⁊ ħ corā hoi-
bus ꝓfunditatē iudicioꝝ tuoꝝ cōſiderare neſcientibus.
5 Aſpicite: ħ ꝯñr admiraṫ ꝓpha potentiā nabuc. ꝯ alias
gētes: cū dr̄. Aſpicite in gentib⁹ ⁊c̄. i. videbitis mirabilia

a Quia opus fa.ē.ſ.cito fiet. b Qđ ne.credet. nulli em̄ videbať credibile ꝙ regnū nabuc. dilatareť i tam p̄uo tp̄e. ideo ſubdiť. c Quia ecce ſuſcitabo:q.d.iſtud mirabile non fiet hūana virtute ſ₃ mea. d Gentē amarā.i. valde crudelē. e Et velocē. ad ambulādū ⁊ pugnādū. ⁊ ſic ad

toꝛis q̄ cū hamo paucos piſces capit ⁊ plures in ſagena ⁊ rheti: ſic rex babilonis in p̄ncipio paucos ſibi ſubiecit poſtea mľtos valde. l Sup h̄ letabiť.i.ſup victoꝛias mľtas ⁊ magnas. m Propterea imo.ſa.⁊c̄.i.ydolo ſuo.qđ vocať hic ſagena ſua ⁊ rhete ſuū q̄ꝛ victoꝛias ſibi cōceſſas a

regna mľta ſibi ſubijciendū. f Horribilis in aſpectu. g Et terribilis. ex actu. h Ex ſemetipſa iudi. ⁊ onus eiꝰ egredieť.i.ex actibꝰ ſuis crudelibꝰ merebiť finaliter a dn̄o iudicari ⁊ puniri ꝓut exprimiť diffuſe ca. ſequē. i Leuiores par.⁊c̄.locutio ē hyperbolica ad deſignandū velocitatē₃ equoꝛum ⁊ equitu₃.

C k Oēs ad p̄redā₃ venient.i.ad capiendū oīa p̄cioſa alioꝝ. l Facies coꝝ ventus vrens.i.ſicut ventus vrens velociter cōſumit ſegetes. ſic chaldei ſuo impetu ſubijciēt ſibi gētes. ideo ſubdiť. m Et ꝯgrega.q̄ſi hare.captiuitatē.i.multitudinē captiuoꝛum innūerabilē. n Et ipſe de regi. triūphabit. ⁊ p̄ p̄n̄s de ſubiectis coꝝ. o Et tyranni.q̄ alijs foꝛmidabiles ⁊ duri ſunt. p Ridiculi eiꝰ erūt ſ. materia deriſionis q̄ꝛ faciebat eos duci

B in cathenis ad oſtentatōem ſue victoꝛie. q Ipſe ſuper oēm munitōe₃ ridebit reputans ſe poſſe ea₃

a ſcite. q̄ꝛ opus factū ē in die
b bus vr̄is: qđ nemo credet
c cū narrabiť. Quia ecce ego
d ſuſcitabo chaldeos gente₃
e amarā et velocē ambulantē ſuper latitudinē terre vt poſſideat tabernacula non
f g ſua. Horribilis ⁊ terribilis
h eſt. ex ſemetipſa iudicium et
i onus eius egredieť. Leuiores pardis equi eius ⁊ velociores lupis veſptinis et diffundēť eq̄tes eiꝰ. Eq̄tes nāq̄ eiꝰ delonge veniēt volabunt q̄ſi aq̄la feſtinās ad
k comedendū: Oēs ad pre-
l dā venient: facies coꝝ ven
m tus vrēs. Et cōgregabit q̄ſi
n ſi harenā captiuitatē: ⁊ ipſe
o de regibꝰ triūphabit ⁊ tyrā
p q ni ridiculi eiꝰ erūt. Ipſe ſup oēm munitōe₃ ridebit ⁊ cōportabit aggerē ⁊ capiet eā
r s Tūc mutabiť ſpūs. ⁊ ptrā-
t ſibit ⁊ coꝛruet. Hec ē foꝛti-
v x tudo eius dei ſui. Nunq̄d
y nō tu a principio dn̄e deus
z meꝰ ſancte meꝰ ⁊ nō moꝛie
a b mur. Dn̄e in iudiciū poſuc
d iſti eū ⁊ foꝛtem vt coꝛripes
e fundaſti eū. Mūdi ſūt ocu
f g li tui ne videas malū. ⁊ re-

ſpicere ad iniq̄tatē non po-
h teris. Quare n̄ reſpicis ſup
i inique agentes. ⁊ taces deuoꝛāte ipio iuſtioꝛē ſe Et facies hoīes q̄ſi piſces maris ⁊ q̄ſi reptile nō hn̄s princi
k pem. Totū in hamo ſubleuauit. traxit illud in ſagena ſua. ⁊ ꝯgregauit i rhete ſuū
l ſup hoc letabiť ⁊ exultabit
m propterea imolauit ſagene ſue ⁊ ſacrificabit rheti ſuo.
a Quia in ipſis incraſſata eſt
b pars eiꝰ ⁊ cibꝰ eiꝰ electus.
c Propter hoc ḡ expādit ſa-
d genā ſuā₃. ⁊ ſemp īterficere gētes nō ceſſat. Ca.II

a Sup cuſtodiā meam ſtabo ⁊ figā gradū ſr̄ munitō₃ Et ꝯtēplaboꝛ vt vide
b a₃ q̇d dicať mihi ⁊ q̇d rn̄de
c a₃ ad arguētē me. Et rn̄dit
d mihi dn̄s ⁊ dixit Scribe vi
e ſu₃ ⁊ explana cū ſr̄ tabulas
f g vt p̄currat q̇ legerit eū. Q̄ꝛ
h adhuc viſus ꝓeul. ⁊ appe-
i k bit i finē ⁊ n̄ mētieť. Si mo
l m rā fecerit expecta illū q̄ꝛ ve
n niens veniet ⁊ nō tardabit
o p Ecce q̇ incredulꝰ ē nō erit
q recta aīa eiꝰ i ſemetipo. Iu
r ſtus aūt i fide ſua viuet. Et

do attribuebat ydolo ſuo: vt p̄dictū eſt a Quia in ipſis ⁊c̄.ē pars eiꝰ.i.ſua p̄tās magnificata. b Et cibus eiꝰ electꝰ.i.diuitie i q̇bꝰ delectabať ſic̄ gluto i cibis ⁊ potus. c Propť h̄ ḡ ex ⁊c̄.i. p̄tātem ſua₃ quā eſtiabat ab ydolo ſuo ſibi conceſſā₃ d Et ſp īterficē gentes nō ceſſat. vnā gētem ſibi ſubijciēdo poſt aliam. Ca.ij.

Sup cuſtodiā. Hic conſeq̄nter pōit dn̄i rn̄ſio ad q̄ōnem ſibi ꝓpoſitā p̄ ꝓpham et diuidiť in duas partes. q̄ꝛ p̄ ꝓpha ſe diſponit ad audiendū ſcd̄o d̄ſcribit diuinū rn̄ſum ibi. Et rn̄dit. Circa primū dicit. a Sup cuſtodiam mea₃ ſta.⁊c̄. loq̄ť de ſeipo ſub metaphoꝛa cuſtodis foꝛtalicij obſeſſi. talibus ei cuſtodibꝰ aſſignāť loca diuerſa ad defendendū. ⁊ vocanť cuſtodie coꝝ. Et quilibet ē valde attētus ſup locū ſuū. q̄ꝛ ſi eſſet negligēs. p̄iculū p̄ veniret ſup ipſum ⁊ h̄ mō dic̄ ꝓpha ſe diligēter attēdē ad p̄cipiendū diuinum rn̄ſum.

A Eſa.21.c.
Eſa.21.a. Roma.10.b. Hebre.10.g.

feciliť cap̄e. ideo ſubdiť. Et cōpoꝛtabit aggerem ⁊c̄. r Tūc mutabiť ſpūs. q̄ꝛ Nabucho. poſt multas victoꝛias incurrit amentiā. ⁊ inter feras hitauit eſtimās ſe beſtiā eſſe. ideo ſubdiť. s Et ptranſi.ſ.a dignitate regni. Dan̄.iiij. Tibi diť nabuch. regnū tuū tranſibit a te. t Hec ē. hic conſeq̄nter deſcribiť ſibi date p̄tātis abuſus q̄ꝛ victoꝛias ſibi conceſſas diuina virtute ad puniēdū peccata multaꝝ gentium nō attribuebat deo. ſ₃ ydolo ſuo. ideo ſubdiť. t Hec eſt foꝛti. eiꝰ. ſm̄ ſuā reputatōe₃. v Dei ſui.i.ꝙ ſibi p̄uenerit a deo ſuo falſo. x Nūq̄d nō tu a p̄nci.i.ab eťno ſolus es deus tu q̄ es. y Deus meus. verbū ē ꝓphete confitētis veritatē diuine nature iuxta falſitatē ydoli. vt opoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt. z Et nō moꝛiemur.ſ.per poteſtatem regis babilonis ſi ſaluare nos volueris.
a Dn̄e in iudiciū.i.executōem tue iuſticie. b Poſuiſti eum.i.diſpoſuiſti. c Et foꝛtē.i. dans ei foꝛtitudinem.
d Vt coꝛriperes.mľtos pctōꝛes p̄ eū. e Mundi ſunť ocu.tui. q̄ꝛ nulla immundicia pōt in te eē. f Ne vi.ma. eā app̄bādo. ideo ſubdiť. g Et reſpi.ad iniq̄.non poteris eā app̄bādo.ex q̄ cōcludiť. h Quare n̄ reſpi.ſup iniq̄ agētes.i.ſup chaldeos iniq̄ volūtate nos opp̄imētes eoꝝ maliciā rep̄mēdo. i Et taces ⁊c̄.ex ponať ſic̄.ſ. k Totū in ha.⁊c̄.loq̄ť h̄ de rege Babilonis ſb̄ metaphoꝛa piſca

rn̄ſum. b Et q̇d rn̄.ad ⁊c̄.ſi male moui q̄ōem ⁊ id ſcreťe. c Et rn̄dit. Hic ꝯn̄r deſcribiť diuia rn̄ſio. Circa quā dn̄s p̄ deťmiat ſui rn̄ſi deſcriptō₃. ſcd̄o explicat ipam rn̄ſione₃ ibi. Et quō. Circa primū dicit. d Scribe viſu₃.i. viſionē tibi oſtēſurā ad futurā mēoꝛiā. e Et explana.i.lucide ⁊ intelligibiliť deſcribe. f Vt p̄cur.q̇ ⁊c̄.i.faciliter poſſit intelligere. g Qđ adhuc vi.⁊c̄. iſtud referť ad h̄ qđ p̄dicitur. Scribe viſum.q.d. ideo ſcribēda eſt viſio ne deť obliuiōi. q̄ꝛ nō iplebiť ita cito. h Et app̄ebit ⁊c̄.finaliť iplebiť. ⁊ ſic app̄ebit p̄ effectū. i Et n̄ mē.i. v̄itas eiꝰ oſtēdeť. k Si moꝛā fece.tardādo vltra tuū deſideriū. l Expecta illū.i. impletō₃ viſiōis patiēter. m Q̄ꝛ veniēs ve. ſm̄ meā oꝛdinationē. n Et n̄ tarda.vltra rōe₃.l₃ videať tibi vł poťꝰ infirmis q̄ꝝ p̄ſonā aſſumis ꝯtrū ꝓpť impletōis deſideriū. o Ecce q̇ icre. v̄bis diuis. o Nō erit recta ⁊c̄.q̄ꝛ diſtoꝛta ē a rectitudine v̄itatis p̄me. q Iuſtꝰ āt i fi.ſua viuet. vita grē. ⁊ ideo intelligiť de fide foꝛmata charitate. r Et quō. Hic ꝯn̄r deſcribiť deſtructio regni babilonie. ⁊ iuſte ſ. ꝓpť ſex vicia i illo regnātia. ⁊ ſm̄ h̄ diuidiť in ſex p̄tes q̄ patebūt ꝓſeq̄ndo. Ad maioꝛē itelligētiā dictoꝝ ⁊ dicēdoꝝ ſciēdū ꝙ regnū babilonie eē cepit multū potēs tp̄e Nabuc. ⁊ durauit h̄ potētia tēpe ſuo ⁊ filij ſui. ⁊ cepit debilitari tp̄e nepotis ſui balthaſar. ſub quo deſtructū fuit regnu₃

Dañ.v. Propheta igit loq̃ns de rege babilonis de tempe vni⁹ iſtoꝝ tranſit ad loq̃ndũ de tpe alterius. q2 quaſi vna pſona in hoc reputant. lȝ ꝓ maiori pte loq̃tur de tpe Nabuch. Unũ igit viciũ pp qȯ regnum babilonis fuit deſtructũ. eſt irreuerẽtia diuina quã fecit balthaſar. q̃ vaſa cõſecrata diuino cultui humanis vſibus applicauit ꝛ bibit i eis ꝛ optimates eius. ꝛ vxores ꝛ ꝯcubine ꝛ interfect⁹ fuit balthaſar eadẽ nocte. Danielis.v. ideo dicit. r Et quõ vinuȝ. in vaſis ſacris potatũ s Potantem decipit. q2 ꝑ hoc iraȝ dei meruit. t Sic erit vir ſuperbus. ſ. balthaſar in cõtemptũ dei fecit dicta vaſa i conuiuio apportari ꝛ i hoc fuit decept⁹ v Et non deco. minus dicit ꝛ plus ſignificat. id eſt inhonorabit priuatus regno ꝛ vita. x Qui dilatauit q̃ſi infernus. q̃ ẽ inſatiabilis. y Aiam ſuã. i. ambitõem ſuã z Et ipſe q̃ſi mors i. nulli pcẽs ꝑ crudelitate. a Et non adimple. i. nõ ſatiat opib⁹ mal. b Et ꝯgre. Hic ponit ſecũdũ viciũ qȯ eſt violẽtia. q̃ rex babylonie ſubiecit ſibi alia regna. ꝛ h̃ fuit maxime tpe nabuc. de q̃ dr̃. Et ꝯgregauit ad ſe oẽs gẽtes. eas ſibi violẽter ſbĳciendo. c Nũq̃d nõ oẽs iſti ſu. eũ para. ſu. i. ꝓbũ deriſoriuȝ q.d. ſic qȯ ꝑtim fuit impletũ in nabu. qñ incurrit amentiã ꝛ eiect⁹ fuit ab hoibus ꝑtim i balthaſar. ſb q̃ ꝛ de q̃ deficit regnũ. d Et dicet. de rege babilõis deriſorie. e Ue ei q̃ mul. nõ ſua. ꝑ violẽtiã. f Uſq3quo ꝛ aggra. ꝯ ſe denſum lutũ. Lutũ quãto eſt denſi⁹ tãto ponderoſius ꝛ ſic eſt in rapina. q2 nõ eſt ibi ablatio tm̃ ſicut ẽ in ſimplici furto. ſȝ cũ hoc ſit iniuria pſone cui⁹ bona violent rapiũt. ꝛ ꝓpter talẽ aggrauatõem denſo luto ꝯpat. g Nũq̃d non repen. ꝯſur. q̃ mo. te. q.d. ſic. q2 medi ꝛ pſe regẽ interfecerũt. ꝛ populũ captiuauerũt ꝛ bona rapuerũt. h Quia tu ſpoli. gen. mul. bona coꝝ violẽter auferẽdo. h Spoliabunt te omes q̃ reliq̃ fu. de ppl'is. a te ſpoliatis. q2 cõiũxerũt ſe medis ꝛ pſis ꝯ balthaſar. i Propt ſan. homis. i. hoĩm a te occiſoꝝ. k Et iniq̃. ter. ciui. i. ꝓpter iniq̃tatẽ quã cõmiſiſti in terra iude ꝛ in ciuitate ĩrl'm. quoꝝ habitatores partim occidiſti. ꝛ ꝑtim captiuaſti. l Ue q̃ cõgre. h̃ ponit terciũ viciũ qȯ ẽ auaricia. cũ dr̃. Ue q̃ ꝯgregat auariciam dr̃ auarus q̃ſi auidus eris. q̃ non põt ſatiari. m Ut ſit in excelſo nidus eius. i. ciuitas regia ſit potentiſſima ꝛ fortiſſima. ſic fecit nabu. de q̃ ſe iactauit. Dañ. iiij. Nõne hec eſt babilon ciuitas magna quã edificaui in domũ regni in robore fortitudinis mee ꝛ in gloria decoris mei. n Cogitaſti ꝯfuſionẽ domui tue. q2 quãto fuit maior regni exaltatio. tãto fuit ꝯfuſibilior eius depſſio tpe nepotis ſui balthaſar. o Concidiſti ppl'os multos ꛋc. vt de bonis coꝝ edificares tuã ciuitatẽ ꝯtra aiam tuã. p Quia lapis de pariete clamabit ꛋc. i. aperta erit vindicta ac ſi te accuſarẽt lapides ꝛ ligna. q Ue q̃ edificat. hic ponit quartũ viciũ qȯ eſt homicidiũ cum dr̃. Ue q̃ edificat ciuitatẽ in ſanguinib⁹. i. effundẽs ſanguinẽ multũ ꝓ tali edificatõne: iõ ſubdit punitio cũ dicit. r Nunquid non hec ſunt a dño exercituũ. q.d. ſic: et q̃ ſunt illa ſubdit. s Laborabũt eniȝ ppl'i. i. multitudo babylonioꝝ. t In mul. igne. ſ. ad extinguendũ vel impediendũ ciuitatis incendiũ ꝑ medos et pſas futurũ. v Et gentes. ſ. babylonie. x Inuacuum. ſ. laborabunt. q. incendium impedire nõ poterunt. y Quia. re. terra medis et pſis i tanta multitudine ꝙ babylonĳ non poterunt reſiſtere. z Ut ꝯgnoſcãt glo. domi. i. poteſtatẽ ei⁹ glorioſam ꝑ experientiaȝ vindicte ſue: q̃ q̃dem poteſtas erit. a Quaſi aque operientes mare. i. fundũ maris. q.d. ſic vindicta dei veniet ſup regnum babylonis ꝙ apparebit vltra: ſicut nec fundus maris. b Ue q̃ potũ dat. Hic ponit quintum vicium qȯ fuit ignominia illata dignitati regie. Dicũt ei hebrei ꝙ nabu. ad oſtẽtationeȝ ſue victorie fecit adduci in ꝯuiuio ſolẽni ſedechiã cathenatũ et fecit ſibi dari potũ valde laxatiuũ: et fedat⁹ fuit in ꝯſpectu omnium: qȯ ſentiẽs ſedechias ſe hr̃i in tanto ludibrio mortuus fuit ꝑ dolore: et hoc eſt qȯ dicit. b Ue qui po. dat ami. ſuo. fuerat eñ ſedechias amicus na. qui fecerat euȝ regem iiij. Reg. xxiiij. c Mittens fel ſuũ. i. miſcens q̃d laxatiuũ vltra moduȝ: qȯ dr̃ fel ex effectu: q2 duxit ſedechiam ad mortis amaritudinẽ: ꝛ q2 ex corde felleo ꝓceſſit tale factũ d Ut aſpiciat nuditaẽ ei⁹. i. verecũdiam. e Repletus ẽ ignominia. ſ. ſedechias. f Pro glo. q̃ debebat ſibi fieri ꝓ dignitate regia: ꝓpter qȯ nabu. ꝯſiderans ſe male egiſſe fecit eũ ſepeliri honorifice: hiere. xxxiiij. g Bibe tu q̃ȝ. id ẽ bibes ꝯfuſione a dño tibi ꝑparam. h Et ꝯſopiere. i. ꝯſopieris ꝟſus in amentiã. i Circũdabit te calix. i. pena a deo infligenda. k Et vomitus igno. ſu. glo tuaȝ. i. poſt gloriã regni ignominia ſupueniet tibi. et ſubdit cauſa. l Quia iniq̃. libani. i. tépli ꝑ te deſtructi: qȯ hic et in plurib⁹ loc̃ dr̃ liban⁹: eo ꝙ fuit factũ de lignis libani. iij. Re. v. m Et vaſti. aialiũ. i. ablatio ſacrificioꝝ. n Deterrebit eos. ſ. deſtructores templi et cult⁹ diuini: ꝓpter h̃ eñ chaldei meruerũt deſtrui: ꝛ nõ ſolũ h̃ meruerũt ꝓpt pctm̃ in deũ: ſȝ et in ꝓximũ: iõ ſubdit. o De ſang. hoĩs. i. hominũ ꝑ chaldeos effuſis. p Et iniq̃. ter. i. exercitu in regno iude. q Et ciui. ſ. ĩrl'm a chaldeis deſtructe. r Et om. habi. in ea. q̃ ꝑ chaldeos fuerũt atrocit vulnerati ꝛ captiuati. s Quid ꝓdeſt. h̃ ponit ſextũ vicium. pp qȯ regnũ babylonie fuit deſtructũ. ſ. idolatrie viciũ cum dicit. s Quid ꝓdeſt ſcul. q.d. nihil. t Quia ſcul. il. fi. et ideo

s quõ vinũ potantẽ decipit.
t ſic erit vir ſuperbus ꝛ non
x decorabit. Qui dilatauit q̃
y ſi infern⁹ aiam ſuã ꝛ ipe q̃ſi
a mors ꝛ nõ adimplet. Et cõ-
gregauit ad ſe omnes gen-
tes ꝛ coaceruauit ad ſe om-
c nes populos. Nũquid nõ
oẽs iſti ſuper eum parabo-
lam ſument ꝛ loq̃lã enigma
d tum eius. Et dicet Ue ei. q̃
f multiplicat nõ ſua. Uſq3q̃
ꝛ aggrauat cõtra ſe denſuȝ
g lutũ. Nũq̃d nõ repente cõ-
ſurgẽt q̃ mordeãt te. Et ſu-
ſcitabũt lacerãtes te ꝛ eris
h i rapinaȝ eis. q2 tu ſpoliaſti
h gẽtes multas ſpoliabũt te
oẽs q̃ reliq̃ fuerint ꝺ ppl'is
i pp ſanguinẽ hoĩs ꝛ iniq̃ta-
tẽ terre. ciuitatis. ꝛ oĩm ha
l bitãtiũ in ea. Ue q̃ ꝯgregat
auariciã malaȝ domui ſue.
m vt ſit in excelſo nid⁹ eius:
et liberari ſe putat de ma-
n nu mali. Cogitaſti cõfuſio-
o nẽ domui tue concidiſti po
pl'os multos et peccauit aĩa
q tua. q2 lapis de ꝑiete cla-
mabit: ꝛ lignũ qȯ int iũctu
q ras edificioꝝ ẽ rñdebit: Ue
q̃ edificat ciuitatẽ i ſangui-
nib⁹ ꝛ ꝑpat vrbẽ i iniq̃tatẽ
r Nunq̃d nõ h̃ ſũt a dño ex-
s ercituũ. Laborabũt ei ppl'i
t in multo igni ꝛ gẽtes inua
x cuũ ꝛ deficiẽt. Quia reple
z bit terra vt cognoſcãt glo-
a riam dñi: q̃ſi aq̃ opientes
b mare. Ue q̃ potũ dat ami
c co ſuo: mittẽs fel ſuũ: ꝛ in-
d ebrians vt aſpiciat nudita
e tẽ ei⁹: Replet⁹ eſt ignominia
f ꝓ gl'ia: Bibe tu q̃ȝ ꝛ ꝯſopi
i ere. Circũdabit te calix de
k xtere dñi: ꝛ vomitus igno-
l minie ſup gl'iaȝ tuã: Quia
iniquitas libani operiet te
m ꝛ vaſtitas aialium deterre
o bit eos: ꝺ ſanguib⁹ hoĩs ꝛ
q iniq̃tatẽ terre ꝛ ciuitatis: ꝛ
s oĩm habitãtiũ in ea. Quid
t ꝓdeſt ſculptile: q2 ſculpſit
illȯ fictor ſu⁹ ꝯflatile ꝛ ima

Ezech. 24. b.
Naum. 3. a.

ginē falſā qꝛ ſꝑauit ī figmē
v to fictoꝛ ei⁹ vt faceret ſimu
lacra muta. Ve q̄ dic̄ ligno
expgiſcere ſurge lapidi ta-
x cēti. Nūqd ipē docere po-
terit. Ecce iſte coopt⁹ ē au-
y roꝛ argēto. ⁊ oīs ſpūs nō ē
3 in viſcerib⁹ ei⁹. Dn̄s aūt
3 in tēplo ſācto ſuo ſileat a fa
cie eius omnis terra.

Oratio abacuc ꝓphete
pro ignorantijs.

Capitulum. III

a DOmīe audiui auditio
b nē tuam ⁊ timui. Dn̄e
c d opus tuū in medio annoꝝ
viuifica illud. In medio an
e noꝝ notū facies cū irat⁹ fu-
f eris mīe recordaberis. De
g us ab auſtro veniet. ⁊ ſan-
h ctus d̄ mōte pharan. Ope-
i l ruit celos gloꝛia eius ⁊ lau
m dis ei⁹ plena ē terra. Splē
n doꝛ ei⁹ vt lux erit coꝛnua in
o manib⁹ ei⁹. Ibi abſcondi-
p ta eſt foꝛtitudo eius ante fa
q ciem ei⁹ ibit moꝛs. Egredi
etur diabolus an̄ pedes e⁹
r s ſtetit ⁊ mēſus ē terra. Aſpe
t v xit ⁊ diſſoluit gētes ⁊ cōtri
x y ti ſunt mōtes ſeculi. Incur
3 uati ſūt colles mōdi ab itine
a rib⁹ eternitatis ei⁹. Pro ini-
b q̄tate vidi tētoꝛia ethyopie
turbabūtur pelles tre ma-
c dian. Nunquid in flumini-
d bus iratus es dn̄e. aut ī flu
e minibus furoꝛ tu⁹ vel ī ma-
f g ri indignatio tua. Qui aſcē
h i des ſuꝑ equos tuos ⁊ qua-
k l drige tue ſaluatio. Suſci-
tans ſuſcitabis arcum tuū
m iuramenta tribubus que lo
n cutus es. Fluuios ſcindes
o p terre. viderunt te. ⁊ dolue-
q rūt montes gurges aquaꝝ
r tranſijt. Dedit abyſſus vo
s t cē ſuā altitudo man⁹ ſuas
v leuauit. Sol ⁊ luna ſteterūt
x in habitaculo ſuo. in luce ſa
gittaꝝ tuaꝝ ibūt. ī ſplēdoꝛe
y z fulgurātis haſte tue ī fremi
a tu conculcabis terrā ⁊ ī fu-
b roꝛe obſtupefacies gentes

nihil habet numinis aut virtutis. v Ut face. ſimilia. multa. in quo notat ipſius Babilonie multiplex ydolatria ex hoc pꝫ ꝙ ꝓpheta nō loq̄tur hic de ſtatua aurea in q̄ nabuc. faciebat ſe adorari. Dan. iij. vt dicūt aliq. ſꝫ de ydolis q̄ ipſe colebat. x Nūqd ipſe do. poterit. i. lapis ſculpt⁹. q. d. non. y Et oīs ſpi. nō eſt in viſce. ei⁹. i. nullus ſpūs ē ibi. qꝛ oīs nō equipollet nullo. 3 Dn̄s aūt ī tēplo ⁊c̄. i. in celo vbi magis refulget ei⁹ gloria. 3 Sileat a facie ⁊c̄. diuinitatē ei⁹ nulli alij attribuendo.

Capi. iij.

Psal. 10. D[omie] audi. hic cōſequenter ponit oīo ꝓphete. cui tn̄ pmittitur talis titulus ī hebreo. ⁊ ē de integritate text⁹ ſicut ſunt tituli in libro pſal. prout ibidē fuit dictum Oratio abacuc ꝓphete ꝓ ignorantijs.

A Et dicūt hic aliq ꝙ ꝓpheta peccauit ex ignorātia. murmurādo de diuinis iudicijs quaſi minus rectis dicens. ſ. ca. j. Propterea egredietur iudiciū ꝑuerſū ⁊ iō audita diuina rn̄ſione ſuū peccatum cognouit. ⁊ ꝓ ei⁹ remiſſione orauit. Sꝫ nō videt mihi vere ſimile ꝙ ꝓpheta a deo illuminatus ⁊ inſpirat⁹ ignorauerit diuina iudicia foꝛe recta. ſaltē in generali. lꝫ modum rectitudinis foꝛſitan ignorauerit in ꝑticulari. ⁊ ꝑ cōſequēs nō ē veriſimile ꝙ de eis murmurauerit in ꝑſona ꝓpria. ſꝫ aſſumēs ꝑſonā infirmoꝝ de diuinis iudicijs murmurātiū. ſic ibidē fuit dictū. ⁊ hoc appet ex eo qd̄ hic dr̄. Pro ignorātijs ī plurali. ſi eñ loq̄ret in ꝑſona ꝓpria cōuenientius diceret ī ſingulari ꝓ ignorātia. Igit ſic ſupi⁹ accepit perſonā ifirmoꝝ murmurādo. ita hic orando vt pc̄m ignorantie eis remitteretur a dn̄o. a Dn̄e audiui. Hic cōſequenter ponit oīo. in q̄ ꝓpheta ſic ꝓcedit. qꝛ p° denūciat deſtructōꝫ babilōis. ſcdo modū captōnis ibi. Nūqd in fluminibus. tercio prorūpit in laudē deuotōis. ibi. Ego aūt. ſic̄. ſ. dictū eſt ꝓpheta deſiderabat potētiā chaldeoꝝ deſtrui ꝓpter eoꝝ maliciā ⁊ de ei⁹ futura deſtructōe audiuerat diuinā rn̄ſionē. c. ij. ideo exclamat. a Dn̄e audi. audi. tuā. i. penā chaldeoꝝ futurā quā audire me feciſti. b Et timui. ꝓ admiratione rigoris tue iuſticie. Vel aliť. Timui. de pena infirmoꝝ populi mei de tuis iudicijs murmurātiū. c Dn̄e op⁹ tuū in punitione chaldeoꝝ q̄ fiet virtute tua magis q̄ hūana. d In me. anno. viui. illud. i. viuificabis ponēdo in effectu ⁊ iſtud mediū annoꝝ referūt aliq ad balthaſar. q̄ in ꝑfectus fuit in virili etate. ⁊ ſic in medio ānoꝝ ſuoꝝ. tn̄ vr̄ mihi ꝙ melius pōt referri ad annos deſtructōis tēpli. a c⁹ deſtructōne vſq ad pmū ānū cyri fluxerūt. liij. āni ſm hebreos. ⁊ iñ vſq ad ei⁹ repatōꝫ ſexto āno darij. xlvj. anni. Ioh. ij. Quadraginta ⁊ ſex annis edificatū ē templū hoc. Et certū ē ꝙ hoc dicebat de tēplo ꝑ zoꝛobabel reedificato. Balthaſar vō in q̄ chaldeoꝝ regnū defecit ꝑ duos ānos fuit occiſus. an̄ pmū annū cyri. in qb⁹ regnauit dari⁹ medus. Dan. v. ⁊ ſic occiſio balthaſar fuit q̄ſi in medio dictoꝝ annoꝝ. qꝛ. l. ſunt ex pte vna. ⁊ xlviij. ex altera. Sciendū tn̄ ꝙ xlvj. anni a p° anno cyri vſq ad ſextū darij accipiūtur ſm cōputatōem grecoꝝ ⁊ latinoꝝ. ſm hebreos aūt ſunt pauciores vt plen⁹ dixi heſter. j. Dan. ix. Per hoc tn̄ nō infringitur expō dictā. qꝛ qd̄ ē int duos ťminos dr̄ eē in medio. lꝫ plus ſit diſtet ab vno termino q̄ ab alio. ⁊ hoc mō pm⁹ annus cyri pōt dici i medio ānorū. lꝫ ꝓpinqoꝛ ſatis fuerit repatōi tēpli. q̄ ei⁹ deſtructōi. B De verificatōe illi⁹ vbi Ioh. ij. Quadraginta ⁊ ſex annis ⁊c̄. nō ē multū curandū. qꝛ non ē vbum xp̄i nec euāgeliſte niſi tm̄ referendo. ſꝫ ē vbū iudeoꝝ obijciētiū xp̄o cōtra quē multa falſa dixerūt. vt pꝫ ex euangelijs. e Cū irat⁹ fuerꝭ. ppl'm iude captiuando. f Mīe recorda. ipm ꝑ cyrū liberādo. g De⁹ ab auſtro. Hic alludit ꝓpheta hiſtorie eductōis de egipto q̄ ē ad auſtrū reſpectu iude. ⁊ eſt ſenſus. C g De⁹ ab au. ve. i. ſic̄ ds̄ a pte auſtrali venit cū pplo ppl'm ad terrā ꝓmiſſionis deducēdo. ſm illud Deu. ij. Nouit dn̄s iter tuū hitans tecū xl. ānis. ſic veniet cū medis ⁊ perſis ad liberandū ipm de captiuitate babilōica. h Et ſcūs. i. ds̄ q̄ ē ſcūs ſcōꝝ. i De mō. pharā. i. ſic̄ reduxit pplm ꝑ locū illū. Nu. x. ita deducet ppl'm ſuū reducēdo in iudeā. k Operuit ce. glo. ei⁹. i. ptās ei⁹ glorioſa in deſtructōe babilonica. l Laudis ei⁹ ⁊c̄. qꝛ de illa deſtructōe mlťe regiones gauiſe ſunt q̄ fuerāt a chaldeis afflicte. vt dcm̄ ē. c. pce. m Splēdoꝛ ei⁹. i. fulgur armoꝝ exercit⁹ cyri ⁊ darij q̄ dr̄ ſplendoꝛ dei eo ꝙ ille exercit⁹ erat executoꝛ diuie iuſticie. n Coꝛnua i ma. ei⁹. i. arcus extēti ⁊ baliſte. qꝛ pſe ⁊ medi erāt optimi ſagittarij. o Ibi abſcon. ē foꝛti. ei⁹. qꝛ victoria illi exercitui cōceſſa. magis fuit vtute diuina latente q̄ hūana. p An̄ fa. ei⁹ ⁊c̄. in hebr. hr̄. Peſtilētia. Aduentū eñ cyri ⁊ darij cōtra babilonīā pceſſit moꝛtalitas debilitās vtutē chaldeoꝝ. q Egrediet diabo. ⁊c̄. qꝛ tales ꝑcuſſiones freq̄nter fiūt ꝑ demones. ſic̄ dr̄ de egyptijs. pſ. lxxvij. Immiſſiones ꝑ āgelos malos. r Stetit. hic incipit vſus ali⁹ in hebreo. ⁊ refert ad exercitū cyri ⁊ darij. q̄ ſtetit ī obſidione babilonie vſq ad ei⁹ captōꝫ. iō ſdr̄. s Et mē. eſt ter. qꝛ tra babilonie fuit diuiſa pncipib⁹ exercit⁹ ſm ſuam poꝛtōnem. t Aſpexit. ſ. aduerſarios cōfidenter. v Et diſſol. gentes. ſ. babilonis ⁊ eā adiuuātes. x Et contriti ſunt mō. ſeculi. i. maioꝛes pncipes babilonie q̄ erāt an̄ altioꝛes in hoc ſeculo. y Incuruati ſunt colles. i. humiliati ⁊ deiecti principes minoꝛes.

3 Ab itineri. eterni. eius. i. a ꝓceſſibus exercituum cyri ⁊ darij ab eterno ꝓuiſis a deo. a Pro iniquitate. ſ. deſtructionis tēpli a chaldeis vt pdictū ē cap. pce. b Vidi tentoꝛia ethiopie. ſ. turbata ⁊ ſimiliter madian. vnde quod dr̄ hic. Pelles. in hebreo hr̄. Coꝛtine. Iſti eñ ppli fuerūt cuꝫ

Mabuch.in deſtructõe tẽpli:ꝛ cũ nepote eius balthaſar fuerũt debellati. c Nunq̃d. Hic ꝯñr ponit mod⁹ captõis ꝛ diuidit in tres.qꝛ ꝑpha p̃ denũciat captõis modũ Scđo approbat diuinũ iuſticiũ ibi. Audiui. Tercio reuertit ad ꝑpoſitũ ibi. Ficus em̄. Pri̇a adhuc in duas.qꝛ p̃ iſte modus exp̄imit. Scđo hyſtorie Joſue alludit ibi Sol ꝛ lũa. Tercio reuertit ad narrãdum captõis modum ibi. Uiã feciſti. Circa p̄mũ ſciendũ ꝙ pſe et medi videtes ciuitatem babylonis inexpugnabilẽ ꝑpt murorꝫ altitudinẽ ꝛ fortitudinẽ longe a ciuitate diuiſerunt fluuium euphratẽ in plures alueos:ꝛ ſic p alueum p̄ncipalem diminutũ intrauerunt ciuitatẽ vbi non erat murus. ꝛ hoc eſt qđ dr̄. c Nunq̃d in fluminibus.i.ĩ euphrate q̃ dr̄ flumina in plurali:tum ꝑpter eius magnitudinem tum ꝑpter diuiſionem dictã. d Iratus es dñe.inferẽdo babylonijs effectũ tue vindicte.q.d.ſic. e Uel in ma ri.i.in euphrate q̃ noiat mare more hebrayco quo oĩs ꝯgregatio aquaꝝ magna mare dr̄.ſm illud Geñ.j. Congregationeſq; aquaꝝ appellauit maria. f Indignatio tua.ꝯ babylonios.q.d.ſic.nõ em̄ talis diuiſio euphratis videbatur poſſe fieri niſi ſpãli adiutorio dei. g Qui aſcendes.ſic eſt in libris correctis ꝛ in hebreo: h Sup equos tuos.i. ſup equos medoꝝ ꝛ pſaꝝ dando eis ꝛ equitibus virtutem capiendi babyloniam. i Et quadrige tue.in quibus pugnabant antiq̃tus. k Saluatio.captio em̄ babylonie fuit ſaluatio ppl̄i iude p Cyꝝ liberantem eum a captiuitate. l Suſcitans ſuſcitabis arcũ tuũ.i.arcus Medoꝝ ꝛ Perſaꝝ q̃ dicunt tui:qꝛ ad executiõeꝫ tue iuſticie extenti. m Juramẽta tribubus que locutus es.i.ad ſeruandũ iuramenta que feciſti abraam yſaac ꝛ Jacob de terra a tribubus poſſidenda.qꝛ p h̃ redierũt due tribus.ꝛ aliq̃ de decem in iudeã. n Fluuios ſcindẽs.i. euphratẽ mõ ſupradicto:ita ꝙ eſt repetitio eiuſdem ad maiorem expꝛeſſionem. o Uiderũt te aq̃.in effectu ptãtis tue. p Et do.mon.i. ſupbi babylonij. q Gurges aq̃ꝝ trãſijt.i.impetus euphratis a ſuo alueo diuertit mõ p̄dicto. r Dedit abyſ.vocem ſuã.i.fundus euphratis denudatus aq̃s ita oñdit dei ꝟtutẽ ſup babylonios ac ſi clamaret ſic dr̄ ca.p̄ce. Lapis d̃ pariete clamabit. s Altitudo.i.ipe ds q̃ nõ ſolũ dr̄ altus in ꝯcreto ꝫ etiã altitudo in abſtracto.ſic dr̄ veritas ꝛ iuſticia.ꝛ h̃ ꝑpter excellentiã ſue altitudinis. t Manus ſuas leua. ad puniendum chaldeos. v Sol ꝛ luna. h̃ ꝑpha alludit hyſtorie Joſue cũ dr̄. v Sol ꝛ luna ſte.ꝛc̄.i.ſicut ſteterũt pugnãte ioſue ꝯ chananeos in ſignũ diuine ꝟtutꝭ ſibi aſſiſtẽtis.ſic aſſiſtet ꝟtus dei medis ꝛ pſis pugnantibus ꝯ chaldeos. Jđ ſbdit. x In luce ſa.tu.ibũt.i.coꝝ ſagitte a te dirigent ad interficiendũ chaldeos.ꝛ ſilr̄ coꝝ haſte ꝑpter qđ dicunt tue:qꝛ a te directe in executõeꝫ tue iuſticie. y In fremitu.exercitus cyri ꝛ darij. z Cõculcab terrã.ſ.babylonis. a Et in furore.i.in vindicta tua. b Obſtupefacies gẽ.ad auxiliũ babylonioꝝ venientes. c Egreſſus es.i.egredieris cũ medis ꝛ pſis eos dirigẽdo d In ſa.ppl̄i tui.qꝛ p illã victoriã cyrus dedit ppl̄o licentiã reuertendi in iudeã. Jđ ſbdit. e In ſalutem cum xp̄o tuo.i.Cyro de q̃ dr̄ Eſa.xlv. Hec dicit dñs xp̄o meo Cyro ꝛc̄. Sciendũ tñ ꝙ Cyrus nõ dr̄ ibi xp̄s niſi inq̃ntum fuit figura Jeſu xp̄i.ꝛ ideo hec lr̄a ad Jeſum xp̄m p̄ncipalit ẽ referenda.vt ſit ſenſus. Sicut fuiſti cũ Cyro ad liberationẽ populi tui de babylone ſic eris cũ ieſu xp̄o ad liberatiõem ppl̄i tui de infernoq; q̃ eſt figurata p ſalutẽ ppl̄i a cyro datã. f Percuſ.caput.i.balthaſar regẽ. g Denudaſti fun. vſq; ad collũ.i.mãifeſte oñdiſti multiplex ei⁹ viciũ p vindicte tue effectũ. h Maledixiſti ſceptris ei⁹.i. dñatõibus eius. i Capiti bellatoꝝ eius.i. p̄ncipi ſue milicie. ꝛ ſubdit cauſã. k Uenientibus vt turbo.i. cum impetu ꝛ furore l Ad diſpgendum me.i.ppl̄m meum in Hierl̄m ꝛ iuda. m Exultatio eorum in deſtructõne ciuitatis ꝛ templi ꝛ captiuatõe ppl̄i. Sic eius ꝛc̄. n Uiã feciſti in mari. Hic ꝑpheta reuertit ad narrandum captõis babylonice modum:ſicut in cantilenis idem frequent repetitus:qui mod⁹ fuit p diminutionẽ euphratis que dr̄ h̃ mare:ſicut ꝛ ſupra cum dr̄.

B

c Egreſſus es in ſalutem ppl̄i
e tui in ſalutem cum xp̄o tuo.
f Percuſſiſti caput de domo
g impij denudaſti fundamen
h tũ eius vſq; ad collum. Ma
i ledixiſti ſceptris eius capiti
k bellatoꝝ eius: venientibus
l vt turbo ad diſpergendum
m me. Exultatio eoꝝ ſicut ei⁹
qui deuorat pauperẽ in ab
n ſcondito. Uiã feciſti in ma
o p ri equis tuis:in luto aquaꝝ
q r multaꝝ. Audiui ꝛ cõturba
s tus eſt venter meus:a voce
t v ꝯtremuerũt labia mea. In
gredia putredo in oſſibus
meis:et ſubter me ſcateat.
x y Ut requieſcã in die tribulati
z a onis:vt aſcẽdã ad ppl̄m ac
b cinctũ nr̄m. Fic⁹ em̄ nõ flo
rebit:ꝛ nõ erit germẽ in vi
neis. Mẽtiet opus oliue et
c arua nõ afferent cibum. Ab
ſcidet de ouili pecus:ꝛ nõ
erit armentum in p̄ſepibus.
d Ego autẽ in dño gaudebo:
e ꝛ exultabo in deo ieſu meo.
f Deus dñs fortitudo mea:

n Uiã feci.in mari.i.in euphrate. o Equis tuis.i. eq̃s medoꝝ ꝛ pſaꝝ q̃ dicunt tui:eo ꝙ a te ſũt directi in executõe tue iuſticie. p In luto aq̃ꝝ multaꝝ.qꝛ alueus euphratis nõ erat totalit deſiccatus.ꝛ ſic erat ibi lutũ derelictũ ab aq̃s multꝭ q̃ ibi añ fuerãt. q Audiui. Hic ꝯñr ꝑpheta approbat iudiciũ diuinũ de captiuatiõe ppl̄i ſui ad purgatõeꝫ pctõꝝ dicẽs. q Audiui.ppl̄m infirmum murmurantẽ ꝯ tuũ iudiciũ de eius captiuatõe. r Et ꝯtur.eſt vẽ.meus.timui em̄ ne ſuo murmure ad iram ꝑuocaret te. s A voce.ſ.murmuris coꝝ. t Cõtremuerũt la.mea.q̃ſi loq̃ impotentia:ꝫ tm̄ cum tremore moueri. v Ingrediat putredo.q.d.captiuitas ſup nos inducta q̃ aliqñ putreſiũt corpa eſt patiẽter tolerãda. x Ut req.a labore captiuitatis. y In die tribulatõis.i.tpe babylonice deſtructõis. z Ut aſcen.de chaldea in iudeã p Cyri licentiam. a Ad ppl̄m accinctũ nr̄m.i.armis paratũ.ſic em̄ aſcenderũt filij iſrl̄ de babylone ꝑpter periculum hoſtium in via. Uel dr̄ ppl̄s accinctus.i.diſpoſitus ad gradiendum ꝛ loquit h̃ ꝑpha in pſona ppl̄i de babylone recituri.qꝛ tpe illius captiuitatis ipe erat in iudea ſm hyſtoriam Danielis pueri. q̃uis em̄ nõ ſit autentica:tamen ꝓbabilis reputatur. b Ficus. Supra poſuit modũ captõis babylonis ex debellatõe ciuiũ.h̃ idẽ oñdit ex defectu victualiũ.dñs em̄ añ aduentũ Cyri ꝛ darij ꝯ babyloniã induxit terre ſterilitateꝫ ita ꝙ fortalicia non potuerunt ſufficienter muniri. Jđ dr̄. b Fic⁹ nõ em̄ flo.i.modicũ florebit ita ꝙ faciet modicum fructũ q̃ſi ꝓ nihilo reputandũ ſm ꝙ dr̄.ij. Phyſicoꝝ. Qđ modicũ ẽ q̃ſi nihil reputat.ꝛ etiã ſm cõem modũ loq̃ndi q̃ dr̄ nihil ẽ in arborib⁹ qñ ibi ẽ modicus fruct⁹.ꝛ ita intelligitur illud qđ ſbdit de vineis oliuis ꝛ aruis. c Abſcidet de ouili pecus ꝛc̄.qꝛ ꝑpter defectum paſtus aialia poterũt paꝝ fructificare. d Ego autem. Audita Babylonis deſtructione ꝛ populi iudee liberatione ꝑpheta exclamat dicens. Ego autem in domino gaudebo:applaudens diuine iuſticie ꝛ liberatiõi populi iude.

e Et exultabo in ieſu deo meo.i.ſalutari meo liberãte populũ meũ de captiuitate babylonica. ꝛ ſm h̃ ieſus ẽ nomẽ appellatiuũ. Sꝫ qꝛ dictũ eſt ꝙ liberatio de captiuitate babylonica figura eſt liberationis patꝝ de lymbo inferni ſic fiẽda p ieſum xp̄m.ꝛ vtrãq; liberationem videbat ꝑpheta futurã.ideo ieſus eſt h̃ etiã nomen ꝓpriũ. f Deus dñs fortitudo mea.educendo me ſua ꝟtute.p̃ de babylone. Scđo de inferno vt dictũ eſt.ꝛ ſic eſt ꝟbũ ꝑphe loq̃ntis in pſona ppl̄i in babylone captiuati ꝛ in lymbo detenti.

g Et ponet pedes meos qſi ceruoꝝ. qꝛ redeũtibus de ba-
bylone dedit ṽtutẽ ⁊ agilitatẽ gradiẽdi. ⁊ liberatus ð lym-
bo virtutẽ egrediendi ⁊ celũ aſcendẽdi. Jõ ſbdit. b Et
ſup excelſa mea deducet me victoꝛ. qꝛ ppl's de babylone re
diens aſcẽdit in iudeã q̃ eſt terra montuoſa ⁊ potiſſime: qꝛ
venit in hierl'm ⁊ ibi
templuȝ fundauit in
mõte ſyõ. j. Eſdre. iij
⁊ detenti in inferno
aſcẽderũt in celũ cuȝ
victoꝛe xp̃o. i In
pſal. canẽtẽ. qꝛ ppl's
rediens de babylone
deũ laudabat in via
⁊ magis in termio. ſ.
Eſdre. iij. Et ſcti cum
xp̃o aſcẽdẽtis cũ diuinis laudibus aſcẽderũt in illis ſine fi
ne pſeuerãtes. Ps̃. lxxxiij. Bti q̃ habitãt in domo tua dñe
in ſecula ſeculoꝝ laudabũt te. Ad quã nos pducat ⁊c̃.

g ⁊ ponet pedes meos quaſi
b ceruoꝝ. Et ſup excelſa mea
i deducet me victoꝛ in pſal-
mis canentem.

Explicit abachuc
ꝓpheta.

In caplo. iij. Abachuc vbi dĩ in poſtil. Hic ↄſequenter
ponit oꝛatio ꝓphete. Additio.

C c Irca mãȝ huius oꝛõnis ꝓphice ipi⁹ Abachuc val
de varie ſe habuerũt expoſitores. Quidam eñ he
breoꝝ dicũt ꝙ h̃ oꝛõ fuit facta ꝓ q̃dam ſterilitate
tũc futura ad qð faciũt aliq̃ in h̃ cãtico ↄtẽta. vt cum dicit.
Nunq̃d in fluminib⁹ iratus es dñe: qꝛ in ſterilitate ceſſan-
te pluuia diminuunt flumina. Silr̃ cũ dic̃. Suſcitab arcuȝ
tuũ. intelligant de iride. de q̃ Geñ. ix. Arcũ meũ ponam in
nubibus. q̃ q̃dem arcus in tempe pluuie ſolet apparere. vñ
Ezech. j. Velut aſpectũ arcus cũ fuerit in nube in die plu-
uie. vñ ꝓpha oꝛabat ſm eos vt appareret ille arc⁹ ⁊ ſic plu-
uie flueret moꝛe ſolito. Silr̃ cũ dĩ. Ficus eñ nõ floꝛebit: ⁊
nõ erit germẽ in vineis ⁊c̃. Abſcidet de ouili pecus ⁊c̃. To
tum attribuũt ſterilitati p̃dicte ꝓ qua dicũt ꝓphã oꝛaſſe
ne ppl's periret ꝑ p̃dictã plagã. vñ dicit. In medio annoꝝ
viuifica illud. i. in medio ãnoꝝ ſterilitatis p̃dicte. ⁊ ſuper h̃
petit. Cũ iratus fueris miſicoꝛdie recoꝛdaberis. Alij ṽo h̃
canticũ exponũt de deſtructõe babylonie. ⁊ de mõ captio-
nis eius ſicut in poſtilla cũ aliq̃bus variationibus: de qui-
bus nõ eſt curandũ. Sȝ ſaluo ſp meliori iudicio. h̃ oꝛõ ma-
gis videt ptinere ad myſteriũ xp̃i. ⁊ ad h̃ videt tẽdere glo
ſa oꝛdinaria ꝓ maioꝛi pte qð ſatis apparet ex eius deuota
cõpoſitõe. Eſt eñ cõpoſita ad modũ pſalmoꝝ dauid q̃ int
ꝓphetas expſſius de myſterijs xp̃i deuote cecinit. ⁊ ideo in
tota ſacra ſcriptura nõ inuenit hec dictio cola in hebꝛeo ni
ſi in pſalterio ⁊ in h̃ cantico. vñ cũ dicit. Sãctus de monte
pharan ⁊ in alijs certis locis ponit in hebꝛeo cola: quod ẽ
dyapſalma ſm. lxx. ſm quã expoſitõeȝ h̃ qð dĩ in titulo. ſ.
oꝛõ Abachuc ꝓphe ꝓ ignoꝛãtijs. ↄtinuat ad p̃cedentia ſic
Dixerat eñ ꝓpha ſupius increpãdo ydolatras. Ve q̃ dicit
ligno expgiſcere ⁊c̃. Et ſequit. Ecce iſte q̃ coopꝰtus eſt auro
⁊ argẽto: ⁊ oĩs ſpũs nõ ẽ in viſceribus eius: qꝛ ydola lȝ ſint
ſbtilit ⁊ ſumptuoſe fabꝛicata: nullã tñ ſpũalẽ grãȝ ſeu virtu
tem vel vitã in ſe ↄtinẽt. ſȝ ð deo vero ſbdit ecõtrario. Dñs
in tẽplo ſctõ ſuo. ſ. ds̃ incarnatus q̃ cum ſit in coꝛpe ſibi vni
to dĩ eſſe in templo ſuo iuxta illud Joh. ij. Soluite tẽpluȝ
iſtud q̃ tãte ṽtutis eſt ꝙ cũ ſit in p̃dicto templo ſuo eius
dñio tota terra. i. totus mũdus ſbijcit. de quo ſbdit. Sileat
a facie eius omnis terra. Et qꝛ ꝓpha in ſpũ videbat ꝙ cir-
ca xp̃i incarnatõeȝ de q̃ ſtatim dixerat. Dñs in templo ſan-
cto ſuo multi erroꝛes habebãt ↄſurgere. ideo oꝛat ꝓ ignoꝛã
tijs de quo dicit in titulo. Oꝛatio Abachuc ꝓ ignoꝛantijs
ne iuſti in hmõi caderent ignoꝛantias. ⁊ qꝛ myſterium hoc
habuerat nõ ꝑ cognitionẽ naturalẽ: ſȝ ex fide que eſt ex au-
ditu: ideo in exoꝛdio ſui cãtici ſeu oꝛõnis dicit. Dñe audi-
ui auditũ tuum ⁊ timui. ſ. timoꝛe filiali cauſata ex deuota
reuerentia tãti myſterij ↄſequẽter petit auditũ p̃dictũ im-
pleri dĩ. Dñe opus tuũ in medio ãnoꝝ viuifica illud. Vbi
notãdũ ꝙ h̃ qð dĩ h̃ In medio ãnoꝝ nõ dȝ intelligi de me-
dio rei geometrice loq̃ndo ſeu arithmetrice. ſȝ de medio rõ
nis ꝓut Phs accipit mediũ. ij. Ethicoꝝ dicẽs ꝙ ṽtus mo
ralis in medio ↄſiſtit. ſ. ꝑ ↄfoꝛmitatẽ ad rõnẽ rectã. ⁊ ſilr̃ in
ꝓpoſito mediũ ãnoꝝ intelligendũ ẽ ſm ↄfoꝛmitatẽ ad rõ-
nẽ diuinã q̃ ſumme recta ẽ: p̃oꝛdinãtẽ aduẽtũ xp̃i in tpe cõ
foꝛmi dictami ſue rõnis. In q̃ q̃dẽ tpe ẽ tp̃is plenitudo. de
q̃ apl's. c. iiij. ad Gala. Cũ venerit plenitudo tp̃is. ⁊ ſic in-
telligẽda ẽ glo. interli. q̃ ſup iſtud ṽbũ In medio ãnoꝝ di
cit. ſ. in plenitudine tp̃is. Et qꝛ nõ ſuffeciſſet ꝙ opus dei. ſ.
incarnatio filij fieret niſi hoĩbus notificaret. ideo ſbdit. In
medio ãnoꝝ notũ facies. Et qꝛ timebat ꝓpha ne ex hũana
malicia h̃ bñficiũ ipediret. iõ ſbdit. Cũ iratus fueris miſi-
coꝛdie recoꝛdaberis. Cõſeq̃nt oñdit quõ illð opus dei. ſ. in
carnatio venit in noticiã ſeu cognitõeȝ nr̃aȝ dĩ. De⁹ ab au-
ſtro veniet. ſ. in meridie. Sic̃ eñ in meridie ſol maxĩe lucet
ſic ad fidẽ incarnatõis maxĩa lux ſaltẽ ſupnãlis req̃rit. Et
qꝛ deuenit ad hmõi fidẽ ꝑ ſcripturaꝝ teſtimonia. iõ ſubdit.
Et ſctũs de mõte pharã. ſ. de mõte vmbꝛoſo ⁊ dẽſo. per qð
ſacra ſcriptura q̃ h̃ myſteriũ varijs locutõibus ⁊ vmbꝛoſis
figuris tradit intelligit. Cõſeq̃nt ð ei⁹ natiuitate dic̃. Ope
ruit celos gl'a eius. nato eñ dño ãgeli Gl'ia in excelſis ceci
nerũt. Et qꝛ de eius p̃dicatõe ⁊ vita ⁊ miracul' totus oꝛb fu
it repletus. iõ ſbdit. Et laudis eius plena ẽ terra. Cõſeq̃nt
qꝛ xp̃s q̃ ſol iuſticie dĩ tãq̃ lux vera irradiat in mũdo. ideo
dic̃. Splẽdoꝛ ei⁹ vt lux erit. Et qꝛ hmõi ſplẽdoꝛ fuit q̃dãmõ
occultatus in cruce. iõ ſbdit. Coꝛnua in mãib⁹ ei⁹: ibi abſcõ
dita ẽ foꝛtitudo eius. ⁊ ibi ẽ finis ṽſus apð hebꝛeos. Et eſt
ſenſus. Coꝛnua in manib⁹ eius. i. tropbea crucis ſm glo. qꝛ
ꝑ extẽſionẽ manuũ xp̃i in cruce: coꝛnua are crucis ſunt ex-
p̃ſſa. in q̃ q̃dẽ cruce abſcõdita ẽ foꝛtitudo eius: qꝛ exinani-
uit ſemetip̃m etiã vſq; ad moꝛtẽ. Conſequenter de effectu
paſſionis eius dicit. Añ faciẽ eius ibit moꝛs: qꝛ moꝛiendõ
moꝛtẽ nr̃aȝ deſtruxit. Egredie dyabolus ante pedes eius
qð põt intelligi de expoliatõe inferni q̃ dyabolus põt dici
vel ſm glo. qꝛ xp̃o ingrediẽte in coꝛde fugit dyabolus. Cõ
ſequent dic̃. Stetit ⁊ mẽſus ẽ terrã. Et h̃ incipit ṽſus in he
bꝛeo. Ad cuius intellectũ in ↄtinuatõne ad p̃cedentia ⁊ ſe-
quentia ſciendum. ꝙ qꝛ ꝓpheta dixerat ꝙ foꝛtitudo chꝛiſti
erat abſcondita in cruce: ideo h̃ declarat quõ ſua potentia
ꝓut eſt deus fuerat antea valde patens ⁊ oñſa ⁊ ſpãliter in
opibus q̃ fecerat in tpe veteris teſtamẽti q̃ꝝ aliqua preci-
pua h̃ narrat ex q̃bus vnum eſt ꝙ diuiſit terrã ammoꝛreo-
rũ ⁊ chananeoꝝ in hereditatẽ filijs iſrl'. q̃ q̃dem diuiſio fa-
cta fuit ꝑ menſurã in funiculo diſtributõis vt hꝛ̃ Joſue. xiij
de quo dicit. Stetit ⁊ mẽſus eſt terrã. ſ. ꝓmiſſionis mõ p̃-
dicto. Et ſequit. Aſpexit ⁊ diſſoluit gẽtes. ſ. hitantes in illa
qꝛ fuerũt ab ea ſepati ꝑ moꝛtem ⁊ captiuitatem ⁊ hmõi. Et
qꝛ reges coꝝ erãt magni ⁊ foꝛtes ab antiq̃ vt dĩ in pſalmo
Qui occidit reges foꝛtes ⁊c̃. Jõ ſbdit. Cõtriti ſunt mõtes
ſeculi. Incuruati ſunt colles mundi ⁊c̃. Si aũt querat q̃re
in hmõi narratõe incipit ꝓpheta ab acquiſitione ſeu diui-
ſione terre ⁊ p̃termiſit illa q̃ fuerũt in deſto ⁊ hmõi. Dicẽ
dum ꝙ de datõe legis qð fuit potiſſimum ⁊ p̃ncipale iam
aliquid tetigerat ꝓpheta cũ dixerat. Deus ab auſtro veni
et ⁊c̃. ⁊ h̃ ſignificãdo p̃ncipaliter aduentũ xp̃i vt. s̃. expoſi
tũ eſt alludẽdo illi hyſtoꝛie de datõe legis in mõte ſynai q̃
erat vicinus monti pharã. de q̃ fit h̃ mentio. Conſequẽter
narrat foꝛtitudinẽ dei oñſam antiq̃s poſt acq̃ſitõeȝ ⁊ diui-
ſioneȝ terre de quo dic̃. Pro iniq̃tate vidi tẽtoꝛia ethyopie
Vbi notandũ ꝙ vbi nos habemus ethyopie. in hebꝛeo hꝛ̃
chuſan: qð eſt nomẽ ꝓpꝛiũ cuiuſdã q̃ afflixit filios iſrl': eo
ꝙ offenderãt deũ colẽdo ydola. ſȝ qꝛ poſtea penituerunt ⁊
exclamauerũt ad dñm ds̃ ſaluauit eos ꝑ othoniel fratrem
caleph. vt hꝛ̃ Judi. iij. ⁊ ſic deus oñdit potentiã ſuã puniẽ-
do ydolatras ⁊ miſerẽdo penitẽtibus. Rõ aũt q̃re tranſla-
tio noſtra hȝ ethyopie eſt. qꝛ chus ſignat ethyopes. ⁊ ideo
ꝓ chuſan trãſtulit ethyopiã ſȝ ad veritatẽ ethyopia nõ eſt
chuſan ſȝ chus. chuſan eñ eſt nomẽ ꝓpꝛiũ hoĩs vt dictũ
eſt. ⁊ ſic habet in chaldayca tranſlatõne. Conſequenter di-
cit. Turbabunt pelles terre madian. in quo tangit hyſtoꝛi
am Gedeon cum Madianitis qui ab eo fuerunt turbati ⁊
victi. vt habet Judicum. vij. Conſequenter dicit. Nunq̃d
in fluminibus iratus es dñe ⁊c̃. in quo oſtendit potentiam

dei alludendo hyſtorijs de diuiſſione maris rubri ꝛ iordanis: nõ ſeruato tñ ordine tp̃is nec exp̃mẽdo factum: ſ; more poetico tãgẽdo. Et q2 ds ſe habuit in iſtis vt vir pugnator ꝓ ſalute ppl̃i. Jõ ſbdit. Qui aſcendes ſup equos tuos q̃drige tue ſaluatio. Sil̃r qđ ſbdit. Suſcitãs ſuſcitabis arcum tuũ. intelligiꝶ codẽ mõ .ſ. ꝯſiderãdo deũ ac ſi eſſet fortis eques ꝛ expertus ſagittator. Et q2 iſta ꝛ ſil'ia fecit ds vt ſeruaret iuramẽta q̃ fecit p̃ribus de h̃ ꝙ ſemẽ eoꝝ poſſideret terrã ꝓmiſſionis. Jõ dic̃. Juramẽta tribubus q̃ locut⁹ eſt. Et ſequiꝶ. Fluuius ſcindẽs terre ꝛc̃. in q̃ ẽ replicatio p̃dictoꝝ ad maiorẽ ꝯfirmatõez. Qꝫ aũt ſequiꝶ. Gurges aquarũ trãſit. intelligiꝶ de aq̃s iordanis q̃ deſcendẽtes trãſierũt ꝛ ſic remãſit abyſſus diſcoopta. Vñ de hoc dr̃ Joſue. iij. c. Aque que inferiores ſunt decurrẽt atq; deficient: ſ; aq̃ alte ſteterũt q̃ſi immobiles de quo dr̃ ibi. Que autem deſuper veniũt in vna mole ꝯſiſtũt. ꝛ hoc eſt qđ dr̃. Altitudo man⁹ ſuas leuauit ꝑ altitudinẽ intelliguntꝶ aq̃ altiores .ſ. ſuperiores. Que leuauerũt man⁹ ſuas .i. amouerũt p̃tãtes ſuas ne currerent naturali curſu. Conſequenꝶ alludit hyſtorie Joſue de ſtatione ſolis ꝛ lune Joſue. x. de quo dicit. Sol ꝛ luna ſteterunt. ꝛ q2 ibi deus miſit lapides grãdinis magnos de celo quibus percuſſi fuerunt aduerſarij. ideo ſubdit. In luce ſagittaꝝ tuaꝝ ibunt. Lapides eñi illi qui nõ ſine fulgure mittunꝶ eſtimanꝶ vt ſagitte ſeu haſte lucentes. ꝛ quia ex h'mõi ꝑcuſſiõibus miraculoſis habitatores terre chanaan fremuerũt ꝛ ſtupuerũt. ideo dicit. In fremitu ꝯculcab terram ꝛ in furore obſtupefacies gẽtes. Conſequenter reuertitur ꝓpheta ad loquendũ de xp̃o. Ad qđ ſciendũ ꝙ ſuperius ꝓpheta dixerat ꝙ potẽtia xp̃i fuerat in cruce abſcondita. De quo dixit ibi. Abſcondita eſt fortitudo eius: ꝛ poſtea oñdit ꝙ eius potẽtia in antiq̃s fuerat multipl'r publicata. ꝛ hoc cũ dixit. Stetit ꝛ mẽſus eſt terrã ꝛc̃. vſq; ad iſtũ locum. Nũc aũt oñdit ꝙ l; potentia xp̃i in cruce abſcondita fuerit: tñ fuit magna ꝛ ſalutifera opans. vñ dicit. Egreſſus es in ſalutem populi tui: in ſalutẽ cum xp̃o tuo. Et ſeq̃tur. Percuſſiſti caput de domo impij. q2 p̃nceps demonioꝝ qui in ligno vincebat in ligno victus fuit a xp̃o. Et ſeq̃tur. Denudaſti fundamentum eius vſq; ad collũ. q2 vt dr̃ in gloſa. Abſcondita eius aperta ſunt nõ ad breue tempus ſ; imppetuũ. Et ſequiꝶ. Maledixiſti ſceptris ei⁹ ꝛc̃. Quorũ exponiꝶ de p̃tãtibus dyabolicis que frequenꝶ veniunt ad diſpgẽdũ iuſtos. Et ſequiꝶ. Exultatio eoꝝ ſicut eius q̃ deuorat ꝛc̃. Iſti eñi aduerſarij humani generis ſe hñt vt exultãtes cum deuorant pauperem in abſcondito: eo mõ quo dr̃ in Ps̃. Inſidiaꝶ in abſcondito vt rapiat pauperem ꝛc̃. Et ſequiꝶ. Viam feciſti in mari equis tuis in luto aquaꝝ multarum. Quod a multis exponiꝶ de trãſitu maris rubri. ſed ꝯtinuando ad p̃dicta videꝶ exponẽdum ſicut in glo. de mari huius ſeculi vbi eſt lutũ curaꝝ ꝛ ſolicitudinum multaꝝ in quo mari xp̃s fecit viam equis ſuis .i. iuſtis quos regit ſicut eques equũ ſuũ. ꝛ h̃ dando eis exempla vite ꝛ ꝯſilia ſaluberrima ꝑ q̃ poſſent vitare fluctuatiões ꝛ ꝑicula h'mõi curaꝝ ꝛ ſolicitudinũ. ꝓhibuit eñi xp̃s ſolicitudinẽ futurorum ꝛ tempalium Mat. vj. c. Et ſic facit viam in h'mõi mari turbulento. Conſequenter dicit. Audiui ꝛ ꝯturbatus eſt venter meus ꝛc̃. Ad cuius declarationem ſciendum ꝙ propheta ꝯſiderans ex predictis duo p̃ncipaliter. Unum ẽ tribulatio quã xp̃s paſſus eſt in cruce: vbi abſcondita eſt fortitudo eius vt dixerat. Scd̃m ẽ fructus ſalutiferus ſue paſſionis. de quo dixit. Egreſſus es in ſalutem populi ꝛc̃. turbatus eſt in mente ꝛ ꝯtremuerunt labia ſua. quaſi neſciens loqui ex turbatione tante cõtrarietatis. ideo dicit. Audiui ſc; p̃dicta ex fide que ẽ ex auditu. Et cõturbatus ẽ venꝶ meus ſc; mẽs mea que ẽ intrinſeca ſicut venter inter membra corpea intrinſecus eſt. Cõtremuerunt labia mea: quia loquela turbabatur ex vehementia turbatõnis intrinſece. Ingrediaꝶ putredo ꝛc̃. i. ingrediꝶ: quia turbatio mentis redundabat etiam in membra ſolida que ſunt oſſa. Et ratione tante turbationis ꝛ tremoris dicit. Ut requieſcaꝫ in die tribulationis. Et ẽ ſenſus ꝙ ꝓpheta habebat requieſcere ꝛ conſolari in ſalute ab eo deſiderata: que tamen facta eſt in die tribulationis ſc; in tempore paſſionis xp̃i. Et nimirum ſi ꝓpheta de hoc tremebat ꝛ ꝯturbabatur de tribulatione paſſionis etiaꝫ ſi ex ea ſequeretur fructus ſalutis cũ etiam xp̃s imminente paſſione ꝯtriſtabaꝶ: ꝛ cepit tedere ꝛ meſtus eſſe Mat. xxvj. cap̃. Conſequenter propheta turbabatur ex hoc ꝙ habebat commiſceri cum populo iudayco q̃ ꝓcuraturus erat mortem xp̃i. Et de h̃ dic̃. Aſcendam ad populum accinctũ noſtrũ id eſt aſcendam in iudeam ad populum illum qui paratus eſt cum armis ad occidendum xp̃m. Et notandũ ꝙ vbi nos habemus in hoc loco: accinctum noſtrum. In hebreo dicitur. Iegudeno. ꝛ eſt omnino ſimile verbum Geñ. xlix. circa benedictionem Gad: in quo loco trãſlatio noſtra habet. Preliabiꝶ ante eum vnde ꝛ in hoc loco ſic debuiſſet dicere. Et aſcendã ad ppl'm q̃ p̃liabiꝶ ante eum .i. ꝯ eum. ꝛ ſic ſentẽtia erit planior ad ꝓpoſitũ. Et ſequiꝶ. Ficus eñi non florebit ꝛc̃. vbi videꝶ loq̃ ꝓpheta parabolice de ppl'o iudayco aſſimilando eum ficui non florenti vel vinee non germinãti ꝛ h'mõi. ſicut Eſa. ca. v. aſſimilat illum populum ꝓpheta ad ſiſaꝫ vinee nõ fructuoſe. Et ẽ ſenſus. Ficus eñi .i. ille populus. Nõ florebit in illo tempe. Nec erit germen in vineis: q2 ꝑdidit virorẽ gr̃e. Mentieꝶ opus oliue. quia de iuſto dicꝶ. Ego ſicut oliua fructifera in domo domini. Sil'r ꝛ intelligendũ eſt h̃ ꝙ dicit. Et arua nõ afferent cibum .ſ. de cibo ſpirituali. Abſcideꝶ de ouili pecus ꝛc̃. q2 iã tempe illo deſinit eſſe grex domini ſicut ꝛ ppl's. Vñ Dañ. ca. ix. Occideꝶ xp̃s ꝛ non erit eius populus qui eum negaturus eſt. Conſequenter ꝓpheta ex illis duobus ꝯſideratis .ſ. quoꝝ vnum erat triſtabile ſcilicet afflictio paſſiõis. ꝛ aliud magni gaudij ꝛ exultationis ſcilicet fructus ſalutiferus eius. inclinat ſe ad gaudium: quia ꝑpetuum ꝛ indeficiens. ꝛ de hoc dicit Ego autẽ in domino gaudebo ꝛ exultabo in deo ieſu meo q. d. licet illã triſticiã ꝯſidero que magna eſt: tñ quia trãſitoria eã dimitto: ꝛ gaudebo in domino qui ẽ eẽnus. Et exultabo in deo ieſu meo .ſ. in ſua ſaluatione q̃ eterna eſt. Et ſequiꝶ. Deus dominus fortitudo mea .ſ. ad tolerandũ ꝓlixitatem ſpei. Et ponet pedes meos quaſi ceruoꝝ ad attingendum terminum deſideratũ velociter. Et ſup excelſa deducet me .ſ. ſup alta ꝛ ſupba que huic ſaluti contrarianꝶ. Et ſic ero victor in pſalmis canens. Et nota ꝙ vbi dicitur hic Victor in pſalmis canentem: ponunꝶ ſimilia verba ſicut in titulo quarti pſalmi. Unde iſtud canticum ꝓpe eſt ſicut vnus de pſalmis dauid.

Amos. 7. b.

Incipit prologus in Sophoniam ꝓphetam.

a TRadunt hebrei cuiuſcunq; prophete pater aut auus ponaꝶ in titulo ipſos q̃; ꝓphetas fuiſſe. vñ ꝛ amos vnũ de duodecim ꝓph'is q̃ dixit: Nõ ſum ꝓph'a nec fi-

Poſtilla fratris Nycolai de Lyra cũ additiõibus Pauli ep̃i Burgeñ. ac replicis magiſtri Mathie dorinck ſuper Abacuc ꝓphetam finit feliciter.

Incipit expoſitio ꝓlogi in Sophoniam ꝓphetam

TRadũt hebrei ꝛc̃. In iſto ꝓlogo ꝓcedit Hiero. ꝑ hũc modũ: p̃ ponens q̃dã regulã hebreoꝝ ꝓphete. ꝑſonã deſcribit. Scd̃o ponit interp̃tatio n̄ nominis q̃ ꝓphe ꝯgruit ibi. Nomẽ ſophonie ꝛc̃. Tercio repetit carnalẽ ꝓphete genealogiã ex q̃ ſpiritualem elicit ibi. Iſte ẽ ꝓph'a ꝛc̃. Quarto dicit cuius regis tempe ꝓph'auit ibi. Joſiam regem iude ꝛc̃. Quinto ꝓphetie materiã tãgit ibi. Jõ ds ꝑ ꝓph'aꝫ. Item in p̃ma pte cõmẽdaꝶ ꝓph'a ſiue deſcribiꝶ a tribus. p̃ ab officij dignitate: ibi. Hoc ſi veꝝ eſt ſophonias ꝓph'a. Scd̃o a nominis ꝑfiguratione vel ꝯgruitate ibi. Qui noie. vt ita dicã ꝓ hebreo. Tercio a generis nobilitate ibi. Glorioſa maioꝝ ꝛc̃. Alias diuiſſiones ponemus in locis ſuis. Dicit igiꝶ.

a Tradunt hebrei .i. regulariter dicunt.

b Vellicãs ſycomoros.i.diſcerpẽs folia ſycomoꝝ ꝛ alia rũ arboꝝ ad paſtũ pecoꝝ. vide.ſ.in ſcdo ꝓlogo ſup amos.
c Hoc ſi veꝝ ẽ ꝛc.h̃ deſcribit pſona ꝓphe q̃ꝫtũ ad duo.ſ. q̃ꝫtũ ad p̃figuratõez nois cũ dr̃. Qui vt ita dicã ꝛc. ꝛ q̃ꝫtum ad nobilitatẽ origis ibi. Et glĩoſa maioꝝ. dr̃ igit c Hoc ſi veꝝ eſt. qḋ hebrei tradũt. d Sophonias ꝓpha. vt ita dicã. ꝑ q̃ꝫdã eſſentie de mõſtratõz ſic dr̃ mulier egregia forma.
e Qui noie ꝓphetico.i. ꝓphetalis officij p̃figuratiuo.
f Et.i.etiam
g Glo.ma.ſu.ſtirpe ge.ẽ. h̃ v̾bũ eſt ſumit bis in ꝯſtruẽdo ꝛ ſepe v̾ba q̃ pluries reſumit ponunt in fine ſniẽ vt h̃. ꝛ in ouidio epl̾aꝝ Tu dñs: tu vir: tu mihi frater eras dr̃ briſeis achilli. Dr̃ ḡ. Qui nomie ꝓphico.i. ꝓphetalis officij p̃figuratiuo vl̾ ꝓphe cõgrue. In ipſa em̃ impoſitõe nominis huius p̃figuratũ videt̾ ꝙ eſſet ꝓpheta futurus: ꝛ ita videt̾ exponere l̾ra ſequẽs q̃ dr̃ ꝙ vtraꝙ nomis interp̃tatio ꝓphete ꝯuenit. ꝛ ſic

comẽdat ꝓpha a duob⁹. ꝑ ab officij ſblimitate ibi. Alij ſpeculã. Scdo a myſterioꝝ cognitõe ibi. Alij archanum dñi ꝛ tercio ꝯmẽdat a ꝯueniẽtia vtriuſqꝫ ibi. Siue igit ſpecula. dr̃ igit. n Nomẽ ſophonie.i. h̃ nomen ſophonias ꝛc.
o Vtrũqꝫ.i. vtraqꝫ iterp̃tatio. p Prophe ꝯuenit.ſ. ꝙ habuit ſpeculãdi officiũ ꝛ noticiã myſterioꝝ. ꝛ h̃ ꝓbat Hiero. ꝑ v̾bũ dñi factum ad ezechielẽ ꝓphetã ſcꝫ fili hois ꝛc. Ezechi.iij.ꝛ.xxxiij.

lius ꝓphete ſꝫ paſtor capra-
b rũ vellicãs ſycomoros: pa-
tris nomen in titulo nõ hr̃e
c Hoc ſi veꝝ ẽ ſophonias ꝓ-
d e pheta q̃ noie (vt ita dicã) ꝓ
f g phetico ꝛ glĩoſa maioꝝ ſuo
rum ſtirpe generatus ẽ. Ha
h buit em̃ p̃rẽꝫ chuſi: auũ go-
i k dolia ꝓauũ amariã: attauũ
l m ezechiam: ꝛ talem q̃drigam
ipſe velut extremus auriga
n compleuit. Nomen ſopho-
nie: alij ſpeculam: alij archa
num domini tranſtulerunt.
Siue igitur ſpecula: ſiue ab
ſconditũ domini interp̃tet̾
o p vtrũqꝫ ꝓphe ꝯuenit. Dr̃ em̃
ad ezechielẽ. Fili hoīs ſpe
culatorem te poſui domui
q iſrael Iſte ergo ꝓpheta qui
erat in ſpecula ꝛ in ſublimi-
bus ꝯſtitut⁹: ꝛ nouerat my

ſteria dñi filius erat chuſi q̃
interp̃tat̾ humilitas. Habe
bat quoqꝫ auũ godoliaꝫ qui
dicit̾ magnitudo dñi ꝛ pro-
auũ amariã: qui ꝛ ip̃e vertit
in ſermonẽ dñi: attauũ eze-
chiam qui ſonat fortitudo
r dñi. De fortitudine itaqꝫ do
s mini natus ẽ ſermo dñi: ꝛ d̾
ſermone domini nata ẽ ma-
t gnitudo domini ꝛ d̾ magni-
tudine dñi nata eſt humili-
tas: vt cuꝫ ꝑuenerit aliquis
ad ꝑfectũ dicat: Qr̃ nõ ſum
dign⁹ vocari apl̾s. Et illud
in pſalmis. Dñe nõ ẽ exal-
tatũ cor meũ: neqꝫ elati ſunt
v oculi mei. Ioſiam regem iu
de cui⁹ tẽꝑibus ſophonias
prophetaſſe inuenitur: deo
x p̃ omibus regibus iude pla
y cuiſſe hyſtoria quarti libri

q Iſte ḡ ꝓpha. h̃ repetit ꝓphete gñatio carnal̾ cũ dr̃. Filius erat chuſi ꝛc. ex q̃ elicit gñatio ſp̃ualis cũ dr̃. De fortitudie ꝛc. Oñdit ḡ h̃ ꝙ ſic pſona a pſona naſcit: ſic ꝛ donum orit̾ a dono l̾ra plana ẽ. r De fortitudine itaqꝫ dñi natus ẽ ſmo dñi. hic notat̾ ꝙ fortitudo vite dꝫ p̃cedere ſmonẽ doctrine vt prius q̃s faciat q̃ꝫ doceat act. j. Cepit ihs facere ꝛ docere Eccl̾i xxxiij Cõfuabit diſciplinã ꝛ tũc rñdebit Eccl̾ia. xlviij.a. Surrexit helyas ꝓpha q̃ſi ignis ꝛ v̾bũ ip̃i⁹ q̃ſi facula ardebat Ioh.v.f. dr̃

1.Coꝝ.15.b
Ps.130.
Ezech.3.c.

videtur littera ſequens exponere p̃cedentem. Alij dicunt ꝙ quinione eſt ibi vna dictio. Dicunt em̃ ꝙ quinio quinionis dicit̾ collectio quinqꝫ in vno ordine. ſꝫ nõ eſt multũ in vſu. ꝛ ꝓpter h̃ dr̃ Hiero. vt ita dicã. qr̃ ḡ q̃tuor p̃cedentes ꝓphete ꝯnumerant̾ h̃ Sophonie dicũt ꝙ ex his fit q̃nio. eſt ḡ ſenſus. Hoc ſi veꝝ eſt vt.ſ. Sophonias ꝓpheta in q̃dam Quinione ꝓphetica ꝛ glorioſa ſtirpe maioꝝ ſuoꝝ.i. p̃cedentium ꝓphetaꝝ Generatus eſt. Quicquid ſit de veritate littere. Iſta lectura rep̃hendit̾ de manifeſta incongruitate. Eſt em̃ ibi ſoleociſmus cũ q̃nio ſit tm̃ maſculini generis teſte p̃ſciano q̃ dr̃ in q̃nto maioris volumis. In oī ãñcedente qñ nõ ſunt v̾balia vel pticipialia maſculina ſunt vt ſtellio gurgulio. qñ ſunt v̾balia ſiue pticipialia feminina ſunt. vt oratio: actio: ꝯiugatio: ꝯiunctio: interiectio Quid ḡ dicemus de vnio vnionis nõne ꝓ ꝯiũctõe vel congregatõe inuenit̾ in feminino. Dico ꝙ ſic: ſꝫ tũc ꝑ ſyncopã dr̃ ab vnitio vnitionis quod eſt nomen verbale deſcendẽs ab vnio vnis. Nã ab vnus vna vnũ dr̃ h̃ vnio lapis p̃cioſus ſic dictus: qr̃ tm̃ vnus ꝛ nunq̃ꝫ duo vel tres ſimul inueniunt̾. Item vnio dr̃ punctuꝫ vnũ in teſſera. ꝛ ſil̾r credo ꝙ quinio ſi aliquid ſignificet. ſignificat q̃nqꝫ puncta in teſſera. ſicut ſenio ſignificat ſex. Et tunc deriuat̾ a quinus quina quinũ. His dictis lectori iudicium derelinquo.
h Auũ ab aueo aues. qḋ ẽ cupio cupis. qr̃ multũ auet nepotes. i Proauũ. p̃rẽꝫ aui. q̃ſi ꝓpe auũ. k Amariã. nõ amaſiã vt q̃dã falſi libri hñt. Aliã em̃ interp̃tatõem hꝫ amarias. ꝛ aliã amaſias. Vide in interp̃tationibus.
l Attauũ ꝓaui p̃rẽꝫ q̃ſi alteꝝ poſt auũ. ꝛ idẽ dr̃ abauus. q̃ſi lõge ab auo. m Et talẽ q̃drigã ꝛc. ꝓphete q̃drigis ꝛ aurigis compant̾. vñ de Helya dr̃. iiij. Reg. ij. P̃r mi currus iſrl̾ ꝛ auriga eius. ſil̾r dr̃ de Helyſeo. iiij. Regum. xiij. d Greg. Auriga agitat currus portat. Doctor ḡ q̃ mores populi ꝑ patiẽtiã ſuſtinet ꝛ ſacri eloquij v̾bũ docet. ꝛ curr⁹ dicit̾ ꝛ auriga. curr⁹ qr̃ tolerãdo portat. auriga qr̃ exhortãdo agitat. n Nomẽ ſopho. ꝛc. Hic ſm interp̃tationẽ nois

de Iobe. Ille erat lucerna ardẽs ꝛ lucẽs. Verũ. tm̃ lucere ẽ vanũ: tm̃ ardere paꝝ: ardẽ ꝛ lucẽ pfectũ. s Et de ſer. dñi na. ꝛc. h̃ notat̾ ꝙ doctor nõ dꝫ ex doctria ſua q̃rere magnificẽtiã ꝓpriã ſꝫ laudẽ dei ꝛ gl̾aꝫ. j. Theſſa. ij. Exhortatio nr̃a nõ de errore neqꝫ de imũdicia neqꝫ in dolo. ſꝫ ſic ꝓbati ſumus a deo vt crederet̾ nob̃ euãgeliũ ita ꝛ loquit̾ nõ quaſi hoib⁹ placẽtes ſꝫ deo q̃ ꝓbat corda nr̃a. ꝛ ſequit̾ ibi. Nec q̃rẽtes ab hoib⁹ gl̾aꝫ ꝛc. Col̾. iij. Oẽ qdcũqꝫ facitis in verbo aut in ope oīa facite in noie dñi nr̃i ieſu xp̄i grãs agentes deo pr̃i ꝑ ip̃m. j. Coꝝ. x. g. Oīa in gl̾aꝫ dei facite. Eccl̾ia. lj. Dedit mihi dñs linguã mercedẽ meã ꝛ in ip̃a laudabo eũ
t Et de magni. do. nata ẽ hu. qr̃ q̃ q̃s verius deũ magnificat: tãto ſeip̃m magis hũiliat Exo. iiij. Ex q̃ locutus es ad ſuũ tuũ ipeditioris ꝛ tardioris lingue ſuꝫ Mar. j. Veniet fortior me poſt me: ecce magnificatio dei. Cui⁹ nõ ſũ dign⁹ ꝓcũbens ſoluere corrigiã calciamẽtoꝝ eius. ecce hũilitas ſui: nata eſt ḡ hũilitas ſm motũ nõ ſm eſſentiã. j. Coꝝ. xv. Non ſum dignus vocari apl̾s. Et adde ꝙ de chuſi. i. de humilitate ortus ẽ ſophonias. i. dñi ſpeculator. i. ſublimatus ad arcẽ ſpeculatõis qḋ ſignificat̾ Luc. xix. a. vbi dr̃ de Zacheo q̃ ſtatura puſillus erat ꝙ aſcendat in arborẽ ſycomorũ vt videret ihm. Sycomorus interp̃tat̾ ficus fatua. Grego. Contẽplari dei ſapiam nõ pñt q̃ ſibi ſapientes vident̾: qr̃ tãto ab eius luce lõge ſunt q̃ꝫto apud ſemetip̃os humiles nõ ſunt. qr̃ in eoꝝ mẽtibus dũ tumor elatõis creſcit arcem ꝯtemplatõis claudit. v Ioſiã regẽ ꝛc. Hic deſcribit̾ rex in cuius tempe Sophonias ꝓphetauit. cõmendat̾ aũt hic rex ioſias a tribus. Primũ eſt ꝙ deũ p̃cipue coluit. Scdm ꝙ ydoloꝝ ſimulacra ꝛ ydolatriam deſtruxit: ibi. Ioſias ſimulacra ꝛc. Tercium eſt ꝙ feſtum paſche intermiſſum multis temporibus celebrauit ibi. Idem cuſtodiſſe paſcha ꝛc. y Quarti libri regum. xxiij. Similis illi non fuit ante eum rex qui reuerteretur ad dominum in omni corde ſuo ꝛ in tota anima ſua ꝛ in vniuerſa virtute ſua iuxta omnem legem Moyſi neqꝫ poſt eũ ſurrexit ſilis illi.

5 Et ſcðı́ palypomenõ.xxxiiij.a. Octauo ãno regni ſui cũ
adhuc eẽt puer cepit q̃rere deũ pr̃is ſui dd. a Joſias ⁊c̃.
ſimulacra cõminuiſſe iiij. Reg.xxiij.fere p totũ.ij. Paral.
xxxiiij. Sculptilia ſuccidit atq̃ ↄminuit. Itẽ in eodẽ. Mũ
dauit iudã ⁊ hierl'm ab excelſis ⁊ lucis ſimulacris ⁊ ſculpti
lib⁹. b Que pr̃ ſu⁹
ãmõ.ij.paly.xxxiij.g
Cũctis ydol' q̃ Ma
Reg.23.f. naſſes fuerat fabrica
tus imolauit atq̃ ſui
uit.iiij. Regũ.xxi.g.
Seruiuit imũdicijs
q̃b⁹ ſuiebat pr̃ eius ⁊
adorauit eas.
c Vel auus Manaſ
ſes.iiij. Regũ.xxi.a.
Edificauit excelſa q̃
diſſipauerat Ezechi
as pat' eius: ⁊ erexit
aras baal ⁊ fec̃ lucos
ſic̃ fec̃ Achab rex iſrl'
⁊ adorauit oẽs militi
tiã celi ⁊ coluit eam.
Et fere eadẽ ṽba di
cunt de eo.ij. Para.
xxxiij a. x Pre oi
bus regibus iude.ꝫ.
Eccli. xlix. Pter dd
⁊ Ezechiã ⁊ Joſiam
omnes peccauerunt
ſic q̃ videnť Ezechi
as ⁊ dauid parificari
Joſie. Rñdeo ezechi
as ꝓrogatiuã habuit
in miraculis ꝓ eo fa
ctis.iiij. Regum.xx.⁊
Eſa.xxxviij. Dauid
in hũilitate ⁊ ſpũ ꝓphetico: Joſias in cultu religiõis. Vel
põt dici q̧ ſimpl'r fuit melior ⁊ feruẽtior ezechia ſ; nõ dd ⁊
poſſ; dici q̧ dd non fuit ꝓprie rex iude. Reges eñ iuda di
cunť ꝓprie q̃ regnauerũt tñ ſup duas trib⁹. Reges ãt iſrl' ſup
decẽ trib⁹ in ſamaria. Dd vo ... ſup .xij. trib⁹ regnauit. Vñ copa
tio ipm nõ recipit ſ; illos q̃ tñ duab⁹ tribubus pfuerũt qui
bus oibus melior fuit Joſias. Itẽ ſup illud.iiij. Reg.xxiij
a. Nõ fuit ſilis ei de cũctis regibus iuda. dr̃ in hyſtorijs.
ſi q̃rit̃ de Joſia dicimus q̧ Joſias iſte melior fuit eo: ſ; iſte
ꝓponit̃ ei in h̃ q̧ magnificatus eſt pclaris bellor̃ titulis ⁊
q̧ tria inaudita fecit dñs ꝓ eo: ſolis regreſſum: additionez
annor̃ ſtragem hoſtiũ p angelũ. d In q̃bus ⁊c̃. Cõtra
iiij. Regũ.xviij. dr̃ de ezechia. Confregit ſerpentẽ eneum
quẽ fecerat Moyſes. Itẽ ingr̃ dic̃ in hyſtorijs q̧ ezechias
ↄfregit ſerpentẽ eneũ quẽ fec̃ Moyſes: ⁊ puluerẽ eius diſ
perſit in torrentẽ cedrõ. Rñdeo q̃dã dicũt q̧ hec verba tra
cta ſunt a Joſepho qui errauit h̃ dicendo q̧ nec hoc inue
nit̃ alio mõ: nec in libro Regũ nec palyp̃. Põt ⁊ aliter di
ci. dr̃ eñ in hyſtorijs de Joſia oia veſtigia ydolatrie rede
git in puluerẽ ⁊ veſtigia ſerpẽtis enei quem ↄtriuit ezechi
as ob h̃ in ꝓlogo Sophonie legit̃ ioſias ſerpentẽ ↄtriuiſſe
vñ dr̃ q̃ð aliq̃ð fruſtum relictum fuit ab ezechia q̃ð poſt ab
ydolatrãtibus iudeis hẽbat̃ in reuerẽtia q̃ð cõminuit ioſi
as. Vel põt dici h̃ q̧ dico Minuit nõ eſt de textu ꝓlogi: ſ;
inueniat̃ in multis libris. ⁊ tunc ↄſtruit̃ lr̃a ſic. d In q̃
bus.i. inter que ſimulacra. b Cui erro.i. ad quem errorez
ſc; ydolatrie. c Inductus ppl's. ppl's dico. d Deten
tus ſupſti. ⁊c̃.i. cũ approbatõe receptat. a Eneũ ſerpẽ fa. a
Moyſe Nu.xxi. nõ dixit q̧ deſtruxerit. q: h̃ legit̃ de Eze
chia.iiij. Re.xviij.a. Si ãt inueniat̃ Minuit ſic in aliq̃bus
libris ſcribit̃: tũc dicẽdũ ẽ ſic̃ pdiximus q̧ Ezechias cõfregit
ſerpentem quem ioſias cõminuit q̃tũ ad aliquã ptez: quia
adhuc in reuerẽtia hẽbat̃. ⁊ tũc ↄſtruit̃ lr̃a ſic. In q̃b⁹.i. int̃
q̃ ſimulacra. Minuit vel cõmi. ſer. ⁊c̃. Cui errori inductus

5 regum ⁊ ſecundi paralypo
a menon demonſtrat. Joſias
b ſimulacra que pater ſu⁹ am
c mon vel auus manaſſes in
templo dei collocauerat de
lecta comminuiſſe monſtra
d tur. In quibus etiam ſerpẽ
a tem eneum a moyſe factum
b cui errori inductus popu
c lus ſuperſtitione ydolorum
d detentus admiſerat. Idem
e cuſtodiſſe paſcha ⁊ intermiſ
ſis temporibus multis ſolus
f celebraſſe monſtrat. Ideo
deus p ꝓphaꝫ tp̃ibus mẽo
rati reg' q̃ ꝓuẽtura erãt oſ
g dẽs gẽtibus q̃dem lectõne
h cõphẽſis affutur̃ iudiciũ
i ꝓplo vo iſrl' ſalutẽ: ⁊ ciui
k tati hieruſalem reſtauratio
l
m nẽ: tũc temp̃is tribuendam
n textu lectõis denũciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Sophonias ſpecu
lator ⁊ archãor̃ dei
ↄgnitor audiuit cla
morem a porta piſcium: et
eiulatum a ſecunda: et con
tritionem a collibus. Indi
cit quoq̧ vlulatum habi
tatoribus pile: quia conti
cuit omnis populus chana
an: diſperierunt vniuerſi q̃
inuoluti erant argento.

Explicit argumentũ.

Incipit Sophonias pro
pheta.

Capitulum I

a Verbum domini
quod factum eſt
ad Sophoniam
b filium chuſi filij
godolie filij ama
c rie filij ezechie in diebus io
d ſie filij ãmõ reg' iuda. Con

ppl's admiſerat.i. peccauerat. admittere eñ dr̃ peccare vel re
cipe: ppl's inq̃ detẽtus ſupſtitõe.i. viciosa religiõe vel ſup
ſticioſa obſuarõe. Idolor̃.i. in cultu ydolatrie. e Idem
cu. pa. iiij. Reg.xxiij. nec eñ factũ ẽ tale phaſe a dieb⁹ iudi
cũ q̃ iudicauerũt iſrl' ⁊ oium dier̃ regũ iſrl' ⁊ regũ iuda: ſic̃ in
xviij. ãno reg' Joſie
⁊c̃. eadẽ ſnĩa legit̃.ij.
paly.xxxv.f. f Iõ
dẽs p pro. ⁊c̃. h̃ tangit̃
mã ꝓphie q̃ ↄſiſtit in
trib⁹: in gẽtiũ deſtru
ctiõe: in iſrl'itici ppl'i Sopb.1.b.
liberatõe: in ciuitat'
hierl'm reparõne. iſta
tria ſat' patent in lr̃a
dic̃ igr̃. f Iõ.ſ. ꝓpt̃
bonitatẽ regis ioſie.
g Gẽtib⁹.ſ. phyliſte
is moabit' ⁊ aſſyrijs
h Lectõe cõ. ſopho
nie.ij. Gaza dẽſtructa
erit ⁊c̃. ibi noiant̃ ci
uitates phyliſtinor̃
q̃ deſtruẽde erãt Itẽ
in eo.c. Moab vt ſo
doma erit ⁊ filij ãmõ
q̃ſi Gomorra. ⁊ ſeq̃t̃
in eo.c. Et pdet aſſur A
⁊ põet ſpecioſã in ſo
litudinẽ. h̃ dic̃ ↄ niniuen.
i Affutur̃ iu.
ſc; ↄdẽnatõis ⁊ dſtru
ctõnis: q̃ð ſonãt ṽba
ↄminatõis vñ dr̃ Ga
za deſtructa erit mo
ab vt ſodoma erit ⁊c̃
k Ppl'o vo iſrl' ſa.i.
liberatõez a captiuitate.j. Eſdre.j. l Et ci. ⁊c̃.j. Eſdre.vj.
m Tũc tẽ. tri.ſ. qñ gẽtes q̃b⁹ ↄminat̃ deſtruent̃ Hiere.c.xxx.
Ecce ego ↄuertã ↄuerſionẽ tabnaculor̃ iacob ⁊ tectis eius
miſebor. ⁊ edificabit̃ ciuitas in excelſo ſuo ⁊ tẽplũ iux̃ ordi
nẽ ſuũ fũdabit̃. n Textu lecti. denũ. Sophonie.iij.

Explicit q̃liſcũq̧ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtilla Nycolai de Lyra ſup ſophoniã ꝓphaꝫ incipit̃
cũ additõib⁹ Pauli epi Burg. ⁊ replicis Mathie dorinck
ordinis minor̃. Capl'm.j.

Verbũ dñi. Prophetia ſophonie in duas ptes di
uidit̃. in ꝓhemiũ ⁊ tractatũ q̃ incipit ibi. Cõgre
gãs. In ꝓhemio notificat̃ ſophõie ſtat⁹ genus ⁊
tp̃s. Stat⁹ cũ dr̃. a Verbũ dñi q̃ð fa. ẽ ad ſo. p
h̃ eñ oñdit ipm fuiſſe ꝓphaꝫ.ij. Pe.j. Nõ volũtate hũana
allata ẽ aliq̃ñ ꝓpheria ſ; ſpũſcõ inſpirati locuti ſunt ſci dei
hoies. ⁊ iſte ſtat⁹ eſt q̃ſi medi⁹ int̃ deũ ⁊ cõez ppl'm ꝓpt̃ q̃ð
ꝓphe dicunt̃ dij pticipatiue ſm q̧ exponit ſaluator illð pŝ
Ego dixi dij eſtis d. Joh.x.c. Illos dixit deos ad q̃s fact⁹
eſt ſmo dei. Scðo notificat̃ ei⁹ gen⁹ cũ dr̃. b Filiũ chuſi
⁊c̃. ſm regulã hebreor̃ iſte fuit ꝓpha: eo q̧ exp̃mit̃ nomen
eius in pncipio ꝓphie filij ſui ſic̃ dictũ ẽ Eſa.j. ⁊ idẽ ẽ intel
ligendũ ð alijs trib⁹ h̃ noiatis l; nõ hẽant̃ eor̃ ꝓphie. ⁊ ſic
p; q̧ iſte ſophonias nõ ſolũ fuit ꝓpha ſ; de gñe ꝓphali: q:
pr̃ ei⁹ au⁹ ⁊ ꝓau⁹ ⁊ attau⁹ fuerũt ꝓphe. Tercio notificat̃ tp̃s
cũ dr̃. c In die. ioſie. ex q̃ p; q̧ iſte ꝓphauit añ tp̃s baby
lonice captiuitat'. d Cõgregãs. h̃ ↄñr ponit̃ tractatus q̃
diuidit̃ in duas ptes.ſ. in ptẽ cõminatoriã ⁊ ↄſolatoriã q̃ in
cipit in.iij.c. Pria in duas. q: p̃ cõminat̃ petõrib⁹ gñaliter.
Scðo magis ſpẽalit̃ ibi. Et extẽdã. Circa pmũ dic̃ ꝓpheta
in pſona dñi. d Cõgre.ↄgre. oia a facie terre. ⁊ iſta ↄgre
gatio nõ ẽ ad ſalutẽ ſ; ad penã. q̃ð p; ex fine h⁹ ptis vbi dr̃.
Et diſpdã hoies a facie terre. ⁊ h̃ mõ accipit̃ ↄgregatio ab
Abacuc p̃. Totũ in hamo ſublevauit ⁊ ↄgregauit in rhete
ſuũ. ⁊ ſic cõminat̃ penã petõribus generaliter cum dicit̃.

e Cógregãs boíez.i.hoíes pctõꝛes ad penã:ꝛ q: bꝛuta ꝓpt hoíeꝫ facta ſunt.iõ cóminoꝛ ꝙ h̄ pena extẽdi debeat ad ip ſa cũ dĩ.Et pecus ꝛc. f Et extẽdã.Hic ↄ̄mꝛↄminaꝛ peccatoꝛibus ſpãliꝛ.ꝛ p̄ iudeis.Scdo pplis extneis ca.ſe.Pꝛima diuidiꝛ in q̄nq ptes.q: p̄ fit cóminatio ſacerdotibus.

ſilia vt pꝫ Job.ij.q̄ hñt íniq̄tatẽ ꝛ dolũ ĩnexa. x Et erit Hec ẽ tercia ps in q̄ cóminaꝛ vulgarib⁹ dicẽs. y Vox clamoꝛis a poꝛ.ꝛc.ſic noiata:q: reſpiciebat mare ꝛ p illam piſces inferebanꝛ in Hierl'm ꝛ erat in muro exterioꝛi. z Et vlulat⁹ a ſcda.i.a poꝛta ſibi coꝛrñdẽte in muro ſcdo. a Et

Scdo p̄ncipib⁹ Tercio vulgarib⁹.Quarto ſe occultantibus. Quinto ↄcludiꝛ tribulatõnis põdus.ꝓtes patebũt ꝓſequẽdo. Iſta tñ diuiſio ñ eſt ita p̄ciſa quin de ſnia vni⁹ ptis ponaꝛ aliq̄d in alia ſic fit cõmuniꝛ in diuiſiõib⁹ aliis ꝓbaꝛ.Circa p̄mũ dr̄ in perſona dei f Et extẽdã manũ meã ſup iudã ad puniendum eius pplm pctõꝛe. g Et ſuper oẽs hitatoꝛes Hieruſalẽ.q̄ erat metropoꝛ iudee.ꝛ ibi vigebat vicium ydolatrie:in q̄ magis erãt culpabiles ſacerdotes q̄ tenebanꝛ illud extirpare ꝛ diuino cultui intendere. Iõ ſubdiꝛ. h Et diſpdã de loco reliq̄as baal.i.idolatrie cultũ. i Et no.edituoꝝ cũ ſacerdotibus.editui dicũtur cuſtodes loci idolatrie.q̄ſi edẽ tuẽtes. k Et illos q̄ adoꝛãt ſup tecta militiã celi id eſt ſolẽ ꝛ lunã aliosq̄ planetas. Tecta eñ domoꝝ illius terre erãt plana iõ ibi aſcendebãt ydolatre ad videndum

B

gregans congregabo om-
nia a facie terre dicit domi-
e nus congregans hominem
ꝛ pecus:congregans vola-
tilia celi ꝛ piſces maris.Et
ruine impioꝝ erunt ꝛ diſp-
dã homines a facie terre di
f cit dñs. Et extendã manuꝫ
g meã ſup iudã ꝛ ſup omnes
h habitantes Hieruſalem:et
diſperdam de loco hoc reli
i quias baal: ꝛ nomina edi-
k tuoꝝ cũ ſacerdotibus ꝛ eos
qui adoꝛãt ſup tecta militiã
l celi ꝛ adoꝛãt ꝛ iurãt in dño:
m ꝛ iurant in melchon: et qui
auertunꝛ de poſt terguꝫ dñi
ꝛ q̄ nõ q̄ſierũt dñm nec inue
n ſtigauerũt eũ. Silete a facie
o dñi dei:q: iuxta ẽ dies dñi.
p Quia p̄parauit dñs hoſtiã
q ſanctificauit vocatos ſuos.
r Et erit:in die hoſtie domi-
s ni viſitabo ſuper pꝛincipes
t ꝛ ſuper filios regis:ꝛ ſuper
omnes qui induti ſunt ve-
v ſte peregrina. Et viſitabo ſu
per omnem qui arroganter
ingreditur ſuper limẽ in die
v illa qui complent domũ do

mini dei ſui iniquitate ꝛ do
x lo. Et erit in die illa dĩc do-
y minus vox clamoꝛis a poꝛ-
z ta piſcium ꝛ vlulatus a ſe-
a cunda ꝛ contritio magna a
b collib⁹. Vlulate habitato-
c res pile. Conticuit omnis
d populus chanaan diſperie
runt omnes inuoluti argen
e to. Et erit:in tempoꝛe illo
f ſcrutaboꝛ hieruſalẽ in lucer
g nis et viſitabo ſuper viros
h
i defixos in fecibus ſuis.qui
k dicũt in coꝛdibus ſuis. Nõ
l faciet bene dominus:ꝛ non
m faciet male. Et erit foꝛtitu-
n do eoꝛum in direptionem ꝛ
domus coꝝ in deſertũ. Et
edificabunt domos et non
habitabũt ꝛ plãtabũt vine
o as ꝛ nõ bibẽt vinũ eaꝝ. Iu
xta eſt dies dñi magnus:iu
p xta ẽ ꝛ velox nimis. Vox
q diei dñi amara tribulabitur
r ibi foꝛtis. Dies ire dies il-
s
t la:dies tribulatõis ꝛ angu
v
x ſtie:dies calamitatis ꝛ mi-
y ſerie:dies tenebraꝝ ꝛ caligi
z nis:dies neblẽ ꝛ turbis:di
z es tube ꝛ clãgoꝛis ſup cita-

ↄtritio mag̃ a collib⁹ .i.a mõte ſyõ in quo erat tẽplũ ꝛ dom⁹ regia q̄ claudebanꝛ tercio muro. Triplicem eñ clauſurã fecẽ ſalomõ in Hierl'm. Et p iſta oñdiꝛ ꝙ tot⁹ populus ciuitaꝛ eẽt affligẽdus in oĩ pte. b Vlulate hitatoꝛes pile.i. hierl'm vt dicũt expoſitoꝛes nr̃i cõiꝛ q̄ dĩ pila:eo ꝙ eſt in medio iudee.ſic pes põtꝛ q̄ pila dĩ in medio ei⁹ ſm̃ vſus. Eſt pila pes pontis.pila lud⁹.pila tabna. In hebꝛeo hĩ. Hitatoꝛeſ hamaq̄tes.ꝛ ſonat ꝓfundũ in latino. ꝛ dĩcitꝛ ra.ſa ꝙ illa ẽ ciuitas q̄ vocaꝛ tyberias noiata ꝓfunda:eo ꝙ eſt in demiſſioꝛi loco iudee. c Conticuit oĩs pplus chanaã.i. iudeoꝝ ſiue iudee.q: ibi hitauerũt chananei añ filios iſrl'.ꝛ q: filij iſrael ſecuti ſunt moꝛes chananeoꝝ. d Diſpierũt oẽs inuoluti argẽto.i.pleni diuitijs male acq̄ſitis que inuoluunt hoies pctis .ſm illõ ad Thy.vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in laqueũ ꝛ ten

C

Amos.5.c.

B

Hiere.30.a.
Ioelis.2.c.
Amos.5.c.

ꝛ colendum plenius ſidera. l Et iuranꝛ in melchon.q: ſimul cum domino colebaut ydola ꝛ in coꝝ reuerentiã iurabant. m Et qui auertunꝛ de poſt tergũ domini.eius legem ꝛ cultum dimittentes. n Silete a facie domini id eſt ſilebitis ſicut deiecti ꝛ confuſi. o Quia iuxta eſt dies dñi.i.tp̄s ſue vindicte. p Quia p̄parauit dñs hoſtiam.i.pplm iude ad occiſionem. q Sãctificauit vocatos ſuos. In hebꝛeo hĩ. Prepauit. verbum eñ hebꝛaycum h̄ poſitũ equiuocũ ẽ ad p̄parare ꝛ ſanctificare. Hebꝛei ſequũtur vnã ſignificatõeꝫ ꝛ trãſlatio nr̃a aliã. Pñt etiã dici iſti vocati a deo ſanctificati.i.applicati ad executõeꝫ diuie iuſticie.ꝛ iſti fuerũt chaldei. r Et erit. Hec eſt ſcda ps in qua cõminaꝛ p̄ncipibus cũ dĩ. r Et erit in die hoſtie domini.i.occiſionis peccatoꝝ ſm oꝛdinem diuine iuſticie s Viſitabo ſup p̄ncipes ꝛc.p̄ncipes eñ ſedechie ꝛ filios eius fecẽ Nabuchodonoſoꝛ occidi ꝛ oculos eius erui.iiij. Regũ vl. t Et ſup oẽs ꝛc.i.veſtibus cultui alienoꝝ deoꝝ deputatis. Talibus eñ vtebanꝛ ſacerdotes iudeoꝝ aliqñ: q: cum dño etiã ydola colebãt vt p̄dictũ eſt. v Et viſi. ſup oẽꝫ ꝛc.ingrediẽs domũ dñi magis ad ſuã pompam q̄ ad dei reuerentiã. In hebꝛeo tñ hĩ. Sup oẽꝫ trãſilientẽ limen.q: aliq̄ volẽtes ſacerdotes dagõ ꝛ eius cultoꝛes intrari q̄ nõ calcãt ſup limẽ tẽpli dagõ j.Reg.v.ſic ingrediẽtes tẽplũ dñi limẽ trãſiliebãt abſq̄ ei⁹ calcatõe ſm ꝙ dĩc h̄ Ra. ſa. v Qui cõplẽt domũ ꝛc.ibi tractãtes negociatões ꝛ cõ

tationem dyaboli ꝛ deſideria multa. e Et erit. Hec eſt quarta ps in q̄ cõminaꝛ ꝓpheta latẽtibus dĩ. f Scrutaboꝛ hierl'm in lucernis.q: capta ciuitate chaldei cũ luminarib⁹ q̄rebãt abſcõditos in locꝛ ſbtraneis ꝛ obſtructꝛ g Et viſitabo. inferẽdo penã h Sup viros ꝛc.i. obſtinatos in pctis ſuis. i Qui di.in coꝛ.ꝛc.male de deo ſentiẽdo. k Nõ faciet be.ꝛc.ſuis cultoꝛib⁹ l Et nõ fa.ꝛc.ſuis ↄtẽptoꝛib⁹.ceciderãt eñ in erroꝛẽ illoꝝ q̄ dicũt ꝓuidẽtiaꝫ diuinã nõ extẽdi ad h̄ inferioꝛa.ex q̄ꝝ pſona dĩ Job.xxij. Circa cardines celi pambulat.nec noſtra ↄſiderat. m Et erit foꝛtitudo coꝝ.i.diuitie coꝝ. vñ in hebꝛeo hĩ. Subſtantia coꝝ in direptiõeꝫ chaldeis. n Et domus coꝝ in deſertũ.hitatoꝛibus eaꝝ occiſis vel captiuatis. Ideo ſubditur. Et edificabũt domos ꝛc. o Iuxta ẽ. Hec ẽ ps q̄nta in q̄ ↄcludiꝛ pondus tribulatõis imminẽtis cum dĩ. Iuxta eſt dies dñi magnus .magnitudine ſue vindicte. p Vox diei dñi amara.q: oẽs clamabũt p̄ amaritudine anguſtie. q Tribulabiꝛ ibi foꝛtis.ꝛ multomagis alij. r Dies ire dies illa.i.dei vindicte. s Dies tribulatõnis.exterius. t Et anguſtie.interius. v Dies calamitatis.i.luctus x Et miſie.i.cuiuſlibet boni defectus. y Dies tene.ꝛ caliginis.q.d.tanta erit tribulatio ꝙ nullus poterit videre locum fugiendi ſeu abſcondendi ſe. z Et turbinis.id eſt impetus chaldeoꝝ omnia rapientis. z Dies tube ꝛ clãgoꝛis.chaldeos ad bellum incitantis.

a Et ſup ãgu. excelſos. i. turres excelſas q̃ ſolẽt fieri in mu roꝝ angul. b Et ãbu. vt ceci. i. incidẽtes in pꝛiculis vn diq̃z. ſic̃ cecus ãbulãs cadit in foueã ⁊ impingit ad lapidẽ: ⁊ ſ̄bdit cã. c Quia dño peccauerũt multipl'r. vt pȝ ꝑ ſupꝛa dicta. d Et effundet ſanguis coꝝ ſic̃ humus. i. ita ꝙ tota erit operta ſanguine

emi phyliſtinoꝝ dr̄ chanaã: qꝛ erat vna poꝛtio regꝝ chanaã vt pȝ in li. Joſue. d Et erit fu. mar. i. terra phyliſtinoꝝ. e Re. paſtoꝝ. qꝛ d̄ſtruct' ciuitatib⁹ ⁊ eiect' hitatoꝛib⁹ terra mãebit inculta, ⁊ ſic ſol' paſcuis aialiũ apta. f Et erit fu. ei⁹ q̃ remã. de do. iuda ⁊c̃. i. reuertẽtes de babylõe ibi paſcẽt

f Et coꝛpa coꝝ ſicut ſtercoꝛa. i. dimittent iſepulta g In igne zeli ei⁹. i. vidicte dei. h Deuoꝛabit om nis terra. ſ. iudee de qua loquit̃ ꝓpheta.

Capl'm. ij.

Eze.7.c. Conuenite. Poſtq̃ꝫ pro pheta ꝯmia tus eſt iudeis. h ꝯñr J.3.b. cõminat̃ eꝫneis. ⁊ di uidit in duas. Quia p̄ ꝯtinuat ſe ad dicta Scd̃o exequit̃ dicen da ibi. Quia gaza. Circa pmũ poſt cõ A minatõez ca p̄cc. pe ſtam inducit ꝑplm ſuũ ad pniaȝ vt eua dat penã cõminataȝ dicẽs. a Conue nite. ꝑ mutuam dile ctionẽ. b Cõgre gamini. in locum di uini cultus ad impe trandũ pctõꝝ veſtro rum remiſſionem. c Gens nõ amabi lis. i. deo odibilis ꝓ pter pctõꝝ multipli c tõeȝ. d Priuſ q̃ pariat viſio. i. ante q̃ pena mihi oſtẽſa reuelatõe diuina ſu per vos veniat in ef fectuȝ. e Quaſi pul. trãſe. diem. Iſta B lra apud hebꝛeos dr̄ decurtata: qꝛ ad eius intellectũ opꝫt ſup plere aliq̃. ⁊ ꝯtinuat̃ ſic p̄cedẽti lr̄e. Pri

a tes munitas: et ſuper angu
los excelſos: Et tribulabo
b homines: ⁊ ambulabunt vt
c ceci: quia domino peccaue
d runt. Et effundetur ſanguis
f coꝝ ſicut humus: ⁊ coꝛpoꝛa
coꝛum ſicut ſtercoꝛa. Sed
⁊ argentum eoꝛum ⁊ aurum
eoꝛum non poterit liberare
g eos in die ire dñi in igne ze
h li eius deuoꝛabit oĩs terra
q̃ ꝯſummatõeȝ cũ feſtinatio
ne faciet cũctis habitãtib⁹
terrã. Ca. II

a b c d Conuenite cõgregami
ni gẽs nõ amabil': pꝛi
e uſq̃ꝫ pariat viſio q̃ſi pulue
f rem trãſeuntẽ diẽ anteq̃ꝫ ve
niat ſup vos ira furoꝛis dñi
g anteq̃ꝫ veniat ſuper vos ira
h indiguatõnis dñi. Querite
dñm oẽs manſueti terre: qꝛ
iudicium eius eſtis operati
i Querite iuſtũ: q̃rite mãſue
tuȝ: ſi quõ abſcondamini in
a die furoꝛis dñi. Quia gaza
deſtructa erit: et aſcalon in
deſertũ Azotum in meridie
eijciẽt ⁊ accharon eradica
b bit. Ve q̃ hitatis funiculuȝ
c maris: gens ꝑditoꝝ. Ver
bũ dñi ſup vos chanaã ter
ra phyliſtinoꝝ: ⁊ diſꝑdaȝ te

ita vt non ſit inhabitatoꝛ.
d e Et erit funiculus maris re
quies paſtoꝛum: ⁊ caule pe
f coꝛum Et erit funiculus ei⁹
qui remanſerit de domo iu
da. Ibi paſcentur in domi
g bus aſcalonis ad veſperam
h requieſcent: quia viſitabit
eos dominus deus eoꝛuȝ ⁊
auertet captiuitatem eoꝛuȝ.
i Audiui oppꝛobꝛium moab
⁊ blaſphemias filioꝝ ãmõ:
que expꝛobꝛauerunt popu
k lo meo: et magnificati ſunt
l ſuper terminos eoꝝ. Pꝛo
pterea viuo ego dic̃ dñs ex
m ercituuȝ: deus iſrael. Quia
moab vt ſodoma erit et filij
n ammõ q̃ſi gomoꝛra: ſiccitas
o ſpinarũ ⁊ aceruĩ ſalis et de
p q ſertũ vſq̃ꝫ ineternum. Reli
r quie populi mei diripient
eos reſidui gẽtis mee poſſi
s debũt illos. Hoc eis eueni
et ꝓ ſupbia ſua q̃ blaſphẽa
uerũt ⁊ magnificati ſũt ſup
t ppl'm dñi exercituũ. Hoꝛri
v bilis dñs ſup eos ⁊ attenua
x bit omnes deos terre. Et
y z adoꝛabunt eum viri de lo
a co ſuo omnes inſule gentiũ
b c Sed ⁊ vos ethyopes: in
terfecti gladio meo eritis.

aníalia ſua. g Ad veſperã req̃eſcẽt cuȝ aialib⁹ ſuis in caulis h Quia vi. eos dñs liberando eos de ca ptiuitate babylonica ꝑ coꝝ pniaȝ. i Au diui. h ꝯñr cõminat̃ moabitis ⁊ ãmonit' dicens in ꝑſona dei. i Audiui oppꝛo bꝛiũ moab ⁊c̃. dic̃ h Rab. ſa. ꝙ iudei cuȝ ducerent in babylo neȝ captiui gemẽtes ⁊ flentes: moabite ⁊ ãmonite ꝑ quoꝝ ter rã ducebant: deriſo rie eis dicebãt. Qua re lugetis ⁊ triſtami ni quia ad terram ve ſtram ducimini. inde em̃ natus fuit abꝛaã pr̄ veſter Gen̄. xj. C k Et magnifi. ſunt ſuper terminos eoꝝ qꝛ iudeis in captiui tatem ductis moabi te ⁊ ãmonite occupa uerunt partem terre eoꝝ. ⁊ ſubdit pena. l Pꝛopterea viuo ego dic̃ dñs. i. ſic̃ ve rum ẽ ꝙ ego ſum vi ta ꝑ eẽntiã. ⁊ ſic pu nient moabite ⁊ ãm monite. m Quia moab ⁊ ſo. erit ⁊c̃. ly vt nõ dicit h eq̃lita tẽ: qꝛ iſte terre nõ fu erunt ſic ſu bu̇erſe ſꝫ ad tp̄s fuerũt deſerte habitatoꝛib⁹ ei⁹ ⁊ cul toꝛibus pri occiſis ⁊ ꝑtim captiuatis.

uſq̃ꝫ pariat viſio. i. pena p̄miſſa tollat vos de terra veſtra ita velociter ſic̃ ventus tollit puluerem: ⁊ ſic ſol ſuo trãſitu ve loci facit die. f Anteq̃ꝫ ve. ſup vos ira furo. dñi. i. pena ſue vindicte. g Anteq̃ꝫ ve. ſup vos ira indi. eius. repetitõ eſt eiuſdẽ ſnie ad maioꝛẽ aſſertõeȝ. ⁊ ſic eſt in hebꝛeo ꝓpter qd̃ aliq̃ male coꝛrigunt trahẽtes iſtud q̃ſi non ſit de textu. h Querite dñm om. mã. ter. vt ꝑ vr̃aȝ iuſticiã ⁊ oꝛõnem alijs parcat a pẽa cõminata ſic̃ Gen̄. xviij. dixit dñs ſe vel le ꝑcere toti ciuitati ſodomoꝝ ꝓ decẽ iuſtis ſi ibi inuenirẽ tur. i Querite iuſtũ ⁊c̃. i. ipm deũ ꝯſiderãdo eius iuſti ciã ⁊ mãſuetudinẽ. q. d. ſic̃ ꝯminat⁹ ẽ penã pctõꝛib⁹ ex ſua iuſticia: ſic paratus ẽ ꝑcere penitẽtibus ex ſua miſericoꝛdia. a Quia gaza. h ꝯñr ꝓpħa exequit̃ dicenda eꝫneis cõmi nãdo. ⁊ p̄ philiſteis. Scd̃o moabit' ⁊ ãmonit' ibi. Audiui. Tercio ethyopib⁹ ⁊ aſſyrijs ibi. Sȝ ⁊ vos. Circa pmũ dic̃. a Quia ga. deſtru. erit. q. d. ꝓpt̃ h monui vos ad pniaȝ qꝛ terra phyliſtinoꝝ q̃ ẽ vr̃a foꝛtioꝛ deſtruet ꝓpt̃ ſui obſtinati onẽ in pctõ. ⁊ expmit h noia q̃tuoꝛ ciuitatũ p̄ncipaliũ. Cõ ſequenter toti ppl'o cõminat̃ di. b Ve q̃ habi. funi. ma ris. i. ꝑtẽ terre ſitã ſupꝛa mare. Terra em̃ phyliſtioꝝ ſita ẽ ſupꝛa mare mediterraneũ. c Ver. dñi ſu. vos ch. terra

n Siccitas ſpinaꝝ. i. non creſcẽt ibi niſi ſpine. o Et acer. ſal. ſal em̃ reddit terrã ſterilẽ. ⁊ iõ ꝑ h deſignat̃ ſterilitas t̃re ꝓpt̃ defectũ culture vt dictũ ẽ. p Vſq̃ꝫ inet̃ num. In heb. hr̃ Vſq̃ꝫ in ſeculũ. ⁊ iõ eternũ nõ importat h ꝑpetuitatẽ a ꝑte finis ſꝫ lõgitudinẽ tp̄is. q Reli. po. mei id ẽ reuertẽtes de babylonia. r Diri. eos. qd̃ fuit imple tũ tp̄e Machabeoꝝ. ⁊ cã h⁹ replicat̃ cũ di. s Hoc eis eue. ⁊c̃. ⁊ exponat̃ vt. ſ. t Hoꝛri. do. ſup eos. grauit̃ puni endo. v Attenuabit oẽs deo. ter. ydola moabitaꝝ ⁊ ãmo nitaꝝ ꝯterẽdo. x Et ado. eũ. ſ. dñm. y Viri. i. iudei. z De lo. ſuo. i. de tẽplo in hierl'm ꝑ zoꝛobabel reedificãdo a Oẽs inſule gentiũ. i. aliq̃ de oĩb⁹ inſulis: qꝛ ꝓpt̃ ſcitatẽ tẽpli mlt̃i gẽtiles d̄ diuerſis ꝑtib⁹ veiebãt adoꝛare dñm in hierl'm. vt h̄r. iij. Re. viij. ⁊ Jo. xij. vl' põt iſtõ Et attenua bit ⁊c̃. expõi vt ſit d̄ tp̄e xp̄i ꝓpħia in q̃ deiecta ẽ ydolatria ⁊ oẽs gẽtes adoꝛãt vnũ deũ lȝ diuerſimõe excepr' aliq̃b⁹ barbar' in q̃b⁹ dr̄ ab aliq̃b⁹ adhuc manẽ ydolatria. b Sȝ ⁊. h vltĩo ꝯminat̃ ethyopib⁹ ⁊ aſſyrijs di. ſꝫ ⁊ ⁊c̃. q̃ freq̃nter ppl'o meo moleſti fuiſt'. ij. pal'. xiiij. c Interfecti ⁊c̃. gladiũ ſuũ dicit gladiũ regis babylonis q̃ in h erat executoꝛ diui ne iuſticie: ⁊ victoꝛias agebat diuina v̄tute.

d Et extēdit manū ſuā.ſ.vindicte ſue ptātē. e Sup aqlonē. In illa em̄ pte ē regnū Aſſyrioꝝ reſpectu Hieruſalem f Et ponet ſpecioſaȝ.i.niniuē q̄ erat metropol' in illo regͦ vñ ſupius Naū.iij.aſſil'af meretrici ſpecioſe. g Et accubabunt in medio eius greges.q.d ita diu manebit eius deſtructio ꝙ in plateis eius creſcēt herbe aialiū paſcue apte. h Et onocrotalus ꝛ hericius ꝛc.tales em̄ aues ꝛ beſtie ſolent in edificijs deſtructis habitare.

Eſa.34.c

i Hec eſt ciui.glīoſa.i.ſupba. k Habitans in ꝯfidentia: q꞉ ꝓpter magnitudinem ſue potētie nullum timebat.

l Que dicebat pre nimia ſuperbia

m Ego ſum.ſ.ſola potēs. Alie aūt ciuitates nullius reputationis ſunt reſpectu mei: ꝛ p ciuitatē metropoliȝ intelligitur regnum. n Quō facta eſt in deſertum q.d.nō eſt factum ſola virtute humana: ꝫ magis diuina.

A o Omnis qui tranſit p eā ſibilabit.deſignans ꝙ eius ptās ſic ſibilus trāſijt.

p Et mo.ma.ſuaȝ notādo male que regnis alijs fecit.

Eze.22.f.

B d/e Et extendet manū ſuaȝ ſup f aqlonē ꝛ pdet aſſur. Et ponat ſpecioſaȝ in ſolitudineȝ g ꝛ in inuiū ꝛ q̄ſi deſertū. Et accubabunt in medio eius h greges: oēs beſtie gentiū ꝛ onocrotalus et hericius in liminibus eius morabunt. Vox cantantis in feneſtra: coruus in ſupliminari: qm̄ i attenuabo robur eius. Hec k eſt ciuitas glīoſa habitans l in ꝯfidentia que dicebat in m corde ſuo. Ego ſum: ꝛ extra n me nō eſt alia āplius. Quō facta ē in deſertū cubile be o ſtie. Ois q̄ trāſit p eā ſibila p bit ꝛ mouebit manū ſuam.

Caplm III

Ve ꝓuocatrix et redempta ciuitas columba. b/c Non audiuit vocē ꝛ nō ſu d ſcepit diſciplinā. In domi f no nō eſt cōfiſa ad deū ſuuȝ f/g nō appropinquauit. Prin cipes eius in medio eius q̄ ſi leones rugientes. Iudices ei⁹ lupi veſpe: nō relin h quebant in mane. Prophe i ei⁹ veſani viri īſideles. Sacerdotes eius polluerūt ſā ctū: iiuſte egerūt cōtra legē k Dñs iuſtus in medio eius l/m nō faciet iniqtatem. Mane n mane iudicium ſuum dabit o/p in luce ꝛ nō abſcōdet. Ne q ſciuit āt iniqu⁹ ꝯfuſionē diſ r/s pdidi gētes ꝛ diſſipati ſunt t anguli eoꝝ. Deſertas feci vias eoꝝ dū nō eſt q̄ tranſe v at. Deſolate ſunt ciuitates eoꝝ: nō remanente viro ne x/y q̄ vllo habitatore. Dixi at z tñ timebis me ſuſcipies di a ſciplinam. Et nō peribit ha b bitaculum eius ꝓpter omia c in quibus viſitaui eam. Ve d runtamē diluculo ſurgētes e corruperūt oēs cogitatōes f ſuas. Quapropter expecta

h Prophe eius veſani ſicut pȝ de Cayphaq ꝓphetauit d morte xpi Ioh.xj.ꝛ tñ fuit peſſimus ꝛ infidel'.lȝ em̄ ꝓphetia ſua vera fuerit.hāc tñ nō intellexit vt ibi declarat. i Sacerdotes eius polluerūt ſctm̄.i.legē ꝛ templū. q꞉ legē dei irritauerūt ꝓpt ſuas traditōes Math.xv. ꝛ tēplum polluerūt pmittēdo ꝛ faciēdo ibi ſcl'ares negociatōes Ioh.ij q̄ tñ hñt ānexa vicia mendacia ꝛ doloſitates. k Dñs iuſtus Hic ꝯñr ponit debita pena. Circa quam p̄ ponit xpi iuſticia ex q̄ ꝓceſſit punitio iſta cum dr̄. Dñs iuſtus in medio eius. id ē dñs Ieſus xps q̄ fuit in medio ppl'i nō ſoluȝ deitate: ꝫ ꝛ aſſumpta hūanitate l Non fa.iniqtatē in perſona ꝓpria: nec dimittet impunitam in alia. m Mane mane.i.celeriter. n Iudiciū ſuū dabit.i.punitōeȝ ſua cōtra ciuitatē ꝛ populū incredulū.xlij.em̄ anno a paſſione xpi p romanos fuit Hieruſalē deſtructa ꝛ populus incredulus ptim occiſus: ꝛ pti captiuatus. o In luce.q꞉ punitio iſta toti orbi fuit manifeſta. p Neſciuit aūt iniquus.i.ppl's incredulus. q Confuſionē.ibi venturā ꝓ morte xpi: q꞉ ſi p̄ ſciuiſſet nō eā detinuiſſet. r Diſpdidi gentes de iudea. s Et diſſipati ſunt anguli eoꝝ.i. pncipes qb⁹ adherebāt ſic pietes angulo.vel q꞉ tota terra iudee fuit diſſipata p romanos vſq; ad extremos eius āgulos. t Deſtas feci vias eoꝝ ppl'o iude captiuato. Iō ſbdit. v Deſolata ſūt ꝛc ꝛ pȝ lra. x Dixi. Hic ꝯñr ponit iudeoꝝ finalis cōuerſio. Scdo circa h remouet dubitatio ibi. Veruntamen. Circa pmū dr̄. y Attñ timebis me.timore filiali ꝓ tempe iſto. z Suſcipies diſciplinā.ſ.xpi detecta p enoch ꝛ helyā falſitate antixpi. a Et nō pibit hitaculū eius.i.habitaculuȝ bonoꝝ nō tollet a ꝯuerſio. b Propt dia in qbus viſitaui eā.i.ꝓpt lōgā captiuitatē quā induxi ſup gentē iudaycam ex q̄ videbat a deo totalit reprobata. c Veruntñ. Hic remouet dubiū. Poſſet em̄ aliqs credere ꝙ iudei eēnt generalit ad deū ꝯuertēdi tpe ſue pdicatiōis. Iō h remouet oñdēs ꝙ erit h circa finē mūdi. Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ ſm glo.ſup illud Mar.xij. Hic eſt heres. pncipes ſacerdotū cognouerūt Ieſuȝ nazarenū eſſe xpm.ꝫ q꞉ poſtea manifeſte pdicauit cōtra eoꝝ vicia inuidiā ꝛ odiū ꝯceperūt cōtra ipm. ꝓpter qd̄ pcedens cognitio fuit ſubuerſa et excecatio ſecuta. ꝛ excecatio ſacerdotū cauſa fuit excecationis alioꝝ ꝛ ex h ꝯuerſio generalis iudeoꝝ ē dilatata ꝛ gentilitas ad fidē vocata ſm ꝙ dic apl's ad Rom.xj.c. Cecitas ex pte ꝯtigit in iſrl' donec plenitudo gentiuȝ intraret ꝛc. ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄ hic. c Veruntñ diluculo.i.tempe pdicationis xpi qd̄ dr̄ diluculū ſupra Oſee.j. Quaſi diluculū preparatus ē egreſſus eius ꝛc. d Surgentes.ſ.iudei ꝯ xpm e Corruperūt omnes cogitatōes ſuas.i.cognitiōes quas habebant de xpo. f Quapropter expecta me.i.expectabis manens in tua cecitate.

Mich.3.d.

B

Caplm.iij

Ve ꝓuocatrix. Hec ē ſcda ps pncipalis q̄ eſt in populi iſrl' ꝯſolatoria. ꝛ exponūt aliq ꝯſolationeȝ ꝓ reditu de captiuitate Babylonica. ꝫ aliq ponūt h q̄ nō vident huic intellectui ꝯſona vt videbit ꝓſequendo: ꝓpter qd̄ mihi videt ſine piudicio ꝙ iſtud ſit referendū ad ꝯſolationem factā ꝛ fiendā p xpm. Sciendū tñ ꝙ lȝ aduentus xpi fuerit oibus ꝯſolabilis q̄tum eſt de ſe: factus eſt tñ triſtabilis pluribus iudeoꝝ ꝓ ſua incredulitate. ꝛ iōo pñs caplm in duas ptes diuidit. Quia p̄ ponit incredulorꝝ increpatio. Scdo credentiū ꝯſolatio ibi. In die illa. Prima in duas.q꞉ p̄ increpat incredulitas iudeoꝝ. Scdo ponit ꝯuerſio finalis eoꝝ ibi. Dixi. Pria adhuc in duas.q꞉ pmo increpat culpa. Scdo ſbdit pena ibi. Dñs iuſtus. Circa pmum dr̄. a Ve ꝓuocatrix ꝛ redempta ciuitas columba. Iſta ciuitas intelligit Hierl'm ſm oēs expoſitores hebraycos ꝛ latinos q̄ dr̄ ꝓuocatrix ire diuine ꝓpt maliciam ſacerdotū ꝛ ſcribaꝝ ꝯ xpm inſurgentiū. Et redēpta q̄tum ad bonos p xpi aduētū. Et colūba ꝓpt ſimplices q̄ in petendo mortē xpi fuerūt decepti p ſacerdotes Math.xxvij b Nō audiuit vocē.ſ.xpi pdicantis. c Et nō ſuſce.diſciplinā.recedendo a peccatis. d In dño nō eſt ꝯfiſa: ꝫ magis in hominibus. vñ Ioh.xj. ꝯſenſerūt ꝯſilio Cayphe de morte xpi ne venirent Romani ꝛ tollerent locum ꝛ gētem. e Ad deū ſuū.ſ.xpm. f Nō appropinquit.p imitatō ex: ꝫ ſe magis elōgauit. g Principes eius in medio eius q̄ſi leones ꝛc. Ppl'us em̄ iudaycus tunc p ſacerdotes regebat: ꝛ ſm hoc erant pncipes ꝛ iudices populi: qui dicunt hic leones rugientes ꝓpter credulitatē cōtra xpm. Et lupi erga pplm cuius bona ptim violentia ptim fraudētia rapiebant: q꞉ valde auari ꝛ cupidi erāt vt pȝ ex euāgelio ꝛ Ioſephus h declarat multipliciter libro de iudayco bello.

g In die reſurrectiõis mee i futur̄.i. vſq3 ꝓpe finẽ mũdi .i.in q̄ reſurgẽt mortui.q̄ dr̄ h̄ reſurrectio dñi. q2 fiet vtute diuia. h Quia iudiciũ meũ.ſ.finale. i Ut congregẽ gẽtes.generalr̄. k Et effundã ſup eos indignatiõ3 meã qd̄ itelligr̄ q̄tũ ad malos.q̄ erãt i maiori nũero.totũ autẽ a maiori pte denominatur l In igne enim zeli mei.i. zelo meo accenſo.

r In medio tui.ſm q̄ dicit̄ mat. vlt̄. Ecce ego vobiſcum ſu3 oib9 dieb9 vſq3 ad ꝯſũmationẽ ſeculi. s In die illa dicet̄ irl̄m.i.eccl̄ie militãti q̄ noie irl̄m deſignat̄. Eſa.ij.et h̄ p aplos ⁊ alios p̄dicatores cõfortãdo fideles ifirmiores t Noli timere.a pſecutiõibus iudeorũ ⁊ tyrannorũ.

ſ.3.d. m Deuorabit̄ ois terra.iſte ẽ ignis ꝯflagratõis p̄cedẽs iudiciũ n Quia tunc.tpe p̄cedenti iudiciũ antixp̄o interfecto.

ſ.1.d. o Reddã po.labiũ electũ.q2 omẽs confitebũtur chriſtum. p Ut inuo. omẽs no.dñi.ſ.ieſu chriſti. q Et ſeruiãt ei hũero vno .id ẽ vno cultu xp̄iano: ⁊ q̄ h̄ itelligat̄ de xp̄o ſm doctores antiq̄s hebreorũ p3 p gl̄. ſup geñ. xlj. vbi allegat̄ h̄ ſcriptura.ſic̄ ſcriptu3 eſt Tũc cõuertã ad populos labiũ electum ad inuocãdũ nomen dñi.⁊ ad colendũ eũ hũero vno:et ſequit̄ exponẽdo. nõ aũt ẽ dictũ hic. nomẽ dñi niſi rex meſſias.⁊ ad colendũ eũ humero vno:q2 erit principatus ſep humerum. ei9. a Ultra flumi.ethiopie ⁊c̄.i. oẽs gẽtes q̄tũcunq3 longinq̄ deuote credẽt xp̄o ⁊ ſeruient.

C

b In die illa. P9 increpationẽ icredulor̄ iudeor̄.h̄ ꝯñr ponit̄ cõſolatio credẽtiũ.q̄ in aduẽtu xp̄i fuerũt pauci cõpatiue vt p̄dictũ eſt cũ dr̄. b In die illa h̄ non refert̄ ad lr̄am imediate p̄cedentẽ.ſ3 ad illud qd̄ ſ̄.dictũ eſt de tpe p̄dicatõis xp̄i i quo p̄ncipes iudeor̄ fuerũt p̄dicto mõ excecati.⁊ ꝯñr multitudo ppl̄i.apl̄i vo credentes illuminati de q̄bus dicit̄ hic.

g me dicit dñs i die reſurre-
h ctiõis mee in futurũ: q2 iu-
i diciũ meũ vt ꝯgregẽ gẽtes
k ⁊ colligã regna. Et effũdã
ſup eos indignationẽ meã
l oẽm iram furoris mei. In
m igne ei zeli mei deuorabit̄
n o ois terra. Quia tũc reddã
p pplis labiũ electum vt in-
q uocẽt oẽs nomẽ dñi ⁊ ſerui
a ãt ei humero vno. Ultra
flumia ethiopie ide ſuppli
ces mei filij diſpſor̄ meor̄
b deferẽt mun9 mihi. In die
c illa nõ ꝯfũderis ſup cũctis
adinuẽtionib9 tuis q̄b9 p̄-
d uaricata es i me Quia tũc
auferã d̄ medio tui magni
d loq̄s ſupbie tue ⁊ nõ adijci
e es exaltari ampli9 in mõte
f ſcõ meo. Et derelinquã in
medio tui ppl̄m paupem ⁊
g egenu3: ⁊ ſperabũt in noie
h dñi. Reliq̄e iſrl̄ nõ facient
iniq̄tatẽ nec loquent̄ mẽda
ciũ: ⁊ nõ iuenie t̄ i ore eorũ
i ligua doloſa. Qm̄ ipſi pa-
k l ſcẽt ⁊ accubabũt: ⁊ nõ erit
m q̄ exterreat. lauda filia ſyõ
n iubila iſrl̄. Letare ⁊ exulta
in oi corde filia hieruſale3
o Abſtulit dñs iudiciũ tuu3
p q auertit inimicos tuos: rex
r iſrl̄ dñs i medio tui: non ti
s mebiſ malũ vltra. In die il
t la dicet̄ irl̄m. Noli timere
v ſyõ: nõ diſſoluant̄ manus
x y tue. Dñe de9 meus in me
z dio tui fortis ipſe ſaluabit
a Gaudebit ſup te in leticia
b ſilebit in dilectiõe tua ⁊ ex
c ultabit ſup te i laude. Nu-
d e gaſ q̄ a lege receſſerãt ꝯgre
f g gabo q2 ex te erãt vt nõ vl
tra habeas ſup eis obpro
h briũ Ecce ego inficiã oẽs
q̄ affixerũt te in tempe illo
i k ⁊ ſaluabo claudicãtẽ ⁊ eã
l q̄ eiecta fuerat cõgregabo.
m Et ponã eos i laudẽ ⁊ i no
n mẽ in oi terra confuſionis
o eor̄ i tpe illo q̄ adducã voſ
et in tpe q̄ cõgregabo vos
Dabo eni vos i nomẽ ⁊ in
p laudẽ ois pplis terre cum
cõuertero captiuitatẽ vr̄a3
q corã oculis vr̄is dicit do-
minus.

Explicit ſophonias propheta.

v Nõ diſſoluãtur man9 tue. te retrahẽdo a bono opere. x Dñs de9 tu9.ſ.ieſus xp̄s. y In medio tui.ſic̄ iã expoſitũ eſt. z Ipſe ſaluabit.te in preſſuris.

B

a Gaudebit ſuper te.pp pſeuerãtiã i fide. b Silebit ſc3 peccata tua p̄terita. c Nugas.i. hoies vanos. d Qui a lege receſſerãt.id ẽ a fide xp̄i ⁊ deuotõne decepti p ſacerdotes ⁊ ſcribas: vt p̄dictu3 eſt. e Cõgregabo eã fidẽ xp̄i reducendo. vñ p̄dicante Petro ſic reducti ſũt ex illis tria milia die vna act.ij.⁊ alia die q̄nq3 milia. Actu. iiij. Mich.4.b.

f Quia ex te erant .i. de nũero p̄deſtinatorum ad fidem. g Ut nõ vltra ha. ſup eis op.ſ.ſue infidelitatis. h Ecce ego interficiã oms q̄ affixert̄ te. p̄mitiua eni eccl̄ia valde afflicta fuit a iudeis in pſecutõe q̄ facta ẽ ſub ſtephano. Actu. viij. ⁊ iſti fuert̄ oẽs interfecti p romanos: vel in ſeruitute3 redacti p captiuitatẽ: q̄ ſeruit9 ẽ mors ciuilis. i Et ſalua.claudicãtẽ.in pſecutõe ei ſb ſtephano credẽtes ꝓ maiori pte diſpſi fuerũt p regiões apl̄is in hierl̄m remanẽtib9: q̄ erãt fortiores: ⁊ ſic eccl̄ia videbat̄ q̄dãmõ claudicare in debiliori parte. k Et eã que eiecta fuerat.p diſperſionẽ predictã.

c Nõ ꝯfun.ſup adinuẽ.tuis.i.pctis p̄teritis p paſſionem xp̄i totaliter deletis. d Quia tũc auferam de medio tui magniloq̄s.i.p̄ncipes ſacerdotũ: ⁊ ſcribas ſupbos. q̄ in vltionẽ mortis xp̄i ſimul cũ pplo eis adherẽte fuert̄ deſtructi p romanos. d Et nõ adijcies exaltari.i.ſupbe eleuari. e In mõte ſan.meo.i.in mõte ſyõ vbi erat tẽplũ qd̄ fuit p romanos deſtructũ: ⁊ añ eius deſtructionẽ multum gloriabant̄ iudei de ipſo. f Et derelin.in me. tui populũ paupem.ſ.apl̄os ⁊ alios fideles ꝯtẽptores terrenorũ.
g Et ſperabũt in noie dñi: nõ in potẽtia mũdi. vt pa3 in actib9 apl̄or̄ in plurib9 locis. h Nõ faciẽt iniqui.⁊c̄.q2 valde munde ⁊ iuſte viuebãt in primitiua eccleſia.
i Quoniã ipi paſcent̄.apl̄or̄ doctrina. k Et accubabũt in vnitate eccleſiaſtica. l Et nõ erit q̄ exterreat. fore deijciẽte a fide vera.⁊ q2 multi eor̄ timebãt tormẽta. iõ ſubdit̄. m Lauda filia ſyon.i.eccleſia militans.
n Iubila ⁊c̄. repetitio eſt eiuſdẽ ſnie ad maiorẽ exp̄ſſionẽ
o Abſtulit dñs iudiciũ tuũ.i.penã ꝓ pctõ ade inflictam q̄tũ ad deſcẽſu3 i infernũ. p Auertit inimicos tuos rep̄mendo potentiã demonũ. q Rex iſrl̄ dñs.ſ. ieſus xp̄us

l Cõgregabo.in vnitate charitatis vel q2 poſt deſtructionẽ irl̄m p tytum. Helius adrianus ea3 reedificauit: ⁊ ſolis xp̄ianis habitare cõceſſit. ⁊ ſic multi de xp̄ianis q̄ erãt diſperſi p regiões: ibi fuerũt iterũ cõgregati. m Et ponã eos in laudem. qd̄ maxime fuit impletu3 tpe cõſtantini et citra. n In oi terra cõfuſiõis eorũ.i. vbi p̄us fuerãt cõfuſi. q2 añ reputabant̄ malefici ⁊ ſacrilegi vt p3 ex geſtis apl̄or̄ ⁊ martyrũ. o In tpe illo q̄ adducã vos. de locis occultis ad publicũ. ſic̄ p3 de s. ſiluestro ⁊ multis alijs latẽtib9 ꝓpter rabiẽ pſecutiõis. q̄ p ꝯſtãtinũ ⁊ alios p̄ncipes fideles fuerũt aſſecurati ⁊ valde exaltati. p Cũ cõuertero captiuitatẽ vr̄am. p̄us eni illi q̄ dep̄hẽdebant̄ tanq3 xp̄iani occidebant̄ vel dãnabãt̄. ſic̄ captiui ad fodiendũ harenã ⁊ alia opa ſeruilia ⁊ dura vt3 ex geſtis multor̄ martyr̄.
q Dicit dñs.q̄ eſt ipa veritas: ⁊ regnat i ſecula ſcl̄or̄ amẽ.

In ca.iij. ſophonie. vbi dicit̄ in poſtil. Ve ꝓuocatrix ⁊ redempta ciuitas columba. Additio.

V Bi i trãſlatõe nr̄a dr̄. Redẽpta i hebreo ponit̄ q̄dã dictio equoca. q̄ vno mõ ſigt̄ redẽptã ⁊ alio mõ ſigt̄ pollutã. Siĺs ei dictio ponit̄ h̄ ⁊ malach.j. vbi dr̄. Offertis ſup altare meũ pollutũ panẽ. vñ i ſcõa ſignifica-

ſiōe accipiūt ħ hebrei iſtā diſtinctionē. qꝺ videt̃ magis cō
ſonū lr̃e. In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Diſꝑdidi gentes ⁊c̃.
Hoc qꝺ dr̃ hic. Diſꝑdiſti gētes ⁊c̃. alit̃ Additio.
b poſſet exponi ⁊ forte meliꝰ. Ad qꝺ ſciēdū ꝙ ꝓut ꝓ
uerbialit̃ dr̃. Felix quē faciūt aliena ꝑicula cautum
ſic deꝰ intendēs cor-
rectionē ppl'i iſraeli-
ti. puniebat alias gē
tes manifeſte ꝓ pec-
catis eoꝝ vt inde ſu
meret ppl'us ille eru
ditionē ad timendū
deū ne ſib̃r ei ꝯtinge
ret: et hoc ē qꝺ dicit
ꝓpheta in ꝑſona dei
Diſꝑdite gentes. ſcꝫ
2. Para. 36. c. alias gentiliū natio-
nes. Diſſipati ſūt an-
guli eoꝝ. ad oſtendē
duꝫ ꝙ acriter fuerūt
puniti ⁊ totaliter de
ſolati ſic ꝙ nullus re
maneret ibi. vnde di
cit. Nō remanēte vi
ro nec vllo hītatore.
Et qꝛ ex hoc templo
debuiſſēt erudiri ad
timendū deū ſaltē ti
more ſeruili ne eis ſi
milia ꝯtingerēt. ideo
ſubdit in ꝑſona dei.
Dixi. attamē timebis me. ſuſcipies diſplinā. ſ. ex flagellis.
alioꝝ. Et nō ꝑibit hītaculū eiꝰ ⁊c̃. Sꝫ qꝛ talē diſciplinā nō
ſuſceperūt: ſꝫ magis obdurati ſunt. ideo ſubdit. Diluculo
ſurgētes. i. ſollicite. Corruperūt oēs cogitatōnes ſuas. Et
qꝛ taliū obſtinatoꝝ pena correſidens ꝑcipue ad finale iudi-
ciū reſeruat̃: iō ſubdit. Quapropter expecta me i die reſur-
rectiōis mee in futurū. ſ. in die reſurrectōis generalis que
dr̃ reſurrectio dei inq̈ꝫtum a deo mirifice efficit̃. ⁊ exponāt̃
cetera ꝓut in poſtil. In eodē ca. vbi dicit̃ in poſtilla. Ul
tra flumina ethiopie. Additio.
Hoc qꝺ dr̃ hic. Ultra flumia ethyopie. ꝓprie dicit̃ de
b terra illa vbi decē tribꝰ fuerūt trāſmigrati ꝑ ſalma-
naſar regē aſſyrioꝝ q̄ poſuit eos iuxta fluuiū goꝫan
vt hr̃. iiij. reg. xvij. q̄ tp̄e alexādri magni recluſi fuerūt mi-
raculoſe: credit̃ tū̄ ipos egreſſuros circa finē mūdi ꝓut hr̃
in hyſtoria ſcolaſtica. ⁊ tūc reducēdi ſunt ad verū cultū di-
uinū ſicut ⁊ alie gētes remanētes ſicut dr̃ ū. Tūc reddam
oībus labiū electū vt inuocēt oēs i noīe dn̄i. q̄ q̄dē ſic trāſ
migrati dicunt̃ hic ſupplices mei. ſ. dei inq̈ꝫtū ꝑ pn̄iam de
ꝑteritis hūiliabūt̃. Dicūt̃ etiaꝫ filij diſꝑſoꝝ meoꝝ. eo ꝙ de
ſcēderūt ab illis q̄ diſꝑſi fuerūt ꝑ diuinā ſniam. De iſtis ḡ
ꝯcludit hic ꝓpħa ꝙ deferēt deo mūera. ſicut ſupra Eſaye.
xviij. dicit̃ de eiſdē. In tp̄e illo deferet̃ munꝰ dn̄o exercitu
um a ppl'o diuulſo ⁊c̃. qꝺ intelligit̃ de ꝑdictis. vt ibidē fuit
largius in additiōe declaratū. Replica.
In tercio ca. ſophonie vbi dr̃. Diſꝑdidi gētes ⁊c̃. po-
ſtil. exponit de iudea ſicut totū capitulū de ea loq̈t̃
Burg. aūt ꝑ viā digreſſionis exponit ꝓ cautela iu
deorū de punitiōe gentiliū iuxta illud. Felix quē faciunt̃
aliena ꝑicula cautū ſꝫ modicū colorē hꝫ illa digreſſio qa ꝑ
oppoſitū iudei ex punitōe gentiū raro vel nunq̈ꝫ facti ſūt
cautiores ſed ſecuriores. ꝑ ꝯn̄s ad vicia ꝓcaces. iuxta illō
deut̃. xxxij. Incraſſatꝰ ppl's recalcitrauit. Et ſequit̃. Dere-
liq̈t deū factorē ſuū ⁊c̃. Tp̄e em̄ ꝓſꝑitatꝭ q̄ ortū hūit ex gē
tiū deſtitutiōe ad vicia defluētes i tribulatiōibꝰ ad deū re
currerūt ꝓut videri poterit ex ſerie veteris teſtamenti.
Incipit expoſitio ꝓlogi in Aggum ꝓphetam.
Jeremias ꝓpħa ⁊c̃. Iſte ꝓlogꝰ diuidit̃ i duas ptes
in q̄ꝝ ꝑma iſinuat̃ miſſio ꝓphe ad denūciandū tp̄s
domus dn̄i edificande ppl'o reuerſo de babylonica

Incipit prologus in aggeum prophetam.

a Jeremias prophe-
b ta ob cauſam peri-
uj Sedechie regis
vt hyſtoria libri ſecūdi pa-
lypomenō indicat. ⌊qui fi-
dem promiſſaꝫ Nabucho
donoſor regi chaldeoꝝ nō
b ſeruauerat. populū iſrl' re-
c fert cū memorato rege hie
ruſaleꝫ: expugnata hierl'm
captiuū in babylonē fuiſſe
perductū. Sed cuꝫ memo
d ratus ppl'us multis tp̄ibꝰ
e ydolis ſeruiēdo: et effuſio
ne ſanguinis innocentum
f ſe grauiter ipiaſſet: volenſ
deus generationē vniuer-
g ſam eiuſdē populi ob cau-
ſas memoratas penitꝰ de
h ꝑire ſeptuaginta annorum
captiuitatem eundem po-
pulū in regno chaldeorum
i ſtatuit ſuſtinere. hac ratiōe
vt cōpleto numero annoꝝ
k nouus populꝰ a memora-
tis peccatis imunis ad re-
nouationeꝫ irl'm ꝑueniret.
l Sexageſimo itaq̈ꝫ ſecun-
m do anno regno chaldeo-
n rum ſubuerſo ꝙ adhuc oc-
o to anni reſtabant ad reg-
p nandum. ⌊quod etiam ſe-
a xta viſio Danielis oſtēdit

captiuitate. In ſcd'a oſtēdit̃ materia ꝓphie: ibi. Pma aūt q̄ in
textu. In ꝑma ꝓcedit̃ ſic. p̄ tāgit̃ ꝺ captiuitate. ſcd'o de re
uerſiōe: ibi. Sexageſimo itaq̈ꝫ ſcd'o anno. t'cio tāgit̃ miſſio
ꝓphe: ibi. Cūq̈ꝫ a ppl'o iſrl' ⁊c̃. Itē in ꝑma parte p̄ tāgit̃ di
uerſa cā captiuitatis. ſcd'o tāgit̃ cā duratiōis: ibi. Sed cuꝫ
mēoratꝰ ppl's. dicit̃
igit̃. a Hieremi
as ꝓpħa ⁊c̃. libri ſecū
di ꝑalypo. xxxvi. vbi
dr̃. a rege quoq̈ꝫ na-
bucho. receſſit q̄ ad-
iurauerat eū ꝑ deum
b Ppl'm iſrl' refert̃
hierē. xxxiiij. nec in-
telligendū eſt ꝙ refe
rat̃ cām. ſ. ꝑiurium ſe
dechie. ſꝫ trāſlatiōeꝫ
in captiuitatē: vn̄ ſic
dr̃ ibi. Hec dicit do-
minꝰ. Ego tradam ci
uitatē hāc i manu re
gis babylonis ⁊ ſuc-
cēdet eā igni ⁊ tu nō
effugies de māu eiꝰ
ſꝫ ꝯꝑhēſione ꝯꝑhen
deris. ⁊ in manu eiꝰ
traderis. c Sed
cū mēoratꝰ. hic tāgi Dan. 5. c.
tur cā durationis ca
ptiuitatis. p̄ ḡ expri
mit̃ cā meritoria. ſe-
cūdo cā efficiēs: ibi. Nolēs deꝰ. t'cio cā final': ibi Hac rōe
dicit igit̃. c Sꝫ cū mēoratꝰ ppl's. ſ. ppl's iſrl' ħ refert̃ ad
duas tribꝰ vel ad aliq̄s relictos de decē. d Multis tē
poribꝰ. hiere. ij. a ſeculo ꝯfregiſti iugū. rupiſti vicula. dixi-
ſti: nō ſeruiā in oī colle ſublimi ⁊ ſub oī ligno frōdoſo tu ꝓ
ſternebaris meretrix. e Et effuſi ſan. inno. et maxie in
tp̄e manaſſe. iiij. reg. xxi. Inſuꝑ ſanguinē innoxium fudit̃
manaſſes multū nimis donec ipleret̃ hieruſalē vſq̈ꝫ ad os
hiere. xix. Libauert̃ dijs alienis i ennō q̄s neſciert̃ ipi ⁊ pa
tres eoꝝ ⁊ reges iuda. ⁊ repleuert̃ locū iſtū ſanguie inocē-
tū. f Se grauit̃ ipiaſſet. i. ipiū feciſſet. ⁊ ſumit̃ ħ ipietas
ꝓut dicit oppoſitū pietati q̄ ē cultꝰ dei. g Ob cās me-
mo. ſ. culturā ydoloꝝ ⁊ effuſiōꝫ ſanguis inocētū. h Se
ptuagita annoꝝ. de q̄bꝰ dr̃. hiere. xxix. Cū ceperit ipleti in
babylone. lxx. āni viſitabo vos ⁊c̃. i Hac rōe vt ꝯpleto
nūero annorū. lxx. k Nouꝰ ppl's antiq̄ mortuo qꝛ vita
hoīs raro excedebat. lxx. ānos pō. Dies annorū nr̃oruꝫ in
ipis. lxx. anni. l Sexageſimo itaq̈ꝫ ⁊c̃ hic tangit̃ reuer
ſio a captiuitate babylonica. ⁊ p̄ tangit̃ occaſio reuerſiōis
ſcꝫ ſubuerſio regni chaldeoꝝ ⁊ ſucceſſio regis medoꝝ in re
gnū babylonicū. ſcd'o tangit̃ cā meritoria reuerſiōis: ibi.
Cuiꝰ p̄ anno. tercio cuētꝰ reuerſiōis ibi. Nā moriēte. Itē
in ꝑma ꝑte p̄ tangit̃ deſtructio regni chaldeoꝝ. ſcd'o ſucceſ
ſio regis medoꝝ: ibi. dariꝰ q̄ medis ⁊c̃. dicit igit̃. l Se
xage. ita. ſe. an. duratōis captiuitatis iudeoꝝ. ecce tp̄s ſub
uerſiōis. m Regno chal. ſubuer. i. deſtructo. ⁊ ħ inter
fecto balthaſar rege. dan. v. cui reḡ. ſ. chaldeoꝝ. n Ad-
huc octo anni ⁊c̃. i. ad ꝑſiſtendū i honore regio. o Re-
ſtabāt. ſm ꝓuiſionē hiermie vn̄ hiere. xxv. Cū q̈ꝫ ꝯpleti fue
rūt. lxx. anni. viſitabo ſuꝑ regē babylonis. ſꝫ blaſphemia ⁊
alia pctā abbreuiauerūt tp̄s illud. p Quod. ſ. regnum
a Sexta viſio danie. oñdit̃. Dan. v. De ꝑma em̄ viſione
hr̃ dan. ij. ca. de ſcd'a. iij. ca. q̄ ſicut dicit mgr̃ i hyſtorijs ob
hoc viſio dicit̃ ꝙ vidit in ea rex in fornace quartū ſimile fi
lio dei. ⁊ dicit̃ viſio danielis. qꝛ ſcribit̃ in libro danielis. de
tercia hr̃. iiij. ca. quā nō ſcripſit daniel. ſꝫ ē ep̄l'a regis quā
ſcripſit in vniuerſo regno ſuo poſtq̈ꝫ de beſtia reſtitutꝰ eſt
in hominē ⁊ in regnum. de quarta habetur. vij. capitu. que
dicit̃ quarta viſio danielis. nō ſm ordinem libri. ſed ſm hy
ſtoriā. ſ. anno ꝑmo balthaſar. de q̄nta habet̃. viij. ca. ſ. an-

b c cum ꝓpter cãm ſacrilegij q̄
d eadẽ viſione cõtinetˀ fuiſſe
extinctũ. dari⁹ qui medis
imperabat: vt ſeptia viſio
danielis oſtẽdit: memora-
e tus in regno ſucceſſit. Cu-
f ius primo ãno regni vt de
cima viſio danielis mani-
g feſtat: daniel ſupputatꝰ an
nis vidẽs appropinq̄re tẽ
h pus reuerſiõis: que p hie
i remiã fuerat ꝓmiſſa orans
tã ꝓ ſe q̄ꝫ ꝓ pplo. eandẽ ꝓ
miſſionẽ a deo poſtulabat
k ipleri: cui p gabrielẽ archã
l gelũ in eadẽ viſiõe iuxta p̄
ces eiuſdẽ: vniuerſa cõple
m ta eſſe. de⁹ dixit. Nã mori
ente ſupradicto dario rege
medeorũ: ⁊ ſuccedẽte in re
gno cyro rege pſarũ ꝓmiſſi
n one dei cõpleta p eundẽ re
gẽ pplm̄q̄ꝫ iſrl' in irl'm redu
o ctũ: hyſtoria ſcd̄i libri pa-
p ralyppomenon. Et initiũ
q eſdre ꝓphete cõfirmãt. Cũ
q̄ꝫ a pplo iſrl' ⁊ ſeniorib⁹ tẽ
plum dei edificari cepiſſet
r s mortuo ciro ac regnãte da
t rio rege pſarꝝ q̄ memorato
cyro ſucceſſerat: vicine gẽ-
v tes ciuitatis irl'em vt ideꝫ
eſdras refert: reſtauratõeꝫ
templi ⁊ ciuitatis reſiſtẽdo
x impedire ceperũt. Qua ra
y tione deterit⁹ ppl's iſrl': re-
parationẽ ſupradicti templi
domini necdũ iuxta ꝓmiſ-
ſionẽ cõceſſam eſſe crede-
z bat. Propter qd̄ in ſecũdo
anno regni memorati da-
rij regis perſarũ. agge⁹ ꝓ
pheta deo miſſus zoroba-
bel qui d̄ tribu erat iuda q̄
poteſtatem regni ſuſceptu
rus erat. ⁊ ieſuꝫ filiũ Joſe
dech ſummũ ſacerdotẽ ad
a monet vt credãt completo
numero annoꝝ tempus re
ſtaurationis hieruſaleꝫ ad
b ueniſſe: hoc etiam addito.
ne incredulitatem populi
vellent imitari: de q̄ deus
per eũ dixit. Populus hic
dicit: Nõdum venit tem-
pus vt edificetˀ domus dei
c Omia aũt que i textu hui⁹
d ꝓphetie continentˀ: reuerſi
onem populi: edificationẽ
e templi: renouationem ciui
f tatis: obſeruantiam ſacer-
g dotalẽ. ⁊ interitũ regnoruꝫ
gentiũ exterarũ ſignificãt.

Explicit prologus.

no tercio balthaſar. ⁊ hec ſcpta fuit hebraice. pcedẽtes vo
chaldaice. de ſexta hr̄. v. ca. de q̄ dicit mgr̄ i hyſtorijs. Se
quitˀ ſexta viſio daniel' que q̄rta ẽ in daniele. ſ3 hiero. ſextã
vocat eã in ꝓlogo aggei. ⁊ hec chaldaice ſcpta ẽ ⁊ dĩ ſexta
viſio ſm ordinẽ hyſtorie. nõ ſm ordinẽ libri. b Proptˀ
cauſã ſacrilegij. ecce
cã ſubuerſiõis. ſacri-
legiũ eĩm ꝯmiſit bal-
thaſar bibens vinuꝫ
in vaſis tẽpli diuino
cultui mãcipatis cũ
vxoreꝫ cõcubinis ſu
is. dañ. v. c Que
Jbidẽ. ix. .ſ. cã. d Eadẽ viſi
one cõtinetˀ. v. ca. vl'
in loco in q̄ tangitˀ ſe
xta viſio q̄ exprimitˀ
ꝯñr ibidẽ cuꝫ dr̄. In
eadeꝫ hora apparue-
Hiere. xxv. c. runt digiti. q. manus
et. xxix. c. hois ſcribẽtis ꝯ can
delabruꝫ i ſuperficie
pietis aule regie. et
rex aſpiciebat articu
Dañ. ix. f. los manus ſcribẽtis
e Cui⁹ p̄ anno. h tã
gitur cã meritoria re
uerſiõis. ſ. orõ danie
lis p̄ qͣ tãgitˀ h tp̄s i
q̄ facta ẽ orõ. ſecũdo
oratiõis occaſio: ibi
Supputatꝰ ãnis ter
cio tãgitˀ orõis actio
ibi. Orãs tã ꝓ ſe. q̄r
to orõnis exauditio
ii. Par. xxxvi. d. ibi. Cui p gabrielem
i. Eſdre. i. a. Dicit igr̄. e Cui⁹
ſcꝫ darij. Nota q̄ mĺ
ti fuerunt darij. Pri
m⁹ fuit fili⁹ aſtyagis
q̄ dari⁹ fuit auũcul⁹
cyri. q̄ regnũ chalde
orũ expugnatum da
rio. vtpote maiori e-
tate reddidit. q̄ mor-
tuo regnuꝫ chaldeo-
rum ad cyrũ nepotẽ
ei⁹ deuolutũ ẽ. Ali⁹
fuit dari⁹ fili⁹ hiſtaſpis q̄ regñt. xxxvij. ãnis cui⁹ ãno ſexto
renouatũ ẽ tẽplũ ⁊ ꝯſũmatũ. i. Eſdre. vj. Seniores iudeo
rũ edificabãt ⁊ ꝓſpabantˀ iuxͣ ꝓphiaꝫ aggei ⁊ zacharie filij
addo. ⁊ edificauerũt ⁊ ꝯſtruxerũt. iubẽte deo iſrl' ⁊ iubente cy
ro ⁊ dario ⁊ artaxerſe regib⁹ pſaꝝ. ⁊ ꝯpleuerũt domũ dei
⁊c̄. h⁹ darij hyſtaſpis fili⁹ xerxes. i cui⁹ ocl'is eſdras inueni
ens gr̄aꝫ obtinuit vt i irl'm reuerteretˀ cũ mr̄is denarijs. i.
eſdre. vij. h⁹ etiã regis picerna fuit neemias q̄ cũ multa tur
ba reuerſus ẽ in irl'm data ſibi licẽtia a rege ad inſtaurãdũ
irl'm ⁊ muros ei⁹ dirutos. Neemi. ij. Terci⁹ dari⁹ dict⁹ eſt
cognẽto noth⁹ quẽ pceſſit ſcd̄s xerxes. Quart⁹ fuit dari⁹
fili⁹ araſami. quẽ intˀfecit alexãd̄ macedo. q̄ dari⁹ vltim⁹ fu
it de regib⁹ medoꝝ ⁊ pſaꝝ. Qd̄ ḡ h dĩ intell'r de p̄ dario. ſ.
cui ſucceſſit cyr⁹ i regnũ. f Ut deci. vi. mãifeſtat. dañ. ix
g Supputatꝰ ãnis. captiuitatis iudeoꝝ. h Que p hie
re. fuit ꝓmiſſ. Hie. xxv. ⁊. xxix. i Orãs ⁊c̄. Dañ. ix.
k Per gabri. arch. dañ. ix. adhuc loq̄nte me in orõe mea.
ecce vir gabriel quẽ viderã in viſiõe i pncipio cito volãs te
tigit me ⁊c̄. l In eadẽ viſiõe: dañ. ix. m Nõ morie
te ⁊c̄. h tãgitˀ act⁹ reuerſiõis ſiue euẽt⁹. pmo igitˀ notatˀ or-
do reuerſiõis cũ dĩ. nã moriente ſupradicto rege medoꝝ. ſ.
dario. ⁊ ſuccedẽte in reḡ cyro. ſcd̄o notatˀ efficiẽs cã cũ dr̄.
n Per eũdẽ regẽ. i. cyꝝ. i. eſdre. i. tcio notatˀ ipa reuerſio
ibi. Populũq̄ꝫ iſrl' i irl'm reductũ. q̄rto ſubditˀ ipi⁹ reuerſio
nis certificatio. ibi. o Hyſtoria ſcd̄i libri palyp. vltio.
p Et initiũ eſdre. i ca. q Cũq̄ꝫ a po. iſ. h ſbditˀ de miſ
ſiõe ꝓphe ⁊ p̄ tãgitˀ q̄ ẽ miſſus. ſcd̄o tãgitˀ miſſiõis act⁹ vel
euẽtus: ibi. pp qd̄ in ſcd̄o ãno. tcio ad q̄d ẽ miſſus: ibi. Ut
credãt ꝯpleto nume-
ro. Itẽ in prima pte
duo tãguntˀ. impedi-
mentũ reſtauratiõis
ciuitatis ⁊ tẽpli: ⁊ in
credulitas ppl'i de i-
ſtãtia tp̄is reedifica-
tiõis: ibi. q̄ rõne ⁊c̄.
Dicˀ igitˀ. q Cũq̄ꝫ
a ⁊c̄. i. Eſdre. iij.
r Mortuo cyr. re.
quẽ. ſ. dolo circũuen
tũ intˀfecit regia ſcy-
tharũ. legitˀ. n. in cro
nicis q̄ cyrus mr̄tis
regnis ipugnatis et
pncipib⁹ ſupatis ſcy
thas bello ipetebat.
tomyris autẽ regina
ſcytharũ diſſimula-
to dolore filij ſui quẽ
iã cyrus in bello trũ
cauerat. doloſe cõui
uiũ prepauit vbi te-
mulentũ cũ ducẽtis
militib⁹ perſarũ ene
cauit. caput vo cyri
amputari atq̄ꝫ i vtrẽ Aggei. i. a.
humano ſanguie ple
nuꝫ proijci iuſſit: nõ
muliebriter increpi-
tãs. Satia te inquit
ſanguie quẽ ſemp ſi-
tiſti. s Ac regnã
te dario. filio hiſtaſ-
pis de q̄. i. eſdre. v. ⁊
vj. t Qui memo
rato. ſ. cyro ſucceſſit
lꝫ pl'es fuerit intˀme-
dij. ſ. cãbiſes. ſiue ar-
taxerſes ⁊ ermeides
⁊ fr̄ ermeidis quẽ er
meides moriẽs ſibi
ſbſtituit ſicˀ ſcribitˀ i hyſtorijs. v Ut idẽ eſdras. refert. i. eſ
dre. iij. g. ⁊. iiij. x Qua rõe. i. q̄ cã. y Deterrit⁹ ppl's
iſrl'. vel detẽtus ſm aliã lr̄am vñ impedit⁹ fuit vñ credebat
nõdũ aduenifſe tp̄s reedificatõis. vñ Aggei. i. ppl's iſte di
cit. Nõdũ venit tp̄s domus dñi edificãde. z Propter
qd̄ in ſcd̄o ãno ⁊c̄. Hic notatˀ euẽt⁹ ſiue act⁹ miſſiõis. Tan
gitˀ ḡ tp̄s miſſiõis cũ dĩ. In ſcd̄o ãno regni mẽorati darij
filij hiſtaſpis. Qui miſſus. ſ. agge⁹ ꝓpha ⁊ a q̄. q̄r a deo. ad
quẽ. q̄r ad zorobabel ⁊c̄. illd̄ hr̄ i pncipio aggei vbi dĩ. i an
no ſcd̄o darij regis pſaꝝ i mẽſe. vj. in die vna mẽſis factũ ẽ
ṽbũ dñi i manu aggei ꝓphe ad zorobabel filiũ ſalathiel du
cẽ iuda ⁊c̄. a Ut credãt. h tãgitˀ ad q̄d ſit miſſus. ⁊ ſũt
duo. pmũ ẽ admonitio de credulitate ꝯpletiõis numeri an
noꝝ repatiõis irl'm. ſecũdũ ẽ diſſuaſio imitatiõis ppl'i nõ
credẽtis ibi. b Hoc ẽt addito. lr̄a plana ẽ. c Oia aũt
q̄ in tex. h tãgitˀ materia ꝓphetie. d Reuerſionẽ popl'i.
h nõ dĩ. q̄r aliq̄d tãgatˀ d̄ reuerſiõe ppl'i actuali. ſ3 q̄r pplo
reuerſo fiebat ꝓphia ad edificationẽ tẽpli aggei. ca. i. aſcen
dite i montẽ. portate ligna ⁊ edificate domũ ⁊ i fine eiuſdẽ
capl'i hr̄ de h. ⁊ ingreſſi ſũt ⁊ faciebãt op⁹ in domo dñi. e
Renouationẽ ciuitatis. aggei. i. nunq̄d tp̄s ẽ vt habitetis
i domib⁹ laq̄aris ⁊c̄. f Obſeruãtiã ſacer. aggei. ij. Intˀro
ga ſacerdotes legẽ ⁊c̄. g Et interitũ regnoꝝ. aggei. ij.

Subuertā soliū regnoꝝ ⁊ cōterā fortitudinē regni gētiū.

Explicit expō istiꝰ ꝓlogi. Postilla nicolai de lira super aggeū ꝓphetā incipit cū additiōibꝰ pauli epi burgeñ. ⁊ replicis Mathie dorinck ordinis minoꝝ. Capi. j.

Incipit argumentū.

Ageus festinꝰ ⁊ letꝰ q̄ seminauit in lachrimis vt i gaudio meteret: destructū tēplū reedificat: deūq̄ patrē inducit loq̄ntē. Adhuc vnū modicū ē ⁊ ego cōmouebo celū ⁊ trā mare ⁊ aridā ⁊ mouebo oēs gentes ⁊ veniet desideratus cūctis gētibus.

Explicit argumentū.

Incipit Aggeꝰ ꝓpha. 1

a In anno scdo darij regis in mense a sexto in die vna mē- b sis factū est verbū dñi in manu aggei ꝓphete c ad zorobabel filiū salathiel d ducē iuda e ⁊ ad ihm filiū iosedech sacerdotē magnū f dicēs. Hec ait dñs exercituū g dicēs. Populꝰ iste dicit. Nōdū venit tps domꝰ dñi edificāde. Et factū est verbū dñi in manu aggei ꝓphe dicēs. h Nunq̄d tpus vobis est vt hitetis in domibꝰ laq̄atis: i ⁊ domꝰ ista deserta? Et nunc hec dicit k dñs exercituū. Pōite corda vestra super vias vrās l Seminastis multum: et intulistis parū. Comedistis ⁊ ñ estis satiati. Bibistis ⁊ nō estis inebriati. operuistis vos ⁊ non estis calefacti. a Et qui mercedes cōgregauit b misit eas in sacculū pertusum. Hec dicit dominus exercituū. Ponite corda vestra super vias vestras. c Ascēdite in montē portate ligna: et edificate domū ⁊ acceptibilis mihi erit ⁊ glorificabor dicit dominꝰ. Respexistis ad amplius. ⁊ ecce factum est minus. Et intulistis i domū ⁊ exufflaui illud. Quā ob causam dicit dominꝰ exercituū: quia domus mea deserta est. d et vos festinastis vnusquisq̄ in domū suam e Propter hoc super vos f ꝓhibiti sunt celi: ne darēt rorem ⁊ terra ꝓhibita est ne daret germen suum. Et vocaui siccitatem super terrā ⁊ super montes ⁊ super triticū ⁊ super vinum ⁊ super oleū. et quecūq̄ ꝓfert humus. et super homines et g super iumenta ⁊ super oēm h laborem manuū. Et audiuit zorobabel filiꝰ salathiel ⁊ iesus filius Iosedech sacerdos magnus ⁊ oēs reliqui populi vocem dei sui: et verba aggei prophete sicut misit eum dominꝰ deus eorū ad eos: ⁊ timuit ois ppl's a facie domini

In anno scdo. Incipit ꝓphia aggei q̄ diuiditur in duas ptes .s. in ꝓhemium ⁊ tractatū: qui incipit ibi. Hec dicit. In ꝓhemio vo ponit primo hꝰ ꝓphie tps cū dr. In anno scdo darij regis. Scdm iosephū .xj. libro antiq̄tatis iudaice iste darius fuit filius hystaspis: et fuit amicꝰ zorobabel et fauorabilis iudeis. vtz .j. Esdre .vj. ⁊ h maxie fuit vt dicit iosephꝰ. qr anteq̄ ꝓmoueret ad regnū ꝑsarū. fecit votū q si ꝯtingeret eū

A sic ꝓmoueri faceret tēplū in hierl'm edificari. ⁊ ibi vasa deferri. Scdm vo ra. sal.

1. Para. 3. c. 1. Esdre. 5. a. iste Darius fuit filiꝰ assueri regis ⁊ hester regine ⁊ sic fuit fauorabilis iudeis ratiōe matris sue q̄ fuit iudea ⁊ istud scdo dcm videt mihi ꝓbabiliꝰ sicut declaraui diffusius sup pmū capitulū libri hester. tamē fm vtrūq̄ dictū aggeꝰ ꝓphauit post reditū captiuitatis babylonice. qm vterq̄ si tn duo fuerunt regnauit post cyrum.

B a In die vna mensis .i. pma die illius mēsis. eo mō loquendi q̄ dr Geñ. j. Et factū est vespe ⁊ mane dies vnus .i. pmꝰ. secundo ponit nomen ꝓphete cum dicitur.

Deut. 8. a. Mich. 6. d. b Fac. ē ver. do. in manu aggei .i. ꝑ ipm aggeū tanq̄ ꝑ dei ministrū. Iste eñ est modꝰ loquēdi hebraicꝰ. pōt ēt dici q in h exp̄mit donū ꝓphie datū aggeo ꝑ similitudinē doni corꝑalis: qd ponit in manu recipientis. tercio ponit qbꝰ ꝓphauit cū dr. c Ad zorobabel filiū salathiel: ⁊ sic iste zorobabel fuit nepos ioachim Math. j. quē euilmeradach leuauit de carcere: ⁊ posuit thronū eius sup thronū regū q̄ erant cū eo in babylone. iiij. regū vltio. d Ducē iuda. eo q erat de tribu iuda. e Et ad iesum filiū iose. sacer. magnū: isti eñ duo erāt ꝑncipaliores i populo. ⁊ ideo ꝓphia aggei dr eis facta ꝑncipaliter: ⁊ reliquo ppl'o ꝯñr. f Hec dicit: h ꝯñr incipit tractatꝰ. Circa qd sciedū q ppl's rediēs de babylōe statim fundauit tēplū in ierl'm. j. Esdre. iij. s statim fuit ipeditꝰ a vicinis gētibus: ꝓpter qd dicebat nōdū aduenisse tps reedificādi tēplū: si ei placeret dño ꝓtūc illa edificatio tolleret ipedimēta. vt dicebat. ꝓpter quod fuit negligens de illa edificatiōe vsq̄ ad tps darij regis. in q̄ aggeꝰ spūscto illustratꝰ rephēdit eoꝝ negligentiā exhortans ad tēpli edificatōnē qd ꝯpletū fuit vj. darij anno. j. esdre. vj. Scdm iosephū vo anno eiꝰ. viij. qr fuerūt diligētes in oꝑando. Sic igit iste tractatꝰ in duas ptes diuidit. qr pmo arguit ꝑcedēs negligētia. scdo cōfortatur sequens diligētia ca. seque. Pma i duas. qr p̄ ponit arguitōnis actus scdo eiꝰ effectꝰ ibi. ⁊ audiuit. Circa pmū dr. g Populus iste dicit. Nondū venit tps: h dicebāt ꝓpter imuedimēta superuenietia a deo ꝑmissa. vt dictū ē. sed hoc nō valebat. Deus eñ aliq̄n ꝑmittit in ope sibi placito i-

C pedimēta occurrere vt maiꝰ meritū hēat in maiori labore: ideo subdit. h Nūq̄d tps vobis ē. vt habitetis in domibꝰ laq̄atis. id est vt faciatis edificia curiosa. i Et domꝰ ista deserta. q. d. nō. qd probat per effectum. k Ponite cor. vrā sup vias vrās. i. cogitate de operibus ꝓ vrīs necessitatibꝰ et inuenietis defectum notabilē pp opis tēpli negligētia: vt hr j. io sequit. l Seminastis multū. s. respectu fructꝰ inde se

B q̄ntis ita q ñ habuistis cibū ad sufficientiā nec potū. nec opérimentū. a Et q̄ mercedes ꝯgregauit vt inde lucraret. b Misit eas in sacculū ꝑtusū. i. paruū aut nullū habuit inde lucrū ꝓpter negligentiā edificādi dñi tēplū. io ꝯñr inducit ad h edificiū dicens. c Ascēdite in mōtē libani. s. vbi erāt ligna huic edificio apta. cetera patēt i lra ex dictis vsq̄ ibi. d Et vos festinatis vnusq̄sq̄ in domū suā. i. cū magna diligētia intēditis vtilitatibꝰ vestris. ⁊ qr nō valet talis diligētia sine dei ꝓuidentia. ideo subdit. e Propter hoc. i. ꝓpter nimiā diligentiā in opibꝰ vrīs. ⁊ negligentiā in diuinis. f Sup vos prohi. sunt ce. ne. da. ror. sufficientē ad terre fecundationē ⁊ ꝑ ꝯñs impedita sunt terrenascētia. ⁊ ꝑ ꝯñs hoies ⁊ iumēta sufficiens nutrimētū nō habētia. qd req̄rit ad multiplicationē hoim ⁊ iumentoꝝ. qr semē eoꝝ est de supfluo alimēti. virtus eñ nutritiua materiā ministrat generatiue. ij. de aia. g Et su. oēm la. ma. qr hoies nō pñt bñ laborare. nisi habeāt sufficiens nutrimētū. h Et audiuit. h ꝯñr ponit arguitōis effectꝰ: qr ad vocē ꝓphe dux ppl'i ⁊ sacerdos magnus. ⁊ ꝯñr totus ppl'us cōceperūt volūtatē ⁊ cōstantiā edificādi domū dñi. ⁊ patet littera paucis exceptis que discurrētur.

t Et dixit agge⁹ nūci⁹ do. de nun. do. i. de nūero ꝓphaꝝ a deo miſſoꝝ. k Ego vobiſcū ſum dicit dñs. paratus vos auxiliari in edificatiōe tēpli l Et ſuſci. do. ſpm̄. i. volūta tem ⁊ ꝯſtātiam ad edificandū.

Capitulū. ij.

In die vice- | ſima et quar- | ta menſis: in ſexto menſe. (text below)

i Et dixit agge⁹ nūci⁹ dñi d̄
k nuncijs dñi pplo dicens.
Ego vobiſcū ſum dic̄ dñs
l Et ſuſcitauit de⁹ ſpm̄ zoro
babel filij ſalathiel duc̄ iu
da ⁊ ſpm̄ ieſu filij ioſedecb
ſacerdotis magni ⁊ ſpm̄ re
liq̄ꝝ de oī pplo. ⁊ igreſſi ſt̄
⁊ faciebāt op⁹ i domo dñi
exercituū dei ſui. II
a In die viceſima ⁊ q̄r-
b ta mēſis: i ſexto mēſe
in anno ſecūdo darij
c regis i ſeptimo mēſe viceſi
ma ⁊ p̄ma mēſis: factū ē v̄
bū dñi i manu aggei ꝓphe
d te dicēs Loq̄re ad zoroba
bel filiū ſalathiel ducem iu
da. ⁊ ad ieſū filiū ioſedech
ſacerdotē magnū ⁊ ad reli
e q̄s ppli dicēs Quis in vo
bis derelict⁹ ē: q̄ vidit do
f mū iſtā in gloria ſua prima
Et q̄d vos videt̄ hāc nūc
g Nūq̄d nō ita ē q̄ſi nō ſit in
h ocul' v̄ris? Et nūc ꝯfortare
zorobabel dicit dñs ⁊ cō-
fortare ieſu fili ioſedech ſa
cerdos magne: ⁊ ꝯfortare
omis ppl's terre dicit dñs
exercituū. et facite q̄m ego
vobiſcū ſum dic̄ dominus
i exercituū. Verbū q̄d pepi
k gi vobiſcū: cū egrederemi
de t̄ra egypti. ⁊ ſpūs meuſ
l erit in medio v̄rm. Nolite
timere: q: hec dic̄ domin⁹
m exercituū. Adhuc vnū mo
n dicū ē ⁊ ego cōmouebo ce
o lum ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ aridā
p Et mouebo omnes gētes
q ⁊ veniet deſiderat⁹ cūctis
r gētib⁹. Et implebo domū
iſtā gloria: dicit dñs exer-
s cituū. Meū eſt argentū et
meū eſt aurū: dicit dñs ex-
t ercituū. Magna erit glia
v dom⁹ iſti⁹ nouiſſime: plus
q̄ȝ prime dicit dñs exerci-
x tuū. Et i loco iſto dabo pa

In die viceſima. Poſtq̄ȝ reprehēſa eſt ppl'i negligē-
tia. h ꝯſ̄r con
fortat̄ eius ſe
quēs diligentia: ⁊ di
uidit̄ i duas ptes. q̄a
p̄ ꝯfortat̄ de opis ꝓ
fectu. ſcd̄o de xp̄i ad
uentu: ibi. Nolite ti-
mere. Circa p̄mū po
nit̄ primo ꝯtinuatio
reſpectu p̄dicti. ſcd̄o
executio ꝓpoſiti: ibi
In ſeptimo. Circa p̄
mū dī. a In die
xx. ⁊ q̄rta menſis ⁊c̄.
A imediate eñ ꝓmiſe-
rat ꝓpheta. Et facie-
bāt op⁹ in domo do-
mini exercituum dei
ſui. ⁊ nō dixerat q̄ tē
pore inceperāt illud
op⁹. id̄ h manifeſtat
q̄ſtū ad annū cuȝ dr̄.
In āno. ij. darij. ⁊ q̄ȝ
tū ad mēſem cuȝ dr̄.
b In. vj. mēſe. Et
dicūt aliq̄ q̄ iſte fuit
menſis ſeptēbris. q:
ſm̄ eos p̄m⁹ menſis
apd̄ hebreos ē aplis
ſed oñſum fuit Gen.
vij. ⁊ exod. xij. q̄ pri
m⁹ menſis apd̄ heb.
ē marti⁹ tñ aliq̄n cō-
currit cū apli nr̄o. q:
faciūt mēſes p lunatiōes ⁊ ſm̄ h iſte mēſis ē auguſt⁹ q̄ eſt ſext⁹ a martio. Sȝ q: xxiiij. dies auguſti n̄ ē tp̄s in q̄ ſolēt edificia magna inchoari: ſ; magis circa p̄ncipiū veris ⁊ ad huc min⁹ eſt apta xxiiij. dies mēſis ſeptēbris. id̄ aliſ dicen dū q̄ licȝ marti⁹ ſit p̄mus. mēſis apd̄ heb. ſm̄ ordinē feſto rū p anni circulū tñ ſeptēber eſt p̄m⁹ ſm̄ ordinē negocioꝝ q: p̄m⁹ ſimpl'r ſm̄ eos. eo q̄ in ip̄o fuit creat⁹ mūd⁹ ſic̄ de claratū fuit diffuſi⁹. Gen. vij. ⁊ ſm̄ h mēſis. vj. h accipit̄ fe bruari⁹. cui⁹. xxiiij. dies ē i p̄ncipio veris q: ē t̄cia dies ei⁹ c In. vij. mēſe. h ꝯſ̄r exequit̄ ꝓpoſitū. Circa qd̄ p̄ ponit̄ tp̄s cū dī. In. vij. mēſe ſcd̄o ſbdit̄ ꝯfortatio opantiū cū dr̄ d Loq̄re ad zorobabel ⁊c̄. dirigēdo p̄mo ſermonē ad p̄n cipales. ⁊ ſcd̄o ad totū ppl'm. e Quis i vob̄ ē derelict⁹. ſcȝ in vita. Qui vidit domū iſtā a ſalomōe edificatā nūc tñ deſtructā. f In gl'ia ſua prima. ſ. tp̄e ſedechie viuebāt ei adhuc aliq̄ reuerſi de captiuitate babylonica. qui tp̄e ſede chie viderāt templū a ſalomōe edificatū. añq̄ȝ deſtrueret̄ p nabuzardā vt hr̄. j. Eſdre iij. g Nūq̄d nō ita eſt q̄ſi nō ſit. q. d. ſic q: redeūtes de babylone. ſtatim iceperūt reedifi care tēplū. ſ; impediti ab aduerſarijs modicū fecerūt vſq; ad ſcd̄m darij annū. ita q̄ illō quaſi nihil erat cōputandū. h Et nūc ꝯfortare zorobabel ⁊c̄. q. d. ꝓficietis i ope. mea aſſiſtētia. i Verbū qd̄ pe. vobiſcū. i. cū patrib⁹ v̄ris. k Cū egre. de terra egypti. in ip̄is. q: filij p̄exiſtūt i parētib⁹ virtualiter ſeu originalit̄. ꝓmiſit eñ pplo aſſiſtere. dum tñ ſeruiret ei fidelit̄ vtȝ in exo. ⁊ deut. i plurib⁹ locis. l No li timere. Hic ꝯſ̄r ponit̄ ppl'i ꝯſolatio de aduētu xp̄i. ⁊ di uidit̄ in duas ptes q: p̄mo ponit̄ cōſolatio ppl'i de xp̄i ad uētu ſcd̄o de multiplici terre fructu ibi. In viceſima. Cir ca primū dī. m Et adhuc vnū modicū ⁊c̄. i. tp̄us breue reſpectu p̄cedētis duratiōis mūdi. n Et ego cōmoue bo celū. iſtud fuit impletū quādo ſtella noua in natiuitate xp̄i apparuit. Mat. ij. o Et terrā ⁊ mare. qd̄ fuit iple tū p victoriā romanoꝝ in oī t̄ra ⁊ i inſulis maris. p Et mo. oēs gen. ⁊ h fuit impletū iminēte xp̄i natiuitate. pp qd̄ tūc exijt edictū a ceſare Auguſto vt deſcriberet̄ vniuerſus orbis redact⁹ ſb dñio romani ipatoris. pp qd̄ ibāt ſinguli ad ciuitatē ſuā ⁊ tūc
xp̄s fuit nat⁹ Luce.
ij. id̄ ſubdit̄. q Et
ve. deſide. cūctis gē.
i. xp̄s p ſalute oīm
gentiū mittendus.
r Et imple. do. iſtā
gl'ia. q̄a in templo p
zorobabel reedifica-
to xp̄s fuit a m̄re ob
lat⁹: ⁊ ibi pluries p̄-
dicauit ⁊ multa mira
cula fecit. Ex quibus
dom⁹ illa fuit ſūme
gl'ificata. Et huic di
cto cōcordat expoſi-
tio Rabbi Aaqba q̄ B
q̄ dī i lib. canhedrin
q̄ apd̄ hebreos autē-
ticus ē q̄ ſic expone
bat paſſum iſtū. Ad
huc vnū modicū eſt
ſ. regni vēturi iſrael
poſt deſtructiōeȝ pri
me dom⁹ et p⁹ illud
regnum. Cōmouebo
celū ⁊ terrā: ⁊ moue-
bo oēs gētes et veni
et meſſias. q: p⁹ pau
cos reges de genere
Machabeorū xp̄us
venit tp̄e herodis. oi
b⁹ t̄ris ſb dñio roma
ni ipatoris redactis
Iohes ei hircan⁹ ſymonis machabei fili⁹ ipoſuit ſibi dya dema regiū. ⁊ durauit illō regnū vſq; ad herodē. q̄ fuit alie nigena. ꝓut diffuſe declarat̄ i ſcolaſt. hyſt. s Meū ē ar gentū. ⁊ meū ē aurū. q. d. vobis ꝓuidebo de expēſis ꝓ edi ficio dom⁹ mee. t Magna erit gl'ia do. iſti⁹ nouiſſime. quā icepiſtis reedificare. v Pluſq̄ȝ p̄me. p ſalomonem edificate. iſta v̄o gl'ia maior nō pōt itelligi de edificijs nec de ornamētis ſeu diuitijs. iſta eñ modica fuer̄t in ſcd̄a do mo reſpectu p̄me. archa ei teſtamēti de q̄ ſūme gl'iabāt iu dei fuit in p̄ma ⁊ nō in ſcd̄a. ſm̄ catholicos ⁊ hebreos. ⁊ id̄ in nullo pōt dici gl'ia dom⁹ ſcd̄e maior gl'ia dom⁹ p̄me niſi ex p̄ntia xp̄i. vt p̄dictū eſt. q̄ eſt ſctūſſanctoꝝ. dan. ix. x Et i loco iſto dabo pacē. vñ nato xp̄o āgeli cātauer̄t. Gl'ia in altiſſimis deo ⁊ in t̄ra pax hoib⁹ ⁊c̄. Luc. ij. Rñdent tñ aliq̄ hebrei ad h q̄ iſta maior gl'ia intelligit̄ de ānis. q: iſta ſcd̄a durauit. ccccxx. p̄ma v̄o. ccccx. ſ; h nō valet. q: ſi ꝯpu tant̄ āni p tp̄a regū ab anno in q̄ ſalomō ꝯſūmauit tēplūȝ vſq; ad deſtructōȝ ei⁹ p nabuſardā iueniunt̄ anni. ccccxxij ⁊ ſic p̄ma dom⁹ pl⁹ durauit q̄ȝ ſcd̄a duob⁹ annis. Deducti onē aūt huius omitto. pp ꝓlixitatē. ⁊ q: pōt facilit̄ videri diſcurrēdo p terciū ⁊ q̄rtū regū. q̄ſtuȝ ad ānos intmedios regū iuda. Preterea dato q̄ ſcd̄a dom⁹ duraſſet pl⁹ q̄ȝ pri ma p. x. annos vt iſti dicūt. iſta tñ gl'ia q̄ſi nulla eēt repurā da. maxie q: p plures ānos iſta dom⁹ fuit viliſicata tp̄e an tiochi q̄ poſuit ibi abominādū idolū vt hr̄. j. Mach. Et id̄ alij exponūt de tēplo p regē meſſiā edificādo quē iudei ex pectāt vētuꝝ ſ; ptȝ falſuȝ p h qd̄ h dī. Et iplebo domū iſtā gl'ia. Ex q̄ patȝ q̄ ꝓpheta loquebat̄ de domo q̄ edificabat̄ ⁊ quā digito oſtēdebat. Itē p hoc qd̄ ſubdit̄. Iſtius domus nouiſſime. Ex q̄ patȝ q̄ nō eſt alia tercia dom⁹ materialis expectanda. Ex hoc manifeſte oſtendit̄ primus aduentus chriſti cōpletus. qui ꝓphetat̄ hic vēturus domo illa ſtante

Heb. 12 g.

Ieſus filius Ioſedech

⁊ eã ſua pñtia glorificaturus. Ip̃a aũt deſtructa fuit ꝑ rõa
nos iã diu eſt. ſ. anno. xlij. poſt paſſiõez xp̃i. y In vice
ſima h̃ ꝯñr ponit pp̃li cõſolatio de multiplicatõe fructuũ
terre. ⁊ diuidit i duas ptes. qꝛ p̃ oñdit multiplicatiõez fru-
ctuũ. ſcd̃o redit ad denũciandũ xp̃i aduentũ: ibi. Et factuz
eſt. Prima in duas:
qꝛ p̃ q̃dã ꝑabola po-
nitur ſcd̃o ad ꝓpoſi-
tum applicat: ibi. Et
r̃ndit. Circa primum
ponit p̃ tp̃s deſmia-
tum cũ dr̃. In viceſi
ma ⁊ quarta ⁊c̃. ſcd̃o
ſubdit ꝑabola ꝑ mo-
dũ interrogatõis cũ dr̃
C z Interroga ſacerdo
tes legẽ qꝛ ex officio
tenent ſcire eam.
a Si tu. hõ car. ſan
ctificatã. ⁊ ptz lr̃a. et
ſubdit r̃nſio. Dixerũt
nõ: ⁊ ſubdit ſecunda
queſtio de oppoſito
cum dicitur.
b Si tetigerit pol
lutꝰ i aĩa. i. q̃ incurrit
pollutionez ex tactu
mortui. vel aliud hu
iuſmõi. et ſubdit rñ-
ſio. c Cõtamina
bit. Rõ do q̃re pan-
nꝰ ex tactu carnis ſã
ctificate ſctificatꝰ. ꝑ
tactũ ſuũ nõ ſanctifi
cat aliud ad cibũ vel
potũ ptinẽs. ⁊ tñ hõ
pollutꝰ ex tactu rei i
munde polluit illud
p̃t cã duplex aſſig̃rt.
Una ẽ qꝛ facilius eſt
deſtruere q̃ cõſtrue-
re. ita facilĩꝰ ẽ pollu-
ere q̃ ſanctificare.
Alia qꝛ hõ ẽ magis
ſuſceptiuꝰ ſctificatõ

cem. dicit dñs exercituum
y In viceſima ⁊ quarta noni
menſis in anno ſcd̃o. Da-
rij regis factuz eſt verbum
dñi ad aggeum ꝓphã m di-
cens. Hec dicit dñs exer-
z cituũ. Interroga ſacerdo-
a tes legẽ dicens. Si tulerit
hõ carnẽ ſanctificatã i ora
veſtimẽti ſui: ⁊ tetigerit de
ſummitate eiuſ panem aut
pulmentũ aut vinũ aut ole
um aut oẽm cibuz: nũquid
ſanctificabit. Rñdẽtes au
tem ſacerdotes dixerunt.
b Nõ. Et dixit aggeus. Si
tetigerit pollutꝰ in anima
ex oibus his: nunquid cõ-
taminabit. Et rñderũt ſa-
c cerdotes ⁊ dixerũt. Conta
d minabit. Et rñdit aggeus
e ⁊ dixit. Sic pp̃ls iſte et ſic
f gens iſta ante faciem meã
dicit dñs: et ſic omẽ opus
g manuũ eorum: ⁊ omia que
h obtulerñt ibi ꝯtamiata erũt
i Et nunc ponite corda vr̃a
a die hac et ſupra: anteq̃
poneret lapis ſuꝑ lapidez
k in tẽplo dñi cũ accederetiſ
l ad aceruũ viginti modioꝝ

⁊ fierẽt decẽ ⁊ itraretis ad
torcular vt exp̃meretis q̃n
quaginta lagenas ⁊ fiebãt
m viginti. Percuſſi vos vẽ
to vrẽte ⁊ aurigine et gran
dine oĩa opa manuũ vr̃aꝝ
⁊ nõ fuit in vobis q̃ reuer-
teret ad me dicit dominuſ
n Põite corda veſtra ex die
iſta ⁊ in futuꝝ a die viceſi-
ma ⁊ quarta noni mẽſis. a
die qua fundamẽta iactata
o ſunt templi domini ponite
p ſuꝑ cor vr̃m. Nunq̃d iam
ſemẽ in germine eſt. Et ad
huc vinea ⁊ ficꝰ ⁊ malogra
natũ ⁊ lignũ oliue non flo-
q r ruit. Ex die iſta benedicaz
s Et factũ eſt verbũ domini
s ſcd̃o ad aggeũ in viceſima
t ⁊ q̃rta mẽſis dicẽs Loq̃re
ad zorobabel ducẽ iuda di
v cẽſ ego mouebo celũ ꝑit ⁊
x t̃rã ⁊ ſubuertã ſoliũ regñuz
⁊ cõterã fortitudinez regni
gẽtiũ. Et ſubuertã q̃drigã
⁊ aſcẽſorẽ eiꝰ. ⁊ deſcẽdent
eq̃ ⁊ aſcẽſores eoruz: vir in
y gladio fr̃is ſui. In die illo
dicit dominus exercituuz
a Aſſumam te Zorobabel

in tẽpli muro. qd̃ fuit mẽſe. ix. tñ antea. xxiiij. dic mẽſis. vſ
opari ceperãt materiã p̃parãdo. vt dictũ eſt in p̃ncipio hu-
ius ca. r Benedicã. i. multiplicabo fuctꝰ terre. q. d. hoc
erit vobis ſignũ manifeſtũ acceptati õis mee. s Et fa-
ctũ eſt. hic vltimo redit ꝓpheta ad denunciandũ xp̃i aduẽ
tum qd̃ erat p̃ncipa-
le ꝓpoſitum: qꝛ ſicut
dicit Ra. ſal. vniuer
ſi ꝓphete nõ ſunt lo-
cuti niſi ad dies meſ
ſie. qd̃ eſt intelligen- Exo. 9. f.
dum de principali in
tentõe ſicut plenius
fuit dictũ in p̃ncipio
eſaie ⁊ hieremie. pri
mo igit põitur tp̃us
huius reuelatiõis cũ
dicit. s In vice B
ſima ⁊ quarta mẽſis
Secũdo explicat re-
uelatõ cuz dicitur.
t Loquere ad zoro
babel: qꝛ de ip̃o erat
xp̃us naſciturus ſm
carnẽ. v Ego mo-
uebo celuz pariter et
terraz exponat ſicut
ſupra. x Et ſub-
uertã ſoliũ regnoruz
ſubijciẽdo regno ro-
manorũ. ⁊ qꝛ tunc ve
nit xp̃s: vt ſupra di-
ctum eſt. iõ ſubditur
y In die illo. i. tpe
gratie qd̃ dicit dies:
ad rom. xiij. c. Nox
p̃ceſſit dies autez ap
propiquabit. aſſumã
te zorobabel. Ra. ſa.
expõit hoc ad litterã
de ipſo zorobabel. et Eccli. 49. c.
cũ ſubdit. Et ponam
te qua ſi ſignaculum
h̃ dicit ſm ipſum cõ-
tra illud qd̃ de iechonia

nis ⁊ pollutiõis q̃ res inaiata. q̃ nõ ẽ ſuſceptiua vicij ⁊ vir
tutis ſicut hõ: ꝑꝑ qd̃ hõ pollutꝰ mõ p̃dicto magis polluit
aliud tactu ſuo q̃ pãnꝰ ſctificatꝰ aliud ſanctificet. d Et
rñdit. Hic applicat ad ꝓpoſitũ cũ dr̃. e Sic pp̃ls iſte
q̃ eſt virtutis ⁊ vicij ſuſceptiuꝰ. f Añ faciẽ meã. pollu-
tus reputat vſq̃ q̃ tẽplũ edificet. g Et oĩa q̃ obtulerit mi
hi extra locũ tẽpli. h Cõtamiata erũt. qd̃ ſtati declarat
ꝑ effectũ cũ dic̃. i Et nũc põite corda vr̃a ⁊c̃. i. diligẽter
cõſiderate tẽpus p̃cedẽs inchoatiõez edificatiões templi.
k Cũ accederetis ad aceruũ. ſ. ſegetũ. l Uiginti mo-
dio͛ꝝ. i. q̃ ſm hũanã eſtimatõz deberẽt facere. xx. modios
⁊ faciebãt tm̃. x. ⁊ ita de vuis in torculari. m Percuſſi
vos vẽto vrẽ. ⁊c̃. i. imiſi peſtilẽtias ꝓ magna parte vaſtan
tes vel ipediẽtes renaſcẽtia: ⁊ iſta ſunt diuine ire ꝯ pp̃lm
ſigna. n Põite corda vr̃a ⁊c̃. ⁊ ſubdit. A die q̃ funda-
menta iactata ſunt templi dñi. Circa qd̃ ſciendũ ꝙ redeun
tes de babylõe ſtatim fundauerũt tẽplũ vt ſ. dictũ ẽ: ſ3 ꝓpt
ipediẽtes opꝰ fuit intermiſſum vſq̃ ad ſcd̃m darij annum.
⁊ iõ cũ dr̃ h̃. A die q̃ fundamẽta iactata ſunt tẽpli dñi nõ ẽ
intelligenduz de fundamẽtis interioribꝰ ⁊ p̃mis q̃ iã ante
facta fuerãt. ſ3 dicũt h̃ fundamẽta illa q̃ ſ. ꝑus edificata p̃
poſita fuerũt. qꝛ reſpectu ſupioꝝ ptiũ hẽbãt rõz fundamẽt
o Põite ſuꝑ cor vr̃m. i. atendite diligẽter mutatõez ter-
renaſcentiũ. p Nũq̃d iã ſemẽ in germie ẽ. ita ꝙ nõ põt
videri ſeq̃ns fertilitas vel ſterilitas. ⁊ idẽ de fructu arboꝝ
q Ex die iſta. i. a die reſumptõis edificij tẽpli operãdo

nia auo ip̃ius dicit hiere. xxij. Uiuo ego dicit dominꝰ: q̃a
ſi fuerit iechonias filius Joachim regis iuda quaſi anulꝰ
in manu dextera mea. inde euellã. Hic autẽ accipit ſigna-
culum ꝓ anulo. quia antiq̃tus ſignabant littere principũ
anulis ſuis. vt habet Heſter. viij. Eſt igitur ſenſus ſm Ra.
ſal. ꝙ ſicut iechonias fuit a deo repulſus ꝓpter eius mali-
ciã. ſic zorobabel nepos eius a deo acceptus ꝓpter ſuã iu-
ſticiam. Quia te elegi ſcilicet ad opus reedificatiõis tẽpli.
Sed hec expoſitio nõ videtur cõueniens. quia illud quod
premittitur. Ecce ego mouebo celum pariter ⁊ terram ⁊c̃.
ab omnibus doctoribus latinis ⁊ hebraicis. exponitur de
mutatione regnorum longe poſt tempus zorobabel. vnde
⁊ ipſe Rabi Sal. exponit hoc de terminatiõe regni greco
rum. quod per longum tempus fuit poſt temuus zoroba-
bel. ⁊ ideo quod immediate ſubditur. In die illo dicit do-
minus exercituum. Aſſumam te zorobabel. non videt cõ-
uenienter exponi de ip̃o in perſona propria. ſed de chriſto
vt dictum eſt. qui deſignatur hoc nomine Zorobabel: eo
ꝙ deſcendit ab eo ſm carnem. et in eo fuit figuratus ſicut
Hieremie. xxx. nominatur dauid. vbi dicitur. Seruiẽt do
mino deo ſuo ⁊ dauid regi ſuo. Et ſimiliter Oſee. iij. Re-
uertẽtur filij iſrael et querent dominuz deum ſuum et Da-
uid regem ſuum. ſicut ibidem plenius fuit declaratuz. Di
cit ergo.
a Aſſumã te zorobabel. quia hũana natura chriſti aſſum
pta fuit a verbo diuino in vnitate perſone.

b Filii ſalathiel xp̄s ei ſm carnē dr̄ filiꝰ ſalathiel ſicͭ ⁊ dauid ⁊ alioꝝ in genealogia xp̄i poſitoꝝ. c Ser. meus. ſm humanā naturā in qua mioꝛ ē patre. d Et ponā te quaſi ſignaculū.i.ſicut federis int̄ deū ⁊ genus humanū. ꝓpter qḋ ſctūs ſymeō dixit de eo Lu.ij. Ecce poſitꝰ ē hic in ruinā ⁊ reſurrectiōē multoꝝum in iſrael ⁊ in ſignū cui cōtradicet.i.a ſacerdotibꝰ et ſcribis. e Quia te elegi ad opꝰ redēptiōis hūane. Dicit dn̄s exercituū.qui ē ipa veritas ⁊ viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum amen.

In capi.ij. Aggei vbi dr̄ in poſtil. Scḋo aliter dicendū ꝙ licet martius ſit p̄mꝰ menſis.

Additio.

Apud hebreos nō ſolū ē vnū p̄ncipiū anni.ſed plura. Primus em̄ menſis ſm ordinē feſtoꝝ eſt mēſis nouarū frugū qḋ ſemꝑ ē circa eq̄noctiū vernale in quo tp̄e exiuerūt de egyptͦ. Aliꝰ mēſis p̄mꝰ eſt ſm cōputatōē iubilei ⁊ ē mēſis ſeptīuꝰ a p̄dicto p̄mo mēſe.⁊ iſte cōuenienter ē circa equinoctiū autūnale. Ratio aūt diuerſitatis hoꝝ p̄ncipioꝝ declarat̄ ſupra in additōe ſup Exo.ca.xij.

In eo.ca.vbi dicit̄ in poſtil. Et ego mouebo celum.

Additio.

Quod dr̄ hic. Mouebo celū ⁊ terrā ⁊c̄. pōt etiā intelligi de terremotu magno q̄ ſm Joſephū tp̄e herodis ſub quo natꝰ eſt dn̄s ꝯtigit ⁊ q: cū terra mouet̄ totū mundū eſtimant homīes moueri.iō dicit. Mouebo celum ⁊c̄. In eodē capi.vbi dicit̄ in poſtil. Meū eſt argentū ⁊ meū eſt aurum.

Additio.

Per hoc qḋ dr̄. Meū eſt argentū ⁊c̄.intelligit̄ ꝙ maioritas gl̄ie ſecūdi tēpli nō eſt accipienda ſm diuitias tp̄ales.ſed q: predixerat imediate. Jmplebo domū iſtā gloꝛia.ne forte aliq̄s intelligeret eſſe dictū de gloria diuitiarū.iō ſubdit. Meū eſt argentū ⁊ meū ē aurū ⁊c̄. eo mō quo pſalmiſta dixit. Nō in ſacrificijs tuis arguā te ⁊c̄. Mee em̄ ſunt oēs beſtie ſiluarū ⁊c̄. q.d.nō eſt intelligēda hec gloꝛia de multitudine diuitiarū. quia talē gloꝛiam nō reputo nec requiro. q: meū eſt argentum.

In eo.ca. vbi dicit̄ in poſtil. Alia.q: hō eſt magis ſuſceptiuꝰ ſanctificatiōis ⁊ pollutiōis.

Additio.

Sicut pānus ſanctificatꝰ nō ſanctificat ex tactu ſuo id qḋ tangit.ita nec hō ſanctificatus ſolo tactu ſanctificat illud qḋ tangit. Vñ hec rō ſecunda poſtillatoris nō videt̄ valere: nec etiā ad intentū ꝓphete ꝑtinere videt̄. Jntēdit em̄ ꝓpheta ex r̄ſionibꝰ ſacerdotū oſtendere pp̄lo.ꝙ licꝫ facerēt aliqua bona ex genere. tn̄ extᷓ ipſi nō erāt boni ꝙ ſua oꝑa nō debeāt cēſeri bona.ſicut ꝑ pꝛimam r̄ſionē ſacerdotes dixerūt ꝙ caro ſanctificata tāgens aliquē cibū nō ſanctificabat eū. ⁊ nō ſolū nō debebāt cēſeri bona ſ3 potiꝰ mala inq̄ꝛtum ip̄i erāt mali.qḋ pꝫ ꝑ ſcḋaꝫ r̄ſionē ſacerdotū vbi dixerūt. Si tetigerit pollutꝰ ⁊c̄.⁊ iḋo ꝓpheta applicās r̄ſiōes ſacerdotū ad ſuū ꝓpoſitū dicit. Sic pp̄ls iſte ⁊c̄.vſq3 ibi. Et oīa q̄ obtulerit mihi cōtamīata erūt.q.d. Sicut hō pollutus tāgens rē mūdā cōtamiat eā.ſic q: pp̄ls iſte pollutꝰ eſt iō oē opus manuū eoꝝ ⁊ oīa q̄ obtulerint cōtaminata erūt:cuiꝰ cōtrariū ip̄i putabāt.ſ. ꝙ ex tactu bonarū ſeu ſanctarū rerū ſanctificabant̄:qḋ excludit̄ ꝑ pꝛimā r̄ſionē ſacerdotum.

Replica.

b fili ſalathiel. ſerue meꝰ dicit c dn̄s ⁊ ponā te quaſi ſigna d culū quia te elegi dicit do e minus exercituum:

Explicit Aggeus ꝓpha

Jncipit prologus in zachariam prophetam.

a Secūdo anno darij re b gis medoꝝ aggeū et zachariā ꝓphetaſſe. c lectiones eorundem declarāt. Sꝫ hac de cauſa aggeus zacharie i ordie ꝓphetarū p̄latꝰ eē videt̄: ꝙ eū duobus mēſibꝰ vt p̄dictoꝝ lectiōes oſ̄dūt.in ꝓphetia p̄ ceſſiſſe inuenit̄: ⁊ ad reparationē tēpli p̄cepto dei pp̄l'm d animaſſe: vt eſdras refert dicēs. Jn ſcḋo anno darij regis pſarū ꝓphetauerūt aggeus ⁊ zacharias filiꝰ addo ꝓphete ſuꝑ iudeos qui erant in iudea ⁊ hiꝛl'em: ſuꝑ iſrl' in nomine dei ſuꝑ eos. Tūc ſurrexerūt zoꝛobabel filiꝰ ſalathiel ⁊ ieſus filius ioſedech ⁊ principes eius inchoauerūtq3 edificare domū dei q̄ ē i irl'm. Quibꝰ cū adeſſent prophete.exhoꝛtatione ſua adiuuerūt eos

In ca.ij.aggei poſtil.reddit rōnes quare ſanctificatū ex tactu ſacre rei nō ſanctificat vlteriꝰ.ſ3 pollutū ex tactu rei pollute polluit vlteriꝰ. p̄ma q: faciliꝰ ē deſtruere q̄ȝ cōſtruere: ſcḋa q: hō plus ē ſuſceptiuꝰ ſanctificatiōis ⁊ pollutiōis q̄ȝ res inaiata. Cōtra quam rationē obijcit Burgen. q̄ſi nō voluiſſet intelligere poſtil. putās ꝙ voluit dicere hominem ſanctificatū ſolo tactu ſanctificare, ſicut pollutꝰ ſolo tactu polluit.ſ3 hoc nō dicit vt patet.ſed ſolum cōparat pollutionem animate rei ad ſanctificationē rei inaiate. Jdeo in l'ra in queſtiōe de ſanctificatōe fit mētio de rebus inaiatis q: dicit̄. Si quis pollutus in aia. talis em̄ pollutō eſt foꝛmaliter in aia. ideo magis cōtagioſa. Jn rebus autē inaiatis nō eſt foꝛmaliter illa pollutio vel ſanctificatio.ſed ſolū ex legis dictamine.in rebus autē rōnabilibus aiatis ex legis obſeruātia. 1.Eſdre.ſ.a.

Jncipit expoſitio ꝓlogi in zachariam ꝓphetam.

Secūdo anno darij ⁊c̄. Jſte ꝓlogus duas hꝫ partes p̄ncipales.in quaꝝ p̄ma tāgunt̄ q̄dā aggeo ⁊ zacharie cōmunia.in ſcḋa tāgunt̄ quedā zacharie ⁊ eiꝰ ꝓphetie ſpālia: ibi. Nam ⁊ pp̄l'm iſrl'. Jtem in p̄ma parte tāgunt̄ tria.pꝛimo tangit̄ tp̄s ꝓphetatiōis iſtoꝝ ꝓphetarū cum dicit̄. Anno ſecūdo darij ⁊c̄. Scḋo tāgit̄ oꝛdo ꝓphetationū: ibi. Sed hac de cauſa ⁊c̄. vbi dr̄ ꝙ aggeꝰ preceſſit zachariā duobꝰ menſibꝰ. Tercio tāgit̄ intētio ꝓphetantium ibi. Ad reſtaurationē etiā tēpli. Jtē in ſecunda parte p̄ncipali in qua tāgunt̄ q̄ zacharie ⁊ eius ꝓphie ſunt ſpālia tria notātur. pꝛimū eſt ꝓphetie intētio: ibi. Nā ⁊ pp̄l'm ⁊c̄. vbi dr̄. ꝙ intēdebat reuocare pp̄l'm ab imitatiōe ſcelerū paternoꝝ: ſcḋo tāgit̄ pp̄l'i cōſolatio: ibi. Vidit ꝓpheta virū ⁊c̄, tercio tangit̄ dubiū cuius in ꝓphetia ſequit̄ expoſitio: ibi, Sed hāc viſionē ⁊c̄. Jtē in illa ꝑticula in qua notat̄ cōſolatio tria tāgunt̄. Pꝛimū eſt cōſolatoꝛia viſio cū dr̄. Vidit ꝓpheta ⁊c̄. ſcḋm eſt viſiōis ſolutio: ibi. Cuiꝰ viſiōis hec ſolatio eſt. Terciū ē ſolutiōis cōfirmatio: ibi. Nā ⁊ eſaias ⁊c̄. Sic patꝫ diuiſio ⁊ cōtinētia iſtiꝰ ꝓlogi. Dicit̄ igit̄.

a Anno ſcḋo.q̄ fuit quadrageſimꝰ a p̄mo anno cyri. b Darij.hyſtaſpis.vñ glo Cyro q̄.xxx.ānis regnauit in perſis interfecto apud maſſagetas a tamyra regina maſſagetarū cābiſes filius cyri maioꝛ ſucceſſit in regnū q̄ expletis octo ānis duos magos frēs habuit ſucceſſoꝛes.quibus occiſis a pp̄l'o darius filiꝰ hyſtaſpis rex perſarū cōſtitutus ē cuius regni anno ſecundo factus eſt ſermo domini ad zachariā filium barachie filij addo prophetam. Ergo a p̄mo anno cyri vſq3 ad ſecundū annū darij ſupputātur anni.xl. ⁊c̄. c Lectiones eoꝛundem. Aggei.ſ.a.⁊ zacharie.ſ.a. tamē aggeus p̄ceſſit duobus mēſibus in ꝓphetando. Vñ in pꝛincipio aggei dicitur. Menſe.vj.in pꝛincipio zacharie dr̄. Menſe.viij. d Eſdras refert.ſ. Eſdre.v. Jn anno ſecundo. Jllud accipitur de.ſ. Eſdre.v. vbi dicitur. Prophetauerunt aggeus propheta ⁊ zacharias filius addo. ꝓphetantes ad iudeos qui erant in iudea et Hieruſalem in nomine dei iſrahel.tunc ſurrexerunt zoꝛobabel filius Salathiel ⁊ Joſue filius ioſedech et ceperunt edificare templum dei in Hieruſalem, et prophete cum eis adiuuantes eos.

e Verbis lectōe ꝯp̄benſis Aggei .j.q̄ verba ſubiungunt hic cū dr̄. f Vidi nocte τ ecce vir aſcēderat. ille vir angelus fuit apparēs in ſpecie viri inſidētis in equo rubeo. ex q̄ pȝ ꝙ viſio fuit imagiaria: vide glo. marginalē q̄ exponit totā auctoritatē. g In medio myrteti. Hic myrtetū dr̄ loc⁹ i q̄ creſcūt myrti. eſt aūt myrt⁹ ſpēs arboris de qua dicit Iſidor⁹ in.xvij ethy. Myrt⁹ a mari dicta eo ꝙ magis litorea arbor ſit. Virgili⁹. Et amantes litora myrti Hinc ē ꝙ
Zach.1.b. a grecis myrtene dr̄. Medicorū aūt libri hāc arborē aptā ſcribūt mulierū neceſſitatibus plurimis. Itē in gloſa Eſaie q̄dragēſimoprio dicit ſic. Myrt⁹ arbor aromatica imputribilis feſſa mēbra conſolidat τ reparat. Myſtice p myrtuȝ ſignātur ,pphete τ alij q̄ odore virtutū τ ſpiritualī gaudio ſunt reſperſi inter q̄s quaſi eos cōſolās dicit ſtare angelus. b In eaȝ gentem .i. aſſyrios et chaldeos τ alias natiōes q̄ afflixerāt iudeos. vt pȝ zach. ix. i Nā τ eſaias Eſaie lxiij.a. k In leuitic. xxiij.g. Sume-
Esa.63.g. tis vobis die primo fructus arboris pulcerrie. ſpatulaſq̄ palmarū τ ramos ligni denſarū frondiū τ ſalīces de torrente τ letabimini τc̄. arboreȝ pulcerrimā appellat myrtum ſicut pȝ hic in l̄ra cū dr̄ Fructus
Leuit.23.g. ligni ſpecioſi. lignuȝ aūt denſaꝝ frondiuȝ appellat oleam. l Acci. die p̄.i. cum celebrabitis feſtū ſcenophegie m Fru. ligni ſpecioſi .i. frondes myrti ad d̄ſignādā leticiā p bn̄ olētis ligni fragrantiā ſcenophagia erat feſtū hebreorū τ interp̄tat tabernaculorū dedicatio qua celebrabat a iudeis i mēoriā expeditiōis cū ab egypto ,pmoti vel moti i tabernaculis agebāt. vide i opuſculo devocabulis biblie. n Sȝ hāc viſionē. h̄ expoit hiero. quare dicatur hec viſio nocte fieri. τ ponit rō .ſ. ꝯueniētia liberatōnis ppl̄i ab vltia captiuitate cū illa q̄ fuit de egypto. qꝛ ſicut i illa liberatiōe in pte erāt i tenebris q̄tū ad tp̄s ꝓpationis ad eūdū τ i pte erāt i luce q̄tū ad ip̄m exitū. qꝛ de nocte ꝓpauert ſe ad exeūdū ſic pȝ Exo. xij. τ mane egreſſi ſūt ſic i iſta liberatōe q̄tū ad aliquā ptē erāt i tenebris captiuitatis. q̄tū ad aliā ptē erāt i lumie libertat. qꝛ p̄ egreſſu de captiuitate cū zorobabel .j. Eſdre .ij. multi morati ſunt i terra chaldeorū qui poſtea egreſſi ſunt cum Eſdra. vij. anno.

Nam τ populum iſrael ab imitatiōe paternorū delictorum per ſuā admonitionem idem ,pp̄heta cupiēs reuocare: verbis lectione
f comp̄henſis vſus eſt. Vidi nocte: τ ecce vir aſcēderat ſuper equū rubeum τc̄. Vidit ,pp̄heta virū equo rubeo ſedentē: et ſtantem:
g in medio myrteti vmbroſi cuius viſionis hec ſolutio eſt. Vir aſcendēs equū rubeū: licet angelus intelligatur: tn̄ q̄a p̄dicti coloris equū cōſcendere viſus eſt
h vindictā ſanguinis in eam gentē ſignificat afferendaȝ q̄ populū iſrael in captiui-
i tatē redegerat. Nā τ eſaias ,pp̄heta per ruborem veſtimentoꝝ inter gētes vindictam cuȝ ſanguine a deo proferendam demonſtrās his verbis vſus eſt dicēs Quis eſt iſte qui venit de edom tinctis veſtibus de boſra τc̄. Stantē vō i medio myrteti vmbrantis ꝙ dixit. leticiā pplo affuturā per myrteti ſignificationeȝ
k voluit deſignari. Eius li-
l gni moyſes in leuitico cuȝ
m faceret mentionē ait. l acci pietis die p̄ma fructus ligni ſpecioſi. vt leticiaȝ populi per bene olentis ligni τ ſpecioſi vmbraculum demōſtraret. Sȝ hāc viſionē

n que liberationē ppl̄i τ vinctam de aduerſarijs affuturā demōſtrat ob hoc no-
o ctu ,pp̄heta ſe vidiſſe mēorauit qꝛ populū iſrael i prima liberatiōe de terra egypti. noctu diſceſſiſſe cōſtabat cuius exempli qꝛ pn̄s ppl̄s aliquā partē in ſe retinere videbat. liberatō eiuſdem ac reditus captiuitatis de terra chaldeorū per noctē ,pp̄hete eſt reuelata.

Explicit ,plogus.

Incipit argumentum.

Zacharias mēor dn̄i ſui: multiplex in prophetia: ieſuȝ cū veſtibus ſordidis τ lapidē oculorū ſeptem candelabrūq̄ aureū cū totidem lucernis quot oculis: duas q̄ȝ oliuas a ſiniſtris lāpadis cernit: τ a dextris τ poſt eq̄s rufos: varios: albos: τ diſſipatos q̄drigas ex ephraim: et equū de hieruſalem pauperē regeȝ vaticinatur τ predixit regem ſedenteȝ ſuper pullum filium aſine ſubiugalis.

Explicit argumentuȝ.

Incipit zacharias propheta.

Capitulum I

a In menſe octauo in
b anno ſecundo darij
i regis: factū eſt vbū
c dn̄i ad zachariā filiū

artaxerſis vt h̄r .j. eſdre. vij.a. τ adhuc multi remāſerāt q̄ cū neemia igreſſi ſūt .xx. āno eiuſdē artaxerxis. vt h̄r Neemie ij.a. Sed vr̄ dubitatio de h̄ qd̄ dr̄. o Ob h̄ no. ,pp̄h̄ ſe vi. me. qꝛ po. iſrl' in p̄ma libe. de t̄ra egypti no. diſce. cōſtabat. Cōtra Exo. xij.c. In eadē ip̄a die educā exercitū vr̄m de terra egypti. Itē eodē .d. null⁹ veſtruȝ egrediat oſtiū dom⁹ ſue vſq̄ mane. Item eodē .f. Eadem die egreſſus ē oīs exercitus dn̄i d̄ t̄ra egypti Cōtrariū vr̄ hic i ,plogo. Item exo. xij. Nox ē iſta obſeruabilis dn̄i qn̄ eduxit eos de t̄ra egypti Et adhuc valet vſus eccleſie q̄ in bn̄dictiōe cerei paſcalis ppl'm de nocte egreſſuȝ fuiſſe decātat. Rn̄deo veritas eſt ſicut ſ̄. dictū eſt qꝛ de die exierūt. ꝙ āt dicūt exiſſe de nocte referēdū eſt ad cām exit⁹ τ p̄paratiōnē de nocte ei vrgebāt egyptij pplm de terra egypti exire. ſicut legit Exo. ij.c. et de nocte ſe p̄pauerūt ad exitū. ſic ibidē dr̄

Explicit q̄liſcūq̄ expoſitō iſti⁹ ,plogi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup zachariā ,pp̄hetam incipit.

Capitulum .j.

In mēſe octauo. hic incipit ,pp̄hia zacharie. τ diuidit i duas ptes .ſ. in ,phemiū τ tractatuȝ q̄ incipit ibi. Iratus eſt. Circa p̄mū p̄mo ponit huius ,pp̄hie tp̄s cū dr̄. a In menſe octauo τc̄. τ ſic pȝ ꝙ hoc fuit poſtq̄ reſūpſerant op⁹ tēpli dn̄i. quia reſumpſerūt illo āno ij. Darij. vj. mēſe. xxiiij. die mēſis. vt habet aggei .j. cap̄. **a** b In āno. ij. darij ſm Joſephū iſte fuit darius filius hyſtaſpis τ fuit fauorabilis iudeis. eo ꝙ anteq̄ promoueret ad regnū fuit familiaris zorobabel τ fecit votū de edificatione templi in hieruſalē ſi eum promoueri cōtingeret ad regnū. ſm vō Ra. ſa. iſte darius fuit filius aſſueri. τ Heſter regine. τ ido fuit fauorabilis iudeis ratiōe matris ſue. Que autē iſtarū opinionū ſit veriſimilior tractaui diffuſius in principio libri heſter tenendo ꝙ ſecūda. Secundo hic in prologo notificat auctor inſtrumentalis huis prophetie. τ primo ex prophetie dono. cum dicitur. Factū eſt verbum domini. Secundo ex nomine ,pp̄heſo. cum dicitur. c Ad zachariā q̄ interp̄tat memor dei. Tercio ex patre τ auo cum dicit. d Filiū zacharie τc̄. τ ſm regulam hebreorū iſti duo fuerūt ,pp̄hete ſicut τ zacharias. licȝ nō habeātur eorū ,pp̄hie;

barachie filij addo ꝓphe-
e tam. Iratꝰ eſt dñs ſup pa-
tres vr̃os iracundia. Et di
f ces ad eos. Hec dicit dñs
exercituū. Cōuertimini ad
g me ait dñs exercituum. Et
cōuertā ad vos dicit dñs
h exercituū. Ne ſitis ſicꝫ pa-
i tres veſtri ad q̄s clamabāt
ꝓphete priores dicentes:
hec dic̄ dñs exercituū con
uertimini de vijs vr̃is ma
lis ⁊ cogitatiōibꝰ vr̃is peſ
k ſimis: ⁊ nō audierūt neq̄
attenderūt ad me dic̄ dñs.
l m Patres vr̃i vbi ſūt ⁊ ꝓphe
n te. Nūq̄d in ſempiternum
o viuēt. Verūtñ verba mea
p q ⁊ legitima mea q̄ mandaui
r ſeruis meis ꝓphet. nūq̄d
nō ꝯphēderūt p̄res vr̃os?
s t Et cōuerſi ſunt ⁊ dixerunt
v Sicut cogitauit dñs exer-
x cituū facere nobis ſꝫ vias
y nr̃as: ⁊ ſm adinuentiones
z noſtras: fecit nob̄. In die
viceſima et q̄rta vndecimi
a mēſis: ſabath in āno ſcd̄o.
Darij factū eſt v̄bū domi-
ni ad zachariam filiū bara-
chie filij addo ꝓphetā di-
b c cens. Vidi ꝑ noctē ⁊ ecce
d vir aſcēdēs ſup equū rufū
e ⁊ ipſe ſtabat inter myrteta
f g q̄ erāt in ꝓfundo ⁊ poſt eū
h equi rufi varij ⁊ albi. Et di
i xi. Qui ſūt iſti domine mi.
k Et dixit ad me angelꝰ do-
mini qui loquebat̄ in me.
l Ego oſtendā tibi q̄d ſint h̄
m Et reſpōdit vir q̄ ſtabat in
n ter myrteta: ⁊ dixit. Iſti ſt
q̄s miſit dominꝰ: vt ꝑam-
o bulēt terrā. Et reſpōderūt

Dicūt eñ alíq̄ q̄ iſte addo fuit ille ꝓpha q̄ miſſus fuit ad hieroboā. iij. Reg. xiij. ⁊ ſm h̄ nō fuit auus zacharie. ſꝫ magis remotꝰ. q̄r int̄ illū ⁊ zachariā fluxit valde longum tp̄s. Dicit̄ tñ filiꝰ eiꝰ q̄r fuit de genere ipſiꝰ. ſicut xp̄s in euāgelio dr̄ filiꝰ dauid. q̄r de eiꝰ genere deſcēdit ſm carnē. Sed h̄ dictū de ſcriptura nō h̄ꝫ auctoritatē, q̄r iij. Reg. nō exprimitur: q̄ ille fuerit vocatꝰ addo. nec. ij. paralyp. xij. niſi coniecturalit̄ ſꝫ nō certitudinalit̄. ⁊ dato q̄ ſic exprimeret̄ adhuc n̄ valeret. q̄r plres prophete noīati ſīt eodē noīe ſicut zacharias filiꝰ ioiade ⁊ zacharias filiꝰ barachie. Et ſic iſte addo videt̄ eſſe aliꝰ ab illo. etiā ſi vocatus fuerit addo nō ei cōſuetū ē q̄ ꝓphete ſic genealogizent̄. vicꝫ ꝑ patrem ⁊ ꝑ aliū ſic remotuꝫ a p̄re intmedijs omiſſis. e Iratus eſt
B Hic ꝯñr ponit̄ tractatꝰ. in q̄ p̄mo agit̄ de tēpli ⁊ ciuitat̄ reedificatiōe. ſcd̄o de reedificate habitatione ca. v. Prima in duas. q̄r p̄ agit̄ de dicta reedificatiōe. ſecundo de edificantiū ꝯſolatiōe. ca. iij. Prima adhuc in duas. q̄r p̄ agit̄ de templi reedificatiōe: ſcd̄o de ciuitatis repatiōe. ca. ſeq̄nti. Prima adhuc in duas. q̄r p̄ ponit̄ ppl̄i monitio. ſcd̄o eiuſdē cōſolatio. ibi. In die viceſima. Monitō aūt in hoc cōſiſtit q̄ nō ſint increduli v̄bo dñi ⁊ in peccatis obſtinati ſicut fuerūt p̄res eoꝝ ꝓpt̄ qd̄ dñs ꝑmiſit deſtrui ciuitatē ⁊ templū ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. e Iratꝰ ē dñs ſuper p̄res vr̃os. ꝑmittendo eos captiuari ⁊ ciuitatē ⁊ tēplū vaſtari ꝓpt̄ eoꝝ pctā. iō ſubdit̄ in ꝑſona dei. f Cōuerti. ad me. ꝑ verā pn̄iam. g Et cōuertar ad vos ꝑ clementiam. h Ne ſitis ſicut p̄res vr̃i in pctīs obſtinati. i Ad q̄s clamabant ꝓphete p̄ores tp̄e ſedechie ⁊ añ. k Et nō audierūt: ſꝫ magis cōtēpſerūt ꝓpt̄ qd̄ iuſte puniti fuerūt. iō ſubdit̄. l Patres vr̄i vbi ſunt. q. d. ꝑtim fuerunt occiſi a chaldeis ⁊ ꝑtim i captiuitat̄e mortui m Et ꝓphete. ſ. falſi ꝑmittentes eis pacem ⁊ victoriā. q. d. incurrerunt candē ſn̄iam. Ra. ſa. aliter exponit de ꝓphetis dñi. vt ſit q̄daꝫ obiectio ꝯtra dicta. q̄r poſſent dicere illi q̄bꝰ loq̄bat̄ ꝓpha ſicut patres noſtri ſunt mortui ita ⁊ ꝓphete dñi. ⁊ ſic non habuerūt aliquā ꝑrogatiuā añ p̄res ſuos ꝓpt̄ ſuā iuſticiaꝫ ⁊ ſubdit̄ r̄ñſio dñi. n Nūq̄d in ſempiternū viuent. q. d. natura mortalis nō ꝑmittit q̄ ſemꝑ viuant. o Verūtñ v̄ba mea q̄ntum ad mores. p Et legitima mea. q̄ntuꝫ ad legem. q Que man. ſeruis meis ꝓphetis. vt dicerēt patribꝰ vr̄is q̄ captiuarent̄ ⁊ interficerent̄: niſi ſe corrigerent a moribꝰ malis ⁊ trāſgreſſiōibꝰ legis r Nūq̄d nō cōpre. pa. vr̃os. q. d. q̄r ſic accidit eis vt p̄dixerūt. ⁊ ꝑ ꝯñs fuerūt veri ꝓphete. ⁊ iō viuunt in aīa lꝫ mortui ſint in corpe.
s Et ꝯuerſi ſunt. ſ. aliq̄ de patribꝰ vr̄is in captiuitatē ducti. afflictione dante eis intellectū. t Et dixerūt ꝯfitentes dei iuſticiā in ſua punitiōe. v Sicut co. dñs ſm ordinem ſapie ſue. x Facere nob̄. ſm ordinē ſue iuſticie. iō ſubdit̄ y Et ſm vias nr̃as ⁊c̄. ⁊ dicunt̄ hic vie peccata conſueta. adinuentiones aūt enormia ⁊ inſolita que adinuenit humana malicia. z In die. Hic ꝯñr ponitur populi ꝯſolatio. ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes ſm duplicē viſioneꝫ cōſolatoriā: ſcd̄a ibi. Et leuaui. Prima in duas. q̄r p̄ ponit̄ viſio. ſcd̄o eiꝰ expoſitio ibi. Et dixi. Circa p̄mū ponit̄ tp̄s huiꝰ viſiōis cū dr̄. z In die viceſima. ⁊. iiij. menſis. xj. ⁊ ſic iſta viſio facta eſt poſt p̄cedētē q̄ facta fuit menſe. viij. anni. ij. Darij regis a Sabath. in heb. hr̄. Sebeth. ⁊ r̄ñdet̄ ianuario expoſitores tñ dicunt cōiter q̄ februario ⁊ h̄ ē. q̄r aliq̄ñ cōcurrit cū eo in tp̄e vl̄ in toto. iudei eñ faciūt mēſes ꝑ lunationes. Et iō in tcio āno mēſis eorū duodecimꝰ q̄ dicit̄ adar duplicatur. martiꝰ ei ſm curſum feſtoꝝ eſt p̄mꝰ apud hebreos: vt diffuſiꝰ declaraui Geñ. vij. ⁊ Exo. xij. Primꝰ eñ menſis ſm ordineꝫ feſtoꝝ: ſꝑ icipit apd̄ hebreos a p̄ma lunatione q̄ eſt ꝓpinquior eq̄noctio v̄nali. ſiue ſit añ ſiue poſt ſiue in ipſo eq̄noctio qd̄ q̄deꝫ eq̄noctium mō eſt. xij. die martij. Conſeq̄nt̄ ponit̄ ipa viſio: cū dicitur C
b Vidi ꝑ noctē q̄ rōne q̄etis eſt magꝭ apta reuelatiōibꝰ ꝓpheticis q̄ dies. c Et ecce vir. i. angelꝰ in ſpē viri. d Aſcendens ſup equum rufum. In hebreo hr̄. Rubeū. ⁊ ꝑ hoc deſignabat̄ vindicta diuina de aduerſarijs iudeoꝝ ꝑ colorem ſanguineū e Et ip̄e ſta. inter myrteta. eſt aūt myrtetum locus in quo creſcūt myrti. Eſt aūt myrtus arbor faciēs pulcerrima ⁊ odorifera poma. vn̄ ⁊ Leui. xxiij. ca. vbi trāſlatio noſtra h̄ꝫ fructꝰ arboris pulcerrime loco arboris pulcerrime in hebreo ponit̄ eadē dictio q̄ ⁊ hic hr̄ ⁊ idem ſignificat. Hiero. in ꝓlogo hꝰ ꝓphetie ⁊ ꝑ pulcritudinē ligni ⁊ odorem fructꝰ deſignat̄ gaudium affuturū de reedificatione templi ⁊ ciuitatis: ⁊ de repſſione aduerſarioꝝ ſuorum. f Que erant in ꝓfundo. i. in valle. in vallibus eñ magis creſcunt myrti ⁊ pulcriores ⁊ fecundiores q̄ alibi. g Et poſt eū equi rubei varij ⁊ albi. ꝑ hoc intelligunt̄ Perſe Greci ⁊ Romani q̄ afflixerunt populum iudeorum ſm ſucceſſionem regnorum: ita q̄ per equos intelligunt̄ iſti populi. per aſcenſores eorum angeli eis prelati vt dicunt expoſitores cōiter. Ra. ſa. v̄o dicit q̄ per hoc intelliguntur angeli diuerſorum ordinum parati ad exequendum voluntatem domini. ⁊ huic dicto videtur litera ſequens conſonare vt videbitur. h Et dixi. Hic ponitur dicte viſionis q̄ntum ad aliquā ꝑtem expoſitio. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. quia primo ponit̄ hec expoſitio ſecundo ex hoc ſubdit̄ angeli deprecatio ibi. Domine exercituum. Circa primū dr̄. h Et dixi. ego zacharias.
i Qui ſunt iſti. id eſt quid ſignificant iſti equi rufi varij ⁊ albi. k Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me. i. mihi deputatus ad cuſtodiam. l Ego oſtendā tibi. id ē faciam oſtendi per angelum ſuperiorem qui preeſt toti populo iudeoruꝫ. ⁊ iſte dicitur eſſe Michael Danielis. x. iō ſubditur. m Et reſpondit vir qui ſtabat inter myrteta. id eſt angelus toti populo prelatus.
n Iſti ſunt quos miſit dominus. ad exequendum ſuam voluntatem. o Et reſponderunt angelo domini. q̄ ſtabat inter myrteta. tanq̄ ſuperiori.

angelo dñi qui ſtabat inter
p myrteta ⁊ dixerũt. Perã-
q bulauim⁹ terrã: ⁊ ecce oĩs
terra habitatur et quieſcit
r et reſpõdit angel⁹ domini
s ⁊ dixit. Dñe exercituũ vſ-
qȝ q̃ tu nõ miſereberis hie-
ruſalẽ: ⁊ vrbiũ iuda q̇b⁹ ira
t tus es. Iſte ſeptuageſim⁹
v ann⁹ eſt. Et rñdit dñs an-
gelo q̇ loq̄bat in me verba
bona verba conſolatoria.
Et dixit ad me angel⁹ qui
loquebat in me. Clama di
x cens. Hec dicit dñs exer-
y cituũ zelat⁹ ſum irl'm ⁊ ſyõ
z a zelo magno. Et ira magna
ego iraſcor ſup gẽtes opu-
b lẽtas: q: ego irat⁹ ſum pa-
c d rũ ipi vo adiuuerũt i malũ
e Propterea hec dicit dñs.
f Reuertar ad ierl'm in mi-
g ſericordijs ⁊ domus mea
edificabitur in ea ait domi
h nus exercituum ⁊ ppendi-
h culum extendet ſup ierl'm.
i Adhuc clama dicẽs. Hec
k dic dñs exercituũ. Adhuc
l affluent ciuitates mee bo-
nis ⁊ ↄſolabit adhuc dñs
ſyon ⁊ eliget adhuc ierl'm.
m Et leuaui oculos meos et
n vidi: ⁊ ecce q̃tuor cornua.
o Et dixi ad ãgelũ q̇ loq̄bat
p in me. Quid ſunt hec? Et
q dixit ad me. Hec ſunt cor-
nua q̇ vẽtilauerũt iudam et
r iſrael ⁊ ierl'm. Et oñdit mi-
hi dñs q̃tuor fabros. et di
xi. Quid iſti veniũt facere
Qui ait dicẽs. Hec ſt cor-
nua q̇ vẽtilauerũt iudã per
s ſingulos viros ⁊ nemo eo
t v rum leuauit caput ſuũ. Et
x venerunt iſti deterrere ea
y vt deijciãt cornua gentiuȝ
q̇ leuauerunt cornua ſuper
terram iuda vt diſpergerẽt
eam.

Capl'm II

a Et leuaui oculos me-
os et vidi: et ecce vir
b ⁊ in manu eius funi-
cul⁹ menſorꝝ: et dixi. Quo
e tu vadis: et dixit ad me vt
f metiar hierl'em et videam
g quanta ſit longitudo eius:

p Perambulauim⁹ terrã conſiderando ſtatũ regnorum. q Et ecce oĩs t'ra habitat ⁊ q̇eſcit. ſllo eñi tp̄e nõ erãt bella notabilia in regnis p̄dictis. r Et rñdit. h' ↄ̃ñr ponit an geli iudeis p̄iarũ depcatio: cũ d̃r. s Dñe exer. ⁊c. q. d. ex quo alie terre ſũt in pace in q̇b⁹ ſunt gentiles ⁊ idolatre. q̇re tardas reſtituere irl'm ⁊ templũ ⁊ alia loca iudee in ſtatum ſuũ. Et ad hoc indu cit rõem ex p̄miſſio ne dei que h̃r hiere. xxix. ca. Cũ ceperit impleri i babylone. lxx. ãnĩ. viſitabo vos ⁊ ſuſcitabo vos ſup verbũ bonũ. qd tp̄s iã erat trãſactum a tp̄e cyri regis pſarũ q̇ dedit pp̄lo licenti am redeundi. iõ dĩ t Iſte iã ann⁹. lxx eſt. ſupple diu trãſa ct⁹ ⁊ tñ irl'm ⁊ tẽplũ adhuc nõ ſũt reedifi cata. v Et rñdit dñs angelo q̇ loq̄. i me. vt mihi denũci aret bonũ nũciũ. iõ ſequit. x Hec di cit do. exercituũ. c⁹ v̇bũ nõ p̄t eẽ falſuȝ y Zelat⁹ ſum irl'm ⁊ ſyon. i. montẽ in q̇ erat templũ. z Ze lo magno. eſt aũt p̄ p̄rie zel⁹ amor ſingu lar' q̇ vir diligit vxo rem. nolẽs in ea h̃re p̄ticipẽ. ⁊ iõ qñ in h' delinq̄t. aſpere eam caſtigat. ⁊ p hoc in ſinuat q̇ dñs caſti gauerat pp̄l'm iudai cũ nõ ex odio ſed ex amore. vt reduceret ad cultũ latrie. et ſic factũ fuit. q: poſt reditũ captiuitatis babylonice nõ le git pp̄l's iudaic⁹ ad idolatriã declinaſſe. niſi aliq̇ pauci tp̄e antiochi illuſtris. a Et ira magna ego iraſcor ſup gen tes opulentas. i. regna vos affligentia. ⁊ dicit Ira magna q: fuerũt puniti a deo nõ tñ tp̄aliter. ſ; etiã eternaliter. b Quia ego irat⁹ ſum parũ. ſ. vobis iudeis puniẽdo vos pena temporali. c Ipſi vo. i. aſſyrij ⁊ chaldei. d Ad iuuerunt in malũ. ſ. pene vr̃e. q: fuerunt in hoc executores diuine iuſticie. e Propterea. ſ. q: fuiſtis puniti ſm or dinẽ mee iuſticie. f Reuertar ad irl'm p viã miſcdie. g Et dom⁹ mea edifi. in ea. qd fuit impletũ ſub zoroba bel duce ⁊ dario regnante. h Et ppendiculum. i. inſtru mentũ ligneũ in cui⁹ medio pẽdet corda hñs plumbũ in extremitate ſua. cũ q̇ ppendit ſi mur⁹ directe edificatur. i Adhuc clama nõ ſolũ de edificatiõe templi ſ; etiã de p̄ ſperitate pp̄l'i. k Adhuc affluent ciuitates mee. i. iudee l Bonis qd in p̄te fuit impletũ tp̄e zorobabel ⁊ neemie ⁊ macha. ſ; p̄fecti⁹ tp̄e xp̄i ibi p̄dicantis ⁊ miracula facient' ⁊ plenitudinem ſp̄ũſancti cõcedentis. m Et leuaui. h' ponit ſecunda viſio de deiectione aduerſariorꝝ pp̄l'i iudai ci. cũ d̃r. Et leuaui oculos meos: ⁊ vidi: imaginaria viſione n Et ecce quatuor cornua. ſic eñi videbat ei imaginaria viſione. o Et dixi ad angelũ mee cuſtodie deputatuȝ p Quid ſunt hec. i. quid ſignificant hec quatuor cornua q Hec ſunt cornua q̇ ventilauerũt ⁊c. i. q̃tuor regna q̇ af flixerũt iudeos ſucceſſiue. ſ. chaldeorꝝ. pſarũ: grecorꝝ ⁊ ro manorꝝ. vt cõiter exponitur. Ra. ſal. p quatuor cornua in telligit aduerſarios iudeorꝝ ſm q̃tuor p̄tes mũdi. q: ab ori ente fuerũt afflicti ⁊ ab occidente: a meridie ⁊ ab aq̇lone ⁊ hoc p diuerſas gẽtes circa iudeã habitãtes. vȝ. ex. iiij. re gũ. ⁊. ij. paly. r Et oñdit mihi do. q̃tu. fabros. i. q̃tuor an gelos p̄atos frangere dicta cornua. q: ſunt executores di uine iuſticie s Et nemo corꝝ. i. iudeorꝝ t Leuauit caput ſu um. i. potuit reſiſte re aduerſarijs predi ctis. v Et venr̄t iſti. i. dicti fabri. x Deterrere ea. i. p̄dicta regna. vel ad uerſarios ſm q̃tuor p̄tes mũdi. vt dcm̃ eſt y Vt deijciant cor nua gentiũ. i. p̄tãtes eorꝝ qd in xp̄o vide mus impletũ. c⁹ im perio ſubmiſerũt col la p̄ncipes gentiuȝ.

In ca. j. zacharie: vbi d̃r in poſtil. Et ſm regulã hebreorꝝ iſti duo fuerũt p̄phe

Additio.

Sicut dictuȝ fuit in additi one hiere. j. ca. ⁊ Oſee. j. ca. h' di ctum qd dicit poſtil lator eẽ regulã apd hebreos nõ eſt regu la ſ; dictũ vni⁹ ſingu laris q̇ nõ h̃ȝ aucto ritatẽ ⁊ inq̇rere cir ca h' vr̃ magis curio ſum q̃ vtile cũ p̄phe tie de hmõi p̄rib⁹ p̄ phetarꝝ nõ inueniãt vt dictũ fuit in p̄di ctis additionib⁹.

In eo ca. vbi d̃r in poſtil. Eſt aũt myrtus arbor faciens pulcerrima poma.

Additio.

Licet myrtus ſit arbor pulcra ⁊ faciat folia ⁊ grana odorifera non tamen facit fructum pulcrum. ſed q̇ dam grana minuta nigra. vnde Leui. xxiij. vbi d̃r. Fructus arboris pulcerrime. non ponitur in hebraico di ctio ſignificans myrtum. ſed alia que ſignificat cytrum qd eſt pomũ pulcerrimũ Et in eodem loco vbi ponitur eadẽ dictio que hic habetur in tranſlatione noſtra dicitur. Li gnum denſarum frondiũ. quod p̄tinet p̄prie ad myrtuȝ. vñ in dicto hiero. prologo allegato a poſtillatore non dicitur de myrto q̇ habet fructum pulcrum ſ; odoriferum quia vt dictum eſt grana myrti que ſunt eius fructus non ſũt pul cra ſed odorifera. ligno v̇o attribuit pulcritudinẽ. quia ſic eſt in re.

Capl'm. ij.

Et leuaui. Hic ↄ̃ñr denunciat reedificatõ ciuitatis hieruſalem. Circa qd ſciendũ q̇ illa edificatio que facta eſt p zorobabel. fuit figura edificatiõis eccl'ie p xp̄m que d̃r ſpũalis irl'm. vt frequent. ẽ. dictum eſt. ⁊ iõ de vno edificio fit tranſitus ad aliud. igitur primo nuncia tur materiale. ſecundo ſpũale. ibi. Et ecce. Circa primũ d̃r. b Vidi. viſione imaginaria ⁊ intellectuali. c Et ecce vir. i. angelus in ſpecie viri. d Et in manu eius funicul⁹ menſorum. i. aptus ad menſurandũ loca in q̇b⁹ debent fie ri edificia. ideo ſubditur. e Vt metiar irl'm q̃tum ad ciuitatem metropolim. f Et videã q̃tũ ad alia loca in iu dea. g Quanta ſit latitudo ei⁹ ⁊c. anteq̃ȝ eñi edificentur ciuitates ⁊ loca. accipiuntur menſure edificiorum ſm lon-

ſ. 8. a
B
ſ. 2. a. et. 5. a. et. 9. a.
A
ſ. 5. a. et. 9. a.

gitudinē ꝛ latitudinē. h Et ecce. Hic ꝯñr intēdit vt me tiat edificiū ſpūalis irl'm. illa ei q̄ ſequunt nunq̄ fuerūt in ierl'm ꝑ neemiā reedificata ſ; ſp fuit in timore aduerſarioꝝ ꝛ ſbiectiōe extraneoꝝ vſq; ad ei⁹ deſtructōꝫ ꝑ exercitū ro manoꝝ: dicit ḡ. h Et ecce angel⁹ mihi ꝓ cuſtodia deputat⁹. i Egrediebat ad hūdū reuelatōeꝫ nouaꝫ de futuris ab angelo ſupiori. q: ſ; ordinē hierarchicuꝫ ſupiores angeli illumināt medios. ꝛ me

B dij inferiores ꝛ ex h pꝫ ꝙ h reuelatio eſt de alia re q̄ ꝓcedēs. q: eſt de irl'm ſpūali ſō ſequit. k Abſq; mu. ha. irl'm. q: ecclesia nō confidit in muroꝝ fortitudine. ſ; in diuina ꝓtectōe l Pre mltitudine. qd̄ impletū vr in fidelīū mltiplicatōe ꝑ

C orbē vniuerſum. m Ho. ꝛ iu. q: credentiū aliq̄ ſūt ſapientes ꝛ lrati q̄ hoies dicūt: alij ꝓ ſimplices ꝛ illrati q̄ iumēta noiant. pſ. lxxij. Et iumentū fact⁹ ſū apud te ꝛ ego ſp tecū. n Et ego ero: ait do. mur⁹. i. protector ꝛ defenſor. o Et in gl'ia ero in medio ei⁹. q: de⁹ in eccl'ia honorat. ꝛ iō ad eū hoies inuitant: cū ſbdit. p O o o fugite de t'ra aq̄lonis. i. de ptāte dyaboli. q Qm̄ in q̄tuor ven. celi diſpſi vos. i. ſpargi ꝑmiſi ꝑ varios errores an̄ aduentū xp̄i. r O ſyon. i. ppl's ꝓuſus ad fidē. noīe ei irl'm ꝛ noīe ſyon intelligit eccl'ia vt declaratū fuit Eſaie. ij. ca. q̄ eſt idē qd̄ fidelis ppl's: q: eccl'ia nō eſt ipſi parietes: ſed fideles. s Fuge de ptāte dyaboli. t Que hitas apd̄ filiā babylonis. i. cultū idolatrie. nō eī pōt h intelligi conueniēt ꝑ filiā babylonis ciuitas vl' terra babylonie: q: lōge an̄ tp̄s h⁹ ꝓphetie ciuitas babylonis fuerat deſtructa ꝑ cyrū ꝛ dariū. ꝛ iudei remiſſi in iudeā. vt hr̄. j. Eſdre. ꝛ lꝫ alii qui remanſerunt in terra babylonis detenti amore vxorū q̄s ibi acceperāt. ꝛ ꝓlis quā ibi fecerāt. vt dcm̄ fuit ibidē: tn̄ illi vident ꝓbabilit fuiſſe pauci cōpatiue q: oēs nālr inclinant ad reuertendū in t'rā originis ſue. ꝛ maxie in t'ra in q̄ detinent in captiuitate ꝛ ſuitute. Nec rōnabilr ꝑt dici ꝙ illi q̄ remanſerūt moueant h fugē ꝓpt vaſtatiōnē iminentē illi terre. q: a tpe cyri legit regnū ei⁹ ꝛ ſucceſſoꝝ ſuorū ſatis q̄etū fuiſſe vſq; ad tp̄s alexandri magni. q̄ regnuꝫ illud vi armoꝝ ſubiecit ſibi. Itē in t'ra q̄ h dr̄ filia babylonis imediate ſupra dr̄ terra aq̄lonis. babylonia v̓o nō ē ad aq̄lonē reſpectu iudee ſ; magis ad orientē. ꝛ iō ꝑ babylon q̄ cōfuſio interptat. ꝛ ꝑ aq̄lonē de q̄ dr̄ hiere. j. Ab aq̄lone pandet oē malū. ptās demonis metaphorice ſeu figuraliter deſignat. ſicut ꝛ btūs Petrus in fine prime canonice ſue dicit. Salutat vos eccl'ia in babylone collecta. i. in roma. q: tūc tpe Neronis ibi vigebat ptās demonis. v Quia dicit dn̄s exercituū. i. angeloꝝ. vn̄ in heb. ponit hic nomē dn̄i tetragrāmaton ſoli deo appropriatū vbi trāſlatio nr̄a hꝫ: dn̄s. x Poſt gl'iam miſit me. ſm̄ ſeriē text⁹ nō eſt v̓bū zacharie ſ; dei dicētis ſe mitti. qd̄ v̓ificat in xp̄o q̄ eſt verus de⁹ a pr̄e miſſus ꝓ ſalute generis humani. Et huic cōſonat q̄dam gloſa hebraica a ra. ſa. inducta q̄ talis eſt. Poſt gloriam miſit me. Quia poſt honorem redditum Eſau veniet meſſias. in antiq̄s etiā gloſis hebraicis princeps roman⁹ freq̄nt Eſau ꝛ roma mōs ſeyr noiant ꝛ ſic impletū eſt in dn̄o ieſu xp̄o q: p⁹ gl'iam monarchie adeptaꝫ a romano ꝑncipe ceſare auguſto: ꝓpt qd̄ fecit deſcribi orbē vniuerſū tāq̄ ſibi ſubiectū nat⁹ fuit xp̄s. vt pꝫ Luce. ij.

b ꝛ q̄nta latitudo ei⁹ Et ecce
i angel⁹ q̄ loq̄bat i me egre-
dicbat: ꝛ ali⁹ āgel⁹ egredi
ebat in occurſū ei⁹: ꝛ dixit
ad eū. Curre: loq̄re ad pue
k rū iſtū dicēs. Abſq; muro
l habitabit irl'm ꝑ multitudi
m ne hoim ꝛ iumentoꝝ in me
n dio eius. Et ego ero ei ait
dn̄s mur⁹ ignis i circuitu:
o ꝛ in gloria ero i medio ei⁹.
p O o o fugite de terra aq̄lo
q nis dic̄ dn̄s: qm̄ i q̄tuor vē
tos celi diſpſi vos dic̄ dn̄s
r O ſyō fuge q̄ habitas apd̄
s t filiā babylonis. q: hec dic̄
v x dn̄s exercituū: Poſt glori
y am miſit me: ad gētes que
z ſpoliauerūt vos. Qui ei te
tigerit vos tangit pupillaꝫ
a oculi mei Quia ecce ego le
b uo manum meā ſuper eos
c ꝛ erūt ꝑde his q̄ ſeruiebāt
d e ſibi: et cognoſcetis q: dn̄s
f exercituū miſit me Lauda
g ꝛ letare filia ſyon: q̄a ecce
h ego venio ꝛ habitabo i me
i dio tui ait dn̄s Et applica
bunt gētes multe ad dn̄m
k in die illa: ꝛ erūt mihi i po
puluꝫ. Et habitabo in me-
dio tui ꝛ ſcies q: dn̄s exer
l cituum miſit me ad te. Et
m poſſidebit dn̄s iudā partē
n o ſuaꝫ in terra ſanctificata et
p eliget adhuc hieruſalē Si
leat omnis caro a facie do
q mini quia cōſurrexit de ha
bitaculo ſancto ſuo.

Caplm III

ET oſidit mihi dn̄s ieſuꝫ ſacerdotē magnū

y Ad gētes q̄ ſpo. vos. i. ad iudeos q̄ fideles primitiue eccleſie grauit tractauerūt Act. viij. q̄b⁹ ꝑdicauit dn̄s in ꝑſona ꝓpria. ꝛ dicunt h gentes: q: tūc nō viuebāt ſm̄ legē vt iudei: ſ; tranſgrediebātur ꝓpt mādata hominū: vtꝫ in euangelio. Vel ad gētes. i. B romanos ꝑncipes q̄ in ꝑmitiua eccl'ia fideles ꝑſequebant i corꝑib⁹ ſuis ꝛ bonis q̄b⁹ ꝑdicauit xp̄s ꝑ apl'os petrū ꝛ paulū: ꝛ alios doctores ſeq̄ntes z Qui ei tetigerit vos ꝛc̄. i. ſollicite vos cuſtodiā ſicut cuſtodit oculi pupilla: lꝫ eī tūc xp̄s ꝑmiſerit fideles corporalit ꝑturbari. tn̄ cuſtodiuit eos ſolli- A cite i ſpūalib⁹ bonis in q̄b⁹ tūc creuit eccleſia merito ꝛ nūero fideliuꝫ magis q̄ tpe pacis. qd̄ fuit figuratū in filijs iſrl' q̄ q̄nto magis affligebant ab egyptijs tanto magis mltiplicabant Exo. j. ideo ſubdit. a Ecce leuo manū meā. i. v̓tutē. b Sup eos. i. ꝑncipes romanos ꝛ eoꝝ miniſtros. c Et erūt ꝑde his q̄ ſeruiebāt ſibi q: principes romani ꝛ alij ſubiecti q̄ in ꝑmitiua eccl'ia affligebant fideles ſeruitute dura. ꝛ eis abſtulerūt bona ſua mō ſuppoſuerūt colla ſua iugo xp̄i ꝛ ei⁹ miſtris dotantes eccleſias tpalib⁹ bonis. d Et cognoſcetis. ꝑ expientiā bonoꝝ ꝛ miraculoꝝ. e Quia dn̄s exercituū. i. de⁹ pater dn̄s angeloꝝ. f Miſit me. ꝓ generis humani ſalute. et iō ꝓ tanto bn̄ficio inuitat eccl'ia ad laudē diuinā. cū dicit Lauda ꝛ letare ꝛc̄. g Quia ecce ego venio ꝑ carnis aſſūptionē. h Et habitabo in medio tui. cōuerſando ꝛ ꝑdicando Joh. j. Verbū caro factū eſt ꝛ habitabit in nobis. i Et applica. gen. mul. ad dn̄m. qd̄ patet impiū ꝑ cōuerſionē gentiū ad fidē xp̄i ꝑ orbē vniuerſum. k Et erūt mihi in ppl'm: q: inter credentes nō eſt diſtinctio iudei ꝛ greci: nā idem dn̄s oim̄. ad Roma. x. ca. l Et poſſidebit domus iuda. i. cōfitentes deū q: corde credit ad iuſticiā ꝛ ore confeſſio fit ad ſalutem ꝛ ꝙ ꝑ domū iuda tales intelligant etiam ſm̄ doctores hebreoꝝ fuit oſtenſum Hiere. xxxiij. ꝛ xxxiiij. m Partem ſuam. id eſt premiū ſuum. n In terra ſanctificata. i. in celo qd̄ vocat terra viuentium. o Et eliget adhuc irl'm. i. celeſtem. p Sileat ois caro a blaſphemijs dn̄i noſtri ieſu xp̄i. q Quia ſurre. de habi. ſan. ſuo. i. conſurget in finali iudicio ad mala puniendū et bona premiandum. In ca. ij. vbi dicit in poſtil. Et ego ero ei ait dominus. Additio.

Q per hoc quod dicit. Et ego ero ei ait domin⁹ murus ignis gloſa interlinearis. Murus. id eſt defenſio ſuis. Ignis hoſtibus. Caplm. iij.

ET oſidit. Poſt ciuitatis ꝛ templi reedificationem hic propheta conſequenter denunciat edificantiū conſolationem. ꝛ primo Ieſu ſummi ſacerdotis. ſecundo zerobabel ducis ſequenti ca. Circa primū ſciēduꝫ ꝙ ſicut dicit Rab. ſalo. prophete principaliter locuti ſunt

de dieb⁹ meſſie.iō ꝓpħa ꝓ denūciat ↄſolatõꝫ ſummi ſacerdotis de ei⁹ emundatõe.ſcḋo de xp̄i incarnatõe:ibi. Audi ieſu. Circa p̄mū ſciendū ꝙ iudei redeūtes de babylõe peccauerūt grauiť accipiendo alienigenas vxores.vt hr̄.j.Eſdre.x.c. Sacerdotes ſiċ alij in h̄ peccauerť.⁊ cū eis ihs filius Joſedech ſacerdos ſumm⁹.ſ3 ad exhortatõꝫ eſdre eiecerunt eas.⁊ h̄ ē qḋ dr̄

us tēplū añ ↄſtruxerat. Sꝫ h̄ nō vr̄ verū q2.ij.mach. dr̄ ꝙ iſte neemias erat ſacerdoſ.⁊ ſic de tribu leuitica.zorobabel aūt de tribu iuda.vtꝫ Mat.j. Et iō aliq̄ expoſitores catholici dicētes cū Ra.ſa.ꝙ hec ſcriptura itelligiť ad lr̄am d̄ zorobabel.dicunt ꝙ h̄ vocať oriens.q2 fuit ort⁹ de tribu regia ⁊ q2 ꝓſperat⁹ fuit in edificio templi ſ3 iſti cū ra.ſal.videnť iudaizare. ⁊ magis ꝙ̄ antiq̄ hebrei. vñ ibi trāſlatio nr̄a habet.

a Et oñdit mihi ⁊c̄. corā angelo dñi. ſcꝫ michaele p̄lato toti iudeoꝝ pplō.ſvt p̄di ctū eſt. b Et ſathā ſtabat a dex. eius vt aduer.ei accuſando eū de trāſgreſſione filioꝝ ſuoꝝ. ſic heli fuit rep̄hēſus a dño ⁊ punit⁹ de trāſgreſſione filioꝝ ſuoꝝ.j.Reg.iij. nō eñi legitur ꝙ iſte ieſus in ꝑſona ꝓpria vxorē alienigenā accepit.

c Et dixit dñs ad ſathan. Hic in heb. hr̄ nomen dñi tetragrāmatō ſoli deo appropriatū. vbi trāſlatio nr̄a hꝫ.dñs. Et q2 poniť h̄ ter.⁊ loq̄ndo q̄ſi de ꝑſona alia.ſatis apte oñdiť in deo trinitas pſonarū. d Nūq̄d nō iſte.ſ.ieſus. e Torris eſt erut⁹ de igne id eſt q̄ſi ticio ſemicōbuſt⁹ in trāſlatiõe captiuitatis babylonice.q.d.ſic ⁊ adhuc vis eū totaliť totū cōburere. f Et ieſus erat ind.ve. ſordidis.q2 culpā incurrerat ex negligētia arguendi filios ſuos,⁊ etiā ad qḋ tenebať ex officio cū eēt pōtifex ſumm⁹ g Et ait.ſ.michael. g Ad eos q̄ ſtabant corā ſe.i. alijs angelis inferiorib⁹. h Aufer.veſti.ſord.ab eo.ꝑ h̄ deſignabať remiſſio culpe de q̄ penituit.⁊ filios ſuos et pplm̄ ad abijciendū vxores alienigenas induxit. i Et indui te mutatorijs.i.gr̄e ⁊ virtutū indumētis. k Ponite cy. id ē mitrā qua vtebať ſumm⁹ pontifex.⁊ ꝑ h̄ deſignať ꝙ digne exerceret officiū.culpa ꝑ grām deleta. l Et angel⁹ dñi.ſ.michael. m Conteſtabať ieſum in bono ip̄m ↄfirmando. n Hec dicit dñs q̄ eſt ip̄a veritas. o Si in vijs meis ambulaueris.legē meā cuſtodiendo. p Et cuſtodiā meā cuſtodieris.reuerenter ⁊ debite officiū pontificis exercendo. q Tu q̄ꝫ iudicabis ⁊c̄.i.officio pontificis ꝑſeuerabis. r Et da.ti.am.de his q̄ nūc h̄ aſſiſtūt.i. de angelis hic aſſiſtentib⁹ dabo tibi adiutores ⁊ directores in officio tuo. s Audi ieſu.h̄ ↄñr poniť conſolatio ieſu ſacerdotis de xp̄i incarnatõe.quā ſumme deſiderabāt pa.ve.te.iō ſubdiť. Audi ieſu.q.d. rem valde grandē ego ſum tibi dictur⁹. t Tu ⁊ amici tui.i.illi.q̄ ſūt ꝑati ad abijciendū alienigenas vxores ⁊ legem ſeruare. v Quia viri portendentes ſūt.i.in futurū expectātes.ſ. xp̄i myſteriū. Dr̄ aūt portēdens a portendo dis.qḋ eſt aliq̄d in longinquū deſignare. Ra.ſa.dicit ꝙ iſti fuerūt ananias miſael ⁊ azarias.q̄ de babylone redierūt cū zorobabel ⁊ ieſu ſacerdote.⁊ erūt ei familiares ⁊ amici. ⁊ dicunť hic viri portendentes.q2 i eis fuit factū portentū.i.mirabile ſignū,q2 de camino ignis exierant illeſi.vt hr̄ dañ.iij. Ecce eñi ego adducā ſeruū meū orientē. In heb.hr̄ germinātē.⁊ exponit Rab.ſa.de zorobabel q̄ dr̄ hic germinans. eo ꝙ genuit neemiā,vt ip̄e dic̄.q̄ edificauit ciuitatē irl̄m.ſicut pater ſuus tēplū añ ↄſtruxerat.

b ſtantē corā angelo dñi ⁊ ſathā ſtabat a dextris ei⁹ vt
c aduerſareť ei. Et dixit dominus ad ſathan. Increpet dñs in te ſathā.⁊ increpet
d dñs i te q̄ elegit irl̄m. Nū
e q̄d nō iſte torris eſt erutuſ
f de igne. Et ieſus erat indutus veſtibus ſordidis. et ſtabat ante faciem angeli.
g Qui rñdit ⁊ ait ad eos qui
h ſtabant coram ſe dicens. Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Et dixit ad eum Ecce abſtuli a te iniquita
i tē tuā ⁊ indui te mutatorijſ
k Et dixit. Ponite cydarim mundā ſup caput eius. Et poſuerť cydarim ſuper caput eius mundā:⁊ indue
l runt eum veſtib⁹. Et ange
m lus dñi ſtabat ⁊ ↄteſtabať angelus dñi ieſum dicens
n Hec dicit dñs exercituum
o Si in vijs meis ābulaue
p ris:⁊ cuſtodiā meā cuſto
q dieris:tu q̄ꝫ iudicabis domū meam:⁊ cuſtodies a
r tria mea ⁊ dabo tibi ambulantes de his qui nūc hic
s aſſiſtunt. Audi ieſus ſacer
t dos magne:tu et amici tui
v qui habitant coraꝫ te:quia
x viri portendētes ſunt. Ecce eñi ego adducā ſeruum
y meū orientē:q2 ecce lapis
z quā dedi coraꝫ ieſu:ſup la
a pidē vnū ſeptē oculi ſunt.
b pidē vnū ſeptē oculi ſunt.
c Ecce ego celabo ſculpturā ei⁹:ait domin⁹ exercituum
d ⁊ auferā iniq̄tatem terre il
e lius in die vna. In die illa
f dicit dñs exercituū vocabit vir amicum ſuū ſubter vineam ⁊ ſubter ficum.

Caplm IIII

a Et reuerſus eſt angelus qui loquebatur in
b me ⁊ ſuſcitauit me q̄ſi virum qui ſuſcitatur de ſomno ſuo. Et dixit ad me Quid tu vides? Et dixi.

x Ecce eñi ego adducam ⁊c̄. trāſlatio chaldaica apḋ iudeos auctentica ſic habet. Ecce ego adducā ſeruū meū meſſiam ⁊ reuelabiť ex q̄ ptꝫ ꝙ de xp̄o ad literam intelligiť. y Quia ecce lapis. id eſt xp̄c q̄ dr̄ lapis abſciſus de mōte ſine manib⁹ Dañ.ij. z Quē dedi coram Ieſu.q2 vidit eū per fidē futuꝝ.ſicut ſaluator dicit Johānis viij.ca. Abraā pr̄ vr̄ exultauit vt videret diē meū.vidit ⁊ gauiſus eſt. a Sup lapidē vnū.i.xp̄m q̄ eſt vn⁹ in ꝑſona. lꝫ i eo ſit duplex natura b Septē oculi ſūt .i.ſeptē dona ſpūſ ſancti.q̄ i plenitudine quieuerūt in xp̄o hoīe.ſm ꝙ dr̄ Eſa.xj. Requieſcet ſup eū ſpūs dñi ⁊c̄. qḋ ad lr̄am intelligiť d̄ xp̄o etiā ſm dicta hebreoꝝ.vt ibidē fuit diffuſi⁹ declaratū. c Ecce ego celabo ſculptu ei⁹.q2 corpus xp̄i fuit formatū ⁊ figuratū in vtero v̄ginis virtute diuina. d Et auferā iniq̄.terre illi⁹.i.mundi toti⁹. Vel ꝑ ſeptē oculos vniuerſitas angeloꝝ deſignať. vñ Dañ.iiij. Angeli dicunť vigiles.⁊ Mat.xviij. Angeli eoꝝ ſp videt faciē patris. Et iſti ſeptē oculi ſunt ꝑ xp̄m.q2 ſp ſūt attēti ad exequenda ei⁹ mandatū.q2 ip̄e eſt rex angeloꝝ ⁊ h̄ expoſitio magis cōcordat litere ſeq̄nti. e In die vna.i.in die paſſiōis ſue ſm ꝙ dr̄ Joh.j. Ecce agnus dei ecce q̄ tollit peccata mundi. Conſiderandū aūt ꝙ hic dicit ra.ſal.ꝙ ip̄e neſcit q̄ ſit iſta dies.q2 nō poteſt aſſignare aliqua in diem ſup ꝑfidiam iudaicam q̄ negat xp̄m veniſſe in qua terra iudee fuerit abſq3 iniq̄tate.⁊ iō ex hoc ꝙ confiteť hanc ignorantiā preter eius intentionē cōfirmat catholicam veritatē. f In die illa.i.tp̄e xp̄i. g Vocabit vir amicū ſuum ſubter vineam ⁊c̄.ꝑ talem modū loq̄ndi ſignificatur tempus magne pacis in plurib⁹ locis ſacre ſcripture ⁊ ſic fuit in natiuitate xp̄i ꝓpter quod tunc deſcriptus fuit orbis.vt dictuꝫ eſt ſupra.omnibus terris ſub imperio romanorum pacatis.

Caplm.iiij.

Et reuerſus eſt.h̄ ↄñr poniť cōſolatio zorobabel ducis de cōſummatiōe templi futura qḋ ip̄e fundauerat.ſ3 poſtea opus impeditum fuerat vſq3 ad ſecundū annū darij regis pſaꝝ.in quo zorobabel ⁊ ei adherētes reſumpſerūt opus.vt dcm̄ eſt ſupra Aggei.j.ca. Igiť p̄ñs capitulū in duas ptes diuidiť.q2 primo hui⁹ cōſummationis poniť ꝓphetica viſio.ſcḋo hui⁹ viſionis expoſitio ibi. Et rñdi. Circa primū diciť. a Et reuerſus eſt angel⁹ mihi ꝓ cuſtodia deputatus.qui ad horam diſparuerat. b Et ſuſcitauit me.ad viſionem eñi ꝓpheticā oportet excitari ⁊ eleuari mentem.⁊ ſequitur viſio cum dicitur.

c Uidi ⁊ ecce cādelabꝝ̄. videbat ei viſiōe imaginaria cā delabꝛū aureū ſīle illi qꝺ fuerat in tabernaculo moyſi: de cui⁹ materia ⁊ foꝛma dictū fuit plenarie Exo.xxv. d Et lampas ei⁹.i. ſedes lucerne q̄ erat de auro mundiſſimo.
e Sup caput ipſi⁹.i. in ſūmitate cādelabꝛi. ⁊ accipit lampas in ſingulari ꝓ plurali. ſicut Exod. viij. Uenit muſca ḡ- uiſſima .i. mltitudo muſcaꝝ. q₂ ſeptē erāt ſedes lucernaꝝ ſic̄ ⁊ ſeptē lucerne. Uꝫ p̄t dici ꝙ h̄ fit ſpecialis mentio de vna illaꝝ q̄ erat in medio ſtipitis candelabꝛi. et tres hinc ⁊ tres inde ſup ſex calamos ei⁹
B
f Et ſeptē infuſoꝛia id ē vaſa aurea cum qb⁹ infundebat oleum in lucernis. g
ſ.co. Et due oliue.i. rami oliuarū in ſupioꝛi ꝑte q̄ſi foꝛmā ſpicarū habentes. h Et rn̄di. h̄ ponit p̄dicte
C viſiōis expoſitio. et p̄mo de ſignificatione candelabꝛi. ſecundo de ſpicis oliuaꝝ ibi. Et rn̄di. Circa p̄mū ſciendū ꝙ cādelabꝛū erat vnum de p̄ncipalib⁹ oꝛnamētis templi: ⁊ iō ponebat ibi niſi p⁹ cōpletionē ipſius templi. ⁊ iō ꝑ viſionem candelabꝛi deſignabat futura ꝯſummatio templi ſub zoꝛobabel a q̄ fuerat inchoatū ⁊ hoc eſt qꝺ d̄r.

c Uidi: ⁊ ecce cādelabꝛū au
d reū totū: ⁊ lāpas ei⁹ ſup ca
put ipſi⁹: et ſeptem lucerne
f ei⁹ ſup illud: ⁊ ſeptē infuſo
ria lucernis q̄ erant ſup ca
g put ei⁹ ⁊ due oliue ſup illō
vna a dextri lāpadis ⁊ vna
h a ſiniſtris ei⁹ Et rn̄di ⁊ aio
ad angeluꝫ q̄ loq̄bat in me
dicēs. Quid ſunt hec dn̄e
mi? Et rn̄dit angelus q̄ lo-
q̄bat in me. et dixit ad me.
Nunq̄d neſcis q̄d ſūt hec?
Et dixi. Nō dn̄e mi. Et rn̄
i dit ⁊ ait ad me dicēs. Hoc
ē v̄bū dn̄i ad zoꝛobabel di
k cēs Nō in exercitu nec i ro
l boꝛe: ſꝫ in ſpū meo dic̄ dn̄s
m exercituū. Quis tu mons
n magne coꝛaꝫ zoꝛobabel in
o planū. Et educet lapidē p̄-
p mariū ⁊ exequabat gratiaꝫ
gratie ei⁹. Et factū eſt v̄bū
q dn̄i ad me dicēs. Manus
zoꝛobabel fundauerūt do-
r mū iſtā et man⁹ ei⁹ ꝑficiēt
s eā: ⁊ ſcietis q₂ dn̄s exerci-
t
v tuū miſit me ad vos Quis
x ei deſpexit dies ꝑuos? Et
y letabūt ⁊ videbūt lapideꝫ
z ſtanneū i manu zoꝛobabel
a Septē ſunt iſti oculi domi
b q̄ diſcurrūt i vniuerſā t̄raꝫ
c Et rn̄di: ⁊ dixi ad eū. quid
ſūt due oliue iſte ad dexte-
rā cādelabꝛi ⁊ ad ſiniſtram
eius. Et reſpōdi ſcꝺo ⁊ di
xi ad eū Quid ſūt due ſpi-
ce oliuaꝝ q̄ ſt iuxta duo ro
ſtra aurea. in q̄b⁹ ſt ſuffuſo
ria ex auro? et ait ad me di
cēs. Nūq̄d neſcis q̄d ſunt
hec? Et dixi Nō dn̄e mi. ⁊
d dixi. Iſti ſūt duo filij olei:
e q₂ aſſiſtūt dn̄atoꝛi vniuer-
ſe terre. Ca. V

a ET cōuerſus ſum: et le
b uaui oculos meos: et
c vidi: et ecce volumen
volās. Et dixit ad me. q̄d
tu vides? Et dixi. ecce ego
d video volumē volans lon
gitudo eius viginti cubi-
e toꝛum et latitudo eius de-
e cem cubitoꝛuꝫ dixit ad me
f
g Hec eſt maledictio q̄ egre

ctū eſt ſupra de ocul' ſup lapidē vnū cū d̄r. a Septē ſūt iſti oculi.i. vniuerſitas angeloꝝ deſignata ꝑ ſeptenarium eo mō loq̄ndi q̄ dixit raphael angel⁹ Tobie. xij. Ego vnus ex ſeptē q̄ ſtam⁹ añ dn̄m. oēs ei angeli aſtāt coꝛā deo inq̄tū faciē ei⁹ clare vidēt. ⁊ oēs mittunt in miniſteriū ſm ꝙ d̄r Heb.j Oēs adminiſtratoꝛij ſpūs ſūt ⁊c̄ inq̄tū voluntatē ei⁹ exequunt. lꝫ ei ſupioꝛes nō mittant ad exterioꝛa exequēda ꝓpt qꝺ dicunt aſſiſtentes. alij miſtrantes. tn̄ etiā ſupioꝛes mittunt ad inferioꝛa. q₂ ſupioꝛes illūinant medios. ⁊ medij inferioꝛes de agēdis ſm oꝛdinē diuine voluntatis: iō ſb dit. b Qui diſcur. vni terrā. q₂ omnes agūt de ea q̄ ſiūt circa humanā naturaꝫ B ỏ.co.
c Et reſpōdi. Hic ꝯñr ponit expoſitio de duab⁹ oliuis ⁊ ſpicis earū ⁊ roſtris cādelabꝛi. ⁊ q₂ eadē eſt coꝝ ſignificatio iō dat vna rn̄ſio cū ſb dit i fine capl'i ⁊ di. A ỏ.2.d/ ſ.6.a.
d Iſti ſūt duo filij olei.i. Zoꝛobabel et ieſus pontifex: q̄ dicunt filij olei. q₂ Zoꝛobabel erat d̄ tribu regia. Ieſus aūt de ſacerdotali dignitat aūt vtriuſq₃ officij ꝑ iunctiōꝫ debebat cōferri: tn̄ iſta vnctio nō fuit t̄pe ſcꝺi templi ſm hebꝛeos. ỏ.4.a.
e Qui aſſiſtunt do. vni. t̄re. fidelit inſiſtentes opi ei⁹ in templi edificatiōe. Roſtra aurea ſm viſionem imaginariā erant due recuruatiōes in candelabꝛo: in q̄bus pendebant infuſoꝛia. De oliuis aūt ⁊ ſpicis earū dictum eſt ſupra.

i Hoc eſt v̄bū dn̄i ad zoꝛobabel id eſt viſio p̄dicta eſt ſignificatiua cōſūmatiōis tēpli. ſicut ⁊ v̄bū ſenſibile: eſt ſignū rei ſignificate. k Nō in exercitu neq₃ in roboꝛe.i. nō v̄tute humana cōſummabit templū ſꝫ diuina. iō ſubdit. l Sꝫ in ſpū meo. q₂ de⁹ inſpirauit Dario cōſummare templū in irl'm inchoatū: ⁊ ad h̄ p̄bere neceſſaria ⁊ remouere impedimenta. vt h̄r. j. eſdre. vj m Quis tu mons magne.i. dyabole ꝑ ſupbiam eleuate q̄ opus templi impediſti: incitando ad h̄ gentiles ⁊ cambiſen filiū cyri. n Coꝛā zoꝛo. in pla.i. deijcieris ab intento. ita ꝙ ampli⁹ impedire nō poteris. o Et edu. la. p̄mariū.i. zoꝛobabel ſup lapidē fundamenti iā añ poſitū educet edificiū in altum. q Et exequa. grām gr̄e ei⁹.i. ſicut cyrus dedit licentiam edificandi ita ꝑ impetrationē zoꝛobabel dari⁹ dabit gratiā ꝯſummandi. iō ſequit. q Manus zoꝛobabel funda. do. iſtam. ſub cyro. r Et man⁹ ei⁹ ꝑficient eā ſub dario s Et ſcietis ꝑ impletionē v̄bi mei t Quia dn̄s exercituū miſit me ad vos. de edificatiōe tēpli exhoꝛtando. ꝑ impletionē em̄ ſue ꝓphetie apparuit manifeſte ꝙ fuerat a deo miſſus ſicut ꝓpheta verus.
v Quis em̄ de. dies ꝑuos.i. ſtatum redeuntiū de babylone. q̄ deſpiciebant ⁊ affligebant agentib⁹ circūſtantib⁹. vt p̄ꝫ. j. Eſdre. iiij. q₂ tn̄ his non obſtantib⁹ templū fuit per zoꝛobabel cōſummatū. iō ſubdit x Et letabunt.ſ. iudei prius deſpecti ⁊ impediti. y Et videbunt lapidem ſtanneum. In hebꝛeo h̄r Plumbatū. ꝑ qꝺ deſignat edificium templi recte ſublimatum. z In manu zoꝛobabel. id eſt per ſolitudinē ⁊ diligentiā eius. Conſeq̄nt exponit qꝺ dictum eſt ſupra.

Capl'm. v.

ET cōuerſus ſū. Hec eſt ſcꝺa ꝑs p̄ncipalis h⁹ ꝓphetie: in q̄ ponunt ꝓphetie ſpectantes ad t̄ps habitationis ciuitatis iā reedificate ⁊ p̄ ſub regno ꝑſaꝝ: ſcꝺo grecoꝝ ca. ix. t̄cio romanoꝝ. c. xj. Sciendū tn̄ ꝙ h̄ diuiſio nō eſt p̄ciſa: ſꝫ freq̄nt de alio t̄pe inuenit in vna ⁊ ecōuerſo q₂ ſicut freq̄nt dcm̄ eſt. ỏ. tal' diuiſio ſic p̄ciſa nō inuenit i ꝓphetis. q̄ ſm tactū variū.ſ. de vno tranſeūt ad aliō. aliq̄ occaſiōe hita. ⁊ diuidit i tres ꝑtes. q₂ p̄ ponit expulſio multiplicis vicij. ſcꝺo ſucceſſio q̄druplicis imperij. ca. ſe. t̄cio ſolutio dubij. ca. vij. Pꝛia in duas ſm duplicē viſionē: ſecūda ibi. Et egreſſus eſt. Circa p̄mū di a Et ꝯuer. ſum. ad capiendā diuinā reuelatōꝫ b Et vi. viſiōe imagiaria c Et ecce vo. vo.i. exiens de tēplo ⁊ ciuitate. cui⁹ q̄ntitas ſubdit. d Lōgi. ei⁹. xx. cubitoꝝ. ſm latitudinē templi. e Et lati. ei⁹. xx. añ faciē tēpli. ita ꝙ volumen illō videbat de templo egredi. e Et dixit ad me. exponendo ſignificationē voluminis. f Hec ē maledictio.i. pena ꝓ pctīs inflicta. ſic̄ Ezec. ij. c. vidit libꝝ in q̄ erāt ſcripte lamētationes. g Que egred. ſup fa. oīs t̄re. cum iudeis pctōꝛib⁹ de irl'm ⁊ iudea captiuatis ad diuerſas ꝑtes oꝛb: ꝓpt pctā ſuꝛ ti ⁊ plurij: q̄ añ deſtructionē ciuitatis vigebāt ibi: vñ ⁊ ſedechias rex tradit⁹ fuit i manib⁹ nabucb. ꝓpt pctm̄ ꝑiurij qꝺ incurrerat erga ſpm̄. vt h̄r. ij. Paralyp. vltimo.

dicetur ſuper faciem omnis
b terre: q᷑ oīs fur ſic ibi ſcri-
ptū eſt iudicabit: ⁊ omnis
i iurās ex hoc ſilr̄ iudicabit
k Educā illud dicit dn̄s ex-
l ercituū: ⁊ veniet ad domū
furis ⁊ ad domū iurātis in
noīe meo mendacit: ⁊ con
morabit in medio domus
m ei⁹ ⁊ ꝯſumet eā ⁊ ligna ei⁹
n ⁊ lapides ei⁹. Et egreſſus
eſt angel⁹ q̄ loq̄bat in me:
⁊ dixit ad me. Leua ocl'os
tuos ⁊ vide. Quid eſt hoc
qđ egredit. Et dixit ei. q̄d
nā eſt? Et ait. Hec ē āpho
ra egrediēs. Et dixit. Hec
eſt oculus eoꝝ in vniuerſa
terra. Et ecce talentuz plū-
bi portabatur: ⁊ ecce muli
er vna ſedēs in medio am
phore. Et dixit. Hec ē im-
pietas. Et ꝓiecit eā in me
dio amphore: ⁊ miſit maſ-
ſam plumbeā in os ei⁹. Et
leuaui oculos meos ⁊ vidi
⁊ ecce due mulieres egre-
dientes ⁊ ſpūs in alis ea-
rum. Et habebāt alas q̄ſi
alas milui: ⁊ leuauerūt am
phoram inter terram ⁊ ce-
lum. Et dixi ad angelū qui
loquebat i me: quo iſte de
ferunt amphorā. Et dixit
o p ad me. Vt edificet ei: do-
q mus: in terra ſennaar: ⁊ ſta
r biliatur ⁊ ponatur ibi ſu-
per baſem ſuam.

h Quia oīs fur ſicut ibi ſcriptū ē. i. in volumine volante i Judicabit. i. punict. k Educā illud. ex irl'm ⁊ iudeā ⁊ p h̄ deſignat q̄ reedificata irl'm talia pctā nō abundaue runt in iudea. l Et veniet ad domū furis ⁊c̄. i. vltio di-uina veniet ſup iudeos captiuatos ꝓpt pctā iſta. m Et cōſumet eū ⁊ ligna ei⁹. i. totā ꝓgeniem träſgreſſoꝝ n Et egreſſus eſt. Hic po nit ſcd'a viſio vide-bat em̄ ꝓpha viſiōe imagiaria q̄ndā am

B phorā de templo et ciuitate egredientē in q̄ ſedebat q̄dā mu lier. ita q̄ p os am-phore apparebat de ſup. Videbat em̄ ta lentū plumbi porta ri ab angelo q̄ impoſ-ſit mulierē intra am phoram opilans os amphore talento vl' maſſa plūbi. ne mu-

C lier poſſet egredi in de. Et deſup appare re videbat vlteri⁹ du as mulieres alatas: portantes illam am phorā ad babylonis terrā Per amphorā aūt q̄ eſt genus menſure deſignabat q̄ ppl's regni iude do loſe egerat in menſurando ea q̄ vendebat. ⁊ ꝓpt hoc duct⁹ fuit captiuus in babylonē vt dicit Ra. ſa. ſ3 q᷑ p̄ncipaliter fuit ibi duct⁹ ꝓpt ydolatriam. vt3. iiij. Reg. ⁊. ij. paralyp. in pluribus locis. iō alij dicunt ⁊ meli⁹ vt videt q̄ p ampho-ram q̄ gen⁹ eſt menſure. intelligit multiplicatio pctōꝝ in in regno iuda ⁊ in tanta mēſura. q̄ diuina iuſticia exigebat vt vltio inferret ſm menſurā pctōꝝ. ſm illud Deut. xxv. Secundū menſurā pcti erit plagarū mod⁹. Per mulierez in amphora ſedentem ⁊ deſup apparentē. intelligit ydola tria q̄ eſt directa ꝯtra deū. ⁊ iō excedit pctā q̄ ſūt ꝯ ꝓximū iō vocat impietas. q᷑ ſicut cult⁹ dei vocat pietas ſm Tul liū. Ita ⁊ idolatria impietas. Talentū vō plumbi ſignat grauitatē pcti: due mulieres amphorā portantes in terrā ſennaar. q̄ eſt eadē cum terra babylonis vt3 Gen̄. xj. ſigni ficant duas tribus a q̄bus regnum duarū tribuū. q̄ ꝓpter pctm̄ idolatrie p̄ncipaliter ⁊ alia ꝯn̄r fuerūt captiuate ⁊ du cte in babylonem. ⁊ his dictis pt3 l'ra vſq3 ibi. o Vt edi ficet ei. i. idolatrie ⁊ cetere malicie. p Dom⁹. i. manſio q In terra ſennaar. id eſt babylonis cū peccatorib⁹ ibi ca ptiuatis. r Et ponat ibi ſup baſem ſuam. i. ſic ſituet q̄ nō reuertat in iudeā. ⁊ ſic factū fuit. q᷑ poſt reditū captiui tatis babylonice nō legit iſte ppl's ad ydolatriā declinaſſe niſi aliqui pauci tpe antiochi ⁊ magis timore tormenti q̄3 libidine peccandi. In cap̄. q̄nto vbi d᷑ in poſtilla. Ec ce volumen volans ⁊c̄.

Additio.

Expoſitio poſtillatoris de duab⁹ viſionib⁹ in h̄ cap. cōtentis nō videt ꝯſonare rōni nec l'r̄e: tū q᷑ populi pctā q̄ iam tranſiuerāt in preteritū. ſilr̄ ⁊ pene q̄ ꝓ eiſdē pctis fuerūt pp'lo iam publice inflicte. irrōnabile vi det q̄ ꝓpha ea denūciaret ſub viſiōe imagiaria ſeu enigma tica cū iā eēnt omnib⁹ q̄bus loq̄bat patent nota. Tum q᷑ captiuitas babylonica nō legit fuiſſe facta in penā furti ſ3 poti⁹ idolatrie ⁊ homicidij. vt3. iiij. Reg. ⁊. ij. paral. Tum q᷑ illa que ſequunt de amphora ⁊ de muliere et de alijs in ſcd'a viſione ꝯtentis improprie applicant ꝓpoſito ⁊ inutili ter traderent obſcure cū iā oīb⁹ erant maxime manifeſta. Vn̄ ad hmōi viſiones ꝓprie exponendas quedā vident eē p̄mittenda. Primū eſt q̄ iudei durante templo ſecundo. ⁊ poſt tempus machabeoꝝ cum incepit ſecta phariſaica ori ri finxerunt q̄ deus dederat moyſi in mōte ſynai duas le-ges. Vnā. ſ. ſcriptā q̄ cōtinet in duabus tabulis ⁊ in toto pentateucho Et aliā quā dederat moyſi nō in ſcriptis ſed oretenꝰ. ⁊ hec lex oreten⁹ vt dicunt data vocat apđ eos ſe cunda lex. ⁊ in ea cōtinent traditiōes phariſaice. q̄s dicūt deuterosas tanq̄3 in ſcd'a lege p̄dicta cō-tentas q̄ q̄dā p̄uerſa lex fuit redacta i ſcri ptis poſt deſtructio nē templi ſecundi p centū annos fere p quendam q̄ d᷑ rabbi

B monoa. p que3 fuit collecta ſeu cōpila-ta in quodā volumi ne in mult' libris di uiſo. qđ q̄dē volumē vocat apđ eos my-ſtia. i. ſcd'a lex poſt vō p. ccc. ānos fere p̄dictū volumē. ſ. il-la miſtia fuit expoſi tū valde ꝓlixe ⁊ diſ pendioſe p multos libros q̄ cōiter dicū tur thalmud. qđ eſt duplex. Prim̄ ū dici tur hieroſolymita-nū. q᷑ fuit cōpoſitū hieroſolymis. ⁊ ſecū dū d᷑ babylonicū. q᷑ fuit cōpoſitū3 in terra babylonis. et iſtud ſcđm eſt maioris auctoritat' q̄3 primū. ⁊ tenet cōiter apud hebreos tanq̄3 expoſitio vera ⁊ irrefragabilis diuine legis que continet in pentateucho. ⁊ in p̄dicta myſtia. Se cundū p̄mittendū eſt q̄ in quolibet p̄dictorum operū pre ſertim in ſcđo continent multa falſa ⁊ erronea ⁊ iniqua ⁊ etiam abſurda. que repugnant non ſolum diuine legi: ſ3 etiam naturali. ⁊ q̄ntum poſſunt nitunt doctrine xp̄i q̄ cele ſtis ⁊ immaculata eſt repugnare ⁊ eam deturpare. De ortu predicte falſe doctrine ⁊ quanta ſit auctoritas eius apud hebreos diffuſe habetur in libris eorum. ſed breuiter ⁊ de terminate habetur in prologo. xiiij. librorū3 Ra. may. egy ptij. Tercium premittendum eſt q̄ predictu3 thalmud cō-tinet multas abſurdas doctrinas circa credibilia: ꝓut di-ctum fuit ſupra in additione circa Eſaiam. xxxiiij. Quar-tum premittendum eſt q̄ in dicto thalmud continet mul ta iniqua ⁊ enormia ⁊ inimica iuri ⁊ rōni circa agibilia de q̄ bus. ī. aliquid dicetur. Conſequenter circa expoſitionē ha rum viſionum dicendum q̄ poſtq̄3 ꝓpheta oſtenderat pro phetie regimen ſecundi templi in ſuo p̄mordio eſſe bonu3 ſub zorobabel duce ⁊ ieſu pontifice de quib⁹ dixerat. Iſti ſunt duo filij oliue qui aſſiſtunt dominatori vniuerſe terre ſc3 iuſte ⁊ fideliter operando in edificatione templi ⁊ in re gimine populi. nunc autem prophetat quomodo circa fi-nem durationis hui⁹ templi deteriorandus erat ſtatus po puli per doctrinam legis nephandam que in illis tempo-ribus debebat oriri. ⁊ poſt deſtructionem templi in ſcrip-tis redigi. ⁊ de hoc dicit. Et conuerſus ſum. ſcil3 ad viden dum nouiſſima huius templi. Et leuaui oculos meos. tan q̄3 reſpiciens a longe. Et vidi imaginaria viſione. Et ecce volumen qđ intelligit illud volumen de quo ſupradictum eſt. quod vocatur falſe apud hebreos lex ſecunda. Et quia nullam habet auctoritatē in ſcriptura ſacra. iō ſubdit. Vo lans. quaſi diceret. nullum habet fundamentum. vel q᷑ in ſcriptura demones volucres dicunt. vt in cap̄. viij. Luce. ideo illud volumen dicit volare quaſi habeas motum de moniacū. Fuit em̄ hoc opus nephandu3 per demones ſe mel recuperatum. vt dictū fuit in p̄dicta additione Eſaie xxxiiij. ca. Et q᷑ hoc volumē p̄ter p̄cepta decalogi in vera lege moſayca cōtēta addit alia ficta aſſerēs fuiſſe a deo da

ta moyſi ortenꝰ.⁊ a moyſe alijs ſucceſſoribꝰ:iō dic̄. Lon-
gitudo eiꝰ.xx.cubitoꝝ ⁊ latitudo.x.cubitoꝝ.ꝑ qđ intelli-
git ꝙ lꝫ in tota latitudine legis diuine decē ꝓcepta ꝯtinēt
ꝑncipalia.tn̄ h̄ volumē ſe extendit vſqꝫ ad decē alia.qꝛ in
q̄libet ꝓcepto dicit eſſe aliq̄d de lege ſcꝑta ꝑ moyſen.⁊ ali
q̄d additū de lege oretenus data.⁊ ſm̄ hoc ꝓcepta dicunt
eſſe duplicata ſequit̄.Hec eſt maledictio q̄ egredietur ſuper
faciē oīs terre. Vocat̄ eñ hec doctrina nephanda male
dictio.qꝛ vt dr̄ Hiere.xlviij.ca. Maledictus q̄ facit opus
dn̄i fraudulēter.Conſtat aūt ꝙ huiꝰ voluminis ſeu doctri
ne fabricatores opus dn̄i.ſ.legem eiꝰ fraudulenter faciunt
fingētes ꝓcepta ſeu expoſitiones ꝓceptoꝝ legis nō ſicut
deꝰ ꝓceperat:iō ipm̄ opus dicit̄ maledictio.Que egredie
tur ſup faciē oīs terre.qꝛ hec doctrina vbiqꝫ terraꝝ diffun
dit̄ vbi iudei ſunt diſperſi.Qualiter aūt maledictio hec de
fraudat diuinā legē oſtendit in duobꝰ dicens.Quia oīs
fur ſicut ibi ſcriptū eſt iudicabit̄ ⁊c̄.Ad qđ ſciēdū ꝙ lꝫ fur
tum fuit generaliter ꝓhibitū inter ꝓcepta decalogi Exo.
xxij.ca.tn̄ in hac falſa doctrina continet̄ ꝙ licitū eſt furari
a paganis ſeu gentilibꝰ.⁊ ſic exponunt v̄bum illud Aba-
chuc.iij.ca. Vidit ⁊ diſſoluit gentes. ſimiliter lꝫ ꝑiurium
ſit a deo ꝓhibitū inter ꝓcepta in decalogo vbi.ſ. ⁊ iterū
Nume.xxx.de hoc amplius dr̄.Vir cū iurauerit iuramen
tū ad obligandū obligationē ſup animā ſuā nō irritabit
verbum ſuū totum ſꝫ qđ egreſſum fuerit ex ore ſuo faciet.
Tamen iſti falſi interꝓtatores dicunt ꝙ q̄cunqꝫ vnus ſapi
ens vel tres idiote poſſunt abſoluere hoīem a voto vel iu
ramento qđ eſt manifeſte cōtra diuinā legē vnde q̄ faceret
ſm̄ ſuā falſam interꝓtationē cōmittendo furtū eſſet dam-
natus.⁊ hoc eſt qđ dr̄.Quia oīs fur ſicut ibi ſcriptū eſt.
ſcꝫ in volumine nephando ꝑdicto Judicabit̄.i.damnabi-
tur.ſilr̄ dicendū eſt de ꝑiurio ⁊ de h̄ dicit.Et oīs iurans
⁊c̄.Et ſequit̄ de damnatiōe furis ⁊ ꝑiuri ꝑdictoꝝ.Educā
illud dicit dn̄s.ſ.illud volumen.Et veniet ad domū furis
⁊ ad domū iurantis ⁊c̄.i.iſtud volumen erit cauſa deſtru-
ctionis illoꝝ q̄ talia fingunt ⁊ ſequunt̄.Unde ꝓut ipi tra-
dunt ſup illud v̄bum Treñ.j.Sedebunt ad terrā ſeniores
filie ſyon.tota ordinatio magna iudicū illius ppl'i q̄ dicit̄
canhedrica fuit interfecta a nabuch.tp̄e ſedechie.eo ꝙ ab-
ſoluit ſedechiam a iuramento qđ iurrauit ipi nabucho.de
quo iuramento habet̄.iiij.Reg.xxiiij.Similit̄ ꝓpter frau
des ⁊ vſuras quas cōmittunt cōtra xp̄ianos ⁊ etiā paga-
nos inter quos cōmorant̄ frequenter occidunt̄ ⁊ deuaſtan
tur in diuerſis regionibus.⁊ de hoc dicit. Et cōſumet eū
⁊ ligna eius ⁊ lapides. cōſequent̄ agit ꝓpheta in ſecunda
viſione de ſcđo ope nephando.ſcꝫ thalmud.de q̄ dicit. Et
egreſſus eſt angelus:⁊ dixit.Leua oculos tuos.qꝛ vt dcm̄
eſt ꝑ longū tp̄s poſt cōpilationē ꝑdicti voluminis fuit thal-
mud cōpoſitum.de quo ſubdit.Hec eſt amphora egrediēs
⁊ vbi tranſlatio noſtra hꝫ amphora.in hebreo hr̄ ephy.ea-
dē eñ dictio ponit̄ Exo.xvj.ca. vbi dicit̄ Gomor decima
ꝑs eſt ephy.⁊ ſic hec amphora ſeu ephy eſt quedā menſu-
ra.⁊ eſt ſenſus.qꝛ Thalmud iſtud eſt expoſitio voluminis
ſupradicti vt dictum eſt.⁊ ſic eſt menſura qua cōtenta in il
lo volumine menſurant̄.⁊ ſequit̄.Hec eſt oculus eoꝝ i vni
uerſa terra.Et notandū ꝙ vbi nos habemus in hoc loco.
Oculus:in hebreo hr̄ q̄dam dictio q̄ vno mō ſignificat idē
qđ oculus.⁊ alio mō ſignificat idem qđ color.⁊ alio mō ſi-
gnat idem qđ iniq̄tas.Et iſto tercio mō intelligit̄ ſm̄.lxx.
interꝓtes.⁊ ſic eſt ſenſus:ꝙ ſicut angelus dixerat ꝙ dictū
volumen erat maledictio.ſic de iſta amphora ſeu ephi an-
gelus declarat ꝙ eſt q̄dam iniq̄tas ſicut ꝑma:iō poſt pau
ca dicit.Hec eſt impietas:⁊ eſt rō.qꝛ hec doctrina thalmu
dica cōtinet multas iniq̄tates iniq̄tū ponit multa iura int̄
qua inter ꝓximos ⁊ multomagis inter extraneos.Eſt etiā
impia erga deū ⁊ parentes:qđ ꝓprie dr̄ impietas.vt dicit
ſan.Tho.De iniq̄tate iuriū thalmudicoꝝ q̄ q̄ſi innume-
rabilia ſunt ponā q̄dam q̄ occurrunt.ex q̄bus poteſt legēs
de alijs aliq̄d eſtimare Dicunt eñ in libro q̄ dr̄ canhedrin
vbi agit̄ de teſtibus.ꝙ cum aliq̄ teſtes teſtant̄ falſum con-
tra ꝓximū ſic ꝙ ſi non cōſtaret de falſitate coram eoꝝ iu-
dice.ꝓximus occideret̄ ꝑ iuſticiam:ꝙ tunc ſi ꝓximus fu
erit occiſus ꝑ falſa teſtimonia ꝑdictorum non ſunt occidē
di teſtes:ſꝫ ſi reperta fuerit falſitas eoꝝ ꝑ iudices anteqꝫ
occideret̄ reus:tunc occidendi ſunt teſtes falſi.⁊ hoc nitū
tur probare ꝑ lr̄am Deut.xix. vbi dicit̄. Si ſteterit teſtis
mendax contra hoīem ⁊c̄.⁊ infra.Cumqꝫ diligentiſſime ꝑ-
ſcrutantes inuenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrē
ſuum mendacium reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogita
uit.Hec in litera.Ex qua arguunt ꝙ reddendum eſt falſo
teſti ſicut facere cogitauit:non autē reddendū eſt ei ſicut
fecit.⁊ ideo ſi cogitauit tm̄ ⁊ nō fecit:dicunt ꝙ occidendꝰ
eſt teſtis falſus ſed ſi non ſolum cogitauit.ſed etiā fecit ſic
ꝙ occiſus fuit ille contra quem mendaciū teſtatus eſt tunc
non eſt occidendꝰ teſtis falſus.Ex quo poteſt lector conſi
derare quanta ſit inſania fabricantiū hanc doctrinam:qui
aſſerunt maiorem penam deberi cogitanti aliquod malū
tm̄ ſeu loquenti q̄ꝫ cogitanti ⁊ loquenti ⁊ explenti cum ta
men a fortiori poſſunt contrarium deducere.quia ſi cogi-
tanti tm̄ ⁊ loquenti pena talionis debet̄ multomagis co-
gitanti loquenti ⁊ explenti ꝑſertim cum in eodē loco ſcri-
ptura de huiuſmodi teſte falſo dicit. Nō miſereberis eius
ſꝫ animā ꝓ anima.oculum pro oculo ⁊c̄. Ex quo pꝫ mani
feſte ꝙ ſi ꝑ falſum teſtimoniū ꝓximus ꝑdidit oculū. ꝙ fal
ſus teſtis debet pati ſimiliter. Item in libro canhedrin vbi
de homicidijs agit̄ determināt ꝙ crimen homicidij debet
diffiniri ꝑ certum numerū Judicum qui dicit̄ canhedrin:
ꝙ ſi non fuerint concordes in condemnando vel liberan-
do reum.ſicut contingit in multis cauſis inter iudices: ꝙ
tunc ſtabit̄ iudicio maioris partis.ſic ꝙ ſi maior pars cō-
demnauerit reum.tunc reus eſt occidendus ⁊ ecōtra.Di-
cunt tamen ibidem ꝙ ſi omnes Canhedrin.ſcꝫ iudices or-
dinarij concorditer cōdemnauerint reum ad mortem ꝙ in
illo caſu reus eſt liberandus.Ad quod arguunt de quodā
textu friuole ſicut in precedenti.Ex quo habetur maxima
inſania predictorum hoc thalmud fabricantium qui maio
rem auctoritatem dant parti q̄ꝫ toti contra illud principi-
um indemonſtrabile.ſcilicet ꝙ totum ſua parte eſt maius.
Item determinant in libro qui dicitur babameia:ꝙ ſi ali
quis inuenit rem a proximo ſuo perditam in loco vbi rati
onabiliter preſumendum eſt ꝙ dominus illius rei deſpe-
rat de recuperatione eius. vtputa cum perdit eam in loco
in quo concurrit magna multitudo hominum ⁊ huiuſmo-
di. ꝙ tunc inuentor non tenetur reſtituere rem inuentam
domino ſuo cum tamen littera generaliter mandat reſti-
tui res perditas diligenter Deutero.xxij. Etiam ex dicta
mine naturalis rationis que dictat.Quod tibi non vis fie
ri alteri facere noli.talis reſtitutio eſt facienda.Contra ali
enigenas habent etiam iura iniquiſſima: determinant eñ
ꝙ ſi coram aliquo iudice hebreo gentilis ſeu paganus cō-
tendat in iudicio cum aliquo iudeo ꝙ tunc ſi iudex per ali
quam legem iudaicam poſſet iudeum liberare ſeu ei faue-
re ꝙ faciat dicendo. Iſta eſt lex noſtra. Si autem hoc nō
poſſet niſi per leges paganorum tunc iudicet eum ſm̄ le-
ges paganorum:dicendo Hec eſt lex veſtra.Si autē nec
ſic nec ſic poſſet iudeo fauere dicunt ꝙ tunc iudex debet
querere cauillationes taliter ꝙ nunq̄ꝫ ſententiam ferat cō
tra iudeum in cauſis gentilium. Item quod deterius eſt
determinant ꝙ ſicut bonum eſt vt homo conterat caput
ſerpentis quantumcunqꝫ ſerpens ſit pulcer.ſic bonum eſt
occidere gentilem ſeu paganum quantumcunqꝫ bonus vi
deatur hoc ius tamen non exequuntur propter timorem
periculi quanta ſit iniquitas huius iuris ſatis notum eſt
de ſe.⁊ repugnat etiam manifeſte iuri diuino. In decalo-
go enim homicidium prohibetur ſimpliciter ſeu indifferē
ter non excipiendo gentiles nec paganos. Item Gen.ix.
Quicunqꝫ effuderit humanum ſanguinem fundetur ſan-
guis eius.ad imaginem quippe dei factus eſt hō. Cōſtat
aūt ꝙ q̄libet homo factꝰ eſt ad imaginem dei ſiue hebreꝰ
ſiue gentilis.De impietate v̄o huiꝰ doctrine erga diuinū

honorē ⁊ reuerentiā ptz ex his q̄ dicta fuerunt in additio-
ne ſupradicta.ſ.Eſaie.xxxiiij.ca. vbi inter alia dictum fuit
ꝙ ipſi aſſerunt in libro q̄ dr̄ Baraboth al's bābot ꝙ de⁹ in
certis tpi bus dolens de deſtructione irl'm ⁊ diſpſione po
puli iſrahelitici dicit. Ue mihi q2 deſtruxi ciuitatem meā
⁊ cōbuſſi templū meū ⁊ tranſmigrare feci filios meos int̄
nationes qđ maxime inſanū eſt. Dt em̄ miſeriā ſignificat
q̄ nullo mō attribuenda eſt deo nec plane nec metaphori-
ce. miſeria em̄ nedū deo ſ nec etiā btīs attribuit̄. Erga pa-
rentes vo ptz ipietas eoꝝ ꝑ hoc qđ dr̄ Math.xv.ca. Mu
nus qđcunqȝ eſt ex me ꝓderit tibi ⁊c̄. vbi xp̄s cōfutat pha
riſeos de inhonoratione parentū ꝓpt̄ ſuas traditiōes. vt
ibidē in additiōe ſufficienter fuit expoſitū. Ex qb⁹ ⁊ alijs
ꝗplurimis q̄ valde difficile eſſent enarrare in hmōi doctri
na cōtentis de phariſeis ⁊ ſcribis q̄ mendacit̄ eam finxerit
⁊ ꝓprie verificat̄ illud Hiere. viij. Quō dicitis ſapiētes ſu
mus ⁊ lex dn̄i nobiſcū eſt. Uere mendaciū eſt opat⁹ ſtilus
mendax ſcribaꝝ. Et ad inſinuandū cām ſue tante inſanie:
ſubdit. Uerbū dn̄i ꝓiecerūt ⁊ ſapiētia nulla eſt in eis. Nā
poſtq̄ vbum dn̄i.ſ.filiū dei ꝓiecerūt intantū caruerūt ve
ra ſapientia ꝙ ad hmōi nephandā doctrinā in ſcriptis po
nendā mō p̄dicto ꝓceſſerunt. Si aūt obijciat̄ ꝯ p̄dicta de
hoc ꝙ dn̄s dicit Math.xxiij.ca. Sup cathedraȝ moyſi ſe-
derunt phariſei ⁊ ſcribe q̄cq̄d dixerint vobis facite. ex quo
vr̄ ꝙ doctrina eoꝝ ſana erat exq̄ erat ope adimplenda. Di
cendū ꝙ illud vbum dn̄i intelligit̄ de doctrina moſaice le
gis inq̄tū eā nō excedebāt nec putabant ꝑ eoꝝ traditōes
nō aūt de lege ſecunda ꝑ eos ficta. vt ſ. dictū eſt. vn̄ notan
ter dixit. Sup cathedrā moyſi. vt deſignaret ꝙ loquit̄ de
doctrina in lege moſaica ꝯtenta ſeq̄tur in lr̄a. Et ecce talē
tum plumbi portabat̄ ⁊c̄. vſqȝ ibi. In os eius. Ad qđ ſcien
dū ꝙ hec doctrina thalmudica a phariſeis inuenta ſeu ſcri
pta nō ſolū in ſnīa hȝ magnos defect⁹. vt dictū eſt. ſ etiaȝ
in mō tradendi. ⁊ hoc dupl'r. Uno mō q2 valde obſcure et
obfuſcate tradit ea q̄ ibi cōtinent̄. vn̄ q̄dam de ipa dicebat
intelligendum eſſe illud qđ dr̄ in pſal. Collocauit me in ob
ſcuris ſicut mortuos ſeculi. Secundo q2 rōnes ⁊ motiua
ſua vt plurimū ſunt inualida ⁊ infirma. ꝓut h3 ex ſupradi-
ctis eorū argumentis. ⁊ ideo ad oſtendendū primum dicit
ꝓpha. Ecce talentū plumbi portabat̄ ⁊ infra. Miſit maſſā
plumbeā in os eius. q.d. ſic obſcure ⁊ obfuſcate loquit̄ ac
ſi haberet magnū pond⁹ plumbi in ore. Scōm aūt oſtēdit
dicens ꝙ mulier ſedebat in medio amphore. ⁊ infra. Et ꝓ
iecit eam in medio ei⁹. ꝑ qđ deſignat̄ ꝙ eius rōnes ⁊ moti
ua q̄ ſunt media ex qb⁹ deducunt̄ cōcluſiōes ſunt infirma
⁊ inualida ſicut mulier detenta ⁊ ꝓiecta. ſequit̄. Et leuaui
oculos meos ⁊ vidi. ⁊ ecce due mulieres ⁊c̄. Pro quo ſcien
dum ꝙ ꝑ iſtas duas mulieres intelligunt̄ p̄dicte due expo
ſitiones quaꝝ quelibet dr̄ thalmud qđ intelligit̄ ꝑ ampho
ram mō p̄dicto q̄ q̄dem mulieres dicunt̄. Egredientes. ſcȝ
de templo. q2 ibi habuit p̄mordiū hec doctrina vt dictum
eſt. dr̄ aūt ꝙ habebant alas q̄ſi milui. Milu⁹ aūt eſt auis
fraudulenta ⁊ rapax impotentiū. qđ ptinet ad hanc doctri
nā q̄ hoies imbecilles in potentia intellectiua fraudulent̄
decipit. Dr̄ aūt ꝙ leuauerūt amphorā inter terrā ⁊ celum.
Nā vt dr̄ in glo. Qđ inter celū ⁊ terrā ima deſerit ⁊ ad ſup
na minime ptingit. ⁊ ſic doctrina pharizaica ꝑ inanē glīaȝ
mentem eleuat. vt ꝓximos q̄ſi deſpiciens deſerat. nec tn̄
ſumma ptingere valet. ⁊ ſequit̄ in lr̄a Et dixi ad angelum
Quo iſte deferūt amphorā ⁊c̄. vſqȝ ad finē capl'i. ꝑ qđ oſtē
dit̄ ꝙ hec thalmudica ⁊ phariſayca doctrina fuit ſtabilita
in terra babylonis q̄ eſt terra ſennaar. vbi tanq̄ ſu ꝑ baſeȝ
ſuā quieſcit. Thalmud em̄ lȝ duplex ſit vt dictuȝ eſt baby
lonicū tn̄ eſt p̄ncipali⁹ ⁊ maioris auctoritatis: tanq̄ ab oi
bus hebreis vniuerſaliter approbatum: vt dictū eſt. Et no
tandum ꝙ iudei q̄ ſepe in ſuis ſcripturis ꝓphetant neſciē-
tes exponunt iſtud vbum. Ecce due mulieres de duobus
vicijs q̄bus pharisei erant maxime implicati. quorū vnuȝ
dicunt eſſe hypocriſim. aliud vo elatiōem ſeu ſupbiā men
tis. De quibus q̄dem duobus vicijs confutabat eos xp̄s
in euangelio. de hypocriſi em̄ Math.xxiij.ca. Ve vobis
ſcribe ⁊ phariſei hypocrite ⁊c̄. Et ſic eſt in multis alijs lo-
cis de elatione ſeu ſupbia mentis Luc.xviij.ca. cū dr̄. Duo
homines aſcenderūt templū. vn⁹ phariſe⁹ ⁊c̄. vbi phariſe-
os increpat tanq̄ cōfidentes de ſua iuſticia ⁊ alios ſpernē
tes ⁊ ſic notant̄ de elatione ſupba mentis. Un̄ ibidē ꝯclu-
dit. Qui ſe exaltat humiliabitur.

a Et ꝯuerſus VI
ſum. ⁊ leuaui oculos
b meos: et vidi: et ecce
c d quatuor quadrige: egredi-
entes de medio duoꝝ mō
tiū: ⁊ mōtes: montes erei.
e f In quadriga prima eq̄ ruſi
g h in q̄driga ſcđa: equi nigri:
i k in q̄driga tercia equi albi:
l m et in q̄driga quarta: eq̄ va-
n rij: et fortes. Et rn̄di: ⁊ di-
xi ad angelū q̄ loq̄tur i me.
o Quid ſunt hec domine mi

Replica.

In capl'. q̄nto zacharie. vbi poſtil. expōit ad lr̄am viſiones ibi cōtentas: ſm̄ intentionē gloſe ordinarie Burgen̄. dereli-cta glo. quaȝ contra poſtil. grandi pendere cōſueuit mira imaginat̄ de thalmudicis libris de q̄bus h̄ facit longum tractatuȝ q̄ q2 fidei fauent ⁊ traditiones ꝯ legē
reprobant nō reijcio. ſed ſolū ad ei⁹ obiectiōes ꝯ poſtil. ve
rius ꝯ gloſam dico. Cum em̄ p̄ arguit ꝙ non vident̄ ꝯgrue
tradi ſub figuris ⁊ enigmatib⁹ obſcuris. q̄ tranſierunt in p̄
teritū Dico ꝙ in multis ſacre ſcripture paſſibus preterita
traduntur obſcure ſicut moyſes in Gen̄. Nathan ꝓpha p̄
teritum peccatū dauid ſub metaphora diuitis ⁊ paupis ⁊
ouicule tractauit. vtȝ. ij. Reg. xij. ⁊ in mult̄ alijs locis. Et
cum ſecundo arguit ꝙ captiuitas babylonica nō fuit facta
in penam furti de quo h̄ dicit̄ in lr̄a. Rn̄deo ꝙ eſaias a p̄n
cipio ſue ꝓphetie dixit. Principes tui ſocij furū: ⁊ genera
liter idolatria furtum dici poteſt q2 ꝑ ipſam ſubtrahit̄ deo
ſibi debitus cultus ⁊c̄. Caplm. vj.

A
ſ.1.d.ct.2

Et conuerſus ſum. Hic ponit̄ ſucceſſio q̄druplicis
regni cui ſucceſſiue ſeruierunt iudei. ſ. regni chalde
orū pſarū grecoꝝ ⁊ romanorū. ⁊ diuidit̄ in duas ꝑ
tes. q2 p̄mo ponit̄ dicta ſucceſſio. ſcđo iudeoꝝ ꝓſperatio
tn̄ ſub ſeruitute. ſcđa ibi. Et factū eſt. Prima in duas. q2 p̄
ponit̄ regnoꝝ conditio. ſcđo eoꝝ dilatatio. ibi. In q̄. Cir-
ca p̄mū dr̄. b Uidi. viſione imaginaria. c Ecce qua
tuor quadrige. i. quatuor regna p̄dicta. d Egredientes
de medio duoꝝ montiū ⁊c̄. i. ſuccedētes ſibi in orbe ſm̄ di
cta ꝓpharum ſanctoꝝ. q̄ de ipis ꝓphetauerunt vtȝ hic. et
Dan̄. ij. ⁊ in pluribus alijs locis. ⁊ dicunt̄ iſti ꝓphete mon
tes. ꝓpt̄ altitudinē cōtemplatiōis. ⁊ erei ꝓpt̄ ſtabilitatē vir
tutis. ⁊ duo. q2 de duob⁹ regnis aliq̄ em̄ fuerunt de regno
iude ⁊ aliq̄ de regno iſrael. vt ptz in libris Regū ⁊ paraly.
e In quadriga prima. id eſt in regno chaldeorum.
f Equi ruſi. in hebreo habet̄ Rubei. q2 chaldei multū ſan
guinem effuderunt̄. ⁊ potiſſime de iudeis in obſidione ie-
ruſalem ⁊ eius captione. g In qua. ſecunda. id eſt re-
gno pſarum ⁊ medorū. h Equi nigri. ꝓpter horrorem
quem incuſſerunt perſe ⁊ medi iudeis tempore aſſueri. qui
ſuadente aman precepit omnes iudeos per totum regnuȝ
ſuum interfici. i In qua. tercia. id eſt in regno grecorū
k Equi albi. quia primus rex alexander magnus licet ve
niret contra ieruſalem ad deſtruendum eam tamen verſus
fuit in manſuetudinem. eo ꝙ ſummus ſacerdos et alij ſa-
cerdotes ex reuelatione diuina exierant obuiam ſibi i pon
tificalibus ⁊ ſacerdotalibus indumentis. ⁊ deſcendens de
equo deum celi in ſummo pontifice adorauit dicens. ꝙ cū
adhuc eſſet in terra ſua. deus apparuit ſibi in tali effigie.
promittens ei victorias de regibus terre. vt habet̄ in ſcho
laſtica hyſtoria l Et in quadriga quarta. id eſt in regno
romanorum. m Equi varij quia aliqui imperatores fu
erunt iudeis manſueti. vt Auguſtus. ⁊ tyberius. et aliqui
feroces. vt Gaius ⁊ nero ⁊ veſpaſianus.
n Et fortes. q2 regnū romanoꝝ in fortitudine exceſſit p̄-
cedentia regna. o Quid ſunt hec dn̄e mi. i. q̄d ſignifi-

cant he q̄drige ⁊ eq̄: p Et ait ad me. viſionē exponēdo. q Iſti ſūt q̄tuor venti celi. i. q̄tuor regna ad modū vento rū p terras diſcurrētia. vł q2 orta fuerūt in q̄tuor ptib⁹ mū di vñ oriunt vēti. r Ut ſtent. in ptāte ⁊ dñio tpib⁹ ſibi ꝓfixis a deo a q̄ ē ois ptās terrena. s In q̄. h pñr oñdit vbi inceperūt bella re ad ſe dilatādū: tñ de q̄driga prima in
B q̄ erāt equi ruſi: non fit hic mentio: q2 re gnū chaldeorū iam erat deſtructū p cyz ⁊ dariū. s In qua erāt equi nigri. i. pſe ⁊ medi vt dictū eſt. t Egrediebant ad ter. aq̄lonis. licz eñ chaldea nō eēt i aq̄lonari pte reſpectu medie ⁊ pſidis: vt in ſupioribus dictū eſt tñ regnū chaldeorū extēdebat vſq3 ad ptes aq̄lonaris. vñ et ex illa parte collegit nabuch. exercituum ad veniādū ꝯ hirlm vt dictū fuit Hiere. j. ⁊ in illis partib⁹ q̄
C ſunt ꝓpinque medie ⁊ pſidi inceperūt pſe ⁊ medi impugnare regnū chaldeorū v Et albi. i. greci. x Egreſſi ſunt poſt eos. q2 alexāder magnus ibi debellauit dariū regē pſarum ⁊ porū regē medorum. y Et variī. i. romani. z Egreſſi ſunt ad ter. auſtri. i. ſe dilatātes reſpectu rome. z Qui aūt erāt robuſtiſſimi. iſti ſunt etiam romani q̄ ſupra dicti ſunt varij ⁊ fortes. a Exie. ⁊ quere. ⁊c. q2 ſe nō dilataue rūt tm̄ ad vnā partē: ſʒ ad oēs ptes orb: iō ſeq̄t. b Et dixit. ſ. dñs a q̄ eſt ois ptās. c Ite pam. terrā. ex oi parte ſubiugādo eam. d Ecce q̄ ingre. i ter. aq̄lonis. impugnādo regē chaldeorū. e ꝶ equieſcere fece. ſpi. meū. i. iraz meā. Loquit eñ deus de ſeipſo ad modū hois irati. cui⁹ ira quieſcit qñ punit. Deus aūt puniuit chaldeos p pſas ⁊ medos q̄ balthaſar regē interfecerūt: ⁊ regnū eius occupauerūt Dañ. v. c. f Et factū eſt. Hic pñr ponit iudeoꝝ ꝯſolatio de edificatōe templi ⁊ honore edificati. Circa qđ ſciendū q aliqui iudei de babylone venerāt apportantes munera auri ⁊ argēti ꝓ templi edificatōe ⁊ eius veneratione: ⁊ in reuelatōe diuina pceptū eſt zacharie q ex illo auro ⁊ argēto faceret coronas: ⁊ poneret in capite ieſu pontificis ad denotandū ꝓfectū in edificatōe ⁊ adminiſtrationem pontificalis officij. Eo q poſtea ille corone ſuſpēderent in templo edificato in loco patēti ad templi decorem ⁊ offerentiū memoriam. Ex his dictis pʒ lr̄a paucis exceptis q̄ diſcurrent. a Ecce vir oriēs nomen eius. i. ieſus pontifex in bono ꝓficiēs. b Et ſubter eum orietur. i. ſub eo edificiū templi ꝓſperabit. c Et ꝯſiliū pacis erit inter duos illos. i. inter ieſum pontificē ⁊ zorobabel ducē. d Et q̄ ꝓcul ſunt. nō ſolū iudei ſʒ etiā gentiles. e Venient in ihrlm. ex deuotōe. f Et edificabūt in tēplo dñi. offerēdo munera pcioſa ad templi neceſſaria ſm q hr̄ ij. Mach. iij. c. Fiebat vo q ⁊ ipſi reges ⁊ principes locū ſummo honore dignū ducerēt: ⁊ templū maximis muneribus illuſtrarēt. g Et ſcietis: p impletionē ꝓphetie mee ⁊ ſic eſt verbū zacharie. h Erit aūt h ſi auditu audieritis ⁊c. p h patet q h ꝓmiſſio de bono futuro: ⁊ alie ꝯſiles

p Et rñdit āgel⁹ ⁊ ait ad me
q Iſti ſūt q̄tuor venti celi: q̄
r egrediūt vt ſtent corā dña
s tore ois terre. In qua erāt
t eq̄ nigri ⁊ egrediebat i terrā
v aquilonis ⁊ albi egreſſi
x ſunt poſt eos ⁊ varij egreſ
y ſi ſunt ad terrā auſtri. Qui
z
a aūt erāt robuſtiſſimi exierūt
⁊ querebāt ire ⁊ diſcur
b rere p oēm terrā. Et dixit.
c Ite ⁊ pambulate terrā Et
pambulauerūt terram. Et
vocauit me ⁊ locut⁹ eſt ad
d me dicēs. Ecce q̄ egrediūt
e in terram aquilonis: req̄e
ſcere fecerunt ſpm̄ meū in
f terra aquilonis. Et factuʒ
eſt verbum dñi ad me dicens.
Sume a transmigratione
ab oldai ⁊ a thobia ⁊
ab idaia ⁊ venies tu in die
illa ⁊ intrabis domum ioſie
filij ſophonie qui venerunt
de babylone ⁊ ſumes
aurū ⁊ argentū ⁊ facies coronas
a pones in capite ieſu
filij ioſedech ſacerdotiſ
magni ⁊ loqueris ad eum
dicēs. Hec ait dñs exerci
a tuū dicēs. Ecce vir: oriēs
b nomē ei⁹. Et ſubt eū oriet
et edificabit templū dño ⁊
ipſe extruet tēplū dño. Et
ipſe portabit gloriā ⁊ ſedebit
⁊ dñabit ſup ſolio ſuo
⁊ erit ſacerdos ſuper ſolio
c ſuo: ⁊ ꝯſiliū pacis erit int
illos duos Et corone erūt
helē ⁊ thobie ⁊ idaie ⁊ hen
filio ſuphonie memoriale
d in tēplo dñi. Et q̄ ꝓcul ſūt
e venient ⁊ edificabūt in tem
f
g plo dñi ⁊ ſcietis q2 dñs exercitum
miſit me ad vos.
h Erit aūt hoc: ſi auditu audieritis
vocem dñi dei veſtri.

Cap. VII

frequēter intelligunt in ſcriptura tali ꝯditōne. ſ. ſi illi quibus
fiunt in bono ꝑſeuerēt: ⁊ ſilr̄ cōminatōes de malo pene
ſi pmaneāt in pctis. Sciēdum aūt q vbi tranſlatio noſtra
ſic habet. Ecce vir, oriens nomen eius. tranſlatio chaldaica
apud hebreos autentica ſic habet. Ecce vir meſſias nomen eius: ⁊ ſic intelligit ad lr̄am d̄ ieſu nazareno qui ē vere meſſias in lege et ꝓphetis ꝓmiſſus q̄ dr̄ h oriēs q2 ſm deitatē eternalr̄ orit a pře Et ſbter eū oriet: q̄a tunc erat naſciturus ſm humanitatē tpaliter de matre. Et ipſe edificabit templū dñi. i. eccleſiam de fidelibus ſuis tanq̄ d̄ lapidibus viuis. Et ipſe extruet templū repetitio eſt eiuſdeʒ ad maiorem aſſertioneʒ. Et ipſe portabit gloriā. in ſua reſurrectione. Et ſedebit et dñabit ſup ſolio ſuo in ſua aſcenſione ad dexteraʒ dei pr̄is. vt dr̄ Marci vlti. Aſſūpt⁹ eſt i celū ⁊ ſedet a dextris dei Et erit ſacerdos ⁊c. vñ dr̄ d̄ eo ad Heb. vij. Hic aūt eo q maneat in eternū ſempiternuʒ habet ſacerdotium. Et cōſiliū pacis erit
B
inter duos illos. i. inter iudeos ⁊ gentiles ex q̄bus facta ē vna eccleſia. ſub vno paſtore ieſu xp̄o. cetera exponant ſicut prius. nec mirandū q in principio huius ptis loquit ſcriptura de ieſu filio ioſedech qui fuit figura re ⁊ noie ieſu xp̄i filij dei: q2 ꝓpter ſilitudinē figure ad figuratū ſacra ſcriptura frequēter trāſit ſub vno ꝯtextu de vno ad alterū ſicut dictum fuit Eſaie. xiiij. q ſcriptura loquēdo de rege babylonis: tranſit ad loquendū de demone p eum figurato: ⁊ ſilr̄ fit in pluribus alijs locis.

In ca. vj. vbi dicit i poſtil. Hic ponit ſucceſſio quadruplicis regni. Additio.

Hoc ca. vj. ſm cōtinuationē ad p̄dicta videt ſic exponendū. Nam poſtq̄ ꝓpħa ſcripſerat de bono regimine ſcđi templi in ſuo principio: ⁊ h in. iiij. cap. vbi dixit. Iſti ſunt duo filij oliue ⁊c. vt. ſ. expoſitum eſt: et ꝯñr in. v. c. tractauit de doctrina phariſaica ſeu thalmudica nephāda ſub qua regimen ſcđi templi fuit poſt tp̄s machabeorum vſq3 in finē. in hoc. c. vj. agit de regimine ppł'i dei p veram euāgelicā legem q̄ diuulgata fuit ꝓpe deſtructionem templi ⁊ poſtea de quo dicit. Et cōuerſus ſum et leuaui oculos meos. i. tranſiui ad aliam viſionem altiorē Et ecce quatuor quadrige. ſ. q̄tuor euāgelia: quoruʒ equi alij ruſi. ſ. martyrio. alij nigri. i. obſcuri ꝓfunditate myſterij. Alij albi. gr̄a virginali. Alij varij ⁊ fortes: gratiā curationū ⁊ diuerſarū virtutū habētes. Dicunt aūt iſte q̄drige egredi de medio duorū montiū. ſ. de medio duorum teſtamentorū qui mōtes ex firmitate ⁊ ſoliditate ſue doctrine erei dicunt. ⁊ q2 nulla vetuſtate conſumi poſſunt. Et hi dicunt quatuor venti egredientes vt ſtent coram dñatore vniuerſe terre: q2 quatuor ptes mūdi p̄dicatio euāgelica diſcurrit: q2 in oēm terrā exiuit ſonus eorū ⁊c. Sed robuſtiſſimis eorū dixit q pambulauerūt terrā ⁊ requieuerūt ſeu requieſcere fecerunt ſpm̄ in terra aquilonis p qđ deſi

gnaṫ ꝙ ſedes apſtica in qua reſidet plenitudo eccleſiaſtici roboꝛis: debebat quieſcere.i.ſedere rome q̄ eſt in terra aq̄lonis.ſ.reſpectu irlm. vel qꝛ licet in oēm terrā exiuit euangelica p̄dicatio: tñ in europā q̄ eſt aq̄lonaris reſpectu terre habitabilis: requieuit ſpūs dñi.i.eccleſiaſtica ptās q̄ ꝑ ſpm̄ dñi exerceṫ. Et

A notandū ꝙ licet hec expoſitio videaṫ eſſe allegorica p̄ſuppoſitio tñ ſm ꝯtinuationē ad p̄cedētia ꝙ in hoc ca. loquiṫ ꝓpha de regimine eccleſie poſt deſtructionē tēpli vt dictū eſt lr̄alis dꝫ cenſeri ſm reg̃las ſupra in q̄one ſup ꝓlogū Gen̄. poſitas.

Replica.

In ca.vj. q̄tuoꝛ quadrigaſ Burg. expo-
B nit de quattuoꝛ euāgelijs: q̄ etſi ꝓ myſtica expoſitōe ſuſtineri p̄t: tñ ſm lr̄am nō p̄nt reddi ſingl'a ſingulis. Nam non eſt rō q̄re vnū euāgeliū habuerit equos rufos aliud albos: aliud nigros: aliud varios: qꝛ q̄tuoꝛ euāgelia ſunt in ſtilo diuerſa. eſt tñ vna oīm materia vt pꝫ ꝑ be. Auguſtinū de cōcoꝛda. euāgeliſtarū ꝛ ꝑ beatū Greg. ſup Ezech. Et ſp̄aliter quadriga cuꝫ rubeis equis nō dꝛ ꝓceſſiſſe alijs ꝓcedētibus q̄ſi per martyres eq̄s rube-
C is ſignificatos euāgeliū nō ſit ꝓſperatum. Alie eñ quadrige cum ſuis equis ad diuerſas mūdi partes dicunṫ in lr̄a ꝓceſſeſſe: cum tñ euāgelium ꝛ eius ſonus in oēm terrā ꝑ has ꝛ illas indifferēter exiuit. Vñ ſi expoſitio Bur. accipiṫ vt myſtica nō opteṫ figurā ꝛ figuratū ꝑ oīa ꝯcoꝛdare: vt dictū eſt s̄. circa ca.j. Oſee. Cap.vij.

Eſaie.58.b.

Et factū ē in anno q̄rto darij regis factum eſt verbū dñi ad zachariā
b in quarta mēſis noni q̄ eſt
c caſleu. Et miſerṫ ad domū
d dei ſaraſar et rogomelech
e ꝛ viri q̄ erāt cū eis ad p̄cā-
f dū faciē dñi vt dicerent ſacerdotib⁹ dom⁹ dñi exercituū et ꝓphetis loquentes
g Nunq̄d flendū eſt mihi in
h q̄nto mēſe vl' ſctificare me debeo ſicut feci iam multꝭ
i annis. Et factū eſt verbuꝫ dñi exercituū ad me dicēs Loq̄re ad oēm pplm terre
k ꝛ ad ſacerdotes dicēs Cū ieiunaueritis ꝛ plāgeretꝭ i
l m quinto ꝛ ſeptimo ꝑ hos ſe
n ptuaginta annos nūq̄d ie
o iuniū ieiunaſtis mihi. Et
p cū comediſtis ꝛ bibiſtꝭ nū q̄d non vobis comediſtis ꝛ vobiſmetipſis bibiſtis.
q Nunq̄d nō ſūt verba q̄ lo
r cut⁹ eſt dñs in manu ꝓphetarū p̄ioꝛū cū adhuc irlm habitareṫ ꝛ eēt opulēta ꝛ ipſa ꝛ vꝛbes i circuitu ei⁹ ꝛ ad auſtrū ꝛ in cāpeſtrib⁹ habi
s tareṫ. Et factū eſt verbum dñi ad zachariam dicens. Hec dicit dñs exercituum
t dicēs. Judiciū verū iudi-
v x cate ꝛ miſc̄diā ꝛ miſeratio
y nes facite vnuſq̄ſqꝫ cū fratre ſuo. Et viduā ꝛ pupillū ꝛ aduenā ꝛ pauperē no
z lite calūniari ꝛ malum vir
a fratri ſuo: nō cogitet i coꝛ
b de ſuo. Et noluerūt attendere ꝛ auerterūt ſcapulam recedentes: et aures ſuas aggrauauerūt ne audirent ꝛ coꝛ ſuū poſuerunt vt adamantē ne audirent legē ꝛ verba que miſit dñs exercituū in ſpū ſuo ſctō ꝑ ma
c nū ꝓphaꝝ p̄ioꝛū. Et facta ē indignatio magna a dño exercituū. Et factū ē ſicut locutus ſum ꝛ nō audierṫ: ſic clamabunt ꝛ nō exaudiam dicit dñs exercituum.
d Et diſpſi eos ꝑ oīa regna
e q̄ neſcierūt. Et terra deſolata eſt ab eis eo ꝙ nō eēt
f tranſiēs ꝛ reuertēs ꝛ poſuerūt terrā deſiderabilē in deſertū. Ca. VIII

Et factū eſt verbū dñi exercituū dicēs. Hec

eſt. Prima in duas. qꝛ p̄mo ꝓpha arguit modū indebitū ieiunādi. ſcd̄o inducit ad rectū modū viuēdi: ibi. Et factum eſt. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ licet iudei in diebus ieiunioꝛū ſuoꝛū abſtinerēt ab aliquibus cibis: non tñ abſtinebanṫ a vicijs: ꝓpter qd̄ erāt rep̄henſibiles ſm ꝙ diffuſe oñdiṫ Eſaie.lviij. idō ibidē dꝛ. Nolite ieiunare ſicut ad hāc diem ꝛ hoc mō arguit eos ꝓpha dicens. Exodi.22.c. Hiere.2.f.
k Cum ieiu. ꝛ plange. in quinto.ſ. mēſe ꝓ ciuitatis ꝛ templi deſtructione. B
l Et ſeptimo. ꝓ interfectōe godolie ad quā ſecuta eſt diſperſio reliquiarum populi iude.
m Per hos. lxx. annos.ſ. captiuitatis.
n Nunquid ieiu. ieiu. mihi.i. ad honorē meū. q.d. nō. qꝛ non abſtinuiſtis a pctīs.
o Et cum come. et bi. laute p⁹ ieiuniū.
p Nun. nō vo. co. ꝛ bibiſtis.i. ad vr̄am voluptatem. q.d. ſic. ꝛ nihil paupibus de diſtis. A

vt dictū eſt ſupra Hiere. xxxix. ꝛ habeṫ. iiij. Reg. vlti.
i Et factū eſt. Hic ꝯñr queſtio poſita ſoluiṫ in qua ſolutione ſic ꝓcediṫ: qꝛ p̄mo increpanṫ de modo ieiunandi p̄terito. ſcd̄o cōſolanṫ de bono futuro ca. ſeq̄. tercio compleṫ queſtionis ſolutio verſus finē eiuſdē ca. ibi. ibi. Et factū

Et factū eſt. Hic interponiṫ ſolutio cuiuſdā dubij. Et diuidiṫ in duas. qꝛ p̄mo queſtio ꝓponiṫ: ꝛ ſcd̄o ſoluiṫ: ibi. Et factū eſt. Circa p̄mū ſciendū ꝙ poſt deſtructionē ciuitatis ꝛ templi tpe ſedechie. iudei poſtea ieiunauerunt annuatim illa die. Et qꝛ ppl's redierat de captiuitate ꝛ templū erat ꝓpe ꝯſummationē. idō iudei qui remanſerūt in babylone miſerūt nuncios in irlm ad ꝓphas ꝛ ſacerdotes: querendo ſi deberēt ab illo ieiunio ceſſare: ꝛ hoc eſt qd̄ dꝛ. a Et factū eſt in anno. iiij. darij regis: in cuius anno ſexto templū fuit cōſummatū. b In quarta.ſ. die mēſis. ix. qui eſt caſleu: cui apud nos coꝛrñdet nouember: ꝛ ſic accipiṫ hic nonus menſis ſm oꝛdinem feſtorum. in quo oꝛdine martius eſt p̄imus: vt declaratuꝫ fuit diffuſe Gen̄. vij. ꝛ Exo. xij. c Et miſerūt. de babylone. d Ad domū dei ſaraſar. iſte principalis erat inṫ nūcios. e Ad p̄candū faciē dñi: qꝛ oī bono negocio p̄mittēda eſt oīo. f Vt di. ſacerdotibus ꝛc̄. qui debēt rñdere de lege ꝛ de alijs dubijs. g Nunquid flen. eſt mihi.i. pplō iudaico. h In quinto menſe licet eñ ciuitas fuerit capta quarto menſe. tñ nō fuit combuſta vſqꝫ ad mēſem quintū:

q Nunquid nō ſunṫ verba q̄ locutus eſt dñs. de mō ieiunandi indebito. r In ma. ꝓpherarum p̄ioꝛum. ſicut allegatum eſt de Eſaia qui ſuo tpe arguit ieiunātes male.
s Et factum eſt. Hic ꝯñr inducit pplm ad debitū modū viuendi. ꝛ ſubdiṫ. t Judicium verum iudicate. nō deferentes alicui cōtra iuſticiā timoꝛe aut fauoꝛe.
v Et miſc̄ꝛiam. q̄tum ad mentis affectū. x Et miſeratōes: q̄tum ad multiplicē effectū. y Facite. cū ꝑſonis indigētibus cuiuſcūqꝫ cōditionis aut ſexus.
z Vir fratri ſuo.i. ꝓximo ſuo. a Non cogi. in coꝛ. ſuo malum. ex quo patꝫ falſitas ioſephi dicētis libꝛo antiquitatū. xij. c. ꝙ cogitatio nō eſt pctm̄ niſi ꝓcedat ad effectū
b Et noluerunt attēdere ad verba ꝓpharum p̄tes vr̄i q̄ erant in hirlm ꝛ regno iude ante deſtructionē hierlm. ſed magis ꝓphas ꝑſecuti ſunt ad moꝛteꝫ. c Et fa. eſt indi. magna a dño qui ꝑ chaldeos ciuitatē ꝛ templū deſtruxit: pplm partim occidendo ꝛ partim captiuādo. idō ſequiṫ.
d Et diſpſi eos ꝑ omnia regna.i. ꝑ multa vt ꝑ regna aſſyrioꝛum chaldeoꝛum: ꝑſarum ꝛ medoꝛum.
e Et ter. deſolatus eſt ab eis.i. ꝓpter eoꝛū demerita.
f Et po. ter. deſiderabilem.i. iudeam que fuit deſiderabilis patribus ſanctis. nō tam ꝓpter eius fertilitatem. quia terra egypti eſt fertilioꝛ q̄ꝫ ꝓpter mundi redemptoꝛē qui operatus eſt ſalutem. Capl'm. viij.

Et factum eſt. Hic poſt populi increpationem

ponit ꝓpħa boni ꝑmiſſionē: vt bonus ſamaritanus poſt vinū mordicatiuū infundēs oleū lenitiuū: ꝛ diuidit in duas ptes: qꝛ ṗ ponit dicta ꝑmiſſio. ſcḋo ꝑmiſſionis cōfirmatio: ibi. Hec dicit. Promiſſio vo iſta eſt de ꝓſpera habitatiōe ciuitatis irl'm reedificate. Premittitur tñ pterita caſtigatio cū dr̄ in ꝑſona dei.

tis maledictio in gentibus. qꝛ qñ gentiles maledicebāt alicui dicebāt. ſic tibi cōtingat ſicut miſeris iudeis.
t Sic ſalua. vos. de malis. v Et eritis bñdictio. quia bñdicēs alicui dicet. Fiat tibi ſicut iudeis Licet aūt iſtud aliqliter fuerit impletū tpe templi ꝯſummati: ꝛ ciuitat' reedificate. tñ multo ꝑfectius impletū fuit tpe xpī ꝛ aploꝝ. cetera patent vſqꝫ ibi.

Ȝ.1.c. b Zela. ſum ſyon. ſicut vir vxorē: q acrit corripit eā delinquētē: ꝛ accipit hic ſyon ꝓ pplo q ibi ꝯueniebat ad tēplū: ꝛ etiaꝫ ꝓ tēplo: qꝛ pplus caſtigatus fuit ꝑ captiuitatē: ꝛ templū incenſum ꝓpter ppli maliciam. c Reuer. ſuꝫ ad ſyon. id ē dulcedine clementie d Et ha. in me. irl'm qꝛ poſt reedificationē templi vbi viguit cultus dei. ꝛ etiā ibi erit multitudo ppli. iō ſeqt. e Adhuc
B habi. ſenes ꝛc̄. qꝛ nō interficient in iuuētute ſicut antea. cetera patent in lr̄a.
f Hec dicit. hic ꝯñr ſequit dicte ꝑmiſſionis ꝯfirmatio. ꝛ diuidit in duas. qꝛ ṗ confirmat rōne. ſcḋo exemplo: ibi. Hec dicit Rō aūt accipitur ex dei potētia cui nihil eſt difficile: ꝛ hoc eſt qḋ dr̄. g Si videbit diffi. in ocu. reli. po. huius ꝓpter paucitatē eī plebis tpe zacharie videbat hominibus q decetero irl'm nō poſſet ſufficiēter populari. ſꝫ h non obſtat potentie dei. iō ſubdit h Nū qd i oculis meis ꝛc̄. ꝛ ſubdit modus populatōis cum dr̄.
i Ecce ego ſaluabo ꝛc̄. qꝛ reedificata ciuitate ꝛ ſtatu eius ꝓſperāte: multi iudei de diuerſis ptib' inſtinctu dei venerūt

b dicit dñs exercituū| zelat'
ſum ſyon zelo magno ꝛ in
dignatōe magna zelat' ſū
eā. Hec dic̄ dñs exercituū
c/d Reuerſus ſum: ad ſyon: ꝛ
habitabo in medio hirl'm.
Et vocabit irl'm ciuitas veritatis: ꝛ mons dñi exerci
tuum mons ſanctificatus.
Hec dicit dñs exercituuꝫ
e Adhuc habitabūt ſenes ꝛ
anus in plateis irl'm ꝛ viri
bacul' i manu ei' ṗ mltitu
dine dierū. Et platee ciui
tatis ꝯplebūt infantib' ꝛ
puellis ludētib' in plateis
f ei' Hec dic̄ dñs exercituū
g Si videbit difficile i ocul'
reliqaꝝ ppli hui' i dieb' il
h lis nūqd i oculis meis dif
ficile erit: dicit dñs exerci
tuū. Hec dicit dñs exerci
i tuū. Ecce ego ſaluabo po
pulū meū d̓ ťra oriēt' ꝛ de
ťra occaſus ſolis ꝛ adducā
eos ꝛ hitabūt i medio irl'm
ꝛ erūt mihi in ppl'm: ꝛ ego
ero eis i deū i veritate ꝛ in
k iuſticia. Hec dic̄ dñs exer
l cituū. Cōfortent man' vr̄e
m q audit' i his dieb' ſermo
nes iſtos ꝑ os ꝓphaꝝ i die
q fundata eſt dom' dñi ex
ercituū vt templū dñi edifi
n caret Siqdē añ dies illos
merces hoim non erat nec
o merces iumētoꝝ erat neqꝫ
introeūti neqꝫ exeunti erat
pax ṗ tribulatione: et dimi
ſi oēs hoies vnūquēqꝫ ꝯ ꝓ
p/q ximū ſuū. Nūc āt nō iuxta
dies priores ego faciā reli
quijs ppli hui' dicit dñs
r exercituū ſꝫ ſemē pacis erit
Vinea dabit fructū ſuū: ꝛ
ťra dabit germē ſuū. Et ce
li dabūt rorē ſuū ꝛ poſſide
re faciā reliqas ppli h' vni
s uerſa h̄. Et erit ſicut eratiſ
maledictio i gētib' dom'
t iuda ꝛ dom' iſrl' Sic ſalua
v bo vos ꝛ eritis bñdictio.
Nolite timere. Cōfortent
man' vr̄e qꝛ hec dicit dñs
exercituū. Sicut cogitaui
vt affligerē vos cū ad ira
cūdiā ꝓuocaſſent pr̄es vr̄i
me dicit dñs ꝛ nō ſum mi
ſert' ſic cōuerſus cogitaui
in dieb' iſtis vt benefaciā
domui iuda ꝛ irl'm Nolite
x timere. Hec ſunt ergo ṽba
y que facietis| Loqmini ve
ritatē vnuſqſqꝫ cuꝫ ꝓximo
z ſuo. Veritatē et iudicium
a pacis iudicate i portis ve
ſtris et vnuſquiſqꝫ malum
cōtra amicū ſuū ne cogite
tis i cordib' vr̄is ꝛ iuramē
tū mēdax ne diligat'. Oia
eī hec ſūt q odi dicit dñs
b Et factū eſt verbū dñi exer
cituū ad me dicēs. Hec di
c cit dñs exercituū. Ieiuniū
d/e quarti ꝛ ieiuniū qnti ꝛ ieiu
f niū ſeptimi ꝛ ieiuniū deci
g mi erit domui iude in gau
diū ꝛ leticiā ꝛ in ſolennita
h tes ṗclaras. Veritateꝫ tñ
i ꝛ paceꝫ diligite. Hec dicit
k dñs exercituum Vſqꝫquo
l veniat ppli et habitent in

x Hec ſūt q verba q facietis. vbi cōcludit q ꝑmiſſio dictoꝝ bonoꝝ implebit in eis: ſi ꝑmaneāt in iuſticia. ideo ſubdit C
y Loqmini veritatem ſine dolo ꝛ deceptōe. z Veritatē ꝛ iudi. pa. iudicate. ſine ꝑſonaꝝ acceptione. a In por. veſtris. in portis eī ciuitatis ſedebāt antiqtus iudices vt oēs tā indigene q̄ aduene in ꝓmptu poſſēt eos inuenire. cetera patēt. b Et factū eſt. Hic ponit impletio ſolutiōis de qōne ſupra poſita: ꝛ diuidit in duas ptes: qꝛ ṗ ponit ſolutiōis cōpletio. ſcḋo aduētus xpī denūciatio. ibi. Hec dicit: qꝛ pncipalis intētio ꝓphetarū eſt nūciare dieſ meſſie. vt dicit Rabi ſa. ſ. ſe. c. ꝛ alij doctores hebrei iō frequēter loquēdo de alijs interſerūt de ptinentibus ad aduentum xpī. Circa primū ſciendum q qſtio fuit mota de ieiunijs qnto mēſe ꝛ ſeptimo ꝛ occaſione huius fit mentio de alijs ieiunijs q apud iudeos fiebāt ꝑ anni circulū cū dr̄. c Ieiuniū qrti. ſ. mēſis in q capta fuit ciuitas irl'm vt pꝫ. iiij. Reg. vlti. d Et ieiuniū quinti in q tēplū et ciuitas B

Eph.4.d.

illic ad habitandū. k Hec dicit. Hic ꝯñr cōfirmat exēplo ꝑ hoc q anteqꝫ reſumeret edificatio templi: ppl's erat in miſero ſtatu: ꝛ ope reſumpto cepit meliorari. ideo dr̄.
l Confortent manus vr̄e. in templi ope. m Qui audi tis ꝛc̄. ꝑ os ꝓphetarū. ſ. aggei ꝛ zacharie ad edificium templi exhortantiū. n Siquidē ante dies il. mer. ho. non erat ꝛc̄. i. hoies ꝛ iumēta laborāt qſi fruſtra. qꝛ nō cedebāt eis ad lucrū. o Neqꝫ introeunti neqꝫ exeunti erat pax ꝓpter inſidias aduerſarioꝝ. p Nunc aūt. i. poſt opis reſumptionē. q Non iuxta dies priores. in qbus ppl's erat in miſeria magna. r Sed ſemen pacis erit. i. ppl's poterit pacifice ſeminare ꝛ metere: ꝛ erit etiā abundantia. iō ſubdit. Vinea dabit fructū ſuū ꝛc̄. s Et erit ſicut era

fuerunt combuſta. e Et ieiu. ſeptimi. in die expiatōis ꝛ ꝓpter mortē godolie. vt ṗdictū eſt. f Et ieiu. decimi. qꝛ tunc ezechiel ꝛ ppl's exñs in babylonia audierūt rumores de ſubuerſione irl'm ꝛ templi. g Erit do. iu. in gaudiū. i. vertet ad coꝝ ꝓſperitatē ꝛ ſolatiū: ſi tñ ieiunent debite. ſ. a vicijs abſtinēdo ꝛ opa iuſticie faciēdo. iō ſequit.
h Veritatē tñ ꝛ pacē diligite. iuſte ꝛ pacifice cum ꝓximo ꝯuerſando. i Hec dicit. hic ꝯñr denūciat multiplicatio fideliū in aduētu xpī cū dr̄ in ꝑſona dei. k Vſqꝫ veniāt ꝛc̄. ꝛ cōtinuat ſic cum ṗcedēti lr̄a. Veritatē tñ ꝛ pacem diligite. iuſte ꝛ pacifice ꝯuerſando. Vſqꝫquo veniāt ppli. multi ad fidē xpī in lege ꝛ ꝓbis ꝑmiſſi. l Et habi. in ciuita. multis ꝑ orbē diffuſis. ſicut videmus imple

tum p orbem vniuerſum. m Et vadāt habitatores ꝛc. ſeinuicē exhortātes ad bona opa. n Uadā etiā ego. q: ego deus in humana natura aſſumpta veni in irl'm vbi oblatus fui in templo: vbi frequēter orauit ꝛ pdicauit ppl'm exhortādo. o In diebus illis ꝛc. ꝛ q: ſūt. lxx. lingue q̄ multiplicate p decez faciūt ſeptingētos: ꝛ iterū in pallijs iudeoꝝ erāt q̄tuor fimbrie p q̄tuor āgulos Septingenti v° ducti p q̄ternariū faciunt duo milia octingētos. ꝛ dicit h̄ Ra. ſa. q̄ tot gentiles de oibus linguis ſequētur quēlibet iudeum cōuerſum ad iudaiſmū q: h̄ non fuit impletū a reditu captiuitat' babylonice vſq̄ ad tpus iſtud ſm ipm. iō cogit h̄ reducere ad tps futuꝝ in quo dicit meſſiā futurum ſ; qō dicit implendū iam impletū eſt a tpe aplo꜠ q̄ fuerunt iudei natiōe q: ad pdicatione̅ coꝝ in fortib° ſuis nō ſolū de gētilibus adheſerunt vni aplo duo milia octingenti. ſed etiā mlto plures ad fidē xpi conuerſi: dr̄ eñ hic. p Apphendent decē hoīes ꝛc. q: denarius eſt limes numeroꝝ: vt habet. iij. Phyſi. ꝛ ſequētes nūeri ſūt replicatōes denarij: vt. xx. bis decē. xxx. ter decē. ꝛ ſic ꝯñr. ꝛ ideo p denariū notat multitudo adherentium aplis ad ſequēdum xpm. q Ex oibus linguis ꝓpter ꝯ donū linguarū in die pēthecoſtes fuit datū aplis vt fidē xpi pdicare poſſent in oibus linguis. Ca. ix.

O *(A)* Nus verbi. Poſtq̄ poſite ſunt ꝓphetie reſpicientes tps hirl'm reedificate ſub dn̄atu pſarum. hic ponunt ꝓphetie ad idē ſub tpe regis grecoꝝ: ꝛ diuidit in duas ptes: q: primo nunciat ꝯſolatio iudeis ex aduerſarioꝝ deiectōe. ſcdo ex xpi miſſione: ibi. Exulta ſatis. tercio ex bonoꝝ multiplicatōe ſe. ca. Primā v° ptem exponit Ra. ſa. de ſubiectiōe terrarū ꝛ ciuitatū q̄ noiant hic tpe meſſie quem expectēt iudei venturū: ſ; q: hoc iam trāſyt in pteritū: ideo alij exponūt de victorijs machabeoꝝ ſ; q: victorie eorum nō vident aliqualiter tm̄ ſe extendiſſe vt lr̄a ſonat. ideo alij exponūt ꝛ melius vt credo de victorijs Alexandri magni qui fuit primus rex in monarchia grecoꝝ: ꝛ deſtruxit monarchiā pſarū ꝛ medoꝝ. igit ſm hanc ſniam exponit ſic lr̄a. a Onus verbi dn̄i. i. ꝓphetia de malo pene ſupuenturo terris infra noiatis: ꝛ deijciēte earum ptātem ſicut onus graue deijcit hoīs portantis virtutē. b In ter. adrach. i. ſyrie. c Et damaſci requiei eius. q: damaſcus erat caput ſyrie: vt hr̄ Eſa. vij. ꝛ iō in ipſa quieſcebat ſyria ſicut in metropoli ꝛ fortiori ciuitate. d Quia dn̄s eſt ocu. ho. ꝛc. i. q: dn̄s puidet ꝛ diſponit oīa ſup hoīes ventura. ꝛ potiſſime reſpicit ppl'm iſrl' in q̄tum aſſumpturus erat humanā naturā de eo. hoc autē hic introducit ad ſignificandū q̄ tribulatiōes hic nunciate ſup terras iſtas venture p Alexandrū magnū venerūt ꝓpter mala q̄ fecerunt pplo iudeoꝝ: ſaltē ꝓ parte. e Emath q̄z. nomē ciuitatis ſyrie. ꝓpe terminos iudee. f Et tyr° ꝛ ſyon ſit'r. vtz ex. iij. Reg. g Aſſumpſerūt quip. ſibi ſa

m ciuitatibus multis et vadāt habitatores vnus ad alterū dicētes. Eam° ꝛ de
pcemur faciē dn̄i: ꝛ q̄ram°
n dn̄m exercituū Uadā etiā ego. Et veniēt ppli multi ꝛ gētes robuſti ad querēdū dn̄m exercituū i irl'm: ꝛ depcandā faciē dn̄i. Hec di
o cit dn̄s exercituū. In die
p bus illis in q̄b° apphēdet
q decē hoīes ex oib° liguis gētiū: ꝛ apphēdēt fimbriā viri iudei dicentes: ibim° vobiſcū. Audiuimus eñ q̄m de° vobiſcū ē. Ca. IX

a O Nus vbū dn̄i in fra
b adrach ꝛ damaſci re
c quiei ei° q: dn̄s ē ocu
d lus hoīs ꝛ oim tribuū iſrl'
e emath q̄z i finibus ei° ꝛ ty
f rus ꝛ ſyon. Aſſumpſerunt
g quippe ſibi ſapiam valde.
h Et edificauit tyrus muni
i tionē ſuā ꝛ coaceruauit argentū q̄ſi humū ꝛ aurū vt lutū platearū ecce dn̄s poſſi
k debit eam ꝛ pcutiet i mari
l fortitudinē ei° ꝛ h̄ igni de
m uorabit. Uidebit aſcalō ꝛ timebit gaza ꝛ dolebit ni
n mis ꝛ accarō q̄m ꝯfuſa eſt ſpes ei° Et pibit rex de ga
o za ꝛ aſcalō nō hitabit. Et ſedebit ſepator in azoto ꝛ diſpdā ſupbiā philiſtinoꝝ
p Et auferā ſanguinē ei° de
q ore ei° ꝛ aboīatōes eius
r de medio dētiū ei°. Et re
s linquet etiā ipſe deo nr̄o ꝛ
t erit q̄ſi dux in iuda ꝛ acca
v ron q̄ſi iebuſeus. Et circū
x dabo domū meā ex his q̄
y militāt mihi eūtes ꝛ reuer
a tētes ꝛ nō trāſibit ſup eos
b vltra exactor quia nunc vi
c di in oculis meis. Exulta
d ſatis filia ſyon: iubila filia

pientiā. ſ. terrenā: iō ſubdit. h Et edifi. tyrus muni. ſuā. vt nō timeret hoīem. i Et coacerua. ar. q̄ſi humum. i. in magna valde abūdantia. ꝛ hoc ex mercibus q̄ afferebant ibi p mare ex terris diuerſarū gentiū: vt hr̄ Ezech. xxvij. ſ; q: ſapia terrena nō valet cōtra dn̄m: iō ſubdit. k Ecce dn̄s poſſi. eā. p alexādrū. l Et pcutiet i mari forti. eius. Tyrus eñ erat vndiq̄ mari circumcluſa: ſ; alexāder magnus lignis ꝛ lapidib° ꝛ terra impoſitis ꝯtiguauit eam ꝓpinquo littori: ꝛ ſic cepit eam ꝛ cōbuſſit. m Uidebit aſcalon ꝛc. Iſte eñ ciuitates philiſtinoꝝ erant ſite ſup mare mediterraneū ꝛ ꝓpinque tyro: ꝛ ei cōfederate ꝛ iō vidētes deſtructionē ei° timuerūt deſtructionem ꝓpriā: iō ſubdit n Qm̄ confuſa eſt ſpes eius. quā habebāt in fortitudine et auxilio tyri. o Et ſedebit ſepator in azoto. q̄ eſt ciuitas philiſtinoꝝ. ꝛ dr̄ hic ſepator alexāder q̄ bona terre ſepauit. et diuiſit ſuis bellatoribus in heb. habet. Et ſedebit ſpiritus in azoto. ꝛ hoc cōuenit Alexandro qui fuit natus de adulterio Nectanabus eñ p illuſiōes magicas ſb ſpecie ammonis dei lybie cognouit matrē Alexandri ꝛ eū genuit. vt hr̄ in hyſtoria alexandri. p Et auferā ſanguinē eius de ore eius. ſ. Alexandri. q̄ indignatus cōtra iudeos dixit ſe deſtruere irl'm ꝛ iudeorum effundere ſanguinē: ſ; viſo ſummo ſacerdote verſus fuit in manſuetudinē: vt dictū eſt ſupra ca. vj. q Et abominatōes eius. i. blaſphemias de deo iſrl' q̄bus dicebat ipm impotentē ad defendendū ppl'm iſrl' ꝯ ipm: r De medio dentiū eius. i. de lingua eius q̄ eſt in medio dentiū. s Et relinquet. i. ſeruabit. t Etiā ipſe deo nr̄o q: alexander deo ſacrificauit in irl'm ſm pontificis oſtenſionem. ꝓut dicit Joſephus lib. antiquitatum. xj. v Et erit q̄ſi dux in iuda. q: libertates pplo dedit vt ibidem habet. x Et accaron q̄ſi iebuſeus. q: illam ciuitatē ſubiecit iudeis ſicut iebuſeus fuit ſubditus p expugnatione dauid. ij. Reg. v. y Et circūda. do. mea. i. templum. a Ex his q̄ militāt mihi. i. ex iuda machabeo ꝛ fratrib° eius q̄ templū ꝯ duces antiochi illuſtris recupauerunt ꝛ mūdauerūt. j. Mach. iiij. b Eūtes ꝛ redeūtes. i. ad bella ꝯ aduerſarios inſurgētes: ꝛ h̄ fuit poſt tps alexandri vt pz. j. Mach. j. c Et nō tranſibit vltra ſup eos exactor. ſ. tributi. Uñ. j. Mach. xiij. dr̄ Anno. clxx. ablatū eſt iugū gentiū ab iſrl'. d Quia tunc vidi oculis: clementie affictionē ppli. ꝛ dr̄ hoc in pſona dei. e Exulta. Hic ꝯñr annunciat aduētus xpi quē ſumme deſiderabāt pr̄es antiq̄. ꝛ diuidit in duas. q: primo denūciat aduēt° xpi. ſcdo multiplicatio fidelis ppli: ibi. Conuertimini. Circa primū dr̄. e Exulta ſatis filia ſyon iubila filia hirl'm. qō patet impletū de dn̄o ieſu xpo Math. xxj. vbi allegat hec auctoritas tunc impleta q̄n xps veniens in hierl'm ad paſſionē ſuam fuit receptus in ciuitate ꝛ in templo cū leticia ꝛ exultatione ppli.

B

Eſaie. 62. b

a Ecce rex tuus veniet tibi.i.ad ſalutē tuam.vñ dicit hic Ra.ſa.ꝙ ſcriptura iſta nō pōt intelligi niſi de rege meſſia
b Juſtus ⁊ ſaluator.ſaluauit eñ nos ꝑ viā iuſticie ſeipſum morti offerēdo. c Ipſe paup.pauperē eñ vitam dVxit a principio natiuitatis vſ ad horā mortis.vt ꝫ ex decurſu euāgelij.

ſtolos de qua dr̃ Eſa.lviij.Quaſi tuba exalta vocē tuam. b Et vadet in turbine auſtri.i.idola auferet ſicut ventus turbinis ſtipulam. c Dñs exercituū.i.angelorum. d Protegat eos.dando eis cōſtantiā cōtra ꝑſecutiones tyrānorum. e Et deuorabunt.i.incorporabūt xp̃o gentes ꝑ ſuſceptionē fidei. f Et ſubijciēt iugo xp̃i.

Math.21.a. d Et aſcēdens ſup aſinā ⁊ ſup pullū ſuper vtrūꝗ eñ aſcendit ſucceſſiue tūc veniēs in irl̃m:vt patꝫ Math.xxj. e Et diſꝑdā quadrigā ex ephraim ⁊c̃.q2 nō vi armorū triūphauit: ſꝫ euidētia miraculorū.vñ dicit hic Ra.ſa.ꝙ meſſias nō indigebit bellatorib⁹ ad ſubiugādū ſibi multitudinē gentiū:ſꝫ ex tonec dicit futurum qđ iā eſt ꝓteritū ꝑ ꝓdicationē apl̃orū:iō ſubdit f Et loquet pacē gentibus.q̄ cōuerſe ſunt nō violentia ſꝫ ꝑſuaſione pacifica. g Et ptās ei⁹ a mari ⁊c̃.q2 in omnibus ptib⁹ orbis ſūt aliq̄ fideles xp̃m cōfitētes:⁊ Math.vlt. dicit. Data eſt mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. h Tu q̄ꝫ o xp̃e.⁊ mutat modus loquēdi ſic tercia ꝑſona ad ſcđam.

C

B

a irl̃m. Ecce rex tuus veniet
b iuſtus ⁊
c ſaluator ipſe paup
d ⁊ aſcēdens ſup aſinā ⁊ ſup
e pullū filiū aſine. Et diſper
dam quadrigā ex ephraim
⁊ equū de irl̃m ⁊ diſſipabit
f arcus belli. Et loquet pa-
g cem gētibus ⁊ ptās eius a
mari vſ ad mare ⁊ a flu-
h minib⁹ vſ ad fines terre
i tu q̄ꝫ in ſanguine teſtamēti
k
l tui emiſiſti vinctos tuos ꝺ
m lacu in q̄ nō eſt aqua. Con-
n uertimini ad munitionē vi
o cti ſpei. Hodie q̄ꝫ annūci-
p
q ans duplicia reddam tibi
r qm̃ extēdi mihi iudā q̄ꝛ ar
s cū ipleui ephraī. Et ſuſcita
t
v bo filios tuos ſyon: ſup fi
x lios tuos grecia ⁊ ponā te
y q̄ſi gladiū fortiū. Et dñs
z deus ſup eos videbit ⁊ exi
bit vt fulgur iaculum ei⁹.

a Et dñs de⁹ in tuba canet:
b ⁊ vadet in turbine auſtri.
c Dñs exercituū proteget
d
e eos ⁊ deuorabūt ⁊ ſubijci
f
g ent lapidibus funde Et bi
h bētes inebriabunt quaſi a
i vino ⁊ replebunt vt phia
k
l le ⁊ q̄ſi cornua altaris. Et
ſaluabit eos dñs deus eo
m rū in die illa vt gregē ppl̃i
n ſui: quia lapides ſcti ele-
o uabunt ſuper terram eius
p Quid enim bonum eius ē
q ⁊ quid pulchrū ei⁹ niſi fru
r mentum electorum ⁊ vinū
s germinās virgines.

Capitulum X

a Petite a domino plu-
b uiam in tempore ſero
c tino: ⁊ dominus faciet ni-
d ues ⁊ pluuiā ⁊ ibris dabit
e eis ſingulis herbā in agro

g Lapidibus fundę.i.ꝓdicationibus ꝓcedētibus ex charitate q̄ ꝑ fūdā deſignat eo ꝙ de corda efficit. h Et bibentes inebriabunt q̄ſi a vino.i.delectabūt in conuerſione gentium ſicut delectant illi qui bibūt vinum. i Et replebunt vt phiale.meritis in dicta cōuerſione. k Et q̄ſi cornua altaris.ſ.holocauſtoꝝ vbi inter cornua ponebant carnes ꝯcremande ad honorē di uinum. l Et ſaluabit eos dñs deus eorum in die illa.i.tēpe no.te. vt ꝓdictum eſt. m Vt gregem ppl̃i ſui.i.ſicut bon⁹ paſtor diligenter cuſtodit gregem ſuum. n Quia lapi.ſcti.ſ.

A

loquēdi ſic tercia ꝑſona ad ſcđam. i In ſanguine.i.in virtute ſanguinis tui in cruce effuſi. k Teſtamenti tui. q2 ſanguis ille eſt cōfirmatio noui teſtamēti Math.xxvj. l Emiſiſti vinctos tuos ⁊c̃.i.pr̃es in inferni lymbo detētos eduxiſti. m Conuertimini. Hic ꝯñr inducunt ppl̃i ad fidem xp̃i.aliqui tñ exponūt reſiduū huius ca:de iudeis qui fugerāt tpe ꝑſecutōis regis antiochi:ſꝫ audito ꝙ iudas machabeus ⁊ frēs eius ꝓualuerāt aduerſus duces antiochi redierūt de diuerſis partibus cum iuda fortiter cōtra aduerſarios ꝓliantes:⁊ ad hoc ſatis pōt applicari lr̃a ſꝫ ſaluo meliori iudicio mihi videt melius exponi ꝯñr ad lr̃am ꝓcedētem de vocatōe ad xp̃i fidē cū dr̃. m Cōuertimini ad munitionē.i.ad xp̃i fidē q̄ eſt tanq̄ꝫ fortaliciū credentib⁹ ſm̄ illud Prouerb.xviij. Turris fortiſſima nomē dñi.ad ipm currit iuſtus ⁊ ſaluabit. n Vincti ſpei.i.vincti ad inuicem charitate ⁊ ſpe retributōis eterne. o Hodie q̄ꝫ.i.noui te.tpe.qđ dr̃ dies ad Rom.xiij. Nox ꝓceſſit dies aūt appropinquit p Annūciās duplicia reddam tibi.tpe eñ no.te.ꝓdicat publice duplex gloria anie reddēda.ſ.aie ⁊ corpis. q Qm̃ extēdi mihi iudā.i.ieſum xp̃m de tribu iuda ſm̄ carnē natum. r Quaſi arcum.in cruce q̄ arcu eſt ꝑcuſſus demon. s Impleui ephraim.i. apl̃os qui oēs vel fere oēs fuerūt de regno decem tribuū quo vocat ephraim frequēter in ſcriptura ve.te.eo ꝙ hic roboam primus rex fuit de tribu ephraim:hos autē apl̃os impleuit dñs ſpūſancto Act.ij. t Et ſuſcitabo filios tuos ſyon.i.apl̃os. v Sup filios tuos grecia.in qua pl̃es apl̃i ꝓdicauerūt fidem xp̃i:iō ſequit. x Et ponam te q̄ſi gladium fortiū.ꝓdicādo dei verbum qđ eſt gladius ſpūs. Eph.vj. y Et dñs deus ſup eos videbit.in miraculis viſibilibus diuina virtute fiendis ad inuocationē apl̃oꝝ. z Et exibit vt fulgur iaculū eius.i.effectus ſue ptātis ita manifeſtabit:ſicut fulgur egrediēs de nubibus. a Et dñs deus in tuba canet.in tuba.ſ.ꝓdicatōis ꝑ apo-

electi dei. o Eleuabunt ſup terram.primo ꝑ meritū gr̃e ⁊ poſtea ꝑ ꝓmium glorie:ex h autē qđ dr̃ hic lapides ſcti. apparet manifeſte ꝙ ꝓpha loquit metaphorice:q2 lapides materiales nō ſunt ſanctitatis vel vicij capaces.iō ſubdit adhuc metaphorice. p Quid eñ bonū eius ⁊c̃.i.q̄d eſt placens coram deo. q Niſi fru.electorum.i.corpus xp̃i cōſecratum in pane frumēti q̄ nutriunt ſpūaliter electi. r Et vinū.i.ſanguis xp̃i ſub ſpecie vini. s Germinās virgines.i.multiplicās virgines in eccleſia dei.ſequentes veſtigia xp̃i paſſi.

Capl̃m.x.

Petite a dño. Hic ꝯñr ꝯſolat ppl̃m de bonoꝝ multiplicatōe:⁊ diuidit in duas ptes:q2 p̃ ꝓpha denūciat bonorū multiplicationē.ſcđo diſꝑſorū ꝯgregationē:ibi. Sibilabo eis.ꝓma ps ab hebreis expoſitorib⁹ ⁊ catholicis cōiter exponit de abūdantia terrenaſcētium ⁊ de victorijs machab.⁊ ſatis pt ad h applicari lr̃a.ſꝫ ſaluo meliori iudicio videt mihi exponēda de bonis ſpūalibus hic ꝑ corpalia methaurice deſignatis:dicēdo ꝯñr ad ꝓcedētia ⁊ ſubſequētia vt videbit.in pte eñ immediate ꝓcedēti locutus fuerat ꝓpha de vocatōe ad fidem xp̃i ⁊ nutritiōe in ea cibo ⁊ potu ſacramētali.ad q̄ diſponit verbū diuinū iō ꝯñr dicit ꝓpha. a Petite a dño pluuiam.i.doctrinā euāgelicā.ſicut dr̃ Deut.xxxij. Concreſcat vt pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquiū meū ⁊c̃. b In tpe ſerotino.i.tpe no.te.qđ dr̃ ſerotinum reſpectu veteris teſtamēti.vñ dr̃.j.Joh.ij. Nouiſſima hora eſt.ꝑ hoc qđ dr̃ hic in tpe ſerotino.videt ꝙ nō loquat de pluuia materiali ꝓ terrenaſcētibus q̄bus pluuia ꝓmitiui tpis eſt tm̄ vel plus neceſſaria. c Et dñs fa.ni.⁊ pluuiam.i.doctrinā euāgelicam q̄ dr̃ nix.q2 refrigerat ꝯcupiſc eſtū:⁊ pluuia.q2 multiplicat boni opis fructū. d Dabit eis ſingu.herbam.ſicut eñ frumentū p̃ facit herbā.poſtea ſpicā.⁊ vltimo granum:ſic fructificatio ſpūalis de minus ꝑfecto ꝓcedit ad debitū augmentū. e In agro.ſ.dñico qui eſt eccleſia

Math.xiij. f Quia ſimula.locu.ſunt inutile.gentilibus eñ ante cõuerſionẽ in idolis reſpõſa dabant q̃ nõ ſolum erãt inutilia: ſ; etiam nociua. g Et diuini ꝛc.talibus eñ erant intenti gentiles añ cõuerſionẽ ad fidẽ. h Idcirco adducti ſunt.a recta via ꝑ varios errores. i Affligent re manẽtes in erroꝛib⁹

moꝛiturus erat.nõ tñ ꝓ gente ſ; vt filios dei q̃ erãt diſpſi ꝯgregaret in vnum mõ ꝑdicto. m Et multi.eos ſicut ante fue.multiplicati.ſ.tpe dauid ꝛ ſalomonis in quo fuerũt multi fideles eccleſie.q: vna ẽ eccleſia fideliũ a primo Abel iuſto vſq; ad vltimum electũ

k Quia nõ eſt eis paſtoꝛ.i.doctoꝛ ver⁹ ſ; falſus:ideo ſubdit l Sup paſtoꝛes.i. ſacerdotes idoloꝛũ ꝛ doctoꝛes gentium. m Iratus eſt furoꝛ meus.q: nõ ſolũ ſũt mali: ſ; etiã ptrabũt ad malũ de q̃bus ſb- dit. n Et ſup hir- cos viſitabo.i.ſup re pꝛobos q̃ dicunt he- di vel hirci Math. xv.ꝛ accipit hic viſi tatio pꝛo malo pene qᵒ autẽ ſubdit. o Quia viſitauit dñs ꝛc.accipit viſita tio in bonum vtroq; mõ freq̃nter accipit viſitatio i ſcriptura. p Domũ iuda.i.ce tum apl'oꝝ xp̃m ꝯfi- tentiũ.q: ꝑ domũ iu da intelligunt xp̃m ꝯfitẽtes: etiã ſm he- breos vt dictum fuit Hiere.xxiij.ꝛ.xxiiij q Et poſuit eos q̃ſi equum gloꝛie ſue.q: deduxit eos pꝛo ſua volũtate ad declarã dum gloꝛiã maieſta tis ſue ꝑ opa miracu loſa. r In bello. cõtra humani gene- ris inimicum.

B

C

f Quia ſimulacra locuta ſũt
g inutile ꝛ diuini viderũt mẽ
daciũ ꝛ ſomniatoꝛes locu
ti ſunt fruſtra ꝛ vane ꝯſola
h bant. Idcirco adducti ſũt
i k q̃ſi grex affligent quia non
l eſt eis paſtoꝛ. Sup paſto-
m res iratus eſt furoꝛ meus:
n o et ſup hircos viſitabo: q̃a
viſitabo dñs exercituũ gre
p q gem ſuũ domũ iuda ꝛ po-
ſuit eos quaſi equum glo-
r s rie ſue in bello. Ex ipſo an
t gulus ꝛ ex ipſo paxillus ꝛ
v x y ex ipſo arcus ꝑlij ꝛ ex ipſo
z egredietur omnis exactoꝛ
ſimul. Et erũt quaſi foꝛtes
cõculcãtes lutum i medio
a viarũ in ꝑlio ꝛ bellabũt q:
b dñs cum eis ꝛ cõfundent
c aſcenſoꝛes equoꝛũ. Et cõ-
foꝛtabo domũ iuda et do-
d mũ ioſeph ſaluabo ꝛ ꝯuer
tã eos q: miſereboꝛ eoꝝ et
e erũt ſic fuerũt q̃ñ nõ ꝓiece
rã eos. Ego eñ dñs deus
f eoꝛũ ꝛ exaudiã eos ꝛ erũt
quaſi foꝛtes ephraim ꝛ le-
tabit coꝛ eoꝛũ q̃ſi a vino: ꝛ

g h filij eoꝛũ videbunt ꝛ leta-
bunt ꝛ exultabit coꝛ eoꝛu;
i k in dño. Sibilabo eis ꝛ cõ
l gregabo illos q̃a redemi
m eos. Et multiplicabo eos
ſicut añ fuerãt multiplica-
n ti: ꝛ ſeminabo eos i ppl'is
o p ꝛ delonge recoꝛdabũt mei
q r et viuent cum filijs ſuis ꝛ
s reuertent ꝛ reducã eos de
terra egypti et de aſſyrijs
cõgregabo eos. Et ad ter-
ram galaad ꝛ lybani addu
t cam eos ꝛ non inuenietur
v x eis locus. Et tranſibũt in
y maris freto ꝛ ꝑcutiet i ma
z ri fluctus et confundentur
a oia ꝓfunda fluminis: ꝛ hu
miliabit ſuꝑbia aſſur ꝛ ſce
b ptrũ egypti recedet cõfoꝛ-
c tabo eos in dño ꝛ in nomi
ne eius ambulabunt dicit
dominus. Cap. XI

a A Peri lybane poꝛtas
tuas ꝛ comedat ignis
b cedros tuas. Ulula
abies quia cecidit cedrus
c quoniam magnifici vaſtati
d ſunt Ululate q̃rcus baſan

qui in fine mũdi na- ſciturus eſt: vt dicit Grego.homel'.vij.ꝛ ꝛ nõ ſolũ tot imo mł to plures mł'tiplica- ti ſunt tpe no.teſt.q̃ȝ veteris. n Et ſeminabo eos in ppl'is ꝑ ꝑdicato- res miſſos a diuer- ſas partes oꝛbis. o Et delonge.i.de longinquis ptibus. p Recoꝛdabũt mei .i.bñficioꝛũ meoꝛũ. q Et viuẽt.vita gr̃e r Cum filijs ſuis.i. imitatoꝛibus ſuis. s Et reuertent ꝛ re ducam eos de terra egypti ꝛc.q: ð diuer ſis ptibus oꝛbis an- te tp̃s antixp̃i veni- ent fideles ꝛ occupa bunt hiꝛl'm ꝛ terram ꝓmiſſionis. t Et non inuenit eis locus. hoc dr̃ ad deſignandũ magnã multitudinem veni entium. v Et trãſibit.ſ.dñs x In maris freto. dando eis tranſitu; ꝓſperum.iõ ſequit. y Et ꝑcutiet in ma ri fluctus:faciẽs eos quieſcere. z Et ꝯfundent oia

B

A

s Ex ip̃o.i.apl'oꝛum cetu ꝛ ſucceſſoꝛum ſuoꝝ.
t Angulus.ꝯiungẽs iudeos ꝛ gentiles in vna eccleſia.
v Ex ipſo paxillus.i.ſuſtentãs debiles ꝛ infirmos.
x Ex ipſo arcus ꝑlij.ꝯtra hereſes ꝛ erroꝛes inſurgẽtes.ꝛ maxime tpe antixp̃i. y Et ex ipſo egredit.i.ab ijcietur.
z Omnis exactoꝛ.i.antixp̃s cũ ſuis ſatellitibus q̃ a dño ieſu xp̃o interficiet.ij.ad Theſſ.ij iõ ſequit poſtea.
a Quia dñs cũ eis.ſ.dñs ieſus xp̃s. b Et ꝯfundentur aſcẽſoꝛes equoꝛũ.i.milites antixp̃i. c Et ꝯfoꝛtabo do- mũ iuda ꝛ domũ ioſeph: q: aliqui apl'i fuerũt de vtroq; re gno vel ꝑ domũ iuda intelligunt fideles de iudeis credẽ- tes.ꝛ ꝑ domum ioſeph qui interꝑtat accreſcẽs fideles de gentibus qui ſunt in magno numero. d Et cõuertam eos.reducendo ad veritatem fidei aliquos auerſos ab ea tpe antixp̃i. e Et erunt ſicut fuerũt q̃ñ nõ ꝓieceram eos .i.ante ꝑſecutionẽ antixp̃i: in qua videbunt fideles quaſi a deo ꝓiecti. f Et erunt q̃ſi foꝛ.ephraim.in fide firmati. g Et filij eoꝛũ videbunt.i.ab eis edocti ꝛ regenerati per baptiſmũ. h Et letabũt.de deiectiõe antixp̃i. i Sibi labo eis. Hic ꝓpha denũciat diſꝑſoꝛum ꝯgregationem.et dicit hic Ra.ſa.ꝙ hec cõgregatio referẽda eſt ad tp̃s futu rum qᵒ vocat tp̃s meſſie: ꝛ in hoc dicit verum. ſ; qᵒ dicit futurũ iam impletũ eſt ꝑ xp̃m in vocatiõe fidelium.qui cõ gregati ſunt in vna eccleſia non locali motione ſ; fidei et charitatis vnione: ꝛ hoc eſt qᵒ dr̃. i Sibilabo eis.inſpi rãdo ſpm̃ deuotiõis. k Et ꝯgrega.illos.fide ꝛ charitate.
l Quia redemi eos.mea paſſione.vñ dr̃ Ioh.xj.ꝙ ieſus

ꝓfunda fluminis.i.terra egypti.vt dicit hic Ra.ſal'.eo ꝙ inundat inundatiõe nili. a Et humiliabit ſuꝑbia aſſur ꝛc.in his terris habitãt ſaraceni qui a xp̃ianis debellabũ tur.q: lex machometi a gladio incepit: ꝛ ꝑ gladium tenet ꝛ gladio terminabit. b Confoꝛtabo eos in dño.ſ.xp̃ia nos. c Et in noie eius ambulabũt.nõ ꝑſumẽtes de ſua potentia ſed diuina. Capl'm.xj.

A Peri lybane. Iſtud cap̃.varie exponit ab hebreis a latinis: ꝛ oẽs expoſitoꝛes mihi vident in aliquib⁹ a lr̃a diſſonare: ꝓpter qᵒ ſine ꝑiudicio intẽdo ð di uerſis expõnibus aliq̃ aſſumere: ꝛ aliq̃ addere ad lr̃am cõ coꝛdandã. Preſens igit cap̃.in tres ptes diuidit: q: ꝑ de- ſcribit ſcd̃i templi deſtructiõ.ſcd̃o deſtructiõis rõ:ibi. Hec dixit.tercio antixp̃i ꝑſecutio:ibi. Et dixit dñs. Prima ꝑs non ſolũ a latinis ſ; etiã ab hebreis antiq̃s exponit de de ſtructiõe templi facta ꝑ romanos.vñ in libꝛo qui dr̃ ioma apud hebreos dr̃ ꝙ ante deſtructionem templi poꝛte eius de nocte aperiebant ſine hoie.ꝛ dixit rabi Iohannã. Tẽ- plum q̃re deſtruis teipm̃. ſcio eñ de te ꝙ finis tuus erit deſtructio: ſup te nanq; ꝓphetauit zacharias. a Aperi lybane poꝛtas tuas ꝛ comedat ignis cedros tuas. Roma ni eñ capta ciuitate incenderũt templũ. b Ulula abi- es q: cecidit cedrus.q̃ te eſt maioꝛ: ꝛ ſubdit expoſitio.
c Qm̃ magnifici vaſtati ſũt.i.illi q̃ erãt maioꝛes in ppl'o iudeoꝝ in irl'm exñtes: ꝛ iõ alij exñtes in locis alijs debe- bant diffidere de ſeipſis. d Ululate quercus baſan.i. habitatoꝛes vltra ioꝛdanẽ vbi erat terra baſan.in qua tũc

habitabāt aliqui iudei. e Qm̄ ſucciſus eſt ſaltus muni tus.ſ.irl'm q̄ tanq̄ metropolis erat magis munita ꝯ roma nos alijs ciuitatibus. f Uox vlulatus paſtoꝝ.ſ.ſacerdo tum q̄ tunc regebāt pplm. g Qm̄ vaſtata eſt magnificē tia eorum.ſ.templū de q̄ gloriabanꝭ ꝛ magnifice viuebant

gregē.ſ.ſuſtētaui pplm iudaicū in vtroq̄ regno abſq̄ me ritis eoꝝ cū declinarēt ad ydolatriā ꝓpt quā ſbdiꝭ. e Et ſucci.tres paſto.in menſe vno.qui fuerūt.ſ.iorā rex iſrl' ꝛ ochozias rex iuda: ꝛ iezabel q̄ cum iorā filio ſuo regnū ad miniſtrabat.vt hꝭ ca.iij.ꝛ.iiij.Reg. Iſtos em̄ tres interfe cit dn̄s p iehu filium nāſi:eo q̄ erāt idola tre peſſimi.vt pꝫ.iiij Reg.ix.iō ſubdiꝭ.

h Uox rugitus leo nū.ſ.ꝑdonū q̄ an̄ de ſtructionē tēpli abū dabāt in iudea:vt di cit Joſephus lib.de iudaico bello.
i Qm̄ vaſtata eſt ſu pbia.ſ.diuitie q̄ ſunt materia ſupbiēdi.
k Jordanis.i.iu dee ſup iordanē ſite
l Hec dicit.hic ꝯn̄r deſcribiꝭ ꝑdicte de ſtructionis rō q̄ fuit iudeoꝝ ingratitudo ꝛ diuidiꝭ in duas p tes.qꝛ p̄ poniꝭ mag nitudo bn̄ficioꝝ di uinoꝝ.ſc'do ingrati
B tudo iudeoꝝ:ibi.Et dixi Prima in duas qꝛ primo poniꝭ bn̄ ficia dei in exitu de egipto.ſc'o in iudee territorio:ibi. Et aſ ſumpſi.Circa primū dī. l Hec dicit dn̄s deus meus.recolen do bn̄ficia iudeis ꝑ ſtita. m Paſce pe cora occiſionis.ſ.dic q̄ paui filios iſrl' qui

e qm̄ ſucciſus eſt ſaltus mu-
f nit⁹. Uox vlulat⁹ paſtorū
g qꝛ vaſtata eſt magnificētia
h eoꝝ Uox rugit⁹ leonū qm̄
i
k vaſtata ē ſupbia iordanis
l Hec dicit dn̄s deus me⁹.
m Paſce pecora occiſiōis q̄
n
o qui poſſederāt occidebāt:
o ꝛ nō dolebāt ꝛ vēdebāt ea
p dicētes. Bn̄dict⁹ dn̄s di
q uites facti ſum⁹. Et paſto
r res eorū nō parcebāt eis ꝛ
s
t ego nō parcā vltra ſup ha
bitātes terram dicit dn̄s.
v Ecce ego tradā homines
vnūquēq̄ in manu pximi
x ſui:ꝛ i manu regis ſui ꝛ cō
cidēt terrā ꝛ nō eruam de
y manu eoꝝ ꝛ paſcā pec⁹ oc
z ciſionis ꝓpter hoc o pau-
z
a peres gregis Et aſſumpſi
b mihi duas ṽgas vnā vo-
c caui decorē:ꝛ alterā voca
d ui funiculū ꝛ paui gregem
e Et ſuccidi tres paſtores i
f menſe vno ꝛ contracta eſt
g aīa mea in eis. Siquidē et
h aīa eoꝝ variauit in me:ꝛ di
xi. Nō paſcā vos Qđ mo
riꝭ moriaꝭ:ꝛ qđ ſucciditur
i ſuccidaꝭ:ꝛ reliq̄ deuorent
vnuſquiſq̄ carnem pximi
k ſui. Et tuli virgā meā que
l vocabaꝭ decus et abſcidi
m eam vt irritū facerē fedus
n meum quod percuſſi cum
o omnibus populis ꝛ in irri
tum deductū eſt in die illa
p Et cognouerunt ſic paupe
q res gregis qui cuſtodiunt
r mihi quia verbum dn̄i eſt
s
t Et dixi ad eos Si bonum
v
eſt in oculis vr̄is: auferte
x mercedē meā ꝛ ſi non q̄eſci
y te ꝛ appenderūt mercedē
z meam triginta argenteos.

f Et ꝯtracta eſt aīa mea in eis.ſ.retracta eſt ab eis ꝓpter nimi am eorū malicia.iō ſubdiꝭ. g Si qui dē ꝛ aīa eoꝝ variauit in me.in multiplici actu idolatrie. Hiere.15.a.
g Et dixi.nō paſcā vos.ſ.demerita vr̄a C exigūt q̄ nō ſuſtētē vos.vn̄.iiij.Reg.x. dī.In dieb⁹ illis ce pit dn̄s tedere ſuper iſrl':ꝑcuſſitq̄ eos aſa el ꝛc.iō ſubdiꝭ. Qđ moriꝭ moriaꝭ ꝛc.
i Reliqui deuorēt vnuſquiſq̄ carnē p ximi ſui.qꝛ nō ſoluꝫ occidebanꝭ ab extra neis imo etiā diſſen ſionib⁹ inteſtinis:et ꝓpter h̄ mala ſubdiꝭ
k Tuli virgā meā Math.27.a. ꝛc.i.regnum iſrl' qđ dn̄s per ſalmanaſar tpe oſee abſtulit.iiij.

dicebanꝭ pecora occiſionis in egipto:qꝛ maſculi naſcētes in flumen pijciebanꝭ:ꝛ adulti duris laboribus affligebāꝭ intm̄ q̄ vita eoꝝ ad amaritudinē deducebaꝭ:vt hꝭ Exo.j. n Que qui poſſiderāt.ſ.egyptij. o Occidebāt mō ꝑ dicto. o Uendebāt ea.qꝛ principes egypti habebāt eos ſeruos:ꝛ vn⁹ aliqn̄ vendebat alij. p Dicētes:bn̄dictus deus.q̄ tradidit iſtos manibus nr̄is. q Diuites facti ſu mus.qꝛ vendēs gloriabaꝭ de ꝑcio:ꝛ emēs de mancipio. r Et paſto.eorū.i.dn̄i eoꝝ. s Non pce.eis.a laborib⁹ duris. t Et ego nō par.vl.ſup habi.terrā.ſ.egiptios q̄s mult̄ plagis afflixit:ꝛ poſtea in mare ſubmerſit.Exo.xiiij v Ecce ego tradā hoīes ꝛc.qꝛ multi eoꝝ ſequentes regē ſubmerſi ſunt cum eo:ꝛ remanētes poſtea ꝯtēdebāt adin uicē:qꝛ vnus imponebat alteri q̄ fuerat in cā detentiōis filioꝝ iſrl' in egypto ꝯ ꝑceptū dn̄i.ex q̄ ſecute fuerāt plage egypti. x Et ꝯci.terrā.i.lacerabāt ſeinuicē. y Et pa ſcā pecus occiſionis.ſ.filios iſrl' q̄s pauit in deſerto māna celeſti.xl.annis. z Propter h̄.i.ꝓpter afflictionē quā ſuſtinuerunt ab egyptijs. z O paupes gregis.i.o vos hebrei q̄ fuiſtis i egypto depaupati. a Et aſſumpſi.Hic ꝯn̄r recolunꝭ bn̄ficia in iudea ꝑſtita in q̄ ꝑduxit pplm ad honorē regiū tpe dauid ꝛ ſalomonis ꝛ q̄uis ſalomon de meruiſſet annihilationē regni tn̄ deus h̄ nō fecit.ſꝫ regnū in duo diuiſit.iij.Reg.xj.ꝛ h̄ eſt qđ dꝭ. a Et aſſumpſi mihi duas virgas.i.duos reges. b Unā vocaui deco rem.ſ.hieroboā qui locutus fuit pplo pulcre ꝓmittens ei libertatē. c Et alterā vocaui funiculū.ſ.roboam q̄ locu tus fuit pplo dure dicēs. Pater meus cecidit vos flagel lis.ego aūt cedā ſcorpionibus. eſt aūt ſcorpio genus fla gelli:a cuius manubrio dependēt cordule nodulos hn̄tes ferreos:aut plumbeos in extremitate:ꝛ iō vocaꝭ ſcorpio. tum qꝛ grauiter ꝑcutit:tum qꝛ in ꝑcutiēdo finē cordularū ſup corpus ꝑcuſſi reflectit.ſicut ſcorpio reflectēdo caudaꝫ pungit:ꝓpter qđ roboā hic vocaꝭ funiculus. d Et paui

Reg.xviij. l Et abſci.eam.qꝛ illud regnū nō fuit reſtitu tū:nec captiuitas illa redijt. m Ut irri.fa.fe.meū.ly vt teneꝭ hic ꝯſecutiue.qꝛ h̄ irritatio ſecuta eſt. n Qđ ꝑcuſ. cū om.pplis.q̄.ſ.nō dn̄arenꝭ iudeis q̄diu iudei ſeruirēt fideliter mihi.ꝛ p talē modū loquēdi dī Oſee.ij.Et ꝑcuti am eis fedus meū in die illa cū beſtia agri ꝛ cū volucre ce li ꝛc.ſ.q̄ nō noceāt pplo meo:vtꝫ ibidē o Et i irri.dedu. eſt in die illa.qn̄ em̄ regnū iſrael fuit tranſlatū in aſſyrios manifeſte patuit q̄ fedus ꝑdictū erat irritatū. p Et co gno.ſic pau.gregis.i.paupes ppli iſrl'. q Qui cuſtodiūt ſcꝫ legē. r Mihi.i.vt obediāt mihi:ꝛ iſti erant iuſti in pplo illo q̄ a maioribus erant depaupati.qꝛ iuſtos ꝑſeq̄ banꝭ. s Quia verbū dn̄i eſt.ſ.talis trāſlatio regis ꝛ ppli ꝓpter pctā.h̄ em̄ ꝑdixit dn̄s p moyſen Deuꝭ.xxviij.Du cetq̄ te dn̄s ꝛ regem tuū quē cōſtitueris ſup te in genteꝫ quā ignoras tu ꝛ pr̄es tui ꝛc.Juſti em̄ de pplo iſrl' q̄ ſtude bant legem moyſi:viderūt tunc h̄ verbū dn̄i eſſe impletū. t Et dixi.Hic ꝯn̄r poniꝭ iudeorū ingratitudo q̄ maxime apparuit in ꝓcuratōe mortis xp̄i:ꝛ q̄tum ad h̄ dī.Et dixi ad eos.i.ad iudeos remanētes poſt captiuitatē ꝑdictā.et etiā poſt captiuitatē babylonicā. v Si bo.eſt in oculis vr̄.af.mer.meā.i.ſeruite mihi decetero fideliter ꝓ bn̄ficijs vobis a me collatis. x Et ſi nō quieſcite.ſ.a mea ſuitu te hoc nō dixi inducēdo ad maiū.ſꝫ p h̄ inſinuās q̄ dimit tit hoīes in libertate arbitrij bonū vel malū faciēdi:per h̄ tn̄ qđ dī hic.Et ſi nō quieſcite.ſm̄ modū loquendi daꝭ in telligi qđ nō ſeruirēt deo ſicut grati:ſꝫ magis agerēt ꝯtra eū vt ingrati ipm in natura aſſumpta ꝑſequēdo:iō ſubdiꝭ y Et appenderūt mercedem meā.i ꝑciū ꝓ corpe meo ſibi tradendo:ſicut merces equi diciꝭ ꝑcium quo vendiꝭ ꝛ ꝛ emitur. z Triginta argenteos.ſ.i iude proditori ſm̄ q̄ habeꝭ Mathei.xxvj.ꝛ.xxvij.vbi Matheus ſpirituſan cto illuminatus dicit hanc prophetiam tunc fuiſſe implē tam.

a Et dixit dñs ad me. b Proijce illud ad ſtatuarium de c corū pciū q̄ appciatus ſum f ab eis. Et tuli. xxx. argenteos ꝛ ꝓieci illos ī domo g dñi ad ſtatuariū. Et preſcidi virgā meā ſecundā que h appellabaꝫ funicul⁹ vt diſſoluerē germanitatē inter i iudā ꝛ iſrl̄: et dixit dñs ad k me. Adhuc ſume tibi vaſa l m paſtoris ſtulti q꞉ ecce ego n ſuſcitabo paſtorē in terra o qui derelicta non viſitabit diſperſum non queret ꝛ cō tritum nō ſanabit et id qđ p ſtat non enutriet et carnes q pinguium comedet et vn- r gulas eorum diſſoluet. O paſtor et ydolum derelin- s quēs gregem. Gladius ſu t v per brachium eius: ꝛ ſuper x oculū dextrū eius. Brachium eius ariditate ſiccabi- y tur ꝛ oculus dexter eius tenebreſcens obſcurabiꝫ.

Capitulum XII

a b Onus verbi dñi ſuper c Iſrl̄. Dixit dñs exten- d dens celum ꝛ fundās e terrā ꝛ fingens ſpiritū ho- f minis in eo. Ecce ego po- g nam irl̄m ſupliminare cra-

a Et dixit dñs ad me. zachariā. b Proijce illud. i. h̄ ꝓ- ciū ꝑdic ꝓijciendū. c Ad ſtatuariū. i. fuſorē ſtatuarū: vt dicūt expoſitores nr̄i ꝑ quē intelligiꝫ ipē deus q̄ eſt forma- tor oīm: ꝛ ſic eſt ſenſus. b Proijce illud ad ſtatuariū. i. ꝓ- dic iſtud corā deo ponendū vt videat ꝛ iudicet h̄ factum.

d Decorꝫ pcium. i. vile: ꝛ eſt hic modus loquēdi ironice etiā ſm hebreos q̄ intelli- giꝫ oppoſitum: ſicut de gnano ironice dr̄ ecce magnus gigas. e Quo appciatus ſum ab eis. i. empt⁹ a iudeis iuda vendito- re. q. d. tanquo ꝛ vi- li pcio nō debui app- ciari. Hebrei dicunꝫ ꝙ h̄ eſt lr̄a. Proijce illud ad theſaurariū vel ad figulū: dictio eñ hebraica hic po- ſita ē equoca ad the- ſaurariū ꝛ formato- rem: ꝛ formator pōt dici figul⁹ q̄ format vaſa de terra: ꝛ ſtatu- arius q̄ format ſtatu- as de alia materia. **B**

tranſlatio nr̄a capit hanc vltimā ſignificationē. ſ. terciam. Hebrei ꝟo aliqui accipiūt primā aliqui ſcdam: ꝛ illorū ac- ceptio magis ꝯſonat euāgelio vbi dr̄ ꝙ iudas retulit. xxx. argēteos ſacerdotibus qui cuſtodiebāt theſauros templi ꝛ ꝙ ex illa pecunia emerūt agruꝫ figuli Math. xxvij. Sic igiꝫ pōt hec lr̄a exponi. Proijce illud ad theſaurariū. i. ꝓ- dic pcium xp̄i corā ſacerdotibus qui erāt theſaurarij ꝓijci- endum ſicut dr̄ Math. xxvij. ꝙ iudas ꝓiectis argēteis co- rā ſacerdotib⁹ receſſit vl̄ ꝓijce illud ad figulum. i. ꝑdic ꝓ- ijciendū ad emēdum inde figuli agrum. tñ ly ad nō eſt in- telligēdum cauſaliter ſꝫ cōſecutiue: q꞉ emptio agri ꝯſecuta eſt ad illa ꝓiectionem. Decorū pcium ꝛc̄. exponaꝫ vt s̄.

f Et tuli. xxx. argenteos ꝛc̄. ſic videbaꝫ ꝓphetie viſione imaginaria ac ſi acciperet. xxx. denarios: ꝛ ꝓijceret ī domo dñi ꝑ qđ deſignabaꝫ ſic fiendū de pcio xp̄i a iuda ꝓditore q̄ ꝓiecit illud in templo. g Et pci. vir. meā ſcdam. ſ. regnū iuda: vt viſum eſt ſupra. qđ nō fuit pciſum in captione ſedechie. q꞉ illa captiuitas redijt de babylone: ꝛ habuit ppl̄s duces vt zorobabel ꝛ pl̄es alios: ꝛ poſtea aliq̄s reges ante aduētum xp̄i: vt hr̄ in ſcholaſtica hyſtoria. ſꝫ proprie fuit pciſum in deſtructōe hirl̄m ꝑ tytum ꝛ veſpaſianū qm̄ tunc iudei fuerūt ꝑ orbem captiuati nō habētes ducē nec principem: ꝛ illa captiuitas adhuc manet. h Ut diſſoluerem germa. inter iu. ꝛ iſrl̄. i. inter xp̄ianos xp̄o de tribu iuda ſm carnem adherētes quorū plures fuerūt ad litteram de tribu iuda: ꝛ iudeos in infidelitate ꝑmanētes et hoc fuit figuratum. iij. Regū. xij. vbi dr̄ ꝙ iſrl̄ ſepauit ſe a iuda dicēs. Non eſt ps nobis in dauid ꝛc̄. vñ ꝛ iudei ſunt odioſi xp̄ianis ꝛ ecōuerſo. i Et dixit. Hic ꝯñr agiꝫ de ꝑſecutōe antixp̄i ꝛ cōtinuaꝫ ſic lr̄e pcedēti. q꞉ iudei ꝓ maiori pte negauerūt verum xp̄m ipm repellentes: iō iuſte ꝑmitteñꝫ a deo recipe antixp̄m qui faſo dicet ſe eſſe xp̄m: ꝛ ſic ab eo decipi. ꝛ h̄ ꝑdixit xp̄s Joh. v. Ego veni in noie pr̄is mei ꝛ nō accepiſtis me: ſi aūt alius venerit in nomie ſuo illum accipietis. Sic ergo ꝓcediꝫ: q꞉ primo poniꝫ ꝑſecutio antixp̄i breuiter ꝛ ſuccincte. ſcdo magis diffuſe: ſeq. ca. Circa primū dr̄. k Sume tibi vaſa. i. inſtr̄a: vt virgā ꝛ peram paſtoralem ꝛ hmōi. inſtr̄e eñ cuiuſlibet artis dicunꝫ vaſa ſm ꝓprietatem ideomatis hebrei. l Paſtoris ſtulti. in ſignum ꝙ iudei recepturi ſūt antixp̄m qui erit tā- te amētie ꝙ dicet ſe eſſe deum. ij. Theſſ. ij. Qui extolliꝫ ſu- pra omne qđ dr̄ deus aut qđ colīꝫ. m Quia ecce ego ſu-

ſcitabo. i. ſuſcitari ꝑmittam. n Paſtorem in terra. antixp̄m dñaturum in ea. o Qui derelicta nō viſitabit ꝛc̄. i. nullum opus pietatis exhibebit ſꝫ erit maxime crudelitatis erga iuſtos: iō ſubdiꝫ. p Et carnes pinguiū comedet eorum bona rapiēdo. q Et vngu. eorū diſſoluet. corpaliter eos affligendo ꝛ occidendo.

r O paſtor ꝛ idolū idolum dr̄ qđ ꝓ deo coliꝫ et non eſt: ꝛ ſic erit de antixp̄o q̄ ſedebit in templo dei tanq̄ ſit de⁹. ij. Theſſal. ij. s Gladius . i. ſnia dei. t Sup brachiū eius. i. ſuper ꝟtutē eius corpalē. v Et ſup oculū dextrū eius. i. ſup aiaꝫ in qua eſt intellect⁹ qui diciꝫ oculus. **A** x Brachiū eius aridi. ſiccabiꝫ. q꞉ corp⁹ eius ꝑ michaeleꝫ de ꝑcepto xp̄i fulminabiꝫ. y Et ocu. dex. ei⁹ tene. obſcu. q꞉ eius aīa ad tenebras exteriores in infernum deduceꝫ.

Capl'm. xij.

Onus. Iſtud ca. ab aliquibus nr̄is docto. q̄ntum ad ſui principiū exponiꝫ de deſtructōe hirl̄m ꝑ romanos: ſꝫ huic videt obuiare qđ hic dr̄. Sꝫ ꝛ iuda erit in obſidione cōtra irl̄m. Item qđ ſubdiꝫ. In die illa dicit dñs. Percutiam om̄ e equum in ſtupore ꝛ aſceſſorem eius in amētia: q꞉ non legiꝫ tribus iuda fuiſſe cum romanis in obſidione irl̄m cōtra iudeos obſeſſos: nec ꝙ exercitus romanorum a deo tunc ſic fuerit ꝑcuſſus. imo valde ꝓſpere triūphauit d̄ iudeis ſm ꝙ declarauit diffuſe Joſephus li. de iudaico bello Propter qđ expoſitores alij nr̄i exponūt hoc de ꝑſecutōe eccleſie primitiue a iudeis ꝛ principibus romanis: ſꝫ expoſitio videꝫ magis myſtica q̄ntum ad lr̄am Ponunꝫ etiā hic in textu aliqua q̄ videnꝫ ad h̄ eſſe diſſona vt videbiꝫ Ra. ſa. ꝟo exponit hoc ca. ꝛ quaſi oīa ſequētia vſq꞉ ad finem huius ꝓphetie de bello gog ꝛ magog cōtra iudeos: q̄s dicit ꝑ regem meſſiam venturū debellādos ſꝫ hoc fundaꝫ ſup falſum fundamētū: ſic̄ dixi de gog ꝛ magog Ezech. xxxviij. ꝛ q꞉ ibidē dixi ꝙ ꝑ gog ꝛ magog itelligiꝫ antixp̄s ꝛ eius exercitus: iō hic conſilr: ſaluo tñ meliori iudicio. videꝫ text⁹ de ꝑſecutōe antixp̄i exponēdus vſq꞉ ad finem huius ꝓphetie: licet aliqua alia interſeranꝫ: et ideo ſicut dixi ca. pcedenti hic deſcribiꝫ ꝑſecutio antixp̄i magis diffuſe: ꝛ diuidiꝫ in tres ptes: q꞉ primo ꝑſecutio antixp̄i deſcribiꝫ ſcdo q̄ſtio tacita ſoluiꝫ ca. ſeq. ibi. Framea ſuſcitare: tercio ꝓpoſitum reſumiꝫ ca. xiiij. Prima adhuc in tres. q꞉ pmo poniꝫ antixp̄i ꝑſecutio. ſcdo eius deiectio ibi. in die illa. tercio iudeorum cōuerſio: ibi. Et effundam. Circa primū dr̄. a Onus verbi dñi. i. ꝓphetia de afflictione futura ex ordinatione dei. b Sup iſrl̄. i. cōgregatione fidelium: ad quam nomen iſrl̄ in no. teſt. eſt tranſlatum ſicut declaraui diffuſe Eſa. xliiij. ꝛ hr̄ ad Roma. ij. c Dixit dñs exten. celū. h̄ dr̄ q꞉ celū ad modū tētorij ſup terrā extēdi videꝫ. d Et fundans terrā. q꞉ nihil ē ſub ea cum ſit infimū elementū. e Et fingēs ſpm̄ hoīs in eo: q꞉ aīa a deo creaꝫ ꝛ infundiꝫ corpi organizato. f Ecce ego ponam irl̄m. i. eccleſiā q̄ vocaꝫ irl̄m Eſa. ij. vt ibidē dictū fuit diffuſe. ꝛ Apoc. xxj. Uidi ciuitatem ſanctā hierl̄m deſcendentem de celo ſicut ſponſam ꝛc̄. g Supliminare crapule. ad qđ hebrei impingūt q꞉ antixp̄s ꝛ eius exercitus poſt ꝑſecutionē eccleſie deijcieꝫ vt dictum eſt. In hebreo habeꝫ. Uacuum amaritudinis. q꞉ eccleſia amaricabiꝫ

tur in pſecutione antixpi. ⁊ poſtea ipe ⁊ eius exercitus. io ſubditur. h Oibus pplis. q2 de oibus poplis aliq̃ ad herebũt antixpo. ideo ſubditur. i Sʒ ⁊ iuda erit in obſidione ꝯ irl'm. q2 tũc aliq̃ xpiani timore ducti: erũt in exercitu antixpi. k In die illa ponã irl'em lapidẽ oneris. lapis enĩʒ ponderoſus

b Et domus dauid quaſi domus dei. i. ſicut illi q̃ ſtabũt in fide xpi. c In die illa querã cõterere omnes gẽtes. id ẽ antichriſtũ ⁊ ei adherẽtes. ita q̃ eſt repetitio ei⁹ qd ſupra dictum eſt ad maiorẽ aſſertionem. a Et effundam. h ꝯſequẽter deſcribitur iudeorum conuerſio. ⁊ ſecundo eorũ regeneratio in principio capituli ſequẽtis

qñ mouet de loco ſuo affligit motores: ſic antixpus ⁊ ei⁹ exercitus q̃rentes tollẽ ſtabilitatem eccl'ie affligẽt ⁊ turbabunt fideles. ⁊ h ẽ qd ſubditur Oẽs q̃ leuabũt eum ⁊c̃. l Et colligentur aduerſus eã omnia regna terre. i. aliqui de oibus regnis adherẽtes antixpo.

B m In die il. h ꝯfir ponitur antixpi ⁊ ſui exercit⁹ deiectio cum d'r. n Percutiam oẽm equũ ſtupore. et aſcenſorẽ eius ⁊c̃. q̃a ipe fulminabit. vt dictũ ẽ ⁊ magna ps ſui exercitus peribit.

o Et ſup domuʒ iuda. i. ſup xpianos in eius exercitu exiſtentes ex timore.

p Aperiã ocl'os meos miſcdie. q2 nõ peribũt cũ ceteris antixpo adherẽtib⁹ volũtarie. ideo ſubditur.

q Et dicent duces

h pule oib⁹ pplis in circuitu
i ſʒ ⁊ iuda erit in obſidiõe cõ
k tra irl'em. Et erit in die illa
ponã irl'm lapidẽ oneri' cũ-
ctis pplis. Oẽs q̃ leuabũt
l eũ: cõciſione lacerabunt ⁊
colligẽt aduerſus eã oia re
m gna t're. In die illa dic dñſ
n pcutiã oẽm equũ i ſtupor ẽ
⁊ aſcenſorẽ ei⁹ in amentiã.
o Et ſr domũ iuda apiã ocu
p los meos ⁊ oẽʒ equũ pplo
q rũ pcutiã cecitate. Et dicẽt
r duces iuda i corde ſuo cõ-
fortent mihi hitatores irl'ʒ
in dño exercituũ deo eorũ.
s In die illa ponã duces iu
da ſicut caminũ ignis in li
gnis et ſic facẽ ignis i feno
⁊ deuorabũt ad dexteraʒ ⁊
ad ſiniſtrã oẽs pplos i cir-
t cuitu Et hitabit irl'm ruſ⁹
t in loco ſuo i irl'm. Et ſalua
v bit dñs tabnacula iuda ſic
x in principio vt nõ magnifi
ce gl'iet dom⁹ dd: et gloria
y hitantiũ irl'm ꝯ iudam. In
die illo ꝓteget dñs hitato
z res irl'm ⁊ erit q̃ offenderit
a ex eis in die illa q̃ſi dauid.
b ⁊ domus dei dd q̃ſi dei: ſic
angel⁹ dñi in cõſpectu ei⁹.
c Et erit in die illa querã cõ-
terere omnes gentes que
a veniũt cõtra hieruſalem et
effundaʒ ſup domũ dauid
b c ⁊ ſup hitatores hirl'm ſpm
d e grẽ ⁊ pcum. Et aſpicient ad
f g me quẽ ꝯfixerũt ⁊ plangẽt
h eũ plãctu q̃ſi ſup vnigenitũ
i ⁊ dolebũt ſup eũ vt doleri
ſolet in morte primogeniti
k In die illa magn⁹ erit plã-
ctus i irl'm ſicut planct⁹ ad
l rẽmon i cãpo magedõ. Et
plangent terre familie et fa
m milie ſeorſum. Familie do
mus dauid ſeorſũ: ⁊ mulie

Circa primũ ſciendũ q̃ ſic dic ſanct⁹ Methodius martyr detecta falſitate antichriſti p enoch ⁊ helyam iudei q̃ prius adheſerunt ſibi conuertent ad chriſtum finaliter parati ꝓ ei⁹ fide mori. ita q̃. cxliiij. milia coronabãt martyrio ex omni tribu filiorũ iſrael. vt dicit Apoc. vij. ⁊ hoc eſt quod d'r C

a Et effundam ſup domum dauid. id' eſt iudeos reuertentes ad xpm. b Et ſuper habitatores hieruſalem. i. ſuper oẽs generaliter credẽtes in chriſtum. Joh. 19. g.

c Spiritum gratie in q̃ſtũ illos reducet ad fidem veram.

d Et precum. quia alios fideles ꝓteget ab impugnatione antixpi exaudiens preces eorum. B 2. Paral'. 35. b.

e Et aſpicient ad me. ſ. iudei qui tunc vere conuertentur.

iuda. i. pncipales in illis xpianis. antixpo timore adherentib⁹ 18. r Cõfortentur mihi habitatores irl'm. q2 chriſtiani timore antixpi in eius exercitu futuri. deſiderabũt corde pſperitatẽ xpianoꝝ obſeſſoꝝ. licet h oñdere nõ audeãt manifeſte. Hec aũt l'ra videt diſſona illi expoſitõi q̃ exponit paſſum iſtuʒ de pſecutione pmitiue eccleſie p pncipes iudeoꝝ. vtʒ in actib⁹ aploꝝ. Itẽ illud qd ꝓ poſtea d' hic. Et ſaluabit dominus tabernacula iuda. q2 iudei pſequẽtes eccleſiã pmitiuã. nõ deſiderauerũt ꝓſperitatẽ xpianorũ. nec fuerũt ſaluati aduenientibus romanis ꝯtra irl'm. ſed magis occiſi ⁊ deſtructi. s In die illa ponã duces iuda ⁊c̃. q̃a xpiani exñtes in exercitu antixpi antixpo fulminato. ⁊ pereũte exercitus eius pre: timore depoſito ꝯtra reliquos remanẽtes de pte antixpi pugnabũt. t Et habitabit irl'm ruſum. a xpianis pacifice mortuo antixpo ⁊ eius exercitu diſſipato. ⁊ accipit hic irl'm nõ ſolũ ꝓ eccleſia militãte. ſed etiã ꝓ ipa ciuitate ad l'ram in q̃ſtũ antixps veniet an ipſaʒ ⁊ ibidẽ interficiet: obtẽta th prius ciuitate ⁊ templo.

t Et ſal. do. ta. iuda. ſ. res ⁊ corpa xpianoꝝ cũ antixpo timore exñtiũ. vt pdictũ ẽ. v Sicut in principio. id ẽ an teq̃ eſſent cuʒ antichriſto x Vt nõ magnifice glorietur dom⁹ dauid ⁊c̃. ne fideles impugnati ab antixpo. deſpiciant xpianos ex timore ſequẽtes antixpm dicẽdo q̃ merito periſſent ſicut infideles ſi fuiſſent mortui cũ alia gente antixpi. nõ eñ ꝯ ſuos veniẽt volũtarie ſʒ coacti timore quo remoto ad ſuos reuertent io ſequit. y In die illa ꝓtegat dñs habitatores irl'm. ab ipugnatione antixpi. z Et erit q̃ offenderit ex eis. timore ductus mõ pdicto vl' deceptus ab antichriſto q2 multi xpiani tũc decipient credẽtes ipſuʒ eẽ verũ xpm. a Quaſi dd. i. cito miſcdiam ꝯſequetur ſicut dauid ſi vere peniteat ſicut ipe dd. vtʒ. ij. Reg. xij. vbi dicit q̃ ipſo ꝯtitente peccatũ ppetratũ cũ berſabee nathan ꝓpha dixit ei. Dñs trãſtulit peccatũ tuũ.

uertentur. f Quem confixerunt tunc eñ confitebũtur q̃ ieſus nazarenus ab eis crucifixus id ẽ patribus eorũ fuit. ⁊ eſt verus xps in lege ⁊ ꝓphetis promiſſus.

g Et plangent eum. i. dolebunt de hoc q̃ eum offenderũt in opere ⁊ mutatur hic modus loquendi de prima perſona ad terciam. quod frequenter fit in prophetis. vt ſupra viſũ eſt. h Quaſi ſuper vnigenitum. i. ita dolebunt ex vera ꝯtritione ſicut homo ſolet dolere de pmogeniti ſui morte. qui dolor apud homines ſolet eſſe maxim⁹. i Et dolebunt ſuper eum ⁊c̃. repetitio eſt eiuſdem ad maiorem expreſſionem. ⁊ q2 tunc in eccleſia non ſolũ erit planctus de xpo modo predicto. ſʒ etiam de iudeis martyrizatis ab antixpo. qui plangent a contribulibus ſuis remanentib⁹ io dicit. k In die illa ⁊c̃. ſicut planctus adrẽmon. nomẽ eſt ciuitatis ꝓpinq̃ campe magedo in q̃ fuit ioſias occiſus de cui⁹ morte fuit magnus planctus in tota terra iſrael: vt ptʒ. ij. Paral'. xxxv. ⁊ incepit in illa ciuitate adrẽmon que erat ꝓpinq̃ loco occiſionis. l Et plangẽt terre familie ⁊ familie ſeorſum id eſt q̃libet trib⁹ mortuos ee ſua tribu. ratio. ꝓo dicit h q̃ q̃libet tribus planget ſpecialit mortuos ſuos in bello gog ⁊ magog. ⁊ in h ꝯuenit mecũ q̃ſtũ ad aliq̃d q2 p gog ⁊ magog intelligo antixpm ⁊ eius exercitũ vt dictũ ẽ ſ. m Familie dom⁹ dauid ſeorſum ⁊ mulieres eoꝝ ſeorſum q2 in loco orõnis vbi ſolet fieri talis plãctus mulieres erãt ſegregate a viris apud hebreos ⁊ ſil'r ẽ apud xpianos in eccl'ia ꝓpt honeſtatẽ ſeruandã. ⁊ noiant h expreſſe familie pncipaliores. j. Reg. cũſid'. Familie domus dauid. ſcdo ꝓphetaꝝ ibi. Familie dom⁹ nathan ⁊c̃. tercio ſacerdotum ⁊ leuitarum ibi. Familie domus leui. ⁊ quarto cuiuſdam notabilis viri: ibi. Familie ſemei. quinto relique in generali ibi. Omnes familie ⁊c̃.

Capitulum. xiij.

In die illa. hic ꝯñr deſcribit iudeoꝝ regeneratio ꝑ baptiſmū ⁊ diuidit in duas ꝑtes: qꝛ ꝓ ponit hec re generatio. ſcđo idolatrie ⁊ falſitatꝭ remotio ibi Et erit. Cir ca primū dr̃. a In die illa. in q̄ detegit falſitas antixp̄i b Erit fons patens domui dauid. qꝛ oēs iudei tūc ꝯfluēt ad baptiſmū. c In ablutionē pctōꝝ ⁊ menſtruate. Per mēſtruatam intelligit peccatū originale qđ ꝯtrahit in m̄ris ventre ꝑ pctōꝛē pctm̄ actuale vtrunq̄ enī lauat baptiſm⁹ in adultis ad

A baptiſmū venientib⁹ q̄les erāt tūc venientes ꝓ maiori ꝑte. vt ꝫ ex ꝑdictis. d Et erit. Hic ꝯñr ponitur abiectio idolatrie. et ſecūdo falſe ꝓphetie ibi. Et erit. Circa pri

Ezech.30.d. mū ſciendū q̄ lꝫ ꝑ ꝑdicationē apoſtoloꝝ aliorūq̄ ſuccedētiuꝫ doctoꝝ idolatria ceſſauerit ꝑ mundū pro maiori ꝑte vt frequē

B ter. ſ. dictuꝫ ē. tamen adhuc aliq̄d remāſit qꝛ in ꝑtib⁹ aq̄lonarib⁹ ſunt aliq̄ ppl̄i ⁊ in mag̃ multitudie q̄ dicunt viuitarij. Nō viuū qđ eis ꝓ occurrit q̄libet die venerāt. vt deū ſuum ꝓ illa die ſicut relatiōe fidedigna itellexi. Antixp̄s etiā faciet ſe adorari ſicut deū. vt hr̃. ij. ad Theſſa. ij. ⁊ iđ vſq̄ poſt morte ei⁹ nō ceſſabit totalit idolatria tūc. n. oēs viuēt in fide catholica ⁊ hoc ē qđ dr̃. d Et erit in die. ſ. mortis antixp̄i e Diſꝑdam noīa idoloꝝ de terra. qꝛ ſicut dictū ē tūc omi no ceſſabit idolatria. ⁊ ſm̄ iſta illud qđ ego dixi in aliq̄bus locis. ꝗ. ſ. ad ꝑdicationē apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ doctoꝝ ſequētium ceſſauit idolatria ꝑ munduꝫ. intelligēdū ē ſimplr̃ nō tamē totaliꝛ: ſicut ethiops dr̃ niger ſimplr̃. q̄uis ſit alb⁹ ſm̄ dentes. q̄ albedo ē modica reſpectu nigredinis. ⁊ iđo quaſi nihil cōputat ſm̄ ſnīam ph̄i. ij. phiſicoꝝ vbi dicit. Qđ eſt modicū q̄ſi nihil reputat. ⁊ etiā ſm̄ cōeꝫ modū loq̄ndi. illđ qđ ē modicū nihil dr̃ ⁊ ſic ē in ꝓpoſito. qꝛ illa idolatria q̄ remāſit in aliq̄bus gentibus barbaris vt aſſeritur illa ē modica ⁊ q̄ſi ꝓ nihilo cōputāda reſpectu illi⁹ q̄ ceſſauit ꝑ alias partes orbis. f Et pſeudo ꝓph̄as. h ꝯñr ponit ceſſatio falſe ꝓphetie cū dr̃. ⁊ pſeudo ꝓph̄as. ſ. falſos. q̄ ꝑ ſuā maliciam fingūt ſe eē ꝓph̄as ꝓpt queſtū. g Et ſpm̄ imūdū. i. ꝓphetātes ꝑ ꝓph̄ias a demone acceptas ⁊ oībus alijs mōis ꝑ rūſa demonū. h Auferā de terra. qꝛ nihil remanebit de tali ꝓphetia. i Et erit cū ꝓph̄auerit q̄ſpiam ⁊c̄. ſi aliq̄s vellet ꝑdicto mō ꝓphetare. amici ſui etiā intimi non ꝑmitterēt ſꝫ ipm̄ grauit punirēt. iđo ſeq̄t. k In die illa cōfundent ꝓph̄e. qꝛ null⁹ audebit ꝓph̄aꝫ ſe dicē nec oñdere. iđ ſubdit. l Nec cooperient pallio ſaccino. i. veſte aſpera tali. n. veſte vtebant antiq̄tus ꝓph̄e ſaltē aliq̄: vtꝫ ptꝫ de helya. iiij. Reg. j. Et ꝯſilem habitū accipiebāt falſi ꝓphete vt magis crederet eis. m Adam exemplū meū. i. intentus agriculture exemplo ipius ade. đ q̄ dr̄ Geñ. iij. Emiſit eū dñs de⁹ de paradyſo voluptatꝭ vt operet terram de q̄ ſumptus ē. In hebreo hr̃. Nō pecudiauit me. i. ꝯduxit me ad cuſtodiendū pecora. q. d. non ſum ꝓpheta. Quid ſunt plage iſte ⁊c̄.

res eorū ſeorſum. Familie dom⁹ nathā ſeorſū: ⁊ mlr̄es eoꝝ ſeorſū. Familie dom⁹ leui ſeorſum ⁊ mlr̄es eorū ſeorſū. Familie ſemei ſeorſum: ⁊ mlr̄es eorū ſeorſum. Om̄s familie reliq̄ familie ⁊ familie ſeorſuꝫ et mlr̄es eoꝝ ſeorſū. XIII

a In die illa erit fons b patens domui dđ ⁊ hitātib⁹ irl̄m i ablu- c tionē pctōꝝ ⁊ mēſtruate. ⁊ d erit i die illa dic dñſ exerci- e tuū diſꝑdā noīa idoloꝝ đ terra: ⁊ nō memorabuntur f g vltra ⁊ pſeudo ꝓphetas et ſpm̄ imūdū auferā de t'ra ⁊ h i erit cū ꝓph̄auerit q̄ſpiā vltra: dicēt ei p̄r ei⁹ et m̄r ei⁹ q̄ genuerūt eū. Non viues qꝛ mēdaciū locut⁹ es i noīe dñi: ⁊ cōfigent eū p̄r eius ⁊ m̄r ei⁹ genitores ei⁹ cū pro- k ph̄auerit. Et erit in die illa cōfundent ꝓph̄e vnuſq̄ſq̄ ex viſiōe ſua cuꝫ ꝓph̄auerit l nec opient pallio ſaccino: vt mentiātur. Sꝫ dicet nō ſū ꝓph̄a. Hō agricola ego m ſum: qm̄ adā exemplū meū ab adoleſcētia mea: et dicetur ei Quid ſunt plage iſte in medio manuum tuarum n Et dicet: His plagatus ſū in domo eorum qui dilige- o p bant me. Framea ſuſcitare q ſuper paſtorem meū: et ſuper virum coherentem mihi dicit dominus exercitu- r um. Percute paſtorē ⁊ diſ- s ꝑgentur oues ⁊ conuertaꝫ t manū meam ad paruulos: v ⁊ erunt in omni terra dicit x y dñs ꝑtes due in ea diſꝑgē- z tur et deficient et tercia ꝑs

n Et dicet his plagatus ſum ⁊c̄. i. iſta non ſunt mihi facta ex odio: ſed ex amore pro mea correctione. o Framea. Hic ſoluitur tacita queſtio. ⁊ primo queſtio ſoluit. ſecundo ex hoc multiplicatio fideliū cōcluditur ibi. Et erūt. Queſtio vero ortum habet ex premiſſis. quia dictuꝫ ē q̄ fideles grauit affligētur ab antichriſto et ſatellitibus ſuis de h poſſet aliquis admirari et q̄rere quōmodo deus ſic permitteret iuſtos affligi ab iniquiſſimo homine. et reſpondetur q̄ nō C eſt mirandum. quia proprio filio ſuo non pepercit deus. ſed ꝓ nobis omnibus tradidit illum morte acerbiſſima condemnandum ⁊ hoc eſt qđ dicitur. o Framea id eſt gladius acerbe afflictionis. p Suſcitare ſuper paſtorem meum. id ē ſuper chriſtum qui dicit de ſeipſo Johis. x. ca. Ego ſum paſtor bonus ⁊c̄. q Et ſuper virum coherentē mihi. q̄ humanitas chriſti iſeparabiliter iuncta eſt deitati. ra. ſa. hoc exponit đ imperio romano ꝑ meſſiam deſtruendo ꝓpter mala que fecit romanum imperium populo iudaico. et apparet q̄ valde extorte ⁊ male exponit. quia imperatorem romanum vocat nequem et peſſimum. ⁊ ſic non pōt dici paſtor dei nec iherēs ſibi. qꝛ tal' inherētia amiciciā ſignificat. vñ i hebreo dr̃. ſup virū mihi aſſociatū qđ de xp̄o optime exponit. vt dictum eſt. r Percutite paſtorem ⁊ diſpergentur oues. hoc fuit impletū quando apoſtoli in paſſione reliquerunt chriſtum. vt dicit Saluator Math. xxvj ex quo patet q̄ hic paſſus intelligitur de chriſto. s Et conuertam manum meam. id ē poteſtatem meam.

Mathei.26.c.
Marci.14.c.

B

t Ad paruulos. id eſt ad apoſtolos. qui dicuntur hic paruuli eo q̄ timore fugerunt in paſſione xp̄i qui poſtea virtute diuina ſic fuerunt firmati ⁊ ſolidati q̄ gaudebant in tormentis ſm̄ q̄ dicitur Actuū. v. ca. Ibant apoſtoli gaudentes a conſpectu concilij. quoniā digni habiti ſunt pro nomine ieſu contumeliam pati. v Et erunt. Hic incipit verſus in hebreo vbi agitur de fideliuꝫ multiplicatione ad paſſionem chriſti ſequente. ſm̄ q̄ dicitur Johis. xij. Niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipſuꝫ ſolum manet. ſi autem mortuum fuerit multū fructū affert Sciendum igitur q̄ poſt paſſionē xp̄i ⁊ publicationē euāgelij: populus totius mundi in tres partes diuiſus ē. quarum vna eſt iudeorum obſtinatorum. alia eſt gentilium in infidelitate remanentium. ⁊ de iſtis dicitur.
x Partes due in ea. id eſt in terra.
y Diſpergentur ⁊ deficient. Hic defectus poteſt dupliciter intelligi. Vno modo de defectu gratie ⁊ virtutis. Et ſic a tempore publicationis euangelij in quo omnes tenētur ad fidem catholicam. defecerūt due. alio modo de ceſſatione vtriuſq̄ ſecte. Et ſic deficient in morte antichriſti: quando omnes iudei ⁊ gentiles cōuertentur ad fidē chriſti. Tercia vero pars chriſtianorum de qua dicitur.
z Et tercia pars relinquetur in ea. id eſt in terra alijs duabus deficientibus modis predictis.

a Et ducā terciam partem p ignem .ſ.acerbe tribulatōis q: xp̄iani p̄ fuerūt afflicti a iudeis: vt pz in actib⁹ apl'oꝝ in plurib⁹ locis.ꝛ poſtea a romanis p̄ncipib⁹ et alijs tyrānis ꝛ grauī⁹ affligent in pſecutiōe antixp̄i. Verſitū q: hec tribulatio ē ad ꝓbatiōnē electoꝝ ꝛ augmentū glorie ipſoꝝ. ideo ſubditur.

l'atus ē in die certaminis quādo regem egypti pharaonez cum exercitu ſuo filios iſrael inſequētem ſubmerſit in mari rubro Exo.xiiij. a Et ſtabūt pedes eius ꝛc. q: in mōte oliueti fulminabit antixp̄s: vt dictū eſt ſ. ꝛ quia in talibus dei vindictis ſolet cū fulgure eſſe terremotus. ideo ꝓbabilit poteſt dici q̄

b Et vrā eos ſicut vritur argentum ꝛc. vt nulla in eis remaneat immūdicia: ꝛ q: p̄ces taliū ſunt exaudibiles. ideo ſequitur. c Ipſe vocabit nomē meū.ſ. inuocabit me in oratione deuota. d Et ego exaudiam eum.ad nutum e Et ipſe dicet mihi ꝛc.q: ꝯfitebit me per fidē ꝛ ego eū per approbationem.

Jn ca.xiij. vbi dicit in poſtil. Perdā nomia ydolorum ꝛc.

Additio.

Quod autem ydolatria p⁹ aduentū xp̄i primū ceſſauit p mūdū nō ſolū ſimpliciter ſ; etiā totalit̄ ſatis habetur in multis locis ſpecialiter Eſa.ij.ca. vbi dicit. Et idola penitus ꝯterent. Nec obſtat q̄ dicit de aliq̄bus barbaris.q: hec ceſſatio intelligit ſm̄ ꝯſtitutiōes ſeu ꝯſuetudines reipublice.q: nulla ē gens que cogat colere idola ſicut fiebat an̄ aduentū xp̄i.licet in multis ptibus remaneāt aliq̄ nō ſolū apud barbaros. ſ; etiam apud alias natiōes peccantes in ydolatria. ſicut etiā inter fideles multi errāt ſupſtitioſa faciētes. cū h̄ tamē ſtat q̄ ydolatria penitus ceſſauit cū nullus ſit rex neq̄ aliqua poteſtas publica q̄ cultum idoloꝝ compellat ſicut ante aduentum xp̄i.

a relinquet in ea ꝛ ducā ter-
b ciā ptē p ignē ꝛ vrā eos ſi-
cut vrit argentuz et ꝓbabo
c eos ſicut ꝓbat aurū. Ipſe
d vocabit nomen meū ꝛ ego
exaudiam eū ꝛ dicā Pp'ls
e me⁹ es ꝛ ipſe dicet dn̄s de⁹
meus. Capitulū XIIII

c Ecce dies dn̄i veniunt
dicit dn̄s et diuident
c ſpolia tua i medio tui
d ꝛ cōgregabo oēs gētes ad
bierlm in p̄liuz: et capiet ci
e uitas: et vaſtabunt dom⁹:
f g ꝛ mulieres violabuntur. ꝛ
egrediet media ps ciuita-
h tis in captiuitatem: ꝛ reli-
quū ppl'i nō auferet ex vr-
i be. Et egrediet dn̄s ꝛ p̄lia
k l bit ꝯtra gentes illas: ſicut

a p̄liat⁹ ē i die certaminis: ꝛ
ſtabūt pedes e⁹ i die illa ſr
mōtez oliuaꝝ q̄ ē ꝯ irl'm ad
b oriētē. Et ſcindet mōs oli
uaꝝ ex media pte ſui ad ori
entē ꝛ ad occidētez p̄rupto
grādi valde ꝛ ſepabit me-
diū mōtis ad aq̄lonē ꝛ me
diū ei⁹ ad meridiē: et fugie
c tis ad vallē mōtiū eoꝝ qm̄
d ꝯiūget vall' mōtiū vſq̄ ad
e f ꝓximū: ꝛ fugiet' ſic fugiſt'
a facie tremot⁹ i dieb⁹ oſie
g reg' iuda ꝛ veniet dn̄s de⁹
h i me⁹: oēſq̄ ſci cū eo. ꝛ erit i
k die illa n̄ erit lux ſ; frigus ꝛ
l m gelu ꝛ erit dies vna q̄ nota
n o ē dn̄o nō dies neq̄ lux ꝛ in
p q tpe veſpi erit lux ꝛ erit i die
r illa exibūt aq̄ viue d̄ ieruſa

i fulminatōe antixp̄i erit terremotus etiā q̄ peribit aliq̄ ps ſui exercitus.id̄ ſubditur b Et ſcindet mons oliuarū ꝛc. exponūt aliqui hanc ſciſſionē in q̄tuor ptes fieri.ſ. ad orientē. occidentem. aquilonem ꝛ meridiem. Ra.ſa. vo dicit ipſam fieri in duas ptes ita q̄ vna pars montis inclinabitur ad aquilonez.alia ad meridiem et ſciſſura erat intermedia. ita q̄ longitudo ei⁹ erit ab oriente in occidentez ꝛ hoc conſonat ei qd̄ poſtea ſubditur. 2. Para.26.c. B

c Quoniā ꝯiunget vallis montiū.ſ. vallis iozaphat que ē inter montē ſyon ꝛ mōtem oliueti. ita q̄ habet montē oliueti ab oriēte. ꝛ montem ſyon ab occidēte. d Vſq̄ ad ꝓximū. ſcz locū dicte ſciſſure que ſciſſio montis oliueti iunget valli ioſaphat. e Et fugietis. timore ducti. f Sicut fugiſtis a fa.ter. in die ozie regis iuda. qui ſm̄ q̄ habet.ij.paralyp.xxvj. Voluit ſibi vſurpare pontificis officium ꝛ tūc fuit percuſſus lepra: ꝛ factus eſt terremotus vt de tali preſumptione oſtenderetur ira diuina. g Et veniet. Hic conſequēter ponunt tria ſequentia mortem antichriſti ſcilicet finale iudicium ꝛ bonoꝝ premium ibi. ꝛ erit. ꝛ ſtatus eccleſie poſt antixp̄i exterminiū ibi. ꝛ reuertet. Circa primum dicitur. g Et veniet dominus deus meus. ſcz ad iudicium. nō tamē immediate poſt mortem antixp̄i: ſ; erit ibi tempus medium vt plenius dixi. Ezechielis.xxxix.

Replica.

In ca.xiij. vbi dr̄. Perdam nomia idoloꝝ. exponit poſtil. de tpe antixp̄i an̄ cui⁹ mortē nō ceſſabit i toto idolatria Burg. aūt p modū redargutiōis: dicit q̄ poſt aduentū xp̄i p̄mū ceſſauerit omnis idolatria nō ſolū ſimpl'r ſ; etiam totaliter. Sed illud nō videtur verum ante tempora ſilueſtri et cōſtantini qn̄ tota reſpublica romana fuit idolatrie dedita. ꝛ cogebat ad idolatrandū: cui compulſioni reſtiterūt ſancti martyres vſq̄ ad mortem incluſiue: vide huius materie correctionem ſ. Dan.ij. ꝛ.vij. de ſtatua percuſſa.

Capitulum xiiij.

Ecce dies. Hic ꝯſr̄ reſumitur pſecutio antixp̄i ad h̄ q̄ aliquid explicet qd̄ nō eſt ſupra explicatum. Et diuidit in duas ptes. q: p̄ ponit dicta pſecutio: ſecundo ponunt aliq̄ ad ipam ſequētia ibi: Et veniet. Circa primū dicit. a Ecce dies dn̄i veniūt.ſ.a deo diſpoſiti ꝛ preuiſi. b Et diuident ſpolia tua ab antixp̄o ꝛ eius exercitu. c In medio tui. capta.ſ. ciuitate de qua ſubdit. d Et ꝯgregabo oēs gētes ꝛc.q: de omnibus gētibus aliqui erant in exercitu antixp̄i. e Et vaſtabunt dom⁹.q: inde bona rapient. f Et mulieres violabunt. antixp̄us enī adherētibus ſibi laxabit habenas concupiſcentie. g Et egrediet ps ciuitatis in captiuitatē. vendita per ſatellites antixp̄i. h Et reliquū ppl'i nō auferet ab vrbe: q: aliqui ibi morient. ꝛ aliq̄ obedient antixp̄o. partim timore: partim decepti ab eo: vt dictū ē ſ. ꝛ qm̄ vbi deficit hūanuz remedium ſolet adeſſe diuinū. ideo ſubdit. i Et egredietur dn̄s. per effectum ſue iuſticie. k Et prelſabit ꝯ gentes illas.i. contra antixp̄m ꝛ eius exercitū. l Sicut p̄-

h Omneſq̄ ſancti cū eo. quia cūz ipo iudicabunt reprobos: ꝛ maxime apoſtoli. quibus dicit Mathei.xix. Sedebitis ꝛ vos ſuper ſedes.xij.ꝛc. i In die illa.ſ. iudicij. k Non erit lux ſcz reprobis quoꝝ erit maior numer⁹ ſm̄ q̄ dicitur Mathei.vij. Lata eſt via que ducit nos ad perditionem ꝛ multi intrabunt per eam. l Sed fri. ꝛ ge.ſ. horror et timor que per gelu ꝛ frigus deſignantur eo q̄ ex frigore timor cauſatur refugiente ſanguine ad cor. ꝛ ſic mēbra exteriora redduntur frigida ꝛ trementia. m Et erit dies vna.ſ. iudicij. n Que nota eſt domino ſm̄ q̄ dicitur Mathei.xxiiij. De die illa ꝛ hora nemo ſcit. neq̄ angeli in celo. ſed pater ſolus. per hoc tamen non excluduntur filius ꝛ ſpiritusſanctus quorum eſt vna noticia cum patre o Non dies neq̄ nox. ſcilicet proprie. dies enim ꝓprie ē latio ſolis ſuper terram. ꝛ nox latio eius ſub terra. In generali vero reſurrectione mortuorum corpora erunt incorruptibilia. ꝛ ſic ceſſabit generatio ꝛ corruptio in elementis ꝛ motus celi qui eſt cauſa generationis ꝛ corruptionis. ꝛ ſic non erit dies ꝛ nox proprie qui cauſantur ex motu ſolis. p Et in tempore veſperi erit lux. id eſt ceſſante tempore quod cauſatur ex motu celi erit lux perfecta beatis in gloria celeſti ſicut dictū eſt de reprobis q̄ non erit eis lux ſed frigus ꝛ gelu. q Et erit. Hic ponitur ſecundum ſcilicz retributio premij cum dicitur.

r In die illa exibūt aq̄ viue de irl'em.ſ. celeſti. de q̄ dicit:

s lē Mediū eaꝝ ad mare ori
entale ⁊ mediū earū ad ma
t re nouiſſimū In eſtate ⁊ in
v hyeme erūt ⁊ erit dñs rex ſr
x oēm terraȝ. In die illa erit
y dñs vnꝰ: ⁊ erit nomē eius
z vnū: ⁊ reuertet oīns terra
a vſqȝ ad deſertū de colle rē
b mō ad auſtrū irl̄m ⁊ exalta
c bit ⁊ habitabit i loco ſuo a
porta beniamin vſqȝ ad lo
cū porte prioris: ⁊ vſqȝ ad
portā angulorū: et a turre
ananehel vſqȝ ad torcula-
d ria regis. ⁊ hitabūt in ea ⁊
e anathema nō erit ampliꝰ.
f g Sȝ ſedebit irl̄m ſecura. ⁊ h̄
erit plaga qua ꝑcutiet dñs
oēs gētes q̄ pugnauerāt ad
h uerſus irl̄m Tabeſcet caro
vniuſcuiuſqȝ ſtātis ſup pe
i des ſuos et oculi eiꝰ conta
k beſcent in foramibus ſuis
et ligua eoꝝ ɔtabeſcet i ore
l ſuo. In die illa erit tumltꝰ
m dñi magnꝰ in eis et appbē
det vir manū ꝓximi ſui: et
ɔſeret manꝰ eiꝰ ſr manū ꝓ
n ximi ſui. Sȝ et iudas pugn̄-
o bit aduerſus irl̄m. Et ɔgre
gabunt diuitie oīm gentiū
i circuitu: auꝝ ⁊ argentū ⁊
p veſtes multe ſatis ⁊ ſic erit
ruin eq̄ et muli et cameli et
aſini ⁊ oīm iumentorū q̄ fu
erint i caſtris ill̄ ſicut ruina
q hec. ⁊ omēs q̄ reliq̄ fuerint
de vniuerſis gentibꝰ q̄ ve-
r nerunt ɔtra irl̄m aſcendent
s ab āno i annū vt adorēt re
t gem dñm exercituū ⁊ cele-
brēt feſtiuitatē tabernaclo
v rū. Et erit q̄ nō aſcēderint
de familijs terre ad irl̄m vt

Heb. xij. Acceſſiſtis ad montem ſyon ⁊ ad ciuitatē dei viuentis irl̄m celeſtē. ⁊ ꝑ aquas viuas intelligit h̄ vita beata ſm q̄ dr̄ Apoca. vij. Agnus q̄ reget eos ducet eos ad vite fontes aq̄rū q̄ dicunt hic exire de irl̄m. q̄ꝛ deriuabūtur ad oēs beatos. iō ſubditur. s Mediū earū ad mare oriētale ⁊c. q̄a beata vita deriuabit eq̄liter ſup poſita eq̄litate meritoꝝ ad electos qui in ꝑncipio mundi nati ſunt ⁊ ad alios q̄ in fine mūdi ſūt naſcituri. Qꝛ aūt ꝑ mare intelligat congregatio hoīm p3 Apoc. xvij. vbi di. q̄ ꝑ aq̄s multas intelligunt ppl̄i ml̄ti mare vō di ɔgregatio aq̄ꝝ Geñ. j. Congregatiōeſqȝ aq̄ꝝ appellauit maria t In eſtate ⁊ i hyeme erūt .i. ꝑpetuo. duratio ei ꝑpetua a ꝑte finiſ ē ō rōe beatitudis q̄ ꝑpetuitas h̄ deſigt ꝑ ſucceſſionē eſtatis ⁊ hyemis nō qꝛ tūc ſint ꝓprie cū ſint dñie temporis qō tūc ceſſabit ſȝ qꝛ ꝑpetuitas nō pt ſignificari a nobiſ niſi ꝑ ꝑtes tp̄is. Sic ei dr̄ de eternitate diuina Apoc. j. Qui eſt ⁊ erit ⁊ q̄ venturus ē. v Et erit dñs rex ſup oēm terrā. qꝛ tūc ceſſabit ꝑlatio ⁊ dñium nō ſolū in hoībus ſȝ etiā angel' inq̄ntū reſpicit officiū adminiſtratiōis: ſm q̄ dr̄. j. ad ad Coꝝ xv. q̄ xp̄s euacuabit oēm ꝑncipatū ⁊ poteſtatē cū tradiderit regnū deo ⁊ patri. ideo ſubditur. x In die illa erit dñs vnus. hominū ⁊ angeloꝝ. y Et erit nomē eiꝰ vnū In ꝑſenti eñ noiat a nobis pluribꝰ noibꝰ. qꝛ noīamus eum ſicut cognoſcimꝰ in cognitiōem aūt dei deuenimus ex ꝑfectionibꝰ creaturarū que ſunt plures ⁊ diſtincte. ſȝ in patria videt ꝑ ſeipm̄ immediate. ⁊ ſic noiatur vno ſimplici nomine ab vna ſimplici ꝑfectione. z Et reuertet. hic ɔñr ponit terciū. ſ. ſtatus eccleſie poſt mortem antixp̄i. qꝛ licȝ ꝑcedat iudiciū ⁊ beatoꝝ premiū. tamē ponit hic poſt. qꝛ ſacra ſcriptura nō ſemp ſeq̄tur ordinē tp̄is ſȝ frequēter ꝑus facta vltimo narrant. ⁊ diuidit in tres ꝑtes. qꝛ p̄ ꝓpheta deſcribit hūc ſtatuȝ. ſcđo reſumit penā antixp̄i ⁊ ſui exercitus vt addat aliq̄d qđ ſ. nō ē explicatū ibi. Et hec erit plaga. tercio redit ad ꝓpoſitū ibi. Et oēs. Circa primū dicit. z Et reuertet oīs terra. i. oēs habitantes in terra ad dñm ieſum xp̄m mortuo antixp̄o. vt ſ. dictū eſt. a Vſqȝ ad deſert tū ⁊c. i. a quocūqȝ loco q̄ntūcunqȝ parū ab hominibꝰ habitato. b Et exaltabit. ſ. eccl'ia q̄ fuerat ab antixp̄o ⁊ ſuis depreſſa. vt ſ. dictū ē. pt etiā intelligi de irl̄m ad l'ram q̄ capiet ⁊ deprimetur ab antixp̄o. vt dictū ē. ⁊ poſt mortem eius exaltabit. c Et habitabit i loco ſuo ⁊c. qꝛ multi de irl̄m captiuabunt ꝑ antixp̄m: ⁊ timore eiꝰ fugiēt multi qui ipo mortuo reuertent ita q̄ ciuitas in omnibꝰ partibus ſuis habitabit. d Et anathema. i. maledictio. e Non erit amplius. qualis fuit tp̄e antixp̄i. f Sed ſedebit hieruſalē ſecura. qꝛ ꝑſecutio antixp̄i erit vltima. g Et hec. Hic ꝓpheta reſumit exercitus antixp̄i exterminiū cum dicit. Et hec erit plaga ⁊c. ſ. antixp̄i ⁊ ſui exercitus q̄ pugnabunt ɔ irl̄m vt dictū ē ſ. in ꝑn. huius cap. h Tabeſcet caro vniuſcuiuſqȝ. i. deficiet peſtilētia ⁊ morte. i Et oculi eius cōtabeſcent. deficiente virtute viſiua. k In foraminibus ſuis. i. in locis ſuis que ſunt quedam foramina in capite. l In die illa erit tumul. domini. i. immiſſus a domino ⁊ quis ille ſit ſubditur. m Et apprehendet vir manum ꝓximi ſui. quia mutuis gladijs ſe interficient q̄ntū ad aliquam partem illius exercitus. ſicut de philiſteis turbatis dicitur. j. Regum. xiiij. n Sed et iudas pugnabit aduer. hieruſaleȝ exponat vt. ſ. xij. ca. o Et cōgregabunt diuitie omnium gentium in circuitu ſciȝ hieruſalem. ibi enim apportabunt diuitie quas alibi rapiet antixp̄us ⁊ eius exercitus. ⁊ ibi erit ſue vite terminus. vt dictū ē. p Et ſic erit ruina equi et muli ⁊c. quia animalia exercitꝰ antixp̄i percutiētur peſtilētia ſicut et homines ⁊ iſta duo non fuerunt ſuperius explicata. q Et omēs Hic ꝓpheta reſumit ꝓpoſitum ſcilicet ſtatum eccleſie poſt antixp̄m quando omēs generaliter conuertētur ad chriſtum: vt ſ. dictum eſt ideo dicit Et omēs qui reliqui fuerint de vniuerſis gētibus qui venerūt contra hieruſalem qꝛ aliqui venient cum antixp̄o magis coacti q̄ȝ voluntarie. et iſti cōuertentur ad chriſtum viſa aliorum morte. ideo ſubditur. r Aſcendent ab anno in annum. id ē ſingulis annis diebus ſolennibus ad hoc ſtatutis ab eccleſia.

s Ut adorent regem dominū exercituum. ſ. ē chriſtuȝ qui eſt rex non ſolum hominū: ſed etiam angelorū. t Et celebrent feſtiuitates tabernaculorum. nō accipitur hic feſtum tabernaculorum prout iudei celebrant. quia cultus ille ceſſauit a tempore publicationis euangelij. ex tūnc enim ille cultus fuit mortiferus et in cultum ſpiritualem mutatus. illa autem feſtiuitas tabernaculorum fiebat in lege in memoriam q̄ filij iſrael in deſerto habitauerunt in tabernaculis. et procedendo intrauerunt terram promiſſionis. ⁊ figurabatur per hoc futurum tempore noue legis q̄ fideles procedendo de virtute in virtutem tempore peregrinationis huius vite intrarent terram viuētium aperta ianua per chriſtum. et hoc mō celebrant boni chriſtiani per hūc mundū tranſeuntes tanq̄ȝ peregrini ⁊ deueniant ad patriā paradiſi ⁊ magis celebrabitur poſt mortem antichriſti omnibus gentibus ad fidem chriſti conuerſis. poteſt etiam dici q̄ ſicut chriſtiani celebrant feſta paſche ⁊ penthecoſtes. alio tamen modo q̄ȝ iudei. ſic etiam feſtum tabernaculorū celebrando officium ⁊ ieiunia quattuor temporum. in Septembri. in quo menſe a iudeis celebrabatur feſtum tabernaculorum. xv. die menſis. ⁊ iſta obſeruatio chriſtianorum magis vigebit poſt mortem antichriſti ſicut ⁊ alie obſeruātie no. le. vt dictum eſt. v Et erit qui non aſcenderint de familijs terre ad hieruſalem patet q̄ non loquitur hic d̄ hieruſalem hyſtorice ſed metaphorice inq̄ȝtum per hieruſalem ſignificatur militans eccleſia ſicut dictum fuit diffuſe Eſaie. ij. non eñ poterunt conuenire omnes familie terre in ciuitate hieruſalem hyſtorice qꝛ de omnibus partibꝰ mundi non poſſent ſic ſingulis annis conuenire: nec etiaȝ ibi capi. ꝓpter quod quedā glo. hebraica ſuper iſtud ca. dicit q̄ ciuitas in aduentu meſſie dilatabit vſqȝ in fines terre: qđ nō pōt intelligi de aliq̄ ciuitate materiali: ſed iaȝ eſt

C

I. co.

B

adimpletū. quia eccl'ia noīe irl'em ē ſignificata. ⁊ vſqꝫ ad fines terre eſt dilatata. qꝛ in oībus terris ſunt aliqui xp̄iani. ⁊ magis implebit mortuo antixp̄o. qꝛ tunc oēs venient ad fidē xp̄i. x Nō erit ſup eos ymber. ſ. diuine gratie et euāgelice doctrine eo mō loquendi q̄ dr̄ Deut. xxxij. Concreſcat vt pluuia doctrina mea fluat vt roſ eloquiū meū q̄ſi ymber ſuper terram ⁊c. y Q2 ⁊ ſi familia egypti. i. gentiles. qꝛ F.co. p̄ egyptios intelligūtur etiā alij. z Sed erit ruina. ſ. imbris p̄dicti carētia. ⁊ ꝙ per egyptios intelligunt alij gentiles. ſubdit. a Hoc erit peccatū egypti ⁊ h̄ peccatum oīm gentiū. q. d. hoc qḋ dictū ē de egypto extendit ad alias gētes. b In die illa erit ⁊c. qḋ expo gloſ. qꝛ mortuo ātixp̄o tāta erit pax ꝙ nō erit neceſſarius vſus armoꝝ ⁊ equorū. ⁊ ideo aurū ⁊ argentum qḋ añ ponebat in frenis offerret ad cultū diuinū. q̄ valde augmentabit mortuo antixp̄o. vt dictū ē. c Et erūt lebetes in do. dn̄i. i. vaſa ad diuinū cultum apta vt calices et hmōi. q̄ hic vocant lebetes. qꝛ hic ꝓpheta metaphorice loquēs exprimit cultū no. te. p̄ ea q̄ erāt in cultu ve. teſt. vt dictū ē de feſto tabernaculoꝝ irl'em. ⁊ ad hec deſignādū ſubdit. d Phiale corā altari. phiale ſunt vaſa ad vini poculū apta Amos. vj. bibētes in phialis vinū. e Et venīēt oēs imolantes. ſacrificiū no. le. quod eſt eucharistia. f Et coquēt in eis. i. hoc ſacrificiū offerēt in ardore charitatis q̄ tūc vigebit in xp̄ianis. ⁊ eſt h̄ metaphorica locutio ſicut ⁊ ſupra. g Et non erit mercator. quia viciū ſymonie totaliter ceſſabit in eccleſia. Sciendū autē ꝙ expoſitores noſtri cōmuniter tres vltimas partes hui⁹ capl'i exponūt aliter. ab illo em̄ loco. Et reuertet omnis terra ⁊c. vſqꝫ ibi. Sed ſedebit irl'm ſecura incluſiue exponūt de premio beatoꝝ poſt iudiciū ꝯiungēdo l'r̄e p̄cedenti. ⁊ qḋ ſubditur Et hec erit plaga. vſqꝫ ad locū illū incluſiue. ſicut ruina exponūt de ſupplicio reproboꝝ. ⁊ qḋ ſubdit. Et oīs q̄ reliq̄ fuerint ⁊c. vſqꝫ ad finē cap̄. exponunt ꝓ defectu eccl'ie poſt mortē xp̄iſta ꝙ illud qḋ dr̄. In die illa erit qḋ ſup frenū equi ē ſanctū dn̄o. exponūt de tempe ꝯſtantini inꝫ q̄ multū fuit dilatata. in cuius freno mater eius helena dicit feciſſe poni vnū de clauis xp̄i. ⁊ alium in eius galea vt ſic eſſet ſecurus inter p̄liorū pericula. Iſtas expoſitiones nō ꝓſequor in particulari. qꝛ in gloſis ⁊ alioꝝ poſtil. poſſunt a q̄libet videri. videt tamē mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ expoſitio quaꝫ poſui ſup iſtas tres ꝑtes magis littere conſonat iſtarum partium ⁊ etiam precedenti.

In ca. xiiij. vbi dicitur in poſtilla. Et ſcindet mons oliuarum. Additio.

Prout l'r̄a ſonat plane ſciſſura montis oliueti in q̄tuor partes eſt intelligēda. Dicit em̄. Scindetur mons oliuarū ex media ꝑte ſui ad orientē ⁊ ad occidentē. ⁊ ſic in hac ſciſſura media pars montis oliueti erit orientalis. ⁊ media ꝑs occidētalis. Nō em̄ dixit ab oriente in occidentem. ſꝫ ad orientē ⁊ ad occidentē. ⁊ ſequit. Separabit montis mediū ad aquilonē ⁊ medium eius ad meridiem. Ex quo habet alia ſciſſura. ſm̄ quam media ꝑs mōtis erit aquilonaris ⁊ media meridionalis. ⁊ ſic patet manifeſte. ꝙ hec diuiſio fiet in quatuor partes ad moduꝫ crucis Ra. ſa. vero fugit hanc planam expoſitionem ne intelligatur mons oliueti in forma crucis ſcindi. fugit enim ſignum crucis ſicut dyabolus pater eius.

adorēt regē dn̄m exercituū x y nō erit ſup eos imber. Nā ⁊ ſi familia egypti nō aſcēderit ⁊ nō venerit: nec ſup z eos erit: Sꝫ erit ruina q̄ p̄cutiet dn̄s oēs gētes q̄ nō aſcenderint ad celebrandā feſtiuitatē tabernaculorum a Hoc erit pct̄m egypti: et h̄ pct̄m oīm gentiū q̄ nō aſcēderint ad celebrādā feſtiui b tatē tabernacl'oꝝ. In die illa erit qḋ ſup frenū eq̄ ē ſan c ctū dn̄o: ⁊ erunt lebetes in d domo dn̄i q̄ſi phiale coraꝫ altari: ⁊ erit oīs lebes in ieruſalē ⁊ i iuda ſctificat⁹ do e mino exercituū: et venient oēs imolātes et ſument ex f g eis et coq̄nt in eis ⁊ nō erit mercator vltra i domo dn̄i exercituum in die illo.

Explicit zacharias ꝓph̄a

Incipit ꝓlogus in malachiam prophetam.

a Deus per moyſen populo iſrael preceperat ſacerdotes tabernacl'i ſui omni corꝑali vicio liberos

In eo. ca. vbi dr̄ in poſtilla. Poteſt etiā dici ꝙ ſicut xp̄iani celebrant feſta paſche. Additio.

q Quidam expoſitores hebreoꝝ dicunt. ꝙ bellum de quo hic loquitur erit tempe feſti tabernaculorū. et ꝓpter hoc illud feſtum celebrabit poſtea cum multo maiori ſelēnitate q̄ antea. ⁊ hoc poteſt applicari ad ꝓpoſitum nr̄m. quia ſi iſta miracula fient tempore huius feſti fideles remanentes inter tempus huius belli ⁊ diem iudicij rationabiliter dn̄t ſtatuere ꝙ fiat illō feſtū de nouo celeberrimum ſic ꝙ omēs teneantur ad eccleſiaꝫ venire que eſt hieruſalem ſpiritualis ⁊c.

Replica.

f In cap̄. xiiij. vbi dr̄. Et ſcindet mons oliuarum vbi poſtilla allegat quoſdam q̄ exponunt de ſciſſura montis in quatuor partes p̄ modū crucis. allegat etiam Ra. ſa. qui dicit ſciſſuram ſolum fieri ab oriente in occidentem. cui videtur l'r̄a conſonare vt pꝫ in poſtil. Sed Burg. motus ꝯtra ra. ſa. dicit eum fugere planam expoſitionem. quia fugit ſignuꝫ crucis ſicut ⁊ dyabolus pater eius. ſꝫ tamen intentioni Burgē. videtur obuiare fuga de qua dicitur in l'r̄a. quia crucis myſteriū quod ad litteram putat Burg. deſcribere non eſt materia fuge ſꝫ refugij. Leuiti. 21. a. Ibidem. 22. a.

Poſtilla fratris Nicolai de lyra cū additionib⁹ Pauli epiſcopi Burgē. ac replicis magiſ Mathie dorinck ſuper Zachariam prophetam finit.

Incipit expoſitio prologi in Malachiam ꝓphetam.

Deus p̄ moyſen ⁊c. In iſto ꝓlogo iuxta ea que in ꝓphetia dicūtur: oſtēditur populi iſraelitici ingratitudo et eiuſdem increpatio. Proceditur autem in illo prologo per hunc moduꝫ. Primo exprimitur beneficium dei preſtitum populo. Secundo oſtēditur populi ingratitudo: ibi. Sed quia tanti muneris. tertio ſubdiur diuina increpatio: ibi. Ideo per Malachiam prophetam ⁊c. Beneficium autem domini exprimit in duobus. Primo in officio preſtito ſacerdotibus. Secūdo in dignitate officij ipſius ⁊ iſta dignitas notatur ibi. Uide et ſacerdotes ⁊c. Officium autem eſt mediationis quod ē duplex. ſcilicet populi ad deum: quod notatur primo ⁊ dei ad populum quod notatur. ſecundo ibi. Quibus legē ⁊c. In hoc enim ꝙ inſtituit ſacerdotes in officio offerendi ſacrificia: datur officium mediationis populi ad deum: in hoc ꝙ dedit legem ſm̄ quam debebat regere populuꝫ. datur officium mediationis dei ad populum. dicit igitur.

a Deus per Moyſen. Nota ꝙ poſt reditum iuda de captiuitate babylonica qui fuerant reuerſi edificabāt ſibi domos ⁊ habitabant in illis nondum templo reedificato. Ut habetur Aggei. j. b. Miſſi ſunt ergo a domino agge⁹ et zacharias prophete ad increpandum eos ꝓpter negligentiā ⁊ moram reedificationis templi. ⁊ ad exhortādum ad edificandum qui taliter exhortati ſtatim templum ⁊ altare reedificauerunt quibus reedificatis emerſit aliud peccatum ſcilicet ꝙ ſacerdotes maculam habentes ſacrificabant contra illam ꝓhibitionē Leuit. xxj. f. Homo de ſemine tuo ꝑ familias qui habuerit maculam non offeret panē domino deo ſuo nec accedat ad myniſteriū eius. Item offerebāt ſacrificia maculam habentia ꝯtra illam ꝓhibitionem Leui-

b hoſtiaſ oi vicio vacuas ſibi
c offerre. Quibus legem ſu
d am ad regendū pplm̄ ob h̄
e dederat vt p ſacrificioꝝ ob
lationeȝ inter nuncij dei et
f hominum facti: populum
p̄ceptis celeſtibus facerēt
g obedire. Unō ſacerdotes
angelos dei eſſe. hoc in lo
h co ſcriptura teſtatur. Sed
quia tanti muneris gratiā
cōtemnentes ſupradictus
popul⁹ ac ſacerdotes ſacri
i ficia vicio deturpata ipſis
criminibus atq; impietati
bus macula deo offerre ce
k l perūt. Jdō p malachiaȝ p
phetā de⁹ pplꝫ ſuū iſrl̄ icre
m pans ait. Dilexi vos dicit
n dñs ⁊ dixiſtis Jn quo dile
xiſti nos. Nōne frater erat
o eſau iacob dicit dñs ⁊ dile
xi iacob: eſau aūt odio h̄ui
p eſau āt frēm iacob nō iniq̄:
q aut ſpontanea volūtate o
r dio h̄itū a deo vl̄ ſine meri
s ti gr̄a iacob dilectū manife
t ſtū ē cū ſm̄ p̄ſciaȝ ſuā: eſau
quidem effuſionem frater
ni ſanguinis ꝯcupiſcere ia
v x cob autem in ſui cognitio
nem obſeruandā legē deſi
y derare cognoſceret. Cui⁹
z rei gr̄a ſupradicto vſus eſt

tici.xxij. Si maculā habuerit nō offeretis ⁊c. ppt qđ dñs ſubtraxit illis tp̄alia b̄ñficia vñ miſſus fuit malachias a domino ad increpandū eos. ⁊ oñdit diuina b̄ñficia ⁊ eoꝝ ingratitudinē ex h̄ q̄ p̄cepta dñi ꝯtemnebāt. ⁊ hec tangūtur hic. dicit igit. a Deus p moyſen pplo iſraeli. p̄ceperat ſacerdotes tabernaculi ſui omni corporali vicio liberos Leui.xxi. b Hoſtias oīn vicio vacuas ſibi offerre Leu.xxij Qui obtulerit oblationē ſuā vl̄ vota ſoluēs vl̄ ſponte offerēs quicquid illud obtulerit i holocauſtū domini vt offerat maſcul⁹ immaculatus erit ex bobus vel ouib⁹: vel ex capris. ſi maculā habuerit nō offeretis ⁊c. Quo ꝗ p̄ceperat dñs ſcȝ ſacerdotes eſſe ſine macula ſicut dr̄. j. Mach.iiij.c. Elegit ſacerdotes ſine macula voluntatem habētes in lege dei. offerre etiā hoſtias carentes macula. ſicut ſcribitur Leuitici.xxij. in multis locis.
c Qui. legē ſuā. h̄ tangit de officio mediationis, put erat dñi ad pplm̄. qđ quidē officiū erat vt intimādo pplo legeȝ ⁊ p̄cepta dñi: ppls viueret in obediētia dei. p̄ ꝗ exprimitur officiū. ſcđo vtilitas ſiue finis officij ibi. Ut p ſacrificioꝝ. dicit igit. c Quib⁹. ſacerdotib⁹. d Legē ſuā ad regēdū pplm̄. ad h̄ dederat Ezech. xliiij. f. Populū meuȝ docebūt qđ ſit int̄ ſanctū ⁊ pollutū: int̄ mundū ⁊ immundū: et oſtendēt eis ⁊ cū fuerit ꝯtrouerſia ſtabūt in iudicijs meis ⁊ iudicabūt leges meas. h̄ Dañ. xiij. dr̄ Egreſſa ē iniq̄tas de babylone a ſeniorib⁹ iudicib⁹ q̄ videbant̄ regere pplm̄.
e Ut p ſacrificioꝝ oblationē internūcij dei et hoim facti ⁊c. Deut̄. v. a. Ego ſequeſter ⁊ medi⁹ fui inter deum ⁊ vos: et Heb. v. a. Ois pontifex ex hoib⁹ aſſumptus p hoib⁹ cōſtituit̄ in his q̄ ſunt ad deū. vt offerat dona ⁊ ſacrificia pro peccatis. f Populū p̄ceptis celeſtib⁹ facerēt obedire: Judith. viij. f. Qm̄ vos q̄ eſtis preſbr̄i in pplo dei ⁊ ex vobis pendet aīa illoꝝ ad eloquiū veſtrū corda illoꝝ erigite.
g Unū ſacerdotes angelos dei eſſe h̄ loco ſcriptura teſtat̄ Malac. ij. c. Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciam ⁊ legē req̄rēt ex ore ei⁹, q: angel⁹ dñi exercituū ē. h̄ Ezechie. vij. dicit̄ Querēt viſionē de pp̄ha ⁊ lex peribit a ſacerdote ⁊ conſiliū a ſenioribus. h Sed q: tanti muneris gratiā. h̄ exp̄mit̄ ingratitudo ppli ex duob⁹. ſ. ex cōceptu diuini muneris ibi. Sed q: tāti mu. ⁊c. ⁊ ex in obediētia diuinis p̄cept̄ ibi. Supradictus ppls ⁊c. vbi notat̄ inobediētia ppli ⁊ etiam ſacerdotū in duob⁹, in h̄ q̄ aīalia maculā habentia offerebāt ibi. Sacrificia vicio deturpata. ⁊ in h̄ q̄ ipſi offerētes maculoſi erāt ibi. Jpſis criminib⁹ ⁊c. dicit igit̄. h Sed q: tāti mune. gra. ꝯtē. ſupradictus ppls ⁊ ſa. ſacri. vicio deturpata Malac. j. g. Jntuliſtis de rapinis claudū ⁊ lāguidū. ⁊ intuliſtis munus. ⁊ ideo dicit̄ eodē. d. Nō mihi volūtas in vobis dicit dñs exercituū. ⁊ munus nō ſuſcipiaȝ de manu veſtra. i Jpſis criminib⁹ atq; impieta. ma. deo offer. ceperūt Malach. ij. Vos receſſiſtis de via ⁊ ſcādalizaſtis plurimos in lege. Jtē eodem. Operiebatis lachrymis altare domini fletu ⁊ gemitu. ita vt vltra nō reſpiciam ſacrificiū nec accipiā placabile q̄d de manu vr̄a. k Jđo p malachiā ⁊c. hic ſubiungit̄ diuina increpatio ppter eoꝝ ingratitudinem. fit aūt hic duplex increpatio. primo enim fit improperatio diuine beñficentie. ſecundo fit improperatio p̄uaricationis eoꝝ ⁊ malicie ibi. Nā reliqua lectione cōprehēſa. Jtē in p̄ma pte notant̄ duo. ſ. act⁹ ſiue v̄ba improperationis. et iuſticia improperant̄. ſcđm tāgitur ibi. Et dixiſtis. Et ibi tāgit̄ primo queſtio ppli. ſecūdo reſpōſio domini: ibi. Nonne frater fuit eſau ⁊c. queſtio eſt indiciū b̄ñficij reſponſio eſt manifeſtatio iuſticie dei benefacientis ⁊ illorum ingratitudinem increpantis vel improperantis. dicit igitur. k Jdeo. id eſt ppter prenotatum ingratitudinem. Malac. i. a.
l Per malachā prophetaȝ deus populū ſuum iſrael increpās ſcȝ in pphetia ſequēti. i. inchoās increpare hic eſt eñ increpatio increpationis. infra aūt vbi tangit eorum malicia. ſ. Nā reliqua ⁊c. ponitur cōſummatō. inchoatur enim in oſtenſiōe b̄ñficiorum. cōſummatur in improperatione malicie ingratoꝝ. Ro. 9. c.
m Dilexi vos. ecce manifeſtatio beneficij vide Malachi. j. vbi ponunt̄ verba iſta. n Nonne frater erat eſau ⁊c. h̄ inſinuatur iuſticia increpantis ex duobus. ſ. ex condeſcentia diuine iuſticie reprobando eſau ⁊ eligendo iacob. et ex congruentia verbi ppoſiti ad eorum increpationē ibi. Cuius rei gratia ⁊c. Juſtus eñ fuit reprobando eſau. ⁊ eligēdo iacob. ſimiliter iuſte fecit increpando eos neglecto tanto beneficio eis preſtito in electione eorum in patre ſuo iacob dicit igit̄. n Nonne frater erat eſau iacob dicit dominus. q. d. ſic Geñ. xxv. f. o Et dilexi iacob. eſau aūt odio habui Malach. j. q. d. in hoc dilexi vos q̄ cum eſau ⁊ ⁊ iacob eſſent fratres: dilexi iacob patrem veſtrum et non eſau fratrē eius non tamen iniuſtus fui nec iniuſte egi. et h̄ eſt quod ſequitur. p Eſau autem fra. iacob non iniqua id ē iniuſte. q Aut ſponta volūtate. quin aliquu fuerit ratio. ſ. mala opa eſau in p̄ſcientia. licet enim demerita ſimpliciter non ſint cauſa reprobatiōis. dico cauſa proprie loquendo in p̄ſcitis: nihilominus cauſa eſt quare ſemper p̄ſciunt̄ q̄tum ad hoc q̄ non apponitur eis gratia nec cōfertur gloria. r Vel ſine meriti gratia. congrui ſupple. nō eſt eñ cauſa p̄deſtinatiōis ex parte p̄deſtinati eius operatio bona vel q̄ ſe p̄parat. ſed congruū eſt ⁊ quaſi quodammodo motiuū cōferentis vt gratiam infundat. ſic iniquaȝ iacob electum nō ſine gratia meriti. i. nō ſine p̄paratione. quod intelligendum eſt q̄tuȝ ad p̄parationē gratie in preſenti. vel nō ſine gratia meriti. i. opis meritorij quo ad gloriam in futuro. Manifeſtum eſt ⁊ probat hoc dicēs.
s Cum ſm̄ p̄ſcientiam ſuam. vidiſſet mala eſau ⁊ p̄parationem iacob ad bonū ⁊ ad opa meritoria. t Eſau quidē effuſionē ſanguinis fraterni cōcupiſcere Geñ. xxvij. Oderat ſemp eſau iacob p benedictione qua benedixerat ei pater. dixitq; in corde ſuo venient dies luctus patris mei ⁊ occidam iacob fratrem meum. v Jacob autem ob ſui. id dei. x Cognitionem Geneſ. xxxij. g. Uidi dominū facie ad faciem: ⁊ ſalua facta eſt anima mea. ac ſi diceret. cognoui dominum. quia ipſe me cognoſcere dignatus eſt.
y Cuius rei gratia. hic oſtendit verbum ppoſitum congruere ad increpationeȝ illorum. p̄mo igitur inſinuat̄ ipſa congruentia que fuit electio iacob. ſecūdo innuitur rō electionis ibi. Quis ex operibus dicit igitur. y Cuius rei gratia. i. gratia electionis iacob ⁊ reprobationis eſau.
z Supradicto vſus eſt exemplo. ſ. exemplo iacob et eſau ad increpationem iudeorum. hoc inquam exemplo.

a Dilexi Jacob.q.d.qꝛ ſic dilexi patrē veſtꝛ ⁊ fratres ei⁹ reprobaui magnū vobis bñficiū pſtiti.inde ē ꝙ ꝓ ꝟba viſus ē exemplo dilectiōis iacob ⁊ reprobatiōis eſau ad increpationem iudeoꝝ. b Quis ex opibus ꝯtinua ſic.ita mō viſus ē ſupradicto exemplo ad ppl'i iſrl' increpationē q̄ oſtē dit gr̄a q̄ fecit de⁹ illi

malachias pplus rediens nomen iſrael obtinuit. quia captiuitas decem tribuum nō rediit.tercio notificatur ꝓpheta ex nomine cum dicitur. c In manu malachie.i.per ipſum malachiam. Malachias autem interpretatur angelus dñi.Ex h̄ autem dixerunt aliqui ꝙ fuit angelus in corpore aſſumpto aliiꝗ vero ꝙ fuit Eſdras ſcriba ſed iſta nō habēt auctoritatem ex ſcriptura.ideo eadem facilitate cōtemnunt q̄ ꝓbantur. d Dilexi vos.Hic incipit tractatus.Circa quē ſciendū ꝙ principalis intentio ꝓphetarum fuit denunciare xp̄i aduentū vt diffuſius fuit declaratū in pncipio hieremie.⁊ ideo Malachias pmo arguit mltiplex peccatū populi: ſecūdo denunciat aduentū xp̄i ca.iii. Et quia penitētia de peccatis ē diſpoſitio ad receptiōe₃ redemptoꝛ ſm ꝙ dr̄ Mathei.iii. Penitētiam agite.appropinquabit eni regnū celoꝝ ideo pma diuidit i duas partes. q̄a primo ꝓpheta arguit ſacerdotes ⁊ populū ꝯiunctim: ſecūdo magis diuiſim ibi. Filii⁹ igr̄ primo arguit oēs ſimul de ingratitudine in perſona dei dicens. d Dilexi vos ⁊ hec ingratitu-

Malach.i.a. quis ⁊c̄.i.licet exſil' q̄ de iacob ⁊ eſau ſcripta ſunt Geñ.xxv.g. pateat eſau dignū fuiſſe reprobatiōe: ⁊ iacob electiōe.dicit igr̄ b Quis ex opibus memoratoꝝ.ſ.eſau et

Geñ.25.d. iacob. c Quoꝝ memoratoꝝ ⁊ operū eorundē. d Liber Geneſeos meminit: Geñ.xxv.ca. et infra in pluribus capitul'. vl' ſic. Cui⁹ rei gr̄a.quaſi ad oſtendendū ꝙ de factis eoꝝ pſcientiā habuerit ſupradicto exemplo viſus eſt q: tales ꝯſtat ſic diuiſos ſm reprobatiōe₃ ⁊ electionē anteꝗ̄ natos quis ex operib⁹ q.d.ꝯſtat ꝙ de⁹ facta eoꝝ pſciuerit q̄ in geneſi determinant ap te Geñ.xxv. vbi dici-

Malach.i.c. tur.Quib⁹ adultis factus ē eſau vir gnar⁹ venādi ⁊ hō agricola iacob aūt vir ſimplex habitabat in tabernaculis. e Nam reliq̄.Hic ſubdit de imꝓperatiōe malicie eorū.q̄ oñdit in duob⁹.

a exemplo dicēs Dilexi Jacob: eſau autē odio habui

b Quis ex opib⁹ memora-

c d toꝝ q̄ꝝ liber geneſeos meminit: i q̄ vnuſq̄ſꝗ eoꝝ futur⁹ erat ꝓpoſito manifeſte ꝯſtaret vt ſcriptū ē Creuerūt pueri ⁊ erat eſau homo agreſtis ſciens venari. Jacob āt hō ſimplex manēs i

e f tabernaculo. Nā reliq̄ q̄ le

g ctiōe ꝓphēſa ſūt pūaricationē ppl'i iſrl' in obſeruādis

h ſacrificiis dei icrepationē

i ꝗ in eūdē ꝙ deos alienos coluerunt ſignificant.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

Malachias aperte ⁊ in fine omniū ꝓphetarū dicit de abiectiōe iſrl' ⁊ vocatione gentiū Nō ē mihi ait volūtas in vobis dicit dñs exercituū: et munus non ſuſcipiā de manu v̄ra Ab ortu.n.ſol' vſꝗ ad occaſu₃ magnū ē nomē meum in gētibus: ⁊ in oi loco ſacrificatur: et offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit argumentum.

Incipit malachias propheta. Capitulum I

a Onus verbi do-

b c mini ad iſrl' in mānu malachie ꝓphete

d Dilexi vos dicit

e dñs ⁊ dixiſt' In q̄ dilexiſti

e nos? Nōne fr̄ erat eſau ia-

f cob dic dñs ⁊ dilexi iacob

g h eſau āt odio habui. Et poſui ſeyr mōtes ei⁹ in ſolitu

i dinē: et hereditatē eius in

k dracones deſerti. Quod ſi di

l xerit idumea deſtructi ſumus: ſed reuertētes edificabimus que deſtructa ſūt hec dicit dñs exercituum.

m Jſti edificabunt et ego deſtruam. ⁊ vocabuntur termini impietatis: ⁊ popul⁹ cui iratus eſt dominus vſ-

n ꝗ in eternum. et oculi ve-

o p ſtri videbunt: et vos dice-

A

Roma.9.c.

B

ſcꝫ in pūaricatione diuinoꝝ mandatoꝝ q̄ ad ritū ſacrificiorū.⁊ quo ad cultū idoloꝝ.Cōtinuat ſic in pncipio ꝓphetie viſus ē exemplo dilectiōis iacob ⁊ odii eſau ad inſinuādū gratiā iudeis pſtitā.⁊ ingratitudinē increpandā.et ꝯñr in ꝓphetia manifeſtata ē eoꝝ trāſgreſſio. e Nam reliq̄.ſ.ab eo qđ dictū ē in principio ſcꝫ dilexi vos ⁊c̄. f Que lectiōe cōphenſa ſunt.i.dicta conſequenter in ꝓphetia. g Preuaricationē ppl'i iſrael in obſer.ſacrificiis dei malach.i. Offeretis ſup altare meū pollutū panē ⁊c̄. Jtē in eodē.g. Maledict⁹ doloſus q̄ habet in grege ſuo maſculum ⁊ votū faciens imolat debile dño ⁊c̄. h Increpationēꝗ in eundē ſcꝫ ppl'm iſrael. i Quod deos alie.colu.ſigni.malach.ii. Trāſgreſſus ē iuda ⁊ abominatio facta ē in iſrl' ⁊ i ierl'm.qꝛ cōtaminauit. Judas ſanctificationē dñi quā dilexit: ⁊ habuit filiā dei alieni. Jtē Malach.iii. A diebus patrū v̄roꝝ receſſiſtis a legitimis meis ⁊ non cuſtodiſtis.

Explicit qualiſcūꝗ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup malachiam ꝓphetam incipit cū additionib⁹ pauli epi burgē.⁊ replicis magiſtri mathie dorinck. Capitulum. i.

Onus vbi dñi.Hic incipit ꝓpheta malachie. Et diuidit in duas ptes.ſ.in ꝓhemiū ⁊ tractatū. tractatus incipit ibi. Dilexi vos ⁊c̄. In pma pte deſcribitur impoſitio officii ꝓphandi ipi malachie cum dicitur. a Onus verbi dñi.i.officiū denūciandi verbū diuinum. officium eni alicui impoſitū dr̄ onus eius ſm cōem modū loquēdi q̄ frequenter vtunt ꝓphe. ſecūdo oñditur cui verbum hmōi ſit denūciandū cū dicit. b Ad iſrael. Poſt reditum enim captiuitatis babylonice q̄ tempe ꝓphetauit

do patet ex reſponſione populi cum dicitur. e In quo dilexiſti nos.q.d.non apparet erga nos tua dilectio ſpecialis pre ceteris ſed hec reſponſio tanꝗ̄ falſa excluditur cū ſubditur in perſona dei. e Nōne frater erat eſau iacob q.d.ſic.quia fuerunt filii eiuſdem patris et matris vt patet Geñ.xxv. f Et dilexiſti iacob dando ei benedictionem paternam ⁊ hereditatis ꝓmiſſionem que tñ annexe erant tunc temporis primogeniture. g Eſau autem odio habui.denegando iſta ſibi cum tamen eſſet primogenitus.vt patet Geñ.xxv.⁊.xxvii.hec autem dilectio iacob ⁊ odium eſau fuerūt ſigna electiōis ⁊ reprobatiōis eterne. ⁊ ſic allegat apoſtolus Roma.ix.⁊ in h̄ apparet dilectio dei ſpecialis ad ppl'm iſrael qui deſcēdit a iacob qꝛ alio noie dictus eſt iſrael.Geñ.xxxii.ſecūdo oñdit ſpecialis dilectio ad iſrl' ⁊ odium ad populum deſcendentem ab eſau per effectum h Et poſui ſeyr montes eius. id eſt terram eſau montuoſam in ſolitudine per nabuchodonoſor regem. i Et hereditatem eius in dracones.talia enim animalia ſolent habitare in terra deſerta.⁊ etiam in ruinis edificiorum.

k Quod ſi dixerit idumea.id eſt populus idumee l Deſtructi ſumus.ſed reuertētes edificabimus.terram noſtrā melius ꝗ̄ iudei reuerſi edificauerunt ſuam hoc excluditur cum ſubdit in perſona dei. m Jſti edificabūt ⁊ ego deſtruam ⁊ vocabuntur termini impietatis.i.terra in qua viguit impietas.ꝓpter quam iratus eſt dominus contra terram ⁊ ppl'm in ea habitantē. n Et oculi veſtri.o iudei. o Uidebunt.vindictam meam in idumeis qui ſemp fuerunt vobis moleſti. p Et vos dicetis: magnificet dñs id eſt appareat magnitudo eius.

q Sup terminũ iſrael.i.ſup terrã iſrl̃ ipſam ꝛ habitatores eius ab hoſtibus protegẽdo ꝛ in bonis multiplicando.
r Filius.hic ꝯñr arguit ſacerdotes ꝛ pplm̃ diuiſim.ꝛ pͥmo de peccat̃ in deũ.ſcd̃o in ꝓximũ ca.ſe. Prima i duas qꝛ pͦ arguit ſacerdotes.ſcd̃o poplares ibi.Et vos. Prima

m Et munus non ſuſcipiam de manu veſtra.quia ſacrifi cia veteris legis non erant accepta:niſi ex bonitate offerẽtis.ideo dicitur Geneſ.iiij. Reſpexit dominus ad abel et ad munera eius.id eſt ad bonitatez abel principaliter ꝛ ad eius munera conſequenter. n Ab ortu enim ſolis vſq ad occaſum id eſt per orbem vniuerſum.

q tis. Magnificet dñs ſup
r terminũ iſrl̃. Filiꝰ honorat
s patrẽ et ſeruus dñm ſuum
t v Si ergo pr̃ ego ſum vbi eſt
a honor meꝰ:ꝛ ſi dñs ego ſũ
b vbi ẽ timor meꝰ:dicit dñs
exercituum ad vos:o ſacer
doteſ q̃ deſpicit̃ nomẽ me
um ꝛ dixiſt̃ i q̃ deſpeximꝰ
c nomẽ tuũ Offert̃ ſr̃ altare
d meũ panẽ pollutũ ꝛ diciti
e In q̃ polluimꝰ ꝛc: In eo ꝙ
f dicitis mẽſa dñi deſpecta
ẽ. Si offeratis cecũ ad im
g molandũ nõne malũ ẽ: Et
ſi offeratis claudũ et lãgui
h i dũ nõne malũ ẽ. Offer illd̃
duci tuo:ſi placuerit ei aut
ſi ſuſcepit faciẽ tuã dic̃ do
minꝰ exercituũ Et nũc dep̃
camini vultũ dei vt miſere
atur vr̃i. de manu enim vr̃a
factũ ẽ hoc. ſi q̃ mõ ſuſcipi
at facieſ vr̃as dic̃ dñs exer

k cituũ. Quis i vobis q̃ clau
dat oſtia ꝛ incendat altare
l meuz gratuito: Nõ ẽ mihi
volũtas i vobis dicit dñs
m exercituũ ꝛ munꝰ nõ ſuſci
n piã de manu vr̃a Ab ortu
o eñ ſolis vſq ad occaſũ ma
gnũ eſt nomen meũ in gẽti
p bus ꝛ in oi loco ſacrificat̃ ꝛ
offert̃ noi meo oblatio mũ
q da qꝛ magnũ ẽ nomen me
um in gentibꝰ dicit dñs ex
r ercituũ ꝛ vos polluiſtis il
s t lud i eo ꝙ dicitis mẽſa dñi
ꝯtaminata ẽ: ꝛ qd̃ ſupponit
v ꝯtemptibile eſt cum igne q̃
x y illud deuorat ꝛ dixiſtis: ec
z ce de labore. Et exufflaſtis
illud dicit dñs exercituum
a Et itulistis d̃ rapinis clau
dũ ꝛ lãguidũ ꝛ itulistis mu
b nus Nũquid ſuſcipiã illd̃
d̃ manu vr̃a dic̃ dñs exerci
c tuũ. maledictꝰ doloſꝰ q̃ hz

adhuc in duas q̃a pͦmo ſacrificiũ ſacerdotũ excludit̃ tãq̃ malũ. ſcd̃o ſacrificiũ noue legis ꝯcludit tanq̃ deo acceptiſſimuz ibi. Nõ eſt. Circa primũ ſciendũ ꝙ licz totus ppl̃s iſrl̃ diceret̃ dei filꝰ. Exo.iiij. Filiꝰ meꝰ pͥmogenitus iſrl̃ tñ ſacerdotes ad eiꝰ miniſteriuz deputati dicebant̃ dei filij ꝛ ſerui mõ ſpeciali. et ſic loquit̃ hic. r Filius honorat patrem id ẽ tenet̃ honorare. qꝛ hz ab eo eſſe nutrimentũ ꝛ documentũ s Et ſeruus dñm ſuum. ſupple timebit. qꝛ nõ ẽ i hebreo nec i libris correct̃. ſ ſubintelligit̃. t Si ergo pr̃ ego ſum. ꝛ accipit̃ ſi ꝓ qꝛ. deus ẽ pater oim̃ ꝑ creationem. et ſpecialiter iudeoꝝ ꝑ legis dationẽ que nõ fuit data alijs popul̃ pſ̃.cxlvij. nõ fecit taliter om̃i nationi: ꝛ iudicia ſua non manifeſtauit eis. et adadhuc ſpecialius ſacerdotũ q̃s elegit ad ſuum miniſteriuz v Ubi eſt honor meus.q.d.nõ defertis mihi honorez vt debetis. a Et ſi dominus ego ſum.ſ.per gubernatõem veſtri ſpecialem. b Ubi ẽ timor meus.q.di.non appa ret in vobis. Et ſciendum ꝙ vbi dicitur hic. Et ſi dominus ego ſum in hebreo hr̃. Si dñi pluraliter. Ego ſum. in q̃ deſignatur in deo pluralitas pſonarum in vnitate eſſentie qꝛ qꝛ nomẽ plurale ꝯiungitur cũ ꝓnomine ſingulari. Dic̃ dominus exercituũ ad vos o ſacerdotes ꝛc̃. ab illo enim loco Filius honorat ꝛc̃. vſq ibi incluſiue. In quo deſpeximꝰ nomen tuũ. totũ eſt ſub vno verſu in hebreo. Ex quo patet ꝙ ab illo loco incipit arguere ſacerdotes. ꝛ ſubdit̃ rñſio dñi.
c Offer. ſup altare. meũ pol. pa. panes ei ꝓpoſitionis debebant ꝑ manus ſacerdotũ piſtari. formari ꝛ decoqui. et ipſi ad euitandũ laborẽ faciebãt ꝑ alios h̃ fieri. vt dicũt aliqui. Alij vo dicũt ꝙ dr̃ hic panis pollutus eo ꝙ erat de tritico ꝑ rapinam acq̃ſito formatus. d Et dicitis. vos male excuſando. in quo polluimus te. ꝛ ſubdit̃ domini reſponſio. e In eo ꝙ dici. i. facto oſtẽditis. f Menſa dñi deſpecta eſt. ꝑ h̃ eñ ꝙ ponitis ibi panẽ p̃dicto mõ formatum dehonoratis eam. ꝛ ad h̃ inducit exemplũ dicens. g Et ſi offeratis clau. ꝛ lan. ſ. animal indebitum ſup altare holocauſtorũ. h Nõne malũ eſt.q.d. ſic qꝛ hoc eſt ꝓhibitũ in lege. i Offer illud duci tuo ꝛc̃.q.d. ſi offeres principi terreno q̃ ẽ cinis ꝛ puluis nõ placeret ſibi nec ꝓpt̃ h̃ exaudiret p̃ces tuas. ꝛ multominꝰ debẽt talia deo offerri. id̃ ducit eos ad pniam di. Et nũc deprecamini vultum dei ꝛc̃.
k Quis in vobis claudat oſtia ꝛc̃.q.di. nullus de vobis impendet mihi iſta oficia gratis. qꝛ oſtiarij templi ꝛ illi q̃ nutriebãt ignẽ in altari habebãt inde magnũ emolumẽtũ.
l Nõ eſt mihi. hic ꝯñr cõcludit ſacrificiũ deo gratum excludendo p̃dictũ offerẽdi modũ cuz di. Nõ eſt mihi vo. in vobis. i. beneplacitum ꝓpter malum veſtrum.

C

o Magnum eſt nomen meum in gentibus quod exponit rabi ſal. dupliciter. Uno mõ. quia licet gẽtileſ adorarẽt ydola vt deos. tamẽ dicebãt deũ celi ꝛ terre excellentiorez illis dijs. ſed ab hac expoſitione diſcordat quod ſubdit̃. p Et in omi lo. ſa. ꝛ off. noi meo obl. mũda. qꝛ ſi gẽtiles cum deo celi idola colentes deo facerẽt oblationẽ. illa nõ eſſz im mũda corã deo quia ab idolatris eſſet oblata ꝛ id̃ cuz h̃ ponit aliã expoſitionẽ d. ꝙ iſte paſſus intelligit̃ de iudeis inter gentiles ꝑ orbẽ diſꝑſis deum adorãtibꝰ deuote. quoꝝ oratio dicit̃ h̃ mũda oblatio et ꝑ eos nomẽ dñi p̃dicatur magnuz in terris gentilium. ſed iſtud nõ videtur verum. nõ enim eſt veriſimile ꝙ illi q̃ erant diſperſi inter gentiles idolatras tempore malachie eſſent iuſtiores ꝛ mundiores q̃ illi ſacerdotes qui redierant de babylonica captiuitate quos hic arguit vt dictum eſt. ſed magis ſequebantur mores gentilium inter q̃s habitabant. ꝓpter quod dicendum ꝙ iſte paſſus loquitur ad litteram de ſacrificio noue legis qd̃ eſt euchariſtia qd̃ eſt mundiſſimũ ꝛ deo acceptiſſimum. in omnibus etiam terre nationibus ſunt aliqui xp̃iani hoc ſacrificium offerẽtes. ꝛ cum dicitur hic. q Magnum eſt nomen meum in gentibus ꝛc̃. loq̃tur propheta de futuro per modum preſentis ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. r Et vos polluiſtis. hic ꝯñr ꝓpheta arguit populares oblatiões mũdas ꝛ electas offerebãt de peiorībꝰ qꝛ illi q̃ debebãt offerre vt videbit̃ īfra ꝛ id̃o hic arguuntur cum dicitur. Et vos polluiſtis illud. ſ. nomen meuz q̃tum in vobis eſt. s In eo ꝙ dicitis. ſicut ꝛ ſacerdotes. t Menſa dñi ꝯtaminata eſt. i. põt ibi fieri licite oblatio de minoribus bonis. v Cum igne qui deuorat illud id eſt cum igne qui ſeruatur ſemper in altari holocauſtorũ ad cremandum adipes ſacrificiorum qui poterat fieri ex q̃buſcunq lignis. Et eodem modo arguebant de ſacrificijs ibi offerendis. x Et dixiſtis. vos mendaciter excuſando. y Ecce de labore. i. cum magno labore potuimꝰ talia ſacrificia offerre ꝓpter paupertatem noſtram.
z Et exufflaſtis illud. id eſt bonum quod debebat offerri reduxiſtis quaſi ad nihilum. a Et intuliſtis de rapinis claudum ꝛ languidum ꝛc̃. ita ꝙ erat ibi duplex peccatum. vnum cõtra ꝓximum. ſ. rapina. ꝛ aliud cõtra deum ſcilicet offerendo lege ꝓhibitum. ideo ſequitur.
b Non ſuſcipiam illud. acceptando. et ꝙ iſta intelligantur de popularibus offerentibus oſtenditur per hoc quod ſubdit̃. c Maledictus doloſus qui habet in grege ſuo maſculum. id eſt animal bonum et aptum ad ſacrificanduz deo.

ſ.1.c.
Pſ.49.
Pſ.112.

B

Amos.5.f.
ſ.2.c.

d Et votū faciēs de ſacrificio deo offerēdo. e Immolat debile.i.aial languidū vel al's ineptū ad offerēdum.
f Quia rex magnꝰ ego.ſ.ſup oēm creaturā. g Et nomen meū horribile.id eſt timendum.
In capitulo primo Malachie vbi dicitur in poſtilla.Et dilexi Jacob ⁊c.

ad vos mandatū hoc o ſacerdotes.q.d.debetis diligēter attēdere. b Et ſi nolueritis.puniā vos.ideo ſequitur.
c Mittā in vos egeſtatē.quā ſupra modū timebant:quia auari ⁊ cupidi erant. d Et maledicā bñdictiōibꝰ vřis.i. illis q̄ ꝯſueuiſtis bñdicere.ſ.vineis ⁊ bladis et hmōi ita ꝙ

Additio.
Per dilectōez Jacob videt intelligi potius in hoc loco ipa electio Jacob ſeu p̄deſtinatio q̄ fuit ab eterno.ſilr ꝑ odium B Eſau intelligit eius reprobatio eťna ſeu ab eterno. et hoc vř ex vbis apłi ad ro. xj.dicētis. Cum eñ nondū nati fuiſſent aut aliq̄d boni aut mali egiſſēt ⁊c. ⁊ ſic dilectō iacob ⁊ odiū eſau in h loco nō videť dicēda ſigna electionis ⁊ reprobationis ꝑut in poſtilla ſed potius ꝑ ea itelligūtur ipa electio ⁊ reprobatio.
In eo.ca. vbi dr in poſtil. Quis i vobis claudat oſtia.

d i grege ſuo maſculū ⁊ votū e faciens imolat debile dño: f Quia rex magnus ego.dig cit dñs exercituū et nomen meū horribile in gentibus.

Capitulū.II

a Et nūc ad vos mandatum hoc o ſacerdotes. b Si nolueritis audire et ſi nolueritis ponere ſup cor vt detis gloriā nomi meo ait c dñs exercituū mittā in vos d egeſtatē ⁊ maledicam bñdictiōibꝰ vřis:⁊ maledicā ile lis qm̄ nō poſuiſtis ſup cor f Ecce ego ꝓijciā vobis brag chiū ⁊ diſpgā ſup vultū veſtrū ſtercus ſolēnitatū vřah rū ⁊ aſſumet vos ſecum.Et i k ſcietis qr miſi ad vos manm datū iſtud. vt eſſet pactum meū cū leui dicit dñs exern o citū. Pactū meū fuit cum p eo vite et pacis ⁊ dedi ei timorē ⁊ timuit me:⁊ a facie q nomis mei pauebat. Lex r veritatis fuit in ore eius et iniq̄tas nō eſt inuenta in la s bijs eius. In pace ⁊ i equi t tate ābulauit mecū:⁊ multos auertit ab iniq̄tate. Labia eñ ſacerdotis cuſtodiūt ſcientiā et legē requirēt ex v ore eius:qr angelꝰ dñi exx y ercituū ē. Vos autē receſz ſiſtis de via et ſcādalizaſtis a plurimos in lege. Irritum feciſtis pactū leui dicit dob minus exercituū. Propter qd̄ et ego dedi vos cōtemptibiles et hūiles oibꝰ populis ſicut nō ſeruaſtis vias c meas et accepiſtis faciē in d lege. Nūquid pater vnus

erit penuria. ita exponit Ra.ſa.et ſubdit cā. e Qm̄ non poſuiſtis ſup cor.ſ. exercere debitū officiū vřm debito mō colēdo deū et pplm inſtruēdo. f Ecce ego ꝓijciaz a vobis brachiū. auferēdo a vobis virtutem ⁊ ſuſtentationē. g Et diſpgā ſup vultū veſtrū ſtercus ⁊c.i.ex celebrationibꝰ hmōi nō reportabitis honorē ſed ꝯfuſionem. B
h Et aſſumet vos ſecū.ſ.ſtercus. ita ꝙ eritis cōtētibiles: ſicut ⁊ ipſum. i Et ſcietis.ꝑ experientiaz mee punitionis.
k Quia miſi ad vos ſacerdotes ⁊ leuitas l Mandatū iſtō.de cultu dei ⁊ doctrina ppłi. m Vt eſſet pactū meū cū leui.i. cū tribu leui q̄ fuit

Additio.
Littera hebraica ſic habet in hoc loco. Quis in vobis q̄ claudat oſtia.⁊ nō incēdatis altare meū gratis ſeu fruſtra. nō eñ ē mihi voluntas in vobis ⁊c. ꝙ qr ex demeritis eorū munera ſua ⁊ ſacrificia nō erāt deo grata.ideo deus q̄ſi appetebat ꝙ aliq̄s clauderet oſtia tēpli.ſic ꝙ nullus intraret ad incendendū altare.ſ.cū ſacrificijs. ⁊ hoc ē quod dicit lra.Quis in vobis q̄ claudat oſtia.i.vtinā eſſet in vobis q̄ clauderet oſtia tēpli.Et nō incēdatis altare meū.ſ.ſic clauſo templo nō incendit ſup altare meū aliq̄d. Gratis.i.fruſtra.Ratio aūt q̄re deus volebat ꝙ clauderent oſtia tēpli ſubditur cum dicit. Non ē mihi voluntas in vobis. ⁊ munus non accipiā de manu veſtra.q.d.non ſunt accepti:offerentes nec oblata.

Replica.

In pricipio Malachie.vbi dicit. Jacob dilexi ⁊c. poſtil.exponit vt aſſumptū a deo ad ꝓbandum ingratitudinē filioꝝ iſrael. Aſſumptū aūt illud exponit ꝑ modū effectus manifeſti.ſ.qr iacob obtinuit benedictionē paternā ⁊ hereditatis ꝓmiſſionem.q̄ erant annexa p̄mogeniture.eſau abiecto.qd̄ ſine dei dilectiōe ex parte vna ⁊ odio ex pte altera fieri non potuit. qui ſunt effectus dilectōis dei manifeſti.Burg.aūt vult ꝙ dilectio ⁊ odium debeāt hic accipi ꝓ p̄deſtinatōne ⁊ reprobatōe.nō ꝓ coꝝ effectibꝰ.vt poſtil.Ad ꝓbandū ſuū ꝓpoſitū Burg. adducit apłm ad Ro.ix. Ibi dico ꝙ apłus adducit h dictū non quo ad effectū.ſ; admirās de cā.oñdēs ꝑ ꝓceſſum ꝙ illius nō ſit cā q̄rēda.Sic in ꝓpoſito ſi ꝓpha in ꝑſona dei volēs pplo oſtēdere ꝙ eū diligeret.oſtenderet ꝑ talia occulta ſapientie dei q̄lia ſunt p̄deſtinatio ⁊ reprobatio.ꝓbaſſet populo dubiū ⁊ ignotū ꝑ ignotius.ſic ſi hodie ingratis ⁊ de dilectione dei dubitātibꝰ dilectio dei ꝑ viā p̄deſtinatōnis ꝑſuaderi deberet plus dubitarēt de antecedēte q̄; ꝯñte.

Et nūc ad vos.Hic ꝯñter arguit ꝓpha ſacerdotes ⁊ pplum de peccatis ꝯ ꝓximū.l; cū hoc aliq̄d ponat de peccatis ꝯ deū. ⁊ diuidit in duas ptes.qr p̄mo arguit ſacerdotes. ſcd̄o populares ibi. Nūq̄d.Circa p̄mū ponit monitio cum dr. a Et nunc

Capitulū.ij.

ad h electa a deo.Nume.ij.c. n Pactū meum.i.lex.
o Fuit cū eo vite ⁊ pacis.fuit eñ ꝓmiſſū a deo ꝙ ppł's in pace viueret ſi legē ſeruaret. ⁊ ſic fuit adimpletū q̄diu h ſeruauit.vt patet ex de curſu ve.teſta. p Et dedi ei timorē.ſ. Moyſi ⁊ Aaron.et pluribꝰ ab eis deſcēdētibꝰ qui deū timuerūt. q Lex veritatis fuit in ore eiꝰ.ad docēdū pplm. r Et iniq̄tas nō eſt iuēta i labijs eiꝰ. ꝙ eñ aaron fecit vitulū ꝯflatilē fuit ex timore morť:vt dictū fuit plenius.Exo.xxxij. Nec ipi:nec alij leuite crediderūt ꝙ i vitulo eſſet aliq̄d numis.qd̄ patet ex h ꝙ tota tribꝰ leui adiūxit ſe Moyſi ad interficiēdum illos q̄ peccauerāt in idolatria vituli.Exo.xxxij. s In pace et equitate ambu.me. iuſte viuēdo et me deuote colēdo. t Et multos auertit ab iniq̄tate.populū docēdo.hoc eñ ꝑtinet ad officiū leuiticū.⁊ potiſſime ſacerdotum.ideo ſubdit. Labia eñ ſacerdotis ⁊c.ſubdit cā. v Quia angelus dñi exercituū ē.habet eñ officiū āgelicū.ſ.colere deū: et dirigere pplm ſicut angeli in miſteriū miſſi ꝓpter ſalutē electoꝝ ſemꝑ vident faciē patris q̄ eſt in celis:Math.xviij. x Vos aūt.ſacerdotes ⁊ leuite huius tpis. y Receſſiſtis de via.quaz tenuerūt moyſes et aaron ⁊ alij iuſti. z Et ſcādalizaſtis plurimos in lege.i.fuiſtis ei occaſio delinquendi.Et enim ſcandalū impactio pedis ad aliq̄d qd̄ facit incedentē ruere.malicia aūt ſacerdotū ⁊ doctorū facit errare populum. vñ dicit ſaluator.Ceci ſunt et duces cecoꝝ.ſi autē cecus ceco ducatū p̄ſtet:ambo in foueam cadūt. Propter qd̄ dicit Aug.in paſtorali.Cū paſtor ꝑ abrupta graditur:ꝯſequens eſt vt grex ad p̄cipiciū ſequat. a Irritum feciſtis pactuz leui.de officio ſacerdocij. b Propter quod ⁊ ego dedi vos cōtēptibiles.i.abiectos. c Et accepiſtis faciē in lege.iuſtificantes impium ꝓ munere. ſacerdotes eñ iudicabāt pplm maxime poſt reditū de babylone. d Nūquid Poſtq̄ rep̄hendit ſacerdotes ⁊ leuitas de malo regimine populi.hic ꝯñter arguit ceteros de cōtēptu ꝓximi: et primo i generali cū dicit. d Nūquid non pater vnꝰ ⁊c.q.d. ſic.ſ.adā vt dicūt aliqui:vel abraā ſm alios:et eſt verbum

ꝓphete. e Nūquid nō deus vnus creauit nos.q.d. qꝛ oēs aīe hūane creātur a deo immediate. f Quare ḡ deſpicit vnuſqſqꝫ nr̄m frēm ſuū ꝑ paupˀtatē ſuā.q.d.non habem⁹ cām. a Violās pactū patrū nr̄oꝝ.i. legē datā pr̄ibus noſtris.q̄ p̄cepit ꝓximū diligere.ſcd̄o in ſpāli arguit contemptuꝫ vxoris que debꝫ eſſe vna caro cum viro cum dr̄

C b Trāſgreſſus eſt iudas ⁊c.⁊ iſta tranſgreſſio ſpecificat̄ cū ſubdit̄. c Quia contaminauit Judas ſancti.dn̄i.ſ. latriam d Quā dilexit.ſcꝫ dn̄s. e Et habuit ſcꝫ iudas.i. illi de regno iude. f Filiā dei alicui. reuertes eñ de babylone ꝯtēpſerūt vxores ſuas iudeas q̄ ex frequenti ꝑtu ⁊ labore itineris erant detur-

Eſa.i.d. pate.⁊ duxerūt vxo-

Amos.5.f. res alienigenas. vt p̄ꝫ.ſ.Eſdre.ix. ca.⁊ ꝓmas tenebantq̄ do mib⁹ ſuis q̄ſi ancil-

5.1.c. las. mulieres v̄o docent pueros ſuos ꝓprios mores. et ſic alienigene vxores docebant filios a iudeis genitos ydolatrare q̄d erat peſſimū.id̄o ſequit̄. Diſꝑdet dn̄s virū qui fecerit hoc. g Magiſtrū ⁊ diſcipulū.i.magnū ſiue paruū h Et offerentem munus.i. de tribu ſacerdotali. qꝛ in illa tribu inuēti ſunt viri qui acceperūt vxores alienigenas.ſ. Eſdre.x.ca. i Et hoc rurſum feciſtis.Operiebatis lacrimis ⁊c.credentes expiare h̄ pctm̄ abſqꝫ emiſſione alienigenaꝝ.q̄d tn̄ eſt falſum. ideo ſubdit̄. Jta vt nō reſpiciam ⁊c. k Et dixiſtis.Quā ob cām.non dimittis iſtud delictū ꝑ ſolū ſacrificiū.Ad q̄d rn̄det cū dr̄. l Quia dn̄s teſtificatus ē inter te ⁊ vxorē.de mutua cohabitatōne ⁊ dilectōe dicens ꝑ adam ꝓphetice Geñ.ij.vt ibidem fuit declaratū. Q̄obrē relinquet hō p̄rem ſuū ⁊ matrē.⁊ adherebit vxori ſue.⁊ erūt duo in carne vna. m Quā tu deſpexiſti.tenēdo eā vt ancillā. n Et hec ꝑticeps tua.i.ſocia non āncilla. o Et vxor federis tui.ꝑ conſenſum aīoꝝ q̄ facit matrimoniū. p Nonne vnus fecit.q.d.ſic. quia vnus deus fecit adam ⁊ euā. q Et reſiduū ſpūs ei⁹ ē.ad hoc eñ fecit de⁹ mulierem de coſta viri. vt ſicut vna caro ſunt ita ſint vnus ſpūs ⁊ vna aīa.ꝑ veraꝫ dilectionē. r Et quid vnus q̄rit niſi ſemē dei.q.d.ad hoc ē vnitio ſeu cōiunctio mr̄imonij. vt inde ꝓcreet̄ ſemen ad cultū dei.id̄o ſubditur. s Cuſtodite ergo ſpūm vr̄m.i.bonā voluntatē ad vxorē. t Cum odio habueris dimitte. dando ei libellū repudij. vt poſſit alteri nubere.⁊ non ſicut ancilla a te violēter teneri.hoc ei eſt minus malum q̄ affligere vxorem ſine cauſa.libell⁹ eñ repudij nō fuit cōceſſus vt ꝑ ſe eſſet licitus.ſ ad mai⁹ malū euitandū.vt diffuſe declaraui Deut.xxiiij. v Operiet aūt iniq̄tas veſtimentū eius.i.veſtimentum viri.ſic eñ ſonat littera hebraica q̄ nō pōt referri niſi ad maſculū ⁊ non ad feminā ſm̄ modū loq̄ndi hebraicū.⁊ ē ſenſus. Operiet ⁊c.q.d.per dei vindictam ſic apparebit iniquitas viri deſpicientis vxorem modo p̄dicto. ſicut apparet illud quod ponitur ſuper veſtimentum eius.

c omniū noſtrū. Nūquid nō de⁹ vn⁹ creauit nos. Quaf re ergo deſpicit vnuſqſqꝫ a vr̄m frēm ſuū violans pab ctū patrū noſtroꝝ. Tranſgreſſus ē iuda ⁊ abominatio facta ē in iſrl̄ ⁊ in hierl̄m. qꝛ c cōtaminauit iudas ſanctificad e cationem dn̄i quam dilexit f ⁊ hūit filiā dei alieni. Diſꝑdet dn̄s virū q̄ fecerit hoc g magiſtrū ⁊ diſcipulū de tah bernaculo iacob ⁊ offerentem munus dn̄o exercituuꝫ i ⁊ h̄ rurſum feciſtis. Operiebatis lacrimis altare domini fletu ⁊ mugitu. ita vt nō reſpiciam vltra ad ſacrificiū. nec accipiā placabile k q̄d de manu vr̄a ⁊ dixiſtis. l Quā ob cām. Quia dominus teſtificatus ē inter te ⁊ m vxorē pubertatis tue quaꝫ n tu deſpexiſti. Et h̄ ꝑticeps o p tua ⁊ vxor federis tui. Nōq ne vnus fecit. ⁊ reſiduū ſpir ritus eius eſt? Et q̄d vnus s q̄rit niſi ſemē dei. Cuſtodite ergo ſpūm vr̄m ⁊ vxoreꝫ adoleſcētie tue noli deſpit cere. Cū odio habueris dimitte. dicit dn̄s de⁹ iſrael. v Operiet aūt iniq̄tas veſtimētū eius. dicit dn̄s exercituū. Cuſtodite ſpūm vr̄m. ⁊ nolite deſpicere. Capi. III

a Laborare feciſtis dominū in ſermonibus vr̄is

In eo.ca.vbi dicitur in poſtilla. Nonne vnus fecit.

Additio.

Hoc quod dr̄ b hic. Nonne vn⁹ fecit ⁊c. alit̄ exponit̄ ſm̄ q̄ſdā hebreoꝝ expoſitores ⁊ magis cōſonū lr̄e vt videt̄. Ad q̄d ſciendū ꝙ abraam habēs in vxorē liberam Sarā de genere ſuo. accepit tn̄ aliā vxorē alienigenā.ſ. Agar ancillam egyptiacam. Gene. xvj.cap. ex quo volebāt ſe excuſare a peccato illi q̄ alienigenas vxores acceperant hūtes alias ꝓprias.⁊ hoc ē q̄d dr̄. Nōne vnus fecit.ſ. abraam q̄ erat vnus p̄r omniū iſraelitaꝝ Et reſiduū ſpūs eius.ꝑ hoc q̄d dicit̄. Reſiduū.intelligitur ſuperabundans.eo ꝙ reſiduū cuiuſcūqꝫ rei ſuperabundat ſuper ſp̄am rem.q.d.non ſumus inculpandi ꝓpter vxores alienigenas.eo ꝙ abraam hoc fecit vt dictum ē.⁊ tamē ſpiritus eius.ſ.prophetie ⁊ ſanctitatis ſupabūdans fuit. ⁊ ſic geſta eius ſunt trahenda ad ꝯſiliam. Ad q̄d rn̄det ꝑ ꝓphetam. Et quid vnus q̄rit niſi ſemē dei.q.d. ille vnus hoc fecit non ex libidine carnali.ſed quia Sara erat ſterilis ipſamet ꝓcurāte hoc fecit abraam cā prolis habēde. vt in cap̄. Geñ ſupradicto.⁊ qꝛ nō fecit hoc abraā ſolū ad inſtantiam ſare vt dictū ē.ſ etiā nutu ſeu inſpiratōne diuina.id̄o dicit. Et quid vnus q̄rit niſi ſemē dei.hoc ē dicere. illud q̄d q̄rebat abraam nō ē intelligendū ſemen ſeu ꝓlem ſimpliciter ſ ſemē dei.qꝛ a deo inſpiratus h̄ faciebat. ⁊ ſic oñdit ꝙ nō erant excuſati ꝑ exemplū abrae.⁊ ideo hortat̄ eos. Cuſtodite ḡ ſpm̄ vr̄m ⁊ vxoreꝫ adoleſcentie tue noli deſpicere qꝛ abraam nō fecit hoc deſpiciendo vxorē.ſ rōnibus p̄dictis ⁊ ſeq̄tur. Cū odio habueris dimitte.ꝑ libelluꝫ repudij. qui erat ſimpliciter licitus tempe vet̄.te. vt declaratum fuit in additione Deūtro.xxiiij.

B A

Mat.11.b. Mar.1.a. Lu.7.d.

Replica.

In ca.ij. vbi dicit̄. Nōne vnus fecit ⁊c. Burg.aſſumit contra poſtillatorē ⁊ gloſam quā aliquando nō ſcit nimis ponderare. ꝙ ille paſſus debeat exponi de abraam contra excuſationem friuolam populi in littera poſitam. vt ſit verbum populi cōtra deum arguentis. Nōne.ſ.abraam habuit alienigenā vxorem ſine rep̄henſione. q.d.quare reprehenditur in nobis. Sed in littera ⁊ eius ꝓceſſu ē verbum prophete in ꝑſona dei arguentis populuꝫ ⁊ ita dicit glo. Unde poſſet hic Burgeñ. multipliciter culpari.ſed non eſt preſentis ꝓpoſiti niſi oſtendere eum male contra poſtillatorem moueri. Sed circa illum paſſuꝫ eiuſdem capituli. Si odio habueris vxorem dimitte. Burgenſis de materia illa ſe remittit ad viceſimūquartum capitu. Deutero.⁊ ibi vide correctorium ſatis latum dirigi ad capitulum.xix. Math.

In capitulo.ij. vbi dicitur in poſtilla. Et maledicam bn̄dictionibus veſtris.

Additio.

Hoc quod dr̄ b hic. Et maledicā bn̄dictionibus vr̄is. ſm̄ magiſtrū in quarto diſt.xxv.quidam referūt ad hereticos q̄ ſunt ab eccleſia preciſi. ⁊ ad excōmu-

Capitulum.iij.

Laborare feciſtis. Hic incipit capitulum in hebreo vbi incipit aduentus xp̄i denūciatio. ⁊ diuiditur in duas ꝑtes. qꝛ p̄mo ponit̄ occaſio hui⁹ denūciatōis

Ecce ego mitto angelum ⁊ ꝑparabit

ſecũdo ſpā denũciatio ſbdit. ibi. Ecce ego mittā. Circa pri
mũ ſciendũ q̄ ppl'us iudeoꝝ ſaltē p magna parte videns
alias gentes in hoc mũdo ꝓſperari. vt chaldeos ⁊ pſas ⁊
medos q̄ erāt ydolatre. ⁊ ſe freq̄nter deprimi ⁊ captiuari.
dicebat q̄ deꝰ diligebat malos. ⁊ de ſeruitoribus ſuis non
curabat. vel q̄ d' iſtꝭ
inferioribꝰ ꝓuidēti
am n̄ hēbat. ex q̄ fui
entes ſibi neglige-
bātur. ⁊ alij ſic exal-
tabant. ⁊ ſic deo im
ponebāt maliciam
malos diligēdo. vel
igñātiā merita ⁊ de-
merita hoim non vi
dendo. ⁊ vtrũq̄ eſt
erroneũ ⁊ deo odio
ſum. iō dr̄. a La
borare feciſtis dñm
in ſmōibꝰ vr̄is. blaſ-
phematorijs. ⁊ loq̄t
ſcriptura de deo q̄ſi
de hoie afflicto de
malo qd̄ audit in eo
quod erroneum eſt.
b Ois q̄ facit ma-
lũ ⁊c̄. ex dictis patꝫ
ſnia. c Aut certe
vbi eſt deꝰ iudicij. i.
diiudicans inter bo
nos ⁊ malos.
d Ecce ego. Hic cō
ſequēter denunciat
xp̄i aduētus. in q̄ fit
bonoꝝ ⁊ maloꝝ di-
B ſcretio. q̄ꝛ i pmo ad-
uētu xp̄i factũ eſt iu
diciũ diſcretōis. vo-

⁊ dixiſtis. In q̄ eũ fecimus
b laborare. Jō q̄ dicitis oīs
q̄ fecit malũ bonꝰ ē in ꝯſpe/
ctu dñi. ⁊ tales ei placent.
c Aut certe. vbi ē deꝰ iudicij
d Ecce ego mittā āgelũ meũ
e ⁊ ꝑparabit viā añ faciē meā.
f Et ſtatim veniet ad tēplum
g ſuũ dñator quez vos q̄ritis
h ⁊ āgelꝰ teſti quē vos vultꝭ.
i Ecce venit dicͭ dñs exerci-
k tuuz. ⁊ q̄s poterit cogitare
l diē aduētus eiꝰ. ⁊ quis ſta
m n bit ad videndũ eũ. Ipe eñ
o q̄ſi ignis conflans ⁊ q̄ſi her
ba fullonũ. Et ſedebit con/
p flans ⁊ emũdās argentũ et
q purgabit filios Leui ⁊ co-
labit eos quaſi auꝝ ⁊ quaſi
r argentũ ⁊ erũt dño offeren
s tes ſacrificia in iuſticia. Et
placebit domino ſacrificiũ
t iuda ⁊ hierlm ſicut dies ſe-
v culi. et ſicut anni antiq̄. Et

accedā ad vos in iudicio:
x y ⁊ ero teſtis velox maleficiſ
⁊ adulteris ⁊ piuris: ⁊ qui
calũniāt mercedez mercen
narijs: ⁊ hũiliāt viduas et
pupillos: ⁊ opprimũt pegri
nũ nec timuerũt me dicit do
z minus exercituũ. Ego eñ
a b dominꝰ ⁊ nō mutor ⁊ vos
filij Jacob nō eſtis ꝯſũpti
c A diebꝰ eñ patrũ veſtroꝝ
receſſiſtꝭ a legitimis meis.
d ⁊ nō cuſtodiſtis. Reuerti-
e mi ad me ⁊ reuertar ad vos
f dicit dñs exercituũ: ⁊ dixi-
g ſtis. In quo reuertemur?
h Si affiget hō deuz. q̄ꝛ vos
cōfigitis me. ⁊ dixiſtis. In
a quo cōfigimus te? In deci
b c mis ⁊ in primitijs. Et i pe-
nuria vos maledicti eſtis ⁊
me vos cōfigitis gens to-
d ta. Inferte oēm decimaz in
horreũ meuz. et ſit cibus in

cando aliquos ad grām ceteris dimiſſis iuſto dei iudicio.
lꝫ nobis occulto. ſꝫ in ſcdo aduētu fiet iudiciũ diſcuſſionis
malos puniendo ⁊ bonos pmiādo. ſic ḡ ꝓcedit. q̄ꝛ primo
vterq̄ aduētus denũciat. ⁊ ſcdo p̄dictus error euacuatur.
ibi. Inualuerũt. prima in duas. q̄ꝛ pmo ponit dicta denũ-
ciatio ſcdo ppl'i monitio ibi. Ego eñ. pma adhuc in duas
q̄ꝛ pmo denũciat vterq̄ aduētus. ſcdo vtriuſq̄ effectꝰ. ibi.
Ipe eñ. Circa pmũ pmo denũciatur pmus aduentus xp̄i
cũ dicit in pſona xp̄i. d Ecce ego mittā angelũ meũ. i.
Johannē baptiſtā q̄ magis duxit in terris vitā āgelicā q̄
hũanā. q̄ eñ hec ſcriptura dicat de ipo ad lrām. pꝫ math.
xj. vbi dicit ſaluator de Johe. Hic ē de q̄ ſcriptum ē. Ecce
ego mitto ⁊c̄. e Et p̄parabit viā. q̄ꝛ p̄dicatio ⁊ baptiſmus
Johānis fuerũt q̄dam p̄parationes ad baptiſmũ ⁊ p̄dicatio
nē xp̄i. f Et ſtatim veniet ad templũ ſuũ. q̄ꝛ ibi xp̄s ob
latus fuit. ⁊ ibi pluries predicauit ⁊ miracula fecit.
g Dñator quē vos q̄ritis. i. xp̄s cuiꝰ aduentũ deſidera-
bāt pr̄es antiq̄. h Et angelꝰ teſti. q̄ꝛ xp̄s fuit nũciꝰ no.
teſta. vt p̄dixerat Hiere. xxxj. ſecũdo denũciatur aduētus
xp̄i ſecũdꝰ cũ dr̄. i Ecce venit. i. veniet certitudinaliter ad
iudiciũ. k Et quis poterit cogitare diē aduentus eius
q. d. nullus. vñ dr̄ Mat. xxiiij. De die illa ⁊ hora nemo ſcit
⁊c̄. l Et quis ſtabit. i. poterit ſtare. m Ad videnduꝫ
eum. q̄ꝛ ſicut primus aduētus fuit in humilitate ⁊ manſue-
tudie. ita ſecũdus erit in ptāte ⁊ terrore. n Ipe ei. Hic
ꝯñter ponit effectus vtriuſq̄ aduētus. tñ in quodam gene
rali. ⁊ pmo primi. ſecũdo ſecũdi. ibi. Et accedam. effectus
aũt pmi fuit vocatio aliquoꝝ ad fidē quos in pmitiua ec-
cleſia ꝓbauit q̄ſi auꝝ in fornace p tribulatōnes in iudea. vt
pꝫ in Act. apl'oꝝ in pluribus locis. ⁊ poſtea p tyrannos in
omnibꝰ ptibus orbis. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. n Ipe enim quaſi
ignis conflans. ad ꝓbationem electoꝝ. o Et quaſi her
ba fullonũ. qua vtũt fullones ad purificādas veſtes ⁊ eas

nitidas fiendas. p Et purgabit filios leui. i. apoſtolos.
quoꝝ aliqui fuerũt de tribu leui: ⁊ oēs fuerunt noue legis
ep̄i. q Et colabit eos. ad pfectā mũdiciā deducēdo.
r Et erũt offerētes ſacrificia. i. eucbariſtiā: p varia legis
ſacrificia figuratũ fuit pfectum p plura impfecta. s Et
placebit dño ⁊c̄. q̄a
iſtō ſacrificiuꝫ ē deo
acceptiſſimũ.
t Sicut dies ſecu
li. ⁊ ſicut āni antiqui
vnō in canone miſſe
dicit. Sicut accepta
habere dignatus es
munera pueri tui iu
ſti abel: et ſacrificiuꝫ
patriarche noſtri ab
rahe: ⁊ quod tibi ob
tulit ſummus ſacer-
dos tuus Melchiſe
dech. Sciendũ tñ q̄
iſtud ſicut nō deſig̃t
equalitatē: ſed corre
ſpōdentiā rei figura
te ad figurā. ſicut n.
res figurata excellit
figurā: ſic ſacrificiuꝫ
noue legis qd̄ eſt eu
chariſtia excellit oīa
veteris legis ſacrifi-
cia. v Et accedā.
Hic ponit effectus
aduētꝰ ſecũdi cũ dr̄.
Et accedā ad vos in
iudicio. q̄ꝛ xp̄s veni
et in iudiciuꝫ in for- C
ma hũana: tñ glori-
oſa. x Et ero te-
ſtis velox. q̄ꝛ illō iu-
diciũ breui tempore expedietur. y Maleficis et adul-
teris. id eſt quibuſcũq̄ peccatoribus: quia virtute chriſti
nota fient omnibus eorum peccata et ſententia iudicis iu-
ſta. iſta tamen peccata ſpecialiter exprimũtur que crudeli-
tatem important: ſicut et Mathei. xxv. vbi ꝓceſſus illius
iudicij ponitur a ſaluatore. z Ego enim dominus. Hic
conſequenter poſt effectum extremi iudicij ponitur moni-
tio populi. que tunc non habebit locum ſed ante. dicit igi-
tur. Ego enim dominus. ad quem ſpectat omniũ generale
iudiciũ. a Et non mutor: in meipſo: licet ſit mutatio in
effectibus meis ſm varietatem meritorum et demerito-
rum hominum. b Et vos filij Jacob non eſtis cōſum-
pti: licet hoc meruiſſent mala veſtra. tamen ſaluaui ali-
quos ex mea miſericordia. c A diebus enim patrum
veſtrorum receſſiſtis: quia cito poſt dationem legis in mō-
te ſynai peccauerunt in adoratione vituli. Exodi. xxxij.
d Reuertimini ad me. per veram penitentiam.
e Et reuertar ad vos. per clementiam
f Et dixiſtis. vos male excuſando. g In quo reuer-
tamur: quaſi diceret: nō declinauimꝰ a deo: cuius contra
rium oſtendit cum ſubdit. h Si affliget homo deuꝫ: q̄ꝛ
vos configitis me. In hebreo habetur. Si violentabit hō
deum. quia vos violentatis me. loquitur enim ſcriptura d'
deo: ſicut de homine cuius bona p violentiā capiũtur. deci
me vero ipſius dei ſunt ꝓ ſuſtentatione miniſtroꝝ ſuoꝝ
que retinebant iniuſte a iudeis laicis: ideo ſubditur.
a In decimis. que debebant leuitis. b Et in primicijs.
que debebantur ſacerdotibus. et ad hanc ſententiā reducit
tranſlatio noſtra. hō eñ dicto mō violētatus ſm cōmuneꝫ
modum loquēdi dicit vſq̄ ad cor confixus. c Et in pe-
nuria vos maledicti eſtis. in penam eñ dicti peccati deus
immittebat ſterilitatē terrenaſcentium. ideo ſubditur.
d Inferte omnem decimam in horreum. ſcꝫ leuitarum.

e Et ꝓbate me.ſ.effectū bonitatis mee ſi de decimis feceritis qđ debetis.iđ ſubdit. f Si non aperuero vobis cataractas ce. dando vobis pluuias ꝛ rores ad fecundationem terre cōuenientes. g Et effudero vobis bñdictionē.i.bonoꝝ tpaliū multiplicatōem. h Et increpabo ꝓ vobis deuorantē.i.

r Ratio quare exprimūtur iſta peccata.ſ. maleficiū ꝛ adulteriū ꝛ piuriū.ſm glo. quia cōiter iſta peccata ſūt occulte.ſed a deo proferūtur i mediū. ne diu lateant.ꝛ ideo premiſit. Et ero teſtis.q.d.ꝛ de ſīlibus peccatis nō inueniantur vt plurimum teſtes. tñ ego ero teſtis.

faciā ꝙ ventus vrēs locuſte ꝛ hmōi.non deuorabūt ſeu peiorabūt terrenaſcētia. i Et beatos vos dicēt oēs gētes q̄ ſunt in circuitu veſtro ex bonoꝝ veſtroꝝ multiplicatōe.iſta tñ̄ ꝓmiſſio ēſt̄ cōditōne ſcʒ ſi fecerint bñ. qđ quia nō fecerūt promiſſio non fuit impleta. k Inualuerūt Hic error ſupra poſitus remouet. ꝛ diuidit in duas ptes.
B qꝛ pmo dictus error repetit.vt aliqđ addat ꝛ ſcđo euacuat.
Job.21.b. ibi. Tūc locuti ſunt timētes.Circa pmū dicit in perſona dei. k Inualuerūt ſup me verba vr̄a.i.contra me ſunt multiplicata.ꝛ q̄ ſunt illa ſbdit. m Uanus ē q̄ ſeruit deo. qꝛ ad h̄ nō ſeqtur aliqua ei⁹ retributio. qꝛ ſic dictū eſt ſupius negabant deū hr̄e ꝓuidētiā de actib⁹ hūanis vl̄ iuſticiā.ꝛ adv̄trū ꝙ ſequit defect⁹ bone retributōibus.iđ ſbdit in pſona taliū.

e domo mea ꝛ ꝓbate me ſup
f h̄ dic̄ dn̄s ſi nō apuero vob̄
g cataractas celi. et effudero
vob̄ bñdictōʒ vſqꝫ ad abū-
h dantiā. Et increpabo ꝓ vo
bis deuorantē ꝛ non corrū
pet fructū terre vr̄e. nec erit
ſterilis vinea in agro dicit
i dn̄s exercituuʒ. Et beatos
vos dicent omnes gentes
Eritis eñ vos t̄ra deſide-
rabilis dic̄ dn̄s exercituuʒ.
k Inualuerunt ſup me verba
vr̄a dicit dn̄s. Et dixiſtis.
Quid locuti ſumus ꝯtra te
m Dixiſtis. Uan⁹ ē q̄ ſeruit
n deo ꝛ qđ emolumentum. qꝛ
cuſtodiuimus p̄cepta eius
o ꝛ qꝛ ambulauim⁹ triſtes co
p rā dn̄o exercituū. Ergo nūc
q beatos dicim⁹ arrogantes
r Siquidē edificati ſūt faciē
s tes impietates ꝛ tēptauerūt
t v deū ꝛ ſalui facti ſūt. Tūc lo
x cuti ſunt timētes deū vnuſ-
y q̄ſqꝫ cuʒ ꝓximo ſuo. Et atten
z dit dn̄s ꝛ audiuit et ſcript⁹
eſt liber monumēti corā eo
timentibus dn̄m ꝛ cogitāti

z bus nomē eius ꝛ erūt mihi
a ait dn̄s exercituū i die qua
b c ego facio in peculiū ꝛ par-
d cā eis ſic̄ parcit vir filio ſuo
e ſeruienti ſibi. Et couertimini
f ꝛ videbitis q̄d ſit inter iu-
ſtū ꝛ impiū. ꝛ inter ſeruiētē
deo ꝛ non ſeruientem ei.

a b Ecce eñ di- Ca.IIII
es veniet ſuccēſa qua-
c ſi caminꝰ et erūt oēs ſupbi
d ꝛ oēs facientes impietateʒ
e ſtipula. Et inflamabit eos
dies veniens dicit domi-
f nus exercituū q̄ nō derelin
quet eis radicē et germen.
g Et orief vobis timētibus
h nomem meum ſol iuſticie ꝛ
i k ſanitas in pennis eius. Et
l egrediemini ꝛ ſalietis ſicut
m vitulus de armento ꝛ cal-
cabitis impios cum fuerit
cinis ſub planta pedum ve
n ſtroꝝum i die qua ego facio
dicit dominus exercituum
o Mementote legis Moyſi
p ſerui mei. quam mādaui ei
q in oreb ad omnē iſrael pre-
r s cepta et iudicia. Ecce ego

Adiūgit etiā p̄dctis peccatꝭ iſta q̄ ſequūtur.ſ. qui nō reddūt mercedem mercēnariis. ꝛ viduas ꝛ pupillos opprimunt ꝛ peregrinuʒ. ne pua putētur. que piurio ꝛ adulterio compantur. vt in glo.

Capitulum.iiij.

Ecce eñ. Hic predictus error remouetꝛ A
mag̃ explicite ex p̄miatione bonorū ꝛ punitione maloꝝ ꝛ pmo ponit maloꝝʒ punitio.ſcđo bonorū retributio ibi.Et oriet. Circa pmū dr̄ a Ecce eñ dies veniet.ſ.iudicij. b Succēſa q̄ſi caminus.qꝛ illam dieʒ p̄cedet ignis conflagratōnis ad purgationem elemētoꝝ.ꝛ eā ſeqt ignis gehenne ad punitionē reproboꝝ.ideo ſubdit c Et erunt oēs ſupbi.peccātes ꝯ deum
d Et oēs faciētes B
impietateʒ. p pecca Exo.20.a.
ta contra ꝓximum. e Stipula. incēdio gehenne deputata. f Que non derelinquet eis radicē. qꝛ poſt finalē ſententiā non erit tp̄s nec locus reuertēdi ad grām. g Et oriet. Hic ꝯſr ponit bonoꝝ retributio cū dr̄. Et oriet vobis timētibus nomē meum. ſ. timore filiali. qꝛ habet charitatē annexā. h Sol iuſticie.i. xp̄s qui tunc apparebit electis retributor ꝛ ſaluator iuſt⁹ i Et ſanitas in pēnis eius.ſ.oriet. qꝛ p ip̄m electi gloriam anime ꝛ corpis conſequētur. k Egrediemini.ad conſiderationem pene reproboꝝ quā euadetis. l Et ſalietis ſicut vitulus de armēto.qꝛ talis viſio erit eis exultatōis occaſio.tū ꝓpter eius euaſionem.tū ꝓpter diuine iuſticie impletionē ſm ꝙ dr̄ p̄s.lvij. Letabit iuſtus cum viderit vindictam ꝛc̄. m Et cal.impios cū fue.cinis.i. afflicti pena ignis gehennalis. qꝛ corpa dānatoꝝ nō incinerabunt.ſʒ ſp viuēt ꝛ ſp crucient. n In die q̄ ego facio.i.in die iudicij. o Memētote. Hic ꝯſr ponit generalis monitio ꝛ maxime iudeoꝝ quoꝝ plures ꝯuertentur añ iudiciū.iđ dr̄. Memētote legis moyſi ſerui mei in q̄ ſit mentio de aduentu xp̄i.ſm ꝙ dicit ſaluator Johan.v. Si crederetis moyſi. crederetis forte ꝛ mihi. p Quā mādaui ei in oreb. Exo.xx. q Precepta.ſ. decalogi q̄ ſeruāda ſunt tpe no.teſta. r Et iudicia.i.illa q̄ ꝯtinēt iuſtū modū viuēdi ad ꝓxim.q̄ ſilr ſuāt i noua lege.lʒ ñ codē mō.q̄tū ad oia.qꝛ p̄cepta iudicialia q̄ ſeruāt in noua lege obligāt vt de nouo inſtituta de ceremonialib⁹ vo non ſit hic mentio.qꝛ illa ſunt totalr̄ excluſa i noua lege.ita ꝙ nō pñt obſeruari licite eo ꝙ erāt reſpectu no.te.figure.ꝛ ideo ceſſauerunt aduenīēte veritate. s Ecce ego mittā vobis helyā ꝓphām.q̄ ad h̄ reſer-

n Et qđ emo.qꝛ cuſto.p̄cepta ei⁹.q.d.nullū. o Et qꝛ ambulauim⁹ triſtes.i.ieiunijs afflicti.vñ in hebreo habet. Et qꝛ ambulauimus denigrati.ꝛ ideo vlterius ꝯcludebāt. p Ergo nūc.i.in pñti vita. q Beatos dicimus arrogātes.i.eleuatos in pompa ꝛ potentia.qꝛ bñ eſt eis in hac vita.nec expectat alia. r Siquidē edificati ſunt. in domibus ꝛ poſſeſſionib⁹. s Et tēptauerūt deū.ip̄m ꝓuocādo ꝛ ꝯtemnēdo. t Et ſalui facti ſunt. ex quo concludit ꝙ nō habeat de malis eoꝝ noticiā. vel ſi habet ꝙ de talib⁹ nō fecit iuſticiam. v Tūc locuti ſunt. Hic ꝯſr dictus error tollit.ꝛ pmo ſuccincte.ſcđo magis diffuſe.ca.vltimo Circa pmū dr̄. v Tūc locuti ſunt timētes deū.qui confitent diuinā ꝓuidentiā ꝛ eius iuſticiā ad oia ſe extendere x Unuſq̄ſqꝫ cū ꝓximo ſuo.de p̄miatione bonoꝝ ꝛ punitione maloꝝ i ſeculo futuro.ꝛ ſbdit. y Et attēdit dn̄s ꝛc̄. Hic accipit ꝛ ꝓ id ē.ſic eñ loq̄bant adinuicē. Attēdit dominꝰ.ſ. bona ꝛ mala q̄ ſiūt in pñti vita. z Et ſcriptus ē liber.i.iſta ſunt in diuia ſcia indelibilit. z Et erūt mihi ait dn̄s.qui nō pōt mentiri. a In die qua ego faciā.i. in die iudicij. b In peculiū.i. in populū amicabilē ꝛ familiarē. c Et parcā eis.a penis eternis. d Sicut parcit vir filio ſuo. qui caſtigat eū ne incurrat maius malum. e Et conuertimini.ſ.ad me vos qui eſtis in ſupradicto errore. f Et videbitis quid ſit inter iuſtum ꝛ impiū.qꝛ lʒ iuſtus in p̄ſenti caſtiget.tamē p hoc cōſeruat in bonis gratie.ꝛ poſtea in bona glorie deducetur.

In capi iiij. vbi dicitur in poſtilla. Iſta tamen peccata ſpecialiter exprimūtur. Additio.

uat invita cũ enoch vt p̄dicent ꝯ pſidiā antixp̄i: iō ſubdit
t Anteꝗ̄ veniat dies dn̄i. i. dies iudicij: quā diem p̄cedet
pſecutio antixp̄i. v Et conuertet coꝛ patrū ad filios. re-
ducendo illos q̄ tunc erūt increduli ad fidē xp̄i: in quē cre
diderūt p̄res antiq̄: ⁊ ſic illi patres diligēt filios ⁊ ecōuer-
ſo in charitate xp̄i.

x Ne forte veniā. In hebꝛeo nō ē foꝛ-te. q: aduēt⁹ dei ad iudiciū certus ē pōt etiā dici ſm̄ tranſla tionē nr̄am. q̄ ñ po-nit hic forte ꝓp̄t in-certitudinē aduēt⁹. ſ ꝓpter incertitudi-nē determiati tp̄is. vñ xp̄s dicit Act. j. Nō eſt vr̄m noſſe tē poꝛa vel momēta ⁊c.

mittā vobis helyā ꝓphetā
t anteꝗ̄ veniat dies dn̄i ma
v gnus ⁊ hoꝛribilis. Et con-
uertet coꝛ patruꝫ ad filios.
⁊ coꝛ filioꝝ ad patres eoꝝ
x ne forte veniam ⁊ percutiā
y
z terram anathemate.

Explicit Malachias ꝓpha

y Et ꝑcutiā terrā. i. habitantes in terra generalr̄. z Anathemate. i. ſempiterna ſeꝑatione ab ea. q: nullus hō hitabit terraꝫ vltra: ſ aliqui. ſ. electi ad herebūt deo ſempiterna fruitiōe: quā nobis cōcedat q̄ cuꝫ p̄re ⁊ ſp̄ūſancto viuit et regnat de⁹ i ſecula ſeculoꝝ: Amē.

In ca. iiij. vbi dr̄ in poſtilla. Precepta. ſ. decalogi. Additio.

V Bi nos habem⁹ in hoc loco p̄cepta ⁊ iudicia in hebꝛeo hr̄ ceremonia ⁊ iudicia. vñ ex hoc loco eſtimant hebꝛei hr̄e ꝯtra nos validū argumentum ad ꝓbandū q̄ cerimonialia nō debent ceſſare tempe meſſie. vt habet cōiter in expoſitionib⁹ eoꝝ. ſ bñ aſpicienti verā ⁊ ꝓpꝛiā lr̄e ſignificatōem ex hac auct̄e nō h̄ ītintētū ſ forte ex ea pōt oppoſitū ꝓbari ad qd̄ ſciendū q̄ aliud eſt dicere. Mementote legis moyſi. ⁊ aliud ē dicere. Seruate legem moyſi ⁊c. nā ad ſeruandū legē requirit facere ea q̄ i lege p̄cipiūtur. ⁊ vitare ea q̄ in lege ꝓhibent. ad memoriā ṽo legis hn̄dam hoc nō req̄rit: ſ ſufficit hr̄e memoriā de lege in mēte ad ei⁹ ſp̄ūalem intelligentiā ꝑcipiendā. vñ in hoc loco ꝓpha ad ſp̄ūalē legis intelligētiā inuitat ſm̄ glo. interliniarē. nō aūt exhoꝛtat ad obſeruantiā legis. ⁊ ſic ex iſta auct̄e habet q̄ cerimonialia ⁊ iudicialia legis moſayce. de q̄bus hic tm̄ fit mentio ſunt hn̄da in memoꝛia mō p̄dicto. nō aūt ſeruāda qd̄ ē ꝯ eos. ſi em̄ ꝓpha intenderet exhoꝛtari ppl̄m ad legē moſaycā ꝑpetuo obſeruandā vtiq̄ dixiſſet. Seruate ſeu cuſtodite legē moyſi. ⁊ hoc nō dixit ſ mementote legis. ad innuendū qd̄. ſ. dictum ē. Et notandum q̄ hanc differētiā inter cuſtodire p̄ceptū. ⁊ memoriā hr̄e de p̄cepto ſeu de lege. ponit Rab. Moy. gerundeñ. in expoſitione ſuꝑ pētatheucū ſuꝑ illud verbū Exo. xx. Memēto vt diem ſabbati ſanctifices. ⁊ illud ṽbum Deute. v. Obſerua diem ſabbati. Dicendo q̄ p̄mū verbum impoꝛtat p̄ceptum affirmatiuū ſolū de memoꝛia ſabbati habenda. ⁊ ſecūdū verbū impoꝛtat p̄ceptū de cuſtodiēdis omībus que cuſtodienda ſunt in ſabbato.

In eodem cap̄. vbi dicitur in poſtilla. Et conuertet coꝛ patrum ad filios. Additio.

H Oc qd̄ dr̄ de helya. Et conuertet coꝛ patrū ad filios ⁊ coꝛ filioꝝ ad p̄res eoꝝ. videt ꝓpꝛie exponendum de ſctō Johe bap. q̄ p̄ceſſit xp̄um in ſp̄ū ⁊ ṽtute helye. Lu. j. c. Iſte em̄ ꝯuertit coꝛ patꝝ ad filios inq̄tū digito demonſtrauit filijs xp̄m. in quē coꝛ patrū fide ⁊ deſiderio tēdebat. ſ hoc in ſingulari vago. non aūt in ſingulari demōſtrato. ſil̄r conuertit coꝛ filioꝝ ad p̄res eoꝝ. inq̄tum xp̄s quē filijs digito demōſtrauit ē ille in quē patrū fides ⁊ deſideriū tendebat ſaltē in ſingulari vago. ⁊ ſeq̄tur. Ne foꝛte veniā ⁊ ꝑcutiā trā anathemate. q. d. ſi ſine p̄curſoꝛe p̄cedente veniſſem. deficiēte demonſtrante me deficeret fides mea. ⁊ ſic tra eēt ꝑcutiēda anathemate ⁊c. Replica.

I N cap̄. iiij. vbi dr̄. Et conuertet coꝛ petrū ad filios. poſtil. exponit de helya. q: hoc faciet p̄currēdo ſm̄ aduentū xp̄i. Burg. aūt exponit de ſancto Johāne baptiſta. ſ illa expoſitio ē myſtica ſicut Johes fuit myſticus helyas. q: venit in ſp̄ū ⁊ virtute helye. expoſitio etiam Burgeñ. ſi litteralis eſſe debeat occurrunt incōuenientia p̄mū q: in lr̄a dicitur de die p̄ueniēda magna ⁊ hoꝛribili. Johes aūt non p̄uenit diē hoꝛribilē: ſed deſiderabilē. Itē dicit de nō cōuerſis ꝑ helyā cōminatoꝛie. Ne foꝛte veniaꝫ ⁊ ꝑcutiā terrā anathemate. Johānes autē nō p̄cucurrit taleꝫ ꝑcuſſoꝛē: q: xp̄s nō venit poſt Johānem iudicare ſed iudicari. nec venit vt iudicet terrā pel percutiat: ſed vt ſaluet mūdus ꝑ ip̄m. huius ſalutis ꝑticipes noſ faciat xp̄s ipe ieſus in ſecula ſeculoꝝ benedictus: Amen.

Incipit prologus beati Hieronymi preſbiteri in libros Machabeoꝝ.

a M Achabeorum libri duo p̄notant
b prelia inter hebꝛeorum duces

Poſtilla fratris Nicolai de lyra cū additiōib⁹ Pauli ep̄i Burg. ac replicis magiſtri Mathie doꝛinck eiuſdē oꝛdinis ſuꝑ Malachiā prophetā finit.

Incipit prologus in libros Machabeorum.

M Achabeorum libri duo ⁊c. Anteꝗ̄ exponamus ꝓlogum p̄relibemus quedam antecedentia q̄ neceſſaria iudicamus. Et p̄mo notāduꝫ q̄ libri machabeoꝛum non ſunt de canone. legunt tamē in eccleſijs per conſtitutionem romane eccleſie. Item due epiſtole rabani: quarum vna ſcribitur Ludouico regi francoꝛuꝫ et altera Heroldo archidiacono nunꝗ̄ in biblia ſunt ſcribende: nec prologi ſunt dicende: quarum occaſione nōnulli ſic errant: vt libꝛos iſtos credant a rabano fuiſſe tranſlatos: cum ipſe tranſtulerit: ſed tantum fuerit cōmentatus. De his duobus libꝛis dicit Hieronims in prologo galeato. Machabeoꝝ p̄mū hebꝛaicū repperi: ſecūdus grec⁹ ē qd̄ ex ip̄a phraſi ꝓbari poteſt Itē nullā video in dictis epiſtolis difficultatē niſi q̄ aliqui dubitāt de ſignificatōe huius nomis vāgionū. ſunt autē vangiones populi quidam de quib⁹ dicit Lucanus in p̄mo. Et qui de laxis imitant ſarmata bracis: vangiones batauiq̄ truces ⁊c. His viſis ad prologū accedam⁹. Diuiſio iſtius prologi diſcurrit per continētia et cōtenta: ⁊ p̄mo tangit de cōtinētibus. ſ. de duob⁹ libꝛis Machabeoꝝ. ſecūdo de cōtentis. ſ. de diuerſitatibus cōtentoꝝ. ibi. Prenotent ꝑlia ⁊c. Itē i p̄ma parte p̄mo ponit Hieronim⁹ operis titulū cū dicit: Machabeoꝝ libri. ſecūdo ponit diſtinctionē libꝛoꝝ vel numerū cum dicit. Duo. In pte ſecūda tangit cōtenta ſub triplici differētia quedā em̄ dicunt de maioꝛib⁹ p̄ncipaliter. quedam de omnibus cōmunit: quedam de aliquibus ſingulariter. Principaliter de maioꝛib⁹ recitant ducū p̄relia. ibi. Prenotant prelia ⁊c. et iude tropbea. ibi. Et nobilis machabei ducis triūphos: et eius p̄eminentia. ibi. Ex cuius nomie ⁊c. Cōmuniter de omīb⁹ recitat ſabbatoꝛum pugna ibi. Pugnā quoq̄ ſabbatoꝝ. vnde p̄mo machabeoꝛum. ij dicitur. Dixit vir ꝓximo ſuo. Ecce cōmunitas omnium. ⁊ ſequit ibidem. Omnis hō quicūq̄ venerit aduerſus nos i bello die ſabbatoꝝ pugnem⁹ aduerſus eū ⁊c. Singl̄arit ṽo aliq̄b⁹ recitant ſeptē fratrū martyrū geſta: et eoꝝ matris cōſtātia. ibi. Hec quoq̄ hyſtoꝛia. Dicit igit Hieronimus a Machabeoꝝ duo libꝛi. Nota q̄ in hyſtoꝛijs ſcribit q̄ i ſecūdo libro machabeoꝝ non ē hyſtoꝛie ꝓſecutio ſ ꝓſecute recapitulatio. eſt em̄ ep̄la quā ſcribit Judas machabe⁹ et ſenat⁹ iudeoꝝ hieroſolyme diſpſioni iudeoꝝ q̄ exulabat i diuerſis regiōib⁹ oꝛientis ⁊c. Raban⁹ magis lucidat veritatem ſuꝑ p̄ncipiū ſecūdi libri. dicit em̄ q̄ ſecūd⁹ liber diuerſam habet a p̄oꝛe narrationē: ſed tm̄ hiſtoꝛie non deſtruit veritatē q̄ licet multa p̄oꝛis ꝯtineat teſtimonia tm̄ ꝑ plura interſerit que nō in illo inueniūt. b Hebꝛeoꝛum duces. ſ. Mathathian. de quo ſecundo Mach. j. et Simonem: de quo habet eodem. ḡ. et Judam machabeū: de quo

c gentẽq perſaꝝ. pugnaꝫ q̃ꝫ
d e ſabbatorum ⁊ nobiles ma-
chabei ducis triũphos ex
cuius nomine et libri idem
ſunt nũcupati. Hec quoq
hyſtoria cõtinet etiam incli
f ta illa geſta machabeorum
fratrũ. qui ſub antiocho re-
ge ꝓ ſacris legibꝰ dira tor-
menta perpeſſi ſunt. Quos
mater pia dũ diuerſis ſup-
plicijs vrgerent. non ſoluꝫ
nõ fleuit. ſed ⁊ gaudẽs hor
tabatur ad gloriã paſſiõis.

Explicit prologus.

primo Macha.iij. ⁊ in pluribus ſequentibus capitulis. ⁊
Ionathã. de quo j. Machab.ix. c Gentẽq pſarũ. Iſi
dorus in.ix. Ethimol'. dicit ꝙ perſe a perſo rege vocati ſũt
qui e grecia aſiã tranſiens. ibi barbaras gentes graui diu-
turnoq bello ꝑdomuit. nouiſſime victor nomẽ ſubiecte gẽ
ti dedit. Idẽ in.xiiij
Media ⁊ Perſida a
regibus medo ⁊ per
ſo cognominate ſũt
ex quibus media ab
occaſu tranſuerſa ꝑ-
thia regna amplecti
2. Mach.7.a. tur. a ſeptẽtrione ar
menia circũdat. ab
ortu caſpios videt a
meridie ꝑſidem. per
ſida aũt tendens ab
ortu vſq ad Indos
ab occaſu rubrũ ma
re habet. ab aquilo-
ne vero mediã tangit
ab auſtro armeniã q̃
ꝑſide annectit. De
plijs ducũ habet in
multis locis. de ma
tathia ⁊ ſuis dicit. j
Macha.ij. Collige
runt exercitum ⁊ ꝑ-
cuſſerunt peccatores in ira ſua. Item de iuda ⁊ ſuis dr
j. Macha.iij. Preliabantur prelia iſrael cum leticia. ⁊ ibi-
dem ſequitur. Quomodo iudas iuit obuiam appolonio. ⁊
percuſſit ⁊ occidit eum. ⁊ multa alia exempla patent.
d Nobiles triũphos. q2 cũ paucis deuicit multos ⁊ for-
tes. j. Macha.iij. Quõ poterimus pauci pugnare aduer-
ſus multitudinẽ tantã tamfortẽ. Et ſequit ibi. Inſiluit in
eos ſubito. ⁊ cõtritus eſt ſeron ⁊ exercitus ipiꝰ in ꝯſpectu
eius. Item eodem quarto. Ait iudas viris qui ſecũ erant.
Ne timueritis multitudinẽ eoꝝ. ⁊ impetũ eoꝝ ne formide
tis. ⁊ ſequit. Cõgreſſi ſunt ⁊ ꝯtrite ſunt gẽtes ⁊ fugerunt in
campum ⁊c. Item in eodem cõmiſerunt prelium. ⁊ cecide
runt de exercitu lyſie quinq milia virorum ⁊c.
e Machabei ducis. i. iude. de quo dr. j. Machab.iij.a.
Surrexit iudas qui vocabat machabeus. Interptat autẽ
machabeus ꝓtegens vel ꝓtectio. ⁊ de ipo dr. j. Machab.
iij. ꝙ protegebat caſtra gladio. Et ab iſto machabeo deno
minãt libri machabeoꝝ. in quo notatur eius ꝑeminentia.
vnde ſequit. Ex cuius nomine libri ijdem nũcupati ſunt.
f Geſta machabeoꝝ fratrũ. de quibus legit. ij. Machab.
vij. contingit. vij. fratres vnacũ matre apprehenſos cõpel-
li a rege edere cõtra phas carnes porcinas. Item in q̃dam
prologo qui in quibuſdam biblijs inuenitur ⁊ incipit. Ma
chabeoꝝ libri duo ⁊c. dicitur ſic. Machabei ſeptẽ fratres
ab vna matre machabea nomine geniti cuſtodientes legẽ
patris traditionem non manducantes carnem porcinam.
ob hoc ab Antiocho rege ſeuiſſimo in antiochia martyrij
gloria coronati ſunt cum matre ſua atq ſepulti cũ magna
veneratione ibi requieſcunt. De eorum ſupplicijs ⁊ de cõ-
ſtantia matris legitur. ij. Macha.vij.

Explicit expoſitio iſtius prologi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſuper libros Machabeorũ
incipit.

Capitulum primũ.

ET factum eſt. Poſt hyſtoriam Iudith ꝯtum
ad hyſtorias in ſacra ſcriptura non contentas ſe-
quitur hyſtoria in libro Machabeoꝝ deſcripta
ratione dicta in principio libri Thobie. licꝫ per
magnũ tempus contigerit poſtea. Nam hiſtoria libri Iu-
dith contigit tempore cambiſis filij Cyri ſm cõmunem ex
poſitionem doctoꝝ noſtrorũ quã ſecutus ſum exponendo
librum illum. Hyſtoria vero Machabeoꝝ contigit tempo-
pore Antiochi epiphanis regis ſirie. vt patet in principio
primi libri. Verũtamen hiſtoria videtur intricata propter
duos fratres. ſcilꝫ Seleucum ⁊ Antiochum epiphanem ⁊
eorum poſteros. qui ſe mutuo expulerũt de regno guerra
inter eos quaſi impacabili cõmota. Ad euidentiam igitur
hiſtorie aliquid eſt hic premittendũ de dicti regni ſucceſſi
ne Sciendum igitur ꝙ poſt mortem alexandri magni. eiꝰ
monarchia in quatuor regna fuit diuiſa. ſcilicet. Macedo
nie. Aſie. Egypti ⁊ Syrie. ſicut Dan.viij. fuerat prophe-
tatum. ſed de duobus primis regnis non fit mentio in pri-
mo Machabeoꝝ libro. ſed procedit ſm proceſſum regni ſi
rie. quod multum iudeam afflixit. reſiſtentibus prout po-
terant machabeis ⁊ aliqua de regno egypti occaſionaliter
interponam. Sciendum igitur ꝙ mortuo Alexandro ma-
gno primus regnauit in ſiria ſeleucus ⁊ alij quatuor poſt
ipm: ⁊ ſextus fuit Antiochus magnus qui duos habuit fi-
lios. ſcilicet ſeleucum philopatorem. qui ſibi ſucceſſit i re-
gno tanq̃ primogenitus ⁊ antiochum epiphanem qui tra
ditus fuit romanis obſes. ⁊ audita morte patris et inertia
ſeleuci ſui fratris. venit in ſiriam ⁊ ab aliquibus ciuitatibꝰ
receptus fuit. ⁊ tandem ſirie regnum obtinuit. propter qḋ
inter poſteros eius ⁊ poſteros fris ſui de ſirie regno fuit
longa concertatio. ⁊ aliquando preualebat vna pars. aliq̃n
do vero altera. ⁊ ſiria de vna poſteritate ad aliam tranſibat.
vt patet in figura in pagina ſequenti poſita. in cuius ſum-
mitate ponitur Antiochus magnus. ⁊ eius duo filij in du
obus lateribus deſcendendo. ⁊ ſub eis eorum poſteri. Pro
ceſſus vero regni incipiendo ab antiocho magno de poſteri
tate vnius filij ad alterius poſteritatem vel in eadem po-
ſteritate de patre ad filium vel ad alium ſucceſſorem patet
in linea tranſuerſali de minio facta. Et ad maiorem euidẽ-
tiam ſuper quemlibet ſucceſſiue regnum obtinentem po-
ſui litteras alphabeti ſm proceſſus ordineꝫ dicti regni. Et
quoniam de ſummis ſacerdotibus iudeorum in libris ma-
chabeorum eſt mentio. ideo ſciendum ꝙ iaddus alexãdri
tempore fuit ſacerdos ſummus. poſt eum Onyas ſub quo
Ptolomeꝰ ſoter rex egipti multos iudeos captiuauit poſt
eum ſimon iuſtus. deinde Eleazarus frater eius. deinde
Onyas Symonis iuſti filiꝰ. qui vſq nũc fuerat puer. poſt
eum Symon filius eius deinde Onyas filius eius tempo
re Antiochi magni ⁊ Seleuci eius filij cuius tempore He
liodorus ad ſpoliandum erarium in Hieruſalem fuit miſ-
ſus. ⁊ hic Onyas ſm Joſephum libro duodecimo antiqui
tatis iudaice capitulo. vj. habuit duos fratres. ſ. Iaſonẽ et
Menelaum. qui ſucceſſiue licet vſurpatiue tenuerũt ſum-
mum ſacerdotium. quibus ſucceſſit Alchimus per inſtitu-
tionẽ violentã Antiochi epiphanis. quia nõ erat de linea
ſacerdotali licet deſcendiſſet ab Aaron. vt habetur infra ca
pitulo. vij. ⁊ tunc ſacerdotium deuenit ad machabeos. qui
Antiocho regi ⁊ eius factis quantum poterant reſiſtebãt.
Habebant etiam ibi aliquid iuris. Naꝫ Matathias pater
eorum deſcẽderat de illis. xxiiij. quos dauid inſtituerat ad
deſeruiendum templo domini per vices ſuas. j. Paralyp.
Sed quia huius primi ⁊ ſecũdi Machabeoꝝ maior eſt au
toritas q̃ꝫ Ioſephi. cum ab eccleſia recepti ſint ad legẽdũ
ideo non eſt dimittendus textus propter Ioſephum. ſed
magis econuerſo. Secundo vero libro. iiij. capit. dicitur ex-
preſſe ꝙ Iaſon fuit frater Onye. ⁊ ꝙ Menelaus et Lyſi-
machus fuerunt fratres Symeonis prepoſiti templi ⁊ de
tribu beniamin ſicut ⁊ iſte ſimõ vt ht. ij. li. ca. iij. De alchi-
mo vero ht. ij. li. xiiij. ca°. ꝙ fuerat ſummꝰ ſacerdos tpe antio
chi epiphanis. ſꝫ eiectus fuit inde. eo ꝙ ritu gentiliũ fuerat
inq̃natus. quẽ tamen reſtituit demetrius ſeleuci. vt habet
ibi. ⁊. vij. capi. primi lib. i. ⁊ ideo ſm textum intendo expo-
nere libros Machabeorum.

Sequitur figura Regum cum ſuis attinentijs.

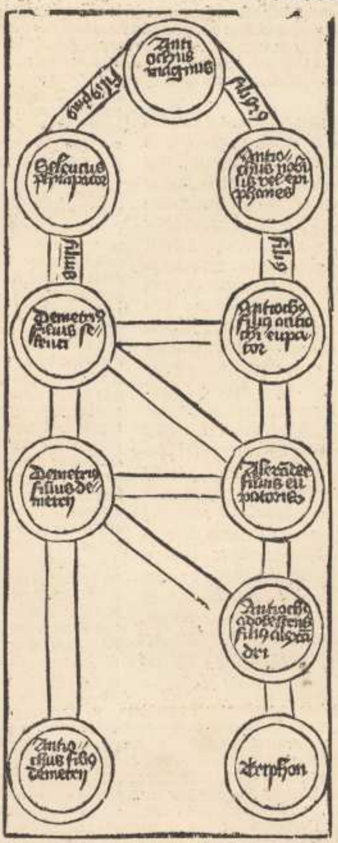

Per figurā igitur ꝓpoſitam patꝫ proceſſus regni Syrie ꝗtum ad principes qui iudeoꝝ populū afflixerunt. Diuiſio tamen libri accipienda eſt ſm duces qui ppl'm iſrael liberauerūt. tamē liber totalis primo in duas partes diuiditur ſm duos libros ꝑtiales primū. ſcꝫ ⁊ ſecundū. Primus aūt liber diuidit in quatuor partes. qꝛ ꝑmo ponit liberatio populi ſub matathia. ſecūdo ſub iuda. iij. ca. tercio ſub ionatha. ix. ca. quarto ſub ſimone. xiij. cap. Prima in duas qꝛ ꝑmo ponit deiectio ppl'i ⁊ templi facta ꝑ antiochū epiphanem. ſcdo defenſio facta ꝑ matathiā ca. ſeqnti. Prima adhuc in tres ſm triplicē ꝑcuſſionē ꝑ āntiochū factā. Prima facta fuit ꝑ ipm ꝑſonaliter. ſcda ꝑ eius ducem. q̄ ponit ibi. Et poſt duos annos. tercia ꝑ eius nūcios ⁊ ſcripturā. ibi. Et ſcripſit. Circa ꝑmū ꝑmo deſcribitur affligentis origo. ſecūdo afflictionis occaſio. ibi. In diebus illis. tercio afflictionis tp̄s ⁊ ordo. ibi. Et ꝑparatum eſt. quarto multiplex afflictoꝝ oppreſſio. ibi. Et conuertit. Circa primū dr. a Et factū ē ⁊c̄. ſ. magnus. b Philippi regis ⁊c̄. ſ. tota nam in macedonia que ē q̄dam pars grecie prius regnauerat pater eius ⁊ plures alij. ſꝫ iſte fuit prim⁹ monarcha nō ſolū grecie ſed etiā totius orientis. ꝑpter quod ab eo incepit regnū grecoꝝ. c Dariū regem ꝑſarū. iſte darius ſm hebreos fuit filius aſſueri et heſter regine: ſicut dictū eſt i ꝑncipio libri Heſter: ⁊ dañ. ix. ca. et pluribus alijs locis. Scdm alios do hyſtoriographos fuit alius darius qui poſtea regnauit ꝑ longū temp⁹. d Cōſtituit ꝑlia multa. contra regna reſiſtentia ſibi. e Et obtinuit oim. ſibi reſiſtentiū. f Munitōes. id ē caſtra et fortalicia et bona in eis repoſita. g Et ꝑtranſijt ⁊c̄. habitabilis ex ꝑte orientis h Et ſiluit terra ⁊c̄ qꝛ null⁹ audebat ſibi reſiſtere verbo vl' facto. i Et cōgregauit virtutē ⁊c̄. hoc ponit ad reſpondenduꝫ tacite q̄ſtioni q̄ poſſet queri. Quō fecit tanta cū paruū eſſet regnū macedonie. et rūdet q' ꝯgregauit ſibi exercitum valde fortē: nō ſoluꝫ de macedonia ſꝫ etiā de alijs locꝫ: et bellatores vndecūqꝫ ſibi libēter adherebant. Nam i victorijs nō ꝑtinebat ſibi niſi bonū honorabile: cōcedens alijs bonū vtile ex ſua liberalitate k Et facti ſunt illi i tributū. ad ſui exercitus ſuſtentamētuꝫ l Poſt h' ⁊c̄. egritudine valida. m Et cognouit ⁊c̄. habuerat eñ de hoc rñſum ab arboribus ſoli et lune cōſecrat' a quib⁹ q̄ſierat ſi de uicto orbe terraꝝ rediret ad matrē ſuam et ſorores chariſſimas: et rñſum eſt q' nō: qꝛ cito eſſet moriturus. n Et vocauit ⁊c̄. i. ſocios familiares: nullus eñ de filijs ſuis ſi tamē aliquos habuit legitu rpoſt eū regnaſſe

A

B

Iudith. i. c.

Incipit liber prim⁹ Machabeorum.

Capitulū I

a E T factū eſt poſt
q̄ꝫ ꝑcuſſit alexan
der philippi ma
cedo qui primus
regnauit in grecia egreſſus
c de terra cethim dariū regē
d perſarū et medorū: conſti
e tuit ꝑlia multa: et obtinuit
f omniū munitiōes: et inter
g fecit reges tre. Et ꝑtrāſijt
vſqꝫ ad fines terre: et acce
pit ſpolia multitudinis gē
h tiū: ⁊ ſiluit terra i cōſpectu
i eius. Et cōgregauit virtu
tem et exercitum fortem ni
mis. ⁊ exaltatū eſt ⁊ eleua
tū cor eius: et obtinuit regi
k ones gentiū ⁊ tyrannos: ⁊
facti ſunt illi in tributum.
l Et poſt hec decidit i lectuꝫ
m et cognouit quia moreret.
n Et vocauit pueros ſuos
nobiles q̄ ſecū erāt nutriti
a iuuentute ſua: ⁊ diuiſit il
lis regnuꝫ ſuum cuꝫ adhuc
viueret. Et regnauit alexā
der annis duodeci: ⁊ mor
tuus eſt. Et obtinuerūt pu
eri eius regnum vnuſq̄ſ
in loco ſuo: et impoſuerūt
oīes ſibi dyademata poſt
mortem eius: ⁊ filij eorum
o poſt eos annis multis: et
multiplicata ſūt mala i tra.
p q Et exijt ex eis radix pecca
r ti antiochus illuſtris filius
s t Antiochi regis qui fuerat

o Et multiplicata ⁊c̄. q̄a regnū Syrie et regnum Egypti ab Alexandro deſcendentia afflixerūt populum iſraelicolentēꝫ dominū: ⁊ qꝛ ꝑmiſſa dicta ſunt vt ad Antiochū illuſtrē deueniret: ideo ſubdit. p Et exijt ex eis. ſ. a regibus ſyrie: vt patuit in figura ſupra poſita: q Radix peccati. nam ex eo pullulauerunt plura mala q̄ꝫ ex alijs ꝑcedentibus. r Antiochus illuſtris. i. ꝑclarus ſeu nobilis: et ſignificat idem qđ ephiphanes eſt nomen grecū: et dicitur ab epi quod eſt ſupra. et phanes apparitio: q̄ſi ſuper alios eminens vel apparens. s Filius antiochi. magni. t Qui fuerat rome obſes. nam antiochus magnus pater eius per romanos fuit repreſſus ab infeſtatione vicinarum ſibi gentium romanis federatarū. et ad maiorem ſecuritatem acceperunt obſidem filiū ſuum iuniorem: q̄ audi-

v rome obſes. et regnauit in
anno centeſimo triceſimo-
x ſeptimo regni grecoꝝ. In
diebus illis exierunt ex iſrl'
y filij iniqui. ⁊ ſuaſerunt mul
tis dicentes. Eamus ⁊ di-
z ſponamus teſtamentum cū
gētibus que circa nos ſunt
z q2 exquo receſſimus ab eis
inuenerūt nos multa mala
a Et bonus viſus eſt ſermo
b in oculis coꝝ. Et deſtinaue
c d rūt aliqui de populo. ⁊ abi-
e erunt ad regē. et dedit illis
poteſtatē vt facerēt iuſticiā
f gentiū. ⁊ edificauerūt gym
naſium in hieroſolimis ſm
g leges nationū. ⁊ fecerūt ſi-
bi ꝑpucia. ⁊ receſſerunt a te
h ſtamēto ſancto. ⁊ iuncti ſūt
i natōnib9. Et venūdati ſunt
k l vt facerent malū. Et para-
tum eſt regnū in conſpectu
antiochi. ⁊ cepit regnare in
terra egypti vt regnaret ſu-
per duo regna. Et intrauit
m in egyptum in multitudine
n o graui. in curribus ⁊ elephā
p q tis ⁊ equitibus. et copioſa
nauiū multitudine. Et con
ſtituit bellū aduerſus pto-
lomeū regem egypti. ⁊ ve-
ritus eſt ptolomeus a facie
eius ⁊ fugit. Et ceciderunt
vulnerati multi. Et compꝛe-
hendit ciuitaes munitas in
terra egypti. ⁊ accepit ſpo-
r lia terre egypti. Et cōuertit
s antiochus poſtq̄ percuſſit
t egyptū in centeſimo ⁊ qua-
dragesimo et tercio anno.
v et aſcendit ad iſrael ⁊ aſcen
dit hieroſolymam in multi-
x tudine graui. ⁊ itrauit i ſan-
y ctificationem cum ſuperbia
z a ⁊ accepit altare aureū ⁊ cā-
b delabrū luminis. ⁊ vniuerſa
c vaſa eius ⁊ mēſam ꝓpoſiti
d e onis ⁊ libatoria et phialas
f g ⁊ mortariola aurea ⁊ veluȝ
h i ⁊ coronas ⁊ ornamentū au
reum quod in facie templi
k erat. ⁊ cōminuit omnia. Et
accepit argentum ⁊ aurū et

a morte ſui pr̄is ⁊ inertia Seleuci ſui fratris de roma clā receſſit. ⁊ in ſiriā veniens aliquas ciuitates maritimas habuit ⁊ tandem regnū. ideo ſbdit. v Et regnauit ⁊c̄. qd̄ incepit ab alexandro magno. vt dictum eſt ſupra. Dicunt tamen aliqui q̄ hec numeratio incipit a primo anno Seleuci. q̄ immediate ſucceſſit alexādro magno in Siria. ſed hoc non videtur bn̄ dictum. quia hic ⁊ infra. vj. capi. ⁊ Danielis. viij. Alexāder dr̄ primus in regno grecoꝝ nec obſtat q̄ ibi ꝑ tempora regū intermedioꝝ numerant. cxxxvij. annos a p̄mo anno ſeleuci vſq̄ ad primū annū Antiochi epiphanis. q2 idem annus dicit᷑ vltim9 regis ꝑcedentis. ⁊ primus imediate ſeqn̄tis. ⁊ ſic bis ꝯputat᷑. Antiochus aūt epiphanes fuit nonus ab alexādro magno ⁊ ſic ꝑ talē cōputationē vnius anni bis cōputati habent᷑. ix. anni minus ſm veritatem. q̄ fuerūt de tempe alexādri magni poſtq̄ regnauit in tota grecia. Duodecim aūt anni quibus dicit᷑ regnaſſe. (3.Reg.21.g.) Cicipiūt a tp̄e q̄ poſt p̄rem immediate regnauit ī macedonia tm̄. ⁊ ſic regnū grecie inchoandū eſt ab eo. x In diebus illis. Poſita origine ꝑſecutoris. hic ꝯñr ponit᷑ occaſio ꝑſecutionis q̄ proceſſit ex malicia aliquoꝝ de pplo iſrael. ideo dicit᷑. x In diebus illis ⁊c̄. nō ſolū in ſeipis formalit᷑. ſȝ etiā in alijs effectiue. iō ſbdit᷑. y Et ſuaſerūt ⁊c̄. i. fedus ſocietatis.
z Cum gentib9 incircūciſis ⁊ ydolatris. nos eis conformādo. ⁊ ſubdit᷑ ratio. z Quia exquo ⁊c̄. iſtud dictum videbat᷑ habere colorē: q2 ante captiuitateȝ babilonicam populus iſrael multū declinauit ad ydolatriaȝ. vt patet. iij. ⁊ iiij. Reg. ⁊ tamen habuit reges potentes. ſcȝ in ſamaria ⁊ hieruſalē. Poſt reditum vͦo captiuitatis babilonice vſq̄ ad hoc tempus ad ydolatriā nō declinauerat. ⁊ tamē regē non habuerat. ⁊ ſub tributo regū alioꝝ ſeruiebat. Sed iſti tacebāt illud exquo ꝑſuaſio talis erat iniq̄. ſ. q̄ ꝑpter ydolatriā regū iſrl' ⁊ iuda ⁊ ſubditoꝝ ſuoꝝ dicta regna fuerāt deſtructa. ⁊ reges iſrl' ⁊ iuda cū ſuis populis captiuati.
a Et bonus ⁊c̄. q2 reſpiciebant q̄tū ad illud qd̄ ꝓponebatur. ⁊ nō q̄tū ad illud qd̄ tacebat᷑. b Et deſtinauerūt. i. firmiter ordinauerūt. c Aliqui de pplo. i. pauci reſpectu alioꝝ. d Et abierūt ad regē. ſ. Antiochū ydolatrā e Et dedit illis ⁊c̄. i. vt ſm ritū incircūciſoꝝ viuerēt: ⁊ ad hoc alios libere poſſent inducere. f Et edificauerūt ⁊c̄. id ē ſcholā in qua docerētur ⁊ addiſcerent leges ⁊ ſtatuta gentiliū. ⁊ dr̄ gymnaſiū. naȝ in ſchola diſputat vnus cōtra aliū. ſicut in gymnaſio exercētur homīes ad luctā corporalem. h Et iūcti ſunt natōnibus. ꝯformando ſe eis in vita ⁊ moribus. g Et fecerūt ⁊c̄. dimittendo filios ſuos incircūciſos. i Et venūdati ſunt. id eſt totaliter dediti.
k Ut facerēt malum. ſicut de achab habet᷑. iij. Regū. xxi. eo q̄ venūdatus ſis vt faceres malū in cōſpectu domini.
l Et paratū eſt. Hic ꝯñr ponit᷑ afflictōnis tp̄us ⁊ ordo nā eā fecit antiochus in egreſſu de egypto. Ad cui9 intellectum ſciēdū q̄ ſicut dixi ſup Danielē. x. cap. antiochus magnus ad cōfederationem ipſius cū rege egypti ⁊ ecōuerſo dedit filiā ſuā Cleopatram. Ptolomeo epiphani. ex quib9 nat9 fuit Ptolome9 philometor. igitur mortuo Ptolomeo epiphane. antioch9 illuſtris rex ſirie accepit aliquas ciuitates regni egypti regno ſuo ꝓpinq̄s q̄ſi tutor nepotis ſui: q̄ puer adhuc erat. q̄s cū duces egypti repeterent ꝓ puero. ⁊ ipſe nollet reddere. motū fuit belluȝ int᷑ ipos ⁊ antiochū: in quo deuicti fuerunt duces egypti. ⁊ ꝑ cōſequens ptolomeus philometor cū eiſ q̄ erat adhuc multum iuuenis. et egypto ſpoliata Antiochus venit in hierl'm ⁊ ſecit mlt'a mala. vt habet᷑ in p̄te ſequenti. In hac p̄te deſcribitur bellū dc̄m cū dr̄. l Et paratū eſt ⁊c̄. ſcȝ regnū egipti mō iam dicto: vt patȝ in l'ra paucis exceptis m In multitudine graui. ſ. ad ſuſtinendū. n In currib9 in quibus pugnabant reges antiq̄tus. o Et elephantis portantibus caſtra lignea. in q̄bus erant homines armati deſuper proijcientes iacula. p Et equitibus. cū ca elephantos ordinatis ne occiderentur ab aduerſarijs.
q Et copioſa ⁊c̄. inuadens egyptuȝ ꝑ terram ⁊ per mare.
r Et cōuertit. Hic ꝯñr ponit᷑ iudeoꝝ multiplex oppꝛeſſio cū dr̄. r Et cōuer. anti. iter ſuū. s Poſtq̄ percuſſit egyptū. mō dicto. t In. cxl. ⁊ tercio anno. ſ. regni grecoꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs anno. vj. regni antiochi. vt patet ex predictis.
v Et aſcendit ⁊c̄. q2 pata erat ad faciendū mala. x Et intrauit ⁊c̄. i. in templū qd̄ iā diu erat ꝑ zorobabel ⁊ ſocios eius reedificatū. y Cū ſupbia. tractās ꝯtemptibiliter vaſa ſacra. ideo ſubdit᷑. z Et accepit ⁊c̄. in quo cremabatur thymiama ad honorem diuinū. a Et candelabꝛū luminis. nā ſup illo erant ſeptē lucerne auree. b Et vniuer. vaſa ei9. ſ. forcipes ⁊ emūctoria q̄ oīa erant aurea. Exo. xxv. c Menſam ꝓpoſitionis. ſup quaȝ ponebant᷑. xij. panes calidi in die ſabbati. ꝓ. xij. tribub9 iſrl'. ⁊ in h̄ ſignificabat᷑ q̄ ſacerdotibus debebat᷑ a pplo victus. d Et libatoria. i. vaſa in q̄b9 ꝓbabāt᷑ liquida. de q̄bus fiebant libamina. q̄ ſunt oblatōes de liquidis. e Et phialas. id ē vaſa in q̄bus reponebantur vnguenta ⁊ thymiamata. f Et mortariola aurea. in q̄bus terebāt᷑ illa ex quib9 compellebant᷑. g Et velum. diuidens int᷑ ſanctū ⁊ ſanctūſanctoꝝ. h Et coronas. exn̄tes ibi ad ornatum tēpli. i Et ornamentū aureū. i. cortinā aurifrigiatā. k Et cōmi. oīa. i. in puluerē redegit. vt dicūt aliq̄ expoſitores. ſȝ nō ē veriſil'e q̄ tā ſpecioſa vellet ſic ꝯterē. iō dī q̄ h̄ cōminuit. i. a ꝓpria forma trāſmutauit. māȝ retinēs ad alios vſus ad ſuā vtilitatē

l Et ingemuerūt ⁊c̄. tātis malis occurrere nō valentes. m Et cōmota ⁊c̄.i. in ſuo decore trāſmutata ꝓpter miſeriā habitantium in ea n Et poſt duos annos. Hic ꝯſeq̄nt ponit ꝑſecutio quam fecit antiochus ꝑ ſuuз ducem fallacem. Ideo ſubdit. o Et locutus ⁊c̄. ſignificans ꝙ veniſſet pro bono ſtatu ciuitatis reformādo. p Et crediderunt ei. eum intra recipiendo. q Et irruit ⁊c̄. ciuibus nō cogitātibus de defenſione. r Et deſtruxit ⁊c̄. notabiles ⁊ fortes. ne poſt eius receſſuз iudei poſſent ibi tueri. s Et muros ⁊c̄. faciēdo ibi multas apturas per quas equites et pedites multi poſſent ingredi libere ſi iudei vellent in aliquo rebellare. t Et edificauerunt ⁊c̄.i. arcem ſyon v Et facta ⁊c̄.i. in fortaliciū ꝯ ciuitatis pplm. Ideo ſbdit poſtea. x Et fa. ſunt ⁊c̄. ad capiendum ciues ⁊ ſpoliandum. y Et factū eſt ⁊c̄.i. loco templi. ne cultus diuinus ibi poſſet exerceri. Nam de arce poterant ſup deum colentes iacula ꝓijcere: eo ꝙ erat ꝓpe templum. z Et in dyabolum magnum al's maluз. hoīes eīn peſſimi dicuntur dyaboli per quandam ſimilitudinem. ⁊ accipit h̄ ſingulare ꝓ plurali. dyabolum.i. dyabolos. a Et facta ē ⁊c̄.i. extraneoꝝ b Sanctificatio ⁊c̄. in loco eīn templi creuerunt arbuſta. vt dicit .ī. in ſīn. caꝑ. c Scd̄m gloriā eius. tpe ſalomonis. d Multiplicata ⁊c̄. tpe Antiochi illuſtris.

vaſa concupiſcibilia:⁊ acce
pit thezauros occultos q̇s
inuenit. ⁊ ſublatis omnib⁹
abijt in terrā ſuam. Et fecit
cedem hoīuз. ⁊ locutus eſt
in ſuperbia magna Et fact⁹
eſt planctus magn⁹ in iſra-
l el. ⁊ in omni loco eoruз. Et
B ingemuerūt principes ⁊ ſe-
niores ⁊ iuuenes ⁊ v̄gines
infirmati ſunt:⁊ ſpecioſitas
mulieꝝ imutata eſt. Omnis
marit⁹ ſumpſit lamentum ⁊
que ſedebant in thoro ma-
m ritali lugebant. Et cōmota
eſt terra ſup habitātes in ea
⁊ vniuerſa domus iacob in
n duit ꝯfuſionē. Et poſt duos
annos dierū miſit rex prin-
cipem tributoꝝ in ciuitates
iuda:⁊ venit hieřlm cū tur-
o ba magna. Et locutus ē ad
eos verba pacifica in dolo
p q et crediderūt ei. Et irruit ſu
per ciuitatē repente:⁊ ꝑcuſ
ſit eam plaga magna:⁊ ꝑdi-
dit pplm multum ex iſrael.
Et accepit ſpolia ciuitatis:
r ⁊ ſuccendit eam igni. Et de
s ſtruxit domos eius:et mu-
ros eius in circūitu:⁊ capti
uas duxerūt mulieres ⁊ na
tos:⁊ pecora poſſederunt.
t Et edificauerunt ciuitatem
Dauid muro magno et fir-
v mo ⁊ turribus firmis:⁊ fa-
cta eſt illis in arcem. Et po
C ſuerunt illic gentē peccatri-
cem viros iniquos ⁊ conua
luerunt in ea. Et poſuerunt
arma ⁊ eſcas:⁊ congregaue
rūt ſpolia hieruſalez ⁊ repo-
x ſuerūt illic:⁊ facti ſunt in la-
y queū magnū. Et factum eſt
hoc ad inſidias ſanctificati
z oni:⁊ in dyabolum malum
iſrael. Et effuderūt ſangui-
nem innocentem per filium
ſanctificationis. Et ꝯtami-
nauerunt ſanctificationem.
Et fugerūt habitatores hie
a ruſalem propter eos ⁊ facta
eſt habitatio exterorum. et
facta eſt extera ſemini ſuo. ⁊
nati eius reliquerunt eam.
b Sanctificatio eius deſola-
ta eſt ſicut ſolitudo. dies fe
ſti eius ꝯuerſi ſunt in luctū:
ſabbata eius in opprobriuз
honores eius in nihilum.
c Scd̄m gloriam eius multi-
d plicata eſt ignominia eius:
⁊ ſublimitas ei⁹ cōuerſa eſt
e in luctū. Et ſcripſit rex anti-
f ochus omni regno ſuo vt eſ
g ſet oīs ppl's vnus. Et reli-
querūt vnuſquiſq₃ legē ſuaз
⁊ ꝯſenſerunt omnes gentes
ſm verbum regis antiochi.
h Et multi ex iſrael conſenſe-
rūt ei:⁊ ſacrificauerūt ydo-
lis:⁊ coinquinauerūt ſab-
i batum. Et miſit rex antio-
chus libros ꝑ manus nūci-
oꝝ in hieřlm ⁊ in oēs ciuita
k tes iudee:vt ſequerentur le
l ges gentiū terre:⁊ prohibe
k rent holocauſta ⁊ ſacrificia
l ⁊ placatiōes fieri in templo
m dei ⁊ prohiberent celebrari
n ſabbatum ⁊ dies ſolennes.
o Et iuſſit coinquinari ſancta
p ⁊ templū ſanctum iſrael. Et
iuſſit edificari aras ⁊ tem-
pla ⁊ ydola:⁊ immolari car
q nes ſuillas ⁊ pecora com-
munia ⁊ reliquere filios ſu-
r os incircunciſos:⁊ coinqui
nari aīas eoꝝ in oībus im-
s mūdicijs ⁊ abominatōib⁹:
t ita vt obliuiſcerentur legeз
v ⁊ immutarent oēs iuſtifica-
tiones dei. Et quicūq₃ non
feciſſent ſm verbum regis
antiochi morerent. Scd̄m
omnia verba hec ſcripſit
omni regno ſuo. et prepo-
ſuit principes populo qui
hec fieri cogerent. Et iuſſe-
runt ciuitatibus iude ſacri-
ficare. Et congregati ſunt
multi de populo ad eos qui
dereliquerant legem domi-
ni:⁊ fecerunt mala ſup ter-
x ram:⁊ effugauerunt populū
iſrael in abditis:⁊ in abſcō
y ditis fugitiuoꝝ locis. Die
quintadecima mēſis caſleu

tum firmum. f Ut eſſet oīs ppl's regni ſui vn⁹ vnius legis ⁊ ritus. g Et reliquerūt vnuſquiſq₃ gentilium aliū ritum habentiū ꝙ antiochus. h Et multi ⁊c̄. aliqui timore: aliqui fauore. i Et miſit rex ⁊c̄. id ē epiſtolas decretum ſuū continentes. k Ut ſequerentur ⁊c̄. ydolatrarum. l Et ꝓhiberent holocauſta que totaliter incendebantur ad honorē diuinum. k Et ſacrificia pro peccatis oblata. l Et placationes.i. ſacrificia pacifica de q̇bus habetur in Leuitico m Et ꝓhiberent ⁊c̄. ꝓ bñficio creationis omniū. n Et dies ſolēnes. vt paſce penthécoſtes ⁊ hmōi. o Et iuſſit ⁊c̄.i. templi loca. p Et templum ſanctum iſrael. qui dicitur ſanctus: q2 ꝓ ceteris populis ad diuinū cultuз deputatus. vñ res inanimate que diuio cultui deputantur dicūtur ſancte. vt veſtes ⁊ vaſa ⁊ ſīlia. q Et pecora cōia.i. immunda ſcd̄m legem moyſi. r Et coinq̇nari ⁊c̄.i. cibis lege prohibitis s Et abominationibus.i. ydolatrijs que abominationes dicūtur in veteri teſtamento t Ita vt obliuiſcerent legem ꝑ ꝯſuetudinem legi contrariā v Et imutarēt ⁊c̄.i. oblationes ⁊ ſacrificia que offerebantur deo celi. Cetera patent vſq₃ ibi. x Et effugauerunt ⁊c̄. q2 nolentes ydolatrare refugiebant occulte ad ſpeluncas montium. vt habetur infra ſequenti capitulo. Secundo precepit ydolatriam profiteri. Ideo dicitur. y Die quindecimo menſis caſleu. id eſt decembris vt dicunt aliqui. ſ₃ melius ꝙ corrñdet nouembri. Nam apud hebreos eſt tercius a ſeptimo mēſe computato vtroq₃ q̇ ſeptimus corrñdet ſe-

Thob.2.b.
Amos.8.c.
F

e Et ſcripſit. Hic ꝯſequenter deſcribit ꝑſecutio regis antiochi ꝑ nuncios ⁊ ſcripturā in qua ꝑmo ꝓcepit legem moſaycam aboleri. Ideo dicit. e Et ſcripſit rex. per decre-

ptembri noſtro: aliq̄ñ tamē ꝑ ꝑte ɔcurrit cum octobri noſtro. ⁊ ꝑ ɔſequens caſleu ſili̇̄r cum decembri. Et rō huius ē q2 iudei faciunt menſes ꝑ lunatōes: ſicut plenius declaraui Gen. vij. ⁊ Exod. xij. z Quinto ⁊. xl. ⁊. c. anno ſcz regni grecoꝝ. a Et edificauit. i. ſtatui fecit. b Abominandum ydolum ſcz iouis olympij.
c Deſolatōis. quia erat ſignū deſolationis tēpli. Tercio ꝑcepit legē moſeycam deſtrui. Ideo dī. Et libros legis dei combuſſerūt ⁊c̄. Quarto ꝑcepit oēs legis obſeruatores trucidari. Ideo dī d Et q̄cūq3 ſeruabat ad legem dñi ⁊c̄. Et p3 littera vſq3 ibi e Et q̄nta ⁊ viceſima die menſis caſleu.
f Sacrificabūt ⁊c̄. ſcz dei ſuper qḋ erat ydolum poſitū. ⁊ ſic ara in qua ſacrificabant ydolo erat poſita ɔtra altare dei. g Et ſuſpendebāt ⁊c̄. i. per colla funibus iuxta ceruices tranſeū tibus. Cetera patent

Capl̄m. ij.

In dieb9 ill̄. Poſita deiectiōe ppl'i ꝑ antiochū epyphanez Hic ɔñr ponit aliq̄lis eius releuatio ꝑ Matathiā. vbi ꝑ̄ ponit audacia zelantis Scdō ɔſtātia tolerātis ibi. Et exclamauit. Tercio ꝓuidentia morientis ibi. Et appropinquauerunt Circa primum ꝑmo ponitur planctus humiliationis. Secundo auſus confeſſionis ibi. Et venerunt illuc. Tercio zelus emulationis ibi. Et ceſſauit. Circa ꝑmuz premittitur Matathie genus cuz dicit a In diebus illis. ſurrexit matathias filius Johānis ⁊ eius officium cum dicitur b Sacerdos ex filijs ioarim. Iſte fuit vnus de vigintiqtuor ſacerdotibus quos inſtituit dauid ad augmētatōez diuini cultus. j. Paral. xxiiij. Et dicunt aliq̄ q̄ iſte vocatur ibi ioachim q̄ habuit ſortē. xxj. videt̄ tñ mihi q̄ melius dicitur ibi ioarib q̄ habuit ſortē ꝑmā. Noīa eñ hebrea frequenter mutant̄ in vltima lr̄a ſicut ⁊ latina. ⁊ h̄ p3 ex hoc quod infra. xiiij. ca. dī q̄ matathias fuit ex filijs iarib. qḋ idē nomē eſt qḋ ioarib. c Ab hierl̄m. Iſtō refert̄ ad illḋ qḋ ſupra ponit̄ ſurrexit. Nā inde receſſit ꝓpt̄ templi ɔtaminatōez.

z quinto et quadrageſimo et
a centeſimo anno: edificauit
b rex Antiochus abominan-
c dum ydolum deſolationis:
ſuper altare dei ⁊ per vni-
uerſas ciuitates iude in cir
cūitu edificauerunt aras: et
ante ianuas domorum et in
plateis incendebant thura
⁊ ſacrificabant. ⁊ libros le-
gis dei combuſſerunt igni
ſcindentes eos. ⁊ apud quē
cunq3 inueniebātur libri te-
d ſtamenti domini: ⁊ quicun-
q3 obſeruabat legem domi-
ni ſ̄m edictum regis truci-
dabant eum. In virtute ſua
faciebant hec populo iſrael
qui inueniebantur in omni
e menſe in ciuitatibus. Et q̄n
f ta et viceſima die menſis ſa
crificabant ſuper aram: que
erat contra altare: ⁊ mulie-
res que circūcidebāt filios
ſuos trucidabant ſ̄m iuſſuz
g regis antiochi. ⁊ ſuſpende-
bant pueros a ceruicibus ꝑ
vniuerſas domos eorum ⁊
eos qui circūciderant illos
trucidabant. ⁊ multi de po-
pulo iſrael diffinierūt apud
ſe vt nō mādu carēt immun
da: ⁊ elegerunt magis mori
q̄ cibis coinq̄nari immun-
dis. ⁊ noluerunt infringere
legem dei ſanctam: ⁊ truci-
dati ſunt. ⁊ facta eſt ira ma-
gna ſuper populum valde.

Caplm II

a In diebus illis ſurre-
xit matathias fili9 Jo-
hannis filij Symonis
b ſacerdos ex filijs ioarim ab
c hieruſalez. ⁊ ɔſedit in mōte
d modin. ⁊ hēbat filios quin-
q3 iohānā q̄ cognominabat
gaddis. ⁊ ſymonē q̄ cogno-
minabat thaſi. ⁊ iudam qui
vocabat machabeus. ⁊ ele-
azarum qui cognominabat
abarō. ⁊ ionathan q̄ cogno
f minabat apphus. Hi vide-
runt mala que fiebant in po
g pulo iuda et in Hierl̄m: Et
dixit matathias. Ve mihi:
vt quid natus ſu3 videre cō
tritionem populi mei ⁊ con
tritionem ciuitatis ſancte ⁊
ſedere illic cum dat in mani
h bus inimicoru3. Sancta in
i manu extraneorū facta ſunt
k templū eius ſicut hō igno-
l bilis. Vaſa glorie eius ca-
ptiua abducta ſunt: trucida
ti ſunt ſenes eius in plateis
et iuuenes eius ceciderunt
m in gladio inimicoru3. Que
gens nō hereditauit regnū
eius: et non obtinuit ſpolia
n eius. Omnis compoſitio
o eius ablata eſt. Que erat li
p q bera: facta ē ancilla. Et ecce
r ſancta noſtra ⁊ pulcritudo
s noſtra: ⁊ claritas nr̄a deſo-
t lata eſt: ⁊ coinq̄nauerūt ea3
v gentes. Quo ergo nobis
x adhuc viuere: et ſcidit ve-
ſtimenta ſua Matathias et
y filius eius: ⁊ operuerunt ſe
z cilicijs. ⁊ planxerunt valde
a Et venerunt illic qui miſſi
erant a rege antiocho. vt co
gerent eos qui confugerant
in ciuitatē modin immola-
re ⁊ accendere thura ⁊ a le-
b ge dei diſcedere. Et multi
de populo iſrael conſentien
c tes acceſſerunt ad eos. ſed

d Et conſedit in monte modin. vnde erat oriundus. Cōſequenter deſcribitur proles eius cum dicitur. e Et habebat filios quinq3 ⁊c̄. interꝑtationes cognominū h̄ omitto. q2 Hieronymus in libro ſuo de interꝑtationibus noīu3 hebreoꝝ nonnullas ponit de libris machabeoꝝ. ⁊ iſte que ſunt remigij ⁊ in fine byblie cōiter ponuntur ſunt in pluribus improprie. ⁊ frequenter a Hieronymo reprobate. f Hi viderunt mala. Oculo compaſſionis ⁊ doloris. g Et dixit Matathias. Ve mihi ⁊c̄. q. d. minus malum eēt mihi ſimpliciter nō eſſe q̄ tanta mala populi ⁊ ɔtemptū cultus diuini videre. h Sancta ſcz loca ⁊ vaſa.
i Et in manu extraneoꝝ. i. gentilium ydolatraꝝ. k Templū ei9 ⁊c̄. ignobiles eñ vilibus operibus deputant̄. ⁊ ſic templū ydolatrie et luxurie erat plenū. vt habet̄ ij. lib. vj. ca. l Vaſa glorie eius ⁊c̄. Nam antiochus ea aſportauerat vt dictū ē capi. ꝑcedē. m Que gens nō ⁊c̄. Hoc dicit̄ eo q̄ in exercitu antiochi erant multi de diuerſis nationibus collecti. n Ois cōpo. ei9 tā ſpūalis q̄ corporalis. o Que erat libera. tempore Dauid ⁊ Salomonis ⁊ plurium regū alioꝝ. p Facta eſt ancilla. ſb antiocho puerſo q Et ecce ſan. noſtra q̄tu3 ad dei cultum. r Et pul. nr̄a. q̄tum ad templi ornatum. s Et claritas nr̄a. q̄tū ad legem que illuminat intellectum
t Deſolata eſt. Hec eñ tria diſſipauerat antiochus per ſuum decretum. vt p3 cap. ꝑcedenti.
v Quo ḡ adhuc no. viuere. q. d. Melius eſt nob̄ mori q̄ talia videre. x Et ſcidit matathias ⁊c̄. in ſignum doloris
y Et operue. ſe cilicijs in ſignum humiliationis.
z Et planxerunt valde. ꝓ malis ꝑdictis.
a Et venerunt illuc. Hic ɔñr ponit̄ auſus ɔfeſſionis dei cultus ⁊ diuine legis. ⁊ h̄ ꝑñtibus aduerſarijs. Ideo dicit̄. Et venerūt illuc ⁊c̄. ⁊ p3. b Et multi de populo iſrl̄. ɔſentientes timore mortis. c S3 ⁊ matathias ⁊ fi. eius ɔſtan. ſteterunt in ɔfeſſione dei ⁊ legis.

matathias ⁊ filij eiꝰ ꝯſtāter ſteterunt. Et rñdentes qui d miſſi erant ab antiocho di- e xerūt matathie. Princeps f g ⁊ clariſſimus ⁊ magnꝰ es in h hac ciuitate: ⁊ ornatꝰ filijs i k ⁊ fribꝰ. Ergo accede prior ⁊ fac iuſſuꝫ regis ſicut fecerunt oēs gētes ⁊ viri iuda ⁊ l q̄ remāſerūt in hirlm. ⁊ eris tu ⁊ filij tui inter amicos re- m gis. ⁊ amplificatus auro et argento ⁊ muneribus mul- n tis. Et rñdit Matathias et dixit magna voce. ⁊ ſi oms gentes regi antiocho obediunt vt diſcedant vnuſquiſq3 a ſeruitute legis patꝝ ſuorū ⁊ ꝯſentiant mandatis eius: o ego et filij mei ⁊ fratres mei p obediemus legi patꝝ nr̄oꝝ Propicius ſit nobis deus nō eſt nobis vtile relinquere legē ⁊ iuſticias dei. Non audiemus v̄ba regis antiochi: nec ſacrificabimꝰ tranſgredientes leḡ noſtre man q data. vt camꝰ altera via. Et vt ceſſauit loqui verba hec: acceſſit q̄dam iudeus in omniuꝫ oculis ſacrificare ydoḷ ſup aram in ciuitate modin ꝑm iuſſum reg̃. Et vidit ma r thathias et doluit: et con- s tremuerunt renes eius. Et t accenſus eſt furor eius ꝑm iudiciū leg̃: ⁊ inſiliens trucidauit eū ſup arā. Sꝫ ⁊ virū quē rex antiochus miſerat q̄ cogebat imolari: occidit in ip̄o tp̄e: ⁊ aram deſtru v xit. Et zelatus ē legē ſic fecit phinees zābri filio ſalomi. x Et exclamauit Matathias voce magna in ciuitate dicēs. oīs q̄ zelū hꝫ legis ſtatuens teſtamētū exeat poſt y me: ⁊ fugit ip̄e ⁊ filij eius in mōtes: ⁊ reliquerūt q̄cunq3 z hēbāt in ciuitate. tūc deſcēderūt multi q̄rētes iudiciuꝫ ⁊ iuſticiā in deſertuꝫ. ⁊ ſederūt ibi ipi ⁊ filij eiꝰ ⁊ mulieres eoꝝ ⁊ pecora eoruꝫ: q̄m inundauerūt ſup eos mala. Et renunciatum eſt viris regis ⁊ exercitui q̄ erāt in hieruſalē ciuitate dd̄ q̄m diſceſ a ſiſſent viri q̄dam: q̄ diſſipauerūt mandatū regis in loca occulta in deſto. ⁊ abiiſſent poſt illos multi. Et ſtatim precurrerunt ad eos: ⁊ cōſtituerūt aduerſus eos ꝑlium in die ſabbatoꝝ. Et dixerunt ad eos. Reſiſtitis ⁊ nūc adhuc exite ⁊ facite ꝑm verbum regis antiochi ⁊ viuetis. Et dixerunt. Nō exibimus neq3 faciemus verbū regis vt polluamus diē ſabbatoꝝ. Et cōcitauerunt b aduerſus eos pliū: ⁊ non re c ſponderūt eis nec lapidem d miſerūt in eos: nec oppila- e uerūt loca occulta dicentes Moriamur oms in ſimplicitate nr̄a: ⁊ teſtes erūt ſup nos celū ⁊ terra q̄ iniuſte ꝑditis nos. Et intulerūt illis bellū ſabbatis. ⁊ mortui ſūt ipi ⁊ vxores eoꝝ ⁊ filij eorū ⁊ pecora eorū vſq3 ad mille f aias boiuꝫ. Et ꝯgnouit ma g tathias et amici eius: et luctū habuerūt ſup eos valde Et dixit vir ꝓximo ſuo. Si omnes fecerimus ſicut fratres noſtri fecerūt ⁊ non pugnauerimus aduerſus gen- h i tes ꝓ aiabꝰ nr̄is ⁊ iuſtifica- k tionibꝰ nr̄is citius diſꝑdēt l nos a terra. ⁊ cogitauerunt m in die illa dicētes. Omnis hō quicūq3 venerit ad nos in bello die ſabbatoruꝫ pugnemꝰ aduerſus eū ⁊ ſi moriemur oms ſic mortui ſunt n frēs nr̄i in occultis. Tūc cō o gregata ē ad eos ſynagoga iudeorum fortis viribus ex p iſrl̄. Ois voluntariꝰ in lege

d Dixerūt Matathie. volentes eum ꝑ v̄bis adulatorijs ſubuertere. e Princeps dignitate. f Et clariſſimus. fame celebritate. g Et magnus es ꝑtāte. h Et ornatus filijs quinq3. i Et fra. i. magna cognatione. k Ergo acce. prior. q. d. decet te. Secundo verbis promiſſorijs cum dicitur. l Et eris ⁊c. q̄tum

C ad bonum honorabile. m Et amplifi. auro ⁊c. q̄tum ad bonū vtile. n Et rñdit matathias ⁊c. vt magis appareret eiꝰ ꝯſtantia. Et ſi omēs gentes ⁊c. Sequitur o Ego ⁊ fi. mei ⁊c. i. cog̃ti. p Obediemus legi ⁊c. colentes vnū deum veruꝫ Et cetera patent. q Et vt ceſſauit. H̄ ꝯñr poniṫ zelus emulatōis quo interfecit iudeū ydolis imolantē. Patet lr̄a vſq3 ibi r Et ꝯtre. ⁊c. q2 fortis motus cordis redundat ad corpus. s Et accē. ē fu. eiꝰ. i. ira ꝑ zelū. q2 tū excitabaṫ ꝑm rōnis iudiciū. Jō ſb̄diṫ. t Scd̄m iudiciū legis ſicut fortis ire paſſione vtitur laudabiliter ad ꝓmptius exequendo actum virtutis. iiij. Ethycoꝝ. v Et zelatus ē ⁊c. q̄ ex zelo legis interfecit zambri cū ſcorto madianitide Nume. xxv. x Et exclamauit Poſtq̄ deſcripta eſt zelantis audacia: h̄ ꝯſequenter deſcribiṫ ipius tolerantie

Nu. 25. b

conſtantia que ꝑmo declaratur in hoc q̄ Matathias cum filijs ſuis ñ fuit fractꝰ rigore aſꝑitatis ma-

D gis eligēs herbis viuere in deſerto q̄ legē trāſgredi. Jō ſubdiṫ. y Et fugit ipſe ⁊c. bona ſua tempalia ꝓpter zelū dei ꝯtemnēs. z Tunc deſcenderunt multi. qui iam ante fugerant ad loca magis montuoſa. a Qui diſſipauerunt mandatum regis. ipſum implere denegando: ⁊ virum inducentē ad regis obedientiam occidendo. Cetera patent vſq3 ibi. b Et nō rūderūt eis ad votū ſcꝫ eoꝝ ſꝫ ad ꝯſiliū. Jō ꝑmittit ⁊ dixerunt. Non exibimus ⁊c. c Nec lapidem miſerūt in eos. ad ſui defenſionem. d Neq3 opilauerunt loca. ne quietem ſabbati violarent. e Dicentes. Moriamur ⁊c. ⁊ ſine dubio iſtud proceſſit ex quadam ſimplici deuotione: quia licitum erat eis in die ſabbati ſe defendere. Unde ⁊ Joſue. vj. dicitur q̄ cuncti bellatores de voluntate domini circūierunt vrbem Hiericho ſemel in die. et hoc ſeptē diebus in quibus dies ſabbati erat incluſus. ꝓpter quod matathias qui erat in lege peritus declarauit q̄ licitum erat iudeis in ſabbato pugnare in neceſſitatis caſibus. f Et cognouit. Hic oñdiṫ ſecundo ꝯſtantia matathie ⁊ eoꝝ q̄ cum eo erant in hoc q̄ non fuerunt fracti terrore aduerſitatis: exaudita morte mille hoiuꝫ. Jdeo ſb̄diṫ f Et cogno. matathias ⁊c. mortem ꝑdictoꝝ. g Et luctū habuerunt ⁊c. q2 mortui erant ex indiſcreta deuotione. Jō ſubdiṫ. Et dixit vir ꝓximo ſuo ⁊c. h Pro aiabus nr̄is. i. ꝓ vitis noſtris vt ita liceat loqui. i Et iuſtificatōnibus. i. legis obſeruationibus k Citius diſperdēt nos. ⁊ ſic ſequentur maiora mala. l Et cogitauerunt in die illa dicentes. m Omnis hō ⁊c. Jſtud ordinauerunt de ꝯſilio Matathie: vt dictum eſt. n Tunc congregata eſt. Hic tercio declaratur eoꝝ conſtantia: quia non fuerunt fracti labore anxietatis quo viriliter hoſtibus reſtiterunt. Jdeo dicitur. n Tunc congregata eſt ad eos. ſcꝫ ad matathiam ⁊ eius amicos. o Synagoga iudeoꝝ fortis viribus. q̄ntum ad robur corporis ⁊ ſpiritus. Jdeo ſubditur. p Omnis voluntarius in lege. id eſt habens voluntatem ſeruandi legem.

E

q Et facti ſunt illi ꝛc. eligētes matathiā in p̄ncipem ſuum r Et ꝑcuſ. pec. ꝛc. ꝑ zelū legis excitata. s Et ceteri fugerūt ad natōes gentilium. ex̄ iudeā exiſtētes. t Et circū. mata. ꝛc. ꝑ loca iudee ydolatria polluta. v Et circū. pueros ꝛc. q̄s parētes eoꝝ nō fuerāt auſi circūcidere morē ti more. x Et ꝑſecuti ſunt ꝛc. ſ. homīes val de ſupbos: ſicut homines digni morte dicunt filij mortis. j. Reguz. xxvj. y Et ꝓſpatū ē ꝛc. ſ. matathie ꝛ filioꝝ ſuoꝝ.

b Dauid in ſua miſa. qua pepcit ſauli q̄ bis cecidit in mān ſua. j. Reg. xxiiij. ꝛ. xxvj. c Cōſecutus eſt ꝛc. ij. Regum vij. d Helyas ꝛc. occidēdo ꝓphas baal. iij. Regū. xviij. e Receptus eſt in celū. iiij. Regū. iij. f Ananias ꝛc. corde vnū ver̄ deum ꝯfitentes ore. g Liberati ſunt de flā ma Daniel. iij.

z Et obti. legē. ſ. legis obſeruantiā. a De ma. gētiū. ſ. depſſa eoꝝ potentia. b Et nō dederunt ꝛc. ſʒ magis repſſerunt: et ſic min⁹ dicendo pl⁹ ſignificat. c Et appropin. Deſcripta matathie conſtantia Hic ꝯn̄r deſcribitur eius ꝓuidentia. nam videns appropinq̄re tp̄s ſue mortis ordinauit imposteruʒ de defenſione legis. ꝛ p̄mo ad eam filios ſuos animat di. d Nūc ꝯfor. ꝛc. ſcʒ antiochi regis. vt pʒ ex predictis. e Et caſtigatio nr̄a ꝓ peccatis nr̄is. f Et tp̄s euerſionis diuini cultus ꝛ legis. g Et ira. ſ. petra. h Indignatōis ſcʒ diuine ſuo iuſto iudicio licet nobis occulto. i Nūc ḡo filij ꝛc. ſ. zelatores ꝛ defenſores ipſius: quia nunc eſt neceſſitatis tp̄s. k Et da. aīas veſtras periculo mortis vos exponendo. l Pro teſtamento patꝝ. ſ. patribus dato Exo. xx. Scđo exempla patrū allegat ꝛ p̄mo in generali dicens. Et mementote operum patrum ꝛc. m Et ac. gloriā magnā. ſ. ꝟtutis famam in p̄nti: ꝛ nomē eternum in futuro.

ꝛ oīs q̄ fugiebant a malis additi ſunt ad eos. et facti ſunt illis ad firmamentū: ꝛ collegerūt exercitum ꝛ ꝑcuſſerūt pctōres in ira ſua: ꝛ viros iniq̄s in indignatōe ſua ꝛ ceteri fugerūt ad natiōes vt euaderēt Et circūiuit matathias ꝛ amici eius: ꝛ deſtruxerunt aras ꝛ circunciderunt pueros incircūciſos q̄tq̄t inuenerunt in finibus iſrl' in fortitudine. Et ꝑſecuti ſūt filios ſupbie: ꝛ ꝓſpatū eſt op⁹ i māib⁹ eoꝝ. Et obtinuerunt legem de manib⁹ gentium ꝛ de manibus regū: ꝛ nō dederūt cornu peccatoꝝ. ꝛ appropinquauerūt dies Matathie moriendi ꝛ dixit filijs ſuis: nunc ꝯfortata eſt ſuperbia ꝛ caſtigatio: ꝛ tp̄s euerſionis: ꝛ ira indignatōis. Nūc ḡ filij emulatores eſtote legis. ꝛ date animas veſtras ꝓ teſtamēto patꝝ: ꝛ mementote operum patꝝ que fecerūt in generationibus ſuis. ꝛ accipietꝭ gloriā magnā ꝛ nomen eternū. Abraā nōne in tētatiōe inuēt⁹ ē fidelꝭ: ꝛ reputatū eſt ei ad iuſticiam. Joſeph in tp̄e anguſtie ſue cuſtodiuit mādatū: ꝛ fact⁹ eſt dn̄s egypti Phinees pr̄ nr̄ zelando zelū dei. ꝛ accepit teſtm̄ ſacerdotij eṫni. Jh̄s dū iplevit ꝟbū fact⁹ ē dux in iſrl'. Caleph dū teſtificaṫ in eccleſia accepit hereditatē. Dd̄ in ſua mīa ꝯſecut⁹ ē ſedē regni in ſecula. Helyas duʒ zelat zelū legis recept⁹ ē in celū. Ananias azarias ꝛ miſael credētes liberati ſūt de flāma. Daniel in ſua ſimplicitate liberatus eſt d̄ ore leonū. Et ita cogitate ꝑ generationē ꝛ generatōʒ. q2 oēs q̄ ſperāt in eū nō īfirmanṫ. Et a ꝟbis viri pctōris ne timueritꝭ. q2 gloria eius ſtercus ꝛ ꝟmis eſt. hodie extolliṫ ꝛ cras nō īuenieṫ: q2 ꝯuerſus ē in traʒ ſuā: ꝛ cogitatio ei⁹ perijt. vos ḡ filij cōfortamī ꝛ viriliter agite in lege: q̄a cū feceritis que vob̄ p̄cepta ſunt in lege a dn̄o deo vr̄o: in ipſa glīoſi eritis. Et ecce ſymō frat vr̄ ſcio ꝙ vir cōſilij eſt. Jp̄m audite ſp. ꝛ ipſe erit vobis pater. Et iudas machabeus fortis virib⁹ a iuuentute ſua ſit vob̄ princeps militie: ꝛ ip̄e aget bellum ppl'i. Et adducetis ad vos omnes factores legis: ꝛ vindicate vindictam populi veſtri. Retribuite retributionem gentibus: ꝛ intendite in preceptum legis. Et bn̄dixit eos. ꝛ appoſit⁹ eſt ad p̄res ſuos ꝛ defunct⁹ eſt anno cētesimo q̄dragesimoſexto. ꝛ ſepultus eſt a filijs ſuis in ſepulcris patrū ſuoꝝ in modin. ꝛ planxerūt cū oīs iſrael plāctu magno.

Caplm III

ET ſurrexit Judas qui

h Daniel in ſua ſimplicitate. ſ. orās deuʒ ſimplici corde. i Liberatus eſt ꝛc. Dan̄. vj. Cetera patent vſq; ibi. k Et a verbis. ſcilʒ cōminatorijs. l Viri peccatoris. ſ. Antiochi regis m Ne timueritis. ti more veſtros aīos deijciente. n Quia gloria ꝛc. ſ. in ſterc⁹ ꝛ vermē conuertetur. et videtur hic matathias ꝓphetice loqui Nam in lāguore poſtea poſito antiocho vermes viuentes de carne eius ſcaturiebāt: ꝛ ex fetore eius exercitus grauabaṫ: vt habeṫ. j. li. ij. c. ix. o Hodie extolliṫ potentia regni. p Et cras ꝛc. id eſt cito morietur. q Quia ꝯuer. ꝛc. ſ. reuerſus. vt dictū eſt ſupra cap̄. j. r Et cogitatio eius perijt. quia non potuit perficere quod cogitabat de iudeorū deſtructiōe. s Vos ergo. Hic tercio filios ſuos ad defenſionem legis ordinat dicens. s Vos ergo ꝛc. in dn̄o ꝛ in potentia virtutis eius. t Et viriliter agite in lege. pugnando ꝓ eius defenſiōe. v Quia in ip̄a ſeruanda ꝛ implenda. x Glorioſi eritis. p̄ in ſpe. Poſtea in re. Qꝫ aūt in aliquibus libris interponitur: cum feceritis ꝛc. non eſt de textu nec hr̄ in

Gen̄. 22. c.
Gen̄. 35. f.
Nūe. 25. c.
Joſue. 1. d.
Nūe. 14. a.
Joſue. 14. a

2. Re. 18. g.
4. Reg. 2. b
Dan̄. 3. c.
Dan̄. 6. c
G
Nō ē de textu neq; in libris correctis.
A

Conſeq̄nter ponit exempla in ꝑticulari di. n Abraā nōne in tētatōe immolatiōis yſaac Gen̄. xxij. o Inuētus eſt fidelis q. d. ſic: q2 ꝑatus fuit imolare ꝓpter bonū obediētie. p Et reputatū ē ꝛc. ꝓpter bonā volūtatem. q Joſeph in tp̄e ꝛc. q2 tūc erat vēditus in ſeruum. r Cuſtodiuit mandatū. renuēs adulterium Gen̄. xxxix. s Et factus ē dn̄s egypti Gen̄. xli. t Phinees pr̄ noſter zelādo ꝛc. ſic dictū ē ſupra. v Jeſus. ſ. Joſue. x Dum impleuit verbū dn̄i ꝑ Moyſen ſibi dictū. y Factus ē dux in iſrl' Joſue. j. z Caleph dum ꝛc. virtutem dei ꝯ exploratores Numeri. xiiij. a Accepit hereditatem Joſue. xiiij.

libris correctis. y Et ec. ſy. fra. vr̄ ſcio q2 vir ꝯſilij ē. ſ. prudens in dandis ꝯſilijs. z Jp̄m au. ſp. eius ſcd̄m ꝯſiliuʒ a Et ip̄e vo. erit pr̄. q2 prudentia in bellis ē magis neceſſaria q̄ fortitudo. b Et iudas ꝛc. ideo ad p̄ncipatū militie aptus. c Et ip̄e ꝛc. de ꝯſilio tn̄ ſymonis. d Et adducetis ꝛc. q2 ꝟtus vnita fortior eſt ſeip̄a diſpſa. e Retribuite re. gētibus ip̄as puniēdo ꝓ malis illatis fidelibus. Cetera patēt.

Caplm. iij.

ET ſurrexit iudas. Poſt liberatiōeʒ ppl'i ſb̄ Matathia ꝯn̄r deſcribiṫ eiuſdē liberatio ſb̄ iuda. Circa quā p̄ deſcribit virtus ducis. Scđo ꝯflictus eius cū aduerſarijs ibi. Et perſecutus eſt. Circa primum dicitur.

a Et ſurrexit iudas ad ppl'i defenſionē poſt ſuum patrez
b Et adiuua.eum ꝛc̄.obedientes ei tanꝗ exercitus duci
c Et preliabanť prelium iſrael ꝛc̄.ſignū em̄ habitus ge-
nerati eſt delectatio in ope.ij.ethycoꝝ. ꝛ ꝑ hoc pȝ ꝙ babe-
bant habitum fortitudinis. d Et dilatauit ꝛc̄.ad facta
patris ſui notabili-
ter addendo.
e Et induit ſe ꝛc̄.i.
fortiter ꝛ audacter.
f Et ſuccinxit ſe ꝛc̄
Nā agilis erat ꝛ ex-
peditus ad bellādu;
ſicut hō ſuccinctus
ad ambulandū. g
Et ꝓtegebat caſtra.
ſcȝ iſrl'. h Simi
lis factus eſt leoni.d
quo ſcribiť Prouer-
bio.xxx.Leo fortiſſi-
mus beſtiarū ad nu'-
lius paucbit occur-
ſum. i Et ſicut
catulus ꝛc̄.cuius ru-
gitu terrenť beſtie et
ſiūt ſtupide:ſicut gē-
tes ydolatre audito
noīe iude. k Et
pſec.eſt. Hic ꝯñr de-
ſcribiť conflictus iu-
de cum aduerſarijs.
ꝛ primo in generali.
Secundo in ſpāli ibi
Et ꝯgregauit apollo
nius. Circa primum
dr̄. k Et pſecutus
eſt ꝛc̄. in locis abdi-
tis vbi ſe abſconde-
rant fugiendo. l
Et directa eſt ſalus.
ſcȝ iſrael. m In
manu eius.i.in potē
tia eius. n Et exa-
cerba.re.multos.co-
rum gentes debellā-
do. o Et letifica-
bat iacob.i.pplm iſ-
rael ipm liberando.
p Et in ſeculum ꝛc̄
qđ ptȝ adimpletum.
nā ad eius cōmenda
B tionē narranť eius fa
cta ꝑ orbem vniuer-
ſum. q Et ꝯgrega
uit ꝑeuntes.ſ.facto-
res legis quos inter
ficiebant gentiles.
r Et cōgregauit.H
ꝯñr deſcribiť eius cō
flictus cum aduerſa-
rijs magis in ſpāli ꝛ
pmo tēpe Antiochi
epyphāis.Scđo tpe
filij ſui Antiochi eu-
patoris.c.vj. Tercio
tpe Demetrij filij al-
terius fris ſcȝ Seleu
ci pmogeniti antio-
chi magni.vq.ca. Prima in tres ſm triplex bellum qđ ha-
buit iudas tpe antiochi. Primū fuit cū regni ducibus. Se
cundū cū regis ꝑncipibus ibi. Ut audiuit aūt rex. Terciū
cū finitimis gētibus.c.v. Prima adhuc in duas.qꝛ primo

vocabatur machabeus fili/
b us eius pro eo: ꝛ adiuua-
bāt cuȝ omnes fratres eius
ꝛ vniuerſi qui ſe iunxerant
c patri eius. ꝛ preliabantur ꝑ
d lium iſrael cum leticia. ꝛ di
latauit gloriam populo ſuo
e ꝛ induit ſe loricam ſicut gi-
f gas: ꝛ ſuccinxit ſe arma bel-
g lica ſua in prelijs ꝛ protege
h bat caſtra gladio ſuo. Simi
lis factus eſt leoni in operi-
i bus ſuis: ꝛ ſicut catulus le/
onis rugiens in venatione:
k ꝛ perſecutus eſt iniquos ꝑ
ſcrutans eos. ꝛ qui contur-
bāt populum ſuum eos ſuc
cendit flāmis: ꝛ repulſi ſūt
inimici eius ꝑ timore eius:
ꝛ omnes operarij iniquita-
l tis conturbati ſunt. ꝛ dire-
m cta eſt ſalus in manu eius.
n Et exacerbabat reges mul-
o tos: ꝛ letificabat Jacob in
p operibus ſuis: ꝛ in ſeculuȝ
memoria eius in bñdictiōe. ꝛ
perambulabat ciuitates iu
da: ꝛ ꝑdidit ipſos ex eis: et
auertit irā ab iſrl'. ꝛ nomina
tus eſt vſqȝ ad nouiſſimum
q terre: ꝛ ꝯgregauit ꝑeuntes.
r Et cōgregauit apollonius
gētes ꝛ a ſamaria virtutem
multā ꝛ magnam ad bellan
s duȝ ꝯ iſrl'. ꝛ cognouit iudas
t ꝛ exijt obuiam illi: ꝛ ꝑcuſſit
ꝛ occidit illuȝ. ꝛ ceciderunt
multi et reliqui fugerunt: et
v accepit ſpolia eorū. Et gla-
dium apollonij abſtulit iu-
x das: ꝛ erat pugnās in eo oī
a bus diebus. Et audiuit ſe-
ron princeps exercitus ſy-
rie ꝙ ꝯgregauit iudas con-
gregationē fideliū ꝛ eccl'iaȝ
ſecū: ꝛ ait. Faciam mihi no
men ꝛ glorificabor in regno

ꝛ debellabo iudā ꝛ eos qui
cum ipſo ſunt: quia ſperne-
bant ꝟbum regis. Et ꝑpa-
rauit ſe. ꝛ aſcenderunt cum
eo caſtra impiorū fortes au
xiliarij vt facerent vindictā
in filios iſrael. Et appropi-
quauerunt vſqȝ bethoron: ꝛ
exiuit iudas obuiā illis cuȝ
paucis. Ut aūt viderent ex
ercitū venientē ſibi obuiam
dixerūt iude. Quomō pote
rimus pauci pugnare cōtra
multitudinem hanc tantam
et tam fortem. Et nos fati
gati ſumus ieiunio hodie.
Et ait iudas. Facile eſt con
cludi multos in manu pau-
coꝝ: ꝛ non eſt differentia in
cōſpectu dei celi liberare in
multis ꝛ in paucis: qm̄ non
in multitudine exercitus vi
ctoria belli. ſed de celo for-
b titudo eſt. Ipſi veniunt ad
c nos in multitudine ꝯtuma-
d ci ꝛ ſuperbia vt diſperdant
nos ꝛ vxores noſtras ꝛ fili-
os nr̄os. Et vt ſpoliēt nos.
e Nos ꝟo pugnabimus pro
f aiabꝰ nr̄is: ꝛ legibꝰ noſtrl' ꝛ
ipe dñs ꝯteret eos añ facieȝ
noſtrā. Uos aūt ne timue-
g ritis eos. Ut ceſſauit auteȝ
loq̄ inſiluit in eos ſubito: et
ꝯtritus eſt ſerō ꝛ exercitus
eius in cōſpectu ipſius: ꝛ ꝑ-
ſecutus ē eū in deſcenſu be-
thoron vſqȝ in campuȝ. ꝛ ce
ciderūt ex eis octingenti vi
ri. reliq̄ aūt fugerūt in terrā
phyliſtijm. ꝛ cecidit timor
iude ac fratrū eius ꝛ formi-
do ſuꝑ oēs gentes in circūi
h tu eorū. ꝛ peruenit ad regeȝ
nomē eius: ꝛ de ꝑlijs iude
i narrabant oēs gentes. Ut
audiuit autē rex antiochus

ponit̄ bellū iude cū appollonio duce Samarie. Scđo cum
ſeron duce ſyrie ibi. Et audiuit ſeron. Circa primum dicit̄.
r Et ꝯgreg.ꝛc̄.vt faceret ſibi nomen debellando iudam.
s Et cogno.iudas.per exploratores ſuos. t Et exijt
ob.illi.nō ꝑmittens ei fines ſuos ingredi. v Et gladiū
ꝛc̄. in ſignum victo-
rie ſicut Dauid gla-
dium Golye.j.Reg.
xvij. x Et erat pu-
gnans ꝛc̄. Hoc dici-
tur ad denotandum
gladij bonitatem.
a Et audiuit. Hic
ꝯſequenter deſcribi-
tur bellum iude cuȝ
ſeron ſyrie duce. Cir
ca quod pmo ponit̄
ipſius ſeron appara-
tus. Et pȝ lr̄a. Secū
do iudeorum metus
ibi. Et exiuit Judas
obuiā illis cum pau-
cis: ideo timuerūt.ſ.
multitudineȝ fortē ꝯ
ſe venientem. Tercio
ponit̄ ꝑ ꝟba iude po
puli cōſolatio ibi. Et
ait iudas. Facile eſt
concludi multos in
manibus paucoꝝ. ꝛ ꝫ
virtute dei cui non
pōt reſiſti quam eis
aſſiſtere affirmat di.
b Ipſi veniūt ꝛc̄.i.
in malis obſtinati.
C c Et ſuꝑbia. quam
deus a ꝑncipio mun
di deiecit in angelis
ſuꝑbientibus. d
Ut diſperdāt nos ꝛc̄
iniuſte nocumentum
nobis inferendo in ꝑ
ſonis ꝓprijs ꝛ nobis
ꝯiūctis ꝛ rebus poſ-
ſeſſis. ꝓpter qđ hīt
iniuſtū bellū. nos āt
iuſtum. Ideo ſubdit̄
e Nos ꝟo pugnabi
mus ꝓ aīabus no-
ſtris.i.vitis nr̄is de-
fendendis. f Et le-
gi.nr̄is a deo datis.
Jđo ꝯcludit. Et ipe
dñs ꝛc̄. Quarto po-
nit̄ aduerſarioꝝ de-
bellatio cum dicitur
g Ut ceſſauit autē
loqui. Et patet litte-
ra vſqȝ ibi.
h Et peruenit ad
regem.ſ.antiochum
epyphanem.
i Ut audiuit autē
rex. Hic conſequen-
ter deſcribit̄ bellum
iude cum regis ꝑnci-
pibus ad hoc ſpecia-
liter deſtinatis. ꝑcedentes ꝟo non fuerunt ad bellandum
miſſi. ſed cū eſſent poſiti ad cuſtodiam terraꝝ iude ꝓpinq̄-
rum intulerūt iudeis bellum vt ſic oñderēt ſe zelare ꝓ re-
ge. ꝛ diuidit in duas ꝑtes. qꝛ pmo ponit̄ belli apparatus.

Scđo ꝯſilictus ca ſe. Prima in duas. q: p̄mo ponit̄ appa-
ratus ex pte regaliū. Scđo ex pte iudeoꝝ ibi. Et vidit Ju
das. Et notandum ꝙ apparatus ex pte regaliū ſemꝑ eſt cū
ira τ cupiditate cū multitudine ſupba τ pñte. ex pte vo iu-
deoꝝ cū orōne τ hūilitate: cum dei fiducia τ pietate. Circa

s Anno. c. τ. xlvij. ſ. regni grecoꝝ. regni vo ſui anno. xj qꝛ
cepit regnare anno. cxxxvij. regni grecoꝝ. vt dictum eſt ſu
pra. j. cap̄. Secundo ponit̄ executio ex parte Lyſie cuſto
dis igni cum dicit̄. Et elegit Lyſias τc̄. t Viros τc̄.
vt ſic eſſent magis voluntarij ordinationem regis exequi.

p̄mū p̄ ponit̄ regl̄ or
dinatio. Secundo or
dinationis executio
ibi. Et rex aſſumpſit
Circa primum dicit̄
i Ut au. autem rex
duces ſuos a iudeis
deuictos. Cetera pa
tēt vſq; ibi. k Et
B vidit ꝙ defecit pecu-
nia de thezauris ſu-
is τc̄. q: non ſufficie-
bat ad tantū exerci-
tū diu ſuſtinendum.
l Et tributa regio
nis modica τc̄. Non
eñ ſoli iudei rebella
uerant: eo ꝙ cogebat
eos ad colendum io-
uis ydolū. vt dictū ē
ſupra. ſ; etiā mlti gē-
tiles aliū ritū hñtes
quoꝝ aliq̄ colebant
herculē: alij dyanā. τ
ſic de alijs q̄bus ſcri-
pſerat ꝑ decretum vt
dimitterent ritus ſu-
os ꝓpter āntiochi cul
tū vt eſſet pplus vn⁹
vt dictū ē. ſ. j. c. Qđ
erat eis graue. Jdeo
negauerāt antiocho
tributa ꝯſueta. m
Et ti. ne non τc̄. i. vt
nō poſſet cōtinuare
ſumptus militum ſic̄
p̄us. n Et co. ire in
p̄ſidium. in qua erāt
diuitie multe vt poſ
ſet inde defectū ſuuʒ
ſupplere. Dimiſit tñ
in Antiochia q̄ erat
metropol̄ regni ſui:
lyſiā ad cuſtodiā re-
gni ſui τ filij ſui. Et
ad deſtruēdū hitato
res iude. τ populan-
dum eam alienis gē
tibus. Hec autē ordi
nauit: ſ; nō in oibus
ſic euenit. Et his di-
E ctis p; lr̄a paucis ex
ceptis que diſcurren
tur. o Hoieʒ nobi-
lem τc̄. in quo nota-
tur eius aptitudo ad
cuſtodiam regni.
p Et tradi. ei τc̄. q:
tradidit ſibi medie-
tatē exercitus taʒ in
hoibus q̄ʒ in aialib⁹
Aliam vo medietatē
ſecum duxit. q Et
rex aſſūpſit. Hic ꝯñr
ponit̄ ordinatiōis regis executio. τ p̄ ex pte regis cum di̇.
r Et exiuit ab antiochia τc̄. ſ. metropoli.

ſermōes iſtos iratus ē anio
τ miſit τ cōgregauit exerci-
tuʒ vniuerſi regni ſui caſtra
fortia valde. τ apuit erariū
ſuū: τ dedit ſtipendia exer-
citui in annū. τ mandauit il
lis vt eſſent pati ad oīa. Et
k vidit ꝙ defecit pecunia de
l thezauris ſuis. τ tributa re-
gionis modica ꝓpter diſſen
ſionē τ plagā quā fecit in ter-
ra: vt tolleret legitima que
m erāt a primis diebus. Et ti
muit ne nō haberet: τ ſemel
τ bis: in ſumptus et dona-
ria q̄ dederat añ larga māu
τ abundauerat ſuꝑ reges q̄
ante eū fuerant. τ conſterna
n tus erat anio valde: τ cogi-
tauit ire in pſidem: τ accipe
tributa regionū: τ cōgrega-
re argentū multum. τ reliqt
o lyſiā hominē nobilē de ge-
nere regali ſuꝑ negocia re-
gia a flumine euphratē vſq;
ad flumen egypti: et vt nu-
triret antiochum filium ſuū
p donec rediret. Et tradidit
ei mediū exercitū τ elephan
tos: τ mandauit ei de omni
bus q̄ volebat τ de inhabi-
tātibus iudeā τ hierl̄m. τ vt
mitteret ad eos exercitū ad
conterendam τ extirpandā
virtutem iſrael: τ reliquias
hierl̄m τ auferendā mēoriā
eoꝝ de loco: τ vt conſtitue-
ret habitatores filios alieni
genas in oibus finib⁹ eoꝝ.
τ ſorte diſtribueret terrā eo
q rum. Et rex aſſumpſit ptem
r exercitus reſidui: et exiuit
ab antiochia ciuitate regni
s ſui: anno centeſimo et qua-
drageſimoſeptimo τ tranſ-
fretauit euphraten flumen:
τ pambulabat ſupiores re-
giones. τ elegit lyſias pto-
lomeū filiū dorim et nicha-

t norē τ gorgiā viros poten-
v tes ex amicis regis. τ miſit
cum eis quadraginta milia
viroꝝ τ ſeptē milia eqtū vt
venirent in terram iuda. et
diſꝑderēt eā ſm̄ ꝟbū regis
τ ꝓceſſerūt vt irent cū vni-
uerſa virtute ſua. τ venerūt
τ applicuerunt ammauʒ in
x terra campeſtri τ audierunt
mercatores regionū nomē
eoꝝ. τ acceperūt argentum
τ auꝝ multum valde τ pue-
ros. τ venerunt in caſtra vt
acciperēt filios iſrael ſuos
τ additi ſunt ad eos exerci-
tus ſyrie τ terre alienigena
y rū. τ vidit iudas τ frēs eius
q: multiplicata ſunt mala: τ
exercitus applicabat ad fi-
nes eorum. τ cognouerunt
ꝟba regis que mādauit po
pulo facere in interitū τ ꝯſū
mationē. τ dixerūt vnuſq̄ſ-
q; ad ꝓximū ſuū. erigamus
deiectōeʒ ppli noſtri et pu-
gnemus ꝓ pplo nr̄o τ ſan-
ctis nr̄is. τ congregatus eſt
ꝯuentus vt eſſent parati in
pliū. τ vt orarent τ peterent
miſericordiā τ miſeratiōes
z τ hieruſalē non habitabat:
ſed erat ſicut deſertū. Non
erat qui ingrederet̄ et egre-
a deretur d̄ natis eius. τ ſan-
b c ctū conculcabat̄. τ filij alie-
nigenarum erant in arce ibi
erat habitatio gentiuʒ. τ ab
lata eſt voluptas a Jacob:
τ defecit ibi tybia τ cytha-
d ra. Et congregati ſunt τ ve-
e nerunt in Maſphat contra
f hierl̄m: q: erat locus orati-
g onis in maſphat ante in iſrl̄
h τ ieiunauerunt illa die. τ in
i k duerūt ſe cilicijs: τ cinerem
impoſuerunt capiti ſuo. et
l ſciderunt veſtimenta ſua.
m τ expanderunt libros legis

v Et miſit cum eis
q̄draginta milia viro-
rum ſcʒ peditum. Ce
tera patent vſq; ibi.
x Et au. mercato-
res τc̄. in multitudi-
ne τ fortitudie τ cre-
dentes ꝙ ſtatim de-
berent iudeos cape-
re p̄pparauerūt ſe ad
emendū illos in ſer-
uos τ ancillas. ꝓpter
q̄ꝯ venerūt ad caſtra
eoꝝ. y Et vi. iu-
das. Hic ꝯñr ponit̄
apparatus belli ex p
te iudeoꝝ. τ p̄ ꝑ hūi-
lem τ deuotā orōneʒ
Scđo ꝑ bellatorum
diſpoſitioneʒ ibi. Et
poſt hoc. Circa pri-
mum p; lr̄a ex predi
ctis vſq; ibi. z Et
hirl̄m nō habitabat̄
Hoc interponit̄ ad
reddendum cāʒ qua
re non iuerunt Hie-
ruſalem ad orandum
cū ibi eſſet locus di-
uini cultus. a Et
ſanctum. i. templi lo- F
cus. b Conculca
bat̄. τ ſubditur a qui
bus. c Et filij ali
enigenaꝝ erāt in ar-
ce. ꝓpinqua templo.
d Et ꝯgrega. ſunt.
iudei. e Et vene
rūt τc̄. i. venerūt ado
rare ibi. Verſa facie
ab Hierl̄m. ſicut dı̄
de daniele ꝙ orabat̄
verſus hierl̄m Dañ.
vj. τ ſubdit̄ cā oran-
di in maſphat cuʒ dı̄
f Quia locus orō-
nis erat τc̄. i. p̄oribus
tpibus. g Jn iſrl̄.
ibi eñ ꝯgregabatur
ppl̄us iſrael ad oran
dū dñm. vt h; j. Re.
vij. h Et ieiuna.
die illa. ad ſe coram
dño affligendum in
victu i Et indu.
ſe cilicijs. ad ſe affli-
gendum in veſtitu.
k Et cinereʒ poſue
runt τc̄. in ſignū hu-
militationis.
l Et ſciderunt τc̄. i.
ſciderunt in ſignum
afflictionis.
m Et expanderūt
libros legis. ad oſtendendum ꝙ parati erant ꝓ lege ſe pe-
riculis mortis tradere

n De q̄bus ſcrutabant gētes ⁊c̄. Aliq̄ eñ gētiles magis ſbtiles ⁊ lr̄ati volebāt arguere cultū ydoloꝝ ex libris moyſi. Nā Exo.xxv. p̄cipit q intra ſctm̄ ſctōꝝ ponerent imagines cherubi. ſ; h nō valet: q2 nō ponebant ibi ad h q colerent ſ; vt oſñderet q āgeli p cherubin rep̄ñtati ſeruiūt deo cui⁹ ſedes figurabat p ꝓpiciatoriū qd remāebat vacuū ad ſignificandū q deitas nō pōt p imaginē rep̄ñtari vt diffuſi⁹ dictū fuit ibidē. o Et attu.or.⁊c̄.⁊ ſbdit cā q̄re iſta adduxerit ad illum locum cum di. p Et clamauerūt.ad impetrādū dei miaꝫ.

B q Quid faciemus iſtis. Nā ex̄ Hierlm nō erat locus ſacrificij. Nazarei vo tenebant offerre ſacrificia in expletione voti ſui Nume.vj. Similit ſacerdotes non poterāt vti veſtibus ſacerdotalib⁹ niſi in miniſterio templi ad quod nō poterant accedere ꝑpter gentiles qui erant in arce vt p̄dictum eſt. Jdo ſubdit. r Et quo ⁊c̄.q.d. non eſt alius locus. s Et ſancta tua.i. templi loca. t Conculcata ſunt.a gentilibus.

Deutro.20.b. Judi.7.a.

v Et contaminata ⁊ luxurijs ⁊ ydolatrijs ibidē exercitat x Sacerdotes tui ⁊c̄.nō potentes tibi miniſtrare ſed ſolum miſeriā ſuam lugere. y Et in humilitatē id eſt deiectōeꝫ z Et ecce nationes ꝯuenerūt ⁊c̄.q.d. nō ſufficiūt eis mala nobis illata: niſi nos deleant penitus de terra. a Et tubis exclamauerūt.vt miſericordiaꝫ implorarēt nō ſolū vocibus hūanis ſ; etiam muſicis inſtrumentis ſicͣ aliq̄n pulſant eccl'ie campane ꝯ periculaꝫ fulguris ⁊ tēpeſtatis. b Et poſt hec. Hic ꝯñr ponit apparatus iudeoꝝ per exercitus diſpoſitionem cum dicitur. b Et poſt hec conſtituit iudas duces ppl'i.nā in ꝑiculis non eſt dimittenduꝫ ſcienter qd ſm humanā ꝓuidentiam pōt fieri.aliter videret q̄dam tētatio dei. c Tribunos.q̄ p̄eſſent mille bellatoribus. d Et centuriones.qui centum. e Pentacontarchos.qui quinquaginta. Et di a pentha quod eſt q̄nq; ⁊ coſtes decē ⁊ archos p̄nceps.q2 quinq; decennarijs p̄ſidebant. f Et decuriones.q̄ decem p̄eſſent. g Et dixit his q̄ edificabāt domos ⁊c̄.ſequit ſm legē que habet Deutero.xx.⁊ eoꝝ lō fuit ibi dicta. h Et col.ad au.ammauꝫ Joſephus dic emaus que diſtat a Hierlm.lx. ſtadijs. vt hī

n de quibus ſcrutabantur gē
tes ſilitudinem ſimulacroꝝ
o ſuoꝝ. ⁊ attulerūt ornamen
ta ſacerdotalia ⁊ primitias
⁊ decimas: ⁊ ſuſcitauerunt
nazareos q̄ impleuerant di
p es. Et clamauerūt voce ma
q gna in celuꝫ dicētes. Quid
r faciem⁹ iſtis ⁊ quo eos du
s cemus. Et ſancta tua con
t v culcata ſunt ⁊ contaminata
x ſunt.et ſacerdotes tui facti
y ſunt in luctū ⁊ in humilitatē
z Et ecce natōnes ꝯuenerunt
aduerſum nos: vt nos diſ
perdant. Tu ſcis que cogi
tant in nos. Quomodo po
terimus ſubſiſtere ante faci
em eorum niſi tu deus adiu
a ues nos. Et tubis exclama
b uerūt voce magna. Et poſt
hec conſtituit iudas duces
c d populi: tribunos ⁊ centuri
e ones ⁊ pentacontarchos et
f g decuriones. ⁊ dixit his q̄
edificabant domos ⁊ ſpon
ſabant vxores ⁊ plantabant
vineas ⁊ formidoloſis: vt
redirent vnuſquiſq; in do
mum ſuā ſm legē. Et moue
h rūt caſtra: ⁊ collocauerūt ad
auſtrū ammaū: ⁊ ait iudas.
Accingimini ⁊ eſtote filij po
tentes ⁊ eſtote parati in ma
ne vt pugnetis aduerſus na
tiones has que conuenerūt
diſperdere nos ⁊ ſancta no
i ſtra: qm̄ melius eſt nos mo
k ri in bello q̄ȝ videre mala gē
tis nr̄e ⁊ ſctōꝝ. Sicͣ aūt fue
rit voluntas in celo ſic fiat.

Capl'm IIII

Et aſſumpſit Gorgias
quinq; milia virorum:
⁊ mille eq̄tes electos.
Et mouerunt caſtra nocte:
vt applicarent ad caſtra iu
deoꝝ ⁊ ꝑcuterent eos ſubi
b c to. Et filij qui erant ex arce
d e erant illis duces. Et audi
uit Judas et ſurrexit ipſe ⁊
potentes percutere virtu
tem exercitum regis: qui e
f rant in Ammaum. Adhuc
enim diſperſus erat exerci
tus caſtris. Et venit Gor
gias in caſtra iude noctu: et
neminem inuenit. Et quere
bat eos in montibus: quo
niam dixit fugiunt hi a nob
Et cum dies factus eſſet ap
paruit iudas in campo cum
tribus milibus virorum tm̄
g h qui tegumēta ⁊ gladios nō
i habebant. Et viderunt ca
ſtra gentiū valida et lorica
tos ⁊ equitatus in circūitu
eorum: ⁊ hi docti ad p̄lium.
Et ait iudas viris qui ſecū
erant. Ne timueritis multi
tudinem eorum: ⁊ impetum
k eoꝝ ne formidetis. Meme
tote qualiter ſalui facti ſunt
patres noſtri in mari rubro
cum ſequeretur eos Pha
rao cum exercitu multo. et
nunc clamemus in celum: ⁊
miſerebit noſtri dñs: ⁊ me
mor erit teſtamenti patrum
noſtroꝝ: ⁊ ꝯteret exercitum

Luc.vi. i Melius ē nobis mori in bello iuſto que mors eſt v̄tuoſa. k Q̄ vi.ma.gen.⁊c̄.q̄ eſt vita ꝓbroſa cui bona mors ē p̄eligēda. Capl'm.iiij.

Et aſſumpſit gorgias. Poſtq̄ deſcꝑtus ē pugne apparatus.h ꝯñr deſcribit ꝯflict⁹. Circa quē p̄ ponit Jude decertatio. Scd̄o deuict⁹ aduerſarijs templi purificatio ibi. Dixit autē iudas. Prima in duas. quia p̄mo ponit conflictus iude cum exercitu miſſo a Lyſia. Scd̄o cum ipſo in perſona ꝓpria ibi. Quicunq; aūt alienigenarum. Prima adhuc in tres. Quia p̄mo ponit Gorgye inſidiatio. Secūdo inſidiantis deluſio: ibi. Et audiuit iudas Tercio deluſi fugiētis concluſio ibi. Et adhuc loquente. Inſidiatio vero gorgie fuit: quia diſpoſuit d nocte venire ad caſtra iudeoꝝ ⁊ eos occidere ex improuiſo Et patet littera vſq; ibi. b Et filij.ſcꝫ alienigenaꝝ. c Qui erant ex arce.i. de numero illorū qui erant in arce ſyon ad nocendū iudeis q̄tū cunq; poterant. d Erant illis duces.q2 ſciebāt loca circa hieruſalem p que freq̄nter diſcurrebāt ad capiendum iudeos. e Et audiuit. Hic ꝯñr ponit inſidiātis deluſio.q2 fraus gorgie fuit reuelata Jude. ⁊ tunc cum omnibus bellatorib⁹ ſuis exiuit de tētorijs ad ꝑcutiēdū ꝑtē exercitus regis qui remanſerat in caſtris anteq̄ȝ Gorgias cū alia ꝑte rediret q̄ credens fugiſſe iudeos in mōtibus q̄rebat eos ⁊ interi iudas aliā ꝑtē exercit⁹ debellauit ⁊ artē arte deluſit. ⁊ his dict⁹ pꝫ lr̄a paucꝫ q̄ diſcurrent. f Adhuc eñ ⁊c̄.q2 illa ps exercit⁹ quā gorgias ſecū duxerat adhuc nō redierat ad caſtra regꝫ. g Qui tegu.i.arma ad ſe ꝓtegēdum. h Et gla.ad inuadendum. i Nō hēbāt ꝓpt inopiā vt dicūt aliq̄. ſ; h nō videt verꝝ.q2 de ſpolijs exercit⁹ appollonij ⁊ exercit⁹ ſerō acq̄ſierant arma in bōa q̄ntitate vt pꝫ ca.p̄ce.⁊ iō libri correcti ſic hn̄t.q2 tegumēta ⁊ gladios nō hēbāt.⁊ in h reddit cā q̄re iudas apparuit in cāpo cū trib⁹ milib⁹ tm̄.q2 lꝫ acq̄ſiuiſſent arma in p̄cedētib⁹ victorijs nō tñ in tanta copia q poſſent armare tria milia viroꝝ bellatoꝝ. ⁊ ſic ē ſenſus.q2 tegumēta ⁊ gladios nō hēbāt.ſ. ad armandum plures q̄ȝ tria milia.

A

Exo.14.g.

k Memētote q̄lit ſalui facti ſunt p̄res ⁊c̄.Exo.xiiij.

l Et tuba ꝛc̄.ad ani
mandum bellatores
ſuos ad p̄liū.Cetera
B patent. m Et ad
j.9.b. huc loquente iuda.h
ꝯñ; ponit Gorgie de
luſi confuſio:quia fu
git timens cōfligere
cū exercitu iude. Jō
di. n Ecce appa
ruit ps quedaꝫ.ſ.illa
pars exercitus regis
quaꝫ ſecum duxerat
gorgias vt p̄dictū ē.
o Proſpiciens de
mōte.in quo Gorgi
as queſierat iudeos.
p Et vi.gor.ꝛc̄.ſ.il
li quos reliquerat in
caſtris. q Et ſuc
cenſa ſunt caſtra eo
rum a iudeis. r
Quibus illi ꝛc̄.ꝛ fu
gerūt nō audētes cū
iudeis affligere. Ce
tera patent. s
Quicūqꝫ aūt.deſcri
pto ꝯflictu iude cum
exercitu miſſo a Ly
ſia. Hic ꝯñr ponitur
exercitus eius cū ex
ercitu Lyſie in perſo
C na ꝓpria.Circa qđ p̄
ponit motiuum Ly
ſie.ꝛ patet eius appa
ratus cum ſubditur.
s Cōgregauit Ly
ſias ꝛc̄.ſ.peditū.Se
cūdo ponit Jude oc
curſus ibi.Et occur
rit eis Judas ꝛc̄.Et
orō eius cum ſbdit.
Benedictus es ſal
uator iſrael qui ꝯtri
uiſti impetū poten
tis.i.golye.hoc hr̄.j.
Regū.xvij.Et tradi
diſti caſtra alienige
narū in manu Jona
the filij ſaul ꝛc̄.j.Re.
xiiij.Tercio ponitur
vtrorumqꝫ conflictus
cū di.Et cōmiſerunt
p̄liū ꝛc̄.ꝛ ptꝫ lr̄a. t
Dixit autem iudas.
Poſtqꝫ deſcripta eſt
Jude decertatio.hic
ꝯñr repſſis hoſtibus
deſcribit templi pu
rificatio.Et ſecundo
purificati renouatio
ibi.Et acceperunt la
pides. Tercio alta
ris dedicatio ibi. Et
fecerūt dedicationē.
Circa p̄mum p̄ poni
tur lamentum deſtru
ctionis cum dicitur.
v Et viderunt ꝛc̄.
ſcꝫ ip̄m templum.
x Et altare.ſ. holo

iſtū ante faciē noſtrā hodie:
ꝛ ſcient oēs gentes quia eſt
de⁹ q̄ redimat ꝛ liberet iſrl̄:
l ꝛ leuauerūt alienigene ocu
los ſuos.ꝛ viderūt eos ve
niētes ex aduerſo.ꝛ exierūt
l de caſtris in p̄liū.ꝛ tuba ce
cinerūt hi q̄ erant cum iuda
ꝛ ꝯgreſſi ſunt ꝛ cōtrite ſunt
gētes ꝛ fugerūt in campum
Nouiſſimi aūt ceciderūt in
gladio.ꝛ p̄ſecuti ſūt eos vſ
qꝫ gezerō ꝛ vſqꝫ in campos
ydumee ꝛ azoti ꝛ iamnie:et
ceciderūt ex ill' vſqꝫ ad tria
milia virorū. ꝛ reuerſus eſt
iudas ꝛ exercit⁹ ei⁹ ſequēs
eū. Dixitqꝫ ad pplm. Non
ꝯcupiſcatis ſpolia:qꝛ bellū
ꝯ nos ē. ꝛ gorgias ꝛ exerci
tus eius ꝓpe nos in monti
bus.ſꝫ ſtate nūc ꝯ inimicos
nr̄os et expugnate eos: et
ſumetis poſtea ſpolia ſecu
m ri.Et adhuc loquente iuda
n hec. Ecce apparuit ps q̄dā
o ꝓſpiciens de monte. Et vi
p dit gorgias qꝫ in fugā ꝯuer
q ſi ſunt ſui:ꝛ ſuccēſa ſunt ca
ſtra. Fumus em̄ q̄ videbat
declarabat quod factum eſt
r Quibus illi conſpectis ti
muerunt valde:aſpicientes
ſil' ꝛ iudā: ꝛ exercitū in cam
po paratū ad p̄liū ꝛ fugerūt
oēs in campo alienigenarū
ꝛ iudas reuerſus eſt ad ſpo
lia caſtrorum. ꝛ acceperunt
aurū multum ꝛ argentum ꝛ
hyacinthū ꝛ purpurā mari
naꝫ ꝛ opes magnas ꝛ ꝯuer
ſi hymnū canebant ꝛ bn̄di
cebāt deū in celū qm̄ bonus
eſt:qm̄ in ſeculum mīa eius
et facta eſt ſalus magna in
s iſrael in die illa. Quicunqꝫ
aūt alienigenarū euaſerunt
venerūt ꝛ nunciauerunt ly
ſie vniuerſa que acciderant
Quibus ille auditis cōſter
natus animo deficiebat.q̄a
nō qualia voluit talia conti
gerūt in iſrael:ꝛ q̄lia māda
s uit rex.Et ſequenti anno cō
gregauit lyſias virorum ele
ctoꝝ ſexaginta milia ꝛ equi
tum quinqꝫ milia vt debel

laret eos.Et venerunt in iu
deam:ꝛ caſtra poſuerunt in
Bethoron:et occurrit illis
iudas cum decem milibus
viris. Et viderunt exerci
tum fortem et orauit et di
xit. l Benedictus es ſalua
tor iſrael qui contriuiſti im
petum potentis in manu ſer
ui tui dauid l et tradidiſti ca
ſtra alienigenarum in manu
ionathe filij ſaul et armige
ri ei⁹.Cōclude exercitū iſtū
in manu ppli tui iſrl̄: ꝛ ꝯfūdā
tur i exercitu ſuo ꝛ eq̄tibus.
Da ill' fortitudinē ꝛ tabeſac
audaciā ꝟtutꝫ eoꝝ ꝛ cōmo
ueant ꝯtritōe ſua.Deijce il
los gladio diligētiū te ꝛ col
laudēt te oēs q̄ nouerūt no
mē tuū i hymnis. Et ꝯmiſe
rūt p̄liū ꝛ ceciderūt d̄ exerci
tu lyſie q̄nqꝫ milia viroꝝ.vi
dēs āt lyſias ſuoꝝ fugā ꝛ iu
deoꝝ audaciā.ꝛ qꝫ pati ſunt
aut viuē aut mori fortit ab
ijt ātiochiā ꝛ elegit milites
vt multiplicati rurſus veni
t rent in iudeā. Dixit autē iu
das ꝛ frēs eius. Ecce cōtri
ti ſunt inimici nr̄i:aſcenda
mus nunc mūdare ſancta ꝛ
renouare. Et cōgregatus ē
oīs exercit⁹ ꝛ aſcēderunt in
v montē ſyō.Et viderūt ſan
x ctificationem deſertā:ꝛ alta
y re ꝓphanatū ꝛ portas exu
z ſtas.ꝛ in atrijs ꝟgulta na
ta ſicut in ſaltu vel in mon
a tibus: ꝛ paſtophoria diru
b pta.Et ſciderunt veſtimen
ta ſua ꝛ planxerunt planctu
magno ꝛ impoſuerūt cinerē
ſup caput ſuum ꝛ ceciderūt
c in faciē ſup terram:ꝛ excla
mauerūt tubis ſignorū.Et
d clamauerūt in celum.Tunc
ordinauit Judas viros vt
pugnarent aduerſus eos q̄
erant in arce:donec emun
e darent ſancta: et elegit ſa
cerdotes ſine macula vo
luntatem habentes in lege
dei ꝛ mundauerunt ſancta.
f Et tulerunt lapides conta
g minationis in locū immun
dum. Et cogitauit de altari

cauſtoꝝ B
y Prophanatum
Nam ibi poſitū fue
rat ydolum. vt dictū
eſt ſupra.j.cap.
z Et in atrijs vir
gulta nata.ſ.in atrio
ſacerdotuꝫ ꝛ in atrio 1.Re.17.f
virorum mundorum
ꝛ in atrio immundo
rum.
a Et paſtophoria
dirupta.ſ.domuncu 1.Re.14.b.
las circa atria ſacer
dotum edificatas in
quibus offerētes ho
ſtias pacificas come
debant coram domi
no partem ſibi con
tingenteꝫ. Nā de ho
ſtijs pacificis vna ps
incendebat ad hono
rem diuinum.alia ce
debat in vſus ſacer
dotum.tercia in vſus
offerentium.
b Et ſciderunt ve
ſtimenta ſua ꝛc̄.in ſi
gnum doloris ꝛ hu
miliationis.
c Et exclamaue
rūt ꝛc̄.de quibus ha
betur Nume.x.ꝛ di
cuntur tube ſignorū
quia ꝑ illas ſignifica
bantur plura.ſ.con
uocatio ad conſiliuꝫ E
ꝛ congregatio ad fe
ſtum.ꝛ motio caſtro
rum ꝛ exercitatio ad
bellum.
d Tunc ordinauit
ꝛc̄. Hic ſcđo tollitur
impedimentū purifi
cationis cum dicitur
d Tūc ordinauit
ꝛc̄.vt ſic eſſent occu
pati in ſua defenſio
ne vt nō poſſent ꝓij
cere ſagittas vel ſpi
cula ad eos q̄ emun
dabant loca ſancta.
Et ꝯſequenter poni
tur ipſa purificatio
cum di. e Elegit
ſacerdotes ꝛc̄.ſ. ſan
cte vite ꝛ integre fa
me. f Et tule.ꝛc̄.
.ſ.lapides altaris q̄s
fecerant gentiles ad
immolandum ydolo
ſup altare holocau
ſtoꝝ poſito.vt dictū
eſt ſupra.j.cap.
g Jn locū immun
dum.lapides āt alta
ris dn̄i contamina
tos poſuerunt in lo
co mundo.ſicut ſub
diſ.ꝛ cogitauit de al
tari holocauſtoꝝ ꝛc̄.

b Et repoſuerūt ⁊c̄. i. in mōte ſyon vbi erat domus dn̄i.
i Quouſq3 veniret ꝓpha. dicēs q̄d eſſet agendū de illis
k Et acceperūt. Hic ꝯñr deſcribit templi purificati reno
uatio: ⁊ primo q̄ntum ad altare holocauſtorum: cum di.
k Et acceperunt ⁊c̄. qui habet Exo. xx. ⁊ Deut. xxvij.

x Et ornauerūt ⁊c̄. ꝓ victorijs a deo ſibi datis.
y Et ſtatuit iudas ⁊c̄. Iſta eſt dies de qua di Ioh. x. En
cenia facta ſūt in hieroſolymis ⁊ hyems erat. Incipiebat
eñ hec ſolennitas a. xxv. die menſis caſleu. cui rñdet no-
uember ⁊ aliq̄ñ december in parte. Prima nanq3 dedica-

l Et edificauerūt ⁊c̄.
.i. ſilitudinē illi⁹ qđ
fuerat diſſipatum.
m Et edificauerūt
ſancta. reparādo rui
nas que erant in pri
ma pte tēpli que vo-
cabat ſancta.
n Et que intra ⁊c̄.
F parādo defectus exi
ſtentes in ſcđa par-
te templi que diceba
tur ſancta ſanctorū.
o Et edem. i. edifi-
cia que erāt extra ꝓ
habitaculis ſacerdo
tum.
p Et atria ſanctifi-
cauerunt eradicādo
virgulta ⁊ aſpgētes
luſtrationis aqua.
q Et intulerūt can
delabrum ⁊c̄. hec eñ
tria erāt in prima p-
te templi. menſa ꝓ-
poſitionis in parte
aquilonari. candela
brum in auſtrali: al-
tare incēſi in medio
contra ſanctum ſan
ctorum.
q Et incenſum po
ſuerunt. i. cremaue-
runt ſup altare.
r Et appenderunt
velamenta. vnum in
introitu templi: ali-
ud añ ſanctū ſctōꝝ.
s Centeſimi q̄dra-
geſimioctaui anni.
regni grecorum.
t Secundum tem
pus ⁊ ſm diē ⁊c̄. Nā
anno. cxlv. die. xxv.
menſis caſleu ſacrifi
cauerūt ydolatre ſu-
per arā. vt habet ſu-
pra. j. capitulo. ⁊ an-
G no. cxlviij. die viceſi
maquinta. mēſis caſ
leu obtulerūt iudei
ſacrificium in tēplo
purificato: ⁊ ſic reuo
lutis trib⁹ annis ea-
dem die renouatum
eſt templum qua fue
rat ante contamina-
tum: ſicut fuerat an-
tea ꝓphetatum Da-
nielis. viij.

holocauſtorū qđ ꝓphana-
tū erat: q̄d de eo facēt. Et
incidit illi cōſiliū bonū vt
deſtrueret illud: ne forte il
lis eēt in opprobriū: q2 cō
taminauerūt illud gentes
b et demoliti ſūt illud. Et re
poſuerūt lapides in mōte
i dom⁹ i loco apto: q̄aduſq3
veniret ꝓpheta et rūderet
k de eis. Et acceperunt lapi
l des itegros ſm legē: ⁊ edi
ficauerunt altare nouū ſm
m illud qđ fuit prius: ⁊ edifi-
n cauerūt ſctā: ⁊ q̄ intra do-
o mū erāt intrinſec⁹: ⁊ edē ⁊
p atria ſctificauerūt. Et fcerūt
vaſa ſctā noua: ⁊ intulerūt
candelabrū ⁊ altare icēſoꝝ
q ⁊ mēſam in tēplū. Et incē-
ſum poſuerūt ſup altare: ⁊
accēderunt lucernas q̄ ſup
cādelabꝝ erāt: ⁊ lucebāt in
templo. Et poſuerunt ſup
r menſam panes: ⁊ appēde-
runt velamina: ⁊ ꝯſumma
uerūt oīa opa q̄ fecerāt Et
añ matutinū ſurrexerūt q̄n
ta ⁊ viceſima die mēſis no
s ni: h̄ eſt mēſis caſleu: cente
ſimi q̄dradeſimioctaui an-
ni: ⁊ obtulerūt ſacrificiū ſm
legē ſup altare holocauſto
t rū nouū qđ fecerūt. Scđm
tp̄s ⁊ ſm diē in q̄ ꝯtamina
uerūt illud gētes in ipſa re
nouatū eſt in canticis ⁊ cy
tharis ⁊ cynaris ⁊ cymbalꝭ
Et cecidit oīs ppl's i faciē
⁊ adorauerūt ⁊ bn̄dixerūt
in celū eum qui ꝓſperauit
v eis. Et fecerunt dedicatio
nem altaris diebus octo:
⁊ obtulerūt holocauſta cū
leticia: ⁊ ſalutaria laudis.
x Et ornauerūt faciem tem-
pli coronis aureis ⁊ ſcutu
lis: ⁊ dedicauerūt portas
⁊ paſtophoria: et impoſue
runt eis ianuas. Et facta ē
leticia in pplo magna val-
de: ⁊ auerſum ē opprobri-
y um gentium. Et ſtatuit iu-
das ⁊ fratres eius: ⁊ vni
uerſa eccleſia iſrael: vt aga
tur dies dedicationis alta
ris in temporibus ſuis ab
anno in annū p dies octo:
a quinta ⁊ viceſima die mē
ſis caſleu cū leticia ⁊ gau-
dio. Et edificauerunt in tē
pore illo montem ſyon: ⁊ p
circuitum muros altos et
turres firmas: nequando
venirent gentes ⁊ concul-
carent eū ſicut antea fece
runt. Et collocauit illic ex
ercitum vt ſeruarent eum
⁊ muniuit eum ad cuſtodi
z endam bethſuram: vt ha-
beret ppls munitionē con
tra faciem ydumee.

Capitulum V

Et factum aſt vt audie
runt gentes in circui
tu quia edificatum eſt
altare ⁊ ſanctuarium ſicut
b c prius: irate ſūt valde: ⁊ co
gitabant tollere genus ia-
cob: qui erant inter eos: et
ceperunt occidere de po-
pulo ⁊ perſequi. Et debel
labat iudas filios Eſau in
d ydumea ⁊ eos qui erant in
arabathane quia circumſe
debant iſrahelitas ⁊ pcuſ-
ſit eos plaga magna Et re
cordatus eſt maliciam fili
orum bean qui erāt popu-
lo in laqueum ⁊ in ſcanda
lum inſidiantes ei in vis.
Et ꝯcluſi ſunt ab eo in tur

tio tpe ſalomonis fa
cta fuit in ſeptembri
iij. Reg. viij. Alia in
reditu babilonice ca
ptiuitatꝭ fuit in vere
cetera patēt vſq3 ibi
z Ut haberet ppls
⁊c̄. Sicut eñ eſau q̄
ſequebat iacob Ge-
neſis. xxvij. ſic ydu-
mei ab eſau deſcēdē
tes ſemp moleſti fue
runt iudeis deſcēdē
tibus a iacob.

Capl'm. v.

Et factū ē vt
audierūt gē
tes ⁊c̄. hic po
nit tercius cōflictus
iude antiochi tēpo-
re: quem habuit Iu-
das cū finitimis gē
tibus: inuidentibus
ꝓſperitati iudeorū:
que facta eſt p iudā
⁊ fratres eius ꝓpter
quod iudeos habitā
tes inter eos occide
bant: ⁊ ꝓpinquos ter
minis eius inuade-
bant ⁊ obſidebāt. ꝓ
pter quod iudas et
fratres eius: contra
gentes iſtas pugna-
uit. circa qđ ſic ꝓce-
dit: q2 primo ponit A
afflictorū liberatio.
ſcđo aliquorū iſraeli
tarum pſumptio: ibi
Et in diebus: prima
in duas: q2 pmo po-
nit conflictus iude
contra aliq̄s ſpecia-
les aduerſarios: ſe-
cundo ꝯtra alios ex
diuerſis gētibus cō
mixtos: ibi. Et ꝯgre
gate ſunt gētes. Cir
ca primū pmittit cā
cōflictus iude in ge
nerali cum di.
a Et factū eſt vt au
dierūt gentes in cir
cuitu. i. gētiles in cir
cuitu iude habitātes
b Irate ſunt valde
ꝓſperitati iudeoꝝ
inuidentes. ⁊ ſic ha
betur. j. Eſdre. iiij. et
Neemie. iiij.

v Et fecerūt dedicationē. Hic ꝯñter deſcribit templi re-
nouati dedicatio: ⁊ primo q̄ntum ad altare: cum dicit.
v Et fecerunt dedicationē altaris diebus ⁊c̄. ⁊ inde tra-
ctum fuit q' feſta ſolennia octauam habent in nouo teſta-
mento.

c Et cogitabant ⁊c̄. i. filios iſrl'. d Qui erāt inter eos
plures eñ de filijs iſrael fugientes pſecutionem antiochi
epyphanis: latenter inerant ad habitandū inter gentiles
ꝓpe iudeam habitantes. ſcđo ponit cōflictus iude in ſpe
ciali: ⁊ primo contra ydumeos ⁊ arabathaneos ⁊ filios be

am. nā iſti ꝓut pote-
rāt iudeis nocebat.
⁊ ptꝫ littera vſqꝫ ibi.
c Anathematizauit
ſicut dī de Joſue ꝙ
anathematizauit vr-
bem hiericho Joſue
vi. cuius habitato-
res omēs interfecit:
⁊ metalla que per ig
nē purgari poterant
diuino cultui depu-
tauit pro neceſſarijs
tabernaculi vñ ana-
thematizatio eſt no-
men grecum: ⁊ dicit̄
ab ana quod eſt ſur-
ſum ⁊ theſis poſitio
quia talia ſeparant̄
ab vſibus humanis
B ⁊ deputant̄ cultui di
uino.
f Et tranſiuit ad fi
lios ammon. iſti eti-
am fuerunt moleſti
iudeis: q̄uis eis de-
buiſſent eſſe beniuo
li: eo ꝙ deſcenderant
de Loth nepote Ab
rahe.
g Et cepit iazer et
filios eius: et reuer-
ſus eſt in iudeam. id
eſt villas ſub domi-
nio iazer exiſtentes
h Et ꝯgregate ſūt
gentes. Hic cōſequē
ter ponit̄ conflictus
iude contra aduerſa
rios ex diuerſis gen
tibus cōmixtos. Cir
ca quod primo poni
tur cauſa conflictus
ſecūdo belli appara
tus: ibi. Ut autē au-
diuit. tercio bellanti
um virtus: ibi. Et ab
ijt ſymon. Cauſa vo
confligendi fuit op-
preſſio iudeorum a
commixtis gētibus
in galaad ⁊ in galy-
lea propter quod iu
dei in illis partibus
poſiti petierunt a iu
da et eius fratribus
adiuuari ⁊ littera pa
tet paucis exceptis.
i Et fugerūt ⁊c. ſic
nominabat̄ illa mu-
nitio.
k Et tymotheus ē
dux ⁊c. qui erat ho-
mo bellicoſus et iu-
deis moleſtus.
l A ptolomaide. ci
uitate que poſtea di
cta eſt achon.
m Ut audiuit. hic
conſequenter ponit̄
C belli apparatus he-

rib⁹: ⁊ applicuit ad eos ⁊
e anathematizauit eos ⁊ in
cēdit turres eoꝝ igni: cum
f oib⁹ q̇ in eis erāt. Et trāſi
uit ad filios ammō ⁊ inue
nit manū fortē ⁊ ppl̄m copi
oſū ⁊ tymotheū ducē ipoꝝ
Et ꝯmiſit cū eis p̄lia mlta
⁊ ꝯtriti ſt̄ i ꝯſpectu eoꝝ ⁊ ꝑ
g cuſſit eos: ⁊ cepit iazer ⁊ fi
lios ei⁹: ⁊ reuerſus ē in iu
h deā Et ꝯgregate ſūt gētes
q̄ ſūt in galaad aduerſus iſ
raelitas q̄ erāt in finib⁹ eo
i rū vt tollerēt eos. Et fuge
rūt i dathemā munitionē:
⁊ miſerunt lr̄as ad iudā et
frēs ei⁹ dicētes. Cōgrega
te ſūt aduerſū nos gētes ꝑ
circuitū vt nos auferāt: et
parāt vēire ⁊ occupare mu
k nitionē i quā ꝯfugim⁹ ⁊ ty
mothe⁹ ē dux exercit⁹ eoꝝ
Nūc ḡ veni ⁊ eripe nos d̄
manib⁹ eoꝝ: q: cecidit mł-
titudo de nob̄ Et oēs frēs
nr̄os q̇ erāt i locis tubin i
fecti ſt̄ ⁊ captiuas duxerūt
vxores eoꝝ ⁊ natos ⁊ ſpo
lia: ⁊ ꝑemerūt illic fere mille
viros. Et adhuc ep̄le lege
bant̄. Et ecce alij nūcij ve
nerūt de galilea cōciſſis tu
nicis nūciātes ſm̄ v̄ba h̄:
dicētes ꝯueniſſe aduerſuꝫ
l ſe a ptolomaide ⁊ tyro ⁊ ſy
done: ⁊ repleta ē oīs galy
lea alienigenis vt nos ꝯſu
m mmāt. Ut audiuit āt iudas
⁊ ppl̄s ſmones iſtos: ꝯue
nit eccl̄ia magna cogitare
q̇d facerēt frībus ſuis q̇ in
tribulatōe erāt ⁊ expugna
bāt̄ ab eis. Dixitqꝫ iudas
ſymoni fratri ſuo. Elige ti-
bi viros ⁊ vade ⁊ libā frēs
tuos in galylea: ego aūt ⁊
frat̄ me⁹ ionathas ibimus
in galaadithim. Et reliq̇t
ioſephū filiū zacharie ⁊ aza
riā duces ppl̄i cū reſiduo
exercitu in iudea ad cuſto-
diam: ⁊ p̄cepit illis dicēs.
Preeſtote ppl̄o huic: ⁊ no
lite bellū ꝯmittere aduer-
ſum gētes donec reuerta-
n mur. Et dati ſūt ſymoni vi

ri tria milia: vt iret in galy
leā: iude aūt octo milia in
o galaadithim. Et abijt ſy-
mon in galyleā: ⁊ ꝯmiſit p̄
lia multa cum gētibus. Et
cōtrite ſunt gentes a facie
ei⁹ ⁊ ꝑſecutus eſt eos vſqꝫ
ad portā ptolomaidis. Et
ceciderūt de gētib⁹ fere tria
milia virorū: ⁊ accepit ſpo
p lia eoꝝ Et aſſumpſit eos q̇
erāt in galylea ⁊ in arbatis
cū vxorib⁹ ⁊ natis: ⁊ omi
bus q̄ erāt cū illis: ⁊ addu
xit in iudeā cū leticia ma-
q gna Et iudas machabe⁹ ⁊
ionathas frater ei⁹ trāſie-
runt iordanē ⁊ abierūt viā
triū dieꝝ in deſertū. Et oc
currerunt eis nabuthei et
ſuſceperunt eos pacifice ⁊
narrauerūt eis oīa que ac-
ciderāt fratrib⁹ eoꝝ i gala
adithide: ⁊ q: multi ex eis
ꝯp̄heēſi ſunt in baraſa ⁊ bo
ſor ⁊ in alimis ⁊ in caſphor
⁊ mageth et carnaim. He
oēs ciuitates munite ⁊ ma
gne. Sed ⁊ i ceteris ciuita
tib⁹ galaadithidis tenent̄
r ꝯp̄henſi. Et i craſtinū ꝯſti
tuerūt admouē exercitum
ciuitatib⁹ his: ⁊ ꝯp̄hende
re ⁊ tollere eos in vna die
Et cōuertit iudas ⁊ exerci
tus eius viam in deſertuꝫ
boſor repēte: ⁊ occupauit
ciuitatē: ⁊ ocidit oēm ma-
ſculū in ore gladij: ⁊ acce-
pit oīa ſpolia eoꝝ: ⁊ ſuccē-
s dit eam igni. Et ſurrexerūt
inde nocte ⁊ ibant vſqꝫ ad
munitionē. Et factum ē di
luculo cū eleuaſſent ocl̄os
ſuos: ⁊ ecce ppl̄s multus
cuius non erat numerus:
portātes ſcalas ⁊ machi-
nas: vt compr̄hēderēt mu-
nitionē ⁊ expugnarēt eos.
t Et vidit iudas q: cepit bel
lum: ⁊ clamor belli aſcēdit
ad celū ſicut tuba ⁊ clamor
magn⁹ de ciuitate. Et di-
xit exercitui ſuo Pugnate
hodie ꝓ fratibus veſtris.
v Et venit tribus ordinib⁹
poſt eos ⁊ exclamauerunt

hito enim cōſilio iu-
das cum vna parte
exercitus iuit ad li-
berandum iudeos q̇
erant in galaad: ⁊ ſy
mon cum alia parte
ad liberādum eos q̇
erant in galylea: ⁊ io
ſephum filiū zacha-
rie ⁊ azariā reliquit
iudas cum reſiduo
exercitu in iudea ꝓ
cuſtodia populi ma-
nentis in ſua abſen-
tia.
n Et dati ſunt viri
⁊c. quia cum paucio
rib⁹ aduerſarijs ha-
bebat confligere q̄
iudas.
o Et abijt ⁊c. hic con
ſequenter ponit̄ bel
lantium virtus: ⁊ pri
mo ſymonis ⁊ ſui ex
ercitus: ⁊ patet litte
ra vſqꝫ ibi.
p Et aſſumpſit eos
qui erant in galylea
⁊ in arbatis cum vx
oribus ⁊ natis: ⁊ om
nibus que erant ⁊c.
vt eēnt magis remo
ti ab aduerſarijs ⁊ ꝑ
conſequens magis
tuti.
q Et iudas. hic cō
ſequenter ponit̄ vir
tus iude ⁊ eorum q̇
cum ipſo erant: ⁊ di
uiditur in duas par
tes: quia primo po-
nitur aduerſarioruꝫ
debellatio: ſecundo
iudeoꝝ aſſecuratio:
ibi. Et congregauit
iudas. Prima in du
as ſecundum dupli-
cem timothei debel
lationem. ſecūda: ibi
Poſt hec autē. Cir-
ca primā partem pa B
tet lr̄a vſqꝫ ibi.
r Conſtituerūt ad
mouere exercitum.
id eſt ipſum applica
re ad inuadendum.

s Et ſurrexerūt in
de nocte. vt ex impro-
uiſo irruerent ſuper
eos qui obſiderant
iudeos incluſos in
munitione.
t Et vidit iudas ⁊c.
ad capiendum dictā
munitionem.
v Et venit ⁊c. diuiſ
ſit enim exercitū ſu-
um in tres partes ir
ruens ſuper aduerſa
rios a tergo.

x Et diuertit iudas
in maſpha. aliqui li-
bri habent maſphat
et male: qꝛ maſphat
eſt locus in iudea in
quo fuerunt congre
gati iudas et popu-
lus ad dominum de
precādum ſupra. iiij.
capitulo.
y Poſt hec autem
verba. Hic conſeqn
ter ponitur ſecunda
Tymothei debella-
tio. ⁊ patet littera vſ
qꝫ ibi.
5 Et ait timotheus
principibus exerci-
tus ſui. erat eīn ſor-
tilegus: ⁊ per hoc fa
ctum ſortilegizaue-
rat de victoria ſui cō
tra iudam vel econ-
uerſo.

a Statuit ſcribas
populi ſecus torren
tem. Iſti enim habe
bant in ſcriptis no-
mina bellatorum: et
per hoc poterant ſci-
re ſi omnes trāſirēt
b Et tranſfretauit
ad illos prior: vt da-
ret alijs audaciā trā
ſeundi.
c Et piecerunt ⁊c.
vt fugerēt magis ex
pedite.
d Et congregauit
Poſtq̄ deſcripta ē
aduerſariorū debel-
latio. hic conſequen
ter deſcribitur iude-
orum aſſecuratio: nā
liberatos ab obſidio
one noluit inter ad-
uerſarios dimittere
ſed adducere eos in
iudeam vt eſſent ibi
tuti. ⁊ patet littera vſ
qꝫ ibi.
e Et venerunt vſqꝫ
ephron. vbi ponitur
impedimentum ſup
ueniens in via: nam
habitatores ephron
negauerunt eis tran
ſitum per ſuam ciui
tatem ⁊ nō poterāt:
tranſire per aliam vi
am ideo ſubdit.
f Sed per mediū:
ſcꝫ ciuitatē ephron.
g Iter erat. ſcilicet

tubis ⁊ clamauerūt in orō
ne. Et cognouerūt caſtra ty
mothei qꝛ machabeꝰ eſt ⁊
refugerūt a facie eius. Et
pcuſſerūt eos plaga mag-
na ⁊ ceciderūt ex eis in die
illa fere octo milia virorū.
x Et diuertit iudas in maſ-
pha ⁊ expugnauit et cepit
eam: ⁊ occidit oēm maſcu-
lū eiꝰ ⁊ ſumpſit ſpolia eiꝰ:
⁊ ſuccēdit eā igni. Inde ꝓ
rexit ⁊ cepit caſbon: ⁊ ma-
ged ⁊ boſor: ⁊ reliq̄s ciui-
y tates galaaditbidis Poſt
hec aūt verba cōgregauit
tymotheus exercitū alium
et caſtra poſuit contra ra-
phon trans torrentem. Et
miſit iudas ſpeculari exer
citum: ⁊ renūciauerūt ei di
centes: qꝛ cōuenerunt ad
eum oēs gētes q̄ in circui-
tu noſtro ſunt et exercitus
multus nimis. Et arabes
cōduxerunt in auxiliū ſibi
⁊ caſtra poſuerūt trās tor-
rentem: parati ad teuenire
in prelium. Et abijt iudas
3 obuiam illis. Et ait tymo-
theus principibꝰ exercitꝰ
ſui. Cū appropinquauerit
iudas ⁊ exercitꝰ eiꝰ ad tor
rentem aque: ſi trāſierit ad
nos prior: nō poterimꝰ ſu
ſtinere eū: qꝛ potēs pote-
rit aduerſuꝫ nos. Si vero
timuerit tranſire ⁊ poſue-
rit caſtra extra flumē tranſ
fretemus ad eos: ⁊ poteri
mus aduerſus illū. Et au
tē appropinq̄uit iudas ad
a torrentē aque ſtatuit ſcri-
bas populi ſecus torrentē
⁊ mādauit eis dicēs. Ne-
minē hoim reliqueritis: ſꝫ
veniant omnes in preliuꝫ
b Et trāſfretauit ad illos pri
or: ⁊ omnis ppl's poſt eū:
⁊ ꝯtrite ſūt oēs gētes a fa-
c cie eoꝝ: ⁊ piecerunt arma
ſua ⁊ fugerunt ad phanum
qđ erat in carnaim. Et oc-
cupauit ipſam ciuitateꝫ: ⁊
phanū ſuccēdit igni cū oi-
bus q̄ erāt i ipſo: ⁊ oppſſa
eſt carnaim: ⁊ nō potuit ſu

ſtinere contra faciem iude
d Et congregauit iudas vni
uerſos iſraelitas qui erāt
i galaditbide a minimo vſ
qꝫ ad maximum: ⁊ vxores
eorum: ⁊ natos ⁊ exercitū
magnum valde vt venirēt
e in terram iude: et venerūt
vſqꝫ ephron: ⁊ hec ciuitas
magna i igreſſu poſita mu
nita vald͂e. Et nō erat de-
clinare ab ea dextra vel ſi-
f g niſtra: ſꝫ ꝑ mediū iter erat.
Et incluſerūt ſe q̄ erāt in ci
h uitate: ⁊ obſtruxerunt por
tas lapidibꝰ. Et miſit ad
eos iudas verbis pacificl
dicēs. Trāſeamus ꝑ terrā
vrām vt eamus in terrā no
ſtrā: ⁊ nemo vobis nocebit
tm̄ pedibus tranſibimꝰ Et
i nolebāt eis apire. Et p̄ce-
pit iudas p̄dicari i caſtris
k vt applicarēt vnuſq̄ꝫ in q̄
erat loco. Et applicuerūt
ſe viri virtutis: ⁊ oppugna
uit ciuitatā illā tota ⁊ tota
die ⁊ tota nocte: ⁊ tradita
eſt ciuitas in ma eiꝰ. Et ꝑ-
emerūt oēs maſculū in ore
l gladij: ⁊ eradicauit eam ⁊
accepit ſpolia eiꝰ: ⁊ tranſi
uit ꝑ totā ciuitatē ſup inf-
fectos. Et trāſgreſſi ſūt ior
danē in cāpo magno cōtra
m faciem bethſan. Et erat iu
das cōgregans extremos
et exhortabaẗ ppl'm ꝑ totā
viā donec venirēt in terrā
iuda Et aſcēderūt in mōtē
n ſyon cū leticia ⁊ gaudio et
obtulerūt holocauſta qꝫ ne
mo ex eis cecidiſſet donec
o reuerterēẗ in pace Et in di
ebus q̄bus erat iudas ⁊ io
nathas in terra galaad ⁊ ſy
mon frater eiꝰ in galylea: ꝯ
faciem ptolomaidis: audi
uit ioſephus zacharie fili-
p us: ⁊ azarias princeps vir
tutis: res bn̄ geſtas: ⁊ p̄lia
q q̄ facta ſt̄ ⁊ dixit. Faciamꝰ
⁊ ipſi nob̄ nomen: ⁊ eamꝰ
pugnare aduerſus gētes:
q̄ in circuitu nr̄o ſunt. Et p̄
cepit his q̄ erāt in exercitu
r ſuo: ⁊ abierūt iamniam: et

Iude ⁊ ppl'o eius.
h Et obſtruxerunt
portas lapidibus. id
eſt murauerūt eas.
i Et p̄cepit iudas
p̄dicare. id eſt ꝑ pre-
conem dicere.
k Ut applicarent.
id eſt vt inſultum fa
cerent contra ciuita
tem.
l Et eradicauit eaꝫ
id eſt ſubuertit.
m Et erat iudas ⁊c.
faciebat enim vltimā
cuſtodiaꝫ ne aliquis
ex debilitate ſeu alia
occaſiōe remaneret
poſt armatos: et ab
aduerſarijs inſidian Num. 20. c.
tibus caperet.
n Et obtulerūt ⁊c.
id eſt eo qꝫ bellatores
ſani redierant ⁊ inte
gro numero.

o Et in diebus. hic
conſequenter deſcri
bitur quorundam iu
deorum preſumptio
ſcilicꝫ illorum qui in
abſentia iude et fra-
trum ſuorum reman
ſerant ad populi cu-
ſtodiam: ⁊ preſumē-
tes de ſua virtute ex
ierunt ad preliandū
cum gentilibus con
tra iude prohibitio-
nem que habetur ſu
pra. ⁊ patet littera vſ
qꝫ ibi.
p Et azarias prin-
ceps virtutis id eſt
partis exercitus que
remanſerat ad cuſto
diam iude tantum et
non ad bella contra
extraneos concitan
dum.
q Faciamus ⁊ ip-
ſi nobis nomen: et
eamus pugnare ad-
uerſus gētes: que in
circuitu noſtro ſunt
ex quo patet qꝫ mo-
uebantur ex preſum
ptione ⁊ laudis cupi
ditate.
r Et abierunt iam
niā ⁊c. vbi habitabat
gorgias cum exerci
tu ſuo.

s Ipſi aūt nō erāt
rc.i. Mathathie et
filiorū ſuorū τ ꝯſan-
guineorū eorum.
t Et viri iuda rc. p
pter crebras τ mag-
nas victorias.
v Et conuenerunt
ad eos rc.i. eufortu-
nia ſiue laudes d̄ eu
fortunijs magnificā
tes τ dicunt̄ fauſta a
fauco faues q̄ſi for-
tune fauores. plureſ
eñi de gētibus circa
iudeā habitantibus
vidētes τ audientes
iude fratrūqȝ ſuoruȝ
bonas. ſ. fortunas ve
nerūt ad eos facere
amicicias. x Et p
ambulabat ſamariā
vbi habitabāt genti
les illuc miſſi de pſi-
de: qui ſemp fuerūt
moleſti iudeis: vt pȝ
j. Eſdre et Neemie.
τ reuertit̄ ſcriptura
ad loquendū de pdi
ctis qui pceſſerāt ad
bellū ex pſumptōne
cum dicit̄.
y In illa die. id eo
tempore.
z Ceciderūt ſacer-
dotes rc. ſ. ioſephus
τ azarias ſupradicti
qui licet eſſent de ſa
cerdotali genere: nō
tñ erant de ſorte ioa-
rim: de qua fuit ma-
tathias vt hr̄ ſ. in pn
cipio ca. ſcd̄i.
Capl̄m. vj.
a E T rex antio-
chus. Deſcri
ptis victorijs
iude tempe antiochi
epiphanes: h̄ ꝯñr de
ſcribit̄ ꝯflictus iude
tpe filij ſui antiochi
A eupatoris: et qꝛ cor-
ruptio vnius eſt ge-
neratio alterius: ideo
pmo ponit̄ mors an
antiochi illuſtris. ſe-
cundo ſubſtitutio fi-
lij eius antiochi eu-
patoris: ibi. Et cog-
nouit lyſias. Circa p
ē.1.a. mū primo ponit̄ ſue
mortis occaſio: q̄ fu-
it duplex. Una qꝛ fu
it turpiter repuſus a
quadam ciuitate pſi
dis valde opulenta:
quā querebat ſubito
depredari: τ h̄ eſt qd
dicit̄.
b Et audiuit eē rc.
h̄ audiuit ab explo-

exiuit gorgias de ciuitate:
τ viri eius obuiam illis in
pugnam. Et fugati ſunt io
ſephus τ azarias vſqȝ in fi
nes iudee: τ ceciderunt il-
la die de populo iſrael ad
duo milia viri. Et facta eſt
plaga magna in populo qꝛ
non audierūt iudam τ fra-
tres eius: exiſtimātes for-
s titer ſe facturos Ipſi autē
non erant de ſemine viro-
rum illorum: per quos ſa-
t lus facta eſt in iſrahel. Et
viri iuda magnificati ſunt
valde: in cōſpectu omnis
iſrahel τ gentium omniuȝ
vbi audiebatur nomen eo
v rum. Et cōuenerūt ad eos
fauſta acclamantes. Et ex
iuit iudas τ fratres eius τ
expugnabāt filios eſau in
terra que ad auſtrum eſt: τ
percuſſit chebron et filias
eius τ muros eius: τ tur-
res eius ſuccendit igne in
circuitu. Et mouit caſtra
vt iret in terram alienige-
x narum. Et perambulabat
y ſamariam. In illa die ceci
z derunt: ſacerdotes in bel-
lo dum volunt fortiter fa-
cere: dum ſine conſilio exe
unt in prelium. Et declina
uit iudas in azotum in ter
ram alienigenarum: τ diru
it aras eorum τ ſpolia deo
rum ſuorum ſuccēdit igni
τ cepit ſpolia ciuitatum: τ
reuerſus eſt in terrā iuda.

Capitulum VI

a E T rex antiochus per
ambulauit ſupiores
b regiones. Et audiuit
eſſe ciuitatem elimaidem
in pſide nobiliſſimaȝ τ co-
pioſam in argento τ auro:
templumqȝ in ea locuplex
c valde Et illic velamina au
d rea: τ lorice et ſcuta. Que
reliquit alexander philip-
pi rex macedo qui regna-
uit primus in grecia: τ ve-
e nit τ querebat capere ci-
f uitatem: τ depdari eam et
nō potuit: qm̄ innotuit ſer
mo his qui erant in ciui-

tate. Et inſurrexerūt in pliū
g τ fugit inde: τ abijt cū tri-
ſticia magna: τ reuerſus ē
h in babyloniā: τ venit q nū
ciaret ei in pſide qꝛ fugata
ſūt caſtra q̄ erāt in terra iu
i da: τ qꝛ abijt liſias cū vtu
te forti in primis τ fugat⁹
eſt a facie iudeorū: τ inualu
erūt armis τ viribus τ ſpo
lijs multis q̄ ceperunt de
caſtris q̄ exciderūt: τ qꝛ di
ruerūt abominationē quā
edificauerāt ſup altare qd
k erat in hieruſalem: τ ſancti
ficationem ſicut prius circū
dederunt muris excelſis:
l ſed τ bethſuram ciuitatem
ſuam. Et factum eſt vt au
m diuit rex ſermōes iſtos ex
pauit τ cōmotus eſt valde
τ decidit in lectum τ inci-
dit in languorē p triſticia:
qꝛ nō eſt factum ſicut cogi
tabat. Et erat illic p dies
multos: qꝛ renouata eſt in
n eo triſticia magna: τ arbi-
tratus eſt ſe mori. Et voca
uit oēs amicos ſuos: τ di-
xit illis. Receſſit ſomnus
ab oculis meis: τ cōcidi τ
corrui corde p ſollicitudie
Et dixi in corde meo. In
quantā tribulationē deue
ni: τ in q̄s fluctus triſticie
in qua nūc ſum: qui iocun-
o dus erā: τ dilectus in ptā
p te mea. Nunc vo remini-
ſcor malorū q̄ feci in hirlm
vnde τ abſtuli omnia ſpo-
lia aurea τ argentea q̄ erāt
in ea: τ miſi auferre habi-
tantes iudeam ſine cauſa.
Cognoui ergo qꝛ propte-
rea inuenerūt me mala iſta
τ ecce pereo triſticia mag-
na in terra aliena. Et voca
uit philippū vnuȝ de ami-
q cis ſuis: et prepoſuit eum
ſuper vniuerſum regnum
r ſuū. Et dedit ei dyadema
τ ſtolam ſuaȝ τ anulum: vt
adduceret antiochum fili-
um ſuum τ nutriret eum et
s regnaret. Et mortuus eſt
illic Antiochus rex, anno
centeſimo quadrageſimo-

ratorib⁹ q̄s miſerat
ad inqrendū de ciui
tatibus in q̄bus poſ
ſet accipe diuitias.
τ pecunias multas
nam ad h̄ iuerat in
pſidē. vt dictū ē ſu-
pra. iij. ca.
c Et illic fuerūt rc.
ad decorē templi di-
uicijs pleni.
d Et lorice rc. ad me
moriam ſuarū victo-
riarum.
e Et querebat cape
ciuitatem doloſe.
f Et non potuit. qꝛ
ciuibus reuelat⁹ fu-
it eius dolus.
g Et abijt cū triſti
cia magna q̄ fuit oc-
caſio ſue mortis pri-
ma nam ſpūs triſtis
exiccat oſſa Prouer
biorū. xv. Scd̄a ſue
mortis occaſio fuit
triſticia ſup pdictaȝ
veniēs de audita de
bellatōe principū ſu
orū in iudea τ pſpe
ritate iudeorū τ hoc
eſt qd di. B
h Et venit q nūcia
ret ei: τ pȝ lr̄a vſqȝ ibi
i Et qꝛ rc. id ē ido-
lum iouis qd edifica
uerat antiochus ſup
altare dñi: vt. ſ. ca. j.
k Et ſanctificatio-
nem. i. templum.
l Et bethſurā rc. vt
eſſet eis i fortaliciuȝ
ꝯ impulſus gentiū.
m Ut audiuit rc.
qꝛ debellatus fuerat
in elimaide τ princi
pes ſui in terra iude
n Et arbitratus eſt
ſe mori. i. deſperās d̄
infirmitate. ſanari. ce-
tera patent vſqȝ ibi
o Et dilect⁹ in ptā-
te mea. ſ. h̄ erat a ſa-
tellitib⁹ ſuis: ſ. erat
odioſus gētib⁹ alijs
ꝑpter ſupbiā τ mali-
ciā ſuā. p Nunc
reminiſcor rc. pena
debita docēte culpā
q Et pꝑoſuit rc. vi
dens imminere de ꝑ
pinquo ſuū interitū
r Et dedit ei dya-
dema rc. i. inſignia
regalia ad inſigniē-
dū filiū ſuū. s Et
mortu⁹ ē rc. cepit āt
regn̄re anno cētēſimo
triceſimoſeptio: vt ſ.
j. c. primus tñ annus
τ vltim⁹ fuerūt ipfecti

⁊ anno ſeptimo regni ſui cepit filios iſrl̃ grauiter affligere. ⁊ anno. lx poſuit ydolũ ſuꝑ altare: vtꝫ ex p̃dictis .ſ.i.ca. t Et cognouit. deſcripta morte antiochi: hic ꝯñr deſcribiꝭ ſubſtitutio filij ſui qui p̃mo ſublimaꝭ in regnũ: ſcd̃o ꝓuocaꝭ cõtra dei ppl̃m: ibi. ⁊ hi q̃ querãt. Circa primũ di.

ꝓuocatio. ex qua primo poniꝭ belli apparatus. ſcd̃o cõflictus: ibi. Et venerunt. Circa primũ di. o Et iratus eſt rex vt hec audiuit: q: videbanꝭ eſſe cõtra honorẽ ſuũ ⁊ bonũ reipublice. p Et cõuocauit ⁊c̃. vt ei aſſiſterẽt. q Et principes exer. ⁊c̃. vt ſe ad bellũ diſponerẽt.

t Et cognouit lyſias. quẽ reliquerat antiochus ad cuſtodiam regni ⁊ nutritionẽ filij ſui: vt ſ. iij. c.
v Q̃m mortuus eſt rex. h̃ cognouit per nũciũ ꝑuenientẽ philippũ: quẽ rex moriens inſtituerat tutorem filij ſui. C
x Et ꝯſtituit ⁊c̃. vt ſic p̃uaret philippũ officio tutoris et regni negocijs in ſeipſum retorquendo.
y Et hi. Hic ꝯñter rex nouus ꝯ iudeos ꝓuocaꝭ: ⁊ p̃ ponitur huius ꝓuocatõis occaſio: ſcd̃o ipſa ꝓuocatio: ibi. Et iratus ẽ rex. Occaſio vero ꝓuocatõis fuit accuſatio iudeorũ erga ipſuꝫ de obſidione macedonũ: ⁊ quibuſdã alijs: ⁊ hoc eſt qd̃ di.
y Et hi q̃ erãt in arce aduocãdũ iudeis vt habeꝭ ſ.i.ca.
a Cõcluſerãt iſrl̃ ⁊c̃. .i. ſic eũ artauerũt q̃ nõ poterãt libere exequi cultũ diuinũ.
b Et cogitauit ⁊c̃. vt diuin⁹ cultus poſſet libere exerceri.
c Et fecerunt baliſtas. ad iaciendũ ſpicula ꝯ arcis ꝓpugnacula. d Et machinas ad deſtruenduꝫ muros eius.
e Et exierũt ⁊c̃. occulte ⁊ impioꝝ ex iſrl̃ fauore. iõ ſubdiꝭ. Et adiũxerũt ſe illis ⁊c̃.
f Nos decreuim⁹ ſeruire pr̃i tuo ⁊c̃. iſti fuerũt de illis q̃ iuerũt ad antiochũ epiphanẽ impetrantes ab eo vt faceret iuſtias gẽtiũ i irlm̃ vt ſ.i.c.
g Et filij ppl̃i noſtri ⁊c̃. ſ. matathias ⁊ filij eius ⁊ amici eius qui p̃uaricatores le-

t v nono: ⁊ cognouit lyſias q̃
x niã mortuus eſt rex: ⁊ ꝯſti
tuit regnare antiochũ filiũ
eius quem nutriuit adole-
ſcentem: ⁊ vocauit nomen
y eius eupatorem Et hi qui
a erãt in arce ꝯcluſerant iſra
el in circuitu ſanctorum: ⁊
querebant eis mala ſemꝑ
b ad firmamentũ gentiũ. Et
cogitauit iudas diſꝑdere
eos ⁊ cõuocauit vniuerſũ
populũ vt obſiderent eos
Et cõuenerũt ſimul ⁊ obſe
derũt eos anno centeſimo
c quinq̃geſimo: ⁊ fecerũt ba
d e liſtas: ⁊ machinas. Et exi
erunt quidam ex eis q̄ ob-
ſidebanꝭ: ⁊ adiunxerunt ſe
illis aliqui impij ex iſrael:
⁊ abierũt ad regem ⁊ dixe
runt. Quouſq; nõ facis iu
diciuꝫ: ⁊ vindicas fratres
f noſtros. Nos decreuim⁹
ſeruire patri tuo ⁊ ambula
re in preceptis eius: ⁊ ob-
g ſequi edictis ei⁹ ⁊ filij po-
puli noſtri ꝓpter hec alie-
nabant ſe a nobis. Et qui
cunq; inueniebanꝭ: ex no-
bis interficiebãtur ⁊ here-
ditates noſtre diripiebãꝭ
h Et non ad nos tm̃ extẽde-
i rũt manũ ſed ⁊ i oẽs fines
k noſtros. Et ecce applicue
l rũt hodie ad arcem in hie-
m ruſalem occupare eã ⁊ mu
nitionem in bethſurã mu-
n nierũt. Et niſi preueneris
eos velocius: maiora q̃ h̃
n facient: ⁊ nõ poteris obti-
o nere eos Et irat⁹ eſt rex vt
p hec audiuit: et conuocauit
q oẽs amicos ſuos ⁊ princi
pes exercitus ſui et eos q̃

ſuꝑ equites erant. Sed et
de regnis alijs ⁊ de inſu-
lis maritimis venerunt ad
eũ exercitus cõducticius.
Et erat numerus exercit⁹
eius centũ milia peditũ et
r viginti milia equitũ: ⁊ ele-
phãti triginta duo ducti ad
s pliũ. Et venerũt ꝑ ydumeã
t ⁊ applicuerũt ad bethſurã
v ⁊ pugnauerũt dies mltos
x y ⁊ fecerũt machinas. Et ex
z ierunt ⁊ ſuccenderunt eas
igni: ⁊ pugnauerunt virili
a ter: Et receſſit iudas ab ar
ce ⁊ mouit caſtra ad beth-
zacharã cõtra caſtra regis
b Et ſurrexit rex añ lucem: ⁊
concitauit exercitus in im
petũ ꝯ viã bethzacharam
c Et ꝯparauerũt ſe exercit⁹ in
pliũ ⁊ tubis cecinerũt. Et
eleuãtis oñderũt ſanguinẽ
vue et mori: ad acuendos
eos in pliũ. Et diuiſerunt
d beſtias ꝑ legiones: ⁊ aſti-
terũt ſingulis elephantis
e mille viri i loricis ꝯcathena
tis ⁊ galee eree in capitib⁹
eoꝝ ⁊ q̃ngẽti eqtes ordiati
vnicuiq; beſtie electi erãt.
f Hi añ tp̃s vbicũq; erat be
g ſtia ibi erãt: et q̃cunq; ibat
h ibant: et nõ diſcedebãt ab
ea. Sꝫ ⁊ turres lignee ſuꝑ
eos firme ꝓtegentes: ſuꝑ
i ſinglas beſtias: ⁊ ſuꝑ eas
machine. Et ſuꝑ ſingulas
viri virtutis triginta duo q̃
k pugnabãt deſuꝑ: et intus
l mgr̃ beſtie. Et reſiduũ eq-
m tatum hinc ⁊ inde ſtatuit in
duas ptes: tubis exercitũ
n o commouere ⁊ purgere cõ
ſtipatos in legionib⁹ eius

r Et elephãti ⁊c̃. dicit eñ phus libro de aĩalib⁹ q̃ elephas eſt animal maxime diſciplinabile. B
s Et venerũt. Hic ꝯñr poniꝭ belli congreſſus ⁊ p̃ in munitõe: ſcd̃o in cãpo: ibi Et ſurrexit rex. Circa primum di.
s Et venerũt ꝑ idumeã q̃ terra erat iudeis aduerſaria: vtꝫ ꝑ p̃dicta. v. ca.
t Et applicuerunt ad bethſurã vbi erãt iudei ꝓ defenſione loci. v Et pugnauerũt ⁊c̃. ꝯ bethſurã
x Et fecerũt machinas. ad d̃ſtruẽdũ eã
y Et exierunt. ſ. iudei qui erant in monitione obſeſſi:
z Et ſuccẽderũt ⁊c̃. reuertẽtes ad munitionem: ⁊ defendentes eam.
a Et receſſit iudas ab arce. vt ſuccurreret iudeis in bethſura obſeſſis.
b Et ſurrexit rex. hic ꝯñr deſcribiꝭ bellum in campo: circa quã ptẽ p̃ poniꝭ belli p̃paratio: ſcd̃o belli ꝯgreſſio: ibi. Et appropiquauit. tercio ppl̃i liberatõ: ibi. Et audiuit lyſias. Circa primum diciꝭ.
b Et ſurrexit rex añ lucẽ: vt iret ad pugnandũ cõtra iudã.
c Et cõparauerunt ſe ⁊c̃. i. diſpoſuerunt ſe ad pugnandum.
d Et aſtiterunt ⁊c̃. ſcꝫ pedites.
e In loricis concathenatis. nam macule loricarũ ſeſe complectunꝭ ad modum cathenarum. E
f Hi añ tp̃s ⁊c̃. eam velociter p̃cedendo
g Et quocũq; ibat

gis obſidebãt vel occidebãꝭ. h Et nõ ad nos ⁊c̃. inferendo nobis mala. i Sed ⁊ in ⁊c̃: pſequẽdo amicos ⁊ ſectatores legis. k Et ecce applicuerũt hodie. i. iſto tp̃e l Ad arcem in hierl̃m impugnando gentẽ tuã. m Et munitionẽ ⁊c̃. cõtra te ⁊ regnũ tuum. n Et niſi p̃ueneris ⁊c̃. ꝯtra te. n Et nõ poteris ⁊c̃. q̃m erunt nimis fortificati. o Et iratus eſt rex. Hic ꝯñr poniꝭ ipſius regis

ibant ſubſequẽdo: h Et nõ diſcedebant ab ea: ne ab aduerſarijs vulneraretꝭ beſtia. i Et ſuꝑ eas machine. ad ꝓijciendũ iacula. k Et intus mgr̃ beſtie regens greſſus eius. l Et reſiduum ⁊c̃. ſ. a dextris ⁊ ſiniſtris aĩalium. m Statuit iudas ⁊c̃. na ſon⁹ tubarũ excitat ad audaciã. n Et purgere ad bellũ. o Conſtipatos in lege. i. ꝯiunctos ne acies ⁊ legiones rumpanꝭ ab aduerſarijs.

p Et diſtincta eſt ꝛc. vt ſi iudas ꝗ paucos habebat bellatores ꝯpatiue fugeret ad mõtes nõ euaderet. q Et cõmouebant. admiratõe vel quodam tremore. r Oēs in habi. terrã .ſ. illã: vbi poterat talis ſonit⁹ ꝛ cõmotio ꝑcipi. s Et appropiauit. Hic ꝯñr ponit ꝯflictus. Et ꝑ̊ in cãpo. ſc̃ꝺo in fortalicio: ibi Caſtra aũt reg. Circa primũ ꝑ̊ ponit cõflictus in generali: ꝛ pꝫ: ſc̃ꝺo i ſpāli cũ dr̄. t Et vidit eleazar. dicit ioſephus ꝙ iſte fuit frater iude. vñ ꝛ ſ̃. ij. ca. q̃rtu ꝫ filius. Matathie eleazar⁹ noiat ꝛ eſt idẽ nomẽ qꝺ eleazar. noīa em̃ hebrea ad latinũ tracta frequẽter accipiunt hãc ſillabã vs. in fine. vt iacob iacob⁹ ſaul ſaulus: et ſic de multis alijs. Sed ꝯ ħ videt: q2 iſte di filius ſaura. Sequẽdo dictũ ioſephi pōt dici ꝙ ħ ponit nomen matris: vt ſ̃. ij. c. nomen pr̄is. vel ꝙ marathias fuit binomius ꝛ alio noīe ſaura dict⁹. v Vnã de beſtijs ꝛc. ꝑ ſigna regia ibidẽ poſita. x Et viſum eſt ꝛc. in turre lignea ſup eaꝫ exñte ꝓpter ſigna dicta nõ nõ tñ erat ita y Et dedit ſe. i. vitã ſuam corpalem. ꝫ Vt liberaret populũ ſuũ. bonuꝫ em̃ ꝓpriũ corpale ꝓpter ſalutẽ boni cõis eſt exponẽdũ: iõ ſbdit. a Et acquireret ꝛc. v̄tuoſe moriẽdo: credebat em̃ ꝓbabiliter ꝙ ſi rex eſſet mortuus ſtatiꝫ fugeret ei⁹ exercitus. b Et occidit. ꝑcutiens in vẽtre: vbi nõ erat armatus. c Et videntes .ſ. iudas ꝛ eius exercit⁹. d Virtutem regis cui nõ poterãt reſiſtere. e Diuerterunt ſe ab eis caute

cíet fructus trium ann oꝝ: ꝓter qꝺ nõ videt ꝙ annus ſeptimus faceret aliquem defectum cibi ſed magis abũdãtiam. Dicendum ꝙ iſtud dei beneficium fuit ante captiuitatem babylonicam in qua ceſſauerunt aliqua dei beneficia: nõ em̃ poſtea legunt habuiſſe iudei archam teſti. nec ꝓpiciatoriũ: nec reſpõſa in rõnali ſũmi ſacerdotis. nec vnctionem regum ꝛ põtificum: ꝛ hoc etiam confitent iudei moderni: ꝛ hr̄ in lib. hebraico nomie ſenhedrin hieroſolymitano: ꝛ idem videt fuiſſe de duplicatõe fructuũ anno ſexto.

Et vt refulſit ſol i clypeos aureos ꝛ ereos reſplẽduerũt mõtes ab eis: ꝛ reſplẽduerũt ſicut lãpades ignis
p Et diſtincta eſt ps exercitus regis ꝑ montes excelſos ꝛ alia ꝑ loca humilia ꝛ
q ibãt caute ꝛ ordiate. Et cõ
r mouebant oẽs inhitãtes terrã a voce multitudinis eoꝝ ꝛ inceſſu turbe ꝛ colliſione armoꝝ Erat em̃ exercit⁹ magn⁹ valde ꝛ fortis
s Et appropiauit iudas ꝛ exercit⁹ ei⁹ in ꝑliũ: ꝛ ceciderũt de exercitu regis ſexcẽ
t ti viri. Et vidit eleazar fili
v us ſaura vnã de beſtijs loricatã loricis regis: ꝛ erat eminẽs ſup ceteras beſti
x as. Et viſũ ẽ ei ꝙ in ea eẽt
y rex: ꝛ dedit ſe vt liberaret
a ꝑp̃lm ſuuꝫ: ꝛ acq̃reret ſibi nomen eternũ Et cucurrit ad eam audacter in medio legiõis interficiẽs a dextris et a ſiniſtris: ꝛ cadebãt ab eo huc atqꝫ illuc Et iuit ſb pedes elephãtis ꝛ ſuppo
b ſuit ſe ei: ꝛ occidit eũ: ꝛ cecidit i terrã ſup ip̃m ꝛ mor
c tuus eſt illic. Et videntes
d v̄tutẽ regis ꝛ impetũ exer
e citus ei⁹: diuerterũt ſe ab
f eis. Caſtra aũt regis aſcẽderũt cõtra eos in hirlm: ꝛ applicuerũt caſtra regis ad iudeam ꝛ montẽ ſyon.
g Et fecit pacẽ cũ his ꝗ erãt in bethſura: ꝛ exierũt de ci
h uitate: q2 non erant eis ibi
i alimẽta cõcluſis: q2 ſabbata erant terre. Et cõphendit rex bethſuram: ꝛ cõſtituit ibi cuſtodiã ſuare eã.
k Et cõuertit caſtra ad locũ
l ſanctificatõis dies mĺtos
m Et ſtatuit illic baliſtas et
n
o machinas ꝛ ignis iacula:
p ꝛ tormẽta ad lapides iactã
q dos: et ſpicula ꝛ ſcorpios ad mittẽdas ſagittas ꝛ fũdibula. Fecerũt aũt ꝛ ipſi machias aduerſus machinas eoꝝ: ꝛ pugnauerũt dieſ
r mĺtos. Eſce aũt nõ erãt in ciuitate: eo ꝙ ſeptim⁹ ann⁹ eẽt: ꝛ ꝗ remanſerant in iudea de gẽtib⁹ ꝯſumpſerãt reliq̃as eoꝝ ꝗ repoſite fuerant. Et remãſerũt in ſctis viri pauci q̃niam obtinuerat eos fames: ꝛ diſꝑſi ſũt
s vnuſq̃qꝫ in locũ ſuum. Et audiuit lyſias ꝙ philipp⁹ quẽ conſtituerat rex antiochus cũ adhuc viueret vt nutriret antiochũ filiũ ſuũ ꝛ regnaret: reuerſus ẽ a ꝑſide ꝛ media ꝛ exercit⁹ qui abierat cũ ipſo: ꝛ q2 querit ſuſcipe regni negocia. Et feſtinauit ire ꝛ dicẽ ad re
t gẽ ꝛ duces exercitus. De
v fecim⁹ q̃tidie: ꝛ eſca nobiſ
x modica ẽ: ꝛ loc⁹ quẽ obſi
y demus ẽ munit⁹: ꝛ incũbit nobis ordinare de regno.
ꝫ Nũc itaqꝫ dem⁹ dextras hoībus iſtis: ꝛ faciam⁹ cũ illis pacẽ ꝛ cũ oī gẽte eoꝝ ꝛ cõſtituam⁹ illis vt ambulẽt i legitimis ſuis ſicͭ pri⁹ Propter legitima em̃ ipõ

Et ꝯñr reuertit ad obſidionẽ fortalicij hieroſolymitani cũ dr̄. k Et conuertit ꝛc. id eſt templi. l Dies multos. q̃a loc⁹ erat fortis ꝛ munitus ꝓpter qꝺ non poterat cito expugnari. m Et ſtatuit ꝛc. ad defenſores ſagittandũ. n Et machias. ad muros cõcutiendum. o Et ignis iacula. .i. inſtrũ ad ignẽ grauem iaciendum. p Et tormẽta ꝛc. .i. petrarias ꝛ mangonellos. q Et ſcorpios. .i. inſtrũ ad mittendũ ſagittas venenatas. r Eſce aũt non erãt in ciuitate ꝛc. ħ ſubdit ad oñdẽdũ ꝙ nõ poterãt diu tenere fortalicium. s Et audiuit. Hic ꝯñr ponit liberatio popl̃i ex bñficio dei q2 facit cũ tentatiõe ꝓuentum: ꝛ iõ miſit rumores Lyſie ꝑ q̃s fuit cõpulſus ſolutionẽ obſidionis ꝓcurare: ꝛ ħ eſt qꝺ dr̄. s Et audiuit lyſias ꝙ Philippus ꝛc. ad qꝺ ſequebat elongatio lyſie a familiaritate regis ꝛ regni negocijs qꝺ formidabat: ideo diſſoluere

G

recedentes vt poſſent templũ dñi qꝺ erat in irl̃m ſeruare f Caſtra aũt. Hic ꝯñr ponit bellum in fortalicio: et ꝑ̄mo ponit de fortalicio qꝺ erat in hirl̃m. ꝛ patet interponitur de fortalicio bethſure qꝺ ꝑ̊ cepit rex anteq̃ꝫ iret in hirl̃m: iõ dr̄. g Et fecit pacem ꝛc. ꝑ talem modum ꝙ dimitterent fortalicium ſaluis ſuis ꝑſonis: ꝛ ſubdit ratio talis pacis ex ꝑte iudeorum cum di. h Quia nõ erat ꝛc. .i. obſeſſis in bethſura: ꝛ ſubdit cauſa cum dr̄. i Quia ſab. erãt terre. .i. annus ſeptimus in quo terra nõ colebat nec ſeminabat: vt habet Leuiti. xxv. Sed contra hoc videt qꝺ dr̄ ibidem. Dabo vobis bñdictionem meam anno ſexto ꝛ fa

obſidionem ꝓcurabat dicens. t Deficimus q̃tidie. nam aliqui interficiebãt: ꝛ aliqui infirmabant. ſicut ſolet accidere in obſidione. v Et eſca ꝛc. ita ꝙ nõ poterimus diu tenere obſidionẽ. x Et loc⁹ ꝛc. ſ. hoībus armis ꝛ cibis: ħ dicebat ad hñdũ intẽtum: tñ erat falſum ſicut ꝑmittit ꝑte ꝑcedẽti: vbi dr̄. Et remãſerũt in ſctis viri pauci qm̃ obtinuerat eos fames. y Et incũ. nobis ꝛc. q. d. maiora negocia nos vrgẽt ad dimittẽdũ hanc obſidionẽ: iõ ꝯcludit. ꝫ Nunc itaqꝫ demus dextras hoībus iſtis ꝛc. modus em̃ hoīm facientiũ pacẽ adinuicẽ erat dare mutuo dextras man⁹. cetera patẽt vſqꝫ ibi.

a Et vidit munitionē loci .i. fortitudinē. b Et rupit ⁊c. deſtruēdo locū: ne ſi iudei rebellarēt haberēt ibi recurſuȝ.

Anno centeſimo. Poſtq̄ deſcriptus Ca. vij. b eſt ꝯflictus iude tpe antiochi eupatoris. hic ꝯñter deſcribit eius cōflictus tpe Demetrij filij alterius fratris .ſ. ſeleuci: ⁊ diuidit in duas: q2 primo deſcribit ipſius iude pugna: ſcđo cū Romanis amicicia cōtracta. viij. c. Prima in tres: nā primo circa demetriū oñdit adeptio regni: ſecundo occaſio belli: ibi: ⁊ venerūt ad eū. tercio cōgreſſio ꝓlij: ibi Et elegit rex. Circa primum dicit.

a Anno .clj. ſcȝ regni grecorum.

b Exijt demetrius ⁊c. videns eñ ſe priuatū regno pr̄is ſui p patruū ſuū antiochū epyphanē abijt romā ad ꝯquerendū de eo ſ; ipſo viuente nihil ꝓfecit: ꝓpt q̄ ipſo mortuo redijt ad obtinēdū regnū cōtra cognatū ſuū: maxime q2 tunc regnū erat quodammodo diuiſum p liſiam ⁊ philippū: eo q̄ quilibet volebat eſſe tutor antiochi eupatoris et agere negocia regni vt patet ex p̄dictis.

c Et aſcēdit ⁊c. ſ. tyrū. vt dicit ioſephus

d Et regnauit illic q2 multi venerūt ad eum recipiētes ipm tanq̄ regem ⁊ dñm: tum q2 regnum ſibi debebat ex ſucceſſione paterna: tum propter diuiſionem predictam.

e Et factum eſt ⁊c. ſcilicet palacium antiochie que erat metropolis.

f Comprehēdit in demetrij fauorem.

g Et venerunt. hic conſequenter ponit occaſio belli que fuit accuſatio iude ⁊ amicorum ſuorum p iniquos de iſrael et patet lr̄a.

h Et elegit rex. hic conſequenter deſcribit congreſſio belli: ⁊ primo cōtra alchimum ſacerdotem. ſecundo contra Nichanorē: ibi. Vidit autem alchimus. Prima in duas. quia primo deſcribitur bachidis ⁊ alchimi dolus: ſecundo iude cōflictus: ibi. Et vidit iudas. Prima adhuc in duas: quia primo deſcribitur perceptio doli: ſecundo deceptio populi: ibi. Et conuenerunt ad alchimum. Circa primum dicit. h Et elegit rex ⁊c. erat eñ a rege conſtitutus ad illius terre cuſtodiam. i Et alchimum impium ⁊c. i. cōſtituit eum ſummum ſacerdotem cum tamen non eſſet de genere ſacerdotali vt dicunt aliqui. Alij vo dicunt q̄ erat ſicut infra dr̄ de eo. Homo de ſemine aaron venit ⁊c. tamen nō erat de linea ſummorū pontificum ab eleazar deſcendentium.

rū q̄ deſpeximus irati ſunt ⁊ fecerunt oīa hec. Et placuit ſermo in ꝯſpectu regꝭ ⁊ principū: et miſit ad eos pacē facere ⁊ ceperūt illā. ⁊ iurauit illis rex ⁊ principes ⁊ exierūt de munitiōe. Et intrauit rex montē ſyō a et vidit munitionem loci: b ⁊ rupit citius iuramentuȝ quod iurauit: et mandauit deſtruere murum in gyro. Et diſceſſit feſtināter ⁊ reuerſus eſt antiochiā: ⁊ inuenit philippum dominātem ciuitati ⁊ pugnauit aduerſus eū ⁊ occupauit ciuitatem.

Cap. VII

A [margin]

b Anno cēteſimo quinquageſimo et primo: exijt demetrius ſeleuci filius ab vrbe roma: ⁊ c aſcēdit cum paucis viris in d ciuitatem maritimam: ⁊ re e gnauit illic. Et factū eſt vt ingreſſus eſt domuȝ regni f patrū ſuorū: comphendit exercitus antiochū ⁊ lyſiā vt adducerent eos ad eū: ⁊ res ei innotuit ⁊ ait. Nolite mihi oſtendere faciem eorū: ⁊ occidit eos exercitus Et ſedit demetrius ſuper ſedem regni ſui: et g venerunt ad eum viri iniqui ⁊ impij ex iſrl̄: ⁊ alchimus dux eorum qui volebat fieri ſacerdos. Et accuſauerunt populum apud regē: dicētes. Perdidit iudas ⁊ fratres eius amicos tuos: ⁊ nos diſꝑdidit de terra noſtra. Nunc ergo mitte virū cui credis vt eat et videat exterminiū oīme q̄d fecit nobis in regionibus regꝭ ⁊ puniat oēs amicos h ei⁹ ⁊ adiutores eoꝝ. Et elegit rex ex amicꝭ ſuis bachidē qui dñabat trās flumē magnū i regno ⁊ fidelē regi ⁊ miſit eū vt videret ex i terminiū q̄d fec̄ iudas. Sȝ et alchimiū ipiū ꝯſtituit i ſacerdotiū ⁊ mādauit ei facē vltionē i filios iſrl̄. Et ſurrexerūt ⁊ venerūt cū exercitu magno i trā iuda ⁊ mik ſerūt nūcios: ⁊ locuti ſūt ad iudā ⁊ ad frēs ei⁹ vbꝭ pacificis i dolo: ⁊ ñ intēderūt ſermonib⁹ eoꝝ. Viderūt ei q2 venerūt cū exercitu magno l ⁊ ꝯuenerunt ad alchimū ⁊ m bachidē ꝯgregatio ſcriban rū reqrē q̄ iuſta ſt. Et p̄mi aſſidei q̄ erāt i filijs iſrl̄: et exq̄rebāt ab eis pacē. Dio xerūt eñ. Homo ſacerdoſ de ſemie aarō venit: nō decipiet nos Et locut⁹ eſt cū eis vba pacifica: ⁊ iurauit illis dicēs Nō inferemus vobis maluȝ neq̄ amicis vr̄is. Et crediderūt ei: ⁊ cōp phēdit ex eis .lx. viros: et q occidit eos vna die: ſm vr bū q̄d ſcriptū eſt. Carnes ſctōꝝ tuorū ⁊ ſanguinē ipſorū effuderunt in circuitu hierl̄m: ⁊ nō erat qui ſepeliret. Et incubuit timor et tremor in oēm ppl̄m: q2 dis t xerunt. Non eſt veritas ⁊ v iudiciū in eis. Tranſgreſſi ſunt eñ conſtitutū: ⁊ iuſiurandum q̄d iurauerūt. Et mouit bachides caſtra ab hierl̄m ⁊ applicuit in bethx y zecha: ⁊ miſit ⁊ cōꝑrehendit multos ex eis qui a ſe refugerāt ⁊ quoſdā de po

B

k Et locuti ſūt ⁊c. dicentes q̄ venerāt ꝓpter bonum ſtatuȝ terre vt poſſent iudā ⁊ fratres eius occidere doloſe: ſed eorum dolus nō habuit effectum.

l Et cōuenerūt. hic cōſequenter ſubdit deceptio ppl̄i.

m Cōgregatio ſcribarum q̄ſtum ad legiſperitos.

n Et primi aſſid̄ei. id eſt q̄ſi aſſidue aſſiſtētes diuino cultu: ⁊ hoc p deceptionē alchimi. cuius ratio ſubdit cum dicit.

C

o Homo ſacerdos de ſemine aaron venit ⁊c. non tamen de familia ſummi ſacerdotis. Secundū alios vo nec de ſemine aaron erat licet iſti crederent in hoc decepti: ſed primum videt verius quia magis eſt conſonum textui in h̄ loco ⁊ etiā ſecūdo libro. xiiij. capitulo. cetera patent vſq̄ ibi. Ps̄. 78.

p Sexaginta viros notabiles in populo in fama ⁊ virtute ideo ſubdit.

q Secundum verbum. quod ſcriptum ps̄. lxxviij.

r Carnes ſanctorū tuorum ⁊c.

s Non eſt in eis veritas in verbo. t Et iudicium in facto ⁊ ſubdit cauſa. v Tranſgreſſi ſunt eñ ⁊c. eos occidendo quibus iurauerant pacem.

x Et miſit homines armatos.

y Et comphendit multos ⁊c. ꝓpter infidelitatem quam in eis viderant.

a Et cōmiſit regionē iudee. b Alchimo.regendam.
c Et reliquit cum eo auxilium.i.viros bellatores.
a Et ſatis agebat alchimus.i.quātū poterat vt videbat
o Et fugerūt ꝛc̄.in qua erāt gentiles aduerſarij iudeoꝝ.
p Et poſt h̄ verba.i.facta.ſicut.ij.Reg.j.dr̄ q̄ eſt verbū
qḋ eſt factū. q Aſcēdit nichanor ꝛc̄.i.ad locū templi qḋ

b Pro pn̄.ſacerdotij ſui.ſ.firmando et ampliando. c Et ꝯuenerūt ꝛc̄.impellendo eos ad gētiles ritū. d Et fecerūt plagā magnā ꝛc̄.i.in illis q̄ erāt obſeruatores legis.

B

e Et vidit iu. Hic ꝯſiter deſcribit iude cōflictus ad extirpādū bachidis ꝛ alchimi dolū:cum dr̄. Et vidit iudas ꝛc̄.oculo ꝯpaſſionis ꝛ doloris
f Multo pluſq̄ gētes. Nā apoſtate legis ſunt gentilibus nequiores.
g Et exijt ꝛc̄. vt oēs malos extirparet et fecit vindictam in viros dſertores.i.apoſtatas legis.
h Et ceſſauerūt vltra exire ꝛc̄.ſcȝ iudee de fortalicio qḋ obtinebant in hierl̄m.
i Vidit autē alchimus. Hic ꝯſr̄ deſcribit bellū iude cōtra nichanorē. Et p̄ ponit nichanoris ꝛ alchimi dolus:ſecūdo cōflictus:ibi. Et cognouit nichāor. Circa primū p̄mittitur dolus alchimi accuſando iudam ꝛ frēs eius cum dr̄.

2.mach.14.b.

E

k Et accuſauit eos multis criminib⁹ falſo tn̄ ꝛ iniuſte. Scḋo ponit dolus nichanoris nitētis cape iudam doloſe: et patet lr̄a vſq̄ ibi.
l Et ſalutauerūt ꝛc̄ veraciter ex parte iude.ſ.ex p̄te nichanoris doloſe. ið ſubdit m Et hoſtes ꝛc̄. dū tn̄ haberēt tp̄s aptū ꝛ horā. n Et ꝯterritus eſt ab eo.caute recedēdo. o Et cognouit. Hic ꝯſr̄ ponit conflictus nichanoris ꝯtra iudā: ꝛ diuidit in duas p̄tes. ſm duplicē cōflictū ſcḋs ponit ibi. Et exijt nichanor. In primo ꝯflictu nichanor debellat⁹ fugit. ꝛ patet lr̄a vſq̄ ibi.

pulo mactauit:et in puteū
a magnū ꝓiecit:ꝛ ꝯmiſit re
b c gionē alchimo:ꝛ reliq̄t cū
eo auxiliū in adiutoriū ipi
Et abijt bachides ad re
a gem Et ſatis agebat alchi
b mus ꝓ p̄ncipatu ſacerdo
c tij ſui ꝛ ꝯuenerēt ad eū oēs
q̄ ꝑturbabāt pplm̄ ſuum ꝛ
d obtinuerūt terrā iuda:ꝛ fe
cerunt plagā magnā in iſrl̄
e Et vidit iudas oīa mala q̄
fecit alchimus ꝛ qui cū eo
f erāt filijs iſrl̄: mlt̄o pluſq̄
g gētes. Et exijt i oēs fines
iudee in circuitu ꝛ fecit vin
dictā in viros deſertores
h ꝛ ceſſauerūt vltra exire i re
i gionē. Vidit aūt alchim⁹
q̄ p̄ualuit iudas ꝛ q̄ cū eo
erāt:ꝛ cognouit q̄ nō pōt
ſuſtinē eos:ꝛ regreſſus eſt
k ad regem et accuſauit eos
multis criminibus Et mi
ſit rex nichanorē vnum ex
p̄ncipib⁹ ſuis nobiliori
bus:q̄ erat inimicicias ex
ercēs ꝯ iſrl̄:ꝛ mandauit ei
euertere pplm̄. Et venit ni
chanor in irl̄m cū exercitu
magno:ꝛ miſit ad iudā et
ad frēs eius verbis pacifi
cis cū dolo dicēs. Nō ſit
pugna inter me ꝛ vos Ve
niā cū viris paucis:vt vi
deā facies vr̄as cum pace
l Et venit ad iudā:ꝛ ſaluta
m uerūt ſe inuicē pacifice: et
hoſtes pati erāt rape iudā
Et inotuit ſermo iude q̄m
n cū dolo venerat ad eū ꝛ cō
territus eſt ab eo ꝛ ampli⁹
o noluit videre faciē ei⁹. Et
cognouit nichanor:q̄m de
nudatū eſt ꝯſiliū eius:ꝛ ex
iuit obuiā iude in pugnaȝ
iuxta capharſalama Et ce
ciderūt de nichanoris ex
ercitu fere q̄nq̄ milia viri.
o Et fugerūt in ciuitatē dd̄.
p q Et poſt h̄ aſcendit nicha
r nor montē ſyon: ꝛ exierūt
de ſacerdotib⁹ ppl̄i ſaluta

s re eū in pace ꝛ demōſtrare
ei holocauſtomata:q̄ offe
t rebant ꝓ rege: ꝛ irridens
v ſpreuit eos ꝛ polluit:ꝛ lo
cut⁹ eſt ſup̄be ꝛ iurauit cū
ira dicēs. Niſi tradit⁹ fue
rit iudas ꝛ exercit⁹ eius in
man⁹ meas:ꝯtinuo cū re
greſſus fuero i pace ſuccē
dam domū iſtā. Et exit cū
ira magna:ꝛ intrauerūt ſa
cerdotes ꝛ ſteterūt aū faciē
altaris tēpli:ꝛ flētes dixe
rūt. Tu dn̄e elegiſti domū
iſtā ad inuuocandū nomē
x tuuȝ in ea:vt eſſet domus
y orōnis ꝛ obſecratōis pplo
tuo. Fac vindictā in hoīe
iſto:ꝛ exercitu ei⁹:ꝛ cadēt
in gladio. Memento blaſ
phemias eoꝝ:ꝛ ne dederī
z eis vt ꝑmaneāt. Et exit ni
chanor ab irl̄m ꝛ caſtra ap
z plicuit ad bethoron ꝛ oc
currit illi exercitus ſyrie.
Et iudas applicuit i adar
ſa cū tribus milibus viris
Et orauit Judas ꝛ dixit.
a Qui miſſi erāt a rege ſen
nacherib dn̄e:q̄ blaſphe
b mauerūt te: exijt angelus
ꝛ ꝑcuſſit ex eis centū octo
ginta quinq̄ milia:ſic con
tere exercitū iſtū in cōſpe
ctu nr̄o hodie ꝛ ſciant cete
ri q̄ male locutus eſt ſup
ſancta tua et iudica illum
c ſm maliciā illius. Et ꝯmi
ſerunt exercitus p̄lium ter
ciadecima die mēſis adar
ꝛ cōtrita ſunt caſtra nicha
noris ꝛ cecidit ipſe prim⁹
in prelio. Vt aūt vidit ex
ercitus eius q̄a cecidiſſet
nichanor: ꝓiecerūt arma
ſua ꝛ fugerūt ꝛ ꝑſecuti ſūt
eos viā vnius diei ab ada
zer vſq̄ q̄ veniat in gazara
d ꝛ tubis cecinerūt poſt eos
cū ſignificatōib⁹. Et exie
rūt de oīb⁹ caſtellis iudee
e in circuitu:ꝛ vētilabāt eoſ
f cornib⁹:ꝛ ꝯuertebāt iterū

erat i altiori p̄te mōtis q̄ turris dauid.
r Et exierūt ꝛc̄. q̄a rep̄ſītabat pſonā regis. s Et demonſtrare ei holocauſtomata ꝛc̄. orādū ē eīm ꝓ regibus nō ſolum ꝓbonis ſȝ etiā ꝓ malis:vt deus ꝯuertat eoſ ad ſe. nā ex eis d̄pendet bonū cōe.
t Et irridēs ſpreuit eos ꝛc̄. eoꝝ ſalutationem nō recipiens.
v Et polluit.i. eoꝝ ſacrificia polluta reputauit. cetera patēt vſq̄ ibi.

F

x Vt eſſet domus orōnis. que fit v̄bis ſimplicibus.
y Et obſecrationis nō ſit ꝑ inuocationē alicuius rei ſacre: vt cū dr̄ ꝑ paſſionē tuā libera nos dn̄e vel aliquid ſimile.
z Et exijt. h̄ ꝯſr̄ ponit ſcḋs cōflictus in q̄ nichanor interfectus fuit: ſic ḡ. Exijt nichanor ab irl̄m ad pugnandū ꝯ iudā.
z Et occurrit illi exercitus ſirie. ad fornicandum nichanoris exercitum.
a Qui miſſi erāt a rege ſēnacherib dn̄e ꝛc̄. vt hr̄.iiij.re.xviij
b Exijt angelus ꝛc̄ iiij.Reg.xix.
c Et ꝯmiſerūt ꝛc̄.i. marcij vt dicūt aliq̄ ꝛ h̄ q̄ aliq̄n ꝓ vna p̄te ꝯcurrit cū martio ſȝ cōius ꝯcurrit cū februario Nā vltim⁹ mēſis hebreoꝝ p̄m⁹ mēſis aūt magiſ correſpōdet martio: ſic plenius declaraui Geñ. vij. ꝛ Exodi.xij.

G

d Et tubis ꝛc̄. ꝑ ſonū eīm tubarū ſignificabāt exercitū nichanoris deuictū vt iudei in caſtellis exiſtētes ſecuri egrederent ꝛ ꝑſeq̄rent fugientes. e Et vētilabāt ꝛc̄. diuidebāt eīm in diuerſas p̄tes fugiēdo. f Et ꝯuertebant ꝛc̄. q̄libet p̄tē fugiētiū inuadēdo.

4.Reg.19.g.
Thob.1.d.
Eccl.48.d.
Eſa.37.g.

g Et dexterã eius ⁊c̃.ꝯ templũ ꝯminãdo ꝙ in ſuo regreſſu ſuccẽderet ipm. h Et ſiluit terra iudã a plijs. i Dies paucos.non audita moꝛte nichanoꝛis demetrius rex miſit bachidẽ ad impugnandũ iudeã.vt hꝫ in pꝛinci.ca.ix. tamen partibus terre illius:ſicut aliqñ in gallia fuerũt plures.⁊ ideo videt̃ ꝙ h ponatur ſingulare ꝑ plurali.ſ. regez ꝑ reges.ſicut frequenter fit in ſcriptura.vnde Exodi.viij. Venit muſca grauiſſima.id ẽ multitudo muſcarum.

Capitulum. viij.

p Et antio.⁊c̃.q̃ fuit pater ſeleuci ⁊ anthiochi epiphanis vt dictum eſt ſupꝛa.

c Et audiuit iudas.Deſcripta iude mltiplici victoꝛia Hic ꝯñr deſcribit ipius cum romanis amicicia ꝯtracta 2.Mach.15.G et diuidit in tres partes:nã pͦ deſcribit romanoꝝ fama laudabilis. ſcd̃o iudeoꝝ legatio fidelis:ibi. Et elegit iudas.tercio vtroꝝq ꝯfederatio amicabilis:ibi. Et placuit.pͥma adhuc i tres. Nã pͦ deſcribit eoꝝ fama ex crebꝛis victoꝛijs.ſcd̃o ex fidelibus A amicicijs ibi Cũ amicis aũt. tercio ex prudentibꝰ eoꝝ modeſtijs ibi.Et in omibꝰ iſtis. Circa pͥmũ ponit romanoꝝ laus in generali cuꝫ dicitur. a Et audiuit iudas ⁊c̃. ꝑ publicã famam b Quia ſt potẽtes viribꝰ. iã em̃ ſibi ſubiugauerant multa reg. c Et acquieſcũt ad oĩa. dũ tñ ſint rõnabilia. d Et q̃cũq acceſſe.⁊c̃. nulloꝝ amiciciam reſpuentes. e Et audierũt.Hic ꝯñr ponitur fama romanoꝝ magis i ſpeciali ꝑ in grecia cuꝫ dr̃. f Et v̇tutes ⁊c̃. q̃ ẽ quedaꝫ ꝑs grecie quã ſenones galli acq̃ſierũt ſub Brennio duce ⁊ eã gallatiã nominauerũt q̃ſi gallo greciã. Scd̃o i hiſpania:cũ dr̃. g Et q̃nta ⁊c̃. ad ſubiectionẽ cuiꝰ mõtes pyreneos immeabiles ante fecerunt fere puios cũ maximis ſumptibus i Et ꝙ in poteſtatẽ. ſcꝫ ſuã. k Redegerũt metalla. ſcꝫ mineras. l Argẽti ⁊ auri.q̃ ſũt i hyſpania m Et poſſede.⁊c̃.i.

ad eos. Et ceciderũt oñs
gladio ⁊ nõ ẽ relictꝰ ex eis
nec vnꝰ. Et acceperũt ſpo
lia eoꝝ in p̃dã̃ ⁊ caput ni-
g chanoꝛis amputauerũt:et
dexterã eiꝰ quaꝫ extẽderat
ſupbe:⁊ attulerũt ⁊ ſuſpen
derũt ꝯ hirl̃m. Et letatꝰ eſt
ppl̃s valde:⁊ egerũt diẽ illã
leticia magna. Et cõſtituit
agi oĩbꝰ annis diẽ iſtã fcia
h decima die menſis adar: ⁊
i ſiluit t̃ra iudã dies paucos

Capitulum VIII

a Et audiuit iudas no-
b men romanoꝝ q: ſunt
c potẽtes viribꝰ et acq̃eſcũt
d ad oĩa q̃ poſtulãt ab eis:⁊
q̃cũq acceſſerũt ad eos ſta
tuerũt cũ eis amicicias: et
e q: ſunt potẽtes viribꝰ. Et
f audierũt p̃lia eoꝝ:⁊ virtu
tes bonas q̃s fecerũt in ga
latia: q: obtinuerũt eos et
g duxerũt ſub tributũ Et q̃n
ta fecerũt in regione hiſpa
i nie:et ꝙ in ptãtẽ:redegerũt
k
l metalla argẽti ⁊ auri q̃ illic
m ſunt:⁊ poſſederunt oẽm lo
n cũ ꝯſilio ſuo:et patiẽtia:lo
caq q̃ longe erãt valde ab
eis:et reges q̃ ſupuenerãt
eis ab extremis terre con-
triuerunt ⁊ percuſſerũt eos
plaga magna. Ceteri autez
dãt eis tributũ oĩbꝰ annis
o Et philippũ pſen cethoꝝ
regẽ ⁊ ceteros q̃ aduerſus
eos arma tulerãt cõtriuerũt
in bello:et obtinuerũt eos
p Et antiochũ magnũ regez
aſie q̃ eis pugnã intulerat
hñs centũ viginti elephan
tes et equitũ ⁊ currus ⁊ ex
ercitũ magnũ valde ꝯtritũ

ab eis: et q: ceperunt eum
viuũ et ſtatuerunt ei vt da
ret ipſe et q̃ regnarent poſt
q ipm tributũ magnuꝫ:et da
r ret obſides: et cõſtitutum
s ⁊ regionem indoꝛum ⁊ me
t
dos ⁊ lydos de optimis re
v gionibus eoꝝ:et acceptas
x ab eis dederunt eumeni re
y gi. Et quia qui erant apud
helladam voluerunt ire et
z tollere eos: et innotuit ſer
z mo his et miſerunt ad eos
a ducẽ vnuꝫ ⁊ pugnauerunt
b
c ꝯ illos: et ceciderũt ex eis
multi:et captiuas duxerũt
vxoꝛes eoꝝ et filios ⁊ diri
puerũt eos: ⁊ terrã eoꝛum
poſſederunt et deſtruxerũt
muros eoꝝ et in ſuitutẽ re
degerũt illos vſq in hunc
diez. Et reſidua regna ⁊ in
ſulas q̃ aliq̃n reſtiterãt illis
exterminauerũt:⁊ i ptãtẽ re
d degerũt. Cũ amicis aũt ſuis
e ⁊ q̃ in ipis requiẽ hẽbãt cõ
ſeruauerũt amiciciã ⁊ obti
nuerũt regna q̃ erãt ꝓxima
et q̃ erant longe:q: q̃cunq
audiebant nomẽ eoꝝ time
bant eos Quibꝰ volleñt
auxilio eſſe vt regnarent re
gnabãt. Quos autẽ vellẽt
regno deturbabant et exal
f tati ſunt valde:et in omni
g bꝰ iſtis nemo poꝛtabat di
adema nec induebat pur-
pura vt magnificaretur in
h ea. Et quia curiam fecerũt
ſibi: et quotidie cõſulebãt
trecentos viginti conſiliũ
agentes ſemper de multi-
tudine vt q̃ digna ſunt ge
i rãt ⁊ ꝯmittunt vni hoĩ ma
giſtratũ ſuũ ꝑ ſingulos an

q Et daret obſides quoꝛũ vnus fuit antiochus illuſtris filius eius vt s̃.pꝛimo cap̃. r Et conſtitutũ.id ẽ illud quod oꝛdinauerũt vltra annuũ tributũ. s Et regio. ⁊c̃.ſupple obtinuerũt. B t Et medos ⁊c̃.ſupple expulerũt. v Et acceptas eas ab illis vi armoꝛum. x Dederũt ⁊c̃. confederato ſibi. y Et q: ⁊c̃.ſ.eumenem regem ⁊ populũ ſuũ de dictꝪ regionibꝰ q̃s dederant eis romani. z Et innotuit ⁊c̃.i. romanis. z Et mi. ad eos. defendendo. a Ducẽ vnũ cũ exercitu romanoꝛum. b Et pugnabãt ⁊c̃. q̃ erant apud elladã. c Et ceciderunt ex eis.et paret littera. d Cũ amicis.h cõſequẽter ponit fama romanoꝛũ ex fidelitate amicitiaꝝ:cum dr̃. Cũ amicis autẽ ſuis qui fedus inierũt cũ ipſis. e Et q̃ in ipſis ⁊c̃.fedus initũ cõſeruãtes cetera patent. f Et in omibus iſtis.Hic ꝯñr deſcribit fama romanorum ex modeſto vſu circa culmẽ honoꝛuꝫ cũ dicit. g Nemo ⁊c̃.nullꝰ vtebatur inſignijs regalibꝰ a pͥncipio em̃ vꝛbis ꝯdite C fuerunt reges rome vſq ad tarquinũ ſupbũ quo deiecto ꝓpt̃ eius ſupbiam ⁊ tyrãnidẽ ppl̃s cõſules ꝑfecit regimini reipublic:deinde tribunos plebis et dictatoꝛes rurſus conſules rem publicaꝫ gubernauerunt vſq ad iuliũ Ceſarem: qui pꝛimus arripuit imperium ſingulare. Patet igitur ꝙ tempoꝛe machabeoꝛum conſules pꝛeerant reipublice. h Et quia curiam fecerunt ſibi.i.locum ſolennẽ vbi conueniebant conſules de bono regimine reipublice tractantes. i Et committunt vni homini magiſtratum ſuum.qui vocabant conſules ad conſilium:ſicut in multis ciuitatibus ſingulis annis vnus conſtituitur maioꝛ ſuper alios conſules.

pꝛudẽtia ſua bellica: vñ dicit vegetius libꝛo de re militari ꝙ in nullo legũt romani oꝛbẽ terre ſubieciſſe ſibi:niſi prudẽtia bellica:⁊ exercitio armoꝝ. Nã greci erãt eis aſtutioꝛes.hiſpani ferocioꝛes:theutonici coꝛpoꝛe maioꝛes ⁊ foꝛtioꝛes.gallici v̇o pluriores:vt ibidẽ deducit vegetius. n Patiẽtia tolerãdo patiẽter laboꝛẽ q̃ ẽ in exercitio armoꝛũ.cetera patent vſq ibi. o Et philippũ ⁊c̃. Joſephus dicit. Cethoꝝ reges.ita ꝙ vterq erat rex in diuerſis

k Et nō eſt inuidia
neqꝫ zelus inter eos.
ſic in principio fuit i
romana republica ꝓ
pter qḋ itantū creuit
augmentuz: ſꝫ poſtea
fuit oppoſitū ꝓpter
qḋ ad tantū venit de
trimentū ſicut patet
ad ſenſum vnde dicit
iohānes os aureum:
ſicut ꝯcordia res cre
ſcūt. ita diſcordia ma
xime collocabuntur
l Et elegit. h̄ ꝯñr de
ſcribit iudeorū lega-
tio fidelis: ⁊ patꝫ lr̄a
vſqꝫ ibi. m Et vt
auferrēt ab ⁊c̄. regnū
eñ ſyrie deriuatū ē a
grecis vt dictū eſt in
principio libri ꝓpter
q̄ in illo regno ⁊ eiꝰ
exercitu ꝑerant mul
ti greci ſicut patet in
ſupradictꝭ. cetera pa
tent. n Et placu
it. Hic ꝯñr ponit ro-
manoꝝ ⁊ iudeorū cō
federatio amicabilis
⁊ ptꝫ littera vſqꝫ ibi.
o In tabulis ereis
vt ſcriptura poſſet di
B utius permanere.
p Gladiuſqꝫ. et ho
ſtis nocens eis.
q Auxiliū feret ⁊c̄.
id eſt prout tempus
oportunum fuerit.
r Corde pleno. i. ve
raciter abſqꝫ dolo. ce
tera patent vſqꝫ ibi.
s Q2 ſi poſt hec ⁊c̄.
.ſ. romani vel iudei.
t Addere ⁊c̄. q̄ ſcri
pta ſunt. v Aliqͩ
voluerint ⁊c̄. i. ex cō
muni ꝯſenſu vtrorū-
qꝫ. Cetera patent.

Capitulū. ix.

Interea. Deſcri
ptio ducatu iude
Machabei. Hic cō
ſequēter deſcribitur
ducatus ionathe fra
tris ſui. Circa qḋ pri
mo deſcribitur mors
iude. ſecundo ſubſti-
tutio ionathe: ibi. Et
factū eſt poſt obituz
iude. Circa primum
primo ponit belli ap
paratus: ſecūdo ꝯfli-
ctus ibi Et mouit ex
ercitus. Prima i du-
as quia primo ponit
apparatus ex pte gē
tilium. ſecundo ex p

nos dn̄ari vniuerſe fre ſue
k ⁊ oēs obediūt vni et nō eſt
inuidia neqꝫ zelus iter eos
l Et elegit iudas eupolemi-
um filiū iohis filij iacob et
iaſonē filiū eleazari: et mi-
ſit eos romā ꝯſtituē cū illiſ
m amiciciā ⁊ ſocietatem: ⁊ vt
auferrēt ab eis iugū greco
rū: q2 viderēt ꝙ i ſuitutē ꝓ-
merēt regnū iſrl̄. Et abierēt
romā viā multā valde ⁊ in
troierūt curiā ⁊ dixerēt. Iu
das machabeꝰ ⁊ frēs eiꝰ ⁊
ppl̄s iudeorū miſerūt nos
ad voſ ſtatuē vobiſcū ſocie
tatē ⁊ pacē ⁊ ꝯſcribere nos
n ſocios ⁊ amicos vr̄os. Et
placuit ſmo i ꝯſpectu eoꝝ
Et h̄ reſcriptū qḋ reſcripſe
o rūt i tabulꝭ ereis: ⁊ miſerūt
in irl̄m vt eēt apud eos ibi
memoriale paci ⁊ ſocietatiſ
Bn̄ ſit romanis ⁊ genti iu
deoꝝ i mari et i ſra inefnū
p gladiuſqꝫ ⁊ hoſtis ꝓcul ſit
ab eis. ꝙ ſi inſteterit bellū
romanis prius aut oibꝰ ſo
cijs eoꝝ in oi dn̄atiōe eoꝝ
q auxiliū feret gens iudeorū
r ꝓut tp̄s dictauerit: corde
pleno. Et pliātibꝰ ñ dabūt
neqꝫ ſubmiſtrabunt triticū
arma pecuniā naues: ſicut
placuit romanis: et cuſto-
diūt mādata eorū nihil ab
eis accipiētes. Silr̄ aūt et
ſi genti iudeoꝝ priꝰ accide
rit bellū adiuuabunt roma
ni ex aio ꝓut tp̄us eis ꝑmi
ſerit: ⁊ adiuuātibus nō da
bit triticuz arma pecūia na
ues ſic placuit romanis: ⁊
cuſtodiāt mandata eorum
abſqꝫ dolo. Scdm̄ h̄ v̄ba
ꝯſtituerūt romani pplo iu-
s deorū. ꝙ ſi poſt hec verba
t hi aut illi addē aut deme-
v re ad h̄ aliqͩ voluerint: fa
ciēt ex ꝓpoſito ſuo: et q̄cuu
qꝫ addiderint vel dempſe-
rint rata erūt. Sed de ma-
lisq̄ rex demetriuſ fecit in
eos ſcripſimꝰ ei dicentes.
Quare grauaſti iugū tuuz
ſup amicos nr̄os ⁊ ſocios
iudeos. Si ꝗ itez adierint
nos aduerſuz te: faciemꝰ il

lis iudiciū ⁊ pugnabimꝰ te
cū mari terraqꝫ. Ca. IX
a Interea vt audiuit de
metrius q2 cecidit ni-
chanor et exercitꝰ eiꝰ i ꝑlio
appoſuit bachidē ⁊ alchi-
mū rurſū mittere in iudeā
b c ⁊ dextrū cornu cū illis. Et
abierūt viā q̄ ducit i galga
la: ⁊ caſtra poſuerūt in ma
ſaloth q̄ ē in arebellis ⁊ oc
cupauerunt ea ⁊ ꝑemerunt
aias hoim mlt̄as. In mēſe
primo āni cētesimi ⁊ q̄nq̄ge
ſimi ⁊ ſcdi applicuerūt ex-
ercitum ad hirl̄em: et ſurre
xerūt et abierūt in berea vi
ginti milia virorū ⁊ duo mi
d lia equitū. Et iudas poſue
rat caſtra in laiſa: ⁊ tria mi
lia viri electi cū eo. Et vi-
derūt mltitudinē exercitꝰ:
q2 multi ſunt ⁊ timuerūt val
e de ⁊ mlti ſubtraxerūt ſe de
caſtris ⁊ ñ remāſerūt ex eis
niſi octingēti viri. Et vidit
iudas ꝙ defluxit exercituſ
f ſuus ⁊ bellū ꝑurgebat eū:
g h ⁊ ꝯfractꝰ ē corde: q2 nō ha
bebat tp̄s ꝯgregādi eos ⁊
diſſolutꝰ ē et dixit his q̄ re
ſidui erāt. Surgamus ⁊ ea
mus ad aduerſarios nr̄os
ſi poterimꝰ pugnare aduer
ſus eos. Et auertebant eū
dicētes. Nō poterimus ſꝫ
liberemꝰ aias nr̄as mō: et
reuertamur ad frēs nr̄os.
⁊ tūc pugnabimꝰ aduerſuſ
eos. Nos aūt pauci ſumꝰ
Et ait iudas. Abſit iſtā rē
facē vt fugiamꝰ ab eis. Et
ſi appropiauit tp̄s noſtruz
i moriamur in v̄tute ꝓpter
k frēs nr̄oſ ⁊ ñ iferamꝰ crimē
l glīe nr̄e Et mouit exercitꝰ
de caſtris et ſteterunt illis
m obuiaz. Et diuiſi ſūt eq̄tes
n in duas ptes et fundibula
rij et ſagittarij ꝑibant exer
o citū et primi certamis oēs
potētes. Bachides autē
p erat in dextro cornu et ꝓxi
mauit legio ex duabꝰ par-
tibꝰ ⁊ clamabāt tubis. Ex
clamauerūt aut ⁊ hi q̄ erāt
q ex parte iude etiam ipi ⁊ cō
mota eſt terra a voce exer-

te iudeorum: ibi. Et
iudas. Circa primuz
dicitur.
a Interea. id ē duz A
legati iudeorum cuz
romanis tractarēt ð
federe et amicicia.
b Et dextrum cor-
nu cum illis. id ē aci-
em fortē que ſolebat
aſtare regi a dextris
c Et abierunt viaz
que ducit in galgala
vbi Ioſue filios iſra-
el circūcidit: Ioſue.
v. cetera patent.
d Et iudas. Hic cō-
ſequēter ponit appa
ratus belli ex pte iu-
deorum. et patet pſqꝫ
ibi.
e Et multi ſubtra-
xerunt ſe de caſtris.
ſcilicet iude receden-
tes occulte tiore mor
tis. f Et bellum
perurgebat cuz. ita ꝙ
non poterat cōueni-
enter recedere abſqꝫ
exterminio ſuoruz ꝑ
aduerſarios inſequē
tes eum.
g Et confra. ē cor.
vidēs periculū vtro-
biqꝫ. h Quia nō
habebat tempus cō-
gregandi eos. qui ac
ceſſerāt de caſtris ſu-
is propter dictā cau-
ſam. i Moriamur
i virtūte pro iuſticia
certādo. k Et nō
inferamus crimē glo
rie nr̄e. ſi moriamur
fugiendo.
l Et mouit exerci-
tus. Hic conſequent
ponitur conflictꝰ: cū
dicitur. Et mouit ex-
ercitus. ſcilicet iude.
m Et diuiſi ſunt eq̄
tes. exercitus bachi- B
dis. n In duas
ptes vt facerent duo
cornua ſiue duaſ alaſ
equitum.
o Et primi certami
nis omnes potētes.
ad aduerſarioſ deter
rendum et penetran
dum.
p Et proximauit le
gio. exercitus bachi-
dis.
q Et commota eſt
terra a voce exercitu
um. tantus eniꝫ erat
ſtrepitus clamoris et
ictuum et colliſionis z.4.b.
armorum ꝙ terra vi-
debatur commoueri

cituũ:et ꝯmiſſũ ē pliũ a ma
ne vſqȝ ad veſperã. Et vi
dit iudas qꝛ firmior eſt ps
exercit⁹ bachidis i dextris
ꝛ cõuenerũt cũ ipo oēs cõ
ſtãtes corde ꝛ ꝯtrita eſt de
xtera ps ab eis ꝛ pſecut⁹ ē
eos vſqȝ ad montem azoti
Et q̃ in ſiniſtro cornu erant
viderũt ꝙ ꝯtritũ eſt dextrũ
cornu ꝛ ſecuti ſunt p⁹ iudã
ꝛ eos q̃ cuȝ ipo erant a ter
r go. Et ingrauatũ ē pliumꝛ
ceciderũt vulnerati multi ex
his ꝛ ex illĩ. Et iudas ceci
s dit:et ceteri fugerũt. Et io
nathas et ſymõ tulerũt iu
dã frẽm ſuũ ꝛ ſepelierũt euȝ
in ſepulcro patrũ ſuoꝝ i ci
uitate modin ꝛ fleuerũt eũ
ois ppl's iſrl planctu mag̃:
ꝛ lugebãt dies multos: et
dixerunt. Quõ cecidit po
tẽs q̃ ſaluuȝ faciebat pplm
iſrl? Et cetera v̄ba bellorũ
iude et v̄tutũ q̃s fecitꝛ ma
gnitudis ei⁹ nõ ſunt deſcri
t pta multa ei erãt valde. Et
factũ ē p⁹ obitũ iude emer
ſerũt iniq̃ in oib⁹ finib⁹ iſrl
v ꝛ exorti ſunt oēs q̃ opabã
x tur iniq̃tatẽ. In dieb⁹ illis
facta eſt fames magna val
y deꝛ tradidit ſe bachidi oiſ
ȝ regio eorum cum ipſis Et
elegit bachides viros im
pios ꝛ cõſtituit eos dños
a regionis:et exq̃rebant ꝛ p
ſcrutabant amicos iude:ꝛ
adducebant eos ad bachi
b dem:ꝛ vindicabat in illos
c ꝛ illudebat. Et facta eſt tri
bulatio magna in iſrl: q̃lis
nõ fuit ex die q̃ nõ ē viſus
d pphã in iſrl. Et cõgregati
ſũt oēs amici iude:et dixe
rũt ionathe. Ex quo frater
tuus iudas defunct⁹ ē vir
ſiĩis ei nõ ē qui exeat ꝯ ini
micos nr̃os bachidẽꝛ eos
q̃ inimici ſunt gẽtis noſtre
Nunc itaqȝ te hodie eligi

mus eē ꝓ eo nobis in prin
cipem ꝛ ducẽ ad bellandũ
bellũ nr̃m. Et ſuſcepit Io
nathas tpe illo principatũ
ꝛ ſurrexit loco iude fratris
e ſui Et cognouit bachides
f ꝛ q̃rebat eum occidere. Et
cognouit Ionathas et ſy
mon frater ei⁹ et oēs q̃ cuȝ
g eo erãt:et fugerũt in deſer
h tũ thecue:ꝛ cõſederunt ad
i k aquam lacus aſphar:et co
l gnouit bachides ꝛ die ſab
batoꝝ venit ipē ꝛ ois exer
m citus ei⁹ tranſiordanẽ. Et
ionathas miſit frẽm ſuum
n ducẽ pplĩ: et rogauit nabu
o theus amicos ſuos vt cõ
mẽdaret illiſ apparatũ ſuũ
p qui erat copioſus. Et exie
runt filij iambri ex mada
q bra:ꝛ cõphenderũt iohẽm
ꝛ oia que hẽbat: ꝛ abierũt
r habẽtes ea. Poſt hec v̄ba
renunciatum eſt ionathe ꝛ
ſymoni fratri eius: q̃a filij
iambri faciũt nuptias ma
gnasꝛ ducunt ſponſam ex
madaba filiã vnius de ma
s gnis principibuſ chanaan
t cũ ambitiõe magna. Et re
cordati ſunt ſanguinis io
hannis fratris ſui ꝛ aſcen
derũtꝛ abſconderũt ſe ſub
tegumento montisꝛ eleua
uerũt oculos ſuosꝛ viderũt
v ꝛ ecce tumult⁹ ꝛ apparat⁹
x mult⁹:et ſponſus ꝓceſſit ꝛ
amici ei⁹:ꝛ frẽs ei⁹ obuiaȝ
illis cũ tympanis ꝛ muſicĩ
ꝛ armis multĩ. Et ſurrexe
rũt ad eos ex inſidijsꝛ oc
ciderunt eos ꝛ ceciderunt
vulnerati multiꝛ reſidui fu
gerunt in montesꝛ accepe
runt omnia ſpolia eoꝝꝛ cõ
uerſe ſunt nuptie i luctũ:et
vox muſicoꝝ ipoꝝ in lamẽ
tũ. Et vindicauerũt vidictã
y ſanguis fratrĩ ſui :ꝛ reuer
ſi ſunt ad ripam iordanis.
ȝ Et audiuit bachides et ve

r Et ingrauatũ ē pliũ:nã iudas ꝛ ſui erãt inter aduerſarios incluſi:ꝛ ſic pugnabãt acriter ſicut de vita deſperati. s Et iona. ꝛc. nõ tũc ꝫ poſt pliũ corp⁹ ei⁹ ab hoſtib⁹ redimẽdo. vt dicit Ioſephus li. antiq̃tatĩ iudaice. xij. t Et factũ eſt. Deſcripta morte iude. h ꝯñr deſcribit ſubſtitutio ionathe:circa quaȝ p̄ ponit inſtituendi neceſſitas. ſcdo inſtitutionis ſolennitas ibi Et ꝯgregati ſunt. tercio inde ꝯſurgens aduerſitas ibi. Et cog̃uit bachides. Circa primum habetur. t Et fa. ē ꝛc. pcuſſo eñi paſtore inuaſerũt gregẽ lupi rapaces. v Et exorti. ſunt viuente eñi iuda erant ſopiti q̃ſi mortui: ſed ipo mortuo erexerũt ſua cornua. x In dieb⁹ illis ꝛc. tñ ex defectu culture propter guerrã. y Et tradidit ſe bachidi ad ſuiẽdũ ſub tributo regi. ȝ Et elegit ꝛc. õ iſrl. a Et pſcrutabãtur. qꝛ cognoſcebant eos ꝛ ſciebant latibula eoꝝ. b Et vẽdicabãt ꝛc. ꝯtemptibiliter eos iugulando. c Et facta eſt ꝛc. et hec fuit neceſſitas inſtituẽdi ducẽ loco iude. d Et cõgregati ſũt. h ꝯñr deſcribit inſtitutionis ſolẽnitas nã ad h̄ fuit ppl's cõgregat⁹: vt electio ionathe fieret certiusꝛ ſolennius ꝛ patȝ lrã. e Et cogno. bachi. Hic ꝯñr deſcribit inſurgẽs aduerſitas:et diuidit in tres ptes: qꝛ pmo pſecutõ ionathe ꝓponit. ſecundo mors iohis fratrĩ ſui interponit ibi. Et miſit fratrẽ ſuuȝ. tercio ſcriptura ad primuȝ reuertit:ibi. Et audiuit bachides. Circa p̄mũ dicit. e Et cognouit bachides. inſtitutionem ionathe. f Et q̃re. eũ occidere. diuerſis vijsꝛ machinationibus q̃s cognoſcẽs ionathaſ declinauit caute: iõ ſubdit. g Et fugerũt ꝛc. q̃uſqȝ poſſent exercitũ aggregare. h Et cõſederũt. ad aquã. id ē iuxta aquã i Lac⁹ aſphar. iſte lacus ē mare mortuuum qd alibi dicit lacus aſphalti. k Et cognouit bachides. p ſuos exploratores. l Et die ſab. venit ꝛc. in cõtemptũ feſtiuitatis iudaice ꝛ vt iudei nõ defenderẽt ſe ſic de quibuſdã dictũ ē s. ij. ca. vel ſaltẽ vt minus volũtarie ſumerẽt arma illa die. m Et ionathas miſit. Hic ꝯñr mors iohis fratrĩ interponit. ꝛ pmo ponit ei⁹ occiſio doloſa per inſidias ſibi poſitas in via: ideo dicitur. m Et ionathas miſit ꝛc. mittẽs aliq̃s d̄ populo cum iohãne ipſum precedente. n Et rogauit nabutheus amicos ſuos. vt habet s. v. capitu. o Vt cõmen. ꝛc. p moduȝ cuſtodie vſqȝ ad diẽ belli cũ bachide: aliqui libri ſic habent. Vt cõmendaret illis ꝛc. i. vt nabuthei accõmodarẽt ionathe ꝛ fratrib⁹ eius tentoria ſua et arma. p Et exie. ꝛc. inſidiantes iohanni. q Et cõprehende. iohannem ꝛ etiaȝ occiderunt euȝ vt hr̃ in parte ſequenti. r Poſt hec. hic ꝯñr ponit vindicatio iohannis. ꝛ patȝ lrã vſqȝ ibi. s Cuȝ ambi. magna. i. cuȝ apparatu magno et pompa. t Et recordati ſunt ꝛc. ex quo patet ꝙ iohannem occiderant. vt dictum eſt v Et ecce tumult⁹. ex multitudine venientiũ. x Et ſponſus ꝓceſſit ꝛc. obuiaȝ illis qui adducebant ſponſaȝ. cetera patẽt vſqȝ ibi. y Et reuerſi ſunt ꝛc. ſcilȝ ad mare mortuum in loco predicto: qd dicit hic ripa iordanis: nã iordanis tranſit per ipſum mare mortuũ: vt habetur Ioſue. iij. ȝ Et audiuit. Hic conſequẽter ſcriptura reuertitur ad illud quod ſupra ꝓpoſitũ eſt. ſcilicet perſecutio ionathe ab ipo bachide et primo ponitur eorum conflictus: ſecũdo alchimi deceſſus: ibi. Et anno cẽteſimo. tercio bachidiſ receſſus: ibi. Et vidit bachides. Circa primũ patet littera ex p̄dictis vſqȝ ibi.

C

B

a Non eſt enim ho die ſicut heri ꝛc. h dixit ionathas ad anima͂dum ſuos: oſtendens ꝙ non patebat locus fuge.
b Extendit Ionathas ꝛc. tm̄ em̄ inualuit ꝙ eum interfeciſſet niſi retroceſſiſſet.
c Et diſſilijt Ionathas. ad perſequendū bachidem ꝛ eius gentem.
d Et reuerſi ſunt in hieruſalē .ſ. bachides ꝛ ſui. ꝛ cetera patent vſqꝫ ibi.
e Et accepit filios principū regionis .i. principaliū iudeorū
f Obſides. ne rebellarent ſe Ionathe ſociando.
g Et anno centeſimo quinquageſimotercio. Hic deſcribitur alchimi deceſſus. ꝛ primo ponitur cauſa cuꝫ dicitur.
h Precepit alchimus deſtrui muros domus ꝛc. id ē ſancti ſanctorum: qđ erat interior pars templi.
i Et deſtrui opera ꝓphetarū. nā ſm̄ templū de quo loquitur edificatū fuit per exhortationem ꝛ adiutorium aggei ꝛ zacharie ꝓphetarū. ꝑmo heſdre. vj.
k In tempore illo percuſſus ē alchimus: a deo.
l Et impedita ſunt opera illius. maligna.
m Et obcluſum eſt os eius: quia factus eſt mutus.
n Et mādare de domo ſua id eſt nō potuit ordinare de rebus ſuis ꝛ familia.
o Et mortuus eſt alchimus ꝛc. in tormento magno dei iudicio iuſto.
p Et vidit bachides. Hic ꝯñr deſcribitur receſſus bachidis de terra iuda cum dicit Et vidit bachides ꝛc ꝓpter cuius inſtitutionem in ſacerdotem venerat in iudeaꝫ: vt habetur in principio huius capituli. et ſic habuit cauſam reuertendi.
q Et cogitauerunt omnes. hic conſequēter ꝑmo ponitur eius reditus ad

nit die ſabbatoruꝫ vſqꝫ ad
orā iordanis in ꝟtute ma-
gna. Et dixit ad ſuos iona
thas. Surgamus ꝛ pugne
a mus ꝯ inimicos nr̄os Nō ē
ei hodie ſic heri ꝛ nudiuſ-
tercius Ecce em̄ bellū ex ad
uerſo: aq̄ ꝟo iordanis hic
ꝛ inde ꝛ ripe et paludes et
ſaltus: ꝛ nō ē locus diuertēdi
Nūc ergo clamate i celuꝫ
vt liberemini de manu ini-
micoꝝ veſtroꝝ. Et cōmiſſū
b ē bellum. Et extendit iona
thas manū ſuā ꝑcutere ba
chidem ꝛ diuertit ab eo re
c tro. et diſſilijt ionathas: et
q̄ cū eo erant in iordanē: et
trāſnatauerunt ad eos ior
danē. Et ceciderūt de ꝑte
bachidis die illa mille vi-
d ri: ꝛ reuerſi ſūt in irlm̄. Et
edificauerūt ciuitates mu-
nitas i iudea: munitionē q̄
erat i hierico: et in ammaū
et in bethoron et bethel: ꝛ
thānatha: ꝛ phara: et tho-
po muris excelſis ꝛ portiſ ꝛ
ſeris Et poſuit cuſtodiā in
eis: vt inimicicias exerce-
rent i iſrl̄. et muniuit ciuita
tē bethſurā et gazarā ꝛ ar-
cē: ꝛ poſuit in eis auxilia ꝛ
e apparatū eſcarū. et accepit
f filios principū regiōis ob
ſides: et poſuit eos i arce i
g hirlm̄ i cuſtodiā. Et anno
cēteſimo q̄nq̄geſimotercio
h mēſe ſcđo ꝑcepit alchimus
deſtrui muros domus ſācte
i interioris. ꝛ deſtrui opera
ꝓphetaꝝ ꝛ cepit deſtruere
k In tēpe illo ꝑcuſſus ē alchi
l mus: et īpedita ſunt opa il
m lius ꝛ obcluſum ē os eius
ꝛ diſſolutus ē paralyſi nec
vltra potuit loqui verbum
n et mandare de domo ſua:
o et mortuus eſt alchimus in
tpe illo cum tormento ma-
p gno. Et vidit bachides q̄
niā mortuus ē alchimus ꝛ
reuerſus ē ad regē: et ſiluit
q terra annis duobus: ꝛ cogi
tauerūt oēs iniq̄ dicentes
r Ecce ionathas et qui cum
eo ſunt in ſilentio habitant

ꝯfidēter Nunc ergo adducā
camus bachidē: et cōprehen
det eos oēs vna nocte. Et
abierūt ꝛ ꝯſiliū eis dederūt
Et ſurrexit vt veniret cum
exercitu multo Et miſit oc
culte ep̄las ſocijs ſuis qui
s erāt in iudea: vt cōꝑhende
rent ionathā: ꝛ eos qui cū
eo erant: ſꝫ nō potuerūt: q̄a
t innotuit eis ꝯſiliū eoꝝ. Et
v apꝑhendit de viris regio-
x nis q̄ principes erant mili
tie q̄nq̄ginta viros: et occi
y dit eos. Et receſſit Iona-
thas ꝛ ſymō ꝛ q̄ cū eo erāt
in bethbeſſem q̄ ē in deſer-
to: ꝛ extruxit diruta eius ꝛ
firmauerunt eā. Et cogno
uit bachides: et ꝯgregauit
vniuerſā multitudinē ſuā:
ꝛ his q̄ de iudea erāt denū
ciauit. Et venit ꝛ caſtra po
ſuit de ſup bethbeſſe et op
pugnauit eā dies multos:
z et fecit machinas. Et reli-
quit ionathas ſymonē frēꝫ
a ſuū in ciuitate: ꝛ exiuit i re
gionē: et venit cū numero:
b ꝛ ꝑcuſſit odarē ꝛ frēs eius
et filios phaſeron in taber
naculis ipſoꝝ: ꝛ cepit ce-
dere ꝛ creſcere in ꝟtutibus.
c Symon ꝟo et qui cuꝫ ipo
erant exierūt de ciuitate et
ſuccenderunt machinas et
pugnauerūt ꝯtra bachidē
d ꝛ contritus ē ab eis: ꝛ affli
xerunt eū valde: qm̄ ꝯſiliū
eius ꝛ cōgreſſus eius erat
e inanis. Et iratus cōtra vi
ros iniquos qui ei ꝯſilium
dederant: vt venirēt in re-
gionē ipoꝝ: multos ex eis
f occidit. Ipſe auteꝫ cogita
uit cuꝫ reliquis abire in re
g gionē ſuaꝫ. Et cognouit io
h nathas: et miſit ad eū lega
i tos cōponere pacē cū ipſo
ꝛ reddere ei captiuitatem.
Et libenter accepit: et fecit
ſm̄ verba eius ꝛ iurauit ſe
nihil facturū ei mali omni-
bus diebus vite eius. Et red
didit ei captiuitatem quaꝫ
prius erat ꝑdatus d terra iu
da et cōuerſus abijt i terrā

iudeam ꝛ ſecundo totalis eius receſſus ab ea ibi. Et iratus. Circa primū dicitur.
q Et cogitauerunt omnes iniq̄ de populo iſrl̄.
r Ecce ionathas ꝛ qui ꝛc. Habitant confidenter nō ꝑcauētes ſibi de bello ꝓpter quod de facili poterunt capi. cetera patent vſqꝫ ibi.
s Ut comprehēderent ionathan et eos qui ꝛc. latenter et doloſe.
t Et apprehendit. ſcꝫ ionathas.
v De viris regionis id eſt iudeis.
x Qui principes erāt milicie .i. ductores illoꝝ q̄ volebant ionathā et ſocios eius capere.
y Et receſſit ionathas in bethbeſſen: que eſt in deſerto. vt haberet fortaliciū ꝓ refugio.
z Et reliq̄t ionathas ꝛc. .ſ. bethbeſſen ad eius cuſtodiam.
a Et exiuit in regionē ꝛ venit ꝛc. .ſ. ſufficienti bellatorū.
b Et ꝑcuſſit odaren ꝛc. q̄ erāt aduerſarij ionathe ppl̄i ſui.
c Symon ꝟo ꝛ q̄ ꝛc. q̄s fecerat bachides ad impugnationē ciuitatis: ꝛ ſic ſimon ꝑualuit in ciuitate: ꝛ ionathas in regione.
d Et afflixerunt eū valde. nā homini ſupbo magna ē afflictio ſuperare nō poſſe.
e Et iratus h ꝯñr deſcribit totalis receſſus bachidis a iudea: cum dicitur.
e Et iratus ꝛc. iuſto dei iudicio: cū eſſent ꝓditores patrie ꝛ deſertores legis diuine.
f Ipſe aūt cogitauit cū re. ꝛc. nam probroſum erat ſibi in iuda maneret
g Et cognouit ionathas. eius receſſum et iram cōtra illos q̄ eum adduxerunt in iudeam.
h Et miſit ad eos legatos cōponere ꝛc. .i. ad componendum.
i Pacem cum ipſo ſperans ꝙ reciperet eam ſicut et fecit. Cetera patent vſqꝫ ibi.

k Et habitauit ionathas in machmas al's maginas. loc⁹ ē iudee: vt pꝫ. j. Reg. xiij. l Et cepit ionathas. bonos exaltando ⁊ impios puniēdo ex quo patet q̄ habitabat ſatis pacifice.

ionathe veraciter ⁊ pꝫ l'ra vſq̄ ibi. k Alexāder ⁊c. fraternitatis. noie apparet veritas amicicie. l Et miſit ⁊c. i. veſtem purpureā. m Et coronā aureā. q̄b⁹ licitū erat vti illis ⁊ nō alijs q̄ erāt ſpeciales regis amici: ⁊ ſic patet q̄ ſalutauit eū nō ſolū verbis ficti ſicut demetrius ſꝫ etiā donis honorabilibus et precioſis. n Vt que nr̄a ſunt ſen. ⁊c. in pſperis et aduerſis: qd̄ ꝓpriū ē veraciū amicorum. o Et induit ſe ionathas ⁊c. i. veſtem pontificalē. p In die ſolenni ſcenophegie. i. dedicationis templi p̄mi qd̄ facit ſalomō. nā illa dedicatio fuit vij. menſe q̄ corrūdet ſeptembri. Dedicatō vero tēpli ſecūdi mēſe fuit adar. j. Eſdre. vj. qui ē. xij. apud hebreos ⁊ correſpōdet februario licꝫ aliquā do cōcurrat ſaltē p magna p̄te cum marcio. q Et fecit ar. ⁊c. tp̄e quo erat ī pace ꝓpter contentiōꝫ demetrij ⁊ alexandri adinuicē. r Et audiuit demetrius. hic p̄ñr ponit epiſtola ſecūda demetrij ad iudeos adulatoria et ficta ꝓpter quod nō fuit ei adhibita fides: ⁊ patet vſq̄ ibi. s Quoniā ſuaſtis ⁊c. ficte loquit qꝛ ñ legitur ionathas cū eo feciſſe aliquod pactū ſꝫ tm̄ epiſtola ſua vſ⁹ fuiſſe ad bonuꝫ: vt p̄dictum eſt. t Et remittem⁹ ⁊c. i. multa que cōſueuiſtis nobis reddere. v Et da. ⁊c. ita q̄ nō ſolum remittem⁹ vobis debita: ſꝫ etiā dabimus vobis ampla dona. x Et p̄ci. a. ⁊c. i. pecuniā quā debebatis regibus p ſale fiendo. Eſt em̄ terra iudee p magna p̄te ſup mare ⁊ in aliq̄bus locis faciebāt affluere aquas maris p alueos ſuper terram que conuertebantur in ſal ad calorem ſol: ⁊ illa dicebant ſaline de q̄bus fit mētio iſra ca. xj. y Et co. ⁊c. q̄s nobis debebatis.

Capitulum. x.

ET anno. Hic p̄ñr deſcribit ducat⁹ iona-
ꝫ maginas, the tēpe alexādri filij antiochie eupatoris cū q̄ ionathas habuit pacem ⁊ ideo deſcribit: p̄mo confederatio cū ionathe alexandro: ſecūdo congreſſus alexandri cū demetrio: ibi. Et congregauit: t'cio cōgreſſus ionathe cōtra apollonium p alexandro rege: ibi. In anno centeſimo. Circa primuꝫ demetrius p̄uenit iudeos ſuis epiſtolis ficte: q̄b⁹ tamē ionathas bene vtitur ſecūdo alexāder ſcribit pacifice cui creditur ibi. et audiuit alexander. tercio demetrius ſcribit mendoſe ⁊ nō audit: ibi. Et audiuit demetrius. Circa primum dicit. a Et anno centeſimo ſexageſimo. ſ. regni grecorum. b Qui cognominatus ē nobilis. ſcꝫ alexander ſicut auus ſuus antioch⁹ epiphanes. c Epiſtolam verbis pacificis ficte ⁊ hoc alexādri timore: ideo ſubdit. d Recordabit enīꝫ oim̄ ⁊c. et ſic iuuabit cōtra nos alexandrū. Ionathas tamē illis ep'l'is vſus eſt ad bonū ſue gentis: qꝛ per eas incuſſit timorem alienigenis ⁊ recuperauit obſides d' iudeis quoſ acceperat bachides vt dictū ē ca. p̄cedenti: ⁊ patet l'ra vſq̄ ibi. e Et habitauit ionathas i hieruſalē ⁊ ſubdit cauſa cum dicitur. f Et cepit edificare ⁊ innouare ⁊c. ad dei cultuꝫ electam. g Et fugerunt alienigene q̄ erant ⁊c. contra irl'm. h Tm̄ in beth ⁊c. i. de filijs iſrael q̄ erāt apoſtate a lege dei. i Et audiuit ⁊c. h̄ p̄ñr rex alexander ſcribit

A

ſuā: ⁊ nō appoſuit ampli⁹
venire ī fines eius. Et ceſ
k ſauit gladius ex iſrael. Et
habitauit ionathas in ma-
l chmas ⁊ cepit ionathas ibi
iudicare poplm̄ et extermi
nauit impios ex iſrael.

Capitulū X

ET anno cēteſimo ſexa
geſimo aſcēdit alexā-
b der antiochi fili⁹ q̄ cogno-
minat⁹ ē nobilis et occupa
uit ptolomaidā ⁊ receperūt
eū: et regnauit illic. Et au
diuit demetrius rex et con
gregauit exercitū copioſū
valde ⁊ exiuit obuiā illi in
preliū. Et miſit demetrius
c epiſtolā ad ionathā verbiſ
pacificis: vt magnificaret
eū. Dixit em̄. Anticipem⁹
facere pacē cū eo: priuſq̄
faciat cū alexandro aduer-
d ſus nos. Recordabit enīꝫ
oim̄ maloꝝ que fecimus in
eum et in fratreꝫ eius: et in
gentem eius. Et dedit eis
poteſtatem congregādi ex
ercitū: et fabricare arma: et
eſſe ipm̄ ſociū eius: ⁊ obſi-
des qui erant in arce iuſſit
tradi ei. Et venit ionathas
in irl'm ⁊ legit ep'las in au
ditu omīs ppl'i: ⁊ eorū q̄ in
arce erāt. Et timuerūt timo
re magno qm̄ audierunt q̄
dedit ei rex ptātē cōgregā
di exercitu. Et traditi ſunt
ionathe obſides et reddi-
e dit eos parentib⁹ ſuis. et ha
bitauit ionathas in hirl'm:
f ⁊ cepit edificare et innoua
re ciuitatē. Et dixit facien-
tibus opa vt extruerēt mu
ros: et montē ſyon i circui
tu lapidib⁹ q̄dratis ad mu
g nitionē: et ita fecerunt. Et
fugerūt alienigene qui erāt
in munitionibus q̄s bachi
des edificauerat: ⁊ reliq̄
rit vnuſq̄ſq̄ locū: et abijt i
h terrā ſuā tm̄ in bethſura re
manſerūt aliq̄ ex his q̄ reli
querant legē et p̄cepta dei.

Erat ei hec eis ad refugiū
i Et audiuit alexāder rex p̄
miſſa q̄ pmiſit demetrius
ionathe: ⁊ narrauerūt ei p̄
lia et virtutes q̄s ipſe fecit
et frēs ei⁹ ⁊ labores. quos
laborauerūt. Et ait. Nun
quid inueniem⁹ aliquē virū
talē Et nūc faciemus euꝫ
amicū et ſociū noſtrū ⁊ ſcri
pſit ep'laꝫ ⁊ miſit ei ꝺm hec
k verba dicēs. Rex alexan-
der fratri ionathe ſalutem.
Audiuim⁹ de te q̄ vir po-
tens ſis virib⁹ et aptus es
vt ſis amic⁹ nr̄. Et nūc cō-
ſtituimus te hodie ſūmū ſa
cerdotē gētis tue: ⁊ vt ami
l cus voceris reg'. Et miſit
m ei purpurā et coronā aure-
n am vt q̄ nr̄a ſūt ſentias no-
biſcū. et cſerues amicicias
o ad nos: et induit ſe Iona-
thas ſtolaꝫ ſanctā ſeptimo
mēſe anno centeſimo ſexa
p geſimo in die ſolēni ſceno-
phegie. Et congregauit ex
q ercituꝫ: ⁊ fecit arma copio
r ſa. Et audiuit demetrius
v'ba iſta: et contriſtat⁹ ē ni
mis et ait. Quid hoc feci-
mus q̄ preoccupauit nos
alexāder apphendere ami
ciciā iudeorū ad munimen
ſui. Scribā ego illis v'ba
depcatoria et dignitates ⁊
dona vt ſint mecū in adiu-
toriū. Et ſcripſit eis h̄ ver-
ba. Rex demetri⁹ genti iu
s deoꝝ ſalutē. Qm̄ ſeruaſtis
ad nos pactū ⁊ māſiſtis in
amicicia nr̄a: ⁊ non acceſſi
ſtis ad inimicos nr̄os: au-
diuimus ⁊ gauiſi ſum⁹. Et
nunc pſeuerate adhuc con
ſeruate ad nos fidē et retri
buem⁹ vobis bona p̄ his
t q̄ feciſtis nobiſcū: et remit
temus vobis preſtationes
v multas: ⁊ dabimus vobis
donationes: et nunc abſol
uo vos et omnes iudeos a
x tributis et p̄cia ſalis indul
y geo: Et coronas remitto:

B

C

a Et tercias ſeminis.id eſt frugum.
b Et dimidiaʒ partem fructus ligni. id ē arborum. c Qđ eſt portionis mee.de cōſuetudine mihi debite. d Et hieruſalem ſit ſancta et libera cum finibus ſuis. ab omni tributo ꝛ exactione. e Et decime et tributa. q̄ ſolēt nobis reddi.
f Ipſius ſint.ad bonum ciuitatis.
g Remitto etiā poteſtatem arcis ꝛc̄.ſequitur. Qui cuſtodiunt eam.ſ. ꝑ rege vt dicit ioſephus vnde ꝛ capitulo ſequēti dicit ꝙ ionathus congregauit gentem ad expugnandū arcem illam:ex quo patet ꝙ nō erat ſibi tradita.
h Et omnē animā .ſ.ꝑſonā. i Ut omnes a tributis ſoluāt ꝛc̄.ita ꝙ nō ſolū ſint liberi a tributo debito ꝑſonis ſuis: ſꝫ etiā ꝓ animalibus brut̄.
k Et omēs dies ſolēnes qui celebrātur ſemel in anno: vt pacha ꝛ penthecoſtes ꝛ hmōi. l Et ſabbatha quelibet hebdomada. m Et neomenie.in q̄libꝫ menſe. n Et dies decreti.ad ſolennizandum ſicut dies victorie de interfectiōe holofernis ꝛ ſui exercitus vt habet̄ Judith vlti. ꝛ de interfectiōe eman Heſter.ix. o Sint omnes immunitatis ꝛ remiſſionis ab omni exactiōe ꝛ vexatione. p Omib⁹ iudeis q̄ ſunt in regno meo qꝛ m̄lti valde remanſerunt in ciuitatibus babylonie ꝑſidis et medie:qui cuꝫ zorobabel in iudeam nō redierūt derenti amore vxoꝝ:q̄s acceperāt ibi: ꝛ ꝓlis quā genuerant ꝛ temporalium que ibi acquiſierant. q Et nemo habebit poteſtatem agere aliquid ꝛc̄. ſcꝫ in diebus ꝑdictis
r Et vt aſcribantur ꝛc̄.q̄ erāt valde bono

B

ᵃᵇ ꝛ tercias ſeminis: ꝛ dimi-
c diam ꝑtē fruct⁹ ligni qđ eſt
portōis mee relinq̄ vobis
ex hodierno die ꝛ deinceps
ne accipiat̄ a t̄ra iuda: et a
trib⁹ ciuitatib⁹ q̄ addite ſ̄t
illi ex ſamaria ꝛ galylea ex
hodierna die ꝛ in totū tp̄s
d Et irl̄em ſit ſancta et libera
e cū finib⁹ ſuis: et decime et
ᶠᵍ tributa ipi⁹ ſint. Remitto
etiā ꝑtātē arcis q̄ ē in irl̄m
ꝛ do eā ſūmo ſacerdoti: vt
ꝯſtituat i ea viros q̄ſcunq̄
ipe elegerit q̄ cuſtodiāt eaꝫ
h ꝛ oēm aīaꝫ iudeoꝝ q̄ capti
ua ē a terra iuda i oi regno
i meo relinq̄ libera grati̇: vt
oēs a tributis ſoluant̄ etiā
k pecoꝝ ſuoꝝ. Et oms̄ dies
ˡᵐ ſolēnes ꝛ ſabbata ꝛ neome
n nie ꝛ dies decreti ꝛ tres di
es an̄ diē ſolēnē et tres p⁹
o diē ſolennē ſint oēs imuni
p tatis ꝛ remiſſionis oib⁹ iu
q deis q̄ ſūt i regno meo. Et
nemo hēbit ꝑtātē agere ali
q̄d ꝛ mouē negocia aduer-
r ſus aliquē illoꝝ i oi cā. Et
vt aſcribāt̄ ex iudeis i exer
citu regis ad.xxx.milia vi-
roꝝ. Et dabūt̄ ill̄ copie vt
oꝑtet oib⁹ exercitib⁹ regis
et ex eis ordinabūt̄ q̄ ſint i
munitōib⁹ regiſ magni Et
ex his cōſtituent̄ ſuꝑ nego
cia regni q̄ agunt̄ ex fide: ꝛ
s pricipes ſint ex eis: et am-
bulēt in legib⁹ ſuis ſicut ꝑ
cepit rex i terra iuda ꝛ tres
ciuitates q̄ addite ſ̄t iudee
ex regione ſamarie: cum iu
dea reputet̄ vt ſint ſub vno
ꝛ n̄ obediāt aliene ꝑtāti ni
t ſi ſummo ſacerdoti ptolo-
ᵛˣ maida ꝛ cōfines ei⁹ q̄s de
y di donū ſanctis q̄ ſūt i irl̄m
ad neceſſarios ſūpt⁹ ſctōꝝ
Et ego dabo ſingul̄ annis
q̄ndecim milia ſicloꝝ argē
ti de rōnib⁹ regis q̄ me cō-
tingunt: et omne quod reli
quū fuerit qđ non reddide
rant qui ſuꝑ negocia erant
y annis prioribus ex hoc da
bunt in opera domus. Et
ſuꝑ h̄ quinq̄ milia ſicloꝝ
argēti q̄ accipiebāt de ſan-
ctoꝝ rōe ꝑ ſingulos ānos
ꝛ h̄ ad ſacerdotes ꝑtineāt
qui miniſterio fungūt̄ Et q̄
cunq̄ cōfugerint in tēpluꝫ
qđ ē hieroſolymis ꝛ i oib⁹
z finib⁹ ei⁹ obnoxij regi in oi
negocio dimittātur: ꝛ vni
uerſa q̄ ſ̄t eis in regno meo
a libera habeāt. Et ad edifi
canda vl̄ reſtauranda oꝑa
ſctōꝝ ſūptus dabunt̄ de
rōne regis: ꝛ ad extruēdoſ
muros hierl̄m ꝛ cōmunien
dos in circuitu: ſūptus da
bunt̄ de rōe regis: ꝛ ad cō
ſtruendos muros in iudea
b Ut audiuit aūt ionathaſ ꝛ
ppl̄s ſmones iſtos nō cre
diderūt eiſ nec receperunt
eos: qꝛ recordati ſunt mali
cie magne quā fecerat i iſrl̄
et tribulauerat eos valde.
c Et cōplacuit eis in alexan
drū: qꝛ ipe fuerat eis prin-
ceps ſermonū pacis: ꝛ ipſi
auxiliū ferebāt oib⁹ dieb⁹
d Et congregauit rex alexan
der exercitū magnum ꝛ ad
mouit caſtra ꝯ demetrium
Et cōmiſerūt p̄lium duo re
ges et fugit exercit⁹ deme
trij. ꝛ iſecut⁹ ē eū alexāder
ꝛ icubuit ſuꝑ eos et iualuit
p̄liuꝫ nimis donec occidit
ſol: ꝛ cecidit demetri⁹ i die
e illa ꝛ miſit alexāder ad pto
lomeū regē egypti legatoſ
ſm̄ h̄ v̄ba dicens. Qm̄ re
f greſſus ſū in regnū meū: et
ſedi in ſede patrū meorum
obtinui principatū ꝛ cōtri
ui demetrium: ꝛ poſſedi re
gionē noſtrā ꝛ commiſi pu
gnā cū eo: ꝛ cōtrit⁹ ē ipſe ꝛ
caſtra eius a nobis: ꝛ ſede
mus i ſede regni ei⁹: ꝛ nūc
ſtatuam⁹ adiuicē amiciciā
ꝛ da mihi filiā tuā vxoreꝫ
g et ero gener tuus: et dabo
h tibi dona: ꝛ ipſi dignitatē.
Et reſpondit rex ptolome
us dicens. Felix dies in
qua reuerſus es ad terram
patrum tuorum ꝛ ſediſti in
ſede regni eorum. Et nunc
faciam tibi quod ſcripſi-

rifica ꝛ ad tutelā alio-
rum iudeoruꝫ per re
gnum ſyrie diſperſo
rum. s Et ambu-
lent in legib⁹ ſuis ꝛc̄.
id eſt ita libere cuſto
diant legitima ſua ꝑ
totum regnum meuꝫ
ſicut in iudea.
t Ptolomaida. id
eſt achon. v Et
cōfines eius .ſ. ville
ſibi adiuncte.
x Quas dedi donū
id eſt gratis.
y Sanctis q̄ ſunt
in hieruſalem ad ꝛc̄.
id eſt ſacerdotibus ꝛ
leuitis diuino cultui
deputatis.
y Ex hoc dabunt in
opera dom⁹.ſ. domi-
ni pro eius reparati-
one ꝛ ſacrificioꝝ ob
latione. Conſequen-
ter tāgitur de immu
nitate templi cum di
citur. Et quicūq̄ fu-
gerint in templuꝫ ꝛc̄.
z Ob noxij regi.ſ.
obligati pene ꝓpt̄
aliquam noxam.
a Et ad edificanda
vel reſtauranda ope
ra ſanctoꝝ: ſumptus
dabuntur de ratione
regis ꝛc̄.id eſt d̄ ſuis
redditibus proprijs
b Ut audiuit autē
ionathas ꝛc̄.reputā-
tes eos falſos: et me
rito ꝓpter ſuam mali
ciam ꝑcedentem.
c Et cōplacuit eis
in alexandrum ꝛc̄.ſer
uare cū eo feduſ ami
cicie. d Et cōgre-
gauit. Hic cōſequen
ter deſcribitur ꝯgreſ
ſus alexandri cuꝫ de
metrio: ꝛ patet litte-
ra vſq̄ ibi.
e Et miſit alexan-
der. vbi ex alexandri
victoria contrahitur
amicicia ꝛ ſecūdo ſ̄b
ditur ionathe gloria
ibi. Et ſcripſit rex a-
lexander. prima parſ
patet paucl̄ exceptis
que diſcurrentur.
f Et ſedi ꝛc̄. in anti
ochia q̄ erat metro-
polis illius regni.
g Et dabo ti.do. re
gie. maieſtati condi-
gna.
h Et ipſi digni.q̄a
vocabitur et erit re-
gina.

E

ſ.ii.a.

i Et ſcripſit. Hic ꝯñr deſcribitur ionathe gloria: cum dr.
i Et ſcripſit rex alexander ionathe. ſicut amicus amico.
k Et abijt cum gloria.i.cū apparatu magno. l Et oc

c Deſcende ad nos in campū.i.ad terrā planam. d In-
terroga ⁊ di. quis ſum ego.q.d.ſi hoc ſcires: te mihi ſubij-
ceres. e Qꝛ non poteſt ⁊c. in prelio ſed conuertitur ad fu

currit ibi duobus re-
gibus.ſ.alexandro et
ptolomeo. m Et cō
uenerūt aduerſus eū
⁊c. Nā a lege apoſta-
tauerunt ⁊ alios apo
ſtaſiam quantum po
terant inuitabant.
n Et collocauit ⁊c.
in iudicio ⁊ i ꝯuiuio.
o Exite cū eo i me-
diū ⁊c. ad eius hono
rē: ⁊ aduerſarioꝝ cō-
fuſionē. p Et ꝑdi
cate.ſ.ꝑ preconē pu-
blicate. q Ut nemo
aduerſus ⁊c.⁊ pꝫ lrā.
r In anno cēteſimo
Hic ꝯñr deſcribit cō
flictus ionathe ꝓ ale
xandro: vbi ꝑ͠ ponit
appollonij ꝯminatio
ſcdo ionathe anima-
tio: ibi. vt audiuit au
tem ionathas. tercio
alexandri cōgratula-
tio: ibi. Et factum eſt
Circa pͥmū dicitur.
r In anno.clxv.re-
gni grecoꝝ. s Ue
nit demet ⁊c. vbi occi
ſo pr̄e ſuo ab alexan-
dro ad parētes mr̄is
ſue iuerat ꝓ refugio.
t Int.pa.ſu.ꝑ cretē
ſium auxiliū int q̄s
creuerat. t Et re-
uer.eſt anthiochiam
metropolim ciuitatē
vt ibi congregaret ex
ercitum ad pugnan-
dū contra alexandrū
v Et conſtituit ⁊c.
in vna parte regni q̄
vocabat celeſyria: et
erat regio maritima.
x Et acceſ. ad iāni-
am q̄ ſimiliter ē ꝓpe
mare in iudea ⁊ ideo
videt illuc veniſſe ꝑ
nauigium. y Et mi
ſit ad ionathan. inuit
tando eū ad pugnā
z Tu ſolus ⁊c.q.di.
credis tu diu reſiſtē.
q.d.nō. a Ego aūt
⁊c. eo ꝙ nō habeo: te
ſtatim ad nutum me-
um. b Propterea.
quia tu poteſtatē ⁊c.
q.d. hoc nō prouenit
ex tua probitate: ſ; ex
montium aſperitate
ad quos tu refugis:
quia ſunt inacceſſibi
les equitibꝰ noſtris.
ideo ſequitur.

ſti: ſed occurre mihi ptolo
maidā: vt videamꝰ inuicē
nos ⁊ ſpondeā tibi ſicut di
xiſti. Et exiuit ptolomeus
de egypto ipſe et cleopatra
filia eius ⁊ venit ptolomai
dā anno cēteſimo ſexageſi
moſecundo. Et occurrit ei
alexāder rex ⁊ dedit ei cleo
patrā filiā ſuā ⁊ fecit nupti
as eiꝰ ptolomaide: ſicut re
i ges in magna glīa. Et ſcri-
pſit alexand̄ rex ionathe vt
k veiret obuiā ſibi. Et abijt
l cū glīa ptolomaidam: ⁊ oc
currit ibi duobꝰ regibus ⁊
dedit illꝭ argētū multū auꝝ
⁊ dona: ⁊ inuenit grām i cō-
m ſpectu eoꝝ Et ꝯuenerūt ad
uerſus eum viri peſtilētes
ex iſrl̄. viri iniq̄ interpellan
tes aduerſus eū: et nō intē
dit ad eos rex Et iuſſit ſpo
liari ionathā veſtibus ſuis
⁊ indui eū purpura. Et ita
n fecerūt ⁊ collocauit eū rex ſe
dere ſecū: dixitq; principi-
o bus ſuis. Exite cū eo i me-
p dio ciuitatis: ⁊ predicate:
q vt nemo aduerſus eū inter
pellet de vllo negocio nec
q̄ſq; ei moleſtus ſit de vlla
rōe. Et factū ē vt viderūt q̄
interpellabant gloriā eiꝰ q̄
ꝑdicabat: ⁊ opertū eū pur
pura fugerūt oēs Et magni
ficauit eū rex: et ſcripſit eū
inter primos amicos ⁊ po
ſuit eū ducē ⁊ ꝑticipē prin-
cipatꝰ. Et reuerſus ē iona
thas in irlm̄ cū pace et le-
r ticia In anno cēteſimo ſex
s ageſimoq̄nto venit deme-
trius filiꝰ demetrij a creta
t in terrā patrū ſuorū. Et au
diuit alexander rex ⁊ ꝯtri-
t ſtatꝰ ē valde: et reuerſus ē
v antiochiā. Et cōſtituit de-
metriꝰ rex appolloniū du-
cē q̄ ꝑerat celeſyrie et ꝯgre
x gauit exercitū magnū et ac
y ceſſit ad iamniā et miſit ad
ionathā ſummū ſacerdotē
z dicēs. Tu ſolꝰ reſiſtꝭ nob.

a Ego aūt factꝰ ſū in deriſū
b et in obprobrium: ꝓpterea
qꝛ tu ꝑtātē aduerſū nos ex
exerces i mōtibꝰ. Nūc er-
go ſi ꝯfidis i ꝟtutibꝰ tuis
c deſcēde ad nos i campū et
ꝯparemꝰ illic iuicē: q̄a mecū
d eſt ꝟtus belloꝝ. Interro-
ga ⁊ diſce q̄s ſum ego: ⁊ ce
teri q̄ auxilio ſunt mihi qui
e ⁊ dicunt qꝛ nō ꝑt ſtare pes
veſter ante faciē noſtrā: q̄a
bis i fugā cōuerſi ſūt pr̄es
f tui in terrā ſuā: ⁊ nunc quō
poterꝭ ſuſtinere equitatū ⁊
exercitū tantū i campo vbi
g nō ē lapis neq; ſaxū: neq;
h locus fugiēdi. Ut audiuit
autē ionathas ſermones
apollonij motꝰ ē aio. ⁊ ele
git decē milia viroꝝ ⁊ exijt
ab irlm: ⁊ occurrit ei ſymō
frater eiꝰ in adiutoriū ⁊ ap
plicuerūt caſtra in ioppen
i k ⁊ excluſit eū a ciuitate: q̄a
cuſtodia appollonij ioppe
l erat ⁊ oppugnauit eam. Et
exterriti qui erāt i ciuitate
aparuerunt ei ⁊ obtinuit
ionathas ioppen. Et audi
uit apolonius et admouit
tria milia eq̄tū ⁊ exercitum
m multū ⁊ abijt azotū tanq̄
n iter faciens: et ſtatim exijt
o p in cāpū eo ꝙ hr̄et mltitudi
nē eq̄tū ⁊ ꝯfideret i eis: ⁊ i
ſecutꝰ ē eū ionathas in azo
q tum: ⁊ cōmiſerūt ꝑlium. et
reliq̄t apolonius in ceſtris
r mille equites poſt eos oc-
culte. Et cognouit Iona-
thas q̄m iſidie ſunt poſt ſe
s Et circuierunt caſtra eiꝰ ⁊
eiecerunt iacula in ppl̄m a
mane vſq; ad veſperam.
t Populus autē ſtabat ſicut
preceperat ionathas: ⁊ la-
v borauerūt equi eorum. Et
eiecit ſymon exercitū ſuū
⁊ cōmiſit ꝯ̄ legionē. Equi
tes eīn fatigati erant: ⁊ cō-
triti ſunt ab eo ⁊ fugerunt.
Et qui diſperſi ſunt ꝑ cam
pum fugerunt in azotum:

gam. f Sed nūc q̄
modo poterꝭ ſuſtine
re equitatum ⁊ ex ⁊c.
vbi nō ⁊c. impedies
iter equitū ⁊ peditū
meorū. g Neq; lo
cus fugiēdi. tibi ⁊ tu
is. quia ſtatim cape-
remini ab equitibus
meis. h Ut aūt au
diuit. Hic conſequē-
ter ponit ipſius iona
the ꝓuocatio. ⁊ patet
vſq; ibi. i Et exclu
ſit eum a ciuitate. id
ē populus ioppe io-
nathan excluſit ab i-
greſſu ciuitatis iop-
penſis: ⁊ ſubdit cau-
ſa cum dicitur.
k Quia cuſtodia ap
pollonij ioppe erat.
id ē homines armati
ex parte ipſius ibidē
poſiti. l Et oppu
gnauit eā.ſ. ionathas G
ioppen ⁊c. cetera pa-
tent vſq; ibi. m Et
abijt azotū tanq̄ iter
⁊c. id ē plene ꝓceden
do. n Et ſtatim exijt
de caſtris. o In cā
pum. quaſi paratꝰ ad
prelium ⁊ ſubdit cau
ſa. p Eo ꝙ haberet
multitudinē ⁊c. et ꝑ-
liū cōmiſerunt. nō ta
men ſtatim ſ; poſtea:
⁊ ſubditur cauſa.
q Et reliquit appol-
lonius ⁊c. id eſt poſt
receſſum ſuum de ca
ſtris. r Occulte.
vt ionathas ⁊ eiꝰ ex-
ercitus ignorāter in-
cluderentur inter ad
uerſarios. s Et cir
cuierunt ⁊c. ad euadē
dum inſidias.
t Populus autem
⁊c. dicit eīn ioſephus
ꝙ exercitus erat ordi
natꝰ in quadro facta
teſtudine de ſcutꝭ ad
excipiendū ſagittas
aduerſarioꝝ donec
eoꝝ pharatre eſſent
euacuate vt ſagittarij
equites eſſent fatiga
ti et eorum equi quo
quo facto fuit qd ſe-
quitur.
v Et eiecit ſymon
exercitum ſuū ⁊c. fa
ciens cōtra aduerſa-
rios fatigatos impe-
tum.

x Intrauerūt bethagō .i. domū dagō ſiue tēplū. Erat aūt dagō ydolū hñs caput q̄ſi piſcis vt dicunt hebrei: ideo ſic noīabat a dag qđ in hebreo ſignat piſcē i latino. y Exierūt de ciuitate. reſiſtere nō audētes ionathe. z Et factū ē. Hic ɔñr ponit alexandri regis ɔgratulatio: nā ɔgreſſus ionathe fuerat ꝓ eo: vt patet ex predictis. z Et miſit ei fibulā aureā. erāt eñ q̄tuor inſignia regalia. ſcilicet purpura corona: fibula aurea τ ſceptꝝ. ſuo miſerat ante ipſi ionathe. vt dictuʒ eſt circa principiū hui⁹ x. et nunc miſit ſibi terciū. q̄rtum vo ſibi ſoli ſeruabat: quod ē ꝓpriū regie maieſtatis.

Capitulum. xj

ET rex egypti. Hic conſequēter deſcribitur ducat⁹ ionathe tpe ſecundi regis demetrij Circa qđ p̄ deſcribit alexandri regis obit⁹. ſcđo demetrij ſucceſſus: ibi. Et regnauit. tercio antiochi adoleſcētis aduentus ibi Triphon aūt: p̄ma i tres q: p̄ ponit ꝓductio ptolomei. ſecundo ɔfederatio demetrij: ibi. Et miſit legatos:

A tercio proſtratio alexādri ibi: Et audiuit. Circa primuʒ dr̄ a Et rex egypti τc. hyperbole ē ad deſignanduʒ ſui exercit⁹ magnā multitudinē. b Et naues mltas. q: regnū alexādri qđ q̄rebat acq̄rere dolo ſe ptim erat ſup mare c Exijt de egypto. d In ſyriam ꝓgrēs

3.10.c. e Uerbis pacificis cū habitatoribus ſyrie vtēs q̄ſi querens bonum regni pro genere ſuo. f Cū autem introiret ciuitatem aliquam.

B.10.g. g Ponebat cuſtodias militū. ad obtinendū terram cōtra alexandrū. cetera patent vſq; ibi. h Et eoꝝ q̄ τc. in q̄bus erāt ſepulti notabiles viri. i Et narrauerūt τc. vt habet ca. p̄cedēti. k Ut inuidiā facerēt ei. ꝓuocādo eū cōtra ionathā. l Et tacuit rex. ſub diſſimulatione tranſeundo. cetera patent vſq; ibi. m Rex aūt ptolomeus τc regni ſyrie p cuſtodias militū: ibi poſitas: vt dictum eſt. n Et cogitabat in alexandrū. generū ſuū. o Conſilia mala q̄rens eū priuare regn̄ τ vita. p Et miſit legatos. h̄

x τ intrauerunt in bethagon
ydolū ſuum vt ibi ſe libera
rent. Et ſuccēdit ionathas
azotū τ ciuitates q̄ erāt i cir-
cuitu ei⁹: et accepit ſpolia
eoꝝ et tēplū dagō τ oēs q̄
fugerūt i illō ſuccēdit igni.
Et fuerūt q̄ ceciderūt gladio
cū his q̄ ſucceſi ſūt fere octo
milia viroꝝ. Et mouit inde
ionathas caſtra: τ applicu
y it ea aſcbalonā: τ exierūt de
ciuitate obuiā illi i magna
glia. τ reuerſus ē ionathas
i irl'm cū ſuis habentib⁹
z ſpolia multa. Et factū ē vt
audiuit alexāder rex ſmo-
nes iſtos addidit adhuc
z glorificare ionathā: et mi
ſit ei fibulā aureā: ſicut cō-
ſuetudo ē dari ɔgnatis re-
gum Et dedit ei accharon
τ oēs fines ei⁹ i poſſeſſiōē

Capitulū XI

a ET rex egypti cōgrega
uit exercitū ſicut harē
nā: q̄ ē circa orā maris
b et naues multas et q̄rebat
obtinere regnū alexādri do
lo τ addere illō regno ſuo.
c d Et exijt i ſyriā ṽbis pacifi
e cis: τ apiebant ei ciuitates
τ occurrebāt ei: q: manda
uerat alexāder rex exire ei
obuiā [eo q ſocer ſuus eēt
f Cū āt itroiret ciuitatē pto
g lomeus ponebat cuſtodi-
as militū in ſingul' ciuitati
b⁹] Et vt appropiauit azo
to oſtenderūt ei templū da
gon ſuccenſuʒ: τ azotū τ ce
tera ei⁹ demolita et corpa
h ꝓiecta: τ coꝝ q̄ ceſi erāt in
bello tumulos q̄s fecerat ſe
i cus viā. Et narrauerunt re
k gi q: h̄ fecit ionathas vt in
l uidiā facerent ei. Et tacuit
rex Et occurrit Jonathas
regi in ioppē cū glia: et iui
cem ſe ſalutauerunt: τ dor
mierunt illic Et abijt iona
thas cū rege vſq; ad fluui-
um q̄ vocabat eleutherus
m τ reuerſus ē in irl'm Rex
āt ptolome⁹ obtinuit dñiū
ciuitatū. vſq; ſeleuciaʒ ma-
n ritimā: τ cogitabat i alexā
o p drū ɔſilia mala Et miſit le
gatos ad demetriū dicēs.
Ueni ɔponam⁹ int' nos pa
ctū τ dabo tibi filiā meā q̄
hʒ alexāder et regnabis in
reḡ pr̄is tui. Penituʒ.n.me
q dederim illi filiā meam.
q Queſiuit eñ me occidere.
r Et vituparit euʒ ꝓptea q
ɔcupierat regnū e⁹. Et ab
ſtulit filiā ſuā τ dedit eā de
metrio: τ alienauit ſe ab a-
lexandro τ manifeſtate ſūt
inimicicie eius. Et itrauit
ptolomeus antiochaʒ τ
impoſuit duo dyademata
capiti ſuo: egypti et Aſie.
s Alexāder āt rex erat in cili
t cia illis tpib⁹ q: rebellabāt q̄
v erāt i locis illis. Et audiuit
alexander q: adduxit pto-
lomeus filiam ſuam et de-
dit eam demetrio et venit
ad eum in bellum. Et pro-
duxit ptolomeus rex exer-
citum et occurrit ei in ma-
nu valida et fugauit eum.
Et fugit Alexander in ara
biam: vt ibi protegeretur.
Rex autem ptolomeus ex
altatus eſt et abſtulit zab-
diel arabs caput alexādri τ
x miſit ptolomeo: τ rex pto-
lome⁹ mortu⁹ ē i die tercia
y τ q̄ erant in munitionibus
z perierunt ab his qui erant
a itra caſtra. Et regnauit de

ponit ɔfederatio ptolomei cū demetrio alexandri inimico τ pʒ lr̄a vſq; ibi. q Queſiuit.n.me occi. dicunt aliq̄ gloſe τ aliq̄ hyſtoriographi q h̄ verū erat q: eū intoxicare q̄ſiuerat: ſed hoc videt falſuʒ p litterā p̄cedentē in qua dr̄ q alexander mādauerat ptolomeū honorifice recipi ſicut p lr̄am immediate ſequentem cum dicit. r Et vituperauit eū τc. ex q̄ patʒ q crimē ſibi falſo impoſuit cupiditate ductus ꝓuer. xviij. Occaſiones q̄rit qui vult recedere ab amico Sciendū etiam q ioſephus circa hyſtorias huius libri multa dicit que ſunt diſſona textui, ꝓpter qđ illa tanq̄ friuola dimitto: q2 q̄uis liber iſte nō ſit canonic⁹ tamen maioris auctoritatis ē q̄ ſit ioſeph⁹. s Alexander auteʒ τc. illis temporib⁹ q. d. ꝓpter hoc tales ꝓditiones facilius facere poterat ptolomeus. t Quia rebellabāt qui erant τc. propter quod iuerat rex ad reprimendū illos vel ſedandum. B v Et audiuit. h̄ cōſequēter ponit ꝓſtratio alexandri p ꝓditiones ſoceri ſui. Cetera patent vſq; ibi. x Et rex ptolome⁹ τc. poſtq̄ receperat caput alexandri τ ſicut videtur mortuus ſubito iuſto dei iudicio: Joſephus tamen dicit q equ⁹ ptolomei in bello ɔ̄ alexandrū territ⁹ elephātis voce proiecit eum τ tūc fuit letaliter vulneratus: ſed viſio capite alexandri fuit aliq̄ntulum cōſolatus: ſed poſtea cito mortuus ſed contra hoc videt q de p̄dicto bello p̄miſit. Rex autē ptolomeus exaltatus ē: τ qđ ſubdit. Et abſtulit zabdiel arabs caput alexandri: quod nō feciſſet in fauoreʒ ptolomei ſi fuiſſet ex vulneratione ita propinquus morti. y Et qui erant i munitionib⁹. ſyrie a ptolomeo poſiti vt predictum eſt. z Perierunt ab his τc. ſcilicʒ alexandri: vt dicunt aliqui ſed hoc non videtur verum quia debellatus erat a Ptolomeo. τ ideo qđ dicit hic. z Intra caſtra. intelligendū eſt demetrij: qui nolebat homines extraneos poſſidere fortalicia regni ſui. a Et regnauit. Hic conſequenter ponit

metri⁹ ãno cẽteſimo ſeptu
ageſimo ſeptimo. In die-
bus illis cõgregauit iona-
thas eos qui erãt in iudea
vt expugnarẽt arcẽ q̃ eſt in
irl̃m ⁊ fecerũt cõtra eã ma-
chinas multas. Et abierũt
q̃dã q̃ oderãt gentẽ ſnã vi
ri iniq̃ ad regẽ demetriũ: ⁊
renũciauerũt ei φ ionatas
obſideret arcẽ. Et vt audi
uit irat⁹ eſt ⁊ ſtatim venit
ptolomaidã: ⁊ ſcripſit io-
nathe ne obſideret arcez. ſ;
occurreret ſibi ad colloq̃ũ
b feſtinato. Ut audiuit autẽ
c d ionatas iuſſit obſideri. Et
elegit de ſenioribus iſrael
⁊ de ſacerdotibus ⁊ dedit
ſe piculo. Et accepit auruz
⁊ argentum ⁊ alia encenia
multa. ⁊ abijt ad regẽ pto-
lomaidã. ⁊ inuenit gratiaz
i cõſpectu ei⁹. Et interpel
labant aduerſus eũ quidã
iniq̃ ex gẽte ſua. Et fecit ei
rex: ſic fecerat ei q̃ añ eũ fu
erãt. Et exaltauit eũ in cõ-
ſpectu oĩm amicoꝝ ſuoꝝ ⁊
ſtatuit ei principatũ ſacer-
docij. ⁊ q̃cunq; alia habu-
it prius pcioſa: ⁊ fecit eum
principẽ amicoꝝ Et poſtu
lauit ionathas a rege vt i-
munẽ faceret iudeã et tres
toparchias. id eſt ſamariã
⁊ ꝯfines ei⁹: ⁊ pmiſit ei ta
lenta trecẽta. Et conſenſit
rex et ſcripſit ionathe epi-
ſtolas de his oib⁹ hũc mo
dum ꝯtinẽtes. Rex deme
trius fratri ionathe ſalutẽ
e ⁊ gẽti iudeoꝝ. Exemplum
epl̃e quã ſcripſim⁹ laſthe-
ni parẽti nr̃o de vobis mi
ſim⁹ ad vos vt ſciretꝭ Rex
demetri⁹ laſtheni parẽti ſa
lutẽ. Genti iudeoꝝ amicis
nr̃is ⁊ ꝯſeruãtib⁹ q̃ iuſta ſũ
apd̃ nos decreuim⁹ bene-
facere pp̃t benignitate ip-
ſoꝝ quã erga nos habent
f Statuim⁹ g̃ illis oẽs fines

g iudee: ⁊ tres ciuitates: lydã
⁊ ramathe q̃ addita ſũt iu-
h dee ex ſamaria ⁊ oẽs ꝯfines
eaꝝ ſeq̃ſtratioib⁹ ſacrificã
tib⁹ in irl̃ymis. p his q̃ ab
eis p⁹ accipiebat rex p ſin
gulos annos: ⁊ p fructib⁹
tre ⁊ pomoꝝ. Et alia q̃ ad
nos ptinebat decimarũ et
tributoꝝ ex h̃ tpe remittim⁹
i eis: ⁊ areas ſalinaꝝ ⁊ coro
nas q̃ nob̃ deferebant oĩa
ipis ꝯcedim⁹: ⁊ nihil hoꝝ
irritũ erit ex hoc ⁊ i oẽ tp̃s
Nũc h̃ curate facẽ hoꝝ ex
k emplũ: ⁊ det ionathe ⁊ po
nat i mõte ſctõ ⁊ in loco ce
l lebri. Et vidẽs demetrius
rex φ ſiluit t̃ra i ꝯſpctũ ſuo
⁊ nihil ei reſiſtit dimiſit to
tũ exercitũ ſuũ: vnũquẽq;
i locũ ſuuz. excepto pegrio
exercitu q̃z traxit ab iſul' gẽ
m tiũ. ⁊ inimici erant ei oẽs ex
n erci t⁹ pr̃m ei⁹. Triphõ ãt
erat q̃dã ptiũ elexãdri pus
o ⁊ vidit qm̃ omis exercitus
p murmurauit ꝯ demetriũ: ⁊
iuit ad emalchuel arabẽ q̃
nutriebat antiochũ filium
q alexandri ⁊ aſſidebat ei vt
r s tradẽt eum ipi vt regñret in
t loco pr̃is ſui. Et enũciauit
ei q̃nta fec̃ demetri⁹ ⁊ inimi
citias exercituũ ei⁹ aduer-
v ſus illũ: ⁊ mãſit ibi diebus
x mult̃: ⁊ miſit ionathas ad
y demetriũ regem vt eijceret
z eos q̃ i arce erãt i irl̃m: ⁊ q̃
i preſidijs erãt. q: ipugna-
a bãt iſrl̃: et miſit demetrius
ad ionathã dicẽs Nõ h̃ fa
ciam tibi ⁊ genti tue. ſ; glĩa
illuſtrabo te ⁊ gentẽ tuã cũ
b fuerit opoꝛtunũ Nũc ergo
rcẽ fecerꝭ ſi miſerꝭ i auxiliũ
mihi viros; q: diſceſſit oĩs
exercitus me⁹. Et miſit ei
ionathas tria milia viroꝝ
fortiũ antiochiã. Et vene-
runt ad regez: ⁊ delectat⁹
ẽ rex i aduẽtu eoꝝ. Et ꝯue
nerunt qui erant de ciuita-

ſucceſſio demetrij ⁊ pmo q̃tuz ad obtentũ dominiũ cũ dr̃ Et regnauit demetrius ⁊c̃. ſcd̃o q̃tum ad puocatõem ꝯtra ionathã p accuſationẽ iniquoꝝ iudeoꝝ: eo φ obſideret ar
cem. ⁊ ptz lr̃a. tercio
quantuz ad demetrij
placationẽ cũ dicit.
b Ut ãt audiuit io
nathas mãdatũ reg̃
c Iuſſit obſidere. i.
obſidiõez arcis p ali
os cõtinuare: aliq̃ tñ
libri hñt iuſſit nõ ob
ſidere. i. obſidionem
dimittere: ⁊ h̃ magis
ꝯſonat lr̃e pcedẽti et
ſubſequenti.
C d Et elegit d̃ ſenio.
iſrl̃ ⁊c̃. vt venerabili
ſocietate ⁊ muneruz
multitudine ⁊ pcioſi
tate placaret regem
qd̃ ⁊ fec̃. ⁊ pz lr̃a vſq;
ibi. e Exemplũz
epl̃e ⁊c̃. iſte laſthenes
erat cretẽſis attinẽs
demetrio ex pte ma-
tris: ⁊ q̃ demetrio p-
uiderat de exercitu
ad obtinenduz ſyrie
regnũ ꝯ alexandruz.
pp̃ter qd̃ demetrius
reputabat eũ ſic pa-
trem. ⁊ de factis no-
tabilibus ſibi ſcribe
bat. ⁊ id̃ de gratijs io
nathe factis ſcripſit
epl̃as ionathe et la-
ſtheni candez formã
ꝯtinẽtes: pus tñ ſcri
pſit laſtheni: ⁊ hoc ẽ
qd̃ dr̃. Exẽpluz epl̃e
⁊c̃. ⁊ ſequit' epl̃e cõti
nẽtia, cum dicit.
f Statuimus g̃ ⁊c̃.
poſſidẽdos pacifice
g Et tres ciuitates
tercia nõ noiatur h̃.
h Samaria in qua
habitabãt gẽtiles ibi
trãſlati de pſide. iiij
Reg. xvij. cetera pa-
tent vſq; ibi.
i Et areas ſalinaꝝ
. i. loca in q̃b⁹ fiebat
ſal mõ ſupradcõ. c. x
k Et ponat in mon-
te ſctõ. ad mẽoꝛiã in
futurum. Quarto de
ſcribit ſtat⁹ demetrij
q̃tum ad exercit⁹ di
miſſionẽ. cum dicit.
l Et vidẽs demetri⁹
⁊c̃. ⁊ ptz lr̃a vſq; ibi.
m Et inimici erãt
ei ⁊c̃. q̃ erãt de regno
ſyrie. nã a regnis pce
dentibus ꝯſueuerãt
annonã accipe nõ ſo
B lum tpe belli: ſ; etiaz
pacis vt ſic eẽnt pati
pugnare p rege tpe
neceſſitatis. n Triphõ aũt. Poſtq; deſcptus⁹ demetrij
ſtatus. h̃ ꝯñr deſcribit antiochi adoleſcẽtis aduent⁹. Et di
uiditur in tres ptes. q: p̃ ponit aduẽtus antiochi pcuratõ
ſecũdo falſitatis de-
metrij denudatõ ibi:
Et miſit ionatas. ter
cio aduentus antio
chi executio ibi. P⁹
h̃ aũt. Circa pmũ dr̃.
n Triphõ ãt ⁊c̃. q:
pus fuerat cũ alexã-
dro: poſtea vero ipſo
decapitato fuit cum
demetrio.
o Et vidit quoniã
⁊c̃. dicens eũ honore
regio indignũ pp̃ter
cauſam predictã.
p Et iuit ad emal-
chuel. al's emathuel
⁊c̃. poſt eius mortez,
q Et aſſidebat ei. i.
aſſidue aſtabat apud
eum. r Ut trade
ret ⁊c̃. tanq; tutori et
ductori.
s Ut regnaret ⁊c̃. p
hoc ei intẽdebat tri-
phõ habere admini-
ſtrationẽ regni ſicut
poſtea fuit de facto.
t Et enũciauit ei ⁊c̃
vt illũ iducẽt ad tra-
dẽdũ ſibi antiochũ.
v Et mãſit illic die
bus multis. ñ potẽs
cito flectẽ emalchue
lem propter ãtiochi
puericiam.
x Et miſit. Hic cõ
ſequẽter ponit falſi-
tatis demetrij denu
datio. Circa quã pri
mo ponitur ionathe
petitio: cũ dr̃. Et mi
ſit ionatas ad deme
triũ regem petens.
y Ut eijceret. i. eij E
cere poſſet.
z Eos q̃ in arce erãt
in irl̃m. quoꝝ aliqui
erãt alienigene. aliq̃
vo iudei tñ apoſtate
ex h̃ videt' φ illa lr̃a
q̃ dicit ſupra ionatã
ad mãdatũ demetrij
remouiſſe obſidiõez
arcis eſt verioꝛ.
z Et q̃ in preſidijs
erãt: in diuerſis locis
iudee ad impugnati
onem gẽtis iudaice.
a Et miſit. Hic ſe-
cundo ponit petitio
nis cõceſſio: ⁊ patz ⁊
ſubdit' cõceſſiõis ra-
tio cum dicitur.
b Nunc g̃ recte fe-
ceris ⁊c̃. Ad h̃ eñ cõ
ceſſit petitionẽ vt io
natas ſibi mitteret bel

lacores ad ſui defenſionē. timēs ꝓbabiliter inſurgere ꝯtra ſe rebellionē ſicut ꝛ factū eſt. vñ ſubdit. Et cōuenerūt ꝛc.
c Et vole. ꝛc. ꝓpter ei' inertiā ꝛ maliciā. d Et fugit rex i aulā. tanq̃ in locū tutiorē. e Et occupauerūt ꝛc. ne aliq̄s ab extra poſſet ingredi ciuitatē in auxiliū regis.
f Et ceperūt pugn̄re .i. ad pugnā ſe diſponere. g Et vo. rex iu: anteq̃ ciues eēnt cōgregati ad ipſum im pugnādū. iō ſubdit.
h Et diſpſi ſunt ꝛc. Interficiēdo eos q̄ volebant interficere regē
i Et occiderūt ꝛc. ꝯuenientes eos anteq̃ eēnt vniti ꝛ diſpoſiti ad pugnandū: et ſic poterāt multos occidere. k Et ſuccēderūt ciuitatē. nō totā ſ; in vna ꝑte ponētes ignē ad ciuiū terrorem: ideo ſubdit.
l Et infirmati ꝛc. ꝛ ꝑ ꝯñs virtute corpis nam a corde ꝓcedit ſenſꝰ ꝛ mot' ad alia mēbra ꝓpter qḋ deficiēte corde deficiunt exteriora membra. cetera patent.
m Et ſedit demetrius. Hic ꝯñr deſcribitur falſitas demetrij
F denudatō nā habita pace denegauit oīa promiſſa ionathe: et h̄ ē hō dī m Et ſedit demetri' ꝛc. .i. in anthiochia metropoli. repſſa rebellione ciuiū ꝑ auxiliū iudeorum. n Et ſiluit terra ꝛc. q̄ſi nō erat q̄ auderet ſibi rebellare depſſa metropoli ciuitate. o Et mētitus eſt oia ꝛc. d̄ gratijs ionate gētiq̃ iudeorū fiēdis. p Et vexabat eū valde. ꝑ p̄ncipes ſuos ꝓ iuadēdo termios iudee.
q Poſt hec āt. hic ꝯñr deſcribit aduentus antiochi adoleſcētis in regnū alexādri pr̄is ſui. Circa qḋ p̄ ponit regni obtēt' ſcdo cū ionatha fed' ibi. Et ſcpſit ātioch' tcio hui' federis effectus ibi. Et exiuit ionathas. Circa primū dr̄. q Poſt h̄ āt ꝛc. ſ. d̄ arabia. i ſyriā cetera patēt vſq̃ ibi.
r Et accepit ꝛc. i. elephātos exercit' deme trij. s Et obtinuit ātiochiā metropo

te centum viginti milia vi-
c roꝝ ꝛ volebāt interficere re-
d e gem. Et fugit rex in aulā ꝛ
occupauerūt q̄ erāt de ciui
f tate itinera ciuitatis ꝛ cepe
g runt pugnare. Et vocauit
rex iudeos in auxiliū et cō
h uenerūt omēs ſil' in eū ꝛ di
i ſpſi ſūt oēs ꝑ ciuitatē ꝛ oc
ciderūt i illa die cētū milia
k hoim ꝛ ſuccenderūt ciuita-
tē ꝛ ceperūt ſpolia multa i
illa die: ꝛ liberauerūt regē
ꝛ viderūt q̄ erant de ciuita
te ꝙ obtinuiſſent iudei ci-
l uitatē ſicut volebāt. ꝛ infir
mati ſunt mēte ſua ꝛ clama
uerunt ad regē cū p̄cib' di
cētes. Da nobis dextras
ꝛ ceſſent iudei oppugnare
nos ꝛ ciuitatē. Et ꝓiecerūt
arma ſua ꝛ fecerūt pacem.
Et glificati ſūt iudei in con
ſpectu regis ꝛ i ꝯſpcū oim
q̄ erāt i reg̃ ei' et noiati ſūt
i reg̃. ꝛ regreſſi ſunt in ierl'm
m hn̄tes ſpolia multa ꝛ ſedit
demetri' rex in ſede regni
n ſui et ſiluit terra i cōſpectu
o ei' ꝛ mētit' eſt oia q̄cunq̃
dixit ꝛ abalienauit ſe a io-
natha ꝛ nō retribuit ei ſm
beneficia q̄ ſibi retribuerat
p q ꝛ vexabat eū valde. Poſt
hec autem reuerſus eſt tri-
phon ꝛ antiochus cum eo
puer adoleſcēs ꝛ regnauit
ꝛ impoſuit ſibi dyadema:
Et congregati ſunt ad eū
oēs exercitus q̄s deſpexe
rat demetri' ꝛ pugnauerat
contra eum ꝛ fugit ꝛ terga
r vertit. Et accepit triphon
s beſtias: et obtinuit antio
t chiam. Et ſcripſit antioch'
adoleſcens ionathe dicēs
conſtituo tibi ſacerdotium
v ꝛ conſtituo te ſuper quatu
or ciuitates vt ſis de ami-
x cis regis: et miſit illi vaſa
aurea in miniſteriū et dedit
ei poteſtatē bibendi in au

ro et eſſe in purpura et ha-
y bere fibulā aureā. Et ſymo
nē frēm ei' cōſtituit ducē
a termis tyri vſq̃ ad fines
z egypti. Et exijt ionathas
a ꝛ ꝑambulabat trās flumē
b ciuitates ꝛ cōgregat' ē ad
eū oīs exercitus ſyrie i au
xiliū. Et venit aſcalonem
ꝛ occurrerūt ei honorifice
de ciuitate. Et abijt ide ga
c zam ꝛ cōcluſerūt ſe q̄ erant
gaze ꝛ obſedit eā: ꝛ ſuccen
dit q̄ erāt i circuitu ciuitatꝭ
d ꝛ p̄dat' ē eā. Et rogauerūt
gazenſes ionathā et dedit
e illis dexterā: ꝛ accepit fili-
os eorū obſides: ꝛ miſit il
los in ierl'm ꝛ ꝑambulauit
a regionē vſq̃ damaſcū. Et
audiuit ionathas q2 p̄uari
cati ſunt p̄ncipes demetrij
b i cades q̄ eſt i galilea cū ex
c ercitu multo volentes eum
remouere a negocio regni
d ꝛ occurrit illis: fratrem au
tē ſuū ſymonē reliquit itra
e prouinciam. Et applicuit
ſymon ad bethſuram et ex
f g pugnabat eam dieb' mul-
tis: ꝛ concluſit eos. Et po
ſtulauerūt ab eo dexteras
accipe: ꝛ dedit illis. ꝛ eie-
cit eos inde ꝛ cepit ciuita-
h tem ꝛ poſuit in ea preſidiū
i ꝛ ionathas ꝛ caſtra ei' ap
plicuerunt ad aquam gene
ſar ꝛ ante lucem vigilaue-
runt in campo aſor: et ecce
caſtra alienigenarū occur
k rebant in campo ꝛ tende-
bant ei inſidias in monti-
l bus: ipſe autē occurrit ex
aduerſo. Inſidie vero exur
rexerūt de locis ſuis. et cō
m miſerūt preliū. Et fugerūt
qui erant ex parte ionathe
oēs: ꝛ nemo relictus eſt ex
eis niſi matathias fili' ab
ſolomi: ꝛ iudas filius cal-
phi: princeps militie exer-
n citus: ꝛ ſcidit ionathas ve

lim ciuitatē. ꝛ ꝑ ꝯñs alias multas. t Et ſcpſit. h̄ ꝯñr ponit ꝯfederatio antiochi cū ionatha. erat eñi rex nou' ꝛ adhuc vnā magnā ꝑtē regni tenebat demetri', ꝓpt qḋ īdigebat ionathe ꝯfederatōe. v Et ꝯſtituo te ꝛc. extra iudeā exiſtes
x Et miſit illi vaſa aurea ꝛc. ſ. menſe ſuo. iō ſubdit. Et dedit eis poteſtatē ꝛc.
y Et ſymonē frēm ꝛc. itra q̄s icludit' tra philiſtijm z Et exiuit ionathas. h̄ ꝯñr ponit dicti federis effect'. ꝛ p̄ antiochi dñium dilatando cū dr̄.
a Et ꝑābulabat ꝛc. eas inducēdo vt obedirēt antiocho. b Et ꝯgregat' eſt ꝛc. q̄ odiebat demetriū vt p̄dictū eſt. c Et ꝯcluſerūt ꝛc. nolētes eū recipe nec a demetrio recedē. d Et p̄dat' ē eā. na; aliqua ꝛ plā gaze bona erāt ex citatē i ſuburbijs ꝛ villulis. e Et accepit ꝛc. ne poſtea rebellarent. a Et audiuit. h̄ ſcdo ponit effect' p̄dicti federis d̄ demetrio repugnāte cū dr̄
G
a Et audiuit ꝛc. ꝯ antiochū ab ipo recedēdo ꝛ adherēdo demetrio. b In cades ꝛc. h̄ dī ad drām alt' q̄ dr̄ cades barne vbi ſederūt filij iſrael multo tpe deu. j.
c Volen. eū remouere ꝛc. ſicut ei cōſtituerat antiochus.
d Fratrē āt ſuū ꝛc ad iudee cuſtodiam.
e Et ap. ſy. ꝛc. in q̄ erāt aduerſarij iudeorū a demetrio poſiti. f Et cōcluſit eos: ita ꝙ ñ poterāt exire nec aliq̄d abextra h̄re. g Et poſtulauerūt ꝛc. vt ſaluis ꝑſonis recederēt inde
h Et poſuit in ea p̄ſidiū. i. armatos de genere iudeorum.
i Et ionatas ꝛ caſtra ei' applicuerūt ad aquā geneſar. i. ad mare galilee. qḋ ēt dr̄ mare genezar ſiue genazereth q̄ſi generās auram. Nā illō mare ē vētoſū. k Et ten. ꝛc. ignorāte ionatha
l Ipe aūt oc. ex aduerſo illoꝝ q̄ erāt in campo. m Et fugerūt ꝛc. territi ex iſidijs ꝛ ex repētina iſurrectōe
n Et ſcidit iōathas ꝛc. i. ꝑamēto q̄ ponū

tur ad decorē ſuꝑ arma ꝛ h̄ fecit in ſignū doloris. o Et
poſuit ter.ꝛc̄.ſe hūiliādo. p Et reuer.eſt ꝛc̄.i.ad aduerſa
rios ſuos. q Et ꝯuer.il.iā ei recedebāt tāq̄ victores fu
giētibus iudeis.ꝫ ionathas iuitās eos ad ꝑliū fec̄ eos cō-
uertere ad ſe. r Et viderūt q̄ fu.par.il.ſ.ionathe. s Et re
ue.ſt ad eū eiꝰ exem-
plo aīati. t Et inſe
que.cū eo aduerſari-
os. v Vſq̄ ca.vſ̄
venerāt ad ꝑliū xij

Et vidit iona-
thas. h̄ ꝯñr
deſcribit duca
tus ionathe ſub anti
ocho filio alexandri
iā regnāte ſ̄b q̄ vidēs
ſibi ꝓſpe ſuccedere ꝛ
nolēs omittē de his
q̄ ſ̄m hūanā ꝓuiden
tiā facere poterat ad
firmādū ppl'm ſuū i
pace.p̄ cuꝫ exneis ſe
ꝯfederauit. ſc̄do ꝯdi
ctores alexādri regiſ
A expuḡuit ibi. Et au-
diuit ionatas. tercio
triphō.eū defrauda-
uit ibi.ꝛ cū cogitaſſꝫ
triphō.ꝑma in duas
q: p̄ ponit eiꝰ cōfede
ratōis epl'aꝝ ꝯſcp̄tō
ſecūdo ſnīe recitatio
ibi:Et hoc ē exēpluꝫ
Circa primū dicit.
a Et vi.iona.ꝛc̄.vꝫ
ḡt tp̄s eſſe bonū ꝛ iu
uare qñ ꝯtingūt i eo
ꝓſpa. Malū āt ꝛ no
cē qñ aduerſa. b Et
elegit vi.ad talē lega
tionē aptos ſequit.
c Miſit epl'as ꝛc̄.
.ſ.eādē ſnīaꝫ de ami-
cicia ſtatuēda ꝛ reno
uanda. cetera patēt.
d Et h̄ eſt exēpluꝫ
Hic ꝯñr ponit recita
tio ſnīe epl'aꝝ.ꝛ p̄io
epl'e ionate miſſe ſꝑ
tiatis. ſc̄do epl'e rñ-
ſiue ab eis:ibi. Et h̄
reſcriptum. In epl'a
ꝟo ionathe fit mētio
de.v. p̄mo de quadā
epl'a prius miſſa tꝑe
onie ſūmi ſacerdotiſ
a rege ſpartiatarū iu
deis.ꝛ hoc eſt qꝺ dī.
e Jam pri.ꝛc̄.a da-
B rio. Joſephꝰ lib.xij.
antiquitatis iudaice
noiat eū ariū ꝛ ē idē nomē.ſic̄ in latino nicolaꝰ ꝛ colinꝰ vo
cat tñ ſpartiatas lacedemonios recitās epl'aꝫ i hac forma
Rex lacedemonioꝝ ariꝰ onie ſalutē. Legētes ſcp̄turā ali-
quā inuenimꝰ ex vno genere iudeos.ꝛ lacedemones exti
tiſſe.ꝛ familiaritatē cū abraā ſocialit̄ habuiſſe.iuſtū ē ergo
vt frēs exiſtatis ꝛ trāſmittē ad nos ꝛ petē q̄ vobis nec̄aria
iudicatis. Facimꝰ ꝟo ꝛ nos idē ꝛ vr̄a ꝓpria ſimul ꝛ noſtra
cōia reputamꝰ. Portitor lr̄aꝝ dimoclꝰ epl'as vob̄ defert
q̄drangulo ſcriptas ſignaculū hn̄tes aq̄lā draconē vngui
bus deportantē. f Et ſuſcepit onias viꝝ ꝛc̄.a rege ſpar

o ſtimēta ſua: ꝛ poſuit terraꝫ
p i capite ſuo ꝛ orauit. Et re
uerſus ē ionathas ad eos
q in prelium. ꝛ cōuertit eos
r in fugaꝫ. ꝛ pugnauerūt Et
viderūt qui fugiebāt ptis
s illius: ꝛ reuerſi ſunt ad euꝫ
t ꝛ inſequebant cū eo omēs
v vſq̄ cades ad caſtra ſua: ꝛ
ꝑuenerūt vſq̄ illuc. Et ce-
ciderunt de alienigenis in
die illa tria milia virorū. ꝛ
reuerſus ē ionathas i hie-
ruſalem. Capit. XII

a Et vidit ionathas q:
tp̄s eū iuuat ꝛ elegit
viros ꝛ miſit eos ro
mā ſtatuere: ꝛ renouare cū
eis amiciciā: ꝛ ad ſpartia-
c tas ꝛ ad alia loca miſit epi
ſtolas ſ̄m eandem formaꝫ
Et abierūt romā ꝛ intraue
runt curiam ꝛ dixerūt. Jo
nathas ſūmus ſacerdos ꝛ
gens iudeorū miſerūt nos
vt renouemꝰ amiciciā ꝛ ſo
cietatē ſ̄m priſtinū. Et de
derūt illis epl'as ad ipſos
ꝑ loca: vt deducerent eos
d in terrā iuda cū pace ꝛ hoc
eſt exemplū epl'arū q̄s ſcri-
pſit Jonathas ſpartiatis.
Jonathas ſūmꝰ ſacerdos
ꝛ ſeniores gētis ꝛ ſacerdo
tes ꝛ reliquus populus iu
deorum: ſpartiatis fratri-
e bus ſalutem. Jam pridem
miſſe erant epiſtole ad oni
am ſummū ſacerdotē a da
rio q̄ regnabat apud vos:
qm̄ eſtis frēs nr̄i ſicut ſcri-
ptum cōtinet qꝺ ſubiectuꝫ
f eſt. Et ſuſcepit onias virū

g q̄ miſſus fuerat cū honore
ꝛ accepit epl'as in q̄bus ſi-
gnificabat ꝺ ſocietate ꝛ di
h amicicia. Nos eñ cuꝫ nul
i lo horū indigeremꝰ hn̄tes
k ſolatio ſctōs libros q̄ ſunt
in manibus noſtris malui
mus mittere ad vos reno-
uare fraternitatē ꝛ amicici
am ne forte alieni efficia-
mur a vobis. Multa enim
tꝑa trāſierūt. ex q̄ miſiſtis
l ad nos. Nos ḡ in oī tꝑe ſi
ne intermiſſiōe in diebus
ſolēnibus ꝛ ceteris: q̄bus
m oportet memores ſumꝰ ve
ſtri i ſacrificijs q̄ offerimꝰ.
n ꝛ in obſeruatōnibus. ſicut
phas eſt ꝛ decet meminiſ-
ſe fratrū. Letamur itaq̄ ꝺ
o gloria vr̄a. Nos aūt circū
dederūt multe tribulatōeſ
ꝛ mlt̄a ꝑlia. ꝛ ipugñerūt noſ
r̄ges q̄ ſt̄ i circuitu nr̄o No
p luimꝰ ḡ vob̄ moleſti eē ne-
q̄ ceteꝛ̄ ſocijs ꝛ amicꝛ̄ no
q ſtris i his ꝑlijs Habuimꝰ
eñ de celo auxiliū ꝛ libera
ti ſumꝰ nos ꝛ hūiliati ſt̄ ini
r mici nr̄i Elegimꝰ itaq̄ neu
meniū ātiochi filiū ꝛ anti-
patrē iaſonis filiū. ꝛ miſi-
mꝰ ad romanos renouare
cū eis amiciciā ꝛ ſocietatē
priſtinā. Mādauimꝰ itaq̄
eis vt veniāt ēt ad vos. et
ſalutēt vos ꝛ reddāt vobiſ
epl'as nr̄as ꝺ inouatōe fra
ṫnitatis nr̄e Et nūc bñ faci
s etꝛ̄ rñdētes nobis ad h̄ Et
h̄ reſcriptū epl'aꝝ qꝺ miſit
t onias rex ſpartiatarū oni-
as ionathe ſacerdoti mag̃

tiataꝝ ſeu lacedemonioꝝ. g Cū honore.acceptās eius
legationē. h Nos eñ cū nullo hoꝝ indigeremꝰ. Hic
ſecūdo in epl'a ionathe ponit cauſa ſcribēdi cū dicit. Nos
eñ cū nullo ꝛc̄.i.cū nos nō eſſemꝰ in aduerſitate ꝫ ꝓſperi
tate.q.d. nō ſcribimꝰ vobis ex aliq̄ neceſſitate a q̄ nūc ve-
limus ꝑ vos eleuari
ꝫ ex ſola amicicia et
caritate inter nos et
vos nutrienda.
i Habentes ꝛc̄. le-
gis ꝛ prophetarum.
k Qui ſunt in ma.
nr̄is.i.nō ſumꝰ ꝓnūc
occupati i exercitio
armoꝝ ſicut tꝑe p̄ce
denti.ſed magis i le-
ctione ſanctoꝝ libro
rū.cetera patēt ex di
ctis Sc̄dm ioſephū
h̄ lr̄a. Nos cū nullo
horū indigeremꝰ ꝛc̄
refertur ad ſcripturā
quā lacedemones di
cebāt ſe inueniſſe co
tinentē q̄ erāt de ge-
nere abraam. de qua
dicit ionathas q̄ nō
indigebant illa ſcri-
ptura ad ꝓpoſitū ꝓ-
bandum: q: ꝑ libros
ſctōs q̄s hēbāt iudei
apꝺ ſe hoc ſciebāt. q̄
ſint illi libri nō dicit
ioſephꝰ in particula
ri.tñ infra eodē cap̄.
dicaꝫ q̄d ſuꝑ h̄ mihi
videt. l Nos ergo
Hic tercio i epl'a di-
cta fit mētō de fideli
tate iudeorum ergo
ſpartiatas cuꝫ dicit.
l Nos ḡ in oī tꝑe.
ex q̄ miſiſtis ad nos
ꝓ amicicia et frater
nitate m Memo C
res ſumꝰ ꝛc̄. q̄ fiebāt
de aīalibꝰ. n Et i
obſeruatōibꝰ.i.alijs
oblatiōibꝰ ꝛ vigilijs
ꝛ orationibus.
o Nos āt. Hic q̄r-
to ponit rō q̄re non
ſcripſerāt ſpartiatis
tꝑe tribulatōis ꝛ bel
lorum que acciderāt
iudeis cum dī. Nos
autē ꝛc̄. vt patet per
predicta.
o Noluimus ḡ ꝛc̄
petēdo a vobis auxi
lium. p Neq̄ ce
teris ꝛc̄. ꝛ ſubditur cauſa cum dicitur. q Habui eñ ꝛc̄
quaſi dī. nō dimiſimꝰ a vobis petere auxiliū ex diffidētia
de vobis. ꝫ quia nō fuit nobis neceſſe deo nos auxiliante
r Elegimus itaq̄. Hic quinto fit mētio de nūcijs epiſto
le.ꝑ eoſdem eñ nuncios ſcripſit ionathas romanis ꝛ ſpar
tiatis.ꝫ quia romani maiores erant. ideo prius iuerūt ad
romanos ꝛ poſtea ad ſpartiatas.ꝛ hoc eſt qꝺ dicit. Elegi-
mus itaq̄ numeniū antiochi filiū cetera patēt ex dictis.
s Et hoc reſcriptū. Hic ꝗ̄r ponit epl'a reſpōſiua regis
ſpartiataꝝ ad ionathā.cuꝫ dī. t Rex ſpartia. onias.ſic

eñ vocabat rex ſpartiataꝝ tꝑe ionathe. ille ꝟo q̃ prius re-
gnauerat õnie tꝑe dari⁹ vocabat. vt dcm̃ ẽ ſ. v Inuẽtuꝫ
ẽ in ſcptura. nõ dr̃ ꝓ nec etiã in ioſepho q̃ ſit illa. ſꝫ pt̃ dici
ꝓbabiliter q̄ ſit ſcptura geneſis. in q̃ fit mẽtio de abraã et
ei⁹ genere. ꝛ dicũt aliq̃ q̄ ſptiate deſcẽderĩt de abraã ꝑ vnũ
de filijs ei⁹ ex ceththu
ra natũ q̃ ponũt Ge
ne. xxv. ſꝫ huic dicto
diſſonare vr̃ qḋ ſ. dr̃
eodẽ ca. ſ. lacedemo-
nes cũ abraã familia
ritatẽ ſocialit̃ hũiſſe
ꝓpt̃ qḋ mag vr̃ q̄ de
ſcẽderit a nachor frẽ
abrae q̃ cũ abraã ſoci
alit̃ vixit lõgo tꝑe cu
ius ẽt ꝑñatio ſcribit
Geñ. xxij. cap. cetera
patẽt ex pdictis. x
Et audiuit. Poſtq̃
deſcꝑta ẽ ꝯfederatio
ionathe cũ alijs gẽti
bus. ꝓ ꝯñr ponit ei⁹
cõflict⁹ cũ demetrij
pncipib⁹. ꝛ ponit eo
rum debellatio. ſcḋo
B iudee munitio. ibi. et
reuerſus ẽ ionathas
pma i duas. q̃ pͦ po-
nit ionathe cõflict⁹.
ſcḋo ſymonis fratris
ei⁹ ibi. Symon autẽ
Circa pmũ dicit. x
Et audiuit ionathas
qm̃ egreſ. ꝛc̃. ad vin-
dicandũ obprobriũ.
eo q̄ fuerãt a ionata
debellati. vt hr̃ ca. p-
cedẽti. cetera patent
vſq; ibi. y Et ꝯſti
tuunt ꝛc̃. i. ad caſtra
ionathe. vt ea ꝑcute-
rẽt repẽte. ꝓpt̃ qḋ io
natas pcepit ſuis vi
gilare ꝛ ad pugnam
patos eẽ z Et accẽ.
ſil'antes q̃ ibi mane
rẽt tota nocte. ſꝫ eis
accẽſis fugerunt. a
Ionathas ãt ꝛc̃. ſ. fu
gã coꝝ. ꝛ ſbdit cauſa
b Uide. ãt ꝛc̃. ac ſi
eẽnt ibi homies. c
Et diuertit ionathas
ꝛc̃. ſm̃ ioſephũ iſti ſt̃
q̃ ſ. ix. ca. dicunt filij
zambri: ꝛ occiderunt
ioannẽ ionathe frẽꝫ.
d Et iunxit exerci-
tum ſuũ vniẽdo. e
Et ve. dama. ad ꝯfir
mãdũ ppl'm cũ anti-
E ocho. f Symõ ãt
ꝓ ꝯñr deſcribit cõfli-
ct⁹ ſymõis cũ aduer
ſarijs cũ dr̃. Symon
aũt exijt de hieruſalẽ vbi remanſerat ad terre cuſtodiã.
g Et venit vſq; ꝛc̃. in quibus erãt homies demetrij tenẽ
tes ea. h Et declinauit in ioppẽ. ꝛ ſubdit cauſa.
i Audiuit eñ ꝛc̃. i. ciuitatis fortaliciũ. k Tradẽ par.
demetrij. ꝓpterea feſtinauit capere ipm pro ꝑte antiochi.
l Et reuerſus eſt. ꝓ ꝯñter ponit iudee munitio. cuꝫ dicit.

v ſalutem. Inuentũ eſt i ſcri
ptura de ſpartiatis ꝛ iude-
is qm̃ ſũt frẽs: ꝛ q̃ ſunt de
genere abraã. Et nunc ex q̃
ꝓ cognouim⁹ bñfacit, ſcri
bẽtes nobis de pace vr̃a.
Sꝫ ꝛ nos reſcripſimus vo
bis. Pecora nr̃a ꝛ poſſeſſi
ones nr̃e vr̃e ſt̃ et vr̃e nr̃e.
Mãdauim⁹ itaq; hec nũci
x ari vobis. Et audiuit iona
thas qm̃ ꝑgreſſi ſt̃ pncipes
demetrij cuꝫ exercitu mlto
ſupra q̃ pri⁹ pugnare aduer-
ſus eũ: ꝛ exijt ab irl'm: ꝛ oc
currit eis i amathite regio
ne. Nõ ei dederat eis ſpa
cium vt ingrederent regio
nẽ eius Et miſit ſpeculato
res in caſtra eorũ ꝛ reuerſi
y renũciauerũt q̄ ꝯſtituũt ſu
ꝑuenire illic nocte. Cuꝫ oc
cidiſſet aũt ſol pcepit iona
thas ſuis vigilare: ꝛ eſſe in
armis patos ad pugnã to
ta nocte. Et poſuit cuſto-
des ꝑ circuitũ caſtroꝝ. Et
audierunt aduerſarij q̄ pa
tus eſt ionathas cũ ſuis in
bello: ꝛ timuerunt ꝛ formi
z dauerũt i corde ſuo: ꝛ accẽ
derũt focos in caſtris ſuis
a Ionatas ãt ꝛ q̃ cuꝫ eo erãt
nõ ꝯgnouerũt vſq; mane.
b Uidebãt aũt lũiaria ardẽ
tia: ꝛ ſecut⁹ ẽ eos ionathas
ꝛ nõ ꝯphendit eos. Tran-
ſierũt eñ flumẽ eleutheruꝫ
c Et diuertit Ionathas ad
arabas q̃ vocabant ʒaba-
dei: ꝛ pcuſſit eos ꝛ accepit
d e ſpolia eoꝝ. Et iunxit ꝛ ve-
nit damaſcum: ꝛ pambula
bat omnem regionẽ illam.
f g Symon autem exijt ꝛ ve-
nit vſq; aſchalonẽ ꝛ ad ꝓ-
h xima preſidia: ꝛ declinauit
in ioppen: ꝛ occupauit eã.
i Audiuit eñ q̄ vellent pre
k ſidium tradere partib⁹ de
metrij: et poſuit ibi cuſto-
l des: vt cuſtodirent eã. Et
m reuerſus eſt ionathas ꝛ cõ
uocauit ſeniores populi:
n ꝛ cogitauit cum eis edifi-
o care pſidia in iudea: ꝛ edi-
ficare muros in hieruſaleꝫ
ꝛ exaltare altitudine mag-
na inter medium arcis ꝛ ci
uitatis: vt ſepararet eã a ciui
tate vt eſſet ipſa ſingulari-
ter: ꝛ neq; emant neq; ven
dant. Et cõuenerũt vt edi
p ficarent ciuitateꝫ et cecide
q runt multi qui erant ſuper
r torrentem ab ortu ſolis et
reparauit euꝫ qui vocat ca
s phetheta: ꝛ ſymon edifica
uit adiada in ſephela ꝛ mu
niuit eam: et impoſuit por
t tas ꝛ ſeras. Et cũ cogitaſ-
ſet triphon regnare aſie et
aſſumere dyadema ꝛ extẽ-
dere manum in antiochuꝫ
regem: timens ne forte nõ
ꝑmitteret eũ ionathas ſed
pugnaret aduerſus eum q̃
rebat cõprehendere euꝫ et
v occidere. Et exurgẽs abijt
i bethſã ꝛ exijt ionatas ob
uiã cũ q̃dragita milib⁹ vi-
roꝝ electoꝝ i pliũ. ꝛ venit be
thſan. Et vidit triphon q̃a
venit ionathas cuꝫ exercitu
multo vt extẽderet i eũ ma
x nus ꝛ timuit. Et excepit eũ
cũ honore ꝛ ꝯmẽdauit euꝫ
oib⁹ amicꝫ ſuis. ꝛ dedit ei
mũera. Et pcepit exerciti-
bus ſuis ꝛ vt obedirẽt ei
ſicut ſibi. Et dixit ionathe
Ut q̃d vexaſti vniuerſum
ppl'm: cum bellũ nobis nõ
ſit? Et nunc remitte eos in

Et reuerſus eſt ionathas. aduerſarijs partim fugatis ꝛ ꝑ-
tim occiſis. m Et cõuocauit ꝛc̃. ꝓ cõſilio habendo.
n Et cogitauit cum eis ꝛc̃. ad terre fortificationẽ.
o Et edificare muros in irl'm ꝛc̃. diſpoſuit eñ facẽ murũ
magnũ ꝛ altũ inter arcẽ ꝛ reliquã ciuitat ꝑtẽ: vt illi q̃ erãt
i arce nõ poſſent ha-
bere victualia de ci-
uitate: iõ ſubdit. Et
neq; emant ꝛc̃.
p Et ceci. mu. ſ. mu
tus ita q̄ ponitur ibi
plurale ꝓ ſingulari.
ſicut frequenter clau
ſura ciuitatis dr̃ mu-
rus ꝛ muri i plurali.
q Sup torrentẽ ce
dron. q̃ currit ex latẽ
orientali hieruſalem
r Et repa. eũ. ſ. mu
rum qui ceciderat.
s Et ſymõ edifica
uit ꝛc̃. noia ſunt for-
talicioꝝ vel poti⁹ du
arũ portarũ vni⁹ for
talicij iõo ſubdit. Et
muniuit eã t Et
cũ cogitaſſet. Hic vl
timo deſcribit iona-
the deceptio. Circa
qḋ ſciendũ q̄ triphõ
audiens demetrium
eſſe captũ ꝛ incarce-
ratũ ab arſate rege ꝑ
ſid ꝛ amedie ẽt mor
tuũ vt dicit ioſephus
anq̃tatis iudaice li
bro. xiij. ca. ix. ꝛ. x. co
gitauit iterficere an-
tiochũ regem ꝛ aſſu
mere ſibi regnũ ſꝫ q̃
timuit ne ionathas q̃
zelabat ꝓ antiocho i
pediret eũ: iõ primo
diſpoſuit interficere
ionatha ꝛ ſm̃ hoc il-
la q̃ dicũt hic ꝛ i ca.
F ſeq̃n. ponũt hic ꝑ an
ticipationẽ. q̃ ꝯtige
rũt poſt icarceratõeꝫ
demetrij q̃ ſcribit. ſ.
i pncipio. xiiij. c. ſꝫ ꝓ
ſtare nõ põt cũ textu
h⁹ libri. q̃ ibi dr̃ q̄ ꝓ
captõ fuit ãno clxxij
ꝛ ca. xiij. dr̃ q̄ anno
clxx. ablatũ eſt iugũ
gẽtiũ ab iſrl'. et cepit
ppl's ſcribẽ i tabul ꝛ
geſtis public ãno ꝓ
ꝓ ſimõe ſũmo ſacer-
dote mag duce ꝛ pn
cipe iudeoꝝ. Symõ
ãt in ducatu ionathe
ſucceſſit ꝛ iõ cũ liber
iſte ſit maioris auct
q̃ dcm̃ ioſephi. dõm
q̄ illa q̃ dicũt ꝓ ꝛ. c. ſeq̃n. ñ ponũt ꝑ anticipatõꝫ. ſꝫ ſm̃ tꝑis
ordinẽ. Sic q̃ ꝓcedit. q̃ pͦ põit triphõis fraudulẽta mali-
gnitas. ſcḋo ionathe nimia credulitas: ibi. Et credidit ei.
Circa pmũ pꝫ ex dict lr̃a vſq; ibi. v Et exur. ꝛc̃. vt ca-
pet ꝛ interficet ionathã ſꝫ vidẽs q̄ ñ poſat ꝓ facẽ ꝑ bellũ cõ
uertit ſe ad fraudẽ ꝛ dolũ. iõ ſubdit. x Et excepit ꝛc̃. vt

melius poſſet eũ decipere ⁊ p₃ lr̄a vſq₃ ibi. y Et veni ⁊c̄.i. acho q̄ erat ciuitas mag̃ de regno. z Et tradã ⁊c̄. vl' cuſto dias noĩe regis. a Et cõuerſus abibo ⁊c̄. Et credidit. b ꝯñr deſcribit̃ ipſius ionathe nimia crudelitas. cum dĩ. Et credidit ei. q₂ ꝑncipalioꝛ erat in domo regis antiochi cui ionathas erat ꝯfede ratus ⁊ amicꝰ. vt₃ ex ſupradictis ⁊ ignora bat machinatõẽs tri phonis in mortẽ an tiochi. b Ex q̄bus remiſit ⁊c̄. eo ꝙ prin cipes demetrij aliq̄ñ faciebãt iſultũ in pre ſſla vt dictũ eſt s̄.xj. ca. verſus finem.

c Clauſerũt ⁊c̄. ſic mandauerat eis tri phon. d Et ꝯpre henderũt eum. viuũ cetera patẽt vſq₃ ibi. e Et vidẽtes ⁊c̄. ſo cios ionathe.

G f Quia ꝑ aĩa.i. vita g Res ẽ il.ſ. ionate ſocijs. h Reuerſi ſſ. nõ audẽtes cũ eis ꝯfligere. ꝓpt̃ h̄ dixit abner ipſi ioab.ij. Re gũ.ij. ca. An ignoraſ q₂ piculoſa ſit deſpe ratio. Capit. xiij.

a Et vt audiuit ſymon. Hic icipit q̄rta ps ꝑncipalis hꝰ libri p mi. in q̄ agit̃ de duca tu ſymõis. et diuidit̃ in duas ptes. q₂ pri mo deſcribit̃ eius du catus ſub antiocho adoleſcente et deme trio q̄ ſil' regnauerũt certãtes de reg̃ ſcd̃o ſub antiocho deme trij filio ca. xv. Pria i duas. q₂ p̄ deſcribit̃ iudee pacificatio ſub regimie ſymonis. ſe cũdo federis renoua tio cũ exteris ca ſeq. Pria i duas. nam p̄ i ducẽ eligit̃. ſcd̃o tri phon repellitur: ibi.

A Et mouit triphõ. ter cio iudeis libras red tur: ibi. Et elegit ſy mon. Circa ſymonis electiõez p̄ ponit̃ eli gendi cã. ſcd̃o electõ nis foꝛa. ibi. Et accẽ ſus ẽ: tercio electi in duſtria: ibi. Et cõgre gãs ⁊c̄. Cã v̄o eligen di ducẽ fuit q₂ capto ionatha triphõ con gregauit exercitũ magnũ ad delendũ iudee pplm q̄ carẽs duce diſſolutꝰ erat tioꝛe qd̄ audiẽs ſymõ voluit tãto malo obuiare: iõ ſubdit̃. b Et ꝯgregauit pplm. ad ipm confoꝛ tandũ. c Vos ſcitis ⁊c̄. ꝑ legibꝰ ſeruãdis. d Et pro ſanctis.i. tẽplo ⁊ cultu diuino venerãdis. e Prelia.id ẽ

domos ſuas. Elige autez
tibi viros paucos q̄ tecum
y ſint. ⁊ veni mecũ ptoloma
z idã. ⁊ tradã eã tibi: et reliq̄
p̄ſidia ⁊ exercitũ ⁊ vniuer-
a ſos p̄poſitos negocij ⁊ cõ
uerſus abibo. Propterea ei
veni. Et credidit ei. ⁊ fecit
ſic̄ dixit ⁊ dimiſit exercituz
⁊ abierũt i terrã iuda. Reti
nuit aũt ſecũ tria milia viro
b rũ ex q̄bꝰ remiſit i galyleã
duo milia mille aũt venerũt
cũ eo. Ut aũt itrauit ptolo
c maidã ionathas clauſerũt
portas ciuitatiſ ptolomẽſes
d ⁊ ꝯp̄hẽderũt eũ. ⁊ oẽs qui
cũ eo itrauerũt: gladio iter
fecerũt. Et miſit triphõ ex
ercitũ ⁊ eq̄tes i galyleã ⁊ i
cãpũ magnũ vt pderẽt oẽſ
ſocios ionathe: At ille cũ
cognouiſſẽt q₂ ꝯp̄hẽſus ẽ io-
nathas ⁊ perijt ⁊ oẽs q̄ cũ
eo erãt hoꝛtati ſſ ſemetipoſ
e ⁊ exierũt pati i p̄liũ. Et vi-
f dẽtes hi q̄ iſecuti fuerãt q₂
g ꝓ aĩa res ẽ ill' reuerſi ſſ: illi
h aũt venerũt oẽs cũ pace i trã
iuda: ⁊ planxerũt ionathã et
oẽs q̄ cũ ipo erãt valde Et
luxit iſrl' luctu mag̃: ⁊ q̄ſie-
rũt oẽs gẽtes q̄ erãt i circu
itu eoꝝ ꝯterẽ eos Dixerũt
eñ. Nõ hñt p₂icipẽ et ad-
iuuantẽ. nũc g̃ expugnemꝰ
illos ⁊ tollamꝰ de hoĩbus
memoriã eoꝝ. Ca. XIII

a Et vt audiuit ſymõ ꝙ
ꝯgregauit triphõ ex-
ercitũ copioſuz vt vẽi
ret in trã iuda ⁊ atterẽt eaz
vidẽs q₂ i tremoꝛe ppl's ẽ
b ⁊ i timoꝛe: aſcendit irl'm et
cõgregauit pplm ⁊ adhoꝛ-
c tãs dixit. Vos ſcitis q̄nta
ego ⁊ frẽs mei ⁊ domꝰ pa-

tris mei fecimꝰ ꝓ legibus
d et ꝓ ſctis p̄lia ⁊ anguſtias
e f q̄les vidimꝰ. Hoꝝ grã pe
g h rierũt frẽs mei oẽs ꝓpter
iſrl' ⁊ relictus ſum ego ſolꝰ
i Et nũc nõ mihi contingat
k pcere aĩe mee in oĩ tp̄e tri-
bulatõis. Nõ ei melioꝛ ſũ
l fratribꝰ meis. Vindicabo
m itaq₃ gentẽ meã ⁊ ſctã: na-
n tos q₃ nr̄os ⁊ vxoꝛes quia
cõgregate ſunt vniuerſe gẽ
o tes ꝯterẽ nos inimicicie gra
p tia. Et accẽſus ẽ ſp̄us ppli
ſil' vt audiuit ſmões iſtos
⁊ rñderũt voce mag̃ dicẽtes
Tu es dux nr̄ loco iude et
ionathe fris tui. Pugna p̄
q liũ nr̄m. ⁊ oĩa q̄cũq₃ dixerl
r nob̄ faciemꝰ. Et ꝯgregãs
s oẽs viros bellatoꝛes acce
lerauit ꝯſũmare vniuerſos
muros irl'm ⁊ muniuit eam
t in gyro: ⁊ miſit ionathã fi-
v liũ abſolomi: ⁊ cũ eo exer-
citũ nouũ i ioppẽ. ⁊ eiectis
his q̄ erãt i arce remãſit il-
x lic ipe. Et mouit triphon a
ptolemaida cũ exercitu mĺ
to vt veniret in terrã iuda
⁊ ionathã cuz eo i cuſtodia
y Symõ aũt applicuit in ad
a dus cõtra faciẽ cãpi. Et vt
cognouit triphon q₂ ſurre-
xit ſymon loco fris ſui io-
b nathe: ⁊ q₂ ꝯmiſſurꝰ eẽt cũ
eo p̄liũ: miſit ad eum lega-
c tos dicẽs. Pro argẽto qd̄
debebat frat̃ tuꝰ ionathas
i rõne regis ꝓpter negocia
q̄ habuit detinuimꝰ eũ. Et
nũc mittẽte argẽti talenta
cẽtũ ⁊ duos filios eiꝰ obſi
des: vt nõ dimiſſus fugiat
a nobis. ⁊ remittimus eũ.
d Et cognouit ſymon: quia
e cũ dolo loquerent̃ ſecũ. Juſ

labores p̄lioꝝ. f Et anguſtias coꝛdis ⁊ coꝛpoꝛis. g Quales vidimꝰ.i. experti ſumꝰ ⁊ ſuſtinuimꝰ. h Hoꝝ grã p̄ierũt ⁊c̄. vt₃ p̄ p̄dicta. i Et nũc nõ mihi ꝯtingat ⁊c̄. .i. vite mee coꝛpali. k In oĩ tp̄e tribulatiõis ppl'i mei. l Vindicabo itaq₃ gentẽ meã. occiſam ⁊ captiuatam. m Et ſctã. a gẽtibꝰ ꝯtaminata. n Quia ꝯgregate ⁊c̄. ⁊ ẽ hyp bole. ad deſignandũ ꝙ triphõis exercitus erat ꝯgregatꝰ ex mul tis gẽtibꝰ. o Cõ te. nos. inimi. gra.i. odio ſolo ſine culpa nr̄a. p Et accẽſus h̄ ꝯñr ponit̃ electõis foꝛma cũ dĩ. Et accẽ ſus ẽ ſp̄us ppl'i ſil' ⁊c̄ nã pari ꝯſenſu ⁊ vo lũtate elegerũt eũ ꝓ duce. ideo ſubdit̃.

q Et oĩa q̄cũq₃ ⁊c̄. obediendo tibi vſq₃ ad moꝛtẽ r Et cõ gregãs. h̄ ꝯñr ponit̃ electi iduſtria. cũ dĩ.

r Et cõgre. om. vi. bellatoꝛes: vt eſſent pati cõtra triphonẽ. **B**

s Accele. conſu. ⁊c̄ q̄s ceperat ionatas. vt h̄r in ca. p̄cedenti t Et miſit ionathã ⁊c̄. q̄ erat fidel' amicꝰ ſibi. v Et cũ eo ex ercitũ ⁊c̄. ⁊ dĩ nouũ nam añ poſuerat ibi ſymõ cuſtodes vt h̄r ca. p̄cedẽti. ſed time bat ne traderent iop pẽ triphoni: ꝓpt̃ qd̄ miſit alios de quibꝰ magis cõfidebat.

x Et mouit triphõ h̄ic ꝯñr ponit̃ repul ſio conatꝰ triphonis ⁊ h̄ duplex. ſcd̃a. ibi. Et poſt h̄ vẽit. Circa p̄mũ pt₃ lr̄a vſq₃ ibi. Symõ aũt applicuit cum exercitu ſuo.

y In addus. erat ei locꝰ altꝰ. vñ poterat planicies tre a longe videri. a Et vt co gno. triphõ ⁊c̄. inſti tutus dux populi.

b Et q₂ ꝯmiſſurus eẽt aduerſus eũ p̄liũ ipm refoꝛmidans cõ uertit ſe ad ydolum. **C**

c Dicẽs ꝓ argẽto ⁊c̄.i. cõputo de vecti galibꝰ ab eo receptis qd̄ debebat reddere regi. d Et cogno uit ſymon ⁊c̄. nã erat homo prudens ꝓpter qd̄ ſupra. ij. ca. dicitur. Vir ꝯſilij. e Juſſit tamẽ dari ⁊c̄. ad euitanduz maius malum. ſcilicet diſceſſum populi ab eo per odium. ⁊ ſic populus de facili periſſet exiſtens ſine duce et diſper ſus ⁊ per cõſequens periſſet cultꝰ diuinus. ideo ſubditur.

f Ne inimiciciã ꝛc.ꝛ ſic pꝫ ꝙ beneſecit ſic bene ꝓficiunt merces i mari ꝓpter ſalutẽ corpm:qd ẽ mai⁹ bonũ ꝛ pꝫ lr̃a
g Et poſt h. Hic ↄñr ponit ſcda triphonis repulſio.ſcdo innocẽtũ ab eo occiſio ibi.Et cũ appropinq̃ſſet.Circa pri mũ dr̃. g Et poſt hec venit triphõ intra regionẽ.ſ.iudee

militeſ recedẽtes ab ãtiocho adheſerũt ſibi pugnãtes ꝓ eo ↄ ionathã.vt dcm̃ ẽ ſ.xj.ca.ꝛ.xij.Sꝫ poſtea ãtiocho occiſo ꝛ triphõe regnãte ꝓ eo.iudei magis elegerũt adherẽ demetrio a q̃ ꝑus receſſerãt:eo ꝙ mẽtit⁹ fuerat ionathe ꝓmiſſa vt hr̃ ſ.ca.xj.ꝙ triphõi q̃ ionatã doloſe cepat.ꝛ ipſũ cũ ſuis filijs neq̃ter occiderat ꝛ demetri⁹ libẽter recepit eoꝝ recõliatõẽ. vt ↄ triphonẽ iuuarẽt eũ q̃ dolo ſe occupauerat regnũ.ꝛ ſic ↄdeſcẽdit iudeis ad eoꝝ voluñtatẽ ꝛ h ẽ qd dr̃.

h Et ſymõ ꝛ caſtra ꝛc.ſ.triphon ꝛ caſtra ei⁹: vt obuiarent eis in ꝓliũ anteꝗ̃ vaſtarent terram iudee.
i Qui ãt i arce erãt .ſ.in munitiõe hieroſolymitana ↄ poplm̃ iſrl̃. k Miſert ꝛc. occulte. l Ut feſtinaret veni.ꝑ deſertum vbi nõ obſeruabat ſymon.
m Erat ãt ꝛc.h ponit ad oñdenduꝫ adnẽtus ſui impedimẽtum: nã ſic dicit ioſephus: tanta nix cecidit i deſerto ꝙ nõ potuit venire ſic diſpoſuerat. n Et cum ap.h ↄñr oſtẽdit malignitas triphõis in occiſiõe innocẽtum. ꝛ ꝑ ionathe ducis.ſecũdo antiochi regis ibi.Triphõ aũt.Circa primũ dicitur.
o Occi.io.ꝛc.i odium iudeorũ:ꝛ vt poſtea liberi⁹ occideret dñm ſuuꝫ:vt dcm̃ eſt ca.ꝓcedẽti.cetera patent vſꝗ̃ ibi. p Et ſtatuit ſeptẽ pyramides.eſt aũt pyramis edificiũ latius in iferiori pte tendẽs ſuperius in acutũ. ꝛ dr̃ a pyr qd ẽ ignis q̃ ẽ talis figure. Fecit aũt vj.pyramides ꝓ patre ſuo ꝛ mr̃e ꝛ q̃tuor ꝓ fratribus.ſeptimã aũt ꝓ ſe. ꝛ ſic adhuc viuẽs fuit ſollicitus de ſua ſepultura.
q Et his circũpo. ꝛc.ad ſuſtentamẽtuꝫ edificij. r Et ſup columnas arma ſculpta vt dicũt aliq̃. alij qui ẽo arma ẽa. ſic ẽ.ſepulcra militũ ponunt ſcuta et vexille ad mẽoriã eternaꝫ ꝙ mortui erãt i defenſione gẽtis ſue. s Trip.ãt. h ↄñr ponit malignitas triphonis i occiſiõe dñi ſui regis.ꝛ pꝫ lr̃a vſꝗ̃ ibi. s Et fe.pla.ꝛc.ſic dr̃ ꝓuer.xxj Cũ impij ſũpſerit ꝑncipatũ.gemet ppl̃s. t Et edi.ſymõ ꝑſidia iudee triphõis malicie reſiſtẽdo. v Et ele.ſymõ. h ↄñr circa iudeos deſcribit libtatis reſtitutio.Et ꝑ ponit ei⁹ adeptio.ſcdo executio:ibi:In dieb⁹ illis.Circa primũ ſciẽdũ ꝙ lꝫ rex demetri⁹ fugiſſet de ꝓlio ſic vict⁹. vt ſ.xj. ca.tñ poſtea collegit ſe i vna pte regni.ꝛ aliqui ꝑncipes et

B

ſit tñ dari argẽtũ ꝛ pueros
f ne inimiciciã magnã ſume
ret ad pplm̃ iſrl̃ dicentẽ:qꝛ
nõ miſit ei argentũ et pue-
ros ꝓpterea perijt Et miſit
pueros ꝛ centũ talenta. Et
mẽtitus eſt ꝛ nõ dimiſit io
g nathã. Et poſt hec vẽit tri-
phon intra regionẽ:vt ↄte
reret eã:et girauerũt ꝑ viã
h que ducit ador. Et ſymõ ꝛ
caſtra ei⁹ ambulabãt i oẽm
i locũ q̃cunꝗ̃ ibãt. Qui aũt
k i arce erant miſerũt ad tri-
l phonẽ legatos:vt feſtina-
ret venire ꝑ deſertũ: ꝛ mit
teret illis alimõias. Et pa
uit triphõ oẽm eq̃tatuꝫ:vt
m veniret illa nocte. Erat eñ
nix multa valde: ꝛ nõ vẽit
n i galadithun. Et cũ appro
o pinq̃ſſet baſchamã occidit
ionatã ꝛ filios ei⁹ illic. Et
ↄuertit triphõ: ꝛ abijt i ter
ram ſuã. Et miſit ſymon et
accepit oſſa ionate fr̃is ſui
ꝛ ſepeliuit ea i modin ciui-
tate patrũ ei⁹. Et plãxerũt
euꝫ oĩs iſrl̃ planctu magno
ꝛ luxerũt eũ dies multos.
Edificauit ſymõ ſuꝑ ſepul
crũ pr̃is ſui ꝛ fratrũ ſuoruꝫ
edificiũ altum viſu:lapide
p polito retro et añ et ſtatuit
ſeptẽ pyramides vnã ↄtra
vnã:pr̃i ꝛ mr̃i:ꝛ q̃tuor fra-
q tribus. Et his circũpoſuit
r colũnas magnas. ſuper co
lũnas arma ad mẽoriã eter-
nam: et iuxta arma naues
ſculptas q̃ viderent ab ho
minib⁹ nauigãtibus mare
Hoc ẽ ſepulchꝝ qd fecit in
modin vſꝗ̃ in hunc diem.
s Triphõ aũt cũ iter faceret

cũ antiocho rege adoleſcẽ
te dolo occidit eũ. ꝛ regna
uit in loco eius. Et impo-
s ſuit ſibi dyadema aſie. ꝛ fe
cit plagam magnã in terra
t Et edificauit ſymõ ꝑſidia
iudee:muniẽs eaꝫ turrib⁹
excelſis: ꝛ muris magnis.
et portis et ſeris. et poſuit
alimenta in munitionibus
v x Et elegit ſymõ viros ꝛ mi
y ſit ad demetriũ regẽ vt fa-
z ceret remiſſioẽ regiõi quia
actus omẽs triphonis per
direptionẽ fuerãt geſti. Et
demetrius rex ad ẽba iſta
reſpondit ei: ꝛ ſcripſit epi-
ſtolã talẽ. Rex demetrius
ſymoni ſummo ſacerdoti ꝛ
amico regum ꝛ ſenioribus
a ꝛ genti iudeoꝝ ſalutẽ. Co-
ronam aureã ꝛ bahen quã
miſiſtis ſuſcepimus: ꝛ pa-
rati ſumus facere vobiſcũ
b pacem magnã ꝛ ſcribere ꝑ
c poſitis regis remittere vo
d bis q̃ indulſim⁹. Quecũꝗ̃
e eñ ↄſtituim⁹ vobis cõſtãt
Munitões q̃s edificaſtis
f vobis ſint. Remittim⁹ q̃ꝫ
ignorãtias ꝛ pctã vſꝗ̃ i ho
diernũ diẽ: ꝛ coronã quaꝫ
debebatis. Et ſi q̃d aliud
erat tributariũ in irl̃m iam
g nõ ſit tributariũ. ꝛ ſi qui ex
vobis apti ſunt ſcribi iter
h nr̃os.conſcribant ꝛ ſit inter
nos pax. Anno centeſimo
i ſeptuageſimo ablatũ eſt iu
k gum gẽtiũ ab iſrl̃. Et cepit
ppl̃s iſrl̃ ſcribere in tabulis
ꝛ geſtis publicis.ãno pri-
mo ſub ſymõe ſũmo ſacer-
dote mag̃ duce et principe
l iudeoꝝ. In dieb⁹ ill̃ appli

v Et ele.ſy.viros ad negociũ aptos. x Et miſit ad demetriũ regẽ rogãdo. y Ut face.re.regiõi.ſ.iudee de tributis ꝛ exactõibus ipoſitis a ſyrie regib⁹. z Quia act⁹ oẽs triphõis ꝑ direptionẽ. alia lr̃a habꝫ Per deceptiõẽ erant geſti. Hec clauſula ponit ad oñdendum q̃re ſymõ miſit legatos ad demetriũ: q̃a oẽs actus triphonis erãt ꝑ deceptõẽ ꝛ dolũ: vtꝫ ex ꝑdictis: Uel ꝑ direptõeꝫ.i.diſſipatione iuſticie ꝛ ẽitatis ꝛ in idẽ redit ꝓpter qd ſymõ cũ eo fedus noluit ↄhere.ſed magis ↄ eũ.ſ. demetriũ adiuuare. cetera patẽt vſꝗ̃ ibi. a Coronã ꝛc.i.ornamẽtuꝫ colli ex aureis anulis cõtextũ hoc miſit ſymõ demetrio ꝛ ipſe ſuſcepit in ſignũ facte recõciliationis.
b Et ſcribẽ ꝑpoſitis .i.prepoſitis nr̃is.
c Remittite ꝛc.a tepore ionathe.
d Quecunꝗ̃ enim ↄſtituim⁹ vobis tũc.
e Cõſtãt.i.firmiter ſtãt nũc ꝛ in futuruꝫ.
f Remittimus q̃ꝗ̃ ꝛc.i.ſi per ignorantiam feciſtis aliq̃d cõtra me ꝓ antiocho.
g Et ſi qui ꝛc.ſcilicet amicos.
h Conſcribãtur ꝛc ſcilicet firma ꝛ libera ideo ſubditur.

E

F

i Ablatum eſt ꝛc.ſcꝫ plenarie. ante vero fuerat ablatum parcialiter ꝛ imperfecte. Et quia iſtud fuit factum notabile.ideo ſubditur. k Et cepit populus iſrl̃ ſcri.ꝛc.tales enim annotatiões temporum incipiunt ab aliquo euentu notabili. ſicut iudei primo ſcripſerunt ab exitu de egypto poſtea a reditu a babylone. ꝛ conſimiliter hic a pontificatu ſymonis ꝛ eius ducatu.ſub quo libertas fuit eis reſtituta. l In dieb⁹ illis. Hic cõſequẽter ponit executio di-

ete libertatis. e primo impugnando gazam: ſecundo arcē ibi. Qui autem erant. Circa primū dicitur.
l In die il. ſymō applicuit ad gazam. que multū erat nocius iudeis. m Et circūdedit eam caſtris. i. bellatorū cum eis. n Et qui eruperāt. i. effugerāt de turre capta

duo pambula. ſcdo renouatio ſpā. ibi. Et auditū eſt. tercio dignitas pōtificalis ſymoni ꝯſtituta: ibi. Et h̄ exēplū. Primū pambulū ē captō demetrij regis: cui⁹ notat tps. cū di a Anno. clxxij. regni grecoꝝ. ⁊ ſic ē in alijs intelligendū. cetera patēt. b Et ſiluit. h̄ ponit ſcōm pambulū qd̄ ē

o Erāt intra machinā ⁊c. i. refugerāt ad quādā munitionē ciuitatis ſic noiatam.
p Et fact⁹ eſt mot⁹ magn⁹. ſ. timoris: ſō ſequit. q Et aſcēderunt ⁊c. ⁊ patz lr̄a vſq̄ ibi. r Nō debellauit eos. ſ. occidēdo. s Et emūdauit edes ⁊c. nā habitatores erāt idolatre
t Et tūc intrauit eā. ⁊c. attribuēdo illam victoriā deo.
v Et eie. ⁊c. i. ydolatria. x Collocauit in ea viros. i. iudeos
y Et muniuit eam contra aduerſarios.
a Qui āt. h̄ ꝯnr ponit ipugnatio arcis. cū dī. Qui aūt erāt i arce irl̄m ꝓhibebāt ⁊c. ſ. p murū inter arcem ⁊ ciuitatē edificatuz. vt dī ſupra ca. pcedēti. ⁊ p cuſtodias armatoꝝ ſupadditas a ſymone. cetera patent vſq̄ ibi.
b Et cyna. Cynara cynare eſt inſtrumētū muſicū. dī tñ a cieo cies qd̄ idez eſt q̄ moueo moues. quia ſuo ſono notabiliter mouet aerem.
c Et nablis. i. ciſtharis. d Quia contrit⁹ ē inimicus magnus. i. ppl's exñs i arce q̄ multū grauabat ppl'm ⁊ impedebat cultū diuinū. cetera patent vſq̄ ibi.
e Et vi. ſy. ⁊c. i. fortis ⁊ iuſt⁹ ⁊ induſtrius ad bellandum.
f Et poſuit eū ducē virtutū. i. bellatorū.
g Et habi. in hazaris. i. in gaza et eius ſuburbijs. ſ. iohānes vt reſiſteret aduerſarijs.

Capitulum. xiiij.

Anno. clxxij. Poſt adeptionem libertatis. hic cōſequenter agit de renouatione amicicie ⁊ familiaritatis. ⁊ diuidit i tres ptes. q̄ pmo ponūt

m cuit ſymō ad gazā. ⁊ circūdedit eā caſtri: ⁊ fec machinas ⁊ applicuit ad ciuitatē ⁊ pcuſſit turri vnā: ⁊ cōpre
n o hēdit eā: ⁊ q̄ erupant erāt
p itra machinā ⁊ ciuitatē. ⁊ fact⁹ ē mot⁹ magn⁹ in cita
q te. Et aſcenderūt q̄ erāt in ciuitate cū vxorib⁹ ⁊ filijs ſupra muꝝ ſciſſis tunicl' ſuis: et clamauerūt voce magnā poſtulantes a ſymone dextras ſibi dari. et dixerunt Nō nobis reddas ſm malicias nr̄as: ſ ſm miſcōias tuas: ⁊ ſeruiem⁹ tibi Et fle
r xus ſymon non debellauit eos: eiecit tñ eos de ciuita
s te ⁊ emūdauit edes i q̄bus fuerāt ſimulacra ⁊ tūc itra
t uit in eā cū hymnis bñdi
v cens dñm. Et eiecta ab ea
x oi immūdicia: collocauit i
y ea viros q̄ legem facerēt ⁊ muniuit eā ⁊ fecit ſibi habi
a tationē. Qui aūt erāt in arce irl'm ꝓhibebant egredi ⁊ ingredi regionē et emere ac vēdere ⁊ eſurierūt valde ⁊ multi ex eis fame pierūt. Et clamauerūt ad ſymonē vt dexteras acciperēt ⁊ dedit illis Et eiecit eos inde ⁊ mundauit arcē a contamiationib⁹. Et intrauerūt in eā tercia ⁊ viceſima die ſecūdi menſis: anno ſeptuageſimo primo cū laude ⁊
b ramus palmarū ⁊ cynaris
c ⁊ cymbal' ⁊ nablis ⁊ hym
d nis ⁊ cāticis. q2 cōtritus ē inimicus magnuſ ex iſrael Et cōſtituit vt oibus ānis agerent dies hi cū leticia. Et muniuit montē tēpli. q̄ erat ſec⁹ arcē. ⁊ hītauit ibi
e ipe. ⁊ q̄ cū eo erāt. Et vidit ſymon iohannē filiū ſuum
f q̄ fortis plij vir eſſet: ⁊ poſuit eum ducem virtutum
g vniuerſarū: ⁊ habitauit in gazaris. Capi. XIIII

a Anno cēteſimo ſeptuageſimo ſcdo ꝯgregauit rex demetrius exercitum ſuū ⁊ abijt i mediam ad contrahenda ſibi auxilia: vt expugnaret triphonē. Et audiuit arſaces rex pſidis ⁊ medie: quia intrauit demetri⁹ cōfines ſuos: ⁊ miſit vnū de pncipibus ſuis: vt cōprehēderet eum viuū. ⁊ adduceret eum ad ſe. Et abijt ⁊ pcuſſit caſtra demetrij: ⁊ cōprehendit eū ⁊ adduxit eū ad arſacem: ⁊ poſuit eū in cu
b ſtodiā. Et ſiluit ois fra iuda oibus dieb⁹ ſymonis.
c ⁊ queſiuit bona genti ſue.
d ⁊ placuit i'lis poteſtas ei⁹
e ⁊ gloria ei⁹ omibus dieb⁹
f g Et cum oi glīa ſua accepit
h ioppē in portū: ⁊ fecit itroitū in inſulis maris. Et dilatauit fines gētis ſue ⁊ ob
i tinuit regionē. Et cōgrega
k uit captiuitatē multā. ⁊ dominatus eſt gazare: ⁊ bethſure ⁊ arci ⁊ abſtulit imundicias ex ea: ⁊ nō erat q̄ re
l ſiſteret ei. Et vnuſq̄ſq̄ colebat terrā ſuā. cum pace.
m ⁊ terra iuda dabat fructus ſuos: ⁊ ligna cāpoꝝ fructū
n ſuū. Seniores i plateis ſe
o debāt oēs: et de bonis fre
p tractabāt: ⁊ iuuenes indu
q ebāt ſe glīaz ⁊ ſtollas belli
r s ⁊ ciuitatib⁹ tribuebāt ali
t monias: ⁊ cōſtituebāt eas vt eſſent vaſa munitionis.
v q̄aduſq̄ noiatū eſt nomen glorie ei⁹ vſq̄ ad extremū terre. Fecit pacē ſup terrā ⁊ letat⁹ ē iſrl' leticia magna Et ſedit vnuſq̄ſq̄ ſub vite ſua ⁊ ſub ficulnea ſua. ⁊ nō erat q̄ eos terreret. Defec ipugnās eos ſup terrā. reges cōtriti ſunt in dieb⁹ illis. Et ꝯfirmauit oēs hūiles ppl'ī ſui ⁊ legē exq̄ſiuit.

pacificatō iudee ſub ſymonis regimie cū dicit. Et ſiluit. ſ. a p̄lijs nociuis.
c Et queſiuit bona genti ſue. pncipaliuſ q̄ ſibi. q2 bonū cōtuz ꝯmuni⁹ tāto diuini⁹
d Et placuit illis ſ. iudeis ptās ſymonis q̄tum ad ducatum.
e Et glīa. q̄tuz ad pontificatum.
f Et cū oi glīa ſua. i. cū oibus alijs q̄ fecerat glorioſe.
g Accepit ioppen in portū. ſ. maris: iō ſubdit. h Et fecit introitū ⁊c. ad q̄s iudei habebāt liberum acceſſuz per illū portum. i Et cōgregauit captiuitatē multam. Hoc intelligit dupliciter. Uno mō de gētilibus quoꝝ multos captiuauit. alio mō de iudeis. q̄ruz multos de captiuitate redemit et ad iudeam reduxit.
k Et dñatus eſt ⁊c. ſicut ptz ca. pcedēti.
l Et vnuſq̄ſq̄ ⁊c. i. q̄ notat pacis ſecuritas. m Et terra iuda dabat fruct⁹ ſuos ⁊c. Ecce terre fertilitas. n Seniores in plateis ⁊c. in quo apparet hoim longeuitas. o Et de bonis terre tractabant ecce iuſticie veritas.
p Et iuuenes iduebāt ſe glīaz. Ecce populi iocunditas.
q Et ſtollas belli. i. arma bellica. Ecce ſtrēnuitas. nā tpe pacis vtebātur talibus vt ſi bellū inſurgeret ſcirēt ſe armare ⁊ poſſent facili⁹ arma portare. r Ciuitatib⁹. i. ciuitatū paupib⁹.
s Tribue ſymoni
t Alimonias ⁊c. i. apte ad ſui defenſiones ſi eēt necē. Et q2 tot bōa puenerūt ſb ſymōis regimie. iō ſubdit de ipſo.
v Quoaduſq̄ nominatū ē ⁊c. i. valde lōge. ⁊ ē hypbole. ce

tera patet vſq ibi. x Sctā glorificā.i. templū ⁊ atria. a Et multiplicauit vaſa ſctōꝝ.qbus vtebant ſacerdotes ad diuinū cultū. b Et auditū ē rome. Hic ꝯñr deſcribitur renouatio amicicie.⁊ ꝑ ſcribētib⁹ exēnēis.ſecūdo ſcribētibus iudeis:ibi. Poſt hoc autē. Circa primū dicit. b Et auditū ē rome ⁊ patet vſq ibi.

logi ponit tps cū dr. p Octauadecima die mēſis ebul .i.auguſti. q Anno.clxxij.regni grecorū. r Et anno.iij.ſub ſymone ⁊c.⁊ ſic pꝫ ꝙ deſcriptio hui⁹ inſtitutiōis vel decreti facta ē valde ſolēniter.i.p tpa regū ⁊ pōtificū.ſicut predicatio btī Johis baptiſte.Lu.iij. s In cōuētu ⁊c.

c Scripſ.vbi ponit ſcriptura romanorū de renouatiōe amicicie cū iudeis quā fecerunt cū iuda.vt hr ſ.ca.vi. ⁊ cū ionata xij.ca.ij.ſecūdo ponit ſcriptura ſpartiatāꝝ de renouatiōe amicicie cum iudeis cū dicit. d Spar.pn. ⁊ ciuitates.id ē ciuitatum rectores.

C

e Nūcia.no.ex aduerſariorū vroꝝ debellatione ⁊ reſtitutione libertatis et pacis cōſecutione. f Et ſcrip.i.i libris auctenticis.in qbus erant ſcripta ppli decreta.⁊ ſequit forma ſcribēdi:cū dr numeni⁹ antiochi fili⁹ ⁊c. g Ponere exēpluꝫ ⁊c.i.in libris ad ptēꝫ diligētiſſime reſeruatis. h Poſt h aūt Hic ꝯñr ponit renouatio amicicie p nuncios iudeoꝝ.⁊ pꝫ lra vſq ibi. i Quāꝫ gra.⁊c. qſi dicāt.nō ſolū reddēde ſūt ſibi grē ⁊ honores p amicicia quā a nob reqſiuit.⁊ ꝓpter exenium notabile qd miſit: ſꝫ etiā ꝓpter ei⁹ ꝓbitates: qbus aduerſarios ppli ſui viriliť expugnauit. k Et ſtatuerūt ei libertatē ab omni tributo.

B

l Et deſcri.in tabu. ereis ⁊ ad memoriaꝫ in futuro. m Et poſuerunt.ſ.iudei tabulas illas. n In titu.i.cū alijs ſcriptis ad memoriā reſeruatis. o Et hoc eſt exēplū Hic ꝯñr deſcribitur pōtificalis dignitas ſymoni ⁊ ei⁹ heredibus cōſtituta ab omi pplo iudeorū p ſcripturā auctenticā. vt decretum de quo dr Et hoc eſt exempluꝫ Circa quam cōſtitutionem primo p modum cuiuſdam pro

⁊ abſtulit oēꝫ iniquū ⁊ ma
x lum. Sancta glorificauit.
a ⁊ multiplicauit vaſa ſctōꝝ
b Et auditū ē rome q̄ defun
ctus eēt ionathas et vſq i
ſpartiatas: ⁊ ꝯtriſtati ſunt
valde. Ut audiert āt ꝙ ſymō frat ei⁹ fact⁹ eēt ſūmus
ſacerdos loco ei⁹:⁊ ipe ob
tinēt oēꝫ regiōeꝫ ⁊ citates
c i ea.ſcripſert ad eū tabulis
ereis vt renouarēt aicicias
⁊ ſocietatē:quā fecerāt cuꝫ
iuda ⁊ cū ionatha frib⁹ ei⁹
Et lecte ſt i cōſpctū eccłie i
irłm.Et h exēplū epłaꝝ qs
d ſpartiate miſert Spriatāꝝ
pncipes ⁊ citates ſymōi ſa
cerdoti mag ⁊ ſeniorib⁹ et
ſacerdotib⁹ ⁊ reliq pplo iu
deoꝝ frib⁹ ſalutē. Legati q
e miſſi ſunt ad pplm nřm nū
ciauert nobis de vřa glia ⁊
bonore et leticia: et gauiſi
f ſum⁹ i introitu eoꝝ.Et ſcri
pſim⁹ q̄ ab eis erāt dicta i
ꝯcilijs ppli ſic. Numeni⁹
antiochi ⁊ antipat iaſonis
fili⁹ legati iudeoꝝ venerūt
ad nos: rnouātes nobiſcū
amiciciā priſtinā Et placu
it pplo excipe viros glorio
g ſe ⁊ ponē exēplū ſermonuꝫ
eorum in ſegregatis ppli li
bris vt ſit ad mēoriā pplo
ſpartiatāꝝ.Exēplū āt hoꝝ
ſcripſim⁹ ſymōi mag ſacer
h doti Poſt h āt miſit ſymō
numeniū romā hñtē clype
um aureū magnum pondo
mnarū mille:ad ſtatuendā
cū eis ſocietatē. Cū āt au
diſſet ppls roman⁹ ſmōes
i iſtos.dixert. Quā grārū
actionē reddem⁹ ſymoni ⁊
filijs ei⁹. Reſtituit eni ipe
frēs ſuos ⁊ expugnuit inimi
k cos iſrł ab eis ⁊ ſtatuert ei
l libertatē: ⁊ deſcripſert i ta
m n bulis ereis: ⁊ poſuert in ti
o tulis i mōte ſyō.Et h ē ex

p emplū ſcpture. Octauade
b cima die mēſis ebul:anno
centeſimo ſeptuageſimoſe
r cūdo.āno tcio ſb ſymōe ſa
s cerdote mag in aſaramel i
ꝯuētu mag ſacerdotū ⁊ po
puli ⁊ pricipū ⁊ gētł ⁊ ſeni
orū regiōis nota fctā ſt h.
qm freqnt fctā ſt plia i regi
t one nřa. Symō aūt mata
thie fili⁹ ex filijs iarib ⁊ fra
v tres ei⁹ dedert ſe piculo:⁊
reſtituert aduerſarijs gētł
x y ſue:vt ſtarēt ſcā ipoꝝ ⁊ lex
z ⁊ glia mag glificauert gētē
ſuā. Et ꝯgregauit ionatas
gētē ſuā ⁊ fact⁹ ē illis ſacer
dos magn⁹:⁊ apposit⁹ eſt
ad pplm ſuū. Et voluerūt i
imici eoꝝ calcare ſctā: ⁊ at
terere regionē ipoꝝ.⁊ extē
a dere man⁹ i ſcā ſctōꝝ. Tūc
reſtitit ſymō ⁊ pugnuit p gē
b te ſua: ⁊ erogauit pecunias
multas.⁊ armauit viros vir
tutis gētis ſue ⁊ dedit illis
ſtipēdia ⁊ muniuit citates
iudee ⁊ bethſurā q̄ erāt i fi
nib⁹ iudee: vbi erat arma
hoſtiū antea:et poſuit illic
pſidiū viros iudos Et iop
pē muniuit q̄ erat ad mare
⁊ gazarā q̄ ē in finib⁹ azoti
i q̄ hoſtes antea hitabāt:⁊
c collocauit illic iudeos.⁊ q̄
cūq apta erāt ad correpti
d onē eoꝝ poſuit i eis. Et vi
dit ppls actū ſymōis ⁊ glo
riā quā cogitabat facē gen
e ti ſue et poſuert eū ducē ſu
um ⁊ pncipē ſacdotū.eo ꝙ
ipe fecerit h oia ⁊ iuſticiā ⁊
fidē q ꝯſeruauit gēti ſue:⁊
exqſiuit oimō exaltare po
pulū ſuū. Et i dieb⁹ ei⁹ p
phetatū ē i māib⁹ ei⁹ vt tol
lerēt gētes de regiōe ipoꝝ
⁊ q̄ i ciuitate dauid erāt in
ieruſalē i arce de q̄ pcede
bāt ⁊ ꝯtamiabāt oia que in
f circuitu ſanctorū ſunt ⁊ in

in quo deſcribit notabilis cetus populi t Symō autē. Hic ſecundo ꝯſequenter deſcribit multiplex ratio ꝓpter quā pōtificalis dignitas cōceſſa eſt ſymoni ⁊ ei⁹ filijs cum dicitur t Symon autem matathie. Fuit enim iſte matathias ſacerdos de ſorte ſeu vice iarib.ſicut dictuꝫ eſt ſupra cap.ij. ſicut zacharias pater iobannis dicit d vice abia Luce primo. v Dederunt ſe periculo vtꝫ ex predictis x Ut ſtarent ſancta ſanctorū.i.templum y Et lex.quaꝫ volebat antioch⁹ abolere z Et gloria magna .i.diuinus cult⁹ quē volebat deſtruere.cetera patent ex predictis vſq ibi.

E

a Tunc reſtitit ſymon:vt patet ex predictis ca.pcedenti. b Et eroga pe.multas de ſubſtātia pro ſua gēte defendēda. c Et quecūq apta erāt ad correptioneꝫ eorum.i.ad repreſſionem aduerſariorū vt baliſtas arc⁹ ⁊ ꝯſilia d Et vidit popul⁹. Hic tercio cōſequenter ponitur dicte cōſtitutionis ſiue inſtitutionis actus cum dicitur. Et vidit populus actum ſymonis.id ē ei⁹ facta valde notabilia. e Et poſuerūt eum ducem ſuuꝫ ⁊c.ſupra cap.precedenti. Poſuerūt eum ducē ſuū p perſona ſua ⁊ ſimplici vbo. Hic āt poſuerūt eū ducē ⁊ pōtificē n ſolū p ſe:ſꝫ p poſteritate ſua.⁊ hoc firmauert imutabili decreto. cetera patēt vſq ibi. f Et iſere. pla.⁊c.i. mūdicie tēpli ⁊ cult⁹ diuini ⁊ qa mulieres hebreas rapiebant aliquādo illis abutentes.

F

g Et rex demetrius ſtatuit illi ⁊c̃. ca. p̄cedenti. h Audiuit eñ ⁊c̃. i. nõ ſolũ honorauit eũ ex amore: vt ab eo iuraret, vt dictum eſt cap̄. p̄cedenti. ſ; ne a romanis puniret ſi oñderet ſe aduerſariũ ſymoni ⁊ iudeoꝝ genti. i Et q2 iudei ⁊ ſacerdotes eoꝝ repetitio eiuſdẽ eſt quod p̄miſſum eſt ad maiorem affirmationem. i In eternuz. i. ꝑ ſe ⁊ ſua poſterioritate.
k Donec ſurgat ꝓpheta fidelis. i. meſſias a iudeis expectatus ⁊ ꝓpha eis ꝓmiſſus Deut. xviij. Prophetam ſuſcitabo eis ⁊c̃. ⁊ tũc ẽ adimpletũ: quia filij ſymonis tenuerũt p̄ncipatũ ⁊ ſacerdotiũ vſq3 ad herodẽ aſcalonitã: cui9 tpe nat9 eſt xp̃s Math. ij. q̇ eſt rex ⁊ ſacerdos in eternũ l Et vt ſit ſup eos dux. in regimine temporalium.
m Et vt cura eſſet illi ꝓ ſanctis in regimine ſpũaliũ n Et vt cõſti. ꝑpo. ſub ſe i vtroq3 regimine.
G o Et ſup arma. vt null9 moueat belluz ſine eius licentia.
p Et vt audiat ab oibus. i. ei obediat ī oibus. q Et ſcribant in noie ei9 oẽs cõſcriptõnes. i. acta publica: dicẽdo Actum anno tali ſymonis. r Et vt operiat purpura ⁊ auro veſtib9 auro textis: vel aurea corona.
s Et ne liceat. Hic quarto ponit dicte cõceſſionis cõfirmatio: cum dr̃. Et ne liceat villi de pplo. cuiuſcunq3 cõditionis aut ſtatus. t Irritũ facere aliq̇d horũ ⁊ ſubdit ↄ̃ir pena trãſgreſſoꝝ: cum dr̃. Qui aũt fecerit contra hec ⁊c̃. v Reus erit. ſ. mortis vel alteri9 pene ſm modũ ⁊ q̄ntitatẽ culpe
x Et cõplacuit omni pplo. dicta ordinatio. Et q2 ad h̄ requi-
A rebat conſenſus ſymonis: ſb̄dit. Et ſuſcepit ſymon ⁊c̃. Et ſcripturã iſtã decreuit ponere in tabul' ereis. ad ppetuã memoriã y Et ponere eas i pibolo ſctõꝝ. i. i muro cingẽte tẽplũ a peri qḋ ẽ circũ. a Exẽplũ ãt ⁊c̃. i. in loco mag̃ publico. b Vt haſy. ⁊ ſi. ei9. i. videant cũ voluerint. Capi. xv.

ferebãt plagã magnã caſtitati. Et collocauit in ea viros iudeos ad tutamẽtũ regiõis ⁊ ciuitati ⁊ exaltauit
g muros in ierl'm. Et rex demetri9 ſtatuit illi ſummũ ſacerdotiũ ſm h̄ fecit eũ amicũ ſuũ: et glĩficauit eũ glĩa
h mag̃. Audiuit eñ q' appellati ſſt iudei a romanis amici ⁊ ſocij ⁊ frẽs ⁊ q2 ſuſceperũt legatos ſymõis glĩoſe
i ⁊ q2 iudei ⁊ ſacerdotes eoꝝ ↄſenſerũt eũ eẽ ducẽ ſuũ et
i ſummũ ſacerdotẽ in eternũ
k donec ſurgat ꝓpha fidelis
l m ⁊ vt ſit ſuper eos dux: ⁊ vt
n cura eẽt illi ꝓ ſctis ⁊ vt ↄſtitueret p̄poſitos ſuper opa
o eoꝝ ⁊ ſup regionẽ: ⁊ ſup arma ⁊ ſup p̄ſidia ⁊ cura ſit il
p li de ſctis: et vt audiat ab
q oib9: ⁊ ſcribant in noie ei9
r oẽs ↄſcriptões i regione ⁊ vt operiat purpura ⁊ auro
s ⁊ ne liceat vlli ex pplo ⁊ ex
t ſacerdotib9 irritũ facẽ aliq̇d horũ ⁊ ↄ̄dicere his q̄ ab eo dicũt: aut ↄuocare ↄuẽtũ i regiõe ſine ipo ⁊ veſtiri purpura ⁊ vti fibula aurea qui ãt fecerit extra h̄ aut ir
v ritũ fecerit aliq̇d hoꝝ reus
x erit. Et cõplacuit oi pplo ſtatuẽ ſymonẽ: ⁊ facere ſm v̄ba iſta. Et ſuſcepit ſymõ ⁊ placuit ei vt ſũmo ſacerdotio fungeret: ⁊ eẽt dux ⁊ princeps gẽt iudeoꝝ ⁊ ſacerdotuz: ⁊ p̄eſſet oib9. Et ſcp̄turã iſtã decreuit ponẽ
y in tabul' ereis: ⁊ ponẽ eas i pibolo ſcõꝝ i loco celebri
a Exẽplũ aũt eoꝝ ponẽ i era
b rio vt hẽat ſymõ et filij ei9

Capitulũ XV

a Et miſit rex antioch9
b filius demetrij epl'as ab inſul' mari ſymoni ſacerdoti ⁊ p̄ncipi gent iudeoꝝ ⁊ vniuerſi gẽti: ⁊ erãt cõtinentes hũc modũ. Rex antiochus ſymoni ſacerdoti mag̃ et gẽti iudeoꝝ ſalutẽ.
c Qm̃ q̇dẽ peſtilentes obtinuerũt regnũ patrũ nr̃oꝝ volo ãt vendicare regnũ ⁊ reſtituẽ illuc ſic̃ erat antea ⁊ lectã feci multitudinẽ exercitus: et feci naues bellicas. Volo aũt ꝓcedere ꝑ regionẽ vt vlciſcar i eos q̇ corrupert̃ regionẽ nr̃am ⁊ q̇ deſolauert̃ ciuitates mul-
d tas in reg̃ meo. Nũc ẽ ſtatuo tibi oẽs oblatiões q̄s remiſert̃ tibi añ me oẽs reges: ⁊ q̄cũq3 alia dona re-
e miſert̃ tibi ⁊ pmitto tibi facere pcuſſurã ꝓprij nũmiſmatis i regiõe tua. Hierl'm aũt ſctãm eẽ et liberã ⁊ oia arma q̄ fabricata ſunt ⁊ p̄ſidia q̄ ↄſtruxiſti q̄ tenes maneãt tibi. Et oẽ debitũ regis ⁊ q̄ futura ſũt regi ex h̄ ⁊ in totũ tp̄s remittũt tibi.
f Cũ aũt obtinuerim9 regnũ nr̃m: glĩficabim9 te et gẽtẽ tuã: ⁊ tẽplũ gloria mag̃ ita vt manifeſtetur glĩa vr̃a in
g vniuerſa terra. Anno centeſimo ſeptuageſimoq̄rto: exijt antiochus in terrã patrũ ſuorũ: ⁊ ↄuenert̃ ad eũ oẽs exercitus: ita vt pauci relicti eſſent cum triphone Et inſecutus eſt eũ antiochus rex: ⁊ venit dorã fugiens per maritimam. Sciebat eñ q' congregata ſunt mala i eũ: ⁊ reliq̇t eũ exercitus ⁊ applicuit antioch9
h ſup dorã cuz centũ viginti milib9 viroꝝ belligeratoꝝ
i et octo milib9 equitum. Et

a Et miſit rex. Hic ↄ̃ſequenter deſcribit ducat9 ſymonis ſub antiocho vltimi demetrij filio: ⁊ diuidit in duas ptes: q2 p̄mo deſcribit hmõi ducat9. ſcd̃o ipſius ſymonis obitus: circa mediũ ſequentis ca. ibi. Vt ptolomeus ⁊c̃. Prima in tres: q2 p̄mo ponit antiochi cum ſymone confederatio: ſcd̃o federis ruptio ibi. Antiochus aũt tercio ruptõis puniẗio in principio ſequentis ca. Pria adhuc in tres. nã p̄mo ponit dicta cõfederatio. ſcd̃o triphõis inſecutio: ibi. Anno cẽte. ⁊c̃. tcio cuiuſdã ſupius dicti declaratio: ibi. Venit autẽ. Prima in duas: q2 p̄mo ponit ſcp̄ture ↄfederationis motiuũ. ſcd̃o federis modũ: ibi. Nũc ẽ. Circa p̄muz dr̃. a Et miſit antioch9 filius deme. ⁊c̃. Joſephus dicit ipm fuiſſe frẽz ei9: ſ; dicto Joſephi nõ ẽ credendũ ↄ̄ auctoritatẽ h9 libri: vt ſupradictum eſt.
b Epl'as ab inſulis maris. adhuc eñ nõ obtinebat regnũ
B ſyrie: iõ q̄rebat cõfederari cũ ſymone.
c Qm̃ q̇dem peſtilentes. ſ. triphon ⁊ ei adherẽtes, cetera patent. d Nũc ergo ſtatuo. Hic ↄ̃ir ponit ↄfederatiõis modus cũ dr̃. d Nũc ergo ſtatuo tibi oẽs oblatiões ⁊c̃. i. grãs et cõceſſiões regũ p̄cedentiũ. e Et ꝑmitto tibi facere pc. ⁊c̃. h̄ addit ad ↄceſſiones regũ p̄cedẽtiũ cetera patẽt vſq3 ibi.
f Cũ aũt obtinuerimus vbi fit ꝓmiſſio de futuro: q̄ tñ ñ fuit ipleta: vt hr̃. ī. naz obtento regno alie-
C nauit ſe a ſymone: ⁊ iõ tales ꝓmiſſiones videbant ſimulatorie quouſq3 eſſet i regni poſſeſſione.
g Anno centeſimo ſeptuageſi. ⁊c̃. Poſt ta federatione cũ ſymone. hic cõſequenter ponit inſecutio triphonis a rege. et patet litera vſq3 ibi. h Cũ centũ viginti milib9 viroꝝ belligeratoꝝ. ſ. peditum i Et circuiuit ciuitatẽ ponens in circuitu eius obſidionem a parte terre et naues a mari acceſſerunt, ⁊ ſic fuit obſeſſa ciuitas per terraz et per mare

k Et vexabāt ciui
tatem.telis ⁊ machi
nis. k Venit au-
tem. Hic ponit cu-
iuſdā ſupradicti de-
claratio. dictum em̄
fuit ca. p̄cedē: q̄ ſta-
tuerunt romani ſy-
moni lib ertatē. ⁊ de
ſcripſerūt in tabulis
ereis: ⁊ n̄ fuit ibi di-
ctum quis eſſet te-
nor illius ſcpture et
q̄s fuit nunci⁹. ideo
hic declarant iſta: ⁊
primo q̄tū ad nun-
cium: cum dicitur.
k Venit autē nu-
menius ⁊c̄. ſcd̄o q̄tū
B ad ſcripture tenorez
cum dicitur.
l Lucius conſul ro
manoꝝ. tunc em̄ ro-
mana ciuitas p con
ſules regebatur.
m Ptolomeo regi
ſcȝ egypti. cetera pa
tent vſq ibi.
n Viſum eſt autez
nobis accipe ab eis
clypeū. in federis et
amicicie ſignum.
o Si qui ergo pe-
ſtilentes iudei.
p Vt vindicet ⁊c̄.
inferēdo debitā pe-
nam. q Hec ea-
dem ſcripta ⁊c̄. ſ. ſy-
rie. ex quo patet q̄
iſtud ponit hic p re
capitulationē: nam
hoc ↄtigit demetrio
patre ātiochi adhuc
regnante: hoc etiam
habetur per illud qd̄
habet capitulo p̄ce-
denti. ſ. q̄ rex deme-
trius fecit ſymonez
amicū ſuū ⁊ glorifi-
cauit eū: ⁊ ſubdit ad
hoc vna ratio: cū dr
Audiuit em̄ q̄a ap-
E pellati ſūt iudei a ro
manis amici ⁊c̄. Ex
quo patet q̄ iā rece-
perat lr̄as iſtas d̄ re
nouatione amicicie
inter romanos ⁊ iu-
deos. r Et attalo
⁊ arrabe ⁊c̄. vbi po-
nuntur plures reges
⁊ terre q̄bus roma-
ni ſcripſerunt ꝓ iu-
deis i forma p̄miſſa
s Exemplū autem
eoꝝ ⁊c̄. vt ſciret quid
regib⁹ eſſet ſcriptuȝ
ꝓ populo iudeoruȝ
t Antiochus autez
Hic ponit federis
antiochi cū ſymone

circuiuit ciuitatē: ⁊ naues
k a mari acceſſerunt: ⁊ vexa-
bant ciuitatē a terra ⁊ mari
⁊ neminē ſinebant ingredi
k vel egredi. Venit āt nume
nius ⁊ q̄ cū eo fuerāt ab vr
be romana hn̄tes ep̄l'as re
gib⁹ ⁊ regionib⁹ ſcriptas i
l q̄b⁹ ↄtinebant hec. Luci⁹
m cōſul romanoꝝ: ptolomeo
regi ſalutē. Legati iudeoꝝ
venerunt ad nos amici nr̄i
renouātes p̄ſtinā amiciciā
⁊ ſocietatē miſſi a ſymone
principe ſacerdotū ⁊ pp̄lo
iudeoꝝ. Attulerūt aūt ⁊ cli
peum aureū mnarū mille.
Placuit itaq nobis ſcribē
regib⁹ ⁊ regionib⁹ vt nō in
ferāt illis mala: neq impu
gnent eos ⁊ ciuitates eoꝝ
⁊ regiones eoꝝ ⁊ vt non fe
rant auxiliū pugnātib⁹ ad
n uerſus eos. Viſū aūt ē no
bis accipe ab eis clypeum
o Si q̄ ergo peſtilētes fuge-
rint de regione ipoꝝum ad
vos: tradite eos Symoni
p principi ſacerdotū vt vidi
q cet i eos ſm̄ legē ſuā. Hec
eadē ſcripta ſūt demetrio
r regi: ⁊ attalo ⁊ arrabe ⁊ ar
ſaci ⁊ i oēs regiones ⁊ ſam
ſame ⁊ ſpartanis ⁊ delo et
mido ⁊ ſitione ⁊ carie ⁊ ſa-
mū ⁊ pamphiliā et liciaȝ et
alicarnaſum ⁊ rhodū ⁊ fa-
ſelida ⁊ choo ⁊ ſiden ⁊ ara
do ⁊ goꝛtynā et gnidū ⁊ cy
s prum ⁊ cyrenen. Exemplū
aūt eoꝝū ſcripſerūt ſymoni
principi ſacerdotū. ⁊ pp̄lo
t iudeoꝝ. Antiochus autez
rex applicuit caſtra in do-
v ram ſcd̄o admouēs ei ſup
manus ⁊ machinas faciēs
et cōcluſit triphonē ne ꝓce
x deret. Et miſit ad eū ſymō
duo milia viroꝝ electoꝛuȝ
in auxiliū: et argentū et au
rū ⁊ vaſa copioſa: ⁊ noluit
eā accipe ſ; rupit oīa q̄ pa-
ctus ē cū eo antea: et alie-
y nauit ſe ab eo. Et miſit ad
eū athenobiū vnū de ami-
cis ſuis vt tractaret cū ipo
dicēs. Vos tenetis ioppē
et gazarā et arcē que eſt in

hierl'm ciuitates regni mei
z fines earū deſolaſtis: ⁊ fe-
ciſtis plagā magnā i terra
⁊ dominati eſt' p loca mul
ta in regno meo. Nunc er-
go tradite ciuitates q̄s oc
cupaſtis: et tributa locoꝝū
in q̄bus dn̄ati eſt' extra fi-
nes iudee. Sin autē date
ꝓ ill' q̄ngenta talenta argē-
a ti ⁊ exterminij qd̄ extermi-
naſtis: ⁊ tributoꝝ ciuitatū
alia talenta q̄ngenta. Sin-
autē veniem⁹ ⁊ expugnabi
mus vos. Et venit atheno
bius amic⁹ regis in hierl'm
vidit gloriā ſymonis ⁊ cla
ritatē in auro et argento et
b apparatū copioſū ⁊ obſtu
puit: et retulit ei verba re-
gis. ⁊ rn̄dit ei ſymon ⁊ di-
xit ei. Neq alienā terram
ſumpſim⁹: neq alienā deti
nem⁹: ſ; hereditatē patruȝ
noſtroꝝ q̄ iniuſte ab inimi
cis nr̄is aliq̄ tpe poſſeſſa ē
Nos xͦo tēpus hn̄tes ven
dicamus hereditatē patrū
noſtroꝝ. Nā de ioppe ⁊ ga
zara: que expoſtulas: ipſi
faciebant in populo plagā
magnā ⁊ in regione noſtra
hoꝝ damus talenta centū
Et nō rn̄dit ei athenobius
c verbū. Reuerſus autē cuȝ
ira ad regeȝ renunciauit ei
verba iſta: et gloriā ſymo-
nis et vniuerſa que vidit:
d ⁊ iratus eſt rex ira magna.
Triphon autem fugit naui
e in Orthoſaida. Et conſti-
tuit rex cendebeum duceȝ
maritimū: et exercitum pe
ditum et equituȝ dedit illi
f Et mandauit illi mouere
caſtra contra faciem iudee
g ⁊ mandauit ei edificare ce-
h dronem: et oſtruere poꝛtas
i ciuitatis: et debellare po-
i pulum. Rex autē pſeque-
batur triphonē. Et puenit
k cendebeus iamniā ⁊ cepit
irritare plebem et concul-
care iudeā et captiuare po
pulum ⁊ interficere: et edi
ficare cedronem. Et collo
cauit illic equites ⁊ exerci-
l tuȝ vt egreſſi pambularent

ruptio. ⁊ hoc tripli-
citer. primo p ſignū
q: refutauit ſymōis
donū ⁊ auxiliū. ⁊ h̄
eſt qd̄ dicit. t An
tiochus autez ⁊c̄. ob
ſidionem ſoluerat ꝓ
pter hyemē vel alte
ram cauſaȝ. v Ad
mouēs ei ſemp ma-
nus. i. faciēs ei inſul
tus. x Et miſit ad
eum ſymon ⁊c̄. ⁊ no
luit ea accipe: vt oſ̄
deret diſſolutionem
federis ⁊ amicicie. F
y Et miſit ad eum.
Hic ponitur ruptio
federis verbo: q: miſ
ſit ſolennē nunciuȝ:
ad repetendū ciuita
tes plures ⁊ tributa
⁊ ptȝ lr̄a vſq ibi.
z Fines earū deſo
laſtis: incendendo.
z Et fe ciſtis ⁊c̄. ho
mines interficiēdo.
a Et exterminij. id
eſt ꝓ exterminio lo
coꝝ ⁊ hoīm. cetera pa
tent vſq ibi. b Et
obſtupuit. i. āmirat⁹
fuit de tāto ſtatu ſy-
monis. cetera patēt
vſq ibi. c Reuer
ſus aūt cū ira ⁊c̄. eo
q̄ ſymon non reſpō-
derat ſm̄ ſuā volun
tatē. d Et irat⁹ eſt
rex. hic ↄſ̄r ponit ru
ptio federis facto q:
rex p̄cepit inuadere
iudeos: id̄ ſubditur. G
e Et conſtituit rex
cendebeū ⁊c̄. i. in ter
ra ſupra mare medi-
terraneū ſita ⁊ iudee
ꝓpinqua.
f Et mandauit illi
caſtra ⁊c̄. i. acies ar-
matoꝛum ducere.
g Et mandauit illi
caſtra ⁊c̄. i. foꝛtalici-
um ſic nominatū ex
eo q̄ ſup toꝛrentē ce
dron eēt ſitū vt ex h̄
poſſet melius impu
gnare iudeam.
h Et obſtruere poꝛ
tas ciuitatis. ſ. ir'l'm
hominib⁹ armatis.
i Rex aūt pſc. ⁊c̄. q̄
d̄ doꝛan latent fuge
rat p nauē i Et p-
uenit ⁊c̄. ad inuaden
dū iudeē: id̄ ſubdit.
k Et cepit irrit. ⁊c̄.
l Vt egreſſi. de ce-
drone ex impꝛouiſo
ad dep̄candu pp̄l'm
⁊ occidendum.

Et aſcendit. Hic ꝯñr deſcri- Capl'm.xvj.
bit ꝑdicte ruptiõis federis punitio: circa quã pri-
mo ponit diſpoſitio exercitꝰ. ſcðo cõflictꝰ: ibi. Et
ſurrexerũt. Circa primũ dicit. a Et aſcendit iohes de
gazaris etc. in hierl'm q̃ eſt in altiori ſitu q̃ gaza. b Et
nũciauit ſymoni pa
tri ſuo. q2 ſine eiꝰ li-
centia nolebat pugñ-
re cum cendebeo ſicut
fuerat ordinatũ ſu-
A pra ca.xiiij. ꝑ ſacer-
dotes et ppl'm.
c Et vocauit ſymõ
etc. q̃ poterãt ad bel-
lum ꝓcedere. cetera
patẽt vſq3 ibi. d Et
elegit de regiõe. xx.
milia viroꝝ peditu3
e Et dormierũt in
modin. accipientes
requiẽ: vt eſſent ma
gis expediti ad belli
laborẽ. f Et ſurre-
xerũt. hic ꝯñr ponit
belli conflictꝰ cũ dr.
g Et abierũt i cam
pum parati ad bellũ
h Et fluuiꝰ torrens
erat inter mediũ ip-
ſoꝝ. ſ. duorũ exerci-
tuũ. i Et admouit
caſtra. ſ. ipſe iohes.
k Et trãſfretauit ꝑ-
mꝰ vt daret alijs au
daciã tranſfretandi.
l Et dimiſit ppl'm
per acies. m Et
equites in medio pe
ditum. ſc3 poſuit: ne
equi ab aduerſarijs
vulnerarent.
B n Et exclamauerũt
etc. ſm ꝑceptũ legis
Nume. x. o Reſi
dui aũt etc. ſ. i cedro
nẽ. p Tũc vulne
ratus eſt iudas: hoc
exprimit ad denotã
dum animoſitatẽ io
hannis q̃ nõ dimiſit
aduerſarios ꝑſeq̃ ꝓ
pter vulnerationem
ſui fratris. q Do
nec venit cedronẽ. ſ.
cendebeꝰ: qð pz ex
hoc qð ſequit.
r Quã edificauit et
fuge. etc. ſ. alij. q2 fu-
gientes de bello va-
dũt per vias plures
diſperſi. s Et ſuc
cendit eas igni. ſ. io-
hãnes et eiꝰ exercitꝰ
t Et ptolomeꝰ. De
ſcripta ſuperiꝰ vita
ſymonis ꝟtuoſa. hic
ꝯñr deſcribit mors
eiꝰ ꝓditioſa: cuiꝰ mo
C tiuũ fuit ambitio q̃
ponit cũ dr. t Et
ptolomeꝰ filius etc. s

viam iudee ſicut cõſtituit
ei rex.

Capitulũ XVI

a Et aſcẽdit iohes de ga
b zaris et nũciauit ſymo-
ni pri ſuo q̃ fecit cendebeꝰ
c in pplo ipſoꝝ. Et vocauit
ſymõ duos filios ſuos ſe-
niores iudã et iohãnẽ: et ait
ill'. Ego et frẽs mei et domꝰ
pris mei expugnauimꝰ ho
ſtes iſrl' ab adoleſcẽtia vſq3
in hũc diẽ: et ꝓſperatũ ẽ in
manibus nr̃is liberare iſrl'
aliq̃tiens. Nũc aũt ſenui:
ſ3 eſtote loco meo et frĩs mei
et egreſſi pugnate ꝓ gente
nr̃a. Auxiliũ vo de celo vo
d biſcũ ſit. Et elegit de regio
ne viginti milia viroꝝ bel-
ligeratoꝝ et eq̃tes: et ꝓfecti
e ſunt ad cẽdebeũ et dormie-
f rũt i modin. Et ſurrexerũt
g mane et abierũt i cãpũ. Et
ecce exercitꝰ copioſus i ob
h uiã ill': peditũ et fluuiꝰ tor-
rens erat int' mediũ ipſorũ
i Et admouit caſtra ꝯ facie3
coꝝ ipẽ et ppl's eiꝰ: et vidit
ppl'm trepidãtẽ ad trãſfre-
k tandũ torrentẽ: et trãſfreta
uit primꝰ. Et viderũt eum
l viri: et trãſierũt poſt eũ. Et
m dimiſit ppl'm et eq̃tes i me-
dio peditũ. Erat aũt eq̃ta-
tus aduerſarioꝝ copioſus
n nimis. Et exclamauerũt ſa
cris tubis: et in fugã cõuer
ſus eſt cendebeus et caſtra
eius et ceciderũt ex eis m'l-
o ti vulnerati: reſidui aũt in
p munitionẽ fugerũt. Tunc
vulneratus ẽ iudas frater
iohis. Johes aũt inſecutꝰ
q eſt eos donec venit cedro
r nem quã edificauit: et fuge
runt ad turres. que erãt in
s agris azoti: et ſuccẽdit eas
igni. Et ceciderunt ex illis
duo milia viroꝝ et reuerſus
t eſt in iudeã i pace. Et pto-
lomeus filiꝰ abobi ꝯſtitu-

u tus erat dux: in campo hie
richo: et habebat argentu3
et aurũ multũ. Erat eñ ge-
x ner ſummi ſacerdotis. Et
y exaltatũ ẽ cor eius: et vole-
a bat obtinere regionẽ. et co-
gitabat dolũ aduerſus ſy-
monẽ et filios eius vt tol-
lerẽt eos. Symõ aũt ꝑam
bulans ciuitates q̃ erãt in
regione iudee. et ſollicitu-
b dinẽ gerẽs earũ deſcendit
in hiericho ipẽ et mathati-
as filius eius et iudas ãno
cẽteſimo ſeptuageſimoſep
c timo mẽſe vndecimo. Hic
d eſt mẽſis ſebath. Et ſuſce-
pit eoſ filiꝰ abobi. i mũiciũ
culã q̃ vocat doch. cũ do-
e lo quam edificauit: et fecit
eis cõuiuiũ magnũ: et ab-
f ſcondit illic viros. Et cum
inebriatꝰ eſſet ſymon et filij
eius ſurrexit ptolomeꝰ cũ
ſuis. et ſũpſerũt arma ſua:
et intrauerũt in ꝯuiuiũ et oc
ciderũt eum et duos filios
eius et q̃ſdã pueros eius.
Et fecit deceptõe3 magnã
in iſrl': et reddidit mala pro
bonis. Et ſcripſit hec pto-
lomeus et miſit regi vt mit
teret ei exercitũ i auxiliũ: et
traderet ei regionẽ: ſ3 et ciui
g tates coꝝ et tributa et miſit
h alios in gazarã tollere io-
i k hãnẽ: et tribunis miſit epi
ſtolas vt venirent ad ſe: et
daret eis argẽtũ et aurũ et
dona. Et alios miſit occu-
pare ierl'm et montẽ templi
l m Et ꝑcurrens q̃dã nũciauit
iohãni in gazara: q2 perijt
pr eiꝰ et frẽs eiꝰ: et q2 miſit
n te q̃3 interfici. Ut audiuit
o ãt vehemẽter expauit et cõ
prehendit viros qui vene
rãt perdere eum: et occidit
eos. Cognouit enim quia
querebant perdere eum. et
p cetera ſermonum iohãnis
q r et bellorum eius: et bonoꝝ

ſocero ſuo ſymone. v In cãpo hiericho. i. in vna ꝑte iu-
dee. x Et exaltatũ ẽ etc. ꝑ ſupbiã. y Et volebat etc. i.
totã iudeam ꝑ ambitionẽ ſuã. a Et cogitabat. Hic ſcðo
ponit obtinendi mediũ: qð fuit neq̃ſſima ꝓditio. iõ dicit.
Et cogitabat dolũ etc. Symon aũt ꝑambulans ciuitates:
vt videret q̃lit' eẽnt
gubernate et ꝯ aduer
ſarios munite.
b Deſcendit hieri
cho vbi gener ſuus
erat dux ab eo cõſti
tutus. c Hic eſt
mẽſis ſebath. debet
ſcribi ſeberh et corre
ſpondet ianuario.
d Et ſuſcepit etc. ſi
mulans amiciciã cũ
ſocero ſuo et filijs eꝰ
vt magis eoſ decipe
ret. e Et fecit eis
etc. vt faciliꝰ eos occi
deret. iõ ſubditur.
f Et cũ iebriatꝰ etc.
i. cõuenienter ſatiatꝰ
cibo et potu: eo mõ
loquẽdi q̃ dr. Cant.
v. comedite et bibite
et inebriamini. cete-
ra patẽt. g Et mi
ſit. Hic tercio ponit
intentõis ptolomei
fruſtratõ ꝑ iohannẽ
q̃ euadens eiꝰ dolu3
pugnauit fortit' po-
ſtea ꝯ eũ et defendit
et tenuit iudeã valde
magnifice poſt prẽ3
ſuũ: iõ dic. Et miſit
alios ſatellites ſuos
h In gazarã tolle
re iohãnẽ. i. eũ cape
et occidẽ. i Et tri
bunis. exercitꝰ iohis
k Miſit epl'as etc.
et ꝑcurrens. ſ. ſatelli- B
tes ptolomei miſſoſ
ad ꝑdicta loca.
l Quidã de pueris
ſymõis q2 ptolome
us nõ oẽs occiderat
ſ3 aliq̃s ex eis: vt di-
ctũ eſt. ꝯ. m Ut
nũcia. iohan. vt eua
deret dicta ꝑicula.
n Ut audiuit etc. i.
admiratꝰ fuit de do-
loſitate tãta. o Et
cõꝑhendit viros etc.
et eodẽ modo ꝓuidit
alijs ꝑiculis ſolerter
et ꝓuide: et ſic ptolo
meꝰ defraudatꝰ fuit
a ſua peſſima inten-
tiõe p Et cetera etc.
q̃bꝰ docuit ppl'm.
q Et bel. eꝰ q̃bꝰ defẽ
dit eũ r Et bo. etc.
Iter q̃s fuit victoria
notabil' quã hũit de
hircanis: ex q̃ ꝯgno
minatꝰ eſt hircanus

s Et edificij muroꝝ ꝛc. in ierl'm ꝛ in iudea ad terre fortificationē. t Et rerū geſtarū ei⁹. q̄ fuerunt mirabiles ꝛ multe. vñ dicit Joſeph⁹ li. xiij. ꝙ ipſe habuit ſpm̄ ꝓphie. v Ecce hec ſcripta ſunt in libro ꝛc. hūc aūt librū nō habemus ſicut nec plures alios de q̄b⁹ fit mentio in libris regū et paralypomenon.

per effectū in cultu exteriori. l Corde magno ꝛc. q2 deo nō placēt ſacrificia coacta ſ3 volūtaria. m Adaperiat ꝛc ſtudēda ꝛ intelligēda. n Et in p̄ce. ſuis. ope adiplēdis o Et faci. pacē. vt vacare talib⁹ valeat. p Exaudiat orōnes vr̄as. vobis cōdeſcēdendo q Et recon. vobis. pctā p̄terita remittendo. r Nec vos deſerat ꝛc. vos in tribulationib⁹ cōſolando. s Et nūc hic. in hieruſalem ꝛ iudea. t Sum⁹ orantes ꝑ vobis. q̄i dicant: ita debetis orare ꝑ nobis ꝛ acq̄eſcere petitionib⁹ nr̄is: maxime de ſolēnitatibus deuotis v Regnāte demetrio. Hic cōſeq̄nter inuitāt eos ad obſeruantiā duplicis feſti ſcdm̄ ponit: ibi. ꝛ diē ignis. Prima i tres q2 p̄mo ponit eoꝝ inuitatio: ſcdo dicti confirmatio: ibi. Anno centeſimo. tercio intenta cōcluſio: ibi. Facturū igit. Circa p̄mū notat tp̄s cum dr̄. v Regnan. demetrio ꝛc.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup ſcdm̄ librum machabeoꝝ incipit.

Fratrib⁹ q̄ ſunt ꝑ egyptū iudeis. Liber iſte ſcd̄s machabeoꝝ q̄dam eſt abbreuiatio cuiuſdā magni voluminis a iaſone cyreneo conſcripti habētis q̄nq3 libros ptiales in q̄b⁹ facta iude

A machabei ꝛ ſocioꝝ ei⁹ diffuſe tractant: ſ3 in hoc libro ponūtur breuiter ꝛ ſuccincte: vt3 in fine ca. ſecundi. vt q̄ ꝓpt pauptatē p̄dcm̄ volumē magnū cōpare non poſſent vel ꝓpter ei⁹ ꝓlixitate3 attediati eſſent legere: iſtō cōpendiū poſſent habere defcalli ꝛ ſine tedio ꝑcurrere legendo. Fuit aūt ꝯpilatio hec facta tp̄e demetrij ſecūdi. vt magis videbit infra. ꝛ miſſa iudeis habitantib⁹ in egypto ab illis q̄ erant in iudea q̄ cū hoc in hui⁹ libri p̄fatione rogauerūt eos aliq̄s ſolennitates ſuſcipe q̄ ab eis fuerāt rōnabiliter inſtitute. Igit iſte liber in duas ptes diuidit. ſ. in ꝓlogū ꝛ tractatū: q̄ incipit tercio capi. In p̄ma vo pte p̄ ponit inuitatio ad obſeruantiā duplicis feſti. ſecundo breuit tangit materia hui⁹ libri ca. ſequenti: ibi. De iuda vo machabeo. Circa p̄mū p̄ſcribētes captant illoꝝ q̄b⁹ ſcribūt beniuolentiā. ſcdo inuitāt eos ad feſti duplicis obſeruantiā: ibi. Regnante demetrio. tercio ſuā inferūt intentionē ibi. Acturi itaq3. Circa p̄mū captant dupliciter eoꝝ beniuolentiā. ſ. eos amicabiliter ſalutando: ꝛ ꝓ eis humilit exorando: ibi. Benefaciat vobis. Circa p̄mū dr̄. a Fratribus. qd̄ eſt nomē amicabile: nā frater dr̄ q̄ſi vere alter ipſe ꝛ vocant eos fratres. eo ꝙ erant de eadē gente: ꝛ ſub eadē lege. b Qui ſunt ꝑ egyptū iudeis. ſ. diſperſis. Ptolomeus em̄ lagi fili⁹ q̄ poſt alexandrū magnū prim⁹ regnauit in egypto: ſicut. ſ. dictū eſt in p̄mi libri principio multos iudeos captiuauit: quoꝝ aliq̄s ptolome⁹ philadelph⁹ ei ſuccedens relaxauit in fauorē. lxx. interp̄tū: q̄ ſibi libros moyſi: ꝛ ſm aliq̄s totū vetus teſtamentū tranſtulerūt de hebreo in grecū. multi tñ in egypto remanſerūt ꝛ ꝓcedente tp̄e acq̄ſierunt bona tp̄alia. ꝛ ꝑ ꝓlis ꝓcreationē multiplicati ſunt q̄bus iudei manentes in iudea ſcripſerūt: ido ſubdit. c Salutē dicunt ꝛc. ꝛ pacē bonā nā bona guerra eligibilior eſt pace mala. d Benefaciat. Hic ꝯſiter captant eoꝝ beniuolentiā ꝓ eis exorando dicentes. d Benefaciat vobis de⁹. in ſpūalib⁹ ꝛ tp̄alib⁹. e Et meminerit teſtam. ſui. i. firme ꝓmiſſionis. f Quod locut⁹ eſt ad abraam Geñ. xij. g Et yſaac. xxvj. h Et iacob. xxviij ꝛ ſupplendū eſt q̄ ſunt de numero ſeruoꝝ ſuoꝝ fideliū. vel aliter lr̄am ſic iungendo. Et meminerit teſtamenti ſui. i. ꝓmiſſionis firme. Seruoꝝ ſuoꝝ fideliū. i. ꝓ ſuis ſeruis fidelib⁹ facte. qd̄ ad abraam yſaac ꝛ iacob locutus eſt: p̄mo q̄ntū ad patres illi⁹ teſtamenti. i Et det vobis cor oib⁹ vt colatis eum. fide ſpe ꝛ charitate. q̄bus colitur deus: cultu interiori. vt dicit Aug. in enchiridion. k Et faciat ꝛc.

virtutū q̄b⁹ fortiter geſſit.
s ꝛ edificij muroꝝ quos ex-
t truxit ꝛ rerū geſtaꝝ ei⁹: ec
v ce hec ſcripta ſunt in libro
dierū ſacerdotij ei⁹: exquo
fact⁹ eſt p̄nceps ſacerdotū
poſt patrem ſuum.

Explicit liber prim⁹ Machabeoꝝ: incipit ſecund⁹.

Capitulū I

a Fratribus q̄ ſūt
b per egyptum iu-
deis: ſalutem di-
c ſūt fratres q̄ ſūt
in hieroſolymis iudei et q̄
in regione iudea: et pacem
d bonam Benefaciat vobis
e deus: et meminerit teſta-
f menti ſui quod locutus eſt
g h ad abraam ꝛ yſaac ꝛ iacob
i ſeruorum ſuorū fideliu3: ꝛ
det vobis cor oibus vt co
k latis eū: ꝛ faciatis ei⁹ vo-
l luntatem corde magno et
m animo volenti. Adaperiat
n cor veſtrū in lege ſua: et in
o p̄ceptis ſuis ꝛ faciat pacē.
p exaudiat oratiōes veſtras
q r ꝛ reconcilietur vobis: nec
vos deſerat in tēpore ma-
s t lo. Et nunc hic ſum⁹ oran-
v tes pro vobis. Regnante
Demetrio anno centeſimo
x ſexageſimonono: nos iu-
y z dei ſcripſim⁹ vob̄ in tribu-
a latione et ipetu q̄ ſupuenit
b nobis in iſtis annis exquo

B

metrio ꝛc. Dicit h̄ gloſa rabani. ꝙ iſte fuit demetri⁹ fili⁹ ſeleuci q̄ regnauit tp̄e iude machabei: vt3. vij. ca. p̄mi libri ſ3 huic dicto manifeſte ꝯdicit qd̄ ſequit anno. clxix. hic āt demetri⁹ añ tp̄s hoc fuit mortu⁹: nā fili⁹ ei⁹ intrauit regnum patrū ſuoꝝ āno. clxv. vt h̄r. ſ. p̄ libro. x. ca. ꝛ añ ipm regnauerat alexander duob⁹ annis: q̄ interfecerat p̄rem ſuū: vt3 in p̄ncipio eiuſdē ca. decimi. iſte vo demetrius fili⁹ p̄mi demetrij regnauit vſq3 ad annū. clxxij. in q̄ fuit capt⁹ ꝛ incarcerat⁹. vt h̄r p̄mo li. xiiij. ca. ex q̄ pt3 ꝙ iſte demetri⁹ fili⁹ p̄mi demetrij adhuc regnabat āno. clxix. ꝛ iō ꝙ dr̄ hic. x Regnāte demetrio āno. clxix. intelligit de ipſo. Ipſe vo añ captionē ſuā cū ſymone ſūmo ſacerdote ꝛ gente iudeorum renouauit amiciciā: ꝛ cōceſſit plures libertates ꝛ priuilegia q̄ñ añ ꝯceſſerat tp̄e ionathe: nec alij reges p̄deceſſores ſui. vt h̄r. xiij. ca. p̄mi libri. ꝓpt hoc ſubdit ibi. Ablatū ē iugū gentiū ab iſrl'. ꝛ fuit ppl's in magna leticia: ꝛ in pace bona toto tp̄e ſymonis. ꝛ ſic eſt veriſil'e vt dicit ſup locum iſtū dñs Hugo cardinalis: ꝙ illo tp̄e ſcripſerūt iudeis habitantib⁹ in egypto de ſolēnitatib⁹ iſtis recipiendis. l3 em̄ tp̄e iude p̄mū feſtū fuit inſtitutū nō tñ a iudeis in egypto manentib⁹ receptū: vt3 ex ei⁹ ep'la ſequente in q̄ nulla fit mentio de h̄ feſto: l3 ſcribat iudeis manentib⁹ in egypto. x Nos iudei. manentes in ir'lm ꝛ iudea. y Scripſim⁹ vobis. de ſolennitatib⁹ hic cōtentis. ꝛ de alijs in hoc libro ſcriptis. Sed ꝯ h̄ obijcit. q2 ſicut dictū eſt hec ſcripſerunt adepta libertate ſymonis ꝛ demetrio regnāte. hoc fuit anno. clxx. vt h̄r ca. xiij. primi libri. Ad hoc p̄t dici ꝙ hoc negociū fuit inchoatū anno. clxix. ꝛ cōſummatū anno ſeq̄nti. Hic aūt ponit data ꝓ tp̄e inchoationis: ibi vo ꝓ tempore cōſummatōis. Dicit aūt nos iudei ꝛc. quia idē ppl's fuit tp̄e iude ꝛ ſymonis: ꝛ cū hoc etiā eedē pſone numero in multis. vt patet de iuda ꝛ ſymone qui fuerunt fratres ꝛ contemporanei. vt pt3. ij. ca. primi libri: ꝛ idē erat de multis alijs. z In tribulatione. i. de tribulatiōe. a Et impetu ꝛc. ſcribendo em̄ de ſue libertatis adeptione ꝛ feſtoꝝ receptiōe: habuerunt tangere de precedenti tribulatione b Exquo receſſit iaſon ꝛc. hic enim ambiens ſacerdotium iuit ad regem antiochum incitans eū de tranſlatione iudeoꝝ ad gentiliū ritum. vt habetur infra. iiij. capitulo. ꝛ

iſtud fuit pncipiū maloꝝ q̄ fecit antiochus epiphanes in ĩrl'm: vt hr̄.ſ̄.ſ.li. ⁊ etiā infra in hoc ſcd̄o: iō ſubdit.
c Portā ſuccenderūt.i.portas ciuitatis ⁊ tēpli: vt hr̄.iiij. ca. pmi libri. d Et effuderūt ⁊c̄.vt hr̄ pmo libro ⁊ in h ſcd̄o. e Et orauim⁹ ad dn̄m.magis pugnātes orōnibus q̄ꝫ cū armis f Et exauditi ſum⁹.antiochi ducib⁹ debellatꝭ g Et obtulim⁹ ⁊c̄.in templo recupato et purificato vt hr̄.ſ.libro.iiij c. ⁊ dr̄ hic ſacrificiuꝫ. oblatio de animalib⁹.ſimilago farina ē frumti delicatiſſima: d̄ q̄ fiebāt panes ꝓpoſitionuꝫ.
h Et nūc freqnēta te.i.ſingul' annis celebrate i Dies ſcenophegie.i.purificationis tēpli quā conſtituit iudas.viij. dieb⁹ celebrari a.xv. die menſis caſleu.
k Anno.c. Hic cōſeq̄nter ponit declaratio ſeu cōfirmatio dicti.ſ.de tribulatōe q̄ ſupuenerateis tpe antiochi: ⁊ hoc fit p quādā ep'lam in egyptū tpe iude miſſaꝫ cui⁹ tenor hic recolit cum dr̄. k Anno clxxxviij.⁊c̄.ſed hoc videt falſum.quia data ep'le p̄cedētis q̄ fuit ſcripta poſt mortē iude q̄ſi.xx.ānis talis ē anno clxix.vt dictū eſt.⁊ ſic iudas longo tpe ſcripſiſſet p⁹ mortē ſuā. Dicēdū q in ep'la iude initiatō annoꝝ nō incipit a principio regni grecoꝝ ſicut alia: ſ ante vt hic innuit glo. ſ vbi incipit: nō dicit: pōt aūt dici q incipit a.xij. anno regni aſſueri: in q̄ mirabili mō liberat⁹ fuit ppl's iſrl' a pſecutione aman.vt hr̄ heſter.iij.ca.⁊ hoc ꝓpter duo.pmo q: liberatio iſta fuit valde mirabilis ⁊ notabilis: iudei vō incipiebāt numeratiōes ānoꝝ a factis notabilib⁹: vt dictū eſt ſupra.ſcd̄o q: liberatio illa fuit ſimilis iſti tpib⁹ antiochi: ꝓpter q̄ ep'la iude loquens de hac liberatōe incipit ab illa numerare. Aſſuerus vō ſm cōputationē quā poſui Dan. ix.regnauit annis.xl. vel circiter ⁊ ſic a.xij.anno regni ei⁹ incluſiue in q̄ fuit facta liberatio ppl'i ab aman pſecutiōe: remanent de regno ei⁹.xxix.anni.cui ſm hebreos q̄s in h ſecut⁹ ſum in p̄cedentib⁹ ſucceſſit dari⁹ ipi⁹ heſter regine fili⁹ q̄ regnauit.vj.annis vſqꝫ ad ꝯſummationē tēpli ſcd̄i.vtꝫ.ſ.Eſdre.vj.⁊ Neemie.xv.vſqꝫ ad debellationē ei⁹ per Alex.magnū ſm hebreos: ſicut dixi pleni⁹ ſup libꝝ eſdre ⁊ Danielis: a q̄ alexandro incipit regnū grecoꝝ: vt dictuꝫ eſt i pncipio pmi libri.cui⁹ regni fluxerāt.cxlviij. anni qn̄ purificatū fuit tēplū p iudā machabeū.vt hr̄.ſ̄.p libro.iiij ca.ducib⁹ antiochi debellatis. Iſti vō anni ſil' iūcti faciūt annos.clxxxviij.in ep'la iude numeratos. l Ariſtobolo mgr̄o ptolomei.ſ.philometoris q̄ fuit nepos antiochi epiphanis: vt oñſuꝫ fuit Dan.xj.⁊ adhuc oñdet infra.iiij.ca. ⁊ p ꝯñs fuit tpe iude machabei: vt ptꝫ ex ſupradictis p̄ libro.hui⁹ aūt ptolomei dr̄ ariſtobol⁹ mgr̄ q: fecit ſibi cōmētarios ſup libros moyſi: ⁊ erat natiōe iudeus: ⁊ ideo ſbdit m Qui eſt de gene.xp̄oꝝ ſacerdotū.i.vnctorū.xp̄s eīm a chriſmate dr̄.deſcendit eīm ab aaron tū linea recta ſacerdotalis nō puenit vſqꝫ ad eū. n Salutē.ſ.anime. o Et ſanitatem corpis.⁊ ſubdit ep'le narratio.in q̄ ponit p̄ euaſio ſui piculi.ſcd̄o ꝓſtratio antiochi.ibi. Nam cū in pſide.Circa pmū dr̄. p De magnis piculis.tēpe Antiochi

C

recessit iaſon a ſancta terra
c ⁊ a reḡ. Portā ſuccēderūt
d ⁊ effuderūt ſanguinē inno
e centē. Et orauim⁹ ad dn̄m
f g ⁊ exauditi ſum⁹: ⁊ obtulimus ſacrificiū ⁊ ſimilaginē
⁊ accēdim⁹ lucernas ⁊ pro
h poſuim⁹ panes. Et nūc fre
i quētate dies ſcenophegie
k mēſis caſleu. Anno cēteſimo octogeſimooctauo po
pul⁹ q̄ ē hieroſolymis ⁊ in
l iudea ſenat⁹qꝫ ⁊ iudas ariſtobolo mgr̄o ptolomei re
m gis: q̄ ē de genere xp̄oꝝ ſacerdotū: ⁊ his q̄ in egypto
n o ſunt iudeis ſalutē ⁊ ſanita
p q tē. De magnis picul'a deo
r liberati magnifice gratias
s agim⁹ ipſi: vtpote q̄ aduer
t ſus talē regē dimicauim⁹.

a b Ipſe eīm ebulire fecit de p
ſide eos q̄ pugnauerūt ꝯtra
c nos ⁊ ſanctā ciuitatē. Nā
cū in pſide eēt dux ipe ⁊ cū
d ipo imēſus exercit⁹ cecidit
e in tēplo nanee: cōſilio deceptus ſacerdotum nanee
f g Etenim cuꝫ ea habitatur⁹
venit ad locum antiochus
h ⁊ amici eius: et vt accipe
i ret pecunias mltas dotis
k noie. Cūqꝫ ꝓpoſuiſſent eas
ſacerdotes nanee: ⁊ ipe cū
paucis ingreſſus eēt intra
l ambitū phani clauſerūt templū. Cū aūt intraſſet antio
m chus: apto qꝫ occulto aditu tēpli mittentes lapides
pcuſſerunt ducē ⁊ eos qui
n cū eo erāt: ⁊ diuiſerūt mēbratim: ⁊ capitib⁹ amputa

epiphanis. q A deo liberati ſua gr̄a nō v̄tute nr̄a vel meritis. r Magnifice gr̄as agim⁹ ipi tanqꝫ de bn̄ficijs ei⁹ grati. s Vtpote q̄ aduerſus talē regē.ſ.ſyrie ⁊ pſidis cui⁹ regnū erat valde magne potentie ⁊ virtutis. t Dimicauim⁹.debellatis ei⁹ ducib⁹. a Ipſe eīm ebulire.i.in magna multitudine venire. b Fec̄ de pſide ⁊c̄.⁊ ptꝫ ex dictis pmo libro.
c Nā cum in pſide Hic ꝯñr fit narratio de antiochi proſtratiōe cū ſubdit. d Cecidit in tēplo nanee. dicunt aliq̄ q h dr̄ de antiocho epiphane q̄ fuit cōtpane⁹ iude machabeo ⁊ ſic videt hec expoſitio p̄cedentib⁹ cōcordare Sꝫ huic obuiat qd̄ dcm̄ ē ſ̄.p libro.cap̄.vj.q antioch⁹ epiphanes mortuus fuit languore i lecto ſuo nō i tēplo nec gladio: ſic dr̄ h: ſicut infra.ix.ca. dr̄ q mortu⁹ fuit i montib⁹ miſerrime reuertendo de pſide. Ad hoc aūt rn̄dent doctores dicti q ꝓ tanto dr̄ hic in tēplo nanee cecidiſſe eo q ibi mortui fuerunt amici ei⁹ vt hic dr̄.q̄ erant robur ſui exercitus.ſicut de hoīe cui cōtingit magnū infortuniū.dicit cōſter q eſt mortu⁹: lꝫ in pſona ſua ſit viuus.⁊ ſic dicunt q de illo templo euaſit antiochus. Sꝫ huic rn̄ſioni videt obuiare qd̄ ſubdit clauſerūt tēplū cū intraſſet antioch⁹ ⁊ ſic nō videt q euaſerit q: ſacerdotes morteꝫ ei⁹ magis q̄rebant qꝫ alioꝝ.iō ſubdit. Percuſſerūt ducē p̄ ⁊ principaliter. Et eos q̄ cum eo erant ꝯñr. Et diuiſerūt membratim. Q: aūt p ducem intelligat rex antioch⁹ pꝫ ex principio ptis hui⁹ vbi dr̄. Nam cū in pſide eſſet dux ipſe.i.antiochus epiphanes: vt dicunt iſti igit ꝓpter iſta dicunt aliqui q ſcriptura loquit hic de morte antiochi magni q̄ fuit pater antiochi epiphanis.⁊ q: pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt q̄ſi vna pſona.nā pr̄ quodāmō manet in filio.ſm illō Eccī.xxx. Mortu⁹ eſt pater ei⁹ ⁊ q̄ſi nō eſt mortu⁹ reliquit eīm filiū ſilem ſibi. Iō nō ē mirandū ſi ſcriptura aū loquēs imediate de filio trāſit ad patrē. Frequent eī in ſacra ſcriptura fit talis tranſit⁹ de vna pſona ad aliā ꝓpter affinitatē ſicut oñdi in pncipio Gene. loquendo de modis exponendi ſcripturā ſacram.ſic igitur intelligendo dr̄.nam cum in pſide eſſet dux.i.antioch⁹ magnus cecidit in templo nanee.nā fugatus de bello a ſcipione aphricano.rediens ad terrā ſuā mortu⁹ fuit in hoc tēplo.vt dixi plenius Dan.xj. e Conſilio deceptus ſacerdotum nanee.nam vt interficerent eū eo q eſſet p̄dator temploꝝ.induxerunt ad illud qd̄ ſubdit. f Etem̄ cuꝫ ea id eſt nanea. g Habitaturus venit.i.facturus ei reuerentiam. h Et vt acciperet pecunias multas. hoc eīm ſibi ꝓmiſerāt ſacerdotes q facta diane debita reuerentia traderent ei pecunias que erant in templo i Dotis nomine.i.quibus dotatum erat templū.nec erant neceſſarie ad ſumpt⁹ templi vl' ſacrificioꝝ. k Cunqꝫ ꝓpoſuiſſent eas.vt magis allicerent eū. l Clauſerūt templū.q̄ſi habentes ad eū negociū ſecretū. m Apertoqꝫ occulto aditu tēpli.p quē introirēt hoīes ad ei⁹ mortē parati. n Et diuiſerunt membratim ⁊c̄.ꝓpter qd̄ corp⁹ ei⁹ non fuit cognitum.nec honore regio ſepultum.ſicut dixi Dan.xj.

B

o Per oīa bn̄dict⁹ de⁹. hoc dixerūt nō zelo vindicte ſed iuſticie diuine: ꝛ in h̄ ēminat ep̄l'a iude. p Facturi. Hic ponit̄ cōcluſio iudeoꝝ q̄ ſcripſerūt iudeis habitantib⁹ in egypto tp̄e demetrij: intendentes eos inducere ad celebratiōnē purificatiōis tēpli: vt dictū eſt ſupra: ꝓpt̄ qd̄ ſic concludūt. p Facturi igit̄. i. nos celebraturi. xxv. die menſis caſleu. i. nouembris q Purificationem tēpli ſicut ſtatuit iudas ꝛ frēs ei⁹. iiij. c. p̄mi libri. r Neceſſariū. i. vtile. s Duxim⁹ ſignificare vobis. amicis ꝛ fratrib⁹ nr̄is t Ut ꝛ vos q̄z agatis. ſic ꝛ nos. v Diē ſcenophegie. i. purificationis ſeu dedicationis dicte. x Et diem ignis. Hic ꝯſiter ponit̄ inuitatō ad feſtū ſcd̄m circa qd̄ p̄ ponit̄ feſti rō. Scd̄o eius celebratio: ibi. Oratōnē aūt. tercio eiuſdē approbatio: ibi. Ut vo maifeſtata. Circa primū dr̄. x Et dignis ꝛc̄. a deo de celo ſil'r celebretis. ꝛ ſubdit̄ dationis temp⁹. Qn̄ neemias ꝛc̄. de hoc tam̄ nulla fit mentio i eſdra ꝛ neemia ꝛ ſubdit̄ datōis mod⁹ cū dr̄. y Nā cū in ꝑſide ꝛc̄. iudei vo de regno. x. tribuū fuerūt ducti captiui in regnū aſſyrioꝝ ꝛ ꝑſidis. vt hr̄. iiij. Reg. xviij. ſ3 de illis nō videt̄ h̄ ſcp̄tura loqui ſ3 de ill' de regno iude: in quo erat templū: ꝛ iſti trāſlati fuerūt in babylonē ꝓpter qd̄ dicunt aliq̄ ꝙ noīe ꝑſidis h̄ intelligit̄ totū regnū nabuchodonoſor regis: ſic totū aliqn̄ itelligit̄ ꝑ ꝑtē Pōt ēt aliter dici ꝙ cū nabuch. ꝯ irl'm venerūt m̄lti de regno ꝑſidis q̄ habuerūt ꝑtē ſuā de captiuis: ꝛ ſic duxerūt illos in ꝑſidē. z Acceptū ignē de altari. holocauſtoꝝ. a Abſconderūt in valle. ſ. ioſaphat vt dicūt aliq̄ eo ꝙ eſt ꝓpinq̄ loco tēpli. b Ubi erat pute⁹ altus. i. ꝓfund⁹. c Et ſicc⁹. i. aq̄ carens. cetera patēt in l'ra vſq3 ibi. d Accēſus ē ignis magn⁹. nō humanit⁹ ſ3 diuinit⁹: iō ſubdit̄. e Ita vt oēs mirarent̄. non eñ eſſet mirabile ſi accēſus fuiſſet ab hoīe. e Orōnem aūt. Hic ꝯñr ponit̄ feſti celebratio q̄tū ad ei⁹ initiū: cū dr̄ e Orōnē aūt ꝛc̄. ꝓpter ſacrificiū ꝛ datiōnē ignis ad eius ꝯſūptionē: ſicut dat⁹ fuerat tp̄e helye poſt aſpſionē aque iij. Reg xviij. f Ionatha inchoante. q2 p̄ncipal' erat int̄ cantores. g Terribilis. peccatorib⁹. h Iuſt⁹ et miſericors. nam iuſticia ꝛ miſcōia relucent in oīb⁹ dei opib⁹

i Qui ſol⁹ es rex bon⁹. ꝑ eſſentiā: aliȷ̄ vo ꝑ ꝑticipatiōem tm̄. k Sol⁹ p̄ſtans. ſ. bn̄ficia. nā aliȷ̄ nō p̄ſtant niſi virtute diuina. l Qui feciſti patres electos. ſ. abraā yſaac et iacob q̄s elegiſti ꝑ tuā miſcōiam. m Et ſanctificaſti eos ꝑ tuā grām. n Et cuſtodi partē tuā. i. ppl'm iſrl'. q̄ i pluribus locis vete. teſtamenti dr̄ ps ꝛ hereditas dn̄i. o Congrega diſp. ꝛc̄. nō eñ redierāt oēs de babylone ꝛ in aliȷ̄s regnis multi erāt diſperſi. p Affige opp. nos. hoc dixit neemias nō zelo vindicte ſed iuſticie. q Cōſtitue ppl'm ꝛc̄ id ē in irl'm ꝛ iudea. r Sicut dix. Moyſes Deutro. xxx. Si ad cardines celi fueris diſſipat⁹: inde retrahet te dn̄s de⁹ meus ꝛc̄. s Cū aūt ꝯſum. ēēt ſacrificiū ꝑ ignē celit⁹ datum erat eñ oblatū i holocauſtū qd̄ incēdebat̄ totalit̄ ad honorē diuinū. t Ex reſidua aq̄ q̄ non fuerat aſpſa ſup ſacrificia ꝛ ligna v Neemias iuſſit ꝛc̄. ſ. lapides laterales altar'. x Ex eis flāma ꝛc̄. ſil'r diuinit⁹ y Sz ex lu. ꝛc̄. quia maior flāma cōſumit minorē. z Ut vo. h̄ ꝯñr ponit̄ dicte celebratiōis approbatō cū dr̄. z Ut vo manifeſtata ꝛc̄. i. dicta cōſumptio ſacrificiorū ꝑ ignē celit⁹ datū a Conſiderans ꝛc̄. ꝙ h̄ non erat factū humanū ſed diuinū b Et rē ꝛc̄. ne forte fuiſſet ibi aliq̄d ficticium: c Fecit ei templū. ſi accipiat̄ h̄ factio ꝓprie iſte rex fuit dari⁹ cui⁹ anno vj. ꝯſūmatū eſt tēplū ſcd̄m. j. Eſdre. vj. ꝛ hoc ꝯſonat dictis hebreoꝝ q̄ inter cyrū ꝛ hūc dariū ponūt tm̄ duos reges. ſ. cābiſen ꝛ aſſuerꝝ. vt dcm̄ fuit p̄ Eſdre. ꝛ ca. ix. Daniel. Nec obuiat qd̄ alibi dr̄ iſte rex Artaxerſes. q2 ſm̄ hebreos illo tp̄e oēs reges ꝑſaꝝ noīe regni vocabant̄ artaxerſes. ꝛ cū h̄ habebāt nomen ꝓpriū ꝑſone vt cyrus cambiſes ꝛ hmōi ſicut reges romani dicunt̄ ceſares noīe cōi. ꝛ cū hoc hn̄t nomen ꝑſonale. vt iuli⁹ auguſt⁹ tyberi⁹ ꝛc̄. ſm̄ alios hyſtoriographos neemias fuit miſſus poſt tēpli ꝯſūmatōnē ꝛ ſm̄ hoc factio accipit̄ h̄ large. cū dr̄. c Fecit ei tēplū. i. factū decorauit ꝛ honorauit. nō eñ p̄t dici ꝙ in ꝑſide fecerit tēplū ſacerdoti neemie. nā extra ierl'm nō erat licitū iudeis tēplū erigere ſeu ſacrificare. ꝓpt̄ qd̄ neemias q̄ ſciūs erat h̄ nō ſuſtinuiſſet. d Ut ꝓbaret qd̄ factū fuerat. i. vt facto approbaret tanq̄ verū dictū miraculū in ierl'm factū

o tis foras ꝓiecerīt. Per oīa
bn̄dict⁹ de⁹ q̄ tradidit ipi-
os. Facturi igr̄ q̄nta ꝛ vice
q ſima die mēſis caſleu puri-
r ficationē tēpli: neceſſariū
s duxim⁹ ſignificare vobis:
t v vt ꝛ vos q̄z agatis diē ſce-
x nophegie ꝛ diē ignis q̄ da
tus ēſt qn̄ neemias edifica
to tēplo ꝛ altari obtulit ſa-
y crificia. Nā cū in ꝑſidē du
cerent̄ p̄res nr̄i ſacerdotes
z q̄ tūc cultores dei erāt: ac-
ceptū ignē de altari occul-
a b te abſcōderūt in valle vbi
c erat pute⁹ altus ꝛ ſiccus ꝛ
in eo ꝯtutati ſunt eū: ita vt
oīb⁹ ignot⁹ eēt loc⁹ Cū āt
p̄teriſſent anni multi: ꝛ pla
cuit deo vt mitteret̄ neemi
as a rege ꝑſidis: nepotes
ſacerdotū illoꝝ q̄ abſcōde
rāt miſit ad req̄rendū ignē
ꝛ ſic narrauerīt nob̄ nō inue
nerūt ignē ſ3 aquā craſſam
ꝛ iuſſit eos haurire ꝛ affer
re ſibi ꝛ ſacrificia q̄ ipoſita
erāt iuſſit ſacerdos neemi
as aſpergi ipā aq̄ ꝛ ligna q̄
erāt ſuppoſita. Utq3 h̄ fa-
ctū ē ꝛ tp̄s affuit q̄ ſol reful
d ſit q̄ p2i⁹ erat i nubilo: accē
ſus eſt ignis magn⁹: ita vt
e oēs mirarent̄. Orōnē aūt
faciebant oēs ſacerdotes
f dū ꝯſūmaret̄ ſacrificiū io-
natha inchoāte: ceteri aūt
rn̄dentib⁹. Et neemie erat

orō hūc hn̄s moduz. Dn̄e
g de⁹ oīm creator terribilis
h et fortis iuſt⁹ et miſericors
i k q̄ ſolus es bon⁹ rex ſolus
p̄ſtans: ſolus iuſt⁹ ꝛ oīpo
tens ꝛ etern⁹ q̄ liberas iſrl'
l de oī malo q̄ feciſti patres
m electos ꝛ ſctificaſti eos: ac
cipe ſacrificiū ꝓ vniuerſo
n pp̄lo iſrl': ꝛ cuſtodi ꝑtē tuā
o ꝛ ſctifica. Cōgrega diſper-
ſionē noſtrā: libera eos q̄
ſeruiūt gentib⁹: et ꝯtēptos et
abominatos reſpice: vt ſci
ant gentes q2 tu es de⁹ nr̄.
p Affige opprimentes nos
ꝛ cōtumeliā facientes in ſu-
q ꝑbia. Conſtitue ppl'm tuū
r in loco ſctō tuo: ſicut dixit
moyſes. Sacerdotes autē
pſallebāt hymnos: vſq3 q̄
s ꝯſūptū eēt ſacrificiū. Cum
t aūt ꝯſūptū eēt ſacrificiū ex
v reſidua aq̄ Neemias iuſſit
lapides maiores ꝑfundi.
x Qd̄ vt factū ē: ex eis flama
y accēſa ē: ſ3 ex lumie qd̄ re-
fulſit ab altari cōſūpta eſt.
z Ut vo manifeſtata ē res:
renūciatū ē regi ꝑſaꝝ ꝙ in
loco in q̄ ignē abſcōderāt
hi q̄ trāſlati fuerāt ſacerdo
tes: aq̄ apparuit. de q̄ nee-
mias ꝛ q̄ cū eo erāt purifi-
a cauerūt ſacrificia. Cōſide-
b rans autē rex ꝛ rē diligen-
c ter examinans fecit ei tem
d plum vt ꝓbaret qd̄ factum

F E G Deut. 30. a.

ſ erat. Et cū ꝓbaſſʒ: ſacerdo tib⁹ donauit multa bona: g ꝛ alia atꝗ alia munera: et accipiēs māū ſua tribuebat h eis. Appellauit aūt neemi i as hunc locū nepthar: qđ interꝑtat purificatio. voca tur aūt apđ plures nephi.

Capitulū II

a Inuenit aūt in deſcri ptionib⁹ hieremie ꝓ phete ꝙ iuſſit eos ignē ac cipe q̄ trāſmigrabāt vt ſi b gnificatū ē: ꝛ vt mandauit trāſmigrat. Et dedit illis legē ne obliuiſcerent ꝑcep ta dñi ꝛ vt nō exerrarēt mē tib⁹ vidētes ſimulacra au rea ꝛ argentea ꝛ ornamēta eorum: ꝛ alia hmōi dicēs. hortabat ne legem amoue c rēt a corde ſuo Erat aūt in d ipſa ſcꝑtura: quō taberna e culū ꝛ archā iuſſit ꝓpheta f diuino rñſo ad ſe facto co g h mitari ſecum vſꝗ q̄ exijt in mōte in q̄ moyſes aſcēdit ꝛ vidit dei hēditatē. Et ve i niens ibi hieremias iuenit locū ſpelūce ꝛ tabernaculū ꝛ archā ꝛ altare icenſi intu k lit illuc: ꝛ oſtium obſtruxit Et acceſſerāt q̄dā ſimt q̄ ſeq̄ bant vt notarēt ſibi locū: ꝛ n̄ potuerāt iuenire. Ut autē coḡuit Hieremias culpās l illos dixit ꝙ ignot⁹ erit lo cus donec ꝯgreget de⁹ cō gregationē ppłi ꝛ ꝓpicius m fiat. Et tūc dñs oñdet hec ꝛ apparebit maieſtas dñi: ꝛ nubes erit ſicut et moyſi n maifeſtabat ꝛ ſicut cū ſalo mon petijt vt locus ſancti o ficaret magno deo manife p ſtabat h. Magnifice etenī ſapientiam tractabat et vt ſapiaʒ habēs obtulit ſacri ficiū dedicatōis ꝛ ꝯſūmati q onis templi. Sicut ꝛ moy ſes orabat ad dñm. et de ſcēdit ignis de celo ꝛ con ſūpſit holocauſtū ſicut et ſalomon orauit: ꝛ deſcen dit ignis de celo: et cōſum r pſit holocauſtum: et dixit moyſes eo ꝙ nō ſit come ſtum qđ erat ꝓ pctō. ꝛ con s ſumptū ē. Silr ꝛ ſalomon octo dieb⁹ celebrauit dedi t cationē Inferebant aūt in deſcriptionib⁹ ꝛ cōmenta v rijs neemie: hec eadē ꝛ q̄li ter cōſtruens bibliothecaʒ ꝯgregauit de regionib⁹ li bros: ꝛ ꝓphetarū ꝛ dauid ꝛ epłas regū ꝛ de donarijs. x Silr aūt ꝛ iudas ea q̄ didi cēat ꝑ bellū qđ nob accide rat ꝯgregauit oīa: ꝛ ſt apđ

e Et cū ꝓbaſſet. i. approbaſſet. f Sacerdotib⁹ ꝛc. ꝑ du cē noīe ipſi⁹ iudeā regentē. g Et accipiens ꝛc. i. nō ſo lū ꝑ ꝑdictū ducē dedit eis munera ſʒ etiā i ꝑſona ꝓpria qđ tripłr pōt intelligi: vno mō veniendo in ierłm ex deuotio ne: alio mō ꝑ ſeipm diſponēdo in ꝑſide dona ſacerdotib⁹ in ierłm transmitten da: tercio mō: qꝛ ci uitate reedificata ne emias ſacerdos re dijt ad regē ꝛ cū eo aliq̄ alij ſacerdotes qb⁹ manu ꝓpria do na dedit. h Ap pellauit aūt neemi as hūc locū. i. feſtuʒ in h loco notatum. i Nepthar qđ ꝛc. et

A idē ſignificat nephi idē eñ idioma varia tur ſm diuerſas par tes terre ſic gallicuʒ ꝑiſius ꝛ in picardia aliter ꝓnunciatur.

Capłm. ij.

a Inuenit Po ſita iuitatōe ad obſeruantiā du plicis feſti. ꝛ h ꝑuer ba. h ꝯñr ponit inui tatio ad idē ꝑ ꝓpha rū dicta: ꝛ diuidit in duas ꝑtes. ſ. in ꝑteʒ ꝑncipalē ꝛ inciden talē q̄ incipit ibi Et vt cōſtruens. Pria i duas qꝛ inducit pri mo ad ſcōm feſtū vt cōtinuent dicta di cendis: ſcđo ad pri

Deut. 34. a.

B mū: ibi. ſilr ꝛ Salo mon. Circa ꝑmū ꝑ mo ponūt hiere. di cta cū dr. a Inue nit ꝛc. iſtas deſcrip tiones nō habemus nec etiā hebrei. b Et vt mandauit trāſmigrat ꝛc. hoc hū hi i epła q̄ deno minat a baruch: eo ꝙ fuit e⁹ ſcꝑtor ꝛ por titor: tū tenet cōiter ꝙ Hiere. fuit ei⁹ auctor. c Erat aūt in ipa ſcriptura. ſ. deſcriptionū ꝑdictarū q̄s nō habemus d Quō tabernaculū ꝛ archā q̄ fecit Bezeleel in deſerto. Exo. xxxvj. e Iuſſit ꝓpheta. ſ. hiere. f Diuino rñ ſo ad ſe facto. i. ex diuino mandato. g Comitari ſecū. ꝑ aliq̄s q̄ portabant iſta. h Vſꝗ quo exijt in montē ꝛc. ſ. nebo in verticē phaſga. vt hi Deutero. vlt. i Inuenit locū ſpelunce. nō a caſu ſed ex diuina oſtenſione ſm iſtaʒ ſcripturā. k Et oſtium obſtruxit. ſ. introitum illi⁹ ſpelū ce incognoſcibilem ſua oratione reddidit: iō ſubdit. Et ac ceſſerunt q̄dā ꝛc. l Ignot⁹ erit ꝛc. hanc aūt congregati onē ꝛ ꝓpiciatōnē expectāt iudei futurā in aduentu meſſie ꝛ nos intelligim⁹ eſſe factam in aduentu xpi ſm qđ dicit Ioh. xj. ca. ꝙ cayphas cū eſſet pontifex anni illi⁹ ꝓpheta uit: qꝛ ihs erat moriturus ꝓ gente: ꝛ nō tm̄ ꝓ gente ſʒ vt fi lios dei q̄ erant diſperſi cōgregaret in vnū. m Et tunc dñs oñdet hec. Cū igit iſta nō ſint oſtenſa in aduentu xpi qꝛ ſm hebreos a tpe captiuitatis babylonice vſꝗ nūc ha bita nō fuit archa dñi ꝓpter qđ locus iſte videt aliquibus falſus. vł ſaltem dubius: pōt tñ ad hoc dici ꝙ predicta ap parebunt in fine mundi in cōuerſione iudeoꝝ ad fidē xpi. Sʒ hoc eſſe videt ꝯ dictū Hiere. ca. iij. Et nō dicent vltra archa dñi: neꝗ aſcendet ſup cor neꝗ fiet vltra. Itē qđ hic dr de abſconſione arche ꝛ altaris incenſi ꝑ hiere. nō habʒ magnā apparentiaʒ. qꝛ Hieremias in carcere fuit clauſus vſꝗ ad diē captōis ierłm ꝑ chaldeos. vt patet Hiere. xxxvij. ꝛ. xxxviij. ꝛ ſic ante captōnem ciuitatis iſta non fecit nec p⁹ captionem vt videt quia capta ciuitate ſtatim chaldei oīa precioſa non ſolum aurea ꝛ argentea: ſʒ etiam erea confrege runt ꝛ totum rapue rūt ꝛ aſportauerūt iiij. Reg. xxv. ꝛ Hie remie vltimo. ꝓpter quod non videtur ve riſimile ꝙ hieremie dimiſerunt archam domini ꝛ altare in cenſi: que erant de auro puriſſimo. vt habetur i Exo. Igi tur ꝓpter iſta ꝛ alia ſupradicta de mor te antiochi a tempo re demetrij que cuʒ difficultate magna poſſunt cū alijs ſcri pture locis cōcorda ri. vt ptʒ ex ſupradi ctis liber iſte ſecūd⁹ ꝛ maxime q̄tum ad ꝑfationeʒ reputatur a multis multū apo chryfus iſtud tamē maiorū iudicio dere linquo. n Et ſi cut. Hic conſequen ter inducunt ad ꝓ poſitum dicta ſalo monis ꝛ moyſi. cum dicitur n Et ſicut cum ſalomon ꝛc. ij. Paral. vj. ꝛ. iij. Re gū. viij. o Mani feſtabat h. ſ. nubes implens nomen dñi. iij. Reg. viij. ꝛ. ij. Paralipo. v. p Et vt ſapiam ꝛc. poſt dedicationeʒ. iij. Regū. viij. q Sicut ꝛ moy. ꝛc. Leui. ix. ſicut ꝛ ſalomon orauit ꝛ deſcendit ignis de celo. ij. Paral. vij. r Et dixit moyſes ꝛc. hoc hi Leuit. x. vbi dicit ꝙ moyſes increpauit eleazar ꝛ Ithamar: eo ꝙ hoſtiam ꝓ peccato non comede rant. ſed inuenit eam exuſtam. ꝛ ideo cum dicit hic. r Dixitꝗ Moyſes. ſubintelligendū eſt increpatiōes cō tra aaron ꝛ filios ei⁹. s Similiter. Hic inducit ad ꝑmuʒ feſtum ſcʒ dedicatiōis per iudam ꝛ fratres eius inſtitutū per factum ſalomonis ꝛ dicta neemie: cum dicitur. ſimili ter ꝛ ſalomon ꝛc. t Inferebantur autem in deſcriptiōi bus ꝛc. quos non habemus neꝗ etiā hebrei v Et qua liter conſtruens bibliothecam. Hic additur incidens de li bris conſcriptis ꝛ congregatis tempore Neemie. nam il lo tempore eſdras ſacerdos reparauit libros veteris teſta menti qui fuerant combuſti per chaldeos. x Similiter autem ꝛ iudas ea que didicerat per belluʒ quod ꝛc. ex quo videtur ꝙ eius tempore etiam auctoritate fuerunt ei⁹ fa cta ꝛ fratrum ſuorum deſcripta.

3. Reg. 8. g.
2. Paral. 6. g.
C
Leuit. 9. a.
2. Pa. 7. a.
Leuit. 10. c.
B

y Acturi itaq̃. Hic vltimo ponit inferẽda cõcluſio. ſ. induc|tio iudeorũ habitantiũ in egypto ad celebratõnẽ duorũ feſtorũ: de q̃b⁹ dr̃. z Bene igit ⁊c. eos ſolennizantes. ⁊ vt hoc libenti⁹ faciant dãt eis ſpem de diuinis beneficijs am|plioꝛib⁹ obtinendis cũ dr̃. a Deus aũt ⁊c. dans ei plenã libertatē tpe ſymo|nis filij mathathie vt dictũ eſt ſupra pmo libro capt. xiiij. q̃ tpe iſti vident ſcripſiſſe iudeis commorãti|bus in egypto: vt di|ctũ eſt ca. pcedenti. b Et reddidit here|ditatē oibus. ſ. habi|tantib⁹ in iudea. nã habita pace quilibꝫ poterat habitare in hereditate ſuã. c Et regnũ ⁊ ſacer|dotiũ. i. locũ regni q̃ eſt ierl'm: vel p re|gnũ intelligit regi|men ppl'i qd̓ habue|rũt ſucceſſiue fratres machabei ſimul cũ ſacerdotio: nõ ei põt dici q̃ tunc habuerit regnũ ꝓprie. nã a ca|ptione regis ſede|chie null⁹ fuit rex ex iudeis vſq̃ ad ariſto|bolũ nepotē Symo|nis pdicti: q̃ p⁹ ca|ptiuitatē babyloni|cam pm⁹ impoſuit ſibi dyadema regni vt dicit ioſephus li|bro. xiiij. d Et ſan|ctificationē. ſ. tēplũ ⁊ dei cultũ. e Si|cut promiſit in lege Deutro. xxx. Si ad cardines celi fueris diſſipat⁹ inde retra|het te dñs deus ⁊c. f Speram⁹. ex hac ꝓmiſſione. g Q͞ cito nr̃i miſerebitur maioꝛa bona tribuē|do. h Et ɔgrega|bit ⁊c. vos ⁊ alios iu|deos q̃ eſtis diſper|ſi p mundũ: ⁊ hoc impletũ fuit p xp̃m: q2 ſm̃ q̃ dr̃ Joh. xj Chriſtus paſſus eſt vt filios dei qui diſperſi erant cõgre|garet in vnũ. i. in vnã eccl'iam charitate vnitã. Iſti vo in|telligebant de congregatõne coꝛpoꝛali iudeoꝛ in hieruſa|lem: ⁊ iudea: ſicut ⁊ iudei moderni expectant hoc fieri in aduentu meſſie. Intentio eñ legis ⁊ ꝓphetarũ de congre|gatione fideliũ fienda p xp̃m eſt de ſpirituali congregati|one que iam partim impleta eſt modo dicto ⁊ pfectius im|plebitur circa finem mundi: qñ omnes gentes conuertent ad fidē xp̃i. i Eripuit eñ nos de magnis periculis. vt patet ex pceſſu primi libri. k Et locũ purgauit. vt ha|betur ſupra pmo libro. iiij. ca. l De iuda vo. Premiſſa inuitatione ad obſeruantiã duplicis feſti: hic cõpendioſe ponit pceſſus hui⁹ libri ſecundi: ⁊ diuidit in tres partes: quia primo tangit breuiter eius materia. ſecundo ſcriben|tium ratio motiua: ibi. Conſiderantes eñ. tercio ſcriben|di modus ⁊ forma: ibi. Veritatem q̃dem. Prima pars pa|tet ex dictis in primo libro vſq̃ ibi. l Et de illuminatio|nibus. i. diuinis reuelationib⁹ ⁊ angelicis apparitionibus q̃ in hoc ſecundo libro magis explicant: vt patebit loc̃ ſu|is pſequendo. m Cũ pauci eẽnt vindicarent. malos pu|niendo. n Et barbarã ⁊c. iudei eñ barbaros reputabãt oẽs q̃ nõ erant de lege ſua. o Vt leges q̃ abolite erãt. p edictũ regis antio|chi: vt pꝫ. j. ca. pmi libri. p Reſtitue|rent. p iudã machabeũ ⁊ ſocios ei⁹. q Dño cũ oi ⁊c. ſ. h nõ fuerit facta vtu|te humana ſꝫ diuina r Itēq̃ a iaſone ⁊c. q̃ ſcripſit diffuſe iu|de ⁊ ſocioꝛ ei⁹ facta s Tentauim⁹ nos. ex q̃ videt q̃ fuerunt plures i hac cõpila|tione. t Vno vo|lumine breuiare. ſ. i hoc ſcd̓o libro q̃ ē ſa|tis breuis. v Cõ|ſiderãtes enim. Hic ɔ̃ñr deſcribit ſcribē|tiũ motiua rõ q̃ eſt vtilitas legentiũ q̃ gaudēt breuitate: et id̓ deſcripta breuiter legũt libenti⁹: ⁊ me|moꝛie cõmēdãt me|lius: ꝓpter qd̓ iſti ſi plures fuerint labo|rem abbreuiandi ſũ pſcrũt: ⁊ idē fuit mo|tiuũ ſi vn⁹ tm̃ abbre|uiauit: ⁊ his dict̃ pꝫ lr̃a. x Veritatē quidē. Hic ɔ̃ñr po|nit ſcribendi mod⁹ ⁊ forma: cum dicit. x Veritatē q̃dē ⁊c. i. cõcedim⁹ vera eſſe q̃ ſcripſerit alij diffu|ſe. a Ipſi autē. i. nos. Scd̓m datã ⁊c. quã breuitat̃ formã explicat p exēplũ di|cens. b Sicut eñ noue dom⁹ archite|cto. i. pncidali artifi|ci. c De vniuerſa ſtructura curandũ ē ſcꝫ de diſpoſitione fundamenti parietũ ⁊ tecti. d Et ei vo q̃ pingere ⁊c. nã ad eũ nõ ptinet factio dom⁹. ſꝫ ei⁹ oꝛna|tus. e Ita eſtimandũ ⁊c. q̃ nõ habem⁹ hyſtoꝛiã ſcribere ſꝫ iã ſcriptã ab alijs abbreuiare. ⁊ id̓ ſubdit opus hyſtoꝛio|graphus cũ dr̃. Et eñ intellectũ colligere ⁊c. ⁊ ſilr ſubdit officiũ abbreuiantis hyſtoꝛiographi dicta cũ dr̃. f Bre|uitatē vo dictiõis ſectari. i. ſñiam longã in breuib⁹ verbis colligere. g Et executiões rerum. i. geſtarũ. h Vita|re. qñ faciũt magnã digreſſionem a principali intentione. Breuianti concedendũ eſt. i Hinc g̃ narrationē inci|piem⁹. ſ. in pncipio ſequẽtis cap. De pfatione tm̃ dixiſſe ſufficiat. k Stultũ etem̃ ⁊c. Videt aũt q̃ iſte vel iſti ſi plures fuerint cõfiteant ſuã ſtulticiã: q2 multa poſita ſunt hic ante narrationē reſpectu ſequentium. Dicendũ q̃ pfa|tio ꝓprie dr̃ illud qd̓ narrationi vel executioni pmittit per modum plogi in quo breuiter continetur materia libri et hoc incipit ab illo loco. De iuda vo machabeo ⁊c. vbi ſa|tis breuiter tangitur materia libri breuiandi cauſa: et ſcri|

Deut. 30. a.

E

F

nos. Si g̃ deſideratis hec mittite qui pferant vobis
y Acturi itaq̃ purificatõem
z ſcripſim⁹ vobis. Bñ ergo faciet̃ ſi egerit̃ hos dies.
a De⁹ aũt q̃ liberauit ppl'm
b ſuũ: ⁊ reddidit hereditatē
c oib⁹ ⁊ regnũ et ſacerdotiũ
d e ⁊ ſctificatõꝫ ſicut ꝓmiſit in
f g lege ſperam⁹ q̃ cito nr̃i mi
h ſerebit: et ɔgregabit de ſb
i celo i locũ ſctm̃. Eripuit ei
k nos de magnis piculis: et
l locum purgauit. De iuda vo machabeo ⁊ frib⁹ ei⁹ ⁊ de tēpli magni purificatõe ⁊ de are dedicatiõe: ſꝫ ⁊ de pl'ijs q̃ ptinēt ad antiochũ nobilē et filiũ ei⁹ eupatoꝛē
l ⁊ de illuminatõib⁹ q̃ de ce lo facte ſũt ad eos q̃ ꝓ iu|deis fortit̃ fecerũt ita vt vni
m uerſam regionē cum pauci
n eẽnt vindicarēt ⁊ barbarã multitudinē fugarēt: et fa|moſiſſimũ in toto oꝛbe tem|plũ recuparent: ⁊ ciuitatꝫ
o liberarēt vt leges q̃ aboli
p te erãt reſtituerent dño cũ
q oi trãq̃llitate ꝓpicio facto
r illis. Itēmq̃ a iaſone cyre neo q̃nq̃ libris ɔprehenſa
s t tentauim⁹ nos vno volu
v mine breuiare. Cõſiderantes eñ multitudinē libroꝛ ⁊ difficultatē volentib⁹ ag|gredi narratões hiſtoꝛiaꝛ ꝓpter multitudinē rerũ cu|rauim⁹ volentib⁹ q̃dē legē vt eſſent animi oblectatio ſtudioſis vo vt facili⁹ poſ|ſint memoꝛie cõmendare: oib⁹ aũt legentib⁹ vtilitas ɔferat. Et nob̃ q̃dem ipis q̃ hoc opus breuiãdi cau|ſa ſuſcepim⁹ nõ facilē labo|rem: imo vo negociũ ple|nũ vigiliaruꝫ ⁊ ſudoꝛis aſ|ſumpſim⁹. Sicut hi q̃ ppa|rant cõuiuiũ: ⁊ q̃runt alio|rũ volũtati parere ꝓpt m̃l|toꝛ grãm libent laboꝛē ſu
x ſtinem⁹ veritatē q̃dem de ſingul' auctoꝛib⁹ ɔcedētes
a ipi aũt ſm datã foꝛmã bre
b uitatē ſtudētes. Sicut eñ
c noue dom⁹ architecto de vniuerſa ſtructura curãdũ
d eſt: ei vo q̃ pingere curat q̃ apta ſunt ad oꝛnatũ exqui
e renda ſunt. ita eſtimandũ ē ⁊ in nob̃. Et eñ intellectũ colligē: ⁊ oꝛdinare ſmonē ⁊ curioſius ptes ſingulas q̃ſq̃ diſq̃rere hiſtoꝛie con|
f gruit auctoꝛi: breuitatē vo
g dictõis ſectari ⁊ executões
h rerũ vitare breuitati conce
i dendũ ē. Hinc ergo narra|tionē incipiem⁹: de pfatio|ne tantum dixiſſe ſufficiat.
k Stultũ etem̃ eſt añ hyſto|

G

bendi forma: vt dcm̄ eſt. Qđ aūt ponit de inuitatōe ad duorum feſtoꝝ obſeruātiā: nō ꝓꝑe ꝑtinet ad hui⁹ libꝛi pꝛefationē: ſꝫ magis eſt aliq̄d adiūctum vt ꝑambulū: ſicut dictuꝫ eſt ſupꝛa. Capitulum .iij.

Igitur cū ſancta ciuitas ⁊c̄. Sicut pꝫ ex p̄dictis in h libꝛo ſcđo tangit breuit liberatio iudeoꝝ ab afflictōibus ꝑ iudaꝫ machabeuꝫ ⁊ ſocios eius. i quo etiā aliq̄ ponunt q̄ ſupi⁹ i pmo li. ſt omiſſa. Sciendū etiā ꝙ hyſtoriographi cōiter incipiūt ab aliq̄ p̄ceden ti hyſtoriā quā intēdūt p̄ncipalit deſcribere: vt ſic ꝯueniētius deſcēdant ad ſuū ꝓpoſitū. ⁊ iō veriſimile ē ꝙ iaſon cyreneus q̄ hyſtoriam iude ⁊ ſocioꝝ eius ſcripſit diffuſe: incepit a tꝑe pōtificꝫ onie: et eodē mō liber iſte q̄ eſt abbꝛeuiatō illius hyſtorie: vt dcm̄ ē: incipit ſili mō: ꝓpt qđ in duas ꝑtes diuidi tur. qꝛ pmo ponit q̄dā liberatio templi tꝑe onie. ſcđo ſbdit liberatō tēpli ⁊ ppl'i ſcrā tꝑe iude cap. ſequēti: ibi. Sed poſt ſeleuci. Circa pꝛimū ſciēdum ꝙ oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. ⁊ iō pmo ponit tēpli veneratio p̄cedēs. ſcđo ei⁹ ꝯculcatō ſeq̄ns: ibi. Symon n autē. Circa pꝛimū dicitur.

a Igit cum ſancta ciuitas. ſ. hieruſaleꝫ que dr̄ ſancta: eo ꝙ ibi vigebat cult⁹ diuinus.

Capitulū III

a Igitur cū ſctā ciuitas
b habitaret in oī pace:
c leges aūt adhuc opti
d me cuſtodirent ꝑpter onie
e pontificis diſpoſitōnem et
f pietatē ⁊ animos odio ha-
g bētes mala: fiebat vt ⁊ ipſi
h reges ⁊ pꝛicipes locū ſummo honoꝛe dignū ducerēt
i ⁊ templū maximis muneri-
k bus illuſtrarēt. ita vt ſeleucus aſye rex de redditibus ſuis pꝛeſtaret omnes ſumptus ad miniſterium ſacri-
l ficioꝛum ꝑtinentes. Symō autem de tribu benyamin pꝛepoſitus templi conſtitu-
m tus: contendebat obſiſtente ſibi pꝛincipe ſacerdotum
n iniquuꝫ aliquid in ciuitate
o moliri. Sed cum vincere
p oniam nō poſſet: venit ad appolonium tharſee filiuꝫ qui illo tempoꝛe erat dux
q celeſſyrie ⁊ phenicis: ⁊ nūciauit ei pecunijs innumerabilibus plenū eſſe erariū
r hieroſolymis: ⁊ cōmunes copias immenſas eſſe que non pertinent ad rationem
s ſacrificioꝝ eē aūt poſſibile
t ſub ꝑtāte regis cadere vni-
v uerſa. Cūq; retuliſſet ad regē appoloni⁹ de pecunijs q̄ delate erāt: ille accitū heliodoꝝ qui erat ſuper negocia ei⁹: miſit cū mādatis vt p̄dcām pecuniā trāſporta-
a ret. Statiq; heliodoꝛ⁹ iter
b c ē aggreſſus ſpē q̄dē q̄ſi ꝑ celeſſyriā ⁊ phenicē ciuitates eēt ꝑagratur⁹: reuera āt regis ꝓpoſitū ꝑfectur⁹. Sed cū veiſſꝫ hieroſolymā ⁊ benigne a ſūmo ſacerdote i ciuitate eſſet exceptus: narrauit de dato indicio pecuniarū ⁊ cui⁹ rei gr̄a adeſſꝫ apparuit. Interrogauit auteꝫ ſi v̄e hec ita eēnt. Tūc ſūm⁹
d ſacerdos oſtēdit depoſita eſſe hec ad victualia vidua-
e rum ⁊ pupilloꝝ: quedā ve-
a ro eſſe hyrcani thobie viri valde eminentis: in his q̄ detulerat impi⁹ ſymō. vniuerſa aūt argēti talenta eſſe quadrigenta ⁊ auri ducen-
b ta decipi vero eos qui crediſſent loco ⁊ templo qđ per vniuerſum mūdum honoraret pꝛo ſui veneratiōe
c ⁊ ſanctitate oīno impoſſibi-
d e le eſſe. At ille pꝛo his que habebat in mandatis a re-

Vn̄ etiā infra. iiij. ca. dr̄ ꝙ amici hui⁹ ſymōis ſub alijs ipſius homicidia ꝑpetrabant. o Sed cum vincere. i. ⁊c̄. ꝑ ſe ⁊ ſuos: cogitauit hoc facere ꝑ regiam ꝑtātem: iō ſubdit. p Venit ad appoloniū: qui gentilis erat: vt ſic ꝑ ducem regem induceret ad templi ſpoliatōem. q Et nūciauit ei ⁊c̄. locus erat ꝓpe templū in q̄ cuſtodiebant depoſita valētiū ꝑſonaꝝ: ⁊ etiā bona ꝓ ſuſtētatōe pauperū collecta. r Et cōes copias i menſas eſſe. ſ. in illo erario. ⁊ dicunt hic cōes copie: bona ſeruata ꝓ cōitate q̄ nō ꝑtinēt ad rōem ſacrificioꝝ. h addidit iſte ꝓditoꝛ qꝛ ſciebat ꝙ rex qui ꝓ ſacrificijs ſūpt⁹ dabat vt p̄miſſuꝫ eſt. nō libent acciperet bona ꝓ ſacrificijs cuſtodita īō ſb ditur. s Eſſe aūt poſſibi. ſine offenſa. t Sub ꝑtāte regis cadere vniuerſa. i. fiſco regio applicari ꝓ bono regni. v Cūq;. Hic ꝯñter ponit dicti ꝯtēptus executio. circa quaꝫ pmo ponit mādatū regis: cum dr̄. Cūq; retuliſſet ⁊c̄. ⁊ parte ſcđo obediētia ducꝫ. cum dr̄. a Staciq; heliodoꝛ⁹ ⁊c̄. vbi pꝛio ponit eius attētatō: ſcđo ppl'i trepidatio: ibi. non modica vero. Tertō attētantis percuſſio: ibi Heliodoꝛus aūt. q̄rto ꝑcuſſi ſanatio: ibi Tunc q̄dam. Circa pꝛimū dr̄. a Staciq; heliodoꝛus ⁊c̄ ad exequendū regis

uinus. b Habitaret in omī pace: ſub tributo tamen regum ſyrie. c Leges etiaꝫ. ſ. date Moyſi. d Adhuc optime cuſtodirent. Nam a reditu captiuitatis babylonice vſq; ad tēpus antiochi epyphanis: non legunt iudei ad idolatriam ſeu ritum gentilium declinaſſe. e Pꝛopt onie pontificis pietatem. id eſt diligentiā in diuino cultu. Nam ſm̄ Tullium pietas eſt cultus ſoli deo debitus. Qđ autē in aliq̄bus libꝛis p̄mittitur diſpoſitōem nō eſt de textu: nec in libꝛis coꝛrectis. f Et animos. ſ. alioꝝ onie adherentiū. g Fiebat vt ⁊ ipi reges ⁊ pꝛicipes locū. i. hieruſalē ad diuinū cultum electa. h Summo honoꝛe dignū ⁊c̄. i ea edificatū. i Maxis mūeribus illuſtrarēt ita ꝙ nō ſolū honoꝛabāt v̄bo: ſꝫ etiā facto. ⁊ ponit exēplū cū dr̄. k Ita vt ſeleuc⁹ iſte fuit fili⁹ antiochi mḡni: ⁊ ei ſucceſſit i regno ſic oſſum ē in p̄ncipio pꝛimi libꝛi. l Symō aūt. Hic ꝯñr deſcribit ipi⁹ tēpli ꝯculcatio. cui⁹ pꝛio ponit occaſio. ⁊ ſcđo ſubdit executio: ibi. Cūq; retuliſſet. Circa pmū dr̄. l Symō aūt ⁊c̄. q̄ſtū ad res exteriores: qꝛ non fuit ſacerdos cum eſſet de tribu benyamin. m Contēdebat obſiſtēte ⁊c̄. ſ. onia n Iniquū aliquid ⁊c̄. i. cum difficultate aliquid attentare. ⁊ dicit a molo is.

mādatum. b Specie q̄dem. i. ſimulatoꝛie. c Quaſi per celeſſyriam ⁊c̄. ad ſciendū earuꝫ diſpoſitōem tm̄ ne iudei ſe munirent ad defendendū erarium ꝯtra ipm. Cetera patent vſq; ibi. d Oſtēdit depoſita eſſe hec: ⁊ victualia ⁊c̄. In tribus eñ annis fiebat q̄dam decima pauperib⁹ diſtribuēda: q̄ aliqñ vēdebat ⁊ p̄ciū in tēplū ad cuſtodiā mittebat. fiebāt etiā cū hoc aliq̄ collectōes a diuitib⁹ que ſilr ibi ſeruabant. e Quedā v̄o eē hyrcani thobie. i. depoſita ab eo. a Viri valde eminētis. in v̄tute ⁊ fama. ⁊ h dr̄ ad oſtēdendū ꝙ ibi nō reſeruabant depoſita maloꝝ hominū vel infideliū. Vn̄ ⁊ Neemias fecit ꝓijci vaſa thobie gētilis de gazophilatio dom⁹ dñi Neemie. xiij. b Decipi v̄o eos q̄ crediſſent. i. cōmendaſſent depoſita ſua ibi cuſtodiēda: ⁊ ſupplendū eſt ſi poꝛtarent regi. c Impoſſibile oīno eſſe. hec eſt ꝯſtructio ſuſpēſiua: ꝓpter qđ refert ad interrogatōem helyodoꝛi q̄ pꝛemittit. Si vere hec ita eēnt. ſ. q̄ dixerat ſymon. ſ. ꝙ ſine offenſa dei poſſent ad regem dcā depoꝛtari. ⁊ ꝓpter h onias i ſua reſpōſione dic impoſſibile eē: qꝛ hoc nō ſolū erat aliena rape: ſꝫ etiā dei tēplo cōtumeliā inferre. d At ille. ſ. helyodoꝛ⁹. e Pꝛo his q̄ hēbat i mādatis a rege. cui volebat ſimplicit obedi-

re. f Dicebat oi
genere.i.oibus mo
dis g Regi ea eē
deferenda.io ſbdit.
h Cōſtituta āt die
intrabat:ad exequē
dum regis mādatū
i Nō modica vo.
Hic ɔ̄ñr ponit ppl'i
trepidatio:ne contē
ptus inferret dei tē
plo:ad qd̄ euitandū
ſbdit cōis oro.ꝛ pri
mo ſacerdotū.cū dr.
k Sacerdotes aūt
añ altare.ſ.holocau
ſtoꝝ. l Cū ſtolis
ꝛc.in ſignū hūiliati
onis vt pces eorum
B eēnt magis exaudi
biles:ſm illud Eccl.
xxxv. Oro hūilian
tis ſe nubes penetra
bit. m Et inuoca
bant de celo.i.vt ex
audirent de celo.
n Qui de depoſit
legē poſuit Exodi.
xxij. o Ut his q̄
depoſuerāt:ab inua
ſione helyodori.
n Iā vo q̄ videret
ſūmi ſacerdotis vul
tū ſupple ſibi:cōpa
teret.ꝛ ſbdit rō cum
dr. o Mente vul
nerabat.qd̄ ɔ̄ñter de
clarat p imutatiōem
faciei:i q̄ mag' q̄ in
alijs ptib⁹ corpis re
lucet diſpō animi.
p Pro eo ꝙ in con
temptu ꝛc.niſi deus
adiuuaret:pp qd̄ ei⁹
auxiliū ſup h̄ implo
rabat. q Accin
cteqꝫ mlieres cilicijs
pect⁹.ſe macerādo p
ſubdio dei impetrā
do. r Sed ꝛ vir
gines q̄ ɔcluſe erant
E id ē de domib⁹ parē
tum nō exibāt rōne
verecūdie ꝛ pudici
tie v̄ginal': tñ in illa
turbatōe exibāt pre
ter moꝛē ſolitū currē
tes ad onia. Aliq̄ tñ
exponūt h̄ dicētes:
ꝙ aliq̄ v̄gines nobi
les ꝓpe tēplū cuſto
diebant incluſe vſqꝫ
q̄ nuptui traderent.
s Erat eñ miſera
cōmixte multitudi
nis:iudeoꝝ cuiuſcū
qꝫ ſtatus ꝛ ſexus.
t Et mag.ſacer.in
agone cōſtituti.i.in
anxietate mentis.
v Expectatō.p cō
temptu tēpli futuro

f g ge:dicebat oī genē regi ea
h eſſe deferenda. Conſtituta
āt die itrabat de his helio
i doꝛ⁹ oꝛdiatur⁹. Nō modi
ca vo p vniuerſaꝫ ciuitatē
k er... trepidatio. Sacerdo
l tes āt añ altare cū ſtolis ſa
cerdotalibus iactauerūt ſe
m n ꝛ iuocabāt de celo eū:q̄ de
o depoſitl legē poſuit:vt hiſ
q̄ dpoſuerāt ea ſalua cuſto
n diret. Iā vo q̄ videret ſum
o mi ſacdot' vultū mēte vul
nerabat:facies ei ꝛ coloꝛ i
mutat⁹:declarabat infrnuꝫ
ani doloꝛē. Circūfuſa enim
erat meſticia q̄dam viro:ꝛ
hoꝛroꝛ coꝛpis:p quē maiſe
ſtus aſpiciētib⁹ doloꝛ coꝛ
dis ei⁹ efficiebat Alij ēt cō
gregati d̄ domib⁹ ɔfluebāt
publica ſupplicatiōe obſe
p crātes:p eo ꝙ in ɔtēptū lo
q cus eēt vētur⁹. Accincteqꝫ
mlieres cilicijs pect⁹ p pla
r teas cōfluebāt:ſꝫ ꝛ v̄gines
q̄ cōcluſerāt pcurrebant ad
oniā:alie aūt a d muros.q̄
dā vo p feneſtras aſpicie
bant. vniuerſe aūt ꝓtendē
tes man⁹ in celū depcabāt
s Erat ei miſera cōmixte mul
t titudis ꝛ mgni ſacerdotis
v in agōe ɔſtituti expectatio
Et hi q̄dē inuocabāt oipo
tētē deū:vt credita ſibi his
q̄ crediderāt cum oī integri
x tate cōſeruarent. Heliodo
rus āt qd̄ decreuerat pficie
bat:eodē loco ipē cū ſatel
litibus circa erariū pſens.
y z Sꝫ ſpūs oipotētis dei ma
gnam fec̄ ſue oñſiōis euidē
tiam:ita vt oñes q̄ auſi fue
rāt parē ei ruētes dei v̄tu
te i deſolatiōem ꝛ foꝛmidi
a nē cōuerterent. Apparuit
eñ illis q̄dā equus tribileꝫ
hñs ſeſſoꝛeꝫ optis opimētl
adoꝛnatus.iſqꝫ cuꝫ impetu
b helyodoꝛo prioꝛes calces
eliſit. Qui auteꝫ ei ſedebat
videbat arma habē aurea.
c Alij etiam appuerunt duo
d iuuenes v̄tute decoꝛi:opti
mi gl'ia:ſpecioſiqꝫ amictu:
qui circūſteterūt eum:et ex
vtraqꝫ parte flagellabant:

ſine intermiſſione multis pla
e gis verberātes. Subito āt
helıodoꝛus cōcidit i terraꝫ
f cumqꝫ multa caligine circū
g fuſum rapuerūt.atqꝫ in ſel
la geſtatoꝛiū poſita eiecerūt
Et is qui cum multis cur
ſoꝛibus ꝛ ſatellitibus pre
dictum egreſſus eſt erariuꝫ
poꝛtabatur nullo ſibi auxi
lium ferente manifeſta dei
cognita virtute. Et ille qui
dem per diuinam virtutem
iacebat mutus : atqꝫ omni
ſpe ꝛ ſalute priuat⁹. Hi au
tem dominū benedicebant
quia magnificabat locuꝫ ſu
um ꝛ templuꝫ quod paulo
ante timoꝛe ac tumltu erat
plenum: appente oñipotē
te domino gaudio ꝛ leticia
h impletum eſt. Tūc vero ex
amicis helyodoꝛi quidam
rogabant confeſtim oniam
vt inuocaret altiſſimuꝫ:vt
vitam donaret ei.qui in ſu
premo ſpiritu erat conſtitu
tus. Cōſiderans aūt ſum
mus ſacerdos : ne foꝛte rex
ſuſpicaret maliciā aliquam
ex iudeis circa helyodoꝛuꝫ
conſūmatam : obtulit pro
ſalute viri hoſtiam ſaluta
rem. Cūqꝫ ſummus ſacer
dos exoꝛaret ijdē iuuenes
eiſdē veſtibus amicti aſtan
tes heliodoꝛo dixerūt onie
ſacerdoti gratias age. Nā
propter eum dominus ti
bi vitam donauit. Tu au
tem a deo flagellatus nun
cia omnibus magnalia dei
ꝛ poteſtateꝫ. Et his dictis
non comparuerūt. Helyo
doꝛus auteꝫ oſtia deo ob
lata:ꝛ votis magnis pro
miſſis ei qui viuere illi con
ceſſit:ꝛ onie gratias agens
recepto exercitu ꝛ̄pedabat
i ad regē. Teſtabat aūt oib⁹
ea q̄ ip̄e oculis ſuis viderat
opa mḡna dī. Cū aūt rex in
terrogaſſꝫ heliodoꝝ q̄s eēt
aptus adhuc ſemel hiero
k ſolymam mitti ait. Si queꝫ
l habes hoſteꝫ aut regni tui
inſidiatoꝛem : mitte illuc
et flagellatum eum recipi

cetera patent.
x Heliodoꝛ⁹.h ɔ̄ñr
deſcribit exeq̄ntis p
cuſſio:cuꝫ dr. Helio
doꝛ⁹ aūt ꝛc.i.pficere
intēdebat. y Sed
ſpūs oipotētis dī.i.
ei⁹ v̄tus. z Ma
gnā fec̄ ꝛc.ɔuertēdo
helyodoꝝ ꝛ ſuos ſa
tellites in tantā mē F
tis foꝛmidineꝫ ꝛ ro
boꝛis diſſolutōeꝫ:ꝙ
nō poterāt pficē illā
executiōem.ꝛ ſbdit
cā.cum dr. a Ap
paruit eñ illis q̄dāꝫ
equus terribilē hñs
ſeſſoꝛem .ſ.angelum
loci defenſoꝛē in ſpē
hoīs eq̄tis appent⁹.
b Heliodoꝛo prio
res calces eliſit.id ē
prioꝛes ptes pedum
ꝛ inde dr calcitrare.
c Alij etiā appue
runt duo iuuenes.ſ.
angeli in ſpē iuuenū
appentes. d Uir
tute decoꝛi ꝛc.appa
rebant eñ foꝛtes et
pulchꝛi ꝛ bene oꝛna
ti:ad deſignādū an
geloꝝ foꝛtitudinē et
pulcritudinem natu
re ꝛ oꝛnatum gloꝛie
e Subito aūt he
liodoꝛus ɔcidit i ter
ram ex coꝝ pcuſſiōe
f Cūqꝫ multa cali
gine circūfuſum.ad
deſignādū tenebꝛo
ſitatē mentis ſue.
g Rapuerunt.ſ.ſa
cerdotes:de loco ſa
cro eū amouētes:eo
ꝙ videbat moꝛtuus G
vel moꝛti ꝓpiqu⁹:ne
ex cadauē moꝛtui cō
taminaret loc⁹.cetera
patēt h Tūc vo
h̄ ɔ̄ñr deſcribit ipſi⁹
pcuſſi ſanatō.ꝛ ſcd̄o
ſbdit ſanāt' infama
tio in pncipio ſequē
tis ca Circa primuꝫ
Primo ponit pcuſſi
ſanatio:cuꝫ dr. Tūc
vero ex amic' helyo
doꝛi ꝛc.ꝛ pꝫ lr̄a ſcd̄o
ponit ſanati gr̄arū a
ctio: cū dr. Teſtabat
āt.ꝛ p̄ gn̄alit cū ſbdi
tur. i Oib⁹ ea q̄ ip̄e
ocul' ſuis viderat.in
ſua flagellatōe ꝛ mi
rabili ſanatōe Scd̄o
corā rege ſpēalit dr.
k Siquē ha.ꝛc.h̄ q̄
caute vel' te expedire
l Mitte illuc ꝛ fla
gellatū eū recipies.

hoc eñ erat expertus in ſeip̄o. m Si tñ euaſerit.ſ.mortē hoc āt addidit.q: firmiť tenebat ſe mortē nō euaſiſſe niſi ꝑ preces onie. Cetera patent. Capitulū.iiij. a Simō aūt. Poſtq̄ deſcp̄ta ē heliodoꝛi ſanatio. Hic ꝯñr ponit ſanātis infamatō.cū dr. Symō aūt p̄dictus de tribu benyamī de q̄ fit mētio ꝓpe p̄ncipiuȝ ca. p̄cedēt̃. b Pecuniaruȝ ꝛ patrie delatoꝛ.ſ.accuſatoꝛ.vt hr̃ ibidē. c Male loq̄bať de onia:volēs eū infamare:ꝛ h̄ odioſum reddere ppl'o. d Tāq̄ ip̄m.ſ.onias. e Heliodoꝝ inſtigaſſet ad h̄.ſ.ad ſpoliādum erariū lȝ exteri⁹ fingeret ꝯ̄riū. f Prouiſorē q̄ ciuitat̃ hieruſalē. g Ac defenſorē gētis ſue.ſ.iudaice. h Et emulatorē legis di.i.ei⁹ amatorē vñ dſus. Emuloꝛ inflať.amat. inuidet. ac imitať. i Audebat inſidiatorē regni.ſcȝ iudee q̄ lȝ tūc nō haberet regem:tñ erat vnū regnū k Dicere mēdaciť.ꝓpꝛiū crimen retoꝛq̄ns in oniā. l Sȝ cū inimicicie intantū ꝓcederēt:nō ſolū verb: ſȝ etiā fctis. m Ut etiā ꝑ q̄ſdā ꝛc̃.i.familiares amicoſ.ꝛ dicūtur a necto is.q: tales adiuicē ꝯnectūť. n Homicidia fierēt:occidebāt eñ aliq̄s de amicis onie. o Cōſiderās oniaſ ꝑiculū ꝯtētōis.infficē q̄ ꝑiculoſioꝛ ē illa q̄ eſt ꝯ̄ extraneos. p Et apoloniū inſanire.i.ardēť ꝛ male conari q Ad regeȝ ſe cōtulit.ſ.ſeleucū q̄ adhuc viuebat apd̄ quē ſꝑabat gratiā ꝛ remediū inuenire ꝑ heliodoꝝ quē ſuis p̄cib⁹ ſanauerat. r Sȝ p⁹ ſeleuci. deſcp̄ta liberatiōe tēpli ꝑ oniā. hic ꝯñr deſcribiť liberatio tēpli ꝛ ppl'i ꝑ iudā.ꝛ p̄mo tp̄e ātiochi epyphanis.ſcd̄o ātiochi eupatoris ca.x.ibi. Nūc āt de eupatore.ťcio tp̄e demetrij filij ſeleuci ca.xiiij. Pria i duaſ q: p̄mo deſcribiť ppl'i tribulatō.ſcd̄o tribulati libatio.ca. viij. Pria adhuc i duas.q: p̄ ponit inchoatō tribulatiōis ꝑ ambitōeȝ ſacerdocij.ſcd̄o tribulatōis ꝯſūmatō ꝑ inuaſionē reg̃ antiochi.ca.ſe.ibi. His itaq̄ geſtis. Pria diuidiť i duas.q: p̄ ponit triū ambitō.ſcd̄o vni⁹.ſ.iaſonis miſerabilis terminatio i p̄ncipio ſe.ca. Pria diuidiť adhuc i tres ſm ambitōeȝ triū in p̄ncipatu ſacerdocij ſibi ſuccedentiū.ſecūda ibi. Et poſt trienni tp̄s.ťcia ibi. Quā ob cām. Prima adhuc i duas.i ꝑtem.ſ.p̄ncipalem.ꝛ incidentalem.q̄ incipit ibi. Miſſo aūt. Pꝛima adhuc i duas.q: p̄mo per ambitōem Iaſonis poniť gētilitatis introductio. Scd̄o eiuſdem ꝯſūmatio:ibi. Cū aūt q̄nquēnalis. Circa p̄mū diciť. r Sed poſt ſeleuci vite exceſſum.id eſt ip̄o mortuo. s Cū ſuſcepiſſȝ regnare antioch⁹.frater eius p̄uans rēgno nepotē ſuū:vt declaratū fuit in p̄ncipio p̄mi libri. t Ambiebat Iaſon frater onie:ip̄o adhuc viuente. v Sūmū ſacerdotium:ꝛ q: nō poterat h̄ licite:iō q̄ſiuit per vias illicitas obtinē ſcȝ ꝑ pecuniā.iō ſubdiť x Adito rege ꝓmittēſ ei ꝛc̃.ꝓ trāſlatiōe ppl'i ad ritum gētiliū.iō ſequitur. y Si p̄tāti ei⁹ cōcedereť gymnaſium.i.ſcola gentilitat̃.ſic dcm̄ fuit p̄o libro.cap'o p̄mo. z Et ephebiā.i.proſtibulū pulcerrimorum iuuenum. a Et eos q̄ ꝛc̃.i.ꝙ ꝓfitereť ſe gētiliť viuere. b Mōcum rex ānuiſſet:tūȝ ꝓpt ꝓmiſſa:tū ꝓpter dilatōem gētilis ritus q̄ ſibi placebat:eo ꝙ gentilis erat. c Et obtinuiſſȝ p̄ncipatū.ſ.ſacerdocij. d Stati ad genti. ꝛc̃. iſti eñ libētius ei obediebant:eo ꝙ de ſua tribu erant.ꝛ ꝑ iſtos intēdebat trahere alios.iō ſubdiť e Et amot̃ his ꝛc̃. ſyrie. f Fuerant conſtituta:ꝑ iohānē iſta impetrantem. g Patrē eupolemij.q̄ ſcȝ eupolemi⁹ h Apud romanos ꝛc̃.vt hr̃ ſupra.j.lib. viij.ca.p̄dctā eñ fauoꝛabilia iudeis auferebat ab illis q̄ nolebāt recipe vitā gētilitatis vt ſic cogeret eos ad recipiendū. i Eteni au.ē eſt ſub ip̄a arce.ꝓpe tēplū dñi. k Gymnaſiū ꝯſtitue.i.ſcolā gētilitatis. l Et optimos q̄ſq̄ ephebоꝝ.i.pulcerrimos iuuenes. m In lupa.ponē.vt exercereť in eis viciū ꝯ̄ naturā.dr̄ eñ epheb⁹ q̄ſi valde lucid⁹ n Erat aūt h̄ nō iniciū tm̄.ſ. o Sȝ incremētū q̄dā gētili.apd̄ iudeos.cetera patēt vſq̄ ibi p Feſtinarēt ꝑ̄cipes fieri paleſtre.eſt āt paleſtra loc⁹ vbi exerceť lucta:ſic ꝛ gymnaſiū ꝛ vtrūq̄ trahiť ad ſignificādū ſcolā.eo ꝙ ibi diſputāt ſtudētes adiuicē.ꝛ idē ſignificať h̄ noīe paleſtre qd̄ ſupra nomie gymnaſij. q Et p̄bitōis ei⁹ iniuſte.i.traditōis ſue peſſime doctne.ꝛ dr̄ p̄bitio a p̄beo p̄bes. r Et i exercicijs diſci.i.in formari i exercitō tal' doctne. s Et p̄rios q̄dem honores.i.diuinū cultum i quo gl'iabanť p̄res eoꝝ t Grecas gl'ias.i.ritus ꝛ modos viuēdi in q̄b⁹ gl'iabanť greci. v Quaꝝ gr̄a ꝑicu.eos cōten.hēbat aliq̄b⁹ iaſonis

A

mes:ſi tñ euaſerit:eo ꝙ in lo-
co ſit ꝟe dei q̄dā ꝟtus Nā
ipſe q̄ hȝ in celis hitatōem
viſitatoꝛ ꝛ adiutoꝛ ē loci il-
lius:ꝛ veniētes ad maleſa-
ciēduȝ ꝑcutit ac ꝑdit. Igiť
de heliodoꝛo ꝛ erarij cuſto-
dia ita res ſe habet.

Capitulum IIII

a Simō aūt p̄dict⁹ pecu-
b niaꝝ ꝛ p̄rie dlatoꝛ ma-
c le loq̄bať de onia. tā-
e q̄ ip̄e helyodoꝝ inſtigaſſet
ad h̄ ꝛ ip̄e fuiſſȝ incētoꝛ ma-
f g loꝝ: ꝓuiſorēq̄ ciuitatis ac
h defenſorē gētis ſue:ꝛ emu-
i latorē leg̃ dei audebat inſi-
k l diatorē regni dicē. Sed cū
inimicicie intātū ꝓcederēt
m vt etiā ꝑ q̄ſdā ſimōis neceſ-
n ſarios homicidia fierent:
o cōſiderās onias ꝑiculū ꝯtē-
p tiōis ꝛ appoloniū inſanire
vtpote ducem celeſſyrie ꝛ
phenicis:ad augēdā mali-
q ciā ſymōis:ad regē ſe cōtu-
lit:nō vt ciuiū accuſatoꝛ:ſ;
cōem vtilitatē apd̄ ſemet-
ip̄m vniuerſe multitudinis
ꝯſiderās. Uidebat ei ſine
regali ꝓuidētia: īpoſſibile
eē pacē reb⁹ dari:nec ſimo-
nem poſſe ceſſare a ſtulticia
r ſua. Sȝ poſt ſeleuci vite ex-
s ceſſum: cū ſuſcepiſſȝ regnū
antioch⁹ q̄ nobiliſ appella-
t bať ambiebat Iaſon frater
v x onie ſūmū ſacerdotiū:adi-
to regi:ꝓmittēs ei argenti

talēta trecēta ſexaginta.et
ex redditib⁹ alijs talēta oc-
toginta. Sup hoc ꝓmitte-
bat ꝛ alia cētū q̄nquaginta
y ſi p̄tāti ei⁹ ꝯcedereť gymna-
z ſiū ꝛ ephebiā ſibi ꝯſtituere
a ꝛ eos q̄ i hieroſolimiſ erāt
b ātiochenos ſcribē. Mō cū
c rex annuiſſet ꝛ obtinuiſſet
d p̄ncipatū ſtatim ad gentilē
ritū cōtribules ſuos tranſ-
e ferre cepit. ꝛ amotis his q̄
hūanitat̃ cā iudeis a regi-
f bus fuerāt ꝯſtituta ꝑ iohā-
g h nē p̄rem eupolemij q̄ apud
romanos de amicicia ꝛ ſo-
cietate funct⁹ ē legatōne le-
gittima ciuiū iura deſtitu-
ens praua īſtituta ſāciebat
i Eteni auſus ē ſub ip̄ſa arce
k l gymnaſiū ꝯſtituere. ꝛ opti-
m mos q̄ſq̄ ephebоꝝ i lupa-
n narib⁹ ponē. Erat āt h̄ nō
o iniciū ſ; incremētū quoddā
ꝛ ꝑfect⁹ gētilis ꝛ alienige-
ne ꝯuerſatiōis .ꝑꝑ impij et
nō ſacerdot̃ iaſōis nepha-
riū ꝛ inauditū ſcel⁹.ita vt
ſacerdotes iā nō circa alta-
ris officia dediti eēnt. ſ; cō-
tempto temploꝛ ſacrificijs
p neglect̃ feſtinarēt ꝑ̄cipes
q fieri paleſtre. et p̄bitionis
r ei⁹ iniuſte. ꝛ i exercitijs di-
s ſci. et p̄rios q̄deȝ honores
t nihil habentes grecas glo-
rias optimas arbitrabanť
v Quaꝝ gr̄a ꝑiculoſa eos cō-
tentio habebat. ꝛ eoꝝ inſti

B

C

tuta emulabanť:ac ꝑ omia
his ꝯſiles eē cupiebāt: q̄s
hoſtes ⁊ ꝑemptores habu
x erāt. In leges eni diuinas
y impie agē impune nō cedit
z ſꝫ hꝰ tp̄s ſequēs declarabit.
a Cū autē quīquēnalis agon
b tyro celebrareť:⁊ rex p̄ns
c eſſet miſit iaſon facinoro-
d ſos ab hyeroſolimis viros
pctōres portantes argenti
didragmas trecētas i ſacri
ficiū herculis: q̄s poſtula-
uerūt hi q̄ aſportauerāt ne
in ſacrificijs erogarenť q:
nō oportēt: ſꝫ i alios ſūptꝰ
eas deputari. Sꝫ hꝰ oblata
ſūt q̄dē ab eo q̄ miſerat i ſa
e crificiū hercuł: ꝑpter p̄ſen-
f tes āt date ſt in fabricā na-
g uiū triremiū. Miſſo autē in
egyptū appolonio neſthei
h filio ꝑpter primates pto-
lomei philometoris regis
cū cognouiſſet antiochꝰ alie-
nū ſe a negocijs regni eſſe
i etum ꝓprijs vtilitatibꝰ cō
ſulens:pfectus inde venit
ioppē ⁊ inde hieroſolymā.
Et magnifice a iaſone ⁊ ci-
uitate ſuſceptꝰ:cū facularū
lumibus ⁊ laudibꝰ ingreſ-
ſus ē ⁊ inde i phenicē exer-
k citū ꝯuertit. Et poſt trien-
l nij tp̄s miſit iaſon menela-
m n um ſupradicti ſymonis fra
trem portātez pecunias re-
gi: et de negocijs neceſſa-
o rijs rn̄ſa platurꝫ. At ille cō-
p mēdatꝰ regi cū magnificaſ-
q ſet faciē ptātis eiꝰ in ſemet
ipm retorſit ſūmū ſacerdo-
tiū:ſupponēs iaſoni talen-
ta argēti trecēta. Acceptiſ-
qꝫ a rege mādatł venit:ni-
hil q̄dem hn̄s dignū ſacer-
dotio:aīos vero crudelis ty
rāni:⁊ fere belue irā gerēs
r Et iaſon q̄dē q̄ ꝓpriū frēm
s captiuauerat: ipe deceptuſ
v ꝓfugꝰ i āmanitez expulſus
x eſt regiōem. Menelaꝰ aūt
principatū q̄dem obtinuit:
y de pecunijs vero regi ꝓmiſ-
z a ſis nihil agebat cū exactio-
nem faceret ſoſtratus qui
arci erat prepoſitus. Nam
ad hunc exactio vectigaliū
b pertinebat. quā ob cauſam
c vtriqꝫ ad regem ſunt euoca
d ti. Et menelaus amotꝰ eſt
a ſacerdotio ſuccedente ly-
e ſimacho fratre ſuo. ſoſtra-
tus autē platus eſt ciprijs.
f g Et cū hec agerenť contigit
h tharſenſes ⁊ mallotas ſedi
i tionē mouere. eo ꝙ antio-
k chi regis concubine dono

aſſentiētibꝰ alijs diſſentiētibꝰ. ⁊ ſic ſciſma erat in pp̄lo qḋ eſt valde piculoſum x In leges eni ⁊c̄. ſic eni pietas ē cultus diuinꝰ. ita ipietas ē ꝯtria diuio cultui. y Impune nō cedit: q: nō dimittiť dedecꝰ culpe ſine decore iuſticie. z Sꝫ ⁊ hꝰ ſeq̄ns ⁊c̄. in ſeq̄ntibꝰ ei exponūtur multa grauiora q̄ venerūt ſup pp̄lm ꝓpť iſtas trāſgreſſiōes a Cū aūt. Poſtq̄ꝫ poſita ē gētilitatł introductō hꝰ ꝯn̄r poniť eiꝰ cōſūmatō ſaltē q̄tum ad iaſonē ſacerdotez: q̄ miſit mḡnā pecuniā in ſacrificijs hercuł expēdēdā. tale vero ſacrificiū ē gētilitatis ſūmū malū. Ideo dr̄. a Cūꝫ āt q̄nquēnal' agō. i. lucta vł haſtiludiūm ſeu aliq̄d huiuſmōi qḋ ſcł' fiebat in. v. ānis. ⁊ iſtō de q̄ hꝰ agiť fiebat i venerationē herculis. b Et rex p̄ns eēt. ſ. antiochus nobilis. c Miſit iaſon facinoroſoſ. i. facinoribꝰ plenos Aūgꝰ. Vſus plena notat hūdus ſimilar. bilis aptat. d Viros pctōres. ꝺ ſua ſecta. pp qḋ de illis ꝯfidebat: tn̄ erāt minꝰ mali q̄ꝫ ille: q̄a pecuniā quaꝫ portabāt ꝓ ſacrificijs hercuł rogauerūt expēdi i vſibꝰ alijs. ideo ſeq̄ť poſtea. e Propť p̄ntes āt. i. ꝓpť p̄ntātes dictam pecuniā. f Date ſūt i fabricā nauium triremiū. a tris qḋ ē tres ⁊ remꝰ remi. hēbant eni ille naues tres ordines remoꝝ. g Miſſo āt. hec ē ps icidētal' in q̄ poniť q̄dā incidēs illiꝰ tp̄is. Ptolomeus eni philometor cū adhuc eēt puer ſucceſſit pr̄i i regno egypti: ⁊ q: erat nepos antiochi epyphanis vtpote filiꝰ ſororis ſue: ſic oñdiť pleniꝰ Dan. x. ideo ātiochꝰ accepit aliq̄s ciuitates de rḡno egipti q̄ſi curā gerēs ꝺ regno nepotł ſui. ſꝫ cū poſtea nollet eas reddē. p̄ncipes egipti mouerūt ꝯ eū bellū zelātes ꝓ ſuo rḡe ⁊ ſic fuit alienatꝰ a negocijs nepotꝭ ſui. ⁊ hꝰ ē qḋ dr̄. g Miſſo āt i egiptū appolonio. iſte fuit miſſus a rḡe antiocho h Propť p̄mates ptolomei: nolētes ꝙ antiochus ſe itromitteēt de negocijs egipti. de hꝰ ei audierat ātiochus rumores: ⁊ voluit ſcire ꝟitatē ꝑ iſtū appoloniū qḋ ⁊ fcm̄ fuit. ideo ſb̄diť. Cū cognouiſſꝫ ⁊c̄. i Proprijs vtili. cōſulēs. ſ. vt ciuitates q̄s priꝰ accepat tenē poſſꝫ in augmētū ſui regni. Cetera patēt. k Et pꝰ triēnij tp̄s. poſt ābitionē iaſonis. hꝰ ꝯn̄r poniť ābitio menelai: cū dr̄. l Miſit Iaſon menelaū. q̄ de ſua mala ſecta erat: ⁊ ſic i eo cōfidebat. m Supradicti ſymōis. de tribu benyamin. vt hr̄ ca. p̄ce. n Frēm. i. i malicia ſibi parē. vt exponūt aliq̄ ſeq̄ntes dictū ioſephi: dicētł ꝙ iſte menelaꝰ ⁊ iaſon fuerūt frēs onie pōtificis: ſꝫ q: pp dcm̄ ioſephi de q̄ certū ē ꝙ mlt'a falſa ponit nō vr̄ auctoritas hꝰ libri dimittēda: nec eiꝰ lr̄a extorte exponēda maxīe cū ad legēdū ſit receptꝰ ab eccl'ia: pp qḋ ſaluo meliori iudicio videť mihi ꝙ iſte menelaus ꝓprie diť frať ſymōis de tribu beniami. Si vero ꝯ hꝰ obijciať ꝙ iſte menelaꝰ fctūs fuit ſūmꝰ ſacerdos: vt dr̄ i lr̄a. ꝙ retorſit in ſemetipm ſūmū ſacerdotiū qḋ debebať filijs aarō tm̄: dicēdū ꝙ hꝰ nō valꝫ nā hꝰ ſacerdotiū obtinuit ꝑ antiochū idolatrā ⁊ gētilē. ꝓpť qḋ n̄ curabat ꝺ q̄ tribu iudeorū pōtifex eēt: ſꝫ ſolū de vtilitate tēpali quā īn hr̄et. ideo ſb̄diť o At ille ꝯmēdatuſ rḡi: ꝑ miſtros aſſiſtētes ſibi: q̄bꝰ mūera dederat menelaus. p Cum mḡnificaſſꝫ faciē ptātł eiꝰ ꝑ mūera q̄ apportauerat: ⁊ noīe ſuo magł q̄ꝫ iaſonis obtulerat: ⁊ alia mittē de futuro ꝓmiſerat. vt hr̄ infra. q In ſemetipm retorſit ⁊c̄. a rege ſibi ꝯceſſuꝫ. cetera patēt vſq̄ꝫ ibi. r Et iaſon q̄dē q̄ ꝓpriū frēm. ſcꝫ oniā. s Captiuauerat. ipo exn̄te i antiochia officiū eiꝰ male ipetrauerat t Ipſe dece. ꝑ menelauꝫ. v Profugꝰ. tuꝫ q: ꝑuatꝰ erat ſacerdotō tn̄ q: ſoluē nō poťat ipoſitā ſibi ſummā. x Menelaꝰ āt ⁊c̄. ſ. ſacerdocij. y De pecuñ. vero repromiſ. vt dcm̄ ē. z Nihil agebat: ⁊ ſb̄diť cā cū dr̄. a Cū exa. face. ſoſtratꝰ. ideo nō ꝑmittebat ꝙ de lauatōne pecūie ſe itromitteēt menelaꝰ b Quam ob cām. hꝰ ꝯn̄r agiť ꝺ ābitōe lyſimachi: cuius ꝑ poniť inſtitutō. ſcd̄o eiꝰ deſtitutō: ibi. Multł aūt ſacrilegijs. Prīa i duas. q: ꝑ poniť inſtitutō lyſimachi. ſcd̄o mors onie iuſti: ibi. ⁊ cū agereť. Circa p̄mū dr̄. b Quā ob cām vtriqꝫ. ſ. menelaꝰ ⁊ ſoſtratꝰ c Ad re. ſūt euoca. menelaꝰ. eo ꝙ pecuniā ꝓmiſſaꝫ n̄ mittebat. ſoſtraťꝰ vero q: menelaū exactōem facē nō ſinebat. pp qḋ menelaꝰ ipm accuſabat. d Et menelaꝰ ⁊c̄. hꝰ ꝓcurāte ſoſtrato ⁊ alijs mōis q̄bꝰ poťat ꝑ ambitōeꝫ: ſic dcm̄ ē. ſ. de iaſone ꝙ officiuꝫ ſui fr̄is onie male ꝓcurauerat. Dicūt tn̄ hꝰ expoſitores aliq̄ ſequētes dcā ioſephi: ꝙ iſte lyſimachꝰ n̄ fuit frať menelai: ſꝫ dr̄ hꝰ eiꝰ frať: eo ꝙ fuit ſibi ſil'is i malicia. ſic dr̄ ꝙ tutbil et chymera ſunt frēs. ſꝫ hec expō vr̄ erronea: maxīe q̄n ſcribiť hyſtoria: vbi nō ē vtēdū metaphora ſic ē i ꝓpoſito: ꝓpť qḋ melꝰ vr̄ dici ſeq̄ndo textū libri. ꝙ iſti tres. ſ. lyſimachꝰ, menelaꝰ. ⁊ ſymō tēpli ꝑpoſitꝰ frēs fuerūt. e Soſtratꝰ āt ⁊c̄. ſic freq̄nť mutāť baliui regł. iſula vero cypri ſbiecta tūc erat antiocho regi. f Et cū hec. hꝰ inťponiť mors onie. cuiꝰ ꝑ deſcribiť occiſio. ſcd̄o vīdicatō. ibi Ob quā cāꝫ Circa p̄mū ꝑmittiť tp̄is oportūitas cū dr̄ g Cōtigit thar. ⁊ mallo. i. ciues duaꝝ ciuitatū h Seditōeꝫ mouē ꝯ regē antiochū i Eo ꝙ antio. regł cōcubi. i datiuo caſu. k Dono eſſent

l cẽnt dati. Feſtinanter itaq̃
m rex venit ſedare illos. Re-
n licto ſuffecto vno ex comi-
o tib⁹ ſuis andronico. Rat⁹
p ẽt menela⁹ accepiſſe ſe tp̃s
oportunũ: aurea q̃dã vaſa
e tẽplo furat⁹ donauit an-
dronico: ⁊ alia vendiderat
thiro ⁊ p vicinas ciuitates
Q̃d cũ certiſſime cognouiſſet
q onias: arguebat eum ipſe
r in loco tuto ſe cõtinẽs anti
ochie ſecus daphnez. Vñ
menela⁹ accedẽs ad andro
nicũ rogabat vt oniã interfi-
ceret. q̃ cũ veniſſet ad oniã
⁊ datis dextrꝭ cũ iureiurã
do q̃uis eẽt ei ſuſpect⁹ ſua
ſiſſet de aſylo pcedẽ: ſtati
eũ peremit nõ verit⁹ iuſticiã
s Ob quã cãm nõ ſolũ iudei
ſꝫ etiã alie q̃z natões indig-
nabant. ⁊ moleſte ferebant
de nece tãti viri iuſta. Sꝫ
regreſſuz regẽ de cilicie lo-
cis adierũt iudei apd̃ anti-
ochiã ſilꝫ ⁊ greci: q̃rentes
de iniq̃ nece onie. Cõtriſta
tus itaq̃ ẽ aĩo ãtioch⁹ pp
oniã: ⁊ flex⁹ ad miam lacri
t mas fudit: recordat⁹ defũ-
v cti ſobrietatẽ vt modeſtiaz
x Accẽſiſq̃ animis androni
y cũ purpura exutũ p totã ci-
z uitatẽ iubet circũduci: ⁊ in
eo loco i quo i oniaz impie
tatẽ cõmiſerat ſacrilegum
vita puari: dño illi cõdignã
a retribuẽte penã. Mult' aũt
ſacrilegijs i tẽplo a lyſima
b cho cõmiſſis menelai con-
c d ſilio ⁊ diuulgata fama: con
gregata ẽ multitudo aduer
ſum lyſimachuz multo iam
auro exportato. Turb' aũt
inſurgẽtib⁹ ⁊ aĩs ira reple-
tis: lyſimach⁹ armatis fere
tribus milib⁹: iniq̃s mani-
bus vti cepit: duce quodaz
tyrãno etate pariter ⁊ demẽ-
tia puecto. Sꝫ vt itellexe-
rũt conatuz lyſimachi: alij
lapides. alij fuſtes validoſ
arripuere: q̃dã vo cinerez i
lyſimachũ iecere. Et multi
q̃dem vulnerati: q̃dam aũt
e ⁊ pſtrati. oẽs vo i fugã cõ
f uerſi ſunt. Ipm etiã ſacrile
gũ ſecus erariũ interfecerunt
g h De his ergo cepit iudiciũ ad-
uerſus menelaũ agitari Et
cũ veniſſet rex tyrũ ad ipum
negociũ detulerũt miſſi tres
i viri a ſeniorib⁹. Et cum ſu
k peraret menela⁹: promiſit
ptolomeo multas pecunias
l dare ad ſuadendum regi.
Itaq̃ ptolome⁹ in q̃daz a-
trio poſitũ q̃ſi refrigerandi
m grã regẽ adijt. ⁊ deduxit a
ſnia: ⁊ menelaũ q̃dem vni-
uerſe malicie reũ criminibus
n o abſoluit: miſeros aũt q̃ etiaz
ſi apd̃ ſcithas cãz dixiſſent
inocentes iudicarent: hos
p morte damnauit. Cito ergo
q r iniuſtã penã dederunt q̃ p
s t ciuitate ⁊ pplo ⁊ ſacrꝭ vaſ
v cãm pſecuti ſũt. Quãobrẽ
tyrij q̃z indignati: erga ſe-
pulturam eorum liberaliſſi
x mi extiterunt. Menelaus
autem propter eorum qui
in potentia erant auariciaz
y permanebat in poteſtate:
creſcens in malicia ad inſi-
dias ciuium.

Capitulum V

a EOdem tempore an-
tiochus ſecũdam p
fectionem parauit in
b c egyptum. Contigit autem
per vniuerſam hieroſoly-
morum ciuitatem videri di
ebus quadraginta per aera
d equites diſcurrẽtes aura-

daꝛꝭ. dolebãt eñ q̃ ſub dñio talis mulieris eſſent poſiti.
l Feſtinant itaq̃ ⁊c̃. ne mai⁹ malũ oꝛireꝭ cõtra ipum: ſꝫ p
quẽ modũ nõ dĩ h. ſꝫ veriſile ẽ q̃ donũ illud retractauit: ⁊
cõcubine ſue aliꝭ puidit m Relicto ſuffecto. i. ſb ſe facto
locũ ei⁹ tenẽte. n Vno ex co. ſu. an. i. antiochena ciuita
te. o Rat⁹. i. opi
nat⁹. ⁊ dĩ a reoꝛ ris.
p Menelaus acce
piſſe ⁊c̃. ad moꝛtem
onie pcurãdũ in re
gis abſentia p andro
nicũ cupidũ. Cetera
patẽt vſq̃ ibi.
q Arguebat eũ. de
furto notabili rei ſa
cre r In loco tuto
ſe cõtinẽs. i. q̃ nullus
ſb pena moꝛtꝭ aude
bat aliquẽ ledẽ: pꝑ
qd̃ dicebaꝭ aſylũ: ab
a qd̃ ẽ ſine ⁊ ſilen qd̃
eſt tract⁹: q2 non eſt
phas alicui ibi tãgẽ
⁊ offendẽ aliũ. Ceta
patẽt: s Ob quã
cãm. h cõn̄r ponit oc
ciſiõis dcẽ vĩdicatõ
⁊ pꝫ lr̃a vſq̃ ibi.
t Defũcti ſobꝛieta-
tẽ in potib⁹ ⁊ cibis.
v Et modeſtiaz. in
verbis ⁊ factis.
x Andronicũ pur-
pura exutũ tanq̃ de
ſtatu dignitatꝭ depo
ſitũ ⁊ degradatum.
y Per totaz ⁊c̃. vt
vindicta ſceleris oi-
bus appareret.
z Et i eodẽ loco ⁊c̃
vt ſic culpe rñderet
pena. a Multis
ãt. Poſtq̃ ſupꝛa po
ſita ẽ lyſimachi inſti
tutio. h ponit ei⁹ de
ſtitutõ. ⁊ ſcd̃o mene
lai reſtitutio: ibi. De
his ꝫ. Circa pmũ dĩ
a Multꝭ aũt ⁊c̃. ſ. i
diuini cult⁹ diſſipa-
tiõe: ⁊ vaſoꝝ aureo-
rũ furtiua ſbtractõe
b Menelai cõſilio.
vt de auro ptẽ hrẽt
⁊ vt pplo cõ lyſima
chum cõcitato ipe ſa
cerdotiũ recuparet:
ſic ⁊ fcm̃ fuit vt ex ſe
quentibus patebit.
c Et diuul: fama. d̃
dcis ſacrilegijs a ly
ſimacho cõmiſſis.
d Cõgregata ẽ mul
titudo ⁊c̃. iniq̃s ma-
nib⁹ vti cepit multi
tudinẽ cõ ſe cõmotã i-
terficiẽdo p iiq̃s q̃s
armauerat. ceta patẽt vſq̃ ibi. e Oẽs vo i fugã cõuer-
ſi ſunt. ſ. q̃ erãt cũ lyſimacho. f Ipm etiã ſacrilegũ. ſ. ly
ſimachũ ſecus erariũ interfecerũt. g De his ergo. h cõn̄r
deſcribiꝭ menelai reſtitutio: qui cum pdictis debuiſſet ad

moꝛtẽ cõdẽnari: p pecunias tñ fuit reſtitutus ad pncipatũ
ſacerdotij. Dĩc igiꝭ. g De his ergo. ſ. de auro furtiue
ſbiato de templo. h Cepit iudiciuz ⁊c̃. q2 factũ fuerat
eius cõſilio. ⁊ q2 ad hoc ſecuta fuerat plurium occiſio.
i Et cum ſupareꝭ menelaus. i. cõuinccreꝭ de dcis crimi-
bus. k Promi-
ſit ptolomeo: regi fa
miliari. l Ad ſua
dendũ regi. p mene
lao ⁊ cõtra aduerſa-
rios ſuos. m Et
deduxit a ſnia. quaz
cogitauerat dare cõ
tra menelaum. dans
ſniam per cõtrariuz.
n Miſericors au
tem. ſ. accuſantes me
nelaum. o Qui
etiam ſi apd̃ ſcithas G
qui ſũt barbari irrõ
nales ⁊ crudeles po
puli. p Cito er-
go. i. pcipitanꝭ ⁊ ma
le. q Iniuſtã pe-
naz dederũt. ſupple
cis r Qui pro ci
uitate hieruſalem.
s Et populo fideli.
t Et ſacrꝭ vaſis. fu
ratis. v Cauſam
pſecuti ſunt contra
menelaũ. x Me
nelaus autẽ ⁊c̃. quia
pꝑter dona eius cõ
mendabãt euz apud
regez. z Perma
nebat i poteſtate: ſũ
mi ſacerdotij.

Capitulum V.

EOdem tempe
Poſtq̃ ſupi⁹
deſcripta ẽ ia
ſonis fuga: h deſcri
bitur ei⁹ miſerabilis
terminatio: cui⁹ pmo
ſignũ premittiꝭ. ſe-
cũdo ſignatũ ſbdiꝭ.
ibi. Sed cum falſus
rumoꝛ. Circa primũ
dĩ. a Eodem tpe
antioch⁹. ſ. epyphan-
nes a Scd̃am p
fectõem pauit in egi
ptũ. pꝛius eñ intra-
uerat egyptũ q̃ſi cu
ram gerens nepotꝭ A
ſui. ſꝫ alienatus a ne
gocijs eius p pꝛima
tes egypti. vt dcm̃ ẽ
cap̃. pcedenti Scd̃o
pꝛepauit exercitum
ad intrandum ibi.
b Cõtigit autẽ illo
tẽpe. c Per vni
uerſam ⁊c̃. nõ eſt p h
intelligendũ q̃ ſin-
gulis dieb⁹ fieret ap
paritio iſta: ſꝫ qd̃ infra ſpaciũ. xl. dieꝝ pluries fuit viſa: ſic
Actuũ j. cap̃. dĩ. q̃ xp̃s poſt reſurrectiõem ſuã p dies qua-
draginta apparuit diſcipulis ⁊ tamẽ non apparuit eis ſin
gulis diebus. d Auratas ſtolas: id eſt tunicas que in

tas ſtolas habentes ⁊ ha-
ſtas quaſi cohortes arma-
e tas: ⁊ curſus equorum per
f ordines digeſtos: ⁊ ɔgreſ-
g ſiones fieri cominus ⁊ ſcu-
h torꝫ mot⁹: ⁊ galeatorꝫ mul-
i titudinē gladijs diſtrictis
⁊ telorꝫ iact⁹: ⁊ aureorꝫ ar-
morū ſplēdorē: oiſqꝫ gene-
k ris loricarꝫ. Qua ꝓpter oēs
rogabāt i bonū mōſtra cō-
l uerti. Sed cū falſus rumor
exiſſet: tāqꝫ vita exceſſiſſet
m antioch⁹ aſſūptis iaſon nō
n min⁹ mille viris aggreſſus
eſt ciuitatē repēte: ⁊ ciuib⁹
ad murū ɔuolātib⁹ ad vlti-
mū apꝑhēſa ciuitate mene-
laus fugit i arcē. Iaſon vo
nō ꝑcebat i cede ciuib⁹ ſuiſ
nec cogitabat ꝓſperitatem
aduerſuꝫ ɔgnatos malū eē
maximū arbitrās hoſtiū et
nō ciuiū ſe trophea capturꝫ
Et pͥncipatū q̄dē nō obti-
nuit: finē vo inſidiarꝫ ſuarꝫ
ɔfuſionē accepit: ⁊ ꝓfugus
o p iterꝫ abijt i āmanitē. Ad vl
q timū i exitiū ſui ɔcluſus ab
aretha arabū tyrāno fugi-
ens de ciuitate i ciuitatem
r omnib⁹ odioſus: vt refuga
legū ⁊ execrabil' vt pͥe ⁊ ci
uiū hoſt': i egiptū extruſus
eſt ⁊ q̄ mltos de pͥa ſua ex
s t pulerat: ꝑegre perijt lace-
demonas ꝓfect⁹: q̄ſi ꝓ co-
gnatōe ibi refugiū habitu-
rus. ⁊ q̄ inſepultos multos
v abiecerat: ipe ⁊ illamētat⁹
⁊ inſepult⁹ abijcit ſepultu-
ra neqꝫ ꝑegrina vſus: neqꝫ
patrio ſepulcro ꝑticipans.
x y His itaqꝫ geſtis ſuſpicat⁹
eſt rex ſocietatē deſerturoſ
a iudeos ⁊ ob h ꝓfect⁹ ex e-

b c d e gypto efferat⁹ aīs ciuitateꝫ
q̄deꝫ armis cepit. Iuſſit āt
militib⁹ interficē: nec par-
cere occurſantibus: ⁊ ꝑ do
mos aſcēdentes trucidare
Fiebāt ergo cedes iuuenū
ac ſeniorꝫ mulierꝫ ⁊ natoruꝫ
exterminia: vginūqꝫ ⁊ puu
f lorꝫ neces. Erāt āt toto tri-
g duo octogita milia interfe-
h cti: q̄draginta milia vincti:
i k nō min⁹ aūt venūdati. Sꝫ
l nec iſta ſufficiūt. Auſus eſt
etiam intrare templum vni-
m uerſa terra ſanctius mene-
n lao ductore qui leguꝫ ⁊ pa-
o p trie fuit proditor ⁊ ſceleſtiſ
manibus ſumēs ſancta va-
ſe que ab alijs regibus et
ciuitatibus erant poſita ad
q ornatum loci ⁊ gloriaꝫ: cō-
r trectabat indigne ⁊ conta-
s minabat. Ita alienat⁹ mē-
te antiochus nō conſidera-
bat ꝙ propter peccata ha-
bitantium ciuitatem modi-
cum deus fuerat iratus: ꝓ-
pter quod ⁊ accidit circa lo-
cum deſpectio. Alioquin
niſi contigiſſet eos multis
peccatis eſſe inuolutos. ſi-
cut helyodorus qui miſſus
eſt a Seleuco rege ad ex-
poliandum erarium. etiam
hic ſtatim adueniens fla-
gellatus et repulſus vtiqꝫ
fuiſſet ab audacia. Veruꝫ
non propter locum gētem.
ſed propter gentem locum
deus elegit. Ideoqꝫ et ip-
ſe locus particeps factus
eſt populi malorum. po-
ſtea autem fiet ſocius bo-
norum. et qui derelictus
in ira dei omnipotentis eſt.
iterum in magni domini

duūtur ſup arma ad decorē. e Et curſus equorꝫ ⁊c. id
eſt diſpoſitos ſm artem militarem. f Et cōgreſſiones
fieri cominus. i. de prope. g Et ſcu. motus. q̄ in pugna
aliq̄n leuātur ſurſum. aliq̄n ad dexterā. aliq̄n ad ſiniſtram
mouētur. h Et galeatorꝫ. i. hoim galeas habentium.
i Multitudinem
gla. diſtri. i. diuerſi-
mode motis. nūc fe-
riendo pūctim: nūc
ceſim. k Qua ꝓ-
pter oēs ⁊c. i. ꝙ talia
eēnt ſigna futuri bo
ni: fuerunt tñ ſigna
mali. ſ. depopulatio
nis ciuitatis. pmo ꝑ
iaſonē. poſtea ꝑ an-
tiochū epyphanē. ſi
cut añ ſbuerſiōꝫ hie
ruſalē ꝑ rhomanos
appuerūt ſigna mul
ta: ſicut narrat Ioſe
phus lib. de iudaico
bello q̄ tñ h ꝓpt ꝓli-
xitateꝫ omitto. ⁊ q̄a
eorꝫ aliq̄ h ponūtur
in glo. l Sed cū
fal. rumor. Hic ɔſe-
q̄nter ponit ſignatū
ad iaſonis impetuꝫ.
cum di. l Sꝫ cū
falſus ⁊c. ſ. de morte
antiochi. m Aſ-
ſumpt' iaſon nō mi.
mil. viris. imo mag'
pluribus. n Ag-
greſſus eſt ciuita. re
pēte hierl'm vñ fue-
rat ꝓfugus ꝑ factuꝫ
menelai. vt dcm̄ ē ca
pi. pcc. credebat em̄
B iaſon regē mortuū ⁊
ſciebat eius filiū ad
huc eē puerum. ⁊ ſic
credebat hr̄e tēpus
aptū ad recupanduꝫ
ſacerdotiū: q̄ priua-
tus fuerat per antio
chū cetera patēt vſ-
qꝫ ibi. o Abijt in
āmanitē: vñ venerat
ierl'm. p Ad vlti. i.
exitiū ſuū. i. ad ſuuꝫ
exterminium.
q Cōcluſus ab are
tha arabuꝫ tyrāno. q̄
ꝑſeq̄bat eū. ⁊ ſic ptꝫ
ꝙ nō ſolū erat odio
ſus iudeis: ſꝫ etiā gē
tib⁹ externis. r Ut
refu. leguꝫ. i. apoſta-
ta a lege diuina.
s Peregre. perijt
id ē in aliena terra.
t Lacedemōas ꝓ-
fectus. iſti erāt ſpar
ciate q̄ erāt iudeis ɔfederati. vt dcm̄ ē. s. j. li. ca xij. ꝓpt qd̄
credidit ibidē hr̄e refugiū. ſꝫ inuenit ɔtrium. q: ſptiate co-
gnouerūt mala q̄ fecerat genti iudeorꝫ. io ſbdit. v Ipe
⁊ illamētat⁹ ⁊c. ⁊ ſic videt ꝙ ibi fuerit occiſus: ⁊ corp⁹ ei⁹
ꝓiectum beſtijs ⁊ auibus deuorādum. x His itaqꝫ ge
ſtis. Poſtqꝫ deſcripta ē inchoatio tribulatōnis iudeorum
propter ambitōem ſacerdotij. Hic conſequenter ponitur
eius cōſūmatio ꝑ oppſſionē regis antiochi. Circa qd̄ pͥ
mo ponit vaſtatō pleb. ſcdo ſbuerſio legis. ca. ſe. Pͥa in
duas. q: pmo ponit vaſtatō pleb in regis pñtia. ſcdo i ei⁹
abſentia. ibi. Igit antioch⁹. Circa pmum ꝑ ponit vaſtatio
ppli. ſcdo violatō tēpli. ibi. Sꝫ nec iſta. Circa primū dicit.
x His itaqꝫ geſtis
ſcꝫ ꝙ ciuitas irl'm a
iaſone capta fuiſſꝫ ⁊
ꝙ menela⁹ ab eo pō
tifex deſtitut⁹ i arcē
refugiſſet: vt pdictū
eſt. y Suſpicat⁹
eſt rex antiochus.
z Societatē deſer
turos iudeos. i. tri-
butū ſibi negaturos
a Et ob hoc profe
ctus ex egipto vñ re C
uertebat de mādato
romanorꝫ. b Effe
ratis anis. tū ꝓpt re
pulſionē ſui de egy-
pto. tuꝫ q: credebat
iudeos receſſiſſe a
ſuo dño. c Ciui-
tatem q̄dem hierl'm
d Armis cepit. co
ꝙ erat itra diuiſa. vt
ptꝫ ꝑ pdcā e Iuſ
ſit aūt militib⁹ intfi
cere gñalit abſqꝫ ſe-
xus vel etatis diſtīn
ctiōe. f Erāt aūt
toto triduo: q̄ dura-
uit illa occiſio.
g Octogita milia i
terfecti: q: q̄rebant i
locis occult' vbi ſe
abſconderant.
h Quadragita mi-
li. victi. vt ducerent
in captiuitatē. i Nō
min⁹ aūt venūdati. i.
ſuos ⁊ ancillas mer
catorib⁹ q̄ ad h vene
rāt. k Sꝫ nec iſta.
h ɔñr ponit tēpli vi
olatio. cum dicitur.
l Auſus ē ⁊c. q: de-
dicatū erat cultui di
uino. ceſa vo culto-
ribus idolorum.
m Menelao ducto
re. q̄ eɔtrio debuiſſet
ꝓ emūitate tēpli ꝫe-
lare. Ideo ſeq̄tur.
n Qui legū diuia-
rū. Et pͥe. i. iudee.
p Fuit ꝓditor ⁊c.
ſumēs ſctā vaſa q̄ ab
alijs regib⁹ ⁊c. ſ. Cy-
ro ⁊ Dario. vtꝫ. j. Eſ
dre. ⁊ ſeleuco ſupra.
iij. ca. q Cōtrecta
bat indigne. ꝓpͥjs
manibus. r Et ɔtaminabat. applicando alijs vſibus.
s Ita alienat⁹ ⁊c. nō q: pdidiſſet vſuꝫ rōnis: ſꝫ q: nō cō-
ſiderabat potentiā dei q̄ helyodorꝫ flagellauerat ꝓpt iua-
ſionē tēpli. s. iij. ca. qd̄ fcm̄ erat ꝑ regnū aſſyrie notorium
propt qd̄ nō eſt veriſile q̄n ad noticiā antiochi deueniſſet
ſed dñs ꝓpter pctā populi pmittebat locū contēni. ſic di-
xerat dñs Salomoni. iij. Regum. ix. cetera patent.

t Igit antiochus. Hic ɔſr deſcribit vaſtatio ppli i regis abſentia: ⁊ diuidit in duas partes. ſ. in principalē ⁊ incidētalem: que incipit ibi. Iudas aūt. Circa pmū primo ponit receſſus antiochi de iudea ſpoliato templo. ⁊ patʒ lra vſqʒ ibi. v Exiſtimās ſe ⁊c. hyperbolica locutio ē: ad expmendum ſupbie ſue magnitudinē. x Reliqt aūt ppoſitos ⁊c.

B iudeoꝝ poſt ſuū receſſum. y Hieroſolymis quidem ⁊c. id eſt. oriundum de phrigia in qua regione ē troia. z Moribꝰ crudeliorē eo. ſ. antiocho. a In garizim: q eſt mons in regione ſamarie. b Qui grauiꝰ ꝙ ceteri ⁊c. qr ſamaritani ſemp fuerunt moleſti iudeis: vt patet in Eſdra ⁊ neemia. c Cūqʒ appoſitus eēt ꝯ iudeos. i. firmatus in ꝓpoſito nocēdi eis. d Miſit odioſum principem apolloniū: de cuius nequicia ⁊ morte hr. i. li. iij. ca. e Pacē ſimulans vt haberet ingreſſum in ciuitateʒ. f Oēſqʒ q ⁊c. ex h g Vident qr armationē iſtaʒ ſimularet fieri ad aliquē ludūʒ exercendū vt haſtiludiū ⁊ hmōi: ad qd videndū conuenerunt plurimi ⁊ illos pmo iuſſit interfici qntum ad viros etatis pfectꝰ ſm iuſſum regis. g Iudas aūt Hec eſt pars incidentalis in q ponit fuga iude cū pluribꝰ alijs ad loca deſerta: eo qr nō poterant mala que fiebant in hieruſalem impedire. ſic ergo dicit. g Iudas aūt ⁊c. non in numero fratrū ſuoꝝ ſed magis quintus: vt habetur ſupra. i. li. cap. ij. ſed in numero ſummoꝝ ſacerdotū: vt dicit gloſa: non tamen incipiendo ab aaron: quia multo plures fuerūt: ſed a principio regni grecoꝝ: qd vt dicūt gloſatores aliqui: incepit a ſeleuco: qui in ſyria ſucceſſit alexandro magno: ⁊ tunc ſummus ſacerdos fuit onias iaddi filius: qui ſm hoc dictum fuit primus. Symon iuſtus ſecundus eleazarus filius onie tertius. Manaſſes quartus eleazari auunculus. quintus onias ſymonis iuſti filius. ſextꝰ ſymon onie filius. ſeptimus onias huiꝰ ſymonis filiꝰ quē interfecit andronicus: vt dictū eſt capitulo pcedenti. octauus iaſon. nonus menelaus. decimus iudas machabeus. Hoc accipit de glo. rabani ſuper locum iſtum: que accipitur de dictis ioſephi: ſed videt in duobꝰ deficere. Primo qr liſimachus ſucceſſit menelao ſm textuʒ huiꝰ libri ſupra quarto capitulo: qui maioris eſt auctoritatis ꝙ dictū ioſephi vel rabani: ⁊ ſic eadē ratione qua numerant hic iaſon ⁊ menelaus numerari debet liſimachus in decimo loco et nō iudas. ſecundo deficit quia ponit regnū grecoꝝ incipere a ſeleuco: quod tamen incepit ab alexandro magno vt dictum eſt ſupra pmo capitulo primi libri. ꝓpter quod videt mihi qr hec enumeratio incipere debeat a tēpore alexandri magni: ⁊ tunc ſm oēs hyſtoriographos iaddus erat ſummus pontifex iudeorū: cui ſi cōnumeret onias filius eius ⁊ alij conſequenter nominati vſqʒ ad oniā quem interfecit andronicus: inuenit qr iſte vltimus onias fuit nonus. ⁊ per cōſequēs iudas decimus ꝗtuʒ ad intrantes legitime: iaſon aūt menelaus: ⁊ liſimachus ſunt ab hoc numero eijciendi: tum quia male intrauerunt: tum quia cultum diuinum diſſipauerunt: vt patet ex ſupradictis ⁊ ſic non fuerunt ſummi ſacerdotes ſm rem: ſed tm̄ ſm nomen et vſurpationem. h Et feni cibo veſcentes. id eſt. terra naſcentibus que poterant in deſerto reperiri: quia ſolo feno non poterant ſuſtentari.

recōciliatiōe cū ſumma glīa
t exaltabit. Igit antiochus
mille ⁊ octingentis ablatis
de tēplo talētis velocit an-
v tiochiā regreſſus eſt: exiſti-
mās ſe ꝑ ſupbia trā ad na-
uigādū: pelagus vō ad iter
agendū deductuꝝ ꝓpt men
x tis elatiōe. Reliqt aūt pre
poſitos ad affligēdā gētem
y hieroſolymis qdez philip-
z pum genere phrigē: mori-
bus crudeliorē eo qʒ a quo
a ɔſtitutꝰ ē: in garizim aūt an
b dronicū ⁊ menelaū qui gra-
uius ꝙ ceteri imminebāt ci
c uibus. Cūqʒ appoſitus eēt
d ꝯ iudeos: miſit odioſuʒ pn-
cipem appolloniū cū exerci
tu vigintiduobꝰ milibꝰ: p-
cipiens ei oēs pfecte etatis
interficere: mulieres ac iu-
uenes vendere. Qui cū ve-
e niſſet hieruſolymā pacē ſi-
mulans quieuit vſqʒ ad diem
ſanctū ſabbati: ⁊ tunc feria-
tis iudeis arma capere ſuis
f pcepit. Oēſqʒ ſit q ad ſpe-
ctaculū ꝓceſſerant: trucida
uit: ⁊ ciuitatē cū armatis di-
ſcurrēs ingentē multitudi-
g nem pemit. Iudas aūt ma-
chabeus q decimꝰ fuerat:
ſeceſſerat in deſertum locuʒ
ibiqʒ int feras vitam in mō-
h tibus cuʒ ſuis agebat: ⁊ fe-
ni cibo veſcentes demora-
bantur ne particeps eſſent
coinquinationis.

Capitulum VI

a Sed nō poſt mltū tpis
b miſit rex ſenē quendaʒ
c antiochenū q cōpelle
d ret iudeos vt ſe trāſferrent
e a patrijs ⁊ dei legibꝰ: con-
taminare etiā qd in hieroſo
lymis erat tēplum: ⁊ cognomi
f nare iouis olympij et in ga
g riſim ꝓut erant hi q locū in
h habitabant iouis hoſpita-
i lis. Peſſima autē ⁊ vniuer
k ſis grauis erat malorum in
l m curſio. Nā tēplū luxuria et
commeſſationibus erat ple
num: ⁊ ſcortantiū cum me-
retricibꝰ: ſacratiſqʒ edibus

Capitulum. vj.

A Sed non poſt multum temporis. poſtqʒ deſcripta eſt plebis vaſtatio. Hic conſequenter deſcribitur legis abolitio: ⁊ primo i regis abſentia ſecundo in eius preſentia capitulo ſeqnti. Prima in duas: quia primo introducitur gentilitatis forma. ſecundo rebellibus imponitur pena: ibi. Erat autem. Circa primum introducitur forma gentilitatis: primo ꝗtum ad modum viuendi cum dicitur. b Miſit rex ſenem ⁊c. i. vnū ſacerdotem gentilem: idem enim ſignificat ſenex in greco: qd preſbyter in latino. vnde primo de anima vbi tranſlatio noſtra habet. Si ſenex haberet oculū iuuenis videret vtiqʒ vt iuuenis. in antiqua tranſlatione habetur. Si preſbyter haberet oculū iuuenis ⁊c. c Qui compelleret iudeos. primo verbis pſuaſiuis: poſtea tormentis. d Et ſe transferrent ⁊c. a legibus datis in monte ſynai patribus. e Contaminare etiam. Hic ſecundo ꝗtum ad contaminationem templi cum dicitur. e Contaminare etiam ⁊c. dedicando ipſum cultui iouis olympij: quod prius erat dedicatū cultui veri dei. f Et in gariſim ⁊c. Ad intellectum huius ſciendum quod ſicut dicit ioſephus antiquitatis iudaice libro. xij. ſanaballath ſamaritanus dedit filiam ſuam vxorem manaſſe fratri ſummi ſacerdotis iudeoꝝ. Qui volens habere honorem ſacerdotalem: rogauit ſocerum vt edificaret ſibi in monte garizim templū: qd nominauit templum ſummi dei: ⁊ hoc fuit tpe alexandri magni: ſed poſtea videntes ſamaritani qr antiochus rex haberet iudeos exoſos: ſcripſerūt antiocho ſe nihil habere cōmune cū iudeis: petentes qr templū apud eos edificatū in monte gazarim ioui dedicaretur: ⁊ hoc ē quod dicitur. f Et in garizim ꝓut erant ſupple poſtulantes. g Hi qui locum inhabitabant. ſcʒ. ſamaritani. h Iouis hoſpitalis. idē erat cū ioue olympo: ſʒ dupliciter noīabat ꝓ duobꝰ locis i qbꝰ ſolēniter colebat ſic apd nos dī ſctūs michael de monte gargano ⁊ de mōte tūba: lʒ ſint alia mlta loca in qbꝰ ſctūs michael venerat. i Peſſima autē ⁊ vniuerſis. vere iudeis. k Grauis erat ⁊c. nā eis multa ſil occurrebant mala. l Nā tēplū deo dedicatū. m Luxuria ⁊ cō. ⁊c. iroferētes ⁊c. ſ. oblatōes ydoloticas

mulieres ſe vltro ingerebãt
introferẽtes ea q̃ nõ licebãt
n o Altare etiaȝ plenũ erat illi
citis: q̃ legibus ꝓhibebant
p Neq; aũt ſabbata cuſtodie
q bantur: neq; die ȝ ſolennes
r patrij ſuabant: nec ſimplr̃
s ſe quiſq; iudeum ↄ̃ſidebat.
t v Ducebãt aũt cũ amara ne
x ceſſitate in die natalis reg̃
a b ad ſacrificia: ⁊ cum liberi ſa
c cra celebrarent: cogebãtur
d e hedera coronari libero cir
f cuire. Decretũ autẽ exijt in
ꝓximas ciuitates gentiliuȝ
g ſuggerentib⁹ ptolomeis vt
pari modo ⁊ ipi aduerſus iu
deos agerent vt ſacrificarẽt
eos aũt q̃ nollẽt tranſire ad
inſtituta gẽtiliũ interficerẽt
h Erat ergo videre miſeriaȝ.
i Due eñi mulieres delate ſũt
k l natos ſuos circũcidiſſe q̃s
m ad vbera infantib⁹ ſuſpen
ſis cuȝ publice per ciuitatẽ
circũduxiſſent: ꝑ muros p̃
n o cipitauerũt. Alij vero ad ꝓxi
p mas coeũtes ſpelũcas ⁊ la
tenter ſabbati diẽ celebran
q tes cũ indicati eſſent philip
r s po flamis ſucceñſi ſunt: eo
q verebant ꝓpter religio
nẽ ⁊ obſeruantiã: manu ſi
a bimet auxilium ferre. Obſe
cro aũt eos q̃ hunc librũ le
b cturi ſunt: ne abhorreſcant
ꝓpter aduerſos caſus: ſed
reputent ea q̃ acciderũt nõ
ad interitum: ſꝫ ad correpti
onem eſſe generis noſtri.
c Etenĩ multo tꝑe non ſinere
peccatoribus ex ſnĩa agere.
d ſed ſtatim vltiones adhibe
e re: magni beneficij eſt indi
f ciũ. Non eñi ſicut in alijs
g nationibus dñs patiẽter ex
pectat vt eas cũ iudicij di
es aduenerit in plenitudi
ne peccatoruȝ puniat: ita et
in nobis ſtatuit vt peccatis
noſtris in finem deuolutis
ita demuȝ in nos vindicet:
h Propter qđ nunq; quideȝ
a nobis miſericordiã ſuam
amouet: corripiens vero
i in aduerſis populum ſuum
k non derelinquit. Sed hec
nobis ad commonitionem
l legentium dicta ſint pau
m cis. Jam autem venien
dum eſt ad narrationem.
n o Igitur Eleazarus vnus

n Altare etiã. holocauſtoꝝ. o Plenũ erat illicitis .ſ. hoſtijs gentiliũ imũdis p Neq; aũt. hic tertio ponitur gentilitatis introductio in violatione tꝑis ſacri cũ dicitur p Neq; aũt ſabbata cuſtodiebant: qđ tamen erat p̃ceptũ Exo. xx. in memoriã bñficij creationis. q Neq; dies ſolennes patrij .ſ. a patribus obſeruari ſicut dies paſce in memoriã liberationis ppĺi de egypto: ⁊ penthecoſtes: in memoriaȝ datõis legis in monte ſynai ⁊ ſic de alijs vt plenĩ⁹ fuit dictuȝ in Exod. ⁊ Leuitici. r Nec ſimplr̃ .i. manifeſte s Se q̃ſq; iudeũ ⁊c̃. mortis timore: erãt tñ aliq̃ q̃ hoc cõſtãter ⁊ manifeſte confitebant: vt ex ſequẽtibus apparebit: q̃ tñ erãt pauci comparatiue: iõ ꝓ nullis reputant ſicut dicit cõiter q̃ nullus ẽ in eccĩa qñ ſunt ibi pauci reſpectu multitudinis q̃ deberẽt ibi eẽ et .ij. phiſico. dr̃ q̃ illud quod modicuȝ ẽ q̃ſi nihil reputatur. t Ducebant aũt. hic q̃rto ponit gẽtilitatis introductio in veneratione ydoli: cuȝ dr̃ t Ducebant aũt .ſ. iudei v Cũ amara neceſ. nã hoc faciebant mortis timore x In die natalis regis. antiochi a Ad ſacrificia. q̃ tunc fiebant ſolẽniter ad honorẽ bachi: nam rex credebat euȝ fauiſſe ſue natiuitati. b Et cũ liberi .i. bachi: vñ verſus. Liber .i. bachus: vel vir ſine cõpede nat⁹. c Cogebant. iudei d Hedera coronari .i. hñtes ſerta in capitibus de hedera: eo q̃ hȝ ſilitudinẽ cũ vite: ⁊ inuenit viridis oĩ tꝑe: non ſic aũt vitis ⁊ maxime tꝑe natalis dicti regis. e Libero circuire .i. ad honorẽ ei⁹ chorizare. f Decretũ. hic q̃nto ponitur introductio gentilitatis in oblatione ſacrificij: nam multi iudei nõ ſolũ in hierlm̃ ⁊ iudea: ſꝫ etiã in ciuitatib⁹ gentiliũ hitabant diſpſi: ⁊ illis ciuitatib⁹ mãdatũ fuit ꝑ regis decretũ: vt iudeos hitantes ibi cõpellerẽt ad dimiſſionẽ ſue legis: ⁊ ſuſceptionẽ ritus gentilis: ⁊ hoc eſt quod dr̃. f Decretũ aũt exijt ⁊c̃. ⁊ patet ex dictis lr̃a: hoc excepto. g Surgerẽtib⁹ ptolo. i. ſeq̃ntib⁹ ptolomei: q̃ ꝑ falſam ſuggeſtionẽ deduxit regẽ a ſnĩa ↄ̃ menelaũ ferẽda. ſ. iiij. cap. h Erat ẽ. Introducta gẽtilitatis forma: hic ↄ̃ñr renitẽtib⁹ infligit pena: ⁊ p̃ ꝓ circũciſiõis tenore: ſcđo ꝓ ſabbati honore: ibi. Alij vero. tertio ꝓ illiciti cibi horrore: ibi. Igit eleazarus. Circa p̃mũ dr̃. h Erat ẽ vide. miſeriã. ſic hñt libri correcti: ⁊ ẽ ſenſus. Erat aũt .i. cõtingebat tũc oĩb⁹ aſſiſtentib⁹ videre miſeriã q̃ ſubdit. i Due eñi mulie delate ſunt .i. accuſate. k Natos ſuos circũcidiſſe. qđ apparebat ex p̃putij p̃ciſione. l Quas. ſicut hñt libri correcti. m Ad vbe. infan. ſuſpẽſis. qđ erat valde miſerabile .ſ. q̃ pueri ſuſpendio necarent ad vbera q̃bus deberẽt nutriri: ꝓpter qđ p̃ceptũ fuit iudeis Exo. xxiij. Nõ coques hedũ in lacte matris ſue: videbat eñi nimis durum ⁊ crudele: q̃ hedus cõqueret in lacte vñ ſolebat viuere: ſicut ibidẽ plenius fuit dictũ. n Alij vo. Hic ↄ̃ñr pena obſeruantiũ ſabbatũ ponit: ⁊ p̃mo hec pena. ſcđo remouet opinio falſa ibi. Obſecro aũt. Circa p̃mũ dr̃. o Ad ꝓxi. coeuntes id eſt. cõuenientes. p Speluncas ⁊ latenter ⁊c̃. ibidẽ meditationibus diuinis ⁊ orõnibus vocando. q Cũ indicati eẽnt philippo: qui poſit⁹ erat in hierlm̃ ad affligenduȝ iudeorum gentẽ. vt hr̃ ca. precedenti. r Flamis ſucceñſi ſunt .ſ. fumiferis vt dicit ioſeph⁹ q̃bus necati ſunt in ſpeluncis. s Eo q̃ verebant ꝓpter religionẽ ⁊c̃. ꝓpter qđ ꝑ matathiam ⁊ alios ſapiẽtes fuit declaratum ſꝫ p̃ libro .ij. cap. q̃ licitum erat eis ſe defendere in diebus ſabbatoꝝ. a Obſecro. Hic ↄ̃ñr remouetur opinio falſa: q̃ poſſet aliquis credere q̃ deus ꝑmitteret iudeis talia cõtigiſſe ex ei⁹ odio ↄ̃tra eos. ad qđ remouendũ dr̃ hic q̃ talia nõ ſunt ſignũ odij dei ſꝫ dilectõis: ſicut pius pr̃ ꝓpriũ filiũ quẽ diligit ꝓ defectib⁹ ſuis per flagella corripit nõ aũt alienũ quem negligit: ⁊ ex his pȝ lr̃a paucis exceptis que diſcurrentur. b Ne abhorreſcãt genus noſtrũ .ſ. iudaicũ. c Etenĩ multo tꝑe non ſinere ⁊c̃. i. ꝓut ſentiunt ſm ꝑtem irrationabilẽ peccata cõtinuare. d Sed ſtatim vltiones adhibere. ꝑ flagella cohibẽtia. e Magni beneficij eſt indiciũ .ſ. q̃ nõ ſeruantur ad penam futurã ſed purgantur ad vitam beatam. f Non eñi ſicut in alijs nationibus. idola colentibus. g Dominus patienter expectat. earum punitionẽ differẽdo. vt ſic appareat dei miſericordia maior expectando eoꝝ penitentiam: ⁊ per conſequens eius punitio iuſtior poſt talem expectationẽ: ideo concluditur. h Propter qđ nunq; quidem ⁊c̃. nam ex amore corripit: vt dictum eſt. i In aduerſis populum ⁊c̃. ei patientiam tribuendo. k Sed hec nobis .i. ad cõmonitionẽ legentium: ne credant penas nobis inflictas ex odio dei ꝓceſſiſſe. l Dicta ſint paucis .ſ. verbis. quia multo plura poſſent induci ad propoſitum oſtendendũ. m Jam autẽ veniendũ eſt ad narrationem .ſ. penarũ quas electi ꝓ legis obſeruantia pertulerunt. n Igitur. Hic conſequenter deſcribitur pena pro horrore illiciti cibi inflicta. nã eleazarus magis elegit mori q̃ cibo lege prohibito coinquinari: nõ ſolum ex eius comeſtione: ſed etiam ex comeſtionis fictione: nam ex hoc probabiliter videbat ſequi tranſgreſſionem multoꝝ: ⁊ hoc eſt quod dicitur. o Eleazarus vnus de primoribus ſcribarum vir ⁊c̃. id eſt. de excellentioribus in ſcientia virtute et fama.

p Aperto ore hians. ꝑ violentiā carnificū. q Cōpelle
batur carnē ꝛc. qđ eſt ꝓhibitū in lege. Leuit. xj. r At il-
le glorioſam ꝛc. i. gloriā meritoriā xpi tamē tꝑe cōſequēde.
s Magis ꝙ odi. vitam. i. vicioſā. t Voluntarie pre-
ibat ꝛc. ꝓpter ſequēs p̄miū. v Intuēs aūt. oculis cor-
dis. x Queadmo
dū oportet accedere
ad beatitudinem.
y Deſtinauit non
Leuit. xi. a admittē. i. ꝑpetrare.
z Illicita. ꝓpter vi-
te. ſ. ꝑſētis a amo
rem. nā bonū virtu-
tis maius ē ꝙ bonū
vite corporalis: ma-
E ius autē bonū nō eſt
exponēdum ꝓ ſalua
tione minoris boni
ſed magis ecōuerſo.
b Hi aūt q̄ aſtabāt
ad exequendū regis
mādatū. c Iniq̄
miſe. cōmoti ꝛc. dr̄ āt
iniq̄ miſeratio: eo ꝙ
inducebat ad iniqui
tatē. lȝ eīm comedere
carnes illas d̄ q̄bus
ſuadebāt comedere
elezaro eēt ei licitū
abſolute: tñ in illo ca
ſu erat illicitū: nā in
tali fictione erat falſi
ſitas ꝛ mendaciū fa
cto: ꝛ alioꝝ ſeductio
ex eo q̄ doctor legis
erat: ꝛ ideo per illud
factū alij tracti fuiſ-
ſent ad trāſgredien-
dum lege: ideo ſequit̄
d At ille cogi. cepit
eta. ꝛ ſenectutis ꝛc.
ꝓpter virtutis ꝛ ſciē
tie ſibi comitantiam.
e Et inge. nobili ca
niciē. nobilitas eīm
F gener̄ ꝓuenit ex ge
neratōe nobilitas vo
vrtutꝫ ex opatōe ꝙtū
ad vrtutes acq̄ſitas:
ꝛ ex datione diuina
ꝙtum ad infuſas: et
iſte vrtutes reddunt
caniciē nobilē in in-
genita nobilitate.
f Rñdit cito. nā in
hītib⁹ habitu nō re
quirit̄ longa delibe-
ratio. g Dicēs ꝑ-
mitti ſe ꝛc. i. potius
ſuſtinere penā oēm
ꝙ facere talē fictiōē
ꝛ ſubdit ad hoc rōnē
dicēs. h Nō eīm
etati nr̄e dignū ꝛc. et
ꝑ hoc maculam infa
mie ꝙtum ad hoīes
i Atq̄ execrationē
apud deū ꝛ angelos
ſctōs. k Nec ſe
nectuti acq̄rā. ꝛ diui
nū iudiciū incurrā.

de p̄morib⁹ ſcribarū vir eta
te ꝓuect⁹. ꝛ vultu decorus
p q apto ore hians cōpellebat̄
carnē porcinā manducare:
r at ille glorioſiſſimā mortē
s magis ꝙ odibilē vitā com-
t plectens: voluntarie p̄ibat
v ad ſuppliciū. Intuens autē
x queādmodū oportere occi-
dere patienter ſuſtinēs. de-
y ſtinauit nō admittē illicita
z ꝓpter vite amorē. Hi aūt q̄
a b c aſtabāt iniq̄ miſeratōe cō-
moti ꝓpt̄ antiquā viri ami-
ciciam tollentes eum ſecre-
to rogabant afferri carnes
quibus veſci ei licebat vt ſi
mularetur mādūcaſſe ſicut
rex imperauerat de ſacri-
ficij carnibus: vt hoc facto
a morte liberaret̄: ꝛ ꝓpter
veterē viri amiciciā hanc in
eo faciebant humanitatem.
d At ille cogitare cepit etatiſ
ac ſenectutis ſue eminentiā
e dignā et ingenuā nobilita-
tis caniciem: atq̄ a puero
optime cōuerſatōis actus:
ꝛ ſm̄ ſancte ꝛ a deo ꝯdite le
f g gis cōſtituta: rñdit cito di-
cens p̄mitti ſe velle in infer
h num. Non eīm etati noſtre
dignū eſt inquit fingere: vt
multi adoleſcentes arbitrā
tes eleazarū nonaginta an-
noꝝ tranſiſſe ad vitam alie-
nigenarū: et ipſi ꝓpter meā
ſimulationē et ꝓpter modi
cū corruptibilis vite tꝑs de
cipiant̄: ꝛ per hoc maculā
i k atq̄ execrationē mee ſene-
l ctuti cōquirā. Nā etſi in ꝑ-
ſenti tꝑe ſupplicijs homi-
num eripiar: ſ manum oipo
tentis nec viuus nec defun
a ctus effugiā: ꝙobrem forti-
b ter vitā excedēdo: ſenectu-
te quidē dign⁹ apparebo:
adoleſcētibus aūt exemplū
forte relinquam: ſi ꝓmpto
c animo ac fortiter pro grauiſſi
mis ac ſāctiſſimis legibus

honeſta morte perfungar.
His dictis: ꝯfeſtim ad ſup
pliciū trahebat̄. Hi autē q̄
eum ducebāt: ꝛ paulo ante
fuerāt mitiores in irā cōuer
ſi ſunt ꝓpter ſermones ab
d eo dictos: q̄s illi ꝑ arrogan
tiā ꝓlatos arbitrabantur.
Sed cū plagis ꝑimeret̄: in-
gemuit ꝛ dixit. Dn̄e qui ha
bes ſanctā ſciam: manifeſte
e tu ſcis: q̄ cum a morte poſ-
f ſem liberari: duros corpo-
g ris ſuſtineo dolores ſ; ani-
mā vero ꝓpter timorē tuum
h libenter hec patior: ꝛ iſte q̄-
dem hoc modo vita deceſ-
ſit nō ſolum iuuenibus ſ et
vniuerſe gēti memoriā mor
tis ſue ad exemplū virtutis
ꝛ fortitudis derelinquens.

Capitulū VII

a Ontigit autē ſeptē fra
tres vna cū mr̄e appre-
hēſos compelli a rege
edere ꝯ ꝓhibitas carnes por-
b cinas flagris ꝛ taureis cru-
c ciatos. Vnus aūt ex illis q̄
erat p̄mus ſic ait. Quid q̄-
ris ꝛ q̄d vis diſcere a nobiſ
d Parati ſum⁹ mori magiſ ꝙ
patrias dei leges ꝑuaricari
Iratus itaq̄ rex iuſſit ſarta
gines ꝛ ollas eneas ſuccen
di: quibus ſtatim ſuccenſis
e iuſſit ei q̄ prior fuerat locu-
tus amputari linguā: et cu-
te capitis abſtracta ſūmas
q̄ manus ꝛ pedes ei ꝑcidi
ceteris ei⁹ fratrib⁹ et matre
inſpiciētib⁹. Et cū iā ꝑ oia
f inutilis fact⁹ eēt iuſſit ignē
admoueri: ꝛ adhuc ſpiran-
tē torreri i ſartagine: in q̄ cū
diu cruciaret̄: ceteri vnacū
mr̄e inuicē ſe hortabāt̄ mo-
ri fortiter dicentes. Domi-
nus deus aſpiciet verita-
tem: ꝛ conſolabit̄ in nobis
g queādmodū in ꝓteſtatione
cantici declarauit moyſes
h Et in ſeruis ſuis ꝯſolabitur

io ſubdit̄. l Nā etſi in ꝑſnti tꝑe ꝛc. ꝑ talē fictionē. Sed
manū oipotentis dei ꝛc. io ꝯcludit. a Qobrem for. ꝛc.
i. eā ꝑ lege dei exponēdo. b Senectute q̄dē ꝛc. ad glo
riā ꝛ edificationē ꝓximi. c Pro grauiſſimis. i. honeſtiſſi
mis: ſic hō dr̄ honeſt⁹ grauis morib⁹. cetera patēt vſq̄ ibi.
d Per arrogā. ꝛc.
qđ nō erat verū: ſ; h̄
dixerat ꝑ ꝯſtantiam
mentis ad dei glīaꝫ:
ꝛ ꝓximoꝝ edificatō
G nē. e Cū a morte
ꝛc. ꝑ dictam fictionē
f Duros cor. ꝛc. ſm
ꝑtē ſēſitiuā g Sed
aiam vo intellectiuā
h Libēter h̄ patior
ſic ſapiēs ꝓ ſanitate
cōſequēda libēter ac
cipit potionē ſenſui
guſtus amarā. cete-
ra patēt. Ca. vij.
c Ontigit autē
vij. frēs. Poſt
ꝙ deſcripta ē
cōpulſio ad gentili-
tatē i regis abſentia
vꝫ ex dictis h̄ ꝯñr ſit
idē in ei⁹ ꝑſñtia: vt ex
ſeq̄ntib⁹ apparebit:
ꝛ ꝑ ſit h̄ in generali
ſcdo in ſpeciali: ibi.
Vnus aūt. Circa pri
mū dicit̄. a Con
tigit aūt ꝛc. h̄ nō vr̄
ꝯtigiſſe in irl̄m vł iu
A dea: q̄ rex antioch⁹
non legit̄ ibi rediſſe
poſtꝙ inde receſſerat
facta ſtrage populi
ꝛ ſpoliatōne tēpli: vt
hr̄ ſ. cap. v. ꝓpter qđ
videt̄ h̄ ꝯtigiſſe i an-
tiochia ſeu aliq̄ alia
ciuitate notabili ad
quā venerat edictū
regis de cōpulſione
iudeoꝝ ibidē habitā
tiū ad ritū gentiliū.
vt habet̄ ca. ꝑcedēti.
b Flagris ꝛ taure-
is cruciatos. flagrū
flagri ē ſūmitas vgu
laꝝ adinuicē ligata-
rū q̄ fac̄ ſtrepitū ꝑcu
tiēdo ꝛ pruritū ꝑ ca-
lefactōis modū tau-
rea taurce ē flagellū
de corio tauri factū.
c Vn⁹ aūt. h̄ ꝯñr po
nit̄ ꝯpulſio i ſpāli. ꝛ
ꝑ ponit̄ afflictio fris
p̄mogeniti q̄ pro ſex
alijs dixit d Para
ti ſu. ꝛc. i. a deo datas
pꝛib⁹ nr̄is i mōte ſy-
B nai e Iuſſit ei ꝛc.
ꝓpt̄ vitatꝫ ꝯfeſſionē
f Iuſſit ig. ꝛc. i. exhi
beri ſeu apponi.
g Queadmoduꝫ ꝑ
ꝛc. Deuterō. xxxij. Deut. 32. f

Mortuo itaq illo primo h̄ mō ſequētē deducebant ad illudēdū: ⁊ cute capitis eius cū capillis abſtracta interro-
gāt: ſi mādućaret p̄us q̄ toto corpore p̄ mēbra ſingula puniret. At ille rn̄dens patria voce dixit. Nō faciā
C Propter qđ ⁊ iſte ſequēti loco p̄mi tormēta ſuſcepit: et in vltio ſpū ꝯſtitutus ſic ait.
i Tu q̄dē ſceleſtiſſime in p̄nti vita nos ꝑdis: ſ; rex mundi defunctos nos ꝓ ſuis legibus eterne vite reſurrectōe
k ſuſcitabit. Poſt hūc tertius
l illudit: ⁊ liguā poſtulatus cito ꝓtulit: ⁊ manus ꝯſtāter extēdit: ⁊ cū fiducia ait: e celo iſta poſſideo ſ; ꝓpter dei leges nunc hec ip̄a deſpicio qm̄ ab ipſo me ea recepturū ſpero: ita vt rex ⁊ q̄ cū ipſo erāt mirarent adoleſcentis animū q tāq nihil duceret
m cruciatus. Et h̄ ita defuncto q̄rtum vexabāt ſilr torquentes. ⁊ cū iā eſſet ad mortem ſic ait. Potius eſt ab hoībus morti datos ſpem expectare a deo: iterū ab ipſo reſu-
n ſcitandos. Tibi eñ reſurre
o ctio ad vitam non erit. Et cum admonuiſſent quintum
p vexabant eū: at ille reſpiciens in eū dixit. Ptātē inter hoīe; hn̄s cū ſis corrupti-
q r bilis fac qđ vis. Noli aũt putare genus nr̄m a deo eē
s derelictū. Tu aũt patienter
t v ſuſtine: ⁊ videbis magnam
x poteſtatē ip̄ius q̄liter te ⁊ ſe-
y z men tuum torquebit. Poſt hūc ducebant ſextum: ⁊ is mori incipiens ſic ait. No-
z li fruſtra errare. Nos enim
B propter noſmetipſos hoc patimur peccantes in deū nr̄m: et digna admiratione
a facta ſunt i nobis. Tu autē ne exiſtimes tibi ipune futurum: qđ ꝯtra deū pugnare
b tentaueris. Supra modū aũt mr̄ mirabilis et bonorū
c memoria digna: q̄ peuntes ſeptē filios ſub vnius diei
d tp̄e cōſpiciēs: bono aīo ferebat ꝓpter ſpem quā i deo
e hēbat: ſingulos illorū hortabatur voce patria fortiter
f g repleta ſapiā ⁊ feminee co-
h gitationi maſculinū animū
i k inſerens dixit ad eos. Neſcio q̄liter in vtero meo ap-
l paruiſtis. Neq enim ego
m ſpm̄ ⁊ animā donaui vobis
n o ⁊ vitā ⁊ ſingulorū membra
p nō egoip̄a cōpegi. Sed.n. mundi creator q̄ formauit hoīs natiuitatē: quiq oīm inuenit originē: ⁊ ſpm̄ vobis iterū cum mīa reddet ⁊
q vitā: ſicut nūc voſmetipſos deſpicitis ꝓpter leges eius
r Anthiochus aũt ꝯtēni ſe ar-
s bitratus ſimul ⁊ exprobrātis
t voce deſpecta cum adhuc
v adoleſcentior ſupeſſet: non ſolū verbis hortabat: ſed ⁊ cū iuramēto affirmabat diuitē ſe ⁊ btm̄ facturū ⁊ trāſlatū a patrijs legibus hītaturū et res neceſſarias ei prebiturū. Sz ad h̄ cū adoleſcēs nequaq inclinaret: vocauit rex matrē ⁊ ſuadebat ei vt adoleſcēti fieret in ſalutē
x Cum autem multis eā verbis eſſet hortatus: ꝓmiſit ſuaſurum ſe filio ſuo. Itaq
y inclinata ad illū irridēs crudelē tyrannū. ait p̄ria voce

h Et in ſeruis ſuis &c. Mortuo itaq. Hic ꝯſiter ponit afflictio ſecundi: ⁊ patet lr̄a vſq ibi: patria voce dixit.i. ſm doctrinā ſanctorū patrum. i Tu quidē ſceleſtiſſime.i. in ſupremo gradu ſceleris exiſtens. k Poſt hūc tertius hic ponit tormentatio tertij. l Et linguā poſtulatus &c. nō abhorrens eius p̄ciſionem ꝓpter diuine legis obſeruātiā cetera patēt m Et hoc ita defūcto. Hic ponit vexatio quarti: ⁊ patet vſq ibi. n Tibi eñ reſurrectio &c. licet eñ oēs in fine mundi reſurgant immortales: qr tunc ceſſabit generatio ⁊ corruptio: tñ ſoli boni reſurgent ad vitam immortalē q̄ erit p̄ gloriā anime redundantē ad corpus p̄ dotē impaſſibilitatis. Corpora vero malorū erunt immortalia vt ſemp̄ cruciet igne gehenne: vt habetur Matth. xxv. que eſt mors ſecunda. Apocal. xx. o Et cū admonuiſſent. Hic ponit tormentatio quinti cū dicit. ⁊ cū admonuiſſent.i. applicaſſent quintū. p Vexabant eum. ſimili modo ſicut p̄cedentes. q Facis qđ vis. voluntate nequiſſima. r Noli aũt putare genus nr̄m &c. eo q p̄mittit nos a te cruciari: qr hoc facit ad augmentū meriti noſtri. s Patiēter ſuſtine.i. modicū expecta ita q ly patienter nō eſt nota vtutis ſ; breuitatis vite tp̄alis: iđ ſbdit. t Et debis cito v Magnā ptātē ip̄ius cui non poteſt reſiſti. x Qualiter te ⁊ ſemen tuum.i. imitatores tuos. y Torquebat eternaliter in gehenna. z Poſt hūc. hic ꝯſiter ponit vexatio ſexti. ⁊ patet vſq ibi. z Nos eñ ꝓpt noſmetipſos &c. licet eñ ſancti eēnt ⁊ innocētes tñ ꝯfitent ſe pati ꝓpter pc̄tā: imputantes ſibi aliorū delicta: eo q eſſent de eodē populo: et ſimiliter facit Daniel.ix.ca. a Tu aũt &c. ꝯtra deū &c. eius cultū auferendo. ⁊ eius populū crudeliter occidēdo. b Supra modū. Hec eſt pars ſeptima in qua interponitur matris conſtantia: cū dicitur. Supra modum aũt mater mirabilis. nam antea nō legit fuiſſe aliqua tante cōſtātie. c Que peuntes ſe. filios. q̄tū ad vitā p̄ntē ſed ſaluatos q̄tū ad futurā: ideo ſubdit. d Bono aīo ferebat ꝓpter ſpem.ſ. alterius vite. e Singulos illorū &c.i. ſctōꝝ patrū doctrine cōſona: iđ ſbdit. f Repleta ſapiā ſctōꝝ patrū. g Et femi nee cogitationi. que eſt de mollitie et remiſſione. h Maſculinū animū inferens qui tēdit ad ardua ⁊ difficilia. i Dixit ad eos. ex magno feruore. k Neſcio q̄liter &c. tūc eñ apparet puer eē i vtero matris qñ incipit ſe mouē. motus aũt ⁊ ſenſus ſūt ab aīa q̄ ē in puero p̄ infuſionē. modus aũt infuſionis ē ſoli deo cognitus: iđ ſubdit. l Neq eñ ego ſpm̄.i. aīam intellectiuā q̄ eſt ſpūalis nature. m Et animā.i. potentiā ſenſitiuā q̄ eſt ip̄ius ꝯiūcti. n Et vitā.i. opationes vite. o Et ſingulorū membra &c. qr vtus formatiua non eſt a matre ſ; a patre: ⁊ illa nihil agit niſi i virtute prime cauſe: iđ ſubdit. p Sz eñ mundi &c. ⁊ patet ex dictis vſq ibi. q Sic nūc voſmet ip̄os deſpicitis: q̄tū ad vitam corporalē. r Antiochus autē Hec ē octaua ps in q̄ ponit martyriū ſeptimi. p̄mittit tñ eius ꝑſuaſio. ſcđo ponit eius vexatio ibi. Cū hec illa. circa primū primo ponit perſuaſio a rege cum dicit. r Antiochus autē cōtēni ſe arbitratus. ꝑ dictos filios q̄ dicebant eū ſceleſtū ⁊ in cendio gehēne reſeruatū. s Simul ⁊ exprobrātis &c. qr vocē dictorū fratrū reputabat deſpectā: ſic ꝑſonas eo deſpicabiles reputabat: et ſic duplici rōne reputabat ſe ꝯtēptū.ſ. rōne vbor ⁊ ꝑſonarū deſpicabiliū. t Cū adhuc &c. vt ſaltē illū ſuparet. v Nō ſolū &c. ⁊ pz lr̄a vſq ibi x Cū aũt mr̄is. Hic ponit ꝑſuaſio iuuenis a mr̄e: q̄ ꝓmiſit ſuaſurā ſe filio ſuo ⁊ verū dixit qr ꝓmiſſio abſoluta ſicut ē iſta itelligēda ē d bono: iđ ſbdit. y Irridēs cru. tyran. &c. qr ꝑſuaſio ſua erat ad vtutis bonū ⁊ pz lr̄a vſq ibi.

E

5 Sed dignus ⁊c̄.i.eoꝝ ꝯſortio per palmam martyrij.
a Ut in illa miſeratione.q̄ fiet ſanctis in reſurrectione.
b Cum fratribus ⁊c̄.ad augmentum glorie veſtre ⁊ mee.
c Cuꝫ hec illa adhuc diceret. Hic ꝯñr ponit eius vexatio
cū dicit.Cū hec illa diceret.ex magno feruore.nō expecta
uit finē verboꝝ mr̄is
cōplere. d Quem
ſuſtinetis.i. differtis
vexare ſub ſpe vana
ꝙ debeā regi obedi-
re. e Nos eñ pro
pctis nr̄is ⁊c̄. expo-
natur ſicut ſ̄. de ſex-
to frē. f Dñs de⁹
nr̄ modicū ē iratus.
nā ois pena in pñti
modica eſt reſpectu
future. g Noli fru
ſtra extolli ⁊c̄.ſic hñt
libꝛi correcti q̄ſi di-
cat:nō ptingēs ad il
lud quod ſperas dei
iudicio impeditus.
h Nā frēs mei mo
dico ⁊c̄.reſpectu do-
loris futuri. i Sb
teſtamēto.i.ꝓmiſſiōe
futura. k Eterne
vite effecti ſunt quaꝫ
ſine dubio cōſequen
tur. l Inuocans
deum maturi⁹.i.d ē.
cū pondere affectus
m Teq3 cuꝫ tormē
tis ⁊c̄.i. h̄ videt ꝓphe
tice loqui: qꝛ ſic fuit
impletū d̄ futuro vt
pꝫ infra.ix.ca.cetera
patent. Ca.viij.
IUdas vero.
Deſcripta iu
deoꝝ tribula-
G tōe ꝑ regē āthiochū
Hic ꝯñr deſcribit li-
beratio per iudā ma
chabeū: circa quā p̄
ponit liberatio ppl̄i
ſcd̄o purgatio tēpli
x.ca. Prima in duas
qꝛ p̄ ponit liberatio
ppl̄i a regis ducib⁹
ſcd̄o a pſona ei⁹ ſeqn
ti ca. Prima adhuc
in duas qa p̄ ponit
iude ꝓſperatio.ſcd̄o
pncipiū antiochi de-
bellatoꝛibi. Vidēs
autē philipp⁹.Circa
pmū dī a Iudas
vo macha. ⁊c̄. ab ad
uerſarijs occupata.
nō ei hēbāt mī pplꝫ
ꝙ poſſent potent cō
mittē bellū. b Et
ꝯuocātes cognatos
de qb⁹ magis ꝯfide
bant et q̄ ad h̄ erant
magꝭ periti. c Et
eos q̄ q̄ pmāſerāt ⁊c̄.
nā ad pugnādū ꝓ le
ge erant voluntarij.

Fili mi miſerere mei q̄ te in
vtero nouē mēſib⁹ portaui
⁊ lac triēnio dedi ⁊ alui: et
in etatē iſtā perduxi. Peto
nate vt aſpicias ad celuꝫ et
terrā: ⁊ ad oia q̄ in eis ſunt
⁊ intelligas qꝛ ex nihilo fe-
cit illa de⁹ ⁊ hoim gen⁹ ita
fiet vt nō timeas carnificeꝫ
5 iſtū.ſed dign⁹ fratrib⁹ tuis
effect⁹ pticeps ſuſcipe moꝛ
a tem: vt in illa miſeratione
b cū fratrib⁹ tuis te recipiam
c Cuꝫ hec illa adhuc diceret:
d ait adoleſcens. Quem ſuſti
netis. Non obedio p̄cepto
regis: ſ̄ p̄cepto legis q̄ da-
ta eſt nobis ꝑ moyſen. Tu
vo q̄ inuētoꝛ omis malicie
fact⁹ es i hebreos: nō effu-
e gies manū dei. Nos eñ ꝓ
pctis nr̄is h̄ patimur. Et ſi
nob ꝓpꝰ icrepatōeꝫ ⁊ corre
f ptōeꝫ dñs deus nr̄ modicū
iratus ē: ſ̄ iteꝝ recōciliabit
ſ̄uis ſuis. Tu aūt o ſceleſte
⁊ oim hoim flagitioſiſſime:
g noli fruſtra extolli vanis ſpe
bus: in ſ̄uos eius inflāma-
tus. Nondū eñ omipotē-
tis dei ⁊ omia inſpicientis
h iudiciū effugiſti. Nam frēs
mei modico nūc doloꝛe ſu-
i k ſtētato.ſub teſtamēto eter-
ne vite effecti ſunt: tu vo iu
ditio dei iuſtas ſupbie tue
penas exolues: ego aūt ſic
⁊ frēs mei animā et corpus
meū trado ꝓ patrijs legib⁹
l inuocās deū maturi⁹ genti
m nr̄e ꝓpiciū fieri teq3 cuꝫ toꝛ-
mētis et verberib⁹ cōfiteri
ꝙ ipe eſt de⁹ ſolus. In me
vo ⁊ in fratrib⁹ meis deſi-
net oipotētis ira: quē ſuper
omē gen⁹ nr̄m iuſte ſupdu-
cta eſt. Tūc rex accēſus ira:
in hūc ſup oēs crudeli⁹ de
ſeuit: idigne ferēs ſe deriſū
Et h̄ itaq3 mūdus obijt: ꝑ
oia in dño ꝯfidēs. Nouiſſi
me aūt poſt filios ⁊ mr̄ cō-
ſumpta eſt. Igit de ſacrifi-
cijs ⁊ de nimijs crudelitati
bus ſatis dictum eſt.

Caplm VIII

a IUdas vo machabe⁹
⁊ q̄ cū illo erant introi
bant latent in caſtella
b ⁊ cōuocantes cognatos et
c amicos: ⁊ eos q̄ pmāſerant
in iudaiſmo aſſumentes: e-
duxerunt ad ſe ſex milia vi-
d ros. Et inuocabāt dominū
vt reſpiceret in populū qui
ab omnib⁹ calcabat: ⁊ miſe
reretur templo qd̄ contami
nabatur ab impijs. Miſe-
reretur etiam exterminio ci
uitatis q̄ eſſet ilico compla-
nanda: ⁊ vocē ſanguinis ad
ſe clamātis audiret: memo
raret q̄ꝫ iniqſſimas moꝛtes
puuloꝝ innocentuꝫ: ⁊ blaſ-
phemias noi ſuo illatas: et
indignaret ſup his At ma-
chabeus cōgregata multi-
e tudine intolerabilis gētib⁹
f efficiebatur. Ira eñ dñi in
g miām cōuerſa ē. Et ſupue-
niens caſtellis ⁊ ciuitatib⁹
improuiſis: ſuccēdebat eas
⁊ opportuna loca occupās
non paucas hoium ſtrages
h dabat maxime autem nocti
bus ad huiuſcemodi excur
ſus ferebat: ⁊ fama vtutis
ei⁹ vbicūq3 diffundebatur.
i Uidens aūt philipp⁹ pau-
latim virū ad ꝓfectū veni-
re ac frequentius res ei ce-
dere ꝓſpere: ad ptolomeuꝫ
ducē celeſſyrie et phenicis
ſcripſit: vt auxiliū ferret re-
gis negocijs. At ille velo-
k cit miſit nichanoꝛē patro-
l m cli de pꝛimoꝛib⁹ amicū: da
tis ei de pmixtis gētib⁹ ar-
matis: nō min⁹ viginti mi-
lib⁹: vt vniuerſoꝝ iudeoꝝ
genus deleret: adiuncta ei
⁊ gorgia viro militari et in
bellicis experientiſſimo.
n o Conſtituit autem nicha-

d Et inuocabāt dñm ⁊c̄. ſine cuius auxilio nō poterāt re
ſiſtere aduerſarioꝝ numero allegātes ad hoc rōnes ex pte
ppl̄i cōculcati. ⁊ tēpli cōtaminati ⁊ ciuitatis electe ad cul-
tum dei: ⁊ ſanguinis innocētis effuſi: ⁊ nois ſui blaſphema
ti: ⁊ patet lr̄a vſq3 ibi. e Intolerabilis gentibus efficie
batur. qꝛ nō poterat
ipius ipetus ſuſtinē
⁊ ſubdit cāꝫ cuꝫ dicit.
f Ira eñ dñi i miāꝫ
cōuerſa ē: ⁊ ſic habe-
bant auxilium dei.
g Et ſupueniēs ⁊c̄. A
ſcꝫ ab aduerſarijs q̄
nō ꝓuiderant ſibi cō
tra aduentuꝫ ipſius.
h Maxime aūt no
ctibus. qꝛ tūc hoſtes
min⁹ poterāt ſibi ꝓ-
uidere. i Uidēs
aūt. Hic ꝯñr deſcri-
bitur pꝛincipiu regis
debellatio: ⁊ p̄ ponit
belli apparat⁹. ſcd̄o
afflict⁹ ibi. Ad hoc
etiā.pma in duas.qꝛ
p̄ deſcribit apparat⁹
ex pte gentiliū.ſcd̄o
ex parte iudeoꝝ:ibi.
Iudas aūt.Circa p-
mū dī. i Uidens
aūt philippus. queꝫ
ſcꝫ rex antiochus re
liqrat hieroſolymis
ad affligendū ppl̄m
iudeoꝝ vt hr̄.ſ̄.v.ca.
et dicūt aliq̄ ꝙ iſte ē
philippus ille de q̄
dicit in fine capituli
ſequentis ꝙ tranſfe-
rebat corpus antio- B
chi defuncti:ſed hoc
nō videt verū. pmo
quia iſte erat in hie-
ruſalem: alius auteꝫ
in perſide cū anthio
cho rege quādo fuit
iſtud bellū. ſecundo
qa iſte fuit phriges
genere vt habetur ſ̄.
v.cap̄. alius vo col-
lactaneus vt habetur
in fine capituli ſeqn
tis. cetera patēt vſq3
ibi. k Miſit ni-
chanoꝛē patrocli.ſ.fi
lium. l De pꝛimo-
ribus amicū. ſic ha-
bent libꝛi correcti: e-
rat enim de pꝛincipa
libus amicis ſuis.
m Datis ei de per-
mixtis gentibus ⁊c̄.
erant eñ collecti de
diuerſis locis ⁊ ciui
tatibus. n Conſti
tuit aūt.i.firmiter ꝓ
miſit. o Nicha-
noꝛ regi.i. locum re-
gis in hoc tenēti. nā
rex erat in perſide vt
dictum eſt.

p Ut tributū ⁊c. erat eñ rex antiochus tunc tributarius romanoꝝ. q De capti. iude. ſuppleret. i. de p̄cio iudeorum quos in ſuos ⁊ ancillas vēderet: nō ſubdiť. Statimq; ad maritimas ⁊c. ō. j. li. iij. ca. nō dī ꝙ miſerit: tñ dať intelligi ꝑ hoc qḋ diciť. Et audierūt mercatores ⁊c. r Nonaginta mancipia talēto ſcꝫ vno. s Diſtracturum. diciť autem mancipium q̄ſi manu captū q꞉ ꝑ bellum capiebanť: et in ſeruos vendebantur ſeu redigebantur.

inermes: ⁊ maxime quia dixerat iudas melius eſſe moꝛi q̄ videre mala gentis ⁊ ſanctoꝝ. ⁊ ſic in vniuerſo fuerunt ſeptem milia vt hic diciť. ⁊ primo allegat ratonē ſumptā ex parte aduerſarioꝝ cū diciť. k Rogabat ne hoſtib⁹ recōciliarentur. reddendo ſe eis ſub aliquibus conditionibus.

C

t Judas autē. Hic ꝯſr̄ deſcribiť apparatus belli ex parte iudeoꝝ: ⁊ p̄ poniť aliquoꝝ puſillanimitaſ cū dī. v Ex q̄bus quidā formi: magnitudinē ⁊ foꝛtitudinē exercitus venientis a nichanoꝛe. x Et non cre. dei iuſ. i. minus debito confidētes de auxilio diuio et ſic non credebant diuine iuſticie: quia nō credebant ꝙ de⁹ faceret iuſticiā. i. vindictā de aduerſarijs eoꝝ y In fugam vertebanť. ſubtrahētes ſe occulte d̄ ſocietate iude. z Alij vo. Hic ꝯſr̄ ponitur alioꝛuꝫ animoſitas: ⁊ p̄mo in generali. ſcḋo ipſi⁹ iudei ī ſpāli: ibi. Cōuocatis aūt. Circa primū dī. z Alij vo ⁊c. accipitur hic ſi ꝓ quia: q̄a cū iuda remāſerunt ſepteꝫ milia. vt hī. j. a Veniebāt. cū iuda ad pugnandum. b Simulq; do. dep̄cabanť. magis intentes diuine protectioni q̄ ſue virtuti.

B

p noꝛ regi: vt tributū qḋ romanis erat dandum. duo
q milia talentoꝛū de captiuitate iudeoꝝ ſuppleret. Statimq; ad maritimas ciuitates miſit conuocans ad coemptionē iudaicoꝝ manci-
r pioꝝ: ꝓmittēs ſe nonagin-
s ta mancipia talento diſtracturū: nō reſpiciens ad vindictā q̄ eū ab oīpotēte eſſet
t cōſecutura. Judas aūt vbi cōperit: indicauit his q̄ ſecū erant iudeis nichanoris
v aduentū. Ex q̄bus q̄dā for-
x midātes: et non credentes
y dei iuſticie in fugam verte-
z banť: alij vo ſi q̄ de his ſu-
a b pererāt: veniebant ſimulq; dn̄m dep̄cabanť vt eriperet
c eos ab impio nichanoꝛe q̄ eos priuſq; in cominus ve-
d e niret vendiderat. Et ſi non
f ꝓpter eos: ꝓpter teſtamētū
g qḋ erat ad p̄res eoꝝ: ⁊ propter inuocationem ſancti et magnifici nois eius ſuper
h ipos. Cōuocatꝭ aūt macha-
i beus ſeptē milib⁹ q̄ cū ipſo
k erāt rogabat ne hoſtib⁹ re-
l conciliarenť: neq; metuerent iniquevenientiū aduerſum ſe hoſtiū multitudinē:

m n ſ; fortiter cōtenderent ante
o oculos hn̄tes cōtumeliaꝫ q̄ loco ſancto ab his iniuſte
p eſſet illata itemq; ludibrio habite ciuitatis iniuriam:
q adhuc etiam veterū inſtitu-
r ta cōuulſa. Nam illi quidē armis cōfidunt ait ſimul et
s audacia: nos aūt in oīpotente dn̄o qui pōt et venientes aduerſum nos et vniuerſum mundum vno nutu
t delere cōfidimus. Admonuit autē eos et de auxilijs dei que facta ſunt erga pa-
v rentes ⁊ ꝙ ſub ſennacherib centuꝫ octagintaquinq;
x milia perierunt: ⁊ d̄ prelio qḋ eis aduerſus galathas fuit in babylonia: vt oēs
y z vbi ad rem ventum eſt ma-
a cedonib⁹ ſocijs heſitanti-
b c bus: ipſi ſex milia ſoli peremerunt centū viginti milia ꝓpter auxilium illis datuꝫ
d de celo: ⁊ beneficia pro his plurima conſecuti ſunt. His verbis conſtantes ef-
e fecti ſunt et pro legibus et patria mori parati. Conſtituit itaq; fratres ſuos du-
f g ces vtriq; oꝛdini ſymonem et ioſephum et ionatham

l Neq; metu. ⁊c. q̄ſi diceret in ſuis inīq̄tatib⁹ capienť. ſcḋo adduciť rō ex parte dei cū dī. m Sꝫ fortiter contenderēt dimicādo. n Ante oculos. mentis. o Habentes contumeliaꝫ ⁊c. vnde ſupra p̄mo li. iij. ca. vbi tāgitur iſta materia dixit iudas. Melius eſt nobis moꝛi in bello q; videre mala gētis noſtre ⁊ ſanctoꝝ. p Itēq; ludi. ha. ci. ſcꝫ hierl̄m ad dei cultum electe. q Adhuc etiā veterꝝ ⁊c. habebant eñ iudei aliq̄s oꝛdinationes extra legē moyſi factaſ a ſenioꝛib⁹ ꝓpter bonū regimen populi. tertio poniť ratio ex parte auxilij cū diciť r Nā illi qui ⁊c. i. tm̄ in virtute humana que eſt defectiua. s Nos aūt i oīpo. d oīo cuius virtus eſt firmitas infinità. t Admonuit aūt. h iudas ſuos aīat exēplis cū dī. t Admonuit aūt ⁊c. in exitu iſrael de egypto. Exo. xiiij. c. v Et ꝙ ſb ſennacherib ⁊c. ab angelo dei ꝑcuſſa vt hī. iiij. Reg. xix. c. x Et de p̄. ⁊c. iſtud bellū nō hī in ſcriptura ſacra: nec alibi potui reperire ꝓpter qḋ nō poſſum dicere niſi illud qḋ hic ē in textu.

4. Reg. 19. g
1. 15. c

E

c Qui eos priuſq; in comi. veniret . i. priuſq; ad bellandū appropinq̄ret. d Vendiderat. vt p̄dictū eſt. e Et ſi nō ꝓpter eos. i. ꝓpter eoꝝ merita eriperet eos a nichanoꝛe: ſaltē hoc faceret. f Propter teſtamētū ⁊c. i. ꝓpter ꝓmiſſionē factaꝫ a deo patrib⁹ ſctis de ꝯſeruatione ſeminis eoꝝ vel aliter. f Propter teſtamētum ⁊c. i. ꝓpter legē datam patribus quā volebat deſtruere totaliter antiochus. vt pꝫ ex ſupradictis ⁊ ſimiliter volebant hec fecere duces eius. g Et propter inuocationeꝫ ⁊c. quia decebantur pre gentibus ceteris dei populus.
h Conuocatis aūt. Hic cōſequenter ponitur animoſitas iude in ſpāli: ⁊ primo ſuos animando. ſcḋo exercitum oꝛdinando: ibi. Conſtituit itaq;. Prima in duas. quia primo iudas ſuos animat rōnibus: ſcḋo exemplis: ibi. Admonuit autem. Circa primū diciť. h Cōuocatis aūt machabeus. vt exiſtentes prope magis intelligerent eius verba. i Septē milibus. j. Machab. iiij. diciť ꝙ fuerunť tñ tria milia. dicendū ꝙ ibi loquiť de ſufficienter armatis: vnde ibidē ſubditur quia tegumenta ⁊ gladios nō habebant. ſcꝫ ad armandū plures ſufficienter: ſed multi ex magno deſiderio moti ad pugnandū ꝓ patria ⁊ lege dei fuerūt ibi q̄ſi

y Ubi ad rē vē. i. ad pugnādū actu. z Macedonibus ſocijs. i. in codē exercitu exiſtentibus cū iudeis. a Heſitātibus. i. formidātib⁹ pugnare. b Ipſi ſex milia ſoli. ſ. iudei. c Peremerūt centū viginti milia. non ꝓpria virtute ſ; diuina. d Et bn̄ficia ꝓ his plurima conſecuti ſunt a rege. Cōſequēter poniť admonitōis effect⁹. cū dī. His verbis ꝯſtātes effecti ⁊c. e Cōſtituit itaq;. Hic ꝯſr̄ poniť exercit⁹ oꝛdinatio: cū dī. Cōſtituit itaq; fratres ſuos duces q꞉ de eoꝝ fortitudine ⁊ fidelitate cōfidebat magis. f Utriq; oꝛdini. ſ. equitū ⁊ peditū. tñ in q̄libet etiā acie erāt aliq̄ equites ⁊ pedites. ⁊ h̄ ſm̄ doctrinā vegetij libro de re militari. potiſſime q̄n bellū cōmittiť in loco aſpero vbi eq̄tes nō pn̄t bene cōiungi. g Symonē ⁊ ioſephū ⁊ ionathā. ō. j. li. ij. ca. vbi ponūtur frēs iude nō noiať ibi aliq̄s ioſephus ꝓpť qḋ dicūt aliq̄ ꝙ iſte nō fuit frať carnalis iude. ſ; tñ legalis. vt de eadē lege vel hoc de eadem cognatiōe. ſ; nō eſt veriſiľe ꝙ inť duos frēs iude carnales . ſ. ſymonē ⁊ ionathā ponať tāq; frať eius ali⁹ q̄ tñ ſit extraneus ꝓpter qḋ videť melius dicendū ꝙ iſte fuit frať carnalis iude. q̄ p̄ libro noiať eleazarus. vn̄. xij. libro antiq̄tatis

iudaice dr ꝙ iſte eleazarus cognominatus eſt ſaphus. ⁊ videt idē nomē qḋ ioſephus abbreuiatū tm̄. ſic nicolaus per abbreuiationē aliqñ dr cholaus. b Subiectis vnicuiqꝫ millenis ⁊c̄. retinēs in acie ſua duo milia qngētos. i Ad hoc etiā. Poſtqꝫ deſcriptus eſt belli apparatus. Hic ꝯſiter deſcribit ꝯflictus. et p̄ ponit ꝯflictus cuꝫ nichanore: ſcḋo interponit cōflictus cū timotheo et bachide: ibi. Et ex his. tercio reuertit auctor ad loquendū de nichanoris ꝯfuſione: ibi. Facinoroſiſſimꝰ aūt ⁊c̄. Prima adhuc i duas q: p̄ ponit nichanoris debellatio. ſcḋo grarūactio ibi. arma aūt. Circa primū dr.

F i Ad hoc etiā. ſ. ad bellandū viriliter. k Ab eſdra lecto illis ſctō libro. vt ꝑcipitur Deut. xx. Iſte eſdras nō fuit ille q̄ legē repauit. naꝫ ille mortuus fuerat diu añ. ſꝫ fuit vnꝰ de ſacerdotibꝰ eiuſdē tm̄ nominis tpe iude. l Et dabo ſigno adiutorij dei. nō dr hic q̄le fuerit. ſꝫ ꝓbabilit̄ pt dici ꝙ fuit clāgor ſacrarū tubarum in aggreſſu belli. m In p̄ma acie ipe dux ⁊c̄. ſcꝫ iudas machabeus. n Interfecerūt ſup. ix. milia ſꝫ in. j. li. iiij. ca. dr ꝙ ceciderūt vſqꝫ ad tria milia. Dicendū ꝙ illa tria milia ceciderūt in p̄mo ꝯgreſſu belli. ⁊ in ꝑſecutione fugientiū tot alij ceciderūt ita ꝙ in vniuerſo fuerūt. ix. milia. ⁊ amplꝰ. vt h̄ dr. cetera patēt vſqꝫ ibi. o Sꝫ reuerſi ⁊c̄. i. repſſi. naꝫ iminebat hora decima a q̄ inci-

G piebat obſuatio ſabbati. ſed h̄ nō videbatur impedire. q: ē. j. li. ij. ca. iā erat declaratū ꝙ licitū erat eis in ſabbo bellare. Dicendū ꝙ verū eſt ſe defendendo nā hoc eſt neceſſitatis nō aūt inuadēdo ſeu ꝑſequēdo. p Arma aūt. Hic ob victoriā ſubdit grarūactio. cū ſubdit. q Sabbatū agebāt ab opibus ſeruilibꝰ quieſcēdo. ⁊ diuinis laudibus vacando. ideo ſubdit bñdicēs dñm. r Poſt ſabbatū ꝟo ⁊c̄. q: ptē p̄de debilibus ⁊ pauperibꝰ dederūt. cetera patēt. s Et ex his. Hic ꝯñr interponit de cōflictu cum timotheo ⁊ bachide q̄ plenius hr̄. j. lib. v. ca. videt tm̄ ꝙ iſte bachides ſit alius ab illo quē miſit demetrius cū alchimo ꝯ iudeos. vt hr̄. ē. j. li. vij. ca. nā plures erāt p̄ncipes ⁊ milites eiuſdem nois ſicut ⁊ mō. cetera patēt vſqꝫ ibi. t Et cū epichinia ⁊c̄. i. ſolēnitates de victorijs ꝯ timotheū ⁊ bachidem obtētis. ⁊ dr ab epi qḋ eſt ſupra et nicos qḋ eſt victoria. vñ alia trāſlatio hꝫ. Dies victorie vt dr in glo. v Eos q̄ ſacras ianuas. ſ. templi. x Incenderūt. i. caliſthenē inter iſtos p̄ncipalē. y Cum in quoddā domicilium refugiſſet ꝓ ſui tuitione. z Incenderūt. ⁊ ſic pena corñdet culpe. a Facinoroſiſſimus autē. Hic reuertit auctor ad loquendū de ſupradicti nichanoris confuſione cū dicit. b Qui mille negociantes ⁊c̄. i. mltos ita ꝙ ponit hic numerꝰ determinatus ꝓ numero indeterminato ſicut aliqñ fit in ſcriptura ꝑut fuit oſtenſum in apocalypſi. c Humiliatus auxilio dñi ab his. i. iudeis. d Quos nullos exiſtimauerat. i. nullius eſſe v̄tutis. e Depoſita veſte glie. ne cognoſceretur. f Per mediterranea fugiens. i. ꝑ loca occulta. g Solus venit antiochiā. i. cū valde paucis. hoc eñ mō dr p̄nceps ſolus qñ habet paucos ſecum. h Predicabat nūc ⁊c̄. hoc dicebat magis ad execu- A tionē ſui de ſua deiectione ⁊ exercitꝰ ſui debellatiōe qꝫ ad exaltationē diuini nominis ⁊ cōmendationē diuine legꝭ ⁊ obſeruatorum ipſius.

Caplm. ix.

a Eodē tēpore. Deſcripta liberatiōe ppl'i ab antiochi ducibꝰ. Hic ꝯñr deſcribit liberatio ppl'i a ꝑſona ipſiꝰ. ⁊ h̄ ꝑ diuinā ꝑcuſſionē. Circa quaꝫ p̄ ponit huiꝰ ꝑcuſſionis rō. ſcḋo ipa ꝑcuſſio: ibi. Sed qui vniuerſa. tercio ꝑcuſſi humiliatio: ibi. Hinc igit. quarto humiliati exterminatio: ibi. Igit homicida. Ratio vero ꝑcuſſionis antiochi fuit q: nō ſufficiebāt ſibi mala q̄ iudeis fecerat. vt patet ex ſupradictis. ſed cū h̄ anhelabat ad gentē iudeoꝝ totaliter deſtruēda ⁊ ciuitatē dei hiꝛl'm funditus ſubuertendā vt ſic repulſionē ſui de ꝑſide ⁊ debellationē ducū ſuoꝝ in iudeos vindicaret. Et his dictis pꝫ l'ra paucis exceptis q̄ diſcurrent. b Que dr ꝑſipolis. hec eſt illa ciuitas q̄. j. li. vj. ca. dr elymaida. ⁊ h̄ ꝓprio noie. ⁊ hic ꝑſipolis. eo ꝙ erat metropolis ꝑſidis circa egbathanan. hec eſt ciuitas que voca

b ſubiectꝭ vnicuiqꝫ millenis
i ⁊ quingētenis: ad hoc etiā
k ab eſdra lecto illis ſancto
l libro. ⁊ dato ſigno adiuto-
m rij dei: in p̄ria acie ipe dux
cōmiſit cuꝫ nichanore. Et
facto ſibi adiutore omnipo
n tente: interfecerunt ſup no-
uem milia hoim: maiorem
aūt ptem exercitꝰ nichano-
ris vulneribꝰ debilē factū
fugē cōpulerūt. Pecunijs
vero eoꝝ q̄ ad emptionem
ipoꝝ venerāt ſublatis ipos
o vſqꝫquaqꝫ ꝑſecuti ſunt ſed
reuerſi ſunt ora ꝯcluſi. Nā
erat ante ſabbatuꝫ quā ob
cauſam nō ꝑſeuerauerūt in
p ſequētes. Arma aūt ipoꝝ
q ⁊ ſpolia ꝯgregātes ſabba-
tum agebāt benedicentes
dñm q̄ liberauit eos in iſta
die: miſericordie initiū ſtil-
r lans in eos. Poſt ſabbatū
ꝟo debilibus et orphanis
⁊ viduis diuiſerunt ſpolia
⁊ reſidua ipi cū ſuis habu-
ere. His itaqꝫ geſtis ⁊ cōi-
ter ab oibus facta obſecra-
tione: miſericordē dñm po
ſtulabant vt in fineꝫ ſeruis
s ſuis recōciliaret. Et ex his
q̄ cuꝫ timotheo et bachide
erāt ꝯtra ſe ꝯtendētes ſup
viginti milia interfecerunt
et munitiones excelſas ob
tinuerūt: ⁊ plꝰes p̄das diui
ſerūt equā portionem debi
libus pupillis et viduis ſꝫ
⁊ ſenioribꝰ faciētes. Et cuꝫ
arma eoꝝ diligenter colle-
giſſent oia cōpoſuerunt in
locis oportunis. Reſidua

ꝟo ſpolia hieroſolimaꝫ de
tulerunt: ⁊ philarchē q̄ cuꝫ
timotheo erat interfecerūt
virū ſceleſtū: q̄ i multꝭ iude
t os afflixerat. ⁊ cum epichi-
nia agerēt in hieroſolymis
v x eos q̄ ſacras ianuas incen-
y derūt. i. caliſthenē cū in qḋ
dam domicilium refugiſſet
z incēderūt: digñ eis mercede
ꝓ ipietatibus ſuis reddita
a Facinoroſiſſimꝰ aūt nicha-
b nor q̄ mille negociātes ad
iudeoꝝ vēditionē adduxe-
c rat: hūiliatꝰ auxilio dñi ab
d his q̄s nullos exiſtimaue-
e f rat depoſita veſte glie per
g mediterranea fugiēs ſolus
venit antiochiā ſūmā infe-
licitatē de interitu ſui exerci
tus ꝯſecutꝰ Et q̄ ꝓmiſerat
romanis ſe tributū reſtitnē
d̄ captiuitate hieroſolymo-
h rū p̄dicabat nūc ꝓtectorem
deū hr̄e iudeos: et ob ipm
inuulnerabiles eē eo ꝙ ſeq̄
rent leges ab ipo ꝯſtitutas

Caplm IX

a Eodē tpe ātiochꝰ ibo
neſte reuertebat de ꝑ
ſide. Intrauerat em̄ i
b eā q̄ dr ꝑſipolis: ⁊ tentauit
expoliare tēpluꝫ ⁊ ciuitateꝫ
opprimere: ſꝫ mltitudie ad
arma ꝯcurrēte i fuga reuer-
ſi ſunt ⁊ ita ꝯtigit vt antio-
chus pꝰ fugā turpiter redi
ret. Et cuꝫ veniſſet circa eg
bathanā recognit q̄ erga ni
chanorē et timotheū geſta
ſūt. Elatꝰ āt i ira arbitraba
tur ſe iniuriā illoꝝ q̄ ſe fuga
uerant poſſe in iudeos re-

tur egbathanis. j. Eſdre. vj: ⁊ Judith. j. c Celeſti eñ iudicio purgēte. i. impellēte Ad cuiꝰ intelligētiā ſciendū ꝙ i hac feſtinatione duo erant. ſ. intentio antiochi ꝑuerſa ad ppl'i deletionē et ciuitatis ſubuerſionē. ⁊ h nō erat a deo impellēte q̄ nō eſt auctor mali culpe ſꝫ erat ab ātiochi malicia. Aliud erat velocitas motōis ad quā ſecutꝰ fuit caſus antiochi ⁊ eius quaſſatio grauis. ⁊ h fuit a deo impellente qui ē auctor mali pene. de q̄ dr̄ Amos. iij. Non eſt maluꝫ in ciuitate qđ non fecerit dñs. — 2. Para. 16. c.

B

d Sꝫ qui. Hic ꝯñr ponit antiochi ꝑcuſſio. cū dr̄. e Percuſſit eū ⁊c̄. nā erat itra viſcera. ⁊ mortuꝰ fuit ex ea Qui multis ⁊ nouis crucia. ⁊c̄. vt ſupra patuit in. vij. fratribus. f Licet ille ⁊c̄. ꝓpt dict ī plagam. iō dñs addidit ſcđam cum ſubdit. g Cōtigit illū impetu ⁊c̄. ꝑ verſationē currꝰ ex tali feſtinatione. h Jſcꝫ q̄ ſibi videbat ⁊c̄. hyꝑbole eſt ad deſignādū ſuꝑbie ſue magnitudinem i Manifeſtā dei virtutē ⁊c̄. ſ. facto ex duplici ꝑcuſſione k Jta vt de corpore ipiꝰ vmes ⁊c̄. ex putrefactione īteſtinorum. l Ac viuentes i dolorıbꝰ carnes eiꝰ ⁊c̄. ꝑ saniē apoſtematū. m Et q̄ pauloañ ſidera celi ꝯti. ⁊c̄. hypbole ē ad exꝑmendū eiꝰ ſuꝑbiā. n Hinc igr̄. Hic cōſeq̄nter deſcribit percuſſi hūiliatio. ⁊ pꝛimo corā deo. ſcđo corā hoibꝰ: ibi. Sꝫ nō ceſſantibꝰ. Circa pꝛimum dr̄. n Hinc igr̄ cepit ex graui ſuꝑbia deductꝰ ab alto ad iufimū. o Ad agnitionē ſui venire q: vexatio dat intellectum. Eſaie. xxviij cetera patēt vſcꝫ ibi. p Orabat aūt hic

C

torquere: ideoqꝫ iuſſit agitari currum ſuum ſine inter
c miſſione agens iter: celeſti eum iudicio perurgente eo ꝙ ita ſuperbe locutus ē ſe vēturum hieroſolymam et congeriem ſepulcri iudeo
d rum eaꝫ facturū. Sed qui vniuerſa ꝯſpicit dñs deus
e iſrl' ꝑcuſſit euꝫ inſanabili et inuiſibili plaga. Ut eñ finiuit huncipm ſermonē apprehēdit eū dolor dirus viſcerū ⁊ amara internoꝝ tormenta. Et quidē ſatis iuſte q̄ppe q̄ multis ⁊ nouis cruciatibꝰ alioꝝ torſerat viſce
f ra: licet ille nullo mō a ſua malicia ceſſaret. Sup h autē ſuꝑbia repletus ignē ſpirās aīo in iudeos ⁊ ꝑcipiēſ
g accelerari negociū ꝯtigit illū impetu euntem de curru cadere: ⁊ graui corpis col
h liſione mēbra vexari. Jſcꝫ q̄ ſibi videbat etiā fluctibꝰ mari imperare ⁊ ſupra humanū modū ſuꝑbia repletus: et montiū altitudines in ſtatera appendere nunc humiliatꝰ ad terrā in geſta
i torio portabat manifeſtam dei virtutē in ſemetipo con
k teſtās: ita vt de corpe ipiꝰ
l vermes ſcaturirent: ac viuentes in dolorıbꝰ carnes eius effluerent odore etiaꝫ illius et fetore exercitꝰ gra
m uaretur. Et qui pauloañ ſydera celi contingere ſe arbitrabatur eum nemo poterat propter intollerantiam
n fetoris portare. Hinc igit cepit ex graui ſuperbia de
o ductus ad agnitionem ſui venire diuina admonitus plaga: per momenta ſingula doloribus ſuis augmenta capientibus. Et cum nec ipſe iam fetorem ſuum ferre poſſet: ita ait. Juſtuꝫ eſt ſubdituꝫ eſſe deo: ⁊ mortalem non paria deo ſentire.
p Orabat autē hic ſceleſtus dominum a quo non eſſet miſericordiam conſecuturus ⁊ ciuitatē ad quā feſtinans veniebat: vt eam ad ſolum deduceret: ac ſepulchrum congeſtorum faceret nunc optat liberam reddere et iudeos quos nec ſepultura quidem ſe dignos habiturū: ſed auibus ac feris diripiendos traditurū ⁊ cum paruulis extermina
q turū dixerat: equales nunc athenienſibus facturū pollicetur templum etiam ſanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturum ⁊ ſancta vaſa multiplicaturum: et pertinētes ad ſacrificia ſumptus: de redditibus ſuis preſtaturꝫ ſuper hec et iudeum ſe futurum et omnem locum terre
r perambulaturum et predicaturum dei poteſtatem.
s Sed non ceſſantibus doloribuſ ſuperuenerat enim in eum iuſtum dei iudiciū. deſperans ſcripſit ad iudeos in hunc modum deprecationis epiſtolam hec cōtinentem. Optimis ciuibꝰ iudeis: plurimam ſalutem ⁊ bene valere: ⁊ eſſe felices rex et princeps antiochus Si bene valetis et filij ve
t ſtri: ⁊ ex ſentētia vobis cūcta ſunt: maximas agimus gr̄as. Et ego in infirmitate conſtitutus: veſtri aūt memor benigne reuerſus de ꝑſidis locis ⁊ īfirmitate graui apprehenſus neceſſariū duxi pro cōmuni vtilitate
v curā habere nō deſperans memetipm: ſed ſpem multam habēs effugiendi infir
x mitatē. Reſpiciens aūt ꝙ ⁊ pater meus q̄bus temporibus in locis ſuperiorıbꝰ ducebat exercitū oñdit qui poſt ſe ſuſciperet ꝑncipatū vt ſi q̄d cōtrariū accideret: aut difficile nūciaret ſcientes hi q̄ in regionibꝰ erant cui eſſet rerū ſumma dereli
y cta nō turbarent ad hec cō
a ſiderās. De ꝑmo potentes q̄ſcꝫ et vicinos tꝑibus inſidiantes ⁊ euentū expe

ſceleſtuſ dñm. a q̄ nō eſſet miſericordiam cōſecuturꝰ. qđ dupliciter ꝑt itelligi Uno mō q̄tum ad relaxationē pene corpalis q̄ nō ſꝑ remittit orātibus etiā vere penitētibꝰ. Nā aliq̄ñ nō expedit eis. ⁊ ſic licꝫ forſitā vere penituerit. tñ q̄tuꝫ ad euaſionem mortis corpalis nō fuit miſcđiam ꝯſecutꝰ. ſꝫ tm̄ q̄tum ad veniā peccatorū. Alio mō etiā q̄tum ad remiſſionē peccatorū qđ tenet cōiter dicēdo ꝙ eiꝰ pnia nō fuit vā. q: nō fuit ꝓpter offenſaꝫ dei. ſed tm̄ ꝓpter euaſionem corpalis flagelli. ⁊ ſic nō fuit miſcđiam cōſecutus q̄tum ad remiſſionem culpe nec pene. Cetera patent vſcꝫ ibi. q Eq̄les nūc athenieſibꝰ qui multas libtates habebāt ꝓpter ſapiētie ſtudium. qđ vigebat ibidē. r Et p̄dicaturū dei ptātē diā h ad euaſionē pene ꝓmittebat ſcđm cōem opinionē. s Sꝫ nō ceſſantibus. Hic ꝯñr deſcribit eiꝰ humiliatio corā hoibꝰ. ſ. iudeis. q̄s añ ſupra modū ꝯtēpſerat. ſcribēs eis epiſtam deprecatoriā. vtꝫ vſcꝫ ibi. t Et ex ſnia voƀ cūcta ſunt. i. ad volūtatē vr̄aꝫ voƀ eueniūt. v Nō deſpans memetipm de infirmitate curari. in h videt manifeſte mētiri. q: ſupra dr̄ ꝙ nō ceſſantibus dolorıbꝰ deſperans ſcripſit ad iudeos ⁊c̄. Ex hoc eñ videt verū qđ ſupra dictū ē. ſ. ꝙ eiꝰ pnia nō fuit vera. x Reſpiciens aūt ꝙ et pater meus adhuc viuens ordinauit de ſuo ſucceſſore. vt in caſibus magnis et dubijs ſcirent homines regni ad quem deberēt determinate recurrere y Ad hec conſiderans id eſt iuxta hec cogitans. a De ꝑmo potentes q̄ſcꝫ

B

⁊c̄.ſ. ꝙ p̄ncipes potētes iuxta regnū noſtrū exīſtes diligē ter attendāt oportunitatē tp̄is in q̄ poſſint nocere reḡ. qđ potiſſime cōtigit qn̄ hoīes regni ſunt in dubio ad quē de- beāt recurrere ꝓ regni defenſiōe. b Deſignaui filiuȝ ⁊c̄. qui adhuc iuuenis erat. c Quē ſepe recurrēs ⁊c̄.ſ. me dic ⁊ perſidi s.

a Machabeus. Deſcripta liberatōne ppl'i. h̄ ꝯn̄r deſcri bit purgatio templi q̄ diffuſius deſcribit.ſ.ſ. libro. iiij. cap. ⁊ ibidē expoſita eſt ꝓpter qđ in hac p̄te re ſtat niſi breuiter aliqua vocabula diſcurrē. b Et de ignī tis lapidib⁹.i. aptis ad h̄ ꝙ inde excutiat ignis c Poſt

d Multis vr̄m cō- mendabā tali mō lo- quit ne mēdaciū ei⁹ ꝑcipiat q2 ſi diceret ſe ſcp̄ſiſſe cōitati. vel aliq̄b⁹ perſonis eas nominādo: ſtati poſ- ſet percipi falſitas di cti ſui. ſed quia dicit multis nulli nomi- nādo nō poterat ſic percipi. quia poterat q̄libet opinari talem cōmendatōem eū fe ciſſe in ſecreto: ⁊ hoc verbo vel ſcripto.
a Et ſcripſi ad euȝ ⁊c̄.ſ. de īſtitutōe ip ſi⁹ in regnū ⁊ de ei⁹ recōmendatione.
b Memores bene ficiorū tn̄ ex ſupiori bus nō apparet ali- quod beneficium ab eo iudeis preſtitum niſi vnū.ſ. de vindi cta mortꝭ onie ſupra poſita ca. iiij. ⁊ c̄ꝫtuȝ ad hoc ſubditur.
c Publice. h̄ enim fuit publicum.
A d Et p̄uatim. licet h̄ videat falſum pro pter magna mala q̄ fecit iudeis: vt patet ex ſupradictis. tamē nō poterat percipi i hoc ſuū mendacium nam beneficia priua ta nō ſic veniunt ad noticiā aliorum.
e Sequentem pro poſitū meū.ſ. volun tatem meā erga vos bonā. f Cōem.i. cōdeſcendētem.
g Vobis fore igit hic vltimo ponit ei⁹ exterminatio cuȝ dr̄.
h Igitur homici-

b ctantes deſignaui filiū me
c um antiochū regem quē ſe
pe recurrēs in ſupiora reg
d na multis veſtrū ꝯmenda-
a bam ⁊ ſcripſi ad euȝ q̄ ſub-
iecta ſunt. Oro itaq̄ʒ vos ⁊
b peto memores beneficioꝝ
c d publice ⁊ priuati: vt vnuſ-
quiſq̄ʒ conſeruet fidem ad
me ⁊ ad filiū meū. Cōfido
eīn euȝ moneſte ⁊ humane
e actuꝝ ⁊ ſequentē ꝓpoſituȝ
f g meū. cōem vobis fore Igi
h tur homicida et blaſphe-
i mus peſſime ꝑcuſſus. ⁊ vt
ipe alios tractauerat: pere
k gre in mōtibus miſerabi-
li obitu vita functus eſt.
l Transferebat autē corpus
m philipp⁹ collactane⁹ eius
n qui metuēs filiuȝ antiochi
ad ptolomeū philometorē
in egyptum abijt.

Capitulum X

a Machabeus aūt ⁊ q̄ cū
eo erant dn̄o ſe prote
gente templū q̄dem ⁊
ciuitatem recepit. aras au
tem quas alienigene ꝑ pla
teas extruxerāt itemq̄ʒ de-
lubra demolitus ē. Et pur
gato tēplo aliud altare fe-
b cerunt: ⁊ de ignitis lapidi
bus igne concepto ſacrifi-
c cia obtulerunt poſt bienni
um: ⁊ incenſum ⁊ lucernas
⁊ panes propoſitionis po
ſuerūt. Quibus geſtis ro-
gabant dominum ꝓſtrati
in terram ne amplius tali-
bus malis inciderent. Sȝ
et ſi quando peccaſſent vt
ab ipo mitius corriperent
⁊ non barbaris ac blaſphe
mis hominibus traderen-
tur. Qua die autem templū
ab alienigenis pollutū fue
rat: contigit eadem die pu
rificationem fieri viceſima
⁊. v. menſis qui fuit caſleu
Et cum leticia dieb⁹ octo
egerunt in modum taber-
naculoruȝ: recordantes ꝙ
ante modicum tempis di-
em ſolennem tabernaculo
rum in montibus ⁊ in ſpe-
luncis more beſtiaruȝ ege-
d rant: propter qđ thyrſos ⁊
ramos virides et palmas
preferebant ei qui proſpe-
rauit mundare locum ſuuȝ
⁊ decreuerunt cōmuni pre
cepto et decreto vniuerſe
genti iudeorum omnibus
annis agere dies iſtos. Et
antiochi quideȝ qui appel
latus eſt nobilis vite exceſ
e ſus ita ſe habuit. Nūc aūt
de eupatore antiochi im-
f pij filio que geſta ſunt nar
rabimus breuiantes mala
g q̄ in bellis geſta ſunt. Hic
h enim ſuſcepto regno cōſti-
tuit ſuper negocia regni ly
ſiam quēdā phenicꝭ ⁊ ſyrie
i militie principē. Nam pto

biennīū.ſ. in tercio anno a pollutōe ei⁹ eadē die qua fuerat añ pollutū vt h̄r.ſ. li bro. iiij. ca. ⁊.ſ. parte iſta ⁊ ſic hoc fuit in cōpletione trienniȷ ſȝ nō poſt trienniuȝ. Pōt aūt alit dici p⁹ bienniū. nō incipiē do a pollutione tem pli ſȝ a p̄ncipio bel loꝝ iude machabei. q̄bus poſt regis re- ceſſuȝ debellauit ad uerſarios iudeoꝝ.
d Propt qđ thyr ſos. ē āt thyrſus fru tex medius quarum cunq̄ʒ herbaꝝ. vnde ꝓcedunt rami hinc ⁊ inde. ⁊ eſt nomen cōpoſituȝ a terra et ſurſū. eo ꝙ terra ſur ſum cōſcēdit. e Nūc deſcripta libe ratione ppl'i ꝑ iudā tp̄e antiochi nobiliſ Hic cōſeq̄nt ponit ei⁹ liberatio tp̄e an- tiochi eupatoris Et diuidit in duas par tes. q2 p̄mo p̄mittit duplex p̄ambulū. ſe cundo accedit ad ꝓ poſitū: ibi. Gorgias aūt. Primū p̄ambu lum eſt de mō ſcribē di ea q̄ ſequunt: cuȝ dr̄. f Narrabim⁹ breuiātes mala q̄ in bellis geſta ſt. ꝑ hoc vt dicit glo. Raba- ni innuit ꝙ bellum hui⁹ antiochi ꝯ iude os qđ.ȷ. li. vj. ca. dif fuſe ſcribit hic ab or dine hiſtorie p̄tmit- tit. ſȝ ſi raban⁹ intel ligat ꝙ in hoc. ij. li. p̄termittat ſimplici B

da ⁊ blaſphem⁹. vt patet ex ſupradictis in multis caſibus
i Peſſime ꝑcuſſus. Nam ex hoc nō fuit ꝑ verā penitētiā emēdatus. ideo ſubdit. k Miſerabili obitu vita defun ctus eſt. ſi em̄ emēdatus fuiſſet ei⁹ obit⁹ miſerabilis nō di ceret. l Trāſferebat aūt corpus ei⁹. ad locum ſepulture patrū ſuorū. m Philipp⁹ collactane⁹ ei⁹.i. de eodem lacte nutritus. hic eſt philippus cui tradidit dyadema et ſtolam ſuā ⁊ anulū vt inſtitueret regem filium ſuū. vt h̄r.ſ. lib. vj. ca. n Qui metuens filium antiochi. tum quia ly ſias qui filiū antiochi nutrierat eum contra philippum in citauerat: ne propter eum a negocijs regni elongaretur et quia philippus ciuitatem regiam occupauerat vt habetur ibidem ⁊ infra. xiij. ca. quam nō potens defendere contra regem fugit ad ptolomeum egypti regem.

Capitulum. x.

ter nō vr̄ vex. nā.ſ. xiij. c. plenꝰ ponit vt ibidē videbit dn̄o ꝯcedēte. Si aūt intelligat ꝙ p̄termittat ſm ordinē hiſto- rie tm̄ ſic hȝ apparentiā dictū ſuū. nā h̄ bellū vr̄ fuiſſe i p̄n cipio regni ſui qđ tn̄ ponit hic in fine. g Hic em̄. h̄ po ponit ſcđm p̄ambulū qđ eſt de regni ordiatōe nā p̄ncipes a rege ordinati mouerunt bella ꝯ iudeos. vt ex ſequentib⁹ apparebit. ſic ergo dr̄. g Hic em̄.ſ. antiochus eupator. h Cōſtituit ſup ⁊c̄. prius em̄ a patre eius fuerat conſtitu tus ſup negocia regni in p̄te.ſ. a flumine euphrate vſq̄ʒ ad flumen egypti. vt h̄r. iij. ca. p̄mi libri. ſȝ iſte cōſtituit eū ꝓ- curatorē ſuū ſup negocia regni generalit ⁊ ſubdit cā hui⁹ inſtitutōis cum dr̄. i Nā ptolome⁹ ⁊c̄. iſte em̄ vr̄ fuiſſe in eodem officio. ſȝ fuit depoſitus duplici ratione. Prima eſt q2 erga iudeos ſe hēbat modeſte contra intentionē an- tiochi epiphanis. Scđa eſt q2 notabat apud regē de ꝓdi-

tione ꝙ cum eſſet primo cum rege egypti relinquendo cy
prum ſibi traditam ad cuſtodiā: ⁊ poſtea tranſiēs ad antio
chum regem nō fideliter ſe habuiſſe ⁊ ſic dato ſibi veneno
perijt. ⁊ loco eius lyſias inſtitutus fuit. ⁊ h̄ eſt qđ dicit hic
Illam ptolomeus ⁊c̄. q. d. ideo lyſias inſtitutus fuit ꝙ pto
lome⁹ fuit deſtitutus
⁊ veneno interfect⁹.
C Et q͛ h̄ lr̄a intricata
eſt ⁊ in aliquo detrū
cata. ideo iungat ſic
Illam ptolomeus q̃
dicebat macer ſic. ſ.
cognominat⁹ ad dif
ferentiā illius ptolo
mei qui ſupra. iiij. c.
induxit antiochum
epiphanē ad dandū
ſniam iniquam.
k Iuſti tenax erga
iudeos. i. firmus ſer
uator iuſticie ad eos
⁊ ſubdit cā cum di.
l Eſſe ꝯſtituit. ſ. cū
iudeis iuſte ⁊ mode
ſte. m Et preci
pue propter iniqui
tatem ⁊c̄. ꝑ antiochū
epiphanem: vt patꝫ
ꝑ ſupradicta.
n Et pacifice age
re cum eis. in aliquā
recompenſationē di
cte malicie ꝯtra eos
B facte.
o Sed ob hoc ac
cuſatus ⁊c̄. ſ. ab ami
cis eupatoris.
p Cum frequenter
⁊c̄. i. cum frequenter
diceret eupatori hic
ptolomeus ⁊ ꝓditor
vnius.
q Eo ꝙ cyprū cre
ditam ſibi. i. traditā
ſue cuſtodie.
r A philometore.
egypti rege.
s Deſeruiſſet: infi
deliter eam cuſtodi
endo.
t Et ad antiochum
nobilem tranſlatus
. i. de eius familia fa
ctus. v Etiā ab eo
receſſiſſet. nō exeq̄n
do circa iudeos ei⁹
intētionē. x Vene
no perijt. ſ. iniuſte ꝗ̄
tum ad cām de iude
is. quicq̄d ſit de alia
y Gorgias aūt. hic
pn̄r accedit ad ꝓpoſi
tū. ſ. ad deſcribendū
ꝯflictus iude ꝓ libe
ratõe ppl̄i tpe eupa
E toris. Et diuidit i du
as ptes: q͛ p̄ deſcri
bit hic ꝯflictus cum
regis ducibus. ſcđo
cū ꝑſona ipſius. xiij. c. Prima diuidit in q̄nqꝫ ptes ſm nu
merū ducū ⁊ gentiū cū q̄bus iudas ⁊ ei⁹ ſocij pugnauerūt.

lome⁹ qui dicebat macer
k l iuſti tenax erga iudeos eē
m cõſtituit: ⁊ precipue ꝓpter
iniq̃tatē q̃ facta erat in eos
n o ⁊ pacifice agē cū eis. Sed
ob h̄ accuſatus ab amicis
p apd̓ eupatorē cū frequēter
q ꝓditor audiret eo ꝙ ciprū
r creditā ſibi a philometore
s t deſeruiſſet: ⁊ ad antiochū
v trāſlat⁹: etiā ab eo receſſiſ
x ſet veneno vitam finiuit.
y Gorgias aūt cū eēt dux lo
coꝝ aſſumpt⁹ aduenis fre
quēter iudeos debellabat
z Iudei vo q̃ tenebāt opor
a tunas munitiões fugatos
b c ab hieroſolymis ſuſcipie
bant ⁊ bellare tētabāt. Hi
vo ꝑ erāt cū machabeo ꝑ
orones dn̄m rogantes vt
d eēt ſibi adiutor: impetū fe
cerūt in munitiões idume
orū: multaqꝫ vi inſiſtētes
loca obtinuerūt: occurren
tes interemerunt ⁊ oēs ſit
nō min⁹ vigintiq̃nqꝫ mili
bus trucidauerūt. Quidā
aūt cū cõfugiſſent in duas
turres valde munitaſ oēm
apparatū ad repugnandū
hn̄tes: machabe⁹ ad eorū
expugnationē relicto ſymo
ne ⁊ ioſepho: itēqꝫ zacheo
eiſqꝫ q̃ cū ipis erāt ſat⁹ mul
tis: ipſe ad eas q̃ amplius
ꝑurgebāt pugnas conuer
ſus ē. Hi vo q̃ cū ſymone
erant cupiditate ducti a q̃
buſdam qui in turrib⁹ erāt
ſuaſi ſunt pecunia: ⁊ ſeptu
aginta milib⁹ didragmis
accept⁹ dimiſerūt q̃ſdā effu
gere. Cū āt machabeo nū
ciatū eſſet qđ factū ē prici
e pibus ppl̄i ꝯgregat⁹ accu
ſauit ꝙ pecunia frēs vēdi
diſſent aduerſarijs eoꝝ di
f miſſis. Hos igit ꝓditores
g factos interfecit: ⁊ ꝯfeſtim

duas turres occupauit. Ar
mis aūt ac manibus omia
ꝓſpere agēdo in duabus
munitionib⁹ pluſqꝫ vigin
h ti milia peremit. Et timo
theus q̃ prius a iudeis fu
i erat ſupatus: cõuocato ex
ercitu peregrine multitudi
k nis ⁊ congregato equitatu
aſiano aduēit: q̄ſi armis iu
l deam captur⁹. Machabe
m us aūt ⁊ qui cū ipo erāt ap
propinquāte illo depcabā
n tur dn̄m caput terra aſper
gentes lumboſqꝫ cilicijs p̄
o p cincti ad altaris crepidinē
prouoluti: vt ſibi ꝓpicius
inimic⁹ aūt eoꝝ eēt inimic⁹
⁊ aduerſarijſ aduerſaretur
q ſic lex dicit. Et ita p⁹ orati
r onem ſumptis armis lon
s gius d̓ ciuitate ꝓcedentes
⁊ proximi hoſtibus effecti
t reſederūt. Primo aūt ſolis
v ortu vtriqꝫ cõmiſerunt: iſti
quidē victorie et proſperi
tatis ſponſorem cū vtute
dn̄m habentes: illi autem
ducem belli animum habe
bant Sed cum vehemens
x pugna eſſet: apparuerūt ad
uerſarijs de celo viri quin
qꝫ in equis: frenis aureis
decori ducatū iudeis pre
ſtantes ex quibus duo ma
chabeum medium haben
tes armis ſuis circūſeptū
incolumem conſeruabant
in aduerſarios autē tela et
fulmina iaciebant. ex q̃ ce
citate cõfuſi ⁊ repleti ꝑtur
batione cadebant. Inter
fecti ſunt autem viginti mi
lia quingenti peditum ⁊ e
quites ſexcenti. Timothe
us vero confugit in Gaza
y ram preſidium: munitū cui
preerat cereas. Machabe
us autem ⁊ qui cū eo erāt
letantes obſederunt preſi

Igit p̄ ponit eius ꝯflictus cū gorgia ⁊ adherentibus ſibi.
cū di. y Gorgias aūt cum eēt dux ⁊c̄. ꝓpinquoꝝ iudee. ſ.
idumee vt videt ꝑ ſequētia ⁊ habet expſſe. xij. ca. z In
dei vero ⁊c̄. inter iudeā ⁊ ydumeā. a Fugatos. gētiles
b Ab hieroſolymis ꝑ iudeos ibidē exiſtes. c Suſcipie
bant eis viriliter repu
gnando. d Impe
tū fecerūt ⁊c̄. moti ꝓ
pter iniurias eorum.
cetera patēt vſqꝫ ibi.
e Accuſauit ꝙ pecu
nia ⁊c̄. dimittendo eſ
fugē aduerſarios iu
deoꝝ q̃ poſtea ꝑſeſ d̓
iudeis interfecerūt ⁊
plures captiuauerūt
f Hos igr̄ ꝓditores
factos. ſ. iudeos d̓ di
cta ꝓditiõe ꝯuictos.
g Interfecit ſic me
ruerāt. h Et tymo
the⁹. hec ē ſcđa pars
in q̄ agit de cõflictu
iude cū timotheo cū
di. h Et timothe⁹
⁊c̄. vt dcm̄ ē ſ. viij. c.
i Conuocato exerci
tu ꝑgrine multitudi
nis. i. gētiliū extrane
orū. k Et ꝯgregato
aſiano eq̄tatu. i. eq̄ti
b⁹ d̓ aſia. l Mach
abe⁹ vo ⁊ q̃ cū ⁊c̄. vi
dētes ꝙ vtute ꝓpria
reſiſtere nō poterant
m Appropinquan
te ⁊c̄. vt ferret eis au
xiliū. n Caput ter
ra aſpgētes. ſ. i ſignū
hūiliatiõis ⁊ afflicti
onis: q͛ ſicut di Eccl̄i
xxxv. Orō hūiliātis
ſe nubes penetrabit. F
o Ad altaris. ſ. holo
cauſti. p Crepidi
nē ꝓuoluti. vt eorū
orō eſſet magis exau
dibilis. q Sic di
cit lex. Deut. vij. vbi
di. Tradetqꝫ reges
eoꝝ i man⁹ tuas. nul
l⁹ poterit reſiſtere ti
bi. r Longi⁹ de ci
uitate. i. ir̄lm.
s Procedētes. nō
ꝑmittentes aduerſa
rios terrā intrare.
t Reſederūt. ad ali
quantulū deſcenduꝫ
⁊ ad bellatores ordi
nandū. v Iſti qui
dē vic. ⁊c̄. i. iudei cõ
fidebāt de virtute di
uina. gētiles vo d̓ ſui
ducis animoſitate et
ſic de poteſtate hūa
na. x Apparuerūt
aduerſarijs ⁊c̄. i. an
geli in ſpecie virorū
Cetera patent vſqꝫ ibi. x Cui preerat cereas, frater ti
mothei vt patet ex littera ſequenti.

z Supra modũ maledicebāt. iude ⁊ ſocijs eiꝰ. a Et ſermones nephādos.i.blaſphemias cōtra deũ iactabāt.i. ſupbe ꝓnũciabāt. b Accenſi animis cuʒ blaſphemijs cōtra deũ q̄s magis horrebāt q̄ ꝓpriā mortē. c Quibus geſtis fortiꝭ in hymnis ⁊c̄.attribuēdo ſibi totaliꝭ victoriā.

Capitulum.xj.

a Sed puo pꝰtpe f Hec eſt tercia ps in q̄ poniꝭ cōflictꝰ iude ꝯ lyſiā. Et diuidiꝭ in duas ptes qꝛ p̄ deſcribiꝭ lyſie debellatio. ſecundo ipiꝰ cuʒ iudeis federatio:ibi.Et qꝛ nō inſenſatꝰ. Circa primũ dꝭ. b Lyſias ꝓcurator regis: generaliter in regni negocijs: vt hꝭ ca.pce. c Et ꝓpinquꝰ. Naʒ erat de genere regali vt habeꝭ.ſ.li.iij.ca. d Grauiter ferens ⁊c̄.ſ. de debellatione ducum regis. e Exiſtimās ſe ciuitatem ⁊c̄.ſ. hierl'm. f Gentibus habitaculũ facturũ.iudeis iterfectis vꝭ inde eiectis. g Templũ do in pecunie q̄ſtuʒ nā oblatiōes ⁊ oīa ꝓuentus intēdebaꝭ

A ꝯuertere i lucꝛ regis h Nuſq̄ recogitās ⁊c̄.ſed ſolũ humanā i Sʒ mēte effrenatus.i.ſine freno rōis in ſuperbiā elatus. k Interuallo quiq̄ ſtadiorꝛ q̄ faciunt dimidiũ miliare.et q̄rtam ptē vltra. Nam ſtadia octo faciũt miliare.cetera patēt vſq̄ ibi. l Apparuit precedēs eos eq̄s. id eſt angelus in ſpecie hominis equitis per haſte vibrationē deſignans eis victoriam affuturam. m Et muros ferreos ⁊c̄. hypbole ē ad exprimendũ magnitudinē cōſtātie. quā cōceperũt ex dcā apparitione. n Pluſes āt ⁊c̄. ꝓijciētes arma ſua vt ſic velociꝰ

B currerēt. a Et q̄a h ꝯn̄r deſcribiꝭ ipiꝰ lyſie recōciliatio cuʒ iudeis. Et diuidiꝭ in duas ptes qꝛ p̄ poniꝭ h recōciliatio:ſecũdo eiuſdē cōfirmatio:ibi. Lyſias.circa primũ dicitur.

diũ diebus q̄tuor. At hi q̄
z intus erāt loci firmitate cō
fiſi ſup̄ modũ maledicebāt
a ⁊ ſmōes nephādos iacta-
bāt. Sʒ cũ dies q̄nta illu-
ceſceret.xx.iuuenes ex hiſ
b q̄ cũ machabeo erāt accēſi
aīs ꝓpꝭ blaſphemiā viriliꝭ
acceſſerũt ad murꝛ ⁊ feroci
aīo icedētes aſcēdebant.ſ
⁊ alij ſiliꝭ aſcēdētes turres
portaſq̄ ſuccendē aggreſſi
ſꝭ atʒ ipoſ maledicoſ viuoſ
cōcremare. Per ꝯtinuũ āt
biduũ p̄ſidio vaſtato timo
theũ occultātē ſe i q̄dā rep
tũ loco ꝑemerũt ⁊ frēʒ illiꝰ
cereā ⁊ apollophanē occi-
c derꭲ Quibꝰ geſtꝭ:i hinis ⁊
ꝯfeſſiōibꝰ bn̄dicebāt dn̄m
q̄ magna fecit iſrꝭ. ⁊ victo-
riā dedit illis. Ca. XI

a Sed puo pꝰtpe lyſias
b ꝓcurator regis ⁊ ꝓpi
c quꝰ ac negociorꝛ ꝓpo
d ſitꝰ ḡuiꝭ ferēs d̄ his q̄ acci
derāt cōgregatis octogita
milibꝰ ⁊ eq̄tatuʒ vniuerſo
veniebat aduerſuʒ iudeos
e exiſtimās ſe citatē q̄deʒ ca
f ptā gētibꝰ hitaculũ facturꝛ
g tēplũ ꝟo i pecũie q̄ſtũ ſic̄ ce
tera delubra gētiũ hiturꝛ ⁊
ꝑ ſingꝭos ānos venale ſa-
h cerdotiũ nuſq̄ r̄cogitās di
i ptātē:ſ mēte effrenatꝰ i mꝭ
titudie peditũ ⁊ i milibꝰ eq̄
tũ ⁊ i octogita elephātꝭ cō
fidebat. Ingreſſꝰ āt iudeā
⁊ appropiās bethſure que
erat i anguſto loco ab hie-
k roſolyma infuallo q̄nq̄ ſta
diorꝛ.illō p̄ſidiũ expugbat
Ut āt machabeꝰ ⁊ q̄ cũ co
erāt ꝯḡuerꭲ expugn̄ p̄ſidia
cũ fletu ⁊ lachris rogabāt
dn̄ʒ ⁊ oīs turba ſiꝭ vt bonũ
āgelũ mittēt ad ſalutē iſrꝭ.
Et ipē pmꝰ machabeꝰ ſum
ptis armis ceꭲos adhorta
tus ē ſiꝭ ſecũ piculũ ibire ⁊
ferre auxiliũ fribꝰ ſuis. Cũ

q̄ pⁱter ꝓmpto aīo ꝓcede-
l rēt hieroſolymis:apparu-
it p̄cedēs eos eques in ve
ſte candida. armis aureis
haſtā vibrās. Tũc oēs ſiꝭ
bn̄dixerꭲ miſericordē dn̄m
⁊ ꝯualuerꭲ aīs ñ ſolũ hoieſ
m ſ ⁊ beſtias ferociſſimas et
muros ferreos ꝑati pene-
trare. Ibāt igiꝭ ꝓmpti de
celo hn̄tes adiutorē ⁊ miſe
rantē ſup eos dn̄m. Leo-
nũ aũt more ipetu irruētes
in hoſtes ꝓſtrauerꭲ ex eis
vndeci milia peditũ:⁊ eq̄-
tũ mille ſexcētos:vniuer-
n ſos āt i fugā ꝟterꭲ:pl'es āt
ex eis vulnerati nudi eua-
ſerũt. Sʒ ⁊ ipē lyſias turpi
a ter fugiēs euaſit. Et qꝛ nō
b iſenſatꝰ erat ſecũ ipē repu-
c tās ſcāʒ erga ſe diminutōʒ
d ⁊ itelligēs inuictos eē he-
breos oīpotētꝭ dei auxilio
e nitētes miſit ad eos ꝓmi-
ſitq̄ ſe ꝯſēſurꝛ oībꝰ q̄ iuſta
f ſꭲ:⁊ regē ꝯpulſurꝛ amicũ fi
eri. Annuit aũt machabeꝰ
p̄cibꝰ lyſie:in oībꝰ vtilitati
ꝯſulens. Et q̄cũq̄ macha-
g beꝰ ſcp̄ſit lyſie d̄ iudeis ea
rex ꝯceſſit. Nā erāt ſcripte
iudꭵſ eplꭵe a lyſia ſi q̄dē hũc
h modum ꝯtinētes. Lyſias
pplꭵo iudorꝛ ſalutē. Iohes
⁊ abeſſolō q̄ miſſi ſunt a vo
bis tradētes ſcripta poſtu
labant:vt ea que per illos
ſignificabantur implerem.
i Quecunq̄ igiꭲ regi potue
k/l runt ꝑferri expoſui:⁊ q̄ rex
m ꝑmittebat ꝯceſſit. Si igiꭲ i
n negocijs fidem cōſeruaue
o ritis:⁊ deinceps bonorꝛuʒ
vobis cauſa eē tentabo de
ceteris aũt ꝑ ſingula ver-
p/q ba mandaui ⁊ iſtis ⁊ his q̄
r a me miſſi ſunt colloqui vo
s biſcum. Bene valete. An
no centeſimo quadrageſi-
t mo actauo menſis dioſco-
ri. Die viceſima et quarta

a Et qꝛ nō inſenſatꝰ erat.minꝰ dicēdo plꝰ ſignat.ſ. q̄ iſte lyſias erat valde ſenſatꝰ. b Secũ reputās ipē.i. in anio ſuo cōſiderās c Factā erga ſe diminutionē ſui exercitꝰ in bellatoribꝰ.armis:tentorijs ⁊ ſiꭵibꝰ. q̄ fugientes ſolent ꝑdere. d Et intelligens inuictos ⁊c̄.nō ꝟtute ꝓpria ſed diuina e Miſit ad eos.ꝓ pace reformāda nolēs pugnare ꝯ deũ. f Et regē cōpulſurũ.nō vi ſ p̄cibus ⁊ ꝯſilio:nā erat eiꝰ nutricius. vtʒ.ſ.li.iij.ca.⁊ eius ꝓcurator generaꭵ vt dictum eſt ca.p̄cedenti.⁊ ita factũ fuit:iō ſequiꭲ. g Ea rex conceſſit q̄ tñ decēs erat cōcedi ꝓ tpe. vt patet ex lr̄a ſequenti. h Lyſias. hic conſequenter poniꭲ reconciliatiōis confirmatio. ⁊ hoc ꝑ litteras ⁊ diuidiꭲ in q̄tuor partes ſcd'm litteras quadruplices que patebunt ꝓſequendo. Primo igitur poniꭲ tenor litterarum lyſie ad iudeos.⁊ ptʒ vſq̄ ibi. C
i Quecunq̄ igitur regi ⁊c̄.bono modo k Expoſui ꝑ litteras.vel nuncium qđ patet ex reſcripto regis ad lyſiam vt habetur in parte ſequēti.⁊ ſic reſpondit ſibi ſicut abſenti.
l Et que res ꝑmittebat id eſt quod decens ⁊ iuſtũ erat cō- B
ceſſit ſcilicet rex. ſic enim habetur in libris correctis.
m Si igitur in negocijs.regni.
n Fidem cōſeruaueritis.i. fidelitateʒ.
o Bonorum vobiſcum. alias bonorꝛuʒ vobis cauſa eſt tentabo.apud regē pro vobis interpellādo de ceteris vero que rex non conceſſit.
p Mādaui ⁊ iſtis quos ad me miſiſtꭵ.
q Et his qui a me miſſi ſunt ad vos.
r Et colloqui vobiſcum.propter cōmune bonum ⁊ ſubdiꭲ datō eplꭵe:cũ dꭲ.
s Anno.cxlviij.regni grecorum.
t Dioſcori.i. in ſu uio.q̄ ſic noiatur eo q̄ ſol in illo mēſe in-

erat ſignū geminoꝝ q̄ grece dioſcorꝛ nominant̄ ⁊ ab eis mē ſis iunij dioſcorꝰ appellat̄. Sȝ ꝯ̄ dicta videt̄ eē qḋ dr̄. j. li. vj ca. q̄ antiochus epiphanes mortuꝰ fuit āno. cxlix. Hec aūt littera data fuit poſt eiꝰ mortē: vñ in rñſione ſui filij ſubdit̄ pr̄e nr̄o int̄ deos trāſlato. ⁊c̄. Sil̄r littera eiꝰ ad iudeos da ta fuit āno. cxlviij. vt h̄r infra eo. ca. Dicē dū q̄ idē annus fuit q̄ p̄ li. dr̄. cxlix. ⁊ hic. cxlviij. Nā annꝰ alit̄ icipit apud diuerſos

E ſicut patet q̄ renoua tio date āni incipit in italia a natiuitate do mini. in frācia vo ab eius reſurrectiōe. ꝓ pter qḋ illḋ quod fit tp̄e intermedio anno dn̄i. M. ccc. xxix. ſ̄m numeratiōnē francie diceret̄ eē factū. āno dn̄i. M. ccc. xxx. ſ̄m numeratiōnē ytalie. Et ſi renouatio date retardaret̄ vſq; ad fe ſtū oīm ſanctoꝝ totū tempꝰ itermediū eſſȝ huiꝰ ꝯditiōis. Sic āt fuit in ꝓpoſito. nam mortuo ātiocho epi phane filiꝰ eius anti ochus eupater ſtatiȝ regnare cepit et ſcḋȝ diuerſas inceptiōes anni. ille annꝰ. cxlix. ⁊. cxlviij. dr̄. Et eodē mō in ſequentibꝰ ſol uat̄. v Regis au tē ep̄la. hec ē ſcḋa ps in q̄ ponit̄ rñſio reḡ

F lyſie de negocio p̄di cto cum dicitur.

x Lyſie fratri ſalu tē. erat ei de cognati one eiꝰ vt p̄dictū ē pter qḋ vocat eū fra trē. y Patre no ſtro inter deos trāſla to. Erat ei opinio gē tiliū q̄ patres eoꝝ in morte transferebant ad cōſortiū deoꝝ. ſic de bonis xp̄ianis di cimꝰ q̄ transferūtur ad ꝯſortiū angelorū.
z Sine tumultu age re. i. in pace viuere.
5 Et rebus ſuis ad hibere diligentiā. qḋ nō poſſunt niſi habebāt pacem.
a Audiuimus. iudeos nō ꝯſenſiſſe ⁊c̄. ſ; magis volebant ſuſtinere martyriū. vtȝ ꝑ p̄dicta ca. vj. ⁊. vij. b Judica uimꝰ templū reſtitui illis. i. cultū tēpli liberū. Nā iam tem plū habebāt. cetera patēt c Ad iudeos vo. hec ē tercia pars in q̄ ponit̄ tenor littere regis ad iudeos cum dicitur. d Rex antiochus ſenatui iudeoꝝ. i. collegio ſenioꝝ ppl'm regentiū. ⁊ dicit̄ ſenatus a ſenes et natus. q: ſenes etate et moribus ad hoc eligebantur. e Si valetis ⁊c̄. id ē volū as noſtra eſt vt bene ſit vobis. f Adijt nos menelaus ta vobis miſſus ⁊ hic eſt alius a menelao qui vſurpauit ſi bi ſacerdotium: vt dictum eſt ſupra. cap. iiij.

v Regis autem epiſtola iſta
continebat. Rex antiochꝰ
x y lyſie fratri ſalutem. Patre
noſtro inter deos tranſla-
to: nos volentes eos q̄ ſūt
z in regno nr̄o ſine tumultu
5 agere ⁊ rebus ſuis adhibe
a re diligentiā audiuimꝰ iu-
deos non conſenſiſſe patri
meo vt transferent ad ritū
grecoꝝ ſ; tenere velle ſuum
inſtitutū. ac ꝓpterea poſtu
lare a nobis cōcedi ſibi le-
gitima ſua. Volentes igit̄
hāc q̄ȝ gentē q̄etam eē ſta-
b tuentes iudicauimꝰ tēpluȝ
reſtitui illis vt agerent ſ̄m
ſuoꝝ maioꝝ cōſuetudineȝ.
Bene igr̄ feceris ſi miſeris
ad eos ⁊ dextrā dederis vt
cognita nr̄a voluntate bo-
no aio ſint ⁊ vtilitatibꝰ pro
c prijs deſeruiant. Ad iude
os v̄o regis ep̄la talis erat
d Rex antiochus ſenatui iu
deoꝝ ⁊ ceteris iudeis ſalu
e tem. Si valetis ſic ē vt vo
lumus ſed et ipſi bene vale
f mus Adijt nos menelaus
g dicēs vos velle deſcēdere
ad vros q̄ ſunt apud nos.
His igitur q̄ cōmeant vſq;
ad diem triceſimū menſis
xandici damus dextras ſe
curitatis vt iudei vtantur
cibis et legibus ſuis ſicut
et prius: et nemo eoꝝ vllo
modo moleſtiam patiatur
h De his que ꝑ ignorantiaȝ
geſta ſunt. Miſimus autē
et menelaum qui vos allo
i quat̄. Valete. Anno cen-
teſimo quadrageſimo oc-
tauo xandici menſis quin
k decima die. Miſerunt aūt
etiam romani ep̄lam ita ſe
habentem. Quintus men
nius ⁊ titus manlius le-
gati romanorū populo iu-
deorum ſaluteȝ: De his q̄
lyſias cognatus regis cō-
ceſſit vobis: ⁊ nos cōceſſi
mus de quibus autem ad
regem iudicauit referēdū
confeſtim aliquem mittite
diligentius inter vos con
ferentes: vt decernamus
ſicut cōgruit vobis. Nos
enim antiochiam accedi-
mus. Ideoq; feſtinate re-
ſcribere: vt nos quoq; ſci-
amus cuius eſtis volunta
tis. Bene valete. Anno
centeſimo quadrageſimo-
octauo q̄ndecima die mē-
ſis xandici.

Capitulum. XII

a His factis pactionibꝰ
lyſias pgebat ad re-
b gem: iudei autem agri
culture operam dabant.
c d Sed hi qui reſederant ti-
motheus et apolonius gē
nei filius: ſed ⁊ Hierony-
e mus et demophon ſuper-
f bus et Nichanor cypriar
g ches non ſinebant eos in
h ſilentio agere ⁊ quiete. Jo
pite v̄o tale quoddam fla
gitium perpetrarunt. Ro
gauerunt iudeos cū q̄bus

g Dicēs vos velle deſcēdere ⁊c̄. ſic̄ eñ dictū eſt ſ̄. ſ. c.ꝑ reges egypti ⁊ ſyrie multi iudei erāt diſpſi extra iudeā in ter idolatras habitātes ꝓpter qḋ aliqui periti in lege ha bitātes in iudea volebāt eos viſitare ad cōfirmandū eos in legis obſeruātia. petētes ad hoc ſecuritatē a rege quaȝ ipſe cōceſſit vſq; ad tp̄s. h De his q̄ ꝑ ⁊c̄. hoc dr̄ ꝓpter bel la cōtra duces ſuos geſta. ⁊ ſubdit̄ huiꝰ lr̄e data cum dr̄.
i Anno. cxlviij. xan dici menſis. q̄ corrn̄ det aprili. xv. ſ. die. G
k Miſerūt aūt eti am. hic ꝯ̄ñr ponit̄ te nor lr̄e romanorū ad iudeos. ⁊ pȝ lr̄a. ⁊ eſt eiuſdē date cum lr̄a regis precedente. ex iſtis pȝ q̄ lyſias iſtas lr̄as regis ⁊ romano rum ad iudeos ꝓcu rauit: ⁊ poſtea ſcrip ſit iudeis lr̄am ſuam ſuprapoſitaȝ q̄ data fuit eodē āno. xxiiij. die menſis Junij. et ſic poſt illas.

Cap. xij.

a His factis pa b ctionibus: hec eſt q̄rta ps in qua deſcribit̄ confli ctus iude cum timo theo ⁊ ſocijs eius. Et diuidit̄ in tres ptes: q: primo huius con flictꝰ cā ponit̄. ſcḋo dilatio interponit̄: ibi. Joppite v̄o. tertiō ꝓpoſitū reſumit̄: ibi A Inde diſceſſerunt. Circa p̄mū ꝑ̄ ponit̄ ꝯtinuatio ad ca. p̄ce dens cū dr̄. His fa ctis pactōnibus ſcri ptis ca. p̄cedenti.
b Judei agricultu re ⁊c̄. datis treugis ex pactionibus p̄di ctis. q. d. aū nō pote rant vacare ꝓpter vr gentia bella. ꝯñr ſub dit̄ occaſio ꝯflictus iude cum timotheo. cum dicit̄.
c Sed hi qui reſe derāt. i. remāſerāt in locis circa iudeā poſt receſſum lyſie
d Timotheus iſte. eſt alius ab illo qui. ſ̄. x. ca. legit̄ occi ſus. Multi eñ duces ⁊ milites erāt eiuſdē nois ſic̄ ⁊ mō.
e Demophon ſuꝑbus. cognomen eius ē. f Et nicha nor cypriarches. i. princeps cypri. g Non ſinebāt eos in ſilentio agere. Nam inſultus faciebāt pp̄lo in extremi tatibus iudee in abſentia lyſie ꝓpter quod iudas decreuit debellare ipſum. h Joppite v̄o. Hic conſequenter po nit̄ dilatio conflictus iude cum timotheo ꝓpter quedam inſurgentia in quibus iudas fuit occupatus. ⁊ primū fuit flagitium gentilium in iope habitantiū cum quibus habi tabant multi iudei quorū ioppite plures ſubmerſerūt. ꝓdi

tioſe. faciētes eos aſ
cēdere nauiculas ſb
ſpecie pacis τ amici-
cie.ad videndum lu-
dum quē debebāt in
mari exercere qd fla-
gitium voluit iudas
ante omia vindicare
τ patz littera paucis
exceptis.
i Aſcēdere ſcaphas
.i.puas nauiculas.
k Quas pauerunt
ioppite. l Cū vxo-
ribus τ filijs iudeo-
rum. m Secundū
cōe itaqʒ decretum.
Decreuerat eñ ioppi
te latenti dolo iude-
os ſic ſubmergere.
n Sed cuz cogno-
uiſſet. Hic cōſequen
ter ponitur vindicta
de iānitis q̄ ſileʒ do
lum volebant facere
Et patet lr̄a vſqʒ ibi.
o Ab ſtadijs ducez
tis.xl. Faciūt autem
octo ſtadia vnuz mi-
B liare.τ xvj.vnam leu
gam.
p Inde cū abiſſent
Hic pn̄r ponit aliud
impedimētum ſeu di
latio conflictus iude
cum timotheo p ara
bes mouētes in via
bellū cōtra iudā τ ſo
cios eius. τ ptz vſqʒ
ibi. q Promittē
tes paſcua ſe datu-
ros terra eñ illorum
erat multū paſcualiſ
τ iudei ꝓpe illam ter
ram habitantes ha-
bebant plura aīalia
τ ſic pax cuz illis vti
lis erat iudeis.
r Diſceſſere ad ta-
bernacula ſua.ſ. ara-
bes q̄ nō habitāt in
ciuitatibus ſed in tē
torijs. s Aggreſ
ſus eſt. Hic ponitur
alia dilationis cā ex
obſidiōe cuiuſdaz ci
uitatis nociue iude-
is. cuius nomē erat
chaſphin.τ patz vſqʒ
ibi. t Remiſſius
agebāt. q̄ſi paruz cu
rantes de obſidione
reputantes inexpu-
gnabilē ciuitatem.
C v Et loquētes que
phas non eſt. ſ. blaſ-
phemias contra de-
um iudeorum.
x Tpibus ieſu.i.io
ſue q̄ alio noīe dict⁹
eſt ieſus naue.

i habitabant:aſcēderet ſca-
k l phas quas parauerant cū
vxoribus τ filijs quaſi nul
lis inimicicijs iter eos ſub
m iacētibus Scdm cōe itaqʒ
decretum ciuitatis. τ ipſis
acquieſcētib⁹ paciſqʒ cau-
ſa nihil ſuſpectum habenti
bus cum in altū ꝓceſſiſſent
ſubmerſerunt nō min⁹ du
centos. Quā crudelitatez
iudas in ſue gentis homi-
nes factam vt cognouit p̄-
cepit viris q̄ erāt cum ipſo
τ inuocato iuſto iudice dō
venit aduerſus interfecto-
res fratrū τ portū quidem
nocte ſuccēdit:ſcaphas ex
uſſit:eos aūt q̄ ab igne re-
fugerant gladio pemit. Et
cum hec ita egiſſet diſceſſit
quaſi iterū reuerſur⁹ τ vni-
uerſos ioppitas eradicatu-
n rus. Sed cū cognouiſſet τ
eos qui erāt iānie velle pa
ri mō facere habitātib⁹ ſe-
cum iudeis. iānitis q̄z no-
cte ſuꝑuenit τ portū cū na
uibus ſuccendit ita vt lu-
men ignis appareret hie-
o roſolymis ab ſtadijs ducē
p tis quadraginta. Inde cū
iam abijſſent nouā ſtadijs
τ iter facerent ad timothe
um:cōmiſerunt cuz eo ara
bes quinqʒ milia viri τ eq̄
tes quingenti. Cunqʒ pug-
na valida fieret et auxilio
dei ꝓſpere ceſſiſſet. reſidui
arabes victi petebant a iu
q da dextras ſibi dari ꝓmit-
tētes ſe paſcua daturos τ i
ceteris ꝓfuturos. Iudas
autē arbitrat⁹ vere in mul
tis eos vtiles promiſit pa
r cē. dextriſqʒ acceptis diſ-
ceſſere ad tabernacula ſua
s Aggreſſus eſt autē et ciui
tatem quandaz firmam pō
tibus muriſqʒ circūſeptaz
que a turbis habitabat gē
tiū ꝓmiſcuarū. cui nomen
caſppin. Hi vero qui intus
erant confidentes in ſtabi
litate murorūz τ apparatu
t alimoniarū remiſſus age-
.bāt maledictis laceſſcētes

v iudam τ blaſphemantes τ
loq̄ntes que phas non eſt
Machabe⁹ aūt: inuocato
magno mundi principe: q̄
ſine arietibus τ machinis
x y tpib⁹ ieſu ꝑcipitauit hieri-
co:irruit ferociter muris τ
capta ciuitate p dn̄i volun
tatē innumerabiles cedes
fecit:ita vt adiacēs ſtagnū
ſtadiorū duorū latitudinis
ſanguine interfectorū flue-
z re videret. Inde diſceſſe-
runt ſtadia ſeptingenta q̄n
a quaginta τ venerunt in ta-
b racha ad eos q̄ dicunt tubi
anei iudeos: τ timotheū q̄
dem in illis locis nō cōp̄-
henderunt: nulloqʒ nego-
c d cio pfecto regreſſus eſt: re-
licto in quodā loco firmiſ-
ſimo ꝑſidio. Doſithe⁹ aūt
τ ſoſipater qui erant duceſ
cum machabeo peremerūt
a timotheo relictos in pre
ſidio decē milia viros. At
machabe⁹ ordinatis circū
ſe ſex milib⁹ τ cōſtitutis p
cohortes aduerſus timo-
theū ꝓceſſit habentē ſecuz
centū viginti milia peditū
equitumqʒ duo milia q̄n-
gentos. Cognito aūt iude
e aduentu timothe⁹ ꝑmiſit
mulieres τ filios: τ reliquū
apparatū in ꝑſidiū qd car-
mon dr̄. Erat eñ inexpu-
gnabile τ acceſſu difficile:
ꝓpt locorū anguſtias. Cun
qʒ cohors iude prima ap-
f paruiſſet: timor hoſtib⁹ in
cuſſus ē ex pn̄tia dei: q̄ vni
uerſa cōſpicit τ in fugā vſi
g ſunt ali⁹ ab alio: ita vt ma-
gis a ſuis deijcerent τ gla
diorū ſuorū ictib⁹ debilita-
h rent. Iudas aūt vehemen
ter inſtabat puniens ꝓpha
nos τ pſtrauit ex eis. xxx.
i milia virorū. Ipſe vero timo-
the⁹ incidit i ptes doſithei
τ ſoſipatris τ multis p̄ci-
bus poſtulabat: vt viuus
k dimitteret: eo q̄ multorūz
ex iudeis pentes haberet:
l ac fratres: q̄s morte ei⁹ de
cipi eueniret: τ cū fidez de

y Precipitauit hie
richo. vt hr̄ ioſue. vj
Cetera patent.
z Inde diſceſſerūt
Hic reſumit qd ſu-
pra ꝓpoſitūz fuit de
cōflictu iude cum ti
motheo. Et p̄ ponit Joſ.6.c.
cōflictus ɔtra timo
theū ſcdo debellatō
cuiuſdā ciuitatis ad
uerſarie iudeorū: ibi
Poſt horū fugā Cir
ca p̄mū ponit timo-
thei inſecutio cū dr̄.
Inde diſceſſerūt .ſ.
iudas τ exercit⁹ ei⁹.
a Venerūt in tara
cha credentes inue-
nire timotheū i loc̄
illis. b Ad eos q̄
τc̄. ſm gloſam erāt q̄
dam ppl̄i cū iudeis
federati. τ inde dice
bant iudei tybianei
q̄i tubianei.i. aliena
tuba vocati ſeu con-
ducti. c Regreſ-
ſus eſt. ſ. timotheus
d Relicto in q̄daz
loco τc̄.i. multitudi
ne armatorū ad reſi-
ſtendū iudeis. cete-
ra patent vſqʒ ibi.
e Timothe⁹ ꝑmiſit
τc̄. qr̄ de facili ab ad-
uerſarijs capiunt.
f Timor hoſtibus
τc̄. τ non ex magni-
tudine vl̄ fortitudīe B
exercit⁹ iude macha
bei. g Ita vt ma
gis a ſuis deijceren
tur τc̄. ſicut cōtigit i
exercitu zebee τ ſal-
mana. Iudicū. vij.
τ. viij. Et in ſtatōne
philiſtinorū. j. Reg.
xiiij. h Iudas
autem vehement in
ſtabat. fugientes p-
ſequendo i Ipſe
vero timotheus in-
cidit τc̄.i. in illam p-
tem exercitus quaz
regebant. Et ceperūt
eum viuum. Et mul
tis precibus poſtu-
labat τc̄. allegās qd
ſubditur.
k Eo q̄ multorū τc̄
in ſuis vinculis de-
tentos.
l Quos morte ei⁹
decipi eueniret. i. oc
cidi in vindictā mor
tis eius. cetera pa-
tent.

diſſet reſtituruȝ ſe eos ſm
conſtitutum illeſum eū di-
miſerunt propter fratrum
ſalutem: iudas autē regreſ
ſus eſt a carmon interfect
m viginti quinqꝫ milib⁹. Poſt
horum fugam ⁊ necē: mo-
uit exercitum ad ephron ci
uitatem muuitā in qua mł
titudo diuerſarum gentiū
n habitabat: ⁊ robuſti iuue-
o p nes pro muris ꝯſiſtentes
q fortiter repugnabant. In
hac autem machine multe
⁊ telorum erat apparatus
r Sed cum omnipotentem
inuocaſſent qui poteſtate
ſua vires hoſtium confrin
git: ceperunt ciuitatem et
ex eis qui intus erant vi-
gintiquinqꝫ milia proſtra-
s uerunt. Inde ad ciuitateȝ
ſcitharum abierūt: que ab
hieroſolymis ſexcētis ſta-
dijs aberat: ꝯteſtantibus
autē his qui apud ſcytho-
politas erant iudeis ꝙ be
nigne ab eis haberentur ⁊
temporibus felicitatis ꝙ
modeſte ſecū egerint gra-
tias agentes eis: ⁊ exhor-
tati etiā de cetero erga ge-
nus ſuum benignos eſſe:
t venerunt hieroſolimā die
ſolenni ſeptimanarum in-
v ſtante. Et poſt penthecoſ-
ſten abierunt contra gorgi
am prepoſitū ydumee. Ex
iuit autem cū pedibus tri
bus milibus et equitibus
quadringentis. Quib⁹ cō
greſſis cōtigit paucos ru-
x ere iudeorum. Doſitheus
vero quidem de bacheno
ris eques vir fortis gorgi
am tenebat: ⁊ cum vellet il
lum capere viuum eques
quidam de tracibus irruit
in eum: humerumqꝫ eius
y amputauuit: atqꝫ ita gorgi
a as effugit in mareſa. At il
lis qui cum eſdrin erāt di-
b utius pugnātib⁹ ⁊ fatiga-
tis inuocauit iudas dn̄m
adiutorem et ducem belli
c fieri: incipiēs voce patria
⁊ cū hymnis clamorem ex

tollens fugam gorgie mili
tibus incuſſit. Iudas autē
collecto exercitu venit in ci
d uitatem odollam. Et cum
ſeptima dies ſuperueniret
e ſm conſuetudinem purifi
f cati: in eodem loco ſabba-
g tum egerunt. Et ſequenti
die venit cum ſuis iudas:
vt corpora proſtratorū tol
leret ⁊ cum parentibus po
neret in ſepulcris paternis
h Inuenerunt autem ſub tu
nicis interfectorum de do
narijs idolorū: que apud
i iamniam fuerunt a quibus
lex prohibet iudeos. Om
nibus ergo manifeſtum fa
ctum eſt: ob hāc cauſā eos
corruiſſe. Omnes itaqꝫ be
nedixerunt iuſtum iudiciū
domini qui occulta fecerat
k manifeſta. Atqꝫ ita ad pre
l ces cōuerſi rogauerunt: vt
id quod factum erat deli-
ctum obliuioni traderetur
At vero fortiſſimus iudas
hortabatur populum con-
ſeruare ſe ſine peccato: ſub
oculis videntes que facta
ſunt pro peccatis eorum q̄
proſtrati ſunt. Et facta col
latōe: duodecim milia dra
gmas argenti miſit hiero-
ſolymam offerri pro pecca
tis mortuorum ſacrificium
bene ⁊ religioſe de reſurre
ctione cogitans. Niſi eniȝ
eos qui ceciderant reſurre
cturos ſperarent: ſuperflu
um videretur et vanū: ora
re pro mortuis. Et qꝛ con
ſiderabat ꝙ hi qui cum pi
etate dormitionem accepe
rant optimam haberent re
poſitam gratiam. Sancta
ergo et ſalubris eſt cogita
tio ꝓ defunctis exorare vt
a peccatis ſoluantur.

Capitulum XIII

a Anno centeſimo qua
a dragesimonono co-
gnouit Iudas antiochum

E m Poſt horū fugā
h ꝯñr dſcribitꝰ captō
cuiuſdaȝ ciuitatis q̄
multa mala fecerat iu
deis. n Et robuſti
iuuenes. de ciuitate.
o Pro muris. defen
dēdis. p Conſiſtē
tes fortiter repugna
bāt. exercitui iude. ⁊
ſubdit repugnādi fa
cultas. cum dr̄.
q In hāc āt machi
ne multe ⁊c̄. q̄bus po
terāt iuadētes repel
lere. r Sed cū oi-
potētē iuocaſſent ⁊c̄.
ex q̄ pȝ ꝙ ciuitas illa
capta nō fuit huma-
na ſ; diuina virtute.
s Inde ad ciuitatē
ſcitharū cui⁹ hitato
res erāt beniuoli iu-
deis. lȝ eēnt gētiles
ꝓpt qd iudas eis re
gratiādo ptrāſijt ro-
gādo vt eēnt beniuo
li de futuro ſicut fue
rāt de pterito. et ſic
pȝ vſqꝫ ibi. t Die
ſolēni ⁊c̄. i. die pēthe
coſtes q̄ enūeratꝰ ſe
ptē hebdomadibus
plenis ab altero die
ſabbati. in q̄ obtule-
rūt manipulū pmiti
arū ꝑcipit celebrari
Leuit. xxiij. v Et
p⁹ pēthecoſten. Hec
eſt ps quinta in q̄ de
ſcribit bellū ꝯ gorgi
am ⁊ p̄ ponit h pug:
ſcd̄o de iudeis mor-
tuis cura: ibi. ⁊ ſeq̄n
F ti die. circa pmū pȝ
lr̄a vſqꝫ ibi. Contigit
paucos iudeorū. cu-
ius cā ponit. ſ. co. c.
x Doſithe⁹ vo ⁊c̄.
Dicūt aliq̄ ꝙ hiȝace
ni erāt gētiles ꝯfede
rati iude vl' ab eo cō
ducti. ſ; meli⁹ videt
ꝙ fuerit iudei a ciui-
tate vn̄ erāt ſic noia
ti y Atqꝫ ita gorgi
as effugit in mareſa
nomen eſt fortalicij.
a At ill' q̄ cū eſdrin
erant. iſte eſdrin fuit
de ſocijs gorgie: ⁊ re
māſit in bello ipo fu
giēte. b Et fatiga
tis. ſ. ſocijs eſdrin. vt
dicūt aliq̄: ſ; melius
videt dici de ſocijs
iude ꝓpter qd inuo-
cauit auxiliū diuine
potentie.
c Incipiēs voce pa
tria. i. ſcd̄m doctrinā

patrum ſanctoꝝ ⁊ ſic
illa victoria fuit ma-
gis oratōe q̄ gladio
ſicut Exo. xvij. orati
onibus moyſi victus
fuit amelech.
d Et cū ſeptima di
es ſuperueniret. id ē
ſabbatum.
e Scd̄m conſuetu
dinem purificati. aq̄
luſtrationis poſt cō-
tactum in pilio mor-
tuorum vt precipitur
Numeri. xviij.
f In eodē loco ⁊c̄. Deut. 7. b.
diuinis laudibus va
cando. g Et ſeq̄n
ti die. Hic ꝯñr ponit
cura de iudeis in bel
lo mortuis. et primo
ratione corporum: ſe G
cūdo ratione anima-
rū: ibi. Atqꝫ ita. Pri
ma vero cura fuit de
ſepeliendis corpibus
in paternis ſepulcris
ſm morē iudeorum.
h Inuenerūt autē
ſub tunicis ⁊c̄. i. d re
bus precioſis cultui
eorum dedicatis.
i A q̄bus lex ꝓhi-
bet. Deu. vij. Cetera
patent.
k Atqꝫ ita. h ꝯñr po
nit cura de animab⁹
⁊ h ſcȝ dupliciter i orā-
do. l Ut id qd fa
ctū ⁊c̄. i. vt ad puniti
onē nō reſeruaret vl
tra coraȝ dn̄o. in quo
tamē nulla cadit obli
uio. ⁊ mittēdo pecu-
niam in in hieruſalē.
vt ibi offeret ſacrifi-
ciū ꝓ remiſſione pec
cati mortuoꝝ. ⁊ patȝ
lr̄a. Sed forte videre
tur alicui ꝙ factū fu-
iſſet illō fruſtra eo ꝙ
videntur ibi mortui fu-
iſſe i pctō mortali ha
bentes ſecū donaria
idolorum. Dicenduȝ
ꝙ iudas et ſocij eius
debebant probabili-
ter iudicare ꝙ peni-
tuiſſent in morte ⁊ ſic
orationes ⁊ ſacrificia
valebant eis: eo ꝙ
mortui fuerūt in ſta-
tu ſalutis.

Capitulū. xiij.

Anno. cxlix.
Deſcripto
conflictu iu A
de cum regis ducib⁹

Hic conſequenter ponitur conflictus eiuſdem cum perſona ipſius. Et diuiditur in tres partes. quia primo ponitur belli apparatus. ſecundo conflictus: ibi. Et dato ſigno, tercio regis egreſſus: ibi. Vt autē cognouit. Prima in duas quia primo ponitur apparatus belli ex parte regis antiochi. ſecūdo ex parte iude machabei: ibi. Quibus iudas cognitis. prima ī duas quia primo ponit̄ regis apparatus. ſcđo menelai interit⁹: ibi. Cōmiſcuit aūt. Circa primum aūt ſciendum ꝙ iſte belli apparatus ⁊ etiam conflictus magis diffuſe ponitur. j. li. vj. capitulo. tamen hic aliqua ponunt̄ que videntur dictis ibidē diſſonare p̄mo quod dicitur peditu𝔷. cx. milia. ⁊ equitum quinqꝫ milia ⁊ elephātes

B xxij. Nam ibi habetur. c. milia peditum ⁊ viginti milia equitū. ⁊ elephāti. xxxij. poteſt dici ꝙ primo fuerunt centum milia peditu𝔷 tm̄. vt dicitur primo libro. et poſtea fuerunt additi decem milia q̄ cu𝔷 primis hic numerantur. De equitibus vero dicendum ꝙ i vniuerſo fuerunt viginti milia ſed tm̄ erant quinqꝫ milia electi p̄ ceteris exiſtentes in acie regis et illi ſoli hic numerātur ⁊ alij tacentur ⁊c. ⁊ de elephantis poteſt dici eode𝔷 modo ꝙ. xxij.

C erant pre ceteris fortiores qui numerantur hic. ⁊ reſidui decem tacentur. in talibus enim frequēter numeratio diuerſimode accipitur.

eupatorem venire cū multitudine aduerſus iudeam et cū eo lyſiam ꝓcuratorem et prepoſitū negocioꝝ ſecū habentem peditum cētum decem milia ⁊ equitū quinqꝫ milia et elephantes vi-
b gintiduos: currus cum fal-
c cibus trecentos. Commiſcuit autem ſe illis et menelaus et cum multa fallacia
d deprecabatur antiochum:
e non pro patrie ſalute: ſed
f ſperans ſe conſtitui in prin-
g cipatum. Sed rex regum
h ſuſcitauit animos antiochi
i in peccatorem: et ſuggerente lyſia hunc eſſe cauſa𝔷 omnium malorum iuſſit vt eis eſt conſuetudo apprehenſum in eodem loco necari. Erat autem in eodem loco turris quinquaginta cubitorum; aggeſtu𝔷 vndiqꝫ habens cineres hec proſpectum habebat in preceps. Inde in cinerem deijci iuſſit ſacrilegum omnibus eū propellentibus ad interitum. Et tali lege preuaricatorem legis contigit mori: nec terre dati menelaum. Et quide𝔷 ſatis iuſte; nam quia multa erga aram dei delicta cōmiſit: cui⁹ ignis et cinis erat ſanctus: ipſe in cineris morte damna-
k tus eſt. Sed rex mente ef-
l m frenatus veniebat nequiorē ſe patre ſuo iudeis oſten-
n ſurus. Quibus iudas cognitis precepit populo: vt die ac nocte dominum inuocarent: quia ſicut ſemper et nunc adiuuaret eos quippe qui lege et patria ſanctorum templo priuari
o vererentur: ac populū qui nuper paululū reſpiraſſet: ne ſineret blaſphemijs rurſus nationib⁹ ſubdi. Omnibus itaqꝫ ſimul id facientibus et petentibus a domino miſericordiā cum fle-
p tu et ieiunijs per triduum
q continuum proſtratis hortatus eſt eos iudas vt ſe p̄-
r pararēt. Ipſe vero cum ſenioribus cogitauit priuſqꝫ rex admoueret exercitū ad iudeā ⁊ obtineret ciuitate𝔷 exire ⁊ domini iudicio cōmittere exitū rei: dās itaqꝫ ptātem omniū deo mundi creatori et hortatus ſuos vt fortiter dimicarēt et vſqꝫ ad mortem pro legibus templo: ciuitate: patria et ciuibus ſtarent circa modin exercitum conſtituit.
s Et dato ſigno ſuis dei vi-
t ctorie iuuenib⁹ fortiſſimis

belli iudeoꝝ ꝯtra regem. cetera patent vſqꝫ ibi.
k Sed rex. Nam ex morte menelai poſſet aliquis credere regem iudeis pacatum eſſe. ideo remouetur hoc cum d̄r.
k Sed rex mente effrenatus. i. ſine freno rationis in ſuperbiam elatus. l Veniebat contra iudeam.
m Nequiorem ſe ⁊c. ſed per rumores cōtrarios ab hoc fuit impeditus. vt habetur infra eode𝔷 capitulo.
n Quibus iudas cognitis. Hic conſequenter deſcribit̄ apparatus iude machabei. ⁊ primo per orationes deuotans. de quibus magis q̄ de armis confidebat. et patet vſqꝫ ibi.
o Ac populum qui nuper paululum reſpiraſſet. i. cōſolatus fuiſſet per ciuitatis ⁊ templi recuperationem. ⁊ aduerſario- B rum multiplicem repreſſionem. vt patet ex dictis.
p Per triduum cōtinuum ꝓſtratis. horis. ſ. ad hoc aptis. q̄ꝛ i illo triduo oportuit eos refectione𝔷 accipere et ſomnum tempore competenti. ſecundo ponit̄ apparatus per arma cōſilia cum dicitur.
q Hortatus ē eos iudas vt ſe prepararent per arma et victualia.
r Ipſe vero cum ſenioribus cogitauit. occurere regi anteqꝫ vaſtaſſet terra. tercio ponitur apparatur per exhortationes optimas ad confortandum animos E bellatorum ad fortiter dimicandū. ⁊ patet littera.

b Currus cum falcibus trecentos. Talibus eñ antiquitus in prelijs vtebantur. vt habetur in libris Joſue ⁊ Judicum in pluribus locis tamen de iſtis curribus nō fit mētio in primo libro ſicut etiam in euangelijs. ⁊ qđ vnus euāgeliſta tacet alius exprimit. c Commiſcuit autem. Hic conſequenter deſcribitur menelai interitus q̄ retorſit ſe in ſummum ſacerdotiū. ſ. iiij. cap̄. de quo dicitur hic.
c Commiſcuit aūt ſe illis. i. iudeorum aduerſarijs.
d Deprecabatur antiochum. pugnare fortiter contra iudam machabeū. ideo ſubditur. e Non ꝓ patrie ſalute. ſed pro contrario. ideo ſubditur. f Sperans ſe conſtitui in p̄ncipatum. ſc𝔷 ſummi ſacerdotij per victoriam antiochi a quo fuerat amotus per patrē eius. ſ. iiij. capl̄o.
g Sed rex regum. qui iudex eſt ſordium. h Suſcitauit animos antiochi in peccatorem menelaum. i Et ſuggerente lyſia ⁊c. Nam ꝓpter eius ambitionem ⁊ ſacrilegia in tēplo cōmiſſa ꝑ eius conſiliū vt h̄r. ſ. iiij. ca. ſecuta eſt re

s Et dato ſigno. Hic conſequenter ponitur cōflictus ad cuius intellectum ſciendum ꝙ iudas cum rege habuit in campo duplicem conflictum vnum circa finem noctis. de quo tacetur in primo libro. alium de clara die et ſole refulgente in clypeos aureos ⁊ ereos qui diffuſe ſcribitur p̄mo libro ſexto capitulo. hic autem de vtroqꝫ conflictu breuiter ⁊ cōmixtim fit mentio. Nā hic liber ſecundus eſt quedam abbreuiatio. vt dictum eſt ſupra ſecundo capitulo. igitur de primo conflictu dicitur.
s Et dato ſigno ſuis dei victorie. i. victorie a deo ꝯſequēde. qđ aūt fuerit hoc ſignum nō dicit̄ hic. ſed videtur fuiſſe quedam reuelatio facta iude que nō explicatur propter breuitatem ſectandam.
t Juuenibus fortiſſimis electis. Ex hoc videt̄ ꝙ in iſto primo cōflictu nō fuerunt omnes iude ſocij. ſed aliqui ad hoc ſpecialiter electi. In ſcđo vero ꝯflictu fuerūt omnes iude bellatores, vt habet̄ p̄mo libro ſexto capitulo.

v electis nocte aggreſſus au
lam regiā in caſtris interfe
cit viros q̄tuordecim milia
x et maximū elephantoꝝ cū
his ſuppoſiti fuerāt. Sum
moq; metu ac ꝑturbatione
hoſtiū caſtra replentes re
buſq; ꝓſpere geſtis abierūt
y Hoc autem factum eſt die
illuceſcente adiuuante eum
z domini protectione. Sed
rex accepto guſtu audacie
a b iudeorum: arte difficulta
c d tes locorum tentabat: et
bethſure que erat iudeoꝝ
e preſidium munitum: caſtra
f admouebat ſed fugabatur:
impingebatur: minoraba
tur. His autem qui intus
erant iudas neceſſaria mit
g tebat. Enunciauit autem
autem myſteria hoſtibus
h rodochus quidam de iuda
ico exercitu qui requiſitus
comprehenſus eſt et cōclu
i ſus. Iterum rex ſermonem
habuit ad eos qui erant in
bethſuris: dexterā dedit:
k l accepit: abijt: cōmiſit cum
m n iuda: ſuperatus eſt. Vt au
tē cognouit rebellaſſe phi
lippum antiochie qui reli
ctus erat ſuper negocio mē
te conſternatus: iudeos de
precans ſubdituſq; eis iu
rat de omnibus quibus iu
o ſtum viſum eſt: ⁊ reconcili
atus obtulit ſacrificiū ho
norauit templum et mune
p ra poſuit: machabeum am
plexatus eſt ⁊ fecit eū a pto
lomaide vſq; ad gerrenos
ducem et principē. Vt au
tem venit ptolomaidā gra
uiter ferebant ptolomēſes
amicicie conuentionem: q̄
q indignātes ne forte fedus
r irrumperet. Tunc aſcendit
lyſias tribunal: ⁊ expoſuit
rationem ⁊ populum ſeda
s uit regreſſuſq; eſt antiochi
am. Et hoc modo regis ꝓ
fectio ⁊ reditus proceſſit.

Capitulum XIIII

a SEd poſt triennij tem
pus cognouit iudas
et qui cum eo erāt de
metrium ſeleuci cum mul
titudine valida ⁊ nauibus
b per portum tripolis aſcen
diſſe ad loca opportuna:
c ⁊ tenuiſſe regiones aduer
ſus antiochum et eius du
d cem lyſiam. Alchimus au
tem quidam qui ſummus
e ſacerdos fuerat: ſed volun
f tarie coinquinatus eſt tem
g poribus cōmixtionis cōſi
derās nullo modo ſibi eſſe
h ſalutē neq; acceſſum ad al
i tare: venit ad regem deme
triū centeſimo quinq̄geſi

v Nocte aggreſſus ꝛc. i. partē exercitus in qua erāt regꝭ tentoria. x Et maximū elephantoꝝ. iſtud fuit factū in eo cōflictu q̄ fuit clara die. vt ſcribiť. j. li. vj. cap̄. ſatꝭ diffuſe y Hoc aūt ꝛc. q2 hoc fuit completū in fine noctis ſcꝫ q̄ꝫtū ad interfectionē duoꝝ miliū de hoſtibus. Aliqui tū libri habent .xij. milia. et
q̄ꝫtū ad ꝑturbationē
caſtroꝝ. nō aūt q̄ꝫtū
ad elephātorū inter
fectionē vt dictū eſt
z Sed rex accepto
ꝛc. nā ꝑ dictā inuaſi
onē habuit experiē
tiā de audacia eoꝝ.
a Arte. i. prudēter
et caute. b Diffi
cultatem locoꝝ. i. for
talicia. c Tenta
bat. ſupple capē. ideo
ſubdiť. d Et beth
ſure que erat iudeo
rū preſidiū munitū.
iudeis armatis.
e Caſtra admoue
bat. i. applicabat ad
ipſum capiendum.
f Sed fugabatur.
Nam intus exiſten
tes aliquādo exeun
F tes ſubito repellabāt
ꝓpe exiſtentes et ali
quos occidebāt ⁊ re
dibāt ad fortalicium
anteq; totus exerci
tus poſſet armari.
g Enunciauit autē
myſteria hoſtibꝰ. i. ſe
creta iude. ⁊ eoꝝ qui
erant bethſure.
h Rodochus qui
dam ꝛc. qui captus
ab aduerſarijs ꝑ tor
mēta ad hoc fuit cō
pulſus. i Iterum
rex ſermonem ꝛc. de
fortalicio reddendo
ſaluis ſuis corpori
bus q̄ cōſenſerūt eo
q; victualia eis defi
ciebant. vt habeť. j.
li. v. ca. k Abijt.
ſcꝫ rex ō bethſura re
licta ibi ſuoꝝ cuſto
dia. vt hť. j. li. vj. cap̄.

l Cōmiſit cum iuda. in hoc tangiť ſecundus cōflictus q̄ fuit de die clara ⁊ alia die vt videtur q̄ꝫ primus.
m Superatus eſt. ſ. iudas ⁊ eius exercitus. Nā vidētes virtutē regis ⁊ impetū exercitus eius diuerterunt ſe ab eis vt habetur ꝑmo libro. vj. cap̄. n Vt autē cognouit. Hic conſequēter deſcribitur regis receſſus de iudea vt iret contra philippum qui occupauerat antiochiā. Ex quo patet q; iſtud bellum antiochi contra iudeā eſt idem cum illo quod ſcribitur ꝑmo libro. vj. capi. Nam ibidem poniť receſſus regis ꝓpter eandē cauſam. Aliqua tamen hic ponunť que ibi taceni. ⁊ econuerſo. Nam hic taceť fractio iuramēti regis que ibidē exprimiť in deſtructione munitionis.
o Et recōciliatus obtulit ſacrificium. ꝑ ſacerdotes tamē. cetera vero vſq; ꝓpe finē huiꝰ capituli taceni ꝑmo libro.
p Machabeū amplexatus eſt. in ſignū reconciliationis cetera patent vſq; ibi. q Ne forte fedus irrumperet. ſ. iudas ⁊ eos grauaret quod tamen non fecit. ſed magis rex fedus rupit. vt dictum eſt.
r Tunc aſcendit liſias tribunal. id eſt locum eminentem ad perſuadendū gentē. ⁊ expoſuit rationē. dicēdo q; ꝓpter bonū cōmune facta eſt conuentio regis ⁊ iude.
s Regreſſuſq; eſt antiochiā. Hic autem omittitur quali
ter inde fugauit phi
lippum. quia ſupra G
ix. capi. per anticipa
tionem poſitū fuit.

Capitulum xiiij.

SEd poſt trien
nij tempꝰ De
ſcpto iude cō
flictu tempore anti
ochi nobilis ⁊ eupa
toris eiꝰ filij. hic ter
cio poniť eius cōfli
ctus tempore deme
trij. Et diuidiť i tres
partes. q2 primo po
nitur demetrij ſubli
matio. ſecundo iude
ſociorūq; eius accu
ſatio: ibi. Alchimus
autem. Tercio eorū
exterminij iuſſio: ibi
Qui ſtatim. Circa ꝑ
mum dicitur.
a Sed poſt triēnij A
tempus ꝛc. iſtud tri
enniū accipiť a mor
te antiochi epipha
nis ⁊ intronizatione
filij ſui eupatoris q̄ꝺ
ſcḋm numerationē in
hoc libro poſitā con
tigit anno. cxlviij. vt
dictum eſt ſupra. xj.
capitulo. Demetriꝰ
autem regnum obti
nuit anno. cl. qui eſt
idem annus cū. clj.
quo diciť demetrius
intraſſe regnum ſcḋm
computationem po
ſitam. ꝑmo libro ca
pitulo. vij. ⁊ ſic trien
nium non fuit com
pletum. ſed intelligi
tur per ſynodochen.
ſicut corpus chriſti
dicitur fuiſſe per tri
duum in ſepulchro.
b Aſcendiſſe ad loca opportuna. i. fortia ⁊ munita.
c Et tenuiſſe regiones aduerſus antiochum ꝛc. quos ad mandatū demetrij exercitus interfecit. vt habetur primo libro. vij. capitulo. d Alchimus autem. Hic conſequenter deſcribitur iude ſociorūq; eius accuſatio cum dicitur.
d Alchimus aūt quidam ꝛc. non de iure ſed de facto intruſus. primo per antiochum epiphanē. quia licet eſſet de genere aaron. tamen non deſcenderat ab eo per lineam ſacerdotalem. vt dictū fuit ſupra ꝑmo libro. vij. capitulo.
e Sed voluntarie coinquinatus eſt. cibis ⁊ ſacrificijs gētilium. f Temporibus cōmixtionis. i. quando antiochꝰ illuſtris cogebat iudeos ad ſuſcipiendū ritum gentilium ita q; inter iudeos ⁊ gentiles nulla eſſet diſtinctio.
g Conſiderans nullo modo ſibi eſſe ſalutem corporis.
h Nec acceſſum ad altare. q̄ꝫdiu iudex ſtaret in poteſtate
i Venit ad regem ꝛc. ⁊ ſic in regni ſui principio.

k Offerēs ei co. ⁊c̄.
in ſignum victorie ⁊
dignitatis regie.
l Sup hec ⁊ talos
id ē vaſa offertoria i
modū turrium facta
qbus vtebantur ſa-
cerdotes in ſolenni-
tatibus magnis.
m Et ipſa quidem
die ſiluit. vt donum
ſuum regi magꝰ eſſet
gratioſum. cetera pa
tent vſq ibi.
n Ipſi qui dicūtur
aſſidei .i. aſſidue va-
B cātes diuino cultui
temporibus tamen
ad hoc aptis.
o Primo quidē ⁊c̄.
mētitur ſicut homo
fallax qꝛ venerat ad
obtinendū ſummum
ſacerdotium.
p Scdm humani-
tatem tuam ⁊c̄. i. ſm
benignitatē tuam. ſ.
famoſam.
q Et ceteri amici
eius ſcʒ alchimi.
r Qui ſtatim. Hic
conſequenter ponit
iuſſio regis de exter
minio iudaice gētis
Et diuiditur in tres
partes. nam ad hoc
agendum primo ni-
chanor mittit: ſecun
do cum iuda federe
iungitur: ibi. Nicha
nor tamen. tercio fe-
dus huiuſmodi rum
pitur: ibi Alchimus
autem. primū patet
vſq ibi.
s Tūc gentes que
de iudea fugerāt iu-
dam eo q erant ꝑua
ricatores legis. cete-
ra patent vſq ibi.
t Conſperſi terra
rogabant eum. nam
in precibus deuotis
magꝰ q̄ in armis cō
C fidebant.
v Qui pplm ſuum
conſtituit ineternuʒ
ſcʒ duraturū Nā lex
vetus non eſt amota
per xp̄m ſed magis
perfecta. Math. v.
Non veni ſoluere le
gem ſed adimplere.
nec per conſequens
populus eſt amotus
ſed perfectior factus
ſicut frequēter oſten
di i libris noui ac ve
teris teſtamenti.
x Quiq ſuam por
tionem ſignis euidē

k mo anno offerēs ei coronā
l aureā ⁊ palmā: ſup hec ⁊ ta
los qui tēpli eē videbātur
m Et ipſa qdē die ſiluit. Tē-
pus aūt opportunū demē
tie ſue nactus cōuocatus a
demetrio ⁊ cōſiliū: ⁊ infro
gatus qbꝰ rebꝰ ⁊ conſilijs
n iudei niterent̄ rn̄dit. Ipſi
q dicunt̄ aſſidei iudeoꝝ q-
bus ꝑeſt iudas machabeꝰ
bella nutriūt et ſeditiones
mouēt: nec patiunt̄ regnuʒ
eſſe quietū. Nam et ego de
fraudatꝰ parentū gloria di
co autē ſummo ſacerdotio
o huc veni: primo qdē vtili-
tatibꝰ regis fideʒ ſeruans:
ſcđo aūt etiā ciuibꝰ conſu-
lens. Nam illoꝝ prauitate
vniuerſuʒ genꝰ noſtrū non
minime vexat̄. Sʒ oro his
ſingulis o rex cognitis ⁊ re
p gioni ⁊ generi ſm humani
tatē tuā ꝓmulgatā oibꝰ ꝓ
ſpice. Nā q̄diu ſupeſt iu-
das īpoſſibile ē pacē eē ne-
gocijs. Talibꝰ aūt ab h̄ di-
q ctis: ⁊ ceteri amici hoſtilit̄
ſe hn̄tes aduerſus iudā in-
r flamauerūt demetriū. Qui
ſtatim nichanorē ꝑpoſituʒ
elephantoꝝ ducem miſit in
iudea: datis mandatis vt
ip̄m quidā iudā capet viuū
eos vero q cū illo erāt diſꝑ
geret et ꝯſtitueret alchimū
maximi tēpli ſummū ſacer-
s dotē. Tunc gentes q de iu
da fugerant iudā: ſegrega-
tim ſe nichanori miſcebant
miſerias ⁊ clades iudeorū
ꝓſperitates rerū ſuarū ex-
iſtimātes. Audito itaq iu-
dei nichanoris aduentu et
t cōuentu nationum cōſper-
v ſi terra rogabant eū qui po
pulū ſuum cōſtituit: ineter-
x num cuſtodiret: quiq ſuaʒ
portionem ſignis euidenti
bus ꝓtegit. Imperāte au-
tem duce ſtatim inde mo-
uerūt: cōueneruntq ad ca-
ſtelluʒ deſſau. Symon xo
frater iude cōmiſerat cū ni
chanore: ſed cōterritus eſt
repentino aduētu aduerſa-
y riorū: nichanor tamen au-

diens virtutē comitū iude
et animi magnitudinē quā
ꝓ patrie certaminibꝰ habe
z bant: ſanguinis iudiciū fa-
cere metuebat. Quobrē ꝑ-
miſit poſſidoniū ⁊ theodo
cium ⁊ mathiā: ⁊ vt darent
dextras atq acciperēt. Et
cū diu de his cōſiliū agere
tur et ipſe dux ad multitu-
dinē retuliſſet oim vna fuit
ſnia amicicijs annuē. Ita-
q diē cōſtituerūt q ſecreto
inter ſe agerent et ſingulis
ſelle prolate ſunt et poſite.
Precepit aūt iudas arma-
tos eſſe locis opportunis
ne forte ab hoſtibus repen
te mali aliquid orietur. Et
congruū colloquiū fecerūt
Morabat̄ autem nichanor
hieroſolymis: nihilq iniq
a agebat: gregeſq turbarum
b c q cōgregate fuerāt dimiſit
Habebat aūt iudā ſp cha-
rum ex animo et erat viro
inclinatus. Rogauitq eū
ducere vxorē: filioſq pro
creare. Nuptias fecit: qe-
te egit: cōmuniter q viue-
d bant. Alchimꝰ aūt videns
charitatē illoꝝ ad inuicem
et conuentiones: venit ad
e demetriū et docebat nicha
f norē rebus alienis aſſenti
re. Iudāq regni inſidiato
g rem ſucceſſorem ſibi deſti-
naſſe. Itaq rex exaſpera-
tus ⁊ peſſimis huiꝰ crimi-
nationibꝰ irritatus ſcripſit
nichaoori dicens grauiter
quideʒ ſe ferre de amicicie
cōuentione: iubere tn̄ ma-
chabeū cicius vinctū mit-
tere antiochiā. Quibꝰ co-
gnitis nichanor conſterna
batur ⁊ grauit̄ ferebat: ſi ea
que cōuenerant irrita face-
ret: nihil leſus a viro: ſ qa
regi reſiſtere nō poterat oꝑ
portunitateʒ obſeruabat q
h preceptum perficeret. At
i machabeus videns ſecum
auſterius agere nichanorē
⁊ conſuetum occurſum fe-
rocius exhibentem: intelli-
gens nō ex bono eſſe auſte
k ritatem iſtam: paucis ſuo-

tibus protegit. ſicut
dictuʒ eſt pluries in
hoc libro. Cetera pa
tent.
y Nichanor tamē.
Hic cōſequēter po-
nitur cōfederatio ni
chanoris et iude. et
patet littera paucis
exceptis.
z Sanguinis iudi-
cium facere metue-
bat. id eſt per effuſio
nem ſanguinis iude B
orū. ꝓpter quod ele-
git pacem facere cuʒ
eo. ⁊ patet vſq ibi.

a Gregeſq turba-
rum. id eſt bellatoꝝ.
b Que congregati
fuerunt ad bellandū
contra iudam et ſoci
os eius.
c Dimiſit. ire an lo
ca ſua eo q pax eſſet
facta.
d Alchimus autē.
Hic cōſequenter po
nitur ruptio dicti fe
deris. et primo ponit
tur huius ruptionis
procuratio. ſecundo
eiꝰ manifeſtatio: ibi.
At machabeus. Cir
ca primum dicitur.

d Alchimus autē
videns charitateʒ il
loruʒ ⁊c̄. queſiuit eā
rumpere eo q habe-
ret iudam odioſum.
e Et dicebat nicha
norem rebus alienis
ſcʒ ab vtilitate regni
f Aſſentire iudāq
regni inſidiatorē. fal
ſo eum notās crimi-
ne aſſerebat.
g Succeſſorē ſibi
deſtinaſſe. qd ſimili-
ter erat falſum. cete-
ra patent.
h At machabeus.
Hic cōſequenter de
ſcribitur federis vio E
lati manifeſtatio: et
ꝓmo ſignis cum di-
citur.
i Videns ſecū au-
ſterius agere nicha-
norem ⁊c̄. quia diſpo
ſitio cordis vix po-
teſt celari quin appa
reat in exterioribus
ſignis. vt i geſtu vul
tu ⁊ aſpectu.
k Paucis ſuorum
congregatis quibus
dixit conceptum ſui
animi.

l Occultauit ſe a nichanore. ne ſubito caperet ab ipſo. ſecundo manifeſtat ṽbis cum dr̃. m Quod cū ille cognouit ₢. ⁊ ſequit. n Juſſit ſibi tradi virum .ſ. iudā. o Et tēplum hoc ₢. i. bacho ſicut dictū eſt. ſ. cap. vj. o Et his dictis abijt. cū indignatione de tēplo. p Cōſerua ineternū ₢. ꝯtra nichanoris contaminationem.
q Que nup mūdata eſt a ſordibus luxurie et idolatrie. vt hr̃. ſ. x. capi. r Razias aūt. Hic ꝯñr ponitur federis violati manifeſtatio in factꝭ ⁊ pͦ in inuaſione razie. ſcdo in impugnatione iude. ca. vi. Circa pmū dr̃. r Razias aūt. qdā de ſeniorib⁹ etate ſcia ⁊ moribus. s Delat⁹ eſt nichanori. i. accuſat⁹ ꝙ eēt amic⁹ ⁊ fautor iude. t Uir amator ciuitatis. i. boni cōis. v Et bñ audiens. paupes ſic̃ ⁊ diuites ad eos inſtruēdum ⁊ dirigendū.
x Hic multis tpibus ₢. ex q̃ pꝫ ꝙ ꝯtinentia carnis tpe veteris teſtamenti fuit laudabilis. y Putabat eñ ſi illū decepiſſet al's deperiiſſet ptrahēdo ad gentilē ritū. ʒ Seſe cladē maximaꝫ iudeis illaturū. nā ei⁹ exemplo multi fuiſſent ad h̃ ptracti. a Cum iaꝫ cōprehēderet. i. eſſet ꝓpe ad cōphenſionē b Gladio ſe petijt. ſeipm̃ percutiendo. c Eligēs nobiliter ₢. cui⁹ duplex erat cauſa. vna ne forte vi tormētoꝝ inclinaret ad gentilē ritum. qꝺ erat maximū malū. ideo ſubditur. d Q̃ ſubditus fieri peccatorib⁹. ipm̃ ad idolatriā trahere q̃rentibus. Alia ne in ꝯtēptū dei celi ei⁹ vita in ludibrio haberetur. ſicut ſanſon ſe interfecit. Judicum xvj. ⁊ ſaul. j. Regum vlti. vt dictū fuit ibidem. Et in his duobus caſib⁹ dicūt hebrei ꝙ nō ſolū licitū eſt. ſꝫ etiā meritoriuꝫ interficere ſeipſum. quia talis interfectio ordinat in deum. Si autē hoc faciat aliq̃s ꝓpter ſemetipſum. vtpote ad euadendū lōgū vel grauem cruciatum vel infamiā ſui ⁊ ſuoꝝ ſi moriat vili morte. hoc ſemp eſt illicitū. Et vt dicunt aliqui hoc modo intelligendum eſt dictū Aug⁹. qꝺ habetur hic in glo. q̃ talis eſt. Hic exceptis quos lex iuſta generaliter. ⁊ ipſe fons iuſticie deus ſpecialiter occidi iubet. q̃ſquis hominum vel ſeipſum vel quemlibet alium occiderit homicidij crimine innectetur. vnde et ſcriptura libri huius que recepta ē ab eccleſia ad legendum pro informatione morum. non videtur hic raziam arguere ſed magis commendare de ſuipſius interfectione. Si autem predicta nō ſufficiunt ad eius excuſationem poteſt dici ꝙ fecit hoc per ſpecialem inſtinctum ſpiritusſancti. Omnes enim homines ſunt deo mortꝭ debitores quod debitū deo poteſt repetere quādocunq; vult. ⁊ quomōcunq;. vtpote p manum ꝓpriaꝫ ſiue per alienam. Cetera patent vt in littera. G

Capitulum xv.

n Nichanor autem. Hic cōſequēter ponit manifeſtatio violati federis in impugnatōne iude. Circa quod ponitur primo belli apparatus. ſecundo cōflictus. ibi. Nichanor auteꝫ. tercio laudabilis terminus: ibi. Cunq; ceſſaſſent. prima in duas. quia primo ponitur apparat⁹ ex parte nichanoris. ſecundo ex parte iude machabei: ibi. Machabeus autē. Circa primum dicitur. A
b Cogitauit die ₢. id eſt poteſtate ſua. c Cōmittere bellū. credens ꝙ iudas et ſocij ſui minus ſe defenderēt. ꝓpter quietem diei ſabbati. d Judeis vero ₢. Nam ad hoc ſub pena mortis cogebantur. Dicentibus ₢. Sequit. e Eſt dñs viuus ₢. ſ. celebrem et quietatum. vt habetur Exod. xx.

l rum congregatis occultauit ſe a nichanore. m Quod cuꝫ ille cognouit fortiter ſe a viro preuentum venit ad maximū et ſanctiſſimū templum et ſacerdotibus ſolitas hoſtias offerentibus: n iuſſit ſibi tradi virū. Quibus cum iuramento dicentibus neſcire ſe vbi eſſet q̃ querebatur ⁊ extendēs manum ad templuꝫ iurauit dicens niſi iudam mihi vinctum tradideritꝭ: iſtud dei phanum in planiciē deducam: ⁊ altare effodiā ⁊ templum hoc libero patri conſecrabo. o Et his dictꝭ abijt. Sacerdotes autem protēdentes manus in celum inuocabant eū qui ſemp propugnator eſſet gentis ipſorum hec dicentes. Tu domine vniuerſorum qui nullius indiges voluiſti templum habitationis tue fieri in nobis. Et nunc ſancte ſanctorum omnium domine p conſerua ineternum q impollutam domum iſtā que nuper mundata eſt. r Razias autem quidam de ſenio s ribus ab hieroſolymis det latus ē nichanori: v vir amator ciuitatis ⁊ bene audiēs qui pro affectu pater iudeo x rum appellabat. Hic multis temporibus continētie propoſitum tenuit in iudaiſmo corpuſq; et animā tradere contentus pro perſeuerantia. Uolens autē nichanor manifeſtare odium qꝺ habebat in iudeos miſit milites quingentos vt y eum conprehēderent. Putabat enim ſi illum decepiſʒ ſet: ſeſe cladem iudeis maximam illaturum. Turbis autē irruere in domū eius et ianuam diſrumpere atq; ignem admouere cupienti a bus: cum iam comprehēdeb ret c gladio ſe petijt eligens d ſe nobiliter mori potius q̃ ſubditus fieri peccatorib⁹ et cōtra natales ſuos indignis iniurijs agi. Sed cuꝫ per feſtinationem non certo ictu plagam dediſſet: et turbe inter oſtia irrumperent recurrēs audacter ad murum precipitauit ſemetipm̃ viriliter in turbas qui bus velociter locum dantibus caſui eius: venit per mediam ceruicem. Et cum adhuc ſpiraret accēſus animo ſurrexit et cum ſanguinis ei⁹ magno fluxu deflueret et grauiſſimis vulneribus eſſet ſaucius: curſu turba pertrāſijt et ſtans ſupra quandā petram preruptaꝫ et iam exanguis effectus: cōplexus iteſtina ſua vtriſq; manibus proiecit ſuper turbas inuocans dominatorem vite ac ſpirit⁹ vt hec illi iteruꝫ redderet: atq; ita vita defunctus eſt.

Capl'm XV

a Nichanor autem vt cōperit iudam eſſe in locis ſamarie cogitauit b cum omni impetu die ſabc bati committere bellum. d Judeis vero qui illum per neceſſitatem ſequebantur dicentibus ne ita ferociter et barbare feceris: ſed honorem tribue diei ſanctificationis ⁊ honora eum qui vniuerſa conſpicit. At ille infelix interrogauit ſi ē potens in celo qui imperauit agi diem ſabbatoꝝ ⁊ reſpōe dētibus illis. eſt dominus

f Tamẽ nõ obtinuit ⁊c̃.ſ. de captione iude ⁊ ſocioꝝ ſuoꝝ
diſperſione ſm̃ regis mandatũ cap̃. ꝓcedẽti. g Macha
beus aũt. Hic ɔ̃ñr ponit apparatus ex parte iude. et ꝑmo
per bonã exhortationẽ. ſcd̃o per deuotaꝫ orationẽ: ibi. Et
cum iam oẽs. ꝑma in duas. q2 primo ponit exhortationis
actus. ſcd̃o effectus:
ibi. Exhortati itaq̃.
Prima in duaſ quia
ꝑmo ponitur exhor-
tatio generalis cum
dicitur. h Cõfide
bat ſemꝑ cũ oi ſpe. ſ.
victorie affuture nõ
B ꝟtute humana ſ; di-
uina ideo ſubditur.
i Et hortabat̃ ſuos
ne formidarent alle
gans ꝙ maius auxi
liũ haberẽt. ſ. diuinũ
k Sed in mẽte ha-
berẽt adiutoria ſibi
facta de celo ⁊ ſic be
neficijs ꝑſtitis ſpera
rent de preſtandis.
l Et allocutus eſt
eos de lege ⁊ ꝓphet꜠
admonẽtib⁹ pugna-
re ꝓ patria ⁊ legibus
diuinis. m Admo
nẽs etiaꝫ certamina
q̃ fecerãt ꝑus quorũ
perderẽt laudẽ ⁊ me
ritũ ſi fugerẽt vt effe
minati. n Simul
oñdens gentium fal
laciã. ſ. Nichanoris
⁊ ſuorũ q̃ fedus fre-
gerũt iuramento fir
matũ. o Singu-
los aũt. Hic ɔ̃ñr po-
nit exhortatio ſpãliſ
ꝑ expoſitionẽ cuiuſ-
dã viſionis facte iu-
de. cuius ſeries po-
nit. cũ dĩ. p Erat
autem hmõi viſus. i.
viſio in ſomnijs iu-
de oſtenſa.
C q Oniam qui fue-
rat ſummus ſacer-
doſ vt habetur ſupra
iij. capitulo.
r Virum bonum.
q̃tum ad mentis vir
tutem. s Et beni
gnum erga paupes.
t Verecundũ viſu
id eſt horrentẽ oẽm
turpitudinem.
v Modeſtum mo-
ribus. i. in oĩ actu
⁊ geſtu. x Manus
protendẽtem orare.
ſupplendum eſt hoc
videbat iudas in vi-
ſione. y Poſt hec
apparuiſſe ipi iude.
z Et aliũ virũ etate
et gl̃ia mirabilẽ. ipſi
iude. Et ꝓpter hanc
admirationẽ ſubdit

viuus ipſe in celo potens
qui iuſſit agi ſeptimã diem
At ille ait. Et ego potens
ſum ſuper terraꝫ qui impe-
ro ſumi arma ⁊ negocia re-
f gis impleri. Tamen nõ ob
tinuit vt conſilium perfice
ret. Et nichanor quidẽ cuꝫ
ſumma ſuperbia erect⁹ co-
gitauerat cõmune tropheũ
g ſtatuere de iuda. Macha-
h beus autẽ ſemper confide-
bat cum omni ſpe auxiliuꝫ
i ſibi a domino affuturuꝫ: et
hortabatur ſuos ne formi-
darent aduentũ nationum
k ſed in mente haberent ad-
iutoria ſibi facta de celo: et
nunc ſperarent ab omni po
tente ſibi affuturam victo-
l riam. Et allocutus eos de
m lege et ꝓphetis: admonẽs
etiam certamina que fece-
rant prius promptiores cõ
ſtituit eos. Et ita animis
n eorum erectis ſimul oſten-
debat gẽtium fallaciam: et
iuramentorum preuaricati
o onem. Singulos autem il
lorum armauit nõ clypei et
haſte munitione: ſed ſermo
nibus optimis exhortatio
nibus expoſito digno fide
ſomnio: per quod vniuer-
p ſos letificauit. Erat autem
q huiuſmodi viſus. Oniam
qui fuerat ſummus ſacer-
r s dos virum bonum ⁊ beni-
t gnum: verecundum: viſu
v modeſtum moribus ⁊ elo-
quio decorum ⁊ qui puero
in virtutibus exercitat⁹ ſit
x manus protendentem: ora
re ꝓ omni populo iudeoꝝ:
y z Poſt hoc apparuiſſe ⁊ ali-
um virum etate ⁊ gloria mi
rabilem: et magni decoris
a habitudineꝫ circa illũ. Re
ſpondentem vero oniaꝫ di
b xiſſe. Hic eſt fratrum ama-
tor et populi iſrael: hic eſt
qui multum orat pro popu

lo et vniuerſa ſancta ciuita
c te hieremias propheta dei
d Extendiſſe autem hieremi-
am dexteram et dediſſe iu-
de gladium aureum dicen-
tem. Accipe ſanctum gla-
dium munus a deo: in quo
deiicies aduerſarios popu
e li mei iſrael. Exhortati ita-
q̃ iude ſermonibus bonis
valde de q̃bus extolli poſ-
ſet impetus: ⁊ animi iuue-
f num confortari ſtatuerunt
dimicare et confligere for-
g titer vt virtus de negocijs
iudicaret: eo ꝙ ciuitas ſan
cta et templum periclitarẽ-
h tur. Erat enim pro vxorib⁹
et filijs: itemq̃ pro fratri-
bus ⁊ cognatis minor ſolli
citudo: maximus vero et
primus ꝓ ſanctitate timor
erat templi: ſed et eos qui
in ciuitate erant non mini-
ma ſollicitudo habebat ꝓ
his qui congreſſuri erant.
i Etiam cum omnes ſpera-
k rent iudicium futurum: ho-
l ſteſq̃ adeſſent atq̃ exerci-
m tus eſſet ordinatus beſtie
equiteſq̃ opportuno loco
n compoſiti: conſiderãs ma
chabeus aduentum multi-
tudinis et apparatum va-
rium armorum: ac ferocita
o tem beſtiarum extendens
manus in celum: prodi-
gia facientem dominum in
uocauit: qui non ſcd̃m ar
morum potentiaꝫ: ſed pro
ut ipſi placet dat dignis vi
ctoriam. Dixit autem in-
p uocans hoc modo Tu do
mine qui miſiſti angelum
tuum ſub Ezechia rege iu
da: et interfeciſti de caſtris
Sennacherib centum octo
gintaquinq̃ milia: et nunc
dominator celorum mit-
te angelum tuum bonum
ante nos in timore et tre-
more magnitudinis bra-

a Reſpondentem vo oniam dixiſſe. ipi iude.
b Hic ẽ fratrũ amator. ſ. iudeoꝝ. ⁊ ſbdit nomẽ ſuũ. cũ dĩ.
c Hieremias ꝓpħa dei. fuit eñ vnus de magnis ꝓphis.
d Extẽdiſſe aũt hieremiã ⁊c̃. videbatur eñ iude ꝙ hiere-
mias traderet ſibi gladium promittens ꝙ aduerſarios de-
uinceret per ipm̃. et
per iſtam viſionẽ in-
tellexit iudas affutu
ram ſibi victoriam.
et ſic expoſuit bella-
torib⁹ ſuis. vt ꝑmit-
titur. Expoſito di-
gna fide ſomno. id ẽ
reuelatione diuina i
ſomnijs facta. ideo
iſtud tacetur primo
libro. vij. cap̃. vbi de B
ſcribit iſtud bellum.
e Exhortati itaq̃.
Hic cõſequenter po
nitur exhortationis
effectus cum dicitur
Exhortati itaq̃ iu-
de ſermonib⁹ bonis
valde. ſequitur.
f Statuerunt dimi
care cõſtanter ⁊ ſtre
nue. g Vt ꝟtus
de negocijs iudica-
ret. id ẽ vt fortitudo
bellãtium inter eos
⁊ aduerſarioſ dirime
ret. h Erat enim
pro vxoribus ⁊ filijs
⁊c̃. minus enim time
bant de morte ꝓpria
⁊ ſuorũ q̃ de violati
one templi in contẽ-
ptum dei.
i Et iam cum. Hic
conſequenter poni-
tur apparatus ꝑ ora
tionem deuotam. et
primo ponitur oran
di neceſſitas cum di
citur.
i Et iam cum om-
nes ſperarent iudici
um futuruꝫ. i. ꝑlium
cõtentionem deter-
minãs iude ⁊ aduer
ſariorum.
k Poſteſq̃ ad eſſe
de ꝓpinquo.
l Atq̃ exercitus ni
chanoris.
m Eſſet ordinatus E
ſm̃ militarẽ diſcipli ĩ.8.d.
nam. n Conſide- 4. Reg. 19. g.
rans machabeus ad Eccl̃. 48. d.
uentũ multitudinis
⁊c̃. vidẽs ſe nõ poſſe
reſiſtere virtute hu-
mana. o Exten-
dẽs manus in celũ.
inuocãs diuinũ au-
xiliũ. p Tu dñe q̃
miſiſti an. ⁊c̃. hec hy
ſtoria habet̃ quarto
Regum decimono-
no capitulo.

chij tui vt metuant qui cũ
blaſphemia veniunt aduer
ſus populum tuum. Et hic
quidem ita perorauit. Ni-
q chanor autem et qui cum
r ipſo erant cum tubis ꝛ can
ticis admouebant. Judas
vero et qui cum eo erant in
uocato deo per orationes
s congreſſi ſunt: manu quidẽ
pugnantes: ſed et dominũ
cordibus orantes proſtra-
uerunt non minus triginta
quinqꝫ milia preſentia dei
t magnifice delectati. Cũqꝫ
ceſſaſſent ꝛ cum gaudio re-
dirent cognouerunt nicha-
norẽ ruiſſe cum armis ſuis
Facto itaqꝫ clamore ꝛ per-
turbatione ſuſcitata patria
voce omnipotentem domi
v num benedicebant. Prece
pit autem iudas qui ꝓ om-
nia corpore et animo mori
x ꝓ ciuibus paratus erat: ca
put nichanoris ꝛ manũ cũ
humero abſciſam hieroſo-
lymã ꝑferri. Quo cũ perue
niſſet cõuocatis contribu-
y libus ꝛ ſacerdotibꝰ: ad al-
ʒ tare accerſijt ꝛ eos qui i ar-
ce erant. Et oſtenſo capite
nichanoris ꝛ manu nepha
ria quã extẽderat cõtra do-
mũ ſanctaꝫ oipotentis dei
magnifice gloriatus eſt.

ʒ Linguam etiã impij nicha
noris ꝑciſam iuſſit particu
latim auibus dari: manum
autẽ dementis cõtra tẽplũ
ſuſpendi. Omnes igiť celi
benedixerũt dñm dicẽtes:
bñdictus qui locũ ſuum in
cõtaminatũ ſeruauit. Su
ſpendit aũt nichanoris ca-
put in ſumma arce vt eui-
dens eẽt ꝛ manifeſtũ ſignũ
a auxilij dei. Itaqꝫ omẽs cõ
muni conſilio decreuerunt
nullo mõ diẽ feſtum abſqꝫ
celebritate ꝑterire: habere
autẽ celebritatẽ terciadeci-
ma die mẽſis adar: que di-
ciť voce ſyriaca pridie mar
b dochei die: igitur his erga
nichanorẽ geſtis et ex illis
tẽporibꝰ ab hebreis ciuita
te poſſeſſa: ego q̃ꝫ in his fa
ciam finẽ ſermonis. Et ſiq̃
dem bene: vt hyſtorie com
petit hoc ꝛ ipſe velim: ſi au
tem minus digne cõceden
dum eſt mihi. Sicut eñi vi
num ſemꝑ bibere aut ſem-
per aquã cõtrariũ eſt: alte-
rius autem vti delectabile
c ita legentibus ſi ſemper ex
d actus ſit ſermo nõ erit gra-
e tus: hic ergo erit conſum-
matus.

Explicit ſecundus liber Machabeorum.

q Nichanor aũt ꝑmiſſo apparatu. Hic ꝯſequẽter poniť conflictus qui erat ex parte nichanoris ꝑteruus ꝛ ſuperbus ꝛ pompoſus. ideo ſubdiť. r Cum tubis ꝛ canticis admouebant. i. applicabant ad cõgreſſum ita letanter ac ſi iudam ꝛ ſocios ſuos iam tenerent comꝑhenſos. ex parte vero iude humilis ꝛ deuotus. ido ſubdiť. s Manu quidẽ pugnantes. ſed ꝛ cordibus dominum orantes proſtrauerũt ꝛc̃. pugnante in eis dei dextera. ideo ſubdiť. Preſentia dei ꝛc̃. t Cunqꝫ ceſſaſſent. Hic cõſequenter ponitur laudabilis terminus primo in gratiarũactione. ſecundo in celebritatis inſtitutione: ibi. Itaqꝫ omnes. Circa ꝑmum primo poniť laus diuina verbo et patet. ſecũdo facto. cum dicitur. v Precepit autẽ iudas. qui per omnia corpore ꝛ animo mori ꝓ ciuibus paratus erat. motus enim animi fortis redundat ad membra corporis. x Caput nichanoris et manũ cum humero abſciſam hieroſolymam perferri ſicut dauid ad dei laudem ibi portauit caput Goliath philiſtei. vt habetur ꝑmo Regum. xviij. y Ad altare. ad offerendum deo ſacrificium. ʒ Accerſijt ꝛ eos q̃ in arce erant ꝛc̃. ad eos deterrendum. ʒ Linguam etiam nichanoris in particulas preſciſſam iuſſit ꝛc̃. ꝓpter blaſphemiam ab eo prolatam. Cetera patent. a Itaqꝫ. Hic cõſequẽter ponitur celebritatis inſtitutio pro dicta victoria ꝛ patet lr̃a. Notandũ tñ ꝙ hic nõ fit mentio de inuitatione iudeorum in egypto habitantium ad huius ſolennitatis obſeruantiam. ſimiliter nec. j. li. ca. vij. vbi de hac ſolẽnitate fit mentio ꝓpter quod non videntur bene dicere illi qui dicunt ꝙ totum quod poſitum eſt a principio tercij capituli huius libri vſqꝫ huc poſitum eſt ꝑncipaliter ad incitandum iudeos in egypto habitantes ad obſeruationẽ huius ſolennitatis propter quod proceſſus quem tenui videtur mihi magis ꝯſonus littere huius libri. b Igitur. Hic in fine poniť breuis epilogatio circa ꝑdicta ꝛ patet lr̃a vſqꝫ ibi. c Ita legentibus ſi ſemper exactus ꝛc̃. i. diſquiſitiuus vſqꝫ ad partes ſingulas qualis eſt ſermo hyſtoricus cui cõpetit partes ſingulas diligenter inq̃rere vt dictuꝫ eſt ſupra capi. ij. d Non erit gratus ꝓpter ꝓlixitatẽ ſcripture ꝛ vnitatẽ materie que ſolent faſtidiũ generare. ſed ſermo abbreuiatus qualis eſt in hoc ſecũdo libro. qui eſt quedaꝫ hiſtoriarum abbreuiatio. vt ibidẽ dictum fuit. eſt magis delectabilis ꝓpter qñ ibidem dicitur vt legẽtibus ſit animi oblectatio ꝛc̃. e Hic ergo erit cõſummatus. ſm illud Eſaie. x. Conſummationem. i. abbreuiationem dominus deus exercituum ſcitũ faciet in medio omnis terre qd̃ fecit ꝑ impletionem myſterij vbi incarnati cui cum patre ꝛ ſpiritui ſãcto ſit honor ꝛ gloria in ſecula ſeculoꝝ Amen.

Explicit poſtilla Nicolai de lyra ſuꝑ vetus teſtamentũ cũ expoſitionibꝰ britonis in ꝓlogos Hieronymi. ꝛ cũ additionibꝰ Pauli epĩ burgeñ. ꝛ correctorijs earundẽ additionum editis a Mathia doringk ordinis minorum.

G

i. Mach. 7. G.

Jeremias c i

Priusquam te formarem in utero novi te 1
a a a domine deus ecce nescio loqui
Et adveniet aquilone malum super ...
Ego dedi te hodie in civitatem munitam et
in columnam ferream et in murum ereum

c ii

Quid invenerunt patres vestri in me iniquitatis quia elongaverunt
a me et ambulaverunt post vanitatem
Populus meus mutavit gloriam suam in idolum
Duo enim mala fecit populus meus me dereliquerunt
Arguet te malicia tua et aversio tua increpabit te
Ego plantavi te vineam electam
Ubi sunt dii tui quos fecisti tibi surgant et liberent
Numquid obliviscetur virgo ornamenti sui aut sponsa
Ecce ego judicio contendam tecum eo quod dixeris non peccavi

c iii de fornicatoribus

Tu autem fornicata es cum amatoribus multis
In viis sedebas expectans eos quasi latro
Frons mulieris meretricis facta est tibi
Revertere aversatrix Israel ait dominus et
non avertam faciem meam a vobis
Verumtamen scito iniquitatem tuam quia in dominum
deum tuum prevaricata es
Dabo vobis pastores iuxta cor meum

c iiii

Lava a malicia cor tuum Jerusalem ut salva fias
Vie tue et cogitationes tue fecerunt hec tibi
Sapientes sunt ut faciant mala bene
autem facere nescierunt

c v

Circuite vias Jerusalem et aspicite et considerate
et querite in plateis eius an inveniatis virum facientem
iudicium et querentem fidem et propitius ero ei
Aversi sunt ... et illi ignoraverunt viam
domini et iudicium dei sui ... ad optimates
et loquar eis
Posui harenam terminum mari preceptum sempiternum
quod non preteribit et commovebuntur et non
poterunt et intumescent fluctus eius et non transibunt illud
Causam vidue non iudicaverunt causam pupilli
non direxerunt et iudicium pauperum non iudicaverunt
Prophete prophetabant mendacium et sacerdotes ap-
plaudebant manibus suis et populus meus dilexit
talia

c vi

Ecce verbum domini factum est eis in opprobrium
et non suscipient illud
A minore usque ad maiorem omnes avaricie student
et a propheta usque ad sacerdotem cuncti faciunt dolum
State super vias et videte et interrogate de semitis
antiquis que sit via bona et ambulate in ea
Ut quid michi thus de Saba affertis
Holocausta vestra non sunt accepta et
victime vestre non placuerunt michi
Filia populi mei accingere cilicio et aspergere
cinere

c vii de correctione malorum et obedientia

Bonas facite vias vestras et studia vestra et
habitabo vobiscum in loco isto

Nolite confidere in verbis mendacii dicentes templum domini templum domini et
Et venistis et stetistis coram me in domo hac in qua invocatum est
nomen meum et dixistis liberati sumus
Numquid spelunca latronum facta est domus ista in qua invocatum
est nomen meum in oculis vestris
Tu ergo noli orare pro populo hoc nec assumas pro eis laudem
Audite vocem meam et ero vobis deus et vos eritis michi populus
et ambulate in omni via quam mandavi
Periit fides et ablata est de ore eorum

c viii

Numquid qui cadit non resurget et qui aversus est non revertetur
Apprehenderunt mendacium et noluerunt reverti
Nullus est qui agat penitentiam super peccato suo dicens quid feci
Omnes conversi sunt ad cursum suum quasi equus vadens
impetu ad prelium
Milvus in celo cognovit tempus suum turtur et hirundo et ciconia
custodierunt tempus adventus sui
Quomodo dicitis sapientes nos sumus
Vere mendacium operatus est stilus mendax scribarum
Omnia a minimo usque ad maximum omnes avariciam sequuntur

c ix

Quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum
In ore suo pacem cum amico suo loquitur et occulte ponit ei insidias
Non glorietur sapiens in sapientia sua et non glorietur fortis
in fortitudine sua et non glorietur dives in divitiis suis

c x de ...

Iuxta vias gentium nolite discere et a signis celi nolite
metuere que timent gentes
Leges populorum vane sunt
Nolite timere ea quia nec male possunt facere nec bene
Quis non timebit te o rex gentium
Dii qui celos et terram non fecerunt pereant de terra
Fulgura in pluviam facit et educit ventum de thesauris suis
Stultus factus est omnis homo a scientia sua confusus est artifex
omnis in sculptili

c xi

Secundum numerum civitatum tuarum erant dii tui Juda
Tu ergo noli orare pro populo hoc et ne assumas pro eis laudem
Tu autem domine demonstrasti michi et cognovi tunc ostendisti
michi studia eorum et ego quasi agnus mansuetus qui

c xii

Quare via impiorum prosperatur bene est omnibus qui
prevaricantur et inique agunt
Usquequo lugebit terra et herba omnis regionis siccabitur
propter maliciam habitantium in ea
Seminaverunt triticum et spinas messuerunt

c xiii

Si mutare potest ethiops pellem suam aut pardus vari-
etates suas et vos poteritis benefacere cum didiceritis
malum

c xiiii ... pro populo ...

Noli orare pro populo isto in bonum
Cum ieiunaverint non exaudiam preces eorum
Prophete dicunt eis non videbitis gladium et fames non
erit vobis sed pacem veram dabit vobis
Non misi eos et non precepi eis neque locutus sum
ad eos
Expectavimus pacem et non est bonum

c xv

Si steterint Moyses et Samuel coram me
non est anima mea ad populum istum

Et gladio et fame consumentur et erit cadaver eorum in escam volatilibus celi et bestiis terre
Vere conmiquitas erit patrum nostrorum quia peccavimus domino deo nostro
Quia dereliquerunt me patres vestri et abierunt post deos alienos et servierunt eis et adoraverunt eos et me dereliquerunt

c xvii

Maledictus homo qui confidit in homine
Benedictus vir qui confidit in domino
Ego dominus scrutans cor et probans renes
Sana me domine et sanabor salvum me fac et salvus ero
Confundantur qui me persequuntur et non confundar ego
Sanctificate diem sabbati sicut precepi patribus vestris

c xviii

Ecce sicut lutum in manu figuli sic vos domus israhel in manu mea
Si penitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum adversus eam: agam et ego penitentiam super malo quod cogitavi ut facerem ei
Revertatur unusquisque a via sua mala
Numquid redditur pro bono malum quia foderunt foveam anime mee

c xx

Et factus est sermo domini michi in obprobrium et in derisum tota die
Dominus autem mecum est tamquam bellator fortis
Maledicta dies in qua natus sum dies in qua peperit me mater mea non sit benedicta
Maledictus vir qui annunciavit patri meo dicens natus est tibi puer masculus
Quare de vulva egressus sum ut viderem laborem et dolorem

c xxi

Homines et bestie pestilentia magna morientur
Ecce ego do coram vobis viam vite et viam mortis
Iudicate mane iudicium: et eruite vi oppressum.

c xxii

Quare fecit dominus sic civitati huic grandi: Dereliquerunt pactum domini dei sui et adoraverunt deos alienos
Nolite flere mortuum neque lugeatis super eum fletu
Ve qui edificat domum suam in iniusticia: et cenacula sua non in iudicio // innocentem fundendum
Tui vero oculi et cor ad avariciam et ad sanguinem
Hec est via tua ab adolescencia tua: quia non audisti vocem meam
Terra terra terra audi sermonem domini // mee

c xxiii

Ve pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascue
Ecce dies veniunt et suscitabo david germen iustum
Non mittebam prophetas et ipsi currebant non loquebar ad eos: et ipsi prophetabant
Numquid non verba mea sunt quasi ignis ardens

Et erunt michi in populum: et ego ero eis in deum

Revertimini unusquisque a via sua mala: et a pessimis cogitationibus vestris
Nolite ire post deos alienos ut serviatis eis adoretisque eos
Et reddam eis secundum opera eorum et secundum facta manuum suarum

c xxvi

Bonas facite vias vestras et studia vestra et audite vocem domini dei vestri

Venit quod deus dedit omnes terras et omnes gentes in manum Nabuchodonosor

Quod ananias prophetavit et Jeremias 2
et Jeremias prophetat animam omni anno mox

c xxix

Querite pacem civitatis et orate pro ea ad dominum
Non vos seducant prophete vestri qui sunt in medio vestrum
Orabitis me et ego exaudiam vos: queretis me et invenietis
Cum quesieritis me in toto corde vestro inveniar a vobis

c xxx

Et eritis michi in populum et ego ero vobis in deum

c xxxi

In charitate perpetua dilexi te ideo attraxi te miserans
Vox in excelso audita lamentationis et fletus Rachel plorantis filios suos
Quia creavit dominus novum super terram femina circumdabit virum

c xxxii

Venit quod Jheremias fuit incarceratus
Reddis iniquitatem patrum in sinum filiorum eorum post eos
Ecce ego dominus deus universe carnis
Et erunt michi in populum et ego ero eis in deum

c xxxiii

Ecce dies veniunt dicit dominus et suscitabo verbum bonum
In diebus illis germinare faciam david germen iusticie

c xxxiiii

Predixit regi Sedechie finem vite

c xxxv

Venit quod filii Rechab non biberunt vinum ex precepto patris nec domos edificaverunt
Convertimini unusquisque a via sua mala: et bona facite studia vestra

c xxxvi

Venit quod Baruch librum scripsit ex ore Jheremie et legit omnia verba eius in domo domini coram omni populo

c xxxvii

Ora pro nobis dominum deum nostrum
Quid peccavi tibi et servis tuis et populo tuo quia misisti me in domum carceris

c xxxviii

Venit quod rex misit mecum verbum domini dixit absconde
Si annunciavero tibi: numquid non interficies me
Et si consilium dedero tibi non me audies
Audi queso vocem domini quam ego loquor ad te et bene erit tibi: et vivet anima tua

c xxxix

Venit quod rex Sedechias fuit captus et quomodo rex Nabuchodonosor et eius exercitus destruxit civitatem

c xl

Venit quod Jheremias fuit a caldeis de carcere liberatus et libertate donatus et mansit in terra sua

c xlii

Ut det nobis locum ubi ... Memores ... dominus deus noster

Misi ad vos omnes servos meos prophetas de nocte // consurgens
Nec inclinaverunt aurem suam ut converterentur a malis suis
Sermonem quem locutus es ad nos in nomine domini non audiemus ex te: sed facientes faciemus omne verbum quod egredietur de ore nostro ut sacrificemus regine celi

c xlv

Ve misero michi quoniam addidit dominus dolorem dolori meo
Laboravi in gemitu meo: et requiem non inveni
Maledictus qui facit opus domini fraudulenter etc.

captivitate ysrael c de destructione babilonis
Grex perditus factus e populus meus pastores
eorum seduxerunt eos
Sicut fecit faciete ei
Aperuit dominus thesaurum suum et protulit
vasa ire sue
Ve eis quia venit dies eorum tempus visitacionis eorum
Reddite ei iuxta opus suum iuxta omnia que fecit facite ei
Omnis filius mei et quasi constituebit me

Dante eo vocem multitudinem aque in celo
Cum levat nubes ab extremis terre fulgura in
pluviam fecit et producit ventos de thesauris suis
Stultus factus est omnis homo a scientia sua

Omnis quo anno mense die capta fuit ierusalem
Liber trenorum c I

Omnes amici eius spreverunt eam et facti sunt ei
inimici
Omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias
Parvuli eius ducti sunt in captivitatem ante faciem tribulantis
Viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius
Dederunt preciosa quaeque pro cibo ad refocillandam animam
O vos omnes qui transitis per viam attendite et videte si est dolor
Omnes inimici mei audierunt malum meum letati sunt
Magna est enim velut mare contritio tua
Bonum est viro cum portaverit iugum ab adolescentia
Nos inique egimus et ad iracundiam provocavimus
Dabit percutienti se maxillam saturabitur opprobriis
Parvuli pecierunt panem et non erat qui frangeret eis
Aquam nostram pecunia bibimus ligna nostra precio comparavimus
Patres nostri peccaverunt et non sunt et nos iniquitates eorum portavimus
Ve nobis quia peccavimus
Tu autem domine in eternum permanebis

Liber baruch
Baruch c vita regis et principum ut sub umbra illorum
Peccavimus domino deo nostro non audiendo vocem eius
Non fuimus dispersi sumus domini dei nostri ut remanere
Peccavimus impie egimus inique gessimus domine deus noster
Aperi oculos tuos et vide quia non mortui qui sunt
Ipse est enim deus noster et contemne
Audi domine et miserere quia deus es misericors et
miserere nostri quia peccavimus ante te
Dereliquisti fontem sapientie nam si in via dei
ambulasses habitasses utique in pace super terram
Disce ubi sit prudentia ubi sit virtus
Ubi sunt principes gentium et qui dominantur super bestias
Stelle autem dederunt lumen in custodiis suis
Post hec in terris visus est et cum hominibus conversatus est

Ne tradas alteri gloriam tuam et dignitatem tuam genti alieni
Exacerbastis enim eum qui fecit vos deum eternum
immolantes demoniis et non deo

Ezechiel c I de visione quatuor animalium
Patres eorum prevaricati sunt pactum meum usque ad diem hanc
Tu ergo ne timeas eos neque sermones eorum metuas
Verba eorum ne timeas et vultus eorum ne formides
Loqueris verba mea ad eos si forte audiant et quiescant
Domus israel nolunt audire te quia nolunt audire me
Si autem non annunciaveris impio iniquitatem
suam sanguinem eius de manu tua requiram
c IIII post destructionem civitatis ierusalem
Diem pro anno dedi tibi
c V post destructionem populi ierusalem
Iudicia enim proiecerunt et in preceptis non ambulaverunt
c VI post terminus iude vastationis
Omni tercia peste morietur quia autem gladio corruet et qui relictus fuerit
et obsessus fame morietur
c VII
Et iudicabo te iuxta vias tuas et
ponam contra te omnes abominationes tuas
Gladius foris pestis et fames intrinsecus
Angustia superveniente requirent pacem
et non erit
Et querent visionem de propheta et lex peribit
a sacerdote et consilium a senioribus
c VIII omnes qualiter peccatores dicunt
quia peccant non videt dominus nos
c IX describit destructionem ierusalem et populi
c X omnes intendunt civitatem ierusalem
c XI
Cogitaciones cordis vestri ego novi
Quia in preceptis meis non ambulastis et
iudicia mea non fecistis
c XII describit promissionem principum
c XIII
Ve prophetis insipientibus qui sequuntur
spiritum suum et nichil vident
c XIIII
Convertimini et recedite ab ydolis vestris et ab
universis contaminacionibus vestris avertite facies vestras
Terra cum peccaverit michi ut prevaricetur prevaricans
et extendam manum meam super eam et conteram
in eam famem et interficiam de ea hominem et iumentum
c XVI omnes flagicia populi iude sub metaphora
Sicut mater ita et filia eius
Peccata Sodome sororis tue
habundancia
c XVIII
Anima que peccaverit ipsa morietur
Opera misericordie nostra voluntas
filius non portabit iniquitatem patris
et pater non portabit iniquitatem filii
Si impius egerit penitenciam ab omnibus
peccatis suis
unumquemque iuxta vias suas iudicabo